BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
8
31 L
27
ROMA

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

9.3.2.9
f
4

Sermones a Voragine
Y. 1. 54. 9°

Coll. Rom. Soc. Jesu Coll. Mass.
8. 31. L. 24

Sermones de Uoragine.

Domini Jacobi

de Uoragine sacre Theologie professoris, ordinis Predicatorum, quondam Episcopi Januen. Sermones aurei et pulcherrimi de tempore per totum anni circulum.

1544

Col. Rom. T.

Tenenur a Jacobo de Giunta.

B. 5
BIBLIOTECA NAZ. ROMA
Digitized by Google

Incipit registruz

in sermones de tempore preclarissimi doctoris: magistri Jacobi de Uoragine secundum ordinem alphabeti tangens materias generales in singulis sermonibus contentas.

Abstinentia multiplex est. dominica prima. xl. sermo. tertio circa principium.

Abstinere expedit aliquando ab his que licita sunt ibidem. circa medium.

Abstinentie utilitas triplex est. ibidem.

Abstinēdū est ab actu matrimoniali quatuor temporibus. do. post trini. fm. ij. circa principium.

Accedere volēs magnum dñm libenter secū in societate ducit quos illi⁹ dñi amicos esse cognoscit do. in. xl. ser. ij. in p̄nc.

Accipitrum tria sunt genera: z secundū hoc tria genera raptorū. do. xj. post tri. ser. j circa medium.

Accusabunt oēs creature peccatorē in iudicio. do. ij. aduentus. ser. ij. circa finē.

Accusatores quatuor erunt in iudicio cōtra peccatores. s. angeli demones p̄pria peccata z omnia elementa. do. xxij. post trinita. fmo. j. circa finem.

Actus informantur vt operib⁹ misericordie insistant. do. xxv. ser. ij. circa prin.

Aduētus prima dñica nō habet idē euāgelium apud omnes in prologo.

Aduentus triplex potik. domini. prima aduentus fm. tertio circa finem.

Aduentū regis annunciant tres legati. do. pri. aduen. fm. pri. circa. prin.

Aduentus ad iudiciū cōmonet quadruplex creature. do. ij. aduē. ser. j. in prin.

Adulatores vitare debemus quadrupli ratione dominica. xxij. sermo. ij. circa principium.

Adulteri multi sunt z quomodo multipliciter peccant. dominica. xj. sermo primo. circa medium.

Adulterium graue peccatum est dominica. xvij. sermo. tertio circa medium.

Aduocatus bonus tria habere debet. s. eloquentiam, sapientiam, z cōstantiam.

In die penthecostes sermo. tertio circa principium.

Agericaptus ad seminandum quomodo disponi debet. dñica quarta post octa. epipha. ser. j. circa prin.

Ager dei est mūd⁹. i. Fut dei in mūdo. do. iij. post octa. epi. ser. ij. circa prin.

Agros tres dedit nobis de⁹ do. in. xl. ser. primo. circa finem.

Altare super qō ofones offerim⁹ est xp̄s quia dicim⁹ p christū dñm nostrū. do. vj. post trini. ser. ij. circa medium.

Altare est cor nostrū super qō eleemosynas immolamus. ibidem.

Allegationes quinq; faciet diabolus in iudicio contra peccatorē. do. xxij. sermo. primo ibidem.

Amoris quatuor signa de⁹ humano generi ostendit. dominica palmarū sermo. ij. circa princi.

Amor summ⁹ omnes alios excedit. do. xvij. ser. ij. circa medium.

Amici pauci sunt qui diligūt in vita pauscissimi post mortē in die pas. ser. j. in prin.

Amicitia cui sit faciēda: qualiter et propter quid. dominica. ix. post trinita. ser. j. circa principium.

Amicitia aliqua est bonorum cum bonis aliqua malorū cū malis aliqua bonorū cū malis z econuerso. ibidem.

Non potest alicui esse amic⁹ qui sibi est inimic⁹. ibidē. z infra in verbo Utilis.

Amicitia est cū pauperibus facienda vt recipiant nos in eterna tabernacula. vt supra circa medium.

Amicitia vero quatuor importat. do. xx. sermo. tertio cir. princi.

Angelus in angelo tria reperiuntur. do. iij. aduen. ser. ij. cir. finem.

Angeli triplicē cibū ministrarunt. do. in xl. ser. ij. in fine.

Angeli gaudent triplici de causa. de nostra cōuersione. do. iij. post trinita. ser. iij. circa principium.

Angeli sunt hominib⁹ maiores respectu incorruptibilitatis: ꝫ alio sunt respectu minores. dñica. xvij. sermo. j. cir. princi. et medium.

De angelis quatuor leguntur quos salo
non in propiciatorio fecit. ibidem.
Angeli pacis amare flebunt: et quomos
do hoc intelligendū sit, cum turbatio in
eos cadere non possit. dominica. xx. ser.
ecūdo cir. medium.
Anima nostra tripliciter audit. do. iij.
aduen. ser. secundo circa. medium.
Anima corpori incarcerat tribꝰ de caus
lis. do. iij. aduē. ser. tertio cir. mediū.
Anima nostra preparare debemꝰ dñō: et
quomodo in ea sunt tres camere i quibꝰ
habitat pater filius et spiritussanctꝰ. do.
iij. aduētus. ser. tertio circa prin.
Anima postq̄ desponsata fuerit cōcipere
parere debet. do. iij. post pascha. f. iij.
circa medium.
Anima ē filia dei triplici ō inre. do. xliij.
er. scō circa prin. Et nota bene.
Anna et Joachim in tres ptes diuiserunt
bona sua dñica septima post trini. sermo
tertio circa medium.
Apostolorum quadruplex est statꝰ. do.
tertia post pascha. ser. j. circa princi.
Apparuit xps quinquies in die resurrec
tionis. dñica. j. post pas. f. j. cir. princi.
Aqua spūssancti tripliciē sitim extinguit.
dñica. xvij. ser. secundo. cir. medium.
Arbor tria habet: radicē, stipitē, et ra
mos et quō homo ōr arbor. do. viij. post
trini. ser. tertio. in principio.
Arbor mala vt faciat bonos fructꝰ quas
tuor sunt necessaria. ibiō. circa medium.
Arbores aliq̄ fructus bonos nō faciūt
et quatuor causis ibidē cir. finem.
Arguēdus est peccator arguendi sunt nō
perātes: arguendi sunt indicia dei cōtē
entes, et nō timētes do. iij. post pascha
ser. ij. in medio.
Arguere debent mundū illi qui sunt spiri
tu dei pleni: de pctō i fidelitatis: qz nō
credūt in xpm de iustitia quā non habēt
de extremo iudicio quod nō timent. do.
quarta post pascha. sermone tertio per
totum.
Aristoteles post mortem cuidam discipu
lo suo apparuit dicens: q̄ nihil amplius
sciebat nisi penā quam sentiebat do. ix.
post tri ser. ij. in fine.
Arūdo non fuit Joannes do. iij. aduen.
sermo. secūdo circa principium.

Articuli fidei. xij. p duodecim apostolos
ponuntur dominica. xxj. sermone tertio
per totum.
De articulis fidei bonus ser. ibidem.
Ascēdit ad celos xps ppter tria. do. xxj.
sermo tertio cir. medium.
Asina est caro nostra et quomodo ista tri
pliciter mortificat. do. palmaꝝ. ser. j. cir.
principium.
Aspis dum se sentit incātari tres habet
astutias. Una quia de cauerna nō egredi
tur. Secunda qz in terrā vnā aurē figit.
Tertia quia cū cauda alia obturat. do
minica. xij. ser. scō cir. mediū.
Auaritia in cogitatione in intentione in
affectione. do. l. fm̄. scō circa princip.
Auarus sen cupidus differt a prodigo.
dñica. xvij. fm̄. scō cir. mediū.
Auarus siue cupidus pecunia non satiat
ostēdit quatuor exēplis. ibidem.
Audire deū non vult peccator oibus mō
dis. dñica tertia in. xl. fm̄. scō in fine.
Auditores verbi dei quatuor cōditiōes
habere debēt. dñica. v. post trinita. fm̄. j.
circa principium.
Audit bene qui percipit sonū a superio
ri ab inferiori etc. dominica. xij. ser. pmo.
circa finem.
Auditores informantur. dñica. xv. sermō.
secundo circa finem.
Aues tribus de causis ad dños suos nō
reuertunt. do. palmaꝝ. ser. ij. cir. mediū.

Baptismo renascitur homo, id
est spiritualiter nascit. et qua
re puer ter in aqua mergitur.
De sancta trinitate. sermone
secūdo circa finem.
Beatitudo secundū epicureos ponitur
in corporis voluptate. secundum stoicos
in anime virtute, secundum peripatheti
cos in exteriori honestate: sed secundum
christianos in dei cognitione et visione.
dominica duodecima. sermone primo cir
ca principium.
Beati oculi qui vident que vos videtis.
ibidem thema.
Beati habebūt tripliciē visionem, scilicet
corporalem: spiritualēm et intellectualem.
ibidem circa finem.
Beelzebub vnde nomen traxerit: et vtr
tū habuerit idololatrie cultꝰ, fuitq̄z ma

stitutio.dominica.tertia quadragesime. ser.iij.in principio.
Benedictio cibi precedere debet ⁊ sequi debet spiritualis lectio seu refectio ⁊ sub sequi gratiarum actio do.iiij.in.xl.serm̄. ij.in fine.
Beneficia tria sunt de quibus homo regratiatur deo scilicet ꝙ deus omnia propter hominem creauit.preceptorum adimpletio,⁊ humilis confessio dominica. xij.ser.iij.per totum.
Beneficia debet quis facere potius indigēti pauperi q̄ diuiti ꝓpter tria do.xxv. ser.ij.circa finem.
Benefactores informātur.ibidem.
Blasphemia tribus modis cōmittitur in deum. dominica.xix. sermone.ij.circa medium.
Bonitas dei essentialis vniuersalis,⁊ pura dominica.xiij.sermone secūdo circa principium.
Bonorum tria sunt genera: scilicet infima:media:⁊ suprema que ⁊ quomodo petere debem⁹.dominica.v.post pascha ser.j.circa principium.
Boni post hanc vitaꝫ cognoscent malos ⁊ mali malos.Item boni cognoscēt malos ⁊ econuerso do.j.post trinitatem.sermone.iij.circa medium.
Boni mediocriter edificant in purgatorio de triplici materia.valde boni edificant in celo de triplici materia dominica nona post trinitatem. sermone tertio circa finem.
Cadauer multū fetet propter quatuor do.xxiiij.ser.iij.circa principium.
Campane pulsantur quando tempestates concitantur dominica palmarum.ser. tertio. in fine.
Camelus dicitur auarus do.viij.post trini.ser.iij.circa prin.
Camera patris est memoria:filij intelligentia:spūssancti voluntas.do.xiij. ser. ij.circa medium.
Chananeā dn̄s ad penitentiā adducit ne mulieres viderētur a bn̄ficijs suis exclusе do.ij.in.xl.ser.j.in prin.
Canis dicit̄ peccator multipliciter. do. iij.in.xl.ser.iij.circa medium.
Candele quindecim in matutinis quid representant ⁊ quare vsq̄ ad vnā extingūtur.die pasc.ser.ij.circa prin.
Cantica letitie.s.alleluia:glia l excelsis, te deū laudamus subticentur.do.in.xl. ser.iij.circa principium.
Caro nr̄a mortificat̄ tripliciter do.pal. ser.j.circa prin.
Caro falsus propheta tria falsa suadet. do.viij.post tri.ſ.ij. circa medium.
Caro qn̄ dn̄atur rōni tunc est pax turpis ⁊ peruersa ⁊ cōtentio multa.do.xx.ſ. ij. circa principium.
Carcer deserti corporis mūdi tyranni. do.iij.aduentus ser.iij.circa medium.
Carcerem mundi sancti viri quadruplici causa exire desiderant do.iij.aduentus. ser.iij.circa medium.
Carcere tyrannorum sancti viri patiunt̄ ꝓpter tria:ibidem cir.finem.
Charitas seu dilectio virtus necessaria ad salutem.do.xxiiij.ser.ij.circa finem.
Castitas vtrū melius sit castitatem seruare q̄ matrimoniū cōtrahere do.ix.ser.j. circa medium.
Cecitas spiritualis quinq̄ peccatis īducitur.do.j.ser.ij.in prin.
Ceci sunt peccatores,do.īfra octa.ascē. ser.iij.circa finem.
Cecus si ceco ducatum prestat̄:ambo in foueā cadunt. Et de hoc pulchra declaratio do.iiij.post trinitatem.serm̄.primo circa finem.
Chaos multipliciter potest intelligi dominica prima post trinitatem sermo.iij. circa medium.
Celorum virtutes mouebuntur in iudicio.i.angeloruꝫ dominica.secūda aduē. ser.j.in fine.
Celū respicere debemus qr ibi habem⁹ amicum,thesaurum,aurilium,⁊ palatiū do.xij.ser.j.circa medium.
In celo duo sunt que nō possunt commoueri scꝫ deus ⁊ angelus:⁊ in terra vnum: scꝫ christianus populus domini.xxj.ser. ij.circa principium.
Celo est satietas plena:ibi totus homo quinq̄ sensibus satiatur i visiōe xp̄i: do. xxv.ser.iij.circa medium.
Cena quadruplex:corporalis:spūalis, infernalis ⁊ celestis.do.post tri.sermone iij.circa principium.

Cenam celestem preparauit trinitas. pa-
ter ponendo tria fercula. Filius ponen-
do tria ⁊ spūssanctus tria ibi. circa fin ē.
Cenam istam preparauit deus ⁊ ad eam
multos vocauit: vt ciuitas celestis ciuib⁹
impleretur: ibidem.
Christus vide in litera. x.
Cibus materialis spūalis, ⁊ celestis. do.
iiij. aduen. ser. iij. ante finem.
Cibū triplicē habuerūt filij israel dū exi
rent de egypto. dominica. iiij. post trini.
ser. ij. circa finem.
Cibum triplicem preparauit de⁹ hol fm
⁊ homo tripliciter ꝯsiderat. do. vij. post
trini. ser. iij. circa prin.
Cibum fructuum dedit de⁹ hol añ pctm̄.
Et hoc tripliciū fructuū. do. xxv. sermo.
ij. circa prin.
Cibum dedit deus homini post pctm̄. s.
olera herbarum. ibidem.
Cibum esum carniū ⁊ pisciū dedit deus
homini post diluuiū. ibidem.
Cibum dedit deus homini in paradiso
fructus vteri virginalis. ibidem.
Cibus mūdi spūales. i. appetitus diuitia
rum: deliciarū ⁊ honorū non satiat qūo
em̄ quis satiaretur de vmbra vento ⁊ fe
tore ibidem.
Cicatrices vulnerum christus seruauit l
carne alia de causa post resurrectionē
in mundo alia nunc in celo ⁊ tunc in iudi
cio. do. j. post pascha. sermo. ij. circa prin
cipium.
Cicatrices thome palpandas christus
exhibuit: ibidem.
Citatione triplici ad iudiciū vocabimur
do. xxij. ser. ij. in prin.
Citati examinabuntur: maxle l quatuor.
primo de bonis nobis cōmissis ⁊c. ibid.
Ciuitatem hierusalē destruxerunt Tyt⁹
Uespasianus. dominica. x. ser. secundo
circa principium.
Ciuitates tres habuit xp̄s vnam in qua
natus. scilicet bethleem: aliam in qua nu
ritus, scilicet nazareth, tertiam in qua
conuersat⁹, scilicet capharnauz. do. xix.
ser. j. circa medium.
Clamat ad deum homo quatuor de cau-
sis do. xiiij. ser. ij. circa fi.
Cognoscitur quis ex visu: ex amictu: ex
ingressu ex fictu. do. x. sermone. j. circa
principium.
Collirium fecit xp̄s de sanguine suo, do.
l. ser. ij. circa. medium.
Commendatio aduersarij hominis an-
geli. dominica tertia aduentus. ser. scdo.
in principio.
Comedebant antiqui solū in die semel: ⁊
dicebatur cena. dñica. ij. post trini. ser. iij.
circa principium.
Comestio. In cōestione quatuor sunt: ma
stigatio, traiectio, digestio, ⁊ deriuatio: ⁊
qūo xp̄s post resurrectionē comedebat:
q̄tum ad duo. die pasche. ser. tertio. cir-
ca medium.
Compassio fuit socia ⁊ familiaris xp̄i in
vtero ⁊ extra vterum, dñica. ij. in. xl. ser.
ij. circa finem.
Coniugati instruuntur, dñica infra octa-
uas natiuitatis domini. sermone primo
in principio.
Coniugio tribus modis quis vtitur. In
die pen. ser. ij. circa prin.
Cōiugia nulla erūt in alia vita, do. xviij.
ser. j. circa prin.
Coniugium vide plura inferius in ver-
bo matrimonium.
Conuersionem nostrā non debem⁹ differ
re vsq; ad senectutē, nec vsq; ad mortez.
Die pasche ser. ij. circa medium.
Conuiuium spirituale quinq; panes cōti
net. dominica quarta in. xl. sermo. tertio
in principio.
Conuiuia lauta ⁊ delicata sine culpa vix
fieri possunt: dñica prima post trini. ser. j.
circa medium.
Conuiuia nostra habere debent tempe-
rantiam ⁊ frugalitatem: honestatē ⁊ pie
tatem. do. ij. post trinitatem. ser. iij. circa
principium.
Cōuiuiū corporale spirituale. celeste qūo
deus preperauit. do. vij. post trinita. ser.
ij. circa prin.
Conuiuium. In conuiuio benedictio cibi
p̄cedere debet: ⁊ sequi spiritualis lectio
seu refectio ⁊ subsequi grarum actio. do.
iiij. in. xl. ser. ij. in fine.
Congregati in nomine iesu multas vtili
tates assequuntur. do. j. post pascha. ser.
ij. circa medium.
Confessio hominis impeditur quadru-
plici vinculo. dominica. xij. sermone. iij.

Digitized by Google

circa finem.
Consiliarij stulti sunt, mundus, caro diabolus: dominica. ij. in passione sermo. iij. circa principium.
Consiliarius bon⁹ tria in se hꝫ et tria vitare. de sctā tri. ser. ij. circa prin.
Consiliarium sapientes quilibet querat. ibidem.
Consilium. Circa consiliuz potest esse triplex reprehensio. dominica. vij. post tri. ser. j. circa prin.
Consolatur dominus tripliciter discipulos tribulatos. dominica infra octauas ascen ser. j. cir. prin.
Consolator noster est spiritus sanctus: cuius consolationes, luxuriosi, superbi et auari, recipere non possunt. In die pentecostes ser. iij. circa medium.
Consolatio vera non est nisi in deo: et de deo ibidem.
Consolationes sanctorum in presenti vita, habēt imperfectionem, admixtiones et interruptionez. do. xvij. sermone scdo. circa medium.
Contemplatiui oculos cordis ad deū erigant. dominica. xxv. sermone. ij. circa principium.
Corda de ser filis diabol⁹ trahit ad supplicium infernale. dominica. iij. in. xl. ser. iij. circa finem.
Cor nostrū preparare debem⁹ domino. dominica quarta aduentus. sermo. iij. circa prin.
Cordis tres sant camere que sunt habitaculum sancte trinitatis. ibidem.
Cor fatui et iracundi: sicut olla bulliens quatuor mala facit. do. xxij. sermone. iij. circa prin.
Chorea ducendo vani homines laudāt diabolum dominica. i. sermone tertio. circa medium.
Chorea hui⁹ mundi ducit ad choreā infernū: et priuat chorea celi ibidem.
Choree sunt arma diaboli que iniuriant illi pacto quod factū est in baptismo renunciando pompis volut ibidem vsq; ad finem.
Corpus debet subijci suo superiori: id est anime: seu rationi: si iste ordo perman titur. do. xv. ser. j. circa medium.
Corpora damnatorum comburuntur: et non consumuntur quod ostenditur quinq; exēplis pulchris dominica. xv. ser. secundo. circa finem.
Corpus serui dei valet in quadruplici statu dominica vicesima quarta. serm. j. in principio.
Corrigiam calciamenti soluere quis dicitur dñica quarta aduentus serm. primo circa finem.
Correctio delinquentium est misericordia spiritualis. do. iij. post trinitatē. ser. ij. circa fi.
Corrigere volens quinq; debet considerare. ibidem.
Credendum magis scripture q̄ homini viuo vel mortuo vel etiam angelo. do. j. post tri. ser. iij. circa fi.
Christ⁹. de quo multa sub litera. x.
Christiani mali dicuntur falsi prophete. do. viij. post trinitatem. sermone primo. circa finem.
Cruces portant: et cāpane pulsantur q̄n concitantur tempestates. do. pal. sermo. iij. in fine.
Crudelitas in consiliario est vitāda. Sepe em̄ dātes crudelia consilia ptra alios super eosmet deuoluuntur: et de hoc pulchrū exemplum. do. de trinitate. sermo. ij. circa medium.
Cupiditas seu concupiscentia radix oz malorū. do. xvij. ser. iij. circa fiuem.
Curiosi homines volētes alta et celestia indagare sunt questionibus repellendi, vt pulchre dicitur, do. xv. sermone tertio circa medium.
Damnati triplici visione carebunt: et habebunt ordinationez in supplicijs. do. iij. post octa. epy. serm. iij. circa prin.
Damnati habebunt diuersitatem in penis. do. iij. post octa. epy. s. iij. circa medium.
Damnati lōge sunt a deo tripliciter. do. iij. post tri. ser. j. circa prin.
Damnatorum corpora comburuntur et tamen nō consumunt: ostenditur quinq; pulchris exemplis. dominica. xv. ser. ij. circa finem.
Damnati habebūt ligatas manus et pedes: do. xx. ser. iij. circa finem.

Dandum non est malis ⁊ ꝙ dicitur ne de
eris, in pio tripliciter intelligit. do.ix.
ost tri.ser.iij.circa finem.
Decimas bene soluētes quadrupliciter
emunerant do.xj.ser.j.circa finem.
Decimas nō persoluentes tria mala in-
currunt.ibidem. Et nota.
Decimarum solutio partim de iure natu
ali partim de iure diuino: partim de iure
positiuo.do.xxiij.ser.ij.in fine.
Decima.vide verbū: deo reddere: ⁊ red
dere deo.
Dedicatio templi de qua predicare vo-
lens habet bonam sermonem in domini
a.x.ser.tertio per totum.
Denarius signat beatam vitam quadru
plici rōne.do.in.lxx.ser.j.circa medium.
Demones non sunt sibijpsis cōtrarij ne
se mutuo expellūt.do.iij.l.xl.ser.j.cir.
principium.
Demones officia sua valde ordiata hnt
ad malū, vnus em̄ preest superbie.s.luci-
fer: alius auaritie.s.mamona.alius luxu
rie.s.asmodeus.alius cogitationib⁹ im-
mūdis scz beelzebub.do.iij.in.xl.s.iij.in
prin.Uide in verbo diabolus.
Deo reddamus que sua sunt: ⁊ que cesa-
ris cesari.do.xxiij.ser.ij.circa finem.
Deus odit tria genera hoim.do.xix.s.
ij.circa prin.
Deus alicui semper dormit: alicui semp
vigilat do.iij.post octa.epipha.serm̄.j.
circa medium.
Deus triplici nomine sm triplicem tem-
poris varietatem vocatur do.xvj.serm̄.
j.circa principium.
Deo reddere debemus que dei sunt cir-
ca hoc olim erant tres opiniōes. aliqui
qd sufficit obsequiū personale, aliqui cū
hoc reale: alij ꝙ vltra hoc etiam spiritua
le.do.xxiiij.s.iij.circa prin.
Deos alienos multi hodie faciunt.do.
viij.ser.iij.circa prin.
Deuotio mulierū ostenditur q̄tū ad tria
in die pasche.s.j.circa prin.
Dextera dei describitur ⁊ qūo xp̄s sede
e br ad dexteram dei patris.do.v.post
pascha.ser.iij.in fine.
Digit⁹ dei est spūssanctus ⁊ qūo, do.iij.
in.xl.ser.j.circa medium.
Digit⁹ signat spm̄sanctū do.xij.post tri.
ser.ij.circa medium.
Dilectio dei ⁊ ꝓximi est toti⁹ legis imple
tio ⁊ omnis sciētie perfectio, do.xiij.ser.
ij.circa prin.
De dilectiōe dei tria videnda sunt.l. cau
sa modus ⁊ fructus ibidem.
Ad diligendū tria nos inducunt ibidez.
Diligēdi mod⁹ triplex: qz super omnia
ꝓpter se: ⁊ sine modo ibidem circa finē.
Diligendi modus ibidem.
Diligendi modus quo ad deū ⁊ proxi-
mum diligamus.dominica.xviij.serm̄.j.
circa medium.
Diligere debet quis seipsum quadrup l
citer: ibidem.
Ad diligēdū sex sunt que naturaliter mo
uent.s.pulchrum: bonuz: honestū: simile
vtile: delectabile: que oīa sunt in deo.do.
xviij.ser.ij.circa prin.
Dilectio quadruplex.s.carnalis: natura
lis socialis: ⁊ rationalis: ibidē, cir.finez.
Dilectio triplex.s.ꝟbalis: p̄dialis ⁊ rea-
li.do.xx.ser.iij.circa prin.Uide verbum
Charitas.
Diabolus habuit tres vxores: scz vanita
tem: cupiditatē: ⁊ carnalitatem: de q̄bus
tres filias genuit: scz supbiam: auaritiā:
⁊ luxuriam: quas maritauit: ⁊ generos
suos vexat in presenti per vitia: ⁊ in futu
ro ꝑ supplicia do.ij.in xl.ser.j.circa finē.
Diabolus opprimit corpus vt sic veniat
ad oppressionem anime ad quod vtitur
sex iaculis.s.suggestiōe: delectatione, cō
sensu opere: consuetudine: necessitate: ⁊
illa vincere debem⁹ per sex arma.ibidē.
Diabol⁹ auersari⁹ noster accusabit nos
in iudicio cum quinq; allegationib⁹.do.
ij.aduen.ser.ij.in fi.
Diabolus seminauit ignorantiam: culpā
⁊ miseriā.dominica quarta post oct.epy.
sermo.j.in prin.
Diabolus primum hominem de tribus
tētauit ⁊ vicit. Similiter tentauit xp̄z ⁊ vi
ctus est dominica prima in.xl.sermo.j.
in principio.
Diabolus dicitur serpens.do.iij.in xl.
ser.iij.circa prin.
Diabolus falsus propheta arguit in cor
de hominis peccata mortalia esse leuia.
dominica octaua post trinitatem ser.ij.
circa principium.

Diabolus homini moriẽti immittit suggestionẽ de fide et articulis fidei. Et hoc bene nota. dominica. x. sermone secũdo. circa finem.
De hoc vid plura. s. in verbo Demones.
Diabolus ad sanctum anthoniũ dixit se facere multa opera virtutib⁹ similia: sola humilitate dempta. dominica. ij. in xl. sermo. iij. in medio.
Diabolus vocatur serpens: coru⁹ ꝛ porcus. In die penthecostes. sermone secundo circa finem.
Dimittite et dimittetur vobis: date ꝛ dabitur vobis dominica quarta post trini. ser. iij. circa medium.
Dimittite faciliter iniurias et diligite inimicos. Dominica quarta post trinitatẽ. ser. iij. circa medium.
Discipulorum tres sunt differẽtie. dominica quarta in quadragesima. sermo. secundo. circa medium.
Disciplinatus fuit christ⁹ tripliciter. do. in passione ser. j. circa mediũ.
Dirigere viam domini debemus dominica quarta aduẽtus. ser. ij. in fine. ꝛ etiã ser. iij. circa principium.
Diuitie. Circa diuitias quatuor modis quis culpã incidere põt: quare reprehẽsibiles sunt dominica prima post trinitatẽ. ser. j. circa prin.
Diuitie nõ sunt nostre sed nobis accommodate oñditur per exempluz. ibidem.
Diuitijs q̃s multipliciter vtitur. do. xv. ser. j. circa prin.
Diues mort̃ triplici morte: pauper vnica: diues incurrit tormenta: pauper q̃etẽ dominica prima post trinitatem. ser. primo. circa finem.
Diuitis peccatum quadruplex: scz auaritia: vana gloria: gula: ꝛ miseria. dominica prima post trinitatem. sermone primo circa principium.
Utrum melius sit diuitias cõtemnere q̃ eas retinere. dñica noua post trini. ser. j. circa principium.
Documenta tria refert se beatus Augustin⁹ a beato Ambrosio didiscisse. dominica secunda post trinitatez sermone. iij. circa principium.
Doctrina bona non attribuitur doctori: sz spiritui sancto. Et hoc deducit̃ triplici exẽplo. In die pẽtecostes. s. iij. circa fi.
Docens salubriter debet quatuor habere, scz vitã pfectam, doctrinam clarã: claritatem succensam: et in his pseuerãtiaz do. x. ser. iij. in fine.
Dom⁹ (Quatuor de causis quis expellitur de domo conducta. do. iij. i xl. sermone. ij. circa principium.
Domum nostrã preparare debem⁹ dño id est cor nostrum seu animam nostram, ꝛ quomodo in ea sunt tres camere i quibus habitat pater et filius ꝛ spũssanct⁹. dñica quarta aduentus. sermone tertio. circa principium.
Domus anime tria habet solaria. dñica tertia, in. xl. ser. ij. circa prin.
Domus dei ad quadruplex officium facta est. dñica. x. sermone tertio circa p̃n.
Domus mea domus orationis vocabit̃. ibidem. In domo dei seu ecclesia ponit deus oculos suos: nomẽ suũ et cor suuz. ibidem. Uide in verbo Templum dedicatio ecclesia.
Dormiebãt olim omnes in peccatis. dominica prima aduentus sermone primo. circa principium.
Dormit diabolus in loco obscuro, frigido ꝛ humido. dominica prima aduent⁹. ser. j. circa principium.
Dormire periculosum est trib⁹ generib⁹ hbim. do. iij. post oct. epy. s. j. circa finẽ.
Dominica de rosa ꝛ do. de panib⁹ domi. iiij. in. xl. ser. j. in principio.
Domina in passiõe. ideo d̃r in passione: qr ad mortẽ fuit xp̃s sententiatus. do. in passione ser. j. in principio.
Dñis duob⁹ nemo põt seruire: ꝛ q̃ sũt illi domini. do. xv. ser. j. circa prin.
Dubia in meliorem partem sũt interpretanda do. iiij. post tri. ser. j. circa mediũ.
Duces bene ꝛ vtiliter regere volẽtes q̃n q̃ debẽt habere: et de hoc nota pulchra exẽpla. dñica. xxiij. sermone secundo: circa principium ꝛ medium.

Ecclesia est in tres ptes diuisa. Una in mũdo. Alia in celo. Altera in purgatorio do. xxj. ser. iiij. circa finem. Ecclesia siue congregatio fideliuz dicitur celum. do. xx. sermo. j. circa principium.

Ecclesia est celum spirituale ⁊ corp⁹ my
icum: quod notatur dominica septima
ost trinitatem sermone tertio circa finē.
Ecclesia militans, pro fundamento hz
hristum. dominica xxj. sermone tertio.
rca principium.
Edificant quidam tabernaculuz in celo,
uidam in inferno, quidam in purgato-
o: dominica nona post trinitatē. sermo
e. iij. circa finem.
Elementa tripliciter possunt cōsiderari:
de ipsoꝝ qualitatibus. do. xliij. serm̄. j.
rca principium ⁊ medium.
Elementa quatuor sunt portatores mor-
orū ad sepulchra. do. xvj. sermone. j.
rca medium.
Elementa facta fuerunt immūda: sz chri
us ea mūdauit. dominica. xix. sermo. j.
rca principium.
Eleemosyna est corporalꝫ misericordia
d quā inducit nos christus, verbo, pre-
nio et exemplo. dñica. iiij. post trini. ser.
. circa principium.
Eleemosyna tribus modis vendit non
amen dz vendi: sed dari gratuite: ⁊ in vi
a: quia multum fructum affert. domini.
iij. post trini. ser. iij. circa finem.
Eleemosyna est recta intētiōe cordis dā
la dominica. vj. post trinitatē. sermo. ij.
irca finem.
Eleemosyna dicitur semen: quia semina
i dz sapienter fideliter et perseuerāter.
o. in. xl. sermone. ij. circa medium.
Eleemosyna debet instar seminis ēe oc-
ulta pura et irrigua. ibidem circa finez.
Eleemosyna expellit demonem in vita:
n morte et post mortem. domi. iiij. in. xl.
er. ij. circa finem.
Eleemosyna est ieiuniū sicut oleū lucer-
ne ⁊ sicut sol diei: ⁊ sicut anima corpori.
ominica. iiij. in quadragesima. serm̄. iij.
irca medium.
Eleemosynarū largitio est species mle.
o. iiij. post trini. sermo. j. circa medium.
Eleemosynas dare debemus ex cōside-
ratione magni premij. ibidem in fine.
Emplastrū fecit christus de corpore suo
o. in. l. ser. ij. circa medium.
Epulari splendide et delicate perdit tē
perantiā et parit vitia. dominica. j. post
rinitatem. sermo. j. circa medium.
Equus nimis delicate nutrit⁹ recalcitrat
dñica. iij. in. xl. ser. iij. circa medium.
Euangelia quotuor sunt instrumēta per
que christ⁹ nos assecurauit. dñica. xxiiij.
sermo. ij. circa medium.
Euangeliorū dictator est spiritussanct⁹
⁊ etiā fili⁹. Notarij sunt quatuor euāge-
liste: quorum lingua spiritussanct⁹ tanq̄
calamo vsus fuit. ibidem.
Eucharistie sacramentum manducat tri
pliciter. dominica. iiij. in. xl. sermo. iij. cir
ca principium.
Excusant se mali homines qui nolūt ie-
iunare multis modis. dñica. iiij. in. xl. ser
mo. j. circa medium.
Excusat se quis ab iniuncto opere trib⁹
de causis. dñica. v. post trinitatē. sermo.
j. circa medium.
Excommunicatio quāuis sit iniusta ⁊ ini
qua: famē est timēda, seruanda, et patiē
ter ferenda: qz meretur quis hoc faciens
do. dñica infra octa. ascensionis. sermo.
iij. circa principium.
Excommunicationis periculū est triplex
primum quia diabolo traditur. secundū
est gratie dei subtractio. tertium quia est
morbus contagiosus. ibidem.
Excommunicationis damnū triplex. ser
mone eodem.
Excommunicationis infamia in trib⁹ ap
paret. ibidem.
Excōmunicato participātes peccāt mul
tipliciter, in excommunicatione in excō-
municatum in seipsos et in eos quorū oc
casione excommunicatus est. ibidem.
Falsarij literarum, bulla
rum monetarum, pon-
derum, et mensurarum
puniendi sunt. domini-
ca. viij. post trinitatē ser
mo. j. in principio.
Ab istis falsarijs domi
nus attendere admonet: ibidem.
Falsarij qui sunt mystice. ibidem.
Falsi prophete quib⁹ tria tangunt: frau
dulentia, seuitia, notitia, ibidem.
Falsus ꝓpheta triplex, diabolus, caro.
mūdus. dominica. viij. post trinitatē. ser-
mo. ij. circa principium.
Falsitatis magister pōt ds esse quatuor
modis: sed xp̄s fuit magister veritatis

quod offenditur quatuor modis. dominica. xxiij. sermo. j. circa medium.
Fatuum est honores et prosperitates huius vite querere: dominica palmarum. sermo. iij. circa finem.
Febris per quodlibet peccatum mortale signatur. dominica. xxj. sermone. ij. circa principium.
Febrium sicut diuerse sunt species: sic et diuerse species peccatorum, ibidem.
Febris quotidiana signat peccatū gule, vel peccata venialia. ibidem.
Febris effimera signat iram ibidem.
Febris continua auaritiam. ibidem.
Febris quartana significat superbiā vel luxuriam. ibidem.
Febris ethica significat tristitiaz. ibidē. circa medium.
Fenis anis quanto tempore vinit: et quo modo moritur. dominica. xxj. ser. ij. circa medium.
Festum quidam facere volunt ante vigiliam dominica. iij. post pascha. sermo. ij. in principio.
Festo. De festo hic: multi vellent venire ad festum alibi ibidem.
Festum multi faciunt hic in vigilia et in futuro semp erunt in vigilia. dominica. xxiij. sermo. iij. circa medium.
Fetor causat a quatuor, dominica. xxij. sermo. j. circa principium.
Fetor intolerabilis causatur ex multis peccatis. dominica. xvj. sermone. j. circa medium.
Fidez sancte trinitatis pater et filiꝰ et spiritussanctus nos docuerunt et ideo eorū testimonium fidelit er est admittēdū. De sancta trinitate. sermo. iij. circa finem.
Fides ista et confessio sicam denote recepimus maxime ad tria valet: scilicz ad demonum expulsionem: tribulationū, pulsationem: et malorū confutationem et conuersionem. ibidem.
Utrum melius sit habere fidem magnā: an opera magna. dominica. ix. post trinitatem. sermo. j. circa medium.
Fides reguli triplicem habuit gradū: sicut quelibet alia virtus: scilicet initium: incrementum et perfectionē. dominica. xvj. sermo. j. circa medium.
Fidei duodeci articuli p duodecim apostolos ponuntur dominica. xxj. serm. iij. per totum.
De articulis fidei: ibidem bonꝰ sermo. Ut de plura de fide in verbo trinitas.
Fides virtus necessaria ad salutem. dñica. xxiij. ser. ij. circa mediū.
Filia archisynagogi plāgit: de qua tria dicuntur. dñica. xxiij. serm. j. circa finez.
Filia defuncta significat aiam p peccatū mortuam. ibidē sermo. iij. in principio.
Filij debent parentes nutrire et fouere: ad quod inducimur pcepto verbo et exēplo et promissiōe: sed adhuc instinctu nature de hoc tria exempla valerij. dominica. xvj. sermo. iij. in fine.
Filij instruuntur deo seruire. dñica infra octa. nati. sermo. j. circa finem.
Filiꝰ marie instruit filios qualiter se habere debeāt erga parētes. do infra oct. epipha. serm. j. circa medij.
Filius plus diligit patrē q̄ patrē. dñica xvj. sermone. ij circa medij.
Filij et filie quo ad seruitutē et libertatem sequuntur ventrem id est matrē. sermone eodē.
Finem in omnibꝰ rebus premeditare q̄ vtile sit: et de hoc pulchrū exēplū de sancta trinitate. ser. ij. circa principij.
Fleuit christus super imminens periculū dñica. x. ser. j. circa medij et principij.
Flendi seu plorandi sunt tres: scz mortui fatui et impij. ibidē.
Flendi sunt prelati clerici quādo cadūt ibidem.
Flendus est peccator. dñica. xvj. sermo. iij. circa finē.
Formice prudentia seu sapiētia a nobis est imitanda. dominica. ix. post trinitatē. sermo. ij. circa principij.
Formice sapientia consistit in quatuor ibidem.
Fortissima tria reperiuntur: scz deus. celum, terra. dñica. vij. post trinitatē sermo. j. circa principij.
Fozam triplex est: scz iustitie, misericordie et mixtum. dominica. xxij. serm. j. circa principium.
Frater noster est quilibet christianꝰ quē si offendimus reconciliare debemus. dominica. vj. post trinitatem. sermo. ij. circa principium.

Fratres nostri angeli: ibidem circa finē.
Frater noster est spūssanctꝰ. ser. eodem.
Fragmēta colligi debuerunt triplici de causa. dominica. vij. post trinitatē. serm̄. ij. circa finem.
Fructuum triplex differentia scz. tricesimus sexagesimus et centesimus. dominica in. lx. sermone. iij. circa medium.
Fructus centesimꝰ debetur virgini: martyri et doctori seu predicatori. do. iiij. in l. sermo. j. circa medium.
Fructus aperti sunt tres a quibꝰ cognoscūtur falsi prophete. dñica. viij. post trinitatem. sermo. j. circa medium.
Fundamētum ecclesie militātis est christus. do. xxj. sermo. iij. in principio.
Ad istud fundamentū apostoli posuerūt duodecim lapides: idē. xij. articulos fidei. ibidem per totum.
Funis peccatorū conficitur ex multis filis. dominica prima aduentus. serm̄. ij. circa finem.
Furie tres sunt, libido, cupiditas, ⁊ ira. dñica palmarū. ser. j. circa finē.
Furtum graue peccatū est respectu dei respectu proximi respectu sui. dñica. xvij serm̄. iij. circa finē.

Gaudent angeli et etiā tota trinitas de nostra conuersione triplici causa. dominica. iij. post trinitatez. sermone. iij. circa princi.
Gauise sūt omnes creature superiores ⁊ inferiores ex medie. In die pasche. serm̄. secūdo. circa mediū.
Gehenna vnde dicit ⁊ quō centrum terre magis est elongatū ⁊ obscurū. dominica. vj. post tri. sermo. iij. circa finē.
Generatio quintuplex que non pōt fieri nisi per verbū. do. lx. ser. ij. circa mediū.
Genuflexiones facere debemꝰ deo. dñica. xxiij. ser. iij. in fine.
Gladius amoris. do. infra octa. natiui. ij. sermo. ij. circa finē.
Gladius triplicatur in dānatis. do. post trini. serm̄. ij. circa finē. Oēs qui accepe- nt gladium gladio peribunt. ibidem.
Gradus triplex scilicet incipientiū proficientium: ⁊ perfectorū. dñica. iij. xl. sermo. iij. circa medium.

Grates referende sunt suis benefactoribus. dñica. xxv. serm̄. ij. circa finē.
Gulosus tribus facit iniuriā scz naturae cōsuetudini humane: et ordinatiōe diuine. do. j. post trini. serm̄. circa mediū.

Herodes antipas Johannē baptistā i vinculis posuit triplici causa. dñica iij. aduen. ser. j. in prin.
Homo constat ex duplici substantia, scz corpore et ala. do. in. xl. ser. j. cir. pn.
Homo quadruplex scilicet brutalis: rationalis, angelicus et diuinus. domi. palmarū. serm̄. j. circa principium.
Homini dedit deus tria de quibꝰ vult pēsionem habere: scz corpus, animā, ⁊ res temporales. do. iij. in. xl. ser. ij. circa pn.
Hominē creauit deꝰ vt summū bonū intelligeret itelligēdo amaret. ⁊c. Et ideo ab amore terrenorū ad amorē celestium quatuor modis homo a christo inducit. dñica. xv. sermone. j. in principio.
Homo est filiꝰ dei triplici iure. Primo ꝓpter generationem ac similitudinē quā primus hō deturpauit. Secūdo propter imitationē. Tertio propter hereditatis successionem. dñica. xiiij. sermo. ij. circa principium. Et nota bene.
Hominū octo genera informantur. dñica. xxv. sermone. ij. circa principiū.
Homini cuilibet angelus ad custodiā delegatur. dominica. iij. post trinitatē. sermone. iij. circa principiū.
Hominē fecit deus rectū et ipse imiscuit se infinitis questionibus. do. vij. post trinitatē. sermone. j circa mediū.
Homo per se pōt in peccatū ire: sed non per se redire: ostendit quatuor exēplis. Et nota bene. dñica. viij. post trinitatem. sermone. ij. circa mediū.
Homo nascitur ad laborē. do. xj. sermone. iij. circa mediū.
Homini dedit deus animā corpus ⁊ res vt quodlibet obediat suo superiori quāuis a mūdo iste ordo peruertitur. do. xv. sermone. j. circa mediū.
Holm tria genera sunt. Augu. Describit dñs in euangelio valde boni valde mali: mediocriter ⁊c. do. xv. ser. ij. in princi.
Homines erūt angelꝫ similes i alia vita

& nulla erũt ibi cõiugia. dominica.xviij. sermo.j.circa principium.

Holes erunt in patria maiores angelis inquantũ habebũt deũ tanq̃ fratrẽ: & iuxta hoc quatuor legunt̃ de angelis.ibidẽ.

Hominum tria genera deus odit: dominica.xix.sermo.iij.circa principium.

Homines carentes sensu quatuor mala nõ sentiunt.ibidem.

Homines arescent in iudicio.dominica.ij.aduentus.sermone.j.circa finem.

Hominum quatuor genera arescent tempore antichristi.ibidem.

Homines supra infra ante retro et vbiq; habentes angustias confusi erunt in iudicio.dñica.ij.aduentus. sermo.ij. in fine.

Homini inimic⁹ est diabolus.dñica.iiij. post.octa.epipha.sermo.j.circa finem.

Homo nescit vtrũ odio vel amore dign⁹ sit: & hoc sciẽtia certitudinis: tñ ex aliquibus signis põt coniectura re.dñica infra octauas ascen.sermo.j.circa medium.

Homines aliqui erunt valde boni aliqui valde mali aliqui mediocriter boni & mali.dominica infra octauas ascensionis. sermo.ij.circa medium.

Homo ponens ingenium suũ circa quatuor recipiet confusionem, scz si vult scire quid est in summo: quid in imo: quid fuit in primo: & quid erit in vltimo de sancta trinitate.sermone.iij.circa finem.

Homo latine dicitur.grece antropos: id est arbor euersa dominica.viij.post trinitatem sermo.iij.in principio.

Homo dicitur villicus, id est economus seu dispensator qui tria a deo recipit dispensanda, scz res temporales corpus & alaz.do.ix.post trini ser.j.circa pricipiũ.

Hominis membra questio apud sapientes mota est.quod esset membrum in humano corpore magis insatiabile. Et varij vario modo responderunt: tandem tamen oculus dicitur illud.dñica.xj.sermõ. ij.circa medium.

Hominez tria expellunt de domo: fum⁹: mala vxor: & stillicidiũ.dominica.xv.sermo.iij.circa principium.

Hominem tria faciunt inquietum scilicet superbia, auaritia, & iracũdia.dominica. xvij.sermo.iij.circa medium.

Homicidium multis modis committitur. dñica.vj.post trini.sermo.iij.circa finem.

Hore canonice quomodo sunt soluende: & ratio quare septies.dominica.x.sermone.circa finem.

Hospitale dei est purgatoriũ.dñica.xxij. sermonẽ.iij.circa medium.

Humilitas fuit mater christi. dominica ij.in.xl.sermo.ij.in principio.

Humilitas virt⁹ necessaria est ad salutẽ. dominica.xxiiij.sermone.ij.in fine.

Humilitas est via ꝑ quã itur ad nuptias spirituales & celestes.dñica.xvij. ser.iij. circa finẽ. Quanto enim quis humilior: tanto in gratia & gloria erit maior: & hoc quatuor exemplis ostenditur.ibidem.

Humilitas deo multum placet: diabolo displicet & homini prodest.valet enim homini ad gratiarũ infusionẽ, virtutũ conseruatione diuinorum reuelationem: & iudicis placationẽ: do.xj.ser.iij.circa finẽ.

Humilitas duo ad humilitatem nos inducunt scilicet consideratio nostri: & cõsideratio dei.dominica.xj.ser.iij.circa principiũ Interrogauit quidam quendã philosophum dicens quid fui quid sum & quid ero? Respõdet sperma fetidum, vas stercorum, & esca vermium ibidem.

Humiliauit semetipsum xp̃s vsq; ad mortem ibidem.

Humiliter equitauit christus ꝓpter tria. dominica palmarum.ser.ij.circa mediũ.

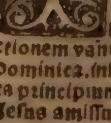

Iesus seruator miserator & p̃ceptor.vide inferius in verbo christus.

Iesus perditur seu amittit̃ per ineptam letitiam: distractionem vanam fiduciam ignorantiam. dominica.infra octa.epi.sermone.ij.circa principium.

Iesus amissus recuperatur per mũdanã gaudij exclusionẽ: cordis pacificationez deuotam orationem: & completam satisfactionem: ibidem circa medium.

Iesus recuperat⁹ custodit̃.ibidẽ in fine.

Iesus q̃rendus est suo tẽpore: & loco suo modo.dñica.infra octa.epi per totum.

Ieiunium quadragesimale obseruamus multiplici ratiõe. dominica.xl.sermone. iij.circa.principium.

Ieiunando dierum nostrorum decimas damus ibidem.

eiunare aliquando oportet a licitis. ibi
em circa medium.
iunij triplex est vtilitas ibidem.
iunium habet duas alas quibus in ce
ascondit: eleemosynam ⁊ orationem.
ica. iij. in. xi. sermo. iij. circa medium.
iunia quatuor genera hominū difficul
facere possunt. dominica. vij. post tri
tatem. sermo. j. circa finem.
iunare libēter deberemus ꝓpter tria.
ica. xj. sermone. j. circa finem.
iuno bis in sabbato, id est in septima
dixit phariseus. ibidem.
famatio non est timēda quando attur
ous hominib⁹ est orta. dominica infra
auas oscensionis. sermone. secūdo cir
medium.
famatio seu vituperatio peruersoꝝ ho
nū est vite nostre approbatio. vt qua
uplici exemplo deducitur. ibidem.
nfernus multas habet ꝓcessiones sup
orum, auarorū, luxuriosorum. domini
. l. sermo. iij. circa medium.
n inferno positi sicut oues quomō hoc
ultipliciter intelligitur. dominica. xiiij.
rmone. iij. circa medium.
id inferna descendere voluit christ⁹ ꝓ
ter tria. dominica. xxj. sermo. tertio cir
medium.
n inferno est fames perpetua tāta, ⁊ tā
. dñica. xxv. sermone. iij. circa medium.
nfirmi sanabiles ⁊ insanabiles. dñica.
. post trini. sermo. j. circa principium.
nfirmitatis spiritualis triplex causa. do
nica. xxj. sermo. j. circa medium.
nfirmitates quinq; modis contingunt
minica. xix. sermone. iij. in principio.
iurias remittere debemus ⁊ cōsidera
ne magni periculi ⁊ magni exempli. do
nica quarta post trinitatem. sermo. j.
ca finem.
iusti multi sunt in hoc mundo. domini
xj. sermo. j. circa medium.
misericordia peccauit diues. domini
prima post trinitatem. sermo. ij. circa
dium ⁊ etiam circa finem.
tellectus per sensibilia inducimur ad
ellectualia. dominica. xv. sermo primo
principio.
mitati sunt omnes fideles: sed ꝙ aliqui
on veniunt sunt quinq; cause. dominica
xx. sermo. j. circa medium.
Jerusalē destruxerunt Titus ⁊ Uespasia
nus. dñica. x. sermone. ij. circa principiū
Impossibilitas exercendi laboris osten
dit cū dicitur iam vltra, id est post mor
tez nō poteris vilicare. dominica. ix. post
trinitatem. sermo. j. circa finem.
Joculatorum naturam multi habent qui
sēper vellent comedere de alio nunq̄ de
suo. sic multi vellent ꝙ de⁹ peccata dimit
teret gratiā ⁊ gloriam exhiberet sed no
lunt penitentiam facere. dominica in qua
dragesima. sermone. ij. circa medium.
Joannes de victu ⁊ vestitu nō curauit. do
minica. iij. aduentus. sermone. j. in fine.
Joannes baptista quatuor magnas vir
tutes habuisse dicitur dominica. iij. aduē
tus sermo. ij. circa principium.
Joannes in quadruplici carcere fuit in
hoc mundo dominica tertia aduentus.
sermo. iij. circa principium.
Joānes intrauit desertum vt sensus suos
mundos seruaret. ibidem.
Joannē putabāt iudei esse christum. do
minica. iiij. aduentus. ser. j. circa prin
cipium.
Joānes negabat se esse helyā ⁊ prophe
tā quare ⁊ quomodo. ibidē.
De ioanne multa. dñica. iij. aduentus in
tribus sermonibus ⁊ etiā dñica. iiij.
Ira ⁊ iracundia excecat hoīem. dñica. l.
ser. ij. circa prin.
Utrū ira ⁊ cetere passiones cadunt in sa
pientē aliter stoici, aliter peripatetici, ali
ter christiani sentiūt. dñica. vj. post trini
tatem. sermone. iij. circa principium.
Ire peccatum habet tres grad⁹ scilicet
in anima in exteriori signo ⁊ cōtumelio
so verbo. ibidem.
Judei dispergi non ꝯsummari debuerūt
tribus de causis. dñica. x. sermo. iij. circa
principium.
Judeorum tres secte erāt scilicet phari
sei saducei ⁊ esei. dñica. xviij. sermone. j.
circa principium.
Judei fecerunt duas questiones ad chri
stum. ibidem.
Judex sapiens quadrupliciter procedit
in iudicio. dominica. ij. aduentus. ser. iij.
in principio.
Judex debet a tribus vitijs esse immunis

scilicet ira: vino ⁊ cupiditate: vt pulchre ostenditur per exẽpla. dominica. xxj. ser. j. circa principium.

Judicium quodlibet quatuor psonas requirit. dominica. ij. aduẽt⁹. ser. ij. in prin.

Judicium quatuor modis corrũpi consuevit scilicet timore: amore: odio ⁊ munere. ibidem.

Judicij extremi discussio intra nos est. qua index debet animam tanq̃ ream ad iudicium conuocare. dominica. ix. sermo. ij. circa principium.

Judicij tempore laborare ⁊ mendicare seu mutuare non possumus. ibidem.

Judicandor quatuor erunt odines. dominica. xxj. sermo. iij. circa medium.

Judicio quatuor accusatores accusabãt peccatores. dominica. xxij. sermo. j. circa finem. Et nota.

In iudicio diaboli facient quinq̃ allegationes contra peccatorẽ. ibidem.

Jd iudiciũ citabit deus triplici citatione: monitoria: preceptoria: ⁊ peremptoria. dominica. xxij. sermo. ij. circa principium.

Judicio rationẽ reddere oportet de quatuor scilicet de bonis nobis commissis de malis a nobis cõmissis. de malis nobis dimissis. ⁊ de bonis a nobis omissis. ibidem.

Judicio tali examinatos conuincet atq̃ sentẽtiam diffinitiuam proferet. ibidem vsq̃ ad finem.

Judicare possum⁹ manifesta seu notoria ſ3 occulta diuino iudicio sunt reliquẽda. Ambigua vero in meliorem partẽ interpretanda dominica. iij. post trin. sermo. j. circa medium.

Judicare non debemus corda hominũ: aut intentionem atq̃ etiam futura. ibidẽ. sermone tertio circa med. um. Manifesta etiam aliquando excusare debemus non iudicare. ibidem.

Jurandi modum alium habet deus aliũ homo. Deus tres modos habuit. Similiter ⁊ homo tres modos habuit. dominica. v. post pascha. sermo. j. circa finem.

Juravit nobis christus tripliciter dominica. xxxiij. sermo. secundo circa mediũ.

Juramentum homo tribus de causis nõ seruat. ibidem.

Justitia nec amore: nec odio: nec timore: nec precio rectum consiliũ derelinquit de sancta trinitate. sermo. ij. circa principiũ.

Justitia scribarum ⁊ phariseorũ est similatoria mercennaria tepida ⁊ fenera. dominica. vj. post trinita. sermo. j. circa principium.

Justitia scribarum ⁊ phariseorum erat diminuta non cohibebat animũ: sed iustitia euãgelica est perfecta ⁊ omnia precepit. ibidem circa finem.

Justitie perfecta signa. ibidem.

Justificatio impij maius opus ẽ creare celum ⁊ terrã. dominica decimanona sermone secundo circa medium.

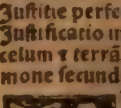

Labora instãter quecũq̃ potest facere manus tua. dominica. xx. sermone. iij. in fine.

Laborandi ratio in hoc tẽpore est: quia a pud inferos nec opus nec ratio neq̃ sapientia est ibidem.

Laudatio dei debz fieri corde: ore ⁊ opere dominica prima aduentus. sermo. primo circa finem.

Laudatio seu digna laus plura requirit. dominica. j. aduen. ser. iij. in prin.

Laudãt deũ illuminati: sed ceci blasphemant. dñica. xj. sermone. ij. in principio.

Laudãt mundum vani homines per diuersos ludos ⁊ ineptas leticias. ibidem.

Laudãt vani corpus suũ p diuersas cpnas. ibidem circa medium.

Laudant vani diabolum diuersas ducẽdo choreas ibidem.

Laudare debemus deum ante cibum: inter cibandum: ⁊ post cibuz. dominica. iij. in. xl. sermo. ij. in fine.

Laudare se nul⁹ debet: nec velle ab alio laudari in hac vita. dominica. ij. post pascha. sermo. j. circa principium.

Laudatur scriptura aliter ab eo qui nescit litteras: aliter ab eo qui nouit literas ⁊ sensum dominica. xxv. sermo. j. circa principium.

Lex mosaica differt ab euãgelica multipliciter. dñica. ij. post tri. ser. j. circa. prin.

Leticia magna occidit hominem subito. ⁊ de hoc pulchrũ exemplum. dominica. x. sermo. j. circa principium.

Leprosus habet omnes sensus corporis corruptos dñica. ij. post octauas epy. ser.

j. circa principium.
Lepra est morbus contagiosus ⁊ pericu sus ac fetidus dominica. ij. post oct. epyphanie. sermo. ij. cir. principium.
Lepram corporalem quinq; modis curatā legimus. ibidē circa finem.
Lepra corpis magna egritudo. maior lepra mentis. dñica. xiiij. ser. j. in prin.
Lepra significat peccatum triplici de cā ibidem.
Lepra morbus fetidus: sitibūdus: cōtagiosus. ibidem vsq; ad finem.
Lepra morbus incurabilis abhominabilis ⁊ vniuersalis sic ⁊ peccatū. do. iiij. ser. ij. circa prin. ⁊ mediū.
Lepra curatur tribus modis. ibidē circa medium. Et curationis lepre effectus circa finem.
Liberalitas diuina apparet in trib⁹. primo in inuitando nos ad petendū. Secūdo animando ad magna. Tertio assecurādo nos de peritia. dñica. v. post pasc. ser. ij. circa finem.
Ligati sunt omnes in inferno. In celo autem soluti omnes. Sed in mundo quidā ligati ex toto: quidam ex toto soluti: quidam ex parte soluti: ⁊ ex ꝑte ligati dñica xx. ser. j. cir. finem.
Lingua hebraica fuit p̄ma, ⁊ erit vltima. dñica. xl. sermo. iij. circa medium.
Linguam celestem habet qui non loquit̄ turpia ⁊ scurrilia. ibidem.
Linguam deus homini dedit ad tria officia. do. in. xl. ser. ij. circa mediū.
Ligue tres sunt. s. diuina humana: ⁊ diabolica. ibidem.
Linguagiū triplex reperitur s̄m qd̄ de⁹ fecit tres prouincias: celestem: terrestrē ⁊ infernalem. In die pēthecostes sermo. iij. cir. medium.
Lingue peccata in anima punient̄. dñica j. post trini. ser. ij. cir. medium.
Linguam custodire debemus ⁊ cauere a multiloquio propter quattuor dñica. xxiij. ser. ij. circa prin.
Lilium agri induitur veste candida. dominica. sermo. j. circa finem.
Loquēdi ratio quadripertita est aut em̄ bonum bene: aut malum male: aut bonū male seu malū bene profertur. dñica. vj. post trini. ser. iij. cir. medium.
Luna obscurabitur in iudicio ⁊ luna illuminatur a sole dñica. ij. aduentus ser. j. ca medium.
Lupi triplex officiū ponitur scilicet rapere dispergere: et mactare. dñica. ij. post pascha. ser. j. circa medium.
Lupi. i. diaboli officiū est oues occidere quas tripliciter occidit. dñica. ij. post pascha. sermo. ij. circa medium.
Lupi vespertini matutini meridiani ibidem circa finem.
Luxuria desiccat ⁊ ꝯsumit corpus atq; excecat ⁊ facit cito senescere ⁊ mori. dñica. l. ser. ij. circa medium.
Luxuriosus est fetidior latrina. do. xij. sermo. j. circa prin.

Magnū dicitur aliq̄d quattuor modis. do. vij. post trini. ser. iij. circa prin.
Mali corruūt triplici d̄ cā dñica lfra oct. nati. do. sermo. iij. cir. prin.
Mali bonos tripliciter ꝑsequunt̄ scz ꝑodia cordiū: per iniurias operū ⁊ exprobatiōes ꝟboꝝ dñica. iiij. post trin̄. ser. iij. cir. medium.
De malis hominibus quatuor precipue bona deus elicit. dñica. xv. sermone. iij. circa finem.
Mammona iniquitatis sunt diuitie pauperibus erogande dominica. ix. post trinitatem. sermo. iij. circa medium.
Māmona vero dicitur iniquitatis quatuor de causis ibidem.
Mane thetel phares. dñica. xxiij. ser. ij. circa finem.
Manna dei quomodo in deserto penitētie accipi potest. dominica. in. xl. sermo. ij. circa principium.
Manus dei habet quinq; digitos. i. effectus primus est polex id est collatio virtutis ⁊c. dominica. xij. ser. j. circa medium. Et similiter dominica. xxiiij. sermone. j. ciria finem.
Mare signat mundū tribus de causis do. xix. sermo. j. circa medium.
Maris confusio tribus modis fiet in iudicio. do. ij. aduentus sermo. j. circa finem.
Maris aqua tribus modis pōt fieri dulcis ibidē. Sic in sanctis viris tribulationes dulcorantur. ibidem.

Martha fuit liberata a sanguinis fluxu per xp̄m. do. xxiiij. ser. ij. in principio.
Matres instruūtur quomodo se habere debeant ad filios. dñica infra octa. epy. sermo. j. circa principium.
Matres quomodo dolebūt de indulgentis ibidem.
Matrimoniū triplex scilicet carnale: spirituale ⁊ mediū. dñica prima post octa. epi. sermo secūdo.
Matrimonio trib⁹ modis quis vtit. In die penthe. ser. secūdo, cir. princ.
Matrimonium in paradiso institutuz est Et regule viri atq; mulieris pulcherrime dñica. ij. post tri. ser. ij. circa principium.
Utrū melius sit castitatē seruare q̄ matrimonium contrahere do. ix. post. trinita. sermone. j. circa medium.
Matrimoniuz habet tria bona que sunt proles: fides ⁊ sacramētuz. do. ij. post trinita. ser. tertio. cir. principiū.
Matrimoniū inter deū ⁊ animā fit p fidē ⁊ quo in illo tria bona reperiūtur ibidē.
Matrimonium carnale habet triplicem vnionē. ibidem.
Matrimoniū debet in opere habere puram intentionem propter prolē. domini. xx. ser. ij. circa medium.
Matrimonialis act⁹ aliquādo habet culpā mortalē aliquando culpā mortalissimam ibidem.
Uide plura in verbo coniugium.
Medicus molestiā morbi tribus modis scire potest. dñica. vij. post tri. ser. ij. circa medium.
Mereri pōt homo quatuor modis dom. iij. post pascha serm̄. ij. circa finem.
Mercenari⁹ pastoralis quis cognoscitur per tria signa. do. ij. post pascha ser. j. circa principium.
Merces nauis religionis sunt tres scilicet obedientia castitas ⁊ paupertas dominica. v. post tri. s̄m̄. ij. cir. mediū.
Messis est consummatio seculi messores sunt angeli dñica. iij. post octa. epy. s̄m̄. j. circa finem.
Meditatio mortis cameram anime mūdat dñica. iiij. aduētus ser. iij. cir. mediū.
Meditatio passiōis dominice memoria mortis ⁊ meditatio celestis glorie pariūt bona opera dñica. iij. post pascha s̄mo. secundo circa medium.
Miluus insidiat̄ auib⁹ domesticis ⁊ pullis ⁊ significat supbū dñica. xxiiij. s̄m̄. iij. circa medium.
Miracula ⁊ si ante christū facta sunt tamen xp̄s in abundantia fecit. do. iij. aduētus s̄m̄. primo. cir. mediū.
Miracula ne publicarent̄ christus trib⁹ de causis precipiebat. dñica. xij. s̄m̄. pri. circa finem.
Miracula que faciebat christ⁹ aliquib⁹ fuerunt occasio infirmitatis aliq̄bus occasio sanitatis ⁊ hoc tripliciter do. xix. s̄m̄. ij circa principiū.
Circa miraculū paralitici quē christus sanauit ponunt̄ quinque differentie p̄sonaꝝ ibidem.
Misericordia dei commēdat̄. do. infra. octa. nati. s̄m̄. iij. in medio.
Misericordia christi inquantū deus est causat̄ in eo a tribus. dñica. ij. in. xl. s̄m̄. j. circa principium.
Misericordia xp̄i inq̄tū est homo filius dauid causat̄ in eo etiam a tribus ibidē.
Ad miserendū tria inducunt. do. iij. post trinita. s̄m̄. j. circa finē.
Misericordia inducit hominē in celestis regni eternā possessionē dñica. iiij. post trini. s̄mo. j. circa principium.
Misericordie tres sunt species ibidē.
Misericordia corporalis consistit in eleemosinarū largitione ad quā inducimur verbo premio ⁊ exemplo Uerbo tripliciter. premio tripliciter ⁊ exēplo omnium creaturaꝝ dñica. iiij. post trinitatē s̄m̄. ij. circa princi.
Misericordie opus christus cōsuluit precipit ⁊ requirit ibidem.
Misericordia deo olim in celo tātuz fuit deinde apud iudeos: post ea in aula v̄ginis: ⁊ tandē in toto mundo. do. vij. post tri. s̄m̄. iij. in prin.
Misericordie dei prōptitudo causa motiua ⁊ effect⁹ et quomodo misereri. proprium est dei ibidem.
Misericordia. Quis est homo q̄ nō desiderat misericordiā dei. R̄nsio. Tu q̄ permanes in peccatis ibidem.
Quare deus punit ⁊ damnat cū est misericors ⁊ quis eum inuitum cogit damnare ibidem.

Misericordia

Misericordia nostra generalis christum inducit ad miserendū. dñica. xiiij. sermo. ij. cira finem.
Misericordia dei dicit magna quatuor modis do. vij. post trini. ser. iij. cir. prin.
Misericordia dei est q̄dra. i. quatuor angulos habēs: dominica. x. sermo. ij. circa medium.
Misericordie triplex affectus ostēditur. do. xvij. sermo. j. circa finē.
Moneta multiplici emitur regnum celorum do. xv. ser. j. circa finē.
Moneta imago ⁊ superscriptio in homine i extremo iudicio examinantur. dominica. xxiij. sermone. ij. circa medium.
Monumentū triplex secūdum ꝙ triplex mors ⁊ triplices portatores. dñica. vj. sermo. j. circa principium.
Mors xp̄i tribus vicibus intentata fuit. do. in passione. ser. ij. circa prin.
Mortificatur caro nostra tripliciter. do. palmarū ser. j. circa principium.
Mortui apud aliquos cū tripudio aditu nulū deferuntur. Sed qñ pueri nascunt parentibus deflent. de sancta trinitate sermone. ij. circa medium.
Mors sanctorū hominū natale vocatur quia egredientes in celo nascuntur ibidem circa finem.
Mortui possūt scire ea q̄ in mundo gerūt tripliciter do. j. post tri. ser. ij. circa finē.
Mors triplex. s. corporis ⁊ ale ⁊ vtriusq̄ scilicet gehēne ⁊ s̄m hoc monumentum triplex ⁊ triplices portatores dñica. xvj. sermo. j. circa principium.
Mortuos tres suscitauit christus ⁊ quid significēt illi tres. dominica. xxiiij. s̄mo. j. in principio.
Mortis meditatio camerā anime mundat do. iiij. aduen. ser. iij. cir. medium.
Mortui i alio seculo existētes nō possunt eo satisfacere: nec per ieiunia: nec ꝑ orationes nec ꝑ eleemosynas. dñica. ix. post ser. j. cir. fi. ⁊ ser. sequēti cir. p̄ncipiū.
Motus est triplex. s. secularis. obliquus: rectus. sic ⁊ via. do. iiij. aduētus. ser. ij. circa finem.
Multiloquiū vitare debemus ⁊ linguā custodire propter quatuor. do. xxiij. sermone. ij. circa principium.
Multiplicauit christus panes frāgendo. benedicendo: ⁊ gratias agendo in cōuiuio vbi quatuor milia hominū satiauit. dominica. vij. post trinitatē sermone. iij. circa medium.
Mulierum regula matrimonialis habet. v. pulchra capitula. dominica. ij. post trini. ser. ij. circa finem.
Mulier in gubernādo debet habere sapientiam: diligentiam ⁊ prouidentiam. ibidem.
Mulieres naturaliter magis patiunt et compatiūtur q̄ viri. dñica. xvj. sermone. iij. circa principium.
Mulier mater magis diligit filiū q̄ pater certius enim scit filiū suum esse q̄ pater. ibidem.
Mulier plures defect⁹ habet q̄ vir ibidē.
Mulieres naturaliter sunt inuide ⁊ cito mutant. dominica. iij. post pas. sermo. iij. circa medium.
Mulier pregnās, ⁊ parturiens: quadrupliciter potest cōsiderari. do. iij. post pascha. sermo. j. circa prin.
Mulieres anseres dicte sunt ⁊ q̄ periculosum est eas videre. do. j. post pascha sermo. ij. circa medium.
Mulierem chananeā xp̄s inducit ad penitētiā. Unde illa petijt sapiēter, instanter, humiliter, ⁊ feruenter. do. ij. in. xl. sermo. j. circa principium.
Item filia eius vexabat a diabolo ibidē.
Mulier chananea habuit tres inimicos. Item habuit fidem magnā quatuor modis ibidem.
Mulier emorroissa. de qua tria dicūtur. dominica. xxiiij. sermo. j. in prin.
Mūdus tria promittit amatoribus suis. scilicet lōgiuitatem: satietatem: ⁊ suauitatem: sed tribuit tandē breuitatem: vacuitatem ⁊ acerbitatē. dominica. iiij. post pascha ser. ij. circa finem.
Mundus ⁊ falsus propheta tria suadet concupiscentiam carnis, concupiscētiam oculorum. ⁊ superbiam vite. dominica iij. post. trini sermo. ij. in fine.
Mūdo reddere debem⁹ q̄ sūt sua: ⁊ que cesaris cesari. dominica. xxiij. sermo. ij. circa finem.
Mun⁹ a corde, ab ore, a manu, ab obsequio dominica. vj. post trinita. sermone ij. circa medium.

Murmuratio ex multis causari pōt.do. in.lxx.ser.j.circa finem.
Mulmurabāt contra christum iudei de duobus dominica.iij.post trinitatem.circa medium.
Mutus dicitur peccator:quia nō laudat deum:nō orat:non confitetur dñica.xij. sermo.ij.circa finem.
Mutuū est totū quod a deo accipimus. Sed de natura mutui est vti ad illū vsuz ad quem res mutuata est.do.xij.ser.iij. circa principium.

Atiuitas triplex scilicet naturalis spiritualis:ꝛ celestis ꝛ q̄modo tria sunt in natinitate carnali q̄ faciūt ad hūilitatē de sancta trinitate.sermo secūdo circa medium.
Nauicula signat penitētiam per quā homo ad portū salutis deducitur. dominica.iij.post octaua epyphanie sermo primo in principio.
Nauis ecclesie describitur q̄tū ad octo. dominica.iij. post octa.epi. sermone.ij. per totum.
Nauis crucis xp̄i que causa quod velum quis mercator ꝛ que merces dominica. tertia post octa.epiphanie sermo.iij. circa principium.
Nauis dicitur penitentia quadruplici ratione.dominica.v.post tri.sermo secundo circa principium.
Nauis religionis habet mercē triplicē, scilicet castitatis:obedientie ꝛ paupertatis.ibidē circa medium.ꝛ finem.
Nauis signat religionem siue penitētiaz dñica.xix.ser.j.circa princi.
Nauem istam quatuor venti tentationē impellunt ibidem.
Nequā seruus vocatus est ꝓpter duas nequitias quas habuit. dominica.xxij. sermo.iij.cir.prin.
Nox naturaliter est obscura.frigida. et humida:dominica.j.aduētus.sermone. j.circa principium.
Nuptie cōmēdabiles ꝓpter multa dominica prima post octa.epi.ſmo primo circa medium.
Nuptie quedā sunt spirituales,quedam celestes do.xvij.ser.iij.circa prin.
Preparatio ad nuptias cōsistit in tribus ibidē.Uia veniendi ad nuptias spirituales ꝛ celestes est humilitas.ibidem circa finem.
Nuptias fecit deus pater filio.do.xx.sermo.j.circa principium.
Nuptie celestes in quibus multa fercula apponuntur primū vita, que tripliciter causatur:secundū sanitas que causatur a tribus.tertium victus:quartū copia diuitiarum.quintum gloria:sextum honor: septimū pax.octauum omnia bona.ibidem circa finem.

Oblationes q̄uis sint volūtarie,tñ in duob⁹ casibus necessario sunt soluēde.do.xxiij.ſ.ij.in fi.
Obedientia multiplex. dominica.iij.aduen.ser. ij.circa finem.
Obedientia q̄ magni meriti:ꝛ q̄ multiplex.dominica.v.post trinitatē.sermone scdo circa finem.
Obligati sumus deo ad quatuor ꝑsoluēda.dñica.xxij.ser.ij.circa prin.
Occidunt hominē tria scilicet leticia,tristitia,ira cū exemplis.dñica.x.ſm̄.primo circa principium.
Occisio triplex est dñi.xviij.ſm̄.iij. circa medium.
Occisio corporis nō est timēda propter ꝓm ex quatuor ratiōibus:do.infra oct. ascen ſm̄.iij.in fine.
Oculus dei multiplex ꝛ quomodo olim habuit clausos. dñica.iiij.in.xl.ſm̄.ij. in principio.
Oculos aliqui habēt retro se,aliqui ante se:aliqui a dextris:aliq̄ a sinistris. do. iij.in.xl.ſm̄.ij.circa medium.
Oculoꝝ porte sunt claudende:ꝛ circa illos quatuor attendenda sunt do.j. post pascha.ſm̄.ij.circa medium.
Oculos intellectus ꝛ affectus demones a peccatoribus effodiunt: do.iiij. post pascha.ser.iij.circa medium.
Oculi depredantur animam.domi.xiiij. sermo.ij.circa finem.
Oculum sibi erui voluit pater pro filio vt lex seruaretur. dominica.xxiij.sermo ij.circa.principium.
Oculos sibi eruit democrit⁹ ꝓpter tria

dñica.xxv.ser.ij.circa principium.
Odium dimittere est misericordia spūalis dñica.iiij.post trini.ser.ij.cir.mediuz.
Odium comparatur fornaci babylonis tinee ⁊ api.ibidem.
Officium omnium sanctorum ⁊ angeloꝝ in celo ē laudare deū.do.xxv.s.iij.in fi.
Omnis res cōtinet tria scz substātiā ꝟtutem et operationē. dñica.iiij. aduentus. sermo primo cir.prin.
Omnipotēs est deꝰ, ⁊ tamen nihil crudeliter, nihil iniuste.do.xxj.ser.iij. cir.pn.
Omnipotens deus, ⁊ si omnia possit de potentia absoluta nō tamen de potentia ordinata.ibidem.
Operarij alij boni alij mali.dñica i.lxx. sermone.j.circa medium.
Operarij in vineā mittūtur propter tria dominica in.lxx.ser.ij.circa medium.
Operarijs merces ꝓmittit, ⁊ quomodo tres sunt differētie operarioꝝ.ibidē circa finem.
Opera de gñe bonorū in peccato mortali facta sunt tanq̄ fel acetū. ⁊ absinthiū. dñica in.xl.ser.secūdus cir.medium.
Opera de genere bonoꝝ.s. eleemosyne orationes ⁊ ieiunia plus valēt vnius diei in penitentia q̄ centum annorū facta in peccato mortali ibidem.
Opus dei triplex scz creatio, redēptio, ⁊ glorificatio: q̄ oīa bene facit. dñica.xij. sermo.tertio circa prin.
Oratio est petitio dicentiū.dñica.xj. ser. secūdus circa principium.
Oratio ad deū peruenire non potest nisi habeat duos comites, scz fidē ⁊ hūilitatem.do.scda post octa.epi.ser.iij.cir.me.
Oratio clamosa quomodo fit, et quomodo diuina miseratio eā sequit.do.iij.post octa.epy.s̄m.j.circa medium.
Oratio nr̄a tres ꝯditiōes habere dz do. palmarū.ser.j.circa finem.
Oratio nostra si exaudiri debet quatuor sunt necessaria primo q̄ petant digna.secūdo ne petat cū instātia. tertio habeamus innocētiā vite: quarto discretionē in petitione. dñica.v.post pascha.ser.j.cir. principium ⁊ medium.
Orantes q̄ in peccatis sunt tribꝰ similes sunt ibidem circa medium.
Orandum q̄uis sit omni tempore: ecclia tria tempora elegit.s. ante ascēsionē: inter ascēsionem ⁊ penthecostē: ⁊ post penthecostē: ⁊ ibidē quomodo humana negligētia reprehendit. do.v.post pascha ser.ij.circa principium.
Orationes sunt valde vtiles ⁊ fructuose deo placite.angelis grate diabolo inimice ⁊ homini necessarie.ibidem.
Orandū est sine intermissiōe tribus modis.ibidem circa finem.
Oratioōs nostras tria impediūt ne exaudiant, scilicet pusillanimitas, tepiditas ⁊ temeritas.dominica.v.post pascha.sermo tertius.circa.prin.
Oratio est sicut incēsum.domini.vj. post trinitatem sermo.ij.circa medium.
Orationes nostre aliquādo nō exaudiūtur tribꝰ de causis: ⁊ de hoc exēpla. do. x.ser.tertius.circa medium.
Orandū est aliter pro tēporalibus q̄ spiritualibus. dominica.xj. sermo.j. circa principium.
Orauit tribus vicibus xp̄s dñica.xj.ser. primꝰ.circa principium.
Orans cum attentione: ⁊ deuotione ⁊ cōtinuatiōe videbit deū dominica.xiij.ser. primo circa medium.
Orāda seu petēda sunt p̄mo spiritualia postremo tēporalia.do.xv.ser.ij.in fine.
Per orationes sanctoꝝ sepe deꝰ dat gratiam peccatori dūmodo quatuor i se habeat.do.xix.ser.ij.circa.prin.
Orant pro nobis sancti.do.xxiiij.ser.iij. circa medium.
Ordo in inferno triplex reperit.do.iiij, post octa.epi.ser.iij.circa medium.
Ordo etiam nō dicit esse in inferno. q̄tū ad tria ibidem.
Ornatꝰ nimius mulieruz reprehēsibilis est quadruplici ratione. do.ij.post trini. sermo.j.circa prin.
Osanna.i.obsecro salua ex corrupto ⁊ integro.do.palmaꝝ,ser.j.circa finem.
Oues xp̄i tria signa habēt.do.ij.post pascha ser.j.cir.medium ⁊ finem.
Ouibus cōparant serui dei ꝓpter sex q̄ in ouibus reperiūtur.do.ij.post pascha ser.iij.circa prin.
Oues iusti pascent de dilectione ⁊ fruitione summe suauitatis: in eternitate perpetue securitatis.ibi.circa finem.

Patientia fuit, soror christi in morte et in vita nūq̄ eū deserens. do. ij. in. xl. serm̄. iij. circa prin.
Patientia consistit in trib⁹ ibidem.
Palmitum tria sunt genera. do. in. lxx. sermo. j. circa prin.
Panibus quinq; satiant̄ quinq; milia hominum. do. iiij. in. xl. ser. j. circa medium. et do. xxv. ser. j. circa medium: et quid isti panes significent. ibidem.
Panes multiplicantur multipliciter in manibus christi in manibus discipulorū. dominica. iiij. in. xl. sermo. ij. circa. medium.
Panis penitentialis: sacramentalis, materialis infernalis, et celestis. do. iiij. in. xl. ser. iij. per totum.
Panis sacramentalis manducat̄ triplici ter. do. iij. ser. iij. circa prin.
Panis verbi dei cōfortat. do. xxiiij. ser. j. circa finem.
Parētes instruunt̄ se gerere erga filios. do. infra octa. nati. ser. j. cir. finem.
Parētes plus diligūt filios q̄ diligātur ab eis. do. xvj. ser. iij. cir. medium.
Pariunt quidam monstrū: quidam tm̄ filias quidā solū masculos. do. iij. post pascha. ser. iij. cir. medium.
Parit ecclesia. cū ad celū transmittit. do. iij. post pascha. ser. iij. cir. medium.
Parabola diffinitur quomodo dn̄s sepius in parabolis locutus est. do. in. xl. ser. j. in princ.
Paralysis quid sit. et quid per paralyticuz significatur. do. ij. post octa. epipha. ser. iij. circa principium.
Paralysis multipliciter causat̄. do. xix. ser. ij. circa medium.
Paralysis grauis morbus quez tria mala concomitantur. do. xix. cir. prin.
Paralytic⁹ sanatur. do. xix. ser. j. cir. medium et finem.
Passionē dn̄i sepe xp̄s longe ante predixit: et tamen discipuli intelligere non poterāt. do. in. l. ser. j. in prin.
Circa passionem domini quinq; traduntus. s. traditio, illusio, flagellatio, cōsputio, et occisio: et illa quinq; que passus est a iudeis quotidie patitur a malis hominibus. ibidem
Passionis causa fuit duplex. do. in passione. ser. j. cir. prin.
Passionis efficacia celum aperuit et deū reconciliauit. do. in passione sermo. j. circa medium.
Pastor bonus est christus cuius tria ponuntur signa. do. ij. post pascha. sermo. j. circa prin.
Pastoris officium est pascere verbo exēplo et temporali subsidio. do. ij. post pascha. ser. ij. cir. prin.
Pater amat nos, et hoc per quinq; signa manifestauit. do. v. post pascha ser. iij. circa principium.
Peccatum habet tres differentias: scz in corde, in facto, et consuetudine. do. xxiiij. ser. iij. cir. prin.
Peccatū assimilatur mortuo triplici causa. ibidem. In peccato quinq; sunt: scilicet actus, delectatio, macula, voluntas praua et reatus siue obligatio ad penaz eternam. et nota bene. dominica. xxij. sermo. iij. in fine.
Peccatū impedit omnes virtutes anime claudit virtutē auditiuā: deordinat virtutē affectiuā: debilitat v̄tutē operatiuam et obdurat virtutē memoratiuam. do. ij. post octa. epi. ser. j. per totum.
Peccator per chordam de sex filis trahitur ad supplicium infernale. do. iij. in. xl. ser. iij. circa finem.
Peccatorum funis conficitur ex multis filis. do. j. aduentus. ser. ij. circa finem. Et nota bene.
Peccator accusatores tres habebit in iudicio. do. ij. aduentus. ser. ij. circa. finez.
In peccatore tria consideramus: scz naturam, culpam, et penam. do. iiij. aduentus. ser. ij. circa finem.
Peccatū signatur per leprā triplici causa. do. ij. post octa. epi. ser. ij. cir. prin.
Peccata quinq; sunt que inducunt spiritualem cecitatez. do. quinquagesime ser. ij. in prin.
Peccata sunt colligata: et vnuz trahit ad aliud: et vnum non remittitur sine alio, quod nota bene dominica. xl. ser. iij. ante medium.
Peccata quatuor maxime orationem impediunt quare ab ipsis est exeundū. dn̄i-

ca.ij.in.xl.ser.ij.circa prin.
Peccata impediunt consolationē spiritussancti:& de hoc tria pulchra exempla.
In die pentecostes ser.iij.cir.medium.
In quolibet peccato pōt esse gradꝰ culpe similiter & pene.do.vj.post tri.ser.iij.circa prin.
Peccatum in homine tria mala facit infamat a deo elongat & excecat.do.xj.ser.ij.circa prin.
Item ista nimia elōgatio facit errare circa tria ibidem.
Peccatores & eorum edita inducuntur in officio misse vt nullꝰ desperet.do.in.lxx.ser.iij.circa prin.
Peccator dicitur canis multiplici ratione.domini.ij.in.xl.sermone.iij.circa principium.
Peccatores sunt nocui subiectis multipliciter.do.iij.post pascha sermo.ij.circa medium.
Peccatores a deo longe sunt duplici modo.do.iij.post trinita.sermo.j.circa principium.
Peccator in morte circundatur coangustatur & ad terram prosternitur.do.x.sermo.ij.circa medium.
Peccare dimittant aliqui solum propter verecundiam humanaz.do.xj.ser.ij.cir.medium.
Peccare potest quis per se sed non pōt per se resurgere.vt pulcherrime deducitur quatuor exemplis.do.viij.post trini.ser.ij.cir.medium.
Item.do.xij.ser.ij.circa principium.
Peccatum execat hominez tripliciratione.do.xj.ser.ij.circa medium.
Peccata non sufficit dimittere.nisi quis per cōtritionem:confessionem et satisfactionem ea deleat & hoc ostenditur tribꝰ exemplis gregorij.do.xvij.sermone.j.circa finem.
Peccata habent connexionem & vnā trahit aliud quadruplici causa.do.xviij.ser.j.circa finem. Item de hoc.do.in.xl.ser.iij.ante medium.
Peccatum signatur per lepram & quomodo curatur lepra peccati vide in verbo lepra. In peccato tria sunt scilicet dei offensa.macula et obligatio ad eternam penam.dominica.xix.sermone.iij.circa finem.
Item ōtum adilla tria deus remittit sed sacerdos quantum ad alia tria remittit ibidem.
Peccata dimissa redeunt recidiuanti nō quantum ad maculam vel reatum : sed quantū ad ingratitudinem.do.xxij.ser.j.circa medium.
Peccata redire dicuntur in quatuor casibus ibidem.
Peccatorum magna differentia ibidem.
Peccatores quatuor accusatores habebunt in iudicio ibidem.
Peccator fluit de mala cogitatione in malam delectationem de mala delectatiōe in consensum de cōsensu in opus:in consuetudinem:in necessitatem & tādem in desperationē:quod nota bene.do.xxiiij.ser.j.cir.prin.
Peccator a quolibet plāgi debet seu plorari.do.xxiiij.ser.j.cir.finem.
Peccator cum sit infirmus non potest p se accedere ad deū:& iō oportet vt aliorum meritis adducatur.do.xij.sermone j.circa prin.
Peccator non est statim abiciendus sed curandus.do.xiij.ser.iij.in prin.
Peccati incommoda seu inconuenientia que facit peccm̄:dispositiua ad peccatū et ad remedia contra peccatum ibidem.
Peccatoris casus cōparatur fagene pisces fractioni vitri:& casui elephātis.do.xiiij.ser.ij.cir.principium.
Peccator per mortuum intelligitur eo q̄ instar mortui est frigidus ponderosus et fetidus do.xvj.ser.j.cir.prin.
Pena triplex est quā habuit christus vñ ca palmarum sermo.ij.circa.prin.
Pena damni & pena sensus.do.xxij.ser.j.circa medium.
Pena substātialis in inferno est vna: ḡs alias diuersa:ibidem.
Pena sensus & pena damni & vtraq; eterna. ibidem.ser.iij.cir.medium.
Pena eterna punitur homo pro transitoria culpa quadruplici ratione:& hoc est bene notandum.do.xxij.ser.iij.cir. finē.
Pēa habet suuz gradū quemadmodū & culpa.do.vj.post trini.ser.ij.cir. prin.
Penitētie tres sunt partes scz cōtritio cōfessio & satisfactio:p quā remissio culpe

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

collatio gratie ⁊ promissio glorie do.xl. ser.ij.circa medium.
Pnia dr tabula seu nauis quadruplici ratione.do.v.post trinitatē ser.ij.cir. prin.
Pnia seu satisfactio minor tutius imponitur q̄ maior tribus de causis. do. xxij. ser.iiij.cir.finem.
Penitētia proportionata valet ad dimissionē culpe ⁊ pene.do.xiij.ser.iij.circa fi.
Penitētiam assumptā sepe sequitur magna tētatio do.iiij.post octa epi.ser.j.circa principium.
Pensionarius malus expellit de domo cōducta.do.iij.in.xl.sermo.ij.circa principium.
Pepones:porri:cepe:⁊ allia nobis l mētem veniunt ⁊ quid signant:do.vij. post trinl.ser.j.circa medium.
Persecutorum duo sunt genera:scz vituperantium ⁊ adulantium :⁊ q̄ adulatores vitare debemus.dominica.xxij. ser. ij.circa medium.
Perturbatio triplex est.do.iiij.aduē.ser. iij.circa medium.
Pharisei dicūtur diuisi a ceteris iudeis in quibusdam obseruantijs.do.xj.serm̄. primo circa prin.
Phariseus qui ascendit in templum habuit bonum principium malū ꝓgressum ⁊ peiorem exitum ibidem.
Phariseus iste tria mala ceteris imposuit ecōtra dicebat se hr̄e tria bona : ibi.
Phariseorum malicia in tribus ostenditur.do.xvij.ser.j.circa prin.
Pharisei ⁊ herodiani consilium inierūt contra Christum.dominica .xxiiij.ser. j. circa principium.
Pignus triplex dedit nobis Christus ad assecurandum nos.do.xxiiij.sermone.ij. circa medium.
Piscatores aliquādo capiunt multitudinem piscium:aliquando paucos multis de causis.do.v.post trinitatem.serm̄.iij. circa principium.
Plorant serui dei propter quatuor . do. iij.post pascha.sermone primo circa medium.
Policia vt bene vtiliter regatur dz princeps quinq̄ habere ad vtiliter regendū do.xxiiij.sermo.iij.circa principium ⁊ medium.
Pontifex dicitur Christꝰ quatuor de causis.dominica in passione sermone.ij.cir. principium.
Porte per quas extrahūtur mortui,sunt quinq̄ sensus.dominica.xvj. ser.j.circa medium.
Pratum frigoris ⁊ caloris vbi pascunt oues infernales,quorum pastor est diabolus.dominica.xiiij.ser. iij. circa medium.
Prebendas ⁊ beneficia Christus in cruce distribuit.dominica in passione.ser.ij. circa finem.
Predicatorum vox ⁊ clamor qualis debet esse dominica.iiij.aduentus. sermo. ij.circa principium.
Predicantes semper totum id quod conceperunt seu precogitauerunt prolixitate grauant corda auditorum .do. iiij.in xl.ser.j.in fine.
Predicatores dei vocantur piscatores: venatores ⁊ vindemiatores. do .v. post trinitatem. sermone tertio circa principium.
Predicantes seu predicatores verba q̄ populis predicant non a seipsis:sz a deo se habere recognoscant.do.xxv.serm̄.ij. circa medium.
Prelatus aliquando debet esse maior: aliquando minor:aliquādo equalis suis subditis:do.iij.in.xl. sermone. ij. circa principium.
Prelati plus curant de decimarum subtractione ⁊ iniuriarum irrogatione, q̄ de subditorum perditione.domini.xvij. ser.j circa medium.
Prelati informātur vt debitam formam in corrigendo teneant.do.xxv.sermo.ij. circa medium.
Precipi non debet prelato nisi quod cōtinet honorem dei:edificationem aut vtilitatem proximi.do.v.post trin.sermo.j. circa medium.
Preceptor verus est Christus. do . xiiij. ser.iij.circa medium.
De decem preceptis dei sermo bonus. do.xviij.ser.iij.
Predestinatio de qua pulchre questiōes. dominica.xv.sermone.iij.circa principiū ⁊ medium.
Premium temporale spirituale ⁊ celeste.

dominica.iiij.post trinitatem ser.ij.circa principium.

Primitie solui debent ꝑm consuetudinez prouincie ⁊ indigentiam ministrorum ecclesie: dominica.xxiij.sermone secundo. in fine.

Princeps capitis locum tenet: alij membrorum locuz diuersimode. Ut autē princeps bene regat quinqꝫ requiruntur. dominica.xxiij.sermone tertio. circa prin. quod nota.

Princeps a tribus vitijs debet esse immunis, scilicet ira, vino ⁊ cupiditate, et hoc ostenditur exemplis. do.xxj. sermo. j.circa principium.

Processio triplex celebratur. do.palmarum.sermo.iij.circa prin.

Prophete quidam dei, quidam diaboli. dominica.iij.aduentus ser.tertio: circa medium.

Propheta tripliciter accipi potest. dominica tertia aduentus.sermo.secundo circa medium.

Propheta tripliciter accipi potest dominica quarta aduentus: ꝑmone primo. circa principium.

Propheta falsus. Require superius falsus propheta.

Prophetia triplex inuenitur. do.viij.post trinitatem.ser.ij.in prin.

Prosperitas mundana lune assimilatur: quadruplici de causa. do.xiij.circa principium.

Prouidentia seu prudentia commendatur ⁊ ꝙ filij huius seculi sunt prudentiores. dominica nona post trinitatem. ser. ij.circa finem.

Prudentia triplex. ibidem.

Prescientia dei cum falli non possit prescit aliquem damnandum: vtrum illum oporteat dāuari. do.xv.ser.iij.circa principium ⁊ medium.

Pulchra responsio questione repelli: dū queritur. Quare deus creat vel nasci permittit quos scit esse damnandos ibidem.

Publicanus tenet typum peccantium et iustorum. do.xj.ser.ij.circa prin.

Publicanus satietatem hausit: Pharisei aūt sitiens redijt quadruplici de causa. ibidem circa finem.

Pueri instruunt vt crescant in virtute. dominica infra octa. natiuitatis. ser.j.prope finem.

Pueri in vtero postq̄ in complementuz peruenerint exire appetunt: quia non inueniunt sufficiens nutrimentum: sic ⁊ sancti viri in celo cupiunt nasci: cum ibi cupiunt satiari do.iij. post pascha sermo. iij.circa finem.

Psalterium decem chordarum triplici de causa portatur. dominica quarta ser. iij.circa medium.

Quadragesimale ieiuniū approbatum fuit per legem Mosaycam propheticam, ⁊ nunc per euangelicaz. dominica. xl.sermone tertio. circa principium.

Quadragenario numero seruimus deo de operibus nostris ibidem.

Quadragesimali tēpore generalez sermonē facere volēs poterit predicare sermonem scdm de do.post tri. Et etiam sermo.scdm de do.v.post trini.

Quadraturā ciuitatis faciūt fides: spes charitas: ⁊ bona opera. do.iij.in.xl. ser. ij.circa principium.

Questio est aliquotiēs questione repellēda iuxta modū christi in euangelio dominica.xv.sermo.iij.circa prin.⁊ mediū. Et nota ibi pulchras questiunculas. Augustinus de minimis ⁊ manifestis de quibus ⁊ similibus holes curiosi rationem reddere nesciūt desināt celestia ⁊ alta inquirere. Questiones tres mouit vnus ad Micheā prophetā de obsequio deo faciendo. Et rñdit propheta. Indicabo tibi o homo quid sit bonū vtiqꝫ facere ⁊c. do.xxiij.ser.iij.circa finem.

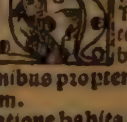

Rationem reddere oportet de quatuor nobis cōmissis. do.xij.ser.ij.circa prin.⁊ medium.

Rationem reddere oportet similiter de malis a nobis factis ⁊ de malis hominibus propter deum non dimissis ibidem.

Ratione habita examinatos cōuincet: et

circa eos sententiam diffinitiuam profe-
ret ibidem.
Rationis districta reqsitio fit post mortē
vel in iudicio qualiter homo dispensa-
uit res corpus: et animam ⁊ quomodo
ante illud examen incidunt questiones
tres que per interlocutorias sententias
diriminntur. dominica. ix. post tri. sermo.
j. circa medium.
Raptores multi sunt do. xj. sermone pri
mo. circa medium.
Recreatur populus ieiunio fatigat⁹ tri-
plici remedio. do. iij. in. xl. sermone pri-
mo circa principium.
Recreatio aliquotiēs licita est ⁊ exēplum
de sancto anthonio ibidem.
Recidiuatio periculosa est. do. iij. l. xl. s.
j. circa medium.
Reconciliare fratri tuo iuxta modū offē
sionis. do. vj. post tri. ser. j. circa finē.
Reddere que sunt dei deo et que sunt ce
saris cesari quo inquiritur a xp̄o. domi.
xxiij. ser. j. circa mediū ⁊ finē.
Remedia tria cōtra vitia. do. in. xl. ser. ij.
circa principium.
Remedia quinq; consueuit xp̄s habere
contra iram iudeorum dñica in passiōe.
ser. iij. circa medium.
Remittit deus totaliter liberaliter facili
ter. do. xxij. ser. iij. circa medium.
Regnum celorum primo querendum: et
sunc alia adijcientur. dñica. xv. ser. pri
mo circa finem.
Regnum celorum venale est et multipli-
ci moneta cōparatur. ibidem.
Regnum celorum aliqñ signat presentez
ecclesiā sine congregationē fidelium do.
xx. s. j. circa principium.
Reliquie pctōrū sunt mala cogitatio et
delectatio que sunt dispergēde. do. xxv.
ser. j. circa finem.
Reliquie bonarum cogitationū sunt cō-
seruande ibidem.
Reliquie ciborum ⁊ diuitiarum sunt pau
peribus erogande ibidem.
Reprehentio ordinata tria requirit. s.
culpā discretionem ꝛc. do. iij. post pas.
ser. iij. circa principium.
Resuscitatio multorū p xp̄m facta notat.
do. xvj. ser. ij. circa prin.
Ad spiritualem resuscitationem tria dis
sponunt. do. xxiij. ser. iij. circa. medium.
Resuscitationem esse veram tria ostend-
dunt ibidem.
Resurget die tertia: ⁊ q̄ sint illi tres dies
et de letitia resurrectionis do. in. l. ser. j.
circa finem.
Resurrectio xp̄i est figura nostre resurre
ctionis spiritualis die pasche ser. ij. circa
medium.
Resurrectione christi facta quadruplici
tempore est quesitus die pasche sermo.
ij. in fine.
Resurrectio christi sicut quadrupliciter
facta est: sic est resurrectio spiritualis: sic
scz velocitate, veritate, potestate, ⁊ inte-
gritate: et quomodo christus post resur
rectionē comedebat quātuz ad duo die
pasche ser. iij. circa prin.
Resurgēs christus letificauit mestos: cō
fortauit timidos: erroneos illuminauit.
do. j. post paschā ser. j. circa prin.
Rex xp̄s quatuor i se habuit. do. palma
rum ser. ij. circa prin.
Rex dicitur deus. dominica. xx. ser. j. cir-
ca principium.
Rex dicitur qui regit populū sapienter:
rēpublicam humiliter, ⁊ seipsum innocē
ter. do. xxj. ser. j. in prin.
Rex a tribus vitijs debet esse immunis.
ibidem.
Regunt male seipsos corpus: animā: et
res tēporales multi et illi venūdant. do.
xxij. ser. j. circa prin.
Rex dicitur christus ⁊ liberalis in debiti
dimissione. ibidem.
Regere volēs politiā quinq; habere
do. xxiij. ser. iij. circa medium.
Rosa artificialis tria continet. do. iij. in
xl. ser. j. circa prin.

Sabbatū nunc dicit dñica:
⁊ quare dicitur feria sexta:
feria tertia die pasche s. j.
circa prin.
Sabbatū tripler est: scz tē
poris, pectoris ⁊ eternita-
tis. do. xvij. ser. ij. circa medium.
Sacrificium matutinum: meridianum et
vespertinum. do. v. post paschā ser. ij. cir
ca principium.
Satietas semiplena est in mundo: plena
in celo ꝛc furies i inferno. do. iij. in. xl. ser.

ij.circa finem
Satiari nō potest infernus: terra sitiens ⁊ ignis ardens. Itē tria alia insatiabilia sunt oculus auris et cor. do.iij.post pascha.ser.iij.circa finem.
Satietas plena: semiplena plenissima. do.vij.post trini.ser.ij.circa finem.
Satietas magna in turbis.ibidem circa medium.
Satietas seu saturitas plena erit in patria.do.xvij.ser.iij.circa finem.
Satiari non possunt tria.vide ꝟbū tria.
Sacerdos bonꝰ vocatur angelꝰ: malꝰ, diabolus.do.x.ser.j.circa finem.
Sacerdotes homines facti sunt ꝓpter se: sed sacerdotes ordinati ꝓpter te: iō vita eorum ipsorum est: ordinatio autē ⁊ doctrina, tua est.dominica.iiij.post trini. ser.iij.circa princi.
Sacerdotium cōparatur stomacho: quo languente ola membra languent. do.x. ser.iij.circa princi.
Saliua hominis ieiuni est venenum serpēti sicut et ieiuniū diabolo.do.ij. in.xl. ser.j.circa finem.
Saliua sapientiam signat. do.xij.ser.j. circa medium.
Saliua triplex.dominica.xij. sermo.ij. circa finem.
Sancti de inferno educti vbi fuerūt vsq; ad ascensionem die pasche.sermo.ij. circa medium.
Sancti in frontibus habent tria nomina scripta scz ciuis eternus filius.do.xix.ſ. j.circa finem.
Sanctificat nos spiritussanctꝰ in die pēthecostes.ser.iij.circa finem.
Sanguis christi habuit duplicem virtutē in mundo.dominica in passione ser.j. circa medium.
Sanguis christi habuit virtutez in inferno.ibidem circa finem.
Sapientia triplex distinguitur nociua superflua necessaria.dominica.ix. post trini.ser.ij.circa finem.
Sapientia est in omnibus rebus pensare finem.et de hoc pulchrū exēplū de sancta tri.ser.ij.circa prin.
Sapientia diabolica: mūdana ⁊ diuina do.xij.ser.ij.circa finem.
Sauauit nos christus a peccatis: tribus modis saluauit nos et a diabolo ⁊ a pena.dominica.xiiij.ser.iij.circa principiū ⁊ medium.
Saluare vult deꝰ: ⁊ scit ⁊ potest. do.xxj. ser.iij.circa principium.
Scire volens quid est in summo: quid in imo confusionem recipiet.de sancta trini.ser.iij.circa finem.
Scientia omnis diuiditur in naturalem: moralem et rationalem.dñica.xiij.ser.ij. in principio.
Scholarium multiplex differentia. do. vj.post tri.ser.j.circa prin.
Scorpiones ⁊ apes pungūt. do.xxiij.ſ. ij.circa medium.
Scriptura sacra est speculū ⁊ facies.do. xiij.ser.j.circa medium.
Scriptura sacra duplicē habet intellectū.s.literalē ⁊ mysticum.dñica.xxv.ser. ij.in principio.
Seminauit diabolus ignorantiā: culpā et miseriā.dominica.iiij.post epipha.ſ.j. circa princi.
Seminauit econtra celestis agricola: sapiētiam: gratiam ⁊ gloriam.ibidem.
Seminauit deus bona, sz diabolus zizania super seminare procurat.do.iiij.post octa.epy.ser.ij.circa finem.
Seminator bonus quatuor in se hr̄e dz. do.in xl.serm̄.j.circa prin.
Semen triplex ex vtero virginis Christus portauit.ibidem.
Sensus corporales qui diligēter custodit quatuor magnas vtilitates acquirit. do.iij.aduē.ſ.iij.cir. prin. Ad illos venit Christus qui portas sensuuz suorū claudūt.dñica p̄ma post pascha.sermone.ij. circa medium.
Sensus quinq; sunt porte ꝑ quas extrahunt mortui.do.xvj.sermone.j.circa medium.
Sensus quinq; plene satiauꝫ in celo.do. xxv.ser.iij.circa medium.
Sensualitatem rōni subijcere debemꝰ ⁊ quomō in domo aīe deus posuit viruz ⁊ mulierē dñam ⁊ ancillam.do.vj. post trinitē.ser.ij.in fine.
Sensualitas seu caro qñ dominaꝫ rōni: tunc est pax turpis ⁊ peruersa.do.xx.ser. ij.circa principium.
Sensualitas restrigi debet vt subditi in

formentur. Dominica. xxv. sermone secundo circa medium.
Sensualitas ceca est: igitur rõ eam ducere debet ibidem.
Senes instruunt in timore. dominica infra octa. natiuitatis dñi. sermone. j. circa medium.
Senectus habet multas miserias: iõ inuentus est deo danda. do. viij. post trinitatẽ. ser. ij. circa finem.
Sententia aliqua tribus modis dicit in iusta. domi. infra octa. ascen. sermo. iij. circa principium.
Sententia diffinitiua in iudicio quadruplici auxilio subleuari potest. do. xxij. sermo. ij. circa med. ⁊ nota. Non autẽ in extremo iudicio. ibidem.
Securos nos reddidit xp̃s per verba ⁊ per instrumenta quatuor euãgelista. do. xxiiij. sermo. ij. circa medium.
Septima hora significat fidem tri. i quatuor partibus mundi predicanda: vel ꝑ timorem seu vnũ donũ spũssancti. domi. xxj sm̃. ij. circa medium.
Septuagiessepties quomodo intelligit. do. xxij. sermo. ij. in prin.
Serpens nisi capite teneat totus statim elabitur: ⁊ quomodo serpens infernalis habet corpus caput et caudam scilicet suggestionem: consensum ⁊ opus. do. xl. sermo. j. circa finem.
Serpens ꝑ quatuor expellitur. do. iij. in. xl. sermo. iij. circa prin.
Serpẽtis astutias: vide in verbo aspis.
Seruire debem⁹ deo de vocib⁹ nostris: de rebus nostris et exemplis cordibus ⁊ operibus. dominica palmarum. sermone. iij. circa principium.
Serui dei sunt in merore ⁊ plorant propter quatuor. dominica. iij. post pascha. sermo. j. circa medium.
Serui dei habẽt hic gaudium ⁊ consolationem semiplenam: sed ista in tribus deficit. ibidem circa finem.
Serui dei sup omnia in hac vita tria desiderant: scz amorem dei: confirmationem eius et aliquem modum sciẽdi: hoc in die penthecostes sermone. primo. circa principium.
Serui dei corpus valet in quadruplici statu. dominica. xiiij. sermone primo: in principio.
Seruire debemus deo cum mũdicia cordis cum iustitia boni operis: ⁊ cũ rectitudine intentionis, et cum longanimitate. dominica sexta post trinitatem. sermone secundo: circa finem.
Seruire duobus dominis nemo potest et seruire diuitijs est deum negare. dominica decimaquinta: sermone primo circa principium.
Similitudo triplex est inter Christum et nos dominica decimaoctaua sermo secũdo. circa medium.
Syrene dulces animas in peccatis dormire faciunt. dominica. xxiij. sermone secundo circa medium,
Societas: quia malis societatibus se separat quatuor mala per hoc vitat. dominica duodecima, sermo. j. circa prin.
Sol obscurabitur in aduentu iudicij. dominica secunda aduentus, sermone primo. circa principium.
Sol per poros terre penetrat. do. xxiiij. sermone. j. circa medium.
Sol dupliciter dicit ort⁹ ⁊ ꝙ nole solis Christus intelligitur. die pasche. sermo. j. circa principium.
Sollicitudo multiplex dominica. xij. circa medium.
Sollicitudinem superfluã prohibet dominus. ibidem.
Sollicite ambulare cũ deo. do. xxiij. sermo. iij. in fine.
Sonus triplex i celesti patria resonabit. dominica vicesimaquinta, sermone tertio circa finem.
Spiritus diuinus, humanus, malignus, angelicus. dominica in quadragesima. sermone. ij. circa. principium.
Spiritussanctus missus est in eruditionẽ contra ignorantiam. dominica quarta post pascha: sermone secundo circa finẽ.
Spiritussanctus procedit a patre ⁊ filio et quomodo causatus est error grecorũ dicentiuz a solo patre procedere qui quidem error autoritatibus sanctorum doctorum et rationibus confutatur. dominica infra octa. ascen. sermone secundo circa principium.
Spiritussanctus mittitur ad nos: ⁊ quomodo ad eius aduentum nos prepara-

re debem⁹.ibidem.& etiam in die penthe coste.s.fermone.j.in principio.

Spiritussancti missio recolitur duplici causa. dominica infra octa. ascensionis et quomodo tunc fit spiritussancti processio: sed in die pẽthecostes exhibitio. ibidem.

Spiritussanctus prefiguratur per columbam.ibidem.circa medium. Ad hoc q̃ spiritum sanctum ad nos venientem possimus recipere disponere et preparare nos debemus per tria in die pente.ser.m. j.circa principium.

Spiritussanctus maxime cum trib⁹ peccatis nõ potest stare scz duplicitate: carnalitate:et elatione.ibidem.

Spiritussanctus est ignis qui per tria cõseruatur.ibidem.circa medium.

Spiritussancti manifestatio.ibidem.

Spiritussanctus in triplici signo seu specie apparuit et quare hoc.ibidem. circa finem.

Spiritussanctus ad quosdam venit: sed mansionem non facit ad quosdam nũq̃ venit ad aliquos autem venit et mansionem facit et hoc solum ad illos qui habent corda & corpora arida in die pẽte. ser.ij.circa principium.

Spiritus malignus simili modo mãsionem facit cum suis.ibidem in fine.

Spiritussanctus est aduocat⁹ noster consolator noster sanctificator et instructor in die pente.ser.iij.circa prin.

Status hominis in vita in morte et post mortem etiam in hoc triplici statu christus suos dilexit.do.prima post paschа. sermo.iij.circa principium.

Nam secundum istum triplicem statũ describitur diues et pauper.dominica prima post trinitatem.sermone primo circa principium.

Status triplex scilicet incipientium ꝓficientium et perfectorũ.dominica in quadragesima.sermone.iij.circa medium.

Status triplex scilicet coniugatorum:viduarum et virginum.ibidem.

Status hominis est periculosus quocunq̃ enim se vertit dolores et pericula respicit.dominica in quinquagesima.sermone.iij.circa medium.

Status iustificationis & prevaricatiõis. dominica vicesimaquarta. sermone.iij. circa principium.

Stelle cadent de celo in iudicio. dominica secũda aduentus.sermone primo.circa medium.

Stoici dicunt iram et ceteras passiones non posse cadere in sapientem. dominica sexta post trinitatem. sermone tertio. circa principium.

Stomacus anime purgandus est.dominica septima post trinitatez.sermone.iij. circa medium.

Stultus tacere nõ põt.in die pẽtecostes. sermone.iij.circa principium.

Surculus truncо infertus totam ei⁹ virtutem in suam trahit qualitatem. dominica octaua post trinitatem.sermone.iij. circa finem.

Surdus et mutus adducitur ad christũ et ab eo curatur. dominica duodecima. sermone.j.circa principium.

Surdum facit aliquem tria peccata.itẽ surdi sunt similes aspidi qui dum sentit se incãtari tres habet astutias. dominica.xij.sermone.ij.circa principium.

Surdus est peccator quia quatuor magnas voces audire non potest. Dominica.xij.sermone.ij.circa medium.

Suscipimus libẽter quatuor genera psonarum scilicet dominos propinquos benefícos et amicos.dñica prima aduẽtus.sermone.j.circa medium.

Suscipimus principem libenter ꝓpter quinq̃.dominica prima aduẽtus. sermone.ij.in principio.

Suscitat vivus mortuum:et aliq̃s mortuus mortuum die paschе.sermone tertio.circa finem.vide supra resuscitatio.

Superbia totum genus humanũ occupauit.dominica quinquagesime. sermone. j.circa principium.

Superbie seu tumoris quatuor species sunt quarũ quelibet humiliat. dñica.xj. sermone.iij.circa principium.

Tabula prima moysi continet tria precepta de dilectione dei: sed tabula scõa cõtinet septem q̃ ptinẽt ad dilectionẽ ꝓximi.dom. decimaocta. sermone.iij. circa prin-

cipium.

Tacere aliquando est bonum aliquando non. dominica. xvij. sermo. j. circa, principium.

Tenebre superiores, inferiores, interiores, et exteriores et sunt infernales: econtra vero in celo lux est vbiq; dominica. ij. post trinitatem. sermone. ij. circa finem.

Tenebre exteriores sunt extra omnem diem: et q̄ triplex est ordo dierum et noctium. dominica vicesima. sermone primo circa finem.

Tempus quadrupliciter potest considerari scilz in mundo, in iudicio in celo et in inferno dominica tertia, post pascha. sermone. ij. circa medium.

Templum christus de templo expulit vendentes et ementes dominica. x. sermo. j. circa finē.

Item cōsuetudo christi fuit quādo intrauit hierusalem mox intrauit tēplum. dñica. x. sermo. iij. in prin. Vide domus.

Terra magnam pressuram gentium habebit in iudicio dominica. ij. aduentus sermo. j. circa finem.

Terra bona et terra mala triplex. dñica in. xl. sermo. iij. in principio.

Terra bona triplex. vna profert fructum tricessimum, alia sexagesimum, alia centesimum ibidem circa medium.

Terra cognoscitur p̄ sectionem: et repletionem per colorem et per saporem dñica in. lx. sermo. iij. in fine.

Terra tota respectu celi est quidā pūct⁹ de sancta trini. sermo. ij. circa finem.

Terra viuentium peregrinationuz mortis dñica. xxiij. sermo. iij. in principio.

Testes quattuor contra pctōres erunt in iudicio. dñica. ij. aduen. sermo. ij. in fine.

Testis tres conditiones habere debet et quomodo apostoli perhibuerunt testimonium christi domi. infra octa. ascen. sermo. ij. in fine.

Testis falsus tres offendit. dñica. xvij. sermo. iij. circa finem.

Tentauit diabol⁹ christum. dominica in xl. sermo. j. circa principium.

Tentiones diaboli christus vicit tripliciter et q̄ eius exemplo nos vincere debemus ibidem.

Tentationum quatuor sunt genera quibus etiam diabolus christum tentare voluit. sed nō valuit. dominica. in. xl. sermo. iij. circa finem.

Tentatorum quattuor sunt genera. dominica. iij. in. xl. in principio.

Tentat quis deum eius auxilio se submittendo quando per humanum auxiliū euadere potest dominica. xv. sermo. primo circa medium.

Tentatione in tempestate nauis imminēte quattuor fieri debent dominica. xix. sermo. j. circa medium.

Timor virtus necessaria ad salutem dominica. xxiij. sermone secundo circa medium.

Timor plurimū valet, nā ad timoratos christus venit dominica prima post pascha sermo. ij. circa finem.

Timor multipliciter causatur. dominica. xij. sermone. iij. circa finem.

Titum et vaspasianum in iudeam misit imperator. dominica. xxij. sermo. j. in principio.

Tres sunt qui errare non possunt scilicet deus angelus et prophete. de sancta trini. sermo. ij. circa principium.

Tres species odinit anima mea: pauperem superbū: divitem mendacem et senex fatuum dominica in passione sermo. iij. circa medium.

Tribulatio quadruplex inuenitur prima tyrannorum. secunda hereticorum: tertio hypocritarum, quarta antichristi. dominica. ij. aduen. sermo. j. in medio.

Tribulatio hominis tripliciter potest cōsiderari: aut prout presens aut prout pterita: aut put futura dominica infra octaua ascen. sermo. ij. circa finem.

Tributum triplex debemus deo de reb⁹ elemosinā, de anima oratione et de corpore mortificationem. dominica. v. post pascha sermo. ij. circa principium.

Tributum et vectigal debemus cesari. dominica. xxij. sermo. iij. in principio.

Tria expellunt hominem de domo: fumus mala vxor stillicidium. dominica. xv. sermo. ij. circa principium.

Tria sunt insatiabilia oculus: auris: cor. dominica. iij. post pascha sermo. ij. circa finem.

Tria alia insatiabilia: infernus: terra sa-

tiens ⁊ ignis ardens ibidem.
Tria alia insatiabilia: scilicet infernus os, vulue ⁊ terra. dominica. xiiij. sermo. j. circa medium ⁊ etiam. dominica. xvij. ser. ij. circa principium.
Tria sunt genera hominum quos deus odit dominica. xix. sermo. iij. circa finem.
Triticum exterius habet ruborem interius candorem. dominica. iiij. post octauas epiphanie sermo. j. circa medium.
Triticū dei tripliciter ꝯsideratur. dominica. iiij. post octauas epi. ꝑ. iij. circa finē.
Tristitia occidit hominem paulatim. dominica. x. sermo. j. circa principium.
Turbe vidētes miracula timuerūt triplici de causa dñica. xix. sermo. ij. circa finē.

Vadit ad eū qui se misit xp̄s ꝑ multas vias ⁊ multos circuit⁹ Itē per carnem ⁊ mūdū. de mundo in patibulū. de cruce i tumulū. in celum ad iudiciū. Itē in apostolos mittit spiritū sanctū. Itē quotidie ad sanctos viros reuertitur. dominica. iiij. post pascha. sermo. j. ꝑ totuz.
Uana omnia huius mundi in morte euanescunt vt patet per multa exempla. dominica. xiiij. sermo. ij. circa principium.
Ubiq; erunt angustie tempore iudicij. dominica. ij. aduentus. sermo. ij. in medio.
Ubicunq; se vertit homo videt sua pericula: sursum: deorsum: ante: retro. do. in l. sermone. iij. circa medium.
Ubiq; videre potest peccator cecus a deo illum inatus: scilicet, dextris: a sinistris: ante retro. dominica. iiij. in. xl. sermone. ij. circa finem.
Ubiq; in celo nati magnam lucem habebunt supra, infra, ⁊ intra de sancta trinitate. sermone. ij. in fine.
Ubiq; malleus conterens peccata. dominica. xvij. sermone. j. circa medium.
Uendendo nobis regnum celoruz deus dimittit se a nobis decipi. de sancta trinitate sermone. j. circa medium.
Uenter gulosi est saccus stercorum. dominica in quinquagesima. sermo. iij. circa medicum.
Ueritas odium parit, odiosa est sup̄bis, luxuriosis, auaris. dominica in passione. sermone. j. circa principium.
Uerecundia virtus necessaria ad salutez do. xiiij. sermone. ij. circa medium.
Uermium tria genera que corrodunt. hominica. xxiiij. sermo. iij. circa principium.
Uerbum dei dicitur semen multis rationibus. do. in. lx. sermo. ij. in principio.
Uerbum dei habet virtutem calefactiuā nutritiuam ⁊ generatiuam. ibidem.
Circa verbum dei triplex periculum. ibidem in medio.
Uerbum dei sanat spirituales morbos: ⁊ quomodo auditores verbi dei quatuor habere debent. dominica. v. post trinita. sermo. j. circa medium et finem.
Uerbū in corde est ⁊ manifestatur per vocē dñica. iiij. aduētus. ser. j. circa mediū.
Uestimenta anime, sunt bona opera. dñica prima aduentus. ser. j. circa finem.
Uestis triplex: item etiā antiqua ⁊ noua. dominica prima aduentus. sermone tertio in medio.
Uestes defert quis tribus de causis. dominica tertia aduentus. sermone secundo circa principium.
Uestes pulchras assumere debem⁹ spōso similes. dominica. iiij. aduētus: sermone. iij. circa finem.
Uestibus nemo gloriari debet. dominica prima post trinitatem. sermone. j. circa medium.
Uestiū preciosarū peccatū. dñica. j. post trini. ser. ij. circa medium.
Uestes sordidas abijcere ⁊ pulchras induere. dñica. j. aduentus. sermone. j. circa principium.
Uestis ouina triplex ē. dñica. viij. post trinitatē. ser. j. circa principium.
Uestis nuptialis est charitas. dñica. xx. sermo. j. circa medium. et sermo. iij. circa medium.
Uexillum christi debemus assumere. dominica prima aduentus. sermone. j. circa medium.
Uia ē triplex scilicet circularis obliqua: ⁊ recta. dominica. iiij. aduentus. sermone secundo. circa finem.
Uia dñi quadrupliciter preparet. dñica iiij. aduentus. sermone. iij. in principio.
Uia triuz dierū ab egypto. dñica. iij. post

trinitatem. ser. ij. circa finem.
Victores fuerũt romam propter tria sez fidem, scientiam, & exercitationem. dñica. xxi ij. sermo. iij. circa medium.
Vidua rum tria sunt genera: & quomodo instruuntur exemplo ecclesie vidue. dñica infra octauas natiuitatis dñi. sermone. j. circa principium.
Vidua a qua mortu⁹ defletur dicitur ecclesia. dominica. xvj. sermone primo. circa finem.
Videmus nunc obscure tunc autem clare. dominica quinta post pascha, sermone. ij. circa finem.
Villicus potest dici quilibet homo. de isto villico quatuor ponunt. dñica. ix. post trinitatem. sermo. j. circa principium.
Vidue decipiuntur molestantur. dominica. xvj. sermo. iij. circa medium.
Vidue debent tria vitia fugere sotietatẽ: locacitatem: & curiositatem. ibidẽ nota.
Viduis aliquãdo expedit carere viris & pueris. ibidem.
Vnum ex aqua miraculo sefactum optimum dominica prima post octa. epi. ser. j. circa finem
Vinea est ecclesia seu vniuersitas fideliũ.
Vinea signat animam seu conscientiam: & quomodo in ea laborandũ. dñica. in. ixx. sermo. ij. circa principium.
Vineam nostram vindemiare oportet: et quomodo tres sunt mali vindemiatores. ibidem circa finem.
Viros, regula matrimoniales habet quatuor capitula. dominica. ij. post trinitatẽ. sermo. ij. circa principium.
Vir & mulier inter se: vide vxor.
Virginitas est preciosus thesaur⁹: & quomodo virgines instruuntur. dominica infra octauas natiuitatis dñi. sermõe. j. circa medium.
Virtutes que prosunt & necessarie sunt ad salutem sunt quinq; scilicet verecundia, fides, timor, dilectio & humilitas. dominica. xxiij. sermo. ij. circa medium.
Visio dei sanctos letificat & in amore inflãmat. dominica. vj. post trinitatem. sermo. iij. circa finem.
Visio alia vie: alia patrie. dominica. xij. j. sermone. j. circa principium.
Visio patrie triplex. ibidem.
Vita presens non habet veritatẽ sed falsitatem, incertitudinem: & imperfectionẽ. dominica infa octa. ascensionis. sermo. j. circa principium.
Vita alia activa: alia cõtemplativa: alia composita ex vtraq;. dominica. xiij. sermõ. j. circa medium.
Vite duo sunt signa scilicet sensus & nutr⁹ dominica. xvj. sermone. iij. circa medium.
Vita nostra brevis et caduca est: & vapor apparens est: & si adam adhuc vixeret: & hodie moreretur quid ergo vite lõgitudo illi profuit dominica. xxj. sermone primo circa finem.
Vitrum fornatũ diu durat: sed vita humana quantũcunq; seruetur durare non potest. In die pentheocostes. sermone primo circa medium.
Vnguentuz triplex spirituale die pasche. sermone. ij. circa medium.
Vocati sumus a quinq. dominica in. ixx. sermone. vj. circa medium.
Vocatorum tres sunt differentie. dominica. ij. post trinitatem. serm. j. circa mediũ.
Vox dicitur. ioannes & quare. Item vox posterior est verbo. dominica. iiij. aduentus sermone. j. circa medium.
Vox alta, clare & suauis est perfecta. dominica quarta aduentus, sermone secundo circa principium.
Vox quomodo naturaliter precedit verbum ibidem.
Vox ioannis baptiste quomodo fuit perfecta. ibidem.
Vox p̃dicatoris qualis debet esse. ibidẽ.
Vox tube iudicialis tripliciter clamabit dominica. xij. sermone. iiij. circa medium.
Vox christi suauissima in celesti patria resonabit. dominica. xxv. sermo tertio. circa finem.
Vox triplex seu sonus in celesti patria audietur ibidem.
Vsurarius & auarus vendunt deũ beatã virginem & omnes sanctos. dñica. xxj. sermone. ij. circa medium.
Vtilis quomodo iste mihi est: qui sibime & est inutilis. de sancta trinitate. sermone. ij. circa principium
Vulneribus quinq; decoctus est panis sacramẽtalis. dominica quarta in septuagesima. sermone. iij. circa principium.

Uulnera recentia inueterata: putrida aliter ⁊ aliter sanātur. dñica. j. post pascha. ser. iij. circa medium.
Uulnerum ostensione christus thomā in fide solidauit. dñica. j. post pascha. sermone. iij. circa finem.
Uulnerum ostensione christus tribulatū letificauit desperatū certificauit: ⁊ tepidum inflāmauit. ibidem.
Uulnera diuersa diuersimode sanātur. dñica. iij. post trinitatē. sermone. ij. circa principium.
Uxorē docere potest q̄s quatuor de causis. dñica prima post octa. epipha. sermone. j. circa finem.
Uxor qualis sit ducenda: qualiter bona cognoscenda qualiter diligenda: qualiter custodiēda: ⁊ qualiter castigāda. dominica. j. post octa. epipha. sermone tertio per totum.
Uxori qualis vita post mortē viri sit eligenda. ibidē circa finem.
Uxores tres viduate pulcherrime respōderunt quare nō vellēt procedere ad secundas nuptias. ibidem in fine.
Uxor plus debet quis bonitatē in vxorē diligere q̄ pulchritudinem. dñica. xx. sermone. ij. in principio.
Uxor debet viro obedientiā ⁊ subiectionem. ibidē circa princi.
Uxor in domo anime est caro seu sensualitas ⁊ ratio est vir. quādo aūt caro dominatur rationi tūc est pax turpis ⁊ peruersa atq; contentio multa. ibidē.
Uxor ⁊ vir sibi tria debent. ibidē.
Uxor seu mulier habet quatuor trahentia: scilicet timorem: custodiam: verecundiā ⁊ cōfusionem. vir autem vnū solum habet. ibidem.

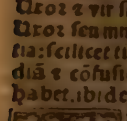

Xp̄us incōgruo vsu per x, prescribitur. Sed secundum rectam ortographiam per ch, scribi debet.
Xp̄s habuit verum corpus veram animam ⁊ veram deitatem dominica secunda post octa. epiphanie sermone. j. circa finem.
Xp̄s est dominus noster propinquus: beneficus: ⁊ amicus. dominica prima aduētus. ser. j. circa medium.
Xp̄m regem nostrum suscipere debemus propter quinq;, dominica prima aduentus. sermone. ij. circa principium.
Xp̄s est frater noster. dominica. j. aduentus. sermone. ij. circa medium.
Xp̄s est consanguineus noster et est mansuetus. ibidem.
In christo sunt tria: diuinitas: sapientia: et veritas. dñica. ij. aduentus. sermo. j. circa princi.
Xp̄s apparebit in forma humana cū societate in iudicio et omnia examinabit. dominica. ij. aduentus. ser. iij. circa principium.
Xp̄s veniet cū potestate multa ad sententiandū ⁊ cū maiestate ad exequendū. ibidem.
Xp̄s illuditur a tribus generibus hoīm. do. in. l. sermone. j. circa principium.
Xp̄s contra quinq; incōmoda portauit quinq; remedia. ibidē. sermone. ij. circa medium.
Xp̄s quatuor vicibus esuriuit. dñica in xl. sermone. ij. circa medium.
Xp̄s tentari voluit. ibidē per totum.
Xp̄s ieiunauit. xl. dieb⁹ ⁊ de ieiunio multa. dñica in. xl. sermone per totum.
Xp̄s ⁊ diabolus sunt cōtrarij in volūtate ⁊ opatiōe. do. iij. l. xl. s. j. circa mediū.
Xp̄s aliquando: fugiebat: aliquando occurrebat aliquando se occultabat. dñica in passione. ser. ij. circa principiū.
Xp̄s per hec nobis dedit exemplū fugiēdi honores: desiderandi aduersa ⁊ vitādi iurgia. ibidē.
Xp̄s discipulos erroneos ī fide cōfirmauit p oēs quinq; sensus. dñica. j. post pascha. ser. j. circa mediū ⁊ finē.
Xp̄s venit ad quinq; genera psonaꝝ: ⁊ illas reficit. dñica. j. post pascha. ser. ij. circa principium.
Xp̄i familia triplicē habuit differētiam. Ab aliquibus em̄ recedit ⁊ nunq̄ redit. Ab aliquibus recedit ⁊ redit ab aliquibus nūq̄ recedit. dñica. iij. post pascha. ser. j. circa medium.
Xp̄s qui est verus sol multos circuitus ⁊ multas vias facit. dñica. iiij. post pascha sermone. j. per totum.
Xp̄s certificat nos de sua tēporali ⁊ eterna generatiōe. dñica. v. post pascha. sermone. ij. circa medium.

Xp̄s factus est speculum dei dominica v. post pascha. sermo. iij. circa finem.
Xp̄s factus est speculū dei dñica. v. post pascha. ser. iij. circa finem.
Xp̄s dicitur sol medicus iudex. dominica. iij. post trinitatem sermo primus circa medium
Xp̄s est nobis omnia dominica tertia post trinitatem. sermo secūdo circa principium.
Xp̄m accedere debemus sicut Uulnerati ad medicum: estuati ad refrigerium: grauati ad releuatorem: mortui ad viuificatorem: peregrini ad doctorem: tenebrosi ad illuminatorez famosi ad cibatorem: ibidem per totum.
Xp̄s de omnibus doctoribus huius mūdi non cepit nisi vnum. de omnibus nobilibus nisi vnum de potentibus nisi tres de diuitibus nisi vnum dñica. v. post trinita. ser. iij. circa finem.
Xp̄s frater minister et dominus noster dominica sexta post trinita. sermo secundo circa medium.
Xp̄s humilitas, pietatis liberalitas pater dominica. vij. post trini. sermo. j. circa princi. et medium.
Xp̄s habet potentiā sapientiā: ⁊ voluntatē nos saluandi dominica. xiiij. ser. iij. circa principium.
Xp̄s saluator miserator et preceptor inuocatur a decē leprosis. dominica. xiiij. sermo. iij. circa prin. ⁊ medium.
Xp̄i magna misericordia. potentia ⁊ sapientia ostēditur dominica. xix. sermone ij. circa finem.
Xp̄s lignum vite sanauit per visum et tactum dominica. xxiiij. sermo primo circa finem.
Xp̄s quadruplicem gerit personam dominica. xxv. sermo. j. in principio.

Idolatrie cult⁹ a summo rege assyrioum ortū habuit dñica. iij. i. xl. ſ. iij. i princi.
Ydropic⁹ habet tres miserias. dñica. xvij. ser. primo circa medium.
Ydropisim intelligere possumus sitim siue appetitum deliciarum ⁊ honorum ac diuitiarum. do. xvij. ser. ij. circa prin.
Ymago quadrupliciter fit in sensibilib⁹ ⁊ qūo hō dr ad imagmē dei fact⁹ tribus modꝫ. do. v. p⁹ pascha. ſ. iij. circa mediū.
Ymago dei dicūtur viri sancti ꝑ impressionem ibidē circa finem.
ymagimē dei ⁊ suprascriptionē i nobis custodir istruimur. do. xxiij. ſ. ij. cir. med.
ymago moneta ⁊ suprescriptio in iudicio examinabitur ibidem.
ymago triplex est. Una interiora deo impressa, Alia exterior superinducta. Tertia exterior transformata ibidem.
ymago trinitatis ſm tres ꝑsonas, est memoria, intelligētia ⁊ voluntas. Ut memoria sit camera patris. Intelligentia filij. Et volūtas spiritussancti. ibidem.
ypocrite sūt falsi ꝓphe: ⁊ isti eccl. periculose. iſpugnāt. do. viij. post tri. j. cir. me.
vpocrite cognoscuntur per actum, per vocem, per cibum ibidem.

Zelus nimius ⁊ zel⁹ tepidus ⁊ discretus do. j. post octa. epy. ser. j. circa prin.
Zelotipia rep̄hēsibil. est tā in viro q̄ in vxore. ibidem.
Zizania habet vim acutam ventosam ⁊ venenosam. dominica tertia post octa. epy. ser. j. circa mediū.
zizania oriuntur ex trib⁹ causis. do. iiij. post octa. epy. ser. ij. post medium.

¶ Explicit index Alphabeticus.

Sermones aurei ac pulcherrimi varijs scripturarū doctrinis referti de tēpore per totū annū, editi a solēnissimo theologie doctore magistro Jacobo de Uoragine ordinis predicatorum quondā episcopo Januensi, feliciter incipiunt.

Incipit prologus in sermones magistri Jacobi de Uoragine.

Humane labilis vite decursū salubri cautione nos admonet rebus nō mebere perituris: sed ea opari semp i terris quorum fructus pseueret i celis: dicēte dño. Operamini nō cibū q perit: sz qui manet in vitā eternā. Impositum igit fraterū istātia nō improbat temeritatis audacia me induxit vt de euāgelijs dñicalibus q legunt p anni circulū aliquā facerē cōpilationē sermonū: i q̄nis vires meas iudicij libra diligenter inuentā fragiles: spero tñ q̄ imperfectū meū i supplebit diuina bonitas: i coadunabit fraterna charitas: i excusabit sincera qua gerovolūtas. Me quolibet aūt euāgelio dñicali tres sermones cōponā ad honorē idiuidue trinitatis: gloriose v̄ginis mris dei i beati dominici pris nri. Qz vero in pma dñica adūctus nō est idē euāgeliū apud oēs: sz diuersimode ōr a diuersis: ideo in primo sermone ipsius dñice pphetice assumpsi auctoritatē: p quā inducimur vt xp̄o aduenienti i cordis preparem⁹ hospitiū. i sibi occurram⁹ p obsequia grārū. Et q̄n ordinē predicatorū dei suz miseratione pfessus, ideo ad beati Dñici postulāda suffragia deuot⁹ assurgo: vt ipe apd deū miam exorare dignetur quatenus pñe opsculū i ad laudē suā dirigat. i ad legētiū vtilitatē cōferat: i mihi ad meritum prouenire concedat. Amen.

Explicit prologus.

Dñica prima aduentus dominj. Sermo primus.

Reparare in occursum dei tui Jsrael. Amos quarto. Quando rex vel aliquis princeps maxime dignitatis ad ciuitatem alicui⁹ venturus est: tunc mittuntur ipsius regis annunciantes aduentum: vt ad ipsum reuerenter suscipiēdum omnes se preparent i disponant. Rex iste magnus est dominus noster Jesus christus: qui isto tempore est venturus in carnez secundum ecclesie representationem: i ideo debemus nos preparare i reuerenter sibi occurrere: iuxta verbū premissum quo dicit, preparare in occursum dei tui Jsrael. Ideo sancta mater ecclesia hodie in missa tres solēnes nūcios i legatos mittit qui istius regis aduentū nobis annūciēt: et ad ipi⁹ susceptionem solicite nos inuitent: videlicet sanctum paulum apostolum zachariā prophetam i Johannem euangelistam. Paulus nanq̄ in epistola sua legationem facit ostendēs quales debent esse illi qui istuz regem debent suscipere: annuncians i ꝓponēs q̄ tria eos facere oportet. Primo em̄ non debent dormire sed vigilare. cum dicit Rom. xiij. Hora est iam nos de somno surgere: nos preuenit dies appropinq̄bit. Olim q̄dē fere oēs i peccatis dormiebāt i a bono opere torpebāt. nec mirū: q̄ in nocte erāt. In nocte q̄dē tria sunt q̄ dormire faciūt i sōnū inducūt. s. obscuritas frigiditas i hūiditas. Nox q̄dē naturaliter ē obscura frigida i hūida. Obscuritas q̄dē sōnū inducit: vñ hoies dormire volētes loca obscura q̄rūt. frigiditas et sōnū inducit. vñ in hyeme i i frigida ꝓplexiōe sōn⁹ p̄fund⁹ laudabilis est: in estate vo suspect⁹. Hūiditas et causat sōnū. Nā ex phlegmate vapor hūidus a cibo resolut⁹: dū adiacentibus ascēdit sōnū inducit. hinc ē q̄ pueri magz dormiūt q̄ senes q: pl⁹ abūdāt i hūiditate. Nō fuit ergo mirū illi antiq̄ dormiebāt q: erāt i obscuritate: ignorātie: i frigiditate dilectiōis diuine i hūiditate carnalis concupiscentie. Diabol⁹ q̄dē i his tribus locis dormit. s. in loco obscuro frigido i hūido: i ideo secū

dormire ceteros faciebat. Job.xl. Sub
vmbra dormit.ecce obscuritas ignorãtie.
In secreto thalami.ecce frigiditas dile-
ctionis diuine in locis humẽtib⁹.ecce hu-
miditas carnalis ꝓcupiscẽtie. Sz ista nox
iã ꝓcessit:z dies appropinquit:etiõ nõ est
dormiẽdũ sz vigilãdũ.aduenit cñ ꝑa lux
q̃ obscuritatẽ ignorãtie expulit ꝛ splẽdore
sapiẽtie adduxit. Esa.ix. ꝓpls ambula
bat i tenebris vidit lucẽ magnã. Aduenit
ver⁹ ignis q̃ frigiditatẽ fugauit ꝛ totũ mũ
dũ i dei amorez accẽdit. Lu.xij. Ignẽ veni
mittere i terrã:z q̃d volo nisi vt ardeat?
Aduenit verus sol q̃ oẽm nebulã carnalis
cõcupiscẽtie i alio exiccauit ꝛ ab oi humo
re ipsi⁹ ꝓcupiscẽtie carnaliz aiam arefecit.
Eccl.xliij. Apti sunt thesauri.i.solares ra
diij ꝛ euolauerũt nebule sicut anes. Scõo
nũciat apls q̃ debemus vestes sordidas
abijcere ꝛ pulchras iduere:oñdẽs q̃ de-
bem⁹ abijcere tria genera vestiũ sordida
rũ.s.vestẽ nigrã cũ dicit abijciam⁹ opa tes
nebrarũ vestẽ imũdã cũ subdit nõ i cõmes
sationib⁹ ꝛc.nõ i cubilib⁹ ꝛc.vestẽ laceratã
cũ subdit nõ in cõtentiõe ꝛ emulatiõe. Ves
tẽ nigrã facit auaritia. Auar⁹ enim nigre-
dinẽ ꝓtrahit corporalẽ q̃ ex sollicitudine
vsi:z spiritualẽ q̃ cũ pecunia sit iutũ ide
anima coinquinat:z q̃ sic sũt denigrati ꝛ fe
dati a deo minime cognoscunt. Thre.iiij.
Denigrata est sup carbones facies eop et
nõ sunt cogniti in plã. Vestẽ imundã facit
luxuria q̃ est penitꝰ odiẽda vñ iudas i ca-
nonica sua. Odiẽtes eã q̃ carnalis est ma-
culatã tu. Vestẽ laceratã facit superbia. Vñ
Pso.xliij. Inter supbos sẽp surgia sunt. Ab
iectis sordidis vitioꝝ vestib⁹ monet apls
vt induamur vestes ꝛutũ ꝛ bonoꝝ opeꝝ.
Quas q̃dẽ ꝛutes vocat induẽta arma ꝛ
lucẽ dicẽs. Induamur arma lucis. Dicunt ãt
indumẽta q̃ ꝛutes petã operiũt.s. petr.
iij. Charitas operit inkitudinẽ petẽoꝝ. Di
cunt arma q̃ aiam ab insidijs demonũ cus
stodiũt vñ de clina Eccl.xxix. Sup scutũ ꝛ
sup lãceã aduersꝰ inimicũ tuũ pugnabit.
Dñr lux q̃ lucidũ ꝛ ornatũ facit. vñ dicit
de aia ꝛutib⁹ ornata. ps. Astitit regina a
dextris tuis. Tertio apls nũciat q̃ xp̃i ve-
xillũ debeam⁹ assumere dicẽs. Induimur
dñm Jesus xp̃m. Jstũ vexillũ ẽ xp̃s i cruce
affix⁹, cuj⁹ memoriã i cordib⁹ debem⁹ sem
per retinere. Hasta isti⁹ vexilli ẽ lignũ cru
cis. Ueliũ ẽ caro xp̃i cruci affixa. q̃ tripli
colore fuit depicta. s. albo rubeo ꝛ nigro.
Caro enim xp̃i fuit albissima per innocentie
puritatẽ fuit rubea p sanguinis aspsionẽ:
fuit nigra p mortis liuorẽ. Vñ si ipsa caro
loq̃ret dicere posset. Cãt.j. nigra sum sed
ꝓpter liuorẽ:sz formosa ꝓpter innocẽtie de
corẽ sicut pelles Salomõis ꝓpt sanguinis
aspsionẽ. Ille pelles erãt pelles arietũ ru
bricare. ¶ Postq̃ eccl̃s misit apl̃m q̃ ãnũ
ciat ẽles debẽt cẽlli q̃ debẽt istũ regẽ su-
scipere:mittit sz nũciũ. s. zacharią q̃ nobis ãnũciat q̃re ꝛ ꝓpt q̃distũ regẽ des
beam⁹ suscipere:dicẽs. Dicite filie sion. Ecce
rex tu⁹ venit tibi mãsuet⁹. Circa hoc sciẽ
dũ q̃ libẽter suscipim⁹ q̃tuor gña psonarũ
sanctos ꝓpinq̃s bñficos ꝛ amicos libẽter
igit xp̃m suscipere debem⁹ q̃ ipse ẽ dñs ꝛ
rex nr̃i:q̃ notat cũ dr:ecce rex. De hoc ipe
sibi perhibet testimoniũ di. Jo.xiij. Vos vo
catis me magister ꝛ dñe ꝛbñ dicitis:sum ꝛ
cñ. Eiusdẽ.xviij. Tu dicis q̃ rex sum ego.
Nec sunt ista ꝛba supbie iactãtie vl̃ elatio
nis:sz saluatiue instructiõis. De⁹ enim sup
bire nõ ꝑt supbire enim est sup alios ire. Nõ
supbire põt:q̃ sup se alios hz. Eccl.v. Ex
celso excelcior ẽ alt⁹. Sit ꝛ angel⁹ supbiuit:
q̃ sup se deũ habuit. De⁹ aũt supbire non
põt:q̃ sup oẽs est. ¶ Scõo ẽ ppiqu⁹ ꝛ ff
nr̃ cuz dr tu⁹. i. de tua stirpe ꝓgenit⁹. Geñ.
xxxvij. Ff̃ enim ꝛ caro nr̃a ẽ. Ber. Jã me des
spicere nõ poterit os ex ossib⁹ meis ꝛ caro
de carne mea. Hñans igit nã i magna pu
ritate ꝛ reuerẽtia est habẽdã:tũ q̃ ad ima
ginẽ est facta:tũ q̃ nature ãgelice coequa
ta:tũ q̃ a filio dei assumpta. ¶ Tertio est
bñficꝰ nr̃ cũ dr venit ibi.i. ad vtilitatẽ tuã.
Nõ q̃dẽ amiserat facẽ dei: habitationem
celi:z tenebat in carcere ẽbri. Sz dr Job.
xxiij. Si fuerit ꝓ eo ãgel⁹ loq̃ns.i. xp̃s q̃ dr
magni ꝓsilij ãgel⁹ depcabit dñm ꝛ pla cabi
bilis ei fiet ꝛ videbit faciẽ ei⁹ in iubilo. Ec
ce q̃ acq̃siuit homini facẽ dei. Liberauit
aiam suã vt nõ ꝑgeret i eternũ. Ecce q̃ ere
puit eũ a carcere inferni. Sz viuẽs lucẽ vi
deret. Ecce q̃ sibi acq̃siuit lucidus locum
celi. ¶ Quarto est amic⁹ nr̃ cũ dr mãsuet⁹.
Ipse enim inter nos sicut amic⁹ ĩter amicos
mãsuete ꝛ humilꝛ querelatus fuit. Mat.xj.
Discite a me q̃ mitis sum ꝛ humilis corde.

Qui eñ olim erat leo seuerus: mō factus est agnus mā suet⁹. Legit̄ ꝙ rhinoceros nulla violētia capi pōt: sz i sinu ꝟginis requiescit ⁊ totaliter mā suescit. Sic ⁊ de⁹ leo fortissim⁹ in sinu ꝟginis reqescēs fact⁹ est agn⁹. Postq̄ apl's nūciauit q̄les debēt esse illi a q̄b⁹ rex iste est suscipiēd⁹: ⁊ postq̄ ꝓpheta subiūxit q̄re ⁊ ꝓpter q̄d sit suscipiēdus. Mittit eccl'ia triū nūciū. s. euāgelistā mattheū qui nūciat ꝙ sit suscipiēd⁹: ⁊ hoc exēplo turbaꝝ. ¶ Prīo igit̄ suscipiēd⁹ est cū opib⁹ charitatis. qd̄ notat̄ ꝑ hoc ꝙ vestimēta sua ꝓsternebāt in via. Uestimenta aīe spūalia sunt bōa opa. Apo. xvj. Btūs qui vigilat ⁊ custodit vestimēta sua ne nudus ambulet. Ista vestimēta in via ꝓsternim⁹ qñ nr̄a pauperib⁹ ⁊ viatorib⁹ peregrinis cōicam⁹. Eccl'. xj. Mitte panē tuū sup trāseūtes aq̄s ⁊ post multa tēpora inuenies illū. Panē nr̄m sup trāseūtes aquas mittimus: qñ pauperib⁹ peregrinātib⁹ eleemosynas nr̄as dam⁹. Dr̄ ꝙ ꝟpēs iuestitū insilit ⁊ nudū fugit. Sic ⁊ diabol⁹ insilit i diuitias q̄ pauperib⁹ nō cōicant̄. Ab illis autē fugit q̄ pauperib⁹ distribuunt̄. ¶ Scd̄o cū puritate ⁊ mūditia cordis, ꝙ notat̄ ꝑ hoc ꝙ ei obuiauerūt cū ramis oliuarū. Sūt q̄dā tanq̄ lignū putridū: quoꝝ ꝯsciētia im mūditiaꝝ oīm est scia. Johel'. j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Quidā tanq̄ lignū aridū: q̄rū cōscia omni humore deuotiōis ē vacua. ps. Aruit tanq̄ testa ꝟt⁹ mea. Quidā tanq̄ lignū ꝟide instar oliue, q̄rum cōscia virore ꝟtutū ē amena. ꝑ. xj. Iusti q̄si virēs foliū germinabūt. ¶ Tertio cū triūphali victoria, qd̄ sig̃at̄ ꝑ hoc ꝙ cum ramis palmaꝝ ei obuiauerūt. Illi aūt recte ramos portare possunt q̄ vincūt diabolū eius suggestiōib⁹ resistēdo. Jac. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Qui vincunt mūdum fidē cū opib⁹ ꝟuādo. j. Jo. v. hec est victoria q̄ vincit mūduz fides nr̄a. Qui vincūt corp⁹ ꝓpriū ip̄m castigādo. j. Cor. xj. Castigo corpus meum ⁊c. ¶ Quarto cū laude diuina. quod notatur per hoc ꝙ Christum laudabant dicentes: osanna filio Dauid ⁊c. Ista laudatio dz fieri ore corde ⁊ opere. De laude cordis dr̄ Ephe. v. Cantātes ⁊ psallētes in cordibus vestris dño. Laudatio autē oris nō valet sine laude cordis. Esa. xxix. Appropinquat ppl's iste labijs suis: cor autē eorum longe est a me. Nec vtraq̄ valet sine tertia, scz laude operis. Mat. vij. Non oīs qui dicit mihi domīe domine quoad laudē cordz ⁊ oris: intrabit in regnum celorum: sed q̄ facit voluntatē patris mei qui in celis est, quoad laudem operis: ipse intrabit in regnum celorum. ¶ Sermo. ij.

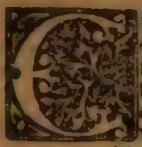

Ecce rex tuus venit tibi mā suetus sedens super asinam ⁊ pullū filiū subiugalis. Matth. xxj. Si aliquem principem ad nos venturum scim⁹ ipsum propter quinq̄ libenter ⁊ reuerenter suscipere debem⁹. Primo propter statum quādo scilicet esset persona sublimis. Scd̄o propter affectum quādo scilicet propinquus vel affinis. Tertio propter beneficiū qñ scilicet veniret vt nō raperet nostra: sed tribueret sua. Quarto propter officiū quādo sciremus ꝙ nō habet officiū seuere iustitie sz pie misericordie. Quinto propter comitatum quādo sciremus ꝙ nō ducit secum exercitum grādem vel crudelem: sed mitē ⁊ clementē. Istis quinq̄ de causis regem nostrū dñm Jesum xp̄m in carnē ꝟm ecclesie rep̄sentationē tēpore isto venturꝝ reuerēter suscipere nos opz. Prīo ꝓpter statuz qr̄ iste rex est valde excellēs ⁊ sublimis. qd̄ notat̄ cū dr̄. Ecce rex. Apo. xix. habēs in vestimēto ⁊ in femore suo scriptū. rex regū ⁊ dñs dominātium. Multi tamē negāt ip̄m esse regē. Jo. xix. Nō habem⁹ regē nisi cesarē. Christ⁹ dr̄ chrismate vnctus. Cesar dr̄ a cedēdo. Tales igit̄ respuunt xp̄m regē vngētez: ⁊ eligūt sibi diabolū cedentē. Iste rex triplex hz regnū. de q̄ dicit̄. Phi. ij. In noīe Jesu oē ge. flect. celeter. ⁊ infer. Hz etiā tres differētias militū: quoꝝ quidā sunt decertātes. Istos ponit in regno terrestri. De quoꝝ numero erat q̄ dicebat. Eph. vj. Nō est nobis colluctatio aduersus carnem et sangui. ⁊c Alij sunt milites triumphantes. Istos ponit in regno celesti quib⁹ post victoriā dat coronā ij. Timo. v. Nō coronabitur nisi qui legicer. Alij sunt succumbentes et terga vertentes. Istos ponit in carcere infernali. Esa. xxiiij. Congregabūtur in ꝯgregatio

ne vni⁹ fascis l lacū ꝛ claudēt ibi l carc eī ¶ Scō libēter debem⁹ ipsum suscipere ꝓpter affectū qz ipse est frater noster. qō qō notat cū ōr tu⁹. i. de tua origine ꝓcreatus. Noluit eīm xps parentelā cōtrahere cū natura angelica: sz hūana. Heb. ij. Nusq̄ cīm angelos apphēdit sz semē abrahe. Ex quo videt q⁹ inter deū ꝛ hoiem est maior fraternitas q̄m inter deū ꝛ angelū: maior affinitas i maior cōsanguinitas: ꝛ maior cognatiōis firmitas: Fraternitas q̄dē q̄ causat ex altero parētū firma est: sz q̄ ex vtroq; causat firmissima. Angel⁹ ē frater xpi tm ex pte phi eterni q̄ est pf ēt xpi. f. ꝓ eternā gnationē: ꝛ angelorū. f. ꝓ eternā creationē. Hō vero est xpi frater ꝛ ex pte phi eterni q̄ est xpi pf ꝓ eternā gnationē: ꝛ hois ꝓ creationē. ꝛex pte mris qz ꝙ hūanā. fuit mr xpi ꝛ nra. vñ xps nusq̄ vocat angelos fratres suos: sed hoies dicente ps. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. Legit Gen. xlviij. q⁹ ioseph i suo ꝙmio maiorē ptē dedit Beniamin q̄ frater su⁹ erat ex vtroq; parēte: q̄m ceteris q̄ tm ffres fuerāt ex alio parēte. qz xps duplicē refectionē hoi dabit. f. in sua diuinitate ꝛ i sua hūanitate. Angelos tm in sua diuinitate reficit. Scō est maior affinitas Magna q̄dē affinitas ẑhit qñ q̄s filiā suā alicui dat vel accipit: sz maior qñ vtroq; mō. De⁹ filiaz suā. i. imaginē suā ꝛ similitudinē suā angelo dedit qñ ipm ad imaginē suā creauit. Homini vero imaginē suā dedit: ꝛ (inlup sozorē nrā z. i. hūanā naturā filio suo accepit. Hiez. ij. Recordat⁹ sum tui miserās adolescētiā tuā ꝛ charitatē despōsatiōis tue. Eiusdē. xxxj. Jn charitate ꝑpetua dilexi te: ideō attraxit te miserās. vñ ōr i ꝑsa. Mactetari noluit ꝙbū dei oīpotēs: nubere nō potuit caro gl̄iosa⁹. Tertio ē maior ꝙsanguinitas. Magna q̄dē; ꝙsanguinitas ē qñ q̄s alteri attinet ex vna linea ꝙsanguinitatis. Maria ꝙ qñ ex quab⁹. Qñ angelū ad imaginē suā creauit: tūc q̄dāmō de sua ꝓgenie eū fecit, hoiem ꝙ. e de sua gne fecit iuxta illō Act. xvij. Ipsi⁹ ei gen⁹ sum⁹. Genus ḡ cū sim⁹ dei ꝛc. Jnsup de nrō gne fecit se. Ro. f. Qui fact⁹ ē ei ex semine david sm carnē. Quarto est maior cognationis firmitas. Cū eīm tripler sit cognatio. f. legalis q̄ est p adoptionē: spūalis q̄ ē p baptismi regnationē: carnalis q̄ ē p carnis ꝓpagationē. Angel⁹ attiet xpo cognatiōe legali: qz de⁹ eos in filios adoptauit. Hō ꝙ attiet xpo cognatiōe legali: qz de⁹ eos in filios adoptauit. Ephy. j. Predestinauit nos l adoptionē filioꝝ ꝓ ipsum xpm. Et spūali: qz eos in baptismo l filios regnauit. Jo. iij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit denuo ꝛc. Et carnali: qz xps ex ꝓgenie hois nascivoluit ꝛ carnē ꝛ sanguinē accepit. Hebr. ij. Quia igitur pueri cōtanerūt carni ꝛ sanguini ꝛ ipse silr ptecipauit eisdē. ¶ Tertio debem⁹ ipz suscipe ꝓpter bñficiū qō not. cū ōr. Venite tibi. i. ad vtilitatē tuā. Nō eīm venit vt auferret nra sz vt daret sua. Quia eīm q̄ habuit nobis dedit. f. regnū suū i possessionē. Mat. xxv. Possidete paratū vobis regnū ꝑti. mūdi. Corp⁹ suū i refectionē. Jo. vj. Caro mea ꝛ est cib⁹. Sāguinē suū in ablutionē pcōꝝ. Apo. j. Lauit nos a pctis no. in san. suo. Aiaz suā i redēptionē. Jo. x. Aiam meā po. ꝓ. me. Et diuinitatē suā i fruitionē. Jo. xvij. Hec est vita eterna; vt cognoscāt te ꝛc. ¶ Quarto debem⁹ ipm libēter, suscipere ꝓpter offm qz nō hz offm senere inutilitie: sz pie mie. qnō tak cū ōr māsuet. Circa qō sciēdū q⁹ q̄dā māsuetudo ē a natura. vñ ōt phs q⁹ hō ē aial māsuetū a natura. Quedā a gra q̄ est q̄dā virt⁹ infusa. ꝓtuer. iij. Māsuetis ātdabit gram. Quedā ab hūana idustria fiue lōga experiētia: sicut aialia domestica dicim⁹ māsueta. i. manu assueta. Xps igit ōr māsuet⁹ a natura diuina: qz de⁹ natura liter est māsuet⁹ ꝙ pius. ps⁹. Tu aūt dne suauis ꝛ mitis. Et a natura hūana: qz de māsueto dne dauid nat⁹ est. ps. Memēto dne dauid ꝛ ois man. ei⁹. ¶ Scō fuit māsuet⁹ a gra. Spūs eīm fetūs adeo ieū vnxit q⁹ mā suetū eū totaliꝝ fecit. Esaie. lxi. Spūs dñi sup me eo q⁹ vnxerit me ad ānūciādū ꝛc. ¶ Tertio fact⁹ est māsuet⁹ a magna experiētia: qz lōgo tpe nras ifirmitates est expt⁹: ꝛ ō fetūs est valde māsuet⁹. Et sicut anis dōestica statī currit ad ofessionē carnis ꝛ ouis dōestica ad ofessionē ramiuirētis. Sic xps a deo est dōestic⁹ q⁹ statim ad q̄libet desideriū cordis nr̄i accurrit: ō monemur Sophonie. iij. Querite iustū q̄ rite māsuetū. Quito debem⁹ ipz libēter suscipere ꝓpter comitatū: quē ducit secū

humilem. qđ notat cū ꝺr sedēs sup asinā ⁊ pullū. Pier. per asinā significat synagogā idoztū q̄ iugū legis trahit. per pullū eccliā gētiū q̄ tanq̄ filia synagoge fuit genita. Xp̄s igit sup asinā ⁊ pullū sedit qz virtutē pp̄ī sibi psixit. Uterq; ñ ligat erat funib⁹ pctōz: qz sicut ꝺr Rom. iij. Nō em̄ est distinctio oēs em̄ peccauerunt. Iste funis sepe ꝓficit ex multis filis. Nā mala cogitatio parit delectationem. Delectatio ꝓsensum. Cōsensus opationē. Opatio cōsuetudinē. Cōsuetudo cordis duritiē. Duritia necessitatē. Necessitas desperationē. Desperatio mortē eternā. Sz dixit dñs discipl̄is suis soluite ⁊ adducite mihi. Peccator em̄ soluit a deo p̄ infusionem gratie preuenientis. ꝺs. Dñs soluit cōpeditos. Et a seipo merito p̄tritiōis. Esa. lvij. Solue fasciculos deprimentes. Et a ministrijs dei ptāte institutionis. Matth. xvj. Quodcūq; solueris super terram ⁊c.

¶ Sermo. iij.

BEnedict⁹ q̄ venit in no. dñi Turbe videntes magnalia ⁊ crebra miracula q̄ xp̄s faciebat: ⁊ marie audientes q̄ Lazarū quatriduanū suscitauerat. put habet Joh. xij. sibi obuiā p̄cesserūt ⁊ ip̄m cū ramis ⁊ frondib⁹ dignis laudib⁹ extulerūt dicētes. Bñdict⁹ q̄ venit in nōie dñi. In quibus verbis tria ponunt. ¶ Primo em̄ ponit ipsarū turbarū digna laudatio cū dicit. Bñdict⁹. Scōo ipsi⁹ laudationis rō cū subdit. qui venit. Tertio ipsius rōnis explanatio cū cōcludit. in nōie dñi. Zanc aūtista fuit digna ex pte laudātis. laudati. rei laudāde. ⁊ modi laudādi. Ex parte laudātis tūc est digna qñ ille ꝺ laudat dign⁹ est laudare: qz sicut ꝺr. Eccl'. v. Nō est speciosa laus in ore pctōris. Tūc aūt est indigna qñ nō est a deo missus. ꝺs. Peccatoz aūt dixit de⁹. quare tu enarras ⁊c. Iusti aūt erāt digni laudare ex eo q̄ xp̄s imitabantur fide ⁊ deuotiōe. vñ ꝺr Mat. xxi. Videntes pueros clamantes. osanna ⁊c. isti em̄ dicebāt pueri, nō tm̄ ꝓpter etatē sz maxime ꝓpter innocētiā ⁊ puritatez. Scōo fuit digna ex pte laudati. qz ille qui laudat est dign⁹ laudari. Uñ ꝺr de indignis laude. ꝺs Laudatur peccator in desideriis ale sue, xp̄s aūt nō tm̄ laude nā est dignus: sz etiā omnē laudē excedit angelicā ⁊ humanā. Eccl'. xlij. Bñdicentes deū exaltate eū qñ potēcissimator est em̄ ois laude. Tertio fuit digna ex pte rei laudāde. Tūc em̄ ex pte rei laudāde laus est digna qñ quis laudat de re digna. Uñ ꝺr de his qui de malis laudant. Esa. iij. Populus me⁹ q̄ bēā te dicūt ipsi te decipiunt: Iste aūt xp̄s laudabāt de re ꝺ ois laude digna erat. s. qꝺ nomine dñi venerat. Quarto fuit digna ex pte modi laudādi, qz ipse fiebat ab illis q̄ p̄sentē q̄ sequebant: ⁊ ēt qui comitabantur. illi q̄dē q̄ p̄cesserūt scz p̄tarche ⁊ pphete eū cū magno desiderio exp̄ectabāt. Ber. sup Cāti. Desiderū p̄m suspirātiū xp̄i in carne aduētū frequentissime cogitās ꝓpūgor ⁊ cōfūdor in memetipso: ⁊ nūc vix cōtineo lachrymas: taz pudet corpis tpisq; miserabilis tpm hoc. Cui nāq; nr̄m tm̄ igerat gaudiū gre hui⁹ exhibitio q̄tū accēderat veteres desiderata p̄missio? Cōcomitātes. i. appl̄i q̄ eis verbis auidissime pascebat, miracula ad mirabant ⁊ exēpla imitabantur. Nos aūt q̄ sequmur debem⁹ ipsum semp̄ hīe in ore p̄ gratiā actionē. ꝺs. Semp̄ laus ei⁹ in ore meo. Et in corpe p̄ mortificationē. ſ. Corv. vj. Empti estis pretio magno. Et in corde p̄ meditationē. Deut. vj. Meditaberis sedēs in domo tua ⁊c. Et in ope p̄ imitationē, qz ꝑm Aug. Sūma rhtane religiōis ē hūc imitari quē colim⁹. Scōo ponit hui⁹ laudātiōis rō cū ꝺr q̄ venit. Zdeo em̄ cū laudabāt: qz in mūdū venerat ⁊ nr̄am redēptionē p̄curabat. Ex q̄ igit ad nos venit p̄ carnis susceptionē ꝑm ecclie repzesentationē: debem⁹ nos ornare ⁊ ei reuerēter occurrē assumēdo vestes albas de auratas siue rubeas ⁊ varias. Uestis arba est ipsa puritas. de q̄ ꝺr Apo. iij. Uestimēta albis induaris vt nō appeat ꝓfusio nuditatis tue. Uestis deaurata est ipsa charitas. Sicut em̄ aur nō pōt putrescere, sic nec charitas deficere. ſ. Corin. xiij. Charitas nūq; excidit. Est ⁊ charitas vestis rubea qz facit alaz rubētē. i. igne amoris feruētē. Uestis varia est virtutū diuersitas. De hac triplici veste ꝺr in ꝺs. Astitit regina ⁊c. Beata est igit illa ala q̄ xp̄o aduenienti occurrit cū veste alba puritatis. cū veste

rata sine rubea charitatis ⁊ cū veste varia multiplicis virtutis. De tali aia ỹr ꝓner. vi. Stragulatā vestē fecit sibi. ecce vestis varia virtutū. nā ꝑm Jsidō. Stragulata vestis est vestis discolor sic dicta, eo q̄ in stratu vel amictu sit apta. Byssus. ecce vestis alba puritatis. Et purpura indumētū ei⁹. ecce vestis rubea charitatis. Ue aūt illi ⁊ itepve q̄ ei ecōtrario occurrerit cū veste nigra sanguinolēta ⁊ sordida. Quis est q̄ ferre posset si sibi de vltramarinis ꝓtib⁹ veniēti ꝓtinus occurreret hīs vestes nigras sanguinolentas ⁊ sordidas? Nōne eā calcib⁹ tūderet: ⁊ tāq̄ insanā ⁊ adultā repudiaret? Jlla aūt aia hz vestē nigrā que nō hz cādorē puritatis: sed nigredinē peccati mortalis, nō est eīn olla tā nigra q̄ aia i peccato mortali posita. Nah. ij. Facies olim sicut nigredo olle tō tales aie qñ de hac vita exeūt neca deo nec ab angelis cognoscunt, ſz tanq̄ ignote abijciunt. Thre. iiij. Denigrata est super carbones facies eorū nec sunt cogniti i plateis. s. hierlm celestis. Jlla hz vestē sanguinolēta q̄ nō hz vestē aureā sine rubeā charitatis ſz hz cor sanguinolētū ꝑ odiū per aersę volūtatis. Tales cum sua veste igne infernali ꝑburēt. Esa. lx. vestimētū mirtū sanguine erit i cōbustionē ⁊c. Jlla hz vestē sordidā ⁊ pānosam q̄ nō hz varietatē ⁊ virtutū ſz varietatē vitioꝝ. Jſta aūt pānosa vestē apls abijciē dā admonet dī. Ro. xiij. Abijciam⁹ opa tē. ⁊c. Sz posset aliqs dicere. Possum hre vtrāq; s. vestē nouā ⁊ vtrūq; ⁊ veterē vitioꝝ. Ad qōnēs rñdet dī. Mat. ix. Nemo inittit ꝑmissurā pānī rudis i vestimētū vet⁹ ⁊c. Tertio ponit hui⁹ rōnis explanatio. cū ỹr. Jn nole dñi. Et pōt hoc intelligi de triplici aduētu. vcz de aduētu i carnē q̄ tūc venit i nole dñi. i. ad notificandū nomē dñi. Jo. xvij. Pr manifestauī nomē tuū ⁊c. Uel de aduētu ad iudiciū ⁊ tūc venit in nole dñi. i. i ꝓtāte dñi. Jo. v. Ptātē dedit ei iudiciū facere: q̄ filius hois est. Uel de aduētu i mētē ꝑ pcti remissionē ⁊ ⁊tutis infusionē: ⁊ tūc venit i nole dñi. i. i gra dñi. ꝑs. Propter nomē tuū dne. ꝓpitia, pecca. meo ⁊c. q̄ gra virtutis eorū tuos. Ad istū aūt triplicē aduētū. designādū ecclia i prio rñsorio i matutinis tres versus decantat. Unus designat aduētū xpi i carnē q̄ ỹr. Quinq; terrigene ⁊ filij ho. ⁊c. Per terrigenas intelligunt pctores q̄ sua sequūtur originē: q̄ sicut sunt geniti de terra ita affectāt terrena. Per filios hoiz intelligūtur iusti q̄ rōnales sūt ⁊ rōnabiliter viuūt. Utrūq; vtile est audire aduētus xpi in carnē: pctoris⁹ vt ꝓuocent ad venia: iustis vt animent ad gram. Dicit ḡ ꝓpheta. Uos terrigene ⁊ filij hoim audite istud magnū ⁊ grāde miraculū: q̄ simul i vnū. i. i eadē ꝑsona. diues ⁊ paup. xps erit ꝓtūs ad naturā diuinā fuit valde diues, ꝑ tū vero ad hūanā valde, pauper. istud tāgit apls. ij. Cor. viij. di. Scitis gram dñi nostri Jesu xpi q̄ cū diues esset ꝓ nos egen⁹ factꝰ est. Scōs versꝰ designat aduētū xpi i mētē q̄ ỹr. Qui regis isr intende: q̄ deducis velut ouē ioseph. israel interpretatur vir videns deū. ouis ē aia māsuetū ioseph interpretat augmētatio. xps ig: ē venies in aias ꝑ gram facit eā esse israel. i. videntē deū ꝑ fidē ⁊ tādē ꝑ speciē. s. Co. xiij. Uidemus nūc ꝑ speculū i enigma. ⁊c. Facit ꝓpitiatē se ouē ꝑ māsuetā ꝑuersationē. Ga. v. Fructus aūt spūs māsuetudo fides ⁊c. Facit ꝓpitiatē ipsam esse ioseph ꝑ opem bonorū augmentationē. Gen. xlix. Filius accrescēs ioseph. Tertius versꝰ designat aduētū xpi ad iudiciū quod: Excita dñe potentiā tuā ⁊ veni vt sal. fa. nos. Modo enim dormit dei iustitia, q̄ pctores nō punit. Ubilat aūt misericordia q̄ oēs ad misericordiā recipit. Esa. xxx. Expectat nos deus vt misereatur nostri. Jn iudicio autem dormiet eius misericordia. Matth. xxv. Clausa est ianua. s. misericordie. Uigilabit aūt iustitia. ꝑs. Cū accepero tps ego iustitias iudi.

¶ Dñica. ij. aduentus. Sermo. j.

Erunt signa i sole ⁊ luna ⁊ stellis: ⁊ in terris pressura gētiū ⁊c. Luc. xxi. Jn ꝓcedēti dñica actū est de aduētu xpi in carnez qui est aduētus amoris. Jn hac dñica agitur de aduentu xpi ad iudiciū qui est aduētus timoris. vt amore ad bonum nos inuitet ⁊ timore a malo nos reuocet. Qñ aūt aliquis rex ad bellū est ꝓfecturꝰ omnes cōmonent vt secū ꝓficiscantur. Sic rege christo ad iudicium venīte oēs creature

puniet comouent ⁊ contra malosarmant.

¶ In hoc tgit euangel o ponitur ꝓmotio ꝺ̄ triplicis creature .ſ. creature celestis: terrenis :rōnalis ⁊ intellectualis. primo nāq; ponit cōmotio creature celestis cum dicit. Erūt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis : q̄ aūt sint ista signa hic nō expmit ſz Matt. xxiiij. determinat vbi sic dr. Sol obscurabit ⁊ luna non dabit lumē ſuū ⁊ stelle cadent de celo. Signū in sole est obscuratio solis. Quc quidē obscuratio quatuor modis accipi pōt. ¶ Pmo ẽ tinma ꝺ̄ lucis priuationē. Tūc em̄ fiet eclypsis vniuersalis que auferet lucē oīb⁹ partib⁹ terre q̄ in nulla alia eclypsi fieri cōsueuit. Illa em̄ eclypsis a baliū⁹ differet: tū qz erit vniuersalis: tū qz nō diu durabit: tū qz nō fiet p lune interpositionē, ſz per lucis supuenientis nimiā virtutē: ⁊ hoc faciet sol I signum merozie p morte hūani gñis. Chry. Quolibet pre familias mozente domus eius turbat: familia plāgit: nigris vestib⁹ se induit. Sic humano gñe ꝓpter q̄ facta sunt ola deficiēte, celi ministeria lugebunt ⁊ cādore deposito tenebris induent. ¶ Secūdo tgit ad maiozis lucis supuentionem. Mā fm Dieſ. sol obscurabit nō diminutione sue lucis ſz maiore luce superuentēte. Chry. Sicut in hoc seclo luna ⁊ sydera mox obscurant ortu sole, sic in gloriosa christi apparitione sol obtenebrescet ꝛc. ¶ Tertio tgit ad metaphoricā locutionē, vt sit sens⁹. Sol obscurabit .i. tā seuera erit vindicta iudicis: q̄ etiā sol ipsum respicere nō audebit. Aug. Merozē diei iudicij ⁊ formida pereūtium neq; sol neq; luna neq; astra cetera respicere poterunt: sed retrahent splendozem suum, non q̄ clementioza sint deī iudicio: sed q̄ omnes creature in malozū vindicta ⁊ dei sui iudicio permescāt. ¶ Quarto tgit ad mysticā significationem. Mystice em̄ sol est xp̄s ꝺ̄ tunc erit valde obscur⁹: q; nec predicatio nec miraculi clarescet. Apo. vi. Sol factus est niger tanq̄ saccus cilicin⁹. Antixp̄s aūt erit valde clar⁹ q; vbiq; de eo predicabitur ⁊ miracula facere videbit. In sole aūt Fm Aug. tria considerāt .ſ. q̄ est q̄ lucet ⁊ q̄ calet. Sīr ⁊ i xp̄o tria sūt. .ſ. diuinitas sua: sapia ⁊ veritas sua bonitas ⁊ gr̄a sua. Quātū ad ista tria sol obscurabi

tur: q; nulli⁹ audebit ipsum cōfiteri deū ſz holem purū: nec fuisse doctozē veritatis ſz magm̄ errozis: nec habuisse spm̄ sctm̄ sed spm̄ malignū. Scōm signū est obscuritas lune. per lunā significat eccl̄ia que tūc obscura erit. q; nec miracul̄ radiabit nec doctrine splēdoze fulgebit. Quāuis aūt de⁹ potuerit lune lumē ꝓpriū cōcedere sicut sol: voluit tm̄ vt luna a sole illuminaret tribus de causis. vt ōt Damascē. lib. iij. .ſ. ꝓpter pulchritudinē ordinis: ꝓpter matuā submistrationē lucis: ⁊ ꝓpter humilē subiectionē. Dit em̄ sic. A sole illuminat luna. nō q̄ de⁹ ei dare ꝓpriū lumē non posset: ſz vt rithmus ⁊ ordo seruetur creatoris regētis: vt eruditamur tribuere nobis inuicē: ⁊ vt eruditamur subiici prio quidē dñatori ⁊ gubernatori oim, deinde his q̄ ab ipso ordinati sunt principib⁹. A pellat aūt dama. rithmū ⁊ ordinem pulchritudinē quādā que dr esse in vniuerso. Est em̄ quoddā corp⁹ q̄ a nullo lumē recipit sed alteri ifundit: sicut sol. Est aliud q̄ recipit ſz nō infundit: sicut terra. Et iō vt esset rithm⁹ ⁊ armonia oportuit q; esset tertiū q̄ recipiat ⁊ ifūdat: sicut luna. Ista aūt fuit triplex rō tūc remouebit. Et iō tūc lūa eccl̄ie nō imerito obscurabit. Tūc em̄ remouebit ois pulchritudo ⁊ ordinatio q̄n .ſ. antixp̄s exaltabit ⁊ xp̄s humiliabit. Eccl. x. Positū stultū i dignitate subtimi ⁊ diuitē sedē. deor. Tūc remouebit mutua submīstratio q; oēs diligēt ꝓpriam vtilitatē ⁊ nō fraternā charitatē. ij. Ti. iij. In nouissimis dieb⁹ instabūt tp̄a periculosa ⁊ erūt homines seipsos amātes. Matt. xxiiij. Abūdabit iniq̄tas ⁊ re. cha. mk. Tūc remouebit subiectio obedientie q; tūc regna ⁊ ipsa recedēt ab obedientia eccl̄ie ⁊ a fide ij. thes. ij. Nisi venerit discessio primū .ſ. Ti. iiij. I nouissimis dieb⁹ discedēt q̄dā a fide. Tertiū signū est q̄ stelle cadēt de celo: ſz nō vt q̄ hoc possit esse eis eas subiect ⁊ a sit ic corruptibilis. ⁊ ſz Ori. multe earū sint maiores ēra: ⁊ iō eas terra capere nō posset. Sz dōz q̄ stelle trib⁹ modis accipiūt. .ſ. ꝓprie similitudinarie ⁊ trāslatiue. Inꝓpie accipiūt ꝓprie dñi cadēt dupliter. Aut ignee comas emittēdo: qz ola sydera stationaria ⁊ erratica magnas de se comas emittēt vt vicinū esse aduētū indicent. Aut in

mẽ retrahẽdo: qz paliq̃t vices ab iudicium retrahẽt suũ lumẽ vt minꝰ videant. Joh. iiij. Stelle retraxerunt suũ lumen. Stelle aũt similitudinarie sũt q̃dã impressiões ⁊ corruscatiões in aere gñate: q̃ tũc frequenꝰ p aera discurrẽt ad terrozẽ maloꝝ. Sap. v. Jbũt directe emissiones fulgurum. Stelle trãssumptiue dicti sũt scti. Multici q̃ scti eẽ videbãtur: tũc de celo. i. ecclia cadent. Legimꝰ aũt stellas cecidisse p tria. ſ. per terre motũ: vt hꝫ eusdẽ. xij. per terre motum vt habetur Apoca. viij. ⁊ p cornu hirci vt hꝫ dan. viij. Antixps ei q̃dã scipiet q̃ miraculoꝝ opationẽ ⁊ istos trahet per caudã draconꝫ. Sicut ei cauda opit bestie turpitudinẽ: sic falsa miraculoꝝ operatio operiet antixpi iniq̃tatẽ. Quosdã p donoꝝ largitiõem: ⁊ istos deiciet p terre motũ. Glo. sup illo Da. x. Terrã dimidet gratuito. Quos eñ antixps terroze subiugare nõ poterit suauitate subiugabit. Quosdã p penã ⁊ tormẽtoꝝ illatiõem: ⁊ istos deiciet p cornu hirci. Gre. Robustos ãtixps interficiet. ¶ Scõo cõmotio creature terrestris: tã terre q̃ maꝛ cũ ór ⁊ i terris pssura gẽtiũ. Tũc ei erit maior pssura gentiũ q̃ vnq̃ fuerat i terra. Quadruplex eñ tribulatio inerit. pria fuit tyrannoꝝ: scõa hereticoꝝ. tertia hypocritaꝝ. q̃rta erit antixpi ceteris maior. Un ór Dan. vij. Uidebã i visiõe noctis: ⁊ ecce q̃tuor bestie magne ascẽdebãt de mari. prima q̃si leena. ista ẽ crudelitas tyrannoꝝ. Scõa sicut vrso. ista ẽ ꝓfusia hereticoꝝ. Tertia q̃si pardus: ista ẽ varietas ⁊ dolꝰ hypocritaꝝ. Quarta terribilis ⁊ fortis nimis: ista sigt antixpm. Cõfusio aũt maris tribꝰ modis accipi põt. prio ꝓpter maris eleuationẽ ⁊ depssionẽ. Nã sicut ór Ezech. se iueniſſe i annalibꝰ hebreoꝝ. mare. xv. cubitis sup mõtes eleuabit: ⁊ alio die sic depmet vt vir appere possit. Jlla aũt elevatio ⁊ depssio sine multa pfusiõe ⁊ sonitu fieri non valebit. Scõo ꝓpter nouã ⁊ iauditã maꝛ turbationẽ. Gre. Cõfusio maris ⁊ finctuũ necdũ noua exorta est ſz dũ iã multa ꝓnũciata ꝓpleta sũt: dubiũ non est ẽ sequent pauca q̃ restãt. Tertio ꝓpter maris innouationẽ. Nã ab igne q̃ facie iudicꝫ precedet, mare purgabit ⁊ nouã formam assumet. Apo. xv. Uidi tãq̃ mare vitreum. Jlla aũt purgatio p ignẽ sine multo strepitu ⁊ sonitu fieri nõ valebit. Tertio ꝓmotio creature rõnalis cũ ór Ezechielis boibus ⁊c. Quatuor aũt de causis plãta arescere cõsueniũt. Aut pp modicã terre ꝓfunditatẽ. Marc. iiij. Qi nõ hẽbat altitudinẽ terre. Aut pp radicis siccitatẽ: sicut pz Joh. iiij. de hedera. Aut pp sterilitatẽ sicut pz in siculnea sterili cui xps maledixit ⁊ statim aruit. Aut ꝓpter eſ nimietatẽ. Ja. i. Exortus est sol cũ ardoze ⁊ arefecit fenũ. Quatuoꝛ aũt gña holz tpe antixpi arescẽt. primi q̃ nõ erũt ꝓfundati i veritate dilectione. ij. thes. ij. Cui⁹ aduẽtꝰ ⁊c. ⁊ subdit cãm eo q̃ charitatẽ dei nõ receperũt. Scõi crunt sicci et vacui i fide q̃si i radice. Luc. xviij. Filiꝰ hois veniẽs putas inueni et fidẽ in terrã. Tertij q̃ erũt steriles i bono ope. Matt. xxiij. Sicut in diebꝰ noe ⁊c. Quarti q̃ erũt effuati i igne male ꝓpiscẽtie. Un ór his q̃ tũc erũt ór. ij. Tum. iij. q̃ erũt iocũtes. Et de antixpo ór Dan. xj. q̃ erit i ꝓpiscẽtia feminaꝝ. ¶ Quarto ꝓmotio creature intellectualis. i. angeloꝝ: cũ ór. Nã virtutes celoꝝ mouebũt. Jsta aũt commotio cauſabit ex tribꝰ. prio ex tiore cuiusdã reneretie. Job. xxvj. Colũne celi ꝓtremiscẽt. Beda. Quid faciẽt tabule q̃n ꝓtremiscẽt colũne? Quid ꝙgulta ôferri patiẽt: cũ cedrus paradisi tiore cõcutiẽt? Scõo ex ꝓparatiõe pugne. Et q̃tũ ad hoc sic dicit Chry. Si rex ꝓcessurus ad bellũ ꝙ aliquẽ expeditionẽ mãdat in pplo: dignitates oẽs mouẽtur exercitꝰ cõcutiãt, tota ciuitas feruet: q̃to magis rege celesti exurgẽte indicare vivos ⁊ mortuos angelice virtutes cõmouebũt terribiles ministri terribilem dñm ꝓcedẽtes: q̃n ipm fulgura viua precedẽt ꝓ candelis: horrẽda tonitrua ꝓ tubis. Tertio ex horroze diuine vindicte. Job. xlj. Cũ sublatꝰ fuerit timebũt ãgeli.

¶ Sermo. ij.

Uncvidebũt filiꝰ hois venientẽ ⁊c. Sicut ór Jsiõ. i li. de summo bono. Jn q̃libet iudicio q̃tuor psone requirũt. ſ. iudex reꝰ accusator ⁊ testis. Et qz istis euãge. ó aduẽtꝰ xpi ad iudiciũ loq̃t: iõ ibi q̃tuor psone i isto euãgelio ex-

primū. Persōa iudicis cū ōr. Tūc vīs. filiū ho. ec. Persona rei cū ōr. aresceṫ hus ho. ħū. Persōa accusatoris cū ōr. Erūt signa i sole. ⁊ lu. Persōa testis cū ōr. Nā ħtutes ce lozmouē. ¶ Pro igr pſōa iudicis. i. xpi. q̄ i forma hois iudicabit vt bōis det cōsolationē ⁊ malis turbationē Ber. Jō pr̄ miseriā ⁊ de⁹ totiꝰ pſolatiōis vult p hoīes hominēs iudicare vt i tāta turbatiōe malox bōis fiducia ħſiet similitudo natur. Jſte ēt iudex ita iuſte iudicabit q̄ iudicū ſuū nullo mō corrūpi poterit. Quatuor ēt modis vt ōt Jſiō. corrūpi iudicū pſumit. s. timore amore odio ⁊ munere. Corrūpit ḳ dē timore vīōr: Eccl. vij. Noli frere velle fieri iudex nisi ħtute valeas irrūpere iniq̄tatē: ne forte extimescas faciē potēt̄. Jſiō. Qui metu potēt̄ veritatē occultat: eiusdē veritatis irā sibi puocat: q̄ pl⁹ ꝓtimescit hoies ḳ diuinā trepidat maiestatē. Scōo corrūpit mūere. Eccl. xx. Ancenia ⁊ dona excecāt oculos iudicis. Aug. Usq; adeo cupiditatis inolenit malū vt iā ex cōsuetudine vēdant leges, corrūpant iura, ſnia ꝓpaue nalis sit ⁊ nullaꝝ cā possit eē sine cā. Tertio corrūpit odio. Quarto amore. de istis duob⁹ ōr Chryſ. Primat⁹ amor ⁊ ꝓuatum odiū rectū iudiciū nō cognoscūt. Gre. Judicare digne de subdit̄ nequeūt q̄ in subditoꝝ causis odiū vel grāz sequunt. Judex āt eternꝰ nullo iſtoꝝ corrūpi poterit. Nō tūc: q̄ potētissim⁹ ē. Jo. xvj. Nūdā timēs arguet te ⁊ veniet tecū ad iudiciū: timo q̄ potētiores erūt eo seueriores cōtra eos ſniaz ꝓferet. Sa. vj. potētes potenter torm̄ta patient. Non amore q̄ iustissim⁹ est: nō ḟ ffes suos falsos. s. xpianos duraz ſniaz ꝓmulgabit. vñ nihil valebit eis fraternitas. ps. Frater nō redimit. Nihil natme ꝓformitas: nō subdit̄ redimet hō. Nihil pcū mltiplicitas: nō subdit̄ non dabit deo placationē suā. Nihil sanguinis xpi ħciositas: nō subdit̄ ⁊ preciū redē. ale sue. Nō mūere q̄ ditissim⁹ est. puer. vj. Non acceſcet munus ḳ bēb⁹ nec ſuscipiet preces ēptiōe dona plurīa. Ber. Veniet dies in q̄ valebūt pl⁹ pura corda ḳ astuta ħba: ⁊ pſcia bona ḳ marsupia plena. Aug. Expectat dies iudicij ⁊ aderit ille ēq̄simus iudex q̄ nullius potētis pſonā accipit: cui⁹ patrocinū nulli⁹ eps vel abbas vl comes auro vel argēto corrūpe poterit. Chryſ. Tunc nec diuitie ꝓ diuitib⁹ vl parētes ꝓ filiis interceḋt: q̄ veri iudicij iudex non recipit mtam. Nō ob hoc q̄ opt m⁹ est. Jn cū enim q̄ optim⁹ est odiū cadere nō ṗt. Jpse enim creator ola diligit q̄ creauit Sa. x. Diligis ola q̄ sūt ⁊ nihil odisti eoꝝ q̄ fe. Et q̄ dilexit: deo cū dolore ⁊ ꝓpassiōe punit. Esa. j. Heu heu consolabor sup hostib⁹ meis: et vidicabor de inimicis meis. ¶ Scōo ponunt rei. i. pcōres dānādi cū ōr. Arescent. ho. ħti. Jpsi erūt tūc in timore ⁊ cōfusione erūt sicut ohdit Ber. dī. O ḳ angustē erūt tunc vie reprobox. Sup⁹ erit iudex irat⁹: inferi⁹ hozrēdū chaos: a dextris peta aç cusātia: a sinistris ifinita demōia ad supplicū trahētia: int⁹ pſcia mordens: foris mūd⁹ ardēs. Quo fugiet igit miser petōr. Nō ei poterit aſcēdere sursum q̄ ibi erit iudex irat⁹ de cui⁹ ore ꝓcedet gladi⁹ bis acut⁹. Nec a dextris: q̄ ibi sunt peccata. Berñ. Tūc loquētia simul petā dicēt. Tu nos egisti: opa tua sum⁹: ⁊ te nō deseremꝰ ſz tecū ad iudiciū ꝓgem⁹. Nec a sinistris: q̄ ibi sūt demōes accusātes. Aug. Presto tūc erit diabol⁹ recitās ḳcḋ fecim⁹ vel ḳ die⁹ ⁊ ḳ loco peccauim⁹ ⁊ ḳcḋ omisimus qb facere debuim⁹. Nec poterit se abscōdere intra se: q̄ ibi erit ħmis pscie remordēs Esa. xl. Uermis eoꝝ nō morit. Nec poterit fugere ad mūdū: q̄ ibi erit ignis ardēs. ps. Ignis ah ipm ꝓcedet. Nō refiat igit nisi vt i fornacem descēdat. ¶ Tertio ponunt accusatores: qb notat cū ōr. Erūt signa i sole ⁊c. Oēs ei creature petōrē accusabūt. Sciēdū aūt q̄ tres accusatores ptra petōres stabūt. ¶ Primꝰ erit totꝰ mūdus ola. f. elemēta ⁊ oēs creature: de elemēto q̄ ōr Exo. xv. Submersi sūt ḟsi plūbū i aqs vehemētib⁹. De tribꝰ aliis elemētis ōr Job. xx. Denorabit eos ignis ḳ nō succēdit. Revelabūt celi iniqtatē ei⁹. i. celū sereū qb obtenebrabit. Et terra ꝓsurget aduersꝰ eū: q̄ fortissime concutiet. De aliis creaturis ōt Chryſ. sup Mat. Jn illo die nihil est qb respōdeam⁹: vbi celū ⁊ terra: sol ⁊ luna: dies ⁊ noctes ⁊ totꝰ mūdus stabūt Jnos i testimoniū petōr nr̄orum. ¶ Scōs accusator erit ꝓpriꝰ scel⁹. Oīa pcā q̄ mō sūt occulta extra pſiliēt, et sua accusabūt actorē. Si ḳcḋ times vestimēto

vñ accusabit auaꝛ: m: quñ edificiñ accusabit vsurariñ. De duob⁹ ꝑm ſ ꝺr Ja. v. Diuitie vre putrefcẽ ſunt ⁊ veſtimẽta veſtra a tinee comeſta ſunt: aur ⁊ argentñ vꝝ eruginauit ⁊c. De tertio Aba. ij. lapꝭ de piete clamabit: ⁊ lignñ qꝺ ẽ iter iuctuꝛas edificiñ rñdebit. ¶ Tertius accusator erit diabol⁹. Aug. Dicet ꝺ nos aduersarius noſter. Equiſſime iudex iudica hunc ẽ meñ ob culpã, q̃ tu⁹ eẽ noluit per gratiã. Tuus eſt ꝓ naturã me⁹ ꝓ miseriã: tuus ob paſſionem me⁹ obſuaſionẽ: mihi obediens tibi inobediens: a te accepit immoꝛtalitatis ſtolã, a me accepit hãc pãnoſam qua indut⁹ eſt tunicã: tuã veſtẽ dimiſit, cñ mea huc venit. Equiſſime iudex iudica hũc meñ eẽ ⁊ mecñ dãnãdñ eſt. Ubi ſi diligẽter attendiſt diabol⁹ ponit ãqꝫ allegationes ꝓ ꝗs ꝓtoꝛẽ ſecñ dãnãdñ oſtdit. Qua tuoꝛ ponunt teſtes: cñ ꝺr. Uirtutes celoꝝ mouebunt. ſ. angeli nobis ad cuſtodiã de putati. Tres aũt teſtes tũc petoꝛ habebit vnñ ſupra ſe. ſ. deñ. Pſal. xxix. Ego ſuꝫ iudex ⁊ teſtis tuus dicit dñs. Scõz iuxta ſe. ſ. cõſcietiã. Au. Quiſq̃ ſuꝫ iudicium timeat: pñtẽ corrige cõſciam: ꝑmo cñ cauſe, teſtimoniñ cõſcie tue. Tertiñ iuxta ſe. ſ. angelñ ad cuſtodiã deputatñ. Job. xx. Reuelabit celi. ſ. angeli iniq̃tatẽ ei⁹. ⁊õ ꝺr hic ꝙ ꝓtutes celoꝝ mouebunt. ſ. angelice poteſtates commouebunt vt petoꝛes accuſent ⁊ ꝓtra eos teſtimoniñ ferãt. ¶ Sermo. iij.

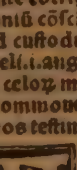

Uncvidebũt filiñ hois veniẽtẽ in nube cñ ꝑtẽ magna ⁊ maieſtate. Sapiẽs iudex ꝗs drupliciter i iudicio ſuo ꝓcedit. Ipſe eñ cauſas ⁊ culpas i iudicio diligẽter examinat, examinatas põderat, ponderatas ſnia: ſentẽtiatas executioni demãdat. Taliter in extremo iudicio iudex eter⁹ ꝓcedet. Ideo in ꝓbis ꝓmiſſ⁹ de ipſo q̃tuoꝛ legunt. ſ. q̃ appebit i forma hũana, q̃ veniet cñ ſocietate decoꝛa, cum ꝑtẽ multa ⁊ maieſtate magna: appebit igit i forma humana ad examinãdñ: veniet cñ ſocietate decoꝛa ad põderãdñ: cñ ꝑtẽ multa ad ſentẽtiãdñ: ⁊ cñ maieſtate magna ad exeq̃ndñ. ¶ Primo igit appebit i forma hũana ad examinãdñ. Iõ ꝺr tũc videbũt filiñ hois. Et inq̃ñ eſt filius hois ꝓpriñ ẽ examinare, ſicut habeꝫ Mat. xxv. Cñ venerit filius hois in maieſtate ſua. Deide ponit examinatio ab ipſo fiẽda. Eſuriui enim ⁊ nõ ꝺeditis mihi mãducare ⁊c. De iſta examinatione ꝺr Job. xix. Cãm quã neſcieb⁹. ſ. quã me neſcire oſtẽdebã, diligẽtiſſime examinabam. Examinabit q̃dẽ oia cogitata. Sa. j. Jn cogitatiõib⁹ ipſi⁹ interrogatio erit. Origines. Jn illa die cogitatiões accuſabũt aias vt defendẽt. nõ vtiq̃ cogitatiões q̃ tũc erunt ſz ille q̃ nũc fũt i nobis quarñ note q̃dam ⁊ ſignacula i corde nro relinquunt velut in charta, q̃ in occulto cordis poſita in illa die reuelari dicunt. Scõo examinabit opa ꝓba nõ tñ malitioſa ſz etiam otioſa. Mat. xij. de omni ꝓbo otioſo ⁊c. Tertio examinabit opa facta. Eccle⁹ vlt. Cũcta q̃ fiũt adducet deus in iudiciñ. Quarto opa bona neglecta. Bern. Oẽ tp̃s nobis impẽ ſum requirek a nobis q̃liter ſit expenſum. Quinto opa cria ignorata. Uñ rogat dauid. Ignorantias meas ne memineris. ¶ Scõo veniet cñ ſocietate decoꝛa ad põderãdñ cñ ꝺr Uenietẽ in nube. i. cñ ſet õrñ ſocietate: q̃ vñr nubes q̃ſuerũt a terrenis elevati ⁊ i celeſtib⁹ ꝑuerſati. De quib⁹ ꝺr Apo. j. Ecce venit cñ nubib⁹. Judex eſt ꝑn cipalis poſtq̃ cãm examinauit ꝓferre cum ſuis aſſeſſoꝛib⁹ cõſueuit q̃ culpe ſũt graues, q̃ leues, q̃ mediocres: vt ſm grauitatẽ vl lenitatẽ culpe det grauitas, vel lenitas pene. Sic ⁊ chriſtus poſtq̃ culpas examinauerit ipſas de conſilio ſanctoꝝ ponderabit, non q⁹ non habeat grauitatis vel tenuitatis culparum plenaꝫ notitiã: ſed vt i hoc ſanctis faciat honoꝛem ⁊ gloriam. ꝓb. Hia hec eſt otb⁹ ſanctis ei⁹. Et iterñ. Ut faciant i eis iudicium ⁊c. De iſta põderatiõe fiẽda ꝺr ꝓuerb. xvj. Põd⁹ ⁊ ſtatera iudicia dei ſũt. Solẽt cãp⁹ oꝛes monstas i ſtatera põderare, ⁊ eas ꝗs inuenerit põderis nulli⁹. i. nulli⁹ valoꝛis vl m nocꝛis põderis, in ignẽ pñ ciſit vel incidũt. Illas ꝓbo ꝗs inuenit eq̃lis vel maioꝛis põderis in theſauro. i. in arca reponũt. Oẽs holes qui in iudicio extremo aſſiſtẽt, aut erũt oino vacui, aut ſemipleni, aut pleni, aut ſuperpleni. Ille ẽ vacu⁹ q̃ nulla opa meritoꝛia

lecū portanīt ⁊ in pctis vitā finiunt, talis in statera diuini iudicij appendet ⁊ sibi dicet illō Mañ.v. Appēsus es in statera et inuētus es nihil hñs: iste ꝓ iet in fornacē inferni. Ille aūt est sempiēn⁹ q̄ petā q̄dē cōmisit ⁊ ad pniam cōuers⁹ ē, ſz morte ꝓcīus satisfactionē ꝑdignā agere nō potuit vel ēt pniam sibi iūctam sufficienter nō expleuit Talis siſt appēdet ⁊ sibi dicetur. Appēs⁹ es i statera, ⁊ inuēt⁹ es minus hñs: iste ꝓ iet ur i fornacem purgatorij. Post iudiciū aūt q̄ purgatorīū nō erit: illi q̄ tales inuenient igne q̄ ꝑcedet faciez iudicis purgabunt. Ille ꝙo ē plen⁹ q̄ quā ⁊ ū deliq̄t tñ satisfecit: q̄ et si non hūit magna ꝓfectiōis opa: hūit tñ ea q̄ sufficiunt ad dimissionē culpe ⁊ ad ſitionez glorie: talis siſt appēdet ⁊ sibi dicet. Appen.es i state. ⁊ inuēt⁹ es satꝭ hñs. Ille ꝙo ē super plen⁹ q̄ opera ꝓfectiōis hūit, ⁊ q̄ sup satisfactionē mīta merita cumulauit: talis siſt appēdet ⁊ sibi dicet. Appē.es in sta. ⁊ inuē.es multū hñs: isti duo i celesti thesauro reponentur. Tertio christus veniet cū potestate multa adj sententiandum, ⁊ hoc quando dicet. Discedite a⁹ me ma. in ig. eter. ⁊c. Ex qua sententia manifeste colligitur q̄ sit contra reprobos implacabilis ira dei. Dato ēt q̄ dānati sibi dicāt. Nō sumus domine digni regnum vestrum possidere: sed placeat vobis vt ad pedes vestros possimus manere. Respondebit. Discedite a me. Dato etiā q̄ sibi dicant. Et si nos a vobis repellitis: saltē benedictionē vram nobis detis: ipse eis ecōuerso sñā maledictionē dabit dicēs: te maledi. Dato q̄ sibi dicāt. saltē ad aliquē locū cōsolatiōis ⁊ refrigerij nos mittatis. Rñdebit: ite in ignē. Dato q̄ subiūgāt. Dñe saltē breuē terminū nobis cōstimatis. rñdebit. eternū. Dato q̄ iterꝙ dicāt: saltē dñe aliquē bonū dñm nobis ibi ꝓficiatis, qui clemēter nos regat. Rñdebit. q̄ patus est diabolo. Dato q̄ subiūgāt. saltē aliquam bonā societatē nobis detis: cū quib⁹ possimus cōsolari. Rñdebit. ⁊ angelis ei⁹. q. d. ꝓ dño hꝫ atis diabolū maiorē: ſz pro sectis vr̄is habeatis demones minores. Quarto ⁊ ꝓs veniet cū maiestate magna ad exequendū. Postq̄ em̄ sniam dederit tñc ā executioni demandabit. De q̄ executiōe ꝺ Mat. xxv. Et ibūt hi i supplicia eternū: iusti aūt in vitam eternā. Utrobiq̄ antē tā i inferno q̄ in celo appebit maiestas dei. i. magna glia ⁊ iustitia dei. Appebit q̄dem ⁊ relucebit i inferno. Tob. xiij. Ondit maiestatē sñā i gentē peccatricez. ꝓs. Deus maiestatis intonuit. Pulchrius em̄ stat latro in patibulo q̄ staret in regis solio, seru⁹ in cloaca q̄ in camera picta, porcus in luto q̄ in prato floxido. Latro est supb⁹ q̄ q̄ ē dei ꝓpriū. i. glīaz sibi auferre conat. Esa. xlij. Gliaz meā alteri nō dabo. Seru⁹ ē auar⁹. de quo ꝺ Ephe. v. Auaritia q̄ est idolorū seruit⁹. Porro⁹ est luxuriosus. Prouer. xj. Circul⁹ aure⁹ i naribꝰ suis mulier pulchra: ⁊ fatua. Magis igitur relucet maiestas ⁊ iustitia dei i eo q̄ ipsos ponit in inferno q̄ si eos poneret in celo. Aug. Petōres in supplicijs ordinantur: vt nūq̄ sit dedec⁹ culpe sine decore iustitie. Apparebit etiā maiestas dei i celo. Glia ei sctoꝝ maiestas vocat. Tū q̄ erit gñalr magna. ꝓs. Replebitur maiestate ei⁹ ois terra. Tū q̄ erit ꝑpetualr firma. dī ei maiestas q̄si magnitudo stās. Tum q̄ erit ineffabilr lucida. Baruch. v. Addu cet deus israel cuz iocūditate i lumine maiestatis sue.

¶ Dñica. iij. aduentus. Sermo. j.

Cum audisset

Johānes i vinculis opa xp̄i ꝛc. Mat. xj Herodes ītipas Johānē baptistā i vinculis posuit triplici de cā. Prio ex eo q̄ ipsum reprehendebat q̄ a philippo fratri suo herodiadē vxorē abstulerat: ⁊ ideo ad suggestionem ipsius herodiadis ipsum incarcerauit: vt innuitur Marc. vi. Secundo ex eo q̄ (sicut dicit Josephus) iustitiam et sobrietatem et baptismum predicabat, et ideo multus cum populus se quebatur. Herodes vero cum esset alienigena ⁊ populo odiosus: tumultum populi pertimescens ipsum in carcerē coniecit. Tertio ex eo q̄ Johannes quendam magnum regem post se venturum predicabat. Et cum romani ordinassent ne aliquis sine senatus auctoritate rex nominaretur: offensam. Cesaris timuit: et ideo ipsum in carcerem vinculauit. de

ab⁹ vicinis cū audissz miracula ⁊ opa xp̄i duos discip'los ad ip̄m misit. In isto aūt euāgelio tria tāgunt. s. Johānis interrogatio, xp̄i rhsio, ⁊ Johānis p̄mēdatio: quā. s. xp̄s fecit de interrogatiōe aūt Johānis al'r sentit. Gre. al'r. Ambr. al'r Hilari⁹ ⁊ Chry. Gre. em̄ dicere vł q̄ Johannes dubitauit vtrū xp̄s i infernū p̄ seip̄m descēsur⁹ eēt: ⁊ nō scire voluit vtrū sicut p se i mūdū vene rat: ita p se ad inferni claustra descēderet vt ip̄m vēturū iferno denūciaret, quēiā venisse mūdo nūciauit. Sz icōueniēs ē dicere q̄ Johānes de hoc dubitauerit q̄ vocē p̄ris audiuit: q̄ ip̄m sem̄p sup ip̄m veniētē in specie: q̄ eū digito demōstrauit. Nō est ḡ verisimile q̄ illū ignorauerit, qū minores pphete sciuerūt. Zacharias em̄ cognouit hoc dicēs. ix. Tu quoq; i sanguine testamē ti tui emisisti vinctos. ⁊c. Jō p̄m Ambr. non fuit ista dubitatio icredulitatis qualē habuerūt indeles: nec traditatis q̄lē post resurrectionē habuerūt discipuli, sed pietatis. Ut ait Ambr. Johānes nō in fide sz pietate dubitauit: sicut ⁊ petr⁹ dicēs p̄propitī⁹ tibi sis dñe nō tibi fiet hoc. vñ Johānes dubitauit. i. ad modū dubitātis se habuit. Sicut ⁊ p̄ filio in pegrinatiōe pgenti tīā in itinere ꝓstituto ex q̄dā pietatis affectu ait.

Nūq̄d fili charissimeme relinq̄s? Sic Johānes q̄dā pietatis affectu interrogabat q̄ fili⁹ dei ad iferni claustra descēderet: iō nō dubitabat, sz ad modū dubitātis se hębat Hilari⁹ aūt ⁊ Chryso. dicūt (⁊ vert⁹ vł) q̄ Johānes nō dubitauit, sz salutī discipulos ꝓsuluit. Sciēs em̄ morte suā vicinā eos ad xp̄m misit: vt ab eo certificarēt ⁊ abeo cōuerterēt habebāt em̄ discipuli tres defect⁹. primo q̄ xp̄o erāt inuidi ⁊ emuli, p ma gko suo idiscrete zelātes. vñ dixerūt. Johā. iij. Rabbi q̄ erat tecū trās iordanē ecce hic baptizat. Scīo erāt rudes ⁊ ad itelligēdū ignari: q⁹ cū Johānes de xp̄i sublimitate sepe eis prędicasset ipsi intelligere nō vole bāt. vñ ōr ibidē. Ipsi vos mihi testimoniū phibetis q̄ dixerim. nō sum ego xp̄s, ⁊ filiū opz crescere. ⁊c. Tertio erāt xp̄o icredu li. sicut ptz. Matth. ix. vbi se pharisei ꝑ xp̄z associauerūt dicētes. Quare nos ⁊ pharisei ieiunam⁹ frequēter: discipuli aūt tui nō ieiunāt? In ⁊ po aūt tria ꝓmēdabilia erat. s. exēpla vita p q̄ inuidos edificabat: ꝑba sa pietie p q̄ rudes istruebat: ⁊ miracula gr̄ie p q̄ incredulos quertebat. Misit ergo eos Johānes ad Jesum vt vidirēt exēpla sue sanctitatis ⁊ vite, p q̄ inuidi edificarēt. Aq dirēt verba sue sapietie, p q̄ rudes instruerent. Et viderēt miracula glozie, p q̄ incredduli querterent. Nō aūt misit oēs, q⁹ vbi multitudo ibi ꝓfusio. Misit vero duos vt i ore duoꝝ testiū staret oē verbū, vt ofideret xp̄i capitis se esse mēbrū q̄ discipulos suos binos mittebat. Scīo ponit xp̄i rhsio cum ōr. Gūtes renūciate Johāni q̄ audistis ⁊ vidistis ⁊c. Nō est intelligēdū q̄ xp̄s statim eis riderit: sz q⁹ p̄ in eoꝝ p̄sentia multos infirmos curauerit. Unde ōr. Luc. vij. In ipsa ora multos curauit a lāguoribꝰ suis ⁊ plagis ⁊ spiritib⁹ malis: ⁊ cecis multis donauit visum: ⁊ tunc dixit eis. Euntes renūciare Johan. ⁊c. Hiero. Cessent verba ⁊ veniamus ad facta. Chryso. Misit. Johānes discipulos ad Christum vt miracula ei⁹ viderēt q̄ tot fecit vt paucoꝝ alias lucretur: q⁹ meli⁹ est apud dñm vn⁹ iust⁹ q̄ to tus mūd⁹ pctoꝝ plen⁹. Hoꝝ aūt miraculoꝝ q̄da fuerūt corporalia ⁊ q̄dā spiritualia. Ponit ḡ primo corporalia di. Ceci vidēt ⁊c. Quāuis aūt multi pp hete fecisse legant miracula p ista tñ certificat. q⁹ ipe sit messias in lege promissus triplici rōne. Primo rōne pphetie q̄ ōr. Esa. xxxv. Dē tpe veniet ⁊ saluabit nos: tūc aperi eoꝝ oculi cecoꝝ ⁊ aures surdoꝝ patebūt: tūc saliet sicut ceruꝰ claud⁹, ⁊ aperta erit lingua mu toꝝ. Scīo rōne multitudinis ꝓ ab ūdantie. Quāuis em̄ añ xp̄m multa miracula facta fuerūt: xp̄s tñ in abūdātia ipa fecit. Johā. xv. Si opera nō fecissem in eis, sz in abūdantia qua nullus alius fecit ⁊c. Tertio rōne singularis potētie. q⁹ xp̄s solo i perio miracula faciebat. vñ ōr Ambr. Si tobias lumē recepit: hoc fuit angeli nō hois medicina. Si helias mortuū suscitauit: ipe rōganti. Si helisens leprosum mūdauit: valuit figura mysterij non auctoritas precepti. Ꝑsit aūt he infirmitates spūal'r intelligi. Cecī em̄ sunt q̄ peccāt per ignorātiam: claudi q̄ p impotentiam: leprosi q̄ p malitiam surdi q̄ p consuetudinem longā et p finalē impenitētiā. Deide ponit miracla spūalia q̄ sunt ꝓpria deo. Unū q⁹ consistit in cōuersione pctoris a culpa dum dicitur:

pauperes euangelizantur. i. p euangelium illuminant, z euertunt. Esa. lxi. euangelizare pauperibus misit me. Fit autez potius mentio de pauperibus q̄ de diuitibus: qz pauperes facilius conuertuntur. Tum qz diuitie superbia est annexa: z p̄m Gregó. Tamor mētis est obstaculū veritatis. Tū qz cor diuitis est plenū sollicitudinib⁹ secularib⁹ suffocant verbū dei. Tum qz diuites habēt g̃solatiões tēporales: r dco paruis pēdūt spūales. Scōm miraculum spūale p̄sistit i fide vn cū dr Bēus q̄ nō fuerit scādalizat⁹ i me. Et aūt scādalū grece idē qđ ober latine. O bex aūt est lapil⁹ i terra oc cultat⁹ i qđ ipsum? viator ipingit. Lapis est xp̄i diuinitas i terra nre mortalitatis absc̄dita q̄ multis fuit occasio scādali dū videbēt hoiem passibilem nō credebāt eū diuinitatē. Ex hoc aūt vbo p̄m glo. nūcios istos tāgit q̄ in xp̄m nō credebāt, sz pū rū hoiem ipm esse putabūt. Ista aūt mirabilia spūalia sunt maiora q̄ corpalia: maior est em p̄m Aug. iustificare impiū q̄ creare celū z terrā. Pl⁹ est viuificare aiam i eternū victurā q̄ suscitare carnē iterū morituram: pl⁹ est i alia reformare ymaginē dei q̄ i corpore reparare materiā vilis limi. Tertio ponit p̄mēdatio Johannis cū dr. Illis autē abeūtib⁹ ꝛc. Nolunt aūt xp̄s Johānē excusare vt p̄mēdare i p̄fecta nūciū: tripliciter cā. Primo qz nō erat necesse cū ipse scirēt q̄ Johānes illā q̄stionē nō fecerit dubitādo: sz i p̄sona ipoz interrogādo. Scōo qz discipli credebāt Johānē ee xp̄m: r iō sibi tāta magna p̄conia a xp̄o audiuissēt i suo errore potiꝰ confirmati fuissēt. Tertio ne viderēt in quādā adulationē loq. Chrys. Blāditores i facie laudāt vl coīa domesticis: vir autē sapiēs q̄n laudat i facie flagellat i corde. Extenuat aūt ipz q̄drupl'r. Quidē em poterāt Johānī ponere icōstātiā z leuitatē q̄ mō quasi scīes p̄dicaret mō q̄si nescies interrogaret. Cōtra hoc dr q̄ nō est arūdo vt mō flectat vētō p̄speritatis: mō ipellat vētō aduersitatis. Exe. Brūdo Johānes nō erat qđ astat⁹ sūt rectitudine nulla rep varietas in flectebat. Aliꝰ poterāt sibi ipo nere adulationē: qz in p̄fatis eū p̄mēdabat tanq̄ tia se eū ñ cognoscere ondebat. Cōtra qđ dr. Johānē nō mollib⁹ vestitū. Bdu latores em i aula regū morāt vt pascāt, z vestiantur vnde z ab aula adulatores dicti sunt. Johannes aūt e vicu z vestitu nō curauit: z ideo adulator nō fuit. Aliꝰ poterāt ibi imponere ꝓphetie imperfectionē, q̄ scilicet tantum habuit ꝓphetie spūs de p̄senti nō de futuro. Cōtra qđ dicit ꝓphetā etiam: dico vobis z plusq̄ prophetam. Quasi diceret. prophetie spūs habuit, z de futuro, z de preterito, z de presenti. Aliꝰ poterāt sibi imponere aliquam dubitationem. Contra qđ angelum eū vocat. Angelus em dubitare nō potuit qz est ꝯfirmat⁹ in frute dei: tū qz videt semper faciem dei tum qua audiret semper veritatem a deo. Johannes ergo similis fuit angelo: qz i vtero matris sanctificatus fuit: z qz spiritū sanctū vidit: z qz vocem patris audiuit.

¶ Sermo. ij.

Quid existis in desertū videre? arūdinē vētō agitatā ꝛc. Cōmēdatio q̄ fit ab aduersario est firma: q̄ fit ab hoie scto ē fide dignar: q̄ fit ab angelo ē certa: q̄ fit a deo ē probata. ij. Cor. x. Nō em q̄ seipz ꝯmēdat ille probat⁹ ē, sz quē deꝰ ꝯmēdat. Johēs igit ꝯmendat⁹ fuit ab herode a duersario, q̄ sicut dr Mar. vj. eū metuebat, z eū vir sctꝰ timebat sciebat eū: z iō talis ꝯmēdatio fuit firma. Cōmēdat⁹ est ab hoib⁹ bonis: qz sicut dr Mat. xxj. Oēs cū sicut ꝓphetā hēbāt: z iō talis ꝯmēdatio fuit fide digna. Cōmendatus fuit ab ǎgelo q̄ dixit. Lu. j. Erit ei magn⁹ coram dño. ꝛc. Et iō talis ꝯmēdatio fuit certa. Cōmēdat⁹ fuit a xp̄o vt in euāgelio hodierno hr̄: iō talis ꝯmēdatio fuit probata. Nolēs aūt xp̄s ipz ꝯmēdare duo de ipo negat: sz q̄ nō fuit arūdo, nec mollibus vestit⁹. Duo aūt affirmat, sz q̄ fuit ꝓpheta z q̄ fuit ǎgel⁹. Et iō q̄uor magnas virtutes ipm habuisse dicit. ¶ Primo nāq; habuit magnā in mēte firmitatē: iō dicit ipm arūdinē nō fuisse. Brūdo q̄dē radices hz. Illi igit sunt arūdo: q̄ radices amoris fixū t terrenis. Edificiū seu plāta ibi rarenē fūdata tria timet: sz vētū: pluuiā, z fluuiū vt hr̄ Mat. vij. Per vētū igit q̄ ab aere venit tentatio demonis intelligitur: qui i aere commoratur. Per pluuiam que de celo descendit intelligitur aduersitas: que ꝯ

deo venit. Per flumen quod in terra fluit intelligitur persecutio: quā terrenus tyrānus infligit. Facile igit̄ est videre quis sit arundo in arena: ⁊ quis sit firma colūna in petra. Si em̄ ventus tentatiōis aliquē frāgit, arundo fuit. Si tentationi resistit: colūna firma permansit. Si pluuia diuine aliad uersionis aliquē asperserit ⁊ ille impatiēs extitit: arundo fuit. Si patiens fuit, columne firmitatem habuit. Si ad flumē alicui⁹ persecutionis aliquis eradicatur: arundo fuit. Sollidus ꝑseuerauerit: colūna extitit. Beatus igitur Johannes non fuit arūdo, sed firma columna. Passus est enim ventum quando iudei pro Christo ipsum reci pere voluerunt: sed non potuit flecti. Passus est pluuiam quando deo permittente fuit incarceratus: sed non potuit commoueri. Passus est flumen quando decapitatus fuit: sed non potuit a soliditate iustitie eradicari. ¶ Secūdo habuit magnā in corpore asperitatem: ideo dicit ip̄m mollibus vestibus indutum non esse. Scd̄m autem Chy. Tribus de causis potest quis vestes deferre. Primo propter ostentationē vane glorie sicut ille diues q̄ induebatur purpura ⁊ bysso. Secundo propter infirmitatē necessitatis humane: sicut ptz. Gen̄. iij. vbi deus ade ⁊ vxori sue tunicas pelliceas fecit: vt scz nuditatē suam tegerent ⁊ frigus arcerent. Tertio propter mortificationem carnis nostre sicut legitur. iiij. Regū prīo de Helia qui zona pellicea accinctus erat. Johannes igitur non ferebat vestes suas propter ostentationem: quia non erant vestes vanitatis, sed vtilitatis. Stabat etiā in deserto vbi a nemine videbatur. Nemo autem sicut dicit Grego. pulchras vestes portare appetit: vbi a nemine videri se credit. Nec ferebat eas simpliciter propter humanam necessitatem: quia vestes de pilis camelorum facte cū sint frigide, ad frigus expellendum nō inueniuntur idonee. Ferebat autem eas propter carnis mortificationem: ⁊ tamen mortificatione non indigebat: qui in vtero sanctificatus fuerat: qui nunq̄ peccatum commiserat. qui angelicam vitam ducebat. Quid ergo nos dicturi sumus qui in mundi nascimur: qui peccata multa committimus: qui sepe brutalem vitam ducimus: ⁊ tamen nullam carnis molesticam pati volum⁹? ¶ Tertio habuit magnam in ore veritatem: ideo dicit ipsum fuisse prophetam ⁊ plusq̄ prophetā. Cū em̄ q̄dā ꝓphete fuerint de preterito vt Moyses, q̄dā de futuro vt Esaias, q̄dē de p̄ntl occl̄to vt Elizabeth. Johānes q̄dā oēs istas tres prophetias habuit: scilz de preterito: qr christi natiuitatem de spiritu sancto factam esse nouit. Johā. iij. Qui de terra est de terra loquitur: qui de celo vero super oēs est. De presenti qr cognouit ip̄m esse filium dei. Joh. j. Ego vidi ⁊ testimonium perhibui: quia hic est filius dei. Et de futuro cum dicit ipsum in ara crucis esse immolandum. Johan. j. Ecce agnus dei ⁊c. Circa hoc autem sciendum ꝙ sunt quidam prophete dei: quidā diaboli. Quidā fuerunt primo prophete diaboli sz postea facti sunt dei: ⁊ quidam ꝓphete dei sed postea facti sunt diaboli. Prophete dei sunt qui instar Johannis sunt prophete quantum ad tempus preteritum, presens, ⁊ futurum. qui scz tempus preteritum bene expēderūt, ⁊ p̄ns bn̄ expēdūt, ⁊ futur̄ bn̄ expēdere itēdūt. Alij v̄o sunt ꝓphete diaboli q̄tum ad tp̄s preteritum: qr ip̄m in vanitatib⁹ ꝯsumpserūt: sed postmodum facti sunt ꝓphete dei: qr ⁊ p̄ns tp̄s deo dāt, ⁊ futur̄ dare ꝓponūt. Dicit em̄ Bern̄. ꝙ vere penitēs de tp̄e nihil perdit: qr preteritum recupat per satisfactionem, ⁊ p̄ns tenet ꝑ bonā operationē, ⁊ futurū ꝑ immobilē voluntatē. Alij sunt prohhete diaboli: qr preteritū male ꝯsumpserūt: ⁊ p̄ns male expēdunt, futurum aūt qd̄ oīno dubiuz est deo dare volunt dicētes. adhuc pn̄iam agam. Talis propheta fuit balaā: de quo dicitur Nu. xiij. qui ait. Moriatur aīa mea morte iustorum: ⁊ fiant nouissima mea horum similia. Non enim desiderabat hūisse bonā vitam iustoruz preteritā, nec habere bonā p̄ntē: sed tm̄ futurā. ¶ Quarto habuit magnam in vita sanctitate: ideo dicit: eū fuisse angelum. In angelo aūt tria reperiunt̄: scz essentie puritas, obedientie velocitas, ⁊ feruens charitas. p̄s. Qui facis angelos tuos sp̄us. ecce quāta puritas: substantia enim spiritualis de se purissima est. Et ministros tuos. ecce quanta obedientie velocitas. Ignem vrentem: ecce q̄ feruens charitas. Tam purus autem est angelus ꝙ a

Dionysio speculum purum vocatur. Sic Johannes tãte puritatis extitit ꝙ omnes nostras impuritates in eo possumus speculari. Ibi enim auari speculari possunt deformitatem cupiditatis sue: quia omnia terrena contempsit. Ibi superbi deformitatem elationis sue, quia profunde se humiliauit. Ibi immundi, deformitatem concupiscentie sue quia virgo extitit. Ibi gulosi deformitatẽ voracitatis sue: quia abstinens fuit. Ibi vane gloriosi deformitatem ambitionis sue: quia de pilis camelorum vestes portauit. ¶ Quinto habuit feruentem charitatem propter quam omnia despexit. Cãti. viij. Si dederit homo oẽm substantiã domus sue pro dilectione: quasi nihil despiciet eam. Ideo conuenire potest sibi illud Hiere. xij. Reliq̃ domũ meã: dimisi hereditatem meã, dedi dilectã alaz meã in manus inimicorũ meoꝝ. Cum em̃ esset filiꝰ summi sacerdotis ⁊ vnicus p̃ris sui: ipse tamen domũ paternã deseruit: hereditatem sibi debẽdã ꝯtẽpsit ⁊ eremũ intrauit: ⁊ tandẽ alam suã pro iustitia in mortẽ dedit. ¶ Sexto hũit prõptã obediẽtiã. Est aũt q̃dã obediẽtia in ꝓsperis: ⁊ hec nõ debet habere aliquid de suo. Quedam in aduersis: ⁊ hec debet habere de suo. Quedam in medijs: ⁊ hec aliquid debet habere de suo, ⁊ aliquid de non suo. Preceptum sibi fuit quoddam magni honoris: vt scz xp̃m baptizaret: ⁊ hec obediẽtia nihil habuit de suo: quia humiliter recusabat. Preceptum sibi fuit a spiritusancto quoddam magne difficultatis: vt scilicet homines fugeret ⁊ desertum intraret: et hec obedientia multũ habet de suo: qꝛ protinus obediuit. Preceptũ sibi fuit quoddã qđ habebat dignitatẽ ⁊ difficultatẽ: scz officiũ p̃dicandi: quod quãdẽ est dignissimũ qꝛ fuit officium xp̃i ⁊ est laboriosum. Johannes autẽ illud officiũ sibi noluit vsurpare cum esset officium dignũ: ⁊ tñ noluit recusarre cũ esset officiũ laboriosum. Non em̃ seipsum mittere voluit: sz vsq; ad annũ trigesimuz expectauit: ⁊ tũc deo precipiẽti obediuit. Vñ dr̃ Luc. iij. Factũ est verbũ domini sup̃ Johannẽ zacharie filiũ in deserto ⁊ venit in oẽm regiõem iordanis p̃dicans baptismũ penitẽtie in remissionem peccatorum.

¶ Sermo tertius.

Cum audisset Johẽs in vinculis opa xp̃i ⁊c. Multi audierunt verba xp̃i: ⁊ eis nõ ꝓfuit: quia sibi credere noluerunt. Hebre. iiij. Nõ ꝓfuit eis sermo auditus non admixtus fidei. Alij viderunt miracula christi ⁊ eis non profuit: quia ea peruerterunt. Mat. xij. In beelzebub principe demoniorum eijcit demonia. Alij viderunt sanctitatem ⁊ opera xp̃i et eis non profuit: quia ea imitari contempserunt. Sap̃. ij. Grauis est etiam nobis ad videndum quoniam dissimilis est alijs vita illius. Johannes autem in carcere positus: et verba Christi referri audiebat cum reuerentia: ⁊ miracula eius cum admiratione multa: ⁊ sanctitatem ⁊ opera eius cum deuotione magna: ⁊ ideo sue incarcerationis oblitus ⁊ de salute discipulorum sollicitus: discipulos ad eum misit vt audirent verba eius quibꝰ instruerentur: viderẽt miracula eiꝰ quibus cõuerterent̃: ⁊ sanctitatem et opera eius quibus edificarentur. ¶ Notandum aũt ꝙ iohannes in quadruplici carcere fuit in hoc mũdo. Primus est carcer deserti ĩ quo ꝓpter deũ se multo tẽpore incarcerauit: vt sensus suos mũdos seruaret quos ĩ xp̃i obsequiũ debebat suo tp̃e mãcipare. Sciebat em̃ ꝙ in mũdo sensus suos conseruare nõ potuisset mũdos: qꝛ visus ibi sepe corrũpitur vanitates vidẽdo. Auditus: ꝟba detractoria audiẽdo. Olfactꝰ varios odores redolẽdo. Os vana sepe loquẽdo. ⁊ manus eas sepe ad illicita extendendo. Voluit igitur in desertum fugere vt mundos seruaret oculos: quibus spiritum sanctum in specie columbe ⁊ dei filium erat aspecturus. Aures: q̃bus vocem patris erat auditurus. Os: quo christi testimonium erat prolaturus. Olfactum: quo christi odorem erat persensurus. Et manus: quibus xp̃m erat baptizaturus: ⁊ digito ostensurus. ¶ Qui igitur sensus suos corporales diligenter custodit quatuor magnas vtilitas inde acq̃rit, quas ponit propheta dicens. Si mei non fuerint dñati. Vocat autez oẽs sensus proprios qui tũc non dominant̃ qñ sub rationis dñio coercentur. ¶ Prima vtilitas

est preseruatio a maculis ⁊ sordib⁹ futuris. Ideo dicit tũt immaculat⁹ ero. Ideo sanctu. Job vt ab istis maculis futuris se p̄seruaret dicebat Job.xxxj. Pepigi fed⁹ cum oculis meis ⁊c. Sicut enim dicit Hie. ix. Ascendet mors per fenesteã nostrã ingressa est domũ nostraz. Scd̄a vtilitas est emundatio a delictis p̄teritis nõ tm̄ paruis ⁊ magnis sed etiaz maximis. ideo subditur. ⁊ emundabor a delicto maximo. Jõ idem propheta postquã ex incauto aspectu in delictum maximum ceciderat: sensus eos postmodũ custodiuit. ⁊ iõ mundari ꝓmeruit. Sed qꝛ ipsos per se custodire non sufficit, a deo custodiendos petijt dicens. Auerte oculos meos ne videãt vanitatẽ: in via tua ⁊c. Tertia vtilitas ẽ qꝛ orõnes talium sunt deo placite. iõ subdit. Et erunt vt complaceant eloquia oris mei. Propter hoc monet nos deus vt in cubiculum cordis intrem⁹ ⁊ hostia sensuũ foris claudam⁹. Esa.xxvj. Uade populs me⁹ intra i cubicula tuũ ⁊ claude ostia super te. Quarta vtilitas est: qꝛ meditatiões nostre sunt deo accepte. Jõ subdit. ⁊ meditatio cordis mei in cõspectu tuo. Jõ scti viri tẽpus nocturnũ eligũt ad meditãdum: quia tunc nõ impediũtur distractione sensuum. p̄s. In matutinis dñe meditabor i te. Idẽ. Meditat⁹ sum nocte cũ cor. Scd̄s est carcer corporis ꝓprij. De⁹ em̄ aiam quodãmodo corpori incarcerauit qñ ip̄am spũalem substantiam carni vniuit qd̄ maxime tribus de causis fecit quarũ primas duas ponit Greg. nazãzen⁹. Prima est vt aia in carne ⁊ per carnẽ merita multa cõquireret. Plura em̄ sunt in quib⁹ aia ꝑ carnem meretur, in quibus sine carne mereri non posset sicut est cõtra carnales cõcupiscentias decertare ieiunare peregrinationẽ assumere ⁊ martyrium sustinere. Scd̄a est vt anima carnẽ ipsam tanq̄ fidelꝫ custos deo cõseruaret ⁊ custodiret ⁊ eã i supnis sedibus collocaret. Caro em̄ ꝑ se beatitudinis susceptiua nõ est nisi mediãte aia stolam imortalitatis indueret. Tertia est vt deus vniuersum suum perficere. Cum em̄ sit quedã creatura pure corporalis sicut creatura insensibilis: quedã pure spũalis vt angelus: oportuit adhuc vt dei vniuersum cõpleretur ꝙ alia fieret creatura que carne ⁊ spiritu esset cõposita vt est homo. Deut.xxxij. Dei ꝑfecta sũt opa. Ab isto tñ carcere corporis sancti viri educi desiderãt triplici de causa: iuxta illud p̄s. Educ de carcere aiam meam ad cõfitendũ nomini tuo ⁊c. Primo em̄ exire desiderant vt assequantur mentis iocũditatẽ. In isto enim carcere sunt semꝑ in tristitia: sꝫ exuti in letitia sempererũt. Et ideo prepheta postq̄ dixit. Educ de custodia siue d̄ carcere animã meã. statim subiũxit, ad cõfitendũ nomini tuo. i. vt laudet ⁊ glorificet nomẽ tuũ. Esa.xxxv. Gaudiũ ⁊ letitiam obtinebunt: ⁊ fugiet dolor ⁊ gemitus. ¶ Scd̄o vt assequantur propinquorum ⁊ amicoꝝ societatem. Unde subdit. Me expec. iusti. Hinc est ꝙ qñ sancti moriunt ad p̄res suos siue ad populũ suuz apponi dñr. Gene.xxv. Mortuus ẽ abra hã in senectute bona positusq̄ est ad populũ suum. ¶ Tertio vt assequãtur ⁊ possessionem domoꝝ suarum ⁊ toti⁹ hereditatis plenã facultatẽ. Unde subdit donec retribuas mihi. p̄s. Tu es q̄ restitues hereditatẽ meam. Tertius est carcer mundi de quo sancti viri quadruplici causa exire desiderãt. p̄s. Heu mihi qꝛ incolatus meus ꝓlõgatus est ⁊c. ¶ Primo quia ista peregrinatio est nimis longa qd̄ notatur cum d̄r. Heu mihi quia inco. me⁹ ꝓlon. est. Licet em̄ sit vita breuis: amanti tamen nimis lõga videt. Uñ dicit glo. ibidez. ⁊ si sit tp̄s breue, amãti desiderio tñ nimꝫ longum esse videt. Scd̄o qꝛ sancti viri habẽt hic hospitia ruinosa: qd̄ notatur cũ d̄r habitaui in tabernaculo cedar. Istam em̄ literam exponit glo. Dicitur aũt tabernaculũ a taberna, sicut dicit Hugotio. eo ꝙ non sit domus stabilis: sꝫ ad tp̄s durãs: sicut fit in nũdinis. Sic ⁊ sancti viri non habẽt hic ciuitatẽ manentem sed futuram inquirũt: sicut d̄r Heb.xiij. Tertio qꝛ habẽt viã tenebrosaz. qd̄ notat cum d̄r Cedar. qd̄ interpretatur tenebre. Job.xxxvij. Nos q̄ppe inuoluimur tenebris. Quarto qꝛ habẽt societatem ꝑuersam: qd̄ notat cũ dicitur Cum his qui oderũt pacẽ erant pacificus habent em̄ malos socios. s. mundũ carnẽ ⁊ diabolũ. Mũdus eos cõturbat ꝑ op̄ssionẽ. Joh.xvj. In mũdo pressurã habebitꝫ. Caro ꝑ impugnationẽ. Gal.v. Caro cõcupiscit aduersus sp̄m. Et diabol⁹ immittẽdo dissensionẽ.

do dissentiones. Mat.xiij. Venit inimicus homo & superseminauit zizania. ¶ Quartus fuit carcer tyranni in q̄ Johannes posit⁹ fuit propter veritatē triplicē. Primo propter veritatem iustitie quā defendebat. Dicebat enim herodi. Marc.vj. Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Secō propter veritatem doctrine quā predicabat. Nam ſm Josephū. Videns herodes populi multitudinē ipm sequentem eum in carcere posuit. Tertio propter veritatē vite quā tenebat. Sicut enim serpentes odore vincat fugiunt: & nocturne lucē solis nō sustinent. Sic iudei vitaz Johannis imitari nō volentes ipsaz diabolo ascribebāt. Mat.xj. Venit Johannes non manducās neq; bibēs: & dicūt demoniū hz. Jnō aūt carcerem tyrannorum sancti viri patienter portāt sciētes quod ex tribulationib⁹ pñtis vite tria bona aq̄rūt. Primo dei miam expurgātē. Eze. Q̄d lima ferro & flagellū grano et fornax auro: hoc facit tribulatio viro iusto &c. Secūdo dei gratiam dulcorātem. Unde ipsi persecutores apes vocantur. ps. Circūdederunt me sicut apes. Apes enim lz pungant: tñ mella componūt. Sic etiam q̄dus caro iusti: tribulationib⁹ cruciatur: tñ ei⁹ anima dulcedine grate saginat. Tertio dei gloriam letificantē. vñ Aug. in lib. l. homelia. persecutores vocat torcularia & molas: sanctos aūt qui psecutiones patiunt vocat vinū & oleū. Postmodū in fine concludit. Considera q̄ illi qui te persequunt apud deum velut mole aut torcularia deputantur. Tu vero quasi oliua & q̄siva le gumina paruo tpe pressuram molarū sustinere cogeris, sed postea illis sine fine remanebit opprobrium: & tu felici consummatione transibis ad regnum.

¶ Dñica iij. aduentus. Sermo. j.

IMserunt iudei ab hierololymis sacerdotes & leuitas ad Johannem vt interrogarent eum. Tu quis es. Joannis. j. Jn isto euangelio plura per ordinem querenda occurrunt. Primum quare iudei potius opus habuerunt de Johanne quod esset q̄ de domino ihesu xpo. Ad hoc respondet ysidi. q̄ hoc fuit triplici de causa. Primo propter habitū asperitatē xp̄s em ferebat vestes cōmunes, Johānes aūt vestes de pilis camellor⁹ cōfectas. Secō propter victus parcitatē: qz xp̄s panē & vinū cū peccatoribus comedebat & bibebat. Johānes aūt habuit durissimū victū & vitabat cōsortia peccatorū. Tertio propter genus illustre qz xp̄m de fabro ꝓgenitū esse credebāt, & de paupere muliere natum esse scibāt. Johānez vero filiū sacerdotis esse cognoscebant. ¶ Secūa q̄stio est quare Johānes negauit se esse Heliaz cū dñs dicat Mat.xj. & si vultis recipere ipse est Helias. Ad q̄ dicendū q̄ ſm Dionysiū in omni re reperiuntur tria. s. substantia virtus & operatio. Johannes igitur non fuit helias quātum ad substātiam: fuit tñ Helias q̄ntū ad virtutem & operationē. Habuerūt em ambo eadem virtutes. s. temperātiam in abstinendo: fortitudinē inconstanter reprehendendo: prudentiā in pphetizādo: & iustitiā in veritatem defendendo: quia Johānes iustitiam defendit vsq; ad mortem & Helias vsq; ad mortis cōminationē: sicut patet. iij. Regnum. xix. q̄n Jezabel mortē sibi cōminata est &c. Habuerūt etiam ambo eandē operationem scz idē officiū: qz uterq; fuit precursor scz ille i secō aduēnu, iste in primo. ¶ Tertia q̄stio est quare negauit se esse ꝓpheta cū dñs dicat eū non solū esse prophetā: sz & plusq̄ pheta. Ad q̄ dicendū q̄ propheta tripliciter accipi pōt aut ſgnaliter, aut specialiter, aut singulariter. Primo pōt accipi ſgnaliter p quolibet ꝓpheta & tunc dixit se non esse ꝓphetam scz tm, qz plusq̄ ꝓpheta erat. tanq̄ si aliquis diceret de impatore q̄ nō esset rex scz tm: qz é plusq̄ rex qz imperator: & tamē in veritate est rex qz ois imperator est rex: sz nō ois rex imperator. Sic Johānes dixit se nō esse pheta: qz erat plusq̄ ꝓpheta: qz ois plusq̄ ꝓpheta é ꝓpheta: sz nō ois q̄ est ꝓpheta est plusq̄ ꝓpheta. Secō pōt accipi ꝓpheta specialiter scz p ꝓpheta. i. ꝓmessia in lege ꝓmisso. De quo dr Deut. xviij. ꝓpheta suscitabit vobis dñs de fratribus vestris. ipm tanq̄ me audietis. Et q̄tum ad hoc veritatem dixit q̄n prophetam se non esse asseruit. Tertio pōt accipi ꝓpheta singulariter: & sic ſm glo. accipit pro heliseo propheta qui apud iudeos ante

tonomastice ꝓpheta dicebatur, ⁊ eximi⁹ prophetarū propter plenitudinē spūssancti ꝓphetandi ⁊ miracula faciendi: que in duplo acceperat ab helia. Ipe etiā baptisma figurauit: qñ Naamā septies in iordane lauare fecit. Credebāt igitur iudei Johannem heliseum esse Tunc quia baptizabat. Tunc qr tantam spūssancti plenitudinem habebat. Quantum ad hoc etiam Johānes verꝝ dixit: qñ ꝓphetā esse se negauit. Nō erat igit̄ Johānes helias vel heliseus sz vtroq; maior. Nā in helia fuit spiritus simplex, i heliseo duplex: vt habetur. iiij. Regū. ij. In Johāne ꝟo triplex qr prophetauit in vtero qñ xp̄m agnouit. In mūdo qñ xp̄m digito demonstrauit in limbo qñ aduētum xp̄i sanctis patrib⁹ nūciauit. Maior igitur fuit q̄ Helias ⁊ Helise⁹: qr helias habuit spiritū prophetie tantum in vita: Heliseus in vita ⁊ in morte quādo scz mortuus mortuum suscitauit. iuxta illud Ecclesia. xlviij. Mortuum prophetuit corpus eius. Johānes aūt habuit et ante vitā ⁊ in vita ⁊ post vitam. ¶ Quarta questio est quare Johānes vocatur propheta ⁊ plusq̄ propheta. Ad quod dicendum ꝙ propbetarum quidam habuerunt spiritū prophetie tātum de preterito quidam de presenti occulto: quidam de futuro. Johānes aūt de omni tempore habuit spiritum prophetie. Unde dicitur Johan. j. ipse est qui post me venturus est. Ecce ꝓphetia de futuro. Qui ante me fact⁹ est. Ecce ꝓphetia de preterito. Cui⁹ non sum dignus soluere corrigiā calciamēti. Ecce ꝓphetia de presenti occulto. Uel potest dici ꝙ Johannes dr plusq̄ ꝓpheta: qr ceteri ꝓphete habuerūt spiritūt ꝓphetie in vita. Iste aūt (vt supra diūtū est) habuit et ante vitā et in vita et post vitā. ¶ Quinta questio est quare appellauit se vocē. cui⁹ prima rō est: qr verbum in corde est sed manifestatur per vocem dicentis ⁊ ponitur in corde audientis. Et sicut nihilominus ꝟbum adhuc remanet in corde dicētis ⁊ audientis: ⁊ vox transit. Sic etiam xp̄s qui est verbum in corde patris ad nos venit. ⁊ Joannes ipsum nobis manifestauit. Et sic xp̄s remanet in corde patris per eternā gn̄ationez: ⁊ in cordibus nr̄is per fidem ⁊ Johannes trāsiuit per mortē. Scd̄a ratio est: qr sicut verbū prius est q̄ vox: tamen vox vehit ⁊ preit ꝟbū: sic xp̄s fuit añ Johānē. Uñ ipse dixit Johannis. xj. Prior me erat. Tamē Johannes precessit xp̄z. Lu. j. ipe p̄cedet ante illū ⁊c. Tertia ratio ē: qr sicut vox cōiuncta est verbo: nec tamen est verbum: sic Johānes multa sanctitate coniūctus fuit xp̄o: nec tamen fuit christus Nam xp̄s spōsus fuit. Johānes amicus sponsi, vt dicit Jo. iij. xp̄s fuit sol: Joānes lucifer. vt dicit Job. xxxviij. xp̄s fuit ignis: Johānes facula. vt dr Ecclesi. xviij. Ecce q̄ta similitudo fuit Johānis ad xp̄m: ⁊ tñ non fuit christ⁹. ¶ Sexta questio est quare dixit Johānes de christo qui post me venturus est, cum tamen iam venisset. Et quare dixit qui ante me factus est. Aut em̄ hoc intelligitur in q̄tum homo: ⁊ tunc non videtur esse verꝝ: quia christus nō est factus homo ante Johānem sed ecōuerso. Aut inquantū deus: ⁊ tunc similiter non est verum quia deus non est factus. Dicendum qd̄ Christus post Joannē erat venturus: quia post ip̄m erat predicaturus et baptizaturus et moriturus. Quod autem dicitur ante me factus est: potest intelligi inquantum homo ⁊ inquantū deus. Nā inquantū homo, factus est ante eū non tempore sed dignitate: vt dicatur ante eū factus est. i. sibi p̄latus. Inquantum autem deus, est ante eum fact⁹. Et in tempore, qr ab eterno: ⁊ dignitate: qr est super omnia deus. Imo etiā est et ante Abrahā. Johā. viij. Antequā Abraham fieret ego sum. Imo etiā ante luciferum p̄s. Snte luciferū genui te. Et tūc factus improprie accipitur qr non est factus sed genitus. ¶ Septima questio est quare dixit medi⁹ vestrū stetit ⁊c. Ad qd̄ dicēdū ꝙ caro humana in nobis est terra. Eccle. iij. De terra facta sunt oīa: ⁊ in terrā pariter reuertētur. In xp̄o aūt est medium terre. p̄s. Deus aūt rex nr̄ ante secula ⁊c. i medio terre. i. in carne humana. Natura em̄ humana habuit deo extrema. Unum quo fuit sub innocentia. Aliud quo fuit sub miseria. Caro aūt xp̄i cū vtroq; extremo participauit: ⁊ iō mediū terre fuit. Nā de primo statu accepit innocentiam. de scd̄o penalitatez ⁊ miseriā. ⁊ ideo dixit stetit: quia nunq̄ cecidit sedit vel iacuit. Cadit quis per pctm̄: sedet per ociū: iacet per consue-

tudinē lōguā in malo. In christo aūt nihil istorū fuit: et ideo semper stetit. ¶ Octaua questio est qualiter intelligitur quod dixit. Nō sum dignꝰ vt soluā eius corrigiā calciamenti. Ad qd dicendū ꝙ potest intelligi ad literā ꝙ propter xp̄i sublimitatem ⁊ suam paruitatē non reputabat se dignum christo etiā in simū seruitiū exhibere. Uel per hoc voluit incarnatiōis misteriū designare. In xp̄o quidē est diuinitas caro et anima. Per pedē signat diuinitas: qꝛ sicut pes totum corpus sustētat. sic ⁊ diuinitas omnia portat. Hebr. j. Portansq; oīa ꝟbo virtutis sue. Per calciamentum intelligit caro mortalitati subiecta q̄āmodo diuinitati vestis effecta. Unde dicit Greg. Uenit ad nos diuinitas calciata. Per corrigiā signatur eiꝰ aīa: qꝛ. sicut corrigia calciamēti pedi astrigit: sic mediāte aīa carni diuinitas sociat. Qui igit nō cognoscit mediū: non cognoscit aliqd extremorū. In hoc ꝙ dixit se nō esse dignū. i. sufficiētē cognoscere xp̄i aīam: dat intelligere ꝙ nō fuit sufficiēs cognoscere nec carnē de ꝟgine genitā: nec diuinitatē eternā. Uel i hoc ꝙ dixit se nō esse dignū corrigiā calciamēti soluere: dat intelligere se nō esse dignū xp̄i spōsaz. i. ecclesiā vsurpare. Et istd dr ꝟm morē legis. qꝛ vt habet Deu. xxv. Calciamētū detrahebat ab illo q̄ spōsam ducere recusabat, ⁊ ille q̄ detrahebat, ip̄am sibi spōsam accipiebat.

¶ Sermo.ij.

Ego vox clamantis in deserto: dirigite viam domini. Johan. j. Apud iudeos tres opiniones de iohanne esse videbantur. quidam enim dicebant ipsum esse Christum propter nimiā eius sanctitatem ⁊ baptizandi authoritatem. Alij dicebant ipsum esse heliā ꝓpter habitationem deserti: abstinentiam cibi: asperatem indumēti: ⁊ feruorem zeli. Alij dicebant ipsum esse aliquē magnū ꝓphetam de prioribus suscitatuz ꝓpter gratiā prophetādi: sicut gl. innuere videt. Ideo ad ipsum nūcios direxerūt: vt sup his ab eo discerēt veritatē. Et cum respōdisset se nō esse christū: neq; Heliā neq; ꝓphetam. dixit se esse vocem ego inquit vox clamātis in deserto ⁊c. Ubi dicit se ad tria missum fuisse. s. ad p̄cedēduz: ad clamādum: ⁊ ad dirigendū. ¶ Primo ad p̄cedendum cum dr. ego vox. Sicut em̄ vox naturaliter precedit verbū: sic Johānes p̄cessit xp̄m. Christus em̄ verbū est patris omnipotentis. Jo. j. In principio erat verbū ⁊ verbū erat apud deū ⁊ deus erat berbuz. Cuius verbi Johannes se vocē dixit, qꝛ eius precursor ⁊ p̄co erat. Scdo ad clamandū cuz subiungit. Clamantis in deserto. Tertio ad dirigendū cū subdit. Dirigite viā dn̄i. Primo igitur dicit se missum esse ad precedendū qꝛ xp̄m p̄dicādo ⁊ baptizādo p̄cessit iō dixit. Ego vox. De voce aūt sic dicit Isido. in libro etymolo. Perfecta vox est alta clara ⁊ suauis. Alta vt clamare in sublimi sufficiat. Clara vt aures audientium adimpleat. Suauis. vt auribꝰ audiētium blandiat. Et subdit. Si aliquid ex his defuerit pfecta vox non erit. Talis. fuit vox predicationis Johannis. Fuit em̄ alta: qꝛ primus de altis ⁊ celestibꝰ predicauit. cū dixit Ma. iij. c. Penitētiā agite appropinquabit em̄ regnū celoꝝ. Nusq; em̄ in tota sacra scriptura auditum fuerat nominare regnū celoꝝ: nisi cū Johānes hoc ip̄m primo nominauit. ¶ Scdo fuit clara. Illa p̄dicatio est obscura que fit verbo sz obscuratur malo exēplo. q̄cq̄d autē in Johāne fuit: vox clara ⁊ predicatio sonora extitit scz doctrina eius ⁊ cōuersatio eius ⁊ passio eius. Nā doctrina eius p̄dicabat fidei veritatē, ꝯuersatio magnā sanctitatē, passio magnanimitatē. ¶ Tertio fuit suauis ⁊ maxime qn̄ loq̄bat cū bōis: Chrys. Sermo Johannis seuerꝰ fuit ⁊ lenis. Nā cum populo iudeoꝝ viriliter ⁊ feruenter: cū rege. audacter: cū ꝓprijs discipulis leniter cōferebat. Talis debet esse vox cuiuslibet predicatoris. s. alta: qꝛ nō debet descendere ad terrā. i. ad terrenū cōmodū: nec ad fauorem humanū: sed sursum eleuari ad deū. Talis erat vox Apostoli qui dicebat prime Thessa. ij. Non enim aliqn̄ fuimus inter vos in occasionem auaritie Deus testis est. Ecce qꝛ nō descendebat ad terrenum commodū. nec querentes ab hominibus gloriā. Ecce qꝛ non descēdebat ad fauorē hūanū. Et facti sumꝰ paruuli in medio vestri. Ecce qꝛ nō intēdebat nisi tantū

honorem diuinū ⁊ fructū aiarū. ¶ Scdo debet esse vox suauis vt p̄dicet feruēter: quoad tepidos. Dulciter quoad deuotos. Et sapiēter quoad oēs. ¶ Secundū enim Philosophū. Voces sunt note earū passionum que sunt in aia. Et hoc ei⁹ signum est q̄ cor sumit fuit inflāmatū igne charitatis diuine: dulcoratū melle deuotionis ⁊ illustratū lumine sapientie. Hunc est q̄ in arca moysi erant virga manna et tabule. Quia in predicatore debet esse virga acris correctionis quoad reprobos. Manna dulcis exhortatiōis quoad deuotos. Et tabule discretionis quoad oēs. ¶ Tertio debet esse clara partes eīs vocis sunt vt syllabe: q; oia que sunt in p̄dicatore debent esse predicantia. Alias ei⁹ vox siue doctrina non est clara. prime Timo. iiij. Exemplum esto fidelibus in verbo: in conuersatione: in charitate ⁊c. Hiero. super exodū vbi loquitur de veste sacerdotali. Omnia indē sacerdotis debēt esse vocalia: vt veritatē quā mente cōcipit hanc ore resonet: vt quicquid agit, q̄cquid loquitur de eternis sit. ¶ Secūdo iohānes fuit missus ad clamandū. Ideo bt clamātis in deserto. Dicūt enim Remigi⁹ ⁊ Chrys. super hunc locū, q̄ tribus de causis clamamus. s. q̄n loquimur longe positis: aut q̄n loquimur surdis: aut q̄n loquimur extraneis. Predicatores igit debēt clamare non tm ore: sed etiā maxio cordis feruore. Primo q̄n loquunt peccatoribus qui longe recesserunt a deo. Et ideo postea dn̄s clamare ⁊ dicere illud Esa. xlvj. Redite preuaricatores ad cor ⁊c. Et ix dicit Prouerb. xv. Longe est dn̄s ab impijs. deus tm nunq̄ se elongat ab hoie: ix hō a deo. Et sup hoc dionysius ponit exemplū di. Si enim nauis impingat in petrā petra videbit elongari: ⁊ tm petra immobilis permanet: ⁊ nauis se elongat. ⁊ quanto fortiꝰ impingit tāto magis se elongabit peccator contra eum impingit q̄n peccm̄ mortale committit: et tunc a deo se elongat: ⁊ deus immobilis stat: quanto grauius peccat tanto amplius se elōgas. Longe a peccatoribus salus. ⁊ tm peccator elōgando se a deo: appropinquat ad deum. Sicut homo volens se elōgare se ab oriēte: appropinquat ad occidentē: si ab austro, appropinquat ad aquilonem: quia oriens ⁊ occidēs in deo sunt nia ⁊ iustitia: auster ⁊ aquilo eius gratia ⁊ potentia. Quia igitur elongat se ab eius misericordia: appropinquat ad eius iustitiam. ⁊ qui elongat se ab eius gratia appropinquat ad eius potentiam. Sicut patuit in iona qui voluit fugere deum precipientem: ⁊ inuenit deum punientem. psal. Quo ibo a spiritu tuo ⁊ quo a facie tua fugiā? Qui vult redire a deum: oportet q̄ redeat a deo ad deū: id est a deo irato ad deum placatum: a deo puniente ad deum miserentem. Secūdo predicatores debēt clamare: quia loquūtur surdis. Anima tripliciter audit: aut quando intelligit: aut quando intellectu approbat ⁊ diligit aut quando intellecta opere perficit. Peccator autem est surdus: quia nec verba dei vult intelligere. p̄s. Noluit intelligere vt bene ageret. Aut si intelligit non sibi placent: sed displicent. Ecclesiastici. xxj. Audiet luxuriosus ⁊ displicebit ei. Aut audiēdo non complet: idco repreh̄enditur. Esa. lxvij. Qui apertas habet aures nonne audit? De talibus dicit p̄s. Sicut a spidis surde ⁊ obturantis aures suas. Aspis ne audiat incantātes vnam aurez claudit cū terra, alia cū cauda. Vuaꝰ claudit aurem suam cuz terra terrena nimis diligendo. Contra quod dicitur hier. xxij. Terra terra terra. audi verbum domini. Et dicitur ter terra, quia quarus habet terram in ore de terrenis loquendo in corde de terrenis meditando: ⁊ in manibus ppter terrena omnia faciendo. Acsi dicat, prophetā. Tu quare qui habes terram in ore in corde ⁊ in manibꝰ: terram ipsam proiicere verbum dei ad cor tuum intrare permitte. Claudit etiam aliam aurez cum cauda id est cum spe longioris vite. Sed spe decipitur: quia vita sibi subito abbreuiatur. Job. xxj. cap. Ducūt in bonis dies suos: ⁊ in puncto ad inferna descendunt. Tertio predicatores debent clamare: quia debēt loqui extra per zelum p̄s. zelauī super iniquos ⁊c. Debemus tamen ad peccatores habere amorem: odium: ⁊ compassionez. In peccatore enim tria considerantur: scilicet natura: culpa: ⁊ pena cui ipsius anima est obligata. Considerando igitur naturam debemus ipsum diligere. Cōsi-des-

rādo eius culpām: debemus ipsum odire. Unde dicit Aug. Cum dico homo malus, duo dico homo ⁊ malus. In quantum homo est diligendus: in quantum malus est odiendus. Considerando enim eius pēnam cui est obligatus ⁊ eius periculū in quo est positus, debemus sibi compati et condolere psalmus. Vidi prevaricam⁹ ⁊c.

¶ Tertio Iohannes dicit se missum ad dirigendum cum ait. Dirigite viam domini. Sicut autem dicit Dionysius. Tripler est motus: scilicet circularis obliquus et rectus. Eodem modo possumus dicere q̄ triplex est via scilicet circularis: obliqua: ⁊ recta. per circularem viā vadunt amatores mundi psalmus. In circuitu impij ambulant. Glosa ibidem. id est in cupiditate rerum temporalium que septem dierum repetitione voluuntur: ⁊ ideo nunq̄ perueniunt ad octauam id est ad gloriam que dabitur in octaua. per viam obliquā vadunt vane glorioſi: qui in his que faciunt obliquam intentionem gerunt volētes ab hominibus videri atq̄ laudari. Matthei vigesimo tertio. Omnia opera sua faciunt vt videamur ab hommibus. Per rectam vadunt humiles ⁊ mansueti. quia omnia a deo tanq̄ a principio recognoscunt: ⁊ ad ipsum tanq̄ ad finem cuncta reducunt. De quibus hic dicitur dirigite viam domini ⁊c. sicut habetur Esa. xl. vnde Iohannes ista verba assumpsit. Et subditur. Rectas facite in solicitudine semitas dei nostri. Rectum enim est cuius medium non erit ab extremis. Deus est alpha ⁊ o, principium ⁊ finis. sicut dicitur Apocalyp. i. Ille igitur abiectis extremis non erit qui sicut ois a deo habere se nouit: sic ad ipm omnia opera sua dirigit et solummodo sibi placere intendit.

¶ Sermo tertius.

Dirigite viam domini ⁊c. Quando aliquā personam honorabilem in proximo expectamus: quatuor facere consueuimus scilicet viam dirigere, hospitiuz preparare, epulas ordinare: vestes pulchras assumere. Et quia in proximo expectamus saluatorem aduentum in carnem ſm ecclesie representationem: ideo iste quatuor studeamus sibi spiritualiter exhibere. ¶ Primo autem debemus sibi viam dirigere ⁊ preparare. Qualiter autem ista via sit preparanda determinatur Esa. xl. Vox clamantis in deserto parate viam domini. Omnis vallis exaltabitur ⁊ omnis mons ⁊ collis humiliabitur: ⁊ erunt prava in directa, ⁊ aspera in vias planas. Et quibus verbis habetur q̄ via domini quadrupliciter preparatur scz defossa eleuando, tumentis deprimendo, tortuosa rectificando, ⁊ aspera remouendo. In anima nostra nimius timor aliquando inducit magnam fossam ⁊ vallem desperationis. Nimia vera spes et fiducia inducit nimium tumorem presumptionis. Per montem presumptionis ⁊ tumoris voluit ire Lucifer ⁊ cecidit. Per vallem diffidentie ⁊ desperationis iuit Cain ⁊ reprobatus fuit. Eleuandus est igitur nimius timor ad spem. Deprimenda est nimia presumptio ad timorem. Legitur de proprietatibus auium q̄ sunt quidam accipitres qui aues non capiunt nisi in aere. Et sunt quidam qui non capiunt nisi in terra. Columba vero naturaliter hoc cognoscit: ⁊ ideo si fugatur ab accipitre capiente in aere resistatim ad terram se deiicit. Si vero ab accipitre capiente in terra: in aere se tenet ⁊ sic euadit. Sic anima quando tentatur ab accipitre infernali de nimia fiducia vel presumptione, statim debet se ad terram deiicere per timorem ⁊ humilitatem. Si autem tentatur de diffidentia, debet se sublenare ad spem. ps. Ascendit vsq̄ ad celos ⁊ descendunt vsq̄ ad abyssum ⁊c. Tertio debemus viam preparare: viam tortuosam rectificando: vt scz tortuosam intentionem non habeamus: sed ad rectum finem. i. ad deum omnia dirigamus. Colossen. iij. Omne quodcunq̄ facitis in verbo aut in opere ois in nole domini facite. Quarto debemus viam preparare: omnia prava in corde remouendo scilicet lapide superbie. Superbia enim instar lapidis cor durum facit. Job. xli. Cor eius indurabitur quasi lapis. Lutum lunarie. Ecclesia. ix. Omnis fornicaria quasi lutum in via conculcabitur. Et spinas auaritie que solent semen spirituale in anima

suffocare. Luc. viij. Simul exorte spine suffocauerunt illud. ¶Secundo debemus domum dignam & hospitium preparare. scilicet cor nostrum. Ambrosi. in libro sermonum. Domos animarum vestrarum adornetis bonorum operum floribus: eas repleatis precioso castitatis odore. In ista domo sunt tres camere que debent esse pure & munde. scilicet memoria: intelligentia: & voluntas. In memoria habitat pater. In intelligẽtia filius. In voluntate spiritussanctus. Memoria enim secundum Auguſt. est mater intelligentie. Intelligentia enim nihil cognosceret nisi memoria sibi influeret. Similiter voluntas generatur a memorie intelligentia. Nemo em aliqd vult nisi illud i memoria habeat: & nisi intelligentia aliqualiter cognoscat. Et sic memoria est mater intelligentie: intelligentia est proles memorie: voluntas ho procedit ad vtraq. Et ideo per quandaz appropriationem pater habitat in camera memorie: filius in camera intelligentie: spiritussanctus in camera voluntatis. In camera igitur memorie pater habitat per beneficiorũ dei continuam recordationem. hs. Memor fui dei & delectatus sum. Maxime enim tria in memoria habere debemus: scilicet dei beneficia ad regratiandum: peccata nostra ad dolendum: & mortem nostram ad penitendũ. Ventero. xxxij. Utinam saperent. i. cuz sapore cognoscerent dei beneficia: & intelligerent sua peccata: atq nouissima prudenterent scilicet mortem. Ista autem talis meditatio cameram scopat & mundat. psal. Meditatus sum nocte cum corde &c. In camera intelligentie habitat filius per fidem verã & sapientiã diuinã. Epheſi. iij. Habitare christũ p fidem in cordib' vris. In hac aũt domo intelligentie non debemus ponere sapientiam diabolicam que mors est ale. Rom. viij. Sapientia carnis mors est anime. Piere. iij. Sapientes sunt vt faciãt malũ: bene aũt facere nescierũt. Nec sapientiã mundanã q vana est Sap. xiij. Vani sunt oẽs homes in quibus nõ est sapientia siue scientia dei. Debemus aũt ibi ponere sapientiã dei. q vita est anime. Que sm Aug. in duobus consistit. scilicet in cognitione dei & in cognitiõe sui. Unde ait in lib. soliloquiorũ dicens. Deꝰ semper idem es: si nouerim te nouerim me. Ista autem sapientia quo est per fidez domum intelligentie purgat et mundat. Actum. xv. Fide purificans corda eorũ. In camera voluntatis habitat spiritussanctus per amorem. Unde posq̃z dixit dominus Johan. xiiij. Si quis diligit me sermonem meum seruabit &c. subdit. Et ad eũ veniemus & mansionem apud eum faciemus scilicet per amorem. Ab ista autem camera voluntatis ois p̃turbatio est tollẽda: quia ille hospes non habitat nisi in domo pacifica & quieta. Ueritamen cum triplex sit turbatio. Una meritoria a qua quis turbatur contra vitia & peccata. hs. zelani super iniquos &c. Alia prohibita. de qua dicitur. j. Jo. ij. Qui odit fratrem suũ homicida est. Alia permissa vbi subditur motus animi sine quo presens vita non ducitur. quia dicit Hieron. Qui nulla animi perturbatione monetur (vt si simpliciter dicam) aut deus aut lapis est. Zõ primam per turbationem scilicet meritoriam in hac camera voluntatis debemus seruare. Secundum: scilicet prohibitam debemus abijcere. Tertiam: scilicet permissam inquantum possumus temperare. ¶Tertio debemus cibos preparare vez materialẽ spiritualem & celestem. Primũ scilicet materialem preparemus in paupertum refectionem. Christus em in paupere se reputat esurire & pasci. Mat. xxv. Esurini & dedistis &c. Scõm cibum: scz & spiritualem debemus preparare in nostri iustificationem. de quo dr Johannis. iiij. Meus cibus est vt faciã voluntatem patris mei. Istum cibũ christus hostiatim vadit que rẽdo dicens Apo. iij. Ego sto ad hostiũ & pulso: si quis aperuerit mihi ianuã intrabo ad illum & cenabo cum illo & ipse mecum. In ista enim cena peccator debet ponere tres partes: scz contritionem: confessionem: & satisfactionem. Deus aũt tres alias partes ponit: scz remissionem culpe infusionem gratie: & collationem gloríe. Sed mu'ti sunt similes ioculatoribus qui semper volunt cõedere de alieno & nunq̃ de suo. Sic etiam tales libenter vellẽt q deꝰ partes suas apponere: & ipsi nihil apponere vellent. Tertium cibum id est cele

stem debemus preparare in dei laudatio
nez.ps. Nũquid manducabo carnes.tau
ri ꝛc. Et dicitur cibus celestis:quia sancti
tali cibo in celo pascuntur.ps. Beati qui
habitãt in domo ꝛc. August.nus in libro
de ciuitate dei. Ipse erit finis desideriorũ
nostrorum.qui sine fine videbitur:sine fa
stidio amabitur:sine fatigatione laudabi
tur. Si quis amicum suum libenter videt
illa visio quandoq; finitur. Si quis amat
ille amor quandoq; in fastidium vertitur.
Si quis laudat vel canit,sepe ex tali actu
fatigatur. Sed tunc nec visio nostra ha
bebit finem:nec amor fastidium,nec laus
fatigationẽ sed continuũ feruorẽ. ¶ Quar
to debemꝰ assumere vestes pulchras spõ
so consimiles. Christus autẽ habuit qua
tuor gña vestium:scz vestes albas. Apoc.
iij. ambulabunt mecum in albis. Rubeas
Esa.lxiij. Quare rubrum est indumentum
tuum? Deauratas ꝛ varias.ps. Astitit re
gina id est xpi anima que corpus suũ lau
dabiliter texit:in vestitu deaurato circũ
data varietate. Per hũc modũ xpi spõsa
id est quelibet fidelis aĩa debet habere
vestes albas per munditie conseruationẽ.
Apoc.iij. Uestimẽtis albis induaris vt nõ
ap.cõfu.nu.tu. Rubeas ꝑ dñice passionis
meditationẽ.ij. Reg.j. Uestiebat vos coc
cino in delicijs. Deauratas per feruentẽ
charitatem.ps. In fimbrijs aureis circũ
amicta varietatibꝰ. Et varias ꝑ vtutũ mlt
tiplicitatẽ Eze.xvj. Uestiui te discoloribꝰ.

¶ Dominica infra octauã natiuita
tis domini. Sermo.j.

Erant ioseph ꝛ
maria mater iesu admirãtes
super his que dicebãtur de
illo. Luc.ij. Non solũ verba
christi fuerunt nobis in do
cumentum et ea que fecit fuerunt nobis
in exemplum:sed etiam que circa eum et
propter eum facta sunt magnum nobis
preferũt fidei mysteriũ:sicut patet in euã
gelio hodierno vbi plures persone ponũ
tur que sunt nobis ad instructionẽ ꝛ infor
mationem. Ibi em̃ instruuntur coniugati
vidue ꝛ virgines,senes ꝛ pueri,parẽtes
ꝛ filij. Primo quidem ibi instruũtur con
iugati ꝛ hoc in maria ꝛ ioseph inter quos
fuit verum matrimonium:tamen sine com
mixtione corporum. Maria quidẽ hono
rabat sponsum suum eum sibi preponen
do. Luce.ij. Ecce pater tuus ꝛ ego. Et ei
obedienserat sicut quãdo iam pregnans
secum in bethleem iuit et postmodum in
egyptũ properauit. Joseph honorabat
sponsam suam:tanq̃ matrem domini sui.
Uxor igit̃ debet obedire viro suo.j. Pet.
iij. Mulieres subdite sint viris suis: sicut
sara obediebat abrahã dñm eum vocans
viri autem debent vxores suas honorare.
ibidem. Uiri similiter cohabitãtes ꝑm sciẽ
tiam quasi infirmiori vasculo muliebri im
pertientes honorẽ. Ambo aũt.s.vir ꝛ mu
lier dñt se inuicem precordiali amore dili
gere. Quod em̃ vir vxorem suã diligere
debeat precordiali amore,ostendit̃ ex pri
ma formatione:qr mulier formata est de
parte corporis viri iuxta cor: ad innuen
dum ꝙ vir debet vxorem diligere precor
diali amore. Qd̃ ꝛo vir mulierẽ amore ꝑ
cordiali diligere debeat:ostẽdit̃ ex ecclie
institutiõe q̃ ordiauit vt in q̃rto digito spõ
se annulus imponatur. Dicũt em̃ natura
les ꝙ quedam vena a corde procedit que
in quarto digito rẽspondet:ideo igit̃ an
nulus in quarto digito ponitur ad innuen
dum ꝙ vxor viru suũ diligere precordia
li amore tenetur. ¶ Scdo instruunt̃ vidue:
ꝛ hoc ꝑ annã viduã prophetissam. Dicit
autẽ Aug.in li.de vita xpiana:ꝙ sunt tria
genera viduarũ. Tria inquit esse genera
viduarum non ignorare te credo. Primũ
quidem est perfectissimũ ꝛ celesti premio
destinatum quod die ac nocte deditũ est
orationibus ꝛ ieiunijs. De quibus apostolus.j.Timo.v. Uiduas honora que vere
vidue sunt. Aliud qd̃ intẽdit cure domus
ꝛ filijs alendis:nec tñ peccatis obnoxiũ.
Aliud qd̃ intendit epulis ꝛ delicijs:quod
eterne morti seruat̃ ꝛ pene. De quibꝰ apo
stolus.j.Timo.v. Uidua que in delicijs
est viuens mortua est. Et quãuis ad om
nes spectet orationibus insistere precipue
tamen hoc conuenit illis que vere vidue
sunt. Sicut ostendit Augusti.tripliciter in
epistola ad probã.de orando deũ. Prio
exemplo ipsius anne vidue de qua dicitur
ꝙ non discedebat de tẽplo ieiu.ꝛ orat.ser
uiu.deo die ac nocte. Scdo exẽplo alteriꝰ

vidue importune instantis cuidā iudici vt cū vindicaret de aduersario suo: quā dominus cōmemorauit: dum ad semp orandum ⁊ non deficiendū nos admonuit: vt habetur Luc. xviij. Hoc etiam ostēdit Augustinus autoritate apostoli qui ait. j. Timo. v. Que vera vidua est ⁊ desolata speret in dño ⁊ instet oratiōibus die ac nocte. Ideo autem apostolus dicit viduam desolatam ſm Aug. ibidem. quia nondum apprehēdit illam vitam vbi est verū certūq; solatium. ¶ Tertio instruuntur virgines in hoc q̄ ipsa anna virginitatem vsq; ad matrimonium dicitur conseruasse: per q̄ datur intelligi q̄ mulieres virginitatem suā vsq; ad matrimoniū corporale vel spirituale debēt casto dare: ⁊ tunc sponso carnali vel spirituali illibatam fidē seruare. Est em̄ virginitas pretiosus thesaurus et cum cautela ⁊ diligētia seruādus. Et hoc maxime propter vasis fragilitatem. Non em̄ est iste thesaur⁹ in vase ferreo: sed fictili. ij. Cor. iiij. Habemus thesaurū istum in vasis fictilibus. Propter istius thesauri impretiabilitatem: quia nō pōt in equū vel in melius cōmutari. Eccli. xxvj. Nō est dīgna pōderatio cōtinentis anie. Propter istū⁹ thesauri irrecupabilitatē. Quātus est christus multa miracula fecerit: ⁊ multos mortuos suscitauerit: tamē virginitatem perditam nulli vnq̄ restituere voluit. Hieron. Cum ola possit deus: virginē tamē non potest suscitare post lapsū. Illud autem sepe⁹ homo non posse facere q̄ nō q̄ facit christus possit: sic deus dicitur hoc facere non posse: quia hoc nunq̄ voluit facere. ¶ Quarto instruuntur senes ⁊ hoc p̄ simeonem senem. de quo inter cetera dicitur q̄ erat timoratus. Illi enim qui in tota vita sua deo seruierunt possunt de deo multum confidere. Illi vero qui tantum in senectute: possunt de deo multum timere. In veteri lege dei p̄ceperat q̄ fibriant mal imaculatū offerret christū ad caput corpus ⁊ caudā. Caput in hoc est ꝓma etas scz adolescentia siue iuuentus. Cauda est vltima etas scz ipsa senectus. Corpus est etas media inter has. s. etas virilis. Qui igitur dant deo suam iuuentutem virilem etatem ⁊ senectutem: isti offerunt deo caput corpus ⁊ caudam. Isti de deo multuꝫ possunt confidere. Qui vero dant mōdo suam iuuentutem sed postmodū deo etatē virilem ⁊ senectutem: isti auferūt capuī dant tamen corpus ⁊ caudā. Isti possunt timere ⁊ cōfidere. Timere quia caput hostie detrauerunt. Cōfidere q̄ corp⁹ ⁊ caudam obtulerūt. Qui aūt dāt solummodo deo caudā: isti pñt timere multū. ps. Seruite dño in timore ⁊ exultate ei cum tremore. Quasi dicat. Vos qui totam vitaz deo dedistis: seruite dño i letitia. Vos q̄ etatē virilem et senectutem deo obtulistis: exultate ei sed cū tremore: q̄ inuentutem sibi abstulistis. Vos qui tm̄ senectutem deo dedistis: seruite ei cum tremore. ¶ Quinto instruuntur pueri per hoc q̄ dr. Puer autem crescebat ꝛc. Sicut em̄ pueri crescūt per etatem: sic debent crescere per virtutem. Si enim dies post auroram nō crescere⁹, inutilis esset. Quasi aurora ate est gratia incipiens. Sicut igit aurora crescit in lucem ⁊ de luce in perfectum diez. Sic anima de gratia incipiente debet crescere in proficientem: ⁊ de proficiente in perfectā. Prouer. iiij. Iustoꝝ semita quasi lux splē dens. ecce aurora gratie incipientis. Procedit. ecce lux gratie proficientis. Et crescit vsq; ad perfectum diem. ecce dies gratie consummantis. ¶ Sexto instruuntur parentes qualiter erga filios debent se habere in hoc scz q̄ parētes rpi tpm purum ad templum perduxerūt. per q̄ ipsi parentes instruuntur vt filios suos a puritia instruant vt ad ecclesiam vadant: et dei mādata casto discāt: pueri em̄ tāq̄ molle cera de facili ad omne bonū adducuntur: sed postq̄ in malitijs indurantur: vix ad bonum reuocantur. Prouer. xxij. Edolescens iuxta viam suam: etiam cum senuerit non recedet ab ea. Unde prophēta in ꝑsona puerozꝫ inuenum dicit. Fac tuus est cor meū tanq̄ cera liq̄scēs. Sz in ꝑsona illoꝝ qui iam indurati sunt: subdit. Arsit tanq̄ testa virtus mea ꝛc. Talco enim ab omni humore gratie exiccantur. ideo dicit. Arsit tanq̄ testa. ꝛc. Et quia nōq̄ aut raro cōfitētur ideo subdit. Et lingua mea adhesit faucibus meis. Et sepe in suis malitijs moriuntur: ideo subdit. In pul. mortis deduxisti me. ¶ Septimo instruunt filij q̄ propter dolorez parentum non dimittant q̄

deo seruiant:qđ notat ꝙ hoc ꝙ simeon di
xit matri sue. Tuam ipsius aiam pertran
sibit gladius. Filius em̃ dei non dimisit
dn̄m crucē ascenderet:r dn̄m Lea vsq; ad mor
tem persistere et:Quis sciret q gladius do
loris matrē suam ꝓfoderet. A matre aut̄
scabi cntauit vt operibus dei insisteret: q̄
dis sciret ꝙ de sua absentia multum ma
ter doleret. Luc.ij. Pater tuus r ego do.
ẽre.te.per hoc igitur filij instruūtur ꝙ nō
debeant dimittere propter dolorem parē
tum quin pnie crucē ascendant,et quin in
ea vsq; ad finē vite sue perinanent: r dn̄m
spiritualia r dei opera terrenis vtilitati
bus parentum semper ꝓponāt. Hiero. i
epistolis. Licet parulꝰ ex collo pēdeat,
nepos in gutture: tz sparso crine r scisso
vestibus vbera quibus te nutrierat ma
ter ostēdat:licet in limine pater iaceat: ꝙ
calcatum perge pfem contempta matre:
sicciscq; oculis ad vexillum crucis euola.
solū pietatis genus est in hac re esse cru
delem. Gladium tenet hostis vt mei peri
mat:r ego de mīis lachrymis cogitabo.

¶ Sermo secundus.

ET dixit Si
meon ad Mariam matrem
eius. Ecce positus est hic in
ruinā r resurrectionē mul
torū in israel et in signū cui
cōtradicetur. Et tuā ipsius aiam pertrā
sibit gladius. Simeon spiritu dei plenus
ꝓphetauit ista de Christi passione r resur
rectiōe:r de maximo quē beata virgo ha
bitura erat dolore. In quibus verbis qua
tuor tꝫgūtur. Unū quod spectat ad nos.
s.incussio magni timoris:tria que spectāt
ad virginem.s.titulus magni honoris, af
fectus amoris,r gladius magni doloris.
¶ Primo ex parte nostri notatur incussio
magni timoris cū dicitur. Ecce positꝰ est
hic in ruinā. Christus enim fuit in ruinam
malis qui suis salubribus documētis ad
suam perditionem vtuntur. Talco em̃ ex
ecantur ex luce,moriuntur ex odore, r in
firmantur ex medicamine. Ista tria exem
pla adducūtur a sanctis. Primum adduc
it Chry.dicens ꝙ qñ lux splendet et sol
radiat:oculos debiles ꝑturbat. Fuz. Ocu
lis egris odiosa est lux que sanis ẽ amabi
lis. Tales sunt sicut noctue r vespertilio
nes que excecantur a luce. Scōm adducit
apl̄us dicens.ij.Corint. ij. Christi bonus
odor sumus hijs qui salui fiunt r hijs qui
pereunt:alijs quidē odor mortis in mor
tem:alijs odor vite in vitam. Tali odore
mouebatur iudas ꝙ ait Joh̄a. xij. Quare
hoc vnguētū nō ve.ec. Interlinearis. Iste
mouit bono odore de quo alij viuunt. Ta
les sunt sires basonibus r serpētibus qui
odore vince ferre non possunt:sed fugiūt.
Tertiū exemplum adducit Greg. dicēs.
Celestis medicus egros nō respicit quos
de medicamēto deteriores fieri videt. De
talibus ōr Piere.ij. Curauim⁹ babyloniē
et non est curata:derelinquam⁹ eā. Ciusō.
xxx. Insanabilis est tactura tua: pessima
plaga tua. ¶ Secūdo ex pte virginis po
nitur titul⁹ magni honoris i hoc ꝙ mater
Christi nominatur. Magn⁹ honor: eūdē fi
lij habere cū deo. Magn⁹ honor matrez
esse illi⁹ in terris cuius est deus pr̄ i celis.
Ipse etiā fili⁹ cā tanq̄ matrē charissimaz
honorauit i natiuitate sua:quia salua vir
ginitate de ea nasci voluit:quod nulli alte
ri cōcessuz vnq̄ fuit. Unde ōr Sicut sidus
radium profert:sic virgo filiū. Itez vt sol
non violat uterū per quod tamen ꝑrat:
sic de prole pia manet imaculata Maria.
In vita sua:quia sibi obediēs fuit. Luce.
secūdo. Erat subdit⁹ illis. In morte sua:
quia eam Johanni sollicite cōmendauit.
vt habetur Joh̄anis:xix. Post resurrectio
nem suaz:quia sibi primo apparuit. Unde
dicit Sedulius. Semper virgo manens
hui⁹ se visibus aptans Luce palā domin⁹
primo obtulit. Et post ascensionem suam:
quia in suā gloriam eā deduxit:r ad dex
teram suā eam suscepit. Psalm. In volun
tate tua deduxisti me. ¶ Tertio ex pte vir
ginis ponitur affectus magni amoris cuz
dicitur. Tuā ipsius aiam pertrāsibit gla
dius. Qō ꝑtibus modus intelligi potest.
Primo sic:tuam ipsius aiam id est tuā ip
sam aiaz:vel animā ipsius que est tua:
vel animam que est ipsius. Et hoc notat
non per naturam indiuidue substantie: sz
per virtutem et vinculum charitatis im
mēse De sola enim anima beate virginis
dici potest ꝙ sit filij,r econuerso: qa nun
q̄ fuerunt nec esse possunt due anime tam

singulari amore cōiūcte. Erat ei aīa virginis aīe filij sic ꝑ amorē vnita: ꝙ tota i filij amorē erat ꝯuersa. Sicut ei ferrū missū i ignē totū ignis efficit: sic Marie aīa charitate succēsa tota effecta est charitas: qr tota erat liquefacta. Sicut em̄ aurum ad calorem ignis totū liquescit: sic eius anima igne amoris inflammata tota erat liquefacta. Canti. quinto. Aīa mea liquefacta est. Tota erat languida. Amorem̄ spiritualis facit animā languidā ⁊ infirmam in amando terrena: sed fortē ⁊ robustā in amādo celestia. ij. Cor. xij. Cū ei infirmor tūc fortior sū ⁊ potēs. Et qr aīa ꝟgis tota ab amore mundi defecerat ⁊ dei amore plena erat: iō se languidā esse dicebat. Cāti. v. Nūciate dilecto ⁊c. ¶ Quarto ex parte virginis ponitur gladius magni doloris cū dr ꝑtransibit gladius. In hoc ꝙ dr gladi⁹, ostēditur ꝙ dolor fuit magnus. In eo ꝙ dicit animā: ostēdit ꝙ dolor fuit intimus In eo ꝙ dicitur pertransibit: ostenditur q̄ fuit transitori⁹, quia in gaudiū est cōuersus. ꝑs. Ad vesperum demo. fle. ⁊c. Et qm̄ nō pōt aliquid sine multo dolore amitti quod cū multo amore fuerat possessuz: iō videamus q̄tus matris ad filium fuit amor ⁊ tūc videre poterimus q̄tus etiaz dolor fuit. Si quidē in xp̄o triplex fuit substātia. s. caro, aīa, ⁊ diuinitas. Erat igit inter matrē ⁊ filiū triplex ꝯiunctio. s. carnis ad carnē ꝟm naturā: aīe ad aīam ꝟm amicitiā: spirit⁹ ad deitatē ꝟm gratiam. Amabat igit ꝟgo btā xp̄m amore nature tāq̄ filiū suum: amore amicitie tanq̄ amicum suum: amore gratie tanq̄ creatorem suū. Dissecabatur igitur caro virginis vidēs carnē xp̄i tam crudeliter laniari: vulnerabatur eius anima videns animam christi tam grauiter contristari: laniabatur spūs eius videns dignitatem christi tam ignominiose tractari. Iste autem gladius qui animā eius ꝑtrāsiuit ꝟm Ambro. fuit gladi⁹ diuini sermōis. de q̄ dr Heb. iiij. Uiu⁹ ē sermo dei ⁊ efficax ⁊ pene. oī gladio anci. istū gladiū ꝓfunde immersum habuit qr dei misteria ꝓfundi⁹ ceteris penetrauit, ⁊ ꝟba dei sp̄ in corde medullit⁹ portauit. Lu. ij. Maria aūt cōser. ⁊c. Scdm autem Ber. iste gladi⁹ fuit gladi⁹ amor: vñ ait sup̄ Cāti. Est sagitta electa amor xp̄i q̄ aīaz Marie nō tm̄ ꝑtrāsiuit: sz ita ꝑtransiuit vt nullā i pectore virginali ꝑticulam vacuaz amore dereliq̄rit. ꝟz aūt Bedā iste gladi⁹ fuit gladius doloris quē dñice passionis tp̄e sustinuit. Uñ ait. Gladi⁹ doloris dñice passiōis ei⁹ aīam ꝑtrāsiuit: qr nō potuit videre filiū crucifixū sine affectu materni doloris: ⁊ si nō speraret resurrectur. Bern. Tuā aīam ꝑtrāsiuit vix doloris: ⁊ ideo te plusq̄ martyrē nō imerito p̄dicam⁹ i qua nimiꝝ sensū corporee passiōis excessit affect⁹ durissimi doloris. Damascen⁹: Dolores q̄s effugit pariēs tp̄e passiōis sustiuit.

¶ Sermo tertius.

Ecce positus est hic in ruinam ⁊ in resurrectionē multoꝝ in israel ⁊ in signū cui cōtradicetur. In deo duo sunt: scz mīa ⁊ iustitia. ꝑs. Duo hec audiui. Qr ꝑtās dei est et tibi dñe mīa. In oīb⁹ aūt ꝑuersis est multa malitia: qr nec iustitiā dei formidāt: nec mīam ei⁹ desiderāt. In ꝟbis ergo p̄missis Primo ponitur dei iustitia cū dr Ecce posit⁹ est hic in ruinaz. Scdo cōmēdatur dei mīa cū subditur. Et in resurrectionē multoꝝ in israel. Tertio oñditur hoīs malitia cū subditur. Et in signū cui cōtradicet. Circa primū notandū ꝙ iustū est vt hoīes mali ruant: id est corruāt triplici de cā. Primo ꝙ nimis se onerāt: scz onere diuitiarū: pctōrū ⁊ turbationū. Qd em̄ diuitie onerent ⁊ aggrauēt: dr Abacuch. ij. Ue q̄ cōgregant nō sua: vsq̄ quo aggrauāt cōtra se densum lutū. Qd pctā onerēt dr in psalmo. Iniq̄tates mee supgresse sunt caput meū. Qd turbatiōes ⁊ ire malorum sint graues: dr Prouerbio. xxvij. Graue est saxum et onerosa est arena: et ira stulti vtroq̄ grauior. Istud triplex onus ad deponendum nos monet apl's dicens Hebr. xij. Deponentes omne pondus quoad primum: ⁊ circūstās nos peccatum quoad secundum: per patientiam curramus ad propositum ⁊c. quoad tertium. Secundo iustuz est ꝙ ruant qr debiliter se appodiāt rei fluxibili. Ideo ipsi assimilātur fluuio. ij. Reg. xiiij. Oēs morimur ⁊ quasi aque dilabimur q̄ non reuertuntur. Appodiant se rei debili: ideo assimilantur baculo arūdineo. Esa. xxxvj. Ec-

te confidis super baculum arūdineū. Appodiant se rei exposite casui: iō assimilantur parieti inclinato. ps. Tanq̄ parieti inclinato et macerie depul. Qui autē appodiat se deo cadere nō pōt: qr appodiat se petre firmissime cōtra fluxibilitatem. ps. Petra refugium herinacijs. i. hericijs. i. peccatorib⁹. Appodiat se turri fortissime contra debilitatem. Prouer. xviij. Turris fortissima nomē dñi ꝛc. Appodiat se monti contra casus facilitatem. ps. Qui confidunt in domino sicut mons ꝛc. Tertio iustum est q̄ ruant: quia perviam tenebrosā et lubricam ambulant. ps. Fiant vie eorū tenebre ꝛc. Non est ergo mirū si tales corruant: qr interius habent cecitatē cordis. Rom. j. Obscuratum est insipiens cor eoꝝ ꝛc. Ideo dicitur Fiant vie eorū tene. Prouer. iiij. Uia impiorum tenebrosa: nesciūt vbi corruant. Exterius habent lubricum carnis: ideo subditur: ꝛ lubricum. Threnorum quarto. Lubricauerūt vestigia nostra in itinere platearum nostrarū. Hiere. xxxviij. Dimerserunt in ceno ꝛ lubrico pedes meos. Interius etiam habent impulsum tentationis: ideo subditur. Et angelus domini persequens eos. Istum impulsum etiam habent viri sancti: sed domin⁹ eos defendit. ps. Impulsus euersus sum vt caderem: et dominus sustulit me. ¶ Secundo commendatur dei misericordia cū dicitur. Et in resurrectionem multorum. Resurrectio autē dicitur respectu casus q̄ precessit. Illud enim resurgit qd̄ prius cecidit: magna enim dei misericordia ostenditur qñ illum qui in peccatum cecidit resurgere facit: qr homo potest per se ī peccatum ire: sed nō pōt ꝑ se a peccato redire. ps. Spūs vadens ꝛ non rediēs. Chry. Nisi dominus deus valida manu miseridie sue soluerit pctōrem: vsq̄ ad mortē in pctōrū suorū vinculis ꝑmanebit. Sz multi sunt qui semꝑ volunt in pctō dormire. Quos apostolus increpat dicens. Ephe. v. surge q̄ dormis et exurge a morte: ꝛ illu. te xp̄s. Alij sunt q̄ semper volunt sedere: id est a bonis operibus torpere: ꝛ nūq̄ ambulare id est per bona opera se exercitare. Johānis duodecimo. Ambulate dū lucem habetis ꝛc. Alij sunt qui semꝑ volunt manducare: ꝛ delicijs vacare. Hier. trige simo primo. Usq̄ quo delicijs dissoluerꝫ filia vaga. Ista tria genera hominū ꝓpheta reprehendit dicēs. Surgite postq̄ sederitis qui manducatis panem doloris. acsi dicat. Surgite postq̄ satis dormiuistis in peccatis postq̄ diu sedistis vacantes ab operibus bonis: postq̄ satis māducastis vacātes delicijs. Et sic amodo vigilate qui taꝫ diu dormiuistis: amodo ambulate qui tam diu sedistis amodo ieiunate qui tam diu manducastis. Et dicit panem doloris qr delicie corporales que nūc delectabiles videntur, in futuro in dolorem ꝛ in amaritudinem conuertentur. Job. xx. Panis eius in vtero illius vertetur in fel aspidū intrinsecus. ¶ Tertio ostenditur hoīm malitia ꝛc. cū dr in signum cui cōtradicetur. Ubi duo videnda sunt. Primo quod est istud signum. Scdo qualiter ei contradicetur. Istud aūt signū est xp̄s: de quo dr Esa. xiij. Super mōtem caliginosum leuate signū. Mōs caliginosus est mūdus q̄ errore excecat⁹ prospera mūdi tanq̄ vera bōa appetebat: ꝛ aduersa tanq̄ vera mala refugiebat. Sed super istū montē caliginosum leuatū est signū in q̄ tria sūt scripta ꝛ depicta. s. hūilitas paupꝛtas ꝛ carnis asperitas. De quo dr Lu. ij. Et hoc vobis signū: inuenietis infantē ecce quanta humilitas. Qui cm̄ erat sine p̄ncipio infans vnius diei esse voluit. Esa. ix. Paruulus natus est nobis. Pānis inuolutum, ecce quanta paupertas. Ber. Dei filiꝰ in cui⁹ arbitrio erat eligere ipse elegit qd̄ molestius est presertim paruulo ꝛ pauperis matris filio qui vix pannos habuit ad inuoluendū. Ecce certe cum tanta necessitas esset nullam audio fieri pelliū mētionē. Positum in p̄sepio: ecce quāta carnis asperitas. Ideo xp̄s qui nō fallitur si elegit qd̄ carni molesti⁹ est id ergo meli⁹: id vtilius: id magis est eligendū: ꝛ si q̄s aliud doceat vel sentiat: ab eo tanq̄ a seductore cauendū est. Et sic xp̄s ꝟbo a exēplo docuit bona trāsitoria. s. diuitias delicias ꝛ honores nō esse vera bona nec esse amanda. Paupertatē vero molestias corporis ꝛ sui contemptū non esse vera mala nec esse timenda. Aug. sup illud Heb. xij. Qui ꝓposito sibi gaudio ꝛc. dicit. Ola terrena bona contēpsit homo xp̄s: vt contē-

nenda demõstraret: ⁊ ola terrena mala sustinuit que sustinẽda precipiebat, vt nec in illis quereretur felicitas: nec in istis timeretur infelicitas. Scdo videndũ est qualiter isti signo cõtradicatur. Siquidem hũilitati que est in signo ⁊ vexillo xp̃i depicta cõtradicunt supbi. Eccl'. xiij. Sicut abominatio est superbo humilitas: sic execratio diuiti paupertas. Carnis molesti e ꝯtradicũt voluptuosi. Eccl'e. xxj. Audiet luxuriosus ⁊ displicebit ei. Paupertati contradicunt auari. Matthei. xix. Cũ audisset adolescens verba hec tristis abijt: erat em̃ habens multas possessiones.

¶ Dñica infra octa. epipha. Sermo. j.

Cum fact⁹ esset Jesus annorũ duodecim ascẽdẽtibus illis hierosolymã s̃m consuetudinem diei festi. ⁊c. Luce. ij. secundum Augu. Non solum v̄bi verba sunt nobis documenta, sz etiam verbi facta sunt nobis exempla. Et ideo ea q̃ hic dicta ⁊ facta sunt a verbo eterno ⁊ de ipso verbo: non solum nobis sunt in documẽtũ instructionis: sed etiã in exẽplũ imitationis. In presenti euãgelio instruit mater matres qualr̃ debeant se habere ad filios instruit fili⁹ filios qualr̃ se debeãt habere ad parentes. Instruit mater ⁊ fili⁹ omnes alios qualr̃ habere se debeãt ad seipsos. Primo igitur mater instruit matres q̃ ad filios habeant discretum amorem: timorem: ⁊ correctionem. Tunc amor discretus est matris ad filium quando a pueritia eũ imbuit salutaribus disciplinis. Sicut virgo beata filiũ imbuebat dum ipsum a sua pueritia ad dei festa ducebat. Preceptum enim fuerat filijs israel. Exo. xxiij. q̃ ter in anno scilicet in aprili. iunio ⁊ septembri festa celebrarent scilicet pascha. pentecostem. ⁊ scenophegiam. Et q̃uis longe positi a duabus festiuitatibus pro minoribus causis possent remanere: a festo tamen pasche nullus poterat se excusare nisi infirmitas vel casus ineuitabilis interueniret. Et quia ista erat paschalis solennitas: ideo Joseph ⁊ maria hierosolyman ascenderunt, ⁊ puerum secum ad templum dei duxerunt. Sed multe iam matres sunt que filios vel filias citius ducunt ad choreas q̃ ad ecclesias. Uolũt eas potius ducere ad choreas q̃ ad ea que fiunt in ecclesijs. p̃s. Preuenerunt principes con. ps. in med ⁊c. Ducunt aũt ipsas ad choreas mundi vbi puella saltauit ⁊ Johannem decapitari fecit. Tãdem ducent̃ ad choreas inferni vbi de calore ad frigus de frigore ad calorẽ ꝑpetuo saltabitur. Job. xiiij. Ad nimiũ calorem transeũt ab aquis niuiũ. Et nihilomin⁹ priuabunt̃ choreis celi. de quib⁹ d̃r. Qui pascis inter lilia septus ⁊c. Scdo mr̃ de filio debet habere magnũ timorẽ ne. s. in potestatem diaboli deueniat. Beata em̃ virgo sicut dicit glo. timuit ne sicut herodes filium suuz infantẽ occidere voluit: sic factum iam puerum alij occiderent, timebat ergo ⁊ dolebat ne forte in potestatem archelai filij herodis deuenisset. Sed multe sunt matres que sciũt filios suos ab herode. i. a demone iam occisos ⁊ parum timere ac dolere videntur. Dolet mater si lupus asportat porcũ suum: ⁊ non dolet si lupus infernalis aufer filiũ suum. Dolet si cadit asinus: ⁊ non dolet si cadit fili⁹. Bernar. Cadit asinus ⁊ est qui subleuet: perit anima ⁊ non est qui curet. Sed tales multum dolebunt quando filios suos ad infernale patibulum coram suis oculis duci videbũt. Et tunc eis dici poterit illud Luce xxiij. Filie Hierl'm nolite flere sup̃ me ⁊c. Flebũt quidem super xp̃m vt inducant eũ ad compassionem. Flebunt super ipsas q̃ non adhibuerunt erga filios suos debitam correctionem Flebũt sup̃ filios quos videbunt traditos in eternam dãnationẽ. Primas ergo lachrymas dñs remouet ne scilicet super ipsum plorent quia non possunt eum ad misericordiã inclinare: alias duas concedit vt sup̃ seipsas ⁊ filios suos plorẽt. Acsi dicat dñs. Nolite flere super me: quia nunq̃ me ad miserenduz filijs vestris inclinare poteritis: sed flete sup̃ vos q̃ eos nõ correxistis: super filios vestros quos in tormentis perire videtis. Tertio debẽt matres habere ad filios debitã correctionẽ: quod notatur in hoc q̃ beata virgo dicit filio suo. Fili quid fecisti nobis sic? Non enim filio maledicit nec ꝯuiciatur sed rationem facti querit. Quod est cõtra multos parentes qui filios nimis exasperant: ⁊ super eos nimis clamant: ⁊ nimis

eos vituperāt. Ephe. vj. Et vos patres no
lite ad iracūdiā ꝓuocare filios vestros ꝛc.
Mansueti eñ filij sunt corripiēdi cū leni-
tate, mali cū seueritate. Oēs aūt cū mētis
tranquillitate: ꝛ cum discretione. ij. Tim.
iiij. Argue obsecra increpa ꝛc. Mali enim
sunt arguēdi ꝛ increpandi, boni obsecran
di. Oēs aūt cum omnipotētia tolerādi: et
cū doctina. i. discretiōe moderādi. ¶ Scdo
filius instruit filios qualiter se habere de-
beant ad parētes. Habet aūt homo tres
parentes scilicet celestem spiritualē ꝛ car
nalem. puer aūt Jesus ad patrem celestē
se habuit reuerēter qꝛ ipsum ꝛ eius nego
cia parentibus carnalibus preponebat di
cens. Quid est ꝙ me querebatis? nesciebat
is ꝛc. Aug. Amandus est genitor sed ꝑpo
nendus est creator. Scdo ad patres spiri-
tuales. i. legis doctores se habuit sapien-
ter. Et hoc in tribus in quibus volentes
addiscere instruit ꝛ informat. Primo in eo
ꝙ eos tanq̄ nesciens audiebat. Eccle. vj.
Si dilexeris audire sapiēs eris. Scdo i eo
ꝙ tanq̄ discere cupiēs eos interrogabat.
Deutero. xxxij. Interroga patrem tuū ꝛc.
Tertio in eo ꝙ tanq̄ ex auditis informat⁹
sapienter respondebat. Eccle. v. Si est tibi
intellectus responde ꝓximo ꝛc. Tertio ad
carnales parentes se habuit obedienter
cum dicitur Et erat subditus illis. Ber-
nar. Quis quibus deus hominibus. Au-
gusti. Homo erubescat esse superbus quia
hūilis fact⁹ est de⁹. Ex his instrimur ꝙ ad
patrem celestem debemus nos habere cū
reuerentia ad patres carnales bonos cuꝫ
obediētia ad patres spirituales. i. ad pre-
latos cum subiectione. In hoc reprehen-
duntur quidam scioli qui habentes prela-
to ominus peritos eis subijci dedignant.
Petrus qui interpretatur agnoscēs seruo
pōtificis amputauit auriculā: qꝛ sciētia in
clerico ꝛ religioso sepe aufert obediētiā.
¶ Tertio mater ꝛ filius instruūt nos oēs
qualr nos habeam⁹ ad nos ipos. Et hoc
inq̄nq̄. Primo vt ad ecclesiā libenter ea-
mus. qd notatur per hoc ꝙ xp̄s ad templū
fuit deductus ꝛ in tēplo inuētus. Libenter
eñ filius in domo patris sui manebit. Uñ
etiam veniēs Hierusalē: primo ad tēplum
ibat. Chryso. Propriū erat boni filij vt ve
niēs Hierl̄m primo curreret ad domū pa-
tris sui. Ille igitur qui libenter stat in eccle
sia signum est ꝙ sit filius dei qꝛ stat in do-
mo patris sui. Ille vero qui libēter stat in
taberna. signū est ꝙ sit filius diaboli qꝛ in
domo patris sui moratur. Scdo ꝙ vsq̄ ad
finem sacri ministerij in ecclesia persistia-
mus: qd notatur per hoc ꝙ dr. Cōsumma-
tisq̄ diebus ac. Sed multi sunt cōtrarium
faciētes. Refert Greg. in dialogo de quo-
dam monacho qui in orōne stare nō pote-
rat. qd sanctus Bñdictus considerans vi-
dit diabolum in forma pueri mauri qui ip
sum per fimbriā vestimenti de ecclesia ex-
trahebat. Sicut eñ angelus deuotos ad
ecclesiam inducit, adductos custodit, ꝛ cu
stoditos ad ꝓpria reducit. iuxta illud Ju-
dith. xiij. Custodiuit me angel⁹ dñi ꝛ hinc
eūtem ꝛ ibi cōmorantem ꝛ inde huc reuer-
tentē. Sic diabol⁹ quosdā adducit vt mu
lieres conspiciant: quosdā ibi detinet vt
vanis rumoribus interuiant: quosdā rece
dere facit ne officiū vsq̄ ad consummatio
nem audiāt. Tertio vt fugiamus turbas si
xp̄m amittere nolum⁹. Beata eñ virgo in
turba filium perdidit. Legitur in vitis pa
trum ꝙ quidā sanctus in oratiōe quesiuit
qualiter saluus fieri posset. Et audiuit. Fu
ge tace quiesce. He eñ sunt radices non
peccādi Legitur. Luc. xix. ꝙ zacheus xp̄z
in turba videre non poterat sed in domo
sua quiet⁹ conspexit. Interrogatus quidē
phl's quid esset homini magis inimicum.
Rñdit. alter homo. Quarto vt verba dei
in corde retineamus. qd notatur per hoc
ꝙ dr. Maria aūt ꝯseruabat oīa verba hec.
Uerba eñ dei in corde recondita a pctis
nos retrahūt. ps. In corde meo abscondi
eloquia ꝛc. Ad velociter currēdum ꝛ fre-
quēter opandū nos pungūt. Eccl. xij. Uer
ba sapientū quesisti ꝛc. Ad amorē dei ac-
cendūt. ps. Sagitte potē. acu. ꝛc. Quinto
vt sp̄ de bono in melius ꝓficiamus. ꝙ no-
tat per hoc ꝙ dr ꝙ Jesus ꝓficiebat etate
ꝛ sapi. ꝛc. Similiter ꝛ nos sicut proficim⁹
ꝑ etatē: debemus proficere de virtute i vir
tutē. ps. Ibunt de virtute in virtutē. De-
bemus etiam proficere in sapiētia. i. in sa-
pida scientia vt spūalia nobis sapiāt ꝛ ter
rena desipiant. Eccl. vj. Sapiētia scdm no
men eius est. Debemus etiā ꝓficere apud
deū ꝛ homines in gr̄a. i. in gratiosa fama.

Mat.v.61. Luceat lux vestra ꝛc. Et sic erimus virtuosi quoad nos, saporosi quoad deum, ꝛ gratiosi quoad proximum.

¶Sermo.ij.

Emãsit puer

Jesus in Hierusalem.ꝛc. q̃ multi sunt qui pdũt Jesum: ideo vtile est scire ea per q̃ perditur vt euitẽt: sed vtilius est scire ea per que perditus recuperatur vtilissimum, est scire ea per q̃ recuperatus custodit. Sunt igitur quedã per que ille amittatur ꝛ illa sunt quatuor. ¶Primo enim amittitur puerilis lettiã, quod notatur per hoc q̃ beata virgo de terra sua expulsa in Egyptuz fugata in tanta tribulatiõe posita filiũ nõ pdidit: at postq̃ ad festiuitatẽ uit, ipsum amisit. Per qõ datur itelligi q̃ Jesus sepe in aduersitate custoditur: in pperitate pditur. Ecce Dauid a Saul persecut⁹ deũ nõ deseruit. Postmodũ aũt in regno positus in adulteriũ ꝛ homicidium cecidit. Properitas eñ mũdana est sicut vinum purũ qõ cito inebriat: ꝛ aduersitas mixta est sicut vinũ mixtũ quod sobrietatẽ ghat. Ad literã etiam in magnis festiuitatibus sepe Jesus perditur. Cũ eñ illitterate fuerint festiuitates ad utilitatẽ aiaꝝ: uani homines eas conuertũt ad uoluptatẽ corporum. Tales eñ festiuitas a deo reprobantur. Amos.v. Odiui et proieci festiuitates vestras. Quasi diceret. Uestre sunt ꝛ non mee: imo ab ipso deo in quadam abominatione habẽtur. Mal.ij. Dispergã sup vultum vestrum fimum solẽnitatum vestraꝝ. A demõijb⁹ derideñt. Thren.j. Uiderũt eã hostes ꝛ deriserũt sabbata ei⁹. ¶Scõo amittit per diss. diuꝝ ꝛ distractionẽ nimiã: qõ notat p̃ hoc q̃ parẽtes cum amiserũt: ex co q̃ herij recesserũt ꝛ se turbis immiscuerũt. Qui enim recedit a trãquillitate cordis: ꝛ dat se tumultui mũdane tribulationis: de facili Jesum perdit legitur. ij. Regum.xvij. q̃ Helias manens in solitudine delicate a dño pascebatur. sed ad turbas se trãsferens uix aquã ꝛ buccellã panis obtinuit: qz q̃diu homo est i quiete interna delectatiõe pascitur: sed manens in turbatiõe, tali uisione priuatur. Hinc est etiam q̃ filij Jsrael manna recipere nõ potuerũt nisi postq̃ mare trãsierunt: qz nulli⁹ potest recipere spiritalem consolationem ꝛ dulcedinẽ nisi trãseat mẽtis turbationem. ¶Tertio amittitur per uanã leticiã. Uirilẽ ad festiuitates ibant seorsum ꝛ mulieres seorsum: puer aũt poterãt ire cũ utroq̃ parẽtuz. Ideo Joseph etiã credebat q̃ esset cum matre: ꝛ mater credebat q̃ esset cum Joseph. Et sic p̃m ex tali fiducia amisserũt. Quidã eñ nimis cõfidunt in suo sensu ꝛ sapiẽtia: sed nemo Salomone sapientior qui tñ deceptus fuit. Quidam p̃fidunt nimis in fortitudine sua ꝛ conflãtia: sed nemo Sansone fortior nec Petro cõstantior q̃n dixit. Mat.xxvj. Dñe tecuz paratꝰ sum ꝛ in carcerẽ ꝛ in mortẽ ire, ꝛ tñ uterq̃ cecidit. Quidam nimis confidunt in diuitiarũ ꝛ pulsium opulentia: sed nemo diuite illo qui inducebatur purpura ꝛ byso ꝛ pulsiter dittior: ꝛ nemo Dauid spũali⁹ cupidior ꝛ tñ uterq̃ cecidit. Quidam nimis confidũt in dei mia nihil cogitantes de iustitia. Tales sub spe uenie multa peccata committũt: sicut Adam qui consensit uxori sue sub spe uenie obtinende: oẽs tales dño alloquitur dicens. Hiere.ix. Non glorietur sapiẽs in sapiẽtia sua quoad primos. Et nõ glorietur fortis in fortitudine sua, quoad secũdos. Et nõ glorietur diues in diuitijs suis: quoad tertios. Sed in hoc glorietur qui gloriatur, scire ꝛ nosse me q̃ ego sum dñs qui facio iudicium ꝛ iustitiaꝝ in terra: quoad quartos. debent ipsum cognoscere non tantum misericordem: sed etiam iustum iudicez. ¶Quarto amittitur per ignorantiam: quod notatur per hoc q̃ dicitur. Et non cognouerunt parentes eius. Si eñ cognouissent nunq̃ ipsum amisissent. sic precator christũ sepe amittit: qz periculũ suum non cognoscit. Esa.v. Propterea captiuus ductus est populꝰ meꝰ: qz non habuit scientiam. Nulla periculosior infirmitas q̃ illa que non sentitur. Peccator eñ est infirmꝰ usq; ad mortẽ: sed tñ nõ cognoscit egritudinẽ suam. Dis eñ petõr ignorans est ꝛ excecatus tenebris petõrũ: ꝛ ideo medicũ nõ q̃rit. Est eñ sicut freneticꝰ q̃ ridet ꝛ parẽtes ploraꝝ. Sic petõr letaꝝ tangelꝰ lachrymaꝝ. Esa.xxxiij. angeli pacis amare flebant. Et sicut lethargicꝰ cui-

su⁹ somn⁹ vr̄ dulcis ⁊ tn̄ est mortalis. Job xx. Cū em̄ dulce fuerit in ore ei⁹ malū abscōdit illud ⁊c. Tales sunt sil̄es illi de qua legit̄ in historia Barlaā: q̄ ad ramū arboris pendēs ⁊ subt⁹ se baratrū hn̄s, comessatiōi faui ⁊ melius de ramo pēdētis se dabat: ⁊ de suo ꝑiculo nō cogitabat. ¶ Secūdo sunt quedam per que Jesus amissus recuperat̄. Et illa sunt quatuor q̄si cōtraria quatuor predictis. ¶ Primo em̄ recuperatur ꝑ mundani gaudij exclusionē ꝙ notat̄ per hoc qd̄ d̄r. dolentes querebam⁹ te. Sicut em̄ inepta letitia xp̄m facit perdere sic salubris tristitia ip̄m facit inuenire. Bern̄. Quō mueniam te bone iesu in gaudio quē mater dolēs vix inuenit? Johā. xx. Maria stabat ad monumētū foris plorās: ⁊ quia plorauit ideo inuenit. Hieremie. vj. Luctū vnigeniti fac tibi planctū amarū. Nullus ergo speret se posse inuenire xp̄m gaudendo quem mater inuenit dolendo: Magdalena lachrymādo: oēs tanq̄ vnigenitū lugendo. ¶ Scd̄o recuperat̄ per cordis pacificationem. qd̄ notatur per hoc ꝙ in hierusalē (q̄ interpretat̄ visio pacis) redierūt: qui em̄ xp̄m amisit ꝑ cordis turbationē recuperare potest ꝑ mentis pacificationem. Deus em̄ cū sit amator pacis nō habitat nisi in corde pacifico. p̄s. Fact⁹ est in pace locꝰ ei⁹. Uidem⁹ ꝙ imago hois nō ꝯspicitur in aqua turbida vel commota, sed in aqua limpida ⁊ tranq̄lla. Sic deus nō videtur a corde turbido sed pacifico ⁊ quieto. Hinc est ꝙ etiā apostoli receperūt spiritū sanctū sēdētes. i. a tumultib⁹ quiescentes. ¶ Tertio recuperat̄ ꝑ deuotā oronez: qd̄ notatur per hoc ꝙ maria filiū recuperauit in templo, qd̄ erat domus orationis. vn̄ Mat. xxj. domus mea dom⁹ orationis vocabitur. Deus em̄ aliqn̄ amittit̄ per peccatum qd̄ fit per ignorantiā. sic amisit eum paulus q̄ dicit. j. Timo. j. Ignorans feci ⁊ in incredulitate. Aliqn̄ per peccatū quod fit per infirmitatem humanam. sic amisit eum petrus, qui dum mori timuit xp̄m negauit. Aliqn̄ per pcim̄ qd̄ fit per certā malitiam. sic amisit eum dauid qui adulteriū ⁊ homicidiū cōmisit. Sed oēs isti per oronem ipsum recuperauerūt. Nam paul⁹ tribus diebus ⁊ noctibus orauit. Un̄ dixit dominus ananie. Actu. ix. Ecce em̄ orat. De petro d̄r Mat. xxvj. egressus foras fleuit amare. Dauid aūt orationē triū syllabarū fecit ⁊ miam ꝓmeruit di. ij. Reg. xij. peccaui. ¶ Quarto recuperatur per cōpletā satisfactionē: quod notatur per hoc ꝙ iesum post triduū inuenerūt. Prima dies est cōtritio. scd̄a ꝯfessio. tertia satisfactio. Exo. iij. Ibimus viam triū dierum vt satisfaciam⁹ dn̄o deo nr̄o. ¶ Tertio sunt quedaz ꝑ que iesus recuperatus custoditur ⁊ semper nobiscum inhabitare dignat̄. Ipse aūt habitat in descensu in nazareth cū maria et ioseph. vnde dicit̄. Et descēdit cum eis ⁊ venit nazareth ⁊c. Habitat quidē in descensu i. in valle humilitatis. p̄s. Ualles. i. hūiles abundabunt frumento: illo. s. frumento de quo dicitur Johan. xij. Nisi granū frumēti cadēs in terrā ⁊c Habitat in nazareth. id est in flore puritatis. p̄s. Tu autē in sancto habitas. Sanctum enim idem ē quod puruz. Canti. ij. Ego flos campi. ecce quia diligit florem puritatis. Et lilium conuallium. ecce quia diligit vallem humilitatis. Habitat cū ioseph. i. cum illis in quib⁹ est argumentū sanctitatis. p̄s. Ibunt de virtute in virtutem ⁊c. Habitat cum maria. i. cū illis qui habent lucem fulgide cōuersationis: quia maria illuminata interpretatur. Mat. v. sic luceat lux vestra coram hominibus ⁊c. j. Jo. j. Deus lux est ⁊ tenebre in eo non sunt vlle. Ideo non habitat cum tenebrosis: quia lux cum tenebris stare non potest. ij. Corinth. vj. Que societas lucis ad tenebras.

¶ Sermo tertius.

Patertuus et ego dolētes querebam⁹ te. Multi sunt qui iesum querūt: sed nō inueniunt, qr̄ non querunt eum suo tp̄e ⁊ loco ⁊ modo. ¶ Est em̄ primo querēd⁹ suo tempore: quia post triduū est inuentus. ¶ Prima dies fuit tēpus ante legē ⁊ tunc patriarche eum quesierunt sed eum inuenire non potuerunt. Unde dicebat vnus eoꝝ. Exodi. iiij. Obsecro dn̄e mitte quē missurus es. ¶ Secūda dies fuit temp⁹ sub lege: ⁊ tunc prophete eum quesierūt ⁊ cū inuenire nō potuerunt. Unde dicebat vn⁹ eoꝝ. Esa. lxiiij. Utinam

dirūperes celos ⁊ descenderes. ¶ Tertia dies est tp̄s pñs ⁊ in ista die inuenit̄. Esa. lv. Querite dñm dū inueniri potest: inuocate ⁊c. ¶ Quarta dies est tempus post hāc vitā: ⁊ tunc dānati eū inuenire nō possunt quantūcūq; eū querāt. Sicut em̄ ille qui ficus vel vuas extra tp̄s quereret, nō inueniret. Sic illi qui extra tēpus p̄sens deum querunt inuenire non possunt. Johan. vij. Queretis me ⁊ non inuenietis. Damnati quidem inuenīēt ⁊ non inuenient. Inuenient quidem tanquā iudicem torquentē: sz non inuenient tanquam patrē miserētem. Legitur. ij. Reg. xiiij. q̄ absalon vsq; ad annum tertium regē Dauid videre nō potuit. In quarto autē anno non inuenit: sed tribus lāceis vulneratus fuit. Homo quidem Deum nō inuenit in tēpore legis nature: nec in tempore legis scripte: sed tantum in tenpore legis gratie. In quarto autum tēpore. s. post hanc vitā mali deum nō inuenient ad penitentiaz sed tm̄ ad penā. Qui tunc etiam tribus lanceis vulnerabūtur. Una lancea est vermis cōscientie. Secūda est ignis gehēne. Esa. lxvj. Uermis eorum non morietur, ⁊ ignis eorū non exstinguetur. Tertia lācea est priuatio visionis diuine. Esa. ij. scd̄m aliaz translationē. Tollatur impius ne videat gloriam Dei. ¶ Secundo iesus querēdus est suo loco. Joseph autez ⁊ maria non potuerunt ip̄m inueuire apud seipsos: nec in comitatu hominum mundanorum: nec inter cognatos et notos: sed solummodo in tēplo dei. Est em̄ quadruplex amor: scz priuat⁹, mūdanus, domestic⁹, ⁊ diuinus. Nō poterāt igitur Joseph ⁊ Maria Jesum xp̄m inuenire apud seipsos: qz nō inuenit̄ in amore proprio ⁊ p̄uato. Talis enim amor: scz sui est amor valde periculosus, quia multorum malorū est effectiuus. ij. Timo. iij. Instabunt tempora periculosa: et erunt homines seipsos amantes su. ela. ⁊c. Scd̄o non inuenitur in comitatu hominum mundanorū: qz nō inuenitur in amore mūdano, sed poti⁹ mūd⁹ ne inueniat̄ ipedit. Johā. xiij. Sp̄m veritatis quē mūd⁹ nō pōt accipere ⁊c. Et inuētuz p̄dere facit: qz est sicut saccus p̄tus⁹. Aggei. p̄mo. Qui merces cōgregauit misit eas in saccū pertusuz. Tertio non inuenitur inter cognatos ⁊ notos: qz nō inuenit̄ in amore domestico: id est in amore parētū. Bern. Quomodo bone Jesu inter cognatos meos te inueniam. q̄ inter tuos minime est inuētus? Deut. xxxiij. qui dixit patri suo ⁊ matri sue nescio vos: ⁊ fr̄ib⁹ suis ignoro vos ⁊ nescio ⁊c. Quarto autem inuenitur in templo dei id est in amore spirituali ⁊ diuino. Johan. xiiij. Si quis diligit me sermonem meuz seruabit. Et pater meus diliget eum: ⁊ ad eū veniemus, ⁊ mansionem apud eū faciem⁹. Primos autem tres amores relinquendos: ⁊ quartum retinenduz ammonet dñs. Luc. xiiij. Si q̄s venit ad me ⁊ nō odit patrem suū. hoc refert̄ ad amorē domesticū. Parētes em̄ odiēdi sunt qñ sunt mali vel qñ filios a seruitio dei aduertūt: qz sicut d̄r Mat. x. Inimici hois domestici ei⁹. Sequit̄. adhuc aūt ⁊ animam suam. hoc refertur ad amorē propriū ⁊ priuatū. Null⁹ enim debet diligere animā suam. i. animalē ⁊ carnalē vitā suā: sed eā odire. Johā. xij. Qui odit animā suā ⁊c. Et sequit̄. Et qui nō baiulat crucem suaz. hoc refertur ad amorē mundanum. Ille enim crucē suam baiulat qui crucifixus est mūdo ⁊ mūdus sibi. Galat. vj. Mihi mūd⁹ crucifixus est ⁊c. Seq̄tur. ⁊ venit post me hoc refertur ad amorem spiritualem ⁊ diuinum. Uenit (inquit) post me nō amādo terrena, sz desiderādo celestia: sicut ego amo ⁊ desidero. Non sicut Adaz qui terrena dilexit ⁊ celestia deseruit. j. Cor. xv. Prim⁹ homo. s. Adā de terra terrenus: secundus homo. s. Xp̄s de celo celestis. Tertio q̄rēd⁹ est suo modo: qui quidem modus triplex est. Primo em̄ debet q̄ri socialiter: qd̄ notatur in eo quod d̄r pater tuus ⁊ ego. Joseph interpretatur augmentū, ⁊ significat opera bona q̄ semper debēt augeri. Maria interp̄tat̄ illuminata, ⁊ significat fidē: q̄ est illuminatio mētis. Interp̄tatur etiam stella maris, et significat charitatem. Sicut enim ceteris stellis occidētibus illa non occidit, sic ceteris virtutib⁹ deficientib⁹ charitas non deficit. j. Cor. xiij. Charitas non excidit. Cū tali igit̄ societate. Jesus est querēdus: ⁊ tunc inuenitur: scz cum fide vera: opatione solicita: ⁊ charitate succensa. Si enim alterꝝ istorꝝ defuerit inueniri nō poterit. Nā sine fide opa deo nō sunt accepta. Hebr. xj. sine

xi. sine fide impossibile est placere deo. sine operibus aūt fides est mortua. Jacob. Fides sine operib⁹ mortua est. Fides aūt & opera sine charitate inutilia sunt. j. Cor. xiij. Si distribuero in cibos pauperū &c. Secūdo debet q̄ri lachrymabiliter: q̄ nota⁊ ex eo q̄ beata virgo dixit. dolentes q̄rebamus te. Triplici de causa sic beata virgo dolebat. Primo ꝯa ꝑm Origē. timebat ne ipsam deserēs ad celos redūsset. Secundo timebat ꝑm aliquos ne lōge ad partes remotas abūsset & alios nationib⁹ predicaret. Tertio timebat ꝑm gloriā ne in manus successoris herodis deuenisset. Hīs tribus de causis sancti sepe lachrymabiliter eum querunt. Primo cū lachrymis deuotionis: quas fundūt ꝓ solicitā deuotionē: q̄n se ad tēpus eis subtrahit: & quodāmō eos deserēs in cella ascēdit. Cuius reuersionē desiderāt dicentes cū propheta. Redde mihi letitiam salutaris tui. Secūdo eum querunt cum lachrymis contritionis quas fundunt propter peccata que aliquando commiserunt, propter que se ab eis tunc totaliter elōgauit. Prouerb. xv. Longe est dominus ab impijs. ꝑs. lōge a peccatorib⁹ sal⁹. Tertio querūt cū lachrymis compassionis quas fundūt pro miseria & malitijs peccatorum qui Jesum in manu herodis. i. demonis tradūt & quātum est in eis occidūt. Heb. vj. Rursus crucifigē. sibimetipsis fi. dei. ¶ Tertio ds̄ queri desiderabiliter: q̄ notatur in eo quod dicit. Querebamus te & nihil aliud extra te. Ipsum enim habentes in ipso omnia possidemus. Sap. vij. Venerunt mihi omnia bona &c. Sed illi qui volunt sine ipso habere diuitias & delicias et honores: eum nō inuenient, sed potius amittunt. Job. xxviij. Nō inuentur in terra suauiter viuētium. i. carnaliū & delicioſorum. Abyss⁹ dicit nō est in me. i. humana cupiditas que fundū nō habet: q⁹ sicut dicitur Ecclesi. vj. Quarus non implebit pecunia. Et mare loquit. nō est mecū. i. tumēs ſupbia. Superb⁹ eſt̄ mare maris semper contra alios fremet semp intumescit semper est in motu turbationum. Esa. lvij. Cor impij quasi mare feruens quod quiescere non potest.

¶ Dñica prima post octa. epiph. Ser. j.

Nuptie facte sūt in chana galilee & erat mater Jesu ibi &c. Johan. ij. Secundū Bedam. Dominus interesse voluit nuptijs: vt sanctum matrimonialem sua ꝑsentia approbaret. Approbauerat primo statum virginalem in eo q̄ ex intemerata virgine nasci voluit. Approbauerat statum vidualem in eo q̄ ab Anna vidua benedicti dignatus fuit. Non restabat nisi vt statum coniugalem similiter approbaret: vt per hoc daretur intelligi q̄ in quolibet istorum statuū ꝑtest homo saluari. Est tamen gradus in his tribus statib⁹ ꝑm Bedam. Bona est (inquit) castitas cōiugalis, melior continentia vidualis, optima pfectio virginalis. Nuptie autem iste de quib⁹ in isto euangelio agit, quadrupliciter commēdabiles sunt. Cōmendantur enim a loco, a conuiuio, a conuiuis, & a ministris. Siquidē in loco notatur magna mysteriū congruitas, in conuiuio magna vini pretiositas, in conuiuātibus magna nobilitas, in seruientibus magna strēnuitas. ¶ Primo ergo cōmendātur a loco: in quo notatur magna mysteriū cōgruitas: quod notatur in eo q̄ dicunt facte fuisse in chana galilee. Chana est nomē ville in prouincia galilee. Chana aūt̄ zelus interpretat̄. Ex quo nobis mysteriū cōmendatur. Ex hoc enī innuit q̄ vir & vxor debent mutuo se zelare. Est autē triplex zelus: scz nimius, tepidus, et discretus. zelus nimius est zelo typia: et talis reprehensibilis est tam in viro (Eccle. xx. Nō zelos mulierē sinus tui) q̄m in vxore. Eccl̄ xxvj. Dolor cordis & luctus mulier zelotypa. Refert Hiero. in libr. Jouiniani q̄ q̄da nobilis roman⁹ vxorē habebat̄ a fortis gratiosam, scz int⁹ cū viro nimis litigiosam atq; zelotypā, quā vir a se expulit & eiecit. Cūq; reprehēderet q̄ vxorē sic gratiosam expulisset: il'e pedē ꝓtēdit dicēs. Videtis hoc calciamētū a fortis q̄dē est multū pulchrū: & ſn in tus me ꝑmit. Calciamēti q̄dā videtis foetositatē exteriorē: scz nō videtis meā molestiā interiorē. Refert Seneca q̄ Socra-

tes habuit duas vxores nimꝭ zelotypas ⁊ cōtētiosas: adeo ꝙ quadā die in ipsuꝫ impetū faciētes ad terrā cū deiecerunt. Alia etiā vice cū vna illaꝝ multa in eū intulisset contrua ꝓminationū, ille dissimulās abijt ⁊ iurta murū dom⁹ sedere cepit: illa ꝯo aquā imūdā: sup caput ei⁹ fudit: ſz Socrates nihil ex hoc eraſperat⁹ caput tergere cepit dicēs. Sciebā ꝙ post tonitrua pluuia sequerck. Cū aūt amici cōsulerēt ei vt eas expelleret. Rñdit. Disco i domo qualis ſim in foro, hoc eſt. Disco in domo patiētiā, vt ipam in foro exhibeā. Scōs eſt zel⁹ tepid⁹: qñ ſcs vxor ſcit virū ſuū fornicātē: ⁊ tñ ſuſtinet, diſſimulat: ⁊ tacet. Et iſte zelus tā tepid⁹ eſt valde nocīuus. Debēt em̄ vxores ſuas fornicarios quatuor modis coercere (vt dicit Augu. i lib. homel.) primo eos amonēdo. Scōo obiurgādo: ⁊ ſi nō ꝓſint charitatiue ammonitiōes, faciant duras obiurgatiōes. Tertio ecclia⁹ iterpellādo. Si em̄ nec p ammonitiōes vult reſpicere nec p obiurgatiōes abſtinere: debet vxor eccliæ vel eꝑi antiſtiū interpellare, maxie ſi peccatū notoriū eſt. Quarto ad deū recurrēdo. Si em̄ nihil horū vz, tūc ille in duritia ſua ꝑmanet: dz vxor ad viros ſpūales ⁊ ad oꝝnē cōfugere. Quedā aūt ſunt q̄ tacēt triplici cā (vt ibidem Aug. oſtēdit). ſ. aut timore pterrite: qz a viris flagellari timent: ſed plus debēt timere deum precipiētē q̄ virum flagellātem. Periculoſius em̄ eſt incidere in manus dei viuētis z omnipotētis q̄ pōt corpus ⁊ aiam̄ mittere in gehennam ignis q̄ incidere in man⁹ hois mortalis ⁊ ipotētis q̄ tm̄ hz ptātē in corpus ⁊ nō in aiam̄. Aut blādis adulatiōib⁹ emollite: qz eas viri laudāt q̄ patiēter eos portant. Que tñ patiētia ē mala ⁊ ſaluti virorū cōtraria. Aut falſa rōne ſeducte. Trib⁹ em̄ rōnib⁹ (vt ibidē Aug. oſtēdit) viri vxores ad tacēdū iducere conātur. Una eſt qua dicūt. Nos ſum⁹ viri ⁊ vos femine. Et rñdet Aug. Imperat femie vt ferat adulterum virum quinō vult ferre adulteram vxorē. Ego (inqt) qz ſū vir. Si vir es vince libidinē tuā. Alia eſt qua dicūt. Nos ſum⁹ dñi ⁊ vos ancille. Ad qō rñdet Aug. In ceteris ancille eſtote virorū vxor: ſz vbi vētū fuerit ad hoc qō dicit apl⁹ (Vir non hz ptātē ſui corpis ſz mulier) clamate pro re vra. Tertia eſt qua dicūt. Nos ſum⁹ capita ⁊ vos mēbra. Ad qō rñdet Aug. Si caput es duc: ſed vide quo eas. Noli ire quo nō vis vt ſequat te pediſſequa tua. Et qz poſſēt aliq̄ vxores dicere: ex quo vir mihi fidē nō ſeruat nec ego ſibi ſeruabo. Rñdet Augu. Nolite pudiciſſime femie imitari viros veſtros: aut vobiſcū viuāt, aut ſoli peāt. Impudico viro nō dz mulier pudicitiā ſeruare ſz chriſto. Tertiꝰ zelus eſt ordinat⁹ ⁊ diſcret⁹: qñ ſcs vir ⁊ vxor ordinate ſe diligunt. Ephe. v. Viri diligite vxores vras: ſicut chriſtus dilexit eccleſiā, ꝛ ibidem. Viri vebēt diligere vxores ſuas vt corpora ſua. Ibidē. Vnuſquiq̄ vxorem ſuā vt ſeipſuꝫ diligat. Dz igit̄ vir diligere vxorē ſuam ſicut xp̄s dilexit eccleſiā: vtiq̄ qñ fornicat ⁊ penitet ipſaꝫ recipiat. ſicut et xp̄s alaz penitētē recipit et gr̄am ſibi reddit. Sicut corp⁹ ſuū: vt nunc̄ corpus alteri dimittat. Sicut ſeipſuꝫ: vt precordialis amore eū diligat. ¶ Scōo iſte nuptie cōmendabiles ſūt a conuiuio in quo fuit vini magna p̄ciositas. Creditur em̄ q̄ illud vinū magis fuerit p̄tiosum q̄ vnq̄ fuerit ab aliqua vite productū. Dicit enim Chrȳſoſtomus. q̄ miracula que fecit xp̄s ſemper ad meli⁹ terminant q̄ natura facere poſſit. Unde ſi chriſt⁹ panes multiplicauit: ſi piſum reſtituit: ſi aquā in vinū mutauit et huiuſmodi: melius ſemp fecit q̄ natura facere potuerat. Mutata eſt igit aqua in vinū q̄tum ad ſubſtātiā ſapores colorem et odorē. Aqua putrida eſt, carnalis immūditia, in qua viri porcini cōmorant. ū. Petri. ij. Suo lota in volutabro luti. Cū d̄ dā laſciu⁹ iuuenis pythagore diceret ſe male cū mulieribus q̄ cū philoſophis cōuerſari. Et ſues inquit libētius in ceno q̄ i aqua pura morant. Ui nū autē deo gratum eſt matrimoniū legitime ſeruatum. Si igitur iſta aqua putrida aliquis erat infect⁹, poſtq̄ i matrimonio eſt coniunctus: mutet aquā carnalis immunditie in vinum matrimonialis puricitie. Mutet aquā q̄tum ad ſubſtātiaz vt eam iam non habeat in opere. Mutet q̄tum ad ſaporem vt iā non habeat i vo

luntate nec in delectatione. Cõtra hoc faciebãt illi qui ẽ egypto pti recesserãt ẽtum ad operatiõẽ: ita adhuc videbantur illud retinere ẽtum ad voluntatẽ. Numeri.xj. In mentẽ nobis veniũt cucumeres pepones porri et cepe ⁊ alia. Vultet ẽtum ad colozẽ vtrũ habeat eam in mala specie: habendo scilicet cũ aliqua suspecta familiaritatẽ. j. Thes. v. Ab omni specie mala abstinete vos. Vultet ẽtũ ad odozẽ vt vitet mali occasionẽ. i. malozũ societatẽ. Sicut ẽm malus odor inficit. sic mala societas mozes corrũpit. j. Co. xv. Corrũpũt bonos mozes colloquia mala. ¶ Tertio iste nuptie cõmendabiles sunt a conuiuantibus in quibus fuit magna nobilitas. Fuerunt ẽm ibi iesus maria et discipuli. Circa qõ sciẽdũ: q quatuor de cãis põt quis vxorem ducere. Pria est propter officiũ. i. prolis propagationẽ. et sic mrimonium fuit institutũ in parad. so ante peccm qñ dixit dominus Gene. j. Crescite et multiplicamini. Secũda est propter solatiũ et rei familiaris aditozũ sine aliqua cõmixtione corpozũ: et tale mrimoniũ fuit inter ioseph et mariã. Tertia est propter remediũ. Ad vitandũ apls. j. Corint. vj. Melius est nubere ꝙ vri. Quarta est propter vitium voluptatis. ꝙ. Cõparatus est immen. insi. ⁊c. Qñ ergo ds matrimonium cõtrahit propter offm: inter eos est iesus q fuit ẽgimo ples. Qñ ꝓpter solatium: inter eos est Maria q fuit ꝓter eandem cãm mrimoniũ cõtraxit. Qñ ꝓpter remediũ: inter eos sunt discipuli q sub disciplina matrimoniali seipos coercebãt. j. Cor. vij. propter fornicationẽ vnusquisq suã vxorẽ hẽat. Qñ vero ꝓpter carnalẽ voluptatẽ: inter eos est diabolus q ozasmodeus. Tho. v. In eos q ꝓcipitat ita suscipiũt vt sue libidini vacẽt sicut equꝰ et mulꝰ: hz ptãtem demonium. ¶ Quarto iste nuptie ꝯmendabiles sunt a seruitoribus in quibus fuit magna nobilitas ⁊ maxime in architriclino q erat principes aliozꝫ ministrozꝫ. Triclinũ ozdomꝰ hñs tres ozdines in ẽ farũ: voluit ẽm dns vt de isto vino tria fierent. Pmo ꝙ nõ erat naturale sz miraculose fcm. Et ẽtũ ad hoc habuit testes ministros q hz drias aquas impleuerũt et vinum effuderũt. Scõo ꝙ erat vinũ verũ: et ẽtuz ad hoc voluit vt hydrie essent testes. Si ẽm fm Chrz in vasis vinarijs hoc miraculũ fuisset fcm: forsitã crederet ꝙ ibi feces remãssissent ⁊ ꝙ nõ esset vinũ verũ sz aqua colorata. Tertio ꝙ esset vinũ bonũ: ⁊ ẽtũ ad hoc voluit habere testem architriclinum qui erat ignarus et sobrius et ideo de sapore vini melꝰ poterat iudicaꝛ. ¶ Sermo. ij.

Nuptie facte sunt in chana galilee. ⁊c. Quamuis heretici miser mẽtiantur carnale matrimoniũ esse illicitũ: cozꝫ tñ falsitas manifeste apparet. Si ẽm illicitum cẽt: necꝫ ipsum in paradiso instituisset: nec de virgine matre desponsata nasci voluisset: nec ipsum sua et matris sue et discipulorũ suorum presentia ⁊ miraculo decorasset. ¶ Notãdũ autẽ circa hoc ꝙ est triplex matrimonium. Primũ est carnale qõ est inter virũ ⁊ vxorẽ: qõ est humano generi valde vtile si obito mõ ds eo vtaꝛ. per hoc ẽm hõ a pctõ ꝓseruaꝛ. j. Co. vij. Propter fornicationẽ vnusquisq suam vxorẽ hẽat. per hoc legitima ples suscipit q alꝫ illegitima cẽ fereꝛ. Ge. j. Crescite ⁊ multiplicami. ⁊c. per hoc hoi obsequiũ exhibeꝛ: qz sicut ỏz Eccl. xxxvj. Ubi nõ est mulier ige misere ger. per hoc bona hois fideliter ꝓseruaꝛ. Ibidẽ. Qui possidet mulierez bonã, inchoat possessionẽ bonã. Ista aũt mrimoniũ celebratũ est i chana galilee qz ipi cõiuges debẽt inuicẽ se diligere et inuicẽ se zelare. Qõ quidẽ ostẽdit p auctoritatẽ et p rationẽ et p quãdã significationẽ. Per auctoritatẽ quidẽ qua dicit Eccle. xxv. In tribus beneplacitum est spiritui meo: que sunt probata cozã deo et hoibus. Concordia fratrũ: amoz proximoz: vir et mulier sibi bene consentientes. Ista autẽ tria inter eos requirantur s. amoz interiꝰ in cozde: concordia exteriꝰ in pacifica cohabitatiõe: ⁊ cõsensus tam interiꝰ ꝙ exterius in bona operatiõe. Secundo hoc idẽ ostẽdit ratione. Maioris ẽm ad minoꝛẽ dz esse correctio ⁊ disciplina. minoris ad maiozẽ obedientia ⁊ reuerẽ

tia. eq̃lis ad equalẽ amicitia mutua. Si igit̃ fctã fuisset mulier de capite hoĩs: videret̃ q̃ deberet esse maior et vir minor et q̃ ad ipsam spectaret virũ corrigere. Si de pede, videret̃ q̃ viri deberet esse ancilla: et q̃ viro tãq̃ ancilla deberet in oĩbus obedire. Sz fcã est de latere tanq̃ equalis et soror: vt inter eos dilectio et amicitia perseueret. Istã tñ equalitatem ꝑ peccatũ ex ꝑte mulier amisit qñ deus sibi dixit sub viri ptãte eris. Tertio hoc ostẽdit̃ ꝑ quãdã significationẽ. i. ꝑ annuli subarrhationẽ. Ille em̃ annul⁹ significat cõiunctionẽ viri et vxoris ꝑ verũ amorẽ. Debet autẽ ille annul⁹ esse aure⁹ rotũdus ⁊ in quarto digito positus ⁊ tm̃ vnus. Aure⁹ q̃dẽ vt ostendat̃ q̃ amor ille dz hr̃e et excellẽtiã ⁊ maioritatem. Sicut em̃ aurum excellit oĩa metalla, sic amor ille ceteros amores. Gene. ij. Hoc nũc os ex ossib⁹ meis ⁊c. q̃ obrẽ derelinquet ⁊c. Rotund⁹ aũt, vt ostẽdat̃ q̃ ille amor dz hr̃e ꝑpetuitatẽ: vt nunq̃ finiat̃ nisi per mortẽ. In quarto ꝟo digito posit⁹: vt ostẽdat̃ q̃ ille amor dz hr̃e ꝑcordialitatẽ. Dicũt em̃ medici q̃ q̃dã vena a corde ꝓcedit q̃ q̃rto digito rñdet. Un⁹ aũt tm̃ a spõso ponit̃ et nõ duo: vt ostendat amoris singularitatẽ. In ceteris em̃ hõ vult hr̃e sociũ nisi in amando vxorẽ. Isti⁹ aũt matrimonuz ꝟm Augu. triplex est bonũ scz fides quã sibi mutuo seruaret tenẽtur. proles q̃ dz suscipi et religiose educari. et sacr̃m. i. inseparabilitas et ĩdiuiduitas quoad ꝑpetuã cohabitationẽ. Cõtra primũ bonũ faciũt adulterantes q̃ debitã fidẽ sibi nõ seruãt. Contra scd̃m faciũt aborsum sibi ꝓcurãtes q̃ homicide sũt cẽsende. Cõtra tertiũ faciunt iracũde et superbiẽtes. Propriũ em̃ viri vitiũ est suꝑbia: mulieris iracũdia. Ecc. x. Nõ est creata hominib⁹ suꝑbia: neq̃ iracũdia natiõi murierũ. Quãdo igit̃ vir est suꝑb⁹ et mulier iracũda: pacificari nõ ꝓfit ⁊ iõ sepe ab inuicẽ separant̃. ¶ Scd̃z mr̃imoniũ ẽ spũale, qd̃ est inter deum et aĩam. Et istud mr̃imoniũ initiat̃ ratificat̃ et cõsummat̃. Initiat̃ autẽ ꝑ spõsionẽ ⁊ fidẽ. Osee. ij. Spõsabo te mihi ĩ fide. Ista aũt initiatio fit in baptismo: ibi est spõsio ex parte sponse q̃ diabolo et põpis eius abrenunciare ꝓmittit: et est fidei datio ex parte spõsi. i. xp̃i quia ibi ꝑcipitur xp̃iana fides. Multi aũt frangũt sponsionem istam quã fecerũt cum deo et faciũt pactũ cum diabolo. Osee. x. Ferietis fedus cum mendacio. i. cũ diabolo q̃ mẽdax est et pater eius. Scd̃o istud mr̃imoniũ spirituale ratificatur qr fit in ꝓñtia per verba de presenti. qd̃ est cõtra procrastinãtes q̃ volũt q̃ semꝑ durent sponsalia de futuro. Prouer. iij. Ne dicas amico. i. xp̃o: vade et reuertere et cras dabo tibi: cũ statim possis dare. Ambro. Si aurũ tibi offerã nõ mihi dicis cras veniã: sz iam exigis. Nemo differt imo null⁹ excusat: redẽptio ale promittitur et nemo festinat. De ista despõsatiõe dr̃ Osee. ij. spõsabo te mihi in iustitia ⁊ iudicio et misericordia et miseratiõib⁹. Iustitia et iudiciũ debẽt esse ex ꝑte penitẽtis vtq̃ tñ deũ offendit in peccatis, tm̃ de se iudiciũ et iustitiã faciat in pñie lamẽtis. Ad Ro. vj. Sicut exhibuistis mẽbra vr̃a seruire immũditie et iniq̃tati ad iniqnitatẽ: ita nũc exhibete mẽbra seruire iustitie in sanctificationem. Mĩa et miserationes sunt ex ꝑte dei q̃ animã peccatricẽ recipit et gratiaz suã sibi restituit. Legit̃ nũeri. xij. q̃ moyses ethiopissam quãdã habuit vxorẽ: de qua sic dicit Bernar. Moyses quãdam ethiopissam duxit vxorem: sz nõ potuit ei⁹ mutare colorẽ. Christ⁹ vero quã adamauit adhuc ignobilẽ et fedam, gloriosam sibi exhibuit nõ habẽtẽ maculã ⁊c. Tertio matrimoniũ spirituale consummat̃ per gratiam perfectam. Et sicut in matrimonio consummato est bonũ fidei prolis et sacramẽti: sic in isto spũali matrimonio dz esse bonũ fidei: ne aĩa diabolũ vnq̃ suscipiat. Sz de multis dr̃ Esa. lvij. Iuxta me sciẽte et vidẽte disco operuisti te. i. volũtatẽ et consensum aperuisti: et suscepisti adulterũ. i. diabolũz. Bonũ ꝓlis: vt ad bõa opa se exerceat. j. Tim̃. ij. Saluabit̃ mulier ꝑ filiorũ generationem si permanserit in fide. i. per bonorũ operũ multiplicationẽ ⁊ fidẽ. Uñ et in veteri lege maledicte erant steriles: non a carnis filijs: sed ab operib⁹ bonis. Bonũ sacramẽti: vt aĩa nunq̃ a xp̃o se diuidat. Xp̃s ei ab aĩa nũq̃ separat̃ nisi ꝓus

ab ipso aīa diuidat. Hier.ij. Quid inuenerunt in me patres vestri iniqtatis qr elōgauerūt se a me. ꝛc. Imo si aīa ab ipso separatur mox a deo reconciliatur. Eiusd. iij. Uulgo dr. Si dimiserit vir vxorē ꝛ recedēs ab ea duxerit alterā: nunqd reuertetur ad eā vltra? tu aūt fornicata es cū amato ꝛc. ¶ Tertio matrimoniū est quasi mediū qd est iter deū ꝛ hūanā naturā. Et sicut in matrimonio carnali est triplex vnio. Una que est ꝑm cōsensus animorū. Secunda que est ꝑm permixtionē corporū. Tertia que est per indiuisibilē habitationē amboꝝ. Sic et in isto spūali matrimonio ista triplex vnio reperit. est em̄ xp̄s copulatus ecclesie per ꝑpetuā charitatē. Hier.xxxj. In charitate ꝑpetua dilexite ꝛc. per nature cōformitatē. Heb.ij. Nusq̄ em̄ angelos ꝛc. Et ꝑ inseparabilitatē. Mat.vl. Ecce ego vobiscū sum ꝛc. Nunq̄ etiā natura diuīa separata est ab humana: imo etiam in morte diuinitas erat cōiuncta carni in sepulchro: ꝛ anime in limbo. ¶ Sermo tertius.

Nuptie sūt facte in chana galilee. Querit Areol⁹ Theophrastus philosophus: virū sapiēs ducere debeat vxorem. Et cū diffinisset si pulchra esset: si bene morigerata: si nata ex honestis parentibus: si etiā sana et diues. Sic aliquādo sapiētē posse inire matrimoniū statim intulit. Hec enim raro in nuptijs vniuersis concordāt. non est igitur vxor ducenda sapiēti. Ex his ergo haberet ꝙ sapiēs nō dz ducere vxorem: aut dz ipsam ducere bonam et honestam. Circa hoc ergo sex sunt vidēda. Primo qualis vxor sit ducēda. Secūdo q̄liter bona vxor sit cognoscēda. Tertio q̄lr diligēda Quarto q̄liter custodiēda. Quinto q̄lr castiganda. Sexto q̄lis vita post mortem viri sit ab ipsa eligēda. ¶ Circa p̄mū notādū ꝙ illorū q̄ vxores accepturi sūt: q̄dā sūt lasciui et vani: q̄dā cupidi ꝛ auari: q̄dā sapiētes et discreti: Lasciui ꝛ vani nō q̄rūt in vxore nisi pulchritudinē: q̄ tn̄ pulchritudo in muliere est ꝑiculosa. Prouer.xj. Circul⁹ aure⁹ in narib⁹ suis. mulier pulchra ꝛ fatua. Est dceptoria ꝛ vana. ꝓuer. vlti. Fallax gratia et pulchritudo. Querit supra dict⁹ Areol⁹ philosophus ꝓut refert Hier. cōtra iouinianū. Si vir dēat ducere vxorem pulchrā aut turpē. Et respōdet. Pulchra cito adamat: feda facile contēnitur. Difficile est custodire quaz oēs amāt. Molestum est possidere quam nemo dignat habere. Minori tn̄ miseria deformis hr̄ q̄ formosa seruet. Legitur hester.xv. ꝙ ipsa roseo colore et micantib⁹ oculis ad regē ītrauit credēs ex hoc regē placare et ip̄m inclinare: sed rex eā videns in furorē maximū est mot⁹. Tūc regina timens corruit et in pallorē color ille mutat⁹ fuit. Rex ꝟo vidēs eā sic pallidā deposuit irā et ip̄az recepit in gr̄az. per qd dat itelligi ꝙ mulieres q̄ se colorāt deo displicēt. Que aūt ex abstinētia efficiunt pallide: deo placēt. Cupidi aūt et auari nō querūt in vxore nisi diuitias. Chry. sup Matth. Tu iuuenis vxorē ducere vis: noli querere diuitem: sed bene morigeratam, qr boni mores diuitias semper acquirunt, diuitie autem bonos mores nunq̄ fecerunt. Et gloriosior est pauꝑtas fidelium q̄ diuitie pctōrū. Interrogauit q̄dā Terasthiū philosophū cuinā libētius filiā suā traderet in vxorē an pauꝑi sz scia et morib⁹ ornato: an locupleti parū ꝓbato. q̄ rn̄dit. Malo inq̄t hoīez indigētē pecunia q̄ pecuniā indigentē viro. Querit supra dictus Areol⁹ philosophus q̄d sit meli⁹ an ducere vxorem pauperem pacificā: an diuitem litigiosam. et respondet. pauperem inquit alere difficile est: diuitem ferre tormētū. Et q̄uis nō determinet quid, dicit ꝙ meli⁹ est ducere vxorē pauperē et pacificaz q̄ diuitē ꝛ litigiosam. Prouer.xxj. Meli⁹ est sedere in angulo domatis q̄ cū muliere litigiosa et ī domo cōi. Sapiētes autē respiciunt in vxore ad sapiētiā eius: sciētes illud Prouer.xiiij. Sapiens mulier edificat domū suam: insipiens quoq; extructam manib⁹ destruet. Eiusdem. xix. Domus et diuitie dantur a parentib⁹. A deo autē ꝓprie vxor prudēs. Respiciūt ēt ad bonitatē eius Eccl.xxv. Mulieris bone beatus vir. Nō dixit mulieris pulchre nec mulieris diuitis: sz mulieris bo

ces tenebras lucē & lucē tenebras: ponē tes amarū in dulce & dulce in amarū. Illi dicūt malū esse bonū & bonū malū. q dicūt dimittas esse bonas quem vitiorū [illegible] lor sunt cāe: & pauptatem esse malā quā xps docuit & seruauit. vñ scōs phls interrogatus qd esset pauptas. Rndit odibile bonū. Illi dicūt tenebras esse lucē & lucē tenebras q opera vitiosa laudāt et virtuosa vituperāt: cū th dicat Rom. iij. Abij ciam⁹ opa tene. & indu. ar. lucis. Illi ponūt amarū in dulce & dulce i amarū: qui malūt habere pściam turbidā q dctā. Grego. nicen⁹. Mala cōfcia sequitur se imo nō recedit a se: vir pōt fortis aliqs esse remediū qñ intus est vulnus inclusum. Quinto petiñ debilitat virtutē opatiuā: q est quasi man⁹ aie. Facit eñ ipam esse pigrā ad opandū. Prouer. xxvj. Abscōdit piger man⁹ suas sub axilla sua &c. Eiusdē. xj. Man⁹ in manu nō erit inocēs malus. Scti viri hñt man⁹ ab iniqē separatas cū vna manu cōtra diabolū pliantes cū alia bñ opantes. Neemie. iij. Una manu faciebāt op⁹, & altera tenebāt gladiū. Pigri aūt hñt eas pūctas q nec volūt pliari nec operari. In futuro aūt habebūt eas ligatas. Mat. xxij. Ligatis manib⁹ &c. ¶ Scdo ponit mod⁹ curandi cū ōr extēdēs manū tetigit eū dicēs. Volo, mūdare. Ubi notaf q xps habuit verū corpus: verā aiam: & verā deitatē. Tria aūt circa istū leprosum ofdit. f. tactū. Tetigit (inq̄t) eū. Affectū doloris dicēs. Volo. Et ptātiuū effectū dicēs. Mūdare. In tactu notaf q habuit verū corp⁹. Cōtact⁹ eñ nō est nisi duop⁹ corpo⁹. In affectu notaf q habuit verā aiaz. Affect⁹ eñ & cōpassio th sunt in aia nō in corpe nec in deitate. Uh dicit Ansel. Qñ nobis cōpateris nos sentim⁹ cōpassiōis effectū: tu vo sentis affectū. In ptātiuo aūt effectu notaf q habuit verā deitatē ex eo q in instanti mūdauit q nulla ptus creata facere potuisset. Ista autem tria pdicta f. corpus aiam et deitatem secum portauit vt de his tria remedia & antidota faceret p̄ nr̄as hois infirmitates sanaret. Homo qdē patiebat tumorē supbie: vulneratiōnē mortalis culpe: & fetorē cōsne iudinis prane. Esa. j. Uuln⁹. ecce vulnus culpe mortalis. Et liuor. ecce putredo cōsuetudis. Et plagatumēs. ecce tumor elatiōis. Non sunt circūligata &c. Fecit igitur xps de carne sua emplastrū quo tumorem supbie frangeret & maturaret. Emplastrū eñ fit de herbis & floribus: & caro christi sicut & nra sunt herba & flos. Esa. xl. Omis caro fenū &c. Auga. Ecce habes humilitatis exēplū: supbie medicamētū. De sua aia fecit vas vnguentariū in quo oia gña vngūctorum reposuit: vt vulnera nra sanaret. ps. Unxit te deus &c. Eccl. xxxvij. Unguēta eius facient pigmēta sanitatis. Deitatē vero habuit tanq̄ balsamū p̄ciosum vt suo odore oēm fetorē pelleret. Eccl. xxiij. Sicut cinnamomū & balsamū &c. Iste odorē in sua passione mortui & putridi senties cōtinuo surrexerūt. ¶ Tertio ponit peritia medici. In hoc eñ consistit peritia medici vt infirmū ita sanatū inducat q caueat sibi a cōtrarijs: & vtatur cōsernatiuis. Contrarij sanitati spūali est humanū fauorē appetere. Istud xps ab isto infirmo sanato phibet dicens. Uide nemini dixeris. Cōsernatiuū sanitatis est oia deo attribuere: & sacrificium laudis sibi offerre. Istud pecepit dicēs. Offert man⁹ tuū. i. sacrificiū. Illud. f. sacrificiū de quo ōr i ps. Sacrificiū laudis hono. me. Nihil eñ nobis p vanā gloriā debem⁹ attribuere: sz oia deo offerre. We oib⁹ eñ opibus nr̄is de⁹ vult vt habeam⁹ totū meritū. Prout mus habeat bonū exēplū. Et ipse laudē & gloriā. Tria eñ sibi deus reseruauit & nulli creature vnq̄ cōicare voluit. f. gloriā. Esa. xlviij. Gloriā meā alteri nō dabo. Uindictā. Rom. xij. Mihi vindictā & ego retri. Et ptātem iudiciariā. Joh. v. Ptātē dedit ei in. facere &c. Gloriā aūt sibi auferūt vane gloriosi. de qb⁹ ōr Joh. v. Quo poteftis vos credere q gloriā ab inuicē accipitis &c. Uindictā sibi auferūt supbi & iracūdi q de iurijs sibi illatis vindicare se volūt cū th dicat Eccl. 28. Qui vindicare se vult, a dño inueniet vindictā. Judiciū sibi auferunt temerarij & presumptuosi: q de occultis alioz cordiū iudicare volūt: cū dicat. j. Cor. iij. Nolite ante tps iudicare quousq̄ veniat dñs qui illu. abscon. teneb. & manifestabit cōsi. cor.

¶Sermo.ij.

Omine si vis potes me mũdare ꝛc. Ad infirmũ ptinet medico apte remorbum ꝛ petere sanitatẽ beneficiũ. Ad medicũ pertinet liberaliter infirmo exhibere suffragium. Ad vtrũq; pertinet cauere recidiuum: vt scilicet ꝛ medicus infirmo et infirmꝰ sibiipsi caueat ne recidiuũ incurrat. Per istum igit leprosum peccator significat. Ad cuiꝰ curationẽ factũ tria fuerũt. ¶Unũ est pte sui. ſ. morbi ſinuatio ꝛ sanitatẽ postulatio: cũ dr. Dñe si vis potes me mũdare. me. ſ. leprosum. Significat aũt petrꝰ per leprã triplicẽ de cã. primo qꝛ lepra est morbꝰ cõtagiosus: sic ẽt petrus. Sicut em leprosus generat leprosum corpal iter: sic vnꝰ petõr ghat altum ſpualiter. ſ. Cor. xv. corrũpũt bonos mores colloca prava. Qñ sani stãt cũ sanis in sanitate mutua se cõſernãt. Qñ ẽo leprosi stãt cũ leprosis: magis ac magis se vitiant. de quo modicũ est curandũ. Qñ ẽo sani cũ leprosis stãt vel ecõuerſo: frequẽti em sepe inficiunt a leprosis: leprosi aũt a multis admunt a sanis. Ideo nõ est periculũ leprosis stare cũ sanis: sed periculũ est sanis stare cum leprosis. Sic qñ boni stãt cũ bonis mutuo ad bonũ sepuocãt. Unꝰ em ab alio addiscet humilitatẽ: ab alio pietatẽ: ab alio pattẽtiã: ab alio obedientiã. Prouer. xxvij. Ferrũ ferro acuit: ꝛ hõ exacuit faciẽ amici ſui. Qñ aũt mali stãt cũ malis, mutuo se ad malũ incitãt. Ezo. Dies diei eructat verbũ. ſ. bonus bono dat bonũ documẽtũ. Et nox nocti. indicat ſcie. ſ. malꝰ malo dat malã doctrinã: ꝛ sic pessimi efficiunt. Qñ quidẽ iuſti est posſibile sanari ptẽnũt. Apo. xxij. Qui nocet nocebit adhuc: ꝛ q̃ in ſordibus est ſordescat ꝛc. Qñ ẽo boni stãt cũ malis vel ecõuerſo mõ est periculũ malis: ſz vtile, qꝛ sepe meliorant. Est aũt periculũ bonis, qꝛ sepe vitiant. Prouer. xiij. Qui cũ ſapiẽtibꝰ graditr ſapiẽs erit: amicꝰ ſtultorꝰ ꝛc. Ideo nõ dixit dominꝰ babylonijs ꝛ chaldeis vt recederẽt de medio ppũi ſui: ſz dixit ppõ ſuo vt recederet de medio babylonis ꝛ de terra chaldeorꝰ. Hieremi. l. Recedite de medio babylonis ꝛc. Scõo petrus ſignat p lepram: qꝛ lepra est morbꝰ periculoſus. Ceteri em morbi corrũpunt partẽ corporis. Zſte aũt inficit totũ corpus: ꝛ tõ ab oibꝰ valde timet. Sic petrus est periculoſus, qꝛ corpꝰ ꝛ alam inficit ꝛ corrũpit ꝛ tõ valde est timẽdus ꝛ fugiẽdus. Eccl. xxj. Quaſi a facie colubri fuge peccm. Dẽtes leonũ dẽtes eius interficiẽtes alios homi: q̃ſi rõphea bis acuta ois iniqtas. Et assimilat hoc petrus colubro ꝛ dẽtibꝰ leonis ꝛ rõphee bis acute. Per colubrũ luxuria designat. Dr em coluber quaſi colẽs vmbrã vel coluber q̃ſi lubricus. Luxuriosus em vmbrã. i. tenebras amat. Job. xxiij. Oculus adulteri obſuat caligine dicẽs Nõ me videbit oculꝰ. Et de petõ in petm lubricat. Thren. iij. Lubricauerũt veſtigia mea in itinere platearũ meaꝝ. Per dẽtes leonis intelligit auarꝰ. Illud em qđ est ſoze leonis nũq; eructit. Sic illud qđ rapit auarus vel vſurariꝰ, vix aut nunq; restituit. Notandũ aũt q̃ dẽtes pmi dr pcisores: ſequẽtes dr canini: vltimi dr molares. Sunt em q̃ bona pauperũ pcipiũt: nõ tñ ea auferũt: ſed ptẽ dimittũt ꝛ ptẽ tollũt: iſti sunt dẽtes precisores. Alij sunt q̃ pecunia cõtra iuſtitiã ꝛ veritatem latrãt sicut malti adus catuli: dicunt dẽtes canini. Alij sunt q̃ vniuerſa cõmunũt ꝛ cõmolũt: sicut tyranni ꝛ vſurarij. iſti dicũtur dẽtes molares q̃ ea atterũt ꝛ cõmolũt. Eſa. iij. Quare atteritis populũ meũ, ꝛ faciem pauperũ cõmolitis ꝛc. Sed certe sicut dr in ps. Dẽtes coꝝ ꝛ molas leonum cõfringet dñs ꝛc. Per rompheã bis acutã intelligit ſuperbia: que dr bis acuta, siue qꝛ affligit hominẽ in corpe opprimẽdo ꝛ in rebꝰ ſpoliãdo: siue qꝛ odiosa deo est ꝛ hoibus Eccl. x. Odibilis coram deo ꝛ hoibus est ſuperbia, siue qꝛ occidit miaz morte culpe ꝛ morte gehẽne. Tertio peccatũ ſignificatur per lepram, qꝛ est morbꝰ fetidus ꝛ abominabilis: ꝛ ideo leprosi ab alijs ſeparant: qꝛ abominabiles sũt ꝛ fetentes. Sic ꝛ peccatores sunt abominabiles ꝛ fetentes: ꝛ ideo ſeparant a bonis: ꝛ quoad locum ꝛ quoad meritũ et quoad conſortiũ. Quoad locũ quidem, qꝛ deus quatuor loca fecit. ſ. celũ, terrestre paradiſum, mũdum, ꝛ infernum. In

celo talis leprosꝰ stare nō potuit: quia q̄ cito lepra superbie in primo angelo inuēta fuit: de celo eiectꝰ est. Nec in paradiso terrestri qr q̄ cito in Adam fuit inuēta lepra peccati inobediētie: de paradiso fuit expulsus. Nec etiā in mūdo isto tales leprosi stare permittūtur sed tādē oēs eijcientur. p̄s. Ut in. pla. dele. Et ideo nō restat nisi vt in inferno qui est eoꝝ leprosaria includātur. Esa. xxiiij. Cōgregabunt in congregatione vnius fascis in lacum ⁊ claudentur ibi in carcere. Scdo separati sunt a bonis quātum ad meritum qr nullam participationē habent meritorum que fiūt a sanctis in ecclesia militāte. Et ideo nec diabolo possunt resistere: ⁊ si cadūt nō pñt resurgere: nec in bono pñt se mutuo cōfouere. Eccl. iiij. Meliꝰ ē duos simul esse q̄ vnum. Si vnus ceciderit ab alio fulcietur: ⁊ si quisptā preualuerit aduersus aliuz/duo resistēt: ⁊ si dormierint duo, fouebuntur mutuo. Tertio separabuntur a bonis quātum ad cōsortiū. In hac em̄ vita licet sint separati quātū ad meritū non tñ quantum ad consortium: qr mixti sunt boni ⁊ mali: sed in futuro fiet separatio: ⁊ quātum ad consortium: ⁊ quantū ad locum: ⁊ quantū ad premiū. Math. xiij. Exibūt angeli ⁊ se. ma. ⁊c. ecce separatio quātū ad consortiū. Et mittent eos in caminū ignis. ecce separatio quantū ad locū. Ibi erit fletus et stridor dentium. ecce separatio quātum ad premiū. illi em̄ erunt semp in luctu: scti autē semp i gaudio. ¶ Scdo ex parte medici fuit benigna curatio. cū dr, ⁊ extēdēs manum tetigit eū dicens ⁊c. ¶ Unde notandū q̄ lepram corporalē quinq̄ modis curatam legimus. Primo per ablutionem: sicut ptz. iiij. Regū. v. in naamā: ⁊ signat lachrymarū effusionē. p̄s. Lauabo p singulas noctes ⁊c. Scdo per ostensionem. sicut ptz Luce. xvij. in decē leprosis quibus dñs dixit. Ite ⁊ ostendite vos sacerdotibus. Et sic eundo mundati sunt: ⁊ significat cōfessionē. p̄s. Confitebor aduersum me ⁊c. Tertio per separationē. sicut patet Nume. xij. in Maria sorore Moysi: que septē diebus separata fuit. Et significat excōicationem que instar cauterij debet esse medicinalis. sicut ptz. j. Corint. v. de illo fornicario quem apostolus excōicauit. Quarto per inclusionē. sicut patet Exod. iiij. in manu Moysi que de sinu extracta leprosa apparuit: sed in sinū reposita mūda fuit. Sic multi q̄ in seculo spiritualiter leprosi erāt, mundātur spiritualiter quādo claustrum ingrediūtur. Quinto per tactū sicut patet hic. ¶ Est autem triplex tactus. Unꝰ est pure corporalis quando. s. ⁊ quod tāgit ⁊ quod tangitur est corpus: et iste fuit in xp̄o valde virtuosus. Luce. vij. Omnis turba querebat eum tangere ⁊c. Secūdus est partim corporalis ⁊ partim spiritualis: i quo q̄ tangitur est corpus ⁊ quod tangit est spiritus: ⁊ iste est tactꝰ tribulatiōis inflicte. Job. ij. Tāge os eius ⁊ carnē ⁊c. Tertiꝰ est pure spiritualis in quo qd̄ tangit ⁊ qd̄ tangitur est spiritus: ⁊ iste tactus est inspirationis interne. j. Regū. x. Abijt cū Saul pars exercitus: quorum tetigit deus corda. Iste igitur leprosus tactu partim spirituali ⁊ partim corporali fuit tactꝰ: qñ ad sui corruptionem fuit a deo lepra percussus. Tactu pure corporali: qñ manus christi eius carnem tetigit ⁊ mundauit. Tactu pure spirituali: quādo deꝰ salubre ꝓpositum sibi infudit ⁊ sanitatem corporis ⁊ ale impetrauit. ¶ Tertio ex pte medici ⁊ infirmi debet esse cauta ꝓuisione in recidiuū peccati labatur. Et ad hoc tria sunt necessaria. Unū est humane laudis vitatio. ideo dicitur. Uide nemini dixeris. Aliud ē pura cōfessio. Ideo subditur. Uade ostēde te sacerdoti. Tertiū est elemosynaꝝ largitio. ideo subdit. Et offer munꝰ ⁊c. Siquidē contēptꝰ laudis animam cōseruat in merito. Mat. vj. Pater tuꝰ q̄ videt in abscondito reddet tibi. Cōfessio animam custodit a diabolo. p̄s. Ne tradas besti. animas cōfitē. Eleemosyna gratiā conseruat in corde iusto. Ecclesiastī. xvij. Eleemosyna viri tāq̄ sacculus cum ipso ⁊c.

¶ Sermo. iij.

Uer meus iacet paralyticus in domo ⁊c. Sicut per leprosum ita per paralyticum peccator significatur. Circa curatio

nem aūt istiꝰ paralytici tria notātur. Nā ex parte infirmi notat̄ magna miseria. ex parte mediatoris magna or̄onis instantia, ex pte medici magna curatiōis potētia. ¶ Primo igit̄ notat̄ ex parte infirmi magna miseria: qr erat paralyticus. Est aūt paralysis dissolutio mēbroꝝ priuās ipsa mēbra aliqñ q̄tū ad sensū tm̄: aliqñ q̄tū ad motū tm̄: aliqñ quātū ad vtrūq̄. Et iō p paralyticū recte peccator designat̄. Sūt em̄ q̄dā paralytici q̄tū ad sensum, q̄uis non q̄tum ad motū: sicut heretici qui de deo quidē recte nō sentiūt p fidem verā: ꝛ mouentur tñ ad aliquā opationē simulatā. De q̄bus d̄r Rom̄.j. Tradidit illos deus in reprobū sensum. Sap̄.xiij. Uani sūt sensus hoīs ꝛc. Alij sunt paralytici q̄tū ad motū: l; nō q̄tū ad sensuz: sicut mali xp̄iani q̄ de deo sentiūt recta sz nō mouēt se p bona opa. Tales sūt sil̄es simulachris que pedes habēt: sz nō mouētur. p̄s. Pedes hñt ꝛ nō ambulabunt. Esa.xl. Querit qūo statuat simulachrum qđ nō moueat̄. Alij sunt paralytici q̄tū ad vtrūq̄: q̄ nec fidē hñt nec opa. Isti sūt tanq̄ arbores autūnales ifructuose: bis mortue. vt d̄r Jude.j. Tūc igitur paralyticꝰ pfecte sanatur qñ sensus mēbroꝝ restituitur: motꝰ redditur: ꝛ in sanitate pfecta cōfirmatur. Sic etiā pctōr q̄ est paralyticꝰ pfecte sanat̄ qñ hz sensum fidei rectū: motū bone opationis sollicitū, et in his pseuerantiā ꝛ finē debitū. De his tribus d̄r Act.xvij. In xp̄o viuimus mouemur ꝛ sumꝰ. Ecce qr a deo habemus vitam motum et essentiam. Illi habent vitā qui habēt fidē rectā. qr sicut d̄r Ro.j. Justꝰ ex fide viuit. Illi habēt motū q̄ habēt opationē sollicitam. Illi habēt esse spūale qui in vtroq̄ cōseruant̄ per firmā cōstātiam. ¶ Scđo ex parte mediatoris i. cēturionis notat̄ magna or̄onis instantia. ista aūt eiꝰ or̄o habuit annexā fidē. Unde dixit dñs de eo. Nō inueni tātā fidē in Israel. Hoc aūt d̄r scđm cōem vsu: loquēdi: vt si q̄s intrat domū aliquā cū societate: si nullū ibi inueniret dicit. Nō inueni aliquē in domo ista. In tali mō loq̄ndi nō cōnumerat secū veniētes. sic ꝛ dñs dicēs nō inueni tātā fidē in Israel: nō cōprehēdit discipl̄os se seq̄ntes. Itē hūilitatē. Unde p nimia humilitate dixit se nō esse dignū vt xp̄o sub eiꝰ tectū itraret. Aug. dicēdo se eē idignū p̄stitit se dignū nō i cuiꝰ parietes sz i cuiꝰ cor xp̄s intraret. Chrys. Qr idignū se fecit suscipiēdo xp̄z i domo, dignꝰ fctūs est i regno. or̄o em̄ est sicut nūciꝰ celestis quē deo destinamus. p̄s. Intret i cōspectu tuo or̄o mea. Gl. ibidē. Magna virtꝰ oratiōis q̄ quasi q̄dā psona ad deū itrat ꝛ mādatū pagit quo caro neq̄t puenire. Or̄o em̄ ad deū puenire non pōt nisi hēat duos comites supradictos. s. fidē a dextris. Marc.xj. Oīa q̄cūq̄ orantes petieritis credite qr accipietis ꝛc. Et hūilitatē a sinistris. Eccl̄.xxxv. Or̄o hūiliantis se nubes penetrat. Or̄o igit̄ hereticoꝝ ad deū nō ascēdit: qr nō hñt fidē catholicā: nēc or̄o superboꝝ qr non hñt hūilitatē verā: nec or̄o maloꝝ xp̄ianoꝝ qr nō hñt fidē formatā. Or̄o v̄bo istiꝰ cēturiōis meruit exaudiri ꝓpter astātē fidē: ꝛ assistētē humilitatē: et impellētē charitatē: qr eā effundebat ꝓ fraterna salute. Chry. sup̄ Mat. Pro se orare nature est: ꝓ alijs gr̄e. Pro se orare necessitas rei cogit: ꝓ altero aūt charitas fr̄nitatis hortat̄. Dulcior est aūt añ deū or̄o nō quā necessitas rei trāsmittit: sz quā charitas fr̄nitatis hortat̄. ¶ Tertio ex pte medici notat̄ magna curatiōis potētia: qr solo v̄bo curauit. Tria em̄ v̄ba xp̄s dixit q̄fuerunt cā curatiōis. Unū fuit v̄bū humilitatis ꝛ beniuolētie cū dixit. Ego veniā et curabo eū. Greg. Magna hūilitas: q̄ seruū dignatꝰ ē visitare. Ad filiū reguli noluit venire ne diuitias honorare videret̄: ad seruū mox ire consensit ne seruilē ꝯditionē spernere videret̄. Seneca. Quēadmodū stultꝰ ē q̄ equū emptur̄ nō ip̄z aspicit: sz stratū ꝛ frenos sic stultissimꝰ est qui hoīez ex veste aut ex conditione estimat. Scđm verbū fuit veritatis ꝛ sapiētie cū dixit. Multi venient ab oriēte ꝛ occidēte ꝛ recūbēt cū abrahā ꝛc. Ista fuit magna eiꝰ sapientia qua vidit ꝛ preuidit multos saluādos ab oriēte ꝛ occidēte ꝛ etiam ab aquilone ꝛ meridie. Ab oriēte quidē veniūt qui penitētiā agūt in sua iuuentute. Ab occidente qui in sua senectute. Ab austro qui sunt interprospera ꝛ tamen ibi seruant temperan-

tiam. Ab aquilõe qui sunt inter aduersa ⁊ tamẽ ibi seruant patientiam. Unde sub typo ecclesie fuit dictuz Jacob. Genesis xxviij. Dilataberis ad orientẽ se ⁊ septẽtrionem et occidentem ⁊ meridiem. Tertium fuit verbum virtutis ⁊ potentie cuz dixit. Uade ⁊ sicut credidisti fiat tibi. et sanat⁹ est puer ex illa hora. Ecclesi. viij. Sermo illius potestate plenus est. Deus em̃ facit oia verbo suo p̃s. Dixit ⁊ facta sunt ipse mandauit ⁊c. Uolũtate sua p̃s. Omnia quecũq; voluit dñs fecit ⁊c. Differt aũt multum in opatiõe sua creator a creatura. Agẽs ei creatũ aut opat̃ cũ motu mora ⁊ labore: sicut hõ ⁊ cetera aĩalia. Aut cũ mora ⁊ sine labore: sicut sol ⁊ cetera luminaria. De⁹ aũt opat̃ sine mora et sine labore ⁊ motu: qꝛ solo suo ꝟbo ⁊ voluntate. Qđ solo ꝟbo ipse opet̃, testatur ipse cẽturio dicẽs. dic tm̃ verbo ⁊ sanabitur puer meus. Qđ sola volũtate, testat̃ leprosus dicẽs si vis potes me mũdare. Nos aũt nõ sanamur: qꝛ ꝟba sue potẽtie nõ timem⁹ cũ tñ dicat̃ Hiere. ix. Quis nõ timebit te o rex gẽtiũ? Nec ad sapiẽtiaz eius erubescim⁹: cũ tñ oẽs nostros cogitatus ⁊ opa videt. Heb. iiij. Oia nuda et aperta sunt oculis eius. Et eius benignitatẽ ꝯtẽnim⁹. Ro. ij. An diuitias bonitatꝫ ei⁹ ⁊ patientie ⁊ lõganimitatis ei⁹ contẽnis? Iste aũt cẽturio iuste meruit exaudiri a xp̃o qꝛ ⁊ ꝟba sue potẽtie habuit i tiore: ⁊ ꝟba sue sapiẽtie habuit in honore: ⁊ ꝟba sue benignitatis habuit in amore.

¶ Dominica. iij. post oct. epi. Sermo. i.

Ascẽdẽs Jesus i nauiculam secuti sunt eum discipuli eius Matt. viij. Sepe contingit ꝙ quãdo quis penitẽtiam inchoat grauis tentatio eum pulsat: nec deus ipsum statim liberat. Ideo recurrere debet ad deum per feruentem orationem ⁊ tam perseueranter instare donec impetret dei miserationem. tanta autẽ gratia sepe eũ consequitur ꝙ ipse etiã in admirationẽ excitatur. Ista omnia in isto euãgelio per ordinẽ exprimuntur. ¶ Primo enim ponitur penitentie assumptio cum dicitur. Ascendente Jesu in nauiculam. Tunc enim deus in nauiculam ascendit quando quis sue salutis auidus penitentiam facere incipit. Per nauiculam quidem penitẽtia designat̃: quia per ipsam homo ad portum salutis deducitur. Et quicunq; extra istam nauez inuenitur ad portum salutis non perueniet: sed ipsum vnda infernalis inuoluet. Jõ significata est per arcam noe: quia illi qui in eã ascẽderunt fuerunt saluati. Qui vero nõ ascẽderunt fuerũt submersi. In hoc tamẽ distat illa arca ab ista secundum sententiaz Chrys. in. lib. de laudibus pauli, qꝛ in illam arcam lupus intrauit ⁊ lupus exiuit: leo intrauit ⁊ leo exiuit: coruus intrauit ⁊ coruus exiuit: homines intrauerunt ⁊ homines exierunt: quia nec lupo potuit auferre suam rapacitatem: nec leoni suam ferocitatem: nec coruo suam voracitatez: nec hominibus suam mutare humanitatem. Sed quicunq; secundum eundem Chry. intrat in hanc arcam penitentie: si erat lupus mutatur in agnũ: quia si erat raptor vel auarus dimittit rapinam ⁊ induit innocentiam: quia nulli nocet: sed omnibus prodest. Si erat leo mutatur in ouem: quia si erat elatus per superbiam efficitur mansuetus per humilitatem veram. Si erat coruus mutatur in columbam: quia si appetebat prius carnes, modo pura graua appetit. i. si appetebat carnales voluptates, modo appetit spirituales refectiones. Si instar corui differebat suam ꝯuersionem procrastinando. iuxta illud Soph. ij. Uox cantantis in fenestra coru⁹ ĩsuperliminari. mõ facit eã gemitibus ad deum clamãdo. iuxta illd Esa. lix. Quasi colũbe meditãtes. Aug. Ista res est q̃ multos occidit. dum dicunt cras: ⁊ cras: ⁊ claudit̃ ostium: ⁊ manent foris cũ voce coruina: qꝛ noluerunt here gentium columbinum. Item homines secũdẽ eũdẽ Chry. in ista naui pnĩe mutãt̃ in ãgelos. Angeli ex natura hñt excellẽtẽ puritatẽ: ex officio aũt deo hñt assistere ⁊ nobis mistrare. Sic ⁊ serui dei in nauẽ pnĩe igressi: ad sĩlitudinẽ ãgelorꝝ puritatẽ mẽtis ⁊ corpis seruãt, hñtes ꝑ gratiã qđ hñt ãgeli ꝑ naturã. Insup deo assistunt ꝑ excessũ ꝯtẽplatiõis: ⁊ ꝓxĩo ministrãt ꝯdescẽdẽdo eis ꝑ sobrietatẽ discre-

tiõis.ꝛ. Cor.v. Sine mẽte excedim⁹ deo: sine lob⁹ sum⁹ vobis. ¶ Scõo pniaz, aſ sumptã sepe sedꝫ magna tẽtatio: qõ nostꝫ cũ ór.ꝛ ecce mot⁹ magn⁹ ẽ fact⁹ i mari. Eccl.ij. ℣. accedẽs ad seruitutẽ dei: stat in timore dei.ꝛc. Cõmotio aũt maris triplici de cã accidere ꝓsueuit. Aliqñ a cã supiori. hoc est a stellis: ꝛ marie erraticis ſm Aug. in lib. de vita btã. Jsta etiam cã innuit in epla inde. Fluct⁹ seu⁹ maris deſpumates suas ꝓfũdes: sydera errãtia quib⁹ ꝓcella tenebrarũ est cõseruata. Aliqñ accidit a cã iferiori: hoc est ab ipo fundo maris qñ nimis fernet ꝛ bullit ista cã tãgit Job.xli. vbi ór de leuiathã. Fernefere faciet ũsi ollã ꝓfundũ; mare: ꝛ ponet quasi cũ vnguẽta bulliũt. Aliqñ accidit a cã media. i. a vẽto ab aere venĩẽt te vndas maris cõcutiẽte. Jsta aũt cã tãgit Matth.viij. Videbã in visiõe ꝛc. ꝛ ecce ãtus ortus est in mari ꝛc. Turbatio igit et tẽtatio in seruis dei aliqñ accidit a causa supiori. i. a deo pmittẽte ad ipor hũiliationẽ ꝛ cautele cõseruationẽ sicut accidit in Paulo. ór. ij. Cor. xij. Ne magnitudo reuelationũ extolliat me vat⁹ est mihi ifti. car. mee ꝛc. Aliqñ ab iferiori cã. i. a tyranno aliꝙ sequẽte. Mat. xxiij. Ex illis occidet ꝛ crucifiget ꝛc. Aliqñ a cã media. i. a demone seuiẽte q̃ in aere caligiuoso morat: sicut ꝓz in Job. quem percussit vlcere pessimo. Jsta sunt illa tria de qbus ór Matth. viij. Descendit pluuia ꝛ venerũt flu. ꝛc. per pluuiã q̃ de celo descẽdit. intelligitur ad uersitas a deo imissa. Per fluuẽ quod p terrã fluit intelligit̃ ꝓcutio a tyranno terreno inflicta. Per ventũ q̃ ab aere venit: intelligitur tentatio a diabolo destinata Jsta aũt turbatio maris tã seua fuit vt etiã nautica opirẽt fluctib⁹. Remigi⁹ in homel. his ꝓcellis tẽtationũ ꝛ tribulationũ solet ꝓcuti fides spes ꝛ charitas. Quas ꝓcellas sic deus pmittit in surgere vt pene spiendo: fides obtenebrescat: spes celcitudo cõtabescat: ꝛ flamma charitat⁹ frigescat. ¶ Tertio ii ꝑa tribulatione ꝛ tẽtatiõe sepe fit auxiliũ diuini subtractio: qõ notat cũ ór. ipse ẽ dormiebat. Ubi notã dũ q̃ deꝰ aliquibi sꝑ dormit, aliquibi sꝑ vigilat, aliquibi qñ dormit qñq; vigilat. Jn iferno q̃dẽ sꝑ dormit: qr dãnatos ꝑpetue obliuioni tradit. Job. xxiiij. Obliuiscat eꝰ mia. Jn celo sꝑ vigilat: qr sctõs sꝑ custodit et cozonat. Matth. iij. Ecce vigil ꝛ sctũs descẽdit de celo. ꝛc. Jn ꝑti autẽ qñq; vigilat seruos suos a tribulationibus et tentatiõib⁹ custodiẽdo: iõ dicit ꝓpheta ecce nõ dormi. neq; dor. ꝛc. Aliqñ dormit eos tribulationib⁹ exponẽ dorideo dicit idẽ ꝓpheta. exurge q̃re ob dor. dñe ꝛc. ¶ Quarto ꝑpa tẽtatiõe ꝛ auxiliũ diuini subtractiõe dz fieri clamosa oratio: qõ notat ꝑ hoc q̃ accesserũt ꝛ suscitauerunt eum dicentes. Dñe salua nos pim⁹. Scõm Chry. xꝑs fecit i mari magnã turbationẽ vt magna turbatio magnũ discipl⁹ incuteret timorẽ: ꝛ magn⁹ timor induceret eos ad clamosaz oõnẽ: ꝛ clamosa oratiõe inducerẽt chriſtũ ad magnã miraculi opationẽ: et magnũ miraculũ induceret hoies ad fidẽ ꝛ admirationẽ Est igit xꝑs tpe tẽtatiõis clamosis ꝓcib⁹ exeitãdus. Aug. Excita xꝑm in corde tuo. vigilet fides tua. i. tranquilletur conscientia tua: ꝛ liberabitur nauis tua. Idem. Ideo premunt iustũ in ecclesia vt pressi clament: clamantes exaudiant̃: exauditi glorificẽt deũ. Jste aũt clamor nõ debet fieri voce tm iuxta illud. Voce mea ad dñm clamaui. Necnon corde: iuxta illud. Clamaui i toto corde meo: exaudi me dñe. Sed etiã ope. vt insistat ieiunijs elemosynis ꝛ maceratiõi corporis. Jone iij. Homines et iumenta et boues et pecora nongustent quicq; ꝛc. ꝛ clamẽt ad deum in fortitudine. ¶ Quito post clamosam oratiõnem sequitur diuina miseratio: qõ notatur cum dicitur. Tunc surgens imperauit uentis ꝛ mari ꝛ facta est trãquillitas magna. Jpsa enim turbatio est sicut quedam tempestas que mentem conturbat. ꝛ sicut q̃dã pluuia ꝛ multas lachrymas generat, ꝛ sicut quoddã nubilũ qõ mentem obscurat. Sed christus nostris oratiõibus excitatus expellit omnem tẽpestatem: et succedit mira trãquillitas. Expellit omnem pluuiam lachrymarum ꝛ remanet mira iocũditas. de his duob⁹ dicitur Tob. iij. post tempestatem tranquillũ facis: ꝛ post ꝛc. Expellit omne nubilũ ꝛ remanet mira serenitas. Mat. xxj. Facto vespere dicitis serenũ erit. rubicũdũ est

enim celū. Per vespere presens vita: per mane autē inchoatio vite eterne figuratur. In vespere igitur presentis vite ī sanctis viris est celum rubicundū.i. cor multis tribulatiōib⁹ laceratū. Sed in mane vite eterne habebunt serenuz.i.cor iocūditatib⁹ exhilaratū. ¶ Sexto ꝺ tāta mētis trāquillatiōe causatur magna admiratio.quod notatur ꝑ hoc ꝙ dicitur porro homines illi mirati sunt ꝛc. Admirat̄ em̄ hō de tāta facilitate. Ecc.xliiij. In sermone eius siluit ventus.p̄s. Tu dominaris potestati maris ꝛc. Admiratur de pristina tanta amaritudine et subsecuta tanta dulcedine.p̄s. Scdm multitudinē dolorum me.ꝛc. Admirat̄ de pristina difficultate et subsecuta facilitate. Ber.in sermo. Turbat̄ aliquis vehementer seu corporali quouis īcōmodo: seu tribulatione aliq̄ seculari: seu accidia spirit⁹ et animi quadā defectione languescens: iam tentari īcipit supra q̄ valeat sustinere. Arbitror sane velut q̄busdā manib⁹ hmōi homines interdū ab angelis supportari vt q̄dā mō nō sentiētes transeant q̄ tāto tēpore formidabāt nec parū mirent̄ postmodū tā sup posteriore facilitate q̄ sup priore difficultate. ¶ Sermo.ij.

Ascendente iesu in nauiculā ꝛc. Olim de⁹ fecerat nauē innocētie ī q̄ posuit adā vt cū illa ad celestē p̄riaz tēderet: sed illa nauis naufragiū pertulit qñ adā peccauit. Deinde fecit nauem synagoge quā terrenis mercib⁹ onerauit: qꝛ iudeis tm̄ terrena promisit. Sed ista nauis etiā naufragium pertulit qñ gubernatorez eius.s.xp̄m iude⁹ occidit. Iō fecit tertiā nauē.s.sanctā ecclesiā que ad modū nauis in principio fuit arcta qꝛ paucos habuit credentes. In fine ēt.s.tēpore antixp̄i erit angusta: quia tunc pauci erunt fideles. In medio autem est lata qꝛ mō fides est multum dilatata. De ista aūt naui ecclesie dicit Chry. super matt. Nauigat ecclesia instructa fideli gubernaculo felici cur super huius seculi mare: habens deum gubernatorem, angelos remiges, portās choros omniū sanctorū, erecta in medio ipsa salutari arbore crucis in q̄ euāgelice fidei vela suspēsa sunt flāte spiritusctō ad portū paradisi et securitatē quietis eterne deducit̄. Ubi Chrys. describit nauem ecclesie q̄tū ad octo. ¶ Prīo q̄tū ad mare qd̄ hz trāsire cū dicit ꝙ nauigat ꝑ huius seculi mare: et mare ꝑiculosum ꝺr quia in eo multi naufragium patiūtur. In mari sicilie vbi est scylla ꝛ charibdis vix de cētū nauib⁹ parit vna. In isto mari vix de q̄tuor aīabus liberatur vna. Aug. Amans seculuz absorbebitur: amatores suos vorare nouit, nō portare. Ideo rogat propheta dicēs. Nō me demergat tēpestas aq̄. ꝛc. Tria rogat.s.aut ꝙ nō demergatur: aut ꝙ non absorbeatur: aut ꝙ non includat̄. Illi demerguntur in aquam tēpestuosaz qui cadunt in mortalem culpam sed tñ adhuc possunt liberari. Isti absorbētur a profundo qui per longaz cōsuetudinē sunt profundati in peccato. Et isti aliqñ ex maxima dei misericordia liberantur. p̄s. Dixit dñs ex basam conuertam: conuer.ꝛc. Sz tūc pute⁹ os suū vrget ꝛ claudit: quando ꝓfunditas peccatorū aīam in desperationem deiecerit. Dicit tamen Aug. verbo alludens. Non vrgebit sup te puteus os suū: si tu non clauseris confitendo os tuū. ¶ Scdo describit nauem q̄tum ad gubernatorē cum dicit. habēs deum gubernatorez. Ideo nō potest naufragium sustinere. Non em̄ timēda est tēpestas quā pater misericordiarū habet in manu: cohibēs eam cū viderit expedire. Job.xxxviij. Quis enim conclusit hostijs mare.ꝛc. Bernar. Quantūcunq̄ seuiat tribulatio: nō putes te derelictū sz memineris scriptū esse. cum ipso sum in tribulatione. Esaie.xliij. Cum transieris ꝑ aquas tecuz ero.ꝛc. Aliquando tñ iste nauta permittit hāc nauē tentationū fluctib⁹ operiri ne homo securū se reddat, sed semper de se timeat: ꝛ spē suā in deo ponat. Bern.in sermōib⁹. Nusq̄ est securitas fratres neq̄ in celo neq̄ in paradiso: multo min⁹ in mūdo. In celo angel⁹ cecidit sub presentia diuinitatis. Adā in paradiso de loco voluptatis. Iudas in mūdo de schola saluatoris. Discipuli ēt fuerūt in periculo in p̄sentia saluatoris. Pōt ēt dici ꝙ ista nauis ecclesie hz qua-

tuor gubernatores, scilicet quatuor virtutes. Nā prudētia ipsam regit ab anteriori quasi a prora: qr eis est cauere a periculis vēturis. Justitia a posteriori quasi a puppi: quia ei⁹ est satisfacere de preteritis. vnde ⁊ cause que aliquādo emergūt in naui decernūtur audiuntur ⁊ iudicantur in puppi. Temperātia a dextris: ne nimis resoluatur vel securā se reddat in ꝓsperis. Fortitudo a sinistris ne frangat ⁊ succūbat in aduersis. ¶ Tertio describit ipsam q̄tū ad remiges qui habēt ipsaꝫ deducere dicēs, angelos remiges. Remigāt enim angeli ⁊ ecclesiam deducunt cum tribus ordinibus remorum, scilicet purgatiuo illumfatiuo ⁊ perfectiuo, nam secundū Diony. angeli hn̄t nos purgare illuminare ⁊ perficere. Tūc igitur angeli nauem ecclesie vers⁹ portū paradisi, cum his trib⁹ ordinib⁹ remorū trahūt: qn̄ alios purgāt a culpa, alios illuminant in fide vera, alios perficiunt in operatione sollicita. Ista tria notantur Act. xij. in liberatione petri. dr̄ eotm ibi ꝙ angel⁹ q̄si lumē in habitaculo refulsit: ⁊ catenas fregit: ⁊ ip̄m excitauit dicens, surge velociter. Tūc angelus illuminat habitaculū quādo cor nostrū ꝑ verā fidē irradiat. Tunc catenas frangit quando nex⁹ peccatorū dissoluit. Tūc velociter excitat qn̄ ad bn̄ operādū sollicitat. ¶ Quarto describit eā q̄tū ad onus qd̄ hꝫ deferre: cum dicit portās choros oīꝫ sanctoꝝ. Isti autē chori sanctorum qui a naui ecclesie portantur, in trib⁹ gradib⁹ ⁊ statibus distinguūtur, scilicet virginali viduali ⁊ matrimoniali. qui nō est in aliquo istorum statuū nō est in naui ecclesie q̄tū ad meritum sꝫ extra: ⁊ ideo submergit. Isti tres chori ⁊ stat⁹ saluandorū signantur per illos qui in ista nauicula cōtinebantur. Ibi enim erant iesus ⁊ discipuli ei⁹ ⁊ homines admirantes. Per iesum intelligunt illi qui hn̄t virginalē innocentiā. Per discipulos illi q̄ seruant vidualem ꝯtinētiā. Per ceteros hoīes illi q̄ seruant matrimonialem munditiā. Isti sunt tres viri iusti in medio eius: noe daniel ⁊ iob. ipsi iustitia sua ⁊c. Per noe qui cum timore rexit arcā intelligunt cōiugati q̄ suā regunt familiā. Per danielem intelligunt q̄ virginalē seruant munditiaꝫ Per iob significant penitētes qui seruant continentiam. ¶ Quinto describit eā q̄tum ad arborē q̄ in naui erigitur dicens. Erecta in medio ip̄a saluiari arbore crucis. De arbore ista dicit Ezech. xxvij. Cedrū de libano tulerūt vt facerent tibi malū. Sunt autē duo genera cedrorū. s. q̄ nascit in libano q̄ ē valde alta ⁊ odorifera. Et significat crucē: que adeo alta fuit qd̄ eius virtus ad celum ascendit. adeo odorifera ꝙ patrem reconciliauit. Est alia cedr⁹: maritima que poma producit triplicem substātiā hn̄tia. Quarum prima est calida media tp̄ata vltima frigida. Ista igit cedr⁹ maritima est crux sctā q̄ ꝓtulit pomū. i. xp̄m in q̄ fuit triplex substātia. s. deitas aīa ⁊ caro. Prīa. s. d̄itas fuit valde calida. q̄a oīm cordiū inflāmatiua Heb. xij. de⁹ nr̄ ignis cōsumēs est. Media. s. aīa fuit valde tēperata, qr oēs v̄tutes in ea suū tenuere mediū nec vnq̄ aliqua ad suū declinauit extremū. Ultīa. s. caro fuit frigida, qr ab oī ꝯcupiscētia pēit⁹ aliēa. ¶ Sexto describit eā q̄tū ad velū qd̄ ī ea suspēdit cū d̄t. In qua euāgelice fidei vela suspēsa. Uelū igit ī hac arbore suspēsum est ip̄a doctrina euāgelica. Sꝫ qr vela regalia ꝯsueuerūt eēt diuersoꝝ coloꝝ: iō q̄tuor euāgeliste istud velū texuerūt ⁊ diuersos colores apposuerūt. Matt. em̄ ap̄ti⁹ egit de xp̄i īcarnatiōe q̄ facta est ex īfinita dei charitate. Hie. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te. ⁊c. Et iō mathē⁹ apposuit ibi colorē rubeū qr ꝑ colorē rubeū ignita charitas designat. Lucas ap̄tius egit de xp̄i passiōe in qua fuit xp̄s d̄nigrat⁹. Apo. vj. Sol fact⁹ est niger tanq̄ sacc⁹ cilicinus. Et ideo lucas apposuit ibi colorē nigrū. Marcus ap̄ti⁹ egit de christi resurrectiōe in qua xp̄s fuit candid⁹ ⁊ frigidus Un̄ et angelus qui ei⁹ resurrectionē nūciare venit, in cādida veste apparuit. Et ideo marcus ibi apposuit colorē albū. Johannes aperti⁹ egit de xp̄i diuinitate q̄ est aurea: iuxta illud Cant. v. Caput eius aurum optimū. Caput xp̄i est de⁹. vt d̄r. j. Coꝝ. xj. Et iō iohānes ibi posuit colorē aureū. ¶ Septimo describit eā q̄tū ad ventū quo impellitur cū dicit. Flante spiritu sancto. ⁊c. p̄s. Spūs tu⁹ bon⁹ ⁊c. de isto vento spūs

dicit.iij.Reg.xix. Ecce spūs grādis ⁊ fortis subuertēs mōtes ⁊ petras: nō in spū dñs. ⁊ post spm̄ cōmotio: nō in cōmotiōe dñs, ⁊ post commotionem ignis: nō igne dñs, ⁊ post ignē sibilus aure tenuis et ibi dñs. Est em̄ quidā spūs mal⁹ q̄ preest superbie. s. lucifer. ⁊ iste est de quo dr̄ spūs grandis ⁊ fortis ⁊c. Est alius qui preest auaritie. s. māmona. ⁊ iste est de q̄ subdit. ⁊ post spm̄ ꝯmotio. s. terrenoꝝ. Est ali⁹ q̄ preest carnali cōcupiscētie. s. asmode⁹. et iste est de q̄ subdit. ⁊ post ꝯmotionē sanguis. s. luxurie. Diabol⁹ em̄ p̄mo mētem occupat ꝑ supbiā. deinde ip̄am illaq̄at ꝑ auaritiā. tādē ip̄am inflāmat ꝑ malā cōcupiscētiā. Hz igit diabol⁹ naues suas. Una est nauis superboꝝ q̄ ducit a lucifero. Alia auarorum q̄ ducit a mammona. Alia luxuriosorum que ducitur ab asmodeo. In nulla istaꝝ est dñs. Sed deus hz nauem humiliū pauperum ⁊ mundanorū que ducit a spū sancto q̄ est sibilus aure tenuis. Ipse em̄ delectat cum sit sibil⁹: ⁊ refrigerat cum sit aura: ⁊ tranq̄llat cū sit tenuis. ¶ Octauo describit eā q̄tū ad portū ad quē deducit cum dicit. ad portū paradisi ⁊ securitatem quietis eterne deducitur. In portu em̄ naute sunt securi a piratis ⁊ vētis. sunt quieti a laboribus pristinis. sunt opulenti ex mercib⁹ deportatis: vñ port⁹ a portatis mercibus nomē accepit. Sic ⁊ illi qui sunt in portu celestis patrie sunt securia tentationib⁹ hostis: quieti a laboribus pristinis: ⁊ opulēti ex mercibus bonis. Esaie. xxxij. Sedebit pop[illegible]us meus in pulchritudine pacis. ecc. q̄ quieti. In tabernaculis fiducie. ecce q̄ securi. Et in requie opulenta. ecce q̄ opulenti. ¶ Sermo. iij.

Scendente iesu in nauiculam ⁊c ꝑm beatū Hierony. in originali sup Mat. Quotiēscunq; turba dominū cōprimebat: ipse tria refugia habebat scz desertum: montem: ⁊ nauem de refugio deserti dicitur Marc. vj. Uenite seorsum in desertū ⁊ requiescite pusillū. erant enim qui veniebāt ⁊ redibant multi: ⁊ nec spaciū māducandi habebāt. De refugio mōtis dr̄ Marc. v. Uidēs iesus turbas ascēdit in mōtē. De refugio nauis dicitur Luc. v. Cū turbe irruerēt in eum ⁊c. ⁊ sequit. Ascēdit aūt in vnā nauim q̄ erat simonis ⁊c. Quotiens ergo opprimimus a tumultibus cogitationū, tentationū, vel solicitudinū. debemus refugere. Ad desertū penitentie, qz ibi inuenim⁹ q̄etē ⁊ refectionē. Joh. xvij. In mūdo p̄ssurā habebitis: in me aūt pcē. Mat. xj. Uenite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis: ⁊ ego reficiā vos. Ad montē habitatiōis superne de quo dr̄ in p̄o. Dñe q̄s habitabit i tabernaculo tuo ⁊c. ad illū mōtē debem⁹ refugere desiderio ⁊ cōuersatione. Phil. iij. Nr̄a cōuersatio i celis est. Ad nauē crucis dñice. de qua dicitur mystice hic. Ascēdēte iesu in nauiculā. i. i crucē suā ꝑ quā mare p̄ntis seculi trāsiuit. discipuli ēt. i. oēs fideles dñt eū seq̄: iuxta illud Matth. xvj. Si q̄s vult post me venire abneget ⁊c. De ista aūt nauicula crucis quinq; sunt vidēda. ¶ Prio q̄ fuerit ei⁹ cā. scdo q̄ fuerit eius arbor: tertio qd̄ fuerit eius velū. quarto quis fuerit eius mercator. ⁊ quinto que fuerint eius merces. Circa primū notandum q̄ causa ei⁹ fuit quadruplex: scilicet efficiens, materialis, formalis ⁊ finalis. Efficiens causa fuit ipsa beata trinitas: scilicet pater q̄ ibi posuit suā potētiā inquantū per baculū crucis hostē potēter ꝑcussit. Esa. xxx. a voce dñi pauebit assur virga ꝑcussus. Nume. xxiiij. exurget virga ex israel ⁊ percutiet oēs du. ⁊c. Fili⁹ ibi suam sapientiam, inquantū diaboli astutiam per crucis muscipulam decepit Augusti. Uenit redēptor noster ⁊ victus est deceptor. ⁊ quid fecit redēptor captiuatori nostro? Tetendit muscipulā: scilicet crucem suam: posuit in ea escā: scilicet sanguinē suū. Ille aūt voluit rapere sanguinem nostri debitoris: propter qd̄ recessit a debitoribus. Spiritussanctus posuit suaz misericordiā: ad Titum. iij. Non ex operibus iustitie q̄ fecimus nos ⁊c. Cā materialis fuit diuersitas lignorum: quia de quatuor differentijs lignorum compaginata fuit crux. Pes enim siue truncus qui in terra figebatur fuit de cedro. Stipes qui i altū erigebatur fuit de cypresso

de cypresso. Brachia siue lignū transuersale fuit de palma. Tabula superposita fuit de oliua. Per ista quatuor ligna significatur quadruplex crucis efficacia. Prima est: quia malas cogitationes fugat, quod significatur per cedruz cuius odor fugat serpentes. Secunda est: quia in tribulatione constantiam prestat: quod significatur per cypressum: que nullius venti impulsu comam amittit. Tertia est: quia de hoste triūphat: quod significatur per palmā qua victores coronabātur. Quarta est: quia amaritudinez pene temperat: quod significatur per oliuam cuius licor dolores vulnerum dulcorat. In his quatuor casib⁹ cōsueuimus nos crucis signaculo communire: vel cuz aliqua turpis cogitatio se ingerit, vel cum aliquod periculum subito emergit, vel cum aliquod fantasma diabolicuz sensibus nostris se obijcit: vel cum aliquis dolor nos arripit, vel cum aliquis timor nos inuadit. Causa formalis est: quia ad instar nauis in principio fuit angusta, in medio lata, in fine stricta. Sic fuit angusta in principio vt caput ibi locum non haberet vb. sustentaretur. Sic fuit stricta in fine: vt pes super pedem poneretur. Sic fuit lata in medio vt brachia in longum extenderentur. Causa finalis fuit vt genus humanum per mare huius seculi secure transiret. Iste enim mundus est mare: vallis: et fluuius. Ideo parauit nobis crucem tanquam nauiculam, scalam, ⁊ pontem. Quia enim mundus est mare in quo multi periclitantur: ideo dedit nobis crucem tanq̄ nauiculam: vt per eam securi transeamus et saluari possimus. Sapiētie decimoquarto. Exiguo ligno credūt homines animas suas: ⁊ transeuntes mare per ratem liberati sunt. Quia est vallis, dedit nobis crucem tanq̄ scalam vt de valle miserie possimus ascendere ad montē habitationis eterne, Ista scala significata est Genes. vigesimooctauo. vbi dicitur ꝙ Jacob vidit scalam stantem super terram ⁊ cacumen eius tangens celum. quia est fluuius, dedit nobis crucem tanquam pontē siue baculum quo securi transeamus siue trāsuadare possimus. Hebreoꝝ nono. Christus assistens pontifex futurorum bonorum ⁊c. Fuit enim pontifex: id est pontem faciens in quo pōte ipsa crux fuit pro trabe. caro Christi suspensa pro tabula apposita q̄tuor clauis firmata est etiā bacul⁹. iuxta illud Gene. vigesimoq̄rto. In baculo trāsiui iordanē istum ⁊c. ¶ Secundo videndū est q̄ fuerit arbor in ista nauicula. Arbor quidē eius fuit Christus, sicut enim in naui arbor stat erecta sic in cruce caro christi fuit extēsa. De ista arbore dicitur Ezechie vigesimoseptimo. Cedruz de libano tulerunt vt facerent tibi malum Assimilatur enim christus cedro: non tantum propter sublimitatem: sed etiam propter fructus qualitatez: poma em̄ cedri in aliqua sui parte sunt dulcia, in alia acetosa, in alia inter dulce ⁊ acetosuz sunt media: per que significantur tres in Christo substantie. Eius enim diuinitas fuit dulcissima: eius caro fuit amaritudine plena. Esa. primo a plāta pedis vsq̄ ad ꝟticē non est in eo sanitas. Eius anima etiam fuit dolore plena inquantū carne relicta patiebatur: ⁊ fuit dulcedine repleta inquantū diuinitate fruebatur. ꝑs. Concidisti sac cuz meuz. ecce amaritudo. ⁊ circundedisti me letitia ecce fruitio. ¶ Tertio videnduz est quod fuerit velū. de isto velo dicitur Ezechie. xxvij. Byssus varia de egipto ꝯtexta est tibi in veluz. Istud igitur veluz dicitur fuisse variū: quia contextum de colore albo rubeo ⁊ aureo. Color albus est eius caro mundissima. color rubeus est eius anima charitate feruentissima. color aureus est eius diuinitas preciosissima. Canticoꝝ quinto. Dilectus meus candidus ⁊ rubicundus. candidus propter carnis puritatem, rubicundus propter anime caritatē. electus ex milib⁹ propter diuinā maiestatē. ¶ Quarto est videndū quis in ista nauicula fuit mercator, ipse scilicz Christus de quo dicitur prouerb. vltimo. Facta est quasi nauis institoris de lōge portans panē suuz. In ista aūt naui iste mercator portauit panē suum. i. seipsum qui dicit Joā. vj. Ego suz panis viuus ⁊c. et portauit de longe. Istud autē de longe dicit distantiā locoꝝ: quia de celo in terraz. Uel dicit distantiā naturarū: quia iste panis cōstat ex natura diuina ⁊ humana: q̄ in infinitū distant. Uel dicit distantiā meritorū: q̄ nulla

la nostra merita meruerūt vt deꝰ ad nos veniret ⁊ homo fieret. De isto autez pane dicitur Hiere.xj. mittamus lignū in panē eius: id est mittamꝰ panē celestē in lignū eius: id est in crucē. ¶ Quinto videndum est q̄ sint merces quas iste mercator portauit. De quibus sic dicit Augu. super illud Hebr.ij. Et liberaret eos qui timore mortis. ⁊c. In isto enim seculo maligno quid abundat nisi nasci laborare ⁊ mori? Hę sunt merces regionis nostre ⁊ ad tales merces mercator ille descendit. Et quia omnis mercator dat ⁊ accipit: dat quod habet accipit quod nō habet. Christus in ista mercatura dedit ⁊ accepit. Recepit a nobis quod hic habundat: scilicet nasci, laborare, ⁊ mori. Dedit renasci, resurgere, ⁊ in eternum regnare. Ex his patet q̄ christus a nobis tres merces accepit: scilicet nasci, laborare, ⁊ mori. De prima mercede dicitur Esai. nono. Parvulus natus est nobis ⁊c. De secunda. ps. Pauper sum ego: et in labo. ⁊c. De tertia. Phil.ij. Factus est obediens vsque ad mortem ⁊c. Nobis autez dedit tres suas merces: scilicet renasci, resurgere, ⁊ in eternum regnare. De prima Johan.j. Dedit eis potestatem filios dei ⁊c. Joan.iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto ⁊c. De secunda. Johan.v. Ego resuscitabo eum i nouissimo die. De tertia. Luce duodecimo ca. Noli timere pusillus grex. ⁊c.

¶ Dñica .iij. post octa. epi. Sermo.j.

SImile est regnum celorum homini qui seminauit bonum semen in agro suo. Mat.xiij. Istam parabolam de seminātē dominus per seipsum exposuit: secūdum cuius expositionē in isto euangelio plura videnda occurrunt. ¶ Primo videndum est quis est iste qui seminat: quia filius hominis. Diabolus quidem in mundo seminauerat tria semina pestifera. s. ignorantiam, culpam, ⁊ miseriam. Ideo de celo venit celestis agricola portās tria semina illis ptraria. s. sapiētiā, grām, ⁊ gloriā De quibus dr Joh.j. Vidimꝰ gloriam eius. ⁊c. ecce semen glie. plenū gratie. ecce semen gratie. Et veritatis. ecce semē sapientie. Primo igitur diabolꝰ seminauerat ignorantiam ⁊ ob hoc mundus erat tenebrosus: ideo Christus portauit sapientiam il luminantem. Johan.j. Lux in tenebris lucet ⁊c. Rom.xiij. Nox precessit: dies autez appropinquabit. Secundo diabolus ses seminauerat culpam: ⁊ ob hoc mundus erat frigidus. Hiere.vj. Sicut frigidam facit cisterna aquam suam, sic frigidam facit malitia animā suā. Ideo christus portauit gratiā inflammantē. Luce.xij. Ignē veni mittere in terram. ⁊c. Tertio diabolus seminauerat miseriam: ⁊ ob hoc mundus erat ignominiosus. Ad tātam quidē miseriam ⁊ ignominiaz homo devenerat q̄ iumentis similis factus erat: ideo christus portauit gloriā exaltātez: ⁊ adeo qui dem hominē exaltauit q̄ qui erat inimentis similis fecit eum fratrem suum: angelis socium: regē celestē: ⁊ omnibus creaturis prelatuz ⁊ principē. Ista tangantur in psalmo. Quid est homo q̄ memores es ⁊c. ac si dicat. Licz homo esset vilis ⁊ ditionis: tamē tu memor es fuisti: ⁊ eū visitasti quādo cū ipso parētelam contraxisti: ⁊ modicis eū paulo minus ab angelis minueris propter naturaz corruptibilē: tamen eum adequasti eis per gloriam cōsimilem. ps. Gloria ⁊ honore coronasti eū: quia fecisti eū regē celestē, ⁊ cōstituisti eum super opera manuū tuaz: quia fecisti eum omnibus creaturis prelatuz ⁊ principē. ¶ Secūdo videndum est quis sit ager: q̄ mundꝰ. In isto agro sunt sepe prurigines malarum concupiscentiarum, punctiones secularis solicitudinum: ⁊ destructa sepes quinque sensuum. De istis tribus dicitur Proverb. xxiij per agrum hominis pigri transiui ⁊ per vineam viri stulti ⁊ ecce totum repleuerant vrtice ⁊c. Ut ergo cor nostrum sit ager aptus ad seminandum: debemꝰ euellere viticas male concupiscentie ⁊ plantare myrtum temperātie. Esa.lv. Pro vrtica crescit myrtus. Urtica autē vocata est eo q̄ tactu adurit: ⁊ est ignee nature ⁊ prurginem generat: ⁊ ideo concupiscentiam carnalem designat. Myrtus secundum Isido. dicitur amari ex eo q̄ in terris maritimis nascitur. ⁊ est nature tempatissime

& significat cōtinentiam. Tunc igitur proficiet crescit myrtus: quādo in carne qua habitabat puritas concupiscentie: oritur nitor pudicitie. Debemus etiam eradicare spinas pungentium solicitudinum & facere cor nouum. Piere.iiij. Nouate vobis nouale: & nolite serere super spinas. Debemus edificare circa sensus corporis sepem custodie. Eccli.xxviij. Sepi aures tuas spinis. &c. Eccl.x.q dissipat sepē mordebit eum coluber.s.infernalis. ¶ Tertio videndum est quid sit triticum: quia filij regni. Triticum exterius habet rubotem: interius candorem. Panis enim de tritico mille cibis admixtus mille saporum erit receptiuus: sic & serui dei exterius ad proximum habēt charitatem, interius in corde habent puritatem. Considerādo etiā infinita opera & beneficia dei: infinitum inde hauriunt saporem. Canti.v. Dilectus meus candidus & rubicundus: electus ex milibus. Candidus propter puritatem: rubicundus propter charitatem: electus ex milibus propter tam multiplicem saporem. ¶ Quarto videndum est que sint zizania quia filij nequā. zizania enim tria habent.s.vim acutā, vētosam, & venenosam. In quantū habēt vim acutam significant auaritiā: auari em sunt valde acuti ad decipiēdū. ps. Sicut nouacula acuta. &c. Sicut em nouacula acuta ducta per caput cito & totaliter radit: sic auarus simplices cito & totaliter spoliat et decipit. In quantū aūt zizania habēt vim ventosam, significant superbiā. Prouerbio.x. Qui nititur mendacijs hic pascit vētos: id est sequitur aues volantes. Superbus em nititur mēdacijs adulationū & sequitur ventos fumū, ambitionū. Uentus em dicitur q violētus venit: & tamē subito desinit. Sic ambitiones sepe in magnitudine veniāt: & cito deficiūt. Talis etiā sequitur aues volātes suos desideriorū. Auis em sm Ysido. dicitur ab a quod est sine, & via: qr non hz certā viā: sz per aera vagādo discurrit. sic & superbi p varia desideria discurrunt et nihil stabile in mente hñt. In quantū autem zizania habent vim venenosam, significāt luxuriā. Deutero.xxxij. Uenenū aspidū insanabile. Aspis em dicit ab aspergēdo: quia venenū spargit: & significat diabolū qui supervenenū spargit luxurie: qđ est insanabile. Aspis autē ne audiat incantatoris vocē vnā autē in terram figit: aliā cā cauda claudit. Hec est dulcis causa quare sepe luxuriosi nō sanentur. Una est qr habent copiam diuitiarū terrenarum q sunt materie luxurie: & hoc est aurē cordis & terrā figere. Alia quia promittunt sibi longā vitā: & hoc est caudā aure ponere. ¶ Quinto videndū est quis sint hoies dormiētes: qr pastores negligētes. Tria aūt sunt gña homiū quib⁹ periculosū est dormire. s. pastores gregis, gubernatores nauis, sanitores obsessi vbis periculosū igit est alicui dormire. Prio qr sunt dñici gregis pastores. vñ dicebat Jacob qui fuerat pastor. Gen.xxxj. Fugiebat somn⁹ ab oculis meis. In.ij. pastores erāt in regiōe eadem vigilātes. &c. Secūdo quia sunt nauis ecclie gubernatores prouer.xxij. Eris sicut dormiens in medio maris &c. Tertio qr sunt vbis ecclesie sanitores. Ecclesia em est modo obsessa a demōib⁹ & tirānis: & ideo periculosū esset si isti sanitores dormirent. vñ primus sanitor reprehenditur. Mat.xiij. Simon dormis &c. hoc significatū est. ij. Reg. iij. vbi dicitur q oftiaria purgās triticum ob dormiuit: & sic interfectus est isbosseth. ¶ Sexto videndū est qs sit inimic⁹ hō: qr diabol⁹. sm em Grego. Inter malos & caput eoz tanta est vnitas & proximitas q alī qñ mēbra appellant nomie capitis. Johā. vj. Unus ex vobis diabolus est. Aliquādo caput nomine membroz: sicut hic vbi diabolus vocatus est homo. Similiter inter bonos & xp̄m caput (sm Aguſt.) tanta est vnitas q aliquādo membra vocantur nomine capitis. ps. Nolite tagere Christos meos &c. Aliquando caput assumit personam membroz. Actu.ix. Saule quid me psequeris &c. ¶ Septimo videndū est quid sit messis: quia consummatio seculi. Sancti enim viri modo seminant cū labore: q labor est tantus q aliquādo fletum induxit. ps. Euntes ibant & flebāt. &c. Expectātem cum patientia & timore. De patientia dicitur Jacobi.v. Ecce agricola expectat precios fructum terre &c. Sunt in timore: quia multa pericula seminibus immittunt. Johel.j. Residuum eruce comedit locusta: et residuum locuste comedit bruc⁹.

ꝛc. Metunt vero cum gaudio et exultatione. Psal. Qui seminant in lachrymis. ꝛc. Mali autem metēt in dolore. Job.iiij. Uidi eos qui operantur iniquitatem: ꝛ semināt dolores ꝛ metūt eos ꝛc. ¶ Octauo videndū est q̄ sint messores: quia angeli. ad quos tria spectabunt sicut ex presenti euāgel. colligit. s. messio, collectio, ꝛ ligatio. Messio erit in separatione malorum a bonis transitorijs: q̄ ſm Aug. cū tāto amore dilexerunt ꝙ membra sua ea fecerunt: et ideo sicut dolet homo in membri abscisione: sic dolebunt in eorū separatione. Collectio erit in segregatiōe reproborū a bonis. Mat. xiij. Exibūt angeli ꝛ separabūt malos de medio iustorū ꝛc. Alligatio erit in associatione reproborum cū reprobis. Grego. Sicut in domo patris mansiones multe sunt pro diuersitate virtutis: sic dānatos diuerso supplicio gehenne ignis subijcit disparitas criminis.

¶ Sermo.ij.

Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo ꝛ cet. Ager iste sunt corda fideliū que sunt ager archeldemach, hoc est ager sanguinis ex eo ꝙ christus eorū animas suo sanguinne comparauit. In isto agro diabolꝰ sepe semina mala spargit. Non enim tentet malos sed bonos: quia ſm Grego. illos pulsare negligit, quos quiete iure possidere sentit. Bonos autem (sicut aliquando dicit idem Gregorius) assidua tentatione impugnat vt saltem tedio vincat. Serui igitur patrisfamilias sunt sancti prelati et doctores scientes agrum istum tamchare a Christo emptum ꝛ tam bene seminatum: ꝛ tamen videntes in eo semen contrarium, querunt ꝛ dicunt. Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? ꝛc. Ubi tria tanguntur. Primo tangitur proposita questio cū dicitur. Domine nonne bonnm semen ꝛc. Secundo proposite questionis admiratio cuz dicitur. Unde ergo habet zizania? Tertio ipsius questionis ꝛ admirationis determinatio cū dicitur. Inimicus homo hoc fecit. ¶ Circa primum notandum ꝙ ager dei sicut Chrysost. exponit est mundus: id est serui dei qui sunt de mūdo quātum ad habitationem. iuxta illud Johā. xvij. Et hi in mundo sunt ꝛ tamen sunt in celo quantū ad conuersationē. iuxta illud Phil. iij. Nostra cōuersatio i celis est. iste est ille ager de quo dr Josue. xv. quez axa suasa est a viro vt peteret a patre suo agrum ꝛ dixit. Terram australem ꝛ arentem dedisti mihi: iunge ꝛ irriguam. Dedit q̄ ei irriguū superius ꝛ inferius. Ista sunt illa tria: scilicet corpus, anima, ꝛ spiritꝰ: que ponit aplus dicēs. j. Thessal. v. ipse autem deus pacis sanctificet nos per oia vt integer. ꝛc. Ista aūt tria a dño cū suspirijs petere debemus. Illi habēt terrā australē ꝛ arētem qui habent corpus aridū i. ab omni carnali cōcupiscētia exiccatuz. Gen. j. Congregent aque. i. carnales cōcupiscētie. in locū vnū: id est in matrimonio. Et in virginibus ꝛ in continentibus appareat arida. i. caro ab oi libidine exiccata. Illi habent irriguum inferius quoꝝ anima sepe pro nimia tribulatione afflicta emittit lachrymas doloris. Johannis xvj. Amen amē dico vobis quia plorabitis ꝛ flebitis ꝛc. Illi habēt irriguum superius quorum spiritus pre desiderio celestiū sepe emittit lachrymas deuotionis. Psal. Fuerūt mihi lachryme mee. ꝛc. Talis igit ager sic aridus in corpore, sic irriguus inferius in anima, sic irriguus superius in spiritu. aptus est ad producenduz liliū, rosam, ꝛ violam. Nā in corpe arido. i. mortificato crescit liliū castitatis ꝛ pudicitie. Est autē preciosior talis ariditas q̄ coniugalis fecunditas: Esa. lvj. Non dicat eunuchus. Ego lignū aridū. Nomen sempiternū dabo eis. Illud nomen sempiternū, est illud de quo dicit Sap. quarto. O q̄ pulchra est casta generatio cum claritate. ꝛc. In aia irrigua ꝑ amaritudinem nascitur rosa patientie: quia sicut dicit Gregorius. Abel ager esse non valet quē cain malitia non exercet. Augusti. Omnis malus aut ideo viuit vt corrigatur, aut iō vt per ipsum boni exerceantur. In spiritu irriguo per deuotionem nascitur viola cōtemplationis superne. Esa. xxvj. Spiritꝰ meus in precordijs meis. ꝛc. ¶ Secundo ponitur proposite questionis admiratio cum dicitur. Unde ergo habet zizania?

Ad istam questionē potest rñderi ꝙ ꝑter causam quā ponit dñs dicēs. Inimicꝰ hō hoc fecit. sunt alie tres cause ex quibꝰ zizania oriuntur. Primo ex cultorum negligētia quādo agrū purgare negligūt. Cū tritico eñi consueuerunt crescere zizania: sicut dicitur hic. Palee, q̄ tñ non sunt recōdende cū tritico. Hiere. xxiij. Quid pales ad triticum dicit dñs. Et spine. Mat. viij. Simul exorte spine suffocauerunt illud. Hec autem inter se ita differunt: quia zizania non sunt de semine tritici: in herba tamen assimilantur tritico: palee vero sunt de semine tritici: in fructu tamen tritico non assimilantur: spine autem non sunt de semine tritici nec in aliquo assimilantur: sed nocent. Semen tritici est fides dei ex qua oīa bona opera nostra nascunt̄. Heretici sunt zizania, qr nō nascūtur ex semine tritici. i. ex fide dei. Assimilantur tñ tritico i. catholicis. in herba. i. in cōuersatione simulata. Mat. vij. Attendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos ꝛc. ista talia zizania sunt comburenda sicut dicitur hic. Palee vero sunt falsi christiani, qui licet nascātur ex semine tritici. i. ex fide dei, nō tamen habent fructū boni operis. ꝛ quāuis palee prosint tritico: tamen non reconduntur in horreo cum tritico. Sic etiā tales quanuis prosint bonis: tamē quia nō sunt boni, i igne eterno cremabunt̄. Mat. tertio. Paleas autē comburet igni. ꝛc. Isti sunt similes illis de quibus dicitur Iudicū duodecimo. ꝙ non poterant dicere seboleth quod iterpretatur spica: sz chebolet quod interpretatur palea. Spine vero sunt hoīes spij qui nec fidē vidētur habere nec opera. ꝛ insuper bonos ꝑsequūtur: aut in personis vt tyranni, aut in rebꝰ v vsurarij, aut in vita per malū exēplū: sicut mali prelati. Tales etiam spine comburentur. Esa. xxxiij. Spine congregate igni comburētur. Secundo nascuntur zizania ex aeris corruptela: ꝛ signant malorum societatem que bonos corrumpit. Et vbiq̄ est periculosa et damnosa: scilicet in celo, in mundo, ꝛ in inferno. Nam in celo mala societas luciferi fecit alijs cōsocijs perdere regnuz celi. Apocalyp. xij. Cauda draconis trahebat tertiam partez stellarum celi, ꝛ misit eas in terrā. Una pars angelorum fuit illorum qui deo assistunt. Alia illorum qui deo ministrant. Tertia illorum qui deo noluerunt assistere nec ministrare. et istam partē traxit. Secūdo dānosa est in inferno. Naz societas demonū dānatis fecit horrorem. Iob. xx. Uadēt ꝛ venient super eum horribiles. Societas propinquorum facit eis dolorem. ideo diues nolebat vt fratres sui ad infernū descenderent: ne ei dolorē augerent̄. Societas autem omnium ꝛ singulorum facit eis stuporem. Esa. xiij Unusquisq̄ ad ꝓximū suum stupebit ꝛc. Tertio est nociua in mūdo. Mali eñi sunt immūdi: ꝛ ideo alios inquināt. Eccl̄. xiij. Qui tetigerit picem inq̄nabit̄ ab ea. sunt tenebrosi: ideo alios obscurant. j. Coꝝ. vj. Que societas lucis ad tenebras, sunt corrupti: ideo alios corrūpunt ꝛ vitiant. j. Coꝝ. xv. Corrumpunt bonos mores colloquia mala. Tertio nascūtur zizania ex terre malitia, quia procedit ex terra aliquando humor venenosus: aliquādo grossus: aliquādo subtilis: aliqñ subtilissimus atq̄ purissimus. Quedam igitur semina nascuntur ex humore venenato sicut zizania. isti sunt iuxuriosi. Unde dicitur de veneno ꝑ quod luxuria designatur. Prouerb. xxiij. Quasi regulus venena diffundet. venenum dicitur a vena: qr per venas vsq̄ ad cor discurrit. Uene aūt anime sunt q̄nq̄ sensus corporis. Una est visus in quo tunc venenū ponitur quādo ex impudico aspectu concupiscētia generatur. Alia vena est auditus qui tūc venenum haurit quando colloquiū mulieris ipsum inficit. Et sic per tales venas istud venenum ad cor vadit ꝛ ipsum extinguit. Alia generantur ex humore grosso sicut myrica. Isti sunt superbi qui nascuntur ex humore grosso. i. ex spiritu inflante. de q̄bus dicit apostolꝰ Col̄. ij. Inflatus sensu carnis sue. Augu. O pellis inflata quo tēdis? O sanies fetida q̄d inflaris? Sz ista pellis inflata in morte detumescet ꝛ disrūpetur. Sap̄. iiij. Disrūpet eos iflatos sine voce. Alia generant̄ ex humore subtili sicut miliū: quod licet sit vile tamen est subtile ac tenue. Isti sunt auari q̄ sunt valde subtiles ad decipiendū simplices. Hiere. iiij. sapientes sunt vt faciāt mala: bene autem facere nesciunt. Tales tam subtiles

in morte stulti apparebūt. Esa.xix. Cōfundentur plectētes ⁊ terentes subtilia. Alia generan.ur ex humore subtilissimo ⁊ purissimo sicut triticum. Isti sunt sancti viri qui a mundo suscipiunt subtilissimum humorem.i.purissimum amorē.amātes mūdum non ad superfluitatē:sed ad necessitatem.j.Timo.vj.Habentes alimenta ⁊ quib⁹ tegamur ⁊c. ¶ Tertio ponit q̄stiōis ⁊ admirationis determinatio. cum dicitur. Inimicus homo hoc fecit. Ubicunq; deus seminat diabol⁹ zizania superseminare procurat. Nam seminauit deus in agro supremo.i.in celo naturā angelicā mox ibi lucifer superseminauit superbiā. Seminauit de⁹ in agro medio.i.in terresti paradiso naturā hūanā:mox ibi diabol⁹ superseminauit inobedientiam Seminauit deus in agro infimo.i.in mundo pacē ⁊ fraternam charitatem mox:ibi diabol⁹ supseminauit inuidiam ⁊ malam voluntatem sicut patet in cain ⁊ abel. Seminat deus quotidie in agro interiori.i.in mente bona proposita:⁊ diabolus superseminat carnalia desideria. Seminat deus in agro exteriori.i.in corpore mūditiā ⁊ puritatem:superseminat diabolus immūditiam ⁊ carnalitatem.⁊ ideo bene dicitur de eo. Prouerb.vj. Homo apostata vir inutilis graditur opere peruerso:⁊ in omni tempore iurgia seminat. Diabol⁹ homo dicitur quia hominem dicit sicut ab Africa dicitur scipio africanus: quia deuicit africaz. Et est apostata qr a deo apostatauit. Et est inutilis imo valde nociuus. Et graditur ore peruerso quia mendax est ⁊ pater eius.

¶ Sermo.iij.

Colligite primum zizania ⁊ alligate ea in fasciculos ad comburendum ⁊c. Noluit domin⁹ vt zizania ante messem eradicarentur quod de quadruplici eradicatione intelligendum est. Aut de eradicatione vniuersali ⁊ omnimoda que fienda est tempore messis.i.in fine seculi. ideo dicitur. Sinite vtraq; crescere vsq; ad messem. Aut de eradicatione precipitata ⁊ dubia:vt quādo non est certum de aliquo ꝙ sit zizania q̄uis aliquib⁹ signis appareat. Unde dicit glo.ibidem hoc videtur contrariū verbo apostoli.q̄ ait:auferte malū ex vobis. Sed sicut lolium ⁊ triticum q̄diu in herba sunt parum distāt.ita monet dominus ne de ambiguo iudicemus. Aut de eradicatione periculosa:vt quando nō possunt eradicari zizania sine periculo tritici. Iō dicit dn̄s. Ne forte ⁊c. Aut de eradicatione libidinosa.vt qn̄ ex libidine vindicte vel motu impatientie vellet quis malos auferre:quia tunc patientia est seruanda. Ja.v.patientes estote fratres mei. Quāuis igitur zizania simul cum tritico crescāt in agro:non tamen cum illo simul reconduntur in horreo.sed triticum in horreo reconditur:⁊ zizania igni comburuntur. In verbis igitur premissis duo ponuntur scz pena reproborum:⁊ gloria beatoꝝ. Pena reproborū ponit cū dr. Colligite primū zizania.⁊c. Gloria beatorū cū dr. Triticum autē colligite:⁊c. Circa impiorum aūt penā dn̄s tria ponit.s.separationez a bonis:ordinationez in supplicijs:⁊ diuersitatē in penis. ¶ Separatio a bonis tangit cū dr. Colligite id est tollite ⁊ auferte eos de medio.ne cū sanctis societatē habeant ⁊ ne videant faciem dei. Utrūq; autem est magna pena.s.amittere dei visionē ⁊ societatē angelicā ⁊ sanctorū:in quibus cōstat tota beatitudo ipsoruz sanctorum. Dicit autē Aug. super Gen̄.ad lr̄am ꝙ sancti habebūt triplicem visionem. scz corporalē:qua videbūt xp̄i hūanitatē et sanctos in corporibus glorificatis:⁊ celum nouū ⁊ terrā nouā. Spūalē:qua videbūt angelos ⁊ aīas beatorū. Et itellectualem:qua videbūt ip̄m deū. Dānati autem isti triplici visione carebūt. Loco tamē ei⁹ habebūt visionē corporalē:qua videbūt corpora dānatorū denigrata:torrida ⁊ et cōbusta.⁊ talis visio faciet in eis magnuz stuporē. Uisionē qnodā mō spūalē habebūt:qua videbūt horribiles ⁊ teterrimos demones,⁊ talis visio faciet i eis magnā ⁊ horribilē iracūdiam ⁊ furorem. Uisionē vt ita dicā intellectualē:qua videbūt luciferuz qui est quasi deus ⁊ dn̄s infernalis. ⁊ talis etiam visio faciet in eis magnū et horribilē dentium stridorem. Uidēdo em̄ tam horibilē atq; terribilē dn̄m stridebūt

dēnd⁹ pre panore. ꝑ ꝑ petōr videbit tria
s. ꝑdicta: z ex hoc irascēt. ecce quant⁹ fu
ror. Dentib⁹ suis fremet. ecce quātus stri
dor dentium. Et tabescet. ecce quāt⁹ fus
por. ¶ Scōo dānati habebūt ordinatio-
nēm in supplicijs: qō notat cū dr. Alligate
eas in fasciculos. Greg. in moralibus. Si
nulli⁹ in supplicijs ordo seruād⁹ est. cur
cōburēda zizania in fasciculos liganture
Sed nimirū fasciculos ad' cōburēdū li-
gare est hos ꝙ eterno igni tradendi sunt
pares paribꝰ sociare: vt quos similis cul
pa inānat, par ēt pena cōstringat. Et sic
videtur ꝙ in inferno erit ordo. Sed cōtra
hoc videt qō dr Job. x. Ubi nullus ordo sz
sempiternꝰ horror inhabitat. Sed dicen
dū ꝙ est ibi ordo: z nō est ibi ordo. Est cū
triplex ordo. Primꝰ diuine iustitie. Augu.
Peccatores ꝑ supplicijs ordinātur: vt nū
qꝫ sit dedecus culpe sine decore iustitie. et
hoc ostēdit Aug. triplici exēplo. Pulchre
enī relucet gemma in annulo incarcerata.
Pulchre latro apparet i furca. Sic diuina
iustitia pulchre lucet in carcere Iferna
li. Pulchre ꝑ peccatorꝫ ꝙ est latro anime suc,
stat in patibulo diaboli. Pulchre itidem
peccatorꝫ qui est seruus diaboli, manet in
cloaca gehēnali. Scōo est ibi ordo supplī
ciorum [illegible] omnes equaliter puniuntur.
i. iuxta mensuram peccati datur mensura
supplicij. Deut. xxv. Pro mēsura peccati
erit et plagarum modus. Tertius est ibi
ordo peccātiaz: qz illi qui fuerunt similes
in culpa, sociabuntur in pena. zacha. xij.
Planget terra. s. infernalis familie: et fa
milie seorsum Nam seorsuz plāctū facient
familia superborū. seorsum familia luxu
riosorū. seorsum familia auarorꝫ. Dicit ēt
ibi nō esse ordo ꝥrū ad tria. primo qz ele
menta z cetere creature ibi nō seruant di
stinctionem suā: sz ola sunt cōmixta ꝫ cō
fusa. ꝑs. Ignis sulphur z spūs procellaruz
pars calicis eorum. Ideo infernus vocat
chaos. Luc. xvj. Scōo qz dānati non ser
uant ibi locum suū: res enī dr inordinata
qñ frequēter mutat locum. De damnatis
aūt dr Job. xxiiij. Ad nimiū calorem trāsī
bunt ab aquis niuium. Tertio qz ibi ele
menta nō seruant proprietates suas. Nā
proprietas ignis est glacie z nimē resolue
re. Tunc aūt non resoluet. Sap. xvj. Nix
z glacies sustinebāt virtutē ignis z nō ta
bescebāt. Proprietas aq̄ est ignē extingue
re. Tūc aūt nō extinguet. Sap. xix. Ignis i
aq̄ valebat supra ꝓtutē suā: z aq̄ extingue
re nature oblitus erat. Proprietas aeris
est lumē recipere. Tūc aūt nullo modo re
cipiet. Eiusdem. xvij. Nec siderum limpi
dissime flamme illuminare poterant illā
noctē horrēdā. Proprietas terre est infis
mum locū tenere. Tūc aūt pctōr habebit
terram sursum z deorsuma dextris z sini
stris. Infernus enī creditur esse in centro
terre: vbi vndiqꝫ terra vallat⁹ erit pecca
tor. Job. xx. Reuelabunt celi iniquitatem
eius. ꝛc. Tunc terra aduersus peccatorē
consurget quia ne vnc̄ eua datum custo
diet. ¶ Tertio dānati habebūt diuersitas
tem in penis: qz nō equaliter sed per fasci
culos punient. In inferno enī est calix ire
dei plen⁹. Apoc. xvj. Babylō magna ve
nit in memoriam ante deū dare illi calicē
ire indignatiōis ei⁹. Et est ibi flum⁹ ignē
Dan. vij. Fluuius igneus rapiduſqꝫ egre
diens a facie eius. In calice igitur ire dei
quidam bibunt tm in superficie: qui. s. non
sic graniter peccauerunt. Alij vsqꝫ ad me
dium: qui grauiꝰ delinquerūt. Alij vsqꝫ ad
pfundum z vsqꝫ ad feces: qui. s. fuerūt ꝑ
fundati i fecib⁹ peccatorū. Esa. lj. Usqꝫ ad
fundum calicis soporis bibisti ꝛc. Est etiā
flumine igne⁹ i quo nō oēs equaliꝫ puniū
tur. Quod significatum est Ezechie. xlvij.
vbi dicitur. Mēsus est mille cubitos z tra
duxit me per aquā vsqꝫ ad talos. Rursus
mensus est mille: z traduxit me per aquā
vsqꝫ ad genua. Rursus mensus est mille z
traduxit me p aquā vsqꝫ ad renes. Et men
sus est mille per torrentem quem non po
tui pertransire: quoniā intumuerūt aque
profundi torrentis qui non potuit trans
nabdari. Ecce prophet⁹ in isto fluuio quā
druplicem mensurationem alicubi attin
git vsqꝫ ad talos: alicubi vsqꝫ ad genua:
alicubi vsqꝫ ad renes: alicubi vsqꝫ ad ca
put z sup caput In talis aūt est principiū z
inchoatio: i genibus deābulatio: i renib⁹
carnalis delectatio. i. pfunditate submers
sio. Sunt igitur quidā ꝙ de nouo peccare
ceperūt z sine pnia decesserant. illi ponē
tur in isto fluuio vsqꝫ ad talos. Alij sunt ꝙ
de malo in peius ambulauerunt z profe

cerunt.isti ponentur vsq; ad genua. Alij sunt qui preter peccata spūalia vt est sup bia ⁊ inuidia:⁊ etiā p̄ter pctā tpalia:vt est vsura.addiderūt peccata carnalia.isti po nētur vsq; ad renes.Alij sunt q̄ in oia pec cata per longam consuetudinē se immer serunt.isti ponētur in profundo habētes istuz fluuium vsq; ad caput ⁊ super caput. Quia em̄ pctā super capita eorū ascēde rūt.iuxta illud p̄s. Iniquitates mee sup gresse sunt ⁊c. Iustum est vt etiam pena su per eorum caput ascendat. ¶ Secūdo ponitur gloria beatorum cum dicitur. Triti cum autem congregate in horreum meū. ¶ Notandum autem ꝙ triticū dei tripli citer pōt considerari. Primo prout est in agro ⁊ significat electos qui dei seruāt p̄ cepta. Triticum em̄ in agro fructū facit: aliud tricesimum:aliud sexagesimū: aliud centesimum.vt habetur.Mar.iij. Tūc au tem tales fructū tricesimum generant qn̄ cum fide trinitatis decem p̄cepta dei ob seruant. Tunc faciunt fructū saxagesimū quando seruant dei precepta ⁊ sex miseri cordie dei opera. Tunc faciunt fructū cē tessimum qn̄ oia ista faciunt non ꝓ laude mundi:sed pro gloria dei. Centesimꝰ, em̄ numerus prius de sinistra trāsit ad dexte ram. Secūdo consideratur triticum ꝓut est in area:⁊ signat viros perfectos q̄ dei seruant,cōsilia area em̄ religionē signat. Triticum autem in area a tribus purgat scz a paleis:ab aristis:⁊ commixtiōe pul ueris. Multi sunt religiosi qui habēt cum secularibus nimiam societatem,⁊ hoc est triticum esse cum paleis:ideo sunt purgā di. Hiere.xxiij. Quid paleis ad triticū di cit dominus. Alij habent nimiam morum leuitatem,et hoc est triticum esse cum ari stis que sunt leues ⁊ aride: quia tales in moribus habent leuitatem:⁊ in effectioni bus ariditatem,ideo sunt purgādi. Luce iij. Cuius ventilabrū in manu eius:⁊ pur gabit aream suam ⁊c. Alij habent nimiaz terrenorum cupiditatem:⁊ hoc est triticū esse cū puluere:⁊ ideo purgādi sūt.alias diabolus eos cribat.i.rotat ⁊ currere fa cit de cupiditate in cupiditatem. Lu.xxij. Ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticum. Cribrum em̄ a currendo no men accepit:eo qd̄ triticum currat ꝑ ip̄m. Tertio consideratur triticum prout est in horreo:⁊ significat sanctos qui sunt i glo ria:vbi sunt insimul coniuncti ⁊ a ventis tentationum et tempestatibꝰ persecutio num securi. Tria aūt sunt necessaria vite humane scz triticum:vinum:et oleū. Ista tria dabuntur sanctis in gloria.p̄s. A fru ctu frumenti vini ⁊ olei multiplicati sunt. Frumētum habet reficere:oleum delecta re:vinum iocundare. Sancti igitur reficiē tur in visione humanitatis:delectabūtur in contemplatione diuinitatis:⁊ iocunda buntur in p̄ntia tam beate societatis.

¶ Dnica in septuagesima. Sermo.j.

Simile est re gnū celorū homini patrifa milias q̄ exijt p̄mo mane cō ducere operarios in vineaz suam ⁊c. Mat.xx. Dominus noster sepe ad turbas in parabolis loque batur vt boni ⁊ humiles intelligerēt:ma li autem ⁊ superbi intelligere nō possent. Ad intelligentiam autem istius parabole plura per ordinem sunt videnda. ¶ Pri mo que sit ista vinea. Et dicendū est ꝙ vi nea signat ecclesiam : siue vniuersitatem fidelium. Esaie.v. Uinea domini sabaoth dominus israel est. Ista aūt vinea tot pal mites ꝓtulit quot sanctos habuit. Distin guit aūt dn̄s tria genera palmitū:vt ha bet. Jo.xv. Quidā em̄ sunt viti i.xp̄o ad herentes per fidem:sed non ferentes fru ctū ꝑ operationē.de quibꝰ dicit Oēm pal mitem in me.s.manentē per fidē:nō feren tē fructū per operationē.tollet eū.s.pater meꝰ de cōsortio beatorū:⁊ ponet eū in cō sortio dānatorū. De talibus dr̄ Sap̄.iiij. Adulterine plātatiōes nō dabūt radices altas. Uocātur aūt adulterine plātatiōes palmites ad radicē vitis crescētes:q̄ sunt infructuosi ⁊ innaturales. Scd̄i palmites sunt qui nec viti adherēt ꝑ fidē nec fructi ficāt per operationē.de quibꝰ subdit. Si q̄s in me nō māserit mittet foras sicut pal mes:⁊ colligēt eū.s.angeli:⁊ lignē mittēt ⁊ ardet. Isti sunt heretici et schismatici q̄ ab ecclesia sunt precessi. Tā primi palmi tes scz infructuosi:q̄ secūdi scz precisi ad nihil sunt apti nisi ad ignem. Ezechiel. de cimo quinto. Fili hois quid fiet de ligno

vtilis ex omnibus lignis meop? Nunquid tollatur de ea lignum vt fiat opus: aut fabucinar ex ea paxillus vt depẽdeat ex eo quodcũq; vas? Ecce igni datũ est in escã. In talibus cñ hominibus non est lignum alicuius virtutis per quod fieri posset ali quod opus meritorium: nec paxillus id est vita eminens ad quam vasa subditorum possint pendere per exemplum. Et ideo ex quo sibi non sunt vtiles per opera meritoria: nec alijs per exempla: non sunt apti nisi ad incendia. Tertij palmites sũt qui viti semper adherent ⁊ fructũ faciũt. De quibus dicit. Qui manet in me ⁊ ego in eo: hic fert fructum multum. Tales eñ multum fructificãt. Tum quia a patre qui est agricola purgantur. ibidem. Omnem qui fert fructum purgabit eum. s. pater meus: vt fructum plus afferat. Tum quia filio ꝺ est vitis vera humor infundit. Hier. xvij. Erit tanq̃ lignum quod transplantatur sup aquas qõ ad humorem mittit radices. Tum quia a spiritu sancto qui est solaris radius vue maturantur et excoquũtur. Cãticorum. j. Vobis etc. pulcre eius meus ꝛc. Ad literam enim dicitur ꝙ sol radio recto locum illum engaddi respicit: ⁊ ideo vuas exquoquit ⁊ preciosũ vinum facit. ¶ Scõo videndum est quis sit iste pater familias. Et dicendum est ꝙ deus trinitas qui habet tria palatia in ꝺ bus habet tres familias. Primum est celum vb. est familia hierusalem. Filij tui sicut novelle. Scõm est mundus vbi est familia militantium. Job. vij. Militia est vita hois super terram. Tertium est infernus vbi est familia incarceratorum. Esai. xxiij. Congregabuntur in congregatione vnius fasciis in lacum: ⁊ claudentur ibi in carcere. Vel potest dici q̃ iste tres familie sunt tres status saluandorũ. s. coniugati: cõtinẽtes: ⁊ virgines. Qui nõ est in aliquo istorũ triũ statuũ nõ est de familia dei: sed diaboli. ¶ Tertio videndũ est ꝺ sunt isti operarij. Et dicendum est ꝙ sunt fideles. Horum tñ tria sunt genera de quibus dicit Apostolus. Utinã frigidus esses aut calidus: sed quia tepidus es. ꝛc. Quidã eñ operãtur fideliter ⁊ feruenter: isti sunt calidi boni operarij. ponit autem Chrysostomus super Matheum tria signa per que boni operarij discernuntur a malis. Primum est: qz bonus operarius primo aspicit opus ⁊ post eius cibum: malus autem primo habet oculum ad cibum q̃ ad opus iniunctum. Sic ⁊ serui dei in operibus suis primo intendũt dei gloriam ⁊ postmodũ vtilitatẽ suã, malus autem econuerso. Scõm est qz bonus operarius diem expendit circa opus iniunctum modicum autem tẽporis circa cibum. Malus aũt parum vult operari: ⁊ tota die comedere ⁊ mebriari. Sic ⁊ serui dei totũ tẽpus debent expẽdere circa spiritualia, procuranda: modicum aũt circa temporalia acquirẽda? mali autem econuerso faciunt. Tertium est qz bonus operarius si forte opus non potest perficere: erubescit merce dem petere vel coram dño apparere: malus autem siue perficiat siue non impudenter se ingerit et mercedem petit. Sic etiam serui dei. si forte aliqua carnis fragilitate impediti aliquod opus dei non faciunt, apparere coram deo in oratiõnibus erubescunt: nec pro illo opere mercedem a deo sperare presumunt. mali aũt etiã si nihil boni faciũt: audacter se ingerunt. ⁊ de dei patientia ⁊ longanimitate nimis presumunt. Illi operantur nequiter. Isti sunt frigidi ⁊ mali operarij de quib? sic dicit Aug. super ps. Dicit homo miser nolo me continere a malo: ⁊ volo videre dies bonos. Si operarius tuus tibi diceret. En vasto istam vineam. Adduxisti me ad visneam vt vastem eã ⁊ putem et cõcidã olia ligna vtilia: vt non qõ colligas habeas: ⁊ cũ fecero istud redditurus es mihi laborem meum. Nonne insanũ illum diceres ⁊ de domo tua illum expelleres anteq̃ ad falcem manũ mitteret? Tales sunt homines qui volũt ⁊ mala facere: ⁊ dies bonos videre. Illi sunt ꝺ operantur negligenter. Isti sunt tepidi operarij qui sepe sunt pejores q̃ frigidi. Aqua eñ calida qñ cõgelat q̃ frigida ex eo ꝙ frig? maiorẽ resistẽtiã ibi inuenit: ⁊ tõ virtutem suam ibi fortius imprimit. Similiter ⁊ ferrum durum ⁊ frigidum propter eandam causam fortius ignitur, q̃ stipula. Eodem modo qñ boni efficiuntur mali: peiores sunt ceteris qz diabolus in eis fortius imprimit suam malitiam propter maiorem quam ibi inuenit resistentiam. Mali autem quando

conuertuntur feruentiores sunt tepidis: qr deus fortiꝰ in eis suā imprimit gratiā. Ideo dicitur. Eccle.xlij. Melior est iniquitas viri q̄ bene faciens mulier, quia quādo conuertitur vir iniquus, feruētius operatur q̄ mollis ⁊ tepidꝰ. ¶ Quarto vidēdum est: que sunt iste hore. Et dicendū ꝙ si vinea accipiat allegorice pro ecclesia: tūc ſm Greg. mane fuit ab adam vsq̄ ad noe. Tertia a noe vsq̄ ad abrahā. Sexta ab abrahā vsq̄ ad moysen. Nona a moyse vsq̄ ad aduētum dñi. Undecima ab aduentu dñi vsq̄ ad finem mundi. Si vero vinea accipiat moraliter pro anima: tūc ſm Grego. mane est intelligēda pueritia q̄ parū clarescit, sicut lux matutina. Tertia est intelligenda adolescentia: q̄ proficit in calore etatis ⁊ splendore cognitionis. Sexta est intelligēda iuuētus q̄ plene calet ⁊ lucet sicut sol in meridie. Nona est intelligēda senectꝰ, propter experiētiam multam quā inuenit seniū, que incipit decrescere in calore et cognitiōe. Undecima est intelligēda etas ꝺcrepitorū que iuxta occasum est. Qr igitur deus ad bonā vitā alios in pueritia: alios in adolescētia alios in iuuētute: alios i decrepita etate ꝑducit, ideo diuersis horis oparij in vineā vocantur. ¶ Quintū vidēdū est q̄s sit iste denarius. Et dicēdū ꝙ scdm Remigiū. Iste vnus denariꝰ q̄ oībus datur: signat vnam beatā vitā q̄ ab oībꝰ ꝑcipietur in qua nō viuet vnus alio minꝰ vel prolixius: et tñ ibi erunt multe diuersitates meritoꝝ. Dr aūt denarius quadruplici rōne. Primo ratiōe nois. Denariꝰ ei ꝺr a decē ꝙ oli decē vsuales valebat. Et ideo vita illa btā denariꝰ ꝺr: qr ꝑ obseruatiōe decalogi dat. Mat.xix. Si vis ad vitā igredi serua mādata. Scdo ratione imaginis. Imago em̄ dei in btis imprimet ꝑ assimilationem ad deū: ⁊ trāsformationem in ipm.ij. Cor.iij. Nos aūt reuelata facie gloriā dñi speculātes: in eādē imaginē trāformamur ⁊c. Tertio ratione scripture qr ibi erit plena sciētia ⁊ cognitio veritatis.j.Coꝝ.j. Nūc cognosco ex parte: tūc aūt cognoscā sicut et cognitus sum. Quarto ratione figure spherice: qr ibi erit plena possessio eternitatis. Jo.x. Ego vitā eternā do eis. ¶ Sexto videndum est q̄s sit iste procurator. Et dicēdū ꝙ est xp̄s inquātū homo. Nā inq̄tum deus est, paterfamilias istiꝰ vinee est cū patre. Est igitur procurator: quia sicut dicit Glos. interlinearis. Pater oīa dedit sibi in manus. Oīa scz celestia terrestria ⁊ infernalia. Nā celestibus procurat iustam remunerationē. Mat.xxv. Uenite bñdicti patrꝫ mei ⁊c. Terrestribꝰ ꝓcurat paternā ꝓpitiationē.j.Joh.ij. Aduocatū habemꝰ apud patrē Jesum xp̄m iustū ⁊ ipse est ꝓpitiatio ⁊c. Infernalibus procurat eternā punitionē. p̄s. Reges eos i v̄ga ferrea ⁊c. ¶ Septio vidēdū est q̄ sit ista murmuratio. Et dicēdum ꝙ murmuratio ex multis causari pōt. Prio ex motu impatiētie. de qua ꝺr.j.Coꝝ.x. Neq̄ murmuraueritis sicut quidā murmurauerūt: et perierūt ab exterminatore. Ista talis murmuratio nō erit inter sanctos. Grego. Regnum celoꝝ nullus murmurās accepit: nullꝰ qui accepit murmurare pōt. Scdo causari potest ex magna desiderij intēsione. Est em̄ magna desiderij intēsio quedaz cordis murmuratio. Et talis murmuratio erat in antiquis patribus qui nimis intēse suam liberationem affectabāt. Unde dicebat vnus eoꝝ. Esa.lxiiij. Utinā dirūperes ce. ⁊ de. Istam talem murmurationē habēt anime sanctorū q̄ dicūt. Apoc.vj. Usq̄ quo dñe sanctus et verus non iudicas ⁊ vindicas sanguinē nr̄m? Tertio causari pōt ex longa expectatione et cordis suspensione. Et ista etiam fuit in antiquis patribus. Gre. Accipiētes murmurabant: qr antiqui patres in infernū descēdentes a gloria dilati sūt Quasi ergo post murmurationē denarium accipiunt q̄ post longa infernalia tpa ad regni gaudia peruenīūt. Quarto causari potest ex admiratione diuine clementie. Et ista murmuratio est aliquando inter sanctos viros: qui videntes ꝙ deus tam copiose et citius remunerat tarde venientes q̄ sibi longo tpe seruiētes, quodā modo murmurant: dei sup hoc liberalitatem et mīam admirantes. Unde et Petrꝰ murmurare potuisset ꝙ latro citius ipso ad regnū peruenit. Et de tali etiam murmuratione intelligi potest qd dicitur hic. Quinto causari potest ex admiratione diuine patientie. Et hāc etiam habēt sancti viri: q̄ videntes malos in hac vita florere

quodãmõ murmurãt: dei sup hoc patien
tiã admirãtes. Pere. xij. Jun⁹ q̃dẽ tuos
dñe si vispũtẽ tecũ ẽre vis impiorũ pspe
rat: bñ est oib⁹ q̃ puaricãtur & iniq̃ agunt.
Abacuch. j. Quare respicis cõtẽptores et
taces cõcũlãte impio iustiorẽ se? Uel po
test accipi ista murmuratio per quãdam
suppositionem quasi diceret. Dato q̃ sic
murmurarẽt tali⁹ rñderet eis. Et qõ iustũ
fuerit dabo vobis. ¶Sermo. ij.

Nte vos in vi
neam meã et quod iustum fue
rit dabo ꝛc. Ista verba dixit
dñs vinee illis q̃ habãt ocio
in foro. Magnũ quidem peri
culum est ociuz sectari: qz diabolus quos
ociosos inuenit mox ad opus suum assu
mit. Uñ monet Pier. Semp aliquid boni
facito vt te diabolus inueniat occupatũ.
Aliquando tñ dñs diabolum pmittit: sicut hic qñ
dixit. Ite & vos in vineã meã ꝛc. Et in hoc
ostẽdit magna dei misericordia. Labor
enim fuit iniustus homini propter pcm.
Gene. iij. In sudore vultus tui ꝛc. Et tamẽ
ipsum laborem nobis conuertit in meri
tum. Psal. Labores manuũ tuaꝝ qz mã.
ꝛc. Aug. ó ciui. dei. Ineffabili dei mia ipa
pena victorum transit in arma virtutũ: et
sic iusti meritũ supplicii pcẽꝝ. In verbis
igitur pmissis tria sunt videnda. Primo
quid per vineã significet. Scõo ppter qd
operij i vineã mittant: qõ notat cũ dr. Ite
et vos ꝛc. Tertio q̃ merces eis pmittit: qõ notatur cũ dr. Et qõ iustũ fuerit dabo
vobis. ¶Circa primum notãdum q⁹ per
vineã scõm Ber. alia sunt cõscia signãt. In
vinea igit aie nre laborãdum est: vt am
putem⁹ palmites luxuriãtes carnalis cõ
cupiscẽtie. Cãt. ij. Tpe putationis adue
nit. Prouerbiam⁹ lapides superbie. Esa. v.
Lapides elegit ex ea. Et extirpemus spi
nas auaritie. Uñ dr ibidẽ de vinea malo
rũ. Ascẽdent sup eam vepres et spine. In
tali igit vinea sic purgata nascũtur bone
gẽme: bõ. flores: bone vue et bonũ vinũ.
de qbus dr Gene. xl. Uidebã coràm me vi
tem in qua erant tres propagines: cresce
re paulatim in gẽmas et post flores vuas
maturescere. Tali ergo vuas et expssi in
calicem et tradidi pocilũ pharaoni. Bẽ
me bone sunt cogitationes bone. Sicut ex
gẽme sunt principia & origo olni fructuz
in vinea: sic bone cogitatiões sunt princi
piũ et origo oim bonorũ operũ in ea. Pri
usq̃ ẽñ homo aliq̃d boni faciat: illud co
gitatione pertractat. Eccles. ij. Cogitaui
a vino abstrahẽre carnẽ meã. Et tñ illo pn
cipiũ a nobis habere nõ possumus: sed a
deo petere debemus. ij. Corin. iij. Non q̃
sufficientes sim⁹ cogitare aliq̃d a nobꝫ q̃
si ex nobis ꝛc. Flores aũt boni sunt bone
volũtates. Chrys. Bone volũtates sic sũt
apud deũ quẽ admodũ odoriferi flores.
Sicut aũt ex gẽmis nascũtur flores: sic ex
bonis cogitationib⁹ bone voluntates. Et
sicut flores scõm Chrys. nõ possunt prede
re nisi primo prẽdãt gẽme, sic nec ds põt
habere bonã volũtatem nisi pri⁹ habeat
bonam cogitationẽ. Dñs aũt flores a si
monio qui est vẽtus q̃ greco nole zephyri⁹
appellat: qui flores ghat et cõseruat. zve
nit ab occidẽte: ideo mortem et occasum
hois repzesentãt. Uel dicũtur flores secũ
dũ Jsid. quasi fluidi: ex eo q⁹ cito resoluũ
tur: et maxie ab austro ppter aquaꝝ abũ
dantiam. Uñ auster quasi hauriẽs aquas
vocat. per qõ dat intelligi q⁹ bone volun
tates ghanť & cõseruãtur per mortis me
moriã: resoluuntur aũt et dissipãtur a ni
mis rerũ abũdãtia. Que aũt bõe sunt frus
et⁹ bonoꝝ operꝝ. Sicut ẽñ vue nascuntur
ex florib⁹: sic bona opa nascunť ex bonis
volũtatibus. Eccl. xxiiij. Flores mei fru
ctus honoris et honestatis. Dicuntur aũt
vue scõm Jsido. quasi humide: ex eo q⁹ in
trinsec⁹ hũore sunt plene. Sic opa s. ruoꝝ
dei debẽt esse humida. i. humore deuotio
nis & charitatis plena. Pere. xxxj. Jnes
brabo alas saturdotũ pinguedine. Uinũ
aũt significat gaudiũ cordis qõ in psenti
ex bonis opibus ghatur. Dicit aũt vinũ
scõm Jsidoꝛ vena: ex eoq̃ venas sangu
ine replet. Uene aũt sunt potẽtie anime.
Memoria ẽñ repletur gaudio qñ recolit
bona que fecit. Intelligẽtia qñ in statu sa
lutis se esse cognoscit. Uolũtas quãdo in
bonis opibus semper perseuerare intẽ
dit. Memoria quod presentem ex bo
nis opibus ghatur dicit Gios. sup illũ ps.
Jn custodiẽdus illis retributio multa. Nõ

tñ pro'ris in futuro red dere ꝑmũ ſz etiã hic i cor custodia ẽ magnũ gaudiũ. ¶ Circa ſcõm ſcz ꝓpter ꝙd operarij in vineã mittãtur. Notãdum ꝙ operarij in vineam mitti cõſueuerũt ad tria. ſ. ad putãdũ, ad fodiẽdum ⁊ ad vindemiãdum. Sic ⁊ nos vineam cõſcientie noſtre debem⁹ putare ola vitia reſecãdo. Dicit Ambro. ad Simplicianũ. Vinea reſecta fructificat. ſemiputata frõdeſcit. negiecta luxuriat. Vinea igr aie nr̃e bñ reſecta ⁊ putata ab oĩb⁹ vitijs ⁊ petis fructificat ꝓ bona opa. Johã. xv. Oẽm palmitẽ qui fert fructũ purgabit cũ vt fructũ plus afferat. Oſee. x. Vitis frondoſa Iſrl̃: fructꝰ adequat⁹ ẽ ei. Illa eſt optima vinea in qua fructus foliis ⁊ folia fructib⁹ adequãtur ⁊ illa eſt optima aiam qua opa verbis ⁊ verba opib⁹ aſſimilantur. Iſte autẽ fructus attẽditur ⁊ fortis per bonã famã: ⁊ int⁹ per bonã cõſcientiam. Prouer. xxiij. Para foris opus tuũ et diligenter exerce agrũ tuũ. Sicut cñs dicit Ceſarius. Quid prodeſt ſi exteriora noſtra poſſidet ceremonie ⁊ interiora noſtra tẽpeſtas? Vinea aũt ſemiputata. ſ. aia negligẽter purgata frõdeſcit quia multa ſba ſz pauca opa gignit. Talis vinea eſt maledicta. hoc ſignificatũ eſt. Mat. xxj. vbi dñs ficulneã habẽti ſola folia maledixit. Imo talis vinea eſt eradicãda ⁊ cõburẽda. Luc. iij. Omis arbor que nõ facit fructũ bonũ excidet ⁊ in ignẽ mittetur. Vinea vero neglecta luxuriat i palmites degeneres ⁊ ſilueſtres: ⁊ inſup oriũtur ibi ſpine ⁊ vepres. Vñ ór Eſa. v. Nõ putabitur ⁊ nõ fodietur ⁊ aſcẽdent ſup eam vepres ⁊ ſpine. Ucpres ꝑm Iſidoꝝ. dñr qua ſi vi prendentes. Spine dñr a ſpica ꝓpter acutatẽ. Mñ ig ẽ cõſcientia non purgatur ꝛ ſuntur ibi tentationes carnales aiam vi prendẽtes. ſ. violẽter capientes. Oriũtur ⁊ ibi tẽtationes ſpirituales acute aiam perforantes. Talis etiã vinea afficitur ſilueſtris qr nõ fert vuas ſz labruſcas. Eſa. v. Exꝑctauit vt faceret vuas ⁊ fecit labruſcas. Dñr aũt labruſca a labris ſiluarũ: qr tales aie efficiunt ſilueſtres vt nihil ſpirituale ſapiãt. ſ. Cor. ij. Animalis homo non p̃cipit ea que ſunt ſpũs dei. Et effictũtur de monib⁹ quite vt per eas incedãt. Job. xix. Uenerũt latrones ⁊ fecerũt ſibi viã p me. Secũdo debemus ipſam vineã noſtraz fodere. Sũt autez huius vinee foſſores quatuor. Primus eſt pudor qui habet terram cordis molificare. Mñ enim peccator cogitant ſui ſtatus horribilitatẽ: inde concipit magnum rubozẽ. Roma. vj. Quẽ ergo fructum habuiſtis tunc in illis in quibus nunc erubeſcitis? Talis ergo rubor terrã anime duram habet emollire. Job. xxiij. Deus emollijt cor meũ ⁊ omnipotẽs con turbauit me. Deinde accedit ſecũdus foſſor ſcilicet dolor qui cor emollitus ꝯz ſcindere. poſtꝯ enim terra dura emolluta fuerit facilꝰ ſcinditur. Joel. ij. Scindite corda veſtra ⁊ nõ veſtimẽta veſtra. ſ. tñ. Qui em̃ ſcindit corda ſcindit ⁊ veſtimẽta. ſ. exteriora opa: ſed non ecõuerſo. Deinde accedit tertius foſſor. ſ. timor: qui omnes lapides. ſ. ola pctã que in corde ſciſſo ⁊ defoſſo inuenerit ꝯz extra ꝑcere. Eccl. j. Timor dñi expellit peccatũ. Deinde accedit quartus foſſor. ſ. amor dei qui omnes palmites infructuoſos ad radicem vſq; ſubortos. ſ. oẽs amores mũdanos habet euellere ⁊ eradicare. Aug. Qui biberit de fluuio paradiſi cuius gutta maior eſt oceano: reſtat vt in eo ſitis mundi penit⁹ extincta ſit. Tertio debemus vineã noſtrã vindemiare. ſ. opera noſtra colligere ⁊ deo offerre. Sed hodie ſunt tres mali vindemiatores. ſ. auaritia luxuria ⁊ ſuꝑbia. ꝑs. Undemiant eam omnes qui ꝓtergrediuntur viam: exterminauit eam ap de ſilua: ⁊ ſingularis ferus depaſtus eſt eam. Ambulantes ꝓ viam ſunt auari qui non ceſſant diſcurrere vt diuitias poſſint augere. Et eſt mirabile: qz in via peduꝝ quanto quis ſentior tanto debilior eſt. In via aũt lucrorum quanto quis ardẽtior. Aper de ſilua porcus eſt ſilueſtris: ⁊ ſignificat luxuriosum qui efficitur homo porcinus ⁊ immundus. Singularis ferus eſt ſuꝑbus qui vult ſingularis eſſe ⁊ nullũ ſup ſe habere. Et eſt ferus. ſ. crudelis: qz ceteros vult opprimere ⁊ humiliare. Iſti tres vindemiant iſtam vineam: ita ꝙ ipſe vir in ea põt aliquez reperire racemum. Michee. vij. Ue mihi qz factus ſum ſicut qui colligit in autumno racemos vindemie. ¶ Circa tertiũ. ſ. mercedem que operarijs promittitur. ¶ Notãdum ꝙ tres ponunt differentie operariorum: Quidam enim ſunt quibus dominus

promisit denarium diurnū: illis.s.qui mane.i.in pueritia deo seruierunt ⁊ semper ꝑ seuerauerunt. Denarius eñ diurnus dicitur merces q̄ debetur ꝑ labore diurno.i.ꝑ totam diem: hoc est per totam etatem exhibito. Est eñ labor matutinꝰ: illorū scilicet qui in sua pueritia vel in iuuentute deo seruitus incipiūt sꝫ postea deficiunt. Osee. vj. Misericordia vestra quasi nubes matutina ⁊ quasi ros mane ꝑtransiens. Est labor vespertinus: illoꝝ.s.qui in sua senectute cum toto corde ad deum redeunt. quorum seruitium deus habet acceptum. ps. Eleuatio nanum mearum sacrificium vespertinum. Est labor nocturnus: eorum.s. qui male agunt. Joā.iij. Omnis qui male agit odit lucem ⁊c. Talia opera nocturna sunt abijcienda. Roma.xiij. Abijciamus opera tenebrarum ⁊c Est.aūt labor diurnus: eorum.s.qui totam vitam habent claram ⁊ lucidā.j. Timothe.v. Omnes vos filij lucis estis ⁊c. Secunda differentia est illorum operariorum quibus dominus ꝓmisit quod iustum est: sicut illis qui tertia sexta ⁊ nona hora venerunt: quos deus remunerat vt iustitia requirit. Cōsiderando multitudinem operis. ps. Secūdum multi. manum mearum rem̄. Radicem charitatis, qꝛ deus non respicit quātum sed ex quanto sicut patet in vidua qua plꝰ dedit: qꝛ cū maiori affectu dedit. vt habetur Luce.xxj. Diuturnitatez laboris. Unde isti cōquerebantur dicentes. Pares illos nobis fecisti qui portauimus pondus diei ⁊ estꝰ. Sap̄.xl. Omnia in numero ⁊ in mensura ⁊ in pondere disposuisti. Deus eñ in remuneratione non attendit mensurā temporis nec numeruz operis: sed pondus amoris. Tertia differentia est illorum quibus dominus nihil promisit: illoꝝ.s.qui in hora vndecima hoc est in etate decrepita venerūt, tales enim nihil ex debito petere pñt: sed quicquid eis dñs donat ex gratia donat. Sufficit eñ talibus senibus ꝙ a deo regantur: iuxta illud. Senex puerum portabat puer autem senem regebat. Quod a deo non derelinquantur. ps. Usq; in senectam ⁊ senium deꝰ ne derelinquas me. Qđ a deo nō proijciantur. Psal. Ne proijcias me in tempore senectus.

¶ Sermo.iij.

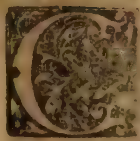

Cum serofactū esset dixit dñs vinee procuratori suo. Per istam vineā intelligere possumꝰ pñiam in qua per diuersas horas operarij cōducuntur: dum alij in pueritia: alij in iuuētute conuertuntur. Ad istā autem penitentiam assumēdā ecclesia hodie in officio misse nos inducit verbis exēplis ⁊ promissis. Nā in epistola nos ꝟbis exhortat ad currendū per pñie opa ad certandū ꝯtra diaboli tētamenta. In euāgelio aūt ad laborandū in vinea. i.in ꝯscia. Scđo īducit nos exēplis: adducēs nobis in exēplū tres magnos pctōres q̄ totū offm̄ misse cōposuerūt: scz Dauid qui cōposuit introitū, ne q̄s desperet propter pctm̄ luxurie. Paulū qui cōposuit epistolā, ne q̄s desperet ꝓpter pctm̄ supbie. Et Mattheū qui cōposuit euāgeliū ne q̄s desperet ꝓpter pctm̄ Auaritie. Tertio ecclesia inducit nos ad penitētiā promissis. Promittit eñ laborāti denarium: currēti brauium: ⁊ pugnanti coronam. Istud aūt tempus septuagesime representat tempus preuaricationis Ade: ⁊ tp̄s nr̄e penitētie. Qꝛ eñ rep̄sentat tp̄s p̄uaricationis. Ade ecclesia deponit cantica letitie.s.Alleluia. Gloria ī excel. Te deū lau. Alla quidē est canticū celestis patrie. Tho. oēs vicos tuos.s.Herlm. Alla cātabit: Gloria ī excelsis deo. est cāticū letitie angelice: qꝛ illud angeli in xp̄i natiuitate decātauerunt. Te deum laudamus. est cāticū vniuerse creature: qꝛ oēs creature ad laudandum deū illic introducuntur. Ideo illa tria cantica subticētur ad ostendendū ꝙ hō ꝑ pctm̄ est priuatus celesti patria: societate angelica ⁊ laude diuīa. Istđ etiā tp̄s rep̄sentat tp̄s nostre penitentie in qua quidē debemꝰ mutare letitiā in salubrem tristitiaz. Eccl.iij. Tp̄s flendi ⁊ tp̄s ridēdi. Uiri eñ perfecti hñt tres letitias que per illa tria cantica superius posita designantur. hñt eñ corda leta: leta verba: ⁊ leta opa. Sed viri penitentes debent letitiā cordis conuertere in amaram contritionē: letitiā oris in peccatoꝝ confessionem: letitiā opis in laboriosam satisfactionē. Ipsi aūt penitentes ꝑ laborē pñie a deo recipiūt mercedē sa-

latis. De qua intelligitur verbum superi⁹ positum. s. Cum sero factum esset. Ubi sex ponunt. ¶ Primo temporis opportunitas cum ór. Cum sero factū esset. per sero intelligitur finis seculi vel moris cuiuslibet. In se em̄ dies sunt homo in domum suaz ingreditur z ab opibus quietatur. Sicut etiam tūc finitur dies mutabilitatis. Deutero. xxxij. Adesse festinant tempora. Dñr aūt scom Isido. tempora a tepēdo. Uocātur etiā curricula: qz nunq̄ stant. Nam in pñti sunt horis tepidi in charitate fraterna: z currētes ad vitā z pctā. Mat. xxiij. Abūdabit iniq̄tas. ecce q̄ currentes sunt ad vitia. Et refrigescet charitas multoz. ecce q̄ tepidi in charitate fraterna. Tunc aūt ipa festinant adesse: quia tunc sancti viri erunt stabiles in eternitate: z feruētes in amore. Tunc etiam homo ingreditur in domum sue eternitatis. Eccl. xxij. Ibit homo in domū eternitatis sue. Tūc etiam homo quietabit a laboze cuiuslibet opis Apo. xiij. Amodo iaz ór spūs z. ¶ Scōo ponit vocātis curialitas cū ór voca. Qua si dicat. non expectes q̄ ipsi mercedem petant: sed tu eos voca ad quietē ad cenam z ad mercedem. Ad ista em̄ tria operarij cōsueuerūt vocari. Nā scom Bernar. tria erunt in sanctis. s. requies a laboze: z hoc est vocari ad requiem. Esa. xxxij. Sedebit pp̄s me⁹ in pulchritudine pacis: in tabernaculis fiducie: i re q̄e opulēta. Jocūditas de eternitate: z hoc est vocari ad cenā que erit tam nona z tam iocunda. Apoca. xix. Beati q̄ ad cenā nuptiaz agni vocati sunt. Securitas de eternitate: z hoc est vocari ad mercedem. i. ad denarium in quo ratione iocūditatis eternitas designat. ¶ Tertio ponit renumeratoz. dignitas cū dicit. Operatos iō em̄ digni sunt eterna renumeratiōe qz nō fuerunt otiosi sed in cōtinuo laboze. Otiosus em̄ nō cōpetit habere remunerationē suā nisi in inferno. Non em̄ cōpetit eis esse in mundo, qz locus est laboris. Job. v. homo nascitur ad laborez. Nec esse in celo: qz dāt laboratibus. sicut pt̄z hic. Prouer. vi. Laudēt eā i portis opa ei⁹. Nec esse i terrestri paradiso: qz homo sibi posit⁹ fuit ad opandū. Gen. ij. Ut operaretur z custodiret illū. Nec esse in purgatorio qz ibi nō purgāt nisi laborātes. p⁹. In laboze holim nō sunt. Relinquit q̄ q̄ erūt in inferno q̄ nō est loc⁹ ad o perādū: sz ad recipiēdū. Eccl. xix. Quicq̄ pōt manꝰ tua facere instāter opare qz nec opꝰ z. ¶ Quarto ponitur debiti pfectas cū ór. Redde illi merce dē. s. denariū. i. vitā btāz q̄ p denariū significat. primo qz ibi erit aptā claritas. iō ór diurn⁹ a dian q̄ est clarum. ij. Cor. iij. In eādem imaginem trāsformamur de claritate in claritatē. Nā de clara visiōe hūanitatis intrabim⁹ ad clarā cōtēplationē diuinitatis: z declara cōtēplatiōe diuinitat̄ trāsibim⁹ ad clarā visionē hūanitatis. Scōo significat p denariū: qz ibi erit dulcis suauitas in hac em̄ vita nihil dulce⁹ amaꝝ absuaris q̄ mun⁹. Et in vita btā nihil dulce⁹ amabil⁹ q̄ deus. Augu. de disciplia xp̄iana. Uideo sic vos amare pecuniā vt iubēte amore pecunie laboze suscipitis: iesunia toleretis: mare transeatis: vētis z fluctib⁹ vos committatis. Sic me amate pl⁹ volo amari: qz si amauerit vñs. In pro nerbijs loquor: suaris loquor. Tertio: de signatur per denariū qz ibi est plena cōpositas. Nā scom opinionē vulgi habita pecunia habent vniuersa: qz si pecunia oia cōtinētur: z ipsa habita oia habent. Sic z in deo bota cōtinentur z ipso habito oia habentur. Exo. xxxiij. Ego ostēdā tibi omne bonum. Anse. Ama vnum bonum in quo est omne bonum: z sufficit tibi. Iste autem denarius ór fuisse vn⁹ qz oēs habebūt idē celum ad habitādū: sed th ibi sunt diuerse mansiones. Joh. xiij. In domo. pa. me. mā. mul. sunt. Omnes habebunt eandem claritatē ad cōtēplandū sicut th stella differt in claritate et stella: sic et resurrectio mortuorum. vt dicitur. j. Corin. xv. Omnes habebunt eandem suauitatem z dulcedinem ad fruēdū: sed th alia est dulcedo roris, alia lacti, alia mellis. Iste triplicem differentiam tangit ecclesia cum dicit. In illa die stillabunt montes dulcedinem. i. rorem dulcem. z colles, fluent lac z mel. z est sumptum. Joh. ex. vlt. Sicut em̄ in illis tribus est gradus in dulcedine: sicut in beatis grad⁹ erit in diuina suauitate. ¶ Quarto ponitur penitentium magna consolatio cum dicitur. Sic erunt nouissimi primi. Sepe enim illi qui ad penitentiam tarde veniūt citi⁹ remunerātur q̄ illi q̄ tempo

sine veniunt: qz eius de corpore exeunt. Unus enī latro est remuneratus ꝯ petr⁹. Uel illi qui sunt nouissimi in oculis suis: sunt primi in oculis dei. j. Reg. xv. Nonne cū parvulus esses in oculis tuis: caput in tribub⁹ israel fact⁹ es? Uel illi q̄ sunt nouissimi iudicio hominū, sepe sunt p̄mi in dicio dei: qz deus nō cōsiderat exteriora corporis: sz interiora cordis. j. Reg. xvi. Nō videt ea q̄ parent: de⁹ aūt intuet cor. Uel pōt dici q̄ erunt nouissimi p̄mi t p̄mi nouissimi: qz sepe illi qui tarde ad pniam venūt ipe: p̄cedūt alios in feruore. Scīs. Faciam⁹ qō aliqñ in itinere fieri p̄sueuit: vt q̄ tardi⁹ eruerunt velocitate cōpensent moram. Beda. Erūt p̄mi ꝛc. Multi pius feruentes: postea torpent: multi pri⁹ frigidi postea inardescunt. Multi in sc'o despecti in futuro sunt glificandi. Alīq apud hoies glorificādi in futuro sūt damnādi.

¶ Sexto ponitur p̄sumentiū magna timoris tcussio cū dr. Multi sunt vocati. ꝛc. Ad quinq; enim sum⁹ vocati. Primo vt in celestes reges et epos eligamur. j. Pe. ij. Uos estis gen⁹ electū: regale sacerdotiū. Uidem⁹ aūt q̄ ad electiōes regū t epoꝝ multi vocant t ñ vn⁹ sol⁹ eligitur. Sic etiā multi vocant ad fidē: sz pauci eligunt ad regalē t celestē dignitatē. Scdo sum⁹ vocati vt in stadio ecclesie militātis viā mandatoꝝ dei curram⁹. Uidem⁹ aūt q̄ multi vocant ad stadium: sed tamen vn⁹ accipit brauium. vt dr. j. Cor. ix. Sic etiam multi sunt vocati vt p viā fidei t mandatoꝝ dei velociter currant: sed ñ pauci p̄seuerant. Unus enī. j. p̄seuerās ꝑm gl. accipit brauiū sine pallū celestis victorie t dignitatis eterne. Tertio sum⁹ vocati vt in area militātis ecclesie purgemur t emūdemur. Luce. iij. Cui⁹ ventilabrū in manu ei⁹: t purgabit aream suā. Uidem⁹ aūt q̄ mltū de palea relinquit: t parum de tritico in horreo recondit. Sic etiā sunt multi q̄ bonis opib⁹ videntur exire: sed tñ pauci exiūt et comburunt: pauci vo in dei horreo recōdunt. Luc. iij. Congregabit triticū in horreum suum ꝛc. Quarto sum⁹ vocati vt i domo celestis ꝛc. vivi lapides edificemur. j. Pe. ij. Ipsi tāq̄ vivi lapides superedificamini domus spirituales. Domus aūt celestis nō edificat nisi de lapidib⁹ p̄ciosis. Tob. xiij. Ex lapidibus p̄ciosis ois circuitus muroꝝ. Uidemus aūt q̄ multi sunt lapides communes: sed pauci sunt p̄ciosi. sic ad edificādū celestē domū multi sunt vocati: sed tamen lapides cōmunes sunt q̄ hñt tm fidē t nō opera: qui relinquunt t de eis domus infernalis edificatur. Pauci sunt lapides p̄ciosi qui fidē hñt t opa: hi in celeste edificiū assumunt. Quinto sum⁹ vocati vt celestē patriā introcamus. Uidemus aūt q̄ multi filioꝝ israel ad terrā p̄missionis fuerunt vocati: sed pauci ad intrandū electi. Fuerūt enī vocati ex egypto hoc ē educti sexcenta milia preter parvulos t familiā quoꝝ non est numerus: sed tantū duo electi ad intrandū. Et ratio est. via q̄ ducit ad perditionē nimis est lata. que autem ducit ad vitam est nimis angusta. Mat. vij. Lata porta t spaciosa via que ducit ad p̄ditionē, z multi sunt qui intrant per eam: angusta porta t arcta via ducit ad vitam: t pauci sunt qui inueniunt eam. ꝛc.

¶ Dominica in sexagesima. Sermo.j.

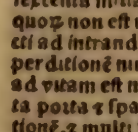

Exit qui seminat seminare semen suum. Luc. xviij. Consuetudo dñi fuit sepe in parabolis loqui ad turbas: vt morem paterfamilias vbi predicabat gereret: vt diuina mysteria indignis non pāderet: vt bonis et humilibus excitandi se occasionem preberet, vt quod dicebat memorie melius imprimeret. Est autem parabola (sicut Piero. dicit) rex. genere sine natura discrepantium sub aliqua similitudine facta apparatio. Et subdit Piero. parabola grece similitudo latine dicitur: vt quando quod intelligi volumus, per aliquam comparationem indicamus: vt ferro aliquod durum, velocem vētis comparam⁹ t auib⁹. In ista aūt parabola mētio fit de trib⁹. s. de seminatore de semine t terre varietate. In hoc aūt primo sermone agetur de seminatore. in secūdo de semine. in tertio de terre varietate. Seminator aūt proprie christus est. predicatores enī potiꝰ est cophin⁹ seminatoris q̄ seminator. Aug. i lib. de doctrina christiana sic ait. per quem ille seminat q̄d sum ego nisi cophinus seminātis? Ille in me ponere

dignat⁹ est quod vobis spargo: nolite attendere ad vtilitatem cophini sed ad charitatem seminis ⁊ potestatem seminatoris. Ad bonum autem seminatorez quatuor requiruntur que fuerunt in Christo. Et in present euãgelio denotãtur. ¶ Primũ est magna diligentia: quod notatur cũ dr̃ Exijt. Bonus enim seminator non debet ocio torpere sed ad agros seminãdos frequenter exire. Sic christus tanquã bonus seminator exiuit primo d̃ sinu patris ⁊ venit in agrum vteri virginalis. Et ibi tria semina seminauit: scilicet eternum antiquum ⁊ nouum. Diuinitatem suam que est eterna. Carnem suam que est antiqua id est ab adam traducta. Et animaz suam que de nouo fuit creata. De his tribus seminibus tanquã ex tribus farinis scilicet eterna antiqua ⁊ noua: factus est ille panis celestis qui dicit Johannis sexto. Ego sum panis viuus qui de celo descẽdi. Qd̃ significatum est Gen̄.xviij. Accelera: tria sata simile commisce: ⁊ fac subcinericios panes. Tunc enim sata id est beata virgo tria sata farine commiscuit, quando Christum existentem in his tribus substãtijs de suis visceribus generauit. Secundo exiuit de vtero virginis ⁊ venit in mũdum portans secum tria semina, scilicet semen doctrine gratie ⁊ misericordie. Mundus quidem erat multis erroribus circundatus dei inimicus ⁊ diaboli seruus: ideo Christus de paradiso attulit semẽ doctrine vt omnes errores diaboli dissolueret. j.Joh.iij. In hoc apparuit fili⁹ dei vt dissoluat opera diaboli. Propter hoc enim officiũ venit in mundũ. vt.s. semen doctrine per mũdum spargeret. Luce.iiij. Alijs ciuitatib⁹ oportet me euãgelizare regnuz dei: quia ad hoc missus sum. Secundo attulit semen gratie: vt mundum dei inimicum iustificaret ⁊ reconsiliaret. Ephesi.ij. Gratia enim saluati estis per fidez. Ad titum.iij. Ut iustificati gratia ipsi⁹ heredes simus. Tertio attulit semen misericordie vt mundum de seruitute diaboli redimeret. p̃s. Apud dñm misericordia: ⁊ copiosa apud eum redem. Ad Titum.iij. Secũdum, suam misericordiam saluos nos fecit. De his tribus dr̃.j.Corin.j. Qui factus est nobis a deo sapientia ⁊ iustitia et sanctificatio et redemptio. Sapientia inq̃tuz mundum illuminauit. Iustitia ⁊ sanctificatio inq̃tum mundum iustificauit ⁊ reconciliauit. Redemptio inq̃tum mundum redemit. In huius santificationem de christi corpore dum esset in cruce tres fontes emanauerunt, scilicet aqua sanguis ⁊ lachryme per aquam intelligitur eius sapiẽtia siue doctrina qua mundum ab erroribus abluit. Ezech.xxxvij. Effundã super vos aquã mũdã. Effluxit sanguis q̃ nos redemit. Apoc.v. Redemisti nos ĩ sanguine tuo. Effluxerũt lachryme quibus nos patri reconsiliauit. Heb.v. Cum clamore valido ⁊ lachrimis offerẽs: exaudit⁹ est ꝓ sua reuerẽtia. Tertio post suã resurrectionem exiuit de mundo ⁊ venit in celuz. ⁊ licet in agro celesti plantasset tantum lilia angelorum: post ascẽsionez tamen ibi plãtauit rosas martyrum. Eccl.xxiiij. Quasi plãtatio rose ĩ hierico. Uiolas ꝯfessoꝝ et lilia virginum. Cañ.ij. Ego flos cãpi quoad primos. Lilium ꝯualliuz, quoad secundos. Uel põt dici ꝙ Deus habz quatuor agros scz celũ. terrestrẽ paradisum, mundum, ⁊ v̄ginis vteꝝ. In celo seminauit naturã angelicã. Sz aliq̃ eoꝝ facti sunt tanq̃ terra secus viã duz terrene cogitationes per eos transituz fecerunt: ⁊ sic mala volucris.i. superbia illud semen deuorauit. In terrestri paradiso seminauit p̃mos parentes: sed qr nõduz habebãt altitudinẽ terre.i. plenitudinẽ gratie consummate: orto sole tentationis diabolice arruerunt. In agro mundi seminauit genus humanũ: sz fere omnes a spinis diuitiarum ⁊ solitudinum suffocantur. In agro vteri virginalis seminauit seipsuz: in quo fuit clausura oĩmode custodie: ⁊ altitudo terre.i. ꝯsummatio gr̃e in qua nulle spine solicitudinis fuerũt mũdane Et ideo ei⁹ terra fecit fructũ tricesimũ inquantuz matrimonio coniuncta. Sexagesimũ inquãtuz fuit postmodum vidua derelicta ⁊ tamẽ semper erat virgo incorrupta. Et centesimũ inquãtuz fuit virgo perpetua. ¶ Secundo requirit̃ in bono seminatore magna peritia: quod notatur cũ dicitur. Seminare semẽ suum. Peritia autez seminãdi non acquiritur ex vno actu seminandi: sed ex frequenti vsu seminãdi. Christus enim a principio mũdi seminare

di seminare incepit. Nā seminauit primo patriarchas: postea ꝓphetas: deinde apostolos: deinde martyres: deinde confessores: deinde virgines. Insuper in ipsis sua semina seminauit. Nam in patriarchis seminauit magnā fidem ⁊ misericordiā. In ꝓphetis magnā sapiētiā. In apostolꝭ magnā plenitudinē gratie. In martyribus magnā constantiam. In cōfessoribus magnam ten. perantiam. In virginibus magnam munditiam. Ista significātur Esaie xxviij. Nunquid tota die arabit arās ⁊ seret: precindet ⁊ sarciet humū suā? Nonne cum edaquauerit faciē eius seret gith et cyminum sparget ⁊ ponet triticū per ordinem ⁊ hordeū ⁊ miliū et vitiā in finibus suis? Gith. scdm glo. est genus leguminis simile cymino in quantitate: sed nigri coloris. ⁊ i pane dulcorando spargitur. Cyminū semē aromaticū ⁊ medicinale. Triticū scdꝫ Isido. dicit a tritura eo ꝙ i area teritur et purū i horreo collocatur. Uitia scdm eūdē ducitur a victoria eo ꝙ tūc victores inde coronabantur. Miliū secūdū eundē dr a multitudine: vel sm quosdā a mille eo ꝙ vnum granū seminatū sepe in mille cōsurgat. hordeū dr quasi aridum. Tūc igitur deꝰ seminauit gith qñ patriarchas dedit: q̄ mundū incipidum sua fide dulcorauerūt. Tūc seminauit cyminū qñ prophetas ꝓduxit: qui medicinalia ꝟba habentes multos sanauerūt. Tūc seminauit triticū quādo apostolos dedit: qui tribulationibꝰ triti reponi in horreo celesti purissimi meruerunt. Tūc seminauit vitiā quando martyres ꝓtulit: qui victores existentes coronam vite acquisierunt. Tunc seminauit milium quādo cōfessorū multitudinem adducit: que est tanta vt numerari non possit. Apoca. vij. Uidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat. Tunc seminauit hordeum qñ virgines ꝓtulit: q̄ ab oi honore cō cupiscētie sua corpora disiccauerūt ⁊ arida fecerūt. Quoti die etiam iste seminator corda nostra scindere non cessat: ⁊ sctā desideria seminat. vnde promisit Esaie. xxviij. Nūquid tota die arabit arās. ⁊c. ¶ Tertio reqrit in seminatore bono magna prouidētia: vt scilicet terram diligenter colat: quod notatur cum dicitur. Aliud cecidit in terram bonam: et ortum fecit fructuꝫ centuplum. Tres enim agros deus nobis dedit. scilicet corpꝰ animam ⁊ pauperes: vt scilicet Corpus seminemus puritate ⁊ munditia. Animam suauitate et deuotione interna. Pauperes pietate ⁊ misericordia. Et si isti agri taliter fuerint seminati: centesimum fructum reddent. Centesimus em̄ fructus debetur virginibus que corpus suum diligenter excolluerūt. Sicut enim numerus centenarius de leua ad dexteram transit: ⁊ circulū facit. Sic virginitas hominē de conditione humana transire facit in dignitatem angelicam, ⁊ celestem acquirit coronam debetur enim contemplatiuis. vnde dicitur Genes. xxvj. Seuit autem isaac in terra illa: ⁊ inuenit in illo anno centuplū. Isaac q̄ interpretatur risus significat virum cōtemplatiuum qui facit risum deo, gaudium angelis, ⁊ ipse etiam gaudet in corde suo. Debet etiam pauperibus christi: qui oia propter deū reliquerunt ⁊ pauperibꝰ dederūt. Mat. xix. Oīs q̄ reliquerit. ⁊c. centuplum accipiet: ⁊ vitam eternā possidebit. Sed sicut dicit Chrysos. Nō videtur fuisse prouidentia secus viam vel supra petram vel inter spinas seminasse. Et ad hoc triplex ratio assignat. Una est qꝛ sicut ille qui seminat sine dijudicatione mittit semina: sic predicator non debet dijudicare diuitē vel pauperē, studiosum vel desidē. Roma. j. Grecis ac barbaris: sapiētibus et incipientibus debitor sum. Secūda ratio: quia quantū ad seminationem materialem. secundū eundē Chriso. Non esset prouidētia in tali terra seminare vbi frequens esset via: quia non est possibile viam nō esse viā, petram fieri terrā: vl spinas nō esse spinas. Quātū ad semīationē spiritualē prouidētia est: qꝛ ille qui erat via potest nō conculcari: ⁊ ille qui erat petra potest terra pinguis fieri: ⁊ in illo in quo erant spine possunt ipse spine eradicari. Tertia ratio est ob predicatoꝝ consolationē: vt non contristentur si semē suuꝫ in multis perire considerant: quia ⁊ in christo simile accidisse videtur. Mat. x. Non est discipulus sup magistrū. ¶ Quarto reqiritur i bono seminatore magna patientia. quod notatur cū dicitur. Et fructū afferunt in patiētia. Jaco. v. Ecce agrico-

la expectat preciosum fructū terre. ꝛc. Se pe deus alicui immittit aliquod bonū ꝓpositum vel per suū predicatorē aliquod bonum verbū, et tamē patiēter expectat donec fructum accipiat: aut temporaneū in iuuentute: aut serotinum in senectute. Hoc significatum est Luce. xiij. in ficulnea que per tres annos fructum non ferebat: quia cum precidenda esset rogauit agricola vt quartus annus expectaretur. Primus annus est pueritia. Secundus iuuentus. Tertiꝰ matura etas. Quartꝰ senectꝰ. Esaie. xlvj. Usq; ad senectā ego ipse ferā: ꝛ vsq; ad canos ego portabo. Deus enim portat peccatores vsq; ad canos. i. vsq; ad maturitatem ꝛ vsq; ad senectam id est vsq; ad senectutem. ¶ Sermo. ij.

Emen est verbum dei. Post ꝑ dictum est de seminatore dicendum est hic de semine. Est autem semen verbum Dei, quod christus de celo attulit: ꝛ in terram seminauit. Nisi enim hoc semem Christus attulisset totus mundus in suis sceleribus permansisset. Esa. j. Nisi dominus exercituum reliquisset nobis semē: quasi sodoma fuissemus. Est autem duplex semen mundo necessarium. Unum est quod seminauit Christus: scilicet verbum suum. Aliud quod seminare debet homo scilicet largitio eleemosynarū. Sz prio videndū est q̄re verbū dei semē dicit. Et postmodū quare eleemosyna semē vocatur. Dicitur autem verbū dei semē: qꝛ in semine est calor naturalis quo plāta fouetur. Et humor nutrimētalis quo plāta nutritur. Et est ratio seminalis qua vnum semen ex alio generatur. Dicitur verbum dei semen ex eo ꝙ habet virtutē calefactiuā nutritiuā et generatiuā. Habet quidem virtutē calefactiuam et inflamatiuam. Prouerbiorum. xxx. Omnis sermo dei ignitus. p̄s. Ignituz eloquium tuum vehemēter. Sed si sermo dei est ignitus ꝛ peccatores sunt frigidi. Hiere. vj. Sicut frigidam facit cisterna aquam suam: sic frigidaz fecit malitiā suā. Quare ad verba dei non protinus inflammantur? Ad hoc dicendum ꝙ hoc accidit tribus de causis. Prima quia ad istum ignē non appropinquant: sed aut corpore aut corde se elongant. Qui autem appropinquant corpore attente audiendo, ꝛ corde deuote intelligendo: isti illuminātur ꝛ inflammātur. Psalmus. Accedite ad euz et illuminamini. Deute. xxiij. Qui appropinquant pedibus eius accipiēt de doctrina illiꝰ. Ideo duo discipuli q̄ appropinquauerunt inflammati erant dicentes. Luce vltimo. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis ꝛc. Secūda causa est quia inter se ꝛ istum ignem ponunt magnum obstaculum, ꝛ murū ferreuz: scilicet mortale peccatum Trenorum. iij. Opposuisti nubem tibi ne transeat oratio. Ezechie. iiij. Sume tibi sartaginem ferream, ꝛ pones eam murum ferreum inter te ꝛ ciuitatem Peccatum enim mortale dicitur nubes: quia facit animam tenebrosam. Et dicitur murus ferreꝰ: quia facit animam obstinatā. Et dicitur satargo: quia facit animā igne male concupiscentie inflammatam. Tertia causa est quia per longam consuetudinem peccandi sunt congelati. Et ideo liquefieri possunt per mortem corporis: calefieri autem non possunt per ignem gratie spiritualis. Eccl. xliij. Frigidus ventꝰ aquilo flauit: et congelauit crystallus ab aqua. Aquilo dicitur quasi aquas ligās. ꝛ ventus est gelidus ꝛ siccus. Crystallus autem grece glacies latine dicitur. Per ventum igitur aquilonarem intelligitur diabolus a quo omne malū procedit. Hier. j. Ab aquilone pādetur omne malū. Et q̄ dixit. Esaie. xiiij. Sedebo in lateribꝰ aquilonis. Iste igit aq̄lo ligat aquas gratiarū ne fluant in animam. Facit etiā ipsam animam ab omni humore deuotiōis siccam: et insuper dei amorem extinguēs facit eā totam gelidā. Et dicit Isido. ꝙ terra maiori gelu constringitur in sereno q̄ꝫ in nubilo: qꝛ bonus cum incipit congelari fortius congelatur q̄ꝫ malꝰ. Scdo verbū dei dr̄ semen qꝛ hz virtutem nutritiuā. Math. iiij. Nō in solo pane viuit homo sed in omni verbo quod procedit. ꝛc. Est autē triplex periculum circa istū cibū. Unū qn̄ q̄s cibū nō sumit. i. v̄ba dei fastidit. p̄s. Omnē escā abominata est aīa eorum. ꝛc. Si tales poris mortis sunt vicini: caueant ne fiant itra nei. Scdm est quādo q̄s cibū retinere non

pōt. Grego. Eterne mortis periculū formidate si cibū sctē exhortationis accipitis: ⁊ in ventre memorie non tenetis. Tertium est quando iste cibus non digeritur. tunc enim verbū dei non digeritur: sed in stomaco memorie crudū moratur: quādo per opera nō impletur. Jac. primo. Estote factores verbi dei. ⁊c. Tertio ꝟbuz dei dicitur semen: qꝛ habet virtutē generatiuā. Jaco. j. Uoluntarie enim genuit nos verbo veritatis. ¶ Est autē q̄ntuplex generatio que non potest fieri nisi per verbum. Una est naturalis q̄ habet fieri ꝑ carnis propagationem. Nullus em̄ filius potest legitime generari nisi ꝑ verbū. i. nisi inter generantes pri⁹ interueniat consensus ꝟbi: vt cum dicit vir. Accipio te in meā. mulier. Accipio te i meū. Secūda est legalis que est per adoptionē: ⁊ ista similiter habet fieri per vebum. i. per principis imperiū vl̄ rescriptū. Eodē modo generatio q̄ in dei filios adoptamur hz fieri ꝑ ꝟbuz. j. Cor. iiij. In christo em̄ iesu per euāgeliū ego vos genui. Tertia est spiritualis q̄ fit per baptismi regenerationez. Et ista similiter habet fieri per verbum: vt cum dicitur. Ego baptizo te. In nomine patris et filij ⁊ spiritussancti. Amē. Augu. Accedit verbum ad elementum: et fit sacramentuz Joan. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spiritusancto et cetera. Et ponit hic xp̄s illud quod habet se ꝑ modum patris scilicet aquam consecrataz: ⁊ illud quod habet se per moduz spiritus scilicet spirituz sanctum: per modū autem seminis se habet verbū. Quarta est sacramētalis: qua panis transsubstantiatur in corpus christi. Et ista similiter habet fieri per verbum cum dicitur. Hoc est enim corpus meum. Eusebi. Inuisibilꝫ sacerdos visibiles creaturas verbo dei secreta potestate commutat. Quinta est super substantialis: qua filius dei generat̄ a patre. Et ista similiter haber fieri per verbū patris. p̄s. Eructauit cor meum verbum bonum. Tunc enim pater verbum bonum eructauit: quando filiuz de sua substātia generauit. ¶ Circa istud autē semē verbi dei triplex periculū est cauendū. Primū ne quis seminet semē bonuz ⁊ recolligat maluz. Tales sunt predicatores studiosi qui seminant verbum veritatis ⁊ recolligunt spinas cupiditatis. Hieremie. xij. Seminauerunt triticum et spinas messuerunt. Secundum est ne alius seminet ⁊ ali⁹ metat. Tales sūt predicatores vane gloriosi qui ꝟba semināt ex quibus alij consequuntur vtilitatem ⁊ ip̄i incurrūt sterititatē. Ipsi sunt sicut cymbalum quod alijs ꝓdest et sibi nocet. Michee. vj. Tu seminabis et non metes. Tertiū est qñ quis seminat multū et recolligit paruz. Tales sunt predicatores verbosi qui seminant alijs verba multa ⁊ ipsi recolligūt ꝑua opera, ⁊ ideo recolligūt parua premia. Aggei. j. Seminastis multuz ⁊ intulistis parū. Esa. v. Triginta modij semētis faciunt modios tres. Tales enim in auditoribus semināt triginta modios. monentes vt seruent fidez trinitatis cuz decalogo preceptoruz: et ipsi vix fidē trinitatis seruāt. ¶ Secūdo vidēdū est quare eleemosyna semē dicatur. Assimilatur autez largitio eleemosynaruz seminationi ratione seminantis ⁊ seminis ⁊ terre seminande. Ratione quidez seminantis: qꝛ dz seminare sapienter, fideliter ⁊ ꝑseuerāter. Incipiēs seminator esse, q̄ post terguz semen iactaret. Sapienter autez seminat qui ante faciez semen iactat. Est em̄ eleemosyna instar cādele lumē prebētis: ⁊ ideo animas i tenebris ire nō patit̄. Tobie. iiij. vbi loquitur ꝺ eleemosina. Nō patietur animā ire in tenebras. Est instar pupille animā dirigentis. Eccl̄i. xxix. vbi oquit̄ ꝺ eleemosyna Gratiā hominis quasi pupillaz conseruab. t. Et instar seminis centesimuz fructuz reddentis: sicut dicitur hic. Qui igitur tm̄ post mortez eleemosynas vult facere, ei⁹ anima cuz de corpore egredit̄ lumē hz post tergū suū: ⁊ ideo viā qua itur in celuz non potest clare videre. Oculos habet post caput suum: ⁊ ideo sepe contingit in foueaz purgatorij ipsuz incidere. Seminauit post dorsum suū, ⁊ ideo nō poterit tā copiosum fructuz recolligere. Scdo dz seminare fideliter. Ille fideliter seminat qui ⁊ sibi quod suum est accipit ⁊ domino suo tributū reddit. Legit̄ Genes. xlvij. Joseph dixit egiptijs. Accipite semina et serite agros: quintā partē regi dabitis: reliquas quatuor ꝑmitto vobis. De nostris em̄ bonis operibus vut

deus vt quatuor partes habeamus. Pria est iocunditas cõsciẽtie. ps. Justitie domini recte letificãtes corda. Secunda est remissio culpe. Tertia ẽ vitatio mortis eterne. Quarta est acquisitio glorie. De his trib⁹ dicit Tobie.xij. Eleemosyna a morte liberat ⁊ ipsa est que purgat peccata ⁊ facit inuenire vitã eternã. Quinta aũt ps est gloria. Illã aũt non nobis sed deo dare debemus. ps. Non nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriã. Bern. Si semen iactũ i terrã bonã fructum attulisse videtur: illius est gloria qui dat semen serenti, fecunditatẽ terre, ⁊ semini incremẽtum. Tertio debet seminare ꝑseueranter. Eccli.xj. Mane semina semẽ tuũ, et vespe nõ cesset man⁹ tua. hoc est in iuuentute et senectute, ⁊ in prosperitate ⁊ aduersitate. Scdo assimilat eleemosyna seminationi rõne seminis. Debet em̃ instar seminis esse occulta, pura, irrigua. Occulta quidem ab oi laude humana. Eccli.xxix. Cõclude eleemosynã i sinu pauperꝝ. Matth.vj. Te aũt faciẽte eleemosynam: nesciat sinistra tua q̃d faciat dextera tua. Pura sine admixtione zizanie: id est rei aliene. Ecclesi. xxxiiij. Qui offert sacrificium ex substãtia pauperũ: quasi q̃ victimat filiũ in conspectu patris sui. Item irrigua: scilicet ex interna compassione. ps. Euntes ibant ⁊ fiebant mittentes semina sua. Job.xxx. Flebam super eum qui afflictus erat: ⁊ aia mea cõpatiebat pauperi. Tertio eleemosyna cõparat seminationi ratione terre seminande: qꝛ nõ dꝫ committi terre peruie ⁊ conculcate: id est malis ⁊ sceleratis, q̃ sunt demonibus peruij, ⁊ malis tentationibus conculcati. Nec terre petrose.i. superbis ⁊ i malo induratis. Nec terre spinose.i. mũdanis diuitijs locupletatis. Sꝫ debet cõmitti terre bone.i. bonis, mãsuetis, ⁊ egenis. Esa.xxxij. Beati qui seminatis super omnes aquas imitantes pedez bouis. ⁊ asini. Pauperes, em̃ dicuntur aq̃ transeuntes dei: in quantum discurrunt ꝓpter necessitatem vite. Et dicuntur boues dei inquantum portant iugum penitentie. Et dicuntur asini ⁊ iumenta dei inq̃tũ habẽt mãsuetudinẽ ⁊ simplicitatẽ innocẽtie. Qui igit sup tales seminant sunt beati.

¶ Sermo.iij.

Quod autẽ cecidit in terrã bonã: hi sunt q̃ in corde bono ⁊ optimo audientes verbũ dei ⁊c. Postq̃ visum est de seminatore ⁊ semine: videndũ est hic de terre qualitate ⁊ varietate. Terra aũt ista duplex ẽ. Una est mala: alia bona. Terra mala triplex est. Una est secus viam: alia petrosa: tertia est spinosa. Terra secus viam si non clauditur efficitur via. Terra petrosa si nõ cõpluit efficit arida ⁊ in modũ petre dura. Terra spinosa si nõ collitur efficitur spinosa vel spinis plena. ¶ Est aũt primaterra q̃ efficit via ⁊ signat luxuriosos q̃ nullã clausurã hñt: nec in oculis suis qꝛ libẽter vidẽt illicita: nec in aurib⁹ suis qꝛ libẽter audiũt carnalia: nec in ore suo qꝛ libẽter loquunt ꝟba scurrilia: nec i corde suo qꝛ libẽter cogitãt imũda. Et qꝛ nullã habẽt clausurã ideo demões eoꝝ corda frequẽter ꝑambulãt. Job.xix. Uenerũt latrones ⁊ fecerũt sibi viã ꝑ me. ⁊c. Libẽter ea demones cõculcãt. Eccl.x. Ois mulier q̃ est fornicaria quasi stercus in via cõculcabit. Libẽter in eis habitãt. Sũt enim demones porci: ⁊ ideo libentius stant in corde immũdo q̃ florido. ij. Petri. ij. Sus lota in volutabro luti. Sunt corui: ⁊ ideo libentius stant in cadauere. Sicut patet in coruo quem Noe de arca emisit. qui deuorationi cadauerum se dedit. Sunt serpentes infernales: ⁊ ideo libẽti⁹ stant in squãmis spurcitie q̃ in flore munditie. Serpẽtes enim fugiunt odorem vinearum ⁊ delectantur in squãmis suarum immunditiarum. In cordibus enim luxuriosum nullum bonũ semen crescere põt ꝓpter volucres: id est demones qui eorum corda cõculcãt: q̃ ea ꝑambulãt: q̃ ea inhabitant et oia asportãt. Dicũt aũt demones volucres celi: siue ꝓpter aeris ihabitationẽ: siue ꝓp naturã celestẽ, siue ꝓpter velocitatẽ ad malũ. ꝙ aũt luxuriosi nullum bonum spũale appetere possint: ostendit Chrys. super Mat. per tale exemplum. Si leoni ostendas campum virentem: eius appetitus non excitatur: quia non est in natura sua comedere herbas, sed carnes. Sic et anima luxuriosi non incitat ad desiderã-

dum celestes amenitales, ſz carnales vo-
luptates. ſ. Coz. ij. Animalis homo non p
cipit ea q̄ ſunt ſpiritus dei. ¶ Secūda eſt
terra petroſa ⁊ ſignificat ſupboz. Super
bia enim facit coz pōderoſum, frigidū, et
durum. Tam ponderoſum vt celū ipſum
nō poſſit ſuſtinere. Luce. x. Videbā ſa-
thanam quaſi fulgur de celo cadētē. Tā
frigidū vt nullus ignis diuini amoris ip̄z
poſſit calefacere. p̄s. Ante faciez frigoris
eius quis ſuſtinebit? Tam durum, vt null⁹
malleus diuini timoris ipſum poſſit fran-
gere: nulla vnctio diuini amoris ip̄m poſ
ſit emollire. Bern. Coz durū eſt quod nec
compunctione ſcinditur, nec pietate mol-
liſ, nec monetur precibus, minis non ce-
dit, flagellis non donatur. In coꝛde igit̄
ſuperboꝝ ſic ponderoſo: ſic frigido: ſic
duro nullum bonū ſemen creſcere poteſt.
Huius exemplū ponit Chryſo. vbi ſupra.
Si pluuia (inquit) ſuper lapidē deſcēdat
lapis a foris balneatur: intus autē ſiccus
exiſtit. Si enim pluuia verbi dei vel inſpi-
rationis diuine coꝛ ſuperbi attigerit: foris
quidem remanet, intus autē intrare non
p̄t. ¶ Tertia eſt terra ſpinoſa: ⁊ ſignificat
auaros. Diuitie enī ſpine dicunt: ſiue q̄
ſunt latibulum ſerpentium infernalium. ſ.
Tim. vj. Qui volūt diuites fieri incidunt
in laqueos diaboli. Siue quia ſunt mate-
ria ignis infernalis. Eſa. xxxiij. Spine cō-
gregate igni comburentur. Siue ſpine q̄
ſub flore mūdane glorie pungunt laboꝛe
acquirendi: timoꝛe conſeruandi: ⁊ doloꝛe
perdēdi. In coꝛde igitur ſic ſpinoſo. i. ſic
latibulum demonum effecto: ſic materia
ignis infernalis pleno: ſic laboꝛib⁹ timoꝛ
ibus et doloꝛib⁹ lacerato: ſemen dei fru
ctificare non poteſt. Huius exemplū po-
nit Chryſoſt. vbi ſupra. Si enim vaſa ace-
to pleno guttam mellis infundas, ⁊ mel p
dis: ⁊ acetum non immutabis. Uel ſunt
verba dulcia dei. p̄s. Quā dulcia faucib⁹
meis eloquia tua ſuper mel oꝛi meo. Sūt
ſpirituſſancti inſpirata propoſita. Uaſa
acetoſa ſunt auaroꝝ coꝛda anxietatib⁹
plena, in quibus ⁊ doctrina celeſtis perdi
tur ⁊ inſpiratio ſuffocatur. ¶ Secūda au-
tem terra. i. bona ſimiliter tripler eſt. Una
eſt enim que profert fructum, triceſimum.
Alia vero ſexageſimum. Alia que profert
fructum centeſimum. Unde, dicit Matth.
xiij. Et ſecit aliud quidem triceſimū. Alio
ſexageſimū, pozro alio cēteſimū. Iſta au
tē tripler differēna fructuū tripliciter pōt
cōſiderari. Primo ex̄tū ad tres ſtatus fi-
delium qui ſunt incipientes, proficientes ⁊ per
fecti. Incipientes ſunt tanq̄ terra q̄ pfert
fructum triceſimū: qz ſufficit illis vt ha-
beant fidē trinitatis cū impletione deca-
logi. Proficientes ſum tanq̄ terra q̄ pfert
fructū ſexageſimū. qz nō tm̄ hñt fidē trini
tatis, ⁊ ſeruāt decē p̄cepta: ſz etiā exhibēt
ſex opa miſe. Perfecti ſunt tāq̄ terra opti
ma q̄ pfert fructū cēteſimū: qz hñt dupli
cem perfectionem: ſeruātes veteris legis
p̄cepta ⁊ euāgelica cōſilia. Iſte tripler
gradus ſcilicet incipientium, proficientiū,
⁊ perfectoꝝ tangitur Mar. iiij. vbi dicit.
Ultro enim terra fructificat. Primo her-
bam, deinde ſpicam, deinde plenū fructū
in ſpica. Que verba exponens Grego. ſu-
per Ezech. dicit. Cum deſideria bona cō-
cipimus, ſemē in terram mittimus. Cum
vero recta opera incipimus: herba ſum⁹.
Cum autez ad profectuz boni operis cre
ſc mus: ad ſpicam peruenimus. ¶ Cum in
eiuſdem operationis perfectione ſolida-
mur: plenuz fructum in ſpica proferim⁹.
Secūdo poteſt conſiderari quantum ad
tres ſtatus ſaluandoꝝ: ſcilicet coniuga
tos, viduas, ⁊ virgines. Iſtam rationem
aſſignat Augu. in queſtionibus euangelij
dicēs. Triceſimus fructus pertinet ad cō
iugatos nam ⁊ iſta digitoꝝ coniunctio
quaſi molli ſe oſculo complectēs ⁊ confe
derans maritum pungit ⁊ coniugē. Sexa
geſimus ad viduas que in tribulatione ⁊
anguſtia ſunt poſite. Unde ⁊ l inferioꝛi di-
gito deprimunt. Cēteſimus ad virgines:
q̄ numerus de ſiniſtra trāſiēs ad dexterā
⁊ circuluz faciēs: exprimit virginitatis co
ronā. Tertio poteſt conſiderari quantum
ad triplicē victoꝛie modū. Iſtā rōnem aſ-
ſignat Aug. ibidē. Quidā enī ſic pugnant
cum amoꝛe mundi: vt eos amoꝛ mundi nō
vincat. Iſti habent triceſimū. Alij ſic pu-
gnant ⁊ ſic ſuperant: vt ſi denuo reſurre-
xerit facile extinguāt. ſ. amoꝛ: ē mūdi vt
ſe oino nulla ex parte cōmoueāt. Iſti ha-
bēt cēteſimū. Uel pōt dici ſm Gꝛigoriū et

pallidus ꝙ terra bona per tria cognoscitur. Primo per fossionē ⁊ repletionē. Si em̄ ꝺfecerit erit reproba: si adequata fuerit erit mediocriter bona: si superabundauerit erit optima. Illi deficiunt qui multa mala committunt: ⁊ pauca bona faciunt. Isti sūt terra reproba. Hebreo.vj. ꝓferēs terra spinas ⁊ tribulos reproba est. Talibus dicetur Dañ.v. Appensus es in statera: ⁊ inuentus es minus habens. Illi adequantur qui quantū deo peccauerunt: tm̄ satisfaciunt. Rom̄.vj. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immunditie ⁊ iniquitati ad iniq̄tatē: nūc exhibēte mēbra vr̄a seruire iustitie in sctīsicationē. Istis dicet̄. Appēsus est i statera: ⁊ inuēt⁹ est satis habens. Illi superabūdāt qui opera ꝑfectionis faciūt seruātes mādata ⁊ ꝯsilia. Luc. x. Quodcūq; superogaueris, ego cum rediero reddam tibi. Istis dicet̄. Appēsus est in statera ⁊ inuent⁹ est multū habens. Secūdo cognoscit̄ per colorem: qꝛ nigredo piguedinē terre attestat̄. Illi igit̄ sunt bona terra q̄ se denigrāt: id est despiciūt ⁊ humiliant. Niger autem color visuꝫ cōgregat̄: album iuxta se positum magis cōmendat: ⁊ pupillam oculi illuminat. Magis enim lucet pupilla quando est nigra q̄ si esset alba. Sic ⁊ humilitas animam intra se congregat: vt supra se vel extra se nō effuat. ꝑs. Nō est exaltatū cor meū neq; elati sunt oculi mei. Dignitati ad iūcta ipsam magis exornat. Eccle.iij. Quāto magnus es: tanto humilia te in omnibus: et coram deo inuenies gratiā. Bern̄. Non est magnum i abiectione esse humilem: magna prorsus virtus est humilitas honorata. Humilitas etiam in conspectu dei facit animam clariorē: qꝛ quāto aliq̄s est nigrior id est humilior i cōspectu sui: tāto maior est in conspectu dei. j. Regū.xv. Nōne cum paruulus esses i oculis tuis: caput i tribubus israel factus es? Tertio cognoscitur ꝑ saporē: quia debet gleba terre aq̄ aspergi, ⁊ si fuerit saporis amari vel salsi mala erit sꝫ si dulcis bona. Amaritudo anime ira est. Jaco. iij. ꝙ si zelum amarū habetis ⁊ contētiones sunt in cordibus vestris ⁊c. Salsugo anime est auaritia. ꝑs. Terram fructiferam i salsuginē ⁊c. Salsugo enim est salsus humor terre qui ipsam sterilem reddit. Nihil autem magis animam sterilem facit q̄ auaritia. Tunc igitur est terra mala anime: quādo est vel amara per irā, vel salsa per auaritiam. Illi autē sunt bona terra q̄ sunt dulces. i. q̄ habent dulcia corda Prouer. xv. Dulcedo anime est sanitas ossiū. Qui habent dulcia verba. Ecclesi.vj. Uerbū dulce mltiplicat amicos ⁊ mitigat inimicos. Qui habent dulcia ⁊ mansueta opera. Ecclesi.xj. Breuis i volatilibus est apis: ⁊ initium dulcoris habet fruct⁹ eius. Eiusdē. iij. In māsuetudine opera tua perfice: et super hominum gloriam diligeris.

¶ Dñica in quinquagesima. Sermo.j.

Assūpsit Jesus duodecim discipulos suos ⁊ ait illis. Ecce ascendimus hierosolymā ⁊ cōsummabunt̄ oīa que scripta sunt de filio hominis. Tradetur em̄ gētibus, ⁊ illudetur, ⁊ conspuetur. Et postq̄ flagellauerint occident eum, ⁊ tertia die resurget. Luce. xviij. Sicut dicit Grego. Redemptor noster preuidēs ex passione sua discipulorū animos perturbādos: eis longe ante passionis sue penam ⁊ resurrectionis sue gloriam predixit. vt dū morientem cernerēt: etiam resurrecturum eum non dubitarēt, ⁊ tamen ipsam christi passionem intelligere non poterant. Quod tribus de causis accidit. vt dicit Beda. Prima est quia eum nimis amabāt: ideo mortem eius audire non poterant. Sicut mater que filium diligit nimis tenere: non potest audire verbū de eius separatione. Secūda est: quia credebant ipsum verum deū, ideo suspicari non poterant ipsum mori posse. Tertia: qꝛ credebant ipsum parabolis eloqui: sicut eis sepe taliter loquebatur. Duo igit̄ christus discipulis predixit. s. suam passionem, ⁊ suam resurrectionem. Circa passionem autem quinq; ponuntur. s. traditio, illusio, flagellatio, cōsputio, ⁊ occisio. Traditur enim ille qui est virtus paterna, illuditur autem qui est dei sapientia, flagellatur qui est innocentia vera, conspuitur qui est dei gloria, et occiditur qui est vita. Ista autem quinq; que christus passus est

a iudeis quotidie patitur ab hominibus malis. ¶ Primũ namq; est traditio. Fuit autem traditus a iuda qui eũ tradidit salutando, amplexando, osculando, ⁊ secũ comedẽdo. Sic et multi in ista quadragesima Christum salutabunt cum orationez dominicã frequentabunt. Quotiens enim pater noster digne dicimus: totiens deum salutamus. Multi etiam christũ amplexabunt brachio amoris ⁊ brachio timoris. Signũ autẽ ꝙ homo christũ amplectitur brachio timoris est quãdo vitat peccata. Prouer. xv. Per timorẽ dñi declinat omnis homo a malo. Signum ꝙ homo xp̃m amplectitur brachio amoris est quãdo facit bona, opera ⁊ dei seruat mãdata. Joh. xiiij. Si q̃s diligit me sermonẽ meũ seruabit. Multi etiaz in ista quadragesima xp̃z osculabũtur ⁊ christꝰ eos. iuxta illud. p̃s. Misericordia ⁊ veritas obuiauerunt sibi: iustitia ⁊ pax osculate sunt. Ueritas enim debet esse ex parte peccatoris, misericordia ex parte dei. Si peccator de se dicit veritatem peccata sua veraciter confitendo: mox mia Christi sibi obuiat indulgendo. Similiter ex parte peccatoris debet esse iustitia: ex parte dei pax. Si em̃ pctõr de se facit iustitiã se per penitentiã puniẽdo, mox deus ipsum osculatur eũ in amicitiã recipiendo. Multi ẽt cũ christo comedunt quando corpus Christi recipiunt, ⁊ tamen ad similitudinẽ iude xp̃m sic salutatuz: sic amplexatũ: sic osculatuz: sic i mensa associatũ proditorie tradunt: dum ad peccata redeunt ⁊ christũ de corde expellunt, ⁊ diabolũ introducũt. Fuit aũt christus a tribus traditus. s. a iuda q̃ eum tradidit per auaritiã. Unde dicitur Matth. xxvj. Quid mihi vultis dare ⁊ ego vobis eũ tradã? A iudeis q̃ eũ tradiderũt ꝑ inuidiã ⁊ malitiã. Matt. xxvij. Sciebat eniz ꝙ per inuidiã tradidissent eũ. Et a pylato q̃ eũ tradidit ad crucifigendũ propter timorẽ ⁊ pusillanimitatẽ humanã. Nam sicut habetur Johan. xix. Cuz iudei dixissent pylato. Si hũc dimittis non es amicus cesaris. Pylatus ductus timore eũ tradidit. Omne em̃ peccatũ aut fit per cupiditatẽ male inflãmantẽ. j. Tim̃. vj. Radix omniũ maiorũ est cupiditatis. Isti tradunt xp̃z cũ iuda. Tales sunt simoniaci vsurarij, ⁊ auari. Aut fit per malitiã supnã gratiã persequentẽ. Isti tradunt eũ cũ iudeis. Tales sunt inuidi ⁊ maligni q̃ dona spiritussancti in alijs persequũtur. Aut fit per infirmitatẽ humanaz aliquatenus inducentẽ. Isti tradunt eũ cũ pylato. Tales autez sunt timidi ⁊ pusillanimes qui plus timẽt hominẽ mortalẽ q̃ deũ viuũ. ¶ Secundũ autez est illusio. Illuditur autem̃ christus ⁊ irridetur maxime a tribus generibus hominũ. Primo a duris ⁊ obstinatis. Prouerb. j. Uocaui ⁊ renuistis ⁊c. Et ideo i fine deus eos irridebit. Unde etiã subditur. Ego quoq; in interitu vestro ridebo. Prouerbio. iij. Illusores ipse deludet. Hiero. An putatis fratres ꝙ iocando predicent prophete, ridendo loquantur apostoli, Christus infantiliter cõminetur? Sed loci non sunt vbi tormenta intercedũt. Esaias serra secatur, Daniel leonibus deuorandus exponitur, Petrus in cruce dei exẽplo suspenditur. Si iocando sunt passi: credo ꝙ ⁊ iocãdo sunt locuti. Sed timeo ne fides vestra potius sit iocabilis q̃ ipsorũ. Timeo ne iocando non saluemur: ⁊ rideãt ipsi de nobis quẽadmoduz scriptuz est. Qui habitat in celis irridebit eos. Secundo a recidinis. Isidorus. Irrisor est ⁊ non penitens qui adhuc agit quod penitet. Cum talibus em̃ ludit diabolus sicut catus cũ mure: quem aliquantuluz abscedere permittit: mox sup euz ruit. Sic diabolus peccatorẽ aliquando permittit penitere: sed postmodũ facit euz ad peccata redire. Prouerbiorum xiiij. Stultus illudit peccatuz: id est diabolus qui fuit inuentor peccati. Tertio a tepidis ⁊ ociosis. Threno. primo. Uiderunt eaz hostes ⁊ deriserunt sabbata eiꝰ. Et dicit sabbata in plurali. Tales enim faciunt sabbatum quo ad deuz vacantes ab oratione. Faciunt etiam quoad semet ipsos vacantes a vitiorum mortificatione. Faciunt insuper quo ad proximuz vacantes a bono opere. Et quia talis Christo illudunt dantes sibi aquam tepidam ad bibendum: ideo hostes id est demones sabbata eorum derident. ¶ Notandum autem ꝙ Christus quatuor vicibus fuit illusus. Primo in domo cayphe sacerdotis cum velamine capitis. vt habe-

tur Luce vigesimoscdo. Secundo in domo herodis cū veste alba. vt habet Luc. xxiij. Tertio a militib⁹ in atrio pretorij indut⁹ purpura. vt habet Mat. xxvij. Quarto a iudeis in cruce qui eius verba puertebāt dicentes. Matt. xxvij. Uah qui destruis templum dei. ꝛc. Et ei⁹ fidē deridebant dicentes. ibidem. Si rex israel est descendat nunc de cruce ꝛ credimus ei. His quatuor modis sacerdotes mali vidētur Christo illudere. Primo cum caipha per amictum capitis: cum ipsum amictum in capite assumunt qui designat spē celestiū. Ephe. vj. Galeam salutis assumite. Ipsi autem non seruiunt in ecclesia pro celesti retributiōe sz pro terrena cupiditate. Secundo sibi illudunt in alba veste cum herode cum ipsam albam induunt, que significat mūditiā. iuxta illd. ps. Lauabis me, ꝛ super niuem dealbabor. Ipsi autem non sunt mundi: sed et mente et corpe impuri. Tertio in purpura cum militib⁹: cū induunt casulam purpuream: que significat latitudinem et feruorem charitatis. Ipsi autem non habent vestem purpureā charitatis sed sanguinolentam rancoris. Quarto cum iudeis in cruce qui eius verba peruerterunt et fidem deridebāt. Ipsi verba dei contemnūt cum stolā que significat gladiū. i. verba dei indigne assumūt, et scutum fidei que significatur per manipulum despiciunt. Ephe. vj. In omnibus sumentes scutum fidei. ¶ Tertium est flagellatio: in qua flagellatiōe sanguis de oībus mēbris xp̄i exiuit. Fleuerat pri⁹ oculis: sed tunc fleuit omnib⁹ membris. Xp̄s enim quadrupliciter in passiōe fleuit: scz corde per immēsitatem doloris. Thre. j. O vos omnes qui trāsitis per viam. Ore lachrimosis verbis. Mat. xxvij. De⁹ me⁹ deus meus vt quid dereliq̄sti me? Oculis p lachrymarū effusionē. Hebr. v. Cū clava. ꝛc. Et tandem cum omnib⁹ p sanguinis effusionem vel emanationē: quando scz fuit tam crudeliter flagellatus. ¶ Notādum autē ꝙ quatuor vicib⁹ iudei xp̄m flagellauerūt. Primo in capite ipsum arudine percutiendo. vt habetur Mat. xxvij. Scdo in facie eam velantes ꝛ percutientes. vt habetur Luc. xxij. Tertio in collo colaphis eū cedētes. vt habet Matthei xxvj. Quarto in toto corpore ipsuz flagellātes. vt habetur Joh. xix. Flagellāt aūt xp̄m hodie in capite qui persequunt prelatos ecclesie. Flagellant in facie qui contēplatiuos (qui sunt pulchrior pars ecclesie) perturbāt in sua quiete. Flagellant in collo qui p̄dicatores impediūt a diuino sermone. Flagellāt i corpore qui actiuos infirmiores molestant in sua operatione. Sed de tali flagellatiōe dicit Aug. Quid superbit impi⁹ si de ipso flagellū facit pater meus? Pater flagello filium corripit ꝛ postea flagellum ad comburēdū in ignē mittit. ¶ Quartū est consputio. significat autem consputio magnam vilipensionē. Unde super illud Job. xxx. Faciē meā cōspuere non verentur. Dicit glo. Faciē conspuere est iustos etiam in presentia confutare. ꝛ in eorū cōtumelias verba fluxura id est fluentes saliuas mitter:. Ista autē consputio. i. vilipensio aliquib⁹ ad suffocationem ꝛ cōturbationem est: sicut legit de hur viro marie sororis moysi q̄ iudeorum sputis fuit suffocatus. Aliquibus est ad correctionē. qd̄ significatū est Deu. xxv. ꝙ qñ homo nolebat accipere vxorē fratris sui, in faciē illi⁹ cōspuebat. Et que est vxor fratris nostri nisi penitentia quam xp̄s frater noster p nobis suscepit? quam penitētiā cum homo accipere renuit de⁹ ipsum duris flagellis affligit: ex quib⁹ ille sepe correctionem accipit. Aliquib⁹ vero est ad humiliationem. Sicut legitur ꝙ diogenes phūs inuitatus a quodā habēte turpem faciē ꝛ domū pulchrā, in faciē eius spuit dicens se non vidisse in tota domo aliquid turpius in quo spuere posset. Hoc autē fecit phūs vt ille se recognoceret: ꝛ de pulchritudine domus nō supbiret sed de turpitudine psone humilitatem haberet. Aliquib⁹ est ad illuminationem ꝛ profectum virtutum: sicut in ceco nato. vt habet Joh. ix. Tales erāt apostoli de quibus dicitur Act. v. Ibāt apostoli gaudentes a consp. conci. ꝛ c. ¶ Quintū est occisio. Habuit aūt xp̄s quedam vulnera q̄ fuerunt sibi occasio mortis. Primo enim fuit flagellatus in trā vt inter flagella ali⁹ expirasset. Deinde fuit in pedib⁹ ꝛ manibus pforatus: ꝛ tādē cū iā esset mortu⁹ in latere vulneratus. Per corpus xp̄i igitur

intelligunt illi de ecclesia qui adhuc sunt infirmi ⁊ temporalibus dediti. Isti occidũtur quãdo eis tẽporalia auferunt. Eccle. xxxiiij. Qui aufert in sudore panẽ, quasi q̃ occidit proximum suũ. Per man⁹ intelligũtur actiui. Isti occidũtur cũ in suis operatiõibus impediũtur Prouerb.iij. Noli prohibere eũ benefacere qui potest si vales ⁊ ipse benefac. Per pedes intelligunt contemplatiui qui suis orationibus totã ecclesiam sustentant. Istos illi occidunt q̃ orõnes ne i ipsis effectũ habeãt ipediũt. Sunt etiam in ecclesia quidam, mortui sicut viri perfecti. Col.iij. Mortui em̃ estis ⁊ vita, vestra abscondita est ⁊c. Istos illi occidunt qui eos conturbare nõ desinũt. Secundo ponitur notitia resurrectionis cum dr (tertia die resurget). Ille igit qui est mortuus per peccatũ tertia die resurgat. Prima dies est contritio: secũda confessio: et tertia satisfactio. Uel tres dies sunt delectatio: ꝯsensus: ⁊ opus. Qui igit non resurgit a delectatione resurgat a cõsensu: ⁊ qui non resurgit a cõsensu resurgat ab opere. Si em̃ quartã diẽ addiderit scz consuetudinem: resurgere vix valebit. Hoc significatũ est in lazaro quatriduano. Ceteros quidem mortuos resuscitauit xp̃s simplici iussione. Istum autem suscitauit orando clamando ⁊ lachrymãdo: vt daret̃ itelligi ꝙ illi q̃ sunt in pctis inueterati indigẽt multorum orationibus magis cordis clamoribus, longis ⁊ diuturnis fletibus.

¶ Sermo secundus.

Ec⁹ sedebat secus viã mendicans. Per istũ cecum significatur genus humanũ qđ magnã, icurrerat cecitatẽ: sed illuminari non meruit nisi ꝑ xp̃i passionem. Et ideo in isto euangelio duo ponunt. s. infirmitas cecitatis: et remediũ passionis xp̃i. ¶ Circa primũ notandum ꝙ sunt quinq̃ peccata que spiritualem cecitatẽ inducũt. Primum tumor superbie. Greg. Tumor mentis est obstaculum veritatis. Et iste tumor totum gen⁹ humanũ occupauit. Primo em̃ habuit ortum i celo quando lucifer contra deum intumuit. Iõ superbia est nature celestis: ⁊ ideo viros celestes aliquando inuadit. Deinde de celo veniẽs in paradisum iuit: et ibi primos parẽtes inuasit qui se supra seipsos eleuauerunt ⁊ contra deum intumuerunt. Deinde de paradiso venit in mundum: ⁊ modo per totum mundũ iste morbus supbie est diffusus. Superbire em̃ dicit quasi sup alios ire. Lucifer supbiuit: quia sup deum ire voluit Adã superbiuit: qr sup ipsum iuit dum scientiam dei appetijt. Homines superbiunt qr super alios volũt ire. De⁹ autẽ superbire non potest quia super aliũ ire non valet: eo ꝙ sup se nullum habeat. ¶ Scđm est puluis auaritie. Auarus em̃ semper portat terram in oculis. p̃s. Oculos suos sta. declina. Unde dicitur de talib⁹ ꝙ sunt nimia cupiditate ceci. Et sicut superbia totum genus occupauit humanũ: sic ⁊ auaritia. Hiere.vj. A minore vsq̃ ad maiorez omnes auaritie studẽt. Inter maiores ⁊ minores sunt mediocres. Per minores intelliguntur clerici: per maiores intelliguntur prelati. Auaritia igitur a minore vsq̃ ad mediocres ⁊ maiores: qr inuenitur in laicis: viget in clericis: regnat in prelatis. Uel põt dici ꝙ in domo anime sunt tres familie. s. Miores: ⁊ iste sunt cogitationes. Mediocres vero: ⁊ iste sunt intẽtiones. Maiores: ⁊ iste sunt affectiones. Sũt igitur quidam quorum auaritia est in cogitationibus: quia die ac etiã nocte cogitare non cessant qualiter. s. lucra possint acquirere ⁊ pecunias suas augere. Eccl's.ij. Cũcti dies ei⁹ laborib⁹ pleni sunt et erũnis: nec per noctẽ mẽte requescit. Alij sunt quorũ auaritia est in intẽtionibus, quia in omnibus q̃ dicunt ⁊ faciunt semp aliqđ lucrum vel emolumẽtũ tẽporale intẽdunt. Pro.xvij. Oculi stultorum in finibus terre. Oculi stultorum sunt intẽtiones eorum qui sibi semp finẽ p̃tẽdunt temporale lucrum Alij sunt quorum auaritia est i affectionib⁹: qui temporalia ardenter diligunt ⁊ spũalia paruipendunt. Bñ igitur dicit. a minore vsq̃ ad mediocrem ⁊ maiorem oẽs auaritie student. Dũ alij terrena lucrare cogitare non desinũt. Alij in omnibus que agunt in temporalẽ mercedem intẽduut. Alij terrena ardẽter diligunt: ⁊ spũalia cõtẽnũt. ¶ Tertiũ cum ignis iracũdie. p̃s. Supercecidit ignis et

non viderūt solem. Cesarius. Sue mētis lumen iracundus excecat. Sicut em̄ visus excecatur ad peluim ardentem: sic homo excecatur per iracundiam inflāmantem. Scd̄m em̄ Damascenum. Ira est ebullitio sanguinis circa cor. Ex illa autē ebullitione fumositates ascendunt que oculos mētis obnubulant: qꝛ impedit ira animū ne possit cernere verum. Quādo aūt vas ad ignem nimis ebullit tribus remedijs subuenitur. Aut ꝑ vasis ab igne depositionē: aut per aquefrigide infusionem: aut per lignorum subtractionem. Sic etiā qñ aliq̄s per iram contra aliū nimis ebullit, ille cōtra quem irascitur: aut debet se totaliter ab alio diuidere. Prouerb. xx. Honor est homini qui separat se a cōtentionib⁹: oēs autem stulti miscentur cōtumelijs. Aut debet verba refrigeratiua ⁊ dulcia respondere. Pro. xv. Rñsio mollis frāgit irā: sermo durus excitat furorem. Aut saltem debet tacere ⁊ nihil respōdere. Uerba em̄ q̄ iracundo rñdētur sunt ligna quib⁹ ignis iracundie amplius inflammatur. Ecclesi. xxviij. Scd̄m ligna silue sic ignis exardescet. Qñ aūt ligna verborum subtrahunt̄ tunc ignis ille extinguitur. Prouerb. xvj. Cum defecerint ligna extinguetur ignis. ¶ Quartū est fetor luxurie. hoc significatū est Tobie. ij. vbi d̄r ꝙ ex stercore hirundinis fuit excecatus. Huius enim auis immunditia est desiccatiua: ⁊ significat luxuriam: quia nullum peccatum magis desiccat q̄ꝫ luxuria. Homo quidem quatuor habet. s. corpus: animā: famam ⁊ temporalē substātiam. Est igitur quoddam peccatū qd̄ desiccat corpus. s. nimia tristitia. Prouerb. xvij. Spūs tristis exiccat ossa. Est aliud qd̄ desiccat aīam. s. inuidia. Nā inuidia sicut d̄r alibi reb⁹ opimis marcescit. Prouerb. xxiiij. Uita carnium sanitas cordis: putredo ossiū inuidia. Est alid̄ qd̄ desiccat famā scꝫ superbia. Eccl̄s. x. Odibilis deo ⁊ hominib⁹ sup̄bia. Est aliud qd̄ desiccat terrenam substātiam. s. ꝓdigalitas ⁊ etiam vitiū gule. Prouer. xxj. Qui diligit epulas in egestate erit. Et similiter Qui amat vinū ⁊ pinguia nō ditabit̄. Luxuria desiccat ⁊ cōsumit corpus: quia facit ip̄m cito venire in senectutē vel mortē. j. Corint. vj. Qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. i. in corporis sui cōsumptionem ⁊ diminutionem. Consumit autē aīam: qꝛ oīa bona ꝓposita ⁊ desideria annihilat ⁊ disp̄git. j. Coꝝ. ij. Animalis hō nō percipit ea que sunt spūs dei. Consumit bonā famā. Uñ dicit̄ de salomone Eccl̄i. xlv. Inclinasti femora tua mulieribus: ⁊ dedisti maculā in gloriā tuam. Cōsumit terrenā sustantiā. Luc. xv. Dissipauit substantiā suā viuendo luxuriose. ¶ Quintuꝫ est nimia abūdantia ⁊ crassitudo terrene substātie. Job. xv. Operuit faciē ei⁹ crassitudo. Hinc est ꝙ sedechias excecat⁹ est in reblata: que iterpretatur multitudo: sicut habet̄. iiij. Reg. xxv. Quia multitudo istorū temporaliū facit hominē cecū. Hinc est ꝙ effraim ⁊ manasses fuerūt fr̄es. Effraim em̄ interpretatur fertilitas: manasses obliuiosus. qꝛ nimia fertilitas seculi inducit obliuionem dei. Sicut em̄ pisces aliqñ ex nimia pinguedie excecātur. Et sicut in anseribus oculi consuuntur ne ex multitudine rerum visarum ab impinguationib⁹ retrahantur. Sic homines ex nimia abūdantia rerum in aīa execātur. ¶ Postquā visum est de infirmitate cecitatis vidēdū est de remedio passionis de quo in principio euangelij fit mētio specialis. Christ⁹ enim contra ista quinq̄ incommoda portauit quinq̄ remedia. s. corpus: sanguinē: aīam: spiritum humanū: ⁊ diuinitatē. Nā de corpore fecit emplastrū quo tumor sup̄bie sanaretur. Fit autem emplastrum de herbis medicinalib⁹ q̄ incidunt̄: ⁊ ꝯteruntur: ⁊ decoquunt̄: ⁊ liquore ꝑfundunt̄ aliquo. Herba medicinalis est caro xp̄i: qꝛ sicut dicit̄ Esaie. xl. Oīs ca. fe. Ista herba in cruce fuit incisa. Deinde i mortariolo crucis pistillo passionis attrita. De his duobus. Esa. xiij. Uulneratus est propter iniq̄tates nostras: attritus est propter scelera nr̄a. Deinde i furno crucis triplici, igne fuit excocta. s. igne amoris. Jo. xv. Maiorem hac dilectionē nemo habet ⁊c. Igne doloris. Thre. j. O vos oēs qui ⁊c. Igne passionis. p̄s. Ossa mea sicut cremiū aruerūt ⁊c. Deinde sanguine precioso fuit asp̄sa. Esa. lxiij. Quare rubrū est indumentū tuum? Illud igitur emplastrum factum de xp̄i carne sic incisa: sic decocta: sic perfusa, si super apostema suberbie ponat̄ des

bet ipsum statim maturare: mollificare: et frãgere. Aug. Ecce habes hũilitatis exẽplum: superbie medicamẽtum. Idẽ. Quo supbia sanari potest si humilitate filij dei nõ sanatur? ¶ Scdo de sanguine fecit collyrium quo ignis iracundie temperetur. Nihil em̃ sic odium ⁊ iracundiam temperare debet q̃ considerare ꝙ sanguis christi pro suis crucifixoribus sic orauit. Siq̃dem xp̃s orauit ꝑ eis verbis, dicẽs. Luc. xxiij. Pater dimite illis quia nesciunt q̃d faciũt. Orauit lachrymis. Heb. v. Cũ clamore valido ⁊ lachrymis offerẽs exauditus est pro sua reuerentia. Orauit sanguine. Heb. xij. Accessistis ad sanguinis aspsionẽ melius loquentem q̃ abel. Orauit morte. Heb. ix. Noui testamẽti mediatorꝫ est vt morte intercedẽte ⁊c. Tale igit̃ collyrium tãte pietatis ⁊ charitatis in nobis refrigerare debet omnẽ ignem rancoris. Quis em̃ de cetero contra inimicos suos odium tenebit: quãdo xp̃s pro suis inimicis: verbis lachrymis sanguine ⁊ morte orauit? ¶ Tertio de aĩa fecit vas vnguẽtarium quo puluis auaritie explet̃. In isto em̃ vase tria vnguenta purgatiua continẽtur. De quibus dicitur Johan. j. Uidimus gloriam eius gloriam quasi vnige. a p̃re ple. ⁊c. Ibi em̃ gloria est. i. gl̃iosa dei misericordia. Ibi est gratia. Ibi est v̄itas. Ibi sapiẽtia. Auarus igitur qui habet oculos plenos puluere auaritie: vadat ad istud vas vnguẽtariũ ⁊ vngat oculos vngnẽto misericordie ⁊ gratie ⁊ sapiẽtie. Tunc autẽ vngitur vnguẽto mie qñ inclinatur ad compassionem fraterne miserie. Tunc vnguẽto gratie qñ incipit tepescere ab amore terrenorum: et inardescere in amorem celestium. Tunc vnguẽto sapiẽtie qñ scit sapienter acquirere, sapienter retinere, ⁊ sapienter expendere. ¶ Quarto de spiritu hũano fecit cibum mellifluũ quo crassitudo terrena cõtẽneret̃. Eccl̃. xxiiij. Spiritus meus super mel dulcis. Mel est dulce in superficie: dulcius in medio: dulcissimum in fundo. In xp̃o quidem est triplex substantia. s. caro que est quasi superficialis: deitas que est profunda: ⁊ aĩa que est quasi media. Mel igitur est dulce in superficie: quia sancti ex consideratione carnis xp̃i hauriũt delectatiões suaues. Est dulcius in medio: qꝛ ex cõsideratione anime hauriunt delectatiões suauiores. Est dulcissimũ in fundo qꝛ ex contẽplatione diuinitatis hauriũt d̃lectatiões suauissimas. Talis igit̃ dulcedo oẽm dulcedinẽ hũanam facit insipidam Chry. Uere nõ hꝫ super terram qd̃ amet qui donum celeste in veritate gustauerit. ¶ Quinto de diuinitate fecit balsamum: quo fetor luxurie pelleretur Eccle. xxiiij. Quasi balsamum mixtum odor me⁹. Odor autẽ istius balsami tantus est ꝙ non tm̃ infirmi: non tm̃ mortui: nõ tm̃ corrupti: sed etiam fetidi sentire debẽt. Hoc significatũ est i lazaro quatriduano ⁊ fetido: q̃ ipsum odorem sensit ⁊ reuixit. Pria dies est delectatio ⁊ tũc aĩa est infirma. Scda est consensus: ⁊ tunc est mortua. Tertia est malũ op⁹: ⁊ tũc est corrupta. Quarta est mala consuetudo: ⁊ tũc est fetida. Qui autem odorem istum non sentit: est infirmo periculosior: mortuo insensibilior: corrupto marcidior: fetenti abominabilior.

¶ Sermo tertius.

Omnis plebs vt vidi dedit laudem deo. Postq̃ dñs celũ illumiauit: oĩs plebs que ibi aderat laudẽ dedit deo. Ex quo datur intelligi ꝙ ille est illuminatus q̃ deum laudat. Ille cecus est qui per verba vel ꝑ malã vitã deum blasphemat. In istis aũt diebus hoĩes vani nõ tm̃ non laudãt deũ: sed etiã per suas vanitates blasphemãt deũ et laudant inimicos dei. s. mundũ carnem ⁊ diabolum: ideo in isto euãgelio de christi passione fit mentio: vt ex consideratione passionis dñice homines abstineãt: a tanta vanitate. Laudãt quidem ⁊ honorant mundũ exercendo diuersos ludos ⁊ ineptas letitias. Laudant etiam ⁊ honorãt corpus propriũ pascendo ipsum per diuersas epulas. Laudant ⁊ honorãt diabolũ ducendo diuersas choreas. In his em̃ trib⁹ vanitatib⁹ expẽdũt hoĩes dies istos. ⁊ ideo cũ isto ceco non sunt illuminati sꝫ cecitate inuoluti. ¶ Primo igitur vani hoĩes cum deberent laudare deũ: ipsi tantum laudant mũdum per diuersos ludos et ineptas letitias. Letitia em̃ mũdi

est sicut vinum purum quod cito inebriat nisi salubri tristitia temperetur. Juxta illud Eccle. vij. melius est ire ad domū luct⁹ q̄ ad domū conuij. Refert Tullius q̄ quando aliqui consules Romani redibant victores, triplex honor eis fiebat. Primus quia omnis populus sibi cum letitia obuiabat. Secūdus qr omnes captiui quos ceperant eius currum iunctis manibus sequebantur. Tertius quia ipse victor indutus tunica iouis in curru sedebat: quem quatuor equi albi vsq̄ ad capitolium deducebant. Ne vero supra se nimis eleuaretur: istum honorem tripliciter tēperabāt. Primo quia vnus homo seruilis cōditionis secum in curru ponebatur vt cuilibet spes daretur ꝑueniendi ad talem honorē si probitas eius mereretur. Secūdo quia ille seruus eum cholaphis cedebat dicēs cognosce teipsum. Tertio qr cuilibet licebat illa die i ipsum inferre oīa opprobria q̄ volebat. Si igit̄ pagani suas sic letitias temperabant multo forti⁹ nos xp̄iani eas reprimere eū temperare debemus ⁊ maxime triplici de causa. Primo qr hoc non cōpetit loco. Sumus em̄ in exilio q̄ deberemus esse in celo: ⁊ ideo nobis est flendum ⁊ non gaudendū. Aug. Invalle sumus miserie vbi eo magis flendū est quo min⁹ flemus. p̄s. Quō cantabimus canticū dn̄i in terra aliena? Si viris sctis durū fuit i exilijs cātica cantare dei: Quid dicēdū est de illis qui cantant cantica diaboli? Quia igitur sum⁹ in exilio: ideo oīs mala mūdana letitia debet nobis esse importuna. Eccl. xxij. Musica in luctu importuna narratio est. Scd̄o nō cōpetit tempori. Tempus em̄ vite p̄ntis non est nisi cursus ad mortem. Augu. Nihil aliud est tp̄s huius vite nisi cursus ad mortem: in quo nemo vel paululum stare vel tardius ire permittitur: sed oēs pari motu vrgentur. Stult⁹ autē esset ille qui ad mortis suppliciū cuz gaudio ⁊ solatio ire vel duci vellet. Tales sunt similes cygno, qui dum moritur suauiter cantare perhibeatur. Tertio nō competit statui. Status em̄ hoīs est periculosus ⁊ dolorosus: quia quocunq̄ se vertit periculū ⁊ dolorē inuenit. Nam si sursum respicit. videt celum qd̄ amisit. Si deorsum, videt infernū qui omnes deuorare appetit. Si a sinistris aduersitatis, videt q̄ vn⁹ de mille non euadit qui non cadat per impatientiam. Si a dextris prosperitatis, videt q̄ de decē milibus vnus non euadit qui non cadat per intemperantiā. Juxta illud p̄s. Cadent a latere tuo mille ⁊c. Si post se, videt peccatorum multitudinem que cōmisit. Si ante se, videt terribile dei iudicium in quo districtam rationem eum reddere oportebit. Unde legitur in vitis patruz q̄ cum quidā sanct⁹ pr̄ quēdā vane ridentē videret dixit ei. Reddituri sum⁹ rationez de vita nostra coram deo et omni terra: ⁊ tu rides? ¶ Scd̄o vani hoīes cū deberent laudare deum: laudant ⁊ honorant corp⁹ suū, pascēdo ipsum per diuersas epulas. Istud aūt vitiū gule, et homini facit magnam iacturā ⁊ deo magnam iniuriā. Homini quidem triplicem iacturam facit. Prima est quia i corpore inducit magnā deformitatem ex eo q̄ facit ventrem nimis tumentem. Dicit̄ aūt ventata vento, ex eo q̄ sit plerūq̄ vento plen⁹. Gulosus igit̄ q̄to maiorem ventrē habuerit tanto maiorem vesicam vento plenā: ⁊ etiā maiorē saccū stercoribus plenū ⁊ repletum possidebit. Sicut etiam vesica vento plena ⁊ repleta acu pūcta cito detumescit: sic etiam venter gulosi pūctus acu febris cito ꝑ mortez euanescit. Stultus quoq̄ esset mercator ille qui aurum cū multo laborē acq̄situm in cistam imponeret in qua in lutum conuertēdū esse putaret ⁊ estimaret. Et qm̄ vēter gulosi est sicut saccus stercorum: stult⁹ est eo q̄ ea que cū multo labore acquirit in ventrem ponit in quo ventre in lutum fetidum conuertēda esse cognoscit. Secunda autem iactura est: qr inducit sibi multam infirmitatem ⁊ aliquando mortem. Eccl. xxxvij. In multis erit infirmitas. ibidem. Propter crapulam multi perierunt: qui autem abstinens est adijciet vitam. Pinguia corpora sunt modici sanguinis que est causa vite. Calor quippe naturalis sepe pre nimia pinguedine suffocat̄. Uia etiam spirituum ad membra nimia pinguedine impeditur ⁊ sic mors sequitur. Tertia est quia inducit insaturabilem. Prouer. xiij. Uēter impioꝝ insaturabilis. p̄s. Famem patient̄ vt canes. Canis enim postq̄ proiecta sibi deuorauit, mox ad alia deuorāda

suspēsus anhelat. Sic gulosus postq̄ multa fercula devoraverit, adhuc alia cōcupiscit: imo etiam insaturabilior est q̄ canis, et q̄ cetere fere: quia omnia spoliat elementa. Nā a terra aufert gressibilia, ab aqua natatilia, ab aere volatilia. Hieronymus. Tauri pauco rū ingerum pascua sluntur Unica silua pluribus sufficit elephantib⁹: homo vero terra et mari pascitur. Ambr. in libr. de ieiunio. Quid insatiabilius ventre? Hodie suscipit cras exigit: cum impletus fuerit disputat de continentia: cum digesserit vale virtutibus dicit, et querit luxuriam. Inter epulas philosophia predicat, inter philosophos vino laudant. Sed cū do gulosus facit deo iniuriā, ex eo q̄ vē trē suū deificat. Phil. iij. Quorū deus venter est. vbi dicit Aug. Hoc ab hole colit q̄ prie ceteris adamat. Huius rationem assignat Hugo de sancto victore dicēs, per similitudinē. Ueter deo cōparat. Solēt em dūs templa construi, altaria erigi, ministri ad seruiēdū ordinari, pecudes immolari, thura concremari. Deo siquidem ventri templum est coquina, altare mensa, ministri coqui, imolate pecudes cocte carnes, fumus incēsorum, odor saporum. Ista autē idolatria quoad aliquid peior ē q̄ idolatria paganorum: quia illi adorabant aurū et argentū: gulosus vero adorat faccus stercorum. ¶ Tertio vani homines cū deberēt laudare deū laudant diabolum diuersas dicendo choreas: quod valde fatuū est quatuor rationib⁹. Prima: quia tales choree mundi sepe ducūt ad choreas inferni. In inferno quidē sunt multe professiones peccatorū: id est congregationes superborū, auarorū, et luxuriosorū, q̄ sem per cantū lugubrē decantabūt. zacha. xij. Planget terra, scilicet infernalis familie: et familie seorsum. Cantant aūt vnā cantationem sex versus lugubres continētem. Dicūt enim. Ue quia deū offendi: ve quia diabolo consensi: ve quia nat⁹ fui: ve quia male torqueor: ve quia mori non valeo: ve quia nunq̄ liberabor. Ad istas choreas infernales iste choree mūdiales sepe perducunt. Job. xxi. Tenent tympanum et citharam: et gaudent ad sonum organi. Ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad inferna descendunt. Huius signum est quia iste choree tēdunt ad sinistram. Proverb. iij. Uias q̄ a dextris sunt novit dom⁹. Peruerse aūt sunt que a sinistris sunt. Secūda fatuitas est: q̄ privantur choreis celi. Ibi enim sunt choree sanctorū deo iubilantiū. Hymn⁹ qui pacis inter lilia sep. cho. virgi. Istis choreis celi priuātur qui choreis delectantur mūdi. vnde refert Gregor. in dialo. de quadam puella nobili romana q̄ cū iocis et cantilenis dedita nimis esset, bta ꝟgo cū multis speciosis puellis indutis albis sibi apparuit. Et cū illa tā decore processiōi associare se vellet, prohibuit bta virgo dicēs q̄ donec esset sic vaga tali processione esset indigna. Precepit igitur vt a iocis et lenitatib⁹ se abstineret: et sic die tricesima ad illam processionem veniret: que subito cunctis mirantibus mutata fuit: et sic die tricesima beato et felici fine quieuit. Tertia aūt fatuitas est: ex eo q̄ tales chorec cedunt in iniuriem dei. Tum quia pactū in baptismo initum frangunt quo abrenunciare se diabolo et pompis eius omnibus promiserunt. Tum quia malorem cōmittunt contemptū q̄ si operi seruili incumberent. Augustī. Melius est in diebus dominicis arare et fodere q̄ choreas ducere. Tum quia festa sanctorum suis vanitatibus polluunt. Magnam enim iniuriā choree deo fecerūt: quia prophetam suum charissimū scilicet Johannem baptistam occiderūt. Iniuria enim que fit sanctis redūdat in deū. Luce decio. Qui vos audit me audit: et q̄ vos spernit me spernit. Quarta fatuitas est: ex eo q̄ ille chorce sunt arma diaboli que in hoc seculo exercentur. Trib⁹ enim modis diabolus in peccatuz luxurie facit cozrnere: modo per visum, modo per colloquium, modo per tactum. In chorets autem ista omnia occurrunt. Nam ibi sunt verba lubrica et modulationes cātuum, ibi est fixa visio faciem, ibi effictus manuū ignitarum: et ideo ex tali vicinitate et appropinquatiōe, modo per colloquiū, modo per visum, modo per tactū sepe ignis accenditur: et mala concupiscentia inflammat. Et quantūcūq̄ homo sit fortis et durus tanq̄ ferrū, vel sit naturaliter frigidus tanq̄ lapis: vel sit candid⁹ tanq̄ murus dealbatus: tamen non confidat de sua fortitudine nec de sua frigidi-

tate nec de sua sanctitate. Siquidez ferrū igne positum emollescit: sic homines firmos in suo proposito concupiscētie ignis emollescere facit. Hierony. Ferreas mentes libido domat: ex concussione duorum lapidū frigidorum ignis excutitur: sic ex nimia familiaritate virorū ⁊ mulierū licet a principio videantur frigidi: sepe per cōcupiscentiam inflammant. Quis enim frigidior esse poterit q̄ qui in extremis laborat? Unde refert Grego. in dialogo de quodam sacerdote agente in extremis: cū ei q̄dā mulier facie appropinquaret vt sciret si adhuc spiraret: ille voce qua potuit exclamauit. Recede mulier recede, tolle paleā, adhuc viuit igniculus. Murus etiā dealbatus q̄uis ex candela non comburatur tñ denigat. Sic etiaz q̄uis aliq̄ non comburant ex concupiscentia: tñ ex nimia mulierū familiaritate denigrantur in fama vel aliquo modo in cōscientia quā nō habent apud deū sinceram. Hiero. Crede mihi nō pōt cū deo toto corde ambulare: qui feminarum accessibus copulatur.

¶ Dñica.j. in quadragesima. Ser.j.

Ductus est Jesus in desertum a spiritu vt tentaretur a diabolo. Mat.iiij. Sicut christus voluit mori vt per suam mortem nostram destrueret: sic voluit tētari vt nostras tentationes superaret. Uoluit em̄ tentari immediate post baptismum vt tentatis daret consolationis remediū. Fuit enim tentatus statim quando fuit baptizatus quādo a patre filius fuit appellatus, quando spiritussanctus in specie columbe super eum mansit, quando celos apertos vidit: quando quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctib⁹ ieiunauit: vt per hec det intelligi q̄ si aliquis tentatur non est min⁹ a peccatis mundatus, non est min⁹ dei filiatione dignus, nō est min⁹ spiritusancto dign⁹, nō est min⁹ celo dignus, non est minus in sua penitētia deo acceptus. Tentari ergo voluit xp̄s vt nostras tentationes vinceret, vt tentatis ꝯsolamē p̄beret, ⁊ vt diabolo q̄ ip̄e eēt fili⁹ dei occultaret. Sciebat q̄ppe diabol⁹ p̄ scripturas ⁊ prophetias dei filiū in mūdū esse vēturū ⁊ suū sibi dñium ablaturū. Audiēs autez ꝑm Chrys. in xp̄i natiuitate angelū pastoribus annūciātem angelorum multitudinē iubilātē. Johānē digito demōstrantē, patrē in basptismate testificantē. spm̄ sctm̄ in specie colūbe descēdentē, ⁊ nūc quadraginta dieb⁹ ⁊ q̄draginta noctib⁹ ip̄z ieiunātē: eū esse filiū dei suspicat⁹ ē. Sed postmodū videns eū esurire ip̄z esse dei filium plurimū dubitauit. Nō em̄ credebat dei filiū posse esurire. Uolēs igit̄ experiri vtrū esset dei fili⁹ an hō pur⁹: ⁊ sciēs qz primū hoiez tribus telis prostrauit, cogitauit eisdē telis ip̄m aggredi. Et si q̄dem vinci poterit: homo purus apparebit: si autem vinci nō poterit dei fili⁹ esse videbit. Nā sicut dicit Grego. in homel. Diabol⁹ primū hoiem de trib⁹ peccatis tētauit ⁊ vicit. s. de gula cum de fructu ligni vetiti ip̄m māducare suasit, de vana gloria cum dixit. Eritis sicut dij. ⁊ de auaritia cū dicit. Sciētes bonū ⁊ malum. Sicut enim auaritia est appetitus immoderatus pecunie, sic est etiā immoderatus appetitus scientie. Eodem modo tentauit xp̄m. primo de gula dicens. Si filius dei es, dic vt lapides isti panes fiāt. Cogitabat em̄ intra se dicēs. Si lapides i panes cōuertere poterit, dei fili⁹ erit: si aūt nō poterit, homo purus apparebit. Sz xp̄s ꝑm glosam rñsum taliter tēperauit q̄ ip̄m dei filiū esse nō cognouit, cū ait. Scriptum est. Non in solo pane viuit hō, sed in oī ꝟbo qd̄ procedit de ore dei. Acsi dicat ꝑm glo. Cū hō constet ex duplici substantia. s. aīa tanq̄ superiori ⁊ corpore tanq̄ inferiori, ⁊ cib⁹ aīe sit verbū dei ⁊ cibus corporis sit panis materialis ⁊ tu suades mihi tātum de cibo substantie inferioris ⁊ nō superioris: patet q̄ tua suasio tentatio est. Sed qz sic eū diabolus vincere non potuit: cogitauit apud se dicēs sicut ait Chryso. Homo iste sctūs. esse videtur. Sancti em̄ viri et si nō vincant de vitio gule: sepe tamen vincūtur de aliquo motu vane glorie. Et ideo ipsum assumpsit ⁊ eū sup vinculum templi statuit. Nec mirū fuit (ipsum Grego.) si p̄misit se assumi q̄ ⁊ crucifigi, ⁊ alia glo. q̄ hoc non fuit infirmitatis sed patientie ei⁹. In diabolo aūt non fuit virtus sz in eo fuit magna superbia. Uel ipsa assumptio potest intelligi deductio. Dicit autem alia

glos. q̄ verisimile est diabolū in humana specie apparuisse: sed tamē xp̄s sic egit vt ipse a nemine videret. Erat enim pinnaculum locus eminēs, vbi scz erat cathedra doctorū. Et ideo ip̄e diabol⁹ s̄m legē putauit ip̄z i sede doctorū positū inani gloria posse extolli vbi multos fecerat eleuari. Dixit āt ei. Si fili⁹ dei es mitte te deorsū. Hoc dixit ideo vt ex tali p̄cipitatiōe ⁊ nulla secuta lesione iactātiā īcurreret. Uel vt ex hoc diabol⁹ suā ptātē agnosceret. Sz xp̄s sic tēperauit rn̄suz vt eū relinq̄ret dubiū dicēs. Non tētabis dn̄m deū tuū. Ubi dicit glo. Suggerebat vt aliquo signo exploraret q̄tū apud deū posset, sed nemo debet tētare deū qn̄ ex humana rōne habet quid faciat. Nūc aūt poterat aliter de tēplo descēdere q̄ p iactātiā se p̄cipitare. Postq̄ aūt deficit hūana rō: cōmendet se deo nō tētādo sz deuote supplicādo. Uerū postq̄ nec p primā nec per scd̄am tētationē eū potuit cognoscere: trāsiuit ad tertiā vt saltem ip̄m posset de auaritia superare. Duxit em̄ eū super mōtē excelsum valde: ⁊ ostendit illi oīa regna mūdi. Nō aūt ista ostendit coram ei⁹ oculis huiusmodi adducendo vel visum ampliādo vel ea q̄ nesciebat sibi indicando: sed dicit ostendisse tribus modis. Primo scd̄m Chryso. ostendit acsi aliquis in loco excelso positus manum extēderet dicens. Ecce ex illa parte ē Italia: ⁊ ex illa grecia: ex illa africa. Uel scd̄m Rabanum ostendit vanitatē pōpe mundane quam ipse diabol⁹ diligebat, q̄ speciosa sit ⁊ desiderabilis v̄bis demonstrauit vt ad amandū illam ip̄m induceret. Uel scd̄m glos. ostēdit quomodo regnabat in mundanis per diuersa vitia. In quibusdam p superbiam, in quibusdam p auaritiaz, in quibusdā p luxuriā: vt p exēplum multitudinis posset ad cōsentiendū eū facili⁹ inclinare. Cū aūt oīa regna mūdi ⁊ gl̄iam ostendisset dixit ei. Hec oīa tibi dabo ⁊c. Plane mentit⁹ est: qr dei sunt oīa ⁊ ip̄e retribuet vniuersa. luc. iiij, Oīa mihi tradita sunt ⁊ cui volo ⁊c. Et qr istud continebat iniuriā ꝯditoris q̄ sol⁹ deberet adorari ideo diabolū repulit dicens. Uade sathana: nō tentabis dn̄m deū tuū ⁊c. Glo. j. vade in infernū q̄ paratus est tibi ⁊ angelis tuis. Ex his ptz q̄ diabol⁹ in tētādo incipit a minimis ⁊ procedit ad maiora. Minima tētatio videbatur tētare de pane in magna fame. Maior tentatio fuit de vana gloria. Maxima de auaritia. Hoc significatū est Esa. j. vbi dr. A planta pedis vsq̄ ad verticē non est in eo sanitas. Diabolus nanq̄ incipit a planta pedis. i. a minimis peccatis: ⁊ ꝓcedit ad verticem. i. vsq̄ ad consensum rationis. Supradicte antē tentationes facte sunt in xp̄o tm̄ exterius ⁊ nō interius. Unde ait Greg. in homel. Trib⁹ modis tentatio oritur. suggestiōe: delectatione: ⁊ cōsensu. Et nos cum tētamur plerumq̄ in delectationem ⁊ consensum labimur. Christus igit̄ tentari per suggestionē potuit: sed ei⁹ mētē peccati delectatio nō momordit. Atq̄ ideo oīs illa diabolica tētatio foris nō intus fuit. ¶ Notandū autē q̄ supradictas tentatiōes xp̄s tripliciter dicit. s. sapienter respōdendo, fortiter resistendo, ⁊ principijs obuiando. Sapienter quidem respondit cum tria scripture testimonia allegauit. Hoc significatū est. j. Regū. xvij. in victoria quā Dauid habuit de golia. Ubi dicit glos. Dauid interfecit goliam tribus lapidibus de torrente: et xp̄s diabolū tribus testimonijs ex lege ꝓstrauit. Diabolus suasit vt Christ⁹ lapides in panes conuerteret: sed Christus ecōuerso panes sacre scripture cōuertit in lapides quos contra diabolum iecit ⁊ prostrauit. Exēplo igitur Christi iniurias nr̄as debemus vincere p sapientiam: p patientiam: non p potentiam vel vindictam. Ille vincit p sapientiam qui iniurianti scit sapienter ⁊ rationabiliter rn̄dere. Sap̄. vj. Melior est sapientia q̄ vires, et vir prudens melior q̄ fortis. Prouerb. xxvj. Respōde stulto iuxta stultitiam suam. s. sapienter. ne sapiens sibi videatur. Ille vincit per patientiam qui scit dissimulare ⁊ iram suam restringere. Eiusdē. xvj. Melior est patiēs viro forti, ⁊ qui dn̄atur aīo suo expugnatore vrbium. Eiusdē. xxvj. Ne respōdeas stulto iuxta stultitiam suam. i. impatienter: ne efficiaris ei similis. Ille vincit per potentiam qui non attendit ad iustitiam sed tm̄ ad potētiam p quam iniuste opprimit innocentes. Sapi. ij. Sit autem fortitudo nr̄a lex iustitie. Quod enim infirmū est inutile inuenitur. Ille vincit per vindicta q̄

effundit iram suam, ⁊ talis potius vincitur q̃ vincat. Unde legit̃ de Alexandro q̃ licet fuerit victor orbis terrarum: tamẽ a tribus ꝑmisit se vinci. s. a concupiscẽtia: a vinolẽtia: ⁊ ab ira. Et q̃uis in ꝓprijs iniurijs patiẽtẽ esse sit laudabile, in iniurijs tamen dei est vituperabile. Unde sup illd̃ Uade sathana. dicit Chryso. Exẽplo xp̃i discam⁹ nostras iniurias equanimiter sustinere: dei autem iniurias nec vsq̃ ad auditũ sufferre. Qr in ꝓprijs iniurijs eẽ quẽ q̃ patiẽtem laudabile est iniurias autem dei dissimulare nimis impium est. ¶ Secundo xp̃s dicit tentationes fortiter resistẽdo: sic ⁊ nos fortiter resistere debemus. Nã s̃m Greg. Diabol⁹ cũ ei resistit̃ est debilis vt formica: cũ vero eius sugestio recipit̃, est fortis sicut leo. Jac. iiij. Resistite diabolo: ⁊ fugiet a vobis diabol⁹ d̃r a dia qd̃ est duo, ⁊ bolus qd̃ est morcellus: qr de hoĩe vult facere duos bolos. s. corpus et aĩam deuorãdo. Et bene dicit fugiet a vobis. A q̃busdã em̃ diabol⁹ nõ exit: sed ibi req̃escit ⁊ dormit. s. in auaris: et sup̃bis: ⁊ in luxuriosis. Job. xl. Sub vmbra dormit. ecce vmbra auaritie. In secreto thalami. ecce vacuitas sup̃bie. Sup̃bus em̃ licet exterius videatur tumid⁹ et inflatus: tamen interius est vacuus. In locis humentibus. ecce turpitudo luxurie. Ab aliquib⁹ vero exit sed nõ recedit sed ibi de prope expectat sicut ab illis qui sepe patiunt̃ recidiuum ad q̃s scit se cito reuersurũ. Luc. xj. Reuertar in domũ meã. ⁊c. Ab aliq̃bus vero exit ⁊ recedit: sed nõ fugit sed lẽto passu icedit: sicut a tepidis quos nõ plene deserit ab aliq̃bus vero exit fugit ⁊ recedit: sicut a viris ꝑfectis qui scuto fidei: galea spei: lorica iustitie: gladio verbi dei muniti fortiter resistunt illi: ⁊ ipsum in fugã cõuertũt. p̃s. Perseq̃r inimicos meos ⁊ cõprehẽdã. ¶ Tertio xp̃s vicit tẽtatiões eis in suis initijs obuiando. Nam mox vt diabolus ei tẽtatiões inferebat, eas repellebat. Sic ⁊ homo qñ sentit prauas suggestiones mox in suo initio eas debet repellere ⁊ nullũ locũ in aĩo eis dare. Eph. iij. Nolite locũ dare diabolo. Hiero. Lubricus est antiquus serpens, ⁊ nisi in capite teneatur: totus statum illabitur. Serpens enim infernalis habet caput: scilicet suggestionẽ. habet ⁊ corp⁹: scz cõsensum. habet ⁊ caudã: scz ꝯsummationẽ opis Ubi aũt ponit suggestiõis caput: statim ponit corp⁹ consens⁹ ⁊ caudã operis: ⁊ ideo in suo capite est cõterend⁹. In aliq̃b⁹ aũt est iste serpẽs q̃tũ ad caput, corp⁹, ⁊ caudã: qui scilicet habent malas cogitatiões cõsensus ⁊ opera Aliq̃ vero dimittũt mala opera in ista. xl. sz tñ post pascha ad eadẽ redire intendunt. Isti amputant serpenti caudam, ⁊ tamen adhuc viuit in eorũ cordib⁹ q̃tũ ad corp⁹ ⁊ caput, id est quãtum ad suggessionẽ ⁊ cõsensum. Aliqui peccatũ deserunt quantũ ad ꝯsensum ⁊ op⁹ Isti amputãt corp⁹ ⁊ caudã: viuit tñ adhuc in capite per malam suggestionẽ. Qñ autem suggestioni resistit̃ tũc caput amputat̃: et tũc nocere nõ potest, nec q̃tũ ad caudam id est opus malũ, nec q̃tũ ad corpus. i. cõsensũ, nec q̃tũ ad caput. i. suggestionẽ: qr ex toto contrit⁹ est. Ideo dicit̃ Genes. iij. Ipsa cõteret caput tuũ. i. suggestionẽ tuã que dicitur caput nõ tm̃ qr est principium peccati sed etiam dicitur caput a capiendo qr diabol⁹ ꝑ suã suggestionẽ oẽs capit. Et tu insidiaberis calcaneo ei⁹. i. morti ei⁹ q̃ dicit̃ calcaneũ nõ tm̃ qr est finis hois sz etiã qr calcaneũ d̃r a calcãdo. ꝑ qd̃ intelligit̃ mors bonorũ: qr calcauerũt terrena. vel d̃r a callo q̃ est durities pedũ: per qd̃ intelligit̃ mors malorũ qr fuerunt duri in peccatis. Diabolus em̃ in fine insidiabit̃ ⁊ malis vt eos rapiat, ⁊ bonis si forte aliquod ius in eis inueniat.

¶ Sermo secundus.

Uct⁹ est iesus in desertum ⁊ cetera. In presenti euangelio quatuor spiritus exprimuntur. scilicet spiritus diuinus, human⁹, malignus, et angelicus. Spiritus diuinus Christum in desertum deduxit. Spiritus humanus ipsum esurire fecit. Spirit⁹ malignus ipsum. tẽtauit. Spũs angelic⁹ sibi mistrauit. ¶ Prim⁹ igit̃ spũs. s. diuin⁹ xp̃m in desertũ deduxit. Unde d̃r duct⁹ est iesus ⁊c. Eodẽ modo spũs diuinus in desertũ nos deducit dũ penitẽtiã nos ichoare facit. Istd̃ desertũ significat̃ ꝑ illd̃ desertũ in qd̃ de⁹ filios israel deduxit dum eos de

egypto

egypto eduxit: in quo q̄dē deserto habuerūt q̄dā aspera.s.itineris fatigationē: ⁊ q̄dā suauia.s.māne refectionē. Sic etiā serui dei exeuntes de egipto peccati, venire dicunt̄ in desertuz penitētie salutarz: in q̄ exteri⁹ debēt hr̄e asperitatē: interi⁹ tñ habent diuine ꝯsolationis suauitatē. Primo nāq; dicunt̄ hr̄e pniam asperā eo ꝙ talis pnia meli⁹ curat pctā. sicut dicit Chriso. sup Mattheū triplici exēplo.s.exēplo medici corruptos humores curātis: exēplo agricole vitiosas herbas vl̄ radices eradicātis: exemplo artificis nodos lapidū p̄cidētis Dicit em̄ ꝙ spera medicina humores corruptos melius euacuat rastruz ferreum vitiosas radices melius eradicat: ferrum durū modos lapidū meli⁹ resecat. Peccator enim aliquando plen⁹ est humoribus corruptis luxurie. Psalm̄. Putruerunt ⁊ corrupte sunt cicatrices mee. Aliquando habet malas radices cupiditatis et auaritie. j. Timoth. vj. Radix omnium maloꝝ est cupiditas. Aliquādo habet nodos tumētis sup̄bie. Job. xv. Quid tumet contra deuz sp̄us tuus? Contra ista tria vitia sunt tria remedia. Primū est carnis mortificatio q̄ est tanq̄ medicina amara purgās ⁊ euacuās oēs corruptos humores luxurie. Ecclesiast. xj. Malitia vni⁹ hore obliuionē facit luxurie magne. Malitia aūt ibi vocat̄ pena que vere videtur esse mala. De hac materia amara dicitur Exa. xxiiij. Amara erit potio bibentib⁹ illam. Scdz est omniū terrenoꝝ despectio: q̄ est tanq̄ rastrū ferreuz euellēs radices malaꝝ cupiditatuz. Qui em̄ vult cupiditates abscindere ⁊ diuitias retinere cum rastro de palea hoc nititur facere. Sed qui ex toto eas abijcit: ferreū rastrū apponit. Istū modū docebat domin⁹ Mat. xix. Si vis perfect⁹ esse, vade ⁊ vende om̄ia que habes ⁊ da pauperib⁹. Tertiū est mortis meditatio: et istud est tanq̄ malle⁹ ferre⁹ precidens omnē tumorē superbie. Ferrū em̄ a feriendo vel a firmitate nomen recepit: mors enim dicit̄ ferrea: siue qr omnia tria ferit ⁊ domat. Eccl. vij. Memorare nouissima tua, ⁊c. Siue qr est dura ⁊ inflexibilis: ex eo ꝙ nulli parcit. ps. Quis ē homo qui viuet ⁊ non videbit mortē? Quanuis autē serui dei habeant asperitatē penitentie exteri⁹: int⁹ tñ in isto deserto penitentie recipiūt diuine consolationis suauitatem. Osee. ij. Ducaz eā in solitudinē, ⁊ loquar ad cor ei⁹. Hoc significatum est (vt dictū est) de filijs israel: qui licet in deserto habuerūt laborem durissimū: habuerūt tamen manna dulcissimū. Ip̄m tamē manna recipere non potuerunt donec defecit eis farina egypti et donec transierunt mare egypti. Per egyptū (que tenebre interpretatur) anima per peccatum tenebrosa ⁊ nigra intelligit̄. Qui igit̄ vult recipere māna dulcedinis interne, exeat de peccati tenebrositate. Unde sup illd̄ p̄s. Qui dat in mentis escam ipsoꝝ. dicit glosa ꝙ q̄dīu pulli cornoꝝ habēt plumas albas a parētibus relinquūtur: ⁊ rore celesti pascūtur. Quādo aūt nigressere incipiūt: tunc corui eos pascere incipiunt. Sic etiā corui infernales pascunt aiam qñ nigredine peccati est infecta. Deus aūt eam pascit qñ est paritate et munditia candida. Secundo non potest quis manna dei in deserto penitentie accipere nisi abijciat farinam Egypti que est delectatio et cōsensus peccati. Tales erant illi de quibus dr̄ Numeri. xj. ꝙ flagrabant desiderio carnium. i. carnalitatum: in quorum mētes sepe veniebāt porri cepe et allia. Dicuntur aūt porri a porrigendo: eo ꝙ porriguntur. i. longe extendūtur. Cepe autē dicūtur a cephas quod est caput. Allia vero dicuntur quasi olida ab olēdo. Per porros igitur significatur auaritia que longe extēditur. Juxta illud. Hiere. vj. Oēs em̄ a minore vsq; ad maiorem auaritie student. Per cepas intelligitur sup̄bia que est caput ⁊ initiū pctōrum. Eccl. x. Initiū oīs pcti sup̄bia. Per allia intelligit̄ luxuria que fetida est. Eccl. x. Oīs mulier q̄ est formicaria: quasi sterc⁹ in via conculcabitur. Illi igitur volunt redire in Egyptuz vt comedāt porros cepas ⁊ allia qui adhuc munduz diligētes diuitias appetūt, honores ambiūt, ⁊ carnalib⁹ delectantur. Tertio nō potest quis istud māna celeste in deserto penitētie recipere nisi trāseat mare egypti. i. nisi abijciat fluctuationes ⁊ turbationes animi. Hinc est ꝙ homo non potest faciē suā in aqua speculari. Aut qñ aqua est turbida. Aut qñ ē inquieta. Aut qñ homo se nō inclinat. Sic etiam

illa aīa deū ꝯtēplari nō pōt vel qñ agitat̄ inquietudine luxurie: vel qñ est plena turbatione per auaritiam: vel qñ se nō incuruat humilitate. Ista tria tāgunt̄ Esa.lxj. ſm aliā trāslationē. Sup quē requiescet spiritꝰ meꝰ nisi sup humilē ⁊ q̄etatū ⁊ sermones meos tremētē? Nā humilitas facit in aīa incuruationez. Quies facit tranquillitatē. Timor adducit puritatē. Juxta illd. Ecc. timor dñi expellit pctm̄. ¶ Scdꝰ est spūs humanꝰ qui christū fecit esurire. Notandū ꝙ xp̄s quatuor vicibꝰ esurijt. Una nāq; vice vsuriuit ⁊ non habuit quid comederet nisi lapides: vt hic. Per lapides intelligunt̄ homies duri q̄ nō possunt ad penitētiam frāgi: holes frigidi q̄ non pñt igne diuini amoris inflāmari. Holes aridi ⁊ sicci qui nō possunt rore diuine doctrine humectari: tales nō possunt icorporari a xp̄o sz̄a diabolo. Jp̄e em̄ cū sit lapideꝰ lapides sibi icorporat. Job.xlj. Cor eius īdurabitur quasi lapis. Alia vice esurijt ⁊ nihil habuit comedere nisi folia: sicut patet in ficulnea de qua habetur Mat. xxj. Et sicut nō comedit lapides.i.corda dura sic nec folia.i.ꝟba Arbor q̄dē ꝓducit folia gemmas, flores, ⁊ fructus. Folia sunt bona verba: gēme sunt bone cogitationes. Flores sunt bone voluntates. Fructꝰ sunt bona opa. Sicut igit̄ homo nō pascitur de gēmis, floribus, et folijs: sed de fructibus. Sic nec deus pascitur de bonis verbis nec de bonis cogitationibus si nō est ibi aliud: nec de bonis volūtatibus qñ opere nō implentur si tñ impleri possunt. Sed de bonis fructibus.i.bonis opibus. Cañ.ij. Fructus eius dulcis gutturi meo. Tertia vice esurijt scz in cruce. Et tunc data sunt sibi fel aretū ⁊ absynthiū. Tali cibo eū pascūt qui opa de genere bonoꝝ in mortali pctō faciūt. Tres em̄ sunt partes satisfactionis scz eleemosyne, oratiōes, ⁊ ieiunia. Eleemosyne facte ī penitētia sunt tanq̄ mel: facte in mortali pctō sunt tanq̄ fel. Orationes ꝟo facte in penitentia sunt tanq̄ vinum optimū: facte vero in peccato mortali sunt tanq̄ acetū. Jeiunis facta in penitentia sunt tanq̄ balsamum: facta vero in pctō mortali sunt tāq̄ absynthiū. Hec autē intelligēda sunt cōparatiue. Plꝰ em̄ valent eleemosyne, oratiōes et ieiunia vnius diei facta in penitētia: q̄ centum annoꝝ in peccato mortali exhibita. Quarto xp̄s esurit quotidie nostrā salutē ⁊ cōuersionem. Chryso. Sicut cōcupiscibile est nobis comedere sic xp̄o saluare. Istū cibū in tm̄ xp̄s desiderat ꝙ etiā hostiatiz ip̄m mēdicat. Apoc.iij. ego sto ad ostiū ⁊c. vsq; ibi ⁊ ipse mecū.i. ponemus ad saccum suum a symbolū. In ista cena debet peccator penitēs ponere tres partes ex parte sua: scz contritionē confessionē ⁊ satisfactionem. Deus autē ponit tres alias ptes ex parte sua.s.remissionē culpe: solationē gratie: ⁊ promissionē glorie. Sz multi sunt de natura ioculatoꝝ qui semper volūt comedere de alieno ⁊ nunq̄ de suo qr vellēt ꝙ deꝰ eis pctā sua remitteret ⁊ gr̄am cōferret et gloriam exhiberet. Jpsi aūt nec volūt cōtritionē habere: nec cōfessionē facere, nec satisfactionē iplere. ¶ Tertiꝰ est spūs malignus qui xp̄m tentauit. Uoluit autē xp̄s tentari tribus de causis. Primo vt tentatis cōsolationē daret. Fuit em̄ tentatꝰ statim qñ fuit baptizatꝰ: qñ a patre filius est appellatus qñ spūsscūs in specie colūbe super eū māsit: qñ celū sibi aptum fuit qñ xl. diebus ⁊ noctibꝰ ieiunauit. vt detur intelligi ꝙ si aliquis tētatur propter hoc nō est minus a peccato mundatus: nec est minus de filiatione dignus: nec minus spiritu sancto plenus: nec minus celo dignus: nec est minus in penitentia acta acceptus. Scdo voluit tētari vt depugna. spirituali certos nos redderet. Periculū ē enim hostē iuxta se habere ⁊ ignorare. Hierony. Tunc maxime impugnaris cum te impugnari nescis. Possumus autez de hoc certi esse tripliciter. Prio per scripture assertionem. Job.vij. Militia est vita hominis super terram. Ephe.vj. Non est nobis colluc. aduer. car. ⁊c, Scdo per dñi tentationem quia si tentatur dñs: tentatur et seruus. Johā.xiij. Non est seruus maior dño suo. Tertio ꝑ tētatoris differentē apparitionē. Nā beato Martino in forma cruēte bestie apparuit. Beato antonio in specie pueri nigerrimi visus fuit. Cuidaz etiā sancto patri in specie medici se manifestauit ferens diuersas ampulas dicens. Si quis noluerit de vna ꝓpinabo sibi de alia. Tertio tētari voluit vt tentatis ⁊ tri

bulatis melius misereri ⁊ compati sciret. Nemo enim pōt moueri ad compassionē ⁊ misericordiā nisi alterū cognoscat miseriā. Que quidē cognosci potest aut audiēdo aut videndo: aut experiendo. Si em audio dici ꝙ passio illata sit magna pena: iā scio ⁊ cognosco illud per auditum. Si autem videro aliquē dictā passionē patientem in magna agonia consistere: se horribiliter ⁊ terribiliter agitare, et querulas voces cōclamare, scio ⁊ cognosco illud p visum. Si igitur illam passionem in corpore meo patiar: scio illō ⁊ cognosco per experientiam. Et ista cognitio certior est q̄ due predicte. Humanum enim genꝰ multas olim tentationes ⁊ miserias patiebat: ⁊ ideo ad deū clamabat: et totū celum gemitibus et clamoribus implebat. ⁊ tunc deꝰ miserias eius quodāmodo sciuit per auditum. Exo. ij. Ingemiscentes filij Israel ꝓpter opa vo. sua et ascē. cla. eorū ad dñm et an. ge. eorum. Dominus igitur clamoribus eorum excitatus descendit et. xxiij. annis nobiscū moratus fuit: ⁊ sic nras miserias vidit. ita ꝙ filō ꝙ prꝰ sciebat audiēdo patres sciuit videndo. Exo. iij. Uidi afflictionē ppli mei q̄ est in egypto ⁊ cla. eorū audiui. ⁊ descē. li. eū de manibus egyptiorū. Tandē nras tentationes ⁊ miserias sciuit per experientiam: quia eas assumpsit in ꝑsonā. Heb. ij. Nō em habemus pōtificē q̄ non possit compati infirmi. ⁊c. Assumpsit autē per optatā tentationē, tristitiam dolorem et mortem: vt sic similis nobis fieret ⁊ nras miserias melius cognosceret: ⁊ nobis meliꝰ misereri sciret. Heb. ij. Debuit em per ota fratribus assimilari vt misereret ⁊c. Ibidem. In eo em in quo passus est ipse et tentatus: potens est et eis qui tentant auxiliari. ¶ Quartus est spiritus angelicus qui christo ministrauit. Intelligitur aūt angeli triplicem sibi cibum ministrasse. Primo cibum materialem qui cōsistit in corporali refectione quē xp̄o esurienti ministrasse creduntur: quē etiā helie ministrauerūt. vt habet. iij. Reg. xix. Secūdo cibū spūalem qui cōsistit in puritatis delectatione si enim Christus pascitur ⁊ delectatur in puritate hominum. iuxta illud Cāti. ij. Qui pascitur inter lilia. multo fortius in puritate angelorum. Tertio cibus celestem qui consistit in dei laudatione. iuxta illud p̄s. Nunquid manducabo carnes. ⁊c. Immola deo sacrificium laudis Istum cibum angeli dei semper ministrāt. iuxta illud Job. xxxviij. Ubi eras cum me laudarent astra matutina: ⁊ iubilarēt omnes filij dei.

¶ Sermo. iij.

Et quz ieiunas set quadraginta diebus et quadraginta noctibus postea esurijt. In isto euangelio mentio fit de tribꝰ. s. de xp̄o ieiunante: de diabolo tentante: ⁊ de angelo ministrāte. xp̄s nāq. xl. dieb⁹ ⁊ xl. noctibus ieiunauit. Ieiuniū em quadragesimale approbatū fuit per legē mosaicā ⁊ prophēticam: ⁊ xp̄s ip̄m approbauit per euāgelicam legem. Moyses enim legislator et elias eximius prophetaꝝ in isto numero ieiunauerunt. Ideo isti duo soli in trāsfiguratione sibi apparuerunt. xp̄s aūt no luit ieiunare plusq̄ illiime deus a diabolo putaretur. Nec minus q̄ illi ne purus homo videretur. Et qz scōm Grego. Omnis christi actio nostra est instructiō ⁊ nos instruimur vt exēplo xp̄i in isto numero strenue ieiunem⁹. De quo ieiunio tria sunt videnda. Primo de numero dieruz ieiunij istius. Secundo de differētia et specie ieiunij. Tertio de efficacia et vtilitate ieiunij. ¶ Circa primū notandum ꝙ istud ieiunium in numero quadragenario observam⁹ multiplici ratione. Quarum vna sumitur a parte Christi, alie a parte nostra. Christus em istum numeruz quadragenarium multipliciter consecrauit. s. sua conceptione: quia. xl. septimanis fuit in vtero virginis. Sua predicatione: qz. xl. mēsib⁹ predicauit in n. ūdo. Sua ieiunij observatiōe: qz. xl. dieb⁹ ieiunauit in deserto. Sua passione: qz. xl. horis. iacuit in sepulchro. Sua resurrectione: quia quadraginta diebus post resurrectionē fuit cum discipulis in mundo. Alie ratiōes sumūtur a parte nostra. Nos em seruire debem⁹ deo de corpore nostro: de aia nra: de tpe nostro: ⁊ de opib⁹ nostris. Sed qz de his sepe deo negligēter seruimus: ideo per hūc numeruz ieunij sibi satisfacere debem⁹. primo

nāq; per hūc numerū deo seruim⁹ de corpore nostro. Istam rationez assignat Grego. i homel. dicēs. In hoc mortali corpore ex quatuor elemētis subsistim⁹: per cuius voluntatē preceptis dñicis cōtraimus que per decalogum sunt accepta. Qr igitur p carnis desideria decalogi mādata contēpsimus: dignum est vt eādem carnē quaterdecies affligamus. Secundo per hunc numerum, deo de anima nostra seruimus. Nam in anima nostra sunt septē virtutes itres. s. theologice ⁊ quatuor cardinales per quas deum trinuz ⁊ vnū cognoscere ⁊ amare debemus. Quaternari⁹ autem propter quatuor tpa anni presentem vitā designat. Qr ergo nostro septenario anime deo ⁊ trinitati in tota nostra vita nō seruiuim⁹: ideo dignū est vt hoc quadragenario numero ieiunem⁹. Tertio p hūc numerū deo seruimus de tpe nostro. Istā rationem assignat Grego. dicēs. A prima dñica quadragesime vsq; ad pascha sex hebdomade veniūt: quaꝝ dies. xlij. sunt. Ex quibus duz sex dies dñici sine abstinētia abstrahūtur. xxxvj. in abstinētia remanēt. Dum vero per. ccclxv. dies annus ducitur quasi anni decimā deo dam⁹. Quarto p hūc numerū seruimus deo de operibus nr̄is. Opera em̄ nr̄a dñt esse circa obseruationem decē mādatorū dei et cōpletionem quatuor euangeliorū. Istam rationem assignat Greg. dicēs. Cur in abstinētia quadragenarius numer⁹ custoditur: nisi qr virt⁹ decalogi per libros. iiij. sancti euāgelij implet? ¶ Scdo videndū est de differētia in specie ieiunij. Que q̄dem sunt sex. Prima em̄ abstinētia est ab his q̄ in se ⁊ scdm se sunt mala. s. a vitijs ⁊ peccatis. Esa. lviij. Nonne hoc est magis ieiunium qd elegi? Dissolue ⁊c. Peccata em̄ quodāmodo sunt colligata: qr vnū trahit ad aliud, ⁊ vnum nō remittitur sine alio. Ideo dicitur. Dissolue colligationes impietatis. Quot etiaz homo habet genera peccatorū, tot habet diuersitates fasciculorū qui mentez opprimunt. ideo subdit. Solue fasciculos deprimentes. Peccata em̄ in diuersas partes cor frāgūt: ⁊ in seruitutem diaboli redigunt. ideo subditur. Dimitte eos qui confracti sunt liberos. Parū igitur homini prodest abstinere a cibis nisi ⁊ abstineat a pctis. Hiere. Tūc preclara est apud deū abstinētia corporis: cū animus ieiunat a vitijs. Quid em̄ prodest corpus attenuare abstinētia: cum anim⁹ intumescit superbia? Isido. Quia cibis abstinent ⁊ mala agunt, demones imitant q̄b⁹ esca semp abest ⁊ culpa semp adest. Secūda abstinentia est abstinere ab his que sunt occasio mali. s. a lasciuia sensuū. De hoc dicit Bernar. in sermone quadragesime. Si sola gula peccauit: sola ieiunet. si aūt peccauerūt cetera mēbra cur non ieiunent ⁊ ipsa? Deinde subditur. Ieiunet oculus a curiosis aspectibus. Ieiunet auris a fabulis et rumoribus. Ieiunet lingua a detractione ⁊ murmuratiōe. Ieiunet manus a malis operibus. Ieiunet anima a vitijs ⁊ ꝓpria volūtate. Tertia abstinentia est ab his que habēt speciē mali. j. Thessa. v. Ab omni specie mala abstinete vos. ⁊ hoc maxime propter scandalum proximorū. Speciē mali habēt verba scurrilia sepe dicere ⁊ immūditias nominare. Lingua hebraica sm Isido. fuit pria ⁊ erit vltima. Et dicit Rabbi Moyses ꝙ i illa lingua nullū vocabuluz est ad nominādū aliq̄d inhonestū. Ex quo tria notabilia eliciuntur. Unum ꝙ vocabula turpitudinū nō fuerūt ab institutiōe diuina: sed ab inuētione humana. Secundū ꝙ multū displicēt deo verba scurrilia: qr ea ponere noluit in linguā quā homini cōcreauit. Tertiū ꝙ ille habet linguaz celestē qui a talibus se seruat immunē. Quarta abstinētia est ab his que sunt simul et species mali ⁊ occasio mali: sicut est van⁹ ornatus ⁊ suspecta familiaritas mulierꝝ. Uanus em̄ ornatus ⁊ habet speciē mali: quia videtur ꝙ tales mulieres nō sunt pudice sz lasciue. Et est occasio mali: quia sepe incautos decipiunt. Suspecta etiaz familiaritas mulierū habet speciē mali et est occasio mali. Bernar. Cuz mulieribus sepe consistere ⁊ se imunē seruare: maius est q̄ mortuuz suscitare. Quod minus est non potes: ⁊ quod maius est vis: vix credam tibi. Quinta abstinentia est ab his q̄ licita sunt. Licitum quidem est ad vxorē accedere debita repetere: aliquas consolationes recipere: venationi vacare. Sed tamen in quadragesimali tempore debe-

mus a talibus abstinere. De primo dicit Ambrosi. Nullus omnino in quadragesima vxori sue ante octauā pasche iungat. Augu. in sermone de.xl. Estote his dieb⁹ crebrius ieiunātes ⁊ pauperib⁹ largius tribuētes ⁊ vobismetipsis min⁹ impēdētes ⁊ cōiugali copula abstinētes. De secūdo dicit Grego. exponēs illud verbum Esa. lviij. Ecce in die ieiunij vestri inuenitur volūtas vestra ⁊ debi. vestr. re. Neq; em̄ q; debitorem suū hoc quod dz repetit aliquod iniustum facit. licet dignū est vt quisquis se in penitentia macerat: etiā quod iuste sibi cōpetit iterdicat. De tertio dicit ꝓpheta. Renuit ꝯsolari aīa mea. Bern̄. Delicata est diuina cōsolatio: ⁊ non datur admittentibus alienā. de quarto dicit Ambro. An illum ieiunare putas qui primo diluculo vigilans ad ecclesiā non vadit sed surgens seruos congregat: retia disponit: canes producit: saltusq; ꝑlustrat. Recta abstinētia ē a cibo ⁊ potu. De qua sic dicit Ambrosi. Moneo ⁊ cōtestor vos vt nullus vestrū (nisi forte infans ⁊ infirmus sit) vsq; in pasca dn̄i nisi i dn̄icis diebus ante nonā māducet aut bibat. Aug. Alijs dieb⁹ ieiunare, aut remediū est, aut premiū. In quadragesima non ieiunare peccatum est. Alio tēpore qui ieiunat accipiet indulgētiam. In quadragesima qui pōt ieiunare ⁊ non ieiunat sentiet penam. Tales qui ieiunare contēnunt in futuro fame et siti deficiēt. Esa. lxvj. Ecce serui mei comedunt ⁊ vos esurietis: ecce serui mei bibent ⁊ vos sitietis. Verū est tn̄ q; pro vino habebūt fel draconū ⁊ venenū serpētuz. Deutero. xxiij. Fel draconū vinū eorum: ⁊ ve. aspi. insa. Pro pane habebunt ignituz calculū. Prouer. xx. Suauis est homini panis mēdacij: ⁊ postea implebit̄ os eius calculo. Talis panis non poterit masticari qr durus lapis est: nec in ore poterit tolerari: qr ignitus est: nec ab ore poterit reijci qr oris impletiuus. Pro penitentia vero habebūt sempiternū iteritū. p̄s. Mors pecatorū pessima. Itē mors depascet eos. ¶ Tertio vidēdū est de vtilitate ieiunij: q̄ triplex est. Prima est qr per hoc deus recōciliat̄. Hui⁹ exēplū habem⁹ Jone. iij. in niniuitis. vbi dr. Holes ⁊ iumēta boues ⁊ peccora nō gustēt quicq̄. Ubi dr Ambro. Quale est hoc christianū nō facere qd̄ pecudes fecerūt: nisi q; stolidior est pecude q̄ indicto sibi ieiunio, a sacerdote non ieiunat. Pecus quidē declinat foueā: cauet precipitiū. Tu aūt non vis ieiunando periculū declinare qd̄ cernis. Desperationis genus est tūc māducare cū ieiunare debeas: tūc gaudere cū debeas plorare. Scd̄a est qr ꝑ hoc homo ad patriaz celestem ducit̄. Hiero. cōtra Jouinianum. Quādiu Adam ieiunauit in paradiso, stetit. Hinc ostenditur ꝑ ieiuniū ad paradisum nos posse reuerti a quo per saturitatem fueram⁹ eiecti. Gregori⁹ in homelia. A paradisi gaudijs per culpam gule cecidimus: ad hec per abstinentiam resurgamus. Tertia est quia per hoc diabol⁹ superatur. Diabolus em̄ est serpēs: est piscis: est lupus: ⁊ est canis. Sicut enim s̄m Ambrosi. Sputum hominis ieiuni serpentem interficit: sic ieiuniū diabolū occidit, Et sicut piscis natat in fluuijs ⁊ moritur i sicco: sic diabolus delectatur in aquis deliciarū ⁊ moritur in sicco abstinentie. Et sicut fames expellit lupum a nemore: sic ieiunium expellit diabolum a corde. Et sicut aqua bulliens expellit canem de coq̄na: sic oratio feruēs diabolū fugat de anima. Marci. ix. Hoc genus demoniorum i nullo potest exire nisi i oratiōe ⁊ ieiunio. ¶ Secūdo in euangelio fit mentio de diabolo tentante. Distinguit autē Augustin⁹ super psalmuz. Qui habitat in adiutorio altissimi: i protectione dei celi commorabitur. quatuor genera tentationū. Una est leuis ⁊ occulta que notatur cum dicitur. Non timebis a timore nocturno. Alia leuis ⁊ aꝑta que notatur cum dicitur. A sagitta volante in die. Tertia grauis et occulta que notat̄ cum subditur. A negocio perambulante i tenebris. Quarta grauis ⁊ aꝑta: que notatur cū subditur. Ab incursu ⁊ demonio meridiano. Istis quatuor modis diabolus christum tētare voluit sed non preualuit. Prīo tētatione leui ⁊ aꝑta cū dixit. Dic vt lapides isti panes fiant. Ista em̄ tentatio fuit leuis quia de cibo corporali ⁊ necessario. Et fuit aꝑta eo q; de cibo spirituali nullam faciebat mentionem. Secundo tentatione leui ⁊ occulta qn̄ statuit eum super pinnaculum tem-

pliter ẽm de aliquo motu vane glorie cẽ
tare voluit: & ideo fuit tentatio leuis ꝙ
tñ per hoc suam potestatẽ cognoscere in-
tendebat: & ideo fuit occulta. Tertio tẽta
tione grauis & occulta: qñ eum tentauit de
auaritia. Talis ẽm tẽtatio fuit grauis qz
de graui peccato: & fuit occulta qz aliud p̃
tendebat & aliud intẽdebat. Pretẽdebat
eius sublimationem: sed intendebat eius
perpetuã delectionẽ. Quarto tentatione
grauis & manifesta qñ tentauit eum de ido
latria dicens. Hec omnia tibi dabo si ca-
dẽs adoraueris me. ¶ Tertio in euãge-
lio fit mẽtio de angelis ministrãtib⁹. Hec
aũt ministratio tripliciter põt intelligi se-
cũdũ tres naturas que sunt in xp̃o: vel de
cõgratulatiõe vel de tẽpora: subuẽctione.
Nã angeli ministrabãt. i. simpliciter ado
rabãt: & hoc respectu deitatis. Uel min-
strabãt. i. et pugnãti ꝙ andebat: & hoc re
spectu aie q̃ sic pugnabat & vincebat. Uel
ministrabant. i. sibi esurienti m cibo mate-
riali subueniebãt: & hoc respectu carnis.
Sicut etiã olim angeli helie ministraue-
rũt. vt habet. iij. Reg. xix. Sed tñ helie mi
nistrauerũt ad suũ quadragenariũ per-
ficiendum: xp̃o vero ministrauerũt post
suum quadragenarium celebratum.

¶ Dñica .ij. in .xl. Sermo .j.

EGressus Je-
sus secessit in partes tyri & si
donis. Matt. xv. Dñs iesus
christus multos viros ad pe
nitentiã adxerat: multos in
suis petitionibus exaudierat: multos in
corpore & anima curauerat. ideoq; ne mu
lieres a suis beneficijs viderent excluse:
istam mulierem chananeam ad penitẽ-
tiam adduxit. Unde cantat ecclesia. Qui
chananeam & publicanum vocasti ad pe
nitentiam. Ipsam in sua petitione exaudi
sti & filiam eius in corpore et animã sana
sti: vt per hoc daretur intelligi ꝙ aduen-
tus suus non tãtum fuit propter salutem
virorum: sed etiam mulierum. In isto
autem totali euangelio de quinq; personis
fit mentio. scz. De christo in quo erat
magna misericordia. De muliere chananea
in qua fuit instans petitio. De filia eius: i
qua erat magna vexatio. De diabolo. in
quo erat malitiosa oppressio. Et de disci-
pulis christi in quibus erat magna com-
passio. ¶ Primo igitur ponitur persona
christi i quo erat magna miseratio. Ideo
dixit mulier. Miserere mei domine fili da
uid. Quãuis enim sciret eum esse potentẽ
sapientem & iustum: tamen nõ recurrebat
ad eius potentiam vel sapientiam nec ad
eius iustitiam: sed ad eius misericordiaz.
qz sciebat ipsum ad misericordiã esse pro
ptum: quã quidem promptitudinem mise
ricordie habuit & inq̃ntum deus & inq̃ntum
homo. Unde ista mulier vtrãq; misericor-
diam petit: & quam habet inq̃ntum deus
cum dicit. Miserere mei domine. & quam
habet inq̃ntuz homo cuz dicit. Fili dauid.
Inq̃ntum igitur est deus causatur in eo mi
sericordia a tribus. Primo a natura diui-
na cuius proprium est misereri semper &
parcere. Sicut enim ignis naturaliter ca
lorem habet: sic deus naturaliter habet
misericordiã & bonitatẽ. Unde dicit glo
sa, Johã. ij. Deus a natura misericors pa
ratus est saluare per clementiam quos
non potest saluare per iustitiã. Secundo
causatur a consuetudine longa: qz a prin
cipio mũdi vsq; in finem non cessauit nec
cessabit misereri. p̃s. Ineternum mia et⁹.
Idẽ. Aut in finẽ miam suã abscidet quas
si diceret: non. Et qz lõgo ꝙsuetudo verti
tur i necessitatem: sicut dicimus de aliquo
qui semp cõsuevit esse liberalis, iste nescit
aliter facere. Sic deo misereri versum est
quodãmodo in necessitatẽ incommutabi
lis voluntatis. Tertio causatur ab omni
potentia. Et eo enim ꝙ deus omnipotẽs
est inuenitur misericors. Quia q̃to quis
est magnanimior tãto ad miaz p̃optior.
Ambro. Proculdubio a magnanimis cupidi-
tas vltionis. Quãto autem quis est infir-
mior: tãto est ad vindictã p̃optior. Un̄
mulier magis appetit vindictã q̃ vir. Qz
igitur de⁹ tã magnanim⁹ & potẽs est: ideo
tard⁹ est ad vindictã & pronus ad miam
vel veniã. Sap. xj. Misereris olim qz oia
potes. Oratio. De⁹ qui omnipotẽtiã tuã
parcẽdo maxime & misercẽdo manifestas.
Inq̃ntũ aũt est homo vt filius dauid habet
promptitudinẽ miserendi a tribus. Pri-
mo ab vnctione interna. p̃s. Unxit te de⁹
deus. Sicut enim res rigida vnctione

efficitur mansueta: sic deꝰ q̄ prius erat durus, factus est ex tali vnctione mãsuetus. Esa. lxvj. Spiritꝰ domini super me eo qđ vnxerit me. Secũdo causatur a progenie propria: quia fuit de stirpe dauid qui fuit homo magne misericordie ⁊ mansuetudinis. j. Macha. ij. Dauid in sua misericordia consequutus est sedẽ regni in secula. Tertio causatur ab experientia: quia ex seipso didicit aliis misereri. Ecclesi. xxxj. Intellige que sunt proximi tui ex teipso. Hebre. v. Didicit ex his q̄ passus est obediẽtiã. ¶ Secũdo fit mẽtio de chananea in qua fuit instans petitio. Petũt em̃ sapiẽter instanter humiliter ⁊ feruẽter. Sapiẽter quidẽ petijt petendo scilicet qđ erat sibi necessarium ⁊ deo gratũ. Non enim petijt diuitias, licet bonis omnibus expoliata esset a iudeis. Nec vindictam inimicorũ licet de terra sua esset expulsa. Nec libertatem licet cum ceteris chananeis i seruitutẽ a iudeis esset subiugata: sed petijt demonis expulsionẽ a quo filia sua tenebatur obsessa. Sz multe mulieres sunt que parũ curant de expulsione demonis multũ autẽ de habẽdis diuitijs, de vindicandis iniurijs, de nobilitate generis. Secundo petijt perseueranter qꝛ repulsa se pe non destitit: ⁊ ideo quod repetebat obtinuit. Chryso. Uide quanta est instantia orationis: qꝛ quod apostoli non obtinuerunt ipsa obtinuit. Necessaria quidẽ est i oratione perseuerantia: sicut patet ꝑ exẽplum mulieris vidue. Luc. viij. Deus em̃ aliquãdo differt dare triplici de causa. scilicet vt desideria feruentius augeãtur: vt habita chariꝰ possideantur: ⁊ vt possessa cautius custodiant. Greg. Sancta desideria dilatione crescunt. si autẽ dilatione deficiunt desideria nõ fuerũt. Aug. Si aliqñ deus tardꝰ dat: cõmendat dona non negat: Desiderata diu dulcius obtinẽtur. cito autẽ data vilescunt. Seruat tibi deus quod nõ cito vult tibi dare: vt discas magna magis desiderare. Tertio petit humiliter. psalmus. Respexit in orationẽ humiliũ ⁊ nõ spreuit precẽ eorũ. Humilitas enim orationi coniuncta tria bona facit. Unum est ꝙ ipsam in celum leuat ⁊ deducit. Secundum ꝙ vsq̄ ad deum eam appropinquare facit. Tertium est ꝙ donec deus compleat illud quod petit non recedit. Ista tria notant Eccl. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrat. ecce primuz. Et donec appropinquet non cõsolabitur. ecce secundũ. Et non discedet donec respiciat altissimus. ecce tertiũ. Quarto petijt desiderãter. qđ notatur in clamore non tãtum oris sed etiã cordis. Iste autẽ est clamor cordis de quo dixit dominꝰ Moysi. Exodi. xiij. Quid clamas ad me? De isto clamore dixit propheta. Clamaui in toto corde meo. Et bene dixit in toto corde. Cũ enim in corde sint duo scilicet intellectus ⁊ affectus. Illi clamant in toto corde qui in sua oratione habent deuotionem ⁊ attentionem. j. Corinth. xiij. Orabo spiritu orabo ⁊ mente. Illi clamant cũ medio corde qui habent attentionem sz non sentiũt deuotionem. Osee. x. Diuisum est cor eorꝝ ideo interibunt. Illi clamãt cuz nullo corde qui nec ibi habent intellectũ per attentionem nec affectũ per deuotionẽ. Marci vij. Populꝰ hic labijs me honorat: cor autẽ eorũ lõge est a me. Tales sunt de natura ranarũ qꝛ clamant ore sed tamen sunt in palude imũditie. ¶ Tertio fit mẽtio de filia i qua erat magna vexatio diaboli cũ dicitur. Filia mea male a demonio vexat. Anima hominis est filia dei per creationẽ: sed diabolꝰ vexat eã per tentationem. Male aũt vexatur per malã operationẽ ⁊ sic que erat filia dei efficitur filia diaboli. Maxime autẽ quãdo habet in se superbiaz auaritiã ⁊ luxuriã: que tres filie diaboli nuncupãtur. Diabolus em̃ tres habuit vxores siue concubinas. scilicet vanitatem cupiditatem ⁊ carnalitatem. Et de his tribus tres filias primogenitas generauit. Nã de vanitate genuit superbiã. de cupiditate auaritiã. de carnalitate luxuriã. Has aũt tres filias maritauit. Nã superbiã maritauit tyrannis principibus ⁊ prelatis. Auaritiam maritauit mercatoribus senibus ⁊ aduocatis. Luxuriã mulieribus ⁊ iuuenibus petulantibus ⁊ viris porcinis. Istos aũt tres suos generos scz superbos: auaros: ⁊ luxuriosos: diabolꝰ vexat in presenti per diuersa vitia ⁊ in futuro male vexabit per diuersa supplicia. Clamet igitur peccator ⁊ dicat. Filia mea male a demonio vexatur. Diabolus tamẽ

60

ab eorum vexatione non cessat: nisi primo tres supradictas filias suas prio genitas occidat. Occidat igit supb⁹ superbiã. auar⁹ auaritiã. luxurios⁹ luxuriã et sic a dõmonio liberabitur. Hoc signatum est in Exo. xij. Ubi dicitur q pharao populũ israel dimittere noluit donec priogenita sũt occisa. percussit inquit dñs omne primogenitũ, a primogenito pharaõis vsq; ad primogenitum captiue. Et omne primogenitum iumentorum. per primogenitũ pharaonis notatur superbia. per primogenitum captiue notatur auaritia que facit homines seruos pecunie. per primogenitũ iumẽtorum significatur luxuria que facit hominẽ bestialem. ¶ Quarto fit mẽtio de diabolo in quo erat malitiosa oppressio. Diabolus enim opprimit corp⁹: vt sic veniat ad oppressionem anime. Ad quod ẽt vtitur sex iaculis scz suggestione: delectatione: cõsensu: opere: cõsuetudine z necessitate. Sed ista sex iacula fideles debent vincere p sex arma. prio p orationẽ q̃ est sagitta dei. ij. Reg. j. Sagitta ionathe nũq; abijt retrorsũ. Tũc sagitta orationis retrorsum vadit quãdo debili et tepido corde exit: quia talis oratio debiliter diabolũ percutit: iuxta illud ps. Sagitte parvuloz̃ facte sunt plage corũ. Secundo p ieiunũ quod est tyriaca dei. Sicut enim secũdũ Ambrosiũ. Salus hominis ieiuni ẽ venenum serpentis: sic ieiunium est venenũ diabolo, et tyriaca homini ieiunãti. Mat. xvij. Hoc genus demoniorum non ejcit nisi in oratione et ieiunio. Tertio vincitur per fidem que est scutuz dei. Ephe. vj. Sumentes scutum fidei zc. Et bene dicit extinguere. Fides enim datur et mittitur in aqua baptismi. Et ideo in ipsa omnia tela ignea extinguũtur. Quarto vincitur p cõfessionem que est quasi incãtatio dei. Qñ enim sacerdos peccatorem absoluit: tunc diabolum incantare videtur. Sed de multis dr in ps. Sicut aspidis surde et obtura. su. Quinto vincitur per clemosynam que est lancea dei. Unde dr de clemosyna. Eccl. xxix. Super scutum z lanceã adversus inimicũ suũz pugnabit. Sexto vincitur per humilitatẽ que est gladi⁹ dei q̃ ipsum supbum humiliat et vulnerat. ps. Tu hũiliasti sicut vul. supbum. ¶ Quinto fit mẽtio de discipulis inquib⁹ fuit magna compassio: et ideo rogabant pro ea dicẽtes. Dimitte eam quia clamat post nos. Ex quo sperare debemus q̃ sancti orent pro nobis: si eorũ suffragia devote petamus. Qđ q̃dẽ ostendit autoritate rõne z revelatione. Autoritate q̃ habek. ij. Mach. Hic est qui multuz orat pro populo z vniuersa sancta ciuitate hierusalem. Hic est ffm amatores et populi israel. Orant enim sancti pro populo: ideo dicitur. Hic est q̃ multum orat pro populo. Orant ꝓ clero: ideo subditur. Et vniuersa sancta ciuitate hierusalem: id est sancta ecclesia. Orãt ꝓ religiosis: ideo subditur. Hic est fratrum amator. Orant pro cõtemplativis: ideo subditur. Et populi israel. Scõo hoc, ostẽdit ratione. Si em sancti tãte fuerunt charitatis q̃ pro nobis orabãt dũ essent in miseria: manifestũ est q̃ mõ pro nobis orant dũ sunt i glia, cũ eorũ charitas non sit diminuta sed augmẽtata. Jn p̃senti ẽ ignis cul⁹ amoris: in futuro aũt erit camin⁹ charitatis. Esaie. xxxj. Ignis est in sion et camin⁹ in hierusalẽ. Tertio hoc ostẽdit revelatione. Nã in festo oim sanctoꝝ. q̃dam vir sanct⁹ per revelationẽ vidit q̃ beata virgo et omnes ordines sanctorũ ad dei processionaliter accedebãt: et ipsum pro humano genere suppliciter adorabant.

¶ Sermo secundus.

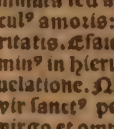

Ecce mulier chanea a finibus illis egressa clamauit dicens. Miserere mei fili dauid. Qñ aliquis ad aliqñ regem debet accedere libenter secum vicit in sua societate quos amicos regis ẽ cognoscit. Jsta igitur mulier ad christum volens accedere et sanitatẽ pro filia obtinere: illas secum virtutes assumpsit quas christo magis eẽ gratas cognouit, scilicet humilitatẽ patientiã fidẽ et compassionẽ. Siquidẽ humilitas fuit mater christi: patiẽtia sozor christi: fides filia xp̃i: ꝓpassio socia z familiaris xp̃i. ¶ Prio igitur accessit cũ humilitate que fuit mater christi. Et dicitur humilitas mater xp̃i: qz sicut dicit Bernar. Beata maria ex virginitate complacuit: ex humilitate concepit. Quãtũcũ

q̄ enim virgo fuisset: si humilis non fuisset christum non cōcepisset. Istam igitur humilitatem ista mulier habuit: quam facto et verbo ostendit. Facto ipsum adorādo: verbo catellis se cōparādo micas postulando: fideles dominos suos vocādo: se indignā mensa filiorum reputādo. Humilitas autem multū valet ad obtinēdū quod petitur. p̄s. Respexit ī orationē hūilium: et nō spreuit precē eorum. Huius autē mulieris humilitas multū cōmēdabilis fuit quia scz cū ipsa esset alienigena et dei superbi, sciuit cōuersari humiliter cū iudeis supbis, ꝛ humiliter cū christo humili. Duo quidē humiles adinuicem pacificari possunt. Unꝰ hūilis et vnꝰ supbus pacificari possunt. Duo autē superbi pacificari non possunt. Duo enim corpora plana possunt adinuicē applicari. Corpꝰ sphericum et corpus cōcauum possunt applicari adinuicem: sed concauum recipit intra se sphericū. Duo aūt corpora spherica nō possunt applicari nisi ī pūcto. Sic etiam duo humiles et mansueti possunt adinuicem pacificari. p̄s. Audiant māsueti et letentur. Unus hūilis et vnus superbus, possunt adinuicē pacificari: quia hūilis intra humilitatem suam recipit et supportat illius tumiditatem. p̄s. Cum his q̄ oderunt pacem erā pacificus: cum loquebar illis impugnabāt me gratis. Duo superbi adinuicem pacificari non possunt. Pungere si quidem possunt: pacificari nō possunt. prouer. xiij. Inter superbos semper iurgia sunt. ¶ Secundo assūpsit secū patientiam que fuit soror christi: qr ipsum nunq̄ deseruit: sed in vita et in morte et sociata fuit. Esaie. xlij. Tacui semper silui patiens fui. Ista autē patientia in tribus consistit. Potest enim iniuria homini irrogari aliqñ in temporali substantia: sicut faciunt raptores: et ista est patientia magna. Aliquādo in fama sicut faciūt criminatores: et ista est patientia maior. Aliqñ in persona et ista est patientia maxima: sicut faciunt oppressores. Istā triplicem iniuriam non inferendam docet Johannes baptista dicens. Luce tertio. Neminē ꝯcutiatis: id est non sitis oppressores in p̄sona. Neq̄ calumniam faciatis: id est nō sitis criminatores in fama. Et contenti esto te stipendijs vestris: id est non litis raptores in temporali substantia. Istam autem triplicem patientiam ista mulier habuit. Uidebatur em̄ habere tres inimicos. scz christum: iudeos: et diaboluz. Christꝰ em̄ quoddam verbum sibi dixit quod quoad apparentiā videbatur sonare in infamiā quando ipsam canem vocauit. Sed etiaz ipsam talē iniuriā ipsa libēter audiuit: qr sciebat christum hoc dixisse nō causa iniuriandi sed probandi. Unde etiam ampliꝰ se humiliauit quando se catellum appellauit. Secundo autem habuit iudeos inimicos qui sibi maxie iniuriati sunt in terrena substantia: quia eam omnibus suis bonis spoliauerūt. Unde dicit Hilariꝰ ꝙ chananei terras in quibus iudei sunt priꝰ incoluerunt: qui vltimo bello consumpti vel in loca vicina dispersi vel in seruitutem subiecti: nomen tamen suum seruauerunt. Ex illis autē ista fuit chananea que iudeis admixta creditur cognouisse ex lege christum ex semine dauid nasciturum esse. Marci autem septimo legitur ꝙ erat syrophenissa genere. i. ex syris et phenicibus orta. Istam autem iniuriā. s. bonoruz suorū ablationē patienter portabat exemplo illorum de quibus dicitur Hebre. x. Rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis. Tertio habuit ipsum diabolum inimicum qui sibi in persona iniuriam inferebat dum filiam suam male vexabat: quam vexationem suam propriam reputabat. Sed istam talem iniuriam nec libenter sicut primam nec patienter sicut secūdam: sed valde moleste ferebat. Sed ꝙ christꝰ eam reprehendi de hoc habuit magnam letitiam. Sed ꝙ hō bona sua rapuit de hoc habuit patientiam. Sed q̄a diabolus in domo sua habitaret de hoc patientiam habere non poterat. et iō ad christum clamabat. Miserere mei fili dauid. Hoc est contra multos qui in aduersitatibus dei murmurant: in persecutionibus hominum blasphemant: sz si diabolus in domo anime sue habitat de hoc nō curant: nec ad deum clamant. Qr ꝟo ista mulier fuit sic patiens ideo obtinere meruit quod petiuit. Eccle. j. Usq̄ in tempus sustinebit patiens. ꝛc. ¶ Tertio assūpsit fidem que est filia christi. Fides enim fi-

lia xpi dicitur: qz ab ipso in cordibus nostris generatur. Istam autem fidē ista mulier habuit magnaz. Unde dominus dicit ei. O mulier magna est fides tua. Tūc autem est magna quando est cum obtinendi fiducia: quando est operibus coniuncta: quando est charitati admixta: z quando est perseuerās et firma. Fides enim si nō est cum obtinendi fiducia habet dubietatē. Et ista est fides debilium, de qua dicitur Matth. xiiij. O modice fidei quare dubitasti. de hac fideq̄ sit magna sic dicitur Matthei. xxj. Si habueritis fidem et non hesitaueritis. Si non operibus coniuncta habet ociositatem. Et ista est fides malorum xpianorū. Jac. ij. Fides sine operib⁹ mortua est. Si non est charitati admixta habet inutilitatē. Unde dicitur prime Corinth. xiij. Si habuero fidem ita vt montes trāsferam. ꝛc. Et ista est fides demonū qui charitatem habere nō possunt. de qua dicitur Jac. ij. Demones credunt et contremiscunt. Si non est perseuerans et firma habet pusillanimitatē. Et ista est fides instabilium. de q̄ dicitur Luc. viij. Ad tempus credunt z in tempore tētationis recedūt. Ista autem mulier habuit fidem magnaz his quatuor modis. Fuit enī cū obtinēdi fiducia: qz firmiter credidit et sperauit q̄ filiā suam sanare posset. Fuit oper b⁹ cōiuncta: quia vacabat operibus misericordie, z corporalibus inc̄tum infirme filie sue seruiebat, et spūalibus inc̄tū orationibus insistebat. Fuit charitati admixta: tām enim charitatem habebat q̄ infirmitatem filie propriā reputabat. Fuit p̄seuerans z firma quia sepe repulsa fuit: z tamē semper p̄seuerauit. ¶ Quarto assūpsit secū compassionē que fuit socia z familiaris ihesu. Contraxit enim secū familiaritatez ex vtero et extra vterū. Job. xxxj. Ab infantia creuit mecū miseratio. ꝛc. Ista autez compassio dz radicari i corde per desiderium et affectionē: z dz ostēdi in ore per affabilem exhortationem: et dz impēdi in opere per miserationis exhibitionem. Ista triplex compassio ostenditur Esa. lviij. Cū effuderis esurienti alam tuam. ecce cōpassio cordis. Et alam afflictam repleueris. s. verbis bonis et consolatoris. ecce compassio oris. Frange esurienti panem tuum. ecce cōpassio operis. Istam triplicem cōpassionē ista mulier habuit. Magnam quidē cōpassionē habuit in corde quando filie miseriam suam propriam reputabat. Magnā in ore quando ipsam a diabolo vexari q̄rulosis vocib⁹ clamabat. Magnā etiā in opere quando eius curationē tā importunis vocibus expectabat.

¶ Sermo. iij.

Misereremei deus secundum magnam misericordiam tuam. Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Amplius lauame ab iniquitate mea et a peccato meo mundame. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco et peccatum meum contra me est semper. Tibi soli peccaui et malum coram te feci. Ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum et in peccatis concepit me mater mea. Ecce enim veritatem dilexisti incerta et occulta sapientie tue manifestasti mihi. Asperges me hysopo et mundabor. Lauabis me et super nivem dealbabor. Auditui meo dabis gaudium et letitiam. Et exultabunt ossa humiliata. Auerte faciem tuam a peccatis meis et omnes iniquitates meas dele. Cor mundum crea in me deus et spiritum rectum innova in visceribus meis. Ne proicias me a facie tua et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi letitiam salutaris tui et spiritu principali confirma me. Docebo iniquos vias tuas et impii ad te conuertentur. Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee et exultabit lingua mea iustitiam tuam. Domine labia mea aperies et os meum annunciabit laudem tuam. Quoniam si voluisses sacrificium dedissem vtique holocaustis non delectaberis. Sacrificium deo spiritus contribulatus cor contritum et humiliatum deus non despicies. Benigne fac domine in bona voluntate tua sion vt edificentur muri ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitie oblationes et holocausta. Tunc imponent super altare tuum vitulos. Psalm. l.

Dauid fili mea male a demonio vexatur. Si deproponeret virtus in exemplū sanctos qui p̄fessi sunt: forsitan se excusaret et diceret. Nō possumus sanctos imitari qui tot donis spūssancti sunt prediti. Rursus si proponeret feminis in exemplū aliquos viros deo fortiter seruientes, se forsitan excusaret z diceret. Nos cū sum⁹ fragiles viros imitari non possumus. Nūc autē ablata est excusatio virisq̄, virtis et femuis: dū ista mulierem alienigenā dabilē z infirmā in exemplū tantarū virtutū adduxit: sez in exemplū orationis, sincere humilitatis, pfunde fidei, magne firmitatis atq̄ cōstantie. ¶ Primo igitur proponit eā in exemplū orationis sincere. Tūc ait oratio est sincera qñ effundit ab ala que nullo peccato mortali est infecta. Talis erat oratio istius mulieris de qua dicitur q̄ egressa est a finibus tyri et sidonis. Tyrus interpretatur angustia. Sidon venatio tristitie qz peccatū et facit angustiā conscientie z ducit ad tristitiā pene eterne. Finis ḡo peccati sūt occasiones peccati: sicut malorū familiaritates: loci opportunitates respect⁹ incauti: copulatio hmōi a q̄b⁹ etiā est exclūdū. Sūt ait maxima ītuor pctā q̄ marie oīonē impediūt z ideo tam ab ipsis q̄ cordis finib⁹ exclūdū est. Primū est immūditia luxurie. Sicut enī aliq̄s oculos auerteret ab aliq̄bus spurcitijs: sic deꝰ oculos auertit ab oīonib⁹ factis ab immundis. Esaie primo. Cū extenderitis manꝰ vras auertā oculos meos a vobis. Manꝰ enī vestre sanguine plene sunt: id est immunditia luxurie. Secundum est in cōpassio auaritie. Sicut enim auarꝰ auertit aures suas a petitionibus pauperum:

sic deus auertit aures suas ab orationib⁹ auaroꝝ. Prouer.xxj. Qui obtu.au.ad cla. paupe.et ipse cla.⁊ non exau. Unde dicit Chryso.ꝙ ideo pauperes stãt ante fores ecclesiarũ acsi dicãt. Si vultis ꝙ deus exaudiat vos in orationibus vestris: exaudite nos in petitiõibus nostris. Tertiũ est rancor odij, qui enim cor suuz claudit ab aliquo nolens eum diligere: deus auertit ab ipso cor suum non infundens sibi medelã gratie. Ecclesi.xxviij. Hõ hoi seruat irã et a deo q̃rit medelã. Isido. Sicut nullum proficit in vulnere medicamentum si adhuc in eo sit ferrũ: ita nihil proficit oro eius q̃ liuorẽ seruat i pectore. Quartuz est cõtemptus verbi dei. Qui em̃ a verbo dei auertit aurem corporis vel cordis ad audiendũ vel intelligendum: deus auertit ab ipso aurẽ ⁊ cor ad audiendũ. Prouer. xxviij. ¶ Qui declinat aurẽ suã ne audiat legẽ oratio ei⁹ erit execrabilis. Scdo proponit in exempluz humilitatis profunde. Magna em̃ humilitas in ista muliere apparuit in hoc ꝙ nõ tm̃ canẽ sed catellum se nolauit ⁊ peccatricẽ se esse recognouit q̃ catellũ se esse asseruit: vñ postq̃ fuit iustificata xp̃s cã nõ canẽ sed mulierẽ vocauit. Aug. Prius negauit ⁊ postea concessit qꝛ cordis inspector mutatam eã vidit quã mundauit. et iõ non ait. O canis magna est fides tua: sed o mulier. Mutauit vocabulum: qꝛ mutatũ vidit affectũ. Dicitur aũt peccator canis multiplici ratione. Primo ꝓpter suã impudicitiã. Sicut em̃ canis etiã corã rege non erubescit facere feditatem suã: sic nec peccator corã deo erubescit perpetrare iniquitatem: cum tñ deus ola videat ⁊ cernat. Eccl.xxiij. Oculi dñi multo lucidiores super solem circũspicientes vias hominum. Scdo propter iracundiam. Canis em̃ si auribus trahit statim irascitur. Prouer.xxvj. Sicut q̃ apprehẽdit canem auribus: sic qui irascit ⁊ impatiens conmiscetur rixe alteri⁹ Si q̃s vero cani blandit: mox cauda applaudit. Si quis autẽ baculo vel lapide ei minet: territus fugit. Sic etiã stultus homo in reprehendentem se irascitur: et ipsum odit. Amos.v. Odio habuerũt i porta corripiẽtẽ. Sed blãdientẽ et applaudẽtẽ diligit: et tñ dicit Esa.iij. Popule meus q̃ btm̃ te dicunt ipsi te decipiunt. Comminuantem et flagellantem timet: et se saltem timore compescit. Prouerb.x. Uirga in dorso ei⁹ qui indiget corde. Tertio propter insaturabilitatẽ. ps. Famẽ patiẽt vt canes. Peccator enim nunq̃ satiatur: sed vbiq̃ famẽ patitur. Nã superbus patit famẽ ambitionũ: auarus famẽ diuitiarũ: luxuriosus famẽ deliciarum. Quarto propter mordacitatẽ. Mordet em̃ et detrahit. Os em̃ detractoris est fetidũ: quia aliorum immunditias semp̃ portat in ore. ps. Sepulchrũ patẽs est guttur eorũ. ⁊c. Itẽ est nociuuz: qꝛ i ore canz rabidi diffundit venenũ. ps. Uenenũ aspiduz sub labijs eorũ. Quinto propter reiectorũ deuorationẽ. Peccator em̃ ea que eiecit p̃ cõfessionem iterũ resumit p̃ iterationẽ Prouerb.xxvj. Sicut canis q̃ reuertit ad vomitũ suũ: sic iprudẽs qui iterat stultitiã suã. ij. Pet. ij. Canis reuersus ad vomitum suũ. Tales canes ab omnibus sunt cauẽdi. Phil.iij. Uidete canes: videte malos operarios. Tales canes a societate bonorũ sunt penit⁹ amouẽdi. Ecclesi.xviij. Que cõmunicatio hominis sancti ad canem? Imo tales a ciuitate celesti penitus sunt excludẽdi. Apoc.xxij. Foris canes et ipudici et venefici. ¶ Tertio nobis ꝓponit in exẽpluz magne fidei. Quia enim magnam fidem habuit: ideo quod petijt impetrauit. Unde dixit et dominus. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Imo pl⁹ obtinuit q̃ petiuit. Nam filie sue sanitatem petiuit corporis: et non solam obtinuit filie corporis sanitatem: sed etiam mentis iustificationem ⁊ subijpsi plenã cõuersionẽ. Sepe enim ꝓpter fidẽ magnã petentis plus de⁹ exaudit et plus concedit q̃ petat. Sed notãdũ ꝙ aliquando deus exaudit ad volũtatez: sed non ad vtilitatem. Sicut medicus infirmos desperatos ad volũtatẽ exaudit: quia quicquid volunt concedit. Per istum moduz christus exaudiuit demones petẽtes mitti i porcos. Marci q̃nto. habuerũt quidem suam voluntatẽ: sed nullam assecuti sunt ex hoc vtilitatem. Taliter deus exaudit aliquos in hac vita de quorũ salute desperat: dans eis cuncta que volũt. Et ideo timẽdum est quãdo homini ola ad nutum succedunt, ne hoc sit eterne re-

probationis signū. Greg. Cōtinuꝰ successus temporalium euidentissimum est reprobationis iudiciū. Aliquādo vero deꝰ exaudit ad vtilitatem: sed non ad volūtatem. Sicut medicus infirmo vnum petenti de cuius salute non desperat vinum non concedit in hoc enim procurat suam vtilitatem: licet suam non compleat voluntatem. Per istum modum exaudiuit dominus paulum petentem stimulum amoueri. Est enim exauditus ⁊ non est exauditus. Non enim est exauditus ad voluntatem: quia non est factum quod volebat. Est autem exauditus ad vtilitatem: quia ad obseruationē humilitatis hoc vtile sibi erat. Aliquando autē deus exaudit vtroq; mō s. ad voluntatem ⁊ vtilitatez Sicut medicus infirmum qui iam conualuit petentez vinum ⁊ carnes exaudit: ⁊ sibi ista concedit in hoc enim ⁊ suā voluntatem complet ⁊ suā procurat vtilitatem: quia sibi vtile est vt amodo vino vtat̄ ⁊ carnibus reficiatur. Sic exaudiuit deus apostolos qui infra ascēsionē et pēthecostē oratiōibus vacabant: vt eis spiritussanctus mitteretur. In hoc enim ⁊ eorum completa est voluntas ⁊ multiplex ꝓcurata vtilitas. Aliquando vero deus exaudit q̄tū ad ⁊ vtilitatem ⁊ voluntatem: ⁊ etiam supra postulationē. Et sic exaudiuit salomonem. Ipse em̄ petebat sapientiā, ⁊ deus sibi respōdit ꝙ etiam sapientiā dabat: ⁊ insuper diuitias ⁊ gloriā cumulabat. vt habetur. iij. Reg. iij. Aliquando vero deꝰ neutro mō exaudit nec q̄tum ad voluntatem: nec q̄tū ad vtilitatem: sicut patet in antiocho sceleratissimo. de quo dicitur. ij. Mach. ix. Qui in tantam calamitatē incidit vt carnes eius efluerent, ⁊ vermes de eius corpore scaturirent. Unde subditur. Orabat scelestus deū a quo non est mīam cōsecutꝰ. ¶ Quarto proponit̄ nobis in exemplū firme constantie. Xp̄s em̄ primo ad eā se habuit dure: qn̄ nihil sibi respondit acsi esset excōicata. Deinde se habuit durius: qn̄ dixit ꝙ nō erat de ouibus dei: ex quo relinquitur quod erat ouis diaboli. Deinde se habuit durissime quando eam canem appellauit. Que aūt est mulier tā patiens que nō plurimum turbaretur si quis ei tanq̄ excommunicate loqui nollet: si quis eaz ouē diaboli appellaret: si quis eam canē diceret? Gre. Qualisq̄sq; apud se lateat, ꝯtumelia illata probat. Ista aūt a deo taliter reprehensa non murmurauit: non turbationem ostendit: sed potiꝰ rep̄hendenti ꝯsensit dicens. Etiā dn̄e. Nā ⁊ catelli edūt: ⁊c. Sūt em̄ quidam que qn̄ rep̄hendunt̄, sunt tāq̄ cera mollis: alij tanq̄ lapides alij spine: Cera mollis qn̄ tāgit̄ statim cedit ⁊ se duci ꝑmittit. Sic multi sunt adeo māsueti ꝙ si tāgūtur. i. rep̄hendunt̄: statim obediunt ⁊ ad omne bonū se duci permittunt. In quoruz ꝑsona dicit propheta: Factum est cor meū tanq̄ certa li. Alij sunt sicut lapides. Lapis em̄ si tāgit̄ non cedit: sed tn̄ tāgētē nō ledit. Sic etiā multi qn̄ rep̄henduntur non cedūt. i. se nō corrigūt: sed in sua duritia cōsistunt. Iuxta illud Job. xli. Cor eius indurabit̄ sicut lapis. Unū tn̄ bonū hn̄t: qr se rep̄hēdētes nō ledunt. i. verba maledictiōis in eos non inferunt. Alij sunt sicut spine, que si tangūtur non cedūt ⁊ insuper tāgētes pūgūt. Sic sunt multi tā duri ⁊ tā impatiētes ꝙ si reprehenduntur non se corrigunt ⁊ insuper verba contumelie in se reprehēdētes inferūt. Et ideo oportet ꝙ reprehendentes armēt se forti patiētia: possessiōe dn̄ica: ⁊ charitate ignita. Ista autem triplex armatura contra viros spinosos tangitur. ij. Regū. xxiij. Preuaricatores aūt quasi spine euellentur vniuersi: que nō tolluntur manibꝰ. Et si quis eas tāgere voluerit armabitur ferro ⁊ ligno lāceato. igniq; succense cōburent̄ vsq; ad nihilum. Tales em̄ viri spinosi non tolluntur manibꝰ. i. non sustinent ꝙ reprehendātur ab aliquibus. Et si quis eos voluerit tangere. i. reprehendere oportet ꝙ armet se lorica ferrea. i. forti patientia. Iō dicitur armabitur ferro. Oportet etiam ꝙ armet se dominice passionis memoria: ideo subditur. Et ligno lanceato. Istud enim lignum est christus: de quo dicitur in p̄s. Erit tanq̄ lignum quod plantatum est secus decursus ⁊c. Istud lignū fuit lanceatum. i. in cruce lancea perforatū. Oportet etiam ꝙ armet se charitate succensa per quam comburentur ⁊ annichilent̄ omnia verba maledictionis ab illis viris spinosis prolata: ⁊ ideo subditur. Igniq; succē se conburētur vsq; ad nihilū. Ista igitur

mulier tante fuit patiente atq; constantie
q licet sepe fuerit exasperata ⁊ repulsa:
n nec ad modū spine verba maledictiōis
otulit:nec ad modū lapidis dura:extitit:
ed ad modū cere a christo se duci pmisit.

¶ Dñica.iij.in.xl. Sermo primus.

Erat Jesus eij
ciēs demoniū ⁊ illud erat mu
tuz. Luce.xj. Qr diabolus ⁊
maxime isto tēpore fideles
tentare:non desinit: ideo in
his tribus dominicis ecclesia sollicitos ⁊
attentos eos reddit:vt ab eius insidijs ⁊
astutijs caueant. Eorum autem quos ten-
at quatuor sunt genera. Quosdaz namq;
entat sed nequaq; superat sicut viri spiri
uales ⁊ fortes:quoruz tentatio significat
per tentationes christi quenquidē diabo-
us tentauit sed nequaq; superare potuit.
Alios tentat ⁊ superat ⁊ per diuersa vitia
vexat sicut sunt in peccato existentes:quo
rum tentatio significatur per filiam mulie
ris chananee. de qua dicit. Filia mea ma-
e a demonio vexatur. Alios tentat ⁊ supe
rat ⁊ vincit sed tamen per confessionem ⁊
contrictionem eiectus fugit. sicut sunt viri
penitentes: horum tentatio significatur
p istum demoniacum de quo dicitur. Erat
Jesus eijciens demonium. Alios tentat et
superat ⁊ vincit ⁊ ab eis postmodum eij-
citur:sed tamen ad eos adhuc redit:sicut
sunt recidiuātes horum tentatio significa
tur per illud qđ dr. Cum immundus spi-
ritus exit. ab ho. ¶ Circa illud autem mi-
raculuz quatuor tanguntur. s. demonis ele
ctio: calumniatorum confutatio periculo-
sa recidiuatio: ⁊ nostra instructio siue in for
matio. ¶ Circa primū notandum q iste de
moniacus nō tantum erat mutus sed etiā
erat cecus vt dicitur Math.xij. Et secun-
dum Chryso. similiter erat surdus:quia
secundum eundem omnis mutus natura-
liter surdus est. Et facit diabolus ad mo-
dum latronis qui aliquam domum spolia
re desiderans ipsam domum silenter in-
greditur ne quis eum audiat: lumen ex-
tinguit ne quis eum videat:et os obstruit
ne quis clamet vel auxilium petat. Sic dia
bolus in domum anime ingressus clau-
dit auditū cordis ne audiat verbū dei:ex
tinguit lumē fidei:⁊ obstruit os ne emittat
confessionē peccati. Et sic iste fur ingredi-
tur intus ⁊ furat in aīa bona proposita:⁊
egredit extra ⁊ furat omnia bona opera
in corpore. Osee.vij. Fur ingressus est spo
lians intus:latrūculus foris. ¶ Circa secū
dū, scz cōfutationem calūniatoꝝ qui dice-
bant xp̄m in beelzebub principe demonio
rum eijcere demonia. ¶ Notādum q chri
stus ostendit p quatuor rōnes nō esse vera
que dicebant. Prima sumit a parte demo
num, ⁊ est talis. Si in aliqua familia vel ci
uitate vel regno diuisis oritur:oportet q
cadat et ad nihilum redigatur. Si igitur
demones se mutuo expellant sibijpsis cō-
trarij sunt:⁊ cum tam fuerint plusq; quin-
q; milia annorū q sunt creati:iā debuissēt
esse destructi et ad nihilum redacti. Sed
qr videm⁹ q stāt:⁊ i malitijs suis regnāt:
nō sunt sibijpsis ꝯtrarij:nec mutuo se ex-
pellunt. Ista ratio adiuuatur per illud qđ
dicit Hieronym̄. Cōcordia parue res cre
scant:discordia maxime dilabuntur. Se-
cunda rō sumitur a parte apostolorum et
iudeorū. ⁊ est talis. Filij vestri.i.apli mei
de vobis progeniti demones expellūt vir
tute nominis mei. Filij etiā vestri.i.exorci
ste vestri:demones expellūt virtute exor-
cismi. Ego aūt eijcio in digito dei.i.virtu-
te spūssancti. Si igitur illorum eiectionem
deo attributis:meam quoq; similiter deo
attribuere debetis. Ista ratio adiuuatur
p illud qđ dicit magister in Historia scho-
lastica. q Salomon fecit quosdā exorcis-
mos p quos exorciste iudeoꝝ demones ex
pellebant. Uñ refert Josephus se vidisse
quēdā exorcistā iudeū captū ⁊ ad vespa-
sianū imperatorem dū esset in obsidione
hierusalē adductū:⁊ quēdā demonē eie-
cisse. Et vt hoc comprobaret peluim aqua
plenā afferri fecit:p̄cipiēs demonio q dū
exiret euerteret eā, qđ ⁊ factum est. Ideo
inquit xp̄s. Ipsi filij vestri iudices vestri
erunt. Nam apostoli erunt eorū iudices
per sententie approbationem:⁊ exorciste
per melioris vite comparationem. Sed si
vos crederetis q ego in digito dei.i. spi-
ritussancto eijcio demonia:profecto talis
fides esset vobis via per quam ad regnuz
dei perueniretis. Dicitur autem spiritus-
sanct⁹ digitus:quia in homine est corpus

⁊ brachium cum manu et digitis. Corpus aũt est ꝑ se: brachiũ vero cũ manu ꝓcedit a corpore. Digitus vero ꝓcedit ab vtroq; ⁊ tñ ad omnia sunt eiusdẽ nature. Pr̃ igit̃ est tãq̃ corpus: qꝛ a nullo est. Filius est tãq̃ brachiũ ⁊ man⁹ patris, qꝛ ab illo ꝓcedit: et pater per illum omnia opat̃. Spũs sanct⁹ est tãq̃ digit⁹ q̃ ꝓcedit a patre ⁊ filio: ⁊ quo etiam omnia bona dantur: ⁊ tñ oẽs sunt eiusdẽ essentie. Tertia rõ sumit̃ a parte xp̃i ⁊ ip̃i⁹ diaboli. ⁊ est talis. Diabolus em̃ tãq̃ fortis armatus mundũ tanq̃ castrum tenebat et pacifice possidebat: qꝛ nullus contradicere sibi poterat. Sed ego fortior illo ipsum superaui: castrũ cepi: demonẽ alligaui: arma sua id est tentamenta ꝯtregi: spolia id est sctõs p̃res q̃ arãt in limbo eripui ⁊ diuersis mãsiõib⁹ eos distribui. Ex quo igitur sum eo fortior ⁊ eum vinctũ ⁊ ligatũ teneo: eius auxilio vel fauore non indigeo. Ista rõ imitat̃ ꝑ illd̃. ij. Pe. ij. A quo em̃ q̃s superatus est, huius ⁊ seru⁹ est. Itẽ ꝑ illd̃ Hiere. xlvj. Fortis impegit in fortẽ ⁊ ãbo pariter cõciderũt. Cecidit sed christ⁹ sed mox resurrexit. diabolus cecidit sed resurgere nunq̃ valebit. Quarta ratio sumitur similiter ex parte christi ⁊ ipsius diaboli. ⁊ est talis. Ego et diabolus habemus cõtrarias volũtates ⁊ contrariã operationẽ. Habem⁹ quidẽ voluntatem contrariam qꝛ q̃ non est mecũ cõtra me est. Ipse em̃ mecũ nullo in voluntate cõuenit. sed contraria vult eorum q̃ ego volo. Ego em̃ volo omne bonũ, ille omne malũ. Ego amo humilitatem, illud superbiã. Ego diligo castitatẽ, ille luxuriaꝫ. Habemus etiã contrariam operationem: qꝛ qui non colligit mecũ dispergit. Ego colligo ⁊ cõgrego homines ad fidei vnitatẽ. ille dispergit per errorẽ ⁊ schismatũ varietatẽ. Ego cõgrego ad vinculum charitatis. ille dispergit ꝑ odium rãcoris ⁊ litis. Ego ꝯgrego ad vtutes. ille dispgit ad vitia. Illa rõ adiuuat̃ ꝑ illud ꝙ d̃r. Matt. vj. Nemo põt duob⁹ dñis seruire: scilicet cõtrarijs sibijsips ⁊ cõtraria ꝑcipientibus. ¶ Tertio ponitur q̃ sit periculosa recidiuatio cũ dicitur. Cum immũdus ip̃us exierit ab homine ⁊c. Et potest intelligi de iudeis. Et continuatur ad superiora: vt sit sensus. Vos dicitis qd̃ ego eijcio demonia virtute demonum: sed ego possem de vobis dicere ꝙ vos prius habebatis vnũ demonem. s. ante legem qui vos faciebat idolatrare: modo autem habetis septẽ. i. omnes qui vobis suadent vt me de beatis ꝑsequi ⁊ occidere. Vel põt intelligi de recidiuãtib⁹. vt sit sensus. Quãuis diaboluꝫ vicerim tamen nullus de se confidat: quia multam adhuc habet potestatem quia quando immund⁹ spirit⁹ exierit ab homine aliquo penitentie: vadit ad aliquos ꝑfectiones ⁊ inueniens eos sine humoribus vitiorum redit ad primos, quos inuenit mũdatos interius per contritionem: et ornatos exterius per satisfactionem: ⁊ tũc assumit omnes modos tentandi: ⁊ tam nequiter eos tentat ꝙ sepe vincit ⁊ superat, Dicunt̃ aũt demões ip̃us imũdi: vl̃ affectiõe diligũt imũda: vel ꝑsuasiõe qꝛ suadẽt immũda: vel habitatiõe qꝛ inhabitãt imũda corda. ¶ Quarto circa istd̃ miraculũ ponitur nr̃a instructio. Instruimur em̃ ꝙ sicut demon tunc eiect⁹ est corporaliter: sic ip̃m a nobis eijciamus spiritualiter. Periculũ em̃ est quando permittim⁹ demonẽ in cordibus nostris habitare. Sicut enim dicit Inn. quartus in quadam decretali vbi loquitur de iudeis et saracenis. Tria sunt que malam exhibent remunerationem hospitibus suis. s. mus in pera. ignis in sinu. ⁊ serpens in gremio. Per murẽ significat̃ pctm̃ suꝑbie. Iste mus suꝑbie ascendit ĩ celum: ⁊ in angelis sic oĩa bona corrosit ꝙ demones eos fecit Peperit autem suꝑbia tres filias. scilicet vanã gloriã accidiã et inuidiam. Primã scilicet vanã gloriã misit ĩ paradisum ad primos parẽtes: ⁊ sic eos corrosit ꝙ nihil boni in eis dimisit. Aliam scilicet accidiã misit ad eosdẽ. De⁹ enim posuerat eos in paradiso vt operarentur: sed diabol⁹ inueniẽs eos ociosos aggressus est. Tertiã scilicet inuidiã misit in mundũ inter duos frares: ⁊ sic in Cain omneꝫ fraternum amorem corrosit ꝙ fratrem occidit. Tãdẽ mater ⁊ filie sic totum mundũ occupant ⁊ corrodunt ꝙ residuũ superbie corrodit vana gloria: ⁊ residuũ vane glorie corrodit inuidia: et residuum inuidie corrodit negligentia. Johel. j. Residuum cruce comedit locusta: residuum locuste comedit brucus: ⁊ residuũ bruci comedit

ubigo. Eruca nascit de oleribus ⁊ ea co-
medit: et significat superbiā que nascitur de
bonis operibus ⁊ ea cōsumit. Locusta ſm
Isid. dr quasi lōga hasta: ⁊ significat vanā
gloriā que tāq̄ longa hasta oēs percutit.
Brucus est fetus locuste anteq̄ hz alas: et
est grauior q̄ locusta: qr iacens in vno lo-
co radicitus oia cōsumit: ⁊ significat inui-
diā: q̄ iacens in corde inuidi etiam si foris
se non extendat vel ostendat ipsum corro
dit. Rubigo significat accidiam qr animꝰ
hominis dum non exercetur rubiginosus
efficitur. Per ignē in sinu intelligit pecca-
tum auaritie, ignis enim cum ligna appo-
nunt semp augetur: si subtrahant diminui
tur: si totaliter auferant extinguitur. Sic
est de auaritia. Quanto em̄ quis diuitias
magis multiplicat: tanto auaritiaz magis
inflāmat. Eccli. xviij. Secundū ligna silue
sic ignis exardescet. Quando autē q̄s pau
peribus largiēdo diminuit: tūc ignis aua
ritie refrigescit. Istam diminutionem do-
minus docebat faciendam Luc. xj. Quod
superest date eleemosynā: ⁊ ecce oia mūda-
sunt vobis. Qñ autē quis ex toto diuitias
abijcit ⁊ ꝯtēnit: tunc iste ignis penitus de-
ficit. Prouer. xxvj. Cū defecerint ligna ex-
tinguetur ignis. Per serpentē in gremio
significat pctm̄ luxurie qd venenū diffun-
dit. Fugienda est igitur vicinitas serpen-
tis. i. familiaritas mulieris. Hiero. Nulla
securitas ē vicino serpēte dormire: potest
enim fieri vt aliqñ non mordeat: et potest
fieri vt aliqñ mordeat. Idem. Quis vnq̄
iuxta serpentē securus dormiuit? Nā et si
aliquando non mordeat: timore tamē sol
licitat. Maius autem est perire non posse
q̄ iuxta periculum non perisse. Tūc igitur
iste serpens venenū diffundit: qñ malā cō
cupiscentiā accēdit. Est autem venenū fri-
gidū: amarū: ⁊ caloris extinctiuū. Sic lu-
xuria dr frigida quia ignez diuini amoris
extinguit. dicitur amara qr in conscientia
amaritudinem facit. dicitur caloris extin-
ctiua qr aiam occidit. Qui autē est taliter
venenatꝰ debet facere sicut ceruus: q̄ post-
q̄ cū serpente pugnauit et venenū hausit
ad fontem subito currit. Sic talis dz cur-
rere ad fontem lachrymaꝝ. Per lachry-
mas em̄ deponet omne venenū. p̄s. Sicut
ceruꝰ desiderat ad fontes aquarum. ⁊c.

¶ Sermo secundus.

Et cuz eiecisset
demonium locutus est mutus
Ubicūq̄ abūdat demonis ma
litia: ibi abundat ⁊ superabun
dat diuina clementia. In isto
enim demoniaco multum abundauit ma-
litia demonis quia eum tenebat obsessum
⁊ ipsum fecerat mutū ⁊ cecum. ⁊ etiam (se-
cundū Chrys.) surdū. Sed dei mia intan-
tum in ipso abundauit q̄ demonia de ob-
sesso eiecit: loquelā sibi restituit: lumen re-
cuperauit: auditum reserauit. Per hūc igi
tur hominē sic curatū intelligere possumꝰ
peccatorem iustificatū. Cui deus speciali
ter quatuor supradicta beneficia cōcedit.
Primū est q̄ diabolū ab eo expellit. Pec-
cator em̄ diabolum in domū anime sue cō
ducit: sed xp̄s ipsum tanq̄ malū pensiona
rium expellit. Sunt aūt quatuor cause ſm
iura ꝓpter quas potest q̄s de domo cōdu
cta expelli: vcz aut quādo pensionem non
soluit: aut qñ domum in prauā officinā cō
uertit: aut quando domꝰ ruinā minatur ⁊
reparatione indiget: aut qñ dñs domꝰ ha
bitatiōe caret. Propter istas quatuor cau-
sas diabolꝰ iuste de domo dei potest expel
li. Primo: qr peccatorem ꝓhibet ne persol
uat pēsionem. Deus em̄ dedit homini tria
de quibꝰ vult pensionem hr̄e: scz corpus,
⁊ aiam, ⁊ res tēporales. Nam de corpore
vult hr̄e ieiuniū: de aia deuotas oratio-
nes: d reb⁹ eleemosynaꝝ largitiōes. Dia
bolꝰ aūt ꝓhibuit ieiunium: qr sibi est vene
nū. Sic etiā dicit Amb. Sputum hois ieiu
ni est venenū serpēti. Prohibet oratiōes:
qr sibi sunt incēdiū. Tob. vj. Cordis eius
particulā si sup carbones imponas: fumꝰ
eiꝰ extirpat omne genꝰ demonioꝝ. Prohi
bet eleemosynā: qr est lācea ⁊ iaculum. Uñ
dicitur de eleemosyna. Eccli. xxix. Super
scutū potētis: ⁊ super lanceā aduersus ini
micū pugnabit. Qui aūt nō potest soluere
istas tres pēsiones, saltē soluat duas. Uñ
dt Aug. in lib. homel. Nō dicāt christiani,
comedamꝰ ⁊ bibamꝰ: cras em̄ moriemur.
sz dicant, ieiunemus ⁊ donemus ⁊ oremꝰ:
cras cm̄ moriemur. Qui aūt non pñt dice-
re ieiunemꝰ, saltē dicant donemus ⁊ ore-
mus. Ipsa enim duo scz eleemosyna ⁊ ieiu

nium, orationē deducunt in celū. Unde dicit ipse Aug. sup psal. Uis ad deū volare orationē tuam, facilli duas alas: scz ieiunium ⁊ eleemosinā. Secūdo debet expelli: quia domū dei in turpez officinā ꝯuertit. Facit de ea stabulum dū ponit in ipsa immūditias oīm pctōꝝ. Juxta illud Apoca. xviij. facta est babylon habitatio demoniorum quoad pctm̄ auaritie. Sicut em̄ demones nō cessant aīas decipere: sic nec auari pauperes defraudare. Et custodia oīs spūs immūdi quoad pctm̄ luxurie. Et custodia oīs volucris immūde: q̄ad pctm̄ supbie. Istud etiā signat Act. xj. vbi dr̄ ꝙ Petrus vidit linteum in quo quadrupedia ⁊ serpētia terre ⁊ volucres celi erāt. Per quadrupedia intelligit pctm̄ luxurie qd̄ in corpore exercet: ꝙ ex quatuor elemētis cōponitur. Per serpētia terre intelligit peccatuz auaritie: qr auari semp terrenis incūbūt. Per volatilia celi intelligit pctm̄ supbie: qr superbi sup alios semp volare volūt. Tertio dz expelli: qr domuz dei destruit, ⁊ oportet ꝙ reparet. Deus em̄ edificauit domū aīe de lapidib⁹ q̄dris ⁊ in quadro. Esa ix. Lateres cediderūt: sz quadris lapidib⁹ edificauim⁹. Apoca. xxj. Ciuitas in quadro posita est istā quadraturā faciunt fides, spes ⁊ charitas, ⁊ bona opa. Gre. Quātum credis tm̄ speras: q̄tum credis ⁊ speras tm̄ diligis: q̄tuz credis ⁊ speras ⁊ diligis, tm̄ bene operaris. Istaz quadraturā diabolus nitit destruere, dum fidem spem charitatez ⁊ bona opera laborat auferre. Juxta illd̄ Job. j. Uētus veniēs a regiōe deserti cōcussit quatuor angulos domus. Sed debet q̄libet resistere, ⁊ de fide facere scutum. Ephe. vj. In oīb⁹ sumētes scutuz fidei. De spe galeā: et de charitate loricā. j. Thes. v. Induti loricā fidei ⁊ charitatis: ⁊ galeā spē salutis. Opera aūt xp̄i dz ponere sup oīa arma tanq̄ regis insignia. Rom̄. xiij. Induimini dn̄m nostrū iesum xp̄m. i. cōuersationē et opera dn̄i nr̄i iesu christi. Quarto debet expelli qr de⁹ domū ipsam aīe vult inhabitare. Dom⁹ aūt aīe habet tria solaria. Unū superi⁹ scz spiritū: aliud inferius scz corpus: ⁊ tertiū medium scz aīam. De his trib⁹ solarijs dr̄. j. Thessa. v. Ipse aūt deus pacis sanctificet vos per oīa: vt integer spūs vester ⁊ aīa ⁊ corpus sine q̄rela in aduētu dn̄i nr̄i iesu xp̄i seruet. Deus em̄ i superiori solario. i. in spū habitat, qn̄ ipse spūs vacat supne cōtemplatiōi. Tūc ad eū venit ⁊ mānsionē apud eū facit. Job. xiiij. Ad eum veniem⁹ ⁊ mansionē apud eum faciemus. Habitat in solario medio. i. in aīa qn̄ ipsa aīa intēdit interne mūdatiōi. Sap̄. vij. Per nationes in aīas sanctas se transfert. Sanctuz em̄ idē est quod mundū. Habitat in solario inferiori. i. in corpore qn̄ ipsum corp⁹ exercitatum intēdit mortificationi. Juxta illud Gala. v. Qui aūt sunt xp̄i, carmē suā crucifixerunt cum vitijs ⁊ concupiscētijs. Eiusdē. vj. Ego enim stigmata dn̄i iesu in corpore meo porto. j. Coꝝ vj. Glorificate ⁊ portate deū i corpore vr̄o. Propter ista tria dr̄ in psal. Meditatus sum nocte cum corde meo. ecce spūs superna cōtēplatio. Et exercitabar. ecce corporis maceratio. Et scopebaz spiritū meū. ecce aīe interna mūdatio. ¶ Scd̄m beneficium est qr deus peccatori lingā aperit. Deus quidē dedit homini linguā ad tria officia: scz vt deum laudaret. Esa. xliij. Populū istū formaui mihi: laudē meā narrabit: vt ꝓximū edificaret eiusdē. l. Dn̄s dedit mihi linguam eruditā: vt scirem sustētare eū qui lapsus est ꝟbo. Et vt coraz deo se reprehēderet et accusaret. Job. xlij. Idcirco me rep̄hendo et ago penitētiā. Peccator aūt lingua sua ad illā tria officia non vtitur: ⁊ ideo recte mutus vocatur. Primo em̄ deū non laudat: sed ꝑ mala opera ipsum blasphemat. Unde ꝓpheta oēs creaturas inuitās ad laudādum deum, inter ceteras inuitat dracones infernū, ⁊ serpētes dicēs. Laudate dn̄z de terra dracones: ⁊ oēs abyssi. Itē Serpētes ⁊ omnes volucres pēnate. Nunq̄ aūt inuitat peccatorē ad laudādū deū, nec supbos, nec auaros, nec luxuriosos: qr tales deū nō laudāt, sed blasphemāt. Et ideo vidētur esse peiores q̄ serpētes, q̄ dracones, q̄ infernus. Secūdo est mutus: qr ꝓximum non edificat, sed poti⁹ scādalizat. Eccli. xxviij. Ligua tertia, multos ꝯmouit ⁊ dispersit illos de gēte in gētem. Tres em̄ sunt lingue: scz diuina cui⁹ est loqui ea que ad salutē eternā spectāt. Unde dicit Petrus Joan. vj. Uerba vite eterne habes. Et ista est lingua viroꝝ perfectorum

ectoꝝ. Scōa est lingua hūana: cuiꝰ est loqui de mūdo ꝛ ō his q̄ rēgrit mūdana nec essitas. ſ. Job.viij. Jpi de mūdo sunt: ꝛ iō de mūdo loquunt: ꝛ mūdꝰ eos audit. Et ta ē ligua ipfectoꝝ. Tertia ē ligua diabolica: cuius est tōtrahere ꝛ medacia dice re. Job.viij. Cū loquit mēdaciū, ex ꝓpijs loquit. Quiꝰ ēt ligue ē discordias semina re. Jpe em diabolꝰ discordias seminauit iter se ꝛ deū: deide iter deū ꝛ hoiez. Quo dcirc aūt semiat iter hoiez ꝛ hoiez. Ostēdit ſ ligua tōtractoꝝ ꝛ malignātiū. Illi igit loquunt ligua pīna. i. diuina q̄ primū edi icant. Illi loquunt ligua scōa. i. hūana q̄ negocia hūana ꝛ secularia tractāt. Illi lin gua tertia. i. diabolica q̄ discordias semi nāt. Jsta aūt ligua tertia nō solū ꝓmos tōturbat, ſz ēt sepe mīrimoniū sepat. Eccl. xviij. Ligua tertia mulieris ꝓtas dese it: ꝛ pnauit eas laboribꝰ suis. Tertio pec atoꝝ ē mutꝰ qz de suis ꝓcis i ꝓfessiōe se on accusat: cū tñ dicat ꝓuer. xviij. Fm lia literā. Justꝰ i ꝓncipio accusatoꝝ ē sui. Dctm em hz ꝓncipiū. ſ. malā delectationē cogitationē: hz ꝛ mediū. ſ. malū ꝓsequz: hz ꝛ finē. ſ. malū opꝰ. Justꝰ āt nō tm ꝓtest mala opa: ſz ēt malā ꝓtest ꝓsequz, malas delectatiōes ꝛ cogitatiōes. ¶ Tertiū bñfiū est: qz deꝰ petōz inmē restituit. Signū aūt q̄ ipe sit illumiatꝰ est q̄n videt añ ꝛ re ro, a dextris ꝛ a sinistris. Sicut hz Apoc. iij. de sctis aialibꝰ q̄ plena erāt oculis añ ꝛ retro: ꝛ i circuitu. i. a dextris ꝛ a sinistris. Jlle hz oculos retro q̄ ꝓsiderat ꝛ cogitat octā sua q̄ fecit: ꝛ ide hz dolorē. Esa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos. ꝛc. Jlle hz añ se: q̄ videt ꝛ cogitat de iudicio, ide hz timorē. ꝑs. A iudicijs em tuis ti mui. Jlle hz a dextrz q̄ videt ꝛ cogitat mū di ꝓsperā. ꝙ sint caduca ꝛ vana: ꝛ ad ea iō allicit ꝙ amorē ſz resilit ꝓ sperationē. Naum. iij. Dis q̄ viderit, resiliet a te. Jlle hz a sinistris: q̄ videt mūdi aduersa ꝙ sint tremia ꝛ vilia. Et iō in eis nō frāgit ꝙ ipa tentiā vl̄ desperatiōē. Qō aūt sint bona vilia ōz. ij. Cor. iiij. Jd em q̄ i ꝓsti ē mo mētaneū ꝛc. Hic est q̄ filij israel (vt habeā ro. xiij) cū egyptios fugerēt, habebāt tro se nubē q̄ dētaz: añ se colūnā lucidā: dextris ꝛ sinistris mare stās tanq̄ murū ui igit vult euadere ꝓsecutiōes egyptio

rum. i. demonū, habeat post se nubē tenebrosā. i. petōz ſuoz q̄lideratiōē ꝓtinuā. Petā em sunt tenebrosa: qz aiam obscurā faciūt. Et sunt nubes: qz oratiōes nostras ne adeū ꝓueniāt ipediūt. Thren. iij. Opposuisti nubē tibi ne trāseat oratio. habeat añ se colūnā ignea. i. iudicioꝝ dimioꝝ cōsideratiōē assiduā. Jlla em colūna ee erat alta: qz a cclo vsq̄ ad terrā ꝓtēdeba tur. ꝛ erat recta. Sic dei iudicia ꝛ sūt ꝓfun da. ꝑs. Judicia tua abyssꝰ multa. Et sunt iusta ꝛ recta. Apoca. xix. Vera ꝛ iusta sunt iudicia eiꝰ. Habeat a dextris ꝛ a sinistris mare tanq̄ murū. Mare significat mūdū: q̄ ꝛ est tanq̄ murꝰ a dextris q̄n nō pōt ꝓ ꝓspera aliam mouere ad itēperātiā. Tūc est tanq̄ murꝰ a sinistris q̄n nō pōt ꝓ aduersa frāgere animū ꝓ impatiētiā. Sic ꝛ mu niri docebat apls. ij. Cor. vj. p arma iustitie a dextris ꝛ a sinistris. ¶ Quartū bñficiū est qz petōri auditū restituit. Peccator aūt ē surd⁹ nō audit deū admonentē: nec deū benefacientē, nec deum cōminātē nec deū ispirātē. Propter ista ītuoz q̄querit dñs ꝓuer. j. Vocaui ꝛ renuistis. ecce qz nō audit deū admonētez. Extēdi manum meā: nīmo ſz bñficia pozrigēdo: ꝛ nō fuit q̄ aspiceret. ecce qz nō audit deū bñfaciēte. Vel peristis ome ꝓsiliū meū: q̄s ſz vos bus ispirabā. ecce qz nō audit, ispirātē. Et increpatiōes meas neglexistis. ecce qz nō audit deū ꝓminātē. Tūc aūt iste surd⁹ au ditū recipit q̄n deū sic loquentē audit: iux ta illō ꝑs. Auditū quid loquat i me dominus deus ꝛc. ¶ Sermo tertius.

Abeelze bub principe demonioꝝ ejcit demōia. Propterea est holim ividoꝝ semp̄ pboꝝ vitā infamare: aut ꝗba querere: aut opa denigrare. Jō isti pharisei q̄ xp̄o iuidebāt nitebant eiꝰ vitā infamare dicētes. Joh. ix. Nos scimꝰ qz hic hō petōr ē. Laborabāt eiꝰ ꝗba querere sicut: ptz Mat. xvij. q̄n ei dixerūt. Magister scimꝰ qz verax es. ꝛc. Studebāt eius opa denigrare: sicut ptz hic vbi erectionē demonū q̄ xp̄o i ꝗtute dei faciebat: beelze bub attribuebāt q̄ ꝓncipē demoniozuz appellabāt. ¶ Notandū aūt q̄ cultꝰ idolatrie fm Jsid. a Nino rege assyrioꝝ orta

habuit: q̄ de morte Beli patris sui itantū doluit ꝙ i honorē suū statuā erigi fecit: et diuinos honores sibi exhiberi instituit: ac oēm offensā ad ipsā statuā fugiētib⁹ remittere p̄cepit. Ad hui⁹ similitudinē diuersi diuersas statuas erigebāt: et diuinos honores eis ip̄ēdebāt. Et sic idolatrie cultꝰ excreuit: et ꝑ in sua idiomata q̄libet nomina dat suū idolū. Nā babilonij dicebāt bel. Palestini baal. Beelzebub aūt nulli⁹ idolū nomē erat: sz iudei vni⁹ dei cultores vicinū sibi idolū acharōitā decisiōis causa sic nolebāt. Et sonat vir muscarū ob sordes immolatitij sā guinis aialiū i tēplo quē musse sequunt. Asserebāt āt iudei idolo habitare demōiorꝫ p̄cipē. Uidēdū ē igit circa hec q̄ sūt p̄cipes inter demones et q̄liter expellant. ¶ Circa p̄mū notādū q̄ demones habēt sua officia valde ordinata in malū. Est em vn⁹ demō q̄ ꝑt superbie et vocat lucifer, de q̄ ꝛ Esa. xiij. Quō cecidisti ō celo lucifer q̄ mane oriebaris? Qui dicebas i corde tuo. In celū ascēdam: super astra celi exaltabo soliū meū. Ecce ista superbia. Et iste hz multos sibi satellites q̄ eum iuuāt. Et m̄tos subditos q̄b⁹ p̄cipat sc̄z oēs superbos. Job. xli. Ipe ē rex sup oēs filios superbie. Alius ē q̄ ꝑt luxurie et ille vocat asmodeꝰ: de q̄ hr Tob. iij. q̄ interfecit septē viros sare anteq̄ ad eā accederēt. Iste em demō odit legitimū mr̄imoniū et ō p hūc modū volebat trahere hāc puellā ad fornicatiōis vitiū: vt sc̄z postq̄ nō poterat legitimo mr̄imonio vti cogeret i fornicatiōe labi. Et iste dēmō m̄tos hz satellites q̄ sibi assistūt. Et multos habet subiectos: oēs sc̄z luxuriosos. Quib⁹ dē mitti sūt: qr sicut ꝛ. j. Jo. v. Totꝰ mūdꝰ i maligno positꝰ ē. i. malo igne ꝑcutiēdus ē. Tertius est d̄ ꝑt auaritie: et vocat māmōa. Mat. vi. Nō potestis ꝛ deo seruire ꝛ māmōe. Māmona aūt sicut ꝛ gl. nomē ē demonis q̄ ꝑt diuitijs. Nō ꝙ i eis dictū ꝓsite sint: sed qr eis vtiē ad decipiēdū. Et iste m̄tos hz satellites q̄ cū iuuāt. Et multos hz subditos sup q̄s regnat: oēs. s. auaros q̄ multi sunt: iuxta illud Hiere. vi. A maiore vsq̄ ad minorē oēs auaritie studēt. Quartꝰ est q̄ ꝑt imūdis cogitatiōib⁹: odijs ꝛ rācoribus: iuidijs ꝛ malis affectiōib⁹. Et vocat beelzebub. i. vir muscaꝝ. Bel em ꝛ vir: zebub musca interp̄tat. Immittit em̄ muscas id est malas cogitatiōes ꝛ imūdas: odia ꝛ volūtates malas: q̄ dicunt musce: qr ad animā cito volāt et ipsaꝝ cōmaculāt. Iste aūt demō multos hz satellites q̄ eū adiuuāt. Et multos subditos q̄b⁹ ꝑt: qr sicut ꝛ ꝓuer. xx. Quis pōt dicere mundū est cor meū: pur⁹ sum a pctō? ¶ Scō videdū est q̄liter isti principes ꝛ p̄fecti cū suis satellitib⁹ expellant. Circa ꝙ ē sciēdū ꝙ diabol⁹ serpēs vocat: vt ꝛ Gen. iij. Serpēs aūt naturaliꝑ q̄tor expellit. ꝓmo ꝙ odore vince florētis. Naturaliter em̄ odit odore vincꝛ ꝛ ab ipsa fugit. Un ꝗdiu sunt vince florentes vix aut nunq̄ aliq̄ ibi reperiunt serpētes. Scō expellit ꝙ sputū hois ieiuni. Un ꝛ Ambro. beramerō. Tāta ē vis ieiunij vt moriat serpēs si gustauerit sputū hominis ieiuni. Tertio expellit ꝙ denudationē ꝛ expoliationē hois. Nā sicut ꝛ in hystoria scholastica. Serpēs i hominē veniēs ꝑtū ifilit: nudū fugit. Et rō assignat ibidē qr qñ deꝰ inimicitias iter ꝓpētē ꝛ mulierē ꝛ semē eiꝰ statuit: tūc hō nudꝰ erat: ideō hominē nudū fugit tā q̄ sibi inimicū. Quarto expellit ꝙ carnis ab icātatorib⁹. Un ꝛ qñ icātatorē sētit vnā aurē i terrā figit, aliaꝫ vero cū cauda claudit ne vocē audiat incāntātis. iuxta illū ꝓs. Sicut aspidis surde ꝛ obturātis aures suas. ꝛc. ꝑ ista autez quatuor spiritualiꝛ sic intellecta supra dicti quatuor demones expellunt. ¶ Primꝰ. s. lucifer q̄ ꝑt superbie expellit ꝙ odore vincꝛ florētis. i. ꝙ verā hūilitatē mētis. Hūilitas em̄ facit ē odoriferā ꝙ deū attrahit ꝛ demonē expellit. Cañ. j. Cū ēt rex i accubitu suo: nardꝰ mea ded. ꝛ odorem suū. Nardꝰ ē herba odorifera calida ꝛ pua: ꝛ significat humilitatē q̄ facit cor odoriferū coꝛā deo. Un deꝰ sentiēs odorē hūilitatis beate marie: mox i vterū eiꝰ descēdit. Legit de vnicorne ꝙ sit animal valde ferox: ꝛ a nemine capi possit: sz i sinu puelle ꝙgnis caput iclinat ꝛ dormit: ꝛ sic capit ꝛ habet. Sic ꝛ deꝰ adeo durꝰ erat: ꝙ a nullo sancto ad misericordiā poterat iclinari: sz tractꝰ humilitate ꝙginꝫ i eā descēdit ꝛ venit. Est etiā nardꝰ herba calida: qr humilitas facit cor feruēs ꝛ adeo calidū coraz diabolo: ꝙ ipm totū incēdit ꝛ aduritꝫ atq̄ expellit. Un legit i vitis patrū ꝙ diabolꝰ

dixit btō Antonio. Si tu vigilas ego somnū nō capio. Si ieiunas: ego cibū nō sumo Si diuitias cōtēnis ego nihil terrenū possideo. Unū ē qđ me valde terret: scz. hūilitas tua p quā aduersꝰ te nō valeo p̄ualere. Est ēt nardꝰ herba pua: qꝛ hūilitas facit cor paꝝ coraz seipso. Unde dr. j. Reg. xv. Nōne cū paruulꝰ esses in oculis tuis. ꝛc. Acsi dicat dñs. Cū paruus eras coraz te: magnus fuisti corā me. Modo autē quia magnus es tu in oculis tuis, paruus a me reputaris. De hoc ponit exemplū Gre. in pupilla oculi q̄ quāto est nigrior ꝛ minor: tanto est lucidior. Sic homo quāto coraz se est despectior: tanto coram deo est sublimior. ¶ Secūdꝰ demō scilicet asmodeꝰ q̄ preest luxurie, expellitur per sputū hoīs ieiunātis: id est per ieiuniū ꝛ mortificationē corporis. Marc. ix. Hoc genꝰ demoniorum in nullo potest exire nisi in oratione ꝛ ieiunio. Faciēduz est igitur de corpore nostro sicut fit de equo agro ꝛ apibꝰ. Equus enim si nimis delicate pascit recalcitrat: si pabulū necessarium subtrahitur non laborat: si prout necesse est pascitur: tūc recalcitrationem dimittit ꝛ labori intendit. Similiter ꝛ ager si nimis impinguat viciosas herbas ꝓducit. si nihil impingnat fructū nō facit: si prout expedit impinguatur bonū fructū reddit. Similiter de apibus legitur ꝙ si nimis de melle eis dimittitur dant se impinguationi: si nimis parū tunc quasi indignate dant se inertie et vacationi. si vero tēperate, operatiōi se dāt. Eodēmodo de corpore nostro est dicēdū. Hugo de sancto victore. Qui carnē suā supra modū affligit ciuem suum occidit. Si plusq̄ oportet alimētis reficit: hostez suū nutrit. Sic ergo nutrienda est vt seruiat: ꝛ sic domāda vt nō superbiat. ¶ Tertiꝰ demon. s. māmona q̄ preest auaritie expellit per denudationē. i. per temporalium abiectionē. Ista autē denudatio aut totaliter fit sicut eam faciunt viri perfecti. De quibus dr Math. xix. Si vis perfectꝰ esse vade ꝛ vende oīa que habes. ꝛc. Aut fit particulariter sicut eam faciunt illi qui de sua abūdātia diuidūt ꝛ pauperibus largiuntur. De q̄bꝰ dr Luc. xj. Quod superest date eleemosinam. Aut nullo modo fit: sicut sunt illi qui nihil pauperibus dare volūt Aug. Quid est ꝙ dicis ego diues, ille pauper: nisi ego oneratus ille leuis? Sarcinā tuā ꝯmemoras: ꝛ pōdꝰ tuū laudas. O onerate: o legate q̄d te laudas q̄d te iactas? solue vincla tua: minue de sarcina tua: da comiti tuo et illū adiuua et te releua. Tales igitur sic diuitijs subsarcinatos ſpēs infernalis inuadit. j. Tim. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt in tētationes et laqueū diaboli Totaliter autem denudatos totaliter fugit. Ab illis etiā qui particulariter se denudāt ꝛ đ supfluis eleemosynas dāt: similiter fugit. Eleemosyna em̄ expellit demonez in vita: qꝛ expellēdo peccatū expellit demonē. Eccl's. iij. Ignē ardentē extinguit aqua: et eleemosyna resistit peccatis. Expellit etiā i morte: qꝛ qñ animaz plenā opibꝰ mīe inuenit, ab ea ꝯfusꝰ recedit sicut patet in beato Martino. Expellit enim post mortem: qꝛ eleemoyna est scutū et lancea contra eū. Eccl'i. xxix. Super scutum pontis et super lanceā aduersus inimicū tuuz pugnabit. ¶ Quartꝰ demō. scz beelzebub q̄ interpretatur vir muscaꝝ. q̄ preest odijs ꝛ rācoribus et cogitationibꝰ immundis: expellitur per incātatioinez. i. per confessionē. Musce enim super carbones mortuos residēt. Super tepidos aūt volitant. Ignitos vero fugiunt. Similiter male cogitatiōes resident super cor in dei amore frigidū. Uolitāt autē circa tepidū. Sed fugiūt cor in dei amore inflāmatum. Iste enim demō vt dictū est expellitur per incantationem. i. p sacerdotalem absolutionem. Incātatores enim dei sunt ipsi cōfessores qui serpentē infernalē incantant: quādo super caput peccatoris absolutionem ꝛ benedictionē dant. Et qꝛ diabolus scit per confessionē se expelli: ideo ipsam confessionem nitit impedire. Ad similitudinē em̄ lupi q̄ nō capit ouē. i. aīam per pedē: sz dimittit eā ad ecclesiā ire. Nec per aurē sz dimittit eā verba dei audire. Nec per manū: sz dimittit eā ad pauperes manum extēdere. Sed capit eā per gulā: qꝛ impedit ne possit cōfessionē emittere: sciens quia per ipsaz confessionē expellitur. Imo etiam vulnerat. Aug. Nunq̄ em̄ diabolo acriores dolores infligimꝰq̄ cū plagas peccatorū nostrorū cōfitendo ꝛ petēdo sanamus.

¶ Dñica.iiij.in.xl. Sermo.j.

Abijt Jesus trãs mare galilee qđ ẽ tyberiadis. Johã.vj. Istud euãgeliũ bis in anno recitat̃ in eccl̃ia: scz vltima dñica añ aduẽtũ.xp̃i. Et hoc ꝓpter finẽ euangelij vbi đr. Hic est ꝓpheta q̃ venturus est i mũdũ. Et i ista quarta dñica quadragesime. Et hoc ꝓpter principiũ euãgelij vbi đr. Erat ãt ꝓximũ pascha dies fest⁹ iudeoꝝ. Uocat̃ aũt dñica ista dupliciter: scz dñica de rosa. ⁊ dñica de panib⁹. Causa ãt ꝑme appellatiõis est: qꝛ i hac dñica siue die sũmus pontifex ꝑ vrbẽ portat rosam aureã musco ⁊ balsamo intus plenã: quã postmodũ dat p̃fecto vrbis. Quare aũt ista rosa portat̃. triplex põt rõ assignari. Una lr̃alis alia spũalis. tertia moralis. Rõ ãt lr̃alis ꝓut đt Innocẽ.iij. in quodã sermone est. Quia corruptibile corpus nostrum ex nimio labore ⁊ fatigatione deficeret nisi ipsum qñq; aliqđ recreationis remediũ releuaret. Unde đr. Interponeltuis interdũ gaudia curis. Quod caret alterna requie durabile non est. Unde etiã sanctus Ant. fratres post lõgũ laborẽ solit⁹ erat iducere ad aliquã recreationẽ. Et cũ hoc cuidã sagittario displicuisset: docuit eum sanctus. Anto. per arcus nimiã extensionẽ: quia oportet interdũ relaxare rigorẽ. Ecclesia igitur populũ ieiunijs fatigatũ triplici remedio nititur hodie releuare. Prio verbo letificãte: oia em̃ q̃ sunt i hodierna missa tã i introitu q̃ in epl̃a q̃ etiã in toto officio: sunt gaudiosa. Et ideo eos qui in pnia laborãt letificãt. Sũt etiã fortificãtia. qꝛ delectatio fortificat operãtẽ: vt đr in Ethi. Secũdo cibo confortãte. sicut ptz in euãgelio. Istud enim miraculuz de quinq; panibus sicut tunc refert corporaliter: sic nunc debet nos reficere spũaliter. Tertio quodã solito recreãte. i. rose deportatione. Uñ dicit idẽ Innocẽ. Ne populus propter asperitatẽ quadragesimalis obseruantie: sub ꝯtinuo labore deficeret: in hac media dñica rose solatiũ interponit̃ vt anxietas temperata meli⁹ sufferat̃. Scđa ratio est spũalis. Per rosaz em̃ tã ꝑ illã artificialẽ q̃ naturalẽ xp̃s significat̃. In illa em̃ rosa artificiali tria sunt. scz aurũ, muscus ⁊ balsamũ. Similiter et in christo tres sunt substantie. s. caro q̃ significatur per aurũ qꝛ corrũpi nõ potuit. p̃s. Non dabis sanctũ tuũ vi. cor. Itẽ aia que plena fuit musco. i. odore oim virtutũ ⁊ gratiarũ. Cañ. j. Trahe me post te: curremus in odore vnguentorũ tuorũ. Et diuinitas q̃ significatur per balsamũ. Ecclesiastici. xxiiij. Balsamũ non mixtũ odor meus. deitas em̃ fuit carni nõ mixta. Qui igit̃ vult laborẽ penitẽtie leuiter ferre: dz hãc rosam in corde portare. Significat̃ etiã xp̃s per rosam naturalẽ, que pre ceteris floribus magis delectat visum suo colore: magis recreat olfactũ suo odore: magis ꝯfortat gustũ suo sapore. Sic etiã xp̃s est delectabilis ad intuẽdũ. j. Petr. j. In quẽ desiderant angeli prospicere. Est suauis ad odorãdũ. Cañ. j. Trahe me post te curre. i odore vng. tu. Est dulcis ad p̃gustãdũ. j. pet. ij. Si tñ gustatis q̃ dulcis ẽ dñs. Nõ đbẽt igit̃ fideles fatigari labore penitẽtie considerando hãc rosam in qua recepturi sunt visionẽ tãte claritatis, odorẽ tãte suauitatis, ⁊ gustũ tãte dulcedinis. Tertia ratio est moralis. Per hoc em̃ significat̃ ꝙ ꝑ penitẽtiã spine nostrorũ vitiorũ cõuertunt̃ in rosas virtutũ. vñ dicit Amb. in sermonibus ꝙ ꝑ abstinẽtiã spine cõuertunt̃ in rosas virtutũ. Producit em̃ inquit ꝑ ieiuniũ libido castimoniã. superbia humilitatẽ, ebrietas sobrietatẽ. Nec est intelligendũ ꝙ vita ꝑ se ꝓducant virtutes cũ cõtraria nõ sint ex alterutris. sed ꝙ ꝑ ieiuniũ fit vt qui prius erat libidinosus efficiatur castus. Qui pri⁹ superb⁹ erat efficiatur humilis ⁊ mãsuetus. Qui prius ebriosus, efficiatur sobrius. Esaie. lv. Pro saliunca ascẽdet abies: ⁊ ꝓ vrtica crescet myrtus. Saliunca est herba spinosa dicta a saliendo eo ꝙ se calcãtes salire facit. Abies dicitur ab eundo eo ꝙ p̃ ceteris arboribus crescendo longe eat ⁊ in exile promineat. Per saliũcã igit̃ intelligitur amor mundi qui est spinosus. iuxta illud Matth. vij. Nunquid colligunt de spinis vuas? Ei⁹ em̃ cõsideratio facit resilire hominem ab ei⁹ amore. Naũ. liij. Ois q̃ viderit resiliet a te. Per abietẽ intelligitur amor dei q̃ facit aiam ascẽdere

uſq; ad celū. Uitica facit pruriginē. Uirtus vero hz frigiditatē. Eſt igit̄ ſenſus q̄ p pniam amoz mūdi vertit̄ i amorē dei z pzurigo carnalis concupiſcentie in refrigeriū caſtimonie. Eſa.xxv. In cubilib⁹ in quib⁹ prius draconcs habitabāt oze tur viroz calami z iuncī. Coz eīm auaroꝝ quod prius erat cubile demonū: efficitur p penitētiā humilē z flexibile ad eē bonū z ibi naſcit viroz virtutū. ¶ Scdo hec dñica vocat dñica de panib⁹. Et hoc ꝓpter quinq; panes quib⁹ dñs dnq; milia homiū ſatiauit. Notandū aūt q̄ illi hoſtes multi z erant famelici: qđ ide colligit qz trāſierat hora prādēdi. vñ ōr Matt.xiij. Deſert⁹ eſt loc⁹ z hora iam preterijt. Panes aūt illi erant pauci qz tm̄ quinq; erāt aſperi z inſipidi qz ordeacei. Chriſtus autem tam multos z infamelicos ire ſatiauit vt pleni fierent. Unde dicitur ibi. Ut aūt impleti ſunt. ꝛc. Panes paucos ſic multipli cauit vt etiā ſuperfluerēt. panes aſperos ſic dulcozauit: vt dulcē z ſuauē ſapoꝛē ha berent. Prio igit̄ tā multos z famelicos ſic ſatiauit vt pleni eſſent. Ideo aūt eos ſic ſatiauit q̄ prius eſurierāt. Serui enim dei q̄ hic ſunt in eſurie, in futuro erunt in ſatietate. Uali aūt qui hic nolūt abſtine re nec iciunare erūt in ꝑpetua eſurie. Eſa. lxv. Serui mei comedēt z vos eſurietis. Excuſant eīm ſe tales a ieiunando multis modis. Quidā z ſub ratione tēꝑoris. Cōtra quos ſic dicit Ambz. Eſtiuis menſib⁹ ſic dicunt. Dies lōga eſt cozrēctior ſol eſt, potulis nos refrigerare debem⁹. Hyemis vero tpe dicūt. Graue frigus eſt: rigo res peſſimi ſunt: eſcas calefieri nos opz, Qui dū ſe a ieiunijs excuſant recreatores tpa incuſant. Non fallat ita excuſatio qz nō te excuſabit ſz poti⁹ accuſabit. Alij ſe excuſant ſub rōne q̄litatis ciboꝝ. Cōtra quos ſic dicit Bern. ſup Cāt. Legumi na ſquilē: vētoſa ſunt. potū aq̄ nō ſuſtinet pect⁹: caules nutriūt melācholiam. Pozri ſalozē accedūt. piſces o ſtagno, vl̄ piſces de lutoſa aqua nec penit⁹ nō cōueniunt cōplexioni. Quid dicitis ciboꝝ obſerua toꝛes: mozū neglectoꝛes: nō de cuāgelijs vl̄ ꝓphetijs has differētias legiſtis. Alij ſe excuſant ſub rōne cōplexionis. Contra quos ſic ōr Hieroñ. Multo melius eſt ſto machū dolere q̄ mētē: impare corꝑi q̄ ſeruire: greſſu vacillare q̄ pudicitiā amit tere. Ber. Epicur⁹ atq; hypocrates alter corꝑis voluptatē: alter bonā habitudi nē ꝓfert magiſter me⁹ vtriuſq; rei cōtemꝑtū ꝓdicat. Alij ſe excuſant ſub rōne labo ris. Cōtra q̄s ōt Amb. Dicūt plerīq. Nō poſſum⁹ laboꝛare z ieiunare. Ideoq; non p̄t qz nolūt: ſaltē laboꝛēt eo min⁹ vt ieiu nare poſſint. ¶ Scdo ſo panes paucos ſic multiplicauit vt ēt ſupfluerēt. Qui cū multiplicat femina i terra ipſe multipli cauit panes in manu ſua. Terra aūt bona facit fructū cētesimū: vt ōr. Mat.xiij. Fru ctus aūt cētesimus debet virgini martyꝛi z ꝓfitatoꝛi: nō fuit mirū ſi panes iſtis mul tiplicauit. Inīs aūt multiplicati fuerūt q.xij. cophini ſupfuerūt (iuxta numeꝝ.xij. apoſtolozū. Uoluit aūt dñs vt fragmēta recolligerēt̄ triplici de cā. Prima vera eſt literalis quā ponit Chryſ. dicens. Nō xp̄s fragmēta colligere ꝑcepit nō oſtētatio ſuperflua fuit: ſz ne fantaſiā reputarent qō factū eēt: ꝓpter qō etiā ex ſubiecta ma teria m raculū fecit. ꝛc. Scda ſo cauſa eſt ſpīalis. quā ponit Aug. dicēs Fragmēta q̄ ꝑpts nō potuit mādūcare ſunt ſecretio ra intelligētie q̄ multitudo capere nō p̄t: q̄ illis ſunt cōmittēda q̄ idonei ſunt alios docere. Tertia eſt moralis. q̄ eīm multe re liq̄e ſunt collecte ē cōtra multos q̄ de ſuis ſermonib⁹ nullas volūt reliq̄as facere: ſz totū qō cogitauerūt volūt effundere gra uātes corda auditoꝝ. plīritate ſermonū. Prouer.xxix. Totū ſpm ſuū ꝓfert ſtultus: ſapiēs differt z reſeruat i poſterū. ¶ Ter tio t̄ſos panes aſperos ſic dulcozauit: vt dulcē ſapoꝛē haberēt. Credēdū ē eīm q̄ nūq; fuerūt panes vel piſces meliozis ſa poꝛis. Et rō p̄t cē: qm̄ q̄n aliq̄d fit pōtes ri trib⁹ mod⁹: aut ꝑ naturā: aut ꝑ artē: aut ꝑ miraculū. Sit ḡo fit ꝑ naturā eſt melⁱ⁹ i codē gñe z cadē ſpē q̄ ſit illō qō fit ꝑ arti ficiū. Illud aūt qō ꝑ miraculū multo me liⁱ⁹ eſt q̄ illud qō fit ꝑ naturā z ꝑ artē. Au rū q̄dē alchymicū ꝑ artē hois factū vide tur eſſe ꝑcioſius. Sz aurū naturale radijs ſolarib⁹ i terre viſceribꝰ gñatū eſt ꝑcio ſius. Si ḡo aliq̄s ſcūs miraculoſe aliquā materiā ꝓuerteret i aurū: illō eſſet ꝑcioſiſ ſimū, ſicut Johānes cuāgeliſta legit fe

ciſſe. Vinū ēt artificioſe factū vī eē bonū: ſz i vite gñatū naturaliter eſt melī⁹. Vinū ẽ miraculoſe factū. er aq̄ ē optimū ſicut fuit vinū i nuptijs qđ fecit xp̄s. Panis igit̄ qđ quotidie comedim⁹: ē eſt op⁹ nature inq̄ tā grana ex terra naturaliter fūt. pducta: et eſt op⁹ artis iquātū grana ꝓterunt ⁊ redi gunt i farinā. Farina fermētat: panis efficit ⁊ decoq̄t. Cū igit̄ iſti panes fuerit ꝓ ducti miraculoſe, ⁊ panes q̄s comedim⁹ partiz ſint op⁹ nature ⁊ ꝑtim op⁹ artis: ⁊ op⁹ miraculi ſit ſupza naturā ⁊ artē: manifeſtū ē q̄ iſti panes ⁊ piſces meliozis ſapoꝛis fuerūt q̄ aliq̄ vnq̄ fuerūt manducati.

¶ Sermo.v.

Cum ſubleuaſſet ieſus oc̄los. ꝛc. In iſto euāgelio de trib⁹ ꝓfonis fit mentio. ſcz de diſcipulis: ⁊ de turbis. In xp̄o aūt tria ꝓmēdabilia inueniūt. Prio eñ i xp̄o ꝓmēdat pietas i cōpaſſiōe cū oꝛ. Cū ſubleuaſſet ieſus oc̄los. De⁹ eñ hz duos oculos. ſ. oculū ſapie. Eccl. xx. ij. Oculi videt oculū illi⁹. Et oculū mie. Sap. xij. Oña dei ⁊ mia ē i ſcētos ei⁹: ⁊ reſpect⁹ i electos illi⁹. Iſtos duos oc̄los videbat hēre clauſos. Et oculū ſapie: qz nīl⁹ viā ſalutiz cognoſcebat. ꝑs. Viā ciuitatiz hita. nō inue. Et oculū mie: qz ſibi nīl ū recōciliare volebat. Jō q̄rebat Job dicēs. xxx. Sto ⁊ nō reſpicis me mutat⁹ es mihi i crudelē. Tādē oculū ſapiētie apuit q̄ ꝓpꝛio iudicū legē dedit. Oculū aūt mie eiſd̄ apuit qz illos ad ſe recipiebat: ſz oēs ad ifernū deſcēdebat. Mō aūt ābos oc̄los apuit. ſ. oculū ſapiētie p quē nob⁹ viā ſalutis oſtēdit: ⁊ oculū mie p quē ad ſuā gl̄iā nos admittit. Jo. ſ. Ler p moyſen data ē: ecce qz tūc apuit eis oculū ſapiētie. Oña ⁊ ỽitas p ie ſum xp̄m facta ē: ecce qz nobis apuit oculum mie ⁊ gre. Jō oꝛ. Cū ſubleuaſſet oculos Beda. Qđ ſubleuaſſe oc̄los ieſ⁹ ⁊ veniētē ad ſe multitudinē vidiſſe ꝓhibet, diuine pietatis idiciū ē: qz cūctis ad ſe venire q̄rēt⁹ gña mie celeſtis occurrere ꝓſueuit. ¶ Scđo ꝓmēdat i xp̄o hūilitas i collatione cū oꝛ. Dicit ad philippū. Uñ emem⁹pauces vt mā ducēt hi? Magna bōitas ⁊ hūilitas dei q̄ de his q̄ factur⁹ erat cū ſeruis ſuis ꝓferebat. Xp̄s eñ i ſua familia. ſ. iter ap̄los: aliq̄s exhibebat ſe ſupiozē dicēs Jo. xiij. Uos vocatis me magiſter ⁊ dñe: ⁊ bñ dicitis. Sū eteñ. Aliq̄s inferiozē. Luxvij. Ego aūt i medio veſtrū ſum ſicut qui miniſtrat. Aliq̄s eq̄lē dicēs. Jo. xv. Jā nō dicā vos ſeruos. ſz amicos. Amicitia eñ nō eſt niſi eq̄lū. Jn hoc aūt dat exēplū cuilibet ꝓlato q̄ iter ſuos ſubditos aliq̄s dz eſſe maioꝛ: aliq̄s minoꝛ: aliq̄s vero equalis. Maioꝛ quātū ad coꝛruptionē: vñ ōt ap̄s cuidā ꝓlato. Ad titum. ij. Argue cū oi imperio. Minoꝛ q̄tū ad hūilitat. ⁊ reputationē q̄ quā dz his q̄b⁹ ꝓeeſt ſe reputare inferiozē. Taliter ſe reputabāt inferiozē vel minoꝛē ap̄s q̄dicebat. ſ. Theſſa. ij. facti ſumus puuli in medio veſtrum. Equalis q̄tū ad amicabilē ꝓuerſationē. Eccl. xxij. Rectoꝛē te poſuerūt nolli extolli: ecto i eis q̄ſi vn⁹ ex illis. Jſta tria tāgit Aug. dicēs. Honoꝛe cozā vobis ꝓlat⁹ ſit. ecce reuerētia auctoꝛitatis. Timoꝛe cozā deo ꝓtrat⁹ ſit cozā pedib⁹ vīs. ecce reputatio humilitatiz. Circa oēs ſcipm bonoꝛ operꝝ ꝓbeat exēplū. ecce ꝓuerſatio amicabilitatiz. ¶ Tertio i xp̄o ꝓmēdat potētia i miraculi opatiōe p quā ēnq̄ panes multiplicauit. Multiplicabāt aūt ēnq̄ panes i manib⁹ xp̄i dū frēgerenſ: i manib⁹ diſcipulozū dū apponerēt: i dētib⁹ edētiū dū comederēt. Jſtud aūt miraculū q̄tidie fit ⁊ tñ nemo mirat. Augu. Uñ eñ multiplicauit de pauc⁹ granis ſegetes: ide multiplicauit i manib⁹ ſuis ēnq̄ panes. Jō notādū q̄ ſūt q̄dā miracula q̄ tm̄ habēt vtilitatē ſz nō admirationē ex eo q̄ ex frequēti vſu vilueūt: de q̄b⁹ ōt Aug. Mai⁹ miraculū eſt gubernatio toti⁹ mūdi q̄ſ ſaturatio ēnq̄ milliū hoim de ēnq̄ panibus: ⁊ tñ hoc nemo mirat. Illud mirant hoies nō qz mai⁹ ē: ſz qz rarū eſt. Quedā aūt. miracula ſunt que habēt tm̄ admirationē ſz nullā vtilitatē: ſicut ſūt miracula magoꝝ ⁊ antixp̄i. volare eiñ p aerē ſicut fecit ſimō magus: ſtatuas facere loq̄: ignē deſcēdere de celo ⁊ hmōi q̄ faciet antixp̄s: admirationē quādā hñt: ſz nō vtilitatē. Quedā aūt ſūt miracula q̄ eiſ habeāt aliquā admiratione ⁊ aliquā vtilitatē: tñ nō hñt neceſſitatē. Et talia hz Chryſ. ſunt miracula molozum hoim xp̄ianoꝝ: q̄ dicēt. Mat. vij. Dñe nōne i nomine tuo ꝓphetauim⁹ ⁊ i nomine tuo dee

monia multa ciecim⁹ ꝛc. Nō em̄ facit illa gp necessitatē: vt sez infideles cōuertātur vel fideles cōfirmētur: sz pp ostētationē vt ipsi sancti reputent. Quedā sunt q̄ habēt admirationē q̄ sunt p̄ter ordinē cursumq; nature, ⁊ hñt vtilitatē q̄ fiūt pp vtilitatē ꝓmotōris: sicut ces illuminare ceccos: infirmos curare ⁊ hmōi. Et habēt necessitatē: q̄ fiūt q̄n imminet necessitas fidei vel alicui⁹ periculi. Et talia fuerūt miracula xp̄i ⁊ apl̄orū. Et talia sunt miracula q̄ faciūt sancti viri i virtute nois xp̄i. ¶ Scdo fit mētio de discipulis. Inter q̄s videnf fuisse tres differētie. Quedā em̄ eorum ⁊ dhuc habebāt fidē tardā. De quorū numero erat Philippus. Unde dr Alcui⁹. Si pfecte de creatore Philipp⁹ intelligeret: de eius potētie largitate nō dubitaret. Alij habebāt fidē imp̄fectā. De quorū numero erat Andreas de q̄ dr Chry. Memor Andreas q̄ helise⁹ ꝓpheta panē cētū hoies de viginti panib⁹, credidit q̄ ⁊ istos q̄nq; panes posset multiplicare. Sed in hoc fides sua fuit ip̄fecta q̄ credidit q̄ de pluribꝰ plura ⁊ de pauciorib⁹ pauciora fieri possent: ⁊ ideo dr. Sz q̄d hec iter tātos? Alij aūt erāt q̄ habebāt deuotionē solicitā ⁊ opos: sicut ceteri discipuli q̄ panes a xp̄o receptos distribuebant turbe solicite: sicut dr Mat. xiiij. c. Nō est igit̄ mirādū si i alīq̄ gregatiōe inueniāt alīq̄ nimis tardi: alīq̄ imp̄fecti: alīq̄ magꝭ pfecti aut deuoti. Nā tardi sunt de nouo ꝛcipiētes. Imp̄fecti sūt de bono i melꝰ p̄ficiētes. Deuoti sunt p̄fectionē a pp̄hē dētes. Proinde. iiij. Justoꝝ semita q̄si lux splēdes: hoc respicit statū i capiētiū. Procedit, hoc respicit statū p̄ficiētiū. Et crescit vsq; ad pfectū dicē, hoc respicit statū pfectoꝝ. ¶ Tertio fit mentio de turbis, i q̄b⁹ tria fuisse dicunt. Prio in sedēdo magna ꝓgruitas: q̄ sederūt sup fenū: erat (inq̄t) i loco multū fenū. Qui ꝑ refici vult pane gr̄e celestis, ꝓgruū ē vt se deat sup fenū. i. dñici corpi suo ⁊ mortificet carnē suā. Nā sicut dr Esa. xl. Olꝰ caro fenū. Deinde mortificatio dr Colo. iij. Mortificate mēbra vestra q̄ sunt sup terrā. Nō em̄ dixit q̄ sunt sub terra vel i terra sz sup terrā. Sub terra ē hō i morte. In terra āt ē hō i senectute. vñ et hō senex dicere ꝓsueuit. Ego suz i terra. Sup terrā est hō i iuuētute. vñ de alīq̄ forti inuene dicere ꝓsueuim⁹. iste est sup terrā. Sedere igit̄ sup fenū. i. mortificare corpus suū: dū est sub terra est i possibile: dū est i terra ē vtile: dū est sup terrā est meritorū ⁊ salubre. Scdo in cēdēdo magna satietas. Unde dr. vt aūt ipleti sunt ꝛc. In inferno q̄dē est esuries magna. Tā magna q̄dē q̄ linguas suas. mādūcabūt. Apoca. xvi. Comederūt linguas suas. Et brachia sua ⁊ brachia aliorū deuorabūt. Esa. ix. Unusq̄sq; carnē brachij sui deuorabit: manasses effraim ⁊ effraim manassē. Et p̄ nim⁹ fame deū blasphemabūt. Jō subdit. Simul ipi ꝑ iudā. Judas interp̄tat cōfitēs: ⁊ significat sanctos qui semp deū laudabūt. Dānati aūt erūt extra deū cōfitētes q̄ deū nō laudabūt sz blasphemabūt. Esa. viij. Cū esurierit irascet⁹ maledicet regi suo ⁊ deo suo. In celo aūt est satietas plena. ps. Satiabor cū apparuerit gl̄a tua. In mūdo ꝛo ē satietas semiplena. Sancti em̄ viri refecti sūt p̄ celestiū p̄gustationē: ⁊ tñ impediunt̄ p corporis corruptionē. Esa. j. Uinū tuū mixtū ē aq̄. ps. Calix in manu dñi vini meri. Ecce plena satietas celi. Plen⁹ mixto. Ecce semiplena satietas mūdi. Uerūtñ fex eiꝰ nō ē extinanita. bi. o. p. ter. Ecce misera fames inferni. Tertio in laudādo magna tocūdi tas: q̄b notāf cū dr. Illi aūt hoies cū vidissent q̄b fecerat signū dicebāt q̄ hic est vere ꝓpheta. Añ q̄dē refectionē ꝓmittit q̄ xp̄s gr̄as egit: post refectionē dr q̄ turba deū laudauit. Jn q̄ instruit q̄ añ refectionē dz p̄cedere bñdictio ad cibi sanctificationē. j. Tim. iij. c. Dis creatura dei bona: ⁊ nihil reūciēdū q̄d cū gr̄arū actione ꝓcipit. Sāctificat em̄ p verbū dei ⁊ oratiōnē. Chryso. sup illud. Gratias egit. Erudit nos (inq̄t) nō pri⁹ tāgere mēsā donec gr̄as egerim⁹ ei q̄ cibū dedit. Unde dia bol⁹ ⁊ranei i sctimonialē q̄ lactucā sine bñdictione cōedit. Scdo dz ꝓcomitari lectio ad spūalē refectionē. Aug. Cū accedit̄ ad mēsaz, donec inde surgatis q̄d vobis fz ꝓfuturū dīne legit sine tumultu ⁊ p̄tiōe audite: siue fauces cibū sumāt: sz aures esuriāt verbū dei. Tertio dz subsequi laus ad gr̄arū actionē. j. Cor. x. Siue ḡmā ducatis siue bibitis vl̄ aliq̄d facit⁹ omia in dei gl̄ā facite.

¶ Sermo. iij.

Est puer vñ hic ꝙ hꝫ quinq; panes ordeaceos ⁊c. Dicit Augu. Nō est magnū pascere vētres terrū morituros. Sed magnū est pascere animas in eternum victuras. Conuiuiū igitur illud quinq; milia hominū exceptis paruulis ⁊ mulieribus cū recefecit: sed conuiuiū spirituale quod ꝑ illud significatur multo plures reficit. Sicut autem in illo cōuiuio quinq; panes fuerunt: sic in nostro spirituali conuiuio quinq; panes distinguit. Primus est panis penitentialis. De quo dicit in ꝓs. Cibabis nos pane lachrymarum ⁊ potabis nos in lachrymis in mēsura. Panis enim et potus lachrymarū dat nobis in mēsura: ⁊ infra mēsurā: ⁊ supra mēsurā. In mēsura ꝙdem ꝓpter tres qr̄tū homo est delectatus in peccatis: tantū debet se affligere in penitētie lamētis. Datur autem infra mensuram durationis: qr̄ panis lachrymationis est transitorius: panis vero consolationis qui inde cētus est erit ꝑpetuus. Datur vero supra mensurā moderationis, qr̄ ille panis lachrymationis moderate ⁊ mensurate suscipitur: panis vero eterne consolationis supra mensurā datur ⁊ de isto pane dicitur similiter in ꝓs. Surgite postq; sederitis qui mādūcatis pa. dolo. Acsi dicat ꝓpheta. Vos ꝙ diu dormiuistis somno culpe: qui diu sedistis corpore negligētie: ꝙ diu mā ducastis voracitate gule. amodo surgite ⁊ mandūcate pa. dolo. et penitentie. Iste autē panis penitētie cōficit quādo peccata minutatim cōfitētur. Ex grano enim integro panis nō conficit: de grano autē fracto et si cōficiat th̄ nō delicatū habeb. Ex grano vero minutatim contrito ⁊ in farinā redacto panis cōficit delicatū. Sic etiā dicendū est de corde hūano. Quidā em̄ habet cor integrū ⁊ durū qō ꝑ penitētiā eorum scindi nō potest. Ex tali autem corde non efficitur panis dei sed panis diaboli: ⁊ ita de qō hic nō fuit fractū ꝑ dolorem, in futuro frāgitur ꝑ demonū malleationē. Prouerb. xix. Parata em̄ sunt derisoribus iudicia ⁊ malli penitētes stultorum corporibus. ⁊c. Alij sunt ꝙ cor suū fregūt ⁊ petā sua vniuersaliter plāgūt ⁊ quādā superficialē cōtritionem in corde gerūt. Tales ⁊ si de corde suo panē dei faciūt: nō th̄ delicatus cōficiūt. De quibus dr̄ Johā. iij. Scindite corda vestra ⁊ non vestimēta vestra. Alij sunt ꝙ petā sua sigillatim plāgūt ⁊ minutatim cōterunt ⁊ oēs circūstātias petōrū et etiā petā minuta in confessione dicūt: ⁊ tales de corde suo delicatum deo panē faciunt, de quib⁹ dr̄ in ꝓs. Cor cōtritū ⁊ humiliatum deus nō despicies. Vinus dicit ⁊ plus significat. i. multū acceptabis ⁊ de hoc multū gaudebꝫ. Sicē videre i specie aromatica. Species em̄ aromatica dū est integra nō redolet: cōfracta parū: cōtrita multū. Sic ⁊ cor integrū ⁊ ꝑ dolorē nō fassū corā deo nō redolet sed fetet: superficialiter autē fractū parū odorē reddit: minutatim autē confractū magnū odorē emittit. Pōt etiā adduci tertiū exēplū i terra. Nā terra integra ⁊ nullo vomere fossa nullus fructū facit. in grossas aūt ptes fossa paruū fructū reddit: minutati ꝫo ptrita ⁊ culta magnū fructū facit: sic et de corde hūano ē dicēdū. ¶ Scdo ē panis sacrālis ꝙ ē panis eucharistie ꝙ fideles in festo pasche reficiēdi sunt. De quo Jo. vi. Ego sum panis viuus qui de celo descēdi. Iste panis in arca vteri virginalis fuit formatꝰ ō tribꝰ farinis: sicut dr̄ Bern. s. farina eterna. i. deitate eterna: antiqua. i. carne ab adam traducta: ⁊ noua. i. aia ō nouo creata. Iste panis sic factus triplici igne fuit excoctꝰ: scz igne deitatꝭ ꝙ ad farinā eternā. De ꝙ igne dicit Heb. xi. Deꝰ noster ignis consumēs est. Igne passionis ꝙ ad farinā antiquā. ꝓs. Igne me examinasti. Et igne amoris ꝙ ad farinā nouā: ꝙa eiꝰ aia totaꝫ fuit igne amoꝛ inflāmata. De quo igne dicit Luc. xii. Ignē veni mittere i terrā ⁊c. Iste panis sic factꝰ ⁊ sic excoctꝰ per v. fruſta. i. quinq; vulnera fuit leuatus: vt ꝑmū vulnꝰ recōciliaret pr̄ez. Rom. v. Cū em̄ inimici essemꝰ recōciliati sumꝰ deo ꝑ mortem filij eiꝰ. Scōm vulnꝰ vt celestē ianuā aperiret. Heb. ix. Per ꝓpriū sāguinē introiuit semel in sancta ac. Die. Sāguis xp̄i ianua est paradisi. Tertiū vulnꝰ vt ruinā angelicā repararet. Col. i. pacificās per sanguinē crucis que in celis sunt ⁊ que in terris. Quartum vulnus vt sanctos patres de limbo educeret. ¶ Sermo. iij.

zach.ix. Tu quoq; in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos &c. Quintū vult⁹ vt oēs holes ad amorē suū totaliter inflāmaret: hoc significatū est.ſ. Zach.vj. vbi dicit q elephātis ostēderunt sanguinē vue & mori ad acuēduz eos in ꝓlīū. Ite panis sic fact⁹ & excoct⁹ & sic incisus non restat nisi vt māducēt. Māducat autē tripl̄r. Aliq̄n ſz ſpūal̄r tātū sicut māducāt euz quotidie bonꝰ p fidē & amorē: de qua māducatione dicit Aug. Ut q̄d paras dētē & ventrē: Crede & māducasti. Aliq̄n sacramētaliter tm̄ sicut māducant eum mali: de qua māducatione ꝛ.ſ. Cor.vj. Qui māducat & bibit indigne iudiciū sibi māducat & bibit. Aliq̄n sacramētaliter & ſpiritualiter sicut manducāt eum viri ꝓfecti: de qua manducatione dicit. Joan.vj. Qui manducat meā carnem et bibit meum sanguinē habet vitam eternā. ¶ Tertius est panis materialis quē quotidie in oratione petimus dicentes. Panem nostruz quotidianum da nobis hodie. Ite panis est pauperibus cōmunicādus: alias enim ieunia nostra deo nō placent nisi eleemosynis ornata sint. Unde posīō dominꝰ dixit Esa.lviij. Nōne hoc ē ieiunium q̄ elegi? vt dīſſ. subdit. Frange esurienti panē tuum. Dicit enī Petrꝰ Rauen. q̄ eleemosyna est ieiunio sicut oleū est lucerne: sicut sol dies: & sicut aia corpori. Sicut enī lucerna extīguit cū oleum defecerit: sic ieiuniuz suum mentuz perdit cum eleemosyna defuerit. Unde dicit Ore. Talia sunt sine charitate nostra ieiunia q̄lis est sine oleo lucerna. Fumigare q̄dē et fetere sine oleo lucerna pōt sed lucē dare nō pōt. Est etiā eleemosyna ieiunio sicut sol dies. Sicut enī sol tenebras & nubes expellit & glaciē dissoluit: sic eleemosyna tuncta ieiunio oia petā ex cludit. Eccl.iij. Eleemosyna pauperis nō erit in oblitiōe: sicut in sereno glacies soluentur petā tua. Est etiā eleemosyna ieiunio sicut anima corpori: sicut enim corpꝰ moritur cū aīa recedit: sic ieiuniuz meritū pdit cum eleemosyna ꝓficerit, et sicut redeunte anima corpus viuificatur: sic ieiunio adiuncta eleemosyna ipsum ieiuniū sanctificat. Joel.ij. Sāctificate ieiuniuz. Ille q̄dē sanctificat ieiunium q̄ eleemosynis ipsum ornat. Si igit̄ volumus vt ieiunium nostrū ad celum ascēdat duas alas faciamus eidē. Scōm. Ore. due ale sunt eleemosyna & oratio: scōm Petruz rauen. due ale sunt eleemosyna & veritas: vt ſz homo & eleemosynas faciat et de ſeipō in confessione veritatē dicat. ꝓs. Misericordia & veritas obuiauerunt sibi. Tale ergo ieiunīū eleemosyna et oratione & cōfessione sic ornatum facit hominem dignum paradiſo. Conseruat a peccatorum diluuio et protegit a concupiscentie incendio. Uitium autem gule cōtrarium operatur. Ista tangit Petrus rauen. dicēs. Adā ꝓpter ieiunare voluit: in paradiſo mānit, ſz gula inde eum expulit. Noe ieiunās in arca a fluctibus cōseruatus fuit: quem post modum ebrietas denudauit. Loth. per ieiunium incendium sodomitarum euasit: qui inebriatus incendio incestus adultus fuit. ¶ Quartꝰ est panis infernalis. ō quo dicitur Prouerb.iij. Comederunt panem impietatis et vinum iniquitatis biberūt. Istum panem peccati penitētes debēt fugere et abhorrere. Parū enim prodesset ieiunare a cibis nisi homo a ꝑstincat a peccatis. Unde dominus ostendens ieiunium sibi acceptum dicit. Esa.lviij. Nonne hoc est ieiunium quod elegi: dissolue colligationes impietatis, solue fasciculos deprimentes. Quidam enim habēt impietates colligatas de quibus cōficitur vna chorda cum sex filis: per quam diabolus animam trahit ad supplicium infernale: Primum enim filum est mala cogitatio. Secundum est mala delectatio. Tertiū malꝰ consensus. Quartū mala operatio. Quintum mala cōsuetudo. Sextum necessitas peccandi. Debet etiam fasciculos deprimentes soluere, id est peccata abiicere. Sed sunt quidā qui cum deberent de isto fasce diminuere: semp volūt peccata peccatis addere. Legitur i vitis patrū: q̄ angelus dixit Arsenio. Ueni & ostendam tibi operā hominū. Et vidit quēdam ligna in nemore incidētez & fasce facientē: & cū eleuare non posset iterum ligna incidebat & ad fasce addebat. Deinde vidit quendā de puteo aquā hauriētem & in cisternam perforatam refundentem. Deinde vidit duos homines volentes trabem in ecclesiam introducere non in lōgum ſz in trāſ-

uersum. Et exposuit angelus dicēs. Primi sunt qui peccatis peccata addūt ⁊ tā magnum fascē faciunt ꝙ ipsum ferre non possut: cū tamen nō deberent addere sed minuere. Eccl's.xvij. Conuertere ad dñm ⁊ relinque peccare ante faciem domini et minue offendicula. Secundi sunt qui habent animas suas per diuersa crimina ꝑforatas, qui si de genere bonoruz aliqua faciūt omnia amittūt. Aggei.j. Qui mercedes congregauit misit eas in saccū pertusum. Tertij sunt superbi. Cum em̄ porta paradisi sit angusta: ipsi tamē nolūt incedere recti sed transuersi. Nec volunt se incuruare sed eleuare: ⁊ ideo intrare non possunt in templum dei sed foris manent exclusi. Matth.vij. q̄ angusta porta ⁊ arcta via que ducit ad vitam. ¶ Quint⁹ panis est celestis de quo dicit Luc.xiiij. Beatus qui mā ducabit panē in regno dei. De ista manducatione dicitur eiusdem. xxij. Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus regnum: vt edatis ⁊ bibatis super mensam meā in regno meo. Ex quibus verbis habetur ꝙ illud conuiuiū habebit ministrantis sublimitatem cum dicit. Ego. Non aliquis angelus, non Petrus apostolus, nō aliquis sanctus: sz ipse christ⁹. Luc.xij. Amen dico vobis, ꝙ p̄cinget se ⁊ faciet illos discumbere ⁊ transiens ministrabit illis. Secūdo habebit cōuiuātium ordinabilitatem: cū dicitur Dispono.i. diuersis mensis pono. Nā in vna mensa erūt patriarche: in alia mensa prophete: in alia apostoli: et sic de alijs. Johannis.xiiij, In domo patris mei multe mansiones sunt. Tertio habebit cibi ⁊ potus dulcem suauitatē cum dicitur Ut edatis et bibatis. Eccl'.xxiiij. Qui edunt me adhuc esurient. Quarto habebit mense preciositatem qꝛ comedet in eadē mensa cū deo: cum dicit. Super mēsam meā.p̄s. Filij tui sicut nouelle oliuarū in circuitu mense tue. Quinto habebit loci amenitatem: cum dicitur. In regno meo. Illa, eniz domus dei erit pulchra ⁊ amena. Nume. xxiiij. q̄ pulchra tabernacula tua iacob: ⁊ tentoria tua israel. Erit magna et lata. Baruch.iij. O israel q̄ magna est domus dei et ingens locus possessionis eius.

¶ Dñica in passione dñi. Sermo.j.

Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatē dico vobis, quare non creditis mihi? Johan. viij. Ista dñica vocatur dominica in passione dñi. Non tamen ꝙ tali die xp̄s sit passus: sed vocatur dñica i passione qꝛ post lazari suscitationem fuit ad mortē sentētiatus: vt habet Joh.xj. Istud autē miraculū de resuscitatione lazari legitur feria sexta precedēte istam dñicam. Illa enim resuscitatio creditur facta fuisse prima luna martij cuius luna quintadecima crucifixus est dñs: ⁊ qꝛ post illā sentētiam firmatam ista dñica prima occurrit: ideo ecclesia in ista dñica officium de passione incipit. Scd̄m autē Augu. Duo sunt que ꝯmendāt martyriū, scz pena ⁊ causa. Ait em̄ in libro de patiēcia. Quando videris aliquem grauia pati, noli cōtinuo laudare patientiam quam non ostēdit nisi cā patiēdi: qñ illa bona est, tunc ista vera est. In euāgelio igitur hodierno ponit causa passionis. In epistola autem ponitur pena et efficacia passionis. Causa autem passionis, quare scz iudei xp̄m occiderūt fuit duplex: scz sāctitas vite: ⁊ veritas doctrine. Sāctitas quidē vite xp̄i iudeos incitabat ad inuidiā: cui⁹ sanctitas notatur cū dr. Quis ex vobis arguet me de peccato? Cū em̄ quinq̄ modis fiat peccatū, scz corde: ore: opere: omissiōe et origine. Nullo istorū modoꝝ xp̄s peccauit. Non corde: qꝛ semper habuit cogitationes mundas. Apoc.j. Caput aūt ei⁹ ⁊ capilli erāt cādidi tāq̄ lana alba. Capilli capitis sūt cogitationes mētis q̄ in illo fuerūt candide atq̄ purissime. Nō ore: qꝛ habuit locutiones discretas ⁊ vtilissimas. Nō opere: qꝛ habuit operationes sanctissimas. De his duob⁹ dr.j. Pet.ij. Peccatum nō fecit nec inuēt⁹ est dol⁹ in ore eius. Nō omissione: qꝛ nullū bonū omisit qd̄ facere debuit. Esa.v. Quid est qd̄ vltra facere debuit vinee mee et non feci? Nō origine: quia nullum originale contraxit: sed sctūs fuit in conceptu et sanctus in ortu. Lu.j. Ideoq̄ quod nascetur ex te sanctum. Scd̄a causa fuit veritas doctrine q̄ et iudeos īcitabat ad inimicitiā quia veritas odiū parit: qd̄

notetur cum dicitur. Si ego veritatem di
co quare nō creditis mihi? Cōtingit em̄
de veritate sicut contingit de luce odore ⁊
sapore. Lux enim amabilis puris oculis:
habētib⁹ oculos lippos ē odibilis. Aug.
Oculis egris odiosa lux est que puris est
amabilis. Odor est hoī grat⁹ qm̄ recreat
⁊ cōfortat: sed odiosus est serpēti qr ipsū
occidit et fugat. Panis palato sano est sa
pidus: qui palato infirmo est insipidus et
penosus. Augusti. Palato non sano pena
est panis, qui sano est suauis. Ueritas igit̄
odiosa est sup̄bis: sicut lux odiosa ē oculis
lippis. Si enim predicatur superbis de
veritate humilitatis: talis veritas tam
fulgens et clara est eis odiosa. Eccl̄i. xiij.
Abominatio est superbo humilitas. Cau-
sa aūt est lippitudo sup̄bie que obsistit ne
ista lux fulgeat in oculis aīe. Grego. Tu-
mor mētis obstaculum est veritatis. Idē.
Eam quippe quā nō iuenit hūilē veritas
fugit mentē. Secundo est odiosa luxurio-
sis sicut odor serpenti. Si enī predicatur
eis de odore puritatis et munditie: talis
odor eis displicet. Eccl̄i. xxj. Audiet luxu
riosus et displicebit ei. Cā autē est quia in
star serpentum ⁊ porcoꝝ: malunt stare in
fetore luxurie, q̄ in odore mūditie. Uñ cū
q̄dā lasciu⁹ audiente pythagora diceret
malle cum mulierib⁹ q̄ cū philosophis
ꝯuersari. Et sues (inquit) libētibus ī ceno
q̄ in aqua clara morant̄. Tertio est odio-
sa auarꝫ: sicut panis palato corrupto. Si
enī eis predicatur contemptus terrenoꝝ
et appetitus celestium: talis panis doctri
ne sꝫ in se sit suauis, eis tñ est execrabilis.
Eccl̄i. xiij. Execratio est diuitum pauper.
Cā enī est q̄a habēt palatum corruptū: iō
non possunt sentire saporē celestiū. j. Cor.
ij. Animalis homo non percepit ea q̄ sūt
spūs dei. Aug. Palatū febricitātis habet
cui mel celeste insipidum est. De habenti-
bus aūt palatū sanū dicit Chrys. Uere nō
habet super terram quod amet qui donū
celeste ī veritate gustauerit. ¶ In epistola
aūt hodierna ponit̄ pena ⁊ efficacia pas
sionis et sanguinis iesu xp̄i: vbi ostendit̄
q̄ sanguis christi habuit efficaciam et vir
tutem in celo, in mundo, et in inferno. In
celo aūt habuit duplicem efficaciam. Pri
ma est, quia celum aperuit: quod notatur
cum dicitur. Per proprium sanguinem in-
troiuit semel in sancta. Celum enim clau-
sum erat cui⁹ clausura figurata est in clau
sura paradisi die terrestris. Que a tribus
clausa erat vt dicitur Gen̄. iiij. scꝫ angeli-
ca custodia, flamma apposita, et rōphea
bis acuta: vt custodia angelica ostiū clau
sum teneret, flamma apposita hominē ab
ingressu arceret, et rōphea bis acuta ho-
minē deterreret. Ideo sanguis christi fuit
clauis dei, aqua dei, et etiam precium dei.
Inq̄tum autem fuit clauis dei ostium ape
ruit: vt dicitur Esa. xxij. Dabo clauē da-
uid super humerum ei⁹: aperiet ⁊ nō erit
q̄ claudat. ⁊c. Quod s̄m Glo. de cruce ac-
cipit̄: qua christ⁹ suis humeris baiulauit.
Ideo sāguis christi, clauis paradisi ē. In
quantum fuit aqua dei ignem infernalem
quoad bonos extinxit. Eccl̄i. iij. Ignem
ardentem extinguit aqua. In hui⁹ signū
aqua de christi latere emanauit. Ista duo
tangit hieronymus dicēs. Flammea illa
romphea et foribus presidētia cherubin
in christi extincta ⁊ reserata fuit sanguine.
In quantum fuit precium dei rompheam
bis acutam abstulit. Per illam enim rom
pheam iustitia dei figurabatur, que bis
acuta erat quoniam corpus et animā oc-
cidebat: vel quia requirebat satisfactionē
de commissis et omissis Istam satisfactio
nem christus fecit quando suum sangui-
nem in precium patri dedit. Unde canta-
tur. Qui pro nobis eterno patri ade debi
tum soluit. Secunda efficacia fuit, quia
deum recōciliauit: quod notatur cum dici
tur. Et ideo noui testamementi mediator
est. Erat quedā guerra inter deum et ho-
minē. Ideo christus mediatorē se fecit. j.
Timoth. ij. Unus est enim mediator dei ⁊
hominum homo christus iesus: qui dedit
semet ipsum pro nobis. Sepe enim con-
tingit quia quando quis inter duos rixā
tes se apponit, ab vtroq̄ vulnus accipit:
sic christus vulneratus fuit ab homine.
zacharie. xiij. His plagatus sum in domo
eorum qui diligebāt me. Et a deo patre.
Esa. xliij. Propter scel⁹ populi mei p̄cus-
si eū. Ibidē. Disciplina pacis nr̄e sup̄ eū.
Homo quidē debebat disciplinari: sꝫ xp̄s
ip̄aꝫ disciplinā recepit: ⁊ sic p̄reꝫ pacifica
uit. Ista aūt disciplina fuit multum fortis

⁊ dura. Illa aūt disciplina q̄ fit cū virgis est fortis qr carnē frāgit. Illa q̄ fit cum spinis, est fortior qr vsq; ad ossa perforādo ꝑtigit. Illa q̄ fit cum ferreis instrumētis est fortissima: qr aīam de corpore excutit. Ista triplici disciplina xp̄s fuit disciplinatus. Primo cum virgis, quando ad colūnam fuit flagellatus: ⁊ illa disciplinatorum corpus suum vulnerauit ⁊ sanguine repleuit. Secūdo cum spinis fuit coronatus. Et illa disciplina secūdum Gregoriū. os capitis perforauit ⁊ vsq; ad cerebrū peruenit. Nec aliquis dicat hoc esse impossibile ꝙ spine fragiles os durū capitis poterāt ꝑforare, qr oīs cedit natura vbi adest volūtas diuina. Cum eñ christus voluerit sustinere durissimū cruciatum, voluit vt spine pertingerēt vsq; ad cerebrū. Nec est cōtrariū ei, quod dicitur Joannis. xix. Os non comminuetis ex eo, qr illud os capitis nō fuit cōminutū, licet fuerit perforatū. Tertio cum instrumentis ferreis. i. cum clauis acutis. Et illa disciplina animam eius a corpore excussit. Johā. xix. Inclinato capite tradidit spiritū. ¶ Scdo sanguis christi habuit virtutē in mundo. Et ista est duplex. Homo quidē erat seruus ⁊ immūdꝰ. Quis ergo erat seruus: ideo xp̄s sanguinē effudit in preciū redēptionis: quod notatur cū dicitur eterna redēptione inuenta. Et fecit christꝰ ista emptione sicut liberalis mercator facere ꝯsueuit: qui inuēto quēdiu desiderauit lapide precioso sacculū pecunie studiose ligatū non dissoluit: sz lacerat pecuniā, non numerat, non ponderat, non mēsurat, sed vēditori exponit: vt accipiat quātū velit. Christus quidem habuit sacculū pecunie. i. corpꝰ propriū plenū precioso sanguine. Prouer. vij. Sacculum pecunie se cū tulit. Nō aūt expectauit vt iste sacculus dissolueretur. i. communi morte finiretur sz qnīq; partibus ipsum lacerari voluit: vt p̄cium largiter egrederetur ⁊ homo cito redimeretur. Cetera quidē deus facit i numero, pondere ⁊ mēsuara: vt habetur Sap. xj. Excepto opere nostre redēptionis. Ibi enim non seruauit numerū vt infra vnā vel duas guttas sanguinis sui daret, cum vna sufficeret. Non seruauit pōdus: vt scz vnā vnciā vel librā effunderet. Non seruauit mensurā: vt scz vnū calicē mēsuraret: sed totū dedit totū effudit. p̄s. Copiosa apud eū redemptio. Bern. Prorsꝰ copiosa: qr nō gutta sanguinis sed vnda fluminis ꝑ quinq; partes corporis emanauit. Secundo homo erat immundus: ⁊ ideo christus sanguinem suum effudit lauacrum emundationis, qd̄ notatur cum dicitur. Sanguis chisti emundauit conscientias nostras. Non solum autē cōscientias nostras enundauit: sed etiam omnia elementa purgauit. Erat enim infectus aer ex idolatrarum thurificatiōe. Infecta terra ex innocentis sanguinis effusione. Infecta aqua ex hostiarum lotione. Infectus ignis ex sacrificiorū concrematione. Ideo enim christus in aere pati voluit vt aerem sacrificaret. Sanguis eiꝰ in terram cecidit vt terram mundaret. Aqua etiā de latere eius exiuit: vt aquā purificaret. Tādē spiritussctūs in igne apparuit vt ignem sanctificaret. ¶ Tertio sanguis christi habuit virtutē in inferno quia ipsum cōfregit ⁊ sanctos patres inde eduxit, Nam propter preuaricationes primorum parentum que adhuc durabant in veteri testamento omnes ad limbum descendebant, sed christus per suam mortē eos inde eripuit: quod notatur cum dicitur. Ut morte intercedende i redēptionē earū preuaricationum que erant sub prori testamēto. ⁊c. Legitur in historia scholastica: ꝙ Salomon habebat strutionem habētem pullū: quē pullū Salomō in caueā vitreā inclusit. Cū vero pater filiū habere nō posset vermē de deserto attulit ⁊ de sanguine eiꝰ caueā ipsam liniuit: ⁊ cōtinuo fracta fuit ⁊ sic pullū suū inde eduxit. Iste vermis est xp̄s q̄ dr in p̄s. Ego aūt sum vermis ⁊ nō hō. Uermis eñ nascit̄ de humore terre virtute caloris solaris sicut iste v̄mis patrem habet in celo scz solem: ⁊ matrem in terra scilicet humorem. Sic etiā christꝰ in celo habet patrē sine matre, ⁊ in terra habet matrem sine patre. Pulli inclusi in cauea, erant sancti patres inclusi in cauea infernali: sz venit iste vermis ⁊ virtute sui sanguinis caueā illā ꝯfregit: ⁊ filios suos vcz sanctos patres ide eduxiuit. p̄s. Cōtriuit portas ereas ⁊ vectes ferreos ꝯfregit. Zach. ix. Tu quoq; i sanguine testi tui emisisti victos de lacu in quo nō erat aqua ⁊c.

¶ Sermo secundus.

Ulerũt ergo lapides iudei vt iacerẽt in eum. Quidã ꝓpheta erat tanq̃ mare eẽ pectus suum: et tãq̃ fluuius rapidus et profundus in quo omnes periclitabant: ideo et deus quendã pontem ibi disposuit: per quẽ omnes ad patriam celestem securi transirent. Est aũt consuetudo q̃ quando pons construitur, primo lapides iaciuntur et pile fundãtur: deinde super pilas pons ipse construitur. In euangelio hodierno agitur de pilarum fundatione: cum dicitur. Tulerũt lapides iudei. In epistola vero agitur de ipsiꝰ põtis fabricatione. cum dicitur. Christus assistens pontifex: id est pontẽ faciens. ¶ Circa primum sciendum q̃ iudei christo mortem intentauerunt cum ipsum lapidare voluerunt. Tribꝰ enim vicibus christo mors intentata fuit. Primo per herodez qui ipsum voluit occidere cum infantes occidit: vt habetur Matth. ij. Secundo per suos ꝓpatriotas qui ipsum volebant precipitare: vt habetur Luce. iiij. capi. Tertio per iudeos qui ipsum voluerũt lapidare. Multi etiam adhuc hodie ipsum lapidare videntur. De quibus sic dicit Beda. Quotquot malas cogitationes quis assumit quasi tot lapides in christum mittit. Ac deinde ꝑtum ad se pertinet si ad deliberationem transit, Jesum extinguit. ¶ Circa secundum notandum q̃ Christus dicitur pontifex propter quatuor causas: scilicet propter vocabulum, propter habitũ propter vnctionis mysterium, et propter officium. Primo igitur dicitur pontifex propter vocabulum. Nam sicut dictum est põtifex dicitur quasi pontem faciens. In mari enim huius mundi fere omnes periclitabantur et naufragium patiebantur. Ideo deus contra. istud naufragiũ triplex dedit adiutoriũ: scz nauẽ tabulam et pontẽ. Nauis est innocẽtia: in qua posit⁹ fuit adã: sz ista nauis fracta fuit quando peccauit. In hac naui fuit virgo beata: que nauis integra ad portum paradisi pervenit. In hac naui sunt omnes baptizati ꝯdiu seruãt innocẽtiã baptismalẽ. Sed quia fere omnes frangunt nomen innocẽtie: ideo deus parauit secundũ adiutoriũ: scz tabulã penitẽtie. Nã secundũ hiero. Penitẽtia est scõda tabula post naufragiũ. In hac tabula penitẽtie fuit maria magdalena: quẽ cũ ista tabula ad portum paradisi pervenit. Imo etiam multas alias virgines que erant in naui innocentie transcendit: et quãtum ad meritum, et quantum ad premium. Verũ. Sicut deus nõ priuauit bonis eos qui ãbulant in innocentia, ita nec priuabit bonis eos qui ambulant in penitentia. Quia vero sunt multi qui proficiunt tabulam penitentie: ideo deus parauit tertium adiutoriũ scilicet et pontem: id est meritũ passionis dominice. Tunc enim christus ponsa ecclesie est nobis. cuius pile vt dictum est hodie sunt fundate. In paraſceue autem quatuor trabes fuerunt superinducte. Quarũ vna fuit de palma. Scõa de oliua. Tertia de cedro. Quarta de cypresso. De his quatuor crucẽ xpi facta fuit. Deinde sup has trabes l. crata est tabula. i. caro xpi purissima: que quatuor clauis ibidẽ fuit clauata: ꝯ non restat vt homo super hunc pontẽ ascẽdat et ad patriam pergat. Secundo dicitur pontifex propter habitum: habuit enim amictum quando fuit velatus. Alba quando ab herode veste alba fuit circundatus. Platenam: quando purpura fuit indutus. Cingulum et stolam quando ad columnã fuit ligatus. Manipulum: quando in manibus fuit clauis perforatus. Mitram, quando spinis fuit coronatus. Baculum pastoralem: quando arundo fuit sibi data in manibus. Sandalia quando clauos habuit in pedibus. Tertio dr pontifex propter vnctionis mysterium. Solent enim pontifices quando consecrantur inungi. Christus igitur fuit vnctus a patre, a matre, a magdalena, et a iudeis. A pre quidem fuit vnctus vnctione charismatis id est gratia vel donis spũssancti. ps. Unxit te deus deꝰ tuus oleo letitie: ꝑ cõsortibus tuis. Olim enim deus erat hominibus durus, sed modo est vnctus: et ideo factus est flexibilis et mãsuetus. ideo dicitur. Unxit te deus deus tuus. Erat iratus, sed modo factus est letus: ideo subditur. Oleo letitie. Erat auarꝰ sed modo factus est largus: ideo subdit. ꝑ cõsortibus tuis: Dedit enim christo spiritum sine mensura:

cuius plenitudine accipiunt vniuersi. Secūdo fuit vnctus a matre vnctione lachrymarum: quando scilicet eius corpus de patibulo fuit depositum. Unde potest dici de ea quod dicit̄ de anna. Tho.x. Flebat igitur mater ei⁹ irremediabilib⁹ lachrymis atq; dicebat. Heu me fili mi lumē oculorū meorum solatium vite mee: baculus senectutis mee. Erat enim lumē oculorū suoꝝ qꝛ oculum intellectus eius illuminauit diuina sapientia: ⁊ oculū effectus celesti gratia. Erat solaciū vite sue quia totū gaudiū suū erat stare cum filio suo loqui cū eo, ire cū eo, vt videre eū. Erat etiā baculus senectutis sue: qꝛ cum tunc esset fere quinquagenaria iō auxilio filij sui indigebat. Christus tamen loco sui dimisit sibi iohannem euangelistam qui respectu sui erat bacul⁹ arundineus ⁊ infirmus. Tertio fuit vnct⁹ a magdalena que ipsum inunxit in capite ⁊ in pedibus. Etiam in toto corpore inungere voluit quādo ad monumentum cum aromatibus iuit. Per quod datur intelligi ꝙ illi christum vngunt in capite qui ex deuotione afficiuntur in sua diuinitate. Illi vngunt in corpore qui afficiūtur in sua humanitate siue passione. Illi vngūt in pedibus qui misericordes sunt pauperibus. Quarto fuit vnctus a iudeis qui ipsum in toto corpore vnxerūt: quādo totū corpus sanguine repleuerunt. Unde angeli admirātur cum sic inunctum. Esaie.lxiij. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra? Ibidem. Quare rubrum est indumentum tuum: et vestimenta tua sicut calcātium in torculari? Quarto dicitur pōtifex propter officium pontificis. Est autē officium pontificis triplex. Unum est pro populo orare. Leuiti.v. Rogabit pro eo sacerdos ⁊ pro peccato ei⁹ ⁊ dimittet̄ ei. Ip̄s igitur orauit ꝑ nobis multipliciter. Nā orauit ꝟbis. Joh.xvij. Nō pro eis rogo tātū: sed ⁊ pro his qui credituri sunt ꝑ verba illorum in me. Orauit lachrymis. Heb.v. Qui in dieb⁹ carnis sue.i. mortalitatis sue preces supplicationesq; ad illuꝫ qui posset eum saluum facere a morte, cū clamore valido ⁊ lachrymis offerens exauditus est pro sua reuerentia. Orauit sanguine. Hebre.xij. Accessistis ad sanguinis aspersionē melius loquentem q̄ abel. Sāguis eñ abel petebat vindictam: sed sanguis christi petebat misericordiam. Orat quotidie per cicatricum representationē. Hebr.ix. Introiuit in ipsum celū vt appareat vultui dei pro nobis. psal. Respice in faciem christi tui. Ubi dicit sanctus Ansel. Si non vis pater respicere in nos propter nos: saltem respice in faciem christi tui ꝓpter nos alapis cesam, sputis illitam, morte pallidam. Deus ergo in faciem filij sui respiciēs ⁊ q̄ chare christ⁹ nos emerit videns in nos respicit: ⁊ nobis parcit. Ber. Securum accessum habes o homo a deū vbi stat mater ante filium: fili⁹ ante patrē. Mater ostendit filio pectus ⁊ vbera: fili⁹ patri cicatrices, ⁊ vulnera. Nulla ergo p̄t esse repulsa vbi tot occurrūt charitatis insignia. ¶ Secundum officium pontificis est sacrificium offerre. Heb.v. Omnis pōtifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his que sunt ad deū: vt offerat dona ⁊ sacrificia pro paccatis: Christus igitur dr̄ pontifex: quia seipsum deo obtulit sacrificium. Hebre.ix. Per spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatū deo. Non solum autē in sacrificiū: sed etiā i holocaustū. Heb.x. Holocaustomata ⁊ pro peccato nō tibi placuerūt: tūc dicit. Ecce venio, supple vt de me faciā holocaustuꝫ. Dicitur autem holocaustum totum incensum: ab holon quod est totum, ⁊ camna qd̄ est incēdiū. Ip̄s eñ in passiōe sua totus fuit incēsus ⁊ inflāmat⁹. Quod patet ꝑ quatuor signa. Primū est ꝙ valde sudauit. Luc.xxij. Fact⁹ est sudor ei⁹ quasi gutte sanguinis decurrentis in terram. Quando quis fiat ad paruum ignē sudat in facie. Quando vero stat iuxta foracem sudat in corpore. Magn⁹ igit̄ ignis amoris in christi pectore erat quando in toto corpore sudabat: quando sudor in terraꝫ decurrebat: quādo humor flegmaticus in humorem sanguinem conuersus erat. Secundum signum est qꝛ valde sitiuit. Johānis decimonono. Sitio. Homo enim valde inflammatus consueuit esse valde sitibundus. Bernardus. Sitio (ait christus) non doleo. O domine quid sitis? Fidē vestrā, salutem vestrā, gaudiū vestrū. Plus animarum vestrarum q̄ corporis mei cruciatus me tenet: ⁊ si non mei saltem vestri

miseremini. Tertium signum est: quia tot⁹ in corpore rubuit: ex eo q̄ totus sanguine plenus fuit. Homo stans ad partum ignē rubet in facie. Sed stans ad fornacem rubet in toto corpore. Ex quo videtur q̄ magnus ignis amoris in corde christi feruebat q̄ ipsum sic rubere in toto corpore faciebat. Corpus quidem eius quod fuerat album ⁊ candidum per mundiciam ⁊ puritatem, postmodum factum est rubicundum per sanguinis effusionem: ⁊ tandē nigrum per mortis pallorem. De his trib⁹ dicitur Canticorum. v. capitulo. Dilectus meus candidus ⁊ rubicundus, electus ex milibus. In hoc enī quod dicitur elect⁹ ex milibus notatur nigredo sue mortis: quia ipsa eius nigredo fuit nostra speciositas ⁊ pulchritudo. Quartum signū est: quia vesties in cruce ferre non potuit: sed nudus ascendit: actū ipso facto diceret. Tanto igne charitatis ardeo q̄ vestes aliquas ferre non valeo. Hoc signatum est. ij. Reg. v. vbi dicitur q̄ dauid nudus ludebat ante arcam domini, per arcam crux christi significatur in qua profunda mysteria continentur. Cōtra quā christus luit: quia cum multo gaudio crucem sustinuit. Et nudus luit: q̄ nudus crucem ascendit. ¶ Tertiū officium pontificis est prebendas et beneficia distribuere. Sic christus in cruce existens p̄bēdas diuersas distribuit. De quibus dicit Ambr. Auctor humani generis in cruce existēs pietatis officia diuidebat: perfectionē apostolis: pacem discipulis: corpus iudeis, patri spiritum, virgini paranymphū, latroni paradisum, peccatori duas impenitentibus infernum, christianis penitentibus crucē penitentie delegauit. Prebenda igitur quaz iste pontifex dedit apostolis fuit mors et persecutio. Jo. xv. Si me persecuti sunt, ⁊ vos persequentur. Prebenda quam dedit alijs discipulis q̄ non erant adeo fortes: fuit pax ⁊ tranquillitas mentis. Johā. xiij. Pacem relinquo vobis. Pacem meam do vobis. Prebēda quam dedit iudeis fuit corpus proprium: vt ipsum crucifigerent, vulnerarent, et penis afficerēt: vt sic nostra redēptio perficeret. Job. ix. Terra. i. caro christi de nra terra assumpta data est i manꝰ impij. s. iudei. Prebenda quā dedit patri celesti fuit spiritus suus quem in suis manibus cōmendauit. Luc. xxiij. Pater in manus tuas cōmēdo spiritū meū. Prebenda quam ded. ⁊ matri fuit Johannes euāgelista, quem sibi in paranymphum et custodem dimisit. Johan. xix. Mulier ecce filius tuus. Prebenda quam dedit latroni fuit paradisus. Luce. xxiij. Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Amen. ecce quanta securitas q̄ sibi hic iurauit. Hodie. ecce quanta celeritas: quia non dixit vsq̄ ad mensem vel annum expecta. Veccum eris. Ecce quam beata societas. In paradiso. Ecce quanta loci amenitas. Prebenda quam dedit peccatoribus impenitentib⁹ fuit infernus. Matthei. xxv. Discedite a me maledicti in ignem eternum. Prebēda quam dedit peccatoribus penitentibus fuit crux penitētie. Luc. ix. Si quis vult post me venire: abneget semetipsum ⁊ tollat crucem suam: ⁊ sequatur me.

¶ Sermo tertius.

IEsus autē absc̄ōdit se: ⁊ exiuit de tēplo. Dñs noster Jesus xp̄s si aliquando dicebat verba: hec ordinabat ad nostrā instructionē. Si aliq̄n faciebat miracula: hec ordinabat ad nostrā cōfirmationē. Si aliquādo sustinebat aduersa: hec ordinabat ad nostrā consolationē. Quia vt dicit Bernardus. Videntes angustias domini nostri Jesu christi, leui⁹ nostras portabim⁹. Si faciebat aliqua fortia: hec ordinabat ad nostrā informationem. Unde in hoc facto quo scilicet christus se absc̄ōdit, informiamur vt nos a furentibus subtrahamus. ¶ Notandum autem q̄ dominus aliquando fugiebat: aliquādo occurrebat: aliquādo se occultabat. Fugiebat quidem honores: sicut patet Job. vj. vbi dicitur. Jesus autem cum cognouisset quia venturi essent vt raperēt eū ⁊ facerent eū regem, fugit in montē ipse solus. Occurrebat autē suis crucifixoribus: sicut patet Matt. xxvj. vbi dicitur. Surgite eamus: ecce obuiam eis ecce appropinquabit qui me tradet. Absc̄ōdebat vero se a iudeis furentibus: vt sic ab

psis subtraheret occasionem furendi: sicut patet hic. Per ista igitur tria exempla dat nobis tria salutifera documenta: scilicet vt fugiamus mundi prospera: vt desideremus pro christo pati aduersa: ⁊ vt vitemus iurgia. Nos autem contrarium facimus: quia honores appetimus ⁊ procuram⁹: aduersa fugimus ⁊ vitamus: ⁊ litigijs nos immissemus. ¶ Primo igit̄ christus fugit honores: vt duceret nos mundanos honores esse fugiēdos. Ita est em̄ de honoribus mundanis sicut de vmbra. Si enim homo vmbram precedentez vult insequi, ipsaz non apprehendet: et si vmbram subsequētem vult fugere, ipsam nō euadet. Sic etiam honores mundani fugiunt suos appetitores. Eccl̄i. xj. Si secutus fueris, non apprehendes: ⁊ non effugies si precurretis. In hoc tamen sunt pares: scz honor procurat⁹ ⁊ honor imperatus: quia instar vmbre cito transeunt ⁊ deficiūt. Sapie. v. Trāseūt omnia tanq̄ vmbra. Nec simpliciter transeūt: sed cuz periculo ipsos habentium transeunt. Quanto enim est maior ascensus: tanto est periculosior casus. Qui enim de plano ⁊ infimo loco cadit, cito resurgit: qui autem de alto, surgere nequit. Rami etiam arboris (sicut dicit Chrisosto.) qui sunt in summitate, cito a vi ventorum franguntur: qui autem sunt ad radicem, conseruantur. Unde et ait Quintus curtius quendam dixisse Alexandro: q̄ licet arbor magna crescat diu, tamē vna hora extirpat̄. Et licet leo sit tam superbus: paruoruz tamē animi cibus quādoq̄ efficiur. ¶ Secundo ꝑ hoc q̄ christ⁹ cruxifixorib⁹ suis obuiauit, dat nobis exemplum q̄ aduersa non debem⁹ fugere: sz ꝓ ipso ea pati. Debem⁹ etiam desiderare: et hoc ipse nobis consuluit et verbo ⁊ exemplo. Uerbo, cum dixit Lu. ix. Si quis vult post me venire: abneget se ⁊ tollat crucem suam ⁊ sequatur me. Et exēplo: quia ipse carni sue semper molestias elegit: et in natiuitate. et in vita: et in morte. Augu. Omnia terrena contempsit homo deus vt contenenda mōstraret: ⁊ omnia aduersa sustinuit vt sustinenda doceret: vt nec in illis poneretur felicitas: nec in istis timeretur aduersitas. Tali igitur consiliario, id est christo credendum est: quia nec fallere potest nec falli. Sunt autem tres alij stulti consiliarij quibus ꝯmuniter homines magis credunt: scz diabolus, mundus, ⁊ caro. Diabolus enim consulit vt appetamus honores ⁊ sublimitates. Mundus vero consulit vt appetam⁹ terrenas cupiditates. Caro autez consulit vt appetamus carnales voluptates. De his trib⁹ consiliarijs dicit̄ Eccl̄i. xxv. Tres species odiuit anima mea: pauperē superbum: diuitem mendacem: et senem fatuum insensatum. Pauper superbus est caro: que est pauper in natiuitate, quia nuda nascitur: pauper in vita quia aliunde indumentis ⁊ alimentis confouetur: pauper in morte, quia cū vili cilitio sepelitur. Pauper enim dicitur quasi paruz potēs: vel parum imperās: vel parum portans. est igitur caro in natiuitate pauper ⁊ parum potens: quia puer quādo nascitur est parum potens ⁊ infirmus. In vita autem debet esse parum imperans: quia non debet imperare rationi, sed sibi subijci. In morte autem est parum portans: quia de omnibus diuitijs suis nihil secum afferre potest. Sed q̄uis caro sit super, semp tamen superbit quando rationi contradicit. Diues mendax est mundus. Est enim diues inquātum omnia temporalia possidet: sz est mēdax: qr nō attēdit q̄ ꝓmittit. Nā in diuitijs ꝓmittit satietatē, et dat magnā esuriē. Eccl̄. v. Auarus non implebit pecunia. In delicijs ꝓmittit det electionē ⁊ det amaritudinē. Unde d̄r de carnali voluptate Prouer. xv. Nouissima eius amara quasi absynthiū. In honorib⁹ ꝓmittit sublimitatem, ⁊ dat subitaz deiectionem. Job. xxx. Eleuasti me ⁊ quasi supra vētuz ponens allisisti me valide. Senex fatuus ⁊ insensatus est diabolus. Differūt aūt fatuus ⁊ stultus. Fatuus em̄ d̄r a fando: qui scz fando ⁊ loquēdo suā stultitiam manifestat stultus autem d̄r econuerso quasi stolidus, vel stultus d̄r quasi stupidus: qui scz ad oia que videt ⁊ audit stupet, ⁊ dicere et respōdere nescit. Senex aūt s̄m Isido. dicit̄ quasi sine sensu. Et subdit. Nā phisici dicūt stultos esse homines frigidioris sanguinis prudentes vero calidioris. Uñ senex in q̄b⁹ iā friget sanguis, ⁊ pueri in quibus nondum calet: minus sapiūt.

Pueri

Pueri igitur nōdū sapiūt: qr nōduz in eis sanguis icaluit. Senes aūt decipiunt: qr in eis iam friguit. Iuuenes vero in etate viriles acute sapiūt ⁊ memorie iprimūt: quia sanguis in ipsis iuuenib⁹ incalescit. Antiqui vero habent sensum maturuz: qr eoꝝ sanguis nec est frigidus nec calidus: sed est tēperatus. Ideoq; dicitur Job.xij. In antiquis est sapientia: et in multo tempore prudentia. Est igit diabol⁹ senex, fatuus, ⁊ insensat⁹. Senex ꝓpter antiquitatem: quia sicut dr Job.xj. Ipse est principium, viarū dei. Fatuus: qr fando suā stultitiam manifestauit, qñ dixit Esa.xiiij. In celū cōscēdā: sup astra celi exaltabo soliū meū. Insensatus: qr bona que a deo accepit seruare nesciuit. ¶ Tertio per hoc ꝙ xp̄s se abscōdit dat nobis exēplū ꝙ a furētib⁹ nos debem⁹ subtrahere: ne ꝯtigat eorum irā nos amplius inflāmare. Nā cōtra furorem ⁊ irā iudeoruz xp̄s quinq; remedia cōsueuit habere. Primum est patiētiam verā seruādo. Ira nāq; quatuor gradus habet: prim⁹ est quādo est tm̄ in alo. Scd̄s est quādo est manifesta i exteriori signo. Tertius quādo ostēdit in iniurioso verbo. Quartus qñ exercetur in contumelioso facto. Isti quatuor gradus ponunt Mat.v. Audistis quia dictuz est antiquis. Non occides. ecce ira in facto. Ois q̄ irascitur fratri suo. ecce ira in alo. Qui autez dixerit racha. ecce ira in signo. Qui dixerit fatue. ecce ira in verbo. Nullo autem istoꝝ modoꝝ xp̄s vnq̄ cōmot⁹ fuit. Unde dicit Esa.xlij. Non erit tristis neq; turbulentus. Nō em̄ habuit impatiēttiā in animo. Ideo dr. Non erit tristis. Nec in exteriori signo: ideo dr. Neq; turbulent⁹. Nec in verbo: ideo dr. Nō clamabit. Nec in facto: ideo subdit. Calamū quassatū non cōteret: ⁊ lignum fumigans non extinguet. Illos enim q̄ sunt concassati diuersis temtationib⁹, non conterit: sed reparat. Illos in q̄b⁹ est fere extinctus ignis diuini amoris nō extinguit: sed reaccendit ⁊ inflammat. ¶ Scd̄m remedium qd̄ habuit christus cōtra iudeos furētes fuit oino tacendo. Sicut patet ꝙ coraz Herede ⁊ Pilato ⁊ aliis iudeis tempore passionis sue tacebat: sciēs ꝙ ex hoc amplius fuissent inflāmati. Esa.xlij. Tacui semp, silui, patiens fui. Et iste est optimus modus extinguēdi ignem furoris, qñ scz furēti nihil respondetur. Sicut ignis in se deficit qñ ligna nō apponūtur: sic ira furentis euanes quādo verba nō respōdent. Proue.xxvj. Cū defecerint ligna, extinguetur ignis: et susurrone subtracto, iurgia cōquiescēt. Qñ vero quis litigat, tūc ligna parat ⁊ furentis irā inflāmat. Eccli.viij. Nō litiges cuz homine linguato: et non struas in ignem illius lingua. Dicit em̄ Chrysost. ꝙ qñ aliquid iactatur si resistens inuenerit, valde concutitur: si autez non inuenit, per aerem dissoluitur. Sic etiā iracund⁹ si resistentez inuenit, amplius inflammatur: si non inuenit, tranquilatur. Eccli.xxviij. Secundu ligna silue: sic ignis exardescit. Et secūdū virtutē hois: sic iracūdia illius erit. Grego. Imitatiōe etem̄ dei gloriosius est iraz tacendo fugere, q̄ respōdendo superare. ¶ Tertium remediuz qd̄ xp̄s habuit fuit verba pacifica rñdendo: sicut patet hic. Cum em̄ verbū contumeliosum tam iniuriosum iudei sibi dixissent, ꝙ scz demoniū haberet: ille humiliter ⁊ pacifice rñdit, dicēs. Ego demonium nō habeo. Et vide qr sibi duo iponebant. Unū in quo nō erat magna infamia, ⁊ poterat nihilominus sustineri: scz ꝙ esset samaritanus: qui custos interpretatur. Et ipse est custos: iuxta illud psal. Nisi domin⁹ custodierit ciuitatem frustra vigilat qui custodit eam ⁊c. Aliud qd̄ cōtinebat infamiam ⁊ non poterat sustineri. s. ꝙ demoniū haberet. Ideo dñs ad primā nihil respōdit. De secūdo autē humiliter se excusauit. In hoc dans dñs, exemplum nobis ne ad oīa que de nobis dicūtur, respōdeam⁹: sed si talia sunt que tolerari possunt, dissimulemus: si aūt infamiam importāt, nos humiliter excusemus. Beda. Duo xp̄o illata fuerūt, vnū negauit, ⁊ aliud tacēdo consensit. Hic igitur dñs in semetipso prebuit exēplum patiētie: vt eo tēpore quo a proximis ex falsitate cōtumelias accipim⁹: eoꝝ etiam vera mala taceamus. Et iste est optim⁹ mod⁹ extinguēdi irā furētis: ⁊ ꝟba scz pacifica respondēdo. Cor enim iracūdi instar esse ebullire consueuit. Prouerb.xv. Os stulti ebullit stultitiam. Sicut igitur cessat ebullitio olle quando aqua frigida apponit: sic

cessat ebulitio ire quãdo verba pacifica respondentur Eccli.xv. Responsio mollis frangit irã. Sermo durus suscitat furorẽ. ¶ Quartuz remediũ qđ habuit christ⁹ cõtra iudeos furẽtes, fuit ab eis recedẽdo: sicut patet hic Gregori⁹. Exẽplo nobis dñs loquitur vt cũ etiã resistere possim⁹, irã superbientiũ declinemus. Et iste ẽ ali⁹ modus extinguendi ignem furentis. vt si ille contra quẽ furit recedat et elongetur: cessat illius ira, cessat eius ebulitio. Sic quando ille ꝯtra quẽ furit ab eius presentia recedit. Sicut vas quãdo fortiter ebullit: si ab igne eleuetur inflammato. Prouerbiorum.xx. Honor est homini qui separat se a contentionibus. Omnes autem stulti miscentur contumelijs ⁊ rixis. ¶ Quintuz remedium quod habuit christus contra iudeos furentes, fuit beneficia largiẽdo. Unñ postq̃ iudei ei dixerunt demoniũ habes. Propter talis improperia non cessauit eis impendere salutaria documenta dicens. Amen dico vobis: si quis sermonem meuz seruauerit: mortem non gustabit i eternũ. Glosa. Hic discat homo Iesus non malum reddere, sed bonũ. Ex talib⁹ tamen beneficijs peiores sunt effecti dicẽtes. Nũc cognouim⁹ qꝛ demoniũ habes. Beda. Sicut accepta cõtumelia bon⁹ melior fit: ita mali de beneficijs fiũt deteriores. Aliqui tamen ex beneficijs meliores fiũt. Unde dicitur Ro.xij. Si esurierit inimicus tuus ciba illum: si sitit potum da illi: hoc enim faciens carbones ignis cõgeres super caput eius. Carbones isti secũdũ glo. sunt vel feruor chatitatis ad quã amplius incitantur, vel amor spiritussancti ad quẽ inflãmant, vel ardor penitẽtie ad quam prouocantur.

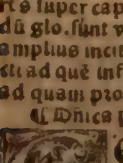

¶ Dñica palmarum. Sermo.j.

Cum appropinquasset Iesus hierosolymis: et venisset bethphage ad montẽ oliueti ⁊c. Matthei.xxj. Appropinquante die passiõis appropinquare voluit Christus loco passionis vt voluntarie se pati ostenderet. Et quamuis sepe Hierusalem ascenderet nunquam tamen aliquem honorem sibi voluit exhiberi nisi modo cum ad passionem ibat: vt ex hoc detur intelligi quod in morte sanctorum virorum non est dolendum sed poti⁹ gaudendum: ⁊ quod sua passio erat sibi in gaudium ⁊ in magnum festum agendũ et quod persecutiones propter Christum debemus gaudenter appetere: mundanos autem honores vitare sicut fecit Christus qui regiuz honorẽ fugit. vt habet Iohan.vj. Ad locum autem passionis hodie gaudenter accessit. In hoc euangelio quãtũ ad tria instruimur ⁊ iformamur. ¶ Primo vt carnem nostram mortificemus et eius vitijs dominemur: quod notatur per hoc quod christus super asinam ascẽdit. Asina est caro nostra: super quam tunc ascendim⁹ cũ eã rationi subijcimus ⁊ eam mortificam⁹. Et ista mortificatio habet triplicẽ gradũ. Quidã enim sic mortificãt ꝙ cum pri⁹ viuerẽt scđm appetitũ sensualitatis tanq̃ bestiales: postmodũ viuere icipiunt scđm iperiũ rõnis tãq̃ holes rationales. Et ista mortificatio est magna. Alij sic mortificant ꝙ oẽm actũ carnalẽ ꝯtẽnunt: ⁊ inquantũ possibile est puritati angelice se coniungunt: ⁊ ista est maior. Alij sic oẽs passiones vincũt ⁊ oia carnalia ⁊ terrena cõtennũt ⁊ sola spũalia ꝯcupiscũt: vt deo per amorem se vniãt et intima charitate se cõiungãt. ⁊ ista ẽ maxima. Ex his patet ꝙ quadruplex est hõ. s. brutalis: rõnalis: angelic⁹: ⁊ diuin⁹. Brutalis ẽ q̃ viuit more bestiarum. Bestia semper ad terram respicit. Tales sunt auari q̃ semper terrena concupiscunt. ps. Oculos suos statuerũt declinare in terrã. Bestia vna femina non est cõtẽta: sed plures inuadit. Tales sunt luxuriosi q̃ vxore ꝓpria nõ sunt ꝯtẽti Hiere.v. Unusq̃sq̃ ad vxorẽ ꝓximi sui hinniebat. Ib. dẽ. Equi amatores in feminas et emissarij facti sunt. Bestia agit nõ regitur ratione, sz fertur ipetu sue nature. Tales sunt superbi q̃ nõ regunt ratione sed propria volũtate: dicẽtes. Sic volo sic iubeo sit pro ratione voluntas. Bern. An nõ tibi videtur bestia bestialior esse hõ ratione vt gens ⁊ ratiõe nõ vtẽs? Homo rationalis est qui viuit secũdũ imperium rõnis: qui tã inter coniugia q̃ inter diuitias ⁊ honores discrete se habet. De talibus dicit. j. Corin.vj. Qui habẽt vxores tãnq̃ nõ habẽtes sint: ⁊ q̃ vtũtur hoc mũdo tanq̃ non

vtantur: ⁊ qui gaudent tanquā nō gaudē tes. Ille habet vxorē tanq̄ non habeat q̄ ea vtitur nō ad voluptatis expletionē: sed ad liberorū procreationē. Ille vtitur hoc mūdo tanq̄ non vtatur q̄ diuitias retinet nō ad voluptatē sed ad necessitatē ⁊ pauperū sustentationē. Ille gaudet tanq̄ non gaudeat qui inter prospera nō efferr̄ per elationē: sed hūiliter recognoscit sue infirmitatis imperfectionē. Homo angelicus est qui ab oī actu carnali abstrahit̄. iuxta illud Luce.xx. Filij huius seculi nubūt et traduntur ad nuptias. Illi aūt qui digni habebunt̄ illo seculo nec nubēt nec ducēt vxores. Equales enim angelis sunt. Ille est etiam hō angelicus q̄ cuncta inferiora despiciens solo amore dei pascitur. iuxta illud Tobi.xij. Et enim cum essem vobiscū videbar quidem manducare ⁊ bibere sed ego cibo inuisibili ⁊ puto qui ab hominibus non potest videri vtor. Homo diuin⁹ est qui totaliter est cōuersus in deū. Deus q̄dē est charitas ⁊ est ignis ⁊ est amor. Ille igitur est hō diuinus q̄ totus cōuersus est in charitatē vnde dicit Chryso. de sancto paulo. Ut enim ferrū missum in ignem totū efficitur ignis: sic paulus charitate successus totus effectus est charitas. Ille est homo diuinus qui totus feruet per ardorem dei, quem ardorē petebat August. dicēs. O amor qui semp̄ ardes et nūq̄ extingueris: Deus meus accēde me. Ille est homo diuin⁹ qui totus liquescit p̄ amorē. Cañ.v. Nūciate dilecto q̄ amore lāgueo.

¶ Secūdo in euāgelio erudimur vt operibus bonis ⁊ officijs que nobis magis cōpetunt insistamus. Non enim oīb⁹ oīa cōpetunt. Ambro. in. lib. de officijs. Sepe, q̄d vnū decet alterꝝ nō decet: aliud iuueni aptū aliud seni: aliud in periculis aliud in reb⁹ secūdis. Vñ scdm philosophū. verecūdia in iuuene est laudabilis nō in sene. Silentium etiaꝫ laudabile est in muliere magis q̄ in viro. Et timor scdm Aug, in. nobis est laudabilis quem tamen in deo ponere est blasphema reprehēsibilis. Et ideo in ista processione christi non vnus oīa faciebat: sed Alij asinā adducebāt. Alij vestimēta in via prosternebant. Alij ramos oliuaꝝ ⁊ palmaꝝ cedebāt. Alij iumēto vestimenta imponebant. Alij iubilabant. Unusquisq̄ illud officiū debet assumere ad q̄d videt se magis idoneū esse. Quidā sunt quib⁹ magis cōpetit assumere opera penitentie sicut sunt penitētes viri. De quibus Luc. iij. facite fructus dignos penitentie. Ille fructus dignos penitentie facit qui in corpore habet macerationē ⁊ in corde contritionē. Isti significātur per illos q̄ asinā ⁊ pullū ad xp̄m deducebāt. Sicut per asinā caro: sic per pullū anima designatur. Ille igitur asinā ⁊ pullum ad xp̄m adducit q̄ ⁊ carnem suā dat deo per mortificationē: ⁊ animā per contritionem. p̄s. Cor meum ⁊ ca. mea. exul. i deū vi. Tūc caro exultat q̄n puritate induitur. Tunc cor exultat q̄n gaudens cōteritur: iuxta illud Aug. Ver⁹ penitēs semp̄ doleat ⁊ d̄ dolore gaudeat. Alij sunt quibus magis competit assumere opera virtutum orationū ⁊ gratie: sicut sunt viri perfecti. Isti significantur per illos qui vestimenta sua in via sternebant. Uestimenta anime diuersorum coloꝝ, sunt varietates diuersarū virtutum. De quib⁹ dicit̄ in p̄s. Astitit regina a dextris tuis in vesti. deau. curcū. varietate. Charitas em̄ facit colorē aureū: humilitas nigrum: puritas albū: meditatio passionis christi rubeum: cōtemplatio celestiū vir idē. Ista vestimenta virtutum tunc in via sternim⁹ q̄n ea in exempluꝫ alijs prebemus, Cesa. Benedicta illa dei aīa cuius humilitas alterius cōfundit supbiā, cuius patientia proximi extinguit iracūdiā, cuius obediētia pigritiā alterius tacite increpat, cuius feruor inertiā alicui corporis suscitat, q̄ proximi sui turbatū pre ira occulū cordis gratia consolationis atq̄ edificationis illuminat. Alij sunt quibus magis competit exercitare se circa opa misericordie. Isti significātur per illos qui ramos oliue ferebant. Oliua signū est pacis. Unde romani quando pacem dabant, ramū oliue mittebant. Oleum fomentum est luminis et supereminet liquoribus vniuersis. Ex q̄b⁹ patet q̄ ipsa mīa valet homini in vita: q̄ deū sibi pacificat. Hoc significatū est Genes. viij. c. vbi columba attulit ramum oliue in signū diuine clementie. Ualet in morte quia instar lucerne viam illuminat ne aīa i tenebras cadat. Tob. iiij. Eleemosyna ab omni peccato ⁊ a morte liberat ⁊ nō

patietur animā ire i tenebras. Ualet post mortē: qr aiam in celū subleuat. Uñ dñs de mōte oliueti in celū ascendit: qr ipsa mia in celum deducit. Alij sunt quib⁹ magis cōpetit intendere circa victoriā tētationū: sicut sunt de nouo conuersi qui multas patiuntur tētationes. Et ideo opz ꝙ sint parati ne ex improuiso feriātur: ⁊ habeāt timorem dei tanq̄ scutuz, ⁊ iustitiam bonorū operū tanq̄ gladiū, Ista tria tanguntur Eccli. ij. Fili accedens ad seruitutem dei sta in iustitia ⁊ timore: ⁊ prepara aiam tuam ad tentationē. Isti assignātur ꝑ illos qui ramos palmarū ferebāt. Palma sicut dicit Isido. a fulmine nō feriri ꝑhibetur: quia tales a fulmine diabolice tētationis feriri nō possunt. Unde dr de martyrib⁹. Apo. vij. Palme i manib⁹ eoꝝ Alij sunt quibus magis cōpetit intendere circa expositiones scripturaꝝ: sicut sunt predicatores deuoti. Isti significant ꝑ apl'os qui vestimenta sua iumento imposuerunt. vnde dicit Hiero. ibidē. Uestimēta que iumento supponunt est doctrina virtutum. Uel ꝑ vestimenta discretio scripturarum intelligi potest: siue ecclesiasticorum dogmatum varietates: quib⁹ nisi anima istructa fuerit et ornata sessorē habere dñz nō merek. Isti igitur vestimenta iumento supponunt q̄ per suas exhortationes aiam erudiūt, a peccatis astrahunt, virtutibus ornant ⁊ componunt: vt sic ibi christus sedeat ⁊ quiescat. Alij sunt quibus magis competit attendere circa deuotionez orationū: sicut viri cobtemplatiui. Isti significantur per illos qui clamabāt dicentes. Osanna filio dauid. ⁊c. Ubi notatur ꝙ in nostris orationibus triplex conditio esse debet. Prima est magna desiderij intētio: quod notatur in hoc ꝙ clamabāt. Intensum enim desiderium animi est quasi magnus clamor in aurib⁹ dei. Sic dixit moysi nihil loquēti. Exod. xiiij. Quid clamas ad me? Secūda est magna spei conceptio quod notat i eo ꝙ dicit Filio dauid. Multū enim sperare debemus ꝙ nostras orōnes exaudiat: tū qr pater mīaz habuit. de quo dr. j. Macha. ij. Dauid in sua mīa cōsecutus est sedē regni in secula. Tū qr frater noster esse voluit dum de stirpe dauid carnē assumpsit. Ber. Puto meiā spernere non poterit os ex ossibus meis ⁊ caro de carne mea. Tertia est magna discretio, quod notat cū dr. Osanna i excelsis. Et est osanna ſm Remigium compositū ex corrupto ⁊ integro: quasi osi anna. i. obsecro salua. Osi eñ sonat salua. Anna est interiectio obsecrantis sicut pape admirantis. Discretio enim orantis notatur in hoc qd dicit. Osanna in exelsis. Qui enim petit salutē corporalē petit in infimis: et ideo non petit discrete. Qui autē petit celestē petit in exelsis Mat. vj. querite primum regnum dei. ¶ Tertio erudimur vt prosperitatem mundanā salubri tristitia tēperemus: qd notat ꝑ hoc ꝙ dominus tanto honori ⁊ letitie lachrymas imiscuit quando videns ciuitatē super illā fleuit. Luc. xix. Mundana enim prosperitas est sicut vinū purum quod cito inebriat ⁊ insanire facit nisi ex consideratione aduersitatis alicuius tēperet. Eccli. vij. Cor sapiēs vbi tristitia est: ⁊ cor stultorū vbi letitia. Refert Lactātiꝰ ꝙ poete tres furias esse dixerunt scz libidinem cupiditatem ⁊ irā. Sed de⁹ istis certos terminos dedit: vt homo vtatur concupiscenti ad filiorū procreationē: cupiditate ad necessarioꝝ ꝓuisionē: ⁊ ira ad subditorū correctionē. Hec iste. Ideo aūt vocant furie qr nisi reprimantur tanq̄ furiose ⁊ insane se hñt. Nālibido adeo insanit ꝙ trahit aiam ad voluptates illicitas. Sapien. ij. Uino precioso ⁊ vnguentis nos impleamus: ⁊ non pretereat nos flos tēporis. Nemo nostrū sit exors luxurie nostre. Cupiditas trahit ad rapinas ⁊ vsuras ⁊ fraudulētias. Sapien. xv. Existimauerunt lusum esse vitam nostrā ⁊ conuersationē vite compositam ad lucruz: ⁊ oportere vndecunq̄ etiam ex malo acquirere. Ira trahit ad vindictas ⁊ inimicitias ⁊ iniurias multas. Sap. ij. Opprimamus pauperem iustum ⁊ nō parcam⁹ vidue nec veterano nec reuereamur canos multi temporis: sit autē fortitudo nostra lex iustitie. Reprimende sunt igit: furie. Primā furiā. scz libidinē reprimebat qui dicebat. Tob. viij. Tu scis domine ꝙ nō luxurie causa accipio sororē meā: sz sola posteritatis dilectiōe. Ecclesi. xxv. A carnibus tuis abscinde illā ne semꝑ abutatur te. ¶ Secundā furiā: scz cupiditas

tem reprimebat apostolus qui dicebat.j. Tim.vj. Habentes alimēta ex quibus legamur his contenti simus. ¶ Tertiā furiā scz irā reprimēdā docebat Job.xxxvj. Non te superet ira vt aliquē opprimas. Prouerb.x. Fatuꝰ statim indicat irā suā: qui aūt dissimulat iniuriā calidus est. ꝛc.

¶ Sermo secundus.

Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Dñs nr̄ iesus xp̄s in hūc mūdum veniēs semp et vbiq; dilexit paupꝛtatē ꝛ hūilitatē: scz in natiuitate in vita in morte et post mortē. Nam in natiuitate habuit humilē ꝛ pauperem matrem, in vita pauperē societatē, in morte pauperē lectū scz crucē: q̄ adeo fuit strictus ꝙ duo pedes ibi q̄escere non potuerunt: sed vnꝰ superaliū fuit confixꝰ. Post mortē autē habuit pauperē sepulturam: quia non in proprio sed alieno sepulchro positꝰ fuit. Ita etiā nūc pauperē habuit equitaturam, scilicet asinam ꝛ pullū: ideo dicit propheta. Ecce rex tuus venit tibi mansuetꝰ. Ubi dicit quatuor in isto rege fuisse. ¶ Prīo fuit i eo sublimitas diuina cum humana infirmitate: cum dicitur: Ecce rex tuus. Fuit enim rex inq̄tū deus summus: sed tuus inq̄tum factus est homo infirmus. Ex quo habetur q̄tum descenderit: quoniam de diuina sublimitate vsq; ad humanam infirmitatem. Non em̄ descēdere magis potuit: quod inde manifestatur. Quoniam infra naturā diuinam est natura angelica. Infra naturam angelicam est natura humana. Infra naturam humanam est pena. Infra penam est culpa. Infra culpam vero nihil est quia nihil inferius peccato. Christus ergo descendit infra naturā diuinaz: quia minori seipso factus est. Philippensiū.ij. Semetip̄m exinaniuit formam serui accipiēs. Secundo descendit infra naturam angelicā: qꝛ paulo minus ab angelis minoratus: inq̄tum scilicet angeli habent naturā impassibilem: ꝛ ipse habuit passibilē. p̄s. Minuisti eum paulo minꝰ ab angelis. Tertio descendit infra naturam humanam inq̄tuz opprobrium hominū factus. p̄s Ego aūt sum vermis ꝛ nō homo. Uidebatur enim esse minor oī alio hoīe: qui sic fuit despectus: sic consputus sic deturpatus sic hūiliatꝰ. Esa e.liij. Nō est ei species neq; decor: ꝛ vidimus eū ꝛ non erat aspectus. vñ nec reputauimus eū. Quarto descēdit vsq; ad penam. Circa penam aūt triplex est gradus. Est em̄ quedā pena multū ignominiosa: sicut est suspēsio in patibulo vbi latrones puniuntur. Est quedā multū dolorosa: sicut est excoriatio quā fuit passus sanctus Bartholo. ꝛ adustio quā fuit passus sanctꝰ Laurē. Est quedā que vtrūq; habet: sicut est crucifixio. Erat ignominiosa qꝛ erat pena latronū. Et dolorosa. Tū propter neruositatē: qꝛ fit in locis neruosis ꝛ maxime sensibilibꝰ. Tū propter pōderositatē qꝛ ipsum corporis pōdus pendētis cōtinue auget dolorē. Tū ꝓpter diuturnitatem: qꝛ nō statim moriuntur sicut illi qui gladio feriuntur. Usq; ad culpā aūt non descēdit. Tū qꝛ deꝰ erat in quē pctm̄ cadere nō poterat. Tū qꝛ decebat vt nullū haberet pctm̄: q̄ nr̄a veniebat auferre pctā. ¶ Scdo fuit in eo imensa charitas cum magna nr̄a vtilitate: cū dr̄. Uenit tibi i. ad vtilitatē tuā. In hoc em̄ ostendit infinita eiꝰ charitas: qꝛ ideo ad nos venit vt ꝑ suā passionē nr̄am procuraret salutē. De q̄ charitate dr̄ Jo.xv. Maiorē hac dilectionē nemo hz vt aīam suā ponat q̄s ꝓ amicis suis. Et ponit hic vltimū signū amoris. Amor em̄ ꝑ q̄tuor signa manifestat. Primo ꝑ verba: qñ em̄ cor est plenuz amore: tunc os redūdat vel abundat in sermone. Luc.vj. Ex abūdātia cordis os loquit. Scdo ꝑ collata bñficia: ꝛ istud est maius q̄ primū. Multi em̄ bona ꝟba vel amatoria dicerent qui nō seruirent de rebus suis. Grego. Probatio dilectionis exhibitio est operis. Tertio ꝑ obsequia ꝑsonalia: ꝛ istud adhuc est maius. Multi eniz seruirent de substantie sua qui non seruirent de persona sua. Gen.xxix. Seruiuit iacob pro rachel septē annis. Quarto per aduersa, ꝛ istud est vltimū vltra qd̄ aliud non inuenitur. Multi enim darent personā suā ad seruiendū q̄ nō datēt aīam suā ad moriēdū. De isto signo dr̄.ij. Cor.xiij. Libentissime impēdar ꝛ supimpēdar ego ipse ꝓ aīabꝰ vr̄is. Ista aūt quatuor signa amoris deꝰ hūano generi ostēdit. Tpe em̄

legis ⁊ prophetarū oñdit suū amorē per verba: qꝛ tunc hoī documēta dedit per q̄ ad vitā ꝑuenire potuit. Leui.xxviij. Custodite leges meas atq; iudicia: que faciens hō viuet in eis. Baruch.iij. Beati sumus israel, qꝛ que deo placent sunt manifesta nobis. Deinde ostendit nobis amorē suuz ꝑ beneficia. Et hoc i lege: ante legē: ⁊ post legē: qꝛ oī tꝑe beneficia sua dedit scꝫ beneficia tꝑalia: corporalia: ⁊ spūalia: ⁊ ꝓmisit etiā dare celestia. Matth.vj. Nonne anima plus est q̄ esca: ⁊ corpus plus q̄ vestimentum? Querite ergo primū regnum dei. Nomine autē aīe itelligunt bona spiritualia. Noīe corporis bona corporalia. Nomine vestimēti bona tēporalia. Noīe regni dei bona celestia. Est ergo sensus. Nō sitis solliciti q̄rere nisi bona celestia: qꝛ pr̄ vr̄ q̄ vult vobis dare bona celestia dabit ⁊ spūalia: ⁊ si dabit bona spūalia dabit ⁊ corꝑalia: ⁊ si dabit bona corporalia dabit ⁊ tꝑalia. Quia qui dat maiora dabit ⁊ minora. Tandē xp̄s ad nos venit ⁊ signuz amoris qd̄ est per obseq̄a ꝑsonalia nobis ostendit qñ ꝑ trigita tres annos ꝑsonaliter nobis seruiuit: infirmos sanādo, mortuos suscitādo, demones expellēdo. Actuū.x. Qui ꝑtrāsiuit bñfaciēdo oēs oppressos a diabolo qm̄ deꝰ erat cuz illo. Ultimo oñdit signum amoris qd̄ est per aduersa: qꝛ ꝟz Ber. Pro nobis passus est dura verba. duriora verbera, ⁊ durissima crucis tormēta. ¶ Tertio in isto rege fuit mansuetudo cum benignitate: cum dicitur mansuetus. Dicitur autem mansuetus quasi manu assuetus: sicut auis domestica dicitur mansueta qꝛ ad ostensionem frusti carnium statim venit ad manum. Deus enim olim erat valde durus: quia q̄tum cunq; vocaretur, non veniebat scilicet in carnem: sed modo sic factus est mansuetus ꝙ ad modicum desiderium nostrum venit ad cor nostruz. Sapien.vj. Preoccupat qui se concupiscūt vt illis se prior ostēdat. Multi autem sunt tanq̄ aues contumaces ⁊ siluestres: qꝛ licet deus ad eos veniat bona proposita inspirando: ipsi tamen ad eum ire volunt suis inspiratiōibꝰ obediendo. Job.xxiij. Ipsi fuerunt rebelles lumini. ¶ Notandum autem ꝙ aues tribꝰ de causis ad dominos suos non reuertuntur: aut quando sunt nimis replete: aut quando sunt in deuoratione p̄de occupate: aut quando non sunt bene domesticate. Sunt aūt quidā q̄ ad xp̄m non veniunt: quia diuitijs sunt nimis repleti. Deute.xxiij. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit. Alij q̄ spurcitijs peccatorum sunt pleni: sunt similes coruo q̄ ad arcā nō redijt: qꝛ deuorationi cadauerum se dedit: alij qui adhuc non sunt bene domesticati. Animalia autem siue aues multipliciter domesticantur. Quedā ex flagellatione vel aliena vel propria. Aliena sicut leo q̄ domesticatur qñ catulus corā eo flagellatur. Uel ꝓpria sicut catulus q̄ domesticatur qñ sepiꝰ verberat. Quedā domesticātur ex lōga cohabitatione cum hominibꝰ vel domesticis aīalibꝰ. Quedā vini sumptione: sicut pueri dant auibus vinū bibere qñ ad loquēdū volūt eas docere. Quedā ex bñficiorū ipēsione. Nō em̄ est aliqd̄ animal tam siluestre qd̄ ex beneficijs non fiat leue: ⁊ tamē aliq̄ adeo sunt siluestres ꝙ domesticari nō possunt. Nec ex cōsideratione flagellati leōis.i.xp̄i. Lu.xxiij. Si in viridi ligno hoc faciūt: i arido q̄d fiet? Nec etiā ex immissione alicuiꝰ aduersitatis. Hiere.vj. Frustra conflauit conflator: malitie enim eorum nō sunt consumpte. Nec ex longa cōuersatione cū viris sctis: imo qd̄ deterius est aliquādo bonos cōmaculāt. Ose.vj. In domo israel vidi horrēdum. Ibi fornicatione effraiz cōtaminatur israel. Nec ex potu dñici sanguinis quē xp̄s nobis dimisit ad bibēdū. Deute.xxxij. Sāguinē vue biberēt meracissimū. Nec ex assiduis bñficijs. Hie.xxxij. Feriā cum eis pactū sempiternū ⁊ non desinam eis bñfacere. ¶ Quarto i isto rege fuit humilitas cū lenitate cū dicit. Sedēs super asinā. Magna humilitas fuit ꝙ sup asinā sedere voluit talis ac tātus. Quod tribꝰ causis fecit. Primo vt superbiā prelatoꝝ multoꝝ ꝯfunderet q̄ delectant in multis magnis equis: in frenis argēteis: in sellis depictis: calcaribꝰ deauratis: ⁊ alijs pōpis. Unde post illud. Sedēs sup asinā. subditur. zacha.ix. Et dispergā quadrigam de effraim ⁊ equū de hierusalē. Ber. Ministri xp̄i sunt ⁊ seruiūt antixp̄o: honorati incedūt de bonis dñi: q̄ deo honorem

non deferūt. In his quoq; quotidie viget meretrici⁹ nitor: histrionicus habitus: regius apparat⁹: plus calcaria q̄ altaria fulgent. Idē miror de clericis q̄ aliud esse volūt ⁊ aliud videri. Habitu milites, q̄stu rustici, actu neutrū exhibēt: qr nec vt milites pugnant, nec vt rustici laborāt, nec vt clerici euāgelizāt: ⁊ dū vtrunq; appetunt vtrūq; confundūt. Scdo vt super māsuetos se quiescere demonstraret. Non enim quiescit sup dextrarios. i. supbos: nec super palefredos. i. vanigloriosos: sed sup asinā. i. animā māsuetā. Chryso. Non sedit in curru aureo preciosa purpura fulgens. Nec ascendit super feruidū equuz discordie amatorem ⁊ litis: sed sup asinā trāquillitatis ⁊ pacis amicā. Tertio vt in quo statu homo erat ostenderet: quia similis erat bestijs ⁊ iumentis. Hoc significatum est Daniel. iiij. vbi dicitur de Nabuchodonosor. Eijcient te ab hominibus: ⁊ cum bestijs atq; feris erit habitatio tua: fenum vt bos comedes. Septem quoq; tempora mutabuntur super te. Sicut autem dicitur in histo. schola. Ista non est passus secundū corporis immutationem sed secundū mentis alienationē. Et sublatus est ei sensus ⁊ vsus lingue. Et videbatur sibi q̄ esset bos siue taurus in anterioribus, in posterioribus autem leo. Daniel quoq; pro eo orabat ita q̄ septē tempora i. septē anni ad preces suas in septē menses redacti sunt. In quibus septē p quadraginta dies insaniā patiebatur: p alios vero quadraginta ad cor reuersus flebat ⁊ orabat ita q̄ ex magnis fletib⁹ oculi ei⁹ vt caro facti sunt. Multi autē ad eum exibant ⁊ eum videbant. Cōpletis autē septē mensib⁹ reuocat⁹ est. Noluit eñ statim regnare sed vsq; ad septem annos penitentiam egit: panē ⁊ carnes non comedēs et vinū non bibēs. Ex hac historia quatuor eliciuntur. Primo qualis est homo in statu peccati qr similis bestijs. ps. Homo cū in honore esset non intellexit: comparat⁹ est iumentis insipiētibus ⁊ similis factus est illis. Ber. Ecce quomodo de grege bestiarū facta est nobis creatura: puto iumēta dicerent si loqui fas esset. Ecce adā q̄si vnus ex nobis fact⁹ est. Secūdo que sint illa peccata que animam assimilant bestijs: que quidem sunt luxuria ⁊ ferocitas nimia. hoc significatur ex eo q̄ sibi videbatur q̄ esset bos siue taurus in anterioribus ⁊ leo in posterioribus. Nam in tauro feruens luxuria: in leone effrenata superbia significatur. Tertio quilibet homo debet esse in statu penitentie: qr debet orationibus ⁊ fletibus insistere: ⁊ aliorū sanctorum suffragia implorare. Que quante virtutis sint patet: qr Daniel per suas orationes septem annos mutauit in septē menses. Jaco. vlt. Multū eñ valet deprecatio iusti assidua. Quarto qualiter homo se debeat habere post peractā penitētiā: qr scz debet semper timere ⁊ vsq; ad mortē i bonis operibus pseuerare. Eccli. v. de propitiatu pctōrū: noli esse sine metu. Eiusdē xviij. Ne vercaris vsq; ad mortē iustificari: qm̄ merces dei manet in eternum. ⁊c.

¶ Sermo. iij.

Plurima autē turba strauerūt vestimenta sua in via ⁊c. Maiorē semp in vita sua xp̄s familiaritatē habuit cū pauperib⁹ humilib⁹ ⁊ simplicib⁹: q̄ cū diuitibus potētibus ⁊ sapientibus. Imo de oībus diuitibus non habuit aliquē amicū nisi vnum solū: scz zacheū: de quo habet Luce. xix. Et de oib⁹ potētibus nisi vnū solū: scz cēturionē. de quo habet Mar. viij. ⁊ d oib⁹ sapiētib⁹ nisi vnū solū: scz nicodemū: de quo habetur Joh. iij. Hinc eo q̄ hodierna die quādo diuites potētes ⁊ sapiētes: scz scribe ⁊ pharisei mortē xp̄i tractabāt: tūc paupes humiles et simplices. i. turbe christum honorabant ⁊ ipsum processionaliter in hierusalē deducebāt. ¶ Notandū aūt q̄ i hac die triplex pcessio celebratur. ¶ Prima est qua xp̄s de mōte oliueti vsq; i hierusalē honorabiliter fuit associatus. De qua processione agitur in euāgelio hodierno. In qua pcessione sm̄ Bern. triplex obsequiū xp̄o fuit exhibitū. Primū a iumēto cui insedit. Scdm ab his q̄ vestimēta i via psternebāt. Tertiū ab his q̄ ramos de arboribus cedebāt. Possum⁹ etiā addere quartū q̄ d fuit exhibitū a pueris qui eū laudabāt. Per ista igit̄ significatur q̄ debemus deo seruire ⁊ obsequiū exhi-

dere de oib⁹ q̄ in nobis vel circa nos sūt. Primo de vocib⁹ nostris vt sez deū laudemus. Istud designatur in pueris qui xp̄m laudabāt. Et istud obsequiū ē deo valde acceptū. ps. Sacrificiū laudis honorabit me. Dz aūt ista laudatio fieri corde ore et opere. Aug. in lib. homel. Qui nō prevalet laudare vocibus, laudet bonis operibus: bonis orationibus: bonis cogitationibus. Sūt autē quidā qui laudāt ore: sz nō corde. Matt. xv. Popul⁹ hic labijs me honorat: cor autē eorū lōge est a me. Alij sunt q̄ laudāt ore: sed nō opere. Aug. vbi supra. Si male vivis et bona dicis nō me laudas: si loqueris bene vivere et meritis tuis tribuis nō me laudas. Rursus si fueris quasi influs: et de iustitia tua inflatus incesseris, et alios in tui cōparatione contēpseris: non me laudas. Scōo debemus servire deo de reb⁹ nostris: vt sez mie opera faciamus et ostēdamus: qđ significatur in illis q̄ ramos olivarū ferebāt. per oliuā em̄ mia significatur q̄ sex ramos hz: qr sex mie opera cōtinet q̄ sunt vestio: potor: cibo: rectum do: visito: soluo. Quot g̃ mie opera facim⁹ q̄si tot ramos de hac arbore incidimus. Quilibet autē ramus huius arboris deū ad miam inclinat. Matt. xv. Bti misericordes qm̄ ipsi miaz ꝓsequēt. Tertio debemus deo servire de exemplis nostris vt bona exempla proximis p̄beamus. Istud significat i illis q̄ sua vestimēta in via prosternebāt. Vestimēta aūt alie sunt ipsa bona opera. Apoc. xvj. Beat⁹ q̄ vigilat et custodit vestimēta sua ne nudus ambulet. Illi igit vestimēta sua i via sternūt q̄ p bona sua opera exēplū bene vivē di proximis tribuunt. Sunt quidā q̄ ista vestimēta nolunt in via sternere: sed semper in dorso tenere: nolentes aliqua bōa opera plusq̄ alij facere timentes inanis glorie notam incurrere. Cū tamen dicat Matth. v. Sic luceat lux vestra coraz hominibus. ꝛc. Augustī. Si times peccatores non habebis imitatores. Debēt igit et interius tenere synceram intentionē: et exterius bona opera ostēdere ad edificationem. Bernar. Sic sit opus in publico vt tamē intētio remaneat in occulto. Alij sunt qui nō sternūt vestimēta sua sed alie aliqui seruz habent mala opera sz bona verba. De quib⁹ dicitur Mat. xxiij. Quecunq; dixerint vobis servate et facite: sm opera eorum nolite facere. Alij sunt qui nō ponūt i via vestimēta sua sed laqos et retia: sicut plati q̄ habēt malā vitā et periculosam doctrinam: qui sunt alijs in scandalum et ruinam. O sec. v. Laqueus facti estis speculatiōi et rete expansū. ꝛc. Quarto debem⁹ servire deo de cordib⁹ nostris vt sez corda viridia et floruida semp geramus: quod significatur in illis qui ramos palmarū ferebant. Palma em̄ floret in vere: autūno: estate: et hyeme. Per ver significatur inuētus vbi omnia florēt. per autumnum senectus vbi folia cadunt. p estatem prosperitas. per hyemē aduersitas. Illi igitur sunt sicut palma quorū cor nūq̄ arescit: sed semper viret, et in inuētute p feruorem: et in senectute per perseuerātie vigorem: et inter prospera p tēperātiā: et inter aduersa per patientiā. ps. Justus et pal. flore. ꝛc. Quinto debemus servire deo de corporib⁹ nostris: vt sez christū in corpore nostro p mortificationē portemus. Isti tales significātur per iumētū cui xp̄s insedit: qui dicūt cum propheta. Ut iumētum factus sum apud te. De talibus dicitur. j. Cor. v. c. Glorificate et portate dñm in corpore vestro. Col. iij. Mortificate mēbra vestra que sunt super terram. Non dixit vivificate vel occidite: sed mortificate. Illi vivificāt qui corpus suum in deliciis nutriunt et in membris suis vitia regnare permittunt. De quibus dicit. j. Timot. v. Vidua que in deliciis est viuens mortua est. Illi occidunt qui pre nimia abstinentia sic se debilitant q̄ cum vitijs naturam necant. Ideo monet apostol⁹ ibidez. Noli adhuc aquā bibere: sz modico vino vtere propter stomachum et frequentes tuas infirmitates. Illi mortificant qui naturaz nutriunt et vitia extinguunt. De quib⁹ dicitur Roma. xij. Exhibeatis corpora vestra hostiā viuentem. Dze. Hostia immolat et vina ē qñ ab hac vita hō nō deficit et ih se carnalibus desideriis occidit. ¶ Secūda processio fuit qua a hierusalē vsq; ad caluarie locum ignominiose est deducta: de qua legitur in passiōe que hodie l⁹ missa recitatur. Ab ista processione quidam recesserunt sed postea redierūt: licet apo

stoli, qui relicto eo fugerunt: et fidem amiserunt. Sed postmodum fidem recuperãtes redierunt ad christũ. Quidam recesserunt ⁊ nunq̃ redierunt: sicut iudas qui abiens laqueo se suspendit. Quidam nunq̃ recesserunt sicut virgo beata et cetere mulieres que iuxta crucez iesu semp̃ steterũt. Sed cũ prima processio fuerit magne letitie, ⁊ ista sit magne tristitie. quare ecclesia vtrũq̃ cõiungit: scz letitiã ⁊ tristitiam: legẽs euãgeliũ qd̃ est tãti gaudij ⁊ honoris: ⁊ passionem que fuit tanti ludibrij et doloris? Potest dici ꝙ hoc fit tribus de causis. Prima est vt ostendatur quanta in voluntate humana ⁊ dignitate mundana sit instabilitas ⁊ breuitas. Ber. Ab eodez populo ⁊ in eodẽ loco ⁊ eodẽ tẽpore paucis diebus interpositis: primo cum tanto triumpho susceptus: ⁊ postea crucifixus est. O q̃ dissimile est: tolle tolle crucifige eũ ⁊ benedict⁹ q̃ venit in nomine domini. O q̃ dissimile est: rex israel ⁊ nõ habem⁹ regem nisi cesarẽ. Quã dissimile est rami virentes ⁊ crux: flores et spine. Cui ꝓsternebãtur vestimẽta aliena: ecce exuit ꝓprijs ⁊ sors mittitur super ea. Cui dixerũt. osanna id est salua obsecro: tunc dixerũt alios saluos fecit, seipsum saluum facere nõ potest. Secunda est vt ostẽdatur ꝙ tẽperanda est mundana prosperitas: meditatione scilicet mortis vel alicuius aduersitatis de facili contingentis. Ideo em̃ nimia prosperitas salomonẽ infatuauit qꝛ ipsã tẽperare nesciuit. Istã ꝓsp̃itatẽ et mũdanã letitiã hodie xp̃s ⁊ ecclesia tẽperauit. Christus dupliciter. Primo ĩ hoc qꝛ honorẽ sibi exhibitũ in tãta humilitate suscepit qñ nõ super palefredum sed super asinã sedere voluit. Scdo in hoc ꝙ tanto honori lachrymas admiscuit dum sup̃ hierusalẽ fleuit: vt habetur Luce. xix. Ecclesia etiam mundanam prosperitatem tẽperãdam docet dum letitie processionis adiungit tristitiam passionis. Ber. Optime processioni passio est coniuncta vt discamus in nulla letitia huius seculi fiduciam habere: scientes quia extrema gaudij luctus occupat. Tertia est vt ostendat quãta in his qui honorem appetunt sit fatuitas. Fatu⁹ enim esset qui cum honore ad mortem deduci vellet. Fugit christus in vita honorem regium: vt habetur Johã. vj. nũc autem ad mortem vadens suscipit honorẽ impensum: vt ostendat ꝙ cũ hec vita quidaz sit cursus ad mortem: tale est in vita hac honorem appetere quale esset ad mortẽ cum honore velle properare. Grego. Qui presenti suauitate capitur quasi per amena prata ad interitum ducitur Mors igitur aduenientes ostẽdit fatuitatem esse, in hac vita prosperitatem vel honores querere. Fatuum enim est tot diuitias cõgregare cũ nõ possit homo secũ nisi saccum et cilicium portare. Job. xvj. Saccum consui super cutẽ meam. ⁊c. Fatuum est corpus in delicijs enutrire quod postmodũ vermes in cibũ debẽt habere. Eiusdẽ. xvij. Putredini dixi pater me⁹ es, mater mea ⁊ soror mea verm b⁹. Fatuum sup̃ alios velle exaltari quẽ ĩ breui cõtingit a bestijs conculcari. Eccl̃i. x. Qñ enim morietur homo: hereditabit bestias serpẽtes ⁊ vermes. ¶ Tertia processio est quã hodie facit ecclesia: in qua plura notatur mysteria. Primũ est qꝛ ordinate debẽt incedere. Si em̃ aliquis subsisteret vl̃ retro rediret: vel nimis curreret, ꝓcessionẽ turbare. Subsistũt tepidi ⁊ negligẽtes. Apocal. iij. Utinã frigidus esses aut calidus: sed quia tepidus es. ⁊c. Retro redeũt recidiuantes. Luc. ix. Nemo mittens manũ suã ad aratrũ ⁊ respiciens retro. ⁊c. Currunt presumẽtes. Prouer. xiij. Substãtia festinata minuetur. ⁊c. Secundum est quia cito rami oliuarum ⁊ palmarũ vbi haberi possunt debent deferri: per oliuam misericordia designatur. Amb. in lib. sermonũ. Sine causa ramum oliue portat q̃ opera misericordie nõ amat. Per palpam significat victoria. Tum qꝛ arbor illa dedicata erat marti. Tum qꝛ victores inde coronabantur. Ambro. vbi supra. Sine vtilitate palmam portat quez diabolus decipiẽdo superat. Tertium est qꝛ cruces portãtur ⁊ campane pulsantur. Ut demones videant vexilla dei ⁊ audiãt tubas dei: ⁊ sic territi fugiant. Propter hanc causam pulsantur campane ⁊ cruces exaltãtur quando tempestates concitantur. Quartuz est quia versiculi clausis ianuis decantãtur. Quod fit duplici de causa. Quarum vna est literalis ex eo ꝙ fuerunt a clauso pri-

mitus decantati. Theodulphus enim aurelianensis episcopus false apud Ludouicū imperatorem ab inuidis accusatus. ab ipso est i custodia andegauis mācipatus: qui in ramis palmarū illos versus a se editos p̄sente imperatore ⁊ processione clausus in carcere: aperta tamen fenestra decantauit. Qui in tātum imperatori placuerunt ꝙ mox a vinculis ipsum absoluit. Secunda ratio est mystica. Tēp⁹ em̄ illud signat tempus veteris testamenti in q̄ adhuc ianua regni celestis clausa erat et velamen legalium adhuc positū erat: sz in parasceue et ianua fuit aperta quantū ad precij solutionē, et velamina remota quātū ad mysteriorꝝ expositionem. Et tūc iō versus agyos i aperto decātant ⁊ cortine q̄ velabāt altare penit⁹ remouēt.

¶ In die sancto pasche. Sermo primus.

Maria magdelene ⁊ Maria Jacobi et salome emerunt aromata ⁊c. Mar. vlt. Pauci sunt q̄ amicum diligāt in vita: q̄a fere oēs amicum diligunt propter sua nō propter se. Eccl. vj. Est amicus socius mense ⁊ non permanebit in die necessitatis. Pauciores qui diligant in morte: imo sepe filij parentibus aduersantur: qñ in morte volūt aliqua ordinare. Paucissimi qui diligāt post mortem: qr post modicū tēpus amici obliuiscuntur. p̄s. Obliuioni datus sum tanq̄ mortuus a corde. Iste autē sancte mulieres xp̄m dilexerunt in vita: qr seq̄bant eū predicātē. Luc. viij. Seq̄bat eū maria magdalena ⁊ Johāna vxor Chuze procuratoris herodis et alie multe q̄ ministrabāt ei de facultatibus suis. Dilexerūt in morte: qr sociauerūt se ei in cruce pēdēti. Joh. xix. Stabat iuxta crucē Jesu mater eius. ⁊c. Dilexerūt post mortez: iō vnguēta parauerūt vt corp⁹ eius inungerēt. Et hoc est quod Maria magdalena ⁊ Jacobi et Salome. ⁊c. In hoc igitur euāgelio de trib⁹ fit mentio. ¶ Primo de sanctarū mulierū deuotiōe. Quarū deuotio ostendit quantum ad tria. Primo quātum ad numerum personarū. Describuntur eniz tres: scilicet Maria magdalena ⁊ Maria mater Jacobi: scilicet minoris: ⁊ Maria filia Salome. Prima xp̄o nihil attinebat nisi fide ⁊ deuotione. Due sequentes erant eius matertere. Unde dicit. Ex Joachim Cleopha Salome tres Anna marias Quas habuit iunxit Joseph Alpheo zebedeo Uni⁹ hec mater, hec quatuor, illa duorū. Juncta enim Joseph. s. beata virgo fuit mater vnius: scz xp̄i. Jūcta alpheo fuit mater quatuor. s. Jacobi minoris Simonis Jude ⁊ Joseph. Juncta zebedeo fuit mater duorū: scz Jacobi maioris ⁊ Johānis euāgeliste. Scdo ostēditur earū deuotio quātū ad opus deuotum: cum dicit. Emerūt aromata. i. vnguēta aromatica. Cōsuetudo em̄ erat iudeorꝝ vngere corpora mortuorū vt cōseruarent a fetore: ab incineratione: ⁊ a vermiū corrosiōe. Sed ille mulieres erāt decepte qr cū corp⁹ xp̄i deitate esset imbalsamatū: si per mille annos in terra iacuisset non potuisset putrefieri nec incinerari nec inde vermes generari. p̄s. Nō dabis sanctum tuū videre cor. Tertio ostēditur earū deuotio quātū ad opus festiuū: cū dr. Et valde mane. Sed si erat valde mane quō iaz ort⁹ erat sol? Dicēdū ꝙ ille mulieres in ciuitate habitabāt: sepulchrū autē extra ciuitatem erat. Valde mane venerūt. i. venire inceperūt: sed iā ort⁹ erat sol qñ peruenerūt. Uel sol dupliciter dr ortus: vel quātū ad fulgorē, suū q̄ dr aurora, vel quātū ad sperā suā. Primo modo ort⁹ erat sol. Unde dicit Aug. Orto iā sole. i. cū celū ab orientis parte iaz albesceret. Uel nomine solis xp̄s intelligitur: q̄ dupliciter fuit ort⁹ scz de matris vtero p̄ natiuitatē penosā: ⁊ de sepulchro per resurrectionē gloriosā. Est ergo sensus, valde mane veniūt: sed tñ verus sol xp̄s qui prius fuerat ort⁹ natiuitate carnali: iam erat ort⁹ natiuitate celesti. Qd aūt dicit vna sabbatorū intelligēduz est prima die sabbati: qui nunc dñica. dr. Dies em̄ aliter a iudeis: aliter a romanis, aliter nolant ab ecclia. Judei el nomināt ipsos a sabbato dicentes. prima sabbati. scda sabbati. et sic de alijs. Et hoc ꝓpter reuerentiam sabbati in quo deus requieuit: in quo opera sua perfecit: ⁊ qd pre oibus santificauit. Romani nominant dies a planetis ⁊ maxime ab illo qui prime hore diei dominatur. Et qr sol dominatur

prime hore diei dominice: ideo illum diez vocabāt diē solis. ⁊ sic de alijs. Diē autē sabbati vocabāt diē saturni: qꝛ prime hore illius diei dñatur saturnꝰ. Eccl̄ia noiat dies a ferijs dicēs. Feria scd̄a. Feria tertia, ⁊ sic de alijs. Et est idē feria qd̄ cessatio. Uñ antiq̄ diē solēnē feriā appellabāt: qꝛ ab opere seruili cessabāt. Uel d̄r feria a feriēdis victimis: qꝛ in diebꝰ festinis sacrificia offerebāt. Modo autē eccl̄ia omnem diē appellat feriā: qꝛ omni tp̄e a vitijs est cessādū. Uel d̄r feria a fieri: qꝛ oēs dies facti sūt ꝑ fiat ⁊ factum est. p̄s. Dixit ⁊ facta sunt. Geñ. j. Fiat lux ⁊ facta est lux, et factū est vespere. ⁊c. Sed q̄re btā virgo cuz istis mulieribꝰ ad monumētū nō venit? Dici pōt ꝙ triplici de causa. Prima est qꝛ nō potuisset sustinere videre sepulchrum filij quin gladiꝰ doloris aīaz eiꝰ ꝑforasset. Secūda est qꝛ i parasceue ⁊ sabbato tātuz se macerauerat ⁊ fleuerat ꝙ pre nimia debilitate sustinere se nō valebat. Uñ s̄m Ber. Oportuit ꝙ de loco passionis inter manꝰ discipulorū tanq̄ semiuiua ad domū propriā deferretur. Augu. Illa q̄ppe pia mater ī mani dolore eiulās ⁊ pectora delicata cōtūdēs: ita ipsa viscera oīa fatigauerat ⁊ mēbra vt iā sēsu deficiēs vix ꝑuenire potuisset ad xp̄i funꝰ. Tertia ē qꝛ sciebat ꝙ xp̄s resurrexerat ⁊ ꝙ ī monumēto corpus nō erat. Et pie credēdū est ꝙ añ oēs sibi iā appuerat qd̄ tripliciter ostēdi pōt. Prio ꝑ autoritatē. Seduliꝰ eī agēs d̄ xp̄i apparitiōe dicit. Sēper virgo manēs huius se visibꝰ astans. Luce palam dominꝰ prius obtulit. Secūdo per romane eccl̄ie approbatam cōsuetudinem. Sūmus em̄ pontifex in die pasche ad sanctam mariā maiorem: primam facit stationem: ꝑ hoc innuens beate marie primam factam fuisse apparitionē. Tertio per quādā moralē rationē: xp̄s em̄ p̄cepit. honora patrē tuū ⁊ matrem tuam. Sed qualis honor eēt, si aliquis de vltra mare veniens ꝑsonas extraneas p̄mo visitaret: ⁊ matrē de sua absentia desolotā vltio visitādā accederet? Si xp̄s matrē nō mlt̄ū honorasset, si priꝰ alios de sua resurrectione letificasset ⁊ iā dē matri desolate apparuisset. ¶ Scd̄o fit mentio de monumenti clausione ⁊ apertione cum dicitur. Quis reuoluet nobis lapidē. ⁊c. Monumentū enim tripliciter clausum erat. scz grandis lapidis ad ostiū ad uolutiōe, sigilli appositione, ⁊ militum deputatione. Et ideo mulieres nō sperabāt se posse intrare: quia et lapidē tam grandē remouere nō possent: et milites eas fugarent: et sigillū p̄sidis frangere nō auderēt. Xp̄s aūt q̄ exiuit de clauso vtero matris et qui intrauit ad discipulos ianuis clausis: ipse d̄ sepulchro exiuit saluis sigillis. Dicitur ī historia scholastica ꝙ anno dñi. M.cxx. cuidam monacho sancti Laurentij extra muros mirant de cingulo suo de quo cinctus erat, insoluto et proiecto ante eū, vox ī aere facta ē. Sic potuit christus clauso ꝓdire sepulchro. ¶ Tertio fit mētio d̄ angelica visione cū dicitur. Uiderunt iuuenem. ⁊c. Qui describitur quātuz ad quatuor. Primo quantum ad sitū cum dicitur. Sedentem in dextris. Gregorius. Quid per sinistram nisi vita presens, q̄d per dexteram nisi vita perpetua designatur? Quia ergo redemptor noster iam p̄sentis vite corruptionem trāsierat: recte angelus qui nunciare eius perennem vitā venerat, in dextera sedebet. Scd̄o quātū ad habitum. cum dicitur. Coopertum stola candida. Seuerinus. Stola ista nō est ex mortali vellere: sed ex vitali virtute: splendens celesti lumine non terreno colore: dicēte propheta. Amictus lumine sicut vestimento. Et de iustis d̄r. Tunc iusti fulgebūt sicut sol. Gre. Stola candida cooperꝰ apparuit: qꝛ festiuitatis nostre gaudia nunciauit. Cādor em̄ vestis splēdorē denūciat nr̄e festiuitatis. Matthe⁹ aūt dicit ꝙ aspectus eiꝰ erat sicut fulgur: et vestimenta eius sicut nix. Fulgur est de celo, nix de terra. Per quod datur intelligi: ꝙ in xp̄i resurrectione terrenis celestia sunt cōiuncta. Scd̄m aūt Gre. In fulgure terror timoris est: in niue blandimentū cādoris. per qd̄ datur intelligi ꝙ xp̄s ī iudicio terribilis erit peccatoribus: et blandꝰ iustis. Tertio quātū ad etatē cū dicit̄. Uiderūt iuuenem ad innuendū ꝙ oēs in etate iuuenili resurgemus. Seuerinꝰ. Uiderūt iuuenē vt cernerent nostre resurrectionis etatem: qꝛ nescit resurrectio senectutem: et vbi nasci ⁊ mori nescit̄, ibi etas nec admittit detrimēta nec indiget incrementis.

Unde inuenę nō senem, non infantem sed iocundam viderunt etatę. quarta quantū ad locutionem. Allocutus est em̄ mulieres tripliciter Nam primo eas confortauit dicens nolite expauescere. Sicut dicitur. ij. Chorinth. xj. Sathanas trāsfigurat se in angelum lucis. In hoc tamē bonus angelus a malo discernitur: quia bonus angelus in principio terret ex suo fulgore: in medio confortat ex sua allocutiōe: in fine letificat ex sua iucunda visione. Propriū vero mali angeli est, in principio ex sua apparitione terrere multum: in medio ex sua allocutione terrere magis: in fine ex sua horribilitate & visione terrere maxime. Scō ipsas confortatas & de resurrectiōe certificatas a dapostolos destinauit dicēs. Ite, dicite discipulis eius & petro &c. Petrum aūt solūmodo nominauit triplici de causa. Una assignat Greg. dicēs. Petrū vocat ex nomine ne desperet ex negatiōe. Si em̄ nominatim eum non exprimeret qui magistrum negauerat, venire inter discipulos non auderet. Alia ratio est Ideo specialiter ōt petro: qz indignū se iudicabat discipulatu dū ter negauit magistrū: sz pctā nō nocent que nō placent. Scōa causa est vt angelus sibi tanq̄ summo pontifici deferret. Si em̄ quis pape & collegio cardinalū literas mitteret: papā notatim exprimeret cardinales in generali proferret: Angel⁹ igitur notatim exp̄ssit petrū tanq̄ pōtificē sūmū. Discipulos aūt gñaliter tanq̄ collegiū. Tertia cā est: qz petr⁹ interētat agnoscēs: pqō dat intelligi q illi xp̄m inuenīt qui deū & se veraciter agnouerūt. Tertio christi apparitionē & visionem per eas apostolis predix & cū ait. Precedet vos in galileā. Apparitio aūt facta in galilea, iz fuerit occulta: tñ ꝓpter mysteriū spāliter nominat. Galilea vero interpretat trāsmigratio. Xp̄s dū esset in hac vita mortali triplicē defectū patiebat. Unū quātū ad corpus scz mortalitatē: aliū ōtū ad animā. s. passibilitatē: tertiū quantū ad vtrūq; scz multiplicē miseriā & penalitatē: sz in resurrectiōe facta est trāsmigratio. Si quidem transmigrauit corpus de mortalitate ad immortalitatē. Alia de passibilitate ad impassibilitatē. Corp⁹ & anima de miseria et penalitate ad eternam gloie felicitatem. De his tribus dicit Leo papa Post passionem christi ruptis vinculis mortis infirmitas in virtutem, mortalitas in eternitatem, & contumelia transiuit in gloriam. &c.

¶ Sermo secundus.

IEsum queritis nazarenū crucifixum, surrexit nō est hic. Christus in vita sua nobilem societatez habuit scz apostolos & quasdā sanctas mulieres. Quo rū aūt tēpore passionis quidā ab eo recesserunt: & quantū ad corporalē associationem: & quātū ad fidē: & quantū ad amorez sicut iudas. Alij quantum ad corporalem associationem & fidē: sed non quantū ad amorez sicut ceteri apostoli: qui eo relicto fugerunt et fidem perdiderunt sed non amorem. Alij ōtum ad fidē sed nō ad associationem nec amorem: sicut sancte mulieres: que iuxta crucem stabant & ipsum etiaz defunctum amabant. Virgo aūt dā filiorū quam recessit nec quoad associationem: quia iuxta crucē immobilis stetit. nec quoad fidē qz ipsam retinuit. nec quo ad amorē: quia ipsum perpetuo amore dilexit. Istud representat in quindecim candelis q̄ in matutinis alternatim exstinguūtur. Et rep̄sentat duodecim apl̄os & tres marias, qui omnes in passione christi quo ad lumen fidei fuerunt extincti. Una tamē candela seruatur inextincta que representat virginem mariam in qua lux fidei non quam fuit extincta. Quānis aūt mulieres iste fidem amisissent, propter amorē tamē & deuotionem ipsum querebant & corpus eius vngere volebant. Ideo dixit eis angelus. Jesum queritis nazarenū. &c. In q̄bus verbis tria ostendūtur. ¶ Prio q̄ in mulieribꝰ fuit magna studiositas cū dicit. Jesum queritis. Circa quod tria sunt videnda. Primo quare pre ceteris mulieribꝰ iste sole venerūt. Et dicendū q̄ ꝓpter multa beneficia ille christo pius ceteris tenebātur. Nam de magdalena septem demonia ejecti martham sororem suam a fluxu sanguinis liberauit: fratrē suū lazaꝝ quatriduanū suscitauit: & semper dulciter excusauit scz apud pharisēum q̄ dicebat eam immundam et apud sororem que dicebat ipsam otiosam: & apud iudam q̄ dicebat eā pros

dignā. Scōa maria. ſ. mater iacobi mino-
ris et matris tenebatur. Tum quia nepos
ſuus erat. Tū qz tres filios ſuos. ſ. iacobū
ſimonem ⁊ iudā: cardinales ideo apoſto-
los fecerat. Tertia ſez filia ſalome eiſimili
ter multaz tenebatur. Tū quia nepos ſu⁹
erat tū qz duos filios ſuos. ſ. iacobū ⁊ io
hannem apoſtos fecerat. Scōo videndum
eſt quare in ſil̄ tres venerunt. Et dicendū
qꝙ propter quatuor cās. ꝓmo ꝓpter malo
rē teſtimonij firmitatē, vt in ore duorum
vel trium teſtium ſtet oē verbū. Scōo p
pter decētiā ⁊ honeſtatē. Decet em̄ matro
nas ire bene aſſociatas. Tertio ꝓpter
myſticā ſignificationē: vt ex hoc deꝫ intel-
ligi qꝙ illi ad chriſtū venīt qui habēt fidē
charitatē ⁊ bona opa. Quarto propter cō
mēdandam coniugationē. Tuti⁹ eſt enim
ſeruire deo in ſocietate bona, qm̄ in ſingula
ritate. Eccl. iiij. Melius eſt duos ſimul eſ
ſe qꝫ vnū. ⁊c. Tales. em̄ merito ſocietatis
ai: quando liberantur a malo culpe perpe
trate. Ideo ſubditur. Si vnus ceciderit,
ab alio tuicietur. Aliquādo a malo culpe
perpetrande. Ideo ſubditur. Si quiſqꝫ ꝑ
naluerit aduerſus ali⁹, duo reſiſtēt ei. Alī
quando multo ſe accendunt in amorē dei.
Ideo ſubdit. Si dormierint duo: foueb un
tur mutuo. Unus quomodo caleſiet? Ali
quando protegūtur a tēptationibus diabo
li vñ 6⁹. Eccl. iiij. Funiculus triplex diffi
cile rūpitur. Diabolus em̄ nō poteſt rūpe
re ſenios dei inſimul congregatos qm̄ nō po
teſt inuadere niſi ſolos. Iuxta illō. ſ. Reg.
xvij. Eligite vobis virum ⁊ deſcendat ad
ſingulare certamen. Tertio videndum eſt
propter quid venerunt: vt ſcilicet vngerēt
eius corpus iam prius magdalena vnxe-
rat caput eius: vt habetur Luce. vij. Unxe
rat pedes eius: vt habetur Matthei. xxvj.
Modo ipſa cū aliis volebat vngere corꝓ
pus eius per que ſignificatur triplex vn
guentum ſpirituale quod diſtinguit Ber-
nardus ſuper. Cañ. ſ. cōtrictiōis, deuotio
nis, ⁊ compaſſionis. Species vnguenti cō
tritionis (vt idem dicit) ſunt peccata ꝓ
pria: ſpecies vnguenti deuotiōis ſunt dei
beneficia, ſpecies vnguenti compaſſionis
ſunt proximorum calamitates et irro ga-
ta ſupplicia. Tunc igitur cum magdale-
na pedes Chriſti vngimus, ⁊ lachrymas
fundimus cum dei peccatis noſtris doles
mus. Tunc caput inungimus, quando de
eius bñficijs ſibi gratias exhibemus. Gra
tiaꝝ em̄ actio ipſa letificat: et quodāmodo
impingnat. ꝑs. Impinguaſti in oleo caput
meū. Tūc corꝓus eius mortuū inungim⁹:
quādo afflictos ⁊ pene mortuos oleo cō
paſſiōis mie delinimus. Secūdo in xp̄o
fuit feſtina ioc̄ditas cum dicit. Nazare
nū: qui interpretatur floridus. In ſua em̄
reſurrectione omnia floreut et gaudent.
Iuxta illud dies venit magna in qua re-
floreut oia. Gauiſe ſunt omnes creature
ſcilicet ſuperiores ſicut ſol qui maiori luce
reſplēdut. Maxim⁹. In reſurrectiōe chriſ
ti elementa omnia gloriantur: nam et ſo
les ipſum arbitror in hac die ſolito clario
rem. Neceſſe enim eſt vt ſol in eius reſurꝛ
rectione gaudeat: qui in eius paſſione cō-
doluit. Qm̄ autē tūc ſol maiorem qꝫ vnq̄
habuit paſſus eſt obſcuritatē ⁊ ſignū triſti
tie (qz creditur qꝙ tūc fuerit vltꝫ eclypſis)
ideo nunc maiorē deberet recipere claritā
tem in ſignū letitie. Scōo gauiſe ſunt creꝛ
ture inferiores. i. patres qui erant in limꝛ
bo. Valde gauderet qꝺ ſi de carcere ſarꝛ
cenorum eu⁹deret. Multū igit gauiſi fue
runt quādo fuerunt educti de carcere tene
broſo vbi diuina viſione carebāt. De car
cere horrēdo vbi demonū ſocietatē habe
bāt. De carcere ignominioſo: qz ſub terra
in lacu iacebant. De carcere tā lōgo quia
per multa milia annorum ibi remāſerant.
Eſaie. xxxv. Gaudiū ⁊ letitiam obtinebūt
et fugiet dolor et gemitus. Habuerūt em̄
gaudium: quia aſſecuti ſunt diuine viſiō. ⁊
aſpectū, Habuerunt letitiā: qz euaſerūt tā
horribile ꝓcultū. Fugit ab eis dolor quē
habebāt ꝓpter locū tā ignominioſum
⁊ gemitus quem habebāt ꝓpter carcerez
H diuturnū. Si aūt querat vbi ſcil de ins
ferno educti fuerūt vſq ad aſcēſionē dñi
ipſe deus nouit qui eos eduxit. Uel dicit
qꝙ cū dño fuerūt in extremis maris. i. ſup
amꝑiſſimos fines orbis. Uel forte fuerūt
in paradiſo terreſtri: vbi em̄ nunc enoch et
helias. Tertio gauiſe ſunt creature mes
die. i holes. holz aūt quidā erāt ꝓcreti. i.
mortui. Iſtis fuit reſurrectio in viuificatio
nē. Matth. xxvij. Multa ſcōrū corꝓora q̄
dormierāt ſurrexerunt. Alij erāt ꝓſentes

et viui. Istis fuit in iustificationem. Rom. iiij. Traditus est propter delicta nra, et resurrexit propter iustificationē nram. Alij sunt futuri et nascituri. Istis fuit ad illuminationem. Johā. j. Illuminat omnem hominez veniētem in hunc mundū. Maximus in sermone de resurrectiōe. Letemur in hac die que et viuos circūfulget, et mortuos viuificat, et vēturos illumiat. Cōiungit autem angelus ista duo noia, scz nazarenū et crucifixum: ad innuēdum quod qui vult florere in gloria, crucifigat se in penitentia. Filij em̄ isrl agnū cū lactucis agrestibus comederūt: et discipuli xp̄o piscē assū cū fauo mellis dederunt: et magi xp̄m cū maria inuenerunt. Qui em̄ vult peruenire ad esum agni celestis: assumat lactucas amare contritiōis. Qui vult perfrui dulcedine, asset igne penitētie. Qui inuenire iesū vult in glia, habeat secū penitētiā amarā. ¶ Tertio ponit resurgētis felicitas cū dicitur. Surrexit: non est hic. Non erat em̄ ibi tanq̄ mortuus qr iā resurrexerat gloriosus. Notādū autē quod eius resurrectio est figura nre resurrectiōis spiritualis: qr sicut xp̄s velociter resurrexit. sic et nos ad deum velociter cōuertamus. Debemus aūt ad deū cōuerti in iuuētute qr talis cōuersio habet facillitatem: tales enim sunt sicut mollis cera: qr de facili ad bonum deducuntur. p̄s. Fctm̄ est cor meū tanq̄ cera liquescens. Sunt sicut recēs testa: quia in bono odore vsq; in senectutem ꝯseruantur. Prouer. xxij. Adolescens iuxta viā suā: et cum senuerit, non recedet ab ea. Sūt sicut gracillis virgula: quia de facili ad bonum flectuntur. plas. Quorum filij sicut nouelle plantatiōes in iuuentute sua. Non debemus aūt nostram conuersionem differre: nec vsq; ad senectutem, nec vsq; ad mortem, nec vsq; post mortem. Primo non debemus eam differre vsq; ad senectutem: qr talis cōuersio habet difficultatem. Difficile enim cōuertit, qui in pctō inueterat. Vn̄ postq̄ ꝓpheta dixit in persona iuuenū. Factum est cor meū tāq̄ cera liquescēs. Subdit in ꝑsona senū. Aruit tanq̄ testa virtus mea. ꝛc. Tales em̄ in malo indurant et ab humore gratie exiccantur. Ideo enim dicit. Aruit tanq̄ testa virtus mea. Et vix aut nūq̄ vere cōfitent. Ideo subdit. Et lingua mea adhesit faucibus meis. Et sepe in peccatis suis moriūtur. Ideo etiā subdit. Et i puluerē mortis deduxisti me. Scdo etiam non debemus nostram cōuersionē differre vsq; ad mortē: qr talis ꝯuersio habet dubietatē. Aug. in lib. j. home. Fidelis bene viuens securus hinc exit: baptizatus ad horā securus hinc exit: agēs penitentiam ad vltimum et recōciliatus, si securus hinc exit ego non sum securus: penitentiam dare possum, securitatē dare non possum. Nūquid dico damnabit? nō. sed nec dico saluabit. Vis de dubio liberari, age penitentiam dum sanus es et securus es: quia penitentiam egisti eo tēpore quo peccare potuisti. Si aūt vis agere penitentiam quando peccare nō potes peccata te dimiserunt: et non in illa. Ergo tene certum et dimitte incertum. Ideo autem sanctus Augustinus dubitatur de penitentia illorum qui penitent extremis: qr tunc quidam penitent tantum timore pene: quidam amore iustitie: quidam cōsideratiōe vtriusq; cause. Et tales in extremis constituti videntur potius penitere timore pene q̄ amore iustitie: ideo eorum pnia dubia esse dicitur. Tertio nō debemus differre nostram cōuersionem post mortem: quia talis conuersio habet impossibilitatem: Talibus enim dicit dominus Prouer. j. Vocaui et renuistis. Et infra. Ego. quoq; in interitu vestro ridebo: et subsannabo vos cū vobis quod timebatis aduenerit. Tunc inuocabunt me et non exaudiam: mane consurgent et non inuenient me. ꝛc. Inuenient quidem damnati deum et non inuenient. Deus em̄ est in mundo per miam: tu in celo ꝑ gloriā: in inferno per iustitiā non poterūt igitur ipsum inuenire vt miseratorē: qr hoc mō inuenit in mundo. nec vt glorificatorē: qr hoc mō inuenit in celo. sed vt iudicē et tortorē: qr hoc modo est in inferno. ¶ In horū significationem xp̄s post resurrectionem quadruplici tempore est quesitus. Primo in mane ab istis mulieribus que de facili eū inuenerunt: per mane aūt iuuentus significatur. Secundo in vespere a duobus discipulis euntibus in emaus q̄ tarde et difficiliter inuenerūt: vn̄ dixit eis. O stulti et tardi corde ad credendū. ꝛc. per vesper aūt senectus accipitur. Tertio in sero a discipulis congregatis,

qui dubitauerunt credentes ipm esse spm. Luc.vlt. per sero aūt que est vltima pars diei mors intelligitur. Quarto a militib⁹ ad custodiam noctis deputatis: qui nūq̄ inuenire potuerūt. per noctem autē significatur obscuritas infernalis.

¶ Sermo.iij.

Ite: dicite discipulis eius et petro: quia precedet vos in galileā. Prima mulier fuit media inter serpētem ⁊ hominē trahens ipsum ad perditionē. Scda mulier scilicet beata virgo fuit media inter deū ⁊ genus humanū faciens nostram reconciliationē. Iste autē mulieres fuerūt medie inter angelum ⁊ apostolos nunciantes eis nostraz saluationē. Iā nō potest hō cōqueri de muliere: qr si prima dānauit: secūda saluauit. tertia nunciauit. Si prima fuit causa mortis nostre: secūda fuit causa vite: tertia fuit nūciatrix salutis eterne. Et ideo angelus istas mulieres fecit nuncias resurrectiōis dominice dicens. Ite dicite discipulis eius ⁊ petro. ⁊ cetera. Circa istam autem resurrectionem christi quatuor considerare possumus, que etiam circa spiritualem resurrectionem similiter considerare valemus: scz velocitatē, veracitatē, potestatem ⁊ integritatē. ¶ Primo nāq̄ resurrexit velociter: qr die tertia, sic et nos saltē die tertia resurgam⁹. Tres dies sunt praua delectatio, consensus ⁊ opus. Qui non resurgit a delectatione vel cōsensu, saltem resurgat ab opere: et hoc est resurgere tertia die. Quarta est cōsuetudo: ⁊ ab ista cum difficultate resurgitur. Istud significatum est etiam in tribus mortuis quos xp̄s resuscitauit. Nā de facili resuscitauit puellam in domo. vt habetur Math.ix. de facili suscitauit adolescentē delatū extra domum: vt habet Luc.vij. Lazarū aūt quatriduanū cum difficultate suscitare voluit: scz cum sui turbatione, cum oratiōe, cū lachrymatiōe, cum clamore, vt habet Joh xj. Tūc mortuus est in domo qñ peccatum adhuc est in anima aut per delectionē aut per cōsensum. Tunc mortuus defertur extra domum quando pctm̄ exterius exit in actum. Tales igitur de facili suscitari pñt. Tunc mortuus est quatriduanus quādo per lōgā cōsuetudinem in peccato est inueteratus. Tales vix aut nūq̄ suscitant nisi de⁹ manum sue pietatis apponat. ¶ Secūdo resurrexit veraciter: in corpore. s. et in anima. Qd hō veraciter viuat, duo sunt signa scz sensus ⁊ motus. Spūs quidē coniūgitur corpori aliquādo quātū ad motū sed non quātū ad sensum: sicut qñ spūs bon⁹ vel malus aliquod corpus assumit: cōiunct⁹ est corpori q̄tū ad motū: qr spūs mouet ipm de loco ad locum ⁊ membra ipsi⁹ corpis: sed nō quātū ad sensum: qr p illud corpus non videt, nec audit, nec odorat, nec sapit, nec sentit: ⁊ vere illud corpus nō est viuū: Aliqñ cōiungit q̄tū ad sensum ⁊ nō q̄tū ad motum: sicut dicit Aug. q spūs mali sunt coniuncti igni infernali non dantes illi motum: sed recipiētes ab illo igne sensum: ⁊ illud corpus sil'r non est viuum. Aliqñ coniungit q̄tū ad sensum ⁊ motum, sicut ala cōiuncta est corpori organico: qd quidē mouet ad suas operationes ⁊ in eo sentit per sensus corporeos: ⁊ tale corpus est viuum. Est tñ aliquod corpus qd omnino caret sensu ⁊ motu: sicut lapis que nec sentit: nec per se mouetur nisi ab alio moueat. Sic igit xp̄s ostēdit q corp⁹ suū vere viuebat: qr spūs suus corpori coniūct⁹ erat q̄tū ad motū: qr mouebat ipsum mō vsq̄ ad monumētū, modo apparēdo mulieribus, modo vsq̄ in castellū emaus, modo vsq̄ ad discipulos clausos in hierusalē, modo de hierl'm vsq̄ in galileā, mō de galilea vsq̄ in montem oliueti, modo de monte oliueti vsq̄ in celum. Coniunctus etiam erat q̄tuz ad sensum: quia videbat, audiebat, ⁊ comedebat. In comestione tñ quatuor sunt: scz masticatio: traiectio: digestio ⁊ deriuatio. ¶ Quātum ad ista quatuor christ⁹ ante passionem vere comedebat: post resurrectionem autē comedebat quantum ad duo prima: quia ⁊ cibum masticabat ⁊ in corp⁹ traijciebat: sed nō quātum ad duo sequentia quia nec cibum in stomacho digerebat nec ad membra deriuabat. Quid ergo de illo cibo fiebat? Potest dici quod virtute deitatis absumebatur: sicut aqua immissa in igne absumitur ab igne. Unde dicit glosa. Luce vlti. Manducauit potestate non necessitate. Aliter

em̃ absorbet aquam terra sitiẽs: aliter radius solꝫ cãdẽs. Illa indigẽtia, illic ptãte. Si quis igitur vult scire vtrũ a peccato sit resuscitat⁹ ⁊ veraciter viuat, videat si habeat sensum ⁊ motũ. Sunt em̃ q̃ habẽt sensum. i. fidẽ recte de deo sentiẽtes: sed non habẽt motũ scz se p̃ bona opera exercitãtes: sicut mali christiani. Illi non sunt viui, sed mortui: qz sicut ór Jaco. ij. Fides sine operib⁹ mortua est. Alij sunt q̃ non habent sensum: qz de deo non recte sentiunt. videt̃r th̃ habere motũ: qz aliqua de genere bonoꝝ facũt: sicut heretici. Illi etiaz sunt mortui: q̃ⁿ⁹ aliquib⁹ videt̃r viui. Apoca. iij. Scio opa tua: qz nomẽ habeo q̃ viuas ⁊ mortuus es. Alij sunt q̃ habent sensum fidei rectũ et motum odorationis bone sicut boni christiani. Illi veraciter surrexerũt ⁊ viuũt. Tit. ij. Sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuam⁹ in hoc seculo. Illi em̃ viuunt pie q̃tuz ad deuz: sobrie q̃tũ ad seipsos: iuste q̃tuz ad primos. Alij sunt q̃ nec habẽt sensũ nec motũ: sicut sunt pleriq̃ q̃ falso nole vñr christiani: q̃ nec de futura vita habent fidẽ: nec p̃ bona opera se mouent: similes lapidibus ⁊ statuis q̃ nec sentiunt nec se mouẽt. p̃s. Simulachra gẽtiũ argẽtum ⁊ aurũ: os habent ⁊ non loquẽtur ⁊c. ¶ Tertio resurrexit potẽter ꝓtute ꝓpria. Inuenim⁹ aliq̃s q̃ viuus suscitat mortuũ sicut petr⁹ Thabitã: vt habet̃ Act. x. Aliquãdo mortuus suscitauit mortuum: sicut corp⁹ helisei suscitauit quẽdã defunctum in sepulchro suo: vt habet̃. iiij. Regũ. xiij. Sed nusq̃ inuenitur q̃ aliqs suscitauerit seipsũ Christ⁹ aũt viu⁹ suscitauit mortuũ: sicut lazar̃. Et mortu⁹ suscitauit mortuos: qz in sua passiõe multa corpora sanctorũ q̃ dormierãt, surrexerũt. Et mortu⁹ suscitauit seipsum: iuxta illũ Joh. ij. Soluite ꝛ. pluz hoc: et in tribus diebꝰ excitabo illud. Per hoc dat intelligi q̃ sancti viri q̃ sunt viui possunt suscitare mortuos in peccatis: mortui autez nec se nec alios suscitare possunt. Si enim carbones viui ponantur cũ viuis: mutuo se inflãmãt amplius. Si autem carbones viui ponãtur cum mortuis: eos accẽdũt ⁊ vinificãt. Si aũt mortui ponãtur cum mortuis: amplius se denigrãt. Sic si boni morãtur cum bonis: in amore dei amplius se inflãmãt. Unus em̃ ab alio discit patiẽtiã: ab alio tẽperãtiã: ab alio humilitatẽ: ab alio pietatẽ. ⁊ sic de aliis. Prouer. xxvij. Ferrũ ferro acuit: ⁊ homo exacuit faciẽ amici sui. Si ꝛo boni moraz tur cũ malis: ipsos sepe vinificant ⁊ inflãmãt: modo per ignita ꝛba: modo p ignita exẽpla: modo per ignita merita: modo per ignita desideria. p̃. Carbões succẽsi sunt ab eis. Rom. xij. Si exuerit inimicus tuus, ciba illũ: si sitit, potũ da illi. hoc em̃ faciẽs, carbones cõgeres supra caput eiꝰ. Inimicꝰ noster ẽ petõr iquantũ petõr: quẽ tũc pascim⁹ q̃n sacra doctrina ipsi⁹ re ficimus: tũc potamus q̃n per nostras oraciones vinum sancti spũs sibi ꝓpinamus: et tunc carbones sup caput eius cõgerim⁹ q̃n iꝑz dei amore accẽdim⁹. Si vero mali mor⁹ ipz cũ malis: tũc ampli⁹ se deprauãt. Ose. iij. Sanguis sanguinẽ tãgit. Tũc em̃ sanguis sanguinẽ tãgit q̃n vnus peccator aliũ inficit. ¶ Quarto surrexit integraliter. Quare integraliter: qz ꝓposita omni miseria. Nihil em̃ in eo fuit quod glorificatum non fuerit. Sic ⁊ nos integraliter resurgamus: vt nihil in nobis remaneat quod a peccato non resurgat. In homine quidẽ sunt potẽtia intellectiua, memorativa, affectiua, et operatiua. Sũt igitur qui intellectiuam dãt deo: memorativã peccato: affectiuã mũdo: operatiuã diabolo. Intalib⁹ tres ꝑme sunt mortue, quarta viuat et ideo regulariter nõ resurgũt. Unũt em̃ ẽ tum ad intellectiuam: qz ipsam dãt deo per fidẽ. Taliter etiã viuũt demões. Jacobi. ij. Tu credis q̃n vn⁹ est de⁹, ⁊ bene facis: ⁊ hoc demones credũt ⁊ ꝛremiscũt. Sunt aũt mortui q̃ memorativaz dant peccatis de aliquibus immũditijs ⁊ iniurijs ⁊ carnalitatib⁹ sepi⁹ memorãtes: similes illis qui dixerũt Nũe. xj. Recordamur piscium quos comedebam⁹ in egipto: in mẽtem nobis venit̃ cucumeres ⁊ pepones, porri, sẽpe. ⁊ alia. Affectiuam etiam dant mũdo, amãtes diuitias, delicias, ⁊ honores. cũ dicat. j. Joh. ij. Nolite diligere mũdum. neq̃ ea que in mũdo sunt ⁊c. Operatiuam etiã dãt diabolo: quia faciunt opera diabolo placita ⁊ grata. Joh. viij. Vos facitis opera patris vestri. Ille homicida erat ab initio: et in veritate nõ stetit: quia veritas non est in eo: cũ loquitur mendacium

cium, ex proprio loquitur. Sapie.ij. Inuidia diaboli mors introiuit in orbē terrarum. Job.xj. Ipse est rex super omnes filios superbie. Ex quibus verbis habetur ꝙ opera diaboli sunt occidere: mendacia dicere: inuidere ⁊ superbire. Et ideo q̄ talia opera agunt, opera diabolica faciunt. Ut ergo homo integraliter resurgat, oportet ꝙ deo totum cor suū tribuat: vt scz viuat in intellectiua, in deum veraciter credēdo viuat in memoratiua, christi passionem ⁊ dei beneficia memoriter retinendo. Uiuat in affectiua, deum super omnia diligendo. Uiuat i operatiua, pietatis opera faciendo, ⁊ sic integraliter resurgat ⁊c.

¶ Dñica.j.post pascha. Sermo.j.

Cum sero esset die illo vna sabbatorum: et fores essent clause ⁊c. Joā. xx. Post passionem Christi discipuli remāserant in multo merore: iuxta illud Joan.xvj. Plorabitis ⁊ flebitis vos. Unde cantatur. Tristes erant apostoli de nece sui domini. In multo timore: ideo tenebant̄ fores clause propter metū iudeoꝝ. In multo errore: qr xp̄i resurrectionem ampliꝰ nō sperabant. Unde dixit vnꝰ ex eis Luce vlti. Nos aūt sperabamꝰ ꝙ ipse esset redempturus israel. Sed xp̄s resurgēs ⁊ eis apparēs mestos letificauit. Joh.xvj. Iterꝝ aūt videbo vos: ⁊ gaudebit cor vestrū. Timidos cōfortauit. Luce vlt. Ego sum: nolite timere. Erroneos illuminauit. Ibid. Tūc apperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. In hoc ergo euāgelio tria ꝓponunt̄. ¶ Prio qualiter mestos letificauit: cū dicit̄. Uenit Jesus ⁊ stetit in medio ⁊c. ⁊ sequit̄. Gauisi sunt ergo discipuli viso dño. Ideo in ip̄o die resurrectionis quinquies apparuit illis: scz q̄ maxime turbati erāt, ⁊ qui consolatione precipue indigebāt. Nam primo apparuit Magdalene, q̄ se fletibus macerabat: vt habet̄ Joh.xx. Scdo ip̄i ⁊ alteri marie, que anxie multū erant: vt habetur Matth.vlt. Tertio Petro, qui ꝓpter negationem in tribulatiōe erat: vt habet̄ Luce vlt. Ubi autē sibi apparuit nō legitur, nisi forte tunc quando ad monumentum cucurrit: vt habetur ibidem. In historia tamen scholastica legitur ꝙ Petrus quando Christum negauit, in quandaz foueā (que galli cantus dicitur) fugit: et ibi per tres dies in lachrymis fuit: et ibi forte apparuit. Quarto duobus discipulis euntibus in Emaus, qui multum tristes erant. vt habetur ibidem. Quinto discipulis cōgregatis in multo timore positis: vt habetur hic. Due prime et due vltime apparitiones fuerunt manifeste: media inter eas qua scilicet apparuit Petro fuit occulta. hoc representat sacerdos in missa: qui q̄nq̄es se populo manifestat. Nota tamē quod due prime ⁊ due vltime manifestationes fiant voce aperta: media fit voce submissa. Nihilominus tamen ⁊ hodie Thome apparuit, q̄ in errore erat: in quo magna christi pietas demonstratur: qui propter vnum solum venit. Chryso. Considera dominatoris clementiam: qualiter pro vna ala ostēdit se vulnera habentē: ⁊ accedit vt saluet vnū. Ex his patet ꝙ xp̄s licet deposuerit passionem: nō tamē ꝯpassionē. Et tn̄ honores quatuor mala inducere consueuerūt: sz Obliuionem, sicut legitur Gen.xl. ꝙ pincerna succedētibꝰ prosperis oblitꝰ est interpretis sui. Scdo elationem. Gre. Plerunq; ad regiminis culmen q̄s erigitur: in elationem ꝓximꝰ permutatur. Unde Saul qui indignū prius se cōsiderās fugerat mox vt regni gubernacula suscepit, itumuit. Tertio moꝝ mutationem Unde dr̄ ꝙ honores mutāt mores qui em̄ prius habebāt mores māsuetos, incipiunt habere pōpaticos. Quarto incōpassionē. De his duobꝰ dr̄ Amos.vj. Optimates capita populoꝝ ingrediētes pōpatice domū dñi: nihil. cōpatiebantur super cōtritiōe domꝰ Joseph. Christꝰ aūt exaltatus nec suoꝝ pauperū oblitus, fuit: sed eos benigne visitauit. Nec sup eos elatus: sz eos fratres appellauit. Joh.xx. Uade aūt ad fratres meos ⁊c. Nec i moribus imutatꝰ: sz humiliter cū eis comedit ⁊ bibit. Nec durus: sz cōpassibilis factus. Ideo discipulos in merore, timore ⁊ errore positos visitauit, ⁊ dulciter cōsolatus fuit. ¶ Scdo ponitur qualiter timidos cōfortanti. Quod quidē multipliciter fecit. Primo exibendo verbū ꝯsolationis: cum dixit Pax vobis. Eccl.xviij. Nōne ardorē

refrigerabit ros: ſic ⁊ verbū melius & da tuin optimū. Et ponit hic tribus vicibus Pax, ad innuēdū ꝙ tripler pax a xp̄o no bis datur: ſcz tēporis pectoris, et eternitatis. Jn huius ſignificationē in miſſa pontificali ter pax nominatur. Sed prima vice nominat eam vertēdo ſe ad populū: qz pax tēporis aliqñ datur in miniſterio ſanctoꝝ virorū. Scōa vice nō ſe vertendo: qz pax pectoris nō acquirit tumultib⁹ populoruz ſcīm miſcendo, ſed ſibi ſolivacādo. Tertia vice a toto clero cātatur: quia pax eternitatis ab oibus deſiderat. Scēo eos cōfortauit, oſtēdēdo eis grāde miraculū et exēplū: cū dicit. Oſtēdit eis manꝰ ⁊ pedes. Multū cñ mius animari debet quādo regē fortiter inimicā ſ videt: ſic diſcipuli multum animari debebāt videres xp̄m tam fortiter inimicaſſe ⁊ victiſſe. Si ꝯgo eſt frigid⁹ in amādo, videat latꝰ xp̄i vulnera cor perforatum, ⁊ inflāmabitur ad amorem. Cāt. viij. Pone me vt ſignaculū ſuper cor tuū ⁊c. Si tepid⁹ in operāda: videat manus eius pforatas, ⁊ incitabitur ad laborē. Eſa. xlix. Ecce in manib⁹ meis deſcripſit te. Si eſt infirm⁹ in aduerſa ſuſtinēdo videat ei⁹ pedes pforatos, ⁊ animabitur ad ſuſtinendū. p̄o. Jntinguatur pes tuus in ſanguine. Tertio confortauit eos promittēdo grāde auxiliū: cū dicit. Sicut miſit me pater: et ego mitto vos, i. ſicut pater me ad patiendum miſit: ⁊ cñ ſemp mecū fuit. Joan. viij: Qui me miſit mecum eſt. ſic ego ad patiēdū vos mitto: ⁊ cñ ſemper vobiſcū ero. Matth. vlt. Ecce ego vobiſcum ſum oib⁹ diēb⁹ vſq; ad cōſummationem ſeculi. p̄a. Cum ipſo ſum i tribulatione. Deus cñ tribulationes noſtras ſuportat: ⁊ ideo dicit. Cū ipſo ſum in tribulatione. Ab ipſis nos liberat: ideo dicit. Eripiam eū. Et ꝙ ipſis remunerat: ideo dicit. Glorificabo eū. Quarto eos pſortauit, dāndo grāde ſolatiū: cū dicit. Accipite ſpiritum ſanctū: vos ſcz p̄ſolantē. Jdeo vocat̄ paracl⁹. i. ꝓſolator p̄o. Scōm multitudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo cōſolatiōes tue letificauerunt aiam meā. Jmo multo magis cōſolat̄ōe diuina ſuperāt tribulationes mūdanas: ſicut lune punctum, hora momentū, dies ora, annꝰ die. De duobus punctis. Eſa. liij. Ad punctum i modico dereliqui te: ⁊ in miſerationibus magnis cōgregabo te. Jn momēto indignatiōis abcōdi facie meā parūper a te: ⁊ in mia ſempiterna miſert⁹ ſum tui. Tertiū patet per hoc qđ dicit Aug. ꝙ dñs. xl. horis mortuꝰ iacuit, qđ fuit triſtitie: et. xl. diebus reſurgens cū diſcipulis manſit, qđ fuit letitie. De quarto dicit Eſa. xlj. Predicare annū placabilē dño: ⁊ die vltionis deo vro. Ecce pro die vltionis reddit annum placationis. Quinto eos cōfortat, dādo eis ſuper alios grāde dñium: cū dicit. Quoꝝ remiſeritis peccata ⁊c. Sicut em aliquis rex mittens aliquē principem, dat ei poteſtatē in carcerē mittēdi ⁊ liberādi: ſic eſt qđ dicit dñs Quoꝝ remiſeritis peccata ⁊c. Ecce go. Ecce nō ſolū de ſenetipſis ſecuri ſunt: ſed ⁊ principatum ſupra iudicij ſortiūtur. vt vice dei quibuſdam peccata remeant, quibuſdam relaxēt. Hoꝝ locū tenent epi. Grādis honor: ſz graue pōdus honoris. Durum quippe eſt vt qui neſcit tenere moderamina vite ſue, inder vite ſiat alienc. Chryſo. Sacerdos ⁊ ſi prozuū dñ diſpēſauerit vitā: alioꝝ vero non cū diligentia curā habuerit: cū pernicioſis in gehēnaz vadit. Sexto eos cōfortat, ꝓmittēdo grāde premiū: cū dicit. Beati qui nō viderūt ⁊ crediderūt. Et intelligit de fide formata q̄ habet ſecū charitatem ⁊ opera. Eſt em neceſſaria fides: vt opera ſint deo accepta. Heb. xj. Sine fide ipoſſibile eſt placere deo. Charitas cum fide: ne fides ſit vacua. p̄me Cor. xiij. Si habuero fidē, charitatē aūt nō habeā: nihil ſum. Opera eā fide: ne fides ſit mortua. Jacobi. ij. Fides ſine operibus mortua eſt. ¶ Tertio ponit qualiter xp̄s diſcipulos erroneos in fide confirmauit. Qđ quidē fecit per o ēs ānq; corpoꝝ ſenſus. primo per auditū: cū dixit. Pax vobis. Per hoc dans nobis exēplum vt ſemper habeamus verba pacis, non diviſionis: qđ de multis dicitur. Eccl. xxviij. Lingua tertia multos commouit et diſperſit illos de gēte in gētem. Cōtingit aliquando magnū monſtrum ꝙ vnus homo tres linguas habeat. Una ē adulationis: que blāditur in facie. Secūda detractiōis: que mordet in abſentia. Tertia diſſentionis: que ſeminat iurgia. Oēs iſte linguę ſunt abſcindēde. Prima: quia decepit.

Psale.lij. Populemeus, qui beatum te dicunt: ipsi te decepit. Secūda: qz infamat. Unde sapiēs admonet nos ne cum talib⁹ assidui simus. Eccli.xxij. Ne forte assidui tate tua insatuatus improperium patiaris: & maluisses non nasci &c. Tertia: quia cōturbat. Eccli.vij. Calūnia perturbat sapientes. Secūdo p visum: cum dicit. Oculos dit eis man⁹ & pedes. Quidam cīm ex eis credebant ipsum esse spiritum: ideo dixit. Palpate & videte &c, Alij ipm corpus alienum assumpsisse & non suum: ideo dixit. Videte man⁹ meas & pedes meos &c. Alij ipsum credebāt assumpsisse corp⁹ suum: sed nō vere, sed phātastice: ideo dixit habetis hic aliquid quod manducentur? &c. Tertio per olfactum: per hoc p & locus insufflauit. Flatus enim ille valde odoriferus erat: qz ab illo pectore procedebat qō quasi apotheca omnium charismatū erat. Nam erat quasi odor myrrhe inquantum procedebat a carne mortificata: quasi odor thuris inquātū ab ara deuota: quasi odor balsami inq̄tum a deitate preciosa. Quarto per gustum: inquātum manducunt piscem assum, & fauum mellis. In fauo enim est cera lumi⁹osa & mel sapoz⁹osum. In christo vero sunt tres nature: scz anima, caro, & deitas. Illi ergo comedūt piscem assum qui delectantur circa eius carnem crucifixam. Illi mel cum cera: qui delectāt circa animam eius lucidā: Illi fauum: qui circa deitatem ꝺulcissimam. Quinto per tactum cum dixit. Infer digitū tuum huc &c. In hoc dat nobis exēplum vt vulnera peccatorū nostroz⁹ dimittamus tangēdi. repte hendi. Sed sunt quedā alia que nō permittūt se tāgi: quia superba sunt: sicut leo p quem supbi signant. Quedā qz hispida sunt: sicut hericius. Quedā quia sinestria sunt: sicut lupus. Superbi enim non pmittunt se tangi. i. reprehendi propter suam arrogantiam. Tales enim videtur pati illud apoſtema qō dr: Noli me tāgere. Exodi.xx. Quis q̄ tetigerit mōtē morte morietur. Duarī q̄ sunt hispidi & spinis diuitiaq̄ pleni: nō sustinēt se reprehēdi. ſ. Regum xxij. Si qs spinas tāgere voluerit: armabitur ferro & ligno lāceato. Oportet ergo q̄ sit munit⁹ armis ad pregēdum scz lorica ferrea. i. impenetrabili patiētia: & ad fricēdum, scz lāceas. obiurgatione severa. Luxuriosi aūt nō sustinēt se reprehendi: qz silue stres sūt: & nihil qō sit dei & salutis percipe possunt. ſ. Cor.ij. Animalis hō nō p cipit ea q̄ sunt spiritus dei.

¶ Sermo secundus.

Enit ihesus & stetit i medio &c. Magna dignatio & qñ dō ad suos venire dignat: maior qñ cum eis etiā pmanat. Johannis.xiij. Ad eū veniem⁹: & māsionē apud eū faciem⁹. Maxima qñ cū eis ēt pmanat. Apoca.iij. Cenabo cū illo, & ille mecū. Si quis igit vult recipe deū venientē & manentem & reficiētē, sic illum disponat. Nō cīm ad oēs venit, nec cū oīb⁹ mansionē facit, nec oēs reficit: sz cīm quibus gñā p̄sonap̄ q̄ in phil euāgelio notant. ¶ Prio cīm venit ad pseuerātes: qō notat cū dr & ū esset sero die illa. Sicut enim p mane procipiū opis, p meridiē medium operis, sic & per sero finem operis intelligim⁹, Hora cīm seroti⁹a est hora terminatī laboris: p & recipiende mercedis: vt habet Mat.xx. Uñ dr Proverb. iiij. Justoz⁹ semita quasi lux splēdes procedit & crescit vsq̄ ad perfectū diē. Lux splēdens est opus iusti qui est in inchoatione: lux procedens qui est in pfectione: pfecta dies, qui est in ꝓsummatione. Ideo in lege precepti erat vt deo tota hostia offerretur: scilicet caput, corpus & cauda. per caput itelligere possum⁹ inuētutē, q̄ est etas prima: per corpus, virilem etatē: per caudam, senectutē. Sed sunt quidā qui dant diabolo suā inuētutem: isti auferūt de hostia dei caput. Alij q̄ dāt similiter diabolo suā virilē etatem, & volūt deo dare solum modo senectutem: isti auferūt caput & corpus, & deo offerūt solū caudam. Nos aūt deo totū offeram⁹: & nostram iuuentutem bene incipiēdo: & nostram viriłem etatem viriliter pfequēdo: & nostram senectutem feliciter cōsummādo. De vnguēto Aarō dicit pphēta. Sicut vnguentum in capite qō descēdit in barbam barbā Aaron &c. per caput iuuētus: p barbā etas virilis: per oram vestimēti senectus intelligitur:

qz unctionem spūs sancti debet homo habere in iuuētute ⁊ virilitate, ē conseruare in senectute. ¶ Scōo venit ad quiescētes: qō notat cū ōr. Una sabbatoz. Sabbatū ēm dies interpūat. Hic est q aplūs recesserūt spūm sanctū fedērēs, i. a curis mundi quiescētes. Et filij israel nō receperūt mānna nisi postq̄ pertransierūt mare: qz nullus potest recipere mētis dulcedinem nisi habeat mētis quietem. Sūt tn quidā qui quiescūt mēte sed non corpore: sicut serui dei q carnē suā crucifigūt, mēte tn cū eo quiescūt. Matt. xj. Inuenietis requiē animabus vestris. Quid est sabbatū de quo Leuit. xxj. Sabbatū requietionis dñi est: affligetis alas vestras religione perpetua. Alij sunt q̄ quiescunt corpore sed non mente: sicut pctōres. Hiere. xlvij. Requiescit iacob in fortitudine suis. Luce. xij. Dia mea habes multa bona: requiesce, comede ⁊c. Quid tale sabbatū a demonib⁹ irridet. Thren. j. Viderūt eaz hostes: ⁊ derisērūt sabbata ei⁹. Nō ēm possunt habere verā quietem in mente ⁊ in corpore: iuxta illud Esaie. lvij. Cor impij quasi mare feruēs. qō quiescere non pōt. Alij sunt q̄ quiescūt mēte ⁊ corpore: sicut beati. Esa. xxxij. Sedebit ppls me⁹ in pulchritudine pacis: in tabernaculis fiducie in requie opulenta. Quid est illud sabbatū de quo ōr. Esa. viij. Erit sabbatū ex sabbato: qz ex rede mētis quenitur ad quietē eternitatis. Alij sunt q̄ nec quiescūt mēte nec corpore: sicut sunt damnati. Hiere. v. Seruietis ibi dīs alienis die ac nocte: qui non dabūt vobis requiē. ¶ Tertio venit ad clausos: qō notatur cū ōr. Et fores essent clause. Qō aūt dñs corp⁹ suū clausis ianuis introduxit, hoc fuit diuinū miraculū. Aug. Quidā sic disputāt: si corpus erat, qūo p ostia clausa intrare potuit? si cōprehēdis modum, non est miraculū, vbi deficit ratio: ibi est fides edificatio. hoc ēm fuit diuine potestatis indiciū. Idem. Queritis a me dicitis. si per ostia clausa intrauit: vbi est moles corporis? Ego respōdeo. Si sup mare ambulauit: vbi est corporis pōdus? sed fecit istud dñs tanq̄ dñs. Nūquid ergo qz resurrexerit desiuit esse dñs? Hoc etiā attestatur q̄ corpus habuit gloriosum: cui⁹ natura est vt corpus non glorioſū sibi resistere non possit. Greg. Quid mirū est si ianuis clausis post resurrectionem intrauit: qui antea non aperto virginis vtero exiuit? In hoc ergo q̄ ad clausos venit datur intelligi q̄ venit ad illos q̄ portas sensuz suoz claudūt. Specialiter aūt porte oculoz: ū sunt claudēde: qz sunt magis periculose. Dauid ēm qz non clausit, in adulteriuz ⁊ homicidiū cecidit. Circa has aūt portas quatuor sunt attēdēda. primo vt in feminas oculos non figamus. Augus. Oculi nostri sic tractūtur in aliqua femina rum, in nulla figātur. Legitur in vitis patrum q̄ quidā abbas fratrē quēdā appetita in eremo nutritum, in ciuitatem duxit: ⁊ cū quasdā formosas mulieres vidisset ⁊ oculos in eas fixisset: interrogauit cu ipsmodi res essent. Cui abbas: anseres fili sunt. Cū ergo ad monaster. ū redūsse nt, ille flens dixit abbati. Pater da mihi de anseribus illis vnā: qz animo⁹ me⁹ in amorē earū exarsit. Tūc abbas fratres admonuit vt a spectaculis mulierū cauerēt. Nā hic mquit puer qui nūq̄ mulierē viderat: qz semel aspexit incaute: ecce inquantam concupiscentiam exarsit. Secundo vt formosas mulieres maxime fugiam⁹. Unde legitur q̄ cū paris helenā duxisset: philosophi dā ad eā videndā purgētes ⁊ eius pulchritudinē videntes vultū operuerūt: dicentes fugiamus. Sicut enim naturaliter magis nocet oculis videre rez valde albam q̄ nigram sic magis nocet animę respicere mulierem pulchram q̄ fedā. Ecclesi. ix. Auerte faciem tuam a muliere cōpta. Tertio vt videndo pulchras q̄ sint fede interi⁹, cogitem⁹. Animalia que lynces vocantur visus sui subtilitate corpora opaca penetrare dicūtur. In videndo igit mulieres formosas lynceos oculos habemus, ⁊ q̄ fede sint interius, cogitemus. Quid enim aliud est corpus pulcherrime mulieris nisi pulcher saccus stercoris? Quis aūt tentari posset si stercora videret? Cā. viij. Tota pulchra es amica mea: absq̄ eo quod intrinsec⁹ latet. i. pulchra es exteri⁹: iz fedā interius. ¶ Quarto vt muliere libidinosa aspici deuitem⁹. Probabile enim videtur q̄ quando mulier virū libidinose aspicit: famus libidinis abeu⁹ oculis ascēdēs acrē, iniit oculos viri-

ꝛ sic infectio ad cor ascendit. Si enim suo visu speculū inficit mulier menstruosa ſm philosophum: non est mirū si aliam inficit mulier libidinosa. Sicut enim basiliscꝰ visu ignito aues volātes occidit: sic aspectꝰ mulieris igne concupiscentie inflammatꝰ aliam interficit. Eccl.xxvj. Fornicatio mulieris in extollentia oculorum. Et dicitur fornicatio quasi fortis necatio: quia fortiter necat virum. ¶ Quarto venit ad congregatos: quod notatur cum dr. Ubi erāt discipuli congregati ꝛc. Matth.xviij. Ubi duo vel tres sunt congregati in nomine meo: ibi sum in medio eorum. ¶ Ex congregatione autem multiplex vtilitas acq̄ritur. Prima est quia tales non possunt extingui a dei gratia. Uidemus enim ꝙ vna candela cito extinguitur sed multe coniūcte extingui non possunt. Serui dei sunt lux mundi. Mat.v. Uos estis lux mundi. Sunt carbones accensi. p̄s. Carbones succensi sunt ab eo. Sunt lapides igniti. Ezechi.xxviij. In medio lapidum ignitorum ambulasti. Sicut ergo lux siue ignis non melius accenditur q̄ ignez igni applicando: sic serui dei non melius inflammatur q̄ insimul habitando. Et sicut carbones mutuo se accendunt: sic illi mutuo se calefaciunt. Et sicut ex mutua collisione lapidum ignis excutitur: sic ex mutua exhortatione spiritussancti ignis augetur: Eccles.iiij. Si dormierint duo fouebūtur mutuo: vnus quomodo calefiet? Secunda vtilitas est quia non possunt vinci a tētatione diaboli. Uidemus enim ꝙ acies pugnantiū militium coniuncte vinci nō possunt: sed si quis de acie egreditur cito capitur, Sic est de seruis dei. Juxta illd Cā. vj.c. Terribilis vt castrorum acies ordinata. Ideo em̄ thomas a diabolo victus fuit: qꝛ ab acie apostolorū recessit: diabolus enim non vult singulare certamē. Sicut dixit Golias.j.reg.xvij. Eligite ex vobis virū ꝛ descendat ad singulare certamen. Tertia vtilitas est ꝙ non possunt frāgi a mundo per aduersa. Uidemus enim ꝙ vna virga cito frangit: sed plures insimul frangi nō possunt. Legitur ꝙ q̄dā habēs tres filios dū morti appropinquaret dedit eis vnam virgam vt frangerent: et cōtinuo fracta fuit. Dedit eis duas ꝛ vix fregerūt. Dedit eis tres ꝛ frangere nō potuerunt. Et ait. Sic erit de vobis. Si enim diuisi fueris cito ab inimicis superabimini. Si autē vniti non poteritis superari. Ecclesi.iiij. Funiculus triplex difficile rūpitur. Quarta vtilitas est quia non possunt seduci a mundo per prospera. Uidemus em̄ q̄dīu oues sunt in grege sunt secure: sed si aliqua se separat a grege cito errat. Sic ꝛ serui dei a blandimentis mūdi decipi non possunt. Tum qꝛ manu pastoris.i.prelati reguntur. Tum qꝛ latratu canum.i.doctrina predicatorum muniūtur. Tum quia exemplis eorū cū quibꝰ sunt fulciuntur. Ille aūt qui solus est cito decipitur. Unde clamat propheta. Erraui sicut ouis que perijt.ꝛc. ¶ Quinto venit ad timoratos quod notat cū dicit. Propter metum iudeorū. Bernar. super cañ. In veritate didici nihil tam efficax ad gratiam promerendā retinendā ꝛ recuperandā: q̄ si omni tpe corā deo inueniaris non altus sapere: sed timere. Timor igitur primo valet ad gratiam promerendā: qꝛ sicut dr Ecclesi.j. Qui sine timore est non poterit iustificari. Secundo ad gratiam cōseruādaz. Eiusdē.xxvij. Si non in timore domini tenueris te instanter: cito subuertetur domus tua. Tertio ad gratiā perditā recuperandā. Recuperat em̄ per sancta desideria: per sancta suspiria: ꝛ p bona opera. Esaie.xxvj. ſm aliam literam. A timore tuo concepimus ꝛ parturiuimꝰ: ꝛ peperimus spiritum salutis. Conceptio respicit fetum dū est in ventre: parturitio dum mulier est in dolore: partus dum fetū emiserit. Uirtute ergo timoris dei concipimꝰ sancta desideria: parturimꝰ sancta suspiria: ꝛ parimus bona opera.

¶ Sermo tertius.

Infer digitum tuum huc ꝛ vide manus.ꝛc. Secundū btm̄ Aug. triplex est status hominis. Unꝰ prout est in vita. Alius prout est in morte. Tertiꝰ prout consideratur post mortem. In hoc triplici statu christus discipulos suos dilexerat scilicet in vita sua eis secreta manifestando ꝛ amicos vocādo. Johā.xv. Uos dixi amicos: quia omnia

nia que a patre meo audiui, nota feci vobis in morte sua pro eis animam suaz ponendo. Ibidem. Maiorem hac diletionē nemo habet. Post mortē suā eis sepe apparendo. Prima duo signa amoris ostenderat beato thome sicut ꝛ ceteris. Tertiū aūt nondū sibi ostenderat: qꝛ nondū sibi apparuerat: iō hodie sibi apparuit ꝛ tam per visum q̄ per tactū eū ad fidē reduxit dicens. Infer digitū tuū. ꝛc. ¶ Circa autē istā apparitionē tria notabilia videri possunt. Unū ꝙ chr.st⁹ qui cicatrices vulnerꝝ in carne seruauit: alia tamen causa seruauit ea post resurrectionem in mūdo: alia nunc seruat in celo: alia seruabit in iudicio: alia post iudicium. Post resurrectionem quidem eas seruauit vt in discipulis ꝛ in nobis fidem resurrectionis astrueret. Glos. Ad dubitantium corda sananda vulnerum sunt seruata vestigia. Greg. in homel. Egit namq; miro modo diuina supernaq; clemētia vt discipulus dubitās dum in magistro palparet vulnera carnis in nobis vulnera sanaret infidelitatis. Plus enim nobis thome infidelitas ad fidem contulit q̄ fides credentium discipulorum profuit: quia dum ille ad fidem palpando reducitur: nostra mens oī dubitatione postposita in fide solidatur. Secundo eas seruat nūc in celo, ꝛ hoc vt patri eas representet ꝛ nobis eū reconciliet. Cicatricum em̄ representatio est quedam apd̄ patrē pro nobis aduocatio. Sic miles tacēs ab imperatore impetrat qn̄ vulnera que pro eo pertulit sibi demonstrat. Exemplum legitur i historia schol. ꝙ antipater idumeus pater magni herodis in quodā seruitio imperatoris multis vulneribus est confossus. Qui tandē ab emulis accusat⁹ rei ectis vestib⁹ dixit, Ego cesar nolo me verbis excusare apud te sed ista vulnera que suscepi pro te loquant̄ ꝓ me si ego diligo te. Tunc cesar ip̄m in gratiā suscepit. Sic etiam xp̄s vulnera patri ostēdit: vt insinuet q̄tum nos dilexit. Bernar. Securum accessum habes o homo apud patrē vbi stat mater ante filiū ꝛ fili⁹ ante patrē. Mr̄ ostēdit filio pectus ꝛ vbera: filius ostēdit pr̄i latus ꝛ vulnera. Nulla ergo poterit esse repulsa vbi tot occurrūt charitatis insignia tertio seruabit eas i iudicio vt mali videāt q̄ iuste sint condemnati. Unde dicet eis in hec ꝟba: vt dt̄ Chry. super Mat. Ego ꝓpter vos hō fact⁹ suz: propter vos alligat⁹ sum ꝛ delus⁹ ꝛ ces⁹ ꝛ crucifixus vbi est tantarū mearū iniuriarū fructus? Ecce preciū sanguinis mei quē dedi in redēptionē animarū vestrarū: vbi est seruitus mihi impēsa: quā ꝓ precio sanguinis mei mihi dedistis? Ego sup̄ gloriā meā vos habui cū essem de⁹ apparens hō: ꝛ viliorē oīb⁹ reb⁹ vr̄is me fecistis. Nā oēm rē vilissimā terre ampli⁹ dilexistis q̄ iustitiā meā ꝛ fidē. Quarto seruatur⁹ est eas post iudiciū in celo. Et propter se ꝛ propter sctōs. Propter se quidē vt semp̄ secū deferat insignia sue victorie gloriose. Beda super Lucā. Miles i p̄lio fortitet agens ꝛ victoriā obtinēs multis vulneribus confossus si datur ei medicus ꝛ dr̄. Uis sanari sine omni cicatrice vel cū cicatricib⁹ sine omni deformitate? puto ꝙ in signū sue victorie cicatrices seruaret. Ille enim cicatrices in christo sunt non in deformitatem, sed ad magnaz pulchritudinē. vnde dt̄ Chry. ꝙ super radios solis erūt lucidiores. Sicut eniz honor est militi de prelio reuertēti deferre scutū fractū: sic est christo honor secū deferre victorie sue gloriosum triūphū. Glo. sup̄. Lucā. Non ex impotētia curandi cicatrices seruauit: sed vt perpetuū victorie sue circumferat triūphū. Seruabit etiam eas ꝓpter sanctos: vt vidētes q̄ misericorditer sint redempti cantēt in eternū mias dñi: iuxta illud. Cōfitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in seculū misericordia eius. Dicant nūc q̄ redempti sunt a domino ꝛc. Non solū autē circa cicatrices christi: sed etiam circa cicatrices martyrum sancti afficientur. Augu. de ciuita. dei. Nescio quomodo sic afficimur amore martyrū beatorū: vt velimus in isto regno videre vulnerū cicatrices q̄ pro christi nomine pertulerūt, ꝛ fortasse videbim⁹. Nō em̄ deformitas in eis sz dignitas ꝛ pulchritudo erit. ¶ Secundum notabile est ꝙ christ⁹ cicatrices thome palpandas exhibuit: vt per illarū palpationem auferret illius dubitationē. Unde mox certificatus dixit. domin⁹ ꝛ deus meus. Per quod datur intelligi ꝙ vulnera peccatorum nostrorum non debemus

abscondere sed ea per confessionez manifestare. Sz notandū ꝙ vulnera aliqñ sunt recētia: aliqñ inueterata: aliquādo putrida. Recentia sanātur vnctione siue emplastri appositiōe. Inueterata adustione. Putrida incisione. Tūc vulnera peccatorum nostrorū sunt recētia qñ adhuc sunt ī volūtate vel ī recēti opere: ⁊ tūc sanari possunt per vnctionem .i. spūssancti inspirationem. Uel emplastri .i. leuis penitētie impositionē. Eccli. x. Lāguor prolixior grauat medicū breuez languorē precidit medicus. Eiusdem. xxxviij. Unguentariꝰ faciet pigmenta suauitatis: ⁊ vnctiones cōficiet sanitatis. Tunc sunt inueterata qñ ꝑ longam consuetudinem sunt iterata. ps. Inueteraui inter omnes inimicos meos. Et tunc indigent adustiōe: id est adustiua carnis maceratione. ps. Ure renes meos ⁊ cor meū. zach. xiij. Per ignē vrā eos sicut vrit argētū. Tūc sunt putrida qñ tamdiu stat hō in peccatis ꝙ fetet corā deo ⁊ hominibus. Jo hel. j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. In quorū persona dicit propheta. Putruerunt ⁊ corrupte sunt cicatrices. ⁊c. Et tunc indigent incisione .i. incisiua tribulatiōe. Tūc em̄ sepe carnes putride auferuntur: ⁊ ipsi ad deum conuertuntur. ps. Multiplicate sunt īfirmitates eorum: postea accelerauerunt. De ista incisione dr̄ Job. xvj. Cōcidit me vulnere sup vulnꝰ. ¶ Tertiū notabile est ꝙ xp̄s ꝑ ostensionē vulnerū thomam in fide solidauit. Ipse quidē erat tribulatus de christi passiōe: desperatus de eius resurrectione: ⁊ tepidus factus in eiꝰ amore. Sz xp̄s per ostensionem vulnerū tribulatū letificauit: desperatum certificauit: ⁊ tepidum inflāmauit. Ista tria etiam in christi vulneribus inuenimus. Primo namq; tribulati ibi inueniunt consolationez. Grego. Si passio christi ad memoriam reducatur nihil est adeo durū qd̄ non equo animo toleretur. Hoc significatuz est Exod. xv. vbi lignū missum ī aquas amaras eas dulcorauit, quia memoria crucis omnes tribulatiōes in dulcedinē conuertit. Refert aūt Aristo. ꝙ si vas cere noue vndiq; clausuz in mari ponatur aqua que subitrat in dulcedinem conuertitur. Istud vas factum de cera noua est corpus christi factum de carne virginea: quod vndiq; fuit clausum quia nulli vnq̄ tentationi fuit peruiū. Si igitur mittimꝰ aquas amaras .i. tribulationes nostras in porros, idest in vulnera istius valis: omnes in dulcedinem conuertentur. Bernar. Tua dulcedo domine lapides torrētes stephano dulcorauit, Tua dulcedo craticulam laurētio dulcorauit. Pre tua dulcedine ibant apostoli gaudētes a cōspectu cōcilij. Secundo in christi vulneribus desperati inuenīūt spei corroborationē. In passione enim sua pactum firmauit per quod omnibus veniam dare promisit. Pactum autē olim tribus modis firmabatur, aut manuuz percussione: aut signi electione: aut aque effusiōe. De duobꝰ primis habetur Josue vltimo. de tertio .j. Reg. vij. Sicut enim in aque effusione nihil de aqua remanet nec quantū ad substantiam nec quantum ad saporem: sic de illis qui pactum illud frangerent nullum debebat vestigiū remanere. Christus igitur vt pactum nobiscum firmaret quo omnibus veniam daret: fuit nō tantū in manibꝰ sz etiam in pedibꝰ ⁊ etiā in latere ⁊ toto corpore percussus. Esaie. liij. Propter scelꝰ populi mei percussi eū. Fuit in cruce exaltatus. Johānis. iij. Sicut exaltauit moyses serpētez in deserto. Eiusdem. xij. Si exaltatꝰ fuero a terra omnia trahā ad me ipsum. Fuit sicut aqua effusus: quia nihil ei remansit. Nec anima quia eam in morte deposuit. Nec caro qr tota atrita fuit. Nec sanguis qr totū effudit. Nec familia quia euz dereliquit. Nec vestes quia eis spoliatꝰ fuit. Et ideo poterat dicere cū propheta. Sicut aqua effusus sum ⁊c. Tertio in christi vulneribꝰ frigidi inueniunt inflammationez, hoc significatum est. ij. Machabeorum .j. vbi dicitur ꝙ ligna aspersa aqua crassa fuerūt vehemēter accensa. Et q̄ est ista aqua crassa: nisi sanguis domini, spiritussancti pinguedine perfusus. Quo si ligna id est corda nostra arida aspersa fuerint: continuo inflammatur. Istud etiam significatum est. j. Machabeoruz .vj. vbi dicitur ꝙ elephātis ostenderunt sanguinem vue ⁊ mori: ad acuendum eos ad prelium. Fructus mori s̄m Ambro. primo est albus: postea rubeus: postremo niger. Si christus pri-

mo fuit albus et puras in tota sua cõuersatione: rubeus in cruce: niger in morte. Huiꝰ mori sanguis debet nos accendere: et cor nostrũ ad bellum cõtra vitia totaliter inflammare.

¶ Dñica.ij.post pascha. Sermo primꝰ.

Ego sum pastor bonus. Johan.x. In p̃senti vita nullus debet seipsuz laudare: nec velle laudari ab alio. Et ratio est q̃a si cogitat tempus suuz preteritũ videbit ꝙ multa fecit vñ debet dolere. Si futurũ, videbit imminere multa vnde debet timere. Si p̃ns, inueniet multos in se defectus pro quibus debet erubescere et se humiliare. Quomodo igitur homo debet se laudare et velle laudari: qui habet causam tanti doloris et timoris et ruboris siue humiliationis? In christo autẽ non sic est: quia de nullo trãsacto qd̃ fecit doluit: quia fuit sanctissimus. De nullo futuro eũ timere oportuit: quia erat omnipotentissimus. De nullo defectu presenti vitioso erubescere debuit: qr erat ꝑfectissimus. Si igitur deus petit a nobis laudari: hoc non est propter se sed propter nos. Augu. super p̃s. Laudari a te vult deus: vt per hoc tu proficias: non vt ille sublimetur. Non a te amat quod illuz augeat: sed quod te ad illũ perducat. Similiter qñ se laudat: hoc nõ facit propter se sed propter nos. Greg. in moral'. Deus qui nos prohibet ne proprio ore laudemus, per scripturas sacras laudes suas loquitur: non quia ipse eis indiget qui ꝓficere laudibus nescit: sed dum suam nobis magnitudinem narrat: nostram ad se imperitiam subleuat: et bona sua loquendo nos edocet que omnino homo nõ cognosceret si deus tacere voluisset. Deinde subdit. Idcirco igitur laudes suas indicat: vt valeamus eum audientes cognoscere: cognoscentes amare: amantes seq̃: sequentes adipisci: adipiscentes vero eiꝰ visione perfrui. Propter nos igitur nõ ꝓpter se christus in euangelio se cõmendat dicens. Ego sum pastor bonus. ¶ In isto igitur euangelio de quatuor fit mentio. s. de pastore: mercenario: lupo: ꝛ ouibꝰ. Pastor bonus est xp̃s cuius tria ponit signa. Primũ est quia pro ouibus alam ponit. Sz cũ homo hz tria scz bona ꝓpinq̃s personam propriã. Ista tria pro ouibꝰ sũt ponenda. Berñ. sup Cañ. Nec ociose totiẽs repetitũ est: petre amas me. in cõmissione ouiũ. Ecsi dicat Jesus. Nisi me valde ꝛ ꝑfecte ames, hoc ẽ plusq̃ tua: plusq̃ tuos: plus q̃ te: neq̃q̃ suscipias curã hanc: nec te intromittas de ouibus meis ꝓ quibus sanguis meꝰ fusus est. Sua autẽ ꝓ ouibꝰ non ponunt qui temporalia eis non tribuunt. j. Johan. iij. Qui habuerit substantiã huius mundi et viderit fratrem suũ necessitatẽ habere: et clauserit viscera sua ab eo: quomodo charitas dei est in eo? Suos ponunt qui consanguineos insufficientes promoueri faciunt: sepe autẽ q̃ carnaliter intrat carnaliter viuit. Johan. iij. Quod natũ est ex carne caro est. Petrus introductus in atriũ pontificis ꝑ ancillã, xp̃m negauit, quia sepe quẽ caro que est ancilla anime introducit: xp̃m non cognouit. Personam non ponunt qui malis nõ resistunt. Ezechie. xiij. Non opposuistis vos murũ pro domo israel ꝛc. Christus autẽ ista tria pro ouibꝰ posuit. Hiere. xij. Reliq̃ domuz meam. i. familiam meam scilicet angelos. Dimisi hereditatẽ meã. i. totã celestẽ substantiã meam. Dedi dilectã animam meã in manus inimicorũ meorũ. Secundum signum est: quia oues cognoscit. Unde dicit cognosco oues meas. ꝛc. Cognoscit autẽ eas per imaginem suam quam eis impressit. psalmus. Signatum est, super nos lumẽ vultus tui domine. Per arma et vestimẽta virtutũ q̃bꝰ fideles ornauit. Rom̃. xiij. Induamur arma lucis. Et infra Induimini dominum iesum christum. Per signa bonorum operũ quibus eos decorauit. ij. Tim̃. ij. Firmum fundamentum dei stat habens signaculũ hoc: cognouit dominꝰ q̃ sunt eius, et discedit ab iniquitate oĩs qui inuocat nomẽ domini. Quasi dicat hoc est signuz ꝙ sunt domini quãdo a malis discedunt et bona faciunt. Per doctrinam suaz qua eos informauit. Jo. xiij. In hoc cognoscent omnes quia mei estis discipuli si dilectionem habueritis ad inuicem. Quia vero mali ista non habuerunt: ideo in iudicio a christo non cognoscẽtur:

unde Chrysosto. super Matthēū loquēs in pſona christi dicit. Pater cū cognoscit filios suos ꝓpios ꝙ imaginē suā: rex vero milites suos ꝙ arma sua: pastor oues per signa sua: magister autem cognoscit discipulos suos per doctrinam suā. Ego autē nō cognosco vos tanq̄ pater filios meos: quia meam imaginem nō habetis. Nec tanq̄ res milites, da mea arma abiecistis. Nec ego cognosco vos tanq̄ pastor oues meas: quia mea signa nō portatis. Nec cognosco vos tanq̄ magister discipulos meos: quia meā doctrinam contempsistis. Tertiū signum est: qz oues ad ouile deducit. Ideo & alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili. ꝛc. Notandum autem ꝙ quidam sunt qui sunt totaliter intra ouile: sicut sunt boni christiani qui sunt de ecclesia et numero et merito. Quidam totaliter extra: sicut heretici qui nec fidem habent nec opera. Quidam partim intra et ptim extra: sicut mali christiani. Nam inquantum habēt fidem sunt intra tm̄ta mala opera sunt extra. Prelatus igitur oues que sunt intra debet fouere: mordicas vero que sunt extra debet effugare: illas ꝯo q̄ sūt ptim intra ꝛ ptim extra dz exercere. Hāb tripler offm̄ repūtat bacul⁹ pastoris: cuius principiū habet reflexionem ad innuendum vt ea que aliquis predicat ad se reflectat: vt sic oues que sunt intra per bonum exemplum nutriat. Medium autem habet rectitudinez et est aptus ad gentilēdū: vt scilicet oues morbidas expellat. In fine habet stimulum ꝛ punctionem: vt scilicet pigros in ecclesiā introducat. Eccle. xij. Verba sapiētium q̄si stimuli. ꝛc. ¶ Secūdo fit mentio de mercenario: ꝙ autē aliquis sit mercenarius tria signa ponit. Unū est ꝙ de ouibus nullā curam gerit: qđ notatur cū dicitur. Mercenarius videt lupum venientē ꝛ dimittit oues. Aug. Mercenari⁹ si ouis aberrat nō revocat: si infirmatur nō medetur: si devoratur non lachrymatur: si fubter fugiunt temporalia que ipse amauit fugit. Secundū signum est quia fugit. Unde subdit. Mercenarius autē fugit qz mercenari⁹ est. Aug. O mercenarie lupū vidisti ꝛ fugisti. Forte dices. Ecce hic fuz non fugi. Fugisti qz tacuisti. Corpore hic fuisti: spiritu fugisti. Greg. Lupus venīēs inducat q̄ quisq; animo sup gregis custodiam stabat. Aliquādo tamen prelat⁹ ꝓ posse fugere: quādo scilicet ipse solus quēritur: sicut fugit paul⁹ vt habetur. ij. Corin. xj. Quia scōm Aug. Cessit persecutionī vt seruaret se in aliorū vtilitatem. Aliquādo debet se opponere quādo sez ꝓsecutio populo inducitur. Aliquādo nō debet fugere nec se opponere: sed patienter expectare: quādo sez tantū lana. i. temporalia diripiunt. Matt. v. Qui vult tecū in iudicio contendere ꝛ tunicā tollere: dimitte ei ꝛ pallium. Tertium signū est: qz tātū lanam id est tēporalia querit. Aug. Sunt in ecclesia quidam prepositi non propter deum que sunt dei q̄rētes, sed tēporalia ꝓmoda sectātes: honores ab hominibus appetētes: quisquis talis est mercenari⁹ est. Legit Ge. xxxj. ꝙ quādo labā ibat ad tondēdas oues iacob fugit: qz quādo ꝓlatus in subditis tantum tēporalia querit xp̄s ab eo recedit. ¶ Tertio fit mētio de lupo cuius tripler officiū ponit sez rapere dispergere ꝛ mactare. De duobus ꝓmiis dicit hic. De tertio dicit supra Joh. x. Fur nō venit nisi vt furet ꝛ mactet ꝛ perdat. Lupus igit̄ infernalis animas dispergit: dispalas rapit: raptas occidit. Primo igitur dispergit. i. ꝙ diuersa vitia spargit. Nam lucifer spargit per superbiā. Mammona per auaritiam. Asmodeus per luxuriam. Tanto autē spargunt crudeli⁹ q̄to sciunt se habere tēpus breuius. Dicit enī b. de animalibus: ꝙ quando lupus senescit ꝛ non potest ꝓdari: vadit de nocte ivsta ciuitates ꝛ hominibus insidiatur. Sic diabolus sciens tēpus suum esse breue, cū de hominibus bestialibus nō curat: sz bonos deuotare festinat. Isidō. ō summo bono. Tunc diabolus contra eum quē possidet acri⁹ sevit: quādo se divina virtute ab eo expellēdum cognoscit. Apoc. xij. Ue terre ꝛ mari: quia descendit ad vos diabolus habēs iram magnā sciēs ꝙ modicū tēpus habet. Secundo animas dispersas rapit ad penā: ꝛ hoc quādam catena annulos multos habēte. Cū ficitur eni ex mala suggestione: delectatione: consensu: opere: cōsuetudine: ꝛ necessitate. Prouer. v. funibus peccatorū suorum constringit-

tur. Quãuis autẽ eleemosyne sint lãcee in corde demonis ⁊ sagitte, ⁊ orationes sint lapides: tamen postq̃ diabolus sic eũ incatenauit vix expelli potest: siue per sagittas eleemosynarũ: siue ꝑ lapides orationum. Job. xlj. Non fugabit eum vir sagittarius: ⁊ in stipulam versi sunt lapides fũde. Tertio alas sic raptas occidit morte eterna. ps. Mors peccatorũ pessima. Est em̃ mala: qꝛ animã deuastat ⁊ pascit. ps. Mors depascet eos glo. Hoc dicit ad similitudinem iumentorũ que non radicit⁹ herbas euellunt: sed summitates carpũt: vt iterum herbe nascantur ad pastũ. Sic etiam illi morte de pasti reuiuiscunt: qꝛ nõ deficiũt. Et est peior: qꝛ non possunt mori. Aug. de ciui. dei. Nulla quippe maior ⁊ peior est mors: q̃ vbi nõ morit̃ mors. Est pessima: qꝛ vtrũq̃ occidit. s. corpus ⁊ animam. Idem ibidem. Mors anime fit cum eam deserit deus. Mors corporis cum illud deserit anima. Mors vtriusq̃ cuꝫ anima a deo separata deserit corpus: ita em̃ nec ex deo viuit anima: nec corpus ex ip̃a.

¶ Quarto fit mentio de ouibus christi de quibus tria signa ponuntur. Primum est, qꝛ pastorem recognoscunt: vnde dicit. Cognoscunt me mee. Boni enim cognoscũt deum non tantum cognitione innata que est per instinctum naturalez. De qua Job. xxxvj. Oẽs homines vident eũ. Non tantum cognitione speculatiua que est per fidem. De qua. j. Cor. xiij. Uidemus nũc ꝑ speculum in enigmate. Sed maxime cognitione practica: que est per mandato: ũ dei obseruationẽ. ps. A mãdatis tuis intellexi. De qua tandem peruenitur ad cognitionem que est aperta. De qua ibidẽ. Tunc autem facie ad faciẽ. Secunduꝫ est: quia vocem eius audiunt. Unde dicitur infra. Oues mee vocem meam audiunt. Unde supra dicitur. Non nouerunt vocẽ alienorum. Tres enim voces sunt alienorum: quarta veri pastoris. Prima est vox lupi. i. demonis qui vocat oues ad occidẽduꝫ. Grego. Lupus est malignus spirit⁹ q̃ caulas fideliũ insidians circuit: ⁊ mortes animarum querit. Secũda est vox furis. i. carnis que vocat ad predandũ. De q̃ fure dicitur supra. Fur nõ venit nisi vt furet̃. ⁊c. Caro enim per visum ⁊ alios sensus corporis animam depredatur. Threno. iij. Oculus meus depredat⁹ est animã meã. Tertia vox est mercenarij: id est mundi q̃ eas vocat ad tondendum. Licet mundus diuitias ꝓmittat: tamẽ ĩ morte oues suas tondet: attõsas ipsas extra mundum mittit. Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil secum auferet. Quarta vox est veri pastoris: id est xp̃i: qui eas vocat ad pascendum. Johan. x. Ingredietur ⁊ pascua iueniet. De his quatuor vocib⁹ dicit Bern. Uocat mũd⁹: vocat caro: vocat diabol⁹: vocat Christ⁹. Mũdus dicit ego deficio: caro ego inficio: diabolus ego interficio: xp̃s ego reficio, vid̃ quẽ sequeris. Tertiũ signum est ꝙ pastorem sequũtur ⁊ post eũ vadũt. Unde postq̃ dixit dñs. Oues mee vocem meã audiunt. subiunxit: et sequunt̃ me. Ideo xp̃s assimilat se galline. Matt. xxviij. Quotiens volui congregare filios tuos: quẽadmodũ gallina cõgregat pullos suos sub alas? Instar em̃ galline fouet bona nostra proposita donec proficiamus per bona opera: ⁊ tunc debemus eũ sequi regratiando ⁊ cognoscẽdo eius dona. Legitur de proprietatibus auium ꝙ gallina interdum fouet oua anetarũ ⁊ pauonum et propria. Sed cum omnes creuerint veri pulli matri adherent: anete in aquis se immergunt: pauones de sua pulchritudine gloriantes nutricẽ relinquũt. Sic etiam deus bona proposita fouet et nutrit: sed quidam sibi adherent qui ip̃m sequuntur per imitationem ⁊ gratiarum actionẽ. Alij vero eũ deserentes in aquas voluptatum se immergunt. Alij vero de sua superbia gloriantes ingrati existunt.

¶ Sermo secundus.

Bon⁹ pastor animam suam dat pro ouib⁹ suis. Mercenarius autem ⁊ qui nõ est pastor videt lupum venientem. ⁊c. Sicut est differentia inter regem ⁊ tyrannum: qꝛ rex intendit vtilitatem populi non suam: tyrannus autem intendit vtilitatem suam non populi. Sic differentia est inter pastorem et mercenarium ⁊ lupum. Officium em̃ pastoris est oues pascere: ⁊ mercenarij oues tondere: ⁊ lupi oues occidere. Dicit autem Augu. de ver

bis dñi q̄ pastor est diligendus. Mercenarius est tolerādus: quia tādiu est vtilis q̄ diu non videt lupum venientem: tunc em̄ fugit. Latro siue lupus est vitandus. Est igitur officium pastoris pascere: verbo scilicet ⁊ exemplo ⁊ temporali subsidio. Uerbo quidem per instructionem. Hierem̄.iij. Dabo vobis pastorem iuxta cor meum q̄ pascet vos scientia et doctrina.ij. Timothe.iiij. Argue obsecra increpa: in omni patientia ⁊ doctrina. Boni enim sunt obsecrandi: mali arguēdi et increpandi: omnes autem cum discretione ⁊ patientia tolerādi. Hinc est q̄ in arca moysi erant mā na virga ⁊ tabule testamenti: vt habetur Hebre.ix. Quia in prelato qui est arca dei dz esse manna dulcis exhortationis quo ad bonos: ⁊ virga seuere: correctiōis quo ad duros: ⁊ tabule discretiōis quo ad omnes. Hinc est q̄ Salomō fecit sculpi in basibus templi boues ⁊ leones ⁊ cherubim. vt habetur.iij. Regum.vij. In boue mansuetudo siue maturitas. In leone ferocitas. In cherubim sciētia designatur. Prelatus em̄ qz dz esse basis.i. sustētamentuz ecclesie: dz q̄tū ad bonos esse māsuetus, q̄tū ad duros seuer⁹: q̄tū ad oēs sapiēs ⁊ discretus. Scdo dz pascere exēplo p̄ bone vite informationē. ad Titū.ij. In omnibus teip̄m prebe exemplū bonorum operū. Legitur.j. Reg.x. q̄ Saul fuit altior oī populo ab humero sursum: qz prelat⁹ sicut pre alijs eminet officio: sic dz eminere exemplo. Greg. Non debet hominum ducatum suscipere qui nescit hoīes viuēdo preire. Sed hodie multi habent vocē Jacob per bonam doctrinā: sed man⁹ Esau per operationē malam. De talibus dicit Job.xl. Ossa behemoth velut fistule eris. Sunt enim ossa diaboli inq̄tū carent sensu bene viuendi: sed videntur esse fistule dei inq̄tum habent sonum bene docendi. Tales nō viuificāt animas sed occidunt. Tripliciter em̄ potest dici pastor esse occisor ouium suarū, etiā sine iniectione manuum. Uno modo quando dat eis pabulū venenatū. Scdo modo quādo subtrahit eis pabulū necessariuz. Tertio modo quādo videt q̄ herbā venenatam comedūt: ⁊ tñ nō arcet. Sic ⁊ prelat⁹ subditos occidit. Primo malū exēplum prebendo. Osee.vj. Participes sacerdotū i via interficientium p̄gentes de sichem in hierusalem. Interl. Falsi sacerdotes abscōdunt viam: ⁊ occidunt homines malis operib⁹ ne perueniant in Hierusalem. Secūdo bona temporalia auferēdo. Eccl.xxxiiij. Panis egentiuz vita pauperū est: qui defraudat eum homo sanguinis est. Ibidē. Qui aufert in sudore panē: quasi q̄ occidit p̄rimū. Tertio vitia dissimulādo. Eze xxxiij. Si dicente me ad impium morte morieris: non fueris ei locutus vt se custodiat a via sua mala, ipse in iniquitate sua morietur: sanguinē autem eius de manu tua requiram. Unde dicit negligens prelatus zacha.xj.c. Nō pascā vos. Quod morit̄ moriatur: et quod succiditur succidatur. Gre. Tot occidimus quot ad mortē quotidie tepidi ⁊ tacentes ire videmus. Tūc subditus moritur sine te quando in causa mortis nō contradicentem pertulerit te. Tertio debet pascere temporali subsidio per subministrationez. Aug. Talis debet esse rector q̄ p̄ponat verbū doctrine ignorantibus: ⁊ mensam suam cōmunicet indigentibus. Libēter audit eius linguam loquētem cuius expectat dexteram porrigētem. Greg. Qui non dat pro ouib⁹ substātiam suum: quomodo pro his datur⁹ est animam suā? Sed multi sunt qui sua subditis non tribuūt: sed potius ab eis bona sua auferūt. Tales videntur esse peiores diabolo. Cum em̄ homo tria habeat: scz res temporales corpus ⁊ animā. Diabolus non curat de rebus nec de corpore: sz tantū de anima occidenda. Gen̄ xiiij. Da mihi animas: cetera tolle tibi. Quanuis autem aliquando res auferat ⁊ corpus ledat: hoc non facit nisi propter animaz vt scz per rerum ablatiōem ⁊ corporis lesionem animam trahat in desperationē. Prelatus autem auarus: ⁊ res aufert indebite rapiendo. Ezec.xxxiiij. Ue pastorib⁹ Israel qui pascunt semetipsos: Et corp⁹ ledunt iniuste opprimēdo vt ex tali oppressione possint pecuniam extorquere. Michee.iij. Si quis non dederit in ore eoruz quippiam sanctificans super eum preliū. Animas occidit prauū exemplū p̄bēdo. zacha.xj. Pasce pecora occisionis. Glos. Quicunq̄ doctores minimos scandali-

zant ipsi pecora occisionis nutriũt. ¶ Sequitur videre de officio mercenarij quod est tondere: ⁊ tamen christus primo pastori nunq̃ dicit tonde, qꝛ non erat mercenarius: nec dixit occide, qꝛ non erat lupꝰ: sꝫ dixit pasce, quia erat pastor verus. Semel tamen sibi dixit occide. Nam sicut dicitur Actu.x. Cum Petrus vidisset linteum de celo descendere in quo erant quadrupedia ⁊ serpentia terre ⁊ volatilia celi facta est vox ad eum dicens. Surge Petre occide manduca. Ibi enim non erant oues: qꝛ non dixisset ei occide sed pasce. sed erant volatilia per que intelligũtur superbi. Et reptilia terre per que intelliguntur auari: Et quadrupedia immunda: per que intelligunt̃ luxuriosi. Luxuria enim in corpore agitur quod ex quatuor elementis componitur. Uel signatur luxuria per quadrupedia: qꝛ luxuriosus vadit in infernum cum quatuor pedibꝰ. Auarꝰ eñ vadit cũ duobus. Unus est quia male acquirit. Alius quia male retinet. Superbus autez vadit cum tribus. Unus est quia bona que habet suis meritis recepisse se credit. Alius autem est quia falso de se sentit, ⁊ multa se credit habere que non habet. Tertius autem est quia in sui comparatione ceteros paruipẽdit. Luxuriosus aũt vadit cũ quatuor. Unus est vitium gulositatis: vult enim laute comedere vt possit suam libidinem exercere. Secũdus autem est vitiũ libidinose voluptatis. Ut dicit Hierony. Uenter mero estuans cito despumat in luxuriam Tertius autem est vitium prodigalitatis. Sicut patet in filio prodigo qui dissipauit vniuersam substantiam suã viuendo luxuriose vt habet̃ Luc.xv. Quartus est vitium rapacitatis, qꝛ postq̃ consumpserit propria conuertit se ad rapiendum aliena. Omnes igitur tales prelatus debet occidere vt videlicet occidat superbiam in superbis, auaritiam in auaris, luxuriã in luxuriosis. ¶ Sequitur videre de officio lupi: id est diaboli: qd̃ est oues occidere: quas quidem tripliciter occidit. Primo decipiẽdo per astutiam. Legitur enim ꝙ lupus aliquando voces humanas emittit ⁊ aliquando latratum canum fingit: vt sic pastores ⁊ oues decipiat. Aliqñ etiam diabolus aliquam suggestionẽ immittit q̃ habet speciem boni: vt sic homines decipiat. ij. Corin.xj. Timeo autez ne sicut serpens euam seduxit astutia sua ita corrumpantur sensus vestri. Ibidem. Ipse enim sathanas trãsfigurat se in angelum lucis. Tunc se in angelũ lucis transfigurat: qñ ea videtur suggerere que boni angeli persuadere consueuerunt. Secundo frangendo per impatientiam. Legitur ꝙ quando lupꝰ ad ouile vadit ne canes: eius odorez sentiant contra ventum vadit, Sicut autẽ per ventum prosperum ꝓsperitas: sic per ventum contrarium aduersitas designat̃. Tũc igitur diabolꝰ contra ventum vadit quando hominem in aduersitatibus existentem iterum tentando inuadit. Sepe enim dei iustitia permittente homini tribubulato ex ablatione terrene substantie addit afflictionem in corpore: ⁊ inde tentationem in mente: vt sic ad impatientiam ⁊ desperationẽ inducat: Sicut patet in Job cui primo res abstulit. Deinde filios extinxit. Deinde graui vlcere eum percussit. Tãdem per vxorem ⁊ amicos graues tẽtationes in cor eiꝰ misit: sed iste eũ in omnibus supauit. Talis enim est natura diaboli ꝙ si in principio ei resistitur, debilis efficicitur. Chryso. sup Matth. In primis grauis ⁊ intolerabilis est impetus diaboli: quem si quis fortiter sustinuerit in secũdo inuenient eum infirmiorem. Quãto eñ plus repercussus fuerit tanto magis refrigescit ⁊ deficit. Tertio alludendo ꝑ spem vanam. Legitur in libro de alalibus ꝙ lupus diligit valde ludere: ⁊ si potest rapere puerum cum eo ludit ⁊ postea eũ comedit. Qualiter autẽ diabolus cũ peccatore ludat, ostendit Grego. in pastorali dicens. Diabolus modo aliorũ facta grauiora alleuiat: modo nihil esse quod perpetratuz est affirmat: modo misericordem deum loquitur: modo adhuc tẽpus subsequẽs ad penitentiã pollicetur: vt diu per hec decepta mens diutiꝰ ab incepta intentione penitentie suspẽdatur. Prouer.xiiij. Stultus illudet peccatũ. i. diabolus qui fuit causa peccati. Postq̃ autẽ cum peccatore sic luserit eum comedit. Ambro. in sermõibus. Diabolus filios suos non diligit sꝫ odit. Sic enim eos amat vt perdat: sicut amat gluto porcellum vt comedat. Uel per lu-

pos intelligi possunt tyranni. Greg. Lup⁹ super oues venit: cum quilibet iniustus raptor fideles ⁊ humiles opprimit. De istis lupis dicitur Soph.iij. Judices eius lupi vespere non relinquebant in mane. Abacuch.j. Uelociores lupis vespertinis. Sūt enim lupi vespertini matutini ⁊ meridiani. Lupi matutini quia adhuc non esuriunt multum: partē ouis comedunt ⁊ partē relinquunt. Tales sunt multi tyranni qui bona pauperum rapiūt: sed partez tamē eis dimittunt lupi vero meridiani.i. qui vsq; ad meridiē non comederunt: ⁊ qr multum esuriunt: ⁊ qr propter estum multū sitiunt: totā ouem comedunt ⁊ sanguinem bibunt. Tales sunt qui totā supellectilē auferūt: ⁊ insup possessiones quas cū multo sudore acquisiuerunt dir.piūt. Isido. Judices praui luporum more cuncta diripiūt: ⁊ vix pauca pauperibus derelinquunt. Lupi autem vespertini.i. qui vsq; ad vesperā non comederūt, adeo esuriūt, q ⁊ carnes ouis comedunt, ⁊ sanguinē bibūt, ⁊ pellem scindunt, ⁊ ossa frangunt. Sic sunt multi tyrāni qui a pauperibus pecunias exhauriūt: possessiones diripiunt: domos tollūt: vestes auferunt: ꝑsonas opprimūt. Hiere.lj. Comedit me ⁊ deuorauit me Nabuchodonosor rex babylonis. hoc q̄ ad lupos matutinos qui partem carnis comedunt. Absorbuit me sicut draco, hoc quo ad lupos meridianos qui totā ouē comedunt ⁊ sanguinē bibūt: v superi⁹ dr, Iste nouissimus exossauit me. Nabuchodonosor. hoc quo ad lupos vespertinos qui oīa comedunt ⁊ sanguinē bibunt ⁊ ossa frāgunt. Prouer. xxviij. Leo enim rugiens ⁊ vrsus esuriēs princeps impius super populū pauperē.

¶ Sermo tertius.

Animā meam pono pro ouibus meis. Serui dei ꝑ quibus christus animā suā posuit: et quos precioso sanguine redemit: comparātur ouibus propter sex que in ouibus reperiuntur. ¶ Primo ouis est animal multa simplicitate preditum: sic serui dei debent esse simplices. i. sine plica duplicitatis. De qua simplicitate dicit Gregorius in moral. Qd abominant egyptij: hoc israelite deo offerunt: qr simplicitatē ⁊ māsuetudinem deo immolāt, quā abominantes egyptij fatuitatē putant. Est ista simplicitas ꝯsistit q̄tum ad aspectum: affectum ⁊ actū. Debēt em̄ habere aspectū simplicē: scz ipsum ad deū tātū dirigant: ⁊ tunc totū corpus.i. cōgeries operū erit lucidum. i. deo gratū. Mat.vj. Si oculus tuus fuerit simplex totū corpus tuū lucidum erit. Istā simplicitatem aspect⁹ non habēt illi qui cum vno oculo volunt respicere in celū ⁊ cū alio in terrā.i. volūt simul diligere deū ⁊ mūdū. Cōtra quos dicit Matth.vj. Non potestis deo seruire ⁊ māmone. Tales non habēt simplicitatē aquilinā. Aq̄la em̄ pullos quos viderit celū aspicere tāq̄ ꝓprios nutrit: quos aūt ad terrā, tāq̄ degeneres abijcit. Scdo debēt hēre simplicē affectū.i. vt simplici corde nō duplici ꝓximū diligāt.j. Pet.j. Simplici ex corde inuicē diligite attētius. Istam simplicitatē affect⁹ nō habēt illi qui in ore habent dilectionē: sed in corde seruāt rancorem. Eccle.xiij. In labijs suis indulcatur inimicus: ⁊ i corde suo isidiat vt subuertat te in foueam. Isti non habent simplicitatē columbinam que caret felle amaritudinis ⁊ rancoris. Mat.x. Estote prudētes sicut serpentes ⁊ simplices sicut columbe. Tertio debent habere simplicem actū: vt simplici mētione ꝓximo seruiant. Ro.xij. Qui tribuit in simplicitate. Istam simplicitatē nō habēt illi qui ideo aliquib⁹ tribuūt aliqua vt surripiant sua. Eccl.xiiij. Subridens spem dabit narrans tibi omnia bona: et dicet quid opus est tibi. cōfundet te in cibis suis donec exinaniat te bis ⁊ ter. Isti non habent simplicitatem ouium. Ouis enim nullū ledit ⁊ nescit mala inferre: sed illata patienter tolerare. Omnibus seruit: qr pascit ⁊ induit. Unde dicit Aug. q ouis implet preceptum euangelicum: quia de duabus tunicis dat vnam non habenti. ¶ Secūdo ouis est animal qd naturaliter fugit lupū: sic quilibet debet fugere peccatū. Eccl.xxj. Quasi a facie colubri fuge pctm̄ imo multo ampli⁹. Nā iter ea q̄ sunt infra terrā nihil est peius inferno. Inter ea q̄ sūt i terra nihil est pei⁹ serpente ⁊ colubro. Inter ea q̄ sunt super terrā.i. in aere

nihil est peius dracone. Et tñ ista tria luitāt a ꝓpheta vt laudēt deum. Laudate (inqt) dñm de terra dracones ⁊ oēs byssi, serpētes ⁊ volucres pennate. Nusq̄ autē ꝓpheta dicit ꝙ superbi auari vel luxuriosi laudent deum. Ex quo sequitur ꝙ peccatū est peius dracone, inferno, ⁊ serpēte. Nec mirum ꝙ infernus laudat dei iustitiam: sicut latro in patibulo iudicē laudat: qr ip̄m iustū esse demonstrat. Draco pre sui magnitudine laudat dei potentiā. Est ei maxim⁹ oīm aiantiū super terram. Serpēs laudat die sapientiā. Ipse enim caput abscondit ⁊ corp⁹ ꝑcussioni exponit. Et in hoc deuz laudat qui tantā sapientiā sibi dedit. Peccator autem non laudat sed blasphemat. Ro.ij. Nomē dei per vos blasphematur. ¶ Tertio ouis est aial vtile ⁊ fecūdū: necesse ē aūt ꝙ quādo oues sunt fete, pastor eas custodiat ⁊ portet. Esaie.xl. Fetas ip̄e portabit. Tribus aūt de causis ouis aliqñ aborsum patitur. Primo secundū plinium quādo est sola. Tūc enim pre nimio timore frequēter abortit: qr timet ne in os lupi deueniat. Secūdo propter tonitruū: sicut idē dicit. Tertio quādo comedit herbas venenatas. Aristo. autem ponit quartū quod maxime eas abortire facit scilicet fum⁹ extincte candele. Anima tunc est pregnās qñ habet multa bona ꝓposita. Tūc parit qñ ea complet per bona opera. Sz pctōr est sol⁹ qui non habet deum secū et ꝑdit participationem meritorum ecclesie. Et quia solus est nō habet qui eum adiuuet vel subleuet. Ideo tm̄ fetū boni ꝓpositi, nec etiā in corde potest nutrire: nec ipsū per bona opera parere: ⁊ sic necesse est ꝙ patiatur aborsum. Eccli.iiij. Ue soliqr si ceciderit non habet subleuantem. Auar⁹ in corde suo multa habet tonitrua. Unum est āxietas in acqrendo. Aliud timor in custodiendo. Aliud dolor in ꝑdendo. Et ista tonitrua boni propositi fetum extinguūt. Inter tot em̄ anxietates, timores, ⁊ dolores bona proposita crescere non possunt. Sicut patet in semine quod spine suffocauerūt. Luc.viij. Luxuria est herba venenata que corpus ⁊ animam inficit ⁊ corrumpit ⁊ boni propositi fetū extinguit. Semen enim nō potest crescere in terra conculcata: vt habetur ibidē. Anima em̄ luxuriosa a demonib⁹ conculcatur. Eccli.ix. Omnis mulier que est fornicaria quasi stercus in via cōculcabitur. Superbia est fumus qui in altum ascendit: ⁊ subito euanescit. iste fumus fetum boni propositi extinguit. Semen etiam non potest crescere in terra petrosa.i. mente dura q̄ ad penitētiā rescindi nō pōt. vt habet ibidē de semine qd̄ supra petram cecidit. ¶ Quarto ouis est aial obediens et mansuetum: illi autē pastori oues secure obedire possunt q̄ eas cognoscit diligit ⁊ defendit. Sic ⁊ verus pastor christus circa eas habet scientiam cognoscendi. Johā.x. Cognosco oues meas. Potentiam defendendi. Ibidem. Non rapiet eas quisquam de manu mea. Et voluntatem saluandi ibidem. Animam neam pro ouibus meis pono. Bern̄ huic secure me credo q̄ saluare me velit norit ⁊ possit. Dicitur in lib. de animalibus ꝙ pastores docent oues festine ambulare ad auditum alicuius vocis: sic ⁊ viri religiosi debent esse veloces multum ad obediendum ad vocem prelati sui. Debet autem ista obedientia habere tres comites: scilicet simplicitatem, charitatem, ⁊ concordem voluntatem: istud significatum est Job.xiij. Ubi dicitur ꝙ ibi amici dederunt sibi ouē vnā: ⁊ inaurem aureā vnam. per inaurem intelligitur obedientia. ꝑs. In auditu auris obediuit mihi. Ista obedientia debet habere ouem annexam: quia debet fieri cum humili ⁊ simplici corde: ⁊ debet esse aurea: quia debet fieri ex vnanimi ⁊ concordi voluntate. Quidam enim obediunt non simpliciter sed ficte: isti non habent ouem annexā. Alij obediunt non ex charitate sed necessitate. horum inauris non est aurea. Alij prudentes apud semetipsos suaz volūtatē nolūt vnire cū volūtate prelati. hoꝝ inauris nō est vna. ¶ Quinto ouis est aial sobriū ⁊ modestū: qr paruis pascuis est contēta ⁊ expēsis modicis sustētatur. Sic ⁊ serui dei modicis debēt esse cōtēti. Sen̄. Uictus sit tibi ex re facili nec ad voluptatem sed ad cibum attende. Palatum tuum fames excitet nō sapores. Desideria tua paruo redime, quia hoc tātum curare debes vt desinant. Cibus aūt istarum ouium in futuro erit ille de quo dicit Ezech.xiiij. In pascuis vberrimis pas

scam oues meas: et in montibus excelsis erunt pascue earū. Ibi requiescent in herbis virentibus et pascuis pinguibus pascentur super montes israel. Et quib⁹ verbis habet q̄ pascua beatorum erunt vberrima pinguia et virentia. Pascentur enim in cognitione summe veritatis. Et ista pascua erunt vberrima: quia siue ingrediātur ad contemplandum deitatem siue ingrediantur ad contemplādum humanitatē: vbiq; inuenient pienam satietatē. Joh.x. Ingredietur et egrediet et pascua inuenie. Eiusdem.xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum verum deū et quē misisti iesum christum. Secundo pascentur in delectatione et fruitione summe suauitatis. Et ista erūt pascua pinguia. ps. Ex adipe frumenti satiat te. Istud frumentum est ille q̄ de se dicit Joh.xij. Nisi granum frumenti cadēs in terram mortuū fuerit: ipsum solum. etc. Adeps istius frumenti est suauitas et delectatio que causat ex amore dei. ps. Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea. Tertio pascent in eternitate perpetue securitatis. Et ista erunt pascua virentia. Nunq̄ enim illa pascua arescent vel marcescēt sed semper ipsa virescent et perpetua erūt. ¶ Sexto autē ouis est animal multum pacificū, māsuetum: et quietū. Sic et serui dei laborare debent vt quieti sint. Thes.iiij. Rogamus aūt vos fratres vt abundetis magis et operā detis vt q̄eti sitis. Istā aūt quietē habent illi q̄ terrena despiciūt: et in deo amorē suū ponunt. Jo. xvj. Hec enim locut⁹ sum vobis: vt in me pacē habeatis. Greg. Quid quietius q̄ nihil hoc mundo appetere: quid laboriosius q̄ terrenis desideriis estimare? Hinc est q̄ israel sabbatum accepit in munere: egyptus percutit in musca et multitudine. Cū enim tria sint que naturaliter quietem appetant. s. corpus: sensus: et animus. In hominib⁹ terrenis desideriis dediti desiderāte ista nō pñt. Corp⁹ em̄ semp est in labore et fatigatione. Eccli.xxxj. Laborauit dues in congregatiōe subtātie. Sensus nō pñt hre somnū nec q̄tē. Cū em̄ quies sensuū sit somn⁹, a talib⁹ somnus fugit. Eccli. xxxj. Fugiebat sōnus ab oculis meis. Eccl: v. Saturitas diuitis. i. abūdātis diuitiarū nō sinit eū dormire. Animꝰ em̄ ei⁹ sq̄ē b̄ solicitudie. Hiere.xlix. Turbati sunt i mari: p̄ solicitudine q̄escere nō potuerūt. Et qz ista tria in auaris quietē nō pñt habere: ō b⁹ Aug. Diuitias inuenisti, requiē perdidisti. Cum vigilas de his cogitas, cum dormis latrones somnias. In die solliciꝰ, in nocte pauidus, semper autem mendicus.

¶ Dfiica.iij. post pascha. Sermo.j.

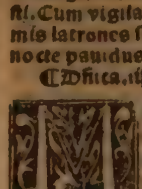

Modicum et nō videbitis me: et iterū modicum et videbitis me. Joh̄. xvj. Naturale est inter amicos q̄ cupiunt mutua visione perfrui mutua locutione refici: et corporali presentia consolari. Ideoq; discipuli desiderabāt semper christum videre, eius verba audire, et presentiam retinere: et ideo nimis contristabantur q̄n xp̄s de suo recessu mētionē faciebat sicut dixit in p̄bis p̄missis. Modicū et nō videbitis me. Circa q̄ sciendū q̄ apli fuerūt in quadruplici statu. ¶ Primꝰ est in q̄ fuerūt in multo timore: et hoc ān passionē. Timebāt em̄ sp̄ne xp̄i p̄tiā perderent, et ad hoc ptinet id q̄ dixit parū supra, hec aūt ab initio nō dixi: qz vobiscū erā: et nūc vado ad eū q̄ me misit. Istū aūt timorē in eis gñabāt p̄ba tristitia q̄ sup hoc sepe eis replicabat. Jo.xiij. Filioli mei adhuc modicū vobiscū sum. Eiusdem.xiij. Adhuc modicum et mundus me iam non videt. ¶ Scōs status est in quo fuerunt in multa tristitia et dolore: Et hoc in passione et in toto illo triduo in quo ipsam non viderunt. Et ad hoc pertinet illud quod dicit. Modicum et non videbitis me. Et illud quod sequitur. Amen amē dico vobis q̄ plorabitis et flebitis vos. etc. ¶ Tertius status est in quo habuerunt gaudiū sed semiplenum: et hoc post christi resurrectionē. Gaudebant em̄ de hoc q̄ christū sibi apparentem videbāt: sed plene gaudere non poterant: quia sciebāt q̄ modico tp̄e debet tantū quadraginta diebus: cū eis moraturꝰ erat. Et ad hoc pertinet illud: et iterū modicū et videbitis me. Et illud. Vos aūt cōtristabimini: sed tristitia vestra vertetur in gaudiū. Quomodo aūt predicta p̄bā sint intelligēda, dicit Alcui. Modicū (inquit) christus fuit q̄ nō viderunt eū: dedit illud

triduum quo in sepulchro quieuit. Et iterũ modicũ quo eum viderũt.i.illi quadraginta dies in quibus sepius post resurrectionẽ suã eis apparuit. Hec aũt verba in tãtum eis erant obscura ꝙ ea intelligere nõ valebãt. Jõ dicebãt. Quid est quod dicit nobis modicum? huius autem triplex erat causa. Prima secũdum Chryso. Propter tristitiam que amouebat a mente eorum ea que dicebãtur. Alia erat secundũ eundem cõtrarietas, que videbat esse in verbis domini dicẽtis: videbitis me ⁊ nõ videbitis. Tertia erat quia credebant ꝙ ei parabolice loqueretur sicut sepe facere cõsueuit. ¶ Quartus stat⁹ est in quo habuerunt gaudium plenum ⁊ perpetuũ, vt in beata dei visione in qua modo sunt. Et ad hoc ꝑtinet illud. Iterũ aũt videbo vos ⁊ gaudebit cor vestrũ ⁊ gaudiũ vestrũ nemo tollet a vobis. Scdm autẽ Aug. istud intelligit de gaudio illi⁹ beate visiõis: de qua dicit.j.Joh.iij. Cũ apparuerit ei similes erimus: qꝛ videbimus eum sicuti est. Istud em̃ gaudiũ nunq̃ tollit nec finitur. Aug. ibidẽ. Ibi non est finis et sufficit nobis eternus igitur erit: neq; em̃ sufficit nobis nisi cuius nullus est finis. Istum autem quadruplicẽ statũ apostolorũ ostẽdit dñs ꝑ similitudinẽ mulieris pregnantis et parturiẽtis. Talis em̃ mulier quadrupliciter põt considerari. Primo prout est pregnãs ⁊ tũc est in multo timore: semper em̃ timet ne fetus dispereat. Et huic respõdet primus stat⁹ aplorꝝ in quo semꝑ timebant ne xp̃s ab eis recederet. Scdo ꝓut est in ꝑtu: ⁊ tũc est in multo dolore ꝓpter vẽtris cruciationem. Et huic respõdet secũd⁹ status apostolorũ in quo fuerũt in multa tristitia propter christi passionẽ. Tertio ꝓut est post partum: ⁊ hoc dupliciter. Uno modo prout peperit filiam et habet gaudiũ semiplenum. Et huic respõdet tertius status aplorꝝ in q̃ fuerunt aliquantulum in letitia propter xp̃i resurrectionẽ ⁊ tũc semiplenũ habuerũt gaudium. Secundo prout peperit masculum: ⁊ tũc habet gaudiũ plenũ. Et huic respondet quartus status apostolorũ in quo mõ sunt vbi habẽt plenũ gaudiũ ⁊ ꝑfectũ. Unde dicit aug. ibidem. Parturitio tristitie, partus aũt gaudio cõparatur quod tunc maius esse consueuit qñ nõ puella sꝫ puer nascitur. ¶ Istũ quadruplicẽ statũ habet etiam serui dei. Sũt em̃ in timore ⁊ merore, in gaudio semipleno ⁊ in gaudio ꝑfecto. In timore quidem sunt ne deum amittant: sicut propheta cõquerebat se amisisse dicens. Redde mihi letitiam salu. tui. Sed notandum ꝙ ab aliquibus recedit ⁊ nunq̃ redit. Ab aliquib⁹ recedit ⁊ redit. Ab aliquib⁹ nunq̃ recedit ⁊ ideo nõ opꝫ ꝙ redeat. Et ista triplex differentia fuit in christi familia quã hauit in hac vita. Fuit enim vnus scilicet iudas a quo xp̃s recessit qñ ip̃m tradidit: ⁊ nunq̃ redijt qꝛ desperauit cũ dixit. Peccaui tradẽs sanguinẽ iustũ ⁊ plen⁹ malitia et omni iniquitate sp̃m exhalauit ibidem. Et in fine laqueo se suspẽdit. Secũd⁹ fuit petr⁹ a quo xp̃s recessit qñ ipsum negauit: sꝫ statiꝫ redijt qñ amare fleuit. Tertia fuit beata virgo maria a qua nunq̃ xp̃s recessit: ⁊ ideo redire nõ oportuit. Ista triplex differentia quotidie in hac vita inuenitur ⁊ per similitudinẽ in sole consideratur. Sol em̃ aliquas partes mundi nunq̃ illuminat. s. regionẽ infernalem. Aliquas aliqñ illuminat aliqñ non: sicut nostram habitabilem. Aliquas autẽ semper illuminat: sicut eas que supra sunt vt dicit Dionysi⁹. Similiter in hominib⁹ q̃dã sunt a quibus sol iustitie recedit et nunq̃ redit: sicut sunt duri et obstinati qui deũ a se expellunt: ⁊ ne ad eos reddet malis operibus cõtradicunt. Job.xxj. Dixerũt deo recede a nobis. Ecce quia expellunt deũ. Sciẽtiam viarꝝ tuarum nolum⁹. Ecce quia ne redeat cõtradicũt. Eiusdẽ.xxiiij. Ipsi fuerunt rebelles lumini. Isti sunt qui dicunt Esaie.xxx. Auferte a me viam, declinate a me semitam, cesset a facie nostra sanctus israel. Nolũt em̃ ꝙ deus ad eos redeat, nec per viã mandatorũ: nec per semitã consiliorum: nec ꝙ illuminet per inspirationem faciem mentis eorũ. Alij sunt a quib⁹ deus recedit ⁊ post ea redit. Sicut sunt penitentes, a quibus deus recessit per culpam sed redit per penitentiam. Hieremie.xviij. Si penitẽtiam gens illa egerit a malo suo quod locutus sum aduersus eam: agam et ego penitentiam super malo quod cogitaui vt facerem ei. zacha.j. Cõuertimini ad me ⁊ ego cõuertar ad vos: dicit domin⁹ deus exercituum. Tales

tum. Tales etiam sanctos dñs ad modicum locanditas cõtemplationis subtrahitur vt hoc feruẽtius requiratur: et fortius teneatur. Bernar. super cantic. Subtrahit se ad tẽpus ab eis quo amicꝰ renocetur et fortius teneatur. Preterens vult teneri: abiẽs reuocari. Et tamẽ illud modicũ quo se subtrahit videt eis valde longum. Idem. O modicum nõ modicũ: o modicum longum. Pie domine modicũ dicis q̃ non videamus te. Salium sit verbum domini mei. Tamen longum est multum et valde nimis. Ueruntamen vtrunq; verum: et modicum meritis nõ modicum votis. Alij vero sunt a quibus nunq̃ recedit sed quasi violenter eum tenent. Cantic. ij. Tenui eum nec dimittam. Ambro. Cum facimus domino non compellẽdo sed flẽdo: nõ paocando murmus sed lachrymis exorando: nõ blasphemãdo per superbiam sed per humilitatem vincẽdo. O beata violẽtia q̃ nõ indignatione perpetratur: sed mia cõdonat. ¶ Scõo serui dei sunt in meroze et hoc q̃drupliciter de causa q̃ significatur Josue. xv. Suspianit Axa vt sedebat asino et dixit patri suo. Terram anstralem et arentem dedisti mihi: iunge et irriguã. Dedit q̃ et irriguum superius et inferius. Axa sedens asino: est ala presidẽs corpori suo quẽ ploramus. Primo quia sepe habet mentem aridam ab humore deuotiõis interne: et hoc est habere terrã arentem. ps. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Eccli. ij. Ale nostre sentiũt vehemẽter. Scõo ploramus q̃ hz corpꝰ adhuc inflãmatũ igne concupiscentie: et hoc est habere terrã australẽ. ppter qõ dicit apls. Ro. vij. Infelix ego homo ds me liberabit de corpore mortis huius. Tertio ploramus pro dilatiõe superne patrie: et hoc est habere irriguum superius. ps. Sup flumina babylonis illic sedimus et fleuimus. Quarto ploramus p incolatu presentis miserie: et hoc est habere terrã irriguũ inferiꝰ. ps. Heu mihi q̃ incolatus meus. &c. ¶ Tertio serui dei habent hic gaudium et cõsolationem semiplenam, qđ sic significatũ est. ij. Reg. xvij. Ubi dicit q̃ dꝰ per coruos mittebat helie mane et vespere panem et carnes: et bibebat de torrente. Ille pane et carne vescitur, qui celesti consolatione nutritur: que maxime ex medi-

tatione diuinitatis et humanitatis percipitur. Sed ista cõsolatio in tribus deficit. Primo quia habet imperfectionẽ. q̃ notatur per hoc q̃ dabatur tñ mane et vespere: et non meridie. In mane et vespere est lux et calor: sed imperfectus, in meridie ꝑfectus. Beati qui pascũtur i meridie. i. in perfecta dei cognitiõe et dilectiõe. Cant. j. Indica mihi vbi pascas: vbi cubes in meridie. In presenti autem pascuntur mane et vespere: quia imperfecte deũ diligũt et cognoscũt. j. Cozin xiij. Nunc cognosco ex parte. &c. Secundo habet admixtionẽ: que admixtio causatur vel ex corporis corruptione: vel diaboli tẽtatiõe: vel mundi persecutione, qđ notatur per hoc q̃ bibebat de torrente. Esa. j. Uinũ tuũ mixtũ est aqua. Tertio habet terminationẽ qđ notatur per hoc q̃ deus illũ cibũ sibi subtraxit i tantũ q̃ vadens in sareptam fidelem dixit q̃ non indigemus pane vir habere potuit qz deꝰ viris sanctis sepe consolatiões spirituales subtrahit: adeo vt etiaz modicũ habere non sinat, et hoc facit deus siue vt in humilitate conseruentur. ij. Corint. xij. Ne magnitudo reuelationũ extollat me. &c. sine vt incauta securitas vitetur que est mater negligẽtie. Grego. Dum mens securа redditur in torpore relaxat. ¶ Quarto serui dei habent gaudium plenũ: et hoc prout sunt in beata vita. qđ quidẽ ex dei visione causatur. Et ideo dicit. Iterũ antẽ videbo vos, et gaudebit cor vestrũ. &c. De qua visione dicitur Job. xxxiij. ca. Uidebit faciem eius in iubilo. j. petri. j. In quẽ desiderãt angeli prospicere. Matth. xviij. Angeli eoꝝ semper vidẽt faciem patris mei. Sed facit hic Gregorius questionem in moralibus. Queritꝰ si vident q̃modo videre desiderãt: et si videre desiderãt quomodo videtur? Et respõdet. Desiderium (inq̃t) anxietatẽ hz, anxietas penam. satietas vero fastidiũ. Ne sit ergo in desiderio anxietas desiderantes satiantur. Ne sit in satietate fastidium satiati desiderãt. Erigitur nobis delectabiliter impressa sitis simul, atq; satietas. Sz lõge aberit a sitis necessitas, lõge a satietate fastidiũ: qz sitientes satiabimur et satiati sitiemꝰ. Patet ergo q̃ eis defectꝰ ibi supplẽt et gaudiũ plenũ inuenit, ad qđ nos ꝓducat dñs.

¶ Sermo secundus.

Mulier cum parit tristitiam habet quia venit hora eius.ꝛc. Inter malos ꝛ bonos hoc distat: quia mali volũt facere festũ añ vigiliã volẽtes nunc gaudere tẽporaliter: ꝛ ideo in futuro facient vigiliã quia flebunt eternaliter. Aliqui etiam sunt qui vellent venire de festo ad festum: id est de gaudio presentis vite ad gaudiũ felicitatis eterne, contra quos dicit Hieronym⁹. Difficile imo impossibile est, vt presentib⁹ quis ꝛ futuris fruatur bonis: vt de delicijs trãseat ad delitias: hic ventrem ibi mentem impleat: ei in vtroq; seculo sit primus, et in vtroq; appareat gloriosus. Boni vero faciunt hic vigiliam in luctu penitentie: ideo perueniunt ad festum iocunditatis eterne. Et hoc est quod dicitur hic sub metaphora mulieris. Mulier cum parit tristitiam habet. Ecce vigiliam penitentie. Deinde subdit. Tristitia vestra vertetur in gaudium. Ecce festiuitas iocunditatis eterne in verbis premissis tria ponuntur. ¶ Primum est similitudo mulieris parientis, cum dicitur. Mulier cũ parit. Ista mulier significat ecclesiam: vel quamlibet fidelem animã que concipit per bona proposita: sed parit per bona opera. De qua dicit Apocal.xij. Mulier amicta sole, ꝛ luna sub pedibus eius: ꝛ in capite eius corona stellarum duodecim, ꝛ in vtero habẽs: ꝛ clamat parturiẽs, ꝛ cruciatur vt pariat. Tunc ista mulier est amicta sole quando est inducta christi conuersatione: scilicet pietate, humilitate, patientia, ꝛ obedientia. Rom̃.xiij. Induimini dominum iesum christũ. Per lunam significatur mutabilitas rerum tẽporalium, Sicut enim luna, mutatur quia nunc plena, nunc semiplena modo vacua sic. Sic mundus aliquando est plen⁹ quãdo alicui dat plenam cõsolationem aliquando semiplenus quãdo ex vna parte dat cõsolationem ex alia tribulationẽ. Aliquãdo vacuus quãdo dat omnimodam desolationem. Istam lunã sancti habent sub pedibus, quia temporalia habẽt sub affectib⁹. Auari autẽ habẽt istam lunã in capite quia habent cupiditatem in mẽte. Amos.ix. Auaritia in capite omnium. Debent etiam habere coronã duodecim stellarum: quia debent imitari doctrinam ꝛ exempla duodecim apostolorũ. Parit autem per bona opera: sed cũ cruciatu: quia in bene operando multa sustinet aduersa. Ro.viij. Omnis creatura ingemiscit ꝛ parturit vsq; adhuc. Sũt autem alique mulieres que nolũt parere: qꝛ nolunt dolorem part⁹ sustinere. Sic etiã sunt multi qui nolunt facere opera penitẽtie quia timent aduersa sustinere. Sed inter ceteras ꝓprietates lilij legitur ꝙ succus eius prodest mulieri ad pariẽdũ. Cerua etiam comedit quandã herbã vel radicem q̃ dicitur dragantea q̃ parere eam facit. Ait etiam Plini⁹ ꝙ aquila in nido suo ponit quendã lapidẽ preciosum q̃ ipsam iuuat ad pariẽdũ. Istud liliũ est: xp̃s: q̃ dicit. Cant.ij. ego flos cãpi: ꝛ liliũ cõualiũ. Nõ est flos orti sed campi: quia odor mie non est clausus sed apertus. Et non est liliũ mõtiũ sed valliũ: qꝛ nõ plãtat̃ in montib⁹. i. in cordib⁹ superborũ: sed humiliũ. Succus hui⁹ lilij est sanguis xp̃i. Per herbã significat̃ humana fragilitas siue mortalitas. Esa.xl. Ois caro fenum. Sicut em̃ herba virescit: deinde arescit: postea putrescit sic homo viret in iuuentute: arescit in senectute: putrescit ĩ morte. Per lapidẽ preciosum significatur gloria sanctorum. Que ꝛ lapis est inquantũ est solida ꝛ eterna: ꝛ preciosa est inquantũ est ineffabilis ꝛ supra merita: et lucida est inquantum illuminat mẽtes ꝛ corda. p̃s. Posuisti in capite eius coronã d̃ lapide p̃cioso. Ista igitur tria faciũt vt homo non dimittat propter aduersa quin pariat ꝑ bona opera. Primũ est meditatio passionis dominice. Heb.xij. Recogitate eum qui talem sustinuit a pctõrib⁹ aduersum semetipsum cõtraditionem: vt nõ fatigemini animis vestris deficiẽtes. Gre. Si passio xp̃i ad memoriam reducitur: nihil est qd̃ non equo animo tolleret̃. Scd̃m est memoria mortis ꝓprie. Idem. Ualde se sollicitat in bono opere: qui semper cogitat de extremo fine. Tertiũ est meditatio celestis glorie. Glo. sup̃ illud Iaco.j. Om̃e gaudiũ existimate ꝛc. Ne indignemini si mali in mũdo florent, si ꝛ vos patiamini: qꝛ nõ est chri-

stiane dignitatis in temporalib⁹ exaltari: sed poti⁹ deprimi. Mali nihil habēt in celo, ⁊ vos nihil in mūdo: sz spe illius boni ad qd tēditis: quicqd in via cōtingit, gaudere debetis. ¶ Scdo ponitur huius mulieris tristitia salubris: cū dr. Tristitiā habet. Que quidē tristitia causat ex quadruplici causa: vt dicit Grego. i moral. scz qñ quis considerat vbi fuit. vbi erit: ⁊ vbi est: et vbi non est. Ubi fuit (inquit) in peccato. vbi erit: in iudicio. vbi est: i miseria. et vbi nō est: in gloria. Primo igitur tristari debet qr fuit in peccato: ex eo qr pdidit deū et omne meritū suū. Michee. j. Faciā eis planctū velut draconū: ⁊ luctū quasi struthionum. Camel⁹ draconis in insidijs positus caput cum planta cōterit: tūc draco planctū magnū emittit. Struthio oua inpuluere relinquēs eoꝝ obliuiscit: que aliquādo a bestijs conculcantur. Tādē struthio rediēs ⁊ fracta oua inueniens, luctū facit. Pctōr igit debet luctū facere ⁊ deplāgere instar draconis: quia caput suū. i. deū pdidit. ⁊ instar struthionis lugere: qr perdidit oua sua scz oīa merita sua ⁊ bōa opera. Scdo debet habere tristitiā ⁊ timorem, cōsiderādo ꝙ erit in iudicio. ps. A iudicijs em̄ tuis timui. Nam sm Bern̄. superius erit iudex irat⁹: inferius infern⁹ accēsus: a dextris pctā accusantia: a sinistris demonia ad suppliciū trahentia. Tertio debet habere tristitiā cōsiderādo ꝙ est in miseria. ps. Heu mihi qr incolat⁹ me⁹ plōgatus est. Nec mirū: qr sicut dicit Chryso. sup Matth. Aīa in hac vita est potēs, sed peregrina: caro aūt infirma, sed in domo ppria est. Caro igitur qr hic ē domestica, sepe aīe dñatur. Aīa vero qr est potēs resistit ⁊ sepe carnē ad bonū trahit: in futuro aūt erit aīa potēs, qr in domo propria: caro vero infirma ⁊ peregrina. Et ideo tūc aīa carni totaliter dñabitur: et quicqd voluerit spūs, mox consentiet corpus. Et ponit exēplum Chryso. Si em̄ aliquis potēs in domo pauperis hospitatur: pauper ibi iubet, qr in domo sua ē. Diues aūt aliquā ibi habet agēdi fiduciā: qr potēs est. Sed si pauper in domo diuitis intrauerit, non est ausus os aperire: tuz qr peregrin⁹ est, tum qr pauper est. Quarto debet habere tristitiam, considerādo ꝙ nō est in gloria. Ideo suspirabat ppheta dicēs. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquaꝝ ⁊c. Ceru⁹ qñ senescit grauatur in cornib⁹: inueterātur pili, caligāt oculi tūc pugnāt cum serpēte ⁊ eū occidit: haustoq; veneno ardentissime sitit: ⁊ in flumen se proijciēs totus renouatus erit. Sic viri sancti pugnant cū diabolo, carne, ⁊ mundo: ⁊ ardentur sitiūt ad fontem vite puenire: vbi renouantur in cornibus. i. in vtutib⁹: qr modo habēt eas ipfectas, tūc āt pfectas. j. Corin. xiij. Cū venerit qd pfectum est: euacuabit qd ex parte est. Renouātur in pelle. i. corpore qd efficit immortale, subtile, clarū, ⁊ agile renouant i oculis, qr nunc vident in enigmate, tunc aūt facie ad faciem: vt dicitur. j. Coꝝ. xiij. ¶ Tertio ponitur opportunitas tēporis: cū dicitur. Quia venit hora ei⁹. In presenti em̄ vita est tēpus flendi peccata in futuro aūt erit tempus letandi in gloria. Eccli. iij. Tēpus fledi ⁊ tēpus ridendi. Modo est tēpus pugnādi cōtra vitia: tūc erit tēpus quiescēdi pace ppetua. Modo est tēpus belli: tūc vero tps pacis. Modo est tēpus ppter deū pdēdi modicum: tūc erit tēpus acquirēdi in cētuplū. Aug. in lib. j. homel. Quasi fenus traiectitiuz cū deo facis. hic das: ibi recipies. hic das res perituras: ibi recipies res sine fine māsuras. ¶ Notādū ꝙ tēpus quadrupliciter potest considerari: scz in mundo, in iudicio, in celo, ⁊ in inferno. In mundo de tēpore est magna copia: ⁊ ideo ipso vti debem⁹ ad bonū operandū. Gal. vj. Dū tēp⁹ habem⁹ operemur bonū ad omnes. Ad malū vitandū. Eccli. iiij. Conserua tēpus ⁊ deuita malū. Et ad salutem pcurandū. ij. Coꝝ. vj. Ecce nūc tps acceptabile: ecce nunc dies salutis. In hoc igit tēpore debet quilibet bene facere: priusq; tēpus pretereat, priusq; mors supueniat, priusq; oīa derelinquat. Eccl. xj. Nescit ꝙ temp⁹ pretereat, ⁊ mors appropinquet ⁊ relinquat oīa alijs. In iudicio aūt erit de tēpore ratio districta. Tūc em̄ de⁹ omne tēpus nostrum accipiet: ⁊ sm illud nos examinabit ⁊ iudicabit. ps. Cū accepero tps: ego iustitias iudicabo. Bern̄. Omne tps nobis impēsuz: requireret a nobis qualr sit expēsum. Idem. Sicut non peribit capill⁹ a capite: sic nec momētum a tpe. Ideo sanc

90

eti viri diligenter cauēt ne de tpe modicū quid amittāt: ne de eo in iudicio rationē reddāt. Unde Aug. in lib. cōfes. accusat se corā deo de hoc ꝙ araneas muscas capiētes aliqñ libēter aspexit: ⁊ de hoc ꝙ ꝑ viā transiēs, canes leporē insequētes aliqñ libēter vidit. Ideo aūt de his se accusat, non qꝛ in his peccatū sit: sed qꝛ tēpus qđ ibi occupauit, in bonis meditationib⁹ expendere debebat. In celo aūt erit tpis ꝑfectio plena. Deut. xxxiij. Adesse festināt tēpora. i. ad ꝑfectionem. Sed modo est tēpus preteritū: modo presens: mō futurū. Tūc nullū erit preteritū: nullū futurum: nullus annus: nullus mēsis: nulla hebdomada: sꝫ tm̄ vna dies. zacharie. xiiij. Erit dies vna que nota est dño. Non dies neq; nox: ⁊ in tēpore vespere erit lux. In inferno aūt erit de tpe magna caristia. Apoc. x. Angel⁹ iurauit per viuentē ꝙ tp̄s non erit, scꝫ ad penitendū. Si em̄ dānati possent hr̄e aliqđ tēporis momētum, carius esset eis q̄ si totū lucrarent̄ mūdū: qꝛ tūc possent penitere, ⁊ mīam ꝓmereri. Unde dixit sanctus Martinus diabolo. Si tu miser ab hoīm infestatione desisteres, ⁊ de malis tuis peniteres: ego de deo cōfisus tibi veniā polliceret. Sed qꝛ diabolus est extra tēpus merēdi, ⁊ in malo cōfirmatus: ideo penitere non potest. Seruāduꝫ est igit̄ qđ dꝛ Eccl's. ix. Quodcūq; potest manus tua, instanter operare: qꝛ nec op⁹ nec ratio nec sciētia nec sapiētia erāt apđ inferos quo tu ꝓperas. ¶ Homo em̄ quatuor modis mereri potest. Primo bona opera faciēdo: sed hoc ibi non erit, iō dꝛ ꝙ non erit ibi opus. Dānati em̄ man⁹ ligatas habebūt: ⁊ ideo nihil boni operari poterūt. Matt. xxij. Ligatis manib⁹ ⁊ pedibus ⁊c. Scđo potest q̄s mereri carnem suaꝫ mortificādo ⁊ rationi subijciēdo: sꝫ hoc ibi non erit. ideo dꝛ ꝙ ibi non erit ratio que sensualitati dñet̄. Non em̄ viuent ꝟm rationem, sed ꝟm furiosam sensualitatem: qꝛ semper erūt in turbatiōe. p̄s. Peccator videbit ⁊ irascetur. Sēper in desperatione. Hiere. xviij. Desperauimus: post cogitationes nostras sum⁹. Tertio potest quis mereri per fidem in deum credēdo sed hoc ibi non erit, ideo dicitur ꝙ ibi nō erit scientia videlicet sanctorū: quia per fidem deū cognoscūt. In hac em̄ vita fideles habēt de deo veram fidem: ī beata autem vitam habebūt apertam visionez: sꝫ damnati habebūt obūbrataꝫ. Mat. xxij. Mittite eū in tenebras exteriores. Quarto potest quis mereri deum diligendo: sꝫ hoc ibi nō erit: ideo dicitur ꝙ non erit ibi sapiētia. i. sapida sciētia: qꝛ cū sapore de⁹ diligitur. Dānati aūt deum non diligent: sed odio habebūt. vñ Psal. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper.

¶ Sermo tertius.

Cum aūt peperit puerum iam non meminit pressure propter gaudium: qꝛ nat⁹ est homo in mundum Quāuis penitētia sanctorū virorū multā videatur habere asperitatem: tamen leuigari debet cōsiderādo tāte glorie immēsitatez. Et istud ostēdit Hiero. quadruplici exēplo, dicēs. Amaritudinem radicis: dulcedo pomi cōpensat. Pericula mars: spes portus delectat. Dolorem medicine: spes salutis mitigat. Qui em̄ nucleum desiderat: nucē frāgat. Ergo penitentiam agat: q̄ eterno vult adherere bono. Quintum aūt exēplū ponit dñs hic: quia Dolorem parturiētis alleuiat natiuitas optate prolis. Ideo dicit. Cū aūt peperit puerū ⁊c. Per hāc mulierē designat̄ ecclesia siue quelibet fidelis aīa: quā q̄dē xp̄s despōsauit: que despōsata concipit ⁊ parit. Despōsat aūt eā xp̄s annulo fidei. Osee. ij. Spōsabo te mihi in fide. Uñ dixit beata Agnes. Annulo suo subarrauit me ⁊c. Designatur aūt fides per annulum: quia sicut annullus gēmis ornat̄, sic fides duodecim articulis quasi duodecim lapidib⁹ preciosis distinguitur ⁊ decorat̄. Qđ signatur per duodecim lapides preciosos qui erant in rationali summi sacerdotis: vt dicitur Exodi. xxviij. Ista autem fides debet habere annexam bonā operationē ⁊ spez ⁊ charitatem: que etiam in annulo significātur. Nam inquantū in manu defertur: bona opera exprimūtur. Lu. xv. Date annulum in manu ei⁹. Multum em̄ sponsus pro malo haberet si spōsa sua annulum in arca vel in bursa teneret ⁊ non in manu portaret. Sic christo fides grata

non est que tantūmodo est in corde ⁊ non manifestatur in opere. Inquantum antez est figure spherice que finem non habet, signat spem q̄ est dei inuisibilibus ⁊ eternis. Roma.viij. Spes que videtur nō est spes: nā quod videt quis, quid sperat? Si autez quod non videmus speramus, per patientiam expectamus. In quantum autem annulus ponitur in quarto digito, signat charitatem. Dicunt enim physici ꝙ a corde quedā vena ꝓcedit q̄ in quarto digito respondet: per quod significat ꝙ sponsa debet amare christuz sponsum suum amore precordiali. Matthei. xxij. cap. Diliges dñm deū ex toto corde tuo. Ponitur aūt tātum in vno digito: ad innuendū ꝙ dz amare eū amore singulari. In ceteris em̄ homo vult habere sociuz, nisi in amando vxorem, sic ⁊ christus vult vt mundū cū ipo non amemus. Jaco. iiij. Quicūq; voluerit amicus esse huius mundi: inimicus dei cōstituetur, Debet autem annulus aureus esse ad innuēdum ꝙ debet eū diligere amore insuperabili. Sicut enim aurū sua preciositate omnia metalla excellit: sic amor sponsi ⁊ spōse omnes alios amores vincit. Unde vir ⁊ vxor patrem ⁊ matrez relinquunt, ⁊ inuicem sibi adherent. Gen̄.ij. Relinquet homo patrē ⁊ matrem: ⁊ adherebit vxori sue. Sic etiā amor quo christum diligimus: ceteros amores excellere debet. Matthei.x. Qui amat patrem ⁊ matrem plusq̄ me: nō est me dignus. ¶ Scdo aīa postq̄ xp̄o despōsata fuerit, cōcipere ⁊ parere debet. De cuius conceptu ⁊ partu dicit Aug. in epl̄a ad Probam ⁊ Julianam. Hec est vberior fecūdiorq; fertilitas non ventre ingrauescere, sed mente grandescere: non lassescere pectore: sz corde cādescere: nō visceribus terram, sed celuz orationibus parturire. Sunt quedā mulieres que concipiūt sz nūq̄ pariūt. Quedā que pariunt: ⁊ harū quedā pariūt monstra: quedā pariūt tātum feminas: quedā tm̄ masculos. Ista autem moraliter prosequamur. Sūt em̄ quedaz anime que concipiūt bona ꝓposita: sz nunq̄ pariūt ea per opera. Esa. xxxvij. Uenerūt filij vsq; ad partuz: ⁊ virtus non erat pariēdi. Pro talibus dicitur Matth. xxiiij. Ue pregnantib⁹ ⁊ nutriētibus in illis diebus. Orate autem ne fiat fuga vr̄a hyeme vel sabbato. Scdm Amb. loquitur hic dñs de die vel fuga que est in die iudicij, siue in morte cuiuslibet morientis. Pregnantes autem sunt s̄m eundem, qui dei timore ⁊ bona proposita cōceperūt: ⁊ per bona opera non peperunt. Nutrientes paruulos s̄m eūdē sunt qui opera infirma ⁊ debilia habuerūt. Uel aliter s̄m Aug. Pregnātes sunt qui iniquos cōceptus in corde gerūt. Nutriētes paruulos sunt q̄ diabolicas suggestiōes prauis delectationibus nutriunt, qui dicuntur paruuli: quia non possunt vincere nisi volētes. p̄s. Sagitte paruuloꝝ facte sunt plage eorum. Idem Beatus qui tenebit ⁊ allidet paruulos suos ad petram. Glos. Beati qui paruulos qui carne nascunt. i. motus pranos ⁊ malos anteq̄ crescāt, retinēt ne fiant liberi: ⁊ allidūt ad petram christum vt confracti dispereant. Est ergo sensus. Ue illis qui in die mortis sue inueniētur timorē dei ⁊ bona propositis cōcepisse, ⁊ bona opera non peperisse: ⁊ opera etiam infirma ⁊ parua fecisse. Itez. Ue illis qui iniqua desideria habuerūt: ⁊ qui diaboli suggestiones praua delectatione: consensu, ⁊ opere nutrierunt. Deinde subdit dñs. Orate ne fuga vestra fiat hyeme vel sabbato. Dicitur autez mors fuga: qr anima tūc fugatur a deo vt sibi rationem reddat a diabolo vt eaz ad tartaruz rapiat. Caro fugatur a vermib⁹ vt eā cōedant. diuitie fugant a parētibus: vt eas diripiāt. Illi igitur s̄z Hilariuz fugantur hyeme vel sabbato q̄ moriuntur aut i frigore peccatoꝝ, aut in ocio bonorū operꝝ. Chrysostomus autez dicit. Qui non habet illum ignem de quo dicit dominus. Ignem veni mittere in terraz: in hyeme est etiā si fuerit in media estate. Est igitur necesse vt oremus deū ne mors nostra fiat in frigore peccati: vel cū extinctione ignis diuini: nec cum ocio in operibus bonis. Secundo quedaz sunt que pariunt monstra. Unde refert Augustinus in lib. de ciui. dei. ꝙ tēporibus suis natus est homo duplex in superioribus, simplex i inferioribus. Habebat eniz duo capita: duo pectora: quatuor manus: tantuz vnuz ventrez: ⁊ duos pedes. Illi igitur monstra

pariunt qui faciũt peccata. Peccatum em̃ facit hominem monstruosum. Monstrum esset si quis faciem retro, ⁊ tergum ante haberet. Talis est quilibet peccator q̃ habet faciem retro mundum per amorez respiciendo: tergum autem ante, deum scz obliuiscẽdo. Hier. ij. Uerterũt ad me tergum ⁊ non faciem. Maius mõstrum esset si quis oculos ⁊ os in pedibus haberet. Talis est auarus qui ad terrena semper respicit. ps. Oculos suos statuerũt declinare i terrã. Et de terrenis semp loquitur. Esaie. xxix. De humo eloquium tuũ mussitabit. Maximum monstrum esset si quis caput deorsum ⁊ pedes sursuz haberet. Talis est auarus superbus qui habet caput deorsuz terrena auare amãdo. Unde Amos. ix. Auaritia in capite omnium. Et pedes sursum habet cõtra deũ per superbiã recalcitrando. Deut. xxxiij. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit. Super maximum monstrum esset si quis celum deorsum ⁊ terraz sursuz videret. Talis est homo carnalis ⁊ luxuriosus: in quo carnalitas ⁊ sensualitas rationi dñatur. Facit em̃ celum. i. rationez deorsum descẽdere: ⁊ terrã. i. sensualitatem sursuz ascendere. cũ tamen dicat Prouer. xxv. Celũ sursum ⁊ terra deorsum. ¶ Tertio sunt quedã q̃ tm̃ pariũt filias. Illi feminas pariũt qui quedã vitia feminea faciũt. Ille parit filiam q̃ habet iracũdiã, que est vitiũ femineum: qz mulieres de facili irascuntur. Eccli. xxv. Non est ira sup iram mulieris. Sicut em̃ ꝓprium vitiuz est hois supbia: ita ꝓprium vitiũ mulieris est ira. Eccli. x. Nõ est creata hoib⁹ supbia: nec iracũdia nationi mulierũ. quasi dicat. Ista vitia nõ habẽt a natura cõdita: sed a natura corrupta. Et qz iracũdia est ꝓpriũ vitiũ mulieris: ideo citi⁹ ira apparet in facie mulieris q̃ in facie viri. Et sicut vrsus ad peluim excecat: sic eius animus ab ira obnubilatur. Et sicut saccus apertus qd̃ hz intus effundit: sic ei⁹ animus iratus ⁊ apertus improperia dicit. Eccli. xxv. Nequitia mulieris immutat faciẽ ei⁹: ⁊ obcecat vultũ suũ tanq̃ vrsus: ⁊ quasi saccus apert⁹ effundit iram suã in medio ꝓximorũ. Ille parit aliã filiã qui habet emulationẽ ⁊ inuidiã, que est vitiũ femineum: qz cito mulieres ad inuidiã cõmouentur. Unde dicit Auicẽ. q̃ mulieres naturaliter sunt inuide. Eccli. xxxvij. Cum muliere tracta de his que emulat. Ille parit aliã filiã q̃ habet mẽtis incõstãtiam, que est vitiũ femineum: qz mulieres ⁊ sepe ⁊ cito mutãtur. Uir em̃ bene cõstãs vix de mille vn⁹ inuenitur: de mulierib⁹ aũt nulla. Eccli. vij. Uirum de mille vnũ reperi: mulierem nullã ex oib⁹ inueni. Ideo sm̃ iura testimonium mulieris in causis non recipit: qz sm̃ Isido. variũ ⁊ instabile testimonium femina profert. Ille parit aliam filiã qui in factis suis habet improuidentiam, q̃ similiter ẽ vitiũ femineũ: qz ꝓpter defectũ discretionis mulieres de facili decipiuntur. Ideo serpẽs non iuit ad virũ scz ad Adam: sed ad mulierẽ scz Euam: sciẽs q̃ mulier decipi posset. j. Tim̃. ij. Mulier seducta est nõ vir. Item ille parit aliã filiã qui habet rixam ⁊ loquacitatẽ nimiã, que est vitiũ femineum: qz mulieres sunt verbose ⁊ rixose. Prouer. xxvij. Tecta igiter perstillãtia in die frigoris, ⁊ litigiosa mulier cõparãtur. Eccli. xxv. Sicut em̃ ascensus arenosus in pedib⁹ veterani: sic mulier illiguata homini quieto. Istas malas filias diabolus libẽter nutrit. Aug. sup psal. Pharao masculos occidebat: feminas reseruabat, id est virtutes prefocabat: cõcupiscentias nutriebat. ¶ Quarto sunt quedã que pariunt masculos. Ista mulier vt dictum est signat ecclesiã: que oẽs fideles filios ꝓut sunt in hac vita in vtero gerit, sed eos parit cũ ad celos eos transmittit. Augu. Sicut mulier nato i hoc mũdo homine letatur: ita ecclesia nato in vitã eternam fidelium populo exultatiõe repletur. Una autem de maiorib⁹ causis ꝓpter quas puer extra vterũ exire appetit postq̃ ad debitum cõplementum venit, est qz in vtero nõ inuenit sufficiẽs nutrimẽtum: ⁊ ideo exire desiderat vt sufficiẽtez cibũ inueniat. Ideo igitur sancti viri in celo cupiũt nasci: vt ibi possint refici ⁊ satiari. In hoc em̃ mũdo non est satietas aliqua, sed esuries tam in viris mũdanis, q̃ in cõtẽplatiuis. Homines enim mũdani appetũt diuitias delicias, ⁊ honores: ⁊ in his nulla est satietas. Unde dicitur Prouerb. xxx. Tria sunt isatiabilia: scz infernus: terra sitiẽs

et ignis ardēs. Infernus non satiat animabus: et signat superbum qui non potest satiari ambitione et dñio hoim. Unde refert Ualerius q cum Alexāder audiuisset ab Anaxarcho comite suo ex auctoritate sui p̄ceptoris innumerabiles esse mūdos, suspirauit profunde: et dixit. Heu me miserum: qr nec adhuc vno potitus sum mundo. Et tamen ille qui volebat totum mūdum possidere: post modicum sepultura vix quinq pedum fuit contentus. Unde quidam philosophus ad eius sepulturā veniens dixit. Heri nō sufficiebat isti tot⁹ mundus: hodie sepultura quinq pedum est contentus. Terra sitiēs non potest satiari aqua. Et signat auarū qui ad instar hydropici quāto pl⁹ bibit, tāto pl⁹ sitit. Eccli.v. Auarus nō implebitur pecunia. Ignis non satiatur appositione lignorū. Et signat luxuriosum: qui quāto plus delicijs occupatur, tanto amplius inflāmatur. Eccli.xxviij. Scdm ligna silue sic ignis exardescet. Similiter spūales viri et concēplatiui tria desiderāt: scz amare deū, cognoscere deū: et summe delectari i deo. Sed in istis satietatem in presenti habere non possunt. Itē sunt tria alia insatiabilia que ponit salomon: scz oculus, auris, et cor. Eccli. Non satiatur oculus visus nec auris iplet auditu. Quid est qd fuit? ipm qd futurū est. Quid est qd factū est? ipsum qd faciēdū est. Oculus em̄ non potest satiari in videndo pulchros colores. Auris i audiēdo iocūdos rumores. Cor in cogitādo modo preterita, modo presentia, modo futura. Ideo dicit. Quid est quod fuit etc. In viris igitur spūalib⁹ oculus non potest satiari hic in videndo pulchritudinem dei: nec auris i audiēdo dulcem inspirationem dei: nec cor in afficiendo se circa dulcedinem dei. In futuro autem ista tria satiabuntur. Propter qd dr.j.Cor.ij q oculus nō vidit: nec auris audit: nec in cor hois ascendit que preparuit deus illis qui diligunt illum etc.

¶ Dñica.iiij.post pascha Sermo prim⁹.

Vado ad eū qui misit me et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Joh. xvj. Quādo aliquis pater familias aliquo est longius profecturus illis qui sunt de sua familia hoc prio predicit: et si viderit eos contristari tripliciter eos consolatur: vel dicendo q in breui reuertet, vel q mittet eis aliū tanq̄ qui eos consolabitur vel q occasione sui itineris magna vtilitas eis procurabitur. Sic dñs noster ascensur⁹ in celū. Primo discipulis suis suuz recessum predicit cū ait. Uado ad eum qui me misit. Et quia vidit eos ex hoc tristari consolatur eos: Primo promittēdo eis suā celerē reuersionez: et hoc recolit ecclesia in euangelio dominice precedentis. Modicū inquit et non videbitis me. etc. Secūdo promittēdo aliū consolatorē tanq̄ seip̄m: cū ait. Si em̄ nō abiero paraclitus non veniet ad vos. etc. Tertio promittēdo q ex suo recessu vtilitas magna erit: scz mūdi argutio cū dicit. Arguet mūdū de peccato. Ipsorū apostolorū instructio cū dr. Docebit vos oēz veritatē. Et christi clarificatio: cū dicit. Ille me clarificabit. Dicit ergo vado ad eū q me misit. Quod āt subdit. Et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Pōt dici q hoc erat vel ꝓpter ascensionis euidētiā quo fuerāt certificati. Un̄ dicit gl. Ita palā vt nemo interrogaret qd visu corpali fieri cerneret. Uel ꝓpter nimiā tristitiaz recessus sui: cui⁹ occasione fuerant absorpti. Uel ꝓpter penarū tolerātiā q̄bus fuerāt exterriti. Dixerat em̄ supra. Ois q̄ iter ficit vos arbitratur obsequiū p̄stare deo. et ideo dicit. Nemo ex vobis iterrogat me quo vadis. Xp̄s autē qui erat in celestib⁹ triumphator. j. Reg. xv. Porro triūphator in israel non parcet. fact⁹ est in terrestrib⁹ viator. Hiere. xiiij. Quasi colonus factus es in terra et quasi viator declinās ad manēdū. Iste autē viator nihil habuit de plano: sz tota via sua fuit ascensus vel descensus. Nā primo descendit de celo i mundū: deinde ascendit de mūdo in patibulū: postmodū descendit de patibulo in limbū, deinde resurgens ascendit i celū: ideo dicit. Uado ad eū q me misit. ¶ Notādū aūt q xp̄s qui est ver⁹ sol multos circuitus et multas vias fecit. De quibus dr Eccli.j. Orit sol et occidit et ad locū suuz reuertitur: ibiq renascens gyrat p meridiem et flectit ad aquilonem lustrans vnia

uersa, in circuitu pergit spūs, et in circu-
los suos reuertit. ¶ Pria igitur via fuit q̄
per natiuitatē carnis venit in mundū. Et
hoc notat cū dr. Orit sol. Uenit autē p sca
lā hñtē tres grad⁹. s. hūilitatis pauptatz
et acerbitatis. Luc. ij. Inuenietis infantē:
ecce quanta hūilitas. Pānis inuolutū: ec-
ce quāta pauptas. Positū in presepio: ec-
ce quanta acerbitas. Per istos aūt eosdē
gradus postmodū redijt in celū. Phil. ij.
Semetipsum exinaniuit: ecce gradus ino
pie et pauptatis. Formā serui accipiens.
ecce gradus humilitatis. Fact⁹ obediēs
vsq; ad mortez. ecce gradus acerbitatis.
Sed quo duxit eum ista scala? Sequitur.
Propter qd̄ et deus exaltauit illū ⁊ dedit
illi nomen. ⁊c. Stulti igit sunt qui volunt
in celū ascendere per scalā contrariā. s. p
diuitias delicias ⁊ honores: quia ista sca-
la ducit ad infernū: sicut p̄dicta ducit ad
celū. De hoc habem⁹ exemplū Luce. xvj.
Erat inquit q̄dā hō diues: ecce diuitiaruz
abūdantia. Qui induebat purpura ⁊ bys
so: ecce supbia ⁊ vana glia. Et epulabat
quotidie splendide: ecce diuitiarū affluen
tia. Sed quo duxit euz ista scala? Sequit.
Mortu⁹ est diues et sepultus est in infer-
no. Lazarus aūt erexit sibi ista scalā con-
trarios grad⁹ habentē. Jacebat inq̄t ad
ianuā ei⁹: ecce grad⁹ hūilitatz. Erat inq̄t
q̄dā mendic⁹ vlcerib⁹ plen⁹: ecce grad⁹
acerbitatis. Cupiens saturari de micis: ec
ce grad⁹ paupertatis. Sz q̄ duxit eū ista
scala? Sequitur. Factū est aūt vt moreret
mendicus ⁊ portaret ab angelis in sinuz
abrahe. ¶ Secūda via quā fecit xp̄s fuit
de mūdo in patibulū vbi occubuit. Unde
postq̄ dixit, oritur sol: statim subiunxit, et
occidit. Et ista fuit via excellētissime cha-
ritatis. Unde ei⁹ passio vocatur excessus.
Luc. viij. Dicebant excessum ei⁹ quē ꝯple
tur⁹ erat i hierusalē. Excellit el, oēs alio-
rū passiōes in tribus. s. in amore. Joh. xv.
Maiorem hac dilectionē nemo habet. ⁊c.
In dolore. Threnorū. j. Attendite ⁊ vide
te si est dolor sicut dolor meus. Et in valo
re Johā. xij. Si exaltat⁹ fuero a terra om
nia trahā ad me ipsuz. ¶ Tertia via fuit
qua iuit de cruce in tumulum. Et notatur
similiter p hoc qd̄ dicit. Et occidit. Sicut
enim mortuus fuit in patibulo: sic et mor-
tuus iacuit i sepulchro. Et ista via fuit ma
gne paupertatis: quia non potuit habere
monumentū propriū. Matthei. viij. Uul-
pes foueas habent. ⁊c. Acsi dicat. Paup
fui in hac vita: quia non habui nidū. i. do-
mū vbi possem habitare: sicut habēt vo-
lucres Pauperior fui in morte: qz in cruce
nō habui ceruical vbi caput possem recli
nare. Pauperrimus fui post mortē: q̄a nō
habui foueā propriā in qua corpus meuz
posset requiescere: sicut habent vulpes.
¶ Quarta via fuit qua iuit in celū, et nota
tur cū dicit. Et ad locū suum reuertit. Et
ista via fuit magne iocūditatis. Cū em̄ so
nus letitie et melodie fiat trib⁹ modis vt
dicit. Aug. sup p̄s. scz voce, flatu et pulsu.
Xp̄s ascēdit in celū cū melodia vocis. p̄s.
Jubilate deo in voce exultatiōis. Cū me-
lodia flat⁹. p̄s. Ascendit deus i iubilatio-
ne, quo ad primū. Et dñs i voce tube, quo
ad secūdū. Cū melodia pulsus. p̄s. Lau-
date eū i psalterio ⁊ cithara, q̄ ad tertiū.
¶ Quinta autē via est qua ad iudiciū est
venturus. Et hoc dr. Ibiq; renascēs gy-
rat p meridiem et flectitur ad aq̄lonem.
Tūc em̄ p meridiē gyrabit qñ bona illo-
ruz q̄ erunt a dextris enumerabit dicens.
Mat. xxv. Esuriui ⁊ dedistis mihi mā duca
re ⁊c. Et dicūtur sancti meridies: q̄a sunt
in plena luce cognitiōis et calore amoris.
In quoꝝ cordib⁹ flauit auster sancti spiri
tus. Est em̄ auster vētus calid⁹ humidus
⁊ fecundatiuus. Sic spiritussanctus est vē
tus calid⁹ inq̄tū glaciē peccatorū dissol-
uit. Ecclesi. iij. Sicut in sereno glacies sol
uentur peccata tua. p̄s. Cōuertere dñe ca
ptiuitatē nostrā, id est nosipsos qui a dia-
bolo tenemur captiui: sicut torrens in au-
stro. Augu. in glo. Peccata nos ligant ne
bñ operemur vel ad penitētiā curram⁹:
sicut frig⁹ vel glacies liquat aquā ne cur-
rat. Qñ autē fiat calidus ventus auster, li
quescit glacies et implent et currūt torrē
tes. sic stante spū sancto soluimur a pecca
tis et currimus ad penitentiā. Est etiā hu
midus inq̄tū in lachrymas nos dissoluit.
p̄s. Flauit spūs eius ⁊ fluent aque. Rom.
viij. Ipse spūs postulat pro nobis gemiti
bus inerrabilibus. Est etiā fecundatiuus
inq̄tū germinare nos facit p bona opera.
Cañ. iiij. Ueni auster perfla ortū meū. ⁊c.

Deinde flectet se ad aquilonē qñ conuertet se ad illos q̄ sūt a sinistris ⁊ dicet. Discedite a me maledicti. ⁊c. Signant autez mali per aquilonē: qr est frigidus ⁊ siccus ⁊ pluuie retentiuꝰ, sic diabolus infrigidat eorū corda frigore malitie. Eccl. xliiij. Uētus frigidus aquilo flauit ⁊ cōgelauit crystalluz, crystallus ab aqua gñat. Desiccat ab humore gratie. Hiere. iiij. Uentꝰ vrēs in via deserti. ⁊c. Et impedit ne fluant pluuie lachrymarū. Prouerbio. xxv. Uentus a q̄lo dissipat pluuias. ¶ Sexta via est q̄ in apostolos misit spiritū sanctū et nihilominus ipse cū eo venit. Iuxta illud Joh. xiiij. Non relinquam vos orphanos: veniā ad vos. Ista via notatur cum dr. Lustrans vniuersa in circuitu pergit spūs. Uniuersa em̄ intima apostolorū spiritussanctus lustrādo circuit ita ꝙ nihil vacuū in eisdem dereliquit. Et hoc quadrupliciter. Primo infundēdo se eis ad iustificationē et hoc quādo primo christꝰ eos ad se vocauit. Rom̄. viij. Quos vocauit hos et iustificauit. Secūdo ifundēdo se eis miraculorum operationē. Lu. ix. Dedit illis virtutē et potestatē sup omnia demonia. Tertio se eis infundendo ad peccatoꝝ remissionē. Joh. xx. Accipite spiritū sanctū: quorū remis. pec. remit. eis. ⁊c. Quarto infundendo se eis ad corroborationē sicut in pentecoste. p̄s. Spū oris eiꝰ omnis virtus eoꝝ. ¶ Septima via est qua quotidie ad sanctos viros reuertitur gratiā infundendo: quod notatur cū dicit. Et in circulos suos reuertitur. Dicuntur autē sancti viri circularis figure. Prio qr vndiq; sūt clausi ne diabolꝰ ad cor eorū intrare possit p illicitā cogitationē. Econtra in persona malorū dr. Job. xxx. Quasi rupto muro et aperta ianua irruerūt super me. Secundo quia sunt veloces p sollicitā operationē. Sic forma spherica velociter currit. Prouer. xxij. Uidisti hominē velocē in opere suo: corā regibus stabit. Tertio q̄a mouētur circulariter a deo. s. in deū. Omnia em̄ a deo recognoscunt: et per gratiarū actionē cuncta ad ipsum referūt. Eccl. j. Ad locū vñ exeunt flumina reuertūtur: vt iterū fluant. In istos igitur tales circulos xp̄s reuertit dū gratiam spiritussancti eis largitur. Joh. xiiij. Ad eū veniemꝰ et mānsionem apud eū faciemus. Uenit igitur pater nostrā impotentiam roborādo: venit filius nostrā ignorantiā illustrādo. venit spiritussanctus nostrā tepiditatē et negligentiam inflammando.

¶ Sermo secundus.

Expedit vobis vt ego vadā: si enim nō abiero paraclitus non veniet ad vos. ⁊c. Scdm Chry. sup Mat. tria sunt q̄ impediūt ne quis spiritualia capere possit: scz amor carnalis: duritia cordis: et perturbatio mentis. Ista tria fuerūt in discipulis. Primo amor carnalis: quia minus corporalē dei presentiam diligebant: et ideo ad susceptionem spiritussancti nimus idonei erant. Unde super verbis premissis dicit Aug. Si carni adheseritis capaces spiritus non eritis. Secundo duritia cordis. Mar. vltimo. Exprobrauit incredulitatē. ⁊c. Tertio pturbatio mētis de eo. s. ꝙ christus eos relinquebat. Aug. Cōtristabatur humanus affectus: quia carnalis desolabatur aspectus. Ista tria in apostolis impediebant ne intelligerent ꝙ expediebat ꝙ xp̄s ad celū ascenderet: ideo dicit. Expedit vobis. ⁊c. Apostoli quidem de recessu dolebāt ex eo ꝙ erat eoꝝ consolator. iuxta illud Johā. xiiij. Nō turbet cor vestrum: creditis in deū et in me credite. Eorum defensor et excusator. Math. ix. Nunquid possunt filij spōsi lugere. ⁊c. Itē erat eorum instructor. Joā. xv. Oīa que audiui a patre meo nota feci vobis. Sz christꝰ in presenti euangelio consolatur eos: pmittens ꝙ mittet eis spiritū in cōsolatorē: in defensorem: et in eruditorē. ¶ Prio in cōsolatorē contra omnē tristitiā: cū dicit. Si non abiero paraclitus. i. cōsolator nō veniet ad vos. ⁊c. Serui enim dei de tribus habent tristitiā: scilicet de aliqua perpetrata culpa. ꝑ s. Excitꝰ aqua. dduxe. oculi mei: quia non custodiui legē tuā. De eo ꝙ sunt in miseria. p̄s. Heu mihi quia incolatus meus prolōgatꝰ est. Et de eo ꝙ nō sunt in patria. p̄s. Fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte. ⁊c. Sed spiritus sanctus consolatur eos: cōtra primū. dādo remissionem peccatorum. Greg. in ho

mel'. Cõsolator spiritus vocatur: quia de peccati perpetratione merẽtibus dũ spẽ venie preparat, ab afflictione tristitie mẽtem leuat. Contra secundũ, dando in tribulationib⁹ eternã cõsolationem. ps. Secũdum multitudinem dolorũ meorũ i corde meo consolationes tue letificauerunt animã meã. Beda in homel'. paraclit⁹ cõsolator interpretatur: qr corda fideliũ ne inter hui⁹ seculi aduersa deficiãt, celestis vite desiderio subleuat ac reficit. Greg. in moral'. Qui superna degustat: inferiora equanimiter tolerat. Contra tertium: dando celestis dulcedinis: pregustationez. Illa enim dulcedo que hic datur: dicitur gustus, arrha, ⁊ gutta. Gust⁹ q̃dẽ dicitur secũdũ ps. Gustate et videte qm̃ suauis est dominus. Crys. Uere non habet sup terrã quod amet, q̃ donũ celeste in veritate gustauerit. Si autẽ tanta est dulcedo in gustu q̃tã erit in pleno potu? ps. Inebriabũtur in vbertate domus tue. Dicitur enim arrha siue pign⁹. Eph. j. Signati estis spiritu promissionis sancto qui est pign⁹ hereditatis vestre. Si autem est tanta securitas ⁊ iocũditas i arrhe datione: q̃ta erit in premij ⁊ mercedis plena solutione? De qua dicitur Gen. xv. Ego protector tu⁹ et merces tua magna nimis. Dicitur etiam gutta. Augu. Qui biberit de fluuio paradisi cui⁹ gutta maior est oceano, restat vt in eo sitis mundi penitus extincta sit. Si igitur est tanta suauitas in gutta q̃ta erit in fluuiali abundantia? ps. Torrente voluptatis tue potabis eos. ¶ Scdo misit spiritum sanctũ in defensorem ⁊ reprehẽsorem contra mundi malitiam cum dicit. Ille arguet mundum de peccato. s. quod fecit. de iustitia bonorum operũ quã non habet: et de iudicio quod nõ timet. Et sic illi qui sunt spirititu de. pleni debent tria genera hominum arguere: scilicet peccãtes, non operãtes, dei iudicium non timẽtes. Arguẽdus est igitur peccator sicut argueretur ille qui poti⁹ vellet esse inter spinas lacerantes q̃ inter flores redolẽtes. Talis est auarus. Job. xxx. Esse sub sentibus delicias computabunt. Arguend⁹ est etiam sicut ille qui potius esse vellet in loco fetido q̃ in prato ameno. Talis est luxurios⁹. Eccl. ix. Omnis mulier fornicaria quasi sterc⁹ i via ꝯculcabit. Arguẽd⁹ ẽ sicut ille q̃ poti⁹ esse vellet i vẽto valido q̃ in loco trãquillo. Et talis ẽ sup b⁹: et ideo cito deijcit. Job. xxx. Quasi supra vẽtũ ponẽs allisisti me valide. Scdo arguẽdi sunt nõ operãtes: iuxta illd Matth. xx. c. Quid hic statis tota die ociosi? Iste em̃ mundus nõ est datus ad ociandũ: sed ad laborandũ. ¶ Notandũ autẽ q̃ sunt quidam qui transeunt de labore ad laborem: sicut auari q̃ die ac nocte laborãt in congregandis pecunijs. Ecclesiastici. xxxj. Laborauit diues in congregatione substantie: post modicũ autẽ laborabit die ac nocte infernalibus. penis. Hiere. xvj. Seruietis sbi scz i inferno: dñs alienis. i. d̃monib⁹ die ac nocte qui non dabunt vobis requiem. Alij sunt qui de quiete transeunt ad laborẽ: sicut sunt deliciosi qui quiescunt hic in delicijs: sed postmodũ laborabunt in perpetuis tormentis. Job. xxj. Tenent tympanũ et citharam et gaudent ad sonitum organi: ducunt in bonis dies suos ecce q̃ta quies in delicijs. Et in puncto ad inferna descendũt. ecce quãtus labor in tormẽtis Luc. xij. Aĩa mea habes multa bona: requiesce, bibe comede epulare: ecce quãta q̃es deliciarũ. Sed sequit. Stulte hac nocte repetẽt animã tuã a te scz demones: ecce quantus labor penarũ. Alij sunt qui de labore penitẽtie trãseũt ad quietẽ celestis glorie. Apoc. xiiij. Amodo iã d̃t spiritus: vt requiescãt a laborib⁹ suis. Opera enĩz illorum sequunt illos. Matthei. iij. Agite penitẽtiam. ecce labor. Appropinq̃bit em̃ regnũ celorum. ecce quies. Istum ordinẽ seruabat deus qui prius sex dieb⁹ laborauit et postmodum septima die requieuit. Istum ordinẽ conuertit lucifer qui prius voluit quiescere q̃ laborare, dicẽs. Esai. xiiij. capi. Sedebo in monte testamenti in lateribꝰ aq̃lonis. Quãtã differẽtiã impossibile est esse: scz illorũ qui de quiete transeũt: ad quietẽ d̃ delicijs: ad delicias. imo dato p ĩpossibile q̃ tales celestes nuptias intrarent: deus eos inde expelleret. Hoc significatũ est Mat. xxij. in illo qui ad nuptias venit: sed vestem nuptialem non habuit. per vestẽ nuptialẽ secundũ Glos. significat fides cũ operib⁹ charitatis. Tales et si habent fidẽ tñ nõ hñt opera cha-

ritatis: sed iniquitatis et carnalitatis. Et ideo expellerent etiã si ingrederẽtur. Tertio arguendi sunt iudicia dei contẽnẽtes et nõ timẽtes. Cũ dicat propheta. A iudiciis eñ tuis timui. Timor eñ dei valde necessari⁹ est ad salutẽ: qꝛ licitat ad bonũ: cõseruat in bono: ⁊ p̃seruat a malo. Et iõ in edificio spirituali tenet locũ fundamenti cemẽti et tecti. Nã inq̃tũ est principium oĩs boni, tenet locũ fundamenti, Prouer. j. Timor dñi principiũ sapiẽtie. Inq̃tum cõseruat ⁊ cõstrigit in bono: tꝫ locũ cemẽti Eccli. xxvij. Si nõ in timore dñi tenuerĩ te instanter: cito subuertet̃ dom⁹ tua. Inq̃tum p̃seruat a malo: tꝫ locũ tecti. Ecclesi. xxv. Timor dñi sup oĩa se supponit. Sicut eñ tectũ p̃seruat habitantẽ in domo ab estu a vento et a pluuia. Sic timor dñi p̃seruat hominẽ ne cadat ab estu concupiscẽtie inflãmatus. Aut vento diabolice tẽtationis impulsus. Aut pluuia examinationis celestis et diuine probatus. Esaie. iiij. Tabernaculũ erit in vmbraculo diei ab estu, et in securitatẽ ⁊ abscõsionẽ a turbine et pluuia. Anima eñ q̃ est tabernaculũ dei qñ hꝫ ĩ se timorẽ dei: tũc hꝫ vmbraculũ refrigeratiuũ cõtra estũ cõcupiscentie: tũc abscõditur a turbine tẽtatiõis diabolice: ⁊ a pluuia probationis diuine. ⁊c.

¶ Tertio misit spm̃ sanctũ in eruditorez cõtra ignorantiã: qđ notat̃ cũ dr. Cũ autẽ venerit ille spũs veritatĩ docebit vos omnẽ veritatẽ. ꝟm Augu. Ueritas opponit̃ falsitati, vanitati et duplicitati. Illud eñ qđ verũ est non est falsum non est duplex, non est vanũ. Est igit̃ spũssanct⁹ spũs ꝟitatis qꝛ excludit falsa vana et duplicia. i. amorẽ terrenoꝝ: q̃ q̃dẽ terrena sunt falsa vana et mẽdacia prio hec terrena sũt falsa. Hiere. xvj. Uere mẽdaciũ possederũt patres nr̃i. Hiero. Si mund⁹ cultello ꝟitatis aperiret̃ nihil in eo appareret aliud q̃ falsitas: qꝛ quicq̃d in mundo est aut est p̃teritũ ẽt nõ est. Aut futurũ ⁊ incertũ est. p̃sens, ⁊ instabile ⁊ momẽtaneum ẽ. Scđo hec terrena sunt vana ⁊ ex p̃te p̃ricipij: qꝛ desinunt facta: et ex p̃te medij qꝛ mutabilitati sunt subiecta: et ex p̃te finis q̃a cito trãsitura. Eccle. iij. Cuncta subiacẽt vanitati. q̃ ad medium. De terra fcã sunt oĩa. q̃ ad p̃ncipiũ. Et in terrã pariter reuertentur. q̃ ad finẽ vltimũ. Tertio hec terrena hñt duplicitatẽ. Ille est duplex q̃ aliud p̃mittit et aliud facit. Mundus tria p̃mittit amatoribus suis. s. longeuitatẽ satietatez et suauitatem. Ista tria p̃miserat illi q̃ dicebat. Luc. xij. Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos: ecce q̃ta longeuitas Bibe et comede: ecce q̃ta satietas Requiesce et epulare: ecce quanta suauitas. Sed male attendit quod sibi p̃miserat: quia dedit sibi breuitatẽ vacuitatẽ ⁊ acerbitatẽ. Uñ sequitur. Stulte hac nocte repetent. ecce q̃ta breuitas. Animã tuam a te. s. demones ad puniẽdũ: ecce q̃ta acerbitas. Que autẽ congregasti cuius erunt? non tua, quia nihil inde portabis. ecce quanta vacuitas.

¶ Sermo tertius.

Cum venerit paraclitus ille arguet mundum de peccato: ⁊ đ iustitia: ⁊ de iudicio ⁊c. Ad hoc q̃ reprehensio sit ordinata, tria requiruntur. Unum ex parte reprehendentis: scilicet eius irreprehensibilis vita. Augustinus. Iudex in nullo eorum sit iudicandus que in alio iudicare est prõpt⁹. Scđm est ex parte rep̃hẽsi: ei⁹ scꝫ reprehẽsibilis culpa: qꝛ sicut đt Aug. Si ea ĩ me rep̃hẽdis q̃ rep̃hẽdenda nõ sunt: teipsuꝫ poti⁹ ledis q̃ me. Tertiũ ex p̃te modi reprehẽdẽdi. s. discretio p̃uida. De discretione dicit Greg. ĩ mora. Subiectorũ vitia aliqñ sunt prudẽter dissimulãda: aliqñ subtiliter inuestigãda: aliquando leuiter punienda: aliqñ vehemẽter obiurgãda. Ista tria apl̃i habuerũt ⁊ ideo mundũ digne arguere potuerũt. Habuerunt eñ vitã sanctã. Joh. xxvj. Spũs ei⁹ ornauit celos. i. apostolos suos donis et virtutib⁹ suis. Habuerũt etiã in arguẽdo discretionẽ prouidaꝫ. de q̃ discretione đr. j. Thessa. v. Corripite inquietos, cõsolamini pusillanimes, suscipite infirmos. patientes estote ad omnes. Inuenerunt etiam in mundo triplicẽ culpã, de qua đr in verbis premissis Ille scꝫ spiritussanct⁹ arguet mundum per vos de peccato: et de iustitia et de iudicio. ¶ Ad quoꝝ ꝟborum intelligentiam. Notandum q̃ iudei ⁊ ceteri homines qui erant in mundo tria

vitia habebant. Erant em̄ infideles iniusti ⁊ temerarij. Quia enim erāt infideles: ideo spiritussanctus per apostolos ⁊ apostolicos viros eos arguit de pctō infidelitatis: qꝛ nō crediderūt in christū. Hoc em̄ peccatum vt dicit Aug. quasi solum pre ceteris posuit: qꝛ hoc manente cetera detinentur: ⁊ hoc discedente cetera dimittuntur. Erant etiā iniusti: ⁊ ideo arguēdi sunt de iustitia quā habent iusti: ⁊ qꝛ ipsi nō imitantur. Que tanto est laudabilior q̄to credunt ⁊ sperant in christū quem non viderūt: qꝛ ad patrem iuit. Johan. xx. Beati q̄ non viderunt ⁊ crediderunt. Erant etiam temerarij qꝛ princeps huius mundi: id est diabolus qui est princeps mundanoꝝ: iaꝫ iudicatus est. Magna temeritas est non timere quādo vidēt tantū principem iudicatum esse. ij. Pet. ij. Si enim angelis non pepercit. ⁊c. Istā expositionem Augu. breuiter recolligit dicens. Credant itaq̄ homines in xp̄m ne arguātur de peccato infidelitatis. Et transeant numerū fideliū ne arguātur de iustitia illorū quorum iustitiam nō imitant̄. Caueant futurū iudiciū ne cuꝫ mundi principe iudicentur quē iudicatuꝫ imitantur. Ista aūt qualiter nobis conueniant videamus. Isti em̄ qui sunt spiritu dei pleni debēt arguere mūdanos de peccatis, de iustitia, ⁊ iudicio. De peccatis quidē que habent. Ephe. v. Nolite ꝯmunicare operib⁹ infructuosis tenebrarum: magis autē redarguite. Ubi dicit August. Duobus modis nō te maculat mal⁹: si nō cōsentis ⁊ si redarguis. Tales aūt q̄ opa tenebrarū faciūt rep̄hēdi nolūt. Johā. iij. c. Oīs q̄ male agit odit lucē. i. correptionē. Quedā aīalia sūt q̄ diligūt tenebras, qꝛ sūt odiosa: sicut bubo: quē cetere aues odiūt. Quedam qꝛ sunt nociua: sicut lupi q̄ oues rapere conant̄. Quedā qꝛ sunt i visu debilia: sicut noctue. In hoc igitur ꝙ mali tenebras peccatorum diligunt ostendūt ꝙ deo sunt odiosi, ⁊ sibijpsis nociui, ⁊ ad cognoscendū deū debiles ⁊ infirmi. Sūt em̄ odiosi deo. Sapi. xiij. Odio sunt deo ipi⁹ ⁊ impietas sua. Tria sunt genera hominū que naturaliter diligi cōsueuerūt: scꝫ filij, amici, ⁊ fratres. Deus aūt intantū peccatū odit ꝙ propter ipsum destruendū filiū suū occidi permitsit. Si alicui diceret̄ nō possum occidere inimicum tuū nisi cū illo occidam simul ⁊ filiū tuū: ⁊ ille hoc ꝯcederet, multū inimicū odiret. Hoc fecit de⁹ similr̄ q̄ vt pctm̄ occidere, filiū occidi ꝑmisit. Col. ij. Dolēs qd̄ aduersum nos est chirographū delicti ⁊ ipsum tulit de medio affligēs illud cruci. vbi d̄t Amb. Dū innocēs occidit̄: pctm̄ crucifigit̄. Roman. viij. Proprio filio nō pepcit de⁹. ⁊c. Bern. Qui non pepercit filio nunquid parcet figmento? nunquid parcet seruo neq̄? Intantum deus peccatum odit ꝙ amicos suos si inuenit in eis peccatū eternaliter punit, sicut patet in lucifero. Luc. x. Uidebā sathanam quasi fulgur de celo cadentem. Imo etiam Petrum apostolum eternaliter puniuisset si in peccato negationis mortuus sine penitentia fuisset. Intantum peccatū odit ꝙ etiaꝫ tratres suos. i. christianos si mali sunt non redimit sꝫ eternaliter punit ꝑs. Frater non redimit redi. ho. ⁊c. Secūdo ipsi peccatores sunt nociui sibijpsis. Primo quia auferunt sibi deū. Hierem̄. ij. Me dereliquerunt fontē a que viue. ⁊c. Et istud magnū periculū tangit. Augu. dicēs in lib sol̄. Deū dereliquerūt hoc est perierūt. Quilibet igitur debet dicere hoc qd̄ ait alibi Aug. Domine si vis recedam a te da mihi aliū te, alioquin non dimittā te. Secundo peccator aufert a deo semeipsum. Aug. de ciuita dei. Qui fundū aufert ei a quo empt⁹ est ⁊ tradit ei q̄ nihil iuris habet, iniust⁹ est. Et qui seipsum aufert dominatori ⁊ quo factus est: ⁊ tradit se malignis spiritibus, iniustus est. Tertio peccator amittit omne meritum suum quia vulneratur in naturalibus ⁊ spoliatur in gratuitis. Et minus malum esset perdere vitam corporis q̄ merita ⁊ virtutes mentis. Bernar. q̄ miti⁹ me priuaret amara mors vite vsu q̄ fructu. Nā vita sine fructu grauaior mors. Deniq̄ duplex malū ligno paratur infructuoso: securis ⁊ ignis. Amittit enim participationem meritorū omnium sanctorum. Peccando enim efficitur canis sicut dicit̄ Eccli. xiij. Que cōmunicatio homini sancto ad canē? Tertio ip̄e peccator habet debilē oculū itellect⁹ ad deū cognoscendum: ⁊ oculū affect⁹ ad deū diligēdū. Istos duos oculos demones a peccatoribus effodiūt: ⁊ per omnia precipitia

peccatorꝝ eos ducũt. Prouer.xxx.c. Oculum qui subsannat patrẽ, ⁊ despicit partũ matris sue, effodient eũ corui de torrentibus. Peccator patrẽ suũ deum subsannat qñ eiꝰ ꝑcepta ꝯtẽnit. Partũ ẽt matris sue. Ecclie q̃ eũ ꝑ penitẽtiã parturiuit despicit deũ ad pctã iterũ redit. Istos igit oculos scz intellectũ ⁊ affectũ: offodiũt corui.i. demones q̃ sunt nigri ꝑ ignis ad uñionẽ, qui sunt ingluuiei dediti ꝑ insatiabilẽ deuorationẽ, ⁊ faciunt nos ꝓcrastinare per tardã conuersionẽ. Isti corui habitant in torrentibus, id est in inferno vbi quinq; sunt torrentes: scilz torrens odij obliuionis ignis detꝰ ⁊ tristitie: quos etiam poete proprijs nolbꝰ appellarũt. Primꝰ torrẽs dicit styx quod interpretat odiũ: qr demones ⁊ dãnati deũ odiũt ⁊ a deo in ꝑpetuũ odiunt. Hugo de sancto vict. Qui cũ dei odio de hac vita decedit: sub eodẽ odio in eternũ abescet. Secũdus dicit lethe q̃ interpretatur obliuio. Deus em̃ perpetuã obliuionẽ eorũ habebit ex eo q̃ nunq̃ eos liberabit. Ideo infernꝰ vocatur a propheta terra obliuionis. Tertius dicit flegeton qui interpretatur ardens qr sunt in perpetuo igne. Esa.vlt. Uermis eorum non morit: ⁊ ignis non extinguet. Quartꝰ dicit cocytus qui interpretatur luctus: qr ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ: vt habetur. Matt.xv. Quintꝰ acheron qui interpretat tristitia: in qua sunt in perpetuum. Uñ. Johã.xvj. Tristitia impleuit cor vestrũ. ¶ Secũdo illi qui sunt spiritu dei pleni debẽt munduz arguere ⁊ mundanos de iustitia: quã non habẽt: vt iustitia large accipiatur, ꝑ omni scz bono: vnde super illud ꝑs. Dilexisti iustitiã, dicit glosa omne bonum. Omnia em̃ bona ⁊ merita nostra ex quatuor causantur: scz ex fide vera, spe certa, charitate ignita, ⁊ operatione solicita. Tãto magis autẽ homines mũdani arguẽdi sunt quia illam talem iustitiã nõ habẽt: q̃to eã non nisi in hac vita habere valebãt. Eccl.xiiij. Ante obitum operare iustitiã: qm̃ non est apud inferos inuenire cibum. Iste est ille quadrãs de quo dicit Mat.v. Non exies inde scz de carcere ĩfernali: donec reddas nouissimum quadrãtẽ. Illa enim quatuor dicũt q̃drans: qr ꝑm. Gre. Quãtũ credis tãtũ speras, Quãtũ credis ⁊ speras tãtũ diligis. Quãtũ credis spas ⁊ diligis, tãtũ bñ oparis. Nõ poterũt g dãnati mereri ꝑ cognitionẽ dei q̃ est ꝑ fidẽ: qr erũt cecitatis tenebris inuoluti. Unde Job.x. vocatur infernꝰ terra tenebrosa: ⁊ opera mortis caligine. Non poterũt mereri per spem: qr erunt in baratro desperationis immersi. Hiere.xviij. Desperauimꝰ: post cogitationes nostras iuimus. Nõ poterũt mereri ꝑ charitatẽ: qr in perpetuo dei odio erũt inclusi. ꝑs. Superbia eorum qui te oderunt ascẽ. semp. Non poterunt mereri ꝑ aliqd bonum opus: quia ibi non poterũt opari. Johan.ix. Uenit nox.i. infernalis obscuritas: quando nemo potest operari, Qr igit istum quadrantẽ nunq̃ soluere poterunt: ideo de illo carcere nunq̃ exibunt. Ista q̃tuor significantur Matt.xxij. Ligatis manibus et pedibus mit. cum in te. exte. ⁊c. Non poterũt aliqd bonũ facere: qr habebunt ligatas manꝰ. Nõ poterũt deũ diligere qr habebũt ligatos pedes. Nã ꝑz Aug. Pes aie est affectꝰ aie Nec poterũt deũ ꝑ fidẽ cognoscere: qr erunt in tenebris. Nec poterunt in deum sperare: qr ille tenebre erũt exteriores.i. extra ambitũ diuine mie. ¶ Tertio illi q̃ sunt spiritu dei pleni debẽt arguere mũdanos de extremo iudicio qd non timent: cum tñ omnes illud debeãt timere. Nã secundũ Augu. Omnes qui de hac vita decedũt aut sunt valde boni, aut valde mali, aut mediocriter boni ⁊ mediocriter mali. Ualde boni sunt iusti qui etiã timebũt ex eo q̃ hũana iustitia diuine iustitie cõparata iniustitia esse videtur. Et hoc ostendit Greg. triplici exemplo: scz lucerne regule ⁊ sigilli. Opera inquit nr̃a quandoq; videntur esse lucida: qñq; recta: aliqñ etiã perfecta. Sz si diuine luci cõparentur: ea que videbũt lucida apparebũt obscura. Et hoc ostendit exẽplo lucerne dicens. Iustitia nostra diuine iustitie ꝯparata iniustitia est: qr lucerna in tenebris fulgere cernitur: sz in solis radijs posita tenebratur. Aliquando etiam opera nostra videntur esse recta: sed si regule diuine rectitudinis coniuncta fuerint, videbũtur tortuosa. Et istud ostẽdit exẽplo regule dicẽs. Sepe lignum creditur rectũ si ad regulam nõ ducitur: sed tamen si regule coniungitur per quandã tortuositatem vbi tumescat inue-

nitur. Aliquādo opera nostra vidētur esse perfecta: sed in oculis dei sunt valde imperfecta: ⁊ illud ostendit exēplo sigilli dicens. Sepe enim imago sigilli videtur ꝑfecta in oculis intuētium: ⁊ tamē multum est imperfecta in oculis artificis. Uñ idem in moralibus. Sepe sordet in discretione iudicis quod in estimatione fulget operātis. Ualde mali tunc multū timebūt qꝛ implacabilez irā dei super se habebūt. Multum videtur pater iratus esse filio quādo ipsum maledicit. Plus qñ ipsum a se expellit. Plus qñ ipsum in carcere tenebroso retrudit. Plus qñ cū nunq̄ inde educere statuit. Plus qñ carnifices qui continuo eum crucient sibi apponit. Istam talē irā deus reprobis ostēdet in sentētia quā ꝯtra eos feret: vt habetur. Matth. xxv. Nam ipsos maledicet cū dicet: Ite maledicti. Eos a se expellet cū dicet. Discedite a me in penoso carcere eos retrudet cum dicet. In ignē, Eos inde nunq̄ aducēt cū dicet. eternum. Carnifices vero torquētes eis apponet. Dabit em̄ eis tyrānū imperātē: scz diabolū luciferū: ⁊ carnifices obsequentes. i. alios demones: cū dicit. Qui paratus est diabolo ⁊ angelis eiꝰ. Mediocriter boni ⁊ mediocriter mali sūt q̄ parua merita ꝯgregauerūt. Isti valde ibi timere poterūt. De hoc sic dt Grego. Ecce in maiestate terribili ⁊ inter angeloꝝ choros: quid vnusq̄sq̄ sit operatus ostēdet. Ibi petrus cū iudea conuersa apparebit quā post se traxit. Ibi paulus cōuersum vt ita dixerim totū mundum ducēs apparebit, ibi andreas achariā. Philippus azotum. Johannes asiam. Thomas indiam: in cōspectu summi iudicis ducent cōuersos. Quid nos dicturi sumus miseri qui ad deum nostrū vacui venimꝰ? ij. cori. v. Oēs nos manifestari opꝫ ante tribunal xp̄i: vt referat vnusq̄sq̄ propria coꝑis ꝓut gessit siue bonū siue malū.

¶ Dñica. v. post pascha. Sermo. j.

Amen amen dico vobis si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Joh. xv. Si quis in curia imperatoris haberet aliquem sapientem aduocatum: vel auxiliatorem solicitum: vel fratrem vterinū. multum gauderet ⁊ multum securꝰ esset. Ascēdente christo in celum incepimus habere in curia regis celestis sapientē aduocatum. j. Johan. ij. Aduocatum. habemus apud patrem Jesum christum iustum. Auxiliatorē sollicitum Deutero. xxxiij. Ascensor celi auxiliator tuus Et fratrē vterinū. Unde dixit Marie magdalene. Uade ad fratres meos ⁊ dic eis. Ascendo ad patrē meum ⁊ patrem vestrum. ⁊c. Debemus ergo isto tempore petitiones nostras formare ⁊ eas aduocato nostro dare vt eas summo regi offerat, Philip. iij. petitiōes vestre innotescant apud deum. Debemus nūcios orationum nostrarum ad auxiliatorem nostrum mittere: vt adutricem manū nobis porrigat. p̄s. Emitte manum tuam de alto: ⁊ liberat me de aq̄s multis ⁊c. Debemus eosdem nuncios ad fratrem nostrum dirigere: vt post se nos trahat. Cantico. j. Trahe me post te Christꝰ igitur qui est dictator noster dictat petitiones nostras quas sibi aduocato auxiliatori ⁊ fratri porrigere debemus: vt patri offerat quia dicit. Amen amen dico vobis, si quid petieritis patem in nomine meo dabit vobis. ⁊c. Sunt autem quatuor necessaria si volumus ꝙ nostre orationes debeāt exaudiri. ¶ Primū est ꝙ petātur digna. Quod notatur cum dicitur. Si quid. Intellige ꝙ sit aliquid verum vt est eternum ⁊ nihil trāsitorium. Circa qd notatur secundum Austinum ꝙ tria sunt genera bonoruz, scilicet infima: media: ⁊ suprema. Bona infima sunt temporalia que quasi nihil sunt. Hiere. iiij. Aspexit terram: ⁊ ecce quasi vacua erat et nihil. Ista autē tam vilia aut nō debemus a deo petere, aut cum moderamine, ⁊ cum conditione: quia non decet deum tam vilia dare. Unde refert Seneca sic: ꝙ Alexander cuidam petēti denarium dedit vrbem. Et cum ille responderet tantum donū sibi nō cōuenire. dixit Alexāder. Nō quero quid te deceat accipere: sed q̄d me deceat dare. Chrysostomus super Mat. Illud pete a deo quod tibi expediat accipere: ⁊ illum deceat prestare. Si aūt petis terrena: aut difficile impetras aut forte non impetras. Quomodo enim tibi prestet libenter non habenti, que se habes admonet: vt cōtēnas? Si autē tāporalia petimus debemꝰ

le petere cum moderamine ⁊ conditiõe. De moderamine dicit. Bern. in quodã sermone. In petendo tẽporalia, cauẽda sunt superfluitas et voluptas. Prouerbiorum xx. Mendicitatem et diuitias ne dederis mihi: sed ⁊ tantũ victui meo tribue necessaria. j. Timo. vj. Habẽtes alimenta ⁊ quib⁹ tegamur his contẽti sumus. De conditione apponẽda dicit Aug. Qñ a deo petitis tẽporalia cũ modo petite ⁊ cum moderamine ⁊ cũ timore illi cõmittite: vt si ꝓsint det: ⁊ si sciat obesse nõ det. Quid obsit vel prosit nouit medicus non egrotus. Bona media sunt spiritualia: ⁊ ista petenda sunt cum attẽtione ⁊ feruore. Contra illos qui nõ habent attẽtionẽ: dicitur Mat. xv. Populus hic labijs me honorat: cor autem ipsorum longe est a me. Augu. Sicut vox sine modulatione est quasi vox picarũ: sic oratio sine deuotione quasi mugitus boũ. Idẽ. Ecce q̃d iniurie deo facis. Si aliquez iudicem interpellas ⁊ subito cũ loqueris ad eũ, illũ dimittas ⁊ cũ alio fabulari incipias: quomodo te tolerabit? Et tñ tolerat deus corda precantiũ ⁊ diuersas res cogitãtium. Cyprianus. Quõ audiri a deo postulas cũ teipsum nõ audias? Deũ tui memorẽ esse vis cum tui memor non sis. De desiderio autẽ ⁊ feruore d̃r Hiere. xxix. Cũ quesieritis me in toto corde vestro inueniar a vobis. Uñ dictũ fuit Moysi tacenti sz corde clamãti. Exo. xiiij. Quid clamas ad me? Gregorius in moral'. Eternã vitã si ore petim⁹ nec tamẽ corde desideram⁹: clamantes tacemus. Signum autem desiderij interioris est abũdatia flet⁹ exterioris. Aug. Quanto quisq̃ est sanctior ⁊ scti desiderij plenior: tanto fit eius in oratiõe fletus vberior. Gregorius vbi supra. Ueraciter orare est amaros compunctionis gemitus ⁊ nõ cõposita ꝟba resonare. Bona suprema sunt bona celestia: ⁊ illa non tã tantum petẽda sunt cũ attẽtione ⁊ feruore sicut spiritualia, sed etiã cũ humilitate et sine ꝑsumptiõe. Cũ humilitate petũt q̃ de suis meritis nõ cõfidũt. Bern. In petenda beatitudine elatio est cauẽda: ne tanq̃ ex ꝓprioꝝ meritoꝝ fiducia exq̃rat. Stult⁹ esset ille paup q̃ manib⁹ plenis eleemosynã peteret. Sic stult⁹ esset ille qui ex meritis ꝓprijs beatitudinẽ obtinere vellet. Cũ tamen dicat Luc. xvij. Cuz feceritis oia qui ꝑcepta sunt vobis dicite serui inutiles sumus: quod facere debuimus fecimus. Cauenda est etiam ibi presumptione sine nostro labore gloriam velim⁹ habere. De tali presumptione reprehẽduntur filij zebedei a dño quia sine labore ⁊ passione volebant cũ christo regnare. Mat. xx. Nescitis q̃d petatis. ¶ Secũdo oportet ꝙ petitiones nostre fiant cum instãtia ⁊ perseuerantia. quod notatur per verbum subiunctũ cũ dicitur petieritis. Jaco. vlti. Multũ valet deprecatio iusti assidua. Roma. xij. Orationi instantes. Illi non instant nec perseuerant qui primo orãt feruẽter postea tepide postmodum frigide. Augu. super ps. Multi in nouitate sue conuersionis feruenter orant: postea languide: deinde frigide quasi securi fiant. Sed tamen cum videris deprecationem tuam non amotã a te securus esto qr nõ est amota nisi eius a te. Ideo dicitur Eccl'. vij. Melior est finis orationis q̃ principium. Oratio habet principium medium ⁊ finem, principium debet fieri mediocriter, mediũ feruenter, finis perseueranter. Sed multi sunt qui ordinẽ peruertunt qui feruenter inchoant, tepide mediant, ⁊ finem frigide cõsummant. Isti sunt similes chimere, cuius prima pars est leo qui est animal caliduz: media est capra que est animal temperatum: finis est serpens qui est animal frigidum. ¶ Tertio oportet ꝙ illi qui petunt habeant innocentiam vite: quod notatur cũ dicitur. Patrem. q. d. Ille qui petit non debet esse filius diaboli per imitationem malitie: sed filius dei per imitationez perfectionis gratie Matth. v. Estote perfecti sicut et pater vester. ⁊c. Deus enim illos non exauderet qui in peccatis essent. Joh. ix. Scimus qr peccatores de⁹ non exaudit. Tales enim qui a deo aliquid petũt ⁊ semp in peccato existũt: trib⁹ sil'es sunt. Primo illi qui vellet sanari ⁊ haberet ferrum in vulnere. Isido. Sicut nullum proficit in vulnere medicamentũ si adhuc in eo sit ferreum: ita nihil proficit oratio illius cuius adhuc peccatum in mente vel per odiũ manet in pectore. Scdo similes sunt illi qui aliquem orat ⁊ eũ vituperat. Chryso. super Math. Qui orat ⁊ peccat nõ orat deum sed delus

dit. Isti sunt similes militibus qui xp̄o genua flectebāt ⁊ alapas dabāt. Talis ē fenerator q̄ ex vna parte orat ⁊ ex alia fenerare non cessat. Tertio similes sunt aui q̄ vult volare inuiscata: vel mole corporis aggrauata sicut est struthio: vel laqueis irretita. Anima quidē inuiscat̄ per auaritiaz. Ambro. in libro de bono mortis. Dū aurū petimus strāgulamur. Dū argētum q̄rim⁹ visco eius adheremus. Dū p̄dia inuadimus aligamur. Inflat̄ autem anima per supbiā. Sap̄. iiij. dirūpet illos inflatos malleo: scz sentētie finalis. Et hoc sine voce excusationis vel defensiōis. Illaqueat̄ autē aīa p̄ luxuriā. Eccle. vij. Inueni amariorē morte mulierē que laqueus venatorum est: ⁊ sagena cor eius. Vincula sunt manus eius. Laqueo capiūtur aues, sagena pisces, vinculis ligant̄ homines. Mulier ergo cepit auem qñ decepit Dauid celestia penetrantē. Cepit hominē rōnalez: quādo decepit Salomonē tam sapiētem. Cepit maximū piscem qñ decepit sansonē tā fortē. ¶ Quarto oportet ꝙ illi q̄ petūt habeāt discretionē in petitione: vt scz illa petāt que sunt ad salutē, quod notat̄ cū dicitur. In nomine meo. Aug. Nō petitur in nomine saluatoris q̄cquid petit̄ cōtra rationem salutis. Ideoq; scd̄m Augu. maliquādoq; petūt bona: sed qr mali sunt exaudiri nō merentur. Qui enim deū ꝯtēnūt in preceptis suis exaudiri nō merentur in orationib⁹ suis. Prouer. xxv. ij. Qui declinat aures suas ne audiat legē: oratio eius erit execrabilis. Aliquādo mali petūt mala: ⁊ tunc aliquando exaudiūtur: aliquando non. Quādo autē nō exaudiūtur: tunc est signū magne mīe. Jacob. iiij. Petitis et non accipitis eo ꝙ male petatis. Quādo vero exaudiunt̄ tūc est signū ire: sicut: exauditus fuit diabolus qui petijt vt Job tētaret. Exaudit⁹ em̄ fuit ad volūtatē: sed non ad vtiliatez: qr maiorē sibi acquisiuit damnationem Aliquando vero boni petunt bona, ⁊ tunc aliqñ exaudiunt̄. Juxta illud p̄s. Clamauit ad me ⁊ ego exaudiā eū. Aliqñ vero nō exaudiūtur: ⁊ hoc est qr aut pro malignis vel pro indignis petūt. Hiere. vij. Noli orare p̄ populo isto neq; assumas pro eis laudē nec orationē ⁊ ne obsistas mihi qr nō exaudiā te. Aut qr alio tēpore magis cōgruo accipiunt qd̄ petūt. Aug. Qui a deo aliq̄d petit accipit qd̄ petit aut qñ dz accipere accipit. Quedam autē nō negant̄ sz vt ꝯgruo tēpore dentur differūtur. Uñ ⁊ ecclesia q̄tidie petit. Adueniat regnū tuū. Et nō statim aduenit: sz iudicio finito aduenit. Aliquādo v̄ro boni petunt non bona, sicut apostolus petijt stimulū amoueri. Illa em̄ amotio stimuli apostolo bona nō fuisset: quia ad humilitatis custodiam sibi datus fuerat. Unde dicit Beda. Apostolus non in nomine saluatoris petijt vt tentatione careret, quam ob humilitatis custodiaz acceperat, quia si hac caruisset saluus esse non potuisset. August. Exauditur diabolus petens Job tentandum: ⁊ nō exauditur apostolus petens stimulum amouendum. Exaudiuit deus quem disposuerat damnare: et non exaudiuit quez volebat saluare. Nā eger petit vinum a medico et non dat. Medic⁹ non exaudit ad voluntatem vt exaudiat ad sanitatē. Quādo igit̄ aliquis hec quatuor que p̄dicta sunt in oratione sua obseruat: qr digna petit: ⁊ perseueranter petit: ⁊ sine peccato existēs petit: ⁊ ea q̄ sunt ad salutem petit: manifestū est ꝙ impetrat illud qd̄ petit. Et dñs hoc non tantū p̄mittit cū subiungit dabit vobis, sed et p̄ iuramentum promittit dicēs. Amen amē dico vobis. ⁊c. Et est modus iurandi ipsi⁹ christi. Homo aūt habet suū modū iurandi: et deus suum. Homo tres modos habuit p̄ quos iurauit. Unus fuit in veteri lege, scz viuit dñs. ij. Reg. vj. Viuit dñs qr ludā ⁊ vilior fiam ante dñm q̄ elegit me. ⁊c. Ali⁹ fuit tēpore ecclesie primitiue, scilicet testis est mihi de⁹. Rom̄. j. Testis est mihi deus cui seruio. ⁊c. Terti⁹ est moderno tēpore quo iuratur per deū sctm̄ ⁊ p̄ sancta euangelia, per sctām mariā ⁊ hmōi. Siliter de⁹ tres modos iurādi habuit. Un⁹ fuit ante legē, scz p̄ semetipsum. Hebre. vj. Abrahe nāq; promittens de⁹ qm̄ neminē habuit p̄ quē iuraret maiorē: iurauit p̄ semetip̄z. ⁊c. Secundus fuit in lege, scilicet viuo ego. Num̄. xiiij. Viuo ego: implebit̄ gloria dei vniuersa terra. Tertius tēpore gratie, scz Amen amē dico vobis, ⁊ est idem qd̄ vere. Geminatio autem dictionis est ad confirmationem promissionis. ⁊c.

¶ Sermo secūdus

¶ Sermo secundus.

Vsque modo non petistis quicq̃ in nomine meo: petite, ⁊ acci. vt gaudiũ vestrũ sit plenũ. Quãuis oi tẽpore sit orandũ: tñ his diebus tria tempora elegit ecclia. Primum ante ascensionem in quo letanie institute sunt: vbi scz aduocato suo ad curiam eũti petitiões suas porrigat. Scdm inter ascen. ⁊ pente. Exẽplo apostolorũ qui tũc orationi instabãt vt spm̃ sctm̃ acciperent. Act. j. Erãt oẽs perseuerãtes ⁊c. Filij em̃ regũ regno suo recupato larga munera militibus largiunt. Et ideo ecclesia orat post ascẽsionẽ vt ab ipo xpo in regno suo confirmato munera gratiaꝝ accipiat. ps. Wirificauit dñs sanctũ suũ. Tertiũ ẽ post pẽte. vñ tũc oratiões ⁊ ieiunia sunt instituta. Cõsuetudo em̃ est ꝙ rege coronato se ⁊ sua regie custodie milites recũmendant. Ideo igitur orat ecclesia post pẽte. vt munera gratiarũ sibi collata deus custodiat. ps. Confirma hoc deus ⁊c. Christus igit ad petendũ ⁊ rogandũ nos inducens ait. Usq̃ modo non petistis quicq̃ in noie. ⁊c. In quibus verbis duo ponunt. ¶ Primo reprehenditur humana negligentia cũ dicitur vsq̃ modo non. ⁊c. Secundo commẽdatur liberalitas diuina. cũ subditur. Petite ⁊ accipie. ⁊c. Circa primñ notandum ꝙ neligentia in orando est valde reprehẽsibilis ex eo ꝙ ipe oratiões sunt valde vtiles ⁊ fructuose. Sunt em̃ deo placite, angelo grate, diabolo inimice, ⁊ hoi necessarie. Deo q̃dẽ sunt placite triplici rõne. Sunt em̃ tributũ dei, ⁊ sacrificiũ dei, ⁊ mutus dei. Tributũ q̃dẽ dei sũt ꝙ eas deo ꝑsoluim⁹, cũ em̃ hõ a deo tria recepit. s. res corp⁹: ⁊ aiam: vult de⁹ vt de reb⁹ dem⁹ sibi in tributũ eelemosynaꝝ largitionẽ, de aia orõnẽ, ꝺ corpore mortificationẽ. Sed primũ tributũ est de his q̃ bõis sunt extra. Scdm de his q̃ sũt intra. Tertiũ de his q̃ sunt intima: ⁊ ideo illud est magis gratuz. Chrys. sup Matth. De orõne ẽ nobis sermo q̃ solã quasi spũale tributũ aia offert deo de viserib⁹ suis. Scdo sunt sacrificiũ q̃ deo odorẽ facim⁹. ps. Dirigat orõ mea sicut insensuz i cõspectu tuo. Eleuatio manuũ meaꝝ sacrificiũ vespertinũ. Illi offerũt deo sacrificiũ matutinum, q̃ deo gr̃as agũt deo ꝙ dedit eis bñ incipere. Illi meridianuz q̃ deo gr̃as agunt de eo ꝙ dedit eis ꝓcedere. Illi vespertinum q̃ deo gr̃as agunt de eo ꝙ dedit eis bene finire. Uel illi offerunt deo sacrificiũ matutinuz: q̃ offerũt deo suã iuuẽtutẽ. Illi meredianum, q̃ offerũt deo suã virillẽ etatẽ. Illi vesptinũ q̃ offerũt deo suã senectutẽ. De isto sacrificio dicit Chryso. sup Matth. Uis scire q̃ ꝑciosa sit oratio: nulla iustitia thymiamati cõparat nisi sola orõ. Sicut em̃ thymiama bene afficit hominẽ odorantẽ: sic oratio iusti suauis est añ deũ. Tertio sunt murus q̃ ire dei resistit. Hiero. sup Eezech. Sicut hosti murus opponitur: ⁊ aduersario ex aduerso venienti occurrit: ita dei ira sanctorũ precibus frãgit. Uñ et moysi dicitur Exo. xxxij. Dimitte me vt irascat furor meus cõtra eos. Et qr pauci sunt q̃ se sic vt murũ opponãt et deum teneant: ideo dicitur Ezech. xiij. Non ascẽdistis ex aduerso: neq̃ opposuistis vos murum pro domo israel vt staretis in dei prelio in die dñi. Esaie. lxiij. Nõ est qui inuocet nomen tuũ qui consurgat et teneat te. Scdo oratiões sunt angelo grate. Chriso. Uis scire dignitatẽ orationis: mox vt de ore tuo ꝓcesserit suscipiunt eam angeli in manibus suis ⁊ offerunt ante deum. ps. Preuenerũt principes cõiuncti psalentibus in medio iu. tympa. Isti ꝑncipes sunt angeli, qui cõiungunt se illis psallentibus. de quibus dicitur Ephe. v. Cãtantes et psallẽtes i cordibus vestris dño. Et eos ꝑueniũt qr orationibus ipsorum occurrũt ⁊ in manibus suscipiunt. Et sunt in medio iuuẽcularum: id est animarũ: que in orãdo et psallendo debẽt esse iuuencule. i. alacres, feruẽtes ⁊ infatigabiles. Et debẽt esse tympanistrie i. xpi memoriã i corde retinere. Xps em̃ dicit esse tympanũ: qr in eo fuit figura spherica. i. deitas eterna: ⁊ pellꝫ extẽsa. i. caro crucifixa: et melodia. i. aia omni iubilatione ⁊ gaudio plena. ¶ Tertio oratiões sũt diabolo inimice. ⁊ hoc triplici ꝺ causa: sũt em̃ scutũ dei, sagitte dei, ⁊ carbones dei. Scutũ quidẽ dei sunt quo tẽtatiõibus inimici resistim⁹. Ambr. Bonũ scutũ oratio: quo omnia aduersarij spicula repellunt.

Unde ps. Inimici mei detrahebant mihi ego autē orabam. Tunc autem ad istud scutū oratiōis omnis rētatio frangit, qñ ipsa oratio cū magna fide effūdit. Ephe. vj. In omnibus sumentes scutū fidei, vt possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. De isto scuto orationis dicit Sap. xviij. Proferens aaron seruitutis sue scutum orationem retitit ire: et necessitati finem imposuit. Dicitur aūt oratio scutum. Sicut em scutum habet tres angulos: sic oratio debet fieri cū fide: id est sine aliq hesitatione, et cū spe: id est sine aliqua diffidentia: et cum charitate: id est cum desiderio et amore. Secundo sunt sagitte dei et iacula quibus diabolum vulneramus. Psal. Emitte sagittas tuas et dissipabis eos ꝛc. Origen. super Numeri. x. Multo plus valet vnus sanctus orando, qñ peccatores innumerabiles predicādo. Oro ei celos penetrat et qñq etiā in terris hostē vincit. Exod. xvij. Cū eleuaret manū moyses vincebat israel ꝛc. Si aūt paululū remisisset, vincebat amalech ꝛc. Tertio sunt carbones dei, qb⁹ diabolū icēdim⁹. Tob. vj. Cordis ei⁹ pricula si sup carbones ponas, fum⁹ ei⁹ exturpat oīe genꝰ demonio rū sine a viro siue a muliere. Ista duo .s. sagittas et carbones petebat ppheta sibi da ri cōtra dolosas suggestiōes diaboli. ps. Quid det tibi aut quid apponat tibi, ad linguā dolosam. sagitte potētis acute: cū carbōib⁹. ꝛc. ¶ Quarto oīones sūt homini necessarie: ex eo q sunt nūcij eius quos homo mittit ad deū, vt petant succurrūz. Unde super illud ps. Intret in conspectu tuo oratio mea. dicit Glos. Magna virt⁹ pure orationis hic notat, quia quasi quedam psona intrat ad deū: et mandatū peragit, quo peruenire caro nequit. Istū nuncium duc domicelle associāt. Quod signa tūsset Hester. xv. vbi dicitur q ipsa regina ad regem cū duabus famulabus ingredi ens vni earū innitebatur. Altera vestimēta in humum defluēta colligebat. Hester interpretatur absc̄dita siue elevata: et significat orationē que debet esse absconditā a fauore populi: et elevata ad deū p feruorē animi. Due famule sunt eleemosyna et iejunij: cū qb⁹ ozvenire ad regē celoꝝ. Famula cui oro innitit est eleemosyna: q ipsam ad deū introducet. est em eleemosyna sicut petitiōarij i curia principis: q si fuerit ditus, hostiū sibi claudit: si mimic⁹ aperit. prouer. xvij. Donū hominis dilatat viā eius: et añ principē spaciū et facit. Famula q vestimēta defluēta colligit est ieiunij qd affect⁹ carnales refrigit, ne nimis lasciuiāt. Ephe. vj. State succincti lūbos vestros i veritate. ¶ Scdo ponit liberalitas diuina, q apparet i tribus. Primo in hoc q ad petēdū nos iuitat dicēs: petite. Pauci sunt q imitant vt abeūs petat: sed multi sunt qui fugiūt ne ab eis petat. Refert Seneca q panp tyrici⁹ ab antigono rege petijt talentū. rndit ille pl⁹ esse qꝫ tyrici⁹ deberet petere. Petijt denariū. rndit ille min⁹ esse qꝫ regē deceret dare. Et sic turpē viā excusādi iuenit cū potuisset dare denariū tanqꝫ tyrico, et talētū tāqꝫ rex. Deus aūt nō se excusat sz oēs ad petēdū inuitat. Augu. Nō tantum hortaretur vt peteremus nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia, plus ille vult dare qꝫ nos accipere pl⁹ ille vult misereri qꝫ nos a miseria liberari. Jō monet nos apostolus. j. Thessal. v. Sine intermissiōe orate. Qō tribus modis fit. primo locis et tēporib⁹ debitis orādo. Ambro. i lib. de virginitate. Solēnes oīones defertē sunt cū gr̄arū actiōe cū a famino surgim⁹, cū pcedim⁹, cū cibū sumere param⁹, cū cibū sumpserimus, cū cubitū pgim⁹. Scdo celestia desiderādo. Augus. sup illud ad⁹ apostoli. Sine intermissiōe orate. Si oīo desiderij oratio est, et si cōtinuū sit desiderij, continua est oratio. Tertio beneviuēdo vel agēdo. Aug. vbi supra. Justꝰ nunq desinit orare, nisi desinat iust⁹ esse. Et semp orat, qui semper bene agit. Origen. Si omnis actus iusti quem secundum deum agit oratio reputatur: qui sine intermissiōe que iusta sunt agit sine intermissione orabit: nec vnq̄ ab oratione cessat nisi iustus esse desinat. Secū do apparet dei liberalitas, i hoc q ad magna petēda nos inuitat et animat dicēs. petite vt gaudiū vestrum sit plenum. Gaudium mundi est vacuum. Esaie. xxix. Sicut somniat esurientes et comedit: quādo autem fuerit expergefactus vacua est anima ei⁹. ꝛc. Gaudiū vero de spiritualibus in presenti est semiplenū. j. Corinth. xiij. Ex parte co-

noscimus ⁊ ex parte ppetamus. Esa. j. Vinū tuū mixtum est aqua. Gaudium autem beatorum est plenū. Vers. Re vera il ad est bonum, ⁊ summum bonū, ⁊ summū audiū: quod nō de creatura sed de creatore cōcipitur, cui comparata omnis alia ocūditas meror est: ois insuauitas dolor: dulce amar: oē ocupfedū: postremo oē errenū quodcūq; delectare pōt molestiaz. Tertio apparet liberalitas dei in hoc q d dandum quod nos petimus assecurat dicens. Et accipietis. Jstud apertius pro mittit Matth. vij. dicens. Petite ⁊ accipietis: querite ⁊ inuenietis: pulsate ⁊ aperietur vobis. Jsta verba Augustin⁹ in sermone domini in mōte exponit adducēdo ex ē lium alicuius hominis qui ad aliquē locū pergere vellet, ⁊ ñ infirmos pedes haberet ⁊ viā nesciret ⁊ loci illi⁹ ianua clausa esset. Oportet ergo q̄ in pedib⁹ sanctū: deinde q̄ libidinis demōstretur: q̄ parū valeret sanos pedes habere ⁊ per omnia per rere deinde q̄ ostium sibi aperiatur: alias hilvaleret nec ambulare potuisse, necvi in rectam tenuisse, nec ad locum peruenisse. Nos ergo p viā p̄sentis exilij sum⁹ ad patriā peruenturi peccator aūt habet infirmos pedes anime per peccatum. p̄s. Diferere mei deus q̄m infirmus sum. ⁊c. Ignorat viā que, ducit ad celū. p̄s. Viam iustitie habitaculi nō inuenerunt. Et celestis sibi ianua clausa ē. Matthei. xxv. Et clausa est ianua. Debet ergo p̄mo petere orationē ⁊ eam accipiet. Et hoc est quod dicit. Petite ⁊ accipietis. p̄s. Sana animā meā quia peccauī tibi. Debet querere viā correctionē ⁊ eaz inuenīet. Et hoc est quod subdit. Querite ⁊ inuenietis. Hoc aūt fa- it gratia sancti spiritꝰ. p̄s. Spiritus tuus bonus deducet me in terrā. ⁊c. Debet pulsare ⁊ petere celestis ianue apertionem et sibi aperiet. Et hoc est q̄ subdit. Pulsate et aperietur vobis. p̄s. Januas celi aperuit celsus. xlv. Apertam ante eum ianuam et porta nō claudetur. ¶ Sermo. iij.

Ipse cīm pater amat vos: qz vos me amastis, ⁊ credidistis qz ego a deo exiui. ⁊c. Discipuli dñi q̄tuor scire plurimū affectabāt. primo si de eos in suis petitiōib⁹ exaudiret. Scōo si eos amabat. Tertio si xp̄s erat cū patre eiusdē substātie. Quarto si christus debebat ad patrē redire. ¶ Christus autem qui omnium cordium occulta nouit ad ista quatuor eis respondit. ¶ Primo quia in suis petitionibus erant exaudiendi: dixit eis. Amen amen dico vobis. si quid petieritis patrē in nomie meo: dabit vobis. ¶ Secūdo qz a patre erant dilecti: ideo dixit. Ipse enīz pater amat vos ⁊ cetera. Tertio ostēdit eis suaz eternam de patre, ⁊ suam tēporalem de matre generationem cum dixit. Exiui a patre ⁊ veni in hunc mundum ⁊c. ¶ Quarto ostēdit eis suam ad patrem reuersionez cum ait. Iterum relinquo mundum ⁊ ad patrem vado. Discipuli ergo videntes q̄ Christ⁹ eis manifestat omnia que in corde habebant dixerunt. Ecce nūc palam loqueris ⁊ prouerbium nullum dicis. Sunt autem prouerbia (secundum Augustinum) dicta obscura: que solent audire homines et nō intelligere. Nunc scim⁹ quia scis omnia. Beda merito illum scire omnia quasi deū confidenter affirmant. Apertum nanq; diuinitatis indiciū est: cogitationum nosse secreta. Jsta ad nos cōuertentes possum⁹ dicere q̄ christus de his quatuor nos certificat. ¶ Primo de orationum nostrarum exaudītione. Cum dicit. Amen amen dico vobis, si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Sunt autē tria secundum Bernardum in quodam sermōe: que impediunt ne orationes nostre exaudiantur, scilicet pusillanimitas, tepiditas. ⁊ demeritas. Pusillanimitas impedit: qz quādo homo considerat suam indignitatē nō audet oculos vertere ad deū dignitatē. Talis oratio sic timida in celum non audet ascēdere, sed in infimis iacet. Talibus dicitur Esaie. xxxv. Dicite pusillanimes cōfortamini et nolite timere. Secundum q̄ impedit est tepiditas. Oratio enim tepida ascendit quidem: sed statim deficit: et langescit: quia vigorem non habuit. De talibus dicitur Apocalypsis. iij. ca. Utinā frigidus esses aut calidus: sed quia tepidus es, incipiam te euomere ex ore meo. Tertiū quod impedit est temeritas. Oratio enim ascendere conatur sed tamē dei

virtute repellitur: ⁊ non tãtum non meretur gratiam, sed potiꝰ meretur offensaꝫ. Tales sunt oratiões eoruꝫ qui de suis meritis ĩtumescũt: sicut fuit oratio pharisei. De quo dicitur Luc. xviij. cap. Phariseꝰ stans, hec apud se orabat. Deus gratias tibi ago quia nõ sunt sicut ceteri hominũ ⁊c. Ut ergo oratio nostra exaudiri mereatur: sicut dicit idem Bern̄. Oportet ꝙ sit fidelis, feruens ⁊ humilis. Fidelis contra orationem timidam: feruens cõtra tepidam: humilis contra temerariaꝫ. ¶ Secundo nos certificat de paterna erga nos dilectione cum dicit. Ipse em̄ pater amat vos. Quod pater diligat nos per quinq; signa manifestatur. Primo per hoc ꝙ omnia visibilia dedit nobis vel in dn̄iuꝫ vel in vsum. Unde Psalm̄. Constituisti eum sup oĩa opa manuũ tuaꝝ. oĩa subiecisti sub pedibꝰ eius ⁊c. Secũdo per hoc ꝙ omnia celestia. i. angelos nobis dedit in ministerium. Hebr. j. Omnes sunt administratorij spiritus, in ministerium missi ꝓpter eos qui hered. capiũt salutis. Tertio ꝑ hoc ꝙ filium suum dedit nobis in precium nostre redemptionis. j. Johan. iiij. In hoc apparuit charitas dei in nobis quia filium suum vnigenitum misit in mundum, vt viuamus per ipsum. Quarto per hoc ꝙ dedit nobis spiritum sanctum in priuilegium nostre adoptionis. j. Joh. iiij. Cognoscimꝰ ꝙ in ipso manemus ⁊ ipse ĩ nobis qm̄ de spiritu suo dedit nobis. Rom̄. viij. Accepistis spiritum adoptionis filiorũ in quo clamamus. Abba pater. Quĩto per hoc ꝙ seipsum seruat in hereditateꝫ adoptiõis. Ezechie. xliiij. Nõ erit eis hereditas ego dominus hereditas eorum. Deut. xviij. Dn̄s ipse hereditas eorum est. Ista quinq; signa amoris tangit Bernardus dicẽs. Domine quid est homo ꝙ memores eius: aut filius hominis quoniã visitas eum? oĩa subiecisti sub pedibꝰ eiꝰ. ⁊c. Deniq; mittis vnigenitum tuum, mittis spiritum tuum, ꝓmittis etiã vultũ tuum: ⁊ ne quicq̃ vacet in celestibus ab opere sollicitudinis, etiã beatos illos spiritus propter nos mittis in ministerium nostrũ. ¶ Tertio nos certificat de sua tẽporali ⁊ eterna generatione, cũ dicit. Exiui a patre. s. per eternã de patre ꝓcessionem: ⁊ veni in mũdũ per tẽporalẽ de matre generationẽ. Quantũ ad primã gn̄ationem est imago dei: q̃tũ ad secũdã factũ est speculũ dei. Est igitur imago dei q̃tũ ad primã nationẽ. ¶ Sed notandũ ꝙ in ipsis sensibilibꝰ q̃drupliciter fit imago. Primo per gn̄ationẽ, sicut in filio. Genes. iij. Genuit adã filiũ ad imaginẽ ⁊ similitudinẽ suã. Scdo per impressionẽ sicut in nũmo. Mat. xxij. Cuius est imago hec ⁊ superscriptio? Tertio ꝑ incisionẽ sicut in lapide vel in ligno. Sapiẽ. xiij. ca. Artifex faber sculpit lignũ diligẽter vt assimilet imagini hominis. Quarto per colorũ suppositionẽ sicut in pariete picto. Ezechie. viij. Uniuersa idola domꝰ israel depicta erãt in circuitu in pariete ꝑ totũ. Xp̄s dr̄ imago dei prio mõ per eternã generationẽ. Col. j. Qui est imago dei inuisibilis. Gl. plene similis pr̄i. ⁊ de pr̄e. Jo. xiiij. Qui videt me videt ⁊ patrẽ. Esaie. x. Ego ⁊ pr̄ vnũ sumꝰ. Homo ãt dr̄ imago siue ad imaginem dei factus alijs tribus modis sequentibus. Primo per impressionem: quia deus in ip̄m imaginẽ suã impressit. Gen̄. j. faciamꝰ hoĩeꝫ ad imaginẽ ⁊ similitudinẽ nostrã. Un̄ sup illud Coll. j. Qui est imago dei inuisibilis. dicit Glosa. Alia est imago regis ĩ nũmo alia in filio. Nos sumus nũmꝰ ĩ quibꝰ imago dei est. Xp̄s est filiꝰ q̃ est hoc quod pater est, qd̄ subdit̄ in gl. Nulla imago coli debet: nisi illa q̃ ipse: non illa qd̄ ille: sed cũ illo. Secũdo modo homo dicitur imago dei per decisionẽ. Corpus enim nr̄m modo patit̄ multas supfluitates vitiorum ⁊ penalitatũ. Sed in beata resurrectiõe omnis mortalitas ⁊ vitiositas a corpore decidet̄ ⁊ in tantũ reformabit̄ ꝙ corpori xp̄i glorioso configurabitur. Phil. iij. Saluatorẽ expectamꝰ dn̄m nostrũ iesuꝫ xp̄m qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratũ corpori clarita. sue. Tertio homo dr̄ imago dei ꝑ colorũ oppdsitione. Aĩa ĩ nostra modo habet defectũ multorũ coloꝝ. i. diuersarũ virtutũ. Sed in patria colorabitur: ⁊ detinget̄ quatuor coloribus de quibꝰ dicit̄ Exo. xxj. Facies veluꝫ de hyacitho ⁊ purpura coccoq; bis tincto ⁊ bysso retorta. Hyacinthus est coloris aerij siue celestis. purpura sanguinei. coccꝰ fla

ut byssus niuei. Tingitur igit̃ aia colore hyacinthino siue celesti per celestiũ dulcedinẽ ⁊ suauitatem. ps. Delectationes in dextera tua vsq; in finẽ: Tingit̃ colore purpureo siue sanguineo ꝑ mũditiã ⁊ puritatẽ. Licet em̃ sanguis aliorũ hominũ inficiat: tamen sanguis christi habet virtutẽ purificatiuam per quam animas sanctorũ purificat ⁊ dealbat. Apocalypsis. vij. Lauerunt stolas suas ⁊ dealbauerũt eas in sanguine agni. Tingitur colore coccineo siue flauo per immensam dilectionem ⁊ charitatẽ. Modo em̃ ẽ ignicul⁹ dilectionis: tunc autem erit fornax charitatis et amoris. Esaie. xxxj. Dixit dñs cui⁹ ignis in sion ⁊ caminus in hierusalem. Tingit̃ colore byssino per lucidam ⁊ apertam visionẽ. Modo enim videmus obscure: sed tunc clare ⁊ lucide. j. Corinth. xiij. Uidemus nũc ꝑ speculum ⁊ in enigmate: tũc autẽ facie ad faciẽ. Posset nihilomin⁹ dici, ꝙ sancti viri etiam in presenti imago dei dicũtur esse ꝑ impressionẽ: qꝛ imago dei est in eis impressa. Et per decisionẽ: quia a se resecant omnia vitia. Et per colorũ superpositionem: quia colores virtutum pingũt in anima. Et per generationẽ: qꝛ a deo generantur ĩ gratia. Juxta illud Johannis. j. cap. Dedit eis potestatez filios dei fieri his qui credunt in nomine eius. Secundo quantum ad natiuitatem tẽporalem christus factus est speculũ dei. Sapientie. vij. Cãde. lucis eterne ⁊ speculum sine macula. Speculum fit ex coniunctione vitri cum plumbo. Quantuncunq; em̃ homo speculetur in vitro tm̃, vel ĩ plumbo tm̃, imaginem suã videre non poterit: sed qñ fit cõiunctio vtriusq;, tũc ipsam videbit. Per vitrũ significatur deitas fulgida: per plũbũ qđ habet colorẽ terrenũ, humanitas figurat̃. Homo igit̃ non poterit se speculari in deo ꝓpter nimiã suã claritatẽ. j. Timo. vj. Lucẽ inhabitat inaccessibilẽ. Nec in hoie aliquo ꝓpter suam tenebrositatez. Job. xxxvij. Nos quippe inuoluimur tenebris. Ideoq; vitrũ sue deitatis cũ plũbo nostre humanitatis est cõiũctum: ⁊ sic vnũ speculũ est effectũ: in quo quilibet defectus suos speculari ⁊ reformare potest. Nam sup̃bus potest speculari humilitatẽ. Matt. xj. Discedite a me qꝛ mitis sum ⁊ humilis corde. Auarus paupertatẽ. Matth. viij. Uulpes foueas hñt ⁊c. Gulosus sobrietatẽ: qꝛ. xl. dieb⁹ ⁊ xl. noctibus ieiunauit: ⁊ nũq; carnes comedisse legit̃, nisi de agno paschali ꝓpter legis preceptum. Tristis iocũditatez. Esa. xlij. Non erit tristis neq; turbulentus. Iracundus patientiam ⁊ taciturnitatem. Ibidez. Tacui, semper silui, patiẽs fui. ¶ Quarto nos certificat de sua gloriosa ad patrẽ reuersione: cũ dr̃. Iterũ relinquo mũdũ ⁊ vado ad patrẽ. Marci vlti. Dñs quidẽ ies⁹ postq̃ locut⁹ est eis: assumpt⁹ est in celũ, ⁊ sedet a dextris dei. Dextera aũt dei est equalitas dei. Sũt potiora bona dei: ⁊ est virtus dei: ⁊ est potestas dei. xp̃s autẽ est deus noster: frater noster: ⁊ iudex noster. Inq̃tum igit̃ deus noster, sedet a dextris dei. i. in equalitate dei. p̃s. Dixit dñs dño meo ⁊c. Inq̃tum est frater noster. i. homo verus, sedet a dextris dei. i. ĩ potiorib⁹ bonis dei ⁊ potiori modo. Act. vij. Uideo celos apertos: ⁊ filiũ hois stãtem a dextris virtutis dei. Inq̃tum est iudex noster, sedet a dextris dei. i. in potẽtia dei: qꝛ dedit ei deus omnẽ potestatem iudicium faciendi. Joh. v. Potestatem dedit ei iudicium facere: quia filius hominis est.

¶ Dñica infra octa. ascensionis dñi. Sermo primus.

Cum venerit paraclitus quem ego mittam vobis a patre ⁊c. Johãnis. xvj. Sciens benignus dominus de suo recessu discipulorum animos conturbatos: eis benigne cõpatitur, ex consolatorem mittere pollicetur. Iste est ordo cosolationũ: vt dicit Greg. in moral. vt si aliquẽ afflictũ volumus cõsolari, prius debem⁹ ⁊ cõpati ⁊ emolliri. Et istud ostendit ⁊ triplici exẽplo: dicẽs. Neq; em̃ ferrũ ferro coniungitur, si non vtrũq; ignis ex ustione liquatur. Et durũ molli non adheret, nisi prius duritia temperata mollescat. Sed nec iacentes erigimus, nisi rigore nostri status nos inclinemus. Dominus igitur discipulis tribulatis benigne cõdelescẽdẽs: ⁊ sciens quia remanebant desolatij, ignari, ⁊ timidi: ideo eos tripliciter consolat̃, promittẽdo

scz q mittet eis spiritū sanctū ad consoladum ipsos desolatos: ⁊ ad instruendum ipsos ignaros: ⁊ ad roborādū ipos timidos. ¶ Primo igit̄ ꝓmittit eis spm̄ sanctū ad cōsolādū ipsos desolatos: cum dicit. Cū venerit paraclitus. Paraclitus em̄ cōsolator interpretatur. Ipse em̄ cōsolatur in hoc mūdo lugētes. Matth. v. Beati q̄ lugēt: qm̄ ipsi consolabunt̄. Et potest hoc itelligi de triplici luctu. Uel de luctu deuotionis: q̄ fit ꝓpter absentiam visionis diuine. ps. Fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte ⁊c. Uel de luctu contritionis: q̄ fit ꝓpter ꝑpetrationem culpe. ps. Exit⁹ aquarū deduxerūt oculi mei: qꝛ non custodierūt legem tuā dn̄e. Uel de luctu lamētationis, q̄ fit pro aliqua graui tribulatione. ps. Intret in cōspectu tuo gemit⁹ cōpeditoꝝ. Oēs isti luctus per spm̄ sanctū cōsolatorem vertūtur in gaudiū. Uidem⁹ em̄ q̄ post pluuiā sequitur magna serenitas: post nubilū magna claritas: ⁊ post tēpestatez magna trāquilitas. Eodē modo post pluuiā lachrymarū deuotiōis, sequit̄ magna serenitas cōtēplationis. Greg. Mēs lachrymis baptizata, in cōtēplatione videt limpidius. Post nubilum lachrymaꝝ cōtritionis, sequitur magna claritas exultatiōis. Greg. sup illud. Gen̄. xxxij. Uidi dn̄m facie ad faciē. Prius (inquit) exurētis tristitie caligo detergit̄: ⁊ sic respondēte raptim in circūscriptio lumine mens illustratur. Prouer. xiiij. Cor qd̄ nouit amaritudinem aīe sue: in gaudio ei⁹ nō miscebitur alienus. Post tēpestatem lachrymarū lamētētionis, sequitur magna tranq̄llitas ⁊ exultatio mētis. Tob. iij. Post tēpestatē trāquillū facis: ⁊ post lachrymationem ⁊ fletū, exultationē infundis. ps. Secūdū multitudinē dolorū meorū ⁊c. Hiero. sup Psal. Quot vulnera patimur. tot consolatiōes meremur, Unā fudi lachrymam: vnā cōsolationem merui. Decē lachrymas fudi decē cōsolationes merui. Sicut aūt cōsolat̄ i mūdo lugētes: sic nō cōsolatur in mūdo hoc gaudētes: imo dicitur eis. Luce. vj. Ue vobis diuitib⁹ qui habetis hic ꝯsolationē vestrā. Sicut em̄ spōsa que recipit alienū nō meret̄ cōsolari, sz flagellari: sic ⁊ aīa non meretur cōsolationem diuinam que recipit aliena. Bernar. Delicata est diuina cōsolatio: ⁊ nō datur admittētib⁹ alienā. Ideo ꝓphetare fugiebat eā: dicēs. Renuit ꝯsolari aīa ⁊c. ¶ Scdo ꝓmisit xp̄s q̄ mitteret discipulis suis spm̄ sanctum ad instruendum ipsos ignaros: cū dicit. Spiritū veritatis. Dicitur aūt spūs veritatis: qꝛ instruit veritatem de qualibet re, ⁊ maxime de mundo: ostēdēs q̄ nulla veritas est in mūdo. Naz vt dicit Hilari⁹: ṽitas nihil habet falsuz: nihil incertū: nihil imꝑfectū. In presenti igitur vita non est veritas: qꝛ ibi est falsitas: incertitudo, ⁊ imperfectio. Est em̄ falsitas: qꝛ oīa que in mūdo sunt, falsa ⁊ mēdacia sunt Hiere. xvj. Uere medaciū possederūt patres nostri, vanitatem que eis nō ꝓfuit. Est em̄ mēdacium significatio false vocis cum intētione fallēdi. Ista terrena ⁊ mūdana sunt bonis significatio vera ⁊ malis significatio falsa. Qualiter aūt bonis sint significatio vera, ostēdit Chryso. sup Matth. dicēs. Cōsidera qꝛ de⁹ nō creauit bona delectabilia in hoc mundo vt eis fruamur: sz vt per hoc itelligamus q̄ si tam bona sunt delectabilia terrena, q̄ꝫ bona sunt ipsa celestia. Puta scis q̄ꝫ bonuz est gaudere carnaliter: per hoc debes intelligere q̄ meli⁹ est gaudiū aīe. Gaudiū carnis cū carne finit̄: gaudiū aīe cum aīa ꝑseuerat. Scis qꝛ bonū est gloriari i terris: ꝑ hoc intellige q̄ melius est gloriari in celis. Quāto clarius est celū q̄ꝫ terra tāto gloriosior est gloria illa q̄ꝫ ista. De ista em̄ significatiōe dicit Hiero. Sicut sacrificia in figura istituta sunt: ita tēporalia tm̄ fuere ꝓmissa ⁊ data in figura eternoꝝ. Et sicut de⁹ ꝑmisit sibi immolari hostias ne demonib⁹ immolarent̄: sic et diuitias dat vt poti⁹ ab ipso q̄ꝫ a demonib⁹ postulentur. Malis aūt sunt significatio falsa. Diuitie em̄ habēt apparētem satietatez: sed verā esuriez. Esa. xxix. Sicut somniat esuriēs ⁊ comedit: cū aūt fuerit expergefactus vacua est anima ei⁹. Delicie habēt apparētē dulcedinē: sed verā amaritudinem. Prouer. v. Fau⁹ distillās labia meretricis: nouissima illi⁹ amara q̄si absynthium. honores habēt apparētē sublimitatem: sed veram ⁊ subitam deiectionez. Job. xxx. Eleuasti me ⁊ quasi sup vētū ponens allisisti me valde. Diabol⁹ igitur in

in oībus iſtis oſtēdit apparēs bonū, z ce
lat verū malū. Et adeo per talē falſam ſi
gnificationē decipit alias ſtultos. Scō
in hac vita non eſt veritas: qz hic non eſt
aliqua certitudo neqſecuritas: qz ſicut ōr
Eccli. x. Neſcit homo verū odio aut amo
re dignus ſit. Et intelligēduz eſt q neſcit
vtrū finaliter dignus ſit odio vel amore.
Poteſt tñ dici q neſcit ſcētia certitudinis
tm hoc habeat p gratiam reuelationis.
Poteſt tñ cognoſcere ex aliquib⁹ ſignis.
Videndū eſt igitur q tria ſunt ſigna ſicut
dicit Chryſo. ſup Matth. Sicut ignis cog
noſcit ſcintillis ſuis ſol radijs ſuis, z ro
ſa odorib⁹ ſuis: ſic viri ſancti habēt tres
ſcintillas. Primo feruentia deſideria: que
habebat ꝓpheta, dicēs. Sitiuit aīa mea
ad dēū fontē viuū. Scdo feruētia verba.
Eccli. xlviij. Surrexit helias quaſi ignis:
z verba eiꝰ quaſi facula ardebāt. Tertio
feruētia opera. Job. xxxvij. Nōne veſtimē
ta tua calida ſunt: cū perflata fuer t terra
auſtro? Sicut ergo vbicūq ſcintillas vi
demus, preſupponimus ibi eſſe ignē ma
terialē: ſic q̄cūq habet iſtas ſupradictas
ſcintillas, ꝑſupponere debet q habet ignē
celeſtē. De iſtis ſcintillis ōr. Ezec. j. Scin
tillej quaſi aſpectus eris cādētis. Deſide
ria em z ꝓba z opera ſanctorū virorū ſūt
ſcintille inquātum ſine pondere terreno
ꝓ ſunt leuia. Et ſunt eris inquātum ſunt au
ribus dei ſonātia. Et cādētia inēſtoz ſunt
per amorē inflāmata. Scō ſancti viri ha
bent tres radios. Primus eſt ſcētia qua
cognoſcūt deū z eiꝰ iuſtitiā z bonitatem.
ꝑs. Duo hec audiui: qz potestas dei eſt z
tibi dñe miſia. Scōs eſt quo cognoſcūt mū
dum z eiꝰ miſeriā z vanitatē. Naum. iij.
Dis qui te viderit refliet a te. Tertiꝰ eſt
quo cognoſcūt ſeipſos. i. miſeriā ſuā z vi
litatem. Ab. cbec. vj. Humiliatio tua i me
dio tui. Et ſicut quādo videmꝰ radios ꝑ
ſupponimus eſſe ortū ſolem ſubſtātialē:
ſic q̄n aliquī cognoſcit dei bonitatē z mi
ſeriā humanā, ꝑſupponimꝰ eis ortū eſſe
ſolē ſuper ſubſtātialem. De his tribꝰ ra
diis dicit Eccli. xlviij. Tripliciter ſol exu
rens mōtes radioſi igneos ex ſufflans ꝛc.
Tertio ſancti viri hñt tres odores. Unꝰ
eſt oſonis denote. Apocalypſis. v. Habē
tes ſingli ciſharas z phialas plenas odo
ramentoz: que ſunt orationes ſanctoz.
Scdo eſt fame preclare. ij. Cor. ij. Chriſti
bonus odor ſumus in omni loco. Tertiꝰ
eſt cōſcētie floride. Cāti. j. Lectulus no
ſter floridꝰ. Et ſicut q̄n ſentimꝰ odorē ro
ſarum tm rotas eſſe preſupponimꝰ, etiaz
ſi eas minime videmꝰ: ſic q̄n i nō diſtictos
odores ſentimꝰ, roſas grāz z virtutum
in nobis eſſe preſupponere debemꝰ. De
quo odore ōr Eccli. xxxix. Quaſi plātatio
roſe in hiericho. Tertio i hac vita non eſt
veritas: qz hic non eſt pfectio aliqua, ſed
oīmoda imperfectio. Pauci em ſunt q̄ co
nentur ad pfectionem: z multi ſunt q̄ ten
dunt ad imperfectionem: z intātum defi
cūt q ad nihilum deueniūt. Iſti ſimiles
ſunt ſtatue Nabuchodonoſor: de qua le
gif. Dañ. ij. q caput erat aureū: pectus z
brachia de argēto: vēter z femora de ere:
tibie ferree: pedū q̄dā pars erat ferrea,
quedā fictilis. Multi em ſunt qui in pri
mo anno ſue converſionis ſunt aurei. i. igne
i z valde feruētes. In ſcdo argēti efficiū
tur. i. tepidi z negligētes. Argētū em dif
fert ab auro z ꝯtum ad valorem z ꝯtum
ad fulgorem: qz tales nō tātū valēt in ſe
cūdo anno ꝯtum ad meritū, nec tātū ful
gēt ꝯtum ad exēplū. In tertio anno effi
ciuntur ærei. i. impatiētes z murmurātes.
Eſt em ſi tāgitur, ſtatim reſonat. In quar
to anno efficiuntur ferrei. i. importabiles
z ꝓbis z inuriōſis ceteros feriētes. Ferrū
em ponderoſum eſt, z cetera metalla do
mat z ferit. Sepe aūt cōtingit q ferrū do
mat ferrum: qz vn⁹ tyrānus ſepe aliū hu
miliat. In quinto anno efficiūtur ferrei. i.
fragiles z in omni tēptatione cedētes. Sz
ſicut lapis ſtatuā in pedib⁹ fictilib⁹ pcuſ
tiēs ipſam cōminuit: ſic modica tentatio
vt tribulatio eos frāgit. ¶ Tertio p̄miſit
diſcipulis q mitteret eis ſpīritū ſanctuz
ad roborādos eos timidos: cū dicit. Ille
teſtimonium phibebit de me: z vos teſti
monium phibebitis: Aug. Ille teſtimoniū
phibebit de me i cordibus veſtris: z vos
in vocib⁹ veſtris. Ille inſpirādo, vos ſo
nādo. Ideo em facti ſunt fortes ad teſti
ficādū de xp̄o: vt q̄ prius timebāt teſtifi
cari i vna lingua, poſtea teſtificati ſint in
oīb⁹ linguis. Qui prius in vno angulo,
poſtea i toto mūdo. Qui prius voce, poſt

Acc

modū morte. Hoc patet in Petro: q̄ primo ad vocem vilissime mulieris negauit xp̄m. Nam ſm Greg. in moral. fuit persona vilis Xp̄i tum ad ſexum, qz nō vir ſed femina: vilior Xp̄i tum ad cōditionem, quia nō liberа ſed ancilla: vilissima Xp̄i tum ad officiū, qz nō theſaurаria ſed oſtiaria fuit. Qualiter aūt poſtmodū factus eſt fortis, oſtendit Greg. ibidem: dicēs. Cōtēnit Petrus flagella cedentium: qui paulo ante timuerat verba requirentium. Et qui ancille vires requiſitus expauit: vires principū ecclie ſue non timuit. ¶ Sermo ſecundus:

Cum venerit paraclitus quē ego mittam vobis a p̄re meo ꝛc. Predicauerat xp̄s inter iudeos verba ſue ſapiētie. Johan. vij. Nunq̄ ſic locutus eſt hō ſicut hic hō loquitur. Similiter fecerat inter eos opera ſue virtutis ꝛ potētie. Eiuſdē. xv. cap. Si opera nō feciſſem in eis q̄ nemo alius fecit ꝛc. Exhibuerat eis exēpla ſanctitatis ꝛ vite. Matthei. xj. Diſcite a me qz mitis ſum et humilis corde. Et tñ iudei dicebant ꝓba ſue ſapiētie eſſe falſa. Joh. viij. Tu de teipſo teſtimoniū dicis: teſtimoniū tuū non eſt verū. Et miracula ſue potētie dicebāt virtute fieri, diabolica. Matthei. xij. Hic non ejicit demonia niſi in beelzebub, principe demoniorū. Et exempla ſanctitatis ſue dicebant eſſe exēpla hoīs peccatoris. Johā. ix. Nos ſcimus qz hic hō peccator eſt. Poterāt igit̄ xp̄o diſcipuli dicere. Quo nos relinquis: ꝛ quo ad iudeos nos mittis? Si em̄ falſa dixerunt verba tua eſſe: ſi miracula tua diabolo attribuerūt: ſi ſanctitatē tuā peruerterūt, quid inter eos facere poterim⁹ nos ignari q̄ habem⁹ parуaz ſapiētiā: nos infirmi qui habem⁹ parуā potentiā: nos peccatores miſeri q̄ habem⁹ culpabilem vitam? Et ideo chriſto cōſolatur eos: dicēs. Cū venerit paraclitus ꝛc. Ubi cōſolat eos oſtendēs q̄ cū eis tota trinitas remanebit: ſcz p̄ſona patris q̄ dabit eis potētiā in miraculis: p̄ſona filij qui dabit eis ſapiētiā in doctrinis: ꝛ p̄ſona ſpiritus ſancti q̄ dabit eis ſanctitatez et gr̄am i exēplis. ¶ In ꝓbis igit̄ p̄miſſis quatuor tāgūtur. Primo p̄ſona p̄is ſpiritum ſpirātis: cū dr. Spiritū veritatis qz a p̄re p̄cedit. Quāuis aūt filr p̄cedat a filio, filij⁹ tñ ót q̄ p̄cedat a p̄re ex eo q̄ patres p̄em reſidet autoritas ꝑpter quā filius ſolet attribuere patri etiā q̄ ſuū eſt: qz q̄cq̄d hz a p̄re hz. Per hoc aūt q̄ dicit Quē ego mittā vobis a patre, manifeſte oſtēdit q̄ etiā ab eo p̄cedit: ſi em̄ nō p̄cederet ab eo non mitteret eum. Ex hoc aūt q̄ hic exp̄rimit q̄ ſpūs ſcūs p̄cedit a patre, ꝛ non exp̄rimit q̄ p̄cedat a filio, cauſat⁹ eſt error grecorū dicētiū ſpiritū ſanctū tm̄ a patre p̄cedere et nō a filio. Qui quidē error cōfutat autoritatib⁹ doctor. ſcōr. Et primo autoritate aplī: qui dicit ipſum eſſe ſpiritū xp̄i. Rom. viij. Qui ſpiritum xp̄i nō habet: hic non eſt ei⁹. Aut el hoc eſt rōne ſolius ſubſtātie: ꝛ ſic dici poſſet q̄ filij⁹ ſit ſpūs ſancti: aut rōne alicui⁹ relationis: ſed in diuinis nō eſt relatio niſi originis: ꝛ ideo oportet q̄ filij⁹ ſit a ſpiritu ſancto q̄ null⁹ dicit, vt q̄ ſpūs ſcūs ſit a filio. Scō ho oſtenditur autoritate eiuſdem aplī: q̄ dicit filium imaginem patris potius eſſe q̄ ſpiritū ſanctū. Colo. j. Qui eſt imago dei inuiſibilis. Et hoc iō qz non ſolū habet eſſentiā communem cum patre, ſed etiam aſſimilatur patri in hoc q̄ p̄ducit ex ſe perſonam ſcz ſpiritū ſanctum. Tertio oſtenditur hoc autoritatib⁹ ſanctorū doctorum grecorum. Athanaſ⁹ enim in ſymbolo fidei ſic dicit. Spiritus ſcūs a patre ꝛ a filio non factus, nec creatus, nec genitus: ſed procedens. Didym⁹ enim magnus doctor grecor̄ in libro de ſancto ſpū: et Cyrillus eps: et Johānes chryſo. hoc idem teſtātur. Scō oſtendit rōnib⁹. Prima ratio eſt: qz notum eſt per ſe q̄ amor p̄cedit ab amāte. Cum igit̄ ſanct⁹ ſpūs ſit amor quo pater amat filium et filius patrē: manifeſtū eſt q̄ ſpūs ſcūs p̄cedit a patre ꝛ filio. Scōa ratio eſt: quia in ſole relucet trinitatis veſtigia. Videm⁹ q̄ radius eſt a ſole, et calor procedit a ſole et a radio: ſic ſpūs ſcūs a patre ꝛ a filio. Tertia ratio eſt: qz in aia q̄ eſt imago dei ꝑpter tres potētias, amor procedit a notitia: ſic ſpūs ſcūs q̄ eſt amor p̄cedit a filio q̄ eſt ſapiētia ꝛ notitia p̄ris. ¶ Scō tāgit̄ p̄ſona filij mittētis ſpiritū ſanctum: cū dr. Quē ego mittā vobis a patre. Et q̄

igit̃ spūs sc̃tus ad nos mittitur, nosipsos
sparare debem⁹. Ideo adu℞⁹ spūs san
ctus in hac dñica recolit̃ duplici de causa.
Primo: qr xps spiritū sanctū p̄misit & pro
missum exhibuit. In hac dñica recolitur
p̄missio: in sequēti exhibitio. Scōa causa
est: qr ideo missus spūs sancti in dieꝫ fu
tura recolitur: vt noster animꝰ preparet,
ipsuꝫ sc̃z mūdādo & purificā do. Spūs q̄
dem sc̃tus p̄figurat̃ per colūbam. Colū
ba aūt in locis luteis nō manet, sz ea fu
git totaliꝫ. In locis pluuie asperis mo
ratur: sed non libēter. In locis floridis &
mundis morat̃ & delectatur. Scōm aūt
Aug. quidem sunt valde mali: quidā val
de boni: quidā mediocriter boni & medio
criter mali. Valde mali sunt q̄ habēt cor
da lutosa. i. immūda: in quib⁹ spūs sc̃tus
non habitat. Sapie. j. In malinolam aiaz
nō intrabit sapiēcia: nec habitat in corpo
re subdito pcis. Et dñs dicit subdito pec
catis. Aliud em̄ est subditū esse pcis: aliū
cū pcis esse: et aliud superiorez esse pec
catis. Ille subditus est pcis cui peccata
dominātur. In cui⁹ pſona dicit prophēta.
Iniquitates mee supgresse sūt caput meū
&c. Aug. Peccator sera⁹ est tot demonio⁹
quot vitio⁹. Ille est fupior peccatis q̄ ea
supp̄ditauit & victi: ita q̄ victeri⁹ sibi dos
minari, nō pñt. ps. Cōfringā illos nec po
terūt stare: cadēt subtus pedes meos. Cū
pcis vero sunt oculi hoies: iuxta illud. j.
Joh. j. Si dixerimus q̄m peccatū nō ha
bemus, nosipsos seducim⁹: et veritas
nobis non est. Aliq̄ sunt valde boni: sc̃z vi
ri p̄fecti q̄ habēt corda mūda & florida:
in quib⁹ spūs sc̃tus habitat delectabiliꝫ.
In quoꝝ cordib⁹ nascit̃ liliū puritatis,
rosa charitatis, viola humilitatis: q̄ pñt
dicere illud Cant. j. Lectulus noster flori
dus. Aliq̄ sunt mediocriter boni et medio
criter mali sc̃z imperfecti quoꝝ corda pul
uere veniti: aliq̄ sunt asperſa: et ideo in eis
spūs sc̃tus habitat, sed non libenter. Ne
mo q̄ dē libēter vult stare in pulueꝛe. Ho
mo em̄ valde p̄ptus est ad istos pulue
res cōtrahendos. Et rō est: qr cū pulueꝛe
habet magnā similitudinem & cognatio
nem. Est em̄ de pulueꝛe fact⁹, et in pulue
rē resoluēdus, & pulueꝛeū hz corp⁹. Gen.
iij. Donec reuertaꝛis in terrā de qua sum
ptus es: ecce qr de pulueꝛe ē cōdit⁹. Quia
pulueꝛis es: ecce qr pulueꝛeū hz corp⁹. Et i
pulueꝛē reuerteꝛis: ecce qr est in pulueꝛem
resoluend⁹. Quia igit̃ tantam habet simi
litudinē cū pulueꝛe: & simile appetit suum
simile: ideo tā de facili cōtrahit terrenas af
fectiones. Ab his th̄ pulueꝛibus animus
est purgād⁹. Matth. x. Excutite pulueꝛes
de pedib⁹. i. de affectiōib⁹ vestris. ¶ Ter
tio ponit̃ pſona spūs sancti ap̄loꝝ cōsolā
tis: cū dr. Cū venerit paraclitus. i. cōsola
tor. Notādum aūt̃ q̄ iniuria sine tribula
tio quā hommes patiūtur, tripliciter pōt
cōsideraꝛi. Aut put est preteꝛita: et tūc re
linquit odiū in corde & rancorē. Aut put
est presens: & tunc hz annexum dolorem.
Aut put dubitatur futura & tūc habet ti
morem. Sed spūs sc̃tus contra istas tres
tribulationes dat tres cōsolationes: ideo
in tribus signis apparuit. Nam cōtra pre
teritam aufert rācoꝛem: ideo in specie co
lūbe apparuit sup xp̄m baptizatū: vt ha
betur Luce. iij. Colūba em̄ felle caret: & si
gnat q̄ spūs sc̃tus illū in quē venit, felle
rancoꝛis carere facit. Sapie. vij. Vocatur
idem spūs suauis, benignus, & human⁹:
qr illos quos repſet facit suaues & corde
benignos in sermone: et humanos in con
uersatione. Contra presentem refrigerat
et refrīngit dolorem: ideo apparuit i spe
cie nubis sup christum transfiguratum: vt
habetur Matth. vij. Nubes em̄ hz con
tra estum refrigerare. Beꝛn. Quē non re
frigerat dulcedo illa q̄ mortē quoq̄ facit
dulcissimā? Que asperitas resistere potest
illi vnctioni de qua dr Dan. iij. Facit me
dium fornacis quasi vētum roris flātem?
Contra futuram animat ad cōflātem per
pessionē: ideo apparuit in specie ignis su
per ap̄loꝝ collegiū cōgregatū. Sicut em̄
vas terreum est fragile, sz igne excoctum
efficitur solidum: sic & ap̄li ante aduentū
spūs sancti erāt fragiles & tāq̄ mollis ce
ra siue terra: sed igne spūs sancti excocti
facti sunt sicut testa fortis. Unde poterat
quilibet eoꝝ dicere cū ꝓpheta. Factū est
cor meū tanq̄ ceraliquescens, sc̃z ante ad
uētum spūs sancti: sed postea aruit tanq̄
testa virtus mea. ¶ Quarto ponūtur per
sone apostoloꝝ q̄ fuerunt idonei in testi
moniꝫ perhibendis: cum dr. Et testimo-

nium perhibebitis. Sicut autē dicit Isi-
do. Testis tribus modis consideratur: scz
natura vt sit vir non mulier: qz variū ⁊ in
stabile testimoniū femina profert. Condi-
tione: vt sit liber non seruus qz seruus me
tu presidētis testimoniū supprimit verita
tis. Uita: vt sit innocens non infamis: qz iu
stitia cum homine scelerato nescit habere
cōmercium. Apostoli igitur fuerunt ido-
nei testes. Primo qz fuerunt viriles nō fe-
minei neqꝫ molles: ideo nullis persecutio
nibus cedebāt. Uñ cū flagellarent dice-
bant. Actu. v. Obedire deo oportet magꝫ
q̄ hominib⁹. Secundo quia fuerūt liberi
non serui: et ideo sine timore veritatē pre
dicabant. Actu. iiij. Uirtute magna redde
bant apostoli testimoniū resurrectionis
dñi nostri iesu christi. Tertio quia fuerunt
innocentes et sancte vite: ⁊ ideo a testifi-
catione repelli non poterant. Non em̄ po
terat eis dici illud Rom̄. ij. In quo em̄ iu-
dicas aliū teipsum condēnas. Ista tria tā
git Aug. dicēs. Talis est gratia spūs san
cti que si tristitiā inuenit dissoluit: si desi-
derium perniciosum cōsumit: si trepida-
tionem abijcit. In hoc ꝙ dissoluit tristitiā
dat cordis firmitatez. In hoc ꝙ desideriū
pniciosum ꝯsumit: dat vite sanctitatē. In
hoc ꝙ trepidationē abijcit: dat cōstātiā ⁊
animi libertatem. ¶ Sermo tertius.

Absqꝫ syna-
gogis facient vos: sz ve-
nit hora vt oīs q̄ iterficit
vos arbitret obsequium
se p̄stare deo. Or discipu-
li multa aduersa erāt pas
suri: ideo xp̄s eis ille predicit: siue vt ex
hoc verū deū esse cognoscant, qz ita scit
futura sicut p̄sentia. vt i illis piculꝰ cautiꝰ
sibi ꝓuidere valeāt. Siue vt ꝯtra ista cly
peis patiētie se muniāt. Predixit aūt tria
eos esse passuros. Prio a synagoga sepa
rationē cū dicit. Absqꝫ synagogis facient
vos. Secundo diffamationē. Tertio occi
sionem. Ista duo tangit cū dicit. Uenit ho
ra vt oīs q̄ interficit vos ⁊ cet. Acsi dicat.
Adeo malos vos reputabūt vt quicunqꝫ
vos occiderit deo seruire credat. ¶ Circa
primum notandum ꝙ sicut dicit Hugo de
sancto victore. Tūc temporis fuit graue
apostolis eūci a synagogis qz nondum
erant ecclesie: et ipsi adhuc ad templum
causa orationis ibant. Actu. iij. Petrus et
iohannes ascendebāt in templum ad ho
ram orationis nonam. Tamen secunduz
veritatem (vt dicit Augu.) nullū malū fuit
eis excludi synagogis iudeorum qui in-
de exituri erant etiam si nullus eos expel
leret. Ista aūt sententia qua iudei apostolos
ab ingressu templi separauerunt, iniu
sta erat. Tribus enim modis sententia ali
qua iniusta esse potest: vcz ex animo quan
do scilicet profertur ex odio vl' ira. Ex cā
quando scilicet causa rationalis non sub-
est. Ex ordine: quādo. s. pretermittitur or
do iuris. Ista tria tangit conciliū sardicē
se: vt habet in decretis vbi dr. Si ep̄s for-
te iracundus (qd non dz esse) cito ⁊ aspe-
re cōmoueat: prouidendū est ne innocens
condēnetur, ꝙ dicit iracūdus refertur ad
animum, ꝙ dicit cito, refert ad ordinē, ꝙ
dicit aspere refertur ad causam. Fuit igit
illa iudeorum snia iniusta ex alio: qz ipsaz
ex odio protulerunt. Mat. x. Eritis odio
omnibus hoībus ꝓpter nomē meū. Se-
cundo ex causa: qz ex eo ꝙ in xp̄m crede-
bant et eū predicabant. Johā. ix. Iam em̄
conspirauerant iudei vt si quis confiteret
eū esse xp̄m extra synagogam fieret. Ter
tio ex ordine. Unde dicit paulus Act. xxij.
Si hominē romanū indamnatuz licet vo
bis flagellare. Interlinearis. Indānatū.
i. ordine iudiciali de nullo reatu cōuictū.
Tales sententias excommunicationis sic
iniustas prelati nostri tēporis sepe ferūt.
Et tamen talis sentētia excommunicatio-
nis a prelatis fulminata q̄uis sit iniusta ⁊
iniqua: tamē est timenda et seruāda ⁊ pa
tienter ferēda. Tunc enim non nocet: sed
prodest. Meretur enim talis in hoc ꝙ ve-
recundiā sustinet: in hoc ꝙ superiori ho-
norem exhibet: et in hoc ꝙ proximo exem
plum patientie prebet. Qñ autē quis iu-
ste excōmunicatur: tūc illa sententia val-
de est timenda propter periculū dānum
et opprobrium. Periculū aūt triplex est.
Primū qz in potestatē demonis tradit. Si
cut patet. j. Corinth. v. de illo fornicario
publico quem apostolꝰ excōmunicauit ⁊
mox in ipsuz sathanas potestatē accepit.
Augu. Oīs xp̄ianus qui a sacerdote excō

catur sathane tradit. Extra ei ecclesiā est diabolꝰ: sicut i ecclesia xp̄s: et propterea diabolo tradit: qꝛ ab ecclesiastica cōione remouetur. Scdm periculū est ꝙ dei gr̄a ꝛ ꝓtectio ab eis subtrahitur ꝛ sibi ipsis relinquuntur vt liberū sit eis ruere in peccati precipitiū a quo exire non valēt cū sint soli. Eccl. iiij. Ue soli: quia si ceciderit nō habet subleuātē. Tertiū ꝑiculuz est: quia excōicatio est morbꝰ cōtagiosus. Sicut ei participans leprosis incurrit leprā: sic ꝑticipās excōicatis incurrit excōicationē. Unde legitur ꝙ quidā sanctus quendam demonē q̄ hominē inuaserat adiurauit: vt sibi diceret qd̄ esset illud pctm̄ ꝑ qd̄ diabolus plures lucraretur. Qui respōdit ꝙ excōicatio: qꝛ excōicatus homines tota die peccare facit dū eos ad participāduz secum inducit. Scdo timēda est ꝓpter dānum quod est triplex. Primum est: q̄a tales suffragijs orōnibꝰ et beneficijs ecclesie priuantur. Quorū participationē propheta optabat dicēs. Participem me fac deus oīm timētiū te. ꝛc. Scdm est qꝛ a spiritu sancto non viuificantur. Sicut enim ignis nō inflanmat ligna diuisa: nec spūs hūanꝰ viuificat mēbra a corpe separata. Sic nec spiritussanctus inflammat nec viuificat excōicatos: id est a corpore ecclie separatos. Aug. super Joh. Nihil sic formidare debet xp̄ianꝰ sicut separari a corpore xp̄i. Jā em̄ nō est membrū eiꝰ: iā nō vegetatur spū eiꝰ. Tertiū damnū: est ꝙ a suis infirmitatibꝰ nō curant. Nō em̄ curari possunt: qꝛ potiōes medicinas et remedia perdiderūt. q̄ q̄dē sunt ecclie sacr̄a. Que instar vini sauiē vulnerū mortificāt. Instar olei dolorē vulnerū dulcorāt. Ista duo notantur Luc. x. in hoīe sauciato. Et instar vnguētorū vulnera sanant. Eccles. xxxviij. Unguentarius conficit pigmenta suauitatis. Tertio timēda est propter opprobriū siue infamiā. Infamia em̄ in tribus apparet. Prio qꝛ tāq̄ canes de ecclesia expellūtur. Apo. vlti. Foris canes. Nō ei sūt digni videre dei mysteria. Mat. vij. Nolite sanctū dare canibꝰ. i. hereticis oblatrantibus et dilacerantibꝰ ꝛ neq̄ porcis. i. ebriosis. Nec sunt digni fidelibꝰ admisceri Ecc. xiij. Que cōicatio hoī sctō ad canē? Scda īfamia siue opprobriū est: qꝛ magis q̄ saraceni vel iudei vitant vel aliqui alij peccatores. Pōt em̄ hō loq̄ alicui saraceno vel vsurario: nec ꝓpter hoc aliquā excōicationez incurrit. j. Co. v. Si q̄s frater nominat inter vos fornicator aut auarus ꝛc. Cū eiusmodi nec cibū sumere Augu. Excōicationē intelligi voluit apl's que fit cōtra quēq̄: cū snia ordine iudiciario et integritate profert. Item sup illud Matth. xviij. Sit tibi sicut ethnicus ꝛ publicanus. dicit Glo. Detestabilior est qui sub noīe fideliū agit opa infideliū q̄ apte infidelis. Ideo ꝓpter talē detestationē ecclesia in parasceue cū orat ꝓ iudeis ꝛ paganis non orat ꝓ excōicatis. ¶ Tertia infamia est qꝛ excōicatus videt esse sine oī lege. Judei em̄ legē suā habēt: lz nō sufficientē. Saraceni suā. Xp̄iani suā. Sed cuz excōicatus sit extra xp̄ianitatē: nō erit iudeus nec saracenꝰ nec xp̄ianus. De tali dr̄ Prouerb. vj. Hō apostata vir inutilis. ꝛc. Illi aūt qui cū excōicato participāt peccāt in excōicatorē cuius autoritatē contēnūt: et ꝑ cōsequēs peccāt in deū. Juxta illud. Qui vos spernit me spernit. Peccant in excōicatū cuius sanitatē impediūt duz verecundiā et cōfusionē q̄ aliqn̄ est causa salutis ab eis auferunt. Eccle. iiij. Est confusio adducens gratiā et gloriā. Peccant in seipsos: qꝛ morbū ꝯtagiosuz vitare cōtemnūt. Peccant in illū cuius occasione excomunicati sunt qꝛ ꝑ hoc satisfactionē sibi fieri īpediūt. ¶ Scdm malū qd̄ apl'i passuri erant fuit infamatio. Non est tn̄ infamatio timēda: qn̄ a turpibus hominibus est orta. Tunc em̄ potius videt esse ad cōmendationē q̄ ad vituperationē. Gre. super Ezechie. Peruersorū derogatio vite nostre est approbatio: quia iā ostendimur iustitie aliq̄d nos habere si illꝫ displicere incipimus q̄ non placēt deo. Et hoc ostendi pōt quadruplici exēplo: scz lucis: odoris: coloris: ꝛ medici. Primo exemplo lucis: qꝛ non est derogatio sed cōmendatio lucis si eam fugiunt et odiunt vespertiliones. Sancti enim viri sunt lux qꝛ habēt lucidam famā. j. Thessa. v. Oēs vos filij lucis estis: et filij dei. Pctōres autē sunt tanq̄ vespertiliones: q̄ diligūt opa tenebraꝝ et odiunt opa virtutū. Et ideo cū viris lucidis cōuenire nō pn̄t. ij. Corint. vj. Que

societas lucis ad tenebras? Nō ergo derogat viris lucidis si infamātur ab hominibus tenebrosis. Cū quidā suus amicus Diogeni philosopho dixisset. Cuncti te vituperant: ait. Opz sapientē ab insipientib⁹ ferri. Et meliorē indicat esse lingua mala illū quē vituperat. Scḋo hoc ostēdit exēplo odoris. Nō est em derogatio sz cōmēdatio odoris si eū fugiunt serpentes. Serui dei sunt odor ferri in fama. ij. Corinth. ij. Odorē notitie sue manifestāt per nos in oi loco. Peccatores autē sunt serpentini: quia virus detractionis semper portant ⁊ venenū in lingua. ps. Venenū aspidū sub labijs eoz. Sicut autem odor virtutū bonos recreat: sic malos cōturbat. ij. Corin. ij. Alijs em sum⁹ odor mortis in mortem: alijs odor vite in vitā. Non est ergo vera ratio viris odoriferis si infamātur ab hominib⁹ fetidis. Unde Arisio. philosoph⁹ cū quidam diceret. Homines te cōtēnunt: ait. Et illos asini, sz nec illi asinos: nec ego curo illos. Tertio hoc ostēditur exemplo coloris quia nō est derogatio sed cōmendatio coloris si ceci de illo falsa indicant quem nunq̄ viderūt. Sancti viri colorati sunt albo puritatis: nigro humilitatis: rubeo charitatis: aere celestis contemplationis: ⁊ viridi amabilis conversationis. Peccatores autem sunt ceci. Sapien. ij. Excecauit illos malitia eoz. Nō est igitur derogatio quādo peccatores, cecide coloribus virtutum male iudicare volunt: imo a talibus laudari ⁊ diligi est vituperatio, ⁊ odiri est commendato. Unde cum quidam inuentis speciosus diceret. Demosthenī philosopho. Si hoies me odirēt sicut te: suspendio me perimerem. Respondit. Et ego me perimerem si me quēadmodū te amarent. Quarto vero hoc ostenditur exemplo medici quia nō est derogatio medicorum sed commēdatio: si frenetici eos contemnāt. Medici sunt serui dei ab hominibus honorandi. Eccle. xxxviij. Honora medicum ꝓpter necessitatē. Frenetrici sunt peccatores qui manus sibi inficiunt. Sapētie. xv. Occidit homo per malitiam animam suam. Si igitur frenetici seruos dei infamant: non debent curare: sed eoz blatphemias deridere. Legitur de vespasiano imp̄atore: q̄ cum esset auarus ⁊ senex ⁊ quidam improperando sibi diceret vulpem pellem posse mutare, non animū. Respondit. Huiusmodi hominibus debemus risum: nobis correctionem: criminosis penam. ¶ Tertium malū qō apostoli erant passuri est occisio corporis. Non est tamen timēda occisio propter christū, propter quatuor rationes. Prima ratio est: qz miles nō timet exponere morti roncinum pigrum quādo sperat acciperea rege dextrarium velocem. Piger roncinus est corpus nostrum ad omne opus bonuz tardū ⁊ pigrum: post cuius mortem accipiemus velocem dextrarium, id est corpus ipsum glorificatum ℞tum ad votem agilitatis. De qua agilitate dicitur Sapien. iij. Fulgebunt iusti et tanq̄ scintille in arundineto discurrent. Secunda ratio est quia libēter sustinet quis lacerationem grossi sacci: vt habeat indumentum byssinū subtilissimi. Saccus grossus est corpus nostrum post cuius lacerationem induemur vestimētū byssinū, id est, ipsum corpus glorificatum ℞tum ad votem subtilitatis. Apoca. xix. Datum est ei vt cooperiat se byssino splendenti ⁊ candido. Tertia ratio est qz libenter permittit homo frāgi cercerē tenebrosum quādo sperat venire ad palatium lucidū. Carcer tenebrosus anime est ipsum corpus: post cuius fractionem recipiemus palatium lucidum. i. corpus glorificatum quantū ad votē claritatis. Matt. xiij. Tunc fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eorum. Quarta ratio est quia libenter permittit homo destrui domū lauteā, ⁊ casuram: vt possit recuperare domum auream ⁊ eternam. Domus lutea casura est corpus nostrum de luto factum ⁊ mortī addictū: post cuius destructionem recipiemus domum eternam, id est ipsum corpus glorificatum quantum ad votem immortalitatis. ij. Coz. v. Scimus enim quoniam si terrestris domus nostra huius habitatiōis dissoluatur: q̄ edificationem ex deo habemus domum non manu factam sed eternam in celis: quam nobis prestare dignetur ipse altissimus.

¶ Finit pars hymalis sermonum magistri Jacobi de Uoragine.

¶ Incipit pars estiualis.

¶ In die sancto pentecostes.

¶ Sermo primus.

SI quis diligit me sermonem meum seruabit. ꝛc. Johā. xiiij. Serui dei in hac vita super omnia tria desiderant. Primo habere amorem dei. Secundo confirmari vsq; in finem in ipso amore dei. Tertio per aliquē modū scire se esse in amore dei. Ista tria a dño hic tangūtur Spiritus enim sanctus vt dicit Greg. amor est. Primo igitur ponitur spiritussancti in corda sanctoꝝ missio cū dr. Ad eū veniem⁹. Scdo spūssancti missi ꝯfirmatio cū subdit. Et mansionem apud eū faciem⁹. Tertio ipsi⁹ missi ꝛ ꝯfirmati manifestatio cū premittit. Si q̄s diligit me sermonem meum seruabit. ¶ Circa primū notandum ꝙ sicut dicit August. Ueniūt ad nos pater ꝛ filius ꝛ spiritussanct⁹. Ueniūt. subueniēdo, veniam⁹ obediēdo veniunt illuminādo, veniam⁹ intuēdo. veniūt amdāo, veniam⁹ imitādo. Ad hoc aūt ꝙ spm̄ sctm̄ ad nos veniētē possimus recipere debemus nos disponere ꝛ preparare. Sunt aūt tria que nos preparant ꝛ disponūt. Primo em̄ necessaria est cordis purificatio. Null⁹ em̄ sapiēs poneret balsamum in vase impuro: sic nec deus balsamū spūssancti mittet in corde immundo. Unde propheta prius petit vasis mundificationem. cum dicit. Cor mundum cra in me deus. Deinde balsami missionem cum subdit. Et spiritū rectū innoua in visceribus meis. libēnter hospitatur homo in domo munda: sic ꝛ spiritussanctus in consciētia pura. ꝛ Gregorius in homel. Certe domum vestram quisq̄ diues aut prepotens amicus intraret, omni festinatone domus mundaretur: ne quicq̄ forte esset qd̄ oculos amici intrātis offenderet. Tergat ergo sordes praui operis, qui deo preparat domum mētis. A tribus autem peccatis maxime oportet cor purgari: qꝛ spūssanctus cū illis stare nō potest. De quib⁹ dicitur. j. Coꝝ. iij. Spūs discipline effugiet fictum: ꝛ auferet se a cogitationibus que sunt sine intellectu: ꝛ corripietur a superueniēte iniquitate. Primū igitur est peccatum duplicitatis. Ideo dicit ꝙ spiritus discipline effugiet fictum id est illum qui fingit se habere morū correctionem ꝛ morū cōpositionē, ꝛ nō habet. Ipse est enim spiritus veritatis, Johan. vj. Cum autē venerit spūs veritatis ꝛc. Ueritas aūt integra ꝛ pura cū duplicitate vel fictione stare nō potest. Scdm pctm̄ est carnalitatis: ideo subdit. Et auferet se a cogitationibus que sunt sine intellectu. Carnalis enim immunditia facit hominē esse bestialem ꝛ sine intellectu. ps. Nolite fieri sicut equus ꝛ mulus quib⁹ non est intellectus. Spūs enim sctūs est spūs sanctitatis. Joh. xiiij. Paraclitus autem spūs sanctus ꝛc. Sanctitas autē cū immūditia stare nō potest. Tertiū autē pctm̄ est elationis: ideo subditur. Et corripietur. i. expelletur a superueniente iniquitate. Iniquitas dr quasi inequalitas. Nullus aūt magis inequalis est q̄ superbus: qꝛ nullum vult habere equalem imo sicut dicit Plautus poeta. Natura superbi est minores despicere: maioribus inuidere. ab equalib⁹ dissentire. Cū tali igit superbo spūs sctūs habitare nō potest cū sit charitas. j. Joh. iiij. Deus charitas est: spūs autē charitatis non pōt stare cū spiritu diuisionis. Scdo necessaria est profunda humiliatio. Libenter enim homo venit ad illud hospitiū vbi honorari se credit. Humilitas aūt spiritui sctō honorē facit. Eccl. iij. Magna potentia dei solius ꝛ ab humilibus honoratur. Et qm̄ spūssanctus aqua dicitur: ideo non fluit in montibus superboꝝ sed in vallidus humiliū. ps. Qui emittit fontes in conuallibus: inter mediū montium pertransibunt aque. Duo montes sunt due species superbie. Una q̄ nascitur ex re spūali. Alia q̄ nascitur ex re temporali. In medio istoꝝ duoꝝ mōtiū trāsit humilitas q̄ semper mediū desiderat: nec ad aliquē illoꝝ declinat: ꝛ ideo in tali medio aq̄ gratiarū ꝑtrāseūt. Quis aūt spūs sctūs non habitet nisi cū humilib⁹ ꝛ mansuetis significatū est Gen. j. vbi dicitur ꝙ spūs dñi ferebatur super aquas. Non em̄ ferr̄ sup terram: qꝛ non req̄escit corde terreno. Nec sup aerē: qꝛ nō req̄escit i corde

elato. Nec sup ignē: qz nō requiescit in cor-
de igne concupiscentie inflāmato. Sed su
per aquā: qz requiescit in corde ductili ⁊ mā
sueto. Cōtra spūs malignus requiescit su
per terram qz data est sibi ad māducādū:
quia diabolꝰ terrenos homines sibi incor
porat. Gen. iij. Terrā comedes cūctis die
bus vite tue. Super aerem: qz datus est si
bi ad habitandū: qz diabolus supbos in-
habitat. Eph. ij. Scdm principē potesta-
tis aeris huius. Sup ignē gehenne: qz da
tus est sibi ad comburendū. Mat. xxv. Dis
cedite a me maledicti in ignē eternū qui
paratus est diabolo ⁊ angelis eius. Et su-
per ignem cōcupiscētie q̄ datus est sibi ad
succendendū Osee. vij Oēs adulterātes
quasi clibanus suscensus a coquente. Sup
aquam aūt non ferr̄: qz in corde ductili et
mansueto non moratur: imo ibi contribu
latur. p̄s. Contribulasti capita draconū in
aquis. Ibi submergitur. Exod. xv. Sub-
mersi sunt quasi plūbum in aquis vehemē
tibus. Tertio necessaria est mentis tranq̄l
la vacatio. Libenter enim homo ad illud
hospitium diuertit vbi quietem se habere
credit. vnde dicit̄ Esaie. lxvj. secundū aliā
translationem. Super quē requiescet spi-
ritus meus nisi super humilē ⁊ quietum?
In huius significationē filij israel non po
tuerunt recipere manna q̄diu fuerunt in
agypto: nec q̄diu habuerūt secū farinā egy
pti: ⁊ q̄diu nō transierunt mare egypti, qz
in egypto non est quies: nec cū farina egy
pti est quies: nec contra mare agypti est
quies. Illi sunt in agypto qui adhuc sicut
in peccato. In istis non est quies. Esaie.
xlviij. Non est pax impijs, dicit dominus.
Illi retinent farinam egypti qui adhuc ha
bent cogitationes ⁊ delectationes peccati.
Nec in istis est quies. Job. xvij. Cogitatio
nes mee dissipate sunt, torquētes cor meū.
Illi nondum pertranseunt mare egypti q̄
adhuc premuntur varijs pressuris ⁊ solli
citudinibus seculi. Nec in istis est quies.
Joh. xvj. In mundo pressuram habebitis:
in me autem pacem. ¶ Secundo ponitur
spiritussancti conseruatio cum dicitur: et
mansionem apud euz faciemus. Spiritus
sanctus ignis est qui per tria conseruatur
sicut ⁊ ignis materialis. Primo per cine-
ris superpositionem id est mortis medita
tionem. Eccl. x. Quid superbis terra ⁊ ci-
nis? Isto modo conseruabat apostolus q̄
dicebat. ij. Corinthiorū. iiij. Habemus the
saurum scilicet spiritum sanctum: in vasis:
fictilibus. Vas fictile est corpus mortale.
Non enim est vas ferreum: sed tanq̄ fra-
gile fenum quod cito secat̄. Esaie. xl. Oīs
caro fenum. Tanq̄ vas terreū quod cito
frangitur. p̄s. Tanq̄ vas figuli cōfringes
eos. Tanq̄ vitrum quod cito comminui-
tur. August. in lib. homel. Fragiliores su-
mus: q̄ si vitrei essemus. Vitrum enim et
si fragile est, tamen seruatum diu durat.
⁊ inuenies tales calices ab auis ⁊ proauis
factos: in quibus bibunt nepotes ⁊ prone
potes. Vita autē humana q̄tūcūq̄ serue-
tur: durare nō potest. Isto em̄ modo olim
imperatores istum ignē conseruabant. Si
cut em̄ legit̄ in vita sancti Johannis ele-
mosynarij. Illa die qua imperator corona
batur: edificatores monumentorum eū in
terrogabant dicentes. De quali marmore
iubet īperiū tuū tibi fabricari sepulchrū?
Et sic ea die qua sibi imponebat̄ corona,
sibi etiā fabricabat̄ sepultura: vt sic mor-
talē se esse cognosceret: ⁊ semper se in hu
militate teneret: qz sicut dicitur Eccls. x.
Omnis potētatus breuis vita. Secundo
cōseruatur per lignorū (id est bonorū ope
rum) appositionē. Si em̄ ipa ligna bonorū
operū multiplicātur: ignis scz spiritꝰ san-
cti augetur. Eccls. xxviij. Secūdum ligna
silue: sic ignis exardescit. Si continuatur
semper conseruatur. Leuit. vj. Ignis in al
tari meo semper ardebit quem nutriet sa-
cerdos subijciens ligna p singulos dies.
Si diminuūtur: tunc ipsa charitas q̄tum
ad feruorē diminuitur. Unde q̄dā de hoc
reprehēditur Apoca. ij. Habeo aduersum
te pauca: qz primā charitatē tuam reliqui
sti. ⁊c. Si autem penitus auferūtur: tunc
iste ignis extinguitur. Prouer. xxvj. Cū de
fecerint ligna extinguet̄ ignis. Tertio cō-
seruatur ignis per sufflationē. Sunt autez
istius ignis tres sufflatores. Primꝰ est ip-
se homo qui debet in ipsum sufflare, feruē
tia desideria ⁊ suspiria cōcipiendo. Eccl.
xxv ij. Si sufflaueris quasi ignis exarde-
dit. Secūdꝰ est xp̄s qui in istū ignē sufflat
ipsum amplius inflammando. Joh. xx. In-
sufflauit ⁊ dixit. Accipite spirituz scm. ⁊c.

Tertius est diabolus qui in istũ ignem suf flat malã concupiscẽtiã inflãmando. Esa. liij. Ecce ego creaui fabrũ sufflãtẽ in ignẽ prunas. ¶ Tertio ponit sancti spiritꝰ manifestatio cũ dicit. Si quis diligit me sermonẽ meũ seruabit. Manifestum est signũ spiritus sancti, obseruatio diuin: mandati. Preter istud autem signũ sunt alia tria per que quis potest cõijcere se spiritũ sanctum habere. Ideo spiritꝰ sanctus in triplici signo apparuit: scz in specie nubis super xp̃m trãsfiguratũ. In specie colũbe super xp̃m baptizatum. In specie ignis sup apostolorꝝ collegiũ congregatũ. Primum igitur signũ est abundãtia lachrymarũ: et ideo apparuit in specie nubis. Sicut enim aduenientẽ austro nubes resoluũtur in pluuias: sic aduenientẽ spiritu sancto mentes resoluuntur in lachrymas. Unde spõsa petit dicens Cantic. iiij. Fuge aquilo et veni auster. ps. Flabit spiritꝰ eius ⁊ fluẽt aque. Roma. viij, Ipse spiritꝰ postulat pro nobis (idest postulare nos facit, gemitibꝰ me narrabilibus. Secundũ signum est dimissio iniuriarũ: ideo apparuit in specie colũbe que felle caret. Odium quidẽ animã inflãmat indurat ⁊ amaricat: sz spiritussctũs describitur nomine roris vnctionis ⁊ mellis. Nã inq̃tũ cor odio inflãmatum spiritussanctus refrigerat, dicitur ros. Ecclesi. xviij. Nõne ardorẽ refrigerabit ros? Oratio. Sui roris intima aspersione fecundet. Inq̃tum cor odio induratũ mollificat, dicitur vnctio. j. Joh. ij. Unctionẽ habetis a sancto ⁊ nostis omnia. Inq̃tum cor odio amaricatum dulcorat, dicitur mel. Eccl. xxiiij. Spiritus meꝰ super mel dulcis. Tertium signũ est desiderium supernorum: iõ apparuit in specie ignis. Sicut enim ignis semper sursum tendit: sic spiritussanctus corda eleuare sursum facit. Ezec. viij. Eleuauit me inter celũ ⁊ terrã. Non dixit posuit me in terra: quia ibi sunt auari. Non dixit posuit me in celo: qꝛ ibi sunt tantũ beati. Sed dixit eleuauit me inter celum ⁊ terram: quia ibi debent esse fideles christiani. qui aliquando debent ascendere in celum celestia contemplando: aliquando descendere in terram, proximorum vtilitatibus subueniendo.

¶ Sermo secundus.

Ad eum veniemus ⁊ mansionẽ apud eum faciemus. Secundum Grego. Spiritussanctꝰ ad quosdam venit sed mansionem non facit: quia per compunctionem respectũ dei percipiunt: sed tentationis tempore hoc ipsum quod compũcti fuerant obliuiscuntur. Ad alios autem venit ⁊ mansionem facit: quorum cor sic amor diuinitatis penetrat vt ab hoc amore tentationis tempore non recedant. Sunt tamen quidam sic indurati ad quos nec venit nec mansionem facit: qui nec aliquando habent compunctionẽ aliquam ⁊ vincuntur a qualibet tentatione. De bonis autẽ ⁊ deuotis dicit dñs. Ad eum veniemus. ⁊c. Non tamen ad omnes venit nec apud oẽs mansionem facit. Uideamus igitur ad quos venit spiritus sanctꝰ. Deinde ad quos venit spiritꝰ malignꝰ. ¶ Spiritus autẽ sanctus nõ ad ad omnes venit nec mansionem facit: sed tantum ad bonos cõtinentes: ⁊ bonos cõiugatos: ⁊ bonos ꝯtẽplatiuos. Istud significatũ est. Geñ. viij. vbi dicitur ꝙ Noe tribus vicibus emisit colũbã. Primo nãq; eã emisit: ⁊ cũ inuenisset terram adhuc paludosam ⁊ nõ aridã, ibi nõ mãsit. si eñ aridam inuenisset ibi mãsisset. Secũdo eam emisit: ⁊ tunc sup arborẽ oliue virẽtis mansit. Tertio emisit eã: ⁊ tũc per diuersas arbores virẽtes ⁊ flores redolẽtes discurrit et spaciata fuit. Ex his habetur ꝙ spiritussanctꝰ per colũbã designatus venit ad illos q̃ habẽt corda ⁊ corpora arida. i. ab omni humore cõcupiscẽtie desiccata: sicut sunt boni ꝯtinentes: ⁊ hoc significatur per primam emissionẽ. de quibus dicitur Esa. lvj. c. Nõ dicat Eunuchus. Ecce ego suz lignum aridũ: qꝛ dabo ei in domo mea locũ ⁊ nomen melius a filijs et a filiabus. Ista corda sic arida spiritussanctus viuificat. Ezec. xxxviij. Ossa arida audite verbum dñi. ecce ego intromittam in vos spiritũ ⁊ viuetis. De talibꝰ dr̃ Geñ. j. Cõgregentur aq̃ q̃ sub celo sunt in locũ vnũ ⁊ appareat arida. Aque iste sunt fluxus carnales qui sunt tãtũ sub celo: qꝛ sicut dicit Mat. xxij. In resurrectiõe nec nubẽt nec nubẽtur. ⁊c. Iste aq̃ cõgregate sunt in vnũ locũ. i. in ma

trimonij. Si enim extra locum istū fluxerint aque, putride sunt dicēde. De quibus dicitur Gen. xlix. Effusus es sicut aqua: nō crescas qz ascendisti cubile patris tui. Nihilominꝰ z ipse aque matrimoniales possunt esse clare, ꝑhī esse putride, ꝑhī esse nec plene clare nec plene putride. Tribus enim de causis potest quis coniugio vti. Primo ꝓpter prolis ꝓpagationē: ad dei cz cultū nutriendū: z tunc ille sunt clare aque. De ꝙbꝰ dicit ꝓuer. v. Bibe aquā de cisterna tua: habeto eam solus ne sint alieni participes tui. Loquit enim ibi Salomon ad literā de istis aquis quibꝰ alieni, i. diaboli participes nō sunt: qñ ipsi coniuges honorem dei intendunt. Secundo ꝓpter solā voluptatis expletionē. z tunc ille aque putride sunt. Tob. vj. In eos qui coniugiū ita suscipiunt vt deū a se z a sua mēte excludant z sue libidini ita vacēt vt equus z mulus quibꝰ nō est intellectꝰ. Habet super eos potestatē demonium. Ideo dixit sextus in suis sententijs. Adulter est in suā vxorē amator ardentior. Tertio ꝓpter infirmitatis sue casus ꝑseruationē, z tūc iste aque sunt nec plene clare, nec plene putride. De quibus. j. Cor. vij. Propter fornicationem cz vitandam: vnusqsqz vxorē suā habeat. Et subdit. Hoc autē dico ſm indigentiam: non ſm imperium. Glo. Paratus est medicus celestis apostolus: nō enim tam sanis istituit: ꝙ infirmis medicamēta monstrauit. Istis igitur aqs sic in vnum congregatis apparet arida. i. castitas pura, que in trib⁹ locis apparet: scilicet virginibus: viduis: z cōiugatis. ¶ Secundo spiritussanctus venit z mansionem facit apud illos qui habēt corda pia z viridia, sicut sunt boni coniugati z mie opera exercentes. Qđ significatur per secundā missionē columbe: cz qñ super oliuam sedit. Oliua quidem in foliis hz virorem. In liquore habet dulcedinem. Quantum ad primum significatur ꝙ boni cōiugati z actiui debēt habere virorem bone vite. De quo viroze dicitur Gen. j. Germinet terra herbam virentē. i. vitā gratā et deo placentē. Tūc autē vita eorū deo est placita quādo habēt timorē ꝙtū ad deū: carnis mortificationē ꝙtum ad seipsos: z charitatē ꝙtum ad ꝓximos. De his tribus dicit Matth. iij. Ultro enī terra fructificat primū herbā: deinde spicam: deinde fructū plenum in spica. i. ſm glo. timorem, penitentiā, z charitatē. Per herbam enim intelligitur timor: qz sicut herba est principiū spice, sic timor est principiū nouevite. Pouer. j. Timor dñi principiū sapientie. Per spicam que est aspera: significatur penitētia dura. Job. xlij. Ipse me reprehendo: z ego penitētiam ago in fauilla z cinere. Per plenū fructum in spica significatur charitas: qz sicut dicitur Rom. xiij. Plenitudo legis ē dilectio. Qui enim habet charitatem habet operū plenitudinē qz sicut dicit Greg. Nunqꝫ est amor ociosus. Operat enim magna si est: si antē operari desinit amor nō ē. Secūdo oliua in liquore habet dulcedinē z ꝙtū ad hoc signat opera pietatis que boni actiui et coniugati habere debent. Oleū enim habet virtutē penetratiuā. ꝑs. Intranit sicut oleum in ossibus meis. Impiguatiuā. ꝑs. Impinguasti in oleo caput meum. Lenitiuā. ꝑs. Ut exhilaret faciem in oleo. Et elevatiuaz qz sup ceteros liquores elevatur. Per quod datꝰ intelligi ꝙ ipsa elemosyna diabolū penetrando vulnerat cū sit lācea dei. Unde dicitur de elemosyna. Eccle. xxix. Super scutum potentis z suplanceam aduersus inimicum tuum pugnabit. Anima ipiguādo delectat cū sit ad opus dei. ꝑs. Ex adipe frumenti satiat te. Unde dicit oliua. Judicū. ix. Nūqd possū deserere pinguedinē meā: qua dū vtunt z homines: z venire vt inter ligna ꝓmouear. Cōscientiā letificat cū ſit vinū dei. ꝑs. Vinum letificat cor hominis. Unde dixit vitis. Judicū. ix. Nunqnid possum deserere vinū meū qđ letificat deū z homines. ꝛc. Animam ad celestia sublevat cum sit virtus dei. Hinc est ꝙ ihc de monte oliueti ascēdit in celū: ad innuendū ꝙ ipsa opera mie animam in celum deducunt. j. Timo. iiij. Pietas ad omnia vtilis est: promissionem habens vite que nunc est et future. ¶ Tertio spiritussanctus venit z mansionem facit apud illos q̄ habēt corda florida. i. diuersis ꝛtutibꝰ adornata: sicut sunt viri cōtēplatiui, qđ significat per tertiam emissionē colūbe. De his diuersis floribꝰ dicitur Eccle. xxix. Quasi rose plātate in

per riuos

per riuos a quarum fructificate: quasi liban⁹ odorē suauitatis habete. Florete flores: quasi liliū date odorem ⁊ frondete in gratia. Scdm Jsido. rosa dicitur eo ꝙ rutilāti colore rubeat. Liban⁹ vno modo ꝓ thure accipitur, ⁊ cādidatio interpretat. Flores habēt gratū colorē ⁊ dolorē. Lilia secūdū Jsido. dicunt q̄si lactea. Jn cordib⁹ igitur sanctorum crescit rosa rubentis charitatis. Liliū lactee puritatis. Liban⁹. i. suaues orationes ⁊ cādide affectiones. Flores. i. odorifere volūtates. Et frondes. i. sermōes virētes. ¶ Uiso i q̄b⁹ spūs sctūs māsionē facit: videam⁹ in q̄b⁹ spūs malign⁹ similiter māsionē facit. Circa qd̄ sciēdum ꝙ diabol⁹ vocat serpēs: ⁊ coruus: ⁊ porcus. Jnq̄tū est serpēs habitat in hominibus spinosis. i. in auaris. Diuitie em̄ spine vocātur. Luc. viij. Aliud cecidit inter spinas, ⁊ simul exorte spine suffocauerunt illud. Jnter tales spinas serpēs latitat infernalis. j. Timo. vj. Nam qui volūt diuites fieri incidūt in tentationes diaboli ⁊ desideria multa. ⁊c. Secūdo inq̄tum diabolus est coruus, habitat in cadaueribus. i. in mund: honorib⁹. Cadauer em̄ videt esse homo ⁊ nō est: sed si ei anima coniungeret tunc vere homo diceretur. Sic ⁊ honores mūdi non sunt veri honores q̄uis videant. Anime ꝟo honor est ipsa charitas que ipsam viuificat. Tunc igit sunt veri honores quādo ad ipsos suscipiendos inducit fraterna charitas nō aliqua ambitio vel vanitas, Tertio inquātū diabol⁹ porc⁹ est habitat i luto. i. in hoib⁹ immūdis ⁊ luxuriosis. ij. Pet. ij. Sus lota in volutabro lucti. Et nō tātū tale lutū inhabitat: sed etiā conculcat. Naū. iij. Jntra in lutum ⁊ calca. Tales deberēt clamare cū propheta ⁊ dicere Miserere mei dn̄e qm̄ cōculcauit me homo. Et quia mēbra diaboli sepe a suo capite denominātur: ideo ex quo diabolus est serpēs, coruus, ⁊ porcus: possunt ⁊ ipsi vocari serpētini coruini ⁊ porcini. Et qr sunt serpentini: ideo a deo maledicunt. Gen. iij. dixit de⁹ serpenti. Maledictus eris inter oia animātia et bestias terre. Et tandē maledicētur maledictione perpetua. Matth. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternum. Qr coruini sūt: ideo vix aut nunq̄ ad arcā. i. ad sanctam ecclesiam per penitētiā reuertuntur. Gene. viij. Aperiens noe fenestram emisit coruū qui egrediebatur ⁊ non reuertebatur. Tales em̄ suam cōuersionē pro crastinando differunt. Augu. Remanēt foris cū voce coruina qr noluerūt habere gemitū colūbinum. Sopho. ij. Uox cātantis in fenestra, coruus in supliminari. Qr porcini: ideo in baratrū inferni demergent. Mat. viij. Jmpetu abijt totus grex porcorū per preceps in mare: ⁊ mortui sunt in aquis. Jsta tria loca in quibus diabolus mansionem facit ponuntur Job. xl. Sub vmbra dormit in secreto calami: in locis humētibus. Quiescit eniz in hominib⁹ vmbrosis i. in auaris. Jdeo dicitur. Sub vmbra dormit. Diuitie em̄ tanq̄ vmbre cito transeāt. Sapien. v. Transierunt enim omnia tanquā vmbra. Quiescit in hominibus superbis ⁊ vane gloriosis. Jdeo subditur. Jn secreto calami. Superbi enim exteri⁹ vidētur esse nitidi: sed interius sunt vacui. Jn qnib⁹ diabol⁹ q̄escit. Job. xlj. Jpse em̄ est rex super omnes filios supbie. Quiescit in hominibus deliciosis: ideo subdit. in locis humētib⁹. Jn locis em̄ aridis. i. in sanctis viris ab huius mūdi delicijs exiccatis quiescere nō potest. Matth. xij. Ambulat p. loca arida q̄rēs requiē ⁊ nō inuenit.

¶ Sermo tertius.

Paraclitus aūt spiritussanctus quem pater mittet in nomine meo ille vos docebit oia ⁊c. Magnū donū deus pater nobis dedit qn̄ filiū suū nobis misit ad nostram redēptionē. Magnū etiā supaddidit qn̄ hodierna die spiritūsanctum nobis exhibuit ad nostrā filialē adoptionē. Maximū nobis reseruat (scz vultū suū) ad nostre beatitudinis cōsummationē. Nos igitur festum celebrauimus de nostra redēptione: hodie festū agimus de nostra adoptione: in futuro autē festū faciem⁹ de beata visione. Festū igitur quod hodie agim⁹ de nostra adoptiōe, exprimitur in verbis p̄missis cū dicit. paraclit⁹ autē spūssctūs. ⁊c. vbi de sancto spiritu q̄tuor tangunt. Primo ꝙ est aduocatus noster. Secūno ꝙ est consolator noster. Jsta duo notant in hoc

qd dicitur: paraclitus, nā sm gregorium. Greca lingua paraclit⁹: latina aduocat⁹ siue consolator dicitur. Tertio q̄ est sanctificator noster cum dicitur. Spiritussanct⁹. Quarto q̄ est instructor noster siue informator noster cuz dicitur. Ille vos docebit oīa. ¶ Circa primū notandū q̄ sicut dicit Greg. Spūssctūs iō aduocat⁹ dr, qz p errore delinquētiū apud iustitiā patris iteruenit: dū eos q̄s repleuit exorantes facit. Spūs igit̄ sctūs in eo q̄ apostolos repleuit, exoratores ⁊ nr̄os aduocatos eos facit. Ille est bon⁹ aduocatus q̄ ⁊ iudici scit luculēter psuadere: ⁊ cliētulo sapiēter cōsulere: ⁊ aduersariū potēter confutare. Et ideo in bono aduocato tria requirunt̄: scz eloquētia sapiētia ⁊ cōstātia. Ista tria apli sufficiēter receperūt a spūsancto. Lu.xxj. Ego enim dabo vobis os et sapiētiā cui non poterunt resistere ⁊ contradicere oēs aduersarij vestri. Pulchra permixtio, eloquētie cū sapientia ⁊ cōstātia. Sapientia em̄ sine eloquētia habet inutilitatē. Eccl. xlj. Sapiētia abscōdita ⁊ thesaur⁹ inuis⁹: que vtilitas i vtrisq̄: eloquētia sine sapiētia habet garrulitatē: qui enim min⁹ sunt sapientes sepe sunt magis locaces. Unde cum Solon philosophus alijs loquentibus taceret, interrogatus est si taceret ꝓpter inopiā verboꝝ vel qz stult⁹ esset. Qui respōdit. Null⁹ stultus tacere potest. Sapiētia ⁊ eloquētia sine cōstātia habet timiditatem. Ideo tales timidi monentur Eccle.vij. Noli querere fieri iudex nisi virtute valeas irrūpere iniq̄tatē ne forte extimescas faciez potētis ⁊c. Dicit ergo dn̄s. Ego dabo vobis os. i. eloquētiā: ne sitis inutiles ⁊ infructuosi. dabo vobis sapientiam cū eloquētia ne sitis tantū garruli et verbosi: ⁊ cū his dabo constantiā cui non poterunt resistere ⁊ contradicere oēs aduersarij vestri: ne sitis timidi ⁊ formidolosi. Ideo etiā apostoli receperunt spiritum sanctū i linguis ⁊ in igne. In linguis quia dedit eis facundiam: in igne q̄ lucet ⁊ ardet: qz dedit eis lucidā sapientiā ⁊ feruētem constantiā. Sed multi sunt qui nō habēt linguā inflāmatam igne isto: scz spūssancti sed potius igne infernali. Jaco.iij. Lingua constituitur in membris nostris q̄ maculat totū corpus: ⁊ inflāmat totā natiuitatis nostre iflāmata a gehēna. Et ideo ad linguā potest homo cognosci si est infernalis vel celestis vel terrestris. Deus quidā tres ꝓuincias fecit ⁊ in qualibet ꝓpriū linguagiū posuit: scz ꝓuinciā celestez terrestrē ⁊ infernalem. Linguagium ꝓuincie celestis est deuz laudare ⁊ benedicere. ps. Beati qui habitāt in domo tua dn̄e: in secula seculoꝝ laudabūt te. Lingagiū ꝓuincie terrestris est de terrenis tractare. Joh.iij. Qui de terra est de terra loquit̄. Linguagiū ifernalis ꝓuicie ē deū maledicere ⁊ blasphemare. Un̄ dicit̄ de dānatis. Esa.viij. Cuz esurierit irascetur ⁊ maledicet regi suo ⁊ deo suo. Cognoscit̄ igit̄ quis de qua ꝓuincia sit ad loq̄lā suā. Unde dictū fuit Petro Mat.xxvj. Galile⁹ es: nā ⁊ loquela tua te manifestum facit. Qui igitur loquitur verba laudis dei ⁊ edificationis ꝓximi: signum est q̄ spectat ad prouinciā celestē. Un̄ dicedat dn̄s qui linguagiū celeste habebat. Joh.viij. Quare loquelam meam nō cognoscitis? Qui loquitur verba terrena ⁊ mundana: signū est q̄ spectat ad prouinciā mundi. j. Johā.iiij. Ipi de mundo sunt: ideo de mūdo loquuntur et mundus eos audit. Qui vero loquitur verba maledictionis ⁊ mendacij. signum est q̄ spectat ad prouinciā infernalē: quia istud est ꝓpriū linguagiū infernaliū. Joh. viij. Cum loquitur mēdaciū, ex propijs loquitur: qz mendax est ⁊ pater eius. ¶ Secundo spiritussanct⁹ est consolator noster. Act.ix. Ecclesia q̄dem crescebat ⁊ habebat pacē ⁊ edificabat̄ ambulās in timore dn̄i: ⁊ cōsolatione spūssancti replebatur. vna em̄ consolatio non est nisi in deo et de deo loqui. Et istam cōsolationē diuinā nō possunt recipere illi qui habēt cōsolationem mundanā. Joh.xiiij. Spiritū veritatis quē mundus (.i. amatores mundi) non potest accipere: qz non vident eū nec sciūt eum. In mūdo em̄ tria sunt: iuxta illud. i. Johā.ij. Omne quod in mūdo est, aut est cōcupiscētia carnis: aut cōcupiscētia oculorū: aut superbia vite. Ista tria peccata: scz luxuria auaritia ⁊ superbia vite: cōsolationē sanct: spirit⁹ impediūt: sicut ostendit Chryso. super Mat. per tria exempla. Primū exēplū est: qz si ostēdas leoni pratum virens non excitatur eius appetitus:

qt nō est de natura sua comedere herbas virentes sed carnes. Sōm est q si pluuia super lapidē descendat: lapis a foris bñ natat: intus autē si ccus remanet. Tertiū est q si vasi pleno aceto, gutta mellis infunditur: t mel perditur t acetū nō dulcoratur. Primo igitur consolatione t visitatione spiritussancti non possunt recipere illi qui habent cor animale per carnis lasciuiam. Tales enim instar leonis non appetunt herbas virentes, id est spirituales t celestes amenitates: sed carnales voluptates. j. Corint. ij. Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei. Jsti circa cor suum faciunt fossatum plenum aqua turbida t fetida: id est carnali concupiscētia. t ideo ad cor suum intrare non potest inspiratio diuina. Hiere. ij. Quid tibi vis in terra Egypti vt bibas aquā turbidaz? Secundo consolatione t visitationem spiritussancti nō possunt recipere illi qui habent cor durum per superbiam. Cor enim superbi est durum sicut lapis: t ideo si pluuia diuine inspirationis cor eius asperserit, a foris quidem tangere poterit: intus autem siccum remanebit. iuxta illud psalmi. fic. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Jsti faciunt circa se murum lapideum: id est animum obstinatū: vt diuina inspiratio trāsire non possit. Job. xlj. Cor eius indurabitur quasi lapis. Tertio consolationem t visitationem spiritussancti recipere non possunt illi qui habent cor acerbum per auaritiā. Quarus cū hz cor suū plenū aceto qz multas patit acerbitates siue in congregādo, siue in custodiēdo, siue in pdēdo. Jsti tales nō possunt sentire melleā dulcedinē spūssancti pre nimia acerbitate amoris mūdi. Aug. super illud Ps. Diligite dñm oēs sancti eius. Discē non diligere mūdum vt discas diligere deū: auerte vt auertatis, funde vt implearis. Jlli faciūt circa cor suū aceruū luteū: t ideo non pñt trāsire ad aliquod bonū ppositū. Habac. ij. Ue qui cōgregat t multiplicat non sua vsqquo t aggrauat ptra se densum lutū. ¶ Tertio spūssancti est sanctificator noster. Est aūt sanctificē qō mundū. Tūc aūt nos sanctificat quādo p aquā gratie sue nos mūdat. Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā mundā: t mūdabimini ab oībus inquinamētis vestris. Jsta est aqua gratie de qua dicitur Ezech. xlvij. Mēsus est mille cubitos t traduxit me p aquā vsq ad talos. Rursus mensus est mille et traduxit me p aquam vsq ad genua. Rursus mensus est mille t traduxit me per aquam vsq ad renes. Et mensus est mille per torrentē quē nō potuit trāsire: quia intumuerūt aque p fundo torrentis qui nō potuit trāsnadari. Causa aūt quare nō potuit transire: forte est illa q ponit Esaie. xx. Spūs eius velut torrēs inūdās, vsq ad medū colli. In talis aūt est tota corporis supportatio: i genibus est deābulatio: in renibus est fomes t concupiscētia: a collo procedit verborum affluentia a apostoli igitur in flumē spiritus sancti introducti fuerunt vsq ad talos: qz facti sunt fortes ad subsistendū pondus omniū passionū. ps. Ego confirma. co. eius. Usq ad genua: qz facti sunt magnanimes ad progrediēdū t aggrediēdū opera virtutum. ps. Jbunt de virtute in virtutem. Usq ad renes, qz debilitauit t extinxit in eis oēm fomitē t concupiscētiam. ps. Inflāmatum est cor meū: t renes mei cōmutati sunt. Usq ad collum: qz vndiq eis oīa in guarum periticam. Sap. j. Spiritus domini replenit orbē terrarum: t hoc qō cōtinet oia. i. ipse homo qui habet participationem cum omnibus: scientiam habet vocis. Jlli igitur qui in aduersitatib⁹ nō sunt fortes sed impatientes: nondū sunt introducti i flumē spiritussancti vsq ad talos. Jlli qui in melius nō proficiunt sed aut deficiunt aut subsistunt, non sunt introducti vsq ad genua. Jlli vero qui nō habēt cor dis mundum sed carnalib⁹ desideriis agitant, nō sunt introducti vsq ad renes. Jlli qui in guas suas nō refrenāt: sed eas ad verba inordinata relaxant: nō sunt introducti vsq ad colū. ¶ Quarto spiritus sanctus est instructor noster. Nisi enim ipe doceat interius, frustra omnis alius magister laborat exterius. Gregor⁹ in homel. Nisi spiritussanctus cordi assit auditōr: in vacuū laborat lingua docentis. Nemo ergo id docenti homini tribuat, quod ex ore intelligit docentis: quia nisi intus sit qui doceat, doctoris lingua exterius in vacuum laborat. Non est ergo attribuendū doctori sed spiritui sancto: si aliquādo de

bene doceat vel fructū faciat. Quod ostē dit Bernardus super Canti. triplici exē plo. Primū est quia aqua fluit a fonte ad hortos: per cannalez siue aque ductum. Si ergo in horto auditoruz fiat germinatio virtutum: non est gloria cānalis sz fontis. De quo fonte dicitur Cant. iiij. Fons hortorum, puteus aquarum viuentiū ꝛc. Secūdum exemplum est istud: quia mens hominis format verba sua ꝑ lingue aut dentium instrumenta. Si ergo in aure audientis inferuntur verba prudētie: nō est laus plectri lingue sz mouentis animuz. Matt. v. Non enim vos estis qui loquimini: sed spiritꝰ patris vestri qui loquitur i vobis. Tertium exemplum est quia manꝰ figurat pulchram scripturaz vel picturā: sed per calamum. Si ergo per aliquē doctorem in corde alicuius scribūtur dei p̄cepta vel pinguntur virtutum ornamēta: non est cōmendatio calami scribentis: sz manꝰ scribe ꝑ calamū opātis. p̄s. Lingua mea calamꝰ scribe velociter scribentis.

¶ De sancta trinitate. Sermo .j.

Erat homo ex phariseis nicodemꝰ nomine princeps iudeorū. Joh. iij. Festum de trinitate olim ab ecclesia non fiebat: sed quia circa ipsam trinitatē multe hereses succrescebāt: ideo Karolus christianissimus imperator rogauit Alcuinum magistrum, suum, vt historiam de trinitate cōponeret per quaz errores eliminaret, ꝛ fidem catholicaz edoceret. Qua cōposita ordinatum est vt festum istud solēniter celebraret. Sunt tamen quidam que festū istud solēniter celebrant in octaua pētecostes que principium dn̄icarū subsequentium: ad innuēdum ꝙ ipsa trinitas est prima causa omniū. Alij in vltima illarū dn̄icarum que est ante aduentū: ad innuendū ꝙ est finis oim. Alij nunq̄ celebrant contēti illa laude cōtinua trinitatis qua dicitur, Gloria p̄ri ꝛ filio ꝛ spiritui sancto. Illi autem qui istud festum celebrant i octaua pētecostes ratiōabiliter facere vident. Celebrauimus em̄ festum de filio ꝛ de spiritusctō. Celebraturi sumꝰ in patria festū de patre eterno. Hodie vero celebramus insimul festū oiz triū personaꝝ ne videat inter eos esse diuisa maiestas quorū est indiuisa vnitas. Supradictū autē euangeliū hodie legit, i quo quelibet ꝑsona apte exprimitur. Nam persona filij est que loquitur. Persona patris exprimit cū dicitur. Scimꝰ qꝛ a deo venisti. Persona spiritussancti cum dicitur. Nisi quis renatꝰ fuerit ex aqua ꝛ spūsctō ꝛc. ꝛ illud. Spūs vbi vult spirat. ꝛc. Exprimunt aūt ꝑsone diuine cū suis appropriatis. Cū em̄ attribuatur patri potentia, filio sapiētia, ꝛ spiritui sancto bonitas. Exprimit ꝑsona patris cū sua potētia: cū dicit. Nemo em̄ p̄t hec signa facere q̄ tu facis nisi fuerit deꝰ cū eo. Miracula em̄ facere, diuine potentie est. Exprimit persona filij cū sua sapiētia: cū dr. Scimꝰ qꝛ a deo venisti magister. Ad magistrū em̄ spectat sapiētiā docere. Exprimit ꝑsona spūssancti cū sua bonitate cū dr. Spūs vbi vult spirat ꝛc. Nō em̄ ex nr̄is meritis, sz ex sua gratuita bonitate se nobis infundit. Quāuis em̄ pater ꝛ filius ꝛ spūssctūs habeāt eādē potētiā ꝛ sapiētiā ꝛ bonitatē: tn̄ qꝛ apud nos nomē patris ꝓpter antiquitatē importat ipotētiā: ne simplices hoc crederent de patre celesti attribuitur sibi potētia. Similiter nomen filij apud nos ꝓpter iuuentutem importat iperitiā: iō ne de filio dei hoc credatur sibi attribuitur sapiētia. Similiter nomen spūs apud nos importat quādaz spumositatez ꝛ furorē. iuxta illud. Esa. ij. Quiescite ab homine cuiꝰ spiritꝰ in naribus eius est. Ideo ne de spū sancto hoc credatur attribuitur sibi bonitas. Primo igitur patri attribuitur potentia. Est aūt omnipotēs quia potest omnia que vult. p̄s. Omnia quecunq̄ voluit dn̄s fecit in celo ꝛ in terra: in mari ꝛ in omnibꝰ abyssis. Celū enim cum suis sideribus obedit sue voci. Baruch. iij. ca. Stelle vocate sūt ꝛ dixerūt. assumus ꝛc. Tertia etiam tremit ꝛ obedit suo respectu. p̄s. Qui respicit terram ꝛ facit eaz tremere. Mare similiter obedit sue ordinationi. De quo dicitur Job. xxxviij. Hucusq̄ ventes ꝛ nō ꝓcedes ampliꝰ: ꝛ hinc cōfringes tumētes fluctus tuos. Abyssi. i. demones obediūt sue iussiōi. Sicut patet in legiōe demonū cui xp̄s ipetrauit vt de homine exirēt ꝛ por-

tos intrarēt: ꝛ p̄ſnus obedierūt: vt habet. Mat. viij. Solus aūt homo nec ſue voci obedit. Prouer. xv. Vocaui ꝛ renuiſtis. Nec ad eiꝰ ſpectū peccare erubeſcit. Cū ſi dicat Eccl. xvij. Uie eorū nō ſunt abſcōdite ab oculis ipſiꝰ. Nec eiꝰ ordiationē cuſtodit, q̄ ordinauit vt rō p̄ſit ſenſualitati: ſꝫ in hoc preeſt ſenſualitas rationi. Nec eiꝰ precepta facit. ꝑs. Nō cuſtodierūt teſtimonia eiꝰ: ꝛ in lege eius nolue rūt ābulare. Quāuis aūt deꝰ ſit oꝑs. duo ſi ſunt in ipſo: duo in nobis que ipꝰ vincere videtur. Primū eſt ſua pietas viſcera. Piere. xxxj. Conturbata ſunt viſcera mea ſup eū: miſerās miſerebor eiꝰ. Aug. Pꝛōptior q̄dē videt deꝰ peccatori q̄ uenia tradere q̄ ipſe accipere. Sic em̄ feſtinat reū abſoluere a tormēto cōſcientie ſue: q̄ſi cum plus crucier cō paſſio miſeri q̄ ipſius miſerum paſſio ſui. Scōz eſt ſua charitas affectuoſa quetpſum de celo ad terram depoſuit. Aug. O charitas q̄ magnas vires habes: deū de celo ad terras depoſuiſti. Ipſum etiā in crucē aſcēdere: coegiſti. Luce. xij. Baptiſma habeo baptizari: ꝛ q̄ūo coartor donec perficiar? Nihil autē cū eſſet oꝑs coartare eū poterat niſi charitas q̄ plen̄ erat. Tertiū eſt nr̄a oꝑa lachrymoſa. Uñ ōr de Iacob Geſi. xxxij. Si cōtra deū fortis fuiſti: q̄to magis cōtra homines ꝓualebis? Preualuit aūt p lachrymas: vt ōr Oſee. xij. Innalui ad angelū: ꝛ cōfortatus fleuit ꝛ rogauit eū. Ber. O hūilis lachryma, tuū eſt regnū: tua ē poſſeſſio. Uñ cōſpectū in dicis intrare nō vereris: ſola ſi lrrueris rubōr fola redibis: ac dū peteris obtinebis. Uincis inſuperabile ꝛ ligas oꝑotē. Hoc etiā innuitur. iij. Reg. xx. de Ezechia rege: cuius lachryme deū viceſrunt. Quartū eſt noſtra humilitas gratioſa. Iſtud innuitur. iij. Reg. xxj. vbi dixit dominus helie. Nonne vide achab humiliatū coꝝ me? Qz igit̄ humiliatus eſt mei cā: non inducā malum in diebus eius. Hoc etiā patet in niniuitis: quoꝝ humiliatus deus dicit. ¶ Secūdo ſapiētia attribuit filio: de qua ſapiētia dicit Leo papa. Iſta eſt ſcientia ſummi iudicis. Iſte tremendus aſpect̄ cui peruiū eſt oē q̄ ſolidū eſt̄ et apertū oē ſecretū, cui obſcura clare nuda ꝓſtēt: ſilentiū cōfert: ꝛ ſine voce mētio quit. Quāuis aūt ſit ſapientiſſimꝰ: tamen ſcienter permittit ſe decipi a nobis i vēditione, emptione, ꝛ cōmutatione. In venditione quidē: q̄ vendendo nobis regnū celorum dimittit ſe a nobis decipi infra dimidiā fortē inſti precij. Uendidit enim ipm apoſtolis pro retibus: e parua nauicula. zacheo p dimidia ſubſtātia. Uidue p duob̄ minutis. Quibuſdā p calice aq̄ frigide. vt habetur Mar. x. Quibuſdā pro ſola bona volūtate. Piero. Que offerunt non ſui pondere ſꝫ offerentium voluntate penſant. Aug. Regnū celoꝝ tm̄ valet q̄ tm̄ habes. Nihil vilius cum emitur: nihil chariꝰ cū poſſidetur. Scōo dimittit ſe decipi a nobis in emptione: quia vilia noſtra pretio emit. Nā corpꝰ noſtrum emit p̄cio ſanguinis. j. Coꝛ. vj. Empti em̄ eſtis precio magno ꝛc. Animā noſtrā emit poſitione anime ſue. j. Joh. iij. ille pro nobis animam ſuā poſuit. Redemptas emit ad q̄ tuplū. vt habetur Matt. xix. Centuplū accipietis. Penitētiā noſtrā emit regno celoꝝ. Matth. iij. Penitētiā agite ꝛc. Tertio dimittit ſe decipi a nobis in commutatione. Commutat em̄ nobiſcū aurum ſue gratie in lutū noſtre culpe. Celuz ſue glorie in terram noſtre temporalis ſubſtātie. Acernum gaudioꝝ in ſemina lachrymarum. Nam accipit noſtra peccata ꝛ ea deſtruit. Eſaie. xliij. Deleui vt nubez iniquitatem tuā. Accepit noſtras eleemoſynas, ꝛ eas ſecū recondit. Matt. vj. Thezaurizate vobis theſauros in celo, vbi nec erugo nec tinea demolit ꝛc. Accepit noſtras lachrymas ꝛ eas coꝝ ſe ponit. ꝑs. Poſuiſti lachrymas meas in cōſpectu tuo. Pro his aūt dat nobis aurum gratie. Celum glorie ꝑs. Gratiam ꝛ gloriaz dabit dominus. Et acernū infinite letitie infūdit. ꝑs. Euntes ibant ꝛ flebāt. ꝛc vſq; ibi Manipulos ſuos. ¶ Tertio bonitas attribuit ſpūi ſcō. q̄ quidē tanta eſt vt ab ea nullus abſcōdere ſe poſſit. Iuxta illud ꝑs. Nō eſt q̄ ſe abſcōdat a calore eius. Nā i celo eſt ciuia ſaluās. ꝑs. Uñe in celo mia tua. In purgatorio eſt miſeratio. Eccl. ij. Libera ſti me a ꝓſſuris flāme q̄ circundedit me. In inferno eſt mia mitigans: q̄ etiā ibi deꝰ ponit citra q̄dignū. ꝑs. Aut obliuiſcetur miſereri deꝰ: aut cōtinebit in ira miſeri

suas? In mundo vero est modo mia cōser uans quantū ad iustos. Modo mia expe ctans: quātum ad malos. Modo mia tra hens ḡtū ad duros: qui per beneficia ꝛ flagella trahuntur. Modo mia suscipiēs ḡtū ad reuertētes: vt possit dici illud ps. Mia dñi plena est terra. Jsta aūt bonitas ꝛ mia spūsctō est ꝓpria ꝛ innata. iuxta illud. Deus cui ꝓprium est misereri semp ꝛ parcere. Punire aūt est sibi alienū ꝛ ꝑtra naturā. Jllud aūt qđ hō ꝑtra naturā ḥz inuite ꝛ tarde facit: ꝛ ideo dr inuite punit tarde. Qđ te emi iuste punias dicit Esa. j. Deu cōsolabor super hostibus meis, ꝛ vindicabor de inimicis meis. Jnterlin. Si secūdū pīs eos licet inimicos plangit ꝛ percutit. Chrysos. sup Matthēum. Dr inuite ꝛ cū magno dolore cōpellit peccatores dānare. Non tamē sic dolet ꝙ ipse ab eis offendat: sed quia violenter cogit aliquem perdere q̄ omnes cupit saluare. Qđ aūt sit tardr ad punīedū habetur p illud Gen. iij. Cum audisset vocem dñi deambulātis in paradiso ad auram post meridiem, abscondit se adam ꝛ vxor eius. Ecce dr vadēs ad punīedum transgressorem: non currebat ḥz deambulabat. i. lēto passu incedebat. Vadēs vero ad recipiendū ad miam filiū pdi. ḡū, non ambulauit ḥz cucurrit, qz accurrēs cecidit sup collū eius: vt habet Luc. xv. Per qđ dat intelligi ꝙ ipse est tardr ad punīedum, ꝛ promptus ad miserendū. Et dicit ꝙ deambulat post meridiē. Adā creditur peccasse hora sexta: ꝛ tñ expectauit punire post meridiē: qz pena differebat ꝛ ipsum ad mlaz expectabat. Dicit iterū deambulabat ad auram. i. cōtra auram. Dum vadēs ꝑa aura ab ultiore retardat: ꝛ q̄ est ista aura nisi refrigerans dei mia? Qñ enim dr aliquem punire, vel liberat: mox ei misericordia sibi obuiat: ꝛ quodammodo ei faciem sibi contradicit: ꝛ ad parcēdum et ad miserendum inducit.

¶ Sermo secundus.

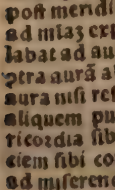

Den amē dr ca tibi nisi quis natus fuerit denuo nō pōt videre regnū dei. Sanctus nicodemus dr de ista die sue volēs ꝙ filiū accipere ad ꝓfectū accessit: q̄ sapientissimū esse cognouit. Multū hō dz solicitus esse vt ꝓfectū sapiēte iuuenis a q̄ cōsiliū petat. Duo igit i euāgelio ponunt. Primū exemplificando magna discretio t indr. Secūdo ꝓcr ꝙ magna sapia in rndēdo. ¶ Circa primū notādū ꝙ dr. bet dz esse valde solicitus ꝛ discretus vt possit bonū cōsiliarū inuenire, cui secure possit se ꝑmittere. Ad bonū aūt cōsiliarū ꝑtinet tria hēre ꝛ tria vetare. Prio dz habere magnā sapiam. Amb. i lib. de offi. Quis se ꝑmittat ei quē nō putat pl⁹ sapere ḡ ipe sapiat q̄ q̄rit cōsiliū? Necesse est igit vt ꝓfectus sit a quo cōsiliū petit ḡ ipe q̄ petit. A talli igit ꝓfessionario sapiēte secure debem⁹ ꝓfectū petere. Tob. iij. Cōsiliū semp a sapiēte ꝙre. Et cōtra dicit Eccl. viij. Cū sapiens ne habeas ꝓfectū. Nō em̄ ꝓterūt diligere nisi q̄ ipsis placēt. Jsta em̄ est differētia inter sapiētē cōsiliarū ꝛ fatuū: qz fatus nō respicit nisi ꝓpriū ꝓfectū. Sapiens aūt respicit finē ꝛ ea q̄ sunt ad finē. Un legit de quodā philosopho qui in foro i loco eminenti residens dixit se velle vendere sensum. Quod quidā princeps regiōis illius audiēs nūcios ꝛ aurū misit: vt ab eo sensum emerēt. Ille vo⁹ schedula scripsit dicēs. Jn oib⁹ q̄ facturꝰ es semp cogita qđ tib: possit accidere. Qđ cū nuncij deuiderēt ꝛ schedulā vellēt ꝑpere aut. Portate secure ad dominū vestrum: quia bene vs preciū. Quod cum princeps accepisset ut eris aureum in ostio sui palatij istud scribi fecit. Post multū vero temporis q̄dā eius inimici cū barbaro ordinauerūt vt ipsum principē iugularet: qui cū p ostiū straret, ꝛ scripturā illā legeret eo ꝙ legere seiebat: cepit tremere ꝛ pallere. Quo viso, ꝑceps cū capi fecit: ꝛ minis ꝛ tormētis veritatē extorquēs sibi ꝑpetit: ꝛ auctores sceleris interfecit. Per qđ ꝑz ḡ sit valde i oib⁹ finē ꝑspare. Scōm est iustitia vt scz nec amore, nec odio, nec timore, nec ꝓcio rectū cōsiliū derelinquat. Amb. vbi. ꝛ. Jsti vero salutē nostrā cōmittimus qui sit iustus ꝛ prudēs. Facit em̄ iustitia vt nullus sit fraudis metus. Fac ꝛ prudētia vt nulla sit erroris suspicio. Tutius tñ viro iusto ḡ prudenti nos cōmittimus: qz consilium viri iusti frequēter sapientissimi ingeniū

preponderat. Tertiū est inocētia siue bona vita. Amb. vbi. s. Aduertim⁹ ꝙ in querendis consiliis plurimū adiungat vite ꝓbitas: virtutū p̄rogatiua: bñuolētie vsus. Quis em̄ in ceno fontē requirat? Quis ex turbida aqua potū petat? Itaq; vbi iustitia, vbi intēperātia, vbi vitiorū confusio: quid inde sibi aliquis hauriēdū estimet? Quis vtilē aīe sue iudicet quē videt inutilē vite sue? Quo pōt iudicare cōsilio superiorē quē videt inferiorē morib⁹? Sup me dz esse cui me ꝯmittere volo vl' paro. Aut quo idoneū eū putabo q̄ mihi dei cōsiliū quod nō dat sibi? Et mihi vacare credā q̄ sibi nō vacat? Tria aūt sunt a bono cōsiliario vitāda. Prio em̄ vitāda est festinātia subita. Prouer. xix. Que festin⁹ est pedibus offendet. Greg. in moral'. Consilio indigētē pascit dū rōne aīz imbuēs ꝓhibet esse p̄cipitē. Socrates. Uelox ꝯsiliū sequitur penitētia. Ideo in lib. de. xij. cesarib⁹ Aug. dicebat ꝙ festinatio ⁊ temeritas malei duce cōueniūt dicēs? Satis celeriter fit quicq̄d bñ fit, Iō dicit Uarro. Imperitie signū est, qd̄ difficillimū est exige recito fieri. Scd̄o vitāda est turbatio siue ira: qr impedit ira animū ne possit cernere verū. Greg. in registro. Ira si semel mētem possidere ceperit, iustū esse deputat quod etiā crudeliter fit. Chrys. Nō pōt pacifice loqui, q̄ cor hz turbatum. Ideo dicit. Socrates, ꝙ in consilio duo maxime sunt cōtraria: scz festinatio ⁊ ira. Tertio vitāda est crudelitas nimia. Sepe em̄ cōtingit ꝙ illi quidant consilia crudelia cōtra alios: ea super eos deuoluunt. Eccl'ia. xxvij. Faciēti consiliū nequissimū sup eū deuoluet: ⁊ nō cognoscet vnde adueniat illi. Refert Orosius ꝙ dū Ualeri⁹ tyrān⁹ multos innocētes dānaret: per illus argentari⁹ volēs sibi placere tantum ereum fecit cui ex latere ianuā cōposuit per quam damnati possent includi deditq; eū tyranno vt q̄s exosos haberet ignibus suppositis introduceret: ⁊ cū gemit⁹ emitterēt nō gemit⁹ hominis sed mugitus pecudis viderent. Sed tyrann⁹ factū tā crudele execrās dixit vt prim⁹ intraret, vt sic qualiter p os tauri mugitum emitteret scire posset: ⁊ sic eum inclusit ⁊ puniuit. Christus igitur fuit ver⁹ consiliarius: quia in ipso fuit sapientia ⁊ iustitia. Hierem̄. xxiij. Regnabit rex ⁊ sapiēs erit ⁊ faciet iudicium ⁊ iustitiam in terra. Fuit in eo vite innocentia. j. pet. ij. Peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius Fuit in examinando maturitas. Joh. v. Sicut audio. i. sicut examino: sic iudico ⁊c. Fuit in iudicando magna trāquillitas. Sap̄. xij. Tu aūt dñator virtutis cū tranquillitate iudicas. Fuit in parcendo magna pietas. Matt. ix. Misericordiā volo et non sacrificiū. ¶ Secundo ponitur magna sapiētia ex parte christi cum respondit. Nisi quis natus fuerit denuo ⁊c. Circa quod notādū, ꝙ triplex est natiuitas: scilicet naturalis, spiritualis, ⁊ celestis. Homo igitur qui est natus natiuitate naturali non potest intrare regnum dei nisi iterum nascatur natiuitate spirituali que fit in baptismo. Quantumcunq; etiam sit renatus natiuitate spūali: adhuc tamē intrare non poterit in regnū celorū: nisi iterū nascatur natiuitate tertia. s. natinitate celesti que fit in morte cuiuslibet sancti viri. Prima natiuitas est homini ad humilitatez. Scd̄a ad iustificationem. Tertia ad beatitudinē. Puer q̄dez nascens natiuitate carnali: tria facit que sunt nobis ad humilitatis exēplū. Primū est: quia non nascitur ridendo sed flendo. Sap̄. vij. Primā vocē similē omnib⁹ emisi plorās. Aug. de ciui. dei. Puer q̄ nascit a ploratu incipit: nesciēs prophetizat q̄d malorum passurus sit Solū quando nat⁹ est risisse ferunt zororastē: ⁊ tamen ille risus monstrosus parū profuit illi. Fuit em̄ inuē. or artium magicarū. Et cū esset rex bactrianorū a Nino rege assyriorū interfect⁹ est in bello. Hiero. etiā dicit ad Tyrasiū ꝙ dñs fleuit qñ lazarum suscitauit. ex eo ꝙ amicū charissimū ꝓpter alios saluādos ad hostilē vitā reuocare iterū cogebatur. Uñ, etiā apud multos est cōsuetudo (vt dicit Solin⁹) ꝙ qñ puer nascit a parentibus ⁊ propinquis deflet. Quādo vero quis moritur, ad tumulū cū tripudio deportat. Scd̄m est ꝙ puer more bestiarū scz curuus ⁊ quasi in quatuor pedib⁹ nascit: ad innuēdū ꝙ cōparat⁹ est iumētis incipiētib⁹ ⁊ similis fact⁹ ē illis. Propriū em̄ iumēti est oculos ad terrā hr̄e. Et q̄tum ad hoc bestialis est auarus. p̄s. Ocu-

los suos statuerũt declinare in terrã. Pro primum inuẽti est vna femina ꝓtentum non esse. Et ẽtiã ad hoc bestialis est homo luxuriosus. Hier.v. Equi amatores in feminas emissarij facti sũt: vnusq̃sq; ad vxorem proximi sui hinniebat. Proprijs inuẽti est nõ regẽ rõne, sed ferri nature sue impetu. Et ẽtiam ad hoc bestialis est superbus q̃ dicit Sapie.ij. Sit aũt fortitudo nr̃a lex iustitie ꝛc. Tertiũ est: qr mox puer manu ad os ponit: ad innuẽdum q̃ ad tãtas cõuenit miserias ꝑpter peccatũ factum ore primoꝝ parẽtũ. Naz mulier peccauit ore per malã suasionem: qñ sz vir ovt de pomo comederet per suã sit. Vir peccauit ore ꝓ fatuã excusationẽ. Uterq; peccauit ore ꝓ illicitam comestionem. Multi autem hodie ore suo taliter peccanti: aut mala cõsilia dãdo: aut male excusando: aut nimis se ingurgitãdo. Scõa natiuitas est spũalis que fit in baptismo: vbi spũs sctũs tenet locũ patris: aqua sanctificata tenet locuz matris: verbum est tanq̃ semen diuinum. De quo dicit Aug. Accedit verbũ ad elemẽtum: et fit sacramẽtũ. Ephe.v. Mũdãs lauachro aque in verbo vite. In baptismo aũt puer ter in aquã mergitur: siue ad representãdum triduanã sepulturã: siue ad innuẽdum q̃ ibi remittitur peccatũ originale, veniale, et mortale: siue ad innuẽdũ q̃ ibi tota trinitas operatur: siue ad innuẽdum q̃ in baptismo rp̃i tota trinitas se manifestauit. s. pater in voce filij: in carne: spiritꝰ sctus in specie colũbe. Tertia natiuitas est celestis: q̃ sancti viri de vtero matris ecclesie per mortẽ egredientes in celo nascũtur. Et ideo mors sanctorũ natalis vocat̃. Ratio aũt est: qr infans in vtero existẽs dum ad debitum cõplemẽtum deuenerit, de vtero exire appetit: ex eo q̃ reperit ampliorẽ locũ ad manẽdum: vberiorẽ cibũ ad vescẽdum: liberiorẽ aerẽ ad respirãdum: et maiorem lucem ad videndũ. Sic et sancti viri appetũt in celo nasci: qr ibi recipiẽt ampliorem locũ ad mãnẽdũ. Modo em̃ sunt in loco arcto: qr tota terra respectu celi est q̃dã punctus. De amplitudine aũt celi dr Baruch.iij. O israel q̃ magna est domꝰ dei ꝛc. Illa em̃ domꝰ infinitã habet amplitudinẽ: ió dr. Quã magna est domus dei ꝛc. Infinitam longitudinem: ideo subdit. Magnus et nõ habẽs finem. Infinitã altitudinem: ideo subdit. Immensus excelsus. Est em̃ lõgior q̃ oculus possit ꝓspicere. Est latior q̃ auris possit audire. Est altior q̃ cor valeat cogitare. ſ. Corin.ij. Ó oculus nõ vidit: nec auris audiuit ꝛc. Sc̃o tũc recipiẽt vberiorem cibum ad vescẽdum: qr erũt i ꝑfecta satietate: q̃ satietas erit cuz desiderio, ne ibi sit fastidium. Eccli.xxiij. Qui edũt me adhuc esuriẽt. Desiderium erit cũ satietate, ne ibi sit pena. ꝑs. Satiabor cũ apparuerit gloria tua. Et vtrũq; cũ securitate erit ne ibi sit timor. Prouerbio.xv. Securus mẽs q̃si iuge cõuiuiũ. Tertio tũc recipiẽt liberiorẽ aerẽ ad respirãdum. Modo em̃ sancti viri vix respirare possunt, multo labore afflicti, multo timore anxij. Job.x. Et si mitꝰ fuero nõ leuabo caput: plecte ẽtiã dolore depressus. Saturatꝰ afflictiõe: ecce ẽtiã labore afflictus. Et miseria: ecce ẽtiã timore ꝓstratꝰ. Sz tũc libere respirabũt: qr nullã habebũt dolorẽ. Esa.xxxv. Fugiet dolor et gemitus. Nullũ laborem. Apoca.xxj. Amodo iam dicit spũs vt requiescãt a laboribꝰ suis. Nullum timorẽ. Prouer.j. Qui aũt me audierit, absq; timore dẽscet. Quarto tũc habebũt maiorẽ lucem ad videndum. Nã supra se habebũt deũ tã lucidũ. Apo.xxj. Claritas dei illum irradiabit illã. Infra se locũ tam luminosuz. Tob.xiij. Luce splẽdida fulgebit. Intra se aiam tam illustratam. Esai. lviij. Imblebit splẽdoribꝰ aiam tuã. Extra se corpus tam glorificatũ. Mat.xiij. Tũc iusti fulgebũt sicut sol in regno patris eoꝝ.

¶ Sermo tertius.

Deum amẽ dicẽ vobis q̃ qđ scimꝰ loquimur: et qđ vidimꝰ testamur: et testimoniũ nr̃m nõ accipitis. Sicut dicit Hieronymꝰ ad ꝓpheliodoꝝ. Grãdes materias ingenia pua nõ sufferunt. Nulla est materia grãdior et periculosior q̃ loq̃ de ꝑfudo mysterio trinitatis. Dicit ei Aug. i lib. de trini. vbi ꝛr̃: vnitas trinitatis ꝑis et filij et spũs sancti. Nec periculosiꝰ alicubi errat: nec laboriosiꝰ aliqđ ꝛr̃it: nec fructuosiꝰ aliqđ in venit. Nos igit alia sapientibꝰ relinquen-

tes, humilia ꝛ plana dicam⁹. In hꝭ ḟgit premissis tria ponuntur ſcz fides recta: ꝛ ſtificatio vera: et ingratitudo humana. ¶ Eſt aũt fides recta vt credam⁹ ꝙ i deo ſit ꝑſonaꝝ pluralitas ꝛ eſſentie, vnitas. Igitur ꝑſonaꝝ pluralitas inſinuatur, per hoc qõ dr in plurali. Qõ ſcimus loq̃mur et qõ vidimus teſtamur. Unitas eſſentie: in hoc ꝙ non dixit Teſtimonia noſtra: ſed Teſtimonium noſtrum. Hoc igitur veraciter eſt credendũ: et non eſt aliquid aliud inquirẽdum. Berñ. ad Eugeniũ. Dicim⁹ tres ꝑſonas: ſed non eſt ꝓiudicium vnitatis. Dicim⁹ vnũ: ſz non ad confuſionem trinitatis. Queris qõ poſſit hoc eſſe: ſuſficiat tibi credere ſic eſſe. Scrutari hoc: temeritatis eſt: ſz credere pictatis: noſſe vita eſt ꝛ vita eterna. Nihilomin⁹ tñ beata trinitas ꝛ individua vnitas quadrupliciter oſtendi poteſt. Primo ſcripturaꝝ teſtimoniis. Et talib⁹ teſtimoniis in quib⁹ error vel falſitas non poteſt incidere. Treo eſſe ſunt q̃ mẽtiri vel falli non poſſunt: ſcz Deus ḋ eſt ipſa prima ꝛ ſumma veritas. Joh. xiij. Ego ſum via veritas ꝛ vita. Angelus: qui ola videt in ipſa veritate. Mat thei. xviij. Angeli eoꝝ ſemper vidẽt faciẽ patris mei q̃ in celis eſt. Et ꝓphete ḋ cepe runt inſpirẽ tiam ab ipſa prima veritate. ij. Petri. j. Spũ ſancto inſpirati, locuti ſunt ſancti dei homines. Nullus aũt ꝓphete potuiſſent falſiere ꝛ falli inſpũ erãt homines puri: tñ nõ mẽtum immediate a deo fuerunt edocti. Primo igitur teſtimonio dei. Geñ. j. Faciamus hoiem ad imaginẽ ꝛ ſimilitudinẽ noſtrã. Nõ potuit aũt eſſe hoc verum ad angelos: qr ipſi homines nõ ſũt. Quis igit dicit Faciam⁹ ad noſtrã plurialitatem indicat ꝑſonaꝝ: qr ſi ibi non eſſet pluralitas in ꝑſonis, nõ diceret. Faciam⁹ ſed faciã: nec noſtrã, ſed meã. Qõ ẽ ad imaginẽ et ſimilitudinẽ, ꝓtinet ad vnitatẽ ſubſtãtie: que ſcz vnitas ſi non eſſet nõ diceret ad imaginẽ, ſz ad imagines: nec ad ſimilitudinẽ, ſed ad ſimilitudines. Scõo hoc oſtẽditur teſtimonio angeloꝝ. Nã ſi cut habet Eſaie. vj. Angeli quotidie clamãt, ꝛ dicũt. Sãctus ſctũs ſctũs dñs de⁹ exercituũ: plena eſt oia terra gloria ei⁹. Quis el ter dicũt. Stũs ſctũs ſctũs, reſpicit trinitatem ꝑſonaꝝ: ꝙ ſemel dicũt Dñs deus, reſpicit vnitatem ſubſtãtie. Tertio hoc oſtẽditur auctoritate ꝓphete, dicẽtis. Benedicat nos deus de⁹ noſter bñdicat nos deus ꝛc. In hoc qõ ẽ ter de⁹, oſtẽdit ꝑſonaꝝ trinitas. In hoc ꝙ i ſingulari ſub infertur eum, oſtenditur eſſentie vnitas. Et qr aplꝰ eodem quoq; ꝓphete ſpũ fuerũt inſpirati: ideo etiã oſtẽditur aplica auctoritate: cũ dr. ſ. Joh. v. Tres ſunt q̃ teſtimonium dãt in celo: pater, verbũ, ꝛ ſpũs ſctũs: et hi tres vnũ ſunt. ¶ Scõo ipſa trinitas ꝛ vnitas oſtẽditur creaturaꝝ veſtigijs. Non eſt tñ aliqua creatura q̃ ſibi valeat aſſimilari: qnia nec vmbra aſſimilat corpori cui⁹ eſt vmbra: nec veſtigiũ pedis cuius eſt veſtigium: nec imago ei⁹ cuius eſt imago. Poteſt tamen aliqua ſimilitudo tenuis inueniri: et hoc in creaturis ſuperioribus: mediis, et inferioribus. In creaturis ſuperioribꝰ: ſicut in ſole. Nã ſm Aug. tria in ſole cõſiderãtur: ſcz qõ eſt, et qõ lucet, et qõ calet. i. ſubſtantia ſolis, radius, et calor. Radius ergo de ſole naſcitur: qr filius de patre generat. Calor ab vtroq; progredit: qr ſpũs ſctũs ab vtroq; ſpirat. Jpe aũt ſol a nullo procedit: qr pater non eſt factus nec creatus nec genit⁹ nec pcedẽs. Et oia tria ſunt vnus ſol: qa oẽs tres perſone ſunt vnus deus. Scõo inuenitur in creaturis inferioribꝰ, ſicut in elemento aque. Fons enim generat riuum, ſic pater generat filium: fons ꝛ riuus faciũt ſtagnum, ſic pater ꝛ filius ſpirãt ſpiritum ſanctum. Fons aũt a nullo pcedit: qr pater a nullo exiſtit, et tamen in fonte rivo ꝛ ſtagno eſt eadem aqua, qz i patre ꝛ filio ꝛ ſpiritu ſancto eſt eadem ſubſtantia. Tertio inuenitur in creaturis mediis: ſicut in homine. Jſtud oſtendit Aug. in lib. de trini. dicens. Mens, et notitia eius, et amor tria quedã ſunt. Mẽs enim nouit ſe ꝛ amat ſe: nec ei poſſet ſe amare niſi ſe noſceret. Ipſa aũt mens eſt quaſi parẽs. notitia ei⁹ quaſi ꝓles: tertiꝰ eſt amor q̃ de ipſa mẽte ꝛ notitia ꝓcedit: dum mens cognoſcẽs ſe diligit ſe: non enim poſſet ſe diligere niſi ſe cognoſceret. ¶ Tertio ipſa trinitas et vnitas demõſtratur oſtẽſis figuris. Quarta ponitur Geñ. xviij. vbi Abrahã vidit tres viros ꝛ vnũ adorauit. vbi ſm gl. trinitatis ꝛ vnitatis myſterium delcaratur

Scda figura ponit Gen.xl.vbi dr q pincerna regis Pharaonis vidit tres ppagines in vna vite: per qd significantur tres persone in vna deitate. Tertia figura ponit Dan.v.vbi dr q apparuerūt tres digiti quasi man⁹ hois scribētis: appēdit, numerauit, ⁊ diuisit. Manus ista est ipse deus q̄ oia creauit: in qua manu sunt tres digiti.i.tres psone. de quib⁹ dicit Esa.xl. Quis appēdit molem terre trib⁹ digitis: Quāuis igitur oēs isti tres digiti habeāt appendere, numerare, ⁊ diuidere: pr̄ tamen per suā potētiam oia appendit.i.portat ⁊ custodit: filius per suā sapiētiam oia numerat.i.cognoscit ⁊ inuestigat: spirit⁹ sanctus per suam bonitatez oia diuidit.i. dona sua omnibus distribuit. ¶ Quarto ipsa trinitas ⁊ vnitas demonstratur ostensis miraculis. Quoꝝ tria tm̄ ponam⁹. Legit in historia scholastica. et Eusebi⁹ idez testatur: q circa natiuitatem xp̄i tres soles in oriēte apparuerūt: q̄ paulatim ad se appropinquātes in vnum solē redacti sunt. Per qd figurabatur q cognitio trinitatis ⁊ vnius dei toti imminebat orbi. Secundum miraculum est qd narrat Eutropius Cum em̄ quidam sacerdos arrian⁹ quendaz baptizaret, et formam trinitatis mutaret: dicēs. Baptizo te i nole patris, cū filio, in spiritu sancto, volēs ex hoc ostēdere filium et spiritū sanctum patri equalem non esse, subito aqua disparuit: et baptizādus ad ecclesiam catholicam cōfugit. Tertium miraculum est qd narrat Sigibertus, et in quadam chronica legitur. Cum em̄ itra gallias arriana heresis pullularet: que filium ⁊ spiritū sanctum minores patre affirmat: vnitas substātie trium psonaꝝ euidēti miraculo demōstrabatur. Nam circa annos dñi quingētos quinquaginta in vrbe Uasacensi: dum eps eiusdē vrbis missaz celebraret: vidit tres guttas clarissimas equalis magnitudinis de celo sup altare emissas. Que sibi paulatim appropinquātes vnā gemmam pulcherrimā effecerūt: quā cū i medio cuiusdam crucis auree posuisset, alie gēme q̄ ibi erāt tātam excellētiam ei⁹ non ferētes, subito ceciderūt. Immūdis aūt hoib⁹ terribilis videbatur ⁊ obscura. Mundis aūt ⁊ piis amabilis ⁊ clara. Infirmis multis dabat sanitatem: et adorātib⁹ ipsam crucē, augebat virtutem. ¶ Scdo in verbis premissis ponitur certificatio vera: cum dicitur. Quod scimus loquimur: ⁊ qd vidim⁹ testamur. In hoc aūt qd dr. Qd scimus loquimur, dat nobis intelligere q de deo loqui vel testificari nihil debemus nisi aut qd per diuinā scripturā scim⁹: aut qd per dei reuelationē cognouim⁹. Alias em̄ periculū nobis esset si ea vellem⁹ curiose inquirere q̄ nr̄m itellectū excedūt. Et istud ostēdit p tria exēpla, Primū est qd legit i apocryphis Esdre. Cū ei ipe Esdras mirarēt cur mali sic florerēt ⁊ boni deprimerent: necnō ⁊ alia q̄dā secreta dei vellet inquirere, nec rōnē posset inuenire: angelus sibi apparēs dixit. Si vales flāmā ignis pōdera: mēsura flatū vēti: ⁊ diē p̄teritam reuoca. Acsi diceret. Si ea que tecū sunt non vales cōprehendere: qūo ad ea q̄ supra te sunt valebis attingere? Scdm exēplum est qd ponit Rabbi moyses. Ait em̄ q thamudiste dixerūt q quicunq; posuerit ingenium suum circa quatuor, recipiet confusionem: quādo scz vult scire quid est in summo: quid est in imo: et q̄d fuit in primo: ⁊ quid erit in vltimo. Sūmum et primum vocat ip̄m deum inq̄tum est principium oim. Imum aūt ⁊ vltimum inq̄tum est finis oim, ⁊ hoc non debemus curiose inuestigare. Ea vero que sunt inter primū et vltimum.i.diuinos effectus, possumus inquirere: vt ex his possimus ipsum intelligere ⁊ eum laudare. Tertium exēplū est in beato Augustino. Eo em̄ tēpore quo librum de trinitate cōponebat: cum per littus maris socijs a longe sequētibus, quedam de trinitate meditando discurreret: puerū quēdam in littore maris inuenit: q̄ cum quodam cocleari argēteo in quādaz quam fecerat foueam aquā de mari effundebat: dicēs se totum velle mare in illam foueam sic haurire. Cui Augustinus in risum prouocatus, ait. Qūo fili hoc facere posses cū mare sit magnum ⁊ coclear modicum: fouea parua? Et ille. Facili⁹ ē hoc mihi agere, q̄ tibi qd cogitas adiplere. Cogitas em̄ in libro tuo mysterium trinitatis cōprehēdere: cū liber tu⁹ sit parua fouea ad recipiēdum: ingenium tuū paruum coclear ad inquirendum: ⁊ trinitas

ipsa immensum pelagus ad exhauriēdū. Statimq; puer disparuit: et August. deo gratias agens q̄ sit verum qd puer dixerat cognouit. ¶ Tertio ponitur magna ingratitudo humana: cū dicitur. Et testimonium nostrum nō accipitis. Pater em̄ et filius ⁊ spūs sctūs fidem trinitatis nos docuerūt: et ideo eorū testimonium fideliter est admittēdum. Maxime aūt xp̄s hāc fidem nos docuit, dicēs Mat. vlt. Baptizantes eos i noīe patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti. Ista aūt fides ⁊ confessio si eam deuote reciperem⁹, maxime ad tria valet. Primo ad demonum expulsionem: qd significatur in quodam fideli notario apud Cōstantinopolim. De quo legitur q̄ cū quidam magus ad quēdam locum eū duxisset, vbi multitudo demonū residebat: vn⁹ eoꝝ in throno sedens, interrogauit eum si seruus suus esse vellet. At ille signauit se, dicens. Ego sum seruus sancte trinitatis. Audito aūt noīe trinitatis, et viso signo crucis: oēs demones aufugerūt. Cum igitur ad ecclesiā sancte Sophie iuisset, mago xp̄i q̄ ibi erat oculos ad ip̄m quocūq; per ecclesiam pergeret, conuertebat. Acsi ipso facto diceret sibi xp̄s. Quia cōfessus me fuisti coram demonib⁹ in terris: ⁊ ego te ꝯfitebor corā patre meo in celis. Scdo valet ad tribulationum propulsationem. Nam sicut ait Johānes damasce. lib. iiij. Cum apud Cōstātinopolim pestilētia grauis esset: quidam puer de medio populi in celum raptus, canticum sancte trinitatis scz Sancte deus, sctē fortis, sctē ⁊ immortalis ⁊ misericors saluator miserere nobis, ab angelis est edoct⁹. Qui cū rediēs id corā populo decātasset: mox oīs pestilētia est fugata. Tertio valet ad maloruz cōfutationē ⁊ cōuersionē. Sicut em̄ refert Boniso. in lib. quē scripsit ad comitissam Welchitildē. Cū ep̄s Eburdunēsis simoniacus esset, et oēs testes pecunia corrupisset: quidā legatus vir sanctus ei precepit vt versum sancte trinitatis: scz Gloria patri ⁊ filio ⁊ spūi sancto diceret: rogans deū vt si simoniacus esset, spiritū sanctum cui iniuriaz fecerat, noīare non posset: qd ⁊ factū est. Et sic ille deprehēsus, peccatū suū humiliter cōfessus fuit: et penitētiam egit. Illuz aūt ꝟsum scz Gloria patri ⁊ filio et spūi sancto ⁊c. synodus Nicena edidit. Sed sanctus Hieronimus in fine psalmorum ipsum decantandum instituit.

¶ Dñica prima post festum trinitatis. ¶ Sermo primus.

Homo quidez erat diues ⁊ induebat purpura ⁊ bysso ⁊c, Luce. xvj. Sepe dñs illd qd docebat ꝟbo, postmodū ꝯfirmabat exēplo. Superius quidem ab appetitu diuitiaꝝ homies retraxerat: et ad faciendū eleemosynas inducebat. Pharisei aūt q̄ erāt auari eū deridebant: iō istud exēplū cōtra eos adduxit: vbi verificabat qd dr Matthei. vij. q̄ lata ē via que ducit ad perditionem: et arcta q̄ ducit ad vitam. Diues quidem iuit per viaz latam: et ideo ꝑditionē incurrit. Lazarus per viā arctaz: et ideo vita inuenit. Scdz Augu. status hoīs tripliciter considerat: scz in vita, in morte, et post mortem. Quātum igitur ad istum triplicem statū describit hic diues ⁊ pauper. ¶ Primo em̄ ostēditur q̄ status diuitis in vita fuit valde gloriosus: qr fuit in magnis diuitijs, delicijs, ⁊ honorib⁹. ¶ Primo igit fuit in magnis diuitijs. Esse aūt diuitem non est culpabile. De⁹ em̄ diuites ⁊ potētes nō abijcit: cum ipse sit diues ⁊ potens: vt dr Job. xxxvj. Et multi sācti diuites fuerūt q̄ deo placuerūt: sicut Abrahā ⁊ ceteri patriarche. Sed notādum q̄ circa diuitias quatuor modis q̄s i culpā incidere pōt. Aut auare retinendo: aut indebite expēdēdo: aut nimis ardenter amādo: aut iniuste acq̄rēdo. Et q̄tū ad istos quatuor modos quatuor diuites reprehēsibiles in euāgelio inuenimus. Et saltem cū his trib⁹ primis, iste diues reprehensibilis fuisse videtur. Primus diues fuit q̄ auare retinebat: ille scz qui dixit Luc. xij Ala mea habes multa bōa reposita i annos plurimos ⁊c. Talis erat iste diues q̄ auare sibi oīa retinebat, ⁊ nihil mendico cōmunicare volebat. Legitur q̄ cum Alexāder per quādā syluam ꝑgeret, et ipse cū suo exercitu fere siti deficeret: quidā ꝓ magno munere scyphum aque sibi dedit: quē ille ꝓtinus effundi mandauit. Noluit em̄ solus bibere

Scda figura ponit Gen.xl.vbi dr q pincerna regis Pharaonis vidit tres ppagines in vna vite: per qd significantur tres persone in vna deitate. Tertia figura ponit Dan.v.vbi dr q apparuerūt tres digiti quasi man⁹ hois scribētis: appēdit, numerauit, ⁊ diuisit. Manus ista est ipse deus q̄ oīa creauit: in qua manu sunt tres digiti.i.tres psone. de quib⁹ dicit Esa.xl. Quis appēdit molem terre trib⁹ digitis: Quānis igitur oēs isti tres digiti habeāt appendere, numerare, ⁊ diuidere: pr̄ tamen per suā potētiam oīa appendit.i.portat ⁊ custodit: filius per suā sapiētiam oīa numerat.i.cognoscit ⁊ inuestigat: spirit⁹ sanctus per suam bonitatez oīa diuidit.i. dona sua omnibus distribuit. ¶ Quarto ipsa trinitas ⁊ vnitas demonstratur ostensis miraculis. Quoꝝ tria tm̄ ponam⁹. Legit in historia scholastica. et Eusebi⁹ idez testatur: q circa natiuitatem xp̄i tres soles in oriēte apparuerūt: q̄ paulatim ad se appropinquātes in vnum solē reducti sunt. Per qd figurabatur q cognitio trinitatis ⁊ vnius dei toti imminebat orbi. Secundum miraculum est qd narrat Eutropius Cum em̄ quidam sacerdos arrian⁹ quendaz baptizaret, et formam trinitatz mutaret: dicēs. Baptizo te i noīe patris, cū filio, in spiritu sancto, volēs ex hoc ostēdere filium et spiritū sanctum patri equalem non esse, subito aqua disparuit: et baptizādus ad ecclesiam catholicam cōfugit. Tertium miraculum est qd narrat Sigibertus, et in quadam chronica legitur. Cum em̄ ītra gallias arriana heresis pullularet: que filium ⁊ spiritū sanctum minores patre affirmat: vnitas substātie trium psonaꝝ euidēti miraculo demōstrabatur. Nam circa annos dn̄i quingētos quinquaginta in vrbe Uasacensi: dum ep̄s eiusdē vrbis missaz celebraret: vidit tres guttas clarissimas equalis magnitudinis de celo sup altare emissas. Que sibi paulatim appropinquātes vnā gemmam pulcherrimā effecerūt: quā cū i medio cuiusdam crucz auree posuisset, alie gēme q̄ ibi erāt tātam excellētiam ei⁹ non ferētes, subito ceciderūt. Immūdis aūt hoīb⁹ terribilz videbatur ⁊ obscura. Mundis aūt ⁊ pijs amabilis ⁊ clara. Infirmis multis dabat sanitatem: et adorātib⁹ ipsam crucē, augebat virtutem. ¶ Scdo in verbis premissis ponitur certificatio vera: cum dicitur. Quod scimus loquimur: ⁊ qd vidim⁹ testamur. In hoc aūt qd dr. Qd scimus loquimur, dat nobis intelligere q de deo loqui vel testificari nihil debemus nisi aut qd per diuinā scripturā scim⁹: aut qd per dei reuelationē cognouim⁹. Alias em̄ periculū nobis esset si ea vellem⁹ curiose inquirere q̄ nr̄m itellectū excedūt. Et istud ostēdit p tria exēpla, Primū est qd legit i apocryphis Esdre. Cū ei ip̄e Esdras mirarēt cur mali sic florerēt ⁊ boni deprimerent: necnō ⁊ alia q̄dā secreta dei vellet inquirere, nec rōnē posset inuenire: angelus sibi apparēs dixit. Si vales flāmā ignis pōdera: mēsura flatū vēti: ⁊ diē p̄teritam reuoca. Acsi diceret. Si ea que tecū sunt non vales cōprehendere: qūo ad ea q̄ supra te sunt valebis attingere? Scdm exēplum est qd ponit Rabbi moyses. Ait em̄, q thamudiste dixerūt q quicunq; posuerit ingenium suum circa quatuor, recipiet confusionem: quādo scz vult scire quid est in summo: quid est in imo: et q̄d fuit in primo: ⁊ quid erit in vltimo. Sūmum et primum vocat ip̄m deum in q̄tum est principium oīm. Imum aūt ⁊ vltimum in q̄tum est finis oīm, ⁊ hoc non debemus curiose inuestigare. Ea vero que sunt inter primū et vltimum.i.diuinos effectus, possumus inquirere: vt ex his possimus ipsum intelligere ⁊ eum laudare. Tertium exēplū est in beato Augustino. Eo em̄ tēpore quo librum de trinitate cōponebat: cum per littus maris socijs a longe sequētibus, quedam de trinitate meditando discurreret: puerū quēdam in littore maris inuenit: q̄ cum quodam cocleari argēteo in quādaz quam fecerat foueam aquā de mari effundebat: dicēs se totum velle mare in illam foueam sic haurire. Cui Augustinus in risum prouocatus, ait. Qūo fili hoc facere posses cū mare sit magnum ⁊ coclear modicum: fouea parua? Et ille. Facili⁹ ē hoc mihi agere, q̄ tibi qd cogitas adiplere. Cogitas em̄ in libro tuo mysterium trinitatis cōprehēdere: cū liber tu⁹ sit parua fouea ad recipiēdum: ingenium tuū paruum coclear ad inquirendum: ⁊ trinitas

ipsa immensum pelagus ad exhauriēdū. Statimq; puer disparuit: et August. deo gratias agens q̄ sit verum qd puer dixerat cognouit. ¶ Tertio ponitur magna ingratitudo humana: cū dicitur. Et testimonium nostrum nō accipitis. Pater em̄ et filius ⁊ spūs sctūs fidem trinitatis nos docuerūt: et ideo eorū testimonium fideliter est admittēduz. Maxime aūt xp̄s hāc fidem nos docuit, dicēs Mat. vlt. Baptizantes eos i noie patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti. Ista aūt fides ⁊ confessio si eam deuote reciperem⁹, maxime ad tria valet. Primo ad demonum expulsionem: qd significatur in quodam fideli notario apud Cōstantinopolim. De quo legitur q̄ cū quidam magus ad quēdam locum eū duxisset, vbi multitudo demonū residebat: vn⁹ eoꝝ in throno sedens, interrogauit euz si seruus suus esse vellet. At ille signauit se, dicens. Ego sum seruus sancte trinitatis. Audito aūt noie trinitatis, et viso signo crucis: oēs demones aufugerūt. Cum igitur ad ecclesiā sancte Sophie iuisset, mago xp̄i q̄ ibi erat oculos ad ip̄m quocūq; per ecclesiam pergeret, conuertebat. Acsi ipso facto diceret libi xp̄s. Quia cōfessus me fuisti coram demonib⁹ in terris: ⁊ ego te ꝯfitebor corā patre meo in celis. Scdo valet ad tribulationum propulsationem. Nam sicut ait Johānes damasce. lib. iiij. Cum apud Cōstātinopolim pestilētia grauis esset: quidaz puer de medio populi in celum raptus, canticum sancte trinitatis scz Sancte deus, sctē fortis, sctē ⁊ immortalis ⁊ misericors saluator miserere nobis, ab angelis est edoct⁹. Qui cū rediēs id corā populo decātasset: mox ois pestilētia est fugata. Tertio valet ad maloruz cōfutationē ⁊ cōuersionē. Sicut em̄ refert Boniso. in lib. quē scripsit ad comitissam Melchitildē. Cū ep̄s Eburdunēsis simoniacus esset, et oēs testes pecunia corrupisset: quidā legatus vir sanctus ei precepit vt versum sancte trinitatis: scz Gloria patri ⁊ filio ⁊ spūi sancto diceret: rogans deū vt si simoniacus esset, spiritū sanctum cui iniuriaz fecerat, noiare non posset: qd ⁊ factū est. Et sic ille deprehēsus, peccatū suū humiliter cōfessus fuit: et penitētiam egit. Illuz aūt ꝟsum scz Gloria patri ⁊ filio et spūi sancto ⁊c. synodus Nicena edidit. Sed sanctus Hieronimus in fine psalmorum ipsum decantandum instituit.

¶ Dñica prima post festum trinitatis. ¶ Sermo primus.

Homo quidez erat diues ⁊ induebat purpura ⁊ bysso ⁊c, Luce. xvj. Sepe dñs illd qd docebat ꝟbo, postmodū ꝯfirmabat exēplo. Superius quidem ab appetitu diuitiaꝝ homies retraxerat: et ad faciendū eleemosynas inducebat. Pharisei aūt q̄ erāt auari eū deridebant: iō istud exēplū cōtra eos adduxit: vbi verificabat qd dr Matthei. vij. q̄ lata ē via que ducit ad perditionem: et arcta q̄ ducit ad vitam. Diues quidem iuit per viaz latam: et ideo ꝑditionē incurrit. Lazarus per viā arctaz: et ideo vita inuenit. Scdz Augu. status hois tripliciter considerat: scz in vita, in morte, et post mortem. Quātum igitur ad istum triplicem statū describit hic diues ⁊ pauper. ¶ Primo em̄ ostēditur q̄ status diuitis in vita fuit valde gloriosus: qr fuit in magnis diuitijs, delicijs, ⁊ honorib⁹. ¶ Primo igit fuit in magnis diuitijs. Esse aūt diuitem non est culpabile. De⁹ em̄ diuites ⁊ potētes nō abijcit: cum ipse sit diues ⁊ potens: vt dr Job. xxxvj. Et multi sācti diuites fuerūt q̄ deo placuerūt: sicut Abrahā ⁊ ceteri patriarche. Sed notādum q̄ circa diuitias quatuor modis q̄s i culpā incidere pōt. Aut auare retinendo: aut indebite expēdēdo: aut nimis ardenter amādo: aut iniuste acq̄rēdo. Et q̄tū ad istos quatuor modos quatuor diuites reprehēsibiles in euāgelio inuenimus. Et saltem cū his trib⁹ primis, iste diues reprehensibilis fuisse videtur. Primus diues fuit q̄ auare retinebat: ille scz qui dixit Luc. xij Ala mea habes multa bōa reposita i annos plurimos ⁊c. Talis erat iste diues q̄ auare sibi oia retinebat, ⁊ nihil mendico cōmunicare volebat. Legitur q̄ cum Alexāder per quādā syluam ꝑgeret, et ipse cū suo exercitu fere siti deficeret: quidā ꝓ magno munere scyphum aque sibi dedit: quē ille ꝓtinus effundi mandauit. Noluit em̄ solus bibere

positꝰ suis militibꝰ non potuit cōmunicare. Econtra dicit augustus. Eccl.xj. Inueni requiem mihi: et nūc māducabo de bonis meis solus. Scōs diues fuit q̄ vane erpendebat, filius scz pdigus: qui acceptā substātiam in vanitatibus ꝓsumpsit: vt habetur Luce.xv. Talis fuit iste diues q̄ erpendebat in vestibus curiosis et epulis delicatis. Et tñ sicut dicit Chrysostomus Deus dispensatores diuitiaꝝ suarū nos esse voluit, nō dños. Per qđ patet q̄ diuitie non sunt nostre ꝓprie, sed nobis accōmodate: et ideo non debemꝰ eas expēdere ad nostrā voluptatem, sed ad pauperū necessitatem. Qđ eñ non sint nostre ꝓprie: patet in morte. Si eñ canis suos hoies, sequitur euꝫ sic ignoratur: sed cū ab inuicem separātur, canis dñm suū sequitur. Quasi due persone sunt homo et mundus: sed cuꝫ diuitie sine hoie in mūdi non videtur: sed in morte diuitie remanēt in mūdo, et homo nūdus recedit a mundo. Tertius diues fuit ille q̄ nimis diligebat diuitias: ille scz qui dicit dominꝰ. Luc.xvij. Oia que habes vēde et da pauperibus etc. Et sequit. Quo audito cōtristatus est qz diues erat valde. Talis iste diues fuit q̄ diuitias nimis amauit. Cōtra tales ūr.j. Timo.vj. Qui volūt diuites fieri, incidūt in tētationes et laqueum diaboli, et desideria, multa et inutilia et nociua: q̄ mergunt hominem in interitum. Et ideo nos potius eos mergere debemus. Sicut refert Hieroñ. de Crate thebano pho. Qui collectū magnū auri pondus in mare ꝓiecit, dicēs. Vbite male cupiditates in ꝓfundum: ego vos mergā, ne ipse mergar a vobis. Quartus diues fuit q̄ iniuste acquirebat. Ipse fuit villicus iniquitatis: q̄ de bonis dñi sui ditatꝰ fuit: vt habetur. Lu.xvj. Cōtra tales dicit Augu. Res quam capis male scipula est: dū capis capere: tenere alienum, teneris a diabolo. Ideo ūr. Osee.vij. Factus est effraim quasi columba seducta nō habēs cor. Bene ūr seducta: qz cū aurus granū aliene substātie vult capere, a laqueo diaboli capit. Et bene nō habēs cor, quia augurus nō habet cor in corpore, sed in area. ¶ Scō iste diues fuit in magnis honoribꝰ: qz induebatur purpura ad ostentationem: et bysso. Ad delectationem. Nō debereth homo de vestibꝰ gloriari, respiciendo ad peccatū suū, ad subiectū suum, et ad finez suū. Peccatum eñ fuit causa vestium, qz homo ante peccatum nudus erat nec veste indigebat: qz indutus erat veste innocētie et decore. Videmus eñ q̄ sol nō indiget vestimēto: qz indutus est suo plēdore. ꝑs. Amictus lumine sicut vestimēto. Nec lilium: qz indutum est cādore. Matt. vj. Considerate lilia agri etc. Et sequitur. Nec salomon in omni gloria sua cooperꝰ est sicut vnū ex istis: nec ager, qz indutus est suo virore. Luc.xij. Si aūt fenū agri qđ hodie est, et cras in clibanū mittitur: deꝰ sic vestit etc. Homo eñ non indigebat ante ꝑctm vestimēto: qz ꝓ nuꝓponēdo q̄ erat eius fuit in gloria ipse instar solis indutus erat luce gratie. Instar lilij cādore innocētie instar agri virore virtutū. Sed perdita innocentia aduenit verecundia, et tanc deus homini vestes pelliceas fecit. Homo quidem per peccatum fuerat vulneratus execcatus et in furto deprehensus: et ideo tanq̄ vulnerato ligaturam adhibuit. tāq̄ exeecato velamen appoſuit. et tanq̄ furi cauterium ipressit. Tale est igitur de pulchritudine vestiū gloriari quale esset si alicui quis vulneratus gloriaretur de eo q̄ haberet ligamē sericū: execatus de vl eo q̄ haberet velamen deauratum, vel fur de eo q̄ habet pulchrum cauteriū. Ber. Qui gloriatur de veste similis est furi qui de cauterio gloriatur Secundo non debet hō gloriari de vestibus respiciēdo ad subiectum suū. Homo quidem est tāq̄ pomū in quo sunt tria scilicet cortex exterior: substātia media et granum interius. Per corticem exteriorē intelligitur habitus exterior. Sicut enim cortex pomi est alba et rubea: sic homo in diuersis coloribꝰ vestium delectatur et gloriatur. Per substantiam pomi intelligitur ipsum corpus. Per granum interius intelligitur anima. Unde et vulgariter ipsum granū ala pomi vocatur. Stultus aūt esset ille qui totū pomū alteri daret et sibi solā corticē retineret. Tales sunt vane gloriosi qui dant diabolo corpus et aiam: et sibi tantū retinent vestimenta: ū vanā gloriā. Sed aliquando occidit: q̄ hō pomum excorians corticem proiicit: substantiam comedit: et granum dispergit. Si etiam ꝑh hō superbus mouit: vestibꝰ denudatur,

caro vermibus comedit, ⁊ ala per diuersas penas dispergit. Tertio nō debet hō in vestibus gloriari respiciendo ad finem suū. Qui eñ induebatur vestimento purpureo cito: induetur sacco vilissimo. Job. xvj. Saccū consui super cutē meā. Qui induebatur molli bissyno: cito induet aspero cilicio. ps. Posui vestimentū meum cilicium. Qui capitia tunicarū suarū ornabat lixis hincinde margaritis cito deuorabitur a vermibus infinitis. Job. xxx. Qui me comedūt (scilicet vermes) non dormiunt. a multitudine eorū consumitur vestimentū meum id est corpus meum, ⁊ quasi capitio tunice succinxerūt me. ¶ Tertio iste diues fuit in magnis delitijs, quod notatur cū dicitur. Epulabatur quotidie splēdide. Eius enim conuiuia fuerunt lauta: ideo dicitur epulabat. Epule enim abopulētia sunt dicte: ⁊ talia conuiuia ducunt ad inopiā. Prouer. xxj. Qui diligit epulas in egestate erit. Fuerunt continua: ideo dicitur quotidie. Et talia perdere faciunt temperātiā. Prouer. xxiij. Noli esse in conuiuijs peccatorū vel potatorū. Fuerūt nimis delicata: ideo dicitur splendide. Et talia generant luxuriam. Grego. Celebrari ꝯuiuia sine culpa vix possunt: pene eñ semper epulas comitat voluptas. Nā dū corpus in refectionis corporalis delectatiōe resoluitur: cor ad inane gaudiū relaxatur. Status autez pauperis fuit statui diuitis omnino cōtrarius. Ille eñ fuit diuitiarū vbertate: hic in extrema paupertate. Ille purpura ⁊ bysso amictus: iste vlceribus circūdatus. Ille abundabat delicijs: iste indigebat micis. Et ex his patiebatur grauē tentationē cordis. Ista eñ tria patiebatur: scz extremaz paupertatē vlcerosam infirmitatē: ⁊ grauem tentationē. Et tamen quodlibet istorū ad penā sibi sufficiebat, aut paupertas sine infirmitate, aut infirmitas sine paupertate, aut grauis tentatio sine vtroq̄. Ista tria tangit. Augu. dicens. Quantus putamus fratres charissimi tunc in corde pauperis tumultus tentationis fuit: cui certe poterat ad penā sufficere paupertas vel egritudo, sz vt probaretur amplius simul hūc ⁊ paupertas ⁊ egritudo tabefecit. Idē. Quantas hunc egenū ⁊ vulneribus obsessum tētationes creditis in sua cogitatione tolerasse: cū ipse egeret pane: ⁊ non haberet etiā salutē: atq̄ ante se diuitē cerneret salutem ⁊ diuitias habere cum voluptate. Lazarus eñ erat aurū dei, margarita dei: ⁊ stella dei. Ut ergo probaretur: positum est illud aurū in camino paupertatis ⁊ nō potuit corrumpi. Posita est illa margarita i sterquilinio vlcerose infirmitatis ⁊ nō potuit infici. Posita est ista stella in nebula tētationis ⁊ non potuit obscurari. Sed modo extractum est istud aurū de camino ⁊ positū est in celesti thesauro. Leuata est margarita de sterquilinio: ⁊ posita ē in regis ornamēto. Purgata est stella ab omni nebula ⁊ data est nobis in exēplo. ¶ Posito statu vtriusq̄ in vita, ponitur status vtriusq̄ in morte. Uterq̄ quidē est mortuus ⁊ raptus: sed differenter. Diues quidem est mortuus triplici morte. s. morte culpe dum esset in mundo: qua separat anima a deo. Morte nature: qua separatur ala a corpore christi. Et morte gehenne: qua separat ala a visione dei ⁊ beatorū cōsortio. Lazarus autem mortuus est vnica morte, scz nature. Fuit aūt viuus ⁊ in mundo per gratiā: ⁊ modo viuit corā deo per gloriā. Uterq̄ etiā fuit de hoc mūdo raptus: sz differēter. Nā lazarus i sinū abrahe ab angelis ē portatus. Ista autē portatio ab angelis facta est in tutamentū custodie. ps. Angelis suis deus mādauit de te. In signum reuerētie: sicut epi in manibus portātur qñ inthronizātur. ps. In manibus portabunt te. Et in signuz letitie. Chrysost. Sufficiebat ad portantū pauperē vnus angelus. Sed propterea plures veniunt vt chorū letitie faciant. Diues eñ tanq̄ diaboli parochianus ad semiteriū infernale a demonibus est deductus: ⁊ sibi est sepultus. De qua sepultura dr. Hier. xxij. Sepultura asini sepelietur. Sepultura asini talis est: qr excoriatur: ⁊ pellis a dño possidetur: carnes a canibus lacerantur: ossa pluuijs ⁊ grandinibus reliquūtur. Sic qñ aliquis diues iniquus morit: parentes possidēt substantiā terrenā. Uermes lacerāt carnem suaz. Supplicia infernalia torquēt animā suā: que naturā ossis habebit: qr consumi nunq̄ poterit. Eccle. x. Cū morit hō hereditabit serpētes, scz infernales q̄tū ad alam. Et bestias id est parētes vastātes terrenā

subſtãtiã. Bestia eñ quaſi vaſtia ꝺr. Et homines corꝛodẽtes carnẽ ꝓpriã. ¶ Tertio vidẽdum ẽ de ſtatu tritus ꝙ poſt mortẽ: ꝺqual de eſt diſſimilis: qꝛ diues eſt in tormentis. ⁊ pauper in loco quietis. vñ ꝺr. Eleuans aũt diues oculos ſuos cũ eſſet in tormentis. Dicitur aũt tormentũ ãſi torqueꝰ mẽtem. Torqebat aũt diues de gĺa lazari quã videbat: ⁊ de ſua pena quã ſentiebat. ⁊ de impoſſibilitate remediꝰ ꝑ quo deſperabat. ꝑs. Peccator videbit ⁊ iraſcetur: ꝺ ad primũ. Dentiꝫ ſuis fremet ⁊ tabeſcet quo ad ſecundũ. Deſideriũ peccatoꝛ peribit: quo ad tertium. Pauper aũt erat in loco quietis ſez in ſinu abrahe. Dicit aũt ſinus abrahe locꝰ ſuperior inferni habens aliquãtã lucẽ. Et ꝺr ſinus ꝓpter quietez ⁊ trãquillitatẽ: ſicut ſinũ maris dicimus locũ a vẽtis ⁊ tẽpeſtatibꝰ quietũ. Et dicit a ſino finis: qꝛ a ventis finitur eſſe quietus: vel quia ſinimur eſſe tuti in trãquillitate a tempeſtate. Abrahe autem ſinus dicit eo ꝙ abrahã fuit prima via credendi: ⁊ primus aperte predicauit fidem vnius ꝺei.

¶ Sermo ſecundus.

Homo quidaz erat diues ꝛc. Verificatuz eſt in iſtis duob⁹ quod ꝺr ꝓuer. xxij. Diues ⁊ pauꝑ obuiauerũt: ſibi ⁊ vtriuſq; opatoꝛ eſt ꝺñs. Dũ diues egrediẽs pauperez ad ianuã ſuã ſueniebat: ⁊ pauꝑ dimiſſ egrediẽ tẽ ⁊ regrediẽtẽ ſepe videbat: quodãmõ ſi bi obuiabãt, ſz de vtroq; ꝺñs mira iudicia eſt operat⁹: qꝛ diues ad extremã venit inopiã: ⁊ pauꝑ ad oꝛa bonoꝝ abundãtiã. Deſcribẽs aũt ꝺñs iſtꝰ dimitis v tã mor adiũxit eiꝰ penã: vt oẽs cõſiderãtes eiꝰ penã non imitarẽtur vitã. Primo ergo deſcribit eiꝰ vitã culpabilẽ: cũ dicit. Hõ ꝺdã erat diues. Scõ eiꝰ penã horribilẽ: cũ ſubdit. Mortuꝰ eſt aũt diues. ¶ Circa primum eſt notandũ ꝙ peccatuz dimitis fuit quadruplex: ſez auaritia: vana gĺa: gula ⁊ immiſericoꝛdia. Auaritia eiꝰ notatur cũ ꝺr. Homo quidã erat diues. Nõ ꝺr aũt diues qꝛ ꝺiuitias habebat: ſed qꝛ auare retinebat ⁊ il licite expendebat. Et ideo nõ nominatur talꝫ ſia deo non cognoſcatur: ideo caret nomine qui deũ noluit cognoſcere in pauꝑe. ꝺ dicit Matt. xxv. Quã diuni ex miſ nimis meis nõ feciſtis. ⁊ c. Hinc eſt ꝙ virgines fatue: qꝛ non habuerant oleum miſ: a deo non fuerunt cognite. Math. xxv. Amẽ dico vobis neſcio vos. Sunt aũt alie tres rationes quare chriſtus nomẽ diuitis non poſuit ⁊ nomẽ pauꝑis dixit. Una ratio eſt qꝛ nomen eſt qõ ſignificat ſubſtantiam cũ qualitate ⁊ caſu. Ille diues perꝺiderat ſubſtantiam. i. verũ eſſe gratie ⁊ gloze. Retinebat autem qualitatẽ diuitiarũ: tandẽ incurrit caſum penarũ. Qꝛ igit verũ eſſe perꝺidit: ideo non debet nominari nomẽ ꝓprio, qꝛ vero qualitatẽ diuitiaꝝ retinuerat, ab ipſis diuitiis debuit nominari: ⁊ iõ vocatur quidã diues, qꝛ vero penarũ caſum incurrit debuit denominari cum additiuncto penarũ: ⁊ ideo vocatur diues in inferno ſepultus: ⁊ diues in tormẽtis poſit⁹ Lazarus ño ſubſtantiam conſeruabat: qꝛ habuit verũ eſſe gratie: ⁊ poſtmodum verum eſſe gloze: qualitatez tribulationum patienter portauit ⁊ caſum mortis coꝛporalis incurrit: ⁊ ideo tripliciter deſcribit. ſ. noie ꝓprio qõ eſt lazarus ꝓpter verũ eſſe qõ habuit: ⁊ mendicus ꝓpter qualitatem ⁊ aduerſitatẽ quas ſuſtinuit: ⁊ mortuꝰ ꝓpter caſum mortis quem incurrit: ſz mor ab angelis ſubleuatus fuit. Secũ da ratio eſt: qꝛ nomina malorũ ꝛeiecta de libro ꝺei. ꝑs. Deleãtur de lib. viuẽtiũ. Sunt ſcripta in libro diaboli. Hek. xvij. Paccatũ ieꝺa ſcriptũ eſt ſtylo ferꝛei i vngue adamãtino. Et ſunt ſcripta in palatio inferni. Et ibidem xvij. Recedẽtes a te in terra ſcribentur in terra: ſez infernali: quoniã dereliquerunt venã aquarum viuentium ꝺominum. Et ꝓpter iſtã ꝺeus ſcientia approbationis nomina malorũ non cognoſcit. Nota ſanctoꝝ cognoſcat quia habet ea ſcripta in libro vite. Phili. vlti. Quoꝝm nomina ſcripta ſunt in libro vite. In palatio ſuo. Luc. x. Gaudete qꝛ nomĩa veſtra: ſcripta ſunt in celo. Et in manibus meis deſcripſi te. Tertia ratio eſt: qꝛ nullus hõ honeſtus in ore ſuo poneret pomũ immundũ vel putridũ vel a porcis coꝛroſum. Peccatorum aũt nomina ſunt immunda: quia ponũt ea in terra que plena eſt multiplici immũditia. ꝑs. Vocauerunt nomina ſua in terris ſuis.

Sunt etiam putrida: quia oīa q̄ sunt in peccatore putrido putrida cēsentur. Prouer. x. Nomē impiorū putrescet. Sunt etiā per ora hominū porcinorū trāseūtia corrosa: a quib⁹ sepe laudant̄. Prouer. xxviij. Qui dereliquerunt legē laudant impiū: ⁊ q̄ custodiunt succendent̄ contra eū. Et iō nō esset conueniens ꝙ noīa taliū ꝑ os xp̄i transirent. ps. Non memorentur noīa eorū per labia mea. Scd̄z peccatū isti⁹ a diuitis fuit vana gl̄ia quā habuit ī portādo vestes p̄ciosas. Quatuor aūt modis pōt esse reprehensio circa vestes. Prīo qñ sunt nimis p̄ciose. Greg. Si cult⁹ p̄ciosarū vestiū culpa non esset: sermo dei non tā vigilāter exprimeret ꝙ diues q̄ bysso ⁊ purpura induebat̄ apud inferos torqueret̄. Materia vestis prime fuit multū vilis: scz pellis cū lana. Gen. iij. Fecit de⁹ ade ⁊ vxori sue tunicas pelliceas. i. de pellibus animaliū puta mortuoꝝ. Deinde ꝓcessuz ē ad lanā purā. deinde ad lanā multiplici colore infectā. deinde ad sericū de quo purpure fiūt. deinde ad auꝝ simul ⁊ sericum de quo fiūt panni deaurati. deinde ad aurificia ⁊ lapides p̄ciosos. Legitur in historia romanorum ꝙ ille q̄ prim⁹ apud eos purpura ē indut⁹ a fulmine percussus interijt. Secundo qñ ip̄e vestes nimis sunt curiose. Greg. Nemo existimet in luxu ⁊ studio preciosarum vestiū pctm̄ deesse: qz si hoc peccatuz non esset nullo mō dñs iohannē de vestimēti sui asperitate laudasset. Nā ꝙ ꝓ sola inani gloria vestimentū p̄ciosum q̄rat̄ res ip̄a testatur: qz nemo vult ibi p̄ciosis vestibus indui vbi ab alijs non possit videri. Tertio qñ ip̄a vestimēta nō sunt statui suo conuenientia: sicut qñ clericus vult habere vestē militarē: vel monachus vestē nimis secularē: vel vir habitū muliebrē vel econuerso. Sophonie. j. Uisitabo sup oēs q̄ induti sunt veste peregrina. Uestis peregrina est q̄ nō est scd̄z statū ꝑsone. Deut. xxij. Nō induet̄ mulier veste virili: nec vir vtet̄ veste feminea. Quarto qñ q̄s hz diuersa mutatoria ita ꝙ a tineis demoliunt̄: ⁊ xp̄s in pauperib⁹ nudus relinquit̄. Jac. v. Agite nūc diuites. ⁊c. Et sequit̄. vestimēta vestra ⁊ tineis comesia sunt. Ber. Clamāt nudi: clamāt famelici. Nobis inquiūt fame ⁊ frigore miserabiliter laborantib⁹ q̄d cōferunt tot mutatoria extensa in perticis vel plicata in māticis? Nostrū est qd̄ effunditis: nobis crudeliter subtrahitur qd̄ inaniter expēditis. Tertiū peccatū eius fuit gula: quia epulabatur quotidie splendide. Facit autem gulosus iniuriam tribus. Primo nature: nam sicut d̄r in lib. de animalibus. Nulli animali tā magnū corp⁹ habēti dedit natura tā paruū os ⁊ collum sicut homini. per hoc ad cibi ⁊ potus parcitatem ⁊ temperantiā nos monēs. Ber. Uoluptas gutturis que hodie tāti emitur vix duorū obtinet latitudinem digitoꝝ. Secūdo iniuriā facit consuetudini humane que est ꝙ vēter cingulo restringatur: qd̄ ī alijs animalibus non inuenitur: vt per hoc ostēdatur ꝙ vēter a nimia cibi et potus. sumptione est restringendus. Eccl̄i. xxiij. Aufer a me ventris concupiscentiam. Seneca. Ueniri obediētes loco animaliū nūceremus nō hoīm. Tertiā iniuriā facit ordinationi diuine q̄ est ꝙ hō os sursum habeat: vt per hoc significetur ꝙ non tantū epulas corporales sed maxime celestes appetat: ⁊ ideo gulosus q̄ circa epulas corporales totaliter se effundit: ⁊ os suū versus terram vertit: bestialis vocat̄. ps. Cōparat⁹ est iumētis insipientib⁹ ⁊c. Quartū peccatum istius diuitis fuit immīa: quia mendici nullā mīam habere voluit. Aug. de verbis dñi. Inexplebilis ē auaritia diuitū: sꝑ rapit ⁊ nūq̄ satiat̄: nō ꝑcit pr̄i, nec matrez agnoscit: nō patri obtēperat: amico fidez nō seruat: viduā opprimit: pupillū inuadit. Talis fuit auaritia isti⁹ diuitis q̄ pauperis vlcerosi noluit misereri. Petr⁹ raneñ. Aurib⁹ diuitis obturatis nihil esset vox vni⁹ clamantis. Unde dominus ad aperiēdum cor eius totum corpus pauperis vulneribus aperuit: vt q̄t erant vulnera tot essent ora clamantia. Non potuit autem aliquā excusationem habere vel qd̄ essent multi: quia tantum vnus erat, vel ꝙ sibijpsi sufficiebat: quia erat mendicus, vel quod esset sibi ignotus: quia ante ianuam positus, vel ꝙ laborare poterat: qz vlcerib⁹ plen⁹ vl̄ ꝙ nimis delicata petebat: qz micis erat contentus, vel ꝙ familia sua sibi subueniebat: qz nemo illi dabat. Iste igit̄ diues vt ait Grego. non est punitus quia aliena rapuit sz qz ꝓpria nō dedit. Et subdit. Hinc

ergo colligendum est qua pena mulctandus sit qui aliena diripit si infernali dãnatione percutitur qui propria nõ largit. Dicit aũt Ber. Quãtos hodie lazaros videtis ⁊ plus de equoꝝ faleris q̃ꝫ de proximorũ miseria cogitatis. ¶ Scdo describitur huius diuitꝫ pena horribilis cũ dr. Mortuus est aũt diues ⁊c. Quia vero scriptuꝫ est Sapien.xj. Per que peccat quis ꝑ hec ⁊ torquetur. Ideo iste diues qui peccauerat pctõ auaritie: punit⁹ est extrema paupertate. Job.xxvij. Diues cũ dormierit nihil secũ auferet: aperiet oclos suos et nihil inueniet, apprehendet eum quasi aqua inopia. Non est aliquis ita miser q̃ nõ possit aliquid recuperare aut p̃cio aut mutuo aut saltẽ mendicãdo. Sꝫ iste nihil recuperare potuit precio: qꝛ nullũ precium secũ attulit: iõ dr. Diues cũ dormierit nihil secũ auferet. Nec aliquẽ sibi mutuãtẽ inueniet: ideo subdit. Aperiet oculos suos et nihil inueniet. Nec etiã inueniet q̃ det sibi modicũ aque. Et ideo subdit. Apprehẽdet eũ quasi aqua inopia. Scdo peccauit pctõ vane glie vestes varias deferẽdo. Et sicut peccauit in varietate vestiũ: sic punitur in varietate tormẽtorũ. Habuerat quidẽ duo mutatoria vestiũ. s. purpurã ⁊ byssum: ⁊ ideo modo hꝫ duo mutatoria penarũ: de q̃b⁹. dr Job.xxiiij. Ad calorẽ nimiũ transeunt ab aq̃s niuiũ. Qui enim tunc induebatur purpura: nũc induit veste ignita, ⁊ q̃ tũc induebat bysso nũc induitur vestimẽto niueo. Purpura enim hꝫ colorem ignis: ⁊ byss⁹ colorẽ niuis. Tertio peccauerat pctõ gule. Sicut igit fuerat ꝓfundatus in delicijs: sic modo profundat⁹ est in tormẽtis: ideo dr ꝙ sepult⁹ est in inferno i. ꝟm Glo. in ꝓfunditate penaꝝ. Est em̃ infernus tanq̃ꝫ puteus hñs superficiẽ i qua sunt pctõres minores. hñs mediũ in quo sunt pctõres maiores. hñs ꝓfundũ in quo sũt pctõres maximi. ps. Nõ me demergat tẽpestas aq̃: q̃tũ ad illos q̃ sunt i medio. Neq̃ absorbeat me ꝓfundũ: q̃tũ ad illos qui sunt in profundo Neq̃ vrgeat sup me pute⁹ os suũ: q̃tũ ad illos q̃ sunt in supficie. Et lꝫ sint i supficie tñ ide nũq̃ exibũt: qꝛ pute⁹ vrget ⁊ claudit sup eos os suum. Quarto peccauerat pctõ immie: ideo punit iudicio immie. Jac.ij. Judiciũ sine misericordia fiet illi q̃ nõ fecit miam. Diues iste nõ petebat situlã aque, nec manũ plenam aqua, nec digituꝫ maiorẽ infusum aqua: sed minimuꝫ ⁊ extremum. Nec petebat guttã balsami sed aq̃ ⁊ nõ potuit obtinere. Plusq̃ꝫ mille anni sunt ꝙ istud petijt, nec adhuc obtinuit, nec in perpetuum obtinebit. Uocabat aũt extremũ digiti lazari: modicũ suffragiũ meriti sui. Et vocabat guttã aq̃ modicũ q̃d refrigerãtꝫ mie. Greg. Diues q̃ pauperi mẽse sue minima dare noluit, in inferno positus vsq̃ ad minima petẽda peruenit. Nam guttã aque petijt qui micas panis negauit.

¶ Sermo tertius.

Mortuus est autem diues et sepultus est in inferno. Juxta dictum sapiẽtis. Nõ qd̃ situ est añ oclos sufficit intueri: rerum exitus prudentia metitur. Si illud quod situm erat añ oclos fuissent ituiti q̃ tũc erãt. s. diuitẽ sic epulãtẽ ⁊ lazarũ sic mẽdicãtẽ: potius affectassent statũ diuitꝫ q̃ꝫ pauperꝫ: sꝫ si finẽ ⁊ exitũ agnoscerẽ, statũ diuitis refugerẽt ⁊ starũ pauꝑis affectarent. finis em̃ pauperis fuit eterna ꝯsolatio finis diuitis perpetua cruciatio. Finis igit diuitis describit in ꝟbis p̃missis ⁊ sequentib⁹ cũ dr. mortu⁹ẽ aũt diues. Describit aũt q̃tũ ad quadruplicẽ penã. ¶ Prio em̃ oñdit q̃l.s sit ei⁹ pena ab inferiori q̃tũ ad ꝓfunditatẽ suppliciorꝝ cũ dr. Et sepult⁹ est i inferno Sicut em̃ ille q̃ est sepult⁹, supra ⁊ infra a dextris ⁊ sinistris terrã possidet: sic q̃libet dãnat⁹ supra ⁊ infra a dextris ⁊ sinistris penã habet. In inferno aũt nõ est tm̃ vnuꝫ sepulchrũ sed multa. ibi em̃ sepulchra habent superbi luxuriosi ⁊ auari: de quibus dr ezech.xxxij.c. Ibi assur. ⁊ ois multitudo eius, in circuitu illius sepulchra eius mosoch, ⁊ ois multitudo ei⁹, in circuitu illius sepulchra eius: qui descenderunt in infernũ cũ armis suis. Ibi etiam ⁊ omnis multitudo eius per gyruꝫ sepulchri sui qui descenderunt ad terram vltimã. Ponuntur autẽ hic demões principales. s. assur, mosoch, ⁊ elam. i. mãmona, asmode⁹, ⁊ lucifer. Assur aũt interpretatur diues et significat mãmonam qui est demon super auaros. Iste

auaros. Iste habet i inferno sepulchrũ altissimum ⁊ in circuitu eius sunt sepulchra omnium auarorum. Mosoch interpretatur captura ⁊ significat asmodeũ.i. demonẽ q̃ est super luxuriosos quos ipse capit ⁊ illaq̃at. De quibus laqueis dr.ij. Timo. ij. Resipiscant a diaboli laqueis a quo captiui tenentur ad ipsius voluntatem. Iste habet in inferno sepulchrum maximum: et in circuitu eius sunt sepulchra omnium luxuriosoꝝ. Elam interpretatur superfluminare ⁊ significat luciferum qui est super superbos: qui semper vult alijs eminere. Iste habet sepulchrum in inferno altissimum, ⁊ in circuitu eius sunt sepulchra omnium superborũ. Sicut antẽ super mortuũ fiunt tres planctus. Unus in domo: alius quando fertur extra domum: tertius quãdo portatur ad tumulũ. Sic isti tres demones supradicti super auaros luxuriosos ⁊ superbos faciunt tres magnos non planctus sed plausus. Unũ quãdo animã peccatoris dũ adhuc est in domo.i. in corpore proprio ad peccandum inducũt. Secũdum quãdo animã peccatoris extra corpus suum quasi extra domuz exire faciũt. Tertiũ qñ ipsam animam ad sepulchrum infernale deducũt. ¶ Scdo describit eius pena q̃lis sit a superiori q̃tuz ad visionẽ beatorum cũdicitur. Uidit abraham ⁊ lazarum in sinu eius. Uidendo enim lazarũ ⁊ Abraham in tanta requie augebatur in ipso cruciatꝰ pene. Chrysost. super illud. Inter nos ⁊ vos magnum chaos firmatum est ⁊c. Uidere possumus transire non possumus: ⁊ nos videmꝰ quod fugimꝰ: ⁊ vos videtis quod ꝑdidistis: ⁊ nostra gaudia accumulãt vestra tormẽta: ⁊ vestra tormẽta accumulãt nostra gaudia. Sicut dicit Greg. vsq̃ ad iudiciũ ⁊ boni malo. et mali vidẽt bonos Post iudiciũ autem mali non vident bonos boni autẽ semper malos vidẽt: qꝛ malũ ꝯspiciũt qd̃ misericorditer euaserũt. Ex ista autẽ visione quinq̃ manifeste colligunt. Unũ est ꝙ post hãc vitã boni cognoscẽt bonos qꝛ Abrahã cognouit lazarũ ⁊ lazarꝰ cognouit abrahã. Secundũ ꝙ mali cognoscẽt malos. Unde diues sciẽs ꝙ fratres suos cognosceret si in infernũ descẽderẽt: ⁊ ex hoc eius pena amplius cresceret: nolebat ꝙ illud venirẽt.

Tertiũ ꝙ boni cognoscẽt malos: qꝛ Abraham ⁊ lazarꝰ diuitẽ cognouerunt. Quartum ꝙ mali cognoscent bonos: qꝛ diues cognouit abrahã ⁊ lazarũ. Quintũ ꝙ non tantũ cognoscent illos quos in hac vita viderũt: sed etiã quos nunq̃ viderũt. Nã diues cognouit lazarũ quẽ in hac vita viderat: ⁊ Abrahã cognouit Lazarũ ⁊ diuitẽ quos nunq̃ viderat in hac vita. ¶ Tertio describitur eius pena qualis sit ab interiori q̃tũ ad remediorũ desperationẽ. Duo enim remedia petierat: vnũ vt Abraham lazarũ ad se mitteret. Sz ad hoc respõdit ꝙ nõ posset ad se venire dicẽs. Inter nos ⁊ vos chaos magnũ firmatuz est. Istud autẽ chaos multipliciter põt intelligi. Primo distantia ⁊ differentia duorum dominorũ. s. xp̃i ⁊ diaboli, q̃ adeo inter se differunt ꝙ xp̃s semper vult omne bonũ ⁊ diabolus omne malũ. Et ideo nunq̃ possunt adinuicẽ cõuenire. ij. Coꝝ. vj. Que cõuẽtio xp̃i ad belial? Sicut igit̃ isti dñi nũquã ꝯuenire possunt: sic nec ſui ipsoꝝ. Secundo potest intelligi illud chaos differẽtia meritoꝝ. Amb. Inter diuitẽ ⁊ pauperẽ chaos magnũ firmatũ est: qꝛ post mortez nõ querunt merita immutari. illi em̃ tanq̃ peccatores remunerantur morte eterna: isti tanq̃ iusti beata vita ⁊ ideo nõ possunt adinuicem cõmunicare. Eccle. xiij. Si communicat lupꝰ agno: aliquãdo sic peccator iusto. Tertio potest intelligi differẽtia voluntatũ. Boni enim habẽt volũtatẽ firmatam i bono: mali autẽ obduratã in malo. ⁊ iden boni sunt iusti, ⁊ mali iniqui ⁊ ideo nõ possunt adinuicẽ participare. ij. Corin. vj. Que participatio iustitie ad iniquitatem? Quarto põt intelligi differentia affectionũ. Boni enim sunt in perpetuo amore dei: mali autez sunt in perpetuo odio dei. Nã boni tanq̃ fideles amici deo semp ad heserunt. Mali autẽ tanq̃ infideles cũ dereliquerũt: ⁊ ideo non possunt adinuicem participes esse. ij. Coꝝ. vj. Que pars fideli ad infidelẽ? Quinto potest intelligi differẽtia ꝯsciẽtiaꝝ. Boni em̃ habet conscientiam redolentẽ. Cãti. j. Lectulꝰ noster floridus. Mali cõsciẽtiã remordentem. Esa. vlt. Uermis eorũ non moritur. Et ideo boni habẽt cõscientiã bonam ⁊ mũdã: ⁊ mali aũt ꝯscientiã caninã ⁊ lacerãtem. ⁊ ideo

non possunt ad inuicē cōmunicare. Eccls. xiij. Que cōuētio homini sancto ad canē? Sexto potest intelligi differentia animarum. Boni enim habent animas lucidas. Esa. lviij. Implebit dñs splēdoribus animam tuaz. Mali autē habēt animas tenebrosas. Threno. iiij. denigrate sūt super carbones facies eorum: ⁊ ideo nō possunt ad inuicem societatez habere. ij. Cor. vj. Que societas luci ad tenebras? Septimo pōt intelligi distātia ⁊ differētia māsionū. Mali enim habent māsionē in infimis: boni autem in excelsis. Theophil⁹. Chaos magnuz signat iustorum a peccatoribus distantiā. Nam sicut affectus eorum varij fuerunt: sic ⁊ māsiones nō modicum differunt. Mansio igitur bonorū est tēplū celeste. Māsio malorū est habitaculū infernale. Et ideo nō potest aliquis consensus interuenire. ij. Cor. vj. Quis antē cōsensus tēplo dei cum idolis? Secundū remediuz quod petebat erat vt Lazarus linguā suā sibi refrigeraret. Nō em̄ est dicēdū ꝙ diues linguam habuit corporalē: sed dicit cruciari in lingua. i. in anima que pro peccato lingue amplius torq̄batur. Tripliciter enim in lingua peccauerat vel pauperem irridēdo: vel nimis voluptuose edendo: vel inter conuiuia ad detractionē linguam laxādo. De duob⁹ primis dicit Petrus raueñ. Lingua magis ardet que pauperi insultauit: ⁊ prima degustat cruciat⁹ que p̄ciosos cibos ⁊ odorata pocula degustauit. De tertio dicit Chryso. Qr cōuiuādo magis in loquacitate peccauerat, in lingua atrocius ardebat. Nullam autem potuit habere refrigerationē: qr nullā volutt pauper impēdere miserationē. Prouerb. xxj. Qui obturat aurē suā ad clamorem pauperis, ipse clamabit ⁊ nō exaudietur. Multi igitur sunt qui pro isto triplici peccato lingue in anima punientur, qui ⁊ de pauperibus irrisiones faciunt: ⁊ laute ⁊ nimis voluptuose comedūt: ⁊ bonis detrahere nō desistūt. ¶ Quarto describitur eius pena qualis est ab exteriori q̄tuz ad damnationez amicorū: cum dicitur. Rogo te ergo pater vt mittas euz in domum ⁊c. Ista autem petitio ⁊ ex parte fuit iniqua: ⁊ ex parte fatua: et ex parte prouida. Iniqua enim fuit: qr lazaruz quē sic miserum viderat, iterum volebat miserū facere dū eum iterum volebat ad vitam miserā destinare. Fleuit dñs sup lazarū quem suscitauit: ex eo ꝙ (sicut dicit Hiero.) ipsum ad huius mundi miseriam iterū reuocabat. Petrus reueñ. Petit lazarū mitti ad fratres suos: sic vult vexare pauperē sicut diuites in hoc seculo vexare ꝯsueuerūt. Secundo ista petitio diuitis qua petijt lazarū mittit fuit fatua, ex eo ꝙ pl⁹ mortuis q̄ scripturis credēdū esse putauit. Quod autem hoc sit fatuū asserere ostendit Chrys. triplici ratiōe. Una est quia lazarus resurrexit: ⁊ multi cum xp̄o resurrexerunt: ⁊ tamen iudei eis credere noluerūt: imo lazarum occidere cogitauerūt. Secūda ratio est: qr magis credendū ē deo q̄ alicui homini viuo vel mortuo vel etiā āgelo. Scripture autem sunt a deo: quia illud quod dicunt scripture dicit deus: ideo credēdū est magis scripturis q̄ alicui homini viuo vel mortuo vel etiā angelo. Unde dato ꝑ impossibile ꝙ Abrahā vel lazarus resurgens vel angel⁹ de celo veniens aliq̄d diceret qd̄ cōtra scripturā esset, magis scripture q̄ eis esset credendū. Tertia est: qr si esset cōsuetudo ꝙ mortui resurgerent ⁊ homines eis crederēt: diabol⁹ aliquādo aliquos fantastice suscitaret: q̄ multa falsa possent dicere ⁊ multos mittere in errorem. Tertio ista petitio fuit ꝓuida. Sciebat enim ꝙ ex damnatione fratrū suoruz cresceret suum suppliciuz ⁊ ideo prouide faciebat si hoc impediebat. Greg. Ut peccatores in supplicio amplius puniant: et eorum vidēt gloriā quos cōtempserūt et de illorum pena torquent quos inutiliter dilexerunt. Rogabat igitur vt ad fratres suos lazar⁹ mitteretur qr adhuc sciebat eos esse in mūdo: ex eo ꝙ nec videbat eos in sinu Abrahe cum lazaro: nec secum in inferno. Preter hunc autē modum sciēdi sunt tres alij modi quibus mortui ea que in mundo geruntur scire possunt: vt dicit Augu. in. lib. de cura pro mortuis agēda. Primo alijs animabus de mundo veniētibus ea reserantibus: sicut forsitan Abraham sciuit lazaruz fuisse in tot doloribus et diuitem in tot delicijs ipso lazaro indicante. Secundo possunt scire ab angelis qui presentes sunt omnibus que agūtur.

Tertio possunt scire aliqua q̃ necessaria sunt eos scire: nõ solum presentia sed etiã preterita ⁊ futura: dei spiritu reuelante.

¶ Dñica.ij.post trinitatem. Sermo.j.

Homo quidaz fecit cenaz magnaz ⁊c. Luce.xiiij. Cuz homo ad imaginez dei sit factus non est incongruuz si deus nomine sue imaginis appellat̃ scz vt homo dicat̃. Greg. Qñ deꝰ vult indicare suã potestatiuã virtutem dicitur leo: quãdo vero suã misericordiã dicitur homo. Per istũ igitur hominem deus intelligitur. Per istam vero cenã ꝑm Greg. satietas eterne dulcedinis significatur: que dicitur cena ⁊ nõ prãdiũ. Nã prandium est refectio sanctorum in via: cena vero in patria. Post prãdiuz adhuc cena restat: post cenam vero cõuiuium nullum restat. Post prandiũ adhuc restat labor: post cenã vero non restat nisi quies. Circa istam autez cenã tria notãtur: scz inuitãtis magna liberalitas: nuncij magna fidelitas: ⁊ vocatorũ magna diuersitas. ¶ Liberalitas autem inuitãtis in duobꝰ apparet: in hoc ꝙ cenã magnã ꝓparauit: ⁊ in hoc ꝙ multos vocauit. Cena autẽ dicitur magna: qꝛ magna sunt fercula que ibi apponuntur: et qꝛ magni sunt fructus q̃ ibi dãtur. De magnitudine ferculoꝝ dicit̃ Esa.xxv. Faciat dñs exercituũ oĩbꝰ populis in mõte hoc conuiuiũ pinguiũ, ꝯuiuiũ vindemie defecate, cõuiuium pinguium medulatorum: ex quibus verbis habet̃ ꝙ oĩa que dãtur in ista cena sunt pinguia medulata ⁊ defecata. In pñti em̃ vita aĩa nostra subiacet multis doloribus: corpus nostrũ multis passionibus: ⁊ vtrũq; multis timoribus. Sz aĩa q̃ nunc subiacet doloribus tũc implebit̃ pinguedine.i. dulcedine ⁊ suauitate. ꝑs. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleat̃ aĩa mea. Hiere.xxxj. Cõsolabor eos ⁊ letificabo a dolore suo: ⁊ lebriabo animas sacerdotũ pinguedine. Corpus qđ sic nũc subiacet passionibus tũc gaudebit defectiõe.i. omnium malorũ ablatione. Corpꝰ em̃ modo est tenebrosuz, grossum, põderosuz, ⁊ mortalitati subiectũ. Sz tũc defecabit̃ ⁊ depntabit̃: ⁊ remanebit i corpore vinũ purũ.i. claritas subtilitas agilitas ⁊ immortalitas. Et in infernũ proij cient̃ feces: qꝛ corpora dãnatorũ erũt tenebrosa vt nunq̃ lucẽ videãt: erũt grossa ⁊ spissa vt ignis in ea fortius agat: erunt tam ponderosa vt nunq̃ resurgãt ⁊ de pena in penaz cadãt: erũt semper in morte vt tñ nunq̃ deficiãt. De isto vino sanctorũ ⁊ fece dãnatorũ dr̃ in ꝑs. Calix in manu dñi vini meri. Et subditur. Uerũtñ fex eius nõ est exinanita ⁊c. Utrũq; aũt: scz corpus ⁊ aĩa q̃ modo sunt subiecta timoribꝰ: tũc replebunt̃ medula i. securitate plena. Esa.xxxij. Sedebit populꝰ meus in plenitudine pacis. Sicut em̃ medulla intra ossa abscõditur: ille sancti a timore omniũ abscõdẽtur. ꝑs. Abscõdes eos in abscondito faciei tue a ꝯturbatiõe hominum. Fructꝰ autẽ qui dãtur figurati sunt Nume.xiij. in illis fructibus quos de terra promissiõis exploratores detulerũt qui fuerũt ficꝰ, vua, ⁊ mala granata. Per ficum intelligit̃ dulcedo q̃ causat̃ ex cõtẽplatione deitatis. Sicut em̃ ceteri fructus vidẽtur insipidi respectu dulcedinis ficuũ. sic respectu diuie dulcedinis oĩs alia dulcedo videtur amaritudo. Berũ. Reuera illõ est verꝝ ⁊ solũ gaudiũ qđ nõ de creatura sz de creatore ꝯcipit̃. Cui cõparata oĩs alia iocunditas meror est: oĩs suauitas dolor. Omne dulce amarũ: omne decorum fedũ om̃e postremo qđcũq; aliud delectare possit molestũ. Per vnã significatur dulcedo que causatur ex visione humanitatis xp̃i: que vna fuit de vite virgine nata. Eccli. xxiiij. Ego quasi vitis fructificauit suauitatem odoris. Fuit igne charitatis excocta. Canti.j. Botrꝰ cypri dilectꝰ meus mihi in vineis engaddi. Ad literã em̃ ille vinee radijs solaribꝰ dicũtur aduri. Fuit in torculari crucis ꝯculcata. Eccli.lxiij. Quare rubrum est indumẽtũ tuũ: ⁊ vestimẽtum tuũ sicut cal. in tor. Per mala granata intelligitur letitia q̃ causat̃ ex sanctorũ societate. Can.iiij. Sicut fragmẽ mali punicii ita gene tue. Sicut autẽ ibi dicit Glo. Malũ, punicũ hz cãdorẽ ⁊ ruborẽ: hz in grauis magnã ordinabilitatẽ. Sancti igitur qui sunt gene dei per similitudinẽ: erũt in corpore cãdidi ⁊ lucidi ꝓpter nimiã claritatem. Erũt in aĩa rubicundi ꝓpter feruentem charitatẽ. Erũt inter se valde ordina

ti per locundã focietatẽ. Secundo oſtẽdit liberalitas munitãtis ex eo q̃ vocauit multos. Vocauit aũt ẽ eos p quatuor modos: ſcz p exteriora documẽta: per coliata beneficia: p interna cõſilia: p irrogata flagella. Sed ſicut dicit Greg. Vocat multos ſz pauci veniũt: qz nonnunq̃ ipſi qui ei per hdem ſubiecti ſunt: terno ei⁹ cõmuno male viuẽdo cõtradicũt. De hoc ipſe cõqueritur dicẽs Prouer. j. Vocaui: ſcz p legẽ p phetas ẽ alioq̃ exteriora documẽta: ẽ renuiſtis. Extẽdi manũ meã dãdo vobꝫ multa bñficia: ẽ nõ fuit q̃ aſpiceret. Deſperxiſtis oẽ cõſiliũ meũ qũ vobis ſcip⁹ inſpiraui. Et increpationes meas. i. flagella mea q̃ aliq̃n vobis inflixi: neglexiſtis. Jõ ſubdit. Ego ꝺz i interitu veſtro ridebo. ¶ Secũdo ponit nunciꝫ magna fidelitas cũ dr. Miſit ſeruũ ſuũ. i. Fm Greg. ordinẽ predicatoꝝ: dicere inuitatis vt venirẽt qz parata ſunt oia. Qz pat⁹ eſt loc⁹. Joh. xviij. Vado pare vobis locũ. Parate ſunt mẽſe. Luc. xxij. Ut dans ẽ bibatis ſup menſam meã i regno meo. Parat⁹ eſt panis. Sap. xvj. Paratuz de celo panẽ p̃ſtiſti illis. Parata ſunt fercula Matt. xxij. Tauri mei ẽ altilia occiſa ſunt ẽ oia pata ſunt venite ad nuptias. Paratuz eſt vinũ. Cãt. v. Bibite ẽ inebriamini chariſſimi. Parati ſunt ſeruitores. i. angeli. Hebr. j. Oẽs ſunt adminiſtratorij ſpũs i miniſterium miſſi. Parat⁹ ẽ ipe piccrna. i. xp̃s. Luc. xij. Precinget ſe ẽ faciet illos diſcũbere ẽ trãſiẽs miniſtrabit illis. Nõ reſtat ergo niſi vt man⁹ lauemus. i. cordа mundem⁹. ps. Scõm puritatẽ manuuz meaꝝ retribuet mihi. ¶ Tertio notaꝫ vocatoꝝ magna diuerſitas. Nã ſz Greg. tres fuerunt differẽtie vocatoꝝ. Quidã em̃ vocãtur ẽ venire cõtẽnũt. Alij vocãtur ẽ veniunt. Alij cõpellunt vt intrẽt. Illoꝝ aũt qui vocãtur ẽ venire contẽnũt. Tres ſunt differẽtie ſz Aug. de verbis dñi: ſcz ſuperbi auari ẽ luxurioſi. Excuſatio igit̃ primi ptinet ad ſuperbos: qui dixit villã emi. i. dñatũ terrenũ multo labore acquiſiui: vel infelici cõmercio ſcz precio aie ſiue regni celeſtis cõparaui: ro ſe habe me excuſatũ. Greg. Humilitas eſt in voce ſed dũ venire cõtẽnit ſuperbia eſt in actione. Fatuitas aũt iſti⁹ notaꝫ nõ tãtũ in hoc q̃ dñatũ tã care emit: ſed etiã in hoc q̃ dixit. Neceſſe habeo exire ẽ videre illã. Pri⁹ eſt debuit videre q̃ emere. Null⁹ aũt dñatũ terrenũ tã care emeret ſi bñ videret ẽ cõſideraret. Primo ipſius brevitatẽ. Eccli. x. Odis potẽtat⁹ breuis vita. Scõo ei⁹ periculũ ẽ anxietatez. Rami em̃ arboris q̃ ſunt i imo ſunt in dete: q̃ aũt ſunt in vertice ſemp ſunt in agitatione. Refert Valerius q̃ cũ quidã rex deberet coronari: coronã in manu tenẽs dixit. O nobilẽ magis q̃ felicẽ coronã: q̃ſi ſi ꝺs cognoſceret q̃ multis pculis ẽ ſolicitudinibus ſis pliã, nec hũi iacẽtẽ tollere vellet. Tertio ei⁹ peripitij immanitatẽ: qz q̃to altior a ſcẽſus tãto grauior caſus. Cecidit petr⁹ ſz de infimo: ſtatl reſurrexit. Cecidit dauid ſz de plano qz ſe in altũ nõ extulit. Juxta illud ꝑs. Dñe nõ eſt exaltatũ cor meũ. ẽ ideo cito ſurrexit. Cecidit adã ſz de alto: qz de paradiſo: ẽ cũ difficultate ſurrexit qz cũ morte xp̃i. Cecidit Lucifer: ſz de altiſſimo celo: ideo nũq̃ ſurgere potuit. Excuſatio ſcõi ptinet ad auaros q̃ dixit. Juga bouũ emi q̃nq̃. per q̃nq̃ intelligunt q̃nq̃ ſenſus corpis. Et dñr iuga qz Fm Aug. inſtrumẽta ſenſuũ cõbinant. Duoem ſũt oculi, due aures, due nares, duo inſtrumẽta guſtꝰ: lingua ſcz ẽ paratũ, due man⁹ cũ quib⁹ fit maxime tactus. Sicut igitur boues terram verſant: ſic ſenſus auari circa terrena delectãtur. Magis enim delectant eius oculi in videndo maſſam auri q̃ corpus xp̃i. Eccli. xxiij. Inſatiabilis eſt oculus cupidi. Plus delectant ei⁹ aures i audiẽdo ſonũ auri q̃ verbum dei. Nõ erat talis pphẽta qui dicebat. bonũ mihi lex oris tui ſuper milia auri ẽ argẽti. Nares eius ſemper velient a remotis nũdinas odorare: vt illuc poſſet currere. Tales ſunt ſimiles vulturi qui a remotis odorat fetorẽ cadaueruꝫ ẽ illuc currit. Et q̃ ſunt iſta cadauera niſi aurum ẽ argẽtũ? quoruz vnum Fm Bern. eſt intũ rubeuz, aliud lutum albũ. Citius aũt currit auarus ad nũdinas q̃ ad miſſas: citius ad mercationes q̃ ad predicationes. In ore aũt auari dulcior eſt nominatio auri q̃ nominatio verbi dei. Nõ erat talis pphẽta qui dicebat. q̃ dulcia fauci bus meis eloquia tua ꝛc. Man⁹ etiã auri libẽtius tangunt aurũ ẽ argẽtum q̃ ſanc

ctum euangeliū. Diuitie spine sunt: ⁊ tñ magis delectant̄ in tangēdo illas spinas q̄ lilia vel rosas. Job.xxx. Esse sub sentibus delicias cōputabāt. ¶ Excusatio tertij pertinet ad luxuriosos q̄ dixit. Uxorez duxi ⁊ ideo nō possum venire. Si vxor hic accipit̄ proprie: falsum dixit. Si autē accipitur pro carnali voluptate: verum dixit. Greg. Nōnulli in cōiugio nō fecunditatē prolis: sz desideria expetunt voluptatis. Et idcirco p rem iustā figurari potest nō immerito res iniusta. Homo igitur voluptuosus ad celestē cenā venire nō potest, nō debet, nō est dignus. Nō pōt: qz est cōpedibus alligat⁹. Eccl̄i.vij. Inueni amariorem morte mulierē que laqueus venatorū est ⁊c. Nō dz: qz est fetid⁹. Johell.j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Nō est dignus: qz est sordida veste indut⁹. Jude.j. Odientes eā que carnalis est maculatā tunicam. Si em̄ indignus fuit stare i nuptijs qui nō habuit vestē nuptialem: vt dicitur Matth.xxij. Multo fortius qui habuit vestē vituperabilē. ¶ Deinde ponit̄ secunda differentia vocatorū: illorum scz qui vocātur ⁊ veniūt. Unde dicitur. Pauperes ac debiles cecos ⁊ claudos introduchuc. Et possunt intelligi literaliter: qz s̄m Grego. Infirmi quinq̄ ⁊ in hoc mundo despecti: plerūq̄ tanto celerius vocē dei audiunt: quāto in hoc mūdo non habent vñ delectentur. Uel possunt intelligi spiritualiter. vt dicit Glo. Sicut peccatores fuerunt qui venire noluerūt: ita ⁊ peccatores sunt isti q̄ veniūt, sz supble respuūtur ⁊ humiles eligunt̄. Horum autē quatuor sunt genera. Quidā enim peccāt per torporē ⁊ negligentiā. Isti sunt pauperes quasi parū operantes. Alij per fragilitatē hūanā. Isti sunt debiles: sicut fuit Petrus qui timore mortis xp̄m negauit. Alij per ignorantiam. Isti sunt ceci. talis fuit paul⁹ qui dicit.j. Timo.j. Ignorās feci in incredulitate. Alij per certā malitiā. Isti sunt claudi qui vnū pedē volūt habere in celo ⁊ alterū i terra. Oēs isti aliquando reatū suū cognoscunt ⁊ ad deum veniūt. ¶ Deinde ponit̄ tertia differētia vocatorū: illorū scz qui cōpellūtur: cū dicit̄. Exi in vias ⁊ sepes ⁊ cōpelle intrare. Isti sunt q̄ p longā cōsuetudinē in peccatis indurātur. qui dicuntur morari in vijs: qz demonibus sunt puij. Job.xx. Uadēt ⁊ veniēt super eū horribiles. Et dicunt̄ morari in sepibus: qz spinas peccatores colligunt in quib⁹ cōburunt̄: ⁊ in quib⁹ serpētes infernales morātur. Tales vix aut nūq̄ cōuertuntur nisi cōpellātur. Istā autē cōpulsionem facit aduersitas. Greg. Mala q̄ nos hic premunt, ad deū nos ire compellūt. Aug. Felix necessitas que ad meliora nos compellit. Idē. Si foris inueniatur necessitas nascetur intus volūtas. Seneca. Infirmitati mee gratias ago: q̄ cogit me nō posse que non debeo velle.

¶ Sermo secundus.

Uxorem duxi et ideo nō possum venire. Nō dixit iste, virginitatē voui: aut cōtinētiā promisi: ⁊ ideo nō possum venire, sed dixit vxorē duxi. ⁊c. Certum est autē q̄ qui vxorē ducunt ad celestē cenam venire possunt: sed ideo dicuntur non posse: qz nō ita libere nec ita expedite possunt venire coniuges sicut virgines vel continentes: ex eo q̄ plura habent inducentia ad malum: ⁊ plura retrahentia a bono. j. Cor.vij. Qui sine vxore est solicitus est q̄ sunt domini quomō placeat deo: qui antē cum vxor est solicit⁹ est que sunt mundi qūo placeat vxori ⁊ diuisus est ⁊c. Nihilominus tñ vt dictum est venire possunt si ordinē mr̄imonialem seruare volūt. De⁹ em̄ matrimoniū i paradiso instituit qñ dixit Gene.j. Crescite ⁊ multiplicamini. ⁊c. Si igit̄ grauiter peccat q̄ frangit ordinē quē instituit Augu. vel Benedictus: multo grauius peccāt qui ordinē frāgunt quē instituit ipse deus. Et qz quilibet ordo habet regulā suā: ideo i isto ordine matrimoniali data est regula ⁊ viris per se: ⁊ vxorib⁹ per se. Qz em̄ sunt diuersarū cōditionū morū ⁊ volūtatū: ideo aportuit q̄ cuilibet daret̄ sua regula specialis. ¶ Regulā autē virorū fecit ⁊ dictauit paul⁹ apl̄s: ⁊ hz.iiij.capl̄a. Primū est qz viri vxores suas debēt instruere ⁊ regere. Istud capl̄z ponit Ephe.v. dicēs. Mulieres viris subdite sint sicut dño: qm̄ vir caput est mulieris: sicut xp̄s caput est ecclesie. Ex q̄ igit̄ vir caput est mulieris dz

eā instruere ꝛ regere, leges ei imponēdo prout viderit expedire. Quedam em̄ sunt matrone probate. Istis nō sunt leges imponende: sed sue libertati sunt penit⁹ relinquēde. Et quedā mulieres sunt ꝓbate ꝛ honeste, ꝛ fortes ad resistendū vitijs. Talium autem vita virū nō solicitat sed delectat. Eccli.xxvj. Mulier fortis oblectat virum suū. Quedā sunt suspecte. Iste legibus sunt artande ꝛ sub manu viri arcende, alias magnū periculū est. Unde dicitur de muliere suspecta. Eccli.xxv. Si nō ambulauerit ad manū tuā confundet te in conspectu inimicorū tuorū. Quedā sunt medie, q̄ adhuc nō sunt bñ ꝓbate. Iste nec nimis sunt artande, nec nimis relaxāde: sed sunt prius probande. Si enim amic⁹ anteq̄ homo de eo confidat est probād⁹: multo fortius vxor. Eccli.vj. Si possides amicū, in tētatione posside eū: ꝛ ne facile ei teipsum credas. Scdm capitulū est: qꝛ vir debet vxorem suam discrete diligere. Istud capitulum apl's ponit ibidē dicēs viri diligite eas amore discreto ꝛ ordinato. Qd q̄dē fit qñ seruat qd dicit. j. Corin. vij, Qui habēt vxores: tāq̄ non habētes sint. Ille hꝫ vxorē ꝛ nō habet, q̄ tpe debito scit operi coniug ali intēdere: ꝛ tēpore debito abstinere. De quo tpe dicit Chrys. sup Matt. Abstinent a menstruata abstinete a pregnāte: qñ etiā dies festus est, et dies ieiunij. Ex his habetur ꝙ quatuor tēporibus est abstinendū. s. tēpore mēstrui: qꝛ sicut dicit Hiero. tunc cōcipiuntur pueri mēbri dānati scilicet claudi, ceci, leprosi, elephātici ꝛ consimiles. Abstinēdū est etiam tempore pregnationis. qd etiā bestie obseruant. Dicitur eniꝫ in lib. de natura animalium ꝙ elephas feminā suā pregnantē non tangit. Abstinendum est etiā tempore festo ꝛ ieiuniorum. Augu. Tēpore processionis ꝛ ieiuniorum non licet cōiugibus cōuenire: qꝛ tunc a licitis abstinēdum est vt facilius impetretur qd postulatur. Tertium capitulum est ꝙ viri debēt vxoribus in necessarijs ꝓuidere. Istud capitulum ponit idem dicens. Qui suā vxorem diligit, semetipsum diligit. Nemo em̄ carnē suā vnq̄ odio habuit, sꝫ nutrit. Gl. cibo ꝛ potu. Et fouet. Glosa. vestimentis. Nonnū debent viri permittere ꝙ vxores sue nimis vane se ornēt. Talis em̄ ornat⁹ reprehensibilis est quadruplici ratione. Una sumitur ex parte ipsi⁹ mulieris, quātum ad animam: qꝛ christū in anima sua induere nō potest. Unde sup illud. j. Pet. iij. Quarū sit capillatura. dicit Glosa. Sicut Cyprianus ait. Serico ꝛ purpura indute xp̄ꝫ induere nō possunt. Argēto, monilib⁹, ꝛ margaritis exornate ornamēta cordis ꝛ pectoris perdiderunt, qd de illis intelligēdū est que se ornāt ad alas capiendas. Secūda sumitur ex parte eiusdē q̄tū ad corpus quod est cinis ꝛ puluis. Stult⁹ autē esset ille qui cinerē ꝛ puluerē vellet in sacco serico custodire. Chrys. super illud Luc.xvj. Induebatur purpura ꝛ bysso. dicit. Puluerē ꝛ cinerem purpura ꝛ bysso tegebat. Tertia ratio sumit ex parte christi: quia xp̄s tales nō cognoscit. Cum em̄ per diuersos colores faciem suā transmutēt: xp̄s non cognoscit quod ibi nō creauit. Hiero. Qua fiducia erigis ad celos vultus quos cōditor nō cognoscit? Quarta sumitur ex parte ꝓximi: quē mulier cito decipit ꝛ ad concupiscentiam trahit. Chrys. super Matth. Si se mulier decorauerit vt oculos hominum ad se traxerit ꝛ vocauerit, etsi plagam non intulerit: extremā tamen vindictā dabit. venenum enim obtulit: etsi nullus qui bibat inuentus sit. Quartū capl'm est, qꝛ nō dñt vxoribus suis nimis rigidi ꝛ duri esse: istud ponitur Col.iij. Viri diligite vxores vestras: ꝛ nolite amari eē ad illas. Talis em̄ amaritudo est causa discordie inter illos, que multū deo displicet: sicut ꝛ ꝯcordia multum placet. Eccli.xxv. In tribus bene placitum est spiritui meo. Et sequit. Uir ꝛ mulier bene sibi cōsentientes. Qd em̄ non bñ cōueniāt: culpa aliqñ est ex parte viri, aliqñ ex parte vxoris, aliqñ ex parte vtriusq̄. Et super hoc potest poni tale exēpluꝫ. Si quis em̄ ferrū ferro vult iūgere: oportet ꝙ vtrūq̄ per ignis exustionem mollescat. Si enim vtrūq̄ fuerit durum vel alterum istorum, non poterunt coniūgi. Qñ igitur vir est nimis seuerus ꝛ vxor nimis aspera: tunc ambo sunt duri ꝛ ideo nō poterunt pacificari. Quando vir est benign⁹ ꝛ vxor superba, vel econuersa vxor mansueta ꝛ vir seuerus: non poterunt bene

comenire. Opz ergo ꝙ vterq; molleſcat. i. ꝙ vir habeat benignitatem ⁊ vxor manſuetudinē. ⁊ tūc fiet qđ ſcriptura: ꝙ multū placēt deo vir ⁊ mulier ſibi cōſentiētes. ¶ Scđa regula eſt ipſarū mulierū q̄ tradit Tob. x. Dimiſerūt filiā ire mouētes cā honozare ſoceros, diligere maritū regere familiā, gubernare domū ⁊ ſeipſas irreprēhēſibiles exhibere. Et hz iſta regula quinq; capitula ⁊ tō eſt maioꝛ ꝙ regula virorū q̄ hz tātū ūtnoꝛ. Qꝛ eīm mulier magis deficit i diſcretiōe nō maioꝛ indiget eruditione. Primū capitulū eſt: qꝛ dz ſoceros honozare. Juſtū eſt eīm vt tā ꝑez ⁊ matrē ſoceros honoꝛet cū ipſi cā ſibi in filiā aſſociēt. Uñ ⁊ ſocer a ſociādo nomē accepit. Sz ſepe cōtrariū fit. Uñ Hiero. cōtra. Jouinianū. Jn q̄dā regiōe cōſuetudo eſt vt nurꝰ altera die poſtq; traducta eſt, a ſocru ollā mutuo petat: cū illa ſtatiz negat: vt cōprobet illud Terētij verū eſſe: oēs ſocrꝰ oderūt nurus. Scōm caplm eſt ꝙ dz virū diligere: ⁊ hoc amoꝛe caſtoꝛ ſingulari. De quo amoꝛe dr Chry. ſup Mat. Ecce ſi vir habeat vxōrē qđ cognoſcit plena vxoris dilectio. Uxoꝛ neminē dz putare ſapiētioꝛem q̄ virū ſuū: ⁊ ſi alter ſit ſapiētioꝛ: tñ illa ſapiētię intelligere nō dz. Uxoꝛ neminē foꝛtioꝛē dz putare q̄ virū ſuū: ⁊ ſi alter ſit foꝛtioꝛ, tñ illa intelligere nō debet alterū foꝛtioꝛē. Uxoꝛ neminē dz putare foꝛmoſioꝛē q̄ virū ſuum: et ſialter ſit foꝛmoſioꝛ, tamen nō debet ſibi apparere. Perfectum enim odium ⁊ perfectus amoꝛ verum rerum indicium non cognoſcit. Ut puta ſi perfecte odias aliquē: qua ꝛatiocinatꝰ fuerint a pud illum omnia tibi diſplicent, ſiue que dicit ſiue que agit: ⁊ ſi vere bona ſunt, tñ tibi diſplicent ⁊ mala videntur. Sic ⁊ ſi perfecte aliquē ames, quecunq; ſunt apud eum placēt tibi: ſiue que loquitur, ſiue que agit. ⁊ ſi vere mala ſunt, tamen tibi bona videntur. Tertium cap tulnm eſt: quia debet familiā ſuā regere. Sicut eīm dicitur. j. Timo. v. Qui ſuoꝛum ⁊ maxime domeſticoꝛum curā nō habet, fidē negauit. Glo. Opeꝛib⁹ ⁊ ſi nō verbis: qꝛ proximum non diligit. Et eſt infidelis deteꝛioꝛ. Glo. Qꝛ hic veritatem nondum cognouit vel ꝓmiſit. Sed de multis mulieꝛib⁹ poteſt dici illud Thꝛeno. iiij. Filia populi mei crudelis, ſi ſtruthio i deſerto. Struthio ona ſua terra cooperit: ⁊ abiēs ea derelinquit: que ſepe a beſtijs conculcantur. Sic ſunt multe que permittunt filios ſuos terrenis affectibus inuolui, ⁊ a demonib⁹ conculcari: ⁊ ipſe non curant. Jn hoc tamen ſunt ſtruthionibus crudeliores, quia illi ſuper ouā conculcata facūt magnū plāctū. Jſte aūt ſup filios a demonib⁹ cōculcatos nō plāgunt. De hoc filij in iudicio cōquerent̄ur. Eccli. xlj. De patre impio conquerenꝫ filij: quia propter illum ſunt in opꝓbꝛiū. Quartum capitulum eſt: quia debet domū ſuā gubernare ⁊ ideo oportet ipſam tria habere: ſcilicet ſapientiaz, vt oia ſapiēter diſponat. Prouerb. xiij. Sapiens mulier edificat domū ſuā. Jncipiens extructam quoq; manibus deſtruit. Diligētiaz. vt ſolicite cūcta promoueat. Prouer. xij. Mulier diligēs coꝛona eſt viro ſuo ⁊c. Et pꝛoꝛidentiam: vt ſuo tempoꝛe neceſſaria cū cetis pꝛouideat. Propter iſta tria dicitur Prouer. vltimo de muliere foꝛti. Operata eſt conſilio manuum ſuaꝝ. ecce q̄ſapiēs. Et de nocte ſurrexit. ecce q̄ ſolicita. Et dedit predam domeſticis ſuis. ecce q̄ pꝛouida. Quintum capitulum eſt: quia debet ſe irrepꝛehenſibilē exhibere vt ſcilicet nullam maculam habeat, nec in vita nec in fama nec in conſcientia. Jſtas aūtem maculas ſuas in triplici ſpeculo debet videre. Primum ſpeculum eſt ſacra ſcripturę ſiue dei pꝛecepta. Bꝛeg. Speculū ſunt dei pꝛecepta in quibus anime ſancte ſemper aſpiciunt: vt ſi que in eis ſunt feditates ve pꝛehendant. Secundum ſpeculum eſt vita chriſti: ad cuius penitētiam, humilitatē, ⁊ pietatem ſe debet ſpeculari. Berñ. ſuper Cāti. Utꝛumq; mihi eꝛs domine: ⁊ ſpeculum patientię ⁊ pꝛeciꝰ redimenti. Tertium ſpeculum eſt exemplum ancillarum chriſti. Si enim mulier dicat ſe non poſſe imitari vitam ſanctoꝛum viꝛoꝛum: ſaltem imitetur vitam ſuaꝝ ſoꝛoꝛū: ſcilicet Magdalene, Agnetis, Cecilie, ⁊ ceteraꝝm. Omnes autem maculas quas mulieres dēp̄hēderit ad iſta ſpecula, lauare debēt in confeſſione vera. Jn hui⁹ ſignificationez in lauatoꝛia templi erāt ſpecula: vt dicitur Exoꝛ. xxxviij. Berñ. Ama cōfeſſionē

si affectas docorem. Confessioni em̄ iungit decor. p̄s. Confessio et pulchritudo in conspectu eius. Sed multe sunt que libētius viderent facies carnis sue in speculo vanitatis: q̄ facies mentis sue in supradictis speculis. Hiero. Mulier ad speculum pingitur: et in contumeliā artificis conatur pulchrior esse q̄ nata est.

¶ Sermo tertius.

Dico aūt vobis q̄ nemo virorū illoꝝ q̄ vocati sūt gustabit cenaz meā. Ex eo qd̄ dicit dñs. Nemo virorum illoruz qui vocati sunt gustabit cenā meā. Dat intelligere q̄ gustabant aliaz cenam que non est sua. Ideo notandū q̄ est quadruplex cena. s. corporalis, spūalis, infernalis, ⁊ celestis. In cena corpali dñt refici pauperes. Luc. xiiij. Cū facis cenā vel prādiū, voca pauperes ac debiles: cecos et claudos. ¶ Sciendū est aūt q̄ antiqui comedebāt tm̄ semel i die: ⁊ in loco cōi ⁊ cōiter. Et qz semel tm̄ i die comedebāt: iō cenā appellabant: qz post cenā nulla comestio restat. Qz etiā comedebāt i loco cōi et cōiter: ideo cenā sil̄iter dicebāt: a cenō. i. cōe. Ex primo igit ostendebant suā frugalitatē. Tante enim erāt abstinentie q̄ contenti erant vna comestione in die. Ex scdo ostēdebant suā honestatē. Ideo em̄ i loco cōmuni ⁊ euidēti comedebāt ne occasione secreti loci lasciui fierent: vel verba detractoria resonarent. Ex tertio ostēdebāt suā liberalitatem: quia non singulariter sed cōiter comedere volebāt ⁊ ideo peregrinos ⁊ hospites ad sua conuiuia aduocabant. Exēplo igitur antiquorū et nos ista tria in nostris conuiuijs habeam⁹. ¶ Primo temperantiā et frugalitatē. Eccl. xxx. Utere quasi homo frugi his q̄ tibi apponuntur. Eiusdem. xxxvij. capl̄o. In multis escis erit infirmitas. Et ifra. Propter crapulam multi petierunt: qui autē abstinens est adijciet vitam. Unde refert Augu. tria documenta se a beato Ambrosio didicisse. Unum est ne officium militandi aliquibus suadeat: ne forte ipsi calumnias ⁊ expoliationes exerceant. Scdm est ne vxorē alicui petat: ne forte ipsi cōiuges male inter se conueniant ⁊ sibi maledicant. Tertium ne ad conuiuium inuitatus accedat: ne forte ibi temperantie modum perdat. ¶ Scdo debem⁹ habere honestatē: ne scilicet in nr̄is cōuiuijs fiant lasciua solatia. Esaie. v. Cithara et lyra et tympanū i cōuiuijs vestris ⁊c. Et ne ibi dicantur verba detractoria. Prouerbio. xxiij. Noli esse in conuiuijs potatorum, nec in comessationibus eorum qui carnes ad vescendū cōferunt. Illi carnes ad vescendū conferūt secundū glosam: qui in locutione vicissim proximorum vitia dicunt. Ideo Augustinus contra pestem detractionis hos versus in mēsa sua habebat inscriptos. Quisquis amat dictis absentum rodere vitaz. Hanc mensam vetitam nouerit esse sibi. ¶ Tertio debemus habere pietatem vt peregrinos ⁊ pauperes i nostris cōuiuijs habeam⁹. Job. xxxj. Si comedi buccellā meaz solus: etnō comedit pupillus ex ea. Econtra dicit auarus. Ecclesiastes. xj. Inueni requiem mihi: et nunc manducabo de bonis meis solus. Et nescit q̄ tempus pretereat et relinquat omnia alijs et ipse moriat. ¶ Scda est cena spiritualis quaz deus facit cū anima. Apocalypsis. j. Ego sto ad ostiū et pulso: si quis aperierit mihi ianuam intrabo ad illum et cenabo cū illo ⁊ ille mecū: hoc est ponemus ad symbolū. Peccator em̄ penitens debet in ista cena ponere tria fercula: scilicet ꝯtritionē confessionem ⁊ satisfactionem. Deus aūt tria alia ponit scilicet mīam gratiā ⁊ gloriam. De ista cena dicit. Joh. xij. Fecerūt ei cenā ibi. Chrys. scilicet Martha ⁊ Maria. Lazar⁹ vero erat vn⁹ ex discūbētib⁹. Per marthā significant actiui: p Mariaz contēplatiui: per Lazarū de nouo a pcō resuscitati. Cenat igitur xp̄s cū actiuis q̄a delectatur in eorū operatione. Cenat cuz cōtēplatiuis qz delectatur in eorum deuotione. Cenat cū penitētibus ⁊ de nouo cōuersis: quia delectatur in eorum cōuersione. p̄s. Myrrha et gutta et casia a vestimētis tuis a domibus eburneis, ex quib⁹ delectauerunt te filie regum in honore tuo. Per myrrham que amara est intelligitur contritio. Per guttam que secundum glosam expellit tumorem: intelligitur humilitas. Per casiam que secundum glo. nutritur in aquis, intelligitur fides que dat in

baptismo. Filie igitur regum ideſt anime ſanctorum que ſe bene regunt: que ſūt domus eburnee. i. pure et caſte: et quarū veſtimenta. i. opera aromatibus virtutū ſūt plena: chriſtū multū delectāt. Delectatur enim in contritione penitentiū, in humilitate cōtēplationū, ⁊ in fide formata actionū. Sicut ei cōtritio neceſſaria eſt de nouo quereſis: ⁊ fides formata neceſſaria eſt actiuis: ſic humilitas neceſſaria eſt cōtēplatiuis. Nemo ei pōt aſcendere ad deū niſi habeat humilitatis gradū. Aug. Tutā ſe curāc̄ viā ſibi molit humilitas leuans cor ad deū nō cōtra deū. ¶ Tertia cena eſt infernalis: de qua ꝺr Apoc. xix. Uenite cōgregamini ad cenā magnā dei: vt māducetis carnes regum. ⁊c. In iſta cena dabitur duplex panis. Unus durissimus qui nūc̄ poterit digeri, ſcilz mors eterna. ꝑs. Mors depaſcet eos. Prouer. xx. Suauis eſt hoc panis mēdacij. Et poſt ſequitur. Implebit os eius calculo. Sicut em̄ calculꝰ non pōt maſticari nec digeriſſimos eos depaſcet: et tm̄ nunc̄ poterit finiri. Alius panis erit amariſſimus: ſcilicet conſcientia amara. Job. xx. Panis eorum, vertetur in fel aſpidū intrinſecus. Bzego. Nicenus. Mala cōſcientia ſequit̄ ſe: imo nō recedit a ſe. Uix poteſt fouis aliquod eē remediū qm̄ꝰ eſt vulnus inclusum. Scō in cena iſta dabim̄ duplex vinū. ſ. rubeū qđ ē fel draconū: ⁊ albū qđ eſt venenū aſpidū, ſer pētum. Deut. xxxij. Fel draconū vinū eorū: ⁊ venenum aſpidum inſana. Tertio in iſta cena apponēt̄ carnes lixe ⁊ aſſe. Sicut em̄ ꝺr Apo. xvj. Cōmanducauerūt linguas ſuas pre dolore. Mānati q̄dē tranſibūt ab aquis niuiū ad caloꝛē nimiū: vt dicitur Job. xxiij. Qñ igit̄ erūt i aq̄s niuiū: tunc pre nimio dolore manducabunt linguas ſuas congelatas: et ſic quodammodo comedent carnes lixas. Quādo vero erūt in igne tūc pre nimio dolore mānducabunt linguas ſuas aduſtas: ⁊ ſic quodam mō comedent carnes aſſas. Quātūcunq; aūt ⁊ quotieſcūc̄ lingua comedatur, ſubito reintegrabitur vt iterū comedatur. Et quonīā i magnis cōuiuijs cōſueuerūt ſonare diuerſa muſicorū genera: ideo i illa cena reſonabunt tria genera muſicoꝝ. Primum eſt ſtridoꝛ dentium. Mat. viij. Ibi erit fletus et ſtridoꝛ dentium. Secūdū eſt vlulatꝰ demonū. Eſa. xvj. Ululabit moab ad moab vniuerſus vlulabit. Moab iterpretat̄ ex patre: ⁊ ſigt̄ illū ꝺ quo dicit Job. viij. Ex pre diabolo eſtis. Moab igit̄ vlulabit: qa demones maiores vlulabūt ad moab. Similiter vniuerſus vlulabit: qa ceteri demones eis reſpōdebūt ⁊ ad eos ſimiliter vlulabūt. Tertiū eſt plāctus cōiter oim. zach. xij. Plāget terra. ſ. ifernal⁹ familie: ⁊ familie ſeorſum. Nā ſeorſū plāget familia ſuperbor, ſeorſū familia luxuriosoꝝ, ſeorſū familia auaroꝝ. ¶ Quarta cena eſt celeſtis: de q̄ ꝺr Apoc. xiij. Beati q̄ ad cenā nuptiarū agni vocati ſūt. Circa iſtā aūt cenā duo ſunt videda. Primo ꝺs eā preparauit. Scōo ꝓpter q̄d eā ꝑparauit. Circa primū notandū q̄ cenā iſtam ꝑparauit tota trinitas ita q̄ pater ſua fercula ibi poſuit: ⁊ filꝰ ſua: ⁊ ſpūſcūs ſua. Pater enim poſuit ibi tria fercula. Primo ſue faciet claram viſionez. ſ. Johānis. iij. Scimus quoniam cū apparuerit ſimiles ei erimus: qr videbimus eū ſicuti ē. Scōo oim bonorum plenam poſſeſſionem. Tūc enīz erit deus oia in oib⁹: vt dicit. ſ. Cor. xv. Sap. vij. Uenerūt mihi oia bona pariter cū illa. Tertio omniū volūtatū ⁊ deſideriorū plenā cōpletionē et q̄netationē. Joh. xiiij. Dñe oſtende nobis patrē ⁊ ſufficit nob⁹. Propter iſta tria ꝺr. ſ. Cor. ij. q̄ oculꝰ nō vidit, nec auris audiuit. ⁊c. Oculus em̄ non ſufficit, videre tantā viſionis claritatem. Nec auris audire tantū bonorum omnium vbertatez. Nec cor cogitare tantam voluntatū impletionē ⁊ tranquilitatē. Filius aūt in illa cena ponit tria fercula. Primo panē vite. de quo dicit Joh. vj. Ego ſum panis vite. Secundo ſatietatē in ſua humanitate. Unde dicit Joh. vj. Qui veniet ad me non eſuriet. Tertio ſatietatez in ſua deitate. Joh. x. Ingredietꝰ: et ad cōſiderandū diuinitatē. ⁊ egredietꝰ ad cōſiderādū hūanitatē: ⁊ paſcua inueniet. Spūſcūs in illa cena tria fercula ponit. Primo ignē quo fercula decoquent. Eſa. xxxj. Dixit dñs cuius ignis in ſion et caminus in hieruſalem. Secūdo vinū quo ſancti inebriabunt. ꝑs. Inebriabunt ab vbertate domus tue. Tertio fructus quib⁹ delectabunt. Gal. v. Fructꝰ aūt ſpūs charis-

tas gaudiū pax. ꝛc. Quāuis aūt tā deliciosa cibaria i ista cena denk: aliqui tñ venire ꝯtēpserūt: ex eo ꝙ interne dulcedinis experiētiā nō habuerūt. Greg. in homel. Corporales delicie cū nō habenk graue i se desideriū accēdūt. Cū aūt habite edūtur comedentem protinus in fastidiuz per satietatem vertunt. At ecōtra spirituales delicie cuz non habentur in fastidio sunt, Cū vero edūtur in desiderio sunt. Augēt ei spūales delicie desideriū dū mentē satiant: quia quanto magis sapor earū percipit eo amplius cognoscitur: eo ꝙ auidius amek: et propterea non habite amari non pñt quia earum sapor ignorak. Quis eñ amare valeat quod ignorat? ¶ Circa secūdū scz ꝓpter quid deus istā cenā preparauit et tam multos vocauit. Sciendum ꝙ ꝓpter hoc fecit: vt scz celestis ciuitas suis ciuibus impleretur: vnde dixit. Compelle intrare: vt impleat domus mea. Glos. Numero predestinatorum fideliuz: qui numerus inexpletus non remanebit. Ante ascēsionem quidē christi in celū domus dei q̄tum ad homines omnino erat vacua: q̄a nullus adhuc ibi fuerat. Nunc autē est semiplena. Tuz qr numerus sanctorū adhuc non est impletus. Tum quia anime sanctorum adhuc nō habent suam beatitudinē completam: ex eo ꝙ earū corpora adhuc non sunt glorificata. Post iudicium autem totaliter domus dei erit plena: quia et numerus electorum erit impletus: ꝛ quilibet sanctus i corpore et in anima erit glorificatus. Unde dicit de christo Prouerb. vij. In die plene lune reuersurus est in domum suā. Sicut enim luna aliqñ est vacua aliquando plena, aliquando semiplena. Sic domus dei ante christi ascensionē de animabus sanctorū omnino erat vacua: post ascensionem vero fuit semiplena: sed qñ post iudicium christus in domum suaz celestē reuertetur tūc totaliter erit plena.

¶ Dñica.iij.post trinitatē. Sermo .j.

Erant appropinquantes ad iesum publicani ꝛ pctōres vt audirent illum: ꝛ murmurabant iudei ꝛ scribe, dicentes: qr hic pctōres recipit ꝛ manducat cū illis Luc. xv. Sicut dt Aug. sup Joh. Quidā sunt infirmi sed sanabiles: quidā infirmi sz insanabiles: quidam aūt ꝑfecte sani. Ista triplex differentia tāgitur in hoc euangelio. Nā ifirmi sanabiles erāt publicani ꝛ peccatores. Infirmi insanabiles erāt scribe ꝛ pharisei. Perfecte aūt sani, sunt iusti q̄ nō indigēt penitentia. In medio aūt horum erat medicus constitutus. ¶ Primo igitur ponunk infirmi sanabiles: scz publicani ꝛ peccatores. de q̄bus duo dicūtur: scz ꝙ ad xp̄m appropinquabāt: et ꝙ eius verba audire affectabāt. In hoc aūt qd dr appropinquabāt, ostēdik ꝙ prius lōge erāt. p̄s. Lōge a pctōribus salus Appropiquāti aūt deo ꝑ penitētiā: deus appropinquat ꝑ gratiam. Jaco. iiij. Appropinquate deo: ꝛ appropinquabit vobis. Ista aūt elōgatio et appropinquatio non fit loco, sz similitudine vl dissimilitudine. Aug. sup Psal. Deo q̄ vbiq; est neq; ꝑ loca appropinquamus: neq; ab illo per loca remouemur. Appropinquare illi, est sile illi fieri: recedere ab illo, dissimile fieri. Et subdit August. Nōne cū vides duas res ꝓpe sibi similes, dicis appropinquat hec illi? Qñ aūt dissimiles, q̄uis vna manu teneātur, dies, lōge est hec ab illa? Si ergo vis appropinquare, similis ei esto: si nō vis esse silis, elōgaberis. hec Aug. Boni igit ꝛ sunt christo ꝓpinq: ꝛ a xp̄o lōginqui. Propinqui q̄tum ad similitudinem vite. Ipse eñ est misericors: et ipsi misericordes. Luce. vj. Estote misericordes sicut et pr̄ vester misericors est. Ipse ꝑfectus est: ꝛ ipsi ꝑfecti. Matthei. v. Estote ꝑfecti sicut ꝛ pater vester ꝑfectus est. Ipse sanctus est: ꝛ ipsi sancti. Leuit. xix. Sācti estote: qr ego sanctus sum. Sūt aūt lōge a deo tñ vno modo: scz q̄tum ad statum miserie, s̄m quem ei dissimiles sunt. Christus eñ est in statu felicitatis: et ipsi in statu penalitatis. Olim quidē xp̄s similis eis fuit: qñ in corpore habuit mortalitatem: in aia passibilitatem: in vtroq; multiplicem miseriam et penalitatez. Sz post resurrectionem corpus eius induit immortalitatem: aia impassibilitatem: ꝛ vtrunq; oīmodam felicitatem. Et ideo sancti viri modo sibi dissimiles sunt: cum sint mortales, passibiles, et multas penalitates habētes. Pctōres aūt a deo lōge sunt ꝛ dissi

miles duplici modo. Primo q̃tum ad statum miserie: qꝛ sunt mortales ⁊ corruptibiles sicut boni. Scdo q̃tum ad dissimilitudinē vie. Unde dr̃ Esaie.lv. Sicut exaltant celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a viis vestris: et cogitationes mee a cogitationibus vestris. Uie quib⁹ xp̃s ad nos venit, fuerunt humilitas ⁊ pietas. Cogitationes aūt eius, fuerūt pure imo ipsa puritas. Superbus igitur non assimilatur ei in sua humilitate: nec auarus in sua pietate: nec luxuriosus in sua puritate. Dānati aūt sunt lōge a deo tripliciter. Primo q̃tum ad statum miserie. Licet em̄ habeant corpus immortale, adeo tamē erit passibile ⁊ tot miseriis subiectum ꝙ subsistere vix valebit. ps. In miseriis nō subsistent. Secūdo q̃tū ad dissimilitudinē vite: q̃tū ad hoc non tm̄ erūt dissimiles deo, sꝫ etiā sctis. Ualde em̄ dissimile est esse in satietate ⁊ in esurie: in vlulatu ⁊ in cātu: in gaudio ⁊ in dolore. Ista notātur Esa.lxv. Ecce serui mei comedēt, ⁊ vos esurietis. Tertio quia erunt extra ambitum diuine mie: et ideo dicūtur proijci ī tenebras exteriores: vt habet Math.viij. Peccata em̄ sūt tenebre: sed ꝓut sunt in presenti sunt tenebre interiores, quia adhuc sunt intra ambitū diuine mie. prout aūt sunt in inferno sunt tenebre exteriores: qꝛ extra ambituꝫ diuine mie cōputātur. ¶ Scdo publicani et pctōres christi v̄ba diuina affectabāt. Peccatores sunt fedi, tenebrosi, ⁊ frigidi. Uerba aūt dei (s̄m Amb. sup Beati immaculati) habēt mūdare, illuminare, ⁊ accendere. Utile igitur est pctōrib⁹ ad v̄ba dei accedere: qꝛ si sūt fedi, mūdātur. Joh.xv. Jam vos mūdi estis ꝓpter sermonē quez locut⁹ sum vobis. Si sunt tenebrosi, illuminātur. ps. Lucerna pedib⁹ meis v̄buꝫ tuū: ⁊ lumen semitis meis. Si sunt frigidi inflāmātur. ps. Ignitum eloquium tuum vehemēter. Origenes super Josue. Scriptū est q̄ appropiquāt mihi, approximāt igni: si aūt aurū vel argētū fueris, multo rutilātior per ignē effulgebis: si aūt fuerꝫ fenū vel stipula, ꝯsumeris. ¶ Scdo ponūtur infirmi insanabiles: scꝫ scribe ⁊ pharisei: qui s̄m glo. dupliciter errabāt: qꝛ ⁊ se iustos putabant, cū essent superbi: ⁊ illos reos, cum essent penitētes. Primus error eoꝝ erat: qꝛ se iustos putabāt cū essent superbi: et ideo nulla ꝯpassione ad pctōres mouebātur: sꝫ cōtra eos poti⁹ indignabātur. In pctōre em̄ penitēte tria cōsiderantur: scꝫ vera penitētia: culpa p̄terita: ⁊ iustificatio assecuta. Scdm aūt Greg. nature debem⁹ cōpassionem siue dilectionez: culpe districtionē. i. districtā correctionez. Uñ ait. Oportet vt sollicite discernam⁹: qꝛ districtionem debem⁹ vitijs: cōpassionem nature. Si em̄ ferendus est peccator, nutriēdus est ꝓximus. Aug. Sic diligēdi sunt hoies, vt eoꝝ nō diligantur errores. Iustificationi aūt assecute, debem⁹ cōgratulationem: iuxta illud Luce.xv. Epulari aūt et gaudere oportebat: qꝛ frater tuus mortu⁹ fuerat ⁊ reuixit ⁊c. Isti aūt nec de natura curabāt vt diligerēt vel cōpaterētur: nec de iustificatione assecuta vt cōgratularētur: sed tm̄ de culpa preterita vt indignarētur. Greg. in homel. Uera iustitia cōpassionē habet: falsa dedignationē: q̃uis ⁊ iusti soleant recte peccatorib⁹ indignari. Sed aliud est qd agit typo superbie: aliud qd zelo discipline. Scds error istoꝝ erat: qꝛ illos pctōres reputabāt, cuꝫ essent penitētes. Et ideo cōtra christuꝫ de duob⁹ murmurabāt. Primo de eo ꝙ eos recipiebat: scdo de eo ꝙ cum eis comedebat. Ex eo em̄ ꝙ eos recipiebat, credebāt ip̄m coinquinari. Sicut ⁊ phariseus ex accessu peccatricis Magdalene xp̄m inquinari credebat. Petr⁹ Rauen. Erras pharisee. Lutū tangit sol: sed lutum non inficit solem. Medicus tāgit vulnera: sꝫ ip̄m putredo nō corrūpit. Reus tangit iustum iudicem: sed ipsum maculare non potest. Et vocat hic xp̄m solem, medicum ⁊ iudicem: peccatorem aūt vocat lutum, vulneratum ⁊ reum. Christus igit qui est verus sol lutū tāgebat cū pctōres recipiebat: sꝫ tamen ip̄m lutū solem non inficiebat: sed potius sol lutū in aurū mutabat cū peccatores iustificabat. Christus aūt q̄ est ver⁹ medicus vulnera pctōꝝ curabat ⁊ fetorē non sentiebat: sed fetorem fugabat cū culpam remittebat. Christus etiā qui est iustus iudex eos admittebat et ipsos ꝑ iustam sentētiā absoluebat, dicēs. Gaudiū est corā angelis dei sup vno pctōre penitētiā agēte. Secūdo cōtra xp̄m murmura-

bant qr cũ pctõrib⁹ comedebat. Hoc autẽ xp̃s ex magna dispensatione faciebat. Inter iudeos em̃ aliqui erant supstitiosi: q̃ diligebãt i alijs magnã vite austeritatẽ. Alij erãt terrenis assueti: qui magis diligebãt quãdam vite cõmunitatem. Alij erant curiosi: q̃ requirebãt miraculoꝝ potestatem. Fecit igitur xp̃s (s̃m Joh. chryso.) sicut faciũt venatores: q̃ per duas vitas ꝯtrarias aliqd animal insequũtur: vt in alterã incidat. Misit em̃ Johannem baptistam cũ vita austera: vt sic conuerteret supstitiosos. Uenit ipse cũ cõmuni vita manducãs ⁊ bibens cũ pctõrib⁹: vt sic conuerteret terrenis assuetos. Uenit cũ miraculoꝝ potẽtia: vt sic conuerteret duros ⁊ curiosos. Sed cõqueritur dicẽs. Matth. xj. Uenit Johãnes non mãducãs nec bibẽs, ⁊ dicũt, demonium habet ⁊c. ¶ Tertio erãt quidam perfecte sani: scz iusti, qui non indigebant penitẽtiã. Greg. Sũt plerique iusti in quorũ vita tm̃ est studium vt eis quelibet peccatoꝝ penitentia proponi nullatenus possit. Hinc ergo colligẽdum est q̃tum deo gaudium faciat quãdo humiliter plũgit iust⁹ si sic facit in celo gaudium quãdo in se qd male gesserat per penitẽtiam dãnat iniustus. Tales igitur penitẽtia indigẽt ⁊ nõ indigẽt. Est enim penitentia purgãs, sicut fuit penitentia Magdalene. Est penitẽtia ornãs, sicut fuit penitẽtia Johãnis baptiste. Bern. Confessio peccatoꝝ purgat: ⁊ iustoꝝ ornat. Est penitẽtia cõseruãs, que iustum conseruat a casu: iuxta illd. j. Coꝝ. ix. Castigo corpus meũ: ⁊ in seruitutem redigo ⁊c. Perfecti igit̃ viri etsi non indigent penitẽtia purgãte: indigẽt tm̃ penitẽtia ornãte ⁊ conseruante. ¶ Quarto in istoꝝ medio erat iudex ⁊ medicus cõstitutus: q̃ infirmos sanabiles. i. peccatores penitentes recipiẽdos esse ostẽdit. Et super hoc tres parabolas adduxit. Unam de oue ꝑdita. Aliam de drachma amissa. Tertiã de filio prodigo reuertẽte que post istas duas ponitur immediate. Tria em̃ sunt que hoiez ad miserãdum inducere consueuerũt: scz simplicitas, propinquitas, ⁊ necessitas. Ista tria similiter deũ ad miserandum inducunt. Primo nr̃a simplicitas. Et ad hoc ꝑtinet prima parabola de oue errãte. Homo em̃ est simplex respectu hostis tã astuti. i. diaboli: ⁊ ideo cito decipit̃. Unde clamat Psalmista. Eram sicut ouis q̃ perũt: require seruũ ⁊c. Scdo nostra ꝓpinquitas quã nobiscũ cõtraxit. Heb. ij. Nusq̃ angelos apprẽhẽdit ⁊c. Et hoc ꝑtinet secũda parabola de drachma amissa: i qua ẽ imago Cesaris vl̃ regis ⁊ superscriptio nois: Sic ⁊ homo est ad imaginem dei format⁹ ⁊ habet superscriptionem xp̃i: qr a christo dicitur christian⁹: ⁊ ideo xp̃s debet nostri misereri: iuxta illd Ephe. v. Nemo carnez suam vnq̃ odio habuit ⁊c. Tertio nostra necessitas ⁊ paupertas. Et ad hoc pertinet tertia parabola de filio ꝓdigo reuertẽte: qui dixit. Quãti mercenarij in domo patris mei abũdãt panibus? ego aũt hic fame pereo. Quãdo em̃ homo cognoscit suã miseriam ⁊ infirmitatem: tũc deus sibi exhibet suã pietatem. Unde dicitur ibidem q̃ pater videns eum, misericordia mot⁹ est super eum: ⁊ cecidit super collum eius: ⁊ osculatus est eum.

¶ Sermo secundus.

Erãt appropinquantes ad iesum puplicani ⁊ peccatores ⁊c. Libẽter debẽt omnes ad xp̃m appropinquare: quia omnia remedia in ipso poterunt inueniri. De quib⁹ sic dicit Amb. in lib. de virginibus. Omnis oia accedat ad christuz, qr oia xp̃s est nobis. Si vulnera curare desideras: medicus est si febrib⁹ estuas, fons est. Si grauaris iniq̃tate: iustitia est. Si auxilio indiges: virtus est. Si mortem time: via est Si celum desideras: via est. Si tenebras fugis: lux est. Si cibum queris alimentum est. ¶ Ex his verbis hẽtur q̃ debemus ad xp̃m accedere ⁊ appropinquare. Primo sicut vulnerati ad medicum ⁊ sanatorem: ideo dicit. Si vulnera curare desideras: medic⁹ est. Sũt aũt quedã peccata q̃ vulnerant corp⁹: sicut gula. Eccl̃s. xxxij. ca. In multis escis erit infirmitas. Quedam que vulnerãt aiam: sicut supbia qua primus angelus vulnerat⁹ fuit. Unde alij angeli qui cum eo ceciderũt, sibi insultãt dicẽtes Esa. xiiij. Et tu vulnerat⁹ sicut ⁊ nos: nostri similis fact⁹ es. Quedã que vulnerãt vtrũq̃: sicut luxuria que quidem vulnerat corp⁹ mala ꝯcupiscẽtia. Job. xvj.

Cõuulnerauit lũbos ꝛc. Et aiaꝫ amara cõ
sciẽtia. Prouer.vij. Statim eam scꝫ mulie
rem sequitur sicut bos ductus ad victimã
donec transfigat sagitta iecur eiꝰ. Ista sa-
gitta est cõsciẽtia amara. Et qm̃ sunt que-
dam vulnera que sanatur per incisionem,
quedam per adustionem, quedaꝫ per em-
plastri appositionem: ideo iste medicꝰ vul
nus gule sanandum docet per incisionem
qꝛ inordinatus gule appetitus est penitus
resecãdus. Unde dr̃ Prouer.xxiij. Quãdo
sederis vt comedas cũ principe, diligẽter
attẽde que posita sunt ante faciem tuam:
ꝛ statue culturũ in gutture tuo. Ille in gut
ture suo culturũ statuit, qui inordinate gu
le appetitum abscindit. Uulnus superbie
per emplastri appositionez.i. per passiõis
xp̃i meditationem sanari debet, Aug. sup
illud. Phili.ij. Factus est obed.ẽs vsq; ad
mortem. Ecce habes humilitatis exẽpluꝫ
superbie medicamentum. Quid igit̃ intu-
mescis: o homo pellis morticina quid tẽ-
deris: o sanies fetida quid inflaris? Prin
ceps tuus humilis, ꝛ tu sup̃bus. Uulnus
luxurie per adustionem.i. per adustiuã car
nis mortificationem: sicut petebat ꝓpheta
dicẽs. Ure renes meos ꝛ cor meum. ¶ Se-
cũdo debemꝰ ad xp̃m accedere sicut estiua
ti ad refrigerãtez: ideo subdit. Si febribꝰ
estuas fons est. In presenti vita boni ꝛ ma-
li estus multipliciter patiũtur. Nam boni-
actiui ꝛ cõiugati patiuntur estum tribula-
tionũ. j. Coꝝ.vij. Tribulationẽ carnis ha
bebũt hmõi. Intel̃.scꝫ coniugati pro ne-
cessarijs rebꝰ. Contẽplatiui patiũtur estũ
tentationem: qꝛ ob humilitatis custodiam
aliquãdo a deo molestari permittuntur: si
cut patet in Apostolo vsq; ad tertium celũ
rapto: vt habet̃.ij. Coꝝ.xij. Mali aũt ali-
quãdo patiũtur estum auaritie: aliquãdo
carnalis cõcupiscẽtie: aliquãdo furẽtis su
p̃bie. Oẽs aũt isti ad xp̃m fontẽ accedãt:
ꝛ ibi refrigerium inueniẽt. Zacharie.xiij.
Erit fons patẽs domui dauid: ꝛ habitan-
tibus hierl̃m in ablutiõe peccatoris ꝛ mẽ
struate. Per dauid q̃ interpretatur manu
fortis intelligũtur actiui. Per hierusalem
que interpretatur visio pacis, intelligunt̃
cõtẽplatiui. Noie aũt peccatoris signant̃
auari ꝛ sup̃bi. Noie vero menstruate luxu
riosi. In isto igitur fonte actiui inueniũt re
frigerium patiẽtie: contẽplatiui refrige-
rium deuotionis interne: ceteri peccato-
res refrigerium mie. Hiere.vj. Inuenietis
refrigerium aiabꝰ vr̃is. ¶ Tertio debemꝰ
ad xp̃m accedere sicut grauati ad iustũ re
leuatorẽ: ideo subdit. Si grauaris iniqui-
tate: iustitia est. Mũdus grauat nostrã ira
scibilẽ tria hñdo ad impatiẽtiam: diabolꝰ
nostram rationem decipiẽdo p̃ fraudulẽ-
tiam. Caro nostrã cõcupiscibilem inflam-
mãdo per malam concupiscentiam. Sꝫ ta
les sic grauati ad xp̃m accedant: ꝛ ipse de
talibꝰ iustitiaꝫ faciet, scꝫ de persecutoribꝰ
mũdi qꝛ ad nihilum eos deducet: de dia-
bolo, qꝛ eiꝰ falacias deteget: ꝛ de carne,
qꝛ eam rationi subijciet. Joh.xij. Nũc iu-
dicium est mũdi. quo ad primũ. Nũc prin
ceps huiꝰ mũdi cijcietur foras, quo ad se
cũduꝫ. Et ego si exaltatꝰ fuero a terra oia
trahã ad meip̃m. quo ad tertiũ. Tũc xp̃s
oia que sunt in hoie ad se trahit qñ corpꝰ
et animã sibi subijcit: vt iam caro aie non
resistat, sed vtrũq; deo seruiat iuxta illud
Psal. Cor meũ ꝛ caro mea exultauerunt
in deo viuo. ¶ Quarto debemꝰ ad xp̃ꝫ ac
cedere sicut fatigati ad auxiliatorez: ideo
subdit. Si auxilio indiges: virtꝰ est. Indi-
gemus em̃ auxilio xp̃i ꝛ in vita et in morte
ꝛ post mortem. Et ideo ad xp̃m accedamꝰ
vt nobis ferat auxilium in vita conseruan
do a casu peccati: i morte custodiẽdo a la
queis diaboli: ꝛ post mortem deducendo
ad gloriã celi. p̃s. Tenuisti manũ dexterã
meã: in vita scꝫ a peccatis me cõseruãdo:
Et in volũtate tua deduxisti me: in morte
scꝫ a laqueis diaboli me custodiẽdo. Et cũ
gloria suscepisti me: post mortem scꝫ in ce
lum me deducendo. ¶ Quinto debemꝰ ad
xp̃m accedere sicut mortui ad viuificato-
rem: ideo subdit. Si mortẽ times: vita est.
Est autem triplex mors: scꝫ nature, culpe,
ꝛ gehenne. Qui igitur ad xp̃m accedit nõ
debet timere mortẽ nature: quia corpora
suscitabit. j. Corin.xv. Per hominez mors
ꝛ per hoiem resurrectio mortuorũ. Neq;
mortẽ culpe: qꝛ omnem culpam delebit.
Esaie.xliij. Ego sum ipse qui deleo iniqui
tates tuas ꝓpter me: ꝛ peccatoꝝ tuoꝝ vl-
tra non recordabor. Nec morte gehenne:
qꝛ ipsam precipitabit. Eiusdẽ.xxv. Preci-
pitabit dominꝰ mortem in sempiternum:

⁊ auferet oēm lachrymam ab omni facie. ¶ Sexto debemus ad xp̄m accedere sicut peregrini ⁊ errabūdi ad ductorē: iō subdit. Si celū desideras: via est. Ipse em̄ est via ⁊ ductor vie ⁊ termin⁹ vie: iuxta illud Joh.xiiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Ista via ē penitētia. De qua dr. Esaie.xxx. Hec est via, ambulate in ea: neq; ad dexterā neq; ad sinistram declinabitis. A penitentia enim non debemus declinare: neq; per aduersa neq; per ꝓspera. Ista via est multum breuis: qꝛ tm̄ cōtinet tres dietas. Primam dietā facit cōtritio: scdam cōfessio tertiam satisfactio. Ista est via trium dierū qua ab egypto.i.peccato receditur: vt deo gratū sacrificium offeratur: vt habet: Exo.v. Eodē modo via que ducit ad infernū ꝯdinet tres dietas. Primā facit malus cōsensus: scdam malū opus tertiā mala cōsuetudo. Ductor aūt in via penitentie est xp̄s q̄ est veritas: ⁊ ideo aīa errare nō poterit in hac via. Licet em̄ vna sit via que ducit ad infernū, alia que ad limbum, alia que ad purgatoriū, alia que ad celū: iste tn̄ ductor oēs vias nouit, ⁊ ideo aīas sanctorū per bonam viaz deducit. p̄s. Deduxit eos per viā rectā vt irēt in ciuitatem habitationis. Terminus hui⁹ vie est vita beata: iuxta illō Matth.iij. Agite penitentiā: appropiquabit em̄ regnū celoꝝ. Libēter igitur ꝑ hāc viā ire debem⁹: ⁊ ꝓpter vie breuitatem, ⁊ propter ductoris talis societatē: ⁊ propter termini tanta vtilitatē. ¶ Ceptimo debemus ad christum accedere sicut tenebrosi ad illuminatorē: ideo subdit, Si tenebras fugis, lux est. Iste aūt tenebre quas debem⁹ fugere sunt tenebre infernales. vbi sunt tenebre superiores que causantur ex absentia visiōis diuine: tenebre inferiores, qꝛ ipsa infernalis regio ē tota de se tenebrosa: tenebre interiores, qꝛ ip̄e aīe ⁊ conscientie tenebrose erūt: ⁊ tenebre exteriores, qꝛ ipsi demones tenebrosi sunt q̄ erūt dānatoꝝ socij. Sed illi qui ad xp̄m accedūt istas tenebras fugiēt: ⁊ lucē inueniēt. Habēbūt em̄ lucem a superiori: scz visionez dei. Apoca.xxj. Claritas dei illuminabit eam: ⁊ lucerna ei⁹ est agnus. Ab inferiori: scz mansionez claram. Tobie.xiij. Lux splēdida fulgebit. Ab interiori: scz lucidā aīam. Esa.lviij. Implebit dn̄s splēdoribus aīaz tuā. Et ab exteriori: scz societatem fulgidiā ⁊ iocūdam. Sapie.iij. Fulgebūt iusti ⁊ tanq̄ scintile in arūdineto discurrēt. ¶ Octauo debem⁹ ad xp̄m accedere sicut famelici ad cibatorez: ideo subdit. Si cibum queris, alimētum est. Notādus aūt q̄ filij israel dum exirēt de egypto, triplicem habuerūt cibū, scz farinam egypti: qua deficiēte habuerūt māna deserti: quo deficiēte habuerūt fruct⁹ terre promissionis. Pctōres quidem pascunt farina egypti. ⁊ delectatiōe peccati: de qua fit panis diaboli: q̄ licet videatur modo esse dulcis: iuxta illud Eccli.xxiij. Homini fornicario oīs panis dulcis. in futuro tn̄ multum erit amarus. Job.xx. Panis in vtero illi⁹ vertetur in fel aspidū intrinsecus. Sed cum deficit ista farina peccati: tūc aīa reficitur māna.i.gr̄a dei. p̄s. Panem celi dedit eis. Eccli.xv. Cibauit eū pane vite ⁊ intellect⁹. Qn̄ vero labor deserti.i.presens vita finit tūc aīa reficitur fructu terre ꝓmissionis.i. dulcedine celesti satiatur. Quiquidē fructus causatur ex cōtemplatione deitatis: ⁊ ex visiōe humanitatis. p̄s. Cū dederit dilectis suis somnū: ecce hereditas domini filij merces. Hoc refertur ad visionē diuinitatis: qꝛ secundū Aug. visio est tota merces. Fructus vētris. hoc refertur ad visionem humanitatis: quia fuit benedictus fructus ventris virginis benedicte.

¶ Sermo tertius.

Gaudium erit coram angelis dei super vno peccatore penitentiam agente, ⁊c. Magna ⁊ preciosa est penitētia peccatoris de qua angeli in celo faciunt tantum festum. Non em̄ dicuntur gaudere de tam gloriosa dei visione: de qua dr. j. Pet.j. In quē desiderāt angeli ꝓspicere. Nec de sua tam iocunda iubilatione: de qua dr in psal. Laudate eū oēs angeli eius, Nec de sua tam dulci epulatione: de qua dr Tob.xij. Ego cibo inuisibili ⁊ potu q̄ ab hoīb⁹ videri non potest, vtor. Sed dicuntur gaudere de nostra cōuersione: ideo dr. Gaudium erit coram angelis dei ⁊c. In quibus verbis tria tāgūtur. Primum est angeloꝝ letitia: cum dr. Gaudiū erit in celis corā angelis dei.

Scōm est letitie materia:cum subdit. Super vno petōre. Tertiū est materie causa: cū subdit. penitētiam agēte. ¶ Circa primum notādum est q̄ de nostra cōuersione non tm̄ angeli gaudent,sed etiā tota trinitas gaudet. Angeli em̄ gaudent triplici de causa. primo: qz videt sue custodie tā gloriosum fructū. Cuilibet em̄ homini angelus ad custodiā delegat. Et dum est in vtero:me ibi a diabolo suffocetur. Et dum est egressus ex vtero:me forte a baptismi gratia impediatur. Et dū est in mundo:me forte ad peccata plurima pertrahatur. Et dū exit de mūdo:me forte a diaboli laqueis teneatur. Sicut em̄ medicus gaudet quādo videt ergā infirmū sue curationis fructū: sic angelus multū gaudet cū videt circa hominē sue custodie effectum. De contrario autē multū dolet:iuxta illud Esa.xiij. Angeli pacis amare flebūt. Scōo gaudēt quādo videt ex peccatorib⁹ conuersis suū adumpleri numerū. Sicut em̄ tot ascendāt de hoib⁹ quot angeli ceciderūt,sine quot steterūt:manifestum est q̄ eoꝝ ruina debet de hoib⁹ reparari:ideo multum gaudent quādo petōres quertūtur:vt de ipso eoꝝ numer⁹ reparetur. Ideo i xp̄i resurrectione per quā peccatores sunt iustificati,angelus totus festinus apparuit offendens suā letitiam in aspectu qui instar fulguris fuit coruscans:in habitu qui instar nimis fuit candidus:z in affatu que dulcis fuit z amenus quando dixit mulieribus. Mat. vlt. Jesum queritis crucifixum ꝛc. Tertio gaudent q̄ vident in laudādo deū tale se habere consortiū. Olim quidē laudabat deū sola natura angelica:sed nunc addita est natura humana:z ideo modo veracit̄ dici pōt illō Job.xxxviij. Cū me laudarent astra matutina. hoc spectat ad laudē angelorꝝ. Et iubilarent oēs filij dei. hoc spectat ad laudē hominū. ¶ Scōo de conuersione peccatoris gaudet z festum facit tota trinitas. s. pater z filius z spiritussanct⁹. Et primo pater. Multum quidem gaudet rex terrenus q̄ filius sibi concipitur:sicut letatus est Abraham de conceptu Sare. Multū gaudet q̄ nascit:sicut gauisi sunt Zacharias z Elizabeth in ortu p̄cursoris. Multū gaudet q̄ filius ablactatur. Unde Abraham fecit magnum cōuiuiū in ablactatione Isaac filij sui. vt habet Gene.xxi. Multū gaudet q̄ filius grandis effectus ad mensam suā recipitur. pater igit celestis de filio spūaliter concepto,nato,ablactato,z ad mēsam recepto multū gaudet. Conceptio autē attendit in contritione: sine in boni propositi conceptione. Esaie. xxvj. Facie tua domine concepimus z parturiuimus spiritū salutis. Natiuitas attēditur in confessione vel bonorū operum offensione,z ad te multis potest dici illud Esa.xxvij. Venerunt filij vsq; ad partū:et virtus parienti non est. Ablactatio attendit in vite perfectione q̄. s. hō intantū p̄ficit q̄ iam non indiget lacte parunlorū sed cibo solido perfectoꝝ. Hebr.v. Perfectoꝝ est solidus cibus. Ad mensam receptio attenditur in celesti refectione. iuxta illud Luce.xxij. Edatis et bibatis super mensam meā in regno meo. ps. Filij tui sicut nouelle olivarū,in circuitu mense tue. Scōo de conuersione peccatoris gaudet filius. Et hoc tripliciter de causa. primo quia ex hoc videt effectū sue passionis:quod notatur in prima parabola de one pdita z inuēta, Greg. Una ouis perijt q̄n hō peccando vite pascua dereliquit. Jn hūero aūt posuit qz peccata nr̄a in corpe suo ipse portauit. De hoc sic dicit Augustī. in lib. contra ḡnas hereses. Homo cū esses inimicus patri meo,reconciliaui te per me:cū inter montes et siluas errares quesiui te:humeris meis portaui te:patri meo reddidi te. Lassauit,sudauit:caput meū spinis oppositū. Manus meas clauis obtec:lancea latus meū aperuit. Tot opprobijs iurijs aspernatib⁹ lacerat⁹ fuz. Sanguinē meū fudi, animā meā posui:vt p̄cūgerē te mihi,z tu diuideris a me. Tārā aūt desiderij de one luemēda habuit q̄ ostēdit. s. ecclā dereliqt. q̄ dr̄ deserta. i. derelictā. Tū qz fuit derelictā ab angelo in quo fuerat creatus. Tū qz fuit derelictā ab hoīe q̄ ipsuz fuerat habitatur⁹. Tū qz ad instar deserti in eo sunt dulces cātus aūiū. i. angelorū. Jbi sunt rose martyrū,viole confessorū,z lilia virginum. Secūdo gaudet filius:qz in peccatore quersoviderē reformationē sue imaginis quod notat in secūda parabola de drachma perdita z inuēta. Jn qua imago regia refulget,Decē ei drachme sūt. if. ordines

angelorũ ⁊ decim⁹ hoim:qui ad dei imaginẽ sunt creati. Sz decima drachma perdita fuit qñ hõ peccauit:sz christus ipam quesiuit et suam imaginẽ reparauit. Tertio gaudet ex eo ꝙ videt resurrectionẽ sui fratris,qđ notatur in tertia parabola de prodigo de quo dicit. Epulari et gaudere oportebat qꝛ frater tu⁹ perierat ⁊ reuixit. Tertio de conuersiõe peccatoris gaudet spiritussanctus triplici de causa. Primo quia recuperat tẽplum suum quod debet inhabitare iuxta illđ.j. Cor.iij. Nescitis quia templũ dei estis ⁊ spirit⁹ dei habitat in vobis? habitare aũt nõ posset nisi spiritus malign⁹ recederet.ij. Corint.vj. Que aũt cõuẽtio xp̃i ad belial? Quis autẽ consens⁹ tẽplo dei cũ idolꝫ? Scđo gaudet:qꝛ recuperat mẽbrum suũ qđ dz viuificare.j. Corint.vj. An nescitis,qm̃ mẽbra vr̃a tẽplum sunt spũssancti? ⁊c. Uidem⁹ enim ꝙ mẽbrũ precisum vel putridũ vel paraliticum non viuificat a spũ hũano. Eodẽ modo nec peccator a spiritu diuino tunc quia diuisus est ab eo. Esa.lix. Iniquitates vr̃e diuiserunt inter vos ⁊ deũ.tũ qꝛ putrefactus est in peccato. Johel.j. Cõputruerũt iumẽta in stercore suo:tũ quia paralytic⁹ est ex motu inordinato. Nõ em̃ habet sensum amoris dei:đ q̃ đꝛ Sapiẽ.j. Sẽtite de dño in bonitate. Nec hz motũ ordinatum operis boni:sed inordinatũ operis mali. p̃s. Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius. Tertio gaudet qꝛ recuperat vas suũ ꝙ debet implere. Opz aũt ꝙ istđ vas sit vacuũ ab amore mũdi si debet ipleri amore dei. Augu.sup. Joh. Uas es:si plenus es funde quod habes vt recipias qđ nõ habes. funde amorẽ seculi vt iplearis amore dei. hoc significatũ est.iiij. Reg.iiij. in Heliseo qui vasa vacua impleuit. De isto festo et gaudio quod facit de⁹:dicit Orige.super illud Nume.xxviij. Oblationem meam et panes ⁊ incensum odoris suauissimi offerre ꝑ tẽpora sua. Litera aũt Orige.habet in diebus festis vestris: habet inquit sua festa deus. Est enim magna festinitas salus humana,puta per singulos fideles qui conuertuntur ad deum ⁊ in fide proficiunt. Festiuitas oritur quando letificat eum impudicus si sit castus:⁊ iniust⁹ quãdo iustitiã querit. ¶ Scđo ponit hui⁹ letitie materia:cũ đꝛ. Sup vno ptõre. Et sup addit:q̃ super nonagintanouẽ iustis. Cđ q̃dẽ intelligi põt aut de tepidis iustis aut de feruentibus. Et primo mõ tũc verũ est qđ hic đꝛ. Et sup hoc ponit Gre.duo exẽpla dicẽs. Maius de peccatore cõuerso q̃ de stante iusto gaudiũ fit in celo: qꝛ ⁊ dux in prelio plus illũ militẽ diligit q̃ post fugam reuersus hostem fortiter p̃mit q̃ illũ qui nunq̃ terga vertit ⁊ nunq̃ aliquid fortiter fecit. Sic agricola illã terram magis amat q̃ post spinas vberis fruges profert q̃ eã que nunq̃ spinas habuit:⁊ nunq̃ fertilem messem produxit. De hoc etiam sic dicit Augustinus in libro contra faustum. Agricole pl⁹ placẽt agri q̃ spinis magnis eradicatis centesimum proferunt q̃ qui nullas spinas vnq̃ habuerũt ⁊ vix ad tricesimum peruenerunt. Si autem intelligitur de iustis feruentibus tunc distinguendum est inter affectum ⁊ effectum. Nam secundum Ber.meliori maior est tribuendus effectus:magis autẽ indigenti maior est tribuendus affectus. Uidemus enim ꝙ si aliqua mater habeat decẽ filios si vn⁹ infirmat ⁊ postea sanatur:mai⁹ gaudiũ ostẽdit de sctitate isti⁹ recuperata q̃ de sanitate in aliis conseruata. Super hoc etiã Augusti in lib.confes. tria exempla ponit dicens. Triũphat imperator ⁊ vincit:sed nisi pugnasset non dicisset. Et quãto maius periculũ fuerat in prelio:tanto maius est gaudium in triumpho. Iactat tempestas nauigantes minaturq̃ naufragium, omnes futura morte pallescũt. Tranquillat celum ⁊ mare,⁊ exultant nimis qui timuerũt nimis. Chatus aliq̃s infirmatur:omnes aĩo egrotãt cum eo:postq̃ vero recte cõualuerit fit et omnibus tale gaudium quale ante non fuerat. ¶ Tertio ponit letitie ⁊ materie causa cum dicitur. Penitentiam agente. Non dixit penitentiam cogitante que est penitentia procrastinatorum Prouerbiorũ.iij. Nec dicas amico id est christo:vade ⁊ reuertere ⁊ cras dabo tibi, cum possis dare. Nec dixit penitentiam docente: que est penitentia verbosorum predicatorum. Matthei.xxiij. Dicunt em̃ et non faciunt.⁊c. Nec dicit penitentiam ostendente:que est penitentia hypocritarum ⁊ simulatorum. Matthei.vij. veniunt

ad vos

ad vos in vestimentis ouium ꝛc. Sed dixit penitentiam agente: que est penitentia deuotorum. de quib⁹ dicitur Luce.iij. Facite dignos fructus penitentie.

¶ Dñica.iiij.post trinit. Sermo.j.

Estote misericordes sicut et pater vester misericors ē. Luc.vj. Inter legem mosaicam ꝛ euangelicā differentia esse videt: qꝛ in illa p̄dicabat seuera iustitia ista dulcorās mia: iō subdit. Estote misericordes ꝛc. Ibi deus vocabat se dñm metuēdū: hi vocat se patrē benignū iō subdit. Sicut ꝛ pater vester misericors ē. Ibi ꝓmittebantur carnalia ꝛ terrena: hic spūalia ꝛ eterna: iō pater iste sepe vocat pater celestꝫ. i. dator celestiū. Inserte igit hui⁹ euāgelij tria tāgunt. Prīo em̄ xp̄s exēplo dei p̄ris ad misericordiā nos inducit. Scdo isti⁹ mie tres species pōit. Tertio rōnes et causas istaꝝ specierū ostēdit. ¶ Primū notat cū dicit. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Circa ꝙ notandum ꝙ licet deus habeat potētiā sapientiam bonitatem diuitiaꝝ copiā ꝛ miam: tamen nō dixit. Estote potētes sicut et pater vester potens est. Nec estote sapientes nec locupletes sed misericordes. Ratio huius est: qꝛ appetitus potentie habet deiectionē. p̄s. Deiecisti eos dū alleuaret. hoc patet in lucifero qui dei potētiam appetūt ꝛ ideo in abyssum deiectus fuit. Appetitus sapientie hꝫ inflāmationē. j. Coꝝ.viij. Scientia inflat. Col.ij. Inflat⁹ sensu carnis sue. Diuitie inducūt obliuionē dei. Gen.xl. Succedētibus prosperis preposit⁹ pincernarū oblitus est interpretis sui. Deute.xxxij. Incrassatus est dilectus et recalci. Et seq̄tur. Dereliquit deū factorē suū. Mia autē inducit hominē i celestis regni eternā possessionē. Uñ dixit xp̄s misericordib⁹. Matthe.xxv. Uenite bñdicti pa. mei possidete paratū ꝛc. Nō em̄ dicet. Uenite potentes: sꝫ ve vobis q̄ potētes fuistis ad bibendū vinū: ꝛ viri fortes ad miscendā ebrietatē. vt dicitur Esaie.v. Nec dicet. Uenite sapiētes sed ve vobis qui sapientes fuistis in oculis vestris ꝛ corā vobismetipsis prudētes: vt dr ibidē. Nec dicet. Uenite diuites: sed ve vobis diuitibus q̄ habuistis consolationē vestrā. Sꝫ dicet. Uenite misericordes qꝛ esuriui et dedistis mihi manducare, ꝛc. ¶ Scdo ponunt huius mie tres species. Prima cōsistit in nō iudicādo: quod notatur cū dr. Nolite iudicare ꝛc. Interl. Non tantū in largitate bñficiorū sitis misericordes sed etiā in iudicando. ¶ Notādum autē ꝙ scdm Augu. de sermone dñi. Quedā sunt manifesta: quedā occulta quedam media. De manifestis autē possum⁹ iudicare. Unde dicit ibidē. De apertis q̄ bono animo fieri non possunt vt sunt stupra blasphemie: ꝛ huiusmodi ꝓmittitur nobis iudicare. Alia sunt occulta. Et de his iudicare periculosum est. Uñ super illud. j. Coꝝ.iiij. neq̄ meipsum iudico: dicit August. periculū est nobis de ignotis cordibus alioꝝ iudicare. Tāta enim profunditas credēda est esse in hoie ꝙ lateat ipsum hoiem in quo est. In petro profunda infirmitas latebat dū se cū dño moriturū promittebat. Cū ergo quisq̄ de se aut nō omnino aut vix possit veram ferre sententiā: qūo potest de alijs iudicare cuꝫ nemo sciat quid agat in hoie nisi spūs hois q̄ est ipso? Media autē sunt que bono ꝛ malo aio fieri possunt. De quib⁹ nō debem⁹ certam sententiā dare: sed debemus ea in meliorē partē conuertere. Unde sup illud j. Corin.iiij. Nolite ante tēp⁹ iudicare. dicit Augu. Et si suspitiones vitare non possum⁹ qꝛ homines sumus: tamē iudicia. i. diffinitiuas firmasq̄ sententias ꝯtinere debemus. Si ergo suspicamur (qd est humana tentatio) saltē nō iudicem⁹. Hoc enim ad humanā tētationē pertinet: sine qua vita ista non ducitur. Item sup illud Rom. xiiij. Stabit aūt. ꝛc. dicit Aug. Hic innuit apostolus ꝙ ambigua debem⁹ in meliorē partē ꝟtere: ꝛ in futuro spē boni habere: etiam si aliter sit in p̄senti. Manifesta igit sunt iudicanda. Occulta sunt diuino iudicio relinquenda. Media autē nō sunt diffinitiue iudicāda: sed in meliorem ꝑtē vertenda secūda ipēs mie consistit in dimittēdo. Dimittite (inq̄t) scꝫ iniurias: et dimittetur vobis. scilicet peccatū vestrū. Alia vero litera hꝫ dimittite ꝛ dimittemini. Homo quidem aliquando detinetur a peccato qñ scilꝫ enormitas peccati non dimittit

ipsum ꝯfiteri: sz tūc a pctō dimittit qñ ipe ꝑ cōfessionē pctā dimittit. Prouer.xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō dirigeť. Qui autē cōfessus fuerit ea et reliquerit, miam consequit. Legit zacharie.v. ꝙ missa est massa plūbea in eos amphore Qñ massam plumbeā in ore suo vel in gutture tenet suffocatur: si deglutit extinguitur: si reijcit liberatur. Ista massa plūbea est peccatū pōderosum, qđ homni claudi os qñ ꝓhibet ꝯfiteri: tunc aūt deglutit qñ delectatio pcti in corde habeť, sed tūc reijcit qñ hō cōfitetur. Aliqñ peccator tenetur a diabolo qñ scz male ablata non vult restituere. j. Tim.vj. Qui volūt diuites fieri incidunt in tentationes ⁊ laqueum diaboli. Tunc autē a diabolo dimittuntur quando ipsa male ablata dimittuntur vel restituūtur. Huiusmodi enim homines tenet diabolus per capillos. Capilli em̄ nascunt ex superfluitate humorum et significant superfluitatē malarū diuitiarū: qñ homo illos capillos radit tūc Diabolus ipsuz dimittit. Aliqñ tenetur a deo: qñ scz iniurias nō vult remittere. Mat.vj. Si non dimiseritis hoibus: nec pater vester dimittet vobis pctā vr̄a. Qñ aūt hō dimittit iniurias tunc deus nr̄as dimittit offensas. Et ibidem. Si dimiseritis hoibus peccata eorū dimittet vobis pater celestis peccata vr̄a. Aug. sup ps. Dicit tibi deus Aliq̄d cōtra te teneo, aliquid tu ꝯ aliū tenes: dimitte ⁊ dimittā. Tertia species misericordie ꝯsistit in eleemosynaꝝ largitiōe: cū dicit. Date dabit ⁊ vobis. Interl. Date beneficia ⁊ dabitur vobis vita eterna. Qui enim dat temporalia deus dat sibi et tēporalia ad sustentationem: ⁊ corporalia ad consolationem: et spiritualia ad iustificationem: ⁊ celestia ad glorificationē. Esaie.lviij. Frāge esurienti panem tuum. Et sequitur. Et sanitas tua citius orietur. hoc refertur ad bona corporalia. Et anteibit faciem tuam iustitia tua. hoc refertur ad bona spiritualia. Et gloria dñi colliget te hoc ad bona celestia. Et eris quasi ortus irriguus cuius non deficient aque. hoc ad temporalia. ¶ Tertio xp̄s ponit rationes et causas per quas inducit nos ad supradictas tres species misericordie. Primo enim inducit nos ne alios iudicemus ex consideratione maioris defectus proprij cū dicit. Quid autē vides festucā i oculo fratris ⁊c. per festucā peccata minima: per trabem peccata magna intelliguntur. Sunt enim multi qui non vident sua grauia: et vident aliorū leuia peccata. Ante peccatū in primis parētibus oculus erat apertus ad videndum opera dei: post peccatum vero apertus est ad videndum defectū ⁊ miseriā sui: quia tunc aperti sunt oculi eorum ⁊ cognouerunt se nudos. Modo autem ecōtra est: quia oculus noster non est apertus ad vidēdum et considerandum opera dei: nec ad videndum defectus et miserias nostras: sed est apertus ad videndum defectus alienos: ⁊ est clausus ad videndum defectus proprios. Bernardus. Egregiū instrumentū corporis esset oculus si sicut cetera videt, sic etiam posset seipsum cognoscere. Legitur in vitis patrum ꝙ quidam frater portabat ante se sacculos parvos: ⁊ post se saccos magnos arena plenos. Et super hoc interrogatꝰ respondit. Sacculi parui sunt peccata parua aliorū que aut oculos meos semꝑ habeo. Isti magni sunt peccata mea magna que post dorsum meum proijcio. Unde Chrysostomus multi sunt qui cum viderint monachū superfluūt vestimentū habentē accoscopiosori cibo potitū amari fiūt accusatores q̄tidie ipsi rapiētes ⁊ crapulā patientes. ¶ Scđo nos inducit vt iniurias remittamus ex cōsideratione magni periculi et magni exempli. Primo ponit periculū dicens. Si cecꝰ ceco ducatū prebeat ⁊c. Aliquando contingit ꝙ ille qui fecit iniuriaz et ille qui recepit ambo sunt vidētes: qñ scz ille qui fecit iniuriā humiliter recognoscit: et ille qui recepit liberaliter dimittit: ⁊ tunc nullū est periculū. Aliquando vero contingit ꝙ alter est cecus et alter vidēs: qñ scz ille qui fecit vult satisfacere: sed ille qui recepit non vult remittere vel ecōuerso. Et tunc non est magnum periculum: qꝛ sepe benignitas vnius conuertit cor alterius. Rom.xij. Si esurierit inimicus tuus ciba illū: si sitit potū da illi. hoc em̄ faciēs carbones ignis ꝯgeres super caput eius. hoc est induces eū ad amorē tui. Aliquando contingit ꝙ ambo sunt ceci, qñ scz nec ille qui iniuriā fecit vult satisfacere: sz nec

ille qui recepit vult parcere, & tunc est magnum periculū: qz ambo cadūt in foueam peccatorū. Deinde inducit ad iniurias remittendas ex cōsideratiōe magni exempli qū dicit. Nō ē discipul⁹ sup magistrū. Magister em̄ nr̄ iniurias oēs sic remisit q̄ nec seruauit tur bationē in corde: nec dixit impropериū ore: nec fecit aliquā iniurā in opere. Ysaie. xlij. Non erit tristis neq; turbulent⁹: quo ad primū. Nō clamabit nec audietur foris vox eius: quo ad secundum. Calamū cōtusū non cōteret & lignū fumigans non extinguet. i. minimā iniuriam non inferet: quo ad tertiū. ¶ Tertio inducit nos ad dādū eleemosynas ex cōsideratione magni premij cū dicit. Mensurā bonā. &c. Mēsurā autē hic est intellect⁹ q̄ implebitur gloria visionis aperte, & affectus q̄ implebitur gloria dilectiōis immēse. Est aūt mēsura bona in hac beatificatiōe. Cōferta in corpous glorificatiōe: qz ad delitiā cationē alię pferēt & addet glificatio: corporis, & tunc est mēsura cōferta. Coagitata erit in tocūda & inordinata sanctoz̄ societate. Sicut em̄ i coagitatiōe vasis grana ordinātē ordinant & associātur: sic societas sanctorū erit ordinata et iocunda. Super effluens, erit in aperta dei visione. Ysaie. lx. Tunc videbis & affines: quo ad mēsurā superfluētē q̄ erit in dei visione. Et mirabitur & dilatabitur cor tuum: quo ad mensurā bonā q̄ erit in mirabili & leta hac glorificatiōe. Qñ cōuersa fuerit ad te multitudo maris: quo ad mensurā conferta q̄ erit in corpous glorificatiōe. Corpus em̄ mare hac fuit: qz multas amaritudines sibi dedit. Sed tunc conuertetur. i. hac totaliter subiicietur. Fortitudo gētiū veneriet tibi: quo ad mēsuram coagitatā q̄ erit in sanctoz̄ iocūda societate que ex omnib⁹ gentibus est collecta, & contra mundū carnem & diabolum fuit fortis et robusta.

¶ Sermo secundus.

Estote misericordes sicut & pr̄ vester misericors ē. Nuscig; q̄dē⁹ vocē pater potētie: nec pater sciētie, sz pr̄ mie. Ad inducēdū q̄ illi q̄ sunt ei⁹ filij nō debēt in potētia nec i sciētia sz i mia eū imitari. De⁹ habuit eres filios: scz luciferū adam & pr̄m: Sed primus appetijt suā potētiā: & ideo tanq̄ filius degener fuit exheredat⁹. Secundus apetijt eius sciētiā: & ideo fuit similiter exheredatus. Tertius secutus est ei⁹ miam: & iō eternā assecutus est hereditatem. pō. Postula a me & dabo tibi gētes hereditatē tuā &c. Si igit volumus esse filij legitimi, & nō exheredati, imitemur patrem nostrum. nō in potētia nec in sciētia sz in misericordia. Augu. sup illud. Estote misericordes. &c. Genuenisi patrē, imitare patrē. Si em̄ imitari non vis, exheredari dispōis. Dicit ergo. Estote misericordes. Ubi xp̄s nos inducit ad duplicē miam: scz corpalē & spiritualē. Mia corpalis cōsistit in eleemosinarū largitione: ad quam nos inducit verbo pmio & exēplo. ¶ Uerbo tripliciter: qz ipsum mie op⁹ pcipit cōsulit & reqrit. Si quis hēret dām aliquid pcipiētē, & sapiētē aduocatū idē pfulētē: & dilectū amicū idē volētē & reqrētē: debēret illud cū oi desiderio adimplere. De⁹ aūt mie opus precipit tanq̄ dās: sicut patet hic cū dr̄. Estote misericordes &c. Consulit tanq̄ sapiens aduocat⁹. Mat. xix. Si vis pfect⁹ esse vade & vēde oia q̄ habes. &c. Quit & requirit tanq̄ dilectus amicus. Eiusdem. ix. Misericordiam volo & non sacrificium. Nos igitur debem⁹ implere pceptū dñi tam potētis: audire cōsiliū aduocati tā sapiētis: & perficere voluntatem amici tā dilecti. ¶ Scō inducit nos ad mie op⁹ pmio spūali videlicet, & tēporali, & celesti. Premiū tēporale consistit in tēporaliū multiplicatione. Prouer. iij. Honora dām de tua substantia: & de primitijs frugū tuarum da pauperibus & implebuntur horrea tua saturitate. Legitur i cesario⁹ q̄ cum fratres cuiusdā monasterij multum abūdarent: & multū ad pauperes liberales essent, tandem eleemosynas dimiserunt & ipsi egere ceperūt. Qđ cū cuidā viro sancto referrēt ait. Duo socij in isto monasterio cōsueuerūt habitare: scilicet frater date: & frater dabitur vobis. Uos expulistis primū: & socius⁹ sine eo noluit remanere. Premiū spirituale consistit in tribus. Primo in peccatorum remissione. Eccl's. iij. Eleemosyna pauperis nō erit i oblimiōe. Et sicut sereno glacies soluuntur peccata

ma. Eiusdē. iiij. Ignē ardentez extinguit aqua: ⁊ eleemosyna resistit peccatis. Glosa super illud Mat. xij. Extēde manū tuā. Frustra pro peccatis manū ad deū expādit: qui eā ad pauperes iuxta posse suum nō extēdit. Secūdo in diuine gratie collatione. ij. Cor. x. Qui semināt in bñdi. de bñdi. ⁊ metent gr̄am scz in p̄senti, ⁊ gloriā in futuro. Tertio in gratie cōseruatione. Eccli. xxix. Eleemosyna viri q̄si sacculus cū ipso: ⁊ gratiā hominis quasi pupillā cōseruabit. Sicut eñ man⁹ opponitur vt pupilla conseruetur: sic eleemosyna tētationi diaboli se iterponit ⁊ animā a peccato custodit. Premiū autē celeste ponit hic: cuz dicit. Mēsurā bonā. ⁊ cōfertā ⁊c. Sūt eñ qui dāt pauperib⁹ partē superfluorū ⁊ partē retinent. De quibus dicit Luc. xj. Quod superest date eleemosynā: ⁊ ecce oia mūda sunt vobis. Isti habēt mēsurā bonā. Alij sunt q̄ dant oia superflua: ⁊ retinent necessaria. De quibus dicitur Luc. iij. Qui habet duas tunicas det vnā nō habēti. Prima tunica est necessitas. secūda superfluitas. Isti habēt mensuram confertā. Alij sunt qui dant partē necessariorū ⁊ partē retinēt: sicut fecit Martin⁹ qñ chlamydē diuisit. Isti habēt mēsurā coagitatam. Alij sunt qui oia necessaria dāt ⁊ nihil sibi retinent: sicut sunt viri spūales qui relinquūt oia ꝓpter deū. Matth. xix. Ecce nos reliquimus oia: ⁊ secuti sumus te. Isti habēt mēsurā superfluētē. ¶ Tertio inducit nos ad opus mie exēplo oim creaturarū. vñ sanct⁹ Job ad ipsas creaturas hoies misericordes mittit dicens. Job. xij. Interroga iumēta ⁊ docebunt te. volatilia celi ⁊ indicabūt tibi loquere terre ⁊ respōdebit tibi: ⁊ narrabūt tibi pisces maris. Primo igitur nos mittit ad iumenta. Et istud patet in elephātib⁹: qr si vn⁹ cadit ceteri currunt ad subleuandum illum. Patet ⁊ in equab⁹: qr si mater vnius pulli moritur: alie suscipiūt filiū ad nutriēdum. Patet ⁊ in leonib⁹: qr aīalibus parvis ⁊ humiliatis corā eis ⁊ pueris parcūt nisi magna fame vrgeantur. Deinde mittit ad volatilia. Istud patet in ciconijs q̄ parētes senes in nido collocāt ⁊ nutriūt. Patet in aquila que predā sola nō comedit: sed auibus se sequētib⁹ partē dimittit. Patet in chobar. de quo dicit Aristot. in lib. de animalib⁹. ꝙ aquila quādo tres pullos habet nimis grauatur i pascēdo: ⁊ ideo vnum a nido reijcit: ⁊ auis q̄ arabice dicitur chobar: eū suscipit ad nutriēdum. Deinde mittit ad terrā. Ambro. Noli esse deterior insensibili elemēto. Terra illos fructus quos affert non suis vsib⁹ vēdicat: sz tuis ministrat obsequijs: tu vero fructus illi⁹ solus inuadis ⁊ tibi soli cōcludis. Deinde mittit ad pisces. Istud patet in delphinis qui homines mortuos in mari ad littus portāt. Patet in cōchis marinis que semper sunt clause. Quidam autē piscis ad eas pastū defert: ad cuius tactum ille se aperiūt: qui pastū in eas ꝓijcit ⁊ recedit. ¶ Scdo inducit nos ad misericordiam spiritualē que i duob⁹ cōsistit. Primo in iniuriarū ⁊ odij dimissione cum dicit. Dimittite ⁊ dimittet vobis. Periculum est enim in corde odiū retinere: qr est sicut ignis: tinea: ⁊ apis. Sicut enim ignis propriam de qua nutritur cōsumit materiam. Sic odiū mentē que nutrit ipsum cōsumit: ⁊ oia merita ad nihilum redigit. Ideo comparatur fornaci babylonis q̄ cōbussit ministros q̄ eā incēdebāt: vt habetur Dañ. iij. Secundo odiū assimilatur tinee, que sicut vestimēta corrodit ⁊ cōsumit oia de quibus nascitur: sic ira oia merita que sunt in anima cōsumit de qua oritur. Gala. v. Qd si inuicē mordetis ⁊ cōeditis: videte ne ab inuicē ꝯsūmamini. Tertio odiū assimilatur api: que dū aliū pūgit aculeū dimittit: ⁊ vltra mellificare nō potest: imo ⁊ vltra viuere nō potest. Sic ⁊ cor aculeo odij alium pūgēs: ⁊ dulcedinē gratie dei perdit ⁊ seipsuz occidit. j. Joh. iij. Qui odit fratrez suū homicida est: scz suijpsius. Secūdo misericordia spiritualis cōsistit in delinquētiū correctione. Debet autem ille qui alios vult corrigere et iudicare: primo defectus suos respicere. Unde versus. Turpe est doctori cū culpa pa redarguit ipsuz. ideo dicitur. Quid autem vides festucā in oculo fratris tui ⁊c. Et istam correctionē anteq̄ ordinate possit facere, quinq̄ cōsiderationes debet habere. Quarum tres ponit Augu. super illud Matt. vij. Hypocrita eijce primū trabem de oculo tuo ⁊c. Reliquas duas po-

uit Greg.in moral. Primo nāq; qui alium vult corrigere ⁊ iudicare debet cōsiderare si est ei similis vel equalis vel maior: id est si est in simili culpa vel equali vel maiori: ⁊ tunc nō debet ipsum corrigere: sed ambo super se debēt gemere: ⁊ ad bonuz conari pariter ⁊ cōmonere. Alias posset sibi dici illud Rom.ij. Qui aliū doces te ipsum nō doces: qui predicas non furandum furaris. Grego. Durū est vt qui nescit tenere moderamīa vite sue: iudex fiat vite aliene. Si nō est similis: tūc dz trāsire ad cōsiderationē scdam ⁊ videre si aliqñ fuit similis. Et ideo sicut tūc volebat sibi misericordiā exhiberi. Eccl's.viij. Ne despicias hominē auertētē se a peccato nec improperes ei. Memēto qm̄ oēs in corruptione sumus. Eiusdē.xxxj. Intellige que sunt proximi tui ex te ipso. Si vero nō est ⁊ similis: nec aliquādo fuit similis: tūc debet cogitare qr adhuc posset esse similis ⁊ ideo ratiōe talis dubij nō debet supbire: sed delinquētib⁹ cōdescēdere. j. Cor. x. Qui se exstiat stare videat ne cadat. iij. Regū.xx. Ne glorietur accinctus eque vt discinctus. Aug. Nemo est qui secur⁹ esse possit in hac vita que tota tētatio nominatur. Utinam qui potuit fieri ex deteriori melior: nō possit fieri ex meliori deterior. Si autē non est similis nec vnq̄ fuit similis, ⁊ de dei bonitate cōfidit q̄ nunq̄ erit similis: tunc debet transire ad quartā cōsiderationē: ⁊ videre si iste qui est ita rep̄hensibilis in aliquo cōmēdabilis sit. Et si habet aliquos defect⁹ videre debet si habet aliquos ꝓfectus: ⁊ tunc ratione eoruz bonorū que habet supportādus est ī his que minus habet. Istam cōsiderationem docet dñs Apoc.ij. Uolens enim reprehēdere episcopū. Ephes. primo ponit quoddam malū qd̄ hz dicēs. Habeo aduersuz te pauca: qr charitatē tuā primā reliquisti. Sed statim ponit quoddam bonuz qd̄ habet dicēs. Sed hoc habes bonuz: quia odisti facta nicolaitarū que ego similiter odi. Similiter volens reprehēdere episcopum Sardis, primo ponit quēdam suuz defectū dicēs. Nō inuēnio opera tua plena coram deo. Sed statim ponit quendā suū bonum profectū dicens. Sed habes pauca nomina in sardis; que nō inquinauerūt vestimenta sua ⁊c. Ecce dñs postq̄ posuit illa in quibus isti episcopi erāt rep̄hensibiles: statim posuit illa in quib⁹ erāt cōmendabiles ad innuēduz q̄ si propter aliquē defectū aliq̄s est rep̄hendend⁹, si tñ habeat aliqd̄ bonū est supportandus. Si vero quis oīno videtur esse mal⁹: nec aliquod bonū hz propter qd̄ sit tolerād⁹ tūc dz trāsire ad quintā considerationē: qr iste q̄ sic videt̄ alicui esse mal⁹ forte in cōspectu dei est sibi in merito p̄ferēd⁹. Et ponit exēplū. Greg. in Stephano ⁊ Paulo. Nam cum Stephanus consentiente ⁊ adiuuāte Paulo lapidaretur: Stephan⁹ omnino erat bon⁹: Paul⁹ vero omnino videbatur esse mal⁹: ⁊ tamen in conspectu dei Paul⁹ erat Stephano in merito ⁊ p̄mio preferendus.

¶ Sermo tertius.

Nunquid pōt cecus cecum ducere? nōne ambo in foueā cadunt? ⁊c. In isto euangelio dñs instrui quales debēt esse p̄lati: quales subditi: quales oēs. Prelati q̄dem non debēt esse ceci sed vidētes. In celo em̄ sunt omnes vidētes ⁊ sapientes et deum cognoscētes: ideo nō indigent aliquo instructore. Hiere.xxxj. Non docebit vltra vir proximum suū ⁊ vir fratrē suum dicēs. cognosce dñm. Omnes em̄ cognoscent me a minimo vsq̄ ad maximum: ait dñs. In inferno autē sunt oēs ceci ideo cadunt in foueam. i. in profunditatē penarū. Esaie.x.iij.ca. Formido ⁊ fouea ⁊ laque⁹ super te qui habitatores terre: scz īfernalis. Et erit qui fugerit a facie formidinis: cadet in foueā: ⁊ qui se explicuerit de fouea tenebitur laqueo. Dānati enim semp̄ formidāt pati supplicia grauiora. Et volētes fugere a tali formidine cadūt in foueā id est in profunditatem penarū. Uolētes aūt exire de illa fouea ⁊ nō valētes tēnent̄ laqueo desperatiōis perpetuo colligati. In presenti aūt sunt quidā ceci: scz subditi ⁊ illiterati, qui nō habent cognitionem diuinorum, ⁊ quidā videntes scz prelati, qui debēt habere duos ocl'os, scz doctrinā fulgidā: ⁊ vitam preclarā vt illuminent̄ ⁊ ducāt subditos verbo pariter ⁊

exemplo. Sz quãdo isti ductores sunt ceci: ⁊ ducunt subditos cecos: tunc ambo in foueã cadunt. Suditi quidẽ cadunt i foueã peccatorũ. Prelati autẽ in foueã supplicioꝝ. Maius autẽ periculũ est ceco ductorẽ cecũ hr̃e q̃ nullũ ductorẽ habere. Si em̃ cecꝰ ductorẽ nõ hz: viã baculo ꝑquirit. Si aũt cecũ ductorẽ habeat: se cũ illo in foueã precipitat. Formica licet sit animal cecutiens: tamen ducẽ sibi nõ ꝑficit: sed habet velut quẽdã baculũ a natura per quã viã ꝑquirit. Sic etiã frequẽter accidit ꝙ simplices homines q̃dã instinctu nature simpliciter ⁊ inuocenter viuũt: sed quãdo habent malũ pastorẽ tũc ambo in foueum peccatorũ cadunt. Qꝛ sicut dicit Greg. Cum pastor per abrupta graditur necesse est vt ad precipitiũ grex suꝰ sequatur. Legitur.ij. Regũ.v. ꝙ iebuzei posuerunt super muros hierusalem in cõtemptuz dauid cecos ⁊ claudos. Et dictũ est ei. Non ingredieris huc nisi abstuleris a cecos ⁊ claudos. Isti ceci et claudi. sup muros hierusalem positi sunt mali ꝑlati in culmine ecclesie constituti: qui sunt ceci per ignorantiam ⁊ claudi per distortaz vitã. Nisi igitur isti fuerint amoti, christꝰ in ecclesia nõ poterit dominari. ¶ Secũdo ostẽdit christꝰ quales debẽt esse subditi: qꝛ debent esse ad prelatos valde reuerẽtes ⁊ obedientes: quod notatur cum dicitur. Non est discipulus super magistrũ. Non enim debẽt subditi super prelatos se efferre: sed eis potiꝰ subiacere. Et hoc propter dignitatem reuerẽtie: ministeriũ diligẽtie: ⁊ periculum rationis reddende Ista tria tãguntur. Heb.xiij. Obedite ꝑpositis vestris ⁊ subiacete eis. ecce dignitas reuerẽtie, Ipsi enim peruigilant. ecce ministerium diligẽtie. Quasi pro alabus vestris rationem reddituri. ecce periculũ rationis reddende. Si autem prelati sunt mali adhuc nihilominus in reuerẽtia sũt habẽdi. sicut ostendit Chryso. sup Matt. tribus rationibus: de prima sic dicit. Homines ab initio creati sunt ꝓpter se: postea autem sacerdotes ordinati sunt ꝓpter te. Ergo vita eorũ ipsorũ est, ordinatio autem eorũ vestra. Si bene vixerint lucrum eorũ est si bene docuerint vestrum erit. Accipite ergo quod vestrum est et nolite discutere quod aliorum est. De secũda sic dicit frequẽter de homine malo bona ꝓcedit doctrina. Ecce enim vilis terra preciosum aurum producit. Nunquid ꝓpter terram vilẽ preciosum aurum ꝓijcitur? Nunquid propter terram vilẽ preciosuz aurum cõtẽnitur? Sed aurũ eligitur ⁊ terra relinquit. Sic vos doctrinã accipite: ⁊ mores relinquite. De tertia sic dicit. Naz ⁊ apibus herbe necessarie nõ sunt: sed flores herbarũ. Flores autem colligũt: herbas relinquunt. Sic ⁊ vos florem doctrine colligite: ⁊ conuersationem relinquite. Tertio ostendit christꝰ quales debẽt esse omnes. De quibꝰ ista tria dicit. Primo ꝙ non debent esse aliorum cordiuz iudices: cum ait. Nolite iudicare vt non iudicemini. Non enim debemus iudicare de occultis: nec de futuris: nec semper de oibus manifestis. De occultis quidem sicut de intentionibus cordis iudicare non debemus: quia hoc est soliꝰ dei. j. Regum. xvj. Homo videt ea que parent: deus autẽ intuetur cor. Ideo apostolꝰ nõ curabat de iudicio humano: nec de iudicio proprio confidebat. Timebat aũt multuz de iudicio diuino. j. Cor. iiij. Mihi em̃ pro minimo est vt a vobis iudicer: aut ab humano die: id est ab humano intellectu: sed neq; meipsum iudico. Qui autẽ iudicat me dominus est. Secundo non habemus iudicare de futuris: qꝛ hoc silr̃ solius est dei. Esaie.xlj. Annunciate que ventura sunt in futurum: ⁊ sciemus quia dũ estis vos. In hoc peccant multi vani homines ⁊ mulieres volentes de futuris conũcere. Unde refert Augus. in lib. de vita christiana. ꝙ cum quidam auguria obseruaret: ⁊ futuri mali magnum indiciũ crederet si mures in domo aliquid corroderẽt. Ille cum semel mures eiꝰ caligas corrosissent super hoc interrogauit Catonem. qui eum deridẽs ait Non est mirum si mures caligas corroserũt: sed hoc fuisset futuri mali magnum indiciũ si mures a caligis fuissent corrosi. Tertio nõ debemus semper iudicare de his que videntur manifesta? qꝛ sicut dicit Bern̄. Debemꝰ si possumus excusare opus Quod si non possumus, saltem debemus excusare intentionẽ: ꝙ scz illud fecerit ex ignorãtia: ex subreptione

vel ex casu. Qd si neutrum possumus: saltē debem⁹ illud alleuiare ꝓpter grauē tētationem ⁊ dicere. O q̄ vehemens fuit illa tentatio: quid de me fecisset si accepisset in me potestatē? Secundo dicit ꝙ debent esse ad iniurias remittēdas faciles: cum ait. Dimittite ⁊ dimittetur vobis. In viris aūt perfectis nō tātū exigitur vt iniurias remittant: sed etiam, vt inimicos diligant. Iuxta illud Matth.v. Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderūt vos: ⁊ orate ꝑ persequētib⁹, ⁊ calumniantibus vos. Mali enim sanctos viros tripliciter persequūtur scz per odia cordiū: per iniurias operum: ⁊ per exprobatiōes verborum. Uult igitur dñs vt cōtra odia cordiū opponamus cordis dilectionē: iō dicit. Diligite inimicos vestros. Cōtra iniurias operū opponam⁹ bñficiorū exhibitionē: ideo subditur. Benefacite his q̄ oderunt vos. Cōtra exprobatiōes verborū opponamus orationē ideo dicit. Orate pro ꝑsequentibus ⁊ calūniantib⁹ vos. Tertio dicit ꝙ ad eleemosynas dandas debent esse liberales cū dicit. Date ⁊ dabit vobis. Ubi tria de eleemosyna notāt. ¶ Primo debet esse gratuita: cum dicit date, nō vēdite. Tribus enim modis eleemosyna vēdi potest. Primo quando dat cum spe retributionis future. Hier. ad nepotianū. Sūt qui parum pauperibus tribuūt vt ampli⁹ accipiāt: ⁊ sub eleemosyne ꝑtextu diuitias querūt, q̄ magis appellanda est venatio q̄ eleemosina. Scdo qñ fit cū appetitu laudis hūane. Mat.vj. Cū facis eleemosynam noli tuba cauere. ⁊c. Tertio qñ fit cū q̄dā violētia ⁊ extortiōe. Eccli.iiij. Cor inopis ne afflixeris ⁊ ne ꝓtrahas datū angustiāti. Aug. Qui dat vt careat tedio īterpellātis nō vt reficiat viscera īdigētis: ⁊ rē ꝑdit ⁊ meritū. ¶ Scdo dz fieri in vita. Uñ dixit date in pñti: nō dabitis in futuro. Eleemosyna em̄ q̄ fit ī vita vtilior est q̄ fit post mortē. Uñ versus. Munera q̄ donat moriēs hec munera nō sunt ista enim animam custodit ne in foueā purgatorij cadat. Illa vero adiuuat vt a fouea resurgat. Melius est autem in foueam nō cadere q̄ inde resurgere. Ista custodit animam ne in carcere purgatorij includatur. Illa adiuuat vt inde educat. Meli⁹ est aūt nō incarcerari q̄ inde educi. Ista custodit animā ne in igne purgatorij cōburatur. Illa vero adiuuat vt post combustionem ab igne eripiatur. Melius est autē nō cōburi: q̄ post cōbustionem ab igne liberari. ¶ Tertio eleemosyna est multū vtilis ⁊ fructuosa: iō dicit. Et dabit vobis, scz regnū celorū. Per tria aūt q̄s cōsueuit aliquid a rege obtinere. Aut per allegatiōes aduocatoruz: aut per preces amicorū: aut per munus oblatū. Eleemosynarij autez in iudicio pro se ⁊ pro suis allegabūt. Iuxta illud ps. Iocūdus hō qui miseretur ⁊ cōmodat disponit sermones suos in iudicio ⁊c. Secundo ipsi pauperes facti amici pro ipsis orabunt. Luc. xvi. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis: vt cū defeceritis recipiāt vos. ⁊c. Nihilominus ⁊ ipsa eleemosyna orabit pro eo q̄ eā fecit. Eccli.xxix. Cōclude eleemosynā ī sinu pauꝑis ⁊ hec ꝑ te exorabit vt eruaris ab omni malo. Tertio ꝑ munus oblatū. Ipse em̄ eleemosyne sunt munera que deo offerre debemus: ꝑ q̄ iram dei extinguemus ⁊ regnum obtinebim⁹. Prouer.xxj. Munus abscōditū extinguit iras: donū in sinu indignationē maximā mitigat. Et dicit eleemosyna mun⁹ abscōditū: qr a laude humana debet abscōdi. Utilitas etiā eleemosyne notatur cū dicitur. Mensurā bonā ⁊ confertā ⁊c. Beatitudo enim nostra erit in dei cognitione, ⁊ visione ⁊ intuitione: ⁊ ista est mēsura bona. In dei cogniti dilectione: ⁊ ista est mēsura cōferta. In dei cogniti ⁊ dilecti eterna possessione, ⁊ ista est mensura coagitata. Et in dei cogniti ⁊ dilecti ⁊ possessi delectabili fruitione ⁊ ista est mensura super effluēs. De hac quadruplici mēsura dicit Augu. Facta est creatura rationalis: vt summum bonum intelligeret: intelligēdo amaret: amando possideret: ⁊ possidēdo fruetur.

¶ Dñica.v.post trinitatē. Sermo prim⁹.

Cum turbe irruerēt ad Iesuz vt audirēt verbū dei ⁊ ipse stabat secus stagnū genezareth ⁊c. Luce.v. Sicut dicit Chrysost. super Matthe. Signum studiosi aggricole est messis fecun-

da. Signū boni negociatoris est theca re
ferta. Signuz gratiosi predicatoris est ec
clesia homibus plena. Uidet ergo q̄ xp̄s
gratiosissim⁹ predicator erat: qr tāta mul
titudo populi ad ipsuz ꝯfluebat. Dicit au
tem idem Chrys. ibidem q̄ tribus de cau
sis sic ad eum veniebāt ⁊ irruebant: scz ꝓ
pter verba gratiosa que predicabat pro
pter faciē amabilē qua cunctos attrahe
bat: et ꝓpter miracula crebra q̄ faciebat.
Ideo nauem ascēdit: vt oēs ei⁹ v̄ba pos
sent audire: ⁊ oēs eius faciē possent inspi
cere: ⁊ miracula possent videre. Sicut
oēs videbāt miraculū quod factū est i ca
ptura piscium. Dicit ergo. Cū turbe irrue
rēt ad iesū ⁊c. In isto ergo euangelio in
struūtur auiditores verbi dei quales esse
debeāt. In quib⁹ q̄dē quatuor esse debēt.
¶ Primū auiditas i auidiēdo: qd̄ notatur
cū dicit. Cū turbe irruerēt. i. cū quodā im
petu irent: sicut pauperes in distributione
eleemosynarū tēpore famis irruere ꝯsue
uerunt. In primitiua em̄ ecclesia fuit ma
gna fames audiēdi verbū dei: iuxta illud
Amos. viij. Mittā famē i terrā: nō famez
panis: nec siti aq̄: sz audiēdi v̄bū dei. Ta
lis fames attestat sanitati mētis sicut fa
mes corpalis attestat sanitati corporis.
In fine etiā ecclie similr ista fames reuo
cabit. Iuxta illd̄ p̄s. Cōuertent ad vespe
ram, ⁊ famem patientur vt canes. Nā se
cundū Glo. ipsi iudei ⁊ aliqui de gētibus
conuertentur ad vesperā: id est in fine mū
di: ⁊ famem patiētur id est magnū deside
rium habebunt alios cōuertendi: ⁊ erunt
vt canes: qr contra incredulos latrabūt:
⁊ circuibunt ciuitatem: id est munient ec
clesiam cōtra hereticoruz impugnationē:
⁊ dispergentur vbiq̄ ad manducāduz: vt
scz alios lucrentur christo et incorporēt.
Et si non fuerint saturati, fide scz ⁊ cōuer
sione populorū: murmurabunt: id est do
lebunt: vel murmurabunt contra nolētes
credere: eos scz grauiter arguēdo. In me
dio autem ecclesie id est moderno tēpore
nō est fames sed magna copia verbi dei.
Esa. xj. Repleta est terra scientia domini:
sicut aque maris operientis. Tanta autē
est copia q̄ sepe multis vertit in fastidiū:
quod est magnum periculum. Sicut em̄
fames verbi dei signum est salutis: sic fa
stidiū signum est mortis. p̄s. Omnē escam
abominata est anima eorū ⁊ appropiqua
uerunt vsq̄ ad portas mortis. Dicitur au
tē sermo dei oīs esca qr replet ⁊ satiat om
nem famē diuitiarū, honorū, ⁊ deliciarū.
Ostendit enim in deo veraz esse satietatē.
Nā auarus ibi inuenit veras diuitias. Su
perbus veros honores. Deliciosus verā
delectationem. De duobus primis. Pro
uerbio. viij. Mecū sunt ⁊ diuitie ⁊ gloria.
De tertio. p̄s. Delectatiōes i dextera tua
vsq̄ in finem. Et dixit appropinquauerūt
vsq̄ ad portas mortis: illi enim q̄ libēter
verba dei audiunt a portis inferni sūt oī
no remoti. Illi vero qui fastidiunt sūt pro
pinqui. Illi q̄ derident ⁊ nō credūt iam vi
dentur esse inclusi. ¶ Scd̄o in auditorib⁹
debet esse velocitas in obediendo: quod
signatur in petro: qui mox dn̄o obediuit.
Precepit enim sibi dn̄s duo. Unū quod vi
debat continere obsequiū xp̄i ⁊ cōsolatio
nē populi qn̄ rogauit eū a terra reducere
pusillum: ne scz turba ipsum cōprimeret: ⁊
vt populus eū cōmodius audire ⁊ videre
posset. Aliud quod videbat cōtinere vti
litatē ipsius petri cū ait. Duc i altū ⁊ laxa
te retia vestra in capturā. Ex quo datur in
telligi q̄ prelatus nihil dz precipere nisi
qd̄ cōtineat aut honorē dei: aut edificatio
nē proximi: aut vtilitatē ipsi⁹ subditi. In
hoc aūt apparet magna humilitas ⁊ obe
diētia petri: qr cū christ⁹ sibi dixisset: duc
in altum ⁊c. non se excusauit: sed humilr
obediuit. Tribus enim de causis consue
uit q̄s se ab iniuncto opere excusare. Aut
quando alias esset valde fatigat⁹ ⁊ vellet
quiescere. Aut quando illud qd̄ iniungit
videtur esse nimis arduum ⁊ difficile. Aut
quādo videtur esse ifructuosum ⁊ sine vti
litate. Petrus quidem per totam noctem
laborauerat, ⁊ ideo valde fatigat⁹ erat.
Illud etiam quod precipiebatur videbat
esse difficile: scilicet in altum nauem duce
re et retia laxare. Difficilius est enim pi
scari i mari alto, q̄ in infimo. Poterat etiā
rationabiliter timere inutilitatem operis
futuri ex infructuositate operis preteriti.
Et tamen petrus non attendit ad suaz fa
tigationem. Nec ad laboris difficultatez.
Nec ad infructuositatem: sed simpliciter
dixit. In v̄bo aūt tuo laxabo rete. Ex quo

detur intelligi quando prelatꝰ aliquid precipit quod videtur continere honorez dei, vel edificationē proximi, vel meritum ipsiꝰ subditi: nō debet se excusare. Nec ꝓpter fatigationē corporis: nec ꝓpter difficultatē operis: nec ꝓpter apparētē inutilitatē laboris: sz dz se deo cōmittere: ⁊ simpliciter obedire. Hz aūt aīa duas aures scz intellectū ⁊ affectū. Cū aure intellectꝰ audit qñ illud qđ p̄dicat̄ itelligit. Cū aure affectꝰ audit qñ illud sibi placet ⁊ diligit. Sz parū prodest si quis aliquod verbū intelligat et diligat nisi hoc ꝑ aliqua opera ostendat. Tūc igit̄ auditores sunt vere obediētes qñ ⁊ ea q̄ predicant̄ intelligūt: et intellecta diligūt: ⁊ dilecta ꝑ opera ostēdūt. Luce.xj. Beati qui audiūt verbū dei: intelligēdo scz ⁊ amādo, et custodiūt illud: opere scz adimplendo. ¶ Tertio ī auditoribꝰ debet esse modestia ī amādo terrena: quod notatur cū dicit̄. Rogauit autē eum a terra reducere pusillū. Nō rogauit eū vt stet in terra: nec vt penitꝰ se elonget a terra: sz vt pusillū se reducat a terra. Quidam enim penitus sunt in terra sicut auari. Alij penitꝰ sūt reducti a terra sicut viri perfecti. Alij sunt reducti pusillū a terra: sicut boni laici ⁊ perfecti q̄ non debēt esse in terra per inordinatū amorē terrenorū. Nec etiam requirit̄ ab eis ꝙ omnino retrahāt se a terra per omnimodū cōtemptum terrenorum: sz ꝙ pusillum reducāt se a terra per amorem inordinatū. In terra penitꝰ erat qui dicebat. Luc.xij. Anima mea multa bona habes: requiesce comede bibe ⁊ epulare ⁊c. A terra penitꝰ se elōgauerāt q̄ dicebant. Matthei.ix. Ecce nos reliquimus omnia. ⁊c. Pusillum a terra docebat apostolꝰ reduci dicēs. j. Cor. vij. Qui habent vxores tanq̄ nō habētes sint: et qui vtuntur hoc mundo tanq̄ non vtantur. Ille habet vxorem tanq̄ non habens, qui ea vtitur non ad libidinis expletionem: sed propter prolis procreationē vel saltem casus vite lubrice vitationē. Ille vtitur mundo tanq̄ nō vtatur qui rebꝰ mūdi vtitur nō ad superfluitatē: sz ad necessitatem. ¶ Quarto in auditoribꝰ debet esse reuerentia in audiēdo verba diuina: qđ innuitur cum dr. Ut cessauit aūt loqui. Eius em̄ predicationē nō interruperūt: sz quousq̄ cessauit narrare intēte audierūt. Uerba quidē dei cū multa reuerentia sūt audiēda: qz sūt medicine dei: gēme dei. et reliquie dei. Quibusdā em̄ sunt medicine purgatiue sicut penitentibꝰ a quibus purgant malos humores peccati. Sap̄e.xv. Neq̄ herba neq̄ malagma sanauit eos: sz tuꝰ dñe sermo q̄ sanat oīa. Quibusdam sunt medicine melioratiue sicut ꝓficientibus quos ad melius solicitant. Eccl̄i.xij. Uerba sapientuz quasi stimuli ⁊ quasi claui in altum defixi: que per magistrorū ꝯsilium data sunt a pastore vno Utriusq̄ aūt sunt medicina ꝯseruatiua: iuxta illud. p̄s. In corde meo abscōdi eloquia tua: vt nō peccem tibi. Si quis talem medicinaz doceret que morbos purgaret sanitatez augeret et in sanitate conseruaret: libentissime audiretur. Secundo sunt gemme dei. Istas gemmas sancti diligunt. p̄s. Dilexi mandata tua super aurum ⁊ topaziō. Homines autem porcini contemnūt. Matth. vij. Nec mittatis margaritas vestras ante porcos. Sed poma putrida: id est ꝟba carnalia: tales porci cum auiditate suscipiunt. Si quis gemmā haberet quā christus in ore portasset, cū magna reuerētia eā seruaret. Cū magna igit̄ reuerētia verba sancti euangelij sunt habēda: q̄ in corde christi fuerunt ⁊ ab eius ore ꝓcesserūt. Tertio sunt reliquie dei. Uerba em̄ sancti euangelij sunt reliquie christi. Uerba autē aliorum sanctorum sunt reliquie ipsoruz. Reliquie corporales aliorum sanctorum aliqñ sanant morbos corporales. Uerba aūt dei sanāt spūales. Nā aīam cecā illumināt. p̄s. Preceptū dñi lucidū illuminās oculos. Animā mortuaz viuificāt. Joh.v. Omnes qui in monumētis sunt. i. in fetore pctōrū: audient vocē filij dei: ⁊ q̄ audierint viuēt. Animā febrili calore inflāmatam refrigerant. Eccl̄i.xviij. Nōne ardorem refrigerabit ros: sic et verbum meliꝰ q̄ datuz. Animā male infrigidatā inflammāt. p̄s. Ignitū eloquiū tuū vehemēter. ⁊c. Si igit̄ medicinā corpalē vl̄ spūalē ꝑciperemꝰ cū attētione: ⁊ diligeremꝰ cū deuotiōe. Si gēmas q̄ fuerūt in ore xp̄i ꝯseruaremꝰ cū deuotiōe: ⁊ reliquias sctōꝝ adoraremꝰ cū reuerētie exhibitiōe: manifestū est ꝙ ꝟba dei deberemꝰ cū attētiōe intelli

gere: cū devotiōe suscipere: et cū multa retinere tenere. ¶ Sermo secundus.

Scēdēs autē

in vnā nauim q̄ erat simonis rogauit eū a terra reducere pusillū. Qñ dño ꝑmū holocaustū creauit: ibi nauim innocētie posuit. Sz facta naue innocētie, tabulā penitētie ꝑ parauit: q̄ iterdū amissa mīe pōtē erexit. Qui em̄ perdit innocētiā: penitētiā salvari nō pōt vlterius nisi ꝑ dei miaz. Quāuis aūt penitētia dicat tabula: tñ qñ perfecte agit̄ homini innocētiā restituit. Et iō nō immerito nauis potest appellari. Circa hoc aut̄ duo sūt videnda. ¶ Primo q̄re pnia siue religio dicat nauis. Scdo q̄ sūt merces ei⁹ nauis. Dicit aūt nauis ꝙ dr̄uplici ratiōe. ¶ Primo rōne materie. Nauis em̄ cōstruit ex tabulis cū clauis firmatis et bitumine linitis. Ad cōstructionē aūt nauis materialis multe tabule requirunt. Ad cōstructionē autē nauis pnie tm̄ tres tabule. s. cōtritio, confessio, et satisfactio. Clauus est timor dñi. ꝑs. Confige timore tuo carnes meas ꝛc. Jsto clauo timoz dñi nisi penitēs firmetur cito nauis penitētie dissolui. Eccls. xxvij. Sīnō i timore dñi tenueris te instāter: cito subvertetur dom⁹ tua. Maxime aūt iste clauus timoris dñi necessarius est incipientibus. Aug. Tanto minor sit timor ḡto patria ad quā tēdim⁹ sit ꝓpinquior. Maior em̄ timor debet esse peregrinātiū. Minor ꝓpinquantum. Nullus quenientiū. Bitumē est ipsa charitas que animā cōiungit deo: corde suo: et proximo. Qui em̄ nō habet vinculū charitatis, divulsus est a deo: divulsus est a corde suo: divulsus est a proximo. Sed charitas ista ola coniungit. Col. iij. Super ola habete charitatē quod ē vinculū ꝑfectionis. ¶ Scdo dicit nauis ratiōe formē. Nauis em̄ in principio et fine est stricta: et in medio lata. Est etiā superius aperta: inferi⁹ clausa. Penitentia etiam in principio conuersionis videtur esse angusta ꝓpter inexperientiam, et tentationum frequentiaz. Eccli. ij. Fili accedens ad seruitutem dei, sta in iust tie et timore et prepara animaz tuam ad tēptationem. In fine similiter erit stricta propter districtā rationem reddendam. ij. Cor. v. Oēs nos manifestari oꝑz ante tribunal xp̄i vt referat vnusquisq; ꝓpria corporis ꝓut gessit. In medio autē est lata ꝓpter charitatē diffusam. Rom. v. Charitas dei diffusa est i cordib⁹ nostris. ꝑs. Viā mandatū tuā cucurri cū dilatasti ꝛc. Debet etiā ver⁹ penitēs habere cor apertū a superiori vt diligat celestia: et clausum ab inferiori vt nō amet terrena. Jdeo cor hominis superius est latum: inferius strictū. ad innuēdū q̄ debet esse latū ad superiora, et strictū ad inferiora. Sed de multis pōt dici illis Thren. j. Submersum est cor meum in memetipso. ¶ Tertio dicitur nauis ratione finis. Nauis enī ꝓpter illū finem sit vt hominez per pelagus ad portum deducat. Sic et penitētia tota est homini vt per pelagus mundi ad portū paradisi ipsa deducente perueniat. Et sicut homo in naui existens dormiēdo, comedēdo, et quiescendo semper vadit ad portū: sic et verus penitēs religiosus dormiēdo vadit ad celū. Nā scōm Greg. Somnus sctōrum nō vacata merito. Jō cū dormiunt vt ad laudādum deum surgāt. Imo et ipsa sanctorū somnia aliqñ sunt meritoria. ꝑs. Reliquie cogitationuz diē festū agent tibi. Reliquie cogitationū sunt somnia q̄ sanctis viris accidūt ex bonis meditationibus quas vigilando habuerūt: q̄ quidem deo facūt magnū festū. Similiter comedēdo vadūt i celū. Jdeo em̄ comedūt vt sint fortiores ad seruiēdū deo. j. Cor. x. Sive mānducatis, sive bibitis, oia in gloriā dei facite. Similiter ḡdiendo vadūt in celū. Jdeo em̄ ḡdiūt vt fortiores sint ad laborandū. Sicut em̄ mali vtunt sua fortitudine ad malū: imitatores illoꝝ Esa. v. Ue qui potētes estis ad bibēdū vinū ꝛc. sic et boni ea vtūtur ad bonū. Jdeo dicebat ꝑ pheta. Fortitudinē meaz ad te custodiā. ¶ Quarto dr̄ nauis rōne regiminis. Nauē em̄ regit naucler⁹ a posteriori. Pars posterior huius est ipsa mors. Nauclerus est meditatio mortis. Clamat igit iste nauclerus ad auaros ne amēt diuitias: quia nō portabunt inde nisi vilissimā faecum. Johan. xvj. Saccum consui sup cutē meam. Clamat ad voluptuosos vt dimittant delicias: quia eorum caro cito erit cibus vermium. Job. xxj. Simulūn palearie

dormient, et vermes operiēt eos. Clamat ad superbos, vt dimittāt ambitiones suas: quia illi qui volunt eleuari sup alios per elationē: cito bestie super eos ascendēt p conculcationē. Eccli.x. Cū em̄ moritur homo, hereditabit serpētes ⁊ bestias et vermes. ¶ Scdo videdū ē ē sint merces istiꝰ nauis.i.religionis. Que quidem sūt tres. Castitas, obedientia et paupertas. Et notant in verbis premissis: nā votū castitatis notat per hoc qd dicit. ascēdēs iesus ⁊c. Per castitatē em̄ maxie virginalē homo ascēdit vsq ad angelicā similitudinē. Matth.xij. In resurrectiōe neq nubēt, neq nubentur: sed erunt sicut angeli dei in celo. Ascendit vsq ad angelicam equalitatē. Luc.xx. Filij huius seculi nubūt. ⁊c. Et infra. Equales em̄ angelis sunt. Transcēdit angelicam fortitudinem. Ambrosi. Virginitas cōditionē humane nature supergredit ⁊ angelicam dignitatē per quā homines angelis assimilantur. Maior tñ est victoria virginum q̄ angelorum. Angeli em̄ sine carne viuūt: homines vero virgines in carne triumphant. Ascēdit vsq ad diuinam cognitionē. Sape.vj. Incorruptio proximuz facit deo. Scda merces est votū obedientie: qd notat p hoc q dicit q illa nauis erat simonis. Ubi notādū q lz petrꝰ erat trinominis. s. cephas, petrus, et simon: tñ nō dicit q ascēderit i nauē cephe: nec petri, sed simonis. Cephas eī interpretat caput: ⁊ signat p̄latos sublimes q̄ in ecclesia capitis locū tenēt. Petrꝰ interpretat agnoscens: ⁊ significat illos q̄ vident habere magnā perfectionez sciētie. Interpretatur etiā discalciatꝰ: ⁊ significat illos qui vidētur habere magnā austeritatē vite. Simō aūt interpretat obediēs. Nō igitur dr q xp̄s ascēderit i nauē cephe vel petri, sed simonis: qr non habitat cū aliquibꝰ ꝓpter suā potētiā vel suā sapiētiā: nec ꝓpter suā austerā vitā, sz tātū habitat cū illis qui habēt sapiētē ⁊ humilē obedientiā. Ideo autē dixi sapientē ⁊ humilē: qr q̄dā est obediētia stulta qua quis obedit sue sensualitati. De qua dicitur ad Roma.vj. Nō regnet peccatū i vestro mortali corpore vt obediatis cōcupiscētijs eiꝰ. Istud em̄ est valde stultū quia hoc est hominem se tradere in manibꝰ demonum. Eccli.xviij. Post concupiscētias tuas non eas ⁊c. vsq ibi. Faciet te in gaudiū inimicis tuis. Est etiā alia obediētia superba: qua quis vult q prelatꝰ sue obediat volūtati. Et ista est obediētia ceci cui dixit dñs Lu.xviij. Quid tibi vis vt faciā? Sic oportet vt prelati talibus dicāt. Qd officiū vel quales obedientias multis vobis cōmitti: ⁊ ista nulliꝰ est meriti. Est alia obediētia humilis et deuota qñ q̄s volūtatē suā volūtati prelati totaliter ꝯmittit. Et ista fuit Pauli qui dixit Actu. ix. Dñe quid me vis facere, ⁊ ista magni est meriti. Tertia est merces paupertatis: quod notat cū dr. rogauit eū a terra reducere pusillū. Nō dixit reducere penitꝰ. sancti em̄ viri q̄diu sunt in hoc mūdo nō pñt penitꝰ elongari a mundo: sed oportet q corpori ꝓuideant, ⁊ necessitatibus proximorū satisfaciāt. Ideo dr. Ezec. viij. Eleuauit me spūs iter celū ⁊ terrā. Nō dixit posuit me in terra qr ibi sunt auari: nec posuit me in celo qr ibi sunt beati. Sed eleuauit me inter celū ⁊ terram quia ibi sunt sancti viri i hoc mūdo positi: qui qñq ascendūt in celū per amorē, qñq descendunt in terram per necessariorum ꝓuisionē. Hinc est q cor hois lz sit situatū i sinistra: tñ respirat ad dexterā. Sic sancti viri q̄uis sint i mūdo per corporalē habitationez: tñ suspirant in celū per ardentē amorē. Sicut suspirabat ꝓpheta dicens. Sitiuit aīa mea ad deum fontem viuum.

¶ Sermo tertius.

Receptor per totā noctē laborantes nihil cepimꝰ ⁊c. Predicatores dei vocant piscatores ⁊ venatores ⁊ vindemiatores. Sz p̄dicatores primitiui fuerūt piscatores: qr vno tractu retis, id est p̄dicatiōis: aliqñ magnā multitudinē hoīm ꝯuertebāt. Predicatores aūt moderni sūt venatores: qr cū multis fatigatiōibꝰ ⁊ clamoribꝰ vix aliqñ pñt capere vnā ferā. i. cōuertere vnam animam. Hier.xvj. Ecce mittā piscatores multos ⁊ piscabūtur eos: et post hoc mittam eis multos venatores ⁊ venabuntur eos. Predicatores aūt vltimi siue ipsi angeli erūt vindemiatores: qr cū false diu

aliq̃ vnas maturas aptridis separabunt & maturas reponent in cellaria dei: putridas in torcularia inferni. Apoc.xiiij. Misit angelus falcem suã in terram & vindemiauit vineam terre. Modo diabol⁹ videt esse vindemiator terre, quia oēs magnas vuas colligit. Christus autem est racemor collector: qr vix aliquos pauperes conuertit. Michee.vij. Ue mihi quia facꝰ sum sicut qui colligit in autūno racemos. Quãto autem primitiui predicatores (vt dictum est) fuerint piscatores: tamen nihil lominus & moderni possunt vocari piscatores. Nam piscatores aliquãdo capiũt magnam piscium multitudinem: & tales fuerunt ꝓdicatores primitiui. Aliquãdo paucos: & tales sunt ꝓdicatores moderni. Qñ autem pisces nõ capiant potest esse causa aut ex parte piscatorũ: aut ex parte pisciũ. Et parte piscatorũ potest esse quadruplex causa. Prima est qñ piscantur in tpe nõ debito. Uñ dicit petrus in verbo ꝓmisso. Per totã noctẽ laborãtes nihil cepimus. Illi piscãtur in nocte, q̃ non habẽt lumen sacre scripture & tenebras ignorãtie. Tales alios nõ conuertunt: sed in errorẽ mittunt. ij. Timo.iij. Uolẽtes esse legis doctores nõ intelligẽtes neq; q̃ loquũt, neq; de q̃bꝰ affirmãt. Greg. nazãzenus. Mũdari priꝰ opꝛt⁹ si alios mundare. Sapiẽtem prius fieri: & sic alios facere sapiẽtes. Lumẽ efficiet ita alios illuminare. Accedere ad deũ & sic alias adducere ad deũ: Uel illi piscãtur in nocte q̃ aliquã de genere bonorũ facit i peccato mortali. Tales nihil capiũt qr nullũ meritũ vite sibi acquirũt. Aggei. j. Qui mercedes cõgreganit misit eas in saccum pertusum. Saccus cõsutus est animꝰ in gratia stabilitus. Saccus pertusus est animus peccati gladio laceratus. Tales nulla merita tenere potest: fꝛa ita effundantur. Uel illi piscantur in nocte q̃ expectant penitere in morte. Tales nihil capiunt qr vltimus aliquid boni facere non possunt. Joh.ix. Uenit mox qñ nemo põt operari. Tales etiã putꝰ videtur penitere timore mortis & pene ꝙ amore iustitie. Jdeo dicit Augu. Agens penitẽtiã in extremis si secutus huc erit ego non sum securꝰ. Scõa cã est qñ piscatur in locovel in fundo infimo. Jdeo dicit ꝓpe petro. Duc in altum. &c. Locus infimus est terra. locꝰ medius est aer, locus altus est celũ. Illi igitur piscãtur in loco infimo qui laborãt in acquisitiõe terrenorũ. Tales nihil capiũt nisi lutũ. Habacuch.ij. Ue qui congregat nõ sua: vsq; quo etiã aggranat contra se densum lutũ? Illi piscantur in medio. i. in aere qui laborant in acquisitiõe superbozum honorũ. Tales non capiunt nisi muscas. Sicut enim aranea se cuncerat vt muscas capiat. Sic superbi interiozia sua damnificãt vt aliquos honores acquirant. qui muscę sunt. Tum quia mentes multis tribulationibus pungunt. Tum quia multis anxietatibus animum instabilem reddunt. Tuꝛ quia mẽtẽ fedant. Tum quia cito euolãt. Illi piscantur in alto qui laborãt in acquisitiõe celestiuꝫ. Tales multum capiũt, scilicet regnũ celorum. Mat.j. Regnum celorum vim patitur, & violẽti rapiunt illud. Tertia causa est qñ piscatur cum instrumento non congruo id est cũ retibus fractis: vñde dicitur Math.iiij. Reficientes retia sua. Illi retia sua frangunt q̃ ea que verbo predicãt male vinẽdo lacerãt. Greg. Quod verbis predicant moribus impugnant. Illi retia reficiũt qui vitam suam bonis actibus componunt. Gre. Ad hoc vt seruetur veritas ꝓdicãdi: necesse est vt seruetur ꝓtas bene viuendi, Quarta causa est quando piscãtur in loco nõ debito. Unde dixit dominꝰ Jo. vlti. Mittite i dexterã nauigij rete & inuenietis. Illi enim qui piscãtur in sinistra ꝓsentis vite: scilicet in diuitijs, deliciis, & honoribus: nihil capiunt, quia hec nihil sunt respectu eternoꝝ. Piere.iiij. Asperi terram et vacua erat et nihil &c. Illi vero qui piscantur in dextera (scilicet vite eterne) multum capiũt: quia sicut dicit. j. Cor. ij. Quod oculus non vidit, nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit, &c. In presenti enim vita nõ satiatur oculus in videndo: nec auris in audiẽdo nec cor in diligẽdo. Sed in futuro satiabitur oculus in dei visione auris in angelica jubilatione: & cor in dulci dei dilectione. Dicitur autem vita beata dextera: & ꝓsens sinistra, quia pars dextera in hoc est honorabilior, fortior, & calidior: ꝙ sinistra. Sic & vita beata est honorabilior, quia sicut dicit Augustinus. Ubi est vera dignitas que nulli datur nisi

gno: ⁊ nulli negat̃ digno. In presenti autē sepe digni despiciuntur ⁊ indigni exaltantur. Est etiā fortior: quia ibi est vera eternitas. Esaie.xxiiij. (Oculi tui videbūt tabernaculum: quod nequaquam transferri poterit. In presenti autem est labilitas. j. Jo. ij. Mundus transit ⁊ concupiscentia eius. Est etiā calidior: qꝛ ibi est īmēsa charitas. vñ sancti vocantur carbones ardentes: et lampades fulgētes. Ezech. j. Similitudo animalium, aspectus eorum quasi carbonum ignis ardētium: ⁊ quasi aspect⁹ lampadarum. In presenti autē quo ad bonos est imperfecta charitas, quoad malos est frigiditas, q̄ ad pigros est tepiditas. Apocal. ij. Utinam frigidus esses aut calidus: sed quia tepidus es. ⁊c. ¶ Secūda causa quare pisces nō capiunt̃ potest esse ex parte pisciū: ⁊ hoc quadrupliciter. Prima causa est quādo. s. nimis sunt astuti: ⁊ cauent sibi a retib⁹ ⁊ hamo Multi em̄ ex quadam astutia diabolica vitant intrare predicationis retia: timentes ne sua ibidem tangantur vitia. Nam superbus non vult audire verba humilitatis, nec luxuriosus verba castitatis, nec auarus verba liberalitatis. Sed sicut d̄r Job. v. Apprehēdet sapiētes in astutia eoꝝ. Quāuis em̄ modo nō ꝑmittā se capi: tamen in morte capiētur a deo a diabolo, ⁊ a peccato. Deus enim eos capiet ⁊ diabolo tradet diabol⁹ ipsos carceri infernali includet: peccatum aūt ipsos inclusos sic alligabit ⁊ inuoluet ꝙ nunq̄ inde exiēt. Matth. v. Esto ꝯsentiēs aduersario tuo. i. diuino sermoni qui aduersatur tibi peccanti vel peccare volenti: ne forte tradat te iudici. i. christo, ⁊ si tibi cā quare tradaris: ⁊ iudex tradat te ministro. i. diabolo, ⁊ in carcerem mittaris. Amen dico tibi, non exies ide donec reddas nouissimum quadrātem. i. donec exoluas penā nō tm̄ pro pctis magnis: sꝫ etiā minimis. ⁊ qꝛ hoc facere non poteris: ideo nūq̄ exibis. Scd̄a causa est quādo sunt nimis magni: qꝛ tūc retia frāgūt. Sic ⁊ magni in seculo dei precepta ꝯtēnūt. Unde d̄r de optimatibus Hiere. v. Hi simul magis confregerūt iugū, ruperūt vincula Tales em̄ ad penitētiam se capi non ꝑmittūt. Unde xp̄s in hoc mūdo de oib⁹ sapiētibus non cepit nisi vnū scꝫ gamalielem legis doctorem. Nec de oib⁹ nobilib⁹ nisi vnū scꝫ Paulū: qui d̄r fuisse nobilis ciuis romanus. Nec de oibus diuitibus nisi vnū scꝫ zacheum. Nec de oibus principib⁹ et potentib⁹ nisi tres: scꝫ Nicodemum, Centurionem, ⁊ Regulū. De infimis aūt ⁊ simplicib⁹ ⁊ ignobilib⁹ ⁊ pauperib⁹ multos cepit. j. Coꝝ. j. Uidete vocationem vestrā fratres: qꝛ non multi potētes ⁊c. Tertia causa est scꝫ quādo sunt nimis lubrici. Sicut patet i anguillis: que postq̄ capte fuerint, de manib⁹ lubricāt: sic sunt multi lubrici qui lubricant de culpa in culpā. Threñ. iiij. Lubricauerunt vestigia nostra ⁊c. Grego. Peccatum qd̄ per penitentiam non diluitur, mox suo pondere ad aliud trahit. Lubricat de culpa in penā. Job. xxj. Ducūt in bonis dies suos. ecce culpa. In puncto ad inferna descēdūt. ecce pena. Lubricāt de pena in penam. Job. xxiiij. Ad nimium calorem trāseunt ab aquis niuiū. Quarta causa ē quādo sunt nimis parui: qꝛ de reti prosiliunt. Isti sunt qui paruum cor habētes timent aggredi quodlibet arduuꝫ. Sed serui dei nō debēt timere bona agere ꝓpter aliqua aduersa que possunt cōtingere. Sicut ostēdit Chryso. sup Matt. ꝑ tria exēpla. Dicit em̄ ꝙ sunt tria genera ꝑsonaꝝ q̄ ꝓpter aduersa nō timēt agere opera sua: scꝫ miles, agricola, ⁊ negociator. Nō dñt igit̃ timere serui dei ꝯ vitia certare, cū sint milites xp̄i. ij. Timo. ij. Labora sicut bon⁹ miles iesu xp̄i. Nec dñt timere bona opa seminare, cū sint agricole dei: qꝛ sicut d̄r Eccli. xj. Qui obseruāt vētū nō semiat ⁊c. Nec dñt timere talēta. i. gr̄as sibi datas ad lucrādas alias exponere, cū sint negociatores regis. Luc. xix. Negociamini dū venio ⁊c.

¶ Dñica. vj. post trinitatē. Sermo. j.

Nisi abūdauerit iustitia vr̄a plusq̄ scribarum ⁊ phariseoꝝ, nō intrabitis in regnū celoꝝ. Matt. v. Solēt magistri scholarū tres ordines habere scholarium. Quoꝝ quidā sunt incipiētes: q̄ indigēt primis literaꝝ elemētis. istos magister non docet per se, sed per alios minus eruditos, Alij sunt proficientes: qꝛ adhuc indigēt instructionibus leuibus ⁊ planis.

ſtos ſilr non docet per ſe,ſed p alios ma-
gros doctos. Tertiꝰ ſunt pfecti,q̃ iam apti
ſunt ſenſibꝰ profundis.iſtos magiſter per
ſeipm docet ⁊ inſtruit.Magiſter verus eſt
xp̃s.Unde ỽ.Matth.xxiij.Unꝰ em̃ eſt ma-
giſter veſter xp̃s.Schola eiꝰ eſt totꝰ mun-
dus. Habuit em̃ tres ordines ſcholariuꝫ.
Quoꝝ quidam fuerũt tẽpore legis nature
Iſti olim erãt rudes ⁊ inſipiẽtes:⁊ per ele
mẽta ⁊ creaturas mũdi inſtruebãtur:legẽ
tes in ipſis dei potẽtiam ex fiũ magnitudi
ne:dei ſapiẽtiam ex ordine:dei bonitatem
ex vtilitate. Roma.j.Inuiſibilia dei a crea
tura mũdi per ea que facta ſunt intellecta
cõſpiciũtur.Aliꝫ fuerũt magis ꝓficiẽtes:
qui ſcz fuerũt tempore legis ſcripte:quos
deus docuit per magis eruditos:ſcilz per
Moyſen ⁊ ꝓphetas. Aliꝫ fuerunt perfecti
ſcz chriſtiani. Iſtos xp̃s docuit per ſeipm
ſublimiora mãdata,ideo oportet q̃ eoꝝ iu
ſtitia magis abũdet q̃ iuſtitia ceterorum.
Et ideo dixit. Niſi abũdauerit iuſtitia ve-
ſtra ꝛc. ¶In hoc igitur euãgelio xp̃s nos
inuitat ad pfectam iuſtitiam. Deinde oſtẽ
dit que ſit iſta iuſtitia. Ultimo que ſunt ſi-
gna. ¶Ad pfectam aũt iuſtitiaꝫ nos inui-
tat,dicẽs. Niſi abũdauerit iuſtitia vꝛa ꝛc.
Iuſtitia ei ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ erat ſimu-
latoria ⁊ mercenaria,ſepida ⁊ ſeuera. Pa
bebãt em̃ iuſtitiã ſimulatam quo ad deũ,
quo ad proximũ,⁊ quo ad ſeipſos. Nam
quo ad deũ ſimulabãt ſe habere deuotas
orationes.Matt.vj.Cũ oratis non eritis
ſicut hypocrite:q̃ amant in ſynagogis in
angulis plateaꝝ ſtantes orare vt videã-
tur ꝛc. Quoad primum ſimulabãt ſe dare
elemoſynas ꝓpter deũ:cum tamen darẽt
eas propter fauorem humanum. Ibidem
Cum facis elemoſynaꝫ,noli tuba ceuere
ante te ꝛc. Quo ad ſe ſimulabãt ſe magna
ſeruare ieunia. Ibidem.Cũ ieiunatis no-
lite fieri ſicut hypocrite triſtes ꝛc. Iuſt.tu
tia aũt chriſtianoꝝ debet ab iſta abũda-
re:q̃ eoꝝ orationes debẽt fieri cũ cordis
attẽtione. Unde ait ibidem. Tu aũt cũ ora
ueris intra in cubiculũ tuũ.i.in ſecretũ cor
dis tui:⁊ clauſo oſtio.ſ.exteriori ſenſu:ora
patrez tuum ꝛc. Elemoſyne debẽt fieri re
cta intẽtione. Ibidem. Te aũt faciẽte elee
moſynam:neſciat ſiniſtra tua quid faciat
dextera. Ieiunium debet fieri cum cordis
⁊ vultus exhilaratione. Ibidem. Tu aũtẽ
cum ieiunas vnge caput tuũ. ¶Secundo
eorum iuſtitia erat mercenaria:quia ſerua
bant leges ⁊ mandata ꝓpter temporaꝫ
lia aſſequẽda. Tria em̃ ſeruãtibꝰ ꝓmittes
bant:ſcz Augmẽtatio ſubſtãtie tẽporalis.
Eſa.j.ſi volueritis ⁊ audieritis me bona
terre comedetis. Prologatio vite corpo-
ralis. Leuit.xviij.Cuſtodite leges meas
atq; iudicia:que faciẽs homo viuet in eis.
Et pax tẽporis. Michee.iiij. Conuertent
gladios ſuos i vomeres:⁊ haſtas ſuas in
ligones iuſtitia em̃ chriſtianoꝝ magis abũ
dat:q̃ ſeruãtibꝰ euãgelicam perfectionẽ
ꝓmittitur regnũ celoꝝ.Matt.vj.Penitẽtiã
agite.ꝛc.q̃ ꝓmittit vita eterna. Eiuſdẽ.
xix Centuplum accipietis:⁊ vitã eternam
poſſidebitis. Promittitur pax temporis ⁊
eternitatis.Johan.xiiij.Pacem relinquo
vobis:pacem meã do vobis.Multi enim
hodie ſunt ſcribe ⁊ phariſei inter chriſtias
nos q̃ plus curant de temporali cõmodo
q̃ de celeſti regno:plus de vita corporali
q̃ de vita eterna:plꝰ de pace temporis q̃
eternitatis. ¶Tertio eorum iuſtitia erat
tepida ⁊ remiſſa. Scribe em̃ cõſidẽbãt in
ſua ſcientia:phariſe aũt in ſua vita. Et iõ
non curabant amplius acquirere ſancita
tis merita. Iuſtitia aũtẽ chriſtianorum de
bet abundare:q̃ de ſua ſcientia ⁊ tranſa
cta vita non debent cõſiderare:ſed ſemp
ad maiora proficere. Philip.iij. Que qui
dẽ retro ſunt oblit ſcens:ad ea vero que
ſunt priora extendens me. Sed multi ſunt
q̃ non ꝓficiũt,ſed deficiũt. Hodie em̃ ali-
quid facit:cras parum:poſt cras minus:
poſtea nihil. Tales ſunt lunatici. Eccleſia
ſtici.xxvij. Stultus vt luna mutatur. Luna
modo eſt plena:modo ſemiplena:mõ eſt
ſeminacua:modo totaꝫ cua. Cum em̃ tot
ſint partes ſatiſfactionis:ſcz orationes,ie
iunia,⁊ elemoſine,Sunt quidam qui ora
tiones multas faciunt,ieiunia cuſtodiunt,
elemoſynas tribuũt:iſti ſunt luna plena.
Poſtea dimittunt orationes:⁊ ſic ſunt lu
na ſemiplena. Poſtea dimittũt orationes
⁊ ieiunia:⁊ ſic ſunt luna ſeminacua. Tãdẽ
totũ dimittũt:⁊ ſic ſunt luna tota vacua.
Prouerb.x. Egeſtatem operata eſt manus
remiſſa:manꝰ aũt fortium diuitias parat.
Manus remiſſa:operamur agẽſtatẽ ꝛ mũ

do: qr priuātur in ecclia oib⁹ suffragijs. Egestatē in iudicio: qr non poterūt habere modicā stillā olei cōpassionis: sicut patet in virginibus fatuis. Egestatē in inferno: qr nō poterūt habere modicā guttam aque refrigerantis: vt ptz in diuite epulone. Sz sancti viri q̄ fuerūt fortes cōtra mūdum carnē ⁊ diabolū, parauerūt in mundo diuitias grāꝝ: in iudicio diuitias meritorū: in celo diuitias premiorū. ¶ Quarto eoꝝ iustitia erat nimis seuera. Matt. v. Audistis qr dictū est antiquis: oculū pro oculo: dentē pro dēte. Tūc em̄ deus habebat duos officiales valde seueros: scz veritatē que culpas stricte discutiebat: ⁊ iustitiā que culpas seuere puniebat. Iustitia autē euāgelica hz pietatē. Nā istis duob⁹ officialibus de⁹ dedit duos cōsiliarios: scilicet misericordiam veritati: ⁊ pacē iustitie. Si igit̄ veritas habet culpas inquirere: mia sibi cōsulit ⁊ videat si fuerit ibi aliq̄ ignorātia, vel infirmitas humana, vel tentatio diabolica. Per ista em̄ culpe alleuiari consueuerūt. Cū vero iustitia dz culpas punire: pax sibi cōsulit vt nō intēdat cōfusioni, sed tm̄ intēdat vt hoīem reconciliet deo, pacificet ꝓximo, ⁊ tranquillet in corde suo. Hiere. xxix. Ego cogito cogitationes pacis ⁊ non afflictionis. Et sic verificatur qd̄ dr̄ in Psal. Misericordia ⁊ veritas obuiauerūt sibi ⁊c. ¶ Scdo xp̄s ostendit q̄ sit ꝑfecta iustitia cū ait. Audistis qr dictuz est antiq̄s ⁊c. Iustitia em̄ scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ erat diminuta q̄ntū ad vtrūq̄ partem iustitie: q̄ est declinare a malo: ⁊ facere bonū. Quātū em̄ ad primā partē diminuta erat: qr nō cohibebat animū ab odio: nec linguā a simplici mēdacio sed nec a periurio: nec manū a vindicta: vt ptz Exod. xxj. in lege talionis. Iustitia aūt euāgelica est perfecta: qr cohibet animum ab ira: sicut patet hic. Et oculū a concupiscentia. Mathei. v. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam: iam ⁊c. Et cor a cogitatiōe mala. Matth. ix. Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Cohibet etiā linguaz non tm̄ a verbo iniurioso, sicut patet hic: nec tm̄ a simplici mendacio. Math. v. Sit aūt sermo vester est est, non non. Sed etiā a verbo ocioso. Math. xij. De omni verbo ocioso qd̄ locuti fuerint hoīes reddēt rationem de eo in die iudicij. Cohibet etiam manum a vindicta: vt scz homo non vindicet iniuriam personalem. Math. v. Si q̄s te ꝑcusserit in dexteram maxillam ⁊c. Nec iniuriam realem. Unde sequitur. Et q̄ vult tecum in iudicio contendere ⁊c. Nec violētam extorsionem. Unde sequit̄. Et quicūq̄ te angariauerit mille passus ⁊c. Erat etiā diminuta q̄ntum ad secundam partē iustitie, q̄ est facere bonū: qr nō tenebant̄ inimicos diligere, nec ꝓ eis orare, nec eis bn̄facere. Iustitia aūt euāgelica oīa ista ꝑcipit. Matth. v. Diligite inimicos vestros: bn̄facite his qui oderunt vos: ⁊ orate ꝓ persequētib⁹ ⁊ calumniantibus vos. ¶ Tertio xp̄s manifestat q̄ sint signa ꝑfecte iustitie: cum ait. Uade prius recōciliari fratri tuo. Qualiter aūt ista reconciliatio sit faciēda, ostēdit Chryso. dicens. Si cogitatu offendisti: cogitatione reconcilia. Si verbis offendisti: ꝟbis reconcilia. Si oꝑibus offendisti: oꝑibus reconcilia. Cogitatu igit̄ sine corde offendit qui aliquē odit: sed tunc eū reconciliat quādo odium deponit ⁊ ipsum diligit. Al's enim de⁹ munera non reciperet, si quis odiū corde retineret. Nā sicut dicit Chryso. Nemo inter duos inimicos potest esse fidelis amicus amboꝝ. Ideo ⁊ de⁹ nō vult esse amicus aliquoꝝ q̄ diu inter se fuerint inimici. Nos aūt (inquit) fidē deo nō seruamus si inimicos diligimus ⁊ amicos ei⁹ odimus. Si offendit verbo detrahendo: dz reconciare famam restituendo: cum ꝑciosior sit fama q̄ tēporalis substātia vel corpus. Si tenetur satisfacere raptor, res restituēdo. Si ꝑsecutor: emēdam offerēdo. Multo fortius infamator famā restituēdo. Si offendit factis: dz recōciliare factis. Aliter enim ꝟz Chryso. Nisi quē factis lesisti factis placaueris, sine causa oras deū: sine cā eleemosynā facis d̄ reb⁹ quib⁹ alios spoliasti. Quid em̄ tibi ꝓdest si vn⁹ pro te orat: ⁊ alius aduersum te deū interpellat?

¶ Sermo secundus.

Si offers munus tuū an̄ altare: ⁊ ibi recordatus fueris qr frater tu⁹ hz aliq̄d aduersum te ⁊c. Cū in opere nostro tria attende-

re debeam⁹, scz honorē dei: edificationem proximi: ⁊ meritum nostrum. Deus tamē est tante bonitatis ꝙ plus respicit ad nostram vtilitatem ⁊ proximi edificationem q̄ ad suuz honorem. Sed qui illud offert cum odio proximi, non habet meritum: sz scandalizat proximum. Uult igitur deus vt homo suum intermittat honorez: vt sic proximo reconsiliatus meritoriā offerat oblationem. Chryso. Uide misericordiā: dei: q̄ respicit plus hoim vtilitatē q̄ suum honorē. Pl⁹ em̄ diligit cōcordiā fidelium, q̄ munera sua. Dicit ergo. Si offers munus tuum ⁊c. ¶ Notandum aūt ꝙ est quadruplex munu: scz munus a corde: mun⁹ ab ore: munus a munu: ⁊ munus ab obsequio. Munus a corde est munus amoris: qd̄ intantum est deo acceptum vt sine illo nullū aliud munus sibi placeat. Nihil em̄ valet offerre deo verba nostra per gratiarum actionē: nec corpora nostra per mortificationem: nec res nostras per eleemosynaꝝ largitionem: nisi sibi offeram⁹ corda nostra ꝑ amorē. Istud patet Luc.xviij. in phariseo qui videbat offerre deo. Uerba sua gratias referēdo, dicēs. De⁹ gratias ago tibi. Corpus suū macerando, dicens. Ieiuno bis in sabbato. Res suas ministris dei largiendo, dicēs. Decimas do omniū q̄ possideo, sed nihil profuit: quia non offerebat deo cor suum, ipsum deum et proximum diligendo. Non em̄ deum diligere poterat qui omnes proximos ꝯtēnebat, dicens. Non sum sicut ceteri hoim: raptores, iusti, adulteri: velut etiā hic publicanus. Publicanus autem a longe stās percutiebat pectus suum ⁊c. Altare super quod debem⁹ offerre deo munus amoris est altitudo trinitatis: de quo dicitur Exodi.xx. Non ascendes ad altare meū ꝑ gradus ne reuelletur turpitudo tua. In trinitate em̄ non sunt gradus inquirēdi: vt pater maior filio, vel filius minor patre, vel spiritus sanctus minor vtroq̄ credat. Unde Arrius istos grad⁹ facere voluit: ideo sua turpitudo reuelata fuit: qr ꝑ os piasphemū omnia sua interiora emisit. Istud igitur mun⁹ amoris debemus offerre sup altare sancte trinitatis: vt scz diligamus. Patrem qui per suā potentiam nos creauit. Filiū qui ꝑ suā misericordiā nos redemit. et Spiritū sanctuz qui per suā gratiā nos in filios adoptauit. Frater autem noster est quilibet christianus, quē si offendimus, reconsiliare debemus: al's munus dilectionis deo offerre nō possum⁹. Quia sicut dicit.j. Joh.iiij. Si quis dixerit qm̄ diligo deum, ⁊ fratrem suum odit: mēdax est. Dicuntur autem omnes christiani fratres: qr oēs sunt ab vno patre creati: vno precio redēpti: vno fonte regenerati: ⁊ ad eandem hereditatem vocati. ¶ Scd̄m est munus ab ore: quod est mun⁹ orationis: quod est valde odoriferum. p̄s. Dirigat oratio mea sicut insensum ⁊c. Fumus incēsi est leuis, calid⁹, ⁊ odoriferus. Tunc igitur oratio est sicut incensum quando est leuis calida, ⁊ odorifera. Tunc aūt ē leuis quādo habet secū humilitatem: que sic facit eam leuem ꝙ vsq̄ ad celum ipsam deducit. Eccli.xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. Tunc est calida quādo habet secum feruentē charitatē. Eccli.ij. Quasi ignis effulgens: et thus ardens in igne. Thus quidē ardet i igne, qn̄ oratio funditur a feruenti corde. Tunc est etiam odorifera, quādo secum habet puritatē. Apoca.v. Habentes singuli citharas ⁊ phialas aureas plenas odoramētoꝝ que sunt oratiōes sanctoꝝ. Altare aūt sup qd̄ oratiōes nr̄as deferim⁹, ē ip̄e xp̄s: quia ꝑ ipsum oēs oratones offerim⁹, dicentes. Per dn̄m nostrum iesum xp̄m filium tuuz. Sicut em̄ a sole propter nimiā distantiam non possum⁹ habere lumen vel ignem nisi mediāte crystallo vel aliquo simili: sic nec a patre ꝓpter suā nimiam excellētiam aliquam gratiam possum⁹ ꝑcipere, nisi intercedēte mediatore. Dicitur aūt xp̄s altare terreum, eneum, ⁊ aureum. De primo dicitur Exo.xx. Altare de terra facietis mihi. De secūdo.iiij. Re.xvj. Altare eneum qd̄ erat corā dn̄o. De tertio Apo.viij. Data sunt et incēsa multa: vt daret de orationib⁹ sanctoꝝ super altare aureū. In xp̄o quidē tres sunt substātie: scz Caro mortalitati subiecta, ⁊ q̄tū ad hoc fuit altare terreum. Aīa inuitissima: ⁊ q̄tum ad hoc fuit altare eneū: ⁊ Deitas preciosissima: ⁊ quātum ad hoc fuit altare aureuz. Frater noster similiter est ipse xp̄s, quem si per peccatum offendimus, per veram confessionem

nem reconsiliare debem⁹. Dicit autē xp̄s domin⁹ noster frater noster, ⁊ minister noster. Dn̄s autem dr̄ per sublimitatē frater per equalitatem: minister per inferioritatem. Christus igitur vocat se dn̄m nostruz: vt ostēdat ꝙ sit maior nobis ratione nature diuine. Joh.xiij. Uos vocatis me magister ⁊ dn̄e: ⁊ bene dicitis: sum et enim. Uocat se fratrem nostrum: vt ostendat ꝙ sit equalis nobis rōne nature hūane. Heb.ij. Non confunditur eos fratres vocare, dicens. Nūciabo fratribus meis nomē tuū. Uocat se ministrum nostrum: vt ostendat ꝙ fuit minor nobis rōne humilitatis profunde. Luce.xxij. Ego aūt i medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. ¶ Tertium est mun⁹ a manu: qd̄ cōsistit in largitione eleemosynarum. Unde dr̄ de muliere forti Prouer. vlti. Manum suā aperuit inopi: ⁊ palmas suas ostēdit ad pauperes. Frustra aūt mulier fortis manū pauperi aperiret ⁊ extenderet, si eam vacuaz haberet. Ideo datur intelligi ꝙ homo misericors dz ad pauperes habere manum apertam, extensam, ⁊ plenam. Apertam: vt det cito ⁊ faciliter. Eccli.iiij. Cor inopis ne afflixeris: ⁊ ne ꝓtrahas datum angustiāti. Extēsam: vt det cōmuniter. Sūt em̄ quidā qui videntur habere manuz ad se ⁊ ad suos ꝓpinquos tm̄ reflexā: sz etiā debēt ad alios habere extensam. Luce.vj. Omni petenti te tribus. Plenā vero: vt det abundāter. Tobie.iiij. Si multum tibi fuerit: abundāter tribue. Altare em̄ est cor nostrū, super qd̄ eleemosyne nostre immolātur quādo eas facim⁹ cū cordis hilaritate. ij. Cor.ix. Hilarē em̄ datorem diligit de⁹. Cum cordis cōpassione. Job.xxx. cōpatiebatur aīa mea pauperi. Cuz cordis recta intentione. Math.vj. Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. De isto altari cordis nostri dicitur Exodi xxxvij. capit. Fecit altare thymiamatis de lignis sethim. Lignum sethim est leue, incremabile, ⁊ imputribile: qr̄ cor nostrum nō debet aliquo peccati pondere p̄grauari: nec aliquo igne tribulationis consumi: nec aliq̄ fetore peccati corrumpi. Fratres nostri angeli sunt, quos offendim⁹ quādo eoꝝ inspirationib⁹ nō obedim⁹. Tūc autē eos recōciliam⁹ quādo eoꝝ inspiratiōes recipim⁹: et tūc ipsi nostras eleemosynas deferūt ante deum. Dicuntur aūt fratres nostri: qr̄ eūdē habem⁹ patrem: ⁊ ad eandem facti sum⁹ imaginē: ⁊ ad eandem vocati hereditatem. ¶ Quartum est munus ab obsequio: qn̄ scz totū corpus nostrum ⁊ totam vitā nostrā in die obsequio mācipamus iuxta illud Luce.j. Seruiam⁹ dn̄o in sanctitate ⁊ iustitia corā ip̄o oib⁹ dieb⁹ nostris. Debemus em̄ seruire deo cū munditia cordis: cū iustitia boni operis: cū rectitudine intētionis: ⁊ cū longanimitate finalis intētionis ⁊ cōsummationis. Altare est fides nostra: qr̄ nisi opera nostra i fide offerantur, inutilia reputātur. Heb.xj. Sine fide impossibile ē placere deo. Frater noster est sp̄us noster quē tūc offendimus quando sensualitatem sibi preponimus. Tūc eū recōciliam⁹ quādo sensualitatem sibi subijcimus. De quib⁹ in domo anime nostre posuit fratrez ⁊ sororē: virū et vxorem: dn̄am ⁊ ancillam. i. rationē ⁊ sensualitatem: vt scz ratio sensualitatē instruant tanq̄ frater sororē suā: eaz corrigat tanq̄ vir vxorem suā: ⁊ eam sibi subijciat tanq̄ dn̄a ancillā suam: vt in oib⁹ sibi obediat.

¶ Sermo tertius.

Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Scd̄m beatū Augu. de ciui. dei. Utrum ira et cetere anime passiones cadant in sapientem: aliter sentiunt stoici, aliter peripatetici: aliter christiani. Stoici enim dicunt huiusmodi passiones non cadere in sapientē. Quamuis enim quādoq̄ aliqua sustineat aduersa: tn̄ in ipsis retinet firmū animum ⁊ constantē. Unde refert Seneca de Socrate: ꝙ potionem veneni sibi iniuste oblatā tanq̄ medicamentū imortalitatis bibit: ⁊ de anime immortalitate disputans: potionem illam letus ⁊ libens hausit. Peripatetici vero dicūt has passones in sapientem cadere: sed moderatas rationiq̄ subiectas. Et ponit exemplū Seneca de Xenophōte rege: q̄ audita filij morte dolens coronā de capite deposuit. Sed audito ꝙ fortiter pugnādo occubuit: depositā coronā reassumpsit dicēs se magis gaudere de filij v̄tute q̄ de morte dolere. In disciplina aūt xp̄iana vt in eodem lib.

13

Augusti.de ciui.dei dicit. Nō q̄rit vtrū pi⁹ animus irascatur aut tristet sed vñ. Nam vt idē dicit in l b.retractationū. Aliud est irasci fratri:aliud culpe fratris. Nō enim fratri irascit:nec sine causa irascit q̄ pctō fratris irascit. Dicit ergo omnis q̄ irascitur fratri suo ꝛc. Sicut i quolibet peccato potest esse grad⁹ culpe ita ꝛ pene. Nā eodem genere pcti potest q̄s aliqñ peccare grauiter:aliqñ grauius:aliquādo grauissime. Similis gradus est in pena. Et istud ostendit dñs in pctō ire ꝙ habet tres gradus. Primus est qñ ira tm est in corde vel in alo:ꝙ notatur cū dr. Ois qui irascit fratri suo. Scds est quando manifestatur in exteriori signo:qd notat cū dr. Qui aūt dixerit fratri suo racha.ꝛc. Est aūt racha secundū Remigiū hebraicuz: ꝛ ē interiectio indignātis:velut cum diceretur a dolente heu,abirascēte hem,a cadēte ha. Terti⁹ quando manifestatur in cōtumelioso verbo:quod notat cū dr. Qui aūt dixerit fratri suo fatue. De isto triplici gradu sic dicit augu.ꝛ Beda. In primo est vnum.s.ira sola. In scdo sunt duo,scz ira et vox,q̄ irā signat. In tertio sūt tria.s.ira vox ꝛ in voce vituperationis expressio. Sicut autē est gradus in culpa:ita ꝛ in pena,ꝙ exprimit nomine iudicij cōsilij ꝛ gehenne. Per que tria pena infernalis intelligitur. Sed nomine iudicij intelligitur pena grauis que debetur prime ire. In iudicio enim causa discutitur:ꝛ adhuc locus est defensioni:et ideo re⁹ est in periculo graui. Nomine cōsilij intelligitur pena grauior q̄ debetur secunde ire. In consilio em̄ cause sententia diffinitur adhuc tamē pena differtur,ꝛ locum habet dilatio ꝛ tunc reus est in periculo grauiori. Nomine gehenne ignis intelligitur pena grauissima que debetur tertie ire. Tūc enim datur sententia diffinitiua nec locū habet defensio vel dilatio:et tūc reus est in periculo grauissimo. Istud aūt totum intelligit de ira deliberata que odiū nuncupatur. Est igitur primus gradus ire quando est in animo. Secundum aūt Dama. Ira est accensio sanguinis circa cor. Ista autem accēsio quadrupliciter fit. In aliquibus enim ignis iracundie cito accenditur et cito extinguitur. Isti secūdum Grego.sunt similes siccis arundinibus in quibus ignis cito accenditur et cito extinguitur. In alijs ignis iracundie cito accenditur et tarde extinguitur. Isti sunt ceteris deteriores. Et sunt similes teste q̄dum adhuc recens est facilis est ad reficiēdum:sed igni adusta difficilis ad perdendū. In alijs tarde accenditur et tarde refrigeratur. Isti secūdū Greg.similes sunt lignis grossioribus in quib⁹ ignis tardi⁹ accēditur ꝛ tardius extinguitur. In alijs vero ignis iracundie tardi⁹ accenditur et cito refrigerat: isti sunt ceteris meliores. De quibus dicit propheta. Irascimini et nolite peccare. Pena hui⁹ ire(put ē i alo. est iudiciuz,talis em̄ ad iudiciū citabitur. Et qualiter illud p̄ceptū. Diliges p̄ximū tuū sicut teip̄m.seruauerit,req̄rēt. ꝛ inuenietur ꝙ dilexerit eum minus q̄ sua qui a bona sua sibi non cōmunicauit: minus q̄ suos qz propinq̄s suis tantū benefecit:et minus q̄ se qz corp⁹ suū saluti aīe fratris preposuit. Secūdus gradus est qñ ira est in signo. Signa aūt odij sūt locutionē subtrahere:faciē auertere:ꝛ huiusmodi. Qñ aūt vexillū tyranni occulte habetur in castro licet castrū sit iam captū nō tamē apparet captio nisi quādo erigit. Sic etiam qñ odiuz latet in animo,captus est homo a diabolo. Sed tamen eius captio non videtur nisi qñ signa odij magnifestantur. Pena huius ire est consilium:quia contra talem in consilio sancte trinitatis sentētia dictabit qz sicut fecit alijs sic fiet sibi. Qz enim contra proximū habuit signū rācoris:ideo contra ipsum signa ire sue ostendet deus:ꝛ totus angelorum exercitus et sanctoꝝ cet⁹. Signū magnū ire dei exit: quia tales de tormentis nō liberabuntur. imo si omnes sancti pro eis orarent illi non liberarentur. Hiere.vij. Noli orare p̄ populo hoc,ꝛ ne assumas pro eis laudez ꝛ orationem ꝛ non obsistas mihi:quia nō exaudiam te. Signum magne ire angeloruz erit:qz ipsos igni eterno tradēt. Mattei.xiij. Mittet filius hominis angelos suos ꝛ colligent de regno eius omnia scādala et mittent eos in caminū ignis. Signuz ire magne sanctorū erit quia modicū suffragium eis non impendent,sicut patet in diuite epulone. Tertius grad⁹ est quādo ira est in contumelioso.verbo.vocādo sc,

fatuū fratrē suū. Uidetur aūt q̄ christus ⁊ apostolus contra hoc fecerunt. Christus enim discipulos suos stultos vocat ꝓicēs. Luce vlti. O stulti ⁊ tardi corde ⁊c. Apostolus etiā Gal.iij. O insensati galathe. Sed sciendū q̄ sicut dicit Isido. i libro. de summo bono: quadrupertita est loquēdi ratio vel quia bonū bene vel malum male: seu bonū male: ⁊ malū bene ꝓferr̄. Bonum quippe bene loquit̄ q̄ ea q̄ recta sunt humiliter annūciare videt̄. Malum male loquit̄ q̄ quodlibet flagitiū suadere conatur. Bonum male loquitur qui rectū aliquod arroganter p̄dicare sentitur. Malū bene loquitur qui narrādo aliqd̄ vitiū detestat̄: vt ab eo homines auertētur. Xp̄s igitur ⁊ apostol⁹ vocauerūt illos stultos non vt ꝯfunderent sed vt corrigerent. Pena que debetur huic ire est gehēna ignis. Dicitur autē gehēna a geos qd̄ est terra: ⁊ hēnos qd̄ est ꝓfundū: qr infern⁹ est in profundo. i. in centro terre. Et talis locus cōpetit peccatorib⁹ ꝓpter elōgationē obscuritatem ⁊ frigiditatē. Null⁹ em̄ loc⁹ tātum distat a celo q̄tum mediū terre: ideo dignū est vt sicut hō elōgauit se a deo per peccatū: sic etiam elongetur a celo per nouissimū locū. Null⁹ locus est obscurior q̄ mediū terre: ideo dignū est vt q̄ dilexerūt opera obscura tenebrarū teneantur in locis obscuris penaꝝ. Null⁹ locus est frigidior q̄ mediū terre: ideo dignū est vt peccatores qui fuerunt frigidi in die amore: semꝑ strideāt dentibus pre nimio frigore. Potest autem addi quart⁹ gradus ire: qñ scz est pro iniurioso facto vl̄ verbo: quod notat̄ cū dr. Audistis qr dictū ē antiquis Nō occides. Istud aūt homicidiū multis modis cōmittit̄. Homo quidē habet res suas: corpus: alam: ⁊ famā. Cōmittit igit̄ q̄s homicidiū q̄tum ad res ipsas in recipiendo. Eccl̄i.xxxiiij. Panis egentiū vita pauperis est: q̄ defraudat illū homo sanguinis est. Quantū ad corpus non tantuz gladio necādo sed etiā necessitatis tēpore non subueniendo. Ambro. Pasce fame morientem. si non pauidisti occidisti. Quātum ad animā tripliciter. Aut malū exemplū p̄bēdo. Rom̄.xiiij. Noli cibo tuo illuz perdere ꝓ quo xp̄s mortuus est. Aut veritatē vite tacēdo. Gre. Tot occidim⁹ quot ad mortē ire tepidi tacentesq̄ videmus. Aut peccatū mortale committēdo. Sap̄.xvj. Occidit homo ꝑ malitiā animā. Quātuz ad famā detrahēdo. Eccl̄i.xxviij. Flagelli plaga liuorem facit. plaga lingue cōminuit ossa. Pena huius ire est iudicium illud d̄ quo dicitur Mat.xxvj. Omnis qui accipit gladiū gladio peribit. Iste aūt gladius faciet in dānatis triplicē mortē. Iuxta illd̄ Ezechie.xxj. Duplicit̄ ac triplicetur gladi⁹ iterfectoꝝ. Prima mors erit qr igne inextinguibili cremabunt̄: ⁊ ista erit mala. Secunda qr a beatoꝝ consortio sebarabūtur: ⁊ ista erit peior. Tertia qr dei visione priuabuntur: et ista erit pessima. Mat.xiij. Exibunt angeli ⁊ separabūt ⁊c. Illud respicit separationē a ꝯsortio beatorum. Et mittent eos in caminum ignis. Illud respicit ignis inextinguibilis cruciatus eternos. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentium. Illud respicit diuine visionis perpetuum damnū. Uisio enim dei sanctos letificat: et in amorem inflammat. Et qr damnati visione dei carebunt: ideo semper in fletu erunt ⁊ semper dentibus stridebunt.

¶ Dñica.vij.post festū trini. Sermo.j.

Um turba multa eēt cū Jesu nec haberēt qd̄ mādu carēt ⁊c. Mar.xiij. Sicut dicit Chryso. Nō est credēdū q̄ turbe sine viatico ad dominum in solitudine venerint: sed prima ⁊ secunda die omnia consumpserūt. Et ideo Christus tertia die omnibus iam consumptis miraculū fecit. Ideo tādiu secū manebant siue propter suos infirmos quos sanari affectabant. Unde dicitur. Matth.xv. Ubi de isto miraculo agitur. Accesserunt ad eum turbe multe habentes cecos et claudos ⁊c. Siue propter documenta salutaria que ab eo audiebant Siue propter exempla santitatis que in ipso videbant. Iste due cause vltime ponuntur in glossa. Matth.xv. Qr igitur turbe iam triduo cum eo fuerāt ⁊ alimēta nō habebāt: christus illud cōuiuiū eis fecit. Quod quidem conuiuiū ꝯmēdabile est ex parte christi facientis: ex parte conuiuarū: ⁊ ex parte ministrātiū. ¶ Ex parte igit̄ christi tria cōmendabilia fuerunt. Primo humilitas

in conferendo cũ dicitur. Conuocatis discipulis ꝛc. Glo. super Matteũ. xv. Cõuocat discipulos vt doceat maiores minoribus sua consilia communicare. Potest aũt circa consilium triplex esse reprehensio. Una ex parte petentis consiliũ qñ hz intellectũ nimis supbum. Alia ex parte dantis qñ non habet sensum prouidũ nec aim iustuz. Tertia ex parte re: de qua petitur qñ non habet decentẽ titulũ. Debet igitur in illo qui petit consiliũ esse mẽs humilis ꝛ mansueta: vt scz suo sensui non nimis credat. Quod est cõtra multos q̃ credũt sibi sufficere ꝛ cõsilijs nõ indigere. Bern. Oia illi desunt q̃ sibi nihil deesse putat Augu. Ubi dixisti sufficit: ibi defecisti. Ubi tibi placuisti: ibi peristi. Prouerb. xxxvj. Uidisti hominem sapientem sibi vider: magis spem illo habebit incipiens. In illo autẽ qui dat consiliũ debet esse discretio ꝓuida ꝛ incõcussa iustitia. Ambr. in lib. de of. Secure salutez nostrã illi viro cõmittim⁹ qui sit iustus ꝛ prudens. Facit enim iustitia vt nullus sit fraudis metus. Facit prudentia vt nulla erroris suspitio sit. In causa de qua petitur debet esse vtilitas ꝛ necessitas: quia non debet consilium peti de rebus superuacuis. Eccli. iij. In superuacuis reb⁹ noli scrutari multipliciter. Nec de rebus vanis. ps. Nõ sedi cũ cõsilio vanitatis. Nec de reb⁹ prauis perpetrãdis: qꝛ sicut dr Job. v. c. Consiliũ prauorũ dissipat. Sed de rebus vtilib⁹ ꝛ necessarijs. iij. Regũ. j. Accipe ꝯsiliũ a me: ꝛ salua animã tuã. Scdo in xp̃o fuit pietas i compatiẽdo cũ dr. Misereor sup turbam. Olim erãt quatuor incõpassibilia ꝛ dura. s. de⁹, angelus, celũ, ꝛ mors. Deus em̃ hominẽ sibi recõciliare nolebat. Angelus hoiem non diligebat: nec animas deferebat. Celum tũc nullum suscipiebat. Mors omnes deuorabat: ꝛ ad tartara rapiebat. Sz modo recessit tota duritia: ꝛ aduenit magna mia. Nã in xp̃o tanta pietas fuit ꝙ hominem sibi recõciliauit. Rom̃. v. Cuz em̃ essemus inimici: recõciliati deo sumus ꝑ mortẽ filij ei⁹. De ista sua pietate effudit in angelum: ꝛ eum sic cõpassibilẽ fecit ꝙ hominem deinceps tanq̃ suũ cõciuem dilexit: ꝛ in paradisum aias deportauit. Unde super illud Marci vlti. Nolite expauescere, dicit Grego. Uos autem cur expauescitis qui vestros conciues videtis? Sic effudit in celum ꝙ ipsum in tantũ flexibile fecit ꝙ ad omnem iustũ suscipiẽdum statim se flectit. In cuius significationem sup stephanum se aperuit ꝛ eũ recepit. Sic effudit in mortem ꝙ que prius erat terribilis ꝛ dura: facta est dulcis ꝛ mansueta: ita ꝙ a iustis nõ timetur: sed desideratur. Philip. j. Desideriuz habẽs dissolui: ꝛ esse cũ xp̃o. Tertio in xp̃o fuit liberalitatis in saturãdo cũ dicit. Mãducauerũt ꝛ saturati sũt. In peccatoribus est fames cõtinua. Eorũ em̃ memoria est famelica: qꝛ semꝑ volũt recordari de immũditijs peccatoꝝ. Nũeri. xj. In mẽte nobis veniũt cucumeres ꝛ pepones: porri ꝛ cepe ꝛ allia. Cucumeres ꝛ pepones sunt dulces ꝛ suaues: ꝛ significãt pctã suauia: sicut gulã ꝛ luxuriã. Porri cepe ꝛ allia sunt acerba: ꝛ significãt peccata acerba: sicut tristitiã irã ꝛ inidiã. Itẽ intelligentia eorũ est famelica: qꝛ semꝑ volũt inuestigare curiosa. Eccle. vij. Deus fecit hoiem rectũ: ꝛ ipse infinitis se miscuit questionibus. Et voluntas eorũ famelica est: quia semper volũt diligere vana. ps. Ut q̃d diligitis vanitatẽ ꝛc. In futuro aũt iste tres potentie saturabuntur. Nam ꝑm Bern. Filius saturabit intelligentiaz plenissima cognitione. Spũs sanctus voluntatẽ suauissima dilectione. Pater memoriã securissima vtriusq̃ retẽtiõe. ¶ Scdo istud conuiuiũ fuit ꝯmẽdabile ex ꝑte cõuiuantium. In q̃b⁹ tria fuerunt que xp̃m ad miam induxerunt. Primũ est patientiam sustinẽdo: cum dr. Triduũ sustinent me: ꝛ triduo perseuerãt mecũ. vt dr Mat. xv. Qui vult ergo a deo spũaliter pasci: secũ triduo cõmoretur. Prim⁹ dies est dolor cõtritionis. Secũdus pudor ꝯfessiõis. Tertius labor satisfactiõis. Istud est illud triduũ quo i desertũ pnie itur: vt deo gratũ sacrificiũ offeratur. De q̃ dr Exo. iij. Uel ꝑm glosam. Turba triduo dñm substinet cũ multitudo fideliũ peccata sua per penitentiam declinãs ad dñm se in opere: in locutione ꝛ cogitatione cõuertit. De primo ad Rom̃. vj. Sicut exhibuistis mẽbra vestra seruire immunditie ꝛ iniquitati ad iniquitatem ꝛc. De secũdo primi Regum secũdo. Recedãt vetera de ore vestro. De

tertio Ephe.iiij. Renouamini spiritu mentis vestre ꝛc. Secūdū qd̄ christū ad mīaz induxit fuit labor in veniendo: cum dicit. Quidam autem ex ipsis de lōge venerūt Scd̄m glosam. Ad seruitiū dei quidaz veniunt de prope: quidam de minus ꝓpe: q̄dam longe. Qui enim integritatem mentis ꝛ corporis seruāt: de prope ad deū festinant. Qui vero cōiugio vtitur: nullis tamen alijs flagitijs inquinatur: de min⁹ ꝓpe venire cognoscitur. Qui autē post multa flagitia conuertitur: de lōge venire ꝓbatur. Ephe.ij. Ueniens euāgelizauit pacem vobis qui longe fuistis: ꝛ pacem his qui prope. Secundum hoc igitur de ꝓpe venit virgo beata: que mētis ꝛ corporis integritatem seruauit. De min⁹ prope elizabeth cōiugata: que in suo coniugio honeste vixit. De lōge magdalena q̄ post multa flagitia se ad deū totaliter ꝯuertit. Tertium qd̄ christum ad misericordiam induxit: fuit victus deficientia in redeundo: cū dicitur. Si dimisero eos ieiunos in domū suaz: deficiēt i via. Circa quod notādū ꝙ sunt quatuor genera hoim qui difficulter ieiunia ferre possūt: scilicet: a magna egritudine conualescentes. itinerantes, pueri, ꝛ senes. Tales sunt qui de nouo ad penitentiam veniunt. Ideo cibo verbi dei indigent, qꝛ ipsi cōualuerunt de magna infirmitate peccati. Hebre.ix. Conualuerūt de infirmitate. Ipsi aggressi sunt viaz paradisi. tertij Regū .xix. Surge comede: grādis enim restat via. Glos. super Wattheum.xv. perit d̄ sine celesti pane ad patriā tēdit. Ipsi tāq̄ pueri sunt recēter in gratia renati. j. Pet. ij. Quasi modo geniti infantes sine dolo lac cōcupiscite. Ipsi quandoq̄ fuerunt in peccatis inueterati. ꝑs. Inueteraui inter oēs inimicos meos. Tertio istud conuiuium fuit commendabile ex parte ministrātium. i. ex parte discipulorum. Fuit tamen in eis quoddam reprehēsibile tolerabile: ꝛ quoddā commēdabile. Fuit reprehēsibile in eis istud qd̄ dixerūt. Unde istos quis poterit saturare panibus in solitudine? Nō eīm de hoc debuerūt dubitare: cū paulo añ. christ⁹ q̄nq̄ milia hominū de quinq̄ panibus saturauit: vt habetur supra. Johā. vj. Ipse autē domin⁹ non eos inclamauit: sz leniter interrogauit dicens. Quot panes habetis? Gala. vj. c. Uos q̄ spirituales estis instruite huiusmodi in spū lenitatis. Nō dixit i sermone lenitatis: nec in disciplina lenitatis: sed in spū lenitatis. Quidaz enim corrigendi sunt in sermone asperitatis: alij i disciplina seueritatis: omnes autē in spiritu lenitatis, qꝛ q̄ntumcunq̄ sonet in voce asperitas: in correctione seueritas: semp̄ debet esse in corde tranquillitas. Quādo autē aliqui quadā simplicitate ducuntur sicut erant isti discipuli: tunc tales corrigēdi sunt cū sermone lenitatis: ꝛ cū spiritu lenitatis. Scd̄o fuit in eis quoddā tolerabile: scilicet qꝛ necessitati vite sue panes reseruabant. Sed contrariū videtur qd̄ dicitur Mat. vij. Nolite solliciti esse i crastinū. Sz aliud est habere sollicitudinē nimiam per quā celestia tēporalib⁹ postponunt: q̄ est ꝓhibita. Uñ d̄r Luc. xij. Primū querite regnū dei. Aliud est habere ꝓuidentiā qua laborādo vite necessaria acq̄runtur: q̄ est cōcessa. ꝑs. Labores manuū tuarum qꝛ manducabis ꝛc. Ideo labor est exercendus: sollicitudo tollēda. Aliud est seruare ordinationē diuinā qua deus ordinauit vt ꝑdicatorib⁹ verbi dei a subditis ministret necessaria. j. Corit. ix. De⁹ ordinauit his q̄ euangeliū annunciāt de euangelio viuere. vñ d̄r Luce. x. Dignus est eīm operari⁹ mercede sua. Tertio fuit in eis quoddā cōmēdabile qꝛ indistribuēdo panes xp̄o reuerēter assistebāt. Propter quod instruimur ꝙ prelatis debem⁹ subijci: ꝛ in animo eos nobis humiliter ꝑponendo: ꝛ in corpore eis assurgendo et genua flectendo: ꝛ in opere eis velociter obediendo. Heb. xiij. Obedite: ecce obediētia operis. Prepositis vestris: ecce humilitas corporis: qꝛ debent reputare eos sibi in omnibus esse prelatos. Et subiacet eis: ecce reuerentia cum signo cordis.

¶ Sermo secundus.

Misereor super turbam: qꝛ ecce iam triduo sustinent me ꝛc. Olim mīa tantum erat in celo. vñ ꝑs. Dñe i celo mīa tua. Deinde descēdēs de celo inclusit se in quodā angulo. i. i iudeorū populo. ꝑs. Notus in iu-

dea deus. Deinde effudit se in virginis vterū ps. Suscepimus deus mīam tuaz. Tandem diffusa est i vniuerso mūdo. ps. Mīa dñi plēa est terra. Et sic deus qui tantum videbatur esse misericors sup turbā angelorum ⁊ postmodum super turbā iudeorum: modo est misericors super turbā oīm fidelium: ideo dr. Misereor super turbam. De illa aūt mīa tria dñr. Primo ponit promptitude mīe. Scdo causa motiua mīe. Tertio affectus mīe. Promptitudo diuine mīe notatur in hoc q̄ dr. Misereor sup terrā. ¶ Prīo ergo ponitur prōptitudo diuine mīe: quā quidē prōptitudinez tria faciunt scz proprietas naturalis: potentia vniuersalis: et experientia singularis. Sicut em̄ naturalis ꝓprietas ignis est calefacere. sic ⁊ naturalis dei ꝓprietas est ꝑcere. Dionysi. Neq; em̄ ꝓpriū ignis est īfrigidare: neq; boni nō bōa ꝓducere: qr igit̄ misereri est deo ꝓpriū punire ideo alienū inuolūtariū ⁊ etiā tardū. Qd em̄ sit alienū dr Esaie. xxviij. Alienū est sit opus ei⁹ ab eo. Et loquitur opere punitionis. Apis hz mellificare: ⁊ hoc est suū officiū propriū. habet etiā pūgere qñ. s. molestatur: ⁊ hoc est sibi alienū. Sic ⁊ deus qñ dat mel sue mīe facit officiū sibi propriū, qñ vero adhibet stimulū iustitie facit officiū sibi alienū. Est etiam inuoluntarium: qr inuite punit. Esaie. Heu cōsolabor sup hostib⁹ meis: ⁊ vīdicabor de inimicis meis. Ubi dicit glos. More pij patris eos licet inimicos plāgit ⁊ ꝑcutit. Est etiā tardū: qr vt dicit Chrys. Illud qd hō ꝑm naturā facit cito facit: illd aūt qd ꝯtra naturā facit tarde facit. Sic ⁊ de⁹ cito facit op⁹ mīe: qr est ꝑm naturā suā. tarde op⁹ iustitie qr est ꝯtra naturā suā. Ro. ij. An diuitias bonitatis ei⁹ ⁊ patiētie ⁊ lōganimitatis cōtemnitis? Si igitur opus iustitie est deo alienū inuolūtariū ⁊ tardū: querit Chrys. super Mat. Quare ergo punit. Et respondet qr ꝯpellitur. vñ ait. Deus em̄ inuitus ⁊ cum magno dolore compellitur peccatores dānare. Nō aūt sic dolet q̄ ipse ab eis offendatur: sed quia violenter cogitur aliquē ꝑdere qui oēs cupit saluare. Deinde querit dicens. Cum in ptāte sua deus habeat perdere ⁊ saluare: quid eū inuitū compellit? Et rñdet. Tu q̄ non desideras misericordiam dei. Nam sicut qui desiderāti misericordiam denegat crudelis est. Sic qui nō desideranti misericordiā prestat iniust⁹ est. Deinde tertio querit dicēs. Quis est homo qui non desiderat misericordiā dei? Et respōdet. Tu qui ꝑmanes in peccatis. Desiderare em̄ misericordiā dei est cōuerti ad deum. Ille em̄ desiderat misericordiā dei qui timet irā ei⁹. Qui autem non timet nō desiderat misericordiā sed cōtēnit. Secūdū qd facit deum promptum ad misericordiā est eius potētia vniuersalis. Quanto enim quis est magnanimior: tanto ad indulgēdū est ꝓnior. Hoc videmus in animalibus ⁊ in hominibus. Nā inter animalia ea que sunt nobiliora, ad indulgēdum sunt magis prona: ⁊ ecōuerso. Unde leo a catulo prouocat⁹ se nō vīdicat ꝓpter suā magnanimitatē ⁊ catuli vtilitatez. Sed si catul⁹ mordet catulū: statim mutuis morsib⁹ se lacerāt: qr vilia animalia sunt. Similiter videm⁹ q̄ homines magnanimes sunt ad indulgētiam faciles. Ambro. Procul a magnanimis cupiditas vltionis. iij. Regū. xx. Reges dom⁹ israel clemētes sunt. Ecōuerso aūt mulieres (qr sunt viles ⁊ fragiles) ideo sunt ad irā ⁊ ad vindictā faciles. Eccli. xxv. Non est ira super irā mulieris. Deus igitur cū sit oīpotēs: ⁊ non viles ⁊ inutiles vermiculi: nostras īiurias paruipēdit. Et si eas recognoscimus: statim remittit ⁊ hoc ꝓpter suam maiestatē ⁊ nostram vilitatem. ps. Exelsus dñs ⁊ humilia respicit. Ac si dicat: qr ipe est exelsus ꝑ potentiā maiestatis: ideo humiles respicit oculo pietatis. Sap. xj. Misereris omniuz: qr oīa pōt. ac si dicat: qr tu habes potētiā vniuersalē: iō habes misericordiam generalē. Et in isto sensu loquitur ecclesia. De⁹ qui oīpotentiam tuā parcēdo maxime ⁊ miserendo manifestas. Tertium qd facit deum promptū ad misericordiā, ē experiētia singularis. Molestiam enim morbi medicus tribus modis scire potest. Aliquādo ꝑ suaz scientiā theoricā: ⁊ tūc est infirmo mūltuz misericors. Aliqñ ꝑ quādā practicā ⁊ exercitationē longā: ⁊ tūc est magis misericors. Aliquādo per experientiā qñ in ꝓpria ꝑsona infirmitates plurimas expt⁹ est: ⁊ tūc est maxime misericors: ⁊ iō bonū

ēt vt aliquādo infirmetur vt infirmis me
lius cōpatiatur. Sed si esset aliquis medi
cus qui esset bonus theoricus ⁊ bon⁹ pra
ticus ⁊ infirmitatē esset expt⁹: iste ad huc
esset magis misericors. Deus igitur ante
incarnationē infirmitates nostras corpo
rales ⁊ spirituales cognoscebat per eter
nam sapiētiā quasi per quādā theoricā.
Et ideo tanq̄ pater benignissimus multū
erat misericors. p̄o. Quomodo miseretur
pater filiorū miser⁹ est dñs timentium se
qm̄ ipse cognouit figmentum nostrū. Re
cordatus est qm̄ pulvis sumus ⁊ homo si
cut fenū ⁊c. Post incarnationē autē scimꝰ
per quandā practicā ⁊ exercitat. onē lon
gam: qr. xxxij. annis circa nostras infirmi
tates sanādas tā corporales q̄ spiritua
les practicauit ⁊ se exercitauit: ⁊ sic fuit
magis misericors. Act. x. Qui pertransiit bñ
faciēdo ⁊ sanādo oēs oppressos a diabo
lo ⁊c. Et sicut medic⁹ multū p̄tristaret̄ q̄
se circa aliquē infirmū diu exercitasset ⁊ ni
hil profecisset. Ita christus. p̄o. Contrista
tus sum in exercitationemea ⁊ cōturbat⁹
sum a voce inimici ⁊ a tribulatione pecca
toris. Acsi dicat. De tribuo doleo ⁊ cōtri
stor: sez qñ mea exercitatio nihil valet: et
quādo vox inimici. i. suggestio diaboli pl⁹
valet q̄ mea inspiratio: ⁊ qñ ego peccato
rem tribulo. i. punio. Tandē scimꝰ per ex
perientiā: qr expert⁹ est tētationes, famē,
dolorē, ⁊ mortē: ideo factus est maxime
misericors. Heb. ij. Nō enim habem⁹ pō
tificez qui nō possit cōpati infirmitatibus
nostris ⁊c. Heb. iij. Didicite ex his q̄ pas
sus est obedientiā. ¶ Secūdo ponit cau
sa motiua huius mie: que quidē fuit deuo
ti o turbe: que in duob⁹ apparet. Primo i
hoc q̄ de lōge veniebant. Illi de longe ad
xp̄m venīūt qui de peccatis multis ⁊ ma
gnis ad deum se cōuertunt. Sunt autem
quidā qui timore peccāt per infirmitatez
humanā: sicut Petrus qui timore mortis
xp̄m negauit. Isti veniūt de longe. Alij p̄
ignorātiā sicut Paul⁹. ſ. Timo. i. Ignorās
feci in credulitate. Isti veniūt magis de
longe, maxime qñ ex affectata ignorātia.
Alij per certā malitiā: sicut Dauid q̄ adul
terū ⁊ homicidiū cōmisit. Isti adhuc ve
niunt magis de lōge. Secūdo apparet co
rum deuotio in hoc q̄ triduo secuz mane
bant. Prima dies est cognitio veri. Secū
da est detestatio mali tertia amor boni.
Sunt autē quidā qui cū christo nolūt stas
re nisi per diem: sicut mali christiani: q̄ ha
bent cognitionem: id est fidem verā: ſ; ta
men neq̄ malum oditunt nec bonū faciūt.
Ad T tum. ſ. Confitentur se nosse deū: fa
ctis autem negant. Alij autē sunt q̄ stant
secū tātū biduo: sicut desides ⁊ otiosi: q̄
licet habeant cognitionē veritz detestatio
nem mali: tamē nō habēt amorē ⁊ operas
tionem boni. De quib⁹ dicit Luc. iij. Oms
nis arbor nō facies fructū bonū excidet.
⁊c. Boni aūt sunt cū deo triduo: quia deū
per fidē cognoscunt ⁊ malū fugiūt ⁊ bos
nū faciūt. De isto triduo dicitur Genesis.
xl. Tres enim dies sunt post quos recor
dabit̄ pharao ministerū tui: ⁊ restituet te
in gradū pristinū dabisq̄ ei calicē ⁊c. Et
his verbis habetur q̄ isti tres dies acqui
runt nobis dei memoriā: mansionē eter
naz: z deo faciūt magnā letitiā. ¶ Tertio
ponit magna efficacia misericordie qua
fit saturatio turbe. Distinguit autē Glos.
super Matth. xv. Quatuor tempora: sez
ante legē: sub lege: sub gratia: ⁊ gloria.
In primo fuit satietas nulla: nec intellie
ctu qr deum non cognoscebāt: nec in affes
ctu qr iustificari non poterant. Ephe. iiij.
Tenebris obscuratū habētes intellectū:
quo ad primū. Alienati a vita dei: quo ad
secundū. In secundo tēpore fuit satietas
semiplena: qr intellectus erat refocillat⁹
per legē quo ad cognitionē. Sed affect⁹
remansit vacuus quo ad iustificationem.
Roma. iij. Per legē cognitio peccati: quo
ad primū. Nūc autē sine lege iustificatio
quo ad scōm. In tertio tpe est satietas ple
na: qr satiatus est intellectus cognitione, ⁊
affectus gratie plenitudine. Johā. j. Gra
tia ⁊ veritas per iesum xp̄m facta, est. In
futuro erit satietas plenissima: qr tot⁹ ho
mo saturabitur: tam interior qr intellect⁹
satiabitur in aperta dei visione: ⁊ affect⁹ in
perfecta dei dilectione. Q̄ exterior qr satu
rabitur oculus in videndo oculo ad ocus
lū faciē xp̄i. Auris in audiendo vocē xp̄i.
Olfactus in sentiendo odorē christi. Os i
lo quendo ore ad os cum ore christi. Ma
nus in amplexando vestigia christi.

¶ Sermo tertius.

Ccipiens domin⁹ septē panes gratias agēs fregit ꝛc. Cū hō tripliciter cōsideret: scz quātū ad corp⁹, q̄tū ad aiaz, ꝛ q̄tū ad vtrūq̄ cōiūctū: iō deus triplicē cibū sibi preparauit: scz corporalē quo corpus reficit: spūalē quo anima nutritur: ꝛ celestē quo tot⁹ hō beatificat. Conuiuiū aūt corporale tm̄ xp̄s in hac vita fecit: scz hic de septē panibus: et supra Joā.vj. de q̄nq̄ panib⁹ ꝛc. Cōuiuiū aūt spirituale multotiens fecit: nam quotiens predicabat totiens alimēta spūalia tribuebat. Aug. Nō est magnū pascere vē tres cito moriētes vel morituros: sz magnum est pascere animas in eternū victuras. Cōuiuium aūt celeste tm̄ semel faciet: tamē nunq̄ finem accipiet. De quo dicitur Lu.xxij. Edatis ꝛ bibatis super mensam meā in regno meo. Istud igitur cōuiuium corporale significare pōt spirituale ꝛ celeste. In isto igitur conuiuio ponūtur tres differentie personarū: scz xp̄s: turbe ꝛ discipuli. In christo aūt duo fuerūt: scz magna misericordia cū dicitur. Misereor super turbā. Et magna potētia qr panes multiplicauit. Misericordia autē dei dicitur magna quatuor modis. Magnū eniz aliquid quadrupliciter dici potest. Aut altitudine: sicut arbor procera dicitur magna. Aut ꝓfunditate: sicut pute⁹ ꝓfund⁹ dicitur magnus. Aut latitudine: sicut platea lata dicitur magna. Aut lōgitudine: sicut via longa dicitur magna. Eisdē modis misericordia dei magna vocatur. Est eniz tā alta ꝙ in celū ascēdit ꝛ sanctos super merita remunerari facit. p̄s. Magnificata est vsq̄ ad celos mīa tua. Est tā ꝓfūda ꝙ vsq̄ in infernum descēdit: ꝛ sanctos patres inde eduxit. p̄s. Misericordia tua magna est super me: ꝛ eruisti animā meaz ex inferno inferiori. Est tam lata ꝙ in totū mūdū se expandit. p̄s. Misericordia dn̄i plena est terra. Est tam longa ꝙ ab eterna incepit ꝛ vsq̄ in eternū durabit. Psal. Misericordia dn̄i ab eterno ꝛ vsq̄ in eternum super timentes eum. Secūdo in christo fuit magna potentia ꝑ quam septē panes sic multiplicauit ꝙ quatuor milia hominū inde satiauit ꝛ nihilominus etiam septē sporte supfuerūt. Querit aūt Chryso. cum plures panes fuerint hic ꝛ pauciores comedentes q̄ in priori miraculo: q̄d est ꝙ pauciores reliquie remanserunt? Et respondet: quoniā aut hoc fuit q̄a sporte sunt maiores q̄ cophini: aut vt ex diuersitate rememorent ꝛ illi⁹ ꝛ isti⁹ miraculi: et ꝓpter hoc tunc fecit cophinos reliquiaꝝ equales discipulis. Nūc autē sportas eq̄les panib⁹. Multiplicauit autē benedicēdo, frangendo, ꝛ gratias agendo: ꝑ que instruimur ꝙ cibū benedicere debemus. Illa enim benedictio cibum sanctificat. j. Timo.iiij. dicitur de cibo. Sanctificatur per verbum dei ꝛ orationē. Diabolū ne se immisceat fugat: sicut patet in sanctimoniali in quā diabol⁹ intrauit: qr lactucā sine benedictione comedit vt ait Grego. in dia. Et salubrē vsum rei prestat. Non em̄ est magnū habere rem sed vsum rei. Unde seneca. Stulto nulla re opus est: nulla em̄ rescit vti. Secūdo multiplicauit frāgēdo: ad innuēdū ꝙ in nostris ꝯuiuijs panē pauperib⁹ frāgere debem⁹: vt dicit Esa. lviij. Frāge esuriēti panem tuum. Tertio multiplicauit gratias agendo: ad innuēdū ꝙ in nostris refectionib⁹ gratias deo agere debemus. j. Timo.iiij. Nihil. reijciēdū q̄d cū gratiarū actiōe ꝑcipit. ¶ Secūdo in isto cōuiuio fuerūt turbe. in q̄bus duo fuerūt. scz magna humilitas ꝛ saturitas. Humilitas que notatur in hoc ꝙ sup terrā sederūt: per q̄d significat cōtēptus terrenorū quē debēt illi habere q̄a dn̄o volunt pasci. Quidam autem stant infra terram: sicut auari qui habent terram super caput suum. Amos.ix. Auaritia in capite omniū. Alij stāt super terrā: sicut ꝑfecti qui terrenis oīb⁹ dn̄antur. iuxta illud Mat.xix. Si vis perfect⁹ esse vade ꝛ vende omnia ꝛc. Alij nec sunt infra terrā per cupiditatē nec super terrā ꝑ omnimodaz pauperiatem: sed stant in terra per terrenorū administrationē. Tales fuerūt parētes beate marie qui res suas in tres partes diuidebant. vnā seruitorib⁹ templi dabant: aliā pauperibus distribuebāt. tertiā sibi ꝛ familie sue vsib⁹ reseruabāt. Secūdo in turbis fuit magna satietas. Unde dicitur. Manducauerūt ꝛ saturati sunt. Ma-

bueruntcñ tria per que saturari merito debuerũt. Primo habuerũt stomachũ vacuũ: quod notatur per hoc qđ dicit: non habẽt qđ mãducẽt. Stomachus cñ plenus fastidit: vacuus appetit: sic ꝛ quando stomachus anime plenus est siliquis porcoꝝ fastidit dulce dñe celestiũ. Prouer. xxvij. Anima saturata calcabit fauũ. Quãdo cñ homo vacuaꝫ amore mũdi impletur amore dei. Augu. Uas eo. Si plenꝰ es funde quod habes vt recipias qđ nõ habes. funde amorem seculi vt implearis amore dei. Secũdo habuerũt stomachũ a noxijs humoribus expurgatũ qđ notatꝫ per hoc ꝙ pmissꝫ eos passceret ipsos sanauit: vt habetur Matth. xv. Glo. ibidẽ. Pri⁹ dñs aufert infirmitatẽ ꝛ postea cibat: qz prius peccata sunt remouẽda ꝛ verbꝫ dei postea alimutriẽda: q aũt sint infirmitates dicitur ibidẽ. Accesserũt ad eũ turbe multe habẽtes claudos, cecos, debiles, mutos ꝛ curauit eos. Ab istis infirmitatibus tanꝫ malis humorib⁹ stomach⁹ aie est purgãdus: que sunt claudicatio p dei⁹ vitioꝝ: ceccitas ad cognoscẽdũ deũ: debilitas ad faciendũ bonuz: mutitas ad laudãdũ deũ. Dicitur in gl. sup illud ps. Pullis coruoꝝ inuocãtib⁹ eũ. ꝙ ẽ diu pulli coruoꝝ sunt albi pascunt rore celi: quãdo vero crescere incipiunt, parentes eos pascunt. Sic etiam anima alba per puritatem pascitur a deo: nigra per imquitatẽ pascit a diabolo. Tertio habuerũt palatũ sapidũ. Intantũ cñ verba xpi eis sapiebãt ꝙ ab eo recedere nescicbãt: sz iaz tridno cũ eo mãserãt. Unde poterãt dicere cũ ps. Quã dulcia faucibꝰ meis elo. ꝛc. Christ⁹ ergo nõ pascit illos qui habẽt palatũ insipidũ nõ sapiẽdo celestia: vl amarõ diligẽdo terrena: sz qui habẽt sapidũ diligẽdo celestia. Unde in hmus significationẽ dicitur de aquila ꝙ nõ pascit pullos illos qui respiciũt versus terrã sed qui respiciũt versus celũ. ¶ Tertio i isto quinto fuerũt discipuli: in quibus vno fuerũt: scz meditatio pia: ꝛ solicitudo pulcra. Discipuli cñ fuerũt meditatores iter xpz ꝛ populũ qz xps nõ dabat panes turbe sz discipulis, ꝛ discipuli turbe dabãt. Et sic pz ꝙ ibi fuerũt tria: scz dãs ꝛ nõ recipiẽs: scz xps: recipiẽs ꝛ dãs. s. discipuli. recipiens tñ ꝛ nõ dãs: scz turba. Per qđ datꝫ intelligi ꝙ ille ordo in ecclesia militanti debet seruari. Est cñ ecclesia spũale celũ ꝛ corpus mysticũ: in celo aũt est quodã corpꝰ qđ illuminat sed nõ illuminatꝫ: sicut sol: et signi ficat xpm q lumẽ sapiẽtie a nullo recepit sz alijs infundit. Aliud qđ illumiat ꝛ illuminatꝫ: sicut luna q recipit lumẽ suũ a sole ꝛ illuminat ista inferioꝝ. Et signi ficat prelatos qui illuminant a xpo ꝛ illuminãt subditos. Aliud qđ illuminatur ꝛ nõ illuminat: sicut firmamentũ qđ non illumiat, sz a sole luna ꝛ stellis illuminatur. Et significat subditos ꝛ laicos quoꝝ est a prelatis lumẽ recipere ꝛ illuminari. Est etiã ecclesia corpus mysticũ. In corpore aũt humano ẽm Bricẽ. est quoddã mẽbrũ qđ influit sz nõ recipit: sicut caput: ꝛ significat xpm. Quoddã qđ influit ꝛ recipit: sicut vene: ꝛ significat prelatos. Quoddã qđ recipit sed nõ influit: sicut caro. ꝛ designat subditos. Scõo fuit in discipulis solicitudo pulcra: in hoc ꝙ fragmẽta collegerũt vt pauperib⁹ darẽt. Uolut autẽ christus vt colligerentur triplici de causa. Primo ꝓpter mysterium: quod quidẽ tãgitur in glo. super Mat. xv. Propter altioza inquit mysteria que non capit cõmunis turba apostoli sustollunt ꝛ implẽt septẽ spũtus. i. perfectoũ corda septiformi sancti spiritus grã ad intelligẽdũ illustrata. Scõo ꝓpter exemplum: in hoc enim datur nobis exemplum vt ea que nobis, superfunt, vel que ieiunãdo nobis subtrahimus: pauperib⁹ erogemꝰ. Aug. De tuo ieiunio fames pauperis satiet: aut si ieiunare nõ poteſt magis pascas pauperẽ: cuius saturitate tibi venia concedatur. Illud qđ mãducatur⁹ eras si nõ ieiunares da pauperib⁹: vt ieiunium tuũ sit saturitas anime, nõ marsupij lucrũ. Tertio ꝓpter documentũ vt ex hoc infirmamur ꝙ illis qui sunt pauperib⁹ misericordes: bona temporalia multiplicantur. Prouer. xj. Aliꝫ dimidunt propria ꝛ ditiores fiunt. Greg. in dia. Terrene substãtie p hoc ꝙ pauperib⁹ distribuunt multiplicanꝫ. Sicut ptz. iij. Reg. vij. in vidua q heliã pauit cui dñs farinã ꝛ oleũ multiplicauit. Per qđ datꝫ intelligi ꝙ pauperes magis pascunt eleemosynarios ꝙ ecõuerso. Uel spiritualiter eis veniã impetrãdo. vt

tēporaliter bōa t ēporalia multiplicādo.

¶ Dñica.viij.post trini. Sermo.j.

Attendite a falsis ꝓphetis qui veniūt ad vos in vestimētis ouiū ꝛc. Matth. vij. Secūdum leges humanas puniendi sūt falsarij literarū regaliū ꝛ bullarū, falsarij monetarū, falsarij pōderū ꝛ mēsurarū. Falsarij literarū regaliū sunt heretici q̄ literas summi regis. i. sacrā scripturā falsificāt. Quā etiā filiꝰ dei per quinq; bullas .i. per quinq; vulnera roborauit: q̄s bullas heretici falsificāt dum xp̄m non vere sed fantastice passum fuisse affirmant. Falsarij monetarū sunt hypocrite. Moneta eñ regis celestis sūt oratiōes, ieiunia, ꝛ eleemosyne: q̄ ipsi falsa faciūt: qꝛ i his nō intēdūt honorē dei: sꝫ fauorē populi. Falsarij pōderū sūt mali prelati: de quibꝰ dicitur Mat. xxiij. Alligāt onera grauia ꝛ importabilia: ꝛ imponunt in humeros hominū ꝛc. Falsarij mēsurarū sunt mali subditi qui cum deo male mēsurāt: qꝛ dāt sibi res tēporales ꝛ diabolo seipsos. Heretici igitur sunt falsarij literarū ꝛ bullarū dei. Hypocrite monete dei. Mali christiani siue sint p̄lati siue subditi: pōderum ꝛ mēsurarū dei. Ab istis tribus falsarijs dñs nos attēdere admonet dicens. Attendite a falsis prophetis ꝛc. Primo igitur falsi ꝓphete sunt heretici: de quibꝰ tria tāgūtur. ¶ Primo eorū fraudulentia cū dicitur. Ueniunt ad vos in vestimētis ouium. Ista autē vestis ouina triplex est: scꝫ simulata locutio, simulata cōuersatio, ꝛ simulata operatio. Prima igit̄ est simulata locutio. Lupꝰ quidē vt dicit̄ in lib. de animalibꝰ: aliq̄n fingit vocez canis: vt non lupus sed canis esse credatur. Canes dei sunt predicatores q̄ habēt linguam medicinalē. p̄s. Lingua canuꝫ tuorum ꝛc. Heretici aliq̄n fingunt se habere verba p̄dicatorū: dicētes aliq̄ vera vt sic trahāt ad falsa. Ro. xvj. Per dulces sermones ꝛ benedictiones seducūt corda innocētiū. Jō Apoc. ix. assimilātur scorpionibus q̄ in facie. i. principio dicunt verba blanda: sꝫ in cauda pūgūt qꝛ i fine dicūt ꝟba venenata. Aug. Uestimēta ouiū sunt blāda verba. Glo. Heretici q̄dā pietatis veste tecti venenato alo rapaces sūt vt lupi. Secūda vestis est simulata ꝯuersatio: qꝛ p̄tēdunt magnā māsuetudinē. Dr̄ i li. de alalibꝰ ꝙ lupꝰ aliq̄n emittit voces humanas vt nō lupus sꝫ hō videat̄: sic heretici pretēdūt se habere cōuersationē hūanam. i. humilē ꝛ māsuetā. Homo eñ naturaliter est animal māsuetū, rōnale, ꝛ mortale: qꝛ heretici simulāt se hr̄e māsuetā discretionē ꝛ ꝙ habeāt desiderium moriendi. Jō assimilant̄ sepulchris dealbatis: vt dr̄ Mat. xxiij. qꝛ exterius vident̄ esse depicti decore virtutū: sꝫ intꝰ sūt pleni spurcitia pctōrū ꝛ vitiorū. Tertia vestis est simulata operatio: sicut sunt ieiunia, orationes ꝛ eleemosyne: sub q̄bꝰ malitiā suā tegūt. Legit̄ ꝙ lupus subtꝰ folia virentia se abscōdit vt oues veniētes ad carpēdū rapiat ꝛ occidat. Folia virētia sunt sctōrum virorū opa in charitate facta: sub quibus heretici se abscōdūt dum hec eadē faciūt vt simplices d̄cipiāt. ij. T m. iij. Habētes q̄dē speciē pietatis: virtutē autē eius abnegātes. Ideo assimilant̄ veneficis q̄ duꝫ venena offerunt melle inuoluunt. ¶ Scdo ponit̄ eorū seuitia cū dr̄. Intrinsecꝰ autez sunt lupi rapaces: vel s̄m Glos. spūaliter corrūpēdo: vel si possunt corporaliter ꝑsequēdo: vt ptꝫ i Arrio cuiꝰ ꝯsilio oēs ep̄i catholici i exiliū sunt missi vt vix tres inuenirētur qui fidē defēderēt. Act. xx. Scio ꝙ intrabūt post discessum meum lupi rapaces in vos ꝛc. Cōtra tales lupos necessarij sunt canes latrātes. Refert Petrus māducator ꝙ dum philippꝰ rex macedo obsideret athenas dixit eis. Date mihi x. oratores quos ex vobis elegero: ꝛ cōfederatus recedā. Rñdit demosthenes peritissimus orator. Lupi dixerūt pastoribꝰ. Tota cā discordie inter nos ꝛ vos sūt canes: sed date nobis canes ꝛ erimus amici. Qd̄ cum fecissent dormiētibus pastoribus lupi i gregē ad libitū deseuierūt. Ex quo ptꝫ ꝙ magnū p̄iculū est q̄n canes. i. p̄dicatores gregē deserūt vel latrare negligunt. Esa. lvj. Canes muti nō valētes latrare. Sicut eñ māsuetudo i hole est laudabilis ꝛ ira vituperabilꝫ: sic ecōuerso in cane. Dionisiꝰ. Māsuetꝰ in olbꝰ factꝰ canis iā non est canis. ¶ Tertio ponit̄ eorū

notitia cū dr. A fructib⁹ eorū cognoscetis eos. Nō em̄ cognoscunt a vestimētis simulat s:sz a fructib⁹ aptis q̄ sūt tres. Prim⁹ est doctrina pestifera:qr dicūt diabolū eē creatorē oim visibiliū:ꝛ multa talia diabolica ꝛ ꝑuersa. Joh.xiij. Ostēdā vos fabricatores eē mēdacij ꝛ cultores ꝑuersorū dogmatū. Scd̄s ē simulata vita. Multū el intēdūt illis ꝑ que pñt reputari scti: sicut extermiatiōi faciei ꝛ ꝓlixitati oratiōnū. Mat.vj. Extermināt el facies suas ꝛc. Eiusdē.xxiij. Deuorāt domos viduarum sub obtētu prolixe oratiōis. Terti⁹ est ꝓles ipia:qr oēs credētes ab eis geniti sūt vsurarij:ꝑiuri:ꝛ multis sceleribus pleni. Sap̄.iiij. Ex iniq̄s oēs filij q̄ nascūt testes sunt neq̄tie aduers⁹ parētes suos. ¶ Secūdo falsi ꝓphete sunt hypocrite:ꝛ isti ecclesiā periculose ipugnant. Olim el passa est bellū tyrānorū:sz illud vicit ꝑ patientiā:patit q̄tidie bellū hereticoꝝ:sz illd̄ vicit ꝑ sapiētiā:bellū aūt hypocritarū vincere nō pōt ꝛ qr occultū,ꝛ qr domesticū,ꝛ qr intestinū:iō p̄misit dñs. Attēdite. Crys. Ubi res certa est aspicitur:vbi autē incerta est attēditur.i.caute cōsiderat. Induūt el se vesti.ouiū.i.ieiu.ꝛ oratio.ꝛ eleemo.intus aūt sunt lupi rapa:quia malo aio hoc faciunt. Uel potest dici ꝙ fideles sunt vestimentū christi.p̄s. Myrrha ꝛ gut. ꝛ casia a vesti.ꝛc. Ab istis enim vestimētis fluit gutta.i.lachryma cōpūctionis. Gutta est species aromatica q̄ lachrymas stillat. Fluit casia id est pudor confessionis. Casia enim hz folia purpurea ꝛ significat pudorem cōfessionis. Fluit myrrha.i. labor satisfactiōis:vbi multiplex amaritudo notat. Et quia hypocrite fingunt se aliqñ lachrymas fundere:cōfessionē promere, satisfactionē assumere:iō difficile cognoscūtur. Dicit tamen Chryso.super Matth.ꝙ lupus tectus pelle ouina per tria cognoscitur:scz per actum quia dētib⁹ mordet: ouis vero neminē morsib⁹ ledit. Per vlulatum:quia versus celum vlulat:ouis vero versus terrā balat. Per cibū: quia carnibus delectatur,ouis vero herbis pascitur. Eodem modo ipsi hypocrite cognoscūtur. Primo ꝑ actū:quia bonos mordēt et eis detrahunt. Galath.v. Qd̄ si inuicez mordetis et comeditis:videte ne abinuicem consumamini. Ille qui mordet, partem subtrahit:et partē relinquit:sic aliqñ det actor in parte laudat,et in parte vituperat. Ille vero qui comedit, cibum masticat ꝛ incorporat:sic ꝛ multi contra aliorū vitia murmurant ꝛ tamen eadem faciēdo sibi incorporant. Ille aūt qui cōsumit,nec de pelle,nec de carne,nec de osse aliq̄d dimittit:quia plerique sunt qui condēnant vitam famam ꝛ conscientiā aliorū. Scd̄o cognoscuntur per vocem. Chrys. Qui vocē hūilitatis ꝛ vere cōfessionis emittit ouis est qui vero contra veritatē blasphemās vlulat contra deū,lupus est. p̄s. Iniquitatē in excelso locuti sunt. Tertio cognoscūtur per cibū: quia boni pascuntur herbis virentib⁹.i.celestib⁹ amenitatib⁹. Ezech. xxxiiij. Requiescent in herbis virentibus. Mali autē carnalib⁹ voluptatib⁹. Rom. viij. Qui sunt in carne q̄ carnis sūt sapiūt. ¶ Tertio prophete falsi sūt mali christiani. Uestimēta ouiū quib⁹ se induunt sunt opera que de genere bonorū faciūt: tñ qr in mortali hec faciūt nihil sibi ad salutez ꝓficiūt. Sūt el respectu operū q̄ fiunt in charitate:sicut hō pict⁹ respectu veri. Uñ Sapiēs. Apud sapiētē oia sunt honesta: apud vulgus simulachra sunt rerū honestarū. Sūt sicut lignū putridū in nocte lucidū respectu vere lucis:q̄ tñ in die iudicij putrida apparebūt. j. Cor.iiij. Illuminabit abscōdita tenebrarū ꝛc. Sunt sicut aurichalcū et plumbū respectu veri auri. Ber. Weli⁹ ē pallēs aurū, q̄ fulgēs auricalchū. Sūt sicut flores respectu fructuū. Et sicut hō d̄ oib⁹ florib⁹ vni⁹ viridarij nō posset semel refici:sic de q̄buscūq̄ talib⁹ operib⁹ nō posset ad momētū paradisi dulcedine satiari. Sicut aūt flores fruct⁹ ꝓducūt,sic talis opera sepe ad gratiā disponunt. Et sicut flores vinearū buffones fugā ꝛ dñz vinee recreāt:sic talia opa inq̄tū disponūt ad gratiā diabolo displicent,et deo et angelis multum placent.

¶ Sermo secundus.

Ttēdite a falsis ꝓphetis.ꝛc. Triplex inuenitur ꝓphetia. Una de p̄terito sicut illa. In principio creauit de⁹ celū ꝛ terrā.

Alia de futuro, sicut illa. Esa.vij. Ecce virgo cōcipiet ⁊ pariet filiū. Alia de presenti occulto: sicut illa Johā.j. Ecce agnus dei. ¶ Scdm hunc modū accipitur triplex falsus propheta scz diabolus, mundus, ⁊ caro. Diabolus est falsus propheta de p̄terito. Suadet em̄ homini stare in peccato superbie luxurie ⁊ auaritie: adducēs in exēplum quosdā preteritos qui peccauerūt ⁊ tñ multum a deo exalati fuerūt. Sicut Paulum qui peccauit peccato supbie: ⁊ tamen fact⁹ est apl's. Dauid qui peccauit pctō luxurie: ⁊ tñ factus est prophetarū eximius. Et mattheū q̄ peccauit peccato auaritie: ⁊ tamē factus est dei euangelista electus. Et ex his diabol⁹ arguit in corde peccatoris ꝙ talia peccata leuia sunt: ⁊ ꝙ deus ea leuiter punit. Sed ista prophetia ꝯtinet tria falsa. Unum est quia predicti viri nō sunt nobis dati in exempluz vt peccem⁹: sed si peccauerimus, vt de dei mia confidamus. Legitur in historia tripertita ꝙ cuz Theodosius imperator quēdam excessum ꝯmisisset: ⁊ in sui excusationem ꝙ dauid peccauerat adduxisset dixit ⁊ Ambro. Qui secutus es errantem sequere penitētē. Refert Aug. in epla ad Hiero. ꝙ cū quidā in puteū cecidisset ⁊ alius superueniēs quomō illuc ceciderat interrogaret, ait. Non queso queras qualiter huc ceciderim: sz inquire qualiter liberare me possis. Sic nullus debet interrogare qualiter cederit talis, sed qualiter resurrexit. Secūdum silr est falsum. s. ꝙ pctā leuia sunt cū sint grauissima ⁊ pōderosa. Qd patet per hoc qm̄ tria sunt fortissima ac robustissima, scilicet celū terra, ⁊ deus. Celū em̄ habet fortissimā soliditatē. Job.xxxvij. Tu forsitā cū illo fabricat⁹ es celos q̄ solidissimi quasi ere fusi sunt. Terra habet perpetuā stabilitatem. Eccl.j. Terra autem in eternū stat. Deus habet infinitā fortitudinez ꝑ quā totū mūdū substentat. Job.j. Portās omnia verbo virtutis sue. Et tñ pctm̄ est ita pōderosum ꝙ celū fregit. Luc.x. Uidebā sathanā q̄si fulgur de celo cadentē. Et terram aperuit sicut patet. Nume.xvj. qñ sub pedib⁹ peccatoꝝ dirupta est terra. Et deū fatigari facit: ita ꝙ peccatores portare neq̄t. Hiere. xxtij. Uos estis onus: proijciam vos q̄ppe dicit dominus. Tertiū similiter est falsum ꝙ. s. talia paccata deus leuiter puniat cuz cōtrarium videam⁹. Nam pctm̄ supbie in angelis puniuit infernali carceratiōe. Esa. xiiij. In celū concēdā. Et sequitur. Uerūtamen ad infernum detraheris. Peccatum auaritie puniuit perpetua mēdicatione: sicut patet. Lu.xvj. i diuite qui guttā aque mendicauit ⁊ habere non potuit. Paccatū luxurie puniuit fetenti odore: sicut patet Gen.xix. in sodomi. ¶ Secundus falsus propheta est caro que est propheta de futuro. Suadet enim homini vt in carnalib⁹ delicijs cōquiescat, ⁊ alio tpe poterit penitere ⁊ in sua senectute deo seruire. Sz ista prophetia continet tria falsa. Unū ꝙ edificat in delicijs, cum nec in delicijs sit quies quia pungant animam nimia amaritudine Prouer.v. Nouissima ei⁹ amara quasi absynthium. Nec in diuitijs: quia pungūt nimia solicitudine. Ideo Matth.xiij. diuitie spine vocant. Nec in honorib⁹: qr pungūt multiplici anxietate ⁊ timore. Job.xv. Sonit⁹ terroris semper in aurib⁹ eius ⁊c. Refert Tullius in Tusculanis questionib⁹ ꝙ dum quidaz Dionysium tyrannum in tot diuitijs, delicijs, ⁊ honoribus constitutuz videret ⁊ diceret esse btm̄. Ille eū in thronum aureum iussit eleuari: ⁊ mensam cum omnib⁹ delicijs ante eum apponi: gladiū autem acutissimum cum seta equina super caput ei⁹ appēdi. Cū vero ille nō comederet: sed in timore maximo esset: dixit ei dionysius. Talis est vita mea quam tu beatā putabas. Secūdum similiter est falsum ꝙ s. alio tempore penitebit. homo em̄ per se potest in peccatum ire sed non redire. Quod per quatuor exempla ostendi pōt. Primū est. Anselmi qui dicit ꝙ homo in foueā vel in puteū per se potest p̄cipitari: sed nō potest per se exire. Et istud exēplū conuenit auaris. Esa.xxiiij. Formido ⁊ fouea ⁊ laqueus super te qui habitator es terre. Auarus enim qui inhabitat terram per amorem, est in formidine diuitias perdat. Est in fouea, cupiditatis q̄ ip̄m nō satiat. Est a diabolo illaq̄atus vt nunq̄ aliena restituat. Scdm exēplū est Chry. q̄ dicit Sicut nauis fracto gubernaculo illuc vbi tēpestas voluerit ducitur: sic homo perdito auxilio gratie dei nō facit qd vult, sz qd diabol⁹. Et istd exēplū cōuenit luxuriosis.

Prouer.xxiij. Oculi tui videbūt extranea: ⁊ cor tuū loquetur ꝑuersa ⁊ eris sicut dormiēs in medio mari ⁊ quasi sopitus gubernator amisso clauo. Mare ē ꝓfunditas cōcupiscētiaꝝ nō q̄b⁹ hō dormit cū i ipsis voluptatib⁹ cōquiescit vbi gubernaculum.i. auxiliū gratie dei perdit: ⁊ ideo quocunq̄ vētus tēpestatis.i.tentationis eū ducit illuc vadit. Tertiū exēplū similr est Chry. qui dicit. Anteq̄ peccem⁹ liberi sumus: sz si semel operibus diaboli nos obligauerimus iā nostra virtute non possumus liberari. Sicut em̄ regē facit ppl's: ⁊ eū iā factū deponere nō pōt: qr i sua ptāte fuit facere, sed iā in sua ptāte non est expellere. Sic postq̄ homines thronū diaboli i suis cordibus posuerūt: iam nullus potest eos corrigere nisi deus. Et istud exemplū conuenit superbis qui ꝓ rege diabolū habēt. Job.xlj. Ipse est rex super omnes filios superbie. Quartum exemplū ponit. Aug. dicens ꝙ homo pōt seipm vulnerare: sed nō pōt seipsum curare. Et istud exemplū conuenit omnibus peccatorib⁹: qr quodlibet pctm̄ mortale: vulnus est aīe. sicut ptz Luce.x. de illo q̄ incidit in latrōes.i.demōes. qui vulnerauerūt eū. Tertium similiter est falsum ꝙ scz sufficit dare deo tuā senectutem. Est enim iuuētus sicut vinum purum. Senectus vero sicut vinum mixtum: quia senectus multas miserias hz admixtas. Qui ergo deo suā iuuentutem dant, vinuz purū sibi propināt: qui vero senectutē, vinum mixtum. Peccatores aūt in suis fecibus requiescūt. Hiere.xlviij. Requieuit in fecib⁹ suis. Deus aūt habet tres calices. Unus est plenus vino mero. Alius est plenus mixto. Tertius plenus fece. ps. Calix in manu domini vini ⁊c. Illis igitur q̄ deo dederunt suam iuuentutem, dat bibere in calice vini meri: quia dat eis puraz gloriā ⁊ nullam purgatorij penam. Illis qui deo dederunt suā senectutem: dat bibere de calice mixto: qr non dat eis purā gloriā: sed prius patiūtur purgatorij penam: Peccatoribus autem dat bibere de fece infernali Esa.lj. Usq̄ ad fundum soporis calicis bibisti: ⁊ potasti vsq̄ ad feces. Iste em̄ calix habet superficiez, mediū, ⁊ fundum: qr in inferno quidam multum: quidā plus: quidaz plurimū patiuntur. ¶ Tertius falsus propheta est mundus: qui est propheta de presenti. Cum enim mūdus habeat tria in se: scz concupiscētiā carnis: cōcupiscentiā oculorum: ⁊ superbiam vite. suadet homini vt ista diligat q̄diu viuat. Sed est falsa suasio: quia cito deficit homini q̄tum ad ista. Istud signatum est Naum.ij. vbi dicitur. State state, ⁊ nō est qui reuertatur, vsq̄ ibi nigredo olle. Alloquitur propheta primo superbos morientes dicens. State state: id est vos qui consueuistis tam potenter stare: modo state: id est flatum ⁊ spiritum cōtinere: ⁊ de modo nolite exire. Et respondet propheta. Et non est qui reuertatur. quasi diceret. Quāuis sic alloquar tamen non est qui ad vitam possit redire. Deinde alloquit auaros monētes dicēs. Diripite argentum: diripite aurū. quasi diceret. Ad regionem ignotam pergitis: de vestro auro ⁊ argēto vobiscum portetis. Et respondet. Non est finis diuitiarum ex omnibus vasis desiderabilibus.i.mors q̄ est finis hois non est deputata ad diuitias deferēdas: nec ad vasa aurea vel argētea asportanda. Quid autē fiet de ipso auaro subdit. Dissipata est.s.eius substātia a parentibus. Scissa est.s.eius anima a demonibus. Dilacerata est.s.eius caro a vermibus. Deinde alloquitur deliciosos dicēs. Cor tabescens ⁊ dissolutio geniculorum ⁊ defectio in cūctis renib⁹. hoc est. Uos deliciosi qui habuistis cor tam letum: habebitis illud acerbitate penaꝝ plenum a quib⁹ erit tabescens ⁊ stupidū. Et qui habuistis genua non infirmata a ieiunio sed impinguata pre nimio cibo: habebitis ea lassa ⁊ dissoluta pre nimia fame ⁊ esurie in inferno. Et qui habuistis renes inflāmatos igne male concupiscētie: habebitis eos cōsumptos igne gehēne. Deinde ponit quid fiet de omnibus tam superbis q̄ auaris q̄ deliciosis dicēs. Facies eorū quasi nigredo olle. Omnes enim habebunt facies nigras ꝑ nimia ignis adustiōe. Nigriores ꝑ nimia famis attenuatione, Nigerrimas ꝑ nimia infernalis fumi obfuscatione. Omnes isti prophete superius nominati sunt falsi ⁊ stulti. Threñ.ij. Prophete tui viderunt tibi falsa ⁊ stulta: nec aperiebant iniquitatē tuā vt te ad penitētiam ꝓuocarēt.

¶ Sermo tertius.

Omnis arbor bona fructus bonos facit ꝛc. Homo latine grece dicit antropos.i.arbor euersa. Habet em̄ radices.i.capillos superi⁹ ad innuēdū ꝙ debet plantari in celo. habet ramos.i. brachia ꝛ manus inferius, ad innuendum ꝙ debet operari in mūdo. In arbore autē tria consideramus: scz Radices que hauriunt humorem. Stipitem qui habet rectitudinem ꝛ Ramos qui debēt habere fructuū vbertatez. Radices aūt arboris sunt sicut os animalis: quo humorem attrahūt vnde arborem nutriūt ꝛ fruct⁹ producūt. Radices igitur hominis sunt affectiones mentis. Tunc autem iste radices bonū vel malū humorē attrahūt, ꝓut in bono vel in malo loco fixe sunt. Sunt enim quidā qui habent radices fixas in terra per amorē terrenoꝝ, ꝛ isti hauriūt humorē corruptū. ps. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Alij in aquis deliciaꝝ: ꝛ isti hauriunt humorem aquaticū. Apoca.xvij. Ueni ꝛ ostendā tibi damnationem meretricis magne que sedet sup aquas multas. Alij in aere per amorem ambitionū, ꝛ isti, hauriūt humorē ventosum. Osee.xij. Effraim pascit vētū. Alij in igne iracūdie per odiū ꝛ isti hauriunt humorem ignitum. Eccli. xxiij. Anima calida quasi ignis ardēs nō extinguet donec aliq̄d glutiat ꝛc. Alij in celo per amorē celestiū. ꝛ isti hauriūt humorē dulcē ꝛ salutiferū. Talis erat Apl's q̄ dicebat Philip.iij. Nostra ꝯuersatio in celis est. Scdo arbor habet in stipite rectitudinem Homo em̄ debet esse rectus: alr deū diligere non potest. Cāti.j. Recti diligūt te. Est em̄ rectū cui⁹ medium non exit ab extremis duo extrema in homine sunt: scilicet natiuitas ꝛ mors. Mediū inter has est vita. Illa autem extrema scz natiuitas ꝛ mors sunt extreme paupertatis. Job.j. Nudus egressus sum de vtero mr̄is mee; ꝛ nud⁹ reuertar illuc. Illi igitur q̄ habent natiuitatem pauperem ꝛ mortem pauperem ꝛ volūt habere vitā locupletem, non sunt recti: qꝛ eoꝝ mediuz discordat a suis extremis. Math.xix. Facili⁹ est camelum per foramen acus transire ꝛc. Camel⁹ est auarus qui in principio ꝛ in fine.i.in natiuitate ꝛ in morte est depressus.i.mēdicus: in medio aūt.i.in vita est gibbosus.i.diuitijs onustus. Natiuitas etiā ꝛ mors sunt multe vilitatis ꝛ abiectiōis: qꝛ viliter nascitur homo ꝛ viliter moritur. Et hoc oīb⁹ est cōmune. Sap.vij. Unus est oīb⁹ introitus ad vitam: similiter ꝛ exitus. Illi ergo qui habēt natiuitatē abiectā: ꝛ mortē: ꝛ volūt habere vitā elatā nō sunt recti. Cōtra q̄s dr. Eccli.x. Quid sup̄bis terra: ꝛ cinis? quasi diceret mōstrū es: cū sis de terra format⁹ ꝛ i cinerē redigēd⁹: adhuc tñ vis eē sup̄b⁹. Natiuitas ēt ꝛ mors sunt cū fletu qꝛ flent q̄ nascunt: ꝛ flēt vel saltē defient q̄ moriunt. Illi igit q̄ habēt natiuitatē flebilē ꝛ mortē flebilē ꝛ volūt hr̄e vitā risibilē nō sūt recti. De q̄b⁹ dr Job.xxj. Tenēt tympanū ꝛ citharā ꝛ gaudēt ad sonitū organi, ducūt in bonis dies suos: ꝛ in puncto ad inferna descēdunt. Tertio arbores habere in ramis fructuū vbertatē. Distinguit aūt hic dñs triplicē differētiā arboꝝ. Et em̄ q̄dā q̄ facit fructa bonos, q̄dā q̄ facit fruct⁹ malos q̄dā q̄ est sterilis. ¶ Arbor igit bona est homo bonus vel volūtas bona. Nō pōt aūt arbor bona malos fructus facere, ꝛc. Nec econuerso.s.manens talis. Sicut ponit Aug. exēplū de niue que nō pōt calefieri manens nix: potest tñ in aquam liquefieri: ꝛ tūc pōt calefieri. Abor igitur bona pōt fieri mala ꝛ econuerso: sicut Saul⁹ factus est Paulus. Et iudas qui erat apostolus fact⁹ fuit ꝓditor: ꝛ tunc ille bonū fructū ꝛ iste malū fructum produxit. Est igit bona arbor que facit fruct⁹ bonos. Uñ dicit. Chrys. super Mat. ꝙ sicut de ramis nascunt gēme: ꝛ de gēmis flores: ꝛ de florib⁹ poma. Sic de sensib⁹ bone aīe nascunt bone cogitationes: que sunt coram deo velut gemme. De bonis cogitatiōibus nascunt bone voluntates: que sunt coram deo odifere sicut flores. De bonis voluntatib⁹ nascunt bona opa que sunt sicut poma dulcia corā deo. Et dicit ibidē Chrys. ꝙ aliq̄ de ista arbore ventus tētationis excutit gēmas qñ aufert bonas cogitationis. Aliq̄ñ flores qñ aufert bonas voluntates. Aliq̄ñ poma: qñ aufert bona opa. Habet aūt ista arbor.i.homo ramos inferius: ad innuēdū ꝙ opera mīe non sunt facienda in celo, sed

in mundo, sicut ostendit Augu. in lib. j. homel. dicēs. Nemo in celo est qui dicat pasce vel pota me, quia non inuenies ibi esurientem nec sitientē. Nec vestis nudos, vbi vestis immortalitatis est. Nec suscipe pegrinuz. vbi omnes in patria sua sunt. Nec visita infirmum. vbi est sanitas sempiterna. Nec sepeli mortuū. vbi mors moritur. Et sicut arbor non fructificat tm̄ in vno ramo sed in plurib⁹: sic ⁊ homo de oib⁹ sensibus suis dz deo seruire. Sicut ostendit Chrys. in homel. quaz fecit de vltimo p̄s. Oculus (inquit) deo prestat obsequiū si turpia ⁊ vana declinet aspicere. Lingua meretur premium suū qñ dei laudibus occupatur. Auditus placebit deo si se detractorib⁹ non immiscet. Pedes deū laudabunt si cursum suū ab oī malitia reuocare festinēt. Manus bñdicunt: si rapinis renūciēt ⁊ ad mīam properent. Sicut autē rami q̄to plus sunt onusti, tanto magis inclinant. Sic ⁊ viri sancti q̄to bonis operib⁹ plus replentur tāto magis humiliantur. ¶ Alia arbor est que facit fruct⁹ malos. Mala inquit arbor fruct⁹ malos facit. Ad hoc aūt ꝙ a sua malitia conuertatur ⁊ bonos fructus faciat: quatuor sunt necessaria. s. labor, locus, tēpus ⁊ surculus. Est em̄ necessarius labor, nam sicut dicit Aristotel. Arbores siluestres per culturā debitam efficiuntur hortenses. Et ponit exemplū de amygdalo que ꝑ culturā ex amara efficit dulcis. Sic ⁊ homo debet cor suum excolere ⁊ purgare: ⁊ tunc bonos fructus faciet. j. Cor. iij. Dei em̄ agricultura estis. Et tūc deus etiā ipsuz similiter pl⁹ purgabit. Jo. xv. Eū qui fert fructū purgabit vt fructū plus afferat. Scdo necessari⁹ est locus. Dicit em̄ Aristo. ꝙ quedā plante in vno loco faciūt fructū perniciosum que trāsplātate faciūt bonum. Et ponit exemplū in quibusdā plantis egypti que ibi faciūt fructū malum: sed alibi bonum. Sic etiā aliquando prodest homini mutatio loci. Nihil tamen prodest nisi sequatur mutatio animi. Quia sicut dicit Ber. Nec lucifero profuit locus celi: nec ade loc⁹ paradisi: nec loth locus montis exelsi: nec filijs israel locus deserti. Interrogat⁹ Socrates a quodam cur mutatio locoꝝ nihil sibi ꝓderat ad mutationem vitiorū. Respondit. Non est mirum si mutando locū non mutas vitiū: qui semper circumferēs teipsum. Tertio necessarium est tēpus. Dicit enim Aristo. ꝙ plures plante plātantur in vere: pauce in autumno: pauciores in hyeme: paucissime in estate. Plātatio enim spiritualis conueniētius fit in vere iuuētutis q̄ in autūno mature etatis, in hyeme senectutis, vel in estate: id est in feruore male cōsuetudinis vbi totus humor gratie desiccatur. Quarto necessari⁹ est surculus qui trunco insertus totam ei⁹ virtutem sibi trahit ⁊ qualitatem: ⁊ signat ꝟbū dei qđ animam sic immutat ꝙ qui prius ferebat fruct⁹ porcis infernalibus comestibiles, postmodū fert fruct⁹ deo et angelis delectabiles. ¶ Tertia est arbor sterilis que bonos fructus nō facit. De qua dicit. Omnis arbor q̄ nō facit fructum bonū. ⁊c. Qđ autē alique arbores bonos fructus non faciunt possunt esse quatuor cause. Una est quando sunt nimis frōdose qr humor qui deberet trāsire ad fructus cōuertit ad folia. Isti sunt qui tm̄ delectantur in folijs verborum: que signant per ficulneū cui dominus maledixit: vt hr̄ Matt. xxj. Secunda causa est quādo sunt nimis procere. Humor enim a radice ascēdens per arboris altitudinem et latitudinem se diffundit: ⁊ ad ramos transiēs paulatim euanescit. Sic magni viri ⁊ prelati aliquando sunt infructuosi: quia ea que deberent dare pauperibus (expendūt in suis vanitatibus. Ambro. Auis se associat auibus, piscis piscibus, pecus pecoribus. Solus tu homo consortem excludis: feras includis: parietem vestis auro: ⁊ pauperem nudas, vestimēto: panē petit pauper ⁊ non accipit: ⁊ equus tuus aurum sub dentibus mandit. Tertia causa est quando sunt nimis vetuste. Dicit Arist. ꝙ si amygdalus vet⁹ ꝑforatur, humor in medulla deputabitur, ⁊ fertilior efficietur. Quando homo est vetus in peccato, tria foramina in corde suo facere dz: ⁊ tunc bonum fructū producet. Primum est dolor contritionis. Secūdū pudor cōfessiōis. Tertium est labor satisfactionis. Quarta causa est quādo nō sunt domestice sz sunt siluestres. Nā sicut dicit Aristo. Arbores siluestres magis fructificāt q̄ hortenses: sed fructus hortēsiū sunt meliores. Sic homo in suis orationis

bus plus debet attendere ad bonitatē q̄ ad multiplicitatē. p̄s. Scd̄m puritatē manuū meaꝝ retribuet mihi. Non dicit scd̄m multitudinē, sz scd̄m puritatē: qꝛ ipsa opera quātuncūq; sint multa, nō sunt deo accepta nisi sint munda, Cāticoꝝ. ij. Qui pascitur inter lilia. i. delectat̄ inter opa mūda.

¶ Dñica. ix. post trini. Sermo. j.

Homo quidaz erat diues qui habebat villicum ꝛc. Lu. xvj. Scd̄m gl. interli. spūaliter homo iste deus omnipotēs ē. Per villicū aūt intelligi pōt q̄libet homo cui dñs omnia tēporalia dispēsanda ꝯmisit: iuxta illud Psal. Oīa subiecisti sub pedib⁹ eius. Sz sepe illa dissipat: vel iniuste cōgregādo: vel indebite retinēdo: vel illicite expendēdo: ꝛ ideo talis apud deū nō immerito diffamat̄. Diffamatio autē aliqñ causatur a p̄sonis grauib⁹: ꝛ tunc facit violētam presumptionez. Aliquādo a personis leuib⁹: ꝛ tūc facit leuē suspitionem. Aliquādo ab infamib⁹: ꝛ tūc potius in diffamato facit cōmendationem. Infamia igitur peccatoris causat̄ ab angelis qui sunt fide digni, qui nobis ministrant, et oīa opera nostra deo annūciāt. Et ideo dñs in morte cuiuslibet in iudicio rōnem requirit. ¶ De isto igitur villico quatuor ponūtur. Primū est collatio potestatis: cū dicitur. Homo quidā erat diues qui habebat villicum. Sicut autē dicit glo. villicus proprie est custos ville, sz hic ponitur pro economo. i. dispēsatore: q̄ vniuersam substantiā domus dispensat. Et ideo bene signat quēlibet hoīem qui tria a deo dispēsanda recipit: scz res tēporales, corp⁹ ꝓprium, ꝛ aīam. Ut de reb⁹ reddat sibi eleemosynas: de corpore casta ieiunia: de aīa orōnes deuotas. Ista sūt tria munera que magi offerebāt dño: scz Aurum substātie temporalis. Tobie. iiij. Ex substantia tua fac eleemosynā. Thus deuote orōnis. p̄s. Dirigat̄ oratio mea in cōspectu tuo. Myrrham mortificatiōis carnis. Colo. iij. Mortificate mēbra vestra ꝛc. ¶ Scd̄o ponitur diffamatio criminis: cū dicitur. Et hic diffamatus est apud illum. Peccator em̄ dissipat res suas dum eas illicite expedit: dissipat corp⁹ dū ip̄m in voluptatib⁹ nutrit: dissipat aīam dum non deuotas oratiōes effundit, sed immūdas cogitatiōes in eā mittit. Talis significatus est per filiū prodigum Luce. xv. qui totā substātiā suam dissipauit quādo corp⁹ suum voluptatib⁹ dedit: qui aīam immūdis cogitatiōib⁹ impleuit: q̄ significātur per siliquas porcorū quib⁹ saturari cupiebat. tales em̄ cogitationes sunt cibi porcoꝝ, id est demonum. ¶ Tertio ponitur districta req̄sitio rationis: cū dicitur Redde rationez villicationis. Requirit em̄ dñs post mortem in iudicio qualiter homo dispēsauit illa tria sibi cōmissa scz res, corpus, ꝛ animā. Sed tñ ante illud districtū examē vbi dabitur diffinitiua sentētia, tres interim sup illis tribus incidūt questiones: que per sentētiā interlocutoriaz dirimūtur. ¶ Prima questio incidit q̄tum ad res tēporales inter viros religiosos ꝛ mūdanos: virū scz melius sit diuitias contēnere q̄ eas retinere. Et dicunt viri religiosi q̄ mel.⁹ est eas cōtemnere. Et adducunt ꝓ parte sua duas leges. Unā euāgelij Mat. xix. Uade ꝛ vende oīa que habes ꝛ da pauperib⁹: ꝛ habebis thesaurū i celo. Aliā apostolicā. j. Timo. vj. Qui volunt diuites fieri, incidunt in tētationes ꝛ laqueos diaboli: ꝛ desideria multa ꝛ inutilia que mergūt hoīem in interitum. Cōtra religiosos hoīes mūdani dicūt q̄ melius est diuitias retinere: q̄a multe eleemosyne īde fieri possunt. Et adducūt pro parte sua duas leges. Unā euāgelicam: que hic ponit̄. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. Aliā apostolicam. ij. Coꝝ. ix. Qui semināt in bñdictionib⁹: de benedictionib⁹ ꝛ metēt vitā eternam. Iudex aūt noster auditis allegatiōibus hinc ꝛ inde: dat sentētiaz interlocutoriam, dicens Mat. xix. Diues difficile intrabit in regnum celorū. Facilius est camelum per foramen acus trāsire ꝛc. Et intelligitur de illis diuitib⁹ qui totum cor suuz in diuitijs posuerūt. Ideo monet ꝓpheta. Diuitie si affluant, nolite cor apponere. ¶ Scd̄a questio inducit q̄tum ad corpus inter viros spirituales ꝛ carnales: vtrum scz sit meli⁹ castitatē ꝑuare, aut matrimonium cōtrahere. Et dicūt viri spirituales q̄ meli⁹ est ꝯtinētiam obseruare. Et adducunt pro

cunt ꝑ parte sua duas leges. Unā euangelicam per quā suadetur vt matrimonia dimittant castitas seruetur. Matth.xix. Ois qui reliquerit domū, aut fratres, aut vxores ꝓpter nomen meū ꝛc. Aliam apostolicam.j.Cor.vij. Qui matrimonio iūgit virginē suam benefacit: ꝛ qui non iūgit, melius facit. Econtra hoīes carnales dicunt ꝙ est melius in matrimonio viuere. Et adducūt pro parte sua duas leges. Unā diuinam per quā deus matrimonium instituit: dicēs. Gen.j. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛc. Aliam apostolicā.j. Timo.v. Uolo aūt iuniores nubere ꝛ filios ꝓcreare ꝛc. Iudex aūt super hoc dat sentētiā interlocutoriā dicens Luc.xx. Filij huius seculi nubunt ꝛ tradūtur ad nuptias. Illi ꝟo qui digni habebūtur seculo illo: in resurrectione ex mortuis neq; nubēt neq; nubētur neq; ducēt vxores. Ac si dicat. Illi q̄ volūt habere suas cōsolationes in mūdo, vxores ducāt. Illi ꝟo qui volūt tm̄ placere deo, non accipiant. ¶ Tertia questio incidit inter fideles q̄tuz ad aiam: vtrū scz meli⁹ sit habere fidē magnā an opera magna. Et dicunt quidā ꝙ meli⁹ est habere fidem magnam. Et adducūt pro parte sua duas leges. Unā euāgelicam. Matth.xvij. Si habueritis fidem sicut granum sinapis ꝛc. Aliam apostolicam. Heb.xj. Sine fide impossibile est placere deo. Ecōtra alij dicūt ꝙ meli⁹ ē habere opera magna. Et adducūt pro se duas leges. Unā apostolicā. Iaco.ij. Uis aūt scire o homo inanis qm̄ fides, sine operib⁹ mortua est? Abrahā pater noster nōne ex operib⁹ iustificatus est? ꝛc. Aliā ꝓpheticam. ps. Labores manuū rū qꝛ mā. ꝛc. Iudex aūt dat sententiam interlocutoriam: dicēs Matth.vij. Nō ois qui dicit mihi dñe dñe: intrabit in regnum celoꝝ ꝛc. Illi dicūt bis dñe qui credūt corde ꝛ cōfitētur ore. Isti dicūt ter scz opere. Ideo sequitur. Sed qui fecerit volūtatem patris mei ꝛc. Deinde iudex ꝓcedit ad inquisitionem cause principalis: cum dicit. Esuriui ꝛ nō dedistis mihi māducare ꝛc. Post modū fert sententiam diffinitiuā: dicens. Dicedite a me maledicti ꝛc. Et ista sentētia dabit ꝑtibus cōuocatis. Matth.xxv. Congregabūtur ante eum oēs gētes et separabit eos. Dauid in scripturis. ps. Ut faciat in eis iudiciū cōscriptum. Dan.vij. Ad iudicium sedet ꝛ libri aperti sunt. Dabit sedendo. Matth.xxv. Sedebit sup sedem maiestatis. Dabit l die. Rom.ij. In die cū iudicabit dñs occulta hominū. Dabit in loco euidēti ꝛ honesto qꝛ l aere ꝛ in valle iosaphat.j. Thessa.iiij. Rapiemur in nubib⁹ obuiā xp̄o l aera. Johel.iij. Cōgregabo oēs gētes: ꝛ deducā eas in vallem iosaphat. ¶ Quarto ponitur impossibilitas exercēdi laboris: cū dr. Iaz em̄ vltra non poteris villicare. In inferno enim non poterūt satisfacere deo de corpore ꝑ ieiunia. q̄uis em̄ semper ieiunabunt: tamē hoc non erit sibi ad meritū, sed ad supplicium. Hiere.xiij. Cum ieiunauerint, nō audiā p̄ces eoꝝ: qm̄ gladio peste fame ego consumam eos. Scdo non poterunt satisfecere deo de aīa per oratiōes. Tūc quia a deo nō exaudiētur. Prouer.j. Tūc inuocabūt ꝛ nō exaudiam. Tunc qꝛ in peccatū eis reputabitur: ps. Oratio ei⁹ fiat in peccatum. Tum qꝛ ꝛ si oēs sancti pro eis orarēt, adhuc nō exaudirētur. Hiere.vij. Noli orare pro populo hoc: qm̄ non exaudiāte. Tertio non poterūt satisfacere deo per eleemosynas d reb⁹. Nos em̄ poterūt aliquem iuduere, qꝛ ipsi erūt totaliter denudati. Ezech.xvj. Eris nuda ꝛ cōfusiōe plena. Non cibum vel potū alicui porrigere: qꝛ erūt ꝑpetua fame ꝛ siti afflicti. Esa.lxv. Ecce serui mei cōmedent: ꝛ vos esurietis ꝛc. Nec hospitio aliq̄s recipere: qꝛ erūt a ciuitate dei in ꝑpetuū bāniti. Apoca.xxiij. foris canes ꝛ venefici ꝛc. Nec infirmos vt sitare: qꝛ iacebūt ꝑpetuis dolorib⁹ cruciati. Esa.l. In dolorib⁹ dormietis ꝛc. nec ad incarceratos ire: qꝛ erūt in ꝑpetuis vinculis ꝯpediti. Sapie.xvij. Uinculis tenebrarum ꝛ longe noctis compediti ꝛc. Nec aliquos sepelire: qꝛ ipsi erūt in inferno sepulti. Luce.xvj. Mortuus est diues ꝛ sepult⁹ est in inferno. ¶ Sermo secundus.

Quid faciā q̄a dominus me⁹ aufert a me villicationem ꝛc. Post hāc vitam nullus poterit aliquod bonum opus facere. Johā.ix. Uenit nox in qua nemo potest operari. Nul-

lus audebit deo de suis meritis respondere. Job.xxxj. Quid faciam cum surrexerit ad iudicandum dominus? & cū ꝙsierit quid respondebo ei? Nullus magnum dei poterit euadere. ꝓs. Quo ibo a spiritu tuo &c. In pñti igit vita homo debet sibi ꝓuidere vt hic se exerceat per operationē solicitam: hic deo respōdeat per obedientiā: hic fugiat ad dei iam. Ideo quilibet debet intra se dicere. Quid faciam: qz dñs aufert a me villicationem? fodere non &c. ¶ In quibus verbis quatuor ponunt. Primo fit discussio: cum ōr. Quid faciam &c. Eccli.xviij. Ante iudiciū interroga teipz. ꝓme Cor.xj. Si nosmetipos iudicaremus &c. In isto aūt iudicio qō intra nos est faciendū ratio tanq̄ inter dz aiam tanq̄ reum ad iudiciū cōuocare: cogitationes debent ibm accusare: cōscientia testimoniū perhibere: timor tanq̄ carnifex eam torquere: & a prisina peccati conuersatiōe occidere: vt sic ide sanguis exeat lachrymar. Aug. in lib. de penitētia. Ascēdat homo ad uersus se tribunal mētis sue: cōstituat se ante faciem suaz: atq̄ ita cōstituto in corde suo iudicio: assit accusatrix cogitatio: testis cōscientia: carnifex timor: vt sic inde quidā sanguis quasi confitentis per lachrymas confluat. ¶ Secundo ponitur impotentie recognitio: cū ōr. Fodere non valeo. Duplicitur homo pōt sibi ꝓuidere indigens. Aut laborādo. cōtra qō dicit. Fodere nō valeo. Aut donū siue mutuuz mēdicādo. cōtra quod subdit. Mendicare erubesco. Post mortē igitur vel in die iudicij, nō poterit labore. Eccl'as.ix. Quēcūq̄ pōt manus tua instanter operare: qz nec opus nec ratio &c. Ideo Salomon pigrū qui non vult hic laborare mittit ad formicā, dicēs Prou.vj. Vade ad formicaz o piger, & discе sapientiā: que cū nō habeat ducē nec preceptorem nec principem, parat in estate cibum sibi: & congregat in messe qō comedat i hyeme. Legit ꝙ formica grana ꝓforat ne germinēt. Unde formica non solum dicit ferꝫ micas, sed etiam forās micas. Grana etiā decorticat: vel ꝓpter eandem causam: vel vt mūdi⁹ ea comedat. Si forte etiā fuerit balneata, extrahit: et ad solem calefacit & exponit, ne forte putrefiat. In quatuor igitur consistit sapiētia formice: qz grana in estate & in messe cōgregate congregata ꝓforat: ꝓforata decorticat & decorticata exsiccat. ¶ Primo igitur debet homo bona operari in estate & in messe cōgregare. Glossa ibi. Hec vita messi cō paratur & estati: qz nūc inter ardores tētationum tēpus est colligēdi futuroꝝ merita premiorū. Dies iudicij hyemi: qz nulla relinquitur facultas laborādi ꝓ vita eterna: sed tm cogitur quisq̄ de horreo ꝓferre actionis qō recōdidit, ꝓferre. Scīo debet homo ipsa bona opa ꝓforare gladio verbi dei. Heb.iij. Uiuus est sermo dei & efficax & penetrabilior oīi gladio ancipiti. Et ista ꝓforatio impedit germinationē peccati. Heb.xij. Ne q̄ radix amaritudinis sursum germinās impediat. ꝓs. In corde meo abscondi eloquia tua: vt non peccem tibi. Tertio homo debet ab ipsis operib⁹ oēm peccati cortice remouere: vt sic ꝓs in ꝙpunctate pascatur. Canti.ij. Qui pascit inter lilia: vt sic et ā homo dei familiaritate fruatur. Hiere.xv. Si separaueris preciosum a vili: quasi os meum eris. Quarto si aliqua opera sint humida humore vitioꝝ. exsiccāda sunt ad ardorē veri solis. i. xpi q̄ fuit siccus in natuitate. Esaie.liij. Ascēdet sicut virgultum coram eo: et sicut radix de terra sitienti. Siccus in vita. ꝓs. Arsit tanq̄ testa virt⁹ mea. Sic exsiccatum⁹ in morte. ꝓs. Ossa mea sicut cremium aruerunt. Nihil enim homo post hāc vitā poterit mendicare. Sancti hoies q̄ sunt in patria sunt valde misericordes. Et fœtemulieres naturaliter debēt esse misericordiores. Christus autē est fons mie: & tamē mēdicatum fuit ad ostiū sanctoruz v.roꝝ. Abrahe scz et Lazari: nec vnā guttam aque voluerūt porrigere. Mēdicatum fuit ad ostium sancte virginis: nec vllā stillā olei voluerūt impendere. Mēdicatū fuit ad ostium xpi qñ dixerunt, dñe dñe aperi nobis. Et xps nō solū aliquā eleemosynā eis nō porrexit, sz nec ostium etiam eis aperuit: imo turpiter eas lictantiat, dicens. Amen dico vobis nescio vos. ¶ Tertio ponit discretā ꝓuisionē cū ōr. Scio qd faciā. Promisit em sibi debitoribus gratiam faciēdo. Sic et nos pauperib⁹ eleemosynas largiēdo. Uon⁹ em eleemosynaris⁹ ꝓuidet sibi meritis, in morte, & post mortē. In vita: qz eleem-

mosina expellit frigus culpe, cū sit ignis dei. Eccli.iij. Sicut i sereno glacies soluē tur peccata tua. Generat benedictionem gratie dei cū sit semen dei.ij. Cor.ix. Qui seminat in benedictionib⁹: de benedictionibus ⁊ metet. Facit custodiam in vtroq; cum sit saccus ⁊ palpebra dei. Eccli.xxix. Eleemosyna viri quasi sacculus cuz eo. Et grām hois quasi pupillā oculi ꝯseruabit. Scdo prouidet sibi in morte: qz eleemosyna aīaz deo associat. Amb. Nō sunt hois bona q̄ secū ferre non pōt. Sola mia comes est defunctorū. Hostes fugat. vnde dr de eleemosina Eccli.xxix. Super scutū potētis, ⁊ sup lāceā: aduersum inimicum pugnabit. Uiā demōstrat. Prouer.xviij. Donum hois dilatat viam eius. Tertio ꝓuidet sibi post mortē: quia eleemosyna animā ad inferna liberat. Thobie.iiij. Eleemosyna nō patit animas ire in tenebras. A purgatorio saluat. Prouerbioꝝ.xiij. Redēptio anime viri diuitie sue. Uitam eternam donat. Amb. Ars artium potissima est eleemosyna. Nō enim nobis domos fabricat luteas: sed vitam perennem impendit. Quarto ponitur ꝓuidētie illius commēdatio: cū dicitur. Et laudauit dn̄s villicum iniquitatis: qz prudenter fecisset ⁊c. Non laudauit eum de fraude: sed de ꝓuidentia. Et est similitudo a contrario sensu s̄m Aug. Quia si ille laudatus est qui sibi prouidet de re illicita: multo forti⁹ a deo laudabitur qui sibi ꝓuidebit de re iusta. Uidēdum est aūt qualiter filij hui⁹ seculi id est hoies mūdani dicant prudentiores q̄ filij lucis. i. q̄ filij dei. Ad qd sciendum est ꝙ Aug. in lib. de qualitate aīe distiguit triplicem sapientiam: scz nociuam, superfluam, ⁊ necessariam. Et hoc ostendit per simile i corpore humano. Cū enim spūaliter aīa discēdo dicatur crescere: ⁊ dediscēdo decrescere. Et sicut i corpore ē triplex augmentū. Unum nociuum qd humor vocatur. Alterū qd vocatur superfluum: cum quis senis digitis in manib⁹ ⁊ pedib⁹ nascitur. Tertium necessarium quo naturalis cōuenientia impletur in membris. Sic et in aīa triplex est sapiētia. Prima est nociua: que est de impedientibus ad salutez. Et ista respondet in cremēto corporis qd est nociuū. Ista autē est sapientia carnalis quā habēt auari in acquirēdo diuitias: superbi in acquirēdo honores: luxuriosi in acq̄rēdo delicias. De ista sapiētia dicitur Rom̄.viij. Sapiētia carnis mors est. Quātum autē ad istam sapientiā verū est ꝙ filij hui⁹ scli sunt prudētiores q̄ filij lucis: qz filij lucis eā abominātur ⁊ fugiūt: cum non sit diuina sed diabolica. Jaco.iij. Nō est ista sapētia de sursum descendens: sed terrena quo ad auaros: aīalis quo ad luxuriosos: diabolica q̄ ad superbos. Scda est sapiētia superflua: que est de impertinentib⁹ ad salutem. Et ista respōdet in cremēto corporis qd est superfluū. Ista autē sapientia est mūdana ⁊ secularis siue sit philosophia, siue physica, siue sciētia leguz, siue decretaliū: que pro tanto dicūtur superflue, qz sine illis pōt esse salus. De ista dicit Aplus loquēs de phis ad Rom̄.j. Dicētes enim se esse sapientes, stulti facti sunt. Unde Aristo. in morte stultus factus fuit: qz totam sapiētiam suā ꝑdidit. Unde cuidaz suo discipulo apparuit dicēs ꝙ nihil amplius sciebat nisi penaz quā sentiebat. Quantuz etiā ad istā sapientiā filij huius seculi sepe sunt prudētiores q̄ filij lucis: qz viri spūales de talib⁹ sciētijs parū curāt. Unde dr.j. Cor.ij. Loquimur nō i doctis humane sapiētie verbis ⁊c. Tertia sapiētia est necessaria: q̄ est de expediētibus ad salutē. Et ista respōdet in cremēto aīe qd est necessarium. Et ista est sapiētia diuina que consistit in vera dei cognitione. de qua dicit Hiere.ix. In hoc glorieť qui gloriatur scire ⁊ nosse me. Quantum ad istam sapiētiā filij lucis sunt prudētiores q̄ filij huius seculi: imo in rebus diuinis filij huius seculi videntur esse stulti, filij aūt lucis valde sapientes ⁊ prouidi.j. Corin.ij. Animalis homo non percipit ea que sunt spūs dei stultitia em̄ est illi: et nō pōt intelligere. Spiritualis aūt dijudicat: ⁊ ipse a nemine iudicatur.

¶ Sermo.iij.

Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis ⁊c. Scdz dictū cuiusdā phi q̄libet deberet habere vnū amicū ⁊ vnū inimicū: vt amic⁹ veritatē sibi diceret, ⁊ inimic⁹ viaz ei⁹ obseruaret: vt

amicus cū corrigeret, z inimic⁹ psecutiōi bus exercitaret. Nunc āt quilibet homo hz angelū bonū vt ad bonū pmoueat: et malū vt tentationib⁹ exerceat. Sed quia nomen inimici est odiosum, z nullus vult habere inimicos: videam⁹ saltem qualiter possim⁹ habere amicos. Jtē dñs nos docet, dicēs. Facite vobis amicos de mā mona iniquitatis ꝛc. vbi tria ostendit: scz cui amicitia sit facieda, qualiter, z ꝓpter quid. Primum notatur cū dr. Facite vobis amicos de māmona ꝛc. Amicitia aūt aliquādo est bonoz cū bonis. Aliquādo bonoz cū malis vel ecōuerso. Aliqñ malorū cū malis. ¶ Amicitia aūt que est bonorū cū bonis est amicitia vera: qz nō potest esse ꝛa amicitia nisi inter bonos. Tullius. Hoc primuz sentio: nisi in bonis amicitiam esse non posse. Dicūt naturales q quādo auruz debet argēto per mellicatio nem incorporari, oportet a trib⁹ ꝓcauere: scz a vēto, a pulvere, z humore: qz si aliquid istorū se interponit, perfectaunio fieri nō poterit. Si igitur aliqui volūt p amicitiā iungi, opz vt caueāt ne inter eos sit aliquis vētus superbie, pulvis auaritie, vel humor luxurie: qz iter superbos, auaros, z luxuriosos vera amicitia esse nō potest. Non em̄ potest esse alicui amicus qui sibi est inimicus. Eccl's. xuij. Qui sibi nec⁹ est: cui alij bonus erit? Ad idē ihūs. Qui sibi non parcit, mihi vel tibi quo parcet? De veris, aūt amicis Tull⁹ dicit. Qui verum amicaz intuetur, tanq̄ exēplar aliqd sui intuetur: quo circa z absentes assunt z egētes abūdāt z imbecilli valent. z (qđ dictu est difficile⁹) mortui viuūt. Veri enim amici etsi sint absentes corpore: tamē sunt presentes mēte. Et si vnus meritis est egenus: in alio est abūdās ꝛ plenus. Et si vn⁹ ad resistendum diabolo est debilis: in alio est fortis. Et si vnus est mortu⁹: in alio in his que spectant ad ordinationem dom⁹ z aie est viu⁹. ¶ Scōa amicitia est bonorū cū malis: z ecōuerso. Et ista bonis aliqñ est periculosa: q̄nis malis aliqñ inueniat fructuosa. Boni em̄ z malorū familiaritate aliquādo corrūpuntur in vita in quinā tur in cōsciētia: z obfuscātur in fama. De primo ponit exēplum Chrys. sup mat. Qz si vinum admiscetur aceto: vinū non corrumpit acetum sed acetum vinum. Aceti sunt mali: qz deū in suis operibus exacerbāt. ps. Exacerbauerūt deū excelsū. Utinā sunt boni qui deū letificāt per bonā cōscientiā z primū edificant p bonā famaz. Judicū. ix. Nunq̄d deserere possum vinū meū quod letificat deū z homines? Quādo igit boni miscent cū malis: q̄uis mali aliquādo melioretur boni tamen sepe vita corrūpuntur. j. Corint. xv. Corrūpūt bonos mores colloquia mala. de secūdo ponit exēplum Chrys. vbi supra. Qz si admisceatur farina cū luto: farina nō coinquinat lutū sed lutū farinā. Boni sunt farina q̄ mola timoris z amoris se cōgerūt z ad candorē cor suum deducūt z deo suauem panē faciunt. Lutū sunt mali i ꝓspectu deli fetidi, pedibus demonū conculcandi. z in cloacam infernalē ꝓiiciēdi. Qñ igit boni miscētur cū malis q̄uis mali qñq̄ deabētur: tñ boni sepe in cōsciētia inquinant. j. Corin. v. Modicū fermētū totam massaz corrūpit. De tertio ponit exēplū Gre. q si aurū argento misceatur argētū ad claritatē exurgit: aurū vero palescit. Aurum sunt viri scti fulgidi in fama z ꝓfessi in vita. Argētū sunt mali q̄ tactu suo alios denigrāt. Qñ igit boni miscent cū malis: q̄uis mali videant lucere tñ boni fama videtur pallescere. Sepe aūt cōtingit q boni cum malis miscentur z tamen nec boni malos puertūt nec mali bonos corrūpūt. Qđ p tria exēpla videri pōt. Unū em̄ est cū fece: z tamē fex nec aufert vino suā dulcedinem, nec vinū feci suā acedinem. Similiter rose morant cū spinis: z tñ nec spine auferre possūt rosis quin redoleāt nec rose spinis quin pūgāt. Similiter aurum q̄nq̄ occultat a luto z tñ lutū nō ꝓt auferre auro suū fulgorē, nec aurū luto suo fetorē. Sic sepe boni morātur cū malis z tñ mali nō possunt auferre bonis suā sanctitatē nec boni malis suā iniquitatē. Tertia amicitia est malorū cū malis. Et ista est minis ꝓiculosa. Mali em̄ sunt igne cupiscētie inflammati. z ideo ampli⁹ infamātur. Prouer. vi. Nunq̄d pōt ꝺo absc̄ondere ignē in sinu suo vt nō ꝺ ꝓ ꝺ vestimēta ei⁹. Sunt luto auaritie infecti z ideo amplius inficiunt. De quo luto dr Abacuc. ij. Ue q̄ cōgregat⁹ nō sua vsq̄q̄ aggranat⁹ tra se

densum iuſtū. Sūt pice ſuphie inānati ⁊ iō amplꝰ mutuo inānant. Eccli.xiij. q̄ tetigerit picē inquinabit ab ea. Aſſimilat aūt ſuphia picī: qz tā te eſt adherētie vt ceteris vitijs ſupatis adhuc ipſa remaneat. Scōo dñs oſtēdit qualr iſta amicitia ſit faciēda cū ōr de māmona iniqtatis. i. de diuitijs pauperibus erogādis. Fz aūt Beda. Māmona lingua fyroꝝ diuitie vocant. q̄ dicunt iniqtatis ſm Aug. trib⁹ de cauſis. Prio qz ſepe facūt hoiem iniquū ⁊ ſunt materia multarꝝ iniqtatū. vñ ōr q̄ ois diues aut eſt iniquꝰ: aut heres iniq. Scōo dicunt iniqtatis ex eo q̄ hoiem decipiūt qz nec tenēt qō ꝓmittunt, ꝓmittūt em̄ ſecuritatē ⁊ dāt ſubitā delectionē. ſtabilitatē ⁊ dāt timorē ſatietatē ⁊ dāt eſuriē. tertio dicūtur iniqtatis qz ſepe rapinas ⁊ alios modos illicitos acquirūtur. Pōt etiā dici quarto q̄ dicunt iniqtatis. i. inequalitatis qz inequaliter habent. Nā vnus hz ad ſuperabundantiā, alius ad ſufficientiā, aliꝰ ad neceſſitatē extremā, alius hz totalem penuriā. Tertio dñs oſtēdit ꝓpter qō iſta amicitia ſit cū pauperib⁹ faciēda cū ōr. Ut cū defeceritis recipiāt vos i eterna tabernacula vos recipe. Jdeo dicitur Eccli.xij. Da bono ⁊ ne receperis pctōrē. benefac hūili ⁊ ne dederis ipio. Nō tripliciter eſt intelligēdū. Primo q̄ nō debet dare ꝗs impio ſi credit q̄ ꝓ dono iuſticiā de relinquat. Scōo q̄ nō dz dare ꝗs impio in tuitu prauitatis: vt faciāt illi q̄ dāt hiſtrionibus intuitu hiſtrionatꝰ. Hiero. Hiſtrionibus dare: eſt demonib⁹ immolare. Gl. ſup predicētū locū dicit. Qui aūt dat indigēti pctōr nō qz pctōr eſt, ſed qz homo eſt nō peccatorē ſed iuſtū nutrit qz culpā nō diligit ſz naturā. Tertio intelligit electiue: qz in dādo iuſtus eſt impio ꝓponēdꝰ. Prius eſt em̄ ſubuenīē dū ſernis dei q̄ ſeruis diaboli. Jſta tñ eterna tabernacula nos hic de eleemoſynis edificam⁹. Sūt tñ q̄dā q̄ edificāt ſibi tabernaculū ſuedomū i inferno, quidā in purgatorio, q̄dā in celo. Nā valde mali edificāt ſibi domū in inferno de triplici materia. ſcz ō lapidib⁹ ſuphie. ideo cū iſtis lapidib⁹ a demonib⁹ lapidabunt. Eccli.xxij. Jn lapide inteo lapidatꝰ eſt piger. Nullꝰ em̄ ad bene operādū eſt pigrior q̄ ſuperb⁹. De luto luxurie inquinati ideo a demonibus tanq̄ iuſtū vite cōculcabuntur. Eſaie.x. Ponea illū in cōculcationē vt iuſtū platearū. De ſpinis auaritie ideo de ſpinis cōburentur. Eſa.xxxiij. Spine congregate igni cōburent. Medio criter aūt boni edificāt ſibi domū in purgatorio de materia triplici. ſcz de ligno feno ⁊ ſtipula. vt dicit Cozin. iij. Lignū plꝰ habet de humore q̄ fenuz. Jdeo tardius cōburitur. Fenū plus habet q̄ ſtipula iō tardius conſumitur. Per iſta tria intelligitur triplex amoꝝ, ſcz carnalitatis vt vroris ⁊ filiorū vel cupiditatis vt diuitiarū. vel ambitionis vt honorū. qui igitur plꝰ vel minꝰ hz de humore carnalitatis, vel cupiditatis vel ambitionis diu vel citius vel citiſſime cōburetur. Ualde aūt boni edificant ſibi domū i celo de triplici materia. ſcz de auro, argento, ⁊ lapidibus pretioſis: vt dicit. j. Corin. iij. ſcz de amore dei ⁊ proximi ⁊ bonis operibus. Per aurum em̄ q̄ eſt incorruptibile intelligitur amor dei qui nō corrūpitur nec finitur. Fides em̄ hic finitur ⁊ ei ſuccedit aperta viſio. Spes hic finit ⁊ ei ſuccedit plena poſſeſſio. Charitas aūt nō finitur, ſed incipit ⁊ ibi cōpletur: quia nō eſt aliquod melius: q̄ ſibi ſuccedere poſſit. Per argētū intelligitur amor primi. Sicut poſt aurū argentū eſt preciōſius: ſic poſt preceptū de amore dei, preceptū de amore primi eſt maius ſicut dicitur Matt.xxij. Per lapides preciōſos intelliguntur bona opa. Nā q̄libet eleemoſyna, quelibet oratio, q̄libet ieiunij, ſunt lapides preciōſi. Pauperes igit nos recipiūt in ſuas domos celeſtes ſi nos eos receperimus in nr̄as domos terreſtres Aug. Oia bona ſua dñs dedit duobus hoīb⁹ diuitibus terrenis: pauperib⁹ celeſtis. Sed deus volēs vtrū q̄ ſaluare cōſtituit vt hic diuites in ſua hereditate recipiant pauperes vt pauperes i ſua hereditate diuites collocent vt in eterna hereditate vterq̄ p alium collocetur.

¶ Dñica.x. poſt trini. Sermo.j.

Um appropinquaret ieſus hieroſolimā videns ciuitatem fleuit ſuper illā ꝛc. Luc.xix. Sicut dicitur.

Ecclesia.xlv. Ex visu cognoscitur vir ⁊ ab occursu faciei cognoscitur sensatus. Amictus corporis ⁊ risus dentiū ⁊ ingressus hois enunciant de illo. Ex istis quatuor in vno euangelio xp̃s cognitus videtur. Primo ex visu faciei q̃re fuerit malestatis: qz sicut dicūt sancti q̃dā splendor mirabilis de eius fac e procedebat ita q̃ nullus in eius facie intuerī nec sibi cōtradicere audebat. Secūdo ex amictu quante fuerit iustitie ⁊ equitatis: qz iustitiā se induit q̃n vē dentes ⁊ emētes de tēplo eiecit. Job.xix. Iustitia indutus sum ⁊ vestitu me sicut vestimento. ¶ Tertio ex risu non ex risu q̃re fuerit compassionis. Quarto ex ingressu q̃re fuerit deuotionis. Quādo enim homo libenter graditur ad spectacula, signum est vanitatis: q̃n vero libēter ad ecclesiam signū est deuotionis. Xp̃s aūt q̃n cunq; hierusalem veniebat mox ad templum ibat. In p̃senti euāgelio tria de xp̃o tanguntur. Primo q̃ xp̃s sicut post honorem sibi exhibitū. Supra em̄ immediate legitur q̃ cū approp̃inquasset ad descensum mōtis oluneti turbe sibi occurrerūt: ⁊ cū cāticis ⁊ laudib⁹ eū susceperūt: ⁊ cum appro. hic. sic. supeā. Ex q̃ re voluit ostēdere q̃ mūdana letitia cito in fletū cōuertitur. Proner. xiij. Risus dolore miscebit. Est aūt letitia mūdana sicut vinū purum q̃ cito inebriat nisi temperet vel meditatione mortis vel recordatione alicui⁹ aduersi preteriti vel timore p̃ñs vel timore aduersi futuri. Eccli. xj. i die bonoꝝ ne immemor sis malorꝝ. Tria em̄ sunt q̃ occidūt hoiem. s. letitia, tristitia, ⁊ ira nisi tēperet. Nimia em̄ letitia aliq̃n subito occidit: qz cor tūc nimiū dilatat: ⁊ calor ad exteriora transit ⁊ a corde recedit: ⁊ ideo mors interuenit. Q̃n refert Valeri⁹ q̃ cū quidam mulieri mors filij absentis ab erroze fuisset nunciata. dū illa merēs sederet subito filius aduenit. Quem illa vidēs subito in amplexus ei⁹ fuit: ⁊ mox exanimata corruit. Legitur de Brisso. q̃ cum remearet ad propria nūciandi matri sue aduētū suū dicēs. Ne turberis cū peperierit infirmitate mea modica, statim vt cōualuit simulans se infirmari vt letitiam matris tēperaret dolore ne ei eueniret sicut euenit mulieri p̃habite q̃ fuerat in amplex⁹ filij ad se venientis. Tristitia aūt non occidit subito sz paulatim: qz in tristitia primo retrahit calor naturalis ad interiora: ⁊ postea exalatad exteriora. Et talis exalatio calozis p̃hibet nutrimētū in membris operatur consumptionē in illis: ⁊ ideo processum tpis. scz ethico. Prouer. xvij. Spiritus tristis exiccat ossa ⁊c. Irascendo nunq̃ occidit: quia in ira non solum calefiunt mēbra interiora: sz etiā exteriora: sic remaneat calor i sua radice: ⁊ iō mors in homine nō causat ex ira. Ex his datur intelligi q̃ nimia letitia ⁊ tristitia animam occidunt. Propter primū dicitur Proner. bio. j. Prosperitas stultoꝝ perdet illos. Propter secundū dicitur. ij. Cozin. vij. Secundi tristitia mortē operatur. In hoc tñ differūt quia citius mortuur anima in prosperitate q̃ in aduersitate. Augu. in libr. l. de mēt. Multi res aduersas timent, p̃ sperā nō timēt: periculosioz tamē est res p̃spera animo q̃ aduersa corpori. Prō em̄ cozrumpunt p̃spera vt inueniant q̃ frāgūt aduersa. Q̃n sanct⁹ Dauid Saul inimicū paterbatur aliaz non concupiuit vxorē. Et vbi facius est securus, ⁊ mox execrenit ⁊ aduersatus est homicidiū cecidit. Ira vero q̃ est per zelū nō occidit sed vinificat: ⁊ illū qui sic irascit qz sic meritū inde acq̃rit ⁊ illum cōtra quē irascit qz sepe ad vitā gratie reducit. Ezech. iij. Si tu annūciaueris iusto vt nō peccet: ⁊ ille nō peccauerit vt viuēs viuet, qz annunciasti ei: ⁊ tu animā tuā liberasti. Secūdo tāgitur q̃ xp̃s flenit supereminēs periculū cū dicit. Si cognouisses mala tua imminētia ⁊ tu scz flesses. Quinq; aūt ex causis xp̃s legit flenisse. Primo ex infantili necessitate. Sap. vij. Primā vocē emisimile oīb⁹ plorās. Q̃n cantat ecclia. Ualgit infans inter arcta ⁊c. Et signat fletum quo flere debem⁹ qz in hac miseria possitum⁹. Aug. puer d̄ nascit incipit a plorare. Lachrymę testes sunt miserie nōdū locutur ⁊ iam propheta. Ista aūt miseria incipit a nativitate cōmunat in vita ⁊ ptēdit vsq; ad mortē: id covita humana fluuio comparatur. Fluuius em̄ in principio ⁊ in fine habet amaritudinē: qz in mari ozitur ⁊ in mare progredit. In medio aūt hz labilitatē. Sic nativitas nostra est amara qz in mūda, vita amarioz, qz labilis ⁊ caduca

moꝛs vero amaꝛissima qꝫ piculosa. Scõo fleuit ex nimia cõpassione sicut ptz hic. et signat fletũ quo flere debem⁹ sup calamitatibus miseroꝝ. Job.xxx. Flebã quõdaꝫ sup eo ꝙ afflict⁹ erat ꝛc. Ista aũt cõpassio maioꝛ fuit in xpo ꝙm in aliquo alioꝛ, rõ est qꝛ cõpassio aliqñ causat ab amoꝛe naturali ꝑm ꝙ hõ hoiem naturaliꝛ diligit: et ideo naturaliꝛ cõpatit homo hoi afflicto imo nõ vt esse homo sed bestia crudelis ꝙ hoi afflicto nõ cõdoleat: qꝛ tñ iste amoꝛ est paꝛuus iõ paꝛũ mouet. Aliqñ causat ab amoꝛe accidẽtali secũdũ quẽ homo diligit aliũ quadã amicitia tẽpoꝛali. Et ex tali amoꝛe cõpatitur amico dolenti⁹ iñ qꝛ homo, ſz qꝛ amic⁹: et iste amoꝛ magis mouet ꝙm primus amoꝛ: aliqñ causat ab amoꝛe spirituali scõm quẽ homo diligit alterũ in deo ꝙz deũ et est maioꝛ ꝙm prim⁹ vel secũd⁹: qꝛ nõ tñ facit duo corda esse vnũ. Act.iiij. Multitudinis credentiũ erat coꝛ vnum et alia vna ꝛc. ſz vt ambo sint vnius corporis myſtici membꝛa et iõ si dolet vnus membꝛũ cõpatit alius: et iste amoꝛ magis mouet ꝙm prim⁹ vel secũd⁹. Et qꝛ iste amoꝛ in xpo fuit maioꝛ ꝙm in aliquo alioꝛ: ideo in eo cõpassio maioꝛ fuit. Sed multi sunt qui hãc cõpassionẽ nõ habẽt. Aug. Sũt ne in te viscera cõpassiõis xpiane ꝙ plãgis coꝛpoꝛa ꝙ recessit aia: et nõ plãgis aiam a ꝙ recessit deꝰ. Tertio fleuit ex immẽso amoꝛe sup lazaꝝ mortuũ. Et significat fletum quo flere debem⁹ sup illos ꝙ mortui sunt i peccatis. Hier.ix. Quis dabit capiti meo aquã et oculis meis fontẽ lachꝛymaꝝ et plorabo die ac nocte interfectos ppli nostri. Augu. sup. ꝓo. Multi male gemunt ge mo et ego, quia cõpatioꝛ his qui male gemunt: am. sit nũmũ minimũ et gemit, amisit deũ et nõ gemit. Eccliasti.xxij. Supmoꝛtuum ploꝛa, qꝛ deficit lux eius. Et super fatuuꝫ ploꝛa deficit eñ sensꝰ. Et infra. Luctus mortui septẽ dies. fatui aũt et impij octo dies vite illoꝝ. Ex quibus verbis habeꝫ ꝙ tres sunt ploꝛãdi: ſz mortuus, fatuus, et impius. sed differẽter. Mortuꝰ est ploꝛãdus: ſz paruo tẽpoꝛe. Fatuꝰ aũt ploꝛãdus est toto tpe vite sue. Impiꝰ aũt ploꝛãdꝰ est in tota vita sua et etiam post vitã suã. Quarto fleuit xpꝰ ex viscerosa pietate sup casum iude. Aug. in quoꝛdam sermone. Dñs noster delectꝫ iude lachꝛymauit: vt enim ait euãgelista. Cuꝛ vidit set eũ turbat⁹ est et dixit. Unꝰ ex vobis me tradet. ꝛta mia deꝰ tradit⁹ ꝓpter ꝑditoꝛẽ dolet: ꝓditꝰ ꝑ ꝑditore turbat. Per qõdaꝫ intelligi ꝙ debemus fleꝛe ꝓlatoꝛes clericos qñ cadũt qꝛ coꝛ casus est valde periculosus. Sicut enim bonꝰ sacerdos vocat angel⁹ vt dicit. Mal.ij. Sic malus vocat diabo. Joh.vj. Nõne.xij. vos elegi et vnꝰ ex vobis diabolus est. Chꝛy. Nihil in tantuꝫ destruit eccliã sicut clericos laicis esse deteꝛioꝛes. Esa.xxiij. Et sicut ꝓpꝛs sic sacerdos. Beꝛn. vtinã sic et nõ peꝛioꝛ populo sacerdos. Quinto fleuit ex intimo dolore et hoc in cruce. vt habetur. Heb.v. Et signat fletũ cõpunctionis quẽ debẽt habeꝛe illi ꝙ sunt in cruce penitẽtie. ꝑs. Lauabo ꝑ singulas noctes lectũ ꝛc. Aug. Sciat se culpabiliter duꝛũ qui deflet mortẽ amici vel dãna rei tẽpoꝛalis et doloꝛẽ peccati nõ ostẽdit in lachꝛymis. De isto fletu dicit Glo. sup Thob. Oratio deũ lenit, lachꝛyma cogit: hec vngit illa pungit: ꝙuis igit xpꝰ tot vicib⁹ fleuerit risisse: tñ nõ legit. Beꝛn. Xpm fleuisse risisse vero aut leuiter locutum esse nunq̃ legim⁹. Chꝛy. Frequẽter in uenis dñm flentẽ, nunq̃ autẽ ridẽtem nec saltẽ leuiter subridẽtẽ. Nec hoc dicit risum penitus abscindã, ſz vt dissolutionẽ extinguã. Tertio ostẽditur in euãgelio ꝙ xpꝰ post fletuꝫ assumpsit magnũ zelum: qꝛ de templo expulit vendentes et ementes. Dicitur enim Joan.ij. ꝙ expulit de templo oues et boues et nũmularios et vẽdẽtes columbas ꝙ prelat⁹ debet cõstãter reprimere hypocritas pellẽ ouinã simulantes: ꝛannos cornu sue potẽtie bonos ventilantes vsurarios et symoniacos dona sancti spiritus ꝙ ꝑ colũbã intelligunt vendẽtes. De zelo aũt et constantia prelati dicitur. Eze.iij. Ut adamãtẽ et vt silicẽ dedi faciẽ tuã. Hier.j. Ego ẽppe dedite i colũnã ferreã et in murum eneum sup oẽm terrã. Ex ꝙ bus ꝟbis habeꝫ ꝙ cõstãtia prelati dz esse instar adamantis, silicis, ferri, et eris. adamas sicut dicit glo. est in honoꝛe. Et huic cum auro ponatur tñ nõ extollitur. Silex est in conculcatione et tñ nõ frangitur. Ferrum omnia domat. Es percussum resonat. Tunc igit prelatus est sicut adamas

quãdo impẽsus honor ipsum nõ extollit Tunc est sicut filex qñ nulla aduersitas ipsum frangit. Tunc est sicut ferrum quãdo colla tyrannorũ potẽter premit. Tũc est sicut es quando aduersitatib⁹ ꝓpressus dei laudem deprimit.

¶ Sermo.ij. de eodem.

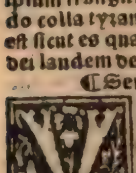

Eniẽs dies in te ⁊ circũdabunt te vallo ⁊c. Sicut legit i lib.q̃ ꝺz mittra lis. Istud euangeliũ ideo in mẽse Augusti decãtat: qz ciuitas hierusalẽ in illo mẽse ꝑmo a Nabuchodonosor, deinde a romanis destructa fuisse inuenit. Supradicta aũt ꝺa q̃ de ciuitatis destructiõe dicunt intelligi ꝑnt literaliter ⁊ mozaliter. Quantũ em̃ ad literã verũ fuit qꝺ Romani principes, scz Uespasian⁹ ⁊ Tyt⁹ hierlm obsederũt: ⁊ circa eã fecerũt tres aggeres ⁊ sup aggeres fecerũt vallũ. i. concathenaturã de vallis hoc est de palis. Capiẽtes aũt ciuitatẽ eã destruxerũt. Iudei aũt q̃ in syluis ⁊ spelũcis latitauerãt redierũt, ⁊ ciuitatẽ reedificare ceperũt. Tunc romani illud miserũt ꝙ eliũ adrianũ q̃ ciuitatẽ funditus euertit ita ꝙ lapis sup lapidẽ nõ remãsit. Iuxta locũ th illũ quãdã ciuitatẽ eius reedificauit, ⁊ suo nole eã helyã nominauit. Et lõgo tpe sic vocata fuit: qꝺ aũt illa ciuitas nõ sit mõyt pri⁹ erat pz qz sepulchrũ christi th tũc erat extra muros. Mõ aũt i medio ciuitatis est. Istam autẽ victoriã ꝺt Aug. sup ꝺs. Romani a deo habuerunt, licet ipsi ꝺns suis ascriberẽt. Et dicit Aug. ibidẽ qꝺ in hoc Romani facti sunt instrumẽtũ irati, nõ regnũ placati. Facti sunt securis dei qua indei sunt excisi: ⁊ virga dei qua sunt ꝑ meritis flagellati. Et subdit Aug. qꝺ pr̃ qñ filiũ verberat virgã ꝑcipit i ignẽ: ⁊ filio seruat hr̃editatẽ. Sic Roñ. illi plectũt ⁊ multi ex iudeis crediderũt: ⁊ in fine mũdi crediturꝰ sunt. Noluit em̃ deꝰ vt iudei penitus cõsummẽtur: sed dispergẽdo ꝑpter tres causas ꝑpter quas etiã ecclia nõ ꝓsequitur iudeos: ꝙuis ꝓsequaꝝ hr̃ticos. Primo qz in fine mũdi oẽs debẽt conuerti. Iuxta ꝺs. Cõuertantur ad vesperã ⁊c. Secũdo vt sit nobis memoriale dñice passionis. Quoties em̃ iudeos videmus toties passionis dñi recordamur. ꝺs. Ne occidas eos nequãdo obliuiscantur populi mei ⁊c. Tertio qm̃ ipsi sũt librarii nostri Augu. super ꝺs. Ne forte pagani dicant nobis. Uos christiani literas istas cõposuistis: ꝓ ferim⁹ codices a iudeis inimicis vt cõfundamus alios inimicos. Quicẽ portat iudeus vt inde credat xpian⁹. Librarii nõ facti sũt: quo seruꝰ post dños codicẽ ferre solẽt. Causa aũt huiꝰ exemplis ponit cũ ꝺr. Ex eo qꝺ nõ cognouistis tẽpus visitationis tue. Ipiere. viij. Dilin⁹ in celo cognouit tẽpus suum turtur ⁊ hyrundo ⁊ cyconia custodierũt tẽpus aduẽtus sui: populus autẽ meus nõ cognouit iudicium dñi. Glos. Aues sua nouerũt tẽpora vt sciant quãdo ad calida festinãtes loca rigorẽ hyemis declinare debeãt: ⁊ veris principio ad solitas redire regiones. De milio autẽ vnum verbũ mozaliter videamus. Dicit autẽ qꝺ primo anno est multuz andar ⁊ multe magnanimitat̃ ⁊ magnas capit aues. In secũdo no efficit pusillanimis ⁊ ad capiendos pullos ⁊ passeres se cõuertit. In tertio timidior efficitur: ita qꝺ muscas ⁊ vermes sibi ãrit. In ãrto sic est timidus qꝺ nihil vinuz audet inua dere: sꝫ ad cadauera bestiarũ se cõuertit. In q̃rto sit sic miser qꝺ nihil tangere audet: ⁊ sic fame moritur. Sic etiã sunt multi qui primo anno cõuersionis opera fortia facũt. In secũdo efficiũtur tepidi ita qꝺ vix pauca facere volũt. In tertio: cogitatiões volatiles ⁊ immundas recipiunt. In quarto ad immũdicias peccato ꝙ redeũt. In q̃nto tantã famẽ semper inuenit: qꝺ in tali fame miseri moriũtur. Scõo ꝑt verba illa exponi mozaliter. Peccator quidem in morte circũdatur coangustat: ⁊ ad terraz prosternit ⁊ lapis sup lapidẽ nõ reliquet. Circũdatur a demõibus. Uenit quidẽ diabol⁹ ad xp̃m morientẽ venit ad bonos venit ad malos: sꝫ differẽter. Uenit ad christum quidem: sed n hil in eo inuenit suuz. Joãnis. xxiij. Uenit enim princeps huius mundi: ⁊ in me non habet quicq̃. Greg. i homelia. Quia em̃ hũc mortalez hominẽ vidit: sũ aliquid inuenire in ipso posse se credidit: sed sine vllo peccato a mũdi corruptione exijt qui sine peccato in mundũ venit. Ad bonos etiã venit: ⁊ suum aliqd

in eis inuenit: sed tñ eos rapere nequit: qr xp̄s ꝓ eis debitum soluit. Gre. Uenit inqt princeps mundi huius ꝛc. Hoc dicere nō p̄sumpsit petr⁹ clauiger celestis nec paulus ad celum raptus. Nec ioannes in sinu xp̄i recept⁹ q̄a sine culpa in mūdo esse non potuit: qui in mundum cum culpa venit. Uenit etiā ad reprobos ꝛ sua multa in eis inuenit: ꝛ eos ad tartara rapit Greg. Maligni spirit⁹ ab anima egrediēte opera requirunt: mala que suaserunt replicāt vt secum ad tormenta trahant. Specialr aūt diabolus ad moriētes venit: vt de articulis fidei eos tentare possit. Nō ei tūc diabolus hoī moriēti immittit suggestionem diuitiarū vel honorū vel delitiarū qr posset sibi moriens respondere: ad q̄d mihi diuitie qr eas mecū nō possuz portare. Ad q̄d delitie: qr vermes stati corp⁹ meū debēt comedere. Ad q̄d honores: qr stati in puluerē debeo redire. Et ideo immittit suggestiones de fide que est fundamētum vt illo destructo totū edificiū destruatur. Ideo in ordine nostro est laudabilis ꝯsuetudo: vt cū aliquis frater ī extremis laborat: facto aliq̄ signo: fratres vbicūq; sint: in lectis siue in mensa surgunt ꝛ ad moriētem dicendo symbolū fidei currūt. Secūdo peccator in morte coangustat̄ a peccatis. Demōes em̄ oīa peccata ad memoriā sibi reuocāt vt ad d̄spationē trahūt Gre. Maligni spūs animā vndiq; angustāt qñ em̄ nō solum operis, verū ꝛ locutiōis iniquitates replicāt: vt q̄ pri⁹ se per mlta dilatauit in scelere ad extremū de oībus angustet̄ in retributione. Pctā em̄ illa aīa nō pōt negare: nec illa effugere nec ea emendare ꝛ iō ī angusto ꝛ in arcto multū posita erit. Ber. Tūc loquētia simul ei⁹ opa dicēt, tu nos egisti, opa tua sum⁹: nec te deserem⁹ sz semp tecū ad iudiciū pgemus. Iō nō est tutū hoīem ī extremis laborātē inducere ad recordationē suorū pctōrū sed poti⁹ ad spē diuine mīe, ad memoriā dñice passionis, ꝛ ad recordationē suorū bonoꝝ q̄ in vita fecit: ꝛ ꝓ q̄b⁹ de dei mīa sperare pōt. Tertio hō ī morte ad terrā proiernitur: qr corpus incineratur. Eccl'i.iij. De terra facta sunt omnia ꝛ in terrā pariter reuertētur. Noluit autez dñs hominē facere de aqua ne esset nimis delitiosus. Nec de aere ne esset nimis sup̄b⁹: nec de igne ne esset nimis iracundus. Sz de terra que est elementū frigidum ꝛ siccū ꝛ īfimū, vt p̄ hoc daret̄ intelligi ꝙ homo dz eē frigid⁹ ab igne iracūdie: sicc⁹ ab humore lasciuie: ꝛ infimus a tumore sup̄bie: q̄uis aūt de⁹ homini fecerit corp⁹ terrestre animā tñ fecit celestē. Unde sancti viri lz ī terra habitauerūt corpore: ī celo tñ habitāt mēte. Dicet igitur de⁹ in iudicio auaris: terra es ꝛ ī terra infernali sepelieris. Luce.xvj.ca. Mortu⁹ est diues ꝛ sepult⁹ ē in inferno. Dicet iracūdis ignis es: ꝛ ī igne gehenne combureris. Job.xxxj. Ignis est vsq; ad consummationē deuorans. Dicet delitiosis: aqua es ꝛ in aquis infernalib⁹ demergeris. Exo.xv. Submersi sūt quasi plumbū in aquis vehemētibus. Dicet superbis: ventus es: et ideo grauiter allideris. Job.xxx. Eleuasti me et quasi sup̄ ventum ponens allisisti me valide. Bonis autem qui habuerunt animā celestem dicet: celum es: et ideo in celo regnabis in eternum. Matth.xxv. Possidete paratum vobis regnum ꝛc. Quarto lapis sup̄ lapidē nō relinquetur: quod qualiter sit intelligēdum Grego. ostendit in homelia dicens. Peruersa mēs cū peruerse cogitatiōi adhuc peruersiorē adiicit: quid aliud q̄ lapidē super lapidē ponit. Sed cū ad vltionem suam anima ducitur omnis illa cogitationū suarū cōstructio dissipatur. Iuxta illud. p̄s. In illa die peribunt cogitatiōes eorū: nec mirum si anima sic dissipatur in morte que pri⁹ fuerat dissipata in vita sicut ostendit Origen. dicens. Uer⁹ christi cultor templum est dei integrum et perfectum: sed si fidem teneat ꝛ opera deserat templum est ex parte consistens et ex parte destructum. Si autē in peccato permaneat, sic paulatim minuitur donec in ea lapis super lapidem mandatorum dei non remaneat qui non destruatur.

¶ Sermo.iij.

Om⁹ mea domus oratiōis vocabitur ꝛc. Consuetudo xp̄i erat ꝙ quādo veniebat hierusalē mox ad templū currebat q̄d faciebat duplici de causa: vt dicit Chryso. Pri-

mo vt i hoc exēplū nobis daret. Unde dicit. Propriū erat boni filij veniētis hierusalē vt ad domū curreret patris. Tu aūt imitator xp̄i fact⁹ cū aliqñ ingressus fueris ciuitatē. Primo ante oēm actum ad ecclesiā debes currere. Scdo vt sacerdotiuz sanaret. Dicit el ꝙ sacerdotiū est sicut stomachus in corpore qꝛ sicut stomacho lāguēte oīa alia mēbra lāguēt. Sic qñ sacerdotiū lāguet: lāguēt oīa mēbra subditorū. Jō xp̄s originē sue passiōis curare volens ad templū venit ⁊ vēdētes ⁊ emētes eiecit. Sacerdotes in atrio templi boues ⁊ oues tenebāt: ne ex defectu hostie se aliq̄s excusaret. Cāpsores etiā ibi stabāt vt nō habētib⁹ vñ emerēt pecuniam mutuarēt. Jsta aūt tāta auaritia sacerdotū fuit magna cā destructionis iudeoꝝ. Uñ dicit beda. Post numerata mala ingressus in tēplum vēdētes ⁊ emētes eiecit. Jn hoc innuens ꝙ ruina populi maxime sacerdotū culpa fuit. Dū eñ vēdētes ⁊ emētes ꝑcutit ostēdit vñ radix perditiōis ꝓcessit. Exponēs autē supradictū verbū dixit ab initio. Dom⁹ mea dom⁹ oꝛonis vocabit. Dom⁹ aūt dei ad q̄druplex officiū est facta sicut ex p̄senti euāgelio colligit. Primo eñ facta ē deo ad habitādū: qd̄ notat cū dr. Dom⁹ mea. i. mihi ad habitandū electa. Apo. xxj. Ecce tabernaculū dei cū hoib⁹ ⁊ habita. ⁊c. ij. Paral. vij. Elegi locū istuz vt sit nomē meū ibi i sempiternū ⁊ permaneāt ocl̄i mei et cor meū ibi cūctis dieb⁹. Ex q̄b⁹ v̄bis habet ꝙ de⁹ in eccl̄ia ponit ocl̄os suos nomē suū ⁊ cor suum. Oculos suos ibi hz q̄b⁹ videt oꝛones: genuflexiones et lachrymas bonoꝝ: q̄b⁹ etiā videt vanitates ornamētoꝝ. Amd. sup primam epl̄am ad Thim̄. Qui i oꝛone vult exaudiri amota a se pompa inclinare se dz vt dei mīam ꝓuocet. Habit⁹ nāq̄ superb⁹ nō impetrat qd̄ orat: nec de se recta facit credi. Et q̄to magis hominib⁹ mulier splēdescere videt, tāto magis a deo despicitur. Uidet etiā illos ⁊ illas qui verba vana et detractoria in ecclesia loquūtur. Legitur de sancto Sixto ep̄o ianuēsi: ꝙ semel i ecclesia cōsistens in risum est maximū ꝓuocatus: asserens se vidisse demonez loquētes in ecclesia scribentem ⁊ cum charta deficeret et ille cum dentibus eam elongare vellet: subito charta fracta caput ei⁹ validoictu murū impetijt: ita vt sonitus collusionis et vulnus capitis sequeretur ⁊ sic ille euanuit. Uide etiam illos qui ecclesiā polluunt per aliqua illicita vel secularia que ibi faciunt. Legitur ꝙ pompeius equos i porticū templi salomonis stabulari fecit: et cum vsq̄ ad diem illam fuisset fortunatissimus nunq̄ postea pugnauit: quin semper ab hostibus vinceretur. Scdo ibi habet nomē suū: quia domus dei vocat. Domus aūt a domo domas appellari cōsueuit quia domātur. i. humiliantur in ea habitātes et ex hoc humiles ⁊ boni sunt domus dei. Superbi aūt dñt vocari domus luciferi. Et scdz hoc poterit deriuari a doma: que eleuatus sup oēm structuram domus. Et ꝑ optime hoc nomē supbis cōpetit talibus qui gloriātur ⁊ vtūtur ea: cum etiā hoc deriuet a sup et beo beas: q̄a talis vult sup oēs esse beatus ⁊ eleuat⁹ auari ⁊ vsurarij dom⁹ mammone dñt appellari. Luxuriosi ⁊ imūdi dom⁹ asmodei. Jn stabilis ⁊ querulosi domus beelzebub q̄ dr deus muscarum. Tertio deus hz ibi cor suum. Dr enim Matth. vj. Ubi est thesaurus tuus: ibi ⁊ cor tuū. Thesaurus dei est corpus xp̄i qd̄ in eccl̄ia cōficit. Sūt sacramenta ecclesie q̄ ibi ministrātur. Suspiria ⁊ oꝛones sctōrū q̄ ibi fundūtur. Thesaurus etiam dei est xp̄i meritum infinitū ⁊ excellentia ⁊ supabundātia merita sanctoꝝ virorū. De quibus thesauris eccl̄ia indulgentias facere consueuit. Scdo eccl̄ia fcā est ad orandū. Uñ subditur. Domus oꝛonis vo. ij. Paral. vj Quicūq̄ orauerit i loco isto exaudi. de habi. j. Trib⁹ aūt d̄ causis cōtingit vt dicit Beda. Quare oꝛones nr̄e aliquādo nō exaudiuntur. Primo qñ petimus indigna ⁊ nobis nociua: sicut tēporalia ⁊ terrena. Legit in fabulis poetarū ꝙ mida rex petijt ab apolline vt q̄cq̄d tāgeret aurū fieret: ⁊ cōcessum est ei. Cum igitur cibum vel potū manib⁹ vel labijs tangeret: mox vertebat in aurū: ⁊ sic fame mortuus est. Sic etiā abūdātia diuitiarū facit auarū famelicū ⁊ ipsū trahit ad interitū. j. Thim̄. vj. Que volunt diuites fieri ⁊c. Et subditur. Que mergunt hominē in interitum. Scdo petim⁹ indigne. i. existentes i aliquo crimine. Esa. j. Cū multiplica

ueritis oſones non erandū manꝰ eſt vre ſanguine plene ſunt. Treno.iij. Oppoſuiſti nubē tibi ne trāſeat oro. Zachar.v. Miſit maſſam plūbeā in os amphore. i. ale: et dixit hoc eſt iniquitas. Et hic habetur q̄ peccatū tāch fāgu ꝫ oſonem maculat: ꝫ non audet coraz dei oculis apparere. Tā ch nubes eam obtenebriat: et ideo neſcit q̄ uiā incedere. Tanch plūbū eā ꝓgrauat: et ideo nō pōt in celū aſcēdere. ¶ Tertio qñ petim⁹ p indignis. Piere. xv. Si ſteterint moyſes et ſamuel coram me: nō eſt anima mea ad populū iſtū. Legitur i vita patrū q̄ cū quidā frater tentaret: et quidam ſanctus pater ꝑ eo oraret et tentatio non recederet: vidit deo ſibi reuelāte ſpiritū fornicationis diuerſis formis mulierem coram illo fratre ladēte et ipſi applaudēte: vidit etiā angelū ipſū increpāte quare ſe nō increaret: et dixit ei ſenior. Impoſſibile eſt q̄ tu ſaneris niſi te adiuues oratiōnib⁹ inſiſtendo et tētationibus diabolicis viriliter reſiſtendo: et corpus ieiunijs macerando: quod cum ille fecit liberat⁹ eſt. Si etiam de aliquib⁹ conſtaret q̄ preſcitꝰ eſſent ad cōdēnationē nō plus ꝓ ipſis q̄ ꝓ demonibus eſſet orādum. Aug. de ciuitate dei. Si eccleſia certa eſſet de aliquibus q̄ predeſtinati eſſent ad ignem eternū cum diabolo, tū ꝓ eis nō oraret q̄ nec ꝓ ipſo diabolo. Sz qz de nullis certa eſt, orat ꝓ omnibus quantacūt habēt in hoc corpore cōflictus. Tertio eccleſia facta eſt ad deum laudandū. Unde cū puer xp̄m laudaret, vt dicitur parum ſupra: et phariſei hoc reprehēderēt dixit xp̄s. Dico vobis q̄ ſi hi tacuerint lapides clamabūt. Iſte em laudes ꝓcerum facte fuerūt in tēplo. vt dicitur Matth. xxi. Iſte enim laudes i ſeptē horis canonicis ſunt flēde. In matutinis enim deus laudat quia illa hora chriſtus fuit natus: a iuda traditus: a iudeis captus et illuſus: ad iudiciū creditur eſſe vēturꝰ. Iuxta illud Matth. xxv. Media nocte clamor factus eſt ꝛc. In hora prima deꝰ laudatur: q̄ tunc celum et terram ad noſtrum ſeruitiū creauit. Ad tēplū perſonaīt xp̄s ire cōſuenit. Iuxta illud Luc. xxi. Omnis populus manicabat ad, manc feſtina bat ad ipſum in templo. ſ. exiſtentem. Mulierib⁹ etiam poſt reſurrectionē i hac hora appa

Sermo.j.

ruit. In hora tertia laudatur: q̄ tunc xp̄s ad columnā flagellatus fuit: ſentētiā ſue mortis accepit et ſpiritum ſanctum miſit. In ſexta hora laudatur: quia tunc in cruce fuit confixus: ſol fuit obſcuratꝰ: et chriſtus volens in celum aſcendere fuit cū diſcipulis conuiuatus. In nona laudat: q̄ tunc chriſtus in cruce ſpiritum emiſit: vulnus in latere acceptit: et celos aſcendit. In veſperis laudatur: q̄ tunc ſacramentum corporis et ſanguinis inſtituit: diſcipulorum pedes lauit: et in habitu peregrini reſurgens apparuit. In completorio laudatur q̄ tunc xp̄s ſanguineas guttas ſudauit. De cruce depoſitus: in monumento clauſus fuit. Et poſt reſurrectionē clauſis ianuis ad diſcipulos introuit. Quarto eccleſia facta eſt ad docendum: vnde ſub ditur. Et erat quotidie docens in templo ꝛc. Ille aūt qui docet ſalubriter debet docere et debet habere vitā pfectā: doctrinā claram et ſonorā charitatē ſuccenſam: et his oībus finalem perſeuerātiā. Iſte quatuor ſignata ſunt. Exoꝺ. xxxix. vbi dicit q̄ in parte inferiori per circuitū tunice facer dotalis erāt mala granata et tintinnabula aurea. Per malagranata: q̄ habēt in cortice amaritudinem: et intus dulcedinem ſignificatur perfecta vita doctorum qui debent habere aſperitatē vite in corpore, ſz dulcedinem deuotiōis in mēte. De quib⁹ dicit Bernard. Multi vident crucem noſtram qui non vident vnctionem noſtram. Per tintinnabula ſignificatur doctrina que debet eſſe clara et ſonora quia ſicut dicit. j. Corinth. xiiij. Si incertam vocem dederit tuba: quis preparabit ſe ad bellū. Per hoc aūt q̄ tintinnabula erant aurea ſignificatur charitas ſuccenſa. Per aurum eſt feruor charitatis accipitur: qui tantus debet eſſe in predicatore vt nō dimittat eum tacere. Piere. xx. Factꝰ eſt ſermo dei ꝛc. de meo quaſi ignis eſtuans: clauſus q̄ oſibus meis et defeci ferre nō ſuſtinēs. Per hoc autem q̄ tintinnabula erant in fine tunice ſignatur finalis pſeuerantia ſine qua nulla bona ſunt deo accepta. Werſi. in epiſtola ad ianuarium. Tolle perſeuerātiā. nec obſequium mercedem habet nec beneficium gratiam nec laudem fortitudo.

¶ Dñica. xj. poſt trini. Sermo. j.

Duo homines ascēderūt in tēplū vt orarēt: vn⁹ phariseus, ⁊ alter publican⁹: ⁊c. Luc.xviij. Scut dr in hiſtoria ſcholaſtica. Phariſei dñr dimiſſi: qr a ceteris iudeis i dñdā ab ſeruātijs diuiſi erant. Nā in fronte ⁊ in manib⁹ mēbranas portabāt in quibus de calog⁹ ſcript⁹ erat ad mnuēdū q̄ dei precepta ante oculos cordis habere debebāt per iugē meditationē ⁊ in manib⁹ p impletionē. In fimbrijs etiā pallioꝝ ſpinas alligabāt vt incedētes pungerētur, ⁊ ſic mandatoꝝ dei memores redderētur. De hoꝝ numero erat ille phariſe⁹ de quo in precedēti euāgelio agit qui cū publicano in tēplū aſcēdit. Et q̄ hic ex ſocietate publicani debuiſſet humiliari magis th̄ inde intumuit. Unde ſup illō. Ueiut etiā hic publicanus dicit. Interl. Ecce exvicino publicano maior tumoris accaſio. Superbus em̄ ex malis ⁊ ex bonis primi ſemp facit dāpnū ſuum. Si hz iuſta ſe miſerū inde magis inflatur: ſi felicē linore torquetur. Econtra hūilis vbiq; lucratur. Si hz iuſta ſe miſerē cōpatitur miſeror: ſi felicē inde magis humiliatur habuit aūt iſte phariſeus bonuz principiū, ſed malū pgreſſum ⁊ peioꝛē exitū. Habuit q̄dē bonū p̄ncipiū, q̄a ſcēdit i tēplū vt oraret. Propter hoc em̄ dl̄bet ad eccleſiā ire debet vt ibidē oret: nō vt ſe oñdat ſicut vane faciūt mulieres. Eſt aūt oſo vt dicit Dama. petitio decētiū. A deo em̄ debemus petere ea que decet deū dare: ⁊ nobis expediat accipere. Que aūt ſint illa vt Glo. ſup illud Matt. xx vj. Orauit tertio eundē ſermonē dicēs. Trib⁹ inquit vicib⁹ orauit vt nobis a preteritis peccatis veniā ⁊ a preſentibus malis tutelam ⁊ a futuris periculis cautelam impetraret. De primo Eccleſi. xxxviij. Fili in infirmitate tua ne deſpicias teipſum: ſz ora deum ⁊ ipſe curabit te. De ſecundo. Matth. xxvj. vigilate ⁊ orate vt nō intretis in tētationē. De tertio Luc. xxj. Vigilate in tpe orātes vt digni habeamini fugere q̄ ventura ſunt. Decet etiā deū nobis dare celeſtia ad fruitionē: ⁊ temporalia ad ſuſtētationē. Sed iſta duo d ferēter petēda ſunt. Bona enim celeſtia ſunt, ſimpliciter bona: magna ⁊ eterna. Qr igitur ſunt ſimpliciter bona: petenda ſunt ſine cōditione: qr magna petēda ſunt cum magno deſiderio ⁊ feruore: qr eterna petenda ſunt cū p̄ſeuerātia ⁊ continuatione. Bona autem tpalia nō ſunt ſimpliciter bona. ⁊ ideo petēda ſunt cū cōditiōe. ſunt bona: parua, ⁊ nō petēda ſunt cū paruo deſiderio ⁊ affectione. Sunt trāſitoria: ⁊ ideo petēda ſunt ſine inſtātia: ⁊ replicatiōe. Secūdo iſte phariſe⁹ habuit malū pgreſſum. Aſcēdit em̄ vt oraret: ſed nihil oratit: ſed ſeipſum laudauit publicano inſultauit ⁊ ceteros homines p̄dēnauit. Tria q̄dē mala ceteris ponebat. ſ. rapinā adulteriū: ⁊ iniuſticiā. Sed ⁊tra iſta tria mala dicebat ſe habere tria bona. Nā ⁊tra rapinā dicebat ſe habere decimaꝝ ſolutionē: qr nō tātum aliena nō rapiebat ſed etiā ſua dabat. Cōtra adulteriū dicebat ſe habere ſue carnis macerationem dicens. Jeiuno bis in ſabbato. Contra iuſtitiam habebat publicanum in aſpernationem quaſi diceret: adeo ſum iuſtus q̄ olim peccatoꝝ cōſortia ſicut ⁊iſti⁹ publicani abhorreo: ⁊ tamen in veritate ipſe erat raptor, quia gloriā que eſt ꝑpria dei ſibi vſurpabat. Eſai. xlij. Gloriā meā alteri nō dabo. Ipſe erat adulter qr deū qui eſt ſpōſus anime relinquebat: ⁊ cū mūdo amicitiā fecerat. Jaco. iiij. Adulteri neſcitis quia amicicia hui⁹ mūdi inimica eſt deo? Ipſe erat iniuſt⁹ q̄nis em̄ redderet ſibi q̄ſi debebat in eo q̄ teiunnabat: ⁊ deo in eo q̄ decimas dabat: proximo th̄ ius ſuum nō reddebat, qr ip̄m temere iudicabat. Licet aūt ſic ſe iuſtificaret dulcior th̄ petr̄ in eo fuit. ſ. iuſtitia ſimulata ⁊ tumēs ſuperbia. Simulabat em̄ ſe habere iuſtitiā q̄tū ad illā partē q̄ eſt declinare a malo dicēs. Nō ſum ſicut ceteri hoim. ⁊c. Et q̄tū ad aliā que eſt facere bonū dicēs. Jeiuno bis in ſabbato ⁊c. fuit etiā in eo tumēo ſuperbia per quā publicanū deſpiciebat dicens velut ⁊ hic publicanus. Quamuis aūt phariſeus iſta verba ſuperbe ꝓferret: th̄ verum dicit quia in hoc mundo ſunt multi raptores iuſti ⁊ adulteri, pauci vero ſunt qui ieiunēt ⁊ qui decimas ſoluant. Raptores quidē ſunt multi. Eſa. iij. Rapina pauperū in domo vr̄a. In huius ſignificatione dicit Leui. xj. Accipitrē non comedes iuxta genus ſuū. ſ. raptores nō ſimi-

beris in rapina. Et dicit iuxta genus suū: quia tria sunt genera accipitrum. Qui dā enim sunt qui tantum rapiunt sibi ⁊ pullis suis: sicut acciptres siluestres. Alij sunt q̄ tantum rapiūt dñis suis sicut sunt accipitres domestici. Alij sunt qui rapiunt sibi ⁊ dominis suis: sicut accipitres gulosi q̄ añ̄q̄ dominus ad eos veniat partem prede quam ceperant comedunt ⁊ partem domino dimittunt. Eodē modo sunt quidam q̄ rapiūt sibi ⁊ filijs suis: sicut vsurarij ⁊ auari. Prouer.j. Sic semite oīs auari animas possidētiū rapiūt. Alij sunt q̄ rapiunt tm̄ dominis suis sicut mali officiales ⁊ balliui. Abachuc.ij. Ue em̄ ei qui multiplicat non sua. Alij sunt qui rapiunt sibi ⁊ alijs sicut raptorum socij. Proue.xxiiij. ne emuleris viros malos nec desideres esse cuz eis qz rapinam meditatur mens eoꝝ ⁊ fraudes labia eorū loquuntur. Secundo sunt etiā in hoc mundo multi iniusti de quibus dicitur. Sap̄.xj. ꝙ deus creauit omnia in pondere numero ⁊ mēsura. Sunt igitur iniusti qui iniuste numerāt: qz mala alioꝝ credūt esse multa: sua ꝟo pauca vel nulla. De quorum numero erat iste phariseus qui mala aliorū numerabat ⁊ sua tacebat. Alij sunt qui iniuste ponderāt: qui mala aliorum faciunt grauia ⁊ sua leuia. Matth.vij. Quid autē vides festucam in oculo fratris tui et trabē in oculo tuo non vides? Alij sunt q̄ iniuste mensurant ⁊ magnam mensuram preceptorum ⁊ penitentiarum alijs imponunt: ⁊ ipsi digito suo minimo ea tangere nolunt. Ut dicitur Matthei.xxiij. Tertio sunt in mūdo multi adulteri, ⁊ dicit̄ adulter quasi ad alter. q̄.s. ad alteri⁹ thorū accedit. Gen̄.xlix effusus es sicut aqua: non crescas qz ascendisti cubile p̄ris tui. ⁊c. ibi tn̄ non tm̄ fuit adulteriū: sz etiam incestus. Legit̄ in libro de naturis alaliū ꝙ camel⁹ nūq̄ matri sociat̄ vel iūgitur. Et cū magister camelorum semel matris caput cooperuisset ⁊ camel⁹ sup eā saltasset casu velamen cecidit ⁊ cognita matre super magistrū insurrexit ⁊ ipsuz calcibus interfecit. Mulier aūt adultera peccat in deū ei⁹ preceptū trāsgrediēdo. Peccat in virū ei fidē nō seruādo. Peccat in matrimonium heredes de adulterio statuēdo. De his dicit̄. Eccli.xxiij. Oīs mulier relinquēs viꝝ suū peccabit. Primo em̄ in lege altissimi incredula fuit. Secūdo virū suū dereliq̄t. Tertio ex alio viro heredes sibi statuit. Pauci etiam sunt qui bis ieiunent in sabbato.i. in septimana imo nec semel ieiunant: ⁊ tamē libenter ieiunare deberēt. primo quia ieiuniū diaboluz expellit sicut fames lupū de nemore eijcit Marci.ix. Hoc genus demoniorū nō eijcitur nisi in oratione ⁊ ieiunio. Ambro. Uide quāta sit virt⁹ ieiunij: qz ex sputo suo homo ieiunus serpentē occidit. Secundo vitia extinguit ⁊ ad paradisum reducit. Aug. Eua quandiu abstinuit virgo fuit, ⁊ in paradiso permansit: quandō autem preceptū abstinētie violauit libidinis incentiua sensit ⁊ de paradiso eiecta fuit. Tertio deum ad misericordiam cogit sicut patet in niniuitis contra quos de⁹ cōminatus fuerat penam: sed ipsi mutauerunt vitam ⁊ statim deus mutauit sententiam. Pauci etiā sunt qui decimas soluāt: cum tamē sit preceptum. Mal.iij. Inferte omnē decimationē in horreum meum. ⁊c. Seruātes aūt istud p̄ceptū quadrupliciter remunerant̄. Primo remuneratione tēporali q̄ est abundantia rerū. Scdo remuneratione corporali que sanitas est corporum. De his duobus dicit Augu. Si decimas dederis nō solum abūdantiā fructuū recipies: sed etiam sanitatē corporis cōsequeris. Tertio remuneratione spirituali: q̄ est remissio pctōrū. Quarto remuneratione celesti que est adeptio celestium p̄miorū. De his duobus dicit Augu. Qui vult sibi p̄mium eternū comparare ac peccatorum veniā ꝓmereri decimas reddat. Qui autem decimas non soluunt tria mala incurrūt. Unum est penuria reꝝ Augu. Maiores nostri ideo copijs oīm abūdabant: qz decimas dabāt. Modo aūt quia discessit deuotio dei: accessit vēdicatio fisci. Nā tollit fiscus quod nō recipit xp̄s. Ideo hec est dñi iustissima cōsuetudo: vt si tu illi decimas nō dederis ad decimā reuoceris: secūdū est eternū suppliciū. Aug. Redde decimas aliter deduceris ad partē decimā angelorum q̄ de celo cecidit in infernum. Tertium est quia hoc est graue peccatum quia tales videntur crucifigere christum. Malach.iij. Si affliget homo deum quia vos cōfigitis me. Et dixistis in quo confi-

gimus te: in decimis ⁊ in primitijs. Interl. Nõ reddẽdo. s. decimas ⁊ primitias. Tertio phariseus iste habuit malum exitum: qꝛ descendit reprobatus. Fecit enim sicut stultus medicus qui videtur in se sanasse vulnus lasciuie dicẽs. Ieiuno bis in sabbato. vulnus auaritie dicẽs, decimas do. ⁊c. sed non sanauit vulnus superbie: fecit etiã sicut stult⁹ nauta qui in naui cordis sui obstruxit foramen luxurie ⁊ auaritie sed non superbie. Fecit etiã sicut stultus preliator qui omnia ostia claustri claudit: et vnum apertũ dimittit Greg in moral. Ecce phariseus ciuitatem cordis sui insidiantibus hostibus per elationẽ aperuit quã frustra per oratiões ⁊ ieiunia clauserat. In cassuꝫ munita sunt cetera cũ locus vnus de quo hostibus patet aditus munitus non est.

¶ Sermo.ij. vnde supra.

Publican⁹ a lõge stans nolebat nec oculos ad celũ leuare: sed percutiebat pectus suum ⁊c. Cõsciẽtia hois est quoddã speculũ mẽtis. in quo quilibet suã pulchritudinẽ ⁊ feditatẽ speculari põt. sepe aut contigit ꝙ ipm speculũ cõsciẽtie deprauat tumore superbie: ⁊ tũc est speculũ mẽdax: qꝛ nõ indicat hoi veritatẽ de se. hoc patet i isto phariseo cuius cõsciẽtia sibi mẽtiebat tanq̃ si esset mũdus cũ esset fed⁹. Iõ bñ significat ꝑ Naamã. iiij. Regnũ. v. Qui interpretat decorus, cũ tamen esset leprosus. Consciẽtia autem puplicani fuit speculum verum: quia in eo videbat se esse fedum: ⁊ iõ suas feditates mũdare cupiebat, dicens: deus ꝓpicius esto mihi peccatori. Uterq̃ datus enim est nobis in speculum scilicet phariseus vt videamus q̃tum sit macula supbie detestãda. Et publican⁹: vt videam⁹ q̃tũ sit pulchritudo hũilitatis ⁊ penitẽtie desiderãda. Tenet autez publicanus iste typũ peccantium penitentium et iustorum. Peccantium quidem quia dicit ꝙ publicanus erat ꝙ a lõge stabat ⁊ ꝙ ad celum oculos non leuabat. Peccatum enim in hoie tria mala facit qꝛ ipsum infamat a deo elõgat et excecat. Infamat autẽ dum facit ipsum publicanũ. i. publicum canem. i. publicum peccatorẽ: quia publicanus dicitur quasi publicus canis. Tales enim publici peccatores quo ad deũ ⁊ quo ad hoies sunt ifames. Hie. iij. Frons meretricis mulieris facta est tibi ⁊ noluisti erubescere. Sunt tamen aliqui qui pre verecũdia humana peccare dimittũt: sed qñ latere possunt peccare non desinunt. Eccli. xix. Si inuenerit tẽpus malefaciendi malefaciet. Alij sunt qui quãtuncũq̃ laterẽt adhuc tamen peccatũ vitarẽt sciẽtes se a deo latere nõ posse. Ecclesi. xxiij. Oia videt oculus eius. Alij sunt qui etiã si hoies scirent latere ⁊ deũ ignoscere: adhuc tamẽ peccatũ vitarẽt. In quorũ persona dicit. Sene. Si scirẽ homines ignorãtes ⁊ deos ignoscituros: adhuc tamẽ peccare dedignarer illi igitur qui peccãt occulte sunt mali. Illi qui publice sunt pessimi. Illi qui nõ peccarẽt etiã si homines lateret sunt boni. Illi qui nõ peccarẽt: etiã si homines lateret ⁊ deus ignosceret sunt optimi: De his duobus dicit Ambr. in libr. de offi. In terre hiatũ gygas descendisse atq̃ ibidẽ. eneũ equũ inuenisse a Platone inducitur qui cũ in lateribus suis fores haberet quas vt aperuit hominẽ mortuũ ibi reperit ⁊ annulũ de eius manus sustulit. Qui cum ad cõpastores regionis redisset ⁊ annulum in dextero posuisset: ipse omnes vidẽs a nullo videbat. Deinde ꝑ annuli oportunitatẽ regine stupro potit⁹ nocem regi intulit. ceterisq̃ qui sibi nocere poterant interfectis libere regnuꝫ obtinuit. Postea subdit: Amb. Da hũc annulũ sapienti vt beneficio eius possit latere cũ deliquerit. non minus fugiet peccatũ q̃ si nõ posset latere. Nõ enim latebra sapiẽti spes impunitatis: sed innocentia est. Scdo pctm̃ a deo hoiem elõgat. ps. Lõge a peccatoribus salus. Et qꝛ pctõr lõge est a deo iõ sepe errat de paradiso. Nimia em̃ elongatio scdm Basiliũ facit errare circa tria. s. circa q̃titatẽ. Et ponit exemplũ in sole ⁊ in insulis: quia sol cũ sit saltẽ octies maior terra, tñ ꝓpter nimiã elõgationẽ tam paruus esse videtur. Insule etiam maris cum sint magne propter nimiã elõgationem videntur esse parue colũne. Scdo circa qualitatez ponit exẽplũ de velis nauiũ q̃ sunt alba: sed ꝓpter nimiã distantiã videnr esse nigra. Tertio circa figuras ponit exemplũ in turribus ciuitatũ qui cũ sint quadrate

tamẽ propter nimiã elongationẽ videntur esse rotũ de. Eodẽ modo cũ peccator sit nimis a deo elongatus non cognoscit deum q̃tus sit.i.q̃ potẽs ⁊ q̃ immẽsus: qꝛ si cognosceret eũ timeret. Hiere.xj. Quis nõ timebit te o rex gentiũ. Timent eiꝰ potẽtiã angelice potestates. Job.xxvj. Colũne celi contremiscunt. Timẽt eius potẽtiã etiã demones credunt ⁊ contremiscunt. Solus homo non timet: cũ tamẽ dicatur Luc.xij. Timete eũ qui postq̃ occiderit corpus habet potestatem mittere in gehẽnã. Secundo non cognoscit qualis sit.i.q̃ sapiens ⁊ clarus: quia si cognosceret corã eo ⁊ ipso vidente peccare erubesceret: Eccl'ia.xxiij. Oculi dñi multo plus lucidiores sunt sole: circũspicientes oẽs vias hoim ⁊ profundum abyssi ⁊ hoim corda intuentes. Boetius. Magna est vobis si dissimulare non vultis indicta necessitas probitatis cũ ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. Tertio nõ cognoscit qualis figure sit.i.q̃ misericors ⁊ pius: qꝛ si eius misericordiã cognosceret nunq̃ desperaret. Est em̃ eiꝰ misericordia quadra.i.quatuor angulos habẽs. Primꝰ est qꝛ peccatorẽ longanimiter expectat. Scd̃s est: qꝛ reuertentẽ statiꝫ recipit. Tertiꝰ est: quia oim pctõꝝ prioruꝫ amplius non recordat̃. Quartus est: quia a casu custodit. Tertio peccatum hoiez excecat: vt ad celũ oculos non possit leuare. Et hoc triplici ratione. Primo qꝛ hꝫ oculos infectos humore carnalis concupiscẽtie. Sicut em̃ madefactio ⁊ nimia pinguedo impediunt ne candela accẽdatur. Sic nimie delicie impediunt ne gratia dei ab anima recipiat̃.i.Coꝝ.ij. Animalis homo nõ percipit ea que sunt spũs dei. Secundo qꝛ habet oculos aspersos puluere auaricie. ps. Oculos suos statuerunt declinare i terrã. Mota fuit q̃stio inter quosdã sapiẽtes qd̃ esset membrũ magis insatiabile in humano corpõre. Et dixerunt q̃dã q̃ vẽter q̃ satiari nõ potest epulationibus. Alij dixerunt q̃ corpus quod satiari non põt p̃ciosis vestibus. Alij q̃ cor quod satiari nõ potest varijs cogitationibus. Alij q̃ oculi ⁊ isti verius dixerunt: quia omnes superfluitates restimẽtoꝝ, edificioꝝ, vasorum aureoꝝ, argẽteoꝝ, ⁊ huiusmodi fiunt vt oculi pascantur. Tertio qꝛ habent oculos in statos tumore superbie Secundũ philosophum in lib. de animali. Oculꝰ preeminẽs est debilis visus, profundꝰ vero est boni visus ⁊ fortis: ⁊ subtilia. distãtia melius videt. Sic ⁊ humiles clariꝰ vidẽt diuina q̃ supbi. Prouer.xj. vbi humilitas: ibi sapiẽtia. Dicit etiã philosophꝰ q̃ hõ existẽs in puteo ꝓfundo stellas videbit in die. Per qd̃ dat̃ intelligi q̃ hõ humilitate preditus ad diuina suscipiẽda magis est idoneus. Matth.xj. Confitebor tibi pater domine celi ⁊ terre: quia abscondisti hec a sapientibus ⁊ prudẽtibus ⁊ reuelasti ea paruulis. Secundo iste publicanus tenet typum penitentiũ. Habuit enim cõtritionem cordis quia percutiebat pectus suum sub quo est cor. est enim cor hominis sicut rota plaustri Eccl'.xxxiij. Precordia fatui sicut rota carri. ⁊ quasi axis versatilis cogitans illius. Rota carri super quelibet immunda trãsit: semper vertitur ⁊ ad finem non peruenit onus portat ⁊ murmurat. Percutiat igitur peccator penitens pectus suum de eo q̃ immũda cogitauit. Est enim cor sicut dicit Bern. tanq̃ molendinum qd̃ oia molit que recipit. Percutiat igitur pectus de eo q̃ bona ꝓposita habuit et ad finem operis boni nõ perduxit. Percutiat de eo q̃ si aliqua de genere bonorũ fecit cũ murmuratione ⁊ tedio fecit. Scd̃o habuit cõfessionẽ oris qꝛ pctõrẽ seipsum vocauit Esa. xliij. Scd̃m aliã literã dictu prior iniquitates tuas vt iustificeris Eccl'i.iiij. Pro aia tua nõ confundaris dicere verꝝ.⁊c. Bern. O ꝑuersitas non pudet maculari ⁊ pudet ablui. Chryso. Dic homo q̃d peius est facere malũ an dicere. Si ergo ante ꝯspectũ dei non erubuisti malũ facere: quõ ante cõspectũ hominis erubesces dicere. ad iracundiã eũ excitare nõ erubuisti ⁊ ad miam eũ placare dubitas. Tertio habuit satisfactionẽ operis. Multo enim melius q̃ pharisei deo satisfecit siue ꝑ ieiunia qꝛ ille abstinebat a cibis: iste a peccatis. Gre. Incassum quippe caro maceratur si a prauis voluptatibus animus non refrenatur Isido. Qui a cibis abstinent ⁊ mala agunt demones imitat̃, quibꝰ esca semper abest ⁊ culpa semꝑ adest. Siue ꝑ eleemosynas qꝛ ille dabat sua deo ⁊ se diabolo. Iste vero totũ se dabat deo. Unde dicit Chry. Qui escam

aut vestē pauperib? et largit? ſz cum anime aut corporis imūtate polluit: qđ min? est offert iustitie: qđ maius est culpa: sua quippe vat deo et se diabolo. Siue p oratiōes: qz ille se laudabat: iste humiliter orabat dicēs. Deus ꝓpiti? esto mihi pctōri. Tertio ite publicanus gerit typum iustorum ideo dicit descendit hic iust. ꝛc. Ambr. quidam ad fontē mie venerūt phariseus. ſ. et publicanus: sed ille sitiēs redijt iste ad satietatē hausit. Et hui? q̄druplex est causa. Una causa est qz ille venit cū vase tumido elatiōis. iste venit cū vase cōcauo humilitatis. ꝑs. Qui emittis fontes i cōualib? Ubi dicit Aug alta siccant: ima replent. Scōa cā est: qz ille venit cū vase pleno dicēs. Je iuno bis i sabbato ꝛc. Jste cū vase vacuo, qz nihil boni se habere estimabat. Phariseus enim impleuit vasa vacua vt hr̄. iij. Regū. iiij. Tertia causa est qz ille stetit ad fontem cum ore erecto: iste cū ore ad fontē inclinato ꝓuer. ij. Jnclina cor tuū ad suscipiendā prudentiā. Quarta causa est qz ille stetit ad fontē cū ore clauso iste cū ore aperto. ꝑs. Os meum aperui et attraxi spiritum. ¶ Sermo. ij. vnde supra.

Omnis qui se exaltat humiliabit: et qui se humi. ꝛc. Sicōsideremus exitū rei i lucifero ſupbiēte et in xp̄o se humiliāte. i. in eua elata: et virgine tam humiliata. in diuite purpurato: et lazaro vlcerato. in phariseo se extollente et publicano penitente. Videbimus manifeste q̄ verum sit q̄ hic dicit dominꝰ: omis qui se exal. hu. ꝛc. Sicut autē dicit Gre. in moral. et hr̄ in glo. Quatuor sunt spēs tumoris vel cū aliquis bonū q̄ habet a se hr̄e estimat. Aut si datū a deo, p meritis datū putat. aut cū iactat se hr̄e qđ nō hz Aut cū despectis ceteris apparet singulariter videri hr̄e hoc quod hz Oēs aūt iste spēs tumoris hñt detectionē. Pria eīm spēs humiliat hominē vsq ad bruta lē vilitatē sicut pz. Dañ. iij. i Nabuchodo. qui ait. Nonne hec est babylō ciuitas magna quā edificauit in robore fortitudinis mee ꝛc. statim subdit. Ejcient te ab hominibus et cū bestijs et feris erit habitatio tua: fenum quasi bos comedes. Scōa species humilitatꝫ vsq ad infernale ꝓfūditatē: sicut ꝑz in lucifero q̄ ex propriis viribus voluit surpare dei equalitatē dicēs. Esa. xiij. Jn celum cōscendā. ꝛc. Et subdit. Verumtn ad infernū detraheris in ꝓfundū lacī. Tertia spēs hūiliat vsq ad extremam pauptatē qđ maxie in iudicio apparebit vbi multi q̄ videbant esse meritis pleni reperient vacui. De q̄bus dicit apoc. iij. Dicis qz diues sū. et locupletat? et nullo egeo et nescis qz tu es miser et miserabilis et pauper et cec? et nud?. Quarta species hūiliat vsq ad ifimā suppeditationē. Justum est eīm vt q̄ se super alios singulariter efferebāt: infra illos hūiliati subiacerēt. Quod patuit i phariseo q̄ sup publicanū se extulit: et ideo reprobat? et publican? iustificatus fuit. Debem? ergo aliorū facta semp maiora estimare q̄ nr̄a: vñ greg. certū est q̄ hūilitatꝫ radio se illuminat q̄ alioꝝ bona subtiliter pēsat: qz dū ea q̄ ipse fecit facta ab alijs cōcipiscit tūc tumorē ſupbie qui intus de singularitate erūpere nititur premit. Jdē Sicut incētiuū est elatiōis cōsideratio deteriorꝫ, sic et cautela respectu melioris. Uiso de specieb? superbie videmus de cēpa hūilitate De qua duo videnda sunt. ꝓio q̄ sūt illa q̄ nos ad hūilitatē inducūt. Scōo q̄ bona ex hūilitate puenīt. Ad humilitatē aūt nos inducūt cōsideratio nostri et cōsideratio dei. Uñ Aug. sic describit humilitatē. Hūilitas est ex intima propie cognitiōis, vel nr̄e ꝓditionis et sui cōditoris volūtaria mētis inclinatio. Ex cōsideratione aūt ꝓprie cōditionis ad hūilitatē se reducebat qui dicebat Sen. xviij. Loquar ad dñz meū cū sim pulu? et cinis. Berh. ad eugenīū Salubus sit copulatio vt cogitans se summum pontificem attendas te pariter vilissimū cinerē non fuisse sz esse. Unde rex rex rex potētissim? rex cū infinitā multitudinez sui exercitus ex alto cōspiceret flevisse dicit eo q̄ infra centum annos tota illa multitudo i cinerē esset cōuertēda: dicēs. Regē me vocāt homes exercitus tam potētes, ego autē fateor me esse regem puluris. Piero. in epistola Platonis ſnia est olim sapiētiū vitā meditationē esse mortis. Ad istā aūt humilitatē reducimur. Michee. vj. Humiliatio tua i medio tui. Mediū ā ꝓsupponit tr̄ūq extremum.

mũ. Deo ẽũt extrema in homine sunt nati tas ⁊ mors Mediũ autẽ inter hec est, vi ta. Hũiliari igit debem⁹ ꝓsiderãdo nostrã natiuitatẽ virã ⁊ mortẽ. Berñ. U devhve nens ⁊ erubescẽ: vbi sis ⁊ ingemiscẽ: q̃ va dis ⁊ ꝓtrem: scẽ. Interrogauit ãdẽ quẽdã pm dicẽs. Quid fac̃ sum: ⁊ q̃d ero? Et rñdu. sperma fetidũ vas stercorũ ⁊ escha vermiũ. Legit q̃ cũ aristotiles mortiap propinq̃ret discipuli eũ rogauerũt vt aliq̃ quod ꝺ̃ũ sentẽtiosum ꝓ testamẽto eis re linqueret. Qui ingemiscẽs ait. Hũiliat⁹ in hũc mũdũ intrau. Anxi⁹ vixi ⁊ turbat⁹ egredior insa⁹ ⁊ ignar⁹ q̃ vadã. Ubi often dit suã natiuitatẽ fuisse miserabilẽ cũ dix it. Hũiliat⁹ in hũc mũdũ intrau. Nã intrau it cũ peccato: cum fletu: pauper ⁊ nudus. Deinde ostẽdit suã vitã fuisse penalẽ cũ di xit. Anxius vixi. Est tamẽ q̃dã laboris an pietas laudabilis. ꝑo. Laborau i gemitu meo. Quedã culpabilis Hiek. ir. ca. Ut ini quꝫ ageret laborauerũt. Quedã in differẽs. Job. v. Hõ nascit ad laborẽ. Anxietates autẽ quas iste pertulit in scribendo et docẽdo nõ fuerũt sibi meritorie: quia eas non pertulit ꝓpter deũ sed ꝓpter fauorez humanũ. Deinde ostendit q̃ habuit exitũ tristabilẽ cũ dixit. Conturbatus egredior. Peccatores em̃ turbati moriũtur, siue ꝓ pter terrena que dimittũt, siue ꝓpter de mones quos conspiciunt: siue ꝓpter penã eternam quam expectãt. Et ideo dixit. In scius ⁊ ignarus: qz sicut dicit. Ecclesia. ir. In inferno non est ratio nec scientia nec sa pientia. Scõo inducimur ad humilitatem ex cõsideratione xp̃i Qui secũdum Berñ. humiliauit semetꝫ vsq; ad carnẽ, vsq; ad crucẽ vsq; ad mortẽ. Phil. ii. Hũiliauit semet. ꝛc. Ubi dicit Aug. Ecce habes hũilitatis exẽplũ superbie medicamẽtũ. Quid igit imumeris homo, o pellis morticina quid tenderis, o fames fetida quid inflaris ꝓnceps tuus humilis ⁊ tu superb⁹, caput hu mile ⁊ mẽbrũ superbũ. Et quo igit ille q̃ fecerat magnus sic est hũiliatus: deest ho mines ẽẽ cuncꝫ magnos humiliari. Eccl. iij. Quanto magnus es hũlia te in omni bus. prelatus em̃ coram deo se debet hu miliare in omnib⁹ vt illos q̃bus ꝓsecti re patet meliores ꝑhil. ij. In humilitate su periores sibi inuicẽ arbitrãtes. Coꝛã sub

ditis vero aliquãdo debet se hũiliare in obus: aliqñ in aliquibus: aliquãdo i nul lo. Sunt tẽ quidã pusillanimes q̃ ducun tur benignitate: sed frangũtur seueritate. Circa hos debet humiliare in omnibus. Greg. nazãzen⁹. Alios curare lenitate de bemus alios curare humilitate. Alij sunt presumptuosi q̃ ex prelati benignitate su perbiores fiũt. Coꝛã istis in nullo debet se hum iliare: sꝫ coꝛã superbiã frãgere Bal. ij. quibus nec ad horã cessamus subiectio ni ꝛc. Alij sunt qui in seueritate frãguntꝫ et len ta. e solũmtur. Coꝛã istis debet se hũi liare in valiquib⁹ facie do. s. teperamẽtum. De quo dicit Greg. Facie dũ est quoddã tẽperamẽtũ vt nec nimia asperitate fragã tur subditi. nec nimia lenitate soluant. Se cũdo videdũ est q̃ bona nobis ex hũilitas te ꝓueniãt. Ipsa em̃ humili as multũ deo placet. d abolo multũ displicet hoc multũ ꝓdest. Deo quidẽ multũ placet. Tunc ea deum honorat. Eccl. iij. magna dei potes tia solius ⁊ ab humilibus honoratur. Tũ quia nobis cã xp̃s multũ cõmẽdau. t. Ma the. xj. Discite a me q̃ mitis sum ⁊ humi lis corde Aug. Nõ dixit. Discite a me mũdum fabricare aut mortuos suscitare: sed quia mitis sum ⁊ humilis corde. Tum qz hũilitas ad nos deũ inclinat. Quod patet in publicano q̃ nõ audebat appropinquare deo, statim sibi de⁹ appropinquauit: qz nõ audebat ad celũ respicere: mox ipsum deus oculo suc mie respexit qz ꝺ̃ se penas exigebat, mox sibi xp̃s peperit: qz se petrã cognoscebat: mox ipm petrã de⁹ ignos scebat: vñ dixit gl. ibidẽ. Si hũilis nõ au det appropinq̃re: vt de⁹ appropiquet: nõ aspicere vt aspiciat, petit pecc⁹ ⁊ penas de se exigit. vt de⁹ parcat ꝓtect. cognoscat: vt de⁹ ignoscat. Scõo diabolo multũ dis splicet. Tũc qz ei caput ꝓterit. Caput ẽpẽ tis infernalis superbia est: qꝺ̃ tunc cõteri mus q̃n hũilitatẽ sibi obiicimus Ecñ. iij. Ipsa ꝓterit caput tuũ. Tũ qz laqueos ei⁹ euadit. Unde cũ Apollonius mũdũ laqueis plenũ vidisset: ⁊ interrogaret ds coeuadere pos set, audiuit hũilitas. Tum qz diabolũ vin cit vñ dixit diabol⁹ Zacharie. Si tu ieiu nas ego cipũ nõ sumo, si vigilas ego som nuz nõ capio, si pauperẽ seruo ego nihil possideo vnum quod me vincit. s. hũilitas

Sermo.

ma. Tertio hoi multū p̄dest. Valet em̄ primo ad gr̄arū infusionē cū sit aqueductus dei. Bern. Ideo fluēta gr̄e tāto ꝛpe defuerunt: qr̄ nōdum iternenerat aq̄ductꝰ ꝛ vocat aq̄ductū humilitatē sctē marie. Scdo valet ad ☧tutuz ꝓseruationē: cum sit balzamum dei. sicut em̄ balzamū fundū petit ꝛ a corruptōe custodit: sic hūilitas aiam ſelinat ꝛ virtutes ꝓseruat. Gre. Qui sine hūilitate ☧tutes congregat quasi q̄ puluerē in vētum portat. Tertio valet ad diuinoꝝ reuelationē cū sit pupilla dei. dicit em̄ Gre. q̄ pupilla nigra videt ꝛ albugīnē tolerās nō videt: qr̄ qñ homo se nigrū. i. humilē recognoscit diuina ſtelligit. ps. Intellectū dat parvulis. Didimꝰ phs ad alexādrū. Deꝰ presto est largiri tibi sapiam: ſz nō habeo vbi eā recipias. Sed dicebat qr̄ Alexāder sapbꝰ erat. Ptolomeꝰ phūs inter sapiētes sapiētior ē qr̄ hūilior ē. Quarto valet ad indicis placationē: cū sit reconciliatrix dei Bern. Apud deū ffes ius hr̄e nō possumꝰ qm̄ iniuſtꝰ offēdimꝰ oēs. Sz nec fallere cū q̄s p̄t: qr̄ nouit abscōdita cordiſ nec resiſte reuirabꝰ: qr̄ omps est. Quid ergo restat ni ſi ad hūilitatē remedia tota mēte p̄fugere Et q̄d ſalūa mīa habemꝰ ea ſupplex.

¶ Dnica.xij. post trinita. Sermo.j.

EXiens Jesus de finibus tyri venit per ſydonem ad mare galilee iter medios fines decapoleos. et adducūt ei surdum et mutum. ꝛc. Mar. vij. Iſte due ciuitates. ſ. tyrus ꝛ ſydon sūt iter medios fines decapoleos. Est aūt decapolis vt ót gl. regio decē vrbiū trāsiordanē ad orientē. Adduxerunt igit ad eū quendā hoiem surdum ꝛ mutum cui diabolꝰ instrumenta abstuleratmagis ne cessaret ad salutē. ſ. auditū ne ꝫba salutis posset audire: ꝛ loquelā ne de his que salutis sunt posset cōſilium petere. Per istuz igitur surdum ꝛ mutū a dño curatum intelligere possumꝰ peccatoꝝ. Circa cuius curationem videnda sunt quedā antecedentia, quedā cōcomitātia, ꝛ q̄dā subſequentia. Antecedētia fuerūt tria ſcz adductio, deprecatio, ꝛ separatio. Primo em̄ ipsum ad xp̄m adduxerūt. Petōt em̄ cuz sit infirmus nō p̄t gr̄e ad deum accedere: ideo opz q̄ alioꝝ meritis adducat. ꝛ istud maxime ſpectat ad prelatos quibꝰ nō ſufficit ad deū ventre niſi cuā alios adducāt maxime cū ipſi sint pastores, venatores, ꝛ piscatores: qr̄ enim sunt pastores dicet eis l iudicio. Ihie. xiij. Ubi ē grex q̄ datꝰ ē tibi: quia sunt venatores dicet eis. Ecc. xxvij. Affer mihi ó venatōe tua vt comedā. Qr̄ sunt piscatores dicet eis. Joā. xxi. Afferte de piscib⁹ q̄s p̄didistis nūc. Scdo ecce rogauerūt vt ipm curaret. p. quod dat intelligi q̄ aliq̄s p̄cib⁹ sanctoꝝ saluꝰ alicui impetratur. Job. viij. Seruꝰ meꝰ Job orabit p vobis. Faciē ei⁹ ſuſcipiā: vt nō vobis imputet ſtultitia. Custos etiā vinee ipetrauit de ficulneꝰ ne succideret. vt habet Luc. xiij. Peccatoꝝ em̄ nō pōt exmeritū ſuus sibi obtinere ſalutē: cū sit infirmꝰ imūd⁹ ꝛ dei inimicꝰ: qr̄ cū ē infirmꝰ, nō p̄t ad recōſiliā dū accedere: qr̄ ē mūdꝰ nō dz cozā deo apparere: qr̄ est dei inimicꝰ nō p̄t a deo aliq̄d obtinere. Ideo dz ire ad ſctōꝝ virozꝝ ſuffragia: qr̄ sunt fortes ad accedendum Esa. xl. Qui ſperāt in dño mutabūt fortitudinē ꝛc. Pulchra ad cōparādū. ps. Ambulans in via immaculata hec mihi miniſtrabat dei amici ꝛ ideo digni ad impetrandū. Joā. xv. Jā nō dicā vos ſeruos: ſz amicos ꝛc. Tertio. xp̄s ipsum de turba ſeparauit p̄ quod datur intelligi vt illi qui ſalvari desiderāt malas ſocietates dimittāt. Hiere. l. Egredimini ó medio babylonis pp̄le meus: vt saluet vnuſquiſq; aiam ſuā ab ira furoris dñi. ꝛ ne forte moleſcat cor vr̄m ꝛ timeatis auditū qui audietur in terra. Et quibꝰ ꝫbis habeā q̄ ille q̄ a malis ſocietatib⁹ ſe separat quatuoꝝ mala vitat. Primo dānationem eternam: ideo dicit vt saluet vnuſquiſq; aiam ſuā. Bone enim ſocietates ad bonū inducūt: male ꝫo ad malū. Prouer. xiij. Qui cū ſapiētibus graditur ſapiēs erit. amicꝰ ſtultoꝝ ſimilis efficietur. Scdo vitat indignationē diuinā. vnde ſubdit. Ab ira furoris dñi. ij. Parat. xix. Impio prebes auxilium: ꝛ his qui oderunt dñm amicitia iungeris ꝛc. Tertio vitat ignominiā: ideo ſubdit. Ne forte moleſcat cor vestrū. Mali em̄ ſemper ad mollia boni vero ad fortia ſe inducūt. Prouerb. xxvij. Ferrum ferro acuitur ꝛc. Quarto vitat auditionē malā illam ſcz de qua dicit

tur Matth.xi.9. Discedite a me maledicti in ignē eternū. ideo subditur. Et timeatis auditū qui audietur i terra. ps. Ab auditione mala nō time. Cōcomitantia fuerunt quatuor. Primū est qr digitū in auriculas ei⁹ posuit. per manū em̄ dei gratia intelligitur ps. Aperis tu manum tuaz ꝛc. Et ista manus habet quinq; digitos. i. q̄nq; effect⁹: ꝛ quilibet preter primū hz tres effectus quasi tres iuncturas. primus effectus est collatio virtutis ꝛ potentie. Et iste est polex q̄ iō si q̄dr: qr inter ceteros pollet virtute. Et hz tres iūcturas: qr facit animā potentem ad faciendum bonum et ad resistendū malo. Philip.iiij. Oīa possuz in eo q̄ me cōfortat. Scdo ē infusio cognitionis ꝛ scientie. Et iste est index quo oīa indicamus: ꝛ habet tres effect⁹. Quia docet nos cognoscere deum tanq̄ creatorē, redemptorem, ꝛ glorificatorem. Deutero.xxxij. Utinam saperent quo ad primum: ꝛ intelligerēt quo ad secundum atq; nouissima prouiderēt quo ad tertiū. Tertius est benignitas cōuersatiōis. Et iste est medius. Ex qua benignitate habemus ad superiores reuerentiam ad equales cōcordiā: ad inferiores disciplinam. Quartus est infusio penitentie salutaris. Et iste est medic⁹ qui ideo sic vocatur: quia medici ad tāgēdum vulnera eo vtuntur. Penitentia autē est medicina anime, cuius tres sunt partes. s. cōtritio, cōfessio, ꝛ satisfactio. Quintus est obediētia humilis. Iste est auricularis et ista obediētia consistit in faciendo precepta. i ad implendo consilia: ꝛ inuitādo prohibita. Secundum concomitans est quia cum saliua eius linguam tetigit. Saliua ē a capite fluxiua, saporis discretiua, ꝛ lingue humectiua. Per saliuam igit̄ secundum Glo. diuina sapientia intelligit̄ que a christo capite ꝓcedit. Eccl̄ia.xxiiij. Ego ex ore altissimi ꝓdij. que sapores discernit: qr mū dana amara ꝛ spūalia dulcia esse ostendit que ad loquendū de deo disertos facit. Glos. ibidē. Expuens tāgit linguam cū ora diu clausa ꝛ muta ad verba sapiētie proferenda cum tactu sue pietatis informat. Tertium concomitans est, quia in celū suspexit per quod datur intelligi nobis vt sepe ad celum respiciamus. Libenter enim homo respicere consueuit amicum suum. thesaurum suum, auxilium suuz, ꝛ palatiū suū. Debemus ergo ad celum respicere: qr ibi habemus amicū nostruz. Proueb.xvij. Omni tēpore diligit q̄ amic⁹ est. Et dt oī tēpore: qr i vita diligit a peccato custodiēdo: ꝛ i morte a demonibus defendendo ꝛ post mortem ad gloriā deducēdo. ps. Tenuisti manū meā dexteram ꝛ i volūtate tua deduxisti me ꝛc. Secūdo ibi habem⁹ thesauꝝ nostrū. Matth. vj. Ubi est thesaur⁹ tuus ibi est cor tuum. Et iste thesaurus vt habetur. Coꝝ.iij. cōficitur ex auro dilectionis dei: ꝛ ex argento dilectionis proximi ꝛ lapidibus preciosis bonoꝝ opeꝝ. Tertia ide speram⁹ auxilium nr̄m. ij. Paral.xx. Cum ignoremus quid agere debeam⁹ hoc solū habem⁹ residui vt oculos nostros dirigamus ad te. Glo. sup illud. ps. Firmabo super te oculos meos. Non auferā oculos meos a te: qr tu sēp leuas oculos tuos ad me. Quarto ibi habemus palatiū nostrū. ij. Coꝝ.v. Edificationē habemus a deo domū non manu factam sed eternam in celis. ps. Cōcupiscit ꝛ deficit anima mea in atria domini. Quartū concomitans est qr ingemuit. Quod facere voluit. Primo vt ostenderet humane nature veritatem. Un̄ dicit Beda ꝙ quasi homo igemuit, sed quasi deus curauit. Scdo ꝛ ostenderet peccati grauitatem: quia tam graue est ꝙ cum dei gemitu est curatum. Tertio vt ostenderet gemēdi necessitatem Beda. Nō opus erat sibi cū gemitu aliquid petere: sed vt nobis gemēdi daret exemplū cū pro nostris vel ꝓ nostroꝝ proximoꝝ erroribꝰ, supne pietatis presidium inuocam⁹. quarto vt ostēderet suā innatam pietatē per quā peccatoribꝰ cōpatitur inuite punit. Esa.j. Heu cōsolabor sup hostib⁹ meis. Subsequētia fuerūt tria. Prio est auriū apertio. Signū autē ꝙ homo bene audit est quādo ꝓcipit sonum qui fit a supiori. i. a deo precipiēte. Al's em̄ deus ipsuz in suis orōnib⁹ nō audiret. Augu. Citius exaudit̄ vna obedientis orō q̄ decē milia ꝯtēptoris. Qn̄ percipit sonū q̄ fit ab inferiori. i. pauperē vociferantē. Sz sicut dicit̄. ꝓuerb.xxj. Qui obturat aurem suā a clamore pauperis: clamabit ipe ꝛ nō exaudiet̄. Qn̄ ꝓcipit sonū q̄ fit ab eq̄. i. ꝓximū veniāt postulātē. Eccl.xxviij. Relinq̄

primo tuo nocēti te: tūc deprecāti tibi pec
cata soluētur. Secundū est vinculi lingue
solutio. Qđ tunc soluitur qñ lingua vtitur
ad orationē: ad primi īstructionē: ad pec
cati cōfessionē: ⁊ ad dei laudē. Alias em̄
homo mut⁹ dicet. Sicut nāq̄ animalia di
cimus muta: qr nō habēt verba formata
sic homo est mutus qñ nō hz verba debi
ta. Augu. in lib. cōfessionū. Ue tacētibus
de te: qr loquaces muti sunt. Tertiū est mi
raculi publicatio q̄uis enim xp̄s sciret ꝙ
miracula publicaret eū tñ tribus de cau
sis ne publicarent precipiebat. Primo vt
vanā gloriā fugiēdā esse doceret. Scđo vt
pigritiā nostrā pfunderet vñ dicit Aug.
ꝙ p hoc pigris volebat ostēdere cū q̄to
feruore p̄dicare deberēt qb⁹ iubet vt p̄
dicēt qñ illi q̄ phibebātur tacere nō pote
rāt. Tertio vt dātis ⁊ recipiētis beneficiū
differentiā demōstraret. Unde dicit Theo
philus ꝙ per hoc instruimur ꝙ beneficia
dantes non debēt laudes appetere. Acci
pientes vero debēt suo benefactores etiā
si nolint laudare ⁊ predicare.

¶ Sermo .ij. de eodem.

Adducūt ei sur
dum ⁊ mutū ⁊c. Sicut dicit
Theophil⁹. Oia q̄ l xp̄i cor
pore fuerūt sancta ⁊ diuina
fuerūt siue vestimēta eius: si
ue digiti eius siue sputum eius. ⁊ ideo ali
quādo curabat per tactum vestimentorū:
aliquādo per digitum: aliquādo per spu
tum sicut patet hic. Per istum igitur sur
dum et mutum peccator intelligitur. Ui
deamus ergo qualiter est surd⁹ ⁊ postea
qualiter est mutus. Est enim surdus quia
non audit deum inspirantem nec precipiē
tem nec admonentem nec comminantem.
Sunt autem maxime tria peccata que ho
minem surdum faciunt. scz superbia, aua
ricia, ⁊ luxuria. Uidemus enim ꝙ tribus
de causis homo aliquādo surditatem in
currit, aut quando in aure inflatur nasci
tur, aut quando terra repletur aut quādo
putredine corrūpitur. In aure igitur ani
me superbus ponit inflaturā. auarus ter
ram. luxuriosus immunditiā. Superbia
enim est quedā inflatura in auribus ani
me gñata que impedit ne inspiratio diui
na vel aliqđ verbū salutis ad cor transire
possit: ⁊ tumor mentis est obstaculuz veri
tatis. Aug. in lib. confessionum. Nimis in
flata facies claudebat oculos mētis mee.
Ista autem inflatura superbie detumescit
in mente sicut accidere solet in vesica ven
to inflata: que acu puncta detumescit. Au
gu. O pellis morticina quid tēderis, o ia
nies fetida quid inflaris. Ista etiam infla
tura confringetur in die iudicij. Sapien
tie .iiij. Dirumpet illos inflatos sine voce.
Malleabitur autem a demonibus in infer
no. Prouerbiorum .xix. Parata sunt deris
soribus indicia ⁊ mallei percutientes stul
torum corporibus. Auarus aūt ponit ter
ram .i. cupiditatē terrenoꝝ: quibus dicit.
Hiere .xxij. Terra terra terra. audi ver
bū dñi .i. de auribus anime tue terrā cu
piditatis remoueas: vt dei verba recipe
valeas. Et dicit ter terra: qr auar⁹ hz ter
rā in ore: qr libētius loquit de auro q̄ de
deo Job .iij. Qui de terra est de terra loq̄
tur. Habet terrā in oculis qr libēti⁹ videt
aurū q̄ celū. Habet i aurib⁹ terrā qr libē
tius audit nominare aurū q̄ sctm̄ euāge
liū Eccl. j. Nō saturat oculꝰ visu nec au
ris auditu implet. Luxuriosus ponit im
mūditiā: iō nihil spūale ad cor ei⁹ p̄t ascē
dere. j. Corint. ij. Aialis hō nō pcipit ea q̄
sunt spūs dei. Nec verba dei pñt placere.
Eccle. xx. Audiet luxuriosus ⁊ displicebit
ei ⁊c. Tales q̄ sic sunt surdi similes sunt
aspidi q̄ dū sentit se incātari tres hz astu
tias vna est qr de cauerna nō egreditur: ⁊
q̄uis illa cauerna sit fetida: libentius tñ
vult ibi morari q̄ foras egredi ⁊ incātari.
Scđa est: qr si foras egredit mox vnā au
rē in terrā figit ne incātatorē audire pos
sit. Tertia est qr si incātator alta voce p̄
cinnat. secundā aurē cū cauda obturat.
Incātatores dei sunt p̄dicatores q̄ incā
tāt serpētes infernales vt de cordib⁹ pec
catoꝝ exeāt. Primā aūt astutiā hz luxurio
sus q̄ poti⁹ vult stare in ꝯsciētia fetida q̄
inde exire. Nulla em̄ latrina sic fetida est
sicut luxuriosi cōsciētia. Legit in vita pa
trū ꝙ cū q̄dā angel⁹ in specie humana cū
quodā heremita pgeret obuiauerūt cui
dā iuueni specioso: statimq̄ angel⁹ nares
obturauit Deinde inuenerūt quoddā ca
dauer putridū iuxta qđ angel⁹ stabat acsi

esset odoriferũ; cũq; de his heremita mi
rareť dixit angel⁹. Ille iuuenis speciosus
tot⁹ erat immundicia luxurie fetid⁹. Iste
aũt fuit quidã peregrinus innocenter occi
sus: cuius anima redolet corã deo. Secũ
dam astutiam hz auar⁹ qui obturat aurẽ
suam in terra.i.in cupiditatib⁹ terrenoꝝ:
ita ꝙ nulla inspiratio diuina põt transire
ad cor suũ.ps. Infixus sum in limo profundi
ꝛ nõ est substãtia. Tales em̃ q̃ terre
nis se infigũt nullã in bono proppsito sub
sistẽtiã habere possũt.ps. Eripe me de lu
to vt nõ infigat. Põt quidẽ homo per ter
rena trãsire: sed cor suũ nõ dz ibi infige
re. Ad cor etiã taliũ nõ põt trãsire memo
ria dñice passiõis Job.xvj. Terra ne ope
rias sanguinẽ meũ ꝛc.ꝛ vocat auarũ ter
rã qꝛ ꝑ amorẽ terrenorum terra efficitur.
Tertiam astutiã hz superb⁹ q̃ claudit au
rem aĩe sue cũ cauda.i.cũ longevite vana
fiducia Job.xv. Cunctis dieb⁹ vite sue im
pius superbit: ꝛ numer⁹ annorũ incertus
est tyrãnidis ei⁹ cũ tali cauda lõga clau
serat aurẽ suã qui dicebat Luc.xij. Anima
mea habes multa bona posita in annos
plurimos: Sed ista cauda fuit multũ ab
breuiata cũ dictũ est ei. Stulte hac nocte
repe.ani.tua ꝛc. Consequenter vidẽdũ est
de isto surdo qualiter est sanat⁹. Est enim
sanatus ꝑ immissionẽ digiti in auriculaz.
Per digitũ itelligiť spũs sctũs iuxta illd.
Luc.xj. Si i digito dei eijcio demonia ꝛc.
Qñ igiť iste digit⁹ in corde peccatoris se
ponit statim frãgit inflaturã superbie. Ab
ijcit terrã auaricie. Et mũdat fetorẽ luxu
rie. Quod ꝑ exẽpla possum⁹ videre. Pau
lus habebat inflaturã superbie: quia cõ
tra christũ ꝛ christianos tumebat: sed mox
vt christus digitũ in aure cordis sui po
suit eũ ad terram prostrauit inflaturã fre
git ꝛ de lupo agnũ fecit. Mattheus plen⁹
erat terra auaritie qꝛ lucris terrenis in
hiabat, sed mox iste digit⁹ omnẽ terrenaz
cupiditatẽ purgauit ita ꝙ oĩa terrena di
misit ꝛ christum in paupertate secut⁹ fuit.
Magdalena plena fuit fetore luxurie sed
mox iste digitus eam purgauit ꝛ mundaz
fecit. Secũdo peccator est mutus: qꝛ deũ
nõ laudat, siue quia deũ non orat: siue qꝛ
proximum non edificat, siue quia peccata
sua cõfiteri dissimulat. Iste mutus sanať
per immissionem saliue in linguam eius.
Per saliuã secũdũ Glo. intelligitur sapiẽ
tia que a christo capite descendit. Est au
tem saliua mediũ gustus que si corrupta
fuerit decipiť gustus in iudicãdo de sapo
re cibi. sicut patet in febricitãtib⁹ quibus
propter amarũ humorem quo palatũ in
fectum est: cibus dulcis amarus videtur
Saliua igitur aliquando est amara: ꝛ tũc
facit cibum amarũ. Aliquãdo insipida: ꝛ
tunc facit cibũ insipidũ. Aliquãdo est dul
cis ꝛ bene disposita: ꝛ tũc iudicat de sapo
ribus prout sunt. Per istã triplicẽ saliuam
intelligere possumus triplicem sapientiã
scilicet diabolicã mundanam ꝛ diuinam.
sapiẽtia diabolica est qua homines sunt
sapiẽtes in malo. Hier.iiij. Sapiẽtes sunt
vt faciãt mala, bene autem facere nescie
runt. Ista sapiẽtia significatur per saliuã
amarã. Talibus enim opera pietatis vi
dentur mala: spiritualia videntur amara.
Uicia enim videntur lucida Esa.v. Ue q̃
dicitis bonũ malũ: ꝛ malum bonũ ponẽ
tes lucẽ tenebras: ꝛ tenebras lucẽ ponen
tes amarũ in dulce: ꝛ dulce in amarũ. Ta
lis saliua loquelã nõ aperit sz magis clau
dit siue a confessione peccati: siue a laude
dei siue a proximi instructiõe: siue ab ora
tione. Hec enim omnia fatuã ꝛ amara a ta
libus reputãtur. Scda sapiẽtia est mũda
na qua q̃s est sapiẽs in diuitijs acq̃rẽdis
siue qua q̃s est magn⁹ phũs vel phisicus
vel legista ista significãtur per saliuã insi
pidã. iste em̃ scientie ꝛ si nõ sint diabolice
tñ sunt insipide: qꝛ nõ habẽt saporẽ amo
ris dei sz insipiditatẽ amoris mũdi. ꝙ em̃
aliq̃s sit sapiẽs mercator vel magn⁹ phi
losophus vel phisicus vel iudex propter
hoc nõ est maior in amore dei sed in amo
re mundi talis saliua similiter loquelã nõ
aperit: quia ibi non doceť qualiter homo
debeat deũ laudare vel orare vel primũ
edificare vel peccata sua in confessione di
cere. Legas in oĩb⁹ libris aristotelis. In
stiniani ꝛ Hypocratis. in his ista nõ inue
nies. Tertia sapiẽtia est diuina que signifi
catur per saliuã dulcẽ ꝛ sapidam. Est em̃
sapiẽtia a sapore dicta. Eccl.vj. Sapiẽtia
doctrine secundum nomẽ eius est. Ista iu
dicat de saporibus ꝓut sunt. s. carnalia es
se amara spiritualia dulcia. Ista muto lo

quelam aperit. Docet enim deum laudare. Eccl.xlviij. Benedicentes dñm exaltate eū quātū potestis, maior est enī oi laude. Docet orare. Luc.xviij. Opz semper orare z nō deficere. Docet peccata cōfiteri. Jacob.v. Cōfitemini alterutrū peccata vestra. Docet primos errātes corrigere desolatis cōsolationē impēdere, infirmos susc pere pat ētiā oib⁹ exhibere. j. Thessa.v. Rogamus vos fratres corripite inquietos cōsolamini pusillanimes susc pite infirmos patientes estote ad oēs.

¶ Sermo.lij. vnde supra.

Hene oia fecit surdos fecit audire: z mutos loq. Ante aduentū filij dei in carnem homo deum factorem omnium rerum esse nō credebat nec dei preceptā audire volebat nec sua peccata recognoscebat: sed venies xp̄s de his trib⁹ hoiem informauit: qui nō deū factorem oīz reddit. Jdeo dicitur. Bene oia fecit mō p̄cepta dei audit. Jō subdit surdos fecit audire z peccata sua recognoscere: ideo subdit: mutos loqui. Jn verbis p̄missis homo de trib⁹ bñficiis deo regratiat. primū est deo q̄ de⁹ oia propter hoiem creauit qđ notat cū dicit bene oia fecit. Sūt aūt tria opera dei. s. opus creationis redemptionis et glorificationis. Jsta tria opa bñfecit. ps. Omnia in sapiētia fecisti. Opus creatiōis fecit potēter. Opus redēptionis sapiēter. Opus glorificatiōis misericorditer. Op⁹ quidē creationis potēter fecit: qz sola voluntate z solo verbo cūcta creauit. ps. Oia quecūq; voluit dñs fecit. Jdcz. Jpse dixit z facta sunt etc. Aug. in lib. de ci. dicit. De⁹ oia p̄t facere dō quod vult z nō faciendo quod non vult: propteres quedā nō p̄t quia opus est. Jn hoc etiā sua potētia apparet: qz creaturas tam magnas creauit. Ambr. Deus nanque qui natura inuisibilis est: vt etiā a visibilib⁹ possit sciri. op⁹ fecit quod opificem visibilitate sui manifestaret vt p certū incertum posset sciri. z ille deus omniū esse crederetur qui hoc facit qđ ab homine fieri est impossibile. Recedat quecunq; vis creatura z faciat talē celum z talē terrā z dicam qz deus est. Secundum opus sēz redemptionis fecit sapienter Job.xxvj. Prudentia eius percussit superbū. i. diabolū. Erat enī diabol⁹ tanq̄ piscis qui in mari huius mūdi ceteros deuorabat. Erat tanq̄ aues qui in altū p superbiam se exaltat. Erat tanq̄ mus, qz merita nostra omnia corrodebat. Sz xp̄s istum piscem aucm z murem sapiēter cepit. Nam piscem cepit hamo sue diuinitatis. Job.xl. An extrahere poteris leuiathā hamo. Jsido. de summo bono. diabolus dū in xp̄o carnē inspexit quc patebat quasi hamo diuinitatis ei⁹ captꝰ est q̄ latebat. Et subdit. Est enī in xp̄o ham⁹ diuinitatis esca caro inca genealogie que ex euāgelio recitat: z abraam vsq; ad xp̄m extenditur. tenēs vero hanc incam deus pater est. Secūdo istam auē cepit laqueo potestatis. Job.xl. Nūquid illudet ei quasi aut ligabis eū ancillis tuis. Jsido. vbi supra. Jllusus est diabol⁹ in morte, dominū quasi auis. Nam c̄ssit⁹ sub sue carnis mortalitate abscondit diuinitatem vt laqueū quo eū velut auē in p̄mīdā prudēti irretiret decipula. Tertio istum murem cepit muscipula sue crucis. Vñ. Aug. Uesnit redēptor z vict⁹ est deceptor. z quid fecit redemptor captiuatori nostro? Tetēdit muscipulam crucē suaz. z posuit in ea escam sanguinē suū. Jste vero rapuit sanguinē xi debitoris ppter quod reccssit a debitoribus. Tertiū opus. s. glorificationis fecit misericorditer: quia sicut dicitur j. Corin.ij. Quod oculus nō vidit nec auris audiuit z in cor hominis non ascendit que pparauit de⁹ diligentib⁹ se. Sancti enī viri passi sunt a malis odia cordiū. op probria linguarum. Et facti sunt spectaculum insipientium oculorū. Juxta illud. j. Corin.iij. Spectaculum facti sumus mūdo etc. Luc.vj. Beati eritis cum vos oderint homines ecce odiū. Et exprobauerint: ecce vituperium. Et eiecerint nomē vestrum tanq̄ malū ecce spectaculū. Qz igit passi odia cordiū recipiēt tantam mercedem quantam cor non sufficiet cogitare. Quia passi sunt opprobria linguarū recipiēt tārā cōsolationem quātā aurisnō sufficiet audire. Quia facti sunt spectaculū i oculis insipientiū recipiēt tantā letitiam quātam oculus non sufficit videre. Secundum beneficium cōsistit in preceptorū dei

adimpletione, quod notat cū dicit. Surdos fecit audire. Tunc surdus audit qñ preceptis dei obedit. Peccator aūt vere surd⁹ est qz quatuor magnas voces audire nō pōt. Prima est vox mire pietatis. Ista est vox sanguinis xp̄i q̄ tripliciter clamat. Primo petēdo pro nobis misericordiaz. Hebre.xij. Accessistis ad sanguinis aspersionē melⁱ loquētē ꝑ Abel. Ja terſ. Qz iste venia ille vindicta petit. Secundo petēdo a nobis sui memoriā. Job.xvj. Terra ne operias sanguinē meū, nec lueniat in te locū tacēdi clamor me⁹. i. ne operias meū sanguinē p terrenā cupiditatē: nec i te lateat p oblitionē. Tertio cōquērendo q̄ in nobis paruā habeat efficaciam. ꝑs. Que utilitas in sanguine meo dū descendero in corruptionē. Quasi diceret parua z modica. Secunda est vox totⁱ⁹ vniuersitatis. vox scz omnium creaturarū: q̄ dē tripliciter clamat. Sūt em̄ magne pulchre et vtiles. Earū magnitudo clamat dei potētiā vt ipsum timeamus. Bpoc.xiij. Timete dñm z adorate eū q̄ fecit celū et terram ꝛc. Earū pulchritudo clamat dei sapiētiā vt ipsum laudem⁹ Eccl'.xlvij. Alit⁹ iudicius firmamētū pulch.ei⁹ ꝛc. infra. Benedicentes dñm exaltate illuz. Utilitas eorum clamat dei bonitatē vt ꝑm amem⁹. Aug. in lib. confessionū. Celū z terra z oia que in eis sunt vndiq; mihi dicunt vt amē te. Nec cessant hic oīb⁹ dicere vt sint mercēnabiles. Tertia vox est mire sonoritatis. scz vox tube iudicialis que tripliciter clamat. primo vt oēs mortui resurgant. ſ. Corin.xv. Canet em̄ tuba ꝛc. Secōo vt corā iudice cōpareāt. Hier. Sine comedem siue bibā siue aliq̄d aliud faciā: semp̄ videſ sonare i auribⁿ meis illa terribilis tuba. Surgite mortui venite ad iudiciū. Tertio vt de oībus suis operib⁹ rationē reddant. ū. Corin.v. Omnes nos manifestari opz ante tribunal xp̄i vt referat vnusquisq; ꝓpria corporis ꝑ gessit sive bonū siue malū. Quarta vox est mire magnitudinis z horribilitatis. ſ. vox tonitrui sentētie iudicis quadricetur. Discedite a me maledicti ꝛc. ꝑs. Deus manifestat⁹ intonuit⁹ Job.xxvj. Cum paruam stillā sermonū ei⁹ vix audierimus quis poterit tonitruū magnitudinis eius intuer. Illa aūt vox tria cōtinebit iuxta illud Apo.xvj. De throno procedēbāt fulgura z voces z tonitrua. Voces examinationis tonitrua sententie terribilis z fulgura gehenne: ignis Matt.xxv. Exurui z nō de dictis mihi manducare ec ce vox examinationis. Discedite a me maledicti. ecce tonitruū sententie terribilis. In ignē eternū, ecce fulgur ignis gehēnalis. Tertiū beneficium consistit in humili confessione: quod notatur cū dicitur. Et multos loqui vnde dicitur supra. Solutū est vinculū lingue ei⁹. Est aūt em̄ quadruplex vinculum quod hominē a confessiōe ipedit. Primū est pudor peccati. Sz illud solui debet pudor iudicij: vbi treb erūt qui peccata omnia revelabunt. Primⁿ erit deus. Nau.iij. Revelabo pudenda tua in facie tua ꝛc. Secūdⁿ erit diabolus. Amb. super l. ꝑs. Justus i p̄incipio accusator est sui vt delictum alienet dum illud confitetur: vt iam non habeat qđ aduersarius crimineſ. Nō em̄ accusatorem expectat: sz preueniet: z vocē sibi surripit z dētes sibi precatorum suorum cōfessione cōfringit. Tertium est ipsum scel⁹ qđ seipsum manifestabit dum ad collum appensus apparebit. Thre. ſ. Vigilauit iugū iniquitatum meārum in manu eius cōuolute sunt z imposite collo meo. Secūdū vinculum est spes vana alias penitendi z vere vana. Tum qz hō sepe subito morit. Eccli.v. Ne tardes conuerti ad dominuz: z ne differas de die in diem: subito enim veniet ira illⁱ⁹ ꝛc. Tum quia peccatum ex vsu contēnit. Aug. in lib. homel'. Omne peccatū ex cōsuetudine vilescit z sic homini videtur quasi nullum sit. doloremq; perdit: quod putridū est non dolet: quod non dolet non ꝑ fano habent: sed pro mortuo computādū. Tū qz homo in necessitatē z oblitionē sepe inducit Eze. Justum est vt qui noluit penitere cū potuit: cum voluerit sero non possit. Aug. Pēnitentia diuersione peccator ꝑcutitur vt moriens oblitiscatur sui qui dū viueret oblitus est dei. Tertiū vinculuz est timor grauis penitentie. Sed cogitare debet peccator quia penitētia aut maior aut equalis aut minor Si maior valet ad dimissionē culpe z ad augmentuz glorie. Si equalis valet tantum ad dimissionē culpe Si minor deus supplebit i purgatorio de

rigore sue iustitie. Tutiꝰ est tamē dare penitentias minores q̄ grauiores tribus de causis: vt dicit Chry. super Mat. Prio ne illi penitentias reijciant ⁊ scādalizati ad peccata redeant. Secūdo quia melius est reddere rationē d̄ nimia mia q̄ de nimia iusticia. Tertio quia p̄familias est liberalis non debet esse dispēsator auarꝰ. Quartū vinculū est desperatio venie. Gene.iiij. Maior est iniquitas mea q̄ vt veniā merear. Secundū Aug. in libr. l. homel. Quidam pereunt confitendo in vite diuturnitate. vt sunt procrastinātes. Quidā sperādo de dei bonitate vt sunt p̄sumētes. Quidam diffidēdo pre peccati immanitate vt sunt desperantes ⁊c.

¶ Dñica.xiij.post trini. Sermo.j.

Beati ocl'i qui vidēt q̄ vos videtis ⁊c. Lu.x. Sicut dicit Ambro. in. lib. de officijs. Beatitudinē q̄dā posuerūt in corporis voluptate: sicut epycurei. Quidā i animi virtute sicut stoici. Quidā in animi virtute ⁊ exteriori q̄dā honestate: sicut pypatetici. Quidā i dei cognitiōe ⁊ visiōe: sicut xp̄iani. Et istā opinionē dñs approbat cū d̄t. Bti oculi q̄ vidēt q̄ vos videtis. Apl'i q̄dē fuerunt bti q̄ viderūt xp̄z oculis cordis in eū credēdo ⁊ oculis corporis eiꝰ faciē d̄siderabilē intuēdo. Pharisei fuerūt miseri, qr ipsum non viderunt oculis p fidē verā. Uiderūt tñ oculis corporis sz moti ad inuidiā. Iuxta illd̄ Sap. ij. Grauis est ēt nobis ad vidēdū. Patriarche ⁊ pphete fuerūt bti q̄ viderūt xp̄m incarnādū sz a lōge p speculū ⁊ i enigmate. Moderni sunt beatiores: qr vidēt xp̄m incarnatū oculis cordis p fidē. Illi vero q̄ sunt in patria sunt beatissimi qr vidēt eū facie ad faciē. Circa istā visionē notādum q̄ est visio vie ⁊ visio patrie iuxta illud. j. Cor.xiij. Uidemꝰ nūc p speculum in egnigmate: tūc aūt facie ad faciē. Uisio aūt vie cōsistit in vera fide ⁊ dei cognitiōe. Quam cognitionē i li. soli loquioꝝ petebat Aug. vbi rō eū alloquit dicēs Ora q̄ breuiꝰ potes. Et rñdet Aug. Deꝰ semp idē. noueriz te nouerim me. Homo non semp idē: sed mō vult vnū: mō aliud. Hoc aūt non est in deo. Licet eñ dicat penitere. Gene.vj. Penitet me hominē fecisse. Penitere tamen pōt dicere mētis instabilitatē: ⁊ sic non in deo. vel exterioris operis delectationē: et sic est in deo ⁊ est sensus. Penitet me fecisse hominē id est faciā quod penitēs facere consueuit qr delet qd̄ fecit. Hō ēt nō est semp idē: sz modo est letus modo iratus. Deus autē semper est letus ⁊ tranquillꝰ. Et q̄uis quandoq̄ dicatur iratus, hoc tñ nomen ire nō est in deo. sicut dicit August. Non vsurpauit sibi turbulētos affectus: sed vindicātes affectꝰ. Homo etiā nō semp est idē sed modo est pius modo seuerꝰ. Deus autē semper est pius. Pietas tamē aliquādo dicit passionis affectū ⁊ sic non est in deo. Aliqn̄ miserationis effectū: ⁊ sic est in deo. Anselmus. Cū nobis cōpateris nos sentimus miserationis effectū: tu nō sentis miserie affectū. Est igitur deꝰ semp idez. i. semp stabilis, semper tranquillus: semp letus, semp pius. Petra deo qui est semp idē vt cognoscat deū: ⁊ se. i. dei potentiā: sapientiā mīam ⁊ sui miseriā. Cognitio potētie generat timorē Lu xij. Timete eū qui postq̄ occiderit eū hz ptātez mittere in gehennā. Cognitio sapiētie inducit ad cordis custodiā ⁊ cōseruationē: qr sicut dicit. Eccl. xxij. Oculi dñi multo plꝰ lucidiores sūt sup solē circūspiciētes oēs vias hominū ⁊ profundū abyssi ⁊ hominū corda. Cognitio mie generat spē et amorē: qr eñ deꝰ est bonus ideo ip̄m diligimꝰ ⁊ in eū speramus. Cognitio proprie miserie generat humilitatē. Mich. vj. ca. Hūiliatio tua i medio tui. Ex his ergo pz q̄ predicta oro continet oīa q̄ sunt necessaria ad salutē. Timor eñ facit vitare malū Prouer. xv. Per timorē dñi declinat hō a malo. Custodia cordis facit cor purū Prouer. iiij. Omni custodia serua cor tuū quia ex ipso vita pcedit. Amor sollicitat ad bonum. Gre. Nūq̄ est amor dei ociosus: operatur enim magna si est. Si aūt operari negligit: amor nō est. humilitas autē est custos omniū p̄dictorū. Idem. Qui sine humilitate virtutes cōgregat quasi q̄ in ventum puluerem portat. Secūda visio ē patrie, de qua sunt duo videnda. Primo per quid acquiratur. Secūdo in quo cōsistat. Acquiritur autē per tria sicut dicit Augu. in lib. de ordine. Uidebit inquit deum qui

bene viuit: bene studet: ⁊ bene orat. Prio igitur videbit deū qui bñ vixerit. Distinguit autem idem Aug. in li. de ciui. dei triplex genus vite: actiuā: cōtēplatiuā: et ex vtraq; compositam. Ille igitur qui habuit vitam actiuam bene vixit. Ille qui habuit cōtemplatiuā melius. Ille q̄ ex vtraq; compositā optime. Isti tales edificauerūt aurū et argētū ⁊ lapides preciosos. vt dr. j. Cor. iij. Argentū est lucidū: aurū lucidiꝰ: lapis preciosus lucidissimus. Qui em̄ habuit vitam actiuā edificauit argentū: ille videbit clare. Qui habuit vitā cōtēplatiuā edificauit aurū iste videbit clariꝰ. Qui habet vitam ex vtraq; compositā edificauit lapides preciosos: iste videbit clarissime. Oportet igit̄ vt munde ⁊ sancte viuat quisquis deum videre desiderat. Mat. v. Beati mundo corde: quoniā ipsi ⁊c. Aug. Errat quisquis veritatē agnoscere putat si adhuc nequiter viuat. Idē in lib. soliloquiorum. Deꝰ quem nemo amittit nisi deceptus: quem nemo querit nisi ammonitꝰ, quem nemo inuenit nisi purgatus. Secundo videbit deū qui bene studuerit. ille bene studet qui ea que legit memoriter retinet ⁊ opere cōplet Jaco. j. Estote factores verbi ⁊ nō auditores tantum: quia si quis auditor est verbi nō factor: hic comparabitur viro considerāti vultum natiuitatis sue in speculo. Homo respiciens in speculo postmodū sue faciei obliuiscit̄. Respiciens vero faciem alterius meliꝰ recordatur ex eo q̄ faciem illius directe ꝑspexit: suam autem faciem non directe in speculo vidit. Scriptura igitur sacra ⁊ est speculū ⁊ est facies. Speculum est quādo q̄s in ea scientiā speculatiuā tm̄ querit. Talis non directe in eā respexit: ⁊ ideo deū cito obliuiscitur. Facies est quando nō solū scientiā speculatiuā: sz maxie practicā ibi querit, qr tūc in eam directe prospicit quādo nō tantū scientiam sed operationē in ea inquirit: ⁊ ideo dei cognitionē ⁊ hic retinet per fidē ⁊ in futuro habebit ꝑ speciē. Maxime autem plus est studendū in libro conscientie q̄ in libro scientie. Ibi enim perfecte se homo videt ⁊ cognoscit sed qui ibi nō studet se nō videt. Gre. in moral̄ Quāquisq; se minus videt: tanto minus sibi displicet: ⁊ q̄to maioris gratie lumen recipit: tanto ampliꝰ reprehēsibilē se esse cognoscit. Aug. in li. l. homel̄. tractās illud prophe. Arguam te ⁊ statuam cōtra faciē tuā. Modo te nō vides: facias vt videas te: qr si videres te et displiceres tibi, placeres mihi: quia vero nō te vides placuisti tibi, displicebis ⁊ mihi ⁊ tibi. Mihi cuz iudicaberis: tibi cū ardebis quod tu post dorsum posuisti: ego añ faciē tuā ponā, videbis feditatē tuam nō vt corrigas sz vt erubescas. Fac ergo qd̄ tibi minat̄ deꝰ facere: tolle te de dorso tuo: ⁊ cōstitue te ante te, ⁊ dic. Qm̄ iniquitatē meā ego cognosco ⁊c. Qd̄ ergo erat post te fiat añ, ⁊ puniat̄ a te: ne tu ipse a deo postea flas añ te: ⁊ nō fit q̄ fugias a te. Tertio videbit deuz q̄ bene orauit. i. cum attentiōe, deuotiōe, et cōtinuatione j. Cor. xiiij. Orabo: ecce cōtinuatio. Spiritu ecce deuotio. Et mēte: ecce attētio. Joh. iiij. Ueri adoratores adorabūt patrē: hoc refert̄ ad continuationē. In spiritu: hoc refert̄ ad spūalē deuotionem. Et veritate: hoc refertur ad attentionē. Prou. ij. Si quesieris eā quasi pecuniā ⁊ quasi thesauros effoderis illā ⁊c. Pecuniam queris infatigabiliter. Unde scd̄s philosophus interrogatꝰ quid est qd̄ hominē fatigari nō sinit? Rñdit lucrū. Thesaurū queris desiderāter: vtrūq; attente. Sic deus debet queri in oratione et amari sine fatigatione: cū feruore ⁊ cū attētione. Aug. in libro de disciplina christiana. Improbis loquor auaris loquor. Pecuniā diligitis: tātū me diligite. Certe melior sum incōparabil̄r. Nolo a vobis ampliorē amorē: q̄tū diligitis pecuniā tantū me amate. Secūdo vidēdum est in quo cōsistit visio patrie. Istud ostendit Aug. super Gen. ad literā dicēs: q̄ beati habebūt triplicem visionē: scz spiritualē corporalez: ⁊ intellectualez. Spūalis est qua videbūt angelos ⁊ alias beatoꝝ. Ex qua visiōe resultabit gaudiū magnū. Si el s̄m Chrys. videre demonē est magna pena: ⁊ q̄dā gehenna: cōstat q̄ videre angelos erit magna gloria. Scd̄a ē visio corporalis qua videbunt xp̄i hūanitatē: ex qua visiōe resultabit gaudiū maiꝰ. Cant. iij. Egredimini filie sion ⁊ videte regē Salomonē i diademate. i. i humana carne quo coronauit eum mr̄ sua. Et dr̄ caro diadema xp̄i: siue

qr fuit nobis victorie causa: siue qr nullo vic o vel praue suggestioni vnq̃ fuit apta siue qr fuit tm̃ vna linea.i. carne virginea figurata. Cetere em̃ figure diuersis lineis formant̃. Figura circularis tm̃ vna linea claudit̃: qr caro ceterorũ formata est ex semine vtriusq̃ parẽtis: caro aũt xp̃i tm̃ ex sanguinibus virginis. Tertia visio est intellectualis siue sup intellectualis qua deũ videbunt: ex qua resultabit gaudiũ maximum. De hac visione dicit fulgẽti⁹. Sicut per speculum vitreum trina nobis visio administratur: quia nosipsos et ipsum speculum et quicquid adest videmus. Sic per speculũ diuine claritatis et ipsum deũ q̃tum possibile erit creature: ꝛ nosipsos: et cetera. omnia nostra ex certa scientia cognoscemus.

¶ Sermo.ij. vnde supra.

Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo ꝛc. Cum omnis scientia diuidat̃ in tres. s. in phisicam siue naturalem ethicã siue morale logicam siue rationalẽ. Ois hui⁹ scientie perfectio dei ꝛ ꝓximi vera dilectio. Unde Aug. in li. de agone xp̃iano: tractans istud verbum. Diliges dñm deum tuum: dicit hic phisica qm̃ oẽs omniũ naturarũ causein deo creatore sũt. Hic ethyca quoniam vita bona ꝛ honesta nõ aliunde formatur q̃ cum ea que diligenda sũt diliguntur, quemadmoduz diligẽda sunt deus. s. ꝛ proximus, Hic logica quoniã lumen aĩa rõnalis nõ est nisi ipse deus. Quia igitur dilectio dei ꝛ proximi est totius legis impletio ꝛ oĩs scie perfectio: iõ ad vitã eternã est perfecta introductio. Et iõ cũ legisperitus dñm interrogasset q̃d faciendo vitã eternã possideret, ꝛ dñs ad legẽ tenendam ipsum remisisset illi propositũ verbũ respondit. Diliges dominum deuz tuum ꝛc. Est igitur prima dilectio qua diligimus deũ. Secũda qua diligim⁹ ꝓximũ. Circa dilectionẽ autẽ dei tria sunt vidẽda scz causa modus ꝛ fructus. Causa autẽ diligendi deũ est ipse deus: qr in ipso inuenitur omnis causa ꝛ ratio diligẽdi. Tria em̃ sunt que nos inducunt ad aliquem diligẽdum: scz bonitas, pulchritudo, et amor. De primo ait. Aug. in libro de trini. Cum ista non diligantur nisi quia bona sũt, pudeat illis inherẽdo nõ amare bonũ ipsũ: vnde bona sunt. De secundo. Dionysius. Omnia inquit bonũ ꝛ pulchrũ desiderãt. De tertio. Ambro. i li. de officijs Quid tã insitum nature: quid tã impressum humanis affectibus: q̃ vt diligas diligentẽ? Sene. Si vis amari ama. Est igitur deus diligendus. Primo quia habet summã bonitatẽ. Bonitates em̃ que sunt in creaturis sunt accidẽtales: ꝛ iõ sepe eis priuamur, sũt ꝑticulares: qr nulla creatura hz oẽs bonitates. Sunt mixte qr nulla hz puram bonitatẽ: ꝛ ideo affectus noster delectari nõ potest in creaturarũ bonitatib⁹: sic accidẽtalib⁹: sic ꝑticularib⁹: sic ꝑmixtis. In deo autẽ est bonitas essentialis: ꝛ iõ dicit̃ Marci. x. Nemo bon⁹ nisi sol⁹ de⁹. Est bonitas vniuersalis. Sap̃. vij. Uenerũt mihi oĩa bõa pariter cũ illa. Est bonitas pura. Aug. de ciui. dei. Quanta erit ibi felicitas vbi nullũ erit malum: nullũ latebit bonũ? Secũdo de⁹ hz summã pulchritudinem. Sap̃. vij. Cãdor est enim lucis eterne ꝛc. Ista aũt pulchritudo attẽdit̃ q̃tũ ad tria. Primo q̃tũ ad sapientie splendorẽ: q̃ tantus est ꝙ nostra sapiẽtia sue sapiẽtie ꝯparata ignorãtia ẽ. Sicut põit exẽplũ Chry. ꝙ tãta est claritas solis ꝙ omne lucidũ sibi cõparatũ videt̃ obscurũ. Scdo attẽdit̃ q̃tũ ad ei⁹ puritatis nitorẽ q̃ tãtus est ꝙ om̃is nostra puritas sue puritati ꝯparata immũdicia est. Sicut ponit exẽplũ Chry. in niue. in qua tãta est puritas ꝙ oẽ aliud sibi cõparatũ videtur sordidũ. Esa. lxiiij. Quasi pannus menstruate omnes iustitie nostre. Tertio attenditur q̃tuz ad ei⁹ sanctitatem que tanta est ꝙ nostra sanctitas ei⁹ sanctitati cõparata malitia est. Luc. xj. Si vos cuz sitis mali nostis bona data dare filijs vestris. Tertio de⁹ habet ad nos summũ amorẽ. Qui quidem omnes aliõs amores excedit. Primo quidem amorẽ q̃ est inter virũ ꝛ vxorẽ. Si q̃s haberet vxorem que multas haberet maculas: et non possent deleri: nisi fieret collyriũ ex sanguine viri. nullus vir hoc aliquatenus pateretur. Christus autem hoc modo ecclesiã dilexit. Eph. v. Uiri diligite vxores vestras sicut christus ecclesiam et tradidit semet

ipsum pro ea vt ex hiberet sibi gloriosā ec
clesiam non habentē maculā neq; rugam.
Aug. Ut christus sponsam suam lauaret:
semetipsum vulnerare permisit. Si sic fe
rebatur viros z vxores: nemo inueniretur
qui duceret vxorem. Secūdo excel t amo
rem qui est inter patrē z filium. Nullꝰ cñ
pater vel mater ob amorem filij semp vel
let in manibus vulnera deferre vt his vi
sis posset eius memoriā habere. Hoc tñ
fecit christus. Esaie. xlix. Nunqd obliuisci
pōt mulier infantē suum vt nō misereatur
filij vteri sui? Et si illa oblita fuerit ego
tñ nō obliuiscar tui. Ecce in manib⁹ meis
descripsi te. Tertio excellit amorem q̄ est
inter amicū z amicū. Joan. xv. Maiorem
charitatē nemo habet q̄ vt animā suam
ponat etc. Rom. v. Ut cum z iusto q̄s mori
tur. Nā pro bono forsitā quis audeat mo
ri. cōmendat autē deus suam charitatē in
nobis: qñ cum adhuc peccatores essem⁹
christus pro nobis mortuus est. Facit hic
differētiam a postolus inter iustum: pecca
torē z bonū. Peccator est quilibet sceleratus.
Justus est homo in virtutibus exercita
tus. Bonus est homo quadā simplicita
te prēditus. Nullus autē mori vellet pro
suo inimico. Pro amico autē z iusto z vir
tutibus exercitato vix aliq̄s mori vellet.
Pro aliquo autē simplici innocēti aliquis
quadā cōpassiōe cōmotus forsitā se mor
ti exponeret. Nos autez nec eramus iusti
nec in virtutibus exercitati: sed multis vi
tijs pleni. Nec eramus bonitā est innocē
tes: sed eramus multū nocentes. Et iā era
mus impij z sibi inimicissimi tñ p nobis xp̄s
mortuus est. Quarto excellit amorē qui
est inter corpus et animā: qui tātus est q̄
etiā in viris sanctis anima nolit a suo cor
pore naturaliter seperari. Unde sup illud
Joh. viii. Ecce ducent te quo tu nō vis. Di
cit glosa. Affectum indicat ifirmitatis hu
mane quo nemo velit mori q̄ adeo est na
turalis vt eum a petro nec senect⁹ expel
leret. Unde et dñs dixit. Trāsferat a me ca
lix iste. Sed quātūcūq; sit molesta mors:
vincit eā vis amoris. Christus aūt intātū
nos dilexit q̄ animā suam p nobis a suo
corpore seperauit. Joh. x. Animā meā po
no pro ouibus meis. Secundo videndū
est quis sit modus diligēdi deum: qui qui
dem triplex est. Est enim diligendus sup
omnia propter se z sine modo. Sup om̄a
quidē ipsum diligere debem⁹ idest plusq̄
nostra: plusq̄ nostros: z plusq̄ nos. De
his trib⁹ dicit. Luc. xiiij. Qui nō renūcia
uerit om̄ibus que possidet: nō potest me⁹
esse discipulus: quo ad primū. Si quis ve
nit ad me z nō odit patrem suū z matrez:
quo ad scōm. Adhuc aūt z aiam suā: quo
ad tertiū. Jsto triplici mō xp̄s eū nos
dilexit: scz plusq̄ regnū suū qz ipsum reli
qt z ad nostrā miseriā venit. Plusq̄ suos.
i. angelos: qz eos dimisit a nobis cū parē
tela cōtraxit. Plusq̄ seipsum: qz p nobis in
mortē se tradidit. De his trib⁹ dz. Ego cre
xi. Reliqui domū meā id est regnum meū.
Dimisi hēditatē meā. i. angelos qui sunt
hereditas mea. Dedi dilectā animā meā
in manꝰ inimicorū. Scōo diligēdus est de⁹
ppter se. Aug. in lib. de doctrina xp̄iana.
Dis peccator inquātū est peccator, nō est
diligēdus: z ois homo inquātū homo est
diligēdus ppter deū: deus vero ppter se
ipsum. Multi sunt q̄ diligūt deū propter
beneficia que ab ipso recipiūt: quorū dile
ctio mercenaria dici potest. Aug. Min⁹ te
dñe amat qui tecum aliquid amat qđ non
ppter te amat. De tali dilectiōe dicit Se
neca. Uel musce sequūtur: formice frumē
tum: cadavera lupi: z sic quidē p dicta se
quitur turba ista nōhoiem. Si cñ de⁹ ali
quib⁹ dederit mel. i. aliq̄d tēporale i quo
suauiter requiescāt: mox ipsum sequūtur
sicut muscę: sed si mel deficit mox auolāt
et recedunt: si aliquib⁹ dederit frumētū. i.
corporale cōmodū: ipsum mox sequuntur
vt formice: sed si frumētū deficit, vermes
colligūt: qz se ad turpia lucra conuertūt.
Si aliqu b⁹ dederit cadavera. i. honores
mox ipsum sequunt vt lupi. Et assimilant
honores mūdani cadaueribꝰ: tū qz corax
deo fetēt: tū qz videtur esse honores z nō
sunt: sicut cadauer vt esse homo z non est.
Si aūt ista cadavera deficiūt mox versus
celū vlulāt: qz deū z sanctos blasphemāt.
¶ Tertio diligēdus est sine modo. Rō.
Causa diligēdi deū dei est. Modꝰ est sī
ne modo diligere. In ceteris virtutib⁹ est
nimietas vitiosa. Nā nimia credulitas ex
leuitatē. Nimia spes habet presumptio
nē. Nimia misericordia fatuitatē. Nimio

iustitia crudelitatem. Nimia prudentia curiositatem. Nimia fortitudo ferocitatem. Nimia abstinẽtia debilitatem. Sed nimia charitas habet beatitudinẽ ⁊ felicitatem. Unde non tantũ ille beatus dicitur qui nimis diligit deũ: sed etiã qui nimis diligit mãdata dei. ps. Beatus vir qui timet dñm in mãdatis eius cupit nimis. Tertio vidẽdum est quis sit fructus diligendi deũ qui scilz est totius trinitatis inhabitatio. Joã. xiiij. Si quis diligit me sermonẽ meũ seruabit, ⁊ pater meus diliget eũ ⁊, ad euz veniemus ⁊ mansionẽ apud eũ faciemus ⁊c. Pater quidem mansionẽ facit in memoria inhabitans ipsam ꝑ sui iugem recordationẽ. Filius in intelligẽtia illuminans ipsam per verã cognitionẽ. Spũssanctꝰ in voluntate inflãmans ipsam ad amorẽ. Secũdo agit̃ de dilectione ꝓximi. cũ dr. Et ꝓximũ tuũ sicut temetipsum. Qđ tribꝰ modis intelligi põt. vt dicat̃ sicut temetip̃m. i. ad id ad qđ teipsum. s. ad gratiã in presenti ⁊ ad gloriam in futuro. Uel in quo teipsum. i. in deo. Augu. in lib. ꝯfes. Beatus q̃ amat te ⁊ amicos in te: ⁊ inimicos ꝓpter te. Solus em̃ ille nullum eoruz amittit cui oẽs chari sunt in illo qui nõ amittit̃. Uel põt intelligi vt homo faciat alteri qđ sibi vult fieri: et non faciat quod sibi non vult fieri: vt duo precepta iuris naturalis ibi intelligantur. Unuz affirmatiuũ quod ponit̃. Marci. vij. Aliud negatiuũ qđ ponitur Thob. iiij. Isido. duo sunt erga dilectionem ꝓximi seruãda: scz vt beneficij in pensione foueatur: ⁊ nulla malitia ledatur.

¶ Sermo. iij. vnde supra.

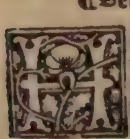

Homo quidam descendebat ab hierusalẽ in hierico ⁊c. Peccator non est statim abijciẽdus sz curãdꝰ. Sicut traianus optimꝰ augustorũ per tria exẽpla ostẽdebat: sicut legit̃ in Policrate. oculi em̃ lippi nõ sunt statim eruendi sed curãdi. vngues acutiores nõ sunt euellẽdi: sz prescindẽdi. chorde in cycharanimis extẽse nõ sunt clangende sed remittẽde. Lippi sunt luxuriosi q̃ sunt immundi ⁊ excecati vngues acutiores sunt superbi q̃ multos scindũt ⁊ lacerãt. Chorde extẽse sunt auari qui ꝑ nimia desideria se extẽdunt, tales nõ sunt statim abijciẽdi sz benigne curãdi. Huius exẽplũ habemꝰ in nostro samaritano q̃ vnũ holez vulneratũ ⁊ expoliatũ nõ aiecit sz benigne curauit. Per quẽ quilibet peccator intelligi potest. Circa quẽ tria notantur. Primo dispositio ad peccatũ. Secundo incõmoda que facit pctm̃. Tertio remedia contra pctm̃. Circa p̃mũ notãdũ ꝙ illđ pctm̃ disponit qñ q̃s. s. trãq̃llitatẽ mẽtis deserit: ⁊ ad mutabilitatẽ reꝝ tẽporaliũ se ꝯuertit: qđ notat̃ ꝑ hoc ꝙ ille ab hierusalẽ q̃ interpretat̃ visio pacis recessit in hierico, q̃ interpretatur luna deuenit. Prosperitas em̃ mũdana lune assimilatur quadruplici de causa. Primo em̃ luna habet lucẽ eclypsatã qr sepe eclypsim patit̃. Sic ꝓsperitas mundana hoi eclypsatur in vita: ⁊ in morte ⁊ post mortẽ. Nã i vita sepe subtrahit̃. Job. xxj. Quoties lucerna impioꝝ extinguet̃ ⁊c. In morte non suffragat̃. Eccli. v. Noli attẽdere ad possessiões iniquas: nihil em̃ ꝓderunt in tempore vindicte ⁊ obductiõis. Et dr mors obductio: qr tũc palpebre ⁊ labia obducunt̃. i. ꝯtra se ducunt̃ qñ claudunt̃. Eclypsatur ẽt post mortẽ: qr mortuũ nõ ꝯcomitat̃. ps. Cũ iterierit nõ sumet oia: neq; descẽdet cũ eo gl'ia eiꝰ. Scđo luna hz lucẽ maculatã: sic mũdana ꝓsperitas ⁊ in se multis amaritudinibꝰ est resꝑsa. Boetiꝰ in libro de cõsolatiõe. Quãmultis amaritudinibꝰ hũane felicitatis dulcedo resꝑsa est. Esa. j. Uinũ tuũ mixtũ ẽ aqua. Et alioꝝ ẽ maculatiua. Aug. Amor iferioris pulchritudinis polluit mẽtẽ. Ecclĩastici. xiij. Qui tetigerit picẽ inquinabit̃ ab ea. Et dr pix amor terrenꝰ ⁊ qr inquinat: ⁊ qr nimis adheret. Aug. Quisq̃s es q̃ es in mũdo ad te venit q̃ fecit mũdũ vt eripiat te de mũdo: ꝓsi adhuc aliqua delectatiõe te retinet mũdꝰ semꝑ vis esse immũdꝰ. Tertio luna habet lucis varietatẽ: qr mõ est plena mõ semiplena: mõ vacua. Sic de mũdana ꝓsperitate accidit. Uñ dr. ps. lxxiiij. Calix in manu dñi ⁊c. ecce luna plena plenꝰ mixto. ecce luna semiplena. Uerũtamẽ fex eius non est exinanita: ecce luna vacua. Itẽ. ps. Uidi impiũ superexaltatũ ⁊ eleuatũ suꝑ cedros libani. ecce luna plena. Trãsiui ⁊ ecce nõ erat ltm̃. s. exaltatꝰ ⁊ eleuatꝰ sicut priꝰ. ecce luna semiplena. Quesiui ⁊ nõ est inẽtꝰ locꝰ eiꝰ ecce luna va

ma. Quarto luna habebit lucē mutuatā: qr nō a se lucet sz a sole. Sic ꝛ hō q̄cq̄d hz nō a se sz a deo hz. j. Cor. iiij. Quid habes qd nō accepisti. De lege aūt ꝛ natura mutui est obligari ad obseq̄a mutuāti. Cōtra hoc faciūt ingrati. Hiere. v. Nō dixerūt in corde suo metuam⁹ dn̄m deū nostrū q̄ dat nobis pluuiā tēporaneā ꝛ serotinā ꝛc. De natura etiā mutui est vti re mutuata ad ulū vsum ad quē mutuata est. Deus mutuauit nobis tēporalia vt eis vtamur ad sustentationē nō ad voluptuosam delectationē. Contra hoc faciūt voluptuosi. Sap. ij. Uino precioso ꝛ vnguētis nos impleam⁹ ꝛc. De natura etiā mutui est rem mutuatam reddere nō deterioratam. Deus dedit homini animā bonā. Sap. viij. Sortitus sum animā bonam. Sed cōtra hoc faciunt oēs mali qui animā occidūt. Sap. xvj. Occidit homo p maliciā animā suā. Scdo videndum est que sint incōmoda q̄ facit homini peccatū: q̄ quidē sunt tria homo spoliatur vulneratur, ꝛ semiuiuus relinquit. Primo ꝛ diabolo spoliatur. Dicit autē Chry. sup Matth. q̄ diabolus dr fur: qr furatur hoi aur sapiētie, argētū eloquentie, vestimēta virtutū ꝛ lintheamina gratiar. Primo igitur furatur aurū sapientie. Nihil em̄ est qd latro tm̄ odiat q̄tum lumē. Istud lumē est sapientia diuina, quā fures infernales multum odiūt. Joan. iij. Qui male agit odit lucem. Et ideo libēter eā extinguunt qn̄ aūt extinguere nō possunt territi fugiunt. Job. xxiiij. Si subito apparuerit aurora arbitrātur vmbrā mortis. Istud aur demones furantur qn̄ auferunt sapientiā diuinā ꝛ immittūt sapientiā terrenā. Baruch. iij. Filij agar qui exquisierunt sapientiā que de terra est: viā autē scientie nescierūt. ¶ Secundo furantur argētum eloquētie. i. predicationis ꝛ doctrine. Multū timent latrones quādo aliquis clamat sic demones quādo aliquis predicat. Legit. Josue. vj. Ad clamorē filior israel muri hierico ceciderūt: quia sepe ad vocem predicatoris oīa mala diaboli corruūt. Istud argētum diabolus furatur qn̄ argētum sanctor eloquior vertit in scortā fabularū. Esa. j. Argentū tuū versum est in scoriā. ¶ Tertio furātur vestes virtutū. Facit igitur diabolus sicut fur violētus ꝛ malus que omnia preciosa tollit vilia dimittit. media aliquando tollit aliquādo dimittit. Preciosa autem sunt ale istas tollit cū eas ad pctm̄ ducit. Gen. xiiij. Da mihi animas cetera tolle tibi vilia sunt peccata. Ista dimittit q̄ tn̄ vilia essent a pretio ale separāda. Hie. xv. Si supaueris prociosum a vili. quasi os meum eris. Media sunt tpalia que diabolus aliqn̄ tollit vt inducat holem ad errorē ꝛ impatientiā. Aliqn̄ dimittit vt eū peccare faciat per intēperantiaz. Quarto furatur lintheamina gratiarū. Gratia dei dicit lintheamen. qr facit animā candidā. ps. Lauabis me ꝛ super niuem dealbabor. Facit eā subtilez id est cōscientiatā. Eze. xvj. Induite subtilibus ꝛc. Diabolus autē furatur ipsa lintheamina qn̄ facit animā nigrā. Tren. iiij. De nigrate sunt super carbones facies eorūz. Et facit eā in conscientia grossam. Matth. xxiij. Excollantes culicem camelum autez glutientes. Secūdo peccator vulneratur. Sed notādū q̄ vulnera peccator aliquādo sunt recētia: ꝛ ista sanantur vnctiōe: scz spiritussancti inspiratione: siue penitentie leuis impositione. Ecclesiasti. x. Breuez languorē precidet medicus. Aliquando sunt inueterata. Ista sanant adustione. i. adustiua carnis maceratiōe. ps. Ure renes meos ꝛ cor meū dn̄e ꝛc. Aliquādo sunt putrida. Ista sanantur incisione. i. incisiua tribulatione. ps. Multiplicate sunt infirmitates eor ꝛc. Ideo christus fuit inunctus vt sanaret vulnera recentia. ps. Unxit te deus deus tuus ꝛc. Fuit igne passionis adustus vt sanaret vulnera iueterata. ps. Igne me examinasti ꝛc. Fuit in quinq̄ partibus incisus vt sanaret vulnera putrida. ¶ Tertio peccator semiuiuus relinq̄tur. Cū em̄ duo sint signa vite: scz de deo recte sentiūt per fidē ꝛ mouētur p bona opa. Ad Ro. j. Iustus ecce opa. Ex fide viuit: ecce fides vera. Alij totaliter sunt mortui qui neutrū habent. De quibus dicit in epistola Jude. Arbores autumnales ifructuose bis mortue. Alij sunt semiuiui qui habēt fidez sed nō opera. Titū. j. Confitētur se nosse deū, factis aūt negāt. Aug de q̄stionib⁹ euāgelij. Semiuiuus dr qui ex parte qua potest cognoscere deū viuus est. Ex pte vero qua peccatis premit mortuus est. ¶ Tertio videndum est que sint remedia ꝯtra peccatū.

Ad sananda em̄ peccata tria sunt necessaria. Primo vinum mordentis timoris. Sz notādum ꝙ timor al qđ causat ex consideratione pene: ⁊ tunc est quasi quoddā cauteriū ꝑ qđ purgatur sanies peccatoꝝ. ps. Confige timore tuo carnes meas. Eccl. j. Timor dñi expellit peccatū. Aliqñ causat ex ꝯsideratiōe iudicioꝝ dei: ⁊ tūc est quasi seuiens fluctus maris nauem mētis concutiens, donec pōdus peccati abijciat. Job. xxxj. Semꝑ quasi tumentes suꝑ me fluctꝰ timui deum: ⁊ pondus eiꝰ ferre nō potui. Aliqñ causatur ex consideratiōe glorie: et tūc est quasi quoddam electuariū qđ animā fortificat. Prouerb. xiiij. In timore dñi fiducia fortitudinis. ¶ Secūdo necessaria est olei: id est spei dulcorātis infusio. Spes instar olei animā subleuat vt de salute obtinenda ꝯfidat. Prouerbio. xix. Qui sperat in dño subleuabitur. Roma. viij. Spe em̄ salui facti sumꝰ: in aduersitatibus dolorē mitigat. ps. In quo mihi spem dedisti: hec me cōsolata est in humilitate mea: ignem gratie conseruat. Unde in Cayn iste ignis extinctus fuit quia oleo spei caruit dicēs. Gene. iiij. Maior est iniquitas mea q̄ꝫ vt veniam merear. ¶ Tertio necessaria est alligatura penitentie salutaris. De qua dicit Ecclesiast. vj. vincula illius alligatura salutis. Ista alligatura si est debito modo facta sanitatem inducit si nimis laxa: fluxum nō restringit: si nimis stricta: lesionē facit. Sic etiā est de penitētia ꝑponēda, qꝛ si est culpe ꝓportionata valet ad dimissionē culpe ⁊ pene. Talē penitētiā assumēdā docet apl's. Ro. vj. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immūditie ⁊ iniquitati ad iniq̄tatē: ita nunc exhibete mēbra vestra seruire iustitie in sanctificationem. Sed si est nimis laxa, pctm̄ non restringit nec remittit. Ideo dr: Eze. xvj. A qua nō es lota in salutem: nec sale salita: nec inuoluta pānis. Si est nimis dura potiꝰ nocet: qꝛ pctōr ipsam ꝓijciet ⁊ ad pctm̄ redit. Chry. Uis apparere iustus vel sctūs: circa vitā tuā esto austerus circa aliorū aūt benignus. Audiant te homines parua mādātez ⁊ grādia videāt facientem. Sed de multis dicitur. Matth. xxiiij. Alligant onera grauia ⁊ importabibia ⁊ imponunt in humeros hominū: digito autem suo nolunt ea mouere ⁊c.

¶ Dñica.xiiij. post trini. Sermo.j.

Cum ingrederetur Jesus quoddam castellum occurrerunt ei decē viri leprosi ⁊c. Luce. xvij. Sicut dicit Augusti. de celo venit magnus medicus qꝛ ꝑ totum mundū magnꝰ iacebat egrotꝰ. Magna egritudo est lepra corporis sed maior est lepra mentis, q̄ est peccatū. Utrāq; autē xp̄s in istis decem leprosis curauit dū ipsos corporaliter ⁊ spiritualiter sanauit. Significatur aūt peccatū per leprā triplici de causa. Est em̄ lepra morbus fetidꝰ ⁊ sitibūdus ⁊ cōtagiosus. Inquātū est morbus ⁊ fetidus signat peccatū luxurie. Inquātū est sitibundus peccatū auaritie. Inquātū contagiosus peccatū superbie. Inquātū igitur est fetidꝰ designat luxuriā: qꝛ corā deo ⁊ holbꝰ fetet. Johel. j. Cōpuruerunt iumenta in stercore suo Grego. Jumēta aūt in stercore suo ꝯputrescere: est carnales homines in fetore luxurie vitam finire. Tunc autē animus luxiosus est fetidus qñ est quatriduamꝰ. Juxta ild Joan. xj. Dñe iaz fetet quatriduanus em̄ est. Prima dies est mala cogitatiō ⁊ delectatio: ⁊ tunc adhuc non fetet. Secunda est malꝰ consensus ⁊ tunc non fetet. Tertia est malum opus: ⁊ tunc animus licet sit mortuus pro vno tamen actu non fetet. Quarta est mala cōsuetudo ⁊ tunc animus est mortuus: ⁊ est fetidus: quia est quatriduanꝰ: ⁊ maxime quādo penitere non vult. Ista sunt quatuor scelera damasci de quibus dicitur Amos. j. Super tribus sceleribus damasci ⁊ super quator non conuertam eum. Ubi dicit glo. Primum est malum cogitare. Secundum est cōsentire. Tertiū opere implere. Quartum non penitere. Et subdit. glos. qui in tribus prioribus peccat si penitet conuertit eum deus ad vultū clementie sue: si vero non penitet auertitur ab eo vultus clementie dei. Et quia animus carnalis fetet in vita per culpam. ideo fetebit in inferno per penam. Esaie. iij. Erit pro suaui odore fetor. Carnalis voluptas videtur esse suauis ⁊ odorifera: sed talis odor suauitatis vertetur in fetorem infernalis feditatis. Fetor autem ipse in inferno causabitur a quatuor. Primo a fetenti

consortio. Demones enim qui sunt dãnatorũ socij sunt valde fetidi. Johe.ij. Ascendet fetor eius ⁊ ascendet putredo eius: qꝛ superbe egit. Secũdo a fetenti supplicio. qꝛ pena fetẽti: scꝫ sulphurea punient. ps. Ignis sulphur spũs procellarũ ⁊c. i huiꝰ significationẽ dñs sup sodomitas sulphur ⁊ ignẽ pluit. vt habetur Gen. xix. Tertio a fetenti corpore suo: qꝛ corpora dãnatoruꝫ erunt fetida. Esa. xxxiiij. De cadaueribꝰ eoꝝ ascẽdet fetor. Quarto a fetente loco. Terra enim infernalis tota est fetida: qꝛ olm fetoꝝ ⁊ immunditiaꝝ est plena. sꝫ in iudicio deus vinum de fecibus leuabit: ⁊ in cloacã infernalez oẽs feces iactabit: sicut ptꝫ in elementis ⁊ rebus ceteris. Sed primo de elementis videamꝰ. Terra enim est frigida sicca ⁊ obscura. deus aũt i iudicio ab elemẽto terre separabit quicq̃d est frigiditatis ⁊ obscuritatis ⁊ siccitatis, ⁊ totã frigiditatẽ, siccitatẽ, ⁊ obscuritatẽ in cloacã proijciet infernalẽ ⁊ remanebit splendida terra sicut aurum. Job. xxviij. Glebe illiꝰ auꝝ. Apoca. xxj. Ipsa ciuitas auꝝ mundum. ⁊c. Elementũ aque ⁊ maris aliqñ est turbidũ ⁊ gelidũ ⁊ tẽpestuosum. Sed tũc deus omnia ista ab aqua maris diuidet ⁊ totã turbulentiã tempestuositatem ⁊ congelationẽ in infernũ proijciet ⁊ remanebit mare fulgidum tanq̃ cristallus. Apocal. iiij. In conspectu eius mare vitreum simile cristallo. In aere generãtur nubes grandines fulgura ⁊ tonitrua. Tunc aũt deus ab aere ista separabit: ⁊ omnes nubes grãdines fulgura ⁊ tonitrua in infernũ iactabit ⁊ remanebit aer lucidus ⁊ serenꝰ. Esa. lxv. Ecce ego creo celos nouos. Tũc celũ ⁊ aere nouũ creabit: nõ q̃tum ad substantiã. sed q̃tũ ad pristinã formã. Ignis etiã hꝫ fumositatẽ ardorem ⁊ lucem. Tũc aũt deꝰ fumositatẽ ⁊ ardorẽ mittet ad regionẽ dãnatoꝝ totã aũt lucez mittet ad regionem btõꝝ. ps. Uox dñi intercidentis flãmã ignis. Flãmã ignis intercidet qñ fumositatem ⁊ ardorẽ a luce diuidet. Nõ solũ autẽ deꝰ in cloacã ifernalẽ ꝓijciet feces elemẽtoꝝ, sꝫ etiã aliaꝝ reꝝ. Siq̃dem fex gaudij est dolor: fex sapiẽtie est fatuitas ⁊ obliuio. fex sanitatis est egritudo. fex vite est mors. Tũc ḡ deꝰ a gaudio sepabit dolorẽ a sapia fatuitatẽ ⁊ obliuionem: a sanitate egritudinẽ: a vita mortẽ ⁊ oẽm dolorez fatuitatem: infirmitatẽ: ⁊ mortẽ in latrinam proijciet infernalẽ. Sctis autẽ remanebit gaudiũ sine dolore: sapiẽtia sine obliuiõe: sanitas sine egritudine: ⁊ vita sine morte. Ex his ptꝫ ꝙ elemẽta possũt tripliciter cõsiderari. Aut ꝓut sunt mixta et sic sunt in mũdo: qꝛ ibi multis impuritatibus sunt respersa. Aut ꝓut sunt pura ⁊ sic erũt post iudiciũ: qꝛ tunc deus ea purgabit ⁊ oẽm impuritatẽ separabit. Aut ꝓut sunt feculẽta ⁊ sic erunt in inferno: qꝛ oẽs feces elementoꝝ illuc proijcientur. Silr ⁊ cetere res tripliciter pñt considerari: aut ꝓut sunt mixte ⁊ sic sunt in hac vita in qua est gaudium cũ dolore, sapiẽtia cum obliuione. sanitas cum infirmitate vita cũ morte. Aut prout sunt pure: ⁊ sic sunt in btã vita vbi est gaudiũ sine dolore: sapientia sine obliuiõe: sanitas sine infirmitate: vita sine morte. Aut prout sunt feculente ⁊ sic erunt in inferno vbi est omnis dolor, obliuio, infirmitas, ⁊ mors. ps. Calix in manu dñi vini meri. ⁊c. ecce puritas que est in celo. plenus mixto: ecce mixtio q̃ est in mũdo: verũtñ fex eius non est exinanita. ⁊c. ecce feculentia q̃ est in inferno. Scdo lepra est morbus sitibundꝰ ⁊ q̃tum ad hoc designat peccatũ auaritie. Auarus enim adeo sitit ꝙ satiari non põt. Prouer. xxx. Tria sunt insaturabilia ⁊ q̃rtum quod nũq̃ dicit sufficit. Infernus et os vulue: ⁊ terra que nunq̃ satiatur aqua. Ignis v̄o nunq̃ dicit sufficit. Primũ igit̃ insaturabile est infernꝰ: qꝛ q̃uis quotidie aias quasi infinitas deuoret: satiari tñ nõ põt. Tps vero veniet qñ dicet sufficit. Iudicio enim extremo celebrato oẽs reprobi in inferno retrudent̃: ⁊ infernꝰ ipe replebitur ⁊ manu dei claudetur: tunc infernus dicet sufficit. Scdm insatiabile est carnalis cõcupiscẽtia que adeo famelica est ꝙ non põt satiari: tñ tps veniet in quo dicet sufficit: qñ homo valde senescit ita ꝙ calor naturalis in eo deficit, tũc ꝯcupiscẽtia carnalis dicet sufficit: qꝛ senex velit nolit cogitur ꝯtinere naturali calore in eo deficiẽte. Tertiũ insaturabile est terra sitiẽs q̃ semper aquã absorbere desiderat. Tps tamẽ veniet qñ dicet sufficit. Qñ em̃ est magna inundatio pluuiaꝝ ita ꝙ aque supabũdantes: et per diuersa loca discurrunt: tunc

terra dicit sufficit: qr pl⁹ absorbere nō po
test. Ignis vero etiā ē insatiabilis ⁊ nunq̄
dicit sufficit: qr q̄to plus ligna apponunt
tāto magis accēdit: ⁊ ideo recte ꝑ ignem
auaritia designatur. Eccl̄ia.xxiij. Ala cali
da quasi ignis ardēs nō extinguet donec
aliq̄d glutiat. Auar⁹ igitur est insaturabi
lior ꝙ ista tria predicta insaturabilia. Pri
mo est insaturabilior q̄ infernus: qr infer
nus postq̄ plenus fuerit dicet sufficit. Aua
rus autem q̄to magis est plenus tāto ma
gis est cupidus. Prouerb.xxvij. Infern⁹ ⁊
perditio nunq̄ replentur supple in presen
ti. Similiter oculi hoīm insaturabiles. Ec
clesia.v. Auar⁹ nō implebit pecunia. Se
cundo auarus est insaturabilior q̄ carna
lis cōcupiscētia: qr in hoc homine sene cō
cupiscentia carnalis dicit sufficit. Auari
tia vero in homine sene nō senescit sed am
plius iuuenescit. Hier. Cum oīa vicia sene
scant in hoīe sola auaritia iuuenescit. Tul
lius in lib. de senectu. Auaritia senis quid
sibi velit nō intelligo quid enim absurdi⁹
esse potest q̄ quo min⁹ restat vie eo plus
viatici querere. Tertio auar⁹ est insatura
bilior q̄ terra sitiens q̄ dicit sufficit qn̄ ple
na est qn̄ est magna inundatio aquarū ⁊ tn̄
ipe aq̄ supabūdātes ꝑ diuersa loca discur
rūt, dicit sufficit. Auarus aūt si hz magnaz
inundātiā diuitiarū nō tn̄ dicit sufficit siue
sue diuitie currāt in frāciā ꝑ diuersas nun
dinas: siue vsq̄ vltra mare ꝑ diuersas mer
cationes, adhuc nō dicit sufficit. Ideo ꝑm
Senecam assimilatur cani qui ꝓiecta mox
deuorat: ⁊ rurs⁹ ad alia deuorāda suspēs⁹
anhelat. Assimilat hydropico q̄ q̄to pl⁹
bibit tāto plus sitit. Johā.iiij. Oīs qui bi
berit ex hac aqua siti ⁊ iterū ⁊c. Tertio le
pra est morb⁹ cōtagios⁹. Et q̄tū ad hoc si
gnat pctm̄ supbie qd̄ ē contagiosuz iuxta
illd̄ Eccl̄ia.xiij. Qui cōmunicauerit supbo
induet supbiū. signat etiā oē aliud morta
le pctm̄ qd̄ de se ē ꝯtagiosum ex eo ꝙ vnū
trahit ad aliud. Et hoc pōt esse q̄druplici
de causa. Prima causa est ꝓpter pcti pō
derositatē. vn̄ Greg. Pctm̄ qd̄ ꝑ penitētiā
non diluit mox suo pondere ad aliud tra
hit: qr iusto iudicio deus cor pctōris obnu
bilat vt precedētis pcti merito etiā in aliud
cadat. Scda causa ē ꝓpter pctōris cecita
tē. Et ponit exemplū Chri. de sansone cui
cū capilli in q̄bus erat virtus sua amputa
ti fuissent mox philistei ipsum ligauerunt
⁊ oculos eruerūt ⁊ ipsum etiā molere fece
rūt q̄a qn̄ pctōr ꝑdit robur suarū virtutū
mox demōes funibus diuersoꝝ desiderio
rū ipsum ligāt in intellectu et affectū exce
cāt: ⁊ de vitio in vitiū ipsum currere ꝓcu
rāt. Tertia causa est ꝓpter demonū ꝑ fidi
tatē. Dicit em̄ Chryso. ꝙ peccatores sunt
equi diaboli quos exagitat per diuersa de
serta facinoꝝ, dū eos ducit d̄ pctō ī pctm̄.
Quarta causa est propter quandā pctōrū
cōnexionē. Quedā em̄ pctā sunt ꝑz Greg.
q̄ vident eē ꝯnexa. Nā auaritia trahit ad
rapinā ad furtū ⁊ ad multa mēdacia. Gu
la trahit ad hebrietatē ⁊ luxuriā. Hie. Uē
ter mero estuās cito dispumat in libidinē.
Superbia trahit ad multas iniurias iferen
das ⁊ ad multas ambitiōes appetēdas.

¶ Sermo.ij. vnde supra.

Occurrerunt ei
decem viri leprosi qui stete
runt a longe ⁊c. Sicut dicit
philosophia Boetio. Si cu
rari desideras oportet, vt
vulnus detegas. Dicitur Ecclesia.xviij.
In tempore infirmitatis ostende cōuersa
tionē tuā. cōuersatio dicit totā vitā pctō
ris. s. cogitatiōes, locutiōes, ⁊ opera. De
bet enim ostendere medico spūali cogita
tiones si fuerint immūde: locutiōes si fue
rint noc ue opera mala que fecit opa bo
na q̄ omisit Ideo isti leprosi sua vulnera ⁊
suas infirmitates nō abscōderūt: sed me
dico spūali. i. xp̄o aperuerūt ⁊ curari petie
rūt. Circa curationē aūt ipsoꝝ ꝯsiderant
tria. s. infirmitatis genus curationis mo
dus: ⁊ curatiōis effectus. Gen⁹ autē infir
mitatis est lepra que est morbus incurabi
lis ⁊ abhominabilis ⁊ vniuersalis: ⁊ ideo
peccatū signat. Est igit primo morb⁹ in cu
rabilis sicut em̄ homo a lepra hūano auxi
lio vix aut nunq̄ curat, sic nec peccator cu
rari pōt nisi diuino auxilio adiuuet cū sit
spūs per se vadēs in pctm̄ sz per se nō re
diēs a pctō. Legitur.iij. Regū.vj. ꝙ tēplū
dei fuit septem annis edificatū. Legit au
tez Johā.ij. ꝙ quadraginta sex annis fuit
reparatum. Per quod dat intelligi ꝙ ho
mo anteq̄ peccet de facili pōt fieri tēplum
dei: sed

dei: sed si semel cadit difficile imo nunq̃ p se resurgit. Ideo casus pctōris potest cōparari sagene piscatoris in quam piscis per se exire nō potest. Cōparatur etiā casui elephātis qui postq̃ ceciderit per se resurgere nō potest, nisi alij elephantes superuenerint qui ipsum adiuuent. Comparatur etiam fractioni vasis terrei vel fictilis quod vlterius reintegrari non potest. Primum exemplū pertinet ad luxuriosos qui sunt in aquis delitiarum vbi sunt multi laq̄i ⁊ sagene. Eccl̄ia.vij. Uidi amariorē morte mulierē q̄ laqueus venatoꝝ est ⁊ sagena cor eius. Unde cū quidā ph̄us vidisset quēdā aucupē cū muliere iocātem ait. Tu q̄ aues decipe niteris vide ne quasi auicula factus hui⁹ visco capiaris. Secundū exēpluz pertinet ad superbos qui more elephantis nō flectūtur: ⁊ ideo quādo cadūt nō resurgūt nisi ab alijs sctis viris meritis adiuuētur Esaie.lxiiij. Cecidimus quasi foliū vniuersi. Foliū qñ cadit vlteri⁹ ad arborē nō resurgit. Tertiū exēplū pertinet ad auaros q̄ amādo terrena efficiunt terra. Augu. Talis est vnusquisq̃ qualis est dilectio sua. Si terram diligas terra est: si deū diligis: deus es. non quidē per naturam sz per gr̄am. Et ideo si tales frangūtur nunq̃ p se reintegrant. p̄s. Tāq̃ vas figuli confringes eos. Intantū em̄ conteruntur ꝙ nec in eis igniculus parui desiderij nec modicū aq̄ lachrymaꝝ luenitur. Esa.xxx. Comminuetur sicut cōteritur sagena figuli contritione preualida: ⁊ non inuenietur de fragmētis eius testa: in qua portetur ignicul⁹ de incendio aut hauriat parum aque de fouea. Secundo lepra est morb⁹ abhominabilis: sic peccatores abhominabiles sunt apd̄ deū. p̄s. Corrupti sunt ⁊ abhominabiles facti sunt. Osee.ix. Facti sunt abhominabiles sicut ea que dilexerūt. Auari em̄ diligūt lutū: ideo sūt luto viliores. Sap̄.xv. Luto vilior vita illi⁹ ⁊c. Luxuriosi diligūt immūda: ⁊ ideo sunt spurcitij fetidiores. Joel.j. cōputruerunt iumēta in stercore suo. superbi diligūt vētosa: ⁊ iō sunt vesica miserabiliores: sicut vesica acu. pūcta detumescit, sic eoꝝ supvia ⁊ inflatio subito euanescit. Sapiē.iiij. Dirūpet eos inflatos sine voce scilz excusationis vel orationis. Qualiter aūt pctōres sunt deo abhominabiles dicit. Chrys. sup illud Mat.xxv. Discedite a me ⁊c. quasi non sufferat presentiam illorū vel aspicere sicut dicit. Nam sicut carnales oculi per carnalem speciositatem vidēdo delectātur. Si qua autē dissipata vel deformata videamus quasi vulnerat aspectus nr̄. sic ⁊ deus qui in sanctitate delectat alaꝝ peccatrices alas quasi grauat⁹ aspicere nō suffert. tanq̃ acsi dicat eis quasi putredo ⁊ spurcitia estis. Nec tandiu vos sustineo q̃diu statis i iudicio meo ⁊ iō discedite a me. Tertio lepra ē morb⁹ vniuersalz: sic ⁊ pctm̄ totū corp⁹ corrūpit. iuxta illud Esaie.j. A plāta pedis vsq̃ ad verticē capitis nō est i eo sanitas. Ex quo ptz ꝙ peccatū hoīem ⁊ per pedes ligat ⁊ capiti dn̄atur. Ligat em̄ p pedes. Job.xviij. immisi in rhete pedes suos: ⁊ i maculis eius ambulat. Greg. Qui pedes in rhete mittit nō cū voluerit exit, sic qui in pctō se deijcit nō mox cum voluerit surgit. Et qui in maculis rectis ambulat gress⁹ suos ambulādo implicat. et cū se expedire ad ambulāduz nititur ne ambulet obligatur. dn̄atur etiā capiti Aug. Peccator seruus est tot demoniorum quot vitioꝝ. Unde legit de diogene ph̄o: ꝙ cū Alexāder diceret se dn̄atorē orbis ille ait. Nequaq̃ es dn̄s sz seruorū meorū seruus. Supbia em̄ ē dn̄a tua ⁊ ancilla mea. Te em̄ ducit, ego autē eā suppeditaui. Carnalis concupiscentia et gula et ira sunt dn̄e tue ⁊ ancille mee: qr te ducunt et tibi dn̄antur. ego autē eas suppeditaui et vici. Et ideo seruoruz meorum seruus. Et cum serui alexandri vellent in ipsuz irruere ⁊ ip̄z occidere. Alexander ait. Uidete ne ipsum contingatis: qr vere seruus dei est ⁊ veritatē dicit. ¶ Secūdo ponitur curationis modus qui est triplex. Primo enim pctōr curatur p humilē sui recognitionē: qd̄ notat cum dr̄. Qui steterūt a longe s̄m em̄ legē nō audebant leprosi stare cum sanis ⁊ ideo de lōge steterunt. Sil̄r ⁊ humilis pctōr deo appropinquare nō audet sicut dicitur. Luc.xviij. Publicanus a longe stans ⁊c. Et talis humilitas deo appropinquare facit. Juxta illud. p̄s. Respexit in orationē humiliū. idē Cor contritū ⁊ humiliatū deus nō despicies. Jaco.iiij. Appropinq̄te deo et appropinquabit vos

bis. Peccator eniz appropinquat deo per humilē sui recognitionē ⁊ deꝰ sibi appropinquat per benignaz exauditionem, nisi autē deꝰ homini priꝰ appropinquasset homo nullatenꝰ deo appropinquare potuisset. Aug. de verbis dñi. Quid tam longinquū: quid tā remotū q̄ deꝰ ab hominibꝰ immortalis a mortalibus: iustꝰ a pctōribꝰ nō loco sz dissimilitudine: cum ergo deꝰ in se habeat duo bona. s. iustitiā ⁊ immortalitatez ⁊ nos duo mala. s. iniq̄tatē ⁊ mortalitatē. Si vtrunq̄ malum nr̄m suscepisset pax nobis fuisset ⁊ liberari nobiscū opus haberet. Ut ergo esset nō hoc qd̄ nos, sed ꝓpe nos: nō est factus ille pcōr: ꝙ tu, sz factus est mortalis quod tu suscipiēdo enim penā ⁊ nō suscipiēdo culpā, culpā deleuit et penā. Scdo pctōr curat̄ ꝑ accēsum desiderium ⁊ clamosam orationē qd̄ notatur cum dr̄. Leuauerunt vocē ⁊c. Ille ad deū clamat qui sua desideria ad deum leuat: vt sicut prius desiderauit terrena: sic postmodū desiderat celestia. Aug. O si possemus excitare homines ⁊ cum illis pariter excitari vt tales essemus amatores vite ꝑmanētis, quales sunt homines vite fugiētis. Cū tali desiderio clamabat propheta dicēs. Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe. Et benedixit in toto corde. Quidam enim clamant cuz toto corde, scz qui in suis orationibus habent intellectum et affectum. i. attentionem ⁊ deuotionē. j. Corint. xiiij. Orabo spiritu: orabo et mente. Alij orāt cum medio in corde qui habent attētionem, sed nullā deuotionē. Ozee. x. Diuisum est cor eorum. Alij cū nullo corde: qui nullam habent deuotionem nec attētionē. Esaie. xxix. Populꝰ hic labijs me honorat cor aūt eoꝝ longe est me. ¶ Tertio peccator curatur per puram cōfessionem quod notatur in hoc ꝙ christus dixit leprosis. Ite ostendite vos sacerdotibus. Sed tamē in via mundati sunt: quia deus virtute contritionis peccatorem mundat interitus, priusq̄ a sacerdote absoluat̄ exterius: hoc etiā patet in leproso quē dñs tangēdo mundauit: ⁊ postea vt sacerdoti se representet ⁊ sacrifictū offerat precepit. vt habet̄ Matth. viij. Tunc leprosus a domino tangit̄ quādo pcōr ꝯpungitur. Tūc sacerdoti se representat quādo pctōr sua pctā cōfitendo manifestat. Tūc sacrificiū offert quādo satisfactionē ꝯplet. ps. Dixi cōfitebor. ⁊c. Dixi. i. firmiter statui. Aug. Magna pietas dei vt ad solam promissionem pctā dimittat. nondū ꝓnūciat ore et tamē deꝰ iā audit i corde. ¶ Tertio ponitur curationis effectus q̄ fuit in corpore ⁊ aīa perfecta sanatio: qd̄ notatur in illo qui redijt. Cui dixit dñs. Fides tua te saluū fecit. Ubi notatur ꝙ priusq̄ leprosi sanarentur clamauerūt: post sanationem etiā iste clamauit. Unde dicitur. Reuersus est cum magna voce, ad innuēdū ꝙ ad deū clamare debemus ⁊ vt sanemur et vt in sanitate cōseruemur. ⁊ merito. Quatuor em̄ de causis hō aliquādo clamabat. s. a facie ignis. a violentia furis ⁊ ab impetu aquarum ⁊ a terrore hostiū. In nobis adhuc est ignis cōcupiscētie. Joh. xxxj. Ignis ē vsq̄ ad cōsūmationē deuorās. Sz felix q̄ dixere p̄t. Eccl̄ia. lj. In medio ignis nō sum estuatꝰ. Cōtra hunc ignē debemꝰ ad deū clamare Joel. j. Ad te dñe clamabo, quia ignis comedit speciosa deserti: Debemus etiā petere aquā lachrymarū que hūc ignē extinguit. Eccl̄. iiij. Ignē ardētē extiguit aqua. in nobis etiā sunt fures. i. oculi lasciui iuxta illud. Thr. iij. c. Oculus meus depredatus ē animā meā. Ideo d̄bemꝰ ad deū clamare ⁊ petere oculoꝝ custodiā. Esaie. xxj. Ad me clamat ex seyr. Custos q̄d de nocte Seyr interp̄tatur hyrcus. Oculi aūt hyrci ꝓpter libidinem tortuose aspiciūt. Et ideo ꝑ seyr intelligit̄: ille cuius oculi sūt lasciui. Talis debet ad deū clamare. qui est custos in nocte aduersitatū ⁊ tētationum. Sic clamabat propheta, dicēs. Aduerte oculos meos ne videāt vanitatē. In nobis etiā sunt aque multaꝝ tribulationum. ps. Saluū me fac deꝰ ⁊c. Et ideo debemꝰ clamare ⁊ dei ꝯsolationē petere: sicut discipuli clamauerūt, dicētes. Matth. viij. Domine salua nos perimus: ⁊ facta est tranquillitas magna. In nobis est etiam cōtinuuz bellū Job. vij. Militia est vita hominis super terrā. Ideo debemꝰ ad deū clamare ⁊ auxiliū petere: sicut clamauit moyses. Cui dñs dixit Exodi. xiiij. capi. Quid clamas ad me. Et tūc dñs pharaonē cū suo exercitu in mari submersit: qr ad clamorē nr̄m dñs vires diaboli ⁊ totiꝰ exercitꝰ sui frāgit.

¶ Sermo.iij.vnde supra.

Iesu preceptor miserere nr̄i.sicut dr̄ Bern̄. Illi me secure ꝯmitto q̄ saluare me possit nouerit ⁊ velit. Xp̄s em̄ p̄t saluare:qꝛ est virt⁹ dei. Nouit saluare:qꝛ ē sapiētia dei. Et vult saluare:qꝛ ꝓ nobis se fecit sacrificiū dei. Ista tria tāgunt̄.j.Cor.j. Predicamus xp̄m crucifixum:ecce quia sacrificiuꝫ dei. Et sequitur de duobus alijs. Predicamus xp̄m dei v̄tutē ⁊ dei sapiētiā. Isti igit̄ leprosi sciētes xp̄m h̄re potentiā sapiam ⁊ volūtatē saluādi ⁊ miserādi ip̄m inuocāt: ⁊ dicūt. Iesu p̄ceptor miserere nr̄i. In q̄b⁹ verbis vocāt eū saluatorem, preceptorē, miseratorem. Saluatorem vocāt eū cū dicunt Iesu, qui saluator interpretatur. Ip̄e a tribus nos saluauit:scilicet peccato diabolo ⁊ a pena:sicut dicitur in lib.iij. sentētiarum. A peccato aūt tribus modis nos saluat sicut ibidem dicitur. Primo ꝑ charitatem inflammātem. Sicut enim dicitur ad Rom̄.v. Commēdat deus suam charitatem i nobis. Quoniā cū adhuc pctōres essemus christus pro nobis mortuus est. Exhibita igitur nobis arra tante dilectionis accendimur ad diligendum deum qui pro nobis tāta fecit:⁊ ex hoc iustificamur ⁊ a peccatis mundamur. Et ideo secundū Aug. Licet fuerit alius modus possibilis nostre redēptionis:nullus tamē nostre sauāde miserie fuit cōueniētior:qꝛ null⁹ ali⁹ intantū nos inflāmasset:sicut quādo cogitamus ꝙ dei fili⁹ frater noster esse voluit: ⁊ pro nobis mori dignat⁹ fuit. Scdo saluamur a pctō ꝑ fidē iustificantē. Sicut enim dr̄ Rom̄.iij. Deus ipsum posuit ꝓpiciatorem ꝑ fidē in sanguine ipsius.i.ꝑ fidē passionis ipsi⁹. Sicut em̄ aspiciētes ad serpētem eneū i palo erectū sanabant̄ a morsibus serpentū:sic ⁊ illi q̄ vera fide aspiciāt ad xp̄m i cruce exaltatū sannant̄ a vulneribus pctōꝝ. ¶ Tertio saluamur a pctō per satisfactionē ⁊ penā sufficiētē. Penā em̄ q̄ ꝓ nr̄is pctis debebat̄ ip̄e i corpore suo sustinuit:⁊ sic nos absoluit ⁊ suo liuore sanauit.j.Pe.ij. Pctā nr̄a.i.penā ꝓ pctis nr̄is ip̄e ꝑtulit i corpore suo sup̄ lignū vt pctis mortui iustitie viuam⁹ cuius liuore sanati estꝫ. Scdo xp̄s nos saluauit a diabolo. diabol⁹ em̄ hominē nō detinebat nisi pctōruꝫ vinculis:⁊ ideo eo ipso ꝙ sum⁹ a pctis saluati sum⁹ a diabolo liberati. Aug.i xp̄o vlcūtur inimice nobis inuisibiles potestates: vbi vincunt̄ inuisibiles cupiditates. Fuso em̄ sanguine xp̄i sine culpa oīm delictorū cirographa sunt deleta. Et q̄uis diabol⁹ adhuc nos tenet eisdē modis quib⁹ ante: tamen iam vincere nō potest sicut ante:qꝛ christus fortez in sua passione allegauit.i. potestatē eius cōpescuit vt dicitur. Mat. xij. Habebat eniꝫ duas manus. Unā attrahentem ꝑ quā ⁊ sctōs ad inferos attrahebat:⁊ istam christus in cruce amputauit ei oēs sanctos deiceps ad se traxit. Joh.xij. Si exaltat⁹ fuero a terra omnia trahā ad meipsum. Aliam impellentem per quā ad peccatū homines impellebat ⁊ vincebat: ⁊ istā xp̄s i cruce sic vulnerauit ⁊ debilitauit ꝙ de cetero nō pōt vincere nisi volentes. Abacuch.iij. Cornua i manibus eius Potestas em̄ ⁊ virtus xp̄i apparuit in manibus diaboli:qꝛ vnam amputauit et aliā vulnerauit. ¶ Tertio christus nos saluauit a pena ⁊ morte tēporali ⁊ hoc in generali resurrectiōe:⁊ a morte eterna q̄ erat in diuine vsionis priuatione. Ideo secūdū Greg. vna die integra ⁊ duab⁹ noctib⁹ iacuit in sepulchro ad innuendum ꝙ lux vnice sue mortis destruxit duplicem nostram mortem. In damnatis autez mors eterna non destruct̄:sed semper viuificat̄ vt homo iterū moriat̄.p̄s. Sicut oues i inferno positi sunt, mors depascet eos. Dicuntur aūt poni i inferno sicut oues qꝛ sicut oues herbam comedunt:⁊ iterum reuiuiscit vt iterum comedatur. sic ⁊ mors videbatur dānatos occidere ⁊ tn̄ iterū reuiuissent vt iterū occidant̄: ⁊ ideo dr̄ mors depascet eos. Uel dicunt̄ i inferno poni sicut oues: qꝛ sicut oues postq̄ pauerint in vno prato ducuntur a pastore ad aliud pratū:sic erit in inferno Ibi em̄ sunt duo prata.s.pratū frigoris ⁊ pratū caloris. Postq̄ igit̄ oues infernales pauerint in prato frigoris, pastor earū scilicet diabol⁹ deducet eas ad pratū caloris:⁊ sic alternatim erit imperpetuū. Job.xxiiij. Ad nimiū calorem trāseunt ab aquis niuium. Uel dicuntur poni in inferno sicut oues qꝛ sicut hmōi anima-

lia distinguntur per greges: qz oues stāt per se: ⁊ capre ꝑ se: sic etiā dānati similiter ꝑ diuersos greges distinguent. Nā sup̄bi faciēt vnū gregē. Luxuriosi aliū, auari aliū. zach xij. Plangēt terre familie ⁊ familie seorsum. Uel ducunt in inferno sicut oues tondent, ⁊ sic. tonse ad pascua mittuntur: sic pctōres hic dimittēt lanaz. i. diuitias ⁊ sic attonsi ad pascua infernalia trāsmittentur. ps. Cuz interierit nō sumet omnia: nec descendet cū eo gl̄ia eiꝰ. Uel dicunt poni in inferno sicut oues: qz sicut oues in calore stant cōpresse ⁊ vna super aliā: in frigore aūt stāt segregate. Sic ⁊ dānati cū erunt in igne infernali stabūt cōpressi vt vnꝰ super aliū magis incēdatur. Cū vero erūt in frigore erūt separati vt q̄libet ꝑ se strideat. Matt. viij. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. ¶ Secūdo leprosi vocāt xp̄m preceptorē. Ipse enim est verꝰ p̄ceptor q̄ decē p̄cepta nobis dedit, q̄ si aliquādo trāsgreditur ipsum vt nr̄i misereatur rogare debemꝰ. Unde ⁊ isti leprosi dicunt fuisse decē sicut enim decem leprosi significant illos qui decem precepta sunt transgressi, sic decem mundati significāt eos qui per christum ad eorū obseruātiā sunt cōuersi. Iste decalogus preceptorū est illud psalterium decachorde. De quo dicit ꝓpheta. In psalterio decachordo psallā tibi: qd̄ verbū tractās Aug. i libro de decem chordis distinguit tres differētias. Quidam em̄ istud psalteriū portant. sed in eo nō cantāt. Qui scz precepta dei ex timore seruāt. portare em̄ psalteriū sz nō cātare in eo onus q̄dē habet sed delectationē non habet: qz timor penā habet. Alij portāt ⁊ cantāt qz scz mādata dei seruant ⁊ ex amore seruāt. Licet em̄ sit labor in portando est tamē delectatio in cantādo. Iuxta illud. ps. Cātabiles mihi erant iustificationes tue. Alij nec portāt nec cātāt: sed ꝓijcit, q̄. s. mādata dei nō ex amore nec ex timore seruāt. Melius est autem vt ibidē dicit Aug. psalteriū portare ⁊ cātare q̄ tantū portare. Rursus melius portare ⁊ nō cātare: q̄ proijcere qz meliꝰ est precepta dei ex amore q̄ ex timore facere. Rursꝰ meliꝰ est facere ex timore q̄ nullo modo facere. Potētiā addit quarta regula illorū. s. q̄ nō portāt sed cantāt. Isti sunt qui dicunt ⁊ non faciunt. In psalterio quidē. x. chordarū cātāt qui precepta dei alijs predicāt: sz nō portāt: qz ea nō seruant. De talibꝰ dicitur Matt. xxiij. Alligant onera grauia ⁊ importabilia ⁊ imponunt ea in humeros hominum. digito autem suo nolunt ea mouere. Tertio vocāt christum miseratorem cum dicunt, Miserere nostri. Ad misericordiam autem impendēdam tria ipsum inclināt scilicet sua affectio precordialis nostra deuotio filialis: ⁊ nostra miseria generalis. Amor precordialis est quando radicatur in corde: quando manifestatur in operis exhibitione: quando ostenditur in aduersitatū perpessione: ⁊ quando est cum perseuerantia ⁊ continuatione. Isto modo christꝰ in passione ad nos affectionē habuit precodialē: ipse enim iuxta cor suum fuit confossus ad innuendum ꝙ amor noster in eius corde est radicatus. Bern. In quo em̄ clariꝰ q̄ in vulneribus tuis eluxisset qd̄ tu dn̄e suauis ⁊ mitis ⁊ multe mie. Ipse fuit in manibꝰ perforatus: ad innuendum ꝙ in beneficijs est liberalis ⁊ largus: Sicut em̄ vas perforatū nihil retinet: sic xp̄s nihil sibi retinuit sed oīa nobis dedit, scz carnē in refectionē: sanguinē in ablutionē: aiaz in redēptionē: ⁊ deitatē dat in fruitionem. Ipse em̄ impedibus fuit cōfixus: ad innuēdum ꝙ pōdus peccatorū nostrorū portauit. Esa. liij. Uere lāguores nostros ip̄e tulit: ⁊ dolores nr̄os ipse portauit. Ip̄e etiā fuit in cruce totus extēsus: ad innuēdū ꝙ amor quo nos dilexit vsq̄ in perpetuū se extendit Matt. vlt. Ecce ego vobiscū suz oībus diebus vsq̄ ad cōsummationē seculi. Scd̄o inclinat ip̄m ad miserādū nr̄a deuotio filialis Hiere. xxxj. Si filius honorabilis effraim. Si puer delicatꝰ: qz ex q̄ locutꝰ sum de eo: adhuc recordabor eiꝰ. Idcirco cōturbata sunt viscera mea super eū. Miserās miserebor eiꝰ. Ac si dicat dominus. in tātum viscera mea sup̄ eū cōmouent. Ac si ex eo mihi accresceret magnꝰ honor: ⁊ ideo dixit. Si filius honorabilis Ac si ex eo nihil ꝓueniat magna vtilitas: ⁊ ideo dicit effraim qui interpretatur fertilitas, vel ac si esset paruulꝰ ⁊ etate ī maturus: vel ac si esset delicate nutritꝰ: ⁊ ideo dicit. Si puer delicatus. Et reuera sancti

viri sunt filij honorabiles dei: qr in ipsis est ymago dei quam in seipsis honorant Eccli.x. Fili in mansuetudine serua aiam tuã: ꝛ da illi honorẽ scdm meritũ ei⁹. Sũt etiã vtiles deo nõ rõne dei: sed rõne ipsorũ. Cri. Sicut benefaciẽtes nõ deo prestamus sed nobis: dñs aũt gaudet nõ de suo lucro, sed de nr̃a salute. Sic peccãtes nõ deo nocemus sed nobis: deus aũt tristat aio nõ de sua iniuria sed de nostra ꝑditione. Sunt etiã paruuli in dei cognitione et dilectione q̃dm sunt pñti in vita. j. Corin. xiij. Cum esset paruulus loquebar vt paruulus ꝛc. Sunt etiam a deo delicate nutriti. scilicet pane angelico. idest seipso. ps. Panẽ angelorum mãducauit hõ. Tertio ad deũ inclinat miseria gñalis. Sũt tñ quidã que nullã habẽt miseriã ꝛ nõ indigẽt mia. s. beati in quib⁹ nulla est miseria: nec q̃tũ ad corp⁹ nec q̃tũ ad aiam. Apo. xxj. Absterget deus oẽz lachrymã ab oculis sanctorũ ꝛc. Augu. de ciuita. dei. Erit in singulis inseparabilis voluntas libera ab omni malo liberata ꝛ impleta oi bono fruẽs indeficiẽter eternorũ gaudiorũ iocũditate: oblita culparũ oblita penaꝝ. nec tamen ideo siue liberatiõis oblita vt liberatori suo non sit ingrata. Alij sunt q̃ oẽm habent miseriã nec vllã possunt recipere miaz scz dãnati. Eoꝝ em̃ cor erit subiectũ omni pene ꝛ miserie. Esai. j. A plãta pedis vsq̃ ad verticẽ nõ est in eo sanitas. Eorũ em̃ anima erit plena omni angustia q̃tũ ad culpã ꝑteritã. Sap̃. v. Dicẽt intra se penitẽtiã agẽtes vt pre angustia spũs gemẽtes ꝛc. Erit em̃ plena oi dolore. q̃tũ ad penã presentem. Esa. xiij. Torsiões ꝛ dolores tenebũt ꝛc. Erit plena omni torsione imaginatiua ꝛ formidatiua. Sapiẽ. xvij. Timore percussi illius que nõ videbatur faciei estimabant deteriora esse que videbantur. Erit plena omni desperatiõe propter veniam denegatã. Michee. j. Desperata est plaga eius. Alij sunt q̃ nec omnes nec nullas: sed tamen aliquas habẽt miserias ꝛ ideo multiplici indigent mia. illi. s. qui sunt in via qui multas habẽt miserias q̃tum ad corpus. Berñ. Homo natus de muliere. ideo cum reatu replet̃ multis miserijs ideo cum fletu qui quasi flos egreditur ꝛ cõteritur: ideo cum metu habet etiam multas miserias in anima: quia secundum Berñ. Ratio obnubilatur multiplici errore Memoria confunditur multiplici obliuione. Uoluntas iactatur multiplici perturbatione.

¶ Dñica.xv.post festũ trini. Sermo.j.

Nemo põt duobus dñis seruire ꝛc. Matt. vj. Sicut dicit Aug. Deus hoiem fecit vt summũ bonũ intelligeret, intelligẽdo amaret amãdo possideret, ꝛ possidendo frueret̃. Ideo xp̃s i hoc euãgelio intẽdit nos ab amore terrenorũ ad amorẽ celestiũ inducere. Et hoc quatuor modis. Primo dissuadẽdo diuitiaꝝ seruitutẽ. cũ dicit Nemo põt duob⁹ dñis seruire. Scdo iterdicẽdo nimiã sollicitudinẽ. cũ dicit. Ideo dico vobis ne solliciti sitis ꝛc. Tertio ostẽdendo istã per similitudinẽ cũ dicit. Nonne aia plus est q̃ esca? ꝛc. Quarto inducẽdo suã intẽtionẽ cũ dicit Querite ergo primũ regnũ dei. ¶ Circa primũ notãdũ ꝙ nemo põt seruire duob⁹ dñis contraria precipiẽtib⁹. isti duo dñi sunt deus ꝛ diabolus: vel deus ꝛ mũdus: vel de⁹ ꝛ caro. Primis duobus nemo potest seruire, quia deus precipit humilitatẽ. Matt. xj. Discite a me qr mitis sum ꝛ hũilis corde. Diabolus superbiã. Job. xlj. Ipse est rex sup oẽs filios superbie. Gre. Euidẽtissimum signũ reproborũ est superbia humilitas electorum. Cũ ergo quã quisq̃ habeat cognoscit̃ sub quo rege militet inuenit̃. Secũdis duobus nemo põt seruire qr de⁹ diligit pacẽ, mundus turbationẽ. Job. xvij. In mundo pressurã habebitis, in me aũt pacẽ. Tertijs duobus nemo põt seruire qr de⁹ precipit puritatẽ: caro appetit voluptatẽ. Iste sunt due leges. De quibus dicitur. Rom̃. xv. Uideo aliã legẽ in mẽbris meis repugnantem legi mentis mee. Lex carnis ẽ carnalia cõcupiscere. Lex mẽtis est mundiciã desiderare. Gala. v. Caro cõcupiscit aduersus spm̃: ꝛ spũs aduersus carnẽ. Sequitur enim. Aut vnum odio habebit scz diabolum ꝛ alterum diliget scz deũ. Aut. vnum sustinebit scz diabolũ. non quidem diligit. Aug. Nemo diabolũ diligit: sed sua cupiditate iplicatus subdit̃

ei: ⁊ eū diligit: sicut qui ancille aliene coniunctus est propter cōcupiscentiā, patitur diuturnā seruitutē: ⁊ si nō diligit eū cuius ancillā diligit: ⁊ alterū contēnit. s. deū. Nō quidem odio habebit. Augu. Nullius cōscientia deū odisset. hoc autem Augusti. post modū retractauit propter illud. ps. Superbia eoꝝ qui te oderūt ascēdit semper. Sed sine dubio nullus deū odit affectu: ⁊ si effectu: nec etiam diabolꝰ inquantū scz est oīz gubernator, sed inquātū est eorum punitor: sicut nec latro odit iudicē inquātum est homo sed inquantum est iudex ⁊ tortor. Post dixit in generali descēdit ad speciale dicens nō potestis deo seruire ⁊ māmone. Glo. Māmona nomen est demonis qui preest diuitijs: nō ꝙ in eius ditione sint sed qꝛ ipsis vtitur ad decipiēdum irretiēdo laqueis diuitiarū. Nō dixit. Non potestis habere sz nō potestis seruire. Licite em̄ haberi possunt quādo bene dispēsant. Quidam enim eas diligunt contra deū: sicut auari qui sunt earū serui. De quibus dicit glo. Seruire diuitijs deum negare est. Alij eas diligūt: sed infra deū. sicut viri perfecti qui adhuc terrenis sunt dediti. Isti sunt qui edificant lignum: fenū: ⁊ stipulā: qui. s. terrena plus iusto vel minus vel minime dilexerūt. Alij retinēt ea ꝓpter deū. vt. s. pauperibus inde subueniāt, sicut fuerūt patriarche: sicut fuit sctūs Johānes patriarcha alexādrinus q̄ in oratiōe xp̄o dicebat sic. Bone iesu ego dispergēdo tu subministrando vt videamꝰ q̄s vincat. Circa secundū notandū ꝙ xp̄s interdixit superfluā curā mundanorū. Diabolꝰ em̄ primo solicitat hominē vt querat necessaria. Sicut deꝰ videt̄ homini permisisse. Gen. iij. In sudore vultꝰ tui visceris pane tuo. habitis necessarijs sollicitat: vt querat supflua q̄ sollicitudo dissuadetur. Phi. iij. Nihil solliciti sitis. Chryso. Sollicitudo desperatiōis est filia. Habitis necessarijs ⁊ supfluis sollicitat vt querat nociua per vsuras. s. ⁊ rapinas. Prouerbio. j. Semite omnis auari animas possidentium rapiūt. principium igitur tentationis in auaritia est nimia sollicitudo circa necessaria progressus circa superflua. sz cōsummata malitia circa nociua. Dominus igitur studuit amputare tētationis principium qd̄ est nimia sollicitudo circa necessaria: cum dicit. ne solliciti sitis anime vestre ⁊c. Quo oblato per cōsequens aufertur ꝓgressus ⁊ finis. Qui em̄ non est sollicitus circa necessaria: nec circa superflua ⁊ nociua. Notandum tn̄ ꝙ est quedā sollicitudo quaz fecit charitas. De qua Rom̄. xij. Qui preest in sollicitudine. Alia quā facit necessitas. Tertia quaz facit cupiditas. De hac duplici dicit glo. In sudore vultus tui paratur panis: sed panis exercendus, est sollicitudo tollēda que mentem perturbat dum timet ne aut possessa dispereant: aut elaborata nō contingant. Prima precipitur. Secūda ꝑmittitur. Tertia prohibetur. Circa tertiū notandū ꝙ dn̄s ꝓhibet hanc superfluā sollicitudinē per multiplicem similitudinem. Et primo ꝑ similitudinē crearure rōnis. de qua ponit duo exēpla. Unū cū dicit: nōne aīa plus est q̄ esca: ⁊ corpus plusq̄ vestimentum? Qui dedit maiora. i. animā ꝓnis debit minora. i. escam ⁊ vestes. Et dominꝰ ponit hic tria bona que deus homini dedit. s. corpus aīam. ⁊ res. Anima autez debet subijci suo superiori. i. deo sibi obediēdo. ⁊ corpꝰ suo superiori. i. anime sibi obtemperādo ⁊ res suis superioribꝰ scz deo vt pauperibus distribuant̄. ⁊ anime vt discrete diligantur ⁊ corpori sibi necessaria ministrentur. Sed istum ordinem peruertunt diuites q̄ nō subijciuntur deo qꝛ pauperibus nihil tribuunt nec anime: qꝛ eas inique diligunt: nec corpori quia illud fame afficiūt. Aliud exemplum: quod ponit circa creaturam rationalem est cum dicit. Quis autē vestrū cogitās pōt adijcere ad staturam suam cubitum vnum? Glos. Illi ergo regendi corporis curā relinquite q̄ illud ad hanc staturā fecit peruenire. Tāgitur autem hic in gl. magna similitudo: vtrum nostrum corpus erit simile corpori christi quantum ad eandē staturā. ⁊ dicēdum ꝙ illa similitudo quantū ad tria pōt considerari, vel quantum ad eiusdez glorie christi conformitatem ⁊ sic est impossibile, quia nullius gloria potest glorie christi adequari: quia gloria corporis christi erit instar solis. gloria beate virginis instar lune ⁊ gloria ceterorum sanctorū erit instar stellarum. j. Corin. xv. Alia claritas

folis id est christi. Alia claritas lune id est beate. Marie. Alia claritas stellarū .i. ceterū sanctorū. Uel potest cōsiderari quātum ad eiusdem stature qualitatem: ꝛ sic non erit ibi talis similitudo. Aug. de ciui. dei. Si dixerimus ad dominici corporis modum minorum maiorumq; corpora regenda, peribit de multorum corporib⁹ per plurimum: cum ipse nec capillum esse periturum permittat. Uel potest intelligi quantum ad eandem etatem, ꝛ sic erit ibi ista similitudo. Unde subdit aug. Restat ergo vt quisq; recipiat suam mensuram quam habuit in iuuētute. Si senex est mortuus vel fuerat habitur⁹ si est ante defunctus: ꝛ ideo non est dictum ab apostolo. Ephe. iiij. In mensuraz stature sed in mēsuram etatis plenitudinis christi: quia resurgent corpora mortuorū in iuuenili etate ad quam christum peruenisse cognouimus. Hec Augusti. Secūdo hoc ostendit exemplo creature sensibilis: cum dicit. Respicite volatilia celi ꝛc. Ex hoc vt dicit augusti. Quidaz dixerunt hominem non debere laborare: sed diuine prouidētie se cōmittere. Sz sicut ille ait si adest temporis facultas debemus victum laborando acquirere. alias si vellem⁹ sicut volatilia volare: aut sicut natantia natare hoc esset deū tētare. Si vero immineat necessitas debemus nos diuine prouidentie cōmittere ꝛ tunc ille nos pascet sicut aues. Et ponit exemplū in paulo ꝛ petro. Paulus quidē mortem fugit ꝛ tamen christus petrum a vinculis liberauit. Paulus em̄ per humanum auxilium euadere poterat: ꝛ ideo si voluisset expectare diuinū auxiliū hoc fuisset tentare deuz. Petrus autem carebat humano auxilio ꝛ ideo se cōmittebat diuino. Tertio ostendit hoc exemplo creature vegetabilis: cum dicit Considerate lilia agri. ꝛ infra. Si autem fenum agri ꝛc. Hier. Quod sericum: que purpura que pictura textricum potest floribus cōparari? Lilium igitur induitur veste candida. rosa veste purpurea: viola veste hyacintina. fenum agri veste viridi. sicut ꝛ sol veste lucente. Iuxta illud ps. Amictus lumine sicut vestimento. Sic etia m inter sanctos viros quidā induuntur candore puritatis. quidam rubore charitatis. quidā hyacinthino celestis contemplationis: quidem virore virtutis: quidā splendore honeste cōuersationis. Ultimo cōcludit suaz intentionē. cuz dicit. Querite ergo primū regnū dei ꝛ iustitiā eius: et hec omnia adiūcientur vobis. Iustitia autem regni celorum est illa per quam ipsum regnum acquiritur. De quibus sic dicit Augu. Uenite habeo vobis dicit dominus. Quid regnū celorum. Quo emitur: paupertate regnū dolore gaudium labore requies ignominia gloria, morte vita. Moneta igitur qua emitur regnum est paupertas. Mat. v. Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnuz celorū. Moneta qua emitur gaudiū est dolor ꝛ persecutio. Ibidē. Beati qui persecutionē patiuntur propter iustitiaz, quoniā ipsorum est regnū celorū. Moneta qua emitur requies est labor penitentie. Matth. iij. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. Moneta qua emitur gloria est ignominia ꝛ humilitas profunda. Matt. xviij. Nisi cōuersi fueritis ꝛ efficiamini sicut parauli. ꝛc. Moneta qua emitur vita, est mors ꝓpter christum assumpta. Matth. xj. Regnū celorum vi⁹ patitur, ꝛ violenti rapiūt illud. Magnam vim ꝛ violentiam quilibet sibi facit quādo propter regnū celorum vitaz suam cōtēnit. Quod aūt dicit hec omnia adiūcientur vobis non est intelligendū sicut dicit. Augu. q̄ semper adiūcientur cū apostolus de se dicat. In fame ꝛ siti: in frigore ꝛ nuditate. sed aliquādo dant, aliqñ subtrahuntur. Est enim deus sicut dicit. Aug. Medic⁹ q̄ nouit qñ sunt apponēda ꝛqñ subtrahēda. Cuergo apponit sūt ad gratarū actionē cū subtrahit ad ꝓbationē.

¶ Sermo. ij. vnde supra.

IEmo pōtduobus dñis seruire ꝛc. Sz aug. tria sūt ghia hoim. s. valde boni sicut viri perfecti: valde mali sicut peccatores ꝛ impij. Mediocriter boni et mediocriter mali sicut sunt negligentes et tepidi qui volunt deum diligere et mundum Sta tria genera hominum dominus describit in presenti euangelio. Primo enim describit mediocriter bo-

nos ⁊ mediocriter malos.cū dicit. Nemo pōt duobus seruire. Isti duo dñi sunt mūdus ⁊ deus qui in simul diligi nō possunt sicut sancti viri per multa exēpla ostenderunt. Aug.sup. Joh.hoc ostēdit exempla vasis dicens. Si habitet in te amor mūdi: nō est quo intret amor dei: vas es sed plenus es: funde qđ habes vt recipias quod nō habes: funde amorē seculi vt iplearis amore dei. De hoc eodem inde sic dicit in libro. Homel.l. Est amor vtilis ⁊ amor noxius: amor vtilis amore prepedit: amor noxius recedit: ⁊ amor vtilis succedit: pleni sunt hoies amor huius seculi: fundāt ⁊ capiāt: vis vt intret mel vbi acetū infudisti. Idem etiam super Joh. hoc ostēdit exēplo manus dicens. Nō potest q̄s amare quod eternuz est: nisi subtrahat amare quod temporale est. Amorez hominis sic putato quasi manū anime: si aliquid tenet aliud tenere nō potest: vt aūt possit tenere qđ datur dimittat quod tenet. Qui enim amat seculū: deum amare nō pōt qr occupatam habet manū. Dicit illi dñs. Tene quod do. nō vult dimittere quod tenebat, nō pōt accipere quod offertur. Si necessitate impeditus possidere cogit possideat non possideatur: teneat non teneat: dñs sit rei sue: non seruus auaricie sue. Cyprianus in tractatu de.xij.abusionibus seculi ostēdit hoc exemplo oculorū dicēs. Mundi amor et dei pater in vno corpore habitare nō pñt quemadmodū oculi celū ⁊ terra pariter nequaq̄ cōspiciūt. Chry. super Mattheū hoc ostēdit exēplo per naturaz celestiū ⁊ terrenoꝝ dicens. Celestia ⁊ spūalia leuia sunt naturaliter sursuz tendētia: terrena ponderosa sunt ⁊ deorsū trahentia. Si spūalia tenueris sursum te ducūt. Si terrena deorsum te ponēt. De hoc dicit etiā quedā Glos. super hūc locuz. Res inquit terrena vel deus si in corde hominis dñet ad cōtraria ex vtraq̄ hō trahit. Nā deꝰ trahit ad superiora sibi seruiētē. Res vero terrena trahit ad inferiora. Rabanus super Lucā ostēdit hoc exēplo vasis dicēs. Dilectio dei nō recipit sectionē. Nā quantū dilectionis in infimis expēderis hoc tibi necessario a deo deficiet. Sicut em̄ in vase aliquo pleno liquore iquātum emanauerit foras: intantū necessariū est in plenitudine denegare. Sic et anima in quantum emanauerit ab ipsius dilectione ad illicita: intantū minui necessariū est a deo. Potest autē homo ⁊ deo seruire et diuitias habere: sed non eis seruire, quia tunc diuitiarum, seruus esset ⁊ auaritia dominaret eidē. Juxta illud. Amos.ix. Auaritia in capite omnium. Auaritia enim aliquando occupat manum. quando scilicet quis semper vult accipere ⁊ nō dare. Ecclesia.iiij. Non sit porrecta manꝰ tua ad accipiendum et ad dādū collecta. Aliqñ os: quādo scz de terrenis vult loqui ⁊ tractare. Joh.iij. Qui de terra est de terra loquitur. Aliquādo oculos. Juxta illud p̄s. Oculos suos statuerūt decli.inter. Taliū auaricia curari potest: sed quando ascendit super caput, ⁊ domina efficitur vix curat. In seruis autem dei auaricia nō occupat caput quia eis nō dominat. Nec os: qr de terrenis nō loquuntur. Nec oculos: quia in talibus nō delectātur. Nec manꝰ: qr liberaliter pauperibꝰ largiūtur. Sciūt enim ꝙ bona tēporalia nō sunt ꝓpria sed accōmodata: nō sunt secura: sed trāsitoria. Nō sunt preciosa sed vilia. Eleemosyna aūt facit vt sint ꝓpria. Petrꝰ raueñ. Da pauperi: vt det tibi: q̄cq̄d pauperi dederis tu habebis: quod pauperi non dederis alter habebit. Facit vt sint secura. Ambr. Hereditas in tuto ponitur que deo custode seruatur. Facit vt sint preciosa: q̄a plūbum cōuertit in aurū. Aug. Laudas mercatorem si vendit plumbum ⁊ acquirit aurum: ⁊ illum qui erogat pecuniā et acquirit iustitiam. Secundo describit valde bonos et hoc exemplo volatilium ⁊ liliorū. Per volatilia em̄ sancti viri intelliguntur ex eo ꝙ corde in celis morātur. Phili.iiij. Nostra cōuersatio in celis est. Periculum est enim istis volatilibus habitare i terra iuxta illud. Esa.xxiij. Formido et fouea ⁊ laqueus super te qui habitator es terre. Auis em̄ que habitat in terra aut est i formidine ne capiatur: aut cadit in foueā discipule que sibi preparatur aut laqueis irretit: in formidine sunt auari. Job.xv. Sonitus terroris in auribꝰ eiꝰ ⁊c. In foueam cadūt luxuriosi. Prouer.xxiiij. Fouea profunda est meretrix. Laqueis irretiūtur superbi quos superbi demones in terra ab

scendunt. ꝓs. In via hac qua ambulabāt absconderunt superbi laqueum mihi. Et subdit. Esa. Et erit omnis qui fugerit a facie formidinis cadet in foueā: et qui se exemerit de fouea tenebitur laqueo qz frequenter quādo quis desinit ardenter amare terrena transfert se ad amādū carnalia: et quādo subingauerit anaritiā et cōcupiscētiā inde effertur in superbiā. Intelligunt etiā viri sancti p lilia. Nā lilij extra est cādidū intus est aureū intus et extra odoriferū. Sic viri sancti in corpe sunt cādidi p puritatē: in corde aurei p charitatē: in cōuersatione et vita sunt odoriferi p sanctitatē: qz eorū vita est odorifera deo et primo. Can. v. Dilect⁹ meꝰ cādid⁹ ꝑpter puritatē. Rubicūd⁹ ꝑpter charitatem Electꝰ ex milib⁹ ꝑpter vite et cōscientie sanctitatem. Vix enī de mille inuenit vn⁹ q̄ hāc duplicē habeat sanctitatē. Thren. iiij. Cādidiores niue: nitidiores lacte: rubicundiores ebore ātiquo, saphyro pulchriores. Sūt enī cādidi et nitidi in corpore: rubicūdi in mēte: fulgidi in cōscientia et cōuersatione. Tertio dñs describit valde malos cū ōt. Si aūt senū qō hodie est et cras in clibanū mittit etc. Per senū reprobi intelligūt q̄ hic fuerūt aridi in fine et in bono opere: et postmodū mittent in clibanū infernalē p cōbustionē. Quomō aūt corpora dānatorū possint cōburi et nō consumi ostendit Aug. de ciui. dei: multiplici exēplo. Primo exēplo vermiū dicēs. Nō nullū genꝰ vermiū in aquis calidis scaturigine reperitur quorū fernore nemo impune contractat: illi aūt non solū ibi sunt sine vlla lesione: sed etiā extra non pñt viuere. Secōdo exemplo montiū dicens. Quidā notissimi montes sicilie qui tanta temporis vetustate vsq; nūc flāmis estuāt et integri pseuerāt satis idonei testes sunt nō omne qō arderet cōsumi. Tertio exemplo carbonū qui ignis operatione sic facti sūt incorruptibiles vt in terrā humidā suffossi dū essent ligna putrescerēt: corrūpi nō pñt. Quarto exēplo pauonis dicēs q̄ deꝰ dedit carnes pauoni mortui ne putresceret: et narrat ibi q̄ semel cū hec auꝫ sibi cocta fuisset oblata, de pectore eius vsq; ad annū seruari festiuitatē incurrit, nisi q̄ aliquantulū corpulentie sicciorīs et contractiorīs fuit. Quito exēplo salamādre dicēs: sicut scripserūt q̄ de naturis animaliū curiosi indagarāt. Salamādra ignib⁹ viuit: de cuius etiā pellibus fiunt cortigie ꝓciose, q̄ quasi vetustate cōsumpte si proiciātur in ignē ex veteribꝰ fiunt none. Ultimo dominus instruitoēs sez valde bonos et valde malos et mediocriter bonos et mediocriter malos q̄n ꝓcludit. Queritur ergo p̄mū regnū dei. In hoc q̄ dicit p̄mū dat intelligere q̄ p̄mo et principaliꝫ spūalia sūt petēda. Sed istū ordinē pueruntt quāri: cōtra quos dicit Aug. in lib. i. homel. vsq; adeo cecitas mētis hoiem occupauit: vt ola bona velit habere preter seipsum: vilā vis habere bonā, vxorē bonā, domum bonā. Quid curtā p singulas caligas non vis habere malā: et vis habere vitā malā nunquid nocebit tibi plus mala caliga q̄ mala vita? Cum enim mala caliga contrieta nocuerit sedēs discalciato te abūcēs: aut corrigis, aut mutas. Muta igit vitam etc. Deide subdit. Sz plane video vñ fallacis Caliga nocēs dolorē facit vita nocēs voluptatē: illā nocet: istū libet: sz qō ad tē pus libet poētica peꝰ dolet. Qō aūt ad tēpus salubriter dolet: poetica infinita voluptatez abūdāti gaudio letificat: scōz illū. Qui seminat in lachrymis in gaudio metet. Per hoc aūt quod dñs subdit. Et hec ola adiūcient vobis. dat intelligere q̄ bōa tēporalia debem⁹ amare sicut accidētia. Accidēs aūt est quod adest et abest ꝓter subiecti corruptionē. Seruientib⁹ deo diligunt tēporalia sicut accidētia. Quia si affūt nō corrūpitur eoꝝ animus p superbiā. Si desūt nō corrūpit pusillanimitatē. Talis erat q̄ dicebat. Phil. iiij. Scio humiliari, scio et abūdare, vbiq; et omnia pati. Anari aūt diligūt diuitias et terrena tāq; substātialia, ex quib⁹ assūt corrūpūt p superbiā. vñ offēdit. Aug. Radix diuitiarū est superbia. Si desunt frāgūtur p impatientiā. Eccl. v. Diuitie cōseruate in malū dñi sui perierunt in afflictione pessima. ¶ Sermo. iij. vnde supra.

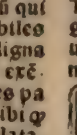

Cit cū pater vester celestis qz his omnibus indigetis etc. Magna nobis de deo nostro dz̄ fiducia qz in ipso est magna be-

nūolētia: ideo dicit pater vester. In eo el
est quia futurox p̄scientia, ideo dicit. Scit
em qualis in nobis sit magna indigentia
ppter qđ dicit his olb⁹ indigetis. ¶ Circa
primū notandū q̄ magna dei benuo-
lētia in hoc exprimit q̄ pater noster voca
tur. Deute.xxxij. Nōne ipe est p̄ tuus qui
possedit te et fecit et creauit te? Ipse enim
nos fecit quātū ad corpus: creauit quātū
ad animā: et possidere nos dz quātum ad
res. Sed a dñio corporis ipm expellunt
luxuriosi: a dominio aie superbi. a domi-
nio rerū auari. Ista sunt tria q̄ scōm dicta
salomonis hoiem de domo expellūt. s. fu-
mus, mala vxor, et stillicidiū. Ista aūt spūa
liter intellecta deū ab homine expellūt. s.
famus supbie q̄ in altum ascēdit, sed cito
euanescit. Mala vxor carnalis cōcupisce
tie: et stillicidiū auaritie q̄ hoiem sollicitu
dinib⁹ inquietant. Circa scām scz dei pre-
scientiam. Quidā em curiosi duo maxie i-
quirere cōsueuerūt. Unū qz cū p̄scientia
dei falli nō possit si p̄scit aliquē dānan-
dū, oportet eū dānari: et ideo nihil pdest
agere bonū et nihil obest facere malū. Se
cūdū est quare deus creat vel nasci pmit
tit quos scit esse dānādos. Ad ista aūt tri
bus modis respōderi pōt. Primo modus
est nostrā insufficientiā profitendo: cuz ōt
phūs. Intellectus noster habet se ad ma
nifesta nature: sicut oculus noctue ad solē.
Intantū em cognitio nostra est debilis q̄
nullus phūs potuit vnq̄ naturā vni⁹ mu
sce pfecte cognoscere. Unde legit q̄ vnus
phūs multis annis in solitudine fletit: vt
naturā apū posset cognoscere: et tm pfecte
cognoscere nō valuit. Si ergo intellectus
noster nō sufficit cognoscere manifesta na
ture create: quomodo intelligere pote-
rit occulta scientie diuine? Unde narrat.
Tullius de natura deoz̄, q̄ quidam rex
quesiuit a quodā phō quid esset deus. Et
phūs ad respōdendū terminū postulauit.
Cui rex triū dierū terminū dedit. Quo ex-
pleto, terminū iterū petijt et triū dierū ter
minū ad huc recepit. Illo expleto adhuc
maiorē terminū requisiuit. Cui rex: vt vi-
dz̄o me deludis. Et ille: nō facio dñe: sed
deus est hominis tā immēsus q̄ quanto de
eo pl⁹ cogito: tāto plus i eo deficio et in eo
qđ dicā nō inuenio. Scōs mod⁹ respondē
di est questionez̄ questionibus repellēdo:
et istū modū traditū habem⁹ a dño. Mat.
xxij. Qui ait phariseis ipsum interrogan
tibus interrogabo et ego vos vnū sermo-
nem etc. Talib⁹ igitur curiosis pro ōnio-
nibus questio est reddēda: vt dū non pñt
respōdere ad minima et manifesta, ōsīāt
inuestigare pfunda. De his aūt minimis
et manifestis aliqua exempli gratia ppo-
namus q̄ Aug. de ciui. dei ducit in medīū.
Primo querit q̄ cum tria sunt lucidissima
scz oleum: argētū: et ignis et nihil habeāt
in se nigredinis et si dent; quod nō habēt.
Quid est q̄ oleū luciduz maculas nigras
infundit? Argētuz candidū lineas nigras
tingit. Et ignis fulgid⁹ ligna et paleas ni
gras facit et omnia que lamberit, deterri-
ma reddit. Scōo querit qđ est q̄ palee tā
te sunt caliditatis q̄ poma cruda matu-
rant et tante frigiditatis q̄ uiues i media
estate cōseruant ne fluant, cum tamē cali
dū et frigidū sint oino cōtraria: et duo cō-
traria in eodem subiecto esse nō pñt. Ter
tio querit de quadā ficu egiptiaca que si
ponatur in aqua mox fundū petit: vbi ma
defacta et aqua repleta ad supficiē redit
vbi cōsistit. Quarto querit de calce i quo
ignis latens continetur: et cuz naturaliter
aqua ignē extinguat et oleū nutriat: tñ si do
aquā in calcē infundat, mox ignis latens
vtere incipit: et si oleū adhibeat mox illuz
ignē extinguit. Quinto ārit de adamante q̄
nullo ferro frāgit, nullo igne pfumit: et tñ
hircino sanguine frāgi phibetur. Dicitur
autē q̄ in ethiopia est quedam calamita q̄
ferrum nō attrahit sed repellit: et quedam
alia que in vno angulo ferrum attrahit et
in alio repellit. Sexto ārit de vuob⁹ fon-
tibus: quorum vnus est in egypto in quo
faces extinguūtur accense: et rescendun-
tur extincte. Alius est apud garamantes
qui in nocte est tam calid⁹ vt non tangat
in mane: et in die tam frigidus vt nō bibā-
tur. In flumine etiam mira et stupenda ap
parēt. Dicitur enim lapillus esse modi⁹
ad modum sagitte figuratus, et in medio
interstitio in modum seris generat⁹. Hic
aurum et argentum in marsupio laneo et
serineo liquefacit: et marsupiuz et serueū
non ledit et multa alia stupēda facit. Si igi
tur homines curiosi istorū et similium ne-

sciant rationem reddere: designant celestia indagare. Tertius modus respondẽdi est rationi et exemplis veritatem astruẽdo. Primum igitur ꝙ scilicet diuina prescientia nullam necessitatem inferat ostendit Boetius ratione ⁊ exẽplo. Ratio eius est quoniam deus prescit futura: quedam de necessitate vt solem oriri: et quedã ex libera voluntate: sicut hominem currere vel aliquid operari, ⁊ ideo sol necessario oritur: quia deus sic presciuit ⁊ ordinauit ⁊ vt homo volũtate operatur: qꝛ deus sic presciuit et ordinauit. Illa igitur que sunt a causa naturaliter operante vẽtura sunt de necessitate. Que ꝟo a causa libere operante ventura sunt, libere et non de necessitate quia deꝰ sic instituit ⁊ presciuit. Exẽplum autem tale ponit: sit alicui aliquod trinum in quo homo sit paratus ad ambulandum: alius autem homo ibi sit sup altam speculam prescius futurorum qui monet eum ne per viam sinistraꝫ incedat: sed aut per dexteram aut saltem per mediam vadat et ille contemnens sinistraꝫ teneat et in latrones incidat non fuit culpa speculatoris quia hoc presciuit ⁊ maxime quia admonuit sed illius qui contempsit. Potest igitur dici ꝙ via dextera est penitẽtia que ducit ad celum. via sinistra est peccatum quod ducit ad tartarum: via media est penitentia imperfectorum que ducit ad purgatorium. Deus igitur scit quã viaꝫ quilibet est facturus: et monet ne per sinistram incedat: sed aut per dexterã aut saltem per mediaꝫ vadat. Si quis igitur viam peccati eligit: et ad tartarum descẽdit non deo videnti et admonenti: sed sibi contemnenti imputari debet. Postea queritur quare vulneratus medicinas requirit: cum deus scit quando est moriturus: ⁊ quare agricola terram serit ⁊ vineam collit ex quo deus scit quos fructus debeat producere, sed si vulneratus medicinam contemnit mortem incurrit. Si agricola terram vel vineam non collit steriles fructus habebit: quia sic dominus fructum esse instituit ⁊ presciuit. Ad secundum queritur scilicet deus creat et nasci permittit quos damnandos esse cognoscit. Respõdit apostolus. Rom̃. ix. An non habet potestatem figulus ex eadem massa facere aliꝺ quidẽ vas in honorẽ aliud in contumeliam. Ubi dicit Aug. Ideo non vtrunq; in honorem ne hoc meruisse estiment ⁊ nõ vtrunq; in contumeliam vt iudicium misericordia superexaltet. Ac per hoc ne dãnatus ex debito de supplicio suo iuste conqueratur. Nec liberatus gratias superbe de merito glorietur. Aug. autem in enchiridion ad istam questionez respõdit dicẽs ꝙ deus cum sit summe bonus non sustineret malum esse in operibus suis nisi adeo esset omnipotẽs ꝙ de malis posset bõa elicere. Quatuor igitur bona de malis hominibus maxime deus elicit Primo quia ex hoc poni meliores apparent: sicut etiã album iuxta nigrum magis relucet. Aug. vbi supra. Illud quod malum dicitur bene ordinatum et suo loco positum eminentius commendat bonũ vt magis placeãt et laudabiliora fiant bona dum cõparantur malis. Secundo quia ex hoc die iustitia cõmendatur. Cũ enim vniuerse vie dñi sint mia ⁊ veritas si omnes ex mia saluaret non appareret eius iustitia et si omnes ex iustitia dãnaret nõ appareret eius mia: velut si iudex omnibꝰ malefactoribꝰ parceret non appareret iustus: ⁊ si nulli vnq; parceret non appareret pius. Tertio qꝛ per malos boni exercẽtur: ⁊ maior eis corona preparatur. Si enim mali nõ fuissent nec xp̃s fuisset occisus: ⁊ homo non fuisset redemptus, nec stephanꝰ fuisset lapidatꝰ nec aliq̃s sanctus per martyriũ fuisset coronatꝰ. Greg. Quod lima ferro, ⁊ fornax auro, ⁊ tribula grano: hoc facit tribulatio viro iusto. Quarto quia de malis sũt sepe multi sancti generati. Sicut de esau malo: natus est sanctus iob. de achã malo exechias bonus, de amon malo iosias bonꝰ. De hereticis petrus martyr egregiꝰ. Ex spinis em̃ nascit rosa: sꝫ si spina penitus p̃ciderẽt nulla rosa nasceret. Seruat igit interdũ deus spinas, vt inde electas suscipiat rosas. Tertio ponit nostra indigẽtia cũ dicitur quid his oibꝰ idigetis? ex quo datur itelligi ꝙ nõ debemꝰ tẽporalia querere ad superfluentiaꝫ: sed ad subleuãdã indigentiã, aut in nobis, aut in alijs. Contra hoc faciũt gulosi qui nõ recipiunt ad necessitatem, sed ad voluptatem cũ tamẽ dicat Seneca. Palatũ tuũ fames excitat ⁊

nõ sapores Legit̃ ꝙ dario fugiẽti facie alexandri, ⁊ magna siti opresso aqua turbida: ⁊ cadaueribꝰ inquinata, est ei ad bibẽdum oblata, quam bibens dixit se nunq̃ bibisse iocundius. Contra hoc etiam faciũt auari qui aliorum indigentias nolunt supplere, sed sibi oĩa retinere: cum tamẽ aquila ⁊ leo predam soli non comedant: sꝫ auibus ⁊ bestijs a longe sequentibus partem relinquant. Legitur cum Alexander per quandam sylnam pergeret, ⁊ ipse cum exercitu siti fere deficeret: ⁊ ciphus aque sibi oblatus fuisset ipsam aquã effundi mãdauit. Noluit enim solus bibere postq̃ militibus suis hoc non poterat communicare. Contra hoc etiam faciũt superbi q̃ nullo reputãt se idigere: ⁊ tñ omnibꝰ indigẽt. Supbia eñ oĩa bona corrodit, ⁊ folia bonorum verborũ ⁊ flores bonarũ volũtatũ ⁊ fructum bonorũ operũ. Juxta illud. Ecclesiastici.vj. Nõ te extollas in cogitatiõe anime tue velut taurꝰ ne forte elidat̃ virtus tua per stultitiam ⁊ folia tua comedat ⁊ fructus tuos perdat ⁊ relinquaris velut lignum aridum in heremo.

¶ Dñica.xvj.post festũ trinita. Sermo.j.

Ibat Jesus in ciuitatẽ q̃ vocat̃. Naym. Et ecce defunctꝰ efferebat̃ ⁊c. Luc. vij. Iste filiꝰ vidue defunctus erat ⁊ ad monumẽtũ portabat̃. i. ẽt extra portam delatus erat ⁊ mater vidua eũ flebat. Per istum igitur defunctũ peccator significatur. De quo quinq̃ per ordinẽ sunt videnda. Primo quare peccatũ ꝑ mortuũ intelligitur. Secũdo ꝙ est monumẽtum in quo includitur. Tertio qui sunt peccatores a quibꝰ portatur. Quarto que est ista porta extra quã defertur. Quinta q̃ est vidua a qua defletur. Circa primũ notãdũ ꝙ peccator per mortuum intelligitur ex eo ꝙ ad instar mortui est frigidus ponderosus ⁊ fetidus. Frigiditas autẽ in eo causatur a tribus. Primo causatur a frigida suggestiõe diaboli. de qua dicitur. Eccli.xliij. Frigidus ventus aquilo flauit ⁊ congellauit cristallum ab aqua. Iste ventus aquilonaris tentatio est illius qui dixit. Esaie.xiiij. Sedebo in lateribus aquilonis. Ex cuius tentatione frigida anima que erat cristallus inquãtum ad dei imaginem est creata: tota efficit̃ gelida. Secũdo causatur a frigida natura peccati. Peccatum enim de se frigidũ est cũ sit venenũ serpentis infernalis vel ꝙ per sui frigiditatem extinguit calorem cordis. De frigiditate peccati Hiere. vj. Sicut frigidã facit cysterna aquã suã. sic frigidam facit malicia animam suam. Tertio causatur ab extinctione ignis diuini amoris. Amor enim dei ignis est. Luce. xij. Ignem veni mittere in terram ⁊c. Istũ ignem predictus ventus aquilonaris extinguit. ⁊ iõ animaꝫ frigidã relinquit. Chry. Qui non habet istũ ignẽ de quo dixit dñs. Ignem veni mittere in terrã. In hyeme est etiam si fuerit in media estate: sicut autem frigus poros terre constringit ne aliquid germinare permittat, sic tale frigus in anima generatũ siue a frigida suggestiõe diaboli, siue a frigida natura peccati, siue ab extinctione ignis diuini: sic omnes bonas affectiones constringit ꝙ nullũ bonũ propositũ nullũ bonũ opus animaꝫ ꝓducere sinit. ideo dr: Eccl.xliij. Gelu sicut salẽ effũdã super terraꝫ. i. effundi ꝑmittã. Tale eñ gelu hꝫ naturam salis qꝛ animã que priꝰ fructifera erat sterilẽ fecit p̃s. Terram fructi. ⁊c. Scdo peccator est põderosus. Peccatũ eñ dr ponderosum tum qꝛ vnum ad aliud trahit. Gre. Peccatũ quod ꝑ pnĩam non diluitur mox suo põdere ad aliud trahit. Esaye.xxxiiij. Pilosus clamabat alter ad alterum. Glo. Perpetrata malicia perpetrandã vocat, tum qꝛ labore facit ⁊ premit Esaye.xliij. Seruire me fecisti in peccatis tuis prebuisti mihi laborẽ in iniquitatibus tuis, tum quia subito ad infernũ demergit Job.xxj. In puncto ad inferna descendunt. Si oẽs mõtes essent plumbei: ⁊ super aliquem iustum caderẽt ipsum ad infernũ nõ traherẽt ⁊ tñ pctm̃ sic est põderosum ꝙ in momẽto illud traxit nobilissimũ spiritũ. Luce.x. Uidebã sathanã quasi fulgur de celo cadẽtem. Tertio peccator fetidus. Est eñ coreiꝰ sicut latrina in qua porci infernales delectabil̃r volutant̃. Unde demones nõ petierũt mitti in colũbas que habẽt simplicitatẽ. Nec i agnos siue oues que habẽt innocentiã. Nec in turtures que diligunt castitatẽ: sed in porcos qui amãt immundiciã. Demones autẽ non habitãt

in cordibus simplicium: nec innocentiuz: nec puritatem amantium: sed in cordibus superborũ, raptorũ, ꝛ immũdoꝝ. Job.xlj. Sub vmbra dormit, id est in corde raptoris ꝛ auari: quia ipse diuitie fugiunt sicut vmbre in secreto calami. i. in corde subꝑbi. qui exterius videt nitidus: sed intus est vacuus: ꝛ in locis humẽtib⁹. i. in corde luxuriosoꝝ qui semꝑ natare volũt in aquis sordidis deliciarũ. Secũdo vidẽduz est quid sit monumẽtũ in quo peccator includitur. Ad qđ notãdum ꝙ sicut dicit Aug. de ciuita. dei. triplex est mors. Prima est mors corporis que fit qñ ipsum deserit aia: ꝛ ista est mors nature. Alia est mors aie qñ ipam deserit deus ꝛ ista est mors culpe. Tertia mors est vtriusq; scilicet corporis ꝛ aie, q̃ fit quando nec anima viuificat corpus: nec deus viuificat animam: ꝛ ista est mors gehenne iuxta hãc triplicẽ mortẽ, triplex est monumẽtum. Primũ est materiale in quo sepelietur corpus mortuũ. ps. Sepulchra illoꝝ domus eoꝝ in eternũ. Et dicitur monumentũ, ꝑm Aug. quasi monẽs mentem: qꝛ ꝑ hoc quilibet admonetur vt mortalez se esse cognoscat. Eccl̃ia.xxxviij. Memor esto iudicij mei. sic enim erit ꝛ tuum. Secundum est corporale scz ipsum corpus in quo aia iacet sepulta qđ quidem licet a foris videatur speciosum: intus tamẽ est plenum spurcitijs peccatoꝝ. Matth.xxiij. Ue vobis scribe ꝛ pharisei ꝛ hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis q̃ a foris apparent hominibus speciosa intus autẽ plena sunt ossibus mortuorũ ꝛ omni spurcitia. Tertium monumẽtũ est infernale in quo sepelietur corp⁹ ꝛ anima: que ambo sunt mortua morte eterna. Luc.xvj. Mortuus est diues ꝛc. Tertio est videndum qui sunt portatores: sicut est triplex mors ꝛ triplex monumẽtũ: et sic ẽt isti portatores tripliciter distinguũtur. Nam portatores corporis mortui ad sepulchrũ materiale sunt quatuor elementa ex quibus corpus est cõpositum que tãdiu ad inuicem pugnant donec in corpore dissolutionem inducant: ibi tamẽ deus multũ posuit de terra ꝛ parum de ceteris elemẽtis. Elementũ enim aque apparet in humoribus ꝛ sanguinib⁹. Elementum aeris in respiratione flatus. Elementum ignis in calore naturali. Elementũ terre in carne, neruis ꝛ ossibus, ꝛ sic ptz ꝙ multo plus ibi posuit de elemento terre q̃ ceteroꝝ. Si em̃ posuisset multuz de igne homo fuisset nimis iracundus vel auatus. Si multum de aere nimis suꝑb⁹ fuisset. Si multuz de aqua nimis fuisset libidinorus. Sic multum ibi posuit de terra que est elementum infimũ vt homo nõ superbiat: sed in humilitate consistat. Portatores anime ad monumentum corporale sunt quatuor in peccato hominẽ perseuerare faciũt. Primus est fiducia longioris vite que tamen holem sepe decipit. Uñ dr Esaie.xxxviij. Dum adhuc ordirer succidit me. Secũd⁹ est ꝯsideratio culpe aliene. Eccl̃.xxxij. Peccator homo deuitabit correptionẽ: ꝛ ꝑz voluntatem suam inueniet cõparationẽ. Tertius est fiducia de venia quã aliquis concipit ex magna dei misericordia. Eccl̃.j. Ne dicas miseratio dei magna ẽ multitudinis peccatorum meoruz miserebitur. Quart⁹ est adulatio peccantiũ blanda. Esa.iij. Popule meus qui beatũ de dicunt ipsi te decipiunt portatores corporis ꝛ aie ad sepulchrum infernale. ꝑm Ambr. suꝑ Lucã sunt quatuor spũalia elemẽta. Quidã illuc portãtur a terra propter appetitũ terrenoꝝ sicut auari. Alij ab aq̃ propter appetitum deliciaꝝ sicut luxuriosi. Ab aere ꝓpter appetitum ambitiosum sicut superbi. Alij ab igne per irã ꝛ odiam sicut iracundi. Quarto vidẽdum est q̃ sit porta extra quã mortuus egredit: que q̃dẽ est ꝑm glos. aliquis de quinq; corporis sensibus. Nã qui videt mulierẽ ad cõcupiscendum iã mechatus est eã ꝛc. Mortu⁹ extrahit ꝑ portã visus. Qui aurẽ detractionibus ꝛ linguã litigijs accõmodat: extrahit mortuus ꝑ portã auditus ꝛ oris: ꝛ ideo ad istas portas sunt custodie adhibẽde. Nam ad portã visus ponenda est pactio mutua. Debent enim cor ꝛ oculus ad inuicem pactum facere ꝙ scz cor nõ dirigat oculum ad aliqua illicita: ꝛ ꝙ oculus nõ renunciet cordi aliqua vana. Unde Job.xxxj. Pepigi fedus cum oculis meis ne cogitẽ quidez de virgine. Ad portã auditus ponẽda est sepes spinea: id est reprehensio dura. Eccl̃ia.xxviij. Sepi aures tuas spinis ꝛ noli audire linguam nequam, Eiusdẽ.xxv. Uẽtus aquilo dissipat pluuias: ꝛ facies tristis linguã detrahen-

tem. Hierony. ad Rusticũ monachũ. Sicut sagitta si mittitur contra duraz materiam nõnunq̃ in mittentem reuertitur ⁊ vulnerat vulnerantẽ. Sic detractor cum tristem faciem viderit audientis illico cõtabescit pallet vultus: herent labia saliua siccatur. Ista tales spinas etiã philosophi aliquando opponebant. Dyogenes enim cuidam referenti quoddã malum ab amico de ip̃o prolatũ ait. Dubiũ vero est, an amic⁹ hoc dixerit. Certum est aũt mihi ꝙ tu male dicis. Antistenes cuidã dicenti: ille de te malum hoc dixit: ait non de me hoc dixit, sed de illo q̃ in hoc se habere recognoscit. Ad portam oris ponẽduz est ostium vt quãdo expedit aperiat̃ ⁊ quãdo nõ expedit clausum teneatur. Ponẽda est statera vt verba ponderata proferantur. Ponẽdum est frenum vt ab assessore animi lingua regatur. Ista doctrina tradit̃. Ecclesia.xxviij. Ori tuo facito ostia: ꝟbis tuis facito stateram ⁊ frenos ori tuo rectos. Quinto vidẽdum est que sit ista vidua a qua mortuus defletur ꝟm glos. ista vidua est ecclesia q̃ sponsi sui p̃sentia viduata filios suos plorat quos ad mortem ire conspicit. Matt.ij. Rachel plorans filios suos sic plorabat. Paul⁹ dicens. Gal.iiij. Filioli mei quos iterꝝ parturio donec formetur xp̃s in vobis. ¶ Notandum autẽ ꝙ tres planct⁹ circa mortuũ fleri consueuerãt. Unus fit cũ adhuc mortu⁹ est in domo. Alius dum fertur extra domũ. Tertius dũ defertur ad tumulũ ⁊ sepelit̃. Tunc mortuus est in domo quando pctm̃ adhuc est in aĩo. Tũc defertur extra domũ quando procedit in actum. Tunc sepelit̃ quãdo mole terre.i. ꝯsuetudine peccatoꝝ premitur. Flendus est igitur peccator qui est in pctõ male voluntatis. Flend⁹ est qui procedit in actũ praui operis. Flẽdus est qui est in peccato male consuetudinis. Iste tres differentie pctõꝝ ⁊ isti tres planctus figurati sunt ꝑ tres mortuos quos xp̃s suscitauit in quib⁹ oĩb⁹ fuit planct⁹. Suscitauit em̃ puellã in domo: ⁊ significat pctm̃ in aĩa: ⁊ ibi fuit planctus. vnde d̃r Matth.v. Uidit timultum ⁊ flentes ⁊ eiulantes multum ⁊c. Suscitauit adolescentem prolatuz extra domũ. vt habet̃ hic ⁊ hoc significat peccatum qd̃ ꝓcessit in actum: ⁊ hic similiter fuit fletus: qꝛ mater flebat. Suscitauit lazarũ iam sepultũ ⁊ fetidum ⁊ significat peccatũ cõsuetudinis ⁊ ibi fuit magnus fletus. Nã fleuit martha; fleuit magdalena: fleuerũt iudei: fleuit ⁊ xp̃s. Isti tales maiori fletu indigent quam primi vel secundi. Demones enim circa peccatorẽ mortuum faciunt tres: nõ planctus sed plausus. Faciunt em̃ plausum magnũ qñ peccat in domo: hoc est in animo suo. Maiorẽ qñ procedit in actũ. Maximũ qñ ꝑ cõsuetudinem sepelitur. Treñ.ij. Aperuerũt sup̃ te os suũ inimici tui: hoc ꝑtinet ad plausum ꝓ peccato cordis. Sibilauerũt ⁊ fremuerunt dẽtibus suis: hoc pertinet ad plausum ꝓ peccato operis. Et dixerũt deuorabimus eũ. En iste est dies quẽ expectabamus inuenimus ⁊ videmus: hoc pertinet ad plausum pro peccato consuetudinis.

¶ Sermo.ij. vnde supra.

Adolescẽs tibi dico surge ⁊c. Sicut per istuz defunctũ significatur misera peccatoris conditio. sic ꝑ istum suscitatum intelligitur salutifera penitẽtis ꝯuersio. Cui⁹ suscitatiõis ⁊ ꝯuersiõis quedam sunt inductiua: quedam effectiua quedam ostensiua: ⁊ quedam consecutiua. Inductiua autẽ duo sunt, scilicet cõpassio vidue: ⁊ presentia turbe. Primũ igitur qd̃ christum induxit ad istum resuscitãdũ fuit compassio vidue. Unde dicitur. Quã cũ vidisset dñs misericordia motus. Ista compassio vidue signat cõpassionẽ peccatricis anime quã xp̃s super eam gerit: ⁊ tanq̃ pater benignus consolationẽ infundit. ij. Corin.j. benedictus de⁹ ⁊ pater dñi nostri iesu xp̃i pater misericordiarũ ⁊ toti⁹ consolationis ⁊c. Et vocat hic apl̃s deum triplici noĩe: scz deũ, dñm a patrẽ. Nã scdm triplicẽ tẽporis veritatẽ assecut⁹ est hãc triplicem denominationẽ. In statu em̃ legis nature vocatus est deus. Unde dicitur. In principio creauit de⁹ ⁊c. Et ratio est: quia tunc erat tẽpus instruendi hoĩes in vnius veri dei cognitione. De⁹ em̃: vt Damasce. dicit, dicitur a theos qd̃ est deus, siue cognoscens quia seipsum nos cognoscere facit. In statu legis scripte est vocatus dñs, Unde dicebat. Ego dñs ⁊c. Et ratio est qꝛ

tunc tempus erat tenẽdi homines in timore: dñs enim est nomẽ timoris. In statu legis euãgelice sepe vocat̃ pater. Unde in oratiõe dñica nõ dicit̃ deus noster: nec dñs noster: sed pater noster. Et ratio est qr mõ est tp̃s confouẽdi filios in amore patris. Pater em̃ nomẽ est amoris. Rom̃. viij. Nõ em̃ accepistis spm̃ seruitutis iterũ in timore: sz accepistis spiritum adoptionis filiorum. Secũdum inductiuum fuit presentia turbe. Nam ꝛ cum ipso erat multitudo copiosa, ꝛ cuz vidua similiter turba multa: ideo scdm gl. Xp̃s inductus fuit coram illis facere miraculũ vt illi crederent: ꝛ istius miraculi testes essent Sed notãdum ꝙ suscitatio filie archisynagogi facta est: iacta multitudine p̃sentie. Suscitatio vero istiꝰ ꝛ lazari in penitentia multitudinis q̃ etiã diu durauit ꝛ longo tẽpore vixit: ꝛ longã penitẽtiã egit. Per puellã igitur suscitatã in domo intelligitur peccator occultus q̃ q̃dẽ deũ offendit. Per puerũ extra domũ suscitatũ peccator manifestus qui deũ offendit ꝛ ꝓximũ scandalizauit. Per lazarũ quatriduanũ ꝛ fetidum peccator cõsuetudinariꝰ intelligit̃ q̃ deũ offendit ꝛ ꝓximũ scandalizauit ꝛ deũ a se nimiũ elongauit. Peccator igit̃ occultꝰ dz facere penitẽtiã in occulto vt placet deũ. Peccator manifestus dz facere penitẽtiam manifestã ꝛ diuturnã vt placet deũ ꝛ edificet ꝓximũ. Peccator cõsuetudinarius dz facere penitẽtiã manifestã ꝛ diuturnã vt placet deũ ꝛ edificet ꝓximũ ꝛ paulatim possit appropinquare ad deũ. Scdo in ista resuscitatiõe fuerũt quedã effectiua: que quidẽ fuerũt duo scz tactꝰ loculi ꝛ iussio precepti. De primo dicitur: accessit ꝛ te tigit loculuz. Tũc dñs loculũ tangit qñ cor durũ pctõris ad penitẽtiam emollit. Loculus em̃ iste est cõsciẽtia peccatoris: iniquo quo tanq̃ in lecto male cõscientie req̃escit. Est em̃ loculus iste spinosus ꝛ tamẽ in ipso req̃escũt auari: vt dr Job. xxx. Esse sub sentibꝰ delicias cõputabã. Est lutosus ꝛ tñ in ipso requiescũt voluptuosi: vt dr. ij. Petri. ij. Sus lota i volutabro luti. Est vẽtosus: ꝛ tñ in ip̃o req̃escũt supbi: vt dr Hiere. xxij. Oẽs pastores tuos pascit vẽtꝰ. Ecce quãta cecitas req̃escere i lecto spinoso, lutoso ꝛ vẽtoso. Sz accedit dñs. Et loculũ tangit dũ peccatorẽ ad sui cognitionem reducit et tunc ille loculus q̃ prius erat spinosus per punctionem viciorum efficitur floridus per amenitatem virtutum. Cant̃. j. Lectulus noster floridus. Qui prius erat fetidus per immunditiam efficitur odoriferus per puritatem internam. Cant̃. v. Uinee florentes odorem dederũt. Odor vinearũ homines recreat serpẽtes fugat. Sic odor castitatis delectat deũ ꝛ homines fugat ꝛ serpẽtes ĩfernales Qui priꝰ erat ventosus per inquietudinẽ: efficitur quietus per mentis tranquillitatem. Ecclesia. xliiij. In sermone eius siluit ventus: cognitiõe sua, id est sapientia placauit abissum. i. cor pctõris confusum. Secundum effectiuum huius resuscitationis fuit iussio precepti cũ ait. Tibi dico surge. Ista autem iussio est diuina inspiratio. De qua dicitur. Ephe. v. Surge qui dormis ꝛ exurge a mortuis ꝛ illuminabit te xp̃s. Diuina quidẽ inspiratio excitat dormiẽtem: ideo dicit. Surge q̃ dormis: viuificat morientẽ: iõ subdit. Et illuminabit te xp̃s. Est em̃ xp̃s via ꝟitas ꝛ vita: vt dr. Johã. xiiij. Est via ꝑ quã hõ ad celũ vadit. Est ꝟitas que hominẽ ne erret deducit. Est ẽt vita ꝑ quã homo tanq̃ ad terminũ peruenit. Qr igitur est via excitat dormientẽ: vt surgat ꝛ per viã cadat. Qr est ꝟitas deducit ignorantem ne per deuia incedat. Quia est vita viuificat morientem vt ad vitam eternã perueniat. Tertio in ipsa suscitatione fuerunt quedam ostensiua: id est quedam per que ostenditur ꝙ fuit vere suscitatus. Et illa sunt duo: scilicet scessio ꝛ locutio. Primo dicitur Resedit qui erat mortuus: Non dicitur ꝙ stetit: nec ꝙ iacuit: sed ꝙ resedit. In stando totum corpus laborat. In iacẽdo totum quiescit. In sedendo partim laborat ꝛ partim quiescit. Ille qui circa curas tẽporalium nimis laborant. Illi iacẽt qui a bonis operibus nimis torpent. Neuter istorum vere sunt suscitati. Illi sedent qui dediti sunt ꝛ labori actionis ꝛ quieti contẽplationis: illi sunt vere suscitati. Tales qui habent vtranq̃ vitam: scilicet actiuam ꝛ contẽplatiuam dant se deo per deuotam orationem: proximo per misericordem subuentionem ꝛ sibijpsis per humilem recognitionem. Et sic habent officiuz Magdalene Marie ꝛ Lazari. Bernardꝰ,

Opus est vt martha pie ⁊ subtiliter sentiat de deo martha misericorditer ⁊ benigne de proximo. Lazar⁹ misere ⁊ humiliter de seipso. Scō peccatoꝝ ostenditur suscitatus quando ille qui cōsueuit loqui verba mūdi vel verba peccati incipit loqui verba dei. Sicut enim tunc ostendebat se esse ciuem babylonie: sic modo ostendit se esse ciuem hierusalē ciuitatis superne. Ad linguaginꝫ em̄ quod quis loquitur ostendit ciuilitatez quā profitetur. Unde dictū fuit Petro ⁊ loq̄la tua manifestū te facit. Qui ergo loquitur verba mundi, ostendit q̄ sit professus ciuilitatez mūdi. Joh̄ā.iij. Qui de terra est de terra loquitur. Qui loquit verba peccati indicat q̄ sit professus ciuilitatē inferni. Jac.iij. Lingua nostra ignis est inflāmata a gehenna. Qui loquitur verba dei indicat q̄ sit professus ciuilitatem paradisi. Unde dñs loquens semp verba dei cōquerebatur de iudeis dicens. Joh̄ā. viij. Quare loquelā meā nō cognoscitis? Quarto in ipsa resurrectione sunt quedā cōsecutiua, que quidē sunt duo. Primū est dei laudatio. Unde dicitur. Accepit autez oēs timor ⁊ magnificabant deū. Nā sicut dicit Augu. Nemo donis dei est beatus q̄ donanti existit ingratus. Qualiter autem deus laudetur ostendit i libro.i. homel. in persona dei dicens. Si fueris iniquus: nō me laudas. Si fueris quasi iustus ⁊ de iustitia inflatus nō me laudas. Si vita cum lingua cōsentit me laudas. Et subdit. Melius ē tacere ⁊ benefacere q̄ laudare ⁊ peccatū cōmittere ergo fratres toti laudate cantet vox cantet vita: cantēt facta. Secūdum est christi fides ⁊ cognitio cum dixerunt prophetā magnus surrexit in nobis. Et vocāt christū prophetam magnū ⁊ visitatorez nostrū. Fuit autē christus pphetā magnus qz habuit verba magne sapiētie. Joh̄ā. vij. Nun q̄ sic locutus est homo sicut homo iste. Habuit miracula magne potētie. Actuū. x. Qui pertransiit benefaciēdo ⁊ sanādo oēs oppressos a diabolo. Habuit exēpla magne sanctitatis ⁊ vite. Matth. xj. Discite a me: quia mitis sum et humilis corde. Luce. vlti. Qui fuit vir propheta potēs in opere, quo ad miracula: ⁊ sermone, quo ad verba cotā deo, ⁊ omni populo quo ad exēpla. Fuit etiā visitator noster. Luce. j. Visitauit nos oriēs ex alto. In hui⁹ figura dixit isay ad David. j. Regū. xvij. Fres tuos visitabꝫ si recte agāt. Et cū quib⁹ ordinati sunt disce. Uisitatoris enim officiū est inquirere de vita: ideo dicitur. Si recte agāt. Inquirere de fama ideo subditur. Cum quibus ordinati sunt disce. Et ista facere debet ex charitate fraterna: ideo p̄mittitur fratres tuos. Christus igitur ad nos visitando veniens et inquirens de vita inuenit ꝯ nobis mala opera. Joh.iij. Erāt autem eorum opera mala inquirēs de fama: inuenit q̄ eram⁹ demonib⁹ associati. Job. xxx. Frater eraz draconum ⁊ socius struthionū: ideo qz iste visitator opera mala dissoluit. Jdeo dicitur. j. Joh.iij. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opera diaboli ipsuz diabolū nobis associatum de mūdo eiecit Joh.xij. Nūc iudiciū est mūdi: nūc princeps hui⁹ mūdi ejicietꝫ foras. Ista aūt nō fecit tanqz tyrān⁹: sz tanqz frater verus. p̄s. Narra bo nomē tuū ⁊c. ¶ Sermo.iij. vñ supra.

ECCE vidua

erat samaritana. mulier ista de morte filij sui multum dolebat: ⁊ ideo lamentabiliter euz flebat. Dolor autē eius ex quatuor causa batur: videlicet ex eo q̄ erat mulier: ex eo qō erat mater: ⁊ ex eo q̄ erat vidua mater et ex eo q̄ erat vnici mater. Primo igitur causabat dolor ex eoꝫ erat mulier. Naturaliter em̄ mulieres magis patiunt ⁊ magis ꝓpatiunt ꝯ viri ex eo q̄ habēt animā magis mollē. Ut mulier: quasi mollis aer dicta est. Jdeo scōm philosophū lib. de aialib⁹. In oīi genere aialiū femine sūt molliores ꝯ viri: p̄ter vsaz ⁊ leopardā. Ut igit mulier aliqua mulier senera ⁊ dura nō p̄t dici femina: sz vsa ⁊ leoparda. Mulier q̄dē similiter naturaliter ē frigida ⁊ humida: ⁊ ideo de facili est passibilis ⁊ cō passibilis. Uir autē naturaliter est calid⁹ ⁊ siccus: ideo nec sic de facili patri nec cōpatit: ideo in filij morte ⁊ aduersitate naturaliter pl⁹ dolet mater ꝯ pater ex eo q̄ est magis mollis ⁊ ꝓpassibilis. In filij aūt honore ⁊ sublimitate naturaliter pl⁹ gaudet pater ꝯ mater: qz est magis magnanimus: Et istud aperte innuitur. Proverb. x.

Filius

Filius sapiēs letificat patrem: filius vero stultus mestitia est matris sue. De filio autem sapiēte et bono habet pater letitiam: ⁊ mater vanam gloriā. De filio aūt stulto ⁊ malo habet mater tristitiaz: pater vero iram. Prouer.xvij. Ira patris filius stult⁹ ⁊ dolor matris q̄ genuit eū. Secūdo causabat eius dolor ex eo ꝙ erat mater. Naturaliter eniz mater plus diligit q̄ pater: ⁊ ideo pl⁹ d̄ morte eius tristatur. De amissione enim eius rei quam maxime diligimus maxime tristamur. Quare autem mater pl⁹ diligit filiū q̄ pater multe sunt cause. Prima est: qꝛ naturaliter plures habet defectus q̄ vir: qui quidē defectus releuātur qñ ab ipsa filij generant. vnde Multe mulieres q̄ a viris odirētur ꝓpter filios quos generāt diligunt: ⁊ ideo mulier sciēs propter filioꝝ gñationē se i suis defectib⁹ releuari: ⁊ a viro pl⁹ diligi vehemēter eos amat. Secunda causa est qꝛ illud ꝓ q̄ pl⁹ laboram⁹ pl⁹ diligim⁹. Mater autē plus laborat circa filios q̄ pater tā importādo q̄ in pariendo: q̄ etiā in educādo. Tertia causa est: qꝛ illam rem plus diligim⁹ quā certitudinaliter nostrā esse scimus. Mater aūt certitudinaliter scit ꝙ filiū de se gñauit: vir aūt ⁊ si credat tamen certus nō est ꝙ sit de suo semine ꝓprio generat⁹. Quarta causa est: qꝛ illam rem plus diligim⁹ in qua mai⁹ ius nos habere scim⁹. Scd̄m autē philosophū: maior portio de substātia matris est i corpore filij q̄ de substātia patris. Quinta causa est: qꝛ sicut dicit Augu. Amicitia trahit ex cōsuetudine cohabitādi: colloquēdi: ⁊ cōuersandi. Matres aūt cū filijs magis cōsueuerūt habitare colloqui ⁊ ꝯseruari: q̄uis aūt mater pl⁹ diligat filiū q̄ pr̄: tñ filius naturaliter plus amat patrē q̄ matrē. Et vna ratio est qꝛ pr̄ ē p̄ncipiū effectiuū ⁊ formale in filij gñatione carnali. Alia est: qꝛ fili⁹ dz pr̄i in oib⁹ bōis succedere. Tertia est qꝛ part⁹ sequit ventrem quo ad libertatē ⁊ seruitutē. ita ꝙ natus d̄ ancilla matre ⁊ libero patre erit seruus. Natus de seruo patre ⁊ libera matre erit liber in honoribus aūt ⁊ muneribus ⁊ dignitatibus partus sequitur patrez: vt si rex contrahat cū aliqua plebeis filius q̄ nascitur dignitatem habebit regalē: fili⁹ igitur plus diligit patrem q̄ matrē: tum quia ab ipso recipit formationē. tum quia ab ipso expectat omnium bonoꝝ successionem: tum quia ab ipso habet dignitatē et honorez. Pater tamen ⁊ mater plus naturaliter diligūt filios q̄ a filijs diligantur. Et ideo ē: qꝛ parētes de natura sua ꝓpria dederūt filijs corp⁹ ꝓpriū. Filij aūt parētibus i gñatione nihil dederūt, ⁊ ideo parētes filios vt opa sua: vt carnē suā. vt mēbra sua diligūt. Uidemus em̄ ꝙ humor arboris fluit a radice in ramos nō ecōuerso: ⁊ amor ex pr̄e q̄ est radix magꝫ fluit i filiū tāq̄ i ramū q̄ ecōuerso. Tertio causabat ei⁹ dolor ex eo ꝙ erat vidua mr̄: vidue em̄ sepe decipiunt: qꝛ sunt sine viro ꝯsiliatore. Uñ dicit. Mat.xij. deuorāt domos viduarum sub obtētu ꝓlixe oratiōis. Sepe molestant: qꝛ sunt sine viro defensore. Esa.x. Erūt vidue p̄de eorū iō d̄r. Esaie.j. Defendit viduā. Sepe sunt i tristitia: qꝛ sunt sine viro cōsolatore: ⁊ ideo graue est pcm̄ ꝯtristatas iterū ꝯtristare. Hier̄.xxij. Uiduā nō lite contristare: ⁊ magnū est meritum eas cōsolari. Job.xxix. Cor vidue ꝯsolat⁹ suz Jaco.j. Religio mūda ⁊ immaculata apd̄ deum ⁊ patrem: hec est visitare pupillos ⁊ viduas in tribulatione eorū. Quando igitur vidue filios suos amittunt multum dolere cōsueuerunt: qꝛ remāserant eis loco viri cōsiliātis, defendētis ⁊ cōsolātiz. Aliquando tamē expedit viduis viro ⁊ filijs carere: quia magis libere possunt deo seruire. vñ dicit Hier̄. in epl̄a ad paulā. Sancta melania calescente adhuc mariti corpusculo: necdū humato duos filios ꝑdidit q̄ ad pedes christi ꝓuoluta ait. Expeditius tibi seruitura sum domine: quia tāto onere me liberasti. Debent autem ipse vidue tria vitia fugere. s. ociositatem, loquacitatem, ⁊ curiositatem. de quibus dicitur in Thim̄.v. Similiter ⁊ ociose discunt circūire domos non solū ociose: sed etiā verbose ⁊ curiose loquētes que non oportet. Primo igitur nō debent esse ociose. Hier̄. Semper aliq̄d boni operis facito: vt diabolus se inueniat occupatum. Ezech.xvj. c. Hec fuit iniq̄tas zodome sororis tue superbia: saturitas panis ocium ⁊ abundātia. j. Thimo.v. Uidua q̄ in delicijs est viuens mortua est. licet enim sit viuēs in corpore tamē est mortua in mēte. Dixit ange

lus ꝙ corpus hominis est sicut ferreũ instrumentum: quod si exercitatur licet conteritur tamen luciduz efficitur. Si vero nõ exercitatur rubigine consumitur. Si enim corpus nostrum ieiunijs ⁊ vigilijs exercemus debilitatem incurrit: si non torpore mercescit. Melius est autem ipsum laborando conterere quã merita consumere. Secundo non debeat esse verbose: q̃uis em̃ verbositas reprehẽsibilis sit in viris: tamen in feminis magis est reprehensibilis ⁊ maxime in feminis viduis. Nam ꝑm Chryso. Mulieres sunt incaute molles et fragiles, ⁊ qꝛ incaute, ideo cito decipiunt ex eo qd̃ ea que audiunt ratione nõ discernunt vel discutiunt, quia vero sunt molles ideo ad bonum et ad malũ cito flectũtur: quia autem sunt fragiles. ideo de facili superãtur. Unde diabolus nõ est aggressus virum: sed mulierem, sciens ꝙ mulier facilius deciperetur ex eo ꝙ sexus icautior est ⁊ citius flecteretur: ex eo ꝙ est sexus mollior: ⁊ facilius vinceretur ex eo ꝙ est sexus fragilior. Tertio non debent esse curiose: quia non debent de domo in domuz circũ ire: sed in domo manere aut in ecclesia orare. j. Tim̃. v. Que vere vidua ẽ ⁊ desolata speret in domino: ⁊ instet obsecrationibus ⁊ orationibus nocte ⁊ die. Legitur de naturis animalium ꝙ turtur amisso cõpari stat in hyeme in nido: in estate vero trãsit ad loca frigida: sic vidua in hyeme i. in presenti vita in qua est frigus peccati ⁊ carentia ignis diuini: ⁊ sufflatio mali vẽti id est tentationis diaboli debẽt morari, vel in nido domus proprie non discurrendo necva gando: memor. Dine que quia discurrit castitatem amisit. Uel in nido sue conscientie. s. ipsam mundãdo vt possit dicere Cant. j. Lectulus noster floridus. Uel in nido sancte ecclesie oratiõib⁹ scilicet insistendo: exemplo anne vidue: de qua habetur Luc. ij. Si vero sentit i carne aliquẽ malum calorem, transeat ad loca frigida hoc est assumat remedia refrigerentia scilicet macerationem carnis carnalitatem exurẽtem. ps. Ure renes meos ⁊ cor meũ: abundantiam lachrymarum concupiscentiam extinguentem: ⁊ tunc dicere poterit cũ propheta. Transiuimus per ignem et aquam, et eduxisti nos in refrigerium nihilominus vadat frequenter ad rorẽ verbi dei refrigerantẽ. Ecclesia. xviij. Nonne ardorẽ refrigerabit ros: sic et verbũ melius q̃ datũ. Quarto causabatur eius dolor ex eo ꝙ erat vnici mater: nõ enim ali⁹ filius sibi remãserat qui ipsam aleret vel nutriret hoc q̃ppe spectat ad filios parentes scilicet nutrire ⁊ fouere ad quod inducimur verbo siue precepto. Exodi. xx. Honora patrẽ tuũ ⁊ matrem. Et intellige nõ tantum de honore reuerentie: sed etiã beneficentie: sed quo plus mouent exempla q̃ verba: ideo iducimur exemplo domini qui de matre curam habuit: et in vita sibi obediendo. Luc. ij. Erat subdit⁹ illis. Et in morte ipsam Joãni recõmẽdãdo ⁊ post mortem sibi apparendo: qꝛ vero multos plus inducunt promissa q̃ exẽpla vel verba: ideo dominus nos promissione inducit, cum precepto supradicto promissionẽ addidit: dicens. Ut sis longeuus super terram. ⁊ intelligitur non tantũ de terra morientium, sed etiam viuentium. Sed quãdoq; aliqui sunt duri, quos plus mouent cõminata supplicia q̃ verba vel exempla siue ꝓmisa: ideo dominus comminationẽ facit, dicens. Exodi. xxj. Qui maledixerit patri vel matri morte morietur: ⁊ intelligitur non tantum de morte temporali: sed etiã de morte eterna. Sed dato ꝙ deficiant omnia verba, exempla, promissiones, ⁊ comminatiões, adhuc inducimur instinctu nature: ⁊ super hoc Ualerius tria ponit exempla cum enim quedam mulier nobilis ob quoddam flagitium carceri mãcipata esset: vt ibi fame deficeret: filia sua nupta de licẽtia iudicis ipsam quotidie visitabat: prius tamen diligenter perscrutabantur ne comestibile ei deferret. Illa vero extracto vbere singulis dieb⁹ de lacte proprio matrem propriam alebat. Cũ vero iudex miraretur ꝙ tanto tempore supuiueret repertum est quod fiebat tunc iudex pietate motus matrem filie condonauit. Simile fere per omnia refert Solinus de quodam patre sene: ⁊ grandeuo aliter a filia in carcere sustẽtato. Secũdum exẽplum ponit dicens: ꝙ quando cyconie senescũt filij parẽtes suos in nido ponũt: et velut infantes iuxta pectus suum collocãt fouent et nutriunt: soli vultures parentes

suos mori permittunt. Tertiuz exēplū po
nit ꝙ cum Darius rex persarum fines scy
tharuz inuasisset miserunt ei scythe litte=
ras ꝙ depopulationem agrorum ⁊ vinea
rū equanimiter tolerarēt: sz si sepulchra
parentum contingeret: tunc scythaꝝ po=
tentiam ⁊ vires sentiret: quia ꝓ eorum de
fensione morti se exponere sunt parati.

¶ Dñica.xvij.post festū trini. Sermo.j.

Cum intraret
Jesus in domum cuiusdam
principis phariseorum sab
bato manducare panem ⁊c.
Luc.xiiij. Christus secundū
glos. sepe in sabbato docebat ⁊ curabat si
ue vt plures q̄ ad sabbatū cōueniebāt lu=
crifaceret: siue vt in sabbato celestis quie
tis omnes infirmitates curādas esse ostē=
deret: siue vt interdum a quiete contem=
plationis propter salutem animaruz nos
subtrahēdos esse doceret: ideo ad mādu
cādum sabbato cum isto principe intrauit
non propter cibum, sed propter animarū
lucrum. Ubi etiam hydropicum istum in
corpore: ⁊ in mente curauit. Circa cuius
curationē ex parte phariseoꝝ fuit magna
letitia. Ex parte hydropici fuit magna
miseria. Ex ꝑte xp̄i magna misericordia.
Malicia aūt phariseoꝝ in trib⁹ fuit. Prio
in hoc ꝙ eū obseruabāt si videlz sabbato
curaret: vt sic possent ei detrahere ꝙ sab=
batū solueret. Magna malitia eorū: qr eū
pascebāt ⁊ sibi īsidias parabāt: cū eo co=
medebāt ⁊ ip̄m mordere volebāt. Tales
sunt multi q̄ alios pascūt cibis corporali=
bus: ⁊ tñ vescunt̄ eorum carnib⁹. Prouer.
xxiij. Noli esse in nomessationibus eoruz:
qui carnes ad vescendum conferūt. Glo.
carnes ad vescendū cōferre est in collocu
tiōe vicissim vitia proximorū dicere. Gal.
v. ꝙ si inuicem mordetis ⁊ comeditis ⁊c.
Ille mordet qui partem accipit: et partez
relinquit. Ille comedit qui accipit quod si
bi sufficit ⁊ reliquum dimittit: ille consu=
mit qui nihil relinquit. Pharisei ergo chri
stum aliquādo mordebant ipsum ī aliquo
laudando ⁊ in aliquo reprehendēdo: iu=
xta illud. Matth.ix. Quare cū publicanis
⁊ peccatoribus manducat magister vester
⁊ bibit? In hoc ꝙ magistrum eum vocant
laudant eum, sed in hoc eum reprehēdūt
ꝙ cum peccatoribus mādūcabat. Aliquā
do ipsum mādūcabāt: eius opera peruer
tēdo ex eo ꝙ in sabbato ea faciebat. Joh.
ix. Nō est hic homo a deo q̄ sabbatum nō
custodit. Aliquādo ipsum consumebāt: to
tam vitam suam contēnendo. Matth.xj.
Ecce homo vorax ⁊ potator vini: ⁊ pecca
tor ⁊ publicanorum amicus. Sunt etiam
multi qui alios in parte laudāt: ⁊ in parte
vituperant isti mordent. Alij sunt qui oīa
bona opera in alijs ꝑuertunt: isti come=
dunt. Alij sunt qui ⁊ opera iudicant, ⁊ in=
tentionem condēnant: isti consumunt. Se=
cundo eorum malitia in hoc erat ꝙ tace=
bant: cū enim dominus eos interrogaret.
Si licet sabbato curare ipsi tacuerunt: qr
sicut dicit Beda quicq̄d dicissent cōtra se
dictum fuisset. Nam si licet curare: quare
christum obseruant? Si nō licet: quare pe
cora curant? ꝙ igitur tacebant cū eos do
minus interrogaret: ex angustia procede=
bat. Sed notandū ꝙ aliquando bonū est
tacere: aliquādo bonum respondere. Bo
num quidem est tacere. Aut propter sapiē
tiam. Ecclesia.xx. Est tacens qui inuenit̄
sapiens: ⁊ est tacens sciens tempus apti
temporis. Aliquando tacent ratione igno
rantie. Ibidem. Et tacens non habēs sen=
sum loquendi. Aliquando ratione patien
tie. p̄s. Posui ori meo custodiā dum consi
de. pecca. aduer. me Aliquādo vero bonū
est resopndere. Prouerb.xxvj. Responde
stulto iuxta stultitiam suam: ne sibi sapiēs
esse videatur. Et dicitur tamen ibidē. Ne
respondeas stulto iuxta suam stultitiā ne
efficiaris ei similis. Non est enim stulto re
spondendum stulte ⁊ impatienter: sed di=
screte ⁊ sapienter. Unde etiā philosophi
aliquando maledicētibus respondebāt:
sed sapienter. Xenocrates em̄ cuidā male
dicenti ait. Ut tu lingue tue: sic ego auriū
mearū dominus sum. Antistenes etiā cui=
dam dicenti homines de te male loquunt̄
ait. Superioris est hoc pati: inferioris di=
cere. Xenophon cuidam maledicenti ait:
Tu didicisti maledicere ego teste cōscien=
tia didici maledicta cōtēnere. Tertio ma=
litia eorum in hoc erat ꝙ plus de animali
bus q̄ de animabus curabāt: quod nota
tur cum dicitur: Cuius vestrum asinus aut

bos in puteum cadit: sic etiam sunt multi prelati qui de minimis habent curam magnaz, de magnis parum vel nullã. Job. Passus erit dãna rerũ, mortẽ filiorũ, corporis cruciatum ⁊ tamẽ non scidit vestimenta sua nisi in morte filiorum. Nam in dãno rerũ ostendit patientiam. dicens. Dominus dedit dominus abstulit ⁊c. In cruciatu corporis ostendit non tantuz patientiam: sed etiã humilitatẽ magnam. Unde dicitur de testa sanies radebat sedens in sterquilinio. In morte autẽ filiorum ostẽdit magnã tristitiã. Sed prelati plus curant de decimarum subtractione ⁊ murmuratione: ꝙ de subditorũ perditione. Chrys. Si populus decimas nõ ob tulerit murmurant omnes: sed si populũ peccantẽ viderit nemo murmurat contra eos. Omnes de honore suo solliciti sunt: de honore autẽ dei null⁹. Berñ. Cadit asinus ⁊ est qui sublevet. perit ala: ⁊ non est qui recogitet. Secundo ex parte hydropici fuit magna miseria: hydropicus ẽm Bedam tres habet miserias: que etiam tãguntur in gloss. scz inflationem ventris ardorem sitis: ⁊ exhalationẽ fetoris. Primo igitur habet inflationem vẽtris ꝙuã intelligitur superbia. Sap. iij. Dirũpent los inflatos sine voce scilicet excusatiõis vel deprecationis: ⁊ dicit dirumpet. i. dispersis partib⁹ rumpet. Nã a superiori rũpet eos malleꝰ diuine sentẽtie. De qua dicitur. Matth. xxv. Discedite a me maledicti ⁊c. Piere. xxiij. Nonne verba mea ẽẽ malleꝰ cõterẽs petras? Ab inferiori malleus vocatis gehẽne. Job. xxxj. Ignis est vsq; ad consummationem devorãs ⁊c. Ab interiori malleꝰ remordentis conscientie. Esaie. vlti. Vermis eorum nõ morietꝰ. Ab exteriori malleus percussionis diabolice. Prouerb. xix. Parata sunt peccatoribꝰ iudicia ⁊ malleꝰ percutientes stultorum corporibus. Nimis igitur est durꝰ qui nõ frãgitur in consideratione istorũ malleorũ. Aug. Ue miserabilis duritia ad quã confrigendam leues sunt grandes malleꝰ. O insensibilis torpor ad quem excutiẽdũ ob tusi sunt tam acuti aculei: o letalis sopor ad quã excutandam raucum est tam terribile tonitruum. Secundo hydropicus habet ardorẽ sitis: per quã intelligitur auaritia. Auarus enim tã ardenter sitit pecuniã ꝙ ẽpto plus bibit: tanto plus bibere cupit. Joh. iiij. Omnis qui biberit ex hac aqua non sitiet iterũ. Poeta. Sic quibus intumuit vẽter suffusus abvnda. Quo plꝰ sunt pote plus sitiuntur aque. Tam ardẽter sitit ꝙ aqua turbida vel furtiua id est pecunia iniuste acquisita dulciꝰ sibi sapit. Piere. ij. Qui tibi vis in via egypti. vt bibas aquam turbidã? Prouerb. ix. Aque furtiue dulciores sunt. Naz ardenter sitit ꝙ et ã sanguinem pauperum bibit. Eccle. xxxiij. panis egentium vita pauperis est: qui defraudat eũ homo sanguinis est. Tertio hydropicus patit exalationẽ fetoris per quam intelligitur luxuria que fetet coram deo. Joel. ij. Ascendit fetor eius, ⁊ ascendet putredo eius: qz supbe egit. Esa. xxviij. Clamor sodomorũ ⁊ gomorreorũ multiplicatꝰ est ⁊ peccã eorum aggrauatum est nimis: illa autẽ clamor non est nisi peccati fetor. Est autẽ fetor tolerabilis quãdo tãtũ ex vnaꝛe fetida causat, vel si ex diuersis rebus: tamen leuis est fetor, vel si cũ grauis: tamen cito deficit: qñ vero causat ex diuersis rebus fetidis, ⁊ est fetor grauis ⁊ diuturnus: tunc est intolerabilis. Fetor igitur illorũ causabatur ex multis peccatis: ideo dicit. Clamor eorũ multiplicatꝰ est. Erat grauis: ideo subdit. Et peccatũ eorũ aggrauatũ est. Erat nimius. i. diuturnus: ideo dicit nimis. Talis fetor deũ de celo descẽdere fecit; ideo subdit. Descendã ⁊ videbo ⁊c. Tanqz si aliqs diceret. Accessi de domo mea propter fetorem quem sentiebam. Iste fetor etiã hodiem mũdo est qui quidẽ causat ex multis peccatis. Osee. iiij. Maledictũ ⁊ mendacium ⁊ homicidiũ: furtũ ⁊ adulteriuz mũdauerũt. Causatur etiam ex corporibus per luxuriã putridis. Esa. xxxiij. De cadaueribus eorũ ascẽdet fetor. Est etiam diuturnus: quia vsq; ad mortem in immunditiis perseuerant. Joel. i. Cõputruerunt iumenta in stercore suo. Jumẽta quidẽ in stercore suo putrescere: est carnales homines in fetore luxurie vitã finire. Tertio ex parte christi fuit magna misericordia: quod notatur cũ dicitur. ipe eum apprehẽdit sanauit eũ ac dimisit. Ubi ostẽditur triplex effectꝰ misericordie. Primꝰ

est quia ipsum apprehendit: peccator em̄ est in faucib⁹ diaboli. Sed tunc dn̄s ipsuz apprehendit qn̄ de faucibus eū trahit. Job xxj. Cōterebāt malos iniqui de dētibus illius auferebāt predā. Et istud maxime fit per contritionē. Maxilla em̄ diaboli est perforata: ⁊ ideo qn̄ peccator cōteritur mox inde egreditur. Grego. super illud Job. xl. Armilla perforabit maxillā ei⁹. Quis ore illius semel rapt⁹ maxillam ei⁹ nō euaderet, si perforata nō eēt? Secūdus effectus est: qr ipsum apprehensum sanauit. ⁊ hoc fit propter cōfessionē i qua sanantur vulnera peccatorū. Hiere. xxx. Obducam cicatricē ⁊ sanabo te a vulneribus tuis. Terti⁹ effect⁹ est: qr sanatū dimisit: ⁊ hoc fit per satisfactionē. Matthe. xviij. Misertus domin⁹ serui illi⁹: dimisit eū ⁊ debitū dimisit ei. Non sufficit autem ꝙ quis peccata dimittat: nisi cū hoc ꝑ cōtritionem ⁊ confessionē ⁊ satisfactionem ea deleat sicut ostendit Grego. in pastoralibus per tria exempla. Primū est si quis literas vel aliquod instrumētū falsuz scribit non sufficit quod vlterius non scribat nisi etiā quod male scripsit deleat. Peccata nostra omnia scripta sunt Hiere. xvij. Peccatum iuda scriptum est in stillo ferreo in vngue adamantino. Non sufficit ergo vt quis dimittat peccata: nisi quod et malefecit per contritionem in lachrymis deleat ps. Lauabo per singulas noctes lectū meū ⁊c. Secūdū exemplum est: quia si quis alicui blaphemias dixerit: nō sufficit ꝙ vlterius non dicat: nisi de his que male dixit peniteat. Peccator deū blasphemat. Rom. ij. Nomen dei per vos blasphematur inter gentes. Non sufficit igitur vt a talibus blasphemijs desistat: nisi de his que fecit se in confessione culpabilē recognoscat. Prouerbio. xviij. Iustus prior accusator est sui. Tertiū exēplū est ꝙ debitor non absoluitur a debitisque cōtraxit pro eo ꝙ alia nō multiplicat nisi ea que contraxit persoluat: quando peccamus debitores dn̄i sum⁹, de his aūt debitis absoluti non sumus pro eo ꝙ alia nō superaddimus, nisi de illis digne deo satisfaciamus. Ad Rom. iiij. Ei autē q̄ operatur merces non imputatur secūdū gratiam. sed secundum debitum.

¶ Sermo. ij. vnde supra.

Ecce hō quidā hydropic⁹ erat an̄ illū ⁊c. Sicut dicit Beda hydrops est morb⁹ ab aquoso humore vocabulū trahēs. Grece em̄ hydros aqua latine vocat. Cui ꝓpriū est ꝙ q̄tomagis abūdat humore inordinato: tanto amplius sitit. Per hydropicū igit intelligere possum⁹ sitim siue appetitū deliciarū, honorū: maxie aūt diuitiaꝝ. Sz primo videam⁹ qualiter hec tria auarū sign. ficent. Sicut em̄ dr Prouerb. xxx. Tria sunt insaturabilia. s. infern⁹. ⁊ os vulue, vel s̄m aliā literā amor mulieris ⁊ terra sitiēs. Per infernū intelligitur supbia. Tū qr per superbiā angeloꝝ prio fuit fact⁹. Tū qr a superbis angelis primo fuit possessus. Tū qr primū pctm̄ bi punituz fuit. s. superbia: ⁊ ideo infern⁹ est ꝓpri⁹ locus superborū. sicut infern⁹ nō satiat alabus: sic nec superbus honorib⁹. Per amorē mulieris intelligit carnalis cōcupiscētia q̄ nō satiatur. Hiero. Libido trāsacta semꝑ sui relinquit putredinē vel plenitudinē nunq̄ satiata, ⁊ extincta reaccēditur vsu crescit nec rationi paret, impetu deducitur. Per terrā sitientē intelligitur auaritia: quia sicut illa non satiat aqua: sic nec auarus pecunia. Eccli. v. Auarus nō implebitur pecunia. In morte aūt ostendit ꝙ sitis eorū sit vana ⁊ nociua: ⁊ mortifero potu extinguenda. est em̄ vana: qr oīa huius mūdi i morte euanescūt. hoc patet in morte Alexādri qui cū fuisset toti⁹ mūdi dominus cupid⁹ ⁊ luxuriosus: ⁊ eius ossa in vase aureo fuissent recondita: illuc ꝑhi a diuersis mūdi ꝑtib⁹ ꝯuenerūt. Un⁹ igit volēs ostēdere suū dominiū vanū fuisset, ait. Heri isti non sufficiebat totus mundus hodie septē pedū sepultura est content⁹. Alius volens ostendere vanū esse aurū ⁊ argentū congregare ait. Heri iste faciebat thesaurū de auro: hodie aurum thesaurum facit de ipso. Alius volēs ostēdere vanum esse corpus nutrire delicijs dixit. heri iste corpus suum diuersis nutriebat delicijs: hodie comeditur a vermib⁹ infinitis. Secundo ista sitis est nociua. Nam illi qui sunt in magnis honoribus

humiliantur vsq; ad infimam deiectionez. Hoc patet in primo angelo: de quo dicit Esaie.xiiij. Detracta est ad inferos superbia tua: concidit cadauer tuum: subitus te sternetur tinea: ⁊ operimentum tuũ erunt vermes. Quomodo cecidisti de celo lucifer: qui mane oriebaris? Corruisti in terrã qui vulnerabas gentes: qui dicebas in corde tuo. In celum cõscendam ⁊c. Et sequitur. Ueruntamen ad inferuũ detraheris ⁊c. Sic illi qui fuerunt in magnis diuitijs deuenerunt vsq; ad vltimam paupertatem sicut patet Luc.xij. in illo diuite qui volebat destruere horrea sua ⁊ facere maiora. Illi qui pascebant corpus suum magnis delicijs deducentur vsq; ad extremã esuriem sicut patet Luc.xvj. in diuite epulone qui habere non potuit guttaz aque. Tertio ista sitis in inferno potu mortifero extinguetur. Nam superbi ⁊ tyranni bibẽt sibi sanguinem humanum: qui.s. de suis ⁊ aliorũ corporibus fluet. Apoc. xvj. Sanguinem sanctorum effuderunt: ⁊ sanguinez eis dedisti bibere vt digni sunt Legitur in cronicis ꝙ Theodora regina cũ cepisset Cyrum regem persarum caput eiꝰ amputari fecit: ⁊ in vtrez plenũ sanguine immersit dicens. Sanguinez sitisti: sanguinem bibe Sic superbis ⁊ tyrãnis dicetur vt sanguinẽ bibant que sitierũt Auari enim ibi bibent aurũ liquefactum. Unde refert quidaz philosopus ꝙ Nero imperator visus est in auro liquefacto se apud inferos balneare: ⁊ cũ vidisset cuneũ aduocatorũ dixit eis. Uenite venale genus hominum ⁊ mecũ balneamini hic: quia vobis partẽ optimã reseruaui. Luxuriosi ibi bibent fel draconum tanq̃ vinũ rubeũ ⁊ venenũ aspidũ tanq̃ vinũ albũ. Deut. xxij. Fel draconũ vino eorũ ⁊ venenũ aspidũ insana. Qd̃ quidẽ vinũ miscebũt effusione perpetua lachrymarũ: ita ꝙ toti inebriẽtur Esa.xxvj. Inebriabo te lachryma mea. Uocat aũt deus lachrymas ipsoruz suas: quia eius iustitia ꝓuocat eas. In seruis aũt dei aqua sancti spũs istã triplicẽ sitiz extinguit. Aug. Qui biberit de fluuio paradisi cuius gutta: maior est occeano: restat vt in eo sitis huiꝰ mũdi penitꝰ extincta sit. In paulo eñ extinxit eñ superbiã qz qui prius dicebat Saulꝰ a saule rege superbo: postea dictꝰ est paulꝰ quasi paruulus: q̃ prius erat lupus, postea factus est agnus: q̃ pius sanctos in carcerẽ trahebat: postea ꝓ sanctis carceri ⁊ morti se exponebat. In apl̃is ⁊ zacheo extinxit oẽm auaritiã. Nã apl̃i reliquerũt habita ⁊ nõ desiderauerũt habẽda: zaccheꝰ largitus est ꝓpria ⁊ restituit aliena. In magdalena extinxit oẽm luxuriam. Hoc patet in quadã vanissima muliere de qua legit̃ i vitis patrũ ꝙ cũ ꝑ ciuitatẽ quãdã cũ nimia ambitione ꝓcederet, quidã sanctus eps eam videns ad terram prostrauit se ⁊ amarissime flere cepit ex eo ꝙ illa plꝰ erat sollicita placere mũdo q̃ ipse deo: ⁊ cum ꝓ illa orasset visum est sibi ꝙ q̃dã corruicula nigerrima ad eũ venit: quã accipiẽs i aqua demersit, ⁊ mox in columbã candidã conuersa fuit. Sequenti igitur die illa lachrymis resoluta ad pedes eius procidit et q̃ prius peccãdo nigerrima fuit, postmodũ in lachrymis baptizata tota facta est cãdida. Uiso qualiter ꝑ hydropicũ intelligitur sitis diuitiarũ: deliciarũ ⁊ honorũ. Uidendũ est qualiter specialiter hydropisis signat auarũ. Circa qd̃ notandũ ꝙ inter prodigũ ⁊ auarũ ⁊ cupidũ differentia est. Prodigus est in exponẽdo qui omnia sua dissipat ⁊ consumit: iste habet manus perforatas qui nihil retinere scit: sz in epulis ⁊ luxurijs omnia consumit. Jac.v. Epulati estis ⁊ in luxurijs enutristis corda vestra. prius dicit epulari ⁊ postea luxuriati: quia sicut dicit. Hiere. Uenter mero estuans cito dispumat in libidinez. Et subdit. Enutristis corda vestra. Quidam enim enutriunt corda qui.s. habent immũdas cogitationes. Quidam ora qui habẽt lasciuas locutiones. Quidam corpora qui exercent libidinosas operationes. Non debemꝰ igit̃ nec corda nec ora nec corpora in luxurijs enutrine: sed potius effugare. j. Corin.vj. Fugite fornicationem. Luxuria enim melius vincitur fuga q̃ resistẽtia. Unde dicit̃ in policrate. Julius cesar aiebat in bello corpora gladijs, in pace voluptate vulnerari. Et subditur. Senserat gentium triũphator voluptatem nullo modo tam facile superari q̃ fuga: eo ꝙ ipsum qui gentes domuerat veneris nexibus innodauit mulier impudica. Auarus

est in retinendo: qui scilicet omnia retinet et nihil communicat iste habet manus contractas. Ecclesia.xj. Est qui locupletatur parce agendo et parce manducando: et dicit. Nunc manducabo de bonis meis solus. Imo etiam aliqui in tantum sunt auari quod nec manducare audent. Ambro. in lib. de vinea nabuthe. Noui ego diuitem qui nolebat obturatum aperire horreum ne quid de condito minueretur Panis vnius dei deputabatur qui famem vix satiare possit. Comperi et vera fide si quando ouum esset appositum conqueri si quando ouum fractum esset quod pullus esset occisus. Cupidus est in acquirendo qui scilicet nimis ardenter cupit. Iste habet manus apertas quia ab omnibus vult accipere et omnes expoliare. Cum tamen dicatur. Eccle.iiij. Non sit porrecta manus tua ad accipiendum et ad dandum collecta. Talis patitur famen caninam. ps. Famem patientur vt canes. Canis enim cum videt aliquem os corrodentem contra eum latrat nisi sibi illud proijciat: et postquam habuerit illud dimittit eum donec ad corrodendum ibi inuenerit: quo comesto statim ad alia suspensus anhelat. Sic sunt multi tyranni qui contra subditos intonant vt omnia sibi exponant et postquam exposuerunt totaliter eos expoliant. aut violenter aut fraudulenter. quibus spoliatis mox ad alios spoliandos se conuertunt. Ecclesi.xiij. Diues iniuste eget et fremet: pauper autem iesus tacebit. ecce comminatio. Deinde subditur. Si habet conuiuet tecum et euacuabit te: ecce euacuatio. Et subditur. Et confundet te in cibis tuis donec exinaniat te bis etc. Ecce iterata expoliatio. Patet igitur quod auarus siue cupidus pecunia non satiatur. Quod per quatuor exempla ostendi potest. Primum est tale si aliquis: valde sitiret et tota aqua effundetur in dolio et nihil in stomacho. ex hoc sitis eius non extingueretur: sed augmentaretur. Cupiditas auari est quedam sitis eius. Sitis aque sunt diuitie: sed ista sitis sedari non potest: quia cupiditas est in anima et diuitie ponuntur in arca. Io.iiij. Omnis qui biberit ex hac aqua sitiet iterum. Secundum exemplum est tale Si esset aliquis magnus ignis quanto plus ligna ibi ponuntur: tanto magis inflammatur: et quanto magis diminuuntur: tanto magis remittitur cupiditas auari est quidam ignis cuius ligna sunt ipse diuitie: quanto igitur amplius diuitie multiplicantur: tanto magis cupiditas augetur: et quanto plus diminuuntur: tanto plus remittitur. Ecclesia. xxviij. Secundum ligna syluarum: sic ignis exardescet. Grego. in moral. Auaritia desideratis rebus non extinguitur: sed augetur. Nam more ignis cum ligna que consumit exceperit excrescit. Tertium exemplum est tale. Si quis vellet implere situlam sapientia stultus esset: quia sapientia cum situla nullam habet conuenientiam: quia sapientia est res spiritualis et situla est res materialis. Eodem modo est qui vult implere animam pecunia cum nullam adinuicem conuenientiam habeant: quia anima est res spiritualis et pecunia res materialis. Sed anima impleri potest sapientia: et arca pecunia: et tunc bene conueniunt ij. Corin.vj. Quis autem consensus templo dei cum ydolo Templum dei est anima. ij. ad Corin.vj. Uos estis templum dei viui: ydolum auari est mummus Coll.ij. Auaritia que est ydolorum seruitus. Ista igitur duo. s. anima que est templum dei et nummus qui est ydolum auari, conuenire non possunt. Quartum exemplum est tale. Si quis vellet implere horreum amplissimum cum vno grano milij stultus esset. Amplissimum horreum est anime appetitus: cui totus mundus est angustus et velut granum milij reputatus. Si enim totum mundum possideret, adhuc alium mundum peteret: que habito adhuc alium affectaret: et sic quasi in infinitum appetitus se extenderet. Solus igitur deus qui est maior omni anime appetitu ipsum appetitum implere potest. Aug. in libro confessio. Fecisti nos domine a te et inquietum est cor nostrum nisi requiescat in te. Et omnis repletio quam deus meus non est egestas mihi est. ps. Qui replet in bonis desiderium tuum.

¶ Sermo.iij.

Cum vocatus fueris ad nuptias etc. Magister humilitatis sede nos ad humilitatem reducit. Unde hic ostendit quod nullus potest venire ad nu-

ptias felicitatis eterne: nisi discumbat in loco nouissimo humilitatis. Qui em̄ vult discumbere in loco celsitudinis dat locum illi qui discubuit in loco humiliationis. Nam lucifer posuit se in loco primo: ideo dedit locum xp̄o, qui posuit se in loco nouissimo. Eua posuit se in loco alto: ⁊ iō dedit locum virgini que se posuit in loco immo. Diues sedit i loco purpureo: ideo dedit locum lazaro sedenti in sterquilinio. Et ideo dicit dominus. Cū vocat⁹ fueris ad nuptias nō discumbas in primo loco ⁊c. Ubi duo videnda sunt. Primo que sūt ipse nuptie Secundo que sit via veniendi ad istas nuptias. ¶ Circa primum notandum ꝙ sunt quedaz nuptie spirituales: et quedaz celestes. Spirituales si quis facit deus in presenti cū anima in thalamo conscientie. De quibus dr̄ Apoc.xix. Uenerūt nuptie agni ⁊ vxor eius preparauit se. In hoc ꝙ dr̄ vxor agni notat̄ felix cōiunctio. In hoc ꝙ dr̄ preparauit se: notatur preāmbula dispositio. In hoc ꝙ nuptie: notat̄ festiua epulatio. Coniunctio aūt anime cum xp̄o fit per fidem et dilectionez. Ex qua cōiunctione venit triplex bonū scilicet fidei prolis ⁊ sacramēti. Bonū fidei est ne diabolū adulterū suscipiat. Lectus enim nostre cōscientie est angustus ⁊ ideo deus et diabolus ibi nō possunt requiescere: ⁊ palliū nostri amoris est breue: ⁊ ideo deum ⁊ mundum nō potest cooperire Esa. xxviij. Coangustatum est stratum: ita vt alter decidat: ⁊ pallium breue vtrunq; cooperire non potest. Sed de multis dicitur. Esaye. lvij. Iuxta me cooperuisti te. i. consensum tuum: ⁊ suscepisti adulterum. Secūdo debet ibi esse bonum prolis vt scilicet sponsa christi ꝑ bona opera se exerceat. j. Thimo. ij. Saluabit̄ autem mulier ꝑ filioꝝ generationē. i. bonorum operum productionem Aug. ad probam. Hec est vberior fecundiorq; fertilitas non ventre grauescere, nō lactescere pectore: sed corde cādescere: non visceribus terram, sed celū orationib⁹ parturire. Tertio ibi dz esse bonū sacramenti. vt inter sponsum et spōsam diuisio nūq̄ fiat Sicut enim in matrimonio corporali est triplex vnio. Una secūdū cōsensum animorum Alia secūdum permixtionem corporū. Tertia per indiuiduā cohabitationem amborum sic et in isto matrimonio spirituali christ⁹ nobis copulatus est per charitatez. Hiere. xxxj. In charitate perpetua dilexi te ⁊c. Per nature cōformitatē. Heb. ij. Nusq̄ em̄ angelos apprehendit sed semen abrahe et per ĩseparabilitatē. Mat. vl. Ecce ego vobiscū suz omnibus diebus. Secūdo debet esse preambula dispositio: ideo dicitur preparauit se ⁊ cetera. Ista autem preparatio i tribus cōsistit. Iste em̄ sponsus vult habere spōsaz pulchram. ps. Concupiscet rex decorem tuum. Sponsam pacificam: quia sicut dicitur Prouer. xxj. Melius est sedere in angulo domatis q̄ cum muliere litigiosa in domo communi. Isti litigiosi sunt superbi. Prouerbiorum decimo tertio. Inter superbos semper iurgia sunt. etiā vult habere spōsam totaliter amori suo intentam, sicut et ipse sibi intendit. Canticorum secundo. Dilectus meus mihi et ego illi. Sponsa igitur vel que nō est pulchra per conscientie puritatem, vel non est sibi intenta per charitatē ad eius nuptias nō meretur admitti. Ideo fatue virgines nō sunt admisse: quia non habuerūt oleuz. i. nitorem et suauitatem conscientie: vt habetur Mat. xxij. Illi qui nolunt sedere in loco nouissimo: sed in primo loco superbie expellūtur cum rubore: vt dicitur hic. Illi qui non habent vestem nuptialē. i. dei et proximi charitatez similiter de nuptijs expelluntur sicut patet Matthe. xxij. vbi dicit dñs. Amice quomodo huc ĩtrasti ⁊c. Tertio in isto matrimonio spirituali est festiua epulatio: ideo dicitur venerūt nuptie agni. Et ista epulatio habet fieri per gratiā. isto tamen cibo gratie non pascuntur nisi illi qui habent tria predicta que scilicet sunt puritate nitidi corde tranquilli: et amore celestium auidi: hinc est ꝙ filij israel nō potuerunt recipere manna nisi pri⁹ exirent de egypto et nisi prius transirent per mare egypti et nisi prius deficeret eis farina egypti. Qui igitur vult pasci manna diuine gratie, oportet ꝙ sit puritate nitidus: et hoc est exire de egypto ⁊ de tenebrositate peccati. Deus enim non pascit animam tenebrosam vel nigram: sed param et candidam. Unde super illud ps. Pullis coruorum inuocantibus eum. Di-

sit Remigius q̄ q̄diu pulli coruorum habent plumas albas a coruis parētib⁹ tanq̄ de generes relinquuntur ⁊ rore celesti pascuntur. Cum autem eorum plume nigrescere ceperint: tunc a coruis cadaueribus nutriuntur. Eodem modo deus animam que habet mundiciam cōscientie pascit rore gratie: que autem habet nigredinem peccatorum: pascitur a demonibus cadaueribus immundiciarum. Secundo oportet q̄ sit mente tranquillis: et hoc est transire mare egypti. Mare enim semper est in motu et signat illos q̄ diuersis anxietatibus et tribulationibus commouētur. Esa.lviij. Cor impij quasi mare feruēs qd̄ quiescere non potest. In cordibus igitur talium deus per gratiam habitare nō potest. Quod signatum est.iij.regum.xix. Ecce dominus transit ⁊ spiritus grandis et fortis subuertens montes et conterent petras ante dominum. Non in spiritu dominus. Et post spiritum cōmotio: non in cōmotione dominus: et post commotionem ignis et non in igne dominus ⁊ post ignez sibilus aure tenuis et ibi dominus. Nō est dominus in spiritu conuertante nec in cōmotione perstrepente: nec in igne exurente sed in sibilo demulcente Tria enim sūt que faciunt cor inquietum.s. superbia: et ista est spiritus grandis et fortis subuertens montes et conterens petras. Secundum est auaricia et ista est commotio que mētem sollicitudinib⁹ inquietat. Tertium est iracundia et ista est ignis. Deus igitur nō est in corde superbo: nec auaro: nec iracundo: sed in corde humili vbi est sibil⁹ aure tenuis. Sibil⁹ habet demulcere. aura habet refrigerare: sed aura tenuis habet alleuiare Per sibilum igitur intelligitur humilitas: quia sibil⁹ equos mitigat ⁊ catulos instigat: sic humilitas mentes elatas trāquillat et demones irritat: per auram significatur mansuetudo que ignē iracundie refrigerat ⁊ extinguit. Per aurā tenuem significat̄ paupertas q̄ animā alleuiat ab oneribus sollicitudinum. De⁹ igitur habitat vbi est sibilus aure tenuis: id est vbi inuenit humilitatē: māsuetudinē et paupertatem. Tertio oportet q̄ sit celestis amoris auidus et hoc est abijcere farinam egypti: q̄diu enim homo delectatur circa extrema ⁊ mundana nō potest amare celestia. Farina inquātum est farina est alba: sed inquantum est farina egypti est tenebrosa: quia delectatio mundi videtur esse pulchra: sed tn̄ mentē facit obscuraz. Legitur de naturis auium q̄ aliqua pullos quos ad terram respicere cōspicit: tāq̄ degeneres abijcit: quos vero ad celuz tanq̄ ꝓprios nutrit qr̄ de⁹ cibo gratie sue non cibati illos quos videt amare terrena, sz quos videt d̄siderare celestia. Ber. Delicata est diuina cōsolatio, ⁊ non datur admittentibus alienam. Secundo sūt nuptie celestes de quibus dicitur Apo. Beati qui ad cenam nuptiarū agni vocati sūt. Ille aūt nuptie sunt refectio visionis diuine vbi erit plena satietas ideo dicitur nuptie. In nuptijs enim consueuerūt omnia abūdare. Erit dulcis auiditas, ideo dicit̄ agni q̄ habet carnes d̄lectabiles: erit eterna saturitas: ideo dicitur cena: qr̄ nullum aliud cōuiuium illi succedet. Satietas autem parit fastidiū: fames siue auiditas habet penam dubitatione alimenta deficiāt habet timorem. Ideo dn̄s posuit famem siue auiditatem in satietate: ne satietas faciat fastidium. Posuit satietatem in fame ne fames habeat penam. Posuit securitatē in vtroq̄ ne dubitatio habeat timorez. Eccle.xxiiij. Qui edunt me ecce satietas. Adhuc esurient: ecce auiditas. Qui audit me nō ꝯfundetur: ecce securitas. Secūdo vidēdū est que sit via veniēdi ad istas nuptias. Est dicēduz q̄ est humilitas: qd̄ notatur cū dicitur. Uade et recūbe in nouissimo loco. Humilitas enim meretur gratiā qd̄ est venire ad nuptias spūales: meret̄ ad gloriam quod est venire ad nuptias celestes. Quanto enim aliquis hūilior tanto in gratia ⁊ gloria erit maior et hoc per quatuor exēpla ostēdi potest. Primum est in pupilla quia sicut dicit Greg. Pupillla quanto est nigrior tāto lucidor: sic homo quāto magis nigrescit in conspectu sui lucidior erit in conspectu dei: ⁊ hic per gratiam ⁊ in futuro per gloriam. Secundum est in candela que quanto plus inclinatur tanto maiori luce perfunditur. Sic homo q̄ta magis per humilitatē inclinatur tanto maiori lumine gratie ⁊ glorie repletur. Tertium est in aqua q̄ q̄to magis descen

dit deorsum, tanto magis ascēdit sursum. sic ⁊ homo quāto magis descendit humiliando seipsum tāto plus ascēdit ad deū. Aug. De cēdite vt ascendatis ad deū. cecidistis enim ascendendo contra ipsum. Quarto est in corde. Alialia enim habētia cor magnum in quātitate sunt timida: sicut patet i ceruo ⁊ asino. Habentia cor mediocre sunt audacia sicut patet i cane. Habentia paruum sunt audacissima sicut patet in leone. Uidemus enim ꝙ ignis magnam domū parum calefacit, mediocrem magis, paruam maxime. Sic ⁊ accidit de spiritu ⁊ calore in magno ⁊ mediocri ⁊ ꝑuo corde: sicut igitur q̄to est minus in q̄titate tanto est fortius ī virtute: sic ⁊ homo q̄to fuit humilior: tanto in gratia et gloria erit sublimior.

¶ Dñica.xviij.post festū trini. Sermo.j.

Audiētes pharisei ꝙ iesus silentium imposuisset saduceis conuenerūt in vnum ⁊c. Mat.xxij. Sicut dicitur in hystoria scholastica Tres secte erant inter iudeos ab aliis differētes scilicet pharisei, saducei, ⁊ esei. Pharisei ab aliis erant diuisi quantum ad habitum: quia in fronte et in brachijs chartas in quibus decalogus erat scriptꝰ super se portabant que philateria dicebātur a philare quod est seruare: ⁊ thorath. quod sonat legem. Habebāt etiam in fimbrijs palliorum spinas alligatas quibus puncti dum incederent mandatorum dei memores fierent: et quia sic ab aliis diuisi erāt. Pharisei a phares quod est diuisio dicebātur. Alij erāt saducei: quia ab aliis differebant quātum ad doctrinam: ipsi ei resurrectionem negabant, animas cū corpore interire credebant, q̄nq̄ libros moysi solūmodo recipiebāt. Alij erāt esei ab aliis differebant in vita ⁊ modo viuendi quia fere monasticam vitam ducebant. cōiugia vitabant: omnia in communi habebant. De duabus autem primis sectis mentio in isto euangelio habetur. Notandum igitur quia in presenti euāgelio tres questiones ponuntur. Prima est quam fecerunt saducei. Secunda est quaz fecerūt pharisei. Tertia quā fecit christus. Questio quam fecerunt saducei ⁊ si hic tota nō ponatur: tamen hic tangitur cum dicitur ꝙ iesus silētiuz imposuisset saduceis. Ipsi enim saducei christo volebant probare ꝑ mulierem et virum resurrectionem non esse: quia si resurrectio fieret tunc talis mulier septem viros haberet. Sed christus per suam responsionem silentium eis imponebat et tria determinabat. Primo qr in alia vita nulla erunt coniugia. Unde ait. In resurrectione neq̄ nubent neq̄ nubentur: et ratio huius redditur. Luce.xx. Neq̄ enim vltra mori poterunt: quia in hac vita multi moriuntur: ideo multi nascuntur. Si enim nullus moreretur non esset necesse ꝙ aliquis nasceretur. Est enim humana generatio tanquam arbor. Eccl. xiiij. Omnis caro sicut fenum veterascet et sicut folium fructificans in arbore viridi: alia generantur et alia deūciuntur: sic generatio carnis et sanguinis alia finitur et alia nascitur. Est etiam sicut murꝰ. Unde dicitur in quadam glosa in fine Ecclesia. In muro quando fit quidam lapides latent: isti ad exterius producuntur: quidam prominent: isti ad interius reducuntur: ⁊ sic tandem in muro omnia adequantur: sic est ⁊ in mundo. Nam latēt homines anteq̄ nascantur: prodeunt cuz nascuntur. Homines orti suo tempore moriuntur, et tandem omnia adequantur: qr omnes vno fine claudūtur. Secūdo determinauit ꝙ homines erūt angelis similes: ⁊ etiā equales. Unde subditur. Sed sunt sicut angeli dei de celo. Luc.xx. Equales em̄ angelis sunt ⁊c. Homines respectu angelorū p̄nt dici minores, equales, ⁊ maiores. Minores in q̄tū adhuc sunt in carne mortali. Nā sicut dicit Aug. Sicut aurum corruptū melius est q̄ argētū incorruptū, et argentū corruptū meliꝰ q̄ plūbū incorruptū: sic et quilibet spūs melior est q̄ corruptibile corpus. q̄diu autē sumus in carne corruptibili angeli nobis compatiunt ⁊ nobis ministrant. Post resurrectionē autem homines angeli erūt equales in officio laudando: quia in laudādo deū angelis coniungentur ꝑs. Preuenerunt principes ꝯiuncti psallētibus. Job.xxxviij. Ubi eras cuz me laudarēt astra matutina. i. angeli. Et iubilarēt oēs filij dei. i. sācti. Erūt

autem holes angeli maiores inq̃tũ habebunt deũ tanq̃ fratrẽ suũ: angeli vero tã q̃ dñm suũ. Et inq̃tum beatitudinẽ habebũt in visione humanitatis, ⁊ in contemplatione diuinitatis: angeli vero tantũ in contẽplatiõe diuinitatis. Ad ista significãda quatuor legunt̃ de angelis quos salomõ in ꝓpitiatorio fecit. Primo ꝙ erant de lignis oliuarũ. Scdo ꝙ alas habebãt expẽsas ꝑ ista duo significabatur ꝙ inq̃tũ homines sunt eis minores, et corruptibiles sunt eis ꝯpassibiles. hoc significat ꝙ erãt de lignis oliuarum ⁊ ꝙ parati sũt eis manifestare. Hoc significat ꝙ alas habet expansas. Tertio legitur ꝓ habebãt pedes obliquos ⁊ eleuatos ad modũ iubilantiũ ad innuendum ꝙ sunt socij hominib⁹ ad laudandum deũ. Quarto legitur ꝙ ꝟsis vultib⁹ mutuo se respiciebant. hoc signat ꝙ stupent ⁊ mirant̃ naturã humanã cũ diuina i vnitate ꝑsone esse vnitã. Tertio determinauit ꝙ aĩe post mortẽ corporis viuunt dicens. Nõ est deus mortuorũ sꝫ viuentiũ. Istud etiã gẽtiles philosophi crediderunt: vnde ait Aug. in lib. de ciui. dei. Theobrotus lector Platonis. libr. vbi de aĩe immortalitate disputauit se precipitẽ dedit de muro: vt ex hac vita migraret ad illã quã credebat esse meliorẽ. Sicut aũt hic dicit glo. ꝓbando xp̃s eternitatẽ aĩarũ cõsequẽter probat resurrectionẽ corporũ que cũ aĩabus bona vel mala gesserunt. Secunda questio est quã fecerunt pharisei xp̃o. Nã multi cõuenerũt: sꝫ vnus tentando quesiuit dicẽs. Magister qd̃ est mãdatũ magnũ in lege? Chry. Conuenerunt pharisei in vnũ vt multitudine vincerent quẽ rõne superare nõ poterãt: a veritate nudos se ꝓfessi sunt q̃ multitudine se armauerũt. Dicebãt em̃ apud se. Un⁹ loquatur pro oibus ⁊ oẽs loquamur ꝑ vnũ vt si quidẽ vicerit oẽs videamur vicisse. Si autẽ victus fuerit vt solus videatur confusus. Idẽ. Magistrũ vocat cuius non vult esse discipulus. De magno mãdato interrogat qui nec minimũ obseruat: ille dꝫ interrogare de maiori iustitia qui iã minora cõpleuit. Ad istã questionẽ dñs respondit dicẽs. Diliges dñm deũ tuũ ꝑm Chry. Nõ dicit time vel cognosce: sꝫ dilige. Timere inquit est seruoꝝ: diligere filioꝝ. Qui timet penã mercedez iusticie non habet. Non dixit ⁊ cognosce sed dilige. Cognoscere inquit deũ propriũ est naturehũane. Diligere autẽ religiosi cordis ⁊ recti. In hoc autẽ precepto de dilectione ostendit dñs modũ diligendi deũ et proximũ cũ dicit. Et toto corde tuo ⁊c. In aĩa em̃ est memoria: intelligentia: ⁊ voluntas: secundũ igitur Augusti. Debet diligi deus ex toto corde. i. intellectu sine errore. Sed qr fides sine operib⁹ mortua est: debet diligi ex tota aĩa. i. volũtate sine ꝯtradictiõe vt in preceptis dei voluntatẽ suã ponat et ei per opera nõ cõtradicat. In his autẽ duobus debet perseuerare: iõ subdit ex tota mẽte tua. i. memoria sine obliuiõe: secundũ Chry. deũ diligere ex toto corde, est vt cor nostrũ nõ sit. inclinatũ ad alicuius rei dilectionem magis q̃ dei. Pro quãta enim parte inquit cor tuũ fuerit ad aliquã rẽ. pro tanta parte minus est ad deũ. Diligere ex tota aĩa est animũ habere firmuz i fide et veritate. Qui ergo de deo dubitare ceperit vel incantationes vel diuinationes aliquid valere crediderit ille non in tota aĩa diligit deũ. Diligere deũ ex tota mẽte est vt oẽs sensus vacent in obsequiũ dei. Unde subdit. Nã cuius intellectus deo ministrat, cui⁹ sapientia deo vacat, cuius scientia circa deũ est: cuius cogitatio ea que dei sunt tractat, cuius memoria que bona sunt recordat̃ tota mẽte diligit deũ. Deinde ponit moduz diligendi proximuz cũ ait. Et proximũ tuũ sicut teipsum. Hõ quadrupliciter debet seipsum diligere. Primo veraciter vt. s. diligat se propter virtutẽ quia bonus est vel vt bonus sit. Eodẽ modo debet diligere proximũ. Augusti. de ciui. dei. Qui amat homines aut qr sunt iusti, aut vt iusti fiant amare debet. Sic eniz ⁊ seipsuz amare debet: aut quia iustus est: aut vt iustus sit. Secũdo ordinate vt scꝫ nihil diligat supra deũ aut cõtra deũ sed diligat supra omnia et postea animã suã postea corpus suũ vltimo res exteriores. Sic ⁊ proximũ suũ debet diligere non supra deũ aut cõtra deũ: sed diligat deũ super omnia. Deinde dꝫ diligere in ipso bona spiritualia. Deinde debet diligere bona corporis. deinde bõa exteriora. Cãti. ij. Ordinauit i me charita

tem. Tertio efficaciter. Homo enim effica citer se diligit qz bona sibi procurat z nocu na denitat. Sic etiã debet diligere proxi mum. s. Jo. iij. Non diligamus verbo neqz lingua sed opere z veritate. Quarto perse neranter nullo em tpe homo desinit se amare Eodem modo debet proximũ diligere. i. tpore prosperitatis z aduersitatis. pro uer. xvij. Omni tpore diligit qui amicus est. Tertia questio est quam facit xps pha riseis dicens quid vobis videt de christo cuius filius est. Pharisei enim credebant xpm esse puram creaturã Sed cum david vocet eum dominum suum, confitet eũ esse maiorem. Non autem eos reprehendit qz filium david eum credunt: sed qz filiũ dei esse non credunt. Ostendit hic duas fuisse in xpo natiuitates scz tporalem secundũ quam dictus est filius david: z eternã scõz quam est filius dei. Xpus em erat filius da uid inquãtum de sua stirpe sm carnẽ erat natus: z erat dñs david inquãtũ ab eter no patre fuit genitus. vterqz aũt pater su fuit mitis z mansuetus De david dicitur. Memento dñe david z omnis mansuetudi nis eius ꝛc. De deo dicit in. ps. Qm tu dñe suauis z mitis. ꝛc. Non ergo mirum si christus sic fuit mitis z mansuetus qui patres habuit tam mansuetos ideo vult filios hs bere mansuetos dicens Mattheus. xj. ca. Discite a me qz mitis sum z humiles corde. Sz multi sunt degeneres ꝺ nõ sunt mãsue ti: sz instar ericij valde hispidi z pungitiui. Ericius si tangit statim interius se absconꝺit z exterius pungit: z dicitur habere ãn qz dentes. Sic multi quando reprehendũ tur per verba maledictionis pungunt z vi tia sua absconꝺunt. Quinqz autem dentes sunt quinqz modi accusandi secundũ Ber nardum. Iste enim qui peccauit quãꝺo re prehenꝺitur dicitur: nõ feci. si feci non ma lefeci: aut si male feci nõ multum male: aut si multum malenon mala intentione: aut si mala intentione: famen aliena persuasiõe.

¶ Sermo secundus.

DIliges dominũ deum tuum ex toto corde tuo ꝛc. Sicut dicit Augu. in lib. de disciplina xpiana vt nemo excusationem habeat volunt dominus psummare z abbreuiare verbum super terrã quod etiã nõ obscurũ esse volunt: ideo breue ne nõ vacaret lege. ideo apertũ ne quis dicat non mihi licuit intelligere, thesaurus est magnus diuitia rũ scripturarum. Si piger eras perscrutãꝺo iesum non sis piger vnaz margaritã ferre sub lingua: z quo vis secum ambula. Istũ verbũ abbreuiatũ z ista margarita est pre ceptum ꝺe ꝺilectiõe ꝺei z proximi. De hac duplici ꝺilectione agenꝺũ scz ꝺei z primi. Circa primũ autem est sciẽꝺũ qꝺ scz sunt q̃ mouent ad ꝺiligẽꝺum que ois sunt in deo scz pulchrũ bonum honestũ simile vtile et ꝺelectabile. Primũ igitur quod mouet ad diligẽꝺum est pulchrum. Dionysi. Omnia bonũ z pulchrũ ꝺesiꝺerant. In christo aũt est summa pulchrituꝺo: z ideo summe est diligenꝺus. Sapientie nono. Cãꝺor est enim lucis eterne z speculum sine macula: imago bonitatis illius vbi tres dicuntur scz qꝺ sit candor lucis eterne, speculum puritatis z imago ꝺiuine bonitatis. In christo quiꝺẽ sunt tres substantie scilicet caro anima z ꝺeitas. Caro em eius fuit candiꝺa z luci ꝺa qz ꝺe purissimis sanguinib⁹ virginis generata. Anima eius fuit aꝺ ꝺei imagi nem creata: z omni bonitate repleta. Deitas fuit speculũ sine macula qz i christo re lucent omnia z preterita z presentia z futu ra: z verba z facta z coꝺa. De ista pulchri tuꝺine ꝺei ꝺicit Aug. in lib. ꝺe libero. arbi trio. Tanta est pulchrituꝺo iustitie: tãta io cunꝺitas lucis eterne: z si non liceret in eo ampl⁹ vivere qꝺ vnius ꝺiei hora: propter hoc solum innumerabiles anni huius vite pleni ꝺelicijs z circũfluẽtia bonoꝝ tporalium recte meritoqz contẽnerẽtur. Secũꝺũ qꝺ mouet aꝺ ꝺiligẽꝺũ est bonitas sicut pa tet in superiori authoritate. Dion⁹. In deo aũt est summa bonitas z iõ summe ꝺiligenꝺus. Augu. ꝺe ciui. ꝺei. Cũ ista nõ ꝺiliganꝺtur: nisi qz bona sunt, pudeat illis mherẽꝺo non amare bonũ ipsum vh bona sunt. De cui⁹ bonitate ꝺicit Damascen⁹. Bon⁹ z oi bonus z sup bonus ꝺhs totus ens bo nitas, ꝓpter supabundãtes ꝺiuinas sue bo nitatis nõ sustinuit solũ esse qꝺ bonum est sed cõm susꝑpsus natura z nullo participatã. Ista anctoritas est cũ ꝺiligentia exponen ꝺa, nõ sanctus est bonus: sz nõ oi bon⁹. i.

ex oi parte bon⁹, qz multos habet defect⁹, Angelus est bon⁹ ⁊ oi bon⁹ sed non super bon⁹ qz habet super se bonitatez diuinā. Hō autē ⁊ angeli licet sint boni, non tñ sunt summa bonitas qz nō hñt bonitatē essentialē: sed accidentalē: qz pñt eā perdere: ⁊ tñ hō remanebit hō: ⁊ angelus remanebit angel⁹: sicut patet in malis angelis: Bonitas autem sic est in deo essentialis: qz sicut ignis non potest perdere suum calorem: sic nec deus suam bonitatem: qz igitur deus sic est bonus: ⁊ bonū est sui cōmunicatiuū: ideo suam bonitatem creaturis participauit quis budam dans esse alijs viuere, alijs sentire alijs intelligere. Tertiuz quod mouet ad diligendum est honestum. Est enim honestum quod sua vi attrahit ⁊ sua delectatione nos allicit. In deo autem est summa honestas: ⁊ ideo summe est diligēdus. Sap. vij. Innumerabilis honestas per manus illius. Est enim in deo summa delectatio que nos allicit, ps. Delectatiōes in dextera tua vsqz in finē. Et honestas in eo est vis que nos attrahit non voluntatem cogendo sed alliciēdo. Jo. vij. Nemo potest venire ad me nisi pater meus qui misit me traxerit eū. Et sup hoc ponuntur tria exempla. Na sm Augu. Duis trahitur ad ostensionem virge vel rami viridis, sic anima attrahi debet desiderio diuine visionis. Juxta illud. ps. Sitiuit anima mea ad deū fontem vinum ⁊c. Puer attrahit ad ostensionem nucis, sic anima attrahi debet ad promissionem glorie celestis que intus habet dulcedinem visionis diuine sed extra durum corticem penitentie. Matth. iiij. Penitentiam agite ecce cortex exterior. Appropinquabit enim regnum celorum. ecce nucleus interior. Palliparius trahit emptorem ad emendum per pellium extēsionem non cogēdo sed alliciendo. Sic ⁊ de⁹ trahit animam ostendendo celum stellatū tanqz pellem variam ⁊ depictam. ps. Extendens celum sicut pellem. Quartum qd mouet ad diligendum est similitudo. Eccli. xiij Omne animal diligit sibi simile. Inter christum ⁊ nos triplex similitudo consideratur: xps enim factus est nobis similis rōne assumpte carnis Phil. ij. In similitudinez hoim factus ⁊c. Nos debem⁹ ei esse similes ratione imitatiōis. Eph. v. Estote imitatores dei sicut filij charissimi. Ipse vero ⁊ nos sumus similes rōne imaginis: sed tamen differēter qz: sicut glo. dicit sup Coll. Qui est imago dei inuisibilis. Aliter imago regis est in nummo: aliter in filio. Nos sumus nummus, christus vero fili⁹. Quintum quod mouet nos ad diligendū est vtile ⁊c. Homo enim sepe amicum diligit propter vtilitatē quē habere se credit. Xps igitur tanqz verus amicus est diligēdus: quia ab ipso vtilitatem recipimus in vita ⁊ in morte, ⁊ post mortem. Nam in vita dilectores suos ditat spiritualibus diuitijs Prouerb. viij. In vijs iustitie ambulo in medio semitarum iudicij vt ditem diligētes: me ⁊ thronos eoꝝ repleā. in morte custodit ab insidijs hostis ps. Custodit dominus omnes diligentes se. ⁊c. Post mortem suscipit in gloria patris. Eccl. j. Secūdum datum suum. id est secundum qd decet eum. dare prebet illam. i. celestem gloriam diligentibus se. Sextuz quod mouet ad diligēdum est delectabile. Naturaliter enim homo rem diligit in qua anim⁹ delectabiliter conquiescit. In deo autē est summa delectatio ideo est summe diligendus. In presenti enim vita delectatiōis sanctorum quas habent in deo hñt imperfectionem: admixtionem: ⁊ interruptionem. hoc signatum est. iiij. Regum. xvij. vbi dicitur ꝙ deus pascebat helyā mittens ei carnes mane ⁊ vespere tamen bibebat de torrēte. Tandē illam refectionē deus sibi subtraxit, ita ꝙ vix modicum panis ⁊ aque potuit habere. Habent igitur spirituales cōsolationes, sanctorum imperfectionem: quod notatur per hoc ꝙ illa refectio non fiebat in meridie sz mane ⁊ vespere. In meridie quidem est perfectio lucis ⁊ caloris. ⁊ signat refectionē beatorum qui sunt in plena luce cognitionis ⁊ pleno calore amoris. In mane autem ⁊ vespere est lux ⁊ calor sed imperfecte, ⁊ significat refectionē sanctorum in via qui habent imperfectam cognitionem ⁊ imperfectum amorem. j. Coꝝ. xiij. Cum venerit quod perfectū est euacuabitur quod ex parte est. Secūdo cōsolationes sanctorum habēt admixtionē: quia sepe admiscentur: vel a corporis corruptione, vel a diaboli tētatione, vel a mūdi persecutione: hoc significatur ꝑ hoc ꝙ

b.bebat de torrente. Esaie.j.vinum tuum mixtum est aqua. Tertio consolatiões sanctorum habent interruptionem quia sepe ab eis subtrahuntur vel vt amplius humilientur vel vt feruenti⁹ desiderentur vel vt cautius conseruentur. hoc significatur per hoc ꝙ deus istum cibum helye subtraxit. Dicto de dilectione dei dicẽdum est de dilectione proximi. Circa quod notanduz ꝙ Augu in lib.l.homel.inquirens que sit ista dilectio: de qua dictum est Diliges proximum tuum sicut ꝛc. Quatuor dilectiões distinguit. Prima est carnalis que est inter virum et vxorem. ꝛ ista licet sit licita tamen de se non est meritoria: quia et in brutis animalibus inuenitur. Passeres inquit coniugia habent: nidos faciunt: oua confouent pullos nutriũt. q̃uis autez ista de se non sit meritoria potest tñ fieri meritoria: quando scilicet vir diligit vxorez: qꝛ bona est vel vt bona sit: tunc enim nõ diligit vxorem, vt vxorẽ sed deum diligit in vxore: ꝛ tunc reducitur ad illud preceptũ. Diliges ꝓximum tuum. ꝛc. i. ad gratiam in presenti ꝛ gloriam in futuro. Ephe.v. Viri diligite vxores vestras sicut christus dilexit ecclesiam. Secunda est dilectio naturalis qua pater diligit filium: ꝛ ista licet sit licita tamen de se non est meritoria. Unde subdit. Aug. pro magno laudaturus sum in homine: quod video in tigride: serpẽtes ꝛ lupi amant filios suos. Nõ est laudãd⁹ qui amat filios: sed detestandus qui non amat. Si filios amas serpentibus compararis si nõ amas a serpentib⁹ vinceris. Potest autem hec dilecto fieri meritoria quãdo scz pater filiũ diligit: qꝛ bonus est vel vt bonus sit. Tũc enim nõ diligit filium vt filiũ: sed deũ diligit in filio. Et tunc reducitur ad istud preceptũ. Diliges ꝓximũ tuũ ꝛc. Ad Ephe.v. Vos patres nolite ad iracundiam prouocare filios vestros sed educate illos in disciplina ꝛ timore domini. Tertia est dilectio socialis siue consuetudinis que cõtrahitur ex ꝯsuetudine cohabitandi colloquẽdi, ꝛ conuersandi: que licet sit licita, tamen non est meritoria: qꝛ est etiam inter animalia. Unde subdit Augu. Duo qui manducant insimul desiderant se videre ad aliã diem precedit vnus festinat alter vix regitur a sessore: ꝛ tandiu impetu suo se prouocat donec ad amicuz ꝑueniat. Cũq; peruenerit quasi in loco suo reqescit q̃uis autem ista dilectio de se non sit meritoria potest tamen fieri meritoria quãdo scz quis diligit amicũ: qꝛ bonus est vel vt bonus sit. Tunc enim nõ diligit amicum vt amicum: sed deum diligit in amico; ꝛ tunc talis dilectio reducitur ad preceptũ de dilectione ꝓximi. De tali amico dicitur. Ecclesia.vj. Amicus fidelis medicamentũ vite ꝛ immortalitatis qui metuunt dominũ inueniunt illum. Quarta est dilectio rationis qua quis diligit alium propter fidez ꝛ veritatem et bonitatem: et ista non potest esse inter animalia que ratione carent qꝛ nõ diligunt alia animalia ꝓpter bonitatẽ ꝛ veritatem. ꝛ ista dilectio est meritoria. de qua datum est preceptum diliges proximũ tuuz sicut teipsum. Tullius. Nihil est virtute amabilius nihil quod magis illiciat ad diligendum cum ꝓpter veritatem ꝛ probitatem etiam eos quos nũq̃ videri mus diligamus. Idez. Tanta vis probitatis vt etiam eã in his quos nunq̃ vidimus vel quod maius est in hoste diligamus.

¶ Sermo tertius vnde supra.

In his duobus mãdatis vniuersa lex pendet ꝛ ꝓphetie. Oĩa diuina p̃cepta q̃ ꝑ decalogũ sunt accepta in his duobus preceptis depẽdẽt scz in dilectione dei et proximi. Ipsa enim decẽ precepta in duabus tabulis moysi fuerunt cõscripta. Sed in primo tabula fuerunt conscripta tria prima que pertinẽt ad dilectionẽ dei. In secũda tabula fuerunt scripta septem reliqua que pertinent ad dilectionez proximi. Primum preceptum est. Non habebis deos alienos. ꝛ istud pertinet ad patrẽ qui tanq̃ fontale principium totius deitatis est principaliter adorãdus. Gentiles em̃ olim faciebãt deos alienos. i. quedã simulachra in quibus demones habitant ꝛ responsa dabant sed tamẽ sapientes inter eos ea deridebãt ꝛ ꝯtẽnebãt. Unde dicit Amb. in lib. de virginib⁹. Cũ intrasset dyonisius tẽplũ iouis amictũ aureum quo ei⁹ operiebat simulachrũ detrahi iussit et imponi laneũ: ꝛ dixit aurũ hyeme est frigidũ: estate ouerosum: deũ aũt suuz sic irri-

ſit: vt nec on⁹ ferre poſſet nec frigus portare. Ite cū eſculapij vidiſſet barbam auream cum apollo pater ei⁹ non haberet tollit imperanit incōgruum eſſe appellans vt filius barbam habebat quā pater non haberet, item simulachrus tenētibus pateras aureas ademit allegans ſe accipere debere quod oīb⁹ daret. Et ſubdit Ambro. Ita iudicio habitūſunt vt nec iupiter veſtem ſuam defendere potuerit nec barbam eſculapius: nec apollo pubeſcere adhuc cepertit: nec omnes qui dicuntur dū trahere poterūt pateras quas tenebant. Refert etiā Aug. in libro de vera religiōe q̄ Socrates a populo fuit occiſus q̄ noluit idola adorare: dicebat enim q̄ potius adorauerat casnes qui erāt opus natare q̄ idola q̄ erant op⁹ hoīm. Multi aūt hodie ſunt qui faciūt ſibi deos alienos. Nā ſicut ꝺt Aug. hoc ab hoīe p deo colit q̄ pte ceteris diligit. Sapbus ergo p deo ſuo habet ſuphiā. luxuriosus luxuriā auarus auariciā. Roma. ſ. Mutauerūt gloriā incorruptibilis dei in ſimilitudinē volucrū ⁊ quadrupedū ⁊ ſerpētū. per volucrē ſuphia intelligit: q̄ ſemp i altū volat. per q̄drupedē luxuria q̄ p corpus expleſ q̄ quattuor elemētis ꝓponit. per ſerpētē auaricia q̄ ſemp terrenis incūbit. q̄uis aūt q̄libet iſtoꝝ triū habeat ſuū deum ſpecialē: nihilominus etiam habet deum cōem. ſ. beelzebub qui dicitur deus muſcarum muſca eſt in quantū eſt volatilis ſignat ſuphiā que ſup alios volat: inquātū eſt immunda ſignat luxuriā, inquātū eſt pūgitiua ſignat auariciā que mentē diuerſis ſollicitudinibus pungit: ideo diuiſe ſpine vocant. Scōz p̄ceptū eſt. Nō aſſumes nomē dei tui inuanū: ⁊ iſtud ꝓtinet ad filiū qui eſt nomē p̄ris. Inuanū aūt nomē dei aſſumūt q̄ iurāt ꝓ nihilo ⁊ frivola vel q̄ iurat falſum vel q̄ iurat q̄d iniquū. Talis inuriā facit deo ⁊ ſibi ⁊ ꝓximo. deo quidē q̄ cū iurare alicq̄d nihil ſit quā ei⁹ teſtimoniū inuocare, qui falſum iurat ſupponit q̄ de⁹ mēdacū diligat: cū th̄ dicat i ꝑs. Perdes omnes qui loquūtur mēdacū. Facit etiā iniuriam ſibi: quia iudicio dei puniendā ſe obligat. Nihil enim eſt aliud dicere p deū tacere: niſi deus me condēnet ſi non eſtura. facit iniuriā ꝓximo: quia p falſam iurationem ipſum decipit ⁊ defraudat. Refert Augu, in quodam ſermone q̄ cum quidam negaret pecuniā creditori iuramentum exipſo creditor exegit. In ipſa autem nocte ad iudicium rap⁹ auduit iudicem ſibi dicentē: quare puocaſti hoiem ad iurandū quē ſciebas falſum iuraturū reſpōdit, quia negauit mihi pecuniam. Et iudex melius erat vt pecuniā tuā perderes q̄ animā eius falſa iuratiōe perimeres. proſtratus igitur tam grauiter verberatus eſt: vt in dorſo vigilantis plagaꝝ veſtigia apparerent. Tertium eſt vt die ſabbati ſanctifices. Iſtud refertur ad ſpiritū ſanctū i quo requies vera habeſ. Contra iſtud ꝓceptū facit qui cauſa cupiditatis in die ſabbati opus ſeruile facit. vel aliquod peccatū cōmittit vel opera mie dimittit: quia a bonis operibus nō eſt vacandum. Notandū eſt autē q̄ triplex eſt ſabbatū. primū eſt ſabbatum tēporis: ſcz dies ſeptimus quē de⁹ voluit obſeruari in memoriā q̄ oia in ſex diebus creauit ⁊ in ſeptima a nouis creaturis condendis requieuit. Exodi. xx. Sex diebus fecit deus celū ⁊ terrā mare ⁊ omnia que in eis ſunt, ⁊ requieuit in die ſeptimo. Secundū eſt ſabbatum pectoris ⁊ mētis: quod nō habetur niſi in deo. ſicut enim res nō requieſcat niſi in loco ꝓprio. ſic nec anima requieſcit niſi in deo qui eſt loc⁹ animē. ꝑs. Effo mihi in deum protectorē ⁊ in lo. ⁊c. Joā. xvi. Hec locutus ſum vobis vt in me pacem habeatis: in mundo preſſurā habebitis. Tertium eſt ſabbatū eternitatis. Eſa. lxvj. Erit ſabbatū ex ſabbato: q̄ de requie mentis homo ꝓuenit ad requiē eternitatis. Eccleſiaſtē. lvij. Vocaberis ſabbatū delicatū pius eſt dicere, do cibū delicatum q̄ bonū vel ſapidū. primum igitur ſabbatū. ſ. quies tēporis eſt bonum. Scōz ſcz quies pectoris eſt ſapidū. ꝑs. Guſtate ⁊ videte q̄m ſuauis eſt dñs. Tertium ſcilicet eternitatis eſt delicatū. Job. xxij. Tūc ſuper omnipotentē deliciēs afflues. Poſitis preceptis prime tabule que pertinent ad dilectionē dei ſequunt ꝓcepta ſcde tabule q̄ ꝓtinēt ad dilectionē ꝓximi. Ad dilectionē proximi pertinet ſibi benefacere ⁊ ab offenſis cauere. Debemus aūt principaliter bñfacere his q̄ nobis magis ꝓiuncti ſunt: ſcz patri ⁊ matri. Et ideo quartus ꝓceptū eſt. Honora pſem ⁊ matrē. Et inte-

ligitur iste honor nõ tantũ in verbo vel signo sz etiã i obsequio. Debem⁹ aũt ipsos honorare: qr ab ipsis recipim⁹ esse nutrimentũ ⁊ documentũ: qr vero ab ipsis recipimus esse: debemus eis magnã reuerentiam. Eccli. vij. Honora patrẽ tuũ ⁊ gemitus patris tue ne obliuiscaris. Memento qm̃ nisi ꝑ illos nat⁹ nõ fuisses. Qr ab ipsis habuimus nutrimentũ: debemus eis magnã diligẽtiã vt sicut nutrierũt nos in iuuentute sic ⁊ nos nutriam⁹ eos in senectute. Eccl̃ia. iij. Fili suscipe senectutẽ patris tui ⁊c. Quia ab eis habemus disciplinã et documentũ: debem⁹ eis magnam obediẽtiam. Ephe. vj Filij obedite parẽtib⁹ vestris in dño hoc iustum est. Quintũ est. Nõ occides. ad dilectionẽ em̃ ꝓximi pertinet vt dictũ est: nõ tm̃ bñfacere sed etiã ab offensis cauere: offensa aũt põt fieri facto. verbo vel volũtate. Facto aũt vel i ꝓpria ꝑsona vel in cõiũcta. vel in reb⁹. offensa in ꝓpria ꝑsona ꝓhibet, cũ dr. Nõ occides ꝙ homicidiũ aliqñ fit in corde per odiũ ptz j. Johã. iij. Qui odit fratrẽ suũ homicida est. Aliqñ ore ꝑ malũ ꝯsiliũ vel ꝟbũ detractoriũ. ps. Filij hominũ dẽtes eoꝝ arma ⁊ sagitte ⁊c. Aliqñ ope: ⁊ istud est triplex. Quidã em̃ occidũt corpus tantũ: ⁊ ista occisio nõ est timẽda maxime qñ ꝓpter iustitiam sustinetur. Matth. xx. Nolite timere eos qui occidũt corp⁹ ⁊c. Aliqui occidũt animã tm̃ qñ scz eã ad pctm̃ trahũt. Unde dicit de diabolo. Joh. viij. Ille erat homicida ab initio. ex quo. s. primos parentes ad peccatũ traxit. Alij occidũt vtrũqꝫ. ⁊ hoc põt fieri in duobus casib⁹. Unusqñ q̃s ꝓcurat abortiuũ qr tũc puer ⁊ i corpore ⁊ in aĩa morit. Alius qñ q̃s interficit seipsum vel alium in pctõ mortali existentẽ. Sextũ est. Nõ mechaberis. vbi ꝓhibet offensa in persona ꝯiũcta. Est aũt adulteriũ graue pctm̃ in viro ⁊ muliere: tũ qr vterqꝫ cõtẽnit dei ꝑceptũ: tũ qr vterqꝫ cõmittit furtuz. Nã sicut dr. j. Coꝝ. vij. Mulier sui corporis potestatẽ nõ habet sz vir: ⁊ ecõuerso. Qui ergo corpus suũ alteri tribuit furtum cõmittit. sicut seruus furtũ cõmitteret qui alteri dño se daret: tũ qr vterqꝫ facit cõtra dei sacramẽtũ. Nã sicut dicit Ephe. v. vbi agitur de matrimonio sic dicit. Sacramẽtũ hoc magnũ est: ego aũt dico in christo ⁊ in ecclesia. Significat em̃ vnionẽ nature diuine cũ humana que inseparabilis est qui igitur carnẽ suam diuidit sacramẽto incarnatiõis dei iniuriã facit. Per hoc autẽ qd dicit. Nõ mechaberis prohibet omnis carnalis corruptio preter eaz que est matrimonij. Septimũ est. Non furaberis. vbi prohibetur offensa in rebus. Per furtum intelligitur omne malum ablatuz siue occulte accipiẽdo siue violẽter repiẽdo: siue fraudẽ in mercatiõibus cõmittendo siue mercedẽ debitam non soluẽdo. est em̃ furtuz graue peccatũ. Primo respectu dei qr bona taliũ nimiũ execratur. Eccli. xxxiiij. Qui offert sacrificium ex substãtia pauperũ: quasi qui victimat filiũ in conspectu pr̃is. Scdo respectu ꝓximi qr hoc est quasi homicidium cõmittere. Ibidem. Panis egẽtiũ vita pauperis est: q̃ defraudat illũ homo sanguinis est. Tertio respectu sui. De ceteris em̃ peccatis homo cito penitet. sicut de homicidio cessante. ira: ⁊ de fornicatione cessante cõcupiscẽtia. De furto autẽ ⁊ si homo aliquãdo peniteat tamẽ vix satisfacit. Octauũ est. Nõ loquaris aduersum ꝓximũ tuuz falsum testimoniũ. vbi prohibet offensa in verbo. Testis autem falsus tres offẽdit. Sicut dicit Isido. de summo bono dicẽs testis falsidicus tribus ꝑsonis est obnoxius. Primo deo quẽ periurando contennit. Secũdo iudici quẽ mentiendo fallit. Postremo innocenti quẽ falso testimonio ledit. Nonũ est. Nõ cõcupisces rẽ ꝓximi tui. In isto autẽ precepto ⁊ in sequenti prohibetur offensa involũtate. Cupiditas igitur ꝓhibet. Primo qr est radix ⁊ causa oĩs mali. j. Timo. vj. Radix oĩum maloꝝ ẽ cupiditas. Eiusdẽ. vj. Qui volunt diuites fieri incidunt in tentatiões ⁊ laqueos diaboli ⁊ desideria multa ⁊ inutilia ⁊ nociua. Secundo qr turbat quietez anime: ideo diuitie spinis ꝯparãtur. Aug. Diuitias inuenisti, requiẽ ꝑdidisti. Cũ vigilas de his cogitas cũ dormis latrones somnias in die solicitus, in nocte pauid⁹ ⁊ semꝑ mẽdic⁹. Tertio qr facit diuitias esse inutiles possessori: nihil enizex his habet nisi qr eas custodit ⁊ cernit. Eccli. xiiij. Uiro cupido ⁊ tenaci sine ratione est substãtia ⁊c. Ecclesia. v. Quid prodest possessori nisi ꝙ oculis cernit diuitias suas. Decimum est.

mum est. Nō cōcupiscas uxorē p̄rimi tui. Cōcupiscētia aūt carnalis tres hz grad⁹. Un⁹ est p̄ut ē i corde male cōsciētie. Mat. v. Qui viderit mulierē ad cōcupiscēdā eā tam mechat⁹ est eā i corde suo. Scōa p̄ut est in ore ꝑba carnalia ꝓferēte. Ephe. iiij. Omis mal⁹ ex ore vr̄o nō p̄cedat. Un⁹ poete olim fingētes carmina amatoria ex pellebanꝫ de ciuitatib⁹. Tertius p̄out est opere malā cōcupiscētiā ꝓficiēte. Rom. vj. Nō regnet petm̄ i vestro mortali corpore: vt obediatis cōcupiscētijs eius. Est igitur sensus. Nō cupisces uxorē p̄rimi tui. id est nō cupisces eā in corde: nec eā per verba amatoria solicitabis ore nec cōcupiscentiam tuam complebis opere.

¶ Dñica. xix. post festū trini. Sermo. j.

Ascendēs ies⁹ in nauiculā trāsfretauit ⁊ venit in ciuitatē suā: ⁊ ecce offerebāt ei paraliticū ⁊c. Mat. ix. Deus oia elemēta creauerat mūda: sz eruꝑ habitū facta fūt imunda: sz xp̄s ea mundauit. Terra facta est imūda ex infusione sanguinis inocētis: sz xp̄s hāc mūdauit qñ. exxiij. ānis sup eā fuit. Aer fact⁹ est imūd⁹ ex fumo idolox imolato idolis. Sed xp̄s hūc mūdauit qñ nō sub tecto: sz ad aerē patiꝑ voluit: ⁊ qñ p aera i celū ascēdit. Ignis fact⁹ est imund⁹ ex idolox hostijs crematis. Sed hūc xp̄s mūdauit quādo spiritū sanctū i specie ignī misit. Aqua facta est imunda ex nephādis hostijs ablutis. Sz xp̄s hāc mundauit qñ i iordane baptizat⁹ fuit: ⁊ qñ p mare ambulauit: sicut hodie legit cū dr. Ascēdens ies⁹ i nauiculā ⁊c. per hāc nauē religio siue penitentia intelligit: quā tūc ihesus ascēdit qñ aliquis siue salutis auid⁹ penitentiā assumit: ideo dicit. Ascēdēs ies⁹ in nauiculā. Hec penitētia duo bona facit. Unū qz i ciuitatē celestē deducit ibi sequit. Et venit i ciuitatē suam. Aliud qz infirmū ad sanitatē reducit qđ significat ī paraliticō curato. Circa primū quatuor fūt videnda. Primū qua re p nauē religio intelligit. Scōo q̄ sint vētj ꝑ quibus ista nauis ꝑpellit. Tertio q̄d sit facietū qñ tēpestas tētatiōis imminet. Quarto quid p mare significat. Circa primū notandū ꝙ religio p nauem intelligit ꝓpter tria vota: scz pauꝑtatis. Castitatis ⁊ obediētie. In naui q̄dem nō reqrit cibus vel pot⁹ delicatus sz necessarij nec lata mensa: sz arcta. Quia in religiōe nō debēt q̄ri delicata: sed necessaria: nō lata sz arcta: ⁊ hoc referrī ad votū pauꝑtatis. Et quo cīn pauꝑtatē vouim⁹: tantū necessaria ⁊ arcta q̄rere debem⁹. j. Timo. vlti. habentes alimēta ⁊ q̄b⁹ tegamur his ꝑcēti sim⁹. Mat. vij. Arcta est via q̄ ducit ad vitā. Secūdo in naui sunt oēs gubernatori obedientes ⁊ licet sit aliq̄s ibi magn⁹: nō tamē dedignatur ad eius pedes sedere sic ⁊ in religione debēt oēs esse obedientes prelato. Et si est ibi aliq̄s magn⁹ gñe vel sciētia: nō dz dedignari plato subiici. Heb. xiij. Obedite ꝓpositis vestris et subiacete eis. Eccles. iiij. Quanto magnus es humilia te in omnib⁹. Et istud pertinet ad votū obedientie. Tertio nauis si est vacua vacillat si nimis onusta subinergit: si moderate fabricatur. Sic ⁊ si quis carnē suā in nullo macerat efficit lasciua, si nimis macerat efficitur infirma, si debito modo ē anime vtilis ⁊ rationi subiecta. Hugo. Qui carnē suā supra modū affligit ciuē suum occidit. Si plusq̄ expedit alimēt̄ reficit hostē nutrit. Sic ergo ē nutrieda vt seruiat: ⁊ sic domāda vt nō supbiat ⁊ illō spectat ad votū castitatis, q̄ tūc seruat qñ caro macerat. Circa sm notādū ꝙ istā nauē quatuor vēti tētationū impellūt. Nā q̄dā religiosos exagitat vana gloria: ⁊ iste est vent⁹ q̄ flat ab oriēte. habēt em̄ vanā gloriā. Aut qz sunt orti de magno genere. Aut quia habēt lumen magne sciētie. Quosdā exagitat carnalis cupiscētia: ⁊ iste est ventus qui flat ab occidēte. i. a carne q̄ quotidie tēdit ad occasum. Quosdā exagitat auaritia: ⁊ iste vētus q̄ flat a meridie. i. auster terrene ꝓsperitatis. Quosdā exagitat accidia: ⁊ iste est vēt⁹ q̄ flat a septētrione. i. aq̄lo frigiditatis. i. accidie ⁊ torꝑoris. De his quatuor vētis dr. Danie. vij. Uidebā i visiōe nocte: ⁊ ecce q̄tuor vēti pugnabāt i mari magno. Circa tertiū notādū ꝙ imminēte tēpestate tētatiōis quatuor facere debet. Primo debet onus ꝓiicere: scz onus cupiditatis ⁊ peccatorū. Heb. xij. Deponētes omne pōdus ⁊ circumstās nos peccatū ⁊c. vñ dicit Jone. j. Miserūt vasa que erant in naui in

mare vt alleuiaret ab eis. Secundo velũ elationis debet deponere ⁊ in imo humilitatis debet edere qꝛ venti celsa exagitãt ⁊ infima nõ iquietãt. Unde dicit Chryso. ꝙ rami qui in alto sunt sepe a ventis frãguntur qui autẽ sunt in imo: securi consistunt. Tertio anchoram spei debet in deuz figere. Heb. vj. Cõfugimus ad tenendã ꝓpositã spẽ quã sicut anchorã habemus tutã ⁊ firmã. Quarto ad deũ ⁊ ad sanctos dz refugere. Sicut legit Mat. viij. cap. Cũq; nauicula fluctib⁹ operiret dixerũt discipuli xp̃o. Dñe salua nos perim⁹. Circa quartum sciẽdum est ꝙ ꝑ mare significat mundus triplici de causa. Primo ꝓpter iquietudinẽ. Esaie. lvij. ipij quasi mare feruẽs qđ quiescere nõ põt. Contingit em̃ sepe ꝙ in religione vbi debẽt esse aque siloe q̃ vadunt cũ silẽtio: vt dr. Esa. viij. Ibi inuenitur mare qꝛ vbi debet esse silẽtiũ ibi inuenitur tumultus litigantium: vbi debet esse trãquillitas ibi est animositas tales nõ viuunt more hominũ sz ferarũ. Fere em̃ ad inuicẽ pugnãt: aut ꝓpter cibũ: aut ꝓpter domiciliũ aut qñ ad libidinẽ cõsitant. Sic multi religiosi litigãt aut ꝓpter cibum: qꝛ nõ delicate nutriũtur: aut ꝓpter locũ: qꝛ. s. in magnis monasteriis nõ collocãtur aut ꝓpter libidinez dominãdi: qꝛ ad magnas abbatias nõ promouentur. Scđo dr mare ꝓpter isatiabilitatẽ. Nã sicut dr. Eccli. ix. Oia flumina intrãt in mare: ⁊ mare nõ redũdat. Tria sunt flumina ifernalia q̃ hoc mare intrãt. De quib⁹ dr. j. Joh. ij. Oẽ qđ est in mũdo aut est ꝯcupiscẽtia carnis aut concupiscẽtia oculorũ aut superbia vite. Sed ista flumina mundũ nõ satiãt: qꝛ nec cõcupiscẽtia carnis satiat delitiis: nec cõcupiscentia oculorũ diuitiis: nec superbia vite honoribus vanis. Tertio mũd⁹ dicit mare ꝓpter amaritudinẽ habet enim in se multas amaritudines. Nã diuitie delitie ⁊ honores hoib⁹ mundanis vident dulcia: sz in veritate sunt amara. Sicut em̃ pisces nõ sentiũt amaritudinẽ maris qꝛ ibi sunt nutriti: sic nec homines mũdani sẽtiũt horũ amaritudinẽ qꝛ sunt talib⁹ assueti. Dat etiã mundus sanctis viris multas amaritudines: que tñ in eis dulcorãtur per diuinas cõsolationes. ps. Secũdum multitudinem dolorũ meorũ ⁊c. Ttribus nãq; modis possunt fieri dulces aque marine. Aut radiis solaribus in nubib⁹ eleuate. Aut ꝑ venas i terre visceribꝰ depurate. Aut per poros subtiles in cereũ vas ingresse: quia secundũ philosophũ. Si fiat vas cereum ⁊ in mari ponat: aque que per poros ingrediuntur dulces reddũtur. Similiter in sanctis viris tribulationes dulcorant. Primo ex cõtẽplatione celestis glorie. Quando em̃ celestẽ gloriam cõtemplantur: tũc in nubes quodãmodo eleuant ⁊ ex tali cõtemplatione leuigant pene. Grego. consideratio premij minuit vim flagelli. Scđo ex recordatiõe mortis ꝓprie. Qñcũq; em̃ quis habet in memoria ꝙ cito erit sub terra ꝯtẽnit oia mũdana tã ꝓspera q̃ aduersa. Hier. Facile ꝯtẽnit oia q̃ se semꝑ cogitat moriturꝝ. Tertio ex meditatiõe passionis dñice. xp̃s em̃ est tanq̃ vas cereũ. ps. factũ est cor meũ tanq̃ cera liquecẽs. Pori sunt eius vulnera: in que nostre tribulationes misse dulces reddunt. Grego. Si xp̃i passio ad memoriã reducit: nihil est adeo durũ qđ nõ equo aĩo toleret. Scđo ponit bonũ qđ assequat ex naui penitẽtie, qꝛ i celestẽ patriã nos inducit: ideo dicit. Et venit in ciuitatẽ suam. literaliter ciuitas ista xp̃i fuit capharnaũ: sicut dr Matth. ij. Nã scđm Chryso. xp̃s habuit tres ciuitates. Una est i qua fuit nat⁹. s. Bethleez. Scđa in qua fuit nutrit⁹. s. Nazareth. Tertia in qua fuit cõuersat⁹. s. capharnaũ. Spũaliter autem ciuitas ista nr̃a est ciuitas celestis q̃ nostra erit iure ciuitatis ꝑpetue habitationis ⁊ filiatiõis. De⁹ em̃ facit nos ibi suos cõciues ⁊ ꝑpetuos habitatores ⁊ filios siue heredes: ⁊ de his nobis faciet instrm. Apo. iij. Scribã sup eũ nomẽ dei mei. i. sm Glo. hoc nomẽ ꝙ est eternũ. Et nomẽ ciuitatis noue Hierlm. i. sm Glo. hoc nomẽ ꝙ est ciuis: ⁊ nomẽ meũ nouũ: qđ est fili⁹. Dr aũt ifra. xiiij. Habebãt nomẽ ei⁹ nomẽ patris ei⁹ scriptũ in frontib⁹ suis. Sãcti igit in frõtib⁹ suis hec tria nomina scripta habebũt scz ciuis: eternus. ⁊ filius. Dato em̃ ꝑ impossibile ꝙ de⁹ alicui sancto diceret. Egredere đ ciuitate mea: qꝛ peregrin⁹ es. Rñdet. Ecce dñe me in ea scripsistis: qꝛ ciuis sum. Si iterũ diceret. Si ciuis es mane in ciuitate mea ꝑ ãnos mille: ⁊ postea egredere. Rñderet. Ecce dñe: qꝛ scripsistis ꝙ

eternus sum. Si iterū diceret. Mane ergo in civitate tanꝯ civis ⁊ eternꝰ ad curiā tñ ⁊ secreta mea non venias. Rñderet. Ecce dñe: qz scripsisti ꝙ filius vester sum. Tertio ponit aliud bonū qđ a naui penitētie assequimur: qz ab omni infirmitate liberamur: qđ notat in curatione paralytici. Est aūt paralysis morbꝰ q̄ mēbra reddit mollia ⁊ dissoluta ⁊ dissipata: ⁊ iō paralyticus significat voluptuosos ⁊ delicijs assuetos. De q̄bꝰ .vi. Proner. xviij. Qui mollis ⁊ dissolutꝰ est in ope suo frater est sue opa dissipātis. Differētia est inter ista tria q̄ ponit Salomō. Molle dissolutū: dissipatū. Nā molle est qđ cedit ad duro. Dissolutū est ꝙ nullo vinculo est colligatū. Dissipatū est ꝙ totaliter est cōfractuꝫ. Sicut ptz i vase cōfracto. Tales igit sūt molles q̄ ad duro ⁊ tētationi cedūt. Mat. xiij. Facta autem tribulatiōe ⁊ persecutiōe ꝓpter v̄bū cōtinuo scandalizant. Tales igit nō sunt aliq̄ vinculo timoris vel amoris ligati iō sunt immūdi. Name. xix. Qui nō habet opculum nec ligaturam immūdum erit. Tales etiam sunt confracti: quia nullam bonam ꝓpositū retinere possunt. Ecclesiā. xx. Cor fatui quasi vas cōfractū ⁊ omnem sapientiam nō tenebit. Sanatur aūt ille paralyticus quādo ille qui erat mollis ad cedēdum efficitur durus ad resistendū. ꝑo. Factum est cor meum tanꝯ cera liquescens ecce ꝙ mollis ad cedendum. Brut tanꝯ testa virt' mea ecce quā durus postea ad resistendum: quādo ille qui nō erat collisgatus postmodū fortiter cū deo ligatur vinculo amoris. Col. iij. Sup omnia hec charitatē habētes quod est vinculum perfectionis ⁊ vinculum timoris: quia sicut dicitur. Ecclesiastī. xxvij. Nisi in timore dñi tenueris te instanter: cito subuertetur domus tua. Quādo ille q̄ erat tāꝯ vas cōfractū: postmodū efficit vas solidū ⁊ precio sum Eccle. i. Qualis vas auri solidū. ornatū omni lapide pretioso. ¶ Sermo. ij.

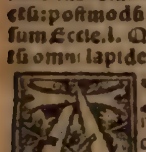

Ferebāt ei paralyticū iacētē in lecto: ⁊ videns ihc fidē illoꝝ ꝛc. Miracula q̄ fecit xp̄s aliq̄bꝰ fuerūt occasio infirmitatis spiritualis: sicut pharisei q̄ dicebant. Joh. ix. Nō est hic hō a deo q̄ sabbatū nō custodit: ⁊ sicut scribis illis q̄ dixerūt hic blasphemat. Aliq̄bꝰ fuerūt cā sanitatis: ⁊ hoc tripliciter. Uel sanitatis corporalis tm̄ sicut ceco nato ⁊ mūdo in principio. Joh. ix. Ille aūt dixit: qz ꝓpheta est. Gl. adhuc immūdus est i corde: qz nūdum ꝓfitet. Aliq̄bꝰ sanitatis spūalis q̄ tm̄ sicut illis q̄ ad hec miracula querebant sicut iſ̄tur bis de q̄bꝰ .vi. Uidētes cū turbe timuerūt ꝛc. Aliq̄bꝰ sanitatis corporalis ⁊ spūalis: sicut isti paralitico quē dñs i corpore ⁊ in re sanauit. Circa istud aūt miraculū ponūtur quinq̄ differentie ꝑsonarū. Primo ꝑsone offerētiū in q̄bus fuit magna fidei ꝓfitētia. vñ .vi. Oferebāt ei paralyticū: ⁊ videns ihc fidē illoꝝ ꝛc. Ex quo patet ꝙ merito fidei illorū xp̄s hunc sanauit. Glo. Quantū valet apud deū fides ꝓpria: apud illum sic valuit fides aliena vt intus ⁊ extra sanaret hominē. per orationes em̄ sanctoꝝ deꝰ sepe dat ꝑmā gratiā petētū. dūmodo quatuor i se habeat q̄ ponit Dyonisius in septē libris ecclesiastice hierarchie dicēs. Dico aūt ꝙ vtiles sunt orationes sanctoꝝ sc̄ūm hunc modū. Si aliquis sancta desiderās dona ⁊ ad participationē ipsoꝝ habitū sc̄īm habēs sicut ꝓprie cognitor ꝓximatus veniēs ad aliquem sanctorū virorum: rogat ipm̄ fieri susceptorē ⁊ cohortatorē: cōsequitur ois q̄ petit diuinissima dona. Primū igit ē desiderū rei habēdē: ideo dicit si aliq̄s sancta desiderās dona. Deꝰ em̄ nō dat dona sua negligētibꝰ desiderāti. ꝑo. Desiderū pauperū exaudiuit dñs. Sap. vij. Preoccupat q̄ se cupiscūt. ꝛc. Scōm est immunitas culpe: ⁊ ideo dicit sanctū habitū habēs. i. mundū affectū gerēs: si em̄ in actu vl̄ ꝓposito peccādi essent viri scelerati ꝓ eo obtinere nō possent. Exo. xx. Si fleterunt moyses ⁊ samuel cora me: nō est ira mea ad populū istū. Petīm em̄ ponit obstaculū ne orationes ad deum possint ascēdere. Treñ. iij. Opposuisti nubem tibi ne transeat oratio. Iracūdi elōgationē ne deꝰ possit audire. Ysaie. lix. Nō ē aggrauata auris eius vt nō exaudiat: sz iniquitates vre diuiserūt inter vos ⁊ deū vr̄m: ponit velamē ne possit eos videre. Unde sequitur: ⁊ peccā vra absconderunt faciē eius a vobis ne exaudiret. Tertiū ē recognitio

prauitatis ꝓprie. Uñ dicit sicut ꝓprie cognitor prauitatis. Legitur. iij. Reg. ij. ꝙ cū helisē⁹ pallio helie aquas iordanis p cussisset nō fūt diuise: qz de suo merito cō fidere videt. Sz postq̄ magistri meritū ipse nouit dicēs, vbi est de⁹ hel. e. statiz diuise sunt aq̄. Quartū est postulatio rei dignę: ideo subdit. consequit oia q̄ petit: et si petit diuinissima dona: fuerūt em̄ q̄ petierūt terrena et repulsi sunt. Jaco. iij. Petitis et nō accipitis. eo ꝙ male petatis. Alij petierūt carnal. a et pugniti fūt. Nume. xj. Quis dabit nobis ad vescēdū carnes. Et ponit ibi punitio ipa. Alij petierūt sublimis: et reprehensi sunt sicut filij zebedei, vt ptz. Matt. xx. Scdo ponit ꝓsona, infirmi: in q̄ fuit magna miseria, q̄ erat paralyticꝰ. Causat paralysis q̄nq̄ ex frigiditate ꝓtrin gēte: q̄nq̄ ex hūore opilāte q̄nq̄ ex vulne re neruos tendēte. Ex his em̄ impedit trāsitus spirituū ad instrumēta sensuū: et fit priuatio sensꝰ et motꝰ. Alia ergo auari paralysim incurrit ex nimia frigiditate. Est em̄ sic ꝓgelata ꝙ nullā sentit fraternā charitatē. Matth. xxiij. Abūdabit iniquitas: et refrigescet charitas multorū. Alia luxuriosi paralisim incurrit ex nimia hūiditate q̄ gnāt ex nimietate cibi et potꝰ. De cibo vt. Ezech. xvj. Hec fuit iniquitas sodome sororis tuę saturitas panis: et ociū dātis. De potu vt. Ephe. v. Nolite inebriari vino in q̄ est luxuria. Alia supbi paralysim incurrit ex inciso ne et separatione. superbia em̄ separat a iaz a deo. Et ideo spūssctūs ad eos ei⁹ trāsire non potest. Eccli. x. Initiū superbie hois apostatare a deo: qm̄ ab eo q̄ fecit illū recessit cor ei⁹. Tertio ponit ꝓsone scribarū i q̄b⁹ fuit cogitatio temeraria dicētes intra se: hic blasphemat. Trib⁹ aūt modis blasphemia i deū cōmittit. Primo qñ deo negat q̄ sibi cōuenit. Secūdo qñ sibi attribuit: q̄ ei non conuenit. Tertio qñ id: q̄ dei est alicui sibi attribuit. Et qz scribe ꝑz deū nō credebāt: ideo ipz blasphemare dicebāt ꝙ remissionē peti q̄ est solius dei sibi attribuebat. Contra istaz tertiam speciē facit supbia: q̄ sibi attribuit gloriā que est ꝓprie dei. Esai. xlv ij. Gloriā meā alteri nō dabo. Facit iracūdia q̄ sibi attribuit vindictā: q̄ est ꝓprie dei. Roma. xij. Mihi vindictā: et ego retribuā. Facit q̄dā temerarie: qui volūt de alioꝝ cordib⁹ iudicare, cū hoc sit ꝓprium dei. j. Cori. iij. Nolite añ tps iudicare etc. Quarto ponit ꝓsona xpi i q̄ apparuit magna mia sapia et potētia. Mia i hoc ꝙ dixit. Remittunt tibi petā. Nā sicut ōr ifra potestatē hz filius hois i terra: dimittēdi petā. Et bñdixit i terra: nō sup nec ifra terrā. Remissio em̄ ista nō hz locū sup terrā. i. i celo: qz ibi nulla sunt petā: nec hz locū ifra terrā. i. in inferno, qz ibi sunt petā ꝓpetua. hz aūt locū i terra. i. i mūdo: qz ibi sunt petā remissibilia. Scdo apparuit ei⁹ sapiētia in hoc ꝙ eoꝝ cogitatiōes vidit: et hoc ꝙ tā sapienter eos ꝓsequit dicēs, q̄d est facilꝰ dicere. Dimittunt tibi petā etc. Ista aūt ꝓpatio fit fieri respectu opantis: et sic ambo sunt ibi eq̄ facilia. Uel respectu opis: et sic remittere petā est difficile: qz scōm Aug. Maiꝰ est deo ipiū: piū facere q̄ celū et terrā creare: qz deꝰ hz ibi resistētiā, scz volūtatē prauā. In creatiōe aūt nichil resistens habuit. Uel pōt fieri respectu nr̄e cognitiōis: et sic facilius ē petā dimittere q̄ hoiez sanare: qz illud nō videm⁹: istud aūt videm⁹ eos miramur. Chry. Quāto aia corpe potior est, tāto curatio aie ꝓbꝰ est q̄ corpis: sz qz illud occultū est addit cōmanifestū est. Uel pōt intelligi respectu locutiōis ac si dicat: eque facile est dicere. Remittunt tibi petā: vel dicere. Surge et ambula: si ergo videritis ꝙ ad meū dicere. Surge et ambula: sequit curatio corporis credatis ad meū dicere. Remittunt tibi petā: seq̄t, curatio mētis q̄ aūt subdit: vt aūt sciatis. etc. Tripliciter pōt exponi. Primo vt cōmingat immediate ad illud q̄ sequit tolle lectū tuū: sub hoc sensu. Ut sciatis qm̄ filꝰ hois etc. ꝙ aūt interponit tūc ait paralytico sit verbū euāgeliste: tūc postq̄ sez ꝙ fierat ab eis, q̄d est facilē dicere: etc. Secūdo vt fiat suppletio i hūc modū. Ut aūt sciatis qm̄ filꝰ hois etc. Dicto factā vt surgat. Postea subdit euāgelista: tūc ait paralytico. etc. Tertio vt sit ꝑbū euāgeliste ad nos. vt aūt vos posteri sciatis qm̄ filꝰ hois hz potestatē i terra dimittēdi petā: tūc ait paralytico etc. Tertio appuit ei⁹ potētia i hoc ꝙ ōt. Surge, tollegrabatū tuū. Tria incōmoda iste patiebat. Nō em̄ ire poterat totus virib⁹ resolutꝰ erat tices.

dere nō valebat. Sz verbū xp̄i tāte fuit potētie q̄ sibi dedit robur ad stādū: nō dixit surge. fortitudinē ad gūc on⁹ portādū. iō dixit tolle grabatū tuū: z facultatē ad ambulādū, iō dixit. Et vade indomū tuā. Mozaliter lect⁹ petōris est ipm petīr: l quo male delectādo ḡfecit. Tūc ergo surgit: qñ petīr deserit. ꝑs. Surgite postq̄ sederitis ꝛc. Tūc lectū portat qñ petīr q̄ sibi erat quietis z delectatiōi incipit esse doloris z oneri. ꝑs. Lauabo p singulas noctes lectū meū ꝛc. Tunc ergo in domū suā vadit: qñ in celū meditatiōe ascendit: vel qñ scīe tiā suā discutit, vel qñ vtilitatē sui corpis q̄ dom⁹ est alie ꝓspicit. Quinto ponūtur turbe in q̄b⁹ fuit laudatio diuina. Ubi ōz: videtes aūt turbe timuerūt. Ꝝ ꝑs trib⁹ de causis miracula faciebat. Primo ꝓpter illo rū circa q̄s hec faciebat vtilitatē: qz eos l corpez alia curabat. Scōo ꝓpter alioz cōuersionē: qz mīti videtes xp̄i miracula cōuertebant. Tertio pp dei gloriā z honorē sicut ōz. Jo. ix. Neq; hic peccauit, neq; parentes ei⁹: sz vt manifestent opa dei in illo. Jsta triplex causa ponit: nā iste paralytic⁹ in corpore: z ia fuit curat⁹. Turbe fidē christi receperūt: z deum glorificauerūt.

¶ Sermo. iij.

Dixit iesus paralytico. Cōfide fili: remittunt tibi peccata tua. Sicut ōt Beda: z habet in glo. quinq; modis infirmitates cōtingūt. Uel vt iusti merita ꝑ patiētiā augeātur. vt iob. Uel ad custodiā virtutū ne supbia tētet: vt Paulo. Uel ad corrigendū peccata: sicut mariclepra: sicut hunc paralyticū. Uel ad gloriā dei: vt ceco nato z lazaro. Uel ad initiū pene. vt hero di: quaten⁹ hic videat q̄ in inferno sequit. Uñ dicit. Hier. xvij. Duplici cōtritione cōtere eos. Hec igit infirmitas: iō paralytico accidit: vt sua purgarent peta vnde xp̄s citēs petīr fuisse cām infirmitatis sue. Primo causam sanat cū dicit. Cō fide fili remittunt tibi petā tua. In verbis ꝑdictis igit tria tāgunt. s. grauitas morbi, benignitas medici efficacia remedij. Primū notat cū ōz: dixit iesus paralytico. Eferm paralysis grauis morbus quā tria mala ꝓcomitāt. s. tremor, imobilitas z insensibilitas. Si enim aūt paralytic⁹ petōres vel quoslibet delictis assuetos, in q̄b⁹ est tremor. Timēt em aliq̄ op⁹ penitentie assumere. ꝑs. Illic trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Legit Gen. iij. q̄ deus posuit signū in Cayn. Et dicit in hystoria scho. q̄ illud signū fuit tremor capitis p q̄s ostēdebat q̄ de⁹ ipm abiecerat. Videt q̄ ille a deo sit reprobat⁹ q̄ in bñ opando timet vel tremit. Legit de natura alaliuz q̄ ceru⁹ hz cor timidū: sed comedit herbas medicinales virtute quarū cor ꝓfortat z medicinale efficit: z ossiū chartilago in ei⁹ corde gnat. Jste herbe medicinales sunt memoria dulcis passionis xp̄i fuerūt amare. Cañ. j. Fasciculus myrre dilect⁹ me⁹ mihi. Sz nobis sunt medicinales. Eccl. xliij. Medicina oiz in festinatiōe nebule. Caro em xp̄i fuit nebula: qz nullo vnq̄ peccati pōdere pregranata, ab hac emanauit: medicina sanguinis: z hoc i festinatiōe sue in uētutis. Meditatio igit istar passionis xp̄i ꝓfortat cor ad aggrediēdū ardua. ꝑs. Magnus es tu dñe z faciens mirabilia. Exo. xv. Dñs fortitudo mea z laus mea. ꝑs. Elephātis ostēderūt sanguinez vue: z mori ad acuēdū eos ad pugnā. Cor medicinale facit ad sanandum vulnera. Bern. Mirabilis passio tua dñe iesu ꝓficiata est olim iniquitatib⁹ nr̄is: z nulli vnq̄ infirmitati inuenit inefficax. Os em robur gnat in corde ad sufferendū aduersa. Ezego. Si passio xp̄i ad memoriā reducit nihil est q̄nō equo animo tolerēt. Scōm malū est imobilitas: qz caret motu. Si em paralyticus ambulare voluerit, aut pedit⁹ substitit, aut retrocedit: aut vnū passuz ad dextrā: z aliū ad sinistrā faciet. Talēs sunt hodie multi paralytici de q̄b⁹ dicit Aug. de cātico nouo. Tria sunt gña hoiz quos de⁹ odit. s. remanētes. retro abeūtes z ab errātes. Qui nō ꝓficit remansit. q̄ a bono proposito declinauit retro abijt: q̄ fidē deseruit a via fidei atis errauit. Et subdit Augu. Remanētes ergo excitādi sunt retrocedētes reuocādi, errātes in via reducēdi. Primi ergo sunt q̄ subsistūt. s. tepidi et negligētes. Ber. In via dei nō ꝓgredi regredi ē. Amb. Uō statiue ꝓtrescūt, Aque statiue sunt negligentes q̄ ignauia z torpe marcescū. Josue. xviij. Sisq; quo marcetis ignauia. ij. Corin. vj. Hortamur vos ne in vacuū gr̄am dei recipiatis. Jlle i vacuum

ſtam recipit q̄ in ea nō ꝓficit. Scōi sunt q̄ retro ad petā redeūt. Ziti sunt silex vxor loth q̄ qz retro respexit in statuā salis cōuersa fuit i via vt hz. Gen.xix. Iniūctū verſa est in statuā amisit sensum & motū: qz tales opa merita ꝓdiderūt q̄ acquisierāt: vel sensu fidei recte: vel motu opationis bone. Iniūctū versa est in statuā salis, est aliis in cōdimētū ne ipsi retro respiceāt. Iniūctum remānit i via dat intelligi q̄ ipsi alijs viā demōstrare possunt: sz ad pātā venire nō ꝓnt. Tertū sunt q̄ errāt: sez declinādo ad dexterā sper ꝓ ꝓsumptionē mō ad sinistrā timoris ꝓ pusillanimitatē: tertio adverterā ꝓsperitatis ꝓ intēperātiā: mō ad sinistrā aduersitatis ꝓ impatiētiā. Legit i. Reg. vj. q̄ vacce q̄ portabāt archā dñi ibāt mugiētes nō declinātes ad dexterā neq̄ ad sinistrā: donec venirēt bethsames. Illi em̄ q̄ tugū dei deferūt dñt de pctis gemere: sz nō debēt amore alicuī ꝓsperi vel timore alicuī aduersitatis a via dei declinare: donec veniāt bethsames. i. ad domum dei: qz bethsames interptat dom⁹ solus. Tertiū malū est insensibilitas: qz carēt. sensu. Tales em̄ q̄tuor mala nō sentiūt. Dolo diabolicas tēptatiōes, & hāc insensibilitatē facit ꝓsens: qz ōt ꝓpheto. Nō sentit q̄ ꝓsentialiter sentit q̄ dissentit. De talib⁹ ōz. Prouer. xxiij. Uerberauerūt me & nō doluī: tra xerūt me & nō sensi: ō āt tēptatiōi ꝓsentiūt & nō dissentiūt: qz attēdūt ad id qō delectat, nō ad id qō cruciat. ōt Beda q̄ serpēs q̄ ēt seduxit facie habebat virgineā: sz caudā serpētinā: qz diabol⁹ i principio blādit, sz postmodū veneno interficit. Jō silex est scorpiōi q̄ blādit i facie: sz pūgit. i cauda. Scōs nō sentiūt diuinas suauitates: & hāc insensibilitatē facit amor mūdanus q̄ nō gustat sentire suauitatē amoris dei. Dēm⁹ ergo cor ad mūdū claudere & ad celū aperire: si volum⁹ diuinas ispirationes suscipere & eaꝝ suauitatē sētire. Hic est q̄ cor hois ē latū supⁿ, & strictū inferⁿ: qz debem⁹ esse stricti ad amādū terrena: et debem⁹ esse lati ad amādū celestia. Dicit Arist. i lib. de aial b⁹ q̄ aues claudūt oculos cū palpebra inferiori aialia gressibilia cū palpebra superiori: qz viri spūales hñt oculos clausos ad terrena: aiales ho ad celestia. Terno nō sentiūt suos defect⁹ et imꝑfectiōes: & hāc insensibilitatē facit superbia. Hūilitas ho sentit & recognoscit. ꝑs. Si nō humiliꝝ sentiebā. Et qz sentit iō de⁹ ihos defect⁹ ꝓficit. ꝑs. Infirmata ē: tu ho ꝓfectificā. Aug. Si nō infirmarer nō ꝓficerē. Jdē multos ipedit ab infirmitate ꝑsumptio firmitatis. Tales fugbi sūt silex vespertiliōib⁹: q̄ amiserūt visuꝫ ꝓpter volatum. Humor em̄ cristallin⁹ q̄ crig & ad videndū trāsit i substātiā alaꝝ. Eodē mō suspbi q̄ i altū volāt: defect⁹ suos nō ꝑsiderāt. Quarto nō sentiunt primoꝝ miserias & afflictiōes, & ihāc insensibilitatē facit anaritia: qz auar⁹ nullus hz sensuꝫ ꝓpassiōis. Uh ōz de auaro. Eccli. x. Jn vita sua piecit intia sua. Proiecit q̄dē exteriora. i. oēs primuꝫ extraneuꝫ. Proiecit interiora. i. oēs ꝓximū q̄ & amicū. Proiecit ultima. i. ꝑsonā & matrē alam suā & deuꝫ. Aug. de ꝥbis dñi. Jn exp̄bribus est auaritia dicituꝫ, nec deū timet, nec hoīem vereī, nec pximū ꝓdefert honorē, nec ꝑsperit, nec matrez agnoscit, nec ffi obtēperat, nec amico fidē seruat. Scōs ponit benignitas medici, cuꝫ dicit. Cōsidefili. Debem⁹ ergo ꝑsiderare: qz de⁹ petā nr̄a nobis remittet. & adhāc cōsiderātiā nos iducūt exēpla ꝓcedētiū q̄ tam grauiter ceciderūt, & th misericorditer vocati fuerūt. De q̄b⁹ sic ōt Gre. Homel. xxv. Jmmēsam miaz ꝓditoris nr̄i fratres debem⁹ aspicere: q̄ nobis velut i signo ad exēplū pnic posuit eos q̄s p pniam vinere post lapsū fecit: ꝓcēdo etiā petrū: ꝑsidero latronē aspicio zacheū: intueoz mariā magdalenā: & nihil in eis video: nisi ante oculos nr̄os posita spei penitētie exempla. Fortasse em̄ in fide lapsus est aliquis petrū qui amare flendo q̄ timide negauit aspiciat. Ali⁹ ꝫ primū suū in malicia erudelitatis exarsit. aspiciat latronē q̄ in ipo mortis articulo ad vitē ꝓmia penitēdo peruenit. Ali⁹ auaritie est⁹ an hetēs aliena diripuit aspiciat zacheū q̄ si q̄d alicui ablatū: quadruplū reddidit. Ali⁹ libidinis igne succēsus carnis mūdicis ꝓdidit aspiciat mariā magdalenā q̄ in se amoꝝ carnis igne diuini amoris exorsit. Tertio ponitur efficacia remediꝝ cū ōt. Remittūtur tibi petā tua. Sed qm̄ hoc est ꝓpriū dei ō scribe eū blasꝑhemare dicebāt ex eo q̄ peccata ꝑdere remittere offerebat: qz ipsum

esse deū nō credebant. Solī eīs dei ē mittere petā. Esaie.xliij. Ego sum ipse q̄ deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me: t nō dicā. Joh.xx. Quorū remiseritis petā remittuntur eis. Dei ēm t sacerdos remittūt petā sed differēter. Jn petō ēm tria sunt. Iez dei offensa deformis macula: t obligatio ad penā eternā. Treno.ij. Quo obtexit caligine ecce deformis macula. Jn furore suo dño filiā syon: ecce dei offensa. Proiecit de celo ī terā israēl: ecce obligatio ad penā eternā. Jsta tria solus deus remittit: qđ significat. Luce.xv. Jn filio ꝓdigo de quo ista tria dicunt. Iez q̄ pr̄ osculatus est eū: p qđ significat remissio offense q̄ indult eū stola pria, p qđ significatur mūdicia ale. Et qđ ipse mortuus fuerat t resurrit p qđ significat dimissio pene eterne. Sacerdos aūt̄ nō ad tria dz remittere petā. Primū est q̄ petōrē absolutū a deo esse denunciat. Aliter ēm p absoluto nō recipere tur. Scōm est qz a pena purgatoria est de obligatus t pena penitentiali eum ligat. Tertiuz est qz virtute clauiū de ipsa pena partē relaxat: iuxta illud. j. Corin. ij. Nā t ego q̄ donauiqđ donaui ꝓpter vos in p sona xp̄i. Jsta tria notātur. Joh.xi. In resuscitatiōe lazari: vbi dñs discipulis tria cō misit. s. vt lapidē tolleret vt ipz solueret t liberū abire ꝑmitteret. Tū sacerdos lapidē tollit: qñ ignē grauē purgatorij t leuē petā penitētie cōuertit. Tūc ipz solut qđ aliquā penā sibi dimittit. Tunc libere abire permittit quādo ipsum pro absoluto liberum recipiendum esse diffinit.

¶ Dñica.xx. post festū trini. Sermo.j.

Similē est regnū celoꝝ hoī regi: q̄ fecit nuptias filio suo. etc. Matt. xxij. Qz sumus sensibilibus assueti: ideo dñs sepe p sensibilia nos manuduxit ad intellectualia: t p intellectualia ad diuina sicut patet in scīs magis: quos p sensibile ficta manduxit ad intelligibile ꝓphetia t p intellectuale ꝓphetia ad xp̄icognitionē immediatā. sicēt hic p nuptias cōsequales xp̄o nos manuduxit ad intelligēdū spūales: t p spūales ad intelligēdū celestes. Jn ista ergo ꝑabola plura sunt videnda. Primo qđ significat pregnū celoꝝ. Scōo qđ sit iste hō rex. Tertio q̄ sint iste nuptie. Quarto q̄ sint inuitati. Quinto que sit ista vestis nuptialis. Sexto q̄ sit ista ligatio pedū t manuū. Septio q̄ sint iste tenebre exteriores. Circa p̄mū notādū q̄ p regnū celoꝝ potest ecclia sine ꝑgregatio fidelium intelligi. nō ēm pōt intelligi ecclia triūphāte. Tū qz prādiū vocat: et post prādiū adhuc restat aliū ꝑmittū. Tū qz vir eūcit eū ide nullo eūciat. Et iō quidā dicūt q̄ hī. Luc.xvij. de eterno intelligit qz cena vocat: t qz nullo ide ejecto fuisse ꝓhibet. Dicit ēt ecclia celū: qz i celo ē quidam corpo celeste q̄ illuminat t nō illuminat: sicut sol. Jsti sunt ꝑlati maiores q̄ non debēt indigere aliena illuminatiōe: sz ipsi verbo t exēplo debent alios illuminare. De qbo dr Matth.v. Vos estis lux mūdi. Aliud est qđ illuminat t illuminat: sicut luna t stelle. Jsti sunt ꝑlati minores q̄ debēt a superiori lumē accipe t inferioribo infūdere. Tertiū est qđ illuminat t nō illuminat: sicut firmamētū. Jsti sunt boni subditi q̄ debēt a ꝑlatis illuminari: sz illuminare alios illi nō tenent. Dani.xij. Qui docti fuerint fulgebūt sicut splēdor firmamēti. hoc refert ad subditos illuminatos et q̄ ad instītia eruditi multos q̄si stelle i ppetuas eternitates: hoc refert ad ꝑlatos minores illuminatos t illuminantes. Circa scōm notādū q̄ iste hō rex est deus pater q̄ dr rex: qz regit in celo p gloriā: in mundo p gr̄am in inferno p iustitiā. Dicit aūt hō ꝓpter cōformitatē q̄ est inter deū t homez. Et q̄ cōformitate accidit q̄ hō aliqñ accipit personā dei ꝑs. Ego dixi. dij estis: et de ꝑsonā hois sicut ꝑphet. Eodē modo tāta cōformitas est inter xp̄m caput t mēbra q̄ aliqñ caput accipit personā mēbroꝝ. Actu. ix. Saule saule quid me persequeris. etc. Aliqñ membra ꝑsonā capitis. ꝑs. Nolite tāgere xp̄os meos. pari mō tāta cōformitas est inter diabolū q̄ est caput malox: t eius mēbra q̄ aliqñ caput accipit personā mēbroꝝ. Matth.x. Jnimicus homo hoc fecit aliqñ membra ꝑsonā sui capitis. Johan.xvj. Unus ex vobis diabolus est. Circa tertiū notādū q̄ sicut dicit Grego. Deus pater filio suo nuptias fecit qñ de ihū nature humane cōiunxit. Et subdit. Nuptialis thalamus est uter⁹ virginis.

ño. Ipse tāq̄ sponsus procedēs de thalamo suo. Et quoniā thalami regales sūt depicti: ō ille thalam⁹ fuit depict⁹ colore nigro humilitatis: albo virginee puritatis: rubeo charitatis: pulchra cōmixtio. s. nigri albi et rubei: quia pulchra coniunctio humilitatis: puritatis et charitatis. Cant. j. Nigra sum: ecce color niger humilitatis: sed formosa: ecce color albus puritatis: sicut pelles salomonis que erant rubricate: ecce color rubeus charitatis. Circa quartū notādū q̄ sūt inuitati sūt oēs fideles. Sed fideliū q̄dā sunt boni q̄ habēt fidē ⁊ opa. Quidā mali q̄ habēt fidē sine operibus. Unde dr̄ ifra. Cōgregauerūt oēs quos inuenerūt bonos et malos. Nō em̄ boni sunt mixticū malis: qz sicut dicit glo. Ecclesia est i medio inter celū vbi sunt tā tū boni: ⁊ infernū vbi sūt tm̄ mali. Purgo. Mali miscētur bonis: qz nequaq̄ p̄ducit ferrū ale ad subtilitatem acuminis si hoc nō abraserit alicne lima pruritatis. Idē. Bonus nō fuit q̄ malos tolerare recusauit. Inuitati ergo sunt omnes fideles sed horū quidā venūt: qui. s. habēt fidē charitatē et opera. Alij nō venūt q̄ scz habēt fidem tm̄ sine operib⁹ charitatis. Sūt autē quinq; cause quare nō veniunt Quidaz ꝑpter eorū voluntatē peruersam qō notatur cū dicit, ⁊ nolebant venire. Nullus em̄ aliud impedimētū habent q̄ nolunt. Tales nihil videtur de sua salute curare ꝑo. Pro nihilo habuerūt terrā desiderabilē. Alij venīunt ꝑpter suā negligētiā. Jō subdit. Illi aūt neglexerūt. Multi em̄ sunt sic pigri q̄ cū aia habeat duos pedes. s. falua bene ꝑpositū ⁊ opus bonū. Aliq̄n pedē bonī ꝑpositi ponūt i via iusticie. Reliquū autē ad multos annos differūt ponere: sz si cut dicit Eccli. vij. Qui timet deū nihil negligit Tertij nō veniūt ꝑpter cozz supbiā ⁊ vanā gloriā. Jō subdit. Et abierūt alius i villā suā. Per villā em̄ terrena dñatio intelligit. Supbus em̄ nō solū nō venit: sz et deo Zdicit. Job. xxxiij. Ipsi fuerūt rebelles lumini Quarti nō veniūt ꝑpter cozz auaricia ⁊ hoc e qō subdit. Alius ad negotiationē suā. Anar⁹ei nō ꝑt seruiredeo ⁊ mādo. Mat. vj. Nō potestis seruire deo et mammone. Quinti non veniunt propter eorū apertā malitiā. Et hoc est qō subdit. Reliqui vo tenuerūt seruos eius cōtumelijs affectos occiderūt. Tales sūt multi ꝑuersi qui illos q̄ se admonēt ⁊ corrigūt occidunt ⁊ psequunt Amos. v. Odio habuerunt i porta corripientē ⁊ loquentē pfecte abominati sūt Circa q̄rtū notādū q̄ charitas dr̄ vestis. Tū qz operit delicta. Prouer. x. Universa delicta operit charitas. Tū qz calefacit ō fideris sua. Job. xxxvij. Nōne vestimēta tua calida sūt: cū pflata fuerit terra austro? Tū qz ornat opa nra. Sine charitate em̄ opa nra deo nō placēt. j. Cor. xiij. Si distribuero in cibos pauperū oēs facultates meas charitatē autē nō habuero nihil mihi pdest. Dicit aūt vestis nuptialis qz matrimonia sunt ꝑpter amicitiā reformādā vel cōfirmādā vt augēdā. In matrimonio ergo filij dei qō fecit cuz natura hūana amicitia iter nos et deū ē reformata. Ephe. v. Ipse em̄ ē pax nra ⁊c. Est ꝑpetuo cōfirmata. Ysere. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te Et augmentata qz filius dei q̄ erat dñs noster: factus est frater ⁊ amic⁹ nr̄. Ber. hoc loco sequit non ꝑdicat magn⁹ dñs ⁊ laudabilis nimis: sz paru⁹ vtiq; qz nat⁹ ē nobis. Ex hoc ei natura nra intacta est exaltata q̄ et ab angelis i multa reuerētia est habita. Uñ angel⁹ nō sustinuit se a iohāne adorari: vt habet Apo. xxij. Tū tm̄ añ incarnationē sustineret. Circa sextū notandū q̄ inq celo sunt oēs soluti. Habēt em̄ solutū intellectū: qz deū vidēt sine enigmate. j. Cor. xiij. Videmus em̄ nūc ꝑ speculū i enigmate: tūc aūt facie ad faciē. habēt solutum cogitatū: qz oēs cogitatiōes cōuertūt i deū sine retardatiōe. Sap. v. Cogitatio illoū apud altissimū. Habēt solutū affectū qz tot⁹ transit in deum cū deificatiōe. Uñ de⁹ dr̄ ignis Heb. xij. De⁹ nr̄ ignis cōsumēs ē Sancti dicunt carbones succēsi. vt habet Ezech. j. Dicunt lapides ignitī. Eccl. xxvij. c. In medio lapidū ignitorū ambulasti. Dicuntur ardores sempiterni Esaye. xxxiij. Quis habitabit ō vobis cū ardoub⁹ sempiternis? In inferno aūt oēs sūt ligati. Habēt em̄ ij gatā potētiā opatiuā: qz nullū bonuz op⁹ ꝑt facere. Jō dr̄ Ligatis manib⁹. per manus ei⁹ potētia opatiua intelligit. Habēt ligatā potētiā affectiuā: qz deū diligere nō ꝑt ꝛō dr̄ Ligatis pedib⁹. Nā scōm Aug.

pedes ale sūt affect⁹. Habēt ligatā potē-
tiā intellectiuā q̄ dñm nō pñt cognosce-
re cum sint in tera obscuritatis t oblitio-
nis iō dr. Mittite eū i tenebras habēt li-
gatā potētiā opatiuā: q̄ nūq̄ ad peniten
tiā reparari pñt: iō dr. Exteriores. pctō
em in hac vita est in tenebris iteriorib⁹: q̄
adhuc est i spe venie. In inferno aūt erit i
tenebris exteriorib⁹: q̄ erit ex ambitū di-
uine mie. In mūdo aūt sūt q̄dā ex toto li-
gat: sicut in pctō mortali existētes q̄ ligati
sūt vinculo culpe t addicti sunt pene eter
ne. In cui⁹ figuratiōe dr Judi. xv. Ligauerūt
sanson duob⁹ nouis funib⁹. Alij sunt ex to
to soluti: sicut viri pfecti q̄ sūt dr. j. Cor.
xiij. Edificāt aurū t argētū t lapides pcio
sos. tales em nullū habēt vinculū culpe t
nulli sunt obnoxij pene. Alij sūt ex pte so-
luti ex pte ligati sicut penitētes q̄ soluti q̄-
dē sūt a vinculo culpe. Eccl. xij. Sicut a se
reno glacies ita soluent̄ peccata tua. Sed
ñ ligati sūt funib⁹ pene satisfactorie. In
cuius significatiōe dr Hiere. xxxviij. Ex-
traxerūt hieremiā funib⁹ t edurerūt eū
de lacu. Missa ligatiōe t solutiōe dicitur
Mat. xvj. Quodcūq̄ ligaueris sup terrā
erit ligatū ꝛc. Circa septimū notādū q̄ te
nebre infernales dicunt exteriores: q̄ sūt
ex oēm die. Triplex est ordo dierū t no-
ctiū. Un⁹ quo dies p̄cedebāt t noctes sēq̄
bant, et iste ordo post pctm primi homi-
nis currere incepit ad inuendū q̄ p die
gratie cecidit in nocte culpe. Et durauit
iste ordo vsq̄ ad passionē xp̄i. Tūc antez
secūdū Beda mutat⁹ est ordo: q̄ noctes
p̄cedūt t dies sequunt ad inuēdū q̄ hō p
xp̄i passionē de nocte culpe redūt ad diez
gratie. Et iste ordo durabit vsq̄ ad die iu
dicij. Tūc aūt mutabit tert⁹ ordo: q̄ tūc
oēs dies erūt p se t noctes p se. Dē⁹ enim
tūc separabit noctes a dieb⁹ t oēs noctes
p̄cipiet i infernū t oēs dies mittet ad celū.
Noctes ergo nūc dicūtur tenebre interio
res: q̄ sūt cōiūcte cū dieb⁹. Tūc aūt erūt
interiores: tunc erunt separate ab omni-
bus die bus. ¶ Sermo. ij.

Similes est regnū
celoꝝ hoi regi q̄ fecit nuptias
filio suo. In pñti vita celebrant
nuptie carnales q̄ sūt iter vir t
vxorē. In futura celebrant nuptie etnales
q̄ sūt iter deū t curiā celestē. Prie aūt nu-
ptie. s. carnales istitute fuerūt a deo. cū dr
Genesis p̄mo Crescite t multiplicamini.
Et a dā cū ait. Hiusdē. ij. Hoc nunc os ex
ossibus meis t caro de carne mea hec vo-
catur virago, q̄m de viro sumpta est: quā
obrē relinquet hō pr̄es t mr̄em: suā: t ad-
herebit vxori suc: t erunt duo i carne vna.
Jn q̄b⁹ ꝓbis ostendit. Adā q̄r vir debeat se
hr̄e ad vxorē: t q̄r vxor ad vir̄e: q̄r am
bo piter. Uir aūt dr vxori sincerā dilectio
nē. Jō dr hoc nūc os ex ossib⁹ meis ꝛc. Dr
em eā diligere sicut os suū t carnē suā. i.
seipsum Ephe. v. Qui suā vxorē diligit, se
ipsum diligit. Se aūt dr diligere q̄ est
bon⁹: vl vt sit bon⁹. Tūc em vxorē suā si-
cut seipsū diligit q̄n eā diligit q̄ t bōa: vl
vt sit bōa. Et quo pr̄ q̄ hō pl⁹ dr diligere
bonitatē in vxore ꝙ pulchritudinē: q̄ si-
cut dr Prouū. vlti. Fallax grā t vana t pul
chritudo. Est em fallax: q̄ decipit intuētē.
Un Aug. Mulier t muscipula aie: latro vl
te suauis motu: blāda pcussio: pnices de
licata: rosa fetēs: malū libēs. Scōs ꝓbꝰ:
pulchritudo t flos marcid⁹ carnalis fel
citas: pcupiscētia hūana. Un Boet⁹. Si il
leis oculis hoies vterent: vt eoꝝ vis⁹ ob
stacula penetraret. Nōne introspectis vi-
scerib⁹ t pulcherrimū corp⁹ turpissimū
videret: nō solū aūt ista pulchritudo t fal
lax: ituēti: sz t vana ꝓhīt: q̄ sepe t sibi cā
multiplicis vanitatꝫ. Prouū. xxj. Circul⁹ au
reus i naribꝰ suis mulier pulchra t fatua.
Q̄n mulier t fatua t turpis nō t periculū:
quemo eā sollicitat. Q̄n t pulchra t fa
pies simil⁹ nō t periculū q̄ sapiēter se cu
stodit. Sz q̄n t pulchra t fatua tūc t picu
lū: q̄ tūc⁹ sus lota i mūdicie se immergit.
Uxor aūt dr viro suo subiectionē t obe-
dientiā q̄ notat cū dixit: q̄ de viro sūpta
t. Et q̄ em de viro est sūpta dr te sibi sub-
iecta i his. s. q̄ nō sūt ꝓta deū: sicut ait
Aug. supra ps. q̄ q̄nvir t vxor adiunct dis
sentiūt: tūc i domo est turbatio mīta. Q̄n
ꝙ vir subiicit t vxor dñat tūc t par per
uersa Q̄n ꝙ vir dñat t vxor subiicit tūc
est par recta. Pōt addi quartū q̄n sez vir
t vxor bñ cōueniūt: tūc est par deo t hoi-
bus grata. Ista etiā ostēdit Aug. in domo
ale dicēs: q̄ caro est vxor t rō vir. Q̄ vero

go caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̃ ⁊ ecõuer
ſo:tũc i domo ale magna ẽ pugna:qñ aũt
caro dñat rõi tũc eſt pax turpis ⁊ puer
ſa. Qñ aũtẽ dñat carni:tũc eſt pax recta.
Qũ veroꝛ caro aduerſus ſpm̃: nec ſpi
tus aduerſ⁹ carnẽ pugnat:tũc eſt pax oꝛ
moda q̃ tãtũ erit i pria. Ambo. aũt. ſ. vir
⁊ vroꝛ piter tria ſibi dñt. Prio idumilitẽ
habitatiõnẽ qñotat cũ dixit. Relinquet
hõ patrẽ ſuũ ⁊ matrẽ. Jõ patrẽ ⁊ matrem
relinquũt vt i ſimul habitẽt. Et iſta habi
tatio nõ ꝺz ſeparari niſi ꝓpter morẽ coꝛ
poralẽ vl ſpualẽ: aut ꝓpter fornicationẽ
coꝛpalẽ vl ſpualẽ. Tũc aũt q̃ morũ ſpua
liter qñ religionẽ igredit. Tũc ſpualr fo
nicat qñ i hereſim labit: ⁊ ad errorẽ tra
here conat. Scõo ſibi debẽt imolabilẽ fi
dẽ: qz ſicut ꝺz. ſ. Coꝛ. vij. Mulier nõ ꝺz po
teſtatẽ ſui coꝛporis ſz vir: ⁊ ecõuerſo. Jtã
ẽ hdẽ melĩ ſeruat vroꝛ ꝙ vir: qz ſicut ꝺt
Aug. in ench. ridiõ. Mulier q̃tuoꝛ ꝺz re
trahẽtia: q̃ ſũt timoꝛ dñi, diligẽs cuſtodia
viri, verecũdia ⁊ cõfuſio mũdi: ⁊ terꝛoꝛ le
gũ publicarũ q̃ punit vroꝛẽ fornicaruꝛ
nõ virũ fornicariũ. Uir. aũt ꝺz tãtũ vnũ re
trahẽs qñ eſt timoꝛ dei. Et ſubdit Augu.
Jõ neceſſaria fuit mulieri maioꝛ cuſtodia
qz i ea eſt maioꝛ infirmitas. Tertio dñt hẽ
in ope ꝓgali purã intẽtionẽ vt. ſ. tũgant
ꝓpter ꝓcreandã ꝓlẽ: qñ notat cum ꝺr. Et
erũt duo in carne vna. ſ. generãda. ipſa ei
carnalis cõiũctio aliqñ nulla ꝺz culpã: qñ
ſcz ſit intẽtione ꝓlis ꝓcreãde. Greg. Tũc
cõiuges in admixtiõe ſine culpa ſũt qñ ꝓ
cipienda ꝓle miſcent. Aliqñ ꝺz culpã v:
nialẽ qñ ſcz ſit eã cõcupiſcẽtie explende q̃
ſñ ita eſt rõni ſubiecta q̃ eã nõ exploꝛet ni
ſi cũ vroꝛe ꝓpua Glo. ſup. ſ. Coꝛ. vij. Cõ
iugalis cõcubit⁹ ghandi gꝛa nõ ꝺz culpã
cõcupiſcẽtie vero ſatiãde: ſz ſi cũ cõiuge
ꝺz culpã venialẽ qñ ſit rõni ſubiecta q̃ eã
nõ exploꝛet niſi cũ vroꝛe ꝓpria: ſz tũc mor
talẽ qñ. ſ. cõcupiſcẽtia ſic eſt immoderata
q̃ cũ quatũcũ exploꝛet. Aug. cõtra Julia
nũ. Intẽperãs i cõiugio q̃d aliud niſi q̃dã
adulter vroꝛis eſt? Aliqñ ꝺz culpã morta
liſſimã Aug. i lib. de bono cõiugali. Cũ ille
vſus qui ꝓhibit vltra pacta nuptialia ⁊
vltra ꝓpagandã neceſſitatẽ venialis ſit i
vroꝛe i meretrice dãnabilis. Jlle q̃ eſt cõ
tra naturã exꝛecrabiliter ſit i meretrice ſed
exꝛecrabili⁹ i vroꝛe. Secũde ſũt nuptie ce
leſtes in q̃b⁹ multa ferculꝛa apponent. De
q̃b⁹ ꝺt ſic Aug. de ciui. Dei. Quid eſt aliud
q̃ dñs ꝓ ꝓpheta ꝺt. Ero illoꝛũ deus niſi
ero vñ ſatient: ero q̃cũq; ab hoib⁹ hone
ſte ꝺſiderant ⁊ vita ⁊ ſal⁹ ⁊ virt⁹: ⁊ copia
⁊ gloria: ⁊ honoꝛ: ⁊ pax ⁊ oĩa bona. Ecce
octo ferculꝛa ponit q̃ de⁹ nuptijs ſuis da
bit. Primũ eſt vita que tripliciter cauſabi
tur. Primo qz ſancti mãducabũt ⁊ bibẽt
vitã. De mãducatiõe ꝺr. Joh. vj. Ego ſuꝛ
panis vitus q̃ de celo deſcẽdi. ſi q̃s man
cauerit ex hoc pane viuet i eternũ. De po
tu Apoc. vij. Agn⁹ q̃ in medio thꝛoni eſt,
reget eos ⁊ deducet eos ad vite fontes a
quaꝝ. Scõo qz viuet cuꝛ vita. Deut. xxx.
Jlli ad hereas: ipſe eñ eſt vita tua. ꝓuũ.
viij. Qui me inuenerit inuenlet vitã. Ter
tio qz tota mortalitas obſoꝛbebit a vita.
ij. Coꝛ. v. Nolum⁹ exploari ſz ſuperſtiti:
vt abſoꝛbeat q̃ mortale eſt a vita. Scõm
ferculũ eſt ſanitas q̃cauſabit a trib⁹. Pri
mo qz habebũt ſubãtiã tẽperatiſſimam
mõ eñ coꝛp⁹ noſtrũ eſt diſtẽperatũ cuꝛ ſit
er quatuoꝛ: ex mẽtio: ⁊ ex quatuoꝛ q̃itati
bus ꝓrarũ cõpoſitũ: ⁊ ꝺ diſſolutiõi ſub
iectũ. Tũ cauſe ad ſummã tẽperantiã ola
reducent Job. xxviij. Glebe illi⁹. ſ. cuiuſ
tis ſugne aurũ. Glebe noſtre. ſ. coꝛpa ſunt
lutũ: ſz tũc cõuertent. Scõo ꝺr' habebunt
aeꝛe ſanctiſſimũ. Eſa. lxvj. Occupabit ſal⁹.
i. aer ſanctiſſim⁹ oẽs muꝛos tuos. Sz dã
natis ꝺr: Deut. xxvij.' percutiet te dñs aeꝛ
re coꝛrupto. Tertio qz habebunt animꝝ
iocundiſſimũ ꝑs. Sicut letãtiũ omniũ ha
bitatio eſt i te. Eſay. ſ. Letitia ſempiter
na ſup capita coꝛ. Letitia eñ ſepe in ſanc
tate cõſeruat. ꝓuũ. xxvij. Animꝝ gaudẽs
etatẽ floꝛidã facit. Tertiũ ferculum eſt vi
ctus. i. q̃d cib⁹ pre ceteris magis dulcis
q̃ cauſabit ex apta dei viſiõe: q̃ dẽ cibus
erit copioſus: delicioſ⁹: ⁊ eteꝛn⁹: ꝙ copio
ſus dab ⁊ ſaturabit ꝑs. Satiabor cũ appa
ruerit gloria tua. Quia ꝺlicioſ⁹ pariet eſu
rie ⁊ auiditatẽ. Ecc. xxiiij. Qui edũt me ad
huc eſurient: qz eteꝛn⁹ excludet oẽm timo
rẽ. Nõ eñ timere poterunt ne cib⁹ iſte de
ficiat: qz erunt in magna ſatietate: qñ dã
nati erunt in perpetua eſurie. ꝑs. Jn die
bus famis ſaturabunꝝ. Eſa. lxv. Ecce ſeꝛ
ui mei comedẽt: ⁊ vos eſurietis. Quartuꝝ

ferculum est copia diuitiarum ⁊ abundantia. ps. Gloria et diuitie in domo eius. Diuitie nostre habēt laborē in acquirēdo: timorē in custodiendo: dolorem in perdendo. Ibi autē null⁹ labor. Apo.xiiij. Amodo iam dicit spiritus vt requiescant a laborib⁹ suis. Nullus timor. Prouer.j. Qui me audierit absq; timore dēscit. Null⁹ dolor. Esa.lj. Fugiet dolor et gemit⁹. Quintum ferculum est gloria ⁊ pulchritudo gloriosa que causabitur a virtutum varietate ps. Omnis gloria eius filie regis abintus in fimbrijs aureis ⁊c. A dei refulgēti maiestate.j. Macha.vj. Refulsit sol in clypeos aureos.i. sanctos qui fuerūt clypei, i. triāgulati ꝓpter fidē trinitatis: et aurei propter speciositatem charitatis, erei ꝓpter firmitatē spei: et etiaz causabit a xp̄i cōformitate. Phili.ij. Saluatorē expectamus dominū nostrū iesum xp̄m q̄ reformabit corpus humilitatis nostre cōfiguratū corpi claritatis sue. Sextū ē honor. Erūt em̄ sancti assessores dei: iudices mundi et reges celi. Mat.xix. Sedebitis sup sedes duodecim: ecce assessores. Iudicātes tribus israel: ecce iudices ⁊ omnes qui reliquerunt vsq; ibi ⁊ vitam eternam possidebūt: ecce reges. Septimū est pax. De qua dicitur Esay.xxij. Sedebit popul⁹ meus in pulchritudine pacis: in tabernaculis fiducie: et in requie opulenta. Tūc quidem pax est pulchra quando fit ab hostib⁹ suppeditatis Tūc pax est secura quando fit hostibus longe exterminatis. Tūc ē opulenta quando fit hostibus spoliatis. Sancti enim habebūt pacē pulchrā: q̄ habebunt oēs hostes suppeditatos Mal.iiij. Calcabitis impios cū fuerit cinis sub plāta pedūt vestrorū. Habebunt pacem securā quia habebunt hostes exterminatos: ⁊ in infernū precipitatos. Esa.xxv. Precipitauit dominus mortem in sempiternum.i. demones q̄ fuerunt nobis cā mortis. Habebunt pacem opulentā: quia habebunt hostes spoliatos. Tunc em̄ expolliabunt egyptij ⁊ ditabuntur hebrei. Octauum ⁊ vltimum ferculum est oīa bōa.s. bona superiora q̄ erunt in visiōe dei Exodi.xxxiij. Ego ostēdā tibi oē bonū. Joh. xiiij. Dn̄e oñde nobis patrē ⁊ sufficit nobis. Bōa inferiora q̄ erunt dom⁹ dei i ordinatissima dispositione. ps. Uideas bona hierusalē oībus diebus vite tue. Item ꝙ dilecta tabernacula tua domine virtutum ⁊c. Joh. xiiij. In domo patris mei mānsiones multe sunt. Bona interiora q̄ erūt i animarū illustratione. Esaye.lviij. Implebit dominus splendorib⁹ animā tuā. Et bona exteriora que erūt in corporis imortalitate ⁊ hoim ⁊ angelorū iocūda societate ps. Astitit regina.i. triūphās eccl̄ia. a dextris tuis i vestitu deaurato.i. cū corpore glorificato circūdata varietate.i. hoim ⁊ angelorū iocūda societate. ¶ Sermo.iij.

Amice quomodo huc intrasti nō habēs vestem nuptialem? ⁊c. Per istam qui nō habuit vestē nuptialē signatur vniuersitas malorum q̄ habuerunt fidem sine operibus charitatis. De quibus dicitur. Titum.j. Confitentur se nosse: deum: factis autē negant. Sed non videtur ꝙ iste debuerit ex hoc reprehendi: q̄ rex dixit seruis suis. Ite ad exitus viarum. quoscunq; inueneritis. ⁊c. In talibus autem locis non inueniuntur nisi pannosi. Sed dicendum ꝙ dominus omnib⁹ quos inuitat vestem nuptialem offert. Aliqui autem recipiunt: sicut deuoti ⁊ humiles. Aliqui recipere contennunt: sicut in peccato perseuerantes. Aliqui accipiunt et postea proijciunt sicut ad vomitum redeuntes. Iste ergo recipere noluit aut si recepit postea abiecit et ideo merito fuit reprehensus et de nuptijs eiectus. Ista autem reprehensio et abiectio fiet in iudicio quando christus malos christianos arguet qui in militanti ecclesia existentes fidem tantum habuerunt sed charitatem non habuerunt Chryso. Si aliquis cum nigra vestre inueniat i nuptijs sordidat nuptiarū gloriam: ita q̄ opa tenebrosa inter christianos agit. christi christianitati facit iniuriā Hō itaq; aut s̄m locum eligat vestez aut s̄m vestē eligat locū.i aut s̄m opa eligat perfectionem aut secūdū perfectionez faciat opera. Alioquin audiet. Amice quomodo huc intrasti ⁊c. In verbis ergo p̄missis tria de isto ponunt per que vniuersitas malorum xp̄ianorū figurat. Primo

ei⁹ ℏbalis dilectio cū ōz amice. Scōo ei⁹ te meraria ꝓsūptio cū ōz: quō huc intrasti: ⁊c. Tertio ei⁹ seuera punitio: cū ōz ligat⁊ manib⁹ ⁊ pedib⁹ ⁊c. Circa ꝑmū notādū ꝙ triplex ē dilectio ſcz ℏbalis. ꝑcordialis ⁊ realis. De qua ōz. i. Jo. iij. Nō diligam⁹ ℏbo nec⁊ lingua tm̄: ecce ℏbalis. ſz opere: ecce realis. ⁊ veritate: ecce ꝑcordialis. Illa ergo dilectio est vera q̄ radicat⁹ i corde. Ex parte ergo ist⁹ fuit tm̄ dilectio ℏbal⁹: qz deū tm̄ ore ꝓfessus fuit, ſz nō fuit ꝑcordialis qz ihs ex corde nō dilexit: nec⁊ realis, qz mīe opa nō habuit. ꝛ ꝑo vera dilectiōe nos dilexit: ⁊ ℏbaliter. ſ. nos vtilr iſtruēdo. Eſa. xlviij. Ego ſum dñs de⁹ tu⁹ docēs te vtilia. Et ꝑ cordialis aiam suā ꝓ nobis ponēdo. Jo. xv. Maiorē hac dilectionē nemo hz ⁊c. Et realis bonis oīb⁹ nos ditādo. Jaco. j. Oē datū optimū ⁊ oē donū ꝓfectū desurſū ē. ⁊c. Est ergo ſensus. Amice q̄ tm̄ me dilexisti verbalr nō ꝑcordialr nec realr quē tm̄ ego dileri ⁊ ℏbo docēdo vtiliter. ⁊ corde redimēdo miſericorditer. ⁊ opere ditādo multipliciter quō huc intrasti. i. qua temeritate ꝓsumptatis tibi nomen vſurpasti cū nec corde me dilexeris: nec opere mihi ſeruieris: ſz tm̄ verboten⁹ mihi miniſtraueris. Notādū ꝙ vera amicitia quatuor importat: ōt primo cōicationē q̄ veri amici cūcta ſibi cōicāt. Unde cū diceret Socrati de quo dā pauper ꝙ cuiuſdā diuitis amic⁹ erat. ait. Cur ergo ille diues iſte pauper est? amic⁹ nō est q̄ fortune particeps nō est. Sicut em̄ mēbra ſibiīnuicē ſubſeruiūt in vno corpe: ſic ⁊ amici cū habeant vnū cor ſibi debent mutuo deſeruire. Man⁹ em̄ ſeruit ori cibū apponēdo os ſtomacho cibū dentinendo. ſtomach⁹ mēbris ſibi cibū derinādo: cor pulmoni vītā motū ſibi tribuēdo pulmo cordi ne sibi ad tēperamēta caloris trib̄uēdo. ſic ⁊ amic⁹ debet eſſe amico. Man⁹ defendēdo ab inimicis: eos docēdo bonis ꝓfuīs. Stomach⁹ nutriendo dāficūs cor vitificādo bonꝫ exēplis. ⁊ pulmo refrigerēdo cōtra aduerſa bonis ℏbis. Iſta cōditio. ſ. cōicatio ē amicitia quā ℏt ſecū deo, qz bona q̄ ab ipo receperūt ei cōicāt, pauperibus largiēdo. ſ. paral. xxix. Tua ſunt oīa ⁊ q̄ de manutua accepim⁹ dedim⁹ tibi. Iſta aūt cōditio amicitie nō est in malis qz bona ſua ꝓpter deū pauperib⁹ non cōicāt: ſz ſibianare reſeruāt. Eccli. xj. Nūc manducabo de bonis meis ſolus. Scōo amicitia dicit aſſimilationē. Amor em̄ aſſimilat amantem amato. Hugo de ſancto victore. Scio anima mea ꝙ quicqd diligis i eius ſilitudinem tranſformaris. Unde ꝓpter iſtā aſſimilationez quidā ꝓhs interrogat⁹ quid eſſet amicus. Rñdit alter ego. Iſta conditio est in amicitia dei ⁊ ſanctoꝝ. virtuꝝ. Ipſi em̄ intim ꝑ amorē aſſimilant⁊ q̄ dñ appellant. ꝓs. Ego dixi dñ estis Aug. Unuſquiq talis est qualis est dilectio ſua. Si deum diligis deus es: ſi terraz diligis: terra es. Sicut enim amor facit bonos deo ſimiles ſi diuerſa vitia faciunt homines eſſe brutales. q̄ oñdit Boetⁱ⁹ in lib. de cōſolatiōe dicēs. Euenit vt quē trāſformatū vicijs videas: hoīem existimare nō poſſis Auaritia ōs feruet, alienaꝝ opū violētus ereptarū hūc lupo ſimilē d̄xerſ⁹ feroxꝫ atq̄ inquiet⁹ lingua litigijs exercet canib⁹ cōparabilis inſidiator occult⁹ furripuiſſe fraudib⁹ gaudet: vel peculis erquet. Jra ītēperāēfremit leonis aīm geſtare credas: pauid⁹ ac fugax nā metuēdo formidat ceruis ſimilis habeas. Segnis ac ſtupid⁹ torpet aſinū viuit. leu⁹ ac incōſtās ſtudia ꝑmittat nihil ab anib⁹ differt. Sedis immūdiciꝫ libidinib⁹ imergīt foedide ſuis voluptate deteret. Ita fit vt qui ꝓbitate deſerta hō eſſe deſierit ēs i diuinā ꝓditionē trāſirenō poſſit vertat i beluinā. Tertio amicitia bōr voluntatis idētitatē. Nā ꝑm Tullⁱ⁹ ℏs amicitia est idē velle: ⁊ idē nolle. Et iſta ꝓditio est in amicitia dei ⁊ ſctoꝝ. virtuꝝ. Nā ⁊ de⁹ vult qđ ſcī volūt. ꝓs. Uoluntatē timētiū ſe faciet. Et ſcī volūt qđ de⁹ vult. ℏs. Btūs vir q̄ timet dñm: in mādatis ei⁹ volet nimis. Iſta aūt cōditio nō est in malis: qz voluntatē dei nō faciāt, ſz ſibi reſiſtū: ſz tā dē reſiſtere nō valebūt: qz voluntas dei aut in ꝑſenti fit ab homine, aut i futuro fiet a demone: ⁊ ſalc. Irvj. Cōſilium dei ſtabit: ⁊ oīa voluntas ei⁹ fiet. Quarto amicitia ōt equalitatē. Nā ſuperioris ad inferiorē est habere benīnolētiā. Inferioris ad ſuperiorē est habere reuerētiā. Equalis a d equalē habere amicitiā. Ihēr. ſup. rū. ꝓphetas Amicitia pares aut accipit: aut facit: vbi aūt inequalitas est: ⁊ alteri⁹ eminētis alteri⁹ ſubiectio ibi nō tā amicitia est: q̄ adulatio. Iſta cōditio

oli nō erat i amicitia dei hoim: qz de⁹ erat
summ⁹e hō in fim⁹: sz ne aliquid i amicitia
deesset q̄ p̄i⁹ erat dñs noster fact⁹ est fra-
ter noster. Et sic fact⁹ equalis vocat se ami
cū dicēs. Joā. xv. Vos aūt dixi amicos. ꝛc.
Scō ponit hui⁹ temeraria ꝓsumptio cū
ōz. Uīo hui⁹ tractū nō hñs veste nuptialē?
Uestis nuptialis est charitas q̄ trib⁹ de cau
sis nuptialis vocat. Primo qz xp̄s in suis
nuptijs cū ꝓtexuit. Nā in cruce nuptias fe
cit vbi carnē ꝑ pane ⁊ sanguinē ꝑ vino ap
posuit vt reficeret angelos in celo eos re-
parādo: homes i mūdo eos redimēdo: pa
tres de lympho eos liberādo. Sz in istis nu-
ptijs vestē charitatis cōtexuit: nō de pilis
alicui⁹, nō de corticibus herbaꝝ, nō de inte
rioribꝫ vermiū: sz de interioribꝫ suoꝝ viscē
rū: hoc q̄s lateris aptione amoꝛe cordis
patefecit. Bern. Claui⁹ penetrāq̄ clauis re
seras fact⁹ est mihi vt videā volūtatē dñi
q̄ vt videā ꝑ foramē clamat clau⁹ clamat
vulne⁹ patet archanū cordis ꝑ foramē cor-
poris. Scō ō vestis nuptialis: qz sine hac
nulli⁹ i nuptias celestes intrare valet. Hoc
significatū est. Hester. iij. vbi ōz q̄ nō licebat intrare aulā Assueri regi induto sacco. Sacc⁹ est timoꝛ seruilis cū quo nulli⁹ regnū celoꝝ intrabit. Ab hijcitē⁹ est ille ergo fac-
tus ⁊ vestis nuptialis texēda. Juxta illud
Prouer. vlti. Quesiuit lanā ⁊ linū operata
est consilio manuū suaꝝ. Xp̄s fuit agn⁹. Esa.
xvj. Emitte dñe agnū dhatozē terre ꝛc. Hu
ius agni lana sunt ei⁹ bñficia. Fuit etiā her
ba ratione carnis. Esa. xl. Omis caro fenū.
huic herbe linum fuit cādo⁹ fuc innocētie.
Texēda ē ergo ista vestis ex lana ⁊ lino, qz
charitatē nostrā inflāmare dñi xp̄i bñficia
ꝛ ei⁹ inocēs vita. Tertio ōz vestis nuptialis:
qz i magnis nuptijs. i. i die iudicij sole spō
sus hac veste indute erūt. Apoc. xix. Ue
nerūt nuptie agni et uxoꝛ ei⁹ ꝓparauit se: et
datū ē ei vt cooperiat se byssino. ꝛc. Adulte
re est aie nudeerūt ⁊ turpitudinē suā oēs
videbāt. Uñ ōz Apoc. xvj. Btus q̄ custodit
vestimēta sua ne nudus ambulet: ⁊ videāt
homes turpitudinē suā. Tertio ponit istiꝰ
severa punitio cū ōz. Ligatis manib⁹ ⁊ pe
dib⁹. In hoc q̄ dānati habebunt ligatas
manꝰ ⁊ pedes: dat intelligi q̄ nunq̄ ab illa
pena poterūt exire. In hoc q̄ sunt missi in
tenebras exteriores. dat intelligi q̄ nunq̄
ad dei iam poterūt venire. Dicunt enī te
nebre infernales exteriores: qz sunt extra
ambitū diuine mie. Erit ergo illa pena eter
na ꝓpter duo. Primo qz nullum poterunt
ibi acquirere meritū. Eccl⁹. ix. Quodcūq̄
pōt facere manꝰ tua instāter operare, qz
nec opꝰ, nec rō, nec scia, nec sapia erūt apd
inferos. ꝛc. Meritū fctōꝝ puenit ex fide: ex
opere: ex amoꝛe. ⁊ ex rōne sine discretiōe.
ꝓpter qd ōz Rom. xij. Rōnabile obsequiū
vestrum. ibi aūt nō erit meritū prouenies
ex opere: ideo ōz nec opus, nec pueniens
ex opere: ideo ōz nec sapia. i. sapida scientia. Nec pue
niēs ex discretiōe. iō ōz nec rō. Nō ei vti
tur rōne vel discretiōe sz furoꝛe. Scō nō
poterūt de illa pena exire: qz nullū ibi po
terit remitti pctm. Esa. j. Vulnꝰ linoꝛ ⁊ pla
ge tumēs nō est circūligata nec curata me
dicamine nec fota oleo vulnꝰ luxurie. circū
ligat ligaturas gre. Sap. viij. Nō poīlū cē
tumēs nisi de⁹ det. Linoꝛ suauitie curatur
medicamēto eleemosyne. Luc. xj. Date ele
emosynā: et ecce oīa mūda sunt vobis.
Plaga tumēs supbie fouet vnguēto passio
nis dñice. Augu. Que supbia sanari pōt si
humilitate filij dei nō sanat. In inferno ād
nō est dei gra iō ibi nō circūligat vulnꝰ lu
xurie. Nec ibi eleemosyna iō ibi nō curat
linoꝛ suauitie. Nec ibi se extēdit meritum
passionis dominice. ideo ibi non fouetur
apostema superbie.

¶ Dñica. xxj. post trinitatē. Sermo. j.

Rat quidā re-
gul⁹ cui⁹ filiꝰ infirmabat ca
pharnaū Joā. iiij. Sicut de
Theophil⁹. Iste regul⁹ in-
terfuit miraculo facto i nu-
ptijs qñ xp̄s aquā in vinū mutauit q̄ tunc
credidit: sz ih diuinitatē xp̄i pfecte nō cog
nouit. Et ad hoc innuēdū euāgelista istū
miraculū rememoꝛat dicēs. Uenit iterū ie-
sus in chana galilee vbi fecit aquā vinum
⁊ erat q̄dā regul⁹. ꝛc. Circa curationē aūt
filij isti⁹ reguli notāt̄ tria. Nā in pa
tre notat magna nobilitas et credulitas.
In filio magna infirmitas. In xp̄o magna
pietas nobilitas notat in hoc q̄ ōz regul⁹
qz ſm Chry. Uel erat de genere regali vel
hēbat aliquē principatū. Ille aūt recte rex

dici pōt qui regit populū sapienter: et rem publicā viliter et seipsum innocenter. Debet quidē populū regere sapiēter. Eccl.x. Iudex sapiēs iudicabit̄ pplm suū: et princi patus sensati stabilis erit. Econtra dicitur ibidē. Rex insipiēs perdet suū pplm: et ciuitates inhabitabunt̄ per sensum prudētiū. Prouer.xxviij. Dux indigēs sapientia multos oppriimet p calumniā. Ideo dicit Valerius q plato tunc seculum beatū fore dixit cū sapiētes regnarēt vel reges sapere cepiss sent. Seneca cū dicit q sub aureā diecbatur cū sapientes regnarent. Scōo debet regere rēpublicam viliter quā tunc viliter regit qui non propria: sed cōmunē vilitatē attēdit. Legit de romanis q olim pugnabant p gloria acquirenda: p libertate asse quēda: et pro republica cōseruāda: et tunc semper vincebāt: sed postq̄ se ad auariciā extenderūt semper victi fuerūt. vnde dicit Aug. in epīs q qui prudēter attēdūt plurimi dolent paupertatē q opulentiam perūsse romani. In paupertate eīm mox integritas seruabit̄. opulētia aūt mētes holim olim potuit hoste cōsūpsit: Legit in historia romanoꝝ q dū legati missi a sanitatib⁹ romā venissent inuenerūt Fabriciū principē romanoꝝ i senno sedētē et ligneo catheo cenantē. Cui cum pro sua libertate multa auri pondera obtulissent. Ille non ad propriā sed cōmunē vtilitatem respiciens ait. abite et aurū vestrum aspernate: q romani malūt dñari habētibus aurum q̄ auro. Et memētote Pirrhi nec auro nec hostib⁹ vinci posse. Tertio debet regere seipm in nocēter: vt sez immunis sit ab illis vitiis q̄ in alijs reprehēdit ne sibi dicat. Ro.ij. In quo eīm iudicas alterū teipsum cōdēnas. Legit q dū magistrat⁹ atheniēsiū quēdā furē ad penam trahi fecerūt. Xenocrates philosoph⁹ dixit magni fures minoris puniūt maxime aut debet princeps a vitijs esse immunis a q̄b⁹ nec ipse princeps maxim⁹ Alexāder legit immunis fuisse. licet eīm victor fuerit orbis terrarū: ira abstinentia: et cupiditate nimia vincebatur. Abscindēda est ergo a principe ira q sicut dicit Prouer b.xxvij. Ira non hz miam nec erūpēs etc. Nunq̄ eīm inder irat⁹ sniam ps ferre debet. vnde refert Valeri⁹: q cū Architarētin⁹ cōtra seruū suū irat⁹ esset ait o infelix iā de te supplicij sumerē si iratus nō essem. Legitur in historia romanoꝝ q cū Theodosius imperator ad iussa seueranimis esset preceps quidā sapiens eius ad monuit: vt cū se irasci sentiret prius q̄ aliquā sentētiā pferret. xxvij. litteras alphabeti intra se motose diceret: vt sic refrigeratus quid statuendum esset maturi⁹ videre posset. Secūdo abscindēda est vindicta. Prouer.xxvj. Noli regibus dare vi. nū o filmuel: q nullū secretū est vbi regnat ebrietas. Refert Valeri⁹ q cū philippus rex macedonū esset iratus sniam cōtra viduam tulit: q̄ ad ipsius accedēs dixit se appellare a philippo ad philippū sobriū q̄ cū vinū digessisset sniaz reuocauit. Tertio abscindēda est cupiditas nimia. Prouer.xxviij. Leo rugiēs et vrsus esuriens princeps impius super pplm pauperē. Refert Valeri⁹ q Tyberius cesar iudices pūnicias raro mutabat̄ eo q nouā quilibet adraptēdā intēdi erunt. Ponēs exemplū de quodam vulnerato qui cū multitudo muscar ū operuisset et quidā eas remouisset ait. Malefecistis: qz iste plenus erat et famelice venientes amplius me affligēt. Nouī quidē iudices malle q̄ sint paupes vel auari seruiz: ad recipiēdū sunt auidi vñ dicit ibidē q cum cōsules in hispaniā mitti deberēt: rogabant̄ duobus cōsulib⁹ haberē. Scipio dixit. Neuter mihi placet qz alter nihil hz: alteri nihil satis est neque malū in magnatib⁹ iudicans inopiā et auaritiā. Scōo in patre fuit fides et credulitas. Dicit tamē Beda. Ei⁹ fides triplicē hz gradū sicut et quelibet alia virtus sez initū: incremētū: et perfectionē. Habuit eīm initiū q̄ ipsum rogauit: vt descēderet et filiū suū sanaret: tūc eīm credidit et dubitauit. Credidit q̄dē q filiū sanare posset: sz nō credidit q posset eū sanare nisi presens esset et corpore. Deinde fides ei⁹ accepit incremētū q̄ sez credidit sermoni dñi dicentis. Vade filius tu⁹ viuit. Ultimo perfecte credidit q̄n. s. seruū sanitatē filij nūciauerūt: qz tūc credidit et dom⁹ ei⁹ tota. Duo autē duo notabilia sunt. Unū in dño q̄ ad filiū reguli ire nolui etiā rogat⁹: q̄ in ad seruū centurionis venturū se dixit. etiā nō rogat⁹: vt habetur Mat.viij. In quo nostrā superbiā reprehēdit. In hoc nonnatura qua ad imaginē dei fact⁹ est: sz diuinas honores

mus. Seneca. Quemadmodum fiunt? est q̄ equum emptur? ipm nō aspicia: sz stratus z frenos. sic stultissim? q̄ holera ex vestē esti mat. Jn regulo etiā notabile est q̄ sz eius fides fuerit diminuta th̄ salutē filij ipetrauit. Ex q̄ magna fides virt? infinnat q̄ etiā imperfecta a pud deum tm̄ meret. vñ Alexāder per fidē informē filiox israel iclusionē obtinuit. nā sicut ait Josephꝰ. Cum ad mōtes caspios veniisset: z filij captiuitatis decē tribuū egredi ēdi licētiā petissent. Jsdr cognita eā inclusiōis dixit q̄ ampli? eos includeret, cū cepisset z videret q̄ op? humanū ad hoc nō sufficeret rogauit deū vt illū ꝓpleret z subito ꝓpter amōtū ad sein nicē accesserūt z loc? incōmeabilis factus est. Et subdit Josephus q̄d factu? est de? p fidelib?, sī tm̄ p mūdeli fecit. Scēdo i filio nota k magna infirmitas. Dicit aut̄ q̄ infirmabat capharnaū z q̄ erat filꝰ reguli. Quantū ad primū notanḋ tria q̄ sunt eā spūalis infirmitatis. Capharnaū interp̄tat ager pinguedinis vl villa ꝓsolatiōis. erat et ciuitas magni honoris. iuxta illū Luc. x. Tu capharnaū. ꝛc. Ex quib? ꝑbis h̄ q̄ sepe eā spūalis infirmitatis est nimia abundātia. ps. ꝓdijt q̄si ex adipe iniq̄tas eoꝝ. Nimia ꝓsolatio mūdana: ideo dr Luc. vj. Ue vobis diuitib? ꝛc. Et nimia exaltatio terrena: q̄ d̄ sunt in plationib? maiores: sepe sunt in trāsgressionibus priores Jerem. v. Jbo ad optimates z loquar eis: z ecce magis hi fr̄mul ꝓfregerūt iugū rupes rūt vincula. Jn hoc q̄ erat filꝰ reguli dat intelligi q̄ nobilitas generis sepe est cā infirmitatis spūalis. filij nobiliū sepe efferū tur in supbiā Ozee. ix. Sobria coꝛa partu et ab utero: i ꝓcepta. i. gloriātur de eo q̄ de magno ghe sunt cōcepti z nati. Sepe exercent rapinā. Ubi dr de Leena. Ezech. xix. Eduxit vnū de lenonculis suis z ieo factus est: z didicit p̄dā capere: homines q̄ cōmedere. Sepe inergūt eriā se in luxū luxurie: z ē hoc de sua nobilitate degenerāt. Porro cū mōrant in luto: sz aialia nobilia i loco mūdo. Filij ergo nobiliū hui? trib? vitiis sepe laborāt sz supbia rapina. z lasciuia: sz illi q̄ sunt in dei filios adoptati ista detestāt. Legit in hystoria scholas. q̄ cū filio pharaonis moysen i filiū adoptasset rex coronā i q̄ erat imago idoli capiti pueri imposuit: sz puer eā in terrā iecit z cōminuta est. Et cū sacerdos idoloꝝ diceret eū occidēdum esse: ex eo q̄ ipm cultus idoloꝝ enactuā? esset ad suasionē sapiētis cuiusdā allate sunt prune q̄s puer accipiēs in os posuit z os ꝓbussit: z sic innocēs cōprobat? fuit. Filij ergo dei adoptiui debēt detestari supbiā q̄s significat p hoc q̄ coronā iecit z ꝓfregit. Esa. xxvij. pedib? cōculcabit coronā supbie ephraim. Dñe detestari auariciā q̄s significat p hoc q̄ idolā cōminuit. iuxta illud. Coloss. iij. Auaricia q̄s est idoloꝝ seruitus. Debent timore dei adurere, z refrenare lasciuiā q̄s significat p hoc q̄ pranas in os posuit et os ꝓbussit. ps. Urerenes meos z cor meū. Jtē. Cōfige timore tuo carnes meas. Tertio in ꝛpo nota k magna pietas: cū dicit. Ua de filiastin? venit. Non dixit curatus est ad offendēdum q̄ scōm naturam mori? ille erat ad mortem. Neq̄ tantum, dz intelligi de vita nature: sed etiam de vita gr̄e, quia sanat? est in corpore z i mēte. parū em̄ fuisset dare sibi tm̄ vitā nature cū sit brevis z caduca. Juxta illud. Jaco. iij. Que est em̄ vita vestra nisi vapor ad modicū parens. Ubi tria implicāt. sez q̄ est vapor: z vapor parēs: z ad modicū parēs. est enim vita vapor: qr sicut vapor a calore solis dispergitur, sic vita hūana a modico calore febrili extinguit. Sap. ij. Trāsit vita nr̄a tanq̄ vestigiū nubis z sicut nebula dispergit q̄ fugata est a radijs solis. Est etiā vapor non existēs: sz apparēs: sicut et aurū somniatū nō est aur̄, sz apparēs aur̄, sic hūana vita nō est vera vita sz apparēs vita Job. xx. Uelut somniū auolās nō inuenit, trāsiet sicut visio nocturna. Est etiā vapor appens nō ad longū sed ad modicū Aug. in lib. l. homel. Tota vita humana ab infantia vsq̄ ad decrepitā senectutē breuis est. Et subdit. Si ad hanc adā vineret z hodie moreretur q̄d illi vite lōgitudo ꝓfuisset z nec m̄ti vita est brevis: qr dependet a scintilla: z fumo z a fiam. Scintilla est i corde q̄ cito extinguitur tā cito hō mor̄it. Fum? est i auri? cui? si via intercipit vita finit. Fiat? est in ore q̄ si aliq̄s impedit hō ꝓtinue suffocatur. De his trib? dr Sap. ij. Fumus z flat? est in naribus nr̄is: z sermo scintilla ad ꝓmouendum cor nostrum.

¶ Sermo.ij.vnde ſupra.

Egra ſeptimare liquit cum febrib⁹. Johan.iiij. Sicut cor febricitans inducit langorē corporis ſic mēs peccatis eſtuās inducit langorē aie: Nā ſicut febricitans modo patitur tremorē modo calorem ſic ⁊ petōr mō timet pati aduerſa vl aſſumere penitētie opa: mō numis amat bona terrena. Sicut em dicit Aug. ſup illō ꝑm. Incenſa ignī ⁊ ſuffoſſa. Oia petā due res facūt. ſ. cupiditas ⁊ timor. In ꝟbis ergo ꝑmiſſis duo tāgunt. ſ. infirmitatis genꝰ q̄ erat febris: ⁊ curationis tps: cū ꝟ. hora ſeptima. Circa ꝑmū notandū q̄ ſicut ſunt diuerſe ſpecies febriū ſic ſunt diuerſe ſpecies petōr. Prima eſt febris quotidiana: ⁊ ſignificat peccatū gule ꝓpter q̄tidianaz extractionē. Eſa.lxvj. Unite ſumamus vinum: ⁊ impleamur ebrietate ⁊ erit ſicut hodie ſic ⁊ cras ⁊ multo amplius. Ideo ꝓparatur ſanguiſuge. Prouer.xxx. Sāguiſuge due ſūt filie dicētes affer affer q̄ ſuperſus poſt vnū ſeptimū dicit affer aliud. Et ſic eſt, febris q̄tidiana de facili mutat i aliaz: ſic ⁊ gula cito trāſit i luxuriā. Piero. Venter mero eſtuās citodiſpumat i libidinē. vl febris q̄tidiana aie ſūt petā venialia q̄ q̄t die agim⁹ q̄ ꝑm Aug. i lib.i. homiel. aſſumi tank guttis aq̄ ⁊ arene ⁊ ſcabiei guttis aq̄ qꝛ ſepe a bonis operib⁹ animā ſterilē facūt Scabiei: qꝛ decorē aie diminuūt. Et dicit Aug. ibidē q̄ multe gutte implēt fluuiū: et nauī facūt: naufragiū. Multa grana arene facūt onꝰ pōdoſum. Multitudo ſcabiei corpꝰ reddit corruptū ſic etiā venialia q̄n ꝓtinuank ſepe ſua multitudine. ſua pōderoſitate ⁊ ſua ꝟformitate ad petm mortale diſponūt. Scōa febris eſt effimera, q̄ ꝟ. ab effimere piſce marino q̄ ſodē die q̄ naſcit morit ⁊ ſignat ſubitū motū ire q̄ ꝟ ſtituri añ occaſum. Ephe.iiij. Sol nō occidat ſup tracūdiā veſtrā. Gio. Ira nō duret ſubit⁹ em ire motus quaſi naturaliter eſt qꝛ ſicut ꝟ ꝓpter. Qui nulla animi ꝑturbatiōe mouet vt ſimpliciter dicā: aut deꝰ eſt aut lapis eſt. Ideo dicit Gre. nazāzen⁹ q̄ duo ſunt i celo q̄ nō poſſūt ꝑmoueri. ſ. deꝰ ⁊ angel⁹: ⁊ tertiꝰ i terra ſcz ꝓphan⁹ ꝓphe. Licet eiꝰ deꝰ aliq̄ſi dicat iraſci hoc nō ꝟ ꝓpter aliq̄ turbulētū affectū: ſz ꝓpter vltionis effectū. Ipſam em vindictā nō facit cū inqua animi cōmotiōe: ſz cū mētis trāquillitate. Sap.xij. Cū trāquillitate oia iudicas. Angeli ſz etiā de q̄ditiōe petōr dicunt flere. ⁊ ſai. xxxiij. Angeli pacis amare flebūt. thi fleꝰ vel cōturbatio i eis cadere nō pōt: ſz dicunt flere. i. ad modū flentiū ſe habere xp̄ianꝰ q̄ ꝑ ꝓpꝫ ꝙuis aliq̄ſi turbationem patiat ex hoc tñ eiꝰ ratio nō obnubilat qꝛ eā tenet ſub dñio rōnis. Uñ ꝟ idē Nazanzen⁹. xp̄ianꝰ ꝓpꝫ in terra celeſtis eſt i corruptiōe ipaſſibilis in oib⁹ vincit ꝓterīq̄ in animi libertate. Tertia febris eſt erratica qꝛ nō accidit certē horis ⁊ ſignificat petm inuidie q̄ cū aliq̄s laudat accedit cū virtute perat recedit. Nō em habet horā determinatā: ſz q̄ncūq; renouat laudatiōes renouant acceſſiones. hoc ptz. ſ. Regū.xviij. Ceperūt em pueile cātare Saul percuſſit mille ⁊ dauid decē milia. Et tūc Saul habuit vnā acceſſionē magnā inuidie dicens: mihi dederūt mille ⁊ dauid.x. milia. Tandē Jonat has eū placauit ⁊ ſic ceſſauit acceſſio. Quotieſcūq; ꝟo. Saul audiebat de eiꝰ probitate: toties laborabat ꝟ iſta acceſſiōe. Ista aūt febris nō naſcit niſi de felicitate alteriꝰ: qꝛ ſola miſeria caret inuidia. Uñ ꝟ q̄dā Oib⁹ inideas iuide nemo tibi. Jō ſignificat p̄ helī facerdotē ꝟ q̄ ꝟ. ſ. Regū. q̄ nō poterat videre lucernā dñi antequā extingueret. Lucerna accēſa lucet, extincta fetet. Lucerna accēſa ſūt viri ſcti ⁊ ꝟtuoſi extincta petōres fetidi. Inuidꝰ ergo ꝓpter ſuſtinere vl videre viros ꝟtuoſos: ſz libēnter videt miſeros abiectos. Ista febris multū affligit habētē Uñ dixit q̄dā inidꝰ inidia cōburit me ⁊ ex: iō ꝟ Socrates vtinā inuidi oib⁹ ciuitatib⁹ oculos ⁊ aures haberēt vt ꝟ cūctoꝝ felicitatib⁹ torqrenk. Quarta eſt febris tertiana q̄ laborāt illi q̄ de malis q̄ fecerūt ſatiſſacere nolūt: habēt cōtritionē ⁊ ꝓfeſſionē ſz nō ſatiſſactionē. Uñ ꝟo q̄ q̄dā demoniac⁹ ad q̄ē dā vir ſcm̄ addūctus ē q̄ ꝑcepit demoni vt exiret ⁊ nomen ſuū diceret ⁊ ille. Nos ſum⁹ tres q̄ in iſto hoie habitamus. Ego vocor claudēs cor. ali⁹ fr me⁹ claudēs eſt Terti⁹ vocat claudēs marſupiū. Officiū em meū ē cor petōrib⁹ indurare ne poſſint ꝓtritionē habere.

ꝛ si forte ꝓterit laborat ff me⁹ vt a ꝓfessione ipediat.ꝛ si forte ꝓterit ꝛ ꝓficet.ali⁹ ff me⁹ laborat ne satisfaciat Et p hūc modū fere oēs lucramur. Tertiꝰ tñ ff me⁹.s.cladēs mar supiū plures nobis olꝫ acquirit. Quita febris ē ꝓtinua. Ista febre laborāt suariꝫ maxime vsurariꝫ. Ceteri pctōres interpolationē facūt i pctis. Usurariꝰ ꝯo q̄libet die: q̄libet nocte: ꝛ q̄libet hora: q̄libet momēto: ꝛ q̄libet fere peccat. Jōvr eē petor ꝙ Judas. Jlle em tm vendidit xpm. Iste āt vēdit xpm ꝛ beatā ꝙginē ꝛ sctōs ꝛ sctās: qz corp festiuitates ꝓputat i vsuras. ꝛ qz simiꝫ fuit inde i culpa tō simiꝫ erit in pena. Judas em i aere q̄ ē medꝰ iter celū ꝛ terrā iteꝝ t. ad inuēdū ꝙ neq; i celo debebat stare cū angelꝫ, neq; i mūdo cū hoibꝫ: sꝫ i aere cū demōib⁹. Sic ꝛ vsurariꝰ. nō habitabit i celo: qz deū ꝛ beatā ꝙginē ꝛ sctōs ꝛ sctās offēdit. Nec i mūdo: qz hoines ꝓturbauit: sꝫ i iferno cū demōib⁹ q̄s p auaritiā adorauit. Juxta illō Coll.ij. Auaritia q̄ ē idoloꝝ fuit⁹. Ista febris ꝓtinua. s. auaritia cito occidit qz tollit tria q̄ sūt cā vite. s. cibū: sōnū: ꝛ q̄etē. Auarꝰ em nō audet comedere. Eccl.xuij. Nō satiabit pane in digēs: ꝛ i tristitia erit sup mēsaꝫ suā. Nec ꝑ dormire. Eccl.ij.ca. Cūcti dies eiꝰ doloꝝ ꝛ erūnis pleni sunt. Nec p noctē mēs eiꝰ requiescit. Prouer.xij. Nō em dormiunt nisi male fecerint: ꝛ nō rapiꝫ ab eis somnus nisi supplātauerit. Nec pōt q̄etē hēre sꝫ die ac nocte ē i labore ꝛ fatigatiōe. Jheremi.xlix. Pte solicitudie q̄escere nō potue rūt. Auari ꝙ paꝝ vīunt sꝫ frugales ꝛ litera les multū. Prouer.xxviij. Qui odit auaritiā lōgi fiēt dies eiꝰ. Sexta febꝝ ē q̄rtana: ꝛ signat supbiā ꝑpter q̄tuor spēs supbie: de qb⁹ ōt Gre. Quatuor spēs tumoꝝ sūt. Cū vl aliq̄s bonū qō hz a se habere se existimat, vl ꝑ suis meritꝫ datū sibi putat vel cū iactat se hēre qō nō hz: vl cū despectace terꝫ appetit singularit videri hēre ꝙ nō hz. Uel ꝑt significare luxuriā q̄ corp explet qō ex q̄tuor elemētꝫ ꝙponit. Uel ꝑt significare ꝙfuetudinē lōgā peccādi vt ꝓma dies sit mala suggestio. sc̄da mal⁹ ꝓsens⁹. tertia malū op⁹. quarta mala cōsuetudo. Ista triplex species quartane difficulter curatur. Supbia em difficulter curat: qz semp ē in ascēsu. ꝑs. Supbia corp q̄ te oderūt ascendit semp. Hic ē ꝙ ortū habuit i celo: sꝫ nō tū creuit ꝙ descēdit i terrestrē paradisū. ꝛ iteꝝ sic creuit ꝙ repleuit totū mūdū. Alia spēs q̄rtane. s. luxurie difficulter curat qz in aia ꝛ i carne nimis radicat. Jpa em radicat i aia. i. ymemoria ꝙ turpiū imaginatione. intellectus ꝙ turpiū meditatione. in uolūtate ꝙ turpiū affectione. Radicat ēt i corpore: qz ipm totū inflāmat. Job. xxxj. Ignis ē vsq; ad cōsummationē deuorās ꝛ oia eradicās gemmina. Jpm totū pruinerat. Eiusdē. xvj. Cōuulnerauit lūbos meos. ipꝫ totū corrūpit ꝛ fedat. Joh. j. Cōpu truerūt tumēta i stercore suo. Tertia species quartane. s. mala ꝙsuetudo difficulter curat. Jstud signatū ē. Joh. xj. In lazaro q̄tridruano ꝛ fetido. Ceteros q̄dē mortuos os faciliter suscitauit dñs, lazarū ꝯo quatriduanū cū quadā difficultate suscitare voluit. s. cū orone: cū clamore: cū sui ꝓturbatiōe: ꝛ cū lachrymaꝝ effusiōe. Septima febris est ethica q̄ est febris radicata i mēbris: i q̄b⁹ naturalis hūiditas ꝙsumit. ꝛ signat tristitiā ꝛ maxie illā: de q̄ ḡ. ij. Coꝝ. vij. Sc̄i tristitia mortē operāt: talis em tristitia ēt exiccat ossa. i. alē ꝑtutes. Prouer. xvij. Spūs tristis exiccat ossa. Sūt tñ que dā ossa q̄ nō tm sunt exiccāda ꝛ etiā icinerāda. Amos. ij. Incendit ossa regis Idumee vsq; ad cinerē. Idumea interꝓtat sanguinea ꝛ significat diabolū q̄ sanguinē nostrū sitit. Eiꝰ ossa sunt nſa pctā: q̄ in nobis robur sumit. Sūt ergo q̄ ista ossa habēt integra: q̄. s. de pctis suis nō ꝓterunt. Alij grossas in ptes ea frangūt q̄. s. superficialiter cōterūtur. Alij ea incarcerāt. s. q̄ p cordialiter cōterunt: ꝛ hāc cōtritionē facit salubris tristitia. De q̄ ōt. ij. Coꝝ. vij. Que em sm deū tristitia ē penitētia in salutē stabilē operāt. Sc̄o ponit tēpꝰ cū ōt. Hora septima. q̄ hora septimā, sm Hylariū intelligit fides trinitatis i q̄tuor mūdi partib⁹ ꝓdicāda, vel intelligit timor q̄ est septimū donū spiritussancti. Ut intelligit mors qz i hora septima sol declinat a meridie ꝛ vergit ad occasum. Uel sm Origenē intelligit quies: qz septima dies est requietionis. Ista ergo quatuor sꝫ fides ti mor memoria mortis ꝛ quies: ad sanitatē spiritualē multū operātur. Nā fides ꝛ timor mortis peccati expellit. De fide dicit

Actuū.xv. Fide purificās corda eoꝝ. De timore. Eccli.j. Timor dñi expellit pctm̄. Memoria mortis p̄seruat ab infirmitate. Eccl.vij. in oib⁹ opib⁹ tuis memorare nouissima tua ⁊ i eternū nō peccabis. Quies mētis cōseruat̄ in sanitate. p q̄etē em̄ mentis hō a tumultu mūdanoꝝ auertit̄ ⁊ deo vuit̄: ⁊ ideo in gr̄a ꝯseruat̄. vñ angel⁹ dixit Arsenio. Si vis sal⁹ fieri fuge homines, tace. quiesce. ¶ Sermo.iij.

Et credidit ipse ⁊ domus eius tota. Per istam domū itelligit̄ militās ecclesia que mō p fidē ambulat: nō per speciē sicut dr̄.iij. Corin.v. Fundamētum hui⁹ dom⁹ est xp̄s. Iuxta illud.j. Coꝝ.iij. Fūdamētū aliud nemo pōt ponere ꝓpter id qd̄ positū ē q̄ est Jes⁹ xp̄s.i. fides xp̄i iesu. In fūdamēto ḡ hui⁹ dom⁹ dei: apl̄i posuerūt duodeci lapides p̄ciosos.i. duodeci articulos fidei. Apo.xxj. Mur⁹ ciuitatꝫ habēs fūdamēta duodeci: ⁊ i ipsis noīa duodeci apl̄oꝝ. Apl̄i nāq̄ post missionē spūsscti p mūdū dispergēdi isimul ꝯuennerūt ⁊ in symbolū fidei duodecim articuloꝝ cōposuerūt. Primū articuloꝝ posuit Petrus dicēs. Credo i Deū patrē oīpotentē creatorē celi ⁊ terre. Ex quo ptz q̄ deus saluare vult qr est pr̄: ⁊ pōt qr est oīpotēs ⁊ scit qr sapiēter sciuit creare celū ⁊ terrā. Dicit̄ aūt oīpotēs. Tñ qr oīa q̄ vult facere pōt. Tūc qr ad operādum nullo adminiculo indiget. Tūc qr eū nihil ipedire pōt. Potētia tñ eius ē ordinata: qr hz secū annexā sapiētiā mīam ⁊ iustitiā. Si q̄s em̄ haberet potētiā: sz sine sapientia multa faceret insipiēter: si sine mīa multa faceret crudeliter: si sine iustitia mlta faceret iniuste. De⁹ autē nihil potest facere isipiēter nihil crudeliter nihil iniuste. q̄uis ergo oīa possit de potētia absoluta: tamē de potētia ordinata nō posset illud qd̄ p̄iudicaret sue sapientie sicut vere penitēti veniā denegare. hoc em̄ sue sapiētie ⁊ veritati p̄iudicaret: qr ꝯ veritatē sue ꝓmissionis faceret.ij. Timo.ij. Negare seipm̄ nō pōt. Glo. Qui veritas est q̄d faceret si dicta sua nō ipleret? imo sicut dr̄ Aug. Tardi⁹ sibi vr̄ homini pctōri veniā tradere q̄ ipsam pctōri accipere. Nec posset illud quod p̄iudicaret mīe sue: sicut ab aliq̄ viro sancto gratiā suā violēter auferre. Cū em̄ volūtatez nr̄am p̄ueniat p gratiā suā: oīb⁹ multū sue mīe p̄iudicaret si eā ab aliquo iuito auferret: vñ dicit Anselm⁹. Cū de⁹ velit q̄ homo habeat rectitudinē, volūtatis si eā ab initio auferret iam vellet eū nolle qd̄ vult eū velle. Nec illud q̄dē p̄dicaret sue iustitie: sicut saluandū dānare. Uñ dixit angel⁹ q̄ gerebat p̄sonā dei Loth. Gen̄.xix. Festina ⁊ saluare ibi qr nō potero facere q̄cq̄ donec igrediaris illuc. Nō em̄ de⁹ iuste dānaret saluādū q̄ etiā cū dolore dānat p̄scitū. Chryso. De⁹ inuit⁹ ⁊ cū magno dolore cōpellit̄ dānare peccatores. Scd̄m articulū ponit Andreas dicens. Et in iesum christū filiū eius vnicū dñm nr̄m. Credere em̄ debemus q̄ xp̄s lz sit fili⁹ dei tñ est pr̄i coeq̄lis ⁊ coetern⁹. Joā.x. Ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹. Sed ꝯtrū vr̄ qd̄ dr̄. Eiusdē.xiiij. Pr̄ maior me est. Ad hoc rñdet Aug. ad Felicianū dicēs. Maior ⁊ minor trib⁹ modis dici pōt. etate, forma, ⁊ potentia. Etate senior puero, forma lōgior paruo, potētia fortior imbecilli. Et subdit Aug. videam⁹ vtrū aliquid hoꝝ accidat filio. Nam nec etate minor est quē de principio patre cōstat extitisse p̄ncipiū. Nec forma quē nō aliud fas est p̄dicare q̄ deū. Nec potētia p quē oīa nouim⁹ esse facta. Idē sup p̄s. Uñ qd̄ dñs dicit in euāgelio. Ego ⁊ pater vnū sumus hoc intelligit̄ s̄m formā dei. Et pr̄ maior me est hoc intelligit̄ s̄m formā serui. Tertium posuit Joānes euāgelista dicēs. Qui cōcept⁹ est de spūsctō nat⁹ ex maria virgine. Per hoc qd̄ dr̄. Cōcept⁹ de spūsctō: ostēdit̄ q̄ sine pctō nō tm̄ nat⁹ fuit sz etiā cōceptus: qd̄ nō ē inuenire in alijs in vtero sanctificatis. Btā em̄ virgo fuit in pctō cōcepta: sed sine pctō nata. Nos autē in pctis cōcipimur ⁊ nascimur. Xp̄s autē fuit sine pctō cōcept⁹ ⁊ natus. Istud vr̄ insinuari. Job.iij. vbi loquit̄ de culpa originali dicēs. Obtenebrent̄ stelle caligine eius expectet lucē ⁊ nō videat nec ortū surgentis aurore. Per stellas viri sancti p lucē xp̄s p aurorā btā v̄go itelligit̄. Scti viri culpa originali fuerūt obtenebrati: qr i ea cōcepti ⁊ nati. Lucē autē.i. xp̄z nō vidit. Nec i ꝯceptu: nec i ortu. Aurorā āt.i. v̄ginē mariā vidit q̄dē q̄tū ad cōceptū: sed nō q̄tū

ad hostū. Per hoc qꝫ dicit ex maria ꝟgine: dat intelligi qꝫ ille q apꝰ patrē erat in nubibus nobis factꝰ ē visibilis. Verbū em hois tripliciter cōsiderari pt. Aut put ē i corde: et sic ē incognoscibile nisi ab ipo corde aut put vocē p̄fert: et sicē audibile. aut put in charta scribit: et sic est visibile et tāgibile. Quōdē mō ꝺbū p̄tis put erat i ipo p̄re. nō cognoscebat nisi ab ipso patre. Mar. xj. Nemo nouit filiū nisi pr̄. Deide istō ꝺbū idutū ẽ voce. i. hūana carne: sic hoīb⁹ se manifestauit. Baruch. iij. Post hec i terris visꝰ ē et cū hōib⁹ conuersatꝰ ē. Tūc ēt fuit scriptū i charta. i. in carne hūana: et sic nō tm potuit audiri: sz etiā videri et tāgi. j. Joh. j. Quod audiuim⁹ qꝫ vidim⁹ oculis nr̄is et manus nr̄e ꝟtractauerūt de ꝟbo vite ꝛc. Quartum posuit Jacobꝰ maior dicēs. Passꝰ sub pōtio pilato: crucifixꝰ mortuꝰ. et sepultꝰ. Quāuis aūt mortuꝰ sit: tñ ex sua potētia gloriose resurrexit et nos similr̄ resurgere facit. Jō assimilat fenici leōi et pellicano. Fenix em ẽ auis singularis trecētis vel ānis vīcēs q in ignē a se ꝓparatū spōte se proiecit: et tertia die ꝺ ei⁹ cinere nouus fenix resurgit. Sic ēt xp̄s spōte ad mortē se tradidit et tertia die renouatꝰ surrexit. Leō cuiꝰ etiā mortuꝰ nascit: sz die tertia pr̄ clamore emittit et ille reuiuiscit. Sic ēt die tertia pr̄ clamauit dicēs. Surge glia mea. ꝛc. Et statim xp̄s surrexit. Serpēs etiā pullos pellicani occidit: sz p̄ roſo se vulnerat et illi sanguine aspsi resurgūt. Sic etiā xp̄s nos a serpēte infernali mortuos suo sanguine refouauit. Quitū posuit Thomas Descēdit ad inferna. Voluit q̄dē ad inferna descēdere. primo ꝓpter triūphū. Tūc em ds ꝓfecte de hoste triūphat quādo nō solū i cāpo eū vicit: sz etiā ipm exꝓliat et in domo sua ligat. Xp̄s diabolū i crucevicit: sz in inferno eū spoliauit et ligauit. Colloſ. ij. Exꝓliās principat⁹ et potestates ꝛc. Secundo ꝓpter remediū: vt sez sanctis patribus subueniret: et eos ide educeret. zacharie. ix. Tu quoq; in sanguine testamēti tui emisisti vinctos tuos ꝺ lacu i quo nō erat aqua. Tertio propter exemplū vt erudiamur sepe in infernū mente descēdere. ꝓs. Descēdent in infernū viuentes. Berñ. Si descenderēt viuentes nō descenderēt morientes. et in hoc etiam eruditur illis qui sunt in purgatorio subuenire. qꝫ fit secundū Greg. Per oratiōes eleemosynas missas et ieiunia. Sextū posuit Matheus dicens. Tertia die resurrexit a mortuis. Ab tertiaz die resurgere noluit ꝓpter mortis probationez. Si enim statim resurrexisset non fuisset creditum ꝙ vere mortuus fuisset. Sed sicut in ore duorū vel triū testiū stat omne verbū sic in tribus diebus experiri possumus omne factū. Ultra tres vero dies noluit differre ꝓpter apostoloꝝ cōsolationem qui remanserāt in erroꝛe timore et dolore sed ipe resurgēs eos certificauit ꝓfortauit et letificauit. In tertia aūt die voluit resurgere ꝓpter significationē vt ꝓ hoc significaret ꝙ lux sue mortis fugauit nostram duplā mortē. Et ideo fm Gregoꝝ vna die integra et duabus noctibus iacuit in sepulchro. Septimū posuit Philippus dicēs. Ascendit ad celos sedet ad dexterā dei patris omnipotētis. Ascēdit ante ad celos primo vt celestem ianuam aperiret. Hebre. ix. Per ꝓpriū sanguinē introiuit semel in sancta. Secūdo vt nobis viā ostenderet et secū nos duceret Mathe. ij. Ascēdit pandens iter ante eos quo advie ostē sionem. Transibunt portā et egredient ꝓ eā ꝙ ad ianuā apertionē. Tertio vt apud patrē ꝓ nobis interpellaret. Hebre. ix. Introiuit in ipsum celum vt appareat vultui dei ꝓ nobis. Octauū posuit Jacobus minoꝝ dicens. Inde venturus est iudicare vivos et mortuos. fm autem Greg. Quatuor erūt ordines iudicādoꝝ: aut em erūt mali aut boni. Malorū quidā nō iudicabunt et condēnabūtur. Sicut infideles quorū facta nō discutiētur. De quibus dicit. Joh. iij. Qui nō credit iam iudicat⁹ est. Alij. m. dicabuntur et ꝺdēnabūtur: sicut mali christiani quoꝝ facta examinabūtur. Matth. xxv. Esuriui et nō dedistis mihi mā ducare. ꝛc. Bonoꝝ aūt quidā non iudicabuntur et saluabūtur sicut apli. xp̄i. Mat. xix. Sedebitis sup sedes iudicātes duodecim tribꝰ israel. Alij iudicabunt et saluabūtur: sicut boni xp̄iani q tamē aliquā do lapsi fuerūt: et ideo rationē reddēt de oib⁹ factis. Eccl. xij. Cūcta que fiunt adducet deus ad iudicium ꝛc. De oibus cogitatis ꝙ̄ cūcq; sint occulta. Soph. j. In tpe illo scrutabor hierusalē i lucernis. De oibus verbis. Mat.

xij. De oi ꝓbo ottoso qꝫ locuti fuerint homines redd̃et rōnē in die iudicij. Nonum posuit Bartholome⁹ dicēs. Credo miſſiōē ſcti, ſicut em̃ i ꝓfez z filiū z in ſpiritū ſcti credere opz cū ipſe ſit ꝑ z filio cōſubſtā tialis z ab vtroq; ꝓcedat eternal̃r: ꝓcedit ꝫ hūdie z in nos ſpūalr. Sz opz vt ſi ei⁹ amorē recipe volum⁹ triplicē alienū amorē, cōtēnam⁹. ſ. terrenū, ꝓpriū z carnalē. Aug. Procedat ſpūſctūs i medio z dicat amatori ſuo. Vis me fruī? volo contemne quod cūq; terrenū. Cōtēpſi parū feciſti qd̃ ample⁹? Cōtēne te ipm, cōtēpſi. Multū feciſti ſic me inueniſti ſic ire ſic amare, ſic ꝑre ad deū puenire. Decimū poſuit Symon dicēs. Sctāz eccl̃iam catholicā. Eſt aūt ſcta eccl̃ia mō in tres ptes diuiſa. Una eſt in mūdo qꝫ adhuc eſt in timore z expectatiōe. Alia eſt in celo qꝫ eſt ſine timore et expectatiōe. Tertia eſt i purgatorio qꝫ medio mō ſe hz qz eſt in expectatiōe cū adhuc ꝑfēt glorīā nē habeat. Eſt tñ ſine timore: qz hz liberū arbitriū in bono cōfirmatū. Iſtud reſpondat tres ptes qꝫ de corpore xpi ſūt. Undecimū poſuit Thade⁹ dicēs Sāctoꝝ cōmunionē remiſſionē petrū. Credere em̃ debem⁹ qꝫ eccl̃ia ſit ꝑmanicatio bonoꝝ. Juxta illd. Particeps ego ſum oim timētiū te. Et qꝫ dēt dē remiſſio petrī ꝓ baptiſmū z penitētiā. z alia ſacramēta. Dicit aūt Amb. in lib. de apologia. Dauid dicēs. Peccm̃ aut donaſ, aut delet, aut tegit, donaſ ꝓ gram: delet per ſanguinē crucis tegit ꝓ charitatez. De ꝓmo. Luc. vij. Nō habētib⁹ illis vñ redd̃et donauit vtriſq;. De ſcdo Apoca. j. Lauit nos a peccīs nr̄is i ſanguine ſuo? De tertio. Ptouer. x. Universa delicta operit charitas. Duodecimū poſuit Matthias dicēs. Carnis reſurrectionē. z vitā eternā. Amē. Credere em̃ debem⁹ qꝫ oēs reſurgēt: ſcz mali ad mortē eternā z boni ad vitā eternā. Jō poſtq̃ dixit carnis reſurrectionem ſtatim ad differētiā malorū ſubiunxit de bonis vitā eternā. De q̃ vī Mat. xix. Vitā eternā poſſidebitis. Hoc qꝫ vī vitā reſpicit illos q̃ ſunt in inferno q̃ nō hñt vitā. ſz mortē cōtinuā. Hoc qꝫ vī eternā reſpicit illos q̃ ſunt in mūdo q̃ hñt vitā trāſitoriā. Hoc qꝫ vī poſſidebitis reſpicit illos q̃ ſūt in purgatorio q̃ adhuc nō ſunt in poſſeſſione. Beati aūt q̃ hñt vitā ſine morte: Illos q̃ ſunt in inferno eternitatē ſine fine, Illos q̃ ſunt in mūdo z poſſeſſionē ſine expectatione: Illos qui ſunt in purgatorio.

¶ Dfica. xxij. poſt feſtū trin. Sermo. j.

Simile eſt regnū celoꝝ hoi regi qui poſuit rationē cū ſeruis ſuis. Mat. xviij. Supl⁹ literoꝝ uit petr⁹ ieſum q̃tiēs peccabit in me fr̃ me⁹ z dimittā ei vſq; ſeptieſ. Cui dñs rñdit. Nō dico tibi vſq; ſeptieſ. ſz vſq; ſeptuagieſſeptieſ. Et ponit ibi numer⁹ determinat⁹ ꝓ indeterminato. i. quotiēs peccauit: totiēs dimitte. Jſte tñ numerus ſeptuagieſſeptieſ poſt⁹ ponit q̃ alios alios: qz ab Ada vſq; ad xꝑm fuerūt ſeptuagintaſeptem gñationes. Sicut ergo xꝑs toti⁹ generis humani delenit culpas ſic z hō oēs ſuas dimittere dz offenſas. Uel nō poſuit in iſto numero: qz conſtat ex numero vniuerſitatis. i. ſeptē: z nūero trāſgreſſionis. i. vndecim: qz ſeptieſ vndecim facūt ſeptuagintaſeptē. Eſt ergo ſenſus. Dimitte ſeptuagies. i. vniuerſas trāſgreſſiōes z iniurias tibi factas. Ut aūt intelligat qd̃ dñs dixerat petro meli⁹ mētib⁹ noſtris infigeret: nō q̃ dixerat ꝓbo confirmāt ꝫ ꝓponēs parabolaz iſtā. z dicēs. Simile eſt regnū celoꝝ. In hoc ergo euāgelio deſcribunt ꝑſona regis ꝓpſone ſeruoꝝ. Per iſtū aūt regē intelligit de⁹ q̃ tripliciter deſcribit. Primo q̃ ſit diſtrict⁹ olī⁹ in exigēda rōne, qd̃ notaſ cū vī. Qui voluit rōnē ponere cū ſeruis ſuis: z infra. Tū aūt nō ꝑſeret vñ redderet: qz ſz Remigiū: Iz hō ꝓ ſe peccet tñ ꝓ ſe a petō nō vz ſurgere. Juſſit eū dñs ei⁹ venū dari z vxorē ei⁹ z filios z oia q̃habebat z reddi. per iſta aūt q̃tuor q̃ dñs iuſſit venū dari intelligunt q̃tuor q̃ hō pōt hſe. Habet em̃ quod dā qd̃ ipſe eſt ſcz corp⁹ z alaz: quod dā qd̃ eſt q̃ſi ipe: ſcz vxorē qdā qd̃ eſt ipſo. ſcz filios: qdam qd̃ eſt extra ſcīpm: ſcz res tpales. Sūt ergo q̃ male regūt ſcipſos. i. corp⁹ z alaz tales venū dant. i. dño demonū mācipant. Homo em̃ merito petit efficit ſeru⁹ diaboli. Joh. viij. Olis q̃ facit ꝑcm̃ ſeru⁹ eſt peccati. Alij ſunt q̃ vxores ſuas ꝓ nimis volupt̃oſe diligūt z libidinib⁹ tanq̃ equus z

mul⁹ t ferunt. Jsti cū vxorib⁹ venū dank. i. cū eis do demonū subiugant. Alij sunt q̄ filios suos inordinate diligūt exercētes rapinas t vsuras vt eos ditare possint. Jsti cū filijs vēdunk. i. seruituti demonuz cū eis tradunk. Alij sūt q̄ bona tpalia aut suare retinēt: aut vane expēdūt. Jsti venduntk cū oib⁹ q̄ hñt: q̄ ptāti demonū tradunk p eo q̄ bona tpalia pauplb⁹ nō cōtulerūt, sz aut suare retinuerūt, aut in vanitatib⁹ expēderūt. Scdo ostēdit de rege q̄ sit liberalis hūilb⁹ in debiti dimissione cū dr. Misert⁹ dñs serui illi⁹ ꝛc. Ecce ḡtia liberalitas dei: nā seru⁹ petebat dilationē: t accepit toti⁹ debiti dimissionē. Sic hꝫ. Luc. xrij. de latrone vbi dr Aug. Cōsiderabat latro facinora sua t pmagno habebat vt vl̄ fine sibi pceret dñs ät sibi dixit. Amē amē dico tibi hodie mecū eris in paradiso. Mia obtulit q̄ misericordia distulit nec mirū si de⁹ ē mō ita liberalis t misericors q̄ mō est fox mie. hz em de⁹ triplex forū. Unū est in pñti q̄ est fox solū mie. Mō tm mia audit cās: t iustitia facit seruias. Esa. xvj. Prepabit in mia solū ei⁹. Jō oēs cās iustitia remittit ad thronū ḡtie ei⁹. Uñ dr. hebre. iiij. Adeam⁹ cū fiducia thronū ḡtie ei⁹ ꝛc. Scdz fox erit i iudicio q̄ erit pure iustitie vbi iustitia audiet cās t mia faciet feriās: t tō mia oēs cās deuincep⁹ remittet ad solū iustitie cās. ix. Sup solū dauid t sup regnū ei⁹ sedebit vt cōfirmet illud t corroboret in iudicio t iustitia amodo t vsq̄ in sempiternū. Tertiū forū ē in purgatorio q̄ est fox mittūs: q̄ ibi erit iustitia q̄ pnā infligit t mia q̄ ghāi donat. ꝑa. Mia t ꝓitas ꝓcedēt faciēt tuā. Uñ q̄libet q̄ est in purgatorio dicere ꝑt Miaz t iudiciū cātabo tibi dñe. Et illud duo audiui q̄ potestas dei est t tibi dñe mia ꝛc. Tertio ostēdit de rege q̄ sit seuer⁹ ingratis in toti⁹ debiti dimissi repetitiōe cū dr. Irat⁹ dñs tradidit ipz tortoribꝫ. i. demonib⁹ q̄usq̄ redderet vniuersū debitū. gl. Si nō dimiserim⁹ ex corde q̄libet nos delinquit: t q̄ p pnam dimissuz erat a nobis exigek. Et q̄ vt q̄ pcā dimissa redeāt pp pcm odū. Sup hoc dixerūt q̄dā q̄ nō redeūt ḡtū ad maculā vel reatū sz ḡtū ad magnitudinē. Qui em post acceptā remissionē ad pcm redit magis delinquit q̄ ingrat⁹ de tāto bñficio extitit: t ita ingratitudo pcm recidiuātis aggranat. Alij dicūt pcā redire ḡtū ad pnā subtātialez. Sicut em i celo est vn⁹ denari⁹. i. vna bta tudo substantialis iz stella differat a stella i claritate. Sic t i inferno est vna pena substāttial⁹ p modū dāni. s. carētia visiōis dei. Et alia p modū sens⁹. s. ignis t hmōi t vtraq̄ denk p q̄libet pcō mortali: iz fm maioritatē pcōz sentiet pcōr maiorē vl minorē ignis vrediné t hmōi corrosionē. Debēt q̄ pcā redire, q̄ recidiuāti eadez pēa ignis i ḡhe debet q̄ pri⁹: maior ch q̄ pri⁹. Alij dicūt sicut ꝓpositum⁹ q̄ pcā redūt i ḡtnoz casib⁹. s. pp odiū fraternū: pter apostasiā a fide: ppter ꝓfessionis: t ppdolorē de pnia habita. Uñ hꝫ. Fratres odit: apostata sit spualiz⁹ fateri. Penituisse piget: ꝑtina culpa redit. Scdo ponunk psone seruoz: t hoc triplici differētia. Prio ponit⁹ seru⁹ ille q̄ debebat decē milia talēta. Scdo ille q̄ debebat cētū denarios. Tertio illi q̄ dño annūciauerunt. Peristū seruū q̄ debebat decē milia talēta itelligunt: illi q̄ offendūt i deū. Per illū q̄ debebat cētū denarios: itelligunt illi q̄ offendūt i primū. Uñ ôt Chry. Tāta est differētia pcōz q̄ cōmittunk i deū t hoiem: ḡtia est differētia iter decē milia talēton t cētū denariop: magꝫ aūt t multo pl⁹. Jpe em cozp⁹ nobis fecit aiam ispiranit: filiū misit celū aperit: nos i filios suos adoptauit. Nūdd ergo si vnaq̄q̄ die moteremur ꝓpter retribuerim⁹ et aliq̄d dignū. Neq̄ ḡ. Aug. Nō possū ôt aliq̄d diligere inimicū. O q̄cūq̄ es attēdis q̄d tibi fecerit ihōs t nō attēdis q̄d tu feceris deo. Quare nō dimittis hoi pax: vt tibi de⁹ dignēt dimittere multū? Serui aūt q̄dño nū claverūt sūgnāt angelos fm glo. Qui pcōres deo accusabūt t nō solū boni angeli: sz et mali ipos accusabūt: imo ēt ipa pcā t oia elemēta. Jsti ḡtnoz accusatores habēt i iudicio ꝛ pcōres. Primi erūt angeli. Job. xx. Revelabūt celi. i. angeli iniq̄tatē ei⁹. Quorūdā em iniq̄tatē revelabūt illoz. s. q̄ fuerūt valde mali: sz q̄ vitā suā i iniq̄tatib⁹ finierūt. Alioz occultabūt: illoz. s. q̄ fuerūt valde bōi q̄ pcā sua penitēdo deleuerūt. Alioz ex pte revelabūt: t ex parte occultabūt, illoz. s. q̄ fuerūt mediocriter boni

qui secū alīq̄ cremabilia portauerūt. Hos rū eīm petā angeli dco reuelabunt: vt de ipsis purgenť z demonib⁹ occultabūt: ne ab ipsis accusenť. Sēdi accusatores erunt demōes. De quoꝝ accusatiōe. ōt Aug. Dicturꝰ est i iudicio aduersarijꝰ. Cāssime iudex iudicia istū meū esse ob culpā: q̄ noluit tuꝰ esse p gr̄am: tuꝰ est p naturā: meꝰ est p miseriā: tuus p passionē: meꝰ p suasionē. Tibi inobedīēs: mihi obedīēs. A te accepit īmortalitatis stolā: a me accepit hanc p̄nosaz qua indutꝰ est tm cā. Tuā vestē dimisit: cuz mea huc venit. Equissime iudex iudicia istū meū esse z mecū dānādum esse. In dbꝰ ꝯ bis ponunť q̄nq̄ allegationes dbꝰ vult diabolꝰ ostēdere petītē secū esse dānādū. Pria est talis. Tu obtulisti sibi tuā gr̄az, ego meā culpā. Tuā gr̄az cō cēpsit: meā culpā recepit. ergo dz eē meꝰ. Scōa est talis. Tu creasti eū p naturā, tō deberet esse tuꝰ: sz fecit se meū p suā magnā miseriā, iō dz esse meꝰ. Tertia est talis. Tu sustinuisti pp eū graue passionē: nō deberet eē tuꝰ: ergo ho obtulit sibi meā suasionē, sz ipse tuā passionē cōtēpsit: z meā suasionē recepit, iō dz esse meꝰ. Quarta est talis. Duo sunt: scz obediēcia z inobediēcia. q̄cūq̄ aūt est tibi inobediēs est tuꝰ: quicunq̄ ho est tibi inobediēs est meꝰ. Sz iste fuit tibi inobediēs, sed mihi obediens ergo dz esse meꝰ. Quinta est talis. Tuū est facere sibi vestē fulgidā virtutū: meū est facere sibi vestē fordidā vitioꝝ: q̄cūq̄ aūt hz vestē ꝑtutū est tuꝰ: q̄ vero hz vestē vitioꝝ est meꝰ. Sed iste tuā vestē abiecit et meā secū portauit: ergo dz esse meꝰ. Ter tū accusatores erūt ꝑpria petā. Sap. iij. Traducēt illos ex aduerso iniq̄tates ipsoꝝ. Jsaie ostēdit. Jac. v. vbi dr. Agite nūc diuites plorate vlulātes in miseriīs vr̄is q̄ aduenient vobis diuitie vr̄e putrefacte sunt: z vestimēta vestra a tineis comesta sūt aurū z argētū vestrū erugināuit: z erugo eoꝝ in testimoniū vobis erit. Et ifra. Ecce merces opariorū q̄ defraudata est a vobis clamat: z clamor eoꝝ in aures dñi sabaoth introiuit. Ubi ostēdit Jacobus q̄ cōtra malos diuites tria clamabūt i iudicio scz erugo tinea: z merces defraudata. Sūt q̄ diuitias suas auare retinēt: z recōdūt: q̄ hos clamabit erugo. Alīq̄ sūt q̄ eas vane expendūt: z multa mutatoria vestiū emūt: q̄ hos clamabit tinea. Alīq̄ sunt qui bona pauꝝ rapiūt: z coacerpolāt: z mercedēs laboꝝ suoꝝ eos defraudāt: q̄ os clamabit merces iuste detenta. Quarta accusatores erūt ola elemēta. Jstō ondit Hugo de scō victore, Cōtra petītē in iudicio celī dicet. Ego luce sibi mistraui ad solatiū. Aer dicet. Ego oē genꝰ animaz sibi dedi ad obsequiū. Aqua dicet. Ego diuersa gña piscīū sibi dedi ad esum. Terra dicet. Ego panē z vinū sib. dedi ad nutrimēt̄. Postq̄ ho ola elemēta recitauerit ola bñficia quertenť petītīb⁹ ad supplicia: sicut idē Hugo ostēdit dicēs. Nā ignis dicet. Jn me cōburar. Aqua dicet. Jn me mergar. Aer dicet. Jn me vēticr. Terra dicet. A me absorbear. Jnfernus dicet. A me deglutiar. Sap. v. Armabit oēm creaturā ad vltionē contra insensatos feqnī.

¶ Sermo secundus.

Beatus est ei

uꝰ q̄ debebat decē milia talēta: sm dñm Bern. Obligati sumꝰ dco ad ḡtiaꝝ debita maxia p̄solueda. Uñ ōt. Ost cognouisse q̄ multa z q̄ multis debes: videres q̄ nihil est q̄ facis. Pzio debes ꝑpo totā vitā tuā: qz ipe p tua posuit suū. Scōo exigūt p̄terita petā tua futurā vitā tuā: vt facias fructꝰ dignos pnie z recogites oēs āos tuos i amaritudine aie tue. Quid sit tertiū ōbitorē ostēdā q̄ vēdicet̄ā totā sibi puta q̄ si desideras gñā quā oculus nō vidit ꝛc. Nōne ad hāc cmēdāte to tūz q̄cūq̄ poteris dare oportebit: z cū ola opleueris dices. Nō sūt odigne passiōes huiꝰ tpis ad futurā gl̄ā q̄ reuelabit in nobis. Quarto creditoꝛ debes q̄ est a q̄ to tū habes q̄ te fecit z dñacit: z cūcta ministrat. Jsta q̄ tā maxia debita sūt decē milia talēta. de qbꝰ ꝑpo i iudicio a nobis rōnē reqret q̄lr. s. totā vitā nr̄az dederimꝰ ei q̄ nos creauit ei q̄ nos redemit, ei q̄ tot z tāta petā nobis dimisit, z q̄ tātā gl̄ā ꝓmisit. Ad istā aūt rōnē exigēdā q̄druplr ꝓcedit. Pzio eīm oēs ad suū iudiciū citabit: z hoc triplici rōne, s. monitoria, ꝓceptoria, z pēptoria. Citatione monitoriā mittet p prophetā. Joel. iij. Cōsurgāt z ascēdāt oēs

gētes i vallē iosaphat: qr ibi sedebo vt iudicē oēs gētes in circuitu. Citatiōē p̄ceptoꝝ mittet p dauid pphetā: q̄ ōt. Exurge deꝰ meꝰ i p̄cepto qō mādastiꝫ: et synagoga pplorū circūdabit. Et pp hāc in altū regredere: dñs iudicat pplos. Citatio nē peremptoriā mittet p āgelū. Apoc. x. Angelꝰ quē vidi stātē sup mare i terrā leuauit manū suā sup celos et iurauit p viuētē i scla sclorū: qr tps āpli nō erit: sz i diebꝰ vocē septimi angeli cū ceperit tuba canere p̄fum mabit mysteriū dei. De hac triplici citatione. ōt. ij. Thes. iiij. Ipe dñs in iussu: ecce citatio p̄ceptoria. Et i voce archāgeli: ecce citatio finalis oria. Et in tuba dei descēdet de celo: et mortui q i xpo fūt resurgēt p̄mi: ecce citatio peremptoria. Scōs ipos citatos examinabit et marte de ētuoꝝ. Palo de bonꝫ p̄missis. Quatuor ei bōa nobꝫ p̄misit. s. coꝝ pꝰ alaz et res tgales: et tps ō qbꝰ ōt. Eccli. xvij. Deꝰ creauit hoiez: hoc referꝝ ad corpus. Et ꝓ imaginē suā fecit illū: hoc refertur ad alaz. Nūerū diez et tps ōdit illi hoc referꝝ ad tps. Et ptātē eoꝝ fūt super terrā: hoc referꝝ ad oia tgalia qbꝰ ipe hō est p̄latꝰ. Dedit ḡ dñs hoi corpꝰ vt p̄seruet illud i mūdicia et sctificatiōe. s. Thessa. iiij. Sciat vnusqsq vāz suū vas possidere in sctificationē et honorē. Dedit alaz vt faciat sibi magnū honorē. Si ei honorauiꝰ imaginem dei pictā: mlto fortiꝰ debem honorare imaginē ei i alia nāa creatā. Eccli. x. Fili i māsuetudie serua aiam tuā et da illi honorē ꝓ meritū suū. Dedit et deꝰ hoi tgalia vt pauplibꝰ ea dispēset. Chrys. Deꝰ dispēsatores nos dimittiꝫ suaꝫ et voluit nō dños: et iō cui voluerit dat eas: a q̄ voluerit tollit. Illō ppte nāz est qō i nāa prāte ē hāre si volumꝰ. Dedit et hoi tps vt id p̄seruet. Eccli. iiij. Fili p̄serua tps. Bern. Nihil p̄ciosiꝰ tpe: ꝓ heu hodie nihil viliꝰ reputat. Trāseūt dies salutꝫ et nemo recogitat. etc. Idē. Nemo vīm frēs qui estimet tps qō i ybis p̄sumit ociosis: volat ybū irremeabile: volat tps irremeabile: nec auertit illiplēs q̄d amittat. Ꝛ p̄fabulari aliū: donec hora ptereat. O donec hora p̄tereat, donec tps trāseat, donec hora ptereat q̄ ad agēdā pniaz ad obtinēdā veniā: ad acq̄rēdā gr̄az ad p̄merēdā glā: miseratio p̄ditoris i duiget etc. Si ei diabolus vnā horā tpis posset hre cū illa et gehēnā euaderet et glā obtineret. De his ē q̄tuor nobis commissis nos rōnē reddere oportebit. Sz de corpe malā rōnē reddēt luxuriosi: q̄ illud in delicijs nutrierūt. Jacobi. v. Epulati estis et i luxurijs enutristis corda vestra. De alia malā rōnē reddēt superbi: q̄ alam in honorauerūt dū ipꝰ oibꝰ meritꝫ p̄ superbiā expoliauerūt. Ecc. vj. Nō te extollas i cogitatiōe alę tuę velut taurus: ne forte cludat virtꝰ tua ꝓ stultitiam, et folia tua comedat, et fructꝰ tuos p̄dat etc. De reb malā rōnē reddēt auari: q̄ pauplibꝰ nihil dare voluerūt. Un dicet eis i iudicio. Esuriui et dediſtis mihi māducare: sitiui: et nō etc. De tpe em malā rōnē reddēt ociosi: q̄ ipz tps negligēter expēderūt. Un Bern. Oēs tps nobis ipē sum reqrēt a nobis qualē fit expēsum: sicut ea pitl nō peribit de capite: sic nec momētū ō tpe. Scō rōnē reqret de bonis a nobis omissis Jnō ꝓ Mat. xxv. Ubi dñs seruū q̄ omisit lucrari talēto accepto redarguit et i tenebras mitti iussit. Per talētū itelligit dom itelligētie: qō q̄dā abscōdūt i terrā. vñ ōt ibidē. Abiēs fodit in terrā: et abscōdit pecuniā dñi sui. Quidā em ponūt i sudario. vñ ōt Luc. xix. Ecce mna tua quā habui repositā in sudario. Alij ponūt ad mēsaz: sicut bōi pat. vñ ōt ibidē. Et ḡre ñ dediſti pecuniā mēsaz etc. pecunia aūt abscondita in terrā rubiginē ꝓtrahit: reposita i sudario nō crescit: posita ad mēsam fructū facit. Illi in terra abscōdūt q̄ donū intelligētie in cupid: tatib terrenoꝝ ponūt ex hoc sepe cōtrahūt rubiginē pctoꝝ. Illi ponūt i sudario q̄ dant se toti ꝓ ocio. tales nullū fructū faciūt bonoꝝ operū. Illi ponūt ad mēsam q̄ dona itelligētie ponūt ad sacrā scripturā tales sibi acq̄rūt magnū cumulū meritoꝝ. De q̄ mēsa dicit ps. Parasti in cōspectu meo mēsaz etc. Tertio reqret rationē de malis a nobis p̄missis. Judex terren rōnē nō reqrit de minimis nec de alienis nec de occultis. iudex em eternꝰ tante erit scientiatis, q rōnē reqret de minimis sicut de ybis ociosis. Matt. xij. de oī ybo ocioso qōlocuti fuerūt hoies reddēt rōnē in die iudicij. Rōnē reqret de malis alienis et marte ō plat. Ezec. iij. Sāguinē tu de manu tua reqrā. Rōnē reqret ō cogita-

tionib⁹ occultationib⁹ occultis. Sap. vj. c. Cogitatiões nr̃as scrutabit. Job.xxxj. Nõne ip̃e ꝓsiderat vias meas. Gl. Sicut de⁹ vniuscuiusq; vias ꝓsiderat: sic & gress⁹ diuũerat vt minutissime cogitatiões: nec verba tenuissima q̃ apõstros vsu viuerũt: ei⁹ iudicio indiscussa remaneãt. Quarto rõnẽ req̃ret de malis nobis dimissis: sicut pz̃ hic in seruo cui dñs dimiserat decẽ milia talẽta q̃ noluit ꝓseruo suo dimittere cẽ tũ denarios. Per ẽcẽ milia talẽta signant ẽcẽ p̃cepta: q̃ q̃dẽ q̃ trãsgredit dz̃ deo ẽcẽ milia talẽta. i. penã p trãsgressiõe decẽ p̃ceptorũ. Per cẽtũ ẽnarios itelligunt q̃li bet minores offenſe q̃ i primos p̃mittunt Hiero. Dicam⁹ sub exẽplo. Si q̃s nr̃z cõmiserit adulteriũ: homicidiũ: sacrilegiũ: maiora crimina: decẽ milia talẽta rogãti dimittunt: si & ipse minora dimittat peccã tib⁹. Tertio ipos examinatos cõuincet: & hoc p̃ autẽtica i strumẽta. i. p̃ fctã euangelia. Rom. ij. In die qua dñs iudicabit occulta hoim ꝛc. Sũt eñ q̃dã opa q̃ nõ fũt hois: sicut ẽ op⁹ pctl. p̃s. Nõ loquetur os meũ opa hoim. Quedã q̃ fũt nõ opus dei sicut ẽ op⁹ creatiõis Job. x. Extendit celos sol⁹. Quedaz q̃ fũt op⁹ dei & hois: sicut ẽ op⁹ iustificatiõis. j. Cor. iij. Dei ei sum⁹ adiutores. Job. xv. Sine me nihil potestis facere. Op⁹ q̃ creatiõis de⁹ nõ iudicabit nec ꝓdẽnabit: sz̃ reformabit in melio⁹ sicut celũ & terrã & oia elemẽta. Sic op⁹ dei & hoies nõ ꝓdẽnabit: sz̃ remunerabit: Op⁹ aũt soli⁹ hois. s. pctm̃ iudicabit & cõdẽnabit. p̃s. In opib⁹ manũ suaꝝ ꝓpter̃ hẽc ego pct̃or. Quarto ẽ ipsos cõuictos sniam diffinitiã p̃feret dicẽs. Matt. xxv. Discedite a me maledicti ꝛc. Illa aũt sntia nullo auxilio poterit sublenari. Quatuor eñ auxiliũ ꝓsuent sntia sublenari. Primo p appellationẽ. Scõo p supplicationẽ. Cũ ei sntia ferꝛ a ꝑncipe: tũc nõ lz̃ appellare: sz̃ lz̃ supplicare. Tertio p q̃relã falsi vt dicat q̃ sntia lata sit per falsos testes iudice circũuẽto. Quarto p̃ integrũ restitutionẽ. Est aũt in integrũ restituere. i. reducere rẽ ad eũ statũ in q̃ erat añ lesionẽ. Illa aũt sntia nõ poterit relenari, ꝑmo per appellationẽ. Appellatio eñ ibi locũ nõ habebit: q̃ crimẽ cuiuslibet notoriũ erit. Et hoc tripl̃r. Primo p̃ q̃ssionẽ ꝓpriã. Cõscientia eñ cuiuslibet ꝑsite bñ suã scel⁹. Aug. Quisq; iudiciũ futurorũ times p̃sentẽ ꝓscientiã corrige. Sermo eñ cãe tue testimoniũ ꝓscientie tue. Scõo erit notoriũ p̃ facti euidẽtiã. Hiero. Aderit dies illa i qua facta nr̃a q̃si in q̃dã tabula picta demõstrabũt. Tertio erit notoriũ p̃ sumptionẽ volũtã: i eo eñ q̃ ponenꝫ a sinistris p̃ sumenꝫ q̃ sũt dãnãdi. Sicut & iusti i eo q̃ ponenꝫ a dextris p̃ sumenꝫ q̃ sint saluãdi. Scõo illa sntia non poterit relenari p̃ supplicationẽ. Si enim oõs potẽtes celestẽ curie: sicut btã virgo: apli & martyres: & oõs sapiẽtes sicut ꝓfessores & doctores ꝑces ad supplicãdũ cõponerẽt: de⁹ nõ exaudiret. Job. ij. Nã p̃ cã eis ẽbis potẽtib⁹ & ad deprecãdũ cõpositis: imo si oẽs scti, p eis supplicarẽt & ipsi ieiunãdo se affligerẽt & sacrificia deo offerrẽt: de⁹ eos nõ exaudiret. Hiere. xliij. Noli orare p̃ pp̃lo isto i bonũ: cũ ieiunauerint nõ exaudiã ꝑces eor̃. Et si obtulerint holocaustomata & victimas non suscipiã ea: qm̃ gladio & fame & peste cõsumaz eos. Tertio nõ poterit̃ relenari p̃ q̃relam falsi vt dicãt q̃ illa sntia sit lata p̃ falsa instrumẽta vel p̃ falsos testes iudice circũuẽto: qz ille iudex nõ poterit decipi nec circũueniri cũ sit veritas & sapientia dei. Job. xxj. Seruatoꝛ aie tue nihil fallit. Eiusdẽ. xij. Ipse nouit decipiẽtẽ & eũ q̃ decipit. Cõtra ipsũ⁹ q̃ sapiẽtiã nihil valebũt loq̃citates a duocatoꝛ nec sophismata philosophoꝛ nec facũdia oratoꝛ: nec argutiæ rhetoꝛ. De his Hier. Q̃ãti eligues & muti felicioꝛes loquacib⁹ erunt: q̃ãti pastoꝛes philosophie: q̃ãti rustici oratoꝛib⁹: q̃sti ebetes argutijs ꝓferẽdi sũt ciceroniꝛ. Quarto nõ poterit illa sntia relenari p̃ integrũ restitutionẽ: vt sz̃ ad pristinũ statũ restituãtur. Hebre. vj. Impossibile eñ est eos q̃ semel illuminati sũt ꝛc. ꝓlapsi sũt. s. p̃ finalẽ ipenitentiã rursus renouari ad penitẽtiã. p̃s. Reges eos i v̄ga ferrea: & tãq̃ vas figuli ꝑfriges eos. Ipsi eñ no erãt vas eneũ sz̃ terreũ: qz amãdo terrena facti sũt terra. Jõ ot tãq̃ vas figuli: et nõ frangẽtur a bꝛachiõ angelo, sz̃ a⁹ validissimo pugilẽ deo. Jõ ot cõfringes eos. Nec frãgent eos v̄ga lignea. i. cũ flexibilimia sz̃ cũ v̄ga ferrea. i. cum inflexibili iustitia. Jõ ꝓmittit. Reges eos i v̄ga ferrea et

ꝓterea tā valide fragent ⁊ nūcꝫ reuntegrabunt. Hiere.xx. Sic cōterā populum istū sicut cōterit vas figuli qđ non pōt vltra restaurari. ¶Sermo.iij.

Serue neꝯ om ne debitū dimisi tibi ⁊c. Sed dñs Aug. habere odiū in corde, ⁊ habere gladiū: scorpionē et ignē. De ꝓto sic ōt in ꝑmone. Qui alij nocere desiderat: similis est illi q̄ gladio se trāsuerberat vt tuni cā alteri⁹. De scō sic ōt i sermone. Refrenate iram q̄ vos stimulat adv indictā. Ira em̄ scorpio est: si interi⁹ flāmas excitauerit. Si ergo te vis vidicare de inimico tuo ad ipsam irā tuā te cōuerte: qz ipsa est inimica tua q̄ occidit animā tuā. De tertio sic dicit super ꝑs. Sic puta malitiā esse quōignē. Si incēdere vis aliq̄d illud qđ apponis igni pri⁹ ardet: nisi em̄ ardeat nō incēdit. Verbi gra. Cū faculā apponis igni pri⁹ ardet vt aliꝫ possit incēdere. Ita ergo malitia ꝓcedet ex te: ⁊ dd vastat antecē te malitia tua vt alteri nō noceat fieri pōt vt tibi nō noceat fieri nō pōt. Qz ergo ille q̄ odiū retinet seipm occidit venenat ⁊ incēdit: iō neꝯ appellat. Et sic ōz Eccl.xxiij. Qui sibi neꝯ est: cui alij bon⁹ erit? Vñ sm Chry. Qñ seru⁹ decē milia talēta ꝭbebat nō est vocat⁹ neꝯ: sed qñ fratri remittere noluit dñs eū neꝯ vocauit. dicēs. Serue neꝯ. Vocat aūt neꝯ ꝓpter duas neqtias qs habuit. Pria fuit neqtia magne crudelitatis: qđ notat cū ōz. Tenēs suffocabat eū. Nō em̄ rogauit nec admonuit: sz statiad gulā cucurrit: tales sūt multi furiosi q̄ ferunt impetu sue ire. Ꝓuerb.xxvij. Ira nō hz miam nec erūpēs furōr: ⁊ ipetū cō citati spūs ferre qs poterit? Ꝓuer. xv. Cor fatuoꝝ ebullit fultitiaz. Et bñ dicit ebullit: qz cor fatui ⁊ iracūdi est sicut olla bullies q̄ sepe quatuor mala facit. Unū: qz aquā fermentē extra feruentē ꝓijcit ⁊ circūstātes adurit. Scōm qz ignēl extinguit. Tertiū pinguedinē extra emittit. Quartū: qz ipsa ola sepe cōfringit. Olla ergo bulliēs ⁊ anim⁹ iracūdi: qz sepe ꝭba ignita et cōtumelio sa ꝓcit ex q̄bus alios inflammat. i. ad scādalū ꝓuocat. Ignē ēt celi q̄ erat in illis q̄ eū ex charitate arguebāt extinguit. Null⁹ em̄ audet eū reprehendere postq̄ videt ipm̄ sic ad ꝓtumelias paratū ee si ipe ēt habebat aliquā pinguedinē deuotiōis vel gr̄e: tota effundit ꝓpter furorē ire. Et⁹ ēt cor sic frāgit vt vix ad trāquillitatē reintegret. Cōtra ergo istā ollā sic bullientē tria sūt remedia. Unū ēt ollā ab igne remouemus. i. a talib⁹ pñtia nos subtrahamꝰ. Ꝓuō. xx. Honor est hoi q̄ se parat se a cōtētiōib⁹. Oēs aūt stulti miscētur ꝓtumelijs. Scōm ēt ligna auferem⁹. i. ꝭba icēti⁹ subtrahamꝰ. Ꝓuō. xxvj. Cuz defecerit ligna extinguēt ignis ⁊ susurrone subtracto iurgia cōquiescūt. Tertiū est vt aquā frigidā apponam⁹. i. ꝭba refrigeratiua rideam⁹. Ꝓuō. xv. Rñsio mollis frāgit irā: sermo dur⁹ suscitat furorē. Sicut ēt ab ore duo ꝓcedūt, quoꝝ vnū ignē materialē accēdit. s. fiat⁹. Alt⁹ extinguit. s. spūs: sic ab ipso ore duo ꝓcedūt quoꝝ vnū ignē iracūdie accēdit. s. verba dura. Alīs extinguit. s. rñsio blāda. Eccl.xxviij. Si sufflaueris q̄si ignis exardebit: ⁊ si ex puerꝫ sup illā extinguēt: ⁊ vtraq; ex ore ꝓficiscunt. Scōa neqtia ist⁹ fuit pcēm ingratitudinis. Unde ōt ei dñs. Serue neꝯ oē debitū dimisi tibi: quia rogasti me. Nonne ergo oportuit ⁊ te misereri ꝓserui tui ⁊c. Qui dā nō dimittūt offēsas nisi semptēr: q̄a aliquas dimittūt: aliquas nō. alij non dimittūt, nisi habeāt magnā ⁊ mēdā: alij nisi diu rogent. Deꝰ aūt dimittit totaliter sine exceptiōe. Jō dicit: oē debitū. i. omnē penā qua ꝭz hō sibi obligat⁹ est pro pcō cord: os: ops: ⁊ operis. Lodē mō dz quilibet inimico recōciliari corde ſpm diligendo, ore ꝓpō orādo: ⁊ ope sibi seruiēdo. Ista tria notanť. Luce. vj. Diligite inimicos vestros: ⁊ bñfacite his q̄ oderūt vos: ⁊ orate ꝓ calūniātib⁹ vos. Scō dimittit liberal'r cū parua satisfactiōe. Jō ōt: dimisi nō vēdidi. Quidā em̄ offēsas suas vendūt dū pecunias ⁊ magnas emēdas recēpūt. Qui aūt nō dimittūt magis sibi nocet q̄ illis q̄b⁹ nō dimittūt: q̄ ꝺo liberal'r dimittit magis sibi ꝓsunt q̄ illis q̄b⁹ dimittūt. Chry. Si oderis inimicū tuū amplius tibi nocuisti sm̄ animā q̄ illi sm̄ corpus. Et illi forsitā nihil nocēs odies eum: te ipsum aūt sine dubio ledis. Si ergo peperceris inimico: tibi amplius pepercisti.

Et si ei bñfeceris:tibi amplꝰ ꝓstitisti ꝯ illi. Tertio dimittit facilr sine extorsiõe: tõ ór:qm̃ rogasti me. Quidam remittere nolũt nisi aut rogati:aut coacti:aut nimis exterriti Deꝰ aũt facilr remittit: nã remisit dõ adulterũ ⁊ homicidũ cũ tribꝰ syllabis:qñ dixit peccaui. Remisit petro pcm negatiõis cũ paucis lachrymis. Remisit publicano pctũ sua cũ quinq; ẏbis:cũ dixit. Deꝰ ꝓpicꝰ esto mihi pctõr:qz ꝯ deus remittit sic totalr:sic liberalr:sic facilr:nõ valde ingratꝰ ẽ ꝺ̃ primo nõ remittit. Ingrat:tudo ei graue viciũ ẽ ⁊ q̃nq; mala facit. Unũ est qz pctã prius remissa revocat. Augu. de ẏbis dñi. Dicit tibi deꝰ. Dimitte ⁊ dimittet tibi Sz ego priꝰ dimisi:dimitte tu vel postea. Nã si nõ dimiserꝭ revocabo te:ꝛ ꝺ̃ dimiserã replicabo tibi. Secũdũ est:qz ola merita dissipat Berñ. Ingratitudo inimica tota,exinanitio meritorũ virtutũq; dispersio:ac bñficiorꝫ pditio. Tertiũ ẽ:qz fontẽ diuine gr̃e exiccat. Idẽ. Ingratitudo ẽ vẽtꝰ vrẽs : siccãs sibi fõtẽ pietatis:rorẽ mie:ꝛ fluẽta gr̃e. Quar cũ ẽ:qz viã gr̃e obstruit:ne.ſ. ad alam intrare possit. Idem. Ingratitudo vias obstruit gr̃e:ꝛ vbi illa fuerit gr̃a accessum nõ inuenit. Idẽ accipitꝺ̃ ꝺign⁹ ẽ:ꝺ̃ fuerit de acceptis ingratꝰ. Quintũ ẽ:qz põtẽ mie frãgit. Aug. sup ps. Deꝰ vitionũ. Nefestinces aliũ punire si ipſe te leſit sicut nolles puniri alio rogãte quẽ leſiſti. Noli mie pontẽ subuertere quẽ trãſiſti ⁊ si ille peccat ne ꝑces tu:deteriꝰ blasphemãs deũ. Quia ꝺo seruꝰ neq; habuit duas ꝓdictas nequitias tõ habuit duas penas ſcz penã dãni ⁊ penã sensus:ꝛ vtraq; ẽ eterna. pena dãni notaſ cũ ór.ꝛ iratꝰ dñs. Dãnati em̃ nũq; videbũt deũ placatũ:ſz iratũ:ꝛ vtrũq; ẽ magna pena. Nãvidebũ deũ iratũ ẽ maxima pena. Apo.v. Dicẽt mõtib⁹ ⁊ petris cadite su ꝑ nos:ꝛ abscõdite nos a facie sedẽtis sup thronũ ⁊ ab ira agni. Nõvidebũ deũ pla catũ ẽ maxima pena. Chrys. sup Mat. Multi gehẽnã horrẽt:ego aũt casũ illius gloriemkro maiorẽ penã gehẽna cẽ existimo. Uerũ ẽt si mille põar aliqs gehẽnas nihil tale diceẽt q̃le excidit a gl̃a illa ⁊ odio a xp̃o haberi:ꝛ audire nõ noui vos. Et ei melꝰ ẽ sustinere decẽ milia fulgura q̃ facẽ illã mãsuetã videre a nobis ouersã:ꝛ trãquilũ oculũ nõ ferẽtẽ videre nos. pena ſẽſ notaſ cũ ór. Tradidit eũ tortoribꝰ.i. desmõibꝰ i carcere ifernali. Hꝝ eih deꝰ carcere:palatiũ:stabulũ ⁊ hospitale. In carcere sunt oẽs mali:i palatio oẽs boni i stabulo boni ⁊ mali: i hospitali mediocriter boni ⁊ mediocriter mali. Carcer ẽ ifernꝰ:tũc aũt hõ hꝝ carcerẽ penalẽ qñ manibꝰ ⁊ pedibꝰ vinculat tũc hꝝ penalioꝛ qñ ꝓtinus tenebris inuolut tũc hꝝ penalissimũ qñ ꝓtinus fletibꝰ ⁊ dẽtiũ stridoribꝰ angustat: talis ẽ carcer ifernalꝭ iuxta illũ Mat.xxij. Ligatis manibꝰ ⁊ pedibꝰ mittite eũ i tenebras exteriores:ibi erit fletꝰ ⁊ stridor dẽtiũ. palatiũ ẽ paradiſ ꝯle aũt palatium hõ sibi edificat hic tale ibi inueniet. Edificat ei de auro dilectiõis dei:ꝺ argẽto dilectiõis ꝓximi:ꝛ de lapidibꝰ ꝑciosis bonorꝫ operũ: iuxta illũ.ſ.Cor.iij. Si q̃s aũt sup edificat sup fũdamẽtũ hoc aurũ:argẽtũ: lapides ꝑciosos ꝛc. Stabulũ ẽ ille mũdꝰ i quo hõ posſtꝰ fuit postq̃ peccauit:qz teste ꝓphe ta:ꝓparatꝰ ẽ inmẽtꝭ iſipiẽtib⁹:ꝛ similis factꝰ ẽ illis. Berñ. Puto inmẽta dicerent si locꝰ fas cẽt:ecce adã factꝰ ẽ q̃si vn⁹ ex nobis. Ad hoc significãdũ dñs nascẽs i mundo:poni voluit i stabulo. Si aũt tot pulchra ⁊ delectabilia inueniunt i stabulo: q̃lia sũt illa q̃ sũt i palatio:ꝛ th respectu illoꝝ ista sũt fœtida. Ue aũt illi ꝺ diligit festorẽ stabuli ⁊ nõ curat venire ad odorem palatij. Hospitale dei ẽ purgatoriũ i quo sanant infirmi:q̃rũ q̃ꝺ habuerũt multũ ꝺ humore.i. de mũdano amore:isti tardius cremabunt vt lignũ. Alij min⁹:isti citiꝰ pugnabunt vt fenũ. Alij minꝰ:ꝛ isti citissime cremabunt vt stipula.ſ.Cor.iij. Si q̃s sup edificauerit lignũ:fenũ stipulã vniuscuiusq; opꝰ,manifestabit.vtraq; aũt pena : ſcz dãni ⁊ sensꝰ erit eterna. Hoc notaſ cũ ór. Quoadusq; reddat debitũ vniuersũ. Remigiꝰ. Nota quoadusq; põit ꝑ infinito. Et ẽ sensꝰ. Nũq; ꝓcluet:ſz ꝑ pena luet. Sed nõ vꝭ q̃ diuine iusticie ꝓpetat holem ꝑ cal pa trãſitoria punire pena eterna. Adhoc dicẽdũ q̃ hoc diuine iusticie cõpetit q̃ drupliciꝛ rone. Prio ꝓpter ifinitatẽ offensi. Est em̃ cõmunis animi cõceptio q̃ iniurio sus tãto dignꝰ ẽ maiorꝭ pena:q̃to ille maior ẽ cui ifert iniuria. vñ ór q̃ pena taxaſ secũdũ dignitatẽ eiꝰ i quẽ fit offensio. Cũ igi

tur maiestas dei sit infinita ille q̄ eū offendit, dign⁹ ē pena infinita Nō pōt aūt pena cē infinita q̄tū ad itēsionē qr nulla pura creatura capax ē q̄litatis infinite: r iō dz cē finita q̄tū ad durationē. Sed ō ,ppter eternitatē pabuli. In peccō q̄dē sūt quinq; s. act⁹ delectatio: macula: volūtas prava: r reat⁹ siue obligatio ad penā eternā. Duo autē ꝑma: scz act⁹ r delectatio aliq̄n trāseūt in momēto. Alia aūt tria post mortez remanēt, quoꝝ duo. s. macula r volūtas prava sūt pabulū ignis ifernalis nō em̄ pñt deleri nisi p gratiā. post mortē aūt hō nō susceptibilis gre. Sicut igit ignis materialis cēt eter⁹ si ligna cēt eterna: sic ignis ifernalis ē eter⁹: qz el⁹ pabulū. s. macula r volūtas prava sūt eterna r iō remanet tertiū. s. reat⁹. Tertio ,ppter eternitatēma li ,ppositi. Volūtas em̄ peccādi in eis non habuit finē: ergo nec pena eoꝝ habebit finē. Exē. i moral. Aūt q̄dā q̄ sine fine culpa nō dz puniri cū fine. Quib⁹ citi⁹ rñdemus q̄ recte diceret si iudex eter⁹ nō coꝛda hoim sz ꝛā pēsaret. Inq̄ em̄ iō cū fine deliquerūt qr cū fine vixerūt: voluissent q̄ dē sine fine viuere: vt potuissent sine fine i iniquitatib⁹ ꝑmanere. Ad iudicis ē distringi ꝓpter iustitiā vt nūq̄ careāt supplicio q̄rū mēs i vita hac nūq̄ voluit carere peccato: nō dz iniquo termin⁹ dilatiōis qui q̄diu vixit noluit hñe t̄minū crimis. Quare ,ppt imitationē fori. Videm⁹ em̄ q̄ vnū r idē furtū in diuersis foris diuersimode punit. Nā alicubi ꝑ ode furto fur cauteriat: alicubi mutilat alicubi suspēdit. Deāt hz duplex forū vnū i pñti qō ē forū ecclie r mie: vbi culpe puniūt pena trāsitoria Aliō i futuro q̄ ē forū pure iustitie: vbi culpe puniēt pena eterna: vñ ōt Chry. q̄ ñtū dixit de⁹ ab hoie. tm̄ dixit deus iudiciū extremum a iudicio hois. Nec recipit hūc nā iudicis mia: sicut nūc tpe mie iudiciū.

¶ Dñica.xxiij. post festū trini. Sermo.j.

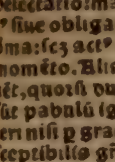

Beūtes pha-

risei cōsiliū inierūt vt caperēt ihesum ꝛc. Mat. xxij. Eo tē pore quo cesar augustꝰ vniuersū mūdū describi fecit: et cēsū capitalē ab oib⁹ solui iussit, vt habet Lu. ij. Judea q̄q tributaria fcā ē. Magnū tñ scisma i populo sup hoc: q̄busdā dicētibus q̄ ꝑ securitate r dote habēda: qr romani ꝑ oib⁹ militabāt. Deberent solvere tributa. Phariseis cōtra asserētib⁹ q̄ populꝰ dei q̄ decimas r ꝑmitias: r alia lege ꝓcepta deo soluebat: nō tenebat hoi terreno tributa ꝓsolvere itaq; aūt inalnit ꝓsuasio phariseoꝝ q̄ tributū romanis ē negatū ,ppter q̄ duos iperatores Titum r Uespasianū i iudeā miserunt r cā cuerterūt q̄uis phariseoꝝ malicia sepe fuerat a xp̄o ꝓfusa: ñ tñ refrenata: qz affectata malicia aliq̄n rōne veritatis ꝓfūdit: fz nō emē dat. Et istō ondit Chry. Exēplo aq̄ r ignis dicēo. Quēadmodū si q̄s claudere voluerit aq̄ currētē meatū: aliūde sibi semitā ꝑrūpit. Sic istoꝝ malignitas ex una pte cōfusa: aliū sibi aditū adinuenit. Et sicut ignis ꝓto ampli⁹ ligna susceperit: tāto maior excrescit. Si calus mal⁹ ꝓto magis ꝓsperitate audierit ampli⁹ malitiam excitat Volētes ꝑ pharisei iesū capere i simone nō inerūt ꝓsalmi: fz miserūt discipulos suos duplici ō cā vt ōt Chry. Mittūt iḡt discipulos suos ñ si adhuc min⁹ cognitos: nō vt aut icogniti facile ꝓcederēt: aut deꝓhēsi imm⁹ erubescerēt. Et subdit Chry. Discipuli aūt illi magistris suis erāt etate maiores: malicia aūt pares. Nā r pulli serpētū fiatura breuiores sūt veneno aūt eq̄les. Et catulilupozū r si venatione tenere nō pñt tā tñ in sāguie gaudēt r morsib⁹ sua dūt. Miserūt ēt cū suis discipulis r ipsos herodianos. Dicebāt aūt herodiani milites q̄dā herodis ascalonite q̄ adhuc supfies erat. Ut milites herodis tetrarche: q̄ tūc ad hierz ad diē festū venerat. Ut hz ꝓ te. Pharisei illos indeos ōrīdē do herodianos vocabāt q̄ tributa romanis soluebāt. Jō herodianos miserūt: vt per illos illā caperent q̄nē tiore turbe cape nō audebāt. Dicit ḡ Abeūtes pharisei ꝛc. Jn isto aūt cuāgelio tria ponunt exēte pharisei ꝓ: r tria ex pte xp̄i. Nā ex pte phariseoꝝ r discipuloꝝ. ꝓio fuit malicia i ꝓsiliā do: qō no⁹ ak cuz ōt. Abeūtes pharisei ꝓsiliū inierūt. ꝛc. Jsti aūt ꝓsiliatores fuerūt pharisei r herodiani. Pharisei aūt erāt xp̄o inimi. Mat. xxvij. Sciebat em̄ q̄ p invidiā tradidissent eum. Herodiani erāt auari: qr exactiōes multas in pplo faciebāt. Utriq; aūt erāt xp̄o

inimici. Inuid⁹ aūt ītēdit denigrare famā. Auar⁹ rapere ꝓpalē subſtātiā. Inimic⁹ op-primere ꝓſonā. Cōtra xp̄m ergo ꝛſilīū inie-rūt pharisei inuidi: vt ei⁹ famā ōnigrārēt. Si ei rñdisset q̄ tributū cesari eēt ſoluēdū ihm apō pp̄m ifamassent. Inierūt aū ꝛſi-liū herodiani auari: vt si rñdisset q̄ debe-ret tributū dari tūc maiorē occasionē ha-buissent maiores exactiōes faciēdi. Inie-rūt ēt cā isti q̄ illi q̄rēt inimici vt si rñdis-set q̄ nō liceret dare caperēt ⁊ occiderent. Qⁱ sicut ōt Chr̄y. Multi ꝓpter istos sermo-nes a romanis occisi fuerūt: Ecce quale cō-ſiliū ēt quales ꝛſiliarij. ſ. pharisei inuidi q̄ xp̄m volebāt ifamare. Herodiani auari q̄ volebāt pp̄m ſpoliare. Et vtriq; inimici q̄ occidere xp̄m volebāt. Sz ōt Job. v. q⁹ de⁹ ꝛſiliū prauoꝝ dissipat Chr̄y. ſup hūc locū. Dis colon⁹ cui⁹ terrā possidet illi⁹ auxilio op⁹ hz. Colon⁹ die auxiliū diaboli nō rec-rit. Colon⁹ diaboli: auxiliū dei ⁊ si q̄rat nō inuenit. Vidistī ne aliq̄n latronē cūrē ad fur-tū deſozare vt ꝓsperet i furto? Aut q̄ vas-dit ad fornicādū nunq̄d nō ſibi signū cru-cis ꝓponit in frōte vt nō cōp̄hēdat. Qui tñ iō nō adiuuat ſz tāto citi⁹ capit: q⁹ nescit iustitia dei patrocinū dare criminib⁹ Scō-ſo fuit in eis fraudulētia in laudādo cūdicūt. Magister scim⁹ q⁹ verax es ⁊c. Chr̄y. Ma-gistrū eū vocāt vt quasi honorat⁹ misteriū ſui cordis simp̄r eis aperiat. Necesse ei hy potritaꝝ ꝑma potētia simulata laudatio. Hūis aūt adulādo. sic eū laudeuerūt. verū tñ dixerūt. Pōt ei ds eē magister falsitatis ⁊ttuor modis. Prio mēdaciū iferēdo. Ad Ro. j. Cōmutauerūt veritatē dei in mēda-ciū. Scō veritatē tacēdo. Aug. Uterq; re-est apō deū ⁊ q̄ veritatē occultat ⁊ q̄ mēda-ciū ōt. Ille q⁹ ꝓdesse nō vult, iste q⁹ de side-rat nocere. Tertio veritatē puertēdo sicut facīt mali iudices q̄ amore, munere vel ti-more ꝓbitatē iustitie puertūt Prouer. xviij. Accipere ꝓſonā ip̄i in iudicio nō ē bonū vt declines a veritate iudicij. Quarto ꝓbitatē nō defendēdo: q̄ tñ defendēda ē vſq; ad mor-tē. Ecclici. iiij. Usq; ad mortē certa ꝓ iustī-cia. Xp̄s aūt fuit magister ꝓbitatis. Prio q⁹ purā ꝓbitatē i ore suo habuit. Jō bñ ōt. Sci-m⁹ q⁹ verax es. Nō em aliq̄s mēdaciū di-cere poterat q̄ de⁹ erat. Hebreo. vj. Impos-ſibile ē deū mētiri. Scō ꝓbitatē nō tacuit. iō dicūt. Uiā dei i ꝓbitate doces. Jo. viij. Si ergo veritatē dico vobis quare non credi-tis mihi. Tertio ꝓbitatē iustitie, nec amore nec timore: nec mūere ꝓmutabit iudicio, iō dicūt. Nō ē tibi cura de alicⁱ. Job. xxij. Nūq̄d timēs arguet te: zveniet tecū i iudi-ciū? Prouer. vj. Nō recipiet ꝓ redēptione munera plurima. Quarto ꝓbitatē defendit: iō dicūt. Nō accipis ꝓſonā hoim. Defēdit eēm ipsā vſq; ad iuriaꝝ irrogationē: q⁹ ꝑ-bis iniuriosis fuit lacessit⁹, vſq; ad spoliatio-nē: q⁹ vestib⁹ fuit denudat⁹. Usq; ad ꝓbꝝ-ppessionē: q⁹ ad colonā fuit flagellat⁹. Usq; ad mortē q⁹ morte turpissima fuit ꝓdēna-t⁹ Tertio fuit ipse ꝓbitas i interrogādo q̄si dixerūt. Licet cēsum cesari dari an nō? Co-gitauerūt em: aut rñdebit ꝓnobis aut pro cesare: aut oino tacebit. Si rñdebit pro no-bis. ſ. q⁹ nō debem⁹ soluere: tūc incurret ce-saris iūdignationē. Si rñdebit ꝓ cesare q⁹ debem⁹ soluere tūc incurret populi furoꝛē Si oino tacebit, tūc ip̄sum re ꝓhēdemus q⁹ veritatē timet dicere ꝓpter timoꝛē hūa-nū. Jn xp̄o vero tria notanť. ꝓmo ꝛſilia eoꝝ ꝑuia ꝓcognouit. vñ ōt. Cognita aūt ſesus nequitia eoꝝ dixit ⁊c. Jō eos hypo-critas appellauit q⁹ sub simulato ꝓmōe ne ꝓbitā abscōdebāt. Sūt aūt q̄dā q̄ abscōdūt se sub simulato zmore: fingētes se amare ce-lestia cū diligant terrena. ꝑs. Posuerūt in celū os suū. Alij sub simulato timore fingē-tes se timere deū: cū poti⁹ timeāt mūdū: cū tñ dicat Matt. x Nolite timere eos q̄ occi-dūt. ⁊c. Alij q̄ sub simulato sermōe habētes mel i oze: zvenenū i corde. ꝑs. Mollitisūt sermones ei⁹ sup oleū. Alij sub simulata cō-uersatiōe fingētes se habere cōuersationē ouiū: cū habeāt mētē lupinā. Matt. vij. Ue-niūt ad vos in vestimētis ouiū, intrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. Olim taliū cogita-tiōes ⁊ litēriōes diuina sapiētia ꝓgnouit. vñ ꝓpheta. Si ascēdero i celū. i. finxero me amare celestia tu illic es. i. cor meū vides. Si descēdero ad infernū. i. si finxero me ti-mere iudiciū tuū: ades. i. intētionē meā vi-des. Si sumpsero pennas meas diluculo ⁊c. Sicut pēne scōꝝ sunt virtutes: sic pēne hypocritarū sunt simulati sermōes q̄ etiā videnť habere aliquā apparētiā veritatis. Jō ꝓdiculo. i. siffinxero me hēre celestes sermōes ꝓbitatē aliquā ꝓtēdētes. Illuc me

nus me deuocet me.i. falsitatē meā odiret. Rursus. Si habitauero in extremis maris ꝛc. Quare est mūd⁹ i cui⁹ medio cōuersant homes mūdani. Sed aūt viri habitabāt in extremis maris: qz i mūdo uersant adhuc cessitatē nō ad supfluitatē. Si igitur finxero me hēre uersationē celestē dextera tua tenebit me: ꝛ falsitatē meā cunctis in iudicio demōstrabit. Scō: qz xp̄s eoz laudes respuit ꝛ iō eos durere p̄hēdit dicēs. Quid me tētat⁹ hypocrite? Nō cis rñdit ad eoz ꝟba blāda: sz ad eoz corda prava. Chry. Pharisei blādiebant vt perderēt: sz iesus cōfundebat vt saluaret. qz vtilior est deus trat⁹ q̄ hō ꝓpic⁹. in hoc aūt q̄ xp̄s laudes respuit dat intelligere q̄ nullus debet velle laudare respiciēdo ad vitā suā p̄teritā, p̄sentē ꝛ futurā. Nā si respicit ad vitā p̄teritā inueniet se multa cōmisisse de quib⁹ cozā deo dz erubescere Ro. vj. Quē ergo fructū habuistis tūc in illis i q̄b⁹ nūc erubescitis? Si respiciat ad p̄sentē: inueniet se esse i loco exilij: de quo multū debet dolere: iuxta illō. ps. Heu mihi q̄ inc. me plō. est. Si respicit ad futurā inueniet sup se iudicia dei: de q̄b⁹ multū dz timere. ps. A iudicijs tuis timui. Quō ergo ds in hac vita dz velle laudari q̄ dz cāz tāti rubouis dolozis ꝛ timoris. Bti aūt secure laudari p̄nt qz nec de p̄terito hñt vñ possint erubescere cū sint in plena felicitate. Nec de p̄senti vñ debeāt dolere cū sint in olmoda socūditate. Nec de futuro vñ debeāt timere cū sint i eterna securitate. Tertio xp̄s eoz in terrogatiōi sine alicui⁹ p̄iudicio rñdit dicēs. Reddite ergo q̄ sunt cesaris cesari. ꝛc. Ex hoc em̄ salvat iura imperij ꝛ iura dei. Et tñ multa erāt q̄ xp̄m ad cōtrariū inducebāt. Si em̄ attēdisset q̄ cesar erat alienigena ꝛ iudei domestici nō dixisset vt aliq̄d cesari soluerēt. Rursus si attēdisset q̄ p ta tē solutionē pauperes grauabant: silr non dixisset vt soluerēt. Iterū si attēdisset q̄ ex solutiōe talū tributorū ppis poterat retrahi a solutiōib⁹ decimarū ꝛ obligationū deinō dixisset etiā vt soluerēt. Si etiā attēdisset ad potentiā cesaris ꝛ tyrānoꝝ nō dixisset q̄ deo decimas soluerēt cū ipsi gētiles ꝛ tyrāni in deū israel nō crederēt. Sed noluit xp̄s alicui p̄iudiciū facere nec p̄pter amorē p̄mioꝝ, nec i fauorē pauperū, nec etiā sub p̄tertu cultus deinec ꝓpter timorē alicuius tyranni dans nobis exemplum vt ꝛ nos eadem similiter faciamus.

Sermo.ij.

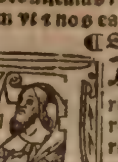

Beūtes pharisei ꝓsiliū inierūt vt caperēt iesuz ꝛc. Scribe ꝛ pharisei sepe conati sunt capere iesuz in aliquo suo ogetu sz nō potuerūt qz sua opa ola erāt sanctissima. Deide conati sunt eū capere in aliq̄ ꝟbo sue doctrine: sz nō potuerūt qz doctrina sua erat ꝟacissima. Jō mō ꝓsiliū fecerūt vt caperēt eū in aliquo sermone ignozāter. plato. vñ repte hēdere eū possent sz nō potuerūt: qz ipse est virt⁹ dei ꝛ sapiētia dei. Serpēs em̄ moysi serpētes magoꝝ denozauit. vt ōr Exo. vij. Sic sapia dei vincit astutiā mūdi. In p̄ti enim euāgelio circa quatuor edocemur. Primo vt linguā custodiam⁹ ꝑ eo q̄ōr q̄ voluerūt iesum caperein sermone. Si em̄ voluerūt illū capere in sermone qui est dei sapia: timēdū est ne nos i lingua aliq̄ offendemus qz sicut ōr Jac. iij. Si q̄s in ꝟbo non offēdit hic ꝑfect⁹ ē vir. Qui ḡ nescit dicere te loqui saltē studeat sapiēter tacere. Job xij. Utinā taceretis vt putaremini esse sapiētes. Seh. Taciturnitas hoi stulto pro sapia est. Cautēdū est ḡ cuilibet a multiloq̄o q̄druplici de cā. Primo qz ē occasio culpe. prouerb. x. In multiloquio non deerit p̄ctm. Socrates p̄hs cū inter multos taceret, interrogat⁹ cur hoc faceret. Rñdit qz locutū me esse aliq̄n penituit: tacuisse aūt nunq̄. Scō qz est signū stultitie. Eccli. x. Stult⁹ ꝟba multiplicat. Solō p̄hs cū alijs loquētib⁹ taceret, interrogat⁹ vtr taceret ꝓpter inopiā ꝟboꝝ aut qz stult⁹ esset: Rñdit nulli stult⁹ tacere pōt. Tertio est cā dis plicētie. Eccl. xx. Est tacēs q̄ inuenit sapiēs Et ē odibilis q̄ p̄cr ē ad loquēdū. Xenocrates cuidam ꝟboso ait: si nr̄is aurib⁹ te audires taceres. Quarto ꝟo ē ꝛ ordinatio nē ipsi⁹ nature. Natura em̄ imo auctor nature ordinauit vt hō vnū os ꝛ duas aures hꝫet, ad inuēdū q̄ oz multa audire ꝛ pauca loq̄ Ja. j. Sit omis hō velox ad audiēdū tard⁹ aūt ad loq̄ndū. Xenocrates cuidā multa loquēti ait os vnū ꝛ aures duas ad

audiẽdũ a natura recipim⁹: quasi diceret pauca debem⁹ dicere multa audire. Scdo docemur vt adulatores vitem⁹ i hoc ꝙ xp̃s adulatores suos tã dure rep̃hẽdit ⁊ eos ñ laudatores sz tẽtatores vocabat dicens. Quid me tẽtatis hypocrite sicut ei dt aug. Sup. p̃s. Duo sunt gña ꝑsecutoꝝ. s. lingua adulãtiũ ⁊ man⁹ ꝑsequẽtiũ seu vituperãtiũ Et pl⁹ ꝑsequit lingua adulatoꝝ q̃ manus ꝑsecutoꝝ. Debẽt igit adulatores rõne quadruplici vitari. Primo qꝛ sunt sicut aucupes alas capiẽtes Prou. xxix. Hõ qui fictis blãdisq̃ sermonib⁹ amico loquit rethe expãdit gressib⁹ ei⁹. Sz debemus esse oculati vt fallacias tales perpendamus. Prou. j. Frustra iacit rhete añ oculos pẽnatoꝝ. Uñ q̃dã ph̃s nepos Platonis cuidã adulãti dixit. Desine adulari nihil ꝓficis cũ te itelligã. Scdo sũt sicut syrene dulces animas i pctis dormire faciẽtes. Esa. xiij. Syrene i delubris voluptatis. Syrene sunt pisces maris hãbẽtes speciẽ mulieris q̃ ita dulciter cãtãt ꝙ nautas obdormire faciũt ⁊ sic naufragiũ patiunt: sz sapientes naute aures claudũt ⁊ sic euadũt. Syrene iste adulatores sunt q̃ pctõres in peccatis dormire faciũt. Esa. iij. Popule me⁹ q̃ te beatũ dicũt. ipsi te decipiũt. Sz dñt sibi claudere aures spinis, id est rep̃hẽsionib⁹ duris. Eccl̃ia. xxviij. Sepi aures tuas spinis. i. duris rep̃hẽsiõib⁹. Noli audire linguã neq̃. Hieroñ. Nos ergo ad patriã festinantes mortiferos syrenarũ cãt⁹ surda debem⁹ aure ꝑtrãsire. Tertio sũt sicut scorpiões ⁊ apes. Scorpio em̃ facie blãdit: sz cauda pungit apis mel portat in ore: sed pungit a posterior parte. Tales sunt q̃ homines in facie laudãt: ⁊ in absentia vituperant. Ideo tales scorpiones: ⁊ serpentes sunt expellendi. Hiero. in epistola ad matrẽ ⁊ filiã. Quis vnq̃ iuxta viperã securus somnum capit? qui si non percutiat: certe sollicitat. Securius est perire non posse q̃ iuxta periculũ non perisse. Seneca. Habet suum venerum blanda adulatio. Quarto sunt sicut fricatores. fricant em̃ sermonib⁹ blãdis quẽ nõ pñt vincere minis. Sicut ponit exẽplũ Chry. in tauro quẽ si nõ poterit q̃s virib⁹ subiugare: fricat manib⁹ ei⁹ cervicẽ. ⁊ sic eũ app̃hẽdit. Sz nõ dz aliq̃s sustinere vt q̃s eũ fricet, vl oleo ipiguet adulatiõis. p̃s. Corripiet me iust⁹ in mia: ⁊ increpabit me: oleũ aũt pctõris nõ ipinguet caput meũ. Sicut aũt dr Prouer. xxvij. Meliora sunt vulnera diligẽtis: q̃ fraudulẽta oscula odiẽtis. Tertio istru. mur vt dei imaginẽ ⁊ suꝑscriptionẽ nobis custodiam⁹: ꝓ eo ꝙ dr cui⁹ est imago hec ⁊ superscriptio? Hec em̃ tria ponunt esse in hoie, moneta, imago ⁊ suꝑscriptio? Dicet igit dñs in iuditio: cui⁹ ẽ imago ⁊ moneta ⁊ suꝑscriptio hec? Si dixerit cesaris. i. demonis ꝓficiet in fornacẽ inferni. Si dixerit dei, reponet in thesaurũ celestẽ. Moneta bona q̃ emit regnũ celeste sunt eleemosyne orõnes, ⁊ ieiunia ⁊c. Moneta qua emit suppliciũ infernale sũt opa tenebraꝝ. De hac duplici moneta dr. Gala. vj. Qui seminat in carne de carne metet corruptionẽ: q̃ seminat i spiritu de spiritu metet vitã eternã. Ista duplex moneta cũ ala semꝑ ibit. Apoca. xiiij. Opa illoꝝ sequunt illos. Imago aũt triplex est. Una interior a deo hoi imp̃ssa scdm ꝙ ala facta ẽ ad trinitatis imaginẽ scdm tres potẽtias: scz memoriã intelligẽtiã ⁊ voluptatẽ vt scz memoria sit camera p̃ris in q̃ habitet ꝑ ꝯtinuã recordationẽ. Intelligẽtia camera filij i q̃ habitet ꝑ verã fidei cognitionẽ. Uolũtas camera spũssctl in q̃ habitet ꝑ syncerꝝ amorẽ. Et iõ ista imago in hoie est honorãda. Eccl̃i. x. In mãsuetudine serua alam tuã: ⁊ da illi honorẽ s̃m meritũ suũ. Scda imago est interior: sz suꝑinducta. p̃. Facies pctõꝝ sumitis. Boetius de conso. Qui virtute deserta homo esse desinit cuz in conditionẽ diuinam transire non possit vertetur in beluam. Superbus em̃ homo faciem habet leoninã. Luxuriosus faciem porcinam, gulosus vrsinam, auarus serpẽtinam, qꝛ semꝑ terrã comedit raptor faciẽ lupinã: detractor faciem caninam Tertia est imago exterior: sz trãsformata. sicut patet in mulieribus vanis que ꝑ varios colores facies suas trãsformãt. Dicet ergo de⁹ cuius est hec imago? Respõdebit tua dñe. Et dñs ad eaz. Mentiris qꝛ mea nõ est. ego feci tibi pellem brunã ⁊ tu habes albam. feci tibi albam ⁊ tu habes rubicũdaz. feci tibi grossam ⁊ tu habes subtilem feci tibi caput planum ⁊ tu habes cornutum. feci tibi capillos nigros ⁊ tu habes flamos. feci tibi suꝑcilia dep̃ssa ⁊ tu habes eleuata. Et

ſō dicet illi ⁊ ſibi ſibiꝫ illud qđ dictū fuit quinq; virginibꝫ fatuis. Matth. xxv. Amē amē dico vobis neſcio vos. Hiero. Qua ſi duas tollis vultꝫ ad ſydera quos ꝓditor nō cognouit? Superſcriptio ẽ illa de qua ỏr Dan. v. Māethetel phares. i. numerauit appēdit ⁊ diuiſit. Dz qlz petā ſua numera re vt ſciat quot ſunt, pōderare: vt ſciat q̄ grauia ſunt ⁊ diuidere. i. ꝓfeſſionē a ſe re monere. Jn malis aūt diabolꝫ hāc ſcripturā falſificat apponēdo nō ad quālibet dictionē dicēs nō appēdas nō numeres non diuidas. Quarto edocemur: vt mundo et deo q̄ ſua ſunt reddamꝫ ꝓ eo qđ ỏr. Reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari ⁊c. Debemꝫ em̄ mūdo reddere ſuos honores eos deſpiciēdo ſuas delicias abhorrēdo ⁊ ſuas diuitias eas ꝓtēnēdo. De his tribꝫ ỏr Heb. xi. Fide Moyſes grādis effectꝫ: negauit ſe eſſe filiū filie pharaōis q̄ ad ꝓtēpū honor magis eligēs affligi cū populo dei ⁊ hoc q̄ ad ꝓtēpū delicias. Maiores diuitias eſtimās theſaur o egyptiorꝫ imꝓperiū xp̄i q̄ ad ꝓtēpū diuitias. Deo aūt debemꝫ reddere ſm̄ illē. decimas ꝓmitias ⁊ oblatiōes. Soluto aūt decimaꝫ ꝓtm a naturali ẽ iure, eo q̄ naturalis rō dictat vt neceſſaria miniſtremꝫ eis q̄ nobis ſpūalia ſubminiſtrāt. Partim eſt a dei auctoritate. Malach. iij. Jnferte oēs decimas in horreū meū vt ſit cibꝫ i domo mea. Et dato q̄ ſibi ſit cibꝫ ad hunc tm̄ dz uiſerri ꝓpter pauperes q̄bꝫ tenemꝫ de tali ꝓuidere. Partim eſt ab eccleſie inſtitutiōe q̄ ordinauit q̄ ſicut i veteri lege: ſic i nona decime ꝓſoluāt. Et q̄ decimaꝫ ſoluto ꝓtm ẽ a iure naturali ⁊ ꝓti a dei auctoritate ⁊ ꝓti ab eccleſie inſtitutiōe, iō ỏr Aug. Decime ex debito requirunt: ⁊ q̄ eas dare noluerit res alienas inuadit. Scōo dñt deo dari primitie. i. de ꝓcipuis fructibus terre. Jſte tm̄ primitie ſoluī dñt ex ꝓſuetudine ꝓtie ⁊ idigētia miniſtrū eccleſie. Tertio dari dñt deo oblatiōes ⁊ q̄ue oblatiōes ſint volūtarie tm̄ i duobus caſibꝫ ne ceſſario ſunt ſoluēde. Primo ꝓpter neceſſitatē q̄ ex miniſtri eccle non haberēt vñ ſuſtētarēt. Scōo ꝓpter approbatā ꝓſuetudinē ex q̄ parochiani cōſueuerūt certis feſtiuitatibꝫ oblatiōes facere ſi illas vellēt ſubtrahere poſſent cogi ad laudabiles ꝓſuetudines obſeruandas.

¶ Sermo tertius.

Reddite aūt q̄ ſunt ceſaris ceſari ⁊ q̄ ſunt dei deo. Apls ỏr Rom. xiij. Reddite ergo oib⁹ debita cui tributū tributū. cui vectigal vectigal. cui timorē timorē. cui honorē honorē. Jſta ſunt q̄ hic ỏr xp̄s. Reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari: et q̄ ſunt dei deo. Ceſari debemꝫ reddere tributa ⁊ vectigal. Deo aūt timorem et honorem. Principi ergo terreno debemꝫ tributū reddere: maxime q̄n videmꝫ ip̄m rēpublicā ſtrenue gubernare. Eſt em̄ ad iſtam capitis: ⁊ ceteri ad iſtam mēbrorꝫ. Un ỏr Plutarchꝫ phūs inſtructor ꝓncipis traianum. Princeps capitis obtinet locū vni tm̄ ſubiecti deo. Cordis locū ſenatꝫ tz a q̄ bonoratū ⁊ maiorꝫ milicia. Oculorꝫ auriū ⁊ lingue officia ſibi vēdicāt iudices ⁊ p̄ſides ꝓuinciaꝫ. Officiales ꝙo ⁊ milites manibꝫ coaptant. Qui ꝙo ſemp aſſiſtūt principi lateribus aſſimilant. Pedib⁹ aūt ſolo adherentib⁹ agricole coaptant q̄ ergo ꝓncipe loco capitis tz: iō totū corꝑ. i. vniuerſum populū ſibi ſubiectū vtiliter regere dz. Ut aūt bñ ⁊ vtiliter regat quinq; hꝫ dz. Primo enim dz ꝓpoſe cōm ⁊ amabile exhibere. Eccl. xxxij. Rectorē te poſuerūt: noli extollī: eſto in illis q̄aſi vn⁹ ex illis. Un ỏr i ꝓlicrate q̄ iuli⁹ ceſar nunq̄ dixit militibus ſuis ite ſz venite. Dicebat em̄ q̄ partiū cā duce labor videt militib⁹ minor. et dux q̄ nō laborat vſ militib⁹ carus ſi milites neſcit amare. Un etiā ỏr. Señ. Nō eſt op⁹ regi altas edes ꝓſtruere: nec muris et turribus ſe ſepire. Jn expugnabile em̄ munimētū eſt amor ciuiū. Scōo rēpublicā dz zelare q̄ cōia ꝓpriis debet anteponere. Unde dicit Señ. in laudem Auguſti ceſaris Ex quo ceſar orbi terraꝫ ſe dedicauit ſe ſibi erupuit, ⁊ ſyderū more q̄ curſus ſuos ſemper explicāt nunq̄ licebat ſibi ſubſiſtere nec q̄q̄ ſtū facere olim domos illi⁹ vigilia defendit olim otiū illius labor olim delitias illius induſtria olim vocatiōē illius occupatio. Jn tm̄ etiā rēpublicam debet zelare q̄ ꝓ ea ſaluāda morti ſe debet exponere Unde refert Valeri⁹. q̄ cū Codꝛ rex athenieñſiū ab hoſtib⁹ vrgeret acce

plē ab Apollinē risum q exercit⁹ su⁹ victoriā obtinet ⁊ si ab hostib⁹ suis se occidi pmitteret. Nō rīsum cū etiā hostib⁹ inno tuisset: p̄ceperūt ne ḡs codrū tāgeret. Tūc ille mutato habitu ad hostes p̄cessit ⁊ quē dā ibi militē p̄cussit ḋ p̄cuss⁹ mox in eū irruit ⁊ occidit. Cognito vo corpore. Codri cōtinuo hostes oraculi memores territi fugerūt. Zntēm etiam rē publicā ꝺz zelare q nec fili⁹ pr̄i ꝺz parcere si videt eū ℈ rē publicā aliḋ agere vñ Tulli⁹ i lib. de of. Zn quirit si pr̄ patriā vult p̄dere virū filiū ꝺz silere. Et rñdet q fili⁹ primo ꝺz rogare patrē vt ⁊sistat. Si nō vult p̄ces audire ꝺz minas addet q ipz ꝑpetuo publicabit. Si nec p̄ces nec minas vult recipe ꝺz salutē p̄tie saluti p̄tis apponere. Tertio leges quas ꝓdidit ꝺz suare: vñ refert Valeri⁹ q cū talēt⁹ p̄ceps legē statuisset qō q̄cūq; thoꝝ alteri⁹ violaret: ābos oculos p̄deret: ⁊ cū fili⁹ eī⁹ i adulterio deprehēs⁹ fuisset pr̄ ⁊ legē suare volebat ⁊ nihilomin⁹ filio ꝓdolebat ꝛsiuenit remediū p qō ⁊ legē ꝓseruauit ⁊ filio vtrū reliqt. Nā sibi vnū ⁊ filio aliū oculū eruit fecit. Quarto ℈ hostes ꝺz victoriosⁿ ex. stere. Dr̄ aūt i Policrate q tria fecerūt romanos esse victores. s. fides sapientia ⁊ exercitatio. Seruabāt em fidē oīb⁹ illibatā. Vñ cū ḋdā ab hānibale capt⁹ romā venire sciuisset pmissus ⁊ iurasset se rediturū si p̄cū habere nō posset: ⁊ cū viteri⁹ redire nolet senat⁹ eū cōprehēdere fecit ⁊ ad carcerē hānibalis destinauit. Utebant em romani magna maturitate ⁊ sapiētia. Vñ romul⁹ centum de populo senīores elegit quosetiā senatores appellauit quoꝝ. s. cō silio resp̄ublica regebat. Nam ꝺz ir in lib. Ethi. Juuenes nemo eligit duces eo q nō cōsiet eos esse prudētes habebāt ⁊ romani exercitiū p̄liādi: ⁊ ideo plurimum docuerāt. Nā sicut ꝺz. Eccle. xxxiij. Vir in multis expert⁹ cogitabit mīta: ⁊ ḋ multa didicit enarrabit intellectū. Qui nō est expert⁹ recognoscit pauca Judicum. iij. Vereliqt ḋns gētes vt erudiret i eis israelē vt posteā docerēt filios eoꝝ certare cū hostib⁹: ⁊ haberēt ꝓsuetudinē p̄liādi. Quinto iustū ⁊ honestū sēp vtili ꝺz ꝑponere. Et sup hoc plura exēpla poni possunt: vnū est qō narrat Valerius ⁊ Amb. in lib. de offi. cum macedones ℈ athenienses classem magnā direxissēt: venit ḋdā de exercitu ad eos dicēs q si cāculo classem adiret totaz incēdere possent. Sz illi nullatenus acq̄escere volebant dicētes hmōi victoria ⁊ viriliter: tñ nō esset honeste acq̄sita. Amb. Maluerūt min⁹ posse honeste ℈ p̄ turpiter. Aliud exēplū narrat Aug. in lib. de ciu. dei q cū marc⁹ regul⁹ captiu⁹ a carthaginēsib⁹ detineret: ⁊ romani multos a carthaginēsibus iuuenes detineret miss⁹ est dict⁹ regulus romā ꝑ cōmutatiōe fideli tuitās q rediret si cōmutatio fieri nō posset. Qui cum romā venisset: super dictā ꝓmutatiōnē disuadēs fieri eo q ipse senex esset ⁊ param vinere posset: Illi aūt iuuenes ⁊ multa pretia mouere possent. Et cū rogaret vt salutē ipse remaneret nullatenus acq̄euit. Rediēs aūt crudeli morte interyt. Utile ḋdē sibi re manere fuisset ꝓpter iuramentū nō fuisset honestū. Tertiū exēplū legit i historijs romanoꝝ ⁊ recitat Amb. in lib. de offi. q̄ cuz medic⁹ Pyrrhi regis ad fabriciū ducem romanoꝝ venisset asserēs q Pyrrho medicinā intoxicatā daret ⁊ sic rege mortuo ipse victoriā obtineret. Jussit eū Fabriciꝰ ligari ⁊ ad dñm suū remitti. Et subdit Ambro. Renera p̄clarū vt ḋ virtutis certamē susceperat nollet fraude vincere. Tūc Pyrrhus dixisse fert. Jste est fabriciꝰ ḋ difficilius a legalitate ℈ sol a suo cursu averti posset: ⁊ sic cum eo ad libitū ꝓposuit. Ulso quid debeam⁹ reddere terreno principi: videamus: nūc ḋd debeam⁹ reddere principi deo. Sup hoc fuerūt tres opiniones Quidē em dixerūt q̄ sufficit deo dare obsequiū p̄sonale qō cōstitit in genuflexionet alij dixerūt: nō sufficit deo dare obsequiū personale nisi etiā dem⁹ sibi obsequiū reale qō cōstitit i eleemosynaꝝ largitiōe. Alij dixerūt q nō sufficit obsequium p̄sonale ⁊ reale nisi dem⁹ sibi obsequiū spirituale vt scilicet nos vel aliquē nr̄m ad cultū dei ꝑpetuo deputem⁹. vñ quidā don⁹ homo venit ad micheaz prophetā: ⁊ sup his trib⁹ opinionib⁹ interrogauit ipm: vt habetur Miche. vj. Et primo interrogat si sufficit deo facere multas genuflexiones dicens. Quid dignū offerā deo? Curuabo genua de celso. Et propheta nihil respondit. Deinde interrogat si sufficit deo multas eleemosynas dare dicēs. Nūquid offerā

deo

deo holocausta pinguium ⁊ vitulos anniculos. Nunquid placari potest dñs in milib⁹ arietũ aut in multis milib⁹ hircoꝝ ⁊c. Propheta nihil respõdit. Deinde interrogat: si sufficit ad perpetuũ dei cultũ filium suũ primo genitũ in religionẽ ponere dicẽs. Nunq̃d dabo primogenitũ meũ pro scelere meo fructũ ventris mei ꝓ peccato anime. Et tũc propheta ad ista tria retrograde rñdit sibi dicens. Indicabo tibi o homo q̃d sit bonũ, ⁊ quid dñs req̃rat a te vtiq̃ facere iudiciũ diligere mĩam ⁊ solicitũ ambulare cũ deo tuo. Dicit ergo vtiq̃ facere iudiciũ ac si dicat ꝓpheta. Interrogasti si tibi sufficit ac salutẽ filium tuum in religionem ponere: ⁊ ego dico tibi ꝙ non nisi iudiciũ facias de teipso: vt sicut caro tua delectata est in peccatis: sic iudicetur ⁊ affligatur in penitentie lamentis. Non enim esset equum ꝙ tu peccata faceres ⁊ filius tuus penam portaret. Et ideo oportet vt carnem tuã iudices si nõ vis a domino iudicari. j. Coꝝ. xj. Si nosmetipos iudicaremus: nõ vtiq̃ a dño iudicaremur. Deinde rñdet ad aliã questionẽ dicẽs. Diligere mĩam: ac si dicat. Interrogasti si tibi sufficit multas eleemosinas facere. ⁊ ego dico tibi ꝙ non: nisi eas prius tibi facias ⁊ anime tue mĩam impendas mihi valebit. Ecclesi. xxx. Miserere aĩe tue placẽs deo. Prouerb. xj. Bñfacit anime sue vir misericors. Nõ em̃ esset ꝯueniẽs vt alteri sit pi⁹ ⁊ sibi impi⁹. Qꝛ sicut dr̃ in. ps. Qui diligit iniq̃tatẽ odit aĩam suã. Deinde rñdet ad aliã q̃stionẽ dicẽs. Et solicitũ ambulare cũ deo: ac si dicat. Interrogasti si tibi sufficit multas genu flexiones facere. Ego dico tibi ꝙ non: nisi per bona opera studeas sollicitus esse. Ille aũt cum deo solicite ãbulat qui in sua iuuentate deo seruire incipit. vel q̃ bona opera feruẽter facit. vel qui de cõtingẽtibus nihil omittit. ij. Tim̃. ij. Sollicite cura teip̃m probabilẽ exhibere deo operariũ incõfusibilẽ: recte tractãtẽ verbum veritatis. Sunt qui pigre. id est in senectute seipsos curãt. i. seipsos emẽdant. Ideo dicit. Solicite cura teipsum ⁊c. Alij sunt qui confusibiliter: id est negligenter operant̃. Jõ subdit. Operariũ icõfusibilẽ. Alij sunt q̃ recta q̃dẽ faciũt ⁊ dicũt: sed nõ recte: quia circũstantias multas omitunt.

Sermo.

Ideo dicit. Recte tractãtẽ ꝟbũ veritatis.

¶ Dñica. xxiiij. post festum trinitatis.

¶ Sermo. j.

Loquente Jesu ad turbas. Ecce princeps vnus accessit ⁊ adorauit dicẽs. Dñe filia mea modo defuncta ẽ ⁊c. Mat. ix. Seruis dei valet corp⁹ suũ in quadruplici statu. s. qñ est sanũ vel infirmũ vel mortuũ vel suscitatũ. Ualet em̃ sanũ: qꝛ aĩa mediãte corpore merita multa acq̃rit q̃ sine corpore acq̃rere nõ valeret, sicut ieiunare: peregrinationẽ facere: martyriũ sustinere. Ul' etiã infirmũ qñ scz ĩfirmitates patiẽter portabat. Juxta illud. ij. Coꝝ. xij. Libẽter gl̃iabor de ĩfirmitatib⁹ meis ⁊c. Ualet mortuũ qꝛ aĩa desiderabat sibi vniri ⁊ ĩ ip̃o remunerari. vñ clamabãt aĩe. Apoc. vj. vsq̃quo dñe sanct⁹ ⁊ ver⁹ nõ iudicas sanguinẽ nr̃m de his q̃ habitãt in terra? Ualet resuscitatũ: qꝛ tũc homo beatificat̃: ⁊ in aĩa in ꝯtẽplatiõe deitatis. Et in corpore ĩ visiõe humanitatis. Johan. x. Ingredietur ⁊ egredie t̃ ⁊ pascua inueniet. Ista patent in istis duabus mulierib⁹ scz in emorroissa et in filia archisynagogi. Nã prima infirmũ habuit sz postea sanũ. Ualuit igit̃ sibi corp⁹ infirmũ qꝛ illa infirmitas corporis fuit sibi occasio sanitatis mentis. Ualuit corp⁹ sanatũ: qꝛ illa sanitas ĩ corpore fuit ad cõseruandũ sanitatẽ ĩ mẽte. Secũda scilicet filia archisynagogi habuit corp⁹ mortuũ sed postea resuscitatum. Ualuit sibi corp⁹ mortuum: qꝛ illa mors corporalis fuit sibi causa vite spiritualis. Ualuit ⁊ resuscitatum: quia illa resuscitatio fuit anime iustificatio. ¶ Per has autem duas vnam scilicet grauiter infirmam ⁊ aliam mortuam peccator significat̃. De prima em̃ tria dicuntur scilicet ꝙ graui infirmitate erat circundata: ꝙ miraculose fuit sanata, et ꝙ sanatori nõ fuit ingrata. Infirmitas quidẽ grauis erat: quia duodecim annis fluxum sanguinis patiebatur. Et sicut dr̃ Marci. v. Omnia bona sua in medicos erogauerat nec quicq̃ profecerat sed magis deterius habebat. Peccator enim sanguinem fluit qñ de pctõ ĩ pctm̃ cadit. Ozee. iiij. Sãguis sanguinẽ tetigit. Tũc sãguis sangui

nem tãgit qñ ds de peccato in petrũ cadit & fluit. peccator eñ fluit de mala cogitatione in malã delectatione, de delectatiõe in cõsensu, de cõsensu in op⁹, de opere in cõsuetudinẽ, de cõsuetudine in necessitatẽ, de necessitate in desperationẽ: & tũc tanq̃ infirm⁹ desperat⁹ nullũ cibũ nociuũ: id est nullũ vitat peccatũ. ꝓnerbior. xviij. Impius cũ in ꝓfundũ peccatoꝝ venerit cõtemnit. Chrys. Sicut infirm⁹ donec mediocrẽ habet passionẽ & sperat posse curari, seruat se a nocuis. Si aũt intellexerit passionem esse insanabilẽ tã nõ parcit sibi. Sic & homo donec mediocriter peccat & sperat salutẽ obseruat se a malo. Si autẽ grauiter peccãdo ceperit desperare nil iã dubitat facere nescies miser q̃ sicut i bono gradu sunt glorianꝫ: sic in malo grad⁹ sunt penarꝫ. Medici aũt fallaces q̃ animã detrimẽto habere faciunt sunt honores: delicie & diuitie. Nã honores promittũt exaltationẽ & dant subitã delectationẽ. Uel in vita. Unde ór Job. xxx. elevasti me & quasi supventũ ponẽs elisisti me valde. Uel i morte salte. Eiusdẽ. xx. Si ascẽderit vsq̃ ad celũ superbia eius: & caput eius nubes tetigerit quasi sterquilinũ fetẽs pdet. Diuitie ꝓmittũt satietatẽ & dãt esuriẽ: sicut patet in diuite epulone q̃ ad tantã deuenit paupertatẽ q̃ modicũ aquã habere non potuit. Delicie ꝓmittũt delectationẽ & dãt amaritudinẽ. Istud ostẽdit. Salomõ ꝓbo & exẽplo, & facto. Uerbo. ꝓnerb. v. Fauus distillãs labia meretricis: nouissima aũt illius amara quasi absinthiũ. Exẽplo suũ ꝓfluus dicẽs. Eccl. ij. Et oia q̃ desiderauerũt oculi mei nõ denegaui eis nec phibui cor meũ quin omni voluptate frueretur. &c. Ostẽdit hoc idẽ facto. Cũ eñ multis vacasset, deliciis. tandẽ seipm exoluauit: vt dicũt iudei, et vsq̃ ad sanguinẽ se exheberari fecit, & extũc penitẽtiã durã fecit. Scõo ista mulier miraculose fuit sanata q̃ tria. Primo q̃ visum xpi. Unde. Et iesus cõuers⁹ vidit eã. Ista visio fuit respect⁹ diuine misericordie quo de⁹ petrũ respicit. Quo etiã respexit petrũ peccãtem vt ór Luc. xxij. Quo etiã mulierẽ istã respexit & sanauit. Eadem⁹ eñ q̃ sol potens terrã penetrat & aurũ & lapides preciosos in eis viscerib⁹ generat. Multo igit fortiꝰ oculi misericordie dei supra solẽ lucidiores, ꝓfunda peccatoꝝ corda penetrãt. Eccl. xxiij. Oculi dñi supra solẽ lucidiores multũ pl⁹ hominũ corda intuẽtes absq̃ditas ptes cordis penetrãdo generãt aurũ gratie: & lapidẽ ꝑciosum misericordie. Sapi. iij. Spa dei & misericordia ẽ in sanctos eius & respect⁹ in electos illius. Tãctus eñ fulgor de xpi facie ꝓcedebat q̃ ad se petrãs attrahebat Unde dicit hiero. Certe fulgor maiestatis & diuinitatis eius oculos: & in hũana facie relucebat ex q̃ petrãs ad se trahere poterat aspectu. Scõo fuit sanata ꝓ verbũ xpi qñ dixit. fides tua salua te fecit. ꝓs. Dabit voci sue vocẽ virtutis. Pect⁹ q̃dẽ xpi fuit apothoca omniũ charismatũ: & ideo ista q̃ inde ꝓcedebat erãt medicinalia & sanatiua. Sapiẽ. xvj. Neq; herba neq; malagma sanauit illos: sed tuus dñe q̃ sanauit oia. Est eñ xps lignum vite: vt ór. apocalyp. xxij. cap. Cui⁹ folia. id est ista sunt ad sanitatẽ ẽternã. Tertio sanata fuit ꝓ tactũ christi qñ tetigit fimbriã vestimẽti eius. Luce. vj. Diffurba q̃rebat eũ tangere: qr̃ de illo exibat & sanabat oẽs. Si eñ magnes tactu suo attrahit ferrũ: multo fortiꝰ qñ xps ꝓ fidẽ & deuotionẽ tãg. & trahit ad se ferreas mẽtes hiere. Si in magnete lapide virtus esse dicitur vt anulos & fibulas sibi copulet quã tomagis dns omniũ creaturarũ ad se trahere poterat q̃s volebat. Tertio hec mulier sanatoꝝ nõ fuit ingrata. Dicit eñ Euse bius in hystoria ecclesiastica q̃ mulier emoroissa ꝑ ostia a fluuio sanguinis fuit sanata in cesaria philippi vnde fuerat oriũda fuisse fieri statuã in curia sua ad imaginẽ christi cum fimbriis vestimenti prout viderat christũ habere & ipsam imaginẽ deuotissime adorabat. Fecit etiã imaginẽ sui ipsius stantẽ añ imaginẽ xpi genib⁹ flexis & manibus cãcellatis. Et ór ibidẽ q̃ sub statua xpi q̃dã herbe crescebãt: q̃ cũ ꝓ⁹ nullius essent virtutis ꝓstq̃ fimbrias xpi attingebant tante ꝛtutis erãt q̃ omnes infirmitates curabãt. Dicit aũt ieronym⁹ in hystoria tripertita. q̃ Julian⁹ apostata imaginẽ xpi remouit & suã ibi collocauit: q̃ cũ ꝑ ea ictu fulminis ꝓminuta fuit. per puellã mortuã significat peccator. De qua simili ter tria dicunt. Primo mortua plorabat. Unde ór Luce. viij. Flebãt aũt oẽs & plã

gebāt illā. Eodē modo peccator ab omnibus plāgi deberet. Prio eñ plāgit a deo Michee.vij. Ue mihi qui factus sum sicut qui colligit racemos in autūno vindemie dolet etiā christus q diabolus homines colligit magnos ⁊ ipse vix potest habere paruos. Esaie.i. Heu consolabor super hostib⁹ meis ⁊ vidicabor d inimicis meis. Glo. More pij patris eos lz inimicos plāgit ⁊ ꝑcutit. Secundo plorat ab angelis. Sicut enim angeli gaudent de peccatorū cōuersione sic dolent de eorum preuaricatiōe. Esaie.xxxiij. Ecce vidētes clamabāt foris. angeli pacis amare flebūt. Tertio plorād⁹ est a seipso. Hiere.vj. Luctū vnigeniti fac tibi plāctum amar. Michee.j. Faciaz planctū velut draconū ⁊ luctū āsi strutionum. Draco plāgit quādo elephas caput suum conterit strutio vlulat quando ouas sua ꝑdit. Debet igit peccator flere ⁊ quia diabolus caput suū: id est christū in eo extinxit: ⁊ quia oua id est merita sua ꝑdit. Quarto flēdus est a quolibet christiano. Ecclesiastici.xxij. Luct⁹ mortui septē dies, fatui autez ⁊ impij omnibus diebus vite ipsorum. Augusti. Sunt ne in te christiane viscera misericordie q̄ plangis corpus a quo recessit anima ⁊ nō plangis animā a qua recessit deus? Secūdo ista puella fuit resuscitata ⁊ hoc manu eam tangēdo ⁊ eleuando. Manus autem dei quinq̄ digitos habet. Primus est potētia dei. Ille est pollex. Secūdus est sapiētia dei, iste est index. Terti⁹ gratia dei, iste est medi⁹ quia per gratiam mediantem peccator iustificat. Quart⁹ charitas dei, iste medic⁹. Charitas aūt dei maxime apparet i christi passione q̄ est medicina omnium peccatorū. Quintus est misericordia dei, iste est auricularis: quia maxime per misericordiam peccata purgantur. Peccator autez est infirmus. Ideo indiget potentia dei, q̄ ipsum faciat fortem ad resistendum ⁊ operandum philip.iiij. Omnia possum in eo qui me confortat. Est cecus: ideo indiget sapientia dei que sibi viam demōstrat. ps. Deduxit eos in viā rectam vt irent in ciuitatem habitatiōis. Est dei inimicus: ideo indiget gratia dei que ipsum reconsiliet ⁊ saluet ephe.ij. Cui⁹ gr̄a vos saluati estis. Est vulneratus: ideo indiget charitate et medicina dei que fuit in christi passione. Ecclesiastici.xxxviij. Altissim⁹ de terra id est de sua creauit medicinā. Et immūdus: ideo indiget misericordia dei q̄ immūdicias pctōrū purget. Prouer.xv. Per misericordiam fide purgant pctā. Tertio ista puella post resuscitationē fuit nutrita. Unde dic t Marci.v. Iussit illi dari mādūcare. Postq̄ eñ peccator est resuscitat⁹ indiget pane verbi dei qui ipsuz fortificet. ps. Panis cor hominis cōfirmet. Indiget cibo gratie dei que ipsum fortificatum delectet. Eccl.xxiiij. Spiritus meus super mel dulcis. Indiget vino amoris quod ipsum confortatum ⁊ delectatum letificet. ps. Uinum letificat cor hominis. Isto vino hic aspergimur: sed i futuro ipsum in suo fonte bibemus. Augu. In regione illa intelligibiliū beata vita in suo fonte bibitur: inde huic humane vite aliquid aspergit vt tentationibus huius seculi temperāter fortiter iuste prudenterq̄ viuatur.

¶ Sermo secundus.

Confide filia fides tua te saluaz fecit. Secundum beatum Ambrosium in libro de sapientissimo Salomone mulier ista fuit Martha Ait enim sic. Christ⁹ largum sanguinis fluxum siccauit in Martha. Demones expulit de maria. Corpus rediuiui spiritus calore constrinxit in lazaro. Isti ergo mulieri christus tria verba dixit. Unum quod fuit magne familiaritatis cum dixit filia. Secundum quod fuit magne securitatis cum dixit confide. Tertium quod magne letitie ⁊ iocunditatis: cum ait. Fides tua te saluā fecit. Ista tria verba similiter dicit christus cuilibet anime fideli. Primū verbū est magne familiaritatis eam nominādo filiā: est eñ fidelis anima filia dei triplici iure. Primo ꝓpter generationē. De⁹ eñ ipsam generauit generatione naturali qñ ad similitudinē suā eam fecit. Sed istā generationem primus homo det̄ panis ⁊ ideo totā naturā hūanā immundā fecit. Si eñ massa ē viciata ⁊ panis. Et sicut vinū purū si ponatur i vas viciatū vinū corrūpit: sic ala munda cren-

ta ⁊ corpi immũdo infusavit at̃. Ephe. ij. Eram⁹ natura filij ire. Jõ de⁹ ip̃am aĩam regñauit gñatione sacramẽtali q̃ fit i baptismo. Joh. iij. Nisi q̃s renat⁹ fuerit denuo: nõ põt videre regnũ dei. In ista regñatione spũ sctũs est loco p̃ris: aqua loco matris verbũ dei loco diuini seminis. Sed ab ista regñatione multi degenerãt q̃ baptismalẽ innocẽtiã fedant ideo deus ip̃am adhuc gñauit gñatiõe spũali q̃ fit ꝑ penitẽtiã. Et sicut de⁹ nõ abijcit a sua filiatiõe illos q̃ seruãt baptismalẽ innocentiã: sic nec illos q̃ redeũt ad pniam: sz tã istos q̃ illos generat tãdẽ q̃rta gñatiõe scz gñatiõe celesti. De qua d̃r Geñ. xv. Generatiõe quarta reuertent̃ huc. Beda. Nõ nouũ dz videri si nasci dicat̃: q̃ ex hac vita migrauerit. Sicut em̃ cõsuete nasci d̃r cũ q̃s de vtero matris ꝓcedẽs in hãc vitã ingredit̃. Ita põt natus appellari q̃ solutis vinculis carnis ad lucẽ sublimat̃ eternã. Secundo anima d̃r filia dei ꝓpter imitatione. Nõ debem⁹ tatũ imitari in potẽtia qr ineffabilis est. p̃s. Quis loq̃tur potentias dñi. Nec i sapia: qr incõprehẽsibilis est. p̃s. Mirabilis facta est sciẽtia tua ex me. Sz in mia: qr in hac imitabilis est. Luce. vj. Estote misericordes sicut ⁊ p̃r vester misericors est. In futuro aũt ecõuerso sancti imitabunt̃ deũ i potẽtia. p̃s. Introibo in potẽtias dñi. In sapia. p̃s. Existimabã vt cognoscerẽ. hoc labor est añ me donec intrẽ in sancturiũ dei. Nõ aũt oportebit ꝙ ip̃m imitent̃ in mia. Nec q̃ntũ ad bonos: qr in eis nulla erit miseria. Nec q̃ntũ ad malos: qr gaudebunt de dei iustitia. Tertio dicit̃ filia dei ꝓpter hereditatis successionẽ. Rom̃. viij. Si filij ⁊ hr̃des hereditas trãsit ad hr̃des cũ suo onere. Celestis em̃ hr̃ditas hz annexũ onus hũilitatis ⁊ obediẽtie ⁊ aduersitatis. Cũ isto onere eã habuit xp̃s. Philip. ij. Hũiliauit semetip̃m q̃ ad primũ. Fact⁹ obediẽs vsq̃ ad mortẽ q̃ ad scd̃z. Mortẽ ãt crucis quo ad tertiũ. Cũ isto onere ⁊ nos eã habere debem⁹ vt scz sim⁹ hũiles. Mat. xviij. Nisi cõuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut ꝑuuli: nõ intrabitis i regnũ celoꝝ. Sim⁹ mãdatis dei obediẽtes. Eiusdem. xix. Si vis ad vitã ingredi serua mãdata dei. Simus in aduersitatibus patiẽtes. Matth. v. Beati qui ꝑsecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iustitiã q̃m ipsorũ est regnũ celorũ. Scd̃m verbũ fuit magne securitatis: cũ dixit. Cõfide. Valde em̃ de nr̃a salute securi esse possumus: ex quo ad cõfidẽdũ sic aĩati sum⁹. Fecit aũt xp̃s de nr̃a salute nos securos ꝑ tria. Prio ꝑ iur̃m qd̃ tripliciter nobis iurauit. Prio ꝑ se oĩpotẽtẽ. Geñ. xxij. Per memetip̃m iurauĩ d̃t dñs: qr benedicẽs benedicã tibi bñdictione, scz gr̃e in p̃nti, ⁊ gl̃ie i futuro. Scd̃o iurauit per se viuẽtẽ. Numeri. xiiij. Viuo ego dicit dñs, implebit̃ gl̃ia dñi vniuersa. i. terra viuẽtiũ qr gl̃ia dñi tunc implebit̃ q̃n numerus saluãdorũ erit cõpletus. Tertio iurauit ꝑ se veritatẽ Mat. xix. Amẽ dico vobis ꝙ vos q̃ reliquistis oĩa ⁊ secuti estis me ⁊c. Ratio aũt quare deus isto triplici mõ iurauit põt assignari. Homo em̃ tribus de causis iuramẽtũ quãdo q̃ nõ seruat. Aut ꝓpter impotẽtiã q̃n non põt seruare qd̃ iurauit. Aut ꝓpter mortez subitã q̃n scz morte preuent⁹ nõ põt seruare qd̃ iurauit. Aut ꝓpter fraudulẽtiam q̃n scz intẽdit decipere eũ cui iurauit. De⁹ aũt iuramẽtũ suum nõ violat. Nec ꝓpter impotentiã qr scz oĩpotẽs est, iõ iurat per se oĩpotẽtẽ. Nec ꝓpter mortẽ interpositã qr ipse est vita, ideo iurat ꝑ se viuẽtẽ. Nec ꝓpter aliquã fraudulẽtiã qr ipse est veritas: iõ iurat ꝑ se veritatẽ. Ueritas em̃ neminẽ decipere põt. Scd̃o fecit nos securos ꝑ instrumẽtũ qd̃ scripserunt quatuor euangeliste scz ꝑ quatuor euãgelia. Tũc aũt instrumentũ est autenticũ quando habet sapientem dictatorẽ testes veraces: ⁊ fidelem notarium. Dictator horuz instrumentorũ fuit spiritussanctus. ij. Petri. j. Siritussancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Fuit etiã dictator filius dei qui euãgelia dictauit. Fuerunt testes duodecim apostoli. Actu. j. Eritis mihi testes in hierusalem ⁊c. Notarij fuerũt quatuor euangeliste: quorũ lingua spiritussanctus tanq̃ calamo vsus est. p̃s. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis. Notarius fidelis fuit Marcus, qui omnia audiuit a petro. Fuit Lucas qui omnia audiuit a paulo in paradisum rapto. Fuit Matthe⁹ q̃ oĩa audiuit a xp̃o. Fuit Johãnes, q̃ sapiaz hausit de pctõre dñico. Tertio fecit nos secur⁹ per pignus. Dedit em̃

tria pignora. Primo corpora sanctorum suorũ q̃ apud nos sepulta sunt. Ecclesiastici.xliij. Corpora sctõrũ in pace sepulta sunt ⁊ viuent nomina eorũ in eternũ. Uult em̃ de⁹ vt ipsa corpora in pignore teneamus: ne sine nobis resurgant. Hebr.xj. Hi oẽs testimonio fidei ꝓbati inuẽti sunt, nõ acceperunt repromissionẽ deo aliq̃d pro nobis melius ꝓuidẽte: ne sine nobis consummarent. Scdo dedit nobis corp⁹ propriũ. Matth.vltimo. Ecce ego vobiscum sum oibus dieb⁹ vsq̃ ad cõsummationẽ seculi. Et dñ dicit vsq̃ ad cõsummationẽ scl̃i: qr postmodũ nobiscũ nõ erit sub forma panis sz ĩ apta gl̃ia maiestatis. Tertio dedit nobis spiritũ sanctũ. Ephe.j. Signati estis spũ promissionis sctõ q̃ est pignus hereditatis vestre. Tertiũ verbum fuit magne iocũditatis cũ suã salutẽ sibi ꝓmisit dicẽs. Fides tua saluã te fecit. Merito ista mulier fuit sanata qñ oẽs virtutes que erãt sibi causa salutis secũ assumpsit: scz verecũdiã fidẽ, timorẽ, dilectionẽ, ⁊ humilitatẽ. Uerecũdia eius apparet in hoc q̃ nõ ante faciẽ: sed retro accessit. Fides in hoc q̃ dicebat. Si tetigero tantũ fimbriã vestimẽti ei⁹ salua ero. Timor in eo q̃ retro stabat. De cuius timore dicit. Marci.v. Mulier aũt timẽs ⁊ tremẽs ⁊c. Dilectio ⁊ fides ĩ hoc q̃ tetigit Fides em̃ cũ dilectiõe deũ tãgit. Humilitas ei⁹ ptz in eo q̃ nõ reputauit se dignã tãgere pedes. Nec etiã plenitudinẽ vestimenti sed tãtũ fimbriã. Iste q̃nq̃ virtutes sunt valde necessarie cuilibet ꝑ ordinẽ ad salutẽ: nã verecũdiã hz cor pctõris ad pñiam disponere. Qñ em̃ statũ sue miserie cõsiderat incipit de seipso erubescere, ⁊ de pctõ suo dolere. Sicut em̃ mala verecũdia impedit cõfessionẽ. Sic bona inducit dolorẽ. Ecclesia.iiij. Est cõfusio adducẽs peccatũ, ⁊ est cõfusio adducẽs gloriã ⁊ grãz. Talis cõfusio facit hoiem cõuerti a culpa ꝑterita. ps. Dixit dñs ex basan cõuertaz. Basan interp̃tat cõfusio. Liberat a pñti culpa. Michee.iiij. Ueniẽs vsq̃ ad babylonẽ ibi liberaberis. ibi redimet te dñs de manu inimicorũ tuorũ. Babylon enim interp̃tat cõfusio. Cõseruat a culpa futura. Philosoph⁹ q̃dã dixit. Erubescẽtia salua res est. Nõ tm̃ aũt cõmẽdabilis est verecũdia ĩ corde, sz etiã in facie: ⁊ maxĩe in adolescẽte. Ambro. in libro de offi. Sicut in senib⁹ grauitas ⁊ ĩ iuuenib⁹ hylaritas sic in adolescentibus maxĩe verecundia cõmẽdat. Sed multi sunt sic infreniti q̃ nec de pctõ ꝑterito volũt cõteri nec ꝑsens dimittere: nec de futuro cauere. Cõtra q̃s dr. Hier. ij. Frõs mulieris meretricis facta est tibi noluisti erubescere. Scdo aduenit fides q̃ cor sic dispositũ hz purgare. xv. Fide purificãs corda eorũ. Fides em̃ expellit oẽz inordinatũ amorẽ: honorũ deliciaꝝ: ⁊ diuitiarũ. Hebr. xj. Fide moyses grandis effectus negauit se esse filiũ filie pharaonis ecce per fidẽ cõtẽptus bonorũ. Magis eligẽs se affligi cũ ppl̃o dei ⁊c. Ecce ꝯtẽpt⁹ ꝑliciaꝝ. Maiores diuitias existimãs thesauro egyptiorũ ĩ ꝓperiũ xp̃i, ecce contẽpt⁹ diuitiarũ. Tertio aduenit timor q̃ cor sibi depositũ ⁊ sic purificatũ hz munire ne vlteri⁹ aliq̃ ĩmũditia ingrediant. Est em̃ tanq̃ speculator q̃ a lõge insidias cõsiderat ⁊ vitat. Eccl.xxv. Timor dñi sup oĩa se supposuit. Est tanq̃ ianitor q̃ cõtra pctm̃ ostiũ clausum tz. Prouerbio. xv. Per timorẽ dñi declinat oĩs hõs malo ĩmo si intrauit statim expellit. Eccl.j. Timor dñi expellit pctm̃. Nã q̃ sine timore est nõ poterit iustificari. Est aũt magnũ periculuz qñ iste ianitor dormit. Iuxta illud Ecclesi.vij. Si nõ in timore dñi tenueris te instãter. cito subuertet dom⁹ tua. Iste timor ẽt ciues custodit ne diuisio subintret. Aug. de ciui. dei. Scipio volebat carthaginẽ emulã romani imperij dirui ⁊ decernẽti vt diruet ꝯtradixit Catho. Timẽs infirmus anim⁹ hostiũ securitatẽ ⁊ idoneũ tutorẽ vidẽs esse terrorẽ. Quarto accedit dilectio q̃ cor dispositũ: purificatũ: ⁊ munitũ hz gratificare. Sine hac em̃ ea q̃ faceremus deo grata nõ essent. vt habet. j. Corin.xiij. Nec ea q̃ facerem⁹ q̃tum ad deũ. sicut deũ laudare. Uñ dicit. Si linguis hominũ loquar ⁊ angeloꝝ: id est si laudauero deũ sicut laudãt angeli ⁊ beati: charitatẽ aũt nõ habeã fact⁹ sum velut es sonans: ⁊ cymbalũ tinniẽs. Nec ea que facerem⁹ q̃ ad ꝓximũ sicut eleemosynas dare, vñ subdit. Et si distribuero ĩ cibos pauperũ oẽs facultates meas: charitatẽ aũt nõ habuero nihil mihi ꝓdest nec ea que

faceremus quo ad nos, sicut corp⁹ morti ficare vel morti exponere. vñ subdit. Et si tradidero corpus meũ ita vt ardeam ꝛc. Quinto accedit humilitas que hꝫ oia supradicta custodire, qꝛ sicut dicit Greg. q̃ ceteras virtutes sine hũilitate cõgregat quasi qui puluerẽ aũ vẽtũ portat, Est em̃ humilitas sicut cinis, fundamẽtũ: ꝛ radix Sicut em̃ cinis custodit ignẽ: sic humilitas grãm spũalẽ. Eccl.a.x. Quid supbis terra ꝛ cinis? Et sicut fundamentũ quãto magis ꝓfundat̃ tãto magis edificium stabilitur. Et sicut arbor quãto magis radices profundius fixerit: tanto firmior exurgit sic ꝛ humilitas quãto fuerit ꝓfundior tanto anima in gratia dei erit solidior. Augu Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis de fundamẽto cogita hũilitatis. arborẽ attende. figit radicẽ in hũili: verticẽ tendit ad celũ: si sine radice auras petit: ruina est nõ incrementum ꝛc.

¶ Sermo tertius.

Filia mea modo defuncta est. Quid significent tres mortui q̃s xp̃s suscitauit ostẽdit Aug. in lib. de sermone dñi in mõte. Peccati tres sunt differentie: scꝫ in corde: in facto: ꝛ i cõsuetudie. Et subdit. Una est q̃si in domo: sicut puella qñ in corde cõsentit̃ libidini. Alia iam prolata extra domũ ꝓcedit scꝫ vidue filiꝰ qñ in factũ ꝓcedit cõsensus. Tertia qñ cõsuetudine mala tanq̃ mole terrena premitur animus qꝛ tunc in sepulchro est iam fetens sicut lazarus, qꝛ igitur ista puella signat p̃mã differẽtiã peccati ꝓut est in aia. ideo debet quilibet rogare ꝛ dicere. dñe filia mea. i. aia mea mõ defuncta est ꝛc. Sꝫ vr̃ esse cõtrarietas inter Mattheũ, Marcũ ꝛ Lucã. Matthe⁹ dicit ꝙ pater dixit ꝙ filia mortua erat. Marci. v. dr̃ ꝙ pr̃ puelle dixit filia mea iacet in extremis. Luc. viij. dr̃ ꝙ hec moriebat̃. Sed dicẽdũ ꝙ pater qñ recessit a filia iam moriebat̃. Qñ vero veniebat ad xp̃m presupponebat ꝙ esset mortua. ꝛ ideo vtrũq̃ potuit dicere. ꝛ ꝙ dimiserat eam in extremis, ꝛ ꝙ credebat ꝙ esset mortua. Aug. de ꝯsensu euãgelistarũ dr̃ ꝙ pater puelle volebat ꝙ dñs ad eã veniret quã dimiserat in extremis, vt si nõdum esset mortua eã sanaret. Si vero esset mortua: qd̃ quidẽ credebat eam resuscitaret. Matthe⁹ igit̃ posuit verba mentis. Marc⁹ v̄ba oris. Et subdit Aug. Hic rem necessariam discimus nihil in cuiusq̃ verbis debere inspicere nisi volũtatẽ cui debẽt v̄ba seruire: nec mẽtiri quẽq̃ si aliis verbis dixerit, qd̃ ille voluit cui⁹ v̄ba nõ dixit. Per istã igit̃ filiã defunctã signatur aia ꝑ peccatũ mortua de qua ponunt̃ duo scꝫ stat⁹ preuaricatiõis ꝛ stat⁹ iustificationis. Stat⁹ preuaricatiõis notat̃ cũ dicit̃. Filia mea mõ defuncta est. Assimilat̃ aũt pctõr mortuo triplici de causa. Primo ꝓpter fetorẽ. Sicut em̃ mortu⁹ fetet corporaliter: sic pctõr spũaliter. Sunt aũt quatuor propter q̃ cadauera mortuoꝝ multũ fetent: scꝫ loc⁹, calor, ventus, ꝛ tp̃s. Loc⁹ qñ scꝫ cadauer est in loco alto tunc fetor magis diffundit̃: ꝛ signat superbiam que corã deo ꝛ angelis fetet. Johel. ij. Ascẽdet fetor ei⁹ ꝛ ascẽdet putredo eius qꝛ superbe egit. Scd̃m est calor qꝛ magis sentitur fetor cadaueris in calore q̃ i frgore: ꝛ signat carnalẽ cõcupiscẽtiã q̃ corã deo fetet. Esaie. xxxiiij. De cadaueribus eorum ascẽdet fetor. Tertiũ est vẽtus q̃ fetorẽ ad lõgiquas ꝑtes defert. Et signat detractionẽ q̃ semꝑ hꝫ in ore fetorẽ. p̃s. Sepulchrũ patẽs est guttur eorũ linguis suis dolose agebãt ꝛc. Tũc fetorẽ ad instar venti defert: qñ alioꝝ defectus refert. Quartũ est tp̃s diuturnitas: qꝛ quãto magis fuerit cadauer diuturnũ tãto magis fetidũ. Et signat pctm̃ cõsuetudinis. Johel. j. Cõputruerũt iumẽta in stercore suo. Scd̃o pctõr assimilat̃ mortuo ꝓpter obliuionem. p̃s. Obliuiõi dat⁹ sũ tãq̃ mortu⁹ a corde. Qꝛ igit̃ pctõr oblit⁹ fuit dei in mũdo: iõ deus obliuiscet̃ ei⁹ i inferno. Ozee. iiij. Qꝛ oblitus est legis dei tui: obliuiscar tui ꝛ ego. Jõ infern⁹ dr̃ i terra obliuiõis. Est em̃ q̃dã terra vbi est cognitio apta: scꝫ terra viuẽtiũ. Alia ẽ vbi est cognitio obscura: scꝫ terra pegrinãtiũ. Juxta illd̃. j. Cor. xiij. Uidemus nũc ꝑ speculũ in enigmate: tũc aũt facie ad faciẽ. Est ẽt terra vbi obliuio ꝑpetua: scꝫ moriẽtiũ. Nã de⁹ eoꝝ obliuiscit̃ q̃tũ ad effectũ mie. Job. xxiiij. Obliuiscat̃ ei⁹ mia. Et ipsi obliuiscunt̃ dei q̃tũ ad spẽ

uenie. Mich. j. Desp̃ata est plaga eius. Et
quasi seq̃ obliuiscit suiipsius, ꝑpter immẽsi
tatẽ pene. Un Bruto. cuidã discipulo suo
apparuit dicẽs q̃ totã scientiã suã oblitus
est: et nihil aliud sciebat nisi penã suã. Ter
tio petit assimilat mortuo ꝑpter vermiũ
corrosionẽ. Habet em̃ tria gña vermiũ.
primus est remorsus cõscientie: q̃ et in infer
no nõ morit. Esaie vlti. Uermis eorũ non
morietur. Ambr. Que pena grauior q̃ inte
rius vulnus ꝓscientie. Nõne hoc magis fugiẽ
dũ est q̃ moros: q̃ dispẽdiũ: q̃ exilia? Alij
vermes sunt ipsa vitia et petã. Medicabuntur
Esa. xxxvij. Ibi cubauit lamia et inuenit si
bi requiẽ, hoc quãtũ ad luxuriã. Lamia
sicut dicit Gio. hz pedes caninos: ꝛc. fe
minea. Luxuriosus em̃ et in petã currit et
sepe ad vomitũ redit: et marie qñ catulos
suos, id est tẽtationes suas diuersis delici
jis nutrit. Treñ. iiij. Sz et lamie nudauerũt
mammas: lactauerũt catulos suos.
Sequit. Ibi habuit fouea ericij: hoc ꝑtũ
ad anarthiã. Ericius est animal spinosum et
significat anarũ ꝑpter anxietates spinosas. Dicit aũt Isido. q̃ ericij sup̃ virẽ ascẽ
dit et vnas ad terrã excutit et posimodum
descẽdẽs sup eas se inuolvit: que spinis
vndiq; infigunt: et sic escã catulis suis por
tat. Sp̃ne anarozũ sunt affectus eorũ quis
bus pauperes pungũt. et quas etiã bona
ipsorũ rapiũt. et filijs suis tribuũt. Sequi
tur. Illic cõgregate sunt milue: alter ad al
terũ ꝗtũ ad fugbos. Milnus em̃ insidiat
suibus domesticis et maxime pullis pars
uulis. Sic superbi per sequitur meliores
se et pauperes bona rapit. Et vt possit ali
quãdo melior apparere emũdẽ malitie so
cios secũ adiũgit. Ideo dicit. Alter ad al
terũ. Alij vermes sunt quedã petã q̃ nullã
habẽt delectationẽ: sed alam cruciant: sic
ut ira cupiditas tristitia: et inuidia. Nã iracũ
dia vitam diminuit. Eccli. xx. zelus iracũ
dia diminuũt dies. Tristitia ossa cõsumit.
Prouer. xvij. Spiritus tristis exiccat ossa.
Inuidia ossa putrefacit. Prouer. xiiij. Pu
tredo ossiũ inuidia. Scõo ponitur status
iustificationis que significat in istius puel
le resuscitatiõe. Ad resuscitationẽ autem
spiritualẽ quedam cooperantur: quedaz
disponunt et quedam ostendũt. Cooperã
tur quidem sanctorum orationes. quod si
gnificatur per hoc quod dicit q̃ pater q̃
dicebat Jayrus vt dicit. Marc. v. ꝓ ipsa
rogauit. Jayrus interpretat illuminans et
signat cetum sanctorũ qui a deo illumina
ti sunt et alios illuminant. ps. Illuminans
tu mirabiliter a mõtibus eternis. Si enim
sancti ꝓ peccatoribus orabãt dũ essent in
miseria multo magis mõ dũ sunt in glia:
eũ eorũ charitas non sit diminuta: sed au
gmentata. Bern. Orant pro nobis sancti
patres: qz illa beata patria charitatẽ eo
rũ nõ minuit sed augmentauit. Sãcti etiã
dum erãt in hac vita de sua adhuc salute
erãt solliciti: ñ adhuc ꝓ peccatoribus ora
bãt. Nũc aũt de sua salute sunt securi: et tñ
de nra totaliter possunt esse solliciti. Jux
ta illud. ij. Petri. j. Dabo aũt operã: et
frequenter habere vos ꝓ obitũ meum ꝛc.
Sunt etiã sancti iuxta speculum eternita
tis in quo clare vident miseriã nostre pe
nalitatis, et ideo mouentur ad effectũ pie
tatis. Bern. Si sancti dũ adhuc viuerent
misereri sunt petentibus: qz pro eis orauerũt
tunc tanto amplius ꝗto veri⁹ nr̃as a gno
scent miserias ꝓ nobis intercedũt. Scõo
videndũ est que sint illa q̃ disponũt ad spi
ritualẽ resuscitationẽ. Que q̃dẽ sunt tria.
Primus est vtilitatẽ sue originis recogno
scere qõ notatur ꝓ hoc q̃ xps ad illam ꝛe
suscitationẽ assumpsit patrem et matrẽ illi
us loci de quib⁹ dicit Job. xvij. Putredi
ni dixi pater meus es et mater mea. Talis em̃
cõsideratio humilitatẽ inducit. Michee. vj.
Humiliatio tua in medio tui. Nesi dicat, nõ
solũ habes causam humiliatiõis ex his q̃
sunt supra te vbi habes iudicia dei. ps. Iu
dicia tua abyssus multa. Non solũ ex his
que sunt infra te: vbi habes tormẽta infer
ni. Eccli. vũ. ca. Humilia valde spiritũ tuũ
qm̃ vindicta carnis ipius ignis et vermis.
Nõ solũ ex his q̃ sunt extra te vbi habes
pericula mũdi. prime Joh. ij. Mũdus to
tus in maligno positus est. Sed etiã ex his
que sunt intra te et in medio tui. Esa. j. Cor
pus qõ corrũpitur aggrauat animam. Sed
dum dispositiuũ est gaudiũ mũdi excludẽ
dum est q̃ notat per hoc q̃ xps tibicines can
tantes carmẽ lugubre insistere exire. Carmẽ
lugubre est gaudiũ mũdi. Amos. viij. Cõ
uertam festiuitates vestras in lamentum
et gaudiũ vestrum in luctũ. Presens enim vita

est vigilia: exiliũ: et stadiũ. Ut sic de vigilia veniat ad festũ eterne solẽnitatis. De exilio ad patriã celestis hereditatis. De stadio ad ociũ eterne q̃etis: sz mali faciũt festũ de vigilia: de exilio patriã de stadio ociũ. Et iõ in futuro semp erũt i vigilia qr semp erũt tristes ꝛ ieiunãtes semp i exilio qr a celesti patria semp erũt exules: semp in stadio: qr de pena i penã semp erũt currẽtes et in tormẽtis laborãtes. ps. Laborabit i eternũ et viuet adhuc i finẽ sz beati semp erũt in patria i letitia: ꝛ i q̃ete eterna. Tertiũ dispositiuũ est turbarũz tumultũ vitare: qđ signat p hoc q̃ xp̃s turbam eiecit. Seneca. Socrati ꝛ Scipioni ꝛ Lelio honestatẽ excuteret dissimilis multitudo. Idẽ. Quotiẽs cũ hoĩb⁹ habitaui minor hoĩe redij. Interrogat⁹ q̃dã philosophus q̃d esset hoĩ inimicissimũ: rñdit alter hõ. In vitaspatrũ dicit q̃dã senex. Qñ moyses intrabat in nubẽ loquebat cum deo: qñ exibat loq̃bat cũ populo: sic monachus qñ est i claustro loquit cũ deo: qñ exit ad turbas loquitur sepe cũ diabolo. Tertio vidẽdũ est q̃ sunt illa q̃ ostẽdũt resuscitationẽ esse verã. Que quidẽ sũt tria. Primũ est velox resuscitatio. Fãtastice em̃ et magice resuscitati non surgũt velociter sz mõ mouent pedes: mõ man⁹ mõ caput. Illi v̄o q̃ veraciter suscitant cõtinuo surgunt. Ideo d̃r de ista puella. Lu. viij. Surrexit cõtinuo. Et de lazaro. Johã. xj. Statim pdijt q̃ erat mortuus. Peccatũ hz caput scz malã suggestionẽ ꝛ cõsensum. habet man⁹: scz malum opus: hz pedes: scz malã cõsuetudinẽ qñ q̃s de peccato i peccatũ currit. Prouer. j. Pedes eoꝝ ad malũ currũt. Sunt igit q̃dã qui pctm̃ dimittũt q̃ntũ ad cõsuetudinẽ: qr nõ ita sepe peccãt illi resuscitant in pedib⁹. Deĩde dimittũt opus: isti resuscitant in manib⁹. Tandẽ dimittũt cõsensum: isti suscitant in capite. Sz q̃ veraciter suscitãtur statim dimittũt peccatũ: ꝛ q̃ntũ ad cõsuedinẽ ꝛ q̃ntũ ad opus ꝛ q̃ntũ ad cõsensum ꝛ suggestionẽ. Scđm signũ est fortis ambulatio. Fãtastice em̃ suscitati non pñt ire nisi p aliq̃s passus: dicit em̃ Petr⁹ alfonsus q̃ nõ pñt ire nisi tm̃ q̃ntũ extẽditur vmbra corporis sui. Ueraciter autez suscitati vadũt libere sicut prius. Ut autẽ ostẽdatur q̃ ista puella fuit veraciter suscitata d̃r. Mat. v. Confestim surrexit puella ꝛ ambulauit. De lazaro dicit dñs. Soluite eũ ꝛ sinite abire. Sñt aliqui q̃ aliquos passus tãtũ faciũt. Faciunt em̃ vnũ passum cũ faciunt aliqua opa de genere bonorũ. Faciũt aliũ dũ habent aliqua bona ꝓposita cordiũ. Faciũt aliũ dũ peccata dimittũt q̃ntum ad op⁹ extrinsecũ. Sz illi q̃ vere suscitant nõ: faciũt passus: sz dietas. Una dieta est ꝯtritio cordis: alia confessio oris: tertia satisfactio operis. Exod. iij. Ibim⁹ viam triũ dierũ i desertũ vt imolem⁹ deo nostro. Tertiũ signũ est mãducatio: qr sicut dicũt Marcus ꝛ Lucas xp̃s iussit puelle dari mãducare. Sicut em̃ dicit Ambro. Fantastice suscitati mãducare nõ possunt. Magi em̃ et nigromãtici quosdã caracteres sub axellis mortuoꝝ ponũt ꝛ faciũt nos aliquãtuluz ambulare ꝛ aliqua verba dicere: sz nõ pñt facere vt manducent. Cibus qñ mãducat p̃mo masticat deĩde ad stomachũ dirigitur: ibiq̃ digest⁹ ad mẽbra diriuat: ꝛ sic incorporat. Ille ergo est vere suscitatus qui mãdata dei masticat p meditationẽ ꝛ ea i stomacho memorie recõdit p recordationem et sibi incorporat per operationem.

¶ Dñica.xxv.post festũ trini. Sermo.j.

Cum subleuasset oc̃los iesus et vidisset q̃ multitudo maxia venit ad eũ ꝛc. Johã. vj. Sicut dicit Aug. sup Joh. Litteras pulchras et bene formatas aliter laudat ille q̃ nec scit literas: aliter ille qui nouit. Naz primus laudat figurarũ pulchritudinez. Alius sensus profunditatem. Sic etiam aliter laudatur pictura aliter scriptura. naz tota laus picture est in decore exteriori. Laus autẽ scripture maxime est in sensu interiori. Eodem mõ miracula xp̃i aliđ pretendũt exterius aliud cõtinẽt interi⁹. Nã exterius pretendũt admirationez vñ paruuli ed ficent. Interius cõtinent mysteria vñ ꝑfecti exerceant. Habẽt em̃ ipsa miracula vt ibidẽ d̃t Aug. linguas suas. Nam qr xp̃s est dei verbũ ideo etiã factũ verbi est nobis dei verbũ. Mystice ergo loquẽdo xp̃s in hoc euãgelio quadruplicem gerit ꝑsonã. Primo gerit ꝑsonã p̃ris

miserentis in hoc ꝙ oculos sublevavit et turbā respexit. Respect⁹ em̄ ille signat respectū paterne mie: quē respectū propheta petebat dicens. Respice in me et miserere mei. Idē. Quō miserer̄ pater filioꝝ misertus est dñs timētibus se. Et subdit triplicē causam quare sic miserer̄. Una sumit̄ ex ꝑte pricipij qꝛ de vili ⁊ fragili materia facti sumus. Ideo dicit. Qm̄ ipse novit figmētū nostrū. Scda ponit̄ a ꝑte finis: qꝛ scilicet in cinerē redigēdi sum⁹: ⁊ iō subditur. Recordatus est qm̄ pulvis sum⁹. Tertia sumit̄ a parte medij: qꝛ scꝫ instabilē vitā habem⁹. Iō subdit. Hō sicut fenum ⁊c. Nā ad instar feni ⁊ floris hō mō virescit in iuvētute: mō arescit in senectute: mō floret in sanitate modo aret i infirmitate: mō putrescit in morte. Scdo gerit ꝑsonā amici familiariter colloquētis in hoc ꝙ tā familiariter cū Philippo locut⁹ fuit dicēs. Unde ememus panes? ⁊c. Joh. xv. Iā nō dicā vos servos sed amicos qꝛ oīa q̄ audivi a patre meo nota feci vobis. Quod autē sequit̄. Hoc autē dicebat tentās eum: innuit ꝙ null⁹ secreta sua amico cōmittere dꝫ nisi prius eū tētet. i. ꝓbet. Eccle. xj. Nō oēm hoīem inducas in domū. i. in cor tuū multe em̄ insidie sūt dolosi. Eiusdē. vj. Si possides amicū in tētatiōe posside illū: et nō facile credas ei teipsum. Aū ꝓbationē em̄ nō dꝫ de facili seipsum sibi credere: sꝫ postq̄ ipsum tētavit. i. probavit ⁊ fidelem invenit dꝫ secure sibi seipsum cōmittere. Uñ legit̄ de alexādro: ꝙ cū philippus ei⁹ medic⁹ ⁊ ꝓbatus amic⁹ medicinā sibi dare deberet superaverunt litere ab emulis misse cōtinentes philippū in medicina venenū admiscuisse: quas cū alexāder legisset medicinā pri⁹ hausit ⁊ postea litteras legēdas philippo dedit ob magnā em̄ fiduciam quā de ipso habebat malū de illo suspicari nō poterat. Qd etiā dicit̄ tantans eū videt̄ esse contrariū ei qd dr. Jo. j. Deus em̄ neminē tētat. Sed dicēdū ꝙ aliter tentat diabolus: aliter hō: aliter de⁹. Diabolus em̄ tētat vt decipiat. j. Pe. viti. Adversarius videt̄ diabolus tāq̄ leo rugiēs circuit querēs quem devoret ⁊c. Hō tētat vt ꝓbet ⁊ agnoscat. Ecclesia. xiij. Ex multa loq̄la tētabitte: Deus tētat vt tētatū ⁊ a seipso et ab alijs cognosci faciat. Juxta illd. Gener. xxij. Tētavit de⁹ abrahā. ⁊c. Et sequit̄. Nūc cognovi. i. cognoscere feci ꝙ timeas deū. Sed videt̄ ꝙ de turba pascēda xp̄s non debuit requirere philippū sed iudā qui loculos portabat. Sed dicendū ꝙ philippus oriund⁹ erat de patria illa. i. galilea: ⁊ ideo notus fuerat turbis, ⁊ ꝓpter hoc de turbis pascendis magꝫ erat sollicit⁹. Et cū dicat̄. Mat. xiiij. Vespere aūt facto accesserūt ad eum discipuli dicētes. Desertus est loc⁹ et iam preterijt hora: dimitte turbas vt eūtes in castella emant sibi escas. Credēduꝫ est ꝙ philipp⁹ inter eos erat q̄ xp̄m magis sollicitabat, ⁊ ideo xp̄s philippū reqsivit dicens. Uñ ememus panes? ⁊c. Tertio xp̄s gerit personā dñi potēter operātis i hoc ꝙ quinq̄ milia hoīm inde satiavit: exceptis mulierib⁹ ⁊ parvulis: vt dicit̄ Matt. xiiij. Hoc enim fuit potētie infinite. Voluit quidē deus vt dicit Aug. sup Joh. notitiā sui dare humano generi: sed qꝛ nō poterat ab oīb⁹ videri oculis corporalib⁹ voluit se manifestare ostensis miraculis. Iō in prima creatiōe miracula multa fecit: inter q̄ vnū fecit ꝙ terrā segetes ꝓducer̄ fecit. Sed qꝛ ista miracula ex assiduitate viluerunt: igit̄ xp̄s adveniēs multa alia miracula fecit ꝑter vsitatū cursum ordinēq̄ nature non quia sunt maiora: sed quia magis insolita. Et subdit Aug. Maius enim miraculū est gubernatio toti⁹ mūdi q̄ saturatio quinq̄ millium hominū de quinq̄ panibus ⁊ tamē hoc nemo miratur. Istud mirantur hoīes: non qꝛ maius est sꝫ quia rarū est. Idem. Unde enim multiplicat de paucis granis segetes ⁊ cetera blada: inde multiplicavit i manib⁹ suis quinq̄ panes. Potestas enim erat in manib⁹ xp̄i panes autē illi quinq̄ quasi semina erāt non quidē terre mādata: sꝫ ab ipso qui terraꝫ fecit multiplicata. Quamuis aūt Christo tam facile fuisset panes de novo creare sicut iam factos multiplicare volebat tamē iam factos multiplicare vt cōfunderet hereticos quos sciebat esse dicturos: omnia visibilia a diabolo esse creata. Cū em̄ dicatur. p̄me Joā. iij. In hoc apparuit fili⁹ dei vt dissolvat opera diaboli. Sed si illi panes a diabolo fuissent facti xp̄s eos nō multiplicasset: sed potius destruxisset et

alios denouo creasset. Iste quinq; panes pñt intelligi quinq; considerationes quementem reficiūt. Quorū q̄dā cōficiuntur ex farina tota amara: quidam ex amario ri quidam ex amarissima: quidā ex farina tota dulci: quidā ex farina partim dulci & partim amara. Primus est panis ꝓpassionis. Iste cōficit & efficit de farina amara. i. ex miseriā primoꝝ. De quo dr Thob. ij. Manducauit panes in luctu et tremore rememorās illū sermonē quem dixit dñs per amos prophetam dies festi vestri conuertentur in luctum. Secūdus est panis afflictionis q̄ cōficitur ex farina amarissima. ex consideratione passiōis xpi. De quo dicitur. Deut.xvj. Septez diebus comedes absq; fermēto afflictiōis panes. Iste panē afflictiōis comedit qui considerando dñi nr̄i iesu xpi passionē corde & corpore se afflegit: ex de cōdolendo: corpore se mortificēdo. Sz dz comedere sine fermēto malitie & nequitie. Cū fermēto nequitie comedēt heretici q̄ dicūt christū nō verefuisse passum. Cū fermēto malitie comedūt mali christiani q̄ fidē habēt: sz opa nō habēt. Debet igitur comedere sine fermēto. i. cū fide vera & operatione bona. Et dicitur q̄ comedebāt septē diebꝰ ḡa septē effusionibus sanguinis dñi nostri iesu xpi debem⁹ esse intenti. Quarū due fuerūt in dnabus manibus et alie due in pnobus pedibus. Quinta in toto corpore qñ fuit flagellat⁹. Sexta in capite qñ spinis fuit coronatus. Septima in latere qñ fuit lāceat⁹. Tertiꝰ est panis tremoris q̄ cōficit ex farina amarissima. i. ex cōsideratiōe penarū infernalū. De quo dr Ezech.xij. Panē tuū in cōturbat ōe comede. Multū em̄ dz timere & conturbari qui considerat penām inferni. Job.xxj. Cum recordatus fuero pertimeo: et contrahit carnem meam tremor. ps Timor et tremor venerūt sup me: et ptexerūt me tenebre. Nec mirū ḡa ibi comedet panis amarissim⁹ & venenosus. Job. xx. Panis eiꝰ vertet in vtero illiꝰ: fel aspidū intrinsec⁹. Quartꝰ est panis deuotiōis qui cōficit ex farina tota dulci. i. ex cōsideratione celestiū gaudiorū. De quo dr in ps. Fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte &c. nihil em̄ sanctis viris in hac vita dulci⁹ q̄ lachrymis deuotionis pasci. Esa.xvj. Inebriabo te lachrymis meis. ec. Siluterē ebrꝰ dolorē nō sentit: dāna pensat: & verba cōtēnit: sic sancti viri talib⁹ lachrymis inebriati parui pēdūt dolores corporū dāna rerū: & iniurias hoīm. Quintꝰ ps panis cōpūctiōis q̄ sz cōficit ex farina amara & dulci. i. ex ꝓsideratione peccatoꝝ nostroꝝ. Alia em̄ ꝓpūctio hz amaritudinē ꝓpter offensā: & hz dulcedinē ꝓpter spē eternā. Un dr ps. Cibabis nos pane lachrymarū: ecce amaritudo. Et potū dabis nobis in lachrymis in mēsura: ecce cōsolatio. Illi aūt q̄ nō habent spē venie debēt fiere sine mēsura: sz illi q̄ sperāt venīā debēt in flendo habere mēsurā. Prouer.xiij. Cor qđ nouit amaritudinē alie sue: ecce amaritudo ꝓ culpa. In gaudio eiꝰ nō miscebit extraneꝰ: ecce gaudiū ꝓ venia. Quarto dñs noster iesus xps gerit pſonā magistri sapiēter cōsulētis cū dit. Colligite q̄ superauerūt &c. Uoluit autē dñs noster iesus christꝰ vt dicit Chrysostomus. fragmēta colligi nō ꝓpter ostētationē: sz vt cordibꝰ discipulorū q̄ erant in mundo predicaturi miraculum ortus infigeretur. Et vt miraculū non fantasticum sed verum crederetur. Et vt turbe discipulorū & pauperū multis diebus de ipsis fragmentis sustentarentur. Notandū est autem q̄ quedā reliquie peccatoꝝ sicut cogitatio mala & delectatio que aliquando remanēt post peccatū ite sunt dispergende. Unde dicit Esa.xiij. perdam babylonis nomē germē & reliquias. Nomia babylonis fuit verba lasciua. Semina sunt opa. Reliquie sunt cogitatiōes male. Ista ola sunt dispergēda. Sctō sunt quedam reliquie bonarum cogitationum: ite sunt conseruande. De quib⁹ dicitur in ps: Cogitatio hominis cōfitebitur tibi. i. laudabit te & reliquie cogitatiōs diē festū aget tibi. Reliquie cogitatiōes sunt bona verba: qr ex abundantia cordis os loquitur. Sūt etiā bona opera quia illud quod cor concipit manus operatur. Hec igitur tria deum laudant & magnū festum sibi faciūt fidelem bōa cogitatio, locutio, & operatio Bernard⁹. Puto q̄ per singulos fideles qui conuertūtur ad deum et in fide proficiūt: festiuitas oritur dño. Tertio sunt reliquie ciborum & diuitiarū que sūt paupe

ribus erogāde. Lu.xj. Quod superest da te eleemosynā ⁊ ecce omnia mūda sūt vobis. Sed dicitur de auaro. Job.xx. Nō remāsit de cibis eiꝰ ⁊ propterea nihil remanebit de bonis eius. ps. Saturati sunt filijs.i.cū filijs ⁊ tñ reliquias nō dederunt egenis sed dimiserūt eas paruulis suis. i.famulis suis. Uel deus saturauit eos filijs.i.multis diuitijs ⁊ in morte nihil dimiserūt egenꝫ: sꝫ reliq̄as suas.i.diuitias q̄s hic reliquūt ⁊ secū portare nō pñt dimiserūt paruulis suis.i.filijs ⁊ nepotibꝰ suis.

¶ Sermo secundus.

Cum subleuasset oculos iesus ⁊c. Scriptura sacra hꝫ duplicē intellectū: scꝫ literalē ⁊ mysticū. Et iō assimilat̄ fauo mellis: spice grani: ⁊ ignito lapidi. De duobꝰ p̄mis dt Aug. de ꝟbis dñi. Qñ possumꝰ de diuinis operibꝰ q̄ legunt̄ intellectum alicuius spūalis significatiōis exculpere: quasi de obscuris fauoruꝫ cellis mella ꝓducimus: vel xp̄i discipulos imitātes spicas manibus ꝯfricamꝰ: vt ad latētia grana.i. spūalia ꝟba ꝑueniamꝰ. De tertio dicit Greg. i moral. Cum verbū sacri eloquij lapidi simile dixerim in quo ignis latet q̄ manu frigidus tenetur sed percussus ferro ignem mittit. Sic ꝟba sacri eloquij q̄ per narrationē litere frigida tenētur: si quis intento: intellectu pulsauerit: de eiꝰ sensibꝰ ignē ꝓducit vt in eius verbis animꝰ ardeat q̄ prius per literā frigidaꝫ tenebat̄. Educamus ergo de p̄senti euāgelio mel quo dulcoremur: granū q̄ nutriamur ⁊ ignem quo accēdamur. In hoc quidē euāgelio multa genera hominū informātur. Primo cōtēplatiui vt scꝫ oculos cordis ad deū exigāt: qd̄ notat̄ in hoc ꝙ iesus oculos subleuauit. Debēt em̄ subleuare ad deū oculū intellectus ꝑ meditationē: ⁊ affectꝰ ꝑ deuotionē. Eccli.ij. Sapiētis oculi in capite eius. Illi enim qui sunt celestia sapientes debēt habere in christo capite oculuꝫ intellectus ⁊ affectꝰ. Refert Aulus gelliꝰ ꝙ democritꝰ phisophꝰ oculos sibi eruit. Et huius causa triplex ab alijs philosophis assignatur Prima qꝛ vrsus ipsum a meditationibus interioribꝰ impediebat. Scda quia mulieres sine cōcupiscētia videre nō poterat. Tertia quia malos florere nimis ipatiēter videbat: ⁊ sica sua philosopia eū impediebat visio rerū sensibiliū ⁊ visio rerū delectabiliū: ⁊ visio reruꝫ sublimium. Eodē modo impeditur q̄s ne oculos subleuet ad deuꝫ. Primo quando quis nimis occupat̄ circa sensibilia.i. circa terrenas diuitias: qꝛ tunc oculus fedatur puluere auaricie. ps. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Scdo quando occupat̄ circa delectabilia.i.circa carnales delicias: quia tunc oculus excecat̄ igne cōcupiscētie. ps. Supercecidit ignis ⁊ non viderūt solem. Tertio quādo occupat̄ circa sublimia.i.circa ambitiōes mūdanas quia tūc obscuratur fumo supbie. Apo.ix. Ascendit fumus puteis byssi ⁊ obscuratus est sol ⁊ aer: ⁊ de fumo putei exierunt locuste. Iste fumus infernalis est supbia que primo ascendit in celum: ⁊ ibi obscurauit solē.i.angeluꝫ. Deinde descēdit in aerē.i.in paradisuꝫ terrestrem: ⁊ ibi obscurauit primos parentes. Aer em̄ sicut dicit Isidorus partim ad celestem: ꝑtim ad naturam terrenam pertinet Sic paradisus terrestris mediꝰ est inter celestem ⁊ terrestrem regionem. Deinde ipse fumus superbie descendit de paradiso terrestris ⁊ venit in mundum: ⁊ ibi generauit locustas id est lōgas hastas: id est superbos q̄ nō solū de prope sed etiā de longe feriūt. Secundo informantur actu: vt operibus misericordie insistāt: in hoc scilicet ꝙ dominus turbā pauit dedit nobis exempluꝫ vt operibus misericordie insistamꝰ. Et licet hoc sit laboriosum est tamē multū fructuosum. Distinguit em̄ Grego. in moral. sup illud Job.vij. Habui menses vacuos ⁊ noctes laboriosas enūeraui mihi: ꝙ sūt quedam opera vacua ⁊ laboriosa: quedā vacua sed nō laboriosa quedā laboriosa sed nō vacua. Pati enim aduersa pro mūdo est laboriosum: sed tamen vacuum: qꝛ nulla retributione est dignū. Sap.v. Lassati sumus in via perditionis ⁊ iniquitatis ⁊ ambulauimꝰ vias difficiles Resolui autē delicijs est quidem vacuū sed non laboriosum. Ibidem. Quid nobis ꝓfuit superbia: aut quid diuitiarū iactātia cōtulit nobis: trāsierūt omnia tanq̄ vmbra Pati

vero propter xp̃m vel pietatis opera exercere: est quidem laboriosum sed nõ vacuũ: imo valde fructuosum. Sap̃.iij. Sondruz laborum gloriosus est fructus. Tertio informant̃ prelati vt in corrigẽdo debitã formã teneãt: in hoc scz ꝙ xp̃s dedit turbis panes ordeaceos ⁊ pisces ⁊ ipsos diuisit. In panib⁹ ordeaceis asperitas: in piscib⁹ dulcedo: in diuisione discretio notatur. Et per hoc datur intelligi ꝙ prelati quosdaz debent corrigere cum seueritate quosdaz ammonere cum amoris lenitate omnes autem cum discretione. Eccl's.xij. Uerba sapientũ quasi stimuli: ⁊ quasi claui in altum defixi. Stimul⁹ superficialiter pũgit clau⁹ defixus in altũ.i.in profundũ fortiter penetrat: vterq; adhibendum est sapienter. Ideo premittit verba sapientum. Prelati em̃ quibusdã debent adhibere superficiales correctiões sicut mãsuetis. Quibusdã ꝓfundas obiurgationes sicut supb's. Oibus tñ cũ discretione qr in omni sacrificio sal discretionis offertur. Quarto informãtur subditi: vt sensualitatẽ restringant: qd̃ notatur in hoc ꝙ discubuerunt super fenũ. Per fenum enim caro intelligitur. Esa.xl. Omnis caro fenũ: est em̃ sensualitas cecat ideo dicit animam per viam periculosam. Eccl'.xviij. Si prestes anime tue cõcupiscẽtiam eius faciet te venire in gaudium inimicis tuis. Est aie inimica. Gala.v. Caro concupiscit aduersus spm̃. Est indomita ⁊ lasciuia nisi a deo castigel'. hier.xxxiij. Castigasti me ⁊ eruditus sum quasi vitul⁹ vel iuuenculus indomitus, qr igitur est ceca debet ipsam ratio per viam rectam ducere: quia est in anime inimica debet ipsam potẽter ferire qr est lasciua debet ipsam in seruitutẽ redigere. j. Cor.ix. Ego aũt sic curro nõ quasi in incertum: ecce quia sensualitatem suam per viam certã ducebat. Sic pugno non quasi uerem verberãs: ecce qr potenter feriebat. Sed castigo corp⁹ meũ ⁊c. ecce quia ipsam in seruitutem redigebat. Quinto informantur predicatores vt verba que populis predicãt: non a seipsis sz a deo se habere recognoscant quod notatur ꝑ hoc quod dr. Mat.xiiij. ꝙ xp̃s dedit discipulis panes ⁊ discipli turbis. Peccator quidem est vulneratus: semiuiuus. ⁊ spoliatus vt habetur Luc.x. de illo qui incidit in latrones. Predicatores em̃ debent animũ vulneratum sanare medicinis orationum: ꝙ enim oratio sanet dicitur. Jaco. v. Infirmatur quis in vobis inducat presbyteros ecclesse: vt orent super eum ⁊ oratio fidei saluabit infirmum ⁊c. Debet animã semiuiuã nutrire pene doctrine. Matt. iiij. Non in solo pane viuit homo. ⁊c. Debent animam spoliatam inducere vestimẽtis virtutum de quibus dicitur ad. Rom. xiij. Abijciamus opera tenebrarũ ⁊ induamur arma lucis ⁊c. Et tamen ꝙ predicatores vulneratos sanant vel semiuiuos nutriunt: vel spoliatos induunt: nõ a se sed a xp̃o habent. Unde quilibet predicator debet dicere. Esa.iij. Non sum medicus quo ad primũ. Nec l domo mea est panis: quo ad secundum. Nec vestimentũ: quo ad tertium. Sexto informantur auditores vt qñ aliqua audiunt que capere non possunt nõ ea negligant sed in cophino memorie recondant. Hoc notatur in hoc qd̃ xp̃s dixit Colligiteq̃ supera. frag. ne pereant. Sepe enim difficultas in sacra scriptura accidit tribus de causis. Unde dicit Hieronimus. Ignosce obscuritati: que tribus modis nascitur: aut rerum difficultate: aut magistri imperitia aut discẽtis nla tarditate. Quãdo igitur quis non potest aliquid capere siue quia illud in se est nimis difficile siue ille qui docet nescit bene exponere: siue ille qui audit est ad intelligendum durus nõ tamen illud negligat: sed in memoria recondat: ⁊ suo tempore peritiores consulat sicut faciebant discipuli qui quando a xp̃o occultas parabolas audiebant: ab ipso postea requirebant. Unde dixit ei petrus Matth.xv. Ediscere nobis parabolã istã. Septimo informantur benefactores vt benificia sua maxima impẽdẽt illis qui sunt in maiori indigẽtia ⁊ necessitate, quod notatur per hoc ꝙ xp̃s turbam satiauit: que vsq; ad vesperã ieiunauerat: ⁊ cibos aliũde habere nõ poterat. Nam s̃m Ambr. in libro de offi. Beneficiũ debem⁹ dare pauperi indigenti potius q̃ diuiti trib⁹ de causis. Primo propter mai⁹ meritũ. Luc.xiiij. Cum facis conuiuium noli vocare diuites ne forte ⁊ ipsi te reinuitent: ⁊ fiat tibi retributio. ⁊c. Secundo propter maius debitũ. pauperes enim se obligatos reputãt illis

qui bene eis faciunt. Diuites autem reputant se prestare gratiam illis a quibus beneficia recipiūt. Tertio ꝓpter manus ꝓtium. Pauperes enim laudāt illos qui bene eis fecerunt. Diuites vero non laudant sed nec gratias agunt: imo verecundāt̄r cōfiteri se beneficium recepisse. Octauo informāt̄r beneficiorꝫ receptores: vt. s. suis benefactoribus gratias agant: qđ notatur per hoc quod dicitur. Illi autem homines cum vidissent quod fecerat signū dicebāt. Quia hic est vere ꝓphet̄a qui venturꝰ est in mundū. Quod est contra illos qui bene facta nō recognoscunt nec gr̄as agunt: sed statim obliuiscuntur. Beneficium enim aut potest esse singulare: aut cōmune: aut datū a paupere. Beneficiuꝫ singulare obliuiscit homo de facili. Simonides philosophus interrogatus quid inter homines facile cōsenesceret respondit beneficium. Seneca. Memoria beneficiorum labilis: minuriarū vero tenax est. Beneficiū vero cōmune obliuiscitur homo facilius: quia scilicet dicit consuetudo. Qui seruit communitati: seruit nulli. Beneficiuꝫ autē a paupere impēsum obliuiscit̄r hō facillime: Unde ꝺr. Eccls. ix. de illo paupere qui ciuitatē obsessam p̄ suā sapientiam liberauit ꝙ nullꝰ deinceps recordatus est hominis illius pauperis.

Sermo tertius.

Vautē impleti sunt per istā refectionē xp̄i quā ꝓpter impleti sunt intelligit̄r celestis refectio vel erit plena satietas atq; repletio. Tria autez sunt loca: scz mūdꝰ, infernꝰ, z celū. In mūdo nō est satietas aliqua in inferno est fames ꝓpetua. In celo est satietas plena. In mundo quidem est cibus materialis z spiritualis: tamen neuter istorum satiat. Cibum autem materialem z corꝓtalez deus diuersimode homini preparauit ꝑm diuersum statum ipsi. In primo enim statu: scilicet ante peccatū deus dedit homini in cibum fructus arborū: Et iste cibus cōpetebat innocētie. Dedit aūt tunc sibi tria genera fructū. Unū quo nutrietur. Alium quo in vita cōseruaretur Tertium quo probaretur. De isto triplici fructu ꝺr. Gen. ij. Produxit dominus deus de humo omne lignum pulchrū visu ad vescendū suaue quo ad primū. Lignū etiā vite in medio paradisi: quoad secundū. Lignum quoq; scientie boni ac mali quo ad tertiū. Secundo homini in cibus dedit olera herbarum z hoc post peccatū. Quia enim primus homo dei preceptū contempsit z cibū vetitū manducauit ideo de paradiso in hunc mundum tanꝙ in exiliū dimisit vt de peccato suo ꝓniam ageret: z nō dedit sibi in cibū oleras herbarū qui est cibus penitentium. Ut dixit ei dñs post peccatū. Gen. iij. Maledicta terra in opere tuo spinas z tribulos germinabit tibi z comedes herbas terre. Et isto cibo homo vsus est vsq; ad diluuiū. Tertio deus dedit homini in cibum esum carnium z piscium: z hoc post diluuium. Tunc enim natura humana est debilitata. Olera herbarū nō habuerunt post diluuiū tantam virtutem: nec terra tantā fertilitatem. Et ideo deus hūane infirmitati ꝓdescendens esum carnū z piscū sibi cōcessit. Unde dixit post diluuiū noe z filijs suis. Gene. ix. Terror vester et tremor sit super cuncta animantia terre: z sup omnes volucres z pisces maris: quasi olera virētia vobis dedi omnia: scilicet ad manducandum. In magnis tamen animalibus sicut in leonibus homo perdidit dñium suum: vt cognoscat ꝓpter peccatum diminutam esse suam dignitatem. In minimis etiam sicut in muscis z pulicibus perdidit vt cognoscat suā miseriam z vilitatem. In mediis autem sicut in pecoribꝰ z in iumētis retinuit ꝓpter suā necessitatē. Ista aūt concessio de esu carnium z piscū post diluuium adhuc durat. In nullo aūt istorum statuum homo satietatem inuenit Nam nec ante peccm inuenit satietatē in fructibus arborū. Nec post peccm in oleribus herbarū. Nec post diluuiū vl̄ mō in esu carnū vel piscium. Sed si homo hodie bibit cōmedit z bibit: crastino vult comedere z bibere. Esai. lvj. Uenite sumamus vinū z impleamur ebrietate: z erit sicut hodie: sic z cras z multo amplius. Quarto dabit deus homini in paradiso cibum dissimilez abistis. Nō fructū arboris materialis: sz fructū vteri virginalis. ꝺo. Cū dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas dñi filij merces fructus ventris. Non olera sine herbas terre: sz virētia pascua vite. Jo. x.

Ingredietur ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. Nõ carnes animaliũ vel piscium: sed delicias angelorũ. ps. Panem angelorũ manducauit homo. Secundo mũdus habet cibum spiritualẽ idest appetitum diuitiarũ ⁊ honorum. Et cibus iste etiam non satiat. Quomodo posset q̃s satiari de vmbra vẽto ⁊ fetore. Umbra q̃dẽ nõ põt satiare: sed infrigidare. Uentus non põt satiare: sz inflare. Fetor nõ potest satiare: sed inficere. Umbra signat diuitias: ex eo ꝙ cito transeunt. Sap. v. Transierunt omnia sicut vmbra ⁊ ideo cor auari infrigidat. Ecclesiast. xliij. Gelu sicut salẽ super terrã effundit id est effundi permittit. Et dicit salem qr tale gelu facit cor auari esse sterile ab ol ope bono. Uẽtus signat honores. Job. xxx. Eleuasti me ⁊ quasi sup ventum ponẽs elizisti me valide. Talis ventus cor supbi inflat. Ad collossen. ij. Inflatos sensu carnis sue. Tales inflatos dirũpit malle⁹ diuine sentẽtie. Matth. xxv. Discedite a me maledicti in ignẽ eternũ. ⁊c. Sapiẽ. iiij. Dirũpet illos inflatos sine voce. Nõ em̃ emittẽt vocẽ alicui⁹ excusatiõis vel appellatiõis. Fetor signat immũdicias carnales: iuxta illd Esaie. xxxiiij. De cadaueribꝰ eorũ ascẽdet fetor. Joel. j. Cõputruerũt iumẽta i stercore suo. Iste fetor nõ reficit: sz totã terrã inficit ⁊ corrũpit. Ezech. xxxij. Rigabo: id est rigari ꝑmittã terrã fetore sanguinis tui. Scdꝰ locꝰ est infernꝰ vbi erit fames ꝑpetua: tãta scz ꝙ ꝑ nimia fame eorũ caro erit ꝯsumpta. Treñ. iiij. Adhesit cutis eorum ossibus: aruit ⁊ facta est quasi lignũ. Tanta ꝙ pellis eorum erit adusta. Threno. v. Pellis nostras quasi clibanus exusta est a facie tẽpestatũ: fames intra costas eorũ erit inclusa: ⁊ iõ erit ꝑpetua: qr de costis eorũ nũquã exire poterit. Job. xviij. Attenuetur fame robur ei⁹ ⁊ inedia inuadet costas eius. Tãta ꝙ linguas proprias manducabunt. Apoca. xvj. Mãducauerũt linguas sua. Tãta ꝙ sua ⁊ aliorũ brachia deuorabunt. Esa. ix. Unusquisq; carnẽ brachij sui vorabit Manasses effraim ⁊ effraim manassem Tãta ꝙ pre nimia fame diaboliũ ⁊ deũ blasphemabũt. Esa. viij. Cũ esurierit irascetur: ⁊ maledicet regi suo ⁊ deo suo. Tertius locꝰ est celum vbi satietas plena est. Ibi em̃ totus homo in quinq; sensibus satiabitur. Nam visus satiabit in visione christi. Uisus autẽ delectatur in colore viridi q̃ est medius color constans ex albo ⁊ nigro. Color albus est deitas lucida color niger ẽ caro de terra formata. Iste duplex color id est deitas clara ⁊ nigra humanitas in christo est coniũctus ⁊ totus amen⁹ ⁊ viridis est effectus. vnde vocat se viridẽ dicens. Luce. xxiij. Si in viridi ligno hoc faciunt: in arido quid fiet. Ideo quilibet sanctus dicere potest illud Hester. xv. Ualde mirabilis es domine: ⁊ facies tua plena est gratiarum. Ideo dicitur. j. Petri. j. In quem desiderãt angeli prospicere. Olfactus delectabitur in redolescẽtia christi. In ipso enim est balsamũ diuine nature cynamomũ deuote anime ⁊ myrrha carnis mortificate. Ecclesia. xxiiij. Sicut cynamomũ ⁊ balsamũ aromatizãs odorem dedi quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris. Ex his ergo trib⁹ speciebus aromaticis sancti tantum odorem sentient ꝙ clamabunt dicentes illud Canti. j. Trahe me post te cur. ⁊c. Gustus delectabit in gustando dulcedinem xp̃i. vnde cãtat ecclesia: et sumit ex Johel. iij. In die illa stillabũt mõtes dulcedinem: ⁊ colles fluent lac et mel. Per lac intelligitur caro christi mundissima. Per mel anima christi dulcissima. Per dulcedinẽ deitas xp̃i suauissima. Montes igitur et colles id est magni ⁊ minores sancti: ⁊ gustus habebũt dulcedinem a carne xp̃i mũdissima ⁊ anima xp̃i dulcissima: et a deitate suauissima. Tactus delectabitur in tangẽdo xp̃m. Multũ delectat homo in tangẽdo amicũ. plus in amplectãdo amicũ multo plus in osculãdo amicũ. Tũc ergo scti xp̃m tãgẽt ⁊ tenebũt fortiter. Cãt. iij. Tenui illũ nec dimittã. Tũc amplexabũtur hylariter Prouerbio. iiij. Arripe illã. i. sapientiã que est xp̃s et exaltabit te ⁊ glorificaberis ⁊c. Et tũc osculabuntur dulciter. Cañ. viij. Quis mihi det te fratrem meũ sugentẽ vbera matris mee vt inueniã te foris et deosculer: ⁊ iã nemo despiciat. Christus ante incarnationẽ erat in sinu patris, sz foras venit quãdo naturã humanã assũpsit. Et tunc homo deũ osculatus fuit qñ scilicet natura diuina humanã naturã in vnitate persone sibi vniuit et illud tale osculum petebat genus humanũ dicens

Cant.j. Osculet me osculo oris sui. Et sic cū nemo desperet. Nec deus sed multū dicit. Nec angelus: sed in reuerētia habuit Nec diabolus sed deinceps multum cū timuit. Auditus satiabitur in audiendo vocem xpi que tam dulcis est vt quilibet sanctus clamet & dicat. Cantico. ij. Sonet tua vox in auribus meis: vox enī tua dulcis. Dicit Aug. q sonus tripliciter fit. Aut pulsa sicut in cythara & psalterio. Aut flatu sicut in organo, aut cantu sicut in voce. Ista triplex sonꝰ in celesti patria resonabit. Sonus enim qui fit cum pulsu sicut in cythara & psalterio significat dulcissimam christi allocutionem. Ipse quidem est cythara & psalterium. iuxta illud. ps. Exurge gloria mea psalterium & cythara. Psalterium quidem sonat a superiori: & cythara ab inferiori. Ista ergo vox christi est suauissima q̄ procedit a psalterio diuine nature que est natura supior & a cythara nature humane que est interior. Sonus qui fit cum flatu sicut in organo signat sanctorum laudem q̄ fuerunt organum spiritussancti quia spiritussanctus per ipsos sicut per organū est locutus. ij. Pet. j. Spiritussancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Ipsi ergo spiritussancto afflati in laudem & gratiarum actionem prorūpent. iuxta illud. Esa. j. Gaudiū & letitia inuenietur in ea: gratiarū actio & vox laudis. Sonus qui fit cū cantu sicut in voce significat angelicas iubilationem. De qua dicitur. Job. xxxviij. Ubi eras cum me laudarent astra matutina: & iubilarent omnes filij dei? Iste ergo triplex sonus in celesti patria audiet. Unus qui cantabitur a voce christi dulcissima. Alius qui cantabitur iubilatione angelica. Tertius qui cantabitur a gratiarum actione et laude humana. Istud enim erit officium omnium sanctorum & angelorum continue scilicet laudare deum Aug. in l. xx. de ciui. dei. Ibi vacabimus & videbimus: videbimus & amabimus: amabimus & laudabimus. Ecce quid erit in fine sine fine. Nam quis alius est noster finis: nisi peruenire ad regnum cuius nullus est finis? In isto ergo fine nostrum opus finiamus rogantes deum vt sicut est finis nostrorum laborum: sic dignetur esse finis nostrorum desideriorum Iuxta illud quod idem doctor in eodem libro testatur. Ipse inquit erit finis desideriorum nostrorum qui sine fine videbitur: sine fastidio amabitur: sine fatigatione laudabitur. hoc munus, hic affectus: hic actus profecto erit omnibus cōmunis sicut ipsa vita erit communis. Ad illum beatum finem perducat nos ille qui est principium & finis. Qui sine fine vivit & regnat p infinita seculorum secula. A M E N.

Finis sermonum de tempore magistri Jacobi de voragine.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

F

Sermo. de Sanctis do. Jac. de Uorag.

Domini Jacobi

de Uoragine sacre Theologie professoris, ordinis Predicatorum, quondam Episcopi Januen. Sermones de Sanctis per anni totius circulū concurrentibus.

Lugduni apud Jacobum Sacon.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE 195

Tabula sermonū

de sanctis in hoc volumine contentorum. Et nota ꝙ de quolibet sancto habentur quatuor sermones ad minus.

De sancto Andrea apostolo.
De sancto Nicolao episcopo.
De sancta Lucia virgine.
De sancto Thoma apostolo.
In vigilia natiuitatis domini.
In natiuitate domini nostri Jesu christi.
De sancto stephano prothomartire.
De sancto Joāne apło & euangelista.
De innocentibus.
De sancto thoma epo Cantuariensi.
De sancto siluestro papa.
De circumcisione domini.
De epiphania domini.
De sancto fabiano & sebastiano.
De sancto sebastiano martyre.
De sancta agnete virgine.
De sancto vincentio martyre.
De conuersione sancti pauli apostoli.
De purificatione beate marie virginis.
De sancta agatha virgine & martyre.
In cathedra sancti petri.
De sancto mathia apostolo.
De sancto gregorio papa.
De sancto benedicto abbate.
De annunciatione beate marie virginis.
In cena domini.
De sacro die parasceues.
De passione domini.
De sabbato paschali.
In die sancto pasche.
Feria secunda post paschā.
Feria tertia post paschā.
De sancto ambrosio episcopo.
De sancto georgio martyre.
De sancto marco euāgelista.
De sancto petro martyre.
De sancto iacobo minori apostolo.
De sancto philippo apostolo.
De inuentione sancte crucis.
De sancto Joanne ante portam latinaz.
In diebus rogationum.
In die ascensionis domini.
In translatione beati dominici.
De spiritu sancto In die penthecostes.
De sancta trinitate.
De sancto barnaba apostolo.
De sanctis gernasio & prothasio.
De natiuitate sancti Joannis baptiste.
De sanctis Joanne & paulo.
De sanctis apostolis petro & paulo.
De sancto paulo apostolo.
De sancta margareta virgine.
De sancta maria magdalena.
De sancto Jacobo apostolo.
Ad vincula sancti petri.
De inuentione sancti stephani.
De sancto dominico confessore.
De sancto laurentio martyre.
De sancto hippolyto cū socijs suis.
De assumptiōe gloriose marie virginis.
De sancto bernardo abbate.
De sancto bartholomeo apostolo.
De sancto Augustino episcopo.
De decollatione sancti Joānis baptiste.
De natiuitate beate marie virginis.
In exaltatione sancte crucis.
De sancto matheo apostolo.
De sancto mauricio cum sociis suis.
De sanctis cosma & damiano.
De sancto Michaele archangelo.
De sancto Hieronymo confessore.
De sancto Francisco confessore.
De sancto dionysio episcopo.
De sancto Luca euangelista.
De sanctis simone & iuda apostolis.
In festo omnium sanctorum.
De commemoratione animarum.
De sancto martino episcopo.
De sancta cecilia virgine.
De sancto clemente papa.
De beata Katherina virgine.
De dedicatione ecclesie.
De officio diuino.

Incipit regestrũ in sermones de sanctis per totiꝰ anni circulũ concurrentibꝰ preclarissimi doctoris magistri Jacobi de Voragine ſm ordinem alphabeti tangens materias generales in singulis sermonibus cõtentas.

Ager triplex est. sermone. clxxxiiij. circa mediũ.
Agatha commendatur a septẽ. ser. lxxxiij. i pn. ꝛ. ser. lxxxv. in prin.
Agatha quadrupliciter certauit. ser. lxxxiij.
Agatha multiplici radio coruscauit. ibi. in fine.
Agatha participat cũ angelis in tribus. sermone. lxxxiiij. in fine.
Agnes triplex habuit certamẽ. ſ. lxxxv.
Agnes habuit quinq; incitamenta carnis ibidem in medio.
Agnes multa patiebat. ibidẽ post mediũ
Agnetis triplex recõmẽdatio. ibidẽ in fi.
Agnes tripliciter est desponsata. sermone. lxvij. in principio.
Agnes desponsari carnaliter respuit. sermo. lxvij. post medium.
Agnetis pulcritudo ꝛ decor. ibidẽ in fi.
Altare cur lauat i cena dñi. ser. ibi. in fi.
Altaris consecratio multa in se continet. sermone. ccciiij.
Altaris consecratio septem requirit circuitus. ibidem.
Altare dz esse sctm̃, id est mũdũ. ibi. in fi.
Ambrosiꝰ assimilat api leoni ꝛ fauo mellis. sermone. cxxviij. per totum.
Ambrosius i quadruplici statu degebat. sermone. cxxvij in princip.
Ambrosiꝰ exaltatꝰ per tria. ibi. circa me.
Ambrosius tria docuit beatum Augustinum. ibidem.
Ambrosij triplex priuilegium. sermone cxxix. per totum.
Amor dei sex operatus est in magdalena. ser. clxxxix. per totum.
Amicitia vera cognoscitur per septẽ. sermone. cclx. per totum.
Amici dicuntur quadrupliciter. sermone cclxxxiiij. ante finem.
Andreas honoratus est per xp̃m quintupliciter. sermo. ij. per totum.
Andree quadruplex dispositio ad christum sermone eodem.
Angeli quatuor mirantur de virgine maria. ser. ccv. per totum.
Angeli deputati ad diuersa officia. sermo. ccvij. per totum.
Angeli deputati sunt ad custodiaz hois in quintuplici statu, ser. ccij. circa prin.
Angeli custodiunt hominem quintupliciter. sermo. cclv. in fine.
Angeli dicuntur ignis vrẽs duplici ex cã sermone. cclvj. circa finem.
Angeloꝝ q̃druplex festiuitas. ſ. cclj. i pn.
Angelorum triplex custodia circa holez. ser. ccxcj. circa prin.
Angelorum ministratio quadruplex. sermo. ccciij. post principium.
In angelis quatuor sunt pẽsanda. serm. cclvj. circa finem.
Anima in qua parte sit corporis sui quadruplex est opinio. ser. cxj. in prin.
Ala vnita ẽ corpi ꝓpter tri. ſ. cclxxx. in fi.
Animam plus curat deus quã corpꝰ triplici ratione. ser. ccx. circa finem.
Anime triplex impuritas aufertur i morte. ser. ccciij. in fine.
Anime igne infernali quod non consumũtur naturaliter ostenditur quadruplici exemplo. ser. ccv. in fine.
Animarum quintuplex receptaculũ post hanc vitã sermone. cclxxxviij. in prin.
Alarũ diuersa egressio. ſ. cxciij. post me.
Anni tres assueri regis tria figurant sermone. cclxxvj. in princip.
Anna tres habuit viros ser. cxcij. in pnc.
Annũciatio duplex sermo. xx. in prin.
In annunciatione christi quatuor fuerũt persone sermo. xcix. per totum.
Annũciatio christi extollitur ratione triũ sermone. cj. per totum.
Apostoli quatuor simul vocati sunt triplici de causa sermone. iiij. in princi.
Apostoli frequenter fuerunt piscatores. ibi in medio.
Apostoli quadruplicez habebãt defectũ sermone. cxcij. in princi.

Apli mãserũt in xp̃o quintupliciter ſmo. cclxxij. circa principium.
Apli meruerũt hereditatẽ celeſtẽ multiplici iure ſermo. cclxxvj. circa. prin.
Appropriate eſſe i diuinis oſtẽdit et q̃re ſerm̃. clxxvij. in fine. clxxviij. poſt mediũ.
Apes inducunt ad volandũ quadrupliciter. ſer. ccxcv. poſt. principium.
Apum triplex ſagacitas: ibidẽ in fine.
Aqua quadruplex ſmo. cv. in. princi
Aquila multas habet conditiones. ſermo. xxxvj.
Arborũ multiplex genus ſermo. ccxvj. in principio.
Aromatum ſpecies nomẽ. ſermo. ccxvij. in principio.
Aſcẽſio xp̃i qualis fuerit. ſer. cl. in princ.
Aſcẽſio dñi quatuor i ſe hz: ſer. clij. p to.
Aſcẽſio i deũ fit per tres grad⁹ ſermõe. clxxxvij. circa princi.
Aſcẽdit xp̃s in oriẽte ſermone. cl. p totũ.
Aſcẽdit chriſtus tripliciter ſermone. clj. in principio.
Et rõ quadruplex cur aſcẽdit: ibi in fine.
Aſcendere volens dz habere tria: ibi.
Aſcẽſiõe (In aſcẽſiõe xp̃i oſtẽdit quatuor mirabilia ſermone. cl. ij. per totum.
Aſcendẽtiũ in deũ quadruplex. gradus ibidem in medio.
Aſſumpta eſt maria in celum quadrupliciter ſermone. ccxj. per totum.
Aſſumpta eſt corpore ꝛ anima q̃druplici ratione ibidem. circa finem.
Aſſumptionẽ virginis ammirati ſunt angeli. ſermone. ccxiij. in fine.
Auri precioſitas cauſatur in tribus. ſermone. lxvj. in princi.
Auri effectus triplex: ibidem.
Auri triplex ꝓprietas. ſermõe. cciij. poſt principium.
Auri examinatio tria requirit: ibidẽ poſt medium.
Artifices triplices domus virginis glorioſe. ſermone. ccxxxv. in medio.
Baptiſmus triplex. ſermõe. lij. in fine.
Barba triplex eſt ſermo. cclix. in medio.
Bartholomeus deuz honorauit quadrupliciter. ſermone. ccxxiij. in principio.
Bartholomeus recõmẽdatur a tribus. ſermone. ccxxv. in principio.
Bartholomeus triplici nole appellatus eſt ibi.
Bartholomeus extẽdit pellẽ quintupliciter ſermone. ccxxvj. in medio.
Beatitudo ſeptuplex. ſer. cclxxx. p totuz.
Beatitudinem diuerſimode opinati ſunt philoſophi. ſermo. cclxviij. in principio.
Beatitudinis q̃druplex deſcriptio. ibi. per totum.
Bellũ q̃druplex oritur i nobis in morte. ſermone. cclxxxj. in medio.
Benedictio triplex data patriarche Jacob. ſermone. xcvij. in fine.
Benedictus cur ſic nolat, ſ. xcvj. p totũ.
Benedictus ꝯmẽdatur in tribus ſermone. xcv. in principio.
Benedictus remanſit nobis tripliciter. ibidem in fine.
Bñdict⁹ egregie vitã finiuit. ibidẽ. i med.
Bernardus dilexit deũ quadrupliciter. ſermone. ccxx. poſt principium.
Bernardus habuit quatuor reuellationes ibidem in medio.
Bernardus fuit a deo dilect⁹ tripliciter. ſermone. ccxxj. poſt principium.
Bernardus quatuor habuit priuilegia. ſermone. ccxxij.
Bos habet in ſe quatuor cõmendabilia. ſermone. cclxxj. in principio.
Calor vehemẽs cognoſcit p tria ſigna. ſm̃. cxv. in fine.
Calix triplex eſt. ſerm̃. cxciij. in principio.
Candele cur extinguntur in matutinis lamẽtationũ. ſm̃. cx. in fine.
Campane quare nõ pulſantur in die paraſceues. ſer. cxvij. in princi.
Campane lignee cur pulſantur. ibidem.
Campane quare in tẽpeſtatib⁹ pulſant. ſermone. xlviij. in fine.
Caput triplex eſt. ſer. xlvj. poſt princi.
Caput in cruce chriſtus inclinauit triplici ratiõe. ſm̃. cxiij. in principio.
Caput duplex habuit Johãnes baptiſta. ſermone. ccxxiiij. in fine.
Carcer quadruplex. ſermõe. ccxxxiiij. in principio.
Charitatis fortitudo attenditur penes quinq̃. ſermone. lxxij. per totum.
Charitatis fortitudo in maria magdale

na attenditur penes multa. sermone. clxxxvij. per totum.
Cecilia triplex habuit p̄cōiū. s̄m̄. ccxciij.
Cecilia quadrupliciter deo seruiuit. sermone. ccxciij. in princi.
Cecilia cōparatur apibus multiplici ratione. sermone. ccxcv. per totum.
Celum extēderūt sicut puellā multipliciter intelligit. sermone. ccvj. in principio.
Certamē quadruplex. s̄m̄. ccvj. in princi.
Cerui triplex cōditio. ser. xciij. in prin.
Cerui discretio triplex. ibidē ante med.
Cesar Augustus tēpore natiuitatis christi tria egit. ser. xxv. in principio.
Cib⁹ vt mutet corp⁹ tria req̄rit. s̄. ccxcvij.
Circūcisio xp̄i cur facta est? ser. lj. p totū.
Color triplex in btā v̄gine ser. ccxxviij.
Colorū differētia. ser. cclxxix. circa med.
Collirium triplex est. ser. cxiiij. in fine.
Cognatio triplex. ser. lj. circa medium.
Consecratio sacramētalis multa in se habet. sermone. cccv. circa medium.
Constātinus a siluestro baptizatus. s̄m̄. xlviij. in principio.
Constātin⁹ a lepra mūdatus: ibi p totū.
Constantinus triplicē habuit defectū sermone. xxix. in principio.
Constantinus a triplici morbo curat⁹ est ibidem.
Conuersio beati pauli fuit per tria. sermone. lxxiij.
Conuersatio bonorum in quibus cōsistit. sermo. lxxv.
Clementis quinq; priuilegia: ser. ccxvj. per totum.
Credentes in primitiua ecclesia saq̄bant quinq; signa: sermo. cliiij. in principio.
Crisma cōsecratur in cena dn̄i triplici ex causa sermone. cx. post principium.
Crux plantata in triplici loco: ser. cxliij. in principio.
Crux lignum fructiferum: ibidem.
Crux sancta inuenta per tria signa serm̄. cxlj. circa medium.
Crux lignum scientie boni ⁊ mali. sermo. cxliij. per totum.
Crux preciosa, gaudiosa, ⁊ fructuosa sermone. cxliiij. p totum.
Crux non debuit occultari. ibidem circa medium.
Crux exaltata est tripliciter. sermo. ccxlij. post medium.
Crux frontibus imprimit imp̄atorū. ibi.
Crucis sancte triplex virtus. ser. cxlj.
Crucis operatio virtuosa. ibidem.
Cruce (In cruce est tantum gloriandum sermone. cclij. per totum.
Crucis exaltatio multiplex. serm̄. ccxliij. in principio.
Decime institute in veteri lege. serm̄. ccxlvij. in medio.
Dedicatiōis tēpli triplex origo. serm̄. cccj. in prin.
Dedicat ecclesia quadruplici ex causa. ser. ccciij. in princi.
Dedicatione (In dedicatione multiplex fit circuitus. ser. cccij. in prin.
Dedicatione (In dedicatiōe ecclesie multa requiruntur. ibidem.
Deus dicitur vinci a sex. ser. clxviij. in p̄n.
Deus permittit se decipi quadrupliciter. ibidem in medio.
Defectus in maria magdalena. sermōe. cxxxvj. in medio.
Demōes in primitiua eccl̄ia quadrupliciter impugnabāt homines. ser. cclxxij. in fine.
Diabolus ꝯtra hominē quatuor obijcit. sermo. xxx. circa medium.
Diabolus significatur per draconē quadruplici ratione. ser. cxxxj. in prin.
Diabol⁹ pugnat in sanct⁹ tripliciter. ibi.
Diabolus decepit hominem tripliciter. sermone. cxciiij. circa finem.
Dies iude facti sunt pauci. s̄. lxxxix. i p̄n.
Dies resurrectiōis d̄r luminosa quadrupliciter. ser. cxx. in. prin.
Dies pache d̄r gaudiosa ibidē p totum.
Dyonisius dotat⁹ triplici priuilegio. sermone. c lxvij. per totum.
Dyonisius triplicē habuit reuelationē ibidem in principio.
Dionysij triplex ꝯuersio. sermo. cclxviij. in medio.
Dionysius in tribus cōmendat. ibidem in principio.
Dilectiōis vere tria signa. serm̄. xxxviij. circa medium.
Dilectio triplex. ibidē circa finem.
Dilectio dei erga nos ostēdit ex tribus. sermone. cclxxiiij. in fine.
Dilexit maria filium tripliciter. sermone

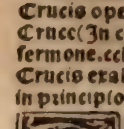

cxvj.in principio.
Diligere christum debem⁹ multiplici ratione.sermo.cclxxiiij.per totum.
Diligere deum ⁊ mundū simul nō possumus.ibidem in medio.
Diligēdus est summe deus propter quatuor.ſm̄.ccxxj.in prin.
Dispensatio triplex.ser.lxvij.post p̄nci.
Doctores triplices.ſmo.cclix.in fine.
Doctrina gregorij vtilis populo ex tribus.ſmone.xciij.circa finem.
Doloris magnitudo virginis cum filio causatur ex tribus.ſm̄.cxvj. post mediū.
Dominicus cōmendat̄ in tribus.ſm̄.clv. et.cxcix.in prin.
Dominice trāslationis triplex causa.ibidem.circa medium.
Dominicus tripliciter trāslat⁹ est.sermone.clvj.circa medium.
Dominici sanctitas nō potuit abscondi. sermone.clvij.in prin.
Dominicus comparatur stellis lune ⁊ soli.sermone.cxcviij.per totum.
Dominus fuit cū maria quadrupliciter. sermone.ciij.in medio.
Domus materialis tria requirit.sermōe ccxxxv.⁊ ccxxxvij.in prin.
Domus anime triplex cōditio.sermone. xiij.in medio.
Domus christi fuit vterus virginis.ser. cxxxvj.in principio.
Domus dei commendabilis ex quatuor. sermone.cclxix per totum.
Domus materialis triplex conditio.ser. ccc.in principio.
Domum materialem quatuor ornāt.ser. cclxxix.in principio.
Domus triplex in anima.serm.ccxlviij. circa medium.
Ecclesia multipliciter appellatur sermone.xlix.in fine.
Edificātes super fundamētum fidei sunt multiplices. serm̄.cclxxxij.per totum.
Egredi debemus xp̄o quadrupliciter.ſmone.xix.in principio.
Electio multiplex.ſm̄.viij.circa finem.
Electio mathie cōmendatur dupliciter. sermone.lxxxv.in prin.
Electio cuiuslibet prelati tria requirit.
Eligendi modus beatū mathiam ibidē.
Electionis mathie causa.ibidem in fine.
Electio vera tria requirit.ſmone.lxxxix. in fine.⁊ ser.c.in fine.
Ep̄s dz hr̄e in se sex.ser.cccxxxj.in med.
Error triplex tēpore cōstantini.sermone xlix.in medio.
Euangeliū Matthei preconizatur in tribus.ser.ccxliiij.in fine.
Euangelista verus quatuor requirit.ser. ccij.in principio.
Euangeliste opus fecit mattheus tripliciter.sermone.ccxlv.per totum.
Excelsuz quadruplex in trinitate.sermone.clxiij.in principio.
Fabiani ⁊ sebastiani festa simul celebrant̄.ſm̄. lxij.in prin.
Fabianus rectū cor.habuit ibidem in fine.
Faciem tria ornant.sermone.xij.circa finem.
Fama attendit̄ quintupliciter.sermone xij.circa medium.
Familiaritas christi ostēditur in tribus. sermone.cliiij.circa medium.
Femella organizatur l vtero mr̄is.lxxx. de triplici rōne.ſ.lxxx.circa.prin.
Festū omniū sctōrū institutū est quadruplici de causa.ser.cclxxv.in prin.
Ferculum quadruplex apposuit christ⁹ in cena.sermone.cv.circa medium.
Filij israel quatuor habuerūt doctores ab egypto.sermone.lix.in medio.
Fortitudo vera consistit in tribus.sermone.ccvij.in medio.
Fortitudo vera quatuor probatur: ibidem in principio.
Fugit dn̄s in egiptū quadruplici de causa.sermone.xliij.in princi.
Fuga(In fuga xp̄s tria ostendit.ibi cir.me.
Franciscus in multis commendatur. sermone.cclxiij.per totum.
Franciscus tribus vicibus audiuit vocē domini.ser.cclxij.in medio.
Francisci sanctitas.ibidem in prin.
Francisci perfectionem plura ostendunt. sermone.cclxv.per totum.
Franciscuz habuisse xp̄i stigmata multa persuadēt.ser.cclxiiij.per totum.
Fructus marie benedictus tripliciter.sermone.ciiij.in fine.

Georgi⁹ miles fortis ⁊ strenu⁹. sermone.cxxx.in prin.et sermone.cxxxij.in princi.
Georgius vicit quadrupliciter ser.cxx.circa prin.
Georgius figuratur per elephantem.sermone.cxxxj.in medio.
Gladius malorum et bonorum.sermo.lxij. circa principium et medium.
Gratia dei cognoscit in homine ex trib⁹. sermone.l.in principio.
Gregorius vigilauit tripliciter. sermo. xcj.circa medium.
Gregorius studuit l quinq; libris.sermone.xcij.in prin.
Gregorius assimilatur pictori ⁊ figulo. sermone eodem.
Gregorius cōmendatur in tribus.sermone.xciij.in principio.
Gregori⁹ dedit eloquia pulchritudinis tripliciter ibidem.circa medium.
Gregorij humilitas ptz ex quatuor. sermone.xcj.in principio.
Gregorius multe fuit virtutis.ser.xciiij. per totum.

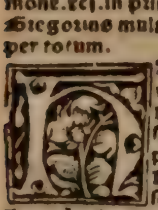

Habitaculū triplex. serm. vj.post principium.
Habitare in vnū cōtingit sextupliciter.sermo.ccl. per totū ⁊.s.cclix.l prin.
Herodes quadru.obijt. sermo.xliij.in fine.
Herodis sentētia cōtra Johānē bap.inique ostēditur triplici rōne.s.xliiij.in p̄n.
Herodis crudelitas cōtra Johannē baptistā.s.m.ccxxxiiij.in prin.
Homo hortatur ad tria.ser.xcvij.in p̄n.
Homo debet se p̄oare tripliciter. sermone.cix.in principio.
Homo ante passionē xp̄i q̄druplicē habuit defectū.sermone.cxiiij.per totum.
Homo cecidit per quatuor. sermo.cxxj. post principium.
Homo plus attinet christo q̄ angel⁹.sermone.cclvj.ante medium.
Homo malus peior omni bestia. sermo. ccx.in principio.
Homini triplex est statut⁹ terminus. sermone.cclxxxiij.in principio.
Hominis magna est dignitas. sermone. cclv.circa medium.
Homines quadruplices non debēt timere.sermone.ccij.circa medium.
Homines assumuntur ad ordines angelorum.sermo.cclvij.post medium.
Hole(In hole triplex potētia.sermo.cclij.in principio.
Hore canonice cur institute ⁊ an extra ecclesiam sint dicēde.ser.cccj.in fine.
Hospitiū in hac vita christus nō habuit. sermone.clxxxvj.in principio.
Hospitez tria expellūt.sermone.clxj. circa medium.
Hostium cordis nostri christ⁹ pulsat quadruplici ratiōe.sermone.clxxxvj.p totū.

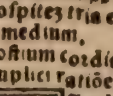

Iacobus maior multiplex habuit priuilegiuz.sermone.cxcj. in principio.
Jacobus minor commēdatur tripliciter,ser.cxxxviij.in prin.
Jacobi minoris perfectio ꝯsistit in trib⁹. ibidem in medio.
Jacobi minoris passio est in quatuor cōmendabilis ibidem in fine.
Jeronymus carnis incēdia deleuit tripliciter sermone.cclviij.circa finem.
Jeronymus flagellatus est quadruplici de causa ser.cclviij.circa medium.
Jeronymus didicit sciētiā multipliciter. sermo.cclxj.in principio.
Jeronimum quatuor commēdant.ibidē post me.
Jesus nomē est dulcedinis quintupliciter.sermone.lv.per totum.
Jehannes euangelista dicit aq̄la ꝓpter quatuor.sermone.xxxvj.in prin.
Johānes euāgelista multa habuit priuilegia.ser.xxxij.xl.⁊ p totum.
Johannes a xp̄o p̄ alijs dilect⁹ q̄ntuplici de causa.ser.xxviij.p totū.⁊ plus Petro.ibidem in fine.
Johānes cur sepulchrum ingressus.sermone.xxxix.in principio.
Johānes euāgelista an mortu⁹ sit vel nō quadruplex opinio.ibidem per totum.
Johānes ante portam latinam triplex sustinuit martyrium.ser.cxlv.per totum.
Johānes quadrupliciter fuit priuilegiatus.sermone.ccxlvj.in principio.
Johānes baptista fuit missus quadrupliciter.sermone.clxxj.p totum.
Johānes baptista dict⁹ ē lucerna ardēs.

sermone.lxxvj.in principio.
Joannes baptista quadrupliciter est persecutus.ser.ccxxij.per totum.
Joannis baptiste excellētia patet ex q̄nq; sermone.clxxxij.per totum.
Joannis baptiste multa prerogatiua.sermone.clxxv.per totum.
Joanne baptista nō surrexit maior quadruplici ratione.sermone.clxxiiij.circa medium.
Ignis quadruplex in christo tēpore passionis.sermo.cxv.in medio.
Ignis quadruplex.sermone.clxij.per totum.et sermo.ccv.in prin.
Indulgentiarum valor tria requirit.ser.clxxix.circa medium.
Infirmitas anime sanatur quadrupliciter ser.cclxix.post medium.
Infirmitas quintuplex hominis ante natiuitatem.sermo.xxvij.circa medium.
Infirmitas triplex phariseorum.sermo.ccxlvj.in medio.
Innocentum beatitudo causatur ex multis.sermone.xlj.per totum.
Innocentum passio commēdatur ex quatuor.sermone.xlij.in principio.
Innocentes cur occisi ⁊ quoto tempore? sermone.xliij.post medium.
Judas cur positus inter discipulos? sermone.lxxxix.circa medium.
Judas discipulus apostolus procurator inops mendicus et pauper.ibidem per totum.
Judas fuit dilapidator quadrupliciter.sermone.xc.
Justitia vera in tribus consistit.sermone.v.circa principium.
Justitia triplex.sermone.clxxv.post principium.
Kathedra triplex est.sermo.lxxxvij.in principio.
Kathedre petrifestū institutum.ser.lxxxvj.per totum.
Katherina excessit virgines in trib⁹.ser.ccxc.per totuz.
Katherina multiplex habuit priuilegiū.sermone.ccc.
Katherine multiplex gratia.ser.ccxcix.per totum.
Kyrie eleison cur iteratur ī missa.sermone.cccvj.
Lachryme triplices sunt.sermo.clxxxviij.in prin.
Laicorum quadruplex genus.ser.ccxxxiij.in prin.
Lapides q̄druplices.ser.xxxv.in princi.
Lapides materiales valent ad quatuor.ibidem.
Laqueus triplex diaboli.sermo.ccviij.circa medium.
Lauachrum sanguinis sextuplex.sermone.cvj.in principio.
Lauari pedes certoruz nō possunt triplici ratione.ser.cviij.circa medium.
Laurētius tria fugit.ser.cciiij.in medio.
Laurentius ignē materialem extinxit tripliciter.sermone.ccv.circa medium.
Laurētius quadruplex habuit certamē.sermone.ccvj.
Laurentij triplex cōsolatio.sermo.ccvij.post medium.
Laus ꝓpria vituperat.ser.clxxiiij.in p̄n.
Leo quatuor timet.ser.cciiij.ante finem.
Letania instituta est ꝓpter tria.sermone cxlviij.in principio.
Lex est quadruplex.ser.cc.in principio.
Liber quintuplex.ser.xcij.per totum.
Liberalitas cōsistit in tribus.sermo.clx.in principio.
Liberalitas dei cognoscitur ex trib⁹.sermone.xliiij.
Lignū triplex in paradiso.sermo.cxliij.in principio.
Lignum duplex.ser.ccxl.in principio.
Lignum humile exaltatum quadrupliciter.ibidem ante medium.
Lignum crucis percussit robustos.ibidē in fine.
Lingua data est homini ꝓpter quatuor.sermone.cclxxix.in fine.
Lotio pedum discipulorum commendat ex tribus.sermone.cvij.in prin.
Lotio manuum post missam quid significet.sermone.ccv.in fine.
Lucas quadrupliciter fuit illuminatus.sermone.cclxix.in medio.
Lucas dicitur medicus.ibidem post medium.et in ser.cclxx.ante finem.
Lucas per sex fuit eleuat⁹ in diuinā contemplationem.ser.cclxx.circa medium.
Lucas quatuor habuit officia.sermone

cclxxij.circa finem.
Lucas quadruplices habuit informatores.ibidem.
Lucie victoria i trib⁹ cōsistit.ser.x.in p̄n.
Lucie fuerūt septem virtutes.sermo.xj.per totum.
Lucie quadruplex effectus.sermo.xij.
Lucerna bona tria requirit.ser.cxxxvj.
Lucerna fuit benedictus quintupliciter.sermone.ccxxiij.post medium.
Luminaria duo creata in mundo.sermo.clxxviij.in principio.
Luna plena triplicem habet virtutē.ser.cxcviij.in medio.
Luna triplicem hz mutabilitatem.serm̄.ccxxiiij.in medio.
Lux habet quadruplicem effectum ser.xxiiij.circa medium.
Lux mundi aliquis dicitur triplici ratione sermone.cciij.
Magi quare dicuntur.serm̄.lvj.in p̄ncipio.
Magi cur xp̄m quesierūt.ibidem in medio.
Magi ab oriente et cur p stellam vocati.ser.lvij.in principio ⁊ in medio.
Malorum sevicia apparet in duob⁹ ser.lxij.in principio.
Manere in xp̄o quomodo exponitur.sermone.xvj.per totum.
Manifestauit se xp̄s multipliciter.sermone cxxvj.per totum.
Man⁹ quadruplex porrecta thome.sermone.xiiij.circa finem.
Manus xp̄i quinq; habet digitos.sermone.clxxiij.post medium.
Marcus ambulauit multiplici via.sermone.cxxxiij.per totum.
Marcus commēdatur in tribus.sermo.cxxxiiij.circa principium.
Marcus multiplex habuit prerogatiuū.sermone.xxv.per totum.
Maria contra diabolum exercuit triplicem potestatem ser.xxiij.in prin.
Maria nominatur domina,stella,illuminatrix.ibidem.
Maria triplex priuilegiū:ante,in,⁊ post partum.ser.xxv.in p̄n.et in fine.
Maria dicitur templum dei.sermo.lxxviij.circa medium.
Maria d̄r mediū triplici rōne.ibi.ante fi.
Maria nō tenebat̄ ad purificationē.ser.lxxix.circa prin.⁊.lxxxj.in fi.
Maria tripliciter cooperata est ad incarnationem xp̄i.ser.xxix.in medio.
Maria d̄r virga triplici rōne.ser.c.in p̄n.Et.ccxxvij.post medium.
Maria mater pulchritudinis tripl̄r exponitur.ser.ccxxxviij.in prin.
Maria sex habuit maxia dōa.s.ciij.p to.
Maria dicitur luminosa quadrupliciter.ser.ccxij.per totum.
Maria cōmēdat̄ in trib⁹.s.ccxij.p totuz.
Maria cōparat̄ apl̄is,martyrib⁹ ⁊ patriarchis.ser.ccvj.per totum.
Maria est salutata septuplici causa.ser.ciij.per totum.
Maria frequenter a nobis est salutāda triplici rōne.ser.cij.post medium.
Mariā salutare debemus propter tria.ibi.in principio.
Maria magdalena multipliciter deum offendit.ser.clxxxviij.circa principium.
Maria Magdalena fuit tractata a xp̄o quintupliciter.ser.cxc.post princi.
Maria magdalena satisfecit multipliciter.ibidem.in fine.
Martyrium sancte cecilie commendatur ex quinq;.ser.ccxc.cica med.
Martyriū q̄druplex.s.ccxcvij.cir.princ.
Martyrij quintuplex genus.ser.cclxxxviij.in fine.
Martinus placuit deo in triplici statu.ser.cclxxxix.in prin.
Martini potestas super omnes creaturas.ibi.in fine.
Martinus mul'is decoratus virtutib⁹.ser.ccxcj.post medium.
Martinus multipliciter fuit dilectus in vita ⁊ in morte.ser.ccxcij.per totum.
Mater zebedei triplici mō accessit xp̄m.ser.cxcij.in prin.
In matrimonio triplex coniunctio.ser.lxviij.in principio.
Ministerium quintuplex cōmissum beate virgini.ser.ccviij.in med.
Mattheus comparatur martyri ⁊ euangeliste.ser.ccxlv.in medio.
Mattheus secutus est xp̄m sextuplici ratione.ser.ccxlvj in princ.
Matthei tripl̄.p̄coniū.s.ccxliiij.in med.

Medicus dr xps triplici ratione. sermo. cxc. in prin.
Medicus christus appropinquauit propter tria. ser. ccxlvj. in fine.
Mel ponitur in medicinis triplici ex causa. ser. ccxcv. ante finem.
Memoranda christiano sunt tria. sermo. cclxxxj. per totum.
Memoria mortis valet ad quinq; sermõ. cclxxxiij. in prin.
Michael quadruplex officium. sermone ccliiij. per totum.
Militẽ strẽnuũ faciũt tria. s. cxxxij. in fin.
Militẽ bñ opari tria faciũt ibi. in medio.
Militũ regula. sermo. ccxc. in princi.
Misse introitus quare cantatur. sermone. ccvj. in prin.
Missa cũ alleluia cõcluditur. ibidem.
Missa cantatur tribus linguis: greca: hebraica, ꝛ latina. ser. cccvij. per totum.
Monumentum christi nouum fuit triplici de causa sermo. cxviij. in principio.
Monumentũ cur alienuz et iusti. ibi. p to.
Mors sanctorũ preciosa. ser. lxx. in prin.
Mors sanctorum comparatur somno duplici ex causa. sermo. cclxxxvj. in prin.
De morte bonorum non est tristandũ triplici ratione sermo. cclxxxvj. circa prin. ser. cclxxxvij. per totum.
Mori voluit christus in cruce ꝓpter quatuor. ser. ccxlvij. in prin.
Mortis memoria triplex expellit peccatum. ser. cclxxxj. post medium.
Morientes sunt quadruplices. sermone cclxxxij. in principio.
Mortuis debemus subuenire ꝓpter tria ser. cclxxx. per totum.
Mũdus persequitur electos quadrupliciter ser. xxxj in prin.
Mundus fallit tripliciter. s. lxx. cir. med.
Mutabilitas q̃druplr. s. ccxij. post prin.

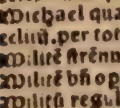

Natiuitas christi maxle dignitatis: iocũditatis ꝛ vtilitatis est. ser. xxvij in prin.
Natiuitas xpi nobis attulit q̃tuor vtilitates. ser. xx. post pn. ꝛ ser. clxxx. in pn.
Natiuitas christi triplex oportunitas sermo. xviij. in principio.
Natiuitas christi liberauit hominẽ a tribus malis. ibidem.
In natiuitate christi apparuerunt q̃tuor. sermo. xxviij. in prin.
In natiuitate christi quinq; sunt attendẽda. sermo. xxix. per totum.
Natiuitas virginis gloriose comparatur domui materiali penes tria. ser. ccxxxv. in prin.
Natiuitas marie cõparatur stelle triplici ratione. ser. ccxxvij. in prin.
Naturalia suspenduntur in suis actionibus tripliciter. ser. x. in medio.
Nicolaus commendatur a trib⁹ sermone. v. in principio.
Nicolai securitas erat in trib⁹: sermone quinto circa finem.
Nicola⁹ triplex habuit habitaculũ. s. vj.
Nicolaus habuit triplicem thesaurum. ibidem.
Nicolai electio commẽdatur tripliciter. sermone. vij.
Nicolai vita commendabilis septupliciter sermone. viij.
Nicolaus quatuor habuit ꝓuilegia. ser. nono per totum.
Nobilitas causatur ex quatuor. ser. quinto. in medio.
Notorium dicitur aliquid tripliciter. ser. xc. in principio.
Nuptie tria in se habent. sermone. lxviij. in principio.
In nuptijs q̃tuor inueniunt. s. lxxij. i pn.

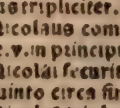

Obedientia est quadruplex. ser. ccxc. in fine.
Oculus duplex mentalis ꝛ corporalis. ser. xxx. in fine.
Oculos quidã eruerũt triplici rõne. s. ccxx. post pn.
Occultari quatuor nõ possunt. sermõ. clvij. in principio.
Odor quadruplex. sermo. clvij. post me.
Offerre debemus tria. sermo. lxj. in prin.
Opus triplex. ser. xv. post medium.
Opus dei quadrup. ex. sermone. cxciiij. in principio.
Optimam partem elegisse soli Marie cõuenit. sermo. ccxix. in prin.
Optima pars attenditur penes quinq;. ibidem. circa medium.
Oratio fit geniculando propter tria. sermo. xviij. in fine.
Oratio ignita facit tria. sermo. lxj. in pn.

Oratio debet habere quatuor alas. ser. cxlvij. in medio.
Oratio quando exauditur. ibidem.
Orans pro alio debet in se habere quatuor: ibidem in princ.
Ordines sanctorum in patria. ix. ser. cclxxvij. per totum.
Ornamenta sacerdotum celebrantium quid significent. ser. cccv. in princ.
Pape triplex pprietas. ser. cclix. post medium.
Partus virginis triplicem habuit conditionem. ser. xxvj. circa medium.
Passio christi cum tristitia et aliorum sanctorum cum letitia cur celebretur. ser. cxvij. in medio.
Passio christi habuit quintuplicem effectum sermo. ccliij. per totum.
Passeri assimilantur sancti. ser. ccxvij. in principio.
Paulus ante conuersionem tria patiebatur. ser. lxxiij. in prin.
Paulo infixa triplex spina. eodem sermone. in fi.
Paulus vas electionis propter multa. ser. lxxiiij. per totum.
Paulus factus est spectaculum multis. sermone. lxxv.
Paulus conuersus est a tribus malis. sermo. lxxviij. per totum.
Paulus habuit triplicem scientiam. ibidem. in medio.
Paulus multipliciter curatus est. sermone. clxxxj.
Paulus quinque habuit effectus gratie. sermone. clxxxj.
Pauli commendatio in tribus. sermone clxxxij. per totum.
Paupertas triplex. ser. cclxxx. in prin.
Patres veteris testamenti petierunt tria sermo. xcviij. in prin.
Patres veteris testamenti desiderauerunt pluuiam. ibidem in medio.
Peccatum quadruplicem inducit defectum. ser. xviij. circa medium.
Peccatum tripliciter execat holem. ser. cxiiij. in fine.
Peccatū originale quintuplex habuit remedium. ser. lij. in prin.
Peccatum magnam habet ponderositatem. ser. cclxx. post princ.
Peccatores carent quintuplici esse. ser. cclxx. post medium.
Peccatores in spectaculis tria considerent. ser. lxxv. in prin.
Pellis quadruplex. sermone. ccxxvij. in principio.
Pellis culpe triplex. ibi. post medium.
Pellem deposuit bartholomeus multipliciter. ibidem per totum.
Penitens publice reconciliantur in cena domini triplici ratione. ser. cx. in prin.
Penitētes vere debēt habere quinque ser. clix. per totum.
Petrus commendatur in tribus. sermo. lxxxvij. circa prin.
Petri mansuetudo in tribus patuit. ibid. in fine.
Petri exaltatio super angelos et eius solennitas. ser. lxxxvj. et. clxxx. in prin.
Petrus martyr passus est septupliciter. sermo. cxxxvj.
Petrus martyr secutus est xp̄m q̄tum ad tria. ser. cxxxvij. in fi.
Petrus martyr assimilat christo in multis. ibidem. in princi.
Petitio multiplex facta christo. sermone cxxxix. in prin.
Petitio filiorum zebedei fuit defectuosa q̄druplicitet. ser. cxcij. post medium.
Philippus triplex preconiū habuit. ser. cxxxix. in principio.
Philippus christo familiarior in tribus ibidem in fine.
Potestas clauium consistit in tribus. ser. clxxix. in principio.
Potestas clauium tria includit. sermone cxcv. in fine.
Potentia intellectiua et affectiua in homine quelibet illarum patitur triplicem defectum. sermone. ciij. in medio et in fi.
Prelatus potest deponi propter tria. sermo. xc. in principio.
Prelatus quadrupliciter potest dici dilapidator. ibidem in medio.
Prelato perfecto tria sunt necessaria. sermo. xciij. in principio.
Prelatus verus debet habere quatuor. ser. cxcv. per totum. et. cciiij. in princi.
Prelatus debet alijs lucere. sermo. cciiij. in fine.

Prelatus quomodo se dz habere erga subditos sermo.ccxxj.in fi.
Prelij magnitudo attenditur tripliciter. serm.ccliiij.in prin.
Preliū quadruplex pugnauit michael. ibidem in medio.
Pregnantes triplicem habent timorem. sermo.xxv.in medio.
Pregnātes sentit vitā femelle. lxxx.die. sermone lxxx.circa prin.
Peregrin⁹ fuit xp̄s quadrupliciter. ser. cxxv.in principio.
Peregrin⁹ xp̄s triplex habuit hospitiuz ibidem in fine.
Primogenita: quare in lege veteri offerebantur. ser.lxxx.circa medium.
Primogenita diuersa fuerūt.ibi.in fine.
Promissio fit trib⁹ modz.s. ccxlviij. i fi.
Pugil verus dz hr̄e tria.ser xlv. in prin.
Puer presentatus in templuz ꝓpter tria sermo.lxxviij.
Puer cur illa die p̄sitatur.s.lxxx.in prin.
Puer iesus quatuor ꝑsonis portat̄ in tēplum.ser.lxxxj.in prin.
Purificationis festum triplici causa institutum est.ser.lxxxij.circa prin.
Puritas triplex ser.ccxiij.post prin.
Placabilis redditur homo deo ex trib⁹ sermo.l.in fine.
Plenitudo quadruplex.s.xxxij.in prin.
Querentes xp̄m sunt quadruplices.ser.cxxiiij.post prin.
Questiones.ix.erant de homine ante aduentū ser.xxx.per totum.
Redimi debuit hō ꝓpter quinq;.ser.xxx.in prin.
Regnum triplex vicerūt martyres serm̄.ccxlviij. in medio.
Religioso perfecto tria sunt necessaria.s.cclix.
Religiosorum triplex fructus ⁊ quadruplex differentia.ser.xcvij. post medium.
Relinquenda sunt sex que impediunt salutem hominis.ser.clxxxij.in medio.
Resurrectio christi mirabilis.ser.cxxj. in principio.
In resurrectione christi tria sunt notanda ibidem.per totum.
Resurrectio xp̄i fuit necessaria tripliciter.ser.cxxiiij.in principio.
Resurrexit xp̄s triplici modo.ser.cxxij. in principio.
Resurgere debemus multipliciter ibidē per totum.
Respublica bene recta tria requirit sermone cxlvij.in principio.
Rubigo quadruplex.sermo.cxxix.circa principium.
Rubigo purgatur tripliciter.ibidem circa medium.
Rumores quadruplices libenter audimus.ser.cclxxxv.in principio.
Remuneratio eterna stat in trib⁹.serm̄. cxxv.in fine.
Sacramenti altaris cōsecratio excedit omnem potentiam ser.cviij.in fine.
Sacrificium veteris testamenti habuit tria.sermone cxv.in principio.
Sal triplex est:ser.cciij.in prin.
Sagitta quadruplex.ser.lxxj.circa me.
Sanatus perfecte cognoscitur ꝑ tria signa.sermone lxxvij.in fine.
Sanat christus tripliciter.sermone.cxc. in principio.
Sanatio medicorum triplex est. sermo. cclix.circa medium.
Sanctitas vero tria requirit: et per tria cognoscitur et conseruatur. sermo.vij. in principio.
Sanctitatis perfecte triplex signum.ser. cxl.in prin.⁊ sermo.cc.in medio.
Sancti gaudēt de tribus.sermone.clxx. in principio.
Sanctum accipitur quadrupliciter. sermone.ccvij.in prin.
Sapientia triplex. sermone.ccxxviij.in principio.
Sebastianus positus est ad multiplex signum sermo.lxiij.per totum.
Sebastianus in tribus commendat̄.sermone.lxiiij.per totum.
Sepulchrū quadruplex.s.cxix.in princi.
Sepulchrum christi visitare debemus quadruplici ratione.ibidem.
Sepelitur homo quadrupliciter.ibidē. per totum.
Serui bonitas tria requirit, sermo.ccj. in principio.
Seruus fidelis quatuor debet attēdere.

sermo.ccxcvij.post prin.
Siluester fuit in quadruplici statu perfectionis sermo.l. in prin.
Signa tria ostendunt hominem esse in gratia ibidem.
Signa quinq; sequebantur in primitiua ecclesia credentes.ser.cliiij.in prin.
Signa miraculorum cur hodie non fiũt triplex est causa.ibidem circa medium.
Singularitas quatuor mala inducit ser. xiij.post medium.
Simon et iudas commendantur ꝓpter multa.ser.cclxxij.per totum.
Sol amittit lucem erga nos quadrupliciter.ser.cxcviij.in fine.
Sonus triplex i cantilenis significat laudem triplicem quam sancti impendunt deo ser.cclxxviij.in fine.
Scala qua ascenditur ad celum septem habet gradus.ser.cxlix.in prin.
Schola quadruplex.ser.cxlvj.in fine.
Suffragium ecclesie quib⁹ prodest post mortem.ser .cclxxxviij.post medium.
Spiritum sanctũ volens recipere dz habere tria.ser.clviij.per totum.
Spiritussanct⁹ ꝯparat q̃tuor ibi.in fine.
Spiritussanctus in trib⁹ generib⁹ holm requiescit.ser.clix.per totum.
Spiritussanctus ꝯseruatur per tria.ser. clxij.in fine.
Spiritussanct⁹ missus est in specie ignis ser.clxiiij.in fine.
Spiritussancti receptionem quatuor disponunt ser.clxiij.in fine.
Spiritussanctus vt maneat nobiscũ quatuor requirit.ibidem in medio.
Spiritussanctus missus est quadruplici signo.ibi.
Spiritum sanctũ recipere tria impediũt: ⁊ receptum tria expellunt.ser.clxi. in ꝑn. et in medio.
Stella apparuit q̃ntuplr.ꝑ.lviij. in ꝑnc.
Stella cur occultata.ibi.circa medium.
Stella fuit creata ad tria. ser.lix. in ꝑn.
Stellarum quadruplex proprietas.sermone.cxcviij.in prin.
Stephanus vicit mundum in quatuor. ser.xxxj.in prin.
Sptephan⁹ habuit quintuplex adiutorium ibidem in fine.
Stephanus q̃re electus.ꝑ.xxxiij. in ꝑn.
Stephanus habuit q̃tuor coronas.ibid.
Stephan⁹ quinq; habuit priuilegia ser. xxxiiij.in principio.
Stephanus commendatur tripliciter. ser.cxcvij.in principio.
Stephani inuentio cõmendatur quadrupliciter.ser.cxcvj.in prin.
Stephani translatio triplex.ibi.in med.
Stigmata xp̃i franciscũ habuisse multa persuadent.sermo.cclxiiij.
Terra bona cognoscit ꝑ tria.ꝑ.xcvij.circa med.
Thesaurus triplex in margareta.ser.clxxxiiij. in principio.
Thesaurus quomodo abscondit.⁊ emit ibidẽ in medio.et in fine.
Thomas edificauit regi domum tripliciter.ser.xiij.per totum.
Thomas dedit quatuor voces.ser.xiiij. in principio.
Thomas erat in q̃druplici fide sermone.xv.in principio.
Thomas mãsit in christo tripliciter.ser. xvj.in principio.
Thomas cantuariẽsis commendatur in sua passione tripliciter. sermone.xlv.in principio.
Thome sanctitas patet ex septẽ.sermone.xlv..per totum.
Thoma habuit quatuor p̃conia.sermo. xlvj.per totum.
Torcular significat ecclesiam:et tripliciter fuit repletum.ser.xcj.in fine.
Trahitur homo a christo tripliciter.ser. ccxliij.in medio.
Transitus malorũ triplex est. ser.cxvij. post medium.
Trinitatis festum diuersimode celebratur.ser.clxv.in principio.
Trinitas non est curiose se inuestigãda: sed pie credenda.ibidem per totum.
Trinitatem personarum ⁊ vnitatẽ essentie tria ostendunt.ibidem in medio.
Circa trinitatem tria sunt attendenda. ser.cxlvj.in principio.
Trinitas elucescit in omnib⁹ creaturis. ibidem in fine.
Trinitate in diuinis esse tria ostendunt. sermone.circa in principio.

Triaerant quōdam impossibilia sermone.cj.in principio.

Una gloria difficulter vincit triplici ratione.sermone. ccij. in medio.

Uanitas ḡdruplex in mundo sermo.ccixxxj.circa medium.

Ubera triplicia sunt ser. ixxxiij. in fine.

Ubera habent triplicem vim.serm. lxxv. post medium.

Uēter beate virginis habuit quatuor cō mendabilia.sermone.ccxxxix.per totum.

Uestigia xpi sunt virtutes. ser. in princi.

Uia custodit per quatuor.ser.j.cir. meō.

Uita amittitur per quatuor.ibidem.

Uidere quatuor hominem delectant sermo.xxxij.cir.medium.

Ad videndum quatuor requiruntur.ser. lxxiiij.circa medium.

Uigilare debemus ad tria.serm.xcj.circa medium.

Uigilare debent quinq genera hominū sermone.xcij.circa medium.

Uigilantium septuplex conditio.ser. ccj. in fine.

Uigilia pfecta tria requirit. ser. ccxcvij. post medium.

Uincentius habuit triplex certamē. ser. mone.lxix.in principio.

Uincentius tripliciter vicit.ibidem.

Uincentius pugnauit cōtra tres acies. sermo.lxx.circa principium.

Uincentius commendatur a duob⁹. sermone.lxxj.in principio.

Uincentius nomen victorio sum.ibi.in fi.

Uirginis uterus fact⁹ est nobis propter tria sermone.xxvj.in principio.

Uirginitas sancte agathe commendat quadrupliciter sermone. lxxiij. circa medium.

Uirginitas conseruatur per quatuor sermone.ccxciij.circa mediū.

Uirgines faciliter decipiuntur triplici ex causa.ibidem in fine.

Uirginitatem quatuor impugnant serm. ccxcvij.in principio.

Uirginitas a deo multipliciter est honorata.ser.ccc.ante finem.

Uirtutes quatuor serm.ccxxvij. in fine.

Uiro pfecto tria sunt necessaria. sermone.j.circa principium.

Uiri sancti gaudēt de trib⁹. ser.lix.l fine.

Uita hominum triplex ser.cc.in fine.

Uita socialis quatuor requirit.sermone. iij.ante medium.

Uotum religiosorum triplex. sermone. ccxc.circa medium.

Unio multiplex.ser.cixxvij.circa. finem.

Unguentum triplex.ser. cixxxvij. in fine.

Uox de celo.Scribe beati mortui qui in domino &c.audita est quadruplici ratione.sermo.ccixxxv.in medio.

Uxorem ducens duo dz attendere.serm. ccxlix.circa principium.

Xpūs multos habet effectus ser.iij.circa finem.

Xpo benigne inuitat. ibidez.

Xpo natus est triplici ex cā. sermone. xvij. in principio.

Xpm preuenire opottet multipli. serm. xxj.per totum.

Xpo nominatur parunus quadruplici ratione.sermone.xxiij.

Xpo pro nobis quatuor obtulit. sermo. lij.in principio.

Xpo habuit ḡtuor nola.ser.lij.per totū.

Xpo habuit quatuor cognomina sermone.liij.per totum.

Xpo ōt sol evenit ppter ḡtuor ser.lxxix.

Xpo quadrupliciter fuit oblat⁹. sermo. lxxxj.circa medium.

Xpo ōt flos triplici rōne.ser.c.post prin.

Xpo in cena ḡdrupliciter se habuit. sermone.cxvij.per totum.

Xpo passus est in quatuor locis. sermo. cxj.per totum.

Xpo in testamento suo octo nobis legauit.sermone.cxij.

Xpo multis comparatur in scriptura.sermone.cclxxxiij.in principio.

Explicit index.

¶ Sermones pulcherrimi varijs scripturarum doctrinis referti de sanctis p anni totius circulū cōcurrentibus: editi a venerabili viro Jacobo de Voragine ordinis p̄dicatorum quondā epo Januēsi: incipiūt feliciter.

¶ De sancto Andrea Sermo primus.

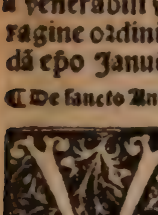

Vestigia eius secutus est pes meus, viam eius custodiui, et non declinaui ex ea. Job. xxiij. Tria sunt necessaria cuilibet viro perfecto. Unus q̄ xp̄m sequat p bonaz vitā. Secūdū q̄ ipsum custodiat per finalem p̄seuerātiā. Tertiū q̄ ab eo nūq̄ deficiet p aliquā culpā. Ista tria dūs Andreas se fecisse gloriat cū dicit. Vestigia eius sequut⁹ &c. Circa p̄mū notādum q̄ vestigia xp̄i sunt virtutes eius scz eius puritas, charitas, mansuetudo, mia sine pietas. Ista vestigia xp̄i secūs andreas sequutus est: q̄ notant i antiphona q̄ de ipso cātat. Cōcede nobis hoiem iustū. redde nobis hominē sanctū ne interficias hoiem deo charū, iustū, mansuetū, et p̄ū. Habuit ergo p̄fectā puritatē: Ideo dr. Redde nobis hoiem sctm. Sanctū est idem est q̄ purū: Unde in greco sanctū idem est q̄ agyos. i. sine terra. Tunc eū Andreas fuit sine terra q̄n oia terrena reliquit: et se in mūdicia cōseruauit. Mat. xix. Ecce nos reliquim⁹ oia et sequti sum⁹ &c. Habuit charitatē: ideo dicit. Ne interficias hoiem deo charū. Charitas est dr ex eo q̄ hoiem charū facit. Qui em magnam charitatē h̄z magni p̄cij est apud deum: q̄ parū parat: q̄ nullā nulli⁹. i. Cor. xiij. Si charitatē nō habuero nihil sum. Habuit mansuetudinē et humilitatē. Ideo sub dicit mānsuetū: q̄s significat p moysen: qui sicut fuit ex aqua assumpt⁹: sic ille de mari vocatus. De quo moyse dr Nume. xij. Erat moyses vir mitissim⁹ inter oēs homines. Habuit miam et pietatē. Jō subdit et p̄ū. Et⁹ aūt pietas ostēdit ex eo q̄ fluor vicib⁹ fleuisse legit. Habuit em ia chrysmas amoris q̄n fleuit pro incarceratiōe matthei sui amicissimi et dilecti. Cōs passionis q̄n fleuit ꝓpter extinctionē iuuenis a septē demonib⁹ suffocati. Dololoris quādo fleuit miserabilē fatum. Nī cholai senis. Et deuotionis sicut q̄n fleuit vadēs ad patibulū crucis. Istaī aūt quatuor accipiūtur penes quadruplicē interpretationē hui⁹ nominis Andreas Interpretat em decor⁹. Et ītur ad hoc accipit ei⁹ puritas. Corin. j. Ecce in pulcheros dilecte mee decorus. Interpretatur etiā virilis. Et ītum ad hoc accipit eius charitas q̄ facit hoiem virilē et fortē. j. Cor. xvj. Charitas oia suffert. Interpretat refpōdēs pabulo. Et ītū ad hoc accipit eius pietas. Sicut em oleum est in pabulū luminis. sic pietas: gre spūalis. Tūc aūt dr rndet pabulo: q̄n cōpassioni q̄ est in corde rndet effectus in opere. Dicit etiā Andreas quasi antropos. i. sursum cōuersus p q̄ intelligit ei⁹ humilitas q̄ hoiem sursum conuertit. Luc. xviij. Qui se hūiliat exaltabit. Scdo vias ei⁹ custodiuit. Circa q̄ notandū q̄ quatuor sunt q̄ viā custodire facūt. s. ferrea mētorū impressio: crucū erectio: plātarū reflexio: et lapidū aggregatio. Et q̄n xp̄s factus est nobis: via iō habuit ferramen torū. i. clauorū ipressionē: crucis erectionē: spinarū in modū corone reflexionē et lapidum aggregationē: q̄n. s. iudei lapides in xp̄m iacere voluerūt. Btus igit andreas viā xp̄i custodiuit: q̄n semp respexit ad ei⁹ clauoꝝ vulnerationē ad xp̄i crucē: ad ei⁹ coronationē: et ad ei⁹ lapidationē. Tertio viā ei⁹ nō amisit. Circa q̄ notādū q̄ quatuor sūt q̄ viā amittere facūt. s. tenebra: nebula: nimietas nimīe et dēsitas herbaz. Nullo ihoz modoꝝ istūs Andreas viā dei pdidit. Nō ꝓpter tenebras auaritie: q̄ oia terrena cōtemp̄sit. Auari em tenebras facūt dū inter se et solē iustitie terrā opponūt. Sap. v. Justicie lumē nō luxit nobis Scdo eā nō pdidit ꝓpter nebulā carnalis cōcupiscētie q̄ corp⁹ suū semper domauit. Unde refert Augu. in lib. de penitentia ita de

xisse dñ esset in cruce. Recordor dñe q̃tũ in portãdo corp⁹ onerosum: i domãdo sup̃bũ: in fouẽdo infirmũ: in coercẽdo le tu laboraui. Dicitur aũt nebula carnalis cõcupiscẽtia: qꝛ sicut nebula ex aq̃ vapo rib⁹ exurgit: sic in hoĩe voluptuoso fu mositas malarũ cõcupiscẽtiaꝝ scaturit. Aug, in lib. cõfes. Exalabãt nebule l mo sa cõcupiscentia carnis ꝛ scatebra puber tatis ꝛ obnubilabãt atq̃ ofuscabãt cor meũ vt nõ discerneret serenitas dilectio nis caligine libidinis. Tertio viã dei nõ perdidit propter niuem mundane glo rie: qꝛ totã vitam suã in cruce xp̃i posuit. Unde ait amator tuus semper fui ꝛ desi deraui amplecti te o bona crux. Assimila tur aũt mũdana gloria niui: qꝛ licet ad modicũ luceat. tamen cito euanescit. Et ita viã dei perdere fecit. Joã. v. Quomo do potestis credere qui gloriam abinui cem queritis gloriã que a solo deo est nõ queritis? Quarto eam nõ perdit pro pter densitatem herbarũ pigritie non ei piger fuit sed ad totã achayaz cõuertit. De pigris aũt dicitur. Proã. xxiiij. Per agru hominis pigri transiui ꝛ ecce toum repleuerant vrtice ꝛc.

¶ De eodem Sermo. ij.

Imis hono rati sunt amici tui deus. ps. Deus omnes sanctos honorat cõmuniter aposto los vero honorauit spe cialiter: sed beatũ andreã honorauit singulariter. Uideamus igit singulares honores quos xp̃s beato an dree cõcessit. Primo nanq̃ fecit eum pri micerium suũ, qꝛ. s. ipsum ad omnes apo stolos vocauit. Exodi. xxiij. Primitias frugum terre tue deferes in domum do mini dei tui. Tres fuerunt apostoli q̃ sunt de terra xp̃i id est galilea. s. Andreas Pe trus, ꝛ Philippus: quos xp̃s quasi pri mitias ad se vocauit ꝛ merito. Christus enim fuit agnus in ara crucis immolan dus: Isti autẽ tres apostoli similiter erãt agni, qꝛ in crucis patibulo immolati. Ce teri autem apostoli fuerunt oues qꝛ fue runt luporum morsibus laniati Mat. x. Ecce ego mitto vos sicut oues. Qꝛ igitur xp̃s erat agn⁹: ideo prius colligere vo luit agnos ꝛ postea oues. Esa. xl. In bra chio suo leuauit agnos ꝛ in sinu suo con gregabis fetas ipse portabit. Scdo fe cit ipsum meditatorẽ ꝛ nunciũ suu qñ. s. petrum ad iesum vocauit ꝛ ad eũ addu xit, vt habetur Joã. j. O q̃tũ petrus an dreã dz diligere per quẽ xp̃m meruit in uenire. O q̃ti meriti vir iste est apud deũ qui cõuertere meruit principẽ apostolo rũ, ꝛ sic vere fuerunt fratres carne, fide, ꝛ passione. Tertio fecit ipsum secretariũ ꝛ cõsiliariũ suũ quando de turba satan da cũ eo cõsiliũ habuit, vt habet Jo. vj. Nã philippus non cõfidebat. Andreas vero dei potẽtia ꝛ mlam ꝓuocat dicens Est puer vnus hic ꝛc. acsi dicat q̃uis hec modica sint tñ tu dñe supple qđ deest. Ec clesi. vj. Amic⁹ l domesticis fiducialiter agit. Quarto fecit eũ portariũ suũ sicut ptz Jo. xij. Nã cũ quidã gentiles iesu lo qui vellent dixerũt philippo ꝛ ipse phi lippus dixit Andree. Isti aũt duo porta rij dixerũt iesu. iiij. Regũ. vij. Iuerũt por tarij ꝛ nũciauerũt in palatio regis intrin sec⁹. Quinto fecit eũ cõmilitonẽ assessorẽ cõmẽsalẽ: ꝛ sacrificiũ suũ inq̃tũ scz pati bulo crucis eũ pati voluit. xp̃s em̃ ha buit crucẽ tãq̃ equũ per quã cõtra demo nes militauit sup̃ quã andreã sedere fe cit: ꝛ iõ fecit eũ cõmilitonẽ suũ. Hester. vj. Homo quẽ rex honorare cũpit: sedere dz sup̃ equũ q̃ de sella regis est. Habuit crucẽ tãq̃ soliũ in q̃ inter hoĩem ꝛ diabo lũ iudiciũ diffiniuit. In isto solio andreã collocauit: ꝛ iõ fecit eũ suũ assessorem. ij. Reg. xxiij. Dauid. i. xp̃s sedẽs in cathe dra. s. crucis sapiẽtissim⁹ p̃nceps inter tres q̃ fuerũt in eadẽ cathedra. s. andreã petrũ ꝛ philippũ, habuit crucẽ tãq̃ mẽ sam i q̃ fideles refecit. In hac mẽsa an dreã tecũ tenuit ꝛ iõ fecit eũ suũ ꝯmẽsa lẽ. ps. Parasti i ꝯspectu meo mẽsem ꝛc. Habuit crucẽ tãq̃ arã in q̃ p̃ri se sacrifi ciũ obtulit In q̃ ara andreã sil̃r imolauit ꝛ iõ fecit eũ suũ sacrificiũ ꝛ odorẽ. Uñ cã tat. Dilexit andreã dñs in odorẽ suauita tis. Quãuis aũt fuerit patibulũ crucis nõ tñ eo mõ q̃ xp̃s. xp̃s em̃ fuit crucific⁹ re ctus. Petr⁹ reuers⁹. Andreas trãsuers⁹ qꝛ xp̃s tãq̃ caput obtiebat sup̃iora petr⁹

tanq̃

tāq̄ alter princeps obtinebat iferiora. ꝛ ī cōuenīēs fuit ꝙ andreas teneret mediū, vt sez manū dexterā porrigeret ad xp̄m petēs auxiliū ascēdēdi in celū sinistrā ad petrū petēs sibi aperi regnū celoꝝ. Xp̄s in cruce fuit rect⁹: vt respiceret mundū quē redimebat. Petr⁹ reuersus vt respiceret celū cuius claues tenebat Andreas trāsuers⁹ vt cū vna manu peteret regnū celoꝝ a xp̄o cum alia sez claues a petro.

¶ De eodem. Sermo. iij.

STabat ioannes ꝛ discipulis duo. ꝛc. Jo. j. Circa istā primā vocationē andree, tria tangūtur. Nā in ioanne notatur fidelis testificatio cū dixit. Ecce agnus dei. in andrea prudēs interrogatio: cū dixit. Rabbi vbi habitas. In christo benigna inuitatio: cum dixit. venite ꝛ videte. Circa primum notandum ꝙ testificatio ioannis fuit andree causa salutis qz mox christū secut⁹ fuit ꝙ q̄ dat intelligi q̄tū vez vnū verbū ab vno sapientie audire cū sapientib⁹ cōuersationē habere. Car bones aūt mortui insimul positi se se magis denigrāt: viui aūt magis sese inflammāt. Viui cum mortuis ꝛ mortuos accēdūt. Sic etiā pctōres habitātes insimul magis se inquināt. Sācti viri insimul habitātes se inflamāt. Sācti viri cū pctōribus cōmorātes eis vitā ꝓfūt. Joannes igit andreā docuit ꝛ ipsum ꝓfecte ad iesum disposuit. Et ipse sic dispos⁹ ad iesum trāsiuit. Disposuit aūt ipsum q̄tuor modis. Prio sicut disponit lucifer ad solem Joānes erat lucifer Job. xxxviij. Nū quid ꝓduces lucifer in tpe suo? Christ⁹ erat sol Malach. iiij. Vobis timētib⁹ nome meo orieꝛ sol iustitie. Lucifer aūt disponit ad solē p vicinā denūtiationē. Alij ꝓphete fuerunt stelle qz nūtiauerūt xp̄m sed de longinquo Jste fuit lucifer: qz nunciauit ipm sez de ꝓpinquo cū ipsum ostēdit dicēs. Ecce agnus dei. Andreas igit sic dispositus de lucifero trāsiuit ad solē i. de discipulatu ioānis ad discipulatum xp̄i. Secundo ipsum disposuit sicut lucerna ad lucē. Joānes erat lucerna. Jo. v. Jlle erat lucerna ardēs ꝛ lucēs. Christus

erat lux. Joā. j. Erat lux vera ꝛc. Lucerna aūt disponit ad lucē per quādā radiationē ipfectā. Joānes ergo tāq̄ lucerna lucebat sed imperfecte p suā tñ lucez imperfectā disposuit andreā ad lucē ꝓfectā. Et sic andreas dispositus de lucerna trāsiuit ad lucē. i. de impfecta radiatiōe ioānis ad pfectā lucem xp̄i. Tertio ipm disposuit sicut facula ad ignē. Joānes erat facula. Eccli. xlviij. Verbū ipi⁹ quasi facula ardebat. Christ⁹ erat ignis Heb. x. De⁹ nr̄ ignis cōsumēs est. Facula aūt disponit ad ignē per quādā semiplenā inflāmationē. Joānes igit tāq̄ facula inflamabat: sez impfecte. p suā tñ inflāmationē impfectā disposuit andream ad veri ignis inflāmationē pfectā. ꝛ sic andreas dispos⁹ de facula trāsiuit ad ignē. i. de semiplena inflāmatiōe ioānis ad plenā inflāmationē veri ignis. i. xp̄i. Quarto ipm disposuit tanq̄ ꝓcursor ad regē. Joānes erat ꝓcursor Lu. j. Puerbis eīm aīs facie dñi. ꝛc. Christ⁹ erat rex Apoc. xix. Rex regū ꝛ dñs dñantiū. Joānes igit tanq̄ ꝓcursor vā ad regē ꝓparabat Jo. j. Ego vox clamātis i deserto. ꝛc. Et sic andreas ꝓparat⁹ de ꝓcursore trāsiuit ad regē ꝛ de militia militis trāsiuit ad militiā impatoris. Scdo i btō andrea ponit prudēs interrogatio cū ot Rabbi vbi habitas? Circa qō notādū ꝙ xp̄s est luminos⁹. Amict⁹ lumine sicut vestimēto: ꝛ tō rectit domū lucidā p sapiaz ꝛ veritatē. Prouer. viij. Ego sapia habito i cōsilio. ꝛc. Et specios⁹ pe. Speciosus forma prefi ijs hoim: ꝛ tō rectit domū mūdā p puritatē. pe. Tu aūt in sctō habitas. Sctūs. mūdus ꝛ purus. Est tranquill⁹ ꝛ quiet⁹ Sap. xij. Tu aūt dñator ꝓtutis cū tranquillitate iudicas. Et tō rectit domū tranquillā p cōcordiā ꝛ bonitatē. pe. Fact⁹ est in pace loc⁹ eī⁹. Et exelsus Job. xj. Excelsior celo est ꝛ tō rectit domū artā p charitatē Eccl. xxiij. Ego in altissimis habito. Est stabilis ꝛ ppetu⁹. Eccl. xlij. Dñsops stabilis in ghā sua. Et tō rectit domū firmā p patiēte stabilitatē. Sicut eīm ignis firmat ꝓcussionib⁹ sic dom⁹ ꝺer firmat aduersitatib⁹. Et i tali domo xp̄s hitat. pe. Cū ipo sum in tribulatiōe. Ut igitur btūs andreas hūit domū cordis sui luci

dā: iō xp̄s in eo habitauit tāq̄ luminos⁹. Qr habuit mūdā in eo habitauit tāq̄ speciosus, qr habuit pacificā: in eo habitauit tāq̄ trāquill⁹: qr habuit altā i eo habitauit tanq̄ excelsus, qr habuit firmā in eo habitauit tāq̄ ꝑpetu⁹. Tertio ponit̄ xp̄i benigna inuitatio cū dixit. Uenite et videte. Uidere aūt hic sumit̄ ꝓ oī sensu. Augu. in lib. cōfes. Dicim⁹ nō solū vide q̄d luceat sed etiā vide q̄d sonat vide q̄d oderat, vide q̄d sapiat, vide q̄d durū sit. Uiderūt ergo qr eius gr̄osaz faciē cōspexerūt. Hest. xv. Ualde admirabilis ē dn̄e ⁊ facies tua plena est gr̄arū. Ei⁹ ꝟba dulcissima audierūt. p̄s. Quā dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua ⁊c. Odorē ꝑadisi q̄ plen⁹ erat ꝑsenserūt. Cañ. j. Trahe me post te currem⁹ i odorē vnguētoꝝ tuoꝝ amorem suū suauissimum gustauerunt. Eccl. xxiiij. Qui edūt me adhuc esuriēt. Brachijs fidei ⁊ amoris eū tenuerūt, ⁊ amplexati fuerūt. Cañ. iij. Tenui eū nec dimittā. Prouer. iiij. Glorificaberis ab ea cum eam fueris amplexatus.

¶ De eodem sermo. iiij.

Ambulās iesus iuxta mare galilee vidit duos fratres Symonē q̄ vocat̄ Petrus. ⁊ andreā fratrē ei⁹ Mat. iiij. Uocatio istorū apostolorum cōmēdabilis est ex ꝑte vocātis ⁊ vocatorū. ex parte quidē vocātis commēdabilis est q̄tū ad duo. s. q̄tū ad numerū: ⁊ q̄tū ad officiū. q̄tū ad numerū: qr vocati sunt insimul q̄tuor fratres bini ⁊ bini: vt in isto euāgelio hr̄. Qd̄ factū est triplici de causa. Primo ꝓpter eoꝝ plenā cōsolationē. Si em̄ fuissent diuisi ⁊ aliq̄ nō fuissent vocati nō fuissent plene cōsolati. Chry. sup illud. Et vocauit eos. Erāt em̄ habitatione cōciues dilectione cōcordes: artificio pares fraternitatis pietate cōiuncti. Ideoq̄ simul eos vocauit ne tot homines coniunctos dissimilis vocatio separet. Uocauit ergo eos simul vt plena eis consolatio daret̄. de⁹ em̄ semper dat plenā ꝑfectā ⁊ purā cōsolationē Jo. xvj. Petite ⁊ accipietis vt gaudium vestrum sit plenū. Econuerso autem mūd⁹ dat cōsolationē deceptoriā: sicut ptz Luce. xij. in diuite q̄ dixit. Aīa mea habes multa bona ⁊c. Aut vacuā Hier. iiij. Aspexi terrā ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihil. Aut semiplenā. p̄s. Uiri sanguinū ⁊ dolosi non dimidiabunt dies suos. aut mixtā. Esa. j. Uinū tuū mixtū est aqua. Scd̄o ꝓpter cōmēdādā vitā socialē ad quam quatuor requirunt̄. Primum est recognitio infirmitatis ꝓprie. ideo ponit̄ ibi petrus q̄ interpretatur agnoscens. Eccli. xxxj. Intellige q̄ sunt ꝓximi ex teipso. Scd̄m est conformitas voluntatis mutue ideo ponit̄ ibi andreas q̄ iterp̄tatur: vtilis: qr ad voluntatē suā domādā magna virtus req̄rit̄ Prouer. xvj. Melior ē patiēs viro forti: ⁊ q̄ dn̄at̄ aīo suo expugnatore vrbium Tertiū est supplantatio ire. Et ideo ponitur ibi Jacob⁹ qui interpretat̄ supplātator. Prouer. xv. Uir iracūd⁹ ꝓuocat rixas q̄ patiēs ē mitigat suscitatas. Quartū est p̄ntia diuine gr̄e. Jō ponit̄ ibi ioannes q̄ interp̄tat̄ gr̄a. Uera em̄ socialitas nō est iter malos ⁊ bonos. Eccli. vj. Qui metuūt dn̄m inueniūt illū. s. verū amicū. Tertio ꝓpter fidei firmitatem. Nam s̄m Chry. Fides in statu nature fuit debilis: qr fūdata fuit sup vnā pilā. i. sup abel. In statu legis scripte fortior qr initium veteris testamēti fundatum fuit supra duas firmitates quasi sup duas pilas. i. moysen ⁊ aaron. In statu legis euāgelice fuit fortissima: qr initiū noui testamēti fundatū fuit sup q̄tuor fraternitates quasi sup quatuor pilas. s. Petrū andreā Jacobū ⁊ Joānē: imo sup mōtē fortissimū. s. xp̄z. p̄s. Fundamēta ei⁹ i mōtib⁹ sctis. Scd̄o cōmēdabilis est q̄tū ad officiū qr facti sunt piscatores hoīm. Circa qd̄ notādū q̄ de⁹ hz piscatores venatores ⁊ vindemiatores piscatores fuerūt p̄dicatores primitiui q̄ vno tractu rethis p̄dicatiōis magnā multitudinē piscium. i. hoīm capiebāt. Uenatores sunt p̄dicatos moderni q̄ cū clamoribus vix capiūt vnā ferā. i. animā. Her. xvj. Ecce ego mittā piscatores mltos ⁊ piscabūt̄ eos ⁊ post hec mittā eis mltos venatores ⁊ venabunt̄ eos. Uindemiatores aūt erūt p̄dicatores vltimi q̄ cū falce diuini eloquij vuas maturas a putridis separabūt. Apoc. xiiij.

Misit angelus falcem suam in terram ⁊ vindemiauit vineam terre. Modo autem diabolus est vindemiator ⁊ xp̄s racemorū collector. Mich.xvij. Ue mihi qr facti sunt sicut qui colligit i autūno racemos vindemie. Ex parte aūt vocatorū cōmēdabilis est ipsa vocatio quantū ad duo. Primo qr ola reliquerunt scz amorē terrenū, domesticū, ⁊ priuatum. Terrenū q̄ dē cum dr. Relictis rethibus, ⁊ naui ⁊c. Matth.xix. Ecce nos reliquimꝰ ⁊c. Amorē domesticū cū dr. Et patre ⁊c. Matth. x. Qui amat patrē ⁊ matrē plusq̄ me. ⁊c. Amorē priuatū cum dr. Secuti sunt eū ⁊ non seipsos. Joan.x. Qui amat aiam suā perdet eā. De his tribus amoribus dr Luc.xiiij. Si q̄s venit ad me ⁊ nō odit patrē suū ac matrē. Hec referunt ad amorē domesticū adhuc aūt ⁊ aiam suā: hoc ad amorē priuatū. Et q̄ nō baiulat crucē suā ⁊ venit post me scz pauperē nō pōt meus esse discipulꝰ: hoc refert ad admorē terrenū. Scdo cōmēdabilis fuit eorū vocatio: qr secuti sunt xp̄m, scz tāq̄ lucē sodalē, ducē: ⁊ regē: q̄ vadit post talē lucē nō pōt offendere. Joā.xj. Si q̄s ambulat in die nō offendit ⁊c. Qui vadit post talē sodalē nō pōt deficere: qr manū porrigit sibi adiutricē. p̄s. Tenuisti manū dexterā meā. Qui vadit post talē ducē nō pōt errare. Joā.viij. Qui seq̄t me nō ambulat in tenebris. Qui vadit post talē regē nō pōt corona carere. Apo. ij. Esto fidelis vsq̄ ad mortē ⁊ dabo tibi coronā vite. Beatꝰ igit Andreas secutꝰ est xp̄z tāq̄ lucē in sua cōuersatiōe: qr tūc de tenebris ad lucē venit. Tāq̄ sodalē in sua cōuersatiōe: qr semp sibi adhesit. p̄s. Adhesit aia mea post te ⁊c. Tāq̄ ducē in sua passione. vñ cantat de eo. Et in ligno crucis dux iusti fuisti. Tāq̄ regē i sua glificatione a quo coronā accepit. Vñ dixit cū eēt in cruce. Jam em̄ video regez ⁊c.

¶ Sermo.v. De sancto nicolao. ep̄o. Sermo. primus.

Iustus quasi leo ꝯfidēs absq̄ terrore erit Prouerb.xxviij. In his verbis sanctus atq̄ deuotus nicolaus a tribus commendatur primo a vite sanctitate cum dicitur Justus. Scdo a mentis magnanimitate ⁊ nobilitate cū dicit quasi leo cōfidens. Tertio a cōsciētie securitate: cū dr. Absq̄ terrore erit.

¶ Circa primum notandū q̄ s̄m Aug. vera iustitia in tribus consistit. s. in innocētia: ⁊ beneficētia: ⁊ hūilitate v̄a. Fuit ergo beatus nicolaus iustus. Primo qr nulli nocuit: vñ dr. Puerilibꝰ annis innocenter trāsactis ⁊c. j. Cor.x. Sine offensiōe estote iudeis, gentibus, ⁊ ecclesie dei ⁊c. Scdo dei ⁊c. qr omnibꝰ ꝓfuit: qz ⁊ auruz dedit ⁊ triticū impetrauit. p̄s. Dispsit dedit pauperibꝰ ⁊c. Tertio qr verā humilitatē seruauit. vñ dr de eo q̄ factꝰ ep̄s eādem quam prius humilitatem seruabat. Tria em̄ sunt que hoīem consueuerūt immutare. s. etas, dignitas, ⁊ ꝓsperitas. Sz beatꝰ nicolaꝰ nō est immutatus a sua humilitate nec ꝑp etatē: qr eā seruabat magnus ⁊ paruꝰ. Deut.xxxiij. Sicut dies iuuentutis tue: ita ⁊ senectꝰ tua. Nec ꝓpter dignitatem: qr eā seruabat in prelatiōe. Eccli.xxxij. Rectorē te posuerūt: noli extolli. Nec ꝓpter ꝓsperitatē: qr eā seruabat in ꝓsperitate sicut i aduersitate. Eccli.xxvij. Homo sensatus in sapiētia manet sicut sol. ¶ Circa secundum notāduz q̄ s̄z Gre. nazāzenū q̄druplex est nobilitas. Pria causat ex carnis ꝓpagie. Scda ex animi virtute. De hac duplici nobilitate dicit Hiero. Ille apud deuz nobilior ⁊ potior est: nō quē nobilitas generis nec dignitas seculi, sz quē deuotio fidei deo ⁊ sancta vita cōmēdat. Istam duplicē nobilitatē habuit sanctꝰ nicolaus. vnde dicit de eo nobilissimis natalibꝰ ortꝰ. quo ad primā velut lucifer nicolaus emicuit. quo ad secundā. Itē dicit q̄ fuit nobilis genere: sed nobilior fide. Tertia causat ex legali adoptione: sicut patet Exod.ij. Ubi filia pharaonis Moysen in filium adoptauit. Istā habuit sanctꝰ nicolaus in dei filiū per spiritū sanctū acceptatus. Rom.viij. Nō em̄ accepistis spiritū seruitutis ⁊c. Quarta ex diuine imaginis impressione s̄z quā oēs homines sunt equaliter nobiles. De q̄ dicit Act.xvij. Ipsiꝰ em̄ ⁊ genus sumus. Si ergo honoramus imaginē depictā multo fortiꝰ honorare debemus imaginem dei nobis impres-

fam. Eccl'.x. Filli i mãsuetudine serua ant mã tuã: ꝛ da illi honorẽ fm meritũ suũ. Ista imago i peccatorib⁹ adeo obtusca q̃ a deo nõ cognoscunt. Mat.xxv. Amen dico vobis nescio vos. ¶ Circa tertiũ no tak q̃ ipe fuit secur⁹ invita ꝛ in morte. In vita ꝓpter securam ꝓscientiã. Prouer.xv. Secura mẽs quasi iuge cõuiuiũ ꝓpter bonorũ operũ affluentiam qõ indicabat olei emanatio. Quã quidẽ affluentiã prudentes ẋpianos habuerunt, ꝛ ideo secure dormierũt: vt habem⁹ Mat.xxv. Propt̃ spiritũ sancti presentiã: qz a sua pueritia gratiã dei habuit in ipsa semper ꝓseuerabat. Ista cñ tria ẋs Chrỹ. hominẽ sanctum facũt esse securũ. Fuit etiã securus in morte. Primo ꝓpter gloriã reuelataz: ꝛ angelica custodiã. Angeli cñ sibi morienti apparuerunt, ꝛ suam gloriã sibi reuelauerũt, ꝛ ipsuz custodierũt. ꝑs. Angelis suis deus mandauit de te. Scõo ꝓpter recõmẽdationẽ diuinã: qz deo ꝑ. de uote recõmẽdauit dicẽs. In manus tuas cõmẽdo spiritũ meũ. Sap'.iij. Iustoꝝ aut anime i manu dei sũt. Tertio ꝓpter celestẽ armoniã. Quia angeli ipsi⁹ animã in celũ cũ laudibus deduxerunt. Eccl'.xxiij. A finib⁹ terre laudes audiuim⁹ ꝛ gloriã iusti. valde igit̃ securus ei⁹ anima i morte esse potuit que sic habuit conscientiã puram bonorũ operũ affluentiã et dei gratiã que sic habuit angelos custodientes sup̃ gloriã reuellãtes cũ laudibus eius animã deducentes: ꝛ manus dei in omnibus protegentes.

¶ Sermo.vj. Decodẽ Sermo.ij.

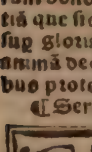

Thesaur⁹ desiderabilis ꝛ oleum in habitaculo iusti. Prouerbiorum.xxj. Iste iustus fuit sanctus nicolaus. de quo dicitur Iuste pie vixiendo ꝛc. quatuor autem sunt videnda. Primo quare dicatur iustus. Secũdo qõ est eius habitaculum. Tertio quis est iste thesaurus. Quarto quod est oleum istud. ¶ Circa primũ notandũ q̃ Aug. i lib. de perfectione iustitie tractans illud verbũ Mat. vj. Attẽdite ne iustitiã vestrã faciatis ꝛc. Dicit q̃ dñs ibi in trib⁹ iustitiã cõprehẽdit. s. in ieunij observatiõe: in elemosynaꝝ largitiõe, ꝛ in deuota oratiõe. Istas tres ꝑtes iustitie habuit nicolaus. Primo habuit ieunij observatiõnẽ vnde cũ adhuc esset ifans feria quarta ꝛ sexta tãtũ semel lac sugebat. Threni.iij. Bonũ est viro cũ portauerit iugũ dñi ab adolescẽtia sua. Iste aũt portauit ab infantia sua nõ a senectute tm. Portãti ergo iugũ ab adolescẽtia bonũ erit puz. s. gl'ia sine pena. portanti a senectute sua bonũ erit mixtũ. i. gl'ia cũ pena purgatorij. Nõ portãti i aliq̃ etate sua malũ erit puz. s. pena eterna. Istã triplicẽ differẽtiã tãgit ꝓphet̃a dicẽs. Calix i manu dñi vini meri pleni mixto ꝛc. Scõo habuit elemosynarũ largitionẽ: qz omnes diuitias suas distribuit ꝛ dedit pauperib⁹: nõ diuitib⁹. i. illi homini q̃ filias suas ꝓ paupertate ꝓmittere volebat. dedit ꝭ melioni nõ deteriori: dedit ꝓpter honorẽ dei: nõ ꝓpt̃ fauorẽ populi. Tertio habuit deuotã oronẽ: vacauit cñ oroni i tua iuuẽtute. Vñ ỏr. Ecclie sancte frequẽtãs limina ꝛc. ꝛ in reliq̃ sua etate. Vñ ỏr⁹ faci⁹ epa i oñe vigilabat ꝛ i morte: qz tũc ꝑsalmũ. In te dñe speraui. deuote dixit Luce. viij. oportet semp orare ꝛ nõ deficere. ¶ Circa fm notadũ q̃ ẽdrupler est ei⁹ habitaculũ. primũ est corp⁹ q̃ ẽ habitaculũ aie. Job.xvij. Peccatũ reddit habitaculũ iustitie tue. Scõz est aia q̃ est habitaculũ spũsancti. Ephe.ij. In q̃ et vos coedificamini i habitaculũ dei i spũsctõ. Tertiũ ẽ mometũ qõ est habitaculũ corporis. ꝑs. Sepulchra eoruz dom⁹ illoꝝ i eternũ. Quartũ ẽ celũ q̃ est habitaculũ aie ꝛ corporis. Eccl'.xxiij. In habitatiõe sctã eoruz ipso ministrauit. ¶ Circa tertiũ notadũ q̃ i primo habitaculo. i. i corpore habuit thesaurũ ẋpianis mũdi dilectũ: qz ẋpo fuit. Mat.xiij. Simile est regnũ celoꝝ thesauro abscondito i agro: id est corpore terreno. ij. Cor. iiij. Habemus aũt thesaurũ istũ in vasis fictilib⁹. Et ỏr ẋpianitas thesaur⁹ ꝓpter suã ꝓcio sitatẽ. Eccl'. xxxv. Nõ est cõdigna ꝓdestratio ꝓtinẽtis aie. In scõo habitaculo. i. in aia habuit thesaurũ diuine sapiẽtie: qz magnã sapiẽtiã habuit. ỏ, quo thesauro dicitur Sapien. vij. Innumerus thesaurus est omnibus. Job. xxviij. Nescit homo

preciū eius. In tertio habitaculo scilicet in monumēto est thesaur⁹ p̄cioſe margarite. i. corp⁹ suū p̄cioſum. Mat. xiij. Qui p̄fert de thesauro suo. i. de corpore suo p̄cioſo nona ⁊ vetera vt vocent vetera miracula q̄ olim ab aliis ſctis fūt facta. Et nona q̄ ab aliis facta nō fuerūt. In quarto habitaculo. i. in celo habent thesaurū suoꝝ meritoꝝ. Mat. vj. Thesaurizate vobis thesaurū in celo. Ubi thesaur⁹ est mi rabilis: ideo ōr. Ubi neq; erugo. Et ſcor ruptibilis: iō ōr. Neq; tinea. Eſt inamiſſibilis, ideo dicit. Ubi fures nō effodiunt. ¶ Circa q̄rtū notandū q̄ in p̄cio habitaculo. i. in corpore habuit oleū māſuetudinis: p q̄ oēs ad ſe trahebat. Cant. j. Oleū effuſum nomē tuū ⁊c. Res rigida oleo iūcta efficit māſueta. Sic hō durus oleo ſpūſancti: nū gif. i. māſuetudinez cōuertit. In cuius figura Jacob lapidez oleo vnxit: vt habet Geñ. xxviij. Dicit aūt Amb. i li. de offi. In fenib⁹ grauitas: in iuuenib⁹ alacritas: i adoleſcētib⁹ vere cū dia cōmēdat. Nō fuit ergo mirū ſi ſanctus nicolaus olim ſit cōmēdabilis ⁊ amabilis: q̄ habuit verecūdia cū adoleſcētibus. Uñ ōr. Pudore bono repletus ⁊c. Alacritate cū iuuenib⁹. Uñ ōr. q̄ erat alacer in exhortādo. Grauitate cū ſenibus. Uñ dicit. q̄ grauitate in oib⁹ ſectabat. In ſecūdo habitaculo. i. lata habuit oleū charitatis. Uñ dicit. Copioſe charitatis nicolaus pontifex ⁊c. Et ſignat charitas per oleū: q̄ ſicut oleū ſupeminet aliis liquoribus: ſic charitas ſupeminet oibus aliis virtutib⁹. ſ. Cor. xiij. Adhuc excellētiorē viā vobis demonſtro ⁊c. In tertio habitaculo: id eſt in monumēto habuit oleū pietatis. Illō em oleū q̄ emanat ſignificat eū pietatē q̄ abūdauit. Totus em̄ mundus plen⁹ est doctrinis ſuis ⁊ miſericordijs ſuis. ps. A fructu frumēti vini ⁊ olei ſui multiplicati ſunt. Multiplicat⁹ est em̄ mūd⁹ pane ſue doctrine: vino gr̄e ⁊ oleo miſericordie. In quarto habitaculo. i. in celo h⁹ oleū eterne iocūditatis. ij. Eſa. lxj. Dabo eis coronā p cinere: oleū gaudij pro luctu pallium laudis pro ſpiritu merore. Sancti em̄ viri in preſenti fuerunt in humiliatione luctu ⁊ merore. Sed pro cinere humiliationis habebunt regalez ſublimitatem: pro luctu mētis iocūditatem: pro merore immortalitatem.

¶ Sermo.vij. De eodē Sermo.iij.

Quemcūq; elegerit dñs: ipe erit ſanctus. Nume. xv. In h⁹ oñdit q̄ beatus nicolaus fuit ſanctus ⁊ miraculoſe electus. ¶ Circa primū notā dū q̄ fuit ſctus: q̄ habuit ſcitatē effectiua, cōſeruatiua, ⁊ oſtēſiua. Effectiua aūt ſanctitatis tria ſunt ſm Chry. ſ. cordis mūdicia, ⁊ ſpūſti gr̄a, ⁊ bonoꝝ operū affluētia. Iſta tria habuit ſctus nicolaus. p̄rio mūdiciā: ppē quā dicit amic⁹ dei Nicolaus. Qz ſicut ōr. Prouerb. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā, ppē gr̄am labioꝝ ſuoꝝ habebit amicū regē. Scō habuit ſpūſancti gr̄am in ſuo p̄ncipio: q̄ ſancte incepit p̄s. Dñe p̄ne niſi eū i b̄dictiōib⁹ dulcedinis: ⁊ in ſuo medio: q̄ ſocialē vixit. Prouerbi. xvij. Ubi amabilis ad ſocietatē magis amic⁹ erit q̄ frater. Et i ſuo vltimo q̄ gratioſe finiuit dicens. In manꝰ tuas dñe. Tertio habuit bonoꝝ operū affluētiā: habuit em̄ opera penitētie q̄ ad ſe. Uñ ōr. Multo tēpore macerabat corp⁹. ſ. Cor. ix. Caſtigo corp⁹ meū, ⁊ in ſeruitutē ⁊c. Miſericordia die q̄ ad p̄mum. Uñ ōr. Erat em̄ valde cōpatiēs ⁊c. Job. xxxj. Ab infantia creuit mecū miſeratio. Et gr̄e q̄ ad deū: q̄ i orationib⁹ vigilabat. j. Pet. iij. Uigilate i orationib⁹. Scō habuit cōſeruatiua ſcitatē q̄ ſunt tria. p̄mū ē carnis mortificatio: q̄ ſtati ipe a ſua puericia carnē mortificauit. In ſua em̄ adoleſcētia ipa caro ē mortificāda. In cuius figurā magi puero myrrhā obtulerūt. vñ ōr. iij. Regū. iiij. Aſſerte vas nouū ⁊ nō vetuſtū: ⁊ mittite i illud ſal. Scōm eſt mulier⁹ vitatio. vñ ōr q̄ mulier⁹ p̄ſortia q̄ſi quādā peſtē fugiebat. Sicut em̄ ōr Eccl. xlij. De veſtimētis p̄cedit tinea: ⁊ a muliere iniq̄tas viri. Tertiū est denota oſo. Uñ ōr q̄ nō em̄ i die: ſz ēt i nocte ſemp orabat, ⁊ ad matutinas etiā ad huc laic⁹ ibat. ps. Querite dñm. ſ. in oſone: ⁊ p̄firmamini ⁊c. Tertio habuit ſcitatis oſtēſiua q̄ tria ſunt. P̄imum eſt muns

di despectio. Unde dicit. Gloriā mundi spreuit. Jocob. iiij. Quicūq; voluerit esse amicus seculi huius ꝛc. Ex quo sequitur qđ qui non est amicus seculi est amicus dei. Secundū est ꝟbi dei deuota auditio. vñ dicit. Ecclie sancte frequētās limina ꝛc. Johan. vij. Qui ex deo est verba dei audit. Tertium est miraculorū operatio vnde dr. Deus qui beatū Nicolaū in numeris decorasti miraculis ꝛc. ꝑ qđ ostenditur q̄te fuerit potētie apud deū. Mat. xxj. In qua potestate hec facis. Quāte fidei apud seip̄z. Luc. xvij. Si habueritis fidē sicut granū sinapis ꝛc. Quante charitatis erga proximū. quē semper ad bonum inducere satagebat: modo ꝟbis modo exēplis modo miraculis. ij. Corinth. v. Siue mēte excedam⁹ deo. s. miracula faciendo: siue sobrij sum⁹ vobis. s. ꝟba ꝛ exempla prebendo. circa autem electionem ipsius notandū est ꝙ ip̄a electio cōmendabilis fuit ex parte eligētiū electi ꝛ modi eligendi. In electorib⁹ quidē tria cōmēdabilia fuerūt Primum est deuota oratio: quia tota nocte orationib⁹ institerant. Unde etiā xp̄s electurus apostolos iuit in montē orare. vt habet. Luc. vj. Et apostoli in electiōe Matthie orātes dixerūt Tu dñe qui nosti ꝛc. Secundum est diligens inquisitio: quia prelatus non debet precipitāter eligi sed cū diligentia inquiri: quia qui idoneū q̄rit idoneū inuenit. Quesiuit dñs idoneū ꝛ inuenit dicēs. Inueni dauid seruū meū. Quesierūt electores mirrhe ep̄m ciuitatis ꝛ inuenerūt. Tertiū est recta intentio quia non debet quis intendere eligere istum vel illum qꝛ nō est propinqua: sz quia magis idone⁹ vnde dixerūt apostoli. Act. j. Tu domine qui corda nosti omniū ꝛc. Per quod dat intelligi ꝙ electores pl⁹ debēt respicere ad gratias spirituales q̄ corporales. s. plus ad bonitatem quā ad nobilitatem pl⁹ ad sciētiā q̄ ad potētiā: pl⁹ ad ppli vtilitatē, q̄ ad carnē ꝛ sanguinē. Sz dr Joh. xviij. ꝙ ancilla hostiaria petrū ītroduxit ī atriū p̄ncipis sacerdotū. Qꝛ caro dz esse ancilla sepe introducit p̄latū. Cū tñ Exod. xij. dicat ꝙ postes domus intingebant sanguine agni: qꝛ nō dz q̄s introduci in domū dei respectu sanguinis ꝓprij: sed sanguinis crucifixi. Scđo fuit cōmēdabilis ex parte ipsi⁹ electi: in q̄ tria cōmēdabilia fuerūt. Primū est eminētia vite qꝛ a sua pueritia sancte viuere incepit. Greg. tm̄ debet actionē populi actio transcēdere presulis: q̄tū distare solet a grege vita pastoris. Scđz est ꝑfectio sciētie ꝛ doctrine. ideo dr. Quicq̄d de scripturis ītelligere poterat armariolo ꝯdebat pectoris. Fact⁹ ēt episcop⁹ solicite populo predicabat. Hiere. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meū: ꝛ pascēt vos sciētia et doctrina. Tertiū est firmitas ꝯstātie. Unde tres pueros iniuste iudicatos cōstāter eripuit et ꝛ iudicē reprehēdit. Ecclesiasti. vij. Noli querere fieri iudex nisi virtute valeas irrumpere iniquitates. Unde dominus primo prelato imposuit nomen Petrus: quod a petra dicitur. Tertio fuit commēdabilis ex parte modi eligendi. Primo qꝛ fuit canonica. s. ꝑ cōpromissum et diuinā inspirationē. Hebreos. v. Nec quisq̄ sibi assumit honorē. ꝛc. Scđo quia fuit pacifica: qꝛ o ēs cōsenserunt. Sed dicit Gen. xxv. Qđ in vtero rebecce filij collidebant: qꝛ p̄lati q̄ debēt esse filij ecclesie quotidie tricant. Tertio fuit discreta. Tūc enīz electio est discreta qñ si in collegio est ꝑsona idonea eligit. si extra collegiū est magis idonea assumitur. Ideo sanct⁹ Nicola⁹ extra collegiū fuit electus: quia erat valde idone⁹. iiij. Reg. x. Elige meliorē de filijs dñi nostri non em̄ tenent eligere optimū qꝛ nō posset inueniri. Sed aut bonū aut meliorez. Si em̄ in collegio est bon⁹ extra collegiū melior bono est melior preponendus.

¶ Sermo. viij. De eodē. Sermo. iiij.

Inuenit gratiam corā oculis dñi. Eccle. xliiij. Tota vita beati nicolai fuit gratiosa: qđ pz ex septē. Primo qꝛ fuit gratiose nat⁹: ꝛ hoc ex parte vtriusq; generantis: ex parte geniti ꝛ modi generādi. Primo ex parte generantium: qꝛ licet essent iuuenes: tamē mox vt natus ex continenter vixerūt: ex quo pz ꝙ erāt mr̄imonialr

tunc̃ti nõ vt libidini deseruirẽt: sz vt prolez educandã ad dei seruitũ generãtes. Scõo ex ꝓteigenitiꝰ qz ad vbera pẽdens quarta z sexta feria ieiunabat. hoc antẽ nõ fuit a natura qz tũc i oſb̃ꝰ gnatis semp idẽ otin geret vt frequẽter neq; a casu: qz tũc feria a feria nõ distingueret: nec a ꝓpsito: qz tũc vsum liberi arbitrij nõ habebat. Restat ḡ qꝫ fuerit a singulari dei dono. tertio ex pte modi generãdi qz generatus est per oratiõẽ: parentes enim sui deum orauerũt vt filium eis concederet quem nõ tam diuitiarum ꝙ moꝛuꝰ haberent heredẽ. ſ. Regum. ſ. Pro puero iſte roganit z dedit mihi dominus petitionẽ meam. Secũda fuit gratiose educatus. Primo scilicet vt per ieiunium lasciuias euitaret ecclesiasticꝰ. xiij. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Secũdo vt ecclesiã frequentaret. Unde dicitur. Ecclie sancte frequẽtãs limina. glosſa sup mat. Ingressus Jesus videm: tẽplũ adſit: dãs formã religionis vt quocũq; imus ꝓmo domũ orationis adeam⁹. Tertio vt ꝓbabi liberẽter audiret z fuaret. Ubi ꝺr. Quicquid, de scripturis audire poterat arma riolo ꝺdebat pectoꝛis. puerb. xiij. Beatꝰ hõ ḋ audit me: z ḋ vigilat ad fores meas quotidie. Quarto vt coꝛpꝰ ieiunio macerꝛaret. Ubi ꝺr. Beatꝰ Nicolaꝰ adhuc puerꝛulꝰ mãto ieiunio mãcerabat coꝛpꝰ. Quinto vt opib̃ pietatis se assuefaceret. Ubi ꝺr Affluẽs mieviscerib̃, ꝺato auro triũ virginũ nefas ꝓhibuit. Job. xxxj. Ab infantia mea, creuit mecum miseratio. Tertio fuit gratiose electꝰ ꝑmissa oratiõe exẽplo apostoloꝝ. Act. ſ. oratẽs dixerũt ꝛc. Secũdo diuina revelatiõe, qz vꝰ ꝺ celo lapſa fuit vt eligerẽt Nicolaũ. Licet enim quidam per hominẽ sine deo sint intrusi: quidam ꝙ hominẽ z deũ sint canonice electi quidã a seipsis sine hoie z deo sicut ambitiosi. Iſte tñ fuit electꝰ a deo sine hominẽ vt apli. Tertio fuit electus omniũ cõsensu z approbatiõe. Ubi eo viso oẽs laudauerũt dei magnalia. puerb. xxiij. In ex oltatiõe iuſtoꝝ multa gloria est. Quarto fuit electus inuitus, z cũ quadã coactione. Ubi poterat dicere cũ ꝓpheta. Exaltatus aũt humiliatꝰ sum z cõturbatꝰ. Quinto fuit i ẽpatu gratiose ꝙquisitꝰ. Jpe em̃ populũ suũ pauit verbo. Ubi legit ꝙ erat efficax in loquẽdo. Pauit ofonie suffragio: qz in oratiõib̃ ꝙ ppꝛo vigilabat. de his ꝺr Eccli. vj. Nos aũt ofoni z munificio ꝓbi erim̃ inſtãtes. Pauit exẽplo. vñ ꝺr ꝙ eandẽ quã prius gravitatẽ seruabat. ſ. Thimo. iiij. Exẽplũ esto fidelib̃ in ꝓbo z i ꝙuersatiõe. Pauit tpali subsidio: qz populo fame laboranti triticũ impetrauit. Quinto fuit gratiose mortuus. Est mortuꝰ cũ gratia dei. Ubi dicit ꝙ omnium virtutũ charismate replebatur. Apoca. xiij. Beati mortui qui in dño moꝛiuntur. Cũ bona fama ppli. vñ ꝺr Olbꝰ se amabilẽ exhibuit. Cũ bona cõsciẽtia sui. Bonã em̃ ꝙscientiã habere potuit: ḋ a cunabulis ꝓo seruire icepit ꝓpter iſta tria ꝺr Eccli. xxv. Mortuꝰ est in senectute bona. Et iõ cũ bõa fama ppli plen⁹ dieꝝ. Et iõ cũ bona ꝙsciẽtia sui ꝙgregatꝰ est ad populũ suũ: z iõ cũ gra dei. Sexto fuit gratiose sepultus. In sepulchro em̃ suo triarũt. ſ. margarita coꝛpoꝛ, emanatio olei z emanatio aque. In margarita coꝛpoꝛ fuit fulgoꝛ mũditie. Instar em̃ margarite fuit cãdidus ꝙ mũdiciam: celesti rose generatus, ꝙ diuinã grãm: z parꝰ per humilitatẽ verã. In oleo notatur abũdantia mie ꝙ in ipso fuit i aḋ abũdantia gre ḋ semp abũdauit. Septimo fuit gꝛose assumptꝰ fuit em̃ assumptꝰ cũ custodia angelica, vñ cũ moꝛeret roganit deũ vt angelũ suũ mitteret. Et vidit angelos ad sevenientes cũ ꝓtectiõe diuina: qz deo se recõmẽdauit dicens. In manus tuas domine cõmẽdo spiritum meum. Cũ secura cõsciẽtia. Securã em̃ cõsciẽtiã hre potuit qui numq̃ peccauit, ḋ deo semp fuiuit. puerbioꝝ. xv. Secura mẽs ẽſt inge quinium. Cũ recepta eucharistia: qz sacramẽta coꝛporis z sanguinis dei suscepit. Et cũ celesti melodia ḋ dũ assumeret celestis melodia audita est in celo. Alis quidẽ de vita egrediẽs quinq; timet. ſ. demões, penã, peccata, dubietatẽ viarũ, z vinlatũ z clamoꝛẽ demonũ: sed iſte non timuit demones, qui sic fuit ab angelis custoditꝰ, nec penã, ḋ sic fuit in manu dei recõmendatus nec petã, qui sic fuit in cõsciẽtia securus, nec dubietatem seu diuersitatẽ viarum, ḋ tali duce. ſ. a xp̃i coꝛpoꝛe fuit de-

ducti⁹.nec vlulatū demonū,q̄ tali leticia fuit perfusus. Esa.lv. In leticia egrediemini ⁊ in pace deducemini. Mōtes ⁊ colles cantabunt corā vobis laudem,⁊ oia ligna regionis plaudent manu. Ipse em̄ anime q̄n assumunt gaudent ī dicit. In leticia egredimini. Et tota trinitas gaudet:ideo dicitur. Mōtes. Et angeli:ideo dicitur Colles. Et oēs sancti qui fuerunt de nostra regione gaudent:ī ōr. Et ola ligna regionis plaudent manu ⁊c.

¶ Sermo.xi. De eodem sermone.v.

On est inuē⁹ tus similis illi ⁊c. Eccl. xlıı. Quilz sanctus in alīq̄ ⁊tute emicuit in qua null⁹ sibi fuit ꝑpter quod ōr. Nō est inuentus similis illi:in hoc appparet sapientia dei:q̄ ne in tanta varietate sanctorum tā⁊ tam ponit varietatez virtutum:⁊ licet nobis non sit cognita,deo tamen est nota. Si em̄ tanta est diuersitas in faciebus:potest esse ꝑculdubio ⁊ in animab⁹. Habuit em̄ sanctus nicolaus quatuor primū ꝑpter q̄ pōt dici. Nō est inuent⁹ similis illi. primū est festina sanctificatio:q̄ a matris vberib⁹ fuit sctūs. Fuit felix q̄ dicere potuit cum ꝓpha. Spes mea a iuuētute mea:sicut fuerūt Martinus ⁊ Bñdictus: q̄ a iuuētute deo seruire inceperūt. Felicior q̄ dicere pōt. Spes mea ab vberib⁹ matris mee:sicut fuerūt Nicolaus ⁊ Bñdictus,ille ab vberibus abstinendo:iste adhuc sub nutrice constitutus in terra iacēdo. Felicissimus,qui dicere potuit. Spes mea ab vtero matris mee:sicut fuit sanctus Joannes baptista q̄ fuit in vtero sanctificatus. Null⁹ aūt senex potest dicere. Spes mea a senectute mea. Sed ne prosiliās me in tēpore senectutis talis em̄ nō pōt de suis meritis ꝑfidere:sed ne ꝑsumat deum sibi promisa debere ꝓtare. Et q̄ btūs nicola⁹ sic tēpestiue incepit pōt sibi ꝓuenire q̄ ōr Eccl.xxxix. Cor suū tradet ad vigilandū diluculo ad dominum q̄ fecit illū. Sūt q̄ deo tradūt bona sua q̄ magnū est. Alii corpora sua q̄ maximū est. Btūs. Nicolaus tradit ⁊ bona sua ad dispergendum:⁊ corpus suum ad macerandū,⁊ cor suū ad orandū:⁊ hoc fecit diluculo. i. in sue etatis primordio. Scōm est miraculosa electio q̄ voce de celo lapsa elect⁹ fuit,⁊ accidit ex eo q̄ electores instabant ieiunijs,oīonib⁹ ⁊ vigilijs. Per hec em̄ tria meremur a deo bonum platū hr̄e. De ieiunijs hr̄ Act.xiij. In electione pauli ⁊ Barnabe. De oīonib⁹ hr̄ Act. i. In electione Matthei. De vigilijs sit ⁊ oīonib⁹ hr̄ Luce.vj. In ꝛpo q̄ electur⁹ apl̄os pnoctauit in oīone dei. Tertiū est miraculoz erebta opatio:quoz q̄dā operat⁹ est in maiori mūdo,quedā in minori. In maiori mūdo operat⁹ est i quatuor elemētis: q̄ nauē mare trāquillauit tē pestatē ab aere fugauit ignē dyane extinxit:⁊ terrā sterilē fecūdauit. In minori autem mūdo. i. in hole:multa miracula est opat⁹. Quibusdā ei subuenit a tribulatione quē patiebant a diabolo:sicut q̄n resuscitauit ꝑi filiū a diabolo strāgulatū. Quibusdā a tribulatiōe quā iuste patiebant a deo sicut q̄n resuscitauit filiū ꝑi cū cipho i mari submersum. Quibusdā a tribulatiōe quā patiebant a tyrāno,sicut q̄n patri reddidit filiū a soldano detētū q̄busdā a tribulatiōe quā patiebant in rebus sicut iudeo,q̄ imaginē nicolai in domo sua fecerat. Quibusdā a tribulatione quā patiebantur in ꝓnis:sicut tribꝰ ꝑncipib⁹ falso ꝓstantino ad inuidis accusatis. Quibusdā a tētatione quā patiebant in animabus:sicut ꝑo qui a diabolo tentabatur qui se in forma mulieris posuerat. Quantum est olei in monumento effusso per quod datur intelligi quāte fuit mie in mundo:⁊ quante mie existat in celo. Unde pōt sibi cōpetere illō. Job.xxix. Petra fundebat mihi riuos olei. Ipse ei fuit petra. i. tritus q̄ se macerabat. Fuit dur⁹:q̄ nullis aduersis cedebat. Fuit ēt firmus:quia cōstanter arguebat. Iste aūt oleū fundebat:q̄ miam impēdebat liberaliter ꝓtra illos q̄ nō effundūt:sed ab eis magis ꝓcib⁹ obtinēt. ꝓuerb.xxij. Qui ꝓmus est ad miam bñdicet. Effūdebat aūt riuos:q̄ misericordiā ipēdat abūdāter. Sol⁹ de⁹ hz miam vniuersalē:q̄ fluuiū. fecit aūt ꝑticulare tāq̄ riuos. Eccli.xviij. Miseratio hois circa ꝓximū suū. Mia aūt dei super oēz carnē: Et ōt riuos olei,nō vis

ni, qz mag ſ volnit ſe ꝺ pietatē ꝯ ſeueritatē ecclie. vij. Noli eſſe iuſt⁹ nimis vt rūpat ſi i caſu eſt neceſſariū qz ſamaritanus. vt hꝫ Luce. x. Infundit vinū z oleū ſauciato.

¶ Sermo. x. de ſancta. Lucia. Sermo. j.

Mulierē fortez quis inueniet ꝓuerb. xxxj. Tēpore ſalomonis nulla mulier inuenta eſt fortis. Tpe gratie, innūbta eſt vna fortiſſima. ſ. btā ℞go Inuēte ſunt alie fortes. ſ. ſancte ℞gines mundū cū carne vincentes inter quas fuit beata lucia, cuius fortitudo in trib⁹ apparuit. Primo i hoc qꝫ vicit oia blāimenta oim vitiorū ſcz auaritiam: luxuriam z ſuꝑbiam. Auaritiam vicit per liberalitatē: qz patrimoniū erogauit: dedit aūt pauperib⁹ inuita o la z ſeipſam: qz dedit pauperib⁹, hēbit celeſtē theſaurū. Matt. xx. Uēde oia q̄ habes z da pauperib⁹: z habebis theſaurū in celis. Qz dedit in vita ꝑmiſit ad locū ſecuꝝ. Mat. v. Theſaurizate vobis theſauros i celo ꝛc. Qz dedit oia recepit cētuplū. Matt. xxix. Ois q̄ reliq̄rit domū ꝛc. cētuplū accipiet. Qz dedit ſeipſam. ſ. corpus mortale ſeipſum glorificatū. Ad philippen. Saluatorē expectamus dñm nr̄m ꝛc. Scō vicit luxuriā per virginitatem. Uñ ꝺ Agatha. Jocūdū deo in tua virginitate habitaculū ꝑparaſti. Ex quo ꝑs qꝫ habitaculū mentis ſue fuit iocūdū, purum z ꝑparatū. Fuit iocūdū: qz nunq̄ ſpūs ſanctuꝝ q̄ petrū ꝑtriſtauit. Ephe. iiij. Nolite contriſtare ſpūm ſctm̄ dei. Fuit purū quia puritatē mentis z corporis ꝓſer nauit: ſō dixit. In tua virginitate. Uñ ipa ait. Corruptores mētis z corporis nunq̄ ſciui ſū. Domum tuā ꝺne ꝺecet ſanctitudo. Fuit ꝑparata: qz omnib⁹ virtutib⁹ ſe ornauit Eccl. ij. Qui timēt dominuꝝ ꝓpara bunt corda ſua. Tertio vicit ſuperbiaꝝ per humilitatē. Unde humiliās ſe dixit. Ancilla xp̄i ſum. Aliqā ꝺo alia eſt ancilla peti. Joh. viij. Ois q̄ facit petiū ſnus eſt peti. Aliq̄n̄ūmi. Luc. vj. Nō poteſtis deo ſuire z mām one. Aliq̄n diaboli. ij. Pet. ij. A quo ꝺo ſuperat⁹ eſt ci⁹ z ſu⁹ eſt. Aliq̄n ꝓpiꝫ corꝑis. ad Ro. vj. Xꝑo dño nō ſeruiūt, ſꝫ ſuo vētri. Hec aūt nolnit eſſe ancilla peti: qz hoc eſſet dānabile: nec nūmi qz vituperabile: nec diaboli, qz piculoſum: nec ſui corꝑis, qz ignominioſum: ſꝫ tm̄ xp̄i, qz hoc eſt gl̄oſū. Propter iſtā triplicē victoriā trip⁹r appellat. Qz cū vicit luxuriā fuit tēplū ꝺei. Uñ ait. Quicq̄ fit virūt, tēplū ſūt ſpūſſci. Qz vicit auaritiā fact⁹ ē colūna ꝓdiſi: vñ cantat. Colūna eo ſ mobilis ꝛc. Qz vicit ſuꝑbiā accepit coronā regni: vñ cāt. Ois plebs te expectat vt accipias coronā regni Scō ei⁹ fortitudo appet i hoc qꝫ vicit violētie hoſtiū. vñ cāt. In tua patiētia poſſedisti aiaz tuā: lucia ſpōſa xp̄i. Odiſti q̄ i mūdo ſūt z cozuſcas cū āgelis: ſanguine eiꝰ ꝓpio inimici ſubdisti. Ipſa cū vicit hoſtē interiorē iō ꝺr. In tua patiētia. ꝓuerb. xvj. Melior ē patiēs viro: hoſtē exteriorē: vñ ſequit. Odiſti q̄ i mūdo ſunt. Gal. vj. Mihi mūdus eſt crucifixus ꝛc. Hoſtē ſuꝑiorē vñ ꝺr. Sanguine ꝓpio ꝛc. Valde admirabile fuit qꝫ ſi agilis femina ꝺt hoſtē tā robuſtū inuēcula hoſtē tā antiquū, puella delicata hoſtē tam auſterū. Tertio ei⁹ fortitudo appet i hoc qꝫ vicit ſeuitiā tozmētoꝝ: qō ꝑs er ōtuoꝝ. Nam ℞tus holm z boū amiſit ℞tutem trahendi: qz nec mille boues nec multa paria boū ad lupanare trahere poterāt. Nō em̄ hoc erat ꝓueniēs. qz ſicut ꝺr. j. Coꝝ. vj. Tollēs mēbra xp̄i facīs mēbra meretricis? ab ſit. Scō ignis amiſit ℞tutez cōburendi. Eccli. ij. Et i medio ignis nō ſum eſtuata. Nec miꝝ: qz deſuper habebat rozē ſaluificū q̄ ignē refrigerabat in tus ignē diuinū q̄ exteriorem ſuperabat ignē extra corꝑ ℞gineū, qō a cōbuſtiōe immune eſſe dēbat, ſicut ab igne ꝓcipiſcētie alienū fuerat Dañ. iij. Illos aūt oino non tetigit ignis, ꝓpter corꝑ⁹ virginei: nec q̄ ꝑtriſtauit ꝓpr rozē ſaluificū: nec q̄ molēſtie ituliꝝ ꝓpr ignē ꝺiuinū. Tertio gladi⁹ amiſit ℞tutē ſcā ꝺalu: qz ꝓuſſa i gutture gladio necari nō potuit: ſꝫ ꝺn̄ volutt ſupuixit. Impetrauit cū in ꝺnas a ꝺño m̄ltiplici de cā: vt i legēda habeſ. ſ. vt corꝑ⁹ ꝺñi reciꝑet z deo ſe recommendaret: vt bonis timoreꝝ: z malis inſultationē auferret: vt aduocatā ſecie ꝓ mitteret vt paçē eccl'e reꝺdita nū ciaret. Quarto mors amiſit virtutē occidēꝺi, qz

nola ipsum nō interfecit, sz ipsa mortē occidit. s. eternā mortē q̄ est triplex. Una q̄ consistit in pena sensus. Occisio hui⁹ mortis significata est in extinctione sui ignis naturalis. Alia q̄ consistit in carentia diuine visionis que tm̄ videt a cordibus mūdis. iuxta illd̄ Mat. vj. Bti mūdo corde ꝛc. Hāc mortē occidit qꝛ mūdiciā mētis ꝛ corporis cōseruauit. Alia est in separatione a cōsortio beatoꝝ q̄ vincit per opa pietatis. Luce. xvj. Facite vobis amicos ꝛc. Istā occidit p opa mīe que habuit qꝛ totū patrimoniū pauperib⁹ erogauit.

¶ Sermo. xj. De eodem sermo. q̄.

Sapientia edificauit sibi domum, excidit columnas septem prouer. ix. Xp̄s sapiēs architectus domum quandam edificauit: in cuius animo habitauit p gratiam ꝛ in vtero p carnis substantiam: ꝛ ista fuit virgo maria. Alias plures domos edificauit: in q̄bus p gratiam habitauit quarum precipua fuit sancta in qua esset domus firma septem colūnas excidit: quia in ea septem virtutes posuit. Prima est fidei magnanimitas: vnde dixit ei sancta agatha. Fides tua matri tue subuenit. ꝛ ecce sanata est. De⁹ em̄ est inaccessibilis. j. Thimo. vj. Lucem habitat inaccessibilē. Inuisibilis. j. Thimo. j. Regi autē seculoꝝ imortali inuisibili ꝛc. Inuincibilis Job. ix. Si fortitudo q̄rit fortissimus est. Sancta igit lucia indigebat fide tāq̄ scala vt ad inaccessibilē accederet ꝛ ascēderet. Rom̄. v. Per quē accessum habemus p fidē tāq̄ lucerna p quā inuisibilē ꝯspiceret. Heb. xj. Inuisibilē em̄ tanq̄ vidēs sustinuit tanq̄ ꝟtute fortissima p quā olpotētē superaret ꝛ vinceret quā q̄dē tūc per oronem vicit, qn̄ matri sanitatē obtinuit: vn̄ xp̄s poterat sibi dicere illd̄. Mat. xv. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Scda est ꝟginitas: vn̄ dixit ei agatha. Jocūdū deo in tua ꝟginitate habitaculum preparasti: hoc autem sponso multum placet, ita q̄ in ea tanq̄ in domo propria morat. p̄s. Domū tuam dn̄e decet sanctitudo: tanq̄ prato florido spatiatur. Cant. Lectul⁹ noster florid⁹ tanq̄ cibo, suauissimo pascitur. Canti. j. Dilect⁹ me⁹ mihi ꝛ ego illi q̄ pascitur inter lilia. Tertia est ad parentes magna pietas: qꝛ matri sanitatem obtinuit: voluit em̄ hr̄e curā de mr̄e. Et propter dei preceptū Exo. xx. Honora pr̄em tuū ꝛ matrē tuā. Et ꝓpt xp̄i exēplū q̄ de matre l cruce curā habuit. Et ꝓpter habēdam dei prouisionē additur que p̄cepto cū d̄r: vt sis songenus sup terrā: ꝛ ꝓpter vitādā dei ꝯminationē q̄ d̄r Exo. xxj. Qui maledixerit patri vel matri morte moriatur: ꝛ intelligit de vtraq̄ morte ꝛ vita. Qui enim honorat parentes a q̄b⁹ hz vitā: de⁹ etiā sibi ꝯseruat vitā corporalē. Qui vero inhonorat, de⁹ aufert ab eo. Quarta est ad pauperes magna liberalitas: vn̄ pōt sibi conuenire illud ꝓuerb. vlti. Manū suam aperuit inopi: ꝛ palmas suas extēdit ad pauperes. Frustra aūt mulier fortis manū aperiret, si nihil in manu haberet. Sācta igit lucia habuit manū apertā: qꝛ semper dabat extensam, qꝛ oib⁹ dabat: ꝛ plenam, qꝛ abūdāter dabat. Quinta est hūilitas q̄ apparuit in hoc q̄ se nō filiam vel spōsam, sed ancillam nolauit dicēs. Ancilla xp̄i sunt. Filia q̄dem d̄t nobilitatē, spōsa equalitatē, ancilla ꝟo humilitatez. Ip̄a igit de se prodere nolebat ea q̄ videbant esse sublimitatis vel equalitatis, sz hūilitatis. Sexta fuit perseuerantie firmitas. vn̄ ait. Nūq̄ volūtatē meā ad cōsensum tuū poteris reuocare. Licet ei triplex martyriū passa fuerit: tn̄ ꝯstanter p seuerauit. Unū habuit in carne p sanguinis effusionem. Exo. iiij. Spōsus sanguinū tu mihi est. Aliud in mēte p pauperuz ꝯpassionem. Grego. Qui passionem exhibet in aliena necessitate crucē portat in mente. Tertiū in carne ꝛ mēte per carnis mortificationē. p̄s. Propt te mortificant tota die. Septima est corporis immobilitas, qꝛ tanto pondere eam fixit spūssanct⁹ vt nullo mō moueri posset Ipsa em̄ fuit leuis ꝛ grauis, leuis, qꝛ immunis a pondere pctōꝝ: expedita ab onere terrenoꝝ ꝛ plena plumis ꝟtutū Heb. xij. Deponētes oē pōd⁹. s. terrenoꝝ ꝛ circūstās nos pctm̄ per patientiam curramus. s. pēnis ꝟtutū. Fuit aūt grauis siue pōderosa: nō tm̄ in corpe p immobilitatē: sz etiā in cor-

de per sensus maturitatē. Sap.iiij. Cani sunt sensus hoīs ꝛc. per gr̄e stabilitatem. Heb.xiiij. Optimū ē gr̄a stabilire cor. In ore ꝑ ſmōis pōderositatē. Eccl.xxj. Uerba sapiētū statera pōderabunt. In corpe per moꝝ grauitatē ad Titū.ij. In omnibus teipsum prebe exemplū in doctrina in integritate, in grauitate, in ope ꝑ continuitatem. Eccl.xxviij. Homo sctūs in sapiētia manet sicut sol.

¶ Sermo.xij. De eadem sermo.iij.

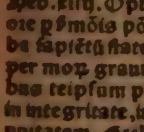

Lucerna splendēs sup cādelabrū sanctum ꝛ species speciei.s.mulieris sup etatē stabilē. Eccl.xxvj. Per lucernā a luce dictā intelligit̄ sancta lucia a luce simil'r noīata. De q̄ in verbis p̄missis quatuor dicunt̄. Prīo ꝙ fuit luminosa cū dr. Lucerna splēdēs. Fuit aūt luminosa quadrupliciter. Prīo a superiori ꝑ diuine gratie refulgentiā. Job.xxvj. Qn̄ splēdebat lucerna sup caput meū. ꝛ ab īferiori ꝑ ꝟginalē mūdiciā. Sap.iiij. O q̄ pulchra ē casta gn̄atio cū claritate, vn̄ dixit ei agatha. soror mea lucia ꝟgo deo deuota: in hoc ꝙ fuit deuota, habuit lucē superiorē. In hoc ꝙ fuit ꝟgo, habuit lucē interiorē. Scdo ab interiori ꝑ mūdā ꝯsciētiā.ij. Coꝝ.iiij. Deꝰ q̄ dixit de tenebris lucē splēdescere illuxit in cordibus vr̄is: ꝛ ab exteriori ꝑ conuersationem honestā. Mat.v. Sic luceat lux vr̄a corā hoībus vt videāt opa vr̄a bona ꝛc. ꝓpter hoc ip̄a vocauit tēplū: qd̄ q̄dez erat interiꝰ fulgidū ꝛ exteriꝰ ornatū. Tertio a posteriori dei bn̄ficia a rememorando, ꝛ ab interiori futura p̄cauēdo ꝛ p̄sentia ordinādo. Deut.xxxij. Utinā saperēt. s.p̄terita recogitando: ꝛ intelligerē.s.pn̄tia ordinādo ac nouissima ꝓuiderēt.s.futura p̄cauēdo. sic btā lucia dei bn̄ficia recogitauit qn̄ dixit. Nō sunt ista maleficia sz bn̄ficia dei. Pn̄tia ordinauit qn̄ diuitias suas pauperibꝰ dedit: futura preuidit qn̄ pacē ecclesie reddita nūciauit. Quarto a dextris qꝛ inter ꝓspera ſuauit tēperātiā. prouer.xiij. Est pauper cū in multis diuitijs fit a sinistris: qꝛ inter aduersa habuit patiētiam: vnde dicitur de ea. In tua patientia possedisti animam tuā. Secūdo fuit famosa: qd̄ notat̄ cū dr. Sup cādelabrū sanctū. Fuit aūt famosa ex oībꝰ causis ex q̄bꝰ aliq̄s famosus efficit̄. Efficit̄ āt aliq̄s famosus multiplici rōne. Primo ꝓpter sapiam q̄ appuit ī rn̄sis Luc.xxj. Ego dabo vobis os ꝛ sapiētiā ꝛc. Scdo ꝓpt̄ potētiā q̄ appuit ī miraculis. Matt.x. Dedit eis potētiā spūum īmūdoꝝ, ꝛ vt curarēt oēm lāguorē ꝛ infirmitatē. Tertio ꝓpter sctitatem q̄ appuit in exēplis. Dedit ei exēplū pietatis ad parētes: largitatis ad pauꝑes, charitatis ad oēs. Judith.viij. Hec erat oībꝰ famosissima: qꝛ timebat deū valde. Quarto ꝓpt̄ pulchritudinem que apparuit ī decore puritatis mentis.s.ꝛ corpis. Hester.vj. Erat hester famosa valde ꝛ incredibili pl'chritudine omniū oculis admirabilis videbat̄. Quinto ꝓpter fortitudinē que apparuit in tormētis. ꝓuer.vlt. Mulierem fortem quis inueniet. Tertia fuit speciosa: cū dr species faciei. ſm aūt Aug. de tr.ni. Facies est pulchra quādo est dimēsa pariliter: affecta hilariter: ꝛ colorata luculenter. Facies igitur anime tunc est pulchra quādo est dimēsa pariliter quā dimensionem parilē faciūt fides, spes, charitas ꝛ bona operatio: que ſm Gre. sunt equalia: quia q̄ntū q̄s credit tm̄ sperat ꝛc. Beata igitur lucia habuit spem: qꝛ de auxilio beate agathe confidit: habuit fidē, quia matrem sanauit, habuit charitatē, qꝛ ꝓpter xp̄i charitatē morti se tradidit. Habuit bonaz operationem qꝛ bona sua pauꝑibꝰ dedit. Scdo fuit affecta hylariter.ij. Coꝝ.ix. Hylarē datorē diligit deꝰ. Gaudebat em̄ deus seruata virginitate. Vn̄ dicit̄ de thesauro virginitatis. Mat.xiij. Pre gaudio illius vadit ꝛc. De ꝯsciētie puritate.ij. Coꝝ.j. Glia nostra hec est testimoniū ꝯsciētie. De penaꝝ acerbitate. Roma.v. Spe gaudētes in tribulatione patiētes. De glie securitate. ibidē. Gloriamur in spe glie filioꝝ dei. Fuit etiā colorata luculēter. Habuit em̄ candorē puritatis: ruborē charitatis: ꝛ mille alios colores multiplicis virtutis. Cāt.j Dilectꝰ meus candidus ꝛ rubicūdus ꝛc. Quarto fuit virtuosa: qd̄ notatur cū dr. Supereta tem stabilē. Estas stabilis nō est inuēta qꝛ tendit ad ꝑfectionē. nec senectꝰ ꝛ qꝛ incipit

deficere occulte: nec seniũ: qr deficit manifeste. Sed est etas virilis quia tũc natura stat. Beata ergo lucia licet habuit etatẽ iuuenilẽ in corpore: habuit tñ stabilitatẽ virilẽ i mẽte: qr vinci nõ potuit nec matris monitu. Mat. x. Qui amat patrẽ ⁊ matrẽ plusq̃ me. ⁊c. nec sponsi blandicijs. Hester. j. Paruipendẽt vxores imperia maritoꝝ: nec irrogatꝫ opprobrijs qñ iudex dixit patrimoniũ tuũ cũ corruptoribꝰ expẽdisti: nec illatis minis qñ dt Ego faciã te duci ad lupanar: nec adhibitis supplicijs: nec appositis violẽtijs: ideo columna immobilis es vocata.

¶ Ser. xiij. De sctõ thoma. Sermo. j.

Vt sapiens architectus fundamẽtũ posui. j. Cor. iij. Perfecta domus est qñ est firma ⁊ pulchra talẽ domum thomas missꝰ adregẽ indie fabricauit, scz firmã: qd notat cũ dr: fundamẽtũ posui. Scdo pulchrã cũ dicit. Ut sapiẽs architectus. Sapientia em̃ est pulchra opera facere. Et qr incipit a se: ideo domũ aie sue talẽ fecit. Prio firmã, qr supra firmã petram ipsam fundauit. Mat. vj. Qui edificauit domũ suã supra petrã et dscẽdit pluuia. ⁊c. Thomas em̃ passus est tentationẽ a diabolo suggerẽte: ⁊ hoc tpe dñice passionis qñ ⁊ ceteri corruerũt: tũc habuit ventũ q̃ ab aere venit. passus est dubitationẽ deo pmittẽte: ⁊ tũc habuit pluuiaz q̃ de celo descẽdit: passꝰ est afflictionẽ a tyrãno seuiẽte ⁊ tũc habuit flumẽ qd per terrã vadit: sed qr fundatꝰ est supra firmã petrã, corruere nõ poterat nec a vẽto diabolice tẽtatiõis: qr postmodũ resurrexit. Nec a pluuia diuina auersiõis qr ꝓtinus in fide cõfirmatus fuit nec a flumine tyrãnice psecutiõis: qr oia cõstãter sustinuit tormẽta. Scdo fecit domũ aie sue pulchrã. Est aũt domꝰ pulchra sm Aug. de trini. qñ est paribus mẽbris disposita ampla ⁊ lucida. Membra aie sunt virtutes aie quas beatus thomas apl's in domo spiritualis ponẽdas docuit. Nã cum duodecim gradꝰ virtutũ opere p̃dicaret inter cetera monuit vt penitẽtiã agerẽt: qd spectat ad iustitiã vt dei volũtatẽ inq̃rerẽt: qd spectat ad prudẽtiã vt gule viciũ tẽperarẽt: qd spectat ad tẽperantiã: vt q̃ bõis operibꝰ pseuerarẽt: qd spectat ad fortitudinẽ. Istas aũt virtutes quas docuit in domo sua similr posuit. Et iõ ornauit eã et pulchra fecit: prudẽtia em̃ ipsã ornauit ab anteriori vt caueret de futuris. Iustitia a posteriori vt satisfaceret de p̃terito. Tẽperãtia a dextrꝫ ne eleuaret ꝓsperꝫ. Et fortitudo a sinistris ne succũberet in aduersis. Scdo domꝰ aie fuit pulchra qr fuit ampla. Oportuit em̃ qr valde ampla eẽt triplici de cã. Prio qr habebat recipere ĩfinitũ. iij. Reg. viij. Si em̃ celũ ⁊ celi celoꝝ te capere nõ pñt, q̃to magis domꝰ hec quã edificaui? Secũdo qr habebat recipe charitatis p̃ceptũ qd est valde latũ. ps. Latũ mãdatũ tuũ nimis. Ephe. iij. In charitate radicati ⁊ fundati vt possitꝫ ꝯprehẽdere cum oibꝰ sctis q̃ sit lõgitudo ⁊c. Tertio qr habebat recipere statũ oim ⁊ merita singuloꝝ: scz afflictos ad ꝯpatiẽdũ. ij. Cor. xj. Quis ĩfirmat ⁊ ego nõ ĩfirmor? ⁊c. Cõsolatos ad ꝯgaudẽdũ. Phil. j. Testis ẽ mihi deꝰ qũo cupiã vos oẽs i visceribꝰ Iesu xp̃i. Rom. Gaudete cũ gaudẽtibꝰ: flete cũ flẽtibꝰ. Merita singuloꝝ ad ꝑticipãdũ ps. Participẽ me fac deꝰ oim timẽtiũ te. ⁊c. Tertio domꝰ aie sue fuit lucida habuit em̃ lucẽ diuine gr̃e sapiẽtie cõuersationis honeste. Iõ spũssctũs apparuit sibi ⁊ apl'is i specie ignꝫ et ligue, ad innuẽdũ q̃ dabat eis ignẽ iflãmãtẽ per gratiã. Lucẽ radiãtẽ ꝑ ꝯuersationẽ honestã. Et liguã disertã fatẽtẽ ꝑ sapiẽtiã.

¶ Sermo. xiiij. De eodem. Sermo. ij.

Edit abyssus vocẽ suã altitudo manus suas leuauit. Abacuc. iij. In his verbis notant duo. Primũ ẽ dubietas discipuli: cũ dr. Dedit abyssꝰ vocẽ suã. Scdz est pietas magistri cũ subdit. Altitudo manus suas leuauit. Circa p̃mũ notãdũ q̃ thomas q̃ interpretat abyssus q̃tuor voces dedit. Prima fuit vox fiducie ⁊ familiaritatis: cũ dt Joh. xiiij. Dñe nescimus quo vadis ⁊ qũo possumꝰ viã scire: hoc em̃ scdm Chry. ex multa dilectiõe dixit:

qz ipsū sēq̄ semp cupiebat. Ot autē Aug. in lib. de sermone dñi in mōte q̄ ad ambulandū tria requirunt. Primū est vt hō sanos pedes habeat. Scōm vt viā inuenire sciat. Tertiū vt locū aptū inueniat. Beatus autē thomas post xp̄m ire desiderās cū duo scire petit, scz viā & termiū vie cū dicit. Dñe nescim⁹ quo vadis et quō possum⁹ viā scire? pedes aūt sanos habere nō potebat qz hos se habere erc̄debat sz i hoc decepti⁹ erat sicut et petrus deceptus fuit q̄ pedes sanos habere se credidit: cū ait. Joh̄. xiij. Quare nō possum te sequi? mō igit cū post xp̄m ire cupim⁹, oportet vt pedes sanos habeam⁹ & intellectū per fidē & affectū per charitatē. Heb. xij. Grossus rectos facite pedib⁹ vr̄is &c. Oportet ergo vt sciam⁹ vel inueniam⁹ q̄ sūt bōa opa & dei mandata. ps. Viā mādator⁹ tuor⁹ cucurri &c. Janua aūt semp est apta: q̄ sūt xp̄i vulnera & ei⁹ p̄ietatis viscera. ps. Januas celi aperuit. Scōa ē vox cōfātie & pbitatis cū dixit. Joh̄. xj. Eam⁹ & nos vt moriamur cū illo nō dixit. Fugiamus cū eo qz xp̄s mortē nō fugiebat nec expectem⁹ cū eo: qz xp̄s mortē nō expectabat: sz dixit eamus cū eo: qz xp̄s spōte ad mortē ibat. Ysai. liij. Oblat⁹ est qz ipse voluit nec dixit. Eatis vos, sz eam⁹ nos: qz sic voluit esse socius in aduersis, q̄ fuerat in p̄speris. Legit de cesare q̄ nauē dixit militibus. Ite illuc sed venite. Dicebat em̄ q̄ labor cū duce partit⁹ minor videt̄ ee militibus. Nec dixit moriamur ante illū qz hoc nullius fuisset vtilitatis cū ianua nō esset apta: nec post cū qz viuere post eum nō reputabat vitā: sz mortē. Sz dixit moriamur cum eo. Sciebat em̄ q̄ beat⁹ eēt ille qui cū eo morereturi sicut patet in latrone. Tertia fuit vox incredulitatis cū dixit. Nisi videro in manib⁹ eius fixurā clauoꝝ &c. qz em̄ ab aliorū cōgregatione recessit: nō icredulitatē incurrit & xp̄m videre nō meruit. Quatnor em̄ mala incurrit qui a cōgregatione recedit. Primū est qz spū sancto nō vinificat. Anima enim non vinificat membra separata: sz cōiuncta. Scōm est qz a diabolo citi⁹ superat. Naz; scōm Greg. Colūba ab agmine separata ab accipure rapit, ouz a grege diuisa cito a lupo denorat. Diabolus em̄ semper desiderat singulare certamē quod significatū est. j. Reg. xvij. i golia. Tertium est q̄ gratia deficiente tēptatiōis extinguitur. Una em̄ candela cito a vento extinguit. nō sic multe cōiuncte. Quartuz est quia citius a diuersitatib⁹ frangit. Una em̄ virga cito frangit: nō sic multe simul ligate. Quarta fuit vox multe fidelitatis cuz dixit. Dñs me⁹ & deus meus. Thomas em̄ cōcepit magnū timorē honorē et amorē. Timorē ex quo videbat viuū quē credebat mortuū. Jdeo verbū timoris pōit dicēs: dñs. Honorē ex eo q̄ ip̄m videbat scire absentia vt p̄scientia occulta vt manifesta tāq̄ deū. Jdeo verbū honorationis & adorationis pōit dicēs: deꝰ. Amorē ex eo q̄ videbat ipsuz ꝓpter se solū reuocādū venisse. Jō verbū amoris ponit dicēs meꝰ. Scōo ponit pietas magistri: cū dicit. Altitudo leuauit manus suas. Nā leuauit deꝰ quadruplicem manū ad quadruplicē Thome aplī vocē. Prio ad vocē familiaritatis leuauit manū sue sapiētie: cū p̄sūdū misteriū ex posuit dicēs. Ego sum via veritas & vita. Ipse em̄ est via p quā im⁹: veritas qua ducēte imus: & vita ad quā viuim⁹. Secūdo ad vocē cōstantie pbitatis leuauit manū potētie q̄ lazarū resuscitauit. Magna potētia resuscitat mortuū maior q̄ triduanū, maxia fetidū. Est aūt mortuus qui mortaliter peccat: quatriduan⁹ q̄ sepelitur: fetidus q̄ p̄generat. Tertio ad vocē incredulitatis leuauit manū mie cum dixit. Infer digitū tuum huc &c. Magna mia: qz certificauit eum per auditū: quādo et locut⁹ fuit: p visum et factū. j. Joh̄. j. Quod auditum⁹ & q̄ vidim⁹ &c. Quarto ad vocē felicitatis leuauit manū finalis sentētie cū dixit. Quia vidisti &c. Ubi notandū q̄ nō quelibet fides facit homi nem beatū: sed fides recta quā nō habēt heretici. j. Thim. iij. Discedēt q̄dā a fide &c. Perfecta quā nō habēt mali christiani. Jaco. ij. Fides sine operib⁹ mortua est. Veritate imitra quā nō habēt curiosi. j. Cor. j. Judei q̄ signa petūt. Fortiz & firma: quā nō habēt instabiles & indocti. Luc. viij. Ad tempus credunt & in tempore tentationis recedunt.

¶ Sermo.xv. De eodē. Sermo.iij.

Ego suz via veritas ⁊ vita. Joh.xiiij. Istā responsionē dedit xp̄s ad iterrogationē Thome qñ dixit ei. Domine nescimus quo vadis ⁊c. Pōt tñ hoc sibi conuenire ex eo qr iuit ad xp̄m ꝑ viā fidei veritatē operis: ⁊ vitā charitatis. Fides autē dicitur via: iuxta illud Esa.xxx. Hec est via ambulate in ea neq; ad dexteraz neq; ad sinistrā declinabitis. Eius aūt fides fuit in triplici statu. Primo in statu dubitationis: cū dixit. Nisi videro ⁊c. Et inde vocat̄ dyndim⁹ ꝓpter dubiū cor i fide. Secūdo fuit in statu cōfirmatiōis cū dixit. Dominus meus ⁊ deus meus: ⁊ inde dicitur. Thomas id est abyssus: qr tūc secūdū Bedā altitudinē diuine virtutis: fide certa penetrauit. Tertio fuit in statu cōsummatiōis in quo mō est ⁊ inde dicit̄ Thomas q̄si totus me⁹ in dei scz amore ⁊ cōtēplatiōe. In p̄mo ergo statu fuit i fide dubi⁹. In scdo in fide firm⁹. In tertio eorū q̄ tentant̄ adiutor potētissim⁹. Pōt em̄ mō nos iuuare: qr in dei potētias introductus sit qr tentationē fuit. expert⁹. Eccli.xxxiiij. Qui nō est tē[illegible] q̄d fecit: ille dz velle: qr est a deo mi[illegible] cōsecut⁹ vt sibi dicat̄. Mat.xviij. Nōne ergo oportuit ⁊ te misereri conserui tui sicut ⁊ ego tui misert⁹ sum? Scdo iuit ad dei ꝑ veritatē bonorū operū. Et ista sunt tria. Prima sūt opera pietatis ⁊ mīe. De quibus dr ad Gal.vj. Dū tēpus habem⁹ operemur bonū ad oēs Ista opa thomas habuit q̄ totū thesaur̄ regis in die pauperibus dispēsauit ex dei prouidētia. Et ista opa hoīem sctm̄ faciūt ⁊ ostendunt. Alia sunt opa virtutis ⁊ gr̄e sicut fides spes ⁊ cetere virtutes. Joh.vj. Hoc est op⁹ dei vt credatis in eū quē misit ille. Ista thomas habuit q̄.xij. grad⁹ virtutū distinxit. Et ista hoīem sanctū faciūt sz nō ostēdūt. Qr sicut dr Job.xij. Deridetur iusti simplicitas ⁊c. Alia sunt opa admirationis ⁊ glorie sicut sunt miracula. Ista thomas habuit: qr multa miracula fecit: et ista scdm Greg. Hoīem sanctū nō faciūt sz ostēdūt. Tertio ad deū iuit ꝑ viā charitatis: sicut em̄ dr.j. Cor.xiij. Charitas est vita oim v̄boꝝ: vñ dr. Si linguis hominū loquar ⁊c. oim sciētiaꝝ: vñ sequit̄. Et si habuero ꝓphetiā oim virtutū: vñ sequit̄. Et si habuero oēm fidē oim operū: vñ sequit̄. Et si distribuero in cibos pauperū ⁊c. oim passionū vñ sequit̄. Et si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā ⁊c. Istā vitā charitatis thomas habuit: qd̄ ptz ꝑ tria signa. Primū ē qr ꝓ xp̄o mori desiderauit: cū dixit Joh.xj. Eam⁹ ⁊ nos moriamur cū eo. Scintille em̄ exterioris feruoris indicabant ignem interioris amoris. Scdm est qr multa tormēta pro ipso sustinuit. Cant.viij. Aque multe non potuerūt extinguere charitatē. Aurū em̄ charitatis manifestat̄ in igne tribulationis. Tertium est ex eo q̄ oculos carneos erectos ad celū habuit vbi est em̄ amor cordis: ibi est ⁊ ocul⁹ corporis. Mat.vj. Ubi est thesaur⁹ tuus ibi est et cor tuum. Habebat em̄ in celo triplicē thesaurum, scz deū. Numeri.xx. Aperi eis thesauruz tuū fontē aque viue. Merita suorū operū. Math.vj. Thesaurizate autē vobis thesauros in celo. Et celestium premiorum.xiij. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro. Thesaurus enim glorie modo absconditus est in agro mā̄sionis eterne.

¶ Sermo.xvj. De eodē. Sermo.iiij.

Qui manet in me ⁊ ego in eo: hic fert fructū multū. Johan.xv. Sctūs thomas mā̄sit in eo ꝑ cōtinuā ꝓtectionez. Et ideo thomas multuz fructū attulit ꝑ p̄dicationē. Circa primū notandū q̄ thomas in christo mā̄sit tripliciter. Primo ꝑ fidē integrā q̄ autē fidē integrā habuit nō tātū pz ex sua ꝯfessione qua dixit. Dñs me⁹ et de⁹ me⁹: sed ēt ex quatuor scz ex eo q̄ xp̄s ei⁹ fidē approbauit: cū dixit. Qr vidisti me credidisti ⁊c. Aliud quidē vidit ⁊ aliud credidit hominem vidit ⁊ deū confessus est. Secūdo patet ex eo q̄ s̄m Chryso. magos baptizauit. Ex quo patet quātā in fide excellentiā habuit, q̄ primitias fidei gentiū baptizare meruit. Tertio ptz ex eo q̄

in ciuitate sua edissa vbi corpus suū quie scit nullū hereticū vel infidelē viuere ꝑmittit. Ex quo patet quātū sit defensor fidei q̄ nullū iuxta se infidelē viuere ꝑmittit. Quarto ptz ex eo qr q̄ nō pōt errare suā fidē imitari petit sicut in orōne ꝯtinētiā. Scdo māsit in xp̄o ꝑ obediētiā perfectā. Obediuit em̄ sibi totaliter: velociter ⁊ ꝑseuerāter. Totalr q̄dē qr de se nihil sibi retinuit. lz em̄ pri⁹ dixerit. Dn̄e quo vis mitte me p̄terq̄ ad indos. tn̄ hoc correxit postea dicēs. Deus me⁹ es tu ⁊ ego seruus tuus: fiat volūtas tua. In hoc em̄ imitat⁹ est magistrū suū q̄ ait. Mat. xxvj. Pater si possibile est transeat a me calix iste ⁊c. Obediuit velociter: qr mox in indiā est ꝓfect⁹. Ber. Uer⁹ obediēs māda tū nō ꝓcrastinat: sed parat aures auditui: pedes itineri man⁹ opi: ⁊ se totū ītra se colligit, vt mādatū peragat impetrātis. Obediuit ꝑseuerāter: qr vsq̄ ad mortē exēplo xp̄i. de q̄ dr ad Phil. ij. Factus est obediēs vsq̄ ad mortē. Tertio māsit in xp̄o ꝑ charitatē sincerā: ꝙ em̄ hāc charitatē habuit: scz ꝑ tria signa. Prluz ē: qr fuit ꝯtēptor terrenoꝝ, qr oīa q̄ rex indie sibi tribuit erogauit pauperib⁹, nec aliq̄d terrenū ab eo accipere voluit. Chry. Uere nō hz suꝑ terrā q̄d amet: q̄ donū celeste ī veritate gustauerit. Scdz est ꝙ fuit cōtēplator celestiū cui⁹ signū est: qr ī nuptijs nō māducabat sz oculos ī celū erectos habebat. Mat. vj. Ubi ē em̄ thesaurus tuus ibi est ⁊ cor tuū. Tertiū: qr erat auditor auid⁹ diuinoꝝ: sicut ptz ī puella hebrea: quā dei laudē sepe repeter̄ satagebat. Indiciū em̄ amoris est loq̄ libēter ⁊ audire de amato. Joh. viij. Qui ex deo est v̄ba dei audit. Scdo xp̄s in eo mansit ꝑ cōtinuā ꝓtectionē: q̄d ptz ꝑ tria signa. Primū est magna puritas: xp̄s ei nō manet nisi ī corde puro. Thomas aūt intātū puritatē dilexit ꝙ ipsā castitatē vocat turriz fontē ⁊ dei ministrā. Turriz ꝓpter suā excellētiā: qr sicut turrz trāscēdit domū: sic virginitas matrimoniū. Hier. Sicut poma ex arbore: frumētū ex stipula. auruz ex terra: ita virginitas ex nuptijs nascit̄. vocat eā fontē ꝓpter fecunditatē. Idē nuptie replēt terrā virginitas paradisum: vocat eā dei ministrā: qr v̄gines deo assistūt. Apo. xiiij. Hi sequūtur agnū q̄cūq̄ ierit. Scdm signū est magna potestas quam habuit in miraculis faciēdis: qr multos sanauit: q̄busdā dādo medicinā purgatiuā sicut regi indie: ⁊ pluribus alijs quos a peccatis purgauit: q̄busdā medicinā melioratiuam: sicut illis quos ad virginitatē induxit: quibusdā medicinā cōseruatiuā: sicut illis quos ad dādū eleemosynā ꝓuocauit. Eleemosyna enīz gratiam dei cōseruat: iuxta illud Eccli. xxix. Gratiā hōis quasi pupillā cōseruabit: quibusdā medicinā p̄seruatiuā sicut illis quos ad audiēdū v̄bū dei induxit. Uerbū em̄ dei a casu preseruat: iuxta illud p̄s. In corde meo abscōdi eloq̄a tua vt nō peccem tibi. Tertiū signum est magna firmitas quā habuit ī tormētis. Sz oīa ista tormēta que sustinuit christ⁹ sibi in gloriā cōmutauit. Nā a ꝑcutiēte maxillā accepit iustam vltionē: incarcerat⁹ a rege recepit honorificā liberationē: super laminas adustus accepit fontz emanationē in fornacē ꝓiectus accepit roris refrigerationē lanceis ꝑforat⁹ accepit felicem coronationem. Tertio multum fructum attulit: quia multos conuertit ⁊ cōuersos nutriuit, verbo, exemplo, et corporali subsidio: verbo quidez quia sollicite predicauit assimilando verbum dei collirio emplastro: potioni: ⁊ cibo sicut in legenda patet. Nam quosdam ad fidem illuminauit: istis apponebat collirium. Quosdam a tumore superbie frangebat istis apponebat emplastrū. Quosdam ad cōfessionem inducebat: istis dabat potionem. Quosdam enim timidos confortabat istis dabat cibum. Scdo cōuertebat ⁊ nutriebat exēplo: fuit etiam sibi parcus. Unde etiā in nuptijs abstinebat fuit pauperib⁹ pi⁹ quia eis oīa erogabat: fuit deo fidelis ⁊ deuot⁹: vn̄ dixit dn̄s abane nūcio regis. Habeo seruum fidelem qui omniū laborū mihi mercedem apportat. Tertio nutriebat temporali subsidio quia thesaurū de quo palatiū facere debebat pauperib⁹ erogabat. In hoc ꝓuidit sibi regi: ⁊ pauperib⁹: qr p̄miū ⁊ laudē promeruit. p̄s. Dispersit dedit pauperib⁹. Regi. quia palatiuz in celo fabricauit. Pauperib⁹: qr eos in suo

penuria iunuit.ps. Et audiuit pauperez de inopia ꝛc.

¶Sermo.xvij. In vigilia nativitatis dñi. Sermo primus.

VBi venit plenitudo tēporis misit deꝰ filiū suum sup. in mundū ad Gala.iiij. Circa adue-ū saluatoris in mūdum tria hic determinantur. primum est temporis opportunitas: cū dicitur. Ubi venit plenitudo temporis. Secundū est nascētis sublimitas cū subditur: misit deus filium suū. Tertium est loci congruitas qđ notatur i verbo subintellecto scz in mundum. Ista tria per ordinē similiter in leta annunciatione notātur que modo est lecta in kalendario. Anno inquit Cesaris. Aug. xlij. hebdomada iuxta danielem prophetā. xlvj. olympiade autem centesima nonagesima tertia. Ecce temporis opportunitas. Jesus christus filius dei ecce nascentis sublimitas. In bethlem nascitur. Ecce loci cōgruitas. Circa primum notandū ꝙ ipsa temporis opportunitas determinat scām mortem Romanorū Grecorum ꝛ Judeorum: ꝙ enim dicitur anno cesaris Augu. xlij. est mos romanorū. Mō sequit: hebdomada aūt ꝛc. est mos iudeorū. quod subinfert olympiade autē centesima ꝛc. Est mos grecorū ex his tribus. respondent ista tria verba que sequūtur. Jesus christus filius dei. Nā iesus est hebreū: christus est nomē grecū: filius dei romanum. Apud romanos autem erat imperialis potentia. Apud iudeos sacerdotium ꝛ prophetia. Apud grecos vero sapiētia: per istam ergo tripliceꝫ determinationē dat intelligi ꝙ ille puer ḋ nascitur est rex ꝛ imperator celi: sicut angel⁹ testat dicens. Luc.j. Regnabit in domo iacob in eternum ꝛc. Est ꝓpheta ꝛ sacerdos generis hūani ps. Tues sacerdos in eternū ꝛc. Jo.vj. Hic est vere ꝓpheta ꝛc. est sapiam dei. j. Corin. j. Qui factꝰ est nobis sapia a deo ꝛc. Circa scām scz nascētis sublimitatē: notandū ꝙ homo tria incōmoda incurrerat. eratem inimicus deo: vulneratꝰ a peccato ꝛ exclusꝰ a regno. Contra ista tria ponuntur tria ꝛ dicta annunciationi: cum ḋ: iesus xp̄s filiꝰ deiꝰ dicit Ber. ecce dominus venit cū salute: venit cū vnguentis: venit cū gloria neqz em̄ sine salute iesus: nec xp̄s sine vnctione neqz sine gloria venit filius dei. Qz igit̄ homo inimicus erat deo attulit nobis salutē qđ notat in hoc quod ḋr iesus id est saluator: ꝙ ipse em̄ saluauit nos ḋ nos pr̄i recōciliauit. Ro.v. Cū em̄ inimici essemus recōciliati sumus deo per mortem fil̄ij eius. De ista recōciliatione sic ḋr Aug. in li. cōtra hereses in persona xp̄i. cū esses inimicꝰ patri meo recōciliaui te per me. Cū inter filuas ꝛ montes ꝛ rates q̄sim te hūeris mei portauit te: patri meo red didi te. laboraui: sudaui caput meū: spinis oppositi: manus meas clauis obiecti lāceatus ineum aperuit: tot non dicā iemuȝs: sed asperitatib⁹ lacerat⁹ sum: sanguinem meuȝ fudi: atqz meam posui coniungerem mihi te: ꝛ tu diuideris a me. Secundū incōmodū: qz homo erat vulneratus a peccato. Contra hoc attulit vnctionē: quod notatur hic in hoc ꝙ ḋr xp̄s qui interpretatur vnctus. ps. Unxit te deꝰ tuus. De ista autem vnctione nobis effudit: iuxta illud ꝓphe te. Sicut vngmētū in capite qđ descēdit i barbā ꝛc. per caput intelligit xp̄s qui sine mēsura vnctione spūs sancti fuit perfusus. Jo.iij. Non ad mensuram dat deꝰ spm̄. s. xp̄s per barbā intelligunt prelati qui debēt esse viriles ad virtutes ascēdas: per vestimentum intelligunt contemplatiui: qui sunt ornamētū ecclie per ornā vestimēti intelligunt actiui qui sunt terrenis deditī. vnguētū ergo sacre vnctionis fluit in capite xp̄i per plenissimam redemptionē inde fluit in barbaz an prelatos vt sint flexibiles ad cōpassionem. iij. Reg. xx. Reges israel clementes sunt: misde in vestimētū. i. i cōtemplatiuos vt sint odoriferi p deuotionē. Canti. iij. Odor vnguentorū tuorū sup omnia aromata. inde in ornā vestimenti. i. i actiuos vt sint vnibiles p fraternam dilectionez. ps. Ecce ḋ bonum ꝛ ḋ iocundū habitare fratres i vnū ꝛc. Tertiū incōmodum est qz erat exclusus a regno: ō attulit ꝛ nobis gloriam qđ notatur cū dicit filiꝰ dei. Nā

secundū

secundū Ber.ad eugeniū.xp̄s triplici iure regnum possidet:scilicet iure creationis redēptionis,ꝛ dono patris. Primuz ius totaliter nobis tribuit:qꝛ non creauit propter se:sꝫ propter nos Mat.xxv. Possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi.Scdꝫ ius nobis tribuit quia non est passus propter se sed ꝓpter nos Jo.xij.Moriturus erat pro gēte:et nō,tm̄ pro gente ꝛc.Tertium ius nobis cōmunicat.fecit enim nos fratres suos ꝛ ideo coheredes suos.Ro.viij.Si aūt filij ꝛ hr̄des:heredes q̄dē dei coheredes aūt xp̄i.Tertio ponitur loci cōgruitas: cū dicit̄ in leta annuntiatione. In bethleem iude nascit̄.Circa qd̄ notādū ꝙ sꝫ Ber.triplici morbo laborabat genus humanū.s.in natiuitate vita ꝛ morte:qꝛ natiuitas erat imūda vita laboriosa:mors periculosa.Cōtra primuz xp̄s nascit̄: vt per suā natiuitatē mundā nostrā immūda purgaret̄ Job.xiiij.Quis pōt facere mundū de imūdo ꝯceptū semine ꝛc.Leo papa Reddit;in honorē suū ab antiq̄s cōtagijs purgata natura.Mors morte destruit̄ natiuitas natiuitate reparat̄:qm̄ simul redēptio aufert seruitutē ꝛ gn̄atio mutat originē:ꝛ fides iustificat pctōrē.cōtra ꝑm nascit̄ in bethleem que iterpretat̄ domus panis qꝛ em̄ vita laboriosa erat:iō homo sepe deficiebat.Sꝫ nat⁹ est,panis qui hoiem cōfortat.Jo.vj.Ego sum panis viuus ꝛc.p̄s.Panis cor hois cōfirmat.Cōtra tertiū natus est in bethleem iude que iterpretat̄ cōfitēs.Qꝛ em̄ mors periculosa erat iō homo deū laudare non poterat.p̄s.Nō mortui laudabunt te dn̄e sꝫ per christi natiuitatē erat viuificādus ꝛ sic ad laudandū dign⁹ fuerat:vt possit dicere cū ꝓpheta.Nos qui viuimus benedicimus domino.

¶ Sermo.xviij.De eodem.Ser.ij.

Audierunt ꝙ visitasset dn̄s filios israel: ꝛ ꝙ respexisset afflictionē eoꝝ ꝛ proni adorauerunt Exaudi.iij.In his premissis tria notantur.Primum est nr̄a deuota auditio:cū dicit̄.Audierūt.ꝛc.Ista auditio est quam modo legi audiuim⁹.Jesus christus filiꝰ dei in bethleem iude nascitur:natus est em̄ vt saluaret perditos,iō venit iesus portans salutem.p̄s.Deꝰ autem rex ante secula operatꝰ ē salutē i medio terre.i.in humana carne caro em̄ xp̄i nō d̄r terra sed mediū terre. Natura quidem nostra habuit duplicē extremitatē. Unam qua fuit sub innocētia:aliam qua mō est sub miseria.Christꝰ ergo assumpsit naturā nostrā cū innocentia ꝛ quātū ad hoc participauit cū prima extremitate.ꝛ assumpsit cum miseria.i.cū penalitate:ꝛ q̄tum ad hoc participauit cū scd̄a. Secūdo natus est vt sanaret egrotos: ꝛ iō vocat̄ xp̄s portās vnguētū.Fiunt em̄ vnguēta ex speciebus aromaticis ꝛ herbis virtuosis aliquo liquore ifuso.Species aromtaica est eius diuinitas preciosa ꝛ herba virtuosa est eiꝰ caro incorrupta:qꝛ sicut d̄t.Esai.Ois caro fenū. Liquor infusus eius sanguis preciosus. ex his tribus cōfectū est vnguētū quod omnez sanat egrotum.Eccl.xxxviij.Unguētarius cōfic:et vnguēta sanitatis.Tertio natus est vt reduceret exules ꝛ peregrinos ꝛ iō venit filiꝰ dei portans secum regnū Esa ix.Factus est principatus sup humerū eius.Iste principatus est diuinitas regalis qu āportauit vt nos reges faceret:vel est onus pctōrū quod portauit vt nos alleuiaret.Esa.liij.Uere languores nr̄os ipse tulit vel est crux q̄ ip̄e suis humeris portauit vt nos tanq̄ ad vexillū colligeret.Esa.xj.Leuabit dn̄s signū in nationes ꝛc.Secundo ponitur dei viscerosa cōpassio cū dicitur.ꝛ respexit afflictionem eorum.Circa quod notādum ꝙ sicut dixit Beda homini ex peccato quatuor fuerunt inflicta scilicet ignorantia concupiscentia:impotētia ꝛ malitia.Sed deus oculo cōpassiōis respiciēs cōtra ista quatuor incōmoda misit quatuor remedia de quibus dicit̄.j.Corin.j. Qui fact⁹ est nobis a deo sapientia: iusticia:sanctificatio:ꝛ redēptio.Primū igit̄ incommodū erat ignorantia qꝛ per viaz salutis incedere nesciebat p̄s.viā ciuitatis habitaculi nō inuenerūt:ideo indigebat doctore:ideo deus factus est sapientia docens nos viā duplicem:vnā amplectendam ꝛ aliaz fugiendā.Mat.vij.lata

porta ⁊ spaciosa via que ducit ad ꝑditionē. Scdm incōmodum erat impotentia quia nullum bonū facere poterat per qd iustificari posset: qꝛ sicut dicit. Esa. liiij. Omnes iustitie nostre quasi pannus mēstruate: iō indigebat iustificatore ꝓpter hoc factus est nobis iustitia: ad Ro. v. Iustificati ergo ex fide pacem habemus ad deū ꝑ iesum christum. Tertiu incōmodū erat malitia. habebat enim voluntatē in malo obstinatā: ⁊ a diabolo ligatam: iō indigebat redemptione. Et ꝓpter hoc factꝰ est nobis redēptio. ps. Redimet in pace aiam meam ab his qui appropinquant mihi quādo inter multos erāt mecum. Et dicit inter multos quoniam multi demones cōueniūt ad faciēdum istam cathenā: vnus ponit suggestionez, alius ducit ad delectationē, alius ad cōsensuz, alius ad opus: alius ad cōsuetudinem. Et ideo dicit mecū qꝛ hō sepe iuuat diaboluz. Quartū incōmodū est concupiscētia: homo em̄ erat totꝰ morbo infectꝰ: et mala concupiscētia inflāmatꝰ, ideo indigebat sanctificatione. Et ꝓpter hoc factꝰ est nobis sctificatio. ad Ephe. v. vt exhiberet sibi gloriosam ecclesiā nō habētē maculā neqꝫ rugā. Non em̄ debemꝰ hr̄e maculā i cogitatiōe nec rugā in ope: nec aliq̄d hmōi i sermone. sꝫ debemꝰ eē gliosi in cogitatiōe: i sermone ⁊ ope Tertio ponit humilis ⁊ ꝓfunda oratio cū dr. Et proni adorauerūt sic ⁊ mō adorauimus: ꝙ fit triplici de causa. Prio vt xp̄m natū honorifice suscipiamus. Ipse eniz nos a deo honorauit qꝛ fecit nos sibi similes: ⁊ hoc in creatione fecit nos fratres ⁊ hoc in redēptione faciet coheredes ⁊ hoc in glorificatione. Et ideo merito debemus ip̄z honorare qui tam multipliciter nos honorauit. Scdo vt sibi gr̄as referamꝰ. Modus referēdi gratias aliqñ fit per solam vocis expressionē, aliquādo per manuum eleuationē: aliquādo per genuflexionem aliquādo ꝑ totā corporis ꝓstrationē sicut modo fecimus: hoc significatum est Geñ. xvij. Ubi abrahā audita natiuitate futura Isaac cecidit in faciē suā ⁊ adorauit gratia scilicet referendo. Tertio vt nos mortales recognoscamus ac si quilibet dicat ideo in terrā me prosterno qꝛ mortalem me esse cognosco Gen. iij. puluis es ⁊ i puluerē reuerteris idest ꝑm Aug. Puluis est animatꝰ cū nō eras: ⁊ in puluerem reuerteris inanimatus qd eras.

¶ Sermo. xix. De eodem sermone. iij.

Cras egrediemini ⁊ dominus erit vobiscum Iosaphat ergo ⁊ iudas ⁊ oēs hitatores hierusalē ꝓni ceciderūt in terrā coram dominos adorauerunt. ij. Para. xx. In verbis premissis tria tanguntur. Primo ponitur nostra xp̄o cras deo veniēti deuota obuiatio cū dr. Cras egrediemini. Egrediemur quidē cras supra nos intra nos ⁊ extra. Supra nos egrediemur aliqñ ꝑ excessuz ratione. Act. xj. Uidi in excessu mētis mee visionē aliqñ sublimitatē cōtēplatiōis. Job. xxxv. Suscipe celū ⁊ intuere ethereaꝙ altior tesit. Prio ergo cras egrediemini supra vos per excessum rōnis: quia illud misteriū dñice natiuitatis excedit nostrā rationē: imo etiā angelicū intelliectū: vñ Joā. ait Cuiꝰ non sunt dignꝰ vt soluā corrigiam calciamēti. In i carnatione q̄ppe vt dicit. Grego. venit ad nos diuinitas calciata. Calciamētum aūt mediante corrigia pedi adiungit. Calciamētū igitur est caro christi. Corrigia est eius anima qua mediāte diuinitas coiūcta est carni. In hoc ꝙ dixit se non sufficere medium. i. aiam. dat intelligere ꝙ nō erat sufficiēs cognoscere aliquod extremorū. s. nec diuinitatē eternā: nec carnē de virgine genitam. Secūdo egrediemur supra nos per sublimitatē comtenplationis: quia contemplationi tante dignationis vocare debemus Eccl. ij. trāsiui ad contemplādū sapientiā. Canti. iij. Egrediemini filie sion ⁊ videte regē salomonem in dyademate ⁊c. vocatur caro christi dyadema: quia fuit nobis causa victorie corone. vel dicitur dyadema: quia ex omni ꝑte fuit clausa nec alicui vicio vel tentationi fuit aꝑta. vel dicitur dyadema quia sola figura circularis vna tantuz linea clauditur. caro aliorum facta fuit duabus lineis. i. cōmixtione vtriusqꝫ parentis. caro autē

xpi vna tantū linea fuit figurata: qz tm̄ ex carne v̄ginis fuit formata Scdo cras egrediemur vel potius ingrediemur intra nos. Et iste ingressus aliqñ hz fieri p ineternam meditationē. Geñ. xxiiij. dicit̄ de Isaac egressus fuit in agrū ad meditādum. Aliqñ per suauē deuotionē Iudicuz. iiij. De forti egressa est dulcedo Sic ꝛ nos cras debemus egredi per internā meditationem: quia tantū beneficiū sem p meditari debemus. Proū. xv. Mēs iusti meditabit̄ sapiam. Deuter. vj. Meditaberis sedens in domo tua: ꝛ ambulās ꝛ dormiēs atq; cōsurgens. Et ponit̄ ibi triplex situs corporis. s. stare: sedere ꝛ iacere. In stādo totū corp⁹ laborat per qd̄ intelligit̄ labor actionis. in iacendo totū corpus quiescit: per qd̄ ītelligitur quies cōtemplationis in scdo partim quiescit ꝛ partim laborat: per qd̄ intelligit̄ vita composita ex vtraq; Uult ergo dicere q̄ istud bñficiū meditari debēt actiui et cōtemplatiui ꝛ perfecti. Debemus ēt egredi siue ingredi per suauē deuotionē ītra nos. Unde cantat ecclesia. Hodie per totū mundū facti sunt mellifluī celi. Et dt̄ celi pluraliter: qz factū est mellifluū celum materiale: qñ stellā magnam destinauit. Celū spirituale. i. virgo btā: q̄ dulcedinem paradisi ꝓtulit. Eccl. ij. Breuis ī volatilibus est apis ꝛc. Celum rationale. i. magi ꝛ pastores q̄ tāta sunt dulcedine affecti q̄ illi sua regna ꝛ isti suos greges reliquerūt Celū intellectuale. i. angeli qui tanta suauitate sunt repleti q̄ celū reliq̄runt ꝛ ad pueri cunabula cucurrerūt. celū supsubstātiale seu diuinum qd̄ deificū cōiter appellūt̄. i. de⁹ pr̄ q̄ hodie suā dulcedinē ad nos misit. ps. Dedit eis mānā ad māducādū. Tertio egrediemur cras extra nos Et iste egressus aliqñ hz fieri per extasim amoris. Dyonisi⁹. Est autē extasim faciens diuin⁹ amor nō dimittēs sui ipsorū esse amatores: sed amandoꝝ. Aliquādo p actionē gratiarū ꝛ laudis. j. Tim̄. ij. Leuātes puras man⁹ ꝛc. Isto āt duplici mō cras extra nos egredi debemus vcz p extrasim amoris. Amor em̄ sicut dicit Dionysi⁹ facit extasim in deo, qz nobis dignat̄ ꝓuidere. In angelo: qz nobis dignat̄ ministrare. In homine imperfecto qui per amorē anime videt̄ deficere: sicut ptz ī paulo q̄ dicit. Uiuo ego. iaz nō ego ꝛc. Sic ꝛ hodie p amorē egressus est de⁹ extra se ꝓpter nimiā hūiliationem. Itē angel⁹ ꝓpter nostrā exaltationē ꝛ virgo beata ꝓpter nostrā inauditā ꝑturbationē. Debem⁹ etiā egredi extra nos p gr̄arū actionē ꝛ laudis, qd̄ significatū est Exo. xv. Ubi dicit̄ q̄ maria sumpsit tympanū ꝛ p̄cinebat dicēs. Cātem⁹ dño ꝛc. Tympanū fit de corio ī ligno extenso ꝛ virga percusso. Per coriū intelligit̄ xpi corp⁹ qd̄ fuit albū in natiuitate: rubicūdū in cruce ꝛ nigrū in morte: ꝛ fuit extēsum in ligno crucis. ps. extendēs celū sicut pellē. fuit ꝑcussū disciplina pr̄is. Esai. liij. Propter scel⁹ populi mei percussi eum. ex ista ꝑcussione resonabat tynitus pie conquestionis in aurib⁹ patris amoris in auribus matris, doloris in auribus humani generis. Thren. j. O vos omnes qui transitis ꝛc. Et charitatis in auribus hostis qñ dicebat, Pater ignosce illis. Scdo ponit̄ pñtie xpi corporalis exhibitio. cū dr̄ ꝛ dñs erit vobiscum. Dñs importat potestatem honorem ꝛ timorem. Hoc autem quod dicit vobiscuz ecōtrario importat equalitatem: humilitatē ꝛ amicabilem amorem. Est ergo sensus: ille qui erat dominus per potestatē cras erit vobiscum per nature equalitatē. Heb. ij. Nō confundit̄ eos vocare fratres ꝛc. Ille q̄ erat dñs per honorē ꝛ reuerentiā cras erit vobiscū p humilē presentiā. Phil. ij. Exinaniuit semetipm̄ ꝛc. Ille q̄ erat dñs p timorē cras erit vobiscū p amicabilem amorē. Aug. Ama amorem illi⁹ q̄ amore tui amoris descēdit in vterum virginis. ꝛ ibi amorē suū amori tuo copulauit Hmmiliādo se subleuando te coniungendo naturā sue eternitatis limo tue mortalitatis. Tertio ponit̄ nostra profunda humiliatio cū dicit̄. Ceciderunt proni in terram corā domino ꝛ adorauerūt. Est autē adoratio recognoscere in deo plenā dominationem. et ista recognitio habet fieri corde, ore, corpore. ꝛ munere. Corde quatuor modis: scz fide vt in eū credam⁹ tanq̄ in summe verū. amore, vt ip̄m diligam⁹ tanq̄ summe bonū: timore, vt ipsum metuamus tanq̄

omnipotentē spe: vt in ipsum speremus tanq̄ misericordem Iste autē sunt quatuor species aromatice q̄ ponunt in dyademate. Primā tamen speciem non habent heretici siue homines vani qui plꝰ credunt fabulis q̄ verbis diuinis. Secūdam non habent auari qui plus diligūt nūmum q̄ deum. tertiam non habēt presumptuosi: quartā non habēt desperati. Sed etiā fieri debet hec recognitio ore: vt scilicet ipsum laudemus benedicamꝰ ⁊ adoremꝰ. Habet etiā fieri corpore scilicet inclinatione genuflectiōe: ⁊ prostratione habet fieri munere vt scilicet in signū diuinitatis atq̄ dominij oblationes ⁊ primitias sibi demus.

¶ Sermo.xx. De eodē. Sermo.iiij.

Hec dies boni nuncij est si tacuerimus et noluerimus nunciare vsq̄ mane sceleris arguemur. iiij. Regū.vij. Ex his verbis habetur q̄ hec dies sit gratiosa: quia est dies boni nuncij. Et est gaudiosa: quia non debemus a laude tacere. circa primum notādum est q̄ est duplex annunciatio. scilicet serpentis ⁊ angeli celestis. de prima dicitur Genesis. iij. Cur precepit vobis Deus ⁊c. De secunda dicitur Luc.ij. Ecce euāgelizo vobis gaudium ⁊c. In prima quatuor fuerūt. scz dubietas ex parte mulieris: cū dixit. Ne forte moriamur Falsitas ex parte serpētis. Fatuitas ex ꝑte hominis. Et seueritas ex parte dei penā irrogantis. Et ista quatuor fecerunt illam diem esse diem mali nuncij. Et quāuis illa quatuor tunc inchoauerunt: tamē totum genꝰ humanum postmodū occupauerūt. s. dubietas in sperandis, falsitas in credēdis, fatuitas in diligendis, ⁊ seueritas in penis irrogandis. Secūda est annunciatio angeli celestis in qua quatuor ponūtur scilicet q̄ natus est nobis saluator natus est xp̄s natus est dominus natꝰ est panis qr bethleem iuda ita q̄ saluator attulit eternam salutē xp̄s vnctionē dn̄s legislatiorez ⁊ panis suauissimā refectionē. Et ista quatuor remedia sunt cōtra quatuor incōmoda supradicta: ꝓpter q̄ hec dies est boni nūcij Primo igitur in humano gn̄e erat dubietas in sperādis. Cōtra hoc venit nobis saluator portās eternā salutē. Exa.xxv. Urbs fortitudinis nostre syon saluator ponet in ea murꝰ ⁊ ante murale. Multū ergo sperare debemꝰ: qr saluator factus est fortitudo nr̄a ex eo q̄ nos defendit Murus noster igneus videt: quia hostes cōsumit zacha.ij. Ego ero murus in circuitu igneus. Et antemurale nostrū qr ictus passionis ꝓ nobis sustinuit. scd̄o erat seueritas in penis irrogādis. Contra illud venit xp̄s afferēs vnctionē. p̄s. Unxit te deus deꝰ tuꝰ oleo letitie pro cōcōsortibus tuis. Olim deꝰ erat durus: sz modo est vnctus ⁊ factus est mansuetus ideo dicit Unxit te deus deus tuus. Erat iratus: sed hodie factus est letus ⁊ recōciliatus ideo subditur. Oleo letitie Erat auarus: quia vix volebat modicum gratie sue elargiri sed hodie factus est largus ideo subdit. Pre cōsortibꝰ tuis. Et ideo de plenitudine eius nos oēs accepimus. Tāta est modo abundātia vnguentorū: q̄ ea q̄ erāt dura facta sunt mollia. Quatuor quidē olim erant dura ⁊ inflexibilia: scilicet celum vt aliquem reciperet. angelus vt scz hominē diligeret deꝰ vt hominē recōciliaret ⁊ mors vt omnes asorberet. Sz ista sunt vncta ⁊ facta sunt flexibilia. p̄s. Inclinauit celos ⁊ descendit: ⁊ caligo sub pedibꝰ eiꝰ factū est em̄ flexibile celum materiale vt homines suscipiat. Intellectuale. i. angelus vt homines diligat ipse deꝰ descēdit ⁊ homines recōsiliauit. Caligo sub pedibꝰ eius fuit qr mortē suppeditauit tertio erat falsitas in credēdis. cōtra hoc venit dn̄s afferens nouā legislationē. Esa.xxxiij. Dominꝰ iudex nr̄. dn̄s legifer. nr̄ dn̄s rex nr̄ ipse saluabit nos Scd̄m autem dionysiū ad ꝑfectū dn̄ium tria requirunt. s. preeminentia ꝯtinentia permanētia. Sed deus non videbat dn̄ari in mundo: nec q̄tum ad preeminētiaz. Esa.lxvj. Facit sumus quasi in principio cū nō dn̄areris nostri. Nec q̄tum ad continētiā eiusdem. xxvj. Domine deus noster possederūt nos domine absq̄ te: nec q̄tum ad ꝑmanētiā, qr videbat a dn̄o cecidisse. Esa.xix. Tradā egyptum in manꝰ dn̄orum crudeliū Sed

ho die ihūm dñm recepit. Luce.j. hic erit magnus, ⁊ filꝰ altissimi vocabitur. Ecce preciminētia ⁊ dabit dominꝰ illi sedē dauid patris eius ⁊c. ecce cōmentia ⁊ regni eius non erit finis ecce pmanentia. Quarto erat fatuitas ⁊ incipiditas in intelligēdis. Cōtra hoc venit panis tuus suauitatis. Sapiē. xvj. panē de celo prestitisti illis omne delectamentuz in se habentem ⁊c. Unde cantat ecclesia. et est sumptum de Johele. ⁊ Amos. In illa die stillabūt mōtes dulcedinē ⁊ colles fluent lac ⁊ mel. Per lac intelligitur christi humanitas: per mel diuinitas: p dulcedinē totꝰ xp̄s qui totus erat totꝰ dulcis ⁊ suauis. Quidā autez delectanē circa ea que spectāt ad humanitatem: isti sūūt lac: quidam circa ea que spectāt ad eius diuinitatem isti fluunt ⁊ distillant dulcedinem. Secūdo hec dies est gaudiosa: ideo dicitur. Si tacuerimꝰ Nō eīm debemus tacere corde sz annūciare ore. Corde q̄dē nō debemꝰ tacere: sed magnā exultationez habere ⁊ phe. v. cantātes ⁊ psallētes in cordibꝰ p̄ philip. iij. Gaudete in dño super ⁊c. Istud eīm gaudiū debet esse magnū ꝯtum ad impmissionē: ideo 8z. gaudete in dño Quantū ad perpetuationez ideo 8z. Semp Quantū ad intentionem ideo 8z Iterū gaudete. Quantū ad ostensionē ideo 8z. Modestia vestra nota sit. Quantū ad extēsionē ideo 8z. Omnibus hominibꝰ. Debemꝰ etiā annunciare: ore verbo ⁊ signo. Uerbo. ps. In psalterio decacordo psallā tibi. Per psalterium: decacordū intelligimꝰ xp̄m incarnatū in quo fuerūt qui ꝛ corde. i. vulnera quinq; ostēdētes suā humanitatē: ⁊ quinq; ostēdēdo maiestatē. i. natiuitas supnaturalis: gloria resurrectiōis: maiestas ascensiōis missio spūssancti: ⁊ iudiciaria potestas. Debemꝰ etiā laudare signo. i. corporis prostratione vt christo vicē repēdamus qui totaliter se pstrauit et nihil sibi de se retinuit: nec pprīū amouit. Rom. v. Etem christus sibi nō cōplacuit ⁊c. Nec pprīū sensū. Joā vij. Mea doctrina nō est mea. Nec pprīā volūtatē retinuit. Lu. xij. Nō mea sz tua volūtas fiat. Nec pprīā operationē. Job. viij. A meipo facio nihil: sz nec pprīā sed cōmunē conuersionē. Baruch. iij. Post hoc in terra visꝰ est ⁊c. Unde ergo ꝛ tu fac similiter vt de te nihil retineas nec amorem. Johannis. xij. Qui amat animā suam ⁊c. Nec proprium sensum. Rom. x. Nolite esse prudētes apud vosmetipsos. Nec voluntatem. Matth. xvj. Si quis vult venire post me abneget semetipsum ⁊c. Nec propriam operationem. Galat. vj. Operemur bonū ad oēs nec pprīā cōuersationē. j. Pet. iij. Cōuersationē vestrā inter gētes habētes bonā.

¶ Sermo.xxij. De eodē. Sermo.v.

Oportet solē preuenire ad benedictionem. Sapiētie. xvj. Ortum veri solis crastino celebrandum hodie dupliciter preuenimus scilicet in choro in capitulo. In choro autem tripliciter. Prima preuentio est: quia hec festiuitas natiuitatis dominice hodie in laudibus inchoatur: quod est insolitum ⁊ singulare. ⁊ hoc triplici de causa. Prima est qz hec festiuitas incepit a laudibus tam angelorum qui dixerūt. Gloria in altissimis deo quā pastorum. De quibus dicitur. Reuersi sunt pastores laudantes ⁊ glorificantes deum ⁊c. Secūda est quia omnes creature ipsam laudant. vnde propheta inducit oēs creaturas ad laudādū ihesu christi aduētū dicēs. Letētur celi ⁊ exultet terra ⁊c. Tertia ratio est: quia in ea materia ⁊ ratio omnis laudis. Omnes eīm q̄ cātica laudis ediderūt: aut ediderūt propter immensum gaudiū vt illud. j. Regū. ij. Exultauit cor meum in domino: aut propter completū desideriū: vt illud Luce. ij. Nūc dimittis seruuz tuū domine. Aut propter receptū beneficiū: vt illud Exodi. xv. Cātemꝰ domino gloriose ⁊c. Et sicut fuit canticū Zacharie ⁊ beate marie. Recte igitur hec festiuitas a laudibus inchoatur: qz hodie venit nostrū gaudiuz. Ese. xxj. Gaudete, ⁊ laudate simul deserta hierusalē ⁊c. Nostrum desideriū Aggei. ij. Ueniet desideratus cūctis gentibus: ⁊ nostrum beneficium nobis datuz. Esa. ix. Puer natus est nobis. Scōa preuētio qz ē festiuitas crastina hodie nobis crebro pnūciat. Et fa-

est ecclesia ad similitudinē alicuius ciuitatis, regem aliquem expectātis. Uenit em̄ vn⁹ nuncius qui dicit ꝙ rex quidā venit: sed adhuc multum longe est: et istum nuncium mittit eccelsia in prima dominica de aduentu aspiciēs a lōge ꝛc. Sꝫ qm̄ audiētes regē lōge esse ex hoc posset dubitari ꝙ nimis tardaret: ꝛ ex hoc essent in aliquo merore: ideo mittit secundū nūciū in secūda dominica dicēs. s. Hierusalem cito venit salus tua: quare merore cōsumeris? ꝛc. Deinde mittit tertiū in tertia dominica: q̄ dicit ꝙ iā apparet persona regis dicēs. Ecce apparebit domin⁹. Jam apparet militia regis: cū subditur. Et cum eo sanctorū milia. Jam apparēt. vexilla regis: cū subdit. Habens in vestimento ꝛ in femore suo scriptum ꝛc. Tūc etiā mittit preconē vt omnes conueniāt. ꝛ sint parati. Et hoc ī quarta dominica: cum dicit. Canite tuba in sion vocate gētes ꝛc. Quādo aūt ꝯstat ꝙ crastino est vētur⁹ tūc nō vnū sꝫ plures nuncios mittit. Unus dicit. Hodie scietis qꝛ veniet dñs. Ali⁹ dicit. Cras egrediemini ꝛc. Ali⁹ dicit. Crastina die delebit iniquitas terre. Ali⁹. Cras faciet dñs ītervos mirabilia. Tertia p̄uētio est: qꝛ nr̄a sanctificatio et preparatio nobis p̄dicit. Spōsa quidē debet se p̄parare ꝑm nobilitatez sponsi. De cui⁹ nobilitate dicit Cant. v. Dilect⁹ meus cādid⁹ ꝛ rubicūdus. Cādid⁹ quātum ad carnē purā: rubicūdus quantum ad animā charitate succēsam: electus ex milib⁹ quantū ad diuinitatē verā. Sponsa igitur vt spōso assimiletur debet assumere vestes albas puritatis rubeas charitatis. Prouerb. vlti. Byss⁹ ꝛ purpura indumentū eius: ꝛ varias multiplicis virtutis. p̄s. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato ꝛc. Secundo preuenimus hanc festiuitatē in capitulo: ꝛ hoc tripliciter. Primo qꝛ singulari modo pronūciatur: cū dicit. Anno Cesaris Aug. xlij. ꝛc. ꝛ sit tibi annūciatio in triplici lingua vt dictū est: scilicet ī latina, hebraica, ꝛ greca. Iste em̄ tres lingue laudāt christū in mūdū veniētē: sicut patet hic. Laudāt ipsuꝫ morientē: qꝛ crucis titulus scriptus erat grece, hebraice, ꝛ latine. Laudabāt ip̄m in celo regnātem. sicut patet in missa vbi eius gloriā laudam⁹. Latine: vt patet in epistolꝫ, euāgelijs, ꝛ cātu. Grece: sicut in Kyrie eleison. ꝛ hebraice. sicut ī alleluia et amen. Secunda preuentio est: quia in terrā nos ꝓsternimus vt de sua visitatiōe sibi gratia referam⁹. Exod. iiij. Audierūt ꝙ visitasset dñs filios israel ꝛ proni adorauerūt. Legitur Jone. iij. ꝙ rex indutus est sacco, ꝛ sedit ī cinere, ꝛ om̄es serui idē fecerūt. Rex christus sedet in cruce quādo inductus est carne ꝛ ideo nos debemus sedere in cinere ꝛ nos ꝓfunde humiliare: ꝛ sibi gratias agere tympanū assumētes ꝛ dicētes Exod. xv. Cantem⁹ dño ꝛc. In tympano est forma sperica: pellis extēsa ꝛ melodia. Si ī christo fuit diuinitas eterna, caro crucifixa, ꝛ anima omni iubilatiōe plena. Istū debem⁹ assumere per meditationē ꝛ sibi cantare per gratiarū actionē. Tertia p̄uētio est: quia sermo in vigilia preponitur. Dicit autē Ambrosius super Beati immaculati. ꝙ sermo dei habet illuminare, accēdere, ꝛ mūdare. Nos igit expectamus ortum vere lucis, solis ꝛ ignis. Cōueniēter igitur sermo p̄ponitur vt quia habet illuminare: disponamur ad illuminationem lucis refulgentis. Esa. ix. Habitātibus in regiōe vmbre mortis lux orta est eis, qꝛ habet calefacere disponamur ad calefactionez solis incalescentis. j. Regū. xj. Cras erit nobis salus cum incaluerit sol: qꝛ habet mūdare disponamur ad purificationem ignis cōsumētis ꝛ purgantis. Malac. iij. Ipse enim quasi ignis cofluans.

¶ Sermo. xxij. In natiui. dñi. Ser. j.

Iacob genuit Joseph virum marie. Mat. j. Aug. dicit in lib. de tri. Testimonia quedā venturum prenunciauerunt: quedam venisse testate sunt creature eum per quem facte sunt factum quippe creatorē ꝑ quē facta est oīs creatura oēm creaturā testē habere oportebat. ex his duo eliciunt. Unū qꝛ xp̄ꝫ vētur⁹ multi p̄nūciauerūt. Scdm: qꝛ ip̄m venisse omnes creature testate sunt. ¶ Circa p̄mum

notandū ꝙ ipm multi p̄nūciauerūt sicut fuerūt ꝓphete q̄ eū p̄dixerūt, ⁊ patriarche q̄ ipsum in mundū ꝑ generationē adduxerūt q̄rū genealogie hodie recitant: ⁊ ideo illa genealogia dz esse nobis valde speciosa ad innuēdū: qꝛ ex ea ꝓcessit ille. de quo dr̄ Speciosus forma ⁊c. dulcis ad audiēdū: qꝛ ex ea ꝓcessit ille q̄ ſm Ber. ⁊ in hore mel: i ore melos: in corde iubil⁹ debet esse delectabilis ad orādū: quia ex ea ꝓcessit ille. de quo dicit Eccli. xxiiij. Sicut sinamomū ⁊ balsamum aromatizās ⁊c. debet esse sapida ad p̄gustādum: qꝛ ex ea processit ille. de quo dicit ibidem. Qui edunt me adhuc esurient ⁊c. debet esse suauis ad amplexādum: qꝛ ex ea ꝓcessit ille. de quo dicit in p̄o. Quoniā tu dn̄e suauis ⁊ mitis ⁊c. ¶ Circa secūdū notādū ꝙ oēs creature christi natiuitatē testate sunt. Primo creatura celestis que ostēdit eius eternitatē. Un̄ dicit Chry. ꝙ tūc circa solē circulus aureus apparuit: in circulo autē eternitas designat. Manifestauit suā potestatē: sicut patet in stella que magis apparuit q̄ puero obsequiuz prestitit, ⁊ quā puer de nouo creauit. Manifestauit eius cū patre ⁊ spiritu sancto equalitatē: quia tunc tres soles in oriēte apparuerūt qui ad vnum corpus solare postmodū sūt redacti. Manifestauit suā cum patre puritatem: sicut patet in stella que in forma puelle puerum tenētis in vlnis apparuit. Stelle enim natura purissime sunt. Secundo testificata est creatura terrestris: sicut patet in quatuor elementis. Terra em̄ induit nouā fecūditatē: qꝛ de vineis engaddi balsamū miraculose ꝓrupit. Aer induit nouā claritatē. Luc. ij. Claritas rei circūfulsit illos, ⁊ aq̄ induit nouā saporis dulcedinē: qꝛ tūc fōs aque rome in oleū est ꝯuersus ignis induit nouā virtutē: qꝛ cū illius virtus sit illuminare ⁊ cōburere: habuit virtutē illuminatiuā ⁊ nō cōsumptiuam. hoc significatum est Exod. iij. in rubo q̄ ardebat sz nō ꝯburebat. Quia virgo beata fuit igne spiritussancti inflāmata, ⁊ nullo igne concupiscentie adusta ⁊ illuminata ⁊c. Tertio eius natiuitatē testificata est creatura vegetatiua: qꝛ tūc vinea engaddi induit nouuz florē. Cāt. iij. Uinea nr̄a floruit nouū fructum ibidē. Fructus em̄ dulcis gutturi meo induitq̄ nouū balsami liquorem. Eccli. xxiiij. Quasi balsamuz nō mixtum odor me⁹. Quarto testificata ē creatura sensibilis. Nam bos ⁊ asinus ipsum suū dn̄m cognouerūt. Esa. j. Cognouit bos possessorē suū. ⁊c. ip̄m flexis genib⁹ adorauerūt. Esa. xliiij. Glorificauit me bestia agri: qꝛ a comestiōe feni sup quod iacebat abstinuerūt. Quinto testificata est creatura rationalis: sicut patet i Cesare Augusto qui tunc publicas stratas ꝑ mūdum fieri iussit romanis debita dimisit, ⁊ vocari deus renuit. ⁊ q̄uis horū significationē non intelligeret: spiritus tamen sanctus intellexit. per hoc enim significabatur ꝙ christo veniēti debem⁹ p̄parare viā cordium. Luc. iij. Parate viam dn̄i ꝙ ipse debebat dimitere debita peccatorū. Mat. xviij. omne debitū dimisi tibi ⁊c. Et ꝙ veniebat ille qui erat naturalis dn̄s ⁊ rex vniuersoꝝ: vnde propter absentiam istius dn̄i in humano genere cōquerebatur. Esa. xxvj. Domine deus nr̄ possederunt nos domini absq̄ te. Sexto testificata est creatura intellectualis: id est angeli q̄ quidē testificati sunt eū patenter, honorabiliter, ⁊ letanter. Christus quidem occulte venerat: sz angeli nō sunt passi ip̄m penitus occultari: ⁊ ideo angel⁹ ip̄m pastoribus patenter annūciauit dicēs. Ecce euāgelizo vobis gaudium magnum ⁊c. Testificati sūt honorabil'r: qꝛ nō vn⁹ vel duo sz exercit⁹ militie celestis de celo venit. Testificati letāter dicētes. Gl'ia in altissimis deo.

¶ Sermo. xxiij. De eodē. Sermo. ij.

Iacob genuit Joseph virū marie de q̄ natus est Jesus q̄ vacat xp̄s. Uirgo beata i his v̄bis a trib⁹ describit. Prio a mr̄imoniali federe. cū dt. Joseph virū marie. Uoluit em̄ xp̄s matrem suam habere sponsum multiplici de causa. Ipsa em̄ erat tenera puella: ideo idigebat viro maturo ⁊ grādeuo vt ab ipso custodiret. Erat sola: ideo indigebat fideli socio a q̄ in partu et ante partū ⁊ post partum associaretur. Erat v̄go verecūda: ideo indigebat

viro sibi matrimonialr copulatone tanq̃ adultera infamaretur. erat multis laboribꝰ exponēda: iō indigebat magno adiutorio quo releuaret. Erat diabolo suspecta: ne scz esset illa de qua Esaias prophetauerat. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊ pariet. ⁊c. ideo debuit esse in matrimonio vt illd̃ mysterium diabolo celaretur. Secundo descibitur a nomine cum dicitur Marie que alio nomine dicitur domina. Et interpretatur stella ⁊ illuminatrix: est ergo domina ⁊ imperatrix. ⁊ ideo tanq̃ dominus contra diabolū potestatiue exercuit. Primum quia ipsum de cordibus fideliū expulit. hoc significatum est in tēplo pacis quod corruit sicut enim boni sunt templum dei: sic ⁊ mali sunt templum diaboli. ceciderunt igitur prout erant templuz diaboli: ⁊ facti sunt templum dei. Secundo quia principem demonum contriuit. Hoc significatum est per illā magnā statuam que erat rome arte diaboli in aere subleuata de qua responsum est ꝙ non caderet donec virgo pariat que nocte qua peperit cecidit: per quod significat ꝙ potestas principis demonum per virginem contrita fuit. Tertium est ꝙ cultum idolorum auacuauit. Hoc significatum est in statuis idolorum que in Egypto corruerunt. Hier. em̄ in Egyptum descendēs signum eis dedit ꝙ tunc idola sua corruerent quādo virgo pareret: ideo sacerdotes illi imaginem virginis cum puero in secreto tēpli adorabāt: sed in ipsa nocte qua peperit idola corruerunt. Secundo dicitur stella: ideo Rome apparuit in forma stelle puerū baiulantis que erat circūdata aureo circulo, ⁊ erat iuxta solē, ⁊ audita est vox hic est ara celi. per hoc significatur quante fuerit puritatis: quia visa est in specie stelle q̃ est nature purissime. Quante dignitatis: quia circundata aureo circulo Tota enim curia celestis in modum corone ipsam circundat ⁊ ornat. Unde cantat ecclesia. Circundabant eā flores rosarum ⁊ lilia conuallium. Quāte sit potestatis: quia erat iuxta solem: id est christum hoc significatum est. iiij. Regnū scdo. Positum est thronus matris iuxta thronum regis. Quāte sit pietatis: qꝛ vocata est ara celi. Sicut enim altare est mediū inter deū ⁊ populū: sic ipsa est mediatrix inter deum ⁊ nos. Tertio dicit illuminans siue illuminatrix qꝛ hoīem cecū illuminauit, ⁊ hoc signitatū est ꝙ vinea Engaddi florē attulit fructū produxit: ⁊ etiā balsami liquorē emisit. Homo q̃dē habebat oculū carnis sanguinolētū: qꝛ carnalia desiderabat: sed virgo florem ꝓtulit qui in passione attritus ⁊ excoctus oculo carnis est appositus ⁊ ip̄m sanauit. habebat etiā oculū affectꝰ īcipidū qꝛ spiritualia sibi desipiebāt sz fructū protulit. cuiꝰ dulcedo ip̄am insipiditatē fugauit. habebat em̄ oculū intellectus obscurū qꝛ dei veritatē nō recognoscebat: sz liquor balsami oēm impuritatē abstersit. Tertio describit a virginali pudore quod notat cū dicit. De qua natus est iesus ⁊c. Nota de q̃bꝰ decuit ip̄am virginē esse qꝛ deus sibi cōmittebat precium redēptionis hūane, ideo debuit ⁊ decuit vas integrū ne effūderet: v̄ginitas em̄ ꝑfecta integritas est carnis ⁊ mētis: sz de multis dicit. Eccli. xxj. Cor fatui quasi vas ꝯfractū ⁊c. ꝯmittebat sibi thesaurū diuine sapientie: iō debuit esse vas nouū: v̄ginitas em̄ totū hominē nouū facit. hoc signatū ē. iiij. Regū ij. Ubi dicit ꝙ Helyseus. i. deꝰ pr̄ posuit sal. i. diuinā sapiētiā in vas nouū. i. in marie vterū. ꝯmittebat sibi balsamū diuine gr̄e: iō debuit esse vas mundum. Uirginitas em̄ dicit perfectā mundiciā mētis ⁊ corporis. Uñ propheta petēs spūssancti gratiā. Primo petit vasis mūdiciā dicēs. Cor mundū crea in me deus ⁊c. Cōmittebat sibi splendorem est paterne glorie. iō debuit esse vas admirandū. Eccli. xliiij. Uas admirabile opus excelsi.

¶ Sermo. xxiiij. De eodem. sermo. iij.

Opulus qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnā. Et subditur. Paruulꝰ natꝰ est nobis, ⁊ filiꝰ datꝰ est nobis ⁊c. Esa. ix. Qñ rex aliq̃s ē vētur⁹ multi nūcij destinant. Sic ēr añ faciē huiꝰ regis in q̃libet triū missarū tres nūcios mittit. s. vnū ꝓphetā vnū euāgelistam ⁊ vnū apl̄m: ⁊ isti sunt omnes fide dignissimi. Nā ꝓpheta. s. Esa. fuit a spū-

sancto inspiratus Apostolus vsq; ad tertiū celū fuit raptꝰ. Euāgelista. s. Lucas q̄ in duabꝰ missis ponit: fuit a beata v̄gine doctus. Joānes qui ponitur in tertia missa fuit a fonte pectoris xp̄i aq̄ sapientie potatus. Uerba igitur premissa sunt vnius de his tribus ambasiatoribus: in q̄bus tria ponunt. Primū est humani generis magnū periculū: cum dicitur. Populus qui ambulabat in tenebris ꝛc. Tenebre quidem quatuor incommoda inducūt: scz horrorē, obscuritatē, tristitiā ꝛ frigiditatē. Homines igit̄ tūc erant in tenebris, qr erant in horrore et timore, ex eo ꝙ erāt in potestate demonum traditi. Exodi. x. Facte sunt tenebre horribiles in vniuersa terra egypti. Erant in obscuritate qr erāt multiplici ignorantia inuoluti. Job. xxxviij. Nos quidē inuoluimur tenebris: erāt in tristitia: qr de visiōe erāt p̄uati. Thob. v. Quale gaudiū mihi est q̄ in tenebris sedeo: ꝛ lumen celi nō video? Erāt in frigore: quia igne diuini amoris alieni: illo: scz igne. De quo d̄r Luce. xij. Ignem veni mittere in terrā: ꝛ quod volo nisi vt accēdat. Sz populꝰ qui erat in his tenebris hodie vidit lucem magnā illam. s. de qua dicit in p̄s. Lux orta est iusto. Lux autem habet assecurare: illuminare: ꝛ letificare calefacere. Primo ergo assecurauit hominē expellens ꝛ refrenans demonis potestatē. p̄s. Ortꝰ est sol scilicet christus incōgregati sunt omnes demones ꝛ in cubilibꝰ suis collocabunt. Secūdo nos illuminauit dās verā dei cognitionem. Luce. j. Illuminare his q̄ in tenebris ꝛ in vmbra mortis sedēt ad dirigendos ꝛc. Tertio nos letificauit restituens dei visionem. puer. xv. Lux oculorum letificat animam. Quarto letificauit ꝛ inflammauit infundens diuinum amorem. p̄s. Ignem misit vt luceret eis ꝑ noctē. Ista quatuor hodie angelꝰ dn̄i de celo nobis attulit. Remouit enim obscuritatem ꝛ induxit illuminationem. vnde dicitur. Claritas dei circunfulsit illos. remouit timorem ꝛ induxit securitatem cū dixit. Nolite timere. Remouit tristitiam ꝛ induxit leticiam cum dixit. ecce euangelizo vobis gaudiū magnum. remouit frigiditatem et adduxit verum ignem scilicet christum: cū ait. Natus est vobis hodie saluator ꝛ cetera. Secundo ponitur huiusmodi periculi magnum remediuz: cum dicitur paruulus natus est nobis. et licet christus hodie fuerit paruulus quātum ad etatem matrem staturam familiam domum lectum cibum ꝛ vestimentum. Potest tamen dici ꝙ ipse fuit paruulus triplici alia ratione. Primo qr offensus de facili potest placari. q̄ enim olim vixerat iā q̄ implacabilis. Ezech. vij. nō parcet oculus meus super te. ꝛ nō miserebor. Modo d̄t Esa. lxj. Predicate annuz placabilem dn̄o ꝛ diē vltionis deo nr̄o: vt cōsolarer omnes lugentes vt ponerē fortitudinē lugētibꝰ siō. Scd̄o qr in emēdo faciliter potest decipi: paruulus em̄ aliquando ꝑ vno pomo dat totam suam hereditatem. Olim deus regnum suum valde care vendebat: qr nullꝰ ipsuz emere poterat, nec ꝑ aliqua graui pn̄ia: nec ꝑ morte aliqua sed modo dat regnū ꝑ calice aque frigide. Matt. x Quicūq; dederit vni ex minimis istis calicē aque frigide ꝛc. imo ꝑ vna bona voluntate p̄s. Desiderium pauperꝝ exaudiuit dominꝰ: ideo deum quodāmodo decipimus: qr eius regnū quasi pro nihilo obtinemus. p̄s. Pro nihilo saluos faciet illos. Tertio dicitur paruulꝰ: qr ad instar paruuli dz cōcipi ꝑ bona ꝓposita. Sz multi sunt q̄ aborsum faciūt qr bonū propositū ad opus nō ꝓducūt. Esaie. xxxvj. Uenerūt filij vsq; ad partum: ꝛ virtus non est pariēdi. Debet etiā parturiri ꝑ bona opera. Esa. xxvj. A facie tua ꝯcepimus ꝛ parturiuimus: ꝛ peperimꝰ spiritum salutis. Debet nutriri ꝑ perseuerātiā. Exo. ij. Accipe puerū istū ꝛ nutri mihi. Debet portari ꝑ patientiam. Ecclesiast. vj. Subijce humerū tuum ꝛ porta illam. scz sapientiā. Tertio ponitur istiꝰ remedij magnū preconium cum dicitur. Et filius datꝰ est nobis. Magnuz preconiū est dei patris: q̄ tante erga nos fuit liberalitas: qr dedit nobis quoddā sibi proprium: scz suū filium. quoddā sibi ex filio commune. scz spiritū sanctū: quoddā sibi in filio ꝛ spiritusancto cōmune. s. mundū vniuersum ꝛ angelicū ministerium: deniq; promittit vultū suum nobis. Psal. Domine q̄d est

homo, qꝛ immotuisti ei? aut filiꝰ hois, qm̄ visitas eū? Ber. Deniq; mittis ei vnigenitū tuū: imittis spm̄ tuū: ꝓmittis ei vultū tuū. Et ne quid in celestibus vacet ad opa sollicitudinis nostre etiam illos beatos spiritus mittis in ministeriū nostrū.

¶ Sermo.xxv. de eadem. serm̄.iiij.

Exijt edictuz a Cesare augusto, vt describeretur vniuersus orbis. Luce. ij. In hoc euangelio fit mentio de Cesare mundū describente: de maria p̄gnāte: ⁊ de maria pariēte. ¶ Circa primum notandum ꝙ Cesar tunc temporis tria fecisse legitur. Primum est, nomē mutauit. Cum em̄ prius vocaretur Octauiamꝰ: vocari se fecit Cesarē: in honorez auunculi sui: ⁊ augustum propter rez publicam augmentatam. Imperatorem qꝛ fuit primus hoc nomine insignitꝰ: per qd̄ datur intelligi ꝙ ille veniebat qui electis suis nomina mutaturꝰ erat. Esa. lxv. Seruos suos vocat nomine alio. Cū em̄ priꝰ vocarentur hebrei: id est trāsitorij: quia erāt terrenis actibus dediti. Postmoduz vocati sunt christiani: quia sancto spiritu sunt peruncti. Ultimo in celo vocabuntur filij dei: quia per gratiam sunt in filios adoptati: ⁊ dei heredes effecti prime Joannis. iij. Nunc filij dei sumus: sed nōdū apparuit ⁊c. Secundo mundū descripsit per quod dat̄ intelligi ꝙ ille veniebat q̄ electos suos in eternitate sua descripturꝰ erat. Deus quidem nomina electoꝝ suorum scripta habet in libro suo: iō nō possunt falsificari. psal. In libro tuo oēs scribētur. In palatio suo: ideo nō possunt deleri. Luce. x. Gaudete qꝛ noīa vestra scripta sunt in celis. In manibus suis: iō non possunt obliuioni tradi. Esaie. xlix. Ecce in manibꝰ meis descripsi te. In corde suo iō nō possunt nō amari. ij. Coꝝ. iij. Epistola estis xp̄i scripta non attramento, sed spiritu dei viui. Tertio vniuersalem pacem fecit: per quod dabat̄ intelligi ꝙ ille veniebat qui om̄es discordias remouere debebat. Erat em̄ discordia ĩter deū ⁊ hominē: ideo fecit se mediatorē. j. Thimo. ij. Unus est mediator dei ⁊ hominuz christus Jesus Inter hominē ⁊ hominē propter diuersum cultum: iō se fecit lapidem angularem Ephesios. ij. Ipso summo angulari lapide Xp̄o iesu. Inter hoīez ⁊ angelos: iō fecit se pastorem. Ipse em̄ est ille pastor: de quo dicit̄ Luc. xv. Qui reliquit nonagintanouez. oues in deserto id est nouem ordines angelorū in celo: ⁊ venit querere ouem que perierat. Scd̄o fit mentio de maria p̄gnante. Ex quo datur intelligi ꝙ in ipsa in vtero gestabat ignē diuinū splendorē eternū thesaurū sapientie ⁊ fontem misericordie. ideo dicit̄ Ecclīasti. vicesimo tertio. Ego mater pulchre dilectionis ⁊c. Nam inquantum habuit ignem diuinū facta est mater pulchre dilectiōis. Sicut em̄ auruz ad ignis presentiam liquescit sic eiꝰ anima ad presentiā istius ignis liquefacta fuit. Canticorum quinto. Anima mea liquefacta est. Inquantum habuit splendorem eternuz facta est mater timoris: id est demonibus terribilis. Sicut em̄ noctua solis splēdorem fuit, sic demones eius maximam claritatem. Canticorum sexto. Terribilis vt castrorum acies ordinata. Inquantū habuit thasauruz diuine sapiētie. Facta est mater agnitionis. Inquantū habuit fortem misericordie facta est mr̄ sancte spei. De his duobus dicitur Prouerbioꝝ. xxj. Thesaurus desiderabilis: scilicet diuine sapiētie, ⁊ oleum misericordie in habitaculo iusti: id est beata virgine: que fuit habitatio Christi. Tertio fit mentio de Maria pariente. ¶ Circa quod est notanduz ꝙ ceteri mulieres pregnantes, an̄ partū habent timorem, in partu dolorez post ꝑtum languorem. Hec autē ante partū timere non potuit: qꝛ habuit angelum custodiētē Judith. xiij. Uiuit dominus quoniam custodiuit me angelus eiꝰ ⁊c. Pr̄ez sanctificantē. ps. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus. Spiritum sanctū conceptum operantē: ⁊ filium eius vterū habitātem. In partu etiā non habuit dolorē. Non em̄ dolere poterat sz multpliciter gaudebat propter prolis maiestatez: ꝓpter conseruatam virginitatem: ꝓpter generis humani saluationē: ⁊ ꝓpter angelicam iubilationem. iuxta illud. Dū paris ⁊ gaudes: cantāt celi agmina laudes. Post partum etiam nō habuit languorē.

quia parlebat medicum peritissimū qui omnem lāgnorē sanat. Eccles.xxviij. Altissimus de terra creauit medicinam ꝛc. Gigantem fortissimum: q̄ omnem imbecillitatē sustentat. ps. Exultauit vt gigas ad currēdam viam ꝛc. Celeste vmbraculū quod refrigerium dabat. Luce.j. Virtus altissimi obūbrauit tibi.

¶ Sermo.xxvj. de eadem ser.v.

Ipleti sunt dies Marie vt pareret ꝛ peperit filiū suū primogenitū. Luce.ij. Tria ponit euāgelista. Primo temporis plenitudinē cū dicit. Impleti sunt dies Marie: impleti sunt em̄ fm Augustī. cclxxvj. vnde dicit Augustinus ibidem Octauo calendas aprilis, conceptus creditur Jesus xp̄s, qui ꝛ passus: natus autē octauo calendas ianuarij. Ab illo autē die vsq; ad istum. cclxxvj. reperiūtur dies. Quia igitur tāto tempore christ⁹ in eius vtero habitauit factus est eius vterus fons pietatis, speculū puritatis, ꝛ vas sanctitatis. Fuit em̄ fons pietatis: cū em̄ misericordia olim habitaret i celo p̄s. Dñe in celo misericordia tua: ꝛ postmodū incluserit se in quodam angulo. i. iudeor⁹ populo. ps. Notus in iudea deus ꝛc. Tandē ifundebat se ⁊ginis vtero. ps. Suscipim⁹ deus misericordiā tuā, in medio tēpli tui. Hodie autē emanauit in toto mūdo. ps. Misericordia dñi plena est terra. Hoc significatum est rome in fonte cuius aq̄ in oleum conuersa largiter emanauit. Secundo factus est eius vterus speculū puritatis. Spūssanctus enim purificauit eius mentem, filius inhabitauit eius vēterem, pater sctificauit eius mentem ꝛ vēterem. ps. Sanctificauit tabernaculū suū altissimus. Si quis igitur habet maculā sup hic: debet speculari ad eius humilitatem. si quis maculā immundicie: ad ei⁹ puritatem. ꝛ sic de alijs. Tertio fact⁹ est vas scitatis. Eccli. xxiij. In me omnis gra vite ꝛ veritatis ꝛc. In illo em̄ vase: id est in marie ventre deus posuit vnguēta q̄ hāt viuificare mortuos: ideo dicitur In me omnis gra vite. Posuit colliria q̄ hāt illuminare cecos: ideo subdit. Et veritas posuit balsamum quod ihs preseruare mortuos: ideo subditur. In me omis spes vite. Posuit electuaria q̄ hāt ꝛfortare debiles ꝛ infirmos: nō subdit. Et virtutis. Secūdo ponit euāgelista virginei partus felicitatem cum dicitur. Ut pareret. Eius autem ptus habuit tres laudabiles cōditiones. Prima qz fuit multe puritatis ꝛ ex pte mris ꝛ ex pte prolis. Mater enim peperit diuini splēdoris radiū: ideo fcā est magis lucida p̄s. Lux orta est iusto. s. de Marie vtero. Peperit florē amenum. s. illum de quo dicitur Cāticoꝝ ij. Ego flos cāpi: nō fcā est magis florida. Peperit thus odorifer. Eccli. xxiij. Quasi libanꝰ nō icensus vaporauit habitationem meā, ꝛ sic vocat ibi libanꝰ thus: ideo fcā est magis odorifera. Fuit autē purissimus eius partus ꝛ ex parte ꝓlis. In christo em̄ fuit diuinitas, aia ꝛ caro. Diuinitas est pura Sap. vij. Candor est em̄ lucis eterne ꝛc. Anima pura. Sapiē. viij. Sortitus sum animā bonā. Caro pura ibidē. Veni ad corpus coinquinatum. Secundo eius partus fuit multe pauperta tis: qz nihil habuit de his que cetere parentes requirunt. Non em̄ habuit seruientium peritiam sed animalium̄ presentiam. s. bonis ꝛ asini. nec pannorum copiam: qz vilibus pānis eū inuolut. Nec ciborum abundātiā: sed māltā penuriā. Nec camere pulchritudinem: sed stabuli feditatem. Nec lecti molliciem: sed feni rigiditatem. Nec ignis presentiam, sz frigoris asperitatem. Tertio fuit multe nouitatis. Fuit em̄ nouus: qz fuit sine dolore. Esa. lxvj. Antequā pariret peperit. ꝛc. Fuit nouꝰ: qz fuit sine peccati cōtagione. Eccli. vij. Vir de mille vnū reperi: sz sine peccato: scilicet christū. Fuit nouus qz fuit sine corruptione. Jō Christus vocat se vermen dicens. Ego autē sum vermis ꝛ non homo ꝛc. Vermis enim generatur de terre humore a sole: ꝛ sic hz patrē in celis ꝛ matrē i terris: sic ꝛ xp̄s fuit nouꝰ: qz de femina sine viro. Fecerat deꝰ hoiem fm Anselmū: sine viro et femina sicut Adā. De viro sine femina sicut Euā. De viro ꝛ femina sicut nos. De femina si ne viro, sicut hodie. Fuit nouꝰ: qz hz Bernardū in xp̄o nouum ꝛ antiquū ꝛ eternū

conuenerunt natura suprema ac media et infima coniuncte fuerūt. Tertio ponit euāgelista matris veritatē: cū dicit. Peperit filiū suū ꝛc. Ueritati matris attestatur: qꝛ totā corporis substātiam sibi ministrauit. Gal. iiij. Factū est ex muliere. ꝛc. Ueritati matri etiā attestatur ꝙ ip̄m in vtero nouē mensibus, ꝛ decimum attingens ꝑm Dam. portauit et fouit. Sapiētie. vij. Decem mēsium tēpore coagulatus sum ī sanguine. Ueritati matris attestatur ꝙ ipsum nutriuit lacte virgines spūssancto purificato: ꝛ de celo ministrato vnde cantat. Sola v̄go lactabat vbere de celo pleno. Ueritati matrꝫ attestat ꝙ ipsa sibi materna cōpassione ꝯdoluit. Et qꝛ naturaliter pater plus gaudet de ꝓsperitate filij q̄ꝫ mater, ꝛ mater plꝰ dolet de aduersitate q̄ꝫ pr̄ iuxta illud Prouer. x. Filiꝰ sapiēs letificat patrem ꝛc. et btā maria fuit Christo loco pr̄is ꝛ mr̄is: iō plꝰ ceterꝫ martyribꝰ doluit de xp̄i passione, ꝛ plꝰ gauisa est de eiꝰ resurrectiōe.

¶ Sermo. xxvij. De eadē. Ser. vj.

Ecce euāgelizo vobis gaudiū magnuꝫ quod erit omni populo: qꝛ natꝰ est vobis hodie saluator ꝛc. ¶ Circa natiuitatē saluatoris angelus tria ponit. Primo ꝙ sit magne iocūditatis cū dt. Ecce euāgelizo vobis gaudiū. Fuit em̄ magnū q̄ꝫtū ad quadruplicē dimēsionē: nā fuit altū, qꝛ vsq̄ ad celū ascēdit, et sic angelos letificauit ꝙ celos reliq̄rūt: ꝛ ad pastores veniētes suū eis gaudiū retulerūt. Fuit ꝓfundū: qꝛ infernū penetrauit: ꝛ sanctos q̄ erāt in limbo letificauit Esa. ix. Habitātibꝰ in regiōe vmbre mortꝫ, lux orta est eis. Fuit longū: qꝛ iuit vsq̄ in orientem ꝛ magos sic letificauit ꝙ sua regna reliq̄runt ꝛ ad puerum cucurrerūt. Iuit etiā in occidentem, vbi Augustum letificauit: ꝙ imagine visa thura obtulit. Sapiē. viij. Attingit a fine vsq̄ ad finem fortiter ꝛc. Fuit latū: qꝛ ꝓfudit preteritos. Johan. viij Abrahā pr̄ vester exultauit ꝛc. Presentes vnde dixit angelꝰ. Annuncio vobis gaudiū magnū quod erit oī populo Et extēdit ad futuros. Ambrosi. Hec est gloria natalis dn̄i vt in futurum transeat ad predestinatos ꝛ in ꝑpetuum maneat ad deuotos. Secūdo est multe dignitatis qd̄ notat cum dicit. Natꝰ est vobis. i. de vobis. i. de vestra ꝓgenie qd̄ ad maximā dignitatē hominis cedit ex eo ꝙ maiorē cū deo q̄ꝫ angelus parentelaꝫ cōtraxit. Cū em̄ triplex sit cognatio. s. legat q̄ est ꝑ adoptionē: spūalis q̄ est ꝑ sacramēti regenerationē: ꝛ carnalis ō est ꝑ propagationem: angeli tātū deo attinēt cognitione legali: qꝛ eos per suam gratiam in filios adoptauit homo autē deo attinet ex cognatione legali: qꝛ eū ꝑ gratiam adoptauit. Ephe. j. Qui predestinauit nos in adoptionem filioruꝫ per iesuꝫ xp̄m et spūali, quia per baptismum nos regenerauit Joh. j. Dedit eis potestatē filios dei fieri ꝛc. Et carnali, qꝛ de nr̄a ꝓgenie carnē assūpsit. Heb. j. nusq̄ em̄ angelos app̄hēdit: sꝫ semē abrahe app̄hēdit Tertiū est magne vtilitatis, qd̄ notat cum dicitur. Saluator mundi. Homo q̄dem quinq̄ infirmitates patiebat. s. tumorem superbie, cecitatem ignorātie, insipiditatem in mente vulnerationē culpe et fetorem consuetudinis praue. Sed ab istis quinq̄ infirmitatibus nos saluauit ꝑ q̄nq̄ remedia q̄ adduxit. Portauit em̄ carnē de qua fecit emplastrū sanguinem de quo fecit collyriū: sp̄m humanum de quo fecit mel dulcissimū. Animam q̄ fuit fuit vnguētariū: ꝛ diuinitatē que fuit balsamum preciosuꝫ. Prima igit infirmitas erat tumor superbie: ꝛ iste primo ortꝰ est in celo: deinde in terrestri paradiso. Tādem sparsus est in vniuerso mūdo, ideo xp̄s de sua carne fecit emplastrū qd̄ istū tumorem maturauit ꝛ fregit. Fit aūt emplastruꝫ de herbis ꝛ floribus abscisis cōtritis et coctis. Caro xp̄i fuit herba sicut et nostra. Esa. xl. Omnis caro fenū. Fuit flos ꝛ hoc ꝓpter innocētiā ꝛ puritatem Fuit abscisus ꝑ mortē. Esa. liij. Qui abscisus est de terra viuentium. Cōtritus ꝑ flagellationē. ibidem. Attritus est ꝓpter scelera nostra. Et coctus per penarū nimiam adustionē. ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt. Ecce humilitatis exemplū: supbie medicamētū. Secūda infirmitas erat cecitas ignorātie: ideo christꝰ de sā-

guine suo fecit collyrium quo cecum illuminauit Apocaly.iij. Collyrio inunge oculos tuos vt videas. Istud aūt collyrium factum est de saliua et terra: id est deitate et humanitate vt habetur Johānis nono. De melle et cera: id est de diuinitate melliflua et carne incorrupta: vt habetur primi Regum.xiiij. de ionatha qui gustauit fauum mellis et illuminati sunt oculi eius. Tertia infirmitas erat insipiditas in mente qua spiritualia sibi desipiebant: ideo christus de spiritu sancto mel dulcissimū fecit: quod insipiditatē hominis dulcorauit. Eccl.xiiij. Spūs meus super mel dulcis. Eius autē dulcedo nō sentiebatur: q̄diu in vase corporis clausa morabat: sz qñ inclinato capite tradidit spiritum: tūc sua dulcedo repleuit celum et mundum. Unde cātat ecclesia hodie per totum mundum: melliflui facti sunt celi. Nā et pater sic factus est melliflus, qr fuit recōciliatus. Angelus sit melliflus: qr fuit pacificus: hō q̄ erat in lymbo sic melliflus: quia immēso gaudio fuit repletus. Quarta infirmitas erat vulnus culpe Esai. Uulnꝰ ⁊ liuor ⁊ plaga tua nō sunt circumligata ⁊c. Ideo christus de anima sua fecit vnguētarium in quo continent omnia vnguenta omnium vulnerum ⁊ infirmitatū. Omnia enim vulnera anime causant aut ex infirmitate, aut ex ignorātia: aut ex malicia. Sed dicitur Joh.j. Uidimus gloriaz eius: id est gloriosam misericordiā eius plenum gratie et veritatis. Nā gloriosa misericordia eius sanat vulnus causatū ex malicia: gratia eiꝰ sanat vulnꝰ causatū ex infirmitate humana: veritas eius sanat vulnus causatū ex ignorantia. Quinta infirmitas erat fetor ꝯsuetudinis praue: ideo xp̄s attulit diuinitatem tāq̄ balsamum preciosum: cuius odorem sensit Lazarꝰ quatriduanus ⁊ fetidꝰ ⁊ reuixit. Est autez prima dies mala delectatio, secunda malus cōsensus: tertia malū opꝰ: quarta mala consuetudo: ⁊ tunc homo efficitur fetidus corā deo et mundo. Qui ergo ad odorem istius balsami non resurgit magis est insensibilis q̄ mortuus fetidus et immundus.

¶ Sermo.xxviij. De eadē.ser.vij.

Apparuit benignitas ⁊ humanitas saluatoris dei xp̄i. Et Titū.iij. Circa natiuitatem xp̄i apl̄s apparuisse testat. Primo benignitas dei. cum dicit. Apparuit benignitas que quidem apparuit in benigna erga nos dilectione. Cū em̄ amor tripliciter ꝯprobet. s. dono: passiōe ⁊ ope. Pater amorē suū nobis oñdit dono: qñ nobis filiū suū dedit. Joh.iij. Sic deꝰ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret. Filius oñdit passionē. Ro.v. Cū adhuc pctōres essemꝰ xp̄s ꝓ nobis mortuꝰ est. Spūsscūs ostēdit ope: qr bona sua nobis tribuit ⁊ incarnationē xp̄i operatus fuit. Scdo apparuit hūanitas dei ⁊ hoc in nostre carnis assūptione qñ dr ⁊ hūanitas: de qua benigna hūanitate assūpta dixit angelus pastoribꝰ: qr inuenietis infantē pānis inuolutū ⁊ positū in p̄sepio: ecce signa sue hūanitatis. s. hūilitatz eiꝰ iō dt. Inuenietis īfantē. Paupertas eiꝰ: iō subdit. Pānis inuolutū. Et asperitas, iō dixit. Positū in p̄sepio. Solēt reges corā se deferre vexilla: sic xp̄s i hūc mundū veniēs signū ⁊ vexillū suū añ se portauit i quo picta est hūilitas, paupertas et asperitas. Illi ergo q̄ hñt hūilitatē sūt de familia xp̄i Phil.ij. Hoc sentite in vobis qd ⁊ in xp̄o iesu ⁊c. Isti aūt q̄ hñt supbiā sunt de familia diaboli. Joh.xij. Ip̄e est rex sup oēs filios supbie. Illi qui hñt paupertatē de familia xp̄i sunt. Matt.xix. Uade ⁊ vēde oīa q̄ habes ⁊ da pauperibꝰ ⁊c. Illi aūt q̄ sequunt auaritiā sunt de familia diaboli. Uñ auaritia vocat idoloꝝ seruitus: vt hr̄ Ephe.v. Illi q̄ hñt carnis asperitatē sūt de familia xp̄i vt hr̄ Gen.v. Qui aūt sūt xp̄i, carnē suā crucifixerūt ⁊c. Illi aūt qui sectant luxuriā sūt de familia diaboli. Thob.vj. In eos q̄ libidini vacāt habēt potestatem demonū. Tertio apparuit pietas dei, quod notat cuz dr. Sz secūdū misericordiā suaz saluos nos fecit. Et hec pietas attēdit in nostre salutis operatiōe. Homo autē infirmus sanus non efficit: nisi ꝯtraria remedia sibi dentur. Infirmatus fuerat homo per superbiam per quā s̄m Damascenū ere

xit se contra deū: id est contra ipsius preceptum, vsq; ad deū: id est vsq; ad diuinitatis appetitū: ⁊ supra deū. i. supra volūtatis sue beneplacitum: ideo christus vt hominē ab ista infirmitate sanū faceret humiliauit se ꝓpter hoīes. i. ꝓpter ipsorum saluationē: vsq; ad homines: id est vsq; ad humane nature susceptionem: et infra homines ꝓpter passionis nimiam abiectionem: ita vt dicat. Ego sum vermis et non homo. Quarto apparuit liberalitas dei: quo notatur cū dr. Et iustificati gratia, ipsius heredes sim⁹. Ei⁹ autem liberalitas i hoc apparet ꝙ accepit a nob; vilia ⁊ dedit nobis preciosa. Nā sicut dicit Augustinus super Hebreo. secūdo. Liberaret eos q̄ timore mort; ⁊c. A nobis accepit tres merces nostras: scilicet nasci: laborare: et mori. Et dedit nobis tres suas merces. s. renasci: resurgere ⁊ ineternuz regnare. De prima merce q̄ accepit a nob; dr. Esa. ix. Paruul⁹ natus est nob;. de scda. p̄s. Paup suz ego et in laborib⁹ a iuuētute mea. d tertia. Philip. ij. Fact⁹ est pro nobis obediēs vsq; ad mortē. de p̄ma mercede quā nob; dedit. dr Johā. j. Dedit eis potestatē filios dei fieri. de scda Joh. vj. Ego resuscitabo eū i nouissimo die. de tertia Lu. ij. Cōplacuit pr̄i vestro dare vobis regnuz. ⁊c.

¶ Sermo. xxix. De eodē. sermo. viij.

Erbū caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. Joh. j. Ex eo ꝙ verbū factū est caro, sex causari videntur. Primo in patre magna charitas: q̄ tāta fuit ꝙ nr̄am sororem scz humanā naturam filio suo in sponsam accepit, ⁊ sic nobiscū parētelaz cōtraxit. Parentela aūt cōtrahit aliquādo dando tantū. Aliqñ accipiēdo tātum aliqñ dādo ⁊ accipiēdo. Deus cū angelis parentelā cōtraxit tm̄ dando: qr imaginē suā eis dedit. Sed nō accipiēdo qr naturā eoꝝ nō assumpsit. Heb. ij. Nusq̄ angelos apprehendit sed semē abrahe ⁊c. Cū hoīe aūt cōtraxit accipiēdo ⁊ dādo. Dādo qr suā imaginē ei dedit. Accipiēdo: qr humanā naturā assumpsit. De hac tñ infinita charitate dei dicit. Hiere. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te. scdo i pr̄e ostenditur magna liberalitas. vñ Ro. viij. Proprio filio suo nō pepercit: sz ꝓ nobis oībus tradidit illū, quō etiaz non cū illo nob; oīa donauit? Uoluit de⁹ ostēdere se liberalē: iō dedit terrena ad vsum nr̄m. Uoluit de⁹ ostendere se liberaliorē, iō dedit nobis celestia in ministeriū. Uoluit se ostēdere liberalissimū. iō dedit se i fratrē nostrū. Uoluit ostendere se superliberalissimum. ideo promisit se daturum in premium nostrum. Per primum autē nō probatur secundū. Non em̄ seq̄tur: si dedit nobis terrena ad vsum ꝙ dabit nob; celestia in ministeriū. Nec per secundum probatur tertium. Non enim sequit: si dedit nobis celestia in ministeriuz ꝙ dabit seipsum in fratrem nostrum. Non ꝑ tertium probatur quartū. Nō em̄ sequitur: si dedit nobis seipsum intelligibilem ꝙ dabit nobis seipsuz visibilē: si dedit seipsum in premiū ꝙ nobis dabit seipsuz in preciū et fratrem nostrū. Sed per tertiū omnia probant. Bene em̄ sequitur: si dedit nobis seipsum in fratrē nostrū ꝙ dabit nobis et terrena in dominiū ⁊ celestia in ministerium. Et tandē seipsum in premiū. Et tali probatiōe vtitur apostolus cū dicit Proprio filio suo nō pepercit ⁊c. Tertio in filio ostēditur magna humilitas de qua dicit Phil. ij. Hoc sentite in vobis quod ⁊ in christo iesu: qui cū in forma dei esset. Et tangit apostolus duplicē humilitatē in christo. Unā vsq; ad humanā naturā: cū dr. Formam serui accipiēs. Aliā vsq; ad penā nature cū dicit. Fact⁹ est obediēs vsq; ad mortē. Et sic xp̄s tm̄ se humiliauit ⁊ descēdit: q̄tū descēdere potuit. Nā infra naturam diuinam est natura angelica. Infra angelicā est natura humana. Infra naturā humanaz est pena. Infra penā est culpa. Infra autē culpam nihil est quia nihil vili⁹ culpa. Christ⁹ autē assumēdo naturā passibilē descēdit infra seipsum. Phil. ij. Exinaniuit semetip̄m formā serui accipiēs. Descēdit infra naturā angelicā. p̄s. Minuisti eū paulomin⁹ ab angel;. Descēdit infra naturā humanā. Uñ ipse ait in p̄o. Ego aūt suz v̄m; ⁊ nō hō. Descēdit vsq; ad penā, Esa, liij. Ipse aūt vulnerat⁹ est

propter iniquitates nostras. Usq; ad cul pā aūt descēdere nō potuit: cū deus eēt ⁊ peccatū in ipsuz cadere nō posset. Pec catū ēt nihil est, iō infra pctm̄ nihil est. Hu miliando ergo se xp̄s vsq; ad penā natu re se humiliauit q̄tum ꝓfundius potuit. Quarto i nobis causat̄ magna puritas. Ex quo ei xp̄s naturā nostrā assumpsit, multa puritate vigere debem⁹: al's face rem⁹ iniuriā patri nostro q̄ ipsaz naturā filio suo copulauit ⁊ fratri nostro, id est xp̄o: qui ipsaz i vnitatē ꝑsone sibi assum psit: ⁊ mr̄i ⁊ sorori nostre: id est beate virgini q̄ est mr̄ nr̄a inquantū fratrē nostruz genuit. Et est soror nr̄a inquātū de ꝓgenie nr̄a descēdit. Iniuriā em̄ facerem⁹ toti cognationi nostre, id est curie celesti q̄ sibi iniuriā reputaret quādo aliquis naturā suā macularet. Quinto causa in iudicio magna securitas. Ualde em̄ in iudicio securi esse poterimus qn̄ fratrē nostrū iudicem vniuersorū esse viderim⁹. Joh. vj. Potestatem dedit ei iudicium facere quia filius hominis est. Demones tūc eū timebunt tanq̄ iudicem suū. Johan. xij. Princeps huius mūdi iam iudicatus est. Angeli tanq̄ dn̄m suum. Job. xlj. Timebunt angeli ⁊ territi purgabūtur. Homines vero de ipsis cōfidēt: et ipsum amabunt tanq̄ fratrem suum. Unde christus tunc dicere eis poterit illud Hester. xv. Ego sum frater tu⁹ noli timere. Demones eū tūc timebūt vt iudicē punientem. Angeli ipsum honorabunt vt dicit̄ in presidentē. Bernard⁹. Puto ꝙ iam me christus spernere nō poterit os ex ossib⁹ meꝫ ⁊ caro de carne mea. Falsi tn̄ christiani valde timere poterunt quia a fratre suo nō rediment̄ quātūcūq; preces effuderint. p̄s. Frater nō redimit redimet homo nec redimuntur quātūcūq; sanguinē christi pro se allegarēt: ideo subdit̄. Nō dabit deo placationem suam et precium redemptiōis anime sue. Sexto causabitur in regno magna felicitas: qr tunc homo beatificabitur in corpore per visionē humanitatis. Et in anima ꝑ cōtemplationē diuinitatis. Johā. x. Ingredieť ⁊ egredieť ⁊ pascua inueniet. Nam ingredieť ad contemplandum deitatem ⁊ ibi inueniet pascua mire suauitatis ⁊ gredietur ad considerandum humanitatem et ibi inueniet pascua mire iocunditatis.

¶ Sermo.xxx. De eadē. sermo.ix.

Veniēs euangelizauit pacē. ⁊c. Ephe. ij. Ante aduentuz filij dei in carne: multe q̄stiones ⁊ discordie erant quas ipse oēs dissoluit et pacificauit. Prima questio erat in sancta trinitate: si homo deberet redimi cum angelus non redimebatur. Et diffinituz fuit ꝙ sic propter quinq; rationes. Prima est, quoniam angelus peccauerat ex se nullo suggerente: homo vero alio suggerente et decipiente. Scd̄a quia angel⁹ erat spiritus: et ideo debebat esse fortis ⁊ promptus. Homo vero habebat carnem que semper est ad bonum infirma: iuxta illud Matth. xxvj. Spiritus quidem promptus est. ⁊c. Tertia quia angelica natura non tota ceciderat: humana vero tota cecidit quia in radice peccauit: et inconueniens erat ꝙ tam nobilis creatura tota periret. Quarta quia adam peccauit ex quadam infirmitate humana: etiaz ideo peccauit in patrē. Eua ex quadam ignorantia feminea, ⁊ ideo peccauit in filiuz. Angelus autem peccauit ex certa malitia: et ideo peccauit i spiritū sanctū. Qui autē peccat in patrem et filium remittit̄ ei: qui vero peccat in spiritum sanctum nō remittetur ei nec i hoc seculo, nec in futuro. Quinta qr casus angeli ē mors angeli. Et ideo quādo angelus cecidit extra statū merēdi erat, homo vero qn̄ peccauit extra statum merēdi non exiuit. Et ideo ad misericordiā cōsequendā disponere se potuit. Secūda questio erat i sancta trinitate quis ad istā redemptionem iturus erat. Utrum scz pater vel fili⁹ vel spiritussanctus. Et diffinitum est ꝙ fili⁹. Si quidez patri attribuitur dei potētia: filio sapiētia: spiritu sancto bonitas. Lucifer autē appetijt dei potentiam: ⁊ ideo iniuriā fecit patri. homo appetijt dei sapiētiā. Gene. iij. Eritis sicut dij scientes bonū ⁊ malum: ⁊ ideo iniuriaz fecit filio. Antichristus vsurpabit sibi bonitatē spiritussancti simulatā religionē ostenden-

do ⁊ simulata miracula: ⁊ ideo iniuriā faciet spiritui sancto. Ad illū autez spectat dare indulgentiā qui recipit iniuriā. Si igit diabolus fuisset redimendus spectaret ad patrez: antichristus ad spm̄ sctm̄. Qr igit homo redimendus erat eius redemptio ad filium ꝑtinēbat. Tertia questio adhuc in sancta trinitate erat ꝑ quez modū homo redimēdus erat. Et diffinitum est ꝙ non ꝑ potētiam: sed ꝑ sanctificationem condignam. Homo quidā peccauerat ꝑ suꝑbiam: inobedientiam ⁊ delectationez prauam. Ideo christus satisfacere voluit ꝑ humilitatem verā: obedientiā promptitudinem: ⁊ penaꝝ afflictionem. Ad philip. ij. Humiliauit semet ipsuz: ecce humilitas v̄a. Fact⁹ obediēs ecce obediētia prompta vsqꝫ ad mortez: ecce afflictio magna. Quarta q̄stio erat inter deū ⁊ hominē. Deus enim conquerebat de homine ꝙ ipsuz offenderat: homo v̄o cōquerebat de deo ꝙ creaturam suā reliquerat. Istam questionem christus soluit q̄ mediatorē se fecit. Mediator autē debet hr̄e cōmunitatem ⁊ auctoritatē ⁊ strēnuitatē. Unde hūanū genus conquerebat se non habere mediatorē q̄ haberet cōmunitatē dicēs. Job. ix. Neqꝫ enim viro q̄ similis mihi est respondebo nec auctoritatē que scz ꝑtes vtrasqꝫ possit arguere: ideo subdit. Nō est q̄ possit vtrūqꝫ arguere nec strēnuitatē que scz ꝑtes possit diuidere ⁊ separe: ideo subdit ⁊ ponere manū i ambobus. Christ⁹ ergo fuit verus mediator: qr habuit verā cōmunitatē cum deo inquantū de⁹, ⁊ cū homine inquatū homo. Ad Gal. iij. Mediator vni⁹ nō est, scz nature sed duplicis scz hūane ⁊ diuine. Habuit auctoritatē i arguēdo. Esa. ix. Arguet in eq̄tate pro mā suetis terre. Esa. j. Arguite me dicit dn̄s. Hūit strēnuitatē i diuidēdo. Nā cū inter deū ⁊ hoīem esset discordia: xp̄s mediū se posuit ⁊ pacificauit. Coll. j. Pacificās ꝑ sanguinez suū, siue que i celis, siue que in terris sunt. Contingit autē sepe vt mediator ab vtraqꝫ ꝑte vulneret: sic christ⁹ vulnerat⁹ erat a pr̄e. Esa. liiij. Propter scel⁹ populi mei ꝑcussi eum. Et ab hoīe zach. xiij. His plagatus sum in domo eorū q̄ diligebāt me. Quinta q̄stio erat iter hominem ⁊ diabolum. Diabolus enim contra hoīez quatuor allegabat. Primo instrumentū autenticū. Gene. ij. Quacunqꝫ hora cōederis ex eo morte morieris. Repulsus est a nr̄o aduocato: qr ip̄m instrumentū falsificauit dicens. Nequaqꝫ moriemini. Scdo allegabat prescriptionē: qr ꝑ multa milia annorū ip̄m possederat. Sed repulsus est ꝑꝑ interruptionez: tum quia ratio sepe cōtradixit: tū qr de⁹ ꝓphetas suos sepe destiauit. Tertio allegabat emptionē: qr hominē ꝓ comestiōe pomi se emisse dicebat sed repulsus est: qr hoīem deceperat vltra dimidiū iusti p̄cij. Esaie. lij. Gratis venundati estis ⁊ sine argento redimemini. Quarto allegabat peccati ꝓprietatē, que est deorsuz trahere cū sit pōderosum sed repulsus est: qr pena xp̄i oībus peccatis plus pōderabit. Job. vj. Quasi arena maris hec grauior appareret. Sexta questio erat inter viꝝ ⁊ mulierē. vir ei dicebat ꝙ mulier sue ꝑditiōis cā extiterat: mulier v̄o dicebat ꝙ non debebat sibi cōsentire sed eā corrigere. Sed xp̄s sciēs vtrosqꝫ cāz fuisse sue ꝑditiōis. Utrosqꝫ fecit ꝑticipes sue redēptionis. Suscepit em̄ carnē de femina non de viro: nec ipsa se exclusaz putaret: sed naturā suscepit in forma vir: non femine: ne vir ab ipsa se redēptione crederet esse alienū. Sz suscepit de hūano gn̄e corpus ⁊ nō angelico vel deifico: qr aliter ad humanū gen⁹ redēptio nō ꝑtinet. Septima q̄stio erat inter diuites et pauꝑes. Diuites em̄ pauꝑes decipiebāt. Eccli. xiij. execratio diuitum pauꝑ. Pauꝑes v̄o regnū celorum suum esse dicebāt. Math. v. Beati pauꝑes spiritu: quoniā ipsorū est regnū celorū. Sed istā questionem christus dissoluit q̄ diues et pauꝑer esse voluit. p̄s. Diues ⁊ pauꝑ simul in vnum. Fuit enim diues inquantuz de⁹. ad Rom̄. x. Idem dn̄s omniū diues i omnes qui inuocant eū. Sed pauꝑ inquantum homo. p̄s. Persecutus est hoīez inopem ⁊ mendicum. Christus ergo voluit esse diues ⁊ pauꝑ vt ostēderet ꝙ vtriqꝫ possunt ꝑuenire ad regnū. Sz tamē magis est vsus pauꝑtate q̄ diuitijs vt ostēderet ꝙ tutior via veniēdi ad regnum est via pauꝑtatis. Octaua questio erat iter

mulieres

mulieres scz inter virgines, nuptas seu maritatas ⁊ viduas. Uirgines em̄ dicebāt se tm̄ esse in statu salutis. Sapiē. iij. Felix sterilis ⁊ incoinq̄nata habebit fructū in respectione aīarū sanctarū. Nupte dicebant se implere dei p̄ceptum. qđ dicitur Gene. j. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊c. Uidue dicebant ꝙ cum multas tribulationes patiant̄ sunt ī via qua itur ad regnū. Juxta illud Act. xiiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei. Istā questionē dissoluit btā virgo q̄ fuit in statu virginali, matrimoniali, ⁊ viduali: qr ioseph eius sponsus añ christi passionē credit̄ fuisse defunctus. Nona questio erat inter iustos ⁊ peccatores: nā iusti pctōres despiciebāt: ⁊ peccatores de dei misericordia desperabant. Istā questionē christ⁹ dissoluit: qui cum vtrisq; cōuenit. Ipse em̄ fuit innocens et iustus. Esa. xlv. Nubes pluant iustū: sz tñ accepit carnē peccatrici similē. ad Rom̄. viij. Deus filiū suū misit in similitudinez carnis peccati. In sua genealogia iustos cū pctōrib⁹ habere voluit: remedia pcti suscepit qñ cum peccatorib⁹ mādūcauit ⁊ cū eis ꝯuersationē habuit vt sic iustos ad cōpassionē īduceret: ⁊ peccatores ad spem. Luc. v. Non em̄ veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiam.

¶ Sermo. xxxj. De sctō stephano. Ser. j.

Stephan⁹ plenus gratia ⁊ fortitudine faciebat ꝓdigia ⁊ signa magna in populo. Act. sexto Describit hic Lucas beati stephani passionem. Circa quam passionem notandū ꝙ mundus persequit̄ sanctos: modo ꝑ prosperavt alliciat: modo per astutiā vt decipiat: modo per aduersa vt frangat: sed nullo istorum modorū beatus stephanus potuit superari. Primum namq; prospera ipsum nō poterāt allicere. Fui enim archidiaconus ordinatus. Fuit temporalium administrationibus prefectus. Fuit feminis prelatus: ⁊ tamen in tanto honore seruauit humilitatem: in tanta rerū administratione seruauit paupertatem. In tanta feminaruz multitudine seruauit integerrimam virginitatem. Ideo dicitur fuisse plenus spū sancto fide ⁊ boni testimonij: in eo ꝙ fuit plenus spiritu sancto datur intelligi ꝙ habuit verā humilitatem: quia sicut dicit̄ Jaco. iiij. De⁹ superbis resistit, dat gratiam humilibus: in eo enim ꝙ erat plen⁹ fide datur intelligi ꝙ habuit paupertatem. Augu. Qui verā fidē habent de deo non cupiunt in his miserijs diuites fieri: in eo ꝙ erat boni testimonij datur intelligi ꝙ habuit sincerissimaz castitatē. Aug. In hoc ꝙ stephanus prelat⁹ est feminis testimonium habuisse dicit̄ sincerissime castitatis. Secundo astutie malorū ipsuz non poterant decipere. Surrexerunt em̄ quidā de synagoga disputantes cum stephano: sed tamen ipse eos superauit. Qr triplex adiutorium contra eos habuit: scz adiutorium dei seu spiritum dei angelum dei ⁊ sapietiā dei. Et sic fuit homo diuinus: homo angel⁹: ⁊ hō oculatus: et ideo decipi nō potuit: tres enim sunt qui decipi nō possunt: scz deus: angel⁹: ⁊ homo oculatus. habui quidē spm̄ dei q̄ ei facundiā ministrabat. vñ dicit̄ Nō poterāt resistere sapiētie ⁊ spiritui q̄ loq̄bat̄. habuit angelū dei q̄ sibi diuinas illuminatiōes infundebat. Adeo quidē fuit diuinis irradiationib⁹ illustrat⁹ ꝙ silis angelo est effect⁹. Act. vj. Uiderūt faciē ei⁹ tāq̄ angeli stātis inter illos habuit sapiētiam dei: ꝑ quā tāq̄ homo oculat⁹ eoruz fallacias p̄uidebat. Act. vj. Considerate ex vobis viros plenos sapia ⁊c. Prouer. j. Frustra iacitur rhete añ oculos pēnatorū. Tertio aduersa non poterāt ip̄m vincere. habuit em̄ ī suo martyrio quinq; adiutoria ꝓpter q̄ tāq̄ miles strēnuus fortissime dimicauit. Primo habuit grāde exēplū velut similes ante se videret regē fortiter dimicātē. Unde vidit iesum stātē a dexteris dei. Glo. ibidē. Ne lapidād⁹ hō dubitet in terra: de⁹ homo crucifixus appet in gloria. ad Heb. xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit a pctōrib⁹ aduersus semetipsum contradictionē vt non fatigemini animis vestris deficientes. Scđo habuit grāde spectaculum qđ notatur per hoc ꝙ vidit celos apertos. Apertum em̄ fuit celuz vt rex ⁊ tota curia celestis viderent militē dimicātem. Ualde autez strē-

nue miles dimicaret qui a rege ⁊ tota ciuitate se spectari cognosceret. j. Cor. iiij. Spectaculū facti sum⁹ deo: angelis ⁊ hominib⁹. Tertio habuit corā se appositū magnū premium, quod notatur cum dicitur. Uidit gloriam dei Greg. Consideratio p̄mij minuit v.m flagelli. Eccli. xv. Apposui tibi ignē ⁊ aquam ⁊c. Quarto habuit grande auxiliū qđ notat cū dicit. Et iesum stantē a dextris dei. Glo. Quia stare pugnātis vel adiuuātis est recte a dextris stare vidit quē inter psecutores adiutorē habuit. Multū miles secur⁹ eēt q̄ iuxta se pugilē fortissimū hr̄et. Exodi. xiiij. Dn̄s pugnabit pro vobis ⁊ vos tacebitis. Quito habuit grāde refugiū qđ notat in hoc ꝙ celos aptos vidit ad qđ cōtra hostes refugere potuit. Multū miles secur⁹ eēt qui iuxta fortissimū castrū haberet: ad qđ quandocūq; vellet refugere posset. ij. ad Corin. v. Scim⁹ enim ꝙ si terrestris dom⁹ nostra hui⁹ habitationis dissoluat ꝙ edificationē ex deo habemus domū non manufactam: sed eternam in celis ⁊c.

¶ Sermo. xxxij. De eodē. Sermo. ij.

Cum esset stephan⁹ plen⁹ spiritu sancto intēdēs in celū vidit gloriā dei ⁊c. vt dicit Augu. in lib. soliloq̄orū. Anime q̄dē trib⁹ op⁹ ē: ꝙ oculos habeat quibus iam plene vti possit: aspiciat ⁊ videat. Ista tria in verbis premissis de sancto stephano tangunt. Oculos em̄ spirituales habuit quia plenus spiritu sancto fuit. Deinde aspexit cū dicit. Attēdēs in celū. Deinde vidit cū dicit. Ecce video celos aptos. In hoc igit ꝙ spiritu sancto plenus fuit datur intelligi ꝙ oculos spirituales habuit sicut dicitur Apo. vij. Agn⁹ habebat septē oculos qui sunt septē spūs dei missi in omnē terram. Habuit igit oculos agni: qr fuit plen⁹ spū agni. Sz notandum ꝙ est quadruplex plenitudo. Prima est effluētie q̄ fuit in christo. Joan. j. De plenitudine ei⁹ oēs accepimus. Secunda est excellētie q̄ fuit in bt̄ā virgine, q̄ pre oib⁹ sanctis excellētius gratiā accepit. Luc. j. Aue gr̄a plena. Tertia est abūdātia, q̄ fuit i apostolis qui gratiā in abūdātia receperūt. Act. ij. Repleti sunt oēs ⁊c. Quarta ē sufficiētie quā hn̄t oēs fideles. Luc. j. zacharias pater eius replet⁹ est ⁊c. Ista quadruplex plenitudo ostēdi pōt ad similitudinē aque. Est enim q̄dam plenitudo fluminis ⁊ ista est effluētie q̄ fuit in christo. p̄s. Flumē dei repletū est aq̄s. Quedā est fontis ⁊c. hec ē excellētie q̄ fuit in virgine q̄ ad instar fontis supfluit. Cant. iiij. Fons ortorū ⁊c. Quedā ē riuuli decurrētis: ⁊ ista est abūdātie q̄ fuit in apostolis. Un̄ postq̄ ꝓpheta dixit. Flumē dei repletū ē aq̄s: statim subiūxit. Riuos ei⁹ inebriās ⁊c. Quedā ē vasis: ⁊ ista ē sufficiētie q̄ est plenitudo mēsurata. iiij. Regum. iiij. Pete mutuo ab omnib⁹ vicinis tuis vasa vacua nō pauca ⁊c. Istam quadruplicē plēitudinē stephan⁹ hūisse vr̄ scz effluētie in continua doctrine emanatione: excellētie in signoꝝ ⁊ prodigiorū opatione. Abūdantie in tam benigna inimicorū dilectione, sufficiētie in opatione strenua: fide recta ⁊ dilectione sincera. Actuū. vj. Elegerūt stephanū virum id est virilē ecce opatio strēnua: plenū fide: ecce fides recta ⁊ spiritu sancto: ecce dilectio sincera. Scđo necessariū est anime vt aspiciat qđ notat cū dicit intēdēs in celū. Homo libēter ad quatuor consueuit respicere scilicet ad thesaurum vnū: ad amicum suum ⁊ ad auxiliū suū, ⁊ ad palatium suum. Et quia stephan⁹ in celo ista quatuor videbat. iō libēter in celum respiciebat. Primo nāq; ibi videbat thesaurum suū quod notat cū dicit. Uidit dei gloriam. Matth. vj. Ubi est thesaur⁹ tu⁹ ibi ⁊ cor tuū. Iste est thesaur⁹ de quo dicit. j. Corinth. iij. Si q̄s supedificat sup fundamētū hoc ⁊c. Conficitur enim iste thesaur⁹ meritorū sanctorū ex auro fulgido consciētie: ex argento sonore fame ⁊ lapide precioso opationis bone. Secūdo ibi videbat amicū suum: qđ notatur cū dicit. Jesum stantē a dextris dei. Iste est ille amic⁹ de quo dicit. Prouer biorū. xvj. Omni tēpore diligit q̄ amic⁹ est. Dilexit em̄ stephanū in vita: qr ol gr̄a eū ipleuit in morte: qr ip̄m ad iuuandū parat⁹ stetit: ⁊ post mortē: qr ipsum coronauit

Tertio videbat auxiliū suum qđ notat cū dicit. Et filiū hominis stātē a dextris dei. ij. Paral. xx. Cū ignoram⁹ qđ agere debem⁹ hoc solū habem⁹ residui vt oculos dirigam⁹ ad te. Glos. sup illud. ps. Firmabo sup te oculos meos. Nō auferā oculos meos a te, qr tu semp leuas oculos tuos a me. Quarto videbat ibi palatiū suū quod notat cū dicit. Uideo celos aptos de quo palatio dicit pphe-ta Quā dilecta tabernacula tua dñe virtutū. Sicut em̄ peregrini terram suā a lōge aspiciūt ⁊ quodāmodo salutant: sic ⁊ nos patriam celestē aspicere debem⁹ p fidē ⁊ salutare p deuotionē. Hier. lj. Recordamini pcul dñi ⁊ hierusalē ascēdat sup corda vestra. Tertio necessariū ē anime ꝙ videat qđ notat cū dicit. Uidit celos aptos. Uidit enim aut oculo corporali aut mētali. Si corporali: tūc tria mirabilia secuta sunt. Unū ex eo ꝙ vidit celos aptos cū sm naturam impossibile sit celum aperiri diuidi vel secari Secūdū ex eo ꝙ vidit iesum in gloria patris cū sm naturā impossibile sit ꝙ corpus glorificatum ab oculo mortali in sua gloria possit videri. Tertiū est: quia cū corpus saluatoris nostri sit in celo empireo vidēdo ipm vidit vltra aereū: sydereuz cristallinū vsq ad empireum celū. Impossibile est aūt sm naturā vt ocul⁹ corporalis in tanta distantia possit videre. Nec tamē ista incredibilia videantur cū l scriptura similia legant Sol em̄ per spaciū vni⁹ diei immobilis stetit vt habet Josue. x. decē lineis retrouersus fuit vt habetur Esa. xxxviij. In passione xpi obscuratus fuit cū luna tūc esset in perfecta distantia a sole Si autē vidit oculo mētali: quod cōmuniter creditur tūc dicēdū est ꝙ vidit ex eo ꝙ habuit oculum mētis purificatum: quia fuit plen⁹ fide q̄ habet purificare. Act. xv. Fide purificās corda eorū. Illuminatum quia fuit plenus sapiētia ⁊c. Reuela oculos meos ⁊c. Sanctificatū: qr fuit plen⁹ gratia. Mat. v. Beati mundo corde: quoniam ipsi deū videbūt Irreuerberatum: quia fuit plenus fortitudine. Unde dicit de aquila. Job. xxviij. Oculi eius de longe pspiciēt Deificatum: qr fuit plenus spiritusancto Alias enim videre non potuisset nisi vitalem deificam habuisset.

¶ Sermo. xxxiij. De eodē Sermo. iij.

Elegerunt stephanum virum plenum fide ⁊ spiritusancto Actuū. vj. Beatus stephanus multas ⁊ magnas prerogatiuas habuit propter quas ab apostolis electus fuit. Prima: quia multe dignitatis fuit: que dignitas apparet ex eo ꝙ inter apostolos prior quondammodo est effectus Aug. Licet stephanus ab apostolis diaconus ordinatus sit: ipsos tamen triumphali morte precessit: ⁊ qui inferior erat ordine primus factus est passione: ⁊ qui discipul⁹ est gradu magister cepit esse martyrio ab apostolis est ordinatus sed prior est coronatus. Inter j septem diaconos fuit prim⁹ August. Inter diaconos stephanus nominatus est primus: sicut primus inter apostolos nominatus est petrus. Inter martyres est signifer ⁊ primicerius. Aug. Adhuc laic⁹ diaconū meruit electionē: ⁊ martyrij leuita obtinuit principatum Inter confessores fuit precipu⁹. Confessus est em̄ veram in christo humanitatē: cū dixit filiuz hominis eiusdem cum patre equalitatez cum ait Stantem a dextris virtutis dei. Inter virgines mēte ⁊ corpore fuit incorrupt⁹. Cuius signū est sincerissima castitas: quia ⁊ feminis fuit prelatus ⁊ in vultu angelico demonstratus. Secunda est qr similis angelo elect⁹ fuit: ⁊ apparuit ⁊ hoc propter angelicā puritatē quaz habuit: propter angelicā claritatē qua resplenduit propter angelicam charitatē qua contra persecutores efferbuit. Tertia est qr celorū secreta penetrauit. Uidit ioānes baptista celū apertuz. Uidit paulus dei gloriam raptus in paradisum. Uidit petrus ⁊ quidā alij discipuli christuz transfiguratum. Stephanus autem ⁊ celū apertum vidit ⁊ gloriam dei conspexit: ⁊ iesum glorificatū intuit⁹ fuit. Quarta est quia pro inimicis suis orauit. Orauit autem cum genuflectione: cū clamore: ⁊ cū allegatione dicens prout addit ecclesia. Quia nesciūt qđ faciū. Pro se

autē orādo: nec genua flexit nec clamauit nec allegauit. Beda ꝓ se stans orauit pro inimicis genua flexit quia maior iniquitas maiꝰ supplicādi remediū flagitabat Quinta est quia eius passio passiōi christi multuz similis fuit. Istud assignat glo. dicēs. Sicut christus sic iste falsis testibus accusat. Christus extra portā patitur stephanus extra portā lapidatur. xp̄s ait tanq̄ filius patri. In manꝰ tuas domine cōmēdo spiritū meū. stephanus tanq̄ seruus dixit. Dn̄e iesu xp̄e accipe spiritum meū. Et xp̄s ait. Pater ignosce illis peccatū. Stephanꝰ autē. Dn̄e ne statuas illis hoc peccatū. Sexta est: qꝛ paulum cōuertit. vt dicit. Augu. Si stephanꝰ nō sic orasset: hodie paulū ecclesia nō haberet. de istis duobꝰ discipulis sic ait idē in istis duobus discipulis geminū nobis monstratur salutis indiciū. vt si quis bonus est: imitetur ꝑseuerantiā charitatis in stephano. qui autem malus est sequat exemplū cōuersionis in paulo: nec bonū hominē presumptio iustitie faciat negligentē, nec malum iniquitatis ꝯsideratio faciat desperantē. Sed ille bonū fortiter teneat ⁊ iste malū celeriter deserat. Septima qꝛ quatuor coronas habuit: ideo merito corona interp̄tatur. habuit enim coronam roseā inq̄tum fuit sanguine purpuratus Apoc. vij. Lauerūt stolas suas et dealbauerūt eas in sanguine agni. Eccli. iij. Esto fidelis vsq̄ ad mortē: ⁊ dabo tibi coronaz vite. Habuit coronā aureā: inq̄tum fuit ꝟgo incorruptus Eccl. xlv. Corona aurea sup mitrā eius. Sicut em̄ aurū est incorruptū: sic ⁊ ipsa virginitas, Sap. vij. O q̄ pulchra est casta gn̄atio cū claritate: ⁊ subdit. Immortalis est em̄ memoria illiꝰ. Habuit coronā stellatā inq̄tū fuit p̄dicator lucidꝰ. Dan̄. xij. Qui ad iustitiā erudiūt multos quasi stelle fulgebūt in perpetuas eternitates. Habuit coronā gēmatam inq̄tum fuit vir perfectꝰ p̄s. Posuisti in capite eius coronā de lapide p̄cioso Lapis p̄ciosꝰ habet claritatē, virtuositatē ⁊ soliditatē. Et sig̃t visionez dei q̄ sanctos facit claros in aperta visione ꝟtuosos inuirtuosos de dilectiōe. solidos atq̄ securos in vtroq̄. Octaua quia multa miracula fecit quorum quedā attestātur sue potentie. Ostēdit enim se habere posse sup creaturas superiores: qꝛ celum suis meritis aperuit. Sup creaturas inferiores sicut super quatuor elemēta nā in sui inuentione ⁊ translatione terra cōtremuit pluuiam destinauit: tempestatē mari sedauit. Ignem quē demones exitauerunt in eos retorsit. Quedam sue misericordie attestantur. Quosdā em̄ sanauit in corpore. Nam sicut dicit Aug. in lib. de ciuita. dei septē mortuos suscitauit fratrē ⁊ sororē a cōcussione mēbrorū sanauit septuaginta infirmos a diuersis infirmitatibꝰ in sua inuētione liberauit. Quosdā sanauit in anima sicut paulū qui patiebatur duplicē infirmitatē in anima s. culpe ⁊ ignorātie sicut ipse ostēdit. i. ad Thi. j. Qui priꝰ fuit blasphemꝰ ⁊c. Aug. quo precessit stepha. lapidibꝰ trucidatꝰ illuc paulus secutꝰ est. orōnibus stephani adiutus. Quosdā sanauit simul in corpore ⁊ in anima sicut refert. Aug. i lib. de ciui. dei de marciani infirmo ⁊ infideli. Quedā ostēdit q̄te sit reuerentie nā eius in reuerētia habuit deus qui in loco despecto ipsum manere noluit sed in mōte syon ad locū honorabilē ipsuz trāsferri voluit. Sap. xij. Cum multa reuerētia dispositionis nos. habuerūt angeli quoꝝ voces in aere sunt audite. O felix roma q̄ corpꝰ Stephani hierosolymitani ⁊ Laurētij hyspani: gl̄iosa pignora vno claudis mausoleo habuerūt apostoli q̄ ip̄m secū rome morari voluerūt. Un̄ demō ꝑ filiuz theodosij clamabat. Nō exibo nisi Stephanꝰ romā veniat: qꝛ sic est voluntas apostolorū. Habuerunt ⁊ mortui: qꝛ corpus Laurentij ibi cessit ⁊ medietatez sepulchri vacuam dereliquit.

¶ Sermo. xxxiiij. De eodē. Ser. iiij.

Rubē primogenitꝰ meꝰ principiū doloris mei: prior in donis maior in imperio. Gen. xlix. inter ceteros sctōs beatꝰ stephanꝰ q̄nq̄ priuilegia habuit: q̄ in verbis premissis notantur. Primum est quia filium dei a dextris patris vidit: quod notatur cum dixit Rubē. qui interpretatur videns filiū.

Sunt autez quatuor que requiruntur ad videndum. Unum ex parte vidētis: sicut dicit Anselm⁹. s. vt oculos sanos habeat. Scdm ex parte medij deferētis vt scilicet lux clara refulgeat Tertiū ē ex parte re. videnda ne nimis remota existat. Quartum ex parte medij non impedientis. vt scilicet nullum obstaculum se interponat. ista quatuor beatus Stephanus habuit. Et ideo merito filium dei vidit scilicet oculum purum presentem deuz: splendorem diuinum: ⁊ nullum obstaculum. Et propter ista quatuor dicitur fuisse plen⁹ gratia spiritusancto ⁊ sapientia ac fide. Habuit enim oculū mundū: qr fuit plen⁹ gratia ⁊ veritate: q̄ habet mūdare. Juxta illō Ezech. xxxij. Effundā sup vos aquā mundā ⁊ mundabimini ab oībus inquinamentis vestris. Habuit deū p̄sentē: qr fuit plen⁹ spūsancto. Spūs em̄ sctūs est de⁹ ⁊ iō q̄ hz spiritūsanctū hz deū. habuit splēdorē diuinū: qr fuit plen⁹ sapiētia q̄ est lux diuina. Sap̄. vij. Proposui pro luce habere illā. Nullum habuit obstaculum: qr plen⁹ fide: q̄ peccata habet purgare. Prouerb. xv. Per fidē ⁊ mlam purgātur peccata. Et qr ista quatuor habuit ideo cū apostolo dicere potuit. ij. ad Corin. iij. Nos autem reuelata facie gloriā dei speculantes ⁊c. Secundum eius priuilegium est q̄ inter christi discipulos primus in celo natus fuit: ideo dicit̄ primogenitus me⁹. Aug. Nat⁹ est xp̄s i terris: vt Stephan⁹ nasceret̄ in celis. Jō obit⁹ sanctorū nō mors sz natale vocat̄. Puer em̄ de vtero mr̄is exire cupit: vt recipiat ampliorē locū ad manendū vberiorē cibū ad vescendū, liberiorē aerē ad respirandū: ⁊ maiorē lucē ad vidēdū. Sancti quoq̄ q̄diu sunt in vtero ecclesie habent locū arctū: qr terra exigua est ⁊ punctus. Sapiē. xj. Tanq̄ momētū statere, sic ante te est orbis terraꝝ: ideo exire appetūt vt locū amplū habeant. De q̄ dr̄ Bar. ij. O israel q̄ magna est dom⁹ dei ⁊c. Habent etiā paruū cibū: qr sunt in ꝯtinua esurie: ideo exire appetunt vt sint in plena satietate. p̄s. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Nō habent etiā libertatē aeris. id est diuine refrigeratiōis vt respirare possint: ⁊ ideo exire appetūt vt i dei eternitate respirēt. Vñ cantat ecclesia. Absorue dñe animas eorum: vt inter sanctos ⁊ electos tuos resuscitati respirēt. Sūt autem in tenebris multiplicis ignorātie: iō exire appetūt vt veniant ad lucē claritatis eterne. Apo. xxj. Claritas dei illuminabit illā Jsta quatuor beat⁹ Stephan⁹ in celo sibi reseruata vidit: ⁊ ideo de vtero ecclesie exire optauit vidit em̄ celū apertum, tanq̄ locuz amplum ad manendum vidit Jesum tanq̄ dulcē cibū ad vescendum. Uidit dei dexteram tanq̄ beatā requiem ad respirādum. Uidit gloriā dei tanq̄ eternā lucem ad videndū. Tertiū priuilegiū est: quia principatuz martyrū obtinere promeruit cum dicitur. Principium doloris mei. i. martyrum cuius dolores reputo meos: ⁊ qr primus ideo merito honorādus. Maxime honoramus martyres dei. s. vt fidei p̄ncipes: intercessores mundi p̄cones regni ⁊ coheredes dei. Jpse fuit princeps fidei inq̄tū ꝓ fide passus est prim⁹. Fulgentius. Heri celebrauimus tēporalem sempiterni christi natalem: hodie celebramus triūphalez primi militis passionem. fuit intercessor mundi: quia primus post christū pro inimicis orauit. Fulgētius. Plus illorū dolebat peccata q̄ sua vulnera. Fuit prim⁹ preco regni. Homo quidē amiserat habitationē celi: gloriā paradisi: ⁊ visionem dei: Sed Stephan⁹ p̄conizatus est restitutionē factā esse homini restitutam habitationem celi, visionem dei, ⁊ gloriam paradisi cū dicit. Ecce video celos apertos, visionē dei. cum addit. Et filiū hominis ⁊c. ⁊ gloriam paradisi: cū dicit. Gloriam dei ⁊c. Fuit etiam primus coheres christi: qr primus hereditauit regnum ꝑ tollerātiam passionū. Tales enim possunt deū conuenire sicut dicit. Ambro. super beati immaculati. Uult deus conueniri vt si quis bene certauerit fructum remuneratiōis expectet. Seruus sum expecto a domino alimentū. Miles sum expecto ab imperatore stipendium. Uocatus sum postulo ab inuitāte ꝓmissum. Quartum priuilegiū est quia spiritusancto plenus fuit: cū dicitur. Prior in donis scilicet spiritussancti, q̄ em̄ donis spiritussancti plenus fuit patet, ex multis signis ple-

nitudinis. Primo quia fuit valde ponderosus. Est autem pōdus eleuās sicut pōdus penarū ⁊ inclinās sicut pondus corporū. Stephan⁹ habuit pondus eleuās quod est pōdus amoris: qꝛ in celum eleuabatur: cum dicit. Uideo celos apertos. Esa.xl. Assumūt pēnas vt aquile ⁊c. ⁊ pōdus inclinās quod est pōdus timoris qđ ad sui inclinationē et considerationē inclinabat. Job.xxvij. Qui fecit vētis pondus. Secundū signum est: quia stabilis ⁊ semper fixus fuit. hebre.xiij. Optimum est, gratia stabilire cor. Tertiū est qꝛ plenitudine sua effudit et plurimū redundauit quod patet quia difficillimū in quolibet amore habuit. Difficillimum in amorem dei est animaꝫ morti tradere in amore proximi necnon pro inimicis orare. in amore sui sensualitatem totaliter rationi subiugare que omnia habuit sicut patet. Quartū signum est quia lapidibus percussus nō murmurauit: nec impatiēs fuit: nec verbo quia non blasphemauit, nec facto: quia non percussit: nec signo: quia turbatus non apparuit. Quintum priuilegium est quia p̄lationem habuit cum dicitur. Maior imperio. Ipse em̄ fuit prelatus mensis viduis altaribus sacris Mēsis apostolorum: collegiū viduarum. Et habuit archidiaconatus officium. iō habuit triplex gen⁹ vite: qđ distinguit Aug. in li. de ciuitate dei scilicet actuosum ociosum et ex vtroq̄ cōpositum. Nam inquātum fuit prelatus mēsis: habuit genus vite actuosum quod cōsistit in labore actionis Inquātum fuit prelatus altaribus sacris habuit genus vite ociosum quod cōsistit in ocio cōtemplatiōis. Inquantum fuit prelatus feminis: habuit genus vite cōpositum: ex vtroq̄ quod consistit in culmine ꝑfectionis. Qui enim feminis preficitur necesse est vt perfectione multiplici decoretur et cetera.

¶ Sermo.xxxv. De eodē. Sermo.v.

Ierusalē hierusalem q̄ occidis prophetas: et lapidas eos qui ad te missi sunt ⁊c. Matt.xxiij. In isto euangelio ponuntur quatuor differentie lapidum. scilicet iudei christus Stephanus ⁊ ipsi lapides materiales vnde August. Dum iudei ad lapides currerent duri ad duros iactabāt in ip̄m pares suos petrus lapidabat qui ꝓ petra lapidabat ⁊ moriebat. Dicunt autē iudei lapides qꝛ sicut dicit. Ambro. sup Luc. lapides sunt deformes ad vsum nudi ad ornandū ac steriles ad fructū: irrationales ad ꝓfectū: sic peccatores sunt deformes ⁊ turpes. Iuxta illud Thre.iij. Denigrata est super carbones facies eorū ⁊c. Sunt nudi qꝛ nō habent ornatū virtutuꝫ. Ezec.xvj. Eras nuda ⁊ cōfusiōe plena. Apo.iij. Nescis qꝛ miseres ⁊ miserabilis ⁊c. Sunt etiā steriles qꝛ nullū fructum bonū faciūt. Rom̄.vj. Nā fruct⁹ eorū mors est. Sunt etiā irrationabiles ad ꝓfectum qꝛ non crescūt sed potius decrescūt. ij. ad Thi. iij. Mali autē hoīes ⁊ seductores ꝓficiunt in peius. Secundo xp̄s dr̄ lapis ꝓ quo stephanus patiebat. Et em̄ est lapis q̄ in edificio sp̄uali ponit in imo: qꝛ est fundamentū qđ edificium sp̄uale regit. j. Cor.iij. Fundamētū nemo pōt ponere preter id ⁊c. In medio autē qꝛ ipsum edificium crescere facit. ad Eph. ij. In quo omnis edificatio constructa crescit ⁊c. In summo qꝛ tanq̄ lapis angularis xp̄o nos iungit. vnde sequit. Ipso summo angulari lapide christo iesu. Tertio stephanus dicit lapis nō quilibet sed quadratus viuus ⁊ politus. Fuit enim quadratus habens quatuor virtutes scili: et tēperantiā in prosperis: qꝛ fuit plenus fide q̄ omnia ꝓspera mundi facit despicere. habuit fortitudinē in aduersis: qꝛ plenus fortitudine. habuit prudentiam in eligendis: qꝛ fuit plenus sapientia. habuit iustitiaꝫ in agendis: qꝛ fuit plenus gratia. Iustitia enim facit hominē gratiosum: qꝛ reddit vnicuiq̄ ius suum. Secundo fuit lapis viuus Ex quo tres ignes sunt accēsi excutiebat. s. ignis celi qui malos arguebat dicēs dura ceruice ⁊c. Ignis amoris quo pro ꝑsecutoribus orabat. Ignis passionis q̄ velut aurum ipsuꝫ ꝓbabat p̄s. Igne me examinasti ⁊c. Tertio fuit lapis politus. Nam ⁊ deus ipsum poliuit quando eum vultum angelicū habere fecit. Et ipse se poliuit: quia omnē tenebrositatem a se abiecit

lucem virtutū induit Ad rom.xiij. Abijciamus opera tenebrarū ⁊ induamur ⁊c. Judei ip̄m polluerunt qñ lapidibus rubigine corporis abiecerunt. Proner.xxv. Rubigine ab argēto ⁊c. Quarto fuerūt lapides materiales qz ibi ad quā tuor fuerunt boni ꝓmo in instrumentum destructiuū carceris. ꝑs. Educ de carcere animā meam ⁊c. Secundo in oblectamentū dulcedinis. Unde cantat. lapides torrentes ejus dulces fuerūt. Deute.xxxij. vt sugeret mel de petra. Tertio in ornamentū diadematis. Omnes eñ lapides facti fuerunt in eius corona lapides pretiosi. ꝑs. Posuisti in capite eius coronam de lapide pretioso ⁊c. ꝑs. Supra dorsum meū fabricauerūt peccatores. Sicut eñ faber super incudē fabricat coronā regalem: sic iudei super stephanū fabricauerunt sibi coronaz triumphalē que tot hz distinctiones gemmarū quot sunt ictus lapidū. Christ. Sicut ex corona regalium diq̄ fulgores emittunt: ita martyrum corone christi vulnerib⁹ distinctissime omni regum diademate redduntur delectabiliores. Quarto fuerunt sibi in materia pontis. Ex illis enim lapidib⁹ factus est pōs quo stephanus transiuit in celum. Olim deus posuerat Adam in naui innocentie que fracta naui preparauerat hominī tabulam penitentie. quibus dā tamen dedit pontem martyrū ⁊ passionis pro christo assumpte. Beatus autē stephanus p̄ mare huius seculi ad portū paradisi pernauit per nauem: qz innocentiam seruauit. Et per tabulam: quia duram penitentiā non deseruit. Et per pontez quia martyrum passus fuit.

¶ Sermo.xxxvj. De sancto Joāne euāgelista. Ser.j.

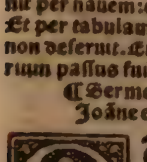

Quartum animal simile aquile. Apocalypsis quarto. Cum per quattuor animalia quattuor euangeliste figurentur. Johannes tamen per aquilam dest̄ naturi: et hoc propter quatuor commodabilia que in ipsa aquila reperiuntur. Primo namq; in volatu. habet sublimitatem: sic etiam Joannes tam sublimiter volauit, q̄ omnia visibilia deserens vsq; ad ipsum ascendit. Augustinus sup̄ Joannem. Transcendit Joannes omnia creata cuncta terrarum omnes cāpos: omnes altitudines syderum omnes choros et legiones angelorum. Nisi enim transisset omnia ista que creata sunt nō peruenisset ad deū p̄ quē cuncta facta sunt. Idem etiam dicit super Joannē q̄ nisi esset super omnia elevatus ⁊ totus sanctus nō ascenderet in deum. Distinguit autez Richardus in lib. de trinita. treo spiritus. ſ. spiritū humanum, angelicum, ⁊ diuinuz. Joannes autem transcendit spiritum humanum ⁊ angelicum ⁊ peruenit vsq; ad diuinum. Esa.lij. Ecce intelliget seruus meus et exaltabitur ⁊ elevabitur ⁊ sublimis erit valde. Fuit eñ exaltat⁹ super spm̄ humanū, elevatus super angelicū, sublimatus in deum. Dicit autez Ambrosius in libro sermonum. Volare nō potest nisi qđ purum, leue, ac subtile est. Joānes igitur tā sublimiter volauit: qz pur⁹ fuit sine admixtione eterne auaritie. Fuit leuis sine pōderositate carnalis cōcupiscētie: fuit subtilis sine grossicie supbie. Scđo aquila habet in venando generositatē: cuius generositas est: qz victus suibus parcit non enim circa nidū suū venatur: sz longe a nido. Ceteri euāgeliste in locis vicinis sunt venati. Venat⁹ est enim marcus in locis vicinis, id est i euāgelio matthei quia dicta sua collegit ⁊ in euāgelio suo reposuit. Venat⁹ est matheus in locis vicinis quia carnalem christi generositatē texuit. Venatus est lucas in locis vicinis qz infantiā x̄pi disseruit. Venati sunt oēs in locis vicinis: qz conati sunt oēs ea dicere q̄ christ⁹ gessit in mūdo. Joānes aūt in locis vicinis venari noluit: qz nec dicta aliorum replicauit nec texuit x̄pi natiuitatē carnalē sed celestez: nec x̄pi infantiā sz gloriā sempiternā: nec tantū ea q̄ x̄ps fecit in mundo: sz etiā in celum ascēdens ip̄m verbum reduxit de celo ⁊ in suo posuit euangelio. Eze.xvij. Aquila grādis ⁊c. Et sequit Uenit ad libanū, id est ad celū ⁊ tulit medullā cedri, id est x̄pi q̄ est alta p̄ potentiā maiestatis que habet corticem id est humanitatē: ⁊ medullaz, id est deitatē. Ceteri euangeliste tulerunt corticez

id est versati sunt circa humanitatē. Medullam aūt id est diuinitatē Joānes accepit. iō ſm Greg. ceteri euangeliste per animalia designantur: qr animalia in terra gradiunt. hic aūt per aquilam qr in celum volauit cum xp̄i diuinitatē disseruit. In hoc scdo cōsistit generositas aq̄le ds predā sola nō cōmedit: sed partē alijs derelinquit. Paulus predā quam in celo rapuit solus māducauit quia sibi retinuit: qd̄ hominū loqui non licuit. Sz Joannes predā quā super celos rapuit solus non māducauit: sed eam ⁊ verbis predicauit ⁊ nobis reliq̄t in scriptis. Origenes. Qr igitur paulus verba audiuit que nō licet homini loqui. Joānes intime veritatis inspectator in paradiso paradisorū, id est in cā oim audiuit vnicum verbū ꝑ quod oia facta sunt quod ⁊ licuit loqui et pōt hoib⁹ p̄dicari. Tertio aquila habet in faciēdo nidū astutiā ⁊ caliditatem: quia ibi ponit preciosos lapides habentes virtutē fugādi serpētes. Sic Joānes i nido id est in suo euāgelio ponit lapides p̄ciosos qui fugāt oēs hereticos. Unus lapis p̄ciosus est. In principio, id est in eternitate erat verbū. Iste lapis p̄ciosus fugat serpentē nestorium. q̄ dixit xp̄m habuisse principiū. Ali⁹ est ⁊ verbū erat apud deū. Iste lapis fugat serpētē sabelliū: qui dixit ꝙ nulla in diuinis est distinctio personarū. Alius cū dixit. Et deus erat verbū Iste lapis fugat serpētē arriū qui dixit filium esse minorē patre. Ali⁹ cū dixit. oia per ipsum facta sunt. Iste lapis fugat serpentem manicheū q̄ dixit visibilia a deo creata nō esse. Alius cū dixit. Uerbū caro factum est. Iste lapis fugat serpentes machometis qui posuerunt christum habuisse corpus: non tamen de virgine sumptū: sed de celo delatum quod si esset corpus illud caro non posset cum caro dicat aliquid contextum ex quatuor elementis. Quarto aquila habet visus acuitatē. vñ secūdū. Isid. aquila ab acumine est dicta: Joannes tātā habet visus acuitatē qd̄ in terra positus celestia vidit. Unde ꝓpter eius altissimum intellectū dyonisius vocat eum euāgelij solē: ⁊ eius doctrinam plendidissimum radium. Et sicut aquila pullos suos in solē aspicere facit ⁊ quos irreuerbaratis oculis radios aspicere cōspicit tanq̄ ꝓprios nutrit quos ad terrā respicere viderit tāq̄ degeneres abijcit. Sic Joānes viros spirituales ac celestes diligebat ⁊ fouebat: degētes aūt repellebat. Uñ dr. j. Jo. j. De⁹ lux est et tenebre in eo non sunt vlle. Si dixerimus quoniā societatem cum eo habem⁹ ⁊ in tenebris ambulamus mentimur. Ecce filij degeneres. Si autem in luce ambulamus sicut ipse est in luce societatem habemus adinuicem. Ecce filij spirituales celestes.

¶ Sermo. xxxvij. De eodem sermo. ij.

Beniamin amātissimus domini habitat confidenter in eo. Ipse in thalamo tota die morabitur: et inter humeros illius requiescet. Deute. xxxiij. In his v̄bis notantur quinq̄ priuilegia Joannis. Primum priuilegium est virginitas integra cū dicit. beniamin qui interpretatur filius dextre. Cum enim statui coniugali debeatur fructus tricesim⁹ ⁊ viduali sexagesim⁹: ipsi tamen virginitati debetur fructus cētesimus qui numerus de leua transit in dexterā ⁊ ideo per dextram virginitas designatur. Merito virginitas meruit multas prerogatiuas ⁊ in mundo ⁊ in celo. Nam in mūdo habuit ex hoc cum christo maiorem familiaritatem. Aug. super Joānem. Sunt q̄ senserunt Joannem: ideo plus amatū ꝙ neq̄ vxorem duxit: ⁊ ab ineunte pueritia castissime vixerit. Meruit sapientie sublimitatē. Hier. ꝯ iouinianū. Joānes quasi aq̄la ad superna volat: ⁊ ad ip̄m patrē ꝓuenit dicēs. In pricipio erat v̄bū. Exposuit v̄ginitas: qd̄ nuptie nō poterāt. Meruit cū matre dei societatē. Hier. ꝯ iouinianū vt breui ſmone ꝯp̄hēdā ⁊ doceā cui⁹ p̄uilegij sit Joānes: imo i Joāne v̄ginitas. A dño v̄gine ⁊ mr̄ v̄go v̄gini discipulo cōmēdat. hz etiā merito v̄ginitas prerogatiuā in celo. s. coronā aureolā i capite. p̄s. Gl̄ia ⁊ honore coronasti eū dñe. Modulationē i ore. Apo. xiiij. Cātabat q̄si cāticū nouū ꝛc. Fulgidam vestē i corpore. Eiusd. iij. Ambulabūt mecū in albis. associationē xp̄i. i. ꝓfectionē. Eiud. xiiij. Hi sequunt agnū q̄cūq̄ ierit. ⁊ fructū cētesimū

in remuneratiõe. Luc. viij. Aliũ cecidit in terrã bonã: & ortũ fecit fructũ cẽtuplum. Scõs priuilegiũ est sincera dilectiõ: cũ õr. Amãtissim⁹ dñi. distinguit aũt ipe triplicẽ dilectionẽ. s. fermonis, op⁹, & cordis dicẽs. s. Joã. iij. Diligam⁹ ẽbo neq; lingua tm̃: sz ope & ẽritate ẽt tripler amor. s. ozis opis, & cord. s. iõ dñi õr. diligam⁹ ẽbo &c. dilexit xps apl̃os dilectiõe sermonis qz eos diligẽter instruxit: iõ fuerũt amati di lectione opis, qz ola charismata gr̃arum infudit iõ fuerunt amãtiores Joãnẽ dilexit dilectiõe p̃cord alioũ fuit amãtissim⁹. Hoc voluit vt supra pect⁹ suũ & ibi ẽ fides cordis recũbere: ad innuẽdũ q ipz p̃cordiali amore dilexit. Tertiuz priuilegiũ est mor: is securas: cũ õr habitau & ẽsidẽter cũ eo. Cõsidẽter em̃ in xpo mori potuit qui habuit conscientiaz letificantem. s. Cor. j. Ebia nr̃a hec est testimoniũ pscientie nr̃e bonor⁹ operis affluẽtiã cũcomitatẽ. Job. v. Ingredieris & abũdãtia sepulchrũ. &c. Xp̃m associatẽ. Apparuit nã sibi dñs Jesus xp̃s dicẽs. Veni dilecte mi: tẽp⁹ est vt epuleris mecũ & quinto meo cũ fratribus tuis apl̃oz turbã quenientẽ: qz oẽs ad ea⁹ trãsitũ quenerũt. õr Gen. xlij. Duodecim fratres sum⁹ minim⁹ domi remãsit: alio nõ est sap. Apostoli ẽdẽ duodecim ffes fuerũt: vn⁹. s. Judas nõ erat sup minim⁹. s. Joãnes q ceteris erat iunior adhuc in domo remãserat: & iõ ad ẽm deducẽdũ oẽs quenerũt. Quartũ priuilegiũ est mris dei venerãda cunctodia: cũ õr. Quasi i thalamo tota die mozabit. Ipsecm̃ fact⁹ est paranymph⁹ spõse regis: & iõ tota die in thalamo habitabat. qz spõsam regis custodiebat. Qualis aũt equãt⁹ fuit ille thesaur⁹: talis & tant⁹ fuit iste thesaur⁹. Credẽdũ est em̃ q si xp̃s inuenisset meliorez thesaurũ sibi q̃ẽdasset. Secure ergo in fide ad Joãnẽ deberẽt accedere q̃ hz i ptãte matrẽ gr̃e. Secure & pcõzo: qz hz in potestate matrẽ mie. Secure & mozientes: qz hz in ptãte illã q̃ in morte ab hostibus ptegit. Secure & ale decedẽtes: qz habet in potestate illã q̃ in hora mortis animas suscipit. Unde cantat ecclesia Maria mater gratie &c. Quintum priuilegiũ est honoris magnificẽtia: cũ õr. Inter humeros ei⁹ reqeuit. Magnus honor & magni amoris indiciũ fuit qñ ioannes in xp̃i pectore reqeuit. Debem⁹ ergo nos ipm̃ honozare: qz ipsum honorauit xp̃s angel⁹: tot⁹ cet⁹ apostolic⁹ olim sanctoz laudabilis numerus: xp̃s nãq; ipsum honorauit qñ cũ sup pect⁹ suũ recubuit. Ubi cãtat. Valde honorandus est beat⁹ ioãnes q supra pect⁹ dñi i cena recubuit. Angel⁹ ipsum adorauit qz abeo adorari recusauit, & se conseruũ suũ vocauit. Apoc. xix. Permisit ẽdẽ se adorari a Josue, qz erat calciat⁹: ideo dicit. Solue calciamẽtũ &c. Joãnes aũt pedes affectuum suoz ab omni amore mũdi discalcianerat. Apostoli quoq; ipsum honorauerũt quando ipsum & petrũ ecclãs ecclesie ad samaritanos miserũt vt haberur. Act. viij. Oẽs ẽtã sancti ipz honorauerunt: quia ad eius transitũ cõuenerũt, & ideo totus mundus debet euz honorare, & honore generali inquãtum fuit apostolus, & speciali inquãtũ christi amicus, & singulari inquantũ recubuit supra xp̃i pect⁹ & custos ẽ virgini deputat⁹.

¶ Sermo. xxxvij. De eodem ser. iij.

Dilect⁹ meus mihi & ego illi. Cant. ij. Jsta ẽbũ nõ põt alicui meli⁹ quenire q̃ Joãni q fuit a xp̃o dilect⁹, & qui christũ speciali amore dilexit. Circa ipsam aũt dilectionem quinq; per ordinẽ sunt videnda. Primo quid fuit huius dilectiõis causa. Circa q sciẽdum q prima causa fuit Joãnis puritas & incorruptio Tales em̃ christ⁹ amat. Prouer. xxij. Qui diligit cordis mũditiam ꝓpter puritatem & gratiam labioꝝ, habebit amicuz regem. Et quia adeo purus fuit: iõ christ⁹ cũ eo familiaritatẽ habuit. Eccli. xxij. Volatilia ad sibi similia quenũt. vñ vnũ volatile fuit xp̃s. ps. Ascẽdit christus sup cherubin & volauit. Secundũ fuit beata virgo. Eccli. xj. Bzenis in volatilib⁹ est apis. Tertiũ fuit Joãnes qui in forma aquile est domonstrat⁹. Jsta aũt tria volatilia cõuenerũt: qz specialẽ familiaritatẽ habuerũt. Scõa cã est festina quersio: qz in nuẽtute ad xp̃m. cõuersus fuit. Tales em̃ xp̃s multũ diligit sicut innitur Mat. x. vbi dicit q christus

parunlos amplexat⁹ fuit: man⁹ eis impo fuit bñdixit ipsis nunq̃ alicui sent tales amicitias ostendit. Sufficit nãq; senib⁹q; a xp̃o reganf: iuxta illó. Senex puerum portabat puer aũt senẽ regebat q; ipso nõ ꝓficiant. ꝑo. Ne ꝓficias me in tẽpore senectutis q; ab ipso nõ derelinquant. Et vsq; in senectã ꝛ senũ ne derelinquas me. Tertia causa est ipsius Joannis feruens dilectio. De⁹ em̃ diligit diligẽtes se. ꝓ nerbios. viij. Ego diligentes me diligo. Ipse eũ Joãnes dilexit xp̃m vinẽtẽ cui⁹ signũ est: qr ob sui amorẽ ola derelinquerit. Cant. viij. Si dederit homo oẽm sub stantiã dom⁹ sue ꝓ dilectione ꝛc. Dilexit mortẽ ẽ. cui⁹ signũ est: qr iuxta crucẽ ipse stetit. Dilexit mortuũ eius signũ est: qr ad monumentũ ipse cucurrit. Bern. Qui amat ardẽtius cucurrit velociꝰ, ꝛ puenit citiꝰ. Scõo vidẽdũ est q̃ sunt signa huius dilectiõis. Primũ q̃dẽ signũ est: qr sua secreta sibi reuelauit ꝛ ea q̃ facilit ad instructionem fidei ꝓfecte sicut in euangelio, et vite ꝓficiẽde sicut i epistis, ꝛ gñe ꝓsummã de sicut in apocalypsi. Scõm est: qr magnis gratijs ipsum dotauit. Magnã em̃ gr̃am deputauit sibi Esaias qñ de⁹ fecit iph̃z prophetã suũ Jacob⁹. qr fecit ipsum aplm suũ. Lucas qñ fecit ipsum euangelistã suũ. Aug. qñ fecit eũ ꝓfessorẽ ꝛ doctorem suũ. Agnes qnãdo fecit eã ꝟginẽ et sponsam suã. In Joãne aũt hec ola reperiunt. Tertium signũ est: qr multũ sibi familiarẽ: ideo vocat discipul⁹ quẽ diligebat Jesus Eccle. vij. Amicus in domestiis eis fiducialiter aget. Fecit eũ camerariũ qr in thalamo sui sinus requieuit. Deut. xxxiij. Quasi in thalamo tota die morabit. Fecit eũ secretariũ: qr secreta sua sibi reuelauit. Esa. xlv. Dabo tibi thesauros absc̃onditos et arcana secretoꝝ. Fecit eũ thesaurariũ suũ: qr matrẽ suã reliquit, qõ ad magnaz locũditatẽ ꝛ exultationẽ sibi fuit. Eccle. xvj. Locũditatẽ ꝛ exultationẽ thesaurizauit sup eũ. per q̃ ostdit q; xp̃s nõ tm̃ dilexit ipsum dilectione gñali qua diligit sua precepta seruãtes: iuxta illud Job. xv. Vos amici mei estis si feceritis q̃ precipio vobis. Nõ tm̃ dilectione speciali qua diligit sua secreta scientes: iuxta illó Joã. xv. Vos aũt dixi amicos: qr que cũq; audiui a pre meo nota feci vobis. Sz ẽt dilectiõe singulari qua diligit amicos intimos ꝛ pcordiales. Tertio videndũ est q̃ sit ista dilectio. Dilectio mũdi nõ est vera: qr ꝛ in vita fallit ꝛ in morte deserit, ꝛ post mortẽ amicũ obliuioni tradit. Dilectio aũt q̃ xp̃s Joãnẽ dilexit ẽ vera: q̃ ipm̃ dilexit in vita, vñ vocat discipul⁹ quẽ diligebat Iesus. dilexit i morte: qr eũ ceteris aplis ad ipm̃ mortẽtem accessit. Dilexit post mortẽ: qr ipsum ad suũ ꝓpriũ introduxit. ꝑo. Tenuisti manũ dexterã meã: me. s. i vita i tui amorẽ ꝛ seruãdo, ꝛ i voluntate tua deducisti me. s. i morte diligẽdo, ꝛ cũ gñe suscepisti me. s. post mortẽ deducẽdo me ad ꝓpriũ tuũ. Quarto ẽ videndũ q̃ fuit differẽtia dilectiõis petri ꝛ ioãnis ad xp̃z. Circa q; sciendũ sicut ꝺr Ber. xp̃s diligẽd⁹ est fortiter, dulciter, ꝛ sapiẽter. petr⁹ ergo dilexit fortiter: qr secũ ꝛ i mortẽ ꝛ i carcerẽ ire ꝓmisit. Joãnes dilexit dulciter: qr i sinu suo recubuit. Uterq; dilexit sapiẽt: qr nullis tẽtatiõib⁹ diaboli: nullis ꝓturbatiõib⁹ mũdi: nullis voluptatib⁹ carnis a xp̃i amore poterat euelli. Quito vidẽdũ ẽ q̃ sit dñia dilectiõis xp̃i ad petrũ ꝛ ad Joãnẽ. Uidet em̃ q; pl⁹ dilexerit Joãnẽ q̃m petrũ: ꝛ ẽ petr⁹ pl⁹ vt dilexisse xp̃m q̃m Joãnes. Circa qõ sciendũ q; triplex est dilectio. Una q̃ ꝓsistit i familiaritatis ofñiõe: ꝛ ista magis dilexit xp̃s Joãnẽ q̃m petrũ: qr magna signa familiaritatis Joãni ondit. ex eo q; supra pect⁹ suũ recubuit. ꝛ matrẽ suã sibi recõmẽdauit. Scõa dilectio est q̃ ꝓsistit in donoꝝ exhibitiõe ꝛ ista magis dilexit petrũ: qr maiora dona sibi cõcessit: qr fecit eũ puncipẽ apostoloꝝ, ꝛ suũ vicariũ dereliquit, ꝛ claues regni celoꝝ sibi dedit. Tertia dilectio est que cõsistit in precordiali amore: ꝛ ista vtrũ equaliter dilexit. Ambos em̃ dilexit aqualr affectione anim: qr ambo apud deum erant equalis meriti.

¶ Sermo. xxxix. De eodẽ sermo. iij.

IN gredieris i abundantia sepulchrum sicut infertur aceruus tritici in tempore suo Job. xv. Joannes euãgelista nõ fuit pos sit⁹ in sepulchro sed spõte ingressus est:

t hoc ꝙt iterū renouaret: vt triticū iterū renouatur. Jn ꝓbis igit ꝓmissis tria tangunt. Primum est mortis magna anxietas in hoc ꝙ sepulchrū ꝑponte ingressus est. Valde enī mortī affectabat: qz multuz desiderabat guttare tā dulce cōmūio: vñ ait. Gsus ago tibiqz dignat⁹ eo me ad tuas epulas inuitare: scio qz ex toto cor de desiderabā te. Eccli. xxiij. Qui edunt me adhuc esurient. Desiderabat videre tā dulcē amicū: vñ ait. O dor tuus in me cōcupiscētias excitauit eternas. ꝓo. Qñ veniā t appareboaīs facie dei. Desiderabat videre tam pretiosum thesaurū. i. virginē beatā sibi a deo recōmēdatū. Jbi enī hēbat cor suū vbi thesaurus su⁹. Deside rabat adiungi ad tā locū dū cōsortiū vñ ait. Suscipeme vt cū fratribus meis sim. ꝓo. Ecce qꝫ bonū t qꝫ iocundū habitare fratres in vnum. Secundo ponitur meritorum copiositas: cum dicitur Jn abundantia. Est enī mortu⁹ in abundantia dierum: quia cū esset. xcix. annorū. Gen. xxv. mortu⁹ est abrāā in senectute bona t plenus dierū. Jn abūdātia meritoꝝ: qz i iuuentute seruire incepit: t vsqꝫ ad decrepitā etatē perseueranit. Eccli. xl. Mane semina semē tuū ꝛc. Jn abūdātia ꝓmiorum. Habuit enim coronā vnaz inquātū fuit virgo in corrupt⁹: aliā inquantū predicator gratiosus: aliā inquātū fuit martyr inuictus: quia in oleo fuit assat⁹. Tercio ponit sua felicitas: cum dicit sicut inferē acerui tritici in tempore suo. Triticū enī i horreū inferē vt homo mde nutriat t in suo tpe seminet, t iterū renouet. Sic beatus Joānes in celū est ilatꝰ vt nos nutriat ꝑ sua merita t ipse remouet t in alia ꝑ impassibilitatē t in corpore ꝑ immortalitatē. De morte quidē sua quatuor sunt opiniones. Quidā enī dixerūt ipsum in celo esse cū corpe glorificato: qđ ꝓuenire dicunt dei liberalitati: t Joannis dignitati. Deꝰ ꝺđē sibi valde liberalis fuit: qz corpus suū custodiuit ne corruptiōi subiacere t neoleū ederet, ne venenū noceret, ne gladios deseruiret, ne mortis doloꝝ sentiret. Si igit xp̄s corpi Joānis tā liberalis fuit in mūdo nō debuit m⁹ liberalis esse i celo. Cōgruit etiā dignitati Joānis q in sinu xp̄i recubuit q ꝓpo tā familiaris extitit q virgini societatē fecit a quo angelus adorari noluit. Siergo alioꝝ apostoloꝝ corpora sic honorātur in terris: manifestum est qꝫ corpus Joannis sic honorari debuit: quia tanta excellentia dignitatis ꝓditum fuit. Postq̄ aūt nullus exhibet sibi honorem mūdo: conueniēs est vt corp⁹ ei⁹ corpoti xp̄i t matris eius societatē faciat. in celo sicut fecisse cōstat in mūdo. Alij dicūt ipsum esse defunctū, t alaz glorificatā in celo. Corp⁹ ho in loco horribus ignoto: deo aūt cognito reseruari sicut de corpore moysi ꝺr. Pōt ꝺđē deꝰ in aliquo loco sibi cognito ꝙ angelos ministeriū corpori dilecti sui honorē exhibere diuinū. ꝓcut decet suū hr̄e dilectū. Quare aūt diuina ꝓuidētia indicauerat ipm corpus esse occultādū: inter diuina secreta est hoc numerādū. Tertij dicūt ipsum adhuc viuere: t in paradisum terrestrem trāslatū esse. Tpe aūt antixp̄i ide educet: t ab ipo occidet. vñ ꝺr Theophil⁹. t ꝓbnō negauit ioānē moritur: nā oē qđ oritur moritur: sz ꝺr Uolo eū viuere vsqꝫ ad finem mūdi t tūc patiet pro me martyriū cū helia. Postea subdit. Et si assignet ei⁹ sepulchrū viuēs transit illud t postea decessit. Quarti dicūt ipm adhuc viuere t quēadmodū celi apti sub terra dormit. Et hoc volūt ostēdere ꝑ vbū dñi nī q dixit. Sic eū volo manere donec veniā. Et exēplo moysi quē adhuc dicunt sub terra dormire: t qz i ei⁹ sepulchro nil nisi māna inueniatur: qđ adhuc ibi ꝺr̄ statu ꝺfectiō seruare. vr̄. Sz huic opinioni obuiat. Aug. q ait. Parua gr̄a xp̄s suo dilecto fecisset si ceteris apostolis in gria regnātib⁹ ipse sub terra dormire dicat. Ad vbū aūt dñi q dixit. Sic eū volo manere donec veniā ꝛc. Respōdet. Chry. id est nolo ipz ꝙ martyriū cōsummari sz expectare donec ego veniēs recipiā eū in eterna beatitudine. Ad exēplū autem de moyse respōdet Aug. q scriptura ipm testat fuisse mortuū. Si tn ꝺr q cū helia vinus apparuit potuit deꝰ de facili ipsum suscitare ad horā. Corp⁹ autem eius voluit esse absconditū: ne indei circa corpus eius idolatriam exercerēt. De manna aūt scaturiente respondet. Augu q forte propter hoc fit vt eius mors pretiosa commendetur: quē mortē

martyzium nō commēdat. Uel forte' propter aliam causam quam ignoramus.

¶ Sermo.xl. De eodē Sermo.v.

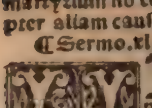

Ic est discipulus ille quez diligebat Jesus Joannis vlti. Magna progatiua Johānis in hoc perpendit ꝙ ipse specialiter dilectus fuisse perhibetur. Nos vero eius prerogatiuas et priuilegia videam⁹ primum priuilegium est: quia Christus ipsum speciali amore dilexit: nec mirum: quia ipse propter amorem Christi omnem aliū amorem deseruit: scz amorem naturalem id est patris: quem in naui deseruit. Amorē carnalē: scilicet vxoris sue, quā ob amorem Christi contempsit. Amorem mundanum, quia nauem et rhetia et omnia q̄ habuit contempsit. Amorem proprīū, qz ppriam volūtatē dimisit et christo semper adhesit. Matth. xix. Ecce nos reliq̄mus omnia et secuti sumus te: hoc quātū ad desertionē amoris mundani: et secuti sumus te et non nos: et hoc q̄tū ad desertionē amoris ppriū. Et subdit. Et omnis q̄ reliquerit fratres aut sorores, aut patrem et matrē, hoc q̄tum ad desertionem amoris naturalis: aut vxorē, hoc q̄ tū ad desertionem amoris carnalis. Secundum priuilegiū est: quia ad omnia se creta eū admisit sicut ad puelle resuscitationem, et ad gloriosam transfigurationē. Si em Christ⁹ volebat facere gratiā apostolis: ipse erat vn⁹ de trib⁹, sicut ptz in illius puelle resuscitatione et gloriosa trāsfiguratiōe. Si volebat facere gratiā duobus, ipse erat vnus de duobus. Nam ipsum solū et matheū fecit euangelistā et apostolum. Si volebat facere gratiā vni soli: ipse erat ille solus: qz ipsum solum in sinu suo admisit. Tertiū priuilegiū est quia matrem sibi recōmendauit. Christ⁹ namq; in hac vita ipse possedit quinq; scilicet corp⁹ animā modicam temporalez substantiā et ecclesiam et matrez ppriā. Corpus igitur recōmendauit nicodemo, animā patri, temporalez substātiā iude. Ecclesiam petro, matrem Johānī: quod vtiq; magni amoris indicium fuit. Et ratione rei recommendate: quia: scz tm̄ thesaurū sibi commisit. Et rōne recommendātis: scz suorū vulnerū oblitus matris non oblinisceb atur et dilecti discipuli recordabatur: et ratione modi recommendandi: quia non dixit. Ecce seruus tuus vel nepos tuus: sed ecce filius tu⁹. Nec dixit. Ecce domina tua vel matertera tua: sed ecce mater tua. Quartum priuilegiū est: quia profunda sapientia ipsum replenit Eccl. xv. Aqua sapientie salutaris potauit eū. Nec mirū si tanta sapientia fuit plenus: qz sedit ad fontem diuinum, habuit intellectum angelicū: intrauit in causam causarum et totus trāsiuit in deum. Ad fontem quidem diuinū sedit: quādo supra pectus dñi recubuit. De quo fonte tā copiose hausit: ꝙ quasi quidem fluuius paradisi factus fuit. Unde cātatur. Quasi vn⁹ de paradisi fluminib⁹ etc. Intellectū angelicum habuit. Augustinus. Sapientia dei (vt ait apostol⁹) in cor hominis non ascendit. Sed tm̄ in cor Johānis ascendit inq̄tum ipse nō homo erat, sz angelus esse ceperat. Intrauit etiā in causam causarū. Un Origines vt ꝙ paulus raptus est vsq; ad tertiū celū: Johānes transiuit omne celū. Paulus raptus est in paradisum: Johānes supra omnez paradisum paradisorū. Trāsiuit etiā totus i deū. Origines. Nō em̄ aliter Johānes potuit ascendere in deū nisi tot⁹ fieret deus. Quintū priuilegiū est: quia supra pectus xp̄i recubuit. Pectus autē isti erat mēsa celestis i qua sunt delicie angelorū Gazophilaciū in quo sunt thesauri omniū scientiarum. Et fons diuinus, in quo est plenitudo omniū gratiarū. Quādo autē famelicus sedet ad mēsam deliciarum valde satiatur. Quādo egen⁹ intrat ad gazophilaciū omnium thesaurorum, valde ditatur. Quando sitibundus peruenit ad fontem amenū, tūc valde repletur. Beat⁹ ergo Johānes recūbēdo supra pectus domini sedit et famelic⁹ ad mensam angelorū: ideo fuit valde satiatus. Intrauit tanq̄ egen⁹ ad gazophilacium omniū scientiarū: et ideo fuit valde ditatus. Sedit vt sitibundus ad fontē omniū gratiarū: et ideo fuit valde repletus Ista tria tāgunt. Eccle. xv. Cibas

uit eum dominus pane vite ⁊ intellectus ecce qualr famelicus est pastus. Aqua sapientie potauit illū. Ecce qualr sitibūdus est potatus. Jocūditatē ⁊ exultationē thesaurizauit super eū. Ecce qualiter egenus est ditatus. Sextū priuilegiū est: qr christus sibi proditionem ⁊ non alteri reuelauit: put petr⁹ Johāni innuit, ex quo ostēdit eius magna auctoritas. Petrus damianus. Profert christus verbuz in medium: et tot⁹ tacet senat⁹ apostolorum. Johānes vero cū discipuloruz persona in se suscepta vnus consultor accedit. Ostendit eius magna potestas. Idē q̄tū apud iudicē ꝓ peccatorib⁹ poterit qui pro ipsius curie celestis senatoribus interuenit: ostēditur magna nostra securitas idē q̄tū flagitare debem⁹ ei⁹ auxiliū, quē sibimet apostoli intercessorē petierūt. Et qr aduocatus est summ⁹: humiliter est a minimis implorād⁹. Septimū priuilegiū est: qr oīm sanctoꝝ perfectionē habuit. idem. Quem in virtutibus incōparabilr Johānes non excedat. Apostolus nanq; est ī epistolis. Euāgelista in euāgelio. Propheta in Apocalipsi. Fuit etiā martyr inq̄tū in oleo adustus: vnde dicit Policrat⁹ ep̄s ephesioꝝ. Johānes pōtifex aureā laminam in frōte portās: martyr ⁊ doctor in Epheso obdormiuit. Octauū priuilegiū est: qr xp̄s de ipso specialē curā habuit: cuz dixit petro. Quid ad te? Curā ecclesie petro cōmisit: curaz autē Johānis sibi reseruauit, cum dixit. Sic ego volo eū manere donec veniā ⁊c. Et matri cōmisit dicēs. Ecce filius tu⁹. Magnū est esse in cura vicarij dei. j. Petri. Maius est esse in cura mr̄is dei: maximū in cura xp̄i. Nonū priuilegiuz est, qr maiori eum xp̄s sua charitate repleuit. Qd̄ triplici signo ostēdit. Prīo qr ad monumētū prius cucurrit. Greg. Illi pre ceteris cucurrerūt. Secūdo qr de charitate plus ceteris locut⁹ fuit. Matthei duodecimo. Ex abūdātia cordis os loquit. Chry. Vos est amantiū vt amorē suum silētio tegere nequeāt. Tertio qr vsq; ad decrepitam etatē charitatē docuit. Hiero. Johānes cū ephesi morarēt vsq; ad vltimā senectutē et vix inter discipulorū manus ad ecclesiā deferretur: nec posset plena ꝟba cōtexere semper dicebat filioli diligite alteratrū. Tandē interrogat⁹ cur hoc semper diceret. Respōdit qr p̄ceptum dn̄i est: ⁊ si hoc solum fiat sufficit.

¶ Sermo.xlj. de innocētib⁹. Serm̄.j.

Vidi supra mōtem siō agnum stantem ⁊c. Apoc.xiiij. Gloria ⁊ beatitudo istoꝝ ꝑuulorū ex multis causat, put in p̄senti lectiōe colligit. Prīo ex nobili associatiōe: qr associati sunt agno: nec mirū si agn⁹ libēter morat cū eis. Hō quidē libenter moratur cū cōciuibus suis. Christ⁹ igit fuit bethleemita: et isti bethlemite. Libāter hō morat cū ioculatorib⁹ suis, ⁊ isti sūt ioculatores xp̄i. Apo.xiiij. Uocē quā audiui sicut cytharedoꝝ cytharizantiū in cytharis suis. Libēter hō morat cum domici cellis ⁊ seruitorib⁹ suis: maxime cū sunt mundi ⁊ honesti: ⁊ de his d̄r. Sine macula sunt añ thronū dei. Libēter ei hō morat cū ꝯsimilibus suis. Ipsi nanq; fuerūt ꝟgines, martyres ⁊ innocētes. Libēter igit xp̄s cū eis morat tāq̄ ꝟgo cū virginibus: martyr cū martyrib⁹, innocēs cū innocētib⁹. Scd̄o eoꝝ gloria causatur ex descripiiōe cū d̄r. Hn̄tes nomen ei⁹ ⁊ nomē p̄ris ei⁹ scriptū in frōtib⁹ suis: Tertiū aūt nomē qd̄ ī frōte scribitur, hr̄ Apoc.iij. Et nomē ciuitatis noue hierusalē. Ista ergo tria noīa. s. de⁹, hierusalē, et iesus in frōtib⁹ eoꝝ sūt scripta: de⁹ aūt s̄m Dam̄. idē est qd̄ ardere. Hierl̄m d̄r visio pacis. Jesus saluator: per qd̄ datur intelligi q̄ illi hn̄t plenā inflāmationem in dei dilectione. Esa.xxxj. Dixit dominus cuius ignis in sion: ⁊ camin⁹ ī hierusalē plenam cognitionez in aperta dei visione: prime Corinthiorum.xiij. Uidemus nūc per speculum in enigmate, tunc aūt facie ad faciē. Et habebūt plenū saluationem in corporis ⁊ aīe gl̄ificatione. Esaie.lxj. In terra sua duplicia possidebūt. Tertio cōsistit gl̄ia ipsoꝝ iocūda iubilatiōe cū d̄r: Et cātabūt cāticū nouuz. in quo q̄dē cātico tria sunt. s. nouitas, singularitas ⁊ sonoritas. Nouitas cum d̄r. Cātabūt cāticū nouū. Haymo. Canticuz nouū cātare est de ī corrupta mētis ⁊ cor

ports integritate gaudere. Singularitas cum dicit. Nemo poterat dicere canticum, nisi illa ꝛc. Beda. Hoc cãticũ cetera electi audire ꝑt ꝫ dicere nequeãt: qz p charitatẽ q̃dẽ de corũ celsitudine leti fũt q̃ꝰ ad eoꝝ ꝓmia nõ assurgũt Sonoritas ẏo notat cũ ór. Tãq̃ vocẽ aquarũ multarũ. Illa aũt sonoritas assimilat triplici sono. f. aq̃ruz tonitruũ: cytharę. Sãcti em̃ q̃ laudãt deũ pvictoria q̃ habuerũt de psecutorib⁹ tyrãnoz cãtãt cãticũ aq̃rũ multaꝝ: qz p aq̃s tribulationes intelligũt iusta illoꝝ ꝑa. Salũ me fac deꝰ qm̃ intrauerũt aq̃ vsq; ad aiaz meã. Qui ẏo laudant deũ pro victoria demonũ q̃ fũt in aere caliginoso cãtant cãticũ tonitrui. Qui vero laudãt pro victoria carnis cantãt canticũ cytharę. In cythara quidẽ est lignũ attenuatũ z corda extẽsa qz coꝝ⁹ dz ieiunijs attenuari z mẽbra mortificari. Quarto causatur eoꝝ glia ex ꝑpetua incorruptiõe cũ ór. Hi sunt q̃ cum mulieribus nõ sunt coinquinati. Merito cum incorruptionis semp agnũ sequuntur. Unde subdit. Hi sequunt agnũ q̃cun q; abierit et eisdem cum eo vestib⁹ albis de corant. Apo. iij. Ambulabunt mecũ in albis. Corã ipo ꝓtinue modulant: sicut supradictũ est. Et corona aurea adornatur. Eccl. lxv. Corona aurea sup mitraz. ei⁹. Quinto causat eoꝝ glia ex ꝑmoꝛdia li passiõe: qz ꝑmi martyres extiterũt: qõ notat cũ ór. Hi empti sũt ex hoib⁹ primitie deo z agno. De his ꝓmitꝫ ór. Exo. xx. Decimas tuas z ꝓmitias nõ tardabis offerre: xps em̃ primitias deo obtulit qñ istos quulos ad deũ misit. Chry. Videbant israhelitę xps ad celũ offert nouã eccleniã ꝑi ꝓmitias fructũ exhibet genitori. Quuli bti mõ nati nũq̃ tẽtati nõdũ ablactati ẽt coronati. Aug. Has ꝓmitias misit xps ꝑi venit infãs z venit israhelites. Infans ad nos: israhelites ad celũ. Nõ tñ xps obtulit primitias: sz ẽt decimas q̃s q̃dẽ obtulit viu⁹ mortu⁹ z glificat⁹. Nã, viu⁹ obtulit decimas abstinẽtiaꝝ: qñ quadraginta dieb⁹ z xl. noctib⁹ ieiunauit. Mortu⁹ obtulit decimas horaꝝ: qñ p. xl. horas mortu⁹ iacuit. Glificat⁹ obtulit decimas dieꝝ: qñ resurgẽs xl. dieb⁹ discipulis apparuit. Et q̃nis. xxxvj. dies sũt ẽ̃ci me anni, xps tñ voluit supaddere: ad instruẽdũ q; i seruitio deiꝰ hõ dz plꝰ facere q̃ min⁹. Tñ q̃ ór decimas z primitias nõ tardabis offerre. Nõ em̃ tardauit offerre ꝓmitias q̃ quulos obtulit recenter natꝰ. Nõ tardauit offerre ór decimas q̃ eas obtulit z vinus z mortuus et glorificatꝰ.

¶ Sermo. xlij. De eisdẽ. Sermo. ij.

Empti sunt ꝛc hoibus primitie deo et agno Apoca. xiij. Passio istorũ btorũ parvulorum cõmendabilis est ex quastuor: vcz ex tempore nũero. causa z loco. Extpe, qz primitie xpo passi sunt: iõ ór. Hi empti sunt ex hoibus ꝓmi ꝛc. z iõ facti sunt erumpẽtes ecclesie gemme flores primi nascentia, z ecclesie plãtationes nouelle z immature. Primo nanq̃. fuerunt erumpentes ecclesie gemme. Auguſt. Isti vere dñr martyrũ flores quos in frigore infidelitatis exortos: velut ꝓmas erũpẽtes ecclie gẽmas quedã psecutionis pruina decorit. De istis gẽmis ór. Gen. xl. Videbã corã me vitẽ in qua erãt tres ppagines crescere paulatiz in gẽmas, z post flores vuas maturescere. Ista vitis est xps in qua fuerũt tres ppagines. i. tres martyrũ distinctiões. Quaqua ptulit gẽmas. i. hoꝝ martyrũ primitias qui fuerũt martyres actu: sz nõ voluntate. Scda ptulit flores. i. fetõs ꝓfessores q̃ fuerũt martyres voluntate: sed non actu: inter quos ꝓmatũ tenet Johannes euãgelista. Tertia ptulit vuas maturas. i. martyres actu z voluntate, inter quos ꝓmatũ tenet stephanus. Scdo fuerũt primi flores nascentis ecclie. De q̃b⁹ ór Cãticoꝝ. ij. Capite nobis vulpes parvulas q̃ demoliunt vineas: nã vinea nostra floruit. Vinea. i. ecclia floruit qñ istos martyres ꝑduxit: in floribus vulpes demolite fuerũt qñ herodes z sui cõplices istos martyres necauerũt: vñ herodes vocat vulpes. Luce. xiij. Ite dicite vulpi illi. Lz autem isti flores fuerũt auulsi nõ tñ suo odore ꝓuati. Cãticoꝝ. ij. Vinee florẽtes odorem dederũt. Tertio fuerũt plantationes nouelle z immaturate. Esa. xvij. Tñ messem totꝰ effloruit z immatura pal-

talio germinauit. Sūt cū quedā plātiones que fructū martyrū ꝓtulerūt in fine ecclie: sicut petr⁹: q̄dā in iuuentute sicut stephanus: q̄ in sua imaturitate seu nouelle plātatiōe sicut martyres innocentes. ꝓ. Filij tui sicut nouelle olinarū in circuitu mēse tue. Scō eoꝝ passio est cōmēdabilis ex nūero: ꝛ lz alnob ꝛ eoꝝ nūerus ignoret, tñ ecclia sub nūero magno eos honorat: vñ vt supra. Et cū eo cētū ꝛ quadraginta milia: qz ergo illa btā societas est tā nūerosa, ꝛō digna est maiori veneratiōe Si em vn⁹ miles regis honorādus est, multo forti⁹ militū multitudo: ꝛ maxime qñ essent de cognatiōe regis ꝛ essēt familiares regis, ꝛ induti eiusdez regis vestib⁹. Sic tales fuerūt isti pauli q̄ fuerūt de cognatiōe xp̄i cū fuerūt de bethleez inda: ꝛ xp̄s de inda originē duxerit. Sunt etiā sibi familiares. Apoc. xiij. Hi sequunt agnū quocūq; ierit. Sūt etiā induti secū eiusdē vestib⁹ Apo. vj. Ambulabūt mecū in albis: qz digni sunt. Scō sunt digni facilioze exauditiōe. Si ꝛ de⁹ exaudit preces vn⁹ sancti: multo fortius preces multoꝝ: nā impossibile est preces multorū nō exaudiri: vñ ꝛ ipsa ꝓgo btā ad rogandū deū sola nō accedit: ſz magna societas cū ea vadit. ꝓ. Astitit regina a dextris, tuis ꝛc. Tertio sūt digni maiori exultatione. Cum em multi sunt qui gaudent: gaudium vnius augef ex gaudio singulorum: et ideo gaudiū istorum paruloꝝ tanto ampli⁹ augef: ḡto amplꝰ ab imicē iſlāmant. ꝓ. Ecce q̄ bonū ꝛ q̄ iocūdū habitaſ frēs i vnū. Aug. i li. cōfeſ. Qñ cū mītis gaudēt i singulꝫ vberi⁹ ē gaudiū qz feruere facit ꝛ se iſlammāt vn⁹ ex altero. Quarto ē idonea dei laude. Si ei deo ē accepta laus vni⁹ ſcti, mīto fortius multoꝝ. ꝓ. Ex ore ifantiū ꝛ lactētiū pfecisti laudē ꝛc. Tertio eoꝝ passio cōmēdabilꝫ ē ex cā: qz pp xp̄m sūt passi: ꝛ iō ire i nūero martyꝝ ꝓputant. Et hoc q̄dē accidit rōne ꝑsone: qz ꝓ xp̄o passi sunt: imo in singulis xp̄s passus est pesser. ij. Hostis noster est, cui⁹ crudelitas redundat in regem. Bern. Qui aut occasionem damni dat damnum dedisse vī. Debuit ergo christi pietas illis dare vitam ꝗ gloriæ q̄bus occasio aliter abstulit vitam nature. Scō hoc accidit ratione singularis gratie: rex enim terrenus quādo coronatur multos multes secum facit. Christus ergo qui coronatus erat corona paterna: hodie coronatus est corona materna: et ideo non⁹ rex nouos milites sibi voluit congregare Tertio hoc accidit ratiōe innocētie in baptismo sanguinis assecute. Bernar. Zlle pro christo trucidatos infantes dubitet coronari: q̄ generatos in christo nō credit inter adoptionis filios generari. Et sicut tunc circuncisio, nunc vero baptismus sine vllo volūtatis vsu sufficit ad salutē, sic ꝓ xp̄o suſceptū martyriū illis sufficit ad sanctitatē. Quarto cōmēdabilis est ex loco, qz in bethleē inde passi sūt. Ex q̄ tres prosapias assecuti sūt. Primo magnā cū xp̄o familiaritatē: ex eo q̄ in ciuitate xp̄i nati sūt. Hoſes ei ciusdē ciuitaſ magnā solēt adhibere familiaritatē habere: magnā familiaritatē xp̄s eis ostendit: qz fecit eos de camera sua. Apo. xiij. Cātabāt q̄si cāticū ꝛc. De societate sua ibidē. Hi sequuntur agnum quocūq; ierit. De militia sua: quia tanq̄ commilitones eisdem vestibus eos induit. Apocal. ij. Ambulabūt mecum in albis. Secundo magnam in christo societatem: qz bethleem domus panis interpretatur. Satiantur illo pane: de quo dicitur Johannis. vj. Ego sum panis vīuus, qui de celo descēdi. ꝓ. Sicut ablactatus super matre sua: ita retributio in anima mea. i. sicut parul⁹ lacte nutritur: posita grandiuscula ablactatur, ꝛ ad mēsam patris recipitur: sic fiat retributio in anima mea: vt scilicet hic lacte matris ecclesie nutritus: tandem ad mensam celestis patrie se recipiat: vbi iā non nutriatur lacte parulorū: sed pane solido perfectorū. Hinc est quod Abrahas nō in natiuitate Isaac ſz in eius ablactatione grāde fecit conuiuiū ad significandum quod nō est plena satietas ad vbera matris, sed ad mēsam patris. Tertio meruerūt spūalē dei laudationē: iō nati sunt i bethleē inde q̄ interp̄taſ cōfitens. Magnū em cōfiteri dño corde. Malꝰ est cōfiteri dñoꝝ corde ꝛ ore. Maliuꝫ corde, ore, ꝛ ope. Sup maximū ei cōfiteri cū sanguinis effusione, Talem cōfeſſū sunt isti

parnuli: de ꝗbus ꝺt eccleſia. Non loquē do ſed moriendo cōfeſſi ſunt. ꝓ hilipp. ſ. Magnificabitur Chriſtus in corpe meo: ſiue per vitam, ſiue per mortem ꝛc.

¶ Sermo. xliij. Deeiſdem. Sermo. iij.

Surge et accipe puerum ⁊ matrem eius ⁊ fuge in egyptum ⁊ cetera. ¶ Circa iſtud euangelium plura videnda occurrunt. Primo quare chriſtus fugit? quod, quidem fecit multiplici de cauſa. Primo ſm Chryſoſtomum propter oſtenſionem humane nature. Quantum em̄ ad diuinam non habuit neceſſe fugere, ſed poti⁹ nullus eum potuit effugere. ꝓs. Quo ibo a ſpiritu tuo? ⁊ quo a facie ꝛc. Secundo propter victoriā ſue ſapientie. Fugiendo em̄ herodem vicit: ⁊ ſibi milites acq̄ſiuit. pe ſcis raueñ. Bellicoſus ſi in bello fugit: artis eſt non timoris. Tertio propter documentū, vt ex hoc nos doceat nullum debere indignari: ſi innocēter ab impijs patiatur. Joānis. xv. Si me pſecuti ſunt ⁊ vos perſequentur. Hieronymus. Ecclēſia nabulis eccleſie non defuit iniquitas prohibens: iuſtitia patiens. Quarto propter exemplum, vt ex hoc informemur nobis fugiendum eſſe. Modo fuga prouidentie: quādo ſcilicet maiori vtilitati reſeruamur. Matthei decimo. Cum perſequentur vos in ciuitate iſta: fugite in aliam. Modo fuga cautele. Sunt enim quedaꝫ vicia que non poſſunt vinci, niſi fugiendo: prime Corinthiorū ſexto. Fugite fornicationem. Modo fuga compaſſionis: quando a facie malorum fugimus vt occaſionem ſubtrahamus. Secundo videndum eſt de perſonisque fuerunt in iſta fuga: que fuerunt Maria, Joſeph: ⁊ puer Jeſus. Iſtud conſortium eſt inuentum in bethleem a paſtoribus fugiēdo in egyptum ⁊ in redeundo. Siue ergo herodē, id eſt diabolum fugias: ſiue de egypto: id eſt de peccato redeas: ſiue in bethleē ſd eſt in gratia maneas, ſemper tecū habeas mariā. i. amaritudinem penitētie. Puerum. ſ. puritatē cōſcientie ⁊ Joſeph: id eſt augmentum virtutis ⁊ gratie. Tertio videndum eſt de contigentibus ſ via. Ibi enim xp̄s manifeſtauit ſuam maieſtatem. Nam ſic legitur in hiſtoria triperti ca. Bruti que dā procera, in via exiſtēs vſq; ad terram inclinata puerum ſimpliciter adorauit. Secū do manifeſtauit ſuā bonitatem in eo q̄ parentes ſuos in via pauit. Nā ſicut legitur in libro de infantia ſaluatoris cū ſub q̄dā palma altiſſima quieſcerent ⁊ eſuriret atq; ſitiret: palma ad preceptū pueri, vſq; ad terrā ſe inclinans fructus colligēdos obtulit: ⁊ de ſua radice fontem amenum produxit. Tertio manifeſtauit ſuā potētatē: qt patrēes ſuos a latronibus defendit. Cūjus latrones irruiſſent q̄ eos expoliare volebāt vnus eoꝝ reſpiciens puerum ait. Uere dico vobis ſi poſſibile eſſet deū incarnari diceret iſtū puerū deū eē ⁊ ſic ſocios ſuos induxit vt eos illeſos abire pmitterent. Iſte dicit fuiſſe ille latro cui poſtea dns dixit. amē dico tibi, hodie mecū eris in paradiſo. Quarto videndū eſt de ira herodis, p eo q̄ ꝺr. Iratus eſt valde. Iratus eſt q̄dē, ꝓpter regni zelū. ꝓuer. xix. Sicut fremitus leonis ſic ⁊ ira regis. Aug. Quid erit tribunal iudicantis q̄n ſuper bos reges cura terrebat infantis ꝓpter ſui contēptum. Chryſ. Magi cōtēnentes herodē addidere cauſas doloꝝ propter ceſaris metum: ꝓceperat ne ſine ſui imperio aliquis rex diceretur vel eſſet. Quinto videndū eſt de ſeuitia herodis, p eo q̄ dicit. Occidit oēs pueros. Exceſſit em̄ in tribus ſcz numero: quia cū deberet occidere vnum occidit omnes. In loco q̄ cum deberet occidere bethleemitas occidit etiam finitimos. In tempore: q̄ cū deberet occidere anniculos occidit ꝛ bimatos. ⁊ infra. Huius aūt tanti exceſſꝰ quadruplex fuit cauſa. Prima eꝝ impia cabilis ira. Prouerbiorū. xvj. Ira nō habet miſericordiā nec erūpēs furor. Secunda eius ſeuitia quia in ſanguine delectatur. Eccl. viij. Quaſi autem nihil eſt ante eus ſanguis. Tertia eſt aſtutia: vtſcz omnes occidendo ille non poſſet euadere quem querebat. ſed dicitur Job. v. Deprehendit ſapiētes in aſtutia eoꝝ. Quarta eſt diuina prouidentia q̄ ex tanta herodis ſeuitia ſatanā ſibi martyrum multitudinem copulauit. Sexto quidē videndū eſt de

est de tẽpore occisionis pro eo qd dicit. Uidens q illusus esset a magis per qd datur intelligi q facta fuit eorum occisio post epiphaniam: sz tamẽ scdm glosam. Post annũ ⁊ quatuor dies puerorum occisio facta fuit: distulit enim triplici de causa. Primo propter discredẽtiam: quia secundũ glosaz. Magis discredidit putãs eos falsa stelle apparitione delusos. Secundo propter astutiam: vt scilicet dissimulando puer in mediũ deduceret. Tertio propter morã contractam. Iuit enim romã a cesare cicatus. Et sic fere per annũ impeditꝰ fuit. Septimo vidẽdũ est de fletu matrũ pro eo q rachel ⁊ non iacob inducitur ad plorandũ. Matres em̃ cum sint magis passibiles consueuerũt plus dolere de filiorũ aduersitate q patres: ⁊ pres plus gaudere de eorũ prosperitate q matres. Istud innuit salomõ dicẽs. Prouerbio. x. Filius sapiẽs letificat patrem: filius aũt stultꝰ mestitia est matris sue. Mater em̃ plus diligit: ⁊ ideo plus dolet quãdo filium perdit: q autẽ plus diligebat ostẽditur triplici ratione. Prima est quoniã mater dat plus de substãtia filio q pater: ⁊ ideo maiorẽ partẽ videt habere. Scda causa est quoniam mater plus laborat circa filium q pr. Istud autẽ circa quod magis laboramus magis diligimus. Tertia causa est quoniã mater plus est certa q pater. ⁊ ideo mater diligit filium tãq rem certã: pater vero aliquãdo minus diligit tanq rẽ dubiã. Octauo videndum est de morte herodis pro eo quod dicitur. Erat vsq ad obituz herodis. Mors em̃ sua fuit mors pessima qr manu propria se occidit: herodes quidẽ iniuste effudit sanguinẽ paruulorum. Et ideo bibit sanguinem proprium quẽ gladio in vẽtre immerso effudit. Bibit sanguinẽ filiorũ: quia filios ꝓprios interemit. vnde Augustꝰ cesar hoc audito dixit. Mallẽ esse herodis porcus q filius: qr cum sit proselitus porcis parcit: ⁊ filios occidit. Legit etiã in quadaz cronica q herodes quẽdã filium suum paruulum in bethleez tradiderat nutriẽdum qui cum ceteris paruulis occisus est. Et qr herodes sic sitiuit sanguinẽ paruulorum: sic bibit sanguinẽ proprium: et domesticum furorẽ diuinũ. Ideo potest sibi cõueuire quod dicit Apocal. xvj. Iustus es domine qui hoc iudicasti qr sanguinẽ sanctorum tuorum fuderunt: ⁊ sanguinẽ dedisti eis bibere vt digni sunt. Nono est videndũ de subtractione laudis qr eccl'ia subticet cãtica laudis ⁊ letitie. ⁊ hoc primo in signum: fletus quẽ matres habuerũt. Secũdo in signũ status quia scilicet in lymbũ descenderũt. Tertio in signũ incolatꝰ quẽ virgo beata puer et Ioseph fugiẽdo in egyptuz fecerũt. Magna compassione dignum fuit ⁊ propter pueri tenerã etatem ꝓpter puerperij nouitatem: ⁊ propter ioseph senectutem.

¶ Sermo.xliiij. Eodẽ die. Sermo.iiij.

Mittens occidit omnes pueros. In his verbis tria tangunt. Primo herodis iniqua sentẽtia cuz dicit. Mittens. Secundo eius seruitia cũ dicitur Occidit. Tertio paruulorum innocẽtia cum dicitur. Omnes pueros sententia autez dicitur iniusta tribꝰ modis. Aut ex animo quãdo ex ira vel turbatiõe ꝓfertur. Aut ex ordine quando ordo iuris omittitur. Aut ex causa quando sufficiẽs causa non suffragatur propter hec autez sententia herodis iniusta fuit. Primo ex animo quia ex ira ⁊ perturbatione ipsam protulit. Nam in aduentu magorum dicitur q turbatus est: hic autẽ dicitur q iratus est valde. Ibi enim turbatꝰ est propter prodigij nouitatem vel propter romanorũ timorẽ. Hic autẽ turbatꝰ est propter magorum deceptionem: ⁊ timens regni sui amissionẽ. Et in tali turbatione ⁊ ira sententiã protulit. Et iõ eiꝰ sententia ex animo iniusta fuit. Iacobi. j. Ira em̃ viri iustitiam dei non operatur. Secũdo fuit iniusta ex ordine. Uidet em̃ ad pueri inq̃sitionem ordinate processisse. Primo em̃ q̃siuit de loco natiuitatis a doctoribus legis. Secũdo de tẽpore ab ipsis magis. Tertio inq̃rit ⁊ mandat de persona dicẽs. Ite ⁊ interrogate diligenter de puero ⁊c. Istũ autem triplicem inquisitionis ordinẽ: insidiose faciebat nõ vt puerũ adoraret sed vt perderet: ⁊ iõ

eius sentētia ex tali ordine fuit iniusta. Jō Danielis.vij. Assimilat vrso in cuius ore erant tres ordines dentiū. Iste vrsus est insidiator herodis. Threnorū.iij. Vrsus insidiās factus est mihi. Hic hūit i ore suo tres ordines, qr ab ore suo tres de christo emanauerūt inq̄sitiones: sed tamen fuerūt ordines dentiū ꝛ vrsi, qr insidiose faciebat ꝛ lacerare intēdebat. Tertio fuit ex cā qr innocētes dānauit. Daniel.xiij. Nūc peccata tua venerūt q̄ operabaris prius iudicās iudicia iniusta innocentes opprimens ꝛ dimittēs noxios, ideo ipsi beati paruuli innocētes dānati vindictā petūt a deo dicētes. Apoc.vj. Usq̄q̄ domine sanctus ꝛ verus non iudicas ꝛ vindicas sanguinem nostrū de his qui habitant in terra? Secūdo ponit herodis seuitia. cū dicit Occidit. Et qr sanguinem innocētem iniuste dānauit, ideo iuste dānatus est. Unde effusio sanguinis paruulorū non poterit in iudicio occultari sz manifestabit a terra reuelāte. Esa.xxvj. Reuelabit terra sanguinem suū ꝛc. Job.xv. Terra ne operiatis sanguinē meū. Ab ipso paruulorū sanguine ꝓclamāte. Unde dicit iudex. Gen.iiij. Uos sanguinis fratris tui clamat de terra ad me. A tota celesti curia interpellāte. ps. Uindica sanguinē sctōrū tuorū q̄ effusus est a dei iustitia req̄rente. Ezechiel.iij. Sanguinem aūt de manu tua req̄ram. Tertio ponit paruulorū innocētia cū dicit Pueros. In herode q̄dem erat malitia: in istis innocentia. In illo calliditas in istis simplicitas. In illo potentia: in istis infirmitas. Pugnabat ergo cū innocentia malitia cum simplicitate calliditas cū infirmitate potētia ꝛ crudelitas: sed in isto bello innocentia malitiam vicit astutiā simplicitas fregit potentiā infirmitas supauit. Istud triplex bellū adhuc quotidie gerit. Ecclesiasti.iiij. Uerti me ad alia: ꝛ vidi calūnias q̄ sub sole gerūt. Ecce qūo ipugnat astutia simplicitatum ꝛ lachrymas innocentiam. Ecce quomodo impugnat malitia innocentiam nec posset resistere eorū violentie. Ecce quomodo impugnat potentia infirmitatem.

¶ Sermo.xlv. De sancto Thoma cantuariensi. Sermo.j.

Pro iustitia agonizare ꝓ anima tua ꝛ vsq̄ ad mortē certa pro iustitia. Eccli.iiij. Pugil fidelis ꝛ miles strēnuus in sua pugna tria dz hr̄e scz causam legitimam intētionem rectā: ꝛ finalē perseuerantiam. Ab his tribus beatus thomas in sua passione commēdatur. Primo a legitima causa. cum dicitur. Pro iustitia agonizare. Describitur autem iustitia q̄ sit virtus reddens vnicuiq̄ ius suū scz deo obediētiaz superiori reuerentiam: patri cōcordiam: inferiori disciplinam: inimicis patientiā: miseris ꝛ afflictis compassionem operosam ꝛ sibi sanctimoniā. Pro tali iustitia sanctus thomas pugnauit. Dedit eñ p̄mo deo obedientiā: qr maluit obedire deo q̄ regi contra deum: ꝛ ideo regis irā contra se prouocauit. Act.v. Obedire opz deo magis q̄ hoibus. Secundo dedit superiori reuerentiā, id est summo pontifici. Nam cū quadā vice a rege artatus voto eius annuisset ab altari postmodū se suspendit donec per summū pontificem est restitutus. Eccli.x. In medio fratrū rector illorū in honore. Tertio dedit pari cōcordiā. vñ dicit de eo q̄ saluo semper rigore sub ducētia vestiū ꝛ apparatu vtē siliū concordabat moribus singulorū ad Roma.xij. Si fieri pōt quod in vobis est cū omnibus hominibus pacem habentes. Quarto dedit subditis disciplinam. Unde dr de eo. Sapia qua preditus erat in ecclesia malignorū prohibebat insultus. Prouerbiorū.xxix. Stultitia colligata est in corde pueri ꝛ virga discipline fugabit eam. Quinto dedit inimicis patiētiam: qr in exilio positus pro grege ac regno anglie semp orauit ꝛ suis occisoribus nullum impatientie verbum dixit. Luce.xxj. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Sexto dedit miseris cōpassionē operosam quia quotidie tredecim pauperū pedes curuatis genibus abluebat ꝛ post refectionē cuilibet quatuor argēteos pro eorū vsibus consumēdos erogauit. Septio habuit in se sanctimoniaz qr virginitatem seruauit ꝛ carnem suam

letunijs ꝛc. cilicio maceravit. Hebreo. xij. Pacem sequimini cum omnib⁹ ꝛ sanctimoniam ꝛc. Et qꝛ sic iustitiam seruabat pōt dicere cū Job. xxix. Iustitia indutus sum: ꝛ vestiui me sicut vestimento. Ille q̄ est indutus ab oī parte est tect⁹. Sic beatus thomas iustitia fuit indut⁹ a dextris qꝛ ipsam defendit in apice pōtificalis dignitatis. A sinistris qꝛ ipsam defendit in exilio relegatus ante se: qꝛ ea que sui predecessores in preiudicium ecclesie cōcesserant ipse noluit confirmare post se, qꝛ in his que petebat rex assentire noluit videns imminere futurum periculum animarum. Secūdo commēdatur ab intentione recta: cū dicit̄ pro anima tua. Multi em̄ sunt q̄ pugnāt ꝑ substātia sua ꝛ ꝑ pelle sua ꝛ gloria sua sed pauci pro anima sua, cum tamen ibi magna pugna requirat̄. Matthei. xj. Regnum celorū vim patitur ꝛ violēti rapiūt illud ꝛc. Et ponit̄ ibi triplex vocabulum violentiam designans scilicet vim ꝛ violēti rapiunt illud: ad designādū ꝙ tales triplicem viz debent inferre scilicet rōni intellectum captiuando. ij. Corinthioꝝ. x. In captiuitatem redigentes itellectū volūtati ipāz a suis cōcupiscētijs auertendo. Ecclesie. xviij. Post concupiscētias tuas non eas. ꝛc. Et operatiue opera fortia aggrediēdo. Prouerbiorū. xl. manū suā misit ad fortia. Uel pōt dici ponitur ibi illud triplex vocabulū ad innuendum ꝙ vult habere fortissimū celi castruz. Debet habere audacem animū ne sit formidolosus: strēnuū conatum ne sit ociosus: tolerantiam contra quodlibet aduersum ne sit deliciosus. Ista tria genera holez de bello dei sciūt vt habet̄ Deutero. xx. Quis est homo formidolosus ꝛ corde pauido ecce formidolosi. Quis est homo q̄ edificauit domū nouam ꝛc. Ecce q̄ ociosi volunt in domo quiescere ꝛ nō ire ad laborem. Quis est homo q̄ desponsauit vxorem ꝛc. Ecce deliciosi q̄ delicijs volunt vacare. Sed beatus thomas hūit audacem animum: qꝛ contra regem causaz ecclesie audacter defendit. Strennuum conatum qꝛ anteq̄ vellet cedere in exiliū se mitti ꝑmisit. Tolerantiā contra quodlibet aduersum qꝛ mortez sustinuit. Tertio cōmēdatur a finali perseuerātia: cum dicit̄ vsq; ad mortem certa ꝓ iustitia vere vsq; ad mortē ꝓ iustitia pugnauit: qꝛ pro ipsa defendenda quadruplex martyriū sustinuit. Primum fuit in rerū ablatione: qꝛ fuit omnib⁹ rebus ecclesie spoliatus. Et q̄uis sancti viri ablationez rerum libenter sustineant: dolent tamē inquantum erant sustentamētū pauperum: ꝛ inq̄tum vident ea consumi vsibus impiorum. Ista autē talis patientia quoddā martyriū est. Gregorius. Sine ferro martyres esse possumus si patientiā veraciter in animo custodimus. Secundus fuit in suorum propinquorū persecutione quod magnum dolorē ꝛ compassionem gn̄auit secundum Gregorium. Qui dolorē exhibet in aliena necessitate crucem portat i mēte: tertium fuit i exilij relegatione: qꝛ a patria sua fuit expulsus ꝛ ꝑ diuersas ꝓuincias exul effectus. Fuit enim de numero eoꝝ de quibus dicitur Heb. xj. Circuierunt in mellotis ꝛ pellibus caprinis egētes angustiati: afflicti q̄bus non erat dign⁹ mūdus. Ipse em̄ circuiuit qꝛ per diuersas patrias ꝛ terras peregrinat⁹ fuit ꝛ: in pellibus caprinis qꝛ cilicium deferebat: fuit egens qꝛ omnibus bonis spoliat⁹ ꝛ angustiat⁹ propter compassionem afflictorū: afflictus propter perditionem inimicorum. Et qꝛ mundus codignus non fuit, ideo deus mūdo ipsuz abstulit. Esa. lvij. Iust⁹ perit ꝛ nō est q̄ recogitet i corde suo. ꝛ viri mīe colligent̄ qꝛ nō est q̄ itelligat a facie em̄ malitie collect⁹ est iustus. Quartū fuit in sua occisione: qꝛ eius cerebrū sparserūt ꝛ eū crudeliter occiderunt: fuit enim de numero illoꝝ. De quibus dicitur Hebr. x. In occisione gladij mortui sunt. psal. Gladium euaginauerūt peccatores ꝛc. Sed certe gladius eoꝝ intrauit i corda ipsorum: qꝛ alij digitos discerpētes: alij sanie defluentes: alij ꝑalysi dissoluti: alij amentes effecti miserabil'r mortui sunt.

¶ Sermo. xlvj. De eodem Sermo. ij.

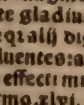

Iustus iustificetur adhuc. ꝛ sanctus sanctificetur. Apoca. xxij. Beatus thomas lz i vita sua fue-

rit & iustus & sanctus: in passione tamen sua fuit magis iustus & sanctus ostensus: et hoc propter septem conditiones que in passione sua reperiūtur. Primo nanq; fuit passus in loco sancto, id est in ecclesia ad innuendum q ipse ecclesiam consecrabat: et ecclesia ipsum magnum & sanctum ostendebat locus siquidem aliquando sanctificat locatum sicut templū sanctificat aurū. vnde Mat. xxiij. Quod maius est aut aurum aut templū qō sanctificat aurū. Aliquando vero locatum sanctificat locum sicut corp⁹ christi et reliquie sanctorum que sanctificant locū in quo recūdunt. Aliquādo vero locus sanctificat locatū: & econuerso, sicut patet in area q̄ tabulas⁹ sanctiores ostēdebat: & tabule arcam sanctiorem reddebant. In hoc igit q Thomas passus est i ecclesia ipse ecclesiā sanctiorem reddidit: & ecclesia ipsum sanctiorē ostēdit. Secūdo passus est in officio sancto ad innuēdū q de laude vie transibat ad laudē patrie: vbi omnia que sunt in homine conuertuntur ad laudem. Nā visus allectus dei a mirabili visione clamabat et ait. Psalter. xv. Valde admirabilis es dñe & facies tua plena est gratiarū. O dotat⁹ effect⁹ tā mirabili odore dicitur. Cāticoruz. j. Trahe me post te curremus in odore vnguētorum tuorū. Auditus recreatus angelica iubilatione dicit. Canticoꝝ quinto. Sonet vox tua in auribus meis. &c. os dulcoratum laude dei. ps. Replet os meū laude &c. manus locūdate christi amplexiōe dicit. ps. Omnes gētes plaudite manib⁹. Tertio passus est in mēbro sancto, id est in capite sacro oleo dilibuto. Est aūt quadruplex caput. Primū est sup substantia le scilicet de⁹. Istud nō erat in beato thoma Iesum: sed diligēter conseruatū: nam instar serpētis corpus exposuit & caput conseruauit. Secundum est rationale qō est ipsa mēs siue superior pars rationis. Istud similiter nō erat Iesum per aliquaz impatientiaz vel murmurationem vnde dicitur de martyribus. Nō murmur resonat: non querimonia &c. Tertiū est spirituale scilicet ipse prelat⁹ qui est caput ecclesie: & quātum ad hoc persecutorib⁹ resistit & corp⁹ ecclesie defendit. ad Colloss. primo. Ad impleo ea q̄ desunt passiōib⁹ christi in carne mea pro corpore eius qō est ecclesia &c. Quartū ē corporale & istud feriēdum exposuit: & caput christi in se cō seruauit. Sicut opponit quis brachiū vt ab ictib⁹ caput custodiat. Quarto pass⁹ in tēpore sancto scilicet in tēpore domini conatiuitatis, ad innuēdum q sicut christus natus erat in terris, sic ipse nascebatur in celis. Anima enim sancta modo cōcipit per bona ꝓpositā: parit autem per bona opera: nutrit vero p dei verba. hoc autem hic facit gemēdo: tunc autez facit gaudēdo. Apocalipsis duodecimo. Mulier amicta sole & luna sub pedibus eius. & in capite corona stellaꝝ duodecim &c. Tūc ait a est amicta sole qñ sequit xpi cōuersationē. Tūc habet coronā duodecim stellaꝝ qñ seruat doctrinam duodecim apostoloꝝ. Tūc habet lunam sub pedibus quādo habet terrena sub affectib⁹. Clamat autem quādo parit: quia in presenti seculo ingemiscit. Tandē rapt⁹ est filius eius ad thronū dei: qz post generationē que fit cum dolore in mundo generantur filij eius cū honore in celo. Quinto. passus est pro causa sancta qz p libertate ecclesie defendēda. In veteri lege nulla erat libertas sz seruit⁹: licet em̄ haberent liberum patrem scilicet deum: habebant tamē ancillam matrez scilicet synagogā. partus autem sequitur ventrem & ventris cōditionem quātum ad libertatem & seruitutem. Erant tamen ibi q̄dam totaliter serui qui scilicet habebāt ancillam matrem scilicet synagogā: & seruum patrem scilicet diabolū. Joh̄. viij. Vos ex patre diabolo estis. In noua autē lege est libertas quia nascimur ex libero patre. s. deo & libera matre scilicet ecclesia. Galat. iij. Nō sumus ancille. filij sz libere. Sunt tamē et ibi quidam serui qui videntur esse filij dei et ecclesie per fidē. et sunt filij diaboli per opationē. Johānis octauo. Omnis q facit peccatum seruus est peccati. Christi⁹ ergo nos seruos redemit prime Corinthioꝝ septimo. Precio empti estis. Redēptos manumisit, id est extra potestatē diaboli posuit. Joh. viij. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis: liberos i filios adoptauit. Ad romanos

viij. Nō enim accepistis spiritum seruitutis: iterū in timore: sz ꝛc. Et de hoc cyrographū fecit. Esaie q̄dragesimo nono. Ecce i manib⁹ meis descripsi te. talē igit̄ libertatē thomas defēdit: ꝛ iō martyriū passus fuit. Sexto passus ē inter manus sanctas scilicet inter monachos. Corp⁹ christi postq̄ patri immolatū fuit a nullo prophano fuit contractum: sed a viris sanctis fuit a cruce depositum ꝛ sepultū. Corpus autē sanctus thome fuit organū spiritussancti: margarita dei ꝛ hostia xp̄i. Ipsi autem persecutores fuerunt canes id est nō debuerunt tāgere organum spiritussancti: ꝛ quia erant porci non debuerunt cōculcare margar tā dei. Matthei septimo. nolite sanctuz dare canibus ꝛc. Et quia ꝑsecutores erāt prophani: iō nō debuerūt cōtractare hostiam xp̄i. Corp⁹ ergo beati thome a ministris dei tm̄ tāgi debuit postq̄ tanq̄ sacra hostia immolatū fuit. Nā ꝛ in veteri lege hostia deo immolata nō tāgebat̄ nisi manib⁹ sacerdotū. Septimo erat approbat⁹ ab angelis sanctis nā sicut d̄r dū requiē eternā diceret̄: audite sunt voces angelorū dicētiuz. Letabitur iust⁹ ꝛc. Et hoc fecerūt angeli propter dubiū tollēdū. Cū em̄ non fuerit passus ab infidelib⁹ nec ꝓpter fidez: sed a xp̄ianis ꝛ ꝓ iustitia voluerūt angeli ostēdere hūc verꝝ esse martyrē ꝓpter cōsimile officiū: quia officiū: angeli est ecclesiā defendere ꝛ custodire. Esa. lxij. Super muros tuos hierusalē constituit custo. ꝛc. holes autē eiusdē officij ꝛ artis honorē sibi impēdunt ꝓpter priuilegium Angeli enim sunt virgines ꝑ naturā: ꝛ thomas fuit virgo per gratiā ꝛ iō tanq̄ sibi similē priuilegio speciali ip̄m honorāt per laudem diuinaz Eccl̄. xij. Omne animal deligit sibi simile.

¶ Sermo. xlvij. De eodē. Sermo. iij.

Qui mihi ministrat me sequat̄ ꝛc. Joh. xij. Beat⁹ thomas habuit quatuor magna p̄conia. Prīonāq̄ habuit p̄lationē dignā qꝛ fuit dei minister vñ d̄r. Qui mihi ministrat ꝛc. Ad bonū aūt ministrū tria req̄rūtur. s. mūdicia fidelitas ꝛ prudētia. Nemo em̄ vult ministrū immundū vel infidelez seu fatuū. de p̄mo. p̄s. Ampulās i via immaculata hic mihi ministrat de alijs duob⁹. Luc. xij. Quis putas ē fidelis dispēsator ꝛ prudēs? ꝛc. Beatus ergo thomas fuit minister dei ꝓpter mūdiciā: qꝛ integrā castitatē seruauit ꝛ ꝓpter sapiētiā: qꝛ iura eccl̄ie. sapiēter defendit ꝛ ꝓpter fidelitatē: qꝛ de trib⁹ q̄ sibi cōmisit sibi fideliter deseruiuit. s. de corpore ꝑ macerationē: de anima per sincerā dilectionē: et de reb⁹ per liberalē distributionē. Scd̄o habuit ꝯpassionē xp̄o cōsimilē ꝛ acceptā ideo subdit̄ me sequat̄. In passiōe quidē xp̄i multa cōmādabilia fuerūt. Primum est libera volūtas Esa. liij. Oblat⁹ est qꝛ ip̄e voluit. Similiter ꝛ thomas voluntarie pass⁹ fuit. vnde cū monachi fores ecclesie. clauderēt beat⁹ thom̄. eas reserās dixit nō est ecclesia vt castrū custodiēda: ꝛ sic occisoribus obuiauit. scd̄m est immēsa charitas que tanta fuit in christo ꝙ solus mori voluit ꝛ ceteros illesos seruari precepit dicēs. Si ergo me queritis sinite hos abire. sil̄r ꝛ Thomas dixit: si caput meū queritis p̄cipio ex parte dei ne cuiq̄ clerico vel laico noceatis. Tertiū est magna vtilitas: qꝛ xp̄s passus est ꝓ iusticia ecclesie acq̄rēda. p̄s Annūciaui iustitiā tuam in ecclesia magna. sil̄r ꝛ tho. pass⁹ est pro iustitia ecclesie defendēda. Quartū est deuotiōis suauitas qua xp̄s tā plenus fuit ꝙ inter vulnera patri se recōmēdauit dicēs: pater in manus tuas cōmendo spiritū meū. Sil̄r ꝛ sanct⁹ thomas dū occideret̄ dixit: deo ꝛ beate marie ꝛ sanctis omnib⁹ ꝛ beato Dionysio causā sancte ecclesie ꝛ meipsum cōmēdo. Quintū est cōstātie firmitas: tam constans enim fuit xp̄s ꝙ nō cessit ꝓpter iniurias verborum nec ꝓpter supplicia tormentorū. Similiter ꝛ thomus recepit cōtumelias cū ei dixerūt. Capite furē: suspēdite latronē ꝛ ꝓditorē. Multas iniurias in rebus propriis: qꝛ fuit omnib⁹ spoliat⁹. Et multa supplicia in tormētis: qꝛ fuit in oībus mēbris punitus ꝛ excerebrat⁹: sed tñ in nullo potuit cōmoueri. Tertio habuit vitam sanctā ꝛ hoc notat̄ cum d̄r. Si quis mihi ministrat ꝛc. Ipse enim se totū ministrauit deo: qꝛ se totū diuinis obsequijs

mancipauit. Et sicut in passione sic ꝛ i vi ta se xp̄o cōformauit. xp̄s namq; habuit hūilitatē q̄ maxime apparuit in pedum ablutione. Cōmunitatē que apparuit in benigna cōuersatione. Baruch. iij. Post hec in terris visus est ꝛ cū hoībus cōuersatus est. Asperitatē que apparuit in aduersorū ꝑpessione. p̄s. propter verba labiorū tuorū ego custodiui vias duras. Sil'r ꝛ beat⁹ thomas tantā habuit humilitatē ꝙ singulis dieb⁹ pedes pauperū tredecim abluebat ꝛ quatuor argenteos cuilibet tribuebat. Tantā habuit etiā cōmunitatē ꝙ saluo honestatis honore se oībus cōformabat. Seneca. Id agamus vt meliorē vitā sequamur q̄ vulgus non vt contrariā alioquin quos emēdare volumus fugamus a nobis ꝛ auertim⁹. Tātā habuit asperitatē ꝙ ieiunijs corpus suū macerabat ꝛ cilicio mēbra sua domabat. Gal. v. Qui aūt sunt xp̄i: carnē suam crucifixerūt cū vitijs ꝛ concupiscentijs. Quarto nūc hz claritatē eternā: dū dicit vbi ego sum illic ꝛ minister meus erit. circa qd̄ notādū ꝙ xp̄s est in dextera patris Mat. vlti. sedet a dextris dei est in gloria patris philip. ij. dn̄s iesus christ⁹ in gloria est dei patris est in lumine patris. j. Thi. vj. Lucē habitat inaccessibilē. est in throno patris Apo. j. Sicut ꝛ ego vici et sedi cū patre meo in throno eius. Beat⁹ ergo thomas est in dextera dei: qr recepit omniū beatorū affluētiā. p̄s. delectationes in dex. id est vsq; in finē. est in lumine dei qr hz visionez apertā. j. Cor. xiij. Uidem⁹ nūc ꝑ speculū in enigmate: tunc aūt facie ad faciē. est in throno dei qr hz regiā dignitatē Prou. vlt. Nobilis i portis vir eius cū sederit cū senatorib⁹ terre est in gloria dei qr hz oīm bonorū securitatē ꝛ eternitatē Augu. in lib. confessio. Ipse erit finis desideriorū nostroꝝ q̄ sine fine videbit: sine fastidio amabit sine fatigatione laudabit. ¶ Ser. xlviij.

¶ De sancto Siluestro papa. Sermo. j.

Deo ē omnis medela: ꝛ a rege accipies donationē. Eccle. xxxviij. Cōstantinus imꝑator cum lepra esset ꝑfusus a siluestro est curatus ꝛ curanti nō fuit ingrat⁹. In verbis premissis primo ponitur eius miraculosa curatio cū dr̄. Adeo est omnis medela. Secūdo cōstātini gratie recognitio cum dr̄. A rege accipies donationem. Circa primū notandū ꝙ constātinus curatus est ꝑ siluestrū per virtutē baptismi circa quē baptismū quatuor persone cōsiderant. s. apl's cōstantinus siluester: ꝛ xp̄s. ex parte apl'orum fuit intimata materia ꝛ figura. vnde dixerūt cōstantino in visu apparētes qr horruisti effusionē sanguinis innocētis siluester ostendet tibi piscinā: ecce materia in qua immersus tertio curaberis ab oī lepre morbo: ecce figura. Materia em̄ baptismi est aqua que fuit sanctificata tactu dn̄ice carnis cū in iordane ostēdit. virtutē institutiōis cū dixit Joānis. iij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ spiritu sancto ꝛc. Aqua regenerationis q̄ de latere emanauit ꝛ benedictionis sacerdotis. Aug. Accedit verbū ad elementū ꝛ fit sacramentū. Trina aūt immersio fit ad designādū triduanā xp̄i sepulturā ꝛ ꝙ a trinitate hz efficaciā ꝛ ꝙ triplicē remittit culpā scz originalē, actualē: ꝛ venialē. Scdo ex parte cōstantini fuit dispositio preambula: Disposuit ei se ad baptismū ꝑ tria. s. ꝑ cōtritionē cōfessionē ꝛ satisfactionē Unde legit ꝙ ad ecclesiā sancti petri venit ꝛ se de peccatis suis lamētabiliter accusauit Mat. iij. Baptisabantur a iohāne cōfitentes peccata sua per opera penitētie: qr siluester ante baptismū vnius heddomade ieiuniū sibi indixit. Christus nō ieiunauit ante baptismū qr non indigebat aliqua dispositione. Ieiunauit autē post baptismū: ad innuendū ꝙ qui in baptismo nascitur nouus homo efficit. Paulus autem ꝛ cōstantinus ante baptismū ieiunauerūt: qr indigebant dispositione. Per opera misericordie: qr ante baptismū carceres aperiri fecit. Mat. v. Beati misericordes quoniā ipsi misericordiā cōsequent. Tertio ex parte siluestri fuit forma debita ꝛ recta intentio: ꝑ quā ipsum intendebat virtute baptismi sanare in corpore ꝛ mente vnde poterat dicere illud. Joā. vij. Totū hominē sanū feci in sabbato. Tunc em̄ fuit sabbatum propter pacem q̄ fuit ecclesie restituta.

Quarto ex parte christi fuit efficacia virtutis: que fuit triplex. Prima est quia in baptismo curauit a morbo lepre. ij. Reg. iiij. Restituta est caro eius sicut pueri parvuli. Secūda est quia sibi infudit lucem gratie & hoc significat per hoc q in baptismo eius mirabilis splendor lucis emicuit. Super apostolos delcēdit spiritus sanctus in linguis igneis: qz in predicatore requirit lingua ignita ad inflamandū super constantinū apparuit in specie lucis qz in principe requirit lux sapientie ad indicandū. Tertia qz ipsum dignum fecit sua visione hoc significat per hoc q christus constantino in baptismo apparuit Legitur enim. j. Re. xvi. q absalon duobus annis facie regis non vidit tertio autem vidit. Quia in lege nature contra peccatum originale institute fuerunt sacrificia in lege moysi circuncisio: sed neutrū istorū celos aperiebat in lege autem gratie quasi in tertio anno institutus est baptismus qui celos aperuit & homines dignos dei visione fecit. Secundo ponitur in constantino grata recognitio cum dicitur: & rege accipies donationē ipse enim ecclesiā xpi fundauit: vñ legit q de fundamēto ecclie sancti petri. xvi. cophinos terre propitijs hūeris asportauit. vnde dicit quedā glosa super Esa. lx. Edificabunt filij peregrinorū muros tuos Sicut cōstantinus qui rome. xvi. ecclesias in honore duodecim apostolorū fecit. Secundo fundatam dotauit: qz totā italiam: n dotē donauit. Gen. xxx. Dotauit me dominus dote bona. mecū erit vir meus eo q genuerim ei sex filios. Et pōt esse verbū ecclesie que hic dotatur & in futuro christo coniungetur: eo q sex filios sibi generauit apostolos martyres confessores virgines continentes & conjugatos. Tertio dotatam priuilegijs cōmunit. Dedit enim legem: quicunq; fugeret in ecclesiam salvus esset: & plures alias leges fecit. Christus tamen ecclesiam nobilioribus priuilegijs cōmunit de quibus dicitur. xij. Re. ix. Sanctificaui domū hāc vt ponerem nomen meū ibi in sempiternū & erunt oculi mei & cor meum ibi cunctis diebꝰ. ecce quia deus in ecclesia posuit nomen suū: oculos suos & cor suum. Et sic nominatur nomine dei videt oculis dei & vivit corde dei. Propter primum est famosa & cognoscibilis. mane. j. ab ortu solis vsq; ad occasum magnū est nomē meū in gētibꝰ. ppter scōm est circūspecta infallibilis. Prouer. j. Frustra iacit rethe ante oculos pennatorū. Propter tertium est perpetua & immortalis. Esa. xxxiij. Tabernaculum qđ nequa ꝯ transferri poterit. Quarto priuilegia tāq dignitatibus coronauit. Dedit em filio suo coronam imperialem & equū album. Voluit em ecclesiam ornare: quia sciebat ipsā esse summi regis sponsam. ps. Stetit regina &c. ipsam esse ad dexteram dei collocandā. vnde sequit. A dextris tuis. ipsaz immortalitatis stola induendā ideo subdit. In vestitu deaurato ipsam angelorū multitudine & obsequijs mācipatā ideo subditur. Circundata varietate.

¶ Sermo.xlix. De eodem sermo. ij.

NOnoramedi cuz ꝓpter necessitatē eccl'. xxxviij. In verbis ꝓmissionis duo ponunt. s. cōstantini necessitas in quam incidit & honoris sublimitas que sibi nostrum hos notauit. Circa primum notandum q constantinus triplicem necessitatē patiebatur prima erat corporalis: quam patiebatur in carne sua: & ista erat morbus lepre. Secunda erat spiritualis que erat in mēte sua, & ista erat morbus idololatrie. Tertia erat in gente sua, & ista causabatur ex diaconis infectione. Primum morbum curare volebat per innocentum sanguinis effusionem. Secundum augere volebat per christiane religionis extirpationem. Tertium sedare volebat per cerimoniarum exhibitionem. sed affluit celestis medicina scilicet silnester: qui hunc triplicem morbum salubri remedio curauit. Primum namq; curauit per baptismi regenerationem quia sez mox vt fuit baptizatus ab oi lepra fuit curatus. iij. Reg. v. Restituta est caro eius sicut caro pueri parvuli & mūdat⁹ est. In carne quidē sua patiebatur triplicē morbū. Primꝰ causabatur ex lepre aspersiōne

ꝛ ꝓtum̃ ad hoc ꝺt. Restituta est caro eiꝰ. Secundꝰ causabatur ex fomite concupiscẽtie ꝛ iste per baptismũ debilitatus est. ꝛ ꝓtuz ad hoc dicit caro pueri. ꝛc Tertio causabatur ex vetusta conuersiõe qua in baptismo spoliatꝰ est. Col. iij. Spoliãtes vos veterẽ hoiez ꝛc. ꝛ ꝓtũ ad hoc dicit Mũdatꝰ est. Scõs erat morbus spiritualis. ſ. morbus originis. Notandum aũt qꝫ tũc erat triplex error. Primꝰ gẽtilitatis ꝛ idololatrie. ꝛ istũ curauit siluester miraculis. ꝑs. Dabit voci sue vocẽ ꝛtutis in miraculis scilicet miraculosa curatione contrãtini. Scõs erat iudaice perfidie. ꝛ illũ curauit doctrinis: quia disputãdo cũ helena ꝛ iudeis ipsos cõuicit. Luc. xxj. Ego enim dabo vobis os ꝛ sapientiã ꝛc. ꝛ miraculis scilicet resuscitatiõe tauri. ſ. Cor. ſ. Judei signa petunt greci sapiẽtiã querũt Siluester aũt grecis siue gentilibꝫ sapiẽtiã ꝛ iudeis signa ꝓbebat. Sapiẽtes enim acquiescũt rationibus simplices miraculis. Sed quãdo vtrũqꝫ datur tũc ꝛ rationes miracula cõmẽdãt, ꝛ miracula rationes confirmãt. Tertiꝰ erat error pranitatis hereticę ꝛ ille fuit arrij qui statim post siluestrũ adhuc tamẽ viuẽte cõstantino incepit qui dicebat xp̃m esse purã creaturã ꝛ ille morbꝰ curatꝰ est doctrinis: qz nicenũ cõsilij congregatũ vbi aptis rõnibus eiꝰ error cõfutatus est. ꝛ miraculis qz arrius crepuit medius: ꝛ nep hãdo ore quo xp̃m blasphemauit viscera sua enomuit. Tertiꝰ morbẽ causabat ẽ ifectiõe diaconis. ꝛ hũc morbũ siluester curauit per potentiã quia ad ꝓceptũ ꝛ petri ꝛ pauli apꝫ rum ad ipsum descendit. ꝛ ibi tria fecit. Nã sibi precepit qꝫ ibi xp̃m veniẽtẽ inditẽ expectaret os eius filio ligauit ꝛ cuz figillo habente crucẽ sigillauit. Xp̃s nãqꝫ vicit diabolũ ꝑ potentiã, hoc signat preceptũ quod ei fecit. per sapientiam hoc signat ligatio qua eum ligauit. ꝑ iusticiã que appenit in passiõe hoc signat sigillatio facta cum crucę. Secũdo ponitur honoris sublimitas quas siluestruz honorauit cum dicitur. honora medicum. Circa qõ notãdum qꝫ ecclesia est vicaria christi vtrz agni: thesauraria dei ostiaria paradisi primo igit qz ecclesia est vicaria christi constantinus in sede sibi cessit dimisit enim sibi sedem romane vrbis ꝛ ipse in cõstantinopolim sibi sedẽ locauit. vnde ait in suo testamẽto vbi principatus sacerdotum ꝛ christiane religionis caput ã celesti imperatore institutum est iuxtũ est vt illic imperator terrenus non habeat potestatem. Secundo quia est ꝑonsa agni ipsaz tanqꝫ fidelis paranympꝫ nobiliter exortauit. Naz sicut legitur in suo testamẽto dedit siluestro coronam imperialem sup humerale: ꝛ oia imperialia ornamenta. ordinans etiam qꝫ cardinales essent pres sules ꝛ patricij: ꝛ imperialibus dignitatibus adornati. Tertia quia thesauraria dei imperium occidentale sibi custodiendum commisit. ꝛ ipse ad partes orientales accedẽs cõstãtinopolim edificauit. Esay. xlv. Dabo tibi thesauros absc̃ditos ꝛc. Quarto qerat ostiaria paradisi iudicio suo se ligandũ ꝛ absoluendũ sup posuit vnde legitur in hystoria ecclesiastica qꝫ cum niceno cõsilio diuersi ẽpi diuersos libellos contantino presentassent vt ipse inter eos iudicaret omnes libellos in ignem proiecit: dicẽs. Deus vobis potestatem dedit de nobis iudicare: ꝛ ideo a vobis recte iudicamur. vos autem non potestis ab hominibus iudicari. Vos esti nobis a deo patre estis dñi ꝛ conuenies nõ est vt homo iudicet deos sed ille de quo dicitur. Deus stetit in synagoga deorum.

¶ Sermo. I. De eodem. sermo. iij.

In diebus

suꝫ placuit deo Eccl. xliij. Tota vita sctoꝝ est dies. ſ. Tessar. v. Oẽs vos filij lucis ꝛ filij dei: ꝛ quia sancti viri sepe mutant status ideo quot status habent tot dies continent. Beatus autem siluester fuit in quadruplici statu scilicet subiectionis, prelationis, cõsummatiõis, ꝛ glorificationis: ꝛ in his diebus. i. statibus suis lucidis semper placuit deo. Primo namqꝫ placuit in statu perfectionis ꝑ gratiam. Sunt aũt tria signa per que potest homo cognoscere vtrum placeat deo per gratiã. Primũ est exercere opera misericordie. Eccl. xvij. Elemosyna viri

quasi faccul⁹ cū ipso:z gratiā:hominis quasi pupillā cōseruabit. Sicut em̄ manus opponit vt pupilla ab ictib⁹ custodiat sic per elemosynā z tentationibus diaboli omnia cōseruant. Istud siluester habebat de quo dicitur hospitalitatē summopere exercebat. Hebr. xiij. Hospitalitatē nolite oblimisci. p hāc enim quidam placuerunt angelis hospitio receptis. Secundum signum est firmitatem cōscientie habere Eccli. xx. homo acharis. i. sine gratia quasi fabula vana Et 9r Eccl. xxvij. homo fensatus manet in sapiētia sicut sol ꝛc. Istud siluester habuit. Nam cum olim quēdam christianū nomine thimoteū omnes christiani timerent recipere ipse eum receptt z fecit remanere fecit. Tertium signū est habere spiritū prophetie. ij. pet. j. Spritnitsancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Istud siluester habuit. Nam cū prefect⁹ sibi in craftinū diuersa tormenta minaretur: prophetica voce respōdit. Multe hac nocte morieris tuz velis nolis verū deū quem colimus recognosces quod ita factum est. Secundo placuit in statu predationis per curam sollicitam. Ipse em̄ populū suū pauit verbo predicationis per quod iudeos conuicit: gentiles conuertit: z fideles instruxit. Pauit etiā exemplo reformationis. Unde dicitur q̄ non solū a christianis: sed etiam a paganis miro diligebat affectu. Erat enim aspectu angelico: sermone nitidus. z fide catholicus: charitate diffusus. Pauit temporali subsidio. Unde dicit q̄ omniū orphanorū viduaz z pauperū nomina scripta habebat: z eis in necessariis subueniebat. ꝓpterista tria dicit. j. Thimo. ij. Exemplū esto fidelibus in verbo scilicet predicationis: in conuersatione scilicet informationis in charitate scilicet submnistrationis. Tertio placuit in statu cōsummationis sine mortis: quia tūc gratiosum testamentū fecit in quo tria subditis delegauit scz vt inter se charitatem haberent ecclesias suas diligentius gubernarēt: z gregem a luporū morsibus custodirent. Ista tria paulus discipulis suis pro testamento legauit dicēs. act. xx. Attēdite vobis z vniuerso gregi vt scilicet ipsum sin

cere diligatis in quo vos spūsanct⁹ posuit episcopos regere ecclesiā dei: vt scilicet diligentius gubernetis. Ego scio quoniā intrabūt post discessionem meaz lupi rapaces: non parcentes gregi: z iō ipsum a luporum morsibus custodiatis. Et intelligūtur lupi demones hereticiset tyranni. Debent quidem prelati custodire ecclesiam amorsibus demonū per orationem assiduam Luce. xxij. eccce sathanas expetiit vos ꝛc. Et aliquando conuersus cōfirma fratres tuos scilicet per orationem sollicitam a morsib⁹ hereticorū per sanam doctrinam. j. Petri. iij. Paratu semper ad satisfactionem omni poscenti ꝛc. A morsib⁹ tyrannoz: per firmam constantiam. Unde quidam reprehendunt. Ezechie. xij. Non ascendistis ex aduerso. z cetera. Quarto placet nūc deo in statu glorificationis. ꝑs. Placebo domino in regione vinozū. Sunt autem tria per que beati placent deo. Primum est identitas volūtatis. Modo enim in malis volūtas est deo cōtraria. iō displicent. In bonis em̄ semiplena: z iō imperfecte placent sed in beatis est perfecta, iō perfecte placent. Esaye. lxij. Uocaberis voluntas mea in eis. Scōm est identitas similitudinis. Similitudo quidem dei in malis est delata: ideo nō cognoscuntur. In bonis est obscura: qz i corpore quod corrumpitur aggrauatur. In beatis est clara. j. Joh. iij. Scimus qz similes ei erimus cum apparuerit ꝛc. Tertium est idētitas amoris. Mali autem habēt cor frigidū. Mat. vj. Sicut frigidā facit cisterna aquā suam ꝛc. Boni hnt cor callidū. ꝑs. Concaluit cor meum intra me. Beati vero habent cor in ignē amoris totaliter conuersum: ideo vocant scintille ignis. Sap. iij. Fulgebūt iusti z tanq̄ scintille i arundineto discurrent.

¶ Sermo. ij. ¶ De circumcisione domini. Sermo. j.

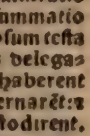

Infans octo dierum circūcidetur in vobis. Genesis octauo. Quāuis enim ihesus dñs noster fuerit infans octo dierū circumcisionem non indigebat. Cum enim

tantum circūcisio data fuerit contra peccatū. Et qm̄ xp̄s fuit sine peccato nō indigebat tali remedio Bern. ꝙ non fecerit peccatū etas ipsa manifestat: ꝙ nō cōtraxerit multo fortius probat patris diuinitas ⁊ matris integritas. Est em̄ tibi pater ab eterno sed in deo non cadit pctm̄. Est tibi mater ex patre: sed virgo nec parere potuit incorruptio corruptelā. Notāduz autē ꝙ circūcisus fuit christ⁹ a parētib⁹ in parte corporis ⁊ a iudeis in oib⁹ sensibus corporis. Primam autē circūcisionē voluit accipere nō propter indigentiā sz propter congruētiam. Congruū em̄ fuit multiplici ratione. Primo vt legez impleret. Ro. xv. Dico enim iesum christū fuisse ministrum circūcisiōis ⁊c. Scdo vt incarnationis mysteriū diabolo occultaret. Sicut enim piscis volens capere escā capit ab hamo: sic diabol⁹ vidēs christū circūcidi voluit ip̄m capere tanq̄ purū hominē in carne: et captus est diuinitate. Job. xl. Nūquid illudes ei quasi auis? Tertio vt ꝯmunitatē cōmēdaret. Bern. Amator ꝯmunitatis quō illam desereret: ⁊ alios scādalizaret? sicut em̄ scadalizant xp̄iani vidētes aliquem de genere xp̄ianoꝝ nō baptizatū: sic ⁊ iudei vidētes ipsum non circūcisum. Quarto ne iudei se excusarēt dicentes. Ideo te nō recipimus: qꝛ contra legē facis ⁊ de populo nostro debes perire: iuxta illud Gen. xvij. Masculꝰ cuius p̄putij caro circūcisa nō fuerit delebitur ala eius de populo suo. Quinto vt nostrā naturā sanaret. Sicut em̄ fit cauteriū in vno mēbro vt totum corp⁹ sanetur: sic christus voluit circuncidi vt corpus ecclesie totū sanaret. Coll. ij. Circūcisi estis circuncisiōe nō manufacta. Secūdo fuit circūcisus a iudeis in oibus partib⁹ corpis ⁊ oib⁹ sensibus sui corporis. Primo quātum ad aures: qꝛ detraxerūt sue potētie. Math. ix. In beelzebub principe demonioꝝ eijcit demonia ⁊ sapientie sue. Joā. viij. Tu de teipso testimoniū ꝑhibes testimoniū tuū nō est verū. Sue mle. Luc. xv. Murmurabāt pharisei ⁊ scribe dicētes: qꝛ hic pctōres recepit ⁊ mādūcat cū illis. Scdo quātū ad visum: emisit em̄ lachrymas ꝯpassiōis. Luc. xix. Videns ciuitatē flexit sup illā ⁊c. Lachrymas amoris. Joā xi. Lachrymatus est iesus s. super amicū suū. Lachrymas doloris fui in passione: vt habet Heb. v. Tertio q̄tū ad olfactū Habuit em̄ odorē grauem fetidum ⁊ fetidissimū. Odor grauis causabatur ex poculo myrrhato ⁊ abscynthiato. Odor fetidus causabatur ex sputis iudeoꝝ ⁊ cadaueribus mortuorū. Odor fetidissim⁹ causabatur ex spurcitijs peccatorum. Peccata em̄ aerem inficiunt ⁊ fetidum reddūt. p̄s. Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt ⁊c. Quarto q̄tū ad gustū, qꝛ amarū potū sibi ꝓpinauerunt. s. mixtū cum felle, aceto, ⁊ myrrha. vt. s. fel venenaret, myrrha amarificaret, acetum qd̄ est penetratiuuz venenum ⁊ amaritudinē per totum corpus deduceret. Quinto q̄tū ad man⁹ Habuit em̄ manus ligatas vinculis amoris quando s. flagellatus ad columnam. Eccli. vj. Ne accideris in vinculis ei⁹. Habuit manus perforatas largitate muneris. p̄s. Aperis tu manum tuā: ⁊ imples tu omne aui. i. al bn̄dictiōe. Habuit crucixas in exemplū penitentie finalis. Clau⁹ autem quo affligitur homo est timor dei. p̄s. Cōfige timore tuo carnes meas. In his quinq̄ sensibus iō voluit circūcidi. vt culpam eue sanaret: ⁊ nos circūcidi doceret. Eua quidem incircūcisas habuit aures quādo suggestiōi serpentis eas accōmodauit. Oculos quando pomum vetitū aspexit. Olfactū quando pomi odorē sensit ⁊ sua mēs inde allectata fuit. Gustū quando pomū comedit. Manus, quādo ipsam ad illud extēdit. Nos etiā debem⁹ in his quinq̄ sensibus circūcidi. s. in visu lasciuie cōsideratione: qꝛ sicut dicit. Hieremie. ix. Ascendit mors per fenestras vestras in auditu de nociua auditione scilicet detractiōis. Eccl̄s. x. Si mordeat serpēs in silētio nihil eo min⁹ habet q̄ occulte detraxit. In loquela adulatiōis praue. Esa. xiij. Syrena in delubro voluptatis. In olfactu a superuacua odoris requisitione: quia sicut dicitur Esa. iij. Erit pro suaui odore fetor. In lingua in verboruz consideratione. Exod. vj. Circūcisus labijs ego sum In manibus a remissa operatione. Esa. x. Remissas manus ⁊ soluta genua erigite ⁊c.

¶ Sermo. lij. Eodem die sermo. ij.

Postq̄ consummati sunt dies octo vt circuncideret puer. ꝛc. Luc.ij. Humana natura in Adā adeo fuit corrupta qd oēs ab ipo ꝓpagati corruptionem traxerūt: quia si massa corrupta fuerit ꝛ delibatio vitiata. Et q̄uis deꝰ animam purā infundat: tamen ex vase.i.corpore corrumpit ꝛ viciat. Ideo deꝰ a principio posuit remedia: ꝛ cōtra ipm peccatū instituit, q̄ etiā christꝰ humilitatis causa assumpsit. q̄ q̄dem sunt q̄nq; sicut Hugo de sancto victore dicit. Primū fuit oblatio. ꝛ istud incepit in Abel, ꝛ durauit vsq; ad diluuiū. Et istud remediū christus assumpsit: qui quatuor pro nobis deo obtulit. s. carnē in satisfactionē. Adam em̄ debebat satisfacere ꝛ penā portare. Christꝰ aūt penā sustinuit, ꝛ sic satisfecit. ps. Que nō rapui tūc exoluebam. Esa.liij. Disciplina pacis nostre super eū. Leo em̄ timet quādo catulus flagellatur: quanto magis catulus timeret si leonem flagellari videret? Sic ꝛ nos debemꝰ timere qn̄ xp̄m videmus sic flagellatū esse. Scdo obtulit sanguinē i redēptionē nostram. j. Pet. j. Nō corruptibilibꝰ auro vel argēto redēpti estis de vana vestra cōuersatione: sz precioso sanguine agni immaculati christi. Solēt nāq; q̄ precium persoluūt ipsum preciū numerare vel appēdere vel mēsurare: xp̄s aūt sanguinē suū dedit in precium numero pondere ꝛ mēsura. Tertio obtulit animā suam in reconciliationē. ij. Cor. v. Oīa aūt ex deo q̄ reconciliauit nos sibi per christū. Et qr reconciliator dū se interponit aliquādo a partibꝰ vulneratur. sic christꝰ vulneratꝰ fuit a deo. Esa.liij. Propter scelꝰ populi mei ꝑcussi eū. Ab homine fuit vulneratꝰ. zach.xiij. His plagatus sum in domo eoꝝ q̄ dilexerunt me. Quarto obtulit diuinitatē infruitionē. ꝛ ista est beatitudo cōis nobis ꝛ angelis. Joā.xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū verꝝ deū ꝛc. In xp̄i tn̄ humanitate homo in quinq; sensibꝰ beatificat pre angelis. s. in visu: qr ꝛ videbit xp̄i humanitatē. In auditu: qr audiet christi dulcissimā vocē. In olfactu: qr sētiet de corpe christi mirꝝ odorē. In ore: qr loquetur ore ad os cū xp̄o. In tactu: qr amplexabit ipm xp̄m. Scdz remediū fuit sacrificiū. ꝛ istud incepit i Noe, ꝛ durauit vsq; ad Abrahā. Istud aūt xp̄s obtulit qn̄ in ara crucis patri se sacrificiū immolauit. Dicit aūt Leuit. vj. Oē sacrificiū sacerdotū igni cōsumet. Et ideo xp̄s vt acceptabile sacrificiū fieret: fuit igne q̄ntuplici iflammatꝰ. s. igne diuinitatis. Hebre.x. Deꝰ noster ignis ꝯsumēs est. Igne amoris. Luc.xij. Ignē veni mittere in terraz. Igne doloris. Matt.xvj. Tristis est aīa mea vsq; ad mortē. Igne passionis. ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt. Et igne ꝯpassiōis. Uidens em̄ matrē sic angustia ꝛ sic apostolos dispergi magno cepit in corde ꝯpassionis igne cremari. ps. Concaluit cor meū intra me. ꝛc. Et qr ista q̄ntuplici igne fuit circūdatꝰ. Ideo a plāta pedis vsq; ad verticē capitis fuit inflammatus. Ezech.xxviij. Ab aspectu lūboꝝ eius ꝛ deorsum ignis ꝛ a lūbis eius sursum quasi aspectus splendoris visio electri. Tertium remediuz fuit decimatio: et istud incepit i abraham ꝛ melchisedech: ꝛ durauit vsq; ad Christum. Sed tamen notandū q̄ sunt decime rerum: istas christus nō soluit qr nihil habuit. Matt.viij. Uulpes foueas habent: ꝛ volucres celi nidos ꝛc. Et sunt decime dierum. Istas christus soluit quando quadraginta diebus ꝛ noctibꝰ ieiunauit. Sunt decime p̄ceptoꝝ. Deus enim multa precepta homini dedit. Decē autē sibi retinuit: stas ēt christꝰ seruauit ꝛ soluit: qr legem perfecte adimpleuit. Matth.vj. Non veni soluere legem sed adimplere. Sunt decime ordinum. Deꝰ enim fecit nouē ordines angeloꝝ, ꝛ decimū hoīm: xp̄s autez nouē oues.i.nouē ordines. dimisit in deserto.i.i celo. ꝛ decimū.i.hoīez venit q̄rere i mundo, ꝛ ip̄z tāq̄ decimā representauit patri suo. Quartū remedium fuit circuncisio. ꝛ istd xp̄s hodie accepit cum tn̄ nō indigeret. In pctō nāq; originali quatuor sunt. s. culpa, fomes priuatio gr̄e. ꝛ carentia visionis diuine. In circuncisione enim auferebatur culpa nostra: debilitabatur concupiscentia conferebat gra

tia: tollebat diuine visionis carētia. Sz quia ianua nondū erat aperta: ideo ipse nō poterat frui visione diuina. Christus nō indigebat circuncisione: quia in ipso nulla fuit originalis culpa: nec in carne sua aliq̄s fomes, vel aliq̄ cōcupiscētia, nec habuit p̄uationē sz plenitudinē gr̄e. Et in terra degēs fruebat diuina visione. Voluit tn̄ circūcidi vt verū corpus hūanū se assumpsisse ostēderet. Cū ei xp̄s fuerit ver⁹ de⁹ ⁊ ver⁹ hō. Quidā tn̄ dixerūt ipsuz nō fuisse deū: sicut Arriani. Quidā ipsum nō habuisse verū corp⁹ hūanū sz fantasticū: sicut Manichei. Jō Johānes vtrūq̄ errorē excludens dicit. j. Joh. v. Tres sunt q̄ testimoniū dant in celo pater, verbū, ⁊ spiritussanctus: quia ei xp̄s fuerit nature celestis. i. diuine testimoniū dat pater: cū dixit: hic est filius me⁹ dilectus ꝛc. Testimonium dat filius: cuz ait. Ego ⁊ pater vnū sum⁹. Testimoniū dat spiritussanct⁹ qui sup ipsum in specie colūbe apparuit: q̄ autē fuerit ver⁹ homo testimoniū dat spiritus aqua et sanguis. Ad compositionē enim hominis duo requirūtur. s. anima rationalis ⁊ corp⁹ humanū: q̄ autem habuit animam rationalez. ptz ex eo q̄ inclinato capite tradidit spiritū. Quod videns cēturio ait: dicēs. Vere filius dei erat iste: q̄ vero habuit verū corpus humanū: ptz ex eo q̄ ex corpore eius exiuit sanguis et aqua: et ideo postq̄ Johānes dixit. Spiritus subdit: aqua et sanguis. Cū em̄ ad cōpositionez corporis humani quatuor elemēta ꝯcurrant. s. terra, aqua, aer, ⁊ ignis. Et ad vegetationē eiusdē quatuor humores cōsimiles illis ꝯueniāt: videlicet sanguis, colera, flegma, melācolia. Jdeo vt veritatē humani corporis Johānes demōstraret. vnū ex elemētis. s. aquā: ⁊ vnū ex humorib⁹. s. sanguinē a ꝑte posuit vt ex hoc ostēderet corpus xp̄i ex quatuor elemētis componi, ⁊ ex quatuor humoribus vegetari. Quintū remediū fuit baptism⁹. Est autem triplex baptismus quem xp̄s assumpsit. s. fluminis, sanguinis, ⁊ flaminꝭ. Baptismum fluminis accepit vt aquas sanctificaret. Omnia em̄ elemēta erāt immunda: sed ipse sanctificauit. Terrā scilicet per ipsam gradiendo. Aquā: in ipsaz se baptizari faciēdo. Aerē nō sub tecto: sed in aere patiendo. Jgem spiritum sanctum in specie ignis mittēdo. Scd̄s baptizari voluit baptismo sanguinis: vt scilicet nos a peccatis nr̄is lauaret. Apoc. j. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Et ibidem. Lauerunt stolas suas: ⁊ dealbauerūt eas in sanguine agni. Ex quo patet q̄ sanguis xp̄i habet dealbare ad istar lactis. Lac em̄ d̄r sanguis dupliciter: coct⁹, scz igne amoris ⁊ doloris Vere igit̄ sanguis xp̄i est ad istar lactis: qui non dupliciter sz quadrupliciter fuit excoctus. s. igne amoris, doloris, passionis et cōpassiōis: de quib⁹ supra dictum est. Tertio fuit baptizat⁹ baptismo flaminis. Luce quarto. Jesus autē spiritu sancto plen⁹ regress⁹ est a iordane vt de plenitudine sua nobꝭ effunderet. Joh. j. De plenitudine ei⁹ oēs accepimus. In alijs em̄ sanctis fuit plenitudo ad instar vasis: quia habuerunt gratiam sufficiētem. In beata virgine plenitudo ad instar fontis: qr habuit gratiam iugiter emanātē. In xp̄o plenitudo ad instar fluminis: qr habuit gratiam omnibus affluentem.

¶ Sermo. liij. De eodē festo Ser. iij.

Vocabitur nomē eius emanuel. Esa. vij. Circūcisio (s̄m Ber.) pertinet ad veritatē humanitatis nomen vero gloriā indicat maiestatꝭ habuit autē xp̄s q̄tuor nomina ꝓpria ⁊ q̄tuor cognomina. Propria nōia sunt Christ⁹, Jesus, fili⁹ dei, ⁊ Emanuel. Primū ergo nomē ei⁹ est Jesus: quod interpretat̄ sal⁹. Jpse em̄ saluauit nos a peccato originali, mortali ⁊ veniali: iō d̄r Mat. j. Jpse em̄ saluū faciet populū suū a peccatis eoꝝ. Ad ista tria pctā sanāda xp̄s triplex vulnus accepit scz vuln⁹ lateris vt sanaret originale peccatū: qr eua de latere viri est formata aqua originale peccatū incepit. Vuln⁹ manuū vt sanaret actuale: qr in manibus operatio designatur. Vuln⁹ pedū vt sanaret veniale: qr ꝑ pedes designantur effect⁹. Secūdū nomen est xp̄s qui interpretat̄ vnct⁹. Fuit enim vnct⁹ a patre vnctione charismatis. p̄s. Unxit te deus ꝛc. A matre vnctione lachrymatio

de nominibus dñi

nis.f.in morte.Tho.x. Flebat igit eius mater irremediabilibus lachrymis atq; dicebat.Heu me fili mi vt q̄d te misimus peregrinari inmē oculoꝝ nostroꝝ.ꝛc.B magdalena vnctiōe deuotiōis. Joh.xij. Maria accepit libr̄ vnguēti nardi pistici ꝛc.B indeis vnctiōe sanguinis. Genesis.xxxvij. Tulerūt tunicā eius/i sanguine hedi quem occiderāt tinxerunt. Tertium nomē est filij dei.Et q̄ hoc nomen sibi conueniat multis modis ostenditur: vt dicit Hylarius de triplici nomine. Luce.j.altissimi vocabit. Natiuitate: quia ex deo non potest nasci nisi deus.ꝑs. Ex vtero ante luciferum genui te. Natura: quia eādē cū patre habuit naturā. Joh. x.Ego z pater vnū sum⁹.potestate. Joh. quinto. Quēcūq; pater fecerit: hec z filius similiter faciet. Professiōe: q̄ professio siue ꝓtestatio facta est a ꝑse de celo. Marci.j. Tu es filius me⁹ dilectus. Ab apostolo in mundo. Mat.xvj. Tu es Christus filius dei viui. Ab angelis de paradiso. Luce.j. Hic erit magnus et filius altissimi vocabitur. A demonibus de inferno. Luce octauo. Quid mihi et tibi Jesu fili dei summi? Quartum nomē est emanuel: qđ interpretatur nobiscū deus. Ipse em̄ est nobiscū generaliter per potentiā Heb.j. Portans omnia verbo virtutis sue: specialiter per gratiā. Matt.vlij. Ubi sunt duo vel tres cōgregati in nomine meo ꝛc. Singulariter ꝑ nature vnionē. Joh.j. Verbū caro factum est z habitauit in nobis. Sacramētaliter per sui corporis dimissionē Matthei viti. Ecce ego vobiscū sum omnib⁹ diebus ꝛc. Secūdo habuit quatuor cognomina: quarū primum traxit a ꝓphia Et sic deus cum Jesus nazarenus q̄ interpretat flos. Ipse em̄ floridus fuit et odorifer⁹ Juxta illō Genes. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. ꝛc. Ipse em̄ tanq̄ in agro illiū cādens in natiuitate Cāticoꝝ.ij. Ego flos cāpi et lilium cōuallium. Fuit viola lunida in flagellatiōe. Esa.liij. Linore eius sanati sumus. Fuit rosa rubēs in passiōe. Eccle. xxiiij. Quasi plantatio rose in hierico. Secundū cognomē traxit a ꝓuincia. Et dicit⁹ est Jesus galileus a galilea. Galilea/ nanq; interpretat trāsmigratio. Christ⁹ assumpserat mortalitatē quo ad corp⁹, passibilitatē quo ad animam: multiplicem miseriam quo ad virtutes: sz in resurrectione transmigrauit de ipsa mortalitate ad immortalitatē quo ad corpus de passibilitate ad impassibilitatē: quo ad animā: de miseria ad gloriā quo ad virtutes. Leo papa post passionē infirmitas in virtute: mortalitas in eternitatem: contumelia in gloriā. Tertium cognomen traxit a parentela et progenie sua: sic dicit⁹ est Jesus filius dauid. Inter ceteros virtutes habuit humilitatē et pietatem ac gratie plenitudinem. Fuit filius dauid non tantū carne: sed moruz similitudine habuit em̄ humilitatem. Matthei vndecimo. Discite a me quia mitis sum z humilis corde. Pietatem. Luce decimonono. Videns ciuitatem fleuit super illam ꝛc. Diste abūdātiaz ꝑs. Unxit te deus deus tuus oleo letitie. Quartum cognomē traxit ab ipso euentu. Et sic dictus est Jesus crucifixus. Marci decimosexto. Jesum querit is nazarenū crucifixum. Pulchrum em̄ est cognomen qđ ostēdit eis victoriam z triūphum: q̄ per passionem de demonibus triumphauit. Collossenses scō. Expolians principat⁹ z ptātes ꝛc. quod ostendit eius meritū q̄ merito passionis gloriam resurrectionis meruit. Philippēses scō. Humiliauit semetipsum factus obediēs vsq; ad mortē: quod nobis prebet exemplū: vt si volumus cū eo regnare in celo: studeam⁹ pro ipso pati in mūdo. Prime petri. secūdo. Christ⁹ passus est pro nobis nobis relinquēs exemplū.

¶ Sermo.liij. Eodē die Sermo.iiij.

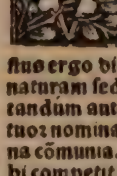

Scabitur nomē eius magni cōsilij angelus sumptum est. Ysaie nono. Angelus enim nomen officij, nō creature est Christus ergo dicitur angelus non ꝓptum ad naturam sed quantum ad officium. Notandum autem q̄ christus habuit quatuor nomina officialia: et quatuor nomina cōmunia. Primum est angel⁹ quod sibi competit ab officio nunciandi: nō quidem a ꝓficiebatur circa vana: circa carnalia z terrena. Et venit xp̄s z nobis cōtra

vana nũciauit eterna. j. Joh. ij. Hec est ꝓmissio quam ipse pollicitus est vita eterna. Contra carnalia annũciauit spiritualia. Ephe. j. Benedixit nos in omni bñdictione spirituali in celestibus in christo. Contra carnalia eterna annũciauit celestia. Unde quosdam obstinatos reprehẽdebat dicens. Joh. iij. Si terrena dixi vobis ⁊ non creditis, quomodo si dixero vobis celestia credetis? Secundũ est magister, quod nomen sibi competit ab officio docẽdi. Docet enim tres vtiles lectiones De quibus dicit Augusti. Christus est qui docet audiamus: timeamus: et faciamus. Debemus enim ipsum audire sicuti magistrum discipuli. Esaye. j. Dedit mihi aurem vt audiam quasi magistruz Timere sicut dominum serui. Malac. j. Si ego dominus: vbi est timor meus. Ipsum honorare eius precepta faciendo: sicut patrez filij: ibidẽ. Si pater ego sum vbi est honor meus? Tertium est medicus: quod nomen sibi competit ab officio sanandi. Homo fuerat infirmatus ex nimia comestione quando scilicet adam pomum vetitum comedit. Ecclesiastici. xxxvij. Propter crapalum multi obierunt: ex corrupto sanguine. Esaye primo. Manus vestre sanguine plene sunt. Ex nimia infrigidatiõe. Hieremie sexto. Sicut frigidam facit cisterna aquaz suã ⁊c. Ex superfluo et corrupto amore. ps. Corrupti ⁊ abominabiles facti sunt ⁊c. Primam infirmitatem sanauit per diete obseruationem, quando quadraginta diebus ieiunauit. Secundam per minutionem: quando in pedibus et brachijs perforatus fuit. Tertio per sudorẽ, quãdo sanguineum sudorem effudit. Quarto per amoris medicine sumptionẽ: quãdo vinum myrrhatum sudorem et fel in cruce assumpsit. Quartum nomen est aduocat⁹, quod sibi ꝯpetit ab officio aduocandi. Allegat autem in sua aduocatione dei innatam misericordiam. Johan. quarto. Scio quia tu deus es: clemens ⁊ misericors es: ⁊c. Hominis multiplicem miseriam. Genesis. viij. Sensus ⁊ cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Et suijpsis sanctificationem exhibitam. Johannis xvij. Opus consummaui, quod dedisti mihi vt facerem. Secũdo habuit quatuor nomina communia, vt dicit Isidorus Primum est eloy. id est deus. Est autem secundum Damascenum: idem ꝙ currere et fouere. Ardere et considerare. Ipse enim in nobis currit et currere nos facit per operationem sollicitam Romano. nono. Non est volẽtis neq; currentis ⁊c. Fauet dando perseuerantiam Philip. secundo. Deus est qui operatur in nobis velle et perficere. Ardet dando charitatem ignitam. Deuteroñ. quarto. Deus noster ignis consumens est. Considerat per sapientiam profundam. Ecclesiasti. xxiij. Oculi domini multo plus lucidiores super sole. Secunduz nomen est adonay: id est dominus. Sicut enim dicit Cyprianus. Dominus debet habere ordinationem ⁊ amorem. Hiere. x. Quis nõ timebit te? o rex gentium. Debet amari. Matth. xxij. Diliges dominum deum tuũ ex toto corde tuo. Debet ei⁹ ordinatio seruari: quia sapienter ordinat vniuersa. Sapientie septimo. Ipse sapientie dux est, et sapientium emendator. Tertium est sabay: id est omnipotens, q̃uis autem sit omnipotens tria tamen sunt q̃ non potest. Non enim potest penitenti veniam denegare. ij. Thimothe. secundo. Negare seipsum non potest. Nec potest inuito gratiam afferre, sicut Anselmus ait. Nec potest innocentez punire Gene. xix. Festina et saluare, non potero facere quicquã donec ingrediaris illic. Quartũ est helyon quod est excelsus. Deus enim habet excelsum sapientie, potẽtie ⁊ misericordie Habet autem humile infirmitatis humane quo ad corpus, ignorantie quo ad animam, et multiplicis miserie quo ad vtrunq;. De⁹ enim de excelso potentie respicit humile infirmitatis humane, dando virtutem malo resistendi. Philippen. quarto. Omnia possum in eo qui me confortat. De excelso sapientie, respicit humile nostre ignorantie, dando lumen cognoscendi. Johannis primo. Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. De excelso misericordie: respicit humile nostre miserie, dãdo effectum miserendi. psal. Quomodo mi

feretur pater filiorū, ꝓpter ista tria dicit in psal. Excelsus dñs ⁊ humilia respicit. Licet em̄ sit excelsus per potētiā sapientiā ⁊ misericordiā: respicit tñ hūilia: scz infirmitatē hūanā, ignorātiā ⁊ miseriaz.

¶ Sermo.lv. De eodē fes. Ser.v.

Ocatū est nomen eius. Jesus. Luce.ij. Istud nomē Jesus est gloriosum sua sublimitate virtuosum sua potestate: ⁊ deliciosum sua suauitate. Sublimitas em̄ eiꝰ ostendit Phil.ij. Deꝰ illū exaltauit: et dedit illi nomen qd̄ est sup omne nomē ⁊c. Ipsum q̄dē nomē hz in reuerentia: deus iō dr: qr deꝰ exaltat illū. Hz in reuerētia angelꝰ vñ dicit vt in nomine iesu oē genu flectat: celestiū. Hz in reuerentia et timore diabolꝰ: iō dicit infernoruz. Habet in reuerētia creatura irrationalz, iō dicit Terrestriū. Hz in reuerētia creatura rōnalis, iō dicit. Et oīs lingua cōfiteat, qr dñs iesus xp̄s in gloria est dei patris. Scdo est virtuosum sua ptāte: cuiꝰ virtꝰ notat Marci vltio. In nomine meo demonia eijciēt ⁊c. Deꝰ quidē volēs infirmitatē nostrā sanare. Primo radices huiꝰ infirmitatis ꝑ hoc nomē euellit. Aufert ēt radicez superbie: ideo dicitur. In nomine meo demonia eijciēt. Demō em̄ est rex super oēs filios superbie: vt dicitur Job.xlj. Aufert etiā radicez auaritie ideo serpentes tollent. Auarus em̄ adinstar serpētis terrā comedit. Aufert radicem luxurie: ideo dicit. Et si mortiferum q̄d biberint nō eis nocebit. Luxuria em̄ totū hominem venenat. Juxta illud Prouerb.xxiij. Sicut regulꝰ venena diffūdet. Ablatis radicibꝰ infirmitatis sanant accidentia q̄ consueuerunt remanere post infirmitatē sicut languor et pōderositas ad bonū, ideo subdit. Super egros manus imponēt et bene habebūt, deinde totus homo renouatur ⁊ ad statū pristinū producit: ideo sequitur linguis loquent nouis. Tertio est delitiosum sua suauitate. Delectat nāq; gustū sua dulcedine: si q̄s bolū in ore suo haberet q̄ ex oī parte melle circūdatū esset multā dulcedinem sentiret. Istud nomen Jesus triplici dulcedine est inuolutū. s. dulcedine diuinitatis, carnz ⁊ anime. Iste anime tres substātie dulcissime sunt in xp̄o, quibꝰ nomē iesus est inuolutū: ⁊ ideo suaue est atq; dulcissimū. Secūdo delectat auditū ꝑ melodie suauitatē. Sonꝰ nanq; melodie cōsurgit ex statu in vas musicum. Flatus est diuinitas vas musicū est corpꝰ dominicū. Et ex hac duplici natura diuina scz et humana: consurgit tanq̄ sonus musicus hoc nomē Jesus, quod spiritualem auditū delectat. Bern̄. Jesus in ore mel, in ore melos ⁊ in corde iubilꝰ. Tertio delectat visum per speciei amenitatē. Oculus nō delectat circa colores extremos scz albū vel nigrū: sed circa medios colores. Color albus q̄ est visus disgregatiuus, ip̄a diuinitas, ad cuiꝰ aspectū oculus cordis non pōt assurgere: pre sue lucis immensitate. Color niger est humanitas eius in passione eius nimiū denigrata. Ad cuius aspectum oculus nō pōt assurgere pre nimia confusiōe. Ideoq; xp̄s quoddā temperamentū fecit ⁊ nomen iesus sibi imponi voluit quod est quasi color mediꝰ ex albo diuinitatis ⁊ nigro humanitatis causatꝰ cū sibi cōpetat ratiōe vtriusq; nature. Quarto delectat olfactū pre doloris magnitudine. In Christo nāq; fuerūt tres species aromatice. s. balsamū nature diuine, cynamomū deuote anime et myrrha carnis mortificate. Eccle. vicesimo quarto. Sicut cynamomū ⁊ balsamū aromatizans. Ex his cōsurgit aromaticus: scz hoc nomē iesus, est conditū balsamo diuinitatis preciose cynamomo deuote anime, et myrrha carnis mortificare. Quinto delectat tactum pre sui mollicie leuitate. Tactus nō delectatur circa dura, sz mollia. Nec circa aspera: sz māsueta. Neq; circa rigida: sz flexibilia. Olim deꝰ erat durꝰ ad inferēdū iustitiā. Sapiētie vndecimo. Illos tāq̄ durꝰ rex interrogās cōdēnasti. Erat rigidꝰ et inflexibilis ad veniā. Habebat asperitatē ꝑ seueritatem nimiaz. Job. tricesimo. Mutatus est mihi in crudelem, sz modo Christus est vnctus. Psalm̄. Unxit te deꝰ

deus tuus oleo lelitie pre cõsortib⁹ tuis ꝛc. Et ideo fact⁹ est mollis ad misericordiã, flexibilis ad veniam: mitis ad grãz.

¶ Sermo.lvj. De Epyphania dñi. Sermo primus.

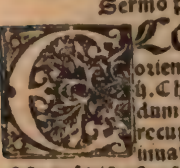

Ecce magi ab oriente venerũt ꝛc. Matt. ij. Christus in hunc mundum venit vt regnũ suum recuperaret, ꝛ diabolum inuasorẽ eijceret. Joã.xij. Nũc iudiciũ est mũdi, nũc princeps huius mũdi eijcietur foras: ꝛ sõ milites sue curie scz angeli ad se venerũt vt sibi grãs agerẽt, dicẽtes. Gloria in altissimis deo. Deinde visitauerũt eũ populares: id est pastores: vt eius dominũ recognoscerẽt. Hodie visitauerunt eũt principes et barones vt sibi fidelitatem facerent ꝛ munera offerrent: ideo dicit. Ecce magi venerunt ꝛc. Circa istos magos tria ponũtur. Primo eorũ sapiẽtia. Dicũtur enim magi a sapia: nã grece philosophus, hebraice scriba, latine sapiẽs, per se mag⁹ vocat. Eorũ autem sapientia in hoc apparet ꝙ Christũ sapienter quesiuerũt ex eo scilicet ꝙ habuerũt desiderium in q̃rendo, studiũ in interrogando, ꝛ mansuetuz aim i acquiescẽdo: ꝛ quia ista habuerunt: ideo Christũ inuenire meruerunt. Magnũ em̃ desiderium habuerũt: quia singulis annis super montẽ victoriale m ascendebant ꝛ deũ stellam a balaam: ꝓpheta predictã eis ostẽderet exorabãt. Sapiẽtie.vj. Preoccupat qui se concupiscunt vt sese prior illis ostẽdat. Secũdo habuerũt studium in interrogando dicẽtes. Ubi est q̃ natus est ꝛc. Interrogauerũt enim a sapiẽtibus: scilicet legisdoctoribus. Thobie.iiij. Consilium semper a sapiẽtie perquire: ideo magi vt sapiẽtes interrogauerũt in hierusalẽ vbi erãt scribe. ꝛ legisdoctores: de re vtili ꝛ necessaria nõ curiosa. Eccli.vij. Ne dicas quid putas cause est ꝙ priora tẽpora meliora fuerũt q̃ nunc sunt ꝛc. Interrogauerunt animo inueniẽdi ꝛ adiscẽdi, non tentandi. Unde dicitur Matthei.xxij. Interrogauit eum vnus legisdoctor tentãs eum ꝛc. Tertio habuerunt quietuz animũ acquiescendo. Triplex enim instructio facta est eis. Una a celo per stellam: alia ab homine per prophetiam: tertia a deo ꝑ reuelationem internam. Acquieuerũt ergo stelle eius ducatũ sequẽtes: prophetie locum querentes: ꝛ inspirationi diuine ad herodem non reuertentes. Sed multi sunt qui instructionibus creaturarum non acquiescũt: cum tamen dicatur Romanorũ primo. Inuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciũtur ꝛ verba dei contemnũt. Prouerbiorum primo. Sapientiam atq; doctrinam stulti despiciunt. ꝛ diuinam inspirationem extingunt. j. Thesalonis.v. Spiritum nolite extinguere. Secũdo ponitur eorum sollicitudo ꝛ diligentia: cum dicit. Ab oriente venerũt Hierosoly. Uoluit autẽ deus primitias gentiũ vocare potius ab oriente q̃ ab alia regione. Ex eo ꝙ regio orientalis erat odiosa ac immunda ꝛ maledicta, Odiosa quidã erat, ex eo ꝙ ibi orta erat prima p̃uaricatio. Uoluit ergo de⁹, vt vbi fuerat principiũ nostre p̃uaricationis: inde prodiret in gẽtilibus principium nostre viuificationis. Hinc est ꝙ domin⁹ in cruce positus dorsum habuit versus oriẽtẽ. vt ait Damascenus libro quarto. Ad significandũ ꝙ culpam ibi contractã post dorsuz posuerat nec vlteri⁹ ipsi⁹ recordari volebat. Secũdo erat immũda: quia fuit pria effusione sanguinis: scz Abel, fedata: ꝛ per fumũ incẽsorum idololatrarũ maculata. Et ideo voluit de⁹ vt que immunda fuerat, per effusionem sanguinis mũdaret per apparitionẽ noui syderis, hinc est ꝙ domin⁹ in celum ascẽdẽs ad oriẽtẽ ascẽdit. Juxta illud p̃s. Qui ascendit sup celum celi ad oriẽtem, vt per sacram ascẽsionẽ sui corporis mũdaret infectio aeris. Tertio erat maledicta, qꝛ prima maledictio ibi fuit data quando dixit. Gen. iij. Maledicta terra in opere tuo. Uoluit igit de⁹ vt ibi ortũ hũit maledictio prima: ibi oriretur gẽtib⁹ prima bñdictio, Hinc est ꝙ licet indei ad occidẽtem. Saraceni ad meridiẽ. Christiani ad oriẽtẽ ex eo ꝙ prima benedictio gratie inde venit. Sapiẽtie.xvj. Oportet preuenire solem ad bñdictionẽ tuam ꝛc. Tertio ponitur

nitur a ducentus ipsorū causa motiua: cū dicitur. Vidimus em̄ stellam eius in oriē te. Circa q̄ notādum q̄ per quatuor ad veniendum moti sunt. Primo per stellā apparentē. Videbāt em̄ ipsam ab alijs differre situ: quia non erat i firmamento cum fixis. Nec i ethere cū ceteris planetis: sz i aere vicina terre. Jn motū: q̄ fm Damascē. Q̄nq; mouebat ab oriēte i occidētē: q̄nq; ex aq̄lone i austrū: q̄ndoq; ab oriēte i meridiē, a meridie i aquilonē. Sic em̄ fm Chrysostomum. Jacet palestina respectu perfidie i luce: q̄ lucem suā non poterat solis claritas obumbrare im illuminationis tēpore: q̄ non solū in nocte, sed etiā die lucebat. Jn illuminationis interp̄tatiōne q̄ q̄ndoq; occultabat a q̄ndoq; apparebat, cuz alie stelle non occultentur nisi per extrinsecum impedimentū. Secundo moti sunt ad veniendū per angelum imperantem, Aug. in sermo. Si dicitur eos, a quib⁹ magi audierunt q̄ talis stella puerum tantū significaret, p̄fecto ab angelis aliq̄ monitione reuelatiōis. Et subdit. Potuerūt illis angeli dicere. Jte a adorate eū vbi natus est, a simul iudicate qualis quātusq; est q̄ natus sit. Tertio moti sunt ad veniēdum per puerū alloquentem. Nam sicut refert Chrysostomus. Magis supra mōtem existentib⁹ stella hūs formā pueri nulli in cui⁹ capite erat crux, ad eos descendit: et sic dixit vt iudeā pergerent, a ibi natū puerū inuenirent. Quarto moti sunt ad veniēdum per diuinā inspirationem reuelantem. Unde dicit Leo. Preter illā stellē speciē que corporeum incitauit obtutū cum fulgentior veritatis radius, eoz corda perdocuit. Bern. Profecto q̄ magos adduxit a istruxit q̄ p stellā foris amonuit ipse in occulto corda edocuit. Jsti sunt q̄tuor nunc⁹ p quos christus nos ad se vocat. s. per p̄dicatoz instructionem: isti sunt angeli dei per sue gratie oblationē: ista est stella dei. Per terrorem admonitionē: ista est, inspiratio dei sue passionis memoratione: ista significatur per puerū dei q̄ in capite crucem gerebat. Sz tamē multi sunt adeo obstinati q̄ ad ip̄m venire contemnunt, vnde ait p̄ro. s. Vocauī eos p nūcios animos

nendo a renuistis. Extendi manum meā, scilicet in cruce a non fuit qui aspiceret. Despexistis omne consiliū meū id est inspirationem meam: a increpationez meā neglexistis id est gratiam que vestra vitia arguebat.

¶ Sermo. lvij. Eodem die Sermo. ij.

Ecce magi ab oriente ꝛc. Aduenit magoz descriptiuus ⁊ trā. Prime ⁊tum ad locum: cū dicitur Ab oriente venerūt ꝛc. Jn oriente quidem ortum habuit peccatum inuidie: quia Cayn ex inuidia occidit Abel fratrem suum. Peccatum auaritie quia cum Cayn deberet offerre munera spicas corrosas sibi obtulit. Jbi etiam ortū habuit confusio lingue, sz isti beati magi in oriente geniti contra vitiū inuidie, habuerunt mutuā charitatem: quia concorditer a amicabiliter venerūt fm tamen ecclesie rep̄sentationem vnus erat adolescens, alius vir, tertius senex. Adolescētes enim consueuerunt esse temerarij a p̄sumptuosi. Uiri vero superbi a ambitiosi. Senes a cupidi a auari ac suspitiosi. Fuit ergo mirum q̄ isti in quibus erat tanta morum diuersitas, sic pacifice venerunt. Esa. vndecimo. Uitulus leo a ouis simul morabuntur, a puer parulus minabit eos. Per vitulū significat adolescens lasciu⁹. Per leonē vir superbus. Per ouē qui habet anhelitū fetidū a paucitatem dentium senex intelligitur. Isti concorditer morati fuerunt, a puer parulus in cunabulis exist̄s eos ad se benigne minauit. Secundo contra peccatū auaritie habuerunt libertatē. Unde dicitur. Apertis thesauris suis ꝛc. Non em̄ eos aperuerunt herodi diuiti, sz christo pauperimo in via: sed cū ad Christū peruenerunt: q̄ non sunt aliqua danda propter apparētiā, sed propter laudem dei seu diuinā. Nec dederunt vilia, sz p̄ciosa: q̄ thesauros. Tertio contra cōfusionez lingue habuerūt lingue vniformitatez. Non em̄ variauerunt, sed vna a cōcordi lingua dixerunt. Uenim⁹ adorare eū Et th̄ multa impedimēta retrahentia eis occurrerunt, ne ipsum quererent vel

adorarēt, scilicz difficultas itineris, amissio syderis, timor, regis, vilitas nascētis, pauptas ⁊ penuria matris. Secūdo describit aduent⁹ magorum, quantū ad ducatū cum dicit. Uidimus em̄ stellā ei⁹. Uoluit autem domin⁹ natiuitatē suā potius per stellā q̄ per aliaz creaturā reuelare. Et hoc ex triplici ratiōe. Primo vt incarnationis mysterium ostēderet. Stella em̄ corpus celeste a luce solis irradiatum. Lux solis est diuinitas q̄ tunc corp⁹ irradiauit quādo se carni vniuit. Et quoniam solem non possumus in se respicere videmus eius lucē in sydere: in nube ⁊ in monte. Lux igitur diuinitatis corpori veniēs a nobis videtur tāquā in sydere. Apocalypsis vicesimosecūdo. Ego sum radix dauid, stella candida et matutina tanq̄ in nube. Esaie decimono. Ascendit dominus super leuem nubem, scilicet super carnem a peccati pondere immunem tāq̄ in monte. Esa. ij. Erit in nouissimis dieb⁹ preparat⁹ mons domus dñi. Secūda ratio est vt lingua celi sibi testimonium perhiberet. Est em̄ quadruplex lingua scilicet diuina angelica humana ⁊ celestis. Locuta igitur fuit lingua diuina dicens. Psalmista. Fili⁹ meus est tu, ego hodie genui te. Lingua aūt angelica cū dixit Luce. ij. Natus est nobis hodie saluator ⁊ lingua humana dicens. Augustinus. Quid erat illa stella nisi mirifica lingua celi que narraret gloriā dei. Tertia ratio est vt magos per sensibilia ad diuina manuduceret. Nā secundū Dionysiū triplex est ordo ascendēdi in deū: scilicet per sensibilium manuductionem: per intellectualiū operationē: ⁊ per immediatā vnionem. Magi ergo primo vsi sunt sensibili stella deinde intellectuali Et spirituali ꝓphetia. Tādem immediate xp̄i presentia. Tertio describitur eorum aduentus q̄tū ad finem intentum cum dicitur. Et venimus adorare. Adorauerunt ip̄m corde: qr verā de ipso fidē habuerūt. Ore: qr ip̄m regē deū ⁊ hominē confessi fuerunt. Corpore: qr ante ipsum se prostrauerunt. Et opere: qr preciosa munera sibi obtulerunt.

¶ Sermo. lviij. De eodem festo Sermo tertius.

Vidim⁹ stellam eius in oriēte ⁊ venimus ⁊c. De ista stella quinq̄ leguntur. Primum est eius apparitio: qr magis in oriēte apparuit. Notandū aūt q̄ in Christi natiuitate quedā stella apparuit in aere: sicut ista de qua dicit hic. Que nō erat in firmamēto cū fixis: nec in ethere cum planetis: sed in aere proxima terre. Quedam apparuit in monte, qr s̄m narrationem. Chrysostomi. Magis in monte existentibus, quedā stella in forma pueri ad eos descēdit quedā apparuit in circulo aureo s̄m narrationem Horologij ⁊ Innocentij. Quedā apparuit in celo: qr sicut refert Albumasar: quedā puella l celo apparuit que puerū in vlnis tenebat ⁊ senex iuxta eā erat qui eā non tāgebat: quē puerum xp̄iani (vt idē ait) deum suū esse dicunt. Per stellā ergo gratia dei significatur que apparuit in aere: in monte: in circulo ⁊ in celo. Aer em̄ est medius inter celū ⁊ terrā per quē significāt illi q̄ nec ascēdunt per superbiam ⁊ presumptionē neq̄ descēdūt in infernū ꝑ nimiū inordinatum timorem: sed stāt in medio per spem ⁊ per amorē. Et in talibus gr̄a dei apparet. Ezechiel. viij. Eleuauit me spiritus inter celum ⁊ terrā. Et ad hoc significādum homo factus est medi⁹ fecerat deus creaturā corporalem ⁊ ipsam l terrā prostrauit. Fecerat pure sp̄ualem q̄ se nimis eleuauit: iōq̄ fecit hominē ex vtraq̄ natura cōpositū, scz corporalē et spiritualē: ne aut nimis eleuet per p̄sumptionem: aut nimis se deijciat per timorē: sz in medio maneat ꝑ spem ⁊ dei amorem. Scdo apparuit stella id est diuina gr̄a in monte, id est multis sctis qui sunt eleuati ꝑ vite ꝑfectionē. Prouer. xiiij. Iustitia eleuat gētē. Magni ꝑ iustificationē Rom̄. viij. Quos āt iustificauit hos ⁊ magnificauit. Et cōspicui ꝑ exēpli exhibitionem. Matt. v. Non potest ciuitas abscōdi supra montē posita. tertio apparet in circulo: forma circularis ē pulchra, simpla ⁊ āpla. Illi ergo sūt forma circlar; q̄

sunt pulchri p puritatē: simplices per rectā uiē tionē & lati per charitatē. Quare to apparuit in celo, id est in his q̄ sunt celestes p conuersationē. de quorū numero erat apostol⁹ q̄ dicebat. Phil.iij. Nostra cōuersatio i celis est. Scōm q̄ de ista stella legit est ei⁹ occultatio. Fuit em̄ ad tempus occultata ex diuina puidētia vt ipsi hier usalē cogerent itrare a doctoribꝰ inquirere vt sic in ore duorū vel triū staret omne verbū. Prim⁹ testis fuit apparens stella. Secūd⁹ ifinuata pphetia. Tert⁹ reuelatio diuina cū dicit Responso accepto in somnis. Iste aūt tres nō potuerūt fallere neq̄ falli: sc̄z nec stella: q̄ ad hoc a deo fuerat missa: nec pphetia: q̄ ab incōmutabili veritate fuerat inspirata: nec reuelatio diuina: q̄ imediate a deo fuerat infusa. Notādū ūt q̄ hec stella fuit occidēte, id est rome fuerat visa: medio occultata, id est hierusalē que in medio terre habitabilis ōr esse fita. Oriens & occidēs signāt nativitatē & mortem: mediū aūt vitā. Cōsideranō aūt nativitatis est cā humilitatis. Humilitas aūt est introductiua grē. s. Pec.v. Humilib⁹ aūt dat gratiā cōsideratio aūt mortis est cā timoris. Timor aūt est expulsiuus culpe. Eccli. s. Timor dñi expellit peccā. Cōsideratio aūt longioris vite est cā superbie & vane fiducie: Job.xv. Cūctis diebꝰ suis impi⁹ superbit: & numer⁹ annorū &c. Et sic ptz q̄ in oriente & occidente, id est in consideratione nativitatis & mortis stella, id est dei gra infunditur in cōsideratiōe medij occultat. Tertiū q̄ de ista stella legit est ei⁹ affectio. Uñ ōr Antecedebat eos. Habuerūt em̄ magi tres doctores sc̄z stellā: virtutē angelicā: & spūssecti pritā. Uñ ēt vt narrat Remigi⁹. Quidā dixerūt ipaz stellā fuisse angelū. Alij spiritum sctm̄ qui in specie stelle apparuit. Quicunq̄ ergo vult ad xp̄m ire opz q̄ ducat a discretione dñi illuminātē: & iste est doctor sydere⁹. Prouer.iij. Palpebre tue p̄cedant gressus tuos. A timore filiali dñi humiliāte, & iste est doctor angelic⁹. Sicut ei angel⁹ dat⁹ est hoi ad custodiā: sic timor custodit. Eccl.xxvij. Si nō in timore dñi tenueris te: statim subuertet dom⁹ tua & ab amore dei dñi inflāmāte: & iste est doctor diuin⁹, sc̄z ipsa charitas. s. Cor.in. xij. Adhuc excellētiorē viā vobis demōstro &c. Mali aūt ducunt ab errore male exceçāte. Sap.ij. Excecauit eos malitia eorū. A timore seruili male hūiliāte. ps. Ubi trepidauerūt timore vbi nō erat timor. ab amore carnali male inflāmāte. ps. Supercecidit ignis: & nō viderūt sole. Quartū q̄ de ista stella legit est motio: cū ōr Usq̄ ad veniēs. Cetere stelle mouent motu circulari veloci, pprio & violēto. Mot⁹ aūt hui⁹ stelle nō fuit circularis vel sperici⁹: sz q̄si linealis & rect⁹ sz Dama. Nec fuit velox nec rapid⁹: sz dulcis & tēperatus. Aug. Ut xp̄o stelle plenū redderet obsequiū & peraret gradū. donec magos duceret ad puerū. Nec fuit violēt⁹ vel ppri⁹ sz a diuia puidētia ordinat⁹. Chrys. Cū oportebat ire magos: ibat q̄n aūt stare oportebat stabat. Nos etiā debem⁹ moueri motu circulari p amorē mūdanū: q̄t in circuitu ipū ambulāte: sz motu recto p amorē diuinum. Cañ. s. Recti diligūte. Nec motu rapido p indiscretū fanore: sz cū tēperamēto p discretionē. Prou.xiij. Substātia fetiat a minuet &c. Nec motu ppriō sz a deo ordinato: q̄t nō dēm⁹ sequi p priū sensū: sz dei bñplacitū. Eccli.xviij. Post cōcupiscētias tuas ne eas. Quintū q̄ō ista stella legit ē ei⁹ statio cū ōr Steret supra. Stā em̄ dei p stellā significata aiam stabilē facit. Prio q̄t cōtingit cuz vnō dimiso sc̄z deo. Esa.lj. Unū vocauit eū. ps. Unā petij a dño hāc requiā. Secūdo stabili & eterno. Aug. in cōfes. Redite fuaricatores ad cor: & therete illi q̄ fecit vos: state cū eo & stabimini. Recedente cū eo: & securi eritis. Tertio vniuersaliter p̄fecto. Matt.v. Estote p̄fecti sicut & p̄r ve ster celestis p̄fect⁹ est. Quarto sine vitio. Aug. de ciuitate dei. Ipse est finis desiderioꝝ nostrorū q̄ sine fine videbit & sine fastidio amabit sine fatigatione laudabit.

¶ Sermo.lix. Eodem die. ser.viij.

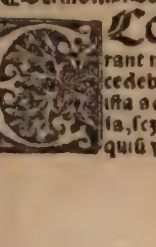

Ece stella quaz videbant magi in oriēte antecedebat eos &c. Stella ista ad tria fuit a deo m: sz sc̄z vt esset xp̄o in obsequiū vt ēēt magi ducati

vt esset ipsis ⁊ nobis l gaudiū. Fuit nāq; christo in obsequiū nō l factū. vnde dicit Usq; dū veniēs staret supra vbi erat puer. Fulgēti⁹. Christo stella p̄buit obsequiū non imperiū. Aug. Nō ideo xp̄s est nat⁹ quia illa stella extitit sz illa stella extitit: quia christus est natus. Inde si dici oporteret nō stellā christo: sed christū stelle factum fuisse dicerem⁹. Greg. Duz nō puer ad stellā: sz stella ad puerū cucurrit. si dici l cuit nō stella factū pueri, sz factū stelle his q̄ apparuit puer fecit. Cōstellationes em̄ vel signa sub quib⁹ aliqui nascūtur necessitatē inferre nō possunt qr nati sub eodē signo sunt sepe diuersorū morū diuersorū officioꝝ, diuersaꝝ cōditionum. Quod enim sunt diuersoꝝ moꝝ. dicit Greg. in homel. Cū vno tempore eodēq; pene momēto. Jacob ⁊ Esau mater fuderit nō vna vtriusq; vite qualitas fuit. Quod sunt diuersorū officiorū dicit ibidem fateri etiam mathematici solent ꝙ quisquis in aquarij signo nascit piscatoris ministerium sortiatur. Piscatoris officium vt fertur. Bethulia non hz. Rursus quos sub signo libre nasci, asserūt Trapezitas futuros. Et trapezitas multarū gentium prouincie ignorāt. Quod vero sunt diuersarum cōditionū. dicit idē Gregorius. In persarum francorūq; terra reges ex genere prodeūt quibus profecto nascētib⁹ quis existimet: quāti eisdē momentis horarū ac tēporib⁹ ex seruili conditione nascūtur ⁊ tamen regum filij vno eodēq; sydere ⁊ syderum eodem momēto cum seruis nati ad regnum proficiunt cū serui fuerunt geniti in seruitute moriātur. Secundo stella fuit magis in ducatu: quod notatur cū dicitur Antecedebat eos. Circa qd̄ notandū ꝙ duz filij israel in terrā promissiōis pergerent quatuor habuerūt ductores scz columnam nubis per diē: ⁊ colūnā ignis per noctem angelicam custodiā. Exo. xxiij. Ecce ego mitto angelū meū qui precedet ⁊c. et diuinā presidentiā. Exodi. xxiij. vbi cum diceret deo moyses. Si nō tu ip̄e p̄cedas ne educas nos de loco isto ait dn̄s. Et verbum istud qd̄ locutus es faciam scilicet te precedā. magi similiter eūtes ad christū habuerūt columnā igneā, id est stellam fulgidā. Esa. lx. Ambulabūt gētes in lumine tuo ⁊c. Habuerūt colūnam nubis, id est prophetiā: qua dictum fuit. Et tu bethleem terra iuda ⁊c. Et dicit ꝓphetia nubes propter obscuritatē. p̄s. Tenebrosa aqua in nubib⁹ aeris, id est obscuca intelligētia in ꝓphetijs. Habuerūt angelicuz ministeriū quia s̄m beatū Augu. Angeli eis apparētes dixerunt ꝙ illa stella natū xp̄m significabat: ⁊ ꝙ in iudea pergerēt et natum puerum inuenirent habuerunt diuinum presidiū: quod eos ab omnibus periculis cōseruauit. Unde dicitur respōso accepto l somnis scilicet a deo ne redirent ad Herodē ⁊c. Si ergo ad christum volum⁹ ꝑgere necesse est vt nos quatuor ductores habeamus scz columnā ignis. id est spiritū sanctum dirigentē. p̄s. Spiritus tuus bonus deducet me in terrā rectam ⁊c. columnā nubis, id est sermonem diuinū refrigerantem. Eccl̄i. xviij. Nōne ardorē refrigerabit ros. Sic ⁊ verbum eius melius q̄ datū. Angelum dei custodientē. p̄s. Angelis suis mandauit de te. ⁊c. ⁊ deū in omnib⁹ cōseruantē. Deutero. prio. Domin⁹ deus qui ductor est vester ꝓ vobis ipse pugnabit. Tertio stella fuit magis ⁊ nobis in gaudiū. vnde dicitur. Gauisi sunt gaudio magno valde. Ipsi quidē de quatuor gaudiū habuerūt. scz de sua pacifica deductione: ⁊ ideo gauisi sunt in sua incolumi ꝑuentione: de sua ab Herode fallaci euasione: de stelle recuperatiōe. ideo gaudio magno. Et de pueri inuētiōe ideo magno valde, de his quatuor viri sancti debēt vtiq; gaudere Primo qr sine labe peccati ⁊ corruptiōis ad patriā celestē ꝑuenerūt. Esa. lv. In letitia egrediemini ⁊ in pace deducemini. p̄mo etiā gaudet. Luce. xv. Frater tuus venit ⁊ occidit pater tuus vitulū saginatū: qr sanū eum recepit. Secūdo quādo de diaboli potestate fugiūt: ideo ipse liberatus deum laudat dicēs. Eccl̄i. lj. Cōfitebor tibi dn̄e rex: et collaudabo te deū saluatorem meū ⁊c. Gaudēs se liberatū de faucibus leonis superbie. De seruitute auaritie, ⁊ de p̄ssura flamme luxurie. Tertio quādo gr̄az amissam recuperāt. De hoc enim ip̄e gaudet. Unde dicebat ꝓpheta. Redde mihi letitiā salutaris tui. de⁹ gau

det. vt Luc. xv. Epulari ⁊ gaudere oportebat ⁊c. Et angel⁹ gaudet ibidē. Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore penitētiā agente. Quarto qñ post illud exilium iesuz iuenire se sperāt. Abachuc. iij. Exultabo in deo iesu meo. ps. Adimplebis me letitia cum vultu tuo.

¶ Sermo. lx. De eodē. Sermo. v.

Et intrantes domū inuenerūt puerū cū maria mr̄e eius ⁊c. Isti beati magi quatuor fecisse leguntur: ipsi em̄ xp̄m inuenerūt, inuentū adorauerunt, adoratū honorauerūt. honoratū custodierūt. Inuenerūt. igit: iō dicit. Intrātes domū inuenerūt puerū. Ideo aūt inuenerunt: qr ipsum quesierūt eo studio eo modo eo ordine ⁊ eo fine quo debuerūt. Studium autē ipsorū fuit in perscrutando: quia scripturas Balaam q̄ de hac stella prophetauerat diligēter scrutati fuerūt. Joannis. v. Scrutamini scripturas ⁊c. in vigilādo: qr super montem victorialē vigilabāt. Prouerbiorū. viij. Qui mane vigilauerint ad me inueniēt me i orādo: qr pro illius stelle apparitione semper deū orabāt. Mat. xj. Omnia quecūq; orātes petitis ⁊c. Scdo quesierūt eo modo quo debuerūt scilicet fortiter vt nec labore itineris nec turbatiōe regis: nec amissiōe syderis frangerent. Sapiēter vt. Herodis astutia nō deciperentur. Dulciter vt eius promissionibus blādis non allicerētur. Tertio querūt eo ordine eum: quo ordine querere debuerūt. Quia primo quesierūt eum p rem sensibilem, id est stellam. Deinde per rē rationalē, id est prophetam. Tandē per rem superintellectualez id est reuelationē diuinā. Si igitur ⁊ nos ipsum querere volum⁹ incipiamus ab infimo humilitatis. Deinde pergamus ad mediū ꝟtutis. Ultimo pueniam⁹ ad summum contēplatiōis. vt possimus dicere. ij. Corint. iij. Nos autem reuelata facie gloriā dei speculātes ⁊c. Quarto q̄sierūt eum eo fine quo debuerūt, vt scilicet ip̄m honorarēt ꝓstratiōe corporis adorarēt deuotione mētis dotarēt largitione muneris: ⁊ sic patet ꝙ sibi obtulerūt quicq̄d habuerūt: scilicet corpus cū dicitur. Procidentes. Animam. cum dicitur adorauerunt. Res etiā temporales cum dicitur. ⁊ apertis thesauris suis ⁊c. Secūdo inuētum adorauerunt quod notat cum dicit et procidētes adorauerūt eum, adorauerunt ergo ipsum adoratione latrie: q̄ est cult⁹ soli deo debit⁹. Que habet fieri dñque modis. s. mentaliter que secūdū Augustinum consistit in dei cognitione, dilectione, ⁊ debita subiectione. et istam beati magi cognouerunt ⁊ habuerūt, qr deū cognouerūt ⁊ dulciter amauerunt et se sibi humiliter subiecerūt. Secūdo habet fieri vocaliter scilicet orādo: laudādo: ⁊ gratias agēdo. et isto modo beati magi adorasse credēdi sūt. Tertio hz fieri realiter in nr̄aꝝ rerū oblatione ⁊ isti thesauros suos obtulerūt. Quarto habet fieri personaliter sicut in genuflexione ⁊ prostratione. ⁊ isti in terram prostrauerunt. Quinto habet fieri sacramētaliter vt i sacrificij immolatiōe, ⁊ isti sibi munera obtulerūt. Tertio adoratuz honorauerūt: ⁊ hoc per munera que sibi obtulerūt. Nā quadruplex munus sibi obtulerunt scilicet mun⁹ a corde: qr in eū fideliter crediderūt. Munus ab ore quia ipsum verum deum ⁊ hominē confessi fuerunt. Munus a manu: qr sibi munera obtulerūt. Munus ab obsequio: quia ante eū se prostrauerūt. Illud quadruplex mun⁹ ⁊ nos debemus offerre deo ⁊ proximo. Deo debemus offerre munus corde quod est munus orationis. ij. Regū. vij. Inuenit seruus tuus cor suū: vt adoraret te oratiōe hac. Munus ab ore qd̄ est munus laudationis. ps. Sacrifitiū laudis honorificabit me. Mun⁹ a manu quod est mun⁹ bone operatiōis Ecclesia. ix. Quodcūq; potest manus tua instāter operare ⁊c. Munus ab obsequio: qd̄ est exhibitio seruitij personaliter. Ecclesiast. xlv. Bonū est obsequi sancto deo. Istud etiā quadruplex mun⁹ debem⁹ offerre proximo: scilicet munus a corde per cōpassionē. Esa. lviij. Cū effuderis esuriēti animā tuam. Munus ab ore per correctionē. Matthei decimo octauo. Si peccauerit in te frater tuus ⁊c. Munus a manu per subministrationem. Ecclesi. septimo. Pauperi porri

ge manū tuam. Manus ab obsequio per corporalis obsequij exhibitionē. Galat. vj. Alter alteri⁹ onera portate ꝛc. Quarto magi honoratū custodierunt qꝛ herodi ipsum non ꝓdiderūt. Herodes nanq̄ habebat turbationē in corde. Unde dicitur. Iratus est valde astutiā in opere: qꝛ a iudeis locū ꝛ a magis didicit, ꝛ per religionē simulatā in ore vnde dixit. Ut et ego veniens adorem eum. Magi autem ista non cognouerūt ꝓpter tres causas. vt dicit Chrisostomus scilicet propter eorum bonitatē et simplicitatē. secundum quā ceteros existimabant propter regiā dignitatē quia non poterant suspicari ꝙ tantus rex contra vnū puerum talia cogitaret et propter pueri maiestatez: quia nō poterāt opinari ꝙ tā admirabili puero insidias moliri auderet. Cōtra tamē eius malitiam astutiam ꝛ religionem simulatā triplex remedium habuerūt. Primum est ipsum suffragiū orationis deuote. vnde dicitur. Respōso accepto in somnis. Glossa. Sicut ipse moyses tacēs clamabat sic ꝛ isti. Secundū est beneficium inspirationis diuine qꝛ ipse de⁹ malitiaz herodis eis intimauit. Et q̄d ipsi facere debeāt reuellauit scilicet ne redirent ad herodē. Tertium est promptitudo obedientie: qꝛ mox diuine inspirationi obedierunt: quia per aliā viam reuersi sunt in regionem suam.

¶ Sermo. lxj. De eodem. Sermo. vj.

Apertis thesauris suis obtulerūt ei munera. ista munera fuerunt mystice significatiua. Quia per aurum intelligitur diuina dilectio: per thus deuota oratio: per myrrhā carnis mortificatio: que omnia deo offerre debemus. Significatur autem dilectio per aurum quia aurum est preciosum cuius preciositas causatur ex tribus scilicet ex charitate: durabilitate et vtilitate. est enim rarum: ideo preciosum. Hier. Omne quod rarum est magis appetitur. Pulegiuz apud indos preciosius est q̄ aurum. est igitur charitas p̄ciosa: quia rara dicit. Phil. ij. Omnes que sua sunt querunt: ꝛ dicitur. j. Corint. xiij. Charitas non q̄rit que sua sunt. Ex quo sequitur ꝙ nullus, id est valde pauci charitatem habent. Secundo aurum est durabile: sic et ipsa dilectio est durabilis et immortalis. p̄me Corint. xiij. Charitas nunquam excidit. Excidit lingua ꝛ succedit cordium perfecta cognitio. Excidit spes ꝛ succedit presentialis possessio. Charitas non autem excidit: quia ea nihil meli⁹ quod succedere sibi possit. Tertio aurum est vtile quia cor cōfortat: letificat: in iuuentute cōseruat. Sic charitas habet cor confortare: conseruare: ꝛ fortificare. Cāticorū. viij. Fortis est vt mors dilectio habet letificare. Unde ipse apostolus vocat eā solatiū dicens. ad Phil. ij. Si qua cōsolatio in xp̄o: si quod solatium charitatis ꝛc. Habet vero in iuuētute conseruare et facit de se iuuenem. p̄s. Renouabit vt aquile iuuent⁹ tua ꝛ de vetusto nouū. Johānis. xiij. Mādatum nouuz do vobis: vt diligatis inuicē. De mortuo viuū. ij. Johānis. ij. In hoc scim⁹ quoniam trāslati sumus de morte ad vitam: quoniā diligimus fratres. Secundo debem⁹ offerre deo thus deuote orationis. p̄s. Dirigat oratio mea sicut incēsum in conspectu tuo. Thus redolens ex carbonibus viuis ꝓcedit in altū ascēdit ꝛ odorem reddit. Sic oratio debet ꝓcedere ex corde ignito ꝑ amorez. Ecclesia. l. Thus ardēs l igne. Talis oratio sic ignita tria bona facit. Primū est quia diabolum expellit. Thobie. vj. Cordis ei⁹ particulā si sup carbones ponas fumus eius extricat omne genus demoniorum. Secundo deum ad nos accedere facit. Unde psalm̄. Sagitte potētis acute cū carbonibus desolatorijs. Sicut em̄ stimulus aliquē prouocat ad currendū. Sic et oratio ignita deum ꝓuocat ad subueniendum. Tertio vitia incendit ꝛ consumit. ideo subditur: cum carbonib⁹ desolatorijs. Scdo thus id est fumus thuris in altum ascendit. sic oratio ascendit in celū. maxime si est lachrymosa. Ecclesia. xxxv. Lachryma vidue a macilla ascēdit vsq̄ ad celū: quando ē hūilitate p̄dita. ꝛ ibidē. Oratio humiliātis se penetrat nubes: quādo est a peccati pōdere aliena ideo dixit domin⁹ malis. Esaie. j. Cū multiplicaueritis ora

tionem nō exaudiam: manus vestre sanguine plene sunt. Tertio thus odorē dedit. Sic oratio est odorifera maxime quādo fundit̄ a corpore mortificato a corde dilatato ⁊ a corde ꝑ spiritualem letitiam renato. De primis duobus dicitur Apoc. quinto. Habentes singuli citharas. Glosa. i. corpora mortificata ⁊ phialas. i. corda lata ꝑ amorem plenas odoramentorum que sunt orationes sanctorum. De tertio ecclesiast. l. Quasi thus redolēs in dieb⁹ estatis. In estate eniz odor thuris latius sentitur: qr tūc puritas aeris et serenitas maior habetur. Tertio debem⁹ offerre myrrhā mortificatiōis. Myrrha habet triplicem virtutē scilicet expulsiuā: quia expellit vermes ⁊ serpētes. Sic mortificatio carnis expellit omnes diabolicas tētationes. Ecclesiastici. xj. Malitia vni⁹ hore facit obliuionē luxurie magne. Scdo habet vitam cōfortatiuam qr confortat membra tenera et debilia. Sic mortificatio carnis animū infirmuz ⁊ debilem constantem facit. secunde ad Corinthios duodecimo. Cuz enim infirmor tunc fortior sum et potēs. Tertio hz virtutem conseruatiuā: quia quātum dissoluit tantum cōsumit. Sic mortificatio carnis gratias et virtutes conseruat. secunde Corinthiorum duodecimo. Uirtus in infirmitate ꝑficit̄. Sicut em̄ sal p̄seruat a putrefactione vermium: sic mortifictio a corruptione. Ideo necesse est vt omnes isto sale saliantur. Marci nono. Omnis enim hostia igne cremabitur: ⁊ omnis victima sale salietur.

¶ Sermo. lxij. De sancto Fabiano et Sebastiano. Sermo. primus.

Gladiuz euaginauerunt peccatores intenderunt arcū suū vt decipiant pauperē ⁊ inopē: vt trucidēt rectos corde. Hodie celebrat̄ festiuitas fabiani pontificis ⁊ sebastiani militis. Pulchra ꝯiūctio pontificis ⁊ militis. Siue vt ostēdat̄ ꝙ de⁹ fecit nos deo p̄ri regnū et sacerdotiū. Siue ostēdat̄ ꝙ ad regnū celoꝝ nō solū ꝑueniūt deuoti clerici. sz etiā fideles laici. Siue vt ostēdatur ꝙ illi ad deū ꝑueniūt q̄ sibi assistūt ꝑ ociū ꝯtemplatiōis ⁊ q̄ sibi militāt ꝑ laborē actiōis In verbis ergo premissis duo tāgunt̄. Prīo ꝑsecutoꝝ crudelis seuicia cū dr. Gladiū euaginauerūt pctōres ⁊c. Scdo sanctorū innocens pena: cuz subditur. Ut decipiāt pauperē ⁊c. Seuicia aūt pctōrum in duobus apparet. s. in euaginando gladiū. s. quo ad fabianū quē decapitauerūt ⁊ i tenendo arcū q̄ ad sebastianū quem sagittauerūt. Circa primū notādū ꝙ mali habent gladios q̄s euagināt cōtra bonos: ⁊ boni habēt gladios quos euagināt cōtra malos: habēt q̄dē mali vnū gladiuz in corde q̄ est malicie. vñ. ꝑs. Gladi⁹ eorum intret in corda ipsoꝝ. Hūc euaginauerūt cuz malitiā acuerūt ad persequendum. ꝑs. Concepit dolorem ⁊ peperit iniquitatē. Aliū habēt in ore qui est gladi⁹ male lingue. ꝑs. Gladius in linguis eorum: hunc euagināt cum linguam laxant ad detrahēdū. ꝑs. Exacuerūt vt gladiū linguas eorū. Aliū habent in manu q̄ est malignitatis inique: ꝑs. De gladio maligno eripe me. Hūc euagināt cū man⁹ extendūt ad persequēdum. Exod. xv. Euaginabo gladiū meuz: interficiet eos manus mea. Primū gladium euaginauit decius cōtra Fabianum. qui et ecclesie magnam persecutionē cōmouit. Secundum euaginauit diocletian⁹ cōtra sebastianū quē suum proditorem vocauit: ⁊ multas blasphemias sibi dixit. Tertiū vterq̄ cōtra vtrūq̄ euaginauit: dū ille fabianum fecit occidi, ⁊ iste sebastianū fecit sagittari. scdo boni habēt gladios cōtra malos. Primus est doctrine Heb. iiij. Uiuus est sermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti. hūc euagināt in eruditione proximi. Eph. vj. Gladiū spiritus quod est verbū dei. secundus est iusticie. Exo. xxxij. Ponat vir gladiū suum cōtra femur suum hunc euagināt in peccati vltione. ꝑs. Gladij ancipites in manib⁹ eorum. Tertius est fortitudinis et ꝯstantie. Cant. iij. In lectuluz salomonis sexaginta ambiunt omnes tenētes gladiū hunc euaginant in gregis domini defensione. Macha. iij. iudas i gladio suo ꝓtegebat castra. gladiū ergo doctrine euaginauit Sebastianus qñ ydolatras ⁊ infideles

conuertit: et gladium iustitie euaginauit fabianus quãdo deciũ imperatorẽ dure corripuit Gladiũ fortitudinis vterq; euaginauit quando vterq; instãter martyriũ tolleranit. Secũdo apparet seuicia cõtra beatum sebastianum cum dicitur. Intenderunt arcum suum quia ad instar ericij fuit sagittis repletus Intenderunt arcuz rem amaram: illa enim sagittatio amara pena fuit propter intraneitatem visceruz quia saggitte non tm̃ vulnerant membra exteriora sed etiã viscera interiora Job. xxx. Interiora mea efferbuerũt absq; vlla requie. Magna etiam pena fuit propter generalitatẽ vulnerũ: quia nõ tantum in vno vel duobus locis: sed in toto corpore vulneratꝰ erat et sagittis repletꝰ Job. xvj. Cõcidit me vulnere super vulnꝰ. Esa j. A planta pedis vsq; ad verticẽ nõ est in eo sanitas et magna pena erat ꝓpter maliciã irrisionum: quia ipsum quasi signuz in derisione posuerunt Job. xij. Deridet simplicitas iusti etc. ps. In me psallebant qui bibebant vinum. Fuit etiã magna pena propter totiꝰ populi spectaculũ. Fuit enim in campo iuxta palatium cesaris sagittatus: vt illic omnis populus conueniret euz sagittari videre. vt hr̃. j. Cor. iiij. Spectaculum facti sumus mundo angelis et hominibus. Scdo ex parte sanctorũ ponitur pena innocens cuz dicitur. Ut decipiant pauperẽ et inopẽ. Sed primo ponitur innocens pena sebastiani: cũ dicit. Ut decipiant pauperem. Pauper igitur et inops fuit sebastianus quẽ oibus bonis spoliauerunt: et a principatu deposuerũt. Istum decipere conati sunt modo falsis allegationibus volẽtes xp̃m ofidere nõ esse deum modo vanis ꝓmissionibꝰ promittentes sibi restituere suũ principatum modo diuersis cruciatibꝰ et diuersis passionibus quia ipsum fecerunt sagittari: et vsq; ad mortẽ fustigari: sz nõ potuit decipi: nec falsis allegatiõibꝰ adduci: qr hẽbat christũ qui sapiẽtia est Luc. xxj. Ego enim dabo vobis os et sapiẽtiam etc. Nec vanis promissionibus: qr habebat xp̃m qui est vera merces et summũ bonũ. Gen. xv. Noli timere ego protector tuꝰ sum: et merces tua magna nimis Exo. xxiij. Ego ostendaz tibi omne bonũ. Nec vanis cruciatibus et passionibus: qr habebat christum qui virtus est et fortitudo. ps. Dominus protector vite mee a quo trepidabo? Itẽ ibidẽ. Cũ ipso sum in tribulatiõe eripiã eũ et glorificabo eũ. Scdo ponitur innocẽs pena fabiani: cũ dicit vt trucidẽt rectos corde: ipse ei rectũ cor habuit. qd patet ex multis. Primo qr ipse ꝑ colũbaz fuit miraculose electus nequaq̃ em̃ deus ipsum miraculose eligeret. nisi ipsum habere rectũ cor et sanctũ cognosceret. Nu. xvj. Quẽcunq; elegerit dñs ipse sanctus erit. Scdo qr in potentum reprehensiõe fuit constans et firmꝰ. Nã sicut dicit haymo imperator. Philippo volẽti interesse pasche solennitatibus et diuinis cõicare mysterijs fabianus constanter restitit, nec ibidem ip̃m esse permisit: donec inter publice penitentes stetit, et peccata sua cõfessus fuit. Ecclesiast. xlviij. In diebus suis nõ pertimuit principem etc. Tertio quia circa diuinũ cultum fuit valde diligens et deuotꝰ. Nam sicut dicit Damasce. papa ipse fabianus ꝑ oẽs regiones septẽ diaconos misit, et eisdẽ tot subdiaconos assignauit vt gesta martyrũ colligerẽt: et sibi romã deportarent quod factum est. Istũ ergo sic rectum corde trucidauerũt et decapitauerũt. Etlz carnẽ trucidarẽt: aiaz tñ ledere non poterãt. Matt. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus: animam enim occidere non possunt. Ratio quare animas sctõrũ mali occidere nõ possunt est quia ipsorum anime in manu dei sunt. Sap̃. iij. Iustorũ anime in manu dei sunt. Sunt etiam in sinu dei. Esay. xl. Manu subleuabit agnos et in sinu suo portabit. sunt etiã in corde dei: ad Phil. j. Testis est mihi deus quõ vos cupiam omnes in visceribus iesu xp̃i. Quia igit̃ sunt in manu dei nõ possunt ab aliquo auferri. Joã. x. Non rapiet eos quisq̃ de manu mea qr q̃ sunt i siuu dei nõ pñt amitti. Aug. Quid times hoiem hõ in sinu dei positus? Tu de sinu illius noli cadere: et q̃cq̃d patieris ad salutẽ valebit nõ ad ꝑniciẽ: qr q̃ sunt in corde dei nõ pñt obliuiõi tradi. p̃o. cẽtesimo tricesimo sexto. Si oblitꝰ fuero tui hierl̃m: obliuiõi det̃ dextera mea etc.

¶ Sermo. lxiij. De sancto Sebastiano martyre. Sermo secundus.

Etendit arcū
saum ⁊ posuitme quasi
signum ad sagittā. Thren. iij.
Istud verbum conuenienter
de sancto sebastiano expo-
ni potest qui fuit ad signum positus ⁊ ab
infidelibus sagittat⁹. Fuit enī posit⁹ ad
multiplex signū. Primo in signum prudē
tie ex eo q se sub militari habitu occulta
bat vt christianos martyres ꝓfortaret bo
num quidē fuerat si statim se christianum
ꝓfitens coronā martyrij recepisset, sz me
lius erat q ꝑ tali vtilitate ad temp⁹ sub
militari habitu se occultaret. Postmodū
aūt libere se xp̄ianū cōfessus fuit ⁊ sic pri
mo habuit fidē tāq̄ lorica. j. Thessal. v.
Induti lorica fidei postmodū habuit eā
tāq̄ scutū. Ephe. vj. In oibus sumentes
scutū fidei. Aplus esset de hoc loquēs ūt.
ij. Cor. xj. per feneſtrā i sporta dimissus
sum ⁊c. Bonū erat si apostolus nō fugiē
do martyriū fuisset ppessus sz melius fuit
q ꝑ utilitate primor⁹ ad ips̄ fuit reserua
tus. Scō fuit posit⁹ in signū constantie
cuius confessio etiā apparuit in corrobo
rādo qñ dixit. O fortiss̄i milites xp̄i ⁊c.
Job. xvij. Uacillātes ꝓfirmauerūt sermo
nes tui. In arguēdo, q⁹ imperatores ꝓstā
ter redarguit. Et hic maxie posit⁹ ab eis
flagellat⁹ fuit tales enī ꝓsātes erāt ep̄li.
Dedⁱ b⁹ Act. v. Cessa ab hūtiusmodi ap
stolis: ne ampli⁹ loquāt ⁊c. In sufferēdo
q⁹ multa martyria ꝑpulit: sz vinci nō po
tuit. Ro. viij. Certus sum enī ⁊ neq; mors
neq; vita ⁊c. Tertio fuit posit⁹ in signū do
ctrine. Docuit enī tres vtiles lectiones.
Prima fuit circa ꝓtestū tēporalitū qñ di
xit. Uita hec in se credētes fefellit sz expe
ctātes irrisit ⁊c. Jaco. iiij. Que est enī vita
ūra vapor ad modicū parens. Scō fuit
circa appetitum celestiū. Uñ dixit. Nō se
parabuntur a vobis sz vadūt parare vo
bis ꝑ dereas māsiones. Heb. xiij. Nō enī
habemus hic ciuitatē permanētē: sed fu
turā inquirim⁹. Tertia fuit circa tolleran
tiā aduersorum. vnde ait. In amorē mar
tyriū nostros sustinem⁹ effect⁹ ⁊ Matthei
x. Nolite timere eos qui occidunt corp⁹
⁊c. Quarto erat positus in signum patiē
tie: q⁹ patienter supplicia tollerauit. Ma
gna patientia q⁹ martyres non in supplī
cijs cesserūt sz potiⁱ⁹ eis nocumēta cesse-
rūt. Cyprian⁹. Tot quētib⁹ fortiores fe
cerunt: ac laniātes vngulas laniata mēs
bra vicerunt. maior ꝙ nō maledixerunt.
Luce. vj. Benedicite maledicentib⁹ vo-
bis maxima quod aduersus deū nō mur
murauerunt. vnde dicitur. Non murmur
resonat nō querimonia. Per maxima ꝙ
in tot supplicijs cor pacificū habuerunt.
vñ subdit. Sz corde tacito mēs bñ ꝓsis
serunt patiētiā. Sup maxima ꝙ ꝑ perse-
quentib⁹ orauerunt Luce. vj. Orate pro
ꝓsequentib⁹ ⁊ calūniantib⁹ vos. Quinto
fuit in signū posit⁹ operatiōis bone. has
buit enī opationē bonā. i. vtilē delectabi
lē ⁊ honestā. Utilē ꝯtum ad aliorū quer-
sionē q⁹ multos ꝓuertit ⁊ saluos fecit. j.
Cor. x. Nō querēs q⁹ mihi vtile est sz q⁹
multis vt salui fiāt. Honestā ꝯtū ad pa-
cificā quersationē. vñ ūt. Erat enī vir tos
tius prudētie. In sermone verax in opes
re fidelis. in bonitate cōspic⁹ in vniuer
sa mor⁹ honestate preclar⁹ ⁊c. j. Thessa.
iij. Honeste ābulētis ad eos ꝺ foris sūt.
Delectabilē aūt ꝯtum ad celestiū contē
plationē. Ecclesiast. xj. Dulce lumen ⁊ de
lectabile est oculis videre solē. i. xp̄m per
contemplationem. Sexto positus fuit in
signum pene eterne reprobis inferende.
Si enī de⁹ tīn punit illos qui habēt vitā
sanctā: ꝯtum punit ⁊ illos qui habent vi
tam iniquā. ꝓuer. xj. Si iustus in terra
recipit mala: ꝯto magis impius ⁊ pecca
tor. Si tīn punit illos in quibus benedici
tur: ꝯtum punit ⁊ illos in quibus blas-
phemat. Hiere. xxv. Ecce ego in ciuitate
in qua invocatū est nomen meū incipio te
affligere et vos quasi innocētes eritis nō
eritis inmunes. Si tīn punit illos ꝺ sunt
virides in conscientia ⁊ in vita quanto⁹
punit illos qui habent conscientiam ari
dā: ⁊ vitaz corruptā? Luce. xxiij. Si in vi
ridi ligno hec faciūt: in arido ꝺd fiet ⁊c.

¶ Sermo. lxiij. De eodem sermo. iij.

Ece docuisti
plurimos ⁊ manus lassas
roborasti. Uacillantes con-
firmauerunt sermones tui
⁊ genua debilia cōfortasti.

Job.iiij. In verbis istis tria tāgunt. Nā sanctus sebastianus fuit doctor ignorantiū: iō dicit Ecce docuisti plurimos. Fuit roborator debilium. iō subditur. Manus lassas roborasti: vacillantes confirmauerunt sermones tui. Fuit consolator afflictorum. iō subdit. et genua debilia. Circa primum notandum quod quidam ignorabant veritatē dei sicut idololatre. iō sctūs. Sebastianus docuit fidei veritatem. Unde vna die plusq̄ trecenta idola confregit: et p̄fectum vrbis et mille quadrigentos. viros de eius familia baptizauit. j. Joā. iij. In hoc apparuit dei filius vt dissoluat opera diaboli. Quidā ignorabāt vanitatē mūdi vt cupidi et auari: iō docuit vite labilitatē dicens. Ab initio mundi etc. hec vita in se credētes fefellit et post se expectātes irrisit etc. Job. xiiij. Homo natus de muliere breui viuēs tēpore etc. Quidā ignorabāt leuitatē presentis supplicij vt timidi et delitiosi: ideo docuit pene p̄sentis et future differentiam. Unde ait. Hec p̄secutio quā hic patimur hodie excādescit et cras euanescit dolor autē eternus renouatur vt seuiat augmētat vt exurat: inflāmat vt puniat. Tanta est em̄ differētia ad illā: quāta stilla aq̄ ad fluuiū: sibuli ad tonitruū. Job. xxvj. Cū vix vnā p̄uā stillā sermonis eius audiuerimus: q̄s poterit tonitruū magnitudinis eius intueri? Quidā ignorabāt astutiā dyaboli: vt neophiti et inexperti. iō docuit diaboli astutiā supandā dicēs. In amorē martyrij: iā nostros sustinemus affectus. Ibi enim diabolus se vincere extimat qui dum capit captus est: dum tenet tentus est Job. xl. An extrahere poteris leuiathā hamo. Esca est exterior caro martyrio afflicta, hamus est interior patiētia. Diabolus credit se capere martyrem p̄ escam carnis exterius mortue: et captus est ab hamo interioris patientie. Scdo fuit debiliū corroborator. cū dr. Manus lapsas roborasti. Sunt em̄ quidam debiles ad bonū incipiendū. Prouer. ix. Abscondit piger manum suam sub asella. De quorum numero erat Cromatius prefectus q̄ cuz ydola oīa se confringere promisisset vnū tn̄ abscondit sz sanari nō potuit quousq̄ confractum fuit, Similes sunt qui penitētiā volentes inchoare pctā sua deserunt vnū tamen retinere volunt. Quidaz sunt debiles ad bonū inceptū prosequenduz. Tales sunt sicut statue q̄ pedes habent. sed in ambulando non p̄ficiūt. de quorū numero erant multi christiani qui fidē defendere incipiebāt: sed p̄tinus deficiebāt. Ideo sebastianus clamidez deferebat et eos confortabat. Quidā em̄ sunt debiles ad bonum p̄secutū consummandum. In quorum p̄sona dicit apl's. Rom. vij. Perfectum aūt bonuz non inuenio. De quorum numero erāt. Marcellianus et Marcus q̄ fortiter inceperant constanter p̄secuti fuerant sed parentez blanditijs moilliti nō consummabant. Ad quos sebastianus clamās dixit. O fortissimi milites xp̄i, nolite per misera blandimenta coronā deponere sempiternā. Quidā vero erāt debiles ad aduersa sustinendū. De quibus dicit Luc. viij. Ad tempus credunt: et in tēpore tētationis recedūt de quorum numero erāt multi christiani q̄ timore penarū martyria fugiebant. Istos ad amorē martyrij incitabat dicens. In amorez martyrij nostros sustinemus affectus. Tertio fuit ꝯsolator afflictorum. cum dicit. Genua debilia roborasti. Erāt em̄ q̄dā afflicti: p̄pter penā infictā a tyrāno. de quoruz numero erant marcellianus et marcus. Istos sebastianus cōsolatus est p̄ salubrez exhortationem Esa. l. Dominus dedit mihi linguam eruditā vt scirē sustentare eum qui lapsus est verbo. Quidā erant afflicti p̄pter penam cōtractā a morbo. De quorum numero erat zoe vxor Nicostrati et trāquillinus et cromatius q̄ morbo grauissimo laborabāt et infirmabant. Istos ꝯsolatus est beatus sebastianus sanādo eos p̄ efficacē orationē. Nā sicut dr Jaco. v. Multuz valet dep̄catio iusti assidua. Quidā erant afflicti: p̄pter penā immissam a deo. De quorū numero erāt Romani et papiēses Cōtra quos vt legitur in hystorijs lōgobardorū. Tāta pestis a deo fuit missa: vt vix vnus alterū sufficeret sepelire. Istos consolatus est sanando p̄ suarū reliquiarū deuotā venerationem. Mox em̄ sicut ibidē legitur vt in papiā sue reliquie sunt delate pestilētia illa cessauit. Quidā em̄ erant afflicti per penam immissam a diabolo: de quorū numero erat quedā mu-

lier in tuscia: vt refert Greg. in dyalogo q̄ duz ad dedicationē ecclie sancti sebastiani ire deberet nocte illa a cōcupiscētia simulata a viro suo noluit abstinere: q̄ mox vt sancti sebastiani oratoriū est ingressa a diobolo est vexata Istam ꝯsolatus est sanādo ꝑ suā ⁊ sancti fortunati intercessionem. Uoluit ipsa tñ prius vexari: vt ostēdat ꝙ diligat mundiciam. Uoluit ⁊ sacerdotem qui pallio altaris eā operuit similiter vexari: vt ostēdat ꝙ odit p̄sumptuosam audaciam. Uoluit ad incantationez eam amplius vexari: ita ꝙ legio demonū in eam intrauit vt ostēdat ꝙ odit superstitionem fallacem ⁊ vanam.

¶ Sermo.lxv. De sancta Agnete ser.j.

Mulierem fortez quis inueniet. Prouerbio.vlti. Inuētū est hodie de sancta agnete qđ salomon aut ꝑ impassibitatē, aut ꝑ difficultatez, aut per ammirationem se non posse inuenire dicebat fortem mulierem. Sancta quidem agnes adeo fortis extitit ꝙ triplex certamen maximum superauit. Primum nāq̄ certamen habuit contra prefecti filiuz qui volebat sibi subripere virginitatem inducendo ipsam ad suum coniugium. Secundum habuit contra ipsum prefectum qui volebat polluere sue fame honestatem trahendo ipsam ad prostibulum. Tertium contra prefecti vicariū habuit qui volebat in ipsa corrumpere fidei integritatem: multiplex inferendo ei certamen. Sed in quodlibet certamine habuit adiutorium. Nam in primo habuit angelum: vnde ipsa dixit. Mecum enim habeo custodem corporis mei angelum domini. In secundo habuit christum. Unde ait Unigenitus dei filius mur⁹ mihi est impenetrabilis ⁊ mei custos nūquā dormiens: et defensor nunquam deficiens In tertio habuit spiritum sanctuz. Unde dicit. Ecce nūc ꝑ spiritum sanctum rore celesti perfusa focus iuxta me moritur. Circa primum notandum ꝙ ipsa quinque habuit que in alijs murieribus sunt ad impedimentum castitatis: in sue autem sunt instrumentum virtutis. Primus est etas iuuenilis quia.xiij. etatis sue anno mortem perdidit ⁊ vitam inuenit: ⁊ sic đr Eccl. xij. Adolescentia enim ⁊ voluptas vana sunt sed etatē iuuenilē mētis canicie tēperauit. Uñ đr de ea. Infantia computabatur in annis sz erat senect⁹ mētis imensa: corpore iuuēcula, sz aio cana. Sap. iiij. Cani sunt sensus hominis ⁊c. Secundū est pulchritudo corporis. Ipa em̄ sicut đr de ea fuit pulchra facie: sz pulchrior fide ⁊ sic đr Prouerb. xxxj. Fallax gr̄a ⁊ vana est pulchritudo. Sz ipsa pulchritudinē suā corporis maceratione turbauit Unde poterat dicere illud Cāti.j. Nigra suz sed formosa. Nigra exteri⁹ ꝑ macerationē: formosa interi⁹ ꝑ ꝟtutū decorē. Uñ đt Greg. i dyalogo de galla nobilissima femina q̄ ad instar, scz viri habitura erat barbā si nō nuberet. Illa exterius nihil timuit deformitatis: q̄ iteriorā speciē amauit. Nec mirū ē si hoc i illa fedaret ꝙ a celesti spōso nō amaret. Tertiū ē multiplex oblatio muneris Unde đr ꝙ cepit offerre plurima ⁊ plurima ꝓmittere. Multe em̄ sunt quas nō decepit iuuētus nec pulchritudo sz inducit munerꝝ oblatio Ozee.iiij. Munera dederūt amatorib⁹ suis. Ipsa aūt munera oblata despexit. Uñ đr i legēda detulit secū p̄ciosa ornamēta q̄ ab ea sunt tāq̄ stercora reputata. Sciebat em̄ ꝙ huiusmodi munera nō dant spōsis sed ꝯcubinis. Gen. xxv. Filijs aūt concubinarū largitus est munera. Quartū est nobilitas amatoris. Nō nobilitas virorꝝ facilius inclinat animos puellarū. Ille autē erat filius prefecti vrbis rome: ⁊ ideo nobilitas ⁊ sublimis. Sz ipsa eius nobilitatem comparatione spōsi celestis vilipendit Uñ ait. Discedite a me pabulū mortis qr iam ab alio amatore preuēta sum q̄ longe te nobilior est: ⁊ genere ⁊ dignitate. Quintū est terror: supplicij qr p̄fectus multa supplicia est minat⁹ ei. Multe aūt sunt q̄ respuūt munera: ⁊ cōsentiunt propter supplicia Dan. xiij. Sic faciebatis filiabus israel: ⁊ ille timentes loquebant vobis. Sz ipsa terrores ⁊ minas derisit Une dicitur ea ꝙ terrentem sicut ⁊ blandientem animo deridebat. Amb. Cetere puelle toruos vultus parentum ferre nō

possunt et acu puncta districta solēt quasi vulnera flere. Hec autē virgo cruētas carnificum man⁹ impauida expectauit. Scdm certamē habuit ꝯtra p̄fectū: qꝛ voluit in ipsa polluere honestatē trahēdo eā ad ꝓstibulū. In quo certamine cōtra eā multa aduersari⁹ tela iniecit: sed virgo oīa superauit. Primo nanq; fecit ipsā nudā per ciuitatē duci vt nuditas sibi verecūdiā faceret. Solēt em̄ ipse virgines magis nuditatis verecūdiā timere q̄ penā Ezechiel. xvj. Eras nuda ⁊ cōfusione plena. Sed cōtra istud telū habuit dēsitatē capilloꝝ: q̄ eā induerūt ⁊ verecūdiā propulsauerūt. j. Cor. xj. Capilli ꝓ velamine mulieri dati sunt. Scdo in loco turpi. i. in ꝓstibulo fecit eā includi vt nomē et honestatem pollueret Johelis. iij. Posuerūt puerū in prostibulo. Sed ipsa cōtra hoc habuit societatē angelorū: vt. s. presentia angelorum loci infamiam aboleret. Esa. xxxv. In domibus in q̄b⁹ p̄us habitabant dracones orietur viror calami ⁊ iunci. Calam⁹ ⁊ iuncus virent iuxta fluēta aq̄rū. Et signat angelos q̄ habēt virorē contemplationis: ⁊ sunt mersi in pelagus amoris. Tertio in loco. s. obscuro, fecit eā claudi: vt loci obscuritas virginē ꝑterreret. Cōtra istud habuit luminis claritatē q̄ tanta fuit vt nullus posset eā cōtingere vel videre. Sapiē. xviij. Sāctis autē tuꝫ maxima erat lux. ij. Cor. vj. Que societas luci ad tenebras. Quarto sine vestimēto fecit eā relinq̄, vt frigoris asperitas eā affligeret. Michee. ij. Desuper tunicā palliū subtulistis. Cōtra hoc habuit vestē celestem: quā angeli sibi in carcere parauerūt. Judith. x. Induit se vestimētis iocūditatis sue. Quinto omnibus eā fecit exponi: vt pro vno quē contempserat oēs haberet. ij. Macha. quarto. Ausus est gymnasiū cōstituere: ⁊ optimos epheborū in lupanari ponere. Contra hoc habuit dei virtutez: quia omnes qui ingrediebant conuertebantur. ij. Regum. x. Insiliet in te spirit⁹ domini: ⁊ mutaberis in virū alterū. Sexto filio suo illudendā dedit, vt quē noluerat habere maritū: haberet amasiū. Cōtra hoc habuit iudiciarij dei emulationē. i. demonꝫ qui ip̄m p̄focauit. Vñ ipsa ait. Ille cuius voluntatem volebat perficere potestatē in eū accepit et occidit. Demones em̄ sūt iudiciarij dei qui etsi a seipsis habeant malā voluntatem a deo tamē iustā accipiūt potestatē. j. Re. xviij. Spūs dñi malus inuasit saul. Est em̄ spūs dñi propter acceptā potestatem, sed malus propter iniquā volūtatē. Tertiū certamē habuit cōtra prefecti vicarium qui voluit in ip̄a corrūpere fidei integritatē: multiplex inferēdo suppliciū: sed ipsa oīa superauit supplicia. Fecit nāq; ipsa virginē ꝓijci in ignē: ⁊ ip̄m ignē fecit copiosum fieri ⁊ tādē in gutture fecit eam gladio feriri. In ignē q̄dē fecit eā ꝓijci ꝓpter cōsumptionē: vt scꝫ ignis carnem ⁊ ossa in cinerem redigeret ne scꝫ aliq̄ reliq̄e remanerent. Amos. ij. Sup trib⁹ sceleribꝰ Moab. Et sup q̄rtū nō cōuertā eū: qꝛ incēderūt ossa regis idumee vsq; ad cinerē Primū scelus fuit: qꝛ fili⁹ ipsi⁹ p̄fecti virginitatē sibi subripere voluit. Scdm qꝛ ip̄e p̄fectus eā nudā ꝑ ciuitatē duci fecit. Tertium qꝛ eā in lupanari exposuit Quartū qꝛ ipse vicari⁹ eā in ignē ꝓijci fecit vt ei⁹ ossa in cinerē redigerent: sꝫ istud certamē vicit ꝑ orationē deuotā: qꝛ mox vt orauit ignꝫ extinct⁹ fuit. Eccl. lj. In medio ignis non sum estuata. Scdo ipsum ignē copiosum voluit fieri: vt ⁊ ipsa cito cōsummaret ne sibi auferret. Sꝫ cōtra istud certamē habuit refrigerētē dei gratiā: q̄ sibi refrigeriū p̄stitit: vñ ipsa ait. Ecce nūc ꝑ spm̄ sanctū rore celesti ꝑfusa: foc⁹ iuxta me moritur. Eccl. iij. Ignē ardētē extiguit aqua. i. refrigerās dei gratia. Tertio in gutture fecit eā secari. Sed istud certamen vicit per celestē palmam quam acquisiuit. Apo. vij. Stantes añ thronū dei in ꝯspectu agni amicti stolis albis: ⁊ palmis in manib⁹ eorū. Stat añ thronū dei per cōtemplationē deitatis. In conspectu agni per considerationē hūanitatis Amicta stola alba per dotē anime: ⁊ palme in manibus eius per ostensionem victorie.

¶ Sermo. lxvj. De eadē. Sermo. ij.

Fortitudo ⁊ decor indumētū eius ⁊ ridebit in die nouissimo Prouer. vltimo. hec verba cōuenienter

de sancta agnete exponi possunt que fuit robusta decora ⁊ leta. Fuit sic robusta ꝙ etiam hostes vicit. Fuit sic decora: ꝙ omnibus placuit. Et modo leta: quia ad letitiam sempiternam peruenit. Primo igitur fuit robusta ⁊ fortis ideo premittitur fortitudo. Fuit enim fortis: quia vicit fortiorem se. i. diabolum. Unde dicit beata agnes spurcitias diaboli imaculato calle trāsiui. Johan. ij. Scribo vobis adolescentes quia vicistis malignum. Fuit fortior qꝛ a nemine potuit vinci nec a prefecti filio promissis donis, nec etiam ab ipso prefecto irrogati iniurijs nec ab ipso vicario illatis supplicis Eccli. xlviij. Potentia nemo vicit illum. Fuit fortissima: quia vicit semetipsam: scilicet corporis seruando munditiam ⁊ animā seruādo patiētiā. Prouer. xvj. Melior est patiēs viro forti: ⁊ q̄ dominatur animo suo expugnatore vrbiū. Fuit sup̄ fortissima, qꝛ vicit deū: ⁊ hoc qñ resuscitando filiuz prefecti oratiōib⁹ deuotis induxit. Eccl. xvj. Mulier fortis oblectat virū suū. i. deū. Gen. xxxij. Si cōtra deū fortis fuisti: quātomagis cōtra homines preualebis? Scdo fuit decora: iō subditur. Et decor. Deus em̄ ipsam in presenti decorauit: qꝛ ipsaz multiplici gloria illustrauit: fecit nanq̄ miracula in triplici machina rerum: quia ⁊ de celo choruscatio ⁊ fulgur descendit: ⁊ terremotus magn⁹ extitit, ⁊ p̄fecti filiū de inferno suscitauit. Fecit em̄ miracula in quadruplici substātia elementorū: qꝛ ignis extinctus est aqua: quia tēpestas super paganos exorta est terra mota: aer dum esset in carcere illustratus est diuina luce. Fecit miracula in quintuplici differētia creaturaꝝ: scilicet in illis que habent tantum esse sicut in imagine anulū que recepit, ⁊ tētationez fugauit. In illis que habent viuere sicut in capillis qui ad instar plantarū viuunt et crescunt. Et in illis que habēt sentire: sicut patet in agno niue candidiore q̄ iuxta eā stare visus est. In illis que habēt discernere: sicut ptz in constantia quā corpore ⁊ mēte sanauit. In illis que habent intelligere sicut in angelis qui sibi vestez in prostibulo preparauerunt. Tertio est modo leta: ideo dicitur. Et ridebit in die nouissimo: non dixit in die primo, quia ille est dies ploratus. Sapien. vij. Primūz vocem similem omnibus emisit plorās: nec dixit die medio: quia ille dies est incolatus. ps. Heu mihi quia incolat⁹ meus prolongatus est. Sed dixit in die nouissimo: quia ille est dies iocūditatis ⁊ risus. Job. viij. Donec impleatur risu os tuuz. In hoc ergo die nouissimo ipsa ridet: qꝛ preter gloriam communem quatuor speciales habet. Primam habet in capite q̄ est aureola. Exod. xxv. Super coronā facies alteram coronam aureolam. Secūdam habet i ore que est suauis melodia. Apocalyp. xiiij. Cantabāt quasi canticū nouum. Tertiam habet in corpore que est vestis candida. Apocalyp. iij. Ambulabunt mecuz in albis: quoniā digni sūt. Quartam habet in prosecutione que est associatio diuina. Apocalyp. iiij. Hi sequuntur agnuz quocunq̄ ierit. Propter primam coronam quaz habet in capite dixit. Quasi sponsam decorauit me corona. Propter secundaz quam habet in ore dixit. Cui⁹ mihi organa modulatis vocibus sonant. Propter tertiam quam habet in corpore dixit. Induit me dominus ciglade auro contexta. Propter quartā quā habet in christi associetate. ait. Ipsi sum iūcta in celis quā in terris posita tota anime deuotione dilexi. ⁊c.

¶ Sermo. lxvij. De eodē festo ser. iij.

Dilectus me⁹ mihi ⁊ ego illi. Cant. ij. Cōsuetudo est inter sponsum ⁊ sponsam: ꝙ sponsus spōsam copulat sibi per amorem: et ꝙ sponsa sponsum multipliciter commendat. Beata igitur agnes primo gloriatur ꝙ christus eam in sponsam accepit: ⁊ sibi eam per amorem copulauit cum dixit. Dilectus meus mihi. Secundo eum multipliciter commendauit: cuz subdit. Et ego illi. Est igitur sensus. Dilectus meus mihi. i. intēdit me sibi in spōsam accipiendo. Et ego illi scilicet intendo ipsum multipliciter cōmēdando. Circa primū notādū est ꝙ triplex est desponsatio. Prima est carnalis. Jhānis. ij. Vocat spōsum architriclinus, ⁊c. Alia est spi

ritualis: ⁊ ista est triplex. Una que fit ꝑ fidei signaculum que cõtrahitur in baptismate. Ozee. ij. Spõsabo te mihi in fide: alia que fit per passionis sacramẽtũ. Et ista ꝯtracta fuit in christi passione. Ibidẽ Sponsabo te mihi in iustitia ⁊ iudicio. Tunc em̃ diabolus est iudicatus. Johã. xij. Nunc iudiciũ est mundi ⁊c. Alia que fit per virginitatis votũ. Et ista cõtrahitur in thalamo conscientie. Ibidẽ. Sponsabo te mihi in misericordia ⁊ miserationib⁹. Uirginitatẽ enim seruare nõ est virtutis humane: sed miserationis diuine. Cor. xj. Despondi em̃ vos vni viro. ⁊c. Tertia est desponsatio celestis. Ozee. ij. Spõsabo em̃ te mihi i sempiternũ. Apo. xxj. Uidi ciuitatẽ sanctã hierusalẽ nouaꝫ descẽdentẽ de celo sicut sponsam ornatã viro suo. Primã despõsationẽ scꝫ carnalẽ beata agnes respuit: qꝛ in luctũ cõuertit: vñ ait. Discede a me pabulũ mortis: qꝛ iam ab alio amatore p̃uenta sum. Sap. iij. Felix sterilis ⁊ incoinquinata ⁊c. Scdam scꝫ spiritualẽ habuit tã ꝑ fidei si signaculũ: vñ ait. Anulo suo subarrauit me: q̃ꝫ per passionis sacramentũ: vñ ait. Sanguis eius ornauit genas meas: q̃ꝫ ꝑ ꝟginitatis votũ: vñ dicit. Quẽ cũ accepero virgo sum: cũ amauero casta sum: cũ tetigero mũda sum. Tertiã scꝫ celestẽ hodie assecuta fuit: qꝛ hodie celestem curiã. i. thalamũ introiuit. Cant. ij. Introduxit me rex in cellam vinariam. Ubi quidem est inter sponsum ⁊ spõsam felix amplexatio. Uñ ait. Jam amplexibus eius castis astricta sum. Cant. ij. Dextera illi⁹ amplexabitur me. Beata ꝯiunctio: vnde ait. Jam corpus eius corpori meo sociatũ est. Joh. xvij. Omnes vnum sint: sicut pater in me ⁊ ego in te. Gloriosa ꝓlis generatio: vñ ait. Nec deerũt post nuptias filij vbi part⁹ sine dolore succedit: ⁊ fecũditas quotidiana cumulatur. Cant. iiij. Oẽs gemellis fetib⁹: ⁊ sterilis non est inter eas. Ex tali em̃ cõiũctiõe resultat gemin⁹ fetus. s. glorificatio corporis ⁊ ale vel glorificatio in cõtemplatiõe diuinitatis ⁊ visiõe humanitatis. Scdo spõsum suũ multipliciter cõmẽdauit: ⁊ maxime a tribus scꝫ a pulchritudine, nobilitate, diuitiarũ fertilitate. De pulchritudine ei⁹ dicit. Cuius pulchritudinẽ sol ⁊ luna mirant. Pulchritudo aũt maxime attendit in facie. De pulchritudine autem faciei istius sponsi. dicit Hester. xv. Facies tua plena est gratiarũ. Dicit autem Aug. de trini. Pulchra facies est dimẽsa pariliter affecta hilariter, ⁊ colorata luculenter. Habuit igit iste spõsus pulchrã faciem: scꝫ bene ꝓportionatã. Ante incarnationẽ nõ erat bñ ꝓportionat⁹: qꝛ erat altus nimis: ꝓfundus nimis: nimis latus ⁊ nimis longus. Tã alt⁹: vt nõ possit attingi. Tam ꝓfund⁹: vt nõ possit videri. Tã latus: vt nõ possit cõprehendi. Tam longus: vt nõ possit mẽsurari. Job. xj. Excelsior celo est ⁊c. Sed post incarnationẽ est proportionata altitudo sue maiestatis vsq̃ ad nostrã substãtiã. Philip. ij. Exinaniuit semetipsũ formã serui accipiẽs. Profunditas sue sapiẽtie vsq̃ ad humanam stultitiã. j. Cor. j. Placuit deo ꝑ stultitiam predicatiõis saluos facere credẽtes. Latitudo sue potẽtie: vsq̃ ad nr̃am miseriã. Esa. liij. desideraui⁹ eũ despectum ⁊ nouissimum virorum ⁊c. Lõgitudo eternitatis diuine vsq̃ ad nostre tẽporalitatis mensuram: ad Gal. iiij. At vbi venit plenitudo tẽporis ⁊c. Scdo ei⁹ facies fuit hilariter effecta: nõ em̃ erat litigiosus in ore. partialis in opere: nõ impatiẽs in sermone: nõ durus in cõpassione: nõ tristis in mente: nõ turbulentus in facie. De his omnib⁹ dicit Esa. xliij. Nõ clamabit neq̃ accipiet personaꝫ ⁊c. Tertio ei⁹ facies fuit luculẽter colorata. Fuit em̃ candidus propter virginitatem: que maxime resultat in carne. Rubicũd⁹ propter charitatem: que maxime seruabat in mente. Fulgidus ⁊ electus ex milibus ꝓpter maiestatẽ: que maxime resultabat ex diuinitate. Cant. v. Dilect⁹ me⁹ cãdidus ⁊ rubicundus. Secũdo cõmẽdat eũ ex nobilitate: cũ dicit. Qui lõge nobilior est re: ⁊ genere ⁊ dignitate. Est autem s̃m Gre. nazã. et triplex nobilitas. Una causatur ex imaginis diuine impressiõe: alia ex carnis propagatione: tertia ex animi virtute. Quãtũ igitur ad dininitatem in christo fuit nobilitas imaginis. Colossẽ. j. Qui est imago dei inuisibilis. Quãtum ad carnẽ fuit in xp̃o nobilitas originis,

Romañ.j. Qui fact⁹ est ex semine dauid ꝑm carnē, quantum ad animam fuit in eo nobilitas virtutis. Joh.j. Plenū gratia ⁊ veritate. Tertio cōmendat ipsum a diuitiarū plenitudine: cū dicit: cuius opes nunq̄ deficiunt: cuius diuitie nūq̄ decrescunt. Prouer. viij. Mecū sunt diuitie et gloria. i. diuitie gloriose. Ille em̄ sunt misere iste gloriose: qꝛ iste sunt perpetue ille trāsitorie. Ista differentia ponit̄ Mat. vj. Nolite thesaurizare vobꝫ thesauros in terra: sed in celis. Ubi neq̄ erugo neq̄ tinea demolit̄. Iste faciunt hominē satiatum: ille famelicū. Ista differentia ponit̄ Joh.iiij. Omnis q̄ biberit ex hac aqua sitiet iterum. Iste faciunt hominem locupletum ⁊ gloriosum: ille indigentē et miserum. Ista differentia ponitur Apo.iij. Dicis quia diues sum ⁊ locuples ⁊ nullius egeo, ⁊ nescis q̄a miser es ⁊ miserabilis: ⁊ ideo suadeo tibi emere a me aurū ignitum ⁊ probatū vt locuples fias.

¶ Sermo.lxviij. De eadē. Serm̄.iij.

Gaudeamus ⁊ exultem⁹ ⁊ dem⁹ gloriam deo qm̄ venerūt nuptie agni, ⁊ vxor agni p̄parauit se, ⁊ datū est sibi vt cooperiat se bysso splendenti ⁊ candido. Apo. xix. Tres persone principales reperiuntur in nuptijs: scꝫ paranymphi: spōsus ⁊ sponsa. Ad paranymphos autem pertinet dupliciter cantare epithalamiū. Ad sponsum ꝑtinet p̄parare dulce ⁊ nuptiale conuiuiū. Ad sponsam pertinet se preparare per decētem ornatū. Ad vtrosq̄ pertinet se preparare per coniugalē affectum. Et quoniam inter christum et beatā agnetam spirituale est contractū matrimoniū: ideo ī ipso spirituali matrimonio ista quatuor reperiunt̄ q̄ in predictis ꝟbis denotant̄. Primo em̄ ex parte paranymphoꝝ ponit̄ epithalamiū laudis cū dicit̄. Gaudeamus ⁊ exultem⁹ ⁊c. Est autem epithalamiū canticum qd̄ in honore sponsi et sponse in nuptijs decantatur: ⁊ dicit̄ ab epy quod est supra et thalam⁹, eo ꝙ supra thalamū decātetur. Epythalamiū ergo btē ꝟginis agnetꝫ ē duplex. Unū est in via: aliud in p̄ria de ei⁹ epithalamio in vita dt̄ Amb̄. Hāc senes, hāc iuuenes, hāc pueri in via decantāt. Nemo ē laudabilior: q̄ q̄ ab oib⁹ laudari pōt. Quot holes tot precones q̄ martyrē p̄dicant dū loquuntur. Ipsa igitur puella fuit nō tm̄ ꝑ etatē sed maxime per puritatē: iuuenis ꝑ fortitudinē ⁊ alacritatē: senex ꝑ sensus ac morū maturitatē. Ipsaꝫ ergo debēt laudare pueri tanq̄ purā in mēte et in intētione. Iuuenes tanq̄ fortē ⁊ alacrē in passione. Senes tanq̄ maturā in sensu ⁊ in conuersatione. Epythalamiū eius in patria canūt paranymphi. i. angeli et alij bn̄dicētes. Sapien.iij. Hec est q̄ nesciuit thorū ī delicto habebit fructū in respectiōe animarū sanctarū. De isto epithalamio quod sibi decātat̄ ipsa dicit. Amo xp̄m in cuius thalamū introiui cui⁹ mihi organa modulatis vocib⁹ cantant. Secūdo ex parte sponsi ponit̄ preparatio cōuiuij nuptialis, cū dicitur. Uenerunt nuptie agni. De hoc nuptiali cōuiuio dicitur Apoc.xix. Beati q̄ ad cenā nuptiarū agni vocati sunt. Ex q̄bus ꝟbis habet̄ ꝙ ibi erit plena satietas, dulcis suauitas, et eterna securitas. In presenti q̄dē satietas hꝫ fastidiū: fames hꝫ molestiā: timor ne scꝫ alimēta d̄ficiāt hꝫ penā. Ideoq̄ preuidit deus vt in illo celesti conuiuio sit plena satietas: ne ibi sit molestia famis: ideo dr̄ nuptiarū. In nuptijs em̄ cōsueuerūt oīa abundare. p̄s. Satiabor cuꝫ apparuerit gloria tua: sit dulcis suauitas ne sit mentis fastidiū: iō dicit̄ agni qui habet carnales, delectabiles, et suaues. Job.xxxj. Si nō dixerūt viri tabernaculi mei q̄s det carnib⁹ ei⁹ vt saturemur: sit eterna securitas vt tollat̄ timor defectionis: vñ d̄r. Cena qꝛ nullum aliud ꝯuiuiū sibi succedit. Prouer.j. Qui me audierit sine timore req̄escet. Tertio ponit̄ ex parte spōse preparatio ornamēti singularis cum d̄r. Datum est ei vt cooperiat se bysso fulgido ⁊ cādido ⁊ vestibus ornatissimis. Habuit q̄dē spōsa quatuor gn̄a vestiū scꝫ vestē deauratam. p̄s. Astitit regina a dextrꝫ tuis ī vestitu deaurato. i. xp̄i aīa q̄ corp⁹ suū rexit in vestitu deaurato. i. ī corpe gl̄ificato. Habuit vestē variā. Uñ seq̄t̄. Circūamicta varietate. Uestē albā. Apoc.iij. Ambulabūt me-

cum l albis. Et habuit vestē rubeā. Esa. lxiij. Quare rubra est idumētū tuū? Ista vestes xp̄i agneti sue spōse cōcauit, scz deauratā vestē ifundēdo charitatē. vnde ipsa ait. Induit me dñs ciclade auro texta. ꝓ. Dis glorie ei⁹ filie regis abūt⁹ in fimbrijs aureis. Uarijs ornādo p virtutū varietatē. Uñ ait ipa btā agnes. Circundedit me venātib⁹ atq; corruscātib⁹ gēmis. Eze. xvj. Uestiui te discoloribus. Uestē cādidā decorādo p puritatē. In cuius sigatiōe angel⁹ i carcere vestē cādidā ei dedit & dedit sibi vestē rubeā: eā rubricādo p sanguinis effusionē & sue passionis meditationem. Uñ btā agnes ait. Sāguis ei⁹ ornauit genas meas. De hac duplici veste dicit. Prouer. vltimo. Byssus & purpura indumentū ei⁹. Sz qm̄ mobiles sponse consueuerūt vestes suas etiā gēmis ornare. iō & ipsa gemmis virtutū erat ornata. quas gēmas habuit in manu dextra p rectā intētionē. vñ ait. Dexteram meā cinxit lapidib⁹ pretiosis. Qui em̄ facit opera q̄ vident esse virtuosa sed intentione corrupta, gēmas hz in sinistra. Qui vero intentione recta hz in dextera. Matthei. v. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Secundo ipsas hūit in collo vñ ait. Collū meum cinxit lapidib⁹ pretiosis. Collum xp̄i sunt predicatores quia christo capite influentiā recipiunt & in cetera mēbra ifundūt. Illi ergo sunt collum q̄ tantum predicāt verbum. Illi sunt collū lapidib⁹ pretiosis ornatū qui verbū predicāt: & verba predicationis operib⁹ virtuosis exornant. Cant. j. Collum tuū sicut monilia. tertio ipsas hūit i auribus per obediētiā. vnde ait. Tradidit auribus meis inestimabiles margaritas. Ille simpliciter est aureis q̄ coactus obedit. Qui vo spōtanee est obediēs aureis est margaritis ornata. Prouer. xxv. In auris aurea & margarita fulgēs: que argunt sapiētē & aure obedientē. Quarto eas hūit i toto corpore. vñ ait. Induit me dñs ciclade auro texta, & immēsis monilib⁹ ornauit me. Ipsa em̄ btā agnes hūit ciclade aureā. i. quersationē lucidā: & immēsa monilia. i. lucida & virtuosa exēpla. Dan. x. Corp⁹ ei⁹ q̄si crisolit⁹. Quarto ponit ex gte vtriusq; affect⁹ coniugalis, cum dicit. Uxor agni. In duob⁹ quidem mutuo partic pāt. scz in cōiūctione cum ōz. Uxor in noie cū ōz. Agni. Et habet omnimōnium tripler cōiūctio. Una est per cōsensum aiarū. Alia per cōiūctionē corporū Tertia per indiuisibilē habitationē ambor⁹. Ista triplici cōiūctiōe est cōiūcta xp̄s agneti: & ipsa sibi p mutuā charitatē. Uñ ait. Nō ego potero adcōtume liā priorū amatorū aliū aspicere: cū q̄ suz charitate cōiūcta. Cant. vj. Ego dilecto meo & dilect⁹ me⁹ mihi. per nature cōformitatē quia sicut ōz. Heb. ij. Nusq̄ em̄ angelos apprehēdit: sz semē abrahe apprehēdit. Uñ ipsa dicit. Jam amplexibus ei⁹ castis astricta sum. Jam corpus ei⁹ corpori meo sociatū est. per inseparabilitatem: q: Christus eam sibi eternaliter copulauit. Hier. xxxj. In charitate perpetua dilexi te. Secūdo connēxūt in noie q: ille agn⁹ & ista agna. Agn⁹ autez dicit ab agnoscēdo: q: pze ceteris alanstib⁹ matrē agnouit. Sic xp̄s mīez agnouit: ab infantia p hūilē obedientie subiectionē. Luc. ij. Erat subdit⁹ illis. In mutatute p sue petitionis adimpletionem: q: ad preces matris aquā i vinū in nupcijs cōmutauit: in morte per curā & passionē q: ipsam toāni commendauit. Post mortem per sui apparitionem: q: vt creditur sibi apparuit. Sic btā agnes sponsū suū cognouit in vita per fidē & deuotionem. Uñ ait. Ipsi soli seruo fidē: ipsi, me tota deuotione committo. In morte per cōtemptum confessionē. Unde in igne posita dixit. Te confiteor labijs & corde: te totis viscerib⁹ concupisco. Post mortem nunc cognouit p apertā visionez. Unde dixit. Ecce iam quod credidi video quod speraui iam teneo: & q̄ optaui amplector.

¶ Sermo. lxix. De sancto Uincentio martyre. Sermo primus.

Certamen forte dedit illi vt vinceret. Sap. x. Inter ceteros martyres beatus vincenti⁹ certamē forte sustinuit quod tamen fortiter superauit & vicit. Habuit autem duplex certamen. Unum cum Daciano iudice. Aliud ipse sol⁹ sine eo.

Ipse

Ipse aũt duo in iusto certamine tria tela sustinuerũt:id est inuriam carceris,molestiam famis & minas mortis. Qr Dacianus eis mortem minat⁹ est,nisi ei consentirent:sed ista tria vicerũt per tria arma que habuerunt. Nã primum telũ vicerũt per leticiã spiritualem:vnde dicit de eis. Valeri⁹ episcopus & leuita vincentius in confessione fidei alacriter cucurrerunt. Et exemplo apostolorũ:de quibus dr. Act.v. Ibant apostoli gaudentes &c. Secundũ telum vicerunt per patientiã singularem:qr non murmuraverunt:sed patienter & fortiter famis molestiã tolerauerunt. Eccli.ij. In humilitate patientiam habe. Tertiũ certamen vicerũt p apertã fidei confessionẽ. Unde ẽm vincentius dixit Datiano de mãdato Valerij. Nephãdum apud christianã prudentiã esse cognoscere diuinitatis cultũ abnegãdo blasphemare. Ad Rom.x. Corde creditur ad iustitiã:ore autem confessio fit ad salutẽ. Secundũ certamen ipse solus hũit in quo certauit vinus & mortu⁹. Uin⁹ aũt habuit triplex certamen vnũ in equuleo aliud in ignis incendio tertiũ in carnis ergastulo. In equuleo fecit eum datian⁹ i toto corpe distẽdi,distẽtũ diuersis vulneribꝰ cruciari,cruciatũ ferreis pectinibus vilaniari,& carnifices ad crudelius seuiendũ verberibꝰ fecit vrgeri. Sz ista ꝑtuor tela que sustinuit vicit p ꝑtuor arma que habuit. Primũ fuit voluntas patiendi. Unde dicebat. Hoc est qõ semper optaui:& votis omnibꝰ concupiui. ij. Corinth.xij. Libẽter gloriabor in infirmitatibꝰ meis. Scõm erat cõstãtia sufferẽdi. vñ ait. Uidebis me de virtute plus posse dum torqueor,ꝙ possis ipse q torqueo. Et ideo illud qõ dicerat. Job negat ue põt ipsi cõuenire affirmatiue Joãnis.vj. Nec fortitudo lapidũ fortitudo mea,neq caro mea enea est. Ipse ẽm hũit fortitudinẽ lapidis:qr tormentis non cessit,& fortitudinem eris:qr dei laudes resonauit. Tertiũ erat magnanimitas contemnẽdi qr tyranni iram cõtẽnẽbãt dicẽs. Cũ mihi tracta magis putas:mõ melius incipis misereri. Judicũ.ix. Da mihi animo constantiã vt contẽnã illam. Quartũ fuit desiderium ampliora supplicia patiendi vnde dicebat. Hoc solũ valde me tuo qr te fingis mihi velle misereri,nolo vt aliqd minuas ó supplicijs,vt te victũ in omnibus fatearis. Uñ dixit de eo prudentius. Ridebat hic miles dei manus cruẽtas,increpãs q fixo nõ pfundi⁹ instraret art⁹ vngula. Job.vj. Quicepit me ipse cõterat soluat manũ suã & succidat me. Secundũ certamen habuit in craticule incendio:vbi totũ corpus vncis ferreis apertur:ardẽtes lamine infigũtur. Sale ignis aspergit,tela ad viscera & extra iaciunt,sed ista quatuor vicit per ꝑtuor arma que hũit. Primum erat oratio deuota vnde dicit. Surrum erectis luminibus dominũ precabatur. Eccliã. xxix. Aperiet os suũ in oratione. Secũdũ fuit magna mẽtis cõstãtia Unde dicitur. Inter hec manet immobilis tile dei seruꝰ. Thobie.ij. Immobilis i dei timore pmã sit. gras agens deo. Tertiũ fuit charitas ignita. Unde ôt Ambrosius. Torquetur vincẽti⁹,tendit,flagellat,exuritur: sed inuict⁹ pro sancto nomine animꝰ nõ excutit plus ardẽs igne celi q ferri. Ignis celi est ipsa charitas:que in corde vincentij sic ardebat q ignez exteriorẽ frigidũ faciebat. ps. In meditatione tua exardescit ignis. s. charitatis diuine. Et locutus sum i lingua mea. s. confessiõe fidei xpiane. Quartũ fuit conscientia sincera per quam in omnibꝰ intẽdebat placere deo nõ mũdo. Unde ôt Ambrosius. Pl⁹ voluit vincenti⁹ placere deo q̃ foro,pl⁹ dilexit mori domino,q̃ viuere in mũdo ad Ephesios.vj. Non quasi hominibꝰ placẽtes: sz deo q probat corda nostra. Tertium certamẽ hũit i carceris ergastulo. Nã tyrãnꝰ fecit ipsum in obscuro carcere includi tetras ibi acutissimas congeri. In ligno pedes affigi,& sine vllo omni hũano solatio relinqui. Sed ista ꝑtuor Christus in gloriã commutauit:quia carcerem obscurũ luce ineffabili illustrauit,floribus amenissimis carcerez asperit,pedesres soluit,societatẽ angelicã destinauit: nec mirũ. Ipse nãq habuit vitã lucidã:ideo nõ debuit habscuro sed in luce manere. ij. Corin.vj. Que societas lucis ad tenebras. Habuit cõscientiã floridẽ.iõ nõ debuit fulciri asperitate testaꝛ. Cantico .ij.

Fulcite me floribus ꝛc. Habuit affectionem liberā, nō cū terrenis ligatā: iō non debuit habere pedes ligatos sz solutos. Pes em̄ aīe (ꝑm Augustinū) est affectus anime. ij. Regum. iij. Manus tue nō sunt ligate, ꝛ pedes tui nō sunt cōpediti. i. cōpedibus aggrauati. Habuit vitā angelicā iō debuit societate angelica decorari. Daniel. iij. Angelus dñi descēdit de celo cum anania ꝛc. Secundo vicentius vicit mortuus. Voluit quidē datianus corp⁹ eius a feris in terra deuoraui: ab auibus in aere lacerari: a piscib⁹ in mari cōsumi sed angel⁹ dñi. corp⁹ a feris custodiuit. Exodi. iij. Ecce ego mitto angelū meū qui custodiat te ꝛ p̄cedat te in via: coru⁹ aues abegit, vñ poterat dicere insipiēti datiano. Job. xij. Iterroga iumēta ꝛ docebunt te: volatilia celi, ꝛ indicabunt tibi Mare. corp⁹ ei⁹ ad littus remisit. Sapiētie. xiij. Dedisti in mari viā, ꝛ inter fluct⁹ semitam fortissimam.

¶ Sermo. lxx. eodem die. ser. ij.

Vincēti dabo manna absconditum, ꝛ dabo illi calculum candidum Apocaly. ij. Nomen victorie nulli melius cōuenit q̄ vincentio qui re ꝛ nomine victor fuit. In verbis premissis duo ponunt. Primo pugna cum victoria, cū dicit Vincenti. Secundo retributio cū eterna gl̄ia eū. s. subditur. Dabo mānā absconditū ꝛ cetera.

¶ Circa primū notandū ꝙ sicut dt Aug. in lib. de correctiōe ꝛ gr̄a. Sancti martyres pugnant contra mundanos timores immūdos amores, ꝛ falsos errores. Cōtra istas tres acies sanctus vincenti⁹ pugnauit. ꝛ vicit. Primo em̄ vicit mūdanos timores oīa aduersa etiā suplicia contēnendo. Vñ dt. Uidebis me dei virtute pl⁹ posse dū torqueor q̄ possis ipse qui torques. Ezech. iij. Ut adamantē ꝛ silicem dedi faciē tuā. Hiere. j. Ego quippe dedi te in columnā terreā: ꝛ in murum eneum. Ex quibus verbis patet ꝙ cōstantia vincentij fuit ad instar adamātis: silicis ferri ꝛ eris. Adamas aūt sicut dicit glosa ibidē. Est in honorem ꝛ q̄uis cum auro ponatur, tñ inde non extollitur. Si lex autem est in conculcationē: ꝛ tñ nō frangit. Ferrum autem omnia domat: ꝛ es repercussum resonat. Sic beatus vincenti⁹ fuit adeo fortis, ꝙ nec datiani blāditijs vel fauoribus potuit inclinari nec tormentis ꝛ supplicijs deijci: sz poti⁹ eorū maliciā duris reprehensionibus edomabat: ꝛ ꝑcussus dei laudē resonabat. Istā aūt ei⁹ fortitudinē tria ostendebāt. s. constantia in animo: Unde dixit. Uidebis me plus posse dum torqueor: q̄ possis ipse q̄ torques. Fiducia in verbo. August. Tāta in vincentio penarū asperitas seuiebat in membris, ꝛ tāta securitas in verbis resonabat: vt putaremus alium loqui ꝛ aliū torqueri: ꝛ vere sic erat. Caro em̄ patiebat ꝛ spūs loquebatur. Tertium fuit patientia in supplicijs. Idem habebat vincentius in sermone fiduciam, in passione tolerantiā nemo de suo corde presumat, q̄ vt bona prudēter loquamur ab illo est nō nostra sapia, ꝛ vt mala fortiter perferamus ab illo est non nr̄a patiētia. Scdo in mūdos amores vicit corp⁹ suū eū omnib⁹ vitijs mortificando. Ad Col. iij. Mortificate mēbra vestra que sunt super terrā Rom̄. xiij. Curā carnis ne feceritis in desiderijs. Et bñ dt ē desiderijs. Est quedā cura carnis vitiosa, de qua dicitur hic ꝛ quedam virtuosa, de qua ad Gal. v. Qui autē sunt Christi carnem suā crucifixerūt cū vitijs ꝛ ꝯcupiscētijs. Quedā indifferens de qua dr Ephes. v. Nemo carnē suā vnq̄ odio hūit. Primā autem curā carnis sanctus vincēti⁹ abhorruit. Secūdā fortiter tenuit. De tertia parum curauit. Tertio vicit falsos errores oēs mundi fallacias euitādo. Mundus enim hz triplicē falsam sapientiā scilicet nocturnā. fātasticā ꝛ vmbraticā. Nocturnam hñt illi qui ad instar noctue fugiūt lucē virtutū ꝛ diligunt tenebras vitiorū. Joan. iij. Qui male agit odit lucē, istam falsam sapientiā vincentius vicit: qui vitia tenebrosa abhorruit: ꝛ luce ꝟtutū se vestiuit: iuxta illud Rom̄ xiij. Abijciam⁹ ergo opera tenebrarū, ꝛ induamur arma lucis ꝛc. Fātasticā sapiaz hñt illi qui tātum bona presentia diligūt: que non sunt bona essentialiter sz apparēter. Ecclesistici. xxxiiij. Sicut ꝑturienti cor tuū fanta

ſiam patiturinſi tabaltiſſimo fuerit emiſ
ſa viſitatio. Iſtã ſapiẽtiam fantaſticam
vincẽtius vicit: qz licet eſſet archidiaco-
nus in honore magno cõſtitutus: tamen
omnia preſentia reſpuit ⁊ contempſit: et
bona celeſtia que ſunt bona veraciter cõ
cupiuit. Umbratică ſapiẽtiã habent illi
q̃ inſtar equi vmbratici pericula falſa ti-
ment vera tamẽ nõ timẽt. Tribulatiões
eñ preſentis vite ſunt quaſi quedã vm-
bre ⁊ futurarum penarum picture. Bea-
tus aũt vincẽtiꝰ iſtã ſapiẽtiã vmbratică
vicit: qz phẽs penas contẽpſit: ⁊ ideo fu
turas euaſit, vnde dicere poterat illud.
Sap. xv. Nõ eñ i errorẽ induxit nos ho
minum male artis excogitatio: nec vm-
bra picture, labor ſine fructu. Secundo
ponit emeretributio cũ gloria eterna: cũ
dicit. Dabo tibi mãna abſconditũ ⁊ cal
culum cãdidũ. Per mãna intelligitur bea
titudo anime. per calculũ glorificatio
corporis. Beatitudo aũtẽ anime conſiſtit
in dei cognitione ⁊ dilectione cogniti ⁊
dilecti ꝓpria ratione ſignificatur aũtẽ
beatitudo anime ꝑ mãna ratione ſapo-
ris immutationis ⁊ nominis. Nã in ſapo
re intelligit deꝰ cognitio: ſicut dicit Ero
di. xvj. Sapor mãne erat quaſi ſimile cũ
melle: ſimila de terra oritꝰ mel celeſte ro
re ghaꝛ. ⁊ ideo per ſimilã chriſti humani
tas per mel eiꝰ diuinitas intelligit. Per
fecta aũtẽ cogn tio conſiſtit i viſiõe hu-
manitatis ⁊ contẽplatione diuinitatis.
Joãnis. xvij. Hec ẽ vita eterna vt cogno
ſcãt te ſolum verum deũ ꝛc. Perfecta au
tẽ dilectio intelligitur per mãna ratione
immutationis: immutabat eñ palatuz,
⁊ omnẽ ſaporẽ: vt habeꝯ Sapiẽtie. xvj.
Beati enim ad quodcunqz ſe diuertunt:
ibi dulcedinẽ inueniẽt: nã conuertẽdo ſe
ad deum: delicias infinitas hauriẽt. Cõ
uertẽdo ſe ad angelos vel ſanctos ſiue
celumnonum ⁊ terrã nouã ibi ſanitatem
inueniẽt. Sicut eñ apis ex quolibet flo-
re rorẽ ſugit vnde mel componit: ſic bel
ex qualibet re materiam ſue dilectionis
inueniẽt vnde dulcedinẽ aſſumunt. Eterna aũtẽ poſſeſſio cogniti ⁊ dilecti intelli-
gitur ꝑ mãna ratione nominis. Dicit eñ
a mãna quod ſonat quid ẽ hoc ⁊ eſt ver
bum ammirationis ſiue congratulatio-
nis. Beati enim admirabuntur de tãta
dei liberalitate ⁊ congratulabuntur de
perpetua ſua eternitate. Eſa. ix. Tunc vi
debis ⁊ affluES ⁊ mirabitur cor tuum et
dilatabit ꝛc. Per calculuz aũtẽ ſignifica
tur glorificatio corporis. Calculus nã q̃
qui ſecundum aliã trãſlationẽ dicit mar
garita ſiue carbunculus eſt purus in q̃ no
tatur ſubtilitas. Eſt rotundus in quo no
tat agilitas eſt lucidus in quo notat cla
ritas ⁊ eſt ſolidus i quo notat eternitas.
De his q̃tuor dotibus corporis dicitur.
Sapientie. iij. Fulgebunt: ecce claritas.
Juſti ecce immortalitas: qz ſicut dicitur.
Sapiẽtie. j. Juſtitia ꝓpetua eſt ⁊ immor-
talis. Tãq̃ ſcintille: ecce ſubtilitas. In
arũdineto diſcurrent: ecce agilitas.

¶ Sermo. lxxj. de Eodem.
Sermo tertius.

VIdi et ecce equus albus ⁊ qui ſede-
bat ſuper eum habebat arcum: ⁊ data eſt ei coro-
na ⁊ exiuit vicens vt vince
ret. Apocalỹ. vj. Beatus
vincẽtius dicitur equus dei inquãtus no
men dei predicãdo portauit: ⁊ dicit mi-
les delinquãtũ de hoſtibꝰ triũphauit. In
verbis aũt ꝓmiſſis primo deſcribit iſte
eqnꝰ dei. Scõo iſte miles dei. Equus au
tẽ deſcribit a duobus. Primo a fortitudi
ne in eo q̃ vocat equus. Job. xxxix. Nũ
quid ꝑbebis equo fortitudinẽ ſuppleno.
niſi ego. Scõo a pulchritudine cũ dicit
Albus. Fortitudo aũt iſtiꝰ eã appet qz
portauit magna põdera, magna ſuppli
cia, magna q̃dẽ numeroſitate, acerbita-
te, ⁊ diuturnitate. Fuerũt nãq; eiꝰ ſuppli
cia multa ⁊ põderoſa ac numeroſa: ſicut
ptz in legẽda: vt poſſit dicere cũ pp he-
ta. Oẽs fluctꝰ tuos induxiſti ſup me. Jdẽ
Sup doloꝛẽ vulnerũ meorũ addiderũt.
Job. xvj. Cõcidit me vulnere ſup vulnꝰ.
Fuerũt etiã in magna acerbitate. Unde po
terat dicere ſecũdi Machabeo. vj. Dñe
qui habes ſcãz ſcientiã, tu manifeſte ſcis
qz duros i corpore ſuſtineo doloꝛes, non
tm̃ duros: ſed duriores ⁊ duriſſimos.
Duros: qz i craticula aſſabar. Duriores
quia tela ad viſcera iaciebãtur. Duriſſi-

mors: qz ossa frãgebantur. Fuerũt etiaz magna in magna diuturnitate: qz nõ fuit decapitat⁹ nec subito mortuus: sz nouis supplicijs reseruat⁹. ps. Dolor me⁹ renouatus est ꝛc. Et Hieremie decimoquinto. Quare fact⁹ est dolor me⁹ perpetuus: id est diuturn⁹ ꝛ lõgus respondet domin⁹. Si separaueris p̃ciosum a vili: quasi os meũ eris: ac si dicat. Ideo ista pateris vt anima tua p̃ciosa a vili corpore separet̃ et mihi familiaritate iungeret̃. Quia igitur sic fuit fortis ad portãdum supplicia tam multatã: acerbatam diuturnã. Ideo exclamat Prudẽti⁹. O miles inictissime fortissimorũ fortior. Jam te seua et aspera tormẽta tremũt victorem. Secũdo describit̃ iste equus a pulchritudine cũ dicitur alb⁹: ostẽditur ꝙ fuit a Christo speciali amore dilectus. Cãticorum quinto. Dilectus me⁹ cãdidus ꝙ fuit Christi sanguine dealbat⁹. Apocalypsis vigesimotertio. Lauerũt stolas suas: ꝛ dealbauerũt eas ĩ sanguine agni ꝙ est familie xp̃i asscriptus. Apocalypsis tertio. Ambulabũt mecũ in stolis albis. Et ꝙ est in q̃driga tertia collocat⁹. Nã sicut dicit̃. Zach. sexto. In quadriga pr̃ia sunt equi rufi: id est martyres. In secũda equi nigri: id est confessores. se per penitentiam dinigrãtes. In tertia equi albi: id est virgines innocẽtes. Beatus autez vincentius in hac triplici quadriga fuit: quia sanguinẽ suũ fudit ꝛ se in penitẽtia macerauit ꝛ in innocentia se cõseruauit. Secũdo describitur miles: ꝛ maxime a quinq̃. Primo a nomine cum dicitur vincẽs. Secundo ab officio siue ab arte cum dicitur Habebat arcũ. Tertio a cordis magnanimitate cuz dicit̃. Exiuit vincẽs. Quarto a finali ꝛ recta intẽtiõe: cũ dicit̃ vt vinceret. Quinto a palma victorie: cũ dicitur, ꝛ data est ei corona. ¶ Circa primum notãduz ꝙ ipe habuit nomẽ celebre: id est victoriosum: quia vincẽs siue vincẽtius est appellatus Ruth. iiij. Habeas nomẽ celebre ĩ bethleem. i. in eccl̃ia militanti ꝛ triumphãti: primi paralipomenũ. xj. Ipse erat inter tres nominatissim⁹ ꝛ inter tres scd̃s et inclytus. Tres nominatissimi sunt, martyres cõfessores ꝛ virgines. Ipse em̃ est nominatissimus inter martyres: qz durissima supplicia pertulit Inter cõfessores quia fidẽ xp̃i constãtissime confess⁹ fuit ꝛ inter virgines, qz sincerissimam puritatem seruauit. Sed parũ esset si miles haberet nomẽ celebre ꝛ nõ exerceret officiũ militãtis: ideo secũdo cõmendat̃ ab officio siue arte: cum dicitur. Habet arcum: Habebat em̃ iste miles officiũ sagittãdi ideo vnã sagittam iecit in deum: que fuit sagitta deuote oratiõis: vnde dicitur de eo. Erectis in celũ luminibus dominum deprecabatur. ij. Regum. j. Sagitta Jonathe nunq̃ abijt retrorsuz. Tũc em̃ sagitta retrorsuz abijt, qñ oratio a deo vacua recedit. Secũdã iecit in seipsum que fuit sagitta diuini timoris quo carnẽ suã cõfixit. ps. Cõfige timore tuo carnes meas ꝛc. Tertiã iecit cõtra diabolũ q̃ fuit sagitta humilitatis, qua ipsum supbũ grauiter vulnerauit. ps. Tu hũiliasti sicut vulneratum supbum. Esa. lj. Nũquid non tu percussisti superbũ vulneratuz draconẽ. Quartã iecit cõtra tyrãnũ que fuit sagitta dure increpationis. ps. Sagitte potẽtis acute cũ carbonib⁹ desolatorijs: ista em̃ sagitta fuit potẽs: quia iram tyranni nõ timuit: ꝛ fuit acuta quia eius cor medullitus penetrauit ꝛ fuit accẽsa: qz zelo dei hoc fecit. Sz multorũ sagitte sunt debiles propter timorez: ꝛ retruse propter p̃uatũ amorẽ, ꝛ frigide propter zeli remissionẽ. Sed parũ ꝓdesset si miles haberet officiũ militare ipsum tamẽ nunq̃ exerceret nec ad bellũ ꝓcederet: ideo tertio cõmẽdatur a cordis magnanimitate, cũ dicitur. Exiui. s. ad certamẽ. Sunt tria que militẽ retrahũt: ne ad bellum procedat aut amor inordinat⁹ sui: aut timor cuiuslibet aduersi: aut defect⁹ exẽpli: iõ dominus milites suos admonẽs dicit Luce nono. Si q̃s vult venire post me abneget semetipsum ꝛ tollat, ꝛc. Ecce quia non debet diligere: sz despicere: seipsuz ꝛ tollat crucẽ suam. Ecce qz non debet timere aliquod aduersuz ꝛ sequat̃ me. Ecce gloriosum exẽplum: ista tria retrahentia nõ habuit Uincẽti⁹: Uñ dt̃ Aug. Quid em̃ mirũ si in illo vicit Uincẽti⁹ a quo vict⁹ est mũdus ecce exhibitũ exemplũ. Deinde ponit alia duo dicẽs. Duplicem aciẽ mundus produxit cõtra milites xp̃i. Blãdit̃

enim vt decipiat: terret vt frãgat nõ nos teneat propria volũtas, nec terreat aliena crudelitas: ⁊ victus est mũdus. Sed vilis miles esset qui ad bellũ ꝓcederet ⁊ ibi nõ intenderet vincere, sed expolliare. Ideo quarto cõmẽdat̃ a finali ⁊ recta intentiõe. cũ dicitur. Ut vinceret. Nõ em̃ vincentius affectauit spolia mũdi: sed tm̃ vt vinceret ad gloriã dei: ⁊ ideo in oibus victor fuit nã vicit in aere in equuleo extensus. Uicit in igne sup̃ craticulã positus. Uicit in terra in testis acutissimis inuolutus. Uicit in aqua, in mare, ꝓiect⁹: ideo clamabat Aug. dicẽs. Beatus Uincẽtius vicit in verbis, vicit in penis, vicit in confessiõe, vicit in tribulatiõe, vicit exustus. Parũ etiã valeret similes vincere intẽderet: ⁊ tamen cũ efficacia victoriã nõ obtineret. Iõ q̃nto ꝯmẽdat̃ a palma victorie cũ d̃r Et data ẽ ei corona d̃ q̃ corona dixerũt sibi ãgeli. Agnosco vincẽti: qr ꝓ cuius nole decertasti ipse tibi coronã preparatã seruat in celis q̃ te fecit victorem in penis. Diabol⁹ nãq̃ cõtra sitõs cõcitat pugnã: iõ d̃r. Decertasti. Sz de⁹ dat victoriã ideo dicitur. Qui te victorẽ fecit in penis: ⁊ post victoriã dat coronã: ideo dicit̃. Ipse tibi coronã p̃paratã seruat in celis. Et sic ptz q̃ diabol⁹ p̃parat maluz pugne. Sz de isto malo dicit̃ q̃ De⁹ dat bonum victorie. ⁊ de isto bono elicit̃ sanctis optimum corone eterne.

¶ Sermo.lxxij. De eodẽ. Sermo.iiij.

Fortis ẽ vt mors dilectio dura sicut inferni emulatio. Canti.viij. Salomon ponit quinq̃ fortissima quibus comparat fortitudinem charitatis. Primo nanq̃ est fortis sicut mors. iõ em̃ d̃r. Fortis ẽ vt mors dilectio. Sicut em̃ mors separat animã a carne: sic ⁊ charitas separat animã ob oĩ illicito amore. Facit em̃ triplicẽ separationẽ. Separat em̃ aĩam ab illicito amore mũdi. Mat.xj. Uenit separare hominẽ aduersus fratrẽ suũ. Ab amore corporis ꝓprij. Eccl̃.xlvij. Surrexit nathã ꝓpheta: ⁊ q̃si adeps separat⁹ ẽ a carne. Ab amore sui: qr tales nõ viuũt vita seu amore sui sz xp̃i. Gala.ij. Uiuo ego iã nõ ego. viuit autẽ in me xp̃s. Istã triplicẽ separationẽ charitas fecit in vincẽtio. Ip̃e em̃ mũdũ vicit, vt cãtat̃ de eo i q̃ p̃ssuram mũdi martyr vicit vincentius. Proprium corp⁹ cõtẽpsit. Unde dixit datiano. Tormẽta tua nõ timeo sz hoc solum timeo qr te fingis velle mille mihi misereri ip̃e em̃ nõ sibi sz xp̃o vixit. ij. Cor. v. Qui sibi viuũt nõ sibi viuãt: sz ei q̃ ꝓ ipsis mortuus ẽ ⁊ resurrexit. Scdo charitas est fortis sicut infernus. Un̄ sequit̃. Dura sicut infernus emulatio. Sicut em̃ infern⁹ animas fortit̃ retinet ⁊ custodit: ita q̃ nullũ ꝑdit: sic amor dei sanctũ vincẽtiũ tã fortiter christo viuit: q̃ ab eo separari nõ potuit. Ro.viij. Quis ergo nos separabit a charitate christi tribulatio an angustia? ⁊c. Ipse em̃ traditus est carceri: vt fame macerarẽt equuleo vt flagellarẽt vngulis vt lacerarẽt craticule vt assarẽt testis acutissimis vt vulnerarẽt. Sz sic erat deo per amorẽ colligatus q̃ nõ poterat separari nec mirũ. Ipsa em̃ charitas erat sibi tanq̃ vinculũ quo deo erat colligat⁹. Collossẽses tertio. Super omnia autem charitatem habete quod est vinculũ perfectionis. erat eniz tanq̃ adamas: ꝑ quẽ ad deũ erat attract⁹. Hiere.xxxj. In charitate perpetua dilexi te: ideo attraxit te miserãs. Erat tanq̃ radix qua deo erat firmiter radicat⁹. Ephe.iij. In charitate radicati ⁊ fũdati. Tertio charitas est fortis vt ignis q̃ habet virtutẽ incẽdẽdi. Unde seq̃tur. Lãpades eius lãpades ignis atq̃ flãmarũ. facit enim incẽdium amoris. Luce vltimo. Nõne cor nostrũ ardẽs erat in nobis ⁊c. incẽdiũ sermonis. Ecclesia.xxviij. Surrexit helyas q̃si ignis: ⁊ verbũ illius quasi facula ardebat. incendium operrs. Job.xxxvij. Nõne vestimẽta tua, id est opera tua calida sunt cũ perflata fuerit terra austro. i. spiritu sancto. Auster enim est vẽtus calidus fecundatiuus pororũ reseratiuus: qr spiritussanctus et corda inflãmat: et ipsa per bona opera fecũdat: ⁊ ad diuinas ĩspiratiões recipiẽdas ipsa reserat. Istud triplex icẽdiũ charitas in beato vincẽtio fecit scilicet amoris in corde. Unde dicit̃ inclytus vincentius accensus igne diuini amoris: feruoris in ore: vn̄ ait. Exurge et toto malignitatis spiritu debachare ⁊c. Et feruo

ris i opere vnde dicitur de ipo ⁊ de aliis quos charitas implen t. Rom. xij. Spiritu feruētes dño seruiētes. Quarto charitas est fortis imo fortior quā aqua: quia magis extinguit. Aqua em̄ tribulationū nō extinguit charitatē: sz charitas ipsam vnde sequit. Aque multe nō potuerūt extinguere charitatē. Facit autez ipsa charitas multiplicē extinctionē. Naz, extinguit ignē carnalis voluptatis. Eccli. iij. Ignē ardentē extinguit aqua. Extinguit sitim mūdane, cupiditatis siue cōcupiscētie. Joh. iiij. Qui biberit ex aqua q̄ ego dabo ei nō sitiet i eternū. Extinguit aquā misse aduersitatis. Sap. xix. Ignis valebat in aqua supra suā virtutē. Sic i vincētio charitas extinguit voluptatē per pudicitiā siue prudentiā. Sap. vij. Ueni ad corpus coinquinatū. Cupiditatē per temperātiā. j. Cor. vij. Qui vtuntur hoc mūdo tanq̄ nō vtant. Aduersitatem per patientiā. j. Corin. iiij. Persecutionem patimur ⁊ sustinem⁹. Quinto charitas est fortior flumine: id est omni mūdana aduersitate. Unde sequit: nec flumina obruent illam. Mat. vij. Descendit pluia ⁊ venerūt flumina ⁊ flauerunt venti ⁊c. Est em̄ quedā aduersitas veniēs a deo iuste infligēte. Et hec est pluuia que de celo descendit. Ista non potest obruere charitatem quia eā portat patienter. Hiere. x. Plane hec infirmitas mea ē ⁊ portabo illā. Quedam a diabolo immittente. Ista est vētus qui ab aere venit. Ista nō potuit obruere charitatem: qr resistit fortiter prime Petri q̄nto. Cui resiste fortes in fide, scilicet operāte per dilectionē. Quedā a tyranno seuiente. Ista nō potuit obruere charitatem: quia eā sustinet perseueranter. prime corintioꝝ xiij. Charitas oīa suffert. beatus autē vincentius siue pluuiam aduersitatis immissam a deo: siue ventū tētationis immissum a diabolo: siue flumen persecutionis immissum a tyrāno nō tantum portauit patiēter: fortiter ⁊ perseuerāter sz etiā gaudēter qr oīa mala ⁊ adersa ꝓ xp̄o pati quēdā ludū et quodā solatiū reputabat. vñ dicit. Prudenti⁹ ip̄m respōdisse daciano. Tormēta carcer: vngule stridēsq̄ flāmis lamina: atq̄ ipsarū penarū vltima mors Chrianis ludus est.

¶ Sermo. lxxiij. De conuersione sancti Pauli. Sermo primus.

Quoniam die ac nocte grauata ē sup̄ me manus tua. Cōuersus sum in erūna mea dū ꝯfigit spina. p̄s. Possunt esse hec verba beati Pauli regratiātis deo de sua cōuersiōe: ⁊ ꝯuersiōis mō. vbi duo ponunt. Primū est sua gloriosa conuersio cum scilicet dicit. Cōuersus sum in erumna mea. Secundum est ꝯuersiōis mod⁹. cū dicit. Quoniaz die ac nocte grauata est sup̄ me manus tua dum cōfigit spina. Circa primum notandū q̄ ante conuersioē triplicem patiebatur erumnam. Una est quia sygnagogam nimis zelabat. Galathas primo. Abundātius emulator existēs paternaꝝ meaꝝ traditionuz. Secūda est q̄a ecclesiam christi nimis impugnabat. Ibidez. Supra modū persequebar ecclesiā dei ⁊ expugnabā illam. Tertia quis nomen christi nimis odiebat. Actuū nono. Nonne hic est qui expugnabat eos q̄ inuocabāt nomē istud. De his tribus dicit prime ad Thimotheū primo. Qui prius fuit blasphemus qr. s. nomē christi blasphemabā. ⁊ persecutor quia ecclesiā xp̄i persequebar. Et contumeliosus: quia in contumeliā nominis christi synagogam nimis zelabā. Sed ab ista triplici erumna ꝯuersus est videlicet in synagoge euacuatorē: in ecclesie fundatorem: ⁊ ipsius nominis christi portitorē. De his tribus dicitur. Actuū nono. Uas electiōis mihi est iste vt portet nomē meū. ecce quia fuit nominis christi portitor coram regibus et gentibus ipsos ad fidē christi conuertendo. ecce quia fuit ecclesie christi fundator ⁊ filijs ipsos scilicet cōfundēdo et conuincendo ecce qr fuit synagoge euacuator. Secundo ponitur modus sue cōuersionis: qui quidē fuit triplex. Est enim conuersus per lucē refulgentē per virtutem potentem per vocem obiurgantem. Primo nāq̄ cōuersus fuit per lucem refulgentē quod notatur cum dicitur. Quoniam die ac nocte. Illa enim lux que ip̄m circumfulsit fuit et nox inquantū ip̄m exteri⁹ excecauit. Et fuit dies inquātū ip̄m

exteriꝰ illustrauit. Et ab omni diffidia, purgauit ipsuꝫ in amore christi incendendo. Fuit autē ipsa lux repētina immensa: et celica. Unde dicit. Et subito circumfulsit eū lux de celo. Fuit nāq; subita et repentina quia ipsum subito immutauit atq; perfecit in sciētia: in vita in cōstantia. In scientia quia totū mysteriū dñice incarnationis: in triduo sue execatiōis edoctꝰ fuit. Galat. primo. Notum vobis facio euangelium quod euangelizatū est a me: quia non est scdm hominē neq; ab homine didisci illud neq; accepi: sꝫ ꝑ reuelationem iesu christi. In vita: qꝛ statim oēm amorem carnalē abiecit. Gal. j. Cōtinuo non acquieui carni et sanguini ꝛc. In ꝯstātia. Act. ix. Continuo ingressus in synagogā p̄dicabat illis iesum. fuit etiā illa lux immensa. Unde dr. Circūfulsit, id est circū quaq; fulsit. Ab interiori ꝑ sapientiaꝫ. ij. Coꝝ. iiij. Deus q̄ dixit de tenebris lucez splendescere: luxit in cordibꝰ nostris ꝛc. Ab exteriori ꝑ conuersationē lucidā. prime Thessal. v. Nō sumꝰ noctis neq; tenebrarum ꝛc. A superiori: per cōtēplationē celestiū. ij. Coꝝ. iij. nos reuelata facie gloriā dei speculātes que solet in hoc seculo videri per speculū in enigmate. Chryso. Paulus carcere coartatus habitabat in celo. Ab inferiori ꝑ ꝯtemptū terrenoꝝ. Phil. iij. Existimaui omnia detrimentum esse ꝛc. Fuit etiā ista lux celestis ad innuēdum ꝙ deꝰ dedit sibi intellectū angelicū qꝛ ab ipo angeli plurima didicerūt. Unde super illud Ephesios. iij. Mihi aūt minimo omniū sanctoꝝ data est gloria hec vt innotescat principibus ꝛ potestatibus in celestibꝰ. Dicit glo. Uidete quātus est hic: qꝛ per aliquid hoc accreuit angelis qui multa secreta in his didicet. Dedit sibi affectum diuinum. Chryso. Ut em̄ ferrū mussum in igne totus ignis efficitur. Sic Paulus charitate succēsus totꝰ efficitur charitas. Dedit sibi actū celestē et sanctū Phil. iij. Nostra ꝯuersatio i celis est. Ista tria tāgit Dionysius in epistola de morte sancti Pauli dicēs. Hic est angelus terrestris. Ecce qꝛ habuit intellectuꝫ angelicū. Et homo celestis: ecce qꝛ habuit actū celestem ꝛ sanctum. imago ꝛ similitudo diuinitatis. ecce qꝛ habuit effectum diuinitatis. Secundo qꝛ eius conuersio fuit ꝑ virtutem potētem: cū dicit. Quoniā grauata est sup̄ me manus tua. Christus habet manum in qua sunt q̄nq; digiti. Primꝰ est pollex, id est eius potentia. ꝑ quā omnibus dñatur: ꝛ omnia domat. Secundus est index. i. eius sapientia ꝑ quā om̄ia indicat ꝛ manifestat. Tertius est mediꝰ, id est charitas infinita: ꝑ quā nos tanq̄ mediator patri recōsiliat. Quartus est medicꝰ, id est eius mia per quā nostras infirmitates medetur ꝛ curat. Quintus est paruus, id est humilitas summa ꝑ cuius exemplū ad humilitatez nos reuocat. Istam manū cum his quinque digitis super pauluꝫ aggrauauit, id est fortificauit primum scilicet digitū potentie ipsum ad terrā proijciēdo. p̄s. Humiliasti sicut vulneratum superbum digitum sapiētie omnia sibi mysteria reuelādo Ephe. iij. Scdm reuelationē notū mihi factū est sacramentum. Digitum charitatis infinite se patri reconsiliādo. prime Thim̄. p̄mo. Miam cōsecutꝰ sum. Digitus mie eius culpā medēdo. p̄me Thimo p̄mo. Christus iesus venit in hūc mūdū peccatores saluos facere quorū primus ego sum. Digitū humilitatis ꝑ suuꝫ exēplū ad humilia reducendo. vñ ait prime Coꝝ. xv. Ego sum minimꝰ apostoloꝝ qui nō sum dignꝰ vocari apostolꝰ. Tertio ipsum cōuertit per vocē obiurgantē: cum dicitur. Dū configitur spina illa scꝫ spina de qua dicitur. Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Infixit autē christus cordi suo quadruplicem spinā. Prima fuit verbū obiurgationis cum dixit. Saule saule quid me persequeris. Et ista fecit i eo vulnꝰ doloris. Rom̄. ix. Tristitia est mihi magna et continuus dolor cordi meo ꝛc. Scda fuit verbū improperatiōis cum dixit. Ego sum iesus quē tu ꝑsequeris, quasi dicat. ego sum ille qui te saluaui. qui pro te ꝛ mortē sustinui. et talia mihi repēdis. ꝛ ista fecit in eo vulnus pudoris: adeo ꝙ se indignū apostolatu iudicabat. j. Coꝝ. xv. Nō sum dignꝰ vocari apostolus. Tertia fuit ꝟbum cōquestiōis qñ similiter dixit. Ego sum iesus nazarenus. q̄si dicat. Sufficere tibi deberet ꝙ iudei me crucifixerūt ꝛ penis meis saturati fue

runt. ⁊ ista facit in eo vulnus amoris cõpassionis adeo ꝙ amoris ⁊ compassio christi crucifixi cordi suo fuit affixa vt dr̃ Galathas secundo. Christo cõfixus sum cruci. Quarta fuit verbum cõminationis: cũ dixit. Durum est ibi contra stimulũ calcitrare ⁊ ista fecit in eo vulnus timoris. vnde dicitur. Tremẽs, ac stupens dixit ⁊c. secundo Corinthiorum septimo. Foris pugne intus timores.

¶ Sermo. lxxiiij. De eodem. Sermo. ij.

Vas admirabile op⁹ excelsi. Eccl̃ia. xliij. Istud est illud vas de quo dr̃. Act. ix. Vas electionis mihi est iste. ⁊ nõ est vas cõmune: sed admirabile ⁊ nõ est opus mortalis viri: sz op⁹ excelsi. Fuit autem istud vas admirabile. ⁊ op⁹ exelsi ꝓpter suas mirabiles cõditiones quas habuit. Primo fuit mirabiliter cõfictus: quod patet. quia de limo humilitatis profunde et aqua compunctionis lachrymose fuit confictus: quantum ad primum dicitur. ij. Cor. iiij. Habem⁹ thesaurum istum in vasis fictilibus: q̃tum ad secundum dicit Chrysostomus. Paulus consolationẽ recipiebat in lachymis in rota timoris ⁊ amoris fuit constrictus. Nam cũ dixit ei iesus. ego sum iesus nazaren⁹, id est saluator tuus. Ex hoc enim concepit magnum amorẽ cũ dixit. Quem tu persequeris. ex hoc concepit magnũ timorẽ. Velocimotu fuit agitatus quãdo subito ipsum lux illustrauit ⁊ in terraz cecidit. Esa. xxxvij. Ponam circuluz in naribus tuis ⁊ frenũ in labijs tuis: ⁊ reduc a me in via ꝑ quaz venisti. Fuit a superfluitatibus resecat⁹, quia omnem terrenitatez christus ab eo amouit quod notatur per hoc ꝙ de terra surrexit ⁊ squame ab oculis eius ceciderunt. Secũdo istud vas fuit mirabil̃r pictum scilicet colorẽ albo virginalis mundicie: vnde loquẽs de virginib⁹ dicit. prime Cor. vij. Volo omnes homines esse sicut meip̃m. Chrysostom⁹. Joseph pudicitie virtute decorat⁹ est: ⁊ ego vereor ne ridiculum sit hincinde paulũ laudare: qꝛ omnia q̃ videbant̃ clara atq; decora cernebat: quemadmodum nos fauillaz cineremq; despicimus. Colore nigro humilitatis ꝓfunde. p̃me Cor. xv. Ego sũ minimus apostolorũ ⁊c. Colore rubeo charitatis intẽse. Romanoꝝ quinto. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris Colore hiacinthino cõtẽplationis superne. Philippenses. iij. Nostra cõuersatio in celis est colore viridi cõuersatiõs grate. j. Corinthioꝝ. ij. In gratia dei ꝯuersati sum⁹. Tertio istud vas est mirabiliter excoctũ scilz igne amoris. ij. Corithiorũ quinto. Charitas dei vrgetnos. Chrysostomus. Paul⁹ sine charitate christi nec principatuũ socius cupiebat esse. Ab hac em̃ charitate descendere hoc sibi erat tormẽtuz gehẽna supplicia infinita sicut ꝑfrui charitate hoc erat illi vita: hoc illi regnũ. hoc illi videbat̃ bona innumera. Igne passionis ⁊ tribulatiõis. ij. Corinthiorum quarto. In omnibus tribulationẽ patimur sz non angustimur igne compassionis. secũde Corinthio. xj. Quis infirmatur ⁊ ego nõ infirmor? Chrys. nullus tam affectuose mala propria q̃tum ipse flebat mala aliena. Igne doloris. Rom̃. ix. Tristitia ẽ mihi magna ⁊ cõtinu⁹ dolor cordi meo. Quarto istud vas fuit mirabil̃r purificatum ⁊ lotum scilicet lotione baptismi. vñde dicitur. Surgens baptizat⁹ est. Lotione spiritussancti. De qua dicitur Actuũ. j. Vos autẽ baptizabimini spiritu sancto. Sicut autem in apostolos descendit spiritussanct⁹ in specie ignis sic ⁊ in ipsum in specie lucis. Lotiõe lachrymose ꝯpũctionis. Chryso. Lugẽs lachrymarũ fontes non diebus solum sed etiã noctib⁹ effundebat. Lotiõe sanguinis: quia in suo sanguine baptizat⁹ fuit. Apocal̃. vij. Lauer̃t stolas suas ⁊c. Lotione lactis: qꝛ cũ sanguine lac effudit. ⁊ hoc in testimoniuz sue puritatis. Cãticoꝝ. v. Oculi eius sicut columbe super riuos aquarũ que late sunt lote. Quinto istud vas fuit mirabil̃r impletum scilicet spiritu sapientie ⁊ intellect⁹: quia diuina mysteria ⁊ profunda intellexit ⁊ sapienter edocuit. Spiritu consilij ⁊ fortitudinis: quia ⁊ prudens cõsiliarius in aduersis fuit: ⁊ fortis inter aduersa stetit. Spiritu scientie ⁊ pietatis: quia ⁊ aliorũ miserias sciuit ⁊ eis pie subuenit. Spiritu timoris domini: qꝛ ipsum filiali

timore semper timuit. Sexto illud vas fuit mirabiliter effusuz. effudit em̄ se verbis. ij. Cor. vj. Os nostrū patet ad vos o corinthij. Scripto Philip. iij. Eadē vobis scribere mihi quidē non pigrū vobis autem necessariū. exemplo. ij. Corin. vij. capite. Nos scilicet in exemplū neminē enim lesimus. ꝛc. Martyrio. Philip. ij. Sed ꝛ si emulor super sacrificiū ꝛ obsequiū fidei vestre gaudeo ꝛ cōgratulor omnibus vobis.

¶ Sermo. lxxv. De eodē die. Ser. iiij.

Spectaculū facti sumus mundo angelis et hominibus. j. Corin. iij. Hodie deus spectaculum nobis dedit qn̄ beatū paulū cōuertit. Qui q̄dē est spectaculū mundo. i. mūdanis ꝛ pctōribus: ꝛ angelis tā bonis q̄ malis hoībus scz iustis et rōne vtētibus. est spectaculū pctōribus ad penitendū. Angelis bonis ad admirandū. Angelis malis ad inuidēdū. Bonis ꝛ iustis ad imitandū. Pctōres aūt in eo speculari pn̄t tria. Primo dolorē ꝛ contritionē amarā. Tm̄ em̄ doluit ꝙ trib⁹ dieb⁹ i dolore cōtinuo fuit: ꝛ in fletu ꝙ dolorē suum semp cōtinuauit. Rom̄. ix. Tristicia est mihi ꝛ cōtinu⁹ dolor cordi meo ꝙ habuit lachrymas ꝯpūctionis ꝛ hoc in triduo sue ꝯuersionis. Lachrymas deuotionis. ij. Cor. v. Nā ꝛ i hoc ingemiscim⁹ habitationē q̄ de celo est sup induī cupiētes. Lachrymas ꝯpūctiōis siue ꝯpassiōis. ij. Corinth. ij. Nā ex multa tribulatiōe ꝛ angustia cordis scripsi vobis p multas lachrymas. Scdo speculari pn̄t ꝯfessionē purā. Dicit autē Prouer. xviij. Just⁹ in p̄ncipio accusator est sui. Si i p̄ncipio multo magis in medio ꝛ in fine. Peccatū em̄ hz p̄ncipium scilicet malam cogitationem: medium scilicet consensum: ꝛ finem scilicet opus. De his tribus apl's se accusat scz de principio peccati, id est de malis cogitatiōib⁹ ipsas expellēdo. ij. Cor. iiij. Abdicamus obculta dedecoris. id est occultas ꝛ turpes cogitatiōes cordis. de medio peccati, id est de ip̄o pcti cōsensu ip̄m recognoscēdo. Act. xxij. Cū funderetur sanguis stephani testis tui. ego astabā et cōsentiebam. De fine pcti, id est de ipso ope ip̄m humiliter confitēdo. j. Thim̄. j. Qui pri⁹ fui blasphem⁹ ꝑsecutor ꝛ contumeliosus ꝛc. Tertio speculari pn̄t i ipso satisfactionē cōdignā. Ipse q̄dē xp̄m offenderat corde ore ꝛ ope. Act. ix. Saul⁹ adhuc spirās quo ad p̄mū: minarū quo ad scdm: ꝛ cedis quo ad tertium. Iō satisfecit corde diligēdo ip̄m plus q̄ se. Act. xxj. Ego em̄ non solum alligari sed etiaz mori paratus sum ꝓpter nomen dn̄i iesu christi. Plus q̄ suos. Galat. j. Continuo nō acq̄eui carni ꝛ sanguini. Plus q̄ sua. Philip. iij. Que mihi fuerūt lucra hec arbitratus sum propter christū detrimēta. Satisfecit ore ipsum fideliter p̄dicando. Act. ix. Vas electionis mihi est iste vt portet nomē meū corā regib⁹ ꝛ filijs israel. Nā gētes, id est populos gētiles redarguebat ꝛ conuertebat per sapientiam. reges ac tyrannos per miraculorū euidentiam filios israel per diuinam scripturā. Satisfecit opere: quia predicabat ꝛ laborabat. j. Thessaloñ. ij. Nocte ꝛ die operantes manibus ꝛc. id est manualiter: ne aliquem vestrū grauaremus. vnde dicit haymo. ꝙ a primo gallorū cantu vsq̄ ad quintam horam laborabat. Deinde predicationi vacabat. ita ꝙ plerūq̄ vsq̄ ad noctem sermonem ꝓtrahebat. Somno ꝛ orationibus ꝛ comestioni residuū temporis satis necessarium erat. Scdo fact⁹ est ipse spectaculū bonis angelis admirandū. in angelis enim tria cōsiderātur scz velox obediētia vt dicit. p̄s. Ministri eius qui facitis voluntatē eius charitas ignita. p̄s. Qui facis angelos tuos spūs ꝛc. Custodia sollicita. p̄s. Angelis suis mādauit de te vt custodiāt te i olb⁹ vijs tuis ꝛc. Admirantur igitur in paulo angeli velocem obedientiam quā habuit i conuersiōis sue primordio quando dixit. Domine q̄d vis me facere? Quā habuit in medio quādo spiritussanctus dixit. Segregate mihi saulum ꝛ barnabā: quia cōtinuo apostolis obediuit. vt habetur. Act. xiij. Quā habuit in vltimo: quia iacobo episcopo precipiente vt in tēplo se purificaret continuo obediuit: cū tamen p̄iculū sibi imminere cognosceret. Quaz habuit in tota vita sua: qz totum mundū

predicando circumiuit. Chry. Paulus tamquam pennatus totum docendo peruolauit orbem. Secundo admirantur in ipso charitatem ignitam sui quia totus in ignem charitatis conuersus fuerat. Chri. Ut enim ferrum missum in ignem totus ignis efficitur: sic paulus charitate succensus totus efficitur charitas, siue quia ignem charitatis nihil in eo extinguere poterat. Rom. viij. Certus sum enim: quia neque mors neque vita etc. Siue quia alios vehementius inflammabat. Chryso. Paulus velut ignis totum percurrebat orbem et percurrendo purgauit. Siue quia omnia vicia exurebat. Super hoc Chrysosto. Sicut in stipulas aut in fenum ignis est missus sic omnium demonum opera paulus consumpsit. Tertio admirantur in ipso tam sollicitam custodiam. Quidam enim angeli custodiunt mundum vniuersum sicut daminationes. Quidam prouincias vt principatus. Quidam loca principalia vt archangeli. Et quidam singulares personas vt angeli. Paulus autem curam habuit de mundo vniuerso. Chry. Nullum angelus ita populum creditum gubernauit vt paulus vniuersum orbem. curam habuit de prouinciis Idem. Tanta ipse paulus virtute progressus est vt vix triginta annorum spacio et Romanos et Persas et Partos et Medos et Indos et Scithas et Ethiopes sub iugo mitteret veritatis. Curam habuit de specialibus locis ad que apistolas destinauit. Sicut de roma corintho galathia: et huiusmodi curam habuit de singularibus personis sicut de timotheo tito et philemone. Tertio fuit spectaculum malis angelis ad innuendum in quibus est triplex vicium: scilicet superbie inuidie: et fraudulentie. contra superbiam igitur spectatur in eo humilitas. Tanta enim fuit in eo humiles quod se reputabat minorem omni apostolo. j. Corin. xv. Ego enim sum minimus apostolorum. Reputabat se maiorem peccatorem aliquo. j. Thimo. ij. Xpus iesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere, quorum primus ego sum. Reputabat enim se nihil a seipso habere. ij. cor. iij. Non quod sufficientes sumus aliquid cogitare a nobis quasi ex nobis. Secundo inuidiam spectatur in eo fraterna charitas que tanta in eo fuit quod omnes homines saluari cupiebat. Chri. Quasi mundum vniuersum ipse genuisset sic omnes in regnum dei festinabat adducere qui pro salute aliorum mori desiderabat. ij. Corin. xij. Ego enim libentissime impendar et superimpendar pro animabus vestris: quod pro eterna pena aliorum vitanda ipse a gloria excludit affectabat. Rom. ix. Optabam ego ipse anathema esse a christo pro fratribus meis. Chry. Nam non saluari illos multo acerbius estimabat quam semetipsum perire. Tertio contra fraudulentiam spectatur in eo veritas quam mittere satagebat per sinceritatem doctrine. j. Timo. ij. Doctor gentium in fide et veritate per exemplum vite. ij. Cor. vij. capite. Nos neminem lesimus neminem circumuenimus etc. Per assiduitatem orationis deuote collo. j. Non cessamus pro vobis orantes etc. Quarto factus est bonis et iustis spectaculum ad imitandum. In quo quidem tria spectari possunt. Primo ad contemplationem celestium. Phil. iij. Nostra conuersatio in celis est. Conuersatio autem dicit totam vitam hominis. Quidam enim sunt in celo tantum ore: vt predicatores verbosi. Quidam tantum exteriori opere: vt hypocrite et vani gloriosi seu vanorum gloriosi. Quidam vero tantum corde: sicut pigri et desidiosi quod tantum bona proposita que habent opere non implent Paulus autem erat in celo et ore: quia habuit sincerissima verba. ij. Corin. ij. ex sinceritate sicut ex deo coram deo in christo loquimur. Et opere: quia habuit sollicita opera. ij. The. ij. In labore et fatigatione nocte et die laborantes. Et corde: quia habuit sancta desideria. Phil. j. Cupio dissolui et esse cum christo. Secundo in eo spectare possunt abundantius bonorum operum. j. Cor. xv. abundantius omnibus laborauit vere abundantius quia plus omnibus peragrauit. Rom. xv. Ab hierusalem vsque ad illiricum per circuitum repleui euangelium. Uere abundantius quia plures omnibus ad fidem conuertit. s. innumerabilem populum gentilium. Gal. ij. qui operatus est petro in apostolatu circumcisionis: operatus est mihi inter gentes. Uere abundantius quia plus omnibus laborauit manibus Chry. Nec vnum quidem diem in ocio quiete passus est transire. Uere abundantius quia

plura pass⁹ es.ij.Cor.xj.Ter cesus sum. ꝛc.Chrys.Uis eius innumeras tibi ostē di mortes.Tot vtiq; quot em̄ dies vixit. Uere abūdanti⁹ qꝛ plures epistolas scripsit.Tertio spectare pñt in eo firmā tolerātiā aduersorum Nā sicut dt Chrys. Ipse fuit saxo durior ferro firmior adamāte fortior:ꝛ auro icorruptibilior.Fuit q̄dē saxo durior:qꝛ nulli aduersitāti cedebat.Gal.ij.Quibus nec ad horā cessim⁹ subiectiōi.Fuit ferro firmior:qꝛ nulla tribulatio ip̄m cōmouebat:sꝫ tāq̄ incus ꝑcussionib⁹ firmabat.ij.Corin.xj.Cū em̄ infirmior tūc potens sum.Fuit adamāte fortior qꝛ nulla aduersitas ipsum frāgebat.ij.Cor.xiij.Placebo mihi in infirmitatib⁹ meis ꝛc.Fuit auro icorruptibilior qꝛ nullo igne ꝑsecutionis ꝑ impatiētiam crepabat.Eccl̄ia.ij.Igne probatur aurum ꝛ argentum.

¶Sermo.lxxvj.de eodem.
Sermo.iiij.

SAulus adhuc spirans minarum ꝛ cedis in discipulos domini. Act.ix. Quāuis in btō paulo abūdauerit delictum persecutionis.In ipso tamen abundauit postea gratia miraculo se conuersionis ꝛ deuote predicationis.In ipso namq; ante cōuersionē abūdauit triplex viciū.s.magna seuitia:cum dicitur spirans minarꝝ ꝛ cedis in discipulos dñi ac magna superbia cū dicitur accessit ad princeps sacerdotuz. Glo.Non vocatus sed sponte zelo concitante eum:ꝛ magna ignorantia cum dicitur:vt si quos inueniret ꝛc.illos enim qui erant in via credebat esse extra viaz: sed conuersus a seuitia in fraternam charitatem:a superbia in profundam humilitatem,ab arrogantia in sapientie claritate.Primum autē scilicet seuicia in quattuor erat scilicet in corde per odium: vñ dicitur spirans In ore per asperitatē vñ sequitur minarum.In personis per penarum irrogationem:vnde dicitur ꝛ cedis:ꝛ in rebus per expoliationem.vñ premittitur.Actuum.viij.Saulus autē deuastabat ecclesiā ꝛc.Sed q̄ xp̄ianos sic fuerat persecut⁹ quadrupliciter postmodū eos est quadrupliciter cōsolatus.Dedit enim cor suum ad cōpatiendū.ij.Corint. xij.Quis infirmatur ꝛ ego non infirmor? ꝛc.Chrys.Nullus tāto affectu mala propria q̄to paul⁹ deflebat aliena.Dedit os suū ad predicādū.ij.Cor.vj.Os nostrū patet ad vos o corin.ij.Ephe.vj.Orans tes ꝑ me vt det mihi ſmo i aptione oris mei.Dedit corpus suum ad moriēdū.j. Thess.ij.Uolebam⁹ tradere vobis non solū euāgeliū dei sed etiā aias nostras. Chry.Mortē atq; cruciatus ꝛ mille supplicia q̄si ludū putabat eē puerorꝝ dedit res suas ad subministrandū.Act.xx.Ad ea q̄ mihi opus erāt:ꝛ his q̄ mecum sunt ministrauerūt iste manus.Scdo conuersus est a superbia i ꝓfundā humilitatez. Habuit em̄ humilē denominationē conuersationem scientiā ꝛ vitā.Denominationem q̄dem humilem habuit:qꝛ vocat paruulum q̄ prius vocabatur saulus:a saule supbo.postea vocauit se paulū:vocat se seruū.Ro.j.Paulus seru⁹ iesu xp̄i vocat se seruorꝝ seruū.j.Corin.ix.Cū liber essem ex omnibus omniū me seruum ꝛc.Uocat se apl̄orꝝ minimum.j.Cor.xv. Ego sum minimus apostolorꝝ ꝛc.Uocat se abortiuū.j.Corin.xv.Nouissime tāq̄ abortiuo visus est mihi.Secūdo habuit humilem conuersationem.j.cor.x.Sine offensione estote iudeis ꝛ gentib⁹ ꝛ ecclesie dei:sicut ꝛ ego omnibus ꝑ omnia placeo.Seruauit enim illud.Eccl.xxxij.Rectorem te posuerūt noli extolli esto i illis sicut vnus ex illis.Prelatus enim aliquādo debet esse maior subditis scilicet i correctionis auctoritate.Aliquando dz esse minor scilicet i cordis humilitate.aliquādo equalis,scz in amicabili conuersatione ꝛ societate.Istā regulaz seruauit apostolus.j.Thessalo.ij.Facti sumus paruuli in medio vestrum.Ecce q̄ta humilitas tāq̄ si nutrix foueat filios suos.Ecce q̄ta auctoritas.Quoniam charissimi facti estis nobis.Ecce quāta amicabilitas. Tertio habuit humilem scientiā.Primo enim habuit scientiā supbam.Gal.j.Proficiebam in iudaismo supra multos coetaneos meos abundantius emulator existēs ꝛc.Cā autē erat defect⁹ charitatis. j.corin.viij.Scientia inflat charitas edifi

cat: post modum autem habuit humilez sciētiam. j. Corin. ij. Non iudicaui me aliquid scire inter vos nisi christum iesum ⁊ hunc crucifixū. Quarto habuit humilem vitam quia non reputabat se perfectum. Philip. iij. Non ꝙ iam acceperim aut ꝑfectus sim ⁊c Non audebat se reputare iustum. j. Corin. iiij. Nihil mihi conscius sum: sed nō in hoc iustificat⁹ sum. Reputauit se omnium sanctorum minimum. Ephe. iij. Mihi omniū sanctorum minimo data ē gratia hec Reputabat se peccatorē maximū. j. Thi. j. Xp̄s iesus venit in hūc mūdū peccatores saluos facere: quorū p̄mus ego sum. Tertio cōuersus est ab ignorātia in sapiētie claritatē. Habuit em̄ triplicē sapiētiā scz mosaycam euāgelicā ⁊ superintellectualē siue diuinā. Primā didicit in scholis iudeorum. Actu. xxiij. Ego sum vir iude⁹ secus pedes gamalielis erudit⁹ iuxta veritatē paterne legis. Scd̄a didicit in scholis apostolorū quib⁹ magistrū habuit solū xp̄m. Gal. j. Notū vobis facio euāgeliū quod euāgelizatū est a me: qz nō est scd̄m hominē neqz em̄ ab hoīe accepi illud: neqz didici sz ꝑ reuelationē iesu xp̄i. Tertiā didiscit i scholis angeloꝝ. j. Cor. xij. Scio hominē in xp̄o añ annos xiiij. siue in corpore siue extra corpus nescio de⁹ sit raptū hmōi vsqz ad tertiū celū: ⁊c. Ecce q̄ gradatim ad summum sapiētie deuenit apl's: qz de magnis scholis iudeoꝝ trāslatus est ad scholas maiores apostoloꝝ. Et de maiorib⁹ scholis apostolorū trāslat⁹ est ad maximas scholas angeloruz: ⁊ qz in his trib⁹ scholis sic sapiētiā dedicerat iō cōueniēs p̄dicator erat: iō scd̄m dionysiū p̄dicabat sapiēter: dulciter, infatigabiliter. Uñ dicit in epistola de morte pauli. Abyssum sapiētie: fistulā altissonā predicatorem veritatis infatigabilez Paulum dico nobilissimum apostolum.

¶ Sermo. lxxvij. De eodē sermo. v.

Subito circunfulsit eū lux de celo. ⁊c. Añ cōuersionē erat paul⁹ valde infirmus: sz hodie fuit mirabiliter curatus. Circa istam curationem tria videre debemus. s. curationis modum: curationis effectū: ⁊ curationis signum. Modus enim curationis fuit multiplex. Primo curatus est ꝑ adustionē, qñ scilicet ignis de celo descēdit ⁊ ipsum circūfulsit: qui ignis omnē rubiginē peccati in eo cōsumpsit. Hebre. xij. Deus nr̄ ignis cōsumēs est ꝛ ner. xxv. Aufer rubiginē d̄ argēto: ⁊ egredietur vas purissimum. Secūdo per emplastri appositionē sed quoddā emplastrum erat mortificatiuum cum dixit. saule saule q̄d ꝑsequeris. Quoddā emplastruz fuit dulcoratiuum et viuum cum dixit. Ego sum iesus nazarenus id est saluator tuus. Luce. x. Infundens oleum q̄tum ad dulcoratiuū ⁊ viuū q̄tū ad mortificatiuū. Tertio ꝑ incisionē cū dixit. Durū est tibi contra stimulū calcitrare. Ille em̄ stimul⁹ corsuū icidit ⁊ oēm saniē peccati eduxit. Hebre. iiij. Uiuus est sermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior oī gladio ancipiti. Quarto ꝑ minutionem. Tunc em̄ habuit sp̄ualem minutionē qñ amorē terrenū a se abiecit quod notat cū d̄r. Surrexit de terra. i. de terrena affectione. Heb. xij. Deponētes oē pond⁹ ⁊ circunstās nos pec. ⁊c. Quinto ꝑ obscurationē: solēt em̄ infirmi ⁊ maxime ocl'os debiles habētes loca obscura q̄rere: sic ⁊ ipse paulus in trib⁹ dieb⁹ fuit exteri⁹ excecatus sed interi⁹ illustratus. ij. Corin. iiij. Deus qui dixit de tenebris lucē splēdescere illuxit in cordibus nostris. Aug. Eo tp̄e quo paul⁹ nō videbat cetera ministerio informabatur credētiū qm̄ q̄ credit in xp̄m iesum dz intueri cetera, nec nata reputare: creatura vilescat vt creator dulcescat. Sexto ꝑ diete obseruationē. Erat em̄ ipse paul⁹ tribus diebus nō vidēs: ⁊ nō māducauit neqz bibit. j. Cor. ix. Castigo corpus meū ⁊c. Septimo ꝑ amare medicine sumptionē. De qua dixit dn̄s. Ego em̄ ostēdam illi q̄ta oporteat illū pati pro noīe meo. Sed q̄uis ista potio fuit amara sensualitati erat tñ dulcis rationi. ij. Cor. xij. Libēter gloriabor in infirmitatib⁹ meis ⁊c. Octauo ꝑ deuotā orationē Uñ dixit dn̄s Ananie. Ecce em̄ orat. Jac. vj. Oratio fidei saluabit infirmū. Nono per diuinā incarnationē cū d̄r. Imponēs illi manū. Cōfessores em̄ dei sūt dei incātatores q̄ de corde ser

pentē expellunt: sed de multis dr: sicut aspidis surde ꝛ obturantis aures suas. Decimo ꝑ balnei administrationē cū dr. Surgēs baptizat⁹ est. Tale em̄ balneuz oē lauat pctm̄: sz dr Eccl. xxxiiij. Qui baptizat a mortuo ꝛ iterū tāgit mortuū q̄d ꝓdest lauatio ei⁹? Undecimo ꝑ sudorez. Sudores aīe sunt ei⁹ lachryme quas ipse in triduo effudit. Chryso. Paul⁹ cōsolationē accipiebat in lachrymis. Duodecimo ꝑ obediētie adimpletionē. Ola em̄ precedentia nō prodessent nisi infirmus medico obediret: qđ notat cum dicitur. Domine q̄d me vis facere? Ber. heu plures habem⁹ illius ceci: q̄ apostoli noui imitatores. Quid vis inq̄t dn̄s ad cecuz vt faciā tibi? Secundo considerare debemus curatiōis effectū qui erat valde miraculosus et gratiosus: qꝛ de vase perditionis. Un̄ dicit dominus. Uas electiōis mihi est iste vt portet nomen meum corā gētibus ꝛ regib⁹ ꝛ filijs israel Olim quidā a p̄dicatione cessabāt ꝓpter timorē tyrānoꝝ. Quidā propter subsannationē philosophorū q̄ deridebāt p̄dicātes hominē crucifixū. Quidā ꝓpter scādalū iudeorū q̄ đ hoc magnū scādalū accipiebāt. Sz beatū paulū retrahere a p̄dicatione nō poterat nec timor tyrānorū. Iō dr. Ut portet nomē meū coram regibus. Nec subsannatio gētiliū phōrū: iō dr. Et gētib⁹. Nec scādalū iudeorū: iō dr. Et filijs israel. j. Cor. ij. Predicam⁹ xp̄z crucifixū iudeis: q̄dē scādalū gētib⁹ aūt stulticiā. Tertio videre debem⁹ curatiōis signū. Sicut aūt ostēdit per q̄ signa quis corporaliter sanat⁹ est: sic etiā sunt quatuor signa ꝑ q̄ ostēdit quis sit curat⁹ spiritualiter. Que q̄dē in apl'o perfecte fuerūt. Primū est appetitus ordinatio. Nō em̄ ipse appetebat carnalia qꝛ mors anime sunt Rom̄. viij. Si scđm carnē vixeritis moriemini. Nec terrena: qꝛ vanitas sūt. p̄s. Ut q̄d diligitis vanitatē ꝛ q̄ritis mēdaciū. Sz spūalia qꝛ vita aīe sūt. Hec significant ꝑ squamas q̄ ab oculis ei⁹ ceciderūt. Scame em̄ representāt carnalia q̄ inquināt affectū ꝛ representāt terrena q̄ ēt obscurāt intellectū. Scđm signū est totius cordis ꝛ corporis fortificatio. Un̄ dr. Et cū accepisset cibū confortatus est. Adeo q̄dē fuit fortificat⁹ q̄ nec in corpore ledi poterat ꝑ impugnationem: nec in corde ꝑ timorē. Cor. vij. Foris pugne intus timores. Tertiū signū est coloris venustas. Fuit em̄ candidus ꝑ puritatē. ij. Cor. j. Gloria nostra hec est testimoniū cōscientie nr̄e. Et rubicūdus ꝑ charitatē. Ro. v. charitas dei diffusa est in cordibus nr̄is. Ideo in sua passione emisit lac in signuz puritatis. Et sanguinē in signū charitatis. Quartum signū est cordis et corporis mira agilitas. Adeo quidē fuit agilis: q̄ sicut dicit Chry. Paulus velut pēnatus totū peruolauit orbē: adeo fuit etiā agilis q̄ nullū habuit pondus terrenorum: nullum circunstans peccatū: nullū impatiētie vitiū: qꝛ semꝑ respiciebat ad celeste spectaculum. Un̄ ipse ait. Hebre. xij. Deponētes omne pondus ꝛ circunstans nos peccatū per patiētiā curamus ad propositū nobis certamē respiciētes in actorē fidei: ꝛ ꝯseruatorē iesum.

¶ Sermo. lxxviij. De purificatiōe beate Marie virginis. Sermo. j.

Uscepimus deus misericordiā tuaz in medio templi tui. p̄s. Olim scti p̄res erant in continua expectatione. Esaye. xxviij. Expecta re expecta. Moderni sunt in deuota susceptione. Luce. j. Suscepit Israel puerum suum. Beati autem sunt in secura possessione. Matthe. xxv. Uenite benedicti patris mei possidete paratū vobis regnū. Eccl'ia igit deo gratias agēs nō dt. Expectamus deus misericordiā tuam quia hoc fuit antiquorum. Non etiam dixit possidemus deus misericordiam tuā qꝛ hoc est beatorum: sed dicit Suscepimus deus misericordiaz: quia hoc est modernorū. Et pōt verbum propositū intelligi de quadruplici templo. s. materiali: virginali: spūali: ꝛ rōnali. Ad templū quidē materiale beata maria hodie venit ꝛ filiū obtulit ꝛ presentauit: cū tn̄ non teneretur. Nec q̄tum ad literalem legis iussionez. Nec q̄tū ad spiritualē rationē. Nec q̄tum ad mysticam significationē. Tres em̄ videbantur esse cause quare puer. xl.

die in templo presentabatur. Una erat literalis quia lex ꝓceperat. Leuit. xij. Ut mulier que suscepto semine masculū peperisset ipsum. xl. die in templo presentaret. Ista autē causa xp̄m nō tāgebat: qz nō erat conceptus ex humano semine: sz mistico spiramine. Scōa causa erat ꝓpter ꝙ hoc dabat intelligi ꝙ deus in tē plū suū spūale. i. in animā ꝓ gratiā spūalē ingreditur quādo decalogus cū fide quatuor euāgeliorū ab homine obseruatur. Ista scōa ratio xp̄m silr nō tāgebat: quia plenitudinē gratiarū ab instāti sue cōceptiōis receperat. Tertia causa erat quedā ratio mystica. Per hoc em̄ dabat intelligi ꝙ sicut puer die. xl. ingrediebat templū materiale sic anima ꝑ pueri. xl. die a cōceptione vt sepius ingrediebat templū suū corporale. Ista tertia ratio similiter in christo locū nō habuit: qz corpus eius per. xl. dies formatū non fuit: sed in instanti fuit t corp⁹ formatū t aīa infusa t diuinitas anime t carni vnita, vñ. Bre. in moralibus. Angelo nūciante t spiritu sctō aduenīēte t mox in vtero ꝟbū mox intra vterū ꝟbū t caro: ꝙuis igit̄ non terneret voluit tñ xp̄s se subiȝere legi per hūilitatē ꝙ tñ erat supra legē ꝓ autoritatē Jn veteri em̄ testamēto erāt ꝙdā in lege ꝙ ipsam legē seruabāt ex amore: qui dā sub lege ꝙ ipaz legē seruabāt ex timore: ꝙdā cōtra legē ꝙ neutro mō eā seruabāt. Supra legē aūt null⁹ erat nisi xp̄s ꝙ legē dederat t tñ voluit eē in lege seruādo ipsam ꝓ spōtaneā voluntatē: t sub lege subiȝiēdo se sibi ꝓ hūilitatē: t nō ꝯtra legē sz ꝓ lege implēdo ipsam ꝓ euangelicā veritatē ꝙ: tñ erat supra legē ꝓ diuinaz ptātē. Scōo pōt intelligi de tēplo virginali de quo tria videnda sunt. Primo quare virgo dicatur templum. Quarto medium: et qualiter in eius medio diuina misericordia sit suscepta. Dicit aūt templum: quasi tenēs amplū. Et ipsa habuit amplū affectū ad deuz diligendum amplum vteram ad deum capiendū: amplum intellectum ad deū cognoscendum t amplum sinum ad compatiendum. De ista quadruplici amplitudine bene dicit Ecclesia. xxiij. Ego mater pulchre dilectionis et agnitiōis t timoris t sctē spei. Si quidē amplitudo charitatis amplisuit eius affectum: ideo dicit. Mater pulchre dilectionis. Amplitudo timoris amplianit ei⁹ vterū: nō sequit: t timoris. per hoc em̄ demōstr⁹ est valde terribil̄. Amplitudo sapientie et veritatis ampliauit ei⁹ intellectū: ideo sequit. Et agnitionis. Amplitudo pietatis amplianit ei⁹ sinum ideo subdit. Et sancte spei. Dicitur aūt mediū triplici ratiōe. Primo quia est medium nostre salutis. ꝑs. De⁹ autem ret no fter ante secula operatus est salutē in medio terre. i. in vtero virginꝭ gloriose marie cui⁹ caro non fuit simpliciter terra sz mediū terre. Caro em̄ xp̄i fuit sine peccato cōcepta et sine petō nata: nō fuit mons terre: sed caro nostra cū peccato concipitur: et cū peccato nascitur: ideo est vallis terre. Caro aūt btē marie mediū tenet. Fuit em̄ cū petō originali cōcepta, sz sine petō nata. Et ideo est collis sine medius terre. Scōo est mediū nostre reconciliationis: hōs vocat sol. Canticorū. vj. Electa vt sol. Sicut em̄ sol habet tres planetas supra se, et tres infra se: t ipse est medius: sic virgo gloriosa beata maria hz supra se in trinitate tres ꝑsonas: t infra se tres status saluādoz: sz virginis cōtinētiū et cōiugatoz. Et ipsa in medio cōstituta vbi ꝑsā beatā trinitatē recōciliat trib⁹ statib⁹ saluandoz. Tertiū dicit medium nostre aspiratiōis. Oēs em̄ sicut ad mediū ipaz aspiciūt t aspirāt. Bern̄. Ad ipsam sicut ad mediū: sicut ad cām rerum olim sicut ad negociū singuloz respiciūt vniuersi: et qui habitāt in celo: t ꝙ in inferno: t qui nos ꝓcesserūt: t nos ꝙ sum⁹: t ꝙ nos sequunt̄ et nati natorum: t qui ab illis nascētur. Qui in celo sunt vt restaurent: et qui in inferno sunt vt eripiātur. Qui ꝓcesserūt vt fideles ꝓphete inuenīant: t ꝙ sequuntur vt glorificenī. Jn hoc igit̄ medio mia dei est suscepta olim quidē dei mia tm̄ habitabat in celo. ꝑs. Dñe in celo mia tua. deinde inclusit se in indeoz angulo postmodū posuit se i virginis vtero. Tādē i natiuitate diffusa est i toto mūdo. ꝑs. Mia dñi plena ē terra. Tertio pōt exp̄i de tēplo spūali. i. de ecclia militāte ꝙ ē mediū iter synagogā t ecclīā triūphātē ꝗtū ad cognitionē dui

noꝝ in synagoga el fuit cognitio vmbratica. Heb.x. Umbrā el habēs futuroꝝ bonoꝝ ꝛc. In eccl̄ia triūphāte est cognitio clara ꝛ apta. j. Cor.xiij. Tūc aūt facie ad faciē. In eccl̄ia āt militāte ē q̄si cognitio media, id ē speculatiua. Ibidē. Uidem⁹ nūc ꝑ speculū i enigmate. In medio hui⁹ eccl̄ie mīa dei suscipit ꝛ inuenit. In synagoga em̄ de dei mīa erat magna charistia: vñ cōquirebat ꝓpheta. Quare faciē tuā auertis ꝛc. In iudicio erit magna indigētia. Uñ dixerūt virgines sapiētes fatuis: ne forte nō sufficiat nobꝫ ꝛ vobꝫ ꝛc. In inferno oīmoda carētia: ita ꝙ diues modicū aque habere nō potuit mō autē est magna copia. p̄s. Apd̄ dñm mīa ꝛ copiosa ꝛc. Quarto pōt exponi de tēplo rōnali de viro iusto q̄ dicit templū dei viui. ij. Cor.vj. Uos el estis tēplū dei viui. In cui⁹ corde nō dz ēe angul⁹ sz mediū. Angulus em̄ hz impuritatē: obscuritatez: ꝛ curuitatē ac quādam singularitatē. Mediū aūt habet mundiciam euidētiā rectitudinem: et cōitatē. Xp̄s igitur nō habitat in angulo: sed in medio: qꝛ est amator mūdicie sapientie intentiōis recte et cōuersationis grate. Ideo quatuor nominib⁹ a symeone nominat⁹ est scilicet gloria: lumen salutare et pax. Quia eniz est gloria dei requirit mūdicā et puritatem: quia vero est lumen dei requirit sapientie claritatē: ꝛ qꝛ est salutare dei requirit intentionis rectitudinem nequaq̄ enim salutem tribueret nisi intētionē rectā inueniret qꝛ est pax requirit pacificaz ꝛ cōmunem conuersationem. Et propter ista quatuor d̄r Luc.j. Seruiam⁹ dño in sanctitate. i. in mentis puritate ꝛ iusticia. i. in cōi ꝛ pacifica conuersatione. Iusticia enim est virtus vnicuiq̄ reddēs qd̄ suum est coram ipso ꝑ rectā. s. intentionez omnibus diebus nostris habēdo sapiētie illustrationē. Tota em̄ vita sctōrū dz esse dies. i. clara ꝛ lucida dei. s. sapia strata.

¶ Sermo.lxxix. De eodē. die. Serm̄.ij.

Statiz veniet ad templū suū dñator quē vos queritis et angel⁹ testamēti quē vos vultis ꝛc. Malach.iij. Superi⁹ propheta agens de aduentu p̄cursoris. Ecce ego mittam angelum meū: immediate subdit. Et statim veniet ad tēplū. In quibus verbis quatuor ponunt. Primo em̄ ponitur tempus quando veniet: cum dicitur. Statim veniet. Secūdo locus ad quem veniet, cum dicit. Ad templū suū. Tertio ꝑsona que venit: cū dicitur. Dominator quem vos queritis. Quarto cā ꝓpter quam venit: cū subditur. Ipse em̄ quasi ignis cōflans, ꝛ quasi herba fullonum. ¶ Circa primū notādū ꝙ christus statim secutus est Johānē sicut sol statim sequit luciferū. xp̄s em̄ est sol. Malach. iiij. Uobis timentibus nomen meū orietur sol iustitie. Johannes autē lucifer: dicit Job.xxxviij. Nunquid ꝓducēs luciferū in tempore suo: sicut sponsus sequit paranymphum. Christus em̄ dicit esse spōsus. Johānes aūt amic⁹ ꝛ paranymph⁹ sponsi. Johan.iij. Qui hz sponsam sponsus est. Amic⁹ autē sponsi ꝛc. Sicut dñs statim sequitur suum precursorē. xp̄s em̄ fuit dñs ꝛ Johannes precursor. Luce.j. Preibis enim ante faciem domini ꝛc. Sicut verbum statim sequitur vocem suam christus enim est verbuz. Joh.j. In principio erat verbum. Johannes autē vox. vt de hoc etiam ibidez dicitur. Ego vox ꝛc. Secundo ponit locus ad quez venit: cum dicitur. Ad templum sanctum suuz. Uirgo enim beata. xl. die ad templū venit ꝛ filium presentauit vt se purificaret cum tamen ad hoc nō teneret: nec ratione legis nec ratione sue puritatis: nō em̄ tenebat ratione legis. Lex tantum tria supponebat: scz fractionem: ideo dixit. Mulier que fractionē sonat. Seminū cōmixtionē. Et ideo dixit. Que suscepto semine. Et assimilationē, ꝙ scz generet filiū sibi similē in natura: ideo dicit. Peperit masculum. In virgine autez non fuit fractio: sed spiritus sancti operatio: ꝛ q̄uis filium genuerit sibi similez quantum ad naturam humanam: tamen fuit omnino dissimilis quantum ad naturam diuinaz. Scd̄o nō indigebat purificatione ratione ꝓlis: qꝛ i xp̄o triplex erat natura purissima: scz diuinitas lucida. Sap̄.vij. Cādor est em̄ lucis eterne ꝛc. Aīa sanctissima. Eiusdē.viij. Sortit⁹ suz aīaz bonā ꝛ

caro immaculata. Ibidē. Ueni ad corp⁹ incoinq̄natū. Nō etiā indigebat purificatione rōne sue puritatis. Nā ipsa btā virgo maria erat a pr̄e sanctificata. p̄s. Sāctificauit tabernaculū suū altissim⁹. A spū sancto repleta. Luc. j. Spūs sanctus superueniet in te. A filio impregnata. Ibidē. Quod em̄ ex te nascet̄ sanctū vocabit̄. A tota trinitate obumbrata. et etiā ibidem. Et virt⁹ altissimi obumbrabit tibi. Non em̄ ipsa indigebat purificatione que portabat florem amenū: scz illum. de quo dicit̄ Canti ij. Ego flos campi. balsamū odoriferum. Eccle. xxiiij. Sinamomum ⁊ balsamum aromatizās ⁊c. ⁊ etiā splendorem diuinū. Hebre. j. Qui cum sit splendor glorie ⁊c. Uas aūt plenum floribus recipit maiorē amenitatē: plenū balsamo recipit maioris odoris suauitatē plenū splēdore recipit maiorē claritatē. Et q̄uis nō indigent voluit tamē purificari vt ostēderet ei⁹ humilitatem ⁊ ostenderet paupt̄atē: ideo pauperum oblationē elegit: ⁊ vt ostēderet obedientie sanctitatē: ⁊ vt ostēderet cōuersationis cōm̄unitatē. Bernard⁹. Btā virgo nō indigebat purificatiōe: sicut nec filius circūcisione. Esto tamen inter feminas sicut vna earū. Nā ⁊ filius tuus sic est in numero puerorum. Tertio ostendit̄ persona que venit: cum d̄r. Et dominator quē q̄ritis, ⁊ angel⁹ testamēti quem vos vultis. Et vocat̄ dupl'r: scz dn̄s ⁊ angel⁹. Scd̄z aūt Dionysiū in lib. de diuinis nominib⁹ dn̄s tria ĩportat. s. preeminētiā, cōtinentiā, ⁊ permanentiā: ipse em̄ omnibus preeminet. p̄s. Excelsus sup oēs gētes dn̄s. Oia possidet ⁊ ꝯtinet. p̄s. Dominabit̄ a mari vsq̄ ad mare. Oia potēter cōseruat: ⁊ ĩ suo dn̄io ꝑmanēt. Dan̄. iiij. Potestas ei⁹ potestas eterna. Ista autez tria xp̄s hodie occultabit: scz preeminētiā in eo ꝙ tāq̄ seru⁹ se legi subiecit. Cōtinētiā: in eo ꝙ tāq̄ pauper oblationem pauperū elegit. Potētiā: ĩ eo ꝙ tāq̄ ĩfirmus ad tēplū deduci voluit ĩ vinis matris sue. Uocat⁹ est etiā angel⁹ nō ratione nature, sed ratiōe officij: s̄m aūt Dionisiū de angelica hierarchia. Officiū angeli est purgare, illuminare, ⁊ perficere. Istud triplex officiū habuit xp̄s: ideo simeon vocat xp̄z salutare: lumē ⁊ gloriā. Ipse em̄ purgat remittēdo culpam: iō d̄r salutare illuminat dādo cognitionem diuinā: ideo dicit̄ lumen perficit deducēdo ad cognitionē ⁊ consummationem eternā: ideo dicit̄ gloria. Quarto ponit̄ causa ꝓpter quā venit: ⁊ tangitur hic cū dicit̄. Ip̄e em̄ quasi ignis ⁊c. Ubi notādū ꝙ ipse ad quatuor venit: scz ad colandū aurū, ad cōflādum argentū, ad lauādus vestes vt herba fullonū, ad purgādum opera leui. i. dei ministrorum. In homine quidem sunt sapiētia, eloquētia, ⁊ opera que facit quātū ad proximū, ⁊ opera que facit quātū ad deū. Et ista sepe habēt aliquid imperfectionis. Nā scientia hz inflationem: eloquentia hz variū sermonē. Opera que facim⁹ quātū ad ꝓximum: ostentationem. Opera que facim⁹ quātū ad deū: sepe hn̄t remissionem. Ergo aurum scientie est colādum ab omni inflatione. Job. xxviij. Auro locus est ĩ quo cōflat̄. Argentū eloquentie est cōflāduz ab omni inutili sermone. Prouer. xxv. Aufer rubiginē de argēto: ⁊ egredie t̄ vas purissimū. Opera quātū ad ꝓximū sunt lauāda ab omni ostētatiōe. Ezec. xvj. Laui te aqua. Opera quātū ad deū sunt purgāda ab omni negligētie remissiōe: ideo d̄r. Purgauit filios leui: ⁊ si filios leui: multo forti⁹ filios babylonis. Luc. xxiij. Si in viridi ligno hoc faciūt ĩ arido q̄d fiet.

¶ Sermo. xxx. De eodem Sermo. iij.

Postq̄ impleti sunt dies purgationis qeate marie ⁊c. Luce. ij. Preceptum tamen erat Leuit. xij. ꝙ mulier pariēs masculum. xl. die: pariens vero feminam lxxx. ad templū cum puero ⁊ puella iret. Preceptum etiam fuit Exo. xiij. Qd̄ primogenita leuitice tribus deo offerrent̄: aliarū vero tribuū redimerent̄. ¶ Circa hoc aūt quatuor sunt querenda. Primo q̄re deus ordinauit ꝙ puer. xl. die tēplū ingrediat̄. Qd̄ q̄dē fit vt ostendat̄ ꝙ. xl. die fit ingressio ĩ q̄libet tēplo. Nā ⁊ puer in. xl. die ingredit̄ tēplū materiale. Anima pueri. xl. die vt sepi⁹ ĩgredit̄ templū suū corporale. Deus post. xl. dies ingreditur

ditur tēplū spūale.i.animā.quādo scz de calogus cū fide quatuor euāgeliorū seruat. Homo iustus cōpletis.xl.dieb⁹ i pñti vita que p.xl.dies designant in templū ingredit celeste. Secundo querit quare dies duplicant in pariēte feminā. qd videt fieri triplici de cā. Prima est: qr mulier duo pctā cōmisit: qr ⁊ superbiuit ⁊ petitū pomū comedit. Ideo duplici pena fuit punita: qr ⁊ sub viro humiliata, ⁊ in fructu ventris punita. Vir autem vnū peccatū cōmisit: qr vetitum pomū cōmedit. Et ideo in acquirēdo cibū punit⁹ fuit: cū dicit. In sudore vultus tui vesceris pane ⁊c. Quia vnum commisit: sic punitus est vna pena in vtero, sic punit⁹ est vna pena extra vterum qr vero mulier dupliciter peccauit, duplicata est ei⁹ pena tā extra vterum q̄ in vtero. Secūda causa est: quoniā per virū significantur opera fortia. Et ista indigēt vna ⁊ leui purgatiōe, quoniā aliquādo sunt cum aliq̄ negligentia. Eccl.vij. De negligētia purga te cuz paucis. Per mulierē intelligunt infirma ⁊ carnalia: ⁊ ista indigent duplici purgatiōe. Una qr mala: alia quia male fiunt. Tertia causa est, feminarū quedā pariūt masculū, id est opera ꝟtuosa. ⁊ tales post quadraginta dies, id est presentem vitā in templū celeste ingrediuntur. Alie pariūt feminā, id est opera quidē bona tamē cū negligentia facta. Taliū ingress⁹ in templū celeste differtur donec in purgatorio crucient. Alie sunt steriles q̄ ꝑm legē erāt maledicte: ⁊ sunt q̄ a bono opere torpescunt. Tales steriles maledicunt Mat.xxv. Esuriui ⁊ nō dedistis mihi mādūcare ⁊c. Et sequit. Ite maledicti i ignē eternū ⁊c. Alie sunt que pariunt monstra id est mortalia pctā. de quibus monstris dicit Genes.vj. Gigantes erāt super terram. Quidā tamen postmodum in diluuio sunt submersi. Nā tales in inferno baratrum submerguntur. Tertio queritur quare primogeniti potius q̄ alij deo offerebātur. Quod quidē fit triplici de causa. Prima est ad innuendū q̄ de⁹ est causa prima ⁊ principiū omniū operū. Esa. xxvj. Omnia opera nostra opera es domine in nobis, ⁊ sicut deus est principiuz omniū a quo omnia debemus cognoscere: ita est finis omnium ad quem omnia debemus referre. Apocalyp.j. Ego sum alpha ⁊ oo, principium ⁊ finis. Secunda causa est ad innuenduz q̄ de⁹ occidit primogenita egyptiorum per quod datur itelligi q̄ non tātum est principium oīs boni: sed etiā est destructor oīs mali. Esa.xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me, ⁊ sicut filij israel nō sunt liberati a seruitute egyptiaca nisi quādo iterfecti sunt egyptiorum primogenita: sic nec homo a potestate diaboli liberat nisi quādo omnia pctā occiduntur. Tertia cā ad innuendum q̄ deus reseruauit primogenita iudeorum p quod datur itelligi q̄ deus non tātum est principium omnis boni ⁊ destructor omnis mali: sed ⁊ conseruator ⁊ perfector omnis boni. Philippen.ij. Deus est qui operatur i nobis: ⁊ velle ⁊ perficere pro bona voluntate. Quarto querit de istis primogenitis. Nā primogenitorum quedā deo simpliciter offerebātur vt primogenitia leuitarum. Quedā offerebātur, sed postmodum redimebātur vt primogenita aliarum tribuum. Quedā commutabātur vt primogenita asini que commutabātur in ouem. Quedam occidebantur: vt primogenita canum. est igit quoddā primogenitum quod deo est soluz offerendum. s. intentio. Omne enim op⁹ intētio precedit: ⁊ ideo ipsa intētio quodā primogenitū est. Istud aūt primogenitū scz intentionem deo solum debemus offerre simpliciter: qr in nostris operib⁹ nō nostrā sed dei gloriam debem⁹ intendere. Esa.xlij. Gloriam meā alteri nō dabo: est aliud primogenitum qd deo offertur: sed postmodū nobis relinquit. s. ipa volūtas. Omne em̄ quod agimus, volūtas p̄cedit ⁊ iō ipsaz voluntas quoddā primogenitū est. Ipsam aūt volūtatem deo offerre ⁊ consecrare debemus. sz tñ in nostra potestate eaz ab ipso recipim⁹: qr alias opera nostra non essent meritoria nisi essent voluntaria. Ecclia.xv. De⁹ ab initio creauit homines: reliquit in manus consilij sui. Est aliud primogenituz qd est communicādū: sicut fatuitas asinina cōmutāda est in simplicitatē ouinam. Opera em̄ fatuorū p̄cepit fatuitas: ⁊ iō

ipsa fatuitas quasi primogenitū est ipsis j.Cor.xiiij. Nolite pueri effici sensib⁹, ecce fatuitas asinina: sed malicia paruuli esto te: ecce simplicitas ouina. Est aliud primogenitū quod est simpliciter occidēdum sicut mala suggestio inimici: que est principiū omniū pctōrū: ⁊ ideo est quoddam primogenitum. Ista em̄ instar canis mentem mordet per consensum lacerat trahendo ad opus malū: ⁊ fedat dum p consuetudinem animā in peccatis et in putredine peccati iacere facit. Eccl'iasti. xxv. Non est caput nequius super caput colubri: ⁊ non est ira super iraz mulieris. Caput colubri est suggestio diaboli qui est nequā: qz est principium omnium subsequētiū malorū. Ira mulieris est effrenata concupiscētie malorū sensualitatis: sz suggestio demonis est occidēda ⁊ concupiscentia sensualitatis, sub rōnis imperio subiuganda.

¶ Sermo.lxxxj. De eodem die sermo quartus.

Cum inducerent puerum iesum parentes eius. Luc.ij. Ad celebrandū presentē solēnitatem tres persone principaliter conuenerunt scz simeon cū obuiatione ⁊ portatione. vñ dr. Senex puerū portat ⁊c. Jesus cū oblatione: ⁊ maria cū purgatiōe. Simeō igit puero obuiauit: ⁊ ip̄m in vlnis portauit: s̄m Glosaz. Puer iesus a q̄tuor p̄sonis tūc portat⁹ fuit scz a btā maria, a ioseph, a simeone, ⁊ ab anna. Per quos q̄tuor datur spūalr̄ intelligi ꝙ xp̄s p gr̄am a q̄tuor personis portat. Prio ab illis q̄ hn̄t penitētiā amarā: q̄ significant p mariā. Talr̄ portabat apl's q̄ dicebat. Gall.vj. Ego em̄ stigmata dn̄i iesu in corpore meo porto. Et ibidē. Qui aūt sunt xp̄i carnē suā cū vitijs ⁊ cōcupiscentijs crucifixerunt. Heb.xiij. Exeam⁹ igit ad eū extra castra improperiū eius portātes. Improperiū xp̄i sunt afflictiōes quas patimur ꝓpter xp̄m, q̄ ab incipiētib⁹ ī properiū reputātur. j.Corin.xv. Sicut portauim⁹ imaginē terreni, idest culpā: sic portem⁹ imaginē celestis id est penā. Scdo portat ab illis q̄ habēt opationem cōtinuā: q̄ significant p ioseph: q̄ interpretat augmentuz. Tales ab adolescentia incipiūt: ⁊ vsq; in finē nō deficiunt. Threñ.iij. Bonū est viro cū portauerit iugū dn̄i ab adolescētia sua. Tales em̄ nō retrocedūt vt fregidi nec subsistūt vt tepidi: sz ꝓficiāt vt feruētes ⁊ calidi. Apoc.iij. Utinā frigidus esses aut calidus ⁊c. Tertio portat ab illis q̄ habent etiā in aduersis ōganimitatē ⁊ perseuerātiā: q̄ significantur per simeonē q̄ habuit in expectādo lōganimitatē ⁊ p̄seuerātiā. Eccli.vj. Subijce humerū tuū ⁊ porta illā scz diuinā sapiam. Quidā subijciunt os: q̄ sciūt alios inducere ad penitētiā. Quidā digitos q̄ aliqualē seu modicā habēt patiētiaz. Quidam manu sinistrā: q̄ sunt patiētes ī paruis tribulationibus ⁊ aduersis. Quidaz manū dexterā subijciūt: qui sunt patientes in ꝓsperis Quidā humeros qui patientiā portāt in grauib⁹ tribulationib⁹ ⁊ penis. Quarto portat ab illis qui hn̄t puritatē ⁊ mūdiciā qui significant p annam que mundiciā ⁊ cōtinentiā seruauit. Portāt enīz christū qui habent mūdiciā corporis. j.Cor.vj. Glorificate ⁊ portate deū in corpore vestro Qui habent puritatē mentis. Vñ spōsa inuitat sponsum Cant. j. dicēs. Lectulus noster floridus. Qui hn̄t claritatē honeste conuersatiōis: sicut habuerunt virgines sapiētes q̄ habuerūt oleū nitide consciētie cū lumine claritatis conuersationis honeste. Scdo in hac solēnitate fuit iesus cum oblatiōe. Obtulerūt em̄ eū dn̄o ⁊ pro eo vnū par turturum vel duos pullos colūbarum. Non em̄ obtulerunt agnū propter paupertatē siue ꝓpter veritatē qz verū agnū offerrebāt siue ꝓpter mysticā significationem: vt scz s̄m Glo. Qui non potest offerre agnū innocētie ad lachrymas currat penitētie: que significat per columbas ⁊ turtures que pro cātu habent gemitum. Notandum ꝙ christus quadrupliciter fuit oblatus. Primo a patre in mūdum. Gal.iiij. Misit de⁹ filiū natū de muliere ⁊c. Scdo a mūdo ipsi deo sicut hodie ad innuendū ꝓ ea q̄ a deo recipim⁹, ipsi deo reddere dēm⁹. j. Paral.vlti. Tua aūt sūt oīa q̄ d manu tua accepim⁹ reddim⁹ tibi.

Tertio a seipso i cruc̄ patibulo Hebreorū.ix. Semetip̄m obtulit ⁊ maculatū deo. Quarto offertur quotidie a nobis in sacrificio. Malachie primo. In omni loco sacrificatur: ⁊ offertur tibi oblatio mūda. Tertio in hac solēnitate fuit maria cum purificatione que non indigebat purificari: qr tota purissima fuit. Cāticorū quarto. Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula non est in te. Ip̄a em̄ fuit pulchra qr i vtero sanctificata. Fuit tota pulchra quia omnibus virtutib⁹ ⁊ gratijs fuit illustrata. Fuit dei amica: quia a dei filio adamata. Fuit sine macula: qr ab omni peccato immunis fuit effecta. Nos autē non sumus pulchri: qr multorū peccatorum deformitatibus fedati: nec toti pulchri: qr multis circūdati. Nec sine macula: quia multi venialibus sumus respersi nec sumus certi ꝙ sumus dei amici: qr nescimus an amore an odio sim⁹ digni. Fiebat aūt ista purificatio ꝑ agnū aut ꝑ turtures: aut duos pullos colūbarū. Illi ei vere purificātur qui hn̄t innocētiā qui significant̄ per agnū. p̄s. Ego autem in innocentia mea ⁊c. Qui habēt vitā contēplatiuā: qui significātur per turturem q̄ est auis soliuaga. Qui habēt vitam actiuam qui significantur per columbā que gregatim volat vtraq; autē auis bona ponit̄: ⁊ vtraq; gemitum pro cātu hz: cōtemplatiua em̄ debet hr̄e oculum duplicem. Unum quo cōtemplet̄ celestia ad desiderādum: aliū quo videt terrena ad despiciēdū. p̄s. Ascendūt vsq; ad celos, ⁊ descendunt vsq; ad abyssum ⁊cetera. Actiua autem debet hr̄e duplicem actū. Unū erga se ad sui correctionē p̄s. Exercitabar ⁊ scopebā sp̄m meū alium erga proximum ad eius edificationē. Mat. v. Sic luceat ⁊c. ⁊ vtraq; hz duplicē gemitum: cōtemplatiua em̄ dz hr̄e gemitum amoris ꝑ desiderio celestis p̄rie. Rom̄. vij. Ipsi intra nos gemimus adoptionē filiorum dei expectātees ⁊ deuotionis: ꝑ cōsideratione passiōis dn̄ice. Threñ. j. Idcirco ego plorās ⁊ oculus me⁹ deducēs lachrymas qr lōge fact⁹ est a me cōsolator me⁹. Sil̄r actiua debet hr̄e gemitum compunctionis ꝑ pctis ꝓprijs. p̄s. Lauabo ꝑ singulas noctes lectū meū lachrymis meis stratū meum rigabo ⁊ cōpassiōis pro alienis miserijs Hierem̄. ix. Quis dabit capiti meo aquam ⁊ oculis meis fontem lachrymarū: ⁊ plorabo die ac nocte interfectos populi mei ⁊c.

¶ Sermo.lxxxij. De eodem die sermo quintus.

Lumē dd reuelationem gentiū ⁊c. Luc. ij. Qr symeon lumen christuz vocauit ideo consuetudo inoleuit in ecclesia vt hodie lumina deferamus. Sicut enim hodie ipsa maria ioseph symeon ⁊ anna lumen processionaliter in templum deduxerunt: sic nos cā delas accēsas vsq; ad ecclesiam processionaliter baiulamus. Notandum autē ꝙ istius obseruantie et consuetudinis triplex fuit ratio. Una literalis, alia spiritualis tertia moralis. Literalis quidem ratio est quoniā romani olim in hoc mense tria festa luminaria celebrabāt. Primum in honorem proserpine. Secūdum in honorem februe. Tertium in honorem totius curie infernalis. Si quidem secundum eorum fabulas ꝑ serpinā speciosam puellam flores colligentem Pluto de⁹ infernalis concupiscens rapuit: ⁊ accipiēs in sponsam deā fecit. Mulieres ergo romane tota nocte eam cum luminaribus querentes respōsum acceperunt ꝙ pluto esse rapuit ⁊ in sponsam accepit. igitur singulis annis mulieres romane in kalendas februarij lumina deferebāt tota nocte in memoriā proserpine rapte: ⁊ in eā translate. Secūdo honorem fecerūt februe ⁊ in festo ei⁹. Nam ipsa fuit mater martis: vnde ⁊ mēsem istum suo nomine vocauerūt ⁊ de lustro in lustrum id est de quinquennio in quinquenniū totam vrbem cum luminaribus ob sui honorē lustrare consueuerum. Tertium festum luminarium in hoc mense faciebant in honorem omniū deorum infernalium vt. s. ip̄os placarent et ad misericordiam inducerēt ꝙ animas suorum defunctorum mitius punirent. Quia vero difficile est assueta relinq̄re: Romani etiam postq̄ fidē xp̄i receperūt ista festa luminariū adhuc i februario fa

ciebāt:ideo Greg.papa istud festū in honorē matris luminis transtulit vt in eius honorem deferam⁹ lumina que nobis genuit verū lumen. Et iam nō fiat ad honorem ꝓserpine spōse dei infernalis:sz ad honorē spōse dei celestis. Nec iā fiat ad honorem februe,matris dei belli:sed ad honorez matris dei pacis:iā non fiat ad honorē curie demonū sed ad regine oīm angelorꝝ:ꝛ merito traslatio ista facta est. Honorabant igitur romani proserpinaz vt sic a suo sponso acquirerēt gratiā. honorabāt februā:vt sic a filio suo impetrarent victoriaz. Honorabāt demones animas puniētes:vt inclinarēt ad misericordiam.Sz ista tria a matre dei recepim⁹ scilicet gratiā,misericordiam ꝛ victoriā. Et ideo cātat ecclesia. Maria mater gratie mater misericordie ꝛc. Ipsa em̄ viuis dat gratiā:ideo dicit Maria mater gratie. Defūctis īpetrat misericordiā:ideo subditur. Mater misericordie. Et vniuersali ecclesie de hostibus obtinet victoriā ideo subdit. Tu nos ab hoste ꝓtege. Secūda causa est spiritualis:ꝛ illa ē duplex. Prima est ex parte v̄ginis:alia ex parte christi. Nā ex parte virginis:ideo cādelas deferimus ad innuendum ꝙ purificatiōe nō indigebat q̄ tota rutilabat ꝛ splēdebat significantur ꝑ candelam accēsam quatuor prerogatiue q̄ in ipsa fuerūt.s. virginitas in carne:que significat per ceram,que generat ab ape sine corruptione. Puritas in mēte,que intelligitur per lichniū.p̄s.Omnis gloria ei⁹ filie regis ab intus.Sanctificatio in vtroq̄ que itelligitur per benedictionē cādele.p̄s.Sāctificauit tabernaculū suum altissimus. Diuinitatis in vētre, que significat per lumen. Apocaly.xij.Mulier amicta sole ꝛc. Alia ratio spiritualis ex parte xp̄i accipitur:que quidē intelligit vel significatur per candelā ratione cōpositiōis.Cōponitur quidē cādela ex cera, lychnio ꝛ lumine.Sic christus ꝯstat ex carne sine semine generata,ex anima cādore innocētie adornata:ꝛ luce diuinitatis carne vnita.Cāticorū quinto. Dilectus meus candidus propter animā candidā. Rubicūdus propter virginitatē fulgidā. Elect⁹ ex milib⁹ propter carnē sine peccato genitam.Significatur ꝛ christus per istā cādelā ratione consumptionis.Sicut enim candela semetipsam consumit in nostruz seruitiū sic et christus in nostrū obseq̄um consumpsit carnez per attritionē. Esaie liij.Attrit⁹ est ꝓpter scelera nostra. Sanguinem per effusionē.p̄s.Ossa mea sicut cremiū aruerūt.Sicut em̄ in cremio nihil remanet pinguedinis:sic ꝛ ī corpore christi nihil remansit sanguinis.Animam per tristitiam ꝛ dolorem.Matthei.xxvj.Tristis est anima mea vsq̄ ad mortem. Substantiā corporalez vsq̄ ad denudationē. p̄s.Diuiserūt sibi vestimēta mea ꝛc.Uitā corporalē ꝑ abbreuiationē. Esa.xxxviij. Precisa ē velut a texēte vita mea ꝛc.Tertia ratio ē moralis.Et circa hāc tria sunt vidēda.Primo q̄d per illā candelam accensam significet.Secūdo qualiter posset custodiri ne extinguat.Tertio q̄ impediunt ne extincta iterū reaccendatur.Significatur autē moraliter per illam cādelam ꝙ homo debet habere vitā sanctaz, et famā bonam.Sanctā enim vitam faciunt opera bona,fides recta,ꝛ intētio sincera.Operatio autez bona intelligit per ceram:qꝛ sicut cera rore celesti gignitur sic et bona nostra a deo tantum habētur. Esa.xxvj. Opera nr̄a operat⁹ est nobis. Fides intelligitur per lumen:qꝛ sicut cera sine lumine non lucet:sic nostra operatio sine fide deo nō placet.Hebreorū.vj. Sine fide īpossibile est deo placere:intentio significat per lychnium, qui quidem est occultus cādidus et luminis baiulus. qꝛ intētio nostra debet esse occulta a laude humana ꝛ cādida ꝛ pura ꝛ operū nostrorū corā deo baiula.iuxta illud.Mat. Pater tu⁹ qui videt in abscōdito reddet tibi. Significat etiam qualis debet esse homo in fama:candela etiam accensa lucet fetet,extincta occultata nō lucet. Sic sancti viri lucēt alijs ꝑ exemplū.Mat.v. Sic luceat lux vestra corā hominib⁹.Pigri se occultant ꝑ torporem ꝛ ociū. Matthei.v. Neq̄ accēdūt lucernā ꝛ in abscōdito ponūt ꝛc.Sed mali fetēt ꝑ op⁹ malum.Esa.xxxiiij.De cadaueribus eoruz ascēdet fetor.Circa scd̄m notādū ꝙ tria sunt q̄ custodiūt candelā ne extinguatur, scilicet quādo abscōditur a vēto:quādo

aliis cādelis associat: ꝛ qñ eis sufficiens pabulū ministratur. Qui ergo nō vult extingui ab scōdat a vēto laudis hūane aggreget ꝛ vniat congregationi sancte: et habeat pabulū orationis cōtinue. Circa tertiū nota ꝙ tria sunt que impediunt ne candela extincta reaccendat. s. remotio, humectatio: ꝛ grossi corporis iterpositio Multi ergo sunt q̄ nō accenduntur: siue qꝛ predicatoribus nō appropinquāt nec adiūgunt. Deutero xxxviij. Qui appropinquāt pedib⁹ eius accipiūt de doctrina illi⁹: siue qꝛ aquis deliciarū humectātur. j. Corin. ij. Animalis homo nō ꝑcipit ea q̄ sunt spirit⁹ dei. Siue qꝛ amor terrenorum in eis interponitur. Matthei. xiij. Sollicitudo seculi isti⁹ ꝛ fallacia diuitiarum suffocant verbum.

¶ Sermo. lxxxiij. De sancta Agatha. Sermo primus.

Accinxit fortitudine lumbos suos, ꝛ roborauit brachiuz suū ac gustauit et vidit quia bona ē negociatio eius. nō extingetur in nocte lucerna eius. ꝓuerbioꝝ vltimo. Laus magna est in muliere, animi fortitudo: quia ex animi fortitudne omnia bona causantur in muliere: ꝛ pauce habent istam fortitudinem: ideo dicebat Salomō ꝓuerb. vlti. Mulierem fortē quis inueniet? Beata autē agatha quadruplicē fortitudinē habuit ꝛ iō omni laude digna fuit. Pria est qua sexum fragilē virtute animi superauit cū dicitur. Accinxit fortitudine lūbos suos. Secūda est q̄ cōtra mūdi ꝛ tyrāni seuitiā pugnauit et vicit cū dicitur. Roborauit brachiū suuz. Tertia est qua pre dei dulcedine omnia delectamēta ꝛ obiectamēta mūdi despexit cū dr. Gustauit et vidit ꝛc. Et quarta est qua in morte ꝑ martyriū triūphauit: cum dr. Nō extinguet in nocte lucerna eius. Pria igit fortitudo fuit: qꝛ sexū fragilē virtute animi superauit. Magnā quidem animi virtutem habuit ex eo ꝙ in xp̄o per fidem fuit fundata: ex eo ꝙ in xp̄o ꝑ charitatē solidata fuit: ex eo ꝙ fuit ad instar saxi firma effecta: ꝛ ad instar ferri indomabilis habita. De duob⁹ p̄mis ipsa dr. Mēs mea supra petrā solidata est: ꝛ in ipsa firmata ꝛ fundata. De duob⁹ suquētib⁹ Affrodosi auit. Facili⁹ possunt saxa molliri, et ferrū in plūbi molliciē cōuertit, q̄ ab intentiōe xp̄iana mēs isti⁹ puelle reuocari. Tyrān⁹ em̄ ꝛ diabol⁹ quatuor telis ip̄az voluerūt superare. s. nimis vt eā deterrerent: promissis vt eam allicerent, ꝛ tentationū iaculis vt animā perforarēt: ꝛ tormētis ꝛ supplicijs vt eam ꝯfringerēt. Sz minis nō potuit deterreri: qꝛ supra fundamentū fidei fortissime erat fundata. Mat. vij. Descēdit pluia ꝛ venerūt flumina, ꝛ flauerūt venti ꝛ nō cecidit. Fundata enim erat ipsa supra firmam petraz: nec promissis potuit allici: qꝛ sup iesum xp̄m per charitatē erat solidata ꝛ radicata. Ephes. iij. In charitate radicati ꝛc. Nec tētationū iaculis potuit ꝑforari quia tota fuit ferrea. i. lorica dei iduta. Ephe. vj. Induti loricā iustitie: nec tormētis potuit frangi: qꝛ tota fuit saxea et adamantina effecta Ezechiel. iij. Ut adamātem et silicem dedi faciem tuam. Secūda fortitudo fuit: qꝛ contra mundi et tyranni seuiciam pugnauit et vicit. cū dr. Roborauit brachium suū ꝛc. Quadruplici nāq̄ acie tyrannus contra eā pugnauit: qꝛ fecit eā in equuleo extendi: in mammilla torqueri: i. carcere obscuro recludi, ꝛ iter testas et carbones volutari. Sz inter p̄mā aciē scz penā equulei vicit ꝯsideratiōe eterne remunerationis vnde ait. Ego in his tātum delector sicut qui bonum nunciū audit, et qui videt qd diu desiderauit: vel q̄ multos thesauros inuenit nec potest a ia mea paradisum intrare: nisi feceris diligēter corp⁹ meū a carnificib⁹ cū corona martyrij attrectari. Ex q̄b⁹ ꝟbꝫ hꝫ ꝙ ip̄a merito passiōis sperabat se audire bonū nunciū. i. bonā auditionē ꝛ beatā que dr Matthei. xxv. Uenite bn̄dicti patris mei ꝛc. Sperabat se videre amicū. i. recepturam dei visionem: sciens ꝙ ibi est tota merces sua. Johā. xvij. Hec est vita eterna ꝛc. Totaq̄ letitia sua Job. xxxiij. Uidebis faciē ei⁹ in iubilo. Tota dilectio sua. Hester. xv. facies tua plena ē gratiaꝝ: sperabat se inuenire celestē thesauꝝ de quo dicit Matth. vj. Nolite thesaurizare vo-

bis thesauros in terra: sed thesaurizate vobis thesaurū i celo. Thesaur⁹ aūt mūdi aut i seipso cōsumit: ideo dr. Ubi erugo. aut i morte reliquit: ideo dr. Et tinea aut violenter aufert. iō dr. Ubi fures. In celo autē nulla erit cōsumptio. Ubi vera eternitas: vbi nulla mors: vbi plēa imortalitas null⁹ timor: vbi plena securitas: sperabat se recepturā coronaz regalem. ij. Thimo. ij. Nō coronabit nisi qui legitime certauerit: quia fortiter, letāter, fideliter ⁊ vtiliter. De his quatuor dicit in legenda. Mentē sanctā. s. habuit. Ecce qr certauit fortiter. sanctam idē est ꝙ firmā Spontaneā deo sic se exhibuit. Ecce qr letāter certauit. Honorē deo dedit: ecce quia fideliter. ⁊ patrie liberationē fecit: ecce qr vtiliter. Secūdum certamē: quia fuit in māmilla torta. Istud certamē vicit ex triplici cōsideratiōe, cum ait. Ego habeo mammillas integras int⁹ in ania mea quas ab infantia domino ꝯsecraui. Māmille em̄ sunt intellectus et affectus Ipsa ig t mammillas integras habuit. s. sinistrā, qua deum cognouit per fidem: et dexterā qua ipsum amauit ꝑ deuotionez Et istas māmillas habuit ꝯsecratas: Qr ⁊ intellectū posuit circa vtilia inuestiganda et affectum circa celestia diligenda: ⁊ istas māmillas cōsecrauit deo: nō ab ipa senectute: sz ab infantia. Thremorū. iij. Bonum est viro cū portauerit iugum domini ab adolescētia sua. Tertio fuit i obscuro carcere clausa. Et ꝯtra istud certamen Petr⁹ apostol⁹ dedit sibi triplex auxilium. s. splēdorem eximiuz: qr sicut dicitur. ij. Cor. vj. Que societas lucis ad tenebras dulce alloquiū. Eccl. xviij. Nōne ardorē refrigerabit ros sic ⁊ ꝟbū meli⁹ quam datū celeste medicamentum? quia māmilla fuit sibi restituta. Eccl'ia. tr gesimo octauo. Unguentari⁹ faciet pigmēta suauitatis. Quartū certamē est: q̄ ꝑfecit eam inter testas ⁊ carbones volutari. Cōtra istud certamen habuit adiutorium omnia elementa. Nam terra tremuit aer choruscauit aq̄ tyrannū absorbuit ignis erupit. Sapiē. xvj. Uindex est orbis terrarū ꝯ icēsatos. Tertio ꝑ dulcedine dei ola mūdi oblectamēta despexit cū dicitur. Gustauit et vidit. Beati q̄ sunt i patria qr sunt dei nomine insigniti Apoca. xiiij. Habētes nomē ei⁹ ⁊ nomē p̄ris ei⁹ Sūt in fonte celestz refrigerij positi. ps. Qm̄ apud te est fons vite ⁊c. Sūt multitudine dulcedinis repleti. ps. Quā magna multitudo dulcedinis tue dn̄e. De hac triplici plenitudine btā agatha triplicē gustū recipit. s. nomē dei ꝟtuosū rorē saluificū ⁊ spm̄ sanctū: vn̄ ait. Si feras ꝓmittis audito xp̄i nomine māsuescunt. Mar. vltimo. In nomine meo demōia eij ciēt: si ignē adhibeas de celo rorē mihi saluificū angeli ministrabūt. Daniel. tertio. Fecit medium fornacis quasi ventū roris flētē Si plagas ingeras habeo spiritum sanctū per quem despicio vniuersa ps. Secūdū multitudinē dolorum meoꝝ ⁊c. Quarto i morte per martyriū triumphauit: cū dicit. Non extinguetur in nocte lucerna ei⁹. Nō em̄ i nocte. i. morte extincta fuit: sz mltiplici radio choruscauit Primo radio magne reuerētie et dignitatis: qr deus de ipsa curā habuit specialem ⁊ singulari atq̄ gn̄alem. Unde ipsa ait cū deberet decapitari. Dn̄e iesu xp̄e q̄ me creasti: ecce cura generalis, q̄ me ab infātia custodisti, ecce cura specialz. Qui corp⁹ meum a pollutiōe seruasti, ecce cura singularis. Scdo fulsit radio puritatis: qr deus ab ipsa omnē amorem illicitum resecauit. s. amorē carnalem dicens. Corp⁹ meū a pollutione seruasti. Amorē terrenū dicēs. Et tulisti a me amorē seculi amorē ꝓpriū dicēs. Qui me tormenta vincere fecisti: ⁊ perduxisti ipam ad amorem eternū. vnde ait. Iube me ad tuā misericordiā ꝑuenire. Tertio fulsit radio sāctitatis: quod notat. cū dr. Mentē sctām spōtaneā. Ipsa em̄ quantū ad se fuit valde pura: ideo dicitur mentem sanctā. In dei seruitio valde deuota. iō dr spōtaneā Fuit deo valde grata: ideo dicit honorē deo: ⁊ ꝓximo valde fructuosa: iō dr ⁊ patrie liberationē. Quarto fulsit radio pietalis qr data ē nobis i aduocatā. Un̄ ipa ait lucie. Sicut ꝑ me ciuitas cathanāsiuz sublimatur a xp̄o ⁊c. Ipa em̄ tanq̄ aduocata liberauit patriā suā ab icēdio ignis ⁊ cultura demonis. ⁊ liberat quotidie a periculis vniuersis. Ipa em̄ tanq̄ fidelis aduocata ꝓ nobis intercedit ardēti voto.

furta illō.ꝫ.Wacha.ſ. Et nūc hic ſumus oātes pvobſ. Grādi merito Aug. Immē ſa dei bōitas ⁊ pietas ſctōrū merita nr̄a vult eſſe ſuffragia. Et ſanguine p̄cioſo: ſi cat de ſanguine xp̄i. Heb.xij. Acceſſiſtis ad ſanguinis aſpſionē meli⁹ loquentē q̄ abel. Quinta em̄ fuiſſet ad o poteſtatis. Oñdit ſe hēre ptātē ſup corpa: qz ca ſanauit, ſup alas: qz eas puertit, ſup creaturas. ſ. ſuperiores: qz de⁹ ipſam ad ange los de celo deſtinauit: ſup inferiores: qz terrā tremere fecit ⁊ ſup medias: qz gnē accēſus extinxit aerē etiā dū eſſet in carcere choruſcare fecit.

¶ Sermo. lxxxiij. de eodem die. Sermo ſecundus.

SOror noſtra paruula eſt ⁊ vbera non habet Cantico. viij. poſſunt hec verba eſſe angelorum beatam Agatham a tribus commendantium. Primo ab angelica affinitate cum dicitur. Sozor noſtra. Secundo a profunda humilitate cum dicit. Paruula eſt. Tertio a pene acerbitate: cū dicitur. Et vbera nō habet. ¶ Circa p̄mū notandū q̄ i angelis tria ſunt in quibus beata Agatha eis fuit affinis. Primū eſt innata ỹginitas. Bta aūt agatha ⁊ ſi nō habuit ỹginitatē innatam: habuit tamen per gratiā acq̄ſitā. Vñ Ambr. Maior eſt victoria ỹginū q̄ angelor̄. Angeli em̄ ſi ne carne viuūt hoīes vo i carne triūphāt Magnū igit eſt q̄ femina i merito ſctitatis eq̄parat viris. Cañ. ſ. Eq̄tauī currib⁹ pharaonis: aſſimilauit te amica mea. Mas ius q̄ ꝑponat viris. Mat. xxj. Amē dico vobis q̄ meretrices p̄cedūt vos i regno dei. Eccl. xxxvj. Oēz maſculū excipiet mulier. Et ē filia melior filio. Maximū q̄ eā parat angel⁹. Cāt. vij. Statura tua aſſimilata ē palme. i. celſitudini angelice. Bta aūt agatha i merito ſctitat̄ angel⁹ ⁊ mlt̄z ſctis eq̄lit exiſtit ⁊ mlt̄os excellit. Et p ỹginitatē ſe āgelis ſociauit. Et⁹ āt ỹginitas q̄ drupl⁹ fuit ꝑmēdabilis. Primo qz fuauit eā cū pulchritudie. Fuit em̄ valō pulchra ⁊ ſpecioſa: cū tñ ipſa pulchritudo mulierib⁹ ꝓfueuerat eē cā ruine. Jud. xj. Circūd⁹ aure⁹ i naribus ſuis mulier ꝑchra ⁊ fatua. Scōo eā fuauit cū iuēnte: cum etas iuuenilis laſciua ſit. Eccl. xij. Adoleſcētia ⁊ voluptas vana ſūt. Tertio fuauit eā rogatā ⁊ ꝑmiſſionib⁹ ſollicitā: cum tō preces ⁊ promiſſiones ſepe inclinent animos puellarū. Quarto ſeruauit eam minis exterritam ⁊ ſuppliciis cruciatam. Greg. Quid nos barbati ⁊ debiles in iudicio dicem⁹ q̄ ire ad celeſtia regna puellas p ferrū videm⁹ q̄ ira ſuperat, ſuperbia inflat, ambitio ꝑturbat, luxuria ſquinat. Scōo i angelis eſt ſeruēs charitas. ꝓs. Qui facit angelos ſuos ſpūs ⁊ miniſtros ſuos ignē vrētē. ⁊ i hoc bta agatha affinis e o fuit q̄ xp̄m ſeruēter dilexit. Cuius triplex eſt ſignū. Unum eſt qz ꝓpter eius amorem omnia terrena contemſit vnde ipſa ait. Qui abſtulit a me amorem ſeculi. Cant. viij. Si dederit homo omnē ſubſtātiā dom⁹ ſue ꝓ dilectiōe ⁊c. Scōz eſt: qz ipm ſemꝑ i corde ⁊ ore habuit. vñ ait q̄diu vixero ipm corde ſemper et labijs inuocabo. Math. xij. Ex abūdantia cordis os loquitur. Tertiū eſt qz gloriāter ⁊ libēter ꝓ ipſo tormēta ſuſtinuit. vnde ōr. Agatha letāter ⁊ glorioſe ibat ad carcerē ⁊c. Tertio in angelis eſt magna ſtabilitas. Job. xxxvij. Solidiſſimi q̄ſi ere fuſi ſūt. ⁊ i hoc ipſa fuit eis affinis que ſuper chriſtū fuit fundata ⁊ ſolidata. vñ dixit. Weno mea ſupra petrā ſolidata eſt ⁊ in xp̄o fundata. Verba veſtra vēti ſunt ꝓmiſſiones veſtre pluuie ſunt terrores eniz veſtri flumina ſunt. q̄ quantūcūq; impugnāt fundamēta tā dom⁹ nec cadere nō valebūt. Ipſam enim deſcendere nō potuerūt nec pluuia, id eſt examinatio celeſtiuz flagellor̄ nec vēti, id eſt tētationes demonum nec flāma, id eſt violētie tyrānoruz. Uel dici pōt q̄ ipſam deſcendere nō potuerunt nec tētationes demonum graues et aperte: q̄ ſunt q̄ſi fluminā. Nec graues ⁊ occulte: q̄ ſūt q̄ſi pluuie. Nec leues et aperte q̄ ſunt quaſi vēti. Venti enim ſunt occulti q̄tum ad originē: ſed aperti ſunt q̄tuz ad effectum. Scōo cōmendatur ab humilitate cum dr. Paruula eſt paruulus autē tria, importat. Primo hūilitatē. ſ. Regū. xv. Nā cū paruul⁹ eſſes in oculis tuis ⁊c. Et q̄tū ad hoc ipſa fuit paruula. Et ideo meruit celeſtē exaltationē. Mat. xij. Si

te paruulos ꝛc. taliũ est eñ regnũ celoꝝ. Scdo iportat simplicitatẽ. j. Coꝝ. xiiij. Malitia paruuli estote. Tali mõ etiã fuit paruula: ꝛ iõ meruit diuinoꝝ reuelationẽ. Matt. xj. Ascõdisti hec a sapiẽtibꝰ ꝛ prudẽtibꝰ ꝛ reuelesti ea paruulis. Tertio importat puritatẽ. vñ paruulꝰ a puritate dr ꝛ hoc mõ fuit paruula: ꝛ iõ meruit diuine gratie infusionẽ. ps. Sapientiã. i. sapidã sciẽtiã: q̃ est gr̃a dei p̃stãs paruulis. Tertio btã agata cõmẽdat̃ a passiõis acerbitate cũ dr. Ubera nõ hz. Notandũ aũt ꝙ sunt vbera exreriora interiora ꝛ supiora. Ubera aũt exteriora nõ habuit: qꝛ tyrãnꝰ ea amputauit qđ q̃dẽ fuit magne crudelitatis q̃ꝫtũ ad amputãtẽ: vñ dixit. Impie crudelis ꝛ dire tyrãne ꝛc. Magne pietatis quo ad sanãtẽ qꝛ xp̃s per btm̃ petrũ vbera sibi restituit. Job. v. Ipse vulnerat ꝛ medet̃. Magne acerbitatis quo ad patiẽtẽ: qꝛ magnũ dolorẽ ibi sensit. Tũ propter vim sensitiuã q̃ maxime ibi viget cũ sint ibi nerui arterie sibi inuicẽ cõiuncti. tuz ꝓpter vicinitatẽ cordis, tũ ꝓpter caliditatẽ pectoris. Scdo sunt vbera interiora scz intellectꝰ ꝛ affectꝰ. De q̃bꝰ ipsa dixit. Ego habeo mãmillas integras intus laia mea ex q̃bꝰ nutrio oẽs sensus meos intellectꝰ eñ infundit cognitionẽ: affectꝰ subministrat deuotionẽ. Ex his ergo vberibus nutriebat oẽs sensus scz visum: diuinã pulchritudinem admirãdo. Auditũ diuine inspirationi obtẽperando. de his duobus dr. Job. xlij. Auditu auris audiui te, nũc autem oculus meus videt te. Olfactũ christi ꝯuersationẽ ꝛ beneficia odorãdo. Cant̃. j. Curremus in odorẽ vnguẽtoꝝ tuoꝝ ꝛc. ꝛ gustu diuinã dulcedinẽ pregustãdo. ps. Gustate ꝛ videte qm̃ suauis est dñs. Tactũ christi charitatis brachia amplectẽdo. Cant̃. iij. Tenui nec dimittã. Tertio sunt vbera supiora, id est celestia, de q̃bus dr Esaie. xlvj. Letamini cum hierusalẽ oẽs q̃ diligitis eã: vt sugatis ꝛ impleamini ab vberibꝰ cõsolatiõis eius vt mulgeatis ꝛ deliciis effluatis ab oĩmoda gloria eius. Ex quibꝰ ꝟbis habet̃ ꝙ ab illis vberibus tres riui emanãt scilz plenitudo gaudij et exultationis plenitudo solatij ꝛ plenitudo delectationis.

¶ Sermo. lxxxv. de eadem. Sermo. iij.

Fasciculꝰ myrrhe dilectus meus mihi inter vbera mea cõmorabit̃. Cant̃. j. Btã agatha multa ꝓ dilecto suo passa fuit q̃ ꝓ ip̃a multa passus fuit ꝛ iõ penas dilecti iter vbera sua portauit ꝑ meditationẽ ꝛ tormẽta ꝓpria. inter vbera cordis sui portabat magnanimit̃ ꝑ volũtariã ꝑpessionẽ. Cõmẽdat̃ i ꝟbis p̃dictis a tribus. Primo a penarũ acerbitate quas pro dilecto sustinuit: cũ dicit̃. Fasciculus myrrhe dilectus meus mihi. Circa quod notãdũ ꝙ dilectus habuit magnũ fascem virtutuz ꝛ magnũ facẽ penarum. Fuit enim tanq̃ꝫ pratum repletũ floribus omnium virtutum. Gen̄. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. De isto magno fasce florum virtutũ dilecti btã agatha quosdã flores collegit ꝛ sibi fasciculum fecit. Collegit eñ liliũ pudicitie violam cõuersationis sancte quia eius ꝯuersatio semꝑ erat in celis. Et rosam patientie. Sap̃. iiij. O q̃ꝫ pulchra ẽ casta generatio. Ecce liliũ pudicitie. Cũ claritate. Ecce splẽdor conuersatiõis sancte. Immortalis est enim memoria illius. Ecce cõstãtia sapientie. Quia sicut dicit̃ in psal. Patientia pauperum non peribit in finẽ. Secundo dilectus habuit magnam fascẽ penarũ. De quo magno fasce btã agatha quedã ligna passionũ extraxit ꝛ sibi fasciculũ fecit. Primũ lignũ est qꝛ fuit alapis cesa. Et istđ extraxit de magno fasce dilecti: q̃ in facie fuit velatus ꝑcussus ꝛ ꝯsputus. Libẽter ergo voluit faciẽ suã ꝑcuti cito turpãdã corrosiõe vermiũ ex quo illa facies fuit percussa q̃ est gloria angeloꝝ. Scđm lignũ est, qꝛ fuit in equuleo extẽsa Et istud traxit de magno face dilecti, qui tãq̃ꝫ pellis fuit in cruce extẽsus. ps. Extẽdẽs celũ sicut pellẽ. Libẽter ergo voluit extẽdi i equuleo amore dilecti q̃ fuit extẽsus in patibulo. Tertiũ lignũ fuit qꝛ fuit in pectore vulnerata qꝛ ei mammilla fuit euulsa. ꝛ istđ traxit de magno fasce dilecti qui fuit iuxta cor in latere vulneratus. Libẽter ergo in pectore vulnꝰ portauit amore dilecti: q̃ in corde vulnꝰ accepit. Quartum lignũ est quia fuit carceri inclusa. Et

istud lignum extraxit de magno fasce dilecti: q̄ inclusit se in carcere veteri stabuli ꝛ lymbi. Libēter igitur sustinuit carcerez amore dilecti qui ꝓ nobis se taliter icarcerauit. Quintum lignū est: quia interi testas ꝛ carbones fuit inuoluta. Et istud extraxit de magno fasce dilecti: qui ꝛ si non habuit carbones ignitos habuit tñ clauos acutos. Et ideo libenter voluit i carbonibus volutari amore illius q̄ clauis voluit perforari: ꝛ i fornace scz crucis assari. Dilect⁹ tam multas alias penas sustinuit: ex quibus maximum fascē sibi fecit. Ipe em̄ gygas gemine substātie fuit: ꝛ ideo magnū fascē portare potuit. Agatha vero tam magnum fascē portare nō potuit: ꝛ ideo aliqua ligna collegit de fasce dilecti: ꝛ sibi fasciculū fecit: ꝛ ergo dixit. Fasciculꝰ myrrhe dil. in mi. Scdo cōmendatur a penarum dilecti cōtinua meditatione ꝛ deuotione: cum dicitur. Inter vbera mea cōmorabitur. Circa qd̄ notandum ꝙ vbera habēt vim attractiuā cum sint spondiosa ꝛ porrosa: habent vim cōuersiuā qꝛ per calorē cordis fit decoctio sanguinis ꝛ cōuertit̄ in naturā lactis habent vim effusiuam: qꝛ lac emittūt. Ubera igit̄ anime sunt memoria: intelligētia ꝛ volūtas. Et ista circa passionē hñt vim attractiuā: qꝛ memoria appetit ipleri ꝑ continuā recordationē. Threñ. iij. Recordare paupertatis mee ꝛc. ꝛ ifra. Memoria memor ero ꝛ tabescet in me aīa mea. Intelligentia ꝑ verā fidem. ps. Intinguatur pes tuꝰ in sanguine. Pes aīe est fides que tunc in sanguine intingitur qñ christi passione repletur volūtas appetit ipleri per deuotionē. Job. xxxix. Pulli eius labūt sanguinē. Scdo hñt vim conuersiuā. Nā tunc dū sanguis passiōis: sic est i memoria intelligētia ꝛ volūtate. Adest triplex ignis q̄ ipm dealbat ꝛ quodāmodo in lac ꝯuertit, scz ignis meditatiōis q̄ cor accendit. ps. In meditatiōe mea exardescet ignis, ignis amoris qui cor cōbustibile facit. Luc. xij Ignē veni mittere in terrā. ꝛc. Et ignis desiderij celestis q̄ scintillas i cor ꝓijciet. Eze. j. Scintille quasi aspectus eris cādētis. Et sic sanguis dealbatus animā dealbat. Apocal. vij. Lauerunt stolas suas ꝛ dealbauerūt eas in sanguine agni. Tertio ipsa vbera habēt vim effusiuam. Nā aliqñ effundūt lac aliquādo sanguinē: ꝛ aliqñ butyrum. Juxta illud Prouerb. xxx. Qui nimis p̄mit vbera ad eliciendū lac exprimit butyꝝ. Et q̄ vehementer emungit elicit sanguinem. Sancti em̄ predicatores qui sunt vbera ecclesie aliqñ effundūt lac: qñ alios inducunt ad puritatem innocentie. j. Petri. ij. Sicut modo geniti infantes lac concupiscite. Aliqñ effundunt sanguinem quando alios animant ad imitationē passionis dñice. j. Machab. vj. Elephātis ostēderunt sanguinē vue ꝛ mori. Aliqñ effundunt butyꝝ qñ alios inducūt ad pinguedinem deuotionis eterne. Esaie. vij. Butyrum ꝛ mel comedet. Ille comēdit mel q̄ afficit̄ circa diuinitatis gloriā. Ille butyrum qui afficitur circa infirma humanitatis. Tertio cōmendatur a suarū penarum voluntaria perpessione: cū dicit̄. Inter vbera mea ꝯmorabitur. Habebat enim illas penas inter vbera. i. inter intellectum ꝛ affectum quia libēter eas sustinebat propter dilecti fidē ꝛ eiꝰ amorē. Uñ dr̄ agatha letissime ꝛ gloriāter ibat ad carcerē: ꝛ quasi ad epulas inuitata agonē suum domino precibus cōmēdabat. vbi notātur quatuor gradus. Primꝰ est qꝛ sustinuit patiēter. Et iste gradꝰ preponitur qꝛ ꝛ si letissime ergo ꝛ patiēter. Et est necessitas. Scds est qꝛ sustinuit libēter. vnde dr̄. Agatha letissime ꝛ iste est ꝑfectionis. Tertius est qꝛ sustinuit glorianter. vnde dicit̄. Et glorianter ibat ad carcerem: ꝛ iste est magne virtutis quādo q̄s magis gloriatur de despectu ꝓpter deū q̄ꝫ de honore ꝓpter mundū. Quartus qꝛ sustinuit delectabiliter: quod notatur cū dicitur. Et quasi ad epulas inuitata: ꝛ iste nō est humane facultatis sed gratie celestis. De his quatuor gradibꝰ sic dr̄. Nō potest aīa mea in ꝑadisuz intrare: nisi diligenter corpus meum feceris a carnificibus attrectari: ecce qūo portauit patienter. Ego in his penis sic delector sicut q̄ bonū nunciū audit: ecce quomodo portauit libēter. Aut quod diu desiderauit: ecce qūo portauit gloriāter. Aut q̄ multos thesauros inuenit: ecce quomodo portauit delectabiliter.

¶ Sermo.lxxxvj. In cathedra sancti petri. Sermo.j.

Exaltēt eū ī cathedra seniorum laudent eum. ps. Dupliciter beatꝰ petrus exaltatꝰ fuit scz a deo cū dr. Exaltent eum in eccl'ia plebis. Et a populo antiocheno: cum dicit. Et in cathedra senioꝝ laudēt eum. Quantum ad primum notandū ꝙ pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus eū super apl'os seu angelos in quatuor exaltauerunt. Primo in dn̄ica corporis consecratione. Angeloꝝ quidē est sacerdoti cōsecranti assistere ⁊ hostiā cōsecratā deo offerre. petri autē ⁊ sacerdotū est panez in corpus christi conuertere: quod nulli angelo est datum. vnde nō angelis: sz solis sacerdotibus datū est. Luc.xxij. Hoc em̄ facite in meā ꝯmemorationē. Scdo ī peccatoꝝ remissionē. Angeloꝝ q̄dē est pctōres suis ispirationibꝰ a peccatis auertere suis orationibꝰ sibi dei mīaz īplorare. Petri vero ⁊ sacerdotū est sibi ꝯfessis peccata remittere. vnde nō angelis sz solis sacerdotibꝰ dictū est illud Joā.xx. Quorum remiseritis pctā remittūt eis. Et qr hoc officium solius dei est scz peccatum remittere. ideo dij vocant. ps. Ego dixi dij estis. Tertio in clauiū collatione. Angelorum quidē est aīas ad celū deducere: petri ⁊ sacerdotū est ipsis aīabꝰ celi ianuam aperire. Unde nō angelis sz petro dictū est. Matth.xvj. Tibi dabo claues regni celorum. Quarto in iudiciaria potestate: angeloꝝ q̄dē est iudicādos ad iudiciū colligere, collectos ab īuicē separare: separatos malos ī ignē proijcere. Sz petri ⁊ successoꝝ eius est ipsos iudicare. Un̄ nō angelis sed petro ⁊ successoribus suis dictū est. Math.xix. Amē dico vobis ꝙ vos q̄ reliquistis omnia ⁊ secuti estis me ⁊c. Scdo beatus petrꝰ fuit hodie exaltatꝰ ⁊ incathedratꝰ a populo antiocheno: cum dr. Et ī cathedra seniorum laudent eum. Notādū autē ꝙ istud festum de incathedratiōe scti petri q̄nq̄ de causis celebratur. Primo ꝓpter miraculosam petri liberationē ⁊ exaltationē. Nā cū theophilus princeps antiochiaz ip̄m in carcerē deduxisset ⁊ tandē ꝑ dei ꝓuidentiā ⁊ pauli apl'i īdustriā ⁊ petri virtuosam potētiā: ꝙ scz eius filiū suscitauit fuit d̄ carcere liberatꝰ ⁊ ī cathedra sublimatus: ⁊ patriarcha antiochenꝰ effectꝰ. Ideo etiā eccl'ia hoc festū celebrat vt de petri liberatiōe deo gr̄as agat. Et quia prelati ecclesie tunc ceperūt loco potestate ⁊ nomine sublimari. Secūdo celebrat̄ ꝓpter noui nois impositionē. Nā apud antiochiā discipuli p̄mo vocati sunt christiani. Magna dei dignatio ꝙ nomen suū nobis ꝑticipare voluit. Esa.lxv. Seruos tuos vocauit noīe alio. Et iō tm̄ bn̄ficium est nobis cū letitia recolendū. Paꝝ autē esset habere nomē nisi ⁊ res nois h̄retur. Aug. Christianꝰ aūt est qui nō tm̄ nemine sz opere est. Christus aūt ab vnctione dr. Ille vere est christianus qui habet vnctionē gr̄e q̄tū ad se. j. Joā.ij. Et vos vnctionē quam accepistis ab eo maneat in vobis. Qui hz oleū ꝯpassionis ⁊ misericordie q̄tū ad ꝓximū. Prouer.xxj. Thesaurꝰ desiderabilis ⁊ oleū in habitaculo iusti. Qui hz vnctionē consciētie q̄tū ad deū Mat.xxv. Prudētes v̄gines acceperūt oleū ⁊c. Tertio celebrat̄ ꝓpter corone clericalis institutionē. Institutū enim fuit vt clerici coronā deferrēt clericalem ꝓpter tres cās. Primo ꝓpter petri immitationem. Cum enim apud antiochiam fuisset captus: infideles ob xp̄i iniuriam sibi summitatem capitis abraserunt. Ceteri aūt clerici vidēt s pastorē suū sic in capite deformatū: idē sibi fecerunt fieri. Et sic petrꝰ postmodū illud voluit seruare in gloriā: ꝙ sibi in xp̄i iniuriā fuerat irrogatū. Ex quo ptz ꝙ deꝰ de malis sepe bona elicit. Un̄ de abrasiōe capitis facta in ignominiā ortū habuit corona clericalis: seruata in gloriā. Secunda cā est propter distinctionē: vt scz per hoc signū clerici a laicis discernātur. Olim deus distinxit populū iudeoꝝ a populo gētiliū per circūcisionis signaculū. Sz cōueniētius est nostrū signaculū q̄ illorū. Illud em̄ fiebat ī ꝑte corporis verecunda: nostrū fit ī ꝑte corporis reuerēda. Illud in mēbro generatiuo: qr dediti erāt generationi filiorum: nostroꝝ ī mēbro ad celū eleuato ꝙ debemꝰ esse intenti cōtēpla

tioni celestiū. Illud em̄ cum dolore ⁊ effu
sione sanguinis: nostrū cū exultatiōe ⁊ le-
titia cordis. Tertia causa est ꝓpter mysti
cam significationē. Fuit in superiori par
te totalis rasso pilloꝝ: qꝛ iter deū ⁊ ip̄os
clericos nihil debet esse mediū. Fit detrū
catio capilloꝝ qꝛ debet detrūcare supflui
tatē tp̄aliū ⁊ cogitationū malarū. Fit cir
cularis formatio, tū qꝛ ipsi sunt ministri
ei⁹ q̄ caret ⁊ fine ⁊ principio. Tū qꝛ serui
re deum est regnare. Tū qꝛ de corona sa
cerdotalis dignitatis clerici ꝑuēturi sunt
ad coronaꝫ eterne felicitatis. Quarto ce
lebat̄ ꝓpter prime misse petri celebratio
nē. Ipse primā missam in pōtificalib⁹ an
tiochie celebrauit. Et credēdū est ꝙ isto
die vel saltē isto tēpore, ⁊ iō hec dies no-
bis celebris dꝫ esse. Joānes q̄dē primaꝫ
missam suā dixit i asia. Jacob⁹ in hierl̄m
Marc⁹ i alexādria. ij. Regū. xxiij. Dauid
sedēs in cathedra sapiētissim⁹ princeps
inter tres. Fuit petr⁹ sapiēs tāq̄ Joānes
sapiētior respectu Jacobi sapiētissim⁹ re
spectu. s. marci. Quīto celebrat̄ ꝓpter er-
roris destructionē. Olim em̄ gētiles i hac
die festū faciebāt ꝙ continebat errorē: su
perstitionē: ⁊ illusionē. Error q̄dē erat qꝛ
credebāt ꝙ anime defunctorum circa mo
numēta suoꝝ corpoꝝ morarent̄. Supstī-
tio aūt erat qꝛ cibaria ⁊ vina sup tumulos
charoꝝ suoꝝ ponebāt credētes ꝙ aie tali
bus indigerēt. Sꝫ sicut dt̄ maxim⁹ nō in-
digebāt corporarib⁹ cibis sꝫ oꝛonib⁹ de-
uotis eleemosynis assiduis ⁊ sacrificijs al
tariū. Illusio aūt erat: qꝛ demones in no
cte oīa cibaria cōsumebāt. Et sic eis allu
debant ac si aie comedissent. Ideoq̄ sctī
patres ord nauerūt ꝙ illa die qua ista fie
bāt fieret festū de incathedratiōe btī pe-
tri. vt virtute illius solēnitatis hec super
stitio obliuioni traderet̄. Unde ab aliqui
bus festum hoc vocatur festū petri epula
rum: ⁊ sic istud festū expurgauit errorem
remouit supstitionē ⁊ detexit illusionem.

¶ Sermo. lxxxvij. De eodē die. Ser. ij.

Dauid sedens
in cathedra sapientissimus
inter tres. ipse em̄ est quasi
tenerrim⁹ ligni vermicul⁹.
ij. Regū. xxiiij. Per dauid
qui interp̄tatur manu fortis, significatur
beatus petrus qui propter suam fortitu-
dinem a petra est appellat⁹. Commēdat̄
aūt in premissis verbis a quatuor primo
a chathedra in honore cū dr̄. Sedens in
cathedra. Est aūt triplex cathedra scꝫ re
galis magistralis ⁊ sacerdotalis. De ca-
thedra regali dicit̄ j. Regū. xx. Cū sedis-
set rex super cathedram suam ⁊c. De ca-
thedra magistrali dicit̄. Matt. xxiij. Su-
per cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pha
risei ⁊c. De sacerdotali dr̄. in psal. In ca-
thedra seniorum laudēt eum. Presbyter
em̄ grece latine senex dr̄. In his tribus ca
thedris sedit sctūs petr⁹ scilicet in cathe
dra regali quia ad eum spectat iudicium
omnium causarum, in magistrali quia ad
ipsum spectat expositio scripturaruꝫ. Et
in sacerdotali quia ad ipsum spectat liga
tio ⁊ absolutio peccatorum. Primo igitur
sedet in cathedra regali ad ipsuꝫ spectat
omne iudicium scilicet ciuile ecclesiasticū
⁊ medium. Deut̄. xvij. Si difficile et am-
biguum iudicium apud te esse prospexe-
ris inter sanguinem ⁊ sanguinem per qd̄
intelligitur iudicium criminale et ciuile:
inter lepram non lepram: per quod nota
tur ecclesiasticum criminale: ⁊ causam ꝙ
ad vtrūq̄ refertur tam ecclesiasticum q̄
ciuile venies ad sacerdotes leuitici gene
ris. Secundo sedit in cathedra magis
strali quia ad eum solum spectat scriptu-
re expositio. Non em̄ licet laico sed cleri
co predicare: vel exponere scripturas vñ
non turbis: sed apostolis dictuꝫ est. Mat.
xvj. Predicate euangelium omni creatu-
ra. Scripturaruꝫ interpretatio. ij. Petri.
j. Omnis prophetia ꝓpria interp̄tatione
nō fit ⁊c. Scripturaruꝫ modificatio. vnde
illud qd̄ dr̄. Matt. xix. Qd̄ deus coniunxit
hō nō separet: sic per fidē petri mor. fica-
tur qd̄ ꝯiunxit ꝑ cōsensum mentis ⁊ copu
lam carnis. Tertio sedit in cathedra sa-
cerdotali: quia ad ipsum spectat ligatio
⁊ absolutio: culparum. Peccator quidez
supra se habet celū clausum. ⁊ infra infer
nū apertū intra se nō hꝫ gr̄am sed culpā
⁊ perdidit meritoꝝ participationem in
ecclesia sctōꝝ. pōt aūt sacerdos peccato
ri celū aperire Mat. xvj. Quodcūq̄ liga
ueris sup terrā. ⁊c. ⁊ quodcunq̄ solueris

sup terrā ꝛc. Pōt infernū claudere. ibid. Porte inferi nō p̄ualebūt aduersus eaꝫ. Potest spiritū sanctū dare. Act. xvj. Tūc imponebāt manus super illos ꝛ accipiebant spiritū sanctū. Pōt pctā dimittere. Joh. xx. Quorum remiseritis peccata remittunt eis. Pōt sanctorū merita cōmunicare. ij. Cor. ij. Cui autē aliquid donastis ꝛ ego ꝛc. Secūdo cōmendat petrus a firmitate ꝯstātie cū dr. Dauid q̄ interp̄tat manufortis. Prelat⁹ eñ nō debet esse mollis sꝫ fortis qꝛ sicut dicitur Prouerb. xviij. Qui mollis ꝛ dissolut⁹ est in ope suo frater est sua opa dissipātis. Tria ponit scilicet molle dissolutū ꝛ dissipatū: molle est ꝙ cedit oī duro: dissolutū quod nullo est vinculo colligatū: dissipatū qd̄ est omnino cōfractū. Btūs aūt petrus nō fuit mollis sed durus: qꝛ nō cessit sed fortiter sustinuit oēm p̄secutionez illā. Actuū. v. Ibant apostoli gaudentes a cōspectu cōcilij Nō fuit dissolut⁹ sꝫ cum christo colligatus quia per charitatem firmam. Johā. vltimo. Domine tu scis quia amote. Non fuit fractus sed solidus p̄ p̄seuerantiā Eccli. l. Quasi vas auri solidum ꝛc. Tertio cōmendatur a perfectione sapientie: cum dicitur Sapientissimus nec mirum si sapientissimus fuit: quia tres sapientissimos doctores habuit. s. patrē reuelantē. Mat. xvj. Caro et sanguis nō reuelauit tibi ꝛc. Filium instruentē. Johan. xv. Omnia q̄cūq; audiui a patre meo nota feci vobis. Et spiritū sanctuꝫ infundētem Joh. xiiij. Paraclitus autē spiritus sanct⁹: quē mittet pr̄ in nomine meo ille vos docebit omnia. Quarto cōmendatur a perfectione gratie cum dicitur. Tenerrimus ligni vermiculus. Ille enim est vermis ꝛ est tener ad tangendū et est durus ad perforandū. Ex quo innuit a beato petro ꝙ fuit māsuetus q̄tū ad bonos ideo dicit tenerrimus. Que māsuetudo in trib⁹ apparuit. Primo in hoc cū esset pontifex summus humile officiū nō recusauit. Joh. xxj. Dixit symon petrus vado piscari: scdo ꝙ a minori rep̄hēdi patienter sustinuit. Gal. ij. Cum venisset cephas antiochiā in faciē ꝛ restiti ꝛc. Nos autē cum a superiori reprehendimur impatienter ferim⁹. Si a pari indignamur si a minori irridem⁹. Tertio in hoc ꝙ minoribus humiliter obediuit. Actuū. viij. Cum audissent apostoli qui erant hierosolymis: qꝛ recepit samaria verbū dei: m. serunt ad eos petrum et ioannem. Secundo fuit durus et seuerus q̄tuꝫ ad malos: ideo dicitur vermiculus ligni cuius seueritas in tribus apparuit scilicet quia seuere malos reprehēdit. Actu. viij. Pecunia tua tecum sit in perditione. Seuere puniuit sicut patet. Actu. ij. In punitione ananie ꝛ saphire. Seuere dominū defendit Joh. xvij. Symon petrus habēs gladium ꝛc. Tertio fuit humilis q̄tū ad seipsum ꝛ deū ideo dicitur vermiculus. Eius autē humilitas in tribus apparuit Primo in hoc ꝙ indignum se christi presentia reputauit. Luce. v. exi a me qꝛ homo pec. ꝛc. Secūdo in hoc ꝙ a christo sanari recusauit. Joh. xiij. non lauabis mihi pedes in eternū. Tertio in hoc quod crucifigi vt dominus noluit: vñ ait: quia non sum dignus in cruce esse sicut dominus meus crucem meam gratie.

¶ Serm̄. lxxxviij. de sctō Mathia. ser. j.

Erte videtis quē elegerit: dñs ꝙ nō sit silis ei ī omni populo. j. Ro. x. Quamuis istud dictū sit de saule superbo in regē assumpto conuenientius tñ dici potest de mathia paruulo ī apostolū assumpto. In q̄bus verbis a duob⁹ commendatur. Primo a miraculosa electiōe cū dicitur. Certe videtis quē elegerit dominus. Secūdo a vite perfectiōe cū subditur ꝙ nō sit similis ei in populo. Circa primum notandum ꝙ eius electio cōmēdabilis est ex parte electorū electi ꝛ modi eligēdi: eligētes aūt fuerūt magne auctoritatis: quia apostoli: qui sunt principes mundi: ianitores celi et iudices seculi. p̄s. Principes populorū cōgregati sūt ad faciēdū scilicet mathie electionē. Ecce quia sunt principes mundi: quoniam dij fortes terre. Ecce qꝛ erūt iudices seculi. Et vehementer eleuati sunt: vt scilicet sint ianitores celi. Secūdo cōmēdabilis est ex parte electi. In quo q̄dē fuerūt

tria que in quolibet prelato requiruntur Primum est morum maturitas: quod notatur cū dicit. Ex his viris vir em̄ maturitatē importat. Magnū enim periculuz est dum prelatus maturus nō est. Eccl. x. Ue terre cuius rex puer est. Secūduz est vite sanctitas: quod notat cū dicit. Qui nobiscū sūt cōgregati. In tam beata em̄ cōgregatione nullus potuisset habitare nisi valde sanctus: vñ dicit. Chry. ꝙ quādiu iudas fuit i collegio apostolorū dyabolus non fuit ausus ipsum inuadere: sz qñ ab ipsis recessit in ipsuz intrauit. Tertiū est sapie ⁊ doctrine veritas: qđ notat cū dicit. Omni tēpore quo intrauit ⁊ exiuit ⁊c. Nullus em̄ alicui⁹ negocij plenaz noticiā scire potest nisi prius sciuerit ei⁹ pricipiū: finē ⁊ mediū. Matthias namq; oim actuū sciuit principiū ideo dr oi tpe quo intrauit. s. ꝑ natiuitatē sciuit ⁊ finem. ideo sequit. Exiuit dñs ies⁹ scz ꝑ passionē. Sciuit ⁊ mediū: vñ sequit. Incipiēs a baptismate Johanis ⁊c. De his trib⁹ dr. Deut. j. Date ex vobis viros: ecce morū maturitas. Sapiētes ⁊ ignaros: ecce sapiētie veritas. Et quorū ꝯuersatio fuit ꝓbata: ecce vite sctitas. Tertio cōmēdabilis est ex ꝑte modi eligēdi. Apostoli ei ipsam electionē incoauerūt ab exhortatione salutifera: qr petrus vtilē sermonē premisit cū em̄ dr. Surgēs petrus in medio fratrū dixit ⁊c. Prosecuti sunt ipsam cū oratiōe deuota vñ dixit. Et orātes dixerut. Tu domine ⁊c. Et terminata est cū reuelatione diuina: vñ dicitur Et cecidit sors super mathiam. Scđm dionysiū illa sors fuit q̄dā splendor diuinus ꝑ quē ostēdebat ꝙ erat in apostolū assumēd⁹. Secūdo cōmēdat a vite perfectione: cuz dicit. Non sit silis ei in omni ppl'o. Hec aūt perfectio in quatuor cōsistit. Primo in hoc ꝙ fuit magne sanctitatis quo ad seipsum. Et hoc habet testimoniū a patre: qr Mathias paruus interpretatur. Et ad patrē spectat paruulos cōfouere. Matth. xviij. Nō est volūtas pris mei vt pereat vn⁹ ex pusillis istis. Testimoniū habuit a filio: quia cū duos statuissent. istū xp̄s preelegit. Testimoniū habuit a spiritu sctō in penthecoste cū eū gr̄a sua repleuit. Testimoniū ēt habuit a toto apostolorū collegio q̄ eū cū ioseph statuerūt Credēdū ē em̄ ꝙ si duo meliores habuissent ipsos statuissent Scđo ei⁹ ꝯfectio cōsistit in hoc ꝙ fuit multe familiaritatis ⁊ dilectiōis quo ad xp̄m. Cuius signa tria fuerūt. Primū est ꝙ xp̄s fecit eū cōtribulem suū. Fuit enim de tribu iuda sicut et xp̄s Solēt aūt hoies q̄ sunt ex eadē cognatione se inuicē diligere. Ephe. v. Nemo carnem suam odio habuit ⁊c. Scđo. fecit eū cōpatriotā suum. Fuit em̄ bethleemita sicut ⁊ christus. Solent nāq; homines eiusdē patrie specialem adinuicē familiaritatē habere. Tertiū est: qr fecit ipsum cōmilitonē suū: quia scđm quosdam crucifixus fuit. Et sic xp̄o in eodem equo et sella sedit. Hester. vj. Homo quē rex honorare cupit debet imponi supra equū qui de sella regis est. Tertio ꝯsistit eius ꝑfectio in hoc ꝙ fuit multe potestatis quo ad operationē miraculorū: quorum quedam attestant suā misericordiā Nam cū cētum quinquaginta homines ex quadā potiōe toxicata intoxicati fuissent: omnes sanauit et ad fidē conuertit. Quedam attestātur sue iusticie veritatē. Quia cum quidā obstinati persisterent ⁊ verbū dei deriderent dixit eis. Denūcio vobis ꝙ viui in infernum descendetis. Statimq; terra se apparuit: ⁊ ipsos viuos deglutiuit: quedam vero suā potentiā: quia demones expellebat ⁊ in infernū mittebat. Vñ cū quidam demon informa pueri cōtra ipsum excitaret: ipsuz expulit ⁊ in infernum misit. Cū etiā esset in carcere demones in ipsum dētib⁹ fremebāt tñ ad ipsum accedere nō audebant. Quedā vero attestant magnā suā fidez: qr quādā potionē intoxicatā totam bibit et nullam lesionē sensit. Hec em̄ eius fidem attestātur iuxta illud quod legit Marc. vl. Signa autē eos q̄ crediderint hec sequentur. Et infra. Et si mortiferuz q̄d biberint non eis nocebit. Quarto cōsistit ei⁹ ꝑfectio in hoc ꝙ fuit magne acerbitatis q̄tū ad martyriū. Quamuis em̄ alibi legatur ꝙ in pace quieuerit alibi tamen legitur ꝙ fune in collo misso ꝑ ciuitatem sit tractus alibi crucifixus alibi ꝙ fuit lapidat⁹: ⁊ securi excerebrat⁹. Subponendo igitur ꝙ ad dominū transiret

per viam martyrij: possumus ista cõcordare & dicere q primo per ciuitatez fuit tractus sed non mortuꝰ: deinde fuit crucifixus et ibi stans in cruce fuit lapidatus & securi percussus.

¶ Sermo. lxxxix. Eodem die sermo. secundus.

Iãt dies eius & pauci & episcopatum eius accipiat alter. Et infra, Et persecutus est hominem mendicũ & inopem, et compunctum corde mortificare. Et zona qua semper precingitur dicet. Psalmus. cviij. et ista verba de iuda depositione & quod de Mathie electione intelligatur testatur Petrus dicens. Actuum primo. Viri fratres oportet impleri scripturã quam dixerat spiritussanctus per dauid &c. In quibus verbis quattuor ponuntur: iuda depositio: cum dicitur. Fiant dies eius pauci. Christus namq; iudam fecit discipulum suum postea apostolum suum, postea procuratorem suum. Sed in hoc triplici statu fecit sunt dies eius pauci. Paucis enim diebus fuerit in discipulorum consortio, paucis diebus in apostolorum collegio: et paucis diebus in procuratoris officio: sed mirum videtur quare Christi sapientia ipsum posuit in consortio suarũ omnium quam sciebat futurum esse lupum: in collegio apostolorum quem sciebat futurum esse proditorem suum: quare eum fecit suum procuratorem quem sciebat esse futurum magnum furem, sed hoc sapientissima ratione est factum: deo enim posuit eum in consortio discipulorum suorum vt bonos cum malis in hoc mũdo mixtos esse ostendat. Nam in hoc mundo aliquando diabolus inuenitur inter filios dei. Job. secundo cap. Quadam die cum venissent filij dei et assisterent coram domino affuit inter eos Sathan. Aliquando inter ministros dei zacha. tertio. Ostendit mihi Jesum sacerdotem magnum: & sathan stabat a dextris eius vt aduersaretur ei. Aliquãdo inter apostolos dei Johan. sexto. Nonne duodecim vos elegi: & vnus ex vobis diabolus est? Secundo fecit eum apostolum quem sciebat futurum esse proditorem suum vt vanam fiduciaz amputaret ne in hunc mundum aliquis securum se esse credat. Bernardus. Nusquam est securitas fratres mei: neq; in celo, neq; in paradiso: multo minus in mundo. In celo namq; cecidit angelus sub presentia diuinitatis. Adam in paradiso in loco voluptatis: iudas in mundo in schola saluatoris. Tertio fecit eum procuratorem suum quem sciebat furem: vtemporalia vilia & contemnenda esse doceret. Habuit quidem christus in hoc mundo quinque, scilicet corpus: ecclesiam: matrem propriam & animam: et quandam modicam substantiam pro expensis oblatam. Corpus autem habuit valde charum, ideo dimisit ipsum custodibus: valde charis, scilicet Joseph et Nycodemo. Matrem et ecclesiam habuit charissimam: ideo eam recommendauit patri charissimo: pecuniam habuit contemptibilem & vilissimam, ideo ipsam inde commendauit. Secundo ponitur depositionis ratio cum dicitur. Persecutus est hominem inopem, & mendicum et compunctũ corde mortificare. Et vocatur Christus inopis, mendicus & compunctus: fuit enim inopis, id est, sine ope aduitorij: quia ipsum pater dereliquerat multis eum tribulationibus expendendo. Matthe. vicesimoseptimo cap. Deus meus vtquid dereliquisti me. Judei vsq; ad mortem persequendo. Psalm. Amici mei et proximi mei aduersum me appropinquauerunt & steterunt. Apostoli abeo fugiendo. Psalm. Elongasti a me amicum et proximum: notos meos a miseris. Talem igitur inopem iudas persecutus est vsq; ad proditoriam captionem. Et hoc fecit intus turbarũ auxilio ac interuentu repercio et mediante osculo. Mira insania: quia iudas cum turba cepit deres

lectam cum osculo prodidit amicum. Pro pecunia vendidit saluatorē suum. Secundo fuit mendicus. Dicitur enim mendicus quasi ad manum dicens: quia pauperes sine voce solent ad diuites manum extendere. Sic & Christus in cruce manus extendit ad patrem: vt ipsum reconsiliaret. Psalmus. Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Ad diabolū vt ipsum caperet. Abachuc tertio. Cornua in manibus eius. Ad humanum genus: vt ipsum ad compassionem inclinaret. Sed conquritur dicens. Esaie. sexagesimo quinto. Expandi manus tota die ad populum incredulum. Istum sic mendicum iudas persecutus est vsq; ad futuram rerum oblationem. Johannis duodecimo cap. Fur erat et loculos habens &c. Tertio fuit compunctus id est dolore captus. Et hoc intus in mente. Matth. vigesimo quinto cap. Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Et extra in corpore: et hoc supra capitis coronatione. Et infra in pedum perforatione Et in medio: in flagellatione. Et in latere: in operatione eiusdem. Et istum sic compunctum & doloribus pienum iudas persecutus est vsq; ad mortem. Tertio ponitur eius punitio: cū dicitur. Induit maledictionem sicut vestimentum &c. Ubi maledictio inde assimilatur vestimento zone: aque: & oleo. Vestimentum autem induit: zona restringit vestimenta: aqua subintrat viscera oleum penetrat ossa. Maledictio igitur det corpus inde: sicut vestimentū induit quando laqueo se suspendit. Tanq; zona ipsum precinxit: quando pene eterne ipsum addixit. Illi qui sunt in purgatorio habent penam sed non cū zona quia pena non est eis stricta. Illi qui sunt in inferno habent cum zona: quia eternitas penam constringit & perpetuo adhere facit. Maledictio sicut aqua intrauit in eius viscera quando in terrā sunt diffusa. ij. Matha. iij. Apprehendit eum dolor dirus viscerū: & quidem satis iuste quippe qui aliorum torserat viscera. Iuste igitur inde viscera sunt diffusa qui multorum torserat viscera scilicet christi doloribus ea replendo marie viscera doloris gladio vulnerando. Apostolorum: ea tristitia implendo: et sanctarum matronarum viscera fletibus constristando. Maledictio dei sicut oleum eius ossa penetrauit quando eius anima que debet esse os et robur corporis ad infernum descendit. Actum primo. Prevaricatus est iudas vt abiret in locum suum, id est, in infernum qui est locus suus, id est, sibi congruus ratione desperationis. Amos secundo. Super tribus sceleribus moab: et super quartum non conuertam eum. Judas autem quatuor scelera cōmisit scilicet auaritiez proditionis: homicidij: & desperatiōis. Super tribus igit sceleribus primo fuisset conuersus inde ad misericordiā. Super quartum autē scilicet desperationis conuerti noluit: quia indignum se fecit. Quarto ponitur mathie electio: cū dicitur. Episcopatum eius accipiat alter. Qua quidem electio cōmēdabilis fuit propter tria que electores habuerunt. Primo habuerunt intentionem rectam. Intendebant enim illum eligere qui esset secundum dei approbationem: qui haberet facultē illustrationem: et qui posset facere in populo magnam edificationem. De his tribus dicitur. Jeremi. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meum qui pascent vos scientia & doctrina. Secundo habuerunt mentem deuotam qz orationibus insistiterunt. Imminente enim electione debemus orationibus insistere: ad quod inducimur exemplo apostolico sicut hic. Exemplo prophetico Unde moyses cum deberet a principatu cessare orauit dicens. Nume. xxvij. Prouideat dominus deus exercituum omnis carnis hominem qui sit super multitudinem hanc &c. Tertio seruauerunt formā canonicam que fuit per communem consensum & potius diuinam inspirationem cum dicitur. Cecidit sors super mathiā. Prouerbio. xvj. Sortes mittuntur in sinu et a domino temperantur. Quibus autem exemplo nō est sortibus vtendum. Tum quia secundum Piero. priuilegia paucorum: non faciunt legem communē Tum qz secundum Bedā. Donec veniret veritas figurā licuit obseruare. Posset tamē

quis vti sortibus quãdo tria cõcurrunt Primo qñ hoc fieret in necessitate vnde cũ quedã ciuitas fuisset obsessa: ⁊ esset cõditio q̃ dẽrẽt recedere: ⁊ q̃ remanere. Cõsultus Aug. rñdit. Sorte hoc est dirimẽdu. Uñ alibi dicit ꝙ sors nõ est aliq̃d mali sed tres in humana dubietate diuinaꝫ indicãs volũtatẽ. Scdo qñ fieret p̃missa deũ ad orõnẽ. Tertio qñ fieret cũ sapiẽti ꝯsilio ⁊ deliberatiõe Ista tãgit Beda dicẽs. Si q̃s necessitate cõpulsus exẽplo aplorꝫ sortib⁹ putat deũ esse cõsulẽdum videat apostolos hoc egisse collecto fratrum cetu ⁊ ad deum fusis precibus.

¶ Sermo. xc. De eodem die ser. iij,

Oportet ĩpleri scripturã quam predixit spiritussanct⁹ p os dauid de iuda ⁊c. In hac electione apostolica fit mẽtio de duobus. Primo de indigni prelati scilicet iude depositiõe cũ dicit. Oportet impleri scripturã ⁊c. Secũdo de digni subrogatiõe cũ dicit. Oportet ex his viris ⁊c. Circa primũ notandũ ꝙ prelat⁹ quatuor de causis deponi debet propter q̃s iudas deponi debuit. Primo ꝓpter homicidij immanitatẽ ⁊ maxime qñ homicidiũ notoriũ est. Iudas aũt homicidiuꝫ cõmisit qñ dei filiũ interficit ꝓcurauit. Et illud homicidiũ fuit notoriũ. Uñ dicitur. Et notũ factũ est oibus habitãtibus in hierusalẽ. Est aũt triplex notoriũ .s. presumpti facti: ⁊ iuris Homicidiũ ergo ei⁹ fuit notoriũ. Primo presumptionẽ violẽtã: qñ cũ inimicis capitalibus xp̃i secretũ cõsiliũ inijt. Matth. xxvj. Tũc abijt vn⁹ de duodecim q̃ dicebatur iudas scarioth ad principes sacerdotũ ⁊c. Scdo per facti euidẽtiã qñ .s. venit cũ turba cũ gladijs ⁊ fustib⁹ cõprehendere iesum. Tũc em̃ nulla potuit tergiuersatione celare: quin xp̃i mortẽ tractauerat. tertio per cõfessionẽ ꝓpriã: q̃d est notoriũ iuris quãdo homicidiũ suum manifestauit dicẽs. Matt. xxvij. Peccaui tradẽs sanguinẽ iustum. Et ista confessio facta est in iudicio idest coram precipibus sacerdotum qui erant iudices q̃uis mali essent. Secũdo deponi debuit propter hereticam prauitatem. Ipse enim christi fidem recepit: sꝫ ab ipsa postmodũ preuaricatus est: vñ dicit. de qua preuaricatus est iudas vt abiret in locũ suũ: idest in infernũ qui est locus suus .i. sibi congruus. Infernus enim est loc⁹ fetoris. Esa. xxxiiij. De cadaueribus eorum ascendit fetor ⁊ ideo sibi cõpetit ratione inuidie. Prou. xiiij. Putreno ossiũ inuidia. vnde sup illud. Joh. xij. Quare hoc vnguentũ nõ venijt trecẽtis denarijs ⁊ datũ est egenis? dicit glosa. Bono odore morit serpẽs Est locus ardoris: ⁊ iõ cõpetit sibi ratione ardẽtis auaritie. Jo. xij. Fur erat ⁊ loculos hñs. ⁊ ea mittebant portabat. Est loc⁹ horroris Job. x. Ubi null⁹ ordo sꝫ sempitern⁹ horror inhabitat. iõ sibi competit ratione ꝓditionis facte ex qua tãt⁹ horror totũ mũdũ cõcussit ꝙ obscurat⁹ fuit sol terra tremuit lapides scissi sunt ⁊ monumẽta scissa sunt ⁊ aperta. Tertio deponi debuit ꝓpter simoniacã prauitatẽ. Uẽdidit em̃ christũ pro re tp̃ali id est pro triginta denarijs. Notãdũ aũt ꝙ sũt quedã annexa spũalib⁹ sicut iuspatronatus, ⁊ sunt q̃dã mẽte spiritualia, vt sũt ecclesie sacramẽta. q̃dã diuina sicut spũsscti dona, sicut remissio pctõrũ miraculorum operatio ⁊ hmõi. Uendere aũt spirituali annexũ magna est simonia. Uendere aũt spirituale purum, est simonia maior. Uendere quid diuinũ est simonia maxima In xp̃o aũt fuit quoddã spirituali annexũ scꝫ ei⁹ caro que mediãte aĩa fuit diuinitati annexa ⁊ coniuncta, fuit in eo quoddã diuinũ scilicet ei⁹ diuinitas beata. Iudas ergo vendẽdo xp̃m pessimaꝫ simoniã cõmisit: qꝛ vendidit quoddã spirituali annexũ: quoddã spũale purum ⁊ quoddam ex toto diuinum. Quarto deponi debuit ꝓpter dilapidationẽ. Quatuor aũt modis prelat⁹ dilapidator potest dici. Aut quãdo bona ecclesie indebite consumit aut quãdo ea per negligentiam perire sinit: aut quãdo spiritualia negligit: aut quãdo malo exemplo gregem corrũpit. Ista quatuor modis iudas dilapidatori fuit. Primo qꝛ bona christi indebite consumebat Jo. xij. Fur erat ⁊ loculos habẽs ⁊ ea que mittebantur portabat. Secũdo in procurãdo negligens

gligens erat vt cum xp̄s dixit ei. Joānis xiij. Quod facis fac citius quidā crediderunt quod dixisset ei. eme nobis que op⁹ sunt ad diē festū: aut quod egenis aliq̄d daret. Et quo habetur quod iudas nihil parauerat nec pro die festo: nec pro pauperibus. Tertio spiritualia negligebat, quia de pauperibus nō curabat. Joan. ij. Hoc aūt dixit nō quia de egenis pertinebat ad eum ꝛc. Quarto apostolos q̄tuz in se erat malo' exemplo corrūpebat vñ postq̄ ab apostolis exiuit dixit christus Joānis. xiij. Nūc clarificatus est filius hominis. Erat em̄ iudas cum apostolis sicut diabolus cum angelis: lupus cum agnis, ꝛ accipiter cum columbis: ꝛ iō collegium apostolorū non fuit clarum: sed ipso recedente clarificatus est. xp̄s in eo. Secūdo fit mētio de prelati digni id est mathie subrogatione: cum dicit. Opz ergo ex his viris qui nobiscū sunt congregati ꝛc. Circa cuius electionē quatuor tāgunt. Primum est commēdatio eligēdi. Commendat autē a tribus scz a magna nimitate constātie in hoc q̄ vocatur vir, id est virilis. Non em̄ fugit vt mercenarius sed constāter stetit vt pastor bonus. Greg. Mercenarius fugit non mutādo locum: sed subtrahendo solatium: fugit quia iniustitiā vidit ꝛ tacuit: fugit qr sub silentio abscondit. Secūdo commendatur a pfectiōe scientie: fuit em̄ in schola xp̄i q̄tum ad inchoationē. vnde dicitur. Omni tempore quo intrauit ꝛc. q̄tuz ad consummationēm: cum dicitur: ꝛ exiuit dn̄s iesus inter nos ꝛc. quantum ad prosecutionem vnde dicitur. Incipiēs a baptismate Joānis: quātuz ad terminationem. vnde sequitur. Usq̄ ad diem quo assumptus est a nobis. Tertio cōmēdat a sanctitate vite que apparet ex nois interpretatione: quia interpretatur paru⁹. Ex apostolorum electione quia de tāto numero ip̄m ioseph statuerunt: ex diuina approbatione: qr de⁹ ip̄m alteri p̄elegit. ¶ Secūdo tāgit electionis commendatio: cum dicitur. Et statuerunt duos. Que quidē commendabilis est ex ratione nūeri, zeli, ꝛ meriti. Ipsa em̄ fuit magna q̄tū ad numerū: qr de centū ꝛ viginti electoribus nullus discordauit. Fuit sana q̄tū ad zelū: qr statuerunt mathiā extraneū: nullis aplorū propinquū: vt ostēdat q̄ illa electio non amore carnali fiebat: sz ex zelo dei. Fuit digna q̄tum ad meritum: qr ipsi electores ꝛ ipse elect⁹ magni meriti extiterūt. Tertio tangit electi cōfirmatio cū dr. cecidit sors sup mathiā. Quidā nāq̄ de aplis prius fuerunt electi, ꝛ postmodū in penthecoste confirmati. p̄s Ego confirmaui columnas ei⁹ per qd datur intelligi q̄ electus nō est statiz cōfirmādus: sed prius in fama ꝛ persona examinandus. Quidē fuerunt electi sed nūq̄ cōfirmati sicut iudas. p qd dat intelligi q̄ aliquis q̄tūcūq̄ sit elect⁹ nō est cōfirmādus qd scz nō est dign⁹ vel nō est rite elect⁹. Aliq̄ fuerūt simul electi ꝛ cōfirmati sicut mathias q̄ ab apostolis erat elect⁹ ꝛ mox a spū sancto cōfirmat⁹ ꝛ sicut paulus q̄ dicit Gal. j. Paul⁹ elect⁹ nō ab hoibus scz elect⁹ nō per hoies scz cō cōfirmat⁹: sed per iesum christū p quod datur intelligi q̄ aliq̄s mox vt est elect⁹: est confirmādus qñ scz cōstat de electionis forma ꝛ psone sufficiētia. Quarto tāgitur ipsi⁹ cōfirmati iurisdictio cū dr. Et annumerat⁹ est cū vndecim aplis. Trib⁹ nāq̄ modis iurisdictionem ordinariā est assecutus. Primo per ipsam electionē cōfirmatā. Scdo per legē alatā. Princeps em̄ est lex animata. Ex quo ad iurisdictionē ordinariā cōferēdā equipollet lex animata ꝛ inanimata. Ista lex animata est spūssanctus: quē ipse cum ceteris apostolis accepit. Et ideo iurisdictionē ordinariā ab eo sortitus est. Tertio per cōsuetudinē scriptā ꝛ approbatā. Obtentū est em̄ p diuinā consuetudinem q̄ quecunq̄ mittit a deo iurisdictionē ordinariā sortiatur. Sicut ptz in Hier. ppheta. qui cū a deo mitteret dictū est ei ecce constitui te hodie super gentes ꝛ regna.

¶ Sermo. xcj. De Beatissimo Gregorio. sermo. j

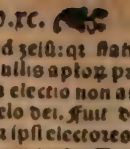

Ego nouissimus euigilaui: ꝛ quasi q̄ colligit racemos post vindemiatores vindemiaui in benedictione dei ꝛ ip̄e spaui ꝛ q̄si q̄ videmiatim

pleuit torquular. Eccles. xxxiij. Magna humilitas beati gregorij qui cum fuerit doctor excellētissim⁹: tñ vocat se nouissimū, ⁊ cū de sacra pagina magnas vuas. i. libros collegerit se tñ collegisse racemos asserit. In verbis igit̄ a quatuor cōmendatur. Primo a ꝓfunda humilitate cordis in eo ꝙ vocat se nouissimū ⁊ colligentē racemos q̄ tñ vt dictū est fuit eximius doctor ⁊ collegit sensus ꝓfundos, huius aūt doctoris humilitas in sua doctrina maxime apparet q̄tum ad q̄tuor. Primo qꝛ scripta sua in cōparatione aliorum vilia reputabat. vnde dicit in epistola ad innocentiū africe prefectū. Si delicioso cupitis pabulo saginari beati Augu. opuscula legite ⁊ ad cōparationē illius similaginis nr̄m furfurē nō queratis. Secūdo qꝛ scripta sua q̄diu viueret publicari nolebat vñ ait ibidē. Neq; em̄ volo dū in hac carne sum: si qua me dixisse cōtingit ea facere hominib⁹ innotescere. Tertio qꝛ aliquē puluerem humane laudis furtim in se cognoscebat. Uñ ait in fine moralium. Dum radicē pure intētionis cōspicio: deo quidem ex ea me summopere voluisse placere cognosco. Sed eidē intētioni furtim: sꝫ nescio q̄uo humane laudis appetitus interserit. qd̄ cū iam postmodū tardius ꝙ discerno: inuenio me aliter agere qd̄ scio me aliter inchoasse. Quarto qꝛ se aut mala incaute aut bona nō bñ dixisse metuebat. vñ ait. ⁊ q̄dē mala me aliqñ dixisse: ⁊ si nō inuenio, tñ qꝛ oino nō dixeriꝫ nō defendo. Bona ꝟo si qua diuinit⁹ accipiēs dixi: meo vtiq; iudicio min⁹ me bñ dixisse ꝯfiteor. Scd̄o ꝯmēdat̄ a vigilātia solicitudinis: cū dicit̄. Uigilaui, vñ ⁊ Grego. interp̄tat̄ vigilās. Uigilauit aūt triplr̄. Primo quātum ad se ꝑ vite ꝑfectionē. Cui⁹ q̄dē perfectionis tria erāt signa: sꝫ qꝛ terrā despiciebat celestia appetebat, ⁊ mortē desiderabat. Ista tria ponit in ꝓlogo super dialogū dicēs. Infelix anim⁹ me⁹ meminit q̄lis fuit q̄uo ei labētia cuncta subterreāt i monasterio: ꝙ nulla nisi celestia cogitare ꝯsueuerat ꝙ mortē quoq; pene cūctis pena est. s. vt ingressum vite ⁊ laboris sui p̄miū amabat. Scd̄o vigilauit q̄tū ad deū ꝑ cōtēplationē, cōtēplabat̄ q̄dem dei maiestatē in orōne. Eccl̄. xxxix. Cor suū tradidit ad vigilādū diluculo ad eū q̄ fecit eū ⁊c. Cōtēplabat̄ dei veritatē in locutione. ij. Tim̄. iiij. Tu vero vigila ⁊ in omnibus labora: opus fac euāgeliste ⁊c. Ipseq; ꝯtēplabat̄ bonitatē dei in meditatiōe. Prouer. viij. Beatus qui audit me ⁊ vigilat ad fores meas q̄tidie: qꝛ inueniet me. qui autē inuenit me, inueniet vitā ⁊c. In his em̄ tribus maxie emicuit beatus Greg. sꝫ in orādo, i lēgēdo, ⁊ in meditādo. Tertio vigilauit quātum ad proximū ꝑ sollicitā ꝓuisionē. Necessario em̄ vigilare voluit sciēs se datū in speculatorē in medio hostiū. Ezechi. iij. Speculatorem dedi te domui israel. In pastorē in medio luporū. ideo voluit vigilare cū Jacob q̄ dicebat. Gen̄. xxxj. Die noctuq; estu vrebar ⁊ gelu. Fugiebatq; somnus ab oculis meis. In gubernatorē in medio fluctuū. Unde periculosum esset si gubernator dormiret. Proū. xxiij. Eris sicut dormiēs i medio maris: ⁊ q̄ si sopitus gubernator amisso clauo. Tertio cōmēdat̄ a spe ⁊ fiducia diuine miserationis: cū dicitur. In benedictione dei ⁊ ipse sperauit, valde em̄ de dei miseratione sperare potuit qui tāti meriti extitit ꝙ potuit in deū qñ sꝫ per orationes ipsum ad misericordiā inclinauit qui traiano a pena eterna peꝑcit. Gen̄. xxxij. Si cōtra deū fortis fuisti ⁊c. Potuit in angelum, qꝛ ipsum placauit. cū em̄ Greg. pro peste oraret vidit angelū gladiū cruentatū tergentē ⁊ reponētē: potuit in diabolum, qꝛ ipsuꝫ fugauit. Nā fascē de manu petri accipiēs os eius ⁊ faciē exussit, et admodum ethiopis denigrauit, potuit in celum: quia in eius obsequiū columnā ignis destinauit, potuit in infernū quādo vt dictum est: animā traiani ab inde suis precibus eduxit, potuit in purgatorium quando quendam monachum in excommunicatione defunctum lecta super eius foueam absolutionis cedula de purgatorio extraxit: prout ipse postmodū apparens asseruit. Quarto commēdatur a copia doctrinarū ⁊ instructionis: cum dicitur, ⁊ quasi qui vindemiat repleuit torcular. Per torcular significat̄ sacra scriptura: qꝛ sicut in torculari sunt diuerse

vue: sic l sacra scriptura diuerse sunt sententie. Uel significat ecclesia: qr sicut in torculari vue debēt exprimi. sic sacra scriptura in fide ecclesie debet exponi. Uel significat quelibet fidelis anima: qr deus sibi sicut in torquulari exprimit vinū gratie ꝛ sapiētie. Beatus enim Greg. torcular sacre scripture impleuit diuersis expositionibus. Sicut em̄ in torculari sunt vue magne mediocres ꝛ racemi: sic in sacra scriptura fiunt expositiones magne anagogice siue celestes. Fiunt mediocres. i. allegorice siue spirituales fiunt parue. i. tropologice, siue morales. Fiūt racemi, id est historice siue literales, ipse em̄ omnibus istis vijs ꝛ modis sacrā scripturā exposuit. Secūdo impleuit torculare ecclie officiorum. Stare fecit circa altare cātores. Ipse enim ordinauit missale ꝛ gradale: iō dicit. Stare fecit iuxta altare cātores. Ordinauit hymnos, ideo sequit. In sono eorū dulces fecit modos. Ordinauit missas. ideo sequitur. Dedit in celebrationibus decus. Ordinauit officium in septē horis decātandum perpetuo, ideo subditur: Ordinauit templū in consummatione vite. Ordinauit antiphonariū in matutinis substātialiter decātandum: ideo subdit. Et ampliauit mane sanctitatem dei. Tertio impleuit torcular aīe varijs instructionibus. Nam docet prelatos in pastorali. Docet etiam subditos. Sed subditorū quidā sunt incipiētes. hos docet per exempla in dialogo. Quidā proficientes. hos docet in omelijs. Quidam perfecti. hos docet per occulta mysteria in expositione super Ezechielem, hos āt omne docet in morailibus. Ibi enim instruūtur prelati qualiter subditos regāt: incipiētes qualiter viuāt proficientes q̄liter de virtute in virtutem proficiant: et perfecti qualiter consummationem apprehendant.

¶ Sermo.xcij. De eodem ser.iij.

Qui mane vigilat ad illam scilicet sapientiaz nō laborabit. Sap. vj. Beatus Greg. qui vigilās interpretatur. Ad sapiētiā de mane vigilauit. qr in sua adolescētia querere cepit eā ꝛ tantum desiderium in eo adiscēdi erat q̄ labores nō sentiebat. Gen. xxix. Uidebātur ei dies pauci pre amoris magnitudie. Ideo sapiētiā adinuenit: qr in libris sapie vigilādo studuit q̄ sunt q̄nq̄ libri scz liber cōsciētie: liber vite: liber scientie: liber gratie ꝛ nature: tres enim primi significātur Gen. p tria ligna que erāt in paradiso. Liber em̄ cōsciētie significat per lignum qd erat pulchrum visu ꝛ ad vescēdum suaue: qr consciētiam bonam deus intuet libenter ꝛ ea delectat. Liber sciētie significatur p lignū sciētie boni ꝛ mali: qr p sciētiā bonū ꝛ malum cognoscūtur: liber enim vite significant p lignū vite qd erat in medio paradisi. Quartus est liber gratie qui scribit hominem intus p virtutū varietatez, ꝛ foris p morum honestatez. Apoc. v. Uidi in dextera sedētis librum scriptū intus ꝛ foris. Quintus est liber nature. i. creaturarū in quo legere possunt tam scientes q̄ nesciētes, ꝛ cognoscere dei potentiaz ꝛ magnitudinē: sapientiā ex ordine bonitatē ex fine: qr sūt valde bona. Esa. ix. Dabitur liber nesciēti literas. In his quinq̄ libris vigilando studuit: ꝛ ab his omnes libros suos extraxit ꝛ exēplauit. Quia in his sic vigilauit, ideo quinq̄ generibus hoīm ad quos spectat vigilare cōparari potest. vt habet Eccli. xxxviij. scilicet aratori, pictori, doctori, fabro, ꝛ figulo. Primo igitur vigilādo studuit in libro cōsciētie per vitiorū extirpationem ꝛ virtutū plantationez. Nā de corde suo eradicauit supbiā, ꝛ plātauit humilitatem. Unde in literis suis primus seruus seruorum dei appellatur. Eradicauit auaritiā ꝛ plātauit liberalitatem: quia ad pauperes liberalissimus erat. Eradicauit immūdiciā ꝛ plātauit puritatez: qr virgo fuisse creditur. Ab isto libro conscientie extraxit ꝛ explanauit librum moraliū: qr ibi docet extirpationem vitiorū ꝛ plantationem virtutum. Hiere. j. Constitui te super gentes id est super malos gentiliter viuētes. Et super regna: id est super bonos in quibus regnat per grāz: vt scilicet a malis euellas ꝛ destruas vitia ꝛ in bonis edifices ꝛ plātes virtutes: ꝛ qr in libro cōscientie sic vigilando stu-

duiti ⁊ libros moraliū ide extraxit: ideo cōparatur aratori vigilanti. Cor inquit dabit adversādū suos sulcos: ⁊ vigilias eius in sagina vacarum. In libro quidez moralium multos fecit sulcos: scilicet in scriptura eradicādo dubietates et plantando veritates. In ecclesia eradicando prauitatem hereticam, ⁊ plantando catholicā fidem. In anima eradicando vitia: ⁊ plātando virtutes, ⁊ vigilias ⁊ studium suū in signa vacarum, in pinguedine animarū. Secūdo studuit in libro sciētie ꝑ pastoralis officij plenā cognitionē. Officiuz enim pastorale est liber scientie: quia sicut dicit Gregorius Nazanzenus. Reuera mihi esse videtur ars artium: et disciplina disciplinarū hominem regere vel imbuere q̄ est inter omnes animantes maxime moribus varius et voluntate diuersus. Ab isto libro scientie Gregorius extraxit ⁊ exemplauit librum pastoralez in q̄ plene docet omnes pastores. Unde ait ibidē. Pensandum est ad culmen regiminis quisq̄ qualiter perueniat, atq̄ ad hoc rite peruenīēs qualiter viuat. et bene viuēdo qualiter doceat: ⁊ bene docens infirminatē suaz quanta consideratione cognoscat. De primo sic ait cū regiminis culmen imperatur si domus p̄uētus est: q̄ alijs prosit debet ex corde fugere. De scdo sic dicit. Cōsiderandū est qr cuz causam populi presul suscepit: quasi ad egrū medic⁹ accedit. Quia ergo presumptiōe ꝑcussum mederi ꝓperat qui in facie vuln⁹ portat. De tertio sic dicit. Ab imperitis pastorale magisteriū q̄ temeritate suscipit quādo ars artium est regimen aiarū. De quarto sic dicit. Dum rector foris imēso fauore circūdat: int⁹ veritate vacuat. Et qr i hoc libro sciētie sic vigilādo studuit, ⁊ librū pastoralē inde extraxit ideo assimilatur fabro vigilāti. Vox inq̄t male innouat aurem ei⁹: ⁊ vigilia sua ornauit imperfectionem. Malle⁹ ferrum domat et incudem firmat: ⁊ suauē sonū generat. Sic prelati debent domare duos ⁊ inquietos. Consolari pusillanimes et infirmos: et patienter se habere ad omnes. Istam regulam apostolus tangit. j. Tessalonicen. v. Rogamus vos fratres corripere inquietos. Tertius est liber vite: sicilicet christus in quo beatus Greg. vigilādo studuit: ⁊ inde spiritualis delicias et delectatione exhausit. Ab isto libro extraxit: ⁊ exemplauit expositiones quas fecit super Ezechielē. Neq̄ enim tam ꝓfunda et occulta mysteria cognoscere potuisset nisi ea a libro vite habuisset ⁊ spūssanct⁹ ei reuelasset: vñ Petrus dyacon⁹ vidit spiritū sanctū in colūbe forma sup caput eius manētē: et ꝟba que dicebat inferentē. j. Cor. ij. Spirit⁹ omnia scrutat: etiaz profunda dei. Et qr in hoc libro sic vigilādo studuit et occulta misteria inde extraxit: iō assimilat doctori vigilāti. Vñ dicit. Eccl'ia. xxxix. Sapientiam omniū antiquorū exquiret sapiens ⁊ occulta ꝓuerbiorū exquiret: et in absconditis parabolarū cōuersabitur. ⁊ sequitur. Cor suū tradet ad vigilādū diluculo ad eū qui fecit illū et in conspectu altissimi deprecabit. Ubi ostendit q̄ ad ista occulta ascendit per cōtinuam et assiduam meditationē. Unde dicit. Cor suū tradet ad cogitandū, per cordis emūdationē: vnde dicitur diluculo. Ille em̄ diluculo facit: qr corde suo omne tenebrosum expellit. Et ꝑ deuotā orationē, vñ dicitur. Et in ꝯspectu altissimi deprecabit. Quart⁹ est liber gratie. Et in isto studuit per oim gratiarū ⁊ ꝟtutū possessionem. Fuit em̄ ⁊ intus ꝟtutibus ornatus ⁊ foris honestis moribus decoratus. Ab ista extraxit ⁊ exēplauit ordiationē officij ecclesiastici. Et q̄tum ad hoc assimilat pictori vigilanti. Vñ dicitur. Cor suū tradidit in similitudinē pictoris ⁊ vigilia sua ꝑficiet op⁹. Ecclesia quodāmodo picta est in officio ecclesiastico multiplici colore Primum colorem apposuit christ⁹ quādo dixit. Hoc est corpus meū. Secunduz apposuerūt apostoli quādo orationē dominicā in missa dicenda ordinauerunt, ⁊ minorem symboluz apposuerūt. Tertiū apposuit Ignatius q̄ psalmos per antiphonas dicēdos statuit. Quartū apposuit Hilari⁹, q̄ Gloria in excelsis deo cōposuit. Quintū apposuit Nicena synod⁹ q̄ symbolū maiorē edidit. Sextū maiorē apposuit Athanasi⁹ q̄ fidē i psalmo Quicūq̄ vult ⁊c. sufficiētissime explanauit. Septimū apposuit hier. q̄ psalteriū ꝑ ferias

distinxit & dixit psl̃i finē psalmorū ordinauit. Octauū Ambrosi⁹ q̄ cār⁹ hymnos & sones fecit Grego. vero op⁹ fecit & psē cit qr graduale ꝓposuit. missā ordinauit & totū officiū tā diurnū q̄ nocturnū fecit. Quinq⁹ est liber naturę: & in isto studuit p creaturarū cōsiderationē: qr i ipsis vidit deitatē, sapiētiā, & bonitatē & ob isto traxit libros q̄bus rudiores instruxit. s. homelias & dialogū. Tales aliq̄ istruūtur ꝟbis & ēplis ad hoc fecit homelias. Et aliq̄ ēplis, & ēplis ad hoc fecit dialogū. Creature em̄ nos aliq̄ istruūt ꝟbis ꝓs. Celi enarrāt gloriā dei. Aliq̄ ēplis ꝓs. Preceptū posuit & nō ꝑteribit. Et ēplis ad hoc assimilat figulo vigilāti. vñ ór. Cor suū dedit vt ꝓfummet imitationē: & vigilia sua mūdabit formatē. Ꝟpe em̄ p verba & ēplia illos q̄ erāt i vasa cōtumelie formauit i vasa glie. Juxta illud. Eccl. i. Quasi vas auri solidū ornatū oī lapide ꝑciosō. Fecit em̄ vt essent vas. p gre redēdationē: vt essent aurei. p charitatē successam vt essent solidi p patiētiā vt essent gēma. i. per virtutū refulgētiam.

¶ Sermo. xcij. De eodē. Sermo. ij.

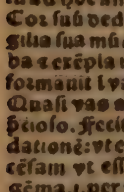

Neptalim sermonis emissus dans eloquia pulchritudinis. Genesis. xlix. Tria nam̄q; sunt necessaria cuilibet prefecto prelato. Primo vt deus habitet in ipso per gratiā. Scō vt sit solicitus p operationē bonā. Tertio vt sit fructuosus p doctrinam: Ista tria habuit beatus Greg. que notant in ꝟbis premissis. primo nām̄ deus in ipso habitauit p grām: qđ notat cū dr. Neptalim qđ interpretatur habitatio. Nā & pater i ipo habitauit p grām: dādo sibi i miraculis magnā potentiam. Miracula em̄ operari spectat ad potentiā. Luce. ix. Dedit potestatē sup oia demonia & vt languores curarēt. Filius i eo habitauit dādo sibi ꝑfectiā sua. s. qñ Grego. ipsum in forma peregrini nō recepit. Et dādo sibi suā carnem verā, quādo hostiā visibiliter in veram carnē conuertit. Spūsctus in eo habitauit qđ ostendit per speciem columbe: que super caput eius visa fuit: et q̄ columnā igneaq; que super ipsum de celo descendit per q̄ datur intelligi q̄ habebat simplicitatem columbinam & charitatem ignitam: ideo poterat dicere. Pater & filius & spiritus sanctus Joh̄. xiiij. Ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus. Secūdo fuit velox per operationem sollicitaz cum dicitur Cerus emissus. Cerus autem habet velocitatem renocationem: et discretionem: Sic sanct⁹ Gregorius fuit velox ad se quendum illum: de quo dicitur in. ꝓs. Exultauit vt gygas ad currēdam viam &c. Jdeo fuit velox: quia depo fuit velocissime omne pōdus scilicet pōdus diuitiarum quas omnes reliquit. Et de ipsis septē monasteria edificauit. pōdus deliciarum de posuit: q̄ corpus continue macerauit itaq; istirmato stomacho vix subsistere valeret. Duz etiam esset in monasterio a matre sua crudis leguminibus pascebatur. Pondus bonorū q̄ cum esset electus in summum pōtificem fugit & se abscōdit: ꝛ indicio columbe celestis manifestatus erat. Nō em̄ poterat latere propter vitā eminētē. Mat. v. nō potest ciuitas abscōdi super montē posita propter cōuersationem fulgentem. Jbidem. Nanq; accēdunt lucernā &c. Propter fasmam redolentē. Eccli. xxiiij. Sicut cynamomum & balsamū aromatizans odorē dedi. Res igitur alta, incida & vaporosa abscōdi nō pōt. Scō ceruus habet renonationē: quando em̄ senescit cū serpēte pugnat: & hausto veneno ardentissime sitit: & in fontē se proijciens in oculis. ꝑlis & cornib⁹ ac pelle renouat. Sic sanctus Gregorius & ceteri sancti cū demonibus pugnates & eius tentationes vincētes ad fontē gre refrigerātis currūt: & sic renouātur in intellectu: quia lympidi⁹ deū ꝓspiciūt ad Ephes. iiij. Renouamini spiritu mētis vestre. Renouātur in affectu qui feruentius deum diligūt. ꝓs. Emitte spiritum tuū & creabuntur. Renouant in operatiōe: qr opera ꝛtuosa faciūt. Ephe. quarto. Jnduite nouū hominē q̄ sm deū creatus est i iustitia & sanctitate veritatis. Tunc em̄ opera nostra virtuosa sunt qñ sunt cū iustitia ēplū ad proximū: & sancta quantum ad nos renouātur, ēplū ad cōuersationē extrinsecam, qr honestiorē cō

uersationē induunt. Colossē. iij. Induentes nouum hominē q̄ renouatur in agnitionē dei. Tertio ceruus habet discreionem: ⁊ ius discretio in tribus attenditur scz in vulneris sanatione: in parturitiōe, et in cordis cōfortatione. Ceruꝰ em̄ sagitta ꝑcussus pulegiū comedit: ⁊ sic sagittā proijcit. Cerua tragāt iū comedit: ⁊ sic leuius parit. Certus etiā comedit quasdaz herbas medicinales habētes respectuz ad cor: ⁊ sic cor quod erat tremulū confortationē accipit. Habemus em̄ tria gn̄a herbarū quas ipse seruꝰ comedit: quarū vna valet ad sanandū, alia ad pariendū et tertia ad cōfortandū. Ista tria genera beatus Gregoriꝰ habuit: ⁊ alios etiā habere docuit. Herba nanq̄ valēs ad sanādum est verbū dei. Sapiē. xvj. Neq̄ herba neq̄ malagma sanauit eos: sz sermo tuus dn̄e q̄ sanat ⁊ medetur omnia. Et sicut pn̄tia huius herbe est causa sanationis: ita absentia est causa mortis. Gregorius. Quisq̄ alimēta nō retinet huiꝰ ꝓfecto vita desperat. Eterne ergo mortis periculū formidat si nō cibū sancte exhortationis accipitis. Si verba vite. i. alimēta iustitie i memoria nō tenetis. Secūda herba est memoria mortis. Esa. xl. Omnis caro fenū: ⁊ ois gl̄ia eius quasi flos agri ⁊c. ⁊ ista valet ad parsēduz. i. ad ꝓposita cōplēda ꝑ bona opera Greg. Ualde em̄ se solicitat in bono opere q̄ semꝑ cogitat de extremo fine. Tertia herba ē meditatio dn̄ice cōpassiōis: que fuit herba multum amara Cantico. i. Fasciculꝰ myrrhe dilectus meꝰ mihi. Et ista valet ad cōfortādum ⁊ roborandū Greg. Si passio xp̄i ad memoriā reducit: nihil est q̄ nō equo animo tolleret. Tertio beatus Gregoriꝰ fuit fructuosus ꝓximo ꝑ doctrinā. vnde dicitur. Dās eloquia pulcherrima ⁊ pulchritudinis. Ista autē eloquia pulchritudinis tribꝰ modis dedit. ¶ Primo nanq̄ fuit predicator gratiosꝰ: ⁊ ideo dedit eloquia pulchre facundie. Dicit autem Augu. i libro de doctrina xp̄iana q̄ eloquēs in verbis suis agere debet: vt veritas pateat, veritas placeat, ꝟitas moueat, ⁊ vt pateat dz loq̄ clare ⁊ aperte: vt placeat debet loq̄ cōposite ⁊ ornate: vt moueat dz loq̄ feruenter ⁊ deuote. Talis em̄ fuit eloquētia beati Gregorij. s. clara, deuota ⁊ ordinata. Clara, nihil habēs obscuritatis. Prouerb. xiiij. Doctrina prudētiū facilis. Ordinata, nihil hn̄s rusticitatis. Prouerbioꝝ. xxv. Lingua sapiētiū ornat sciētia. Deuota nihil habēs incipiditatis. Prouerbioꝝ. vj. Fauus mellis ꝟba cōposita. Scdo fuit sacre scripture compositor luculētissimus: ⁊ q̄tū ad hoc dedit eloq̄a pulchre sentētie. Eius em̄ sentētia ⁊ doctrina habuit pulchrā venustatē solidā veritatē, ⁊ dulcē suauitatem. Pulchra autem venustas in eloquio causata erat in tribus. s. a celesti sapiētia qua sanctus Grego. erat repletꝰ. Que quidē sapiētia celestis pulchra administrat eloq̄a. vn̄ repellit Elim. Job. xxxviij. Quis est iste inuoluēs sentētias s̄monibꝰ imperitis: ac si dicat Sententias celestes ꝓferre vult per iperitos sermones. Causata fuit a nobilitate senatoria. Un̄ dt Hier. de Esa. Esayas i s̄mone discretꝰ est quippe vt. s. vir nobilis ⁊ vrbane eloquentie: nec hn̄s aliq̄d rusticitatis ad mixtū. Causata erat a rhetorica ⁊ philosophia: qr ēt i sua adolescētia magnꝰ philosophꝰ ⁊ rhetor luculēt sīmꝰ habebatur. De his tribus dicit. Prouerbioꝝ. xx. Aurū ⁊ multitudo gemmarum ⁊ vas preciosum labia scientie. Labia enim sciētie beati Gre. fuerūt ornata auro. i. celesti sapiētia gēma, id est thetorica philosophia. Et ista ꝓcedebat a vase p̄cioso: qd̄ ꝓductū erat nobilitate senatoria. Secūdo eius doctrina habuit solidā firmitatem ⁊ veritatem. Cum em̄ quidā emuli post mortem suā libros conburere vellent. Petrus dyaconus restitit asserēs se spiritū sanctuz in specie colūbe sup eū sepe vidisse: ⁊ desup iuramēto facto i morte sua iuramentum firmauit: ex quo patet q̄ doctrina ipsius approbata fuit ꝑ tria. s. ꝑ spiritū sanctum verba īferentē. Johānis. xvj. Paraclytus autē spiritus quē mittet pater i nomine meo ille vos docebit omnia. Per iurationem īteruenientem. Hebreo. vj. Omnis cōtrouersie finis ad confirmationē est iuramētuz: ⁊ per mortē subsequentem ibidem testamentum em̄ i morte confirmatū est. Tertio eius doctrina habet dulcem suauitatē. Est em̄ i corde tanq̄ pigmentū ad medi-

candum. In ore tanquam mel ad profe-
rendū, ⁊ i opere tanq̄ odor ad imitādū.
Eccle.xlix. Memoria Josie.i.beati Gre-
gorij q̄ seip̄m in sacrificiū deo exhibuit.
Quia Josias sacrificiū interpretatur. In
cōpassione odoris facta. Ecce q̄ odori-
fera ad imitationē. Op⁹ pigmētarij: ecce
q̄ delectabilis est vtiq̄ ad meditationez.
In ore quasi mel dulcorabil': ecce q̄ dul-
cis ad prolationē et vt musica in cōuiuio
vini. Ecce quā suauis ad auditionē. Ter
tio erat laudator dei deuotus: et quantū
ad hoc habuit eloq̄a pulchre laudatio-
nis diuine: cū em̄ missa prius cōfuse dice
retur: ipse eaz pulchre ordinauit statuēs
vt in lingua triplici decantaret: scilicet,
greca: vt sūt Kyrie eleison: hebrea: vt sūt
amen, ⁊ alleluia, ⁊ latina vt sunt cetera
alia. Sicut em̄ iste tres lingue'l ligno ⁊ ti
tulo crucis posite cōfesse sunt christū mo
rientem, sic voluit vt christū laudarēt in
celo regnantē. Ordinauit etiam vt in ip̄a
missa fierēt tres partes de corpore christi
ad innuēdum quod corpus mysticum: id
est Christi fideles sunt diuisi in tres ꝑtes
Nam illa pars que ponit' in calice abscō
ditur ⁊ in vino ponitur signat illam ꝑtez
que est in celo que ab oībus malis abscō
ditur, vt ab vbertate dom⁹ dei inebriat'
Alie due partes significāt duas ꝑtes fi-
deliū que adhuc tribulationib⁹ exponū
tur, vna q̄ est in mundo q̄ subijcitur mul-
tiplici passiōi. Alia que est i purgatorio,
que subijcit' magne curatiōi. Ordinauit
etiā q̄ missa vocetur ex eo q̄ ipsa sacra
hostia a deo patre nobis dupliciter est
missa. scilicet ꝑ incarnationem in mundo
⁊ sanctificationem in sacramento et nos
eam sibi dupliciter mittimus. scz ꝑ passio
nem qua deo reconsiliamur ⁊ per quoti-
dianā oblationez que pro nobis interce
dit vt misericordiam consequamur.

¶ Sermo nonagesimus quartus. De
eodem. Sermo quartus

Vigilate quia
nescitis qua hora dominus
vesterventurus sit. Matth.
xxiiij. Istud euangelium le-
gitur in honore beati Gre-
gorij qui vigilans interpretatur. Ipse
enim vigilauit, sibi ecclesie ⁊ deo. Sibi
quidem per virtutum acquisitionē, mul-
tas nanque virtutes acquisiuit sibi. Pri-
ma est fortitudo cum infirmitate. Licet
enim corpore langueret: semper tamen
aut legebat, aut scribebat aut orabat. ij.
Corintioꝝ.xij Cum infirmor tūc potens
sum. Sancti enim viri quandocunq̄ sunt
infirmi in corpore, sunt fortes in mēte: in
firmi autē ad amandū terrena, fortes ve
ro ad amandū celestia. Hoc ostēditur ex
emplo arboris, cordis ⁊ corporis. Arbo
ris q̄dem, qꝛ s̄m Gregoriū sancti viri si-
gnificant' per palmā que inferius est ar-
ta, ⁊ superi⁹ lata. Mali autē significan-
tur ꝑ alia arbusta que inferius in ramis
sunt lata ⁊ superi⁹ angusta. Exemplo cor
dis, quia est latum superius. ⁊ inferius
strictuz. Exemplo corporis quod habet
rectitudinē quia homo debet habere re-
ctam intentionē, eleuatam faciem: qꝛ de
bet habere cor eleuatū ꝑ amorem. Radi
ces superius ⁊ ramos dependētes infe-
rius: qꝛ debet esse plantat⁹ in celo ꝑ de-
siderium ⁊ inferius fructificare ꝑ opera-
tionis studiū. Secundo habuit abundā-
tiā cū paupertate. Ipse em̄ in multis diui
tijs adūdauit: sz in his oībus paup fuit:
qꝛ omnia pauperibus erogauit Prouer
biorum.xiij. Est quasi diues cū nihil ha-
beat: ⁊ est quasi pauper cum in multis di
uitijs sic. Ipse em̄ sex monasteria i cicilia
fecit: ⁊ septimū in domo propria funda-
uit. Indigētiuz nomina scripta habuit ⁊
eis necessaria ministrauit. Tribus milib⁹
ancillis dei octoginta libras auri ānualit'
offerebat. Hic cadit exēplū d̄ heremita q̄
omnia relinquerat: ⁊ vnū solum captum
tenebat. Tertio habuit exēplū cum hu-
militate, quā humilitatem habuit in ani-
mo in v̄bo: in signo: ⁊ in honore inuito. In
animo quidē, quia peccatorem se reputa
bat: vnde Mauricio imperatori qui eū ꝑ
sequebat' scripsit. Quia em̄ peccator sum
credo q̄ oīpotentē deuz tanto vobis am
pli⁹ placatis, q̄nto me sibi male seruiētez
magis affligitis. In verbo, qꝛ p̄m⁹ i suis
lr̄is seruū s̄uoꝝ se appellat. In signo, qꝛ
cum quidē heremita vellet sibi reueren-
tiam exhibere: ipse pri⁹ se in terrā ꝓstra-
uit. In honore inuito: quia electio fuit in-

uita ex parte sui: ⁊ ideo fugit ⁊ se abscõdit: sed tamen fuit volũtaria ex parte populi: qꝛ eum omnes vnãimiter elegerũt. Et fuit miraculosa ex parte dei: qꝛ cũ latiraret iudicio colũne manifestat⁹ ẽ. Quarto habuit iustitiã cum pietate. Nam iust⁹ fuit in puniendo ⁊ pius in compatiẽdo: talis debet esse q̃libet prelat⁹ sicut ipse Gregorius ostẽdit triplici exemplo. s. exẽplo lasse: vnde ait. Jacẽtem non erigit: nisi q̃ stratus sui rectitudinem per cõpassionez flectit. Exemplo ferri: quia sicut ferrũ qñ debet cõiungi adinuicẽ oportet ꝙ prius mollescat. Qui enim vult alium sibi vnire ꝑ morum correctionẽ pri⁹ sibi mollescat per cõpassionem ⁊ aliis mollescat per tẽperantiã exẽplo olei. Ignis em̃ correctionis nõ lucet nec ardet i vino seueritatis: nec in aqua insipide affectiõis, sꝫ in oleo misericordie ⁊ cõpassionis. Secundo vigilauit ecclesie ꝑ officij ecclesiastici ordinationem. Quãuis em̃ dies naturalis habet. xxiiij. horas: de ipsis tamẽ. Greg. extraxit septem, ordinãs vt in ipsis de⁹ laudaret: ex eo ꝙ ipe hore, sunt a xp̃o multiplici priuilegio ꝯsecrate. Si q̃dẽ in matutinis Christus natus est, a iuda tradit⁹ ⁊ captus. In media autem nocte sꝫ Hieronymum ad iudiciuz est ventur⁹. Libẽter igitur in matutinis deũ laudare debem⁹ ⁊ ei gratiari ꝓ sua natiuitate ⁊ captiõe: ⁊ ꝓ iudicij executione. In prima deus celũ ⁊ terrã in seruitiuz ⁊ ad seruitium hominis creauit. Ad tẽplũ in hac hora personaliter ire cõsueuit. Unde dicit Luc. xxj. ꝙ omnis ppl's ad deũ manicabat. i. mane festinabat. Resurgẽs a mortuis, mulieribꝰ apparuit in hac igit̃ hora laudam⁹ deũ: ⁊ ꝓ beneficio creatiõis: ⁊ pro gloria resurrectiõis: ⁊ vt in nobis habeam⁹ exẽplum sue imitationis. In tertia ad columnaz xp̃s fuit ligatus flagellat⁹ ⁊ sue mortis sententiam accepit a iudeis: spiritum sanctum in apostolos misit: ⁊ ꝓpter hoc in tertia deum laudamus. In sexta Xp̃s erat in cruce cõclauat⁹. Sol radios suos subtraxit ⁊ se tenebris iduit. Et i die ascẽsionis christus cum discipulis suis tanq̃ cum amicis suis ab eis recessurus conuiuium fecit. In nona xp̃s spiritũ emisit: in cruce lancea latus eius perforatũ fuit. ⁊ in celũ ascendit. In vesperis xp̃s corpis sui ⁊ sanguinis sacramẽtũ instituit: ⁊ discipulorũ pedes lauit: ⁊ resurgẽs in habitu ꝑegrini apparuit. In ꝯpletorio xp̃s sanguineas guttas fudauit: de cruce deposit⁹ i monumẽto clausus fuit resurgẽs clausis ianuis ad discipulos itrauit. Tertio vigilauit quãtũ ad deũ ꝑ cõtẽplationem: ⁊ quia vigilauit: iõ deum inuenire meruit. Juxta illd̃ ꝓuerbio. viij. Qui mane vigilauerit ad me iueniẽt me. Meruit quidẽ inuenire xp̃m spm̃ sctm̃, beatã virginem ⁊ angelos. Xp̃m quidẽ inuenit in peregrini specie, ⁊ i visibili carne. Spm̃ sctm̃ inuenit in colũna ignis, ⁊ in specie columbe super caput ei⁹ manentis. Beatã v̄ginez inuenit sibi reuerẽdã in angeloꝝ iubilatiõe qñ audite sunt voces angeloꝝ sibi dicentiũ. Regina celi. ⁊c. Et sibi ꝓpitiã in penis ꝓpulsatiõe qñ ad imagynez virginis turbulẽtia aeris fugit: ⁊ serenitas in ira remãsit. Angelos multos inuenit habuit: q̃dẽ angelũ orõnes suas deo offerẽtẽ. Uñ dixit ei angelus quem in forma pauperis susceperat. Et angelus dñi sum: ⁊ dñs me misit ad te vt ꝓtegrã te ⁊ orõnes tuas deo offerã. Habuit angeluz eũ ꝯ oĩa aduersa defendẽtẽ vñ cũ Mauricius imperator ipsum ꝑsequeret̃ angel⁹ in monastico habitu ꝯtra ip̃m spatã euaginatã vibrauit: ⁊ sic a ꝑsecutiõe cessauit. Habuit angelũ in oĩb⁹ obsequentem. Nã cũ in die pasche ap̃d sanctã mariã maiorem missum celebraret ⁊ pax dñi ꝓnũciaret angel⁹ dñi alta voce sibi respõdit. Et cũ spũ tuo. Unde in illa die papa in dicta eccl'ia celebrat ⁊ cũ pax dñi d̃t sibi minime rñdet̃ in illius miraculi testimonium.

¶ Sermo. xcv.

¶ De sancto benedito abbate. Sermo. j.

Dilect⁹ deo ⁊ hominib⁹, cuius memoria in bñdictiõe est. Eccl'ia. xlv. Magnũ preconiũ est a deo diligi, ab hoĩb⁹ amari, ⁊ in memoria haberi. Ab his trib⁹ preconijs sctũs benedict⁹ in v̄bis p̃missis ꝯmẽdat̃. Fuit enim a deo dilectus, ab hominibus amatus, ⁊ oĩ memoria dignus. Dilectus em̃ a deo fuit, qꝛ deuote incepit: deuotius

vixit: ⁊ deuotissime finiuit. Incepit quidē a puritate. Grego. etatem quidē moribꝰ transiēs nulli animū suū voluptati dedit ⁊ ideo meruit diuine visionis claritatem. Mat. v. Bti mūdo corde qm̄ ipsi deū videbūt. Incepit a paupertate. Greg. Despectis studijs relicta domo: rebusq; pr̄is. Sancte conuersatiōis habitū quesiuit: ⁊ iō meruit iudiciariā potestatem. Joannis xxvj. Iudiciū pauperibꝰ tribuit: incepit ab hūilitate. Greg. Plꝰ appetebat mala mūdi ꝑpeti q̄ laudes Plꝰ ꝓdeo laboribꝰ fatigari q̄ fauoribꝰ extolli: Et iō meruit celestem sublimitatem Luc. xiiij. Qui se humiliat exaltabit incepit a ꝯpassiōe. Grego. Bn̄dictꝰ religiosus ⁊ piuspuer cū nutricē suam flere ꝯspiceret eius dolori cōpassus est: ⁊ iō meruit diuinā miseratiōnē. Mat. v. Bti misericordes: qm̄ ipi misericordiā consequent. Incepit a deuota or̄one qr capisterium fractū deuota oratione sua reintegrauit: ⁊ iō meruit a deo magnā fiduciā ⁊ securitatem. Eccl. xxv. Or̄o humiliantis se penerat nubes ⁊ nō descēdet donec respiciat altissimꝰ. Scdo deuotiꝰ vixit: tota em̄ vita sua fuit in or̄one ⁊ iō merebat exaudiri. Eccl. iij. In or̄one dierꝫ exaudiet. Fuit in lectiōe: ⁊ iō merebatur sapientia diuina impleri. j. Thimo. iiij. Attēde tibi ⁊ doctrine tue ⁊c. Fuit in contēplatione: ⁊ ideo merebat celestibus reuelationibus adimpleri. p̄s. Reuela oculos meos ⁊ considerabo mirabilia de lege tua. Fuit in efficaci locutiōe: et iō merebat ab auditoribꝰ exaudiri. Greg. Dum em̄ sibi cibum deferebant corporis ab eius ore alimenta deferebant vite. Tertio ⁊ vltimo modo deuotissime finiuit. Quod patet per quatuor signa. Primo qr monumentum sibi fecit, qd̄ indicabat per moriendi alacritatem Job. iij. Gaudent vehemēter cū inuenerint sepulchrū Scdo eccl̄iaz ꝯferri se fecit: vt. s. laudaret dei bonitatem. p̄s. In medio eccl̄ie laudabo te. Uoluit q̄dē deo gr̄as referre: ⁊ de eo ꝙ in vita ipsum conseruauerat: et de eo ꝙ ip̄z ad se vocauerat, ⁊ de eo. s. ꝙ eternam gloriam ꝓmiserat. Gratiaꝝ em̄ actio est dr preteritis, p̄sentibꝰ ⁊ futuris. Cassianus. Gratiaꝝ actiones q̄s agit, cū preterita bn̄ficia recollit, cum presentia conspicit, q̄ta deus p̄parauit his qui eū diligunt. Tertio corpus ⁊ sanguinē xp̄i suscepit, vt se muniret cōtra demonū malignitatem q̄ aīabus insidiant. p̄s. In via hac qua ambulabā absconderūt laqueū mihi. Job. xvij. Pone me dn̄e iuxta te, ⁊ cuiusuis magnꝰ pugnet contra me. Quartus erectꝰ inter manꝰ discipuloꝝ vitā finiuit. Quidā em̄ moriunt iacētes: q̄ a bonis operibꝰ vocauerūt. Quidam prostrati: q̄ ꝑ pctm̄ corruerūt. Quidā claudi q̄ fidem sine opibꝰ habuerūt. Quidā ab infirmitate sanati, qui post pctm̄ ad pniam redierūt. Quidam erecti sicut viri q̄ a pctō liberati sunt bonis operibus pleni ⁊ intentione erecti. Istā quadruplicē differentiam agit a pl's Heb. xij. Remissas manus ⁊ genua soluta erigite ⁊ gressus rectos facite pedibus vr̄is: vt nō claudicās quis erret magis aūt sanet. Scdo fuit ab oībus amatꝰ ⁊ hoc ꝓpter multa beneficia ⁊ miracula que inter eos fecit. Quorū quedaz fecit q̄tū ad semetipsum. Mira em̄ totus de illo exibat. s. ab ocl̄is suis qn̄ ligatum vidit ab hostibus mox a vinculis est solutus. Mira a manibꝰ suis: qr vas i q̄ erat potus venenatus signo crucis cōfregit. Mira ab ore eius. s. qn̄ dt monialibꝰ que linguam suā non cohibebāt excōico eas. Mira a corde suo qr absentia vt p̄ntia cognoscebat. Quedā opatꝰ est q̄ta ad mūdum minorē. i. hoīem. Quosdā em̄ iuuit in vita ⁊ a diabolica tētatiōe eripuit: sicut monachum qui i or̄one stare nō poterat. Quosdā v̄o i morte ⁊ diabolica opp̄ssione sicut monachū quē diabolus a ruina parietis opp̄sserat. Quosdā post mortē: sicut monachū q̄ ad parētes visitādos sine bn̄dictiōe iuerat. Quedā v̄o operatꝰ est i maiori mūdo. s. in celo qn̄ aīaz sororis i spē colūbe ascēdētē vidit. In purgatorio sicut qn̄ ꝓ mōialibꝰ d̄fūctis orauit. In aere: sicut qn̄ lucē celestē aspexit. In aq̄ sicut qn̄ puerū placidū liberauit. In terra: sicut qn̄ aquā de terra ꝓduxit. In igne: sicut qn̄ ignē fantasticū extinxit. Tertio erat oī memoria dignꝰ. Lz em̄ a nobis recesserit corporaliter, nobiscū tn̄ q̄druplicitēr remā sit. Primo quo ad odorē sue fame. Sicut em̄ post poma odorifera: post spēs aromaticas remanet odor

ipsorum: sic post mortem sctorum remanet nobis cum odor virtutum. Joan.ix. Dies mei transierunt sicut naues poma portantes. Scdo quantum ad dulcedinem sue doctrine. Scut ei apis postquam de suo alueario auolat nobis fauos mellis relinquit sic sctus bndictus de corpore recedens doctrinam mellifluam mundo dimisit. Eccli.xj. Breuis i volatilibus apis: et initium dulcoris hz fructus eius. Sctus enim bndictus fuit apis rone virginitatis Fuit breuis, et hoc rone humilitatis. Et fuit volatile rone celestis conuersationis: et habuit dulcem fructum rone mellifluae predicationis. Tertio quantum ad lucem sue regule: Sicut enim sol occumbens dimittit nobis lucem in luna, et luna nos illuminat. sic beatus benedictus occumbens post mortem corporis dimisit nobis luuam: id est salutarem regulam que illuminat religionem monasticam. Luna tamen non lucet quando terra interponitur: quia odor monasticus multum tenebratur, quando terrena cupiditate aspergit. Quarto quantum ad calorem charitatis succense. Sicut enim ignis in clibano vel fornace extinctus remanet in suo calore: sic btus bndictus qui habuit ignita eloquia succensa desideria, et feruentia opa. In xpo enim per mortem corporis extinctio remansit per eius calorem in mundo. Eccli.j. Scintille quasi aspectus eris candentis. Ipse et fuit scintilla inquantum habuit subtilia, et celestia desideria: et fuit es inquantum habuit sonora et inflammatiua verba: et fuit candens inquantum habuit feruentia opera.

¶ Sermo.xcvj. De eodem. Sermo.ij.

Benedictus in filijs aser. Sic placens fratribus tuis tingit in oleo pedem suum. Ferrum et escalciamentum eius Sicut dies iuuentutis tue sic et senectus tua. Deut.xxxiij. Sctus bndictus re et nomine. Bndictus multas bndictiones habuit: que i verbis predictis notantur. Prima consistit i dei habitatione cum dr. Aser quod interpretatur atrium. Et dr atrium a tribus. Ipse enim atrium. erat quia totatrinitas in eo habitauit scz per dando sibi potentiam in hostium expugnatione vicit enim diabolum carnem et mundum. Diabolus ipsum voluit vincere per impatientiam quam tintinabulum fregit sed vinci non potuit: quia in dei seruitio perseuerauit. Eccli.x. Si spus potentem habens ascenderit super te locum tuum ne dimiseris. Ipsum voluit allicere per concupiscentiam: quando grauem tentationem sibi immisit. Sed allici non potuit: quia inter spinas et vepres se proiecit. Eccli.xj. Malitia vnius hore oblinionem facit luxurie magne. Et ipsum voluit decipere per fraudulentiam: sicut quando in forma medici sibi apparuit asserens se velle potionare fratres. Sz ipse diabolus deceptus est quia monachum quem inuaserat in mamillam percussit: et sic diabolus fugit. Prouer.xxj. Mulctato pestilente sapientior erit paruulus. Ipsum voluit: deterrere per horribilem formam: quia sibi teterrimus apparebat: et in ipsum flammantibus oculis est stridentibus obuiabat. Sed ipsum deterrere non poterat: quia scz scuto premunitus erat. Ephe.vj. In oibus scutum sumentes fidei etc. Scdo vicit carnem. Nam cum quedam auis que merula dicitur ante eius faciem volitaret magna carnis concupiscentia est in eum secuta. Sed tamen ipsam tentationem per tria deuicit scz per crucis impressionem. Ezechiel.ix. Signa thau super frontes viuorum gementium etc. Per deuotam orationem et intentionem. Sap.viij. Ut sciui quoniam aliter non possem esse continens nisi deus dederit etc. Per carnis macerationem: quia mox se nudum inter spinas et vepres se prostrauit. Et sic per vulnus corporis: sanauit vulnus mentis. Tertio vicit mundum: et quantum ad diuitias: quoniam omnia contempsit et in heremum nudus aufugit. Et quantum ad delicias quia secundum Gregorium. A pueritie cor senile gessit et nulli voluptati animum dedit Et quantum ad honores: quia cum per miraculum de capisterio in multo honore haberetur inde latenter fugit. Scdo filius in eo habitauit dando sibi sapientiam in secretorum cognitione. Ipse enim cognouit absentia preterita presentia et futura. Absentia preterita sicut patet in monachis quos extra monasterium comedisse cognouit. Cognouit futura contingentia: sicut obitum suum et casum rome. Cognouit occulta presentia sicut patet i monacho sibi seruiente de superbia tentato. Et sic patet quod fuit propheta de preterito de futuro et de presenti occulto. Tertio spussanctus habitauit in eo dando gratiam in sui institutione. Dedit namque sibi gra-

tiã incipiẽtẽ per quã de mũdo exiẽs deuo te incepit proficientẽ quã feruenter pro secut⁹ erat. Et perfectã quã ad summuz cõtemplatiõis gradũ peruenit. Jſtud ſi gnificat in via quã fecerũt filij iſrael: q̃ de egypto exeũtes i deſertũ venerũt. De deſerto in terrã pmiſſiõis: i qua fruct⁹ ter re primo comederũt. Deinde pueneruñt in hieruſalẽ. Sctõs bñdict⁹ de mũdo te nebroſo venit ad deſertũ penitẽtie. Et de deſerto penitẽtie puenit ad guſtũ celeſtis gratie. Et de guſtu gratie puenit ad con templationẽ viſiõis diuine. Scõa benedi ctio cõſiſtit in filioꝝ ꝓpagatiõe: cũ dicit. Bñdictus in filijs. Jpſe em̃ per ſuam pre dicationẽ ⁊ regniã multos filios genera uit. Generatos: ⁊ palib⁹ ſubſidijs enutri uit. Enutritos ad ꝓmotiones ⁊ abbatias ꝓmouit. Sz mõ põt ꝙ queri. Eſa. j. Filios enutriui ⁊ exaltaui, ipſi aũt ꝓteuerũt me feci ſunt degeneres filij q̃ regulares ob ſeruantias cõtẽnunt ⁊ ꝓlationib⁹ ⁊ abba tijs inteꝺũt. Temporalia indebite cõſu mũt: mõ dei honorẽ ſz ꝓpriũ fauorẽ attẽ dũt. Tertia benedictio conſiſtit in regulari inſtitutiõe qõ notat cũ dr. Placẽs fratri bus ſuis. Jn ſua et regula poſuit ea q̃ deo ⁊ hoibus placẽt. Eccli. xxv. Jn tribus bñ placitũ eſt ſpiritui meo: q̃ ſunt ꝓbata co ram deo ⁊ hoibus: cõcordia fratrũ amor proximoꝝ vir ⁊ mulier ſibi bene cõſentiẽ tes. Et illa et regula docenꝫ monachi vt inter eos ſit cõcordia mutua. iõ dr. Cõcor dia fratrũ, ꝗtum ad ꝓlatos ſit obediẽtia deuota. ideo dr. Vir ⁊ mulier ſibi bñ cõſenti entes. Tunc em̃ prelatus qui per virũ ⁊ ſubditus ꝙ per mulierẽ intelligitur bñ ſibi cõſentiunt qñ prelatus ſapienter re git et ſubdit⁹ humiliter obedit. Et ſic ꝓ tũ ad hoies charitas diffuſa: iõ dr. Amor proximoꝝ. Rom. v. Charitas dei diffuſa eſt in cordibus ꝛc. Quarta bñdictio conſiſtit in dulci deuotione: qõ notat cum dr. Tin gat in oleo pedem ſuuz. Tingere eſt mo dicum ꝙd accipere Jn preſenti vita ſctõs bñdict⁹ ⁊ alij ſcti tingũt memoriã in san guine per ꝓfice paſſionis recordatio nẽ. ꝓs. Jntinguat pes tu⁹ i ſanguine. Tin gũt tres lectũ i oleo: qõ eſt fomẽtũ luminis q̃ aliqualẽ de deo cognitionẽ: ſicut dr hic. Tingat in oleo pedẽ ſuũ. Tingũt affectũ in melle per aliqualẽ deuotionẽ. q̃ ſignis ficatũ eſt. j. Reg̃. xiiij. Jn ionatha q̃ ſum mitatẽ virge in fauũ mellis tinxit. Jn fu turo aũt nõ erit dictio ſed imerſio, ⁊ nata tio ⁊ inebriatio. Tũc em̃ ſcti mergenꝫ in abyſſuz ineffabilis charitatis. Eſa. xlviij. Jmplebit dñs ſplendoribus aiam tuã. Tũc natabũt i pelagus deuotiõis ⁊ mel liſſue ſuauitatis. Eſa. lx. Tũc videbis et afflues ꝛc. Tunc inebriabunt in cellario infinite charitatis. Jnebriabunt ab vber tate dom⁹ tue. Quinta bñdictio ꝓfitit in preſenti⁹ ſernatiõe: qõ notat cũ dr. Ferrũ ⁊ eos calciamẽtũ eri⁹. lucerna erit guſt aut ꝓ negligentiã: aut nimiã abundantiã aut per nimiã penuriã. Deuotionẽ aute mẽtis ꝺdã perdunt ex ſola negligẽtia: ſi cut virgines fatue. omi ꝺã ex nimia abun dãtia. ꝓs. Prodijt q̃ſi ex adipe iniquitas eoꝝ ꝺdã ex aduerſitate illata. Eccl. xxj. Cor fatui q̃ſi vas cõfractum omnẽ ſapiẽ tiã nõ tenebit. Sed beat⁹ benedict⁹ fuit calciat⁹, id eſt expeditus ad ambulãduz ne torpeſcat per negligentiã. Et ideo dr calciamẽtum eius. Fuit etiã calciat⁹ ere ne marceſceret per proſperitatẽ nimiam fuit calciatus ferro: vt ſit firmus contra aduerſitatẽ illatã. Et ideo dr ferrum et eos calciamẽtũ eius. Sexta bñdictio cõſiſtit in felici cõſummatione: quod notatur cũ dicitur. Dies iuuentutis: tue ita ⁊ ſene ctus tua. Jnuentus eſt etas fortitudinis alacritatis ⁊ caloris. Fuit em̃ ſanctus be nedictus talis in ſenectute qualis in iuuẽ tute qz ſemper perſeuerauit in fortitudi ne operis. ꝓs. Fortitudinem meam ad te cuſtodiam in eadem alacritate veritatis. ꝓuer. xvij. Animus gaudens etatem floridã facit. Fuit in eo ꝺẽ caloꝛe amoris. Can. viij. Fortis eſt vt mors dilectio dura ſicut infernus emulatio.

¶ Sermo. xcvij. De eodem. Sermo. iij.

Gredere de domo tua et de cognatione tua et de domo patris tui et veni in terrã quam mõſtrauero tibi. Faciamq̃ te in gentem magnam et benedicam tibi ⁊ magnificabo nomen tuum et eriſq̃ benedict⁹. Geñ. xij. Poſſunt

hec verba q̄ locut⁹ est dn̄s ad abrahā conuenire beato bn̄dicto ⁊ cuilibet religioso. In q̄b⁹ dn̄s quēlibet nr̄m adhortat. Primo ad mūdi cōtēptū: cū dicit. Egredere de terra ⁊c vbi ostēdit q̄ debemus contēnere mundū q̄tum ad tria: scz q̄tū ad terrenā possessionē: cū dicit. Egredere de terra tua ⁊c. vt nihil terrenū possideas. Eze. xliiij. Possessionē non dabitis eis in israel. Ego em̄ dn̄s possessio eorū quantū ad carnalē affectionē: cum dicit. et de cognatiōe tua: vt scz parētes tuos carnaliter nō nimis diligas. Mat. x. Qui amat patrē et matrem plusq̄ me: non est me dignus. Aug. Amand⁹ est generator sed proponēd⁹ est creator: q̄tum ad corporalē habitationē: cū dr: ⁊ de domo patris tui, scz in eadē domo nō maneas: qr sicut dr. Mat. vij. Inimici hoīs domestici eius. Ab his om̄ibus debemus exire ⁊ corpore ⁊ mente ⁊ cōuersatiōe hoc signatū est. Gen̄. xix. Ubi dicit q̄ angeli Loth ex̄ sodomā posuerūt precipiētes ne post tergū respiceret: ⁊ ne circa regionez maneat. In hoc q̄ eū eduxerūt de sodoma: dat intelligi q̄ religiosus nō dz manere cū mūdanis etiā corporaliter. In hoc q̄ angeli p̄ceperūt ne post tergū respiceret dat intelligi q̄ nō debet redire ad mūdū mentaliter. In hoc q̄ dr q̄ nō stet i omni loco circa regionē dat intelligi q̄ nō dz stare i mūdo ēt moraliter, id est religiosi non debēt habere mores mūdanos. Regio aūt vicina ē pctō vetusta ipsa cōuersatio q̄ ostēdit in verbis lasciuis in gestibus et morib⁹ vanis. Scdo dn̄s hortat ad religiōis ingressum: cū dr. Et veni in terrā q̄ mōstrauero tibi. Terra optima est religio sacra. Scdm aūt v̄gilium: terra bona trib⁹ modis cognoscit. Primo mō p nigredinē: qr nigredo terre bonitatem attestat. Scdo p dulcedinē: qr sapor dulcis ⁊ nō amar⁹ bonitatē indicat. Tertio p suffossionez: qr qn̄ effodit ⁊ postea replet si p aliqd tp̄s supabūdauerit ē optima. Si defecerit est mala. Si equata fuerit est bona. Terra p̄mo cognoscit qn̄ est nigra p abiectionē ⁊ asperitatē. Religio igit tūc est bona qn̄ est nigra p asperitatē. Boni em̄ religiosi denigrāt se per humilitatē exteri⁹: sed dealbāt se interi⁹ p puritatē. Cant. j. Nigra sum sz formosa. Scdo quādo est dulcis per deuotionem seu deuotiōis suauitatē. In deserto enim penitētie ⁊ nō in egypto mūdi datur māna celeste: deuotio spūalis. Ozee. ij. Ducā eā in solitudinē ⁊ loquar ad cor eius tertio cognoscit p suffossionē ⁊ repletionē. Illi em̄ q̄ seruāt p̄cepta sunt bōa terra: qr q̄tū peccauerūt tm̄ deo satisfaciūt Rom̄. vj. Sicut exhibuistz mēbra vr̄a seruire immūdicie ⁊c. Illi q̄ supererogāt cōsilia sūt optima terra. Lu. x. Quecūq̄ superogauerz ego cū rediero reddaz tibi. Illi qui deficiūt ab vtroq̄ sunt reproba terra. Heb. vj. Proferēs aūt spinas ⁊ tribulos reproba est: ⁊ signāter dicit quam monstrauero tibi cū em̄ in religione sunt tria substātialia. i. votū obedietie: paupertatis: ⁊ cōtinentie xp̄s ista tria nobis mōstrauit v̄bo et dixit. Luc. ix. Si quis vult post me venire abneget semetipsum. Ecce renūciatio ꝓprie volūtatz ⁊ tollat crucē suā. Ecce mortificatio carnalis voluptatis: ⁊ sequat me, scz pauperē. Ecce ꝓpositū paupertatis. Ostendit etiā exemplo qr virginitate floruit: paupertatē elegit: ⁊ pr̄i in oībus obediuit. Tertio ponit religionis fructū: q̄ q̄druplex est primus est magna in ꝑsonis dilatatio: cum dixit. Faciāq̄ te in gentē magnā. In religionibus est q̄druplex differētia ꝑsonaꝝ que significat. zacha. vj. Per q̄drigas equorū ibi sūt cōtēplatiui celestib⁹ desiderijs fragrātes isti sūt equi rubei. Ibi sūt actiui virtutū varietate pollētes: isti equi varij. Ibi sunt virgines puritate pollentes. Isti sunt equi albi. Ibi sunt ꝯtinētes se p opa pn̄ie macerantes. Isti sunt eq̄ nigri. Scdo fruct⁹ est celestis gr̄e benedictio. cū dr. Et bn̄dicā tibi. Notandū autem q̄ iacob in deserto triplicē bn̄dictionē obtinuit ab angelo. Una est qr neruus femoris emarcuit. i. concupiscentia debilitata fuit. Scda qr nomē mutauit. i. israel q̄ interpretat virvidēs deū. Tertia ꝯtra deū fortis fuit: vn̄ dixit ei angel⁹ cōtra deum fortis fuisti. Ista triplex bn̄dictio in deserto penitētie obtinet. i. carnis incorruptio. Deut. xxxiij. Bn̄dictio illi⁹ qui apparuit in rubo venit sup caput ioseph. Rub⁹ qui nō cōburit est castitas q̄ a ꝯcupiscētia nō

superat: celestiũ cõtẽplatio. Gen. xxxvij. In pinguidine terre ⁊ i rore celi desuper erit bñdictio tua: ⁊ deuota oratio q̃ deuz vincit. Ozee. xij. Inualuit iacob ad angelũ ⁊ cõfortat⁹ est fleuit ⁊ rogauit eũ. Tertius fruct⁹ ẽ nois exaltatio: cũ dr. Et magnificabo nomẽ tuũ. Nomẽ scti bñdicti ⁊ alioꝝ sanctoꝝ magnificatũ est. Prio qꝛ semp ẽ corã oculis diuine maiestatꝫ. ps. Honorabile nomen eoꝝ, corã illo. Scdo qꝛ in honore habet ab angelis. Luc. xv. Gaudiũ est angelis sup vno pctõre penitẽtiã agẽte multo forti⁹ super vno iusto deo seruiẽte. Tertio qꝛ scriptũ est. Lu. x. Gaudete qꝛ noia vestra scripta sunt i celis. Quarto qꝛ honorat ab oib⁹ populis ab oib⁹ ecclesijs ⁊ in oib⁹ seculis. Unde cãtat eccl̃ia ⁊ etiã est sumptũ. Eccl̃i. xliiij. Sapiẽtiã sctõrũ narrãt ppli: ⁊ laudẽ eorũ nũciat eccl̃ia: noia autẽ eorũ viuẽt in scl̃m seculi. Quartus fruct⁹ est eterna remuneratio: cũ dr. Erisq̃ bñdict⁹. Est aũt bñdict⁹ illa q̃druplici bñdictiõe: de qua dr Gen. xlix. Bñdictiõib⁹ celi desup abyssi iacẽtis deorsum vberũ ⁊ vulue: habẽt em̃ scti beatitudinẽ a supiori: respiciẽdo dei faciẽ gloriosam: ista est bñdictio celi desuper: habent ab inferiori: respiciẽdo iustissimam dei vindictã, ista est benedictio abyssi: habẽt ab interiori cõuertẽdo se ad suam cõscientiã, ista est benedictio vberũ. Consciẽtia est enim mammilla q̃ ceteras virtutes nutrit. Habent ab exteriori possidentes societatem fecundam: ista est benedictio vulue: deus enim tunc valde fecundus erit: quia magnam filiorum multitudinem generabit.

¶ Sermo. xcviij. De annunciatiõe beate marie virginis. Sermo. j.

Rorate celi desuper ⁊ nubes pluant iustũ: aperiatur terra et germinet saluatorẽ Esa. xlv. Possunt esse hec verba antiquorũ sctõrũ patrum desiderantiuz christi aduẽtũ. In q̃bus ꝟbis tria petunt a sancta trinitate. Primo petunt dñice incarnationis mysteriũ: cũ dicũt: Rorate celi desup. Ubi duo sunt videnda, scz q̃re de⁹ dicat celuz. Et quare xp̃i incarnatio rori assimilet. De⁹ autẽ dr celũ scz empireũ: qꝛ id celũ est luci forme: imobile: ⁊ capacitatis immẽse. Sic de⁹ hz iocalẽ claritatẽ. j. Joh. j. De⁹ lux est ⁊ tenebre nõ sunt in eo vlle. Hz immobilẽ stabilitatẽ. Jaco. j. Apud quẽ nõ est trãsmutatio ⁊c. Hz immẽsam capacitatẽ. Sap. vij. Qui capit oẽs spũs intelligibiles Assimilat aũt incarnatio xp̃i rori, qꝛ scz ros gñatur in medio aeris iterstitio: a tẽperato calido: ⁊ tẽperato frigido. Tria nãq̃ interstitia sunt scz celũ: mũdus ⁊ infernus. Hic igit ros. i. xp̃i incarnatio non est facta in supiori interstitio. i. celo: qꝛ naturã angelicã nõ apprehẽdit: nec in infimo, id est in inferno: qꝛ demones nõ redemit: sed est facta in medio scz in ipso mũdo: qꝛ nature hũane se vniuit. Gal. iiij. Deus filiũ suũ misit natũ ex muliere: factũ sub lege. Et ista redẽptio facta est ex calido ⁊ frigido. Duo em̃ sunt q̃ mouerunt dñm vt hõ fieret. vnũ ex pte sui scz magnitudo charitatis q̃ fuit quasi calor. Rom. v. Cõmẽdat de⁹ charitatem suã in nobis ⁊c. Aliud ex pte nr̃i scz miseria generalis. ps. Propter miseriã ⁊ gemitũ pauperũ nũc exurgã dt dñs. In hoc tñ deficit similitudo: qꝛ ibi est tẽperatuz calidũ ⁊ tẽperatũ frigidũ. Hic aũt est nimius calor amaris. Ephe. ij. De⁹ qui diues est in mia ꝓpter nimiã charitatẽ suã qua dilexit nos ⁊c. Et nimiũ frig⁹ lãguorũ. ps. Oẽs dclinauerũt. Scdo scti p̃res petũt ab angelis i virgine saluatiõis p̃coniũ: cũ dr. Et nubes pluãt iustũ. Tunc em̃ nubes iustũ pluũt: cũ gabriel xp̃z virgini nũciauit. Hic aũt duo vidẽda sunt, scz quare angeli dicuntur nubes: et quare xp̃i incarnatio pluuie assimilat. Dicũtur autẽ nubes qꝛ sunt thronus dei in q̃bus sedet ⁊ q̃escit. Juxta illd Eccl. xxiiij. Thronus meus in colũna nubis. Dicit aũt Apoc. iiij. ꝙ de throno ꝓcedebãt fulgura, voces, ⁊ tonitrua. Nã s̃m Dionysiũ triplex est officiũ angelorũ scz illuminare purgare ⁊ perficere. Ab illis ergo thronis ꝓcedũt fulgura ⁊ coruscatiões qñ illuminãt nostrã intellectiuã. ps. Illuxerũt coruscatiões tue orbi terre. Procedũt tonitrua qñ ꝑ cõminationes ⁊ terrores purgãt nostrã affectiuã. Nã sicut dr.

Eccl. ſ. Timor dñi expellit peccm. Procedunt voces, id eſt inſpirationes p quas ꝓficiūt noſtrā operationē. zach. ſ. Angelus q̄ loq̄bat i me ꝛba bōa ⁊ ꝛba cōſolatoria. Aſſimilat aūt incarnatio xpi pluuie q̄ trib⁹ modis gnat ſcz virtute caloꝛ attrahēt virtute vapoꝛ aſcēdētis: virtute vēti colligētis: vēti elevolātes ſupra mare multū humoꝛē ſepe colligūt: ⁊ ſecū ad aerē attrahētes i pluuiā diſſoluūt. Ita aūt pluuia ſubſtātialē his trib⁹ modis gnatā fuiſſe oſtēdit gabriel i triplici locutiōe cū virgine. Primo nāq; oſtēdit ipam eſſe gnatā virtute caloris attrahētis: cū dixit. Ave gra plena. Gra em dei eſt amoꝛ dei. Amoꝛ aūt ē ignis. Juxta illud. Luc. xū. Ignē veni mittere in terraz ⁊c. Si igit ꝛgo fuit plena gra ⁊ amore dī fuit plena ignes caloꝛe. Et ꝛtute ihu⁹ caloris diuinū fontē ad ſe attraxit et ignez celeſtē gnauit. ꝑs. Deſcēdet ſicut pluuia in vell⁹. Secūdo oſtēdit gabriel ikā pluuiā generandā virtute vaporis cū dixit. Ecce cōcipies ⁊ paries filium ⁊c. Filius aūt dei eſt vapoꝛ dei: iuxta illud. ꝑs. vij. Vapoꝛ eſt virtutis dei ⁊c. Jſte igit vapoꝛ dei intra viſcera virginis ſine ſui inciſiōe ſine apertiōe ſe occultauit. Juxta illō. Ec cli. xxiiij. Quaſi libanus nō inciſus vapoꝛauit habitatiōnē meam ⁊c. id eſt q̄ in me per carnē aſſumptā habitauit. Et iſte vapoꝛ inter viſcera virginis occultat⁹ i pluuiā ſe deffudit quādo mundum famelicū ſatiauit. ꝑs. Pluit illis manna ad māducādū. Tertio oſtēdit gabriel hāc pluuiam generandam virtute venti colligētis: cum dicitur. Spiritusſanct⁹ ſuperueniet in te. Spūs eſt vēt⁹: iuxta illō. Joh. iij. Spiritus vbi vult ſpirat. Jſte autem ventus flans in maria, id eſt in coꝛde virginis marie humoꝛes virginis collegit ⁊ coꝛp⁹ xpi formauit qō ſalutatē pluuiam gnauit q̄ totū mūdū fructificare fecit. Dicit aūt Jac. v. Nō pluit ann os tres ⁊ mēſes ſex. Anni tres ſunt tria tpa q̄ peſſerāt ſcz nature, culpe ⁊ legꝭ ſcripte. Et in his pluuia bñdictionis nō venit: q̄rtū aūtē eſt tps gre. Et in iſto etiā non venit ad mēſes ſex. Jn iſto aūt mēſe ſexto miſſus eſt angel⁹ gabriel a deo ⁊c. Tūc em pluuia deſcēdit ⁊ ſalutarem fructū ꝓduxit.

Tertio ſancti ꝓfes petūt a virgine deuotū ꝓſenſuz: cū oꝛ. Aperiat terra. Ubi duo videāda ſunt ſcz quare virgo dicatur terra: ⁊ qualr ſe aperuit ⁊ ſaluatoꝛē gnauit dicit aūt terra: qz ſicut dicit Aug. de trini. Bona terra eſt in altitudine mōtū tēperamēto collīū: planicie cāpoꝛū. Sic et ipſa fuit alta per celeſtū cōtēplationem. Eccl. xxiiij. Ego i altiſſim⁹ habitaui: fuit tēperata p diſcretionē. Cui⁹ diſcretio apparet. Luc. ij. Maria aūt cōſeruabat oia ꝛba hec fuit plena p humilē cōuerſatiōnē: qō ꝑz: qz licet deū cōce perit: tñ trib⁹ mēſib⁹ cū elizabeth hūilr cōuerſata fuit vl terra oꝛ: qz terra exteri⁹ venuſtat pīa tis, interius ditat innumeꝛabilis theſauris. Jn intimo eſt plena foꝛmētis ⁊ ibi inferi⁹ eſſe ꝛhibet. Sic et ipſa exteri⁹ fuit ornata venuſtate moꝛū, ⁊ interi⁹ fuit ditata theſauro virtutū in intimo coꝛdis vulnerata doloꝛib⁹ foꝛmētoꝛū: iuxta illud Luce. ij. Tuā ipſi⁹ aiaz pertrāſibit gladi⁹. Et ꝓpē iſta tria ipſa dicit. Cant. ſ. Nigra ſum ſed foꝛmoſa. Nigra ſum ꝓ doloꝛe paſſiōis ſz foꝛmoſa deco ꝛe ꝛtutis: ſicut pellis ſalomonis fulgoꝛe ſcz cōuerſatiōis. Jlle em pelles erant vmbratice. Et iſta terra ſe aperuit ⁊ ſaluatoꝛē gnauit. Aperuit q̄dē animū ſuū ad cōſentiēdū quē, ꝓſenſuz recrebrat ſpōſus dicēs. Cant. v. Aperi mihi ſoꝛoꝛ mea. Ber. ſup Cant. Surge curre aperi. Surge ꝓ fidē: curre ꝓ deuotionē: aperi ꝓ cōſentionē. Aperuit em vterū ſuū ad cōcipiēdū hec eſt ei illa porta de q̄ oꝛ Ezech. xliiij. Que fuit clauſa oī viro ſz apta dño. Aperuit os ſuū ad benedicēdū qñ dixit. Magnificat aia mea dñm. ꝑs. Aperi os tuū ⁊ iplebo illud. Aperuit ſinuz ſuum ad miſerēdū. zach. xj. Aperi libane portas tuas. Liban⁹ interꝑtatur cādidatio. Et ſignificat beatam mariā q̄ tota fuit cādida: ⁊ ꝯs tres portas ſcz pōtētie ſapie mie. Quidā em peccāt p infirmitatē iſtis aperit portas potētie dādo eis virtutē reſiſtēdi. Quida p ignoātiaz illis aperit portas ſapie dādo eis lumē cognoſcēdi. Quidā p malitiā: ⁊ illis aperit portas mie dādo eis grām penitēdi. Aperit man⁹ ſuas ad largiēdū. ꝓ. xxi. Manū ſuā aperuit inopi. i. xpo pauperiꝭ ſcz opa mie vñ oꝛ. Verñ. Beata ꝛga dei

in vtero suscepit nudū carne vel etiā pā nis operuit esurientem pauit sitiētē lacte potauit: infirmū ꝑ infantiā nō solū visitauit: sed etiam oīa humana sibi exhibuit in carcere posito et crucis paticulo ligatū visitauit. Eiꝰ sepulture interfuit. Aperuit cor suū ad subueniēdū: qꝛ misericordia sua subuenit vniuersis scꝫ bonis ꝯ malis et defunctis vnde cātat ecclesia. Maria mater gr̄e ꝛc. Aperuit q̄dē bonis impetrando gr̄am vñ dr̄. Maria mater gr̄e ꝛc. Aperit malis obtinēdo remissionem ꝛ misericordiā vñ dicit̄. Mater mie ꝛc. Aperit viuis eos a demonū insidijs protegēdo vñ dr̄. Tu nos ab hoste protege. Aperit mortuꝫ eos ad gloriā deducēdo vñ dicitur. In hora mortis suscipe. ꝛc.

¶ Sermo.xcix. De eadē. Sermo.ij.

VIsitasti terram et inebriasti eam ꝛc. Multiplicasti locupletate eā. ps. Genꝰ humanū per christi redēptionem redēptū recolens christi redemptionez seu redemptionis sue beneficium deo regratiatur. Et dicit visitasti terram. In quibꝰ verbis ponuntur quatuor persone que ad christi incarnationem cooperantur. Ponitur persona angeli qui ipsam salutando visitauit cum dr̄. Uisitasti scꝫ per angelum. Et iste cooperatus est ad christi incarnationē per modū salutādi: nunciandi cōmendandi: ꝛ inducendi. Istud est quadruplex officiū paranymphi scꝫ spōsam ex parte sponsi salutare volūtatē spōsi sibi aperire: spōsuꝫ multipliciter ꝯmēdare: ꝛ ipsam sponsam ad cōsentiēdū inducere. Ipse igit̄ prio virginē salutauit: cū dixit. Aue maria gr̄a plena: volūtatē sponsi sibi insinuauit cū ait. Ecce cōcipies ꝛc. Ipsum spōsum multipliciter cōmendauit: cū ait. Hic erit magnus ꝛc. Ipsam ad ꝯsentiēdū induxit: cū ait: Spiritussctūs ī te supueniet. Ac si dicat no timeas cōsentire: qꝛ nō cōcipies hūano semine sꝫ mystico spiramine. Scdo ponit ꝑsona virginis q̄ saluatorē gn̄auit: cū dr̄ terrā. Que q̄dē opata est ad xp̄i incarnationē ꝑ modū cōsentiēdi: subministrādi: cōfouēdi: ꝛ educādi. Ipsa q̄dē matrimonio spūali cōsensit: cū dixit. Ecce ancilla dn̄i. Et iō fuit legitima mater: qꝛ in quolibet matrimonio cōsensus req̄rit̄ vt scꝫ aliqua mulier habeatur. Cōsēsit aūt animo cū dixit. Magnificat aīa mea dn̄m. Consensit signo: cū dixit. Et exultauit spiritus meus ꝛc. Gaudiū q̄dē qd̄ erat ī corde exultauit. i. extra sultauit exterius in facie. Consensit verbo: cum subdit̄. Quia respexit humilitatem ancille sue. Et qn̄ dixit. Ecce ancilla domini. Scdo materiam conuenientem subministrauit. Ipsa em̄ materiam conuenientem ad productionem prolis ministrauit. Ideo dicitur Hie. xxxj. Nouum faciet dn̄s sup terram mulier em̄ circūdabit virum. Homo circūdat qd̄ē suū ꝓpriū: nō qd̄ est alienū ꝟgo eī puerū sola circūdedit: qꝛ xp̄i caro tota sua ꝓpria fuit. Oīs em̄ figura ꝑficit̄ et plurib⁹ lineis: qꝛ corpꝰ aliorū puerorꝫ format̄ ex cōmixtiōe vtriusq; parētis. In virgine aūt fuit circūdatio: qꝛ circularis forma tm̄ vna linea claudit̄: qꝛ corpꝰ xp̄i formatū est sola carne ꝟginis ī corrupta istud ēt qd̄ est circundatum: ex omni parte est clausum. Sola igit̄ ꝟgo circūdat̄: qꝛ in cōceptiōe ꝛ ꝑtu virgo ꝑmāsit. Tertio in vtero nouē mēsib⁹ ꝛ decimū attingēs ipsum fouit ꝛ ideo fuit virgo ꝛ vera mater. Locus em̄ cōueniēs ꝛ dispositus matricis operat̄ ad bonitatē ꝓlis, quasi prebens fomentū eidē. Beata igit̄ virgo maria locum cōuenientē ꝛ nutrimentum conueniens cōceptioni fetus prebuit. Et ideo vera mr̄ fuit. Ideo xp̄s dixit. Sap̄. vij. decem mēsibus coagulatꝰ sum in sanguine. Quarto ipsum sollicite educauit: et fuit studiosa mater. Nam ipsum pannis inuoluit in p̄sepio reclinauit et fascia cōstrinxit: ꝛ lacte pauit. Est autē lac sanguis scdo in opib⁹ coctꝰ de mām̄illis trahēs albedinē ꝛ saporositatē. Sāguis ꝟginis bis igne spiritussancti fuit excoctꝰ scꝫ qn̄ ipsam in vtero sanctificauit: ꝛ qn̄ ī eā superuenit. Et sic lac eiꝰ habuit albedinē: quia fuit viirgineū soporositatatē: qꝛ fuit a spū sancto deputatū ꝛ vbertatē qꝛ fuit de celo ministratū. Iuxta illd̄. Sola ꝟgo vbere lactabat d̄ celo pleno. Ter

tio ponit ꝑsona spūsanctiqui ipsam inebriauit: cū dicit Inebriasti eā. Qui quidē spiritussanctus. ꝑm Joh. Dam. Operatus est ad xp̄i incarnationem dando scilicet matri sanctificationis gratiam semini diuinitatis potentiam receptiuā: ⁊ virgini potentiam generatiuā. Tria nanq; erant olim impossibilia. Unum ꝙ aliqua mater sine peccato cōciperet: ideo spūssanctus eam in vtero sanctificās: ⁊ in eā post modū veniēs sibi dedit sanctificationis gratiā vt sine peccato cōciperet ⁊ pareret p̄s. Sctificauit tabernaculū suū altissimus. Scdm impossibile erat vt femina intra suum corpus deū reciperet iō ⁊ spūssanctꝰ sibi dedit verbi diuinitatis potentiā receptiuā. Apoca. xij. Signum magnuz apparuit in celo: mulier amicta sole. Tūc em̄ sole amicta fuit quādo deū in vtero suo concepit. Tertiū impossibile erat: vt virgo generaret, iō spūssanctꝰ ei dedit virtutē generatiuā qr virgo cōcepit: ꝟgo peperit ideo assimilatur api. Eccli. xj. Breuis in volatilibus est apis: initium dulcoris habet fructꝰ illius. Ipa em̄ fuit apis: qr virginitate priuata. Qr ꝑm Ambro. Omnes apes virgines sunt. Fuit breuis qr humilitate predita. Fuit volatilis: quia in celestibus eleuata, fecit fructū dulcoris qr celesti ꝓle fecundata. Quarto ponitur persona filij qui ipsam multipliciter locupletauit dū ex ea carnē assumpsit: qd notat cū dr. Multiplicasti locupletare eā. Assumpsit aūt ipsaz carnē sine diuinitatis pollutione: sine diuinitatis mutatiōe cū ꝟginitatis cōseruatione ⁊ cū nostra saluatiōe. Ista q̄tuor tāgit ecclesia dicens. Magnū hereditatis mysteriū templum dei factus est vterus nesciens virum. Ecce qr recepit carnē cum virginitatis conseruatione. Non est pollutus ex ea carnē assumens. Ecce qr recepit sine diuinitatis pollutione. Mirabile mysterium declaratur hodie innouantur nature. ecce qr recepit cum nr̄a saluatiōe. Deus homo factꝰ est. id qd fuit permansit ⁊ qd nō erat assumpsit. Ecce quia recepit sine sue diuinitatis mutatione. Assumpsit igitur primo cū matris cōseruatiōe: qr ipsam illibatam seruauit. Huius exēplum ponit Bernardꝰ dicens. Sicut sine corruptione sui sydus emittit radiuz: sic absq; sua lesiōe virgo protulit filiū. Nec syderis radiꝰ sui minuit claritatem, nec virginis filius integritatē. Huius exemplum ponit. Aut in. lib. de fide ad petrū dicens. Predicauit istum visibilem solez radios suos super omnes feces spgere: ⁊ eos mūdos ⁊ sinceros seruare. Si ergo visibilia mūda visibilibꝰ immundis cōiungi possunt ⁊ non coinq̄nari q̄to magis inuisibilis veritas totū hominē sine sui cōtaminatione assumpsit etiā cū nostra saluatiōe. Nā sicut dicit Damascenꝰ Totum me totus assumpsit vt mihi toti salutē gratificet. Uere totū sicut habet ī tertio sententiarū Cū q̄druplex sit statꝰ hois: scz ante pctm̄ sub pctō, sub gr̄a. ⁊ in gr̄a. Xp̄s de primo assumpsit pcti immunitatē De scdo penalitatē. De tertio gr̄e plenitudinē. De q̄rto nō posse peccare. Assumpsit sine sue diuinitatis mutatione, huius exēplum ponit August. dicēs. Nō oportet verbū esse mutatū susceptione hominis sic nec membra veste induta mutant: q̄uis illa susceptio ineffabilr susceptum suscipiēti copulauerit.

¶ Sermo. c. De eodem sermone. iij.

Egredietur virga de radisse iesse. Et flos de radice eius ascēdet. Et requiescet super eum spiritus dñi ⁊c. Esa. xj. Olim terra nostre nature maledicta erat: quia tūc spinas ⁊ tribulos germinabat. Nunc autem est benedicta quia benedictā virgā protulit ⁊ benedictum florem produxit. Et ideo de hoc ꝓphetizās Esayas dicit. Egreditur virga de radice iesse ⁊c. In quibꝰ verbis propheta tria scribit. Primo virgam egredientem: id est de virgine nascentem. cum dicit. Egredietur virga de radice ⁊c. Dicitur autem virgo virga triplici de causa. Primo qr fuit gracilis per humilitatem. Et q̄uis gracilis fuit tamen plusq̄ septingētis annis post Esayā fuit. Et q̄uis fuit gracilis tn̄ maximum fructum portauit: quem celum ⁊ terra capere nō possunt: qui sufficit ad mundi redēptionē. ⁊ ad pleuā angelorꝫ ⁊ hominū reformationē. Licet fuit gracilis tn̄

lis tñ totũ mundũ suo robore sustẽtauit. Nam in passione xp̄i colũne mũdi.i.apostoli fuerũt cõcusse. Ipsa aũt tãq̃ columna immobilis stetit: ⁊ totus mũd⁹ super cã innixus. Scdo dr virga: qr fuit flexibilis per pietatẽ. Cant. iij. Que est ista que ascendit per desertũ sicut virgula fumi: ⁊c. Ipsa enim fuit virgula qr flexibilis ꝑ pietatẽ Et fumi: qr concremata per charitatem. Ex aromatibus mirre qr fugat diabolicã tetationẽ. Et thuris qr restringit fluidas cogitatiões pulueris pigmentarij, qr delectat virtutes ⁊ confortationes. Tertio dicitur esse virga: qr est vtilis per officiorũ multiplicationẽ. Usus eñ virge aliqũ est ad dñij ostẽtionẽ siue ad ꝑsecutionẽ: aliqñ ad regimẽ siue directionẽ aliqñ ad sustẽtationẽ. Ad istud quadruplex officiũ siue vsum data est nobis virgo maria Unde ipsa dicit. Eccli. xxiiij. Ego mater pulchre directiõis ⁊c. Data q̃dẽ est nobis tãq̃ mater ad dñandam. Unde dicit. Ego mater ⁊c. ps. Uirgam virtutis sue emittet dñs ex syon: dominare in medio inimicorũ tuorũ. Data est nobis ad defendendũ ⁊ percutiendũ scilicet demones q̃bus ipsa est valde terribilis. Ideo dicitur mater timoris. Nume. xxvij. Cõsurgei virga de israel ⁊ percutiet dures Moab Data ẽ nobis ad directionem. iõ dicitur. Mater agnitionis. Mich. vij. Pasce populum tuũ in virga tua. Et potest esse verbuz patris ad filiũ. Ac si dicat. Sicut pastor dirigit gregem suum per virgam: sic ⁊ tu pasce ⁊ dirige populum tuum per matrẽ tuã. Data est nobis ad sustẽtationẽ. iõ dr. Sancte spei. ps. Uirga tua ⁊ bacul⁹. ⁊c. Ipsa ei est virga inq̃tum demones percutit: ⁊ baculus inq̃tum debiles sustentat ⁊ regit. Secundo propheta describit florem ascendentẽ cũ dicit. Et flos de radice ei⁹ ascẽdet. Et cuz deberet dici cõueniẽtius ascẽdet de virga: dixit ascendet de radice: vt ostẽdat hoc factum esset per dei infinitã charitatẽ: qr iesse incendium interpretatur vt ostendat in xp̄o nature humane veritatem quia inde sumpta est caro floris. Unde traxit originẽ caro radicis. Dicit aũt christus flos ꝓpter tres rõnes. Primo ꝓpter generationẽ. Flos nãq̃ generat a calore solis ⁊ infusione roris ⁊ sine apertione arboris Sic ad conceptionẽ xp̄i calor spũ sancti se infudit ⁊ ipsaz incarnationẽ fecit. Ros diuine gratie superuenit: qui virgini obũbrauit: nullã apertionem pertulit sed virgo cõcepit. Secũdo significat xp̄s per florem q̃tum ad odorationem habet enim odorẽ patrẽ afficientẽ: ⁊ q̃tum ad hoc sil̃is odori sacrificij. Gen. viij. Odorat⁹ est dñs odorẽ suauitatis ⁊c. Odorẽ demones expellẽtem. Et q̃tũ ad hoc est sil̃is odori myrrhe q̃ expellit vermes. Eccl. xxiiij. Quasi myrrha electa dedi suauitatẽ odoris. Odorẽ holem a putredine peccati conseruantẽ. Et q̃tũ ad hoc est sil̃is odori balsami. ibidẽ. Quasi balsamũ nõ mixtum odor meus. Odorẽ nunq̃ deficiẽtẽ. Flos quidem auulsus attrit⁹ arefact⁹ odorẽ suũ nõ perdit. Sic ⁊ xp̄s fuit auulsus in morte Esa. liij. Quasi eñ abscisus est de terra viuẽtium. Arefact⁹ in cruce. ps. Aruit tãq̃ testa virtus mea. Attritus in flagellatione. Esa. liij. Attrit⁹ est propter scelera nostra: Et odorẽ suũ nõ perdidit: sed semꝑ seruauit. Amb. Flos odorem ⁊ succisus seruat ⁊ contract⁹ accumulat: nec auulsus amittit. Ita dñs in patibulo crucis nec contritus emercuit, nec auulsus euanuit: ⁊ lancea punctionis succisus sole speciosior fusi crucis calore vernauit. Tertio assimilat christus flori q̃tum ad floris varietatem. Nã assimilatur viole propter humilitatẽ. Cant. ij. Ego flos cãpi. Uiola nanq̃ dicitur flos campi: qr iter flores campi obtinet principatũ vel i partibus vltra marinis dicitur nasci quidaz flos q̃ flos campi dicitur qui habet stipitem asperum. ⁊ quinq̃ folia rubea. Ut significat xp̄m qui pertulit asperitatẽ crucis: ⁊ quinq̃ vulnera passionis. Assimilatur rose ꝓpter nimiã charitatẽ per quã pro nobis se sanguine rubricauit. Ecc. l. Quasi flos rosarũ in diebus vernis. Assimilatur lilio ꝓpter puritatẽ. Cañ. ij. Quasi lilium conuallũ. Tertio propheta ponit spm̃ reqescẽtẽ: cum dicitur. Requiescet super eũ spiritus domini. In alijs hominibus spũs nõ requiescit qr habet ibi aliquid aut per modũ contristãtis sicut pctm̃ mortale ꝯmissiõis Ephe. iiij. Nolido. Jac. de Uorag.

le cōtristare spm̄ sanctū dei. Aut per modū extiguētis: sicut pctm̄ mortale omissionis. j. Thessal. v. Spiritū nolite extinguere. Aut p modū aduersantis sicut est veniale ⁊ sensualitas. Gall. ij. Caro concupiscit aduersus spm̄ ⁊c. Aut per modū molestantis vt tumult⁹ solicitudinū contrarietas desideriorū pturbatio passionum. In xp̄o aūt spūssanctus requieuit pfecte quia nihil in eo fuit ꝙ spiritū sanctū cōtristaret: vt est pctm̄ cōmissionis. j. Petri. ij. Peccatū non fecit ⁊c. Nihil qd̄ extingueretur vt est peccatum omissiōis. Esaye. v. Quid est quod debui facere vineemee ⁊ non feci ei? Nihil ꝙ aduersaretur qꝛ sensualitas rōni in oib⁹ obediuit. Nihil qd̄ molestaret, qꝛ nullus tumultus sollicitudinū nulla contrarietas desideriorum, nulla pturbatio passionum in eo fuit. In hac em̄ archa ola erāt pacifica. Hinc est ꝙ coruus requieuit in cadauere qꝛ diabol⁹ requiescit i pctō Job. xj. Sub vmbra dormi ⁊c. Columba requieuit in viridi arbore, qꝛ spiritussanct⁹ requiescit in sctōrū mēte q̄ sunt virides coram deo. Hier. xvij. Erit foliū ei⁹ viride: tn̄ in hac vita nō req̄escit pfecte, iō colūba de viridi arbore ad archā redijt archa ꝟo req̄euit in mōte: qꝛ xp̄s q̄ est archa sctificatiōis req̄euit i spūssctī altitudine ⁊ plenitudine. Un̄ ⁊ in euāgelio nazareoꝝ sic scriptū est. Factū est cū ascendisset dn̄s de aqua descendit fortis ois spūs ⁊ requieuit sup eū ⁊ dixit ei. Expectabā te in oibus pphetis: vt venires ⁊ requiescerem in te. Tu es enim requies mea.

¶ Sermo. cj. De eodem die ser. iiij.

Missus est gabriel angelus a deo in ciuitatē galilee. Luce. j. ⁊c. Olim missus fuit diabol⁹ ad euā inferēs prauā suggestionē mēdacē assertionē ⁊ fallacē pmissionē. Sꝫ hodie mittit angel⁹ ad virginē offerēs reuerēdā salutationē, cū dixit. Aue gr̄a plena. Uerā assertionē, cū dixit. Inuenisti gr̄am apud dn̄m. Utilē pmissionē. cū dixit. Ecce cōcipies. Quāuis aūt de⁹ olim miserit multas legatiōes ⁊ ambasiatas p angelos suos ⁊ pphetas suos Ista tn̄ fuit maior ⁊ dignior q̄ vnq̄ misit: qd̄ ptꝫ ex quatuor. Magn⁹ ei ille ē q̄ misit ⁊ magn⁹ nūci⁹ quē misit magna psona ad quā misit magna cā ppter quā misit Primo igit magnus est ille q̄ misit: qd̄ notat, cū dicitur. A deo i. a tota trinitate. Nā pater ibi posuit suā potētiā fili⁹ suam sapiam spūssanct⁹ suā gratiam. Tria em̄ olim erāt impossibilia. vnū ꝙ aliqua femina intra suum vterum deum cōcipiet. iō pr̄ posuit ibi suam potētiā: qꝛ potētiā receptiuā diuinitatis pater beate virgini marie dedit: vt intra suum vterū possit cōcipere deum. Un̄ angelus. Luc. j. Hunc conceptum p dei potentiam pbauit non erit inquiēs impossibile apud deum omne verbum. Apoca. xij. Signum magnum apparuit in celo. i. in ecclesia militāti mulier amicta sole. i. fulgida diuinitate. Secundū impossibile erat ꝙ ꝟgo existēs ꝟgo conciperet. ideo filius potuit ibi suā sapiam: qꝛ saluo sigillo virginitatis sapiēter sciuit ītrare ⁊ sapiēter exire. hec em̄ est illa porta de q̄ dr. Ezech. xliiij. ꝙ omni homini est clausa nisi soli pricipi qui ītrat ⁊ exit per eam Tertiū impossibile erat ꝙ aliqua mater sine pctō filiū generaret. Ideo spūssctūs posuit ibi suā gratiā q̄ ipsam virginē in vtero matris sctificauit ⁊ postmodū i cōceptu eam supuenit ⁊ eam purgauit atq̄ mundauit: ita ꝙ sine peccato concepit. Ideo dr. Qd̄ em̄ nascet ex te sctm̄ vocabit ⁊c. Scd̄o ipsa legatio fuit magna: qꝛ scꝫ magnus nūci⁹ quē misit qd̄ notat, cū Missus est angel⁹ gabriel. Ei⁹ aūt magnitudo appet i trib⁹ magnis officijs q̄ in curia dei hꝫ. Unū ē asistētia apud deū Luc. j. Ego suꝫ gabriel angelus q̄ assisto semp ante deū Scd̄m est victoria preliorū. vn̄ dicit glo. sup Dan. viij. Gabriel p̄lijs p̄posit⁹ est: iō gabriel fortitudo dei interpretatur. Tertiū est reuelatio secretorum. Dan. viij. Gabriel fac intelligere istā visionē ecce q̄ magna officia. Magnū em̄ secreta reuelare: maius victoriā in p̄lijs tribuere: maximū an̄ deū semp assistere. Et sicut videm⁹ ꝙ papa hꝫ tres differētias nūcioꝝ siue legatoꝝ quoꝝ quosdā mittit ad negocia magna: ⁊ isti dicūt nūcij: q̄sdā ad negocia maiora: ⁊ isti dic

cum ꝫ legati n ō ex latere quosdā ad negocia maxima: ꝛ isti dicunt legati ex latere: sic deꝰ quosdā mittit ad negocia magna vt angelos quosdā ad negocia maiora vt archāgelos, q̄sdā ad negocia maxima vt scz illos de suprema hierarchia q̄ semper deo assistūt. Et iō de illis legatis de latere q̄ sunt istiꝰ supreme hierarchie: q̄dā angelū gabriel affirmāt fuisse. vñ dicit Gre. Ad mariā summꝰ angelꝰ mitti debuit q̄ summū oīz nūciauit Tertio hec legatio fuit magna: qꝛ magna ꝑsona fuit ad quā fuit missus. Qd̄ notat cū dr. Ad virginē despōsatā viro ioseph. De qua duo dicunt scz ꝙ fuit ꝛ v̄go ꝛ despōsata. Iō vt dēdū ē q̄re xp̄s nasci voluit. de virgine ꝛ q̄re de despōsata. De virgine q̄dē dn̄s nasci voluit s̄m Ansel. vt opera sua ꝑficeret ꝛ cōpleret. Quatuor aūt modis deꝰ holem facere p̄t scz sine hole ꝛ femina: sicut fecit Adā. De hole sine femina sicut fecit primā matrē Euā. De hole et de femina, sicut fecit nos. ꝛ iō vt opa dei assent ꝑfecta. Quartū modū faciēdi hominē addidit: ꝛ filiū suū de femia sine homine nasci voluit: vt hr̄ Deut. xxxij. Dei ꝑfecta sunt opa. De despōsata nasci voluit dn̄s iesus xp̄s vt in quolibet statu salutē esse ostēderet: scz in statu virginali mr̄imoniali: ꝛ viduali: iō ipsa btā maria fuit virgo incorrupta ꝛ despōsata ꝛ post mortē ioseph vidua derelicta. Quarto ista legatio fuit magna quia magna causa ꝓpter quā misit. Cōmisit em̄ ipsa deꝰ angelo quatuor legationes. Prima vt ipsam beatā virginē salutaret: qd̄ fecit qñ dixit. Aue gr̄a plena. Bernar. Inducit nos ad salutationē marie gabrielis exēplū. Ioānis tripudiū ꝛ resalutatiōis lucrū. Scd̄a legatio quā cōmisit deus angelo est: vt salutatam cōfortaret. Cum enim virgo salutationē audiuisset turbata est in sermone angeli. Beata ergo virgo maria turbata fuit: nō turbatiōe impatientie: sed verecundie: pauoris ꝛ admiratiōis. Angelus autem in specie iuuenis speciosi ad eam intrauit in cubile. iō fuit multum turbata ꝛ pauefacta. Unde cantatur. Expauescēs virgo de lumine. Nouam ꝛ insolitam salutationē angelꝰ beate virgini fecerat, ideo fuit secundo turbata idest admirata. ideo angelꝰ beatam viginē sic verecundatā: sic pauefactā, sic admiratā confortauit dicēs. Ne timeas maria ꝛc. Propriū em̄ boni angeli est terrere in pricipio: confortare i medio: ꝛ letificare in fine. Mali autē angeli qui se transformāt in angelos lucis: in principio quidē terrēt multū: ꝛ in medio magis, ꝛ in fine maxime terrent. Tertia legatio que commissa fuit angelo ex parte dei ad btām virginē vt confortatā magnū filiū generaturā nūciaret, cū dixit. Ecce ꝯcipies ꝛ paries filium ꝛc. hic erit magnus ꝛc. Ubi ostēdit ipsum esse magnum ex origine, cū dixit. Filius altissimi vocabit. Ex potenti dn̄atione, cū ait. Dabit illi dominus deus sedē dauid patris eius. Ex nobili subditorū possessiōe cū dr. Et regnabit in domo iacob in eternū. Nō dixit i domo Esau: qꝛ nō regnat in malis sz i bonis. Et ex eterna duratione, cū dixit. Et regni eius non erit finis. Quarto qꝛ ip̄am generātē virginitatem seruaturā promitteret. Quesiuit em̄ maria dicēs. Quō fiet istud, qm̄ virū nō cognosco? Ac si dicat. Cū tres sunt modi generādi filiū. s. spūalr, naturalr, ꝛ sup substātialiter. Si itelligas ꝙ generabo ip̄m spiritualiter magnū quidē erit, sed tñ ad me nihil ꝑtinebit. Si autem intelligas ꝙ naturaliter. s. ꝙ volūtas dei sit: vt de spōso meo ioseph naturali more generem. Maius quidē erit. Gaudebo em̄ de tam nobili ꝓle, sed non gaudebo de ꝑdita v̄ginitate. Si aūt intelligas ꝙ supsubstantialiter ꝛ mira culose, hoc q̄dē maximuz erit. Gaudebo em̄ de tā nobili prole ꝛ cōseruato pudore ꝛ tūc angelꝰ ei exposuit ꝙ tertio mō cōciperet. s. supersubstātialiter dicēs. Spiritussanctus superueniet in te: ꝛ virtus altissimi obmmbrabit tibi. Et conueniēter dicit obūbrabit tibi. Deꝰ em̄ lux est inaccessibilis. j. Thimo. vj. Lucē habitat in accessibilē, ꝛ ignis inextinguibilis. Hebreo. xij. Deus noster ignis cōsumēs ē, ꝛ dulcedo ineffabilis. Eccl̄ia. xxiiij. Spūs meꝰ sup mel dulcis. Virgo igit̄ habēdo deū in suo vtero habuit lucem inaccessibilem, ignem inextinguibilē ꝛ dulcedinē ineffabilē. Sz si oculꝰ ad visū solis reuerberat̄ si caro modicū car

bonis tactũ nõ patit: sic enĩ mẽsitate gaudij ds moritur: q̃modo virgo beata q̃ pura creatura erat, potuit respicere in lucẽ tã infinite claritatis: pati ĩm caminũ diuini tatis sustinere dulcedinẽ tã inmite tocũdi tatis? p̃oculdubio nõ potuisset nisi ꝑ altissimi obũbrasset. Lux enĩm in accessibi lis se, sibi obũbrauit q̃n ẽsse, id est terre ne carni se vnitur. Et sic lucẽ i testa tan ꝑ in lucerna videre, potuit. Ignis quidẽ ier stinguibilis ⁊ diuin⁹ se sibi obũbrauit: qr inter se ⁊ animã ẽ ignis corp⁹ assumptũ mediu posuit: ⁊ sic calorem sustinere po tuit. Dulcedo ineffabilis se sibi obũbrauit qr tãtã dulcedinẽ tẽperat: qa aliq̃ ex rimfeco ipsam velat. bene ergo dicit ꝑtus altissimi obũ brabit tibi du et lux tẽte se vnitur ⁊ ignis med. ũ interposuit ⁊ dulcedo ineffabilis se velauit. Tũc maria sic salutata, sic cõsor tata, sic magnifica, ple letificata, sic de pu dore certificata ait. Ecce ancilla dñi ꝛc. Nõ ẽ credẽdũ q̃ iste hic leuiter ꝓtulerit: sz q̃ ipa i terra genua flexit terrã oscula tacti: oculos ad celũ leuauit: manꝰ ⁊ bra chia in celũ extẽdit: ⁊ sic cũ magno gau dio dixit. Ecce ancilla domini ꝛc.

¶ Sermo. cij. De eodẽ. Serm. v.

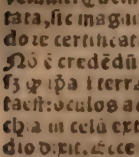

Aue ꝑ plena dominus tecum ꝛc. Nullus sufficienter laudare et salu tare potest illã quam salu tauit angelus vicens. Aue grana plena quam sanctificauit pater altissimus. ꝑs. sanctificauit tabernaculũ suum altissimus quam reuerentur dentiliꝰ. Luce. ij. Erat subditus illis cui se cõmi sit spiritussanctus. Luce. j. Spiritussanct⁹ superueniet in te quam totus beatificat ⁊ admirat mũdꝰ. Ibidẽ. Ecce enĩm ex hoc beatã me dicẽt oẽs generatiões. Quãuis autẽ digni non sum⁹: tñ eã salutare debe mus: ⁊ ꝓpter debitũ: ⁊ ꝓpter exemplu: ⁊ ꝓpter fructũ. Debitũ quidẽ est: qr salu tatio debet amicis: beneficiis ⁊ dñis. Et ipa est amica nra. Cant. ij. Surge ꝑspera amica mea. Eccl. xxiiij. Ego mat pulchre dilectiõis. i. que pulchre diligo ⁊ pulchre amari volo. Est ⁊ benefica nostra. Sa ꝑ. vij. Uenerũ mihi ola bõa pariter cũ illa. Et dñia nra. Eccl. xxiiij. In omni ꝓpto et in omni gente ꝓmatũ tenui ꝛc. Ipsa enĩ dñatur in celo: ideo dicit. In omni ꝓpto ꝛc. angelo⁹. In mũdo: ideo subdit. Et in omni gẽte ꝓmatũ tenui. In inferno ideo subdit. Oiz excellẽtiũ ⁊ sublimiũ colla ꝓ ꝑta ꝑtute calcauit. Quis ergo ẽ amica no stra debem⁹ eã salutare deuote: ⁊ ille de note salutat q̃ salutat eã cũ sincera intẽ tiõe: cũ cordis attẽtiõe ⁊ cũ fidei deuotio ne. Qr igit̃ bn fica nra est oz salutari fres quẽter. Esa. xxiij. Sume cythară, id est salutationẽ angelicã ⁊ circui ciuitat ẽ. i. beatã ꝑginẽ in qua est vnitas ciuiũ id est cogitationũ in ipsum deũ vnitaꝝ. Dein de subdit. Bñ cane frequẽta canticum vt memoria tui sit. Qr ẽ dñia nra debet salu tari hũiliter, id ẽ cũ genuflectiõe. Nõ est magnũ si hõ ad salutatiõnẽ illã genua ponat in terrã: ad cui⁹ ꝓtionẽ rex regũ descẽdit i terrã: nõ est mirũ neq̃ magnũ si se humiliat vermicul⁹: cũ ad illã salutatiõnẽ altissim⁹ factus est paruus: non est magnũ si hõ genus in terrã figat: qñ regina celi ⁊ terre salutat. Scõo debem⁹ eã salutaꝛ ꝓpt exẽplũ. Habem⁹ enĩ exẽplũ ab ãgelo q̃ eã salutauit i thalamo. Ab Job hãc q̃ eã salutauit in vtero. A filio q̃ eã salutauit i celo. iij. Regũ. ij. Surrexit rex in occursũ mr̃is: ado rauit q̃ eã. i. salutauit ideo debem⁹ erubescere eã. s. nõ salutare posti q̃ talem eã salutãt. Eccle. xlj. Erubesce a salutãtib⁹ de silẽtio. Tertio debem⁹ eã salutare ꝓpter fructũ. Ipa enĩ salutãtẽ resalutat. Eccl. xxiiij. Obuiauit illi q̃si mr̃ honorificata. Obuiam⁹ enĩ sibi orationib⁹ deuotis. Obuiat ipsa nobis aut lijs opportunis dãdo nobis. s. panẽ gratie. vnde subdit. Cibauit eũ pane vite ⁊ intellectus virtutẽ ꝓseuerãtie. vnde subditur. Et firmabit in illo ⁊ non flectet̃ et exaltationẽ glorie. vnde sequtur. Et exaltauit illũ apud ꝓmos suos. Uel potest dici q̃ hec salutatio est dicẽda: qr virgini multum placet ⁊ diabolo multũ displi cet. hominibus multũ ꝑdest. placet q̃dẽ virgini quãdo audit salutationẽ quã sibi detulit fidelis paranymphus q̃ sibi gaudiũ maximum fert. vnde dixit. Exultauit spiritus meꝰ ꝛc. Quãdo audit celestẽ cõ-

tionē quā sibi detulit ioculator deuotus que cātio tāte suauitatis fuit ꝙ prouocauit ad cantādū ⁊ ipsam cū dicit. Magnificat anima mea dñz. Et angelos quādo dixerunt. Gl'a in excelsis deo. Et totum munduz. p̄s. Letētur celi et exultet terra Quādo audit epistolā q̄ sibi detulit fidelis nūcius in q̄ cōtinebat ꝓsperitas amicorum, redēptio captiuoꝝ, et victoria hostiū. prouerb. xv. Aqua frigida anime sitiēti ⁊c. Ista autē epistola s̄m Ber. fuit in in cōsistorio diuinitatis seu trinitatis dictata, digito dei descripta, ⁊ vni d̄fortissimis palatum ad deferendū delegata. Quādo audit ambaciatā quā sibi detulit solēnis legatus ꝑ quā sibi annunciabat ꝙ in reginā erat assumēda. Ber. Egredietur Gabriel de rege ad reginā: de iperatore ad iperatricē. ⁊ eo forte alacrius vt. s. cū angeli p̄ꝰ regē haberēt habituri essent ⁊ ⁊ reginā. Scdo diabolo multū displicet. Displicet ei illa sibi salutatio: qr sibi ē ad dissecationem. Cū em̄ sit luidꝰ dissecat vidēs ꝙ ꝑ illā salutationē hō acq̄rit salutē. Displicet sibi illa cantio: qr ē sibi ad molestationē. Cū em̄ sit i luctu molestat quādo eā audit. Eccl. xxij. Musica i luctu importuna narratio. Displicet sibi illa epistola: qr ē sibi ad cōturbationē. Cū em̄ sit tyrānꝰ displicet sibi ꝙ ꝑ illā amisit captiuos. Esa. xlij. Educēs d̄ ꝯsolatiōe vinctū. ⁊c. Displicet sibi illa ambaciata: qr ē sibi ad idignationē. Cū em̄ sit supbꝰ idignat ꝙ a muliere sit victꝰ. Judith. ix. Erit enim memoriale dño ꝙ manꝰ femine deiecerit eū. Nec mirū si em̄ displicet illa salutatio: illa cantio: illa epl'a: illa ābaciata: qr per illā fuit tertiꝰ. Cāti. vj. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. Fuit cōfusus. Judith. xvj. Tradidit eū in manꝰ femine: ⁊ cōfudit eū. fuit ꝯtritꝰ. Gen. iij. Ipsa cōteret caput tuū. Fuit mortuus. Judicū. iiij. Int̄ pedes. Johel. j. virgis defecit ⁊ mortuꝰ est. Sisara. i. diabolꝰ. Et iō cū illā salutationē audit timet ac si audiret tōitruū q̄ rotet ⁊ terreat. p̄s. Vox tonitrui tui deꝰ in rota. Acsi videret clauū q̄ ꝑcutiat. Nume. xxiiij. Cōsurge ꝟga de israel ⁊c. Acsi videret gladium quo iugularet Judith xiij. Amputauit Judith pugiōe caput holoferni. Acsi videret clauū ⁊ malleū quo excerebraret. Jidicū. v. Sinistrā manum misit ad clauū: ⁊ dexterā ad fabroꝝ malleos. Tēpora sysare. i. diaboli valide ꝑforās. Non solum autē displicet sibi illa salutatio: sed etiā omnia ꝟba q̄ sūt in ea. Displicet enim sibi Aue. i. sine ve. cū ipse eternum ve procurauerit. Cunq̄ audit nominare Mariam cū ipsa eum contriuerit. Cunq̄ audit gratia plena cū ipse primos parentes gratia euacuauerit. Cum audit dominus tecum cum serpens sit ⁊ fuerit cunq̄ audit benedicta tu in mulieribus: cum ipse maledictionez induxerit. Cum audit benedictꝰ fructus vētris tui: cum per suam suggestionem fructus mulieris fuerat maledictus. Tertio hec salutatio homini multū. ꝓdest. Homo enim aliquādo est immūdꝰ per culpā tenebrosus ꝑ ignorātiam vacuus per priuationē gr̄e. Solꝰ derelictus a diuina ꝓtectione maledictꝰ maledictiōe pene eterne, ⁊ famelicus a celesti refectiōe. Sed q̄ est immūdus ad tā sanctā accedat q̄ est sine ve culpe: ideo dicit aue. Qui est tenebrosus accedat ad tā illuminatā: ideo d̄r maria q̄ interp̄tat illuminata. Qui est gr̄a vacuꝰ accedat ad tā repletā, iō d̄r gr̄a plena. Qui est solitariꝰ ad tā satiatā accedat. iō d̄r. Dñs tecū. Qui est maledictꝰ accedat ad tā bñdictā. iō d̄r. Benedicta tu i mulieribus. Qui ē celesti benedictiōe, ⁊ refectione priuatus accedat ad ipsaz tali fructu in immensum dotatam. ideo dicit. ⁊ benedictus fructus vetris tui.

¶ Sermo. ciij. De eodē. Serm̄. vj.

Ue maria gr̄a plena dominus tecū. Solēt mulieres sex gratias affectare tēporaliter quas beata maria ꝟgo habuit spiritualiter, q̄ in angelica salutatiōe optantur. Primo nanq̄ habuit pulchritudinem: cum dicitur. Aue. i. sine ve peccati. Fuit enim taz pulchra ꝙ fuit sine macula. Cāti. iiij. Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula nō est in te. Ipsa enim fuit pulchra: quia sine peccato originali. Tota pulchra, quia sine peccato mortali. Et sine macula: quia sine peccato veniali: et non tantum pulchra, sed

habuit pulcherrima ornamēta. de q̄bus dicit i p̄o. Omis gl̄ia ei⁹ filie regis ab int⁹ in fimbrijs aureis habuit eñ vestimētū variatū p virtutū diuersitatē. Jdeo dicit. Circūamicta varietate. Jnteri⁹ informa tus p sincerā intēctionē: ideo ꝺr. Omis gloria ei⁹ filie regis ab int⁹. Exteri⁹ auro se ratū infrifcatū p charitatē: nō ꝺr. Jn fimbrijs aureis. ei⁹ eñ charitas ꝛ vsq; i finē pseuerauit, ꝛ vsq; ad pauperes se extēdit: qui sunt ās fimbrie in vestimēto ecclesie. Scōo excellētiā. nobilitatē habēti: cum dicit. Maria q̄ inter p̄tas dña. Est autē triplex nobilitas. Prima est ouginis q̄ causatur ex carnis ppagatione. Scōa motū q̄ causat ex motū ꝓpositōe. Tertia ex⁹ q̄ causat ex virtutū possessione. Jsta triplicē nobilitatē ipsa habuit. De qua dicit in p̄o. Astitit regina a dextris tuis: ec ce nobilitas ouginis. Jnvestitu deaurato, id est cū corpe mox honestate p̄claro. ecce nobilitas motis. Circūdata varietate i. ſtutū multiplicitate. ecce nobilitas ſtutis. Tertio habuit diuitias plenitudinē: cū dicit. Gr̄a plena Hz autē de⁹ q̄druplicē mēsurā gr̄e. i. cōfertā bonā coagitatā ꝛ supereffluentē. vt habet Luc. vj. Bona mēsura est mēsura sufficiētie quā habent omnes sancti ad sui iustificationē. Cōferta ē mēsura abūdātie quā habuerūt apostoli ad suā querfationē ꝛ aliox̄ saluatiōnē. Coagitata ē excellētie q̄ habuerūt in vtero sctificati. Supfluēs est mēsura affluētie que fuit in x̄po. Omēs. autē has quatuor mēsuras gr̄e ego maria habui se videl. Unde ipsa ait eccli. xxiij. Jn me omis gr̄a vite, ꝺ ad gratiā iustificantē. Et veritatis, quo ad gratiā alios querētē, ꝛ saluantē. Et virtutis, quo ad gratiā cōfirmātē. Et a generationib⁹ nostris adimplemini ꝺ ad gratiā supefluētē. Quarto habuit sponsum amabilē: cū ꝺr. Dñs tecum. ¶ Circa q̄ notādū q̄ quadruplex est vnitas. Prima est carnalis q̄ est inter sponsum et sp̄osam. Scōa est naturalis q̄ est iter patrē ꝛ filiū. Tertia est socialis q̄ est inter amicū et amicū. Quarta est sp̄ualis ꝺ est inter deū ꝛ animā. Jsta q̄druplici vnitate dñs erat secū. Primo vnitate carnali q̄ est inter sp̄osum ꝛ sp̄osam. X̄po eñ ex ea mīmonia ꝛ xit, cea in sp̄osam accepit. Ozee. ij. Sp̄osapo te, mihi i fide. Sp̄o ip̄e tāq̄ sp̄os⁹ pcedēs ꝺ thalamo suo. sp̄o satāvalō amauit. Pester. ij. Adamauit eā rex sup oēs mulieres Adamatā sibi cōiūxit, ꝛ vna caro facta fuit: q; caro x̄pi erat caro ꝛgimis. Geñ. ij. Erūt duo i carnevna Scōo fuit cū ea vnitate naturali q̄ est iter matrē ꝛ filiū. Ex q̄ vnitate fiebat q⁹ ipsa diligebat filiū tanq̄rē suū. ij. Reg. Sicut mater filiū vnicū diligit: ita te diligebā. Et filiꝰ honorat matrē tanq̄ causam suā honorādo ipsam i vita: q; sibi fuit⁹ fuit in morte: q; ad ipaz venit. Et post mortē. q; ipsaz ad dexterā suā collocauit. Et ipi ambo sibi mutuo cōpatiebant tāq̄ habētes aliam vnā. Luc. ij. tuā ipsi⁹ animā per trāsibit gladius. Tertio fuit secū vnitate socialī q̄ est inter amicū ꝛ amicū. Jpsi eñ diligebāt se mutuo. Cāti. vij. ego dilecto meo ꝛ q̄ersio ei⁹ ad me. Jpsi idē velle ꝛ idē nolle habebāt. Cāti. ij. Dilect⁹ me⁹ mihi ꝛ ego illi. Jmo eis ꝛ in eis cor vnū ꝛ alia vna erat. Si eñ de credētib⁹ ꝺr Act. iiij. erat eñ eis cor vnuz ꝛ alia vna: multo excellentius ista vnitas in filio ꝛ mr̄e erat. Quarto fuit cūiea vnitate sp̄uali q̄ est iter deū ꝛ animā. Ideo q̄dē fuit secū vnita p amorē q; tota fuit in amorē querfatō ꝺr Apoc. xij. Mulier amicta sole: q; tota ex amore facta ē lāguida. Cāt. ij. Fulcite me floribus, stipate me malis: q; amore langueo q; tota fuit liq̄facta. Cāt. v. Ala mea liq̄facta est q; tota fuit amore x̄pi vulnerata. Uñ ait sp̄osa. Cāt. ij. Vulnerata charitate ego sum. Quinto habuit famā celebrē: cū ꝺr. Benedicta tu i mulierib⁹. Jpa eñ fuit famosa deo p humilitatē. Angelo p ꝛgimitatē: hominibus per fecūditatem. De his tribus dicit Judith. xv. Tu gloria hierusalem. i. dei in quo est visio nr̄e pacis. Tu letitia Jsrahēl est angelorum qui semper respiciunt faciem patris. Tu honorificentia populi nostri id est totius generis humani. Et sequitur. Quia fecisti viriliter dēū: ꝛ p tuā humilitatē ad terrā trahēdo. Et confortatū est cor tuum per fecunditatē humano generi saluē inuocando. Et q; castitatē amaueris virginitatē cū angelis cōseruādo. Propter hāc famā celebrē ipsa dicit. Beatā me dicent omnes generatiōes. Ut ꝛ cōiugate pos-

pter prolē quā habuit, ⁊ vidue ꝓpter cō tinentiā q̄ seruauit, ⁊ virgines ꝓpter integritatē mētis ⁊ etiā corporis quā custodiuit. Sexto habuit prolē nobilem: cū dicit. Et bn̄dictus fructus ventris tui. Ista est illa benedictio. De qua dicit Genesis xxvij. Det tibi deus de rore celi: ⁊ de pinguedine terre abundātiam vini frumenti ⁊ olei de quo etiā fructu dicit in p̄o. A fructu frumenti vini et olei sui multiplicati sunt. In isto fructu fuerunt tres substātie scilicet caro que significatur par frumentum q̄ fuit mortua in passione: pullulauit in resurrectione: ⁊ multum fructum attulit in ascensiōe et spiritussancti missione. Joan. xij. Nisi granū frumēti cadēs i terraz mortuū fuerit ⁊c. Per oleū significat eius aīa: q̄ oleo scti spūs fuit plena. Esa. j. Unxit te deꝰ deꝰ tuꝰ oleo letitie ⁊c. Per ip̄m vinū q̄ letificat cor homīs significat ipsa diuinitas que est letitia sanctorum. Est igit iste fructꝰ: bn̄dictꝰ ⁊ quātū ad carnez que pro nobis passa fuit ⁊ resurrexit: ⁊ quantum ad animaz que spiritu sancto plena de sua plenitudine nobis effudit: ⁊ quantum ad diuinitatem in qua nostra letitia ⁊ beatitudo consistit ⁊c.

¶ Serm̄.ciiij. De eodē die. Serm̄.vij.

Ue maria gr̄a plena. In ista salutatiōe angelica ponuntur sex cause quare debet aliqua domina salutari, que possunt plene in domina nostra virgine maria gloriosa inueniri. Salutanda est quidem domina nostra tam formosa: quod notatur cum dicitur Aue i. sine ve peccati. Nulla em̄ peccati macula i ea fuit: ⁊ ideo fuit plene formosa ⁊ pulchra extitit. Ut vero eius fortitudinē melius videamus, notandū q̄ est quintuplex pulchritudo. Prima est spiritualis: q̄ cōsistit in decore virtutū. De qua dicit. Threnoꝝ. iiij. Saphiro pulchriores. istā pulchritudinē ipsa habuit De qua dicit in p̄o. Specie tua ⁊ pulchritudine tua ⁊c. Omnes em̄ v̄tutes ipsa possedit. Eccle. xliiij. In me omnis gratia vite ⁊ v rtutis. ⁊c. Secūda est pulchritudo moralis que consistit in compositione morum. De qua dicit. Sap̄. iiij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate, id est cū moꝝ honestate. Istā pulchritudinē ip̄a habuit. De qua d̄r Cat. vij. Quā pulchri sunt gressꝰ tui i calciamētis filia principis. Gressus v̄o aīe sunt v̄tutes eiꝰ: ⁊ calciamēta gressuum aīe sunt opa v̄tutū eiꝰ. De pulchritudine autē morū eius ait Ambro. i libro de virginibꝰ. Nihil in maria torū, i oculis, nihil in verbis procax, nihil i actu verecūdū nō gestus fractior. nō incessus solutior. nō vox petulātior. Tertia est pulchritudo celestis. De q̄ pulchritudine ait. Esa. xxxij. Sedebit ppl's i pulchritudine pacis. Istā em̄ pulchritudinē ipsa possidet qr p̄ ceteris sanctis i gl'ia magis fulget. s. vt nō solū mundū sz etiā illuminat paradisū. bern̄. Marie p̄ntia totꝰ illustrabit orbis: adeo vt ipsa iā celestis p̄ria solito clariꝰ rutilet v̄gine lāpadis irradiata fulgore. Quarta est pulchritudo angelica. De qua pulchritudine d̄r Eze. xxxj. Om̄e lignū paradisi nō est assimilatū ei ⁊ pulchritudini eiꝰ. Istā pulchritudinē habuit ipsa btā v̄go: in q̄tū v̄ginitatē illibatā seruauit. Maior tn̄ fuit puritas btē v̄ginis q̄ āgeloꝝ. Fuit em̄ ifra puritatē diuinā puritas btē v̄ginis: sz supra puritatē angeli ā ⁊ hūanā. Anselmꝰ sic ait. Decebat vt btā v̄go niteret ea puritate q̄ maior sub deo neq̄t itelligi q̄n etiā oēm puritatē āgelicā ⁊ hūanā trāscēderet. Quinta ē ip̄a pulchritudo diuina De qua d̄r. Hiere. xxxj. Bn̄dicat tibi dn̄s pulchritudo iustitie. Istā pulchritudinē ēt btā v̄go habuit: i cuiꝰ vtero ip̄a diuina pulchritudo nouē mēsibꝰ habitauit. De quo d̄r in p̄o. Cōcupiscet rex d̄corē tuū. Hie. Si mariā diligēter aspicias nihil ē v̄tutis: nihil speciositatis: nihil cādoris: nihil meriti, nihil glorie, nihil gaudij nihil salutis: q̄ ex ipsa nō resplēdeat. Secundo salutanda est domina tam luminosa quod notatur cum dicitur Maria que interpretatur illuminatrix. De ipsiꝰ autē luminositate dicit. Apoc. xij. Mulier amicta sole: ⁊ luna sub pedibus eius. Ex quibus v̄bis iā dictis habet q̄ ipsa beata v̄go est illuminata a superiori: cū dicit. In capite eius corona duodecim stellaꝝ. i. nouem ordinum angelorū: ⁊ trium hominum. s. mar-

tyrum: cõfessoꝝ: ꝛ virginũ. Et illuminata ab iferiori: cũ dr Luna sub pedib⁹ eius. Hꝫ etiã ecclesiã militantẽ sub ꝓtectione ꝛ triumphantem sub sua dñatiõe. Est ẽt illuminata ab exteriori: cũ dr Amicta sole. i. fulgida ꝯuersatione. Illuminata ab iteriori: iõ dr. In vtero hñs. Habuit em̃ nouẽ mensibus in suo vtero diuinũ splẽdorem. Illuminata a dextris qꝛ in ꝓsperitate habuit sapiẽtiã. Et a sinistris qꝛ in aduersis habuit patientiã. Jõ dr ꝙ date sunt sibi due alĩ ꝑ quas volauit in desertũ. i. in celũ. De eius etiã luminositate dr Cãti. vj. Que ẽ ista q̃ ꝓcedit velut aurora consurgẽs: pulchra vt luna: electa vt sol terribilis vt castroꝝ acies ordinata. In die nihil pulchri⁹ sole: i nocte nihil pulchri⁹ luna: i ꝯfinio diei ꝛ noctis nihil pulchri⁹ aurora, i certamine nihil pulchri⁹ castroꝝ acie ordinata. Ipsa igit̃ pctõres purgata tenebris lumine gr̃e sue: iõ assimilat̃ aurore. errãtes dirigit luce sue sapiẽtie: iõ assimilat̃ lune. Ac frigidos accẽdit calore charitatis sue: iõ assimilat̃ soli. Demõest erret fulgore maiestatis sue: iõ assimilat̃ castroꝝ aciei ordinate. Tertio salutanda est dña tã gr̃osa: cũ dr. Gr̃a plena. Magnũ est habere potẽtiã receptiuã gr̃e quã hñt mali q̃dĩu sunt in via: sꝫ ea carẽt dãnati in pena: q̃ vlterius non pñt redire ad gr̃am. Luc. xvj. Inter nos ꝛ vos chaos magnũ firmatũ est. Maius est habere guttã gratie quã habent boni: q̃ tamen sunt imperfecti. Qui biberit de fluuio paradisi: cui⁹ gutta maior oceano: restat vt in eo sitis mũdi sit extincta. Maximum est habere calicẽ vel plenitudinem gr̃e quam habent viri perfecti: q̃ quodammodo dei amore sunt ebrij. ꝑs. Calix meus inebriãs q̃ ꝑclarus est. Per maximũ est esse in fonte gr̃e in quo sunt beati. De quo fonte dr i ꝑo. Quoniã apd te est fons vite ꝛc. Quã felix ergo est v̄go maria. Maria que nõ tãtum potentiã receptiuã gratie: nõ tantum guttã gr̃e: non tãtum calicem ꝛ plenitudinem gratie: sꝫ etiã fontem ꝛ flumen habuit omniũ gratiarũ. Bern. Uehementia desiderij feruore dilectionis puritate orationis, fontem attingit pietatis vt hauserit ꝛ super angelos quã refundat holbus aquã viuã.

Quarto salutãda est domina tã gloriosa cum dr. Dominus tecum. Fuit quidem secum dñs pater: qui fecit eam tã potentẽ. Eccl. xxiiij. In hierusalez potestas mea. dñs filius q̃ fecit eam tam sapientẽ. Prouerb. xiiij. Mulier sapiens edificat domũ suã. Dominus spiritus sanctus. qui fecit eam tã clementem: Unde dicitur Oliua. Eccl. xxiiij. Quasi oliua speciosa i cãpis Et ideo potenter in morte nos defendit. vñ dr. Tu nos ab hoste ꝓtege. Sapiẽter post mortẽ nos suscipit: vnde sequit̃. In hora mortis suscipe. Clemẽter in vita iustis gr̃am, ꝛ peccatoribus mĩaz ĩfundit, vnde premittit̃. Maria mr̃ gr̃e mr̃ misericordie. Eccli. xxiiij. Ego mr̃ pulchre dilectionis quo ad gr̃am quã iustis tribuit ꝛ timoris: qꝛ hostibus terribilis extitit: ꝛ agnitiõis: qꝛ sapiẽter nos deducit: ꝛ sancte spei: quia clementer peccatori veniaz infundit. Quinto salutãda est dña taz famosa: cum dicit̃. Benedicta tu i mulieribus vere est bñdicta non solũ i mulieribus: sed super omnes mulieres: qꝛ cũ triplex sit status mulieꝝ. s. v̄ginum, viduaꝝ ꝛ coniugatarum: q̃cq̃d bonitas est in triplici statu ipsa habuit: q̃cq̃d autem mali est sine defectus ipsa vitauit. In ipsa virginitate: quidem est quoddam bonum. s. integritas carnis: ꝛ quoddam malũ. scꝫ sterilitas ꝓlis. In viduitate v̄o est quoddam bonum. s. libertas animi: ꝛ quoddã malum. s. solitudo ꝯsortij. In cõiugio v̄o est quoddam bonũ s. fecunditas ꝓlis: et quoddã malũ. s. corruptio carnis. Beata igit̃ virgo maria est benedicta sup omnes mulieres: qꝛ fuit v̄go sine sterilitate vidua, sine solitudine: coniugata sine corruptione. Judit. xv. Uiriliter fecisti ꝙ castitatẽ amaueris: ꝛ post virum tuum alterũ nesciueris: Ipsa nãq; viriliter fecit: qꝛ fuit mater incorrupta. Castitatẽ amauit. qꝛ fuit virgo fecunda: ꝛ post mortem viri sui alterum nesciuit: qꝛ fuit vidua ꝛ toti trinitati sociata. Sexto salutãda ẽ dñs tã fructuosa cum dr. Benedict⁹ fruct⁹ vẽtris tui. Ille autem fructus scdm Bern. fuit benedictus in odore ꝛ in sapore, ꝛ in specie. Odor autem istius fruct⁹ tantus erat ꝙ patrẽ reconciliauit. Genes. xxvij. Ecce odor filij mei. Qd demones expu-

lit ⁊ cōturbauit. Eccl'.xxiiij. Quasi enim myrrha electa dedi suauitatē odoris: ꝙ totum mundū repleuit. De hoc Job.ix. Dies mei transierunt quasi naues poma portantes. Xp̄s em̄ per mare hui⁹ mūdi nauigauit ⁊ nobis odore n suum reliquit Secūdo est iste fructus benedictus in tēpore, cui⁹ sapor est tā dulcis ꝙ appetitū ꝓuocat. Eccl'e.xxiiij. Qui edūt me adhuc esur ēt. Qd oīa amara dulcorat. Deut'. xxiij. Inundatiōes maris quasi lac suget. Qd oīa alia dulcia ī insipiditatē ꝯmutat. ꝓuerb xxvij. Alia saturata calcabit fauū. Tertio est benedict⁹ in sp̄e. Ei⁹ em̄ sp̄es est tā luminosa, ꝙ requiritur in nobis magna purificatio: vt ip̄am videre valeam⁹ Mat.v. Beati mūdo corde qm̄ ip̄i deū videbunt. Tam gratiosa ꝙ ibi est nr̄a delectatio. Hester.xv. Facies tua plena ē gratiarū. Tam gloriosa ꝙ ibi est nostra beatitudo. Joan.xvij. Hec est vita eterna vt cognoscam te solum verū deum ⁊ quem misisti Jesum christum ⁊c.

¶ Sermo.cv. In cena domini. Sermo.j.

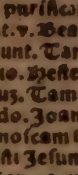

Afferā pauxillū aque ⁊ lauent̄ pedes vestri requiescite sub arbore ponāq; bucellā panis ⁊ cōfortetur cor vestrū. Genes. xviij. Ista verba que Abraam angelis dixit, possunt esse ꝟba xp̄i dicta in cena apostolis suis. Fecit em̄ cum eis cenā: in qua tuor genera ferculoꝝ apposuit. s. exēplū: medicamentū: sacramētum ⁊ documētū. Exemplū humilitatis impendit in pedū ablutione cū dicit. Afferam pauxillum aq̄ ⁊ lauentur pedes vestri. De isto em̄ exemplo ipse dicit. Exēplū em̄ dedi vobis ⁊c. Lauit aūt eoꝝ pedes nō tm̄ corporales, sed etiā sp̄ūales quadruplici aqua: q̄ in prensent: euāgelio designatur. Primo ei aqua materiali: de qua dicit. Misit aquā in peluim: ⁊ cepit lauare pedes discipulorum. Et hoc vt dictum est fecit in exempluz humilitatis. Augustinus. Didicim⁹ fratres humilitatem ab excelso. Faciamus inuicem humiles quod humiliter fecit: excelsus nec dedignetur qd fecit christus facere christianus Cum enim ad pedes fratris inclinamur: corpus etiam in corde ipso vel excitatur vel si iam inerat confirmatur humilitatis affectu Secundo lauit aqua sacramentali: de qua dicit Qui locus est non indiget nisi vt pedes lauet Ibi dicit glo. Ex his verbis intelligim⁹ baptizatos fuisse apostolos ⁊ si nō legatur: vbi Aug. Totus homo in baptismo abluitur, sed cum in rebus humanis postea linitur, vtriq; terra calcatur. Ipsi ergo affectus humani quasi pedes sunt: vbi ex humanis rebus afficimur. Quotidie ergo lauat pedes in nobis q̄ interpellat ꝓ nobis. Nec vr̄ absurdū attēta similitudine neq; mirum si hō est prompt⁹ ad pulueres contrahendos: qr est puluis in natiuitate: in vita ⁊ in morte. Nam puluere fuit conditus: ⁊ in puluerem est resoluēdus: ⁊ puluereū habet corpus. Genes. iij. Puluis es, ecce quia de puluere conditus: ⁊ in puluerem ibis: ecce quia puluereum habet corpus Loquar ad dominū meum cum sim puluis ⁊ cinis: quia igitur totus homo est puluis et simile appetit suum simile: ideo affectus humani prompti sunt ad pulueres cōtrahendos: ideo sepe sunt lauandi ne ipsi affectus in naturam pulueris conuertantur. Augustinus. Talis namq; est vnusquisq; qualis dilectio sua. Si terram diligis, terra es si deum diligis deus es. Tertio eos lauit aqua spirituali que est aqua spiritussancti de qua dicit. Et vos mundi estis: sed non omnes: non enim intelligitur de lotione materiali: quia omnes lauit, nec sacramentali: quia omnes baptizati erant: sed de locione spiritussancti quā iudas non habebat. De qua dicitur Ezechiel. xxxvj. Effundam super vos aquam mūdam et mūdabimini ab omnibus inquinamentis vestris: de quibus inquinamētis dicitur. Job.vij. Induta est caro mea putredine quo ad inquinamentum luxurie: ⁊ sordibus pulueris quo ad inquinamentum auaritie: cutis mea aruit ⁊ contracta est quo ad inquinamentum superbie. Superbia enim facit cor aridum, iuxta illud. Eccl'. Nō te extollas in cognitione anime tue: ⁊ relinqueris velut lignum aridū in heremo. Ab isto triplici inquinamento mundari debemus. ij. Cor. vij. Mundemus nos ab omni inquinamento

carnis: ecce mūdatio a luxuria et spūs. ecce mūdatio a superbia: p̄ficientes sanctificationem. ecce mūdatio ab anaritia. Sanctū enim idem est q̄ agyos z sine macula. Quarto nos lauit aq̄ celesti q̄ de suo latere emanauit: de qua dicit. Si nō lauo te nō habebis partē mecum. De hac lotione dicit Apocalypsis. vij. Lauerūt stolas suas z dealbauerūt eas in sanguine. Sanguis em̄ xp̄i instar lactis hz alias dealbare. Sāguis em̄ hūte calorē i lacte puerili. Sāguis aūt xp̄i in corpe fuit suo excoct⁹ igne amoris de quo ōr. Luc. xij. Ignē veni mittere in terrā ꝛc. In corde autē nostro debet excoqui tbi sunt duo vbera. s. intellect⁹ z affect⁹. In intellectu hz excoqui per meditationē. ps. In meditatione mea exardescet ignis. Et laffectu p devotionē. Job. xxxix. Pulli eius lābunt sanguinē. Scōo xp̄s in celo ponit secūdū ferculum. s. medicamentū pietatis: in medicinali passione quā hodie inchoauit q̄ notatur cum ōr. Requiescite sub arbore scilicet crucis. Olim gen⁹ humanū laborabat circa tria. s. circa operāda; z iste labor causabat a timore male humiliante circa diligēda: z iste labor cābatur ex amore male inflāmante: circa cognoscēda; z iste labor cābatur ex errore male excecāte. Sz ab isto triplici labore debem⁹ sub arbore crucis redescere: qz ibi inuenimus fortitudinē cōtra timorē male humiliātē, hoc significatū est. iij. Regum. xix. Ubi ōr q̄ helyas fatigatus prosecit se sub arbore iuniperis: cū come disset tātā fortitudinem sensit: q̄ ad mōtem dei oreb ambulauit: ibi inuenit refrigerium contra amorem male inflammantem. Hoc significatū est Jone quarto. qō Jonas contra ꝓtum super edera rediuit refrigerū inuenit. Jbi inuenimus cognitionem veritatis cōtra errorē male excecātem: hoc significatū est Luc. xix. vbi ōr zacheus ascendit in arborem sicomorū vnde xp̄m meruit videre z cognoscere. Tertio posuit tertū feculū: scz sacramētū charitatis i sui corpis z sanguinis cōsecratione cum ōr. Ponāq; buccellam panis. Iste panis fuit format⁹ in archa vteri virginalis de tribus farinis scz antiq̄, nous z eterna, id est carne anima z deitate vera. hoc significatum est. iij. Reg. xix. Respexit helyas z ecce ad caput suum subcinericius panis. Nā iste panis est cādidus quā tum ad animā paratus: z subcinericius ꝗtum ad carnē mortalitati subiectā: et ad caput positus: quia iste duo scz caro z anima fuerunt christo in vnitate persone cōiuncta. Iste panis sic formatus triplici igne fuit excoctus: scz cōpassionis quo ad farinam antiquātā: et carnem. ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt. Igne amoris quo ad farinā nouā: id est animā. Joānis. xv. Maiorē hac dilectionem nemo habet ꝛc. Igne deitatis quo ad farinā eternā, Hebreorum duodecimo. Deus noster ignis cōsumens est. Iste panis sic format⁹ z coct⁹ p dñm vulneratus p dñm fruitur fuit incisus: vt primū fruī pāx̄ reconciliaret. Rom. v. Cū em̄ inimici essem⁹ deo reconciliati sum⁹ per mortē filij ei⁹. Scōz vt celestē ianuā aperiret. Hebreos nono. per ꝓprium sanguinem introiuit semel in sancta. Tertiū vt sanctos pēs de lymbo educeret. zacharie nono, Tuquoq; i sanguine testamēti tui eduxisti vinctos de lacu i quo nō erat aq̄. Quartum vt ruinā angelicā repararet. ps. Judicabit i nationibus. s. demonū, i. plebit ruinas: scz angelorum. Quintū vt demones expoliaret. Colo. ij. Expoliauit principat⁹ z potestates ꝛc. Iste panis sic format⁹ sic excoctus z ictus manducatur sacramētaliter cū sicut a malis q̄ species sacramētales recipiāt sed effectum sacramenti non recipiūt. i. Cor. xi. q̄ māducat z bibit iudigne ꝛc. Ab aliquibus autem spūaliter tantum sicut a bonis: quādo scz articulus necessitatis non contemptus religionis sacramentum excludit. Dicisto modo ōr Augustinus. Ut q̄d paras dentem z ventrem? Crede z mānducasti. Ab aliquibus sacramentaliter z spūaliter sicut a bonis q̄ recipiūt sacramentū z rem sacramenti. Joannis sexto. Qui mānducat meam carnem z bibit meū sanguinem hz vitam eternam. Quarto posuit hac cena quartum ferculū. s. documentū veritatis: z hoc i sermonis contēplatione, cum ōr. Et confortetur cor vestrum: Sermo cū dei habet confortare oēs sensus spūales; nam confortat visum spiritus

lem. Visus autem nō cōfortatur in coloribus extremis: id est albo et nigro: sz in medio id est in viridi. Per albū em̄ intelligit claritas celestis: per nigrū obscuritas infernalis. Sermo dei tanq̄ viridis medio procedit qn̄ mittitur nos inducere in amorem celestium: et timorem penarū eternarum. Jheremie. xvj. Erit folium eius viride. Sc̄o confortatur per odorez spūalem. Odor enim aliquando causatur cōcrematione: vt patet in thure: aliquando p̄ cōtritionē: sicut patet in cōtrito aromate: aliquando ex revelatiōe. sicut patet in aperto vase. Tūc em̄ sermo dei valde redolet qñ in affectu predicatoris concrematur per amorem in intellectu: conteritur per meditationem: et in vita per honestā tē sine honestā cōversationē. ij. Corint. ij. Christi bonus odor sumus deo in omni loco. Tertio cōfortat spirituale. Actū. xx. Cum accepisset cibum cōfortatus est. Cōfortat autem operatiuam vt vinacij operetur. Intellectiuam vt lympidius cōtēpletur: et effectiuā: vt sapidius delectetur De his tribus dicit Eccli. xv. Cibauit eū dominus pane vite, quo ad primum: et intellectus, quo ad secundū et aqua sapiētie. i. sapide scientie: potauit illū, quo ad tertium. Quarto delectat spirituale auditum. Sonus em̄ fm Augustinum fit tribus modis. s. cātu, flatu et pulsu ad vocez pertinet cantus ad, organū flatus, ad cytharam pulsus, Non est ergo mirū si audire verba dei est delectabile: quia aue p̄esse runt ab ore dei aut a sanctis qui fuerūt ore organū dei: aut ab ore xp̄i qui fuit cythara dei fm illō p̄s. Exurge psalterium et cythara. Quinto delectat et confortat spūalem tactum. Tactus autē nō delectatur circa dura vel mollia: sz circa media sic sermo dei reprehendit extrema: et p̄mēdat media. Nam reprehendit dolositatē et fatuitatē, et commendat prudentiā. Reprehēdit gulositatem, et vacuitatem, et commendat tē perantiam. Reprehendit severitatē et remissionem et cōmendat iustitiam. Reprehendit temeritatem et pusillanimitatē, et commendat fortitudinē. De hoc quatuor dicitur. Sapien. viij. Sobrietatez et sapiētiam, docet et iustitiam, et virtutem: quib⁹ vtilius nihil est in vita hominibus.

¶ Sermo. cvj.
De eodem die, sermo secundus.

Qui lotꝰ est nō indiget nisi vt pedes lauet. ar. Joannis. xiij. Istud verbum tractans Innocentius papa tertius distinguit triplex lauacrum scilicet aque sanguis et lachrymarū: et quodlibet horum dicit esse duplex nā lauacrū aq̄ duplex est. s. materialis aq̄ et spūalis. Lauacrū sanguinis duplex est. s. fusi et panibulo, et oblati in sacramēto. Lauacrū lachrymarū duplex est oculoz ad lamētū, et plantarū ad sacramentū. Jsta sex lauacra in hac die sunt facta: vt idem Innocentius ostendit. Primum igit lauacrū est aque materiale, qua Christus pedes discipulorū lauit: quod idem fecit in exemplum mixta illi ad Joannis. xiij. Exēplū dedi vobis. Jn hoc exēplo instruūtur superiores, inferiores et eq̄les. Superiores sez prelati instruunt. Tūc em̄ caput et pedes lauat qñ prelati ad bonos se habēt cum diligentia. Chryſ. Nō solū pedes lauit sz vestimēta deponit in theo se pa. exit, pelnus implet, ostēdēs q̄ cū ol studio tanta facere opz. Rom. xij. Qui p̄est i sollicitudine. Ad malos dñe se hre cū patiētia et benivolētia exēplo xp̄i qui prodītoris sui pedes lauit. Volui ꝯ dē ipsum a sua malitia coercere non per tormenta vel plagas: sed modo p̄amoz et vocādo ipsum amicū. Mat. xxvj. Amice ad quid venisti? Modo p̄ pudorez habēdo cum, commensalem suū vt ib. dē. Qui intingit mecum manum in parapside &c. Mō ei p̄dicēdo p timorē suppliciū eternū: vt ibidē. Ue homini illi, per quē filius hominis tradetur. Modo p obsequiū impendendo sibi humilitatis officiū. vñ sez ei⁹ pedes lauit. Augustin⁹. Nō dedignatus est xp̄us inde venire pedes, cui⁹ inde manus videbat in stelere. Secūdo mutuantur inferiores: vt exēplo petri ꝯ suos prelatos habeāt se reuerenter: qđ notat cū dicitur. Domine tu mihi lauas pedes Chriſ, Manib⁹ quas eccop oculos apostoli leprosos mundasti mortuos resuscitasti &c. p̄hil. ij. Qui hmōi de sunt cū omni honore habetote. Debēt se habere

humiliter: quod notatur cū dicit. Non lauabis mihi pedes in eternum. Augu. Quāmis magne audacie esset cōtradicere seruum domino, hominē deo, cū hoc magis facere voluit xp̄s pati vt xp̄s sibi lauaret pedes. Tertio dz se habere obediēter, qđ notat in hoc q petr⁹ postmodum obediēs dixit. Domine nō tantū pedes meos ꝛc. Ysa. xlix. Obedite prepositis vbis Ecce obediētiā: ꝛ subiacceteris. Ecce humilitas deuota. Tertio instruūtur, equales et oēs vt habeant charitatē mutuam adinuicem: quod est fm glo. Inuicē sibi seruire, inuicē sibi peccata dimittere. pro inuicē orare. Aug. Inuicē nobis delicta donem⁹: et pro nostris inuicē peccatis oremus atq; ita quodam modo nobis pedes lauau⁹. Secūdz lauacrū est aque spiritualis per quā eleemosyna significatur, que pedes. i. pauperes qui vidētur esse extremi: id est abiecti sūt lauādi. id est refouendi. Dicit aūt eleemosyna aqua: qr habet virtutem extinctiuā respectu peccati quod extinguit. Eccli. xlj. Ignē ardētem extinguit aqua, ꝛ eleemosyna resistit peccatī. Uirtutē mundatiuā respectu gratie que infundit Luc. xj. Date eleemosynam ꝛ omnia mūda sunt vobis Uirtutē fecūdatiuā respectu bonoꝝ que augētur. ij. Cor. ix. Multiplicabit semen vestrū ꝛc. Uirtutem fructificatiuam respectu premū quod acquirit. Thobie quarto. De substantia tua fac eleemosynā: p̄m⁹ em̄ bonū tibi thesaurisas. Tertiū lauacrum est sanguinis effusi in puteo: quo xp̄s peccata nr̄a lauit. Apoc. j. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo p̄s. Asperges ꝛc. Lauacrū siue balneum dz esse medicinale, calidū ꝛ calefactū: sic sanguis xp̄i fuit medicinalis rōne diuinitatis cū fuit vnitus. Et fuit calidus ratione amoris quo fuit inflāmat⁹. Ista duo notant in hoc q xp̄s vsq; assimilatur ꝙ est herba medicinalis ꝛ calida. Fuit et iste sanguis clar⁹ qr talem facit clarū et mūdam: iō sequit. Lauabis me ꝛ supnix dealbabor. Quartū lauacrū est fāgulo oblati in sacramento: qđ quidē sacramē tū: xp̄s nobis dimisit i memoriale sue passionis: de ꝙ dicit Luc. xxij. Hoc facite in meā p̄memorationē. Habem⁹ em̄ triplex memoriale passiōis. Unū in visu. s. passio xp̄i picta: aliud in auditu. s. passio xp̄i p̄dicata: aliud in gustu. s. passio xp̄i in hoc sacramēto veraciter cōtēta. Si igit affectū mouet passio xp̄i imaginibus visa: ꝛ passio audita ꝛ p̄dicata: multo fortiꝰ dz passio degustata. Eccli. xlix. In oīe ori⁹ dñi mel dulcorabitur et⁹ memoria. Quintus lauacrū est lachrymarū ex oculis ad lamentū xp̄tū ad publice penitētes qui hodie recōciliant. In capite em̄ ieiunij exeludunt ab introitu ecclie. Arcētur a perceptiōe eucharistie ꝛ ligant nexibus penitētie: ꝛ illud fit in signū penitētie ade: ꝙ fuit a paradiso electi⁹: a ligno vite phibit⁹: ꝛ multē penis ligat⁹. Sz hodie xp̄s celestē ianuā cepit aperire: iō in ecclesiam introducunt. Hodie corpus in sanguinem ad māducandū dedit: ꝛ iō ad edendum admittunt hodie: ligat⁹ fuit: ꝛ iō ipsi qui ligati erant nexib⁹ soluantur: iuxta illud Joh. xvij. Si ergo me q̄ritis ꝛc. Sextum lauacrū est lachrymarū ex plantis ad sacramētū sicut est oleū ꝛ balsamū ex quibus crisma cōficit: ꝛ hoc pōtificali bñdictiōe adiūcta. per qđ dat intelligi q vobem⁹ hr̄e oleū. i. notorē p̄scie q̄tū ad deū. Matt. xx. Prudētes v̄gines ꝛc. Balsamū. i. odorē bone fame q̄tū ad primū. Eccli. xxiij. Sicut cynamomū ꝛ balsamū odorē dedi. Et benedictiones celestis gratie: quantum ad seipsos: quam quidem benedictionē celestis pontifex habet dare.

¶ Sermo. cvij. De eodē die, sermo. iij.

Surgit a cena ꝛ ponit vestimenta sua. In hac cena dñs multorū personā assumpsit. s. personaz amici, magistri dñi et serui ac prelati: persona quidem amici assumpsit quando cum discipulis cenare voluit. Signum enim spiritualis amicitie est inuicem epulari, ꝛ maxime qñ debebant separari. Christus igitur ab apostolis discessurus: primuz eis cenam voluit celebrare. In qua quidē fuit tripler genus sibi: ꝛ tripler genus vini. Ibi em̄ fuit panis azim⁹ agn⁹, tipic⁹, ꝛ xp̄i verū corpus. quod christus in specie panis discipulis dedit. Contraria aūt his fuerūt in

cena ade quam ipse cum vxore sua celebrauit. Hic enim fuit panis azimus: ibi fuit panis fermentatus quia tota natura humana per peccatum fuit fermētata ⁊ corrupta. Hic agnus typicꝰ ibi cibꝰ vetitus: hic panis in corpus christi mutatus ibi panis mutatus in corpꝰ diaboli: peccatum enim mortale in corpus diaboli facit transire. Fuit etiam in cena domini triplex genus vini, scz legale, id est sucus de lactucis agrestibꝰ: sacramētale, id est sanguis xp̄i discipulis in specie vini oblatus. Et spūale, id est abūdantia diuini amoris quo oēs q̄ erant in illa cena erāt repleti et quodāmō ebrij effecti. Nā per amorē xp̄s fuit ebrius: qn̄ in cruce fuit denudatus. Petrus fuit ebrius qn̄ ꝯtra pericula mortis securꝰ erat effectus. Johānes fuit ebriꝰ q̄ in xp̄i pectore quasi in fōte fuit potatus. Si igit̄ ad hāc volumus accedere ⁊ corpus xp̄i digne suscipe: debemꝰ hūc triplicē cibū habere scz panē azimū. i. cor purū. j. Cor. v. Epulemur in azimis sinceritatis. Agnum. i. cor amore christi inflāmatū ⁊c. p̄s. Inflammatū est cor meū ⁊c. Et panez substantiatū, id est cor ab omni amore mūdi alienatū vt nihil sit ibi amoris mūdi: sz ibi accidētia sine subiecto, id est amor tēporaliū nō radicet̄ i alio. Debemꝰ etiā habere hoc triplex vinū scz vinū cōtritiōis ex herbz aggrestibus ⁊c. p̄s. Potabis nos vino compunctiōis: vinū deuotiōis vt eiꝰ sanguinē semp̄ cū deuotiōe desiderio in memoria habeamus. Job. xix. Pulli eiꝰ lābunt sanguinē vinū amoris: vt eiꝰ dulcedine delectemur ⁊ inebriemur. Cant. v. Bibite ⁊ inebriamini charissimi. Scdo xp̄s assūpsit personā magistri: cum dicit. Uos vocatz me magister ⁊ dn̄e. Joh. xiij. De isto magistro dr̄ Mat. xxij. Magister scimus qr̄ verax es ⁊c. Scdm autē Chrys. Magister veritatis quis efficitur veritatē nō falsificādo: a veritate nō cadendo ⁊ veritatē defendendo. Christus igitur dicitur verꝰ magister: qr̄ veritatem non falsificauit: vnde dicitur. Magister scimus qr̄ verax es: veritatē nō tacuit. Unde dicit. Et viam dei in veritate doces ⁊ veritatez defendit, vn̄ dicitur. Non enim respicis p̄sonam hominū. Habuit aurem iste magister quatuor modos docēdi docuit verbis exēplis sacramētis ⁊ miraculis. Quidā enim erāt rudes et inscij: ⁊ istos docebat verbis. Matth. v. Aperiēs os suum docebat eos dicēs. Beati pauperes spū quoniā ⁊c. Quidā erāt curiosi qui nolebāt audire verba sed videre facta: istos docebat exēplis. Mat. x. Discite a me qr̄ mitis sum ⁊ humilis corde. Quidā erant superbi et istos humiliabat sub creaturz instituēs sacramēta a quibus iustificationem acciperent. Johānis. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua et spū sctō ⁊c. Quidā erant duri et obstinati istos conuincebat miraculis. Act. x. Qui ꝑtransijt bene faciēdo et sanādo oēs oppressos a diabolo. Tertio assumpsit p̄sonam domini: cū dicit Si ego magister ⁊ dn̄s. Dicit autem Cyprianus q̄ ad perfectum dominū tria requirunt̄ scilicet terror, ordinatio, ⁊ amor. Quantum ad ista tria christus in presenti vita plenum dominiū non ostendit, in futuro autez ostēdet: qr̄ reprobos reget i terrore p̄s. Reges eos i virga ferrea ⁊c. Beatos reget i amore. Deut. iiij. Amantissimꝰ dn̄i habitat cōfidēter ⁊ omnes ponet in ordine. Nā ⁊ i bonis erit ordo p̄miorū. j. Cor. xv. Alia claritas solz, id est xp̄i: alia claritas lune, id est btē virginis marie. alia claritas stellarꝝ, id est aliorū sanctorū. Stella enim differ a stella in claritate quia etiam gloria vnius sancti differt a gloria alteriꝰ. In malis est ordo penarum: iuxta illud Apoc. xxiij. Quantū se glorificauit et in delicijs fuit: tantū date ei tormentū ⁊ luctū. Quarto assumpsit p̄sonā serui in hoc q̄ pedes seruorū lauit: quod fecit primo in exemplū humilitatis: vn̄ dicitur. Exēplū em̄ dedi vobis ⁊c. p̄s. Quis sicut dn̄s deus noster qui in altis habitat: ⁊ humilia respicit in celo ⁊ in terra. Tūc humilia respicit i terra qn̄ pedes iude lauit q̄ iudas erat terrenus per auaritiam. Chryso. Quem tumorem non destruat q̄ qui sedet super cherubin pedes lauit proditoris. Secūdo lauit in medicamentū nostre infirmitatis: homo quidē se erexerat vsq̄ ad summū dei ⁊ tō christus se humiliauit vsq̄ ad infimū hominis: vt eius humilitas sup̄biā nostraz sanaret. Aug. Tanta q̄ppe est humilitas

vt eā suo cōmendaret exēplo diuina sublimitas: quia homo superbus in eternū periret nisi eū deꝰ humilis muniret. Tertio lauit in sacramentum habende puritatis: lauit enim pedes anteq̄ eis corpꝰ suū daret vt per hoc daret intelligi q̄ anteq̄ ad corpus christi accedamus lotione pedū .i. affectuū indigemꝰ. In cuiꝰ significationē dicit Dionysiꝰ: q̄ sacerdos celebraturus lauat manꝰ: qꝛ non tantum debet esse mūdus a peccatis grauibꝰ sꝫ etiā a venialibus. Quinto assumpsit personā prelati: cum dixit. Exemplum enim dedi vobis ꝛc. Christus ergo prelatꝰ in exemplū docuit discipulos suos: ꝑ doctrinā et protexit per orationem: de q̄bꝰ dicit Greg. Christꝰ veniēs noua docuit. noua docens mira faciēs praua tolerauit. In his ergo tribus tota vita christi comprehenditur scꝫ in docendo, in faciēdo, et in predicando. In quibus prelati ipsum imitari debent. Ipsi nanq̄ subditos instruere debēt per doctrinam informare per vitā et defendere ꝑ iustitiā: sed multi possent dicere illō. Esa iij. Nō sum medicꝰ et in domo mea nō est panis neq̄ vestimētū: noli me cōstituere pricipē populi. Ipsi enim nō sunt medici: quia non possunt sanare aliorꝫ vitam cū ipsi etiaꝫ habeāt vulneratā. Greg. Cū causam populi presul suscipit quasi ad egrū medicus accedit. Qua ergo presumptiōe mederi ꝓperant q̄ in facie ipsum vulnꝰ portāt. Ipsi etiā nō habēt panē sacre doctrine: ꝛ iō alios reficere ꝛ instruere nō possunt. Thre. iij. Paruuli petierūt panez ꝛ nō erat q̄ frāgeret eis. Ipsi etiā non habēt vestimētū iustitie: ꝛ iō alios nō defendunt per iustitiā. De quo vestimento dicitur Ephe. vj. Induti lorica iustitie.

¶ Sermo. cviij. De eodē. Sermo. iiij.

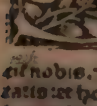

Scitis quid fecerim vobis. Ad istam interrogationem possumus respōdere vtiq̄ scimus quid hodie fecerit nobis: qꝛ tria opera fecit nobis. Primum est opus mire humilitatis: et hoc inquantum pedes discipulorum lauit: et ista humilitas commēdabilis est q̄tum ad quadruplex genꝰ cause: primo ex consideratiōe cause agētis: quia scꝫ ille q̄ est super oīa se hodie humiliauit īfra omnia, id est vsq̄ ad pedes seruorū: vnde primo ostendit suam sublimitatem: et postea ponit humilitatem dicens. Uos vocatis me magister ꝛ domine ꝛc. Si ergo dn̄s et magister vester ꝛc. nec est verbū superbie: sꝫ humilitatis necessarie. Cū em̄ superbire sit super alios ire: q̄ super oēs est superbire nō pōt. Secundo cōmendabilis est ex cōsideratiōe cause materialis: id est ipsorꝫ discipulorꝫ circa quos fiebat ipsa ablutio: qꝛ nō lauabat pedes imperatorū: sꝫ piscatorū ꝛ seruorū: vn̄ petrus sciens suā vtilitatē ꝛ christi maiestatem dixit. Non lauabis mihi pedes in eternum. Et christus respōdit. Si nō lauero te ꝛc. Tūc petrus timore cōcussus et amore inflāmatus obtulit lauādos pedes ꝛ manꝰ ꝛ caput. Sꝫ dn̄s ꝑ suā respōsionē ostēdit q̄ petrꝰ nō indigebat lotiōe capitis nec manuū: sꝫ tm̄ pedū. Per caput ei intētio: ꝑ manꝰ aūt opatio significat. Ista aūt duo in petro munda erāt: qꝛ intētionē ad deū dirigebat et opa sācta habebat per pedes aūt significat affectio q̄ aliquo puluere terrene affectiōis sine cupiditatis sepe aspergitur. Aug. Ipsi humani affectus sine q̄bus in hac mortalitate nō viuit q̄si pedes sunt vbi ꝛ humanis rebus afficimur. Unde si dixerimus qm̄ peccatū nō habemus nosmetipsos decipimus. Nō aūt indigemꝰ vt lauētur in nobis et caput intentiōis q̄ sepe est discordata: et manus opationis que sepe est remissa et pes affectionis q̄ sepe est puluere aspsa, ꝛ cor cogitatiōis que sepe est immunda. Et corpꝰ totiꝰ cōuersationis q̄ sepe est inordinata. Et ad ista quinq̄ abluenda xp̄s in quinq̄ partibus corporis sanguinē emisit In capite scꝫ vt lauaret nostram intētionē. In manibꝰ vt lauaret nostrā opationē. In pedibus vt lauaret nostrā affectionē: corde vt lauaret nostrā cogitationez: ꝛ fuit flagellatꝰ in toto corpe vt lauaret nr̄am vitā ꝛ cōuersationē. Tertio ista hūilitas cōmendabilis est ratione modi agēdi q̄ fuit, qꝛ vestimēta deposuit: lintheo se precinxit ꝛ aquā in peluim misit: atq̄ pedes

lauit vestimenta deposuit: qz corpus abso separatu fuit. Linthea se cinxit qñ idem corpꝰ renouatu resumpsit: z aquã in peluim misit: qñ suum sanguinem in terraz effudit. Et sic pedes, id est affectꝰ nros lauit. Apo. j. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Fecit nobis spiritualẽ lixiuiũ in quo pꝓ aqua posuit suum sanguinẽ pciosum. prime Johannis qñto. Hic est qvenit in aqua z sanguine xps Iesus pro cinere amaritudinẽ penarum. ps. Cinerem tanqz panem manducabaz pro igne calefactẽ amorem incensum. Johannis. xiij. Cum dilexisset suos qui erant in mundo ꝛc. Sed quia lixiuium nimis erat forte tum propter nimium cinerum amaritudinem: tum propter nimiaz ebullitionẽ amoris: ideo cũ pplicis aqua temperauit, scilicet aqua lachrymatiõis quã incrute fudit: vt dicitur Hebreoruz quinto. Et a qua regeneratiõis que de lãtere emanauit. Et sic ex tali lixiuio sic facto ex aqua sanguinis z cinere amaritudinis sic calefacto: et igne amoris sic temperato ex aqua lachrymatiõis omnium pedes lauit. Quarto cõmẽdabilis est et rõne cause finalis q̃ fuit exemplũ humilitatis date. Et etiam vt daret exẽplũ pfectionis: vt ipsi qui sunt caput subditos qui sunt pedes lauent, id est verbo et exemplo informent. Quo dãtẽ pedes aliquo modo nõ pñt lauari vel emũdari hic potest esse triplex causa. prio ex rõne lauãtis: quãdo scilicet non habet manꝰ mũdas. Prelatiem qui vitam mundam non habent potius inquinant q̃ lauent. Ecclesi. xxiij. Ab immundo quid mundabit. Gregorius Nazanzenꝰ. Mundari prius oportet et sic alios emundare. Secundo scz ex pte lauandi quãdo scilicet lauandus subditꝰ habet pulueres terrenoꝝ nimis inueteratos qz amor terrenoꝝ non ineſt cordibus auarorum per modum forme accidentalis que possit eis adesse vel abesse: preter subiecti corruptionez quia si assunt corrumpitur animus eoz pꝓ superbiã: si absunt corrumpit per impatientiã: vel etiam quando nimis inquinant. Ecclesia. xxiij. Qui baptizatur a mortuo z iterũ tangit mortuũ quid proficiet lauatio eius? Tales ẽm sũt ad instar lateris: quis quanto plus lauanꝫ tanto plus ille inquinatur: prime petri secũdo. Canis reuersus ad vomitũ ꝛc. Tertio ex pte aquaꝝ quas lauantur quãdo scz est turbida z immunda per quam amor ipsius mũdi significatur: qz animã non abluit: sz immũdã facit: Piere. ij. Quid tibi in vis egypti vt bibas aquã turbidam? Aug. Quisqs es qui es in mundo ad te venit qui fecit mundũ vt eripiat te de mũdo. Qui si ad hoc aliqua delectatione te retinet mundus semper vis esse immundus. Secundo fecit opus mire maiestatis quod cõsistit in corporis z sanguinis cõsecratione: hoc em est tãte maiestatis q̃ excellit oẽm potentiam creatã scilicet potentiam sensitiuã eo q̃ accidẽtia ibi sine subiecto cõsistant vt sensum moueant: sensibilis cognitiõis naturã excellit cũ accidẽtis esse sine nesse. Cum ergo audis hoc corpus meum nõ acquiescas gustui quia putaret se sentire saporem panis nec visui: sic de alijs sensibꝰ q̃ ibi sciperent. Acquiescas tantũ auditui: quia cum audis hoc est corpus meũ. hoc est quod audis hoc significatũ est Gene. vicesimo septimo. In isaac in quo deceptus fuit visus, qz Jacob nõ cognouit. Olfactꝰ qz credidit sentire odorem vestimentoꝝ Esau: sensit odorem iacob. Gustus: qz putabat se comedere de venatiõe Esau. Tactꝰ qz putabat tangere manus Esau. Auditus vero nõ fuit deceptus: cum dicit Vox quidem vox iacob est. Secundo excellit potentiã imaginatã inquantũ vnuz z idem corpus est in diuersis locis. Dicit aũt Innocentius tertius q̃ sicut filius dei q̃ habet triplicẽ modum essendi in rebus. Est em in omnib̃ per essentiam in iustis per gratiã in natura assumpta q̃ vnionẽ: ita corpus eius habet triplicem modum essendi. Est enim in celo localiter in verbo specialiter in altari sacramẽtaliter. Tertio excedit potentiã intellectiuã inquantũ corpus christi integrũ z perfectum sub tam parua specie est ꝓmptũ. Augustinus loquẽs de hoc sacramento cõtra felicianũ dicit. Hoc fides ꝓprie petit ligentis non exquirat ne aut non inueniat credat incredibile, aut inuentum credat singulare. Quarto excedit potentiã opatiꝫ

nam: qꝛ potentia creata hoc non potest: sed solummō increata. Eusebius. Inuisibilis sacerdos inuisibiles creaturas verbo suo secreta portare cōmittat, Tertio fuit opꝰ mire charitatis: quod cōsistit in sue passiōis inchoatione: hodie q̄dē suā passionē inchoauit inquātā factꝰ in agonia sanguineas guttas sudauit. vt scꝫ dicit Luc. xij. Sudor āt causat ex nimio labore, timore, dolore, ⁊ calore: xp̄s aūt habuit laborē. Esa. xlix. In vacuū laboraui ⁊c. Habuit timorē inquātū erat homo passibilis. Marci. xxiiij. Cepit pauere ⁊ tedere. Habuit dolorē: Threnorū. j. O vos oēs qui transitis per viā attendite ⁊ videte si est dolor similis sicut dolor meꝰ, hūit calorē, id est feruētē amorē. Jo. xiij. Cū dilexisset suos q̄ erāt in mūdo ⁊c. ⁊ dicit factꝰ in agonia. iste em̄ quatuor acies pugnabāt inuicē. tres scꝫ contra vnā ⁊ vna cōtra tres. Siquidē labor pugnabat cōtra amorē: ⁊ amor cōtra laborē. Labor enim nolebat passionē sed amor volebat ⁊ amor laborē vicit ⁊ labor amori cessit: qꝛ fructū de labore suo considerauit. Esa. liij. Pro eo ꝙ laborauit ridebit ⁊ saturabitur. Silr timor pugnabat cōtra amorē: ⁊ amor cōtra timorem, timor em̄ nolebat passionē sꝫ amor volebat: ⁊ amor timorē superauit atq̄ timor amori cessit. Unde deposuit timorē ⁊ prudenter passionē sustinuit. Prouerb. xxviij. Justus quasi leo confidens absq̄ timore erit. Silr dolor pugnabat contra amorē: ⁊ amor contra dolorē qꝛ dolor nolebat passionē sꝫ amor volebat ⁊ amor dolorē superauit: ⁊ dolor amori cessit: vñ cum magno gaudio passionem sustinuit. Heb. xij. Proposito sibi gaudio sustinuit crucem. Non fuit ergo mirum si in corde suo agonia magna fuit vbi tantus conflictus extitit. Tā vehemēs fuit ardor ⁊ cōflictus amoris ꝙ per totū corpꝰ sudauit ⁊ sudorem conuertit in sanguinem.

¶ Sermo. cix. De eodem Sermo. v.

Robet seip̄m homo et sic de pane illo edat ⁊ de calice bibat. j. Corinth. xj. Ceteri sibi sunt ꝓbandi ⁊ sic recipiendi, iste autē cibus non est ꝓbandus: qꝛ semper est bonus: sed recipiens est probandus si est bene preparatus. Ideo dicit apostolus. Probet autem seipsuꝫ homo. Sicut enim medicina homini nō preparato est causa mortis: ⁊ homini preparato est cā salutis: sic iste cibus homini indigno est venenum: homini autem digno est meritum sempiternū. Notādū aūt ꝙ homo circa hec tria ꝓbare se debet. Primo seipsum quāte sit puritatis de puritate autem recipiētis hoc sacrū corpus dicitur. Exodi. xj. Renes vestros accigetis ⁊c. q̄ ibi ponuntur. Ex quibus verbis habet ꝙ recipiens hoc sacramentum debet esse mundus a carnali delectatione. Ideo dicitur Renes vestros accingite. Legitur secundi Regum sexto. ꝙ oza a domino est percussus: quia arcam dei tangere presumpsit. Et rationem assignant iudei qꝛ mundus nō erat quia illa nocte cum vxore sua iacuerat. Si ergo ille est percussus qui iacuit cum sua vxore qua percussione dignus est qui se fedat cum meretrice? Si ille qui tetigit qua percussione ille qui sumit. Si ille qui tetigit arcaꝫ ligneā qua percussione dignus est qui sumit indigne carnem christi veram? Secūdo debet esse mundus a terrenorum affectione quod notatur cum dicitur. Calciamenta habebitis in pedibus: non enim debet diligere terrena per inordinatū amorem. Sed in suis affectibus debet habere calciamenta, id est sanctoꝝ patruꝫ exempla per imitationē qui terrena omnia contēpserunt. Qui enim diligit terrena efficit terra. Ozee. ix. Facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerunt imo efficitur lutū. Abacuth. ij. Dicitur de auaro vsquequo aggrauat contra se densum lutum. Auarus ergo qui corpus christi recipit ipsuꝫ in terram ⁊ lutum proijcit. Tertio debet esse mundus a vana cogitatione: quod notatur cum dicitur. Tenentes baculū in manibus. Debet enim baculum crucis in corde retinere ⁊ cum eo carnes id est demonum cogitationes animum lacerantes abijcere. Chrysostomus. Ubicūq̄ demones signum crucis viderint territi fugiunt baculū timentes quo plagam acceperunt. Legitur Gene. decimosexto. ꝙ

super

super sacrificium abzahe volucres desce debāt: sed ipse eas abigebat: quia quādo hoc sacrificiū offerim⁹ vel recipim⁹ cogitationes volatiles abigere debem⁹. Quarto debet esse mundus a negligentia ꝛ corpore qō notat cū dicitur Et comedetis festināter. Festināter comedit qui cum feruēti desiderio suscipit. Glosa super illud. Qui māducat ꝛ bibit indigne. Indigne sumit q̄ nō deuota mēte accedit Propter ista significāda legitur Exodi. xij. q̄ quatuor persone ab Egu agni ex eo debant scz seru⁹ incircumcisus, mercennari⁹, ꝛ aduena ac alienigena. Seru⁹ incircumcisus, id est luxuriosus qui non est mund⁹ a carnali delectatione: qr sicut dicit Bal. v. Qui autem christi sunt carnem suā crucifixerunt cū vitijs ꝛ concupiscentijs: Mercennari⁹ aūt est, anar⁹ qui non est mūdus a terrenorum affectione qui est seru⁹ ꝛ mercennari⁹ pecunie. Juxta illud. Matt. vj. Non potestis deo seruire ꝛ māmone. Aduena est neophit⁹, id est de nouo conuersus quia ille adhuc nō est mūd⁹ a carnali cogitatione. Et ille cibus non est neophitorū sed grādiū sicut dictū fuit. Aug. Cibus sum grādium ꝛc. Alienigena est tepid⁹ ꝛ indeuot⁹ q̄ nō est mūd⁹ a negligentia ꝛ corpore. ꝛ iste cib⁹ nō est insipidorū, sed palatū sanū habentium: ꝛ saporem discernentiū. Aug. Palatū nō sano pena est panis qui sano est suauis. Secundo debet probare corpus dominicū quāte sit maiestatis non enim recipit panem materialem sed celestem. Illum scz qui ait. Joāni. vj. Ego sum panis viu⁹ q̄ de celo descendi. Deus enim primo homini triplicem cibū pparauit: sicut habet. Gen. ij. Scilicet consensum: prohibitū ꝛ pmissum. Si enim concessis vsus fuisset a phibito abstinuisset ꝛ ad p missum peruenisset. Sed qr male vsus est prohibito iuste priuatus est concesso pariter ꝛ promisso. Unde dicit dom⁹. Ut de ne forte sumat de ligno vite ꝛ viuat in eternū. Quilibet aūt cibus habuit aliq̄d imperfectionis. Nā prohibitus fuit mortis causatiu⁹. Concessus non fuit de celo delat⁹ sed de humo productus promissus vitā beatam non dabat: sed in vita hominem prolongabat. Sed longe nobilioꝛem alij cibum christ⁹ nobis dedit. Ille em fuit mortis causatiu⁹: hic aūt est vinificatiu⁹, ideo dicitur. Ego sum panis viu⁹. Ille fuit de humo pductus: iste de celo delat⁹, ideo dicit. Qui de celo descēdi. Ille cōseruabat vitā corporalē: iste dat vitā eclestē, ō dicit. Si q̄s māducauerit ex hoc pane viuet i eternū. Tertio habet probare recipiēdi modum ēte sit, sanctitatis. Modus aūt quintuplex tradit a Dam. li. iij. Quia scōm eū dz recipi cum multo timoꝛe: cū cōscientie puritate, cum vera fide: cū multa reuerētia ꝛ honore: cū multo desiderio ꝛ deuotione, dz nāq; recipi cū multo timoꝛe: qr ibi cōtinet diuina maiestas. Cū tali timoꝛe receperat petrus q̄ dicebat. Luc. v. Exi a me qr homo petōr sum dñe Stupoꝛ enim circumdederat eū, debet recipi cū cōscientie puritate qr ibi cōtinet ille q̄ est sinceritas puritas. Cum tali puritate recipere vult eū sponsa q̄ dicit. Cāti. j. Lectulus noster floridus est. Debet recipi cū vera fide: qr ibi continetur velata veritas. cū tali fide receperat eū virgo beata maria. De quadam Luc. j. Beata q̄ credidisti ꝛc. Debet recipi cū multa reuerentia ꝛ honore qr ibi cōtinet vera diuinitas. Cū tali reuerētia recipiebat ille qui dicebat Matth. viij. Dñe non sum dignus vt intres sub tectum meū. Debet recipi cū multo desiderio ꝛ deuotione qr in eo cōtinet infinita charitas. Cū tali deuotione ꝛ mentis exultatiōe recipiebat ille q̄ dicebat Luc. xix. Accepit illum gaudens in domō suā.

¶ Sermo. cx. de eod̄ die ser. vj.

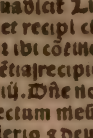

Etera cū ve neno disponā. j. Cor. xj. Postq̄ ordinauit apostolus Corinthios ētō ad corporis ꝛ sanguinis dignā susceptionez promittit se in aduentu suo ordinaturū ea que pertinent ad sacramēti huius dignaz celebrationem. Et quibus verbis colligitur q̄ apostoli multa ordinauerunt que in scriptis non reliquerunt. Similiter ipsa ecclesia a spūsancto docta multa ho die facienda ordinauit: que mystic⁹ sensum continere videntur. Primum est qr

hodie publice penitētes reconciliātur. Nā in capite ieiunij cādela accensa eis datur: cilicium eis tradit: ⁊ sic ab ecclesia eijciūtur. Et ista representant statum Ade post pctm̄. Nā cādela accensa repsentat flāmeū gladiū: cilicium ipsa tunica pellicea fuisse indutū: eiectio ab ecclesia signat eiectionem ipsius ade de paradiso. Hodie aūt reconciliantur triplici de causa. Prima qr petrū publice peccantem christus hodie reconciliauit Naz publice peccauit quādo christuz negauit scilicet in nocte sequēti quia tunc noctes sequētes spectabāt ad dies precedētes: sed mō mutatus est ordo. Publice penitētiam fecit quādo amare fleuit sed christus eū reconciliauit quādo ipsum respexit. Secūda causa est qr in quinta feria deus aues ⁊ pisces de aqua pduxit. Sz aues in aere subleuauit ⁊ pisces in gurgite remisit sic ecclesia hodie pctōres in aquis deliciarū natātes relinquit: ⁊ penitentes ad celestia desiderādā pduxit. Tertia cā est qr xp̄s hodie pro peccatoribus penitētiā facere incepit. j. Petri. ij. Peccata nostra ipse ptulit in corpore suo ⁊c. Et iō conueniēs est ꝙ post xp̄s penitētiā fecit a publice penitētib⁹ penitentia relaxetur. Secūdū est qr hodie crisma cōficitur. Et fit triplici de cā. Prima est qr crisma fit ex oleo ⁊ balsamo. Christ⁹ autem hodie oleū benedixit quādo in monte oliueti orauit: ⁊ tāq̄ plāta celestis balsamum produxit: quādo sanguineas guttas sudauit. Secunda cā est qr hodie institutū est sacramentū sacramentorum. i. corpus xp̄i ⁊c. Et ideo ꝯueniēs est vt hodie crisma conficiat̄ qd̄ est materia multorū sacramētoꝝ. Tertia causa est qr hodie xp̄s apostolos in p̄sbyteros ⁊ episcopos cōsecrauit: qr potestatem conficiendi eis dedit. Et iō cōueniens est vt hodie crisma cōficiat̄. De quo presbyteri ⁊ ep̄i seu pōtifices inungunt̄. Tertiū est qr hodie altaria denudātur ad inuuēdum ꝙ xp̄s oibus suis vestimētis fuit denudat⁹ scz vestimēto materiali qñ a militib⁹ spoliatus fuit spūali qñ collegiū apostoloꝝ ipsum reliquit. Corporali qñ anima eius corpore denudata extitit. Super substātiali aūt spoliari non potuit: quia eius diuinitas corpi in sepulchro anime i lymbo semp cōiuncta fuit. Quartū est qr hodie altaria cum aqua ⁊ vino abluuntur ad significandū ꝙ xp̄s ecclesiā suā triplici lauachro abluit. s. aqua regñatiōis. Ephe. v. Mundās eū lauachro aque in verbo vite. Aqua gratie spūalis. Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā mundā ⁊c. Et vino sanguinis. Et ideo vinū effundit̄ in modū crucis. Apoca. j. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Quintuz est qr tribus dieb⁹ xp̄i mors ab ecclesia plāgit̄: qd̄ fit triplici de cā. Prima cā est qr sol trib⁹ horis obscurat⁹ fuit. Secūda cā est qr xp̄s trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctibus mortu⁹ iacuit. Tertia cā est qr triplex creatura ip̄m fleuit scz pure corporalis vt terra q̄ tremuit. pure spūalis: vt angel⁹ qui secūdū modū suū fleuit Esa. xxxiij. Angeli pacis amare flebant. Et cōposita sicut apl̄ ⁊ mulieres. Sextum est qr luminaria extinguūtur, nam secundū aliquarum ecclesiaruz consuetudinē quindecim cādele proponunt̄. Cādele pponunt̄ vt paulatim extinguant̄. Una tñ absconditur que non extinguit̄ Ille quindecim cādele representāt duodeciz apostolos ⁊ tres marias in q̄bus lumen fidei fuit extinctum. Cādela aūt que nō extinguit̄ significat beatā virginē mariā. In cui⁹ corde semp lux fidei radiauit. Septimū est quia tenebre inducuntur ex eo ꝙ omnia luminaria tūc sunt extincta. Luminare celeste idest sol p obscurationez. Luminare sup celeste. i. xp̄s per ignominiosam passionē. Luminare spirituale idest virgo btā per tristitiam. ⁊ merorem. Luminare rationale idest apostoli per lucis fidei amissionē. De obscuratione primi luminis dicit̄. Amos. viij. Occiditi sol meridie. De obscuratione aliorū triū dicit̄. Apoc. j. Fact⁹ est sol. i. christ⁹ niger tāq̄ saccus silicin⁹. Et luna. i. virgo btā tota facta est sanguis. Et stelle celi. idest apostoli ceciderunt super terram.

¶ Semo. cxj. Die sacro. parasc. ser. j.

Vim faciebant qui querebant animam meā. ps. Iudei voletēs christi animam in suo corpore cruciare

cuz nimia crudelitate ac violētia hoc fecerūt Et ideo xp̄s cōquerit dicens. Uim faciebāt ꝛc. Olim de anima quatuor fuerunt opiniones vbi scz principalem habet sedem Quidam dixerunt ipsam esse in capite. Et hoc volunt ostendere ꝑ auctoritatem. Genesis secundo. Inspirauit in faciem eius spiraculū vite ꝛc. Joā. xix. Inclinato capite tradidit spiritum Et ꝑ rationez quia omnes sensus vigent in capite. Nam anima in capite videt: audit: odorat ꝛ sapit, alij dixerunt eam esse in corde ꝛ hoc volunt ostēdere per auctoritatem. Matthe. xxv. De corde exeunt male cogitationes ꝛc. Cum enim cogitationes exeant ab ipsa: ꝛ cogitationes exeunt a corde: ideo anima est in corde Et per rationes: quia est fons vite. Nam in corde incipit vita radicatur vita ꝛ finitur. Alij dixerunt eam esse in sanguine: ꝛ hoc volunt ostendere per auctoritatem. Leuit. xvij. Anima omnis carnis in sanguine est. Et per rationes: quia si quis ꝑdit sanguinem perdit vitam Alij dixerūt eam esse totam in toto: ꝛ in qualibet parte corporis totam. Et hoc volunt ostendere per auctoritatem. ij. Regum. j. Adhuc tota anima mea est in memetipso. Non dixit adhuc tota est in cerebro meo vel in sanguine vel in corde: sed tota in memetipso idest in corpore meo. Et per rationem: quia cum anima sit perfectio corporis organici non erit vnius corporis organici tantum: sed omnium ꝛ totiꝰ. Iudei autem videntur omnes istas quatuor opiniones saltem ipso facto sciuisse quia in his quatuor locis christi animam cruciauerunt. Primo nanq; eius anima cruciata fuit in capite ꝛ hoc in quinq; sensibus qui ibi vigent: scilicet in visu quia fleuit per compassionem quando hierusalem ciuitatem vidit. Pre amore: quando amicum lazarum audiuit mortuum. Et pre dolore quando in cruce dolores mortis sensit: vt habetur. Hebreo. v. In auditu qꝛ contumelias ꝛ opprobria multa audiuit. Sapien. ij. Contumelijs ꝛ tormento interrogemus eum. Bernar. Aures ille que audiunt in celo sanctus sanctus sanctus in terris audierūt peccatorum insultus. In odoratu: quia magnum fetorem sensit, scilicet quando fuit sputis fetidis delinitus ꝛ peccatorum id est iudeorum spurcitia circundatus, ꝛ inter corpora fetida mortuorū crucifixus. In gustu: quia felle ꝛ aceto potatus. p̄s. Dederunt in escam meam fel ꝛc. In tactu quia eius caput fuit arundine percussum. ꝛ spinarum aculeis perforatū Bernard. Caput illud diuinum densitate spinarum vsq; ad cerebrum perforatum est Anselmus. Coronatus incedit sz ipsa sua corona est cruciatus quia mille punctis eius speciosissimum verticē vulnerauit, secundo cruciata fuit in corde quando fuit in latere lanceatus Cuz eñ sit triplex amor, scilicet sermonis cordis operis. Ostenderat nobis christus amorem sermonis in sapienti predicatione. Amorem operis: in miraculorum exhibitione Non restabat nisi vt ostēderet nobis amorem. scilicet cordis quem nobis ostendit in lateris apertione Bern. Clauis penetrās clauis reserans factus est mihi ꝙ non videam per foramen. Clamat clauus clamat vulnus ꝙ deus sit in christo mundum reconciliās sibi. Iste autem amor omnes alios superat amores scilicet naturalem qui est inter patrem siue matrem ꝛ filium. Esa. xlix. Nunquid obliuisci potest mulier infantem suū? ꝛc. Amorem carnalem qui est inter virum ꝛ vxorem. Hiere. iij. Uulgo dicitur. Si dimiserit vir vxorem suam ꝛc. Amorem animalem: qui est inter animam ꝛ corpus ꝓpriū. Joā. x. animā meā ꝓ ouibus meis. Amorē socialē qui est inter amicū ꝛ amicū Jo. xv. Maiorē hac dilectionē nemo habet Tertio cruciata fuit in sanguine qñ venis aptis totꝰ sanguis de corpore emanauit: ita ꝙ eius corpꝰ tāq̄ lignum aridum i cruce remāsit. p̄s. Ossa mea sicut cremiū aruerūt Cetera deꝰ fecit in numero pōdere ꝛ mēsura, vt dicit. Sap. xj. In effusione aūt sui sanguinis nō seruauit numerū, qꝛ non vnā vel tres guttas dedit sz totum dedit. Non seruauit pondus qꝛ nō vnā vnciā: vel librā fudit sz totum fudit. Non seruauit mēsurā: qꝛ non vnum calicē mēsurauit: sz totum sine mēsura tribuit. p̄s. Copiosa apud eum redēptio Bernar. Prorsus copiosa: quia non

gutta sz vnda sanguinis largiter q ḋnq; partes corporis emanauit. Quarto cruciata erat ei⁹ alia in toto corpore: in qualibet parte corporis: quādo ad colonaz erat flagellatus: totus vulneribꝰ repletus ita vt posset dici illud. Esaie. j. A plāta pedis vsq; ad verticē non est in eo sanitas. Uere planta pedis vsq; ad verticez: quia passꝰ est in parte suprema media et extrema. Nā in parte suprema eiꝰ caput fuit vulneratum: percussum eius facies alapis inflata et sputis deturpata: barba depilata. Esa. l. corpꝰ meū dedi percutientibus: genas meas vellentibus facie meam non auerti ab increpantibus et conspuentibꝰ. In media parte corpus eius fuit macie attenuatum. ps. Dinumerauerunt omnia ossa mea: modo sed finitus diffecatum: lancea perforatum. In parte extrema erat in pedibꝰ perforatꝰ vdi magnum dolorez est passus. Et quia locus erat neruosꝰ: et quia grossis clauis cōfixus: et qz vnus pes super alium perforatus: et qz mitebatur clauatis pedibus totum corpus sustētare propter ista omnia dicit Augu. Expalmatur qui est vera palma victorie: spinis coronatur qui spinas peccatorum venit cōfringere. ligat qui soluit comped tos. disciplina creditur salus vulneratur: vita moritur: occiditur ad tempus vita a morte vt imperpetuz a vita occidatur mors.

¶Sermo. cxij. De eodē. Serm. ij.

IOhannes. Posui testamentum electis meis. ps. Quando quis ō morte dubitat testamentum condit et filiꝰ propinquis et amicis legata dimittit. Christus igitur nolens intestatus decedere testamētum condidit in testamento multa legata dimisit. De quo testamento sic dicit Ambrosius auctor humani generis in cruce pendens pietatis officia diuidebat persecutionez apostolis pacē discipulis corpus iudeis patri spiritum et virgini marie paranymphum latroni paradisum peccatoribus infernum crucem penitentie penitētibus christianis delegauit. In isto testamento christus octo legata fecit. primo nāq; legauit apostolis persecutionē: illud enim eis legauit quod et ipse in vita possedit. Joh. xv. Si me persecuti sūt et vos persequētur. Et istud legatum erat omnibus apostolis perfecte solutum qz et persecutionem habuerunt et mortem sustinuerunt. Hereditas nāq; trāsit ad heredes cū suo onere et honore: Ve⁹ autē hereditati eterne beatitudinis adiunxit onus scilicet toleranciam passionis. Cum isto onere habuit eaz christus. Luce vltimo. Oportuit christum pat. et sic intrare in gloriā suaz. habuerūt eā apostoli Act. xiiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei. habent eam omnes fideles. ij. Timo. iij. Omnes qui pie viuere volūt in christo iesu persecutionē patiūtur. Qui ergo vult assequi eternam beatitudinem et nullam pati tribulationē: videtur q; velit esse et christo dignior et apostolis sāctior et cunctis fidelibus melior. Secundo legauit discipulis pacē. Johā. xiiij. Pacem meam do vobis etc. habebat enim christus septuaginta duos discipulos qui nō erant ita fortes sicut apostoli. Et ideo legauit eis nō tantū pacē pectoris vel eternitatis: sed etiā temporis. Et quo habetur q; nō sunt infirmitatibꝰ grauis imponenda iuxta illud Mat. ix. Nunquid possunt filij sponsi lugere etc. Et quibus verbis colligitur quod non sunt imponēda tristitia festiuis: et ideo dixit. Nunqd possunt filij sponsi lugere etc. Festiui sunt cōtemplatiui qui de quiete pectoris perueniunt ad quietē eternitatis? Iuxta illud Esaie. lxvj. Erit sabbatū ex sabbato. Talibus nāq; nō sunt imponēda tristitia: qz posset eorū iocunditas retardari: nec debet statim imponi cōuersatio noua vetus stis ideo subditur. Nemo habet pnistinam pānos rudis etc. nec mentis iocunditas in experto: ideo subditur. Nec vinū nouum mittit in vtres veteres etc. Tales enim non sunt statim ad spūalia cōpellendi: sz paulatim promouēdi. Tertio legauit corpus suum iudeis vt tribus diebus ipsum in potestate haberēt. Job. x. Terra. i. corpus christi terrenū datur est in manus impij. i. pilati siue iudei. Corpꝰ nāq; christi erat tanq; saccus plenꝰ thesauro. ideo dedit ipsum in manus iudeorum: vt

ipsum finderent et thesaurus emanaret quo captiuus redimeretur. Iste sacc⁹ venit ad nos in natiuitate primer. vj. Saccum pecunie secum tulit: fuit autē scissum in passione. ps. Conscidisti saccū meū ꝛc. et emisit p̄cium in sanguinis emanatione Bern. Saccū plenū misericordia sua mi fit deus pater in terram. Saccum inq̄ in passione cōsideruz vt effunderetur ille lad q̄ i eo latet preciū nostrū. Erat tanq̄ alabastrū plenum vnguento. Et ideo datum est in manus iudeorū vt ipsum frangerēt: vnde vnguentū effueret quo vulneratus sanaret. inde enim emanauit vnguentum mortificatiuū inducens contritionem. dulcoratiuū infundēs cōtritis cōsolationē. ac sanatiuum dans plenam remissionē. De quib⁹ primis dicitur Luc. xp̄o. Infunḡēs et oleum. De tertio Eccli. xxxiij. Unctiones cōficiet sanitatis. Erat tanq̄ apotheca plena balsamo. ideo datum est in manib⁹ ideoꝝ vt balsam⁹ exiret vnde fetidus relenet. Tunc enim ista apotheca aperta fuit quando vn⁹ militū lancea īgt⁹ eius perforādo aperuit. Iste autem odor assimilat odori vincē: balsami et myrrhe vt habetur Eccli. xxiij. Uince quia serpentes infernales fugat Balsami quia patrem recōciliat. Myrrhe, q̄ hominē a putredine peccati p̄seruat. Quarto legauit patri spiritū vnde Luc. xxiij. Pater in manus tuas comēdo spiritum meum docens nos vt in hora mortis deo spiritum commendemus primo vt ipsum ab insidijs demonū custodiat, Ecclesiast. ij. Liberasti me a ragiētibus preparatis ad escam Secundo vt per ministerium angelorū ipsum ad celum deducat. Exod. xxiij. Ego mittam angelū meū qui precedat te ꝛc. Tertio vt ipsuz quasi depositū custodiēs corpori suo quādoque restituat. j. Thim. j. potens est depositum meū seruare vsq; in illū diē. Quinto legauit virgini paranymphū quando matrē suā iohānī dimisit: quod fecit christus ratiōe sui quia conditor legis debet seruare legem Exodi. xx. Honora patrē tuū ꝛ matrē tuā. Ratiōe nostri vt instruamur secundū Chrys. vsq; ad victimā respirationē habere curam parentū. Ratione virginis vt aliquā cōsolationē reciperet de amissione filij ex custodia fidelis discipuli. Sexto legauit latroni paradisum. Amen dico tibi. Ecce qualis firmitas mortis deus enim in arāli christi fuit. Quia hodie ecce p̄sta celeritas. Mecū eris ecce p̄s beata societas. In parad. s. ecce p̄s felix locus amenitas. Septimo legauit peccatorib⁹ infernū vbi pulchre mōstratur: quod quadruplici ratione ostēdi potest, Primo⁹ enī id est luxuriosus pulchrius manet in luto infernalis fetiditatis p̄s in prato celestis amenitat s. Secundo. i. quar⁹ qui est fetidus pecunie pulchrius manet in cloaca infernī p̄s in camera picta dei. Latro. i. fugibus qui furatur deo id quod est sibi prosperitū scilicet gloriaz. pulchrius manet in patibulo infernalis vitalis p̄s in solio manifestatis Lignum putridum id est peccatori peccandi consuetudinem putrefactę, pulchrius manet in igne ifernalis crucis tionis p̄s in regali eccl̄ie celestis mansione. Octauo legauit crucē penitētie penitētib⁹ christianis. Luc. ix. Si q̄s vult venire post me abneget semetipm ꝛc. Ip sa enim penitētia debet esse perfecta. Ideo dicit abneget semetipm. i. ex toto neget. Uoluntaria. ideo dixit tollat. aspera. iō dixit: crucē que p̄s cruciatu. propria non aliena ideo dixit suā. ptinua. iō dixit quotidie, et pura intentatione facta ideo dixit et sequatur me.

¶ Sermo. cxiij. De eodē. Sermo. lij.

Proprio filio suo non pepercit ꝛc. Rom viij. Magnam deo fiduciā habere possumus quis si dedit nobis filiū suum dabit nobis cetera bona sua. et istam fiduciaz dat nobis christus ex modo stādi in cruce. de quo dicit Bern. Quis non rapitur ad spem impetrandi fiduciam qui eius in cruce considerat corporis dispositionē: videlicet caput inclinatum ad osculum: brachia extensa ad amplexum: manus apertas ad largiendum: latus apertum ad diligendum: pedum affixionē. ad nobiscū p̄manendū ꝛ totū corpus extēsionē ad se totū nobis ipendendū. Primo igit debem⁹ p̄siderare q̄ in cruce tenet caput

inclinatū ⁊ hoc triplici rōne. Primo rōne recōciliationis solet em̄ q̄ aliū vult sibi recōciliare: caput iclīare ⁊ osculū sibi dare. Si xp̄s caput iclinat vt osculū porrigat ⁊ nostrā recōciliationē faciat. Cāti. j. Osculet me osculo oris sui. Scdo rōne eleuationis solēt nāq̄ q̄ aliū vult sursum erigere seipsum inclinare: ⁊ ipsum ad alta eleuare Sic xp̄s caput iclinauit: ⁊ de collo suo scalā fecit: ⁊ nos ad patrē eleuauit. Joh. xv. Nemo venit ad patrē nisi per me ⁊c. Tertio ratione exauditionis. Solet em̄ hō libēter aurem inclinare ei quē vult benigne exaudire. Christ⁹ ad patrē caput inclinās aurē dexterā nobis porrigit et sinistrā nobis auertit. Auris dextera est eius mīa quā mō nobis libēter impēdit. Sinistra autē est eius iustitia quaz modo libenter a nobis auertit. Sdo hz brachia extēsa ad amplexū. Solet nanq̄ mr̄ brachia aperire: ⁊ sic puero veniēdi fiduciā ad se dare de⁹ hz duo brachia. s. sinistrū sue gr̄e: ⁊ dexteruz sue gl̄ie. Ista brachia duo de⁹ olim ābo clausa tenebat: qz nulli plene dabat suā gratiā ⁊ nullū recipiebat ad suam gloriā. Tandē aperuit brachiū sinistrū recipiēs ad suā gratiam populum iudeorū: sed tamē dexterum clausum tenebat: qz nullum ad suam gloriaz admittebat. Modo autē ambo brachia habet aperta et extensa: quia om̄es ad suam gratiā recipit: ⁊ ad suam gloriā introducit. Tertio habet manus pforatas ad largiēdum. Habuit em̄ in cruce man⁹ aptas cōfixas ⁊ pforatas. Aptas ad innuēdū q̄ dat oībus liberaliter. p̄s. Aperis tu manuz: ⁊ imples om̄e animal bn̄dictiōe. Cōfixa ad innuendū q̄ dat vniuersaliter. Sunt em̄ qui habēt manus apertas ad ppinquos: ad alios aūt clausas: Christus autē ad omnes ⁊ bonos et malos Mat. v. Solez suum oriri facit super bonos ⁊ malos ⁊c. Perforatas: ad innuēdum q̄ dat oībus abundāter. Sicut em̄ vas perforatū nihil sibi retinet: sic ⁊ christus iesus nihil sibi retinuit: sz omnia dedit. Nā dedit nobis carnem suam: patri animā: Johāni matrem suā: Petro ecclesiam latroni paradisum: cruxifixoribus vestimētū: lāceatori restituit visū. Quarto habuit lat⁹ apertū ad diligendū. Ex hoc em̄ xp̄s estendit q̄ntū nos dilexit: qualiter ⁊ ppter q̄d. Quintum: qz plus quā cor suum: qz p nobis iuxta cor suū voluit vulnerari. Sic em̄ loq̄tur mater filio. Fili tu es cor meū pl⁹ te diligo corde meo. Iste ē nr̄ pellican⁹ q̄ iuxta cor se vulnerauit: ⁊ filios resuscitauit. Qualr aūt qz. s. ex vtero amore cordz: vt. s. cor ei⁹ videam⁹ ⁊ q̄ ex amore cordz nos diligat certi sim⁹. Sic ei loq̄tur amic⁹ amico vtinā videres cor meū. Bern̄ Clau⁹ penetrās clau⁹ reserās fact⁹ ē mihi. Propt̄ q̄d vt ad instar colūbe ab isidijs demonū i ip̄o foramie abscōdamur. Cant. v. Ueni colūba mea i foraminib⁹ petre. Quinto habuit pedes cōfixos ab nobiscū manendū. Signū em̄ esset magni amorz si amic⁹ cū amico ꝯpediri se faceret vt secū maneret. Christ⁹ em̄ in hoc exilio veniēs ad nos nobiscū mānsit libēter. Prouer. viij. Delicie mee esse cū filijs hominū. Manet vtilit. Sap̄. vij. Uenerūt mihi omnia bōa pariter cū illa. Manet pseueranter. Mat. vlt. Ecce ego vobiscū sum oībus diebus ⁊c. Sexto habuit corporis extēsionē ad se nobis totaliter ipendendū. Nam extendit se i nr̄z obsequiū ab ifantia vsq̄ ad pueritiā: qz ⁊ ab ifantia a circuncisione sanguinē effudit. Et i pueritia qz parentib⁹ obediens fuit iuxta illud Luc. ij. Erat subdit⁹ illis. A pueritia vsq̄ ad iuuētutē: qz i sua iuuētute nos istruxit miracula fecit: ⁊ beneficia multa ipendit. A iuuentute sua se extendit vsq̄ ad finem vite: qz i crucē ascēdit: ⁊ per passionem nos redemit. Post mortem se extendit vsq̄ ad limbū: ⁊ ide pr̄es eduxit. Deide se extēdit vsq̄ ad mūdum: qn̄ gloriose resurrexit. Postmoduz vsq̄ ad celū quādo mirabiliter ascēdit. Tandem extēdet se vsq̄ ad iudiciū quādo viuos ⁊ mortuos iudicabit.

¶ Serm̄. cxiiij. De eodē. Sermo. iiij.

Dilexit nos et lauit a pctis nr̄is i sanguine suo. Apoc. j. Homo an̄ xp̄i passionē erat imūd⁹ dur⁹ fugitiu⁹: ⁊ cec⁹. Qz igitur erat imūd⁹ christus fudit sanguinē

suū in lauachrū nostre purgationis Heb. ix. Sāguis xp̄i emundabit conscientias nostras ab operib⁹ mortuis. Lauachrū autē frigidū lauit: calidū autē melius lauat. Sic ⁊ sanguis christi omni tēpore lauat: Sz hodie melius lauat qr de suo vase calid⁹ est effus⁹. In quo quidē fuit valde calefactus scz igne amoris. De quo ipse dixit sic. Luc. xv. Ignē veni mittere in terrā. Igne doloris. Treñ. j. Attēdite ⁊ videte si ē dolor similis sicut dolor me⁹ Et igne passiōis. p̄s. Igne me examinasti ⁊c. Nō tātum lauat consciētias nostras, sed etiaz omnes creaturas. Omnia nāq; elemēta ab ydolatriis fuerunt fedata. s. aqua ex nephandorū hostiarum ablutione: ignis ex concrematione. aer ex fumi ascēsione: ⁊ terra ex innocētis sanguinis aspersione. Sed christus omnia ista purgauit scilicet p aquam quā de latere emisit. Aerē qr nō sub tecto sed i aere passus est. Terraz quia super eā sanguinē fudit: ⁊ ignē quando spiritū sanctum in specie ignis emisit. scdo qr homo erat dur⁹ effudit sanguinē suum in emplastrum nostre mollificationis. Fit autem emplastrū de herbis ⁊ floribus ⁊ specieb⁹ aromaticis aliquo liquore sup infuso ⁊ melle apposito Herbe medicinalis ē caro eius mortalis. Iuxta illud Esa. xl. Omnis caro fenum Flos odorifer⁹ est eius anima o im virtutū odore repleta. Species aromatica est ei⁹ diuinitas speciosa. Liquor infusus est ei⁹ sāguis effus⁹. Mel dulce ē ei⁹ spirit⁹ humanus. De quo dr Eccl. xxiiij. Spirit⁹ me⁹ sup mel dulcis. Ex his igit quiq; generib⁹ ꝯfectū est illd emplastrū qd omnē duriciā cordis nr̄i debet mollificare, maturare ⁊ frāgere. Dicit nanq; ꝙ est quidā lapis adamātinus q̄ frāgi non potest, nec mallei ꝑcussiōe, nec ignis adustio, nec antiqua inueteratione: frangitur autē sangis appositiōe. Sic multi sunt q̄ ad penitētiā frāgi nō possunt, nec p diuinā ꝯmonitionē, nec p adibitā tribulationē, nec p lōgā senectutis ꝯfessionē: frangunt aūt p dñice passiōis recordationē. Tertio qr hō erat a deo fugitiuus effudit sanguinez suū in reclamatoriū nr̄e reuocationis: qr aues ⁊d dños suos nō reuertuntur nisi cū fruñio carnis: arbores ascēdūt, ⁊ ad eas sibilāt ⁊ eas reuocant. Alique tamē sunt que non reuertunt triplici de causa: aut qr sunt nimis replete: aut qr deuoratiōe prede sunt occupate: aut qr nō sunt bñ domesticate. Homo em̄ tanq̄ auis cōtumax a deo aduolauerat. Ozee. ix. Effrai q̄si auis aduolauit. Ideo xp̄s arborē crucis ascēdēs: ⁊ corp⁹ cruētatum habēs ad nos sibilare non cessat. Esa. v. Leuauit dñs signū in natiōibus: ⁊ sibilabūt ad eū de finibus terre. Sz q̄daz sunt q̄ venire cōtemnunt: aut qr sunt nimis repleti sicut auari. Deu. xxxij. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit. Aut qr sunt in cadaueribus occupati sicut luxuriosi ad instar corui qui deuoratiōi cadauerum se dedit: et ideo ad archā non rediit. Aut qr sunt siluestres ⁊ non bene domesticati sicut superbi. Animalia autē domesticantur tribus modis. Aliquādo per flagellationē: qr cum canis flagellatur leo domesticatur. Aliquādo p sanguinem: qr aliquādo auibus datur sanguis siue vinū ad bibenduz vt domesticentur. Aliquādo vero p beneficiorum collationē. Non est enim aliquod animal ita siluestre qd ex beneficiis nō fiat māsuetum ⁊ leue. Christ⁹ igitur qui est leo autē nos canes viuos domesticari ⁊ flagellari voluit. Esa. lij. Disciplina pacis nostre sup eum. Uinum sanguinis ad bibendum nobis dedit beneficia ꝯtinua nobis tribuit. ⁊ tamen aliqui domesticari non possunt: nec flagellatione leonis: nec puto sui sanguinis: nec ex collatis bñficiis. Quarto. qr homo erat cecus effudit sanguinē suū in collirium nostre illuminationis. Sunt enim tria peccata que execant: scilicet timor superbie: puluis auaritie, ⁊ humor luxurie. Et ista cecitas sanatur ex triplici collirio. Quoddā enim est colliriuz cōfectum ex felle piscis quo illuminati sunt oculi Thobie. Et istud collirium est totū amaruz ⁊ representat christū: prout erat in patibulo. Consideratio autem istius fellis: id est amaritudinis passionis frangit duriciam nostre elationis. Unde et in passione. Petre scisse sunt: terra mota est monumēta aperta sunt: ⁊ mortui surrexerunt illi ergo qui ad istud collirium non sanant sunt lapidib⁹ duriores: terra in-

sensibiliores monumentis fetidiores: et mortuis miserabiliores. Et scdm collirium confectum ex fauo mellis quo liniti sunt oculi. Jonathe, vt habetur. j. Regū. xiiij. Et istud collirium est totū dulce, ⁊ repre-sentat christum: prout est in regno vbi totus est dulcis: ex quo sancti habent suam dulcedinem ex melle scilicet diuinitatis ⁊ cera humanitatis. consideratio autez huius dulcedinis debet extinguere cecitatē carnalis delectationis. Tertium collirium confectum ex coniunctione saliue ⁊ pulueris quo illuminatus est cecꝰ a natiuitate, Joā. x. Et istd ē ex parte dulce, ⁊ ex parte amarum. Nam saliua habet dulcedinez: sed terra amaritudinē. Et repsentat christum prout erit in iudicio vbi malis erit terribilis ⁊ bonis dulcis. Cōsideratio autē istius collirij tā terribilis dz sanare cecitatem cupiditatis: qꝛ tunc diuitie nō poterūt liberare. Bernardꝰ. Uenit dies illa in qua plꝰ valebūt pura corda q̄ astuta verba ⁊ ꝯsciētia bona q̄ marsupia plena.

¶ Sermo. cxv. De eodem sermo, v.

Tradidit semetipm pro nobis oblationem ⁊ hostiam deo in odorez suauitatis. Ephe. v. In veteri sacrificio cōsiderabant tria: scilicet oblatio, inflammatio, ⁊ reconciliatio. Si quidem animal sacrificatum offerebatur oblatū cremabatur crematum odorē reddebat quo deus placabat. sic ⁊ christꝰ fuit oblatus: ideo dicit. Tradidit semetipsum ꝓ nobis. Fuit inflammatꝰ, ideo dicit. Oblationem ⁊ hostiam. hostia enim cremabatur ⁊ odorem emisit quo deus fuit reconciliatus: ideo subditur. In odorem suauitatis. Primo quia christus fuit oblatus ⁊ traditus in sacrificiuz a patre. Rom. viij. Proprio filio non pepercit: sed ꝓ nobis tradidit illum. Et a se: vt patet in verbo proposito. Sed qꝛ in sua deitate nō erat aptus sacrificium: iō fecit se ouē ⁊ agnum vt aptus esset ad sacrificandū. Esaie. liij. Tanq̄ ouis ad occisionē ducetur: ⁊ quasi agnus corā tondente se obmutescet, ⁊ nō aperiet os suum. Non enim os suum aperuit per aliquam impatiētiaz: nec cor [illegible] per aliquam irā, quod patet. quia cū ira siue impatientia aliquando sit in animo: aliquādo manifestetur in exteriori signo: alquando ostēdatur in iniurioso verbo: aquādo exerceatur in cotumelioso facto, Christꝰ nullo istoꝝ medoꝝ in passiōe fuit ꝯmotus: sed tanq̄ agnus obmutui. Esa. xlj. Nō clamabit ⁊ non audietur vox eius foris: ecce qꝛ nō fuit ꝯmotus in verbo calamū quassatū nō ꝯteret: ecce: qꝛ n̄ fuit cōmotus in facto: qꝛ nulli nocuit: sed omnibus ꝓfuit. Nō erit tristis: ecce qꝛ non fuit cōmotus in animo neq̄ turbulentus: ecce qꝛ nō fuit cōmotus in exteriori signo. Secundo christus fuit inflāmatꝰ ⁊ succēsus ⁊ hoc quadruptici igne. Primo igne amoris. De quo dicitur Luce. xij. Ignem veni mittere in terrā. ⁊c. Joā. xv. Maiorē hac dilectionez nemo habet ⁊c. isto igne amoris adeo fuit inflammatus ꝙ propter nostrum amorem dimisit habitationem celestem. angelicā hereditatem: ⁊ seipsum dedit in mortē, Mr̄. xj. Reliqui domum meā ⁊ dimisi hereditatem meam: dedi dilectā animaz meā in manibus inimicoꝝ meorum. Isto igne adeo fuit inflammatus ꝙ dedit nobis sapiētiam suā: quia trigintatribus annis nos docuit. Potentiaz suā: qꝛ multa beneficia nobis ꝯtulit: infirmos sanādo: mortuos suscitādō personā suā: qꝛ trigintatribus annis perseueranter nobis seruiuit ⁊ vitā suā: qꝛ pro nobis mortem sustinuit. Secundo fuit inflammatus igne doloris. Nullus enim martyr tātuz dolorem sensit quātum christus. Maiorē enim dolorem sentit oculus quādo pungitur: q̄ calneuz quādo vulnerat. Caro autem aliorum martyrū fuit instar calcanei qꝛ de grossa materia facta, ⁊ caro christi fuit ad instar oculi: qꝛ habuit complexionem magis nobilē. Et erat delicata ex eo ꝙ fuit de spiritussancti operatione concepta, de purissimis sanguinis beate marie assumpta, ⁊ nulli vnq̄ peccato subiecta. Ea ergo maiorē dolorem sensit. Tertio erat inflammatus igne passionis. Passus est enim penam acerbam variam ⁊ diuturnam. Acerba quidem erat: quia in locis neruosis vbi viget maior sensus: ⁊ ideo maior dolor. Fuit varia: quia a plāta pedis vsq̄ ad verticem non fuit ab eo sanitas. Fuit etiam diuturna: quia in instanti

sue conceptionis durauit vsq; ad mortez suam ipse enim mortem suaz semper sciuit: ⁊ ideo quodlibet die dolorē habuit. Quarto erat inflammatus igne compassionis Magna enim compassione vrebatur quando matrē flentem vidit, Quādo apostolos dispersos vidit. Quando etiā suos crucifixores in frenesim versos aspiciebat. Sicut em̄ plus pater videns filiuz freneticum in ipsum insurgentem plorat. nō suā iniuriā sz filij furiā. Sic ⁊ christꝰ nō suos dolores: sed frenesim suorum interficientiū deflebat, Jō etenim pro ipsis orabat: clamabat ⁊ plorabat sicut dicitur Heb. v. Qui in diebus carnis sue preces supplicationesq; ad deū ⁊c. Ecce qr orabat: ⁊ cum clamore valido. Ecce quia clamabat: ⁊ cum lachrymis offerens; Ecce qr plorabat. Tertio christꝰ suauēo dorez feciti patri: ex quo fuit reconciliatus. Unde dicitur, In odorem suauitatis. Istud aūt sacrificiuz erat valde odoriferū: quia flebat in holocaustuz, holocaustum em̄ erat totum incensum. Christus igitur erat holocaustum: quia totus erat in passiōe incensus: vt supra dictum est. Et intus. igne amoris ⁊ foris igne passionis, Et istud p quatuor signa pōt ostendi que sunt signa in aliquo vehementis caloris. Primū est quia valde sudauit quisudor in guttas sanguinis aque fuit conuersus. Magnus erat ille ignis qui ipsum non tantum in facie sed etiam in toto corpore sudare faciebat: ⁊ qui humorem flegmaticum in sanguinem conuertebat qui in tantū abūdabat q̄ in terram decurrebat. Secūduz signum est quia vestes ferre non potuit: sz nudus in crucem ascendit. Ac si ipso facto loquatur ⁊ dicat. Tanto igne ardeo: q̄ vestes sustinere non valeo. Hoc significatum est, ij. Regum sexto; vbi dicitur q̄ Dauid nudus ludebat ante arcam domini. Arca domini est crux christi in qua profunda dei mysteria continentur, Ubi christus nudus lusit: q̄ nudus ⁊ gaudens crucem ascendit. Tertium signum est: quia sitiuit ⁊ potum petit, Bernardus. O domine quid sitis: fidem nostram, salutē nostrum, ⁊ gaudiuz nostrum. Plus animarū vestrarum q̄ corporis mei me tenet cruciatus. Quartū signū est: quia totus in ligno crucis rubicundus fuit. Homo enim qui stat ad paruum ignem efficitur rubicundus in facie. Iste autem portabat quatuor ignes: ideo fuit rubicūdus in corpore: quia totus cruētatꝰ in cruce. Esa. lxiij. Quare rubrum est indumentum tuū ⁊c. Cant. quinto; Dilectus meus candidꝰ ⁊ rubricundus. Per puritatem fuit candidus: ⁊ rubicūdꝰ p sanguinis cruētationē.

¶ Sermo.cxvj. De eodem sermo.vj.

Fasciculꝰ myrrhe dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur. Canticorum. j. Quāuis ergo beata maria nō fuerit gladio materiali percussa: tn̄ in Christi passione gladio doloris fuit transuerberata: ⁊ ideo quādo christi passio ad memoriam reducitur: non immerito ⁊ matris passio ad memoriam reuocat̄. In verbis ergo premissis inq̄tum de ipsa exponunt̄ tria ponūt. Primo ei ponitur magnitudo sui amoris, cū dicitur, Dilectus meus. Dilexit aūt xp̄m dulciter, fortiter ⁊ sapiēter. Sic dulciter eū dilexit: qr tota p̄ amore liq̄facta fuit; sicut em̄ aurū a facie ignis liq̄scit: sic eius anima ad presentiā ignis celestis qui in eius vtero nouem mensibꝰ habitauit, Cāticorū. v. Anima mea liquefacta ē ⁊c. Sic dulciter eū dilexit q̄ tota in amorē conuersa fuit. Si em̄ ignis materialis ea in que agit sibi assimilat: multo fortiꝰ ignis diuini amoris: q̄ in eius vtero habitauit eam sibi assimilauit: ⁊ totā in amorē cōuertit, Hoc significatuz est Exod. iij. vbi dicitur, Rubus ardebat ⁊ non cōburebatur. Arsit q̄dem igne amoris in mente: sed non fuit combusta igne concupiscentie. Sic dulciter eū dilexit q̄ pre nimia amoris dulcedine a se quodammodo alienata fuit, Nā ⁊ filiꝰ pre amore matris extra se positus esse videbatur quādo sua vulnera obliuiōi tradiderat: ⁊ matris solū modo memor erat: qr Joāni ipsam recōmēdabat. Mater etiā pre amore filij sui extra se esse videbat̄ dū mortē suā respiceret: vt in medio occisorū sui filij amore intrepida remaneret. sic dulciter dilexit q̄ tota lāguid a facta fuit, nō lāguere consueuit

post certamen ⁊ durum laborem. In corde namq; virginis gloriose certabant duo amores ⁊ duo dolores: scilicet amor filij qui nolebat ipsum pati. Et amor generis humani, qui volebat ipsum mori. Et siciter istos duos amores magna pugna erat. Certabant enim ad inuicem dolor quem habitura erat de morte filij sui qui nolebat ipsum pati. Et dolor de perditione generis humani qui volebat ipsuz mori. Et qr in corde suo talis pugna erat. ideo tota languida facta fuerat. Cantico. ij. Nũciate dilecto: qr amore lãgueo. Scdo dilexit filiũ fortiter. In christi passiõe quidã erant Fortes quantũ ad amorẽ: sicut apostoli qui etiaz ipm mortuũ diligebant. Sed debiles quãtuz ad corporalem associationem qr ipso relicto fugerent ⁊ quantum ad fidem: quia ipsam pdiderũt. Alij fuerunt fortes quãtum ad amorem ⁊ associatorem sicut sunt sancte mulieres q̃ ipm diligebãt ⁊ iuxta crucẽ associabãt. Sz debiles ad fidẽ: qr ipsam perdiderũt. Beata autẽ virgo fuit fortis: ⁊ quãtum ad amorez ꝙ filiũ suuz semper dilexit: ⁊ quantuz ad associationem: quia iuxta crucẽ semper stetit: ⁊ quãtum ad fidez: quia ipsam nunq̃ amisit: ⁊ quãtum ad mortis horrorem quia mori nõ timuit. Unde dicit in prosa. Nato queso parcite matrẽ crucifigite: aut in crucis stipite nos ambos affigite male sol⁹ morit. Tertio dilexit sapiẽter ⁊ discrete, cuius discreta dilectio in trib⁹ apparet. Primo qr ipsam dum adhuc puer esset ad ẽplum ⁊ festiuitates dei per viam etiam lõgam ⁊ asperam ducere consueuit. Secũdo quia ne crucẽ ascenderet nunq̃ sibi dissuasit. Tertio vt de cruce descẽderet nũq̃ sibi ꝯsuluit: q̃uis sciret ꝙ dolores maximos pateret. Qd est cõtra multas mulieres q̃ filios suos a puericis nimis delicate nutriũt: ⁊ ne crucẽ penitẽtie ascendant auertunt. Et si ascenderint nõ solũ vt descẽdãt consulunt: sed etiam violẽter educũt. scdo ponitur magnitudo sui doloris: cum dr Fasciculꝰ myrrhe. Iste aũt dolor causabatur in ea ex rõne sui ex rõne filij: ⁊ ex ratiõe supplicij. Rõne sui: quia ipa erat pia mater: q̃tũ em̃ mater est magis pia: tanto ad dolendum magis pcliua. Beata ergo virgo maria: licet inq̃tuz mater ad filium pia fuerit: est tamẽ factã magis ex eo ꝙ diuina pietas ei⁹ vtero nouam mensibus habitauit. Fuit etiã tota mater quia quãdo diuiditur in multis minor inuenit in singulis. Si qua mater plãgit dolorem cum patre diuidit. Hec autẽ diuidere nõ poterat: quia null⁹ pater ibi erat carnalis Fuit etiam vnici mater. Si qua mater filiũ amittit solatiũ recipit: qr alios habet: vel habere se sperat: hec aũt nullũ aliũ hẽbat nec habere sperabat. Et ideo vnic⁹ sibi erat. Multuz dolet mater quando audit filium mortuũ: sed pl⁹ dolet quãdo ipsum horribili morte neccatũ. Sed maxime dolet quando occiditur ante suum cõspectũ: quãto ergo dolore virgo vulnerabat: q̃ cũ esset pia mr̃: ⁊ tota mr̃ ⁊ vinci mr̃ videbat filiũ mortuũ: ⁊ horribili passione necatũ: ⁊ ista omnia fieri ante suũ cõspectũ: scdo causabatur iste dolor in ea ex ratione filij. multũ enim dolet mr̃ quãdo filium bonũ ⁊ sapientẽ perdit aut amittit. Hec aũt amittebat filium. de quo dicit. Ecclesiastici. xxiiij. Ego mater pulchre dilectionis ⁊c. Uidebat enim a se recedere filium matrem tam dulciter ⁊ diligentem: ideo dicitur. Ego mater pulchre dilectionis. Filiũ matrẽ tam filialiter reuerentem, ideo dicitur: Et timoris. Filiũ matrem de cruce tam feliciter agnoscẽtẽ ideo dicitur. Et agnitiõis. Filiũ erga matrem tuam pium existẽtem: ideo dicit. Et sctẽ spei. Tertio causabat in eo dolor ex rõne supplicij videbat em̃ filium pari penã ignominiosam: qr pena latronũ erat penitus penã dolorosam, qr in toto corpore erat vulneratus: penã iniustã: qr sine causa fuerat damnatus. Homo quidẽ aliquando dignus est morte ꝓpter aliqd facinus quod committit: sicut homicida, aliqñ ꝓpt blasphemiã quã irrogauit, sicut ille qui blasphemat regiã maiestatẽ, aliquãdo ꝓpter aliquã negligentiã quã committit sicut ille qui ex negligentia hostes castruz intrare permittit: hic aũt nulli vnq̃ iniuriam fecit nulli vnq̃ iniuriã dixit: nullum bonũ vnq̃ omisit, ⁊ de his oĩbus dicitur. j. Pet. ij. Qui pctm̃ non fecit, nec inuentus est dolus in ore ei⁹ ⁊c. Passus est penã dolorosaz, ideo dicitur: Qui

peccata nostra: id est penā ꝓ peccatis nostris pertulit in corpore suo. s. toto. Ignominiosam penam: ideo sequit: sup lignū scz crucis. Iniustā, iō dicit. Tradidit autem iudicāti se iniuste ⁊ vere iniuste, quia nulli vnq̄ iniuriā fecit iō dr. Qui pctm̄ nō fecit: qr nulli vnq̄ inuiriam fecit: iō dicit Qui cū maledicerer nō maledicebat: nullum vnq̄ bonū omisit: sed ⁊ plus fecit q̄ debuit, ideo sequitur: cuius liuore sanati sum⁹. Tertio ponitur magnitudo sue deuotiōis, cum dicitur. Inter vbera mea cōmorabitur ipsa eñ omnia q̄ filius passus fuerat in corde suo reponebat ⁊ reuoluebat: ⁊ ex ipsis vulnerabat: ꝑ dolore cruciabat pre amore estuabat pre compassione Istū igitur fasciculum. i. passionis cumulum inter sua vbera reponebat: qr inde se exteri⁹ ⁊ interi⁹ muniebat. Muniebat eñ cor suum ne in memoriam intraret hostis super suggestionē vel intelligentiam per aliquam delectationē vel volūtatē: ꝑ aliquem cōsensum. Muniebat ⁊ opera ne intraret per sinistram intentionem: ideo dr Canticoꝝ. iiij. Ortus conclusus. Clausa q̄ dā fuit ei⁹ memoria qr nūq̄ intrauit praua suggestio: ideo dr. Ort⁹ ꝯclusus. Clausa fuit eius intelligentia: quia nunq̄ ibi intrauit aliq̄ praua delectatio: ideo secūdo dicitur. Ortus conclusis. Clausa fuit eius voluntas: quia nunq̄ ibi intrauit aliquis prau⁹ consensus: iō dr. Fōs signat⁹: Ei⁹ etiaz opera fuerunt corā deo valde amena iō dr. Emissiones tue paradisus. Et intra rationem valde ordinata: ideo dicit. Malorum punicorum. Proximis odorifera ꝙ fructuosi: ideo dicitur. Cū pomorum fructibus.

¶ Sermo.xcvij.

De eodem, sermo.vij.

Annūciate inter gētes studia eius: ⁊c. ps. Hec possunt esse verba prophete alloquētis predicatores, vt annunciēt populis opa studiosa que hodie ecclesia commemorat ⁊ mysteria que hodie representat. Primū est: quia cāmpane hodie nō pulsantur, ex eo ꝙ omnes campane hodie siluerunt. Xp̄s eñ habet duodecim apl̄os, quasi duodecim campanas sed vna ipsarū, scz iudas fracta fuit: qr suspensus crepuit medius. Alia fuit grossa campana. s. petr⁹ q̄ semel tam alium sonum dedit ꝙ super oēs angelos auditus fuit. Matt. xvj. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui: sed hodie sonum perdidit: quia ipsum confiteri ausus non fuit. Cetere cāpane scilicet alij apostoli etiā sonum perdiderunt: quia christum cōfiteri ausi non fuerunt. Post resurrectionem aūt dñi ⁊ spiritussancti missionem per totum mūdum sonuerunt. ꝑ s. In omnem terrā exiuit sonus eorum. Alia campana fuit q̄ tā dulciter sonuit: scilicet beata virgo: ꝙ ad eius sonum i vteꝝ fili⁹ dei descendit qñ dixit. Ecce ancilla dñi ⁊c. ꝙ Joānes in matris vtero tripudiauit quod eius sonum christus semper audire desiderauit. Canticorum. ij. Sonet vox tua in auribus meis ⁊c. Ista hodie sonum perdidit que pre nimio dolore perforata fuit Luce secundo. Tuam ipsius animam pertransibit gladius. Alia campana fuit christus qui non cessauit sonare: qr nō cessauit predicare: ⁊ tandem eleuata in cāpanali crucis: ibi multiplicicem sonū dedit. Nā i aurib⁹ p̄ris dedit sonū pie ꝯquestiōis. Matthei. xxvj. Hely ⁊c. In aurib⁹ matris sonū dilectionis: quādo ipsam ioāni commendauit. In aurib⁹ hostis sonū magne charitatis quādo pro ipsis orauit. In aurib⁹ humani gñis sonū doloris. Threnorū. j Attendite ⁊ videte, si est dolor similis sicut dolor meus. Tātum ista cāpana sonuit qđ tota rauca fuit. ps. Laborani clamans rauce facte sunt fauces mee: tādem in q̄nq̄ partibus perforata fuit ⁊ sic omno siluit ⁊ sonum amisit. Secundo qđ eccl̄ia hodie rep̄sentat est ꝑcussio tabule qđ fit triplici rōne. Son⁹ eñ tabule rep̄sentat ꝯfusū sonū totius officine ĩfernalis. Xp̄s eñ vectes ferreos ꝯfregit. Angeli valēter clamabāt. Aperite portas p̄ncipes vestras. scti eñ p̄res q̄ ibi fuerūt iubilabāt: demōes vlulabāt: dānati flebāt ⁊ sic mixt⁹ erat son⁹ flētiū ⁊ son⁹ gaudētiū. Scđo rep̄sentat strepitū dñice passionis seu captiōis. Iudei eñ ad capiendū christū cū magno strepitu armorum venerūt. s. cū gladijs fustibus et lucernis.

Matthei.xxvi. Tāq̄ ad latronē existis. Tertio sonus ille excitat dolorē in xp̄ianis. Ecclesia nanq̄ nititur fideles hodie incitare ad fletū. Iō tacet sonus letitie q̄ sit tactu sicut est son⁹ cāpane ⁊ fecit sonū tristitie: scilicet sonum tabule: tacet etiaz sonus leticie qui sonus fit cuz voce sicut patet in lectionib⁹: ⁊ facit sonum tristitie sicut patet in lamentationib⁹. Tacet etiā sonus letitie qui fit cum flatu: et facit sonum tristitie qui fit cum fletu: quia cātus letitie subticentur et cātus tristitie recitātur. Tertiū est quare passiones aliorum sctōrū celebrat̄ cū letitia; christi aūt passio cū tristitia. Pria ratio est: qr alij sancti passi sūt ꝓpter se; vt scilicet ꝑ suā passionē acquirāt gloriā celestē: et ideo eis congaudere debemus. Christus aūt non est passus propter se, sed propter peccata nostra ideo flere debem⁹. ¶ Scda ratio est: qr hodie fleuit terra. s. qñ contremuit: sol quādo obscurat⁹ fuit: fleuerūt sancte mulieres: fleuerūt apostoli: fleuit petrus fleuit virgo beata ⁊ fleuit xp̄s vt habet̄ Heb. quinto. Fleuerūt ⁊ angeli. Esaie.xxxiij. Angeli pacis amare flebāt; fleuisset deus pater si potuisset. Quis ergo filiū hodie nō flebit? Quartum est: qr missa hodierna nō hz principiū. i. introitum: qr christus a nobis exiuit. Non habet finez. s. benedicamus domino: qr ille q̄ est in tribulatione non indiget benedictione sed cōpassione; non habet mediū; qr hodie non consecrat̄, ex eo q̄ vera hostia est oblata. Uel pōt dici q̄ hec missa nō hz principium medium neq̄ finem: qr a nobis recessit ille qui sui est principiuz, a quo oīa medium per quem omnia ⁊ finis ad quem omnia. Quintum est, qr ante crucem nos prostramus vt christo repēdamus qui se prostrauit vsq̄ ad terre susceptionē. Philippē. secūdo. Exinauit semetipsuz ⁊c, vsq̄ ad terre habitationē Baruch tertio. Post hec in terris visus ⁊c. vsq̄ ad terre corruptionē. Hieremie. xlvi. Fortis impegit in fortem: ⁊ ambo corruerunt: vsq̄ ad terre penetrationez. Ecclesia.xxiiij. Penetrabo īferiores partes terre ⁊c. Sextū: qr crucē hodie osculamur. Notandū q̄ quatuor ꝑsone christum erant osculate: scz Maria in signū amoris: Symeō ī signū deuotiōis: Magdalene in signū recōciliatiōis. Iudas in signū proditionis. Quicūq̄ igitur crucez hodie osculabitur videat qualiter osculetur. Qui em̄ dei et ꝓximi amore replet̄ osculat̄ cum Maria, Qui intima deuotione ad crucē christi afficitur osculat̄ cum Symeone. Qui christo per penitētiā reconciliatur obsculatur cū Magdalena. Qui in pascha ad mensam Christi epulatur, ⁊ post pascha ad peccata reuertitur osculat̄ cū iuda ꝓditore. Magna em̄ ꝓditio Christo osculū dare ⁊ corp⁹ Christi de mensa altaris suscipere ⁊ postea xp̄m expellere ⁊ demonē introducere. Septimū est quia hodie ecclesia pro omnibus orat. Cuius ratio est: quia Christ⁹ fuit hodie valde pius in parcēdo, qñ ꝑ suis crucifixorib⁹ orauit. Fuit liberalis in largiēdo: qr latroni paradisum dedit. Largus in redimento, quando non guttam sed sanguinem totū dedit. Uiscerosus in indulgendo, qr perforamen lateris manifestauit amorē cordis: ideo ecclesia cum sequens hodie est valde pia in cognoscendo: liberalis in orando larga in largiendo: et viscerosa in diligēdo. Octauū est: qr fideles oēs ecclesias et altaria visitare cōsueuerūt. Cuius prima ratio est: qr Christus omnes sanctos q̄ fuerūt a principio mundi vsq̄ tūc in carcere lymbi visitauit. Luce primo. Uisitauit nos oriēs ex alto. Scda ratio est: quia illa visitatio quā fideles faciūt hodie significat visitationē discipulorum et sanctarū mulierū que ibant et redibant visitando sepulchrū. Tertia ratio est, quia sancti debēt hodie esse valde liberales. Et ideo sunt visitandi et rogādi: qui hodie de carcere lymbi sunt educti: ⁊ in celeste imperiū sublimati; iō in hac die multū debent ēe liberales in q̄ xp̄s eis sic extitit liberalis.

¶ Sermo.cxviij. In vigi. pasche. ser. j.

Caro meare quiescet ī spe. ps. xp̄s qui olim req̄euit in sabbato ab operibus creationis hodie req̄euit in monumento ab opibus redemptio et hoc ī spe

accelerande resurrectionis. Circa ipsum monumentum in quo christus requieuit tria sunt videnda. scilicet continens, contentus et continendi modus. Continens autem est ipsum monumentum quod nō fuit fortuitu inuentū sed diuina prouidētia. Preparatuz nanq; fecit nouuz: ⁊ hoc triplici de causa. Prima est ſm Ambrosiū. Ne si in monumento veteri fuisset positus resurrexisse inde alius videret. Secunda rō est quā tangit glos. super Joh. Quia sicut in vtero marie nemo ante euz ⁊ nemo post eum fuit sic conueniens fuit, vt in eius monumēto, nec ante eū nec post eum alius poneret. Tertia est ad innuendum ꝙ qui corpus xpi debet recipere aut esse debet nouus per sinceraz innocētiā: aut debet esse innouatus per veram penitentiā. j. Cor. v. Epulemur in aximis sinceritatis ⁊ veritatis. Scdo fuit monumētū iusti. s. Joseph nō herodis. Primo secūdū Ambrosiū. Ad significandū ꝙ xps morit in corde peccatoris: sz requiescit in mēte iusti. Scdo ad innuendū ꝙ amplius nō debebat ꝓ peccatoribus immolari. Natus est em̄ inter duo animalia: qz homines bestiales facturus erat rōnales. Uixit inter peccatores, ⁊ mortuus est inter latrones qz per suam vitā et passionez malos iustificaturus erat: sed requieuit in monumento iusti. Non em̄ amplius ipse voluit iniustorū ⁊ peccatorū ꝯsortia: qz pro eis vlterius moriturus nō erat. Roma. vj. Christus resurgens ex mortuis ⁊c. Tertio ad insinuandū ꝙ licet in hac vita sint mixti boni ⁊ mali: post mortē tamen sunt boni per se ⁊ mali ꝑ se. Luce. iij. Cuius ventilabrū in manu eius ⁊c. Tertio fuit alienū. Primo vt suam paupertatē ostenderet. Sicut em̄ in aliena domo fuit natus, ⁊ in aliena conuersatus: sic ⁊ in alieno monumento positus, Matthei octauo. Uulpes foueas habēt ⁊c. de hoc Ambro. Ut qd illi tumulus in terris cuius sedes manebat in celis? Scdo scdm Ambro. qz nō debebat ibi a morte detineri. Noluit ei habere sepulturā ꝓpriā, qz ibi mod: cam facturus erat moram. Tertio ſmeūdē: ad innuēdū ꝙ ꝓ aliena moriebat salute: vñ ait. Jō in aliena sepultura ponit: qz pro aliena salute moriebatur.

Quarto em̄ fuit colore albo rubeoq; mixtum: vt dicit in historijs scholasticis. Primo ad significandū ꝙ ibi positus erat ille de quo dicitur Canticorū quinto. Dilectus meus cādidus ⁊ rubicundus. Et secundo ad ostendendū ꝙ in iudicio quādo omnia monumenta aperient ipse bonis erit letus ⁊ malis terribilis. Nā secūdū Gregorium, In fulgore notatur terror In candore vero leticie blādimētū. Tertio ad innuēdū ꝙ ille q̄ corpus christi vult recipere debet esse albus per mūdiciā et rubicūdus per charitatē sincerā. Secundo est vidēdum de contēto: ibi et continebatur corpus christi quod erat corpus multe: scilicet maiestatis: qz erat diuinitati vnitum: multe. s. pietatis, quia multis vulneribus laceratū: multe puritatis: qs ab omni corruptione extraneū. Erat enim in balsamatū deitate. ⁊ ideo si per mille annos ibi iacuisset incorruptibile fuisset: multe potestatis: qz spoliauit infernum. Licet enim corpus remansit ⁊ fuerit in monumento positum ⁊ collocatum in sepulchro. Anima tamen eius descendit in infernum et ipsum spoliauit. Tertio videndum est de modo secundū quem corpus ibi positum fuit: nam erat ibi syndone inuolutum. vt habetur Matthei. xxvij. Fuit myrrha ⁊ aloe et aromatibus conditum, vt habetur Johannis. xix. Per que datur intelligi quod ille qui corpus christi debet recipere, debet ipsum recipere cum magna puritate, quod significatur per syndonem mundū. Glosa ibidem syndone munda iesuz inuoluit: q̄ pura mente ipsum suscipit. Secūdo cum multo timore: quod significatur per myrrham. que habet a putredine cōseruare, sic et timor a peccati corruptiōe. Prouerbiorū vndecimo. In timore domini declinat ois homo a malo. Tertio cuz multa fide: quod significat per aloes q̄ hz virtutē purgatiuā: ⁊ de fide dicitur Actuuz xv. Fide purificans corda eorū. Quarto cum multa deuotione: quod significat ꝑ aromata. Ipsa ei deuota oratio est corā deo valde odorifera. Apocaly. octauo. Ascendet fumus incensorum de oratiōibus sanctorū de manu angeli coraz deo

¶ Sermo. cxix. De eodē, Sermo. ij.

Venit Maria Magdalena ⁊ altera maria videre sepulchrū. Matthei vltimo. Iste fācie mulieres fuerunt valde sollicite sepulchrū xp̄i visitare: exēplo quarū ⁊ nos sepulchra visitare dēm⁹. Notādū aūt q̄ est quadruplex sepulchrū. Primū est speciale et singulare, quod erat Christi, quod affectu cōpassionis ⁊ deuotiōis visitare debemus. Quatuor autē de causis sepulchra visitari cōsueuerūt. Aliq̄ ad plorādum, aliquando ad inungēdū, sicut antiquitus erat consuetudo, aliq̄ ad sepeliendū, aliquādo ad honorādū, sicut sepulturas martyrū visitam⁹. Pro quatuor de causis sepulchrum Christi visitare debem⁹. Primo vt plorem⁹ affectu cōpassionis, exēplo Magdalena, de qua dicit Joh. xix. Maria stabat ad monumentū foris plorans: vnde cantat ipa ecclesia. Hierusalē luge: quia in te occidit saluator israel. Secūdo ad inungēdū ⁊ hoc triplici vnguento secundum Bern. scilicet cōtritionis: quod fit de recordatione peccatorū, deuotionis, q̄ fit de recordatiōe bficiorū: ⁊ pietatis q̄ fit de operibus miserationū. Tertio vt cuz eo sepeliamur per imitationē. Romanorum sexto. Cōsepulti ēm sumus cū illo ⁊c. In morte ēm Christi alia fuit a carne separata: anima tamen et caro diuinitati fuerūt vnita, sic et in nobis alia debet separaria carne. i. a carnali amore. Anima tamen, ⁊ caro debēt deo vniri, anima per amorez caro per incorruptionē. ps. Cor meum ⁊ caro mea exultauerūt in deum viuz ⁊c. Quarto vt ipsum honorem⁹: scz per honestam conuersationē. Mat. v. Videant opa vra bona ⁊c. Et p laudationē et carnus mortificationē. i. Cor. septimo. Glorificate ⁊ portate deuz in corpore vestro. Secūdū est monumentū materiale, circa q̄ potest fieri quoddā cōmendabile vt i. monumenta sepe videam⁹ ⁊ ad inferna pgamus. Ecclesia. septimo. Melī⁹ est ēm ire ad domū luctus q̄ ad domum conuiuij. Et quoddā vituperabile: scilicet q̄ aliquis vsurarius in loco sacro sepeliatur. ⁊ sic. xxij. Quid tu hic, aut quasi q̄s hic, quia excidisti sepulchrum tibi? Ecce dominus asportari te faciet sicut asportat gallus gallinaceus. Gallus gallinaceꝰ est gallus castratus: qui ideo impinguat vt comendatur: et per pedes asportet. Sic tales impinguantur diuitūs: vt diuitie a parentibus, caro a vermibus, anima a demonibus comedatur. Tales fūt extumulandi, ⁊ per pedes in fossatū proiiciendi. Fit enim circa sepulturas quoddam letabile q̄ scilicet aliquando fiunt solennitates: et istud toleratur propter consolationem viuentium: ⁊ propter spē future resurrectionis, dummodo nō fiāt nimis curiose, quia tunc esset reprehensibile. Glosa super Matthēū. Ex simplici sepultura dominī ambitio diuitum condemnatur qui nec in tumulis possunt carere diuitijs. Tertiū est sepulchrum spirituale. s. ipsa religio vbi religiosus mortuus mundo debet absconditi in claustro tanq̄ in sepulchro: sunt tamē multi q̄ sibi viui sepeliunt. Quatuor de causis homo aliquando sepelitur viuus, aliquādo scilicet ex ignorantia quando credit mortuus et est viu⁹. Aliquādo ex malicia q̄ quis viuus sepelitur vt sua bona diripiātur. Aliquando ex iustitia quando aliqui propter aliquod facinus in terra suffodiuntur. Aliqñ ex consuetudine alicuius sicut narrat Hiek. contra Jouinianū q̄ alicubi est consuetudo q̄ vxor viua cum viro defuncto sepelit. Sic etiā i sepulchro religionis quidā ingrediunt tanq̄ mundo mortui: sed tñ sunt viui vt ibi bene pascant vel honores aliquos cōsequātur. Exemplo vulpis que fingit se mortuā vt pullos rapiat. Aliquādo hoc accidit ex cupiditate recipientiū qui scienter talem recipiūt vt eorū bona possideant. Aliqñ includūtur aliqui ex sua culpa vt penitentiam ibi agant vel inuiti a parentibus includuntur. Talibus sepe religio est tormentū: vt sunt mortui deo ⁊ viui mūdo. Alij q̄ dicunt talem consuetudinem ibi esse vt taliter viuant: taliter habeant cuz mala consuetudo sit potius corrupte la, ⁊ malus vsus potius abusus sit dicend⁹. Quartum est sepulchrum celeste, de quo dicit Joh. v. Ingredieris in abundantia sepulchruz, sicut infertur accruus criticꝰ

in tempore suo. Tempus em̄ inferēdi triticum in horreū suū est tēp⁹ messiū. Messis vero ꝯsummatio seculi. In presenti vita de⁹ dat de tritico suo pugillū. i. eterne beatitudinis modicū gustum. In futuro autē dat animabus manipulū: id est vnicā stolā animarum. In consummatione vero seculi dat aceruum. Aceruus em̄ conficitur ex diuersis manipulis: qꝛ tūc sancti percipient felicitatem anime ⁊ immortalitatē corporis. Quintum est sepulchrū infernale, de quo dicitur Luce. xvj. Mortuus est diues ⁊ sepult⁹ in inferno. Demon enim qui est super auaros ibi hꝫ suum sepulchrum: ⁊ in circuitu eius sunt sepulchra omniuꝫ auaroꝝ, vnde dicitur Ezechie. xxxij. Ibi assur et omnis multitudo eius in circuitu ei⁹ sepulchra illi⁹. Assur interpretatur diues vel beat⁹: ⁊ significat demonez qui est super diuites q̄ reputāt se beatos. Iste habet sepulchrū in inferno: ⁊ in circuitu ei⁹ sepulchrū omnium auarorū. Similiter et demō qui est super oēs luxuriosos ibi hꝫ sepulchruꝫ et in circuitu sunt sepulchra omniū luxuriosorum, vnde sequitur. Ibi mosoth et tubal et in circuitu illius sepulchra ei⁹ q̄ descenderunt in infernum cū animabus suis. Mosoth interpretat̄ captura: tube vero desertus. Et significat demonē qui est sup̄ oēs luxuriosos qui a diabolo capiunt̄ ⁊ a deo deserunt̄. Sil'r et demō qui est supra sup̄bos hꝫ ibi sepulchrū ⁊ i circuitu ei⁹ sepulchrū oīm superboꝝ: vñ sequit̄. Ibi helā ⁊ oīs multitudo ei⁹ p̄ girū sepulchra sua q̄ descēderūt ad terrā vltimā helā interpretatur sublimare Et signat demonez, qui est superbos q̄ super alios volūt eminere. Iste demō hꝫ in inferno sepulchrū suum et in circuitu eius sunt sepulchra omnium superborum.

¶ Sermo. cxx. In die pasche. Ser. j.

Hec dies quaꝫ fecit dñs exultemus et letemur in ea. p̄s. Ecclesia q̄ in xp̄i passione ostenderat suū fletum: nūc ostēdit suū gaudium dicens. Hec dies quaꝫ fecit dominus ⁊c. vbi ostendit̄ q̄ est dies luminosa: cū dr. Hec dies. Dies ei dr a dya grece qd est clarum. Scdo q̄ est virtuosa cū dr: quaꝫ fecit dñs: qꝛ in ea dñs multa mira operatus est. Aug. Et si dñs oēs dies fecit hanc tamen singulariter: nō qꝛ eam pre alijs: sed qꝛ in ea plus q̄ in alijs fecit. Tertio q̄ est gaudiosa: cum subdit̄. Exultemus ⁊ letemur in ea: est autem luminosa: qꝛ iam quadruplici lumine est illustrata. Primo a lumine celesti, id est ab ipso sole qui in hac die ampliori luce refulsit. Ambro. In resurrectiōe xp̄i aer salubrior: sol cādidior: terra fecūdior. Maximus in resurrectiōe xp̄i elementa omnia gloriant̄: nam ⁊ solem ipsum in hac die arbitror solito clariorez. Necesse est em̄ vt in hac die sol gaudeat ⁊ i ei⁹ plus solito iocundet̄ resurrectiōe: in cui⁹ passione cōdoluit: sicut em̄ in passione christi maiorē recepit obscuritatē in signum tristitie: qꝛ creditur fuisse eclypsis: sic in eius resurrectione maiorē recipiat claritatē in signum leticie. Nō potuit istā claritatem maiorem recipere q̄tum ad extēsionē. quia sol de ratione sui ad omnia se extendit: et ideo recepit eam q̄tū ad extensionē. Secundo hec dies illuminat̄ a lumine intellectuali: id est ab angelo qui hodie totus luminosus apparuit scꝫ in aspectu, habitu ⁊ afflatu. Aspectū hꝫ fulgidū ad instar fulgoris. Habitū ad istar niuis. afflatū ad instar solis. Mat. vltio. Erat aūt aspectus eius sicut fulgor quo ad primū. Et vestimēta ei⁹ sicut n x quo ad secundū. Scio enim q̄ iesum q̄ritis: quo ad tertiū. Cū em̄ xp̄s fit sol qñ iesuꝫ nominauit: solez in ore habuit. Tertio illuminat̄ a lumine sup̄substantiali scꝫ a xp̄o. Wach. ij. Tēp⁹ affuit quo sol refulsit qui prius erat sub nubilo. Fuerat em̄ sub triplici nubilo scꝫ mortalitatis quo ad corp⁹ passibilitatē quo ad aīaꝫ ⁊ multiplicis penalitatis q̄ ad vtrūq̄. Sꝫ hodie de isto triplici nubilo exiuit ⁊ i mūdo refulsit. Nā corp⁹ ei⁹ induit imortalitatem anima impassibilitatē: ⁊ vtrūq̄ omnimodā gloriam ⁊ felicitatē. Leo papa. Post passionem xp̄i ruptis vinculis mortis infirmitas in virtutem: mortalitas in eternitatē: cōtumelia transiuit in gloria. Quarto illuminat̄ a lumine sp̄uali scꝫ a lucefidei glorie et doctrine. Olim quidē

ista lux in solis iudeis fugebat quia soli habebāt fidē verā: spūalē grām ⁊ doctrinā sanctā. Tota aūt gētilitas erat in tenebris infidelitatis culpe ⁊ ignorātie. Sz post xp̄i resurrectionē gentilitas est cōuersa ⁊ in ea luxit fides verā grā et doctrina. Et quoniā lux nūq̄ augeť meliꝰ q̄ per applicationem lucis ad lucē: ideo hec lux spiritualis multū excreuit: qz in vtroq̄ populo scz iudaico ⁊ gētili cūcta fuit scz fides fidei. Rom̄. j. Iustitia em̄ in eo reuelatur ex fide grā gratie. Zacha. iiij. Exequabit gratiā gratie eius ⁊ doctrina doctrine scz nouū testamentū veteri vtrūq̄ em̄ est in altero scz nouū in veteri ꝑ prefigurationē: ⁊ vetus in nouo ꝑ expositionē. iuxta illud: Ezechieł. v. Rota in medio rote. Scdo hec dies est virtuosa: cuiꝰ virtꝰ ⁊ efficacia in triplici machina mūdi apparet. In celo scz qz sctōrū gloria est aumētata q̄tū ad tria scilz q̄tū ab obiectum: quia cum obiectū beatitudinis eēt sola diuinitas modo est humanitas ⁊ diuinitas. Jo. x. Egredieť scz ad considerationē humanitatis ⁊ ingredieť ad cōsiderationē diuinitatis ⁊ vbiq̄ pascua inueniet scz eterne suauitatis q̄tū ad subiectū: quia cum modo sole aīe sint glorificate tandē per christi resurrectionem corpora resurgēt, ⁊ animalibus cōiungenť: ⁊ sic totꝰ homo beatificabiť q̄tū ad cōsortiū. Olim q̄dē nō erat i beatitudine eterna de creaturis rōnalibꝰ nisi angelica. Sed modo associať ⁊ humana natura: qz hoīes intra angelorum ordines assumūtur, ꝓpter ista tria dr̄ Hester. viij. Iudeis noua lux oriri visa est gaudium honor ⁊ tripudiū. Habebūt enim sancti gaudiū de angelica societate honorē immēsum ꝑ assumpta a xp̄o hūanitate ⁊ tripudiū: qz corporis ⁊ aīe felicitatem. Secūdo apparuit eiꝰ efficacia i mūdo scz q̄tū ad p̄teritos presentes ⁊ futuros. Maxi. Letemur i hac die q̄ ⁊ viuos circūfulget: ⁊ mortuos viuificat: ⁊ venturos illuminat. Specialr aūt xp̄i resurrectio apl̄is ꝓfuit q̄ remāserāt in terrore in timore ⁊ i merore. Sz hodie timor trāsiuit in cōstātiā error in fidē verā. Actuū. iiij. Uirtute magna redebāt apostoli: ecce q̄ta constātia testimoniū resurrectionis. ecce fides vera meror in letitia. Joā. xx. Gauisi sunt discipuli viso dn̄o. Tertio apparuit eiꝰ virtꝰ ⁊ efficacia in inferno. Sācti em̄ p̄res ibi erāt multū desolati ꝓpter locū: qz erāt in loco infimo q̄ debebāt esse in celo: ⁊ ꝓpter dānū qz erant in caligine q̄ debebāt esse i dei lucida visione: ⁊ ꝓpter cōsortiū: qz habebāt demonū vicinitatē q̄ debebāt hābere angelorum societatem. Sed xp̄s eos extrahēs ad locū celestē eos deduxit, suā visionē eis reddidit angeloꝝ socios eos fecit. Esa. xxxv. Gaudiū ⁊ letitiā obtinebūt ⁊c. Habebūt em̄ gaudiū: qz cōsecuti sunt diuine visiōis respectū letitiā qz dimiserūt locū tā infimū. fugit ab eis dolor ⁊ gemitus: qz euaserūt tā horribile cōsortiū. Tertio hec dies est gaudiosa. cū dr̄. Exultemus ⁊ letemur in ea. Est aūt aliq̄ differētia inter gaudiū ⁊ letitiā ⁊ exultationē. Nā sm̄ Aug. Gaudiū est diffusio cordis de aliq̄ bono cōcepto. letitia addit supra gaudiū maiorē scz cordis dilatationez. vn̄ ⁊ letitia q̄si letitia dr̄. Exultatio aūt addit sup̄ vtrūq̄ maiorē ostēsionē. vn̄ exultatio quasi extra saltatio dr̄. Est ergo hec dies tota gaudiosa. qz i hac die gaudēt creature supiores letate sunt medie exultauerūt inferiores. Ista ostēdit Ambr.: dicēs i hac die ꝑ xp̄i resurrectionē aperitur tartarꝰ: ꝑ neophitos eccl̄ie renouať terra. Celū ꝑ sp̄m reserať. Apertꝰ tartarus reddit mortuos renouata terra germinat resurgētes. celū reseratū suscipit ascēdētes. Tartarꝰ quos hz reddit ad superos terra quos sepelit mittit ad celū. Celum quos suscipit representat ad deum.

¶ Sermo. ccxxj. De eodem Ser. ij.

Surrexit dn̄s vere ⁊ apparuit simoni. Luc. vltimo. Quatuor sunt que xp̄i resurrectionē faciunt valde mirabilem resurgentis mira felicitas eiusdē mira potestas resurrectionis ꝯimoda veritas ⁊ resurgētis ineffabilis pietas, ista q̄tuor i p̄missis v̄bis notanť. prio em̄ ponit xp̄i magna felicitas: cū dr̄. Resurrexit. Scdz Aug. Nō surgit nisi qd̄ priꝰ cecidit: sed xp̄s cecidit ꝑ mortē corporis nō ꝑ mortem mentis.

mētis: ⁊ iō tātū vna resurrectione indigebat scz resurrectione gloriosa. nos autē quadruplici casu cecidimus scz ꝑ mortē corporis, ꝑ mortē mētis, per mortē vetuste cōuersationis ⁊ ꝑ mortē infidelitatis. Prīo ergo hō ceciderat ꝑ mortē corporis. Iō indigebat resurrectione corporali. j. Cor. xv. Per hominē mors ⁊ ꝑ hominē resurrectio mortuorū. Scdo ceciderat ꝑ mortē mētis. ideo indigebat resurrectione spūali de qua dr. Apocal. xx. Btūs q̄ hz partē in resurrectione prīa. ⁊ Oze. vj. Viuificabit nos post duos dies in die tertia suscitabit nos. Ad resurrectionē em̄ spūalē duo dies req̄runt scz remissio culpe ⁊ collatio gr̄e. Ad resurrectionē vero corporꝝ spectat ablutio culpe ⁊ collatio glīe ⁊ despoliatio ols miserie. Tertio hō ceciderat ꝑ mortē vetuste conuersationis: iō indigebat resurrectione sacramētali. de q̄ dr Roma. vj. Sicut xp̄s resurrexit a mortuis ad glīā pr̄is sic ⁊ nos in nouitate vite ambulem⁹. Quarto ceciderat ꝑ mortē infidelitatis: iō indigebat resurrectione exēplari. Nūq̄ ei credidisset resurrectionis sacramētū nisi eū hūisset in exēplū. Greg. Xp̄s mori dignat⁹ est ex volūtate resurrexit ex potestate: ⁊ ostēdit exēplo qd̄ nobis ꝓmisit in premio. Scdo ponit resurgētis magna potestas: cū dr dn̄s. Ipse em̄ fuit dn̄s sue resurrectionis qr seipsum suscitauit. Magna nāq̄ potētia est qn̄ viuus resuscitat mortuū: sicut petr⁹ thabitā: vt habetur Act. ix. Maior qn̄ mortu⁹ suscitat mortuū sicut corp⁹ helysei suscitauit cadauer defuncti. vt habet. iiij. Reg. xiij. Maxima vero potētia si defunct⁹ suscitaret seipm̄. Sed istud nusq̄ alīs est reptum. Xp̄s autem ⁊ viu⁹ suscitat: defunctū: ⁊ hoc lazarum ⁊ mortu⁹ suscitauit mortuū: qr cū ipo mortuo multa corpora sanctorꝝ resurrexerūt ⁊ mortu⁹ suscitauit seipm̄. Jo. ij. Soluite tēplum hoc: ⁊ in triduo excitabo illud. Et ibidē. Potestatē habeo ponēdi animā meā ⁊c. Tertio ponit eiusdem resurrectionis oīmoda veritas: cū dicit. Vere quā quidē veritatē ostendebat: modo per comestionē: modo ꝑpalpationē: mō per cicatricū ostēsionē. Silr ⁊ nostra resurrectio spūalis debet esse vera. Notādū aūt q̄ spūs aliqn̄ cōiungitur corpori q̄tū ad motū: sz non q̄tū ad sensum: sic spūs aereo corpi q̄ assumit. Aliquādo q̄tū ad sensum ⁊ nō ad motū: sic spūs reproborꝝ cōiungunt igni. sz Aug. Non dātes illi vitā: sed sentiētes ab illo penā. Aliqn̄ q̄tū ad vtrūq̄ sicut aīa corpori hūano: ⁊ solūmō veraciter est viuū: Sūt igit qui habēt motū alicui⁹ exterioris opis boni sz nō hn̄t sensum recte fidei sicut sunt heretici. Isti sunt mortui q̄tūcūq̄ videant viui. Apoc. iij. Nomē habes q̄ viuas ⁊ mortu⁹ es. Alij sunt qui habēt sensum recte fidei sed nō habē motum opationis bone. Sicut mali xp̄iani: ⁊ isti silr sunt mortui. Jac. ij. Fides enim sine operibus mortua est. Alij sunt q̄ habent sensum ⁊ motū, id est fidē rectam ⁊ operationē bonam: sicut boni christiani. Et isti solūmō viuunt vita gratie coram deo. Titū. ij. Sobrie ⁊ pie ⁊ iuste viuam⁹ in hoc seculo, qui hn̄t sobrietatē q̄tū ad se: iustitiā q̄tū ad ꝓximū: pietate q̄tum ad deū. Quarto ponitur xp̄i resurgētis magna pietas. cū dicitur. Apparuit simoni. Magna nāq̄ pietas q̄ discipulū se negantem non despexit: sz sibi benigne apparuit. Quāuis em̄ xp̄s exuerit mortalitatē: nō tamē exuit pietatē, q̄uis deposuerit oēm miseriā nō tn̄ deposuit mīam: q̄uis abiecit passionē nō tn̄ cōpassionē. Verū cū petr⁹ fuerit trinonis, scz petrus, cephas, ⁊ simon: nō tn̄ dicit q̄ apparuerit petro vel cephe sed simoni. Petr⁹ nanq̄ interpretat agnoscens. Et pōt significare p̄dicatores. Interpretat etiam discalciās: ⁊ pōt significare minores. Cephas interpretat caput: ⁊ pōt significare ecclie prelatos ⁊ pastores. Simon interpretat obediēs: ⁊ significat preptorū factores: xp̄s igit nō apparet alicui propter suam auueram vitā: nec ꝓpter dignitatē suam neq̄ summā prelationē: sed ꝓpter preceptorum dei obedientiam veram.

¶ Sermo. cxxij. De eodem. Ser. iij.

Qui suscitauit iesum ⁊ nos cum iesu suscitabit. ij. Corinth. iiij. Qr caput non est sine corpore, nec corpus sine capite ⁊ iō

apostolus ait hec de resuscitatione capitis. cum dicit Qui suscitauit iesum. Secūdo de resuscitatione corporis: cuz addit Nos cum iesu suscitabit. Circa primum notādū ꝙ ipa resurrectio capitis nostri, id est christi tripliciter fuit. primo nāq; surrexit velociter: qz die tertia: noluit āt ante diem tertium resurgere. Tū ꝓpter probationem: qz sicut in ore duorū vel trium testiū stat omne verbū. Sic in duobus vel trib⁹ experiemur omne factum. Tum ꝓpter significationē vt scz ex hoc significaret ꝙ lux sue mortis fugauit nostrā duplicem mortē. Et ideo vna die integra ⁊ duab⁹ noctibus iacuit in sepulchro. Tum propter restauratoꝝ p̄figurationem. petrus raueñ. Tres dies voluit esse sue sepulture q̄ i celo sunt restauratur⁹ q̄ in terra reparaturus ⁊ q̄ apud inferos redēptur⁹. Secūdo surrexit feliciter quia deposita omni miseria: qđ quidē ostēdit verbo facto, ⁊ signo ac mysterio. Uerbo q̄d ē cū dixit. Luce vltimo. Hec sunt verba q̄ locut⁹ sum vobis cum adhuc essem vobiscū. Nā ⁊ cū illis erat per p̄ntiam: sed cum eis non erat ꝑ mortalitatē depositā. Facto quando ianuis clausis ad discipulos intrauit. Grego. Quid mirū si clausis ianuis in eternum iam victur⁹ intrauit q̄ moritur⁹ veniēs nō aperto vtero virginis exiuit? Signo qñ discipulis piscantib⁹ in littore apparuit. Greg. Acsi ip̄m resurrectionis sue mysteriū rebus loquatur dicens. Ideo vobis in mari nō appareo: qz vobiscum in perturbationem fluctib⁹ non sum. Mysterio scz per hoc ꝙ: in galilea apparuit. Greg. Galilea transmigratio interpetat. Iam q̄ppe a passione ad resurrectionē. a morte ad vitā. a pena ad gloriā transmigrauerat. Tertio surrexit potenter: qz capta preda scz infernali. Ipse em̄ infernū spoliauit. Hiere. iiij. Ascēdit leo de cubili suo ⁊ predo gentiū se leuauit. Sanctos qui ibi erant ad se traxit. Joan. xij. Si exaltatus fuero a terra oīa trahā ad meipsuz. Multitudinē q̄ erāt in inferno memordit qz vnā partem ad se accepit ⁊ aliam ibi dimisit. Ozee. xiij. capl'o. Ero mors tua o mors morsus tuus o inferno. Secūdo ponit apostolus resurrectionē corporis mysticum dicitur. Et nos cū iesu suscitabit, ꝙ autez christus corpora nostra resuscitet, ꝑ multos modos securos nos fecit. Primo per promissionem. Jo. vj. Hec est voluntas patris mei qui misit me ⁊ sequitur. Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Deus autem suam promissionem irritare nō potest. p̄s. Que ꝓcedunt de labijs meis nō faciā irrita. Scdo per iuramētū. Joan. v. Amē amē dico vobis: qz oēs q̄ in monumētis sunt audient vocez filij dei. Deus autē post suum iuramētū penitere nō pōt de hoc. p̄s. Iurauit dn̄s ⁊ nō penitebit eum: tu es sacerdos in eternū ⁊c. Tertio ꝑ istrumēta, id est quatuor euāgelia. In quolibet enim euāgelio de nostra resurrectione cōtinet. Aug. Euāgeliū legimus instrumētū nostrū. Quarto ꝑ testes. de hoc em̄ testes sunt patriarche. Job. xix. In nouissimo die de terra surrectur⁹ sum ⁊c. Prophete. Ezechiel. xxxvij. Uaticinare de ossib⁹ istis, ⁊ dices eis. Ossa arida audite verbum dei. ⁊c. Apostoli. dn̄i. j. Coꝝ. xv. Seminat corp⁹ aīale surget corp⁹ spūale. Martyres. ij. Mach. ij. E celo ista possideo. sed ꝓpter dei leges ea despicio qz ab ip̄o me ea recepturū spero. Cōfessores. ij. Mach. xij. Uir fortissim⁹ iudas collatione facta ⁊c. Uirgines. Apocal. xx. Dedit mare mortuos suos ⁊c. Quīto ꝑ fideiussores. De⁹ em̄ sctōs q̄ sunt in p̄ria nobis in fideiussores dedit. ꝙ qñ eorū corpora resurgerēt ⁊ nostra resurgerent. Apocalip. vj. Uidi subtus altare animas interfectorum ⁊c. Et sequitur: dictū est eis vt requiescerēt adhuc tempus modicū donec compleatur numerus conuersorū ⁊ fratrum suoruz. Sexto per obsides. De⁹ enim corpora apostoloꝝ ⁊ aliorum sanctorum i obsides nobis dedit ꝙ sine nobis nō cōsummabunt. Heb. xj. Hi oēs testimonio fidei ꝓbati nō acceperūt ꝓmissionē deo ꝑ nobis aliquid meli⁹ ꝓuidēte: vt nō sine nobis cōsummarent. Septimo ꝑ pignora dimisit em̄ nobis in pign⁹ corp⁹ suū. Jo. vj. Qui māducat meam carnem ⁊ bibit meū sanguinē habet vitā eternā: ⁊ ego resuscitabo eū in nouissimo die. Dedit ⁊ aliud pignus scz sp̄m̄ santum. Romano. viij. Si sp̄us q̄ suscitauit iesum habitat

in nobis vnificabit ꝛ mortalia corpora nostra ꝛc. Octava per arrā. Est autez ars pars ꝓ̄ solaciū. Tūc igit̄ christus nostre resurrectionis arrā dedit: qz multa corpora sanctoꝝ suscitauit. Nono per missionē possessionis in rē. Tūcem i possessionem resurrectionis missi sumus: qñ caput nostrū resurrexisse videm⁹. Si em̄ caput resurrexit cōtās est ꝙ ꝛ corp⁹ resurget. Maxim⁹. In salutorem nostro oēs resurgemus. Est em̄ in christo hole vnus vnus spūs caro sanguis ꝛ portio. vbi ergo portio mea regnat regnare me credo. vbi dñat sanguis me⁹ dñari me sentio. ac vbi gloriatur caro mea gloriosum me esse cognosco.

¶ Sermo.cxxiij. De eodem. Ser.liij.

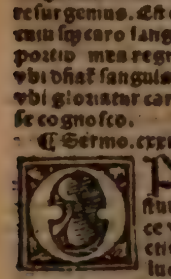

Portuit christum pati ꝛ resurgere. Luce vltimo. Quānis in predicto verbio fiat mentio de iudiduo passiōis: tamē de hoc nihil ad presens sed solummodo videam⁹ quare xp̄m resurgere oportebat. Homo nāq; erat mort⁹, vetust⁹, ꝛ a paradiso cōclusus. Ideo oportebat christū desurgere vt mortuū vnificaret: vetustū renouaret: ꝛ exclusum aperiendo celestē patriā introduceret. primo igit̄ oportet xp̄m resurgere: sez vt mortuū vnificaret. Genus quidem humanū quadrupliciter consideratur aut quātum ad illā partē q̄ est in patria: aut quantum ad illā q̄est in via aut quātū ad illā que est in mediovie id est in purgatorio: aut quātū ad illam partem que est extra viā, id est in inferno Quātum aut ad illā partem que est in patria anima vivit p̄ glorificationē. Corpus autem est mortuū per incinerationez. sed spirit⁹ immortalis est. Corpus quidem mortuū ē ꝓpter pctm. spūs aūt vivit sez cōtā deo ꝓpter iustificationē. Illa vero pars q̄ ē in via est mortua: sed illa est duplex. Quedā em̄ est mortua mūdo sed vivit deo. Colo.iij. Mortui em̄ estis ꝛ vita vestra abscōdita est cū xp̄o in deo. Quedā em̄ est mortua deo sez vivit mūdo. Ut ꝑs. Mors pcōr̄ pessima. Illa ꝙ q̄ est in purgatorio est mortua quo ad cop⁹ p incinerationē: ꝛ quātū ad animā quo ad grauez passionē: qz sicut ꝛ Eccli. xx. Melior est mors ꝙ vita amara. Illa aūt que in inferno nō tantū est mortua quo ad corpus sed etiā ꝙtū ad alia z que quidē mortua est per remotum cōsecutē per crucia tū ignis gehenne. Esa. lxv. Vermis eor nō morietꝫ ꝛ ignis eor nō extinguet. In horū significationē sacerdos de hostia tres partes facit. Illa em̄ que ponit in calice signat illā partem que est in celo que a turbatiōe hominū abscōdit: ꝛ torrente voluptatis dei potatur. Alie due reples sentant ꝛ has duas: sez illā que est in purgatorio: ꝛ illā q̄ est mortua mūdo. Quarto aūt ꝛ quinta pars sez pcōr̄ ꝛ damnatorū: ibi nō prefigural: qz a corpore sunt precisa. Omnes autē istas quinq; partes sic mortuas christus p̄ suā resurrectionē vnificat. Nā illā que est in celo vnificat corpa de monumentis suscitādo ꝛ animas bus coniungendo. Joan.v. Omnes qui in monumentis sunt audiēt vocē filij dei. ꝛc. Illam que est mortua vnificat in celo gloriosam apparere faciēdo Colloc. iij. Cū christus apparuerit vita vestra: tūc ꝛ vos apparebitis cū ipso in gloria. Illā q̄ est in purgatorio vnificat post purgationem ad salutē eternā ducēdo. j. Cor. xv. Ipe autē saluus erit sic tamen quasi per ignē. Que est mortua ex peccato sepe vnificat eā a somno pctī excitādo. Epho. v. Surge qui dormis ꝛ exurge a mortuis ꝛ illuminabit te christ⁹. Illā que est in inferno vnificat corpora vnificādo ꝛ animalibus coniungendo ac duplici pena scilicet, in corpore ꝛ anima punīēdo. Hiere. xvij. Duplici contritione contere eos. Scōo oportuit xp̄m resurgere vt hoiem vetustū renouaret. Juxta illud Rom. vj. Sicut christ⁹ resurrexit a mortuis in gloriā patris: ita ꝛ nos in nouitate vite ambulemus. Ipe autem surrexit velociter veraciter: integraliter ꝛ perpetualiter. Et per istum modū nos in nouitate vite debem⁹ ambulare ꝛ resurgere. Primōnās que nostra innouatio debet habere velocitatem: quod est contra pentētiā differentes. Sicut em̄ xp̄s tertia die resurrexit a mortuis: sic saltē ꝛ nos tertia die debemus resurgere a peccato. Prima dies est delectatiōis. Scōa ē pñsus. Tertia

dies est opus. Si em̄ addit quartam diē que est cōsuetudo resurgere vix valebit. In huius significatione dn̄s de facili suscitauit puellam in domo. i. peccatorē dū adhuc peccatum haberet in corde ꝑ concensum. Faciliter etiā suscitauit mortuū extra domum delatū. i. pctōrem qui exiuit ad peccati simplicē actū. Difficulter aūt suscitauit lazarū quatriduanū. i. peccatorē i pctis inueteratū. Scdo nostra innouatio dz habere veritatē qd̄ est cōtra penitentiā simulantes De quibus dicit Apo. iij. Nomē habes ꝙ viuas ⁊ mortuꝰ es. Quidā enim sunt viui quātum ad nomen: sed mortui q̄tum ad rē. sicut hypocrite. Et quidā sunt viui quātum ad rez: sed quātū ad nomē mortui. sicut scti viri qui viuūt coram deo: ⁊ despiciūtur a mūdo. Quidā vero sunt viui q̄tum ad nomē et rem. Sicut illi qui habēt interius mundam cōscientiam exterius clarā famam. Quidaz autē sunt mortui q̄tū ad vtrūq; qui ⁊ interius sunt sceleribꝰ pleni: et exterius hoībꝰ odiosi. Tertio debet habere integritatem: qd̄ est cōtra penitētiā diuidentes. Sicut enim xp̄s integer surrexit sic ⁊ nos debemꝰ integre resurgere a peccato. Sed quidā sunt q̄ deo ex suo corde tres partes faciūt: nā intellectiuam dant deo per fidē. Sed hoc modicum est quia sicut dicitur. Jac. ij. Tu credis quia vnus est deꝰ ⁊ benefacis. Et demones credūt ⁊ contremiscunt. Affectiuam dant mūdo per amorē. Sed hoc prohibitū. i. Joā. ij. Nolite diligere mundū. neq; ea q̄ in mūdo sunt. Et operatiuā dāt diabolo ꝑ operationē: sed hoc diabolicuz est. Joh. viij. Facitis opera pr̄is vestri. Deus autē totū cor vult habere. Prouer. xxxiij. Prebe fili mi cor tuū mihi. Quarto inouatio nostra dz habere perpetuitatē vt sicut christus resurrexit. nunq̄ de cetero moriturꝰ. Sic ⁊ nos a peccato debemꝰ resurgere: ⁊ ad ipsuz nunq̄ redire Qui eniz ad peccatum redeunt sunt suam animā polluentes. j. Pe. ij. Canis ad suū vomitum reuersus. Sunt ⁊ proximū suo malo exemplo inficientes. Unde sequit. Et sua iota in volutabro luti. Sūt christum crucifigētes. Heb. v. Rursus crucifigētes sibimet ipsis filiū dei. Sunt deū irridētes. Aug. Penitētes si vere penitētes: ⁊ nō estis deū irridētes immutate vitā reconciliamini ⁊ vos. Tertio oportebat christum pati: vt ianuam paradisi aperiret: ⁊ hominem exclusum illuc reduceret. Janua enim paradisi tripliciter clausa fuit vt habetur. Gen. iij. scilicet angelica custodia ignis vehemētia: rūphea bis acuta. ãgelica custodia significabat inimicitiā q̄ erat inter hominem ⁊ angelum. Ignis significabat obligationē ad penā eternaz. Rumphea bis acuta significabat dei iustitiam que hominem intrare nō patiebatur: donec sibi satisfaceret de offensa. Sed christus per suam passionem ⁊ resurectionem angelum homini pacificauit: et sic primum obstaculū remouit. Col. j. Pacificās per sanguinē crucis: q̄ i celis ⁊ q̄ in terris sūt. Mortē ⁊ penā eternā superauit. Et sic secundum obstaculum remouit. Unde dicitur in prefatione. Eternitatis nobis aditum deuicta morte reserasti. dei sentētiaz imitatus est, qr sibi plene satisfecit. Et sic tertiū obstaculū remouit. Unde cātatur Qui pro nobis eterno patri ade debituz soluit. p̄s. Que nō rapui tūc exoluebam.

¶ Sermo. cxxiiij. De eodē. Serm. v.

Iesum queritis nazarenum surrexit nō est hic. Mat. vltimo. Ista v̄ba dixit ãgelis sctis mulieribꝰ q̄ q̄dē secute fuerūt xp̄z p̄dicantē: vt sibi ministrarēt In patibulo pēdentē: vt dolorē ⁊ ꝯpassionē oñderēt. xp̄m i tumulo q̄escētē: vt ip̄z iniūgerēt: sicut hodie. In p̄missis v̄bis tria ponunt. Primū est ista sanctaꝝ mulierum magna studiositas: cū dr. Jesuz queritis nazarenum. E nota ꝙ quatuor fuerūt differentie querētiū dn̄m. Quidā enim quesierūt mane. sicut iste mulieres. De quibus dicitur. Et valde mane vna sabbatorum ⁊c. Et ideo eis inuenire fuit valde facile. Illi querūt xp̄m in mane: qui querūt ipsuz in iuuētute. Et ideo de facili inueniūt Prouer. viij. Qui mane vigilauerit ad me inueniēt me. Sūt enim sicut mollis cera quia de facili recipiūt impressionem bonam. p̄s. Factū est cor meum tanq̄ cera liquescens Sicut recēs testa: quia de facili ins

bibunt ⁊ obseruant bonū odorē. prouer. xxij. Adolescēs iuxta viā suam ⁊c. Sicut gracilis virga quia de facili flectūtur ad bonam operationē Cañ. iij que est ista q̄ ascēdit de deserto sicut virgula fumi ex aromatibus. Alij quesierūt in vespere sicut illi q̄ dixerūt Luce vltimo. Mane nobiscū domine qm̄ aduesperascit. Et eis inuenire fuit tardum ⁊ difficile. Vñ christus eis dixit. O stulti ⁊ tardi corde ad credendū. Illi ergo q̄runt vespere: q̄ querūt ipsum in sua senectute. Tales em̄ cuz difficulter inueniūt ex quo in malo indurātur ⁊ ab humore gratie exiccātur. ps. Aruit tanq̄ testa. v̄tus mea. Et vix aut nū quā ꝯfitent̄. Ideo subdit̄. Lingua mea adhesit faucib⁹ meis. Et spe in peccatis suis moriuntur. Unde subdit̄. Et in puluerem mortis deduxisti me. Alij quesierūt ipsum in sero: sicut illi de quibus dicitur. Johan. xx. Cū esset sero die illo vna sabbatorum ⁊c. Et eis inuenire fuit dubitabile. vnde dicitur Luce vltimo vbi agitur de ista apparitiōe facta in cero ꝙ dubitauerunt ⁊ ipsum esse spiritum crediderūt. Illi ergo querunt in cero qui querunt in mortis articulo: ⁊ talium penitentiam augusti. dicit esse dubitabilem dicens fidelis bene viuens securus hinc exit. Baptizatus ad horam securus hinc exit. Agēs penitentiam dū sanus est ⁊ reconsiliat⁹ si securus hinc exit. Agens penitentiam ad vltimū, ⁊ recōsiliatus si secur⁹ hinc exit: ego non sum securus. Eorum em̄ qui in morte penitent quidam penitent tantum timore pene isti sunt in statu perditionis. ⁊ quidā penitēt amore iustitie: qui etiam si penā nō timerēt adhuc deo seruirent: isti sunt in statu perfectionis. Quidam. ex cōsideratione vtriusq̄ cause habētes respectum ad amorē iustitie ⁊ ad vitationem pene isti sunt i statu salutis, ⁊ quia illi qui tantū penitēt in extremis videntur hoc facere timore pene: ideo eorum penitentiaz Aug. dicit esse dubiā. Alij querūt eū in nocte sicut milites positi ad sepulchrum: ⁊ eis inuenire fuit impossibile. Illi autē in nocte querunt qui christum volunt inuenire post mortē. ⁊ qui in mortali decesserunt impossibile est ꝙ eum vnquā inueniāt: nisi eo modo quo est in inferno. Deus em̄ est in mundo per misericordiā et in celo ꝑ gratiā ⁊ gloriā: in inferno ꝑ iustitiā. Nō ergo ipsum inueniūt vt miseratorē: qr hoc mō est in mūdo: nec vt glorificatorē qr hoc modo est i celo. Sz vt iudicē ⁊ tortorē: qr hoc modo est i inferno. Secūdo ponitur christi infinita charitas cum dicit̄. Crucifixū. De qua dicitur. Johan. v. Maiorem hac dilectionem nemo habet vt animam suā ponat quis ꝓ amicis suis: ⁊ ponit christus vltimū signum amoris. Amor enim per quatuor manifestatur aliquādo per verba ⁊ istud est magnum signū. Quando enim cor est plenū amoris: os abūdat in sermone Luce. vj. Ex abundātia cordis os loquit̄. Aliquādo per beneficia: ⁊ istud est maius signū Multi enim darent verba qui non tamen darent beneficia. Johā. iij. Non diligamus v̄bo neq̄ lingua ⁊c. Aliquādo etiaz per obsequia ꝑsonalia: ⁊ istud adhuc est maius. Multi em̄ similiter seruirēt de substantia sua qui non seruirent de persona. propria. De isto dicit̄ Gen̄. xxix. Seruiuit Jacob pro Rachele septē annis. aliquādo ꝑ mortē. ⁊ istud est maximū ⁊ vltimum. Multi enim darēt in obsequiuz ꝑsonas suas qui non darēt in mortem animas suas. Ista quatuor signa xp̄s nobis ostēdit. de duobus primis dicitur Johā. xv. Vos amici mei estis ⁊ post. vos autez dixi amicos: quia o ia q̄ audiui ⁊c. Ecce signum amoris ꝑ beneficia. De aliis duobus dicitur Matthei. xx. Filius hominis nō venit ministrari: sz ministrare: quo ad primū. ⁊ dare animā suam in redemptionem pro multis. quo ad secūdum. Tertio ponit̄ christi resurgētis immēsa pietas. in hoc ꝙ ⁊ Petrū voluit designare ⁊ nomine ne desperaret ex negatione. quādo angelus dixit. Dicite discipulis eius ⁊ Petro. Licet em̄ deposuerit omnē passionis defectū tamē nō deposuit pietatis affectū. Xp̄s nanq̄ ante incarnationem cognoscebat nostras miserias ꝑ quandā theoricam. i. ꝑ suā sapientiā: ideo multū erat misericors Quomodo miseret̄ pater filiorum misertus est dominus timētibus se recordat⁹ ē quoniā puluis sum⁹. ⁊c. Post incarnationē aūt eas sciuit per practicam ⁊ exercitationē lōgnam, quia.

xxxiij.annis practicauit. Et se exercitauit circa nr̄as infirmitates. Et ideo fuit valde cōtristatus quod tam longa exercitatio in nobis non habet effectum. ps. Contristatus sum in exercitatiōe mea ꝛc. Tādem sciuit eas per experientiam: quia expertus est tētationes dolores ꝛ mortem, ꝛ ideo factus est maxime misericors. Hebre.ij. Nō enim habem⁹ pontificem qui non possit compati infirmitatib⁹ nostris tentatum autem per omnia. Si em̄ esset aliquis medicus qui esset bonus theoricus et bonus practicus ꝛ infirmitates sepe expetr⁹: iste maxime esset misericors. Talis enim medicus fuit christus dominus noster. Ista tria tāguntur. Heb.v. Et quidē cum esset fili⁹ dei. Ecce qꝛ sciuit nostros defectus per diuinam sapientiam didicit ex his que passus est obediētiaꝫ. Ecce quia eos sciuit per experientiam: et cōsummatus factus est omnibus obtēperātibus sibi causa salutis eterne. Ecce quia eos sciuit per exercitationem longam: tādiu enim se exercitauit ꝙ cōsummauit artem suam ꝛ veritatem.

¶ Sermo.cxxv. Feria.ij.post pasha. Sermo.j.

Tu solus peregrinus es in Hierusalem ꝛc. Luce vlti. Volēs xp̄s in Hierusalē transfretare: peregrinū se fecit. Fuit em̄ peregrinus quantū ad quatuor. Primo q̄tū ad habitū q̄ assumpsit. Ipse em̄ crucē assumpsit qn̄ ipsam ꝓprijs hūeris baiulauit. q̄ q̄dē crux fuit nauis: qꝛ in celestē Hierusalē deduxit. Sapi.iiij. Transeuntes mare ꝑ ratē liberati sunt. Et fuit mal⁹ in ipsa naui. Ezech.xxvij. Cedrum de libano tulerūt vt facerēt tibi malū. Et fuit clauis qꝛ celestē Hierusalē aperuit. Esa xxij. Dabo clauē dauid sup̄ humerū ei⁹. Scdo assūpsit pileū. i. coronā spineā ꝑegrini em̄ portāt pileū. ꝯtra estū: ventū ꝛ pluuiā. Sic xp̄i corona ꝛ passio ē nobis in vmbra ab estu voluptatū. Defēdit em̄ nos a pluuia tribulationū ꝛ a vēto tētationū. Esa.iiij. Tabernaculū erit in vmbraculū diei ab estu: quo ad primuꝫ ꝛ in abscōsione a turbine ꝛ pluuia: q̄ ad alia duo sequētia. Tertio assumpsit scaluinā. i. corp⁹ que scaluina fuit albi coloris propter puritatē. Apoc.xix. Ecce equ⁹ alb⁹ ꝛc. Corp⁹ em̄ xp̄i fuit equus inq̄tū ratio ipsum duxit ꝛ fuit albus. s. inq̄tū puritatem habuit. deinde factū est nigrū ꝓpter liuorē Esa.liij. Cuius liuore sanati sum⁹. tandē facta est rubea. s. ꝑ sanguinis effusionē. Esa.lxiij. Quare rubrū est vestimētuꝫ tuū? ꝛc. Quarto assumpsit scharcellā i. animā. Solēt em̄ peregrini in scharcellam thesaurū ponere ꝛ portare. In christi ala fuit triplex thesaurus. s. misericordie: gratie: ꝛ sapiētie. de quo dr̄ Joh.j. Vidimus gloriā ei⁹. i. gloriosam misericordiam eius plenā gr̄e ꝛ veritatis. Quinto assumpsit baculū. i. crucē qui quatuor clauis fuit ferratus. peregrini em̄ vtūtur baculo ad sustētationē, fluuiorū trāsuadationē ꝛ ad malarū bestiarū percussionē. Sic xp̄s baculo sue crucis mūdū sustētauit. ps. Virga tua et bacul⁹ tuus ipsa me cōsolata sunt. Flumē mūdi trāsuadauit. Gen.xxij. In baculo meo transiui iordanē istū. diabolū percussit. Esa.xxx. A voce domini pauebit assur virga percuss⁹. Sexto assūpsit calciamētū. peregrini em̄ calciamētū assumūt cōtra lutū. s. spinas et lapides. Judei em̄ in xp̄m ꝓiecerūt lutū. ps. Eripe me de luto vt nō ifigar. Spinas qꝛ coronā spineā sibi imposuerunt. Et lapides. Joā.viij. Tulerūt lapides vt iacerēt in eum. Cōtra ista christus assumpsit calciamenta. Deut.xxxiij. Tingat in oleo pedeꝫ suū ferrū ꝛ es calciamentum eius. anima xp̄i erat tincta oleo gratie: q̄ ola aduersa dulcorabat. munita ferro cōstantie que ipsa aduersa non timebat. Et ere incorruptibilis patiētie q̄ omnia supplicia tollerabat Septimo assumpsit insignia ꝛ vulnera peregrini em̄ reuertētes insignia assumunt vt ostēdant ꝙ suaꝫ peregrinationē cōpleuerūt ad plenū vt homines prouocēt ad sibi bene faciendum ꝛ sint securiores ad ambulādū. Sic xp̄s ad patriā rediēs cicatrices reseruat. Et hoc in ostensionē paterne obedientie iaꝫ complete. Johānis.xvij. Opus consummaui qd̄ dedisti mihi vt facerē. In p̄uocationem paterne misericordie obtinende

Ambro. Vulnera suscepta abolere voluit celo iferre maluit: vt ea pñ misericordie ondoret. In signū securitatis nobis acḋsite Ezechie. ix. Sup quē videritis thau nō occidatis. Octauo habit⁹ ist⁹ pegrinꝰ fuit benedictus. Nā eius scharcellā. i. animā benedixit deꝰ pater. Ezechie. xlij. Benedicta glia domini de loco suo. Et⁹ fealuiā. i. carnem benedixit fpūs sanctus Luce. j. Bened. ct⁹ fructꝰ vētris tui. Eius baculuz. i. crucē bñdixit totus mundus. Sapiē. xviij. Benedictum signū per qđ fit iustitia. Secundo dicitur peregrinus ihū advias quas perfecit. Peregrini em habēt aliqñ ascēsuo. aliquā do descensus aliquando vias planas. Iste autē peregrinus nihil habuit de via plana: sz ascēsum vel descēsum. Magnum enim descēsum fecit quā do de celo in mūduz venit. Magnum etiā ascensum fecit quā do crucem ascēdit. Fecit etiā magnū descēsum quando in lymbuz descendit. Et magnū ascensum quā do inde rediens in celum ascendit. Tertio fuit peregrinus quātuz ad hospitia. Solēt peregrini maxime in estateter in die intrare hospitia felicet in tertia ad prandēdū: in meridie ad bibēdum ℞ cōuescēdum: z in sero ad suaz cenam faciendū ℞ ad dormiēdum. Sic iste peregrinus tripler hospitium est ingressus. Primū est vter⁹ virginis qđ ingressus est in tertia. i. nō in primo tēpore nature nec in secūdo tēpore legis: sed in tertio tēpore gratie ibi prā diū fecit quā do naturā nostram assumpsit habēs carnē tanq̄ abū: z sanguinē tanq̄ potū. Scōm est patibulū crucis Joh. xix. Sitio. Et defecit ei acetū Ubi requieuit. Ibidē. In clinato capite tradidit spīm. Et itā hospitiū ingressꝰ est meridie. Cant. j. Indica mihi vbi cubes i meridie. Tertiū hospitiū est sepulchrū vbi dormiuit. ps. Ego dormiui ℞ soporatꝰ sum. Cenā nanq̄ cū illis ḋ erāt in lymbo fecit Lu. xviij. Homo qui dā fecit cenā magnā ꝛc. Istud hospitium ingressus est in sero. Mat. xv. Cū iam sero esset factū venit Joseph ꝛc. Quarto fuit pegrinꝰ ihū ad pericula q̄ sustinuit. Solēt nāq̄ peregrini sustinere pericula quādoq̄ a locūs suis qui nos pdunt qñ q̄ ab hostib⁹ ḋ eos iugulāt vt eorū bona diripiant qñq̄ a latronibus qui eos spoliāt. Sic ergo a suo socio iuda fuit proditus. Matthei. xxvj. Qui intingit mecū manū i parapside hic me tradet ꝛc. A iudeis in quorum domo venerat hospitari fuit occisus zacha. xiij. his plagat⁹ sum in domo eorū qui dilexerūt me. A militibus expoliatus Joh. xviij. Milites acceperunt vestimēta: z fecerūt quatuor partes vnicuiq̄ militi partem fecerunt.

℣ Sermo. cxxvj. Feria. iij. post pascha. Sermo. j.

Stetit Jesus

in medio discipulorū suorū: ℞ dixit eis. pax vobis. Luce xxiiij. Sicut ex presenti euangelio patet. Christus multipliciter se manifestauit. Primo per miraculosam ad ipsos ingressionem: quia ianuis clausis intrauit Sicut dicit Johannes qui de ista apparitiōe agit per quod ostenditur ℣ gloriosus resurrexerat ℞ dotem impassibilitatis: agilitatis: subtilitatis: z claritatis induerat. Signuz ergo vere spiritualis resurrectiōis in homine est: quando istas quatuor dotes spirituales habet scilicet claritatem conuersatiōis honeste. Matth. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona: et cetera. Et subtilitatis profunde Sapi. viij. Spiritus sanctus vocatur subtilis: qz subtiles. i. humiles facit. Agilitatē obediētie. Prouerb. xij. Uiri diti hoiem velocē i ope suo ꝛc. Et impassibilitatē patiētie. Prouerb. xij. Nō cōtristabit iustū ḋcūq̄ ei acciderit. Secūdo manifestauit se per sitū sive collocationem: cum dr. Stetit iesus in medio discipulorū suorū. Nesi. dicat. Ego sum ille ḋ i medio stare cōsueui. Ipse nāq̄ stetit in medio in ingressu qz i media nocte nat⁹ in medio animaliū reclinat⁹. et gemine gygas substātie effect⁹. Stetit i medio i processu, quia stetit in medio doctorū in medio discipulorū ℞ in medio iudiciorum. Iuxta illud Prouer. viij. In vijs iustitie ambulabo: z in medio semitarū iudicij. Stetit i medio in egressu: qz i medio terre passus: in media die crucifix⁹: i medio latronū posit⁹. Tertio manifestauit se per ppriū testimo-

cationē: cū dixit. Ego sum quasi dicat. Debetis mihi credere: qr. mētiri nō possum. Jo. viij. Si ego testimoniū phibeo de me ipso: verū est testimoniū meū. Spūalr aūt quis resuscitatus intelligi pōt qñ triplex testimoniū hz. s. bone cōsciētie. ij. Cor. j. Gloria nostra hec est testimoniū cōsciētie nr̄e. Bone vite. Joā. x. Opa q̄ ego facio illa testimoniū phibent de me. Et bone fame. j. Tim̄. iij. Oportet illū hōre testimoniū bonū ab his q̄ foris sunt. Quarto manifestauit se p occultarū cognitionū manifestationē: cū dixit. Quid turbati estis cogitatiōes ascendūt in cordib⁹ vestris: ꝛc. Acsi dicat debetis me cognoscere: qr ego sum ille q̄ vr̄a occulta cognosco. Spūalr etiaz q̄s resuscitatus est qñ cogitationes suas discernit. Et bonas custodit: ꝛ malas expellit. Periculū est nāq; malas cogitationes in corde tenere qr sunt sicut mus in pera. ignis i sinu ꝑpēs in gremio. Mus em̄ oīa corrodit in petra. sic male cogitatiōes oīa merita corrodūt i aīa Job. xxij. Quasi vestimētū ꝙ comedit a tinea Ignis in sinu vestimēta cōburit sic mala cogitatio ꝯcupiscentiā accēdit. Prouer. vj. Nū q̄d pōt hō abscōdere ignē in sinu suo: vt nō cōburant̄ vestimēta sua. Serpēs in gremio venena diffundit sic mala cogitatio peccati venenū in cor emittit. Uñ. Prou. xxxij. Quasi regulus venena diffundet. Quito se manifestauit p palpationē: cū dr̄ Palpate ꝛ videte ꝛc. Quasi dicat. debetis me cognoscere qr istd̄ est idē corp⁹ qd̄ sepe videre ꝛ palpare ꝯsueuistis. Spūalr etiā q̄ resuscitati intelligunt̄ q̄ permittūt se palpari. i. argui ꝛ reprehēdi. Sz sunt q̄dā aīalia q̄ se palpari nō pmittūt. Aut qr hispida sunt sicut heriti⁹ aut qr siluestria sunt sicut lup⁹. Aut qr arrogātia sūt sicut leo. Sic ēt sunt plerīq; q̄ si arguunt̄ adeo sunt hispidi ꝙ p ꝟba iniuriosa pūgūt. Quidā adeo siluestres ꝙ ad latebras excusationū ꝯfugiūt. Quidā adeo arrogātes ꝙ nimis idigne ferunt. Sexto manifestauit se p cicatricū oñsionē, qñ dr̄. Ostēdit eis man⁹ ꝛ pedes, Acsi dicat debetis me cognoscere qr ego sum ille quē in his pedibus ꝛ manib⁹ i cruce ꝯfixū vidistis. Spūaliter esse q̄s resuscitat⁹ itelligit̄ qñ vulnera sua. i. pctā nō abscōdit: sz sacerdoti oñdit. Luc. xvij. Ite oñdite vos sacerdotib⁹. Uulnera aūt pctōꝝ aliqñ sunt recētia. s. p ꝯsensum vl̄ vnicū actū ꝛ tūc sanat̄ vnctione. i. leuis pnie iniūctiōe. Eccle. x. Breuē lāguorē p̄scindit medic⁹ Aliqñ sunt inueterata p peccādi ꝯsuetudinē, ꝛ tūc idigēt adustiōe. i. graui carnis maceratiōe. p̄s. Ure renes meos ꝛ cor meū. Aliqñ sunt putrefacta: tūc indigēt incisiōe. i. incisiua ꝛ afflictiua tribulatione. p̄s. Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ: postea acceleraue rūt. Septimo manifestauit se p comestionē: qr comedit piscē assum ꝛ fauū mellis. Spūalr tñ resuscitat⁹ intelligit̄ qñ quis comedit fauum mellis. i. quādo ꝯstanter exercet opera actiōis. Et tamē ꝓpter hoc nō deserit dulcedinem contemplationis, vel quando exterius patitur tribulationē ꝛ tamē interius non deserit amoris dulcedinem. Uel post dici ꝙ i fauo est mel ꝛ cera. Per piscez igitur assum intelligitur caro christi igne passiōis assata. Per ceraz que est pabulū luminis claritas sue resurrectionis. p mel dulcedo sue visiōis. Debemus igitur comedere piscē assum vt. s. ad eius passionem afficiamur p compassionem: ceram vt eius resurrectioni ꝯgaudeamus per mentis exultationē. Et mel vt puenire desideram⁹ ad ei⁹ dulcissimā visionē sicut desiderabat ꝓpha dicēs. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum: qñ veniā ꝛ apparebo añ faciem domini.

¶ Sermo. cxxvij.

De sancto ambrosio, sermo primus.

Ecce intelliget seru⁹ me⁹ ꝛ exaltabitur: ꝛ eleuabitur, ꝛ sublimis erit valde Esa. lij. Quatuor stat⁹ habuit btūs Ambrosi⁹, q̄ notant̄ in ꝟbis p̄missis. Prim⁹ est stat⁹ subiectiōis: cū dr̄. Ecce itelliget seru⁹ me⁹. ipse q̄dē fuit bonus seru⁹ dei. Et iō habuit tres laudabiles cōditiōes boni serui. Prima est mūditia. p̄s. Ambulās in via immaculata: hic mihi ministrabat. Istā ipse habuit qr mūdiciā mētis ꝛ carnis ipse seruauit. Uñ refert Hieroñ. ip̄m dixisse. Uirginitatē non solū offerim⁹ sed seruam⁹. Sap̄. viij. Cū essem magis bon⁹ veni ad corp⁹ coinq̄natū. Scd̄a ꝯditio est sapientia. Prouer.

xiiij. Acceptus est regi minister itelligēs. Istā sapiētiā ipse habuit. Unde dr de eo q cū rome liberalib⁹ artibus esset traditus ad plenū fuit erudit⁹. Tertia est pseuerātia. Apoc. vij. Seruiet ei die ac nocte in templo dei. Istā pseuerantiā ipse habuit: qr vsq; in finē in bonis pseuerauit. Unde cū moreret dixit. Nō sic vixi inter vos: vt iterū pudeat viuere. Scdo notatur status sue prelationis: cū dr. Et exalbitur. Circa aūt suā exaltationē tria considerant. Primo qualis fuit eius electio. Fuit em̄ a deo isp rata: qr ibi vox miraculose isonuit Ambrosium ep̄m. De hoc Heb. v. Nemo assumit sibi honorē nisi q̄ vocat a deo tanq̄ aaron. Fuit ab electorib⁹ vnanimiter celebrata. Nā cū in discordia multa essent ptin⁹ in Ambrosium vnanimiter ꝯsenserunt. Eccl. xxv. In tribus beneplacitū est spūi meo: q̄ sunt concordia fratrū ꝛc. Fuit a supiori cū gaudio ꝯfirmata. Unde legit de eo q cū missa ē relatio ad valentinianū imperatorē qui summo gaudio accepit q iudices a se directi ad sacerdotiū petant. Scdo videndū est q̄lis fuit ei⁹ ad hoc aspiratio. Ipe em̄ nō tm̄ fugit vt nō posset iueniri sed ēt tria se habere simulauit q̄ sunt p̄lationis officio inimica. scz crudelitatē. Unde dr: qr tribunal cōscēdit ꝛ cōtra cōsuetudinē tormēta personis adhibere iussit. Eccl. iiij. Noli esse sicut leo i domo tua. ꝛc. Philosophicā vanitatem: vnde dr quia philosophiā pfiteri voluit. j. Cor. ij. Loquemur nō in doctis sapientie humane verbis. Infamiā ꝛ inhonestatem. Unde dicit q publicas mulieres publice ad se venire fecit: vt ex hoc a sua intētione populū reuocaret. Titū. j. Oportet ep̄m sine crimine esse. Tertio videndum qualis fuit ei⁹ in officio psecutio. Ipse em̄ ppl'm i fide istruebat. Tūc em̄ arriana heresis totā Italiā corruperat sed ipse ppl'm suuz ab ista peste purgauit Et veritatez edocuit fidei. Eccl. j. Qui curauit gētē suā ꝛ liberauit eā a perditiōe. Ipse etiā mores informabat. Unde iter cetera docuit Augu. tria ad mores spectātia. Prio ne cuiq̄ vxorē peteret ne si postmodū ipsi inter se male conueniant ipsi sibi maledicant. Secundo ne aliquibus militiā exercere cōsuleret: ne ipsi rapinā ꝛ calumniā exerceāt. Tertio ne ad conuiuia inuitat⁹ accederet, ne ibi tēpantie modū pderet. Ipe exēplum bonoꝝ operū oibus tribuebat. Titum. ij. In omnib⁹ teipsum prebe exēplum bonorum operū: in doctrina: in integritate: in grauitate. In doctrina q̄dez qr semper populis predicauit. In itegritate: qr perpetuam castitatem seruauit. In grauitate: quia maturitatē semp ostēdit. In bonis oibus: qr omnia bona pauperibus erogauit: Tertio notatur status cōsummationis: cum dr. Eleuabitur. Ipe enim secure mori potuit: qr ab oib⁹ terrenis eleuatus fuit. Habuit enim in morte quatuor que ipsum secure mori faciebāt scz corpus dn̄icū. Honorat⁹ em̄ ep̄s Uercellensis ex precepto dei ad ipsum puenit, ꝛ sibi sacramētū dominici corpis dedit, ꝛ cū tali viatico ipe trāsiuit. Istud autem tanq̄ pugil ab omnib⁹ isidūs dmonis eū secuꝝ reddebat Job. xvij. Pone me iuxta te: cuiusuis manus pugnet ꝯtra me. Scdo habuit spm̄ sanctū. Imminēte nāq; ei⁹ morte spūs sanct⁹ i specie ignis ꝛ i modū scuti i ei⁹ os intrare visus est. In specie ignis: vt ip̄m purgaret. In modum scuti: vt ip̄m ptegeret. In os ei⁹: vt verba a spiritu sancto plata ostenderet. Et istud scdm tanq̄ ductor eū per viā ducebat, p̄s. Spūs tuus bon⁹ deducet me i viam rectam. Tertio habuit vitam sanctā: quam quidem duo cābant scz meritorū suoꝝ affluētia, ꝛ magna de deo fiducia. Unde sic dixit in morte. Nō sic vixi inter vos vt me viuere pudeat. Nec mori timeo quoniā bonū dominū habem⁹. Et istud tertiū ei⁹ mortem deo gratā reddebat Aug. Certe nō potest male mori qui bn̄ vixit Quarto habuit cōmēdationē diuinam. Ipse enim manus in modum crucis expandēs spiritū suū in man⁹ dei recommēdauit: Et istud quartū secure euz mori faciebat. Sap. iij. Iustorum anime i manu dei sunt: ꝛ nō tanget illos tormētū mortis. Quarto notatur status sue glorificatiōis: cū dr. Et sublimis erit valde. Ipse em̄ tūc triplicē sublimitatē accepit. Primo sublimē locū ad habitādū: vt celum. Unde a multis visus ē ascēdere: scz in celū tanq̄ in ppciū suū locū. Et istud

sibi acq̃siuit propter innocẽtiã. ps. Quis ascendet in montem ꝛc. Innocẽs manibus: scz ꝛ mũdo corde ꝛc. Scdo accepit sublime officiuz ad iudicãdũ. Unde a multis visus est i cathedra residere: ꝛ istd accepit ꝓpter paupertatez volũtariã. Joã. xxx. Judiciũ pauperib⁹ tribuit. Tertio accepit sublime p̃ciũ ad perfruẽdũ. Unde multi supra corp⁹ ei⁹ stellam spendidaz conspexerũt: illã scz stellam de qua dicit Apoc. xxij. Ego sum stella splẽdida ꝛ matutina. Et istud accepit ꝓpter omniũ viciorum victoriã. Apoc. j. Qui em̃ vicerit: dabo ei stellam spendidam ꝛ matutinam.

¶ Sermo. cxxviij. De eodem ser. ij.

Examen apuz in ore leonis erat et fauus mellis. Judicũ. xiiij. Legit de beato. Ambrosio ꝙ cũ esset infans ꝛ dormiret examẽ apũ os ei⁹ ꝛ faciẽ sic cõpleuit: vt quasi in alueolũ suũ intrarẽt pariter ꝛ exirẽt. Et ideo verba premissa sibi conueniẽter aptari possunt. In q̃b⁹ verbis ipse assimilat api: leoni ꝛ fauo mellis. Assimilat aũt api triplici de causa. Primo: qꝛ sicut ipse dixit in ezameron. Apis virginitatem custodiuit: sic ꝛ ipse virginitatẽ custodiuit ꝑpetuã. Cui⁹ signũ fuit: qꝛ de v̄ginitate luculentissime disseruit, ꝛ libros de virginibus cõposuit: in q̃b⁹ virginitatẽ mirabiliter cõmẽdauit Matt. xij. Bon⁹ hõ de bono thesauro ꝓfert bona. Chryso. ibidẽ. Cũ audis aliquẽ de deo loquentẽ intellige qꝛ cor illi⁹ amore dei repletũ est. Qui libidinis thesaurũ habet in corde: de puellis delectat dicere vel audire. Nõ tantuz Ambrosi⁹ de virginitate libẽter disserebat: sz etiã aliquid indecoꝝ dicere vel audire erubescebat. Unde ipse ait de officijs. Non solũ aũt hoc ab oculis abscõdam⁹: verũ etiã eouz iudicia vsq̃ membrorum suis appellatiõib⁹ nũcupare indecoꝝ putem⁹. Secũdo assimilat api. Apis florez de diuersis florib⁹ colligit. In prato q̃dẽ celestis viriditatis sunt diuersi flores: scz rose martyrũ: viole ꝯfessoꝝ, ꝛ lilia virginum. De rosis myrtyrũ collegit florẽ ꝯstãtie, ꝛ magnañi imitatis. Unde cũ p̃posit⁹ Ualẽtiniani imperatoris sibi diceret. Tu cõtemnis. Ualentinianũ caput tibi tollo. Ille respondit. Deus permittat tibi vt facias qd̃ misericordiaris. Et vtinã de⁹ ab ecclesia sua omnes hostes auertat: ꝛ in me omnia sua tela conuertat ꝛ meo sanguine satientur. De violis ꝯfessorum collegit florẽ sobrietatis: qꝛ quotidie nisi in sabbato ꝛ die dñica. ꝛ festis precipuis ieiunabat. De lilijs virginũ collegit florez castitatis: qꝛ virginitatem perpetuã ꝯseruauit. Tertio assimilatur api: qꝛ apis alueolũ suũ defendit: sic ꝛ ipse ecclesiã detulit a trib⁹ persecutorib⁹. Primo a violentia tyrãnoꝝ. Unde resistẽs imperatori volenti dare basilicam arrianis: sic nũcijs suis respondit. Et habetur in decreto si patrimoniũ petitis inuadite: si corp⁹ occurraz vultis in vinculo rapere: vultis in mortem volũtas est mihi. Eccl. xlviij. In diebus suis non pertimuit principem ꝛc. Secũdo defendit ipsam a fraudulẽtia hereticorum. Et hoc fiebat tribus modis. Primo iudicijs eos per seculare brachiũ coercẽdo. Deut. xiiij. Si tibi voluerit ꝑsuadere frater tu⁹ ꝛc. Et infra nõ em̃ parcat ei ocultat⁹: sz statim interficias. Scdo miraculis eos cõuertẽdo. Unde cũ q̃dã hereticus vidisset angelũ loquentẽ ad aures ambrosij statim cõuersus est. Tertio doctrinis eos ad fidẽ catholicã reducendo: sicut patet in beato Aug. quẽ suis predicationib⁹ ad fidẽ conuertit. Tertio defendit ecclesiam a malicia demonum. Primo qꝛ habuit in ipsos efficax imperiũ ex eo ꝙ eos de corporib⁹ expellebat. Matth. vlt. In nomine meo demonia eijciẽt. Secũdo quia habuit in ipsos durũ flagellũ ideo ipsum valde timebant. Unde demõ quẽdam demoniacũ mediolanũ ingredientem dimisit: egredientem inuasit: qui de hoc interogatus respondit se ambrosium timuisse. Luc. x. Ecce dedi vobis potestatẽ calcandi super serpentes ꝛc. Tertio: quia habuit spiritũ sanctũ in p̃sidiuz. Unde dumones ad ipsum nocẽdũ a quodaz mago missi de hoc reuersi dixerũt ꝙ non solum ad ipsum: sed etiã ad fores domus propinquare nõ audebant: quoniaz ignis insuperabilis: sic om̃e eius edificiũ muniebat vt etiã longe positi vrerentur. Secũdo assimilatur leoni triplici ratio-

ne. Primo qr leo apertis oculis dormit: sic beat⁹ ambrosius dormiebat per quietem contēplationis: ⁊ tamen vigilabat ꝑ laborem actionis. Cātic.v. Ego dormio ⁊ cor meum vigilat. In dormitatione q̄dem sensus ⁊ motus intercipitur: ⁊ calor interior ad exteriora reuocat̄. Sic ī beato Ambrosio deficiebat sensus ambitiose vanitatis. Unde ipse de se dixit. Ambrosius nescit inflari. Colossen.ij. Ambulans frustra inflatus sensu carnis sue. Deficiebat mot⁹ terrene cupiditatis: qr oia sua pauperibus erogauit. Auari em̄ semper sunt in motu: qr semper sunt in appetitu. Eccl̄.v. Auar⁹ nō implebit̄ pecunia. Deficiebat ī ipso calor carnalis voluptatis: qr virginitatem seruauit. Uiuebat autem in eius corde stāma charitatis. p̄s. Instāmatū est cor meū. ⁊c. Scdo assimilatur leoni: qr leo clamādo suos leonculos suscitat. sic ⁊ ipse multos mortuos ī peccatis suscitauit: nō tantū clamore oris p̄dicando. Esaye.lij. Clama ne cesses. ⁊c. Nō tm̄ clamore cordis feruēter orādo. Exo.xiiij. Quid clamas ad me? Non tm̄ clamore operis fortiter operādo. Jone iij. Clamēt ad deū ī fortitudine: sed etiā clamore oculorū lachrymas emittēdo. Emisit em̄ tria gn̄a lachrymarū: scz lachrymas deuotiōis ꝑ eternis desiderijs Unde d̄r de eo ꝙ cū aliq̄s vir sanct⁹ moriebat̄ abūdantissime flebat. Et ī terrogatus cur hoc faceret? Respōdit. Ne putes me flere: qr recessit: sed qr me precessit. Lachrymas doloris: pro alioꝝ peccatis. Unde legit̄ ꝙ cū aliq̄s lapsum suū sibi confitebatur: sic amare flebat ꝙ ip̄m flere similiter cōpellebat. Et lachrymas cōpassionis pro aliorum iniurijs: Unde d̄t de se: ⁊ est ī decreto. Aduersus milites gothos lachryme mee arma mea sunt. Aliter non possum nec debeo resistere. Tertio assimilatur leoni: quia leo quādo fugatur vestigia sua delet cū cauda: sic ⁊ beatus Ambrosius. Omnia vestigia diaboli de corde suo deleuit, ⁊ vestigio xp̄i impressit. Sed multi sunt de quibus dicitur illud Dan̄.xiiij. Uideo vestigia virorum quo ad peccatum superbie, ⁊ mulierum quo ad peccatum luxurie, ⁊ infantū quo ad peccatum auaricie. Auarus enim instar infantis super terram repit. Tertio assimilat̄ melli: ⁊ hoc ꝓpter suā melleā doctrinā. Doctrina ei⁹ d̄r mel ꝓpter vtilitatē ⁊ ꝓfunditatē. Utilitas aūt est: qr mel est mūdificatiuū, cōseruatiuū, ⁊ dulcoratiuū. Et ideo ponit̄ in medicinis ad mūdificādum, ad cōseruandū, ⁊ ad amarū saporē remouendū. Sic doctrina beati Ambrosij habet mundificare a culpa p̄terita. Joā.xv. Jam vos mūdi estis ꝓpter sermonem quē locut⁹ sum vobis p̄seruare a culpa futura. p̄s. In corde meo abscondi eloquia tua vt nō peccē tibi. Et dulcorare a pena illata. Eccl̄i.xviij. Nōne ardorē refrigerabit ros: sic ⁊ ꝟbū meli⁹ q̄ꝫ datū. Scdo ei⁹ doctrina d̄r mel ꝓpter ꝓfunditatē. Oleū quidē meli⁹ est in superficie: vinū melius in medio: mel melius ī ꝓfundo. Scriptura sacra habet triplicem incellectum: scz historialē, moralem, mysticum siue spiritualē. Per oleum qd̄ eū melius in sup̄ficie intelligitur sensus historialis qui est cibus paruulorum. Quem ⁊ apostolus vocat lac dicēs. j. Corin.iij. Tanq̄ꝫ paruulis in christo lac potum vobis dedi nō escam. Per vinum qd̄ est melius in medio significat̄ sensus moralis q̄ est medi⁹ iter sensum historialē ⁊ sp̄ualē. Per mel quod est melius in fundo significat̄ sensus sp̄ualis. Sacra em̄ scriptura quanto profundi⁹ penetrat̄: tāto dulcior inuenitur. Istū triplicē sensum sponsa cū suauitate sibi ī corporat dicēs Cant̄.v. Comedi fauū cū melle meo: bibi vinū cū lacte meo. Istū profundū ītellectū Ambrosius in sacra scriptura habuit. de quo sic d̄t Hiero. ī lib. de. xij. doctorib⁹. Ambrosi⁹ sup̄ ꝓfundoꝝ pīnā rapt⁹ ⁊ aeris volucer q̄ꝫdiu ī ꝓfundū īgredit̄ fructū de alto capere ac rapere vr̄.

¶ Ser.cxxix. De eodē ser.iij.

Fauus distillās labia tua spōsa. Cāt̄.iiij. In corpe mystico xp̄i vbi caput est xp̄s diuersa sunt mēbra. Nā oculi sunt apostoli totū mundum illuminantes. Manus sunt martyres in bello dei fortiter laborantes. Aures sunt confessores dei preceptis obes

dictes. Nares sūt ꝗginee puritatꝫ odore spirātes. Labia sūt doctores ꝙ ꝓdicatores cibū ꝗbi dei a deo recipiētes, ꝛ populo ministrātes: et qz sctūs Ambrosius fuit magn⁹ ꝓdicator et doctor ideo predicta ꝗba de eo cōueniēter exponi pōt. In quib⁹ ꝗbis tria priuilegia de ipo pnuntur. Primū est: qz in doctrina sua fuit valde gratiosus, cū dicit. Labia tua. Et his erā labijs mō eribant ꝗba ducentia peccatores ad cōtritionis amaritudinez Cantico. v. Labia ei⁹ distillantia myrrhā primam. Modo inflammātia bonos ad amorē. Cantico. iiij. Sicut vita coccinea labia tua. Mō verba verissima cōfirmātia oēs in dei fide ꝛ dilectiōe. Prouer. xij. Labia veritatis firmum erit in ꝑpetuū. Ista autē verba de se nō habebat: sz ab ore dei recipiebat. Hiere. xv. Si separaueris pciosum a vili q̄si os meum eris. Fuerūt aūt labia ei⁹ quasi quidaz fons dei ſm illud Prouer. xviij. Aqua ꝓfunda ꝗba ex ore viri tot ꝛ cn redūdās fons sapiētie. Ab isto aūt fonte in labijs sue fuit ore tres magni riui emanauerūt. ſ. sapiētie, doctrine et cōstātie. Eius autē sapiētia fuit ꝓfunda. Hiero. Ambrosius super Psalmū dorū pinnā rapt⁹ ꝛc. Job. xxviij. Profunda quoq; fluuioꝝ scrutat⁹ ē. Fuit a deo inspirat⁹. Unde legit ꝙ quidā hereticus vidit angelū ad aures Ambrosij loquētem, et ꝗba q̄ ꝓdicabat populo referentem. Fuit ꝓ magno habitus: qz alij doctores ei⁹ ꝗba pro magna autoritate habebāt. Unde refert Augustin⁹ ad Januariū: ꝙ cum mater sua miraretur ꝙ sabbato Mediolani non ieiunaret. ꝛ sup hoc Ambrosiū interrogasset, ille respondit. Cum romā veniō ieiuno sabbato, sic et tu in quā ecclesiā veneris ei⁹ more serua: si cuiq; nō vis scādalū esse nec quēq; tibi. Et subdit Aug. Ego de hac re ita etiā cogitās ita semper eā habui. Acsi eā cōsilio oraculo receperiz. Scō emanauit ab eo solida doctrina. Uñ Aug. de doctrina xp̄iana: doctor dz agere vt ipe audiāt: intelligēter libēter ꝛ obedienter. Btūs igit Ambrosi⁹ audiebat intelligēter libēter ꝛ obedienter. Pro intelligēter qz doctrina eius fuit firma ꝛ solida. Uñ Hiero. de eo. Ei⁹ ore fenitus fidei ꝛ ecclesie, a oīm virtutū firme sūt colūne. Ephe. iiij. Non sum⁹ ꝑuuli fluctuātes: nec circūferemur oīvēto doctrine. Audiebat libēter qz ei⁹ doctrina fuit placēs ꝛ pulchra: vñ de Augu in libro de nuptijs ꝛ cōcupiscētia. Pelagi⁹ hereſiarcha sic laudat ambrosiū vt dicat btūs ambrosi⁹ eps i cui⁹ ꝓpuell buis romana lucet fides q̄ scriptoꝝ ter latinos flos q̄dā emicuit. Et ꝓuō. xxiij. Appone cor tuū ad doctrinā meā q̄ pulchra erit tibi cū seruaueris eam. Audiebatur obediēter: qz ei⁹ doctrina fuit efficax ꝛ fructuosa: sicut ptz in btō Aug. quē tā virtuose cōuertit. j. Cor. iij. Nō erā in sermone et regnū dei: sed in ꝗbute. Tertio emanauit ab ipso fortis cōstātia que maxime in trib⁹ fuit. Primo in sustinēdo aduersa. Uñ ōr in historia ecclesiastica. In peratrix iustina cōturbare cepit ecclesiarū statū in quo bello murū ꝛ turrim valli dissimā pulsabat ambrosiū. Scō in defendēdo ecclesiastica iura. Unde cū imperator qnā dā basilicam vsurpare vellet. Ambrosi⁹ sic rndit. Noli grauare te imperator: nec putes te in eaq; dei sunt imperiale aliquod ius habere: tributū cesaris vtiq; nō negetur ecclesia dei ēstices fari vtiq; non donet. Primus est vt animā mihi q̄ fidē auferas. Tertio in repzchēdendo principū vitia. Unde cum theodosius imperator quosdā innocētes occidi mādasset. Ambrosi⁹ ipsum dure redarguit ab introitu ecclie ipm suspēdit ep̄ bliā pniam eidē minūit, Titū. ij. Argue cū oi imperio. Scōm ꝑuilegiū est qz fuit in vita sua valde virtuosus: qđ notat cū ōr. Fauus vbi est mel ꝛ cera. Distinguit aūt. Aug. lib. de ciuitate dei tripliez gen⁹ vite scilicet octosam que consistit in octo contemplationis ꝛ est quasi mel. Actuosam q̄ cōsistit in labore actiōis: ꝛ est quasi cera. Xp̄i enim actiuā ad instar cere: debent esse ductiles ad omne bonuz. Et ex vtroq; composita est quasi fauus. Prima autē vita scz contēplatiua cōsistit i deuota oratiōe: in diuinoꝝ reuelatione: et in dei laudatiōe. Et ista tria ambrosius habuit: scz deuotam orationē. vnde dicit in hystoria ecclesiastica. Ambrosius aduersus regime furoze nō se manu defēdebat aut telo: sed ieiunijs ꝛ vigilijs sub altari

positus q̄ obsecrationes defensorem sibi atq; ecclie deū parabat. Habuit diuinorū reuelationē: qz spiritū sctm̄ in specie ignis z in modū scuti ad se venirē aspexit. Fecit dei laudationē. vñ refert Aug. in lib. eōfes. q̄ cū tustina ipsuz cū populo catholico intra ecclesiā cōcinisset. Ambrosi⁹ instituit hymnos z psalmos decātarine popul⁹ meroris tedio cōtabesceret. Scōa vita fcz actuosa cōsistit in carnis macratiōe eleemosynarū largitiōe z vtili occupatiōe. Primū habuit sanctus sinus q̄ tante abstinētie fuit q̄ quotidiē nō sūm sabbato z die dnica. et festis principalibus ieunabat. Scōm habuit: vñ respōdit imperatori: z est in decreto. Si a me peteret quod meum esset. i. fundū meū argētum meū: aut hmōi non refragare: q̄q̄ omnia que mea sunt pauperum sunt. Tert̄ ū habuit: qz semper aut predicabat scribebat aut orabat. Tertia vita. s. et vtraq; compositā consistit in obseruatione consilioz. s. paupertatis, castitat̄ z humilitatis. Et ipse pauperē se fecit, qz fact⁹ episcopus oia pauperibus dedit: z virginitatē perpetuam conseruauit: humilitatē magnā habuit. Unde ipse dixit Ambrosius nescat inflari. Tertiū principaliū est: qz fuit in sua predicatiōe valde diseret⁹, q̄s notat. cū dicitur. Diffillans. i. diuerse mode stillans. Nō em̄ vna z eadē instructio est omnib⁹ facienda: sed sm̄ qualitatē audiorū formanda: sic offendit Gregori⁹ in lib. moral. dicēs. Sepe aliis affuit que aliis prosunt, Nā plerumq; herbe q̄ hec animalia reficiūt, alia occidunt et ieunis fibulas equos mitigat catulos in stigat: z medicamētū quod huic morbū imminuit: alteri vires iungit: z panis qui vitam fortiz roborat: parvulozū necat, et corde consonaz modulationē reddit que vno quidē plectro: fz nō vno impulsu fertur. Ex quibus verbis habet q̄ sermo dei est tāq̄ herba viridis dei, que animā confortat. Est tanq̄ fibule dei qui animā peccatorum ad deuz reuocat. Est tanq̄ medicamentū dei quod animaz infirmam sanat. Est tanq̄ panis dei q̄ animam famelicam satiat. Est tanq̄ plectrū dei: quod spirituale melodiam generat.

¶ Ser. cxxx. De sctō georgio martyre. ℣. I.

Induite vos armatura dei, vt possitis stare aduersus insidias diaboli: qz nō est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinez &c. Ephe. v. Miles strennuus dz esse armis munitus: z ad hostes expugnādos semp paratus. Et qz beat⁹ Georgius erat miles dei: ideo prio describit ab indutione armoz: cū dicit. Induite vos armaturā. Scōo ab expugnatiōe hostiū cū dz: qz non est nobis colluctatio. Habuit arma q̄ ponunt ex omni parte. Ephe. vi. loricā inflitie. Sicut em̄ lorica ex oi parte munit: sic beat⁹ georgi⁹ fuit munit⁹ a dextris seruādo in ꝓsperis tēperātiā: z sinistris habēdo in aduersis patientiā: ita q̄ culq; precauendo retro dei beneficia memorādo. ¶ Secundo habuit gladiū spiritus, qđ est verbū Dei. Iste autē gladiū habuit valde acutū p feruorē: valde limatū p vite splēdorē: z aliqñ enigmatū aliqñ repositū p discretionem. Ezechie. xxi. Gladi⁹ acutus est z limat⁹. Ut cedat victimās exacutus est, vt resplendeat: limatus est muero z enigmat⁹. Tertio habuit galeā. Caput em̄ est mēs: galea est spes eterne salutis: prime Thessa. v. Induti galeā spē salutis. Hebr. vi. Cōfugimus ad tenendā ꝓpositā spem. Quarto dz assumere scutū fidei: dz autē fides scutū qz ibi confringuntur oia diaboli tela. Ephe. vi. In omnib⁹ sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignes extinguere. Tū qz tm̄ in limitra et nō in dextera. i. in presenti vita z non in futura. Tum qz est in deo in quo sūt tres anguli. i. tres ꝓpone: z ibi est vnum scutuz id est vnus deus. Quinto dz assumere lāceā charitatis. Et autē charitas qua deo diligit deū z proximus et ordinate seipsum, de quo tripliciter modo dr. Matt. xxii. Diliges dominum deuz tuū: quo ad primum: z primū tuuz: quo ad scōm sicut teipsum: quo ad tertiū. Iste sunt tres lāceas quibus diabol⁹ vulneratur de quib⁹ dr. iij. Regū. xviij: Tulit ioab tres lāceas et fixit eas i corde absalō. Cū em̄ diligimus

deum vulnerat diabolus lancea inuidie. Cum diligimus proximum tunc vulnerat lancea iracundie. Cum ordinate diligimus nosmet: pos vulnerat lancea tristicie. Secundo commendat ab expugnatione hostium cum dr: qr non est nobis colluctatio ec. Ipse enim quatuor hostes vicit: scz diabolum, mundum, corpus proprium, et deum, qui in tantum hostia noster dr in quantum sensualitati nostre aduersat de quo dr Mat. v. Esto consentiens aduersario tuo ec. Primo ergo vicit diabolum quod significatum est per draconem quem interfecit qui in flumine habitabat. Est enim animal valde sitibundum. Sitim tamen suam temperat tribus modis. s. haustu fluuii, attractione venti: et potu sanguinis elephantis. Cum enim elephas habeat sanguinem frigidum: draco naturaliter sitit. Draco igitur infernalis, qui nostram perditionem sitit ipsam sitim temperat per haustum fluuii. Per fluuium intelligunt luxuriosi: qui semper de vitio in vitium fluunt. Ezechie. xxix. Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne, qui cubas in medio fluminum tuorum. Non enim cubat in medio fluuii hierusalem, sed egypti. i. immundarum mentium. Hie. ii. Quid tibi in via egypti vt bibas aquam turbidam? Est tamen tante audacie quod et sanctos absorbere conat. Job. xl. Habet fiduciam quod influat iordanis in os eius. Secundo eam temperat attractione venti. Hiere. xiiii. Traxerunt ventum quasi dracones. Auaricia enim ventus dicit: qr animam non satiat: sed inflat. Eccl. xi ii. Quasi qui apprehendit vmbram et sequitur ventum. Tertio eam temperat sanguine elephantis. Per elephantem superbi intelligunt qui sunt docti ad preliandum: id est ad rixandum: et frangi quidem possunt: flecti autem non possunt: horum enim superbia diabolus nititur. Job. xl. Hic etiam montes herbas ferunt. Secundo vicit mundum, mundus enim contra eum pugnauit grauia supplicia inferendo. Inter ceteros enim martyres tres fuerunt qui acriora supplicia passi sunt. s. laurentius, vincentius et Catherina: sz iste cum vincentio passus est equulei extensionem totius corporis laniationem viscerum, effusionem et salis confricationem. Cum laurentio passus est in sartagine plumbi liquorem, et cum tali oleo assaretur. Et cum Catherina habuit rotam acutis gladiis vndique circumseptam. Ista autem supplicia vincebat per patientiam: et ideo non poterat frangi. Hebre. x. Patientia vobis necessaria est ec. Per constantiam: et ideo non poterat superari. Eiusdem. xi. Fortes facti sunt in bello: per crucis efficaciam: et ideo non poterat a diabolo ledi. Ezechielis. ix. Omnem autem super quem videritis thau non occidatis. Tertio vicit corpus proprium, quia ipsum morti tradidit propter xpm Corpus enim est equus alie: vestimentum alie et domus alie. Nullus igitur dz timere exponere morti pigrum runcinum. i. corpus corruptioni subditum qui sperat recipere dextrarium. i. corpus glorificatum. Phil. iii. Saluatorem expectamus dominum iesum christum qui reformabit corpus humilitatis nostre ec. Nec dz timere laceratione vestis corrose. Job. iii. Quasi putredo consumendus sum et quasi vestimentum quod comedit a tinea: quam sperat indutionem vestis decore. ps. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato ec. Nec timere dz destructionem domus ruinose: quam sperat se habiturum habitationem domus eterne. ii. Corin. v. Scimus quam si terrestris domus nra huius habitationis soluat ec. Quarto vicit deum. Deus enim lz sit ops: tamen a tribus dimittit se vinci. Prio sua pietate viscerosa. Ozee. xi. Conuersum est in me cor meum ec. Isto modo permittit se vinci quantum ad beatum Georgium. Uidens enim ipsum tam crudeliter laceratum pietate motus ad ipsum venit: et dulciter confortauit. Scdo vincit a nra oratione lachrymosa. Ozee. xii. Inualuit ad angelum et confortatus est: fleuit et rogauit eum. Isto modo se vinci permisit ab oratione sancti Georgii. Nam imminente passione rogauit deum pro illis qui ipsum inuocarent. Et ecce vox ad eum venit quod sic veniret et fieret prout postulauit. Tertio vincitur a morte sanctorum victoriosa. Mat. xi. Regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud. Isto modo beatus Georgius per suam passionem regnum celeste sibi rapuit: et ipsum sibi perpetuo acquisiuit.

¶ Sermo. cxxxi. De eodem. sermo. ii.

Conculcabis leonem et draconem ps. Sctus Georgius draconem conculcauit: quam ipsum interfecit per quam dra

onē ſignificat diabol⁹. Sicut eñ draco ſemp in ſibilatu elephāti, ſic diabol⁹ viris ſanctis. Circa aūt hec ꝯtuor ſunt videndū prio ꝯre diabol⁹ p draconē ſignificatur: z eſt rōnq; draco eſt animal valde nocuū. Nocet eñ lingua p horribilē ſibilū, dente per lethalē morſus, flatu aereꝫ infectō, ſic diabol⁹ nocet p ſibilū malē ſuggeſtiōis. Judicū. v. Quāꝫ habitas inter duos terminos vt audias ſibilum gregū. i. demonū. Un⁹ termin⁹ eſt diabolus, q̄ ſibilat malā ſuggeſtionē. Alt⁹ eſt mūd⁹ q̄ ſibilat vanitatē, cupiditatē: z carnalē delectationē. j. Joh. ij. Omne qđ eſt in mūdo, aut eſt cōcupiſcētia carnis ec. Philomin⁹ tñ de⁹ ſibilat petōs p internaz inſpirationē. Eſaie. vij. Sibilabit dominus muſce. Et tñ petōr⁹ acceſſerit diabolo ſuggerēti z carni inficiēti ꝫ deo inſpiranti. Secūdo nocet per morſum prane delectatiōis. Grego. Prīs illicita ſuggerēs linguā extrahit poſt ad ōlectationē trahens dentem figit. Deutero. xxxij. Deuorabunt eos aues morſu amariſſimo. Tertio nocet flatu venenoſo z ignito prauī feꝫ opis. In hoſe eñ eſt cōcupiſcētia praua, ibi diabol⁹ imittit tēptatiōes ignitas: z ſic ſpellit ad operationes illicitas. Eſa. liij. Ecce ego creaui fabrū ſuſflātē in igne prunas. Quarto nocet cauſā cōſtringēdo fune prauę ꝓfunditatis. Apo. xij. Draco traxit cauda tertiā ptez ſtellaꝝ. Illos q̄ nec ſunt actui nec cōtēplatiui. Job. xviij. Immiſit in rethe pedes ſuos. Qui eñ ſm Greg. in rhete pedes mittit: nō cū volnerit eū it: ſic q̄ peccatz ſe deſtrūcit: nō mox cū volnerit ſurgit. Scōo videndū eſt ꝗre btūs Georgius et alij ſancti viri p elephāte ſ̄gurant. Nā ſcōm Iſidoꝝ tex̄: Elephātes carēt felle: z ō naturaliꝫ ſūt benigni. Fiūt aūt ſeueri aut q̄ nimis, pnocant, aut q̄ amore ferunt, aut q̄ vino inebriati ad prelia accurrunt. Sic z ſeruī dei ꝙndo ſint manſueti: tñ debēt ee ſeueri ad coꝛripiēdū, marie q̄ a peccatorib⁹ pnocant, ex zinrijs deo illatis ꝑo. zelauī ſup iniquos pace petrū videſ. Scōo ſeruētes ad diligēdū. Roma. xij. Spiritu ſeruētes dño ſeruientes. Tertio cauti ad prelianđ, ad qđ quidē acuunt q̄ memores paſſiōis dñice ſiammantur qđ ſignificatū eſt. j. Machabeoꝝ. vj. vbi. f. ōr: q̄ elephantus oſtēderunt ſanguinē vue z mori ad acuendū illos in prelio. Chriſt⁹ eñ fuit vua inquantū de vite ſ̄gnica nat⁹: z in pātibulo crucis eī⁹ ſanguis effuſus eſt z fuit mortuus inquātū in paſſione denigratus. Tertio videndum eſt qualr draco. i. diabol⁹ pugnat cum elephātibus. i. cum ſanctis veris pugnat nānq; tribus modis. primo crecandoꝫ. i. nunc fidei auferēdo: ſ. Reg. xj. In hoc feriā vobiſcū fedus: vt eruam omniū veſtrū oculos dextros. Talis eñ eſt inhabilis ad pugnandū: qui ei⁹ ſiniſter oculus impeditur a clipeo: dexter ſo priuatur lumine ſuo. Et ſicnec videtur quaſiter peruſſus ſe ōfendat: ſic ille qui amittit lumē fidei a diabolo quidē ferri pōt, ſe autem defendere nō poteſt. Secundo pugnat pedes elephantis canda cōtrūgendo et involuendo: ſic ad terram deiciendo: ſic et diabolus cauda hominē involuit quādo ipſum tentationib⁹ irretitum ad peccādū deiicit. Joh. xviij. Tenebitur plāta ei⁹ laqueo vt exardeſcat contra eū ſitio. Tertio eius ſanguinē bibendo. i. omnibus gratijs et meritis priuando. Job. v. Cuius meſſes famelic⁹ comedet: z ipſum rapiet armatus: z bibent ſitientes diuitias eius. Quarto videndum eſt qualiter elephantis vincāt draconē. Vincūt aūt ipſum quatuor modis. primo aquā cū roſtro in eius faciem proiciendo, ſic ſancti viri diabolum vincūt, quando aquam lachrymarum in deum proiciunt. Ipſa eñ oratio lachrymoſa habet dyabolum expellere. Marci. ix. Hoc genus demoniorum in nullo pōt eſſe niſi in oratiōe z ieiunio. Dz ipſum ſubmergere. Exo. xiiij. Sumerſi ſunt ăſi plūbum in aquis vehemētib⁹: habet ipſaz cōtribulare. ꝑo. Cōtribulaſti capita draconum in aquis. Secundo caput eī⁹ conterēdo. Elephas eñ caput ipſius draconis cū plāta cōterit: z ſic draco terribilē ſibilū emittit. Michee. j. Facīā plāctū velut draconū: iſte eſt ſecūdus mod⁹ vincēdi diabolū. ſ. caput ſue ſuggeſtiōis cōterere. Genes. iij. Ipſa cōteret caput tuū. Qñ eñ caput contenk: tūc virt⁹ dyaboli a fundamētis eneruaſ. Abac. iij. Percuſſo

stit caput de domo impij ꝛc. Qñ ꝛo ꝛterrificꝫ draco cū cauda sue suggestionis hoiem ad terrā trahit ⁊ surgere negat. Thren. j. Dedit me dñs in manu de qua non potero surgere. s. p metꝫ. Tertio dorsum opponēdo: diligēter eū vētre custodit ⁊ dorsum opponit. Uētre em est ipsa sensualitas quā draco appetit. Pierc. l. Uētrē suum replent temeritudine mes. Dorsum nostrū est ipse xp̄s inq̄tū pcta nostra ⁊ vulnera nostra suscepit ⁊ portauit. Debet igit hō a diabolo sensualitatē sua abscōdere xp̄i passionē opponere in qua fuit dorsum nr̄m. Esa. liij. Dñs posuit sup eū iniquitatem omnium nr̄m. Et sicut ū nr̄z. Thren. iij. Dabis ei scutū coꝛdis laborē tuū. Et murū ei nr̄m. Esai. lvj. Saluator ponet in eis murus ⁊ ante murale. Quarto em vicit mollit corporis oppressionē dō. Sepe em cōtingit q̄ ū draco candā stringēdo pedes elephātis ad terrā trahit ipse em elephas sup draconē cadēs mole corꝑis ipm̄ extinguit. Et iste est quartus mod⁹ vincēdi. s. p passionē diabol⁹ em martyrē ad terrā trahit p mortē corporis sz martyr dēmonē vincit p victoriā passionis. Mach. xlvj. Fortius impegit in fortē, ⁊ ambo pariter corruerunt. Cadit diabol⁹ ꝗs maiori pena constringit. Cadit martyr quā ū ad corpus sed eius animam in celo coronatur.

¶ Sermo. cxxxij. De eodem Sermo. ij.

Laboza sicut bon⁹ miles iesu xp̄i. ij. Thim. ij. Uerū ⁊ legitimū militē tria facit. s. sedulitas in operando: strenuitas in preliando: ⁊ fidelitas in obseq̄ndo. Qñ sez ⁊ sedule laborat ⁊ strenue pugnat ⁊ vñq̄ suo fideliter militat. Ista tria notant in verbis p̄missis q̄ ī bñ Georgio fuerūt. primū est se sublatis in ope cū ozīla bona. Ipse em sedule laborauit p̄dicādo. Idola destruēdo, ⁊ pplm̄ puertēdo. Sūe em tria q̄ sūt militē ad dñi laborādū. primū est cū fideratio laboris ī rege. Rex em vpo sp̄ fuit in labore ī fantia sua: q̄ fugit in egyptū. Jn tumultu sua, q̄ cōfusione p̄dicauit ⁊ in morte sua, q̄ pendo suspensus: Uñ ꝛo cū propheta. Paup fuz ego, ⁊ ī laboribꝰ a iuuētute mea ꝛc. Scōm est cōsideratio cōditionis in milite. Nomē em, militis nomen est laboris ⁊ exercitij. Job. vij. Militia est vita hois sup terrā. Uñ dictū fuit cuidā militi. ij. Thim. ij. Tu vo vigila, i oib⁹ labora. Tertiū ē p̄sideratio magnitudinis in mercede. s. Cor. ix. Unusq̄sq; ꝓpriā mercedē accipiet sm̄ laborez suū. Sap. v. Bonorū labor est gloriosus fructus. Scō notat strenuitas ī pugnādo cū ꝛz. Sicut bon⁹ miles. Strenuꝰ autē militē tria facit. s. robur virtutis: scientia artis: ⁊ copia armature conuenientis. Robur aūt virtutis in tribus cōsistit. Debet em habere robustū animū ad aggrediēdo ⁊ ō formidolosū de p̄lio ēe cuiusq̄: vt habemr. Deutero. xx. Jstū robustum animus habuit beatus Georgius, qui in medio hostiuꝫ exiliens exclamauit. Ois dij gētiū demonia: dñs aūt celos fecit. Secūdo debet habere manū robustā ad ferendum. Geñ. xlix. Manus tua in cervicibus inimicoꝝ tuoꝝ. Jstam robustā manū etiā habuit georgius qui cernuos draconis diabolū figurabat manu amputauit ꝓpria. Tertio debet habere robustū corpus ad sustinēdū: sicut habuit sanctus georgius qui multa tormenta sustinuit cōstāter. ꝑs. Sup dorsum meū fabricauerūt peccatores. Secūdū quod sit militē strenuꝰ est scientia. s. artis militaris. Jsta scīa acquiritur aut p alias nam eruditionem: sez sacrā scripturam. Ephes. vj. Accipite armaturā dei. Mat. p frequentem militārium considerationez sez christi ⁊ militū eius. Jacobi. v. Sufferentiā Job audistis ⁊ finem domini vidistis. per crebrā congressionē: sez cū diabolo Judicum. iij. Were iquit dominus gentes vt erudiret in eis israelem. Eccle. xxxvij. Qui nō est tērat⁹ quid scit ꝛo. Tertium q̄ facit strenuū militez est habere copia armature cōuenientē. Habuit em beatus georgi⁹ quatuor armaturas sez fidē tāq̄ scutū: q̄ fidē Christi constanter confessus est. Ephes. vj. Jn omnibus scutū sumētes fidei. Spem tāq̄ galeam. Tradidit enim corp⁹ suum ad mortēdū sperās q̄ ipsum reciperet glorificatum. Uerbū dei tanq̄ gladius per quā bonos

vulnerabat

vulnerabat ad amorē, ⁊ malū incidebat ipsorū euacuando idololatriā ⁊ errorē. ⁊ bona opera tāq̄ loricā: quia oīa terrena bona deseruit, ⁊ dei ⁊ proximi obsequio se mācipauit. Tertio notatur fidelitas in obsequendo, cū dicitur. Christi iesu. Ille enim est miles iesu christi: qui certat pro honore iesu christi ⁊ talis legitime certat. ij. Thimo. ij. Nō coronabitur nisi q̄ legitime certauerit. Legitime aūt certat, q̄ certātiū regulā obseruat que hz quatuor capitula. Primū est vt ad oībus nociuis: id est peccatis ⁊ terrenis abstineat. j. Corinthi. ix. Omnis enim qui in agone contendit ab omnib⁹ se abstinet. Secūdū est vt non segniter: sed fortiter. pugnet. Ibidē. Sic pugno nō quasi aerē verberās. Tertiū est vt vsq̄ ad mortē in certamine perseueret. Eccli. iiij. Usq̄ ad mortē certa ꝓ iustitia. Quartū est vt l' certam ne non suū: sz dñi honorē intendat. Istud seruauit Joab ad dauid dicens. ij. Regum. xviij. Congrega reliquā partem populi ⁊c. Et infra ne nomini meo ascribatur victoria. Ista quatuor capitula ꝑuauit georgi⁹: qr oīa terrena ꝯtēpsit: ⁊ fortiter dimicauit: ⁊ vsq̄ ad mortē l' p̄lio stetit: ⁊ dei honorē l' oīb⁹ obseruauit.

¶ Sermo. cxxxiij. De sancto Marco euangelista. sermo. j.

Obuiauit illi quasi mater honorificata. Eccli. xv. Sapientia diuina inq̄rētibus se obuiā vadit ⁊ se desiderātib⁹ seipsaz infundit. Hoc modo diuina sapia btō marco obuiauit: ⁊ l' oīb⁹ suis vijs sibi occurrit. Fecit em̄ sex vias, tres in vita ⁊ tres alias post vitā. Prima est qua iuit romam vbi secutus est petrum tanq̄ onis patrem et ⁊ pastorez suum: tanq̄ discipulus magistrū suū ⁊ tāq̄ fili⁹ p̄rem suū. Et ibi diuina sapia sibi obuiauit: ꝑz Hiero. i lingua greca euāgeliū ibi scripsit, put ab ore magistri sui petri audiui. Qr em̄ aliqñ testimoniū fert̄ d' visu, aliqñ de auditu: iō xp̄s ꝑm Aug. duos testes hr̄e voluit de visu. s. mattheū ⁊ ioānē: ⁊ duos de auditu. s. lucā ⁊ marcū. Scda via est: qr iuit aq̄legiā, ⁊ ibi sapia diuina sibi obuiauit: qr tria magna bñficia ibi fecit. Primū qr prim⁹ eis lumē ifudit diuinū, ex eo ꝙ prim⁹ eis fidē predicauit. Scdm̄ est, qr magnū eis reliquit thesaurū. s. volumē suū, qd̄ rome in lr̄a greca ibidē cōscriptū in lingua latina cōscripsit: qd̄ q̄dē vsq̄ hodie reseruatur. Tertiū est: qr specialē eis dimisit patronū. s. sctm̄ hermagorā quē ad fidē cōuertit, ⁊ eis in ep̄m ordinauit q̄ ibi specialis patron⁹ hr̄. Tertia via est q̄ iuit l' alexādriam ⁊ ibi sapia diuina sibi obuiauit. Ibidē em̄ fuit in patriarchā cōsecratus. Prim⁹ missam ibi celebrauit: ⁊ ibi monasticā religionē instituit. Nā sicut dr̄ Philo. Maximā mltitudinē l' alexādria adunabat in fide, ⁊ deuotiōe, ⁊ cōtinētie obseruatiōe. Uñ ait petr⁹ damianus. Tātā ei de⁹ gr̄az apud alexādriā p̄rogauit, vt oēs q̄ tūc ad fidei rudimēta cōfluerent, mox ꝑ cōtinētiā, ac toti⁹ sctē cōuersationis instātiā tāq̄ ad monastice cōuersationis fastigiū euolarēt. Ad ista aūt inducebat eos ꝑ tria: sicut ibidē dr̄. s. ꝑ ꝟba: per exēpla, ꝑ miracula. Mat. vlti. Illi aūt ꝓfecti p̄dicauerūt: ecce verba. Dño cooperante: ⁊ sermonē cōfirmāte: ecce exēpla sequētib⁹ signis: ecce miracla. Post mortem aūt ei⁹ tres alias vias fecit. Una via est qua ei⁹ spūs in celū ascēdit: ⁊ merito qr existēs in terra iam erat, in celo ascriptus: supnis ciuib⁹ associat⁹, ⁊ eterne paci cōiunct⁹. De duob⁹ primis dixit ei angel⁹: ecce nomē tuū in celo scriptū est: sociusq̄ fact⁹ es supnarū virtutū. de tertia dixit ei xp̄s. Pax tibi marce euangelista me⁹: noli timere, ego em̄ tecū suz. Scda via est q̄ cū corpore in italiā redijt, vñ petrus damian⁹. Btā ē alexādria triūphali hui⁹ sanguine purpurata, felix ⁊ tu italia corporis ei⁹ thesauro diues effecta. Ei⁹ aūt torp⁹ cū venetias trāsferret̄ fuit odore mirabili circūfusum: multis in via miraculis declaratū, nūc est in loco pulcherrimo collocatū. Erat em̄ alabastrū dei: ⁊ iō debuit odorē diffundere. ij. Corinth. ij. Odorē notitie sue manifestat ꝑ nos in oī loco. Et lucerna ppli: ⁊ ideo debuit se manifestare. Mat. v. Neq̄ accendūt lucernā ⁊ ponūt eā sunt modio. Erat gēma dei ⁊ iō debuit in loco pulchro ma

¶ Sermo. de sctis.

nere. Erat nāq; vna de gēmis illis: de q̄bus Exo. xxxix. Posuit in rōnali gēmaꝝ ordines q̄tuor. Quatuor ordines gēmaꝝ sunt ipsi quatuor euāgeliste. Tertia via est q̄ q̄tidie suffragijs ꝛ bñficijs venit in mūdū. Eiꝰ em̄ suffragijs obtinemꝰ corporalia ad sustētationē qd̄ ptz in miraculo facto i apulia vbi erat sterilitas magna. obtinemꝰ ēt spūalia ad iustificationē: qd̄ ptz in miraculo sarraceni naufragium patientis qui ad baptismū conuolauit. Obtinet nobis celestia ad glorificationē quod ptz in miraculo cuiusdā religiosi: ad cuiꝰ obitū sctūs marcus conuenit: ꝛ in celum eius animam deportauit.

¶ Sermo. cxxxiij. De eodē. Sermo. ij.

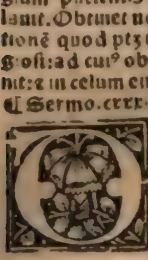

DE comedente scz leone exiuit cibus. de forti egressa est dulcedo. Judith. xiiij. Qr sanctus marcꝰ p speciē leonis figuratur: ideo predicta verba de leona dicta de ipso congrue exponuntur. In quibus verbis a q̄nq; describit ꝛ laudat. Primo a magna excellētia in hoc q̄ leoni assimilat. Leo em̄ grece, latine dr̄ rex oīm bestiarum. Sic ꝛ marcus fuit apud alexādriā patriarcha christianorū. Que quidē dignitas commēdabilis fuit a tribus. Primo ex ratione promouētis: qr a petro sancto reuelāte spū fuit promotus. Scd̄o rōne promoti: qr nō reputabat se esse dignum: iō sibi pollicē amputauit sed btūs petrꝰ secum dispēsauit. Tertio ex parte officij prosecuti: qr scz primus missam alexādrie celebrauit populū ꝛ sciētia ꝛ doctrina pauit. Scd̄o describit ab infusa sapiētia: cū dr̄. De comedente. Deꝰ quidē diuina sapiētia ipsum cibauit. Eccli. xv. Cibauit illum pane vite ꝛc. Ipse aūt sic cibatus p sapientie infusionē comedit per assiduā meditationē. Hiere. xv. Inuēti sunt sermones tui ꝛ comedi eos. In comestione aūt tria sunt: scz masticatio. incorporatio ꝛ deriuatio. Btūs ergo marcus sapiētia diuina cibatus ipsaz masticauit p meditationē. vñ ps. Os iusti meditabit sapientiā. Masticatā sibi incorporauit per imitationē ꝛ operationē. Jaco. j. Qui ꝓspexerit in lege pfecte libertatis ꝛc. Masticatā ꝛ incorpatā in mēbra fideliū deriuauit per euāgelij descriptionē. Prouer. v. Deriuent fontes tui foras ꝛc. Tertio describit a cōmunicata doctrina: cū dr̄. Exiuit cibus scz doctrie euāgelice q̄ reficitur totus mūdus. Istud autem euāgeliū habuit quatuor cōpositores: scz marcū ꝛ ipm ꝓpria manu scripsit. Spm̄ sctm̄ q̄ ipm inspirauit. ij. Pet. j. Spiritu sctō inspirati locuti sunt scti dei hoies. Petrū q̄ sibi verba omnia ministrauit q̄ sic scripsit put ab eiꝰ ore audiuit. Et mat. heū q̄ suū euangeliū sibi abbreuiādū dedit. Quarto describit a forti constātia: cum dicit, ꝛ de forti. Ideo paulus sciēs illuz esse magnanimem atq; fortē ipsum secū habere desiderabat dicēs. Marcū assume ꝛ adhuc tecū ꝛc. Mūdꝰ quidē erat cōtra deū munitus: tenebrosus: aridus: ꝛ durus. iō paulus volebat marcū secū habere vt tāq̄ duo pugiles mūdū cōtra deū munitū expugnarēt. Eccli. iiij. Melius est duos simul esse q̄ vnū ꝛc. Uolebat ipsum secū habere vt tāq̄ duo luminaria mūdū amplius illustrarēt. Gen. ij. Fecit deꝰ duo luminaria magna, luminare maius, id est paulū vt preesset diei qr perfectis sapiaz impēdebat ꝛ luminare minꝰ, id est marcū vt preesset nocti qr per suū euāgelium infidelitatis tenebras expellebat. Uolebat ipm secū hr̄e vt tāq̄ duo flumina paradisi mundū aridū amplius irrigarēt. vñ ps. Flumē dei repletū est aq̄s. Magnus fluuiꝰ ex ore pauli emanauit qñ in tertiū celū raptus doctrina sua mūdum fecūdauit. Magnꝰ fluuius ex ore sancti marci emanauit qñ euāgeliū suū cōscripsit. Uolebat etiā eū habere vt tāq̄ due oliue mūdū durū emolirēt. zach. iiij. Isti sunt duo filij olei qui assistūt dñatori ꝛc. Quito describit a multiplici cōsolatione nobis exhibita: cum dr̄. Egressa est dulcedo. Cōsolatꝰ est em̄ quosdā in vita: sicut ptz in naue periclitāte: ꝛ in milite de ponte cadēte: ꝛ quosdā in morte. sicut pz in illo qui de campanili sancti marci cecidit quosdā post mortē, sicut ptz in religioso ad cuius mortē venit: ꝛ eius aīam ad celi gloriam ꝛ gaudia portauit ꝛc.

¶ Sermo. cxxxv. De eodem. ser. iij.

Arcū assume
r adhuc tecū. Est enim mi
hi vtilis in ministeriū. ij.
Thimo. vltimo. In eo q̄
paulus vas electionis ad
ertium celū rapt⁹ b̄m marcū sibi vtile
n ministerio p̄dicatiōis asseruit: manifes-
re ostēdit & pfund⁹ fuerit in diuina sa-
piētia & gratiosus in doctrina & pfect⁹
n vita. Et aūt gr̄as r p̄rogatiuas b̄tūs
Hieronym⁹ in quadā glosa sup marcum
reuiter enumerat dicēs. Ware⁹ euāgeli
ta seminat post matthei. fremit vt leo vo
at vt aquila dicit vt homo: imolat vt sa
cerdos, irrigat vt flumē, floruerit vt ager
eruuet vt vinū. Prima igit̄ p̄rogatiua est
r post matthei seminantē: ex eo q̄ post
illū suū euāgel ū scripsit: r eius euāgeliū
abbreuiauit. Istud aūt semen sicut ipsedi
cit fructificauit. Primo quidē herbā dei-
de spicā deinde plenū fructū in spica, id
est sm glosam, timorem, penitentiam et
charitatē. Herba enī signat timorē qr si-
cut herba est principiū spice: sic timor est
principiū nouę vite. Prouer. ix. Principiū
sapiētie timor dñi. Spica q̄ aspera r ple
na grauis significat penitētiā amarā, q̄
est plena meritis bonis, plen⁹ fruct⁹ si-
gnificat charitatē. Rom. xiij. Plenitudo
legis est dilectio. Scā p̄rogatiua est qr
fremuit vt leo: fremit⁹ enī iconis terrorē
immittit alijs⁹ facit eis gressum figere,
r leōculos ad vitā restituit. Sic r doctri
na marci q̄ p leonē significat p̄sumptuo-
si terrent p cōminationē pene. Unde di-
cit. cap. xiij. Ue pregnātib⁹ r nutrientib⁹
in illis dieb⁹. Pregnātes sunt q̄ bona p̄-
posita cōcipiūt: ea p bona opera parce-
re negligūt nutrientes sunt q̄ se i pctis nu
triūt. r de dei iam ipunitatē sibi p̄mit
tūt. Leues stabiliunt p firmitatē cōstātie:
vñ tales reprehēdunt: cū b̄ta. iij. Non
sūt radices i se: sz tēporales sunt. Mor-
tui ad vitā resuscitātur. Jo. vj. Uerba q̄
ego lo quor vobis spūs r vita sunt. Ter-
tia p̄rogatiua est: qr volat vt aq̄la vola-
uit quidē in celū per pennā timoris. p̄s.
Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe r.c.
In infernū per pennā timoris. p̄s. Descē-
dunt vsq; ad celos: r descēdūt ad abyss
os. Volauit p mūdū per pennā euāgel
ce p̄dicationis. Esa. lx. Qui sunt hi q̄ vt
nubes volāt r.c. Et ostēdit r p̄m volasse
sup pēnas hierarchie celestis. p̄s. Ascen
dit sup cherubim r volauit r.c. Quarta p̄
rogatiua est qr dicit vt hō. Sapiam quis
dē euāgelicā dedisset a xp̄o p inspiratio
nē. Eccli. xv. Implebit eū dñs spū sapiē
tie et intellect⁹. B petro per eruditionē
qr fuit ei⁹ auditor denotat⁹. B matheo p
sui euāgelij abbreuiationē: qr fuit ei⁹ ab
breuiator diserer⁹. Nō fuit ergo mirū si
tāta sapiētia fuit plen⁹ qr cū didicit ab
illo q̄ est fons sapie. Eccli. j. Fons sapiē-
tie verbū dei in excelso, ab illo q̄ est cuan-
ger sapiētie. Mat. xvj. Tibi dabo claues
regni celorū. Et ab illo q̄ fuit calam⁹ sa-
piētie. p̄s. Lingua mea calam⁹ scribe r.c.
Quinta p̄rogatiua est: qr imolat vt sa-
cerdos. Primo qr xp̄m esse imolatū ostē
dit p passionē: qr ipsam diligēter p̄secu-
tus est. Eph. v. Tradidit semetipz p̄ no
bis oblationē r hostiā deo. Scdo qr se-
ipm imolauit p mortificationē. Col. iij.
Mortificate mēbra vestra q̄ sunt sup ter
rā. Tertio qr vngulā diuisit p discretionē
r rumināuit p meditationē: r ī ō fuit aial
mūdū r immolatiōi aptū. Leuit. xj. Om
ne q̄ ḥz diuisam vngulā r rumināt i pe
cori⁹ comedetis. Sexta p̄rogatiua est
qr irrigat vt flumen. Dicit aūt hieroñ.
in glosa sup marcū. q̄ q̄tuor sunt qualita
tes: de q̄b⁹ scrā euāgelia cōtēr̄tur. scilz
precepta, mādāta, testimonia, r exēpla.
Hic quatuor fluminib⁹ euāgelisti marci
ecclesiā dei irrigauit scz p̄ceptis q̄b⁹ a ma
lis nos abstinere cōmonuit. cap. vij. Ui
dete r cauete a fermēto herodis. Mādā
tis q̄b⁹ ad dilectionē dei r p̄simi nos idu
xit. ca. xij. Diliges dñm deū tuū ex toto
corde tuo r.c. Testimoniis q̄b⁹ p̄hīa testi
moniū p filiū itroduxit. cap. j. Uox patris
est de celo: tu es filius me⁹ r.c. Exēplis: q̄b⁹
xp̄s exēplo pueri nos ad ḥbilitatē indu
xit. vt hr̄ cap. ix. Septima p̄rogatiua est
qr floruerit vt ager. In suo enī euāgelio
tāgit langro sunt diuerse herbe medicinales
q̄ dā valētes cōtra morbū auaricie.
cap. xij. Crūne seculi r deceptio diuitiarū
suffocāt v̄bū. Alie valētes cōtra morbū
luxurie. ca. ix. Hoc genus demoniorū nō ej

ritur nisi in oratione ⁊ ieiunio. Alie valē-
tes ꝯtra morbū superbie. ca. xiij. Uidete
vosmetipsos. sicut dr̄ Michee. ij. Hūilia
tio tua i medio tui. Octaua p̄rogatiua est
qꝛ feruet vt vinū. Uinū em̄ facit hominē
calidum: iocunduꝫ ⁊ animosum, ita inter
ceteros euangelistas marcus tractat ap-
tissime de christi resurrectione, passione,
⁊ ascensione. Feruet igit̄ vt vinū qꝛ ꝑ tra
ctatū passionis nos calefacit ad amorē.
j. Machab. vj. Elephātis ostēderūt san
guinem vue per tractatū resurrectionis
nos letificat ad deuotionē. p̄s. Ad vespe
rum demorabit̄ fletus ⁊ ad matutinū le-
titia per tractatū ascēsionis nos animat
ad celestis ianue introductionē vt dicat
quilibet. Cant. j. Trahe me post te.

¶ Sermo. cxxxvj. De sancto
Petro mar. Sermo. j.

Estigia eius
secut⁹ est pes meus. Job.
xxiij. Scd̄m batum Augu.
perfectio xp̄iane religiōis
est hūc imitari quem colit
Uestigia igit̄ xp̄i semper
imitari debem⁹: vt sicut ip̄e ꝓ nobis mor
tu⁹ ē: sic nos ꝓ ipso moriamur. j. Pet. ij.
Xp̄s pass⁹ est ꝓ nobis, nobis relinquens
exēplū vt sequamur vestigia ei⁹. Ista aūt
vestigia secut⁹ est beat⁹ Petr⁹ martyr nō
tm̄ in patiēdo: sed in passiōis mō. Et iste
mod⁹ q̄tū ad sex attēdit̄. Primo q̄tū ad
passiōis p̄figurationē. passio em̄ xp̄i p̄fi-
gurata est i morte abel. quē occidit cayn,
propter auaritiā: ꝓpter irā. ⁊ ꝓpter inui
diā. Sil'r ⁊ i morte xp̄i fuit auaritia ex ꝑ-
te iude. Ex ꝑte aūt iudeorū fuit ira. Luc.
iiij. repleti sunt oēs in synagoga ira. Et
fuit inuidia. Mat. xxvij. Sciebat em̄ q̄ ꝑ
inuidiā tradidissent eū. Simil'r in morte
petri ex ꝑte hr̄ticoꝝ fuit ira: qꝛ irascebā
tur tā valido expugnatori. fuit inuidia: nā
inuidebāt tā valido p̄dicatori ⁊ tā gra-
cioso. Ex ꝑte occidētium fuit auaritia: qꝛ
fuerūt mercede ꝯducti. Scd̄o attēdit̄ iste
mod⁹ q̄tū ad mortꝫ testificationē. De te
stificatiōe mortis xp̄i dr̄. j. Joh. iij. Tres
sunt q̄ testimoniū dāt i celo. s. pater, v̄bū,
⁊ spūssctūs. Et tres sūt q̄ testimoniū dāt
in terrā. s. spūs, aqua, ⁊ sanguis. Qd̄ em̄
christus fuit celestis, id est de⁹ testificat⁹
est pater, cuꝫ dixit. Mat. iij. Hic est filius
meus dilect⁹. Testificat⁹ spiritussanctus
q̄ in forma colūbe super eū apparuit. Te
stificat⁹ est ip̄e de seip̄o. Joh. x. Ego ⁊ pa
ter vnū sumus. Quia aūt fuerit terrestris
id est homo passibilis testes fuerūt spūs
quē in ipsa cruce per eū emisit, ⁊ aqua de
latere ei⁹ emanās ⁊ sanguis quē effudit.
Ibi testes similiter i beato Petro fuerūt.
Quod em̄ fuerit celestis, id est de celo ad
cōuincēdū hereticos miss⁹, testat̄ pater
qui sibi tantā dedit cōstantiā ad resisten-
dum: filius q̄ sibi tātam dedit sapiētiam
ad cōueniēdū, ⁊ spūssctūs qui sibi dedit
tantā gratiā ad cōuertēdū. Quod autez
fuerit terrenus. i. a terrenis hr̄ticis pass⁹
patet ꝑ spm̄ quē p̄ri recōmēdauit: quādo
scꝫ dixit. In manus tuas dn̄e cōmēdo spi
ritū meū. pater ꝑ aquā fidei ⁊ doctrine. fi
dei q̄ eius ore emanauit dicēs Credo in
deū ⁊c. Prouer. xviij. Aqua ꝓfunda v̄ba
ex ore viri: pater per sanguinē de latere:
⁊ de capite suo effudit. Tertio iste mod⁹
ostēdit̄: ⁊ hoc q̄tū ad sanguinis exclama
tionē. Sāguinis em̄ xp̄i clamat ad patrē
petēs ab eo mīam ⁊ remissionē. Heb. xij.
accessistis ad sāguinis aspersionē: meli⁹
loquētē q̄ abel. Clamat ad iustos petēs
ab eis deuotionē. Uñ ⁊ hoc p̄o. Intingua
tur pes tu⁹ i sanguine ⁊c. Clamat ad pec
catores petēs ab eis suā cōuersionē. p̄s.
Que vtilitas i sanguine meo? ⁊c. Clamat
ad totū mūdū petēs cōpassionē. Here. j.
O vos oēs q̄ transitis ꝑ viā: attēdite ⁊c.
Clamat etiā ad terrā petēs sui sāguinis
manifestationē. Job xvj. Terra ne ope-
rias sāguinē meū ⁊c. Manifestat⁹ est etiā
sanguis christi ꝑ tremorē ⁊ lapidū fra-
ctionē: ⁊ ꝑ monumētoꝝ asp̄sionē. Simili
ter sanguis beati petri clamat ad deum
petēs sui sanguinis remunerationē. Apo
cal. vj. Usq̄quo domine sanct⁹ ⁊ ver⁹ nō
vindicas sanguinem nostrū? ⁊c. Clamat
ad fideles petēs sui sāguinis imitationē
iuxta illud. j. Macha. vj. Elephātis ostē
derūt sanguinē vue ⁊ mori: ad acuenduꝫ
eos i preliū. Clamat ad hereticos: petēs
eorum conuersionē. Esaie. xxxiiij. Tabe-
scent montes a sanguine eoruꝫ. Clamat
ad totū mūdū: petēs sui sanguinis vene

rationē. Juxta illud Hebre.xj. Fide celebrauit pascha ⁊ sanguinis effusionē. Clamat ad locū sue passionis: petēs sui sanguinis reuelationē. Esaie.xxxvj. Reuelabit terra sanguinē. Terra enim suū sanguinē reuelauit: quādo sanguine suo aspersa multis santatē dedit. Quarto attenditur iste modus q̄tū ad volūtariam perpessionē: christus enim volūtarie passus est. Esa.liij. Oblatus est qr ipse voluit: ⁊ nō aperuit os suum. Nō enim aperuit os suū ad maledicēdū vel murmurandum. Aperuit autē os suū ad indulgēdum qñ dixit. Pater dimitte illis ⁊c. Ad suū spiritum recōmendandū: quādo dixit. Pater in man⁹ tuas ꝯmēdo spiritū meū. Ad veritatē ꝑficiēdū: quādo oīa legalia ꝯsummata esse profess⁹ est dicēs. Cōsummatū est similiter. ⁊ petrus nō aperuit os suum vt malediceret vel murmuraret. Aperuit tamen quia pro suis occisoribus exorauit quādo spiritū suum in manibus dei recommēdauit dicēs. In manus tuas dñe cōmēdo spiritū meū: qr veritatē fidei ꝓfessus fuit dicēs. Credo in deum patrem omnipotentē ⁊c. Quinto attēdit iste modus q̄tū ad liberalē distributionē. Christus em̄ in morte suum testamētum fecit: quo liberaliter bona distribuit. De q̄ sic dicit Ambro. Auctor hūani generis ī cruce existēs pietatꝫ officia diuidebat: ꝑsecutionē aplis pacem discipulis corpus iudeis. patri spiritū ꝟgini paranimphū, latroni paradisum, peccatorib⁹ infirmuꝫ, christianis penitentib⁹ crucem penitētie delegauit. Christus igit tanq̄ diues multa ⁊ magna legata dimisit. Petr⁹ aūt tm̄ tria legata minuta habuit: scꝫ res tēporales corpus ⁊ animā, ⁊ oīa xp̄o dedit. s. res tēporales ꝓ ipso omnia cōtemnēdo, corpus morti exponēdo: ⁊ animā sibi recōmendādo. Sexto attēdit iste mod⁹ q̄tū ad aīe cruciationē. Aīa em̄ xp̄i in suo corpore fuit cruciata valde. De ipsa em̄ aīa vbi sit ī corpore hoīs q̄tuor sunt opiniones ⁊ fuerūt. q̄dā dixerūt eā esse ī capite. q̄dā ī sāguine. q̄dā ī corpe: ⁊ q̄dā in toto corpore: ⁊ in qualibet ꝑte ei⁹. Ideo iudei aīam xp̄i cruciauerūt ī capite. s. qñ spinis ip̄m coronauerūt. In sanguine qñ eius venas aperuerūt. In corde qñ iuxta cor lanceā infixerūt. Et ī toto corpore qñ ipsum ad columnā flagellauerūt. In his quatuor locis anima beati Petri fuit similiter cruciata. s. in capite quādo est ibi duris vulnerib⁹ ꝑcuss⁹. in corde: qñ ī latere est trāsfossus. In sanguine qñ de latere ⁊ capite eius sanguis est effusus. Et in toto corpore quādo ieiunijs ⁊ vigilijs fuit in corpore maceratus.

¶ Sermo.cxxxvij. De eodem.

Sermo.ij.

SI q̄s vult venire post me abneget semet ipsum ⁊ tollat crucez suam ⁊ sequatur me. Luc.ix. Miles em̄ q̄ vult ire post regē ad preliū debet in om̄ibus sequi volūtatem regis: dꝫ portare vexillū regis: ⁊ dꝫ sequi in oībus opera regis. Beatus igit petrus miles egregius volēs ire post regem xp̄m ad bellādū cōtra carnē mūdū ⁊ diabolū volūtatē suam voluntati christi postposuit. Ideo abneget semetipsuꝫ. Secundo vexillū christi, id est mortificationē carnis portauit. Ideo dicit. Tollat crucem suam. j. Cor.iij. Sēper mortificationē in corpore vestro circumferētes ⁊c. Tertio ipsum in omnib⁹ operibus imitatus fuit. Ideo dicit. Et sequat me. Et sic patet ꝙ beat⁹ petrus magnā in vita habuit perfectionē: ⁊ multā corpori suo intulit mortificationē ⁊ christi habuit similitudinē ⁊ imitationē. Primo igit habuit magnam vite perfectionem. cum. dicitur Abneget semetipsum. Huius autem testimonium habuit a superiorib⁹: inferioribus: ⁊ medijs. A superioribus quidem, id est a sancta trinitate. prime Joannis. v. Tres sunt q̄ testimoniuꝫ dāt in celo. s. pater, ꝟbum, ⁊ spiritussanctus. Et tres sunt qui testimoniū dant in terra, spirit⁹, aqua, ⁊ sanguis. ipse enim fuit celestis celestia cōtēplando. Et fuit terrestris: terrestria hominibus predicādo. Sibi igit celesti testimonium dedit patris potētia in miraculis filij sapiētia in doctrinis spiritussancti bonitas in virtutibus ⁊ donis quibus euꝫ perfecte impleuit. Sibi terrestri testimoniū dedit spiritus sapiētie salutaris: quā gratiose diffudit aqua inno-

cētie baptismalis quā semp̄ seruauit. Et sā guis passiōis triūphalis quā pro christo sustinuit. Secūdo habuit testimoniuz sue sanctitatis ab oib⁹ elemētis. eius sanctitatē ignis cognouit quādo lampades accēdit. Cognouit aer quādo obscuritas in clariratem versa est. Cognouit aqua quando mare tranquilitatem accepit et quādo tactu suarum reliquiarum aqua cōsecrata multas infirmitates fugauit. Cognouit terra q̄ suo sāguine rubicata multis infirmis subuenit. Tertio testimonium habuit a medijs, id est ab hoib⁹ q̄ sunt medij. Inter creaturas supiores. i. angelos infimas. i. ipsa elemēta. Et hoc in multis bñficijs sanitatū: que eius meritis acceperūt. Secūdo corpori suo magnaz intulit mortificationē: cū dicit. Tollat crucem suā. Col. iij. Mortificate mēbra vestra. i. viciose passiones q̄ sunt in mēbris. q̄ quidez viciose passiones: ꝓut dicit Greg. Fuissem⁹ in exameron trib⁹ de causis nobis adueniūt scilicet ex mala educatione ex mala corporis habitudine ⁊ ex vicio ignorātie. Qualiter aūt curent ostēdit in sequētib⁹ dicens. Curant mali mores bona consuetudine. mala habitudo bona exercitatione: ignorātia studio discipline. Primo igitur adueniūt ex mala educatiōe. Prouerbiorū. xxij. Adolescens iuxta viam suā: etiam. cum senuerit non recedet ab ea. ex ista autem causa nō fuerūt in beato Petro: qr in sua adolescētia fuit sancte educatus eo ꝙ tūc ordinem predicatorū etiam fuit ingressus. Secundo adueniūt ex mala corporis habitudine. Sanātur autem bona exercitatione. Qui enim ex mala hābitudine corporis sentit se inclinari ad luxuriā debet exercitari circa ieiunia. Qui ad auaritiaz se sentit inclinari: ⁊ debet se circa eleemosinas exercitare. Et q̄ ad superbiā se debet ad orōnes exercitare. ex ista igit secūda causa viciose passiones in eo non fuerunt: quia exercitauit se circa ieiunia corpus suum macerādo. Circa liberalitatē: omnia tēporalia cōtennēdo ⁊ dimittēdo Circa orationes: diē ꝓximo: ⁊ noctē deo tribuendo. Tertio adueniūt ex ignorātia Esa. x. Ue nobis qui dicitis malum bonū et bonum malū. Ex ista autem causa non poterunt in ipso viciose passiōes prouenire qr diuinam sapientiam habuit tā vetus q̄ nouum testamentū elegāter sciuit. mat. xiij. Silis est homini patrifamilias qui profert de thesauro suo noua ⁊ vetera. Tertio habuit christi similitudinem ⁊ imitationē: cū dr. Et sequat me. Secut⁹ est autem ipsuz. Et hoc q̄tū ad tria prio enim q̄tū ad statū. xp̄s em̄ fuit v̄go martyr ⁊ predicator. Cant. v. Dilectus me⁹ candidus ⁊ rubicūdus electus ex milibus. ⁊ isto triplici statu fuit beatus Petr⁹ Ideo i eius morte triplex miraculum apparuit. s. miraculū luminis qr fuit p̄dicator lucidus. Lampades enim diuinitus fuerunt accēse. Miraculum sanguinis: qr fuit martyr preciosus: quia terra suo sanguine rubricata multis sanitatē dedit, et miraculū columne celestis: quia fuit virgo angelicus. Nā super locū sue passionis luminaria de celo descēdētia ⁊ ad celum ascendētia visa fuerūt. Secundo imitatus est eū. q̄tū ad habitū xp̄s em̄ habuit vestes albas. Apoca. iij. Ambulabūt mecum i vestibus albis. Rubeas. Esaye lxiij. Quare rubeum est vestimentū tuuz? Deauratas ⁊ varias. p̄s. Astitit regina. i. christi anima a dextris tuis ⁊c. similiter et Petrus habuit vestes albas p̄ v̄ginitatē quā seruauit. Rubeas p̄ sanguinem quē effudit varias per diuersas v̄tutes quas habuit. Et deauratas p̄ charitatē dei ⁊ proximi q̄ flagrauit. Tertio est imitatus eū q̄tum ab obitum. Sunt enim q̄ moriūtur i xp̄o id est i fide ⁊ passiōe christi. Apoc. xv. Beati mortui qui i domino moriūtur. Quidā cum xp̄o i cruce scilicet penitentie christi. Gal. v. qui autem sunt christi carnem suam cruxifixerunt ⁊c. quidam propter christum. i. proter defensionē fidei christi. Eccl. iiij. Pro iustitia agonizare pro anima tua ⁊c. Isto triplici modo mortuus est petrus. s. in christo. i. in fidei xp̄i confessione. Unde cū iter ficeret simbolum fidei ꝓtulit. Cum xp̄o. i. i cruce dure penitētie qr triginta annis se i ordine afflixit. Et propter christuz. id est propter christi fidei defensionē Philip. j. Uobis datum est pro Christo non solum vt in eum credatis sed etiaz vt pro illo patiamini.

Sermo.cxxxviij. De sancto Jacobo minore apostolo. Sermo.j.

Ec dicit dñs formans te ab vtero auxiliator tuus: noli timere serue meus Iacob rectissime quem elegi. Esa.xliij. Ista verba dicta de Iacob patriarcha: de Iacobo apostolo exponi possunt. In quib⁹ verbis ostenditur q̄ conmendabilis fuerit in sua natiuitate in vtero in sua vita in mundo et in passione in vtero. Nam in vtero fuit sanctificat⁹. ideo dr. Formās te ab vtero: sicut em dicit egesipp⁹ z hiesi. in lib. de viris illustribus z in hystoria ecclesiastica: ipse ex matris vtero sanctificat⁹ fuit. Ista aūt gratia tripliciter effectū sanctificationis in xpo operata est. primo est qz ipsum ab originali purgauit. Hiesi. j. Anno exitus de vulua sanctificauit te. Scōa est qz ipm a mortali ꝯseruauit. Licet em dicat q̄ i passione xpi oēs apostoli mortaliter peccauerint: tamē forte ab illa generalitate est iste excipiendus, tū qz in vtero fuit sanctificatus z sanctificat in vtero cōfirmātur i bonum qz scōm hieronimum de viris illustrib⁹ in parasceue se voto astrinxit q̄ nō comederet donec ipsum resurrexisse videret. Ad quid enim se voto astringeret nisi de resurrectione fidē indubiam haberet? Tertio effectus est qz in eius carne fomitem debilitauit z refrigerauit. Ecclesiast. xviij. Nōne ardorem refrigerabit ros. i. gratia spūssancti. z propter istud triplicē effectū dr Iacobus frater domini. Jacob⁹ iustus z virgo perpetuus. Nam inquātū fuit a peccato originali mundus pōt frater domini appellari: quia sicut dominus in vtero matris fuit sanctificatus. Inquātum fuit a mortali ꝓseruat⁹ dicit iustus. Sa h.r. Scimus iustū z cōseruans sine querela deo. Inquātū fomes debilitatis leo fuit virgo perpetua dr. Nā secundū hieronymū ipse in perpetua ✠gmitate extitit. In cuius signū semper syndōe mūdavte batur. Prouer. xxv. Auster rubiginē de ar gēto et egredietur vas purissimū. ablata est a beato Iacobo rubigo peti originalis per sanctificationē mortalis per cōuersationē fomitis ꝓ debilitationē. Et sic factus est totus purissimus z totus sanctus. Secundo cōmendabilis est ✠tum ad vitam in mundo. cū dr: rectissime quem elegi. Ipse enim fuit rectissimus ✠tum ad vite perfectionem. Et fuit electus in apostolicā dignitatem. Eius aūt sanctitas atq; ꝓfectio in tribus apparet. Primo qz fuit multe austeritatis z abstinētie q̄ad seipsum sicut dicit Egesippus z hieronym⁹ de viris illustribus. vinum et siceram nō bibit: carnes nunq̄ manducauit: nouacula sup caput eius nō ascendit: balneo vsus non fuit Judi. xiij. Ab infantia sua z matris ex vtero quicquid ex vinea nascitur non comedit ꝛc. Secundo fuit multe deuotiōis z gratie quo ad deū: qz totiēs in oratione genua flectebat vt calios in genubus sicut in calcaneis habere videretur. Unde dicit hieronymus de viris illustribus q̄ ex nimis genubus ⁊ cruz pro populo deprecebatur instantiuz vt camelloꝝ duriciam eius genua traxisse viderent. Tertio fuit multe dignitatis z reuerētie quo ad primum. Nam in multa reuerent a ipsum apostoli habuerūt. Quia sicut dicit hiero. Ipsum in episcopū hierosolymis elegerūt z sicut dicit Anaclet⁹ papa: z habetur in decreto Petrus. Jacob⁹ maior. z Johānes ipsum ordinauerūt z cōseruauerūt. Ipm in reuerentia habuerunt iudei quia sicut dicūt Egesippus et hieron⁹. solus inter apostolos: z propter nimiā suam sanctitatem ꝓmittebat intrare in sancta sanctorum non quidē ad immolandum sed ad orandum Ipsum nanq̄ in reuerentia habuerūt singuli z vniuersi: quia sicut dicit hiero. de viris illustribus tāte reuerētie z sanctitatis in populo extitit vt fimbriā vestimenti eius certatim tāgere cuperēt. Mar. vj. Rogabāt eum vt fimbriā vestimenti eius tangerēt. Et ideo apostoli et omnes alij eū in tanta reuerētia habuerunt q̄ frater domini dicebat. Et hoc triplici de causa. s. ꝓpter similitudinē: quia facie simillim⁹ fuit: z propter cognationem: qz z mater sua fuit sozor matris xpi z pater matris sz Cleophas fuit frater Joseph. q̄ fuit pater xpi putatiu⁹: z propter sanctificationē ✠ habuit in vtero: z sanctitatē quam habuit in mundo. Ter

tio ꝯmēdabilis est q̄tum ad passionē in tormēto: cū dr. Noli timere serue me⁹ iacob Min⁹ dicit ⁊ plus significat: quia nō tantum non t muit sed in sua passione cōmendabilis fuit q̄tum ad quattuor Primo quidē habuit acerbitatē in pena: qr fuit de pinna templi precipitatus. deinde lapidat⁹ deinde excerebratus. Et sicut dicit Hiero. vnus ex iudeis cuz partica fullonis cerebrum eius excussit. Secūdo habuit cinceritatez in causa quia propter iustitiā fidei defendēdam passus est. Nam cum iudei eū rogarent vt a fide iesu populū reuocaret. Ipse in altum ascendens dei filiū est ꝯfessus. Et ideo iudei īdignati ip̄m vt dictum est precipitauerunt ⁊ lapidauerunt dicētes. Lapidemus iacobū iustum. Tertio habuit seueritatem in vindicta. Quia sicut dicit Josephus propter iniustam mortem iacobi factum est excidium in hierusalem ⁊ dispersio iudeorū. Non tantum aūt ꝓpter hoc sed maxime propter mortem xp̄i. Luc. xix. Non relinquēt in te lapidē super lapidē q̄ non destruat. Quarto habet pietatē īvenia impetranda. Nam sicut dicit Hier. Cuz fuisset precipitatus super genua procūbens eleuatis manibus dixit. Rogo domine dimitte eis quia nesciunt quid faciunt. In hoc ei imitat⁹ est magistrū suū q̄ ait Luc. xxiij. Pr̄dimitte illis qr nesciūt q̄d faciūt.

¶ Sermo. cxxxix.

¶ De sancto Philippo apl'o sermo. j.

Domine oñde nobis patrē ⁊ sufficit nobis Joā. xiiij. Magne familiaritatis philipp⁹ cū xp̄o fuisse vr̄ q̄ visionē p̄ris petijt qd̄ quidā nullus apl'a vnq̄ petere ausus fuit. Circa hoc aūt tria ponunt. Primo namq̄ ponit eius pia petitio in hoc q̄ patrē nobis ostendi petijt. petierāt em̄ aliqui de apostolis secularē potētiam. Mar. x Da nobis vt vnus ad dexteram tuā ⁊ alius ad sinistram sedeamus in gloria tua. Quidam futurorum scientiam. Matth. xxiij. Dic nobis quando hec erunt ⁊c. Quidā inimicorum vindictam. Luc. ix. Vis dicimus vt ignis descendat de celo ⁊ sumat illos. Philippus autē non petijt secularē potentiā que breuis est. Eccl. x. Ois potētatus breuis vita. Nec futuroꝝ sciētiam qr curiosa est. Ro. xij. Non plus sapere q̄ oportet sapere ⁊c. Nec inimicoꝝ vindictā quia ꝓhibita est. Mat. v. Diligite inimicos vestros ⁊c. Sz petijt paternā visionē: quia eterna beatitudo est. Sciebat em̄ q̄ in paterna visione est summa iocunditas, p̄s. Adimplebis me letitia cum vultu tuo. Est plena satietas. p̄s. Satiabor cū apparuerit gl'ia tua. Est eterna facilitas. Jo. xvj. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verꝝ deū ⁊c. Scd̄o ponit in philippo benigna meditatio. ostendit nāq̄ philipp⁹ nos christū inter ⁊ patrē esse mediatorem a quo sibi ostendit petijt patris visionem. Olim quidē de patre tria erāt abscondita ⁊ ignota scz eius sapientia. Job. xxviij. Sapientia vbi inuenitur ⁊ quis est locus intelligētie. Misericordia ei⁹ Job. xxx. Sto ⁊ non respicis me mutat⁹ es mihi in crudelem facies eius Deu. xxij. Abscondā faciem meaz ⁊c. Xp̄s autē mediatorem se fecit. vt paternam sapiētiam nobis reuelaret. Mat. x. Nemo nouit filiuz nisi pater, nemo patrē nouit nisi filius et cui voluerit filius reuelare vt paterne misericordie nos reconciliaret Ro. vj. Cum enim inimici essemus deo reconciliati sumus ei per mortem filij eius. Ut paternā visionem nobis ostēderet. Ideo dicit philipp⁹ Domine ostende nobis patrē ⁊ sufficit nobis. Non autem illam visionez petebat que est per creaturaꝝ speculationem: quia obscura est Rom. j. Inuisibilia enim ipsius a creatura mundi ⁊c. Nec illam q̄ per fidez videt: qr imperfecta est. j. Coꝝ. xiij. Ex parte enim cognoscimus ⁊ ex parte prophetamus Nec illam que videtur per contemplationē, qr permixta est. Cōtemplatio enim nostra non habet plenaz delectationē propter corporis corruptionem. Sap. ix. Corpus qd̄ corrumpitur aggrauat animam. Sed petit paternam visionem que erit in patria que nihil habebit obscuritatis qr clarissima est. j. Coꝝ. iij. Videmus nunc per speculū in enigmate: tunc autem facie ad faciem. Nihil imperfectionis: quia sufficientissima est ibidem. Cum venerit quod ꝑfectum est euacuabitur qd̄ ex parte est. Nihil admixtio

nis qꝛ tota suauissima est. Esaye.lj. Gaudium ⁊ letitiam obtinebunt ⁊ fugiet dolor ⁊ gemitus. tertio in patre notatur omnium bonorum sufficiens et plena perfectio cū dicitur. Et sufficit nobis Uere sufficit: qꝛ in paterna visiōe omnia bona habentur. Unde cum moyses faciez dei sibi peteret ostendi: dominus sibi respondit Ego ostendam tibi omne bonum vt habetur Exodi.xxxiij. Et quo colligit ꝙ ex paterna visione omne bonum habetur. Omne autem bonum tria importat scilz omnium bonorum cōgregationem ⁊ possessionem. Sap.vij. Uenerunt mihi omnia bona pariter cum illa. Omnium congregatorum fruitionem. Hiere.xxx. Reuertetur Jacob ⁊ quiescet ⁊ cunctis affluet bonis. Fruitorum continuationem. p̄s. Uideas bona hierusalem omnibus diebus vite tue. Ecclesiasti.xxxj. Stabilita sunt bona illius in domino ⁊c.

¶ Sermo.cxl. De eodem sermo.ij.

Philippe qui videt me videt ⁊ patrem meum. Ceteris apostolis tacētib⁹ ⁊ patrē sibi ostēdi petere nō audētibus: philippus sumpta fiducia petijt dicēs. Domine ostēde nobis patrē ⁊ sufficit nobis. Xp̄s aūt v̄bum propositū sibi respondit. De isto aūt philippo tria p̄conia reperiuntur que sunt maxima Primū est qꝛ fuit multe sanctitatis. Sunt em̄ tria signa ꝑfecte sanctitatis. s. diuine inspirationi perfecte obedire ⁊ velociter tēpestiue penitētiā inchoare: ⁊ dona recepta aliis cōmunicare. Sic ⁊ ip̄e philipp⁹ diuine inspirationi ⁊ vocationi velociter obediuit Nam cum christus dixit ei. Seq̄re me: protin⁹ est secut⁹. vt habetur Joā. j. Et istō nō ꝓcessit ex leuitate scz cordis: sz ex beneficio gratie superioris. Joā.iij. Spiritus vbi vult spirat. ex virtute doctrine exterioris. Eccl.viij. Sermo eius potestate plenus est: ⁊ ex bona dispositione hominis interioris Esaie.l. Dominus aperuit mihi aures: ego autem non contradico ⁊c. Secundo tempestiue penitentiaz inchoauit. Fuit enim vnus de primis apostolis qui ad christum sunt conuersi. Primo nāq; vocatus est andreas. Secundo petrus. Tertio philippus. De isto triplici funiculo dicitur Joā.j. Erat aūt philippus a bethsaida ciuitate andree ⁊ petri. bethsaida interpretatur dom⁹ venatorum de ista enim domo processerunt isti tres animarum venatores. Petrus autez interpretatur agnoscens Andreas ipse virilis interpretatur. Philippus vero os lāpadis, qꝛ venator dei debet habere diuiniam scientiam et magnanimam vitam ⁊ lucidam doctrinam. Tertio dona recepta natanaeli communicauit. vt habetur Joā.j.⁊c. Apo.xxij. Qui audit dicat veni ⁊c. Eccl.xx. Sapientia abscondita ⁊ thesaurus que vtilitas in vtriq;. Prouer.xj. Qui abscondit frumentum maledicetur in populis. Ex quibus verbis habetur ꝙ pralatus debet communicare subditis: ⁊ sapientiam per eruditionē: thesaurum bonoruz operum per exēpli exhibitionē ⁊ frumentuz rerum temporalium per subministrationē. Secūdo fuit multe reuerētie ⁊ dignitatis: q̄ in quattuor apparet. Ipse enim primo fuit ostiarius ep̄i. Nam sicut dr̄ Jo.xij. Gētiles quidā venerunt ad eū dicētes. Domine volum⁹ iesum videre. Ex quo bene ptz ꝙ i curia xp̄i erat portarius ꝯstitutus. j. Paral.xv. Filios inditū: qui interpretatur trāsiliens fecit esse portarios. Et significat beatū petrū ⁊ beatum philippum. Ille em̄ oēm intellectū angelicū ⁊ humanū trāsiliuit qñ dixit tu es xp̄s filius dei viui. Iste autē petijt illud scz qd̄ oēm itellectum trāscēdit cū dixit. Dn̄e ostēde nobis patrē ⁊c. Unū ergo scz philippū fecit portarium in sua curia terrestri. Aliū scz petrum fecit portariū i sua curia celesti. Scd̄o fuit mediator dei ⁊ populi. Ipse enim et andreas fuerunt mediatores inter xp̄m ⁊ gētiles vt eum viderēt ⁊ agnoscerēt. iiij. Regum vij. Jerunt portarij scilicet philippus ⁊ andreas: ⁊ annūciauerūt i palatio regis intrinsecus. Tertio fuit aduocatus cet⁹ apostolici, Audierūt em̄ apostoli a christo ꝙ ascēsurus erat i celū: ⁊ missur⁹ erat eis spiritum sanctum ⁊ de his nihil dicebant. Audierunt quoq; ꝙ ⁊ patrem viderant: ⁊ de hoc plurimum mirabantur. nullus tamē interrogare ausus est. Philip-

pus autem tanq̃ omnium aduocatus petiuit dicens. Domine ostende nobis patrem ꝛc. Si ergo ipse fuit aduocatus iudicibus seculi ꝫ principibus celi credẽdum est q̃ modo sit aduocatus pro peccatoribus mundi. Quarto fuit procurator totius collegij de turba enim pascẽda xps cum nullo contulit nisi cum philippo dicens? Unde ememus panes vt manducẽt hi vt habetur Joã. vj. Ex quo videtur q̃ in collegio christi dispensator erat. Luce xij. Quis putas est fidelis dispensator et prudens? Ipse enim fuit fidelis quia bona domini sui fideliter custodiuit. Fuit dispensator quia ea sibi non retinuit: sed populo distribuit. Fuit prudens quia bona domini sui augere scivit. Tertio fuit cum christo magne familiaritatis cuius triplex est signum. Primum quia fiducialiter gaudia postulauit. Signum magne familiaritatis fuit quando Joannes a christo petiuit sibi reuelari proditorem suum: signum maioris familiaritatis fuit quando scilicet petrus Jacobus et Joannes petierunt a christo sibi reuelari aduentum suum. Matth. xxiij. Dic nobis quando hec fient ꝛc. Signum autem maxime familiaritatis fuit quando philippus a christo petiit sibi reuelari patrem suum. Secundum signum est quãdo christus sibi secreta reuelauit dicens Philippe qui videt me videt ꝫ patrez. Sap. vij. In animas sanctas se transfert amicos dei ꝫ prophetas cõstituit. In animã sanctam philippi se transtulit: quando sibi gratiam infudit. Amicum eum constituit: scilicet quãdo ei secreta sua reuelauit ac prophetam constituit quando filiabus suis spiritum prophetie dedit. Tertium signum est quia in eadem cathedra id est cruce eum cedere fecit. hester. vj. Homo quez honorare cupit rex debet imponi super equum qui de sella regis est. Ceteri apostoli sederunt in equo christi qui per passionem triumphauerunt. Illi autem sederunt in equo christi ꝫ in eadem sella christi qui crucifixi fuerunt: sicut philippus qui secundum Isido. fuit crucifixus. iij. Regũ. xxiij. Dauid sedẽs in cathedra sapientissimus princeps inter tres. Tres nanq̃ sedẽtes in cathedra crucis fuerũt. petrus. Andreas ꝫ philippꝰ. Sed christus sapientissimus fuit quia per crucem diabolum superauit.

¶ Sermo. cxlj. De inuentione sancte crucis Sermo primus.

Ostendit ei lignum quod cum misisset in aquas in dulcedinem verse sunt Exodi quinto. Cũz pplus israel pre nimia amaritudine aquaz bibere non posset dominus moysi lignum ostendit quod aquas amaras dulcorauit. Istud ergo lignum significat crucem quam deus sancte helene ostendit: quod signum aquas tribulationum in constantino dulcorauit. Primo ergo ponitur crucis miraculosa ostensio cum dicitur ostendit ei lignum Secundo ponitur ostense crucis virtuosa operatio cum dicitur ostendit ei lignum Secundo ponitur ostense crucis virtuosa operatio cũ dicitur quod cũ misisset in aquas ꝛc. Fuit autem ostensa per multa signa. Quorum quedam fuerunt ante inuentionem ꝫ quedam in inuentione: quedam vero post ipsam inuentionem. Ante inuentionem tria signa fuerunt. Unum quia angelus in celo ipsam ostendit constantino. Aliud quia mirabilis claritas ipsam circumfulsit. Tertium quia literis victorie inscripta fuit: scilicet hoc signo vinces. Ex his significatur tripler virtus crucis. Prima est quia angelos reparauit: quod significatur per hoc quod angelus in celo eaz tam reuerenter ostendit. Colos. j. pacificans per sanguinem crucis eius sive que in terris sunt. i. homines sive que in celo sunt: id est angelos. Et in hoc fallit regula illa que dicit q̃ positis duobus extremis ponitur ꝫ medium. Ecce enim christus pacificauit celum angelorum cum terra hominum: ꝫ tamen non pacificauit aerem domum. Secũdo virtus est quod mundum tenebrosum illuminauit. Quod significatur per hoc q̃ cum splendore apparuit. Apocalipsis. x. Vidi alterum angelum amictum nube et iris in capite eius et facies eius erat vt sol. Iste angelus fuit Christus qui est amictus nube

id est humana carne qui fuit insignitus iride.i.cruce que est lignū reconciliationis. Genes.ix. Ponam arcum meū in nubibus ꝛc. Qui tanq̄ iris habuit colorem rubeum per sanguinis effusionem aque lateris emanationem viridem ex liuorū impressione. Fuit etiam instar solis lucidus: quia per crucem tenebras expulit ꝛ mundū illuminauit. Tertia virtus est, qꝛ diabolum vicit et infernum expoliauit: quod significatur per literas victorie. Esa.xiiij. Infernus subtus conturbatus est in occursum aduētus tui. Infernꝰ subtus est locus damnatorum: iste fuit conturbatus. Infernus vero superior est lymbus patrum: iste fuit letificatus. Infernus quasi mediꝰ est purgatoriū: ꝛ iste infernꝰ fuit confortatus. Secundo fuerūt quedā signa in inuentione per que ipsa crux fuit inuenta. s. deuota oratio, ꝛ odoris emanatio: per que significatur virtus crucis per tria obtinetur. Primo per instantiam orationum: vnde dicitur Exo. xv. Quod cum Moyses ad deum clamasset, deus sibi lignum ostendit. preuerbiorum. viij. Qui mane vigilauerit ad me inueniet me. Secundo per contemptum terrenorum vt. s. aspectus terrenorum qui erat sursum in ratiōe, moueatur ꝛ descendat in sensualitatem: ꝛ sic fiat quidam terremotus spiritualitatis, postea fiat tranquilitas mentis quādo celum id est celestia erunt in ratione sursum in sensualitate. Prouerbiorum. xxv. Celum sursum et terra deorsum. Tertio per fragrantia virtutum et desideriorum. Sponsus enim trahitur ab hodie puritatis. Canticorū. primo. Lectulus noster floridus. Humilitatis: ibidem cum esset rex in accubitu suo ꝛc. ꝛ sancte operatiōes. Canticorum ij. Uinee florentes dederunt odorem suū. Tertio fuerunt quedam signa post inuētionem. Manifestum enim est ipsam verā esse crucem per tria signa vt pote ꝑ infirmi sanationē per mortui resurrectionem et per tituli inspiratonē: per que significatur ꝙ homo per crucē est a morte peccati resuscitatus. Coloss. ij. Et vos cū mortui essetis ī delictis ꝛc. Ab infirmitate: qꝛ scꝫ debilis erat ad bonū est sanatus ꝛ fortificatus. ꝑs. Uirga tua ꝛ baculus tuus ipsa me cōsolata sunt: ꝛ ꝙ ī dei militē est ascriptus. Apocalipsis. iij. Scribam super illum nomen dei mei ꝛc. In horum significationem in passione christi fuerunt quidam resuscitati quia multa corpora sanctorum que dormierant surrexerunt: et quidam ab infirmitate sanati sunt: sicut longuinꝰ, quidam celesti militie ascripti sicut latro, a dextris positus. Secundo notatur crucis virtuosa opetatio cum dicitur. Cum misisset in aquas: in dulcedinem verse sunt. Aque amare significant amaritudinem tribulationum. ꝑs. Saluū fac me deus quoniā ītrauerunt. ꝛc. Multitudinem populorum. Apoc. xvij. Aque quas vidisti populi sunt ꝛ gentes. Estus fortium desideriorꝝ. Prouerb. xxv. Aqua frigida ale sitiēti. Aque ergo tribulationū erāt ex parte ꝯstātini. Aq̄ populorꝝ ex parte maxentij. Aque desideriorum ex parte helene imperatricis: sed per lignū crucis in constātino dulcorate sunt aque tribulationum per hostis superationem. ꝑs. Fac mecum signuꝫ in bonum. ꝛc. Aq̄ populorꝝ dulcorate sunt per pacificationem ꝛ cōuersationem hoc significatū est. Numeri. xx. In virga que de petra aquā produxit: quia christus virtute crucis de duritia aquam protulit gratiarum aque desideriorum dulcorate sunt in helena ꝑ ligni. crucis inuentionem. Prouerb. xiij. Lignū vite desiderium veniens. ꝛ ibidē. Desideriū si cōpleat̄ delectat aiam. ꝛc.

¶ Sermo. cxlij. De eodē. Sermo. ij.

Erit tāquam lignum quod plantatum est secus de cursus aquarꝝ ꝛc. ꝑs. Istud est lignū sancte crucis de quo tria dicūtur scilicet ꝙ sit plātatum ꝙ sit iuxta aquas complantatum ꝛ ꝙ sit fructiferū. Fuit autem plantatum in triplici loco. Primo in terrestri paradiso secundum aliquarum hystoriarum narrationē qd̄ satis cōueniens fuit. Primū em̄ lignū fuit homini causa mortis diuine offensiōis ꝛ sue eiectiōis. Conueniēs ergo fuit vt per lignū crucis transiret de morte ad vitā Apoc. ij. Uincenti dabo edere de ligno vite ꝛc. De offensa reciperet̄ in

gratiã. Hec em̃ est illa virga q̃ hester inuenire fecit gratiã assueri vt habet. Hester.iiij. De exilio tanq̃ p nauẽ reuocaretur ad patriã. Sap̃.xiiij. Trãseũtes mare per ratẽ liberati sunt. Scdo fuit plantatũ in libano. Libanꝰ nãq̃ est mõs altꝰ et interpretatur candidus ⁊ ibi nascitur odoriferum: thus p que significatur ꝙ lignum crucis hominẽ humiliatũ exaltauit. Proũ.iiij. Accipe illã et exaltabit te. Joh.x. Si exaltatꝰ fuero a terra: omnia trahã ad meipsum. Et hominẽ denigratum dealbauit Apo.vij. Lauerũt stolas ⁊ dealbauerũt eas in sanguine agni: hominem ex peccato fetido deo recõciliauit Gen̄.viij. Odoratꝰ est dominus odorez suauitatis ⁊c. tertio fuit positũ pro ponte in fluuio. In mari em̃ huiꝰ mũdi deꝰ homini tria adiutoria preparauit. s. nauem baptismalis innocẽtie. j. Pet. j. In diebꝰ noe cũ fabricaret arca ⁊c ⁊.j. Qd ⁊ vos nũc simil̃ forme saluos facit baptisma. Scdo preparauit tabulã penitẽtie: dicit em̃ Hieronymꝰ ꝙ pnia est secũda tabula post naufragiũ. ij. Paral. v. Nihil erat aliud in arca. s. ecclesie nisi due tabule. i. penitẽtia q̃ dz agi de cõmissis ⁊ de omissis. Sed qr sepe agit male ⁊ frangit nauis baptismalis innocẽtie, ⁊ multi etiam pdũt tabulã pnie: ideo preparauit põtẽ crucis sue. In quo ponte seu in qua cruce extendit corpus p tabula: qd quidẽ corpus figi voluit firmitate clauorũ ⁊ pilaz cõgerit lapidũ. i. diuersorũ suppliciorũ. Scdo dr de isto ligno ꝙ secꝰ aquas fuit plantatũ: ⁊ hoc vel secꝰ aquas sacramẽtales: qr fuit aquis saluatoris irrigatũ. Esa.xij. Haurietis aquas in gaudio de fontibꝰ saluatoris. Uel secꝰ aq̃s spũales: qr lachrymis cõpassiõis sepiꝰ est irrigãdũ: ⁊ dz irrigari. Eccl. xxij. Sup mortuũ s. x p̃m plora: deficit ei lux eiꝰ. Uel secus aquas materiales: qr in pbatica piscina fuit iuẽta. Dicit aũt pbatica a pbatõ qd est ouis qr ibi hostie lauabant: piscina aũt dicebat a pisce: cõueniẽter igit signũ crucis ibi fuit iuentũ ad significãdũ ꝙ immolãdã erat vera ouis i sacrificiũ. Esa.liij. Sicut ouis ad occisionẽ ducet. Ibi etiã erãt lauãde aie nostre a sordibꝰ cilicet viciorum. Apocal. j. Lauit nos a peccatis nostris i sanguine suo. Ibi assãdus erat xp̃s verꝰ piscis ignibus passionum p̃s. Igne me examinasti ⁊c. Tertio istud lignũ fuit frutiferũ. Nã i mõte caluarie plantatũ et fixum fuit. Et ibi multiplicẽ fructum fecit. De quo dicitur Esai. xxij. Figam illum paxillum in loco fidei: ⁊ suspendã super omnem gloriã domus patris eius vasorũ diuersa genera. Omne vas paruulũ a vasis creaturarũ vsq̃ ad omne vas musicorum. Fructus enim istiꝰ ligni sic plãtati ⁊ sic fuxi sunt isti: qr per ipsum lignum sunt angeli reparati: ⁊ ideo dicit suspẽdã sup omnem gloriaz domus patris eius, ⁊ p ipsum homines sunt saluati. Sed hominũ saluãdoꝝ quidã sunt p̃lati vino doctrine alios inebriãtes. Isti sũt vasa creaturaꝝ. Alij sunt subditi actiui humilitatẽ sectãtes: isti sunt vasa paruula. Alij sunt cõtẽplatiui dulcem sonũ deo reddẽtes: isti sunt vasa musicorum: ⁊ qr crux assimilat cedro ⁊ oliue: vt dr Eccle.xiiij. Quasi cedrꝰ exaltata sum in libano, ⁊ quasi oliua speciosa in campis: ideo fructꝰ eiꝰ ad instar cedri ⁊ oliue. Nã poma cedri in aliqua sui pte sunt dulcia, ⁊ in aliqua pte sunt acetosa, et in aliqua pte inter dulce ⁊ acetosuz media: quia in xp̃o tres fuerũt substãtie. s. diuinitas dulcissima: caro in passione amaritudine plena, ⁊ anima plena dolore iquãtuz natura sua diuina relinquebat, ⁊ plena dulcedine inquãtũ fruebat. Fuit etiã iste fructus instar oliue que primo est viridis: deinde subrubeus vltio niger. Sic xp̃s primo fuit viridis p virtutum fulgorem. Luce.xxiij. Si i viridi ligno hoc faciunt ⁊c. Postea fuit rubeꝰ per sanguinis effusionem. Cant. v. Dilectꝰ meꝰ cãdidꝰ ⁊ rubicundus. Ultimo fuit niger in morte. Ezec.xxx. In taphnis nigrescet dies. Taphnis interpretat cõsummatio. Xp̃s igitur quando dixit. Consummatum est: totus est niger effectus.

¶ Sermo.cxliij. De eodẽ sermo.iij.

Roduxit dominus deus de humo omne lignũ pulchrũ visu ⁊c. Gene.ij. Deꝰ lignũ sancte crucis de humo pduxit qñ

ipsum de pfundis visceribꝰ terre reuela
uit. In verbis pmissis. Prio ponit ligni
crucis cōmēdatio: cū dicit. Omne lignū
pulchrū visu ꝛc. Scdo ipsius ligni cru-
cis cōmēdate reuelatio: cū dicit: produ-
xit de humo. ¶ Circa primū notandū q
in paradiso terrestri erat triplex differē-
tia ligni: sicut ptz Gen. ij. Lignū commu
ne, vite, ꝛ sciētie: de primo aūt ligno tria
dicunt. s. q erat diuersum, erat pulchrū
visu: ꝛ q erat ad vescendū suaue. Erat
q̄dē diuersuz vt tolleret fastidiū pulchrū
vt alliceret visum, ꝛ suaue vt attraheret
gustum. Per istud ergo lignū sancte cru
cis significat. Prio qr fuit diuersum. i. ex
diuersis lignis factū: ibi ei fuit cedrꝰ: cy-
pressꝰ palma ꝛ oliua: p q̄ significat qua-
druplex efficacia sctē crucis. Pria est: qr
malas cogitatiōes fugat: qd significat i
cedro q̄ fugat serpētes. Scda est: qr ꝯstā
tiā pstat: qd significat i cypresso q̄ nullꝰ
vēti impulsu comā amittit. Tertia est: qr
de hoste triūphat: qd significat i palma.
Quarta est: qr amaritudinē pnie dulco-
rat: qd significat in oliua. In his ei qua
tuor casibꝰ signo crucꝫ nos munire ꝯsue
uimꝰ. Uñ cū aliq̄ mala cogitatio se inge-
rit nos munire debemꝰ signo crucꝫ: vl cū
aliqd piculū subito insurgit, vel cū aliqd
fātasma se obijcit, vl cū aliqs dolor nos
arripit. Scdo istd lignū crucꝫ ē pulchrū
visu. fuit ei ipa crux pulchra i passiōe: qr
xpi sanguine rubribricata: pulchra i mū
do: qr ab iperatoribꝰ honorata. Augu.
Crux a supplicijs latronū trāsit ad fron
tes iperatoꝝ: ꝛ pulchra i celo: qr literis
aureꝫ isignita: sicut ꝯstātino ostēsa fuit: ꝛ
pulchra erit i iudicio: qm̄ sm Chrys. sup
solꝫ radios illustrata. Tertio illd lignuz
est ad vescēdū suaue. Delectat ei memo
riā ad recordationē. ps. Memor fui dei
ꝛ delectatꝰ suz. Rōnē ad ꝯsiderationē. p.
Respice in faciē xpi tui volūtatē ad dle-
ctationē. Cant. ij. Fructꝰ eiꝰ dulcis gut-
turi meo. Secundo significat per lignuz
vite: erat enim quadruplex mors scilicet
nature, culpe, gehenne, ꝛ gratie. Crux
igitur dr lignū vite: qr dstruxit mortē na
ture p resurrectionē. i Cor. ix. Per homi
nē mors: ꝛ p hoiez resurrectio mortuoꝝ.
Mortē culpe: p pcti delectationē. Col.
ij. Et vos cū mortui essetis in delictis ꝛc.
Morte geēne p iferni spoliationē. Oze e
xiij. Ero mors tua o mors ꝛc. fecit autez
mortē gr̄e p iustificationē. Colossē. ij. Si
mortui estis cū xpo ab elemētꝫ huiꝰ mū-
di: q̄d adhuc tāq̄ viuētes mūdo deserui
tis? Tertio significat p lignū sciētie boni
ꝛ mali, crux enim fuit sciētia boni ꝛ mali
xpo ꝛ homini. Christo: qr ibi expertꝰ est
malū penalis angustie ꝛ bonū gloriose
victorie. Scdo qr p crucē didicit q̄d sit
inter bonū qd nobis cōtulit: ꝛ malū qd a
nobis abstulit. Fuit etiā homini scientia
boni ꝛ mali. Primo: quia p crucē homo
didicit q̄d sit bonū doni, ꝛ maluz delicti:
sicut apostolus Roma. v. Secūdo: quia
per crucē cognouit quid sit inter bonum
quod deserui, ꝛ malū quod incurrit. Se
cundo ponit ipsiꝰ crucis de terra manife
statio: cū dicit. Produxit de humo. Ipsa
nāq̄ crux nō erat in limo abscōdēda sed
fodienda ꝛ manifestāda. Prio qr in ipa
fuit pecunia nostre redēptiōis: portauit
em̄ sacculū ista pecunia plenū. Prouer.
vij. Sacculū pecunie secum tulit. Secū-
do ipsa fuit thesaurꝰ nostre ditatiōis. pri
me. Petri. i. Non corruptibilibꝰ auro vl
argēto redēpti estis. Tertio: qr in ipsa
emanauit fons nr̄e regeneratiōis. Esai.
xij. Haurietis aquas in gaudio de fonti-
saluatoris. Debuit igit ipsa sancta crux
fodi et manifestari, quia in ipsa fuit pecu
nia qua sumꝰ redempti: ꝛ thesaurꝰ quo
sumus ditati. De his enim duobus dici
citur Prouerbio. ij. Si quesieris eā qua
si pecuniā: ꝛ sicut thesaurum effoderis il
lam ꝛc. Tertio: quia de ea processit aqua
regenerationis qua sumꝰ abluti. iiij. Re-
gum. iij. Facite alueum torrentis huius
fossas: ꝛ fossas. i. vulnera: ꝛ vulnera et
alueus iste replebitur aquis.

¶ Ser. cxliiij. De eodē die ser. iiij.

Effodientes thesaurū gaudēt vehem ē
ter cū inuenerint sepulchrū
Job. iij. Sancta helena et
ceteri christiani qui cū ipsa
erāt fecerūt fodi crucē super omnem the
saurū pciosiorē ꝛ vehemēter sūt gauisi
qñ ipsam inuenire potuerunt. In verbis

igit̄ p̄missis tria de sancta cruce ostēdūt. Primo q̄ p̄ciosa sit: cuz dr. Effodientes thesaurū. Scdo q̄ gaudiosa sit: ibi cum dr Gaudēt vehemēter. Tertio quātum sit gloriosa: cū dr. Cum inuenerint sepulchrū: crux xp̄i dr sepulchrū: qr i ea mortuus reqeuit: ⁊ sic sepulchrū eius fuit gl̄iosum. Esa. xj. Erit sepulchrū eius gl̄iosuz. est igit̄ crux p̄ciosa: qr thesaurus dei. Est gaudiosa: qr est redēptio gn̄is humani. Est gl̄iosa: qr sepulchrū xp̄i, ⁊ iō debuit occultari. Prio: qr est preciosa rōne sui: cuius p̄ciositas ex tribus apparet: est em̄ tincta sanguine dei est margarita dei, ē thesaurus dei. Ista aūt tria nō sūt occultāda. Nec sanguis dei. Job. xvj. Terra ne operias sanguinē meū ⁊c. Nec margarita dei q̄ fuit deligēter inq̄renda. Mat. xiij. Sil̄e est regnū celoꝝ negociatori q̄renti bonas margaritas. Nec thesaurus dei. Eccl̄. v. Sapiētia abscōdita ⁊ thesaurus inuisus q̄ vtilitas i vtrisq̄: qr igit̄ sctā crux fuit tincta sanguine dei ⁊ margarita dei: ⁊ thesaurus dei non debuit occultari. De duobus p̄mis dr Mat. vij, Nolite sanctū. i. crucis lignū sanguine tinctū dare canibus. i. iudeis ꝑsequentibus: nec mittatis margaritas ante porcos. i. ante ipsos iudeos sz añ xp̄ianos. De tertio dr Eccle. vj. Qui inuenerit illā inuenit thesaurum. Quia igit̄ sancta crux fuit tincta sanguine dei: dimissa est nobis in monumētum. Exod. xiiij. Erit tibi quasi signū in manu tua quasi monumentū añ oculos tuos. Et qr ē margarita dei dimissa est nobis in ornamētū. Esa. xxviij. In die illa erit dn̄s corona gl̄ie: ⁊ sertū exultationis residuo ppl̄i sui. Qr em̄ est thesaurus dei: est nobis dimissa i sustētamētū. Prouer. xxj. Thesaurus desiderabil̄ ⁊ oleū i habitaculo iusti. Crux em̄ q̄ fuit habitaculū ⁊ mānsio iusti. i. xp̄i est thesaurus nr̄e sustētationis, ⁊ ē oleū diuine miseratiōis. Scdo nō dz occultari: qr ē gaudiosa respectu nr̄i. Sic gaudebat apostolus q̄ dicebat Gal. vj. Mihi absit gloriari nisi in cruce dn̄i nostri iesu xp̄i in quo est salus vita et resurrectio ⁊c. Est aūt crux xp̄i nobis gaudiosa triplici rōne: ⁊ in tribus d causis ꝓpter q̄s nō debuit ēt abscōdi sz reuelari. Primo qr est cādelabrū nostre illuminationis. Cādelabrū em̄ crucis est lignū: ⁊ lucerna in candelabro lucens est Christus i cruce pēdēs. Sicut aūt lucerna nō dz abscōdi nec cādelabrū. Mat. v. Neq̄ accēdūt lucernā et ponūt eā sub modio sed super candelabrū ⁊c. sic nec crux xp̄i debuit abscōdi: sz in loco honorabili collocari. Secūdo qr est vexillū nostre triūphalis debellationis. Uexillū em̄ non est abscondendū: sed cōtra hostes eleuādū Esa. xiij. Sup montē caliginosuz: id est diabolū: leuate signū: tela autē istius vexilli. i. crucis fuit caro xp̄i q̄ fuit picta rubeo colore sanguinis: et colore nigro liuoris, et colore albo aque de latere emanātis. Tertio qr fuit scala nostre ascēsionis. Scala autē nō est abscōdenda, sz erigēda. Ista est nanq̄ scala, de qua dicit̄. Gen̄. xxviij. Uidit Jacob scalā stantē super terram, ⁊ cacumē eius tangēs celū, et dominū innixuz. Tertio nō erat occultanda: qr est gloriosa respectu Christi. Fuit autē gloriosa triplici de causa propter q̄s nō debuit occultari, fuit em̄ virtus Christi, sapiētia Christi: ⁊ cathedra Christi. Ista em̄ non sunt occultāda. De primo dicit̄. j. Pet̄. ij. Uirtutes eius annuncietis ⁊c. De secūdo Eccl̄i. xvj. Sapientia abscōdita ⁊c. De tertio. Esa. xvj. Uidi dn̄m sedentē sup soliū excelsum ⁊ eleuatū ⁊c. Quia igit̄ est virtus Christi dimissa est nobis infulcimētū ꝯ qd diabolū expellimus, et nos ab ipso defendimus. Nā qn̄q̄ ip̄m expellimus per nomen crucis. Chry. Demones sanctū nomē crucis audientes, in fugā resiliūt. Aliquando per signum crucis. Aug. Signū crucis a nobis expellit exterminatorez si cor nostrū recipiet ipsum saluatorē: aliqn̄ per fidē crucis. Aug. Hostē visibilem vincis feriendo: et hostem inuisibilem vincis credendo. Quia est sapiētia christi dimissa est nobis in sacramentū. j. Cor. ij. Loquimur dei sapientiā i ministerio abscōditā. Ibidem. Predicamus christū crucifixum, iudeis quidē scandalū: agentibus autem stultitiā ⁊c. Quia est cathedra xp̄i dimissa est nobis in documentū. Aug. Crux q̄ fuit lignū xp̄i moriētis: ⁊ cathedra fuit magistri docētis. Docuit aūt nos de ip̄a cathedra tres lectiōes. Pria est vt sequa

mur xp̃m. Mat. xvj. Si quis vult venire post me abneget semetipsum & tollat crucem suā & sequat me. Secūda lectio est, vt innocēter transeamus istum mundum Gen. xxxij. In baculo tuo trāsiui iordanē istū: & nūc cū duab⁹ turmis regredior &c. Tertia lectio est vt iuxta ipsū⁹ crucis deuotionē sperem⁹ premiū: hoc signatū est. Apo. xj. vbi dicit q̄ dat⁹ est angelo calamus similis virge ad mētiēdū tēplū & altare. p tēplū em̄ significant corpa sanctorum, & per altare anime ipsorum que virge calamo mensurant, qz secundum deuotionem crucis mensurantur premia eterne retributionis

¶ Sermo. cxiv. De sancto Johanne ante portā latinam. Sermo. primus.

Parasti in conspectu meo mēsam aduersus eos que tribulant me. Impinguasti oleo caput meū et calix me⁹ inebrians q̄ preclar⁹ est. ps. Quāuis sanct⁹ Johānes euāgelista vitā nō finierit p martyriū ferri habuit tñ tria alia martyria q̄ notant in verbis premissis. primū est qz fuit exilio relegat⁹ qđ notat cū dr. parasti in cōspectu meo mēsam aduersus eos q̄ tribulāt me. In hac em̄ die fuit q̄druplicit̄ tribulat⁹. Fuit em̄ grauiter flagellat⁹. Fuit ex decisiōe tonsurat⁹. Fuit feruētis olei dolio missus. Et, fuit exilio relegat⁹. Cōtra ista q̄tuor icōmoda xp̃s mensam sibi p̄parauit: in qua sibi quatuor fercula deliciosa parauit: qz igitur erat grauiter flagellat⁹: xp̃s sibi parauit omniū penaꝝ euacuationē. Apo. vij. Absterget de⁹ omnē lachrymā ab oculis sanctorū &c. Quia ex decisiōe tōsuratus parauit sibi coronē celestis decoratiōnē Apo. ij. Esto fidelis vsq; ad mortē & dabo tibi coronā vite. Quia fuit in oleo feruenti assatus parauit sibi in finuio paradisi refrigerationē ibidē. Agn⁹ q̄ in medio throni est reget illos: & ducet eos ad vite fontes aquarū. Quia fuit exilio relegat⁹ parauit sibi celestis ciuitatis perpetuā habitationē De qua ipse Apoc. xxj. Ostēdit mihi ciuitatē sanctā hierusalem descendentē de celo &c. Sanctū martyrīū: quia fuit in feruentis olei dolio missus: qđ notat cū dr. Impinguasti in oleo caput meū. Et dicit impinguasti: qz potē⁹ extitit impinguatus q̄ adustus. Fuit autem vnctus triplici oleo: scz materiali sicut hodierna die qñ in oleo fuit missus. Fecit aūt̄ dominianus ip̃m poni potē⁹ in oleo feruenti q̄ in aqua bulienti quia aqua bulliens penetrat exteriora et interiora. Oleum vero feruēs penetrat exteriora interiora: & ossa. Iuxta illud. ps. Intrauit sicut aqua interiora eius et sicut oleum in ossibus eius. Secundo fuit vnctus oleo sacramentali qñ: scz fuit assumptus in patriarcham consecrat⁹. ps. Sicut vnguentū in capite quod descendit in barbam &c. Unguentū em̄ spiritussancti fuit in christi capite in plenitudinē: deinde descēdit in barbā. i. in apostolos q̄ fuerūt ceteris magis viriles, deinde descēdit in ceteros doctores & p̄latos: q̄ debēt esse vestimentū ecclesie ipsam verbo et exemplo ornādo. Deinde descēdit in oīa vestimēta id est in subditos. Tertio fuit vnct⁹ oleo spirituali. De quo dicit. s. Johānis. ij. Unctio ei⁹ docet vos de omnib⁹. Tam plene fuit inunct⁹ vt posset dici de eo illud. ps. Unxit te de⁹ deus tuus oleo letitie pre cōsortib⁹ tuis. Nec mirum: qz stetit ppe: & iuxta apothecā illi⁹ vnguentarij: de quo dr. Eccli. xxxviij. Unguentarius facit pigmētaria. s. suauitat̄. Istud aut̄ oleū letitie habuit q̄druplici rōne. Gaudere em̄ ipse potuit de secretorū celestiū reuelatiōe. Apo. j. Significauit de⁹ que oportet fieri cito mittens p angelū suū seruo suo Johanni &c. Hiere. xv. Facē verbū tuū in gaudiū et in letitiā cordis mei. Secūdo de iusta vindicta tyranni. i. Domiciani ps. Letabit⁹ iustus cū viderit vindictam et lauabit manꝰ suas in sanguine peccatoris. Tertio de honorabili renouatiōe. Hiere. xxxj. Conuertā luctū eorū in gaudiū &c. ¶ Quarto de sue dilecte. s. Drusiane resuscitatiōe facta pro q̄ omnes gauisi fuerūt & deū laudauerūt ps. Tunc repletum est gaudio os nr̄m: & lingua nostra exultatiōe. Tertiū martyrium est quia fuit veneno potatus qđ notat cū dicitur. Calix me⁹ inebrians q̄ preclarus est. Bibit Christus duplicē cal

cem.s.sanguinē ⁊ myrratum.vnum,scilicet sanguinē communicauit iacobo qui sanguinem suum fudit:alium Joanni,q̄ amarum venenum bibit:⁊ sic impletū est illud Matthei.xx.Calicem quidem meū biberis. Et dicitur iste calix inebrians: et preclar⁹:quia ipsum venenū cum desiderio ⁊ auiditate multa bibit. Preclar⁹ aūt dicit:quia tria p̄clara miracula inde cōtigerunt vnū,quia sancto Joanni nullā lesionem intulit. Marci vltimo. Si mortiferum quid biberint,non eis nocebit. Secundū qr duos hoies ex illo veneno mortuos suscitauit. Tertiuz, qr ex hoc multus populus gētilis cōuersus fuit: ⁊ sic pz quo de⁹ ex malis sepe multa bona elicit ⁊c. Et ideo ipsa mala penalia nō sunt semp mala:quia inde eliciunt multa bona. Patet etiā q̄ sint bona triplici de cā. Primo qr sunt a summo bono a quo non pōt procedere nisi bonum. Esa.xlv. Ego dn̄s pacem faciēs ⁊ creās malū. Fuerūt in summo bono.i.in xp̄o. Esa.j. A plāta pedis vsq̄ ad verticē non est in eo sanitas. Et ducunt ad summū bonū Ozee. x. In funiculis ade traham eos.

¶ Ser.cxlv. De eodem, Sermo.ij.

Conuersus petrus vidit illū discipulum quem diligebat Jesus sequentē qui ⁊ recubuit in cena supra pectus eius ⁊ dixit. Domine quis est q̄ tradet te? Joannis vltimo. Quāuis beatus Joānes multa bona habuerit priuilegia.in verbis tamen premissis tria de ipsis priuilegijs exprimunt. Primū est:qr fuit amic⁹ xp̄i Cū dicitur. Quem diligebat Jesus. Dicitur autem ipsum dilexisse plus quā ceteros, quia maiora signa dilectionis sibi ostendit. Et q̄uis multa fuerint dilectionis signa ad ip̄m,p̄cipuū tn̄ fuit,quia matrez suā sibi recommēdauit. Ex quo quatuor magnas p̄rogatiuas p̄meruit. Una est, qr factus fuit gabrielis archangeli soci⁹ Petr⁹ damian⁹. Joānes archāgelo gabrieli ad custodiā matris dei soci⁹ est datus, vt et ille integrā virginem inuisibiliter custodiret ⁊ iste forinsecus fragilitati feminee obedientie sue ministerium exhiberet. Secūda est qr fact⁹ est dei thesaurarius:inquātū scz thesaurū dei sollicite custodiuit. Eccli.iij. Sicut qui thesaurizat:ita ⁊ qui honorificat matrem suaz. Tertia est:quia fact⁹ est xp̄o magis vicinus Petr⁹ damian⁹:Quanto Joānes familiarior cū matre verbi conuersat:tāto vicinior verbo inuenit. Quarta est q̄ factus est quodāmodo christi frater adoptiu⁹. Petr⁹ Damianus. Quoniā ab ipsa veritate Joānes Marie dictus est filius: quadā speciali gratia frater est saluatoris Scdm priuilegiū est:qr cubicularius ⁊ camerari⁹ est iesu xp̄i,cū dicit. Qui recubuit supra pect⁹ dn̄i. Deut.xxxiij. Amātissim⁹ domini habitabit ꝯfidenter in eo quasi in thalamo tota die morabit. Pectus aūt xp̄i est fons dei:cellariū paradisi:est mensa angeli :est thalam⁹ beatorū est gazophilaciū omniū thesaurorū : qr sicut dicitur Colossences.ij. In ipso sunt omnes thesauri sapiētie ⁊ sciētie dei absconditi. Inquantum igitur Joannes supra pect⁹ Christi recubuit:ista quinq̄ habere meruit. Primo nāq̄ posuit os suuz ad fontem dei a quo hausit aquā sapie salutaris. Eccli.xv. Aqua sapientie salutaris potauit illum . Secundo intrauit cellariū paradisi in quo bibit vinū diuini amoris. Canticoꝝ.ij. Introduxit me rex in cellā vinearia ordinauit in me charitatē. Inuantū aūt bibit q̄ quodammodo ebri⁹ fact⁹ fuit. Sicut em̄ ebri⁹ non sentit verbera. Juxta illud Proū.xxxiij. Uerberauerūt me sz non dolui:sic ⁊ iste nō videbatur sentire supplicia . Un̄ dicit Dionysi⁹ in epistola quā sibi scripsit. Nō em̄ ita versus sum in insaniā q̄ putez vos aliquid pati ad corpoꝝ passiones sed solū ip̄as sentire credo. Tertio sedit ad mēsam angeli in qua comedit panē vite celestis. Eccli.xv. Cibauit illū pane vite et intellect⁹: ⁊ licet panis mutet in comedētem: Joānes tamen comedēdo panē vite tot⁹ mutat⁹ est in vitā. De hoc itaq̄ dicit Dionysi⁹ vbi supra. Aliquos videm⁹ cū deo de deo factos,qm̄ veritatis existentes amatores ab effectu quidem recedunt materialiū ⁊ ex presenti incipiūt. Futurā vt decet angelos in medio hominū conuersari. Quarto introiuit in thalamum

mum beatorū in quo indut⁹ est stola glorie. Eccle.xv. Stola glie induit eū. Que stola fuit candida ꝑ virginitatē: ⁊ purpurea ꝑ charitatē. Quinto ingress⁹ est in gazophilatium thesaurorū: a quo traxit thesaurū sapiētie. Petr⁹ damianus Joānes eminentem diuine gratie sciētiā ex illo celesti gazophilacio: in quo sunt omnes thesauri sapiētie ⁊ sciētie dei abscōditi traxit. Tertiū priuilegium est: qr fuit secretari⁹ christi: quod notatur in hoc qđ dixit. s. Domine quis est quis tradet te? Quādo em̄ omnes dolebāt timebāt ⁊ dubitabāt: sol⁹ Joānes ad xp̄m accessit: ⁊ eū iterrogauit. Eccli.vj. Amic⁹ i domesticis fiducialiter aget. Xp̄s etiā sua secreta ⁊ profunda sibi reuelauit: qñ suaz cū patre eternitatē ⁊ coequalitatem sibi ostendit. Ista autē tam profunda mysteria didicit in quadruplici schola. Prima est schola angelica. Apocal.j. Significauit deus que oportet fieri cito loquēs per angelū suū, seruo suo Joanni ⁊c. Secunda est schola virginea, qr em̄ fuit custos virgini deputat⁹: ad ip̄a est plurima edoctus. Eccl.xv. Obuiauit illi quasi mater honorificata. Tertia est schola sancte trinitatis ad quā volauit qñ verbū in principio esse vidit. Ezech.xvij. Aquila grādis magnarū alarum venit ad libanuz. id est ad altitudinē trinitatis: ⁊ tulit medullā cedri: id est mysterium verbi incarnati. Quarta ē schola dñici pretoris. Uñ cantatur. Fluenta euangelij, de ipso sacro dominici pretoris fonte potauit.

¶ Sermo.cxlvij. In diebus rogationum. Sermo.primus.

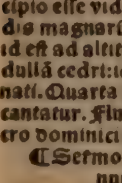

ORate pro inuicē vt saluemini. Multū em̄ valet deprecatio iusti assidua Helias em̄ homo erat ⁊c. Jacobi.v. Uolens ecclesia fideles inducere ad orandum. Isto: empore verba sancti Jacobi assumit in quibus tria facit. Primo nāq; ad orādū ꝑ inuicem nos inducit: cū dt Orate ꝑ inuicem vt saluemini. Libenter em̄ pro alijs q̄libet orare debet. Qr sicut dicit Chrisostomus sup Mattheū. Pro se orare nature est: pro alio aūt gratie est pro se orare necessitas cogit, pro alio aūt orare charitas fraternitatis hortat. Dulcior aūt est añ deū oratio non quam necessitas rei transmittit: sed quā charitas fraternitatis cōmēdat. Oportet nanq; vt ille pro quo orat quatuor in se habeat sicut dt Diony. in lib. de celesti hierarchia.xiij.cap. Primū est feruens desideriū rei habēde: qr opz ꝙ illud feruenter desideret ⁊ affectet ⁊c. Scđm est status gratie: qr opz ꝙ sit in statu gratie et penitētie. Tertiū est recognitio infirmitatis ꝓprie. Opz em̄ ꝙ recognoscat ꝙ illud per se obtinere non valeat. Quartū est petitio rei digne: qr oportet ꝙ ea petat que deū dare deceat: ⁊ ipsi accipere expediat. Secūdo vtilitatē oratiōis ostēdit, cum dicit. Multū nanq; valet deprecatio iusti ⁊c. Ubi tria ponit scz ꝙ oratio multum valet, cum dicit. Multum em̄ valet ⁊c. Secundo cuius oratio valet: qr iusti. Tertio qualis oratio valeat: qr assidua, qđ aūt oratio multum valet, dicit Greg. Magna em̄ virtus oratiōis: qr fusa in terra in celo operat. Ad hoc aūt ꝙ in celo ascendat ⁊ ibi operetur opz ꝙ habeat quatuor alas. Prima est profunda humiliatio. Eccli.xxxv. Oratio humiliātis se nubes penetrat ⁊c. Secunda est deuota lachrymatio: ibidem. Lachryme a maxilla ascendūt vsq; ad celū ⁊c. Tertia est desiderij feruēs deuotio ⁊ intētio. Apo.viij. Ascēdit fum⁹ incēsoꝝ de oratiōib⁹ sanctoꝝ de manu angeli corā deo. Quarta est bonorū operum exercitatio. Tho.xiij. Qñ orabas cū lachrymis ⁊ sepeliebas mortuos, ego obtuli orationē tuā corā deo. Secūdo valet oratio, qñ est iusti. Est aūt iustus, qui dat deo obediētiam. Proximo misericordiā, ⁊ sibi sanctimoniam. Exaudiat igitur deus orationem illius qui dat deo obedientiā. Aug. Citius auditur oratio vna obedientis: q̄ decē milia contemptoris. Et exaudit de⁹ or̄onē illius qui dat ꝓximo suo misericordiam. Eccl.xxix. Conclude eleemosynā in sinu pauperis, ⁊ hec ꝑ te orabit ⁊ liberabit ab oī malo. Exaudi or̄onem illius q̄ hz sanctimoniā: qr sicut dicit p̄s. Iniq̄tatē si aspexi in corde meo non exaudiet de⁹ ⁊c. Tertio or̄o exauditur qñ est assido. Jac. de Uorag.

¶ Sermo.de sctis.

dna. Assidue quidē orationis nuntiuz ꝓ spero cursu ad deum mittere debemus: qz z nos hostib⁹ assidue circū dati sum⁹. De isto nanq; tria dicuntur in. ꝑs. s. q di rigaꝛ, q̄ appropꝓnquat: z q̄ intret. Dirigatur aūt per rectā intentionē: sic sagitta dirigitur ad signū ꝑo. Dirigatur oro mea sicut incensum in conspectu tuo. Appropinquat vero per ieiunia. Huic em̄ nimis impinguata volare nō pōt. Un i ꝑs. Appropinquet deprecatio mea in cōspectu tuo Intrat aūt p elemosynā: eleemosyna em̄ est oftiaria: z ip̄o oro auari ostiū claudit. Oratio em̄ munifici apperit ꝑo. In cōspectu tuo oratio mea. Tertio salubre exēplū ꝓponit cū ōt. Helyas homo erat ꝛc. Cū em̄ terra esset sterilis. Helyas orauit z celū pluuiā z terra fructificauit. Oratio aūt terrā sic nostre sic fructificare facit z illos tres panes ꝓducit. De ꝟbus dicitur Luc. xi. Amice, cōmoda mihi tres panes ꝛc. Amic⁹ de via venit qñ animus de labore actiue vite ad ociū cōtēplatiue recurrit. Et per importunitatem orationis impetrat tres panes. i. trīū vtrīū. scz rōnis: ꝓcupiscibilis, z trascibilis. Nā si tētatur quis spū erroris, quo ad rōnalē, spū. voluptatis, q̄ ad cōcupiscibilem. spū turbatiōis quo ad irascitabilē petat tres panes. i. refectionē rōnalis ꝓ diuinā sapiaz: z ꝓcupiscibilis ꝓ tēperātiā: z trascibilis ꝓ tranq̄llitatē z patiētiā.

¶ Sermo. cxlviij. Codē tēpore, ser. ij.

Erite z accipietis. Luce. xi. Quāuis omni tēpore sit orādū: ꝑcipue tamē his diebus q̄ bus ecclesia solēnes instituit letanias. De quib⁹ letandū est tria videda sunt. Prio quare fiūt. Nā fiūt ad remouēdū malū culpe z malum pene: z ꝓpter adipiscēdū bonū gratie. Cōtra malū culpe institute sunt letanie maiores q̄ fiunt in festo sancti Marci. Et dicunt maiores qz institute sunt a maiore cēpo, scz a beato Gregor. In maiori loco, scilicet Rome que est caput mūdi, z p maiori morbo. In romanis enim tūc quatuor vitia abūdabāt, scilicet auaritia, gula, luxuria z superbia: z ideo de⁹ eis quatuor pestilētias misit. Nā cōtra auaritiam eis misit aquaruz abundātiā. omnē terram substantiam destruentem Job. xij. Si emiserit aquas destruēt, et subuertent terrā. Contra luxuriam misit eis fetorē horribilē, aerē inficientem. z homines subito suffocantem, sicut olim sodomitas: pena fetendi puniūt vt habetur Geñ. xix. Contra gulā misit in eos inflaturā in ingaine subito extinguentē. Eccles. xxxvij. ꝓpter em̄ crapulā multi obierunt. Contra superbiam misit in eos sagittas acutas ab aere vementes. Job. vj. Sagitte dñi i me sunt quarū indignatio ebibit spiritū meum. ¶ Alie letanie que dicunt minores, que fiunt trib⁹ dieb⁹ ante ascensione zinstitute sunt cōtra quatuor mala pene. Tunc enim audiebantur nocturni sonitus, quib⁹ z homines terrebantur. Job. xv. Sonitus terroris semper in aurib⁹ meis. Tūc fiebāt terremot⁹ quibus domus destruebant. Luc. xxi. Terremotus magn⁹ erūt ꝑ loca. Tunc ignis descēdebat de celo, quo edificia consumebant. Job. i. Ignis dei descēdit de celo ꝛc. Tunc discurrebāt impia demonib⁹ agitati, quibus homines deuorabātur. Sapiētie. xv. Superueniet illis seua bestiarum ira. Ex his manifeste ꝓz quō omnia elementa dei iniurias vindicant. Nam aqua terre nasc̄tia subuertit. Terra suo motu terrorē incutit. Aer ex fetore corrumpit. Ignis de celo ēsurit Istud autē in inferno melius declarat. Tunc em̄ terra damnatos incarcerabit aqua frigorib⁹ purgauit, ignis ardorib⁹ ꝓcremabit, z aer lumē denegabit. ¶ Tertio institute sunt tam iste, quā ille ꝓpter bona q̄ adipiscenda, scilicet temporali, spirituale seu celeste. Isti sunt tres panes quos ab amico Christo petere debem⁹, i bonū temporale ad sustentationez, spirituale ad ꝓgustationē, celeste ad plenam fruitionē. Ista sunt illa tria que nobis pater celestis dat, scilicet panis, pisces z ouum: sicut inferius cōtinetur. Per panem nanq; intelligitur bonum tpale nobis necessariū. per lapidem intelligitur cor auari incompassibile: z durū. Dedit ergo dat panē: id est tēporalia, ad sustētationem, diabolus lapidem, id est cor

durũ ad incompassionẽ. Per piscem intelliguntur bona spiritualia: que alam in aquis tribulationũ nutriũt. Per serpentem vero intelliguntur vitia ⁊ peccata Deus igitur dat piscem, id est gratiã in tribulationib⁹ animã cõseruantẽ: sz diabolus dat serpẽtem. i. maculã culpe mortalis animam veneno interficiẽtem. Per ouum vero intelligitur bonum celeste. Ouum em̃ habet exterius corticem, int⁹ dulcedinem. Cortex em̃ est ipsum celũ, ꝙ tanq̃ saccus gloriã eius occultat. Dulcedo autem consistit in duplici substantia: scilicet albumini ⁊ vitelli: quia in Christo est humana natura tãq̃ albumen qđ in carnem conuertitur. Et natura diuina tãquã vitellum ex quo dulcedo glorie generatur: ⁊ ꝑ scorpionẽ intelligitur pena eterna. Demones enim modo blandiuntur ꝑ delectationẽ peccati: sed tunc pungẽt ꝑ acerbitatem supplicij. Deus igit̃ dat ouũ: id est gloriã dulciter reficientez sed diabolus dat scorpionez: id est penã eternaliter cruciantẽ. Secundo videndũ est quare letanie isto tempore magis fiũt. Sciendũ autem ꝙ fiunt maxime propter duas causas. Prima vt teneri fruct⁹ terre conseruentur quos demones isto tpe per tempestates destruere moliunt̃, contra quos in letanijs cãpanas pulsam⁹, tanq̃ tubas dei ⁊ cruces deferimus tãq̃ illa vox dei: orationes ⁊ letanias proferimus tãq̃ iacula dei, quibus demones iaculantur. Cum istis ergo tribus armis a domo in vita hac hũana demones expellimus, scilicet cũ tubis, vexillis ⁊ iaculis. Secũda causa est: vt orationes nostre xp̃o ascendente, facilius audiantur. Tunc em̃ petitiões nostras debem⁹ porrigere quando aduocatus noster vadit ad curiã qui scit petitiões nostras formare. j. Joannis. ij. Aduocatum habemus apud patrem Jesum christum iustũ. Quãdo frater noster pergit ad consistoriũ. q̃ scit ⁊ potest nos iuuare. Bernadus. Puto ꝙ spernere me non potest Christus, os de ossib⁹ meis, ⁊ caro de carne mea, qñ regis filius regnum suũ suscepit: qui nos põt saluare. Solẽt em̃ regũ filij dare munera dum regna suscipiũt: vñ cãtatur, Et regnũ in manu ei⁹: scilicet ad largiendũ. ¶ Tertio videndũ est quare nõ tantũ in letanijs, sed etiam quando tempestates fiunt cãpane pulsant̃. Ipse q̃dẽ campane sunt tube dei, q̃b⁹ demones deterrent̃. Amos. ij. Si clanget tuba in ciuitate ⁊ popul⁹ nõ expauescet. Sũt cymbala dei de quib⁹ deus laudat̃ ps. Laudate dñm in cymbalis bñsonãtib⁹. Sũt precones de q̃b⁹ ppl's cõuocatur. Nũe. x. Fac tibi duas tubas quib⁹ conuocare possis multitudinẽ, Cãpane aũt successerunt in loco tubarũ pulsant̃ etiã cãpane vt demones effugẽtur, vt deus laudet̃, ⁊ popolus ad orandum incitetur.

¶ Sermo. cxlix. In die ascensionis domini. Sermo. j.

Qui descendit ipe est q̃ ascẽdit sup oẽs celos Ephe. vj. qr hũilitas est via ad gl'iã. Jõ apl's primo ostẽdit xp̃i humilẽ descensum: cũ dicit. Qui descẽdit. Secũdo eius gloriosum ascẽsum: cũ subdit. Ipse est qui ascendit super omnes celos. Istũ aũt ascensum ⁊ descensum describit Ambro in lib. de Isaac dicẽs. Saltu quodã Christus venit in hũc mũdũ. Apud pr̃ez erat, in virgine venit, ex virgine in presepe transiliuit: descendit in mũdum, ascendit in crucem, descendit in tumulum, surrexit ex tumulo: ascendit ad celum ⁊ sedet ad dexteraz dei patris. Ecce scala q̃ hz septem gradus per quam xp̃s humiliter descendit, ⁊ gl'iose ascendit. Prim⁹ gradus est ꝙ de sinu pr̃is venit in virginis vterũ: ⁊ iste fuit gradus magne hũilitatis de quo dicit̃ etiã Philippen. ij. Semetipsum exinaniuit ⁊c. vbi ponit apl's quadruplicem Christi humilitatẽ. Una ẽ qua conformauit ⁊ similẽ se fecit seruis, quãdo voluit legi subijci, ⁊ circuncidi, iõ dr: formam serui accipiens. Secunda humilitas est qua contraxit parentelã cũ seruo: iõ subditur. In similitudinẽ hominum fact⁹. Tertia humilitas est qua induit habitũ serui: iõ em̃ dr. Et habitu inuẽtus vt hõ. Quarta est qua voluit mori ꝑ seruo: iõ subditur. Fact⁹ obediẽs vsq̃ ad mortẽ. Secũd⁹ gradus scale est quo de vtero venit in presepiũ: ⁊ iste est grad⁹

300

magne asperitatis, qz lectū habuitdurū ꝛ asperū vbi tria fuerūt que aspiritatem fecerūt. s. teneritas pueri, vilitas pāni, ꝛ duritia ꝓsepij. Luce. ij. Inuenietis infantē ecce puer: ꝫ delicat⁹ panis fuit lectus positum in ꝓsepio, ecce ꝫ durus fuit lectus. Tertius gradus est q̄ de ꝓsepio venit i mundū: ꝛ iste fuit grad⁹ magne paupertatis. Ipse cū fuit pauper in vita, in morte ꝛ post mortē. Matth. viij. Vulpes foueas habent, ꝛ volucres celi nidos, Filius autem hominis nō habet vbi caput suum reclinet. Ac si dicat. Nec habeo foueam, sicut vulpes: id est sepulturaz post mortē acquiescendum. Nec habeo nidū sicut volucres: id est domum in vita, ad habitandū. Nec habeo i morte. id est in cruce tabulam siue cernical ad caput reclinandum. ¶ Quartus grad⁹ est quo de ipso mūdo ascēdit in patipulū: ꝛ iste fuit grad⁹ magne charitatis. Joh. xv. Maiorem ac dilectionē nemo habet ꝛc. Ibi cū totus fuit igne amoris plenus quod manifestatur per sanguineū colorem et per vestiū denudationē: ꝛ p sitis intentionez: per corporis ruborem et per sanguinis impetuosam emanationē. Quintus gradus est quo descendit in tumulum: ꝛ iste fuit grad⁹ magne pietatis: magna nāq; fuit pietas visitare illos sctōs patres qui erant desolati: ꝛ ꝓpter damnū quia dei visione erant priuati et ꝓpter vmbrosum locū: quia erant in tenebris involuti: ꝛ ꝓpter consortiū: quia demonibus erant vicini. Sed christus eos fuit consolatus: qz suam faciem eis restituit et ad locum lucidum eos deduxit: ꝛ socios angelorum eos fecit propter ista omnia dicit Esa. lx. Popul⁹ qui ambulabat in tenebris vidit lucez magnā. Sextus gradus est quo de tumulo in mundū redit ꝛ ista fuit grad⁹ magne felicitatis. Leo papa post passionem suam ruptis vinculis mortis infirmitas in virtutē: mortalitas in eternitatem contumelia: ꝛ ansiuit in gloriam. Septimus gradus est: quo de ipso mūdo ascēdit in celū: ꝛ iste fuit gradus magne manifestatis. Ascendit enim cum iubilatione angelica. ꝑs. Ascēdit De⁹ in iubilatiōe: ꝛ dñs in voce tube. Ascēdit inuitatus voce paterna. ꝑs. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis. Cant. ij. Reuertere dilecte mi reuertere. Ascēdit virtute ꝓpria. Esa. lxiij. Gradiēs in multitudine ꝛ virtutis fue. Ascēdit cū nube lucida. ō hoc Actuū primo. Nubes suscepit eū ab oculis eoꝝ. Ascēdit cum societate decora, scilicet cum angelis ꝛ animab⁹. Genesis xxij. Cum duab⁹ turmis regrediar. ideo cātat ecclesia. Omnis pulchritudo domini exaltata est sup sydera. Et dixit. Olis pulchritudo: quia exaltata est pulchritudo deitatis: quia hodie ostēdit suā potestiam pulchritudo sui corporis: qz induit immortalitatē: pulchritudo aūtiā induit impassibilitatē pulchritudo angelica: qz hodie recuperauit sui numeri integritatem: ꝛ pulchritudo hūana: qz hodie anime sanctoꝝ receperūt eternā felicitatez. In illa cū ꝓfessione fuit quicquid pulchrum erat in celo, scilicet angeli ꝺcquid pulchrū i inferno, scilicet patres de lymbo educti quicq̄d pulcherrimū in mundo. s. apostoli ꝛ ceteri discipuli: quicq̄d pulchrum super celū ꝛ mundum. scilicet christus ꝛ beata virgo.

¶ Sermo. cl. De eod̄. Sermo. ij.

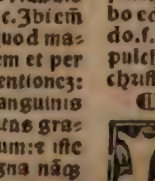

Gallite deo q̄ ascendit super celum celi ad orientē. Ecce dabit voci sue vocem virtutis. ꝑs. Propheta oēs ad gaudendum inuitat qñ christus ad celos ꝛ in celum ascendit ꝛ celestem ianuā aperuit. In premissis verbis quatuor sunt vrdenda. Primo nāq; qualiter xp̄s ascēdit: qz cū iubilatiōe angelica qđ notat cū ōr ꝑsallite deo q̄ ascēdit. Angeli enim cū multa iubilatione ipsum in celū deduxerūt. Fit autē iubilatio ꝛ sonus music⁹ scōm Aug. trib⁹ modis. Aliquādo voce: sicut in cantu: aliqñ flatu sicut i turba: aliqñ pulsu sicut i cithara. Ut ergo oñdat q̄ angeli in christi ascēsione habuerūt oia gña musicoꝝ: ideo aliquā do ōr ꝫ tibi fuit son⁹ q̄ fit cū voce. ꝑs. Jubilate deo in voce exultatiōis. Aliqñ dicitur q̄ fuit tibi sonus qui fit cū flatu. ꝑs. Ascendit deus in iubilatione: ꝛ dñs in voce tube. Aliqñ ōr q̄ fuit tibi sonus qui fit cū pulsu. vñ ꝑsal. Laudate eū i psalterio

ꝛ cithara. Similiter ꝛ nos ꝓ sua ascẽsiõe ipsum laudare debem⁹ voce ꝑ gratiarũ actiones Eccli.xliij. Benedicẽtes dñm exaltate eum q̃tũ potestis ꝛc. Flat⁹ per cordis deuotionẽ. Ephe.v. Cãtantes et psallẽtes in cordibus vestris domino. Et pulsu ꝑ bonã operationẽ. Math.v. Uideant opera vestra bona ꝛ glorificẽt patrẽ qui in celis est. Secundo vidẽdũ est quo ascendit quia supra celorũ alta cũ dicit Super celũ celi. Christus nãq; descẽderat infra oẽs celos: scz infra celos materiales qꝛ in terra cõuersat⁹. Baruth.iij. Post hec in terris vis⁹ est: ꝛ cũ hominib⁹ cõuersatus est. Infra celos rõnales: quia infra homines fact⁹. ps. Ego aũt sũ vermis ꝛ nõ homo. Infra celos intellectuales: qꝛ infra angelos minoratus. ps. Minuisti eum paulomin⁹ ab angelis ꝛc. Infra celũ super substãtiale: quia seruili forma indutus. Phil.ij. cũ in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo, sz semetipsum exinaniuit ꝛc. Sz qui sic infra oẽs celos descẽdit hodie super omnes ascẽdit, scilicet sup celos materiales: qꝛ in celo emperio collocatus. ps. A summo celo egressio eius ꝛ occurs⁹ eius vsq; ad summum eius. Super celos rationales quia caput ecclesie cõstitutus Ephe.j. Ipsum dedit caput super omnez ecclesiam que est corpus ipsius super celos intellectuales: quia angelorũ dominus ordinatus. Ibidez. Constituit eũ ad dexterã suã in celestib⁹: super oẽm principatum ꝛ potestatẽ vsq; ad celum super substantiale: qꝛ vsq; ad dexteram patris exaltatus. vñ dicitur in symbolo athanasij. Ascẽdit in celũ sedet ad dexterã dei: dextera autẽ dei tripliciter accipitur. Dicitur em̃ dextera dei equalitas dei vel potiora bona dei: vel virtus ꝛ potestas dei. Xp̃s est ꝛ de⁹ noster. frater noster ꝛ iudex noster. Inquantũ igit̃ est deus nr̃ sedet a dextris dei, id est i equalitate dei. ps. Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Inquantũ vero est frater noster, id est verus homo sedet a dextris dei, id est i potioribus bonis dei: et potiori modo. Act.vij. Ecce video celos apertos ꝛc. Inquantũ est iudex. nr̃: sedet a dextris dei. i in potẽtia dei. Nam dedit sibi potestatez omne iudicium faciendi. Mat.vltimo. Data est mihi oĩs potestas in celo ꝛ in terra. Tertio vidẽdum est vnde ipse ascẽdit: qꝛ ab orientali plaga: cum dicitur Ab orientẽ. Ratio autẽ quare potius ad orientem q̃ ad occidẽtem ascendere voluit est qꝛ plaga oriẽtalis erat odiosa ex eo, scz ꝙ ibi ortũ habuit prima p̃uaricatio. Erat maledicta: qꝛ ibi ortum habuit prima maledictio dei. Erat immũda: qꝛ ibi ortũ habuit prima sanguinis effusio. Sed de⁹ cõtra tria mala ibi facit tria beneficia. Primum est quia ab oriẽte magos vocauit: vt quia erat odiosa ꝓpter p̃mã preuaricationẽ fieret gratiosa: ꝓpter primã gentium vocationẽ. Secundum est: quia ab oriente ad iudicium est venturus: vt quia ibi audita fuit prima dei maledictio: ibi audiat̃ eterna dei benedictio: qua dicet̃. Uenite benedicti pr̃is mei ꝛc. Tertiuz est quia ab oriẽte ascẽdit: vt qꝛ erat immunda per sanctã ascensionez fieret munda. Erat quidẽ immũda terra per effusionẽ sanguinis innocẽtis: sed ipsam mũdauit per aspsionẽ sui sanguinis. Erat immũda aqua per ablutionẽ hostiarũ immolatarum idolis: sed eam mũdauit ꝑ cõtactum sue carnis mũdissime. Erat immũdus aer ex fumo incensorũ: sed eum christus mũdauit ꝑ suũ gloriosum ascensuz. Quarto videndũ est propter quid ascendit: quia pro celesti ianua reseranda: qđ notatur cũ dicit̃. Ecce dabit voci sue vocem ꝟtutis. Illam scz vocez de qua dicit̃ in p̃o. Tollite portas principes vestas et ꝛ eleuamini porte eternales ꝛc. In magnis nãq; palatijs ꝯsueuerũt esse tres ordines hostioꝝ. Iõ deus palatio celi tres posuit portas prout significatũ est. Gen. ij. Scz angelicã custodiã q̃ signabat inimicitiã inter angelũ ꝛ hominẽ. Rũpheã bis acutã q̃ representat diuinã iustitiã: q̃ satisfactionẽ req̃rebat ꝛ hominẽ i corpore ꝛ aĩa incidebat. ꝛ ignis vehemẽtiã q̃ significabat obligationẽ ad penã eternã. Sed in baptismo christi remota est vna clausura. s. ignis vehemẽtis. Aqua enim baptismatis extiguit oẽm vim ignis ĩfernalis. Ideo celũ tũc aptũ. In passiõe vero ablata est scđa clausura. s. rũphea acuta, id est diuina iustitia: qꝛ tunc suff ciens

precium soluit diuine iustitie, ⁊ diuine iustitie satisfecit: ideo poterat dicere Aperite mihi portas iustitie. In ascensione vero ablata est tertia clausura. s. angelica custodia quia angelos hominibus reconsiliauit: ⁊ vtrosq; in celū deduxit. Et ideo tam homines quā angeli qui eum sequebantur clamabant dicentes. Tollite portas principes vestras ⁊ eleuamini porte eternales ⁊ introibit ⁊c.

¶ Sermo. clj. Eodem. die. Sermo. iij.

Videntib⁹ illis eleuat⁹ est ⁊ nubes suscepit eum ab oculis eorum. Act. j. In verbis premissis ostenditur ꝙ xp̄s tripliciter ascēdit patēter: sublimit̄ ⁊ reuerēter. Patēter cū dr. Uidētib⁹ illis. In xp̄o nāq; fuerūt q̄dā mysteria q̄ fuerūt occulta sicut resurrectio: qr null⁹ eā sciuit nisi xp̄s. et qualiter claustra inferni cōfregit: ⁊ qualiter de monumēto clauso exiuit nulli manifestum fuit. Quedam vero fuerūt ex parte occulta: et ex parte manifesta sicut natiuitas: ꝙ autē fuit in presepio reclinatus hoc fuit manifestuz. Sed ꝙ fuit de spiritu sancto cōceptus ⁊ clauso vtero natus: hoc fuit occultū. Quedaz fuerūt manifesta sicut passio ⁊ ascensio. Eius nanq; resurrectio fuit magne sublimitatis: ⁊ iō voluit eaz esse occultam. Eius natiuitas fuit magne humilitatis inquātū fuit pannis inuolutus ⁊ in presepio reclinatus: et quantū ad hoc voluit ipsam esse manifestam: ⁊ fuit magne dignitatis inquantum fuit de spiritu sancto cōceptus. ⁊ quantū ad hoc voluit ipsaz esse occultā. Passio aūt christi cedebat ad magnā infirmitatem ⁊ vtilitatē: ⁊ ideo voluit eam esse manifestā. Ascensio autē cedebat ad patris honorem ⁊ discipulorū cōsolationem: et ideo voluit eā esse manifestaz. Ex quo patet ꝙ christ⁹ abscōdebat sua sublimia ⁊ manifestabat sua infima: et ea q̄ erāt ad honorem dei ⁊ edificationez ꝓximi. Sed nos ecōtrario faciamus quia nos nr̄a infima abscōdim⁹ ⁊ nostra subblimia propalamus. de dei honore ⁊ populi edificatione sepe parum curam⁹. Per hoc ergo ꝙ christus videntibus discipulis ascēdit dat̄ intelligi ꝙ ante oculos cordis nostri eius ascēsionē semper habere debem⁹. Qui em̄ ipsam sepe meditat̄ diuinā gratiā promeret̄: hoc significatū ē. iiij. Reg. ij. Ubi cum helyseus videret helyaz ascēdentē recepit duplicē spm̄ ⁊ pallium. Illi enim qui xp̄m ascendentem per fidē ⁊ deuotionē cōspiciūt sepe recipiunt spirituz duplicem, id est ad duo: scz ad remissionem peccatorū ⁊ ad munera virtutū. Recipiūt etiā palliū, id est sanctitatis exemplū ꝓximo adhibēdū. Christ⁹ aūt nō idiguit spū duplici sz simplici: qr nō habuit ipsum ad remissionē pctōꝝ: qr nullū peccatū cōmisit. Habuit tn̄ spm̄ ad munera v̄tutū ⁊ oim gr̄aꝝ. Ascēdens etiā i celum non indigebat pallio. i. exēplo: quia exēpla non sunt necessaria nisi in presenti vita. Scdo xp̄s ascēdit sublimiter cū dicit̄ eleuatus est. Nos etiā debemus ad ip̄m eleuari ⁊ ad ip̄m ascēdere scalā: q̄ quatuor grad⁹ debet hr̄e. Prim⁹ grad⁹ dz esse scz terrena despicere. Et ꝑ hūc gradū eleuatus est Ezechiel q̄ ait. Eze. viij. Eleuauit me spūs int̄ celū ⁊ terrā. Nō ei dixit. Dimisit me i terra: qr ibi sunt auari terrena appetētes. Nec dixit. Posuit me in celo, qr ibi sunt boni celestis possidētes: sz dixit. Eleuauit me iter celū ⁊ terrā: qr ibi sunt ꝑfecti viri terrena despiciētes. Sūt em̄ sup terrā ꝑ terrenorū cōtemptū ⁊ appropinquāt ad celū ꝑ celestiū appetitū. Secūdus gradus est operibus mie vacare. Per istū gradū rapt⁹ est abacuth vt habet̄ Dan. xiiij. Qui rapt⁹ est ab āgelo vsq; in babylonē portās danieli prādiuz qd̄ ⁊ messorib⁹ preparauerat: ꝑ qd̄ datur intelligi ꝙ homo iterdū debet pauperes remotos inq̄re: ⁊ d̄ necessarijs dare: ⁊ bonos iniustis p̄ponere. Terti⁹ gradus est deum ⁊ ꝓximū perfecte diligere: per hūc gradū ascēdit helyas qui i curru igneo rapt⁹ est. Currus igne⁹ est ipsa charitas: quatuor rote sunt quatuor modi diligendi scz ex toto corde: ex tota mente: ex tota anima ⁊ ex omnib⁹ virib⁹: vel quatuor rote sunt quatuor diligēda scilicet deus, amicus, inimicus, ⁊ nosipsi. Quart⁹ gradus est diuine cōtemplatiōi insistere: per

Hunc gradum ascēdit paulus: ⁊ est ⁊ fuit vsq; in tertiū celū raptus. Ascēdere autē in deum per creaturarū visibiliū manducationē est ascēdere vsq; ad primuz celū. Ascēdere per intellectualiū considerationem est ascendere vsq; ad secundum. Ascendere autem per intellectum ad dei formam immediata intuitione: est ascendere vsq; ad tertium celum. Tertio ascēdit honorabiliter cū dicit. Et nubes suscepit eum. Uoluit autem cum nube celesti ascēdere ad innuēdū ꝙ sicut impleuerat terrestria mundū redimēdo ⁊ infernalis patres educēdo: sic volebat iplere celestia ruinā angelicā reparādo: vt impleretur illud qđ dicitur. Ephe. iiij. Qui descēdit ipse est qui ascēdit super oēs celos vt adimpleret oīa. Ut vero meliꝰ videamꝰ quomodo oīa adimpleuit. Notādū ꝙ in mūdo quintuplex erat defectꝰ q̄ notatur. Gen. j. Primus erat habitationis gr̄e. cū dicit In principio creauit deus celū ⁊ terram, acsi dicat: terrā dedit homini: celuz vero reseruauit sibi. Secūdꝰ erat ignorātie qꝛ homo viā patrie nesciebat. cuz đr. Teneb: e erāt. Tertius autē erat defectꝰ gratie cuz đr inanis: qꝛ sicut đr Eccl. xxx. Homo acharis, id est sine gr̄a q̄si facula vana. Quartus erat defectus mīe. cū đr, Et vacua. Erāt enim vacua scz dei mīa: ⁊ plena dei iustitia. Quintus erat defectꝰ ꝑseuerantie: qꝛ homines fragiles erāt ad perseuerantiā boni ⁊ tollerantiam mali. cum dicit Abyssi, id est sine base virtutis Christus igitur prīo ascēdit vt celestē ianuā aperiret ⁊ sic adimpleuit defectū habitationis gratie. Heb. ix. Per ꝓpriū sanguinē introiuit semel in sancta sanctorū. ⁊c. Scđo ascendit vt viam in celū ostenderet ⁊ sic adimpleuit defectum scientie. Michee. ij. Ascēdit pandēs iterāte eos. Tertio ascēdit vt spiritū sanctum mitteret: ⁊ adimpleuit defectū gratie. Johannis. xvj. Si em̄ nō abiero paraclitꝰ nō veniet ad vos ⁊c. Quarto ascēdit vt ꝓ nobis intercederet ⁊ patrē ad mīaz inclinaret. Et sic adimpleuit defectū misericordie. Heb. xj. Introiuit in ipsum celū vt appareat vuluti dei ꝓ nobis. Quinto ascēdit vt per missionem spūssancti vt corda discipulorū debilia roboraret. Et sic adimpleuit defectū perseuerantie. ꝑs. Uerbo dn̄i celi firmati sunt ⁊ spiritu oris eius omnis virtus eorum.

¶ Sermo. clij. De eodē. Sermo. iiij.

Ecce duo viri astiterūt ī vestibꝰ albis ⁊c. Isti duo viri fuerūt duo angeli in forma virili positi q̄ aplos instruxerunt. Ceteri autem psallentes cum xp̄o ascēderūt. De ipsis nāq; angelis circa dominicā ascēsionē q̄tuor legunt. s. eoꝝ reuelatio, admiratio. eductio, ⁊ iubilatio. Primū nāq; est reuelatio. nō ꝑm Dionysiuz. Lex diuine boni satis est vt illuminatiōes suas influat supioribꝰ supiores medijs. ⁊ medij inferioribꝰ ac īferiores nobis. Ista lex hodie est ꝑuata. Nā ipe dn̄s noster iesꝰ xp̄s suā ascēsionē superioribꝰ angelis reuelauit qn̄ ipsis interrogātibꝰ. Quis ē iste rex gl̄ie. Rn̄dit Ego q̄ loquor iustitiā ⁊ ꝓpugnator sum ad saluandū. vt đr Esa. lxiij. Deinde ipsi superiores medijs reuelauerūt. ꝑs. Dies diei eructat ꝟbū. Dies diei ꝟbū eructauit qn̄ reuellauit ascēsiōis mysteriū supior hierarchia medie. deinde medij īferioribꝰ reuelauerūt qn̄ ipsis inferioribꝰ interrogantibꝰ Quis est iste rex gl̄ie. Respōderūt. Dn̄s virtutū ipse est rex glorie. Deinde ipsi inferiores nobis reuelauerūt: quādo in forma viri apparētes dixerūt. Hic iesus qui assumptꝰ est a vobis in celū ⁊c. Scđo est eoꝝ admiratio. Admirabant em̄ vidētes ꝙ terra ascēdebat supra celū. Cū enim olim dictū sit. Prouer. xxv. Celū sursuz ⁊ terra deorsuz iā in xp̄i ascēsiōe ecōtrario dici poterat terra sursum ⁊ celū deorsuz. Admirabātur ꝙ homo ascēdebat supra angelum. Un̄ ꝑs. Ascēdit sup cherubin ⁊ volauit. ꝙ homo ascēdebat vsq; ad deū. Dan̄. vij. Uenit vsq; ad virū q̄ sedebat in throno Insup poterant admirari de tali corpis q̄litate. de tāta decora societate: ⁊ de tāta potestate. Esa. lxiij. Quis est iste q̄ venit đ edō tinctꝫ vestibꝰ đ bosra. ecce q̄ admirabilꝫ corporis q̄litas. Iste nāq; formosꝰ ī stola sua: ecce q̄ formosa societas aīe em̄ sanctoꝝ sunt decora vestꝫ xp̄i gradiēs in multitudine ꝟtutis sue. ecce quā-

q̄ potestas. Tertiū est eoꝝ deductio. Deducebāt enim ipsum in celum tanq̄ regē in signum reuerētie ad soliū maiestatis. Esa. ix. Super solium dauid ⁊ sup regnū. eiꝰ sedebit. Tanq̄ summū sacerdotē ⁊ pōtificem in signum obedientie in tēplū paterne pietatis. Heb. iiij. Habētes pōtificē magnū q̄ penetrauit celos iesum ⁊c. Tāq̄ eternum iudicem in signū potentie ad sedem iudiciarie potestatis. Matt. xxv. Cū venerit filiꝰ hominis in maiestate sua: tūc sedebit sup sedē maiestatis sue ⁊c. Tāq̄ victoriosum pugilē in signum victorie ad brauium triumphalis victorie. Apocal. iij. Ego vici ⁊ sedi cū pr̄e meo in throno eiꝰ. Tāq̄ sponsum in signū letitie ad thalamuz nuptialis festiuitatis. Deut. xxiij. Amātissimus dn̄i habitabit ꝯfidēter in eo quasi i thalamo tota die morabit. Quartū est eorum iubilatio. Angeloꝝ em̄ q̄ cuz christo ascendebāt quidā precedebāt vt viam p̄pararēt ⁊ demones de aere expellerent: quidam vera cōcomitabant vt sibi assisterent. quidam sequebant vt obsequium sibi exhiberēt. Omnes autem ⁊ q̄ precedebant ⁊ qui concomitabant ⁊ qui psallebant ⁊ christū cum laudibus deducebant quoꝝ q̄dā vocibus iubilabāt: quidam tubis clāgebant. p̄s. Ascēdit deꝰ in iubilatiōe: dn̄s in voce tube: quidā citharizabant. p̄s. Laudate eum in psalterio ⁊ cithara: quidez toto corpore plaudebāt. p̄s. Omnes gētes plaudite manibꝰ. Omnes enim sine intermissione ꝯtinuatis vocibus psallebant dicentes. psalllite deo nostro psallite regi nostro psallite.

¶ Sermo. cliij. De eodem. Sermo. v.

Ominus quidē iesus postq̄ locutus est eis assumptus est in celū: et sedet a dextris dei. Marci vltimo. Btūs marcꝰ describēs xp̄i gloriosum ascēsum quatuor oñdit scz q̄ xp̄s in sua ascēsione habuit multā potestatē cum dicit. Dn̄s quidē iesus: ⁊ q̄ habuit cum ap̄lis multā familiaritatem cum dicit. Postq̄ locutus est eis: ⁊ q̄ habuit in sua ascensione magnam sublimitatem cum dicit Assumptus est in celū. Quod habuit multā maiestatem cū dicit Sedet a dextris dei. Potestas quidē eiꝰ ostendit: qn̄ dn̄s appellat. Oñderat q̄dē se dn̄z maris qn̄ sup mare ambulauit ⁊ eorū q̄ sunt in mari: qn̄ magnā multitudinē nem piscium capi fecit. Oñderat se dn̄m terre. qn̄ in sua passione terra cotremuit. Et eoꝝ q̄ sunt in terra qn̄ mortuos suscitauit Oñderat se dn̄m inferni. qn̄ vectes ferreos confregit ⁊ eoꝝ q̄ in inferno: qn̄ demonē alligauit ⁊ sanctos patres ide eduxit. Hodie aūt ostēdit se dn̄m aeris quando propria virtute per aerē ascēdit ⁊ eoꝝ q̄ sunt in aere: qn̄ ip̄m nubes lucida baiulauit. Uñ glosa sup illud Actuū. ij. Et nubes suscepit eū. dicit. Creatura videlicet obsequit creatori. Astra enim indicāt nascentē patienti compatiuntur. ascendentem nubes suscepit. Ostendit etiā se dn̄m celi quando celum sibi aperuit ⁊ eoꝝ que sunt in celo qn̄ oīs angeloꝝ multitudo sibi obuiauit ⁊ ipsum i celo deduxit. Scdo christus in sua ascensione ostendit apostolis magnā familiaritatem. Et hoc maxime in tribꝰ. Primo in hoc q̄ cum eis comedit tanq̄ dulcis amicus. Sotent enim amici ab inuicem discessuri inuicē epulari. Unde dr̄ Et conuescēs precepit eis ⁊c. Scdo in hoc q̄ eis benedixit tanq̄ eorum ep̄s vt habetur. Luce. vltimo. ⁊. j. Petri. ij. Cōuersi estis ad pastorē ⁊ episcopū aīarū vestraꝝ. Tertio in hoc q̄ eos instruxit ⁊ increpauit tanq̄ magister verus. Unde dicitur q̄ exprobrauit incredulitatē eoꝝ ⁊ duriciam cordis. Tunc eos em̄ maxime increpauit quando ab eis erat discessurꝰ ⁊ videbant potius consolationibus indigere: per quod datur intelligi q̄ nullꝰ debet indignari si corripiat: sz debet patiēter ferre ⁊ se emendare. Sunt tamen quidam quidum reprehendunt habēt se ad instar cere, quidam ad instar lapidis, ⁊ q̄dam ad instar spine. Cera enim si tangit statim cedit: sic plerique aliquo verbo correptionis tanguntur statim cedunt. i. statim se corrigunt ⁊ acquiescunt. Lapis em̄ si tangitur non cedit, nō tamē ledi: sic plerique si corriguntur non acquiescunt. tamē rep̄hendēti iniuriosa verba non inferūt Spina autem si tangitur nō cedit ⁊: insuper pungit, sic plerique si rep̄hendant nec se corrigunt, ⁊ insuper in reprehendentē

verba cōtumeliosa p̄ferunt. Tertio christus in sua ascēsione habuit magnā sublimitatem. cum dicitur. Assumptꝰ est in celū. Non em̄ fuit trāslatus sicut enoch. nec subnectus sicut ipse helias nec raptꝰ sicut paulus sz fuit assumptꝰ idest a seipso sumptꝰ. Per hāc autem quadruplicez differentiam ascendētium ostendit: quadruplex gradus ascendentium in deum. Primus est quo quis transfert de culpa in gratiā. Iste significatur per translationem enoch in paradisum. Gratia em̄ dei dicitur paradisus. Ecclesiasti. xliiij. Gratia dei sicut paradisus benedictiōis. Significatur etiam per trāsitū filioꝝ israel de egypto in desertū. Secundus gradꝰ est quo quis subuehit de gratia incipiētie in gratiam proficientē. Et iste significat per subuectionē helie in curru igneo quia gratia dei est currus igneus: qꝛ bona opa ⁊ huiusmodi similia currere nos faciunt: in amorem dei ⁊ proximi nos incendit. Significat etiam per secūdū trāsitum filiorum israel quo de māsione immansionem transierūt. Tertius gradus est quo quis in deum rapitur ꝑ cōtemplationē, ⁊ iste significatur per raptū pauli qui vsq; ad tertium celum raptus est. Et etiam iste significatur per transitū filiorū israel quo de māsionibꝰ in terram ꝓmissionis peruenerūt. Quartus gradus est quo quis transit de contemplatione vie ad contemplationem patrie iste significatur ꝑ assumptionē xp̄i i celū. Significatur etiam per quartum transitum filiorum israel quo de terra promissiōis per multa certamina in hierusalem, id est in visionem pacis postmodum peruenerunt. Quarto christus in sua ascensiōe ostendit suam maiestatem: cum dicit. Et sedet ad dexteram dei. Ex eo autē ꝙ ad dexteram dei sedet fiduciam habemus ascendēdi ad deū. Primo quia ibi est caput nostrum glorificatū. Et ideo sibi mēbra coniunget. deforme enim esset caput sine membris. Et qui recipit caput in hospitio suo ⁊ ipse membris hospitum non negabit. Joā. iij. Nemo ascendit in celū nisi qui descendit de celo: caput scz cum membris. Secundo quia habemus ibi fidelem sociū qui manum nobis porrigit ⁊ nos ad se trahit Deut. xxiij. Ascēsor celi auxiliator tuus. p̄s. Tenuisti manū dexterā. Cañ. j. Trahe post te ⁊c. Tertio qꝛ ibi habemus sapientē aduocatum q̄ pro nobis allegationes proponit. j. Joan. ij. Si quis peccauerit aduocatū habemus apud patrem Jesum christum Sic enim in ipso mūdo fuit cū peccatoribus apud patrem pro eis aduocādo in iudicio: autem erit cōtra peccatores ip̄os puniēdo. Quarto qꝛ ibi habemus precursorē preuiem qui viam nobis ostendit. Mich. ij. quia ibi habemus fratrum nostroꝝ collegium qui suis orationibꝰ ⁊ meritis nos perducent. p̄s. Leuaui oculos meos in mōtes vnde veniet auxilium mihi. Unde dicunt illi qui sunt in hierusalē idest in dei visione illis qui sunt egypto idest in hoc mundo illud quod habetur. ij. Macha. j Hic sumus orantes pro vobis.

¶ Sermo. cliiij. De eodem sermo. vj.

Signa autem eos qui crediderint hec sequentur ⁊c. Non vult dicere dominus ꝙ quicūq; credit omnia ista signa facit sed qd̄ ista signa inter fideles ⁊ credentes fiant Nam alius eijcit demonia aliꝰ fugat serpentes alias loquit linguis nouis: alius venenum bibit ⁊ sibi nō nocet alius sanat egrotos. Ista autem quinq; signa intelliguntur literaliter aut spūaliter Si litteraliter intelliguntur tūc in ecclesia primitiua frequenter fiebant: mō autem raro. Ecclesia autem habuit triplicem statum scilicet primitiuum modernum ⁊ vltimū. In statu primitiuo frequēter fiebant modo autem raro ⁊ in vltimo statu .i. antichristi fiēt rarissime. In primitiuo nāq; statu frequēter fiebant: quia ⁊ secundum Chrys. Uetera miracula habent admirationem ⁊ vtilitatē ⁊ necessitatem. Tunc igitur miracula fieri oportebat secundum Chriso. Et propter admirationē: quia homines erant sensibꝰ assueti: ⁊ ideo erant aliquibꝰ mirabilibꝰ subleuādi. Et propter vtilitatem quia ⁊ tunc multi erant infideles ⁊ erroribꝰ inuoluti. Moderno autem tempore raro fiunt cū hoc nō suadet necessitas ex eo ꝙ

sunt fideles. Aliquando tamen fiūt quia hoc suadet vtilitas: quia aliquando inueniuntur aliqui infirmi ⁊ indigentes Quare autem modo non fiant ita indifferēter sicut in primitiua ecclesia. triplex est ratio Una est propter dei firmamentum: quia modo ecclesia est in fide firmata ⁊ stabilita. Istam rationez assignat. Bern. ponēs exēpla de planta cui tandiu aquaz infundimus quousq; in terra cōualuisse videamus. Secundo propter vtile mundi exēplum. Istam rationem assignat. Aug. de ciui. dei dicēs. Quisquis adhuc prodigia vt credat inquirit. magnum est ipse prodigium qui mundo credēte non credit. Tertio propter fidei maius meritum qr secundum. Grego. Fides non habet meritum vbi humana ratio p̄bet experimētum In fine autem rarissime fient triplici de causa secundum Isid. Siue vt psequētium manus audacior efficiatur: siue vt sanctorum patientia comprobetur. siue vt qui casari sunt eorū leuitas ostēdatur. Secundo hec miracula possunt intelligi spiritualiter ⁊ tūc ista miracula quotidie fiunt. Primo namq; sunt multi qui demonia eijciēt auarus enim habet demonem qui vocatur māmon Sed luxuriosus demonem habet qui vocatur asmodeꝰ. Superbus vero habet demonem qui vocat lucifer. Uarijs tentationibꝰ agitatus habet demonē qui vocatur beelzebub: qui est deus muscarum. Si ergo aliquis sanctus vir per suam predicationē vel orationem conuertit aliquem auarū vel vsurariū expellit mammonā. Si cōuertit luxuriosum expellit asmodeū. Si vero conuertit superbū expellit luciferū. Si autē conuertit tentationes varias patientem expellit beelzebub. Secundo linguis loquunt nouis. deꝰ namq; tres prouincias fecit scilicet celestem, terrestrem ⁊ infernalem. Linguagiū prouincie celestis est deum laudare. Terrestris vero est de diuitijs tractare. Infernalis vero mentiri ⁊ blasphemare. Quando enim aliquis cōsueuerat loq̄ linguagium prouincie terrestris tota die de terrenis tractando vel quando quis ꝯsueuerat loqui linguagiū prouincie infernalis mētiēdo ⁊ detrahēdo ⁊ ꝯuersus incipit loqui linguagiū prouincie celestis deum laudando ⁊ ꝓxianū edificando iste loquit linguis nouis. Tertio serpētes tollūt, serpēs aliqñ tollitur per amputationem caude, ⁊ tūc adhuc viuit. Aliquādo per amputationē corpis ⁊ tūc similr viuit, Aliqñ per ꝯtrictionem capitis ⁊ tūc omnino extinctus est. Quidam igitur tollūt serpentē quātū ad amputationē caude: qui dimittūt peccatū q̄tū ad actū exteriorē ⁊ non q̄tū ad actuz interiorem scz cogitatū ⁊ cōsensum: ⁊ isti imperfecte tollunt serpētem quantū ad amputationē corporis q̄ dimittūt pctm̄ q̄tū ad actū: ⁊ quātū ad cōscēsum: sed nō quantum ad cogitatū ⁊ isti semiplene tollūt. Quidā vero tollūt ip̄m serpentē quātū ad cōtrictionē capitis q̄ dimittūt peccatū q̄tū ad actū quantū ad consensum. ⁊ quantum ad cogitatū Et isti perfectissime tollunt. Quarto aūt si moriferū quid biberint non eis nocet. Mortiferū autem non eis nocet qñ gustatur: sed non bibit, qñ bibit sz statim reijciat aut qñ tiriache remediū adhibetur. Quādo igitur diabolus aliquā moriferā suggestionem alicui offert his tribus casibus nocere nō pōt. Primo quādo quis illā gustat sed non bibit hoc est sentit sed non ꝯsentit: qr statim diabolo resistit ⁊ cōtradicit. Jaco. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Secundo quādo quis bibit per cōsensum ⁊ opationem scz statim reijcit per cōfessionem. Prouer. xxx. Uerba congregantis filij vomentis. Ille enim qui peccata congregat per operationem: statim debet ea euomere per cōfessionē. Tertio quando recurrit ad tiriacam. i. ad sanguinem iesu christi. Aug. effusus est sanguis medici ⁊ facta est medicina frenetici. Quinto super egros manus imponent ⁊ bene habebūt Sunt quidā sani, quidā infirmi. Quidaz mortui quidam fetidi. Sani sunt iusti. infirmi sunt de nouo ꝯuersi mortui sunt peccatores fetidi sunt diu in peccatis permanentes. Sancti igitur viri aliquando ponunt manus suorum meritoriuz id est suorum suffragiorum super sanos: non vt sanentur sed vt in sanitate conseruentur: et maiorem gratiaz mereant Act. viij. Tūc imponebant super illos manus ⁊ accipiebāt spiritū sanctum. Imponūt super de-

biles et infirmos vt ad bene opandū fortificentur. Jaco. v. Infirmat quis in vobis inducat presbyteros ecclesie. ꝛc. Imponunt sup mortuos vt a peccato reuiscentur qđ significatum est Math. ix. vbi dominus tenuit manū puelle mortue dicens. Tibi dico surge imponunt super fetidos vt misericorditer reparentur. sicut patet in lazaro quatriduano et fetido quam deus misericorditer suscitauit.

¶ Sermo. clv. De trāslatione beati dominici. Sermo primus.

Ante translationē testimonium habuit Enoch placuisse deo Heb. xi. Hodie festū translatiōis ofﬁci celebram⁹. Cōmendatur aūt in verbis p̄missis a tribus: ꝛ primo a sua sacra dedicatiōe cū dr. Enoch qđ interpretat dedicatio. Dedicauit em̄ omnium domino sua ꝛ se. Sua quidem omnia Christo domino dedicauit: propter christum omnia relinquendo ꝛ pauperib⁹ largiēdo. Dedicauit ꝛ se domino ihesu xp̄o vt pote totā vitā suā in dei obsequiū mancipādo: scz suā puericiam: suā iuuentutē: totā suā reliquā etatē. Nā et in puericia sua sepe tectum dimisit: ꝛ sup terrā iacuit ꝛ accubuit. Prouer. xx. Et studijs suis intelligit puer. In iuuentute lasciuias iuuenū declinauit ꝛ libros vēdēs precium pauperib⁹ ero ganit. Eccl. xxij. Que in iuuētute cōgregasti quo inuenies in senectute? Totā etiam reliquam suam etatē in ordine laudabiliter cōsummauit Sap. iij. Cōsummat⁹ in breui expleuit tē pora multa ꝛc. Scēo commendat a diuina approbatiōe: cū dicit. Placuit se deo. Placuit aūt deo p tria scz per ordinē quē instituit per alias quas cōuertit: ꝛ p sensualitatē quā rōni seruire coegit. De his tribus dicitur. Ecclesiasti. vigesimo quinto. In tribus beneplacitum est spiritui meo: que sunt cōcordia fratrum hoc quā tū ad ordinem quem instituit: vbi vnam animam ꝛ vnū cor⁹ esse voluit. Amor proximorū hoc quātū ad animas, quasi conuerit quas ad dei ꝛ proximi dilectionem ꝛ amorem adduxit. Et vir ꝛ mulier sibi bene cōsentiētes hoc quantū ad sensualitatē quem rōni seruire coegi. Tertio cōmendatur a miraculosa translatione cum dicitur. Ante translationē testimonium habuit, habuit quidem testimoniū ante translationem ꝛ post translationem et in ipsa translatiōe. Ante translatiōem quidem scilicet dū viueret in mundo habuit triplex testimonium de quo dicitur. Joā. v. Tres sunt q̄ testimonium dant in terra scilicet spūs, aqua, ꝛ sanguis. Sic quidē beato dominico adhuc viuēte i tribus testimoniū dedit spiritussanctus replendo ipsum charismate omniū gratiarum. Eccl. xv. Adimpleuit eū spū sapientie et intellect⁹. Testimoniū sibi dedit aqua in abūdantia lachrymarū. Unde dicitur in legenda sua. Specialem gratiam sibi dederat de⁹ flere pro peccatoribus miseris afflictis. Testimoniū sibi dederat sanguis. i. feruens martyriū desiderium. vnde dicitur de eo. Sitiebat seruus xp̄i martyriū sicut sitit seru⁹ ad aque fluuium. Secundo habuit testimonium post translationem sicut modo habet in celo quia tres sunt q̄ testimoniū dāt in celo. s. p̄r verbū ꝛ spiritussanctus. Patēr nanq̄ introduxit eū i thesaurū sue potētie. p̄o. Introibo in potentias domini. ꝛc. Prou. xxj. Thesaur⁹ desideriabilis ꝛ oleum in tabernaculo iusti. In beato enim ofﬁco q̄ fuit tabernaculū xp̄i est thesaurus ad dictandum ꝛ est oleū ad miserendū habēti illum thesaurum nō deest facultas. M̄ñti miserationis oleū nō deest voluntas: ꝛ tō habet potestatem vt ditari possit. Et habet voluntatē vt ditari velit. Filius statuit eum intra speculum suesapientie de quo speculo, dr. Sap. vij. Cādor enim est lucis eterne ꝛ speculū sine macula. btūs igitur dñicus ꝛ bibit in fonte diuino et videt in speculo, claro p̄o. Apud te fons vite et in lumine tuo videm⁹. Spiritussanct⁹ introduxit eum in fontē gratie ꝛ misericordie de quo dicitur Apo. xxij. Ostendit mihi fluuiū aq̄ viue splendidū tanq̄ cryſtallū. Ipse enim modo habet gratiam dei habundantem: ideo dicitur fluuius. Inde ficiem tem: ideo dicitur aque viue. Refulgentem ideo dicitur splēdidum tanq̄ cristallum. Tertio habuit testimonium in translatione per odorem mirabilē qui de eius

tumulo emanauit. Nõ em̃ ille odor erat naturalis: sz mirabilis quia fuit res ardua: res insolita ⁊ res insperata ⁊ res cõtra solitum nature effecta. Fuit em̃ res ardua: ⁊ hoc ratione virtutis. Tante em̃ virtutis fuit q̃ infirmos curabat. Eccles. xiiij. quasi myrra electa dedi suauitatem odoris. Sicut em̃ myrrha expellit serpẽtes sic odor ille fugat demones ⁊ oẽs infirmitates. Scdo fuit res insolita ⁊ hoc rõne qualitatis. Nulli enim odori materiali similis videbat. Quia nimirum celestis pigmẽtarius nõ de materia terrenorũ aromatũ: sed de plenitudine celestiũ charismatũ ipsum cõfecerat. Ecclesia. xxxviij. Unguentarius faciet vnguenta suauitatis ⁊c. Tertio fuit res inspirata. Et hoc ratione quantitatis vincebat em̃ oẽs alios odores. Cant. iiij. Odor vnguentorũ tuorum super omnia aromata. Quarto fuit res contra solitũ cursum nature effecta: ⁊ hoc ratione originis est nanq̃ contra cursum nature vt de ossib⁹ fetidis vnde consueuit emanare fetor: tãtus exeat odor. Ecclesi. xlix. Ossa ipsius visitata sunt a deo scz per tam miri odoris infusionẽ vnde sequit, ⁊ post mortez prophetauerunt non quidem verbis: sz miraculis: nõ lingua sed suauis odoris fragrantia nõ voce sed spiritu ⁊ virtute.

¶ Sermo. clvj. De translatione beati dominici. eiusdem. sermo. ij.

Enoch placuit deo ⁊ translatus est in paradisum vt daret sapiẽtiã gentibus Eccle. xliiij. Per translationẽ ipsius enoch in paradisuz terrestrẽ significatur trãslatio beati dominici hodie facta in ecclesia militanti. In verbis autẽ premissis sanctus Dominicus a quatuor commendatur. Primo a deuota christi imitatiõe cuz dicitur enoch: qui interpretat ambulãs cum deo. Consueuit autẽ homo libenter cuz alio ambulare: ⁊ se sibi associare aut quãdo est similis: aut quãdo est familiaris aut quando est propinquus siue affinis. Innocentia autẽ facit hominẽ christo similẽ: ideo christus innocentes sibi libenter adiungit. ps. Innocẽtes ⁊ recti adheserunt mihi Contemplatio facit hominẽ deo familiarẽ: vñ dicitur de moyse maximo contemplatore dei. Exo. xxxiij. Loquebatur dominus ad moysem facie ad faciez sicut loqui sol et homo ad amicũ suũ. Castitas autẽ facit hominem deo ꝓpinquuũ et affinem. Sap. xv. Incorruptio proximũ deo facit. Recte autez xp̃s ambulauit cũ beato dñico: ⁊ beatus domicus cũ eo. Tum quia fuit sibi similis seruando innocentiam baptismalẽ. Tũ quia fuit sibi familiaris ꝑ contemplationem celestem. Tum qr fuit sibi propinquus ⁊ affinis ꝑ pudicitiam virginalẽ. ps. Ego aũt in innocẽtia mea ingressus sum hoc quo ad innocentiã baptismalẽ. Pes me⁹ stetit in directo hoc quo ad virginalẽ pudicitiã. Pes idest affectus anime tunc in directo stat: quando ad nulla immunda dilabit: sed semper mund⁹ et castus seruat. In ecclesia benedicam te domine, hoc quo ad cõtemplationẽ eternã. Scdo cõmẽdat a diuina approbatione cũ dicitur placuit deo. Inter ceteras autẽ virtutes q̃ deo placet est misericordia iuxta illud Mat. ix. Mlam volo ⁊ nõ sacrificiũ. Beatus dñicus mlam habuit tẽporalẽ ⁊ spũalẽ. Tẽporalẽ q̃dẽ qr libros suos vẽdidit ⁊ pauperib⁹ dedit: ꝓ redẽptiõe captiui seipsuz vẽdere voluit. Si ergo fuit tãte charitatis pietatis ⁊ liberalitatis in mundo multo forti⁹ nunc est in celo cum hic charitat igniculus ⁊ ibi camin⁹. Esa. xxx. Dicit dñs cui⁹ ignis in syon: ⁊ camin⁹ in hierusalem. Hic stella pietatis: ibi fluuius. ps. Fluminis impetus letificat ciuitatẽ dei: hic fragmẽtũ liberalitatis ibi cumul⁹. Luc. vj. Mensuram bonam ⁊ confertam ⁊c. habuit etiã misericordiã spiritualem in conuersione peccatorũ per sollicitam ⁊ feruentẽ predicationẽ. Noluit enim exercere officiuz mundanuz: sed in hoc exercuit officium apostolicũ. j. Corin. j. Non misit me dominus baptizare sz euãgelizare. Officiũ angelicũ Luce. ij. ecce euangeliso vobis gaudiũ magnũ. Officium diuinum vnde dixit Christ⁹. Luce. iiij. Aliis ciuitatib⁹ euangelizare meo patet regnũ dei quia ideo missus sum. Tertio commendat⁹ a facili translatione cum dicitur: ⁊ transla

tus in paradisum. Fuit dominic⁹ triplici ter trāslatus ante mortē in morte: ⁊ post mortē Prima translatio est quantum ad corpus ⁊ spiritū. Secunda est q̄tum ad spiritū. Tertia quātū ad corp⁹ propriū. Prima fuit de loco periculoso ad locum securū. Secūda trāslatio fuit de loco laborioso ad locū quietum Tertio de loco despecto ad locū honorificum. Prima q̄dem translatio est quantū ad corpus et spiritū scilicet quādo de mūdo translatus est ad claustrū relinquens mundū: ⁊ corpore per habitationē: ⁊ mēte ꝑ amorem. Sap̄.iiij. Placens deo fact⁹ dilect⁹ ⁊ viuēs inter pctōres trāslat⁹ est. Scda translatio est q̄tū ad spiritum scz de mūdo ad celū. Col.j. Eripuit vos de potestate tenebrarū: ⁊ trāstulit in regnuz filij dilectionis sue. Tertia est q̄tum ad corp⁹ propriū de loco scilicet despecto ad locum honorificū: de quo potest exponi qd̄ dicit. Gen.vltio: de⁹ visitabit nos asportate ossa mea vobiscū de loco isto Primā visitationē seu trāslationē fecit spiritussanctus: qui sibi inspirauit vt mundū relinqueret ⁊ religionē intraret. Sapiē. iiij. Properauit illum educere de medio iniquitatū. Secundam fecit angel⁹: imo pater ⁊ fili⁹ vt patet in apparitione scale. Tertiā fecit fideliū cet⁹. Unde pōt exponi illud quod dr.ij. Paral.v. Cū venissent cuncti seniores israel portauerūt leuite arca ⁊ intulerunt eam in paradisuz. Nam prima translatio facta est in paradisum religiōis. Genes.ij. Tulit deus hominē idest beatū dominicum ⁊ posuit eū in paradisum voluptatis: id est religiōis vt operaretur ⁊ custodiret illū. Religiosus em̄ vir debet contēplationi insistere ꝑ bona opa se exercere: ⁊ suum ordinē custodire. Secūda facta est in paradisum ecclesie triumphātis. Apo.ij. Uincēti dabo edere de ligno vite quod est in paradiso dei mei. Tertia trāslatio facta est ī paradisum ecclesie militātis vbi datur mia ad remissionē ⁊ gratia ad iustificationē. Eccle.xl. Gratia dei sicut paradisus in bñdictionib⁹ ⁊ mia in secula ꝑmanet. Quarto ⁊ vltimo beat⁹ dominic⁹ cōmēdat a finali intentiōe cū dicit. Ut daret sapientiā. Nā inq̄tum trāslat⁹ est in paradisum religiōis dedit sapiētiā suis doctrinis. Prouer.v. Deriuentur fontes tui foras ⁊c. Inquantū vero trāslat⁹ est in paradisum ecclesie triumphantis dat sapiētiā suis meritis. Eccli.xliiij. Sapiētiam sanctoꝝ narrant populi ⁊c. Et inq̄tū trāslatus est in paradisum ecclie militantis dat sapientiaz suis miraculis que quotidie innouantur ⁊ fiunt Eccl.xxxvj. Innoua signa ⁊ immuta mirabilia.

¶ Sermo.clvij. De eiusdem translatione: sermo tertius.

Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs Genes.xxvij. quia in trāslatiōe beati dñici magn⁹ odor emanauit. Ideo verbū propositū de ipso pōt exponi vt sit verbū dicētz. Ecce odor filij mei ⁊c. Ubi quatuor dicunt de ipso odore. Prīo q̄ nō fuit occult⁹, sz manifestus cū dicit. Ecce odor. Nā hec dictio seu aduerbiū ecce euidentiā dicit seu importat. Quatuor autē sūt q̄ occultari nō possunt: scz res luminosa. Ephe.v. Omne qd̄ manifestat lumē est. Res vaporosa. Eccli.xxiiij. Quasi libanus nō incisus vaporaui habitationem meā. Res ignita. Prouer.vj. nūc q̄d pōt q̄s abscōdere ignē in sinu suo? Res alta etiā occultari nō pōt. Mat.v. Nō pōt abscōdi ciuitas supra montē posita, his q̄tuor de causis odor sanctitatz sancti dñici abscōdi nō potuit. Primo qz fuit luminosus: vt scz mūdū tenebrosuz illuminaret. Eccli.j. Quasi stella matutina in medio nebule. ⁊c. Mūd⁹ ei patiebat nebulas pctōrū tenebrositatē errorū ⁊ obscuritatē ignorantiarū. Cōtra primū attulit statū lucide vite: ⁊ iste est radi⁹ stelle matutine. Contra scd̄m attulit radiuz plene doctrine: ⁊ iste est radi⁹ lune plene lucētis in nocte. Cōtra tertiū attulit radium sapientie: ⁊ iste est radi⁹ solis lucētis in die. Scd̄o fuit vaporosus vt mūdū fetidū odore reficeret: qz ei⁹ caro vaporauit odorē virginitatz qua instar liiij cāduit. ps. Iustus germinauit sicut lilium. Ei⁹ cor vaporauit odorē charitatis qua instar rose rubuit. Eccli.xxiiij. Quasi plātatio rose in hierico, i, ecclia militāti ei⁹

op⁹ vaporauit: odorē sctitatꝫ q̄ ad istar thuris deo placuit. Cant. iiij. Odor vestimētoꝝ tuoꝝ sicut odor thurꝫ ei⁹. Vbū vaporauit odorē veritatꝫ: qꝛ instar balsami redoluit. Eccl. xxiij. Quasi balsamū non mixtū odor me⁹. Eius forma vaporauit odorē celebritatꝫ q̄ ad istar odoris vinee bonos refecit ⁊ malos serpētes ⁊ hereticos affugauit. Cant. ij. Uinee florentes odorē dederūt. Tertio fuit ignit⁹ vt mūdū frigidū inflāmaret: portauit em̄ secū tres ignes, scꝫ ignita verba. Eccl. xlviij. Uerbū illi⁹ q̄si facula ardebat. Ignita exēpla. Job. xxxvij. Nōne vestimēta tua calida sūt? Et ignita desideria. Ezech. j. Scintille q̄si aspect⁹ eris cādētis. Quarto fuit alt⁹ ꝑ cōsilia vt mūdū deiectū erigeret. Homo quidē fuerat humiliat⁹ infra angelū vsq̄ ad exiliū ⁊ vsq̄ ad terrenorū affectū. Sed btūs dn̄icus ostendit remediū ꝑ quod homo erigat se vsq̄ ad dignitatē angeli scꝫ per votum castitatꝫ vsq̄ ad sublimitatem celi per votuꝫ obediente Sicut enim in obedientia hominē de celo expulit ita obedientia ipsum ad celum reducit. Usq̄ ad dominiū mūdi ꝯ votum paupertatis que altissima est: et hominem mundo dominari facit. j. Cor. viij. Altissima paupertas eorum abūdauit ⁊c. Secundo de isto odore ostenditur ꝙ non fuit paruus sed magnus, quia dicitur sicut odor agri pleni, Impleuit quidem mundū celū et tumulum. Talis em̄ odor mūdū impleuit Odor aūt quadrupliciter causari cōsueuit aliquādo enim causatur ex cōcrematione. Eccl. l. Quasi thus ardens in igne Aliquādo ex cōtritione. Aromata em̄ integra redolēt: modi cū fracta multum in puluerem contrita plurimū. Aliqñ ex reuelatione. Balsamum enim clausum nō sentitur: sed vase aperto sentitur. Joh. xij. Domus impleta est odore vnguenti. Aliquando ex agitatione vnde dicit Aug. Pari modo exagitatū ⁊ exalat fetorem cenum: ⁊ fragrat suaue vnguentū. Istis modis videt fuisse cantus odor beati dominici. Ipse eniꝫ fuit totus igne diuini amoris cōcremat⁹ Unde cū tota nocte in ecclesia vestimentis madefactis ꝑ noctaret: mane inueniebātur sicca: acsi fuissent iuxta fornacē posita. Ipse etiā totus fuit ꝑ macerationeꝫ contritus Unde tres singulis noctib⁹ recipiebat cū quadā cathena disciplinas. Ipse etiā toti mūdo fuit reuelat⁹ ꝑ exēpla vite ⁊ ꝑ verba doctrine: per miraculorū operationē ⁊ per ordinis institutionē. Ipse em̄ in vita actiua et cōtemplatiua fuit sedule exercitat⁹. Un̄ dicit de eo. Nocte celi ꝑlustraꝫ lumina ⁊c. Scdo iste odor repleuit celū. In celo q̄dem est quadruplex ager. Un⁹ est plen⁹ balsamo sapiētie. Et iste ager est apostoloꝝ. Secundus ē plen⁹ rosis patiētie. Et iste ē ager martyrū. Terti⁹ est plen⁹ violis cōtēplationis eterne. Et iste est ager cōfessorum. Quart⁹ ē plen⁹ lilijs mūdicie. Et iste est ager virginum. Beat⁹ igit dominic⁹ fulget i agro apostoloꝝ ꝑ sapiētiā: iō i euāgelio qd̄ de eo legit assimilat luci fulgēti. Fulget etiā i agro martyrū ꝑ charitatē ignitā: iō assimilat ibidē lucerne ardēti. Fulget in agro cōfessorū ꝑ cōtemplationē supernā: ideo assimilat ibidē ciuitati eminenti. Fulget in agro virginuꝫ ꝑ mūdiciā: ideo assimilat ibidem sali condienti. Tertio iste odor ipleuit tumuluꝫ: nec mirū: qꝛ ei⁹ corp⁹ fuit alabastrū plenū vnguēto omniū gratiaruꝫ. Cant. iiij. Odor vnguentorū tuorū sup oīa aromata. Fuit apotheca plena aromatib⁹ oīuꝫ virtutū. Cant. v. Gene eius sicut areole aromatū. Fuit ort⁹ plen⁹ florib⁹ bonoꝝ operū. Eiusdē. iiij. Surge aq̄lo ⁊ veni auster: perfla ortū meū ⁊c. Ultimo dicit de isto odore ꝙ fuit a dei benedictiōe emissus: cū d̄r. Cui benedixit dn̄s. Ipse enim vt habet Gen. xlix. Fuit a deo benedict⁹ bn̄dictione celi de sup: propter gratie et oīum virtutū infusionē benedictionibus abyssi iacentis deorsum propter odoris ex tumulo emanationē benedictionibus vberū ⁊ vulue: ꝓpter filioꝝ ꝓpagationē.

¶ Ser. clviij. De die pēthecostes. Ser. j.

Cor mūdū crea in me deus: ⁊ spiritum rectū innoua in visceribꝰ meis ⁊c. Propheta volēs petere gratiaꝫ spūssancti. Prīo petit dari sibi q̄ddā ante aduentū. s. cordis mūdationē: cū dicit. Cor mūdū crea i me de⁹. Petit q̄ddā

sibi dari i ei⁹ aduētu. s. cordis innouatione: cū dicit. Et spiritū rectū innoua in visceribus meis. Quid dam petit sibi dari post ei⁹ aduentū. s. gr̄e cōfirmationē: cuz subdit. Et spiritu principali cōfirma me. Petit igitur primo mūdiciā cordis. Qui em̄ vult spiritū sanctum recipere: debet cor mūdū habere. Ratio hui⁹ est: spūs sanct⁹ est colūba celestis. Luc. iij. Descēdit spūs sanct⁹ sicut colūba in ipsum. Et hospes honorabilis. Sap̄. xvij. Solem sine lesura boni hospitij p̄stitisti. Et amicus dulcis. Eccl̄. vij. Infinitus thesaurus est hoib⁹ quo q̄ vſi sunt p̄ncipes effecti sunt amicitie dei. Et balsami liquor suauis. Eccl̄. xxiij. Quasi balsamuz non mixtū odor meus. Qr ergo spūs sanctus est celestis: nō habitat in corde lutoso z per peccatū mortale iquinato sicut nec colūba ponit pedem in luto qđ significatū est Gen̄. viij. Ubi cū Noe colūbā emisisset cū adhuc tota terra paludosa eēt nō inueniēs vbi requieſceret ad arcā est reuersa. Scō qr est hospes honorabilis nō vult habitare in hospitio pulueribus venialiū peccatorū aſperso. Jdeo dicit Grego. Tergat ergo sordes prauas operis q̄ deo p̄parat domū mētis. Tertio qr est amic⁹ dulcis: vult habitare in loco floxido. i. ameno p̄ variarū virtutuz adornationē. Unde dilecta unitat amicam suā dicens Canť. j. Lectulus noster floxid⁹ est. Quarto: qr est balsami liquor suauis: vult reponi in vaſe solido p̄ q̄s̄ uerantiā, z pretioso p̄ charitatē veram. Eccleſi. i. Quasi vas auri solidū ꝛc. In corde igit lutoso z inq̄nato nō habitat sz fugit. Sap̄. j. In malivolā animam nō introibit sapiētia, neq̄ habitabit in corpore subdito peccatis. In corpore vero pulchre venialiū aſperso habitat: sz nō libēter: qr quodammō a multitudine venialiū contristat. Ephe. iiij. Nolite p̄tristare spiritū sanctū. In corde vero puro z floxido habitat delectabiliter. Sap̄. viij. Delicie mee eē cū filijs hominū. In corde solido p̄cioso z firmo habitat p̄seueranter. Joh. xiij. Ad euz veniem⁹ z mansionem apud eū faciem⁹. Secūdo ꝓpheta petit q̄ddā sibi dari in ei⁹ aduētu: sez cordis innouationē. Spiritū em̄ sanct⁹ est ignis dei. Lu. xij. Jgnē veni mittere i terrā ꝛc. Et est fons dei. p̄s. Quia apud te est fōs vite ꝛc. Et auster dei. Cantic. iiij. Surge aquilo et veni auster ꝛc. Fac nos habitare in foraminibus petre. i. in vulneribus xp̄i. Canť. ij. Surge propera amica mea colūba mea, z veni in foraminib⁹ petre: qr spūssanctus est ignis dei: renouat hō instar argenti deponēdo scoriā peccati. Esa. j. Excoquā ad purū scoriā tuaz: qr est fons dei: renouat instar aquile z cerui. Aquila nāq̄ exusta radio solari se in aquā proijcit z vetustatē deponit. Et cervus pugnās cū serpēte hausto veneno i fontē se p̄cit z venenuz abiicit. Sic ala in fonte spūssancti renouat sicut aquila nouā cōuersationē assumēdo. p̄s. Renouabit vt aquile iuuēt⁹ tua. Et instar cervi venenū abiiciēdo peccati. p̄s. Quēadmodū desiderat ceruus ad fontes aquarū ꝛc. Qr ē auster dei: renouat ala instar accipitris deponēdo plumas vetustas vitioz̄ indutō nouas plumas virtutū. Joā. xxix. Nunqđ p̄ sapiētiā tuā plume scit accipiter alas suas expandēs ad austrū: qr facit animā habitare i foraminibus: renouat instar serpētis q̄ trāsiens q̄ foramen angustū deponit vetustam pelle ad nouā, p̄ducēdā. Et sic ala habitās in vulneribꝰ dñi nostri ihesu xp̄i p̄ deuotionem deponit vetustā q̄uersationē. Ephe. iiij. Deponite vos fm̄ pristinā q̄uersationē veterē hominē. Tertio ꝓpheta petit sibi dari q̄ddaz post ei⁹ aduentū sez gr̄e cōfirmationē. Spūs em̄ sanctus cōseruat z cōfirmat ad similitudinē aque: pupille, flāme, lucerne. Dicit em̄ spūssanct⁹ aqua Joh. iiij. Qui biberit ex aq̄ quā ego dabo ei: nō sitiet in eternū q̄ sicut cōseruat per decursuz: sic spūssancti gr̄a p̄ bonoz̄ operū exercitiū. Jō monet apl̄s. ij. Cor. vj. Hortamur vos ne i vacuū gratiā dei recipiatz̄. Scō spūssanct⁹ est sicut pupilla q̄ hz hoiem dirigere z illuminare. p̄s. Spūs tu⁹ bon⁹ deducet me i terrā rectā. Sicut ergo ipsa pupilla cōseruat p̄ palpebre appositionē: sic spūssanct⁹ p̄ eleemosynaz̄ largitionē. Eccl̄. xvij. Eleemosyna ꝺ̄ni faciet⁹ cū ipo, z gr̄am hois quasi pupillā ꝓseruabit. Tertio spūssanct⁹ est sicut flāma siue ignis q̄ hz animā inflam

mare ad amorē q̄ q̄dē seruat p̄ apositionē lignorū. sic spūssanct⁹ p̄ feruorē sctōꝝ desideriorū. Eccl. xxviij. Secūdū ligna silue ignis exardescet. Quarto est sicut lucerna que illuminat ea q̄ sunt ī domo aīe q̄ sicut ꝯseruat̄ p̄ olei appositionē: sic gr̄a spūsscti p̄ deuotionē. q̄ q̄dē p̄ oleū sīgnificat̄: qꝛ facit aīam reb⁹ mūdi supnatare, ꝛ ī celū ascēdere: iuxta illud Jo. iiij. Fiet ī eo fōs aq̄ saliētis in vitā eternam.

¶ Sermo. clix. De eodem. Ser. ij.

Super quez requescet spūs meus nisi sup̄ humilē ꝛ quietū ꝛ tremētē sermones meos? Uerbum istud intelligitur Esa. lxvj. s̄m aliam trāsiationē. Ubi notat̄ q̄ sup̄ gr̄a hoīm req̄escit. Primū sup̄ humilem Jac. iiij. De⁹ sup̄bis resistit: humilib⁹ antē dat gratiā. hoc significatum est. Gen. j. vbi scz dicit̄. Spirit⁹ domini ferebat̄ super aquas. Nō em̄ fert̄ sup̄ terrā: qꝛ non req̄escit in corde terreno nec sup̄ aerē: qꝛ nō req̄escit in corde elato, nec sup̄ ignem qꝛ nō req̄escit in corde igne cōcupiscētie inflammato, sed supra aquas: qꝛ requiescit in corde mā sueto. Ecōtrario. Spiritus malign⁹ fert̄ sup̄ terrā: qꝛ data est sibi ad māducandū Gen. iij. Terra comedes cūctis dieb⁹ vite tue: qꝛ diabol⁹ terrena sibi incorporat. Esa. lv. Serpēti puluis panis ei⁹ sup̄ aerē: qꝛ dat⁹ est sibi ad habitādū. Ephe. ij. Sup̄ principe ptātis hui⁹ aeris: qꝛ diabol⁹ superbos inhabitat. Job. xlj. Ipse em̄ rex ē sup̄ oēs filios superbie. Sup̄ ignē gehēne: qꝛ dat⁹ est sibi ad cōburendum. Mat. xij. Discedite a me maledicti in ignē eternum q̄ preparatus est diabolo ꝛ angelis ei⁹. Et sup̄ ignē cōcupiscētie: qꝛ dat⁹ est sibi ad succedēdū. Ozee. vij. Omnes adulterātes: quasi clibanus succensus a coquēte. Super aq̄s aūtmō cōfertur: qꝛ in corde ductili ꝛ mansueto non cōmoratur: sed ibi contribulatur. p̄s. Contribulasti capita draconum in aquis. ibi submergitur. Exo. xv. Submersi sunt quasi plūbum ī aquis vehemētib⁹. Secūdo requiescit sup̄ quietis amatorē: cū dicit̄. Et quietū. Uñ apostoli receperūt spm̄ sanctū sedentes. i. a sup̄fluis curis quiescētes. In hui⁹ significationem filij israel nō receperūt manna quādiu fuerūt ī egypto, ꝛ quādiu habuerūt farinā egypti, ꝛ quādiu nō trāsierūt mare egypti. Nā in egypto nō est quies, neq̄ circa mare egypti. Illi aūt sunt in egypto qui sunt in peccato. Et ibi nō possunt esse in quiete. Esa. xlviij. Nō est pax impijs dicit dn̄s. Illi etiā retinent farinā egypti q̄ retinent adhuc delectationez ꝛ cogitationes peccati. Et tales nō sunt in q̄ete. Job. xiij. Cogitatiōes mee dissipate sunt torquentes cor meum. Illi autem non transierūt mare egypti qui adhuc premuntur varijs sollicitudinib⁹ mūdi. Tales etiā nō sunt in quiete. Joā. xvj. In mundo pressurā habebitis: in me autem pacē. Qui em̄ vult vt spūssanctus super eū requiescat: ꝛ quietē habere desiderat exeat de tenebrositate peccati: abijciat reliquias ꝛ occasiōes peccati, ꝛ deserat anxias curas mūdi. Tertio req̄escit sup̄ p̄ceptorū dei obs̄uatorē. Ideo sequitur. Et trementē sermones meos: q̄ aūt obseruatio diuinorū preceptorum disponat ad recipiēdū spm̄ sanctū. hoc habet̄ Johan. xiiij. Si diligitis me sermones meos seruate ꝛ ego rogabo p̄rem ꝛ aliū paraclytum dabit vobis. Et etiā ibidez. Si quis diligit me sermonem meū seruabit: ꝛ pater me⁹ diliget eum: ꝛ ad eū veniemus: ꝛ mansionē apud eū faciemus. In talib⁹ em̄ venit spūssanct⁹ inflammādo: venit filius eos illuminando: venit pater in amore ꝛ cognitione eos conseruando. Quātūcūq̄ vero sunt aliqui humiles vel quietat̄ amatores vel preceptorū dei conseruatores: perfecte spiritussanct⁹ in eis req̄escit. In peccatorib⁹ em̄ nullo modo requiescit: qꝛ ī eis est pugna continua. In sanctis aūt qui sunt in via req̄escit: sed non perfecte req̄escit, sz semiplene: nā in eis est requies semiplena. In beatis autē requieuit ꝛ p̄fecte req̄escit. qꝛ in eis est plena req̄es ꝛ p̄fecta. In huius significationē Noe ter emisit columbā, In p̄ria missione cū terra esset adhuc paludosa nullaten⁹ requieuit: sed ad archā redijt: qd̄ dat̄ intelligi: q̄ spūssanctus non requiescit in peccatorib⁹ q̄ habent corda immunda ꝛ in continua

pugna.

pugna. Esa. lvj. Cor impij q̄si mare ferues, qd̄ quiescere nō potest. Et redūdat fructꝰ eius in conculcationē ⁊ in lutum. In secunda emissione columba reqeuit, sed non pfecte requieuit: quia requieuit sup arborem oliue: ⁊ iterū ad archā redijt: per qd̄ datur intelligi ꝙ spiritussanctus in cordibꝰ sctōrū qui sunt in via requiescit pp mūdiciā: sz nō pfecte reqescit qr adhuc a corpore hñt pugnā. Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄, ⁊ spūs aduersus carnē. In tertia emissione colūba perfecte requieuit, qr vltra ad archā nō redijt per quod datur intelligi ꝙ spiritussanctus super eos qui sunt in patria perfecte reqescit, cū in eorū cordibus sit pax plena ⁊ requies pfecta. Esai. xxxv. Sedebit ppl's meꝰ in pulchritudine pacis. i tabernacl'is fiducie: i reqe opulēta.

¶ Sermo. clx. De eodem. Sermo. iij.

Repleti sunt omnes spiritu sancto ⁊c. Actuū. ij. Perfecta liberalitas in tribus cōsistit scz quādo quis dat multum ⁊ multis: ⁊ preciosa. Deus hodie fuit valde liberalis qr dedit multum cum dicitur. Repleti sunt. Dedit multis: cū dicitur, omnes. Et dedit donū vtile ⁊ preciosum: cum dicitur spiritu sancto. Dedit quidez apl'is multum: quia eis dedit in abūdātia spm̄ sanctū. Licet em̄ sancti viri in pñti vita sunt quibusdā guttis sūssancti aspersi. Apl'i tm̄ fuerūt fluuiali abūdātia pleni. Joan. vij. Flumina de ventre eiꝰ fluēt aque viue: hoc autē dicebat de spiritu quē erāt accepturi credētes in eū. De flumine dei dicitur Eze. xlvij. Mēsus est mille cubitos, ⁊ traduxit me per aquaz vsq̄ ad talos. rursus mēsus est mille ⁊ traduxit me p aquā vsq̄ ad genua: rursꝰ mēsus est mille: ⁊ duxit me p aquā vsq̄ ad renes: ⁊ mēsus est mille torrentē quē non potui per transire: quoniā intumuerāt aque pfundi torrētis qui nō potuit trāsuadari. In talis nāq̄ est tota corporis supportatio. In genibꝰ deambulatio. In renibus est fomes ⁊ libido in aq̄s intumescentibus est abūdātie plenitudo. In istud ergo flumen spūssancti apostoli sunt traducti vsq̄ ad talos quādo sunt facti fortes ad sustinendū pondus omnium passionum. ⁊c. ps. Ego cōfirmaui colūnas eius. Usq̄ ad genua qñ facti sunt magnanimes ad progrediendū ⁊ aggrediēdū opera virtutū. ps. Ibūt de virtute in virtutē. Usq̄ ad renes qñ debilitatꝰ ⁊ extinctꝰ est in eis omnis fomes ⁊ cōcupiscētia. ps. Inflammatum est cor meū. s. igne spūssancti ⁊ ideo renes mei mutati sunt. Aque vero huius fluminis vehemēter in apostolis intumuerūt: qr datꝰ est eis spūs i abūdantia. Esa. xxx. Spūs eius sicut torrēs inundās vsq̄ ad mediū colli. In alijs sanctis flumen spūssancti ascēdit infra collū. In apostolis aūt vsq̄ ad mediū colli. In xp̄o aūt vsq̄ supa collū: qr nō ad mēsurā recepit spm̄. Fuerūt aūt apostoli repleti quadruplici mēsura spiritussancti de qua dicit. Luc. vj. Mēsurā bonā ⁊ confertam. Mensurā quidē bonam habuerunt in sua iustificatione. Rom. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris ⁊c. Confertā habuerunt in aliorū cōuersione. Deus em̄ supra illud qd̄ necesse erat eis ad iustificationem contulit ⁊ addidit ea que necessaria erant ad aliorū cōuersionē. i. eloqnētia verbi ardorē celi scripturarū intelligentiā in aduersis firmaz constantiā ⁊ in miraculis faciendis magnam potentiā. Habuerunt mēsurā cogitatā in sui confirmatione quia nūq̄ ab ipsa cadere potuerūt. ps. Uerbo dñi celi firmati sunt ⁊c. ⁊ habuerūt mēsurā super effluētē in doctrinaꝝ abundanti emanatione que totū mundum doctrinis repleuerunt, ps. Flumen dei repletū est aq̄s. Ex isto flumine deriuati sunt multi riui. i. doctorū sententie multe. Ex istis riuis pcesserūt multa stillicida. i. modernorum doctorum dicta. vnde sequit Riuos eius inebrians multiplica genimina eius. Secūdo liberalitas dei attendit in hoc ꝙ dedit multis: i hoc ꝙ dicit. Oēs Si ergo repleti sunt oēs spiritusancto, ergo ⁊ peccatores qui nō sunt repleti nō sunt de numero vniuersi. Omnia em̄ entia aut hñt eē aut viuere: aut sentire: aut rōnari: aut intelligere. Peccatores aūt nō habent esse: qr omne esse est a forma. Forma ve-

to ſpūs eſſe ſpūalis eſt charitas. iuxta illud. Philip. iij. Obſeruate eos q̄ nō ambulāt ſicut habētes formā noſtrā: q̄ igit petōres nō hñt formā eſſe ſpūalis: ideo nō habēt eē ſpūale. Uñ dicit de diabolo Job. xvij. Habitāt in tabernaculis illi⁹ ſocij ei⁹ qui nō eſt. Scō: nō habēt viuere, duo ſunt ſigna vite. ſ. ſenſus & motus Ipſi aūt nō hñt ſenſum dilectionis vel cognitionis diuine nec motū opationis bone. ꝑ. Oculos habent & non videbūt & hoc quo ad ſenſum diuine dilectionis & cognitionis. Duo em̄ oculi intellectus & affect⁹ pedes habēt & nō ambulabūt: hoc quo ad motū dñi operationis. Tertio nō habēt ſenture. Non em̄ ſentiūt diabolicas tēptationes: ideo aūt nō ſentiunt q̄ conſentiūt. Ille em̄ ſentit prouer. xxiij. Uerberauerūt me: & ego nō ſenſi. Quarto nō habēt rationari: q̄ nō viuunt ſm rationē ſed ſm ſenſualitatē: & ideo nō ſunt rationabiles ſed brutales. ꝑ. Facti ſunt ſicut equus & mul⁹ q̄b⁹ non eſt intellect⁹. ¶ Quinto nō habent intelligere: q̄ vera intelligētia eſt deū timere & a malo recedere. Prouerbiorū. xxviij. Ecce timor dñi ipſe eſt ſapiētia, & recedere a malo, ecce intelligētia. Tertio oñdit liberalitas dei q̄ dedit donum preciosum: cū dicitur. Spiritu ſancto: iō aūt ſpiritū ſanctū receperunt: q̄ habuerunt corda pura & charitate vnitaria fuerūt receptacula munda, ſicut cantat eccleſia. Inuenit eos receptacula mūda, & tribuit eis charismata dona. Inuenit eos concordes in charitate. Quatuor em̄ ſunt q̄ de facili ſe infundūt. ſ. aer dū attrahitur, lux dū modo feneſtra aperiat, aqua dūmodo loca depreſſa inueniat: & ignis dūmodo materiā preparatā habeat: & q̄ ſpiritꝰ ſanctꝰ ſignificatur ꝑ aerem, lucem aquā, & ignē ideo inſtar aeris. ſe flatim diffundit dūmō attrahat deſider o cordis. ꝑ. Os meū aperui & attraxi ſpīm, inſtar lucis dū modo aperiat feneſtra voluntatis. Apo. iij. Ego ſto ad oſtiū & pulſo. inſtar aq̄ dūmodo inueniat cor depreſſum. i. humile manſuetū. ꝑ. Qui emittit fontes in cō vallib⁹. inſtar ignis dūmō inueniat ligna bonoꝝ operū, Eccli. xxxvij. Sicut ligna ſiluarū, ſic ignis exardeſcit.

¶ Sermo. cxlj. De eodem ſermo. iij.

Ogabo patrem & alium paraclytū dabit vobis ſpiritū veritatis, quem non poteſt mūd⁹ accipere. Jo. xiiij. per mundū in hoc loco intelliguñt amatores mūdi. i. ſupbi, auari & luxuriosi. Iſta em̄ tria petā ſpīm ſcīm ne recipiāt impēdunt: & recepto malam remunerationē impendūt: & male remuneratū expellūt. Primo igitur ne recipiatur impediūt: hoc oſtendit Chry. ſuper Matthēū, per tria exēpla, dicēs. Si leonis oſtendatur pratū virēs non excitatur ei⁹ appetit⁹ ad comedēdū: q̄ nō eſt natura ei⁹ comedere herbas, ſed carnes. Si pluuia cadat ſuper lapidē lapis quidē foris balneatur: ſz int⁹ manet ſicc⁹. Si vaſi pleno aceto guttā mellis infundas mel q̄dis & acetū non imutabis. Per leonē igitur carnes comedentē intelligūtur homines carnales qui nihil, ſpūs accipere poſſunt: q̄, non eſt natura ſua id eſt conſuetudo ſua appetere herbas virētes id eſt celeſtes amenitates: ſz carnes. ſ. carnales voluptates. j. Corinth. ij. Animalis homo nō p̄cipit ea q̄ ſunt ſpūs dei. Per lapidē intelliguñt ſupbi qui habent cor durū. Job. xli. Cor eius indurabitur ſicut lapis: & ideo pluuia ſpūſſancti cor eius de foris tantū attingit. Int⁹ aūt intrare nō p̄t: q̄ cor ei⁹ durū & clauſum ḥz: & ideo interi⁹ ſiccus remanet Et dicere poteſt illud. ꝑ. Anima mea ſicut terra ſine aqua tibi. Per acetū intelligūtur avari qui habent cor plenū aceto, id eſt amore mūdano: ideo ſi aliqua dulcedo ſpūſſancti cor ei⁹ intrauerit, non p̄t ſentiri: q̄ ꝓ amō mūdano ipſi dulcedo ſpūſſancti cor ei⁹ intrauerit, non p̄t ſentiri: q̄ ꝓ amō mūdani perditur & ſuffocat: ideo dicit. Auguſtinus ſup illud. Diligite dominum omnes ſancti ei⁹. Diſce non diligere mūdū vt diſcas diligere ipſum deū. Aduertete & conuertamini. Fundē vt implearis. Scō iſta tria petā ſancto ſpiritu iam recepto malam remunerationē impēdūt. Sicut enim dicit Auguſtinus, imo Innocentius tertiꝰ in q̄dā decretali. Tria ſunt q̄ male remunerāt hoſpites ſuos. ſ. musin pera,

ignis in finu: z serpēs in gremio. Vnde i pera, est supbia in anima: q̄ ois bona spi ritualia comedit z corrodit. Ezech: etis sexto. Nō te extollas in cogitatiōe ānime tue velut taur⁹, ne forte elidatur virtus tua. p supbiā z folia tua comedat z fructus tuos perdat vt reliquaris ¡velut lignū aridū in heremo. Ignis in finu est anaritia in affectu que ois spūalia que i anima manent annihilat z cōsumit. Job. xxxj. Ignis est vsq; ad consumptionem devorans. z omnia eradicās genimina z c. Iste est ille ignis de quo dicit Prouerbiorum. xxx. Ignis cui nūquā dicit sufficit. Serpēs in gremio est luxuria in alio que ibi venenū diffundit: z vitā gratie extinguit. Proverbiorū. v. Fauus distillans labia meretricis. Eiusdē. xxxij. Ingredit blāde: sed in nouissimo mordebit vt colubet, z quasi regul⁹ venena diffundet. Tertio ista tria q̄ dicta sunt spūm sanctum male remunerare expellūt. Sicut aūt colligit ex dictis Salomonis z q̄dā glosa hoc tāgit. Tria sunt que expellūt holez de domo scz fum⁹, stillicidiū, z mala vxor. per fumū intelligit superbia, q̄ in altū ascendit z cito deficit. Ps. Ascendit fumus z c. Iste fum⁹ superbie spūm sanctū de corde expellit: z ne reuertatur semper resistit. Act. vij. Dura cervice z incircūcisi cordib⁹ semp vos spū sancto resistitis. per stillicidiū intelligitur ipsa anaritia q; stillicidiū holem in domo indefatigabiliter aliquātulū suffocat iuxta illud. Luc. viij. A sollicitudinib⁹ suffocātur. Tales enim spūm sanctū expellūt cū tamen dicatur. j. Thessaloñ. v. Spiritū nolite extinguere. Per malā vxorē intelligitur carnalis cōcupiscētia: que semper cū ratione litigat iuxta illud Gall. v. Caro concupiscit aduersus spūm. Et ita tales spūm sanctum z filiū dei pedib⁹ immundis cōculcāt z cōtumelia deshonorāt. Heb. x. Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia q̄ filiū dei cōculcauerit, z spūi gratie contumeliā fecerit? De hac vxore sine cōcupiscētia carnali. Prouerb. viij. Prudētia carnis mors est. Voluptas cū carnis ita tē holem in delitijs q̄ad eterna delicias peruenire non desiderat. Vñ i figura hu ius dicit. iij. Reg. xij. q̄ fecit Hieroboam duos vitulos aureos, vnū in dan: alium in bethel ne popul⁹ reuerteret i hierusalem, sz ip̄os adorarent, qui vituli sunt dupler, la scīuis. s. voluptas carnis, z vanitas mūdi: quas tā clerici q̄ laici adorant, z ad celestē hierusalē ire nō laborant. Ad hūc vitulū cōflatilē facientū populus israel aures prebuit, q; quicūq; hō homo precioſum ad hoc expēdit vt voluptas vel vanitas ip̄sa ex: tinguat.

¶ Sermo. clxij. De eodem Sermo. v.

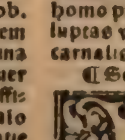

Ignem veni mittere in terrā. Et q̄d volo nisi vt accēdatur? Luc. xij. De ista igne spiritussancti q̄tuor sunt vi dēda. primo qualis fuerit quātū ad similitudinē q; venit in similitudine lingue. Et potissima rō fuit vt hic ostēdat quale linguagiū sit in celo: q;bi nō sunt nisi ꝓba ignita z ꝓba amoris. De⁹ em̄ tres principatus fecit. s. principatū celestē, principatum terrestrem, z principatū infernalē. Et in qualibet principatu possunt ꝓprie linguagia. Et est linguagium principie celestis deū laudare z benedicere. ꝓ. Beati qui habitāt in domo tua dñe, in secula seculorū laudabūt te, z linguagiū, principie terrestris est de terrenis tractare. Joan. iij. Qui de terra est, de terra loquitur, sed linguagiū principie infernalis est maledicere z blasphemare. Esa. viij. Cū efurierit irascet z maledicet regi suo z deo suo. Cognoscit aūt quisq; de qua principia sit ad linguagiū, ex linguagio suo seu loq̄la. Unde dicitur fuit Petro. Matth. xxvj. Galileus es: nā z loquela tua manifestum te facit. Cū igitur quis loquit verba laudis z edificatiōis primi: signū est q; est de principia celi, z de principia celesti. Vñ dicebat dñs, Joan. viij. Quare loquelam meā non cognoscitis. Quando aūt quis loquit verba terrena: signū est q; est de principia mūdi seu terrestri. s. Joannis. iij. Ip̄si de mūdo sunt z de mūdo loquūtur: z mundus eos audit. Quādo vero aliq̄s loquit verba mendacij z blasphemie tunc signum

est q̄ est de ꝓfessiōe ⁊ ꝓuincia ipsius mise rabilis inferni, q̄ istud est proprium linguagiū demonis infernalis. Johā. octauo. Cum loquitur mendacium ex ꝓpriis loquitur. Secūdo videndum est qualis sit iste ignis q̄tum ad virtutez. habet em̄ virtutem inclinatiuā: quia alta humiliat et incinerat ⁊ annichilat: habet v̄rtutē eleuatiuaz: q̄ sursum fertur ⁊ tendit. habet virtutē coadunatiuam: quia fluida solidat ⁊ addunat: sic spiritus sanct⁹. s. Dionysiū in. lib. de diuinis nominib⁹. hz v̄rtutez inclinatiuā: q̄ illos quos replet inclinat inferius per sui humilitatē ⁊ contemptū. p̄s. Auferes spiritū eorū. s. superbie ⁊ deficient. s. a seipsis: ⁊ in puluerē suum reuertentur per sui annihilationē ⁊ contemptum. Secundo habet virtutē eleuatiuaz: q̄ eleuat eos superius per desideriuz eternoꝝ. Ezechiel. viij. Eleuauit me spiritus inter terram ⁊ celū: duxit me in hierusalem in visione dei. Tertio hz virtutem coadunatiuā per concordiā ⁊ vnitatem morū. Ephes. iiij. Solicit: seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Uirt⁹ nanq̄ ignis in hoc consideratur: q̄ substernit sibi omnia alia elemēta. s. terrā in carbonibus: aerem in flāma: aquā i balneo calido. Sic ⁊ spirit⁹ sctūs substernit sibi terrenā cupiditatē. Grego. in hom̄. Quia spūssanctus apostolos in tāte celsitudinis culmē erexit: quid aliud dixerim nisi q̄ mētes terrenorū celos fecit? Amiciosaz vanitatē. p̄s. Qui emittit fontes in cōuallib⁹. i. gratiā suā prestat humilibus Et voluptuosā carnalitatē. Gall. v. Spiritu ambulate ⁊ desideria carnis non ꝑficietis. Tertio vidēdū est q̄liter iste ignis extinguitur. Nā extinguitur primo ꝑ vētum suꝑbie. Job. p̄mo. Uentus veniēs a regione deserti cōcussit quatuor angulos dom⁹. Quatuor em̄ anguli dom⁹ spūalis sunt fides: spes. charitas, ⁊ bona operatio. Secūda ꝑ lignoꝝ separationē: id est per spiritū discordie. Sicut em̄ anima nō viuificat mēbra separata: nec ignis inflāmat ligna diuisa: sic nec spiritussanct⁹ illos inflammat q̄ sunt diuisi a deo ꝑ mortalem culpā. Esaie. lix. Iniquitates vestre diuiserunt inter vos ⁊ deū vestruz. Uel a proximo discordia mediāte, seu ꝑ discordia Luce. ix. Om̄e regnū i semetip̄m diuisum desolabit. Uel ab eccl̄ia ꝑ excōmunicationis sentētiā. Matthei. xviij. Si enim ecclesiaz nō audierit sit tibi sicut ethnic⁹ ⁊ publican⁹. Tertio extinguitur ꝑ aquam luxurie. Eccl̄ici. iij. Ignē ardētem extinguit aqua. Cetera nāq̄ vitia non omnino extinguūt igniculū cordis quin aliquando ibi remaneāt alique affectiones bone volūtatis. Luxuria aūt adeo extinguit q̄ nihil spirituale in corde relinquitur: sz totus homo caro efficitur. Quarto vidēdū est qualiter iste ignis ꝯseruatur. ⁊ hoc fit per lignoꝝ appositionē. i. bonorū operꝝ multiplicationē. Eccl̄i. xxviij. Secunduz ligna silue: sic ignis exardescet. Leuitici. vj. Ignis i altari meo semꝑ ardebit: quē nutriet sacerdos subūciēs ligna ꝑ singulos dies. Secūdo ꝑ cineris aspersionem id est memorie mortis superinductionez. Job. xvj. Operui cinere carnē meā. ij. Corin. iiij. habem⁹ thesaurū istum in vasis fictilibus. Tertio ꝑ sufflationē. i. frequētem meditationē. Eccl̄i. xviij. Si sufflaueris quasi ignis exardescet. Nihilomin⁹ et ipse xp̄s sufflat. Joh. xx. Insufflauit ⁊ dixit. Accipite sp̄m sctm̄. Quarto ꝑ diligētem ab omni cōtrario ꝯseruationē. i. per malarū societatū vitationē. Ex mala em̄ societate homo peruertitur in intellectuz quātū ad cognocēda. ꝓuerb. xiij. Qui cū sapiētibus graditur sapiēs erit. Amic⁹ stultoꝝ efficit similis. Inquinatur in affectū q̄tū ad diligēda. Eccl̄i. xiij. Qui tetigerit picē inq̄nabitur ab ea. Et emolescit i effectu q̄tū ad operandū Hiere. primo. Recedite de medio babylonis ne forte emolescat cor vestrum.

¶ Sermo. clxiij. De eodē. Sermo. vj.

De excelso misit ignem in ossibus meis, ⁊ erudiuit me. Thren. j. Hec possunt esse verba ecclesie recollentis aduentum spiritussancti in apostolos per quos ad fidem est erudita. In quibus verbis quatuor ostēduntur. Primo vnde missus est: quia de excelso. In beata quidem trinitate est quadruplex excelsum. Primū est infinite potestatis. Job. xj. Excelsior q̄dē

celo est: quid facies. Secundū est infinite varietatis, per quod omnia prospicit et cognoscit. ꝓs. Dominus prospexit de excelso sancto suo. Tertiū est infinite charitatis. Esa. vj. Vidi dominū sedentē sup̄ solium excelsum ⁊ elevatū. Quartū est infinite bonitatis p̄ quō oculo mie nos respicit. ꝓs. Excelsus dñs ⁊ humilia respicit. De isto ꝙ drupliciexcelso iste ignis fuit spūs in apl̄os ē missus. In ipsis em̄ erat ꝙ drupler defect⁹. Primus ꝑtū ad interꝑtativā: qz ti midi erāt ꝓsteri xp̄m. Sicut ptz i principe apostolorū ꝙ dum mori timuit vitā negavit. Scōs est ꝑtum ad intellectivā: quia multa ignorabāt: que ih̄s ipsos scire expedebat. Joh. xvj. Adhuc habeo vobis multa dicere: sz nō potestis portare modo. Tertiū ꝑtū ad effectivā: qz in amore dei adhuc lepidi ⁊ frigidi erāt: nec christum eo modo diligebāt quo eū diligere debebāt. Joh. xiiij. Si diligeretis me gauderetis vtiq: qz vado ad p̄rem. Quartus ꝑtum ad operativā: quia infirmi erāt ad aggrediēdum opera fortis ⁊ virtuosa q̄ innuit. Mat. ix. Nemo immittit cōmissuram panni rudis in vestimentū vetus, ꝛc. quia igit̄ habebant defectum quantū ad interpretativā missus est spiritussanctus de excelso infinite potestatis: vt timidos roboraret, qui em̄ prius timebāt tacēdo post modū nō timuerūt cū fiducia cōfitēdo Actuū. iij. Repleti sp̄ūsancto loq̄bātur cū fiducia ver̄bum dei. Qui prius timebant ꝓsteri i vna lingua: postmodū sunt cōfessi in omnib⁹ linguis. Actuū. ſ. Cepe rūt loq̄ varijs, linguis sic qui prius timebant fragilē mulierē: postmodum non timuerūt p̄ncipē neq; imperatorē. Act. v. Obedire magis oportet deo q̄ hominibus. Secūdo qz habebant defectuz ꝑtū ad intellectivā: missus est de excelso veritatis infinite: vt docere. Joh. xvj. Cū autem venerit sp̄ūs veritatis docebit vos, cēm veritatē. ſ. vite: ⁊ doctrine et iustitie. Sap. viij. Sobrietatē em̄ ⁊ sapiēz tiam docet atq; iustitiā ⁊ veritatē quibus vtilius nihil est in vita hominib⁹: sobrietatem quo ad veritatē vite: ⁊ prudētiam quo ad veritatē doctrine: ⁊ iustitiā quo ad veritatē iustitie. Tertio quia habebāt defectū quo ad effectivā missus est de excelso infinite charitatis, vt frigidos inflāmaret. Inflāmauit em̄ corda eoz. Greg. Foris apparētib⁹ linguis ignis int⁹ facta sunt corda flāmātia eoz. ꝛba. Greg. In ignis linguis apparet sp̄ūs: qz oēs ds repleuerat ardētes pariter ⁊ loquētes facit ꝛc. eoz. opa. Job. xxxvij. Nōne vestimēta tua calida sūt cū flata fuerit terra austro? Quarto qz ipsi habebāt defectū ꝑtū ad opativā missus est de excelso i. ſ. ite bonitatis, vt eos ꝓficeret ⁊ ꝓsummaret. Nā ꝙ primus faciebāt opa debilia, postmodū aggressi sunt, fortia. Aggressi sūt q̄dā op⁹ q̄ est supra naturā. i. caſtitatē servare. Hier. In carne ꝑter carnē vinerē nō hūanū sz angelicū esse puto. Et q̄dam op⁹ q̄ est ꝛ naturā. ſ. mortem affectare. Actuū. xxj. Ego nō solū alligari: sz ⁊ mori parat⁹ sum ꝓ nole dñi iesu. Quod dā q̄ est ꝛ cōsuetudinē hūanā. ſ. diuitias ꝓtēnere. Actuū. iij. Argētū ⁊ aurū nō est mecū ꝛc. Et q̄dā q̄ est ꝛ rōnē. ſ. deū credere trinū ⁊ vnū, de ꝙ gine natū ⁊ passum. Jsta em̄ credere nō potuerūt nisi p̄ sp̄m scīm. Sapiē. ix. Sēsum aūt tuū ds scient: nisi tu dederis sapiētiā ⁊ miseris eis sp̄m scīm de altissimis? Quod dā q̄ ē supra hūanā ꝓditionē. ſ. nullā ad malū hr̄e, ꝓtinet dīt, qz sicut dr Gen. viij. Sēs ⁊ cogitatio humani cordis ꝓna sunt ad malū ab adolescētia sua. Jnaptis aūt fuit q̄dē natura ad malū ꝓna: sz in bonū cōfirmata. ꝓs. Ego cōfirmaui columnas ei⁹. Secūdo ostēditur qualiter sit missus qz in specie ignis: cū dicit, misit ignē. De quo cantat ecclesia, aduenit ignis diuinus nō cōburens: sed illuminās: nō cōsumēs sed lucens. Ex q̄ habet̄ q̄ iste ignis nō fuit carbo nec flāma sz lux. Carbo em̄ ē ignis in materia terrestrī ⁊ ideo nō apparuit in specie carbonis: qz illos quos replet nō facit predicare ꝓpter terrenū questum sed ꝓpter celeste premiū. ſ. Corin. nono. Que est enim merces mea vt euāgelium ꝛc. Nec apparuit in specie flāme: qz flāma est ignis in materia sereis: sp̄ūs aūt sanctus illos quos replet nō facit p̄dicare ꝓpter fauorē humanū: sz ꝓpter honorez diuinū. Gall. ꝓmo. Si adhuc hominibus placerē christi seruus non essem. Ap paruit ergo in specie ignis ꝙ est duplex et

purissima: quia quos replet predicare facit ex cincera intētiōe. s. ꝓpter vtilitatem proximi ⁊ honorem dei. Philippen. quarto. Nō quero datū sed quero fructum ⁊c. Tertio ostenditur in quos sit emissus. s. in apostolos: cū dicitur. In ossib⁹ meis. Apostoli enim dicuntur ossa: quia fuerūt exterius duri per passionum tolerationem. Job. xxij. Solidissimi quasi ere fusi sunt fuerunt solidi: quia minas non timebant: solidiores quia verba cōtemnebāt solidissimi quia mortē despiciebāt. Interius autem fuerunt medulis pleni per deuotionem. Job. xxj. Medullit⁹ ossa illi⁹ irrigātur. Medulla em̄ secūdum Rabbanuz dicitur ex eo ꝙ madefacit ossa. Et est calide nature ⁊ dulcis saporis: qꝛ deuotio spiritualꝫ animā aridā madefacit: frigidā accēdit, ⁊ mūdi amaritudinē in celestē dulcedinem conuertit. Quarto ostēditur quare missus est cū dicit. Et erudiuit me. Spiritus nāq; sanctus apostolos erudiuit. Nā in credendis dedit eis plenaz veritatē. Unde dr. Spirit⁹ veritatis. Johannis. xiiij. Spiritum veritatis quē mūdus non potest accipere in diligēdis dedit ordinatā charitatem, Ideo dicitur Spiritus charitatis. j. Johan. iiij. Deus charitas est ⁊c. In operandis dedit perfectam sanctitatē. Et ideo vocatur spūs sanctus. Johānis decimo quarto. Paraclitus autē spūs ⁊c. In sustinendis dedit consolationem et iocunditatem. Johannis decimoquinto. cum venerit paraclytus ⁊ cerera.

¶ Sermo. clxiiij. Eodē die. Sermo. ij.

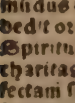

SI q̄s diligit me sermonem meum seruabit ⁊c. Johannis. xiij. Circa aduentum spiritussancti in supradictis verbis tria ponuntur. Primo ipsius spiritus aduentus siue missio cum dicitur. Ad eum veniem⁹. Secundo missi confirmatio, cuz dicitur. Et mansionem apud eum faciemus. Tertio ipsi⁹ missi cōfirmati manifestatio cuz dr i principio. Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit. Circa p̄mū notādū ꝙ quatuor sūt q̄ disponūt ad spūssācti aduētū ⁊ missionē. Primū est deuota oratio: cū libēter homo ad illū hospitiū vadit ad q̄ inuitat. Nr̄e aūt orōnes sūt q̄dā inuitationes. Qd autē nostra oratio requiratur docet christ⁹: Joh. xiiij. Rogabo patrē meū ⁊ aliū paraclitū dabit vobis. Docet tot⁹ apl'orꝫcet⁹. de quib⁹ dicit. Orātibus apostolis ⁊c. Docet ꝓpheta qui orādo dixit. Cor mundū ⁊c. Docet vniuersalis eccl'ia q̄ dicit. Ueni sancte spūs. Scd̄m est ꝓfunda humiliatio, Libēter hō ad illud hospitiū vadit vbi honorari se credit. Hūilitas aūt spūi sctō honorē facit. iuxta illud Eccl. iij. Magna potētia dei solius ⁊ ab humilib⁹ honorat. Aqua aūt spūssctī nō fluit in mōtib⁹ supboꝝ sz vallib⁹ hūiliū. ps. Qui emittit fontes i cōuallib⁹: inter mediū mōtiū ꝑtrāsibūt aq̄. Duo mōtes sunt due species supbie. Una q̄ nascit ex re tēporali: ⁊ alia q̄ nascit ex re spūali. In medio istoꝝ mōtiū trāsit humilitas q̄ semꝑ tenet mediū: nō declinās ad aliquā illaꝝ specieꝝ. Et i isto medio aq̄ trāseunt gratiarum. Tertium est cordis purificatio. Libēter em̄ hō hospitat in hospitio mūdo: sic spūssctūs habitat i cord̄ puro. ps. Domū tuā dn̄e decet sctitudo i lōgitudinē dieꝝ. Gre. Tergat. ḡ sordes praui opis q̄ deo p̄parat domū mētꝫ. Est aūt mūdād⁹ intellect⁹ ab omni praua cogitatione. Sic etiā effect⁹ ab oī inordinato amore. Op⁹ exteri⁹ a negligētia ⁊ torpore. Hoc signatū est. Numeri. xij. vbi dr ꝙ mūdauerūt ppl'z portas ⁊ murū. Per populū intelligit turba cogitationū ꝑ portas cōsens⁹ volūtatis. ꝑ murum bona scz opera q̄ animū muniūt ne ab ipsis superetur hostib⁹. Quarto est mentis trāquilla vocatio. Libēter em̄ homo ad illd̄ hospitiū diuertit in q̄ quietē inuenire se credit: hinc est ꝙ apl'i receperūt spm̄ sctm̄ sedētes. i. a curis secularib⁹ quiescētes. hinc est ꝙ filij israel acceperūt māna in solitudine. i. spiritussanti dulcedinez in mentis quiete. hinc est ꝙ Helyas i solitudine māne ⁊ vespere pane ⁊ carnibus pascebat. veniēs aūt ad ppl'm vix bucellā panis inuenit qꝛ homo in mētis q̄ete diuinas consolationes recipit: in turbatiōe aūt famē inuenit. Scd̄o sunt quedā q̄ disponūt ad ipsius spiritussancti cōfirmationē cū dicitur Et māsionem apud eū faciem⁹. Et

ctā sunt ḡmor. Primū est meditatio mortis. Sicut est materialis ignis cōseruat sub fimere: sic spūsctūs sub mortis meditatione. Memoria enim mortis gratiam cōseruat: qz facit humilē animū. Eccli.x. Quid superbis? In omnib⁹ operib⁹ tuis memorare nouissima tua ⁊ in eternū non peccabis. Mat. pfectū. Sic g. Valde se solicitat in bono opere: q̄ semp cogitat de extremo fine. Scōm est mortificatio carnis. Carnes em cōseruant ex salis appositiōe. Sic spiritussancti⁹ ex carnis mortificatiōe. Mat.ix. Oisvictima sale salietur. Aque stātes scōm Ambro. putrescūt: sz p diuersos lapides currētes in suo vigore pstāt. Sic ois stās in otio putrescit cito ex pctō. sed qñ inter diuersos lapideos volutiaz ⁊ tenuioz frāgit: in gra cōseruat. Et secundū Aug. in libro de ciuitate dei. Est quidā fons q̄ in die frigescit: in nocte calescit qz ignis spiritussancti in pſperitate extinguit: ⁊ i asperitate penitētie cōseruat. Tertiū est diuini timoris pſentia. Sicut enim domus stare non potest si nō habet stabile fundamentū et forte tectū: sic nec anima si nō habet timorē. q̄ timor sit fundamentū vr Eccl.xxvij. Si nō in timore dñi instāter tenueris tectū cito sabuerit tibi dom⁹ tua. Et q̄ sit tectum. Eiusdem. xxv. Timor dñi super oia se ꝓpposuit. Quartū est custodia exteriorū hominis sicut em vas plenū balsamo aptē relictū cito effundit. sic balsamū gre dei in ēa effusuz extra in ādā p oēs ānq̄ sensus. s. visum auditū, gustū, odoratū, ⁊ tactū. Eccle.xx. Gratie fatuoꝝ effundētur. Tertio sunt quedā q̄ facūt ad spūssancti missi ⁊ cōfirmatiōē cōsonē. Et illa sunt quatuor. Spūs em sanct⁹ oſtēsus est in quadrupli ci signo: scz nubis columbe: flatu: ⁊ ignis: per q̄ dat intelligi q̄ quatuor sunt signa per que quis potest agnoscere se habere spiritū sanctū. Primū signū est abundantia lachrymarū. Et ideo apparuit in specie nubis sup christū trāsfiguratū. ps. Fiat spūs eius ⁊ fluēt aque. Gen. j. Spiritus dñi ferebat sup aquas. s. lachrymas. Secūdū est dimissio iniuriarū. Et ideo apparuit in specie colūbe q̄ fellē caret. et ideo Sap.vij. Vocat sōssanctus suauis. benignus: ⁊ humanus qz facit homines suaues in corde et begninos i sermōe: ⁊ hūanos in omni cōuersatiōe. Tertiū est cōtemptū temporaliū, ⁊ ideo apparuit i specie flatus: quia ola tēporalia facit contēnere tanq̄ flatum vapoꝝ ⁊ fumū. Et ideo legitur de sansone q̄ eius spūs dñi in eū irruit leonē interfecit, philisteos superauit vincula dirupit. per leonē intelligitur superbia. Per philisteos qui interpretantur cadētes intelliguntur diuitie sine ipsa auaritia: quia sicut dicitur proner.xj. Qui cōfidit in diuitijs corruet. Sed q̄ vincula intelligit ipsa carnalis cōcupiscētia. iuxta illud Eccl.vij. Uincula em sūt manus illi⁹. Quartū est desiderū supernoꝝ. Et ideo apparuit i specie ignis q̄ semp hz sursuz ferri. Eze.viij. Eleuauit me spūs iter terraz ⁊ celū. Ubicūq̄ ergo est sum⁹ aromatic⁹ sctī desiderū signū hī q̄ ibi sit ignis spūssctī. Ste. Qui mēte intēgra dñm desiderat profecto iā habet quem amat.

¶ Serm.clxv. De sctā trinitate. Serm.j.

Altitudo diuitiarum sapiētie et scientie dei. Rom.xj. Festum sancte trinitatis quidaz celebrant dñicaz que est octaua pēthecostes que est principiū dñicarum: ad inuenendum q̄ deus est prima causa oim. Sed alij celebrāt illud festū in vltima dñica ad inuēdū q̄ deus est finis omniū. Alij nunq̄ celebrāt cōtenti illa laude continua trinitatis: qua hz Ecclia pri ⁊ filio ⁊c. vt ostendat q̄ est gubernatrix ⁊ pseruatrix oim. Apostolus igit licet rāptus fuerit vsq̄ ad tertiū celū. tamēn ē ausus mysteriū trinitatis curiose inuestigare: Sz in hac admirationi ⁊ laudis prāpta dicit. O altitudo diuitiaꝝ. In q̄bus verbis tria ponit. Primo q̄ ipsa beata trinitas nō est curiose inuestiganda cum dicit O altitudo diuitiarū sapiētie ⁊ scientie dei ⁊c. Curiose em hoc inuestigare vanū esset ac periculosuz ⁊ cōfusione dignū. Uanū quidē esset quia intentū suum cōsequi nō posset. Eccle.iij. Altiora te ne q̄sieris ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris, ⁊c. Unde legitur q̄ eo tempore quo beat⁹ Augustinus libros de trinitate faciebat: quēdā puerulū in littore

maris inuenit: q̄ cū quodā cocleari argē
teo aquā maris in quādā paruā foueā re
fundebat dicēs se velle totū in mare illā
foueam refundere. Cui Augustin⁹ ꝓuoca
tus ait. Quō hoc posset fieri cum mare sit
magnū ⁊ coclear modicū ac fouea par-
ua? Et ille facili⁹ est mihi hoc agere q̄ ti
bi id qd̄ cogitas adimplere. Cogitas em̄
in libro tuo mysteriū trinitatis ꝯprehēde
re cū liber tu⁹ sit parua fouea ad recipiē
dum ingeniū tuum modicū coclear ad in
q̄rendū ⁊ trinitas ipsa immēsum pelag⁹
ad exhauriēdū. Statimq̄ puer disparuit.
Scd̄o hoc esse periculosum: qr ex nimia
immēsitate luminis posset incurrere ceci
tatē erroris. Prou. xxv. Sicut q̄ mel mul
tum comedit non est ei bonum: sic q̄ per-
scrutator est maiestatis opprimet̄ gloria
Aug. in libro de trinitate vbi querit̄ vni-
tatis trinitas patris ⁊ filij ⁊ spiritussan-
cti nusq̄ ꝑiculosi⁹ alicubi errat̄ nec labo-
riosi⁹ aliquid querit̄: nec fructuosius ali-
q̄d inuenit̄: vñ legit̄ in apocriphis. Esdre
ꝙ cū ipse esdras profunda dei inquirere
vellet ad seipsum reductus est: ne supra
seminis eleuaret̄ angelo sibi dicente. Si
velles flāmā ignis pōdera flatū vēti mē
sura. diei preterita reuoca. quasi dicat Si
hec que infima sunt nō vales cōprehende
re: quō hec qui diuina sunt valebis attin-
gere? Tertio hoc esset ꝯfusiōe cōdignū.
Dixit em̄ rabi moyses ꝙ talmudiste dixe
runt ꝙ quicūq̄ ingeniū ponit circa qua-
tuor recipiet confusionem. Qñ scilz vult
scire quid est in summo: qñ vult scire q̄d
est in imo: q̄d fuit primo ⁊ q̄d erit vltimo:
summū ⁊ primū vocat deum inquantum
est principium oīm: imū ⁊ vltimuz vocat
ipsum inquātū est finis oīm. Quantū em̄
ad ista de⁹ est inuestigabilis. Esa. vj. Di-
citur de seraphin ꝙ duabus alis velabāt
faciē eius. Et duab⁹ velabant pedes ei⁹.
Uelant igitur caput ⁊ pedes: qr deus ꝓut
est principiū ⁊ finis est nobis inuestigabi-
lis. Media autem nō sunt velata qr ea q̄
sunt a principio i finē, id est diuini effect⁹
nobis cognita sunt. Scd̄o ponit apl's ꝙ
ipsa btā trinitas fideliter est credēda cū
dicit. Qm̄ ex ipso ⁊ per ipsum ⁊c. Ubi po-
nit ⁊ trinitatem personarū, cū dicit Quo
niam ex ipso ⁊c. Et vnitatē essentie cū di-
cit. Ipsi gloria in secula. Ista em̄ fides no
stra adiuuari potest scripturaruz testimo
nijs creaturarum vestigijs ⁊ ostēsis mira
culis. Potest aūt hoc ostendi per auctori
tatem diuinā, angelicā ⁊ humanā. De di
uina dicit̄ Gen. j. Faciam⁹ hoīem ad ima
ginē ⁊ similitudinē nostrā. qd̄ ergo dicit̄
Faciamus ⁊ nostra: personaꝝ pluralitatē
respicit ꝙ vero in singulari numero dicit
similitudinem ⁊ imaginem substantie re-
spicit vnitatem, hoc etiā ostēditur ꝑ au-
ctoritatē angelicā qr angeli quotidie ex-
clamant ⁊ dicunt Sāctus sanctus sanct⁹
dominus deus exercitum ⁊c. ꝙ ter dicūt
sanctus pertinet ad trinitatem personaꝝ
ꝙ semel dicūt dominus deus. ad vnitatē
essentie. Hoc etiam ostenditur ꝑ auctori-
tatem humanā scz propheticam. ps. Be
nedicat nos de⁹ deus noster ⁊c. Apostolicam prime Joā. v. Tres sunt q̄ testimo-
niū dant in celo, pater, verbū, ⁊ spiritus-
sanctus. Et hi tres vnum sunt. Et ꝑ aucto
ritatem euangelicam. Matt. vltimo Ba-
ptizātes eos in nomine patris ⁊ filij ⁊ spi
ritussācti. Secūdo adiuuatur ipsa fides
nostra qua credimus deum esse trinum ⁊
vnum ex creaturarū vestigijs. Et istd̄ ve-
stigium inuenitur in creaturis superiori-
bus: sicut in sole: in quo scd̄m btm̄. Augu
stinum tria cōsiderantur scz qd̄ est qd̄ lu-
cet: ⁊ qd̄ calet. i. substātia solis radius et
calor. Radius de sole nascit̄: qr fili⁹ de pa
tre generat̄. Calor aūt ab vtroq̄ prouenit
quia spiritussanctus ab vtroq̄ procedit.
Substātia ꝟo solis a nulla creatura causa
tur pr̄ a nullo deriuat̄. In creaturis infe
rioribꝰ sicut patet in aqua vna est aqua
in fonte, in riuo, ⁊ stagno. Sz riu⁹ est a fō-
te: stagnū ab vtroq̄ fōs a nullo. In cratu
ris medijs sicut in hoīe in quo est vna aīa
in tribus potētijs. de q̄b⁹ dicit Aug. Nō
sufficit solus intellect⁹, nisi sit volūtas in
amore dei: nec duo sufficiunt nisi memo-
ria addat̄: qua semꝑ n aīa intelligēs ma
nea de⁹. Tertio adiuuat̄ oñsis miraculis
q̄ꝝ vnū ponit. Eusebi⁹: ꝙ circa natiuita-
tē christi tres soles in oriēte apparuerūt
q̄ paulatim in vnū solē redacti sunt. Aliud
ponit eutropius ꝙ dū quidā arrian⁹ quē
dā baptizaret. Et formā trinitatis ꝑuer-
teret mox aqua disparuit. Tertiū ponit

gibet⁹ q epi'co po nanſtrãſſi miſſam celebrãti tres gutte clariſſime ſup altare celit⁹ ſunt emiſſe q̃ ſibi appropinquãtes vnã gẽmã pulcherrimã effecerũt, quam cũ in quadã cruce vbi erant multe gẽme poſuiſſet: ille tãtã et⁹ excellentiã nõ ferẽtes de cruce ꝓtinus ceciderũt. Tertio dicit aplꝰ q ipſa btã trinitas ⁊ vnitas eſt a nobis glorificãda. cum ait. Ipſi gloria i ſecula ſeculoꝝ amẽ. Vebem⁹ ipſam glorificare propter debitũ: qz propter ipſaz homo eſt formatus. Eſa. xliij. Populum iſtum formaui mihi: ⁊ laudẽ meam narrabit. Propter meritum. j. Reg. ij. Quicũq honorificauerit me glorificabo eũ. Propter exemplum: qz ipſam glorificat creatura inſenſibilis. ꝓ. Celi enarrant gloriam dei. Irrationalis creatura. Eſa. xlij. Glorificabit me beſtia agri ⁊ draco nus. creatura intellectualis. Job. xxxviij. Ubi eras quando me glorificabãt aſtra matutina? Et ideo debet iſtam glorificare creatura rationalis vt verificetur illud quod dicit Auguſti. Non ceſſat nec tacet laudes tuas vniuerſa creatura tua.

¶ Sermo.clxvj. De feſta trinitate. ſer.ij.

BEnedicat nos deus deus noſter: benedicat nos deus ⁊c. Prophetа ſpiritu ſancto inſpiratus myſteriũ trinitatis nobis aperiens tria dicit. Primo quid de eo ſit credendũ. Secundo quid ad eo ſit petendum. Tertio qualiter ſit ei ſeruiendũ. De eo autem eſt credendũ q ſit trinus: quia ponitur ibi ter deus ⁊ qõ ſit vnus: ideo in ſingulari ponit benedicat. Et licz iſtud ſit ſupra nos tamen in creaturis aliqualiter elucelcit. Et primo in creaturis vniuerſalib⁹ in qb⁹ inuenim⁹ magnitudinẽ per quã intelligitur patris potentia: ſpeciem ⁊ pulchritudinem per quam intelligitur filij ſapiẽtia de his duobus dicitur. Sapien. xiij. A magnitudine enim ſpeciei ⁊ creature cognoſcibiliter poterit eoꝝ creator videri: vtilitatem per quã intelligitur ſpiritus ſancti bonitas ⁊ clementia. Gene. j. Vidit enim deꝰ cuncta que fecerat ⁊ erãt valde bona. Secundo elucelcit in creaturis in particulari ſicut in igne: i quo quidem eſt ſpecies ignis, ſplendor, ⁊ calor. Splẽdor ab igne naſcitur: calor ab igne ⁊ ſplendor generatur. Unde dicit Augu⁹ ſti. Splẽdor ignis eſt de igne: ⁊ ſi cocus ſunt. Da mihi cinẽm ignem ſine ſplendore: et credam patrem eſſe ſine filio. Secũdo in creatura ſpirituali ſicut in anima. vnde dicit Augu. de trinita. Mens amor et noticia eius tria quedam ſunt. Mens enim nouit ſe amat ſe ⁊ cognoſcit: noticiã ſuã gignit: ⁊ eſt parens ſue noticie: tertius eſt amor qui de ipſa ſcz mẽte ⁊ noticia procedit cũ mẽs ſe cognoſcẽs diligit ſe. Tertio in ſecularibus diſciplinis. Unde dicit Fauſtus in lib. de fide catho. Tres enim perſonas liberalia ſtudia ſenſerũt. Nunq̃ enim in arte grãmatica niſi prima ſecunda ⁊ tertia perſonam inuenim⁹. Etiam innouitur vna dictio que eſt vnica in voce, et triplex i ſignificatiõe: vt hec dictio amor que põt eſſe alicuius nomẽ proprium: et eſt nomen cõmune ⁊ verbum. Quarto in numeris. Unde dicit Philoſophus per hũc numerũ ſcz ternariũ ad hibuim⁹ noſ ipſos magnificare deum vnũ eminentem proprietatibus eoꝝ que ſunt creaturã. autem intelligẽdũ eſt q ipſi poſuerũt numerum ternarium in perſonis: qz hoc nõ cognouit. Sed vult dicere q antiqui vtebant numero ternario in ſacrificijs ⁊ oblationib⁹ ꝓpter quãdã numeri perfectionẽ. Scõo ꝓpheta ponit qd ſit ab eo petẽdũ, ſcz bñdictio cũ dicit. Benedicat nos deꝰ ⁊c. Innocatio nãq̃ trinitatis triplicẽ nobis benedictionẽ acquirit. Prima eſt in terrenorum deſpectione ⁊ celeſtiũ contẽplatiõe. Eſa. xl. Quis appendit tribus digitis molẽ terre? quaſi dicat nullus, niſi deus trin⁹ in ſua potentia, ſapiẽtia, ⁊ mia quaſi tribus digitis molẽ terre. i. ponderoſitatem corporis appẽdit ſurſum eleuando ad contẽnendũ terrena ⁊ ad contemplandũ celeſtia. Sic igitur appenſus ⁊ eleuat⁹ erat beatus Auguſtinus de quo dicitur q cum libros de trinitate ſcriberet ⁊ quedã vidua i tribulatione poſita ad eũ vadẽs ipſum ſalutaſſet ⁊ ipſe nihil illi mulieri rñderet ipſa triſtis abſceſſit. Sequẽti vero die cũ ei⁹ miſſam audiret fact'a eſt in extaſi mentis ⁊ rapta in celum: ib. dẽ vidit auguſtinũ facie in-

vox ad eā dicens. Cū ad augustinū iusti tunc de trinitatis gloria attētissime disputabat. Et iō q ibi fueris nō audiuit. scda cōsistit in tētationū: ꝛ oīm demonū effugatione. hoc signatū ē Exo. v. Deꝰ hebreorū vocauit nos vt eamꝰ viā triū dierū in solitudine, id est ꝑ fidē trinitatis ꝛ in hac vita in qua ꝑegrini sumꝰ seruiamꝰ ne forte accidat nobis pestis. i. tētatio que est a carne aut gladiꝰ qui est tētatio ab hoste. Istud etiā notat̄ in quodā fideli notario apud cōstātinopolim de quo legit̄ q cū magꝰ eū duxisset ad quēdā locū vbi ꝯgregata fuit multitudo demonū vnꝰ sedes in throno interrogauit. Si seruꝰ suꝰ erat. Et iste se signās dixit ego sum seruus sancte trinitatis. Et statim oēs disparuerūt. Tertio cōsistit in aduersitatū ꝓpulsiōe. Nam sicut refert Joānes damascenꝰ. Cū apud cōstātinopolim grauis pestis esset de medio ppl̄. q̄dā puer in celū raptus canticū sctē trinitatis, scz Sctē deꝰ sctē fortis sancte ꝛ misericors saluator miserere nobis ab āgelis ē edoctꝰ qd cū rediēs decātasset mox oīs turbatio cessauit. Tertio propheta ponit qualr sctē trinitati est seruiēdū: qr cū timore, cū dr. Et metuāt eū oēs fines terre. Circa qd sciēdū est q q̄dam sunt sub terra sicut demones ꝛ dānati in aq̄s penarū positi. Joā. xxvj. Ecce gigantes gemūt sub aquis. Isti sanctā trinitatē ꝛ si timore metuūt: tñ odiūt ꝛ blasphemāt ps. Superbia eoꝝ qui te oderūt, ascēdit semꝑ. Alij sunt suꝑ terrā sicut sunt angeli ꝛ beati. ps. Credo videre bona domini in terra viuentiū. Et isti sanctam trinitatem amore sancto metuūt ꝛ reuerētur ac laudant quotidie dicētes. Esa. vj. Sctūs sanctꝰ sanctꝰ dominꝰ deꝰ exercituū. Unde legit̄ q cum quidā vir sanctus cum alijs psallentibus esset in eccl̄ia: vidit beatam virginē illuc aduenientē, ꝛ ad Gloria pr̄i ꝓfunde inclinatē: q̄ cū eā de hoc interrogasset respōdit q quādocūq ille versiculus trinitatis ab ecclesia dicit̄: tota curia celestis sancte trinitati inclinat ꝛ ipsam reuerēt̄. Alij sunt in medio terre sicut auari ꝛ terrenorum cupiditatibꝰ dediti. Et isti non sunt digni gloriam sancte trinitatis narrare ne dicat̄ eis illud: peccatori aūt dixit deꝰ: q̄re tu enarras iustitias meas ꝛc. Unde sicut refert Bonifacius in libro suo quē scripsit ad comitissam Matildā. Cū quidā archiepꝰ simoniacus per testes cōuinci nō posset: preceptum est ei vt ꝟsum trinitatis diceret. Et cū ille sanctā trinitatē: ꝛ maxime spiritū sanctū nolare non posset, sic deprehēsus ꝛ cōfusus est. Alij sunt in finibus terre sicut viri ꝑfecti in quibus terrena sumunt̄. Et isti btāꝫ trinitatē metuūt timore filiali. Eccl̄i. j. Plenitudo sapiētie timor dñi: ꝛ isti semꝑ trinitatē debēt laudare ac dicere Gl̄ia patri ꝛ filio ꝛ spiritui sctō Istū em̄ versum sctē trinitatis Nicena synodꝰ edidit. Sed Hieronymus in fine psalmoꝝ dicendū ordinauit.

¶ Sermo. clxvij. Eodē dei. Sermo. iij.

Tres sunt q̄ testimoniū dāt i celo, scz pr̄ ꝟbū ꝛ spūssanctꝰ: ꝛ hi tres vnū sunt, pr me Jo. v. Sctūs Joānes euāgelista recūbēs supra pectꝰ dñi: ꝛ fluēta sapiētie ide hauriēs mysteriū sctē trinitatis nobis sub breuibꝰ ꝟbis tradidit dicēs. Tres sūt i q̄bꝰ ꝟbis tria ostendit. Primo q i diuinis est trinitas ꝑsonaꝝ ꝛ vnitas essentie. cū dr. Tres sūt q̄ testimoniū dāt i celis ꝛc. Istā aūt trinitatē ꝛ vnitatē ꝑsonaꝝ ostendit. Dionysiꝰ i libro de diuinis noībꝰ ꝑ quatuor exēpla ostēdēs q filiꝰ ꝛ spūssctūs ꝓcedūt a pr̄e sicut duo riui ab vno fonte, sicut due pullulatiōes ab vna radice, sicut duo radij ab vno sole. Aīt em̄ sic. Pr̄ est fontana deitas Filiꝰ aūt et spūssctūs riui deitatꝫ si ita opꝫ dicere pullulatiōes diuine nature ꝛ sicut flores ꝛ sa ꝑsubstātialia lumina. Quō aūt sint neq dicere neq cogitare est possibile. Procedūt igit̄ ꝑmo sicut duo riui ab vno fonte. Pr̄ em̄ est instar fontis, filius instar riui a fonte ꝓcedētis. Spūssctūs instar stagni a fonte ꝛ riuo ꝓcedētis ꝛ emanātis. Scdo ꝓcedūt sicut due pullulatiōes ab vna radice. A radice q̄dē ꝓcedit trūcus ꝛ a radice ꝛ trūco educit ramꝰ: Sic a pr̄e ꝓcedit filiꝰ: a pr̄e ꝛ filio procedit spūssanctꝰ. Tertio ꝓcedūt sicut duo flores ab vna arbore. De arbore q̄dē ꝓcedit flos: ꝛ ex arbore ꝛ flore nascit̄ fructꝰ. Sic a pr̄e procedit filiꝰ ꝛ ab vtroq pūssctūs. Quarto pro

cedūt sicut duo radij ab vno sole. A sole q̄dem pcedit splēdor. A sole et splēdore producit calor. Aug. Uidem⁹ solem per celū currentē, lucentē, ⁊ calentē. Ista igit tria considerant in sole scz cursus splendor, ⁊ calor. sic in deitate inuenimus patrem currentem idest potēter omnia operantē. Joā. v. Pater me⁹ vsq; modo operatur, filiū splendentem idest splendorē sue sapiētie effundentē. Joā. j. Erat lux vera ⁊c. Et spiritū sanctum calentē. i. corda inflammātē. Luce. xij. Ignē veni mittere in terra ⁊c. Secundo ostēdit. Joannes q̄ in diuinis sunt quedā appropriata cum dicit. qui testimonium dant in celo. Secundū autem glosam. Christus habuit triplex testimoniū q̄ fit celestis. Primū est a patre cū dixit. hic est fili⁹ meus dilect⁹. Secundū autem a seipso quādo fuit trāsfigurat⁹. Tertiū a spiritu sancto quādo in specie colūbe super eum apparuit. Et q̄uis iste operatiōes fuerunt cōmunes: tamē secundū beatū. Aug. illius vocis allatio attribuit patri, trāsfiguratio filio, ⁊ columbe formatio spiritui sancto. Ponunt autē scti ⁊ alia appropriata diuinis psonis quorū. Aug. in li. de trinitate tria ponit dicens. In patre vnitas in filio equalitas, in spiritu sancto vnitatis equalitatisq; cōnexio. In alio quoq; loco appropriat pri potentiā filio sapiētiam: et spiritui sancto bonitatē. Hilari⁹ vero in li. de trinitate alia tria pōit dicēs. Eternitas est in patre, species in imagine: vs⁹ in munere. Ex his ergo patet q̄ patri attribuitur potentia, vnitas et eternitas. Filio sapiētia: equalitas species siue pulchritudo. Spiritui sancto bōitas: nexus: ⁊ vsus: horū autem rationem breuiter videam⁹, pater nanq; est fontale principiū et ei attribuit potentia qui in se includit rationē principiū. Et etiam principiū nō est de principio: ideo sibi attribuit vnitas: q̄ sicut principium sine principio in numeris inuenit. Et etiam principiū omnis processionis. s. generationis ⁊ spirationis: ⁊ ideo sibi attribuit eternitas que est principiū omnis durationis scilz eui et temporis. Fili⁹ autem pcedit a patre per modum intellectus quo sapiētia perficitur: et ideo sibi attribuit sapientia. recipit etiam inq̄tū filius a patre genitus eandem naturā quam habet generās iō sibi attribuit equalitas. Et etiam verbū patris in quo tāq̄ in speculo oīa resplendent atq; relucent et ideo sibi attribuit species siue pulchritudo. Spiritussanct⁹ procedit a patre et filio, vt amor cui⁹ obiectum est bonū et ideo sibi attribuit bonitas. Et etiā amor: patris et filij q̄ vniūtur ⁊ est donū quod nos vnit: et ideo sibi attribuitur nex⁹. Pater in amore diuino fruitur seipso ⁊ diligit filiū amore fruitionis. ergo spūi sancto appropriat vsus vnde Beatus Aug. Usum exponit fruitionē. Tertio ponit quedā propria cū dicit. Pater, verbū, ⁊ spiritussanctus q̄uis em̄ per hoc ab inuicem distinguant: non tamen diuidunt. Sed sicut habent vnam essentiam ita habent vnā virtutē vnā voluntatē ⁊ vnā operationem quod enim q̄tum ad ista quatuor non diuidant. dicitur. Joā. v. Nō potest fili⁹ quicq̄ a se facere. Ecce quia habet eandē cum patre virtutem. Sicut enim fili⁹ nō est a seipso sed a patre, sic ⁊ seipso nō habet virtutē operandi sed a patre: habet etiā a patre eandem essentiā. Unde subdit. Nisi qd̄ viderit patrem facientē, q̄ a enim illa generatio qua fili⁹ a patre procedit: non est carnalis sed spiritualis: ⁊ sensus vis⁹ inter ceteros sensus est magis spiritualis ideo per sensū visus exprimitur. Uidere enim patrem faciētē nihil aliud est q̄ ab ipso accipere essentiā et operatiuam virtutem: habet etiam eandem operationē Unde subditur. Quecū q̄ em̄ pater fecerit habet etiam eandem cū patre volūtatem. ideo subditur. hoc ⁊ fili⁹ similiter faciet idest simili voluntate cum patre.

¶ Sermo. clxviij. De eodem die Sermo quartus.

Potestas dei ē: et tibi dñe misericordia, qr tu reddes vnicuiq; iuxta opera sua. psalm̄. Secundum sanctos doctores patri attribuitur potentia, filio sapientia, spiritui sancto bonitas, siue misericordia. Duo prima, scilicet potentia et misericordia patent in auctoritate premissa. Ter-

tium autē scilicet sapiētia notatur: cum dicitur quia tu reddes vnicuiq; secūduz opera sua Omne em̄ iudiciuz datum est filio sicut dicit. Joh. v. Judex autē indiget sapiētia ad examinādum ⁊ diffiniendum. Et iō in hoc qd̄ d̄r Quia tu reddes vnicuiq; secundū opera sua: filij sapientia intelligitur. Primo igit̄ potētia attribuitur patri q̄uis enim filius ⁊ spūssanctus omnipotētes patri tn̄ omnipotētia attribuitur ne in cordib⁹ simpliciū ex eo q̄ pater dicit̄ impotens reputet̄. Quamuis autē deus sit omnipotēs sunt tamen sex que ipsum superant ⁊ vincūt. Primū est sua pietas viscerosa. Hie. xxxj. Si filiꝰ honorabilis mihi effraim si puer delicatꝰ: qr ex quo locutꝰ sum de eo adhuc ego recordabor eius. Idcirco ꝯturbata sunt viscera mea super eū miserēs miserebor eiꝰ. Osee. xj. Cōuersuz est cor meū in me pariter ꝯturbata ē plenitudo mea non faciam furorē meū. Scd̄m est oratio nostra lachrymosa. Gene. xxxij. Si contra deū fortis fuisti q̄to magis cōtra homines preualebis? Fuit autē cōtra deuz fortis ꝑ lachrymas quas effudit sicut dicitur. Ozee. xij. Inualuit ad angelū ⁊ cōfortatꝰ est, fleuit, et rogauit eū: hoc etiā notat̄. iiij. Regū. xx. de ezechia rege cuiꝰ lachryme deū vicerūt. Tertiū est charitas affectuosa. Ipsa em̄ deuz de celo ad terram traxit. Augu. O charitas q̄tas ⁊ q̄ magnas vires habes deū de celo ad terrā deposuisti. Ipsa enim eum in patibulo ascēdere fecit ⁊ coegit. Luc. xij. Baptisma habeo, baptizari: ⁊ quō coactor donec ꝑficiat̄ Quartum est cōstātia virtuosa. Qui em̄ sibi ⁊ voluntati sue vim faciunt deū vincūt. Mat. xj. Regnū celorū vim patit̄ ⁊ violenti rapiūt illud. Quintum est humilitas gratiosa: quod signatum est. iij. Regū. xxj. Ubi scz dn̄s dixit helie. Nonne vides achab humiliatū coram me: qr igitur humiliatꝰ est mei causa nō inducā malum in diebus eius hoc etiam manifeste patet in niniuitis. Sextū est veritas ꝟtuosa. ij. Timoth. ij. Negare seipsum nō pōt. Glo. qd̄ faceret: si dcā sua nō impleret. Ex hoc em̄ verbo īprōperabat helimus magus paulo quēadmodū refert ipe Dyonisius i libro de diuinis nominib⁹. Dicebat em̄ si omnipotens est quomodo d̄r aliquid nō a nostro theologo. Et rn̄det ipse dionysius. Et enim sui ipsius negocio casus est a veritate: veritas aūt est existēs a veritate aut casus ab existēte aūt cadere nō pōt deꝰ. Secūdo sapientia attribuit̄ filio: ⁊ quāuis pater ⁊ etiā spiritussanctꝰ eandē habeant sapientiā: tn̄ ne ex eo q̄ dicit̄ filius ab imperitis minꝰ sapiēs crederetur iō sibi attribuitur sapiētia, q̄uis autem sit lumine sapiens, tn̄ scienter se a nobis decipere ꝑmittit. Et hoc in venditione emptione, cōmutatione ⁊ diuisione. In vēditione em̄: quia vendendo nobis regnum celorū dimittit se decipi infra dimidium iusti precij: vēdidit em̄ ipsum apl̄is pro rhetibus ⁊ parua nauicula. Mat. iiij. zacheo ꝑ dimidia rerū suaꝝ substātia Lu. xix. Uidue ꝑ duobꝰ minutis. Et q̄busdā pro calice aq̄ frigide: vt habet̄. Math. x. Quibusdā etiā ꝑ sola bōa volūtate hiero. Que offerunt̄ nō sui pōdere: sz offerētiū volūtate pensant̄. Aug. Regnū celorū tm̄ valet q̄tū habes: nihil viliꝰ cū emitur: nihil charius cum possidet̄. Secūdo dimittit se decipi in emptione: qr vilia nr̄a charo precio emit. Nā corpus nr̄m emit precio sui sanguinis. j. Cor. vj. Empti estis p̄cio magno. Animā nr̄am emit positione aīe sue. j. Johā. iij. Ille pro nobis animā suā posuit ⁊c. Res emit ad cētuplum: vt habet̄. Mat. xix. Penitentiam suam emit pro regno celorū. Matth. iiij. Penitentiā agite appropinquabit enim regnum celorū. Tertio permittit se decipi in cōmutatione quia auruz sue gratie commutat in lutū nostre culpe. Quarto ꝑmittit se decipi in diuisione: homo enīz quandoq; corpus suū cum deo ⁊ diabolo diuidit: ⁊ dat diabolo iuuētutē: ⁊ dat deo senectutez. Et tn̄ deus accipit ab homine quicquid habere: potest. Gene. iiij. Nonne si recte offeras: ⁊ non recte diuidas, peccasti. Tales ei recte offerūt: qn̄ deo senectutem suam tribuūt. Sed nō recte diuidunt: qr deo dant etatem viliorē et dāt diabolo meliorē. Tertio bonitas ⁊ mīa attribuit̄ spiritui sancto. Et q̄uis pater ⁊ filiꝰ habeant eandem misericordiā tn̄ qr spūs dicit quādā impetuosita

tem, ne hoc de spiritusancto ab iperitis crederetur ei bonitas ⁊ mia attribuit: ⁊ ipsa eius mia est tāta ꝙ vbiq; inuenitur. Nā in celo est mia saluans. ps. Domine in celo mia tua. In mūdo mia lōganimiter expectās. Esa.xxx. Expectat vos dn̄s vt misereat vestri. In purgatorio est misericordia liberalis. Eccl.lj. Liberasti me a pressura flāme que circūdedit me. Et ibidem. Liberasti me secundū multitudinez misericordie nominis tui. In inferno est misericordia mitigans: quia ibi peccatores puniunt citra cōdignū. ps. Nūqd in eternum obliuiscitur misereri deꝰ: aut cōtinebit in ira sua mias suas? Tāta autem est eius mia ⁊ bonitas ꝙ nō videtur posse ea que repugnāt sue bonitati vt saluandum damnare. Un̄ dixit angelꝰ qui ꝑsonā dei gerebat loth viro iusto vt habetur Gene.xix. Nō potero facere q̄dq̄ donec egrediaris illuc. Non videt posse ea q̄ repugnāt sue misericordie sicut peccatorem penitētē ad misericordiaz non reuocare seu recipere. Unde dicit. Augu. Tardius si quidē videtur deo peccatori veniā tradere q̄ ipsi peccatori. Sic eniz festinat absoluere reū a reatu conscientie sue quasi plus ipsum cruciet compassio miseri: q̄ ipsum miserum compassio sui. Non etiā videtur ea posse que repugnant sue gratie: sicut gratiā ab inuito auferre. Unde dicit Anselmus. Cū deus velit ꝙ anima habeat rectitudinē voluntatis: si ab ipsa inuita eā aufert: iam vellet eam nolle quod vult eam velle.

¶ Sermo.clxix. De sancto. Barnaba. Sermo primus.

Oseph qui cognominatꝰ est Barnabas ab apostolis, qd̄ interp̄tatū est filiꝰ cōsolatiōis leuites cyprius genere cū haberet agrū vendidit illū: ⁊ attulit preciū ⁊ posuit ante pedes apostolorum. Act. iiij. Quilibet vere penitens ⁊ conuersus quinq; debet habere. Debet nanq; proficere in gratiā sperare de venia: satisfacere de offensa: dolere de culpa: ⁊ despicere terrena. Ista beatꝰ barnabas a christo conuersus perfecte habuit q̄ in ꝟbis premissis notantur. Primo nanq; profecit in gratia quod notatur cum dicitur. Joseph, quod interpretatur augmētū. Ipse enim augmētum faciebat: quia de virtute in virtutem semꝑ ibat. ps. Ibunt de virtute in virtutem. j. Petri.iij. Crescite in gratia ⁊ cognitione domini nostri iesu christi ⁊ saluatoris Debet autē q̄libet iustus proficere quantū ad augmēta virtutum ⁊ extirpationē vitiorū. Unde dicit Gene.j. Crescite id est de virtute in virtutem proficite: ⁊ multiplicamini id est virtutes multas acquirite: ⁊ replete terram id est ꝑ bona opera fructificate ⁊ subijcite eam id est sensualitatē rationi supponite: ⁊ dominamini piscibꝰ maris. i. motibꝰ luxurie. De qua dicitur. Prouer.v. Fauus distillās labia meretricis: nouissima autē illius amara quasi absinthium. Et volatilibus celi. i. motibus superbie: ⁊ vniuersis animantibꝰ que mouent sup terrā. i. motibus auaritie. Scdo sperauit de venia quod notatur cū dr̄ Barnabas. i. filius consolationis. Magna em̄ est cōsolatio peccatori quādo de venia saluatoris. ps. Memor esto ꝟbi tui seruo tuo: in quo mihi spē dedisti: ex tali enim spe anima cōsolatur. Unde dicit. Hec me cōsolata est i humilitate mea. A morte culpe viuificat homo iō dicit. Eloquiū tuuz viuificauit me superbi aūt ⁊ obstinati peiores efficiunt: ideo dicit. Superbi iniq; agebant vsq; quaq;. Nam q̄to deū misericordiorē sentiunt tanto securius in peccatis consistunt. Tertio satisfecit de offēsa: quod notatur cū dicitur: leuites. Nā si aliquando mancipauit se mūdo. postea tamen totaliter dedicauit se deo. Dicit aūt d leuitis. Deut. penul. Ponēt thimiama in feruore tuo ⁊ holocausta sup altare tuū. Bn̄dic dn̄e fortitudini eiꝰ: ⁊ opa manuū eius suscipe. Per q̄ dat intelligi ꝙ sctūs Barnabas inq̄tū fuit leuites satisfecit deo ꝑ deuotam ⁊ odoriferam orationem. Ideo dr̄ ponent thymiama. Per carnis mortificationē: ideo dr̄. Holocaustū sup altare tuū. Per fortē aduersoruz ꝑpessionē iō dr̄. Benedic dn̄e fortitudini eius. Per largaz eleemosynarū largitionē: ideo dr̄. Et opera manuum eius suscipi. Ipse em̄ agrū vēdidit, ⁊ p̄ciū ad pe-

des apostolorum posuit. Quarto voluit de culpa quod notat cum dicit Cypri⁹ quod interpretatur merens Job.xxx. Merens incedebam: sine furore consurgens in turba clamabam. Uerus enim penitens debet habere dolorem magnum: ideo dicit. Merens Dolorem continuum. ideo dicit incedebam. Nunquam enim iste dolor debet finiri: sed semper augeri. Dolorem spontaneum: ideo dicit: sum furore consurgens. Aug. hic semper dolebat: et de dolore gaudebat. Dolorem vniuersalem: ideo dicit. In tur[illegible] clamabam. Et talis dolor debet esse perf[illegible] debet namque clamare isto dolore cor[illegible] non contra vnum peccatum sed contra turbam omnium peccatorum. Quinto terrena contempsit: quod notat cum dicitur. Cum haberet agrum etc. Istum contemptum et nos habere debemus. Gen.x. Egredere de terra tua et de cognatione etc. Debent namque religiosi habere et preponere contemptum terrene substantie. Et ideo dicit. Egredere de terra tua. Debent habere contemptum cognationis et patrie: ideo dicitur: et de cognatione tua. Et debent habere religiosi contemptum domus paterne et ideo subdit: et de domo patris tui. Et debent habere contemptum dilectionis proprie: ideo subditur. Et faciam te crescere in gentem magnam. Priuatus namque amor non extendit ad alios: sed clauditur intra seipsum. Debet autem habere amorem spiritualem et diuinum: ideo subditur: et veni. s. passibus amoris in terram: scilicet viuentium quam monstrauero tibi hic: scilicet per contemplationem: sed tandem tibi dabo eam per veram possessionem.

¶ Sermo.clxx. Geruasij et Protha.martyr. Sermo.j.

Preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius: sicut dicit beatus Augu. Status hominis tripliciter consideratur scilicet in vita in morte et post mortem. Isti autem sancti habuerunt vitam sanctam mortem preciosam: et post mortem translationem gloriosam. Eorum autem sanctitas notatur: cum dicit. Sanctorum. Sancte namque ipsi vixerunt quo ad deum per deuotam orationem: vnde dixit paulus de eis quod nihil terrenum desiderabant. Sancte enim vixerunt quo ad proximos et quo ad superiores: vnde dixit Paulus monita mea secuti sunt. Quo ad equales. s. nazarium et celsum: cum quibus vnanimiter habitauerunt. Quo ad inferiores quia pauperes sustentauerunt. Quo ad persecutores quia eorum suplicia non timuerunt: quo ad seipsos quia carnem suam per decem annos mortificauerunt et sensus suos ab exterioribus habuerunt: ideo et se recluserunt seruantes illud prophete. Si mei scilicet sensus non fuerint dominati, ex hoc enim animus preseruatur a maculis futuris, ideo dicit. Tunc immaculatus ero. A preteritis. Ideo subdit. Et emundabor a delicto maximo. Orationes namque sunt deo placite et meditationes sunt deo grate: ideo subdit. Et erunt vt complaceant eloquia oris mei et meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Secundo habuerunt mortem preciosam: quod patet quia eorum mors passioni xpi multum similis fuisse vt. Passio christi namque fuit longa et diuturna: fuit multiplex et diuersa: fuit vilis et ignominiosa: fuit constans et firma. Sic et isti sancti habuerunt in sua passione dolorem acerbitatem. Unde dicit de Geruasio quod plumbatis cesus fuit quod erat genus supplicum valde dolorosum: habuerunt pene diuturnitatem. Unde dicit de eodem: quod tandiu plumbatis cesus fuit quoadusque spiritum exalauit. Habuerunt penarum diuersitatem. Unde dicit de prothasio quod primo fuit in eculeo suspensus. Et postmodum capite truncatus. Habuerunt in sua passione ignominiam et vilitatem: quia Geruasius ad instar malefactorum fuit verberatus. Prothasius vero ad instar latronum in patibulo suspensus. Habuerunt constantiam et firmitatem. Unde cum tyrannus Prothasium miserum vocaret: respondit. Quis est miser ego qui te non timeo aut tu qui me timere probaris? Tertio habuerunt translationem gloriosam vnde postquam dixit. Preciosa in conspectu domini etc. Subiungit. O domine quia ego seruus tuus sum. etc. Acsi dicant. O domine nos sumus serui tui et filij vitalis martyris tui et valerie ancille tue: non patiaris corpora nostra tam viliter lub terra iacere. Eorum ergo translatio fuit gloriosa quia eorum corpora fuerunt miraculose reuelata: quia ipsi duo bis et tertio cum Paulo sancto Ambrosio apparuerunt sua corpora reuelantes. Fuerunt integra et incorrupta: quia licet per trecentos annos in terra iacuissent integra

et recētia fūt repta: acsi illa die fuisset renulata. Fuerūt odore mirabili circūfulta: qz man⁹ide odor olb⁹emanauit. Fuerūt miraculorū gr̄a illustrata: qz ibi de⁹ ad eorū honorē m racula multa ostēdit.

¶ Sermo. clxxj. De sancto Johanne baptista. sermo. j.

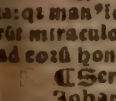

Vit hō missus a deo cui nomē erat Johānes. Hic venit in testimoniū vt testimoniū p hiberet de lumine. Joh. j. Magnū est eē nūciū est dei: sed mai⁹ est habere gratiā dei z maximū est esse testē dei. Jstud tripliciter primi legiū beat⁹ Johānes habuit: vt ex promissis verbis apparet. Primo nanqz fuit nunci⁹ dei. cū dicitur: fuit homo missus a deo Circa qō notādū q fuit missus quo ad eor modū. Primo nō fuit missus sicut mittitur radius a sole. Sol em est ipse xp̄s. Malach. iiij. Vobis timētib⁹ nomē meū orietur iustitie. Et ille sol hz tot radios quot hz sanctos. Eccliā. xlvij. tripliciter sol exurens montes radios ignēos exufflans. Mōtes nāqz sunt angeli quos ille sol tripliciter exurit: qz virtutē purgatiuā illuminatiuam: z perfectiuam eis dedit. Exufflat radios ignēos fulgidos id est sanctos ignitos charitate: z fulgidos veritate. Unde vnus etiā de maioribus radiis hui⁹ solis fuit ipse Johannes baptista, z ideo lucifero comparatur. Job. xxxviij. Nūquid pduces lucifer̄ in tempore suo? Hic prophete fuerūt stelle nūciātes xp̄i aduentū: sed hi de longinquo Jste fuit lucifer nūcians xp̄i aduentū de propinquo. Scōs fuit missus a deo sicut scintilla ab igne ignis em est deus. Hebre. xij. Deus nr̄ ignis cōsumēs est: q tot scintillas habuit quot: sctōs emisit: de q bus dicitur Ezec. j. Scintille quasi aspectus eris candentis: huius autē eris ma xima scintilla fuit Johannes baptista: q totus igne celi z charitatis ardebat. Jō assimilat gladio acuto. Esaye. xlix. posuit os meū vt̄s quasi gladiū acutum. Gladius acut⁹ z secat inūtum gladius. et penetrat inquantū acutus z vulnerat inūtū vtrūqz. Sic sermo Johānis z secabat vitia cū diceb at. Luc. iij. Neminē cōcutiatis z c. Et penetrabat intima: cū dicebat ibidē genimina viperarū q̄s ostendet vob⁹ fugere a vētura ira? et vulnerabat corda cū diceb at ibidem: iam enim securis ad radicē arbor⁹ posita est. Tertio fuit missus a deo sicut odor a flore. Flos em est xp̄s. Cāt. ij. Ego flos cāpi q tantos odores emisit quot sctōs p duxit z hui⁹ floris maxim⁹ odor fuit Johānes q toto odore fragrauit vt xp̄s de eo dicere posset illud quod legit Gen. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dn̄s: eius em odor nō fuit hoc ti sed agri: qz non fuit clausus sed apertus qz oēs vicini cognatiet qui in mōtanis habitabāt isto odore sunt refecti hodie etiā nō solū xp̄iani, sz etiam sarracheni et⁹ odore reficiunt. Et fuit odor agri pleni, qz in ipso fuit illiū virginee puritatis: z viola celestis contemplationis z rosa rubētis passiōis. Et dicit q fuit a deo benedictus. Jlle ager est benedict⁹ qui multū fructū affert: iuxta illud Ysay. vj. Terra em̄ sepe sup se venientē bibēs imbrē z c. Accipit benedictionem a domino Sic beatus Johānes fructū centesimuz protulit: qz ego predicator z etiam martyr fuit. Quarto fuit missus a deo sicut legatus a principe. Princeps em est Christus q tot hz legatos quot sctōs. Et huius siquidē principis legat⁹ magn⁹ fuit Johānes qui fuit legat⁹ a latere: qz non fuit missus a deo immediate. Felix nanqz legatus quē nō misit cupiditas: sed charitas: qz nō fuit missus a deo q charitas est. Quem deus non misit p sua: sed pro aliorū vtilitate: qz venit testimoniū perhibere de lumine per quem p curata est homini pax atqz tranquillitas: qz venit vt omnes crederent p illum qui non predicabat seipsum sed deū: quia non venit vt lux sed vt testimoniū perhiberet de lumine. Secundo beatus Johānes habuit gratiā dei: quod notatur cum dicit. Cui nomē erat Johānes: quod interpretat, in quo est gratia. Tria em̄ vasa de⁹ creauit, q̄ mox gr̄a sua implenit scz: xp̄m ac Mariā z Johānē. Y s est sol: Maria luna: z Johānes est lucifer. Post solē nāqz luna z clariorq; post xp̄m ipsa p̄go n:a

ria est glorioſior. Et poſt ſolē & lunā lucifer eſt lucidior qz poſt xp̄m & mariā ioānes eſt dignior. Tertio ioānes fuit teſtis dei qđ notat cū ōt. Hic venit vt teſtimonium phiberet de lumine. Sicut em̄ ōt Iſido. Teſtis tripl̄r q̄ſideratſcz natura vt ſit vir: cōd. tiōe vt ſit liber. Vita ſcz vt ſit iuſt⁹. Sic nāq; beat⁹ ioannes fuit vir, id eſt virilis & fortis: qz nō fuit arūdo vt hȳ Matt. x. Fuit liber qz nō fuit mollib⁹ ve ſtit⁹ & indut⁹ ſicut ſunt illi q̄ ſtāt & ſeruiūt in curīs regū qz regē libere arguebat. Fuit iuſt⁹ & ſctūs: qz nō tm̄ fuit ꝓpheta: ſz pluſq; ꝓpheta. Ite ait ꝓpheta teſtimoniū phibuit de xp̄o ſcz ch̄tū ad viſum de ei⁹ maieſtate. Jo. j. Et ego vidi & teſtimoniū phibui: qz hic eſt filī⁹ dei ch̄tū vero ad auditū de ei⁹ cū p̄e equalitate: q̄ſi audiuit: hic eſt filī⁹ me⁹ dilect⁹ ꝛc. ch̄tū vero ad tactū de eius humilitate q̄ ipſuz: baptizauit. ch̄tū ad olfactū de eius odoris ſuauitate q̄ in carcere exiſtēs odorem virtutū ei⁹ pſenſit ch̄tuz ad guſtū de eius infinita dulcedine. Eſca em̄ ei⁹ erat mel ſilueſtre chriſt⁹ nāq; fuit mel inquātū de⁹: & ſilueſtre inquātū in deſertum humanū mundi venit. Myſticeigitur premiſſa intelligendo & exponendo: Beatus ioānes mel ſilueſtre comedebat qz chriſti in carnati dulcedinem degustabat.

¶ Sermo. clxxij. De eodē. Sermo ij.

Erit enim magnus coꝝ dño ouinū & ſiceram nō bibet ꝛc. J. ſc. j. Angelus gabriel natiuitatē p̄curſoris annūciās q̄nq; p̄conia de ipſo dixit. Primo nāq; ch̄tū ad ipm deuz fuit valde gr̄atioſus cū ōt. erit em̄ magnus coꝝ dño. Noluit em̄ eſſe magn⁹ coram ſeipſo: ſz & ſe valde hūiliauit q̄ vocē ſe eſſe ōt: nec voluit eſſe magn⁹ coꝝ ipſo mūdo q̄ olia terrena ꝓtēpſit: nec voluit eē magn⁹ coꝝ hoīe aliq̄. qz tu deus ipſe p xp̄m ſuſcipere volēt⁹: ſeipſum nō eſſe aſſeruit. Fuit aūt magnus coꝝ dño ch̄tū ad quadruplicē dimenſionē. Fuit enim alt⁹ per celeſtiū contēplationē. vnde celos apertos vidit & vocē patris audiuit ſpiritū ſanctum in forma ꝯlūbe ꝓſperit. Fuit profundus p humilitatē ex qua ch̄tum baptizare refugiebat ſanctū & ineffabilē dei virtutē tangere nō audebat et totus ireb.ebat. Fuit longus ad patientiam & longanimitatē: qz ſe non ingeſſit ſed longo tēpore in deſerto ſuam diſpoſitionē expectauit. Fuit laꝛ⁹ per charitatem per quā extēdebat ſe ad dexteram quo ad amicos: ſcz diſcipulos q̄s inſtruebat: & ad ſiniſtrā. i. ad inimicos: ſicut ad herodem quem arguebat. Scō ch̄tū ad corpus ſuū fuit valde auſter⁹. Attendit nanq; ei⁹ auſteritas ch̄tū ad cibū et potū: qz locuſtas & mel ſilue ſue cōedebat & vinum & ſiceꝝ non bibebat. Quātū vero ad indumentum. qz de pilis camelorum erat indutus ac veſtitus ſcōm antez Chryſoſt. Veſtes quatuor de cauſis p̄t deferri. Aut ꝓpter oſtētationē & turpis curioſitas eſt. aut ꝓpter molliciem & delectationē & ſic carnalis voluptas eſt aut ꝓpter tegumentuz carnis & fugationē frigoris & humana neceſſitas eſt. aut ꝓpter mortificationē carnis & virtuoſum & meritoriū eſt. Sed reuera beatus ioānes nō deferebat veſtes ꝓpter oſtētationē cū in deſerto maneret: qz ꝑz Greg. Nemo p̄ciosas veſtes querit vbi a nemine videre ſe credit. Nec etiā veſtes ferebat ꝓpter carnis molliciē. Unde ait dño de eo Mat. xj. Qui exiſtis i deſertū videre hominem mollib⁹ veſtitū: ecce q̄ mollib⁹ veſtimentis i domib⁹ regū ſunt. Nec ſim pliciter ꝓ tegumētū: qz tales veſtes nec dñ corpus tegebāt nec etiā beneficiſus arcebāt: ſed ferebat huiuſmodi veſtes ꝓpter carnis mortificationē. Habebat etiā miſerū & deſertū habitaculū: qz nō morabat in palatio: ſed in deſerto & in loco ſolitario. Et hoc qtuor de cauſis: ſicut ōt Theph. ſ. vt ſanctā educationē haberet vt pctōres liberē⁹ argueret: hō em̄ non ita libere arguit illos cū qb⁹ comedit: cōuerſat & vi uit vt malitias horū euitaret: qz ex cohabitatione malox interdū ꝓtrahit macula pctōx. Et vt de xp̄o teſtimoniū fidelē⁹ pferet. Si em̄ cū xp̄o morat⁹ fuiſſet: tunc diceret q̄ amicitia teſtimoniū phiberet Tertio quātū ad animē fuit valde ꝓtuo ſuo: cū dicit. Et ſpū ſancto replebitur ꝛc. Spūſctūs nāq; habet quoſdā effect⁹ generales. ſ. culpā remittere, gratificare, & ipſam

ipsam virtutib⁹ exornare. Et istos hūit in Joāne: qr culpā originalē in Joanne penit⁹ purgauit: qñ scz in vtero sanctificauit. Ūñ de vulua sanctificauit te. i. a peccato mū dauit te. Et ipsum glorificauit & dei amicū fecit: vt de eo legit Jo. iij. Amicus aūt spōsi &c. Jp̄m etiā virtutib⁹ exornauit. vñ dixit Maxim⁹. Joānes virtutū schola & vite magisteriū sanctitatis forma norma iustitie &c. Aliū vero sunt effectus speciales spiritussancti. Et illos effectus nō dat oib⁹ hominib⁹. sz solū aliq̄bus specialib⁹ sicut ipse apostolis: vt pote diuinas reuelatiōes imittere in plenitudine se diffundere, & in gra stabilire. Istos etiā effect⁹ habuit beat⁹ Joānes. Habuit em̄ diuinas reuelationes: qr pater se sibi reuelauit per vocem, & fili⁹ dei per assumptā carnē, spūssanctus per coūbe speciem. Spiritū sanctū in plenitudine accepit. Luc. j. Spiritu sancto replebit &c. Fuit etiā beat⁹ Joānes in gra habilit⁹: amic⁹ aūt sponsi fuit. Aliū nāq̄ effect⁹ q̄s hz spūssanct⁹: sunt effect⁹ singulares q̄ etiā similiter in beato Joanne fuerūt quos in vtero accepit: scz sanctificatio gaudiosa: xp̄i saluatio, & spūs p̄phetie repletio. Quarto quantū ad p̄mū suū fuit valde fructuosus, q̄s notat cū dicit: & multos filios israel quertet &c. Cōuertit aūt eos clamādo & p̄dicando. Matt. iij. Ego vox clamātis in deserto &c. Dixit aūt Chrisost. & Remig⁹ q̄ tribus de causis clamam⁹: aut quando loq̄mur longe positis: aut surdis: aut quando loquimur irati. Joānes autem clamabat p̄cōrib⁹: qui sunt a deo elōgati p̄s. Longe a p̄cōrib⁹ sal⁹ q̄ ad dei mādata dicēda & faciēda sunt surdi. Esaie. xlviij. Educ antez foris surdū, & aures ei sunt. Et quia erat iratus: ira scz per zelū. p̄s. Zelauit super iniquos &c. Quinto quantū ad christi aduentum fuit valde deuot⁹, quod notat cum dicitur. Jpse precedet ante illum in spiritu & virtute helie: imo & in maiori spiritu q̄s helias. Jn helia q̄dem fuit spiritus⁹ simplex: in heliseo duplex: in Joāne triplex. Helias quidē fuit plen⁹ p̄phetia in vita: heliseus in vita & in morte: qr mortuus⁹ mortuū suscitauit. vnde eo. Eccli. xlviij. Mortuū p̄phetauit

¶ Sermo. de sctis.

corp⁹ ei⁹. Joānes aūt̄ fuit plen⁹ spiritu sancto, & spiritu p̄phetie, & ante vitam hominib⁹ cognitam: qr xp̄m in vtero cognouit & in vita: qr hominib⁹ digito, demonstrauit. Et post vita: quia ipsum filium beo existentibus nunciauit.

¶ Sermo. clxxiij. De eodē die ser. ij.

EXitenim magnus coram dño. Luc. j. Magnitudo beati Joānis quātum ad se cōsiderat. Fuit enim magn⁹ & vtero: egressus ex vtero exitiēs in mūdo: egressus de mundo exitiēs in limbo: regnās in celo. Primo beat⁹ Joānes fuit magnus in sue matris vtero: qr fuit miraculose concept⁹: qr a tota trinitate ei⁹ cōceptio fuit causata. Nā pater dedit nouā potentiā generādi: nā cū parentes eius essent impotētes ad gerādū, plem oportuit q̄ nouā generādi & cōcipiendi potētia prueheret. Chrys. super illud, Luce. j. Sic fecit mihi dñs &c. vtpoteī sterilitatē soluit, et domū super naturā p̄cessit, ex petra infrugifera spicas maturas p̄duxit: dedec⁹ abstulit dū gen. tricē me feci. Fili⁹ dedit nouā sapiā cognoscēdi: qr puer exitiēs in vtero ipsum cognouit. Ambro. Uocē pri⁹ elizabeth audiuit: sed Joānes prior gratiā sensit: illa nature ordine audiuit iste exultatione mysteriū: illa marie iste dñi sensit aduētū. Spūssctūs dedit nouā gr̄am sanctificādi: qr in vtero fuit sanctificat⁹ & spūssctō repleti⁹. Ambr. sup illud Spū sctō replebit ad huc & vtero sue matris. Bli⁹ est spūs ei⁹ vite: alī⁹ gre. Jlle nascēdo sumit exordiū: moriēdo defectū: iste nō et atib⁹ coercet nō obitu extinguit nō aluo mūsex cludit. Scdo fuit magnus egressu⁹ de vtero: qr gaudio sen⁹ tus, nā gaudiuo est puer cū ol. Exultauit i gaudio ifans i vtero meo: gauisi sunt parētes. vñ ol. Et tibi gaudiū erit & exultatio: gauisi sunt & vicini & cognati vnde dicit. Et audierūt vicini & cognati ei⁹ &c. gauisi sunt omnes vnde dixit angel⁹. Et in natiuitate eius multi gaudebunt. Magnum nāq̄ dicitur gaudium quatuor modis, aliquando intensiue: & hoc modo gauisi sunt parentes, aliquando ostendo. Jac. de Uorag.

sine, & hoc modo puer gaudsus est ꝙ motu corporis gaudiū suum manifestauit, aliquādo cōmunicatiue: & hoc modo gaudsi sunt vicini: qz parētes beati Ioannis tātū gaudiū nō ferētes vicinis & cognatis illud cōmunicauerūt, aliquādo exte sinc: & hoc modo gaudsi sunt omnes: qz ad oēs illud gaudiū extendebat. vñ dicit, & fuit omnia mōtana diuulgabant hoīa super ba hec. Tertio fuit magn⁹ exitus i mūdo: qz fuit oīb⁹ virtutib⁹ exornat⁹. Si q̄dem cōtēplatiōis sublimitas ipsum ornauit a superiori: qz celos aptos vidit: voce patris audiuit: spīm sanctū in specie colūbe aspexit: filiū i humana carne cognouit: & sic tota trinitas se sibi reuelauit. Humilitas ipsum ornauit ab inferiori p quā fenō esse dignū soluere corrigiā calciamēti christi asseruit puritas ipsuz ornauit ab interiori, p quā angel⁹ meruit appellari: qz ꝟ̄ Mich. In carne nō ꝟ̄ caro nē viuere nō est humanū sed potiꝰ angelicū. Sanctitas ipsum ornauit ab exteriori: qz de pilis camelorū circūdatus erat. Et inel siluestre & locustas cōedebat. Et hominū p̄sortiū fugiebat: patiētia ipsum ornauit a similitudine: qz ipsum persequebatur: & herodes ipsum incarcerādo: & herodias sibi insidiādo: & puella caput eius petēdo & ministri herodis ipsuz decollādo, & tñ ipse beat⁹ Joānes baptista sol bus patiētiā p̄seruauit. Tēperātia ipm ornauit a dextris: qz in domo summi sacerdotis vnic⁹ nat⁹ ab oīb⁹ p̄speritatibus mūdi abstinuit: a iudeis xp̄s extimatus p̄cursoꝛē suū se esse aperuit. Quarto fuit magn⁹ egressus de mūdo: qz p veritate passus fuit: scz p vitate, doctrine, iustitie, & vite. Pro veritate q̄dē doctrine: qz sicut ōt Josephꝰ ad eius predicationē multitudo ppli cōueniebat pp qō herodes timēs dispēdiū ppli ipm carcerimā cipauit, passus est etiā p veritate iustitie quā defendebat. Arguebat nāq; herodē eo q̄ vroꝛē fratris sui acceperat qō erat cōtra legis p̄ceptū. vt fratre viuēte vroꝛ traduceretur, & sic dū defendit iustitiā p̄didit vitā. Est em passus p veritate vite quā tenebat. Mos em malignātiuꝝ est sanctorum hominū peruertere vitaz. beatus autem Joānes baptista non comedebat panē: nec etiā bibebat vinū. & p̄terea ipsi dicebāt eū habere demoniū. & sic scandalum accipiebāt: vñ edificationem habere debuerant. Sicut em nox etna fugit lucem & serpens vince florētis odorem: sic mali bonoꝝ hoīm deiectantur sanctitatē. Quinto fuit magn⁹ exiens in limbo: qz illic preciosus nūcius fuit destinat⁹. Sicut em patres desolati erāt & ppter tātā temporis diuturnitatē, & propter demonum vicinitatem, & propter diuine visionis priuationē: & propter locū infimū & horribilē: sed Joānes ad eos descēdēs eos letificauit: & asserēs q̄ de loco illo diuturnus erāt educēdi: & de vicinitate demonū erāt cito i angelorum socios assumēdi: & de priuatiōe diuine visionis erāt diuina visione fruēdi. Et de loco ifimo & despecto cito erāt ad alta celoꝝ sublimandi. Unde etiā legitur in euāgelio Nicodemi q̄ ipsis denūciauit: q̄ xp̄s nat⁹ fuit: q̄ ipsum baptizauerat: q̄ digito ostenderat: & q̄ cito ad eos vilitādos descēsur⁹ erat. Sexto est modo magn⁹ regnās in celo: qz hz trecenta premia. Habet nāq; centesimū fructū inquantū fuit virgo incorrupta: sal. ū centesimū inquātū predicator gratiosꝰ. alīū centesimū inquantū fuit martyr inuictus. Uere aūt beat⁹ Joānes est magn⁹ in celo: qz fulget iter cunctos patriarchas: gaudet inter choros p̄hetarū: quia fuit p̄pheta & plusq̄ propheta. Residet inter choros aplorū: qz fuit apls. i. a deo missus. Spaciat nāq; iter rosas martyrū, qz fuit martyr: ubi gloriosus. Decorat inter violas p̄fessoꝝ p̄fessꝰ est & nōnegauit. Redolet inter lilia virginū: qz virginitatem perpetuaz conseruauit.

¶ Sermo. cxxiiij. Eodem die ser. iij.

After natos mulierū nō surrexit maior Joanne baptista. Mat. xj. Laudatio a seipso est vere cunda: qz laus proprio ore descit. Ab homine malo ignominiosa: quia secundum Senecam idem est laudari a turpibus, & ob turpia. Ab homine sancto licet nō sit certa tamen fide digna. Ab aduersario vero est fir-

ma: qz valdū est testimoniū ab aduersario platū. Ab angelo est vera atq; certa: qz angel⁹ nō pōt mētiri. A deo est vera pbata. ij. Cor. xij. Nō em̄ q̄ scipm cōmē dat ille pbat⁹ est: sz ille quē de⁹ cōmēdat. Beat⁹ igit ioānes baptista noluit cōmē dare scipm qz hoc fuit verecundū. Uñ cū interrogaret si esset xp̄s. rndit se nō esse xp̄m, sz precursorē suum: nec etiā voluit cōmēdari a iudeis malis: qz hoc fuisset ignominiosum. Uñ cū ipsi iudei eū tanq̄ xp̄m vellēt recipere nolunt assentire. „Et sūt commēdat⁹ a notis. Matt. xxj. Om nes sicut pphētā illū habebāt. Ab aduersario. s. ab herode q̄ eū metuebat⁹, et virū sanctū, bonum et iustū esse sciebat: vt dicit Matt. vj. Ab angelo q̄ ait. Erit ma gnus coram domino. A deo qui dixit. Inter natos mulierū non surrexit maior ioāne baptista. Dicit nāq; q̄ nullus ma ior eo surrexit pter quasdā spūales p̄ rogatiuas quas hūit. Prima est, qz fuit; ex vtero sanctificatus, ex qua sanctificatio ne tria dona accepit. s. peccatorū muns dationē. Piere. j. Antēq̄ exires de vētre matris sanctificaui te. i. a petō mundaui te per sancti spiritus repletionē. Luce. j. Spiritusancto replebitur ad huc ex vte ro matris sue: diuinorū cognitionem: vt ibidē. Exultauit infans in gaudio in vte ro meo. Secūda est: qz fuit beate virgi nis marie spiritalis fili⁹. Cū em̄ tripler sit cognatio. s. naturalis: q̄ est per carnis ppagationem. spiritalis que est per ba ptismi regenerationē, et legalis que est p adoptionem. b. vir. m. ꝑtū ad triplicem cognationē treo hūit filios, vnū naturaliē. s. Jesum quē de suis visceribꝰ ghanit. Aliū legaliē. s. Joānē euāgelistā: quē ex reseripto et mādato principis i filiū ado ptauit qñ xp̄s ei dixit. Mulier ecce filius tuꝰ. Tertiū spūaliē. i. Joānē baptistā quē per spiritū sanctū in matris vtero ba ptizauit. Cū em̄ Elizabeth salutauit mor ifans in vtero exultauit: et spiritū sanctū recepit: et ab originali peccato mūdatus fuit. Et sic virtute ꝑbi v. rginei baptismū recepit spūs sancti. Tertia est quia fuit angelus appellatꝰ. Cum enim secundū Dionysium angelus habeat triplicē vir tutem sz purgatiuam illuminatiuam et perfectiuā, habuit virtutem purgatiuā qz sicut dicitur Joannis. v. Ipse erat lu cerna ardens. Habuit virtutē illuminati uā: qz erat lucerna lucens. habuit perfe ctiuam virtutē: qz sicut dicit Luc. j. Ipse venit dño parare plebē perfectā. Quarta est qz fuit ꝑphēta et plusq̄ prophēta. Prophete nāq; q̄dā acceperūt spiritum sanctū ad cognoscēdū preterita, aliqñ ad sciēdū futura, aliqñ ad intelligēdum occulta presentia. Joānes vero habuit spm̄ prophetie de futuro qñ dixit. Jo. j. Ipse est qui post me vēturꝰ est, habuit de ꝑterito cū subdit. Qui ante me factꝰ est. De ꝑsenti occulto cū subiungit. Nō sum dignus corrigia calceamēti eius soluere. Quinta ꝑrogatiua est: qz fuit xp̄i baptista electus: vbi totā meruit agnoscere trini tatē. Uñ Aug. in libro de fide ad petrū. Quamuis patris et filij et spūs sci vna sit natura firmissime tamē tenetetres esse per sonas diuinas: sz patrē quidicit. Hic est filiꝰ meus dilectꝰ, et filiū solū esse super quē vox illa patris insonuit: et spm̄ sctm̄ esse qui in specie colūbe super christum baptizatū descendit. Sexta est qz fuit ꝑ curſor christi deuotꝰ. Quare christus vo luit vt ioānes ante eum precederet et prae iret. Super hoc Chrys. ponit tres caus sas. Prima est ꝑpter excellentiā et dignitatē vt dū scas inde q̄ sicut pater ita et ipse ꝑphetas habeat. Secūda est ꝑpter iudeorū inex cusabilitatē. Uñ ait: deinde indeorū inexcusabilitatē. Uñ ait: deinde indeorū causam derelinquat, qñ et ipse dominus ostendit dicēs. Uenit ioannes non mādu cans neq; bibens etc. Uenit filiꝰ hominis manducans et bibens etc. Tertia propter māiorem firmitatem. Necesse erat mḋt ab alio prius dici que de ipso erāt. Nam alias iudei dixissent. Tu de teipso testi monū phibes etc. Septima prerogatiua est: qz fuit tribus meritis quibus anteola cōferk, et figuris. Quod sz fuit ꝑdicator: martyr et virgo. Et ideo habuit coronā stellatā q̄ ne debetur predicato ribus. De hoc dañ. xij. Qui ad iustitiā eru dit multos quasi stellę i perpetuas eter nitates. Habuit coronā gēmatā que de bet martyrib⁹. ꝑ. Posuisti in capite ei coronā de lapide precioso. Et coronā au reā que debet virginibus. Ecclesiast. xlv.

Corona aurea sup mitrā eius. Sicut ēm aurū est fulgidū et incorruptū ac pretiosum: sic et ꝑginitas. Sapiē. iiij. O ꝙ pulchra est casta generatio cū claritate: ecce ꝙ fulgida. Immortalis enim est memoria illi⁹. Ecce ꝙ icorrupta: qm̄ apud deū nota est: ⁊ apud homies. ecce ꝙ ꝑciosa. Octaua ꝓgatiua est qz dies natiuitatis eius habet festiu⁹. Triū ēm natiuitates solēniter celebram⁹. s. xp̄i ⁊ virginis gloriose marie: ⁊ Johannis baptiste. Tū qz ꝯ̄s tres fuerunt i utero sctificati. Tū qz ꝯ̄s fuerūt miraculose nati. Nā xp̄s ē de virgine nat⁹. Et ꝑgo maria fuit de sterili matre genita ⁊ ꝑcata Johannes vero fuit de cene utroq; parente generat⁹. Tū qz ort⁹ istorū triū gaudio magno fuerūt dedicati. De gaudio nāq; natiuitatis xp̄i dr. Luce. ij. Annūcio vobis gaudiū magnū q; erit oi pplo. De gaudio vero natiuitatis beate ⁊ gloriose marie ꝑginis dr Pesser. viij. Judeis nona lux oritur visa est gaudiū honor ⁊ tripudiū. Sz de gaudio natiuitatis dñi Johānis dr Luc. j. Et multi in natiuitate eius gaudebunt ⁊c.

¶ Sermo. clxxv. De eodē. Sermo. vj.

DIrauī lucer
naz xp̄o meo. Inimicos
eius iduā cōfusione ⁊c.
ps. Nullus cōueniētius
lucerna dici potest quā
Johannes baptista. De
quo dr Johannis. v. Ipse erat lucerna ardens ⁊ lucens. Voles ēm de⁹ pater mittere in hunc mundū verū solem premisit lucernam ardentē, ideo dixit. Parauit lucernā xp̄o meo. In his ꝟbis ꝙtuor sunt videda. Primo quare Johānes dr lucerna quod quidē fit triplici causa. Prio ꝓpter lucis mutationē. Lucerna enim nō lucet a seipsa, sz aliūde lucē suā accipit, et mutuat: sic et Johānes nō lucebat a seipso sed a xp̄o. Un̄ dr Joh. j. Nō erat ille lux. Et tamē dr Esa. xij. Dedite in lucē in gentibus. Johānes quidē erat lux: ⁊ nō erat lux. Est ēm quoddā quod tantū lucem influit, sed non recipit, sicut corp⁹ luminosum. Quoddā quod recipit lumē ⁊ nō influit, sicut corpus opacum. Quoddā vero quod lucē recipit ⁊ influit: sicut corpus diaphanum. Lux igit̄ que tantum lucem influit sed non recipit est xp̄s. Corp⁹ vero quod tantum recipit sed nō influit, erant iudei ⁊ sunt ceteri auditores. Lux vero q̄ recipit ⁊ influit erat beat⁹ Johānes q̄ lucē a xp̄o recipiebat ⁊ populo infundebat. Un̄ Aug. super illud Erat lux vera quare additur est vera: qz ⁊ homo illuminatus non dicit lux vera: sed vera lux est illa q̄ illuminat. Et tamen nisi per noctem lucerna accendatur: ⁊ per die sol erat lumina illa sine causa parēt. Secūdo dicit lucerna ꝓpter lucis abundantiam. Sicut ēm aduenīēte sole lumen lucerne minuitur ⁊ obumbrat: sic aduenīēte xp̄o fama Johānis baptiste fuit obumbrata ⁊ quodāmodo diminuta. Unde dicebat Johānis. iij. Illū oportet crescere, me aūt minui. Et istud secundū Augustinum ostēdit in eorum ortu ⁊ obitu. Nam Christus natus fuit quādo dies incipiūt crescere: Johānes q̄n dies incipiūt minui ⁊ decrescere. Christ⁹ i morte fuit exaltatus, et Johānes fuit capite minorat⁹. Tertio dicit lucerna ꝓpter consumptionem. Sicut ēm lucerna se ꝓsumit in seruitium aliorū, sic beat⁹ Johānes baptista in nostra vita tāte et exemplū cōsumpsit substantiam suā omnia tēporalia respuendo: ⁊ corpus suū ipm durissime conterendo: vitā suā ꝓ instītia eā exponēdo ⁊ mortificādo: ac ꝟba sua cotā iudeis ⁊ inter eos quotidie predicādo: ⁊ famam suaz ipam annihilādo: qz cū xp̄o crederet istā famā extinxit ⁊ annihilauit. Scōo est videduz quomodo hec lucerna fuit parata ꝓ eo qō dr. Parauī lucernā. Tūc ante lucerna est bene parata: qn̄ scz est lucens ⁊ clara. Ista aūt lucerna bene parata fuit quādo multis radijs ēmicuit. Prim⁹ radius est puritatis ⁊ mūdicie ob quā angel⁹ dicit ⁊ nihil cō parat. Unde dicit. Nescienti labē nihil pudoris. Chrys. Cōuersatio Johannis olim vitā culpabilē faciebat apparere, quē admodū si videas vetē albazdicus ꝙ satis cādida est illa. Si aūt apposuerīs ēi hirta nihē: recipit tibi sordida apparere. Et ii sordida nō. Sic reuera ꝙ̄s tū ad ꝓparationē beati Joh. ois hōvidebat eū imūd⁹. Scōs radi⁹ ē vite religio se assumende, ꝓ hoc q; mundū fugiēs in

deserto habitauit. Nã ꝓ certo immũdo oẽs sensus hois pollunt. s. vit⁹ in vidẽdo vanitates. Audit⁹, ꝛ ba vana audiendo. Olfat⁹, odores varios odorãdo. Os vana sepe loquẽdo. Et man⁹ se ad illicita extẽdẽdo. Beat⁹ ergo Johannes baptista in loco deserto voluit habitare: vt mũdos suaret oculos ab⁹ spm̃sctm̃ i spe cie colũbe erat ꝓspectur⁹: ꝛ mũdas suaret aures ab⁹ voce ꝑris erat auditurus. Et mũdum os seruaret, ꝙ quod xꝑi testimoniũ erat ꝓbatur⁹: mundũq; seruaret olfactũ, per quẽ xꝑi odorẽ erat persensurus. Et mũdas manus obseruaret ꝛ bus xꝑm iesus erat baptizatur⁹, digito ꝛ ostẽsur⁹. Tertiꝰ est radix humilitatis ꝓfunde: qz cũ crederet esse xꝑs: cõfessꝰ est se esse suũ ꝑconẽ. Vñ ꝺ hoc Joh. s. Ego vox clamãtis i deserto. Suũ sentiferũ. Matt. x. Cuj⁹ nõ sum dignꝰ ꝓcubẽs soluere corrigiã calciamẽti. Suũ ꝑcursorẽ devotum. Joh. iij. Nõ sum ego xꝑs ꝛ missꝰ ante eũ. Quare aũt indei magis credebãt Johãnẽ esse xꝑm q̃ ipm̃ dix ponit Chrys. trẽs causas. s. ꝓpꝑ genꝰ illustre: ꝓpꝑ durã educationẽ ꝛ hũanã; vetiũ despectionẽ. In xꝑo aũt Jesũ videbat. s. genꝰ hũile dietacõis, ꝛ vestimẽta cõia. Quartꝰ radius est discretionis nature: qz paulatim indeos ad xꝑi cognitionẽ ducebat. Fecit ei⁹ sicut ꝺt Chrys. Sicut facit⁹ multe aues pullis suis: qz nõ statim docẽt eos volare, ꝛ primo pullos ex nidũ educũt: ꝛ postea paulatim volationẽ apponũt, ꝛ sic tandẽ eos reliquũt. Tũc ẽm Chrys. beat⁹ Johãnes indeos a nido volare docebat qñ christũ maiorẽ se esse dicebat dicẽs Mat. iij. Qui post me venit⁹ est fortior me est. Maiorẽ aũt volatũ docuit qñ nõ ẽm sup se ꝛ sup omnes alios esse ostendit dicẽs Joh. iij. Qui de celo venit, sup oẽs est. Et adhuc maiorẽ docuit: qñ ipsum ei verũ dei filiũ ostẽdere cepit dicẽs. Johã. s. Ego vidi ꝛ testimoniũ perhibui: qz hic est filius dei. Tertio principaliter videndũ est ista lucerna fuit ꝓparata: qd ondit cũ dicit xꝑo meo. Fuit igit parata xꝑo vt ipsum manifestaret. Solet ẽm hõ qñ aliquã rez ꝓtosam iz minimã vult inuenire, accẽdere lucernã ꝛ ipsaz inuenire. Xꝑs aũt erat factus minimus. vt in ꝑs. Minuisti eum ab angelis: ideo lucerna venit ꝛ ipm hũmano ghi demõstrauit. Ista aũt lucerna ꝛ luxit sub modio: qñ xꝑm in vtero recognouit: ꝛ i cãdelabro luxit, qñ ipz digito demõstrauit, ꝛ luxit i symbo qñ xꝑs baptizãt⁹ est. Et tenebre iam nõ cepũt. Scdo fuit parata vt adversũ solẽ nos manuduceret. Nõ quidẽ erat i oculo saucius ꝛ non poterat versũ solẽ ꝓspicere tõ de⁹ misit Johãnem tanq̃ parietẽ illuminatũ. Augu. Quomõ plerũq; fit vt q̃ sanciatos hñt oculos nõ possunt: videre solẽ sed parietẽ illumina tuz: ideo de⁹ irradiauit Johannẽ ꝛ p illũ illuminatũ cognit⁹ est ille qui illuminat. Erat etiã lippꝰ nec poterat in solẽ respicere ideo missus est Johãnes qui dicens est: lucerna, vt p ipsam possit videre Augu. Fulgores solis lippitudo nostra ferre nõ pot: tõ exquisit⁹ est Johãnes lucerna vt testimoniũ perhiberet veritati, Erat nanq; in visu debilis. Ideo missꝰ est Johannes baptista tanq̃ mõs: qz non sufficiebat respicere ad solẽ respicere posset ad irradiatũ montẽ. Greg. Qui oriẽtem solẽ ꝓtẽplari nõ valet, irradiatos mõtes aspicit: ꝛ qz oriꝰ sit sol deprehẽdit. Tertio ipsa lucerna fuit parata xꝑo vt ante ipm ꝑiret. Solẽt ẽm ad regẽ deferri luminaria multa ꝛ honesta: sic aũ xꝑm Johãnes tãq̃ lucifer venit: hinc est q̃ in diebꝰ ꝓ festis vnꝰ cere ante eũ gestũ deferẽt, et in diebus festiuis duo: qz primũ aduentum quisq; dz esse penitẽtie ꝓcessit vnũ luminare. s. beat⁹ Johãnes. Scdm ꝺo aduentum qui est festiuitatis eterne ꝓcedẽt duo sez Helyas ꝛ Enoch. Quarto principaliter est videndũ ꝓpter q̃d ista lucerna fuit ꝓparata: qd notat cũ ꝺr. Inimicos eius duxit ꝓfusiõe. Cõfundit ẽm indeos q̃dripliciter. Prio ex suo baptismo. Mat. xxi. Baptism⁹ Johãnis ex duo erat aũ ex hominib⁹. Quicq̃d aũt rhi dissent ꝓfusi fuisse nt. Scdo testimoniõ suo. Dixit nãq; se nõ esse xꝑm. De xꝑo aũt dixit q̃ erat, multo aũt magis credit alicui ferẽti testimoniũ de alio q̃ de seipso. Tertio ex abstinẽtia sua. Matthei. xi. Venit Johannes non mãducans ineq; bibẽs. Ac si dicat secundum Chrysostomum: per viã contrariaz venim⁹ ego et Johãnes: ꝛ idẽ fecim⁹ sicut si venatores ꝙ duas vias contrarias

aliqd animal insequant vt in alterā incidat. Quarto ex sua vita. Si enim homo in vtero sanctificat⁹, sine peccato nat⁹ grā dei plenus tā asperam vitam duxit quantam confessionē habere debemus: q̄ sumus gratia dei vacui: ⁊ in peccatis inueterati ⁊ tamen modicam penitentiam noluimus sustinere

¶ Sermo. clxxvj. De sanctis Johanne ⁊ Paulo martyribus. Sermo. j.

Multe tribulationes iustorum, ⁊ de omnib⁹ his liberauit eos ⁊c. De istis sanctis martyribus. Johanne et Paulo dicitur in premissis verbisq̄ erāt iusti ⁊ tribulati, ⁊ liberati. Iusti: quia ius suum vnicuiq̄ reddiderunt, scilicet sibi, deo ⁊ proximo. Sibi, quia habuerunt magnam puritatem, ⁊ etiam magnam fidelitatem. Puritatis autem eorum notatur in hoc quod dicuntur fuisse eunuchi. Licet enim quedā castitas nature ⁊ quedam violentie. ⁊ quedam virtutis ⁊ gratie: isti tamen diuina gratia ꝓpter regnū celorum se castrauerunt. Ista triplex castitas tangit̄ Matthei. xix. Ubi tria eunuchorum genera distiguūtur. Habuerunt etiam fidelitatem: quia et thesauros sibi a constantia derelictos pauperib⁹ fideliter erogauerunt et dispensauerūt: quia nihil sibi retinuerunt. Matthei. xxiiij. Quis putas est fidelis seruus ⁊ prudēs ⁊c. Et humiliter, qr nō tanquam domini sed tanquam serui. Et prudenter: quia non diuitibus sed egenis, nō vni sed multis: non post mortem sed in vita distribuerunt. Secūdo fuerunt iusti q̄tum ad deū: quia sibi exhibuerunt reuerentiam, ⁊ fidem sinceram. Reuerentiam quidem, qr iulianum apostatam qui deum cōtempserat cōtempserunt dicentes. Quia religionem plenam virtutibus dereliquisti a te recessimus et deum tibi preponētes: minas tuas non timemus. Habuerunt etiā fidem sinceram vnde Terētiano emisso vt statiunculam adorarent dixerunt. Si tuus dominus est iulianus habeto pacem cum illo mobis autem alius deus non est: nisi pater ⁊ filius et spiritussanctus. Romanorum. x. Corde credit ad iustitiam, ore autem confessio sit ad salutem. Tertio fuerunt iusti quantum ad proximum, et hoc quantum ad tirannos, egenos, ⁊ amicos, ⁊ inimicos. Quantū ad tyrānos ipsos grauiter arguēdo: quia ⁊ Julianū apostatā grauiter arguerūt nec eius potentiā timuerunt. Unde Eccli. xlviij. In diebus suis nō pertimuit principem ⁊ in potentia nemo vicit illum. Quantum ad egenos eos cū eleemosynis substētādo. Galla. vj. Dū tp̄s habem⁹ operemur bonam ad oēs. Quantū ad amicos eis fideliter consulendo in periculis. Unde dixerūt. Gallicano in periculis cōstituto. Fac votū deo celi ⁊ eris vitor melior q̄ fuisti. Uerus em̄ amicus non cognoscit̄ in prosperitate: sz in aduersitate. Eccl. xij. Nō agnoscetur in bonis amic⁹ ⁊c. Quantum ad inimicos ipsos ad pacem ⁊ cōcordiā reducēdo meritis nanq̄ istorū tota gens sithicā ad pacē ⁊ concordiam venit: ⁊ cū gallicano cōposuit. Prouerb. xij. Qui pacis ineūt ꝯsilia seq̄tur eos gaudiū. Secutum est enim magnum gaudiū de hostiū pacificatione, de gallicani cōuersione: ⁊ de cōstātie regine obseruato pudore. Secūdo fuerūt multipliciter tribulati. Hostis nāq̄ eos ē multipliciter ꝑsecut⁹. Primo ꝑ blāda ꝟba, ⁊ blāditias, vt. s. eos alliceret dicēs. Uos q̄ in aula regia nutriti estis: nō debetis meo lateri deesse vt primos in palatio vos habeā. Sed ipsi promissiones suas penit⁹ cōtempserunt, nec ad ipsum accedere voluerūt neq̄ curauerunt. Secūdo vt ipsos deterreret dicens. Puniam vos nō vt martyres: sz vt publicos hostes: sz ipsius minas nō curauerūt neq̄ timuerūt dicētes. Dominū nostrum Jesum Christuz tibi preponētes, minas tuas nō timem⁹. Tertio per supplicia, vt eos vinceret quādo eis mandauit, q̄ aut statuā idoli adorarēt, aut sententiam capitalem acciperēt: sed ipsi mortē patiendo vincerūt. Unde beat⁹ Aug. Miles xp̄i fidei armis induct⁹ in p̄lio stetit fortiter dimicauit, pugnauit ⁊ vicit: nō feriēdo, sed patiēdo. Quarto occulte eos occidēdo vt eoruz famā extingueret, sed fama eorū extingui nō poterat, qr scripti erānt in celo. Luce. x. Gaudete qr nomina vr̄a

scripta sunt in celo. Cōseruata i deo. Sapiē.iiij. Immortalis em̄ ē memoria eius, quia apd deuz nota est ⁊ apud hoies. Et viget in toto mūdo. Eccl.xxxix. Nō recedet memoria ei⁹ et nomē ei⁹ reqret a generatiōe in gñationē. Tertio fuerūt liberati ⁊ hoc qz de⁹ dedit eis ꝯstātiā. Unde iuliano dāti inducias decem dierum cōstanter respōderūt. Decē preterijsse nūc cōputa dies: et modo facito quod tūc te facturū minaris. Secūdo dedit ipsis victoriā: quia de hostibus triumpharunt. Vicerūt enim mundū per fidem. j. Johānis. v. Hec est victoria que vincit mundū fides nr̄a diabolo resistēdo. Jacobi. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Se ipsos ⁊ animos suos edomādo. Prouer. xvj. Melior ē patiēs viro forti, ⁊ q̄ dñat animo suo expugnatore vrbiū. Tertio dedit ipsis coronā. Jacob. j. Beat⁹ vir qui suffert tētationē: qm̄ cuz probatus fuerit accipiet coronā vite ⁊c. Ipsam em̄ coronam accipiunt sufferētes per longanimitatem: ideo dicitur. Qui suffert tentationem. Probati per fidelitatē: ideo subdit. Qui cū probatus fuerit. Fuerunt diligētes per charitatē ideo subditur. Diligentibus se. Et qm̄ sic liberati fuerunt: ideo nūc multos suis meritis ⁊ oratiōib⁹ liberāt ⁊ maxime in iudicio liberabūt. Vñ de hoc refert beat⁹ Grego. in dialogo. Qd dū quedā matrona ecclesiā istorū sctōrū martyrum sepius visitaret eidē parētes dixerūt. Tu nos modo visitas nos autē in iudicio requirem⁹ ⁊ quicquid poterimus tibi ex tunc prestabimus.

¶ Serm̄. lxxvij. Eodē die Serm̄. ij.

Ecce q̄ bonuz et q̄ iocundū habitare fratres in vnū ⁊c. Beati martyres Johānes ⁊ Paulus non tm̄ fuerūt fr̄es carne: sed etiā fide ⁊ passione ex vno pr̄e celesti. Et ideo cōueniēter ꝟbū ꝓpositum de eis dici pōt. In ipsis quidem fuit vera fraternitas: qd notat cū dicitur. Habitare fr̄es ⁊ fraternitatis vera vnitas, cū subiūgit. In vnū. Unitatis et fraternitatis magna vtilitas cuz dr. Ecce q̄ bonum ⁊ q̄ iocundum. ¶ Circa primum notandū q̄ fr̄nitas spūalis excellit fraternitatē carnalē in tribus. De quib⁹ sic dicit Amb. Sanguinis fraternitas interdum sibi inimica est. Christi autē fraternitas sine intermissiōe est pacifica. Illa inter se cōmunia cum emulatione, diuidit. Hec virgo ꝓpria cōgratulatiōe cōmunicat Illa in cōsortio despicit sepe germanum hec frequēter assumit alienū. Ex quibus ꝟbis hr̄ q̄ fraternitas carnalis sepe hz ꝯtentionē. j. Cor. vj. Frater cū fratre in iudicio cōtendit spūalis autē fraternitas hz pacē ⁊ dilectionē. Eccl. xxv. In tribus bene placitū est spiritui meo q̄ sunt probata corā deo ⁊ hoibus. s. concordia fratrū, amor proximorū: ⁊ vir ⁊ mulier sibi bene consentientes. Duo fratres sunt intellectus ⁊ affectus, qui tūc sunt cōcordes: quādo intellectus bonū discernit ⁊ affectus illud eligēdo diligit. Duo proximi sunt oculus ⁊ cor: q̄ tūc cōcordes sunt quando ipsum cor studet oculū ad bonū dirigere: ⁊ ocul⁹ studet cordi bona renūciare. Vir ⁊ mulier sunt rō et sensualitas que tunc bene sibi consentiētes sunt, quādo ratio sēsualitatē regit: ⁊ sēsualitas rationi obedit. Secūdo fraternitas carnalis diuidit cōis. Gen. xij. Diuisi sunt alter utrum a fratre suo. Spūalis nāq; fraternitas ꝯmunicat ꝓpria ⁊ hoc taz propria q̄ tēporalia. ꝓuer. xj. Alij diuidūt ꝓpria ⁊ ditiores fiūt ⁊c. q̄ spūalia ꝓpria. Aug. Omnis res que dādo nō deficit dum habetur ⁊ nō dat: nōdū habetur qñ habenda est. Tertio fraternitas carnalis sepe despicit germanū. Sapiē. x. Per irā homicidij fraternitas deperijt. Spūalis autē amittit alienū. vñ Aug. in lib. de ciuit. dei. Nullo mō fit minor accedēte cōsorte possessio bonitatis. Non habebit deniq; istā possessionē q̄ eā noluerit habere cōmunē: ⁊ tāto eā reperiet āpliorē q̄to amplius sibi potuerit amare cōsortē. Scdo ponit fraternitatis vera vnitas. Qualr aūt sancti viri vniant dt Cyprian⁹. Uniūtur em̄ sicut diuersi radij i vno sole, sicut diuersi rami in vna radice: sicut diuersi riui in vno fonte: ⁊ sicut diuersa mēbra in vno corpore. Istis q̄tuor modꝫ isti beati martyres Johānes ⁊ Paul⁹ adinuicē cū deo vniti fuerūt. Primo nanq; in vna fide

sicut diuersi radij in vno sole. Radij nāq; accipiunt a sole lumē, calorē, et virtutē. Illā igit̄ est ꝑfecta fides q̄ hz de deo verā ⁊ indubitatā cognitionē: ⁊ q̄tū ad hoc distinguit̄ a fide gentiliū ⁊ hereticoꝝ. Charitatē ⁊ dilectionē: ⁊ q̄tū ad hoc distiguit̄ a fide demonū Uirtutē ⁊ opationē ⁊ q̄tū ad hoc distinguit̄ a fide maloꝝ xp̄ianoꝝ. Scdo vniunt̄ sicut diuersi rami in vna radice. i. in vna charitate. Ephe. iij. In charitate radicati ⁊ fundati ⁊c. Greg. Ut em̄ multi arboris rami ex vna radice ꝓdeūt ⁊ ꝓcedūt: sic etiā similiter multe virtutes ex vna charitate generant̄. Nec hz aliq̄d viriditatis ramus boni opis si non mā-serit in radice charitatis. Tertio vniunt̄ sicut diuersi riui in vno fonte. i. in vno spū fontalis sapiētie. De quo fonte dr. Gen. ij. Fluuius egrediebat̄ de loco voluptatis, q̄ inde diuidit̄ in quatuor capita. i. in q̄tuor exponūt gn̄a scz hystoricū, tropologicū, allegoricū, ⁊ anagogicum. Quatuor vniunt̄ sicut diuersa membra in vno corpore sacro sctē mr̄is eccl̄ie que tn̄ vnio aliqn̄ in presenti separat̄, aut per culpaz mortalē. Esa. lix. Iniquitates vestre diuiserūt inter vos ⁊ deū vestrū, aut ꝑ excōmunicationē. j. Corin. v. Aufert malum a vobismetipsis. Et loquit̄ de publico fornicario per excōmunicationē auferendo. Et qn̄q; in futuro qn̄ separabūtur mali a dei visione. Matth. xxv. Discite a me ⁊c. Et a sanctorum societate. Matt. xiij. Exibunt angeli, ⁊ separabunt malos ⁊ de medio iustorum. Tertio ponitur vnitatis fraternitatisq; vtilitas: cum dicitur. Ecce q̄ bonum ⁊ q̄ iocūdum. Dicit autem btūs Bern̄. ꝙ sunt q̄dā bona sed non iocūda: sicut sunt passiones ⁊ tribulationes, que non sunt iocūde carni, sed tamen sunt bone ⁊ vtiles, qr hominem faciunt meliorē. Chry. Qn̄ carnalis hominis affligunt̄, tunc spūalia eius florent. Sicut ergo vernali afflatu arbores laxantur in folia ⁊ in fructus: sic in persecutionib⁹ excitant̄ aīe ad v̄tutes. Quedam aūt sunt iocūda sed nō sunt bona sicut pctā carnalia. ꝓuer. v. Fauus distillās labia meretricis, ecce q̄ iocunda. Nouissima aūt il. ius quasi absinthiū, ecce q̄ amara. Quedaz v̄o sunt q̄ sūt amara sz nō bona nec iocūda: sicut q̄dā pctā q̄ hn̄c secū penā annexā: vt est tristitia ⁊ inuidia. ꝓuer. xviij. Spūs tristis excicat ossa. Eiusdez. xiiij. Putredo ossiū inuidia. Quedā sunt bona ⁊ iocūda sicut charitas mutua: ⁊ cohabitio fr̄na. Nec em̄ cohabitatio est iocūda: qr dat vnctionē gr̄e, vn̄ sequit̄. Sicut vnguētū ⁊c. qd̄ est in refrigeratione cōcupiscētie, vn̄ subdit̄. Sicut ros hermon: ⁊ est bona: quia est cā benedictionis gratie ⁊ vite perennis glorie: vnde subditur. Quoniaz illic mandauit dominus benedictionem ⁊ vitam vsq; in seculum.

¶ Sermo. clxxviij. De sancto petro ⁊ paulo apostolis sermo. j.

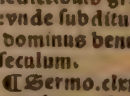

Fecit de⁹ duo luminaria magna luminare maius vt preesset diei luminare min⁹ vt p̄esset nocti. Gen. j. Per ista duo luminaria magna mundi, pn̄t intelligi duo magna luminaria paradisi, scz Petr⁹ ⁊ Paul⁹. Per luminare maius itelligit̄ Petr⁹: qr sicut sol est priceps oīm planetarū ⁊ luminariū: sic ⁊ petr⁹ est princeps omnium apostolorū. Sed ꝑ luminare minus intelligitur beatus Paul⁹ quia sicut ipsa luna est vltima oīm planetarum: sic ⁊ ipse beatus Paulus vltimus fuit omnium apostolorum. Luminare autem maius, preest diei: quia Petrus erat apostolus iudeorū, quibus erat lux fidei ⁊ diuine legis. Preest luminare minus, nocti: quia ⁊ Paulus fuit apostolus gentium in quibus erant tenebre ignorantie ⁊ infidelitatis. Ista nāq; duo luminaria scilicet sol ⁊ luna habēt in effectu magnā potestatē, in motu magnā velocitatē in luce magnā claritatē, in situ magnā sublimitatē ⁊ in q̄titate excellentem magnitudinē. Et isti duo apl̄i significāt̄ ꝑ ista duo luminaria. Primo qr magnā hn̄t in inferiorib⁹ ptātē. nā vn⁹ est ianitor celi: ⁊ ali⁹ doctor mundi: ⁊ ambo sunt thesaurarij dei. De⁹ q̄dē hz triplicē thesaurū scz potētie q̄ ē p̄ris, sapiētie q̄ est filij, ⁊ mie q̄ est spū sancti. Deut. xxxij. Nōne hec ꝯdita sunt apd̄ me ⁊ signata in thesauris meis? Oīa em̄ in thesauris diuine potentie ⁊ sapiētie ⁊ mie recōdunt̄ vn̄ ꝑ effect⁹ postmodū ꝓferunt̄, Thesaurari⁹ igit̄ p̄ris est petr⁹ cui

pater commisit thesaurum sue potentie vnde dixit dñs Petro. Caro ⁊ sanguis nõ reuelauit tibi: sed pater me⁹ qui in celis est. Magnũ nãq; thesaurũ potẽtie petr⁹ accepit quãdo potestatem claudendi et aperiendi celũ habere ꝓmeruit. Tesaurarius filij est paulus cui christus cõmisit thesaurũ sue sapiẽtie. Galat. j. Neque enim ab hoie accepi illud neq; didici: sz per reuelationẽ iesu christi. Nemo igit̃ põt intrare in thesaurũ sapientie dei nisi per doctrinã et sapientiã pauli. Thesaurarius vero spũsicti est virgo beata cui ipse cõmisit thesaurũ sue mie: ⁊ istuz thesaurũ expẽdit in mũdo. id circo vocatur mater gr̃e ⁊ mater mie: ⁊ in celo vbi etiã celestes gr̃as admistrat. Eccl. xxiiij. In habitatiõe sctã corã ip̃o mistraui. Scdo habẽt in motu velocitatẽ. Mot⁹ aũt anime est amor aie. Est autẽ triplex motus aie sicut distinguit. Dionysius in libro de diuinis noib⁹: scz circularis quo ipsa aia mouetur per amorẽ ad mundũ. vñ psal. In circuitu impij ambulãt obliqu⁹ quo q̃s mouet̃ per amorẽ ad seipsum: cũ enim de natura amoris sit in alterum dirigi: qñ q̃s ipsum ad se reflectit tũc obliquitatẽ facit. Rectus quo q̃s mouet̃ per amorẽ ad deum. Cant. j. Recte diligunt te. Beatus igit̃ petr⁹ nõ mouebat̃ motu circulari per amorem ad mundum: quia ipse omnia mũdana contẽpsit nec motu obliquo ad seipsuz per amorẽ: qr se pro christi noie ⁊ amore curcifigi permisit. Sed mouebat̃ motu recto per amorem ad deũ qr super oia ipsum dilexit. Joannis vltimo. Tu scis dñe qr amo te ⁊c. Sil̃r beat⁹ paul⁹ nõ mouebat̃ motu circulari qui dicebat. Gal. vj. Mihi mund⁹ crucifixus est ⁊ ego mũdo: nec motu obliquo q̃ dicebat. Galat. ij. Uiuo ego iã nõ ego, viuit ꝟo in me, sz motu recto q̃ dicebat. Roma. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris. ⁊c. Tertio habuerunt magnã claritatem, id sapiẽtie immẽsitatem. quam quidem sapientiam petrus a triplici magistro didicit: scz a patre reuelante, Matthei. xvj. Caro ⁊ sanguis non reuelauit tibi: sz pr̃ me⁹ q̃ in celis est. A filio instruẽte. Johã. xv. Quicũq; audiui a pr̃e meo nota feci vobis: A sctõspũ docẽte Johã. xv. Cũ venerit spũs veritatis docebit vos omnẽ veritatẽ. Similiter ⁊ paulus tantam sapientiam didicit in tribus scholis: nã i paruis scholis iudeoꝝ didicit legem mosaycam. Actuũ. xxij. Secus pedes gamalielis eruditus. ⁊c. In magnis scholis apostolorum didicit legem euangelicam quam tamen non ab homine docente didicit: sed christo reuelante accepit. In maximis angelorũ didicit legem supersubstantialem ⁊ diuinam qñ scz vsq; ad tertium celum fuit raptus, et ibi inter angelos doct⁹. Quarto habituri sunt in iudicio magnã sublimitatem qr super thronos duodecim sedebunt ⁊ ceteros iudicabũt. Et illa talis sessio erit ad sententie iudicis approbationem. psalmus. Ut faciant in eis iudiciũ ꝯscriptum ⁊c. erit ad ipsoꝝ imensum honorẽ. Prouer. vlti. Nobilis in portis vir ei⁹ qñ sederit cũ senatorib⁹ terre. Erit ad magnã demonũ ꝯfusionẽ. j. Coꝝ. vj. Nescitis, qm̃ angelos iudicabim⁹. Erit etiã ad malorũ condẽnationẽ. vt ibidẽ. An nescitis quoniã sãcti de hoc mundo iudicabũt? Erit ad bonoꝝ magnam cõsolationẽ: quãdo. s. videbũt fratrẽ suũ: id ẽ christũ esse iudicẽ et sororẽ suam. i. marĩã esse mediatricem ⁊ fratres suos. i. apl̃os esse itercessores ⁊ assessores. Quito habẽt magnitudinẽ excellẽtẽ. i. gloriã olb⁹ eminentẽ. p̃s. Principes populoꝝ cõgregati sunt cum deo abraham. Quãuis autẽ gloriosa sanctorũ sit magna: peccatorib⁹ tamẽ videt̃ parua: ex eo ꝙ ab ipsa nimiũ se elongant. Nimia nãq; distantia s̃m. Basiliũ errare facit circa tria scz circa q̃titatẽ ⁊ põit exẽplũ in sole ⁊ in insulis maris circa qualitatẽ ⁊ ponit exẽplũ in velis nauiũ q̃ cũ sint alba: tñ ꝓpter nimiã distantiã videt̃ esse nigra: circa figuras ⁊ ponit exẽplũ in turrib⁹ que cũ sint quadrate tñ ꝓpter nimiã distãtiã videt̃ esse rotũde: qr ergo pctõres nimis selongãt a celesti patria: ideo errant circa ei⁹ quãtitatẽ nõ cõsiderãtes ꝙ magna sit: cũ tamẽ dicat̃ Baruth. iij. O israel q̃ magna ẽ dom⁹ dei. ⁊c. Erant circa eius qualitatẽ nõ cõsiderãtes q̃ preciosa sit de cui⁹ p̃ciositate d̃r. Apo. xxj. Ipsa ciuitas aurum mũdũ. Errant circa ei⁹ figurã

non ꝓsiderãtes ꝙ stabilis sit ⁊ ꝙ eterna. Est em̃ ꝑis celestis in quadro posita. vt ibidẽ ó. Ipsi ꝙ petõres credũt ipsaꝫ eẽ rotũdã. i. mobilẽ ⁊ caducã. De cui⁹ eternitate ór. ij. Cor. v. Edificationẽ ex deo habem⁹ domũ nõ manufactã eternã i celꝫ.

¶ Sermo. clxxix. De eodẽ. Sermo. ij.

AMis honora
ti sunt amici tui de⁹ ⁊c. ꝓ. In ter oẽs sanctos deus magis hos duos apl'os honorauit in vita in morte ⁊ post mortẽ. In vita: qz claues regni celestis eis dedit. Nã petro dedit claues penitẽtie ⁊ paulo dedit claues sapiẽtie. Ista aũt ptãs clauiũ cõsistit in trib⁹. primo in petõꝝ remissione. Joã. xx. Quoꝝ remiseritis petã remittunt eis. ⁊c. Et ẽ ór Luc. v. Quis potest remittere petã nisi solus de⁹? Sz vtrũqꝫ est verꝫ qz de⁹ remittit: ⁊ sacerdos remittit. Ex petõ nãqꝫ i hoie tria causant sez dei inimicitia deformis macula ⁊ obligatio ad penam. Trenoꝝ. ij. Oõ obtexit in caligine. ecce deformis macula. Infuroze suo dño. Aliã siõ. ecce dei inimicitia ꝓcit de celo in terrã incly tã israel. ecce ad penã eternã obligat'o. Ista tria sol⁹ de⁹ ꝑtute ꝓtrictionis remittit. sol⁹ em̃ de⁹ remittit offensam tanat maculã ⁊ dissolnit obligationẽ eternãista tria signãt Luc. xij. In filio ꝓdigo de quo ór ꝙ ꝑ fuit eũ osculat⁹ ⁊ ꝙ stola prima eũ induit ⁊ ꝙ dixit mortu⁹ fuerat ⁊ reuixit. In hoc nãqꝫ ꝙ fuit eũ osculat⁹ dat intelligi ꝙ sol⁹ dei est remittere inimicitiã suã ⁊ offensam. i hoc ꝙ stola induit eũ dat intelligi ꝙ ei⁹ ẽ lauare maculã ⁊ ornare alam in hoc aũt ꝙ dixit mortu⁹ fuerat ⁊ reuixit dat intelligi ꝙ ei⁹ est remittere penã eternã. Sacerdos aũt ór remittere petã ꝑtũ ad alia tria. Ipse em̃ petõres a deo absolutũesse indicat alr ꝓ absoluto nõ reciperet, a pena purgatoriꝫ obligat deobligat ⁊ pena satisfactoria ipm̃ ligat ⁊ de ipa pena partẽ relaxat. Ista tria notanf. Jo. xj. i resuscitatiõe lazari. Sol⁹ dã rps ipz a mortuis resuscitauit: sz tñ di scipulis tria ꝓmisit sez vt lapidẽ tollerẽt: vt ipm̃ solueret ⁊ vt libere abire permitterẽt. Lapidẽ tollere ẽ penã purgatoriã in penã satisfactoriã cõmutare. petõres absolueret ipz a deo absolutũ esse ostẽdere. Et libere abire ꝓmittere est ei penã aliqualiter indulgere. Scõo ꝓsistit i exõmunicãdi ⁊ absoluendi iurisdictiõe. Iste aũt absolutiões ⁊ ligatiões nõ sunt in celo, qz ibi sunt oes absoluti: nec sunt in infermo qz ibi sunt oes ligati: sz sunt in mũdo, vbi q̃dã sunt absoluti ⁊ q̃dã ligati. In inferno q̃dẽ sunt oes ligati ⁊ excõicati ꝙ illã sententiã. Matt. xxv. Discedite a me maledicti in ignẽ eternũ q̃ parat⁹ est dyabolo ⁊ angelis eius, ⁊ ideo sancti eis non loquẽtur sed semper ab eis auertent. de hoc ꝑsal. Auertisti nos retrorsum postinimicos nostros ⁊c. nec participabũt cũctis in diuino officio de quo ór Tho. xiij. per oẽs plateas hierusalẽ Alleluia cãtabãt. Ipsi nãqꝫ a tẽplo dei erũt excluſi. Apoc. vlt. Foris aũt carnes ⁊ venefici ipsos salutabũt, id est saluẽ eternã optabũt imo sicut ór in psal. Letabit⁹ iust⁹ cum viderit vindictã. Exclusi etiã erunt a ꝑticipatione sacramẽtoꝝ: ⁊ maxime a ꝑceptione panis vite. Mat. xv. Nõ est bonũ sumere panẽ filioꝝ ⁊ mittere canib⁹: Nõ participabũt etiã sancti cũ eis in mẽsa. Esa. lxv. Ecce serui mei comedẽt: ⁊ vos esurietis ⁊c. Tertio cõsistit ista potestas i indulgẽtiaꝝ largitione. Ad hoc nãqꝫ q̃ ille indulgẽtie valeãt, tria sunt cõmuniter necessaria. Unũ ex parte facientis sez auctoritas. Scõm ex parte recipientis sez charitas. Tertiũ ño ex parte cause sez pietas q̃ duo includit sez honorez dei qz pietas est cult⁹ soli deo debitus: ⁊ vbitatẽ ꝓximi pietas em̃ alio modo miam ór.. Scõo principaliter xps honorauit istos sctos in morte: qz eoꝝ mortẽ nobis fecit valde vtilẽ ⁊ fructuosam. Ex morte em̃ beati pe tri triplex fructus euenit: vn⁹ est ꝑtũ ad deũ, id est eius glorificatio. Joã. vlt. Hoc aũt dixit significans qua morte glorificaturus esset deũ. Alt⁹ ꝑtũ ad seipsum sez coronatio sua vnde. Dionysius vidi eos post mortẽ coronis luminis coronatos. Tertius ꝑtũ ad nos sez sua pro nobis intercessio. ij. Petri. j. Dabo autem operaꝫ frequenter habere vos post obitũ meum ⁊c. Similiter ex morte beati pauli triplex fructus prouenit. Unus quo ad deum sez ei⁹ glorificatio. Phil. iij. Magnifica

ist christus in corpore meo, siue per vi-
am siue per mortē. Secūd⁹ ē quo ad ses
ipsum scz sua oratio. ij. Thim. iij. Repo-
sita ē mihi corōa iustitie ꝛc. Tert⁹ est ꝙ
nobis scilz salutatio nostra. ij. Cor. viij.
Libētissime impendā ꝛ superimpendar
ego ipse pro animabus vestris scilz sal-
uādis. Tertiorpō honorauit istos scīōs
post mortē eorū qz fecit eos suos iunio-
res in domo sua. vñ cantat de eis. Habet
potestatē celū claudere nubib⁹ et aperi-
re portas ei⁹. Me⁹ enim habet quattuor
dom⁹ scz ecclesiā militātē: patriā celestē
purgatoriū ꝛ infernū. In prima habitāt
peregrini: in scūda filij: in tertia debi-
tis obligati in quarta incarcerati: et que
habet istarum quatuor domorū habet suā
claue specialē. Nam clauis ꝑ quā intrat
in primam domū scz ecclesiā militātē: est
claues i dulcedine. Clauis vero per quam
intrat in scōam domū scz patriam celestē
est clauis mie. Clauis per quā intrat in
tertiā domū scz purgatoriū: est clauis iu-
stitie, Iustitia nāq; dei requirit ꝙ nullus ma
nū remaneat ipunitū. Sz clauis ꝑ quā in-
trat in q̄rtā domū. s. infernū ē clauis mor-
tis eterne. Peccatori ergo volēti redire
ad ecclesiā ꝑ pniam. Petr⁹ aperit ostiū
cū claue remissiōis ꝛ indulgentie. Joan.
xxi. Quoz remiseritis peccā remittunt
eis ꝛc. Et alib⁹ sanctoz volēti⁹ intrare
in domū celestis patrie aperuit ostiū cū
claue mie. ꝑs. Januas celi aperuit. Sed
illis alib⁹ que debēt intrare in purga-
torio aperuit ostiū cū claue iustitie. ꝑs.
Aperite mihi portas iustitie: hec porta
nō iusti intrabūt in eā. Iusti nāq; aliqñ ses
cum aliqua cremabilia portāt. Alib⁹ ve
no dānādis nec petr⁹ nec paul⁹ ostiū ape
uit nec claudit: sed xp̄s ostium aperit et
nam ostiū claudit: et peccatores in iferno
nec ludit: et clauē custodit Apoc. j. Ha-
beo clauē mortis ꝛ inferni. Et etiā. Apo.
iij. Data est ei clauis putei abyssi.

(Sermo.clxxx. Codē die. Sermo. iij.

Tues Petrus ꝛ
sup hāc petrā edificabo ec-
clesiā meā. Matth. xvi. Ma
gnā auctoritatē potestatem ꝛ
dignitatē ihesus xp̄s cōcessit beato petro
quādo super eius confessionem ecclesiā
fūdauit, ac claues regni celoz sibi dedit
Ut autē ei⁹ dignitates ꝛ prerogatiuas
meli⁹ videre valeam⁹. Sciēdū ē ꝙ beat⁹
petr⁹ inter ceteros apostolos fuit sublimi-
or in ꝓlatiōe: feruētior in amore: efficā-
tior in virtute, ꝛ gloriosior in passiōe. Pal
mo fuit sublimior in prelatiōe. Christus
em cū summū pōtificez fecit ꝛ suū vica-
riū cōstituit ꝛ dereliq̄t qñ ei dixit. Petre
pasce oues meas. Ad istā autē ꝓlationē
p̄ipm elegit. Mat. xvi. Caro ꝛ sāguis nō
reuelauit tibi: sed p̄r meus q̄ in celis ē. Et
dei filij electū examinauit: et maxime in
duob⁹: scz in fide recta qñ dixit ei. Quē
dicūt homines esse filiū hois ꝛc. Et petrus
rñdit. Tu es xp̄s filius dei viui. Et in dei
lectatiōe sincera qñ dixit. Simō ioānis di
lige⁹ me ꝛ plus his? Et spūssctūs: lectum
examinatū confirmauit qñ i pēthecoste ad
robur se tibi effudit. vñ ps. Ego confirma
ui colūnas ei⁹. Tota trinitas electo, exa-
minato ꝛ cōfirmato dedit iurisdictionē. s.
iurisdictionē sup infernū. cū ōz. Porte in-
ferni nō ꝓualebūt aduersus eā. Sup celūcū
bz. Tibi dabo claues regni celoz. Sup
mūdū cū ōz. Quēcūq; ligaue. sup ter. erit
ligatus. ꝛc. Scīo tuā feruētiorē in amore. Huic
aūt plura sunt signa. Unū ante passionē
qz ꝑpter ei⁹ amorē oia terrena ꝛcēpsit.
Mat. xix. Ecce nos reliq̄m⁹ oia ꝛ secuti
sum⁹ te. Quidā em sunt ꝓcrastinātes:
nō dixit: ecce. alij ad tēs reponētes: nō di
xit reliq̄m⁹ nō reposuim⁹. Alij diuidētes:
nō dixit, oia. Alij res relinquētes: sz volū
tates suas retinētes: deo dixit, secuti su
mus ꝛc. Scōm signū fuit in passiōe: qz cū
xp̄o mori voluit: qñ dixit Luc. xxij. Para
tus sum tecū ꝛ in carcerē ꝛ in mortē ire.
Nō ei volebat mori añ eū, qz nolebat ca
rere tā dulci p̄ntia xp̄i, nec ēt volebat vi-
uere post eū: qz tūc nō reputabat vitā, sz
mortē eternā. Uolebat aūt mori cū eo: qz
hoc sibi reputabat gl̄iaz ꝛ coronā. Ter-
tiū signū fuit post passionē: qz ertic ipse
bt⁹ petr⁹ semp fuit i lachrymis. Habuit
em lachrymas doloris, ex eo ꝙ magistrū
suū negauit. Luc. xxij. Egressus foras fle
uit amare. Un dicit clemēs ꝙ qñcūq; gal
li cantū audiebat lachrymas emittebat.
Habuit ēt lachrymas cōpassiōis ex eo ꝙ

amicū suū mortuū videbat. Johan xvj. Plorabitis ⁊ flebitis vos: mūdꝰ aūt gaudebit ⁊c. Habuit etiā lachrymas deuotionis, ex eo ꝙ ad amicū suū videndum pergere sperabat ⁊ hoc post ascēsionē. Unde dicit clemens ꝙ semꝑ in sinu sudariū deferebat quo fluētes lachrymas detergebat: ⁊ sic vt idem dicit: in cōsuetudinez duxerat flere ꝙ tota eiꝰ facies adusta lachrymis videbat. Quartum signum fuit post resurrectionē: qꝛ ipse cum Johanne ad monumētū cucurrit: ⁊ sicut dicit Gre. Illi pre ceteris cucurrerūt q̄ pre ceteris amauerūt: Aliqñ simul cucurrerūt: aliqñ Johānes cucurrit citiꝰ petro: ⁊ aliqñ petrus citius Johāne: qꝛ prior monumētū intrauit. Per qd̄ dat intelligi ꝙ ambo sapiēter xp̄m dilexerūt. Johānes autē magis dulciter. Petrꝰ vero magis cōstāter. Tertio beatꝰ petrus fuit efficacior in virtute: ⁊ hoc quadrupliciter. Fuit em̄ efficacior in virtute credēdi qñ dixit. Tu es xp̄s filiꝰ dei viui. De ipsiꝰ petri fide dicit Luce. xxij. Si mō ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticū ⁊c. Ubi habet ꝙ eius fides multū fuit a diabolo tētata: cū dr̄ Ecce sathanas ⁊c. Hostis el vbi inuenit locū magis munitū: ibi maiorē exercet conatū. Fuit a xp̄o multū roborata: cū dr̄ Ego autē pro te rogaui petre vt nō deficiat fides tua ꝙ oībus fuit in exēplū data: cū dr̄ Et tu aliqñ conuersus ⁊c. Fuit etiā efficacior in virtute sanādi: non solū enim sanabat sicut ceteri verbo orationis sed etiā verbo iussionis sicut ptz Act. ix. in sanatione Enee. vmbra corporis sui sicut dr̄ Act. v. In positione baculi sui sicut ptz in discipulo per quadraginta dies defuncto q̄ ad ipositionē sui baculi iam sanatus est ⁊ resuscitatus. Fuit efficacior in virtute predicandi. Tā gracio se namq̄ predicabat ꝙ aliqñ vna die tria milia aliqñ quinq̄ milia hominū cōuertebat: sicut habet Act. ij. ⁊. iij. Hoc em̄ est testimoniū graciosi predicatoris. vnde Chry. super Mat. Testimoniū studiosi agricole ē messis fecūda testimonia doctoris eccl̄ia plena. Negociatorꝫ multiplex theca. Fuit etiā efficacior in virtute orādi. Eius em̄ oratio aliqñ aperiebat celū: sicut patet Act. ix. Ubi dr̄ ꝙ cecidit super eū mentis excessus ⁊ vidit celum apertū. Aliqñ faciebat descēdere spiritū sctm̄: sicut ptz Act. viij in samaritanis. Aliqñ spoliabat infernū: sicut qñ suscitauit defunctū quē simō magꝰ suscitare nō potuit: ⁊ aliqñ vincebat demonē: sicut ptz in demone q̄ simonē magū ꝑ aerē deferebat. Quarto btūs petrꝰ fuit gloriosior ī passione. Passus est em̄ eandē penā cum christo put xp̄s ei p̄dixit. Joh. vlt. Seq̄re me. Sap. xviij. Simili pena seruus cū dño est afflictus. Noluit autē beatus petrus illā penā pati rectus sed reuersus: hoc propter q̄tuor causas q̄s ipse ponit. Prima qꝛ propter honorē dñi sui nō reputabat se dignum eo modo penā illam pati quo xp̄s eā pertulit. Scda qꝛ christus passus est ꝓpter mundū redimēdū. ideo debuit ad mūdū respicere. Ipse autem petrus patiebat propter acquirēdū celū. ideo debuit ad celū habere respectū. Tertia propter lapsum generis humani significādum. Christus em̄ semper rectus stetit: ⁊ nunq̄ in peccatum cecidit. Homo vero caput mētis in terram deijcit ⁊ cōtra deū recalcitrauit. Quarta ad innuendū ꝙ hō mutauerat amorē spūalē in amorē mūdanū: homo el rectus in cruce positꝰ si reuoluit illud quod erat dextrū efficitur sinistrū. Tunc igitur hō mutauit dextrū in sinistram qñ mutauit amorem celestiū in amorez mundanum.

¶ Sermo. clxxxj. In commemoratiōe. sancti. Pauli. sermo primus.

Cum autē placui ei qui me segregauit ex vtero matris mee ⁊c. Gala. j. Apl's nō ingratus fuit gratie dei: sed quinq̄ effectus diuine misericordie l se recognouit humilr. Primꝰ effectus est ꝙ ip̄m de vtero sue matris eduxit. Notādū aūt ē ꝙ est quintuplex vterus mr̄is. Primꝰ vterꝰ est vterꝰ mr̄is generalis scz terre. Scds est vterꝰ mr̄is carnalis scz mr̄is ꝓprie. Tertiꝰ est vterꝰ matris figuralis scz synagoge. Quartꝰ est vterꝰ mr̄is spūalis scz militātis ecclesie. Quintus est vterꝰ matris celestis scilicet triumphātis ecclesie. Beatꝰ igit paulus primo fuit in vtero sue matris carnalis:

exinde deus eū segregauit qñ eū ad lu
cem deduxit. vñ ps. De ventre mr̄is mee
deus meus es tu ꝛc. Et idem. Tu es qui
extraxisti ꝛc. Deinde intrauit in ventrem
matris figuralꝫ scꝫ synagoge. Et ab isto
vtero deꝰ eū sagregauit: qñ ip̄m ad fidē
cōuertit. Et ista segregatio fctā ē in ortu
beniamin: vbi rachel mortua est, ꝛ voca-
uit eū filiū doloris. Sed pr̄ valde est ga-
uisus, ō vocauit eū filiuꝫ dextre. Ex sua
em̄ cōuersiōe synagoga mortē spūalē in
currit: ꝛ multā tristitiā habuit: sꝫ deus pr̄
valde gauisus ē cū eū filiū dextre appel
lauit qñ dixit Act. ix. Uade qꝛ vas ele-
ctiōis est mihi iste. Deinde de vtero sy-
nagoge intrauit in vterū militantis eccle
sie in quo tādiu ꝑmāsit q̄diu in hac vita
vixit. Ab isto vtero deꝰ eū segregauit qñ
eius animā a corpore separauit: ꝛ tūc in
trauit eiꝰ corpus in vterū matris gene-
ralis scꝫ terre ꝛ aīa eiꝰ vterū mr̄is celestꝫ
scꝫ hierl̄m supne. In ipsa aūt separatio-
ne caput eiꝰ exiliens tres saltus dedit et
in quolibet saltu fontē aque aperuit: per
quod significabat̄ q̄ in vita sua tres sal
tus fecerat: vnum saltauit de synagoga
ad ecclesiā. Et tūc aperuit ꝛ manifestauit
fontē diuine mīe. Aliū saltū fecit discur-
rendo ꝑ mundū ꝛ tūc aperuit fontē cele
stis doctrine. Tertiū qñ saltauit vsq; ad
tertiū celū, ꝛ tūc aperuit fontē diuine sa-
piētie. Ipsum etiā caput beati pauli bñ-
dictuꝫ nomen iesus clara voce insonuit.
Ipsum em̄ nomē iesus fuit in corde eius
iubilus: in ore mel ꝛ in ore melos. Recte
igit̄ post mortē nomē iesu protulit nimia
scꝫ cordis iocūditate repletꝰ nimia oris
dulcedine allectꝰ ꝛ nimia iubilatiōe aro
matica ꝓuocatus. Tunc etiā de eiꝰ san-
cto corpore quatuor emanauerūt scꝫ vn
da lactis propter eiꝰ puritatē vnda san
guinꝫ ꝓpter eiꝰ martyrij sanctitatē: splē
dor lucis propter ipsius sapiētie clarita
tē: ꝛ flagrantia odoris propter ipsiꝰ fa-
me celebritatē. Tandem deus ipsuꝫ cor
pus de vtero mr̄is terre segregabit: scꝫ
qñ dicet in tēpore extremi iudicij. Surgi
te mortui venite ad iudiciū: ꝛ tūc in vterū
mr̄is celestꝫ intrabit. Et de illo vtero nū
q̄ exibit: iō obitus sanctorū natale voca
tur qꝛ tunc in celo nascunt̄. Secūdꝰ effec-
tus diuine misericordie ip̄m ꝑ gratiam
suā vocauit ideo subdit̄. Et vocauit per
gratiā suā: hmōi aūt vocatio cōmēdabi
lis est ex parte vocātis. Ceteros quidez
apl̄os xp̄s vocauit existēs in sinistra pre
sentis miserie: sed hunc vocauit existens
in dextera paterne glorie. Et ꝓpter istaꝫ
causam in papali bulla ponit̄ beatꝰ pau
lus a dextrꝫ sꝫ effigies beati petri ponit̄
a sinistris. Est etiā cōmēdabilis ex parte
vocati. Nō em̄ xp̄s vocauit eū piscātē vt
petrū nec lucris inhiātē vt mattheū nec
rhetia reficiētē vt Johānē ꝛ Jacobū: sed
odientē ardēti animo: vñ dr. spirās mi-
narū: innitētem prauo studio: qꝛ accessit
ad principē sacerdotū: ꝛ persequētē sol
licito ministerio qꝛibat in damascū vt, si
quos inueniret ꝛc. Cōmēdabilis est etiā
ex parte modi vocādi. Ceteros em̄ voca
uit solo verbo hunc aūt vocauit ꝑ lucez
excecantē. Per virtutē ꝓsternentem per
vocē obiurgantē. Tertius misericordie
effectus est quia ipsum ꝑ diuinā sapien-
tiā docuit: cū subditur ꝛ reuelaret filium
suum in me. Istam aūt sapientiam beatꝰ
paulus a quinq; magistris accepit. Prīo
a moyse. Gal. j. Proficiebā in iudaismo
super multos coetaneos meos ꝛc. Et q̄tū
ad hoc factꝰ ē pharise⁹: de hoc actuū.
xxiij. Ego pharise⁹ sum filius phariseo-
rū Scdo a filio ꝛ q̄tuꝫ ad hoc factus est
apl̄s. Gal. j. Paulꝰ apostolus nō ab hoī
bus neq; ꝑ hoīem sed ꝑ xp̄m iesum. Ter
tio a spū sctō: ꝛ q̄tū ad hoc factꝰ est dei
legatus. Act. x ij. Dixit spūssanctꝰ segre
gate mihi paulum ꝛ barnabā. Quarto a
patre: et q̄tū ad hoc factus est dei euan-
gelista verus: vñ dixit vt reuelaret in me
filiū suum vt euangelizarē eum in genti-
bus. Quinto a tota trinitate quādo ī ter
tiū celū est raptus. ij. Cor. xij. Audiuit ar
chana verba q̄ nō licet hoī loqui. Quar-
tus effectus misericordie quē btūs pau-
lus ī se recognouit pōtesse: qꝛ ipsuꝫ p̄di-
catorē gētium fecit. Unde subdit̄: vt euā
gelizarē illū in gentibus nā in gentibus
erat maior potētia: qꝛ ibi erant reges et
imꝑatores. Maior sapīa: qꝛ ibi erāt phi
losophi ꝛ doctores: maior eloquētia: qꝛ
ibi erāt rethores ꝛ oratores maior varie
tas erroꝝ ꝛ maior diuersitas vicioꝝ. Sꝫ

contra ista quinq; certamina accepit q̄nq; adiutoria. Nam cōtra tyrannorū potentiā accepit virtutē ⁊ cōstantiam. Act. xxiij. Apparuit illi dn̄s dicēs. Constans esto paule: oportet te nāq; rome testificari. Cōtra sapiētiā mūdanā accedit ⁊ simplicitatē angelicā. j. Cor. ij. Nō enim iudicaui me aliq̄d scire iter vos: nisi xp̄m iesuz ⁊ hūc crucifixū. Cōtra rhetorū eloquentiā accepit facūdiā fructuosam. Ibidē. Sermo meus ⁊ p̄dicatio nō in persuasibilib⁹ humane sapiētie verbis: sz in ostēsiōe spūs ⁊ virtutis. Cōtra diuersitatem errorū accepit fidei ⁊ sapiētie veritatē sicut patet Act. xvij. vbi dixit atheniēsib⁹ qd̄ ignorātes collitis hoc ego nūcio vobis ⁊c. Contra multiplicitatem viciorum accepit oīm gratiarū plenitudinē. Nam cōtra luxuriā opponebat virginitatē. j. Cor. vij. Uolo aūt oēs hoīes eē sicut me ipsum. Cōtra gulā parcitatē. j. Thi. vj. Habentes alimēta ⁊ quib⁹ tegam⁹ his contenti sumus. Contra auariciā habuit voluntariā paupertatē. Phil. iij. Omnia arbitrat⁹ sum vt stercora: vt xp̄m lucrifacerē. Cōtra tristitiam conscientie iocūditatē. ij. Cor. j. Gloria nr̄a hec est testimoniū cōsciētie nr̄e. Contra irā benignitatem. j. Cor. x. Sine ostensione estote iudeis ⁊ gentibus ⁊c. Cōtra inuidiā fraternā charitatē. Rom. v. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris ⁊c. Cōtra vanaz gloriā habuit humilitatē. j. Cor. xv. Ego em̄ sum minimus apl̄orū ⁊c. Quint⁹ effectus ex diuina mīa est: qz xp̄s mox eum sibi obedientē fecit. qd̄ notatur cū d̄r. Cōtinuo nō acquieui carni ⁊ sanguini. i. amori ⁊ dilectioni carnis: sed poti⁹ diuine inspirationi ꝯtinuo. i. sine contradictione. Act. ix. Dn̄e q̄d me vis facere vel continuo. i. sine deliberatiōe. Un̄ beat⁹ Bern̄. Amicos cōsultat qui non nouit ꝙ inimici hominis domestici ei⁹ Uel continuo. i. sine dilatione: qz inducias nō petijt sz protin⁹ obediuit. Prouer. iij. Nō dicas amico tuo vade ⁊ reuertere ⁊c. Uel continuo. i. sine trepidatione: quia nihil timuit: sed dei bonitati cōfidit. Esa. xxxv. Dicite pusillanimes: cōfortamini ⁊ nolite timere.

¶ Sermo. clxxxij. De eodem die Sermo secundus.

Ecce nos reliquimus oīa ⁊ secuti sumus te ⁊c. Mat. xix. In isto euāgelio qd̄ ad honorez beati pauli d̄r a tribus cōmēdabilis inuenitur. Primo q̄dē a p̄fecta mūdi abrenūciatione. Et hoc tangit cuz d̄r. Ecce nos reliquimus oīa. Reliquit enim omnia impedimēta. i. amorē diuitiarū q̄ hominē impediūt a salute. Marc. x. Difficulter qui pecunias habēt regnū dei introibūt Istū amorē mūdi iste reliq̄t, qui ait. Gal. vj. Mihi mundus crucifixus est: ⁊ ego mūdo. Scd̄o reliquit omnia retrahentia: sicut est amor parētū qui p̄cipue hominē retrahit a salute. Mat. x. Inimici hominis domestici eius. Istum reliq̄t qui ait Gal. j. Non acquieui carni ⁊ sanguini ⁊c. Tercio reliqui omnia ponderātia: vt est sarcina pctōrum Hebre. xv. Deponētes oē pondus ⁊ circūstās nos peccatū ⁊c. Quarto reliquit oīa p̄niciosa: vt est amor deliciarū. vn̄ ait. j. Cor. ix. Castigo corp⁹ meū ⁊ i seruitute redigo. Quinto reliquit oīa periculosa vt est amor sui ipsius. De quo periculoso amore ip̄e ait. ij. Thi. iij. In nouissimis diebus instabūt tēpora p̄iculosa ⁊ erūt homines seipsos amantes: istū amorē suū ipsius btūs paulus nō habuit: qz p̄ter xp̄m se in morte tradere semper paratus fuit. Unde ait. Act. xx. Ego nō solum alligari sed et mori parat⁹ sum p̄pter nomē dn̄i iesu xp̄i. Sexto reliquit omnia infructuosa: vt est amor bonorū qui est infructuosus ⁊ vanus: vnde. p̄s. Ut quid diligitis vanitatē ⁊ queritis mendaciū? Gal. j. An q̄ro hominibus placere. Si adhuc hoībus placerē: seruus xp̄i nō essem. Scd̄o commēdatur a salutifera imitatione quod notatur cum d̄r. Et secuti sum⁹ te. Ad hoc autē ꝙ homo xp̄m imitet: duo requirūtur. Unū ex p̄te dei. s. attractio sue dignationis. Joh. vj. nemo venit ad me nisi pater q̄ misit me traxerit illū. Trahit autē quatuor funiculis scilicet modo exteriori eruditione modo interiori inspiratione: mō paterna flagellatione: modo beneficiorū exhibitione. Sed quibusdā qui istis quatuor funiculis se trahi non permittunt:

dominus conqueritur dicens. Proue. j. Vocauī et renuistis quo ad exteriora dotum ētā. Extendi manum meā et non fuit q̄ aspiceret quo ad collata beneficia. De spiritis omne cōsiliū meū quo ad inspirata cōsilia. Et increpationes meas negleristis quo ad irrogata flagella. Jtē quo puoz famuliis apl̄s tractus fuit. s. exterio ri eruditione et reprehensiōe Act. x. Saule saule q̄d me persequeris ꝛc. Interiori in spiratiōe ibidem. Subito circunfulsit eū lux de celo. Flagellatiōe: quia excecat⁹ et in terrā prostratus. Beneficiorū exhibitione quia postmodū, fuit illuminatus et a xp̄o edoctus et in tertium celū rapt⁹. Scōo ex pte bonis requiritur expeditio voluntatis. s. ne a diabolo teneāt cathezna ferrea. i. ferrea voluntate: q̄ q̄dē cathezna octo hz anulos. s. malā suggestionem cogitationē delectationē consensum operationē cōsuetudinē necessitatem et desperationē. Jstos nāq; octo anulos apl̄s fregit. s. pauā suggestionē. ij. Cor. iij. Abdicamus occulta dedecoris carnalē cogitationē. ij. Cor. j. Aut q̄ cogito sm carnē cogito. q. d. nō pauam delectationez q̄ tm̄ circa spūalia delectatur Rom. vij. Condele cor eīm legibi scōm interiorez hoiem. Pauū cōsensum q̄ bonis meditationib⁹ semp cōsentiebat. Jbidē cōsentio legi q̄a bona est. Pauāl operationem Rom. vij. Ad̄ciamus ergo a nobis opa tenebrarū pauā cōsuetudinē: q̄ ad oē opus bonū se assuefecit. Philip. iij. Ubi q̄ et in oibus instituto sum ꝛc. Pauaz necessitatē: q̄ habuit spūs libertatē. ij. Cozint. iij. Ubi spiritus dñi ibi libertas. Omnē desperationē quia habuit omnimodā spē firmitatē. Heb. vj. Cōfugim⁹ ad tenendā⁹ ppositā spē. Tertio cōmendat a fructuosa remuneratione cum subiungit. Sedebitis sup sedes duodecim. Jn qua remuneratiōe tria erūt. Prio regalis dignitas: cū ōz sedebitis: habnerūt et regale dñium Sap. v. Accipiēs regnū decoz regale septrū. Jbidē. Et diadema regni de manu dei sui. Regale sceptruz. Sap. x. Donec offerret illi sceptrum regni. Regalē habitū Proue. vtio. Byss⁹ et purpura vestimētū eius. Regale soliū. Luc. xxij. Sedebitis super thzonos duodecim et cetera. Scōo in ipsa remuneratione erit magna dei liberalitas: etiaz in presenti. Quod quidem quatuor modis potest intelligi. s. aut ēptū ad tēporalia discretā possessionē: qz auari possidēt ea vt serui. Sancti vero viri vt dñi q̄ possidebūt et tēporalibus in cētuplum melior. Aut ēptū ad spūalia acq̄sitionē. Aut dicat dominus. Spūalia petiēt que temporalibus comparata excedūt sicut maiora numerus minoz numerū excedit. Aut ēptū ad suffragioz ecclesie participationez. Jlli enim qui sunt de ecclesia tantum numero possunt a diminicē participare substantiā suam. Jlli vero qui sunt numero et merito possunt a diminicem participare merita sua que participatio in centuplū melior est q̄ ꝑma. Aut ēptum ad religiosoz summinter se cōmunicationē qui sepe p vno fratre carnali vel domo tēporali cēntuplum accipiunt. Tertio in illa remuneratione erit eterna felicitas cum dicitur. Et vitam eternā possidebitis. Hoc nāq; q̄ dicit vitā respicit illos qui sunt in inferno qui non habent vitā sed mortem. Et hoc q̄ dicit eternā respicit illos q̄ sunt in mundo: qui et si habent vitā: habent eā transitoriā et caducā. Hoc aut̄ q̄ dicit: possidebitis: respicit illos q̄ sunt in purgatorio: qui et si habituri sunt vitā non tamen sunt in possessione. Jlli nanq; qui sunt in celo: habēt et vitam sine morte: et eternitatē sine fine atq; possessionez sine expectatione.

¶ Sermo. clxxxiij. De sancta margareta virgine. Sermo pumus.

IPsa conteret caput tuū Gene. iij. Quāz beata margareta fuerit puella tā cōtrivit caput ꝑsis ꝓpriū dyaboli et tyranni. Pr̄nanq; su⁹ intēdebat eā trahere ad cultū idolorū: ipa illud caput sue intētiōis contrivit: qz eius societatē fugit: et oues sue nutricis pascebat. Periculosum nāq; est bonis cū malis cohabitare: qz mali sūt igne cōcupiscētie inflāmati: et ō boni sepe inficiunt a malis. Sunt luto anarticie inquinati et ideo sepe inficiuntur, Sunt pice

ad herentis supbie infecti ⁊ ideo sepius denigrant. Sunt tenebris ignorātie obscurati: ⁊ ideo sepe a malis illis obfuscātur. Beata igitur margareta noluit habitare cū malis ne aut inflāmaret igne cōcupiscētie aut inquinaret luto auaricie. Aut inficeret pice supbie. Aut obscuraretur tenebris ignorātie. Scdo cōtriuit caput tyranni qui in supbia elat⁹ cultū xp̄i euacuare volebat. Sed caput sue elationis ipsa cōtriuit: ⁊ cultū xp̄i defendit ⁊ in nullo ꝯsentire voluit. Et ideo quituplex certamen passa fuit. Primo qꝛ in eculeo suspensa. Ideo em̄ fuit in aere cruciata. ad ostēdēdū ꝙ adhuc nō fuit in celo, qꝛ ibi sunt bti, nec erat i terra: ibi sunt auari: sꝫ erat in medio: qꝛ ibi sunt ꝑfecti. Habebat em̄ supra se celū ad desiderādū. Et infra se mundū ad despiciēdū, iuxta illud Prouer. xxv. Celū sursum ⁊ terra deorsum Scdo fuit adusta sed nō cōbusta Nec mirū qꝛ habebat interius gratiā afflantē. Dan. iiij. Fecit mediū fornacis quasi ventū roris flantē. Cōscientiam delectātē Prouer. xv. Secura mēs quasi iuge cōuiuiū. Spē letificantē. Rom. xij. Spe gaudētes in tribulatione patiētes. Carnē virgineā refrigerētē. Un̄ dictum fuit marie. Uirt⁹ altissimi obūbrabit tibi Ideo poterat dicere illud. Eccl'ia. lj. In medio ignis nō suꝫ estuata. Fuit em̄ i medio ignis: qꝛ habuit carnē propugnātē. Gall. v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄. ⁊c. Demonē inflamātē Job. xlj. Alit⁹ ei⁹ prunas ardere facit Hoīem sollicitātez: qꝛ prefectus eā in vxorē accipere cupiebat. Pulchritudinem allicientē que iam multas femias ꝓthdolor decepit ⁊ adhuc quotidie decipit. Prou. vlti. Fallax gratia ⁊ vana est pulchritudo. Tertio fuit in aq̄s gelidis cruciata. Postq̄ em̄ in igne fuit cruciata. fuit in aqua frigidissima posita. Et ista est tam seuissima pena vt etiā fiat in inferno. Job. xxiiij. Ab aq̄s niuium trāsibūt ad calorē nimiū. Un̄ ēt tunc fact⁹ est terremot⁹: acsi terra non posset tantū facin⁹ sustinere. Aliquādo fit terremotus in signum doloris. Aliqn̄ incussionem timoris. Et sic mota fuit in passione ⁊ resurrectione xp̄i vt ostenderet dolorē ⁊ custodes deterreret. Terremot⁹ ergo fact⁹ est in passiōe sancte margarete in tāti sceleris detestationem, ad doloris ⁊ compassionis ostensionē: et in timoris incussionem. Et in peccatoꝝ magnā cōfusionē Quarto fuit decollata. Et in sua decollatione tria maxima fuerūt. Primū est deuota oratio: qꝛ ad exemplū xp̄i se deo recōmēdauit. Xp̄s q̄dē in passiōe patri spm̄ recōmēdauit. ⁊ ꝓ suis crucifixorib⁹ intercessit. ⁊ pro omnib⁹ fidelibus exorauit. Jo. xvij. Non pro eis aūt rogo tm̄, sꝫ etiā pro his q̄ credituri sunt per verbū eorū. Et sic beata margareta orauit deū pro se ⁊ pro suis occisorib⁹. ⁊ pro ipsam inuocātib⁹. Fuit etiā in passione ei⁹ custodia angelica, qꝛ ipsi angeli ipsaꝫ custodierūt ad martyriū ꝓperantem, in tormētis existētē: ⁊ ad celū ascendentē. Judith. xiij. Custodiuit me angelus dn̄i ⁊ hinc eūtē ⁊ ibi cōmorantē: ⁊ inde huc reuertentem. Fuit etiā in passiōe eius celestis armonia. Et merito: qꝛ spōse solent deduci ad sponsum cū canticis ⁊ laudib⁹. Apocaly. xix. Gaudeamus et exultemus ⁊ demus gloriā deo. Quoniā venerūt nuptie agni ⁊c. Quinto eius passio fuit passioni christi multū conformis effecta. Xp̄s em̄ fuit denudat⁹ in patibulo. Margaretaq̄ fuit expoliata i eculeo. Xp̄s fuit flagellatus ad colūnā vt disciplinam pro nobis portaret. Margareta aūt fuit tota virgis lacerata: vt post hāc vitā aliam nō sentiret disciplinam. Xp̄s fuit ꝑforat⁹ clauis, ⁊ btā Margareta fuit lacerata vngulis. Xp̄s passus est in patibulo: qd̄ quidem erat suppliciū latronum ⁊ malefactorū infamiū. Margareta vero passa est in eculeo. quod erat suppliciū peruersorum ⁊ malorū. Xp̄s totus fuit sanguine plenus Margareta in eculeo tota fuit sangule cruētata. Xp̄s pass⁹ est in aere ad innuendū ꝙ ipse est mediator dei ⁊ hominū. Sic beata margareta passa est in aere ad innuēdū ꝙ ipsa sit nostra mediatrix apud deū. Tertio contriuit caput scꝫ suggestionē demonis Ipse quidem demon habet magnā potentiaꝫ superbiā astutiā, ⁊ experientiam, ⁊ fraudulētiā. Ista quinq̄ notant Apocal. xij. Proiect⁹ est draco: ecce q̄te potētie. Magnus, ecce q̄te superbie serpēs: ecce q̄te astutie,

aſtutie, antiqꝰ ecce ẽpte experiẽtie. Qui ſeduxit vniuerſum orbem, ecce ẽpte fraudulẽtie. His quinq; armis cũ beata margareta pugnare voluit, ſed ipſa omnia cõtriuit. Fregit eiꝰ potẽtiã: qõ ipſum apparẽtẽ in ſpecie draconis virtute crucis tuane fcere fregit. Fregit eius ſuperbiam: quãdo pedẽ ſupra collũ eiꝰ poſuit. Fregit eiꝰ aſtutiã qꝛ coactus, eſt dicere: q ĩõ ſibi apparuerit: vt ſibi cõfuleret q̃monitis preſidis obediret. Fregit eius malitiam: qꝛ ipſe beate margarete in nullo nocere potuit. Fregitꝰ eiꝰ experiẽtiã: qꝛ i nullo ſuis ſuggeſtiõib⁹ aſſentire voluit.

¶ Sermo. clxxxij. De eadẽ ſermone. ij.

SImile eſt regnum celorũ theſauro abſcondito in agro Mat. xiij. In iſto euãgelio quo a dhonorem beate margarete legitur quatuor ſunt videnda. Primo quid ſignificetur per theſaurũ. Eſt autem the ſaurus iſte de quo loquitur. ſ. Cor. iij. Si quis edificauerit ſuper fundamẽtũ hoc: aurũ argentũ & lapides pretioſos. Eſt aũt aurũ virginitas: argentum fides, lapides p̃cioſi opera pietatis. Iſte tripler theſaurus fuit in beata virgine margareta. Ipſa nãq; habuit virginitatẽ integrã fidem ſinceram & operationem ſollicitã, ſignificatur autẽ virginitas per aurum. qꝛ aurum nõ amittit fuſgorem ſũum nec ignis adustione: nec luti involutione: nec temporis antiquitate: ſic & fulgor virginitatis nõ minuitur nec igne concupiſcẽtie: nec terren oꝛ corporis: nec longeua etate ideo Sap. vij. Aſſimilatur ſpeculo, luci, & diuine imagini. Sicut em̃ ſplendor lucet in ſpeculo ſic & virginitas in corpore terreno, & ſicut ignis lucẽ ſuã non conburit ſic & cõcupiſcentia virginitatem nõ aburit: & ſicut ỹ mago dei inviis ſanctis veritate nõ inficitur: ſic & ipſa ex diuinitate tẽporis renouat. ij. Corin. iiij. Licet is q̃ foris eſt homo corrũpit: tñ is q̃ intus eſt renouat de die in diẽ. Iſ fides ſignat p argentũ. Fides nãq; cauſatur a verbo dei ſm illud Rom. x. Eſt aũt fides ex auditu, auditꝰ aũt p verbũ dei. De iſto dr̃ ps. Eloquia dñi: eloquia casta &c. Ex quibꝰ verbis hĩ q̃ fides catholica eſt caſta p puritate ſinceră qꝛ ipſa nulla aduersa falſitate polluit: qõ eſt cõtra fidez hereticorũ. Eſt examinata per tribulationẽ imiſſam: qꝛ nulla aduerſitate frangit qñ eſt cõtra fidẽ inſtabilis. Eſt q̃ phata per ꝓſperitatẽ mundanã qꝛ nulla terrena ꝓſperitate allicit qõ eſt cõtra fidẽ auerſa. Eſt purgata p ſpũſſancti grãz qꝛ ſe ꝓtiformi dono ſpũſſeti fulcit qõ eſt cõtra fidẽ malox rpiano⁹. Opa aũt bona ſignificant p lapides p̃cioſos. Lapis aũt pretioſus excellit aurũ & argẽtũ in ſplẽdore: in valore & in ỹtute, & iõ nec aurũ virginitatis: nec argẽtũ fidei cotã deo lucẽt nec aliquid valent nec aliquid poſſunt ꝓficere ſine bonis operib⁹. Quãdo aũt bonis ꝫdonãtib⁹ opibus fulciunt & decorant tũc magnũ hñt ſplẽdorẽ valorẽ & virtutẽ. De virtute fidei p bona opa dr̃. Heb. xj. Sancti p fidẽ vicerũt regnũ &c. De virtute & pulchritudine, virginitatis per bona opera etiã dr̃ Sapiẽ. iiij. O q̃ pulchra eſt caſta ghatio cũ claritate &c. Secũdo videndum eſt quid ſit iſte ager. Qui quidẽ eſt triplex. ſ. corporalis: ſpiritualis: & tẽporalis. Ager corporalis eſt ipſum corp⁹ in quo inuenit theſaurus virginitatis & caſtitatis. ij. Cor. iiij. habemus theſaurum iſtũ in vaſis fictilibus. Quãuis aũt illud vas ſit terrenum: iſti dz eſſe mundũ per puritatẽ pietatis p̃ morum honeſtatẽ: & excoctũ p charitatẽ. ſ. Theſſal. iiij. Sciat vnuſq; q̃ ſuum vas ſuũ poſſidere in ſanctificatione: ecce qꝛ dz eſſe mundum: & honore: ecce quia dz eſſe pretium. Nõ in paſſione deſiderij ecce quia non dz igne concupiſcẽtie: ſed igne ſancti ſpiritus inflãmari. Ager ſpũalis eſt animus in quo inuenit theſaurus fidei. Roma. x. Corde creditur ad iuſticiam &c. Virginitas nãq; eſt i corpe bona aũt opera ſunt in exteriori exhibitione, ſed ipſa fides radicat in corde. Et rõ eſt, nam ſi alicꝰ oppreſſor virginitatẽ alicui⁹ abſtulerit pp hoc illa perſona oppreſſa eam non perdit. Unde dr̃t ſancta lucia. Si me remittẽtẽ & iuſtã violaueris: caſtitas mihi duplicabit ad coronã. Si aũt alius quis raptor alicui⁹ tẽporalẽ ſubſtãtiã rapuerit pp hoc deũ nõ perdit: quia p pas

tiētiā ⁊ alia bona opera pōt mereri ēp̄s
a sibi bona sua tpalia fuerint ablata ⁊
subrepta, sed si nides subtripiā, certo tūc
deus perdit ⁊ totū spirituale edificiū
subtuit. Et iō necesse fuit vt in corde ra-
dicaret. Ager temporalis est ipsa terre-
na possessio. in qua dz esse thesaur⁹ bo-
noꝝ operū iden clecmosynaꝝ. Prouer.
iij. Honora dñm de tua substātia ⁊c. Qui
est modo honorat dominū de substātia:
domin⁹ ipsuz honorabit in sua gloria.
Et loco qz statuet eū a dextris. Et ꝓbo:
c. a dicet. Esurini ⁊ dedistis mihi mādu
care. Et facto cū dicet Uenite bñdicti p
cipite regnū patris mei ⁊c. Tertio vidē
du est, qualiter iste thesaurus absc̄dit.
Thesaur⁹ em castitatis absc̄dit p car
nis macerationē. j. Cor. ix. Castigo cor
pus meū, ⁊ in seruitutē redigo. Custodit
⁊ absc̄dit thesaur⁹ castitatis p sensuz co
hibitionē. Job. xxxj. Pepigi fedus cum
oculis meis. Per fugā ⁊ elōgationem. j.
Cor. vj. Fugite fornicationē ⁊c. Thesau
rus autē fidei cum sit radix omnium bo
noꝝ, debet absc̄di ab estu male inflā
mātis ⁊ frigore male humiliante ⁊ a dya-
bolica tētatione male infestante. Un ps.
Incensa igni quo ad amorē male inflam
mātē. Et suffossa quo ad timorē male hu
miliātē. Fiat man⁹ tua sup virū dextere
que. s. ppriuat insultū diaboli male infe
stantem. Thesaurus autē bonoꝝ operū
absc̄ndi debet ab humana laude. Mat
thei. vj. Cū facis elcemosynaꝝ noli tuba
canere ante ⁊c. Ab negligentia ⁊ torpore.
Ozee. vij. Comederūt alieni robur eius
⁊ ipse nescuit. Abridi cretoferuore. Esa.
xvij. Ante messem tot⁹ effloruit ⁊ imma
tura plātatio germinauit. Quarto est vi
dēdū qualiter iste thesaurus emitur. Si
quidē emitur dādo deo ꝓprium effectū ꝓ
prium sensum, ⁊ ꝓprū tributū siue cen-
suz. Qui ei vult emere thesaur castitatis
det deo ꝓprium suū affectū: vt nihil vili
gat nisi deū sponsum celestem. Est em ze
lotipus ⁊ non vult cū adultero adamari.
Esa. xxviij. Coāgustatum est stratum, ita
vt alter decidat ⁊c. Qui vult emere the-
saurum fidei dz deo ꝓprium sensum ⁊
totā suam intelligentiam applicare. Pm
Aug. ij. Cor. x. In captiuitatē redigētes
oēm intellectū in obsequiū xp̄i. Qui aut
vult emere thesaurū meritorum: vendat
deo ꝓprium sensum bona sua pauperibus
largiēdo. Mat. xix. Si vis ꝑfect⁹ esse va
de ⁊ vēde oia q̄ habes ⁊ da pauperibus
⁊ habebis thesaurum in celo.

¶ Sermo. clxxxv. De eodem. Ser. iij.

Similē est re
gnū celorū homini ne
gociatori q̄rēti bonas
margaritas ⁊c. Negō
ciator iste est christ⁹ de
quo tria ponunt sez ei⁹
officiū, cū dz homini negociatori. Eius
studiū, cū dicit. Querēti bonas margari
tas. Et eius cōmerciū, cū dicit. Inuenta
aūt vna pretiosa margarita ⁊c. Circa pri
mum notandū q̄ sicut dicit Aug. sup illū
Hebre. ij. Liberaret eos qui timore m. or
tis ⁊c. Christ⁹ in hūc mundū tanq̄ nego
ciator venit ⁊ tres merces a nobis acce
pit. s. nasci: laborare ⁊ mori: tres suas
merces nobis portauit: scilz renasci re
surgere: ⁊ in eternū regnare, accepit est
a nobis nasci. Esa. ix. Paruul⁹ nat⁹ est
nobis. Dedit aūt nobis renasci. Joan. j.
Dedit eis potestatē filios dei fieri. ⁊ Jo.
iij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spū
sctō nō intrabit in regnū celoꝝ. Sēdo ac
cepit a nobis mori. ad Phil. ij. Christus
fact⁹ est p nobis obediēs vsq̄ ad mortē,
mortē aūt crucis. Nobis aūt dedit resur
gere. Jo. vj. Ego resuscitabo eū in nouis
simo die. Tertio accepit a nobis laborare
re, nam ipse laborauit corde dolendo et
cōpatiēdo. Esa. lxij. ꝓ eo q̄ laborauit
anima eius ⁊c. Laborauit etiā ore clamā
do ⁊ predicando. ps. Laborauī clamā
rauce facte sunt fauces mee. Laborauit
oculis. pluries fiēdo ps. Laborauī in ge
mitu meo, lauabo p singulas noctes ⁊c.
Laborauit toto corpe penas ⁊ dira sup-
plicia sufferēdo. Esa. j. Laborauī suffti
nēs ⁊c. Ded⁹t aūt nobis regnare. Luc. iij.
Nolite timere pusill⁹ grex: q̄ placuit pr̄i
vro dare vobis regnū. Sēdo ponit isti⁹
mercatoris studiū cū dz Querēti bonas
margaritas. Dicunt aūt sci ⁊ marie ista
scta margareta q̄dā de causis mar garis
⁊c. ꝓ eo q̄ fuit celesti rore gnata.

psa nãq; cor suũ aperuit z rorẽ spũsseri ccepit ac suggestioni diabolice cõtulit sic p̃tiosa z nobilis margareta gñata nit: aperuit ad deũ suã memoriã z ibire cpit dei cõtinuã recordationẽ. Suã intelligẽtiã: z ibi concepit dei cognitionez uã volũtatẽ z ibi cõcepit dei amorẽ. Se ũdo ẽ margareta: qz fuit fulgida . Et hoc tã in carne p virginitatẽ pudicitiã q̃ in mente per intentionẽ sinceram q̃ in conuersatione p lucidã famã . Sap.iij. O q̃ pulchra est casta gñatio cũ claritate. Ipsa nanq; habuit pulchritudinez intentionis in mente. Castitatẽ in corpore. Claritatẽ in cõuersatione. Tertio ẽ margareta qz fuit parua p humilitatẽ. Quanto em̃ fulgidior erat in cõspectu dei tanto erat humilior in conspectu suũ ipsius. Sepe em̃ res lucide nigrũ h̃nt effectum sicut ostẽdit Aug. in li. de ciui. dei triplici exemplo. Nã oleũ lucidũ nigras maculas effundit. Argentum fulgidũ nigros lineas tingit. Ignis splẽdid⁹ facit cuncta nigra que tãgit. Sic z sancti viri q̃tũcũq; luceãt instar olei per pietatẽ: instar ignis per charitatẽ, instar argẽti p fame sonoritatẽ. tñ debẽt in se nigrescere per humilitatẽ. Sãcta aũt margareta fuit p uã cozã se p humilitatẽ: iz magna cozã tyrãno p cõstãtiã magnanimitatẽ . Medicoris aũt cozã fidelib⁹ p̃ societatẽ cohabitationẽ. Job. iij . Paru⁹ z magn⁹ ibi sunt, z seru⁹ z liber a dño suo . In domo em̃ dei sancti viri sũt, z sunt qui seipsos hũiliando: z sunt magni: tyrãnos cõtẽnendo z sunt liberi societ⁹. viuẽdo . Quarto ẽ margareta: qz fuit solida. Nõ em̃ potuit cõmoueri a p̃ce p blãditiarũ adulationẽ nec frangi ab ipso tyrãno p tormẽtoz⁹ illationẽ: nec p forza ria diabolo p tẽtationũ immissionẽ. Matt. vij. descẽdit pluuia. i. phis adulatio q̃ videt hr̃e vim refrigerãdi. Flauerũt vẽti. i. tẽtatiões diaboli. Venerũt flumina. i. tormẽta tyrãni: z ipaz obtuerenõ potuerũt. Quinto ẽ margareta: qz fuit strenua. Ipsa em̃ magnaz virtutẽ ostẽdit in agere: qz ibi fuit in oculeo sua spẽsa: nec tñ i alio lesa. In igne: qz ibi fuit posita sz nõ adusta. In aq̃s: qz i eas fuit posita z pmãsit illesa. In terra: qz ipa terra fuit tremore q̃assa. Tertio ponit ihs mercatoris cõmerciũ cũ dicit. Abijt z vẽdidit vniuersa q̃ habuit z emit eam. Iste nanq; mercator quatuor habuit que ois vendidit vt ista emeret margaritã. s. deitatẽ: alam, carnẽ, z sanguinẽ. Deitatẽ q̃dẽ dar nobis i premiũ. ps. Edimplebis me letitia cũ vultu tuo. Animã vero dedit nobis in preciũ. De hoc Mat. xx. Venit filius hois nõ ministrari sz immistrare z dare alam suã in redẽptionẽ p multis. Carnẽ z sanguinẽ in remediũ. Nõ q̃dem erat famelic⁹ sitibund⁹ z infirm⁹. Qz ergo erat famelic⁹ dedit nobis carnẽ suã in cibũ: qz sitibũd⁹ dimisit nobis sanguinẽ suũ in potũ: qz vero fuit infirm⁹ dimisit nobis vtrũq; in remediũ. De quo, remedio cãtat eccha in ofone. Sit ablutio sceler: sit fortitudo fragilitũ cõtra mũdi pericula firmamentũ. Est em̃ in remediũ cõtra pctã pterita: nõ dicit. Sit ablutio sceleruũ contra pctã p̃sentia: ideo subdit. Sit fortitudo fragilitũ, ptra pctã futura: ideo subdit. Si contra mundi pericula firmamentum ꝛc.

Sermo.clxxxvj. De sancta maria Magdalena sermo.j.

Bostoad ostium z pulso. Apo. iij. Dñs i presenti vita noluit habere hospitiũ temporale, vnde i alie na domo fuit natus: z in aliena domo conuersatus z hospitatus. In alieno sepulchro sepult⁹. Voluit tñ habere domũ spũalẽ q̃ est cor nostrũ quãtanũ desiderat vt etiã hospitatim cã querat dicẽs. Ego sto ad ostiũ z pulso ꝛc. In hãc duplicẽ domũ beata maria magdalena x̃pm recipit in domũ temporalẽ, vt ipsum corporaliter reficeret. Lu. x. Intrauit Jesus in quoddã ꝛc. z in domũ spũalem: vt eũ pasceret spũaliter. Greg. Apud pharisẽũ veritas pascebat foris apud mulierẽ peccatrice: sed penitentẽ pascebat intus. In p̃missis duobus ponunt p̃ces quare x̃ps ostiũ cordis nri sibi postulat aperi. Prima nãq; sumit ex cõsideratione ps̃one fãtis cũ dr. Ego q̃ dãdẽ, p nomẽ, p trib⁹ nob⁹ supponit. Ego sz ie sus x̃ps filius dei. Nõ igit⁹ ifirm⁹ libenter aperit suo saluatori: meñ⁹ suo cõsolatori:

ab hostib⁹ obsess⁹ suo liberatori: ac si dicat xp̄s. Libēter debes mihi aperire, q̄a tu es ifirm⁹, ⁊ ego sum Jesus .i. saluator. Tu es mest⁹: ⁊ ego sum xp̄s ⁊ cōsolator. Tu es ab hostib⁹ obsess⁹: ⁊ ego sum fili⁹ dei: tu⁹. s. liberator. Btā igit̄ maria Magdalena erat infirma: mesta ⁊ obessa, quia erat infirma libēter recipiebat iesum medicū ⁊ saluatorē q̄ sanauit eā valde faciliter. hoc est cū q̄tuor v̄bis dicēs. Remittunt̄ tibi peccata tua. Ipse etiā in dauide pctm̄ adulterij ⁊ homicidij sanauit cū tripus syllabis: cū dixit. Peccaui. vñ Aug. Quātū valent tres syllabe peccaui. sz in his trib⁹ syllabis. flāma cordz, ⁊ ascēdit in celū. In Mattheo sanauit pctm̄ auaricie cū q̄tuor alijs syllabis q̄s xp̄s dixit ei Mat. ix. Sequere me. In paulo v̄o sanauit pctm̄ supbie q̄nq; v̄bis quando dixit Act. ix. Dñe q̄d me vis facere. In petro autē sanauit pctm̄ negationis paucis lachrymis quādo egress⁹ foras fleuit amare. Scdo maria erat mesta. ideo libenter recipiebat christū ꝯsolatorē. Suā autem mestitiā ostēdebat ꝑ lachrymas q̄s fundebat. fudit em̄ quatuor genera lachrymarum: scz lachrymas cōpunctionis ex peccatorū recordatiōe. Luc. vij. Lachrymis cepit rigare pedes ei⁹ ⁊c. Cōpassionis in fratris sui morte Jo. xij. Jes⁹ ergo vt vidit mariā plorantem ⁊c. Doloris ex christi passione Luc. xxiij, Seq̄bant̄ ip̄m mulieres ⁊c. Amoris ex corporis christi subtracti desiderata visiōe. Joh. xx. Maria stabat ad monumentū foris plorans. christus autē eam ꝯsolatus est in lachrymis compunctionis peccata sua sibi remittēdo. In lachrymis cōpassionis fratrem suū resuscitādo. In lachrymis doloris post resurrectionē sibi apparēdo. In lachrymis amoris suā presentiā sibi exhibēdo. Tertio erat obsessa. ⁊ ideo libenter recipiebat dei filiū auxiliatorē et liberatorē. Erat enim obsessa a demonibus: sz xp̄s eā liberauit qñ septē demonia ab ea eiecit. Erat etiā obsessa ab hominib⁹: qr pharise⁹ dixit eā esse imūdā. Martha dicebat eā esse ociosaz. Judas dicebat ip̄am ꝓdigā: qr vnguētū p̄ciosū inutiliter expēdebat. Discipuli decebant eam fatuā. Unde dicit̄ Luc. xxiiij. Qd cū Magdalena ⁊ cetere mulieres discipulis nūciassent se dñm vidisse, visa sunt ante ipsos quasi deliramentū verba ista. Sed taliter obsessā xp̄s adiuuit, ⁊ ꝯ phariseū ostēdēs ipsam nō esse immūdā: sed purificatā cū dixit. Remittunt̄ ei pctā multa. Et cōtra sororē ostēdēs ꝙ meli⁹ erat ei⁹ ociū q̄ ipsi⁹ Matrhe ministeriū laboriosum dicēs. Martha martha sollicita es ⁊c. Et etiā iuuit xp̄s eā ꝯ iudā ostēdēs ꝙ illa effusio vnguēti nō fuit ꝓdigalitatz vicīū: sz fuit sue sepulture sacramētū. Xp̄s etiā iuuit eā cōtra discipulos ostendēs ꝙ non fuit fatua: sz veridica qñ xp̄s sibi apparuit, ⁊ apostoloꝝ apostolā eam fecit. Scda principalis causa q̄re xp̄s ostiū cordis nr̄i sibi postulat aperiri. sumit̄ ex cōsideratiōe sit⁹ corporis cū dixit. Sto parat⁹. s. adiuuare. Stare q̄dē est pugnātis: iacere vero est q̄escētis: sedere vero est regnātis. Christ⁹ vero stat i actiuis: iacet in cōtēplatiuis: sz sedet in beatis. Sic ergo stabat xp̄s i ea inquātū actiua: quādo sibi per viā ministrabat. Jacebat i ea inquātū cōtēplatiua ad pedes xp̄i sedebat: modo vero sedet ⁊ regnat in ipsa inquātū ē beata. Tertia causa sumit̄ ex cōsideratione loci ꝯueniētis: cū dicitur. Ad ostiū. Nō em̄ stat i vicis vel plateis: qr nō diligit curiosos. nec in foro: qr nō diligit negociosos. sz ad ostiū cordis: qr diligit quietos. Christus igit̄ stabat ad ostiū cordis beate Madalene qr non fuit curiosa: sed domi sedere ꝯsueuit. Johā. x. Maria autez domi sedebat. nec fuit negociosa: qr omnia terrena deseruit ⁊ reliquit propter christum. Sed fuit quieta: quia v̄ba dei ad pedes xp̄i libēter audiuit. Quarta causa quare xp̄s ostiū nr̄i cordis sibi postulat aperiri sumi potest ex cōsideratione cōuiuij tam exellētis: cū subditur. Si quis aperuerit mihi: itrabo ad illū ⁊ cenabo cū eo ⁊ ipse mecū. Nō dixit gustabo nec prādebo nec merēdinabo: sz dixit cenabo. Nā gustare est aliq̄s bolos recipere. q̄dā em̄ volūt cū deo gustare faciētes bolos duos d corde suo. Unū dāt deo s. itellectū ꝑ fidē: aliū dant mūdo. s. affectū ꝑ amorē. Quidā etiā duos bolos faciūt d etate sua. Unū bolū dāt diabolo. s. iuuētutē: aliū bolū dant deo. s. senectutē.

Sunt etiã aliqui q̃ duos bolos faciũt de
seipso ⁊ reb⁹ suis Unũ bolũ.s.seipos dãt
diabolo: aliũ bolũ.s. sua dare volũt deo.
Nec etiam christ⁹ dixit. Prãdebo. Nam
post prãdiũ aliud adhuc restat cõuiuiũ.
Illi ergo cũ xp̃o prãdiũ faciũt q̃ post pe-
nitẽtiã ad pctm̃ redeũt. Nec dixit merẽ-
dinabo: qr hoc ẽ btõꝝ vbi ẽ plena lux co
gnitiõis, ⁊ plenus ardor amoris. Cant.j.
Indica mihi vbi pascas: vbi cubes in me
ridie. Dixit autẽ cenabo: qr post cenã nul
lum aliud restat cõuiuiũ: cũ illis igit̃ chri
stus cenat q̃ semp in gr̃a perseuerãt. Gu-
stãt ergo simulãtes: predẽt recidiuãtes:
merẽdinãt triumphantes, ⁊ cenãt perse
uerãtes. Beata igitur maria magdalena
ante suã ꝯuersionẽ cũ deo gustauit: qr de
dit se p fidẽ: sz diabolo per malã opera-
tionẽ. Post cõuersionẽ suã cũ christo prã
diũ fecit: qr tempore passionis per infide
litatẽ cecidit. Post resurrectionẽ vero cũ
ipso cenauit: qr semper in gr̃a perseuera-
uit. Modo autem cum christo in meridie
comedit: qr plena est luminosa cognitio-
ne, feruẽti amore, ⁊ dulci fruitiõe. Et dixit
cenabo cũ illo ⁊ ip̃e mecũ.i. ego ponam p
tes meas ⁊ ipse ponet ptes suas. In hac
nãq; cena spũali magdalena posuit tres
partes. Primo ponit cõtritionẽ que ap-
paruit p tãtas lachrymas quas effudit.
Secũdo posuit ꝯfessionẽ: pctã em̃ sua pu
blice quodãmodo ꝯfessa fuit qñ inter cõ
uiuãtes lachrymas obtulit. Tertio satis-
factionẽ: qr sicut dicit Greg. Cõuertit ad
virtutũ cumulũ numerũ criminũ: vt totũ
deo seruiret i penitẽtia q̃cquid de se deũ
cõtempserat in culpa. Christ⁹ autẽ alias
tres ptes posuit: scz peccati remissionez:
cũ dixit. Remittuntur ei pctã multa. Gr̃e
collationẽ: cũ subiunxit. Quoniã dilexit
multum. Et eternam saluationem: cũ di-
xit. Fides tua saluã te fecit: vade i pace.

¶ Sermo.clxxxvij. De eadẽ Serm̃.ij.

Ulierem for-
tem quis inueniet. Prouer-
biorum vltimo. Tempore
salomonis nulla mulier est
inuenta fortis: sed tempore
gratie multe sunt inuente fortes: scilicet
sacre virgines sexum cum mundo vincẽ-
tes. Inuẽta est namq; vna fortior: scilicet
Magdalena que carnem vicit, mundum
contempsit, ⁊ inuincibili amore flagra-
uit. Inuenta est vna fortissima scilicet vir
go beata que deum de celo ad terram
traxit. Ista autem tantam fortitudinem
Magdalena habuit ex charitate que to-
taliter accẽsa fuit in ea. Ponunt autẽ Cã
ticoꝝ.viij. q̃nq; fortia quibus assimilatur
fortitudo charitatis: cũ dr. Fortis est vt
mors dilectio. Dura sicut infern⁹ emula
tio. Lãpades eius vt lãpades ignis atq;
flãmaꝝ. A que multe nõ potuerunt extin-
guere charitatẽ: nec flumina obruẽt illũ.
Primo igitur charitas i magdalena fuit
fortis sicut mors, que quidẽ mors est for
tis in separãdo. Quia sicut mors animã
a corpore diuidit: sic ⁊ charitas dei ani-
mã suã ab amore mũdi totaliter separa
uit. Reliq̃rat q̃dẽ oia sẽsibilia dimiserat
omnia intellectualia: ⁊ amori xp̃i imedia
te se cõiũxerat. Distinguit nanq; dionysi⁹
tres grad⁹ ascẽdendi ad diuina. Prim⁹
est per sensibiliũ manuductionez. Iste est
gradus incipiẽtium, de quo dicitur Ro-
ma.j. Inuisibilia em̃ dei p ea que sunt cõ-
spiciunt. Isto gradu vsa est magdalena i
primordio sue cõuersionis: qñ ad pedes
xp̃i stetit. Per pedes em̃ dei sensibilia ac-
cipiũtur iuxta illud Esa.lxvj. Celũ mihi
sedes est terra aũt scabellũ pedũ meoꝝ.
Scd̃s grad⁹ est p intellectualiũ operatio
nem. Et iste gradus est ꝓficiẽtiũ, de quo
dr ꝓuerbioꝝ.viij. Qui mane vigilauerint
ad me inueniẽt me. Et isto gradu maria
vsa est in ꝓcessu: quãdo sensibilia dimit-
tebat ⁊ spiritualib⁹ ⁊ diuinis intẽta erat
Luce.x. Maria sedẽs sec⁹ pedes dñi au-
diebat ꝟbũ illius. Tertius grad⁹ est per
immediatã vnionẽ: ⁊ iste grad⁹ est ꝑfec-
toꝝ. De quo dicit.ij. Coꝝ.iij. Nos autẽ
reuelata facie gl̃az dñi speculãtes ⁊c. Et
isto gradu maria vsa est i sua ꝑfectiõe qñ
de ea dñs dixit. Maria optimã ptẽ elegit
que nõ auferet ab ea. Habere nãq; ꝑmũ
gradũ est hr̃e ptez bonã. Hr̃e vero scd̃m
gradũ est hr̃e partẽ meliorẽ. Sz hr̃e ter
tiuz gradũ est habere partẽ optimã. Se
cũdo charitas fuit in ea fortis sicut infer
nus: q̃ est fortis i retinẽdo. Charitas em̃
eius mentẽ deo sic fortiter colligauit q̃

nunq̃ ab eius amore cadere potuit. Rari nanq̃ sunt qui amicum vere diligunt in vita. Rariores qui diligunt in morte. Rarissimi vero inueniuntur qui post mortez diligat. Maria autem dilexit christum viuentez. Luc. vij. Quoniã dilexit multũ. Dilexat. xp̃m moriẽtez. Joh. xix. Stabat iuxta crucẽ iesu ꝛc. Dilexit etiã mortuũ: qꝛ vnguẽte parauerat ꝛ ip̃m xp̃z mortuũ vngere volebat. Dilexit etiã xp̃m sepultum. Idcirco ad xp̃i sepulchrũ stabat et flebat: qꝛ ipsũ inuenire nõ poterat. Tertio chatitas fuit in ea fortis sicut ignis q̃ est fortis in incendio. Amor enim dei quadruplex incẽdiũ in ipsa fecerat. s. presumptionẽ criminis. Luc. vij. Remittuntur ei peccata multa. ꝛ Heb. x. Deꝰ nr̃ ignis cõsumẽs est. Greg. Incẽdit plene pctl rubiginẽ q̃ ardet valide ꝑ amoris ignẽ. Incẽdium cordis. Greg. Que em̃ prius frigida remãserat postmodũ amãdo fortiter ardebat. Luc. xj. Ignẽ veni mittere in terram ꝛc. Incẽdiũ sermonis. vñ dicit Joh. xx. Dñe si tu sustulisti eum dicito mihi et ego eũ tollã. Ecce verba mirabilis feruoris: qꝛ vna mulier fragilis tm̃ corpus humeris posse portare putabat. Vñ Origenes. O ineffabilis huiꝰ mulieris amor nullũ locũ accipit sine terrore dicit absolute ꝓmittit. ego eũ tollã. Incẽdium operis: qꝛ ceteris dormiẽtibus ꝛ quiescẽtibꝰ ipsa nõ quiescebat sz nocte ad monumẽtem veniebat nõ perterrita ex tẽpore non iudeorũ ꝑsecutione. non mortis horrore non armato custode, non palati timore. Quarto charitas fuit in ea fortis sicut aq̃ q̃ fortis est in extinguendo. Extinit em̃ in ea carnalẽ amorẽ quia postea castissime dixit. Grego. Gustato spũ decipit ois caro. Amorẽ terrenũ: quia oĩa mũdana cõtempsit. Chryso. Uere nõ habet qd̃ amet sup terrã q̃ donũ celeste in veritate gustauerit. Amorẽ ꝓpriũ: qꝛ triginta annis in penitẽtia se afflixit. Gal. v. Qui autẽ sunt xp̃i carnẽ suã cruxifixerunt cũ vitijs ꝛ cõcupiscẽtijs. Amorẽ domesticuz: qꝛ fratrẽ sororẽ parentes deseruit: ꝛ in solitudine mãsit. Aug. Amãdus est gñator: sed p̃ponẽdꝰ ẽ creator. Quinto charitas dei fuit in ea fortis sicut flumẽ qd̃ ẽ forte i obruẽdo. Licet em̃ ipsa fuerit ꝓriꝰ castrũ diabolitamẽ aduenięte flumine diuini amoris penitus corruit ꝛ deo digna domꝰ facta fuit. Dicit enim Augustinꝰ de trinitate q̃ bona domus est paribus mẽbris disposita ampla lucida. Sic ꝛ ipsa fuit paribus membris disposita ꝑ virtutũ varietatez. De quibus dicit Greg. Quantum credis tantum speras. q̃tam credis ꝛ speras tãtum diligis q̃tuz credis speras ꝛ diligis intantũ bene operaris. Istas em̃ quatuor virtutes ipsa habuit scilicet fidẽ. Vñ dixit xp̃s ad eam. Fides tua te saluã fecit. Habuit spem quod notatur cum dicitur Stans retro. Spes enim facit stare: sicut desperatio facit cadere. Habuit dilectionem. Ideo dixit christus. Dimissa sunt ei peccata multa: quoniã dilexit multũ. Habuit bona opera: qꝛ christo in itinere ministrabat. Fuit bene disposita per virrutum varietatem. lucida per cõscientie puritatẽ ꝛ claritatẽ. ꝛ ampla per charitatẽ. De his tribus dicitur Prouerb. vltimo. Stragulatã vestem fecit sibi. i. diuersorũ colorum: hoc quo ad virtutũ varietatẽ. Byssus hoc quantum ad cõsciẽtie fulgorem: ꝛ purpura indumentũ eius hoc quo ad charitatem.

¶ Serm̃. clxxxviij. De eod̃. Serm̃. iij.

Tãs retro secus pedes domini ꝛc. Luc. vij. Dicitur sapien. xj. Per que quis peccat, per ea torquetur. Et quia beata maria Magdalena multipliciter deũ offendit: ideo multiplicit satisfecit. Offẽderat quidem deum oculis, eos ad vanitates sepius iaciendo, ideo satisfacit de oculis lachrymas effundendo. Est autem triplex natura lachrymoruz quia est clara, humida ꝛ falsa. Beata autẽ maria Magdalena ante sui conuersionem erat tenebrosa, immunda ꝛ insipida. Fuerũt ergo lachryme eius clare vt tenebrosam illuminarent. Chrysosto. Sicut antez postq̃ vehemens imber erumpit fit serenitas sic lachrymis effusis apparet tranquilitas: ꝛ perit caligo reatuũ ꝛ sicut ꝑ aquã ꝛ spiritum, sic lachrymis ꝛ confessione digne mũdamur. Gen. j. Spũs dñi ferebatur super aq̃s. i. sup lachrymas. ps. Fla-

it spiritus eius ⁊ fluent aque. s. lachrymarum. Secundo lachryme in ea fuerūt humide vt immundam abluerunt. Unde Grego. Quia enim maculas sue turpitudinis aspexit lauanda ad fontes misericordie cucurrit. Fecit nanq; spirituale linium: in quo quidē pro aqua posuit lachrymarum abūdantiā pro cinere posuit humilitatem profundā. Unde dr. Stans retro secꝰ ⁊c. Pro igne posuit amorē ferventem. Unde dicit. Quoniam dilexit. Et dolorem vehemētem. Unde dicit Aug. ꝙ lachrime sunt testes doloris. Tertio fuerūt salse vt eā incipidā sale sapiētie celestis condiret. Hoc significatū est. iiij. Regum. ij. vbi dicit Heliseus. Afferte mihi vas nouū ⁊ mittite ī illo sal. Ipsa ei priꝰ fuit vas vetustū, vetustate culpe. Sz postmodū facta ē vas nouū nouitate gratie. Prius fuit vas cōtumelie, sed postmodū facta ē vas honoris ⁊ glorie. In istō vas fuit missuz sal: qr celestis sapiētie plenitudinē habuit: ideo deo gratum sacrificiū obtulit. leuitici scdo. In omni sacrificio offeres sal. Secūdo offenderat in capillis ipsos vane cōponendo, ideo de ipsis satisfecit, pedes Christi humiliter tergēdo Gregorius. Capillos ad compositionem vultus exhibuerat: sed iam capillis lachrymas tergebat. Per capillos autē capitis intelliguntur cogitationes mentis. De quibus dicitur Ezechielis. v. Sume enim tibi gladium acutum radentem pilos ⁊c. Usq; ibi. Alligabis ea in summitate pallij tui. Sancti enim viri aliquādo habent cogitationes sancti spiritus iuge inflammatas: ideo dicit. Tertiaz partem comburet. Aliquando habent aliquas volatiles quas non possunt ex toto cōburere: sed tamen debent eas circuncidere: ideo dicit. Assumes tertiā partem ⁊ circuncides gladio in circuitu. Aliquādo habent aliquas solicitudines tēporales q̄ tamen debent esse moderate: nec debēt mentis effectū penetrare: sz quodammodo a foris mentez attingere: ⁊ ideo dicit. Assumes ide paruū numerū ⁊ ligabis in summitate pallij tui. Cogitationes autē noxie sunt penitus expellende. Et si forte redire satagerēt ꝯ ieas est diuine seueritatis gladiꝰ opponēdꝰ: ideo dicit. Aliā partem inuentū disperges ⁊ gladium nudabis post eos. Beata igitur maria magdalena cogitatiōes bonas igne spiritꝰ sancti īflāmabat volatiles circūcidebat. ⁊ tēporales curas sub moderamine coercebat: noxias aūt penitꝰ expellebat. Tertio deū offenderat ore vana loquēdo: iō satisfecit pedes xp̄i cū deuotione osculādo Greg. Ore supba dixerat: sed pedes dn̄i osculās hec ī redēptoris sui vestigia figebat. Est aūt osculū signum aliquādo amoris sicut quando mater filiū vel amicus osculatur amicum, aliquando vero osculū est signuz reuerētie ⁊ deuotionis sicut quādo osculat̄ manꝰ vel pedes pōtificum. Aliquādo est signū pacis vel recōsiliatiōis: sicut quādo illi qui ad pacē veniūt mutuo se osculātur. Aliquādo autem osculū est signū fallatie ⁊ ꝓditionis: sicut legit̄. ij. Regū. xx. De ioab qui osculans amasan ipsum occidit. Quaniū aūt ad ista quatuor signa quatuor persone ipsum osculate fuerunt. s. mr̄ sua in signū amoris dicēs illud Genes. xxvij. Da mihi osculū fili mi. Illi igitur cū maria osculantur qui dei ⁊ proximi more replentur Symeon vero osculatus est in signū deuotionis. Et illi osculantur cuz symeone q̄ repleti sūt spirituali deuotiōe. Magdalena osculata est in signū recōsiliationis: qr eñ fuerat dei inimica: ideo osculabat̄ ad innuendū ꝙ erat deo recōsiliata. Illi ergo cū beata maria magdalena osculant̄: qui deo per penitentiā recōsiliant̄. Iudas osculatus fuit in signū ꝓditiōis. Illi igit̄ osculant̄ cum iuda, qui deum a corde suo expellūt ⁊ diaboiū introducūtur. Quarto offenderat deū ī vanis odoribus: ideo satisfecit pedes xp̄i vnguētis odoriferis vnguēdo. Est aūt quadruplex vnguētū quo deuz inunxit. s. ꝯtritiōis deuotionis ꝯpassiōis odorifere opinionis, vnguēto cōtritionis ipsum inunxit: quando lachrymis pedes eiꝰ rigauit. species huiꝰ vnguēti sunt valde amare q̄ sunt cōsideratio peccatoꝝ que debent in mortario lo memorie siue cōsciētie recōdi pilo doloris conteri lachrymarū abūdantia impiguari ⁊ igne amoris ex quod. Secūdo inunxit ipsum vnguento deuotionis que significatur per vnctionē capitis de

qua vnctiõe hr̃. Mat. xxvj. De isto vngnẽ to dr̃ p̃s. Impinguasti in oleo caput meũ. Caput oleo impinguat̃: qñ xp̃s nr̃a deuotione pascitur vel qñ me⁹ nostra suaui deuotiõe replet̃. Species aũt istius vnguẽti sunt: diuina beneficia. s̃m Berñ. q̃ studiose debent colligi. i. añ oculos mentis sepe reduci ⁊ in vasculo pectoris recõdi ⁊ igne sancti desiderij excoqui: ⁊ oleo leticie impinguari. Tertio ip̃z vnxit vngnẽto ꝯpassiõis qđ significat̃ per vnguentũ quo vnxit pedes iesu ĩ bethania. De qua vnctiõe agitur. Joã. xj. Per pedes nãq; intelligũtur illi q̃ in ecclesia sunt vltimi. i. pauperes ⁊ afflicti. Species istius vnguenti sunt ipsorum afflictiões quas debem⁹ in corde recõdere ⁊ inde vnguentũ cõficere in affectu miserationis vel cõsolatiõis, vel cõpassiõis. Quarto ip̃m xp̃m inũxit vnguẽto odorifere opiniõis hoc significat̃ per aromata que emit ex q̃bus xp̃m vngere voluit mortuũ. Istud autem vnguentum odorifere opiniõis ꝯficitur ex tribus speciebus. s. ex odorifera ꝯsciẽtia: odorifera vita: ⁊ odorifera fama. Tale vnguẽtũ delectat deum nosmetipsos: ⁊ ꝓximũ. Deo quidem debemus odoriferam cõsciẽtiã: nobis odoriferã vitam: ⁊ proximo odoriferam famã De odorifera consciẽtia dr̃ Prouerb. xxvij. Unguẽtis ⁊ varijs odoribus delectat̃ cor. De odorifera in vita ⁊ de bonis operibus dr̃ Canticorum. iiij. Odor vestimẽtoꝝ tuoꝝ sicut odor thuris ⁊ de odorifera fama dr̃. Eccl̃s. vij. Meli⁹ est nomen bonum q̃ vnguenta preciosa.

¶ Sermo. clxxxix. De eodẽ. sermo. liij.

Remittũtur ei pctã multa qm̃ dilexit multũ Amor dei non fuit in beata maria magdalena ociosus: sed sex mirifica in ea opat⁹ est. Primo namq; fecit in ea mentis purgationẽ Gre. in homel̃. Tãto ampli⁹ rubigo peccati ꝯsumitur: quanto peccatores cor magno charitatis igne concrematur. Ista aũt purgatio pctõꝝ ẽ illd magnũ debitũ de quo xp̃s dixit. Duo debitores erunt cuidã feneratori ⁊c. Nos em̃ debem⁹ xp̃o q̃cq̃d sum⁹ tanq̃ emptori. j. Coꝝ. vj. Empti estis precio magno. Quicq̃d habem⁹ tãq̃ creditori. i. coꝝ. iiij. Quid habes qđ nõ accepisti? ⁊c. Quicquid possum⁹ tanq̃ feneratori: quia ad gratiã tanq̃ ad sortẽ debem⁹ addere bona opera vltra sortẽ. Unde quidẽ hoc reprehendit̃. Luce. xix. Et quare non dedisti pecuniam meã ad mensam? ⁊c. Magdalena autem erat debitrix q̃ngentoꝝ denariorũ pharise⁹ aũt quadraginta, qr minus se peccasse credebat: ⁊ ideo plus illa tenebatur diligere ex dimisso: ille autẽ ex ꝯmisso: qr maior sciẽtia legis sibi cõmissa erat ambo aũt tenebant̃ diligere ex immisso: qr multa bona ꝓposita de⁹ immittebat p̃s. Immittit angel⁹ dñi ⁊c. ⁊ ex ꝓmisso. j. Coꝝ. ij. Quod ocul⁹ nõ vidit ⁊c. Secundo amor dei fecit in ea mentis liquefactionem. Ipsa em̃ fuit pri⁹ valde indurata: s̃z postea est l q̃facta. p̃s. Liquefacta est terra. i. maria magdalena q̃ pri⁹ erat terra. i. demõib⁹ trita. Quatuor autẽ sunt que valde liquefaciunt. s. ignis, sicut patet in metallis. Aqua, sicut ptz in re arida. Auster, sicut ptz ĩ aqua cõgelata. Et vnguẽtũ sicut ptz in re aspera. Olim Magdalena fuit dura ad cõtritionẽ. Arida ad deuotionẽ. Cõgelata ad amorẽ. Aspera ꝑ grauẽ famã, ⁊ opinionez. Sed quia erat dura habuit ignem diuini amoris qui ipsam liquefecit ad cõtrictionẽ. Canticoꝝ. v. Anima mea liquefacta est, vt dilectus locutus est quã doscz dixit remittũtur ei peccata multa q̃ erat arida: habuit aq̃ lachrymaꝝ ꝑ quã facta est humida ⁊ fecũda ad deuotionẽ Esa. xliiij. Effundã aquam super sitiẽtẽ. Que erãt congelata habuit austrũ sancti spiritus q̃ ipsam liquefecit ad amorẽ. Cãticoꝝ. iiij. Surge aquilo ⁊ veni auster ⁊c. Que erat infamis: habuit vnguentũ odoriferũ id est redolentiam virtutũ que fecit ip̃am odoriferam per bonam famã et opinionẽ. Joannis. xij. Domus: id est ecclesia impleta est ex odore vnguẽti. Terlio amor dei fecit in ipsa inflãmationẽ. Sicut em̃ ex cõcussione duoꝝ lapidum ignis excutitur: sic in corde magdalene magn⁹ ignis generabat̃. Duo lapides erãt meditatio suoꝝ peccatoꝝ: ⁊ meditatio diuinaꝝ miserationũ. p̃s. In meditatiõe mea exardescet ignis. Uel duo lapides erant

dulcis verba xp̄i que audierat sancta ei⁹ exempla que viderat. Uel duo lapides erāt timor et amor, ex quorū agitatiōe excutiebat ignē doloris quantum ad timorē ⁊ scti desiderij ignē, q̄tū ad amorē. Quarto amor dei fecit in ea mētis vulnerationem. Fuit nanq̄ vulnerata sagitta doloris. Et hoc ptz ꝑ lachrymas quas effudit, qꝛ vt ptz per Augu. Lachryme sunt testes doloris, hui⁹ quasi sagittis cor peccatoris vulneratur. p̄s. Sagitte potētis acute. Sagitta amoris. vñ dr. de ea. Amoris igne accēsa ardebat desiderio. Sagitta diuini sermonis, qꝛ iuxta pedes xp̄i stabat ⁊ verba illius attēte audiebat. De ista sagitta dr Heb. iiij. Uiu⁹ est ſmo dei ⁊ efficax: ⁊ penetrabilior om̄i gladio ancipiti ⁊c. Sagitta timoris. p̄s. Confige timore carnes meas. Prima sagitta ipsius cor scindebat. Secunda mētem mundo diuidebat. Tertia oē pctm̄ vitare faciebat. iuxta qd̄ p̄. dt. In corde meo abscōdi eloq̄a tua vt nō peccē tibi. Quarta oēm pcti saniē effundebat iuxta illud Eccli. j. Timor dñi expellit pctm̄. Quinto amor dei fecit i ip̄a mētꝫ alienationē. De hoc ita dicit Origenes, loquēs ad xp̄z dicens. Joseph posuit in monumēto corp⁹ tuū: Maria tibi pariter sepeliuit spm̄ suū Spūs em̄ Marie magis erat in corpore tuo q̄ in corpore suo cūq̄ requirebat corpus tuum requirebat pariter ⁊ spm̄ suū: ⁊ perdidit corpus tuum ꝑdidit ⁊ spm̄ suū. Quid ergo est mirū si te nesciebat q̄ nō habebat spm̄ quo scire debebat: iō forsitan nō te cognoscit: qꝛ nō erat in se sꝫ ꝓpter te est extra se. Sexto amor dei fecit in ea mētis inebriationē. Ebrietas nāq̄ presumit impossibilia, cōtēnit pericula paruipēdit ⁊ dāna: qꝛ igit Maria spū sctō ebria erat, ideo impossibilis p̄sumebat dicens. Domine, si tu sustulisti eum dicito mihi, ⁊ ego eum tollam. Non em̄ attendebat pōderositatez funeris: nec iubecillitatē mulieris. Hiero. Amem⁹ xp̄m, ⁊ facile videbitur omne difficile. Ipsa etiam pericula ꝯtēnebat. Origenes. Joseph ñ fuit ausus tollere corp⁹ tuū nisi de nocte, ⁊ nisi hoc peteret a pilato. Maria v̄o noctē nō p̄stoiatur nec etiā quemq̄ verētur sed audacter promittit: ⁊ ego eum tollam. O maria corp⁹ si positū i domo principis esset sacerdotum vbi ⁊ princeps apostolorū timuit quid actura esses? Ego inq̄t eū tollā, ipsa dāna temporalia paruipēdebat. Nam vnguenta preciosa pedib⁹ adhibebat modo super caput effundebat ⁊ mō totū corp⁹ vngere volebat ꝓuer. xij. Qui negligit damnū ꝓpter amicum iustus est.

¶ Sermo.cxc.

De eadem. Sermo quintus.

Emittūtur tibi pctā tua ⁊c. In his verbis fit mētio de trib⁹ scꝫ de medico q̄ sanauit: cū dr. Remittunt̄. De infirmo quē sanauit cū dr, tibi. De malo quē sanauit cū dr pctā tua. ¶ Circa primū notādū ꝙ iste medicus trib⁹ modis eā sanauit. s. medēdo: trahēdo ⁊ tāgendo. Nā vidit cordis sui cōtritionē: iō sibi dedit ꝑfectā curationem. Uñ phariseo. Uides hāc mulierē quasi diceret. Nō vides sicut ego: qꝛ si eā videres non iudicares. Dicitur autem ꝙ animal qd̄ animal linx radio suorum oculorū corpa opaca penetrat. Radi⁹ solaris terrā penetrās aurū generat. Columba super aquā existēs vmbrā accipitris cōsiderat ⁊ eius insidias vitat. Sic xp̄s corbtē marie Magdalene suo respectu fundit⁹ penetrauit: ⁊ ad ei⁹ atritionē aspexit ideo aliā pniam non sibi iniunxit: qꝛ vidit suā cōtritionem perfectā. Ipse etiam suo respectu in corde ei⁹ aurū sue gr̄e generauit, ⁊ aquā suarū lachrymarū cōsiderans demones ab ea eiecit: vñ ad ista significanda tria verba dixit vnū. s. ꝑ qd̄ eius fidē ⁊ contritionem aspexit cū dicit. Fides tua te saluā fecit. Aliud ꝑ qd̄ oia demonia. i. pctā ab ea eiecit cū dixit. Remittunt̄ tibi pctā tua. Aliud per qd̄ ipsi gratiā suā tribuit: cū dixit. Uade i pace. Scd̄o sanauit eā trahendo. Traxit autē eam quisq̄ funiculis. Primo sua amabili visione. In facie nāq̄ christi splēdor diuinitatis relucebat, quo ad se pctōres trahebat. Hierony. Certe fulgor ⁊ maiestas diuinitatis occulta, qui eitam in humana facie relucebat: ex quo ad se vidētes trahere poterat aspectu Hester. xv. Ualde

admirabilis dñe es tu: ⁊ facies tua plēa est gratiarū. Secūdo traxit eā potēti dignatiōe. Unde subdit. Hieronymus. Si enim in magnete lapide hec virtus esse dicit vt anulos ⁊ festucas sibi copulet: q̄to magis domin⁹ omniū creaturarum ad se trahere poterat q̄s volebat. Tertio traxit eam iterna ispiratiōe. Greg. in Homel. Quid amiramini fratres mariā veniētē ad dominū suscipiētē? Suscipiētem dicā aut trahētē? Dicā meli⁹ trahentem et suscipiētē: quia nimirū ipse etiam per penitentiā traxit init⁹ qui per misericordiā suscepit: foris. Quarto traxit eā sua odorifera cōuersatiōe. Canticorū primo. Trahe me post te. Currem⁹ in odore vnguētorū tuorū. Bernard⁹. Omnino propter māsuetudinē que in te predicat currim⁹: post te domine iesu audiētes q̄ nō spernis pauperē humilem peccatorē nō abhorreas: nō publicanum: nō peccatricem mulierem confitentem. Quinto traxit eā sua ipsius deuota oratiōe: quā deuotā oratiōē Magdalena per lachrymas ostendebat. Oratiōes nanq̄ sūt quidam funiculi, per quos de⁹ nos ad se trahit. Unde dicit. Augustin⁹ super. Joānē. Quem trahat et quē nō trahat ⁊ quare istum trahit et illū non trahit: noli. velle iudicare si nō vis errare. Si nō traheris ora vt traharis: et nēo potest ire ad deū nisi per p̄dictos funiculos trahat ad eū ideo dicit. Joānis sexto. Nemo potest venire post me: nisi pr̄ qui misit me traxerit eum. Tertio sanauit eā tāgēdo: id ē se tāgi permittēdo: quia sicut dicitur. Luce sexto. Uirt⁹ de illo exibat et sanabat omnes. Est autē virt⁹ i verbis: i herbis: et in lapidib⁹. Xp̄s em̄ est verbū q̄tū ad deitatē ⁊ herba q̄tū ad carnem: et lapꝫ preciosus q̄tū ad vtrūq̄. s. naturā diuinam ⁊ humanā. Non fuit ergo mirum si fuit sanata que tāgebat v̄bū tam preciosum et gloriosū cuius tactus habet virtutē immutādi. Eccl. viij. Sermo illi⁹ potestate plen⁹ est herbam: id est carnē tam virtuosā que habet virtutē abluēdi. p̄s. Asperges me dñe ysopo ⁊ mūda. ⁊c. Lapidē preciosū q̄ habet totā virtutē viuificandi. j. Petri secūdo. Ad quē accedentes lapidē viuū ⁊c. Phariseus autem de isto tactu. Christū iudicabit. Petrus rauen. Erras phar see lutū tangit solem: sed nō immutat solem. Medicū tangentē vulnera a putredo non corrūpit. Iudicem q̄uis tāgat re⁹ maculare nō potest. et vocat hic Christū solem medicū ⁊ iudicem. Magdalenā autē vocat lutū vulneratam: ⁊ ream. Sol igit tangit lutum, et ipsum mutauit in aurum, quādo dixit. Remittunt tibi peccata tua. Uulnerata tetigit medicū: et recuperauit sctitatis effectū quando audiuit. Fides tua te saluā fecit. Re⁹ tetigit iudicē ⁊ reportauit sententiā salutare: quādo Christus sententiando dixit: ꝓpter quod dico. Remitūtur ei peccata multa. Secūdo fit mētio de ifirmo cū dicit. tibi. s. peccatrici. Quāuis em̄ ista pecatrix fuerit multꝫ pctis circūdata tamē fuit miraculose curata: vt dicat de⁹ illud Esa. xxj. Babylon dilecta mea dicit domin⁹ posita ē mihi i miraculum, In ꝯspectu q̄dē hominum dicit esse miraculū: quādo aliquid sit contra solitum: cursū inferioris nature: sicut quando ceci vident: claudi ambulāt et huiusmodi silia. In ꝯspectu angelorꝫ dicit esse miraculū quando aliquid sit cōtra cursū superioris glorie, sicut fuit q̄do vna mulier. s. virgo btā celos ascēdit. In cōspectu dei dicit esse miraculū quādo aliquid contra solitū cursū interioris gratie fit sicut quādo paulū persecutorē virtus diuina tā subito mutauit. Uere igitur cōuersio magdalene fuit miraculosa qr ibi fuit quiddā contra solitū cursum inferioris nature. s. quādo tot lachrymas fudit q̄ pedes Christi lauit. Et quiddā qd fuit cōtra solitū cursū superioris glorie sicut quādo ipsa adhuc i mortali corpe posita leuabat in celū ⁊ angelorꝫ gloria fruebatur. Fuit etiā quiddā contra solitum cursum interioris gratie. s. quādo ipsam tam maximam peccatricem tam subito ⁊ tam perfecte conuertit. Roma. v. Ubi abūdauit delictū supabūdauit gr̄a. Tertio fit mentio de morbo. Et hoc tāgit cū dr. Peccata tua. Et qr ipa pctā multa habuit, iō multipliciter satisfecit. Primo p opa pietatis ⁊ mie, que maxime circa psonā xp̄i exhibuit. Nā ip̄m xp̄z induit bysso puritatis ⁊ purpura charitatis. puer.

vlti. Byssus ⁊ purpura indumētum eius. Ipsum xp̄m pauit. Joā.xj. Fecerūt aūt ei cenam. s. Martha ⁊ maria Magdalena, Chrystū in hospitio recepit. Luce.x. Intrauit in quoddā castellum iesus ⁊c. Ip̄a christū in tribulatione positum visitauit Joā.xix. Stabat iuxta crucē iesu ⁊c. eius sepulture obseqūz p̄buit. Marci.xvj. Ubi d̄r q̄ emerūt aromata vt venientes vngerent iesum. Scd̄o satisfecit p̄ opera scilz humilitatis ⁊ penitentie. Offenderat quidē Jesum in oculis, in capilis, in ore, ⁊ in vnguentis. Ideo in omnibus istis satisfecit. De oculis lachrymas emittēdo, capillis pedes tergēdo, pedes xp̄i osculando ⁊ vnguentis eos vngēdo. Gre. Quot in se habuit oblectamenta, tot in se reperit holocausta. Cōuertit ad virtutū cumulū numerū. Criminū: vt totū deo in penitētia seruiret quicquid deum in culpa cōtēpserat. Tertio satisfecit p̄ opa liberalitatis ⁊ gr̄e, Dedit q̄dē xp̄o mun⁹ a corde cū d̄r qr dilexit multū. Mun⁹ ab ore cū d̄r Osculabat̄ pedes ei⁹. Mun⁹ a manu cū d̄r Unguēto vngebat. Mun⁹ ab obseq̄o cū d̄r. Et cepit rigare pedes ei⁹ ⁊c Ista q̄tuor antiq̄ suis hospitib⁹ exhibebāt, qñ tamē pharise⁹ xp̄o exhibere ꝯtēpsit. s. mun⁹ a corde qr recipiebāt eos ex charitate: sed istā charitatē pharise⁹ non habuit: qr parū dilexit. Uñ est qd̄ d̄r. Cui aūt min⁹ dimittit min⁹ ip̄e diligit. Exhibebāt mun⁹ ab ore. s. osculum in signum securi hospitij. Sz istud pharise⁹ nō habuit qr xp̄o osculū nō dedit. Unde d̄r. Osculū mihi nō dedisti. Hec aūt ⁊c. Exhibebant mun⁹ a manu, quia vngebāt caput ad refrigeriū: sz istud phariseus non fecit: qr caput christi non vnxit. Et exhibebant mun⁹ ab obsequio quia eius pedes lauabant p̄ labore itineris: sed istud phariseus nō fecit qr pedes christi non lauit.

¶ Sermo.cxcj. De sctō iacobo apl̄o. s̄ j.

Ecidit autē Jacobū fratrē ioānis gladio ⁊c. Actuū.xij. Nō solū mors beati iacobi fuit p̄ciosa: sed etiam vita ei⁹ fuit graciosa. Habuit em̄ multa p̄uilegia l vita l morte ⁊ post mortē. Nā l vita habuit corā deo magnā gratiā q̄ntum ad demones magnā potētiā. Fuit em̄ corā xp̄o valde gracios⁹: qr cū xp̄s habuit septuaginta duos discipulos si voluit facere gratiā. xij. ex illis iste fuit vnus de illis. xij. qñ in apl̄m est electus. Si voluit facere gratiā quatuor iste fuit vnus de illis quatuor sicut ptz Math. xiij. Ubi petro, andree, iacobo, ⁊ ioāni multa secreta reuelauit. Si voluit gratiā facere trib⁹: iste fuit vn⁹ de trib⁹: qr petrū, iacobū, ⁊ ioānē admisit ad suam transfigurationē ⁊ puelle resuscitationē. Si voluit facere gratiā duobus: iste fuit vn⁹ de duob⁹. Habebat nāq̄ christ⁹ duo nomina que apostolis imponere voluit, scz petr⁹ ⁊ filiꝰ tonitrui. Sed vnū imposuit simoni: aliud vero iacobo ⁊ ioāni. Si voluit vni facere gratiā. Iste iacobus fuit ille vnus q̄ fuit primo inter apl̄os q̄ in xp̄o passus fuit: primus etiā celos ascēdit: ⁊ in die annūciatiōis ⁊ passionis dn̄ice martyriū sustinuit. prout d̄t Calixt⁹ papa. Scd̄o ad demōes fuit multe potestatis. Nā sicut in legēda habetur demones valde timebāt sudariū suū ⁊ baculū suū: ⁊ suū incendiū ⁊ cubiculū suuz. Scd̄o habuit priuilegiū in morte scz trāslationē miraculosam. Ibi em̄ ostēdit miraculū in oibus elemētis scz in aqua. Nā discipuli eius se mari exponētes sine regimine tranquillū mare habuerunt. p̄s. In mari vie tue ⁊c. In aere qr vētus secūd⁹ eis flauit q̄ ad portū eos deduxit. p̄s. Deduxit eos in portū volūtatis eorū. In terra quia cū in terra super vnū lapidē eum posuissent mox lapis cessit: ⁊ in sepulchrū se coaptauit. In igne quia draconem spirantē ignez discipuli qui portabāt corp⁹ per medium virtute crucis ipsum draconem sciderunt ⁊ ip̄m corp⁹ in reuerētia ⁊ honore habuerūt creature pure corporales sicut lapis de quo supra dictū ē. Creature etiam sensibiles sicut thauri indomiti vt in eius legēda hr̄. Creaturā etiā rationalis corp⁹ eius in reuerentia habuit: sicut ptz in lupa regina q̄ postmodū facta est agna. Intellectualis qr sicut d̄t leo papa angelo duce discipuli corp⁹ eius in galileā deduxerūt. Tertio habuit magnū priuilegiū post suā mortē, scz remunerationē gloriosam ⁊ subuentionē quam no-

bis exibet fructuosam. Hz quidē gloriosam remunerationē: quā mater petijt dicēs. Matt. xx. Dic vt sedeant hi duo filij mei vnus ad dexterā ꝛc. Per sinistrā ꝑtē vita presens: ꝑ dexterā vero vita btā figurat̄. Sedens ergo hi duo apl̄i ad sinistrā qꝛ eoꝝ corpora in p̄senti vita in multa gloria ꝛ honore habent̄. Nā ꝛ si corpus Johānis nō inueniat̄: tamē in multa gloria eiꝰ sepulchrū habet̄. Sedēt ad dexterā: qꝛ eorū anime in celo beatificantur. Plus igit̄ christus eis cōcessit q̄ mater petijt. Petijt em̄ vt vnus ad dexteraz ꝛ alius ad sinistrā sederet. Et ecce ambo sedent ad dexterā ꝛ ambo ad sinistram: proprie tn̄ post resurrectionē sedebūt in celo ad dexterā ꝛ ad sinistram. Per dexterā enim xp̄i diuinitas intelligit̄: et per sinistrā eius humanitas. Tūc ergo sancti sedebunt ad dexterā dei: qn̄ eorū ale beatificabunt̄ in contēplatione diuinitatis. Tunc sedebunt ad sinistrā dei: qꝛ tūc visus corporalis delectabit̄ in visiōe humanitatis. Uel pōt dici ꝙ in presenti vita etiā q̄tum ad corpora verificatū est qd̄ mater petijt. Dextera siquidem celi est oriens. Sinistra vero est occidēs. Sedet igit̄ Johānes a dextris qꝛ sepulchrū habet ex parte orientis. Sedet Jacobꝰ a sinistris qꝛ quiescit ex parte occidētis. Secundo btūs Jacobꝰ exhibet nobis subuentionē fructuosam: sicut dicit beatus Aug. Homo tripliciter cōsideratur scz viuens, moriens, ꝛ mortuus. In isto triplici statu beatus Jacobus adiuuat sibi deuotos. Nā in vita impetrat pctōribus remissionē: sicut refert Beda de illo q̄ peccata scripsit in cedula ꝛ remissionē ꝓmeruit. In morte iuuat ꝛ ꝓtegit cōtra demonū infestationē. Sicut patet in illo cui laboranti in extremis apparuit ꝛ burdone vtens pro lancea ꝛ sacculo muliercule ꝓscuto demones effugauit. Post mortē iuuat ne incurramꝰ eternā damnationem. Sicut refert Hugo de sancto victore de illo qui ad sanctū Jacobū pergēs cū ad suasionē demonis se occidisset et ad infernum a demonibus ducerēt̄ beatꝰ Jacobus occurrit et ipsum ab inferno, ꝛ a demonibus liberauit.

¶ Sermo. cxcij. De eodē. Sermo. ij.

Accessit ad iesum mater filioꝝ zebedei. ꝛc. Matth. xx. In isto euāgelio mētio fit de trihꝰ scz de mr̄e d̄ filijs ꝛ de xp̄o. In matre nāq̄ dicuntur fuisse fiducia: reuerentia: ꝛ ignorātia. Un̄ dicit Rabanꝰ Accessit ad iesum ꝛc. In accessu nanq̄ notatur cōfidētia in adoratione reuerētia: in petitiōe ignorātia. Fiducia aūt ꝑ quā accessit causabat̄ ex eo ꝙ nepos suus erat. Anna q̄dē habuit p̄mū virū, scz Joachiz de quo genuit virginē beatā mariazque xp̄m genuit. Quo q̄dē Joachim mortuo: beata anna duxit aliū virū i maritū noīe Cleophas de quo genuit mariā q̄ genuit Jacobū minorē ꝛ ioseph iustū. Simonē ꝛ iudā. Quo mortuo accepit tertiū maritū noīe salome: de quo genuit tertiā mariā q̄ habuit iacobū ꝛ Johānē. Scd̄o in ea fuit magna reuerētia q̄ notat̄ i hoc ꝙ nō tm̄ deū adorauit sz etiā ꝓpter xp̄m virū suū reliq̄t. Un̄ d̄t Cry. Nō eā vicit maritalis affectꝰ: qꝛ iste tp̄alis erat eiꝰ maritus, iste aūt eternꝰ spōsus. Cognouit em̄ ꝙ ampliꝰ ꝓdesset marito suo si propter deū relinq̄ret virū: q̄ si ꝓpter virū relinqueret deū. Tertio fuit i ipsa ignorātia. Un̄ d̄t Hiero. Un̄ opinionē regni habuit mater filiorū zebedei hac vt reor ex cā: qꝛ dixerat dn̄s. Tertia, die resurgā. Putauit em̄ illico regnaturū: ꝛ auiditate feminea n̄sentia cupit immemor futurorū. Scd̄o fit etiā mētio de filijs: in q̄bus tria fuerūt. Prio sagacitas in submittēdo: qꝛ ꝑ se nō petierūt sed matrē submiserunt. Qd̄ fecerūt ꝓpter quatuor causas quaꝝ tres p̄mas ponit Chrys. Primo ne ceteros discipulos scādalizēt vn̄ d̄t Chrys. Si nos rogamꝰ magistrū forsan ceteroꝝ fratrū corda cōcutimꝰ. Scd̄o vt ipsa pro filijs citiꝰ impetraret. Chry. Ipse dn̄s q̄ mr̄ nos aīos filioꝝ miseratiōe adimpleuit faciliꝰ exaudiet maternū affectū. Tertio qꝛ si nō discrete peteret xp̄s sibi facilius indulgeret. Idē si reprehēsibilis inuēta fuerit: facile merebitur veniā. Ipse et enim sexus excusabit errorē. Quarto ne ipsi notam ambitiōis incurrere possent petere em̄ primatum pro aliquo eo

ignorante tolerabile est: et pro consentiente reprehensibile: pro se autē vituperabile. Scdo in eis fuit temeritas in postulando. Aut enim petebant primatum terrenum aut celestem: si terrenum temerarium et fatuitas erat: qr volebant dominari in mundo. Si celestē temeritas similiter erat: qr sine meritis illud assequi volebāt. Dicit nāq; Chry. q̄ desiderare bonū op⁹ bonū est: qr est nostre volūtatis et nostra merces. Desiderare autem primatū terrenū vanitas est. Desiderare vero primatū ecclesiasticū vanitas ⁊ fatuitas est qr oportet q̄ sit seruus subditoꝝ. Desiderare autē primatū celestē sine meritis temeritas est. Sed desiderare ipsū ex meritis precedētib⁹ ꝓuidētia est. Tertio fuit in eis firmitas in patiēdo cum dicunt possumus: ⁊ christus subiunxit: calicem quidem meum bibetis ⁊c. Bibit em̄ Johānes per mortificationē: per martyriū desideriū ⁊ afflictionē ⁊ per veneni sumptionē: per feruētis olei adustionem bibit Jacobus ꝑ carnis mortificationez ⁊ q̄ntum ad desiderium volūtatis ⁊ q̄ntuz ad effectū passionis. Tertio fit mētio de christo in quo etiā tria fuerūt. Primū est magna benignitas in respōdēdo. Chry. Benigne quidē eos reprehēdit. Nō em̄ dixit nō sedebitis ne duos confunderet: nec etiā dixit. Sedebitis ne ceteros irritaret matrez autem noluit reprehēdere propter simplicitatem: antiquitatē ⁊ maternum amorem. Secundo in christo fuit rectitudo zeli in reprehendēdo: cū dixit Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sum. Dicitur autem passio christi calix a calore: vel s̄m Isidorū. Calix dicitur a calō quod est lignū. Erat enim antiquitus vas ligneū in quo medicine calide amare propinabātur. Simil'r ⁊ passio xp̄i fuit in ligno crucis propinata ⁊ fuit nostrarū infirmitatū sanatiua: fuit ex calore amoris facta ⁊ fuit christo valde amara. Tertio fuit in christo fidelitas in deferendo: qr p̄ri detulit dicens. Non est meum dare vobis. Chryso. Nō est meum dare vobis quia non habeo illud a me: sed a patre: vel secūdū Rabanū. Nō est meū dare vobis si ne vestro merito ⁊ labore: vl' scdm Remigiū. Nō est meū dare vobis talib⁹: q̄les vos estis, scz superbis sed humilib⁹. Vel scdm Hieronymū. Non est meū dare vobis: ratione cognationis carnalis.

¶ Sermo.cxciij. De eodē. Serm̄.iij.

Calicem quidē meum bibetis. Mat.xx. De⁹ hz tres calices in presenti et tres in futuro. In presenti q̄de tres calices hz. Quoꝝ prim⁹ est balsamo plen⁹, id est spū sctō. Et iste est calix innocētie: i quo bibit xp̄s ꝟgo btā ⁊ oēs apl'i in die pēthecostes. Inter quos p̄cipui fuerūt isti duo scz Jacob⁹ ⁊ Joānes. Bibūt etiā oēs pueri baptizati q̄ maptis malē innocētiā assequunt̄ de quo i psal. dr Ego aūt in innocentia mea ingressus sum. Scds calix est plen⁹ absinthio ⁊ iste est calix pnie. Qui ei amisit balsamū gr̄e ⁊ inocētie: accedat ad calicē amare pnie. Licet aūt sit absinthiū amarū. dz tn̄ dulcorari ꝓpter celeste p̄miū. Mat.iiij. Agite pniam: ecce absinthiū appropinquabit em̄ regnū celorū, ecce ibi premiū. In isto calice nō bibit xp̄s nec btā virgo. Biberūt tn̄ oēs apl'i in isto tp̄e passiōis xp̄i. Bibūt ēt oēs electi: iuxta illud Rom̄.iiij. Oēs peccauerūt et egēt gl'ia dei. Terti⁹ calix plen⁹ sanguine rubicūdo. In isto bibit xp̄s. Joh.xviij. Calicē quē dedit mihi pater nō vis vt bibā illum? Biberunt oēs martyres. Apoc.vij. Lauerunt stolas suas ⁊ dealbauerūt eas in sanguine. Qui igit̄ amisit balsamū inocētie ⁊ abiecit absinthiū pnie accedat ad tertiū calicē, scz ad meritū passiōis dn̄ice. Ipse em̄ sanguis ⁊ mors christi: nos a pcis lauat ꝓ nobis aduocat ⁊ pro nobis orat. De istis trib⁹ legit̄. Heb.ix. Emūdabit ꝯsciētias nr̄as ⁊ hoc quo ad primū: ⁊ iō noui testamēti mediator est: quo ad scdm. Ut morte intercedente: quo ad tertiū. Scdo deus habuit tres calices post hanc vitā quoꝝ prim⁹ est plenus vino mero: scds est plenus vino mixto: terti⁹ est plen⁹ fece. De quo triplici calice dr in p̄s. Calix in manu dn̄i vini meri plen⁹ mixto. Quedā em̄ aīe sunt q̄ statim dn̄ a corporibus euolant celeste regnū attingūt: et isti bibūt de calice vini meri qr recipiūt puraz

etiã & celestẽ glã nec aliquã penã purgatorij sentiunt: de isto potu dr Cant. v. Bibite & inebriamini charissimi. Ebrietas nãq nõ causat ex vno haustũ sed ex frequẽti. Nõ em aic sctõrũ habẽt vnum haustũ scz fruitionẽ in cõtẽplatione diuinitatis. Sed in die nouissimo resumpto corpore habebũt alĩũ. Et tõ bibẽt & rebibent & ebrietatẽ tũc incurrẽt. Angeli nãq sunt amiciq deo intimo amore sunt coniuncti. Sancti vero sũt deo charitate sunt cõiuncti p amorẽ. Et charitates: qz sunt sibi nature cõformitate ꝓpinqui. Et charissimi: qz pcio charissimo redẽpti. Angeli vero q sunt amici bibũt quia ex cõtemplatiõe diuinitatis suas delectatiões habuerũt. Noies vero & bibũt in cõtemplatione deitatis: & bibũt in cõtẽplatione humanitatis. Sctõ sunt quedã aic q nõ statim euolãt: sed aliqua cremabilia secum portant. Zsti bibũt in calice vini mixti habẽt quidẽ gloriã: sed cũ admixtione pene purgatorij de hac Esaie. j. Vinũ tuum mixtũ est aqua. Zn purgatorio q̃dẽ multiplex est mixtio, scz pena cũ grãa securitas cum timore. Securi q̃dẽ sunt de gla habẽda scz semp sunt in timorene nimiũ differak. Consolatio cũ desolatione. Habẽt em cõsolationẽ de tali securitate: et de angelor visione sed tñ desolationem habẽt de pene acerbitate: & demonũ apparitione. Tertio sunt q̃dã aic q in inferno detinenk. Et isti bibũt in calice pleno fece. Zn Iferno q̃dẽ sunt feces oim eleme torũ & olm rerũ. Si quidẽ facto iudicio extremo renouabit terra: & nouã formã assumet. Renouabit aer & perpetuã claritatẽ induet. Apoc. xxj. Vidi celũ nouũ et terrã nouã. Renouabit aqua qz chrystallinã formã accipiet. Vñ Apoc. vlc. Ostendit mihi fluuiũ aque vite splendidũ tanq̃ chrystallinũ: oẽs autẽ feces istor elementorũ in latrinã infernalẽ pficientur. Zpse etiã ignis renouabit: qz lux & calore diuidet tota lux transibit in regionem beatorũ: & totus calor in regionẽ damnatorum. Zbi etiã sunt feces oim rerũ. Naz in presenti vita nõ sunt bona pura sz mixta. Fex em vite est mors & fex sanitatis est infirmitas. Fex gaudij est dolor & tristitia. Fex lactis est tenebre. Deus igitur tunc totũ vinũ lauat de fece. Vinũ purum scz vitam, sanitatem gaudium et lucem ponet in cellario celesti. Feces autem scz mortem: infirmitatem, dolorem: et tenebras ponet in cloaca Infernali. Et istas feces damnati semp bibent. Esaie. lj. vsq ad fundum calicis saporis bibisti & exposasti vsq ad feces.

¶ Sermo. cxciij. De sancto Petro ad vincula. Sermo primus.

Orupisti dominc vincula mea &c. Quadruplex beneficiũ & opus mirabile quod deus fecit de quo multiplicater sibi regratiak hodie eccla representat. Primũ est opus mire gre qđ fecit in gratiosa petri de carcere liberatiõe: qđ notak cũ dicit. Dirupisti vincula &c. Quc q̃dẽ liberatio fiebat p duo scz p suffragia orationũ Act. xij. Oratio autẽ fiebat ab ecclesia sine intermissione ad deũ pro eo. Quc quidem orationes meruerũt exaudiri qz hebant a dignis et a multis: qz dicit ab ecclesia: & quia fiebãt pro digno scz p beato petro: & quia fiebant cũ instantia: indeo dicit sine intermissione: & quia fiebãt pro re vtili & honesta scz liberatiõe beati petri. Secundo fiebat angelico ministerio: angelus enim lucem sibi tribuit & ipsum velociter surgere fecit: & cathenas de eis manibus soluit: per q̃ datur intelligi q illic q̃ est in carcere diaboli hz intelligentiã obtenebratã: scz angel ipsam illuminat p fidẽ: habet affectiuã ad terrã inclinatã: sed ipsaz angel elenat ad amorẽ. Hz oratiuã alligatã: scz angel ipsam soluit ad meritoriã operationẽ. Sctm est opus mire mie p qđ aliã pncipio beati petri oratiõe sanauit & alcr ãdrũ papã a vinculis liberauit qđ notak cum dr. Tibi sacrificabo hostiam laudis. Et quanta dei mia q̃ ẽt sctõrũ suppliciis redditur venerabilis & gliosa. Sanauit q̃dem beatus petrus p fidẽ suã. Act. ix. Enea sanet te dñs nr Ihc̃s xp̃s: p verbũ mẽa fuas. Act. xix. Afferebant semicinctia &c. Per vmbrã suã. Act. v. Per baculũ suũ sicut resuscitauit martinianuz. Per supplicia sua sicut istã puellã sanat quotidie p me

ossa sua. Tertiū est opus mire sa-
t quod notatur cum dicit Et nomē
uocabo. Sapientia cuius dei hodie
fuit qz de malis bona elicere scuit.
olus q̄dē p quatuor modos decli-
natur est. primo p vani cultꝰ super
m. Romani enim ad honorē augu
peratoris festiuz solēniter faciebāt:
ifto malo deus scuit elicere bonū
um superstitionis cōuertit in festū de
nis: e quod fiebat principi dānato
nodū est factū apl̄o principi pe-
cūdo per simulatā religionē. Dia-
s enim in specie moꝛsi iudeis appa
supra magnum montē iuxta mare
is plurimos necauit. Sed de isto
deus bñ extraxit: quia ceteri hoc
ites ad fidē cōuersi sunt. Tertio p
illis monstri apparitionem: qz dia-
s in specie draconis apparuit: sed
deus in bonū conuertit: quia sanctus
atꝰ in os eius expuit: z ille mox cre
Quarto p oppressionē: quia diabo-
uedā inuasit z coram omnibus ve-
: sed istud deus in bonuz conuertit:
mox vt catena beati petri collo eiꝰ
sita fuit diabolꝰ absc̄essit. Quarto
dit corpus mire potentie quando
s petro cōcessit quod notat cū dicis
lota mea reddam in conspectu po-
ius ꝛc. Dedit enim dñs beato pe-
olestate in celo vt ianuam celi clau-
aperiat: ideo dixit. Tibi dabo cla-
n mundo vt scz in eo liget z soluat:
ixit. Quodcūq; ligaueris sup ter-
t ligatū z in celis: z quodcunq; sol-
sup terrā erit solutum et in celis ꝛc.
ferno vt scz diabolꝰ ecclesie nō pre-
t. Et ideo dixit. Porte inferni nō p-
nnt aduersus eam. In purgatorio
lie suffragia ibi valeāt: nō dixit. Et
cūq; soluerz sup terrā: qz scōz quos
purgatoriū in terra esse opinatur.
Sermo.cxcv. De eodē Sermo.ij.

Car⁹ es simon

bariona: qz caro et sanguis
nō reuelauit tibi ꝛc. In quoli-
bet p̄lato req̄runtur quatuor
n beato petro fuerunt, scilicet vita,
ntia, constantia: z auctoritas rite col
lata. Perfectio autem vite notatur: cum
dicit Beatus es. Licet enim plena beati-
tudo sit in patria: est tamen aliqua beati-
tudo in via. Nam ſm Aug. in libro de
vita bt̄ā. Ad plenā beatitudinem tria re
quiruntur, scz completa voluntas: volū
tatis sanctitas: desideriozum satietas.
Et in his omnibus plena securitas. Ha-
bent quidem sancti in p̄senti quodam
modo voluntatem completaz. Sicut enī
ipsi faciunt voluntatē dei. p̄s. In lege do
mini voluntas eius: sic z deus facit volū
tatem ipsoꝝ. p̄s. Voluntatem timentiuz
se faciet. Habēt sanctitatem voluntatis.
Dicit enī Aug. q̄ bt̄us est q̄ habet q̄cq̄d
vult z nihil mali vult. In scīis viris volū
tas corūz est in bonis z de bonis. p̄s. In
mandatis eius volet nimis. Habēt quo-
dammodo desideriozum satietatē quia
habendo deum habent desideriū com
pletum: vnde dixit philippus. Joh. xiij.
Dñe ostende nobis patrē z sufficit nobis.
Aug. Nimis est auarꝰ cui nō sufficit deꝰ:
habent securitatem quā habebat apl̄s.
Rom. viij. Certus sum enīz q̄ neq; mors
neq; vita ꝛc. Scēo necessariū est prelato
diuina sapientia: quod notatur cum dici-
tur Caro z sanguis nō reuelauit tibi ꝛc.
Est nanq; quedam sapientia carnis: que
dam sanguinitas: quedam patris celes-
tis. Sapientia carnis est appetitus sen-
sualitatis. Non est autem credēdū eius
magisterio: qz falsus ꝓpheta est. Thren.
ij. Prophete tui viderūt tibi falsa et
fiulra. Nec est standū iudicio eius: qz fal
sus iudex est. Joh. viij. Vos secundū car
nem iudicatis ꝛc. Nec seruāda dicta eiꝰ
quia insipiēs medius est. Romano. viij.
Si secūdum carnē vixeritis morieminī.
Nec habendus comitatus eiꝰ qz p̄cepo
dux est. Jbidē. Nihil damnatiōis est his
qui nō secūdum carnē ambulāt. Nec sūt
querende diuitie eius qz vilis negocia-
tor est: prime Corinthioꝝ. xv. Caro z san
guis regnū deī nō possidebūt. Sapiēcia
sanguinis affectus ꝓpinquitatis. Et ista
similiter nō est sequenda matrime in tri-
bus. s. i bono ꝓlis et p̄pozalitū distri: but iōevbi
seruāda ē regula q̄ hꝫ. Lu. vj. Vō tuper
date eleemosynā. Nō edificate prime ꝓ
lata palatia. In beneficiozū ecclīasticoꝝ

collatione vbi seruanda est regula q̄ habet. Eccli. xij. Benefac iusto. s. pauperi clerico ⁊ bono, ⁊ ne dederis impio. s. malo propinquo. In sacramentorū dispēsatione vbi seruanda est regula q̄ hr̄ Mat. x. Gratis accepistis: gratis date. Tertia est sapia pr̄is celestis quam habuit Petrus, ⁊ ista sapia beatificat. vñ premittit. Beat⁹ es symon bario. ⁊c. Uere em̄ beatificat, qr ista fides trāscēdit omnē sensuz. Hebre. x. Fides est substantia sperandarū rerum argumētū non apparētiū. Trāscēdit intellectuz humanū. ij. Cor. x. In captiuitatē redigētes oēm intellectū in obsequiū xp̄i. Trāscēdit intellectū angelicum: de hoc Dion. Jesus scdm nos diuina cōpositio ⁊ ineffabilis est omni verbo ⁊ incognita omni mēti ⁊ ipsi prio dignissimorū angelorū. Transcendit nature cursum qr est operatrix miraculoꝝ. Marci. ix. Si pōt credere: oia possibilia sunt credenti. Trāscēdit oēm mundi principatū Heb. xj. Sancti per fidē vicerūt regna ⁊c. Tertio necessaria est prelato cōstātia, hec aūt cōstātia maxime cōsistit in delinquētiū correctione ⁊ reprehensiōe, ⁊ ista cōstātia s̄m Greg. dz habere discretionē maturitatē ⁊ fortitudinem. vñ dr̄ super illud. Eze. j. Plāta pedis vituli. s. mature incedens fortis ⁊ diuisa: qr vnusq̄sq̄ prelatus ⁊ venerationē hz in maturitate ⁊ fortitudinem in opere ⁊ diuisionē vngule in discretione Prelat⁹ quidem dz esse discret⁹ i discreta culparū examinatione maturus in examinatorum matura pōderatiōe ⁊ fortis in potenti punitione. Quarto necessaria est p̄lato auctoritas rite collata quod notat̄ dū dicit̄, tibi dabo claues regni celorū. Circa tria qd̄ sunt tria videnda. Primo a quo sunt iste. s. claues qr xp̄o. Xp̄s nāq̄ hz tria genera clauiū. s. claues ifernalis iusticie. Et istas claues nl̄i dedit, sz ea sibi retinuit. Apo. j. habeo claues mortis ⁊ iferni, hz claues celestis curie. Et istas nō dedit oibus sz solū sacerdotibus ⁊ prelatis que s̄m Hiere. sunt scia ⁊ potētia discernēdi, qua scientia seu potētia precedente sacerdos dz dignos recipere: ⁊ indignos a regno excludere, hz claues fidei catholice, ⁊ istas cōmunicat omnibus. Ambr. Clauem petri fidem dixerim per quam aperuit. penetrauit inferna maria calcauit. Arbitror illaz clauē duodecim artificum operatione constatā. Duodecim em̄ apostolorū symbolo fides sancta concepta est Scdo vidēdū est cui dat̄ qr petro, soli em̄ sacerdotes hn̄t istas claues, vere enim boni sacerdotes iurisdictionē habēt vere ⁊ digne ⁊ cōplete. Tertio videndū est ad q̄d dant̄ iste claues. s. ad ligandū ⁊ soluēdū. Est aūt vinculū culpe pene eterne ⁊ pnle, Sacerdos igit̄ pōt ligare ⁊ soluere vinculū pnle. Soluit autē de⁹ ⁊ ligat vincula pene eterne ⁊ culpe.

¶ Sermo. cxcvj. De inuentione sancti Stephani. Sermo. j.

Statuisti verba tua que locutus es in manibus puerorū tuorū ⁊ pphetarū vt transferentur ossa regum nostrorum ⁊ ossa patrum nostrorum de loco suo ⁊c. Baruch. ij. Inuētio siue trāslatio corporis beati stephani prothomartyris commendabilis est quadrupliciter. Primo ex pte illius a quo facta est, scilicet christi cum dicit̄. Statuisti verba tua. Ipse enim verba que locutus est de trāslatione beati stephani loquendo statuit. i. firma ⁊ recta fecit. Quod patet: quia ipsa reuelatio nō fuit vana sed triplici apparitione firmata. Sicut enim in ore duorū vel triū testium stat omne verbum. Et sicut in tribus diebus experitur omne factum sic ⁊ in tribus reuelationibus reuelatur omne verbum. Non enim erat huiusmodi relatio seu inuentio fantastica sed cōgruis similitudinib⁹ demōstrata. Ostēdit em̄ gamaliel luciano tres calatos aureos: ⁊ vnū plenū rosis rubētib⁹ qui significabat reliquias beati stephani qui fuit aure⁹ per charitatem ⁊ incorruptionem carnis: ⁊ roseus per sanguinis effusionem. Alij duo erāt pleni rosis albis ⁊ significabāt reliquias gamalielis ⁊ nicodemi qui fuerunt aurei per charitatem. ⁊ alibi per intentionis puritatē. Alium etiam ostendit argenteum ⁊ croco plenum ⁊ significabat reliquias filij nicodemi qui fuerat tanq̄ mūdū argētū

per

per virginitatē. Croce⁹ aūt color dic̄t esse medius inter albū ⁊ rubeū: qꝛ ipse cū cādore virginitatis habuit albedinē pure intētionis ⁊ rubedinē charitatis. Scdo cōmēdabiliē est ex parte illorū ꝑ quos facta est cū dr. Que locut⁹ es i manib⁹ puerorū tuorū ⁊ prophetarū. i. nicodemi ⁊ gamalielis ⁊ luciani q̄ fuerūt pueri ꝓpter puritatē, simplicitatem ⁊ humilitatē, Ista enim tria disponūt holez ad suscipiendū diuinas reuelationes. s. puritas. Prouer. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā ⁊c. Simplicitas. Proū. iiij. Cū simplicib⁹ sermocinatio ei⁹ ⁊ humilitas p̄s. Intellectum dat paruulis, fuerūt etiā ꝓphete quod patet in gamaliele qui manifestauit multa preterita, sicut suam confessionē: ⁊ stephani passionem presentia occulta sicut ossa in terre visceribus occulta ⁊ futura sicut vbertatem venturaz. tertio cōmēdabilis est ex parte illorū q̄ fuerunt ⁊ reges, ⁊ patres, sic inuocantur in auctoritate premissa. Fuerūt enim reges nō tyrāni. Tyrannū em̄ tria faciūt si ambitio dn̄andi: cupiditas lucrādi ⁊ crudelitas seuiēdi. Ipsi aūt non fuerūt tyrāni sed reges qꝛ non fuerūt ambitiosi nec cupidi nec crudeles: sed misericordes ⁊ pij fuerūt etiā p̄res, qꝛ nos genuerunt ꝑ euangelicā eruditionē. j. Corin. iiij. Naz in xp̄o iesu per euangelium ego vos genui. Per exempli exhibitionē. Ephe. v. Imitatores dei estote sicut filij charissimi, ꝑ deuotā orationem sicut stephanus beatū paulū genuit: qꝛ ipsum sua or̄one cōuertit. Quarto est cōmēdabilis ꝓpter causam ex qua fiebat. s. in loco hūili iacebant: ⁊ ideo ad locū digniorē trāsferendi erāt, quod notat̄ cū dr. Trāsferentur de loco suo. Notādū aūt ꝙ triplex trāslatio facta est de corpore beati stephani; Prima fuit de loco despecto ad montez syon: sicut hodie: vbi ostendit̄ q̄ti sit meriti apud deū. Quia suis meritis impetrauit bona tp̄alia: qꝛ cū prius magna sterilitas esset ipsa die pluuia magna descendit ⁊ terra fecūdauit ⁊ abūdātiā magnā fecit. Impetrauit etiā bona corporalia: qꝛ suis meritis precedētib⁹ septuagita tres holes a diuersis lāguorib⁹ fuerūt liberati. Impetrauit bona spiritualia, scz dei indulgentiā ⁊ gratiā. Vn̄ dicit gamaliel luciano. Aperi nobis vt ꝑ nos aperiat deus hostiū clementie sue in hoc mūdo. Secunda trāslatio fuit de mōte syon in constantinopolim vbi illi qui transferebant obuios habuerunt demones angelos ⁊ stephanū. Demones q̄dā deflebāt sua incendia dicentes. Ue nobis qꝛ prothomartyr stephan⁹ trāsit diro nos v̄beransigne. Angeli affuerunt cū celesti melodia. Angeli em̄ sup eius corp⁹ celestes decantare laudes auditi sunt. Stephan⁹ pulsans pericula. s. maris tempestatem. Apparuit em̄ eis dicēs. Ego sum nolite timere. Et sic tranquilitatē magnā fecit. Tertia trāslatio fuit de cōstātinopoli romam. Quā quidē quatuor cōmēdabilez fecerunt. Primū est beneficiū collatum: qꝛ filia theodosij fuit a demone liberata Poterat nāq; dicere theodosi⁹ stephano Filia mea a demone vexatur, ⁊ poterat stephan⁹ respōdere. Ego veniā scilicet romā ⁊ curabo eā. Secundum est stupēdum prodigium. Nam cum ad quādam eccl̄iam portaret̄ vectores subsistunt nec vltra progredi possunt. Aliud aūt prodigiū fuit, qꝛ cum corpus laurētij loco stephani greci accipere vellēt amētes sunt effecti: ⁊ postea mortui sunt Tertiuz gratie cōsortium qꝛ corpus laurētij in lat⁹ se conuertit: ⁊ mediū sepulchrū vacuum stephano dereliquit. Eccl̄ iiij. Melius est duos simul esse q̄ vnum. Quartum est celeste oraculū. Clauso enim sepulchro audite sunt voces angelorū dicētiū. O felix roma q̄ corpus laurētij hyspani ⁊ stephani hierosolimitani gl̄iosa ⁊ veneranda pignora vno claudis mausoleo.

¶ Sermo. cxcvij. De eodē sermo. ij.

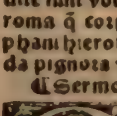

Cum esset stephanus plen⁹ spiritusancto intendēs in celum ⁊c. Act. vij. Olim in terra fuit vanitas vacuitas ⁊ tenebrositas. Gene. j. Terrā aūt erat inanis, ecce q̄ta vanitas, ⁊ vacua, ecce q̄ta vacuitas ⁊ tenebre erāt sup faciēabissi. Ecce q̄ta tenebrositas sz̄dr Eccl̄i. xvj. Post hec de⁹ aspexit i terrā: ⁊ impleuit eā bonis suis. Et iste respectus

maxime apparuit in beato stephano qui nō hūit vacuitatē: sed spūssancti plenitudinē. Nec etiā dilexit terrenas vanitates sz celestes amenitates adamauit: nec habuit aliquā tenebrositatē sz diuinā charitatē. Ab his ergo p̄missis verbis cōmendatur. Et primo a gratie plenitudine cū dicit, cū esset plen⁹ spiritusancto ꝛc. fuit aūt maxime plen⁹ gr̄a ꝛ fortitudine, vñ premittit stephan⁹ plen⁹ gr̄a ꝛc. Ista aūt gr̄a fuit charitas que est caput oīm gr̄arū que in eo tāta fuit ꝙ pro illis q̄ i p̄m lapidabāt deū exhorabat. Fulgētius commendat deo inimicos qñ alius obliuisci poterat etiā suos charissimos. Bern. Uicit in eo sensum corporee passionis affectus interne cōpassionis: vt illoꝝ scelera magis plāgeret q̄ ꝓpria vulnera. Fuit etiā plen⁹ fortitudine: qꝛ fortiter pugnauit ꝛ vicit: ꝛ hoc fecit auxilio xp̄i. q̄ cum ipso semꝑ erat. p̄s. Cū ipso sunt in tribulatiōe eripiā eū ꝛ glorificabo ꝛc. Qd̄ patet ex multis. Primo ex imperterrito sermone: cū d̄r. Dura ceruice ꝛ incircuncisi cordib⁹ ꝛ aurib⁹. Mar. xiij. Nō em̄ vos estis loquētes sed spūssanct⁹. Scd̄o ex importabili passione Job. vj. Que nāq̄ est fortitudo mea vt sustineā, nec fortitudo lapidū fortitudo mea, nec caro mea enea est. Uirtute aūt dei stephan⁹ fuit fortior lapide: qꝛ ꝑcuss⁹ fract⁹ nō fuit ꝛ fuit fortior ere: qꝛ ꝑcussus non murmurauit. Tertio ex miraculosa operatione, tanta em̄ prodigia ꝛ signa facere nō potuisset nisi deus cū ipso fuisset. Joā. iij. Nemo em̄ potest hec signa facere que tu facis nisi fuerit de⁹ cum eo. Quarto ex taz difficili inimicorū suorum dilectiōe, in hoc ꝙ pro persecutoribus suis ꝛ ipsum affligētibus deū exorauit. Est nanq̄ manifestum ꝙ deus cū eo fuit qui sibi tantam patientiā dedit ꝙ etiā seip̄m superauit. Prouer. xvj. Melior est patiens viro forti ꝛc. Quinto ex tanta diuine sapiētie illustratione: qꝛ non poterant resistere sapientie ꝛ spiritui qui loquebatur. Secūdo cōmēdatura celesti cōuersatione quod tangit ibi cū dicit. Intendēs in celū. Stephan⁹ em̄ libenter corde cōuersabatur in celo nō in mundo: sciens ꝙ mūd⁹ trāsit: ꝛ q̄tū ad diuitias delicias ꝛ honores. j. Jo. ij. Oē qd̄ est in mundo cōcupiscētia carnis est, ꝛ cōcupiscētia oculorū aut supbia vite. Mūdus trāsit ꝛ cōcupiscentia eius Qui igit adheret istis translatoriis ipse postmodū triplicē transitum faciet. Primo nāq̄ transit de culpa in culpā. Sap. ij. Uino precioso ꝛ vnguento nos impleamus nullū pratū sit quod nō pertrāseat luxuria nostra. Greg. Pctm̄ quod ꝑ penitentiā non diluitur: mox suo, pondere ad aliud trahit. Scd̄o de culpa i penā, ꝛ hoc dupliciter. Uel in penā presentem de qua dicit Ro. j. Tradidit illos deus in passiones ignominie ecce culpa ꝛ mercedē quā oportuit erroris sui i semetipsis recipiētes ecce pena. Et sicut nō ꝓbauerūt deū hr̄e in notitia ecce culpa. Tradidit illos de⁹ i reprobū sensum ecce pena, vel q̄tū ad penā futurā. Job. xxj. Tenēt timpanum ꝛ citharā ecce culpa ꝛ in pūcto ad infernū descendūt, ecce pena eterna. Tertio de pena in penā. Job. xxiiij. Trāseāt ab aquis niuium in calorē nimiū. Tertio cōmendat a diuina reuelatione: qd̄ notatur cū d̄r. Ecce video celos apertos ꝛc. Uidēdo aūt celos apertos vidit locū facilem ad ingrediēdū, securum ꝛ amenū ad inhabitandū. Olim erat celū clausum, ꝛ iō tūc impossibilis erat introitus. Sed mō celū est apertū, ꝛ ideo omnes intrare possunt vñ p̄s. Aperite mihi portas iusticie ingressus i eas cōfitebor dn̄o ꝛc. Est locus secur⁹. Mūdus aūt non est secur⁹ ꝓpter peruersitatē hoīm nec aer ꝓpter inhabitationē demonū: nec paradisus terrestris ꝓpter ignē ꝛ gladiū. Sz ibi. s. in celo, nec peruersitas hoīz pōt attingere, nec malicia demonū ibi pōt peruenire, nec ignis seu gladi⁹ ibi deseruire. Luc. xvj. Inter nos ꝛ vos chaos magnū firmatum est ꝛ hi q̄ volūt hinc transire ad vos nō possunt neq̄ inde huc trāsmeare. Est etiā locus amen⁹. Tria autez sunt s̄m Aug. que domū faciūt amenam, scz quando dom⁹ parib⁹ est disposita membris: ampla ꝛ lucida. Sic i celo sunt multa loca. i. diuersa merita q̄ tñ sunt paria: qꝛ s̄z Aug. i dispari claritate erit pargaudiū. Est etiā valde amplū Baruch. iij. O israel q̄ magna est domus dei et ingēs locus possessionis eius. Est etiam lucidam.

¶ poca.xxj. Claritas dei illuminabit il-
lum ⁊ lucerna eius est agnus.

¶ Sermo.cxcviij. De sctō Dñico. Ser.j.

Quasi stella matutina in medio nebule ⁊ quasi luna plena i diebus suis lucet ⁊ quasi sol refulgens sic ille refulsit in templo dei. Eccli.lj. celum spūale sunt viri sancti, in quibus deus per gratiā reqescit, peccatores aūt sunt terra quos deus pedibus suis cōculcat dū eos inflexibili iustitia comprimit. Esa.lxvj. Celum mihi sedes est, terra āt scabellū pedū meorū: beat⁹ dominicus fuit celum, ⁊ ideo i ipo fuerunt planete dei scilicet stella matutina: sol: ⁊ luna. In verbis ergo premissis assimilatur stelle matutine radianti lune plene lucenti: ⁊ soli refurgēti. Stella matutina est lucifer q̄ quidem est calidus: humidus: iocundus: ⁊ solis nuncius. Sic beatus dominic⁹ fuit calid⁹ per feruentem zelū, vnde dicit̄ de eo. Uerba eius ardebant vt facule: qr in spiritu venerat ⁊ virtute helie. Eccli.xlviij. verba eius quasi facule ardebāt. Dicunt̄ autem verba sanctorū ignita triplici de causa ſm Amb. super p̄s. Beati immaculati. Tum qr mundāt. Tū qr inflāmāt. Tū qr illuminant. Sic verba beati dñici habuerūt virtutē mundādi: inflāmādi: ⁊ illuminādi: ideo viso de ipso apparuit in spē catuli: facule: ⁊ stelle. Nam instar catuli habuit linguā medicinalē per quam mundabat saniē culpe ⁊ peccatorū. Instar facule inflammabat torporez negligentie. Instar stelle illuminabat tenebras ignorantie, scdo fuit humidus per lachrymarū effusionē, vnde de eo dr̄ q̄ de suis oculis quasi quendā fontē effecerat lachrymarum, de isto fonte procedebant aque amare dulces calide ⁊ frigide aque a mare sicut lachryme cōpunctionis que fundunt̄ p peccatis propriis. Judith. viij. Indulgentiā ei⁹ fusis lachrymis postulemus. Et q̄uis beatus dñicus peccata talia nō haberet. Adeo tñ per elemētā penitētie se macerabat acsi talia haberet. Aq̄ v̄o dulces sunt lachryme deuotiōis q̄ fundunt̄ pro celestib⁹ desideriis Istas habuit beat⁹ dñicus q̄ in orōne sepe flere consueuit, vnde de eo dr̄. Crebros adiungēs sedulis fletus orationibus. Aque calide sunt lachryme cōpassionis q̄ fundunt̄ pro miseriis alienis. Et dicunt̄ calide: qr nō fundunt̄ nisi a corde fraterna charitate inflāmato. Juxta illud.ij. Cor.xj. Quis scādalizat̄ ⁊ ego nō vror. Istas lachrymas hūit beatus dñic⁹ de quo dicit̄ q̄ de⁹ sibi specialē gratiā contulerat flere pro pctōribus miseris ⁊ afflictis. Aq̄ frigide sunt lachryme lamentationis q̄ fundunt̄ pro incolatu presentis miserie. Uñ p̄s. Heu mihi qr incolat⁹ meus prolongat⁹ est ⁊c. Sancti em̄ viri multas patiunt̄ tribulationes sed refrigerium magnū habent p lachrymarum effusiones p̄s. Trāsiuimus p ignē ⁊ aquā ⁊ deduxisti nos in refrigeriū. Hier.vj. Inuenietis refrigeriū aiabus vestris. Tertio fuit iocūd⁹ ⁊ hoc in mente per cōsciētie serenitatē. Proū.xv. Secura mēs quasi iuge cōuiuiū. In facie p vultus alacritatē, vt ibidē. Cor gaudēs exhilarat faciē in sermone per exortatiōis alacritatē, ⁊ sinceritatē. In conuersatione per amicabilitatē. Proū.xviij. Uir amicabilis ad societatē magis amicus erit, q̄ fater. Et propter istā quadruplicē iocunditatem pōt dici de eo quod dr̄ de dño. Esay.lij. Non clamabit.s. per impatientiam: quia habuit exhortatiōis alacritatē. Calamū conquassatū non conteret: quia habuit cōuersationis cōitatē, nō erit tristis quia habuit cōsciētie serenitatē: neq̄ turbulētus: qr habuit vultus alacritatē. Quarto solis iusticie q̄ christi est preco siue nuncius. Sicut em̄ beatus Joannes baptista p̄nūciauit aduentū christi: sic ⁊ iste vicinum creditur preuenisse iudiciū. Luc. xiiij. Misit seruum suum.i. ordinem p̄dicatorū: vt exponit Greg. Hora cene idest in fine seculi. Missus est ergo in extremo tēpore quia sicut dr̄.j. Cor.x. Nos sum⁹ in quos fines seculoꝝ deuenerūt. Miss⁹ est ab extremis terre.i. de finib⁹ hyspanie Esa.xlix. Ab extremis terre idest a lōginquis ego vocaui te ⁊c. Missus est vsq̄ ad extremū terre p̄s. In omnem terram exiuit sonus eorū et in fines orbis terre verba eoꝝ. Esa.xlix. Dedi te in lucez gē-

tium: vt sis salus mea vsq; ad extremum terre missus est pro extremo fine. i. prosequendo ipsum deum. qui sicut dicit beat⁹ Aug. est finis desideriorũ nostrorũ qui sine fine videbitur sine fastidio amabitur sine fatigatione laudabitur. Scdo assimilatur lune plene. Quãdo aũt luna est plena tũc hz quadruplicẽ plenitudinẽ scilicet plenitudiẽ lucis in corpore, virtutis in operatiõe forme specie, ⁊ imaginis impresse. Sic beatus Dominic⁹ habuit plenitudinem lucis in corpore. id est diuine sapientie in mente. Est autem triplex sapientia sicut dicit. Augu. in libro de quãtitate anime scilicet nociua que est sapiẽtia mundana. superflua q̃ est philosophica, et necessaria q̃ est diuina. Habere igit̃ sapientiam nociuam est esse lunã vacuã. Habere sapienti ã philosophicã: est esse lunam semiplenã. Habere vero sapiẽtiã diuinã est esse lunã plenam. Beat⁹ Dominicus non fuit luna vacua: quia sapiẽtiaz mundanã abhorruit: nec fuit luna semiplena: quia sapientiam philosophicam contẽpsit: sed fuit luna plena quia sapiẽtiaz diuinã dilexit Secundo dicitur luna plena: qr habuit plenitudinem virtutis in operatione. In homine sũt intellectus affectus, ⁊ effectu. Illi ergo sunt luna vacua qui habent intelletum vacuũ dei cogitatione: affectũ dei amore et effectum bonã operationẽ. Illi vero sunt luna semiplena q̃ habẽt fidẽ: sz nõ habẽt amorem nec operationẽ. Beatus vero Dñic⁹ fuit luna plena: quia habuit intellectum illuminatũ per fidẽ. effectum inflãmatuz per amorem: ⁊ effectum informatum per bonam operationẽ. Tertio dicitur luna plena: quia habuit plẽitudinẽ forme sperice. id est perseuerantie Sunt enim qui nec bene incipiunt. nec bene proficiũt nec bene finiũt. Et isti sunt luna vacua Sunt qui bene incipiunt: sed male proficiunt. isti sunt luna semiplena. Sunt ⁊ q̃ bene incipiunt, proficiunt et finiunt: isti sunt luna plena. Sed beatus Dominicus bene incepit, quia adhuc sub nutricis cura constitutus: in terra iacebat bene profecit qr in sua iuuentute vendidit libros et preciũ pauperibus erogauit: et bene continuauit et finiuit: quia totam, vitam suam in seruitio dei expendit Quarto beatus dominicus dicitur luna plena: quia habuit imaginis plenitudinẽ. Anima nãq; facta est ad imaginem dei quantum ad memoriam intelligentiam: ⁊ voluntatem. Quãdo igitur deus non est in memoria per intentionẽ nec in intelligentia per fidẽ nec in volũtate per amorẽ tũc luna est vacua. Quando vero quis habet deũ in intellectu per fidẽ, sz non habet eũ i amore per volũtatẽ: tunc imago lune est semiplena Beatus dominicus habuit eam plenã, qr deũ recte cognouit: vere dilexit: ⁊ in memoria semper retinuit. Tertio btũs dñicus assimilatur soli. Nã dicit Augustin⁹ q̃ in sole tria cõsiderãtur. i. quod est, qd lucet ⁊ quod calet. In beato autem dominico instar solis fuit essentia pura: id est vita sancta, doctrina lucida, ⁊ charitas inflãmata. Amittit aũt sol. i. p̃lati q̃ deberent esse sol: lucem suã q̃tũ ad nos quadruplici de causa. Prio ꝓpter nubis tectionem. i. superbie obumbrationẽ Ezechiel. xxxij. Solẽ nube tegã. id est tegi ꝑmittã. Sz beatus dñicus isto modo non amisit lucẽ, quia sine nube superbie fuit. Uñ libẽtius morabat̃ carcassone vbi despiciebat̃ q̃ tholose: vbi ab omnib⁹ honorabat̃. Secũdo propter obiectionẽ lune. i. leuitatis ⁊ incõstãtie. Unde de hoc Eccl. xxvij. Stultus sicut luna mutatur. Beat⁹ aũt dñicus habuit magnã mentis firmitatẽ. Unde dicit̃ in eius legenda, tã seruabat mentis constantiam, vt v. x aut nunq̃ semel nunciatum sermonem cum deliberatione acquiesceret imutare. Tertio propter fumi vel vaporis obũbrationez. i. carnalis cõcupiscentie exalationẽ. Apoca. ix. Ascẽdit fum⁹ putei sicut fornacis magne: ⁊ obscuratus est sol ⁊ aer de fumo putei. Istaz autem exalationẽ beatus dominic⁹ non habuit: qr virginitatẽ integram custodiuit. Quarto ꝓpter terre interpositionem. i. terrenoꝝ cupiditatem Hiere. vj. A minori vsq; ad maiorẽ omnes auaritie student. Sed beatus dñicus isto modo obscurari nõ potuit: qr volũtariã paupertatẽ elegit. Gall. vj. Mihi mũd⁹ crucifixus est ⁊ ego mundo. Mundus q̃ppe sibi crucifixus est: qr ipsum mundum ⁊ oia mũdana ⁊ terrenas cupiditates vis

ūpendit ⁊ desperit ⁊ ipse mūdo crucifi
xus est qz de mūdo nō fuit reputatus nec
mundus de ipso curabat.

¶Sermo.cxcix. De eodē. Sermo.ij.

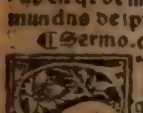

Spirit⁹ meus
qui est in te, ⁊ verba mea q̄
posui in ore tuo non deficient de ore tuo ⁊ de ore se
minis tui dicit dominus: a
modo ⁊ vsq; in sempiternuz. Esa.lix. Ut
rum predicatorem tria emendat scilicet
vita sancta doctrina assidua, ⁊ sapiens
proles ⁊ fecūda. Ista tria beatū dñicū cō
mendabile reddūt scz vita sancta cū ūr
Spūs me⁹ qui est i te. Ipse enim habuit
spm̄ sem̄: et ideo non tm̄ verbo sed etiā
exemplo ⁊ virtutib⁹ predicauit. Utebat
enim doctrinis, exēplis, ⁊ etiā miraculis.
Quidā enim erant in scū ⁊ ignariū ⁊ q̄tum
ad istos vtebatur bonis ⁊ vtilib⁹ doctri
nis vt eos istrueret. Quidā erāt insipidi
⁊ indeuoti ⁊ quantū ad istos vtebat gra
tijs ⁊ exemplis vt indeuotos attrahent.
quidam vero erāt duri ⁊ obstinati ⁊ quā
tum ad istos vtebat miraculis vt eos cō
uerteret de his tribus ūr Marci vltimo.
Illi aūt profecti predicauerūt vbiq; et
ce doctrina fructuosa dño cooperante et
sermonē confirmante: ecce vita gracioſa
sequētibus signis: ecce miracula virtuo
sa. De histrib⁹ etiā ūr. Joh. v. Tres sunt
qui testimoniū dāt in celo, id est in beato
dñico spirituali ⁊ celesti, scz pater qui sibi
dedit miraculoz potentiā filius q̄ sibi de
dit p̄dicāti sapiētiā: ⁊ spūsctus q̄ sibi de
dit virtutem ⁊ gratiā. Scōm est doctrina
assidua. cum ūr. Et verba mea q̄ posui in
ore tuo qō est cōtra p̄dicatores desidio
sos qui verba dei nō habent in ore p̄ doc
trinā sed abscōdūt in corde p desidiā ⁊
per inertiā. Et th̄ sunt quatuor que abscō
di nō debēt, scz sapiētia ⁊ thesaurus. Ec
clesia. xli. Sapiētia abscōdita ⁊ thesau
rus inuisus q̄ vtilitas in vtrisq; Talentū,
vt habet Mar. xxv. Et frumētū. Prouer.
xj. q̄ abscōdit frumētū maledicet in po
pulis. Nō debēt verba dei abscōdi: quia
sunt sapiētia dei qua me diāte instruunt.
ps. Testimoniū dñi fidele sapiētiā p̄stās
parvulis. Sūt thesaur⁹ dei quo egeni di
tant. ps. Bonū mihi lex oriſ tui sup̄ mīa
auri ⁊ argēti. Sunt talēta quibus seruī
peccati redimūtur: ⁊ ad ista talēta aureo
christinos admonet cōparāda. vt habet
Apoc. iij. Suadeo tibi emere a me aurū
ignitū p̄batū ⁊c. Sūt frumētū dei quo fi
deles reficiunt. Mat. iiij. Non in solo pa
ne viuit homo ⁊c. Tertiū ē ples sapiēs ⁊
fecūda. cū ūr. Et ō ore seminis tui ⁊c. Se
men em̄ beati dñici fuit ordo predicatoz
qui in christo penāgelijū g̃neranit. Nō
enim ipse ordo fuit a casu inuentus vel ex
humana prudētia institutus: sed fuit pos
tius ja deo destinat⁹. Luc. xiiij. Misit ser
uum suū dicere inuitatis vt venirēt. Ec
ce. Hora cene finis ē sch̄. In hoc fine mit
titur seruus, id est ordo p̄dicatoz ad in
uitatos p legem ⁊ prophetas: vt repulso
fastidio ad gustādū cenā se prepararēt.
Scō fuit a prophetis p̄figuratus ⁊ mas
time. Zacha. vj. Ubi dicit q̄ quarta qua
driga erant equi varij et fortes. Isti equi
sunt predicatores christum per vniuer
sum mūdū portātes. Et dicunt varij: nō
tm̄, pter habitū, sjetiā pter varietatē
virtutū ⁊ dicunt fortes: q̄ fortiter scīpe pu
gnare: se defendere: ⁊ sunt i q̄driga quar
ta. In prima em̄ q̄driga sunt eq̄ rufi. i. ordo
martyrū. In scōa sunt eq̄ n̄gri. i. ordo
cōfessorū q̄ se per inacerationē denigras
uerūt. In tertia sunt eq̄ albi. i. ordo v̄gi
num. In quarta sunt eq̄ varij. i. ordo doc
torū ⁊ p̄dicatoz. Tertio: ste ordo fuit a
matre, dei im petratus ⁊ habitu insignit⁹.
Nā cū quidā sanct⁹ vir ante istius ordi
nis institutionē instaret oratiōi. vidit bea
tam virginē mariā p humano genere ex
orātē. Cui ait xp̄s. Quid possum amplī⁹
facere? Misi p̄rchas ⁊ ypheras ⁊ pa
rū se emēdauerūt: veni ⁊ ego ad eos. De
inde misi apl̄os: ⁊ me ⁊ eos occiderunt.
Misi etiā martyres ⁊ cfessores ac docto
res: ⁊ nec illis acquieuerūt. Sed q̄nō est
fas vt aliq̄d tibi denegē: dabo eis predi
catores meos. Fuit etiā ipe ordo p̄dica
torū a v̄gine gloriosa in habitu insignis
tus. Nā cū p̄i⁹ fratres habitū aliū defer
rēt beata v̄go habitū quē nūc habēt eis
ostēdit. Quarto fuit ab apostolis dei scīē
tia⁹ cōstātia decorat⁹. Nā Petr⁹ ⁊ Pau
lus sibi apparuerūt: cui Petr⁹ baculum.

Paul⁹ vero librū tradidit dicētes. Uade p̄dica: qm̄ ad hoc ministeriū a deo es electꝰ. Per librū aūt significat domū sciētie Et p baculū intelligit fortitudo ꝯstātie q̄ duo in predicatoribꝰ maxima req̄runtur. Quinto a vicario dei fuit cōfirmatꝰ. Cum em̄ summus pōtifex beato dñico ordinis predicatorū cōfirmationē petenti se difficilem exhiberet. sequēti nocte vidit in visiōe ꝙ ecclesia lateranen̄. ruinā minaret. ⁊ ecce beatꝰ dñicꝰ occurrit: ⁊ humerꝫ suppositis ip̄aꝫ ecclesiā sustētauit ⁊c. Sexto fuit a beato dñico institutꝰ. Unde super illud Eccli. x. Utilem rectorem in tempore suscitauit. Dicit glosa interlinearis. i. ordinem predicatorum ⁊c.

¶ Sermo. cc. De eodem ser. iij.

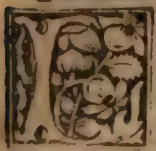

Lex veritatis fuit in ore eius: et iniquitas nō est inuenta in labijs eius: in pace ⁊ eq̄tate ambulauit mecuꝫ: ⁊ multos conuertit ab iniquitate. Malach. ij. Ex his verbis ostenditur ꝙ beatꝰ dñicꝰ habuit triplicē perfectionē. Primo nāq; fuit p̄fectꝰ quātum ad se: cū dicitur. Lex veritatis fuit in ore eius, ⁊ iniq̄tas nō est inuēta in labijs eiꝰ. Que perfectio fuit in veritatis sciētia: cū dicit. Lex veritatis fuit in ore eiꝰ ⁊ in sanctitate vite: cū dicit. Et iniq̄tas nō est inuēta in labijs eiꝰ. ¶ Circa primū notandū ꝙ q̄druplex ē lex. Pr̄ia est lex. cupiditatꝫ que est aduocatorū. Esa. v. Ue q̄ iustificatis impiū ꝑ muneribus: ⁊ iustitiā iusti aufertis ab eo. Scd̄a est lex vanitatis q̄ est philosophorū. Sap̄. xiij. Uani sunt oēs homines: in q̄bꝰ nō est sciētia dei. Tertia est lex iniq̄tatis q̄ est malorꝫ. Sap. ij. Sit aūt fortitudo nr̄a lex iniustitie ⁊c. Quarta nāq; lex veritatis que lex est sanctorū. Sap̄. x. Dedit ei illi sciētiā sanctorꝫ. Beatus autē dñicus nō habuit legē cupiditatis: quia omnia terrena cōtempsit. nec legem vanitatis: qꝛ philosophica dogmata vilipēdit. neq; legē iniquitatis: quia innocentiam custodiuit. sed ipse habuit legem veritatis: quia in illa studuit et eam amplexatus fuit. Prouerbiorū. iiij. Arripe illaꝫ ⁊ exaltabit te: ⁊ glorificaberis ab ea cum eam fueris amplexatus. Secunda p̄fectio beati dominici fuit in sanctitate vite: cū dicit. Et iniquitas nō est inuenta in labijs eius. Minꝰ dicit ⁊ plus significat. Nō solum nō fuit in ipso iniq̄tas: sꝫ potius fuit in ipso magna sanctitas. Perfecte aūt sanctitatis sex sunt signa. Primū est vberior fletus. Aug. Tanto quisq; est sanctior ⁊ sancti desiderij plenior quāto fit in eiꝰ oratione fletꝰ vberior. Istud signū habuit beatꝰ dñicꝰ de q̄ dicitur. Specialē sibi gratiā dñs ꝯtulerat flere ꝑ peccatoribus miseris ⁊ afflictis. Secundum est mundi despectꝰ. Unde sāctꝰ in greco dicitur agyos. i. sine terra: qꝛ ille vere est sanctꝰ qui est sine terra auaritie: ⁊ beatꝰ dñicus mūdū despexit: ⁊ quātum ad diuitias: qꝛ oīa terrena ꝯtēpsit. ⁊ quātum ad delicias: qꝛ v̄ginitatē seruauit. ⁊ quantū ad honores: qꝛ episcopatū fugit. Tertiū est mētis excessus. ij. Cor. v. Siue mente excedimꝰ ⁊c. p̄s. Ego dixi i excessu meo oīs homo mēdax. Et de beato dñico dicitur ꝙ intantū rapiebat mētis excessu: ⁊ maxime quādo missa dicebat: ac si christum ibi visibiliter videret. Quartum est moriendi desideriū. Philip. j. Desideriū habēs dissolui ⁊ cum xp̄o esse. Et de beato dñico dicitur. Sitiebat seruus dei martyriū sicut sitit seruus ad aque fluuium. Quintum est appetitus celestium. Philippen. iiij. Nostra conuersatio in celis est. Chrysosto. Nihil dꝫ habere terrenū que vult esse celestis: ⁊ de beato dñico dicit. Nocte celi perlustrās lumina ⁊c. Sextū est facilis impetratio gratiarū. p̄s. Inuocauit me ⁊ ego audiam eum. Esa. lxv. Adhuc illis loquētibus ego audiā. Istud signū habuit beatus dominicus qui legit dixisse. Nunq̄d a deo aliq̄d petijt: qd̄ nō assequerer iuxta votū. Scd̄o fuit perfectꝰ quantū ad deū: qd̄ notat cū dr̄. In pace ⁊ eq̄tate ambulauit mecū. Ipse em̄ cū deo in eq̄tate ambulauit: qꝛ se totalit deo mācipauit. Multi autē sunt q̄ cū deo inequaliter ambulāt: qꝛ peiorē partē dant deo: ⁊ meliorē mūdo: ⁊ diabolo scꝫ de corpore suo: diabolo iuuētutem, ⁊ deo senectutez. Ozee. vij. Comederūt alieni. i. demones robur eius. i. iuuētutē ⁊c. De suo corde, qꝛ dāt deo intellectū per fidē, et mū-

do dant affectū p amorē. Tītū. j. Cōfitēt
tur se nosse deū: factis autē negant. de rē
pote suo: qz diabolo dederūt tēp⁹ pteri
tum z pñs. Sed deo dare volūt futurū: z
dicūt jego agā penitētiā: cum tamē dicat
Eccli. ix. Ola i futurū seruanē icerta. De
opere suo deo dāt corticem exteriorem p
apparentiā: sibi autē retinent medulam
interiorē per vanam gloriam z intentio
nem obliquā. Mat. xxj. Ola opera sua fa
cūt vt videanē ab hominib⁹. Et de sub
stātia sua: qz deo dāt vilia z sibi retinent
pciosa, sicut fecit Cain q̄ spicas corrosas
deo obtulit, z plenas sibi retinuit: sz bīus
dñic⁹ cū deo in equitate ambulauit: quia
totum suū corpus z totum cor suum: et
opus suuz z totam substantiā suā deo ob
tulit. Tertio fuit perfect⁹ quantū ad pri
mū cū dicit. Et multos auertit ab mīcia
te. Auertit q̄dem eos dupliciter. s. verbo
doctrine z exēplo vite. Nā assidue predi
cabat z multos cōuertebat. ij. Timo. iiij.
Predica verbū: insta opportune impor
tune. z ideo mīstratus est in specie catuli
accēsam facula bajulātis. Ipse eīm obiur
gabat, incēdebat, z demulcebat. Obiur
gabat malos. s. latratu increpatiōis. de
mulcebat bonos lingua lenitātis exhorta
tionis, z inflāmabat omnes ad regnum
amoris. Ibidē. Argue sez bonos exhort
tando obsecra omnes sez ad viā bonam
deducēdo. Increpa malos sez obiurgādo.
Ideo in arca Moysi erāt māna, virga z
tabule: quia in beato dominico q̄ fuit ar
ca delitū māna dulcis exhortationis q̄
ad bonos: virga correctiōis quo ad ma
los: z lex amoris q̄ ad omnes: qz illa ex
hortatio z correctio pcedebāt defuncte
amoris. Secūdo malos aduertit exēplo
vite sue. Distinguit autē Aug. in libro de
ciuitate dei tripler gen⁹ vite: sez ocio suz,
actuosum z extroqz composituz. Primū
genus vite in ocio cōtemplationis. Secū
dum in labore actionis. Tertiū in excel
lentia perfectionis. Istud tripler genus
vite habuit beatus dominicus. De duo
bus primis dicitur. Nocte celi illustrans
lumina die terr̄ vat̄ bis semina. Habuit
etiā tertiam qb cōstitit in excellētia perfe
ctiōis. Est autē perfectio triplex. vna est
excellēs que cōsistit in p̄ceptoz obserua
tione. Et istā pfectionem habuit dum erat
hic esse laicus. Secūda est excellentior
que cōsistit in cōsiliorū additione: z istaz
habuit dum fatu⁹ esset regularis canoni
cus. Tertia est excellētissima: z ista p̄sistit
in supererogatiōe: z istā habuit quādo fa
ctus est vir apostolicus. Tūc enim multa
cōsiliū supererogauit: vt pote cōsilio pau
pertatis nihil habere ꝓpriū: nō tantum
in speciali sed etiam in cōmuni. Et cōsilio
obedientie seruare obedē. etiam: nō solum
vsq; ad cōtumelias verboz vel oblatio
nem rerū: vel iniurias verboz etiā vsq;
ad mortē. Consilio castitatis addidit: qz
nō fuit cōtemptus seruare castitatem cō
tinentie: sed etiam seruare castitatem vir
ginalis mundicie.

¶ Sermo. ccj. De eodē. Sermo. iiij.

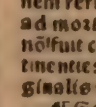

Misit seruum
suū hora cene ꝛc. Lu. xiiij.
Per cenaz finis seculi: per
seruum ordo predicatorū
significat: huius ordinis
beatus dominicus fuit in
stitutor. Ad bonitatem autē seruitoris re
quirunt. Primū est fidelitas. Mat. xxiiij.
Quis putas ē fidelis seru⁹ z prudēs. Istā
fidelitatē beat⁹ dñic⁹ deo suam: tria fe
cit ab ipso accepit. s. corp⁹, animā, z res tē
porales q̄ deo fideliter reddidit: nam de
carne reddidit deo puritatē: de mēte de
notā oratiōnē: de rebus liberalē: ad pau
peres distributionē. Fuit etiā fidelis ser
uus qz in his q̄ faciebat non suū sz dñi sui
honorē intēdebat: qđ est ꝛ illos q̄ in his
que faciūt glorīā mundi ārūt. Ipsa autē
humana gloria aliquando opus bonum
precedit: z tūc illud opus est penit⁹ inter
mittendum: qz ex corrupta radice nō po
test bon⁹ fructus ꝓdire. Iste quōmodo cō
mitatur: z tūc opus, et si cōtinuā dū z pficien
dum. Iste quādo vero subsequit quando
quis de aliquo bono quod fecit intra se
vane gloriatur: z tūc ad confessionem est
recurrendū. Istud autem vitiū vane glo
rie secūdum eundē Chrȳsost. difficulter
vincitur triplici de causa. Primo quia de
bono nascitur: sicut enim ex vestimēto ti
nea nascitur que vestimentū corrodit: et
ex oleribus nascitur vermis q̄ olera cor

rumpit: sic ex bonis operib⁹ interdū vana gloria nascitur: que ipsa bona opera ledit. Scdo qr nō hz contrariū per quod vincatur: sicut fornicatio habet pro ꝯtrario castitatem: superbia pro cōtrario habet humilitatem. Tertio qr quanto plus compescitur tanto plus augetur. Et rō secundū Chrysostomum: qr omne malum ex malo nascitur. Sola autem pena glīa, de bono procedit: ideo non extinguit̄ per bonum: sed magis augetur. Scdo ad bonitatem serui spectat mūdicia. ps. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Istam mundiciam beatus dominic⁹ habuit: quia virginitatē integram custodiuit. Que quidē virginitas beati dominici virginitate beate marie inq̄tum fuit possibile similis multum fuit. Ipsa em̄ habuit virginitatem integrā, quia fuit virgo ꝛ mente ꝛ carne, sic ꝛ beatus dominicus integritatem carnis habuit ꝛ etiā mentis puritatez seruauit. Una enim sine alia nō sufficit. Unde angelus qui Joanni apparuit zona aurea cinctus, in pectore aduenit: vt habetur Apocaly. primo, qr talis debet esse angelicus ꝑ integritatē carnis ꝛ debet esse cinctus per mundiciam cogitatiōis: ꝛ debet esse cinct⁹ in pectore zona aurea, qr hoc dz facere ex charitate cordis. Secūdo beata virgo habuit virginitatem dedicatā Christo, qr ipsam primo deo vouit ꝛ dedicauit. Sic beat⁹ dominicus virginitatem suā deo vouit ꝛ vendidit. Prouerbiorum vltimo. Syndonē fecit ꝛ vendidit, ꝛ cingulum tradidit chananeo. Per syndonem que multis tonsiōib⁹ ad candorē deducitur, significat̄ virginitas, que multis maceratiōibus habetur. Ista virginitas debet deo vendi: id est deuoueri. In qua venditiōe homo cum deo multū lucratur: quia q̄ dat Deo corporis ꝛ anime puritatez recipit ab eodē corporis ꝛ anime felicitatem. Justi autem qui mundo eam vendūt multū perdūt: quia dant aurum virginitatis ꝛ recipiūt plumbum scz corruptionis ꝛ castitatis cingulū quo sinus fluxibiliū cogatationū restringitur chananeo traditur, qñ christo qui est zelator spōte sue ipsa virginitas deuouetur. Tertio virgo beata habuit virginitatē trāsfusiuaz: qr licet pulcherrima fuerit a nullo tamen potuit cōcupisci qr puritas sua in alios trāsfundebat̄: ꝛ omnes mot⁹ illicitos extinguebat. Istud etiā fuit in beato dominico, qr cum quidam scholaris carnis lubricum pateret̄ ꝛ manum eius osculatur: ipse scholaris tantū ex illa manu virginea ꝓdire sensit odorē ꝙ eius cor penetrauit ꝛ omnem concupiscentie estum extinxit: ideo eius odor assimilari pōt odori ꝛ cedri myrrhe. Sicut ei odor cedri fugat serpētes ꝛ odor myrre fugat vermes: sicut odor sue puritatis lmūdis expellebat cogitatiōes. Tertio ad bonitatem serui requiritur vigilātia. Luce. xij. Beati serui illi quos cū venerit dominus inuenerit vigilātes. Sz beatus dominicus valde in orationib⁹ vigilauit cuius orationes sex circunstātias habuerūt primo nāq̄ fuerūt feruētes. Unde legit̄ ꝙ frequenter cum vestibus balneatis in ecclesia pernoctabat. Mane aūt facto huiusmodi sue vestes magis sicce reperiebant̄ q̄ vestes sociorum suorum: q̄uis vestes suorum sociorum iuxta ignē tota nocte dimittebātur. Tantus em̄ ardor amoris eius pectus inflammauerat: ꝙ ei⁹ corp⁹ feruere faciebat: ꝛ sic corp⁹ succēsum vestimēta madida exsiccabat. Scdo fuerunt efficaces. Unde dixit cuidam suo familiari. Nunq̄ a deo q̄cq̄ petiit quin illō consequerer iuxta votū. Ipse enim a deo exaudiri meruit ꝛ ꝓpter intensum clamorē cordis. ps. Clamauit ad me ꝛ ego exodiam eū: ꝛ propter impletionē diuine voluntatis. ps. Uoluntatem timentium se faciet: ꝛ propter magnitudinem crudelitatis. Mat. xxj. Quecūq̄ petieritis in oratiōe credentes accipietis. Tertio fuerūt leues: ꝛ ideo in celum ꝛ ascēdebāt. Illa enim oratio est grauis que vel habet pondus peccati. Esa. j. Multiplicaueritis orationem non exaudiā ꝛc. Uel pond⁹ terrenitatis. Hebr. xij. Deponentes omne pōdus ꝛc vel pondus carnalitatis. In veteri autez lege de altari holocaustorū erat via ad altare incensi: quia de mortificatione carnis trāsitur ad suauitatem orationis. Istud autē pondus orationes beati dominici p̄ris nostri non habuerunt: qr ꝛ sine peccato extitit ꝛ terrena contēpsit ꝛ carnem suaz macerauit. Quarto fuerunt

continuē qz in oone continuē pernocta-
bat. Luc. xvij. Oportet semper orare et
nunq̄ deficere: Uere ipsenō deficiebat
quā do orare incepit in sua puericia: quā
do super nudam terrā acumbebat: z p-
secutus est inetate reliqua z cōsumma-
uit i morte sua: qz tūc christo filios suos
recommendauit z pollicitus est seruatu-
rū post mortē suā. Quinto fuerūt deuote:
qz tanta dulcedine plenus erat q̄ sepe ia
seipso deficiebat. ps. Memor fui dei et
delectatus sum z c. Sexto fuerunt sincere:
quia non petebat aliquod terrenū cōmo-
dū: sz salutem animaꝝ. Unde de eo di-
cit q̄ sepe deū rogauit q̄ talē gratiā sibi
infundere dignarēt qua se totum posset
impendere vtilitatibus proximorum.

¶ Sermo. cclj. De eodem. Ser. v.

OPus facē uā
gelistē, ministerium tuū
ipleſ: fobuꝝ esto. ij. Thi-
mo. iiij. Et his ꝑbis ostē
dit q̄ laudabiliter bea-
tus dñs se habuit ad
primū, ad deū z ad seipsum. Quo
ad primū dē laudabiliter se habuit: qz
verbo z exēplo predicauit quod notat
cum dr. Opus fac euangeliste. Ad verū
autem euangelistam quatuor requirunt
sz doctrina, scientia, vita z conscientia.
Et ista quatuor tangit dominus Luc. xxj.
Ego enim dabo vobis scilicet apostolis
qui fuerunt magne perfectionis: ecce vi-
ta, os: ecce doctrina z sapientiam: ecce
scientia cui non poterunt resistere et con
tradicere, omnes aduersarij vestri: ecce
constantia. Scientia eñ sine doctrina nul
lius est vtilitatis. Doctrina vero sine scie
tia est magne fatuitatis. Scientia. z doctri
na sine vita, est magne vanitatis: z habe-
re ista tria siue constantia est magne despi
cabilitatis: qz timidi z pusillanimes ab
omnibus contemnuntur. Beatus igitur
dominicus habuit scientiam cum doctrina
alias sua, scientia nullius fuisset vtilitatis
Eccli. xx. Sapiētia absc̄dita z thesaurꝰ
inuisus, que vtilitas in vtrisq̄. Tria nāq̄
sunt que nō debent absconditi. s. iusticia dei
veritas dei: z misericordia ps. Justitiam
tuam non abscondi in corde meo: veritā-
tem tuam z salutare tuū dixi. Non absco
di misericordiam tuam z c. Prelatus igi-
tur debet manifestare iusticiam dei z c.
per quam subditi sollicitentur in operan
dis. Veritatem dei per quam instruant in
credendis. Et miaz dei per quā animent
in diligendis. Secūdo beatus dominicꝰ
habuit doctrinā cū scientia: alias doctri-
na fuisset magne fatuitatis: vñ Greg. Ne
cesse est quod stulte sapiāt stulte predicent.
s. Thim s. Non intelligēs neq̄ q̄ loquā
tur neq̄ que affirmant Tales sunt sicut
filij viperarum, q̄ ante tempus rumpunt
maternū vterū vt exire possint ad ortum.
Sic z multi ante tempus interrūpūt stu-
dium vt exire possint ad ꝓdicandū. Ter
tio habuit scientiam z doctrinam cū vita
alias totū fuisset vanitas. Magna eñ va
nitas est instar candele, alios illuminare
z seipsum consumere. Talis habet vocē
Jacob. i. doctrinā: sz manꝰ Esau. i. opera
tionē malam. Tales sunt similes illi egy
ptio de quo legit Numeri. xxiiij. qui nat
erat ex patre egyptio z mīre indea q̄ deū
israel blasphemauit. Ta es eñ nascunt
ex patre egyptio. i. diabolo ꝓpter malā
vitā sz vident esse filij inde. i. eccle ꝓpter
doctrinā. Quarto habuit cōstantiam cō-
tra hereticos z infideles: alias cetera hec
dētia fuissent magne despicabilitatis: ꝑm
anēt Thzyſ. Tria sunt genera hoim q̄ in
suis operationibus timere non debēt. Uñ
a t. Miles si bellū timere nunq̄ victoria
fruerer. Agricola ꝑo si labores fugeret,
nunq̄ fructꝰ terre colligeret. Negociator
si terre z maris pericula formidaret lucri
commercia non cōgregaret: sic seruꝰ dñi
ci pericula tentationis abhorret z ociosi
residant nunq̄ probationis cozonā inue-
nient. Beatus ergo dominicus nō timuit
sz valde ꝑfās fuit ex eo q̄ fuit miles xp̄i.
ij. Thi ij. Labora sicut bonꝰ miles, iesu
xp̄i z sicut agricola dei. Ibidē. Laborātē
agricolam oportet primo de fructibus p
cipere. Et negociator regni. Luc. xix. Ne
gociamini dū venio. Secūdo btūs domi
nicꝰ laudabiliter se habuit quo ad deū,
cuius ministerium adimpleuit: qđ notat
cum dicitur. Ministerium tuum imple.
Ministrant quidem deo suaz intelligētiā
per fidē nō quātūcūq̄ fidem: sed firmam

t certam t dilectioni cōiunctam.ij.Thi mo.iij.Bonum certamen certaui,cursuz ꝓsummaui,fidē seruaui:eccc ꝯ firma. In reliquo reposita est mihi corona iustitie: ecce ꝯ certa:nō solum mihi sz t his qui diligunt aduentum eius,ecce ꝯ cōiuncta dilectioni.Secundo beatus dominic⁹ mi nistrauit deo suā affectuam p amorē. Nolui eiꝰ terrena querere sed spiritualia t celestia desiderare:qz terrena in vita hō habet la morē. Eccl.viij. Est hō qui dieb⁹ ac noctibus somnuz non capit oculis ꝛc.In morte habēt dolorem. Eiusdē.v. Divitie congregate in malum domini sui perierunt in afflictione pessima.post mortē pariēt vacuitatem t famē. Job.xxvij. Divites eiꝰ cū dormierit nihil secū auferet ꝛc.Bona nāt spiritualia in vita hēt delectabilitatē. ꝑs. Cantabiles mihi erant iustificationes tue.In morte securitatem.puerbiorū xertio. Si dormieris nō timebis ꝛc. Post mortem satietatem.ꝑs.Satiabor cū apparuerit gloria tua. Tertio ministrauit deo suam operatiuā p sollicitā operationē. Ipse enim bonis operibus vacauit.Et in pueritia sua,qz sub nutrice sua constituē lectum dimittebat t super nudam terraz accumbebat.In iuuētute quia libros vendidit t pretiuz pauperib⁹ erogauit.Et in tota reliqua sua etate:qz totam vitā suā expendit in dei seruitium t conseruationē animarū.Quarto ministrauit se totū deo. Nā cum a deo acceperit corp⁹ t alia et res:ipse corp⁹ dedit primo ad vendēdū sicut patet in legenda.Animā ad compatiendum vnde dicitur de eo.Specialē sibi gratiam dominus dederat flere p peccatoribus miseris t afflictis:t res ad subueniēdum quia omnia sua pauperib⁹ erogauit. Tertio laudabiliter se habuit quo ad seipz cū dicitur.Sobrius esto.Circa quod est notādū ꝙ est quadruplex homo.i homo brutalis:qui.s.sequitur appetitū sensualitatis.ꝑs.Cōparat⁹ est hō iumentis insipientibus t similis factus est illis:t istenō est sobrius sed ebrius ebrietate carnalis luxurie puer.vij.Veni t inebriemur uberibus.Scōs hō est ipse homo rōnalis,q.d. viuēs sm rōnis iperiū.j.Cor.vij.Qui aūt hēt vxores tanq̄ nō hētes sint ꝛc.Iste est sobrius sobrietate temperātie.Uñ ꝺr de vino loc cū dicitis mundane.Eccl.xxxj. Si bibas illud tēperate,eris sobri⁹. Tertiꝰ est homo angelicus qui.s.mūdū t omnē actū carnalem penit⁹ deserit t angelico more vivit de talib⁹ ꝺr. Luc.xx. Equales eiꝰ sunt angelis. Iste est sobri⁹ sobrietate abstinētie:et abstinētia mundo t delectatiōibus mundi.j.Thes.v. Nos qui dei sumus,sobrij sum⁹.Quartus est hō diuinus.s.qui totus per amorē trāsit in deū. Talis erat apl's q̄ dicebat ad Gal.ij. Vivo ego iam nō ego ꝛc. Et iste est sobri⁹ sobrietate vie inde vēt⁹ ad satietatē pfre. Cāticoz.v. sicēt. Bibite amici:ecce sobrietas vie.Et inebriamini charissimi:ecce sanctetas patrie. Bēs igit dominic⁹ nō fuit hō brutalis:qz sensualitatē suā rōni subigebat. Nec fuit ꝑtentes esse solum modo homo rōnalis:qz oibus mūdanis t terrenis abstenēbat:sed fuit hō angelic⁹,qz ab omni carnali delectatione abstinuit:t fuit homo diuinus,quia tot⁹ per amorē in deum transiuit,de sobrietate vie perueniēs ad sobrietatem patrie:vnde,de eo dicit. Liber carnis vinculos celos introiuit,vbi pleno poculo gustauit t sitiuit.

¶ Sermo.cclij.

¶ De eodem,Sermo sextus.

Vos estis sal terre. Mat.v. In festum presens euāgeliū ad honorē beati dñici decantat:ipse ibidē assimilat salicō dienti,luci refulgēti, cunitate eminēti,t lucerne in cādelabro radianti. Ipe nāq; habuit diuinā sapientiam, t iō assimilatur sali condienti.cū dicitur. Vos estis sal terre. Dicitur aūt sal terre rōne originis:rōne nominis t ratione virtutis. Ratiōe originis,qz sicut dicit Chrys.super.Matth. Natura salis generatur per aquā p calorem solis ac per flatuz vēti.t ex eo ꝙ fuit in aliā speciem commutatus. Sic etiam beatus dñicus in virū spiritualem est gratus per aquā.i.lachrymarū effusionē:vñ ꝺr de eo.Crebros adiungēs sedulis fletꝰ oronib⁹.ꝑs. Lauabis me.s.p lachrymarū effusionem t super nivem dealbabor

quia inde acquirā mentis innouationē. Per calorē solis.i.per feruentē amorem Unde interrogatus in quo libro magis studuerat rñdit i libro charitatis.ps. In flammatū est cor meum.s.per feruentem charitatē, ⁊ renes mei commutati sunt, scz per mentis puritatē. Per ventū.s. spiritussci afflationē qui cor eius sic afflabat ꝙ mentis excessum aliqñ in eo faciebat: ita ꝙ loquēs cū deo in orōnibus patiebat amoris ebrietatem loquens cum proximo in exhortationibus cū temperabat se per sobrietatē.ij.Cor.v. Siue mēte excedim⁹ deo siue sobrij sum⁹ vobis. Scdo dr sal rōne nois. Sal em̄ sm Isid. dicit a salo.i.a mari salso, vel a sole: qr sicut oibus est cōis ⁊ necessari⁹, ita.⁊ sal. Uel dr a saliēdo: qr salit ab igne. Beat⁹ autē dominicus per suam sapientiam et doctrinaz modo inducebat homines ad peccati amarā contritionem, ⁊ tunc poterat dici sal a sallo: modo ad lucidā dei cognitionē, et tunc poterat dici sal a sole ⁊ modo ad mūdi cōtemptū ⁊ despectionē ⁊ tūc poterat dici sal a saliēdo, qr homines ab appetitu mūdi resire faciebat. iuxta illud Na.iij. Omnis q̄ viderit te resiliet a te. Tertio dr sal rōne virtutis. Nā sm Chrys. Sal in carne fetorē aufert, sordes expurgat, ⁊ vermes nō sinit generari: sic btūs dñicus per suā sapiētiā ⁊ doctrinā auferebat fetorē male fame, expurgabat sordes cōcupiscentie, ⁊ non sinebat in ꝯsciētia generari vermē remordentis culpe. Quando aūt sal istā virtutē nō habet, ad nihilū valet vltra nisi vt mittat foras ⁊ conculcetur ab hominibus. Tales enim conculcabuntur a sanctis in iudicio per condemnationē. Mala.vlt. Cōculcabitis impios ⁊c. A deo per sui furoris effusionē. Esa.xliij. Calcaui eos in furore meo ⁊c. Ab angelis ꝑ separationē. Apoc.xiiij. Calcat⁹ est locus extra ciuitatem. A demonib⁹ calcātur ꝑ eternā cruciationē. Job.xviij. Calcet sup eū quasi rex interitus. Secūdo habuit lucidā doctrinam, ⁊ ideo assimilat luci refulgenti cum dicitur. Uos estis lux mūdi. Dicitur autē mundi triplici de causa. Primo propter lucis puritatem. Cum em̄ triplex sit species ignis, s. carbo, flāma, ⁊ lux: nō dixit xp̄s. Uos estis carbo mūdi vel flāma mūdi, sz lux mūdi. Carbo em̄ est lux i materia terrestri. Tales sūt q̄ꝝ.s. doctrina admixta est terrene cupiditati. Flāma ē ignis in materia aeris. Tales sunt quoꝝ doctrina admixta est humane ambitiōi. Lux vero ignis est i sua essentia purissima Tales sunt quoꝝ doctria est pure ꝓpter deū ⁊ cōmodū aiaꝝ. Talis fuit doctrina beati dñici ⁊ talem voluit este doctrinam sequentium filioꝝ. Unde in testamēto qd beatus dñicus in morte fecit: tria eis legauit.s.paupertatē, humilitatē, ⁊ charitatē. In hoc em̄ ꝙ paupertatē legauit noluit ꝙ ꝓpter cupiditatē terrenā predicarēt. In hoc ꝙ humilitatē eis legauit noluit ꝙ ꝓpter laudem humanā p̄dicarēt. Et in hoc ꝙ eis charitatem legauit voluit ꝙ predicarēt solū ꝓpter salutē animaꝝ.j.Thes.ij. Neq; em̄ aliqñ fuim⁹ in occasiōe auaritie de⁹ testis est: ecce qr nō fuit carbo mūdi: neq; querētes ab hoib⁹ gloriā, ecce qr nō fuit flāma mūdi: sed facti sum⁹ paruuli in medio vestri ⁊c. Ecce qr fuit lux mūdi. Scdo dicit lux ꝓpter lucis effectum siue operationē. Lux em̄ excitat dormientes delectat aspicientes ⁊ dirigit operantes. Sic beatus dñic⁹ tria in hominib⁹ faciebat propter q̄ mōstratus est in specie catuli latrātis facule ardentis: ⁊ stelle micantis. Fuit em̄ dei catulus inquātum pctōres latratu sue p̄dicatiōis a somno peccati excitabat: ⁊ fuit facula dei inq̄tū bonos ad celestia inflāmabat. Fuit stella dei: inq̄tū omnes i viā iustitie deducebat ⁊ dirigebat. Tertio dr esse lux ꝓpter maioris lucis ꝑticipationē. Lux em̄ primo cōtinet in luminarib⁹: deinde hr̄ in nubibus, postea i montib⁹, postea in terris inferiorib⁹. Radi⁹ diuine glorie ⁊ sapiētie. Primo fuit i apostiolis tanq̄ in luminarib⁹: deinde fuit i primis doctoribus sicut in nubibus, deinde in modernis doctorib⁹ sicut i mōtib⁹ deinde ēt i subditis ⁊ ceteris electis sicut in terris inferioribus. Beatus aūt dñicus inquātū fuit deuot⁹ laicus: fuit terra dei. ⁊ ideo fuit irradiatus Inq̄tum vero fuit regularis canonicus sic erat mōs dei, et iō magis fuit illustrat⁹. Inq̄tum fuit hō celestis ⁊ angelicus ꝑ virginitatē: erat nu-

bes dei: et ideo adhuc amplius fuit illuminat⁹. Inq̃tũ ꝟo fuit vir aplic⁹ erat luminare dei: ⁊ iõ fuit maxime illustratus. Pro uerb. iiij. Semita iusti. i. bti dñici q̃si lux splendens: qñ. s. fuit deuot⁹ laic⁹, procedit qñ fuit regularis canonic⁹: ⁊ crescit qñ fuit effect⁹ angelic⁹. Tertio habuit vitã eminẽtẽ: ⁊ iõ assimilat̃ ciuitati eminẽti: cum subditur. Non potest ciuitas supra montem abscondi ⁊c. Sicut igitur ciuitas supra montem posita est sana ⁊ munda ⁊ est secura sic et religio in eminentia perfectionis est sana propter votuz paupertatis voluntarie. Eccl. xxxj. Sanitas anime et corporis sobrius potus, ⁊ etiã sobrius cibus. Econtra dicitur Ecclesi. xxxvij. Propter crapulã multi obierunt ⁊c. ps. Prodijt quasi ex adipe iniquitas eorum. Est munda propter votum castitatis ⁊ continentie. ij. Cor. vij. Emundemus nos ab omni inquinamento carnis ⁊ spũs. Est secura ꝓpter votũ obediẽtie. Periculosum est em̃ qñ quis a ꝓpria voluntate ducit̃. Eccl. xviij. Si p̃stes anime tue cõcupiscẽtias ei⁹ faciet in gaudium inimicis tuis ⁊c. Quarto habuit lucidaz famã: iõ assimilat̃ lucerne sup cãdelabrũ radiãti cũ dr. Neq; accẽdunt lucernã ⁊c. Prelat⁹ etem̃ sicut alijs p̃eminet in ordine sic p̃eminere dz in fama ⁊ opiniõe: vñ dr. j. Regũ. x. ꝙ Saul ab humero supra oẽm ꝑplm eminebat. In humero põdus laboris intelligi põt. Sup humerũ autez est caput: in quo maxime visus ⁊ odoratus viget. Prelat⁹ ergo dz alijs preeminere ⁊ in labore actionis: ⁊ in visu cognitionis: ⁊ in odore opinionis. Sz tñ multi pñt dicere illd. Esa. iij. Nolite me ꝯstituere principẽ ꝑpli. Nõ sum medic⁹: ⁊ in domo mea nõ est panis neq; vestimẽtũ. Nõ em̃ pñt curare aliena vulnera exẽplo vite: nec hñt panẽ sacre doctrine, nec ornamẽtũ bone opinionis ⁊ fame. Sz de btõ dñico p̃t dici illd Mat. v. Qui aũt fecerit ecce vita sctã. Et docuerit, ecce doctrina clara. Hic magn⁹ vocabit̃ in regno, ecce eminẽs fama. Fuit nãq; magn⁹ in regno celorũ: id est in ecclesia militãte: sz modo est maior in ecclesia triumphante.

¶ Sermo. cciiij. De sancto laurentio martyre. Sermo primus.

Robauit me q̃si aurũ qd per ignẽ transit. Job. xxxiij. Beat⁹ laurẽtius fuit et aurum propter perfectionẽ vite, ⁊ fuit ꝓbatus per examinationem pene. Dr̃ aurum inq̃tum fuit prelatus ⁊ inq̃tum fuit martyr inuictus: ⁊ inq̃tuz fuit p̃dicator gl̃iosus. Dr̃ autẽ aurũ inq̃tum fuit prelatus. Est nanq; aurũ temperatũ, solidũ ⁊ pur. Sic etiã prelat⁹ dz esse tẽperatus in iustitia, solid⁹ in vita, ⁊ pur⁹ in cõscia. Aurũ aũt hz ex tẽperantia ꝙ sit calidũ ⁊ humidũ sic prelat⁹ hr̃e dz istd tẽperamẽtũ vt sit calidus per amorẽ: ⁊ humid⁹ ꝑ cõpassionem. Istud aũt tẽperamentũ btũs Gre. quadruplr̃ ponit. Primo qñ vinum seueritatis temperat̃ oleo pietatis: sicut patet in samaritano. Scdo qñ ꝟga correctionis temperat̃ mãna dulcedinis, sicut patet in archa in qua erat ꝟga ⁊ manna. ¶ Tertio quãdo ꝟga feriẽtis discipline tẽperat̃ baculo sustentantis mie. ps. Uirga tua ⁊ baculus tuus ⁊c. Quarto qñ rigor paterne rectitudinis, temperate miscetur lenitate materne cõpassionis. Secundo aurũ est solidum, ex qua soliditate hz ꝙ nõ tingit sicut alia metalla. Prelatus ergo dz habere vitam tam solidaz ꝙ subditos nõ tingat. i. ꝑ malũ exẽpluz non inficiat. Malũ ei exẽplũ prelatoruz cito inficit vitã subditoꝝ. Sicut beatus Greg. ostendit exemplo capitis ducis oculi, ⁊ pastoris. Languẽte inquit capite, mẽbra incassum vigent. Frustra exercit⁹ velociter sequitur duz a duce errat̃. Oclm q̃ p̃uidendis gressib⁹ p̃eminet cura pulueris nõ obscuret. Pastor nãq; cũ ꝑ labrupta gradit̃, necesse ẽ vt ad p̃cipitiũ grex sequatur. Tertio aurũ est purũ, qr prelatus debet esse purus et mundus in ꝯsciẽtia: vñ beatus Greg. in pastoral. dt. Nulla presulẽ immũdicia polluat: qr hoc ei⁹ suscepit officiũ: vt in alienis cordib⁹ pollutionis maculas tergat: qr necesse est vt mundas studeat habere man⁹, q̃ aliorũ sordes mũdare curat: ne tacta deteri⁹ inquinet. Si em̃ sordida insequẽs lutuz tenet qd tangit potius inquinat. Btũs ꝟo laurentius martyr inq̃tum fuit p̃lat⁹. i.

archidiaconus dr̄ aurū, qr ipse fuit temperatus hn̄do calorē feruoris in rep̄hēdēdo: ⁊ humiditatē cōpassionis paupeperib⁹ ꝯpatiēdo. Fuit etiā solid⁹ solide exēplū sanctitatis p̄bendo. Et pur⁹ mūdiciā mentis ⁊ corporis sectādo. Scdo btūs laurenti⁹ fuit martyr inuict⁹. Et q̄ꝫtum ad hoc silr̄ cōparat̄ auro. Aurū nanq̄ sub malleo nō resistit vt ferrū: nā frangit̄ vt vas terreū: nec resonat vt es sonorū: sed in subtilissimas laminas dilatat̄: sic etiam laurenti⁹ sub malle tribulationis diuine correctioni nō resistebat ꝑ mētis aut intentionis duriciā. Ut illi fecerūt de quib⁹ dr̄ Job. xvj. Cor ei⁹ indurabit̄ quasi lapis. Nec fuit fractus ꝑ aliquam mētis diffidētiā: vt illi q̄ significant̄ per statuā Daniel. cui⁹ pedes fictiles lapis ꝑcussit ⁊ cōminuta fuit. Nec murmurauit ꝑ impatientiā: sicut dr̄ Eccl. x. Uir sapiēs ⁊ disciplinatus nō murmurabit correct⁹: sed fit dilatatus et subtiliatus per obedientiam ⁊ iō cōsecut⁹ victoriā. Prouer. xxj. Uir obediēs loquetur victorias. Tertio btūs laurenti⁹ fuit p̄dicator gratiosus: ⁊ q̄ꝫtum ad hoc bn̄ significat̄ per aurū. Qn̄ autē lamina aurea subducta dn̄t malleādo cū argēto incorporari necesse est vt a tribus p̄caueat̄. s. a puluere, a vēto ⁊ ab humore: sic si aurū charitatis dz adiungi cū argento sonore p̄dicationis opz ꝙ illō cōseruet̄ a puluere terrene cupiditatis ⁊ a vento humani fauoris ⁊ ab humore amorꝫ ꝓprij. Ista tria beat⁹ laurētius vitauit. s. puluerē terrene cupiditatis: qr thesauros auare sibi nō retinuit. Uentū hūane ambitiōis: qr archidiaconus eccl̄ie romane erat: ⁊ tā pauperū pedes lauabat: ⁊ humorem noxiū proprij amoris: qr vitā suā contēpsit ⁊ ꝑ ꝓximo morti se tradidit. De his tribus dicit̄. i. The. j. Neq̄ ei aliqn̄ fuim⁹ in occasione auaritie, ecce qr nō habuit puluerē terrene cupiditatis: neq̄ q̄rētes ab hoib⁹ gloriam, ecce qr vitauit vētū hūane laudis. Uolebam⁹ vobꝫ tradere aīas nr̄as: ecce, quia non habuit humorē ꝓprij amoris. Secūdo btūs laurēti⁹ fuit aurū in igne probatū et examinatū. In auri autē examinatione tria concurrunt, scilicet ignis sulphur et puluis antiq̄ lateris. Sic beatus Laurenti⁹ examinat⁹ fuit per ignem materialē eius corpus exurentē. Per inuidiā diaboli ferientem et exurentem: et ipsum crudeliter persequentē. Per auaritiā decij, thesauros ecclesie sitientem. Later nanq̄ sicc⁹ est auar⁹: ab omni humore cōpassionis vacuus. Sed nec ignꝫ ipsum exussit, nec eius mentē ledere potuit, nec inuidia diaboli ipsuꝫ superauit, nec tyranni auaritia ecclesie thesauros auferre potuit. Aurum autē examinatuꝫ in igne retinet suam integritatem: maiorem acquirit puritatē, ⁊ ampliorē induit claritatem. Sic beatus laurenti⁹ in igne positus retinuit integritatē fidei. Est autē fides integra quādo est omnibus suis articulis munita quādo lingua cuꝫ corde et cor cum lingua cōcordat quādo est charitati coniūcta quādo est operib⁹ informata. Talē fidē integrā habuit beatus laurentius. Ipse enim oēs articulos perfecte credidit. Unde quādo Luciliuꝫ baptizauit de omnibus articulis fidei ipsum interrogauit. Ipse Christū in corde credidit, ⁊ ore cōfessus fuit. Un̄ dixit. Accusatus nō negaui nomē sanctū tuū, ⁊ interrogatus te Christe cōfessus sum. Ipse etiam fidem cuꝫ charitate habuit, pro qua charitate, se morti tradidit. Fides etiā eius bonis fuit operib⁹ ornata. Unde de eo dr̄. Laurenti⁹ bonum opus operatus est, qui per signū crucis cecos illuminauit. Secundo maiorē acquisiuit puritatem. In anima autez triplex impuritas inuenit̄. s. doloris, timoris ⁊ erroris. p̄s. Cor meū conturbatū est: ecce dolor. Dereliquit me virt⁹ mea: ecce timor. Et lumen oculoꝝ meorū: ⁊ ipsum nō est mecum: ecce error. Sed ista triplex impuritas in morte sanctorū auferr̄. p̄s. Quare tristis es anima mea: et quare conturbas me: spera in dn̄o qm̄ adhuc cōfitebor illi. Qn̄ scz a voluntate dolor: ⁊ a memoria timor, ⁊ a rōne oīs error recesserit ⁊ successerit illa quā speramus mira claritas, plena suauitas, ⁊ eterna securitas. Tertio acq̄siuit ampliorē claritatē. Qui em̄ prius fuit ignotus: postea toti mundo factus est clarus. Amb. Beatū laurētiū grano sinapis possumus cōparare: q̄ diuersis attritus passionibus: per totuꝫ

orbem gratis sua meruit fragare martyrij, qz a natura cõstitut⁹ in corpore erat humilis: ignot⁹ z vilis. Postq̃ vo est veratus: lacerat⁹: z exutus: vniuersi p totum mundum ecclesiȝ odorem sue nobilitatis infudit.

¶ Sermo. ccv. De eodem. Sermo. ij.

VApor ignis exuret carnes eⁿ⁹. Eccles. xxxviij. Notandũ est q̃ est quadruplex ignis: scz interior siue spũalis: exterior siue materialis: superior siue celestis: et inferior siue infernalis. Primus ignis in flãmat corda. Secũdus exurit corpora. Tertius consumit carnem: z illuminat rationem. Quartus vult carnem z affligit mentem. Primo igne beatus laurentius fuit inflammatus per amorẽ. Secũdo fuit examinat⁹ p crematione. Tertio fuit plenus: sed a quarto totaliter alien⁹ Est igit primus ignis interior z spũalis q̃ est deuotio z feruor diuini amoris: quo bẽs laurẽtius fuit totaliter inflãmat⁹, vñ poterat dicere cũ ppheta. Inflãmatũ est cor meũ z renes mei cõmutati sunt. Ex quibus verbis habet q̃ iste ignis diuini amoris extinguit quadruplicẽ amorẽ inordinatũ: scz accedit diuinũ amorẽ. Extinguit em amorẽ carnalẽ. Jdco dicit. Renes mei cõmutati sunt. Greg. Gustato spiritu desipit omne terr⁹. ps. Ure renes meos z cor meũ. Extinguit terrenũ amorẽ: vñ subdit. Et ego in nihilũ redactus sum. Qui ei mũdũ despiciunt: in nihil a mũdanis hominibus reputant. j. Cor. iij. Tanq̃ purgamenta hui⁹ mũdi facti sumus ꝛc. Iste igit ignis spiritualis amorẽ terrenũ extinguit: qz sicut ót. Chry. Uere nõ hz super terrã quod amet q̃ donũ celeste ei⁹ vertere gustauerit. Extinguit amorẽ domesticũ. i. parentũ: vnde subdit. Et nescini. Deus. xxxij. Qui dixerũt pr̃i suo z matri sue. Nescio vos: z suis fratrib⁹: et ignoro illos, z nescierunt filios suos. Pr̃i custodierũt eloquiũ tuum. Extinguit amorẽ proprii z priuati, vñ subdit. Ut iumentũ factus sum apud te. Qui em se ipsos despiciũt ꝓpter xp̃m sunt iumẽta xp̃i sicut z amatores sui sunt iumẽta diaboli. Generat autẽ amores diuinũ: vnde subditur. Ego sem per tecũ. Amor nanq̃ diuin⁹ alias deo cõiungit j. Cor. vj. Qui adheret deo vn⁹ spũs est cũ eo. Iste igit ignis spũalis extinxit in beato laurentio amorẽ carnalẽ qz credit q̃ virginatẽ seruauit. Amorẽ terrenum: qz thesauros ecclesie sibi nõ retinuit: sz pauperib⁹ dispẽsauit. Amorẽ domesticũ: qz patriã z parentes suos q̃rãt in hyspania deseruit z ob amorẽ principis apl̃oꝝ rome peregrinari voluit. Amorem priuatũ qz pro xp̃o vitã suã despexit z morti se tradidit. Habuit ãt amorẽ diuinũ: qz sup omnia xp̃m dilexit. Secũdus est ignis exterior z materialis quo beat⁹ laurẽti⁹ fuit exustus z examinat⁹. ps. Igne me examinasti z nõ est inuẽta iniquitas. Istũ ãt ignẽ exteriorẽ quo cruciabat extinxit ꝓpter tria refrigeria que habuit. Primũ est desiderium celestis glorie. Ambrosius. Nesc cũ beat⁹ laurenti⁹ ignium tormẽta viscerib⁹ sentire poterat: q̃ sensibus paradisi refrigeriũ possidebat. Secũdũ est meditatio diuine legis. Jdẽ. Dũ xp̃i precepta cogitat frigidũ est sibi omne quod patitur. Tertiũ est puritas conscientie. Jdẽ. Ardet p fecto totis visceribꝰ fortissimus martyr z vir: sz regnũ dei ptractans refrigerio cõscientie victor exultat. Terti⁹ vero ignis est ignis superior z celestis, scz spũsianus eius quo bẽs laurẽtius fuit plenus. De quo ór. Thre. j. De excelso misit ignẽ in ossib⁹ meis z eruditmẽ. Si cũ isto igne mittit i ossa: manifestũ est q̃ mittit in carnẽ: pellem, z medullam. Per pellẽ intelligit exteriorẽ cõuersationẽ, per carnem sensualitas: p os ratio: per medullã intẽtio. Iste igitur ignis incẽdit pellẽ qz exurit conuersationez vetustam et facit nouam Esaie. j. Excoquã ad purũ scoriã tuam. Epheꝝ. iij. Deponite vos scõm pristinaz vestrã conuersationẽ veterẽ hominẽ. Jncendit carnem, id est sensualitatẽ: vt iam homo scõm sensualitatẽ z voluptatẽ carnis nõ viuat. j. Cor. j. Jn carne em ambulantes non scõm carnem militamus. Jnscẽdit & ossa, id est rationẽ vt nunq̃ ipsa rõ ad sensualitatẽ declinet: alias magna cõfusio in animo gñaret. Proverb. xxxv. Per tria moueꝝ: & ea z ẽrtũ nõ pos-

rest sustinere. Et ista tria sunt, seruus stultus: mulier odiosa: ⁊ ancilla. Sēsualitas est serua: ideo nō debet regnare. Et stultatiō nō dz cibo saturari, sz fame affligi. Et odiosa: ideo nō debet cū ratione matrimonio copulari. Et ancilla: ideo nō debet dña, id est ratione maior fieri. Incendit etiā iste ignis medullā, id est intentionē: vt q̄cq̄d faciat amore celestiū faciat. Sed dicit Ozee.ix. Effraim pcussus est: radix eius exsiccata est: fructuz nequaq̄ faciet. Radix exsiccata intētio corrupta est. Jō nō facit fructuz, id est aliqd opus meritorium. Quartꝰ est ignis inferior infernalis qui alas ⁊ corpora non comburit vt ostēdit Aug. in libro de ciuitate dei multiplici exemplo Primo exēplo vermiū dicēs. Non nullū genus vermiuz in aq̄s calidis reperit quarū feruorē nemo impugne cōtractet. Illi autem non soluz sine vlla sui lesiōe ibi sunt: sed etiā extra viuere nō possunt. Scdo exēplo mōtiuz: qr montes cicilie ab antiq̄s ignibꝰ estuāt et tamē integri perseuerāt. Tertio exemplo carbonis: lignū em̄ sub terra positū de facili putrescit sz virtute ignis in carbonē redactū putrescere nō pōt: ita vt in terra humida carbones infossi incorruptibiliter maneant. Quarto exēplo pauonis qui habet carnes quasi incorruptibiles si fuerint assate sicut ipse dt se hoc esse expertū. Quinto exēplo salamādre que in igne viuere phibetur: sexto exemplo aīe vnde ait. Ipse animꝰ cuius p̄sentia corpus viuit et regitur et dolorē pati pōt: ⁊ mori non potest. Hoc ergo erit tūc in corporibus damnatorum: quod nunc esse scimus in animis hominum.

¶ Sermo.ccvj. De eodē. Sermo.iij.

Certamen forte dedit ei vt vlceret. Sap. x. Btūs laurentius christi pugil egregius quadrupliciter gessit certamen. Primo nanq̄ certauit contra suam sensualitatem. Nam sensualitas penas refugiebat et ratio appetebat: sed ratio vicit: ⁊ penas sustinuit patienter: gratanter gaudenter et desideranter. Sustinere patienter est necessitatis: gratanter est deuotionis: gaudenter est perfectionis: desiderāter est prorsus diuine virtutis. Beatus laurentius penas sustinuit patienter: qr non murmurauit: nec persecutores odiuit: sed pro ipsis orauit. Hebreoꝝ.x. Patientia vobis necessaria est: vnde dicitur de martyribus. Non murmur resonat, nō querimonia ⁊c. Secūdo sustinuit gratanter, quia in ipsis penis gratias deo reddebat dicens. Assatus sum gratias ago. Caro assata sapidior est q̄ lixa: qr magis placet deo gratiarum actio in aduersis q̄ in prosperis. Tertio beatꝰ laurentius sustinuit gaudenter. vnde dixit. Gaudeo plane, quia hostia christi effici merui. Exemplo apostoloꝝ: de quibꝰ dicitur Act. v. Ibāt apostoli gaudentes a conspectu consilij, Quarto sustinuit desiderāter qr adhuc maiora pati ⁊ apponi desiderabat: vñ dixit decio. Inselix has epulas semper optaui. Sācti nanq̄ viri desiderant pro christo pati ⁊ affligi sciētes q̄ persecutores sunt tanq̄ apes qui licet pungant per penā: tamē mellificāt preparando dulcedinē eternā. ps. Circūdederūt me sicut apes. Sunt tanq̄ fabri: quia licet feriant tamen coronā eternam fabricant. ps. Supra dorsum meū fabricauerunt peccatores prolongauerūt iniquitatem suam. Sunt tanq̄ conflatores quia licet argentum ponant ad flam mā: tamen purgant ab omni scoria. Malac. iij. Sedebit conflans et emundans argentum ⁊c. Secundo certaui contra carnifices. Carnifex enim contra ipsum inferebat penas: sed beatus laurētius contra cornificem offerebat patientiam ⁊ cōstantiam. Ambro. Beatus laurentiꝰ martyr mansit in christo vsq̄ ad tentationez: vsq̄ ad tyrannicā interrogationem: vsq̄ ad acerrimā cōminationē ⁊ vsq̄ ad mortem. In qua longa nece qr bene māducauerat: ⁊ bene biberat tanq̄ illa esca saginatus: ⁊ illo calice ebrius tormenta non sensit: non cessit: ⁊ in regnū successit. Istā autē tantam constantiā habebat per charitatē inuincibilē qua munitus erat. Cantico.viij. Fortis est vt mors dilectio. Sicut em̄ mors separat ab homine animā sensuz ⁊ motū. Sic in beato laurētioꝰ charitas separauit animā suā ab amore mū

di sensum carnis, ab amore sui, et motū oīs peccati. Et sic mortuus erat mūdo ꝑ separationē anime ab ipso: sibi vero ꝑ separatiōnē sensus ꝓprij: et diabolo ꝑ separationē motus omnis peccati. Et sic christus in ipso erat loco anime viuificando ipsum per amorem. Loco sensus infundēdo sibi sensum ꝑ fidem. Et loco mor⁹ ducēdo eū ad bonā operationē vt dicere possit cū apostolo ad Gal. Uiuo ego iam nō ego: viuit vero in me xp̄s. Tertio certauit cōtra diabolū. Nam diabolus fortiter cōtra eū seuiebat et ipse viriliter resistebat: qr armis spūalib⁹ munit⁹ fuit. De quib⁹ dicit Ephe. vj. Induite loricā iustitie in omnibus sumentes scutū fidei et galeā salutis assumite. Diabolus nāq; habet tela multa et venenata et ignita, vñ dicit ibidem. Ut possitis oīa tela: ecce q̄ multa nequissima: ecce q̄ venena ignea extinguere: ecce q̄ ignita, qr igit sūt multa debem⁹ induere loricā iustitie, id est charitatē: q̄ dicit lorica, qr ex oī ꝑte munit et iustitie: qr vnicuiq; ius suū reddit, qr sunt ignita debem⁹ assumere scutū fidei in q̄ oīa tela diaboli extinguūt. Diabolus totū mūdū impleuit igne cupiditatis, voluptatis, et ambitionis. Sz fides istū triplicē ignē extinguit sicut manifeste habet Heb. xj. Fide moyses grādis effectus negauit seipsum esse filium filie pharaonis etc. Quia sunt venneata debem⁹ assumere galeā salutis, id est spez: sicut em̄ venenū statim cor petit: sic diabolus venenū sue malitie statim in mētē mittitur vt spem extinguere valeat: et sicut accipiter cor auis quā ceperit statim impetit: sic diabolus ab aīa quā cepit cōtinuo spē tollit qua ablata ipsam l desperationē ducit. Et iō ipsa mens galea spei est muniēda. quarto certauit contra incēdiū. Nam ignis materialis foris vrebat carnē. Ignis vero spūalis intus inflāmabat mentē. Sed ignis interior superauit ignem cruciatiōis exterioris. Habuit autem triplicē ignē interius qui exteriorez ignē totaliter extinxit. Primus fuit charitas ignita. Augustin⁹. Superari charitas christi in laurentio flāma non potuit et seuior fuit ignis qui foris vrit q̄ ignis q̄ intus accendit. Secūdus fuit fides succensa. Ambro. Inquātum in laurentio fidei feruor ferbuit intātum supplicij flāma frigescit. Tertius fuit veritas lucida. Ambrosius. Fortissimū martyrē laurentium flamma superare nō potuit: quia lōge ardentius veritatis radio meus eius accēsa feruebat.

¶ Sermo. ccvij. De eodē, sermo. iij.

Probasti cor meū et visitasti nocte: igne me examinasti et nō est inuēta in me iniquitas etc p̄s. Ex his v̄bis hr̄ q̄ btūs laurēti⁹ fuit a deo ꝓbat⁹ visitat⁹, examinat⁹, et sine pctō inēt⁹. Circa primū notādū est q̄ sapiens ꝓbat in argumēto: patiēs l opprobrio: fortis in prelio: et fidelis in ministerio. Et qr btūs laurēti⁹ erat sapiēs, patiēs, fortis, et fidelis. Ideo de⁹ ipsum his quatuor modis voluit ꝓbare: vt nobis innotesceret si talis esset. Quod em̄ btūs laurēti⁹ eēt sapiens probatū est per argumentū: qr ipse tyrāno abijciēti dabat sapiens et benignū respōsum. Vñ cū thesauros q̄reret tyrān⁹: laurēti⁹ pauperes colligēs dixit. Ecce isti sunt thesauri q̄ nūq̄ minuūtur: sed semꝑ augent. Scdo q̄ eēt patiēs probatū est per opprobriū et tormentuz: qr multa opprobria audiui: et tormenta sustinuit: sed tñ in oīb⁹ patiēs et repert⁹ fuit. Luc. xxj. In patiētia vestra possidebitis aīas vestras. Non dixit linguas vestras aut man⁹ vestras. Patiēs quidem debet et possidere liguā suā: ne ꝑ cōtumelijs cōtumelias reddat. Manū suā ne ꝑ iniuriā iniuriā inferat. Aīam suā ne l corde odiū teneat. Quicūq; āt possidet aīaz possidet et manū et linguā et non ecōuerso. Et iō dñs radicē impatiētie remouere volēs dicit. In patiētia vestra etc. Tertio q̄ fuit fortis ꝓbatū est l prelio et in suo martyrio. Dicit aūt Seneca q̄ tria sunt oī morbo grauiora, scz met⁹ mortis dolor corpis et intermissio volūtatis. His tribus modis btūs laurēti⁹ fuit ꝓbat⁹ fuisse fortis, scz l metu mortis: qr tyrān⁹ oēgen⁹ tormētorū l ipm expēdere minat⁹ est. In odore corporis: qr fustes, scorpiones, ardentes laminas et omne tormētorum

rum genus ipse ꝓpessus est. Subtractio ne rei delectabilis: qꝛ solatio pr̄is spūalis scꝫ bti sixti priuat̄. Sed btūs laurentius iā fortis extitit ꝙ nec minas timuit nec supplicijs: cessit: ⁊ pr̄is priuationem patiēter portauit. Quarto probatus est fuisse fidelis ꝑ fidelē distributionē thesauroꝝ. ps. Dispsit dedit pauperib⁹ ⁊c. Ipse em̄ dedit pauperib⁹ ⁊c. Ipse ei dedit nō vendidit qꝛ nō q̄siuit mun⁹ a corde id est mundanā delectationē, nec ab ore id est hūanū fauorē nec a manu, id est tēporalē retributionē: nec ab obsequio id est obsequij exhibitionē. Iterū dedit etiā in vita nō post mortē. Eleemosyna nāq; est instar cādele lumen prebentis. Thob. iiij. Eleemosyna ab oi pctō liberat ⁊ nō patiet̄ aiam ire i tenebras: ad instar pupille animū dirigētis. Eccl̄i. xxix. Eleemosyna viri q̄si sacculus cum illo: ⁊ gr̄am cū pupillis cōseruabit. Instar seminis centesimū fructū reddētis. Luc. viij. Et ortū fecit fructū cētuplum. Qui igit̄ vult tātas eleemosynas post mortē facere silis est illiq̄ vult hr̄e lumē post tergū oculos post caput suū: ⁊ seminare post dorsum. Scdo ostendit̄ ꝙ fuit a deo visitatus cū dicit̄ Et visitasti nocte. Ip̄m em̄ xp̄s in nocte visitauit: qꝛ sibi in sua passione multas consolationes ⁊ maxime tres dedit de quibus ps. Nox illuminatio mea in delicijs meis: qꝛ tenebre nō obscurabunt̄ a te ⁊c. Prima consolatio causat̄ ex diuini amoris dulcedine: cum dr. Nox illumiatio mea i delicijs meis. Nox in delicias conuertit̄ qñ tribulatio amoris dulcedine superat̄. Uñ dicebat. Tormēta tua epule mihi sūt. Scda cābat̄ ex securitate gr̄e. vñ subdit̄. Qꝛ tenebre nō obscurabunt̄ a te ⁊c. Tūc em̄ tenebre obscurabunt̄: qñ q̄s in tribulatione positus per pcti caligine nō obnubilat̄. Uñ securus dicebat. Mea nox obscurū nō hꝫ: sꝫ oia in luce clarescūt. Tertia causabat̄ ex certitudine gr̄e ⁊ glorie ideo subdit̄. Sicut tenebre eius ita ⁊ lumē eius. Tūc lumen est sicut tenebre qñ q̄ recipit multitudinē gaudioꝝ scdꝫ multitudinē passionū. Istā certitudinē se hr̄e ostēdēs dicebat. Gr̄as ago tibi dñe iesu xp̄e: qꝛ ianuas tuas igredi merui. Tertio ostēdit̄ ꝙ fuit examiat⁹ cū dr. Igne me examinasti, Sūt āt q̄dā q̄ examinant̄ tactu vt argentū ad lapidē, q̄dā ex sonitu: vt vasa si sunt plena aut vacua, q̄dā vento vt grana ⁊ palea, q̄dā ꝑ ignē vt aurū. Sic beatus laurēti⁹ fuit examinatus tactu dure passionis. Et iō argentū electū est inuentus. Job. ij. Mitte manū tuā ⁊ tāge os ei⁹ ⁊ carnē. Sꝫ de multis dr. Hier. vj. Argētum reprobū vocaui eos. Fuit examinatus sonitu patiētis rñsionis nō em̄ murmurauit sꝫ poti⁹ dedit sonitū laudis. Uñ dr de eo. Inuētū est sacrificiū laudis sonitu cōfessionis vñ ⁊ ipse ait. Te xp̄e ꝯfessus sum. Emisit etiā sonitū deuotiōis. cū dixit Assatū est iaꝫ versa ⁊ māduca. Fuit examinat⁹ vēto honoris ⁊ vituperationis. Nō em̄ potuit eleuari nec a vēto honoris cū esset archidiacon⁹ nec a vento laudis cū pauꝑes cū sepe laudarēt nec etiā potuit deijci a vēto vituperationis, cū tñ infideles eum sepe blasphemarēt. Fuit examiat⁹ igne tribulatios. Eccl̄ia. xxvij. Uasa figuli ꝓbat fornax ⁊ hoies iustos tētatio tribulatiōis. Hūit nāq; btūs laurēti⁹ ignez adustionis in carne, ignē amoris i corde, ignē sermonis i ore feruoris i opere. Quarto ostēdit̄ ꝙ fuit inuent⁹ sine pctō, cū dr. Et nō est inuenta in me iniq̄tas. Scti nāq; viri in igne tribulationis sanctitate acq̄rūt Mali vero acq̄runt iniq̄tate, sicut ostēdit btūs. Aug. in libro de ciuitate dei multiplici exēplo, palee ⁊ auri, stipule ⁊ frumēti, amurce ⁊ olei luti ⁊ vnguēti dicēs. Sicut sub vno igne aurū rutilat ⁊ palea fumat ⁊ sub eadem tribula stipule cōminuunt̄ ⁊ frumēta purgantur neq; cum oleo amurca funditur, q̄ tñ eodē preli pondere exprimunt̄, ita vna eadēq; vis irruēs bonos ꝓbat ⁊ purificat liquat̄ ⁊ malos dānat ⁊ vastat ⁊ extermiat. Nā ꝑ motu ex agitatū: ⁊ exalat horribilr̄ cenū suauit̄ fragrat vnguētū.

¶ Sermo. ccviij. De sancto hippolyto, ⁊ socijs eius. Sermo primus.

Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. ps. Ad honorem scti hippolyti ⁊ sociorū ei⁹. Iste versiculꝰ do. Jaco. De Uorag.

in missa decantat. In euāgelio etiam hodierno in exemplū sanctorū passeres introducunt. In p̄missis verbis tria facere vident scti. Prio nāq; de sua exceptione gr̄as agūt cum dicit Anima nr̄a sicut passer erepta est de laqueo venātiū. Assimilant aūt scti viri passeribus scd̄m Rabanū tribus de causis. Primo qr passer est quātitate paruꝰ: vnde a paruitate est dictꝰ. Sic scti viri paruos se reputāt per humilitatē. Mat. xj. Reuelasti ea paruulis. Dicit autem Gregoriꝰ q̄ pupilla q̄to est minor tāto est lucidior. Animalia ēt habentia paruū cor in quātitate: sunt cōmuniter magis animosa, sicut pt3 in leone. Granu etiā sinapis qd̄ est minimum inter omnia semina olerū adeo crescit q̄ ramos facit in quibus aues nidificant ⁊ quiescunt: per qd̄ datur itelligi q̄ quāto quis est minor apud seipsum: tāto est lucidior apud deū: ⁊ quāto animosior ꝯtra diabolū tāto magis crescit p opera v̄tutum: ita vt etiā viri cōtēplatiui in eiꝰ virtutibus cōquiescāt. Scd̄o passer est velocitate celerrimus: sic scti viri in suis opibus debēt esse veloces ⁊ feruētes. Eccli. xxxj. In omnibꝰ opibꝰ tuis esto velox. Sicut dicit btūs Amb. Qui nō potest volare vt aq̄la: saltem volitet vt passer quia q̄ nō pōt vt cōtēplatiuus volare i celū p cōtēplationē: saltē volitet vt actiuus per actionē. Et q̄ nō pōt esse magnꝰ seruādo cōsilia: saltē sit paruꝰ seruando p̄cepta. Et q̄ nō pōt apprehendere perfectionem nitat ad illā per ꝯtinuaz exercitationem. Tertio passer est in nidificando cautus. Nō em̄ nidificat nec ouificatur: nec pullificat in vijs: ne aut nidus eius a vento rapiat: aut oua a serpētibꝰ comedantur aut pulli a p̄datore capiant: sed potius nidificat in foraminibꝰ domorum. psal. Et enim passer inuenit sibi domū. Nidꝰ aūt spūalis est animꝰ in quo deꝰ req̄escit In hoc nido deus generat oua ⁊ bona p̄posita ⁊ de ouis pullos educit quādo bona p̄posita in opꝰ prodire facit. Sed si aliq̄s ponit nidū, id est aim in terra p effectionē: timēdū est ne diabolꝰ qui est ventꝰ vehemēs p suggestionem: qui est serpens p deceptionē qui est predator p meritorum expoliationem, ⁊ animam p vanam gloriā rapiat: ⁊ bona p̄posita comedebat bona opera extinguat. Sz sancti viri nidificant in foraminibus petre i. in vulneribus xp̄i. Cañ. ij. Ueni colū bamea in foraminibus petre quo ad foramina ⁊ manuū ⁊ pedū in cauerna macerie quo ad foramē lateris. Secūdo modum ereptiōis exponūt cū dicit. Laq̄us cōtritꝰ est ⁊ nos liberati sumus. Tres laquei sunt diaboli, quos sancti euadunt. Primus est laqueꝰ gule. p̄s. Fiat mensa eorū corā ipsis in laqueū Aug. in lib. cōfesso. Ad quietē satietatis cū ex idigētie molestia tendo in ipso transitu insidiatur mihi laqueꝰ cōcupiscentie. Secūdus est laqueus luxurie Eccli. vij. Inueni amariorem morte mulierē que laqueus venatorū est. Tertius est laqueꝰ auaricie. De quo dt Amb. in li. de bono mortis. Auis que descēdit ex alio frequēter laqueis capit a visco fallit a quibuscūq; insidijs irretit. Sic ergo aīa nostra caueat ad ista mundana descendere: qr laqueus est in auro, viscus in argēto, nexus in predio. Nā dū aurū querimus strāgulamur: dū argētū petimus in visco eius heremꝰ dū p̄dia inuadimꝰ alligamur. Istos tres laqueos isti sancti euaserūt. Et per corpis macerationē, ⁊ per puritatis cōseruationē ⁊ p terrenorū despectionē, tertio istam ereptionē nō sibi sz deo attribuūt: cū dicunt. Adiutoriū nostrū in noīe dn̄i. Fuerunt enim adiuti ⁊ in corporibus ⁊ i aīabus. Corpora quidē martyrū adiuuant. Unde dicit Cyprius Claudunt oculi in p̄secutionibꝰ, sz patēt in celū. Minatur antixp̄s sed tenet xp̄s. Mors infertur: sed immortalitas sequit. Exciso mūdus eripitur: sz restituto paradisus exhibet. Uita tēporalis extinguitur sz eterna reparatur. Ecce mirabilis ꝯmutatio quā sancti martyres recipiunt: q̄ omnia in martyrio sancti stephani apparuerūt. Nā clausura oculorū aperit sibi regnum celorum ideo vidit celos apertos. Si antixp̄s minat: xp̄s tuetur. Ideo beatꝰ stephanꝰ vidit iesum stantē. i. iuuare paratū. Si corpus morit immortalitate vestitur. Unde vultus btī stephani apparuit i specie angeli tāq̄ immortalitatis gloria vestiendꝰ Si aufert mūdus datur paradisus, ideo

respiciebat in celū tanq̄ sibi tribuēdum. Si vita tēporalis tollit dat vita eterna Ideo vidit gloriam dei. Anime etiā istorum martyrū non solū fuerunt adiute: sz etiā multis priuilegijs sunt dotate. Ipse em̄ sanctus ypolitus habet cū laurentio societatem. Unde dixit ei laurentius martyr. Ambulemus ambo pariter qr mihi ꝛ tibi gloria preparat. Unde etiam beatus ypolytus se iuxta corp⁹ laurentij sepeliri fecit, ad innuendum ꝙ sicut eorum corpora sunt iuncta in terris sic ꝛ eorum ale sunt iuncte in celis. Secūdo habet cū virgine magnā familiaritatē. Virgo em̄ beata cū ypolito cuidam infirmo apparuit: ꝛ illū senare precepit Quid est ꝙ virgo beata ypolitū assumebat ad suam societatem: nisi qr cum illo specialez habet familiaritatē? Tertio magnam habet super demones potestatem: qr exhibente diuina iusticia beatus ypolitus voluit: vt diabol⁹ deciū vexaret. Quarto contra tyrānos magnam securitatem. Unde decius clamabat O ypolite cathenis asperis vinctū me ducis. Quinto habet super peccatores penitētes magnā pietatē, sicut ptz in illo cuius tibiā infirmā incidit: ꝛ aliam sanam restituit.

¶ Sermo.ccix. De eodem Sermo.ij.

Custodit animas sanctorum suorum ꝛ de manu peccatoris liberauit eos ps. Dn̄s custodit alas ypoliti ꝛ sociorū eius ꝛ de manu peccatoris.i.decij lp̄atoris liberauit eos. Custodiuit aūt dn̄s alaz ypoliti in vita, ꝛ i morte ꝛ post mortē. In vita q̄dē qr fecit eum magne puritatis: qd̄ ptz qr animas beatorū videre meruit: qr nō nisi a mundo corde videri possunt. Unde postq̄ fuit baptizatus dixit. Vidi animas innocentiuz letas gaudere. Scd̄o multe pietatis: ex eo ꝙ corp⁹ bti laurētij sepeliuit. Sepelire em̄ mortuos inter opa pietatis numeratur, ita vt ad deū etiā ascēdat. Thob. xij. Quando orabas ꝛ sepeliebas mortuos ego obtuli orationē tuam dn̄o. Tertio dn̄s fecit cū multe cōpassiōis, qr qn̄ laurētij cruciabatur ipse flebat ꝛ mugitus dabat. Quarto multe deuotionis qr pre nimia deuotione fidei etiā ante tēp⁹ christianū se esse voluit profiteri. Un̄ dixit ei laurētij⁹. In interiori homine abscōde christum: ꝛ dū clamauero audi ꝛ veni Scd̄o custodiuit eum in morte quando quatuor iaculis tyrān⁹ eum voluit superare. Primo ruborem ꝛ verecundiam inferendo quando ipsum denudari ꝛ spoliari fecit. Sed istud telū beat⁹ ypolitus contriuit, quia meliori veste scilicet veste virtutū se indutū esse agnouit Unde cuz tyrannus ei diceret. Quomodo sic incipiens fact⁹ es: ꝙ de nuditate tua nō erubescis? Ille respōdit. Non me expoliasti: sed magis vestisti. Sciebat enim se esse vestē virtutū indutū: que quidem habent tegere peccata. Prouerb. x. Uniuersa delicta operit charitas. Habent tegere cōtra diaboli tentamēta. Ephe. vj. Induite vos armaturā dei: vt possitis resistere aduersus insidias diaboli: ꝛ etiā habent ornare ꝓpter honestatē. Rom̄. xiij. Induamur arma lucis sic vt i die honeste ambulem⁹. Habent etiā calefacere ꝑ charitatē. Job. xxxvij. Nonne vestimēta tua calida sunt cū perflata fuerit terra austro? Scd̄o per prospera ip̄z alliciēdo qr veste militari eū inducit: vt sic ad pristinā milit.ā alliceretur. Sed ipse istud telum confregit: quia dixit se meliori regi nō tyrāno militare. Xp̄s enim non fuit tyrānus: sz rex benignus. Tyrannū nanq̄ faciūt dominādi cupiditas effrenata crudelitas ꝛ priuata vtilitas Xp̄s aūt non habuit dominādi cupiditatem, qr fugit ne fieret rex. vt habetur Joā. vj. Nec habuit crudelitatē, sed māsuetudinem vt habetur zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi māsuetus. Non quesiuit propriā vtilitatem sed nostrā. Ad Rom̄. xv. Xp̄s sibi non placuit. Tertio timorē sibi incutiendo: qr omnes de familia sua ante ei⁹ oculos occidi fecit. vt sic timor ypolito incuteretur: sed ipse non timuit sed eos cofortauit dicēs. Fratres nolite timere qr ego ꝛ vos vnū dominū habem⁹. Quarto per lōga ꝛ aspera supplicia ipsum affligendo. Fecit em̄ ad pedes equorū indomitorum ligari ꝛ per carduos ꝛ tribulos trahi vt sic dolore vexatus vinceret. Sz

340

istud telū ypolitus cōfregit. quia ibi habuit patientiā per quā non murmurauit. Habuit constātiā per quā telo nō cessit: nec de supplicio curauit. Habuit victoriā per quaz sibi coronā acquisiuit. Unde cātatur de martyrib⁹. Hi pro te furias atq; ferocia calcarunt hominum senaq; verbera cessit his lacerans fortiter vngula nec carpsit penetralia ecce quanta constantia Non murmur resonat nec querimonia: ecce q̄ta patiētia. Que vox que poterit lingua retexere, ecce q̄ta gloriosa corona. Tertio custodiuit animā eius post mortem anima enim habet triplicē statū Unus est inquātum ipsa anima est vnita corpori. Secūd⁹ est prout est exuta a corpore. Tertius prout consideratur resumpto corpore. Et in quolibet istorū statutū dominus animas sanctorū custodit Naz prout sunt coniuncte corpori in manu dei sapie. iij. Iustorū aīe in manu dei sunt ⁊ nō tanget illos tormentum mortis. In q̄tuz sunt exute a corpore sunt i sinu dei. Olim quidē erant in sinu abrahe: modo sunt i sinu dei. Esai. xl. In brachio suo cōgregabit agnos et in sinu suo leuabit. In q̄tuz cōsiderātur resumpto corpore erūt in thalamo dei Deut. xxxiij. Amātissim⁹ dñi habitabit confidenter in eo: quasi in thalamo tota die morabitur.

¶ Sermo. ccx. Eodē die. Sermo. iij.

Olite timere eos qui occidūt corpus: ⁊ post hoc nō habēt ampli⁹ quid faciant. Luce. vij. In verbis istis tria notantur. Primo in persecutoribus magna crudelitas cum dicitur Qui occidunt corpus Crudelitas autem magni hominis secūdum Chry. peior est crudelitate serpentis bestie ⁊ diaboli q̄tuz ad primum sic dicit. Si cōparaueris hominem serpenti peiorem inuenies: quia serpens ⁊ si maliciam habet hominis tamen habet timorem. Homo autē malus et maliciam habet serpētis: ⁊ timorē non habet sicut serpens. Est etiā peior omni bestia: quod ostēdit triplici ratiōe. de prima sic dicit. Nā ipa bestia q̄uis sit crudelis tamen qr est irrationalis declinat ab homine crudelitas eius: homo autē malus cū sit crudelis rationalis: non faciliter euadetur credulitas eius. De secūda sic dōt. Bestia si irritata fuerit seuit: si nō irritata in silētio transit. Homo autē non irritatus insanit ⁊ magis insanit super illos a quibus nō fuerit irritatus De tertia sic dicit. Una queq; bestia vnū ꝓpriuz maluz habet. Homo vero omnia vitia in se habet. Est etiā peior diabolo qd ostendit triplici rōne. De prima sic dicit. Diabolus si viderit hominē iustū nō est aus⁹ ad eū accedere. Homo aūt mal⁹ hominē sanctū nō solū nō timet: sed etiā cōtēnit. Secūda ratio est quia diabol⁹ nō armat hominē: sed homo armat diabolū. Sicut enim homo sine armis nihil pōt facere cōtra hostē: sic diabol⁹ nō valet cōtra sine hoīe. Pōt etiam tertia rō assignari: qr diabolus nō pōt nocere hoī nisi ꝑmissus homo autē mal⁹ nō solū nocet homini ꝑmiss⁹: sz etiā a deo ꝓhibit⁹. Scdo in sanctis notat magna securitas: qr q̄uis persecutores corpus occidere possint tn̄ in in animas nullā hn̄t ptātē. Un̄ postq̄ dn̄s dixit Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹ statiz subiūxit. Et post hoc nō habēt amplius q̄d faciāt qr scz i animas nihil possunt. vt patet in Job: qr postq̄ diabolus accepit potestatē in corpus statim dominus subdidit. Uerūtamē animā illi⁹ serua, Deus nāq; maiorē curā habet de anima q̄ de corpore. Et hoc triplici de causa: sicut ostēdit Chry. sup Mat. De pria sic dicit. Maior cura ē deo de salute anime q̄ corporis. Prima qr dignior est anima. q̄ caro Aīa em̄ sine carne viuere potest. Caro aūt sine anima viuere nō potest. De scda sic. In omni peccato prius anima peccat ⁊ postea caro Nā nisi anima pri⁹ victa fuerit. caro peccare nō potuerit. Caro siquidē prius malū cōcupiscere potest peccare autem nō potest nisi anima illi cōsenserit. Nā caro in potestate anime est: nō autē ipsa anima est in potestate carnis. De tertia sic dicit. Necessariū est, vt anima que prius ceciderat ante resurgat. deinde aīa liberata a potestate diaboli carnē suam seruare potest a peccato. Caro autē sanata ab infirmitate animam liberare nō pō: sed magis eā euer-

tit qr icolumitas sepe impugnat iusticie disciplinā Quāuis autem persecutores corpora sanctorū occidāt non tamē per eant: sed etiaz in presenti multiplici gloria illustrātur Nā scdm Chy. in sermone de machabeis eorū corpora efficiunt radij dei de qbus demones excecant. Sūt etiā vexilla dei a qbꝰ ipsi demōes fugiūt ꝛ deterrent. Sunt corona fulgida dei vnde ecclesia adornat. tertio in deo notat magna potestas qd notatur cū dr. Timete aūt eum qui postq̄ occiderit corpꝰ habet potestatē mittere i gehennā. id est in penā eternā scilicet corpꝰ ꝛ animā. Sed hoc non videtur diuine iustitie conuenire vt homo pro culpa transitoria puniat pena eterna Sed istud fit propter infinitatē offensi mutationem fori ꝛ eternitatez mali propositi. due prime rōnes sunt Chry. iij. est Greg. prima em̄ rō est qr iniuriosꝰ tanto maiori dignꝰ est pena: quanto maior est ille cui infert iniuria. Qui em̄ offendit militē dignus est magna pena qui offendit comitē dignus est maiori. qui vero offendit regē dignꝰ est maxima pena. Deus autē est magnus in infinitū ꝛ ideo qui ipsum offendit dignus est pena infinita. Secūda ratio est propter diuersitatē fori. Nā pro vno eodem furto quis alicubi cauteriatur. alicubi mutilatur. alicubi vita priuatur. Est autem duplex forū. scilicet forum ecclesie ꝛ forū dei. In foro ecclesie omnes culpe puniunt pena trāsitoria: ex eo q omnes cause agunt sub throno misericordie ꝛ feria facit tribunali iustitie in foro autē dei culpe puniuntur pena eterna: quia tūc iusticia causas agei ꝛ misericordia ferias faciet. Vñ de hoc dicit Chry. q nō recipit tūc natura iudicis misericordiā: sicut nec tempus misericordie iudiciuz. Tertio hoc accidit propter eternitatem mali propositi. vñ dicit Grego. in moralibus. iniq ideo cū fine peccauerunt: ꝛ cū fine vixerūt. voluissent qdem sine fine viuere vt potuissent sine fine iniquitatibus pmanere. ad districti ergo iudicis iustitiā pertinet. vt. s. nunq̄ careant supplicio quorū mens in hac vita nunq̄ voluit carere peccato. istam rationē similiter tangit beda dicēs q mali habuerūt voluntatē sine fine peccādi si habuissent naturam sine fine viuendi ex quibꝰ patet q mali merito damnant sine fine ꝛ eis indicitur eterna pena ꝛc.

¶ Sermo. ccxj. De assumptiōe virginis gloriose. Sermo. j.

Surge domine in requiem tuam tu ꝛ archa sanctificationis tue ꝛc. ps. q christi corpus gloriose resurrexit omnibus fidelibus est certum q autem corpus beate marie vrginis glorificatū surrexit: ꝛ si nō sit certū: est tñ pie credendum. q autem corpora sanctorum que cū christo surrexerūt sint glorificata inter multos doctores vertit in dubiū. Propheta igit dimittens illud qd est dubium ponit qd certuz est dicēs. Surge domine in requiē tuam. Et illud qd pie est credendū dicit. Tu et archa sanctificationis tue, Archa ista est beata vrgo filij dei cōtentiua. Et est sctificationis: quia i matris vtero fuit sanctificata. Ista autē archa surrexit in requiem id est in corporis et anime plenā felicitatem. Hodie quidē surrexit de tumulo qr immortalitatis gloria fuit induta. Surrexit de mūdo quia hodie in celū est gloriose assumpta. Secūdo secūdū quid sit assumpta. est aūt vrgo maria assumpta quadrupliciter cū. s. honorabili societate cū ineffabili iocunditate: ꝛ cum terribili potestate. Primo quidē virgo maria assumpta est cū honorabili societate quod significatū est. ij. regū. vj. vbi dr q dauid ꝛ ois Israel deducebāt archā dñi cū gaudio ꝛ erāt cū dauid chori septē. p dauid significat xps p septē choros itelligit vniuersitas hominū ꝛ angeloꝝ sctōꝝ: qr per septenariū numerū vniuersitas accipit vel p septē choros intelligunt tres chori q fuerūt tāte nouū testamētū. s. angeli patriarche ꝛ pphete. Et q̄tuor q fuerunt in nouo. s. martyres cōfessores: ꝛ virgines ꝛ etiā ipsi apli qui eius exequijs interfuerūt de ista honorabili societate cantat ecclesia. Sicut dies verni circundabāt eaz flores rosarū ꝛ lilia cōualliū. Per flores rosaruz intelligunt oēs martyres sanguine rubricati. Per lilia cōualliū intelligūtur omnes angeli cōfessores ꝛ virgines.

et etiã apli q̃ ei⁹ exequijs interfuerunt, q̃ oẽs eam circũdederũt ⁊ eam associauerunt. Scdo est assumpta cũ ineffabili iocunditate qd̃ significatũ est. ij. Regũ. vj. vbi dr. Dauid ⁊ ois israel deducebãt archã testamẽti dñi cũ iubilo ⁊ clãgore buccine ⁊ ludebãt corã dño in oib⁹ lignis fabrefactis ⁊ citharis ⁊ lyris. vbi notandũ ꝙ sicut dicit Aug. sup. p̃o. est triplex son⁹ musicus. Un⁹ qui fit in voce sicut in cãtu. Alius qui fit cum flatu: sicut in buccina. Et terti⁹ qui fit in pulsu sicut in cythara. Iste triplex sonus tangitur hic. Sonus q̃ fit cũ voce cum dr in iubilo est enim iubilatio cãtus modulatio. Sonus q̃ fit cum flatu cũ dr. In clangore buccine. Sonus qui fit cum pulsu. cuz dicitur in omnib⁹ lignis fabrefactis ⁊ cytharis ⁊ lyris. Per hoc qd̃ dicit ꝙ ista archa deducta est cuz iubilo ⁊ in buccina ⁊ l cythara datur intelligi ꝙ ibi fuerũt omnes species sonoruz ⁊ oia genera musicoꝝ. Tertio assumpta est cũ mirabili claritate. Cañ. vj. legitur. Que est ista que progredit quasi aurora consurgens pulchra vt luna electa vt sol terribilis vt castrorũ acies ordinata. Apo. xij. Signũ magnũ apparauit in celo mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibus: ⁊ in capite eius corona stellarũ duodecim. Ex q̃b⁹ ꝟbis ptz ꝙ ipsa ascẽdit cũ claritate corporali ⁊ ista ẽ claritas aurore. Sicut enim aurora post noctẽ orit tñ nullam obscuritatẽ retinet. Sic etiã licet caro ei⁹ nata fuerit de corruptibili carne nullã tamẽ sensit corruptionẽ: sed omnẽ deposuit miseriam ⁊ penalitatem. Ascendit cum claritate spũali. i. cum anima q̃ tota fuit luce ꝑfusa ⁊ ista est claritas lune sicut enim luna post solem maiorem habet lucem sic ⁊ ipsa post filium maiorem habet cognitionem. Ascendit cum claritate supersubstãtiali. i. cum filio suo qui obuiam sibi venit ⁊ ista est claritas solis. Ascẽdit cum claritate intellectuali. i. cuz toto exercitu angeloꝝ: ⁊ iõ dr. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. Quorũ q̃dã p̃cedebãt vt domicelli. q̃dã vero comitabant tanq̃ baiuli q̃dã subseq̃bant tanq̃ famuli oẽs aũt eã associabãt tãq̃ iocularores deuoti Ascẽdit cũ claritate rõnali. id est cũ omnib⁹ apl.s q̃ eius assumptioni interfuerunt Ideo dicit ꝙ habebat coronã duodecim stellarũ. Quarto assumpta est cum terribili potestate, qr oẽs demones perterriti fugerũt: nec mirum: fuerunt enim territi a tã honorabili societate. cañ. vij. q̃d videbis in summitate: nisi choros castrorũ id est ordines angeloꝝ ⁊ Uulnerati a tam ineffabili iocũditate: qr sicut dr Eccli. xxiij. musica l luctu importuna narratio est. Excecati a tam mirabili claritate instar noctue que ad lucem solis excecat. Tremefacti a tã terribili potestate instar em̃ canum virgam iesse fugiũt a qua plagã acceperũt. Secũdo videndũ est secũdũ q̃d sit assumpta qr non solum q̃tũ ad animã: sed etiã q̃tum ad corpus est glorificata. ⁊ secũdũ hoc assignat Aug. quatuor rationes. Prima est quia fuit mater christi deifica: ⁊ ideo debuit a filio sublimari. voluit enim xp̃s totus esse matris scdm carnẽ vt. s. patrem carnalem nõ haberet: voluit ⁊ matrẽ totam esse suã vt alios filios nõ generaret qui ergo matrẽ noluit communicari homini nũquid eã ꝯmunicabit vermi? Quia ex ea noluit generari filios carnales: nũq̃d ex ea voluit generari vermes. Ip̃e em̃ p̃cepit cuilibet suũ patrẽ ⁊ matrẽ honorare. Qui ergo tantũ honorat sanctos suos alios in terris quomodo matris contennit honorem? Quomodo ergo filiũ a vicio reuerentie erga matrẽ: ⁊ ingratitudinis erga hospitem: ⁊ fallacie erga amicam ostendemus immunem: si eã quã in vita pre alijs dilexerat pre alijs dereliq̃t in fine. Secunda ratio est: qr fuit christi fidelis ministrat. vnde August. De suis ministris veritas dicit. Ubi ego sum illic sit ⁊ minister me⁹. Si Maria ibi erat nunq̃d equali gratia. Et si eq̃li gratia vbi equa dei censura qua reddit vnicuiq̃ secundũ merita. Si pre omnibus viuentibus marie viuenti donata est gr̃a mortue erit minuẽda: absit. Ministrauit aũt xp̃o l vtero materiã corporis p̃parãdo extra vterũ in sua infantia eum alendo: ⁊ in egyptum fugiẽdo: l sua pueritia ad festiuitates eũ deducendo: in sua iuuentute ad nuptias associando: in morte cruci assistẽdo. post mortem omnia loca eius deuotissime frequentando post ascensionem ei sedulas

preces offerendo. vt habetur Actuum j. tertia ratio est quia fuit vestis christi deaurata. Nullus enim rex pateretur vestimentum suum a vermibus corrodi Augusti. Si elegit diuina voluntas inter ignium flammas puerorũ vestimẽta seruare illesa cur abnuat a matre propria, quod elegit in veste aliena. Conueniens autem fuit vt in coronatione regine celi, sit etiã ornatus corporis sui: cur rex in eodẽ ornatu appareat, vt sicut in corpore regis scriptũ ẽ Rex regũ, ⁊ dñs dominantiuz: ⁊ sic in corpore regine scribatur Regina reginarũ. ⁊ dña dominaꝝ. Quarta ratio est: quia fuit thesaurus Christi, ⁊ gemma preciosa: ideo debuit i celesti thesauro recondi. Unde Augustinus. Thronum dei thalamũ dñi celi: tabernaculuz Christi dignũ est ibi esse vbi ipse est. Taz preciosum thesaurũ dignius est celũ seruare q̃ terra. Istud sacratissimũ corpus in escam vermibus traditum: qꝛ sentire non valeo, dicere pertimesco.

¶ Sermo. ccxij. Eodẽ. Sermo. ij.

Mulier amicta sole ⁊ luna sub pedib⁹ eius in capite eius corona stellarum duodecim: et in vtero habẽs ⁊c. Apocal. xij. Gloriam domini describens Johannes euangelista ostẽdit eã ex oi parte luminosaz ⁊ gloriosam. Primo est luminosa a parte superiori: quia in capite habet coronam duodecim stellarũ. Stelle duodecin sunt nouem ordines angelorum, ⁊ tres ordines beatorum scilicet martyres, confessores, ⁊ virgines: qui omnes ipsam coronant: quia eam venerantur et laudant. Seraphin enim mirantur, et laudant in ipsa charitatem succẽsam. Cherubin sapientiam tam profundam. Throni pacem ⁊ quietem in deo tam tranquillã dominationes tam magnam ⁊ tãtam super angelos preeminentiam. Uirtutes tantam miraculorum efficaciam: potestates tantam super demones potentiam. Principes tantam de omnibus regnis prouidentiam. Archangeli tantam de omnib⁹ locis diligentiam. Angeli tantã de singulis ꝑsonis custodiã. Martyres tantaz in tribulationibus constãtiã. Cõfessores tãtã sobrietatem ⁊ tẽperantiam. Uirgines tãtã puritatẽ ⁊ mũdiciã. Scdo ẽ luminosa a parte inferiori. cum dr Et luna sub pedibus eius. Per lunaz mutabilitas designatur. Est aũt quadruplex mutabilitas vna est nature que etiã est in angelicis spiritibus q̃ sũt mutabiles per naturã: sz sũt immutabiles facti per gratiã. Istã talẽ lunã hz sub pedibus qꝛ omnes ãgeli eius impio fauẽt. de hoc Gen. xxxvij. Uidi q̃si solẽ, ⁊ lunam ⁊ stellas vndecim adorare me. Per solẽ itelligit sup̃ma hierarchia per lunã media, per stella a vero vltima. Scda est mutabilis fortune. Eccli. xxvij. Stult⁹ vt luna mutat. Istã etiã lunã sub pedibus habuit: qꝛ omnis terrena calcauit per paupertatem voluntariã quã elegit. Dicitur autem Deut. xj. Omis locus quẽ calcauerit pes vester, vester erit. Si em̃ tẽporalia calcarem⁹ sub pedib⁹: ⁊ ea nõ tãgerem⁹ affectib⁹ veraciter nr̃a essẽt. Tertia ẽ mutabilitas culpe. ꝑs. Per diẽ sol non vret te: neq; luna ꝑ noctẽ. Anima enim sancta nec i die prosperitatis cadit in peccatũ ꝑ intemperãtiã: neq; in nocte aduersitatis ꝑ impatiẽtiã. Istã lunã sub pedibus habuit: qꝛ nulla culpa vnq̃ in ea preualere potuit. vñ Aug. in libro de natura ⁊ gratia. Excepta sctã virgine maria si omnes scti ⁊ sctẽ interrogati fuissẽt vtrũ sine pctõ essent. rñdissent. Si dixerimus qm̃ pctm̃ nõ habemus nosipsi nos seducim⁹ ⁊ veritas in nobis nõ est. Excepta hac sctã v̄gine de qua ꝓpter honorẽ dñi cũ de peccatis agit: nullã prorsus volo mẽtionẽ habere. Quarta est mutabilitas miserie. ꝑs. Orietur in diebus eius iustitia ⁊ abũdãtia pacia: donec auferat luna. Glo. j. mutabilitas que quidẽ in resurrectiõe auferet. Ad Rom. viij. Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptiõis ⁊c. Et istã lunã sub pedib⁹ ei⁹ habet qꝛ perfectã corporis immortalitatẽ possidet: ⁊ super angelos glorificata manet. ꝑs. Caligo. i. hũana mortalitas sub pedib⁹ ei⁹ ⁊ ascẽdit sup cherubin ⁊ volat ⁊c. Tertio fuit luminosa a parte interiori. quod notatur cũ dr In vtero habẽs. Habebat em̃ in vtero paternũ splẽdorẽ. Heb. j. Qui cũ sit splẽdor glie ⁊c. Niueũ cãdorẽ. Sap.

vñ. Cãdor eſt enĩ lucis eterne ꝛc. Diuinũ odorẽ. Eccli. xxiiij. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatẽ odoris. Suauẽ dulcorez illũ ſez q̃ dicit. Ibidem. Spiritꝰ meus ſuper mel dulcis ꝛc. Ignem celeſtẽ. Heb. xij. Deus noſter ignis conſumẽs eſt, qz igẽ in ſuo vtero habuit paternũ ſplẽdorẽ ibi remanſit mirabilis claritas. vñ Ambro. Quid nobilꝰ matre dei quid ea ſplẽdidiꝰ quã ſplẽdor elegit qz habuit niueũ cãdorẽ. ibi remãſit mirabilis puritas. vñ Anſelmus Decebat vt virgo btã ea puritate niteret q̃ maior ſub deo neq̃t telligi qz habuit diuinũ odorẽ. ibi remãſit mirabilis ſuauitas. Eccl. xxiiij. Sicut cynamomũ ⁊ balſamum aromatizãs odorẽ dedi qz habuit ſuauem dulcorẽ ibi remã ſit mirabilis pietas. Vñ ꝺr Water gratie et mie: qz habuit ignem celeſtẽ, ibi remãſit mirabilis charitas p quã diabolum ſuccendebat. Judith. ix. Percutiẽs cũ labijs charitatis mee p quã oia terrena cõtẽnebat. Hier. ij. Recordatꝰ ſum tui miſerans adoleſcẽtiã tuã ⁊ charitatẽ deſponſationis tue quãdo ſecutꝰ es me in deſerto ꝛc. per quã omnia aduerſa patienter ſuſtinebat. Cant. viij. Aque multe nõ poterãt extinguere charitatẽ. Quarto fuit luminoſa a parte exteriori: cũ ꝺr. amicta ſole. i. immortali corpore. ꝑs. Olꝰ glã eiꝰ filie regis abintus quãtũ ad gloriã anime: ⁊ r cũdata varietate quãtũ ad dotes corpis que redundãt abintus ab anima in corꝑ Si quidem ex redundãtia prudẽtie reſultat in eius corpore claritas: ⁊ ex redundantia fortitudinis impoſſibilitas. Et redundantia temperantie ſubtilitas. Et redundantia inſtitie que omnes vires circũmunit: reſultat agilitas.

¶Sermo. cxciij. Eodẽ die ſermo. ij.

Hec ſpota pulchra eſt amica mea ⁊ macula nõ ẽ in te ꝛc. Cant. iiij. Spõſus celeſtis volẽs ſpõſe ſue pulchritudinẽ ⁊ dignitatẽ oſtẽdere quatuor impletis in ꝑbis p̃miſſis: ſez q fuit ſine macula: q fuit dei amica: p fuit pulchra: ⁊ p nõ eſt tota pulchra. Primo ei fuit ſine macula p otis petri immunitatẽ. Ipa q̃ dẽ libe vñ arbitriũ in bono ꝓfirmatũ habuit: eiõ nulli petõ ꝓſentire potuit. Potẽtia enĩ liberi arbitrij vno modo ꝓſiderat ꝓut ſe hz id: differẽter ad peccãdũ ⁊ nõ peccãdũ, ⁊ hoc modo ꝓſiderat q̃li in diſpoſitio ad hoc vel ad illud, ⁊ hoc modo in adã l ſtatu innocẽtie. Eccl. xv. Deꝰ ab initio creauit hoẽm ⁊ reliquit eũ in manu ꝓſilij ſui. Scõo cũ diſpoſitiõe ad peccãdũ: ⁊ hoc modo eſt i regeneratis p baptiſmũ: qz fomes ab eis nõ auferꝝ. Tertio cũ neceſſitate ad peccãdũ: ⁊ hoc modo eſt in nõ regeneratis p baptiſmũ in q̃bꝰ fomes nõdũ eſt diſpoſitio ad peccandũ ſed quedã neceſſitas. Quarto cũ diſpoſitione ad nõ peccandũ. Et hoc modo eſt in angelis et beatis: ⁊ fuit in beata ℣gine poſt gratiam ſue ſanctificatiõis vltime. ⁊ quãtũ ad hoc: ſez erãt ẽ in via fuit in ſtatu angelorũ et btõrũ. Scõo fuit dei amica p feruentẽ charitatẽ. diſtinguit aũt Dionyſius in deſcriptiõe ſeraphin quatuor gradꝰ charitatis. dicitem cor dilectionẽ eſſe mobilẽ: calidã, acutã, et ſuperfernidã. Iſti quatuor gradꝰ in btã ℣gine reperiunt. Amor enĩ dei fecit eã mobilẽ. i. dei preceptis valde obedirẽ. q̃n ſez ipſa dixit. Ecce ancilla. ꝛc. Fecit eã calidã. i. alta virtutũ fernẽter cõſcendentẽ. qõ ſignificat per hoc q̃ pce pto dño mox cũ fuit natione abũ in mõtana, Fecit eã acutã. i. alta celorũ ſecreta penetrãtẽ. Eccl. xxiiij. Girũ celi circũiui ſola ꝛc. Fecit eam ſuperfernidã in ſolo dei amore quieſcẽtẽ. Cant. v. Annũc. ate dilecto: qz amore lãgueo. Tertio fuit pulchra p oĩmodã mẽtis ⁊ corporis puritatẽ. Eiꝰ enĩ puritas fuit perfecta, impermixta, et ꝑtinua. Fuit ꝑfecta: qz cũ triplex ſit puritas: ſcilicet humana angelica ⁊ diuina. Ipſam diuinam puritatẽ in vtero nouez mẽſibus portauit ipſam puritatẽ angelicã trãſcẽdit: omnem puritatem humanã vnmerſaliter ſuperauit. Secũdo eiꝰ puritas fuit impermixta. Nõ enĩ habuit admixtionẽ originalis: qz fuit in vtero a ſpũ ſcto ſanctificata. Nec admixtionẽ mortalis: qz fuit a patris potentia confirmata. nec admixtionẽ venialis: qz fuit a puritate filij ipregnata. Judith. xiij. Dixit dñs: qz cuſtodiuit me angelꝰ eiꝰ: ⁊ hĩc cuntem ⁊ ibi cõmorantẽ: ⁊ huc reuertẽtẽ. Cuſtodiuit enĩ eã dñs: ⁊ in mũdũ eũtẽ: qz ipſam

ab originali pctō purgauit, ⁊ in mundo cōmorātē: qr ipsā a mortali ꝯseruauit, ⁊ ad patriā reuertētem: qr sine macula venialis pctī de mūdo exiuit. Tertio eius puritas fuit cōtinua: nūq̄ em̄ interrupta. Eccle.xxiiij. Usq; ad futurū sc̄lm nō desinā ⁊c. Nunq̄ interpolata: qr fuit a deo cōfirmata. ibidē. Et sic in syon firmata sum ⁊c. Nunq̄ diminuta: seruabat em̄ illud dictū ꝓphete exercitabar ⁊ scopebā spm̄ meū, sed semꝑ fuit augmētata: imo totaliter vltimata ⁊ dei formis effecta. vnde Hiero. Iure sole ꝑhibet amicta q̄ luce immarcessibili videt immersa: neq; summatim tangi nec operiri magis circumfundi: ⁊ tanq̄ illo igne ꝯcludi. Quarto fuit tota pulchra. Ex hoc autem hr̄ ꝙ in corpore ⁊ in aīa sit assumpta. Si enim aīa glorificata esset, ⁊ caro putrefacta in terra laceret: tota pulchra nō esset. Hoc aūt cōpetit diuine potentie, sapientie: iustitie, ⁊ bonitati. Potētie quidē. vnde dicit Aug. Si iesus quē scim⁹ oīa posse voluit in matre integrū seruare pudorē, cur nō petit eā a putredinis seruare fetore. Quis nisi ꝑuersi sensus audeat dicere ꝙ matrem quā a putrefactione faciliter seruare potuit, seruare noluerit: Hoc etiā cōpetit diuine sapientie: sicut dicit Prouer. ix. Sapiētia edificauit domum suā ⁊c. Sapiēs architect⁹ domum pulchrā facit intus ⁊ extra. Talez christ⁹ in presenti vita matrem suā sibi edificauit: scz pulchrā intus in mēte ꝑ puritatē: ⁊ exterius in corpore per virginitatem. Si igit diuina sapiētia tā pulchrā eā in corpore ⁊ in anime edificauit: nō debuit in morte istā pulchritudinem sibi diminuere, sed magis augere cōpetit ēt hoc diuine iustitie. Honorat quidē multoꝝ sanctoꝝ corpora. honorat etiā ⁊ sua tormēta sicut crucem: clauos, spineā, coronā, ⁊ lanceā. Si i tāto honore habetur crux sctā in qua corp⁹ xp̄i ad horam req̄euit in quāto honore debet hēre matrē suā gloriosā in cuius vtero nouem mēsibus req̄euit ⁊ habitauit. Et si in tāto honore, habent corpora sanctoꝝ: ex eo scilicet ꝙ fuerūt organa spiritussancti in quāto honore tunc haberi debet corpus illud qd̄ fuit spiritussancti organum ⁊ xp̄i speciale domicilium: imo toti⁹ trinitatis nobile triclinium? Si in tāto honore habentur imagines picte: in quanto honore debet haberi illud corpus in quo fili⁹ qui est imago patris habitauit. In quo quidem imago dei sibi impressa illibata permāsit in quo ⁊ ꝑqd̄ imago nostra que erat corrupta reparata fuit. Cōpetit etiā hoc sue bonitati: boniq; filij semꝑ ĩterest magis parcere matri q̄ sibi ꝑsi. Constat autem ꝙ fili⁹ sibi ꝑsi parcere voluit ab illa generali snīa qua dicitur. Puluis es ⁊ in puluerem reuerteris: ⁊ matrem suā excepit ab illa alia sententia qua dicitur. In dolore paries. Quare ergo nō excepit a prima: scilz ne in puluerem reuertatur: quia tam bonus filius extitit ꝙ etiā inter passionis vulnera curam habuit de matre dilecta. Tam bonus filius fuit ꝙ in ortu voluit flere: ⁊ matrem gaudere voluit. Qui igitur mortalis tantā curā de ea habuit nunquid factus gloriosus de ea amplius non curabit? Absit. Requirit ergo potētia dei, sapientia, iustitia, ⁊ bonitas, ꝙ virgo mater non tantum in anima sit glorificata sed etiam in corpore sit stola immortalitatis induta.

¶ Sermo.ccxiiij. Eodem die ser.iiij.

Que est ista que ꝓgreditur quasi aurora consurgens: pulchra vt luna, electa vt castrorū acies ordinata. Cant. vj. Celestes spiritus claritatē ꝟginis: eiusq; gloriam ⁊ laudē ammirātes inter sequerunt ⁊ dicunt que est ista que progreditur quasi aurora consurgens ⁊c. Admirant autē eam quantum ad quadruplicem ei⁹ statū. Primo quantū ad suū ortū cū scz dicūt quasi aurora: qr ab omni peccati tenebra est expurgata, ⁊ luce gr̄e diuine perfusa. Ceteri sancti cū peccato originali cōcipiuntur ⁊ nascunt. Christ⁹ autē fuit sine pctō originali cōceptus, ⁊ sine originali nat⁹. Virgo aūt maria mediū locū tenet, qr fuit cū pctō originali ꝯcepta, ⁊ sine originali nata. Ista triplex differētia tangit Job.iij. vbi dicitur de die culpe originalis. q̄ incepit quādo aꝑti sunt oculi Ade.

Obtenebrent stella calligine eius. Stelle ei idest ceteri sancti ille die culpe originalis sunt obtenebrati: quia fuerunt cum peccato originali concepti et nati expectet lucem. i. xpm et non videat. Iste enim dies culpe non vidit xpm: nec in suo conceptu, nec in suo ortu. Nec ortum surgentis aurore. Aurorā siquidem. i. virginem beatam vidit quantum ad conceptum: sed non vidit quantum ad ortum. Necesse autem fuit vt ista aurora nobis oriret. Ante enim eius ortum homo infestabat in tentationibus demonum. et infirmus erat ad incipiendum bonum, et debilis ad perseuerandum: sed aduenientе ista aurora demones in infernum fugiunt homines meritorie operari possunt, et vsque ad finem opus perducunt. Ista tria tangunt in pmo. Ortus est sol et congregati sunt: et in cubilibus suis collocabunt. Quo ad primum exibit homo ad opus suum. Quo ad secundum operationem: vsque ad vesperam quo ad tertium. Necesse etiam fuit vt ista aurora oriret: quia ante angeli officium suum circa homines non exercebant quod est illuminare, et purgare et perficere: sed aduenientе ista aurora ceperunt nos disponere ad illuminationem gratie purgationem culpe, et perfectionem glorie. Istud notat Gen. xxxii. vbi dixit angelus Iac. Dimitte me aurora est, quia dimittere noluit angelum, donec triplicem gratiam impetrauit illuminationem intellectiuam, per hoc quod israel sibi nomen imposuit, purgationem affectiue pro eo quod neruus femoris eius emarcuit, et perfectionem glorie: per hoc quod eum benedixit. Secundo mirantur spiritus celestes virginem quantum ad ipsius progressum. Cum addunt pulchra vt luna. Ipsa autem nunquam aliquam maculam habuit in cogitationibus, quia semper fuerunt sancte, nec in affectionibus: quia semper fuerunt munde: nec in intentionibus: quia semper fuerunt recte. Cant. iiii. Tota pulchra es amica mea: et macula non est in te etc. Fuit namque in cogitationibus: tota pulchra in affectionibus: sine macula in intentionibus. Secundo luna habet lucem variatam et sepe obscuratam. Est autem luna festiuitatum distinctiua. Eccl. xliii. A luna signatum diem festi. In visione namque istius lune semper magnum festum facit deus angelus et homo beatus. Nam deus de hoc habet magnam gloriam: angelus magnam letitiam, homo beatus magnam honoris excellentiam. Iudith. xv. Tu gloria hierusalem. i. ipsius dei quod est visio pacis: tu letitia israel i. angelorum quod deum facie ad faciem semper vident: tu honorificentia populi nostri. i. olim sanctorum et beatorum de quorum progenie ipsa descendit. Fuit autem pulchra et luna in sua conuersatione. et in sua vita, imo pulchrior luna: quia luna habet lucem multis maculis respersam. Aliquando lucet in principio noctis: et significat bene incipientes. Aliquando in fine noctis: et significat perseuerantes quandoque per totam noctem, et significat vitam bonam continuantes. Virgo autem Maria fulsit et in suo principio quia fuit in vtero sanctificata. In medio quia fuit filio dei illustrata et sancte conuersata, et in suo vltimo quia in anima et corpore fuerat glorificata. Per noctem etiam significari potest tentatio et tribulatio. Quidam enim sancti adiuuant in principio tentationis, quidem in medio: quidam in fine: sed beata Maria semper adiuuat, et in principio dando constantiam, et in medio dando perseuerentiam, et in fine dando gloriosam coronam. Tertio habet lucem eclypsatam et obscuratam. Secundum autem beatum Augustinum Luna tripliciter obscuratur, Aut quando nubibus tegitur, aut quando eclypsat, aut quando renouat. Sic etiam virgo benedicta fuit obscurata per sui humilitatem per quam se obumbrabat. De hoc habet Canticorum. primo. Nolite me considerare quod fusca sim: quia decolorauit me sol. ac si dicat. Quanto magis sol me illuminauit per suam maiestatem: tanto magis exterius me decolorauit per humilitatem. Secundo fuit decolorata propter nimium doloris acerbitatem: et hoc in filii passione: vbi cum sole. i. cum filio suo xpo Iesu passa est eclypsim. Iohel. ii. Sol id est xps conuertetur in tenebras per mortem: et luna. i. virgo beata Maria conuertetur in sanguinem per dolorem. Non enim tunc tantum vnam mortem sed tres quodammodo passa est. Eze. xxxi. Duplicetur gladius ac triplicet. Una enim mors seu tristitia quam ipsa virgo. Maria passa fuit patiebat: fuit seperatio matris a filio et ista fuit mors amara. Alia fuit separatio anime xpi a suo corpore: et ista mors seu tristitia fuit et virgini benedicte multum amarior. Tertia mors fuit in matre scilicet separatio anime xpi a spiritu suo. Alia namque xpi

marie corpus suū vinificabat. Spūs ꝟo
sanc⁹ cū spū xpi vnitus fuit. Magis eñ
erat spūs beate marie cū suo filio bñdi-
cto: q̄ in suo corpe ꝓprio. Qñ ergo xp̄s
emisit spm̄ suū: ipsa dolorē intēsissimum
patiebat, & ista tristitia in virgine gloriosa
fuit mors amarissima q̄ tunc doloris
gladi⁹ ipsi⁹ aiam pertransiuit. Tertio ẏgo
benedicta fuit obscurata per mortē suā
corpalē. Tunc eñ facta est obscura quā
do ab ipsius corpe ala recessit vt sic ob-
scuraretur in morte & fieret nouiluniū in
resurrectiōe. Dam. Sicut sol iste splēdi-
dus ac lucidus sub lunari corpore la-
tēs ad bzene videt deficere cū suo nō pri
uet lumine habēs in se perenne luminis
fontē: sic & tu fons veri luminis incōsum
ptus vie thesaur⁹ licet breui eternalio tē
porīs corpaliter morti sis addicta tñ co
piose nobis ifundio mdeficientis lumi-
nis claritatē. Tertio angeli admirāt eā
quo a deo filiū cōceptū: cū subiugū. Ele
eta vt sol. Scōm aūt Aug. in sole tria vi-
dem⁹: fcz q̄ est q̄ lucet & q̄ calet. Ipsa
fuit electa sicut sol qz habuit electū esse.
Nā pater elegit corp⁹ ipsum sanctificā-
do ꝑelegit aiam ipsam virtutib⁹ adim-
plendo & vtrūq; elegit et preelegit vt ha
bitaret in tabernaculo suo faciendo. ps.
Elegit eā de⁹ & preelegit eā. Filiū dedit
sibi electā lucē. i. diuinorū cognitionem.
Apoc. xxi. Ciuitas nō eget sole aut luna
&c. Ista nāq; est ciuitas de q̄ dr in ps. Glo
riosa dicta sunt de te ciuitas dei. ista ciui-
tas nō indiget illuminatione angelica, iō
dr q̄ nō indiget sole, nec illuminatiōe hu
mana: iō dr q̄ nō indiget luna: sed illumi
natur luce diuinitatis: iō dr. Et claritas
dei illuminabit illam: & lucē humanitatis
ei⁹ subdit. Et lucerna eius est agn⁹. Spūs
sanct⁹ ped & sibi calorē. i. ordinatū amo-
rē. Scōm autem Augustī. quadruplex est
gradus amoris. Primo nāq; debem⁹ di-
ligere q̄ supra nos est. s. deum. Deinde
q̄ sumus. i. nosipsos. Deinde quod iux-
ta nos est scz proximū. Deide quod in-
fra nos est. i. mundū & totum gen⁹ huma
nū. Virgo ergo beata ordinatā habuit
charitatē. Nā q̄ supra se erat. scilz deū
amauit reuerenter q̄ iuxta se erat scz fi-
liū dilexit vsuiter: quod ipsa erat. s. se di
lexit sapienter q̄ infra se erat. s. genus
humanū dilexit misericorditer. Quarto
mirant eā ordinē ad eius ascensum gloriō-
sum: cū subdāt terribilē vt castroꝝ acies
ordinata. Sciebāt eñ angeli spūs huma
nū corpori terreno inclusum ab ipsis mi
noratum. vnde ps. Minuisti eū paulomi
nus ab angelis &c. Et de hoc nō mirabā
tur qz corp⁹ q̄ corrūpit aiam aggra-
nat: sy th adequatione tpe gratie fuit ex-
perti, qz holes per virginalē munditiā
adequant angelis. de hoc etiā nō mirebā
tur eo q̄ hō factus est ad dei imaginē:
& dei facie cōtem plādā. Minorationem
igitur nonerat nec de hoc admirationem
cōceperant: sublimationem aūt credere
non volebant. Et iō videtes humanā na
turā in duabus psonis. s. xp̄i & mris sup
angelos sublimari in admirationē sunt
cōmoti dicētes. De christo illud quod le
gitur Esa. lx. Quis est iste qui venit de
Edō &c. Et de virgine. Que est ista q̄ pro
greditur quasi aurora consurgens &c.

¶ Sermo. ccxxv.

De eadem. Sermo. v.

QVe est ista q̄ ascēdit de deserto deliciīs
affluens innixa sup dilectū
suū. Cantico. viii. Si aliq̄s
rustic⁹ vel inexpertus lapi
dē preciosum audaret modica laus es-
set, sed si gemmari⁹ doctissimus aliquē
lapidē preciosum miraretur & laudaret,
magna laus esset. Si igitur nos grossi &
inexperti virginem laudam⁹ parua laus
vī: maxima aūt laus est, q̄n spūs celestes
laudāt tantā virginis maiestatē. Ponūt
ergo angeli in premissis verbis duo. Prio
suā admirationē cū dicūt Que est ista &c.
Ad istā aūt admirationē rādet Aug. Ista
est mr dei, regina celi, dña mundi, porta
paradisi. In hoc aūt q̄ dr mr dei tria
notant. Unū est q̄ ipsa super Christū ha
buit materne auctoritatis imperiū. Luc.
ii. Erat subditus illis. Secūdū, quia de-
buit sublimari ad filium. Damascenus
Decuit matrem ad filiū sublimari: vt ad
ipm ascēdat sicut ad ipsam descēderat.
Tertio qz habet ad nos materne cōpas
siōis effectum, vnde frequenter ei dicere

debem⁹. Monstra te esse matrē ꝛc. Secū do est regina celi. Hier. xliiij. Sacrificemus regine celi, ꝛ libem⁹ ei libamina: et faciam⁹ placētas sicut fecim⁹ nos et patres nostri: ꝛ saturati sumus panib⁹ ꝛ bñ nobis erat malūq; nō vidim⁹, ex eo autē quo cessauimus sacrificare ei indigem⁹ oib⁹ ꝛ fame ꝛ gladio cōsumpti sum⁹. Sicut aūt dr̄ in scholasticꝫ hystoriis triplex erat distinctio eorū que deo offerebātur Aut ei erat oblatio de aīalib⁹ ꝛ dicebat̄ sacrificiū. Aut erat d̄ sicca materia, vt de simila: pane, vel silib⁹, ꝛ tūc dicebat̄ oblatio aut erat de liq̄dis. s. vino vel oleo ꝛ dicebatur libatio. Ista autē triplex distinctio tangit̄ hic: p̄mo sacrificiū cū dicitur Sacrificem⁹. Libatio cū subdit̄. Et libemus ꝛ libaminꝫ oblatio: cū subdit̄. Et faciamus ei placentas. Nos autē debem⁹ regine celi sacrificare corpa nr̄a p mortificationē vitioꝝ. libare corda liq̄da p cōpassionē lachrymaꝝ. ꝛ exhibere placentas, id est conscientia placidas p interiorē nostrā purificationem. Tertio est dña mūdi, iō ad ipsam tanq̄ ad dñam ꝛ augustā omissis aliis intermediis appellare licebit, siue q̄s grauet̄ a diabolo: siue a tyrāno, siue a carne, siue a dei iustitia? Licet em̄ ad ipsam appellare: si q̄s grauat̄ a diabolo: sicut pz in Theophilo, q̄ cū seruū se diaboli fecisset tādē appellauit ad augustā, ꝛ ipsa totū irritū fecit et ad pristinū statū gr̄e restituit eū. Licet ēt ad ipsam appellare, si q̄s grauet̄ a tyrāno hoc significat̄ in Hester, vbi tyrann⁹ amā ppl'm dei voluit occidere, sꝫ regina hester. i. ꝟgo bñdicta ipsi⁹ tyranni malicie obuiauit ac sniam reuocauit: ꝛ ppl'm ad pristinū statū restituit. Licet ēt appellare ad ipsam si q̄s grauet̄ a carne, sicut patuit in maria egyptiaca q̄ multo tēpore libidini deseruiuit sꝫ ad ipsaꝫ virginē cōfugit ꝛ appellauit, ꝛ sic carnis libidinem ꝛ concupiscentiam superauit. Licet etiā ad ipsam appellare, si qui se a dei iustitia sentiant aggrauari. Uñ legit̄ in vita beati dñici, q̄ cū xp̄s ꝯtra mūdū duraꝫ sniam ꝓferre vellet occurrit mr̄ xp̄i gloriosa ꝛ dixit. Bōe fili nō ꝟm eoꝝ maliciā sed ꝟm tuā miam agere debes. Quarto est porta paradisi qr̄ p ip̄aꝫ tāq̄ p portā ad nos deus venit. Eze. xliiij. Porta hec clausa erit ꝛc. Et p ipsam ꝟginē bñdictā Mariā qui lꝫ tanq̄ p portā in celū ascendit. Uñ de ipsa cantat eccl'ia. Tu regꝫ alti ianua, tu porta lucis fulgida ꝛc. Et p ipsam tanq̄ per fenestrā de⁹ ad nos oculo mie sue respicit. Cantic. ij. En ipse stat post parietē ꝛc. Stat em̄ post parietē nostrū. i. post hūanā naturā nr̄am respicit nos per fenestrā. i. p mr̄ez suā ꝛ p cancellos. i. p vulnera sua. Scdo angeli ponunt sue admiratiō s rōnē cū dicūt. Que ascēdit de deserto vbi pōit̄ rō admirationis ꝛ qr̄ de deserto ascēdit, ꝛ qr̄ d̄ deliciis affluēs ascēdit: ꝛ qr̄ innixa sup d̄ lectū ascēdit. Admirant̄ nāq; ipsi angeli siue celestes spūs angelici: q̄ ascēdit de deserto. i. de mūdo tātis deliciis plena: de quo q̄dē mūdo de⁹ ip̄aꝫ ꝟginē bñdictā innocēter deduxit ꝛ eduxit. Deut. xviij. Ductor fuit dñs de⁹ tu⁹ in solitudine in qua erat serpēs flatu adurens: ꝛ scorpio atq; dipsas. Est autē dipsas ꝟm Isid. quoddaꝫ gen⁹ serpētis q̄ latine dr̄ situlā p ꝯriū qr̄ cū talis serpens momorderit siti perire facit. In hoc ergo deserto mūdi est serpēs adurēs. i. diabol⁹: mētes hominum ad appetitū ambitionū incēdens ꝛ scorpio. i. carnalis delectatio q̄ pri⁹ blandit̄ sed postea pungit. Et est ibi dipsas: idest auaritia q̄ semper sitim facit. Secundo mirantur q̄ ascendebat cū affluentia deliciarum de deserto vbi est penuria cōsolationū. Sūt aūt delicie gñales spūales ꝛ singulares. Gñales delicie beatorum sūt de q̄b⁹ dicit Augustin⁹ de ciuitate dei Ciuitas superna videt ꝛ amat: ꝛ i eternitate dei viget: in veritate dei lucet, in bonitate dei gaudet. Et iste diuitie gñales nobili⁹ sūt in virgine. Sapiētie quarto? O quā pulchra est casta gñatio cū claritate: immortalis em̄ est memoria illius. In hoc q̄ dicit̄ casta gñatio notat̄ q̄ iocundius gaudet de eo q̄. s. casta permāsit et tñ genuit. In hoc q̄ dr̄ cū claritate: notat̄ q̄ clari⁹ lucet. In hoc q̄ dr̄ immortalis est enim memoria illius, notatur q̄ nobili⁹ viget. Sūt aūt delicie spūales q̄ spāliter virginib⁹ debent̄ scꝫ aureola in capite, alba vestis in corpore, canticū ineffabile in ore, ꝛ familiaritas i associetas

te: quia sicut habet Apoc.xiiij. Hi sequuntur agnum quocumque ierit. He autem delicie speciales abundantius sunt in virgine Apoc. xij. Mulier amicta sole et luna sub pedibus eius: et in capite eius corona duodecim stellarum, in vtero habens etc. Alie autem virgines habent coronam aureolam: hec autem corona duodeciz stellarum ornatam. Alie decorant veste alba hec vero est sole amicta Ille sequunt agnum pedibus suis, hec autem habet lunam. i. ecclesiam militantem ac triumphantem sub pedibus suis. Alie cantant pro conseruata virginitate. hic pro virginitate et fecunditate: ideo dicitur in vtero habens. Tertio sunt delicie singulares: de quibus dicit Bern. sic. Quid inquam delicias dixerim virginitatis decus est munere fecunditatis humilitatis insigne distillans charitatis fauum mie viscera plenitudine gratie prerogatiuam glorie singularis propter tres primas virtutes dicitur Cant. j. Cum esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum. Iste rex habet triplicem accubitum. s. sinum patris: vterum matris: et patibulum crucis. Nardus est herba parua et odorifera et calida. Per hoc quod est parua notatur humilitas. Per hoc quod odorifera notatur virginitas. Per hoc quod est calida notatur charitas. Cum igitur iste rex esset in sinu patris dedit odorem Marie humilitas et ipsum mox descendere fecit. Dum esset in vtero matris odorem dedit sua virginitas que ipsum in vtero pauit. Dum autem esset in patibulo crucis odorem dedit sua charitas per quam xpus materni amoris immemor esse non potuit: sed etiam Joanni recommendauit: et propter alias sequentes dicitur. Cant. iij. Que est ista que ascendit be deserto sicut virgula fumi etc. Fuit enim virgula. i. flexibilis ad pietatem et ex aromatibus: quia fuit plena odoribus omnium gratiarum: et vniuersi pulueris pigmentarij, quia omnes glorias quas alij sancti habent particulariter ipsa habet vniuersaliter. Tertio mirabantur quod ipsa innixa erat super dilectum suum. In hoc autem quod innixa dicitur, quatuor prerogatiue notantur. s. eius magna securitas. Secura namque erat quod cadere non poterat quia super deum innixa fuerat. Secunda magna dignitas. Innixa enim erat ei cuius aspectum tremunt angelice potestates. Tertia magna familiaritas. Signum enim magne familiaritatis fuit in Johanne: quia in sinu xpi recubuit tanto dulcius quanto familiarius: tanto secretius quanto sublimius. Quarto magna potestas. Nam qui alicui rei innititur virtutem eius sibi quodammodo assumit, et ea sicut vult vtitur Sic mater dei omnipotentiam filij quando vult assumit. Bern. Quomodo misereri non poterit mater omnipotentis?

¶ Sermo.ccxvj. De eodem. sermo.vj.

Quasi cedrus exaltata sum in libano et quasi cypressus in monte syon et quasi palma exaltata sum in cades et quasi plantatio rose in hierico: quasi oliua speciosa in campis: et quasi platanus exaltata sum iuxta aquam in plateis. Eccl. xxiiij. Ecce sex posuit differentias arborum: quia in celesti patria sex sunt ordines beatorum scilicet virgines, confessores, martyres: et apostoli prophete et patriarche. Quos siquidem omnes et singulos virgo maria in sua assumptione visitauit: et visitando percurrit et percurrendo transcendit. Libet tamen dialogum facere inter virginem ascendentem: et ipsos sanctorum ordines eam totis affectibus retinere cupientes. Occurrit quidam ab inferiori ordo virginum dicens ei. Mane nobiscum domine in eternum. Tu es enim domina nostra, abbatissa nostra: ordinem nostrum instituisti ordinasti et tenuisti. Te decet stare velut magistram cum discipulis, dominam cum ancillis, abbatissam cum famulis. Ipsa autem beata virgo tria priuilegia habuit. Unum in carne. s. virginitatem. Aliud in mente. s. puritatem. Tertium in conuersatione. s. fame celebritate. Sapientie. iiij. O quam pulchra: ecce puritas mentis. Casta generatio, ecce castitas virginalis. Cum claritate: ecce celebritas conuersationis. Sacre autem virgines in his tribus quantum possibile fuit se sibi assimilauerunt. Sicut autem habetur Eccl. xiij. Similitudo inducit dilectionem, coniunctionem et associationem. Associatio autem est amicorum, coniunctio propinquorum dilectio filiorum. Dicunt ergo virgines beate virgini Marie. Nos inquantum nobis possibile fuit, nos similes tibi fecimus in

carne,in mente ⁊ in cõuersatione. Et ꝺs simul tũdo induxit dilectionẽ, comũctionem ⁊ associationem facte fumus amice prime tue ⁊ filie tue,⁊ ideo debes te associare nobis vt amicis tuis, cõiungere te nobis vt primis tuis ⁊ specialẽ dilectionẽ exhibere vt filiabus tuis. Rñdit ẏgo Maria. Nõ vos filie desero, ſz q̃ll cedr⁹ exaltata sunt in libano. Sũt autẽ multa genera cedroꝝ.ſ.cedri q̃ nascuntur in libano:quarũ odor fugat serpẽtes,⁊ interficit vermes. Libanus autẽ cãdidatio interligit. Alie sunt cedri maritime que habent poma habentia triplicẽ substantiã. Prima est calida media ⁊ temperata ⁊ vltima est frigida ⁊ significat xp̃m in quo fuit diuinitas q̃ est multũ calida.i.omniũ cordiũ inflãmatiua:in quo fuit aia tẽperata,qz oẽs virtutes in ipo mediũ tenuerunt : ⁊ in nullo vnq̃ ad aliquod declinauit extremũ:in quo erat caro frigida.i.ab omni ꝓcupiscẽtia aliena. Dicit ergo beata Maria ẏgnibus sacris. Nõ vos desero filie: sed tanq̃ odor cedri vobiscũ maneo,per quẽ odorẽ ⁊ demões a vobis fugauit:⁊ fepe malas cogitationes in vobis extinxi,et vestras alas dealbaui. Vobiscuꝫ etiam remanet odor filij mei, quo per odorẽ charitatis vos inflãmauit ⁊ p tẽperamentũ sue virtutis vos castificauit ⁊ p mũdiciã sue carnis vos regenerauit ⁊ in mundicia cõseruauit:sequitur ordo confessoꝝ qui confessi sunt deũ corde,ore ⁊ opere ⁊ virgo bñdicta ipm confessa est corde credendo. Luce ꝓmo. Beata que credidisti ꝛc. Ore gloriã dei ꝓdicãdo: dicẽ. Quia fecit mihi. Opere dei mãdata adimplendo. Est etiã virgo bñdicta coram deo confessa suã humilitatẽ quãdo dixit. Ecce ancilla dñi ꝛc. coram angelo suam castitatẽ quãdo dixit. Qm̃ virũ nõ cognosco. Coram toto mũdo suaꝫ maiestatẽ q̃n dixit. Ecce em̃ ex hoc beatã ꝛc. Dicit igit̃ scti cõfessores. Utinã placeret dña cũ tuis seruis habitare:q̃ deũ ore,corde ⁊ opere:cõfessa fuisti:q̃ coram deo,angelo ⁊ mũdo xp̃i gloriã ꝓdicasti. Rñdet illa ⁊ dt. Non vos filij charissimi desero:ſz vobiscũ q̃ll cypressus in mõte ſyon remaneo. Cypress⁹ tota rñ medicinalis.ſ.cortice folijs ⁊ fructib⁹. Et q̃d erat ⁊ virgine totũ medicinale fuit cortex.i.exteriꝰ cõuersatio sua.filia sua.i. ẏba sua fuauta.et fruct⁹.i.opa sua fructuosa: Fuitq̃ plãtata in monte ſyon.i.in sanctã cõfessionib⁹ qui deũ per verã fidẽ ꝓclarati sunt. Dicat ergo virgo beata. A vobis filij nõ recedo sed tanq̃ odor cypressi vobiscũ maneo: qz ex odore mee conuersationis sepe recepistis cõsolationes ⁊ ex odore ẏbꝝ meoꝝ instructionẽ:⁊ ex odore fructus.i.filij mei salnationẽ. Sequit ordo martyrũ:in quib⁹ tria miranda fuerũt:ſcz dolor intolerabilis,cõstantia laudabilis,⁊ charitas inextinguibilis. Ista tria laudabili⁹ fuerũt in virgine maria. Nã in filij passiõe in ea fuit dolor intolerabilis. Luc.ij. Tuã ipsi⁹ aiaꝫ ꝛc. Qm̃ em̃ corp⁹ xp̃i lãcea pertãsiuit:aia xp̃i in xpo nõ erat.ais ẏo mris in ipso erat: tõ illa lãcea eꝰ aiam ptransiuit. Fuit ẽt in ipsa cõstãtia laudabilis:qz ceteris fugientib⁹ ipsa nõ fugit,ceteris pauentibus ipsa nõ pauit,ceteꝛ fidẽ ꝓdentib⁹ : ipsa fidẽ seruauit. Fuit etiã in ea inextinguibilis charitas, Tũ qz habebat ignẽ ꝓpetuũ.i.dei filiũ q̃ corp⁹ eꝰ impleuerat: et mentẽ eꝰ inflãmauerat , ⁊ ex ea corpus hũanũ sũpserat:tũ qz hẽbat pabulũ cõtinuũ.i.bona opa q̃ faciebat:tum qz hẽbat sufficarioꝝ affluẽ.i.spiꝰ scꝰ q̃ semper amorẽ accẽdebat. Dicãt ergo scti martyres. Nob.scũ dña stare ꝏes q̃ martyꝛ ⁊ plusq̃ martyꝛ fuisti,quã lãcea tãti doloris ꝓfozauit:tãta cõstãtia armauit : tãta charitas inflãmauit. Rñdit illa, Nõvos filij desero: sed quasi palma exaltata in cades vobiscũ manco. per palmã nanq̃ victoria intelligit. per cades ẏo q̃ interpretat sancta martyres significant, qui fuerunt scti.i.sanguine tincti. In virgine aũt erat ⁊ victoria amoris ad amorem ⁊ doloris ad dolorẽ:erat siquidem in ipsa amoꝛ filij immẽsus, in xpo aũt erat caro ⁊ aia ac deitas. Erat igit̃ inter matrẽ ⁊ filiũ cripiex cõiunctio.ſ.carnis ad carnẽ ſm naturã, aie ad aiaꝫ ſm amicitiã ſpũs ad deitatẽ ſm gram. Amabat quidẽ christũ amore nature: vt mr̃ filiũ. Amore amicitie, vt amica dilectũ:amore gr̃e: vt creatura suũ creatorẽ:ecce q̃tus amoꝛ in ea fuit. Sed videam⁹ nũc q̃tũ dolorẽ habe

dat: dissecabat nãq caro ꝟginis duz sic videbat carnẽ xpi laniari. Et dissecabat eiꝰ alia videꝫ xpi q iam tã granuter cõtristari. Dissecabat ꝛ spũs eius dũ videbat xpi deitatẽ tam ignominiose tractari ac enormiter vilipẽdi: nihilominꝰ erat ibi magnꝰ amor filiorꝫ. i. iudeorꝫ ꝛ magnus imo excessiuꝰ dolor de pditõe ipoꝝ. Dicat ergo ꝟgo dtã. Nõ vos de sero sed in cades. i. iter vos q ethis de xpi sanguine tincti q̃si palma maneo q inter vos manet: odor victorie mee ex eo q amor quo vos diligebã vicit amorẽ filij q ipsi⁹ vitã corporalẽ amabã. Dolor em̃ quẽ habebã de vña pditiõe vicit dolorẽ quẽ habuit de filij passione. Sequit cõsequter ordo apl̃oꝝ: q iz tuc non essent ligna: rã si fuissent dicere potuissent. De ipsis etiã q̃nuer magnalia pdicanꝫ: ifez q sunt sal terre, lux mũdi: lucerna accẽsa cuitas supra mõtẽ posita. Ista aũt de virgine excellẽti⁹ pdicant. Ipa em̃ tãq lucerna ardẽs ad dei amorẽ multos inflãmauit tãq sal terre a petri putredine pseruauit: ꝛ tãq lux mũdi ad dei cognitionẽ illuminauit: tãq cuitas supra mõtẽ posita eis dus suã miaz exhibuit. Dicãt ergo apli. Tu q es apl̃oꝝ apostola mapl̃oꝝ collegio motari debes q tanq lucerna ardens mundũ frigidũ inflãmasti, tãq sal terre mundũ insipidũ condiuisti: tanq lux mũdi tenebrosum mũdũ illuminasti: tãq ciuitas supra mõtẽ posita me viscera mie oib⁹ aperuisti. Rñdet illa ꝛ dt. Non vos desero: sz tanq plãtatio rose in hierico vobiscũ ꝑmaneo. Hierico iterpretat luna, ꝛ significat ecclesiã. i. apostoloꝝ congregationẽ q ecclesiã plãtauerunt. Quilibet apostol⁹ fuit vna rosa p aliquã speciale gram qua redoluit. Ipsa aũt plãtatio rose i hierico, qz in ipsa fuerũt oẽs gre singulares. Dicat ergo. Quasi plantatio rose vobiscũ maneo. Vos em̃ estis rose coram deo redolẽtes, ego ꝟo sz plãtatio rose que inter vos per gras quas habetis familiariter maneo. Nã maneo cum petro, per deitatis ꝛ humanitatis cognitionẽ: cum paulo per aliã contemplationẽ: cũ andrea p precordialem ad crucẽ deuotionẽ, cũ iacobo per victorum supplãtationẽ: cũ Johãne p virginitatis cõseruationẽ, cũ thoma p fortiũ operum aggressionẽ, qñ. s. dixit. Joh. xj. Eamus ꝛ nos moriamur cũ eo: cũ Jacobo alpheꝰ p meã in vtero sanctificationẽ: cũ philippo p speciale cũ filio meo p familiaritatẽ: cũ bartholomeo p feruentẽ oronẽ. Vñ dicit ꝺmones ei. Incẽdit nos oratio nes tue cũ matthẽo p terrenoꝝ despectionẽ cũ symone p mãdatoꝝ dei promptaz executionẽ: ꝛ cum thadeo p mentis mundiciã ꝛ purificationẽ. Nã in hystoria ecclesiastica vocat corcui⁹. i. cozdis cultor. Seqtur ordo pphetarũ q quidẽ modo prophetabant de preteritis mõ de futuris: et mõ de presentibus occultis. Ubi go aũt gliosa maria pphetabat de preterito, qñ dixit. Suscepit israel puerũ inuz ꝛc. Et de futuro qñ dixit. Ecce ei ad hoc beatã. Et de phti occulto cũ ioãne in vtero sue mris esse cognouit. Dicãt ergo pphete Recte debes vña in pphetarũ numero copulari q̃ pphetie spiritũ ad preterita ꝛ futura ꝛ occulta psentia suscepisti. Rñdet illa ꝛ dicit. Nõ vos desero sz quasi platanus vobiscũ maneo. Est aũt platanus arbor habẽs folia lata plantata in plateis: vt ibi vmbrã faciat: ꝛ significaret⁹ verba q fuerũt refrigeratiua: ꝛ p totũ mundũ lata ꝛ diffusa. Quatuor em̃ vicibus ꝟgo gliosa, locuta fuisse legit sez cũ angelo: cum elizabeth: ꝛ cum filio in templo: ꝛ cũ filio in nuptijs. Ipsa nam q loquẽte cũ angelo de⁹ factus est homo verus. Ipsa loquẽte cum elizabeth: repletus est spiritu sancto in vtero ioãnes. Ipsa loquente cum filio in tẽplo: de⁹ factus est hominꝰ subditus. Ipsa loquẽte cũ eo in nuptijs: manifestauit suã gloriã Chr̃istus Jesus. Dicat ergo ꝟgo gliosa. Nõ recedo a vobis: sed odor verboꝝ meoꝝ manet in vobis quoꝝm virtute ꝛ deus suscepit humanã naturam: ꝛ puer in vtero suscepit gratiã: ꝛ deus hominibus exhibuit obedientiã ꝛ suam manifestauit gliosam. Sequitur ordo patriarchaꝝ qui allegãt dicentes. Tu es filia nostra, tu es caro ꝛ os nostrũ. Tu fuisti baculus senectutis ꝛ debilitatis nre: ergo tanq filia debes pres tuos tua psentia honorare tãq caro nra debes tua psentia cõfouere tãq virga nostra debes

tua ꝓsentia nobis cōsolationem impendere attestante propheta qui sic inqt. Virga tua ⁊ baculus tuꝰ ipsa me consolata sunt. Respondet illa ⁊ dicit. Non vos defero sed quasi oliua speciose in cāpis vos biscū maneo. Scti nanq; patres operibꝰ misericordie intenti fuerunt: virgo autem Maria habuit misericordiā q̄si naturalem: ideo dicit. Quasi oliua. Solus enim deꝰ est ipsa oliua ⁊ ipsa misericordia. Ceteri sancti habent oleum: id est compassiōis affectū. Virgo aūt gloriosa est quasi oliua qz misereri est sibi q̄si versum in naturā. Habet etiā quasi totalem miseri cordiā. ideo dicit. Quasi oliua speciosa. Illa enim oliua est speciosa que est pulchra in ramis, in foliis, ⁊ in fructu, sic ⁊ ipsa habet misericordiā ⁊ in corde exhibendo compassionis affectū, ⁊ in ore pro nobis aduocādo apud deū, ⁊ i operē cōferendo miserationis auxiliū. Habet etiā misericordiā vniuersalē. Sunt quidam sancti qui habent misericordiā specialē: qz subueniunt quibusdam ⁊ quibusdam non. Sunt quidā sancti qui habēt misericordiam particularē: quia in quibusdā infirmitatibus habent virtutē curandi. Sunt qui habent misericordiā totalē: quia maiora bñficia prestant in locis sepulture. Sunt qui habent misericordiā temporalē: quia in aliquibus temporibus magis subueniūt. Misericordia aūt virginis est sicut oliua in cāpis: qz eius misericordia est omniꝫ personis: infirmitatibus ⁊ oibus locis ⁊ oibus tēporibus. Dicat ergo. Nō vos defero: ſz vos biscū maneo ꝓ mia quā habeo sic naturalem: sic totalē: ⁊ sic vniuersalem.

¶ Sermo. ccxvij. De eodem. Ser. vij.

SIcut cynnamomum ⁊ balsamū aromatizans odorē dedi, quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris, ⁊ quasi storax ⁊ galbanꝰ ⁊ virgula ⁊ gutta: ⁊ quasi libanus nō incensus vaporauī habitationē meā: ⁊ quasi balsamū nō mixtū odor meꝰ. Eccliā. xxiiij. Ecce nouē posuit species aromatū qz vez nouē sunt; ordines angelorꝫ ꝺo virgo maria i sua assumptiōe visitauit visitādo pcurrit: pcurrēdo trāscēdit. Ly'at dialogū facere iter ipaz ⁊ ginē alce. ētē ⁊ ipsos ordines angelorꝫ eā retinere: totis affectibꝰ cupientes. Prio igit visitat ordies inferiorꝭ hierarchie, scz angelos, archāgelos ⁊ virtutes. Angelorꝫ ei officiū est, nūciare ⁊ ministrare aut custodire, sic ipsa gram hūano gñi dispditā nūciauit ⁊ iuenit sicut dictū est. Inuenit gram apud deū. In ecclesia ministra dei ordiata fuit. Eccli. xxiiij. In habitatione sctā, cozā ipso, ministraui. Alias nras sp cutos dixit. Nec enim est illa gallina de q̄ 6t Mat. xxiij. Que pullos suos custodit sub alis sue pietatis ab insidijs demonū: Dicāt igit angeli ginī dnē. Intra nrm numerū o dña debes hre ꝑsortia q̄ sile nobis sortita es offm dñi ⁊ mādo letitiā annūcias: dñi diuinas gras administras: dñ alas oīz custodire nō cessas, rñdet illa ⁊ dicit. Nō vos defero: ſz sicut cynnamomū in vos maneo. Ipsa species est ficca cal da ⁊ aromatica. sic ⁊ ipsa fuit ficca i carne p tēperātiā ⁊ pietatē calida i alia p feruorē ⁊ charitatē aromatizās in vtroq; p mūditiā ⁊ puritatē. Dicat ergo nō vos defero: ſz vobiscū manet odor tēperātie mee: ⁊ vobiscū manet odor charitatis mee ⁊ aroma pietatis mee. Sequit ordo angelorꝫ quoꝝ officiū est secreta dei cōsilia scire ⁊ marie mysteria de incarnatiōe ꝺni cognoscere. Quod nāq; mysteriū superiores angeli cognouerūt a deo immediate p infusam ispirationē. Medij aūt ip̄ꝰ superiorꝫ p traditā illuminationē. Inferiores angeli a medijs cognouerūt p ꝺdicationē, sicut 6t Piero. Virgo aūt cognouit p experientiā ⁊ misserationez. Dicat ergo archāgeli. In nro debes agmine numerari: vt te habeam⁹ sociā quā scim⁹ dei secretū fuisse exptā, nr̄i ei superiores a deo cognouerūt p inspirationē, nr̄i medij a superiorꝫ p illuminationē, nr̄i inferiores ab ipis medijs ꝑ ꝺdicationē. Renera tu ginī dnā cognouisti p beatā experientiā ⁊ misserationē. Rndet illa ⁊ 6t. nō vos defero: ſz sicut balsamū aromatizās inter vos maneo, sicut enī 6t glosa ibi. Olia q̄ i balsamo sunt ꝑtuosa sunt. scz lignū, cortex, semē, ⁊ liquor. Sīr olia q̄ in

virgine

virgine fuerũt. Per lignũ nãq; intelligit ipsius btẽ marie corpus virgineũ. Per corticẽ eius exterior ꝯuersatio. Per semẽ eius aia q̃ fuerat in tam puro corpore seminata. Per liquorẽ siue balsamũ eius filius benedictus itelligit. Dicat ergo a vobis nõ recedo, sed sicut odor balsami vobiscũ maneo quidẽ odor causat ex carne mea ꝟginea ⁊ cõuersatiõe clara ⁊ ex aia sctã ⁊ ex prole beata. Sequitur ordo virtutũ quorũ est miracula operari. Sm aũt Augu. boni angeli miracula faciunt non aliq̃d de nouo creãdo: sed de ministerio exhibẽdo. Boni aũt xp̃iani miracula faciũ per publicã iustitiã. mali aũt ꝑ signa publice iustitie: ⁊ potest vocari publica iustitia aut fides vera. Mat. xvij. Si habueritis fidẽ sicut granum sinapis ⁊c. Aut oratio deuota. Jac. v. Helyas homo erat ⁊c. aut vita ꝑfecta ꝑs. Uoluntatẽ timentiũ se faciet. Istã aũt publicã iustitiã mali nõ habẽt sed quãdoq; habere videnť. Proprie aũt solus deus miracula facere potest: qr ipse solus omnipotentiã habet. Precipue tamẽ in virginis vtero operatus est miraculũ miraculorũ. Primo nanq; fuit subitũ. Grego. Angelo nunciãte ⁊ sancto spiritu aduenięte mox verbum in vtero mox intrauit vterũ verbũ caro. Fuit insolitũ: ideo dicit nouũ. Hiere. xxxj. Nouuz faciet dñs super terrã ⁊c. Fuit supra spẽ expectãtium. Fuit supra facultatem nature ⁊ vsus rationis ⁊ mẽtis. Hiero. Qd natura non habuit vsus nesciuit: ignorauit, ratio: mens nõ capit humana hoc totũ per gabrielẽ marie diuinitus nunciatur. Ipsa etiã beata virgo multa miracula est operata: quia habebat fidem veram. Luc. j. Beata que credidisti. Orationẽ deuotaz. Actuũ. j. Hi omnes erant ꝑseuerantes in oratione cum maria matre iesu. Uitã perfectã quia habuit vitã actiuam ⁊ contemplatiuam. Dicant igitur virtutes. Nostrã tua debes presentia illustrare societatẽ que tantam accepistis in faciendis miraculis potestatẽ modo per fidẽ verã: mõ per oronẽ deuotã modo per vitã sanctã. Sed in tuo vtero deus operatus est miraculum miraculorũ, ad cuius cõparationẽ nostra miracula videntur fore nulla. Respõdit illa ⁊ dicit. Non vos desero sz sicut myrrha electa inter vos maneo. Est aũt myrrha prima electa atq; ꝓbatissima. Myrra prima penitentia est innocẽtiũ. Cãti. v. Manus mee distillauerũt myrrhã ꝑmã. Myrrha electa est penitẽtia claustraliũ q̃ dicũt. Elegi abiectus esse in domo dei mei. Myrrha aũt ꝓbatissima est penitẽtia ꝑfectorũ q̃ pro solo desiderio p̃rie se affligunt. Btã ãt ꝟgo fuit innocentissima fuit de mũdo in matrẽ dei electa ⁊ fuit celestiũ desideriorũz anxia. Dicat ergo. Nõ vos desero sed vobiscũ maneo, ⁊ odore myrrhe prime qui consurgit ex ꝟtute mee innocẽtie, ⁊ ex odore myrrhe electe q̃ consurgit ex mr̃na electione: ⁊ ex odore myrrhe ꝓbatissime q̃ consurgit ex desiderio celestis p̃rie. Trãsactis ordinibus inferioris hierarchie ꝑuenit ad ordines medie qui sunt potestates, p̃ricipatus, ⁊ dñationes. Officiũ ãt potestatũ est arcere demones. ne tm̃ noceãt quãtũ velint. Istud officiũ btã virgo hũit de qua dr̃ Gen. iij. Ipsa cõteret caput tuũ. Per caput põt intelligi suggestio demonis vel ptãs vel astutia. Ipsa aũt oẽs suggestiones expulit: ⁊ potestatẽ abstulit: ⁊ astutiã ꝓpulsauit. Dicãt ergo ptãtes nobiscũ o dña esse debes, nobis em̃ cõmissum est vt demones refrenemus. Tu aũt nõ tm̃ refrenasti: sz suggestionẽ cõtriuisti ptãtẽ abstulisti. astutiã ꝓpulsasti. Rñdet illa ⁊ dicit. Nõ vos desero: sed tãq̃ storax vobiscum maneo. Est autẽ storax sm̃ glosam arbor arabie cuius virgule lachrymas fluũt ex quibus pigmẽtũ cõficit p̃ciosum. Et q̃ est ista storax lachrymas fluẽs nisi virgo maria sepe lachrymas ⁊ suspiria emittẽs? Hec ei ẽ illa axade q̃ legit Josue. xv. Que sedẽs asino, id est p̃sidẽs corpori suo suspirauit ⁊ ab ipso p̃re q̃tuor impetrauit scz terrã arentem: australẽ irriguũ superius et inferius. Uirgo em̃ btã ꝑ sua suspiria ⁊ desideria impetrauit terrã arentem, id est ipsam carnẽ ab oi humore cõcupiscẽtie exsiccatã. Et australẽ id est animam flatu scti spũs inflãmatã. Et irriguũ supius id est iesu xp̃i diuinitatẽ. Et inferius. i. eius humanitatẽ. Dicat ergo. Nõ vos desero: sz tãq̃ storax vobiscũ maneo: qr vobiscũ manet odor lachrymarũ per q̃s impe-

trare merui carnem mortificatã: aiaz inflãmatã: ꝛ diuinitatẽ supremam ꝛ humilitatẽ verã. Sequitur ordo principatuz, quorũ officiũ est regnis ꝛ prouinciis p̃sidere hostes cõprimere: bonos custodire demones arcere: ꝛ in tribulationib⁹ ꝓtegere. Istud quintuplex officiũ habuit ꝟgo maria. Eccl. xliiij. In omni gente ꝛ in oĩ ppl̃o principatũ habui: ecce qꝛ super oẽs principatũ gerit, oĩm excellentium: sublimiũ cola calcaui: ecce qꝛ hostes cõprimit, gyruz celi circuiui sola: ecce quia bonos custodit, ꝛ ꝓfundũ abyssi penetraui: ecce qꝛ demones ipsa expellit: ꝛ in fluctibus maris ambulaui: ecce qꝛ in tribulationib⁹ ꝓtegit, dicãt ergo principatus. In nr̃o stare debes ordine q̃ sic i oĩ gẽte principatũ geris: sic hostes cõprimis sic ꝛ bonos custodis: sic demones cõteris sic in tribulatiõe ꝓtegis. Rñdet illa ꝛ dt. Nõ vos desero: sz sicut galban⁹ in vobis maneo. Scdm aũt Isidoꝝ. Galban⁹ est succ⁹ herbe q̃ fercula dicit q̃ qdem vulnera sanat: serpẽtes fugat: frigidas passiones curat. Dicat idcirco ꝟgo maria. Nõ vos desero: sed vobiscũ remanet odor pietatis mee q̃ pctõꝝ vulnera sepe sanauit virt⁹ potestatis mee qua demonũ tẽtationes sepi⁹ refrenauit ꝛ ardor charitatis mee vobiscũ manet: quia charitate mediãte tepidos ad amorẽ celestiũ inflãmaui. Sequitur ordo dñationũ quorũ est offm̃ subditos sibi angelos purgare, illumiare ꝛ perficere. Istud triplex officium maria hz que a culpa purgat affectiuã ab ignorãtia illuminat itellectiuã ꝛ ab infirmitate ꝑficit operatiuã. Dicãt igitur dominationes. Presentiam tuã dña nobis nõ subtrahas que plenit⁹ q̃ nos purgatiões illuminatiões ꝛ perfectiones omnib⁹ administras. Respondet illa ꝛ dicit. Nõ vos desero: sed quasi vngula inter vos maneo. Est aũt vngula ꝟm glosam destra parua suaue redolens habẽs formã vnguis humane. Ungula aũt est lucida a deo vt tãq̃ in speculo plerique imagines in ea contemplent: significat ꝟginẽ q̃ dei speculũ facta fuit Speculũ nãq̃ ex vitro ꝛ ex plũbo ẽ ꝑ vitrũ eius lucida virginitatis per plũbum ei⁹ ductrix humilitas designat. Nec sola ꝟginitas, nec sola hũilitas eã fecisset speculũ dei: coniuncta est igit virginitas ipsi humilitati: ꝛ sic facta est speculũ dei in quo refulsit xp̃s qui est imago dei patris. Ungula etiã carni inseparabiliter est cõiuncta: sic ꝛ virgo maria ꝑ amorẽ xp̃o inseparabilr est cõiuncta ꝛ vnita. Ungula etiã lz insensibilis tñ in separatione a carne dolor intollerabilis fit. Sic ꝛ maria lz sensibilis mundo fuerit intollerabilẽ tñ dolorẽ hũit qñ separabat a filio, dicat ergo maria. Nõ vos desero: sz vobiscũ sicut vngula maneo: ꝛ sicut speculũ dei, sicut amica dei, sicut mater dei. Trãsactis ordinib⁹ inferrioris ꝛ medie hierarchie ꝑuenit ad ordines supreme hierarchie qui sunt throni, cherubin, ꝛ seraphin. Thronorũ aũt officiũ est q̃ super eos de⁹ quiescit ꝛ sedet ꝛ iudicia exercet. Uirgo aũt maria est thron⁹ mie gr̃e ꝛ glorie. Est em̃ thron⁹ misericordie peccatorib⁹ gratie iustis ꝛ glorie beatis p̃s. Thronus em̃ eius sicut sol in conspectu meo ꝛc. Ipsa em̃ est sicut sol beatis quibus est in magnã gloriã sicut luna iustis inquãtũ est mediatrix impetrãdo eis celestem gr̃am: ꝛ testis in celo fidelis pctõribus aduocãdo ꝑ eis ꝛ ĩpetrãdo miam. Dicãt igit throni ad eã. Nobiscũ esse debes in cui⁹ vtero de⁹ nouẽ mẽsib⁹ redeuit in q̃ tãq̃ in throno de⁹ nõ exercet iudicia punientis sz poti⁹ mie iustificãtis gr̃e cõseruantis: ꝛ glorie coronãtis. Respondet illa ꝛ dt. Nõ vos desero: sed tãq̃ gutta inter vos maneo. Gutta scdm glosam lachrymas stillat q̃ oẽs duritias sanat. Olim nãq̃ erãt tria dura scz de⁹ qui nullũ ad miam suscipiebat. Mors q̃ oẽs ad inferos rapiebat. Ut diabol⁹ q̃ hostiliter seuiebat. Sed virgo sic deũ emolliuit vt oẽs ad miam susciperet sic mortẽ cõtriuit vt iam sctõs nõ rapiat. sic diabolũ superauit: vt iam nullũ nisi volentẽ decipiat. Dicat ergo virgo btã. Nõ vos desero, sed sicut gutta vobiscũ maneo: qꝛ vobiscum remanet odor meus cum quo deũ emolliui ꝛ quo mortẽ cõtriui: ꝛ quo diabolum superaui. Sequit ordo scz cherubin qui interpretatur plenitudo scientie. Scientia aũt virginis excellit oẽm scientiam angelicã ꝛ humanã. Dicãt igitur

cherubim. Nobiscū esse debes que etiā in vita tāta cognitionē habuisti. & sciam modo audiēdo per inspirationē: modo viuēdo per cōtemplationē: modo tāgēdo per operationē: modo gustādo per affectionē: modo orādo per deuotionē. Nūc aūt pre ceteris cognitionem habes vidēdo per apertam visionem. Respondet illa & dicit. Nō vos desero: sed sicut libanus nō incisus vobiscū maneo. Libanus cādidatio interpretatur. In virgine aūt tria fuerunt cādida nunq̄ incisa. j. Thes. v. Integer spiritꝰ vester & anima & corpꝰ sine querela seruet. Ipsiꝰ aūt spiritꝰ indiuisus fuit qz nunq̄ a deo separi potuit. Eius anima indiuisa: qz nunq̄ a dominatione recessit. Eius nanq; corpus fuit indiuisum: qz semper integrū permānsit. Dicat igitur. Nō vos desero: sed sicut libanus nō incisus vobiscū permaneo: qz multum vos delectari debet odor ispūs mei, qui a deo nūq̄ separatus fuit odor anime mee: q nunq̄ a dominio rationis recessit: odor corporis mei qui semper illibatus permānsit. Sequit ordo seraphim qui interpretatur ardentes. Sicut nanq; dicit Bernardus. Voluntas quādo vertitur per gratiā assimilatur: & sursum tendit amor est. Cum promouet & ad ipsa grata delectat dilectio est. Cum vero apprehendit tenet & fruit charitas est. Quādo igit gratia dei cor virginis sursum elevabat: generabat in ipsa amorē. p̄monebat dilectionem, qñ cum dilecto eā totaliter vniebat: faciebat in eius animo charitatē, dicāt ergo illi de ordine seraphin. Nobiscū dña remanere debes que plena fuisti tāto amore tāta dilectione: & tā charitate. Respōdet illa & dicit. Non vos desero: sed tāq̄ balsamū nō mixtus vobiscū maneo. Sicut nāq; dicit Isidorus & habetur in glosa, Balsamum nō mixtus per tria cognoscitur: scz quādo hic coagulat: qñ in aqua nō supernatat: & qñ lanea vestem non maculat. Tunc igitur verus amor dei esse cognoscit quando cor cū deo totaliter vnitur per superbiā non elevat: & nulla macula peccati polluitur. Isto mō fuit in virgine per omnes suas voluntates in deo vinebat super alios se nō elevabat: & nullam peccati maculā habebat. Dicat ergo a vobis non recedo: q̄si balsamū nō mixtū, id est per amorem purū vobiscum maneo quem quidē purū sepe in me probastis: & per cordis cum deo vnitatē & per profundam humilitatem: & per peccati omnimodam immunitatem.

¶ Sermo.ccxviij. De eodem. Ser.viij.

HIc habitatio nē sancta cōtā ipso ministrui. Eccles. xxiij. In verbis premissis primo cōmendatur habitatio cū dicitur In habitatione sancta. Secūdo ipsi habitatricis officij executio cū dicitur. Coram ipso ministraui. Sancta nāq; habitatio dicitur celestis patria iuxta quadruplicē acceptationē huiꝰ nominis quod est sanctum. Est enim sancta, id est munda: ☩tū ad ipsam habitationē. Apoc. xxj. Ipsa ciuitas aurū mundū: & ☩tū ad ipsuz habitatorē vt ibidē. Nō intrabit illā aliq̄d coinquinatū. Hec aūt habitatio terrena est immunda. Et ☩tū ad habitationem. Hiere. iij. Polluisti terrā in fornicationibꝰ tuis. Et ☩tū ad habitatorem. Eiusdē. ij. Quomodo dicis. Non sum pollutа &c. Secundo sancta est idem q̄ firma. Et ☩tum ad habitationem. p̄s. Fundamenta eius in mōtibus sanctis. Et ☩tū ad habitatorem. Apoc. iij. Qui vicerit faciam illum columnā in templo dei mei. Hec aūt habitatio terrena nō est firma ☩tū ad se ij. Joā. ij. Mundus trāsit & concupiscentia eius nec ☩tum ad habitatorem. Job. xiij. Homo natus de muliere &c. Tertio dicitur sctā, id est sacro vsui deputata. Et ☩tum ad se: quia deputata est ad p̄ducēdum rosas martyrū: libanum: id est thus odoriferum confessorū & lilium virginū. Eccl. xxxix. Quasi rosa plātate super riuos aquarum fructificātes & quasi libanus odorem suauitatis habentes &c. Et ☩tum ad habitatorem sui deputatus est ibi ad laudandum p̄s. Beati qui habitāt in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Hec autem habitatio terrena est malo vsui deputata: scilicet ad p̄ducēdum spinas tribulos & vitias, id est homines superbos auaros & luxu-

riosos. Et q̃tũ ad habitatorẽ q̃ deputauit se ad metiendũ ⁊ ad furãdũ: ⁊ hmõi. Ozee. iiij. Maledicũ ⁊ mẽdaciũ ⁊ homicidiũ ⁊ furtũ ⁊ adulteriũ inundauerũt. Quarto est sctã, id est sãguine tincta. Et q̃tum ad se: qꝛ eius ianua fuit sanguine christi reserata. Hoc significatũ est. Exo. ij. Ubi precepit dñs q̃ de sãguine agni linirentur postes. Et q̃tuz ad habitatores qui xp̃i sanguine sunt redẽpti. Apocal. j. Lauit nos a pctis nostris in sãguine suo. Hec aũt habitatio terrena tincta est sanguine malo, ⁊ q̃tum ad se. s. sãguine homicidiij. p̃s. Interfecta est terra in sãguinib⁹. Et q̃tũ ad habitatorez. s. sanguine pcti. Esa. ix. Man⁹ vestre pollute sunt sãguine. Scdo ꝯmẽdat̃ i habitatrice sui officij executio. cũ dicit̃ Corã ip̃o ministrani. Deus em̃ suam ministram ⁊ officialem eã fecit: ⁊ multiplex ministeriũ ⁊ officium sibi cõmisit. Primũ est, qꝛ est eleemosynaria celi: et ista eleemosinaria nõ est tenax: nec auara. Prouer. vlti. Manũ suã aperuit lopi: et palmas suas extẽdit ad pauperes cuius liberalitas in trib⁹ determinatur. Et qꝛ brachiũ versus peccatores extensum tenet qꝛ manus apertas hz. Et qꝛ manus plenas eleemosinis possidet. Per brachium extensum potẽtiã per manum apertã scientiã. per manum plenã liberalitas designatur. Tenet igit̃ brachium extensum: qꝛ põt omnib⁹ misereri. Tenet manũ apertã: qꝛ scit optimo tẽpore misereri. Tenet ẽt manũ plenã: qꝛ vult omnib⁹ omi tẽpore misereri. Sz de liberalitate istius eleemosinarie dicit̃ ibidez. De nocte surrexit dedit predã domesticis suis: ⁊ cibaria ancillis suis. Et infra omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus. Habet v̄go ancillas, id est alas dei p̃cepta seruãtes. Istis cibaria ipẽdit: qꝛ cibo diuine eas pascit. Habet etiam domesticos, id est viros perfectos. Et istos vestit duplicibus: qꝛ animã vestit virtute: ⁊ corpus vestit cãdore innocentie. Hz filios secretarios qui scilicet virginitate sunt prediti et sibi intima deuotione coniũcti. Et istis dat predam, id est gratiarũ ⁊ virtutum abundãtiã copiosam. Scdm ministeriũ est qꝛ facta est cellaria spũssancti. Unde ipsa dicit. Cãti. ij. Introduxit me rex in cellã vinariã. de ista cella propinat vinũ sanctis qui sunt in via ad aliqualez satietatẽ: ⁊ illis qui sunt in patria ad plenam ebrietatem. Cãti. v. Bibite amici ⁊ inebriamini charissimi. Jõ assimilat̃ crateri nunq̃ deficiẽti. Cãtico. vj. Umbilic⁹ tu⁹ sicut crater tornatilis nunq̃ indigens poculis, Ipsa enim est crater inquãtuz superinfundit. Et est tornatilis inquãtũ circũcirca semp vadit. Et est nunq̃ indigẽs poculis inquãtũ nunq̃ euacuatur: sed semiplena existit, illo autẽ cibo nos pascit: ⁊ potu reficit q̃ seipsam fouet ⁊ sustẽtat. Ut ibidẽ. Comedi fauuz cum melle meo. bibi vinũ meum cum lacte meo. Ipsa fauum cum melle comedit: scz quãdo xp̃m in quo est cera humanitatis: ⁊ mel diuinitatis in suo vtero portauit. ipsa vinũ cuz lacte bibit quãdo spiritussanct⁹ ⁊ ei⁹ animam impleuit vino celestis gr̃e ⁊ carnem perfudit lacte virginalis mũdicie. Eodẽ modo pascit nos fauo: qñ et nos facit delectari circa christi humanitatem: ⁊ pascit melle quãdo nos facit delectari circa christi diuinitatẽ ⁊ similiter nos potat vino ⁊ lacte quãdo dat nobꝫ spũalẽ letitiã in mente: ⁊ mundiciã in carne. Tertium ministeriũ est: qꝛ facta ẽ thesauraria dei. Habet quidẽ deus thesaurũ potentie: sapientie et mie. Ipsa nanq̃ habet thesaurum potẽtie per quẽ thesauruz ipsa deũ potenter ad se traxit. Cant. j. Cum esset rex in accubitu suo. ⁊c. quo potẽter diabolum contriuit. Gen. iij. Ipsa cõteret caput tuum quo nos potẽter in celestez gloriam introduxit. Eccl. xxiiij. In hierusalẽ potestas mea. Habet thesaur̃ sapiẽtie p̃ quem nobis diuinã cognitionẽ infundit. Eccli. xxiiij. Ego mater pulchre dilectionis ⁊ agnitionis: ⁊ i mari presentis seculi nos sapiẽter dirigit. Jõ vocat̃ stella maris: ⁊ actus nostros sapiẽter dispõit. Prouerbior̃. xiiij. Sapiens mulier domũ suã edificat ⁊c. Habet thesaurum misericordie quẽ largiter dispensat. Eccles. xxiiij. In plenitudinem sanctorũ detentio mea. Dispẽsat communiter. vt ibidez dicitur. Trãsite ad me omnes q̃ cõcupiscitis me ⁊c. Dispẽsat faciliter: qꝛ non permittit se diutiꝰ rogari. Ecclesia. iiij. Cor lopis ne afflexeris: et ne protrahas datum angus

stianti. Dispensat sapienter: qr quando est maior necessitas: ideo vocat luna: qr lucet in nocte aduersitatis quādo sol abscōdit se: lucet vicina terrene, id est peccatoribꝰ ⁊ humiliatis. Quartū ministeriū est qr ē ostiaria paradisi. Ipe nāq; est ostiū per quod ad paradisum intramus qd per euā clausuz est: sed per eā aptum. Ipsa em̄ est que nos suis meritis in atriū principis introduxit. vnde dr Joh. xv. ij. Ancilla ostiaria virgo maria q̄ se ancillā nominauit petrū in atriū principis introduxit. Ipsa nāq; virgo maria est fenestra per quā deus oculo misericordie nos respicit. Unde de ea cātat ecclesia. Intrēt vt astra flebiles celi fenestra facta es, ipa enim est fenestraria q̄ nobis viscera sue misericordie aperit: vñ sepe est rogāda. api michi soror mea: amica mea ⁊c. Quintum ministeriū est: qr est aduocata generis hūani. Bonꝰ aduocatꝰ dz habere diligētiā ⁊ corā rege aliquā potētiā ⁊ corā familia regis magnā gratiā ⁊ in proponendis allegationibus magnā sapiētiā. Ista q̄tuor sunt i maria: que etiā de ea tāgit propheta dicēs. Astitit a dextris tuis ecce quante diligentie. Regina ecce quāte potentie. In vestitu deaurato: ecce quāte sapientie. per auruz enim sapientia designatur circundata varietate. i. sanctoꝝ multiplicitate ecce quāte in cōspectu famile regꝫ beniuolētie ⁊ reuerētie ibi em̄ est color aureus apostoloꝝ. Rubeꝰ martyrū celestis, confessorū albus virginum. Omnes enim isti virginem circundāt: ⁊ eam tanq̄ reginā suaz associant.

¶ Sermo.ccxix. De eodē. Sermo.ix.

Maria optimā partem elegit que non auferetur ⁊c. Luce.x. Istud verbum proprie nulli competit nisi virgini marie nec deo: nec angelo: nec homini. homo enim vel angelus qui optimam partem habet, nullus est. Deus autem non tenet partem sed totum. Sola nanq; ipsa optimaz partem habet: quia est media inter creatorem qui totū tenet: ⁊ omnem aliam creaturam que bonaz vel meliorem partem possidet Ista autem pars optima quam elegit intelligitur et in vita presenti, et in vita celesti. Nam in vita presenti multiplicē partē optimam habuit. Quarū prima considerat q̄tum ad castitatis cōseruationē. Castitas aūt tres partes habet. Una nāq; est castitas cōiugalis Et ista vtiq; est pars bona que hz fructū tricesimū Scda est castitas vidualis ⁊ ista est pars melior Et ista habet fructū sexagesimū. Tertia est exellētia virginalis. ⁊ ista est pars optima q̄ habet fructū cētesimū. ⁊ istā ptē optimā elegit. vt tñ oñderet q̄ fuit psona cōis voluit esse cōiugata cū ꝯiugatꝫ. ⁊ vidua cū viduis: ⁊ immaculata cū imaculatis Scdo cōsiderat q̄tū ad vite pfectionē. Est em̄ actiua vita que est pars bona vita cōtēplatiua que est pars melior: ⁊ ex vtraq; cōposita que est pars optima Et istā virgo maria elegit. Ideo significat per illas duas sorores: scilicet per Marthā q̄ fuit actiua ⁊ per Magdalenā que fuit cōtemplatiua. Et qr actiua intendit primo cōtēplatiua deo magna laus fuit i virgine que vtrāq; vitam circa filium suum deuote exercuit. Nā quātum ad diuinitatem contemplationi eius semper intēta fuit. Quātum vero ad humanitatē sibi chedule ministrauit: qr sibi domū eburneā pparauit ipm carne purpurea induit: lacte de celo subministrato cibauit ac potauit: i tribulatione ⁊ in cruce positū visitauit. Tertio accipit q̄tū ad gr̄e cumulationem. Deus em̄ habet quadruplicez mensuram. De qua dicitur. Luce. vj. s. bonā que est ad iustificationē ⁊ hec est pars bona Confertam scilicet quādo alicui vltra cōfert scilicet ad sui iustificationem ⁊ ad aliorum saluationem et hec est pars melior. Coagitatam quādo deꝰ gratiā agitādo in anima cōfirmat sicut quādo fuit in vtero sanctificata. Et hec est pars optima. Supfluētem q̄ de sua plenitudine alijs effundit ⁊ hec est pars optima q̄ fuit in xp̄o et matre eius. Quarto accipitur et consideratur q̄tū ad perfectam humiliationem. est autē triplex gradus humilitatis primus scilicet subijci suo superiori. ⁊ hec est bona. Secūdus vero est subijci equali ⁊ hec est pars melior. Tertius est subijci suo inferiori. Et hec ē ps optima. Virgo em̄ bea-

ta non soluz subiecta fuit superiori.i. deo ꝛ non solū subiecta fuit equali.i. suo sponso sed subiecta fuit suo inferiori.i. helizabeth apud quā tribus mensibus ibidem mansit atq; sibi deuote seruiuit. Ipsa nāq; virgo de deo sentiebat digna. de seipa parua: ꝛ de proximo magna. Quinta ps accipit ⁊tum ad studiū ꝛ operationem. Quidam enim intendunt proximo p eruditionem ꝛ hec est pars bona. Alij intendunt sibi per discussionez ꝛ hec est pars melior. alij intendunt deo per vocationē et hec est pars optima. Virgo maria ꝛ p primo intendebat per doctrinā ꝛ sibi per custodiā ꝛ ipsi deo per meditationem interna. Unde poterat dicere cum prophe ta Meditatus sum nocte cum corde meo deo scilicet vacādo: ꝛ exercitabar. proximum scilicet eruditendo: ꝛ scopebā spiritum meum: me scilicet discutiendo. Secūdo habet partem optimam in vita celesti. Et ista pars cōsiderari potest quantū ad quinq;. primo quantum ad subiectuz quod glorificatū est: qz scilicet in corpore et in anima est glorificata. Gloria nāque quam deus dat suis sanctis tres partes habet. Una est qua glorificat eorū corpora in terris: sicut corpus beati petri ꝛ sancti iacobi apostoloz ꝛ est pars bona. Ecclesiastici. Corpora cor i pace sepulta sūt ꝛc. Alia est qua glorificat eorū animas in celo ꝛ hec est pars melior. Apoc. vj. Date sunt eis singule stole albe. Tertia est qua glorificat vtrūq;. ꝛ hec est pars optima. ꝛ istam partem maria elegit. Petrus autem ꝛ paulus habent partem bonā qz eorū corpora honorātur in terris ꝛ partem meliorem quia eorum anime glorificantur in celis. Sed non habent partem optimam quia ipsorum corpora iacēt in sepulchris. Alij sci voluerunt in celum cum vna ala id est cū dote anime. Ista autem est mulier que volauit cum duabus alis id est cum glorificatione corporis et anime vt habet. Apoca. xij. aliqs sanctis datur vna stola. Hec est autez illa de qua dicitur. Proverb. vlti. Byssus ꝛ purpura indumentū eius. Secundo consideratur ⁊tum ad modum quo assumpta est. Quidem enim sancti assumuntur: ꝛ in celū deducuntur per angelum vnum: ꝛ hec est pars bona. Alij deducuntur p plures angelos: ꝛ hec est pars melior. Sz ps optima esset si omnes angeli ꝛ sancti obviarent et omnes vna cū christo aduenirēt. Et ipse christus psonaliter aduenire. Et illam partē habuit virgo maria. Tertio consideratur ⁊tum ad locū quem sortita est. Quidam enim associantur angelis in sime hierarchie. ꝛ hec est pars bona. Alij angelis medie hierarchie. et hec est pas melior. Alij xo angelis supreme hierarchie: ꝛ hec ē ps optima. Maria autē super omnes angelos est exaltata ꝛ sup altitudinem sanctorum eleuata ꝛ ad dexterā filij collocata. Ideo habet partem optimā. Quarto consideratur ⁊tum ad premium quo beatificata est. Beatitudo eīs tres hz ptes. vna est beatitudo animarum que adhuc est imperfecta et hec est pars bona. Alia est beatitudo ipsorum angelorum que est cōpleta. ꝛ hec est pars melior. Alia est filij que est consummata ꝛ hec est pars optima. Sicūt ptem elegit Maria que in anima consummatam gloriam recipit. Quinto consideratur quantum ad officium quod sibi cōmissum est. est nāque marie commissum officium ad inuandū: aduocandū: ꝛ miserendi. Admisit quidē hominē invita in morte: ꝛ post mortē vnde cātatur Maria mater gratie: mater misericordie: tu nos ab hoste protege ꝛc. Nā ꝛ ipsa i vita bonos i gratia cōservat ꝛ malos misericordiā impetret idcirco dicitur Mater gratie et mater misericordie. Et hec est ps bona In morte a diabolo defendit. Idcirco subditur. Tu nos ab hoste protege. ꝛ hec est pars melior: post: mortē animas nostras suscipit: ꝛ in celū deducit. Ideo subditur In hora mortis suscipe. Et hec ps optima. Secundo virgo gloriosa maria hz officium aduocādi in qua aduocatione more periti aduocati primo captat benivolentiā: deinde nostrā infirmat miseriam deinde deum inclinat ad misericordiam. Scire autez benivolentiā dei captare est bona pars. Scire miserias ꝛ necessitates ostendere est pars melior. Scire deuz ad misericordiā inducere est pars optima. Ideo significatur per illaz mulierem sapientissimā de q̄ agit. ij. Reg. xiij. Captat

enim primo beniuolētiam dicens. Sicut angelus domini sic ⁊ dominus meus rex vt nec maledictiōe. nec benedictione moueatur deus nāq; nec ex maledictiōe peccatorū mouet ad irascēdū. Sap. xij. Tu autē dñator virtutis cū trāquilitate iudicas. Nec etiā mouet deus ex benedictionib⁹ bonorū nostrorū ad improperandū nobis Jac. j. dat omnib⁹ affluenter ⁊ non improperat. de. nde nostram insinuat miseriā dicēs. Omnes morimur: ⁊ q̄si aqua dilabimur in terrā que nō reuertunt. Magna nāq; miseria humana: qr homo semper fuit de culpa in culpā qr non pōt p se redire a culpa. vltimo petit mlaz dicens. Reduc abiectū tuū. Acsi dicat. Abiecisti hominē a paradiso ad miseriā: sed reduxisti per passionem tuā. abiecisti p culpā originalē: sed reduxisti per grām baptismalem. Unde Grego. Similiter ⁊ nūc abiectū per actualez culpā redūt ad te per penitētiā. Tertio habet officiū miserendi. In iudicādo enim quidā sequūtur veritatem conscientie et hec est pars bona. Quidā vero sequunt rectitudinē ipsius iustitie ⁊ hec est pars melior qr in cōscientia posset q̄s errare. Quidā vero in iudicādo sequunt temperamētum misericordie ⁊ hec est pars optima. Sunt nāq; quidam sancti qui suā sequētes cōscientiam aliquibus sua trahunt suffragia quia dignos eos nō reputāt gratia. Deus enim iusticiam suā sequitur a qua declinare nō potest. Teneāt ergo qui sequi volunt cuz cōscientia vel cuz iustitia maria autē semper tenebit secū misericordiam.

¶ Sermo. ccxx. de sancto Bernardo. Sermo. j.

Iustum deduxit dominus per vias rectas. Sapiē. x. Sūt quedā vie circulares p q̄s vadunt hoīes mundū amantes. p̄s. In circuitu impij ambulāt. Sūt ⁊ quedā vie oblique per quas vadūt homines seipsos diligentes. Cū ergo amor sit mot⁹ cordis directus in alium. Illi nā qui p amorem ad se conuertūt quādam obliquitatē faciunt. Sed sunt quedē vie recte p quas vadunt deū super omnia diligentes. Cant. j. Recti diligūt te p istas vias rectas. ber. iuit q̄ supo ia deū dilexit p qd patet q̄tuor q̄ habuit. Primo nanq; habuit animū sublimē celestium contemplatione. Totus quidē erat in celo: iō insensibilis videt in mūdo. vnde dr i legēda. Ita tot⁹ in spū absorpt⁹ est: vt iā nullis sensib⁹ vteret corporis. Sicut ponit exemplū de domo testudinata quā ignorabat: ⁊ de senestris ecclesie: quas non viderat: ⁊ de lacu lausanēsi de quo non aduerterat. Refert nāq; Agili⁹ philosoph⁹ q̄ demetri⁹ philosoph⁹ oculos sibi erui fecit. Et sup hoc triplex causa a poetis assignatur. Prima est vt meditationi philosophie liberi⁹ vacaret. Secūdo est vt nō videret malos i hoc mūdo florere tertione visio mulierū eius cōcupiscētiā inflāmaret. Sed Beatus bernard⁹ oculos sibi nō eruit corporaliter sed spiritualiter q̄tum ad omnē vsum illicitū. nā q̄tū ad secundā causam sibi spiritualiter oculos eruit quādo eius oculi nō erāt sibi ad impedimentū: sed ad expedimentū interioris cōtemplatiōis ex eo q̄ ipse in creaturis cōsiderabat dei potentiā ⁊ sapientiā ac bonitatez. Etiā ipse oculos suos eruit spiritualiter quo ad secundā causam: qr malos non videbat oculo indignationis sed compassiōis. Eruit spiritualiter suos oculos quo ad tertiam causam quia eos in feminas non figebat: sed suos oculos a feminis aduertebat. Unde cū quadā vice in quandā mulierem aliquādiu defixos oculos tenuisset in aquas gelidas se immersit donec fere exanguis effect⁹ est. Secūdo habuit intellectum illuminatuz diuinorū reuelatione. Quatuor nāq; sibi fuerūt precipue reuelata. Primo dominice natiuitatis mysteriū. Nā in nocte natiuitatis puer Jes⁹ sibi aparuit q̄si iterū ante oculos ei⁹ ex vtero mr̄is nascens. Scdo glia sctōr. Nā cū sctūs malachias defunctus esset ⁊ missa p defūctis cātaret eidē ei⁹ glia est reuelata. Tertio notitia futuror. Multa nāq; futura p̄uidit: sicut pz in gerardo suo fratre: cui suā cōuersionem predixit. Quarto scientia scripturarum quam quidem scientiam scripturarum

nõ habuit per magistri eruditionem: sed per propriam meditationem ꝛ orationez. Unde dicitur in eius legenda. Quicq̃ din scripturis didicerat maxime in agris ꝛ in siluis meditãdo ꝛ orando se accepisse cõfitebatur. Aut per diuinam reuelationez. Unde dicitur ibidem. Cõfessus est aliqñ meditãti vel oranti omnem sacrã scripturã melius expositam sibi apparuisse. Uñ etiã dicitur in Cãticis, ꝙ dum quedã retineret q̃ alias dedicerat: venit ad eũ vox dicens. Donec istud tenuerit aliud nõ accipies. Ex quo habetur ꝙ ea que dicebat spiritussancto reuelãte discebat ꝛ didicit. Tertio beatus Ber. habuit effectum inflãmatum feruenti dilectione. Nam taz feruenter deũ diligebat ꝙ in diligendo moduz seruare nesciebat. Unde dixit. Causa diligendi deũ deus est modus sine modo diligere. Tam feruenter diligebat ꝙ tot⁹ in amore absorpt⁹ erat adeo ꝙ nullis iã sensibus corporis vtebatur. Uñ ipse poterat dicere cũ apl'o ad Gal'. ij. Uiuo ego iam non ego, viuit autẽ in me xp̃s. Tam feruenter diligebat ꝙ omnem amorez illicitum amouebat. s. amorẽ cupiditatis terrenorũ: quia omnia terrena deseruit ꝛ cõtempsit. Amorem carnalitatis quia virginitatem seruauit Amorem vanitatis contempsit: quia multos episcopatus renuit. Non em̃ põt possideri amor dei cũ amore mundi. Unde ipse dicit sup. p̃s. Qui habitat ꝛc. errat omnino. Si q̃s celestẽ illaz dulcedinem huic cineri. illud balsamum huic veneno carismata illa spirit⁹ misceri posse, cum istis illecebris patiat'. Sanctus enim Barnardus tam feruenter diligebat ꝙ omnem ꝛ singulũ amorẽ ad dei amorem referebat. Distinguit nãq̃ quintuplicem amorem scilicet pium: iocundũ iustum, violentum: ꝛ deuotum Amor nãq̃ pius vt dicitur est quo amam⁹ parentes. Amor autẽ iocundus est quo amamus socios ꝛ amicos. Iustus quo amamus vniuersos homines. Uiolẽtus quo amamus inimicos. Deuot⁹ quo amam⁹ deũ. Quattuor autem primos amores beat⁹ bernardus referbat ad quintum. Parẽtes enim amabat secundum deum Unde patrẽ ad religionem adduxit ꝛ fratres conuertit ꝛ amicos ꝛ socios cum quibus conuersari consueuerat diligebat in deũ: quia eis p̃dicabat ꝛ eos conuertebat. Inimicos autem diligebat propter deum. Deum autẽ diligebat ꝓpter seipsum. Uñ Aug. Beat⁹ est domine qui amat te ꝛ amicum in te, ꝛ inimicum propter te. Solus em̃ nullũ eorum amittit cui omnes in illo chari sunt qui non amittitur, ꝛ te nemo amittit: nisi qui dimittit. Quarto habuit affatum plenum potẽti sermone. Sermo namq̃ eius potestate tãta plenus erat ꝙ sibi obediebãt elemẽta insensibilia ꝛ corda ꝛ demonia. Elementa quidem sicut patet in pluuia Nã cũ quãdã epistolã sub diuo scribi faceret subito imber magn⁹ eripuit ꝛ cuz ipse scriptor cartham complicare vellet. ait. Bernar. Opus dei est scribe ꝛ nõ desistas. Et sic totã illã epistolam scripsit in imbre sine imbre. Obediebãt etiã sibi sensibilia sicut patuit in ipsis muscis quas excõmunicauit. Obediebant etiã sibi hominum corda sicut patuit in militibus rapinas frequenter exercẽtibus quibus vinũ propinari fecit dicens. Bibite poculũ animarum et continuo mutati fuerunt. Obediebant ei etiã demonia quia ea expellebat scripto suo: quia cuidam demoniace cedulam hoc continentem misit. In nomine dñi nostri iesu christi precipio tibi demon ꝙ exeas ab ea qua cedula ad colluz illius mulieris obsesse a demonio ꝛ demoniace ligata statim demon euanuit et recessit. Etiam beatus Bernar. demonia expellebat cum suo baculo sicut patet in muliere a demone infestata, cui beatus Bernar. suum baculum tradidit et diabolus ad illam mulierem accedere non presumpsit. Aliquando etiam suo imperio ꝛ sententia sua demonia expellebat sicut patet in demone quem excommunicauit quandoq̃ vtero suo responso. Nam cum infirmaret ꝛ in excessu mentis sue positus ante tribunal dei fuisset adductus, demon affuit ipsum accusans. et ille respondit. Fateor non sum dignus obtinere regnum celorum: sed duplici iure illud obtinens est dominus meus scilicet patris et merito passionis. Altero ipse contentus: altero mihi donat.

¶ Sermo. ccxxj.

De eodem. sermo secundo.

Dilectus deo
et hominibus cuius memo
ria in benedictione est. Ec-
cle.xlv. Quidā diliguntur
a deo sz odiunt ab hoib⁹.
Luc.xxj. Eritis odio hominib⁹ propter
nomē meū quidā vero diliguntur ab ho
minibus sed a deo odiunt. Jac.iiij. Qui-
cūq; voluerit esse amicus hui⁹ seculi: ini-
micus dei cōstituetur: quidā vero odiun
tur a deo: et ab hoibus sicut superbi. Eccl.
x. Odibilis corā deo et hominib⁹ est sup-
bia: quidā diligunt a deo et diligunt ab
hoibus sicut beat⁹ Bernar. De quo in
premissis principalibus verbis duo ꝓpo-
nunt: scz meritū ei⁹ cū dr. Dilect⁹ deo et
hoibus. et premiū cum subdit cuius me-
moria in benedictiōe est etc. Circa primū
notandū q multiplici rōne mouet homo
ad diligēdū aliqd. Diligit em̄ aliqd, qr
bonū, qr pulchrū, qr honestū, qr vtile,
qr delectabile, et qr sile. In deo aūt oēs
iste rōnes sunt: et ideo summe diligendus
est. In eo q̄ppe est summa bonitas. Mat
the.xj. Nemo bonus nisi solus de⁹. Sū-
ma speciositas Sap̄.vij. Speciosior so-
le est. Unde Agnes dixit. Cui⁹ pulchritudi
nē sol et luna mirant. Summa honestas.
Sap̄.vij. Honestatē illi⁹ nō abscōdo. Sū
ma vtilitas. Sap̄.vij. Uenerūt mihi oīa
bona pariter cū illa. Summa delectabi-
litas. ps. Delectationes in dextera ei⁹ et
nostre nature cōformitas. Phil.ij. In si-
militudinē hominū factus et habitu inuē
tus vt homo. Btūs vero Bernardus ꝓ-
pter tria. prima fuit dilectus a deo: et pro
pter tria sequētia fuit dilectus ab hoib⁹
Primo nāq; a deo fuit dilect⁹ qr habuit
bonitatē i affectiōe. Affectio nāq; bona
est volūtas q̄ tūc est bona qn̄ gaudio et
dolore spe et timore est ordinate affecta.
Unde Aug. in li. de patiētia. Uolūtas bona
i. volūtas fideliter deo subdita, volūtas
sctitate supni amoris accēsa, volūtas q̄
deū diligit: et proximū ꝓpter deum, siue
amore. De quo respōdit Petr⁹. Tu scis
dn̄e qr amo te. Siue timore. De quo di-
cit Apostolus. In timore et tremore ve-
stram salutem operamini. Siue gaudio.
De quo dicit idē. Spe gaudētes. Siue
tristitia qualē dt se habuisse pro fratribus
suis q̄cūq; amara et aspera sufferat. Cha
ritas nāq; dei est que omnia tolerat q̄ nō
diffundit in cordib⁹ nostris nisi ꝑ spiritū
sanctū qui datus est nobis Scdo fuit dile
ct⁹ et deo qr habuit pulchritudinē q̄ puri
tatē in intētione, intētio aūt in mēte est si-
cut ocl's in capite. Ocul⁹ nanq; debet esse
purus simplex et rectus. Tunc em̄ ocl's in
tentiōis est purus qn̄ est sine puluere et si-
ne terrena cupiditate, tunc est simplex qn̄
est sine duplicitate, scilicet quādo oculuz
intellectus ad deum dirigimus per fidez
et oculum affectus per amorē, sz qn̄ affe-
ctum dirigimus ad mundū: et intellectuz
ad deū tūc est duplex. Tunc autem est re-
ctus quādo nō habet obliquitatē, sed di
recte ad deū dirigim⁹ et corda et opa no-
stra iō p̄cipitur. Leui.xxj. Ne offerat lus-
cus: aut lippus aut maculam habens in
oculo luscus em̄ est, qui habet in intētiōe
obliquitatē. Lippus qui habet dupli:cita
tem. Maculā hz qui hz puluerem: id est
cupiditatē. Tertio Bernard⁹ fuit dilect⁹
a deo: qr habuit honestatem in cogitatio
ne. ꝓuerbioꝝ.xij. Cogitatione iustorū iu-
dicia. Qui iusti inter suas cogitationes iu
dicia exercent, qr malas expellunt: et bo-
nas retinent. Dicit aūt Chrysostomus q
homo bonus s̄m volūtatē anime bonus
est, s̄m naturā v̄o carnis malus. et ideo,
possunt inesse cogitatiōes bone et male.
Malus autem homo s̄m voluntatatē car
nis bonus est, et s̄m voluntatem anime ꝑ-
uersus: et ideo nō pōt habere nisi malas
cogitationes. Dicitur aūt. j. Machabeo.
p̄mo. Qd antioch⁹ precepit idolum abo-
minale super altare poni et ab hominib⁹
adorari et sabbatū nō celebrari. Tūc ido
lū super altare ponitur quando in corde
praua suggestio dominatur. Tūc adorat
quando vsq; ad consensum animus pctō
adheret: et vsq; ad consensum peccati ꝑ-
trahitur: et sic sabbatum nō celebrat, qr
animi quies amittitur. Secundo fuit dile
ctus ab hoibus. Primo quia fuit vtilis
in predicatione. ij. Thimo. ij. Omnis scri
ptura diuinit⁹ inspirata vtilis est ad docē
dum, ad arguendum, et ad corripiendū,
et ad erudiendū. Sic beatus Bernard⁹ ꝑ
suam doctrinā docebat ignorātes: argue

bat negligētes corripiebat delinquētes, ⁊ erudiebat penitētes. Secūdo fuit delectabilis ⁊ amabilis in cōuersatione. Prouerbiorū. xviij. Uir amicabilis ad societatē magis amicus est q̄ frater. Prelatus nāq̄ debet esse mansuetus in ꝯuersando, seuerus autem in corripiēdo, dulcis autē ⁊ pius in compatiendo ⁊ miserendo. Nā in archa Mosi cū virga rectitudinis fuit mānā dulcedinis: ⁊ samaritanus cum vino mordacis reprehēsiōis infudit oleuz pie cōpassiōis. Legitur. iij. Regi. j. ꝙ Salomō in regē inūgēd⁹ super mulā fuit positus, que ex equa ⁊ asino procreatur. In equa ferocitas: ⁊ i asino simplicitas inuenitur. Mula autem cuz ferocitate equina habet simplicitatem asininā. Per qd̄ dat̄ intelligi ꝙ prelatus cū ferocitate rectitudinis debet habere simplicitatem mālue tudinis. Tertio fuit nobis similis ꝑ hūilitatē. Eccli. iij. Quanto maiores, humiliate in oībus. Prelatus aūt corā deo semꝑ debet se humiliare in oīb⁹, ⁊ corā subditis qñq̄ debet se hūiliare in oībus. aliqñ in aliq̄b⁹. aliqñ ꝟo in nullo. Quidā nāq̄ duci possunt per lenitatem: sz nunq̄ per asperitatem. Coram istis debet se humiliare prelatus in oībus. vñ Grego. nazāzenus. Aliquos lenitate curare debem⁹, alios aūt hūilitate. Alij nāq̄ sunt duri ⁊ suꝑbi ꝙ ex mansuetudine prelati peiores efficiunt̄. Corā istis nō debet se in aliquo humiliare sz debet eorū suꝑbiā frangere. Alij aūt sunt q̄ medio modo se habent. q̄ scz ex nimia seueritate frāgunt̄ vel nimiā lenitate soluunt̄. Et corā istis debet se p̄latus humiliare in aliquibus nō autez in oībus. Tales em̄ indigēt temperamēto. De quo dicit Greg. Faciēdū est nāq̄ qd̄dam temperamentū vt nec nimia asperitate exulcerētur subditi, nec ēt nimia lenitate soluātur. Hinc est in basibus templi erant scupti leones ⁊ boues. Per basem p̄lar⁹ intelligit̄ qui debet populū sustētare in quo dz esse auctoritas vt seuere corripiat ⁊ maturitas vt misericorditer demulceat. Scd̄o subdit̄ p̄miū cū subiungitur. Cui⁹ memoria in bñdictione erit. ⁊c. vbi duplex premiū ponit̄, scz memoria ⁊ gl̄ia. Qr em̄ fuit dilectus ab hominibus est modo in memoria: quia fuit dilect⁹ a deo est modo in celesti gloria. De memoria sanctorum dicitur. Eccle. xlix. Memoria iosie in cōpositione odoris facta op⁹ pigmētarij: in omni ore quasi mel indulcabitur ei⁹ memoria: ⁊ vt musica in conuiuio vini. Memoria quidem sanctorū delectat nostrum olfactum ad odorandum ideo assimilatur operi pigmētarij. Delectat os ad loquēdum ideo assimilat̄ melli. Delectat aures ad audiendum, iō assimilatur musice. Secundo habuit celestez gloriaz, ideo subditur. Similem illum fecit in gloria sanctorum. Est autem duplex gloria vna est gloria essentialis que dicitur aurea que cōsistit in dei visione in qua delectabūtur omnes sensus. Erit em̄ speculū visui melodia auditui balsamū olfactui mel gustui, flos suauissimus tactui. alia est gloria accidentalis que dicit̄ aureola que dabitur martyrib⁹ virginibus ⁊ predicatoribus. Nā in veteri testamento tria habebant aureolaz, scilicet altare archa ⁊ mēsa. Per altare significant̄ martyres qui de corporibus suis deo sacrificium obtulerunt. Per archam que int⁹ ⁊ extra fuit deaurata: significant̄ virgines que habuerunt puritatem in mente: ⁊ integritatem in carne, per mensam autē intelligunt̄ predicatores qui steterunt ad mensam sacre scripture. De qua dicit̄ in p̄s. Parasti in conspectu meo mēsam ⁊c. Et quia beatus bernardus fuit valde ꝑfect⁹ ideo habuit auream, ⁊ quia fuit virgo incorruptus ⁊ p̄dicator graciosus duplicem tenet aureolam.

¶ Sermo. ccxxij. De eodem sermo. iiij.

In fide ⁊ lenitate ipsius sanctū feci illum ⁊ elegit eum ex omni carne. Eccli. xlv. Ex his verbis habetur ꝙ beat⁹ bernardus quatuor speciales prerogatiuas habuit. Nam in corpore ⁊ in corde magnā habuit puritatē: quod notatur cū dicit̄ in fide. Fides nāq̄ habet purificare. iuxta illd̄ Act. xv. Fide purificās corda eorū. In cōuersatione habuit magnā humilitatem. quod notat̄ cū dicit̄. In lenitate. In vita habuit magnam sanctitatē, qd̄ notat̄ cū subditur. Sanctū

fecit illū. In corpe suo nullā habuit carnalitatē. Ideo subdit. Et elegit eū ex oi carne. Deus eīm ab oi carnalitate eū elegit & totaliter separauit. Primo igit habuit magnā puritatē: qi. s. ꝓgo corpore & mēte fuit. Castitas autē est magnet̄ꝰtutis qñ quis eā seruat & ab hoste tentat⁹, & carne illect⁹ & ab exteri⁹ puocat⁹. Sāctus igitur Bernardus si ab hoste tentabat̄ocēs tentatiōes fugabat: vnde dicit de eo perpēdēs periculū esse cohabitare serpētis: fugā meditari cepit & ordinem introrsum. Si aūt a carne allicebat ipsaz ꝑm⁹ macerabat. Unde cum adhuc esset adolescēs: & i quadā femina oculos deflexos habuisset & aliquādiu tenuisset: ita grauī gelidarū aquarū se immersit, donec pene exanguis effectus est. Si vero ab exteri⁹ puocabat: totis viri⁹ resistebat. Sicut ptz de puella q̄ se in lectū suū inuitauit: & de hospita quei⁹m allicere voluit. Scōo habuit in cōuersatiōe magnā humilitatem: vnde de eo legit. Uincebat in eo sublimitatē nois humilitas, cordis nec tīn poterat eū vniuersus erigere mūdus quātū cūq̄ in ꝑm deijcere solus. Signū aūt magne humilitatis fuit q̄ pluribus cuitatib⁹ in epm electꝰ semp cōtradixit & repudiauit. Legit Judi. ix. q̄ ligna silzarū venerūt ad oliuā sicū & vitē: vt sez vngeret sibi regē: per oliuā sicū & vitem intelligunt religiosi q̄ debēt habere oleū cōpassiōis & mie & dulcedinem cōscientie, & vinū spūalis letitie & sacre scripture. Sed cū promouent inter ligna syluarū & turbas populoz amittūt ꝓpassionē: qz efficiunt valde auari. Amittūt cōscie dulcedinē: qz efficiunt parū i pscientia. Amittūt letitiā spūalem & predicādi feruorē: qz efficiuntur valde indeuoti. Tertio in vita habuit magnam sanctitatē. vnde de eo legit. Semp aūt inuenieb̄at: aut orās aut legens: aut scribens: aut meditans, aut fratres verbo edificās. Signū autē magne sanctitatis & perfectionis erat q̄ ipse ꝓpo mortis desiderijs affectabat. Unde legitur Apoc. xij. Signum magnū apparuit in celo. Mulier amicta sole &c. per solē intelligūtur celestes. per lunā ho que crescit & decrescit intelligūtur terrene. per duodecim stellas intelligunt duodecim apłoz exempla. Sctī nāq̄ viri amicti sunt sole. i. celesti cōuersatiōe lunā habent sub pedibus. i. ꝑ alia sub affectib⁹: coronam duodecim stellaz in capite. i. exempla apłoz in mente. Hec nāq̄ mulier cruciat & pariat: vt scz deposita corruptiōis seruitute pariat nouū hominē in statu glorie. Ro. viij. Dis creatura ingemiscit et parturit vsq̄ adhuc. Mali autē regiosi habent lunā in capite. i. tēporalia in affectione solē sub pedib⁹ i. celestia in despectiōe: stellas duodecim in corpore. i. apłoz exempla in exteriori cōuersatione. Quarto in corpore nullā habuit carnalitatem. Ipse enim corpus suū macerabat & affligere solebat: ieiunijs, vigilijs, asperis, vestimētis & ꝺpluribus alijs penis. vnde de cibo ei⁹ sic legitur. Ad comedēdū vir voluptate trahebat appetitus sed solo timore defect⁹ sic accedebat ad sumendū cibū quasi ad tormentū. Solū aūt aquā frigidā sibi sapere dicebat eo q̄ dū eā sumeret: fauces sibi refrigeraret: de ei⁹ vigilijs sic legit. Uigilabat seruus dei vltra possibilitatē humanā: nullū eīm tempus se magis cōqueri perdere solebat, q̄ illud quo dormiuit. Sancti nāq̄ viri in bonis operib⁹ & oratiōnibus semper vigilant: ne ipsa mors ꝓipsos ꝑaratos inueniat. Mat. xxiv. Uigilate & orate, quia nescitis qua hora dominus vester vēturus sit. quod est contra illos qui tantum in morte se ꝓparare volunt, quod fieri nō debet: sicut ostendit Chrysost. per tria exempla. Primum est, quia sponsa expectās sponsum prius se ornat. Nam si tantum in aduentu sponsi se ornaret: sponso plurimū displiceret. Secundum est strennuus miles semper debet habere arma sua ꝑparata, vt cum tempus belli aduenerit ire possit ad prelia. Quantum gladiū eus ginare dimiserit lorica sordescere scutū frangi non poterit celare negligentiam cum ingens necessitas non permittit longi temporis opus implere. Tertium est: quia malus seruus ab sente domino opera sua non aspicit & negligenter operat: sed cum viderit dominum suum venientem incipit festinare: sed nihil ꝓficit festinatio ymmodi: qz multoū dierū ne-

gligentia non ipōt vna hora expleri. De eius vestimēto sic legitur. In vestib⁹ sem per ei pauperias cōplacuit: fordes vero nunq̄ cibiū multis annis portauit q̄dia occultū esse potuit: sed vbi cognitus esse sensit: illud removit. habens in ore sepe illud. Proquer. q̄ hoc facit qđ nemo miratur oēs. Sācti em̄ virtutibus sibi cauēt a varietate ciborū z vestimentorum: qz ibi nō de est pctm̄. Hiek. ꝑra Jouinianū. Recte in tāta diuersitate victus aut vestitus necesse est hic aut ibi ee pctm̄ non in cibo vel in vest. b⁹ asserā pctm̄ ee: sz qz varietas z cōmutatio in veteribus reprehensioni ꝓxima sit. qđ autē reprehendit ꝓcul est a viro iuste: qđ autē a virtute ꝓcul est vitio māgnopē: quod vero vitiosum est pctō iudicatur tādem peccatum est in sinistra, z hyrcorum grege describitur.

¶ Sermo. xcviii. De eodē ser. v.

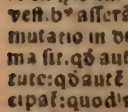

Emo accendit lucernā et in abscōdito ponit &c. Luc. viij. alias. ix. Beatus bernardus fuit lucerna super cādelabrū posita: qz oīb⁹ fulsit p doctrinā z p vitā bonā. fulsit aūt ad laicos. Fulsit ad religiosos. Lucet autez ēt nos erāt gñā. s. tyrānī ecclesiā psequentes: z inter istos fulsit p magnā cōstātiā: sicut pz in duce acātanie q̄ cū ecclesiā psequerē beatus Bern̄. posit missam cum ꝓpi corporis ignea facie ad eū accessit discēs. Ecce ad te venit filia virginis quem tu psequeris. Resiste ergo ei si vales, sz tunc⁹ dux ille ad pedes beati Bernardi accessit: z sibi in oībus p oia obedivit. Simil. r. ij. Reg. x. legit q̄ dauid misit nūcios ad regē Amon. sz illi dimidiā barbā eis rasērūt z vestes ꝓciderūt. Dauid aūt exercitū fecit, z eos cōtriuit. Nūcij Dauid sunt clerici z prelati: filij Amon sunt demones vel principes malis: due ꝓtes barbe sunt vita z scientia: vel ordo vt ecclesiastica beneficia. Demones igit dimidiā barbā radūt: qñ sz vitā tollunt z scientiā dimittunt. Tyrāni etiā mediam barbā radunt quādo auferunt substātiā temporalē, z dimittunt eis ordinē clericalē. Sz z Dauid q̄ interpretat manu fortis. s. bonus prelat⁹ debet habere audacem animū vt tales nō timeat: debet h⁹ bere imperiosum verbū: vt. s. eos reprehendat et excōmunicatiōi subiiciat: z dz hr̄e huiusmodi plat⁹ fortē manū vt etiā per brachiū seculare si op⁹ fuerit eos coerceat. Alij erāt ei⁹ inimici eū indebite ꝑsequētes iter quos fulsit p patiētiā. Distinguit aūt ipse triplicē gradū patiētie. vn⁹ est ad iniurias verborū: iste est magnus alius est ad dāna rerū: z iste grad⁹ est maior. Tertius gradus patiētie est ad contumelias verborū, z iste est maxim⁹. Istū triplicē gradū ipe ostēdit: nā ipse fuit patiens ad iniurias verborū: nā cū quidam episcopo de sua correctiōe amicabiliter scripsisset: ille indignat⁹ rescripsit salutē z nō spiritū blasphemie: sz tñ in nullo cōmotus sibi rescripsit: ego spiritum blasphemie in me habere nō credo. Fuit etiā patiēs ad dāna rerū. Nā cū q̄dā abbas trecētas marcas sibi mitteret ꝓ vno monasterio ꝓstruēdo, tota illa pecunia a ꝓdonibus est sublata. Qđ audiens nihil aliud respondit: nisi benedict⁹ deus qui nobis pepercit ab onere. Fuit patiēs ad contumelias verborum. Cum enim quidā eum in maxillā percussisset vir dei circūstātes admiranit ne tangeret ei⁹ in pace dimitteretur. Alij nanq̄ erant humiles z deuoti: inter eos Bernardus fuisse per benivolētiam. Unde dicitur in ei⁹ legenda. Inter summos honores vt sepi⁹ fatebat alterum sibi mutuatum hominē videbatur: seq̄ potius reputabat absentem velut quoddam somnium suspicat⁹, vbi vero inter simpliciores erat z amica decebat humilitate frui se inuenisse gaudebat z in propriam redūsse personam. Debent nanq̄ prelati ad subditos benevoli esse: z eorum infirmitatibus condescendere. Hiek. i. Dedite hodie in cinnitatem munitā: vt. s. fugientes ad te receptas per ꝓpassionē z columnā ferreā vt sustentes paupers et infirmos per bāsicium exhibitionē: z in murū eneū vt oppressos ꝓtegas per defensionē. Alij aūt erāt ad ꝓba sua valde auditi: z inter istos fulsit p magnā gratiā. Uñ mater vidit se in vtero habere catulū totaliter cū dīdū: z in dorso subiectum atq; latrantez. Ipse nāq; fuit catulus: z hoc inquātum lingua

sue predicationis peccatorū vulnera sanauit: fuit cādid⁹ inquātum puritatē mētis ⁊ corporis seruauit. Fuit subrufus inquātum igne celi succēsus fuit. Et fuit latrās. s. inquātū ip̄os tyrānos redarguit: et hereticos a grege dei cōpescuit. Scdo ista lucerna fulsit inter religiosos. Et hoc ꝑ quinq; radios. Primus est ꝙ laicos ad religionis habitū cōuertebat: ⁊ hoc doctrinis, miraculis, ⁊ exemplis. Doctrinꝫ quidē sicut fratres carnales quos verbis salutaribus ad religionem adduxit. Miraculis sicut patet in gerardo fratre suo in carcere posito quē miraculose extraxit ⁊ ad ordinē adduxit. Exēplis ꝓut ptꝫ in quodā nūcio ab archiep̄o ad ip̄m trāsmisso: q̄ q̄dē nūcius visa tanta beati Bernardi sāctitate seculo vale fecit ⁊ religionem introiuit. Scdo est qꝛ nouicios carnalē affectum relinquere satagebat. vñ dicebat eis. Si ad q̄ intus sunt festinatis hic foris dimittite corpora que de hoc seculo attulistis. Soli nanq; spūs ingrediant̄: caro autem nō prodest quicq̄. Religiosus em̄ nō dꝫ portare ad religionem corpus. i. corporalem voluntatē: vt scꝫ propter ventrem pascendū ingrediat̄ sed reuera de multis pōt dici Hiere. lj. Replebo hominib⁹ terrā tuā q̄si brucho Bruchus totus est in vētre ⁊ fructū nullū facit? Et aliquādo in tanta sunt multitudine vt solē obscurare videant̄. Hodie em̄ sic etiam multi religionē intrēt vt vētrē pascant ⁊ nullam vtilitatem faciant, et malo exēplo bonos obumbrēt. Nō dꝫ etiā religiosus ad religionē portare corpus: scꝫ carnalē, siue propriā volūtatē: vnde Seneca. Tm̄ virtuti adijcitur q̄ tuꝫ ꝓprie voluntati subtrahit̄. Nec etiam religiosus dꝫ ad religionē apportare corpus. i. carnalē parentum amorē. Genes. xij. Egredere de domo p̄ris tui ⁊c. Tertius grad⁹ siue radi⁹ ꝑ quē fulsit est a lucerna: qꝛ professos virtutib⁹ ⁊ moribus informabat. Tria em̄ i vita sua seruauit ⁊ docuit q̄ moriēs dereliquit dicēs. Tria vobis obseruāda relinquo, q̄ siquidem ego ꝓ virib⁹ obseruaui. Nemini verbo scādalū feci, min⁹ sensui meo quā alteri⁹ credidi, Iesus de ledente vindictā nunq̄ non expetij. Ecce charitatē, humilitatem ⁊ obediētiā vobis relinquo. Docebat nāq; vt nullus verbis ꝯtumeliosis aliū scādalizaret vel malediceret. Legitur nāq; Deut. xvij. Quod filij cōcubinarū iacob electi sunt ad maledicendū: filij v̄o liberarum ad benedicendū. Per quod datur intelligi ꝙ maledicere ⁊ cōtumelias iferre est vilium personarum: ⁊ ergo de eis nō est curandū. Docuit etiā humilitatem ⁊ relinquere propriā voluntatem. Eccli. xviij. Post cōcupiscētias tuas non eas. ⁊c. Docuit patientiā similiter. Luce. xxj. In patientia vestra possidebitis alas vestras: ⁊ ꝓpt̄ ista tria dixit abbas Joseph ꝙ tria sunt honorabilia corā deo scꝫ patientia in infirmitate, obediētia sine propria voluntate ⁊ bona operatio cum mūda intentione. Quartus est: qꝛ tentatos cōsolationib⁹ ⁊ oratiōib⁹ refouebat. Vñ cum quidem nouicius tentatus diceret. Nūq̄ ampli⁹ letus ero: btūs. Bernard⁹ taliter eū consolatus est et tam feruēter pro eo orauit ꝙ ille tandem ait. Nunq̄ ampli⁹ tristis ero. Deus em̄ non permittit de nouo cōuersos grauiter tētari. Vñ Greg. distinguit tres status conuersorū: qui sunt inchoatio: medietas: ⁊ ꝑfectio. In inchoatione veniūt bland: mēta dulcedinis. In medio veniunt certamina tētationis: ad extremū venit perfectio plenitudinis: qꝛ sponsam suam quilibet vir primo dulcius blādimentis fouet vt alliciat: quā coniunctam asperis increpationibus probat: ⁊ probatā securis cogitationibus possidet. Quint⁹ est: qꝛ apostatas reuocabat: sicut ptꝫ in diuersis ⁊ pluribus apostatis quos recepit. Vñ leg. t. j. Regū. xviij. ꝙ filij israel videntes se in antro vel spelunca positos q̄dā eorū abscōderunt se in speluncis ⁊ quidā se abscōderūt in abditis: in cisternis q̄dā qui aūt trāsierūt ad philisteos: quidā remāserunt cū rege suo saule. Sic etiā israelite, id est religiosi quādo in antro penitētie ⁊ abstinētie sunt positi: q̄dā volūt ad hospitiū, ⁊ isti abscondunt se in spelūcis quidam ad infirmatoriū: ⁊ isti abscōdūt se in abditis: q̄dā exire volunt scꝫ extra ad solatium ⁊ refrigeriū: ⁊ isti abscōdūt se in cisternis quidam transeūt ad philisteos, id est ad seculū. Bōi autē religiosi

remanēt cū xp̄o ⁊ p̄lato cōtra philisteos id est cōtra demones fortiter dimicātes.

¶ Sermo.ccxxiij. De sancto bartholomeo apostolo. Sermo.j.

Quicunq; honorificauerit me glorificabo eū.j. Regū. ij. Magna siquidē dei liberalitas qui pro modico honore quaz scti sibi exhibent in terris ipse deus eos glorificare dignatur in celis. Talis beatus Bartholomeus qui deū honorificauit ⁊ iō deus ipsum glorificauit ⁊ glorificare dignat. In premissis ergo v̄bis duo cōiter tangi ⁊ notari p̄nt. Primo meritū bti Bartholomei cū d̄r. Quicūq; honorificauerit me Secūdo tangit premiū ei⁹. Ibidē cū subiungit glorificabo eū. Circa p̄mū est notādū q̄ sctūs Bartholome⁹ deū honorificauit.s.corde:ore:opere: et corpore. In corde aūt sunt itelligētia voluntas ⁊ memoria. Illi ergo corde deuz honorificāt q̄ ei⁹ bn̄ficia recognoscūt et eū ⁊ ei⁹ bn̄ficia diligūt ⁊ nunq̄ obliuioni tradunt. Talis fuit btūs Barth. q̄ humane redēptionis bn̄ficiū cognoscebat, et sue memorie illud sepius imprimebat: ⁊ illud fortiter retinebat: ⁊ ip̄m regi cū tāta dilectiōe exponebat ostēdēs q̄ p ip̄m nr̄a redēptio facta est valde cōgruēter, qr prim⁹ hō fact⁹ est de v̄ginea terra: secūdus v̄o hō fact⁹ est de v̄gine maria. Est facta valde potēter: qr dyabolū inuasorē ⁊ abusorē alieni iuris potēter eiecit. Est ēt facta valde iuste siquidē vt diabol⁹ q̄ hoīem comedētē vicerat: a ieiunāte vinceret. Est ēt facta nr̄a redēptio valde sapiēter: qr xp̄s diabolo tāq̄ illusit dū escā carnis ostēdēs hō diuinitatis eū cepit. Secūdo sanct⁹ Bartholome⁹ Christū honorauit ore, dum xp̄i gloriaz per orbē vniuersum fideliter p̄dicauit. Mundus siquidē erat mendic⁹ ignobilitate abiectus et refutat⁹ ⁊ mesticia plenus. Beatus autē Bartholome⁹ erat thesaur⁹ dei: margarita dei: ⁊ luminare dei: ⁊ iō mundū ditauit ac nobilitauit ⁊ illuminauit. Ista tria tangit beat⁹ Teodor⁹ in sermone quē fecit de ipso: vbi ait qualiter ei⁹ corp⁹ ad lipariā insulā est trāslatū dicēs. Uenit ad pauperculā thesaur⁹ ditissim⁹. Uenit ad ignobilē p̄ciosissima margarita: venit ad mestā splendissimū luminare. Tertio deū honorificauit ope: quia demonum culturā destruxit ⁊ cultū dei amplianit: sicut autē dicit beat⁹ August. in lib. de ciui. dei: tria gn̄a deorū tradita sunt. Unū a poetis, alterū a philosophis: tertiū a principib⁹ ciuitatum: q̄ autē isti dij nullo modo sunt colendi: ibidē ostēdit dicēs. Proponūt greci, si dij tales colēdi sunt p̄fecto tales homines sūt honorādi. Assumūt romani: sz reuera nullo mō honorādi sunt homines tales. Cōcludūt xp̄iani nullo mō ergo tales dij colēdi sūt: oīa nāq; ista gn̄a deoꝝ bartholome⁹ destruxit: sicut patet in legēda. Quarto Bartholome⁹ honorificauit deū in corpore seu cū suo corpore: qr cēties i die et cēties in nocte genua flectebat. Unde sup hoc beat⁹ Augusti. Omne quodcūq; inchoaueris facere: p̄mo inuoca deū et gratias age illi ⁊ cum consummaueris illud sil'r fac vnde Hier. Nec cibi ante sumant nisi oratiōe premissa nec recedat a mēsa nisi gr̄e referant: nec pri⁹ corpus quiescat nisi pascat anima. Secundo ponit ei⁹ p̄miū quod tangitur cuz d̄r glorificabo eum. Deus nanq; cuz glorificauit in vita ⁊ in morte tandē glorificauit post mortē. In vita siquidē beatus bartholomeus deū glorificauit ⁊ laudauit: ⁊ ipse deus eūdē in ei⁹ vita gl'ificauit multipl'r. Primo nanq; fecit eum magne dignitatis de cui⁹ dignitate sic d̄t Theodorus. Petrus apostolus docet nationes. Bartholome⁹ consequēter patrias inuestigat. Petr⁹ operat⁹ est p̄digia magna. Bartholome⁹ fecit p̄digia multa, petrus demū capite crucifigitur: sed beatus bartholomeus viu⁹ excoriat. Ad q̄d valet Petr⁹ mysteria capescēda: ad tot sufficit bartholome⁹ penetrāda. Secundo fuit multe sanctitatis, que quidē sanctitas in tribus et ex trib⁹ apparet: ⁊ cōsistit scz terrenorum despectione vnde dicitur de eo q̄ ipse sic ait. Ego nihil terrenum nihilq; carnale desidero. Probat ēt ipsius sanctitas in feruenti or̄one: vn̄ dixit ei d̄mō. Apostole dei bartholomee incendunt me orationes tue ⁊ in cōstāti mē

te. Unde de eo dicitur. Semper eodē vultu et animo letus ⁊ hylaris perseuerat. Tertio fuit potētie multe ipse nāq; diabolus habet potētiā astutiam atq; maliciam. Sed ipse ipsius diaboli potentiaz ligauit vñ dixit demon Deus vr̄ cathenis igneis est cōstrictus: ⁊ illa hora qua apostol⁹ dei bartholomeus tēplū intrauit eius astutiam detegebat. Fingebat ei diabolus se sanare infirmos quos tñ nō sanabat subueniēdo sed a lesione cessando. Ei⁹ maliciā impediebat: sicut patet in filia regis a qua diabolū exire coegit. Quarto fuit magne vtilitatz. De hoc sic dicit Theodorus. vide bartholomeum lingue aratro rationabilia rura sulcantē: fidei verbum in profundo scilicet. cordis recondentē: paradisum et vineas domini plātantē: siluas euellere: spinas impietatis secare, sepes circumponere ⁊ infra: sed respuunt egroti medentem orbi manuducētem: naufragi gubernatorem mortui viuificatorē. Secundo principaliter deus ipsuz glorificauit in morte: ipsi⁹ mortē sue assimilādo: Christ⁹ nanq; fuit expoliat⁹, flagellat⁹, crucifix⁹, ⁊ sic mortuus, sic ipe fuit flagelat⁹: crucifixus sua pelle expoliat⁹: ⁊ sic idē per capitis obtrūcationē mortuus. Cant. v. Inuenerūt me custodes qui circuierūt ciuitatem: percusserunt me. s. flagellādo vulnerauerūt crucifigendo et decollando: tulerunt pallium meum. s. me excoriādo. Tertio de⁹ eum glorificauit post mortē: ⁊ hoc respectu sui et respectu nostri: respectu quidē sui quo ad animaz ⁊ quo ad corpus. De gloria aie sic dt ipse Theodo. Gaude Bartholomee qui mare gressibus sanctificasti qui terrā purpureā tuo cruore fecisti: qui ad celum commeasti vbi in medio diuine aciei refulgens in splendore immar cessibilis glorie splendēs in exultatiōe iocūditatz mirabilis gaudēs glorificauit etiā deus ipsius corp⁹: qz sicut dicit ipse Theodor⁹ de armenia vsq; ad partes sicilie quatuor archis sanctoruz in mari piectis precedētibus archā beati bartholomei cum reuerentia deduxerunt. Secūdo glorificauit de⁹ eū respectu nr̄i. Et hoc q̄druplicitet. Primo quia factus est aduocat⁹ pctōꝝ sicut ipse cuidā suo deuoto apparuit dicēs ꝑ multuz tp̄s de⁹ nostris precib⁹ ⁊ meritis populo huic pepercit. Scdo, qz ipse est liberator deuotorū sicut ptz in magistro quem ab insidijs diaboli liberauit. Tertio qz est cōdēnator reproborū: put ptz in Frederico imperatore qui eiusdē corp⁹ de loco in quo est remouere voluit. Quarto ipse est reprobator munerū iniustorū, sicut ptz in muliere q̄ oleum iniuste acquisitum in lampadem beati Bartholomei infūdere voluit: sz tñ illd facere nequit.

¶ Sermo.ccxxv.

Eodem die sermo.ij.

Extendens celum sicut pellem qui tegis aquis superiora ei⁹. p̄s. Inq̄tum beatus bartholomeus fuit apostolus competit sibi quod dicitur celū. Apostoli nāq; celum vocantur secundum istud p̄s. Celi enarrant gloriam ⁊c Inq̄tum autē ipse fuit excoriatus cōpetit sibi illud qd dicitur. Extendens celum sicut pellem. Inq̄tum vero ipse interpretatur filius suspendens aquas competit sibi illud quod dicitur. Qui tegis aquis superiora eius: quod ergo dicitur celum: respicit dignitatē apostolice dignitatis: ꝙ vero celū dicit extensum respicit gen⁹ passionis: ꝙ autem dicitur quis tegis aquis superiora eius respicit interpretatione nominis. In verbis ergo premissis sanctus bartholomeus a tribus commendatur. Primo a sublimitate perfectiōis ⁊ vite in eo ꝙ vocat celū. Dicit autē Isido. Celū philosophi ardens volubile, ⁊ rotundū esse dixerūt. Dicit autem ipse celum, quia fuit ardens per charitatem succensaz. Ex qua charitate quatuor carbones ꝓdierūt. Unū carbonē iecit cōtra diabolū q̄ mediāte incēdit, ⁊ iste carbo fuit ei⁹ oratio ignita. Vñ dixit demō. Apostole dei bartholomee icēdūt me orationes tue. Aliū aūt carbonē iecit ꝯ diabolū q̄ diabolū ligauit q̄ fuerūt ipsius apl̄i merita gloriosa. Unde dicit in ipsius legenda. Deus vester cathenis igneis est ligat⁹: nec respirare nec loq̄ audet ex illa hora qua apostol⁹ ingress⁹ est illuc, san

ti eñ viri ex se tot carbones emittūt, ḋt
n se virtutes habent: q quot opes fer-
uētia facūt ex quibus vnā cathenā con-
stituunt cū qua diabolum ligatum tenēt:
Tertiū carbonem direxit z destinauit ad
deū qui ipsi deo odorem facit z ite carbo
fuit eius caro cōcremana. Sch. vij.
Edificauit. Noe altare dño: z infra odo
rem suauitatis odoratus est dñs. Quar-
tū aūt carbonē direxit ad primū q̄ pri-
mū ad dei amorē inflāmauit: z ite carbo
fuit ps⁹ p̄dicatio ignita. Theodo. Gau
deas Bartholomee sol orbis terre cūcta
illumināns os dei lingua ignita sapiētiā
p̄mēo fons vite sanitate emanās. Secū
do ibē dicit celum: quia ipse fuit mobilis
z volubilis per operatiōnē sollicitā. Ipe
nāq; tā sollicitus fuit q̄ tres prouincias
peragrauit: sicut ōt Theo. s. licaoniā in-
diā z armeniā. Nec mirū si tā volubilis z
solicit⁹ fuit q̄: fuit rota dei, nubes dei, ple
nus dei z plen⁹ feruore dei fuit etiā nu
bes dei. Esa. ix. Qui sunt isti qui vt nubes
volāt, z ideo terrā etiā fecundi⁹ irrigā-
uit. Sol nāq; virtute sui caloris illud q̄d
subtile ē laquis vaporatr extrahit z nu-
bes cōdēsat: sic etiā xp̄s Jesus qui est sol
iustitie ex calore z virtute sui amoris om
ne humanum effectum qui in apostolis
erat ad se per desideria attrahebat z in
nubes condensat. Btūs nāq; apostolus
fuit etiā tā volubilis z tā velox, q̄: fuit ro
ta dei. Eze. x. Rotas ille vocauit volubi-
les: tō aūt rote sic sunt volubiles q̄ non
tā gūt terrā nisi in pūcto, sic ipse bartho
lome⁹ a deo velox erat q̄ terrenis in pū-
cto. i. necessitatis articulo adherebat. s.
Thēm. vj. Hūtes victū z quib⁹ tegamur
his contenti simus. Fuit etiam beatus
Bartholomeus tā mobilis et tā velox:
q̄ fuit plenus sapientia. Nā sicut dicitur
Sa p. vij. Omnib⁹ mobilib⁹ mobilior est
sapientia: q̄ quos replet mobiles hos⁹
veloces facit. Fuit etiā tā velox, q̄ fuit
plenus zelo dei. Videbat nāq; mundum
esse tenebrosū z esse insipidū: z ēt vide
bat mundū esse inculti: z tō p̄ p̄m veloci
ter discurrebat: vnde btūs Theodorus.
Bartholomeus vero famulus dei, p̄git
per inundū velut: lux vt tenebrosos illu-
minare, tāq; sal vt insipidas gētes sali-
ret, tāq; agricola vt spiritualē culturā p̄
ficeret. Tertio principaliter ḋt celū q̄: fuit
rotund⁹ per finalē perseuerētiā: forma
nāq; sperica fine caret. Nō enim potuit p̄
missis emolliri. Vñ cū res camelos one-
ratos auro z argēto et lapidibus preciо-
sis sibi dare vellet: ipse respondit. Nihil
terrenū mihil carnale desiderio nec etiā
potuit nimis deterreri: vñ cū rex diceret
sibi. Tu es qui aduertisti fratrem meum.
Ipse respondit audacter. Ego vero non
euertī eū sed potius conuerti. Etiā non
potuit supplicijs superari. Licet eñ ipse
fuerit flagellat⁹: crucifixus excoriatus z
decollatus th̄ in dei amore semp permā
sit inuict⁹. Secūdo commendat a q̄lita-
te passionis pene, cum dicit. Extendens
celum sicut pellem. fuit eñ excoriatus z
pelle sui corpis denudatus z decollat⁹:
eñ in dei amore semp māsit inuictus. Hoc
significatum est Leuitici. s. vbi dicit. Dez
tracta pelle hostie artus in fruſtra concī-
dent z subiicīēt altari ignem struc ligno
rum ante compositā intestinis pedibus
lotis aq̄ adolebit eas sacerdos super al
tare in holocaustū: z suauem odorem do
mino. Jsta hostia dei fuit Bartholomeus
cui fuit pellis detracta: qh̄ sez ipse fuit ex
coriat⁹. Fuerunt etiā artus in fruſtra con
cīsi quādo ipse fuit crucifixus z decapita
tus. Fuerūt etiā ipsius intestina z pedes
lotiq; affectiones eius fuerunt emunda
dare a d omni terrena concupiscentia et
cupiditate ex diuino sermone. Joā. xv.
Jam vos mundi estis ꝓpter sermonē quē
locutus sum vobis. z ex spū sancto a quo
z per quē ipse fuit mundat⁹: vt de hoc le
gīt z hī Act. j. Vos aūt baptizabimini
spūsctō. Fuerūt etiā ipsi⁹ aphi affectiōes
mūdate in sanguine fuso. Apoc. vij. Lau
uerūt stolas suas z dealbauerūt eas. in
sanguine agni: circa istā hostiā posita est
fruſtra lignor⁹. Nā z intus in ista hūit lig
na desideriorū seūlorum z ab extra ligna
bonorū operū deinde subiicet⁹ est ignis
amoris in mēte: z ignis cōpassiōis in cor
pore: z sic holocaustū extitit: q̄ totus in-
census fuit ei⁹ anim⁹ p amorem, z corp⁹
ei⁹ succensum fuit per passionē verba p
celi ardorē cuiusq; opa per feruorem. Et
sic odorē suauitatis fecit dño. Fuit eñ

odorem

odorem suauez per odorifera famā, suauitatē per sinceritā cōscientiā, suauissimuz odorem per spontaneaz penam. Tertio commendatur a pfunditate diuine sapiētie: cum dicitur. Quitego aquis superioza eius. Superiora anime sunt rōnalia cōcupiscibilia et irascibilia. Fuit enim tota et repleta eius rationalis aquis diuine sapientie. Eccl. xv. Aqua sapientie salutaris potauit illū. Fuit em cōcupiscibilis repleta aque diuine gratie. Esa. xlviij. Effundā aquā sup sitientē. Fuit et ira scibilis repleta aquis emulationis feruide. Cant. viij. Fons hortoruz: putei aquaruz viuentiū, que fluūt impetu de libano. Nā sicut dicit de sanctis aliis. Eze. j. Ubi erat ipet spiritus illuc gradiebant.

¶Sermo. ccxxvj.

Eodem die Sermo tertius.

EXtendens celum sicut pellē. Triplicem habet intellectum. Primo enim dicitur celum extensuz sicut pellis ad scribendū. Sicut em hō pellē extēdit vt in ea scribat: sic ipse de celō extendit vt in eo scribat nomina electoruz. Luc. x. Gaudete q nomina vestra scripta sunt in celis. Scōo ad inhabitandū. Si ut em hō de pellibus facit tentoriū. sic deus de celo hz suū habitaculū. Unde alia translatio habet extendēs celū sicut camerā. Unde celū dicitur quasi casa eloy. i. dei. Job. xxxvj. Extendit quasi nubē tentoriū suum. Tertio ad circundandū. Sicut em pellis totū corpus circundat et nihil est, quod non sit circundatū pelle: sic et cūctū Dāmi. Celū empireū cōtinet omnes creaturas: et nihil est creatū quod non sit infra celū. Quarto ad regendū. Est em celum quasi tectū orbis terrarum. Unde ibidē. Celum quasi tectum mundi extendit de. Fecit nāq amplum firmamentū vt tegat orbē terrarū. Et subdit glos. et hec sine pelle. i. sine labore: sed tā facilter sicut pellē. Quinto ad alliciendū: sicut em pelliparius pellem pulchrā coram emptore extēdit atq exponit, vt sez ipm emptorē alliciat ad emendū. Sic deus firmamētū syderibus depictum extēdit vt alliciat ad desiderādū. Sexto ad cōmensurandū. q. d. Quātū homo coram deo suā pellē extēdit tm extēdit hoi celum suū. Oibus his modis btūs bartholome⁹ sicut pellis fuit extēsus. Primo vi delicet ad scribendū. Fuit em hec pellis primo excoriata Michee. vij. pellē deuz excoriauerūt. Sed cū pellis fuit scripta int⁹ p impressionē ytutū. Thren. iij. Cādidiores nazarei et⁹ nive et forme p ipressionem passionū. Similiter et pellis carnis xpi fuit in cruce extensa, vñ ps. Dinumerauerunt omnia ossa mea. Fuit scripta abintus multiplicitate dolorū. Thren. j. Attēdite et videte si est dolor sicut dolor meus. Et postea confitione eius. Malachie. iij. Configite me gens tota. Secūdo fuit extēsus ad habitādū qz deus in eo per fidē habitauit. Ephes. iij. Habitare xp̄m p fidē in cordib⁹ vris. Et quia p fidē in eo habitauit veraciter: ideo multa miracula fecit. Fidei em opatio miraculoruz attribuitur. Ostendit em miracula in quatuor elementis et prio in aere: quia ipsum a diabolo purgauit. In igne qz pmissione dei ossa sua tāq ignis splēdentia demōstrauit. In aqua: qz archa in qua ossa sua erāt recōdita de armenia, vsq in sicilia per mare deduxit. In terra qz mōtē quēdā per septē stadia elongari fecit. Tertio fuit extēsus ad circūdādū. Fuit em circūdatus penis suis qz fuit decollat⁹: et deorsuz, qz fuit i cruce prodib⁹ affix⁹: a dextris et a sinistris qz manib⁹ in cruce fuit clauatus, unde et retro qz flagellatus. In toto corpe: qz fuit excoriatus. Ste nāq est ille hō de quo Luc. viij. Qui ab hierusalem in hericho descēdit qñ xp̄s ipm lunaticū ad predicandū misit: q incidit in latrones q eū exposuerūt. excoriādo, plagas imposuerūt flagellādo et crucifigendo, et seminuū relīq̄runt decolādo. Tūc em fuit seminuus ore licet⁹: qz q̄tū ad corp⁹ fuit mortu⁹: sic cosrā deo fuit in anima viu⁹. Quarto ad habitandū. Bartho. fuit extēsus ad pdicādū. Quāsdā em alij electi sint lapides i domo dei aptī suz rectū: qz pre ceteris sanctis, celo. i. deo magis fuerunt vicini. Un alij sūt vocant seruuli: pli alij sūt amici. Joā. xv. Jā nō dicā vos seruos, sz amicos meos

ec. Tum qz fōlis radio fuerūt illustrati. Num. xvij. Appuit ghadri sup tectū fedens tū qz illi ḡ ad aplorū auxiliū pfugiūt sum magis seruri. Mat. xxvij. Qui in tecto sunt non descendant aliq̄d tollere de domo sua. Tum qria defendunt ab estu vitiorū & a turbine tribulationuz: & a pluuia tentationū Esa. xxvij. Tabernaculū erit in umbraculum diei ab estu & in securitate & in absc̄sione a turbine & a pluuia. Quinto fuit extēsus ad alliciendum. Corpora em̄ sanctorum in hac vita multa claritate & miraculis fulgent. Si igit̄ tam pciosus facc̄ externus plz ḡ pciosus thesaur⁹ est qui intus latet: in isto nāq̄ sacco latet duplex thesaur⁹, scz literior qui fuit animus dei gr̄a plen⁹. Prouerb. xxj. Thesaurus desiderabilis & oleū i habitaculo iusti & thesaur⁹ superior. scz gr̄e celestis de quo dr. Mat. xix. Vade & vēde oia que habes: & da pauperib⁹: & habebis thesaurū in celo. Istū thesaurū hodie beatus Bartholo. recepit. Ambro. i ps̄a. Bartholomeus mortuus viriliter p̄ferendo dicrimē gloriosū certamnis ad celestē gloriā secū portauit triumphū. Sexto fuit extensus ad cōmēdandū: qz sm̄ qz ipe extendit pellē suā deo p̄ diuersitatē supplicioz̄: sic de⁹ extēdit sibi celū suū p̄ immensitatem p̄miorū. Multuz siquidē pellē suā extendit. qz primo fuit flagellatus, deinde fm̄ dīm Theod. fuit excoriat⁹: qz ante ēcū i cruce moreretur modo fuit depositus & postmodum excoriat⁹. Ultimo sm̄ Vsuardū fuit capite truncatus: qz igit̄ sic de hemēter extendit pellē suā: ita de⁹ excellenter extendit sibi celuz suū. Ut sup hoc Theodo. Ad celos beatus Bartholomeus ymeasti vbi i medio diuine auci refulgens in splendore immarcessibilis glorie splendēs, in exultatione dignitatis infatigabilis gaudes. Quātuz ergo homo extēdit pellem deo per maceratiōnē: tantū de⁹ extendit celum, suū p̄ glorie largitionē. Multū nāq̄ studuit bartholomeus se extendebat. Threnor. v. Pellis mea quasi clibanus exusta est. Job xix. Pelli mee cōsumpte carnibus adhesit os meum. Minusq̄ extēdebat q̄ dicebat. Luce. xviij. Jeiuno bis in sabbato. Nihil extendebat qui dicebat eiusdem. xij. Anima mea habes multa bona extēde se, bibe & epulare &c. Extendenti igitur deo multū pellē suā: deus multū extēdit celum suū & extendenti parū pellem suā deus parum extendit celū suum: & nihil extendenti pellem suam de⁹ claudit celum & aperit infernum. Joan. xxvj. Extendit aquilonē super vacuum.

¶ Sermo. cxxvij.

¶ De eodem, sermo quartus.

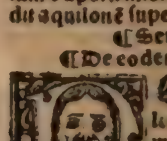

Pellem p pelle cuncta q̄ habet homo, dabit pro anima sua Job. ij. Secundū gl. Pellio pro pelle datur: quia sepe dum ictus cōtra oculum venit manum opponimus vt potius in ipsa manu q̄ in oculo vulneremur ac sit dicat. Ideo tot flagella Job equanimiter extra sustinet: quia nec ipse mitus ferrat panet. Notandum tamen est, quod quadruplex est pellis. Nature culpe, gr̄e et glorie. Primam pellem induunt omnes homines Unde super hoc ipse Job inquit. iij. Pelle & carne vestisti me &c. Sz istā pellē Bartholome⁹ multiplici rōne deposuit. primo em̄ deposuit i signū feruide charitatis. Solēt em̄ homines calore nimio estuātes exponere vestimenta. In hoc ergo q̄ beatus Bartholomeus pellē suā deposuit ostenditur ḡto igne amoris plen⁹ fuit. Hoc significat̄ h̄ est. j Reg. xviij. vbi dr. Diligebat Jonathas Dauid quasi animam suā. Nam expoliauit se tunica sua & dedit eā dauid. per Jonathā qui donum columbe interpretatur beat⁹ Bartholome⁹ intelligit̄ q̄ dono spūssancti fuit repletus Ste ergo qui diligebat dauid. i. xp̄m sic se. i. animā suā, tunicā expoliauit, dedit dauid qñ ppter xp̄i amorem se excoriari pmisit. Scdo in augmētū maioris puritatis. Solēt em̄ rami arborū qñ excoriant albiores appere: sic & Bartho. pelle mortalitatis exut⁹ fulsit & fulget magis pur⁹. De hoc legit Jo. j. Ficū meā. i. Bartho. q̄ fuit hūilis: fructuosus & vulgus decorticantium mundās expoliauit eā. Sibi facti sūt rami ei⁹. Prou. xxv. Auser rubiginē de argēto, & egredit vas purissimū. Tertio in spē future immortalita-

tis. Solet nāq; hō libēter deponere vestē vetustā vt vestē induere valeat deauratā. Sic ipse libēt vestē mortalitatis exuit qr se decorādū veste imortalitatis scivit vñ ps. Astitit regina, id est ei⁹ ala q̄ corpus bñ rexit, a dextris tuis i vestitu deaurato, id est cū corpore glorificato. j. Macha. x. Jussit rex expoliari Ionathā vestimētis suis ⁊ induit eū purpura, id est carne gl̄iosa: qd erit in gñali resurrectione. Quarto deposuit pellē suā in odorē suauitatis. Solebat nāq; sacerdos in veteri lege pellē hostie detrahere igneq; supposito ipsam i odorē suauissimū dño immolare. Sic btō bartholomeo est pellis detracta q̄ igne charitatis incēsus: i odorē suauissimū est dño imolat. Sap. iij. Tā q̄ aurū in fornace ꝓbauit illos ⁊ q̄si holocausti hostiā accepit eos. Scda aūt pellis de q̄ premittit est pellis culpe. Et ista est triplex. Una est q̄ induūt luxuriosi que est pellis vetusta. Threñ. iij. Vetustā fecit pellē meā. Luxuria nanq; dicitur vetusta siue quia hominē cito ducit ad senectutē siue vetustatē: siue qr homo q̄ se illi vicio immergit vsq; ad mortē in illo inueterascit. ps. Inueteraui iter omnes inimicos meos ⁊c. Siue qr cū ipsa sit lutū fetidū facit ipsum hominē turpē ⁊ vetustū ⁊c. Eccli. ix. Omnis mulier que est fornicaria quasi stercus in via cōculcabit. Alia est q̄ induunt superbi: ⁊ ista pellis est a vento inflata. Ozee. xij. Effraim pascit ventū. Aug. O pellis inflata quid tenderis. O sanies fetida quid inflaris qr igit est vēto plena: ideo statim detumescit si pūgit. Job. vij. Memēto qr vent⁹ est vita mea. ideo leui impulsu circūferit. ps. De⁹ me⁹ pone illos vt rotā ⁊ sicut stipulā añ faciē vēti, iō cito deijcit. Job. xxx. Eleuasti me ⁊ quasi super vētum ponens allisisti me valde. Alia est qua induunt auari ⁊ hec est pellis nigra. Hier. xiij. Si mutare potest ethiops pellē suam ⁊c. ⁊ auarus contrahit nigredinē corporalē: quia ꝓ lucro captādo die noctuq; exurit: ⁊ gelu punitur. Threñ. v. Pellis mea quasi cliban⁹ exusta. est auarus etiā cōtrahit nigredinē spūalē qr cū auaritia sit lutū: anima q̄ luto immergitur, nigra efficit. Abacuch. ij. Ue q̄ multiplicat nō sua ⁊ vsq; quo aggrauat cōtra se dēsum lutū, istā triplicē pellē bartholome⁹ nō induit, qr terrena despexit ⁊ honores fugit verā castitatez seruauit. Tertia ꝟo pellis est pellis gr̄e qua induūt iusti imitādo cōuersationem xp̄i, xp̄s em̄ indut⁹ est pelle, id est cōuersatione cādida rubicūda: ⁊ electa. Cāt. v. Dilect⁹ me⁹ cādidus ⁊ rubicūdus electus ex milib⁹. Esa. xlij. Nō erit tristis neq; turbulēt⁹, ecce q̄ cādida. Uñ ps. Cum his qui oderūt pacē erā pacific⁹: ecce q̄ rubicūda: ⁊ firma charitate pacifica. Mathei. xj. Discite a me qr mitis suz ⁊ humilis corde: ecce q̄ pro oib⁹ māsueta. Ista pelle gr̄e bartholome⁹ fuit tinctus: quia ei⁹ cōuersatio fuit iocūda pacifica ⁊ māsueta. Uñ de eo dicit in eius legēda semper eodē vultu ⁊ animo let⁹ et hylaris perseuerat. Quarta pellis, est pellis gl̄ie qua induūtur beati. Unde legit Exodi xxxvj. Quod tabernaculū tribus pellib⁹ operiebat scz pellibus rubricatis. hiacintinis ⁊ sagis cilicinis q̄ fiebāt de pilis capraru. Operiebatur etiā de pellib⁹ magnis nigris: sed formosis. Cāti. j. Nigra sum sz formosa filia hierl̄m sicut pelles salomonis. Beati igit induerūt pellē formosam ꝑ corꝑis claritatē. Apoc. xix. Datū est ei vt cooperiat se bysso splēdēti et cādido. Pelle hiacintina ꝑ subtilitatē. huiusmodi em̄ pelles hñt colorē aereū. corpora sctōrū nāq; q̄ mō sunt grossa ⁊ ponderosa tūc ad instar aeris erūt subtilia. j. Cor. xv. Seminatur corpus animale ⁊ surget corpus spūale. etiā induunt pelle rubricata per immortalitatē. Huius nāq; color est valde viu⁹. vnde de homine rubicundo cōiter dicimus. Iste est valde viuus. Sap. v. Justi aūt in perpetuum viuent. Pelle caprina per agilitatē: ꝑ quā sancti comparant fulguri coruscāti. Job xxxviij. Nunquid mites fulgura. Sancti etiā propter eorum agilitatez comparātur nubi ⁊ scintille discurrenti. Deute. xxxiij. Magnificētia eius discurrent nubes. Sap. iij. Tāq; scintille in arundineto discurrent. Comparātur etiam aui velociter volāti. Tunc enim aues velociter volāt qñ sunt plumis plene ⁊ subtiles: ⁊ vento agitate. Sic sancti tunc erūt pleni plum. ⁊ omniū virtutū. Habebunt cor-

pus subtile et gloriosuz et agitabunt per spiritum sctm. Ezech. j. vbi erat impetus spūs illuc et gradiebātur. Uel pōt dici q pellis tripliciter ponit scilicet p re tēporali. Michee. ij. Desuper tunicā et paliuz subtulisti. Ponit etiā pellis pro vita mortali. Gen. iij. Fecit deus ade tunicas pelliceas. Et p superficie corporali. Job. x. Pelle et carnibus vestisti me. Beatus igit bartholomeus dedit rem temporalē pro celesti substantia. Matth. xix. Si vis pfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus. dedit etiā vitā temporalem pro vita ppetua et gliosa. Joh. xij. Qui odit animā suā in hoc mūdo pdet eā. Etiā dedit pellem corporalē per carnē glorificatā. Phil. iij. Saluatorē expectamus dominum nostrum iesum christum.

¶ Sermo. ccxxviij. De sancto Augustino epo et doctore. Sermo. j.

Quasi vas auri solidū ornatū omni lapide pcioso. Eccl. l. Illd vas aureū et pciosum repntat btm Aug. doctorē egregiū q in pmissis vbis a tribus commendatur. Primo commendatura plenitudine diuine sapientie. cum dicitur Quasi vas auri. Per aurum nāq diuina sapientia intelligitur qua ipse beatus Augustinus tanquā vas dei fuit repletus: sicut autez ipsemet ostēdit in libro de qualitate anime triplex est sapientia: scilicet nociua, supflua et necessaria. Nociua em sapientia est de impedientibus ad salutem. Necessaria est de expediētibus. Sz superflua est de impertinētibus. hoc ostēditur per simile in corpore humano. Cū enim translato verbo anima discendo dicatur crescere: et dedicendo decrescere: et in corpore sit triplex argumentum: vnum nociuū quod tumor dicitur: alterū superfluum per qd interdū euenit vt senis digitis in manibus aut pedibus nascant homines. Tertiū vero est necessariū quo naturalis conueniētia adimpletur in membris. sic et in anima est sapiētia nociua q est de impediētibus. Et sapiētia supflua que est de impertinentibus. Et sapiētia necessaria que est de expediētibus et necessarijs. Ista triplici sapientia istd vas plenū fuit: scz sapiētia nociua que ante conuersionem suā plenus fuit de qua dicitur Jac. iij. Nō est ista sapiētia desursuz: sed terrena animalis diabolica. Est em terrena qz cōsistit i terrenorū cupiditate: d hoc ipsemet ait i cōfessionibus. Docebāt artem rhetoricam victoriosam locacitatē. victus cupiditate vēdebā. est etiam animalis que cōsistit i carnali voluptate. De hac dicit ibidem, recordari volo trāsactas feditates meas nō q eas amē, sed q amē te deus meus. est diabolica que cōsistit in superba et ventosa ambitione. De hac ibidez ait. Libros discebā eloquētie i qua eminere cupiebā sine damnabili et ventoso propter gaudia vanitatis hūane. Secūdo añ suā cōuersionez habuit sapientiam superfluā que est sapiētia secularis et philosophica q ideo superflua dicitur: quia sine ea salus eterna habetur. In libro cōfessorū. De illa sapiētia dicit Infelix aūt ille homo qui scit omnia hec: te autem nescit. btūs autem qui te etiā si illā nesciat. Qui vero te et illam nouit: non propter illam beatior est: sz propter te btūs solū. Ista autē sapiētia plenus fuit. qui ait ibidem. Oēs libros artium quas liberales vocant tunc nequissimus malarum cupiditatum seruus per meipsum legens intellexi. Itē ibidē. Quid est de arte loquēdi et disserēdi: qcquid est dimēsionibus figuratum et de musicis et de numeris sine magna difficultate et nullo homine tradēte intellexit. Tertio habuit post suam cōuersionem sapiētiaz necessariā, id est diuinā que dicit necessaria. Quia sicut dicitur. Prouer. xviij. Ubi nō est sciētia anime ibi non est bonū. Primaz igitur sapiētiā. scz nociuā ipse ex toto et omnino abhorruit. Secūdam. s. superfluā totis viribus cōtēpsit. Tertiā sapientiā scz necessariā et diuinā totis suis viribus cōcupiuit vt de eo dici possit illud. iij. Reg. iiij. Dedit sapiētiā salomoni, et prudētiā multā nimis et latitudinē cordis quasi arenā que est in littore maris. Ubi quatuor implicātur. s. qui habuit sapiētiā multā sufficiētem: et habuit sapientiam nimiā et q habuit cor

latum. Unde habuit sapiētiā multā quia habuit sapiētiā diuinā nihil enim sibi defuit quod ad ea ptineret haberet. Uolusianus. Legi dei deest quicquid augustinum cōtigerit ignorare. Habuit sapiētiā nimiā, nā habuit sapiētiā superfluētem. vnde legit ꝙ cū quidā tractat⁹ beati Augustini in matutinis legeret beatus Bernardus obdormiēs parum vidit quēdā iuuenē de cuius ore tam immēsus fluuius exibat ꝙ totā ecclesiā irrigabat. Cui dubium non fuit illum augustinū fuisse qui habuit cor latū qr scilicet habuit celerē intellectum ⁊ nobile ingenium. Unde in libro confes. ait. Scis tu domine de⁹ me⁹ qr celeritas intelligendi ⁊ discendi acumen donum tuum est, sed nō inde sacrificabā tibi. Prosper. in libro de vita cōtemplatiua dicit. Sctūs Augustinus fuit acer ingenio: suauis eloquio secularis literature perit⁹ in ecclesiasticis laborib⁹ operosus. Qui habuit sapiētiam sicut arenā maris. Sicut em̄ arena ē innumerabilis: sic ⁊ libri eius innumerabiles sunt vnde dicit Remigius ꝙ lz Hieronymus sex milia voluminū origenis se legisse fatet Augustin⁹ tn̄ tanta scripsit vt nullus posset eius libros diebus ac noctibus scribere: sed nec legere quidem occurrat. Secundo commedatur a solidate doctrine: cū dicit. Solidū. eius enim doctrina est solida propter quatuor cōditiōes quas habet. Habet em̄ purissimā veritatē. vn̄ cōparatur simile. Un̄ Greg. in epl'a ad p̄fectū africe sic ait. Beati Augustini cōpatriote opuscula legite ⁊ ꝯparationē illi⁹ similaginis nr̄m furfurē nō q̄ratis. Prouer. ij. Puri ⁊ purissimi eius fructus. Sermones nāq; beati Augustini sunt puri: qr nullā habēt falsitatē. Sūt puriore: quia non habent dubietatē. Sūt purissimi qr omnē cōtinēt veritatē. vn̄ Cassiodor⁹ i ꝓlogo sup psalteriū. est autē Aug. olm literarū magister. Et ꝙ in vbertate reruz est cautissimus disputator. decurrit q̄ppe tā q̄ fons purissim⁹. nulla fece pollut⁹: sz in integritate fidei perseuerās nescit hereticis dare: vnde se possint aliq̄ collutatiōe defendere totus catholicus. tot⁹ orthodoxus inuenitur. In ecclesia dn̄i suauissimo odore splēdens superni etiā luminis claritate radiatur. Secūdo ei⁹ doctrina habet altissimā, profunditatem: ideo cōparatur aquile. Hiero. Augustin⁹ episcopus volans per mōtiū cacumina q̄si aq̄la. ⁊ ea que sunt in montiū radicibus non cōsiderās. multa celoꝝ spacia terrarūq; situs ⁊ aquaꝝ circulos charo sermone ꝓnunciat. Job. xxxviij. Profunda fluuioꝝ scrutat⁹ est ⁊ abscōdita ꝓduxit in lucem. fluminis sacre scripture habet sup̄ficiem scz sensum literalē ⁊ hz mediū scz sensuz moralē ⁊ hz ꝓfundū. s. mysticū ⁊ spūalē. Iste autē nō tm̄ scrutat⁹ est scripture sup̄ficiē sz etiā mediū ⁊ ꝓfunduz. Tertio hz firmissimā soliditatē. Jō ꝯparat malleo. vn̄ Ber. Aug. hic ē validissim⁹ malle⁹ hereticorū. Sicut em̄ malleus ictib⁹ suis incudē firmat ⁊ ferrū domat ⁊ melodiā generat sic Aug. doctrinis suis ecclesiā firmauit. Eccl. l. In vita sua suffulsit domū ⁊ in diebus suis corroborauit tēplū. Hereticos em̄ domuit ⁊ fugauit. Et ibidem. Qui curauit gentē suā ⁊ liberauit eā a ꝑditiōe. Prosp. i libro de vita ꝯtēplatiua sic ait. Sctūs augustin⁹ fuit in quotidianis disputationib⁹ clar⁹ ⁊ in oīb⁹ actionibus suis bene cōpositus in q̄stionib⁹ soluendis acutus. In hereticis cōuincēdis circunspectus. In expositiōe nr̄e fidei catholic⁹. In explanādis scripturz canonicis caut⁹ dei laudē generauit. Tota nāq; ecclesia laudat deū q̄ sibi ꝯcessit doctorē tam egregiū. Unde cātat eccl'ia. Magn⁹ dn̄s ⁊ laudabilz valde q̄ de tenebrz gētiā lumen eccl'ie. vocauit aug. Quarto btūs aug. hz dulcissimā suauitatē. Jō ꝯpat cibo dulcissimo. Un̄ Gre. vbi. s. Si delicioso cupitis pabulo saginari bti aug. opuscula legite. Et vocat ip̄e Greg. doctrinā bti. augu. pabulū ⁊ deliciosuz ⁊ sanguinatū pabulū qr faciat deliciosū qr d̄lectat. vn̄ cātat. Tu de v̄bz saluatoris dulcē panē conficis. Panē qr satiat dulcē: qr delectat. vocat ēt saginatū: qr ipinguat. De hoc nāq; cassiodor⁹ sic inq̄t. Btūs augu. in q̄busdā libris nimia ē difficultate recōditus. In q̄busdā vero sic planissima vt etiā paruulis p̄beat accessus. Cuius opera suauia sūt obscura vero vtilitatib⁹ magnis farcita pinguescūt. Tertio ꝯmēdat a ꝑfectione olm virtutū ⁊ gr̄e: cū dicit or-

natū ol lapide p̄cioso. Et isti lapides p̄ciosi dicunt̄ esse quatuor v̄tutes. s. prudētia, iustitia ac tēperātia, ⁊ fortitudo ex q̄bus coronat̄ q̄ spōsa xp̄i ornat̄. hn̄s prudētiā ab anteriori q̄ preuidet a futuris. Iustitiā a posteriori: p quā satisfacit de p̄teritis. Tēperantiā autē a dextris ne eleuaret̄ in p̄speris. Fortitudinē vero a sinistris ne succūbat in aduersis. istas q̄tuor v̄tutes august. habuit p̄ut scz sunt purgati animi. Nā scd̄m plotinū iste v̄tutes pugnāt cōtra lordinatas affectiōes, ⁊ tūc dicunt̄ pollitice: aut auferūt eas omnino. ⁊ tunc dicunt̄ purgatiue, aut auferūt memoriā illarū: nō tn̄ illas, ⁊ tunc dicūtur v̄tutes purgati animi: aut talem faciūt vt nephas sit in illo nolare affectiōes ⁊ tūc exēplares dicūtur ⁊ si sunt in deo. Prime igit̄ lordinatas affectiōes reprimūt. Secunde auferūt Et tertie nesciūt. In quartis nephas est affectōes hmmōi cogitare. Beat⁹ vero augustin⁹: aut tales inordinatas affectiones l memoria nō habebat aut in horrore aut in aspernatiōe habebat. vn̄ cū rō in libro soliloquiorū ip̄m l̄terrogasset. Nōne te delectat vxor casta pudica pulchra morigerata et diues. rn̄dit quātūcūq; mulierē depinxerī atq; de bonis omnibus cumulaueris: nihil mihi tā fugiēdū q̄ ꝯcubitū decreui. de hinc ratio nō quero quid decreueris sed vtrum adhuc alliceris. ⁊ respōdit prors⁹ nihil in hmōi q̄ro nihilq; desidero sz etiā cum horrore ⁊ aspernatione talia rocordor.

¶ Sermo. ccxxix. De eod̄. Serm̄. ij.

Ufer rubiginem de argento ⁊ egredietur vas purissimum. Prouerbiorum. xxv. Ostenditur nanq; in his verbis premissis qualis beatus augu. fuit ante suā conuersionem quia tunc fuit rubiginosus ⁊ qualis fuit in ipsa conuersione: quia fuit a rubigine purgat⁹ ⁊ qualis fuit post ei⁹ conuersionez: quia tunc totus purissim⁹. Ante conuersionem vero istud vas contraxerat quadruplicē rubiginem scz infidelitatis quia in sectam manicheorū incidit in qua aliquibus annis fuit inuolutus ad has siq̄dē nugas p̄duct⁹ est vt ip̄e ait in libro cōfes. vt diceret. Ficum plorare cuz decerpitur ⁊ matrē eius arborē lacteis lachrymis flentem. secūdo contraxerat ipse beatus aug. ante eius cōuersionem rubiginē philosophice vanitatis vt ipse ait vbi. s. Institui animo intēdere in scripturī sacris: sz visa ē mihi sacra scriptura indigna quā Tuliane dignitati cōpararē. Tumor ei mētis fugiebat ei⁹ modum. Illa autē erat que cresceret cū paruulis: sz ego dedignabar esse paruul⁹ et turgid⁹ fastu mihi grādis videbar. Tertio cōtraxerat rubiginē terrene cupiditatis vnde ipse de cartagine romā ⁊ de roma mediolanum perrexit vt rhetoricam vēderet: ⁊ sue cupiditati satisfaceret. vnde ait vbi supra. Docebā artez rhetoricā victoriosam loquacitatē vict⁹. s. cupiditate vēdebā. Quarto rubiginē carnalī voluptatis. vn̄ ait ip̄e vbi supra. Exhalabāt nebule de limosa ꝯcupiscētia carnis ⁊ scatebra pubertatis obnubilabat cor meū vt nō discernerēt serenitas dulcedinis a caligine libidinis. Scd̄o notat̄ q̄lī fuit in ipsa cōuersiōe qr. s. fuit ab omni rubigine purgatus. Ad istam nanque rubiginem auferēdā quedā fuerūt i eo p modū cause efficiētis: quedā p modū cause disponētis. est em̄ purgat⁹ p verā ꝯtritionē. vn̄ d̄r ibidē. q̄ sub q̄dā arbore se p̄iecit ⁊ dimisit habenas lachrymī ⁊ p̄ruperūt flumina ex oculī ei⁹ acceptabile sacriciū deo ⁊ iactabat voces. s. miserabiles ⁊ plorabat amarissima ꝯtritiōe cordis sui. Scd̄o fuit purgatus per verā confessionē vn̄ deo cōfitebat̄ dicēs. vbi supra. Recordari volo trāsactas feditates meas: nō q̄ eas amē sz vt amē te de⁹ me⁹. amore amoris tui facio illd̄ recolēs vias meas neq̄ssimas vt tu dulcescas mihi dulcedo nō fallax: dulcedo felix et secura. ⁊ nō solū de hoc sz etiā de minimis se accusabat: sicut de eo q̄ cū puer esset ad pillam ludebat: ⁊ q̄ ad scholas non nisi violēter ire volebat: ⁊ q̄ fabulas poetarū nimis libēter legebat: ⁊ q̄ didonē ex amore mortuam flebat: ⁊ q̄ in ludis puerorū fraudulentas exercebat victorias: ⁊ q̄ de quadā arbore piri pira furatus fuerat. Tertio fuit purgatus cum plena satisfactione. Ipse nanq; tres partes satisfactionis ha

dulit scz ieiunia, orationes, r eleemosynas corporales: r p maxime eleemosynas spirituales q̄ consistūt in docēdo indoctos. vnde dicit de eo. Post mortē matris reuersus est augustin⁹ ad agros proprios vbi cum amicis ieiunijs r orationib⁹ vacans: scribebat libros r docebat indoctos. Disponentia autem ipsum ad istam conuersionē quatuor fuerunt scil. cet flagella crēpla, r doctrina, ac sollicitudo materna. Fuit autē quatuor viciū flagellatus. sicut ipse in libro confes. refert. prio dolore stomachi cū adhuc iuuenis esset q̄ nōdū baptizat⁹ fuisset. Sed mater voluit vt bapt zaretur r lauatus fuit. Pater em̄ prohibuit ne baptizaretur ne iterū se daretur. Secūdo cū iuisset romā vbi incurrit egritudinē validā r hoc mater nesciebat: quia si adhuc vulnere ferretur nunq̄ cor ei⁹ sanaret. Tertio p̄mordio sue cōuersionis rā validissimo dolore dē tūs torquebat q̄ etiā loquelā amisit: vñ in tabulis sereis scripsit vt oēs p eo orarēt. Ipse autē cū alijs genus flexit r sanatus fuit. Quarto flagellat⁹ fuit in quodā amico suo defuncto. In cui⁹ morte cor ei⁹ a deo cōturbatū fuit q̄ quicquid aspiciebat erat illi mors r seipsum semimortuū reputabat. Secūdo dispositiua fuerunt exempla scilicet Ambrosij, Simpliciani, Victorini, Anthonij: r aliorum sanctorū. Exēplum si quidem Ambrosij ipsum animauit ad cōuersionem, nam r omni dominica beatus Aug predicationem sancti Ambrosij audiebat q̄ Ambrosius paterne suscipiebat r clementer tractabat. Mater etiā eius btm̄ Ambrosiū quasi angelū dei diligebat. Sciensq̄ per eū eius fili⁹ quērī debebat q̄ s factum est. Exēplū simpliciani ip̄m animauit ad sctē vite electionē. Vñ ad ipsum perrexit r gest⁹ suos sibi retulit: r q̄ esset aptus modus viuēdi ab eo petijt: videbat enim ecclesiā plenā esse clericis: i qua alius sic r alius sic ibat. Simplicianus autē viā salubrē eum docuit. Exemplū victorini ip̄m animauit ad imitationē. Vñ cū simplicianus ei narrasset: vt in eodē libro habet q̄modo victorin⁹ philosoph⁹ rome i foro statuam meruisset r quomodo Christianus factus fuisset, exarsit Augustin. ad imitandum, cum r cepit graviter suspirare. Exēplum Antonij ipsum animauit ad celestium auiditatem. Nam sicut ibidem habetur. Cum quidam miles nomine Pontianus de affrica venisset r vitam r miracula Antonij eremite narrasset, cepit augustinus ingemiscere r ad alipidiū ecclam. Surgunt nanq̄ indocti r celum rapiunt r nos cum doctrinis nostris in infernum demergimur exempla sanctorum defunctorū ip̄sū alauerūt ad ardētes charitatē. vnde ait ibidem. Exempla seruorum tuorū quos de nigris luciidos: r de mortuis viuos feceras congesta in sinum cogitationis me vrebant r accendebant me valde. Tertium dispositium fuit doctrina Tulij Pauli r Ambrosij. Cuz enim vt ibi refert esset annorum .xix. r quendam librum Tulij q̄ hortensius dicitur legisset q̄ exhortationē facit ad philosophiā repente affectū eius mutauit: r immortalitatē sapientie concupiuit. Sc̄o doctrina pauli. Nā cum codicem apostolicū aperuisset r capitulū q̄ primo sibi occurrit legisset. Induimini dñm ihesu christū rc. Statim a corde ei⁹ omnes dubietatis tenebre diffugerunt. Tertio doctrina Ambrosij Cum enim eius p̄dicationē audiret: r quadā vice cōtra sectam manicheorum Ambrosius diuti⁹ disputasset error ille a corde Augustinus penitus est ablat⁹. Quartū dispositiuū fuit sollicitudo materna q̄ sicut eum carne pepererat mūdo: ita postmodū multo lachrymarū semine genuit ihū. Et cū apō quēdā episcopū vbertim fleret Ille aut. Fieri nō pōt vt filius tātaq̄ lachrymaq̄ pereat. Et sic de filij sui cōuersiōe mater certificata est. Et tā p ipsius epi rñsionē q̄ etiā celestiū reuelationē qua secum filio in quadam linea stātem asperit. Tertio post quersionē fuit pūsillim⁹ q̄ patet: qz diuitias cōtemebat, honores respuebat, voluptates abhorrebat ꝑtū ad diuitias Zdeo i libro soliloquiorū q̄ i primordio sue quersionis fecit ip̄m interrogari fecit dicēs. Diuitias nullas cupio. Et ip̄e respōdit hoc quidē nec nūc primum nam cum .xxx. annos agaz. xiij. anni sunt ex quo ista cupere desiti. postea vñ liber ciceronis mihi

facile ꝑsuasit nullo modo esse diuitias ap
petedas. Quātū ad honores interrogat
dicens: q̄d honores fateor eos pene his
diebus cupere destiti. Quātū vero ad vo
luptates interogat rō dicens Quid vxor
respondit. Quātūcūq; mihi eam depin
xeris nihil mihi magis fugiendū q̄ ꝯcu
bitum decreui. Deinde subiungit dicens.
Quid de cibis: respondit Siue de cibo ⁊
potu ceteraq; corporis voluptate nihil in
terroges tm̄ ab eo peto q̄tum mihi vali
tudinis opem conferre potest.

¶ Sermo ccxxx. De eodem sermo. iij.

Qua ꝓfūda
⁊ verba ex ore viri ⁊ tor
rēs redundās fons sapiē
tie ⁊c. Prou. xviij. Inter
ceteros alios sanctos do
ctores btūs Aug. tria pri
uilegia specialiter a deo recepit. Nā deo
habuit sapiētiā ⁊ doctrinam profundaz
lachrymarum abundantiam ⁊ dulcedi
nem internam Et ab his tribus ꝑmissis
verbis cōmendatur. Nam primo habuit
ꝓfundaz sapientiam ⁊ doctrinam: cum di
citur. Aqua profunda verba ex ore viri.
Sacre namq; scripture ꝓfunditas tanta
est ꝙ nullus eā perfecte penetrare potest
quod significatū est Ezech. xlvij vbi dici
tur. Mensus est mille cubitos ⁊ traduxit
me per aquam vsq; ad talos ⁊c. vsq; vbi
quē nō potui trāsuadare. In flumine em̄
sacre scripture quilibet doctor vsq; ad ta
los ducitur quādo expositiones elicit qui
bus pedes affectionum in auditorib⁹ pu
rificātur vsq; ad genua quib⁹ auditores
ad bene operandū confortant vsq; ad re
nes quibus tentatiōes ⁊ praua desideria
superant. Ad quartū vero gradum. s. vt
diuine scripture profunditas ꝑfecte trās
uadari possit nullus mortalis attingere
potest de ista profunditate dicit ipse in li.
cōfess. Mirabilis profunditas eloquioꝝ
tuorum quoꝝ ecce ante nos suꝑficies blā
diens paruulis. Sed mira profunditas
deus meus: mira profunditas error est in
tendere in eam. Istam autem profundita
tem sacre scripture: inquantū homini fuit
possibile August. scrutatus fuit ⁊ inde co
piositatē expositionum ⁊ sentētiarū edu
xit. Eccl. j. In dieb⁹ illius emanauerūt pu
tei aquarum: ⁊ quasi mare adimpleti sunt
vltra modum vbi tria implicātur. s. ꝙ ista
emanatio facta sit ad instar putei instar
maris ⁊ supra modū. Tūc aūt sit emana
tio instar putei qn̄ aque de ꝓfundis ter
re visceribꝰ ducunt. Et q̄to puteꝰ ꝓfun
dius fodit: tāto magis aque lympide in
ueniunt Sic ipe puteū sacre scripture sub
intrās de occultis scripture sensib⁹ salu
tiferas scripturas eduxit ⁊ quāto scriptu
ras ꝓfundius penetrabat tāto inde hūi
diores ⁊ lympidiores sentētias educere
videtur Job. xxviij. Profunda quoq; flu
uiorū scrutatus est ⁊ abscondita ꝓduxit
in lucem. Tūc aūt fit emanatio ad instar
maris quādo a mari fontes ⁊ flumina de
riuant. Sic etiā a doctrina beati Aug. de
riuantur olm expositionum dicta sequen
tiū doctoꝝ: vt possit dici de eo illud. Nu
meri. xxiiij. Fluet aqua de situla eius, pro
fundū flumen sunt dicta apostolorū pro
phetarū ⁊ euāgelistarum. Aquā aūt isto
rū: predictorū fluuiorū beatus Aug. col
legit in situlis. i. l diuersis libris. Una em̄
magna situla est q̄ appellat liber de trin.
alia ē liber de ciuita. dei: ⁊ sic de alijs. De
istis namq; situlis ceteri doctores hause
rūt: nā omnes sermones q̄stiones summe
tractat⁹: ⁊ decreta ac decretales resonāt
augustinum. Esa. xj. Repleta est terra scie
tia dn̄i: sicut aque maris operientis. Tūc
aūt fit emanatio supra modum quando
diuersa loca plus solito irrigantur: Sic ⁊
doctrina Aug. in diuersis locis: ⁊ in diuer
sis modis emanauit. In diuersis q̄dē lo
cis quia omnia scripture loca exposuit ⁊
inq̄siuit. iij. Reg. iiij. Disputauit a cedro
que est in libano vsq; ad ysopū q̄ egredie
tur de pariete ⁊ disseruit de iumētis ⁊ vo
lucribus ⁊ reptilibus ⁊ piscibus. Per ce
drum intelligitur sublimitas diuinitatis.
Et ꝑ ysopū intelligit humilitas humani
tatis Disputauit igit a cedro diuinitatis
vsq; ad ysopū humanitatis Un̄ ipse fecit
librū de tri. quasi de cedro ⁊ de humani
tate quasi de ysopo. Asserit ēt de iumētis
i. de virtutibus sanctorū: q̄ sunt iumenta
dei. ꝑs. Ut iumētū factus sum apud te ⁊c.
De volucrib⁹. i. de dignitatibus angelo
rum ⁊ de reptilibus. i. de vitijs ⁊ crimini
bus peccatorū que in terra repūt ꝑ amo
rē. Et de piscib⁹. i. de pena dānatorum qr

dānati gemunt sub aquis tribulationuz. Emanauit etiā diuersis modis. Alij nāq; doctores habent specialem modū tractādi sicut est videre in hiero. nam ꝛ ipse versatur circa expositiones. Ambr. vero circa sensus spirituales, Greg. aūt circa instructiōes morales. Iste aūt nō habet specialem modū, qꝛ habet cōmunem et vniuersum modum. Ideo significat per eufratē. Alia tria flumina q̄ habēt specialia loca per que fluunt significāt doctores. Eufrati aūt nō determinat locus: qꝛ fluit per diuersa loca. Sic etiā alij doctores habent specialez materiam de qua tractāt. Iste autem nō hz spālē materiā de qua tractat, qꝛ de oibus tractat. Secundo principaliter cōmendat a lachrymarum vbertate: cū dicit. Et torrēs redūdās. Quasi em̄ quidam torrens oculis emanauit aque lachrymarum qꝛ de eis ipse quattuor genera lachrymaꝝ habuit. Nā habuit lachrymas cōpunctionis, ꝛ hoc ꝑ peccatis ꝓprijs. Et has lachrymas habuit in principio sue cōuersionis: qñ. s. sub quadā ficu se ꝓijciēs lachrymas amaras effudit. Scdo habuit lachrymas deuotionis, ꝛ has habuit ꝑ celestib⁹ desiderijs de quib⁹ ipse dicit in lib. cōfes. Quātū fleui in hymnis ꝛ canticis suaue sonantis ecclie voces igitur ille influebant auribus meis ꝛ fluebant lachryme: ꝛ bene mihi erat cū illis. Tertio habuit lachrymas lamentatiōis ꝛ has habuit pro mundanis periculis: ordinatus em̄ in presbyterū ꝛ postea in ep̄m status illi⁹ periculū ꝯsiderās multū ac amare fleuit. vñ dicit in nulla re deū mihi sentio ita iratū sicut in hoc ꝙ cū nō essem dign⁹ poni ad remū posuit me ad amplustre in apice regiminis ecclesie. Quarto habuit lachrymas cōpassionis quas habuit pro alijs miserijs. Cū enim ipsi barbari cūcta deuastarēt. beat⁹ Aug. lugubrem vitam duxit. Fuerūt em̄ lachryme eius panes die ac nocte. Tertio cōmēdatur ab affectionū dulcedine cum dicitur fons sapiētie. Sapientie em̄ a sapere dicitur. In ipso nāq; tāta fontalis suauitas fuit ꝙ tria mira in ipso generauit. Primo nāq; mentis inflāmationem Unde cātat de eo ꝛ est sumptum de li. cōfes. Gestabat verba eius in visceribus quasi sagittas acutas ꝛ exempla seruorum dei tāq̄ carbones vastatores. Secundo in eo generauit mentis vulnerationem. vnde cātatur de eo. Uulnerauerat charitas christi cor eius: ꝛ ipse dicit in lib. confes. Sagittaueras tu cor meū charitate tua. Tertio fecit in eo mentis deificationē vnde ipse ait supra. Audiui vocem tuā de excelso cib⁹ sum grandium cresce ꝛ manducabis me: nec tu me mutabis in te sicut cibū carnis tue, sz tu mutaberis in me, quarto fecit in eis mentis alienationē, vnde ait vbi supra. Aliquādo intromittis me in affectū multum insitatum intorsus: nescio ad quam dulcedinē que si perficiatur in me nescio quid erit quod vita ista non erit.

¶ Sermo.ccxxxj. De eodem. sermo. iiij.

Quasi sol refulgens: sic ille effulsit in tēplo dei. Eccli. i. Sicut sol radios suos vbiq; spargit sic ꝛ ipse beatus Aug. vbiq; refulsit. In vita quidem. s. in statu laicali: clericali: ꝛ pōtificali. Nam in statu laicali refulsit quādo incepit a feruenti dilectione vnde ipse ait in li. confes. Sagittaueras tu cor meū charitate tua ꝛ gestabā verba tua transfixa i visceribus meis: ꝛ dederas sagittas acutas carbones ꝛ vastatores Incepit a dulci deuotiōe vnde ait vbi supra. Nec satiabar illis diebus dulcedine mirabili cōsilij sup salutē generis humani. Incepit ab omniū sensurū in deū perfecta cōuersatione. Unde ait vbi supra. Uocasti ꝛ clamasti ꝛ rupisti surditatem meam chorucasti ꝛ splenduisti: ꝛ fugasti cecitatem meam ꝛ duxi spiritū. anhelo tibi gustaui esurio ꝛ sitio te, tetigisti me ꝛ exarsi in pacem tuā. Scdo fulsit in statu clericali ostēdēs suam humilitatem: sanctitatem: ꝛ doctrine veritatē. Tāte quidez humilitatis fuit ꝙ indignū se reputabat in presbyteꝝ ꝓmoueri Et idcirco lychrymas vberrime fudit. Ostēdit etiā tūc suā sctitatē: quia mox monasteriū clericoꝝ instituit ꝛ scdm regulā apostoloꝝ in illo monasterio viuere sucepit. vbi null⁹ quicq̄ proprij habebat: sed omnes in cōmuni viuebāt. Ostēdit

etiã sue vite ⁊ doctrine veritatem, qꝛ verbũ dei insatiabiliter ꝑdicabat ac libros scribebat ⁊ hereticos conuincebat. Tertio fulsit in statu pontificali. In quo sex radijs infulsit a quibus alij episcopi consueuerunt priuari. Primo enim remouit a se omnem suspectam familiam. Unde dicit Gre. Legitur ꝙ beatus Aug. nec cum sua sorore habitare consensit dicẽs. Que cũ sorore mea sunt: sorores mee nõ sunt. Secundo remouit a se omnem ambitionẽ ⁊ pompam, tam in vestibus q̃ in vasis Uestimenta enim sua nec fuerunt nitida nimium nec abiecta plurimuꝫ, sed ex moderato ⁊ competenti habitu erant. Ipse etiam dixisse legitur fateor de preciosa veste erubesco. Et ideo cũ mihi datur vẽdo eã. Et quia vestis non potest esse communis: preciuꝫ ergo sit commune. Uasa etiã aurea vel argẽtea nõ habuit: sed ligneis vel marmoreis vsus fuit non necessitatis inopia sed proposito voluntatis. Tertio remouet a se omnem cupiditatem ⁊ auaritiam. nullam enim villam vel agrũ emere voluit vnq̃. Multas etiã hereditates ei dimissas respuit. ⁊ propinquis mortuorum dari fecit Quarto ad pauperes habuit magnam libertatem adeo ꝙ qñq̃ vasa dominica iubebat frangi ⁊ conflari ⁊ captiuis indigentibus dari. Quãdo vero pecunia deficiebat hoc populo nũciabat ⁊ eos ad erogandam pecunias prouocabat. Quinto in cibo ⁊ potu ipse habuit magnam parcitatem. Unde scribitur de eo ꝙ mensa frugali ⁊ perca vsus est. Ipse nãq̃ in libro confes. dicit. Sic me docusti domine quẽadmodum medicamenta sic alimenta sumpturus accedam In ipsa namq̃ mensa potius lectionẽ q̃ epulationem diligebat. detractiones ꝟo penitꝰ ꝯpescebat. Unde in mẽsa versus scriptos habebat. Quisq̃s amat dictis absentum rodere vitã. hanc mensam vetitã nouerit esse sibi. Unde si detractio ibi incidebat. dixit ꝙ aut tacerẽt aut illos ꝟsus delerẽt, aut de mẽsa recederent. Sexto nullam habuit ad suos cõsanguineos carnalitatem. Unde dicitur de eo Consanguineis sic benefecit non vt diuitias haberẽt: sꝫ vt aut non aut minus egerent. Secũdo fulsit in morte. Et hoc quinq̃ radijs. Primo ei sibi ostendit magnã cõpassionẽ: qꝛ cuꝫ in lecto decũberet ⁊ barbari ola deuastarẽt ⁊ ipse amarissime fieret. cõuocatis fratribus dixit eis. Ecce rogaui dñꝫ vt aut nos ab istis periculis eruat aut nobis patientiam tribuat aut me de hoc vita suscipiat. ⁊ in isto tertio fuit exauditus. Secũdo habuit magnã deuotionẽ nã septẽ ꝑos penitentiales sibi scribi fecit ipsosq̃ cõtra parietem positos decumbens legebat et vberrime flebat. Tertio habuit magnaꝫ puritatem. Dicebat enim nullum q̃tumcunq̃ excellens fuerit sine cuiuscunq̃ meriti foret sine eucharistie sacramento decedere ⁊ exire debere: quod ⁊ ipse in se voluit obseruare. Quarto habuit magnam charitatem. Quidã enim eger ad ipsum venit cum gemitu magno sibi rogans manum imponere ⁊ sanitatem cõferre Et cũ se excusare inciperet ⁊ diceret ꝙ non posset sibi ipsi sanitatem conferre, instabat ille eger ardentius rogando dicens ꝙ sibi per somnium reuelatum esset ꝙ ad beatũ Augu. accederet ⁊ ille sibi manum imponeret, ⁊ tunc sanitatem obtinere deberet. Ipse igitur auditis ab illo infirmo huiusmodi deprecatiuis verbis, illi statim manum imponens ꝑ eo orauit, ⁊ sic infirmꝰ ille sanitatem recepit: ecce ergo q̃te charitatis fuit potius ille ergo ad eum venienti q̃ sibi ipsi charitatem voluit impẽdere, nec mirum: quia desiderabat transire ad eum. Quinto habuit paupertatẽ magnam, vnde de eo dicitur: ꝙ testamentum nullum fecit quia vnde facere posset pauper ipse non habebat. Quanuis autem dimiserit rerum substantiam tamen toti mundo dimisit tripicem thesaurum: scilicet preciosam sui corporis margaritam, perpetuam famam. ⁊ affluentez suã doctrinam. Eccli. xliiij. Corpora sanctorum in pace sepulta sunt. ecce corporis margaritam, ⁊ nomina eorum viuent in generationes: ecce ꝑpetua fama. Sapiẽtiã ipsoꝝ narrant populi. Ecce affluẽs doctrina. Tertio fulsit post mortẽ, ⁊ hoc quattuor modis. Primo quia illustratus est lumine celestis claritatis. Unde quidam monachus in spiritu raptus vidit ipsum super lucidam nubẽ sedentem cuius oculi quasi solis radij totam ecclesiã illumi-

nabant. de quo odor nimius exhalabat. Scdo est immersus in pelagus infinite suauitatis. Unde legitur quod beatus Bern. ipsum vidit de cuius ore tantus aquarum impetus exibat quod totam ecclesiam replebat. Augusti. Nunc immersus in pelagus illud. De quo dicitur in ps. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei. de sua influentia nos irrigat et fecundat. Tertio collatus est in culmine diuine maiestatis. vnde cum quidam in ecclesia sancti petri pernoctans vidisset sanctum Grego. cum multis episcopis processionaliter incedentem interrogauit Gregorium: si inter eos Augu. erat. Et ille respondit Augu. virum excellentissimum de quo queris altior locus nobis tenet. Similiter de quodam in spiritu rapto qui cum omnes sanctos in gloria conspexisset et augustinum minime videret: responsum est illi. Amice noli dubitare: Augu. residet in excelsis. Ubi disputat de gloria excellentissime trinitatis. Quarto constitutus est in plenitudine potestatis. ps. Introibo in potentias dni. Item idem. Potens in terra. s. viuentium semen eius. Beatus autem Augustinus quem xps genuit per Ambrosij doctrinam et baptismi gratiam: et lachrymarum matris abundantiam. Et quia ipse est in tanta potentia constitutus. Ideo deuotos sibi adiuuare potest sicut in multis patere potest quos a diuersis languoribus et afflictionibus liberauit.

¶ Sermo.ccxxxij. In decollatione beati Joannis baptiste. Sermo.j.

Male tractauerunt eum quia ventre matris consecratus est propheta. Eccl. xlix. Legitur quamuis beatus Joannes ab vtero matris sanctus fuerit: a multis tamen male tractatus fuit. s. ab herode qui ipsum beatum ioannem in carcere decollauit: ab herodia que eius sanguinem sitiuit: etiam male tractatus fuit a phariseis: quorum consilio fuit incarceratus: fuit etiam male tractatus a iuliano apostata qui eius ossa dispersit et ex parte combussit. Omnes enim isti prelibati male tractauerunt eum in vita: in morte et post mortem. Nam herodes et eius complices beatum ioannem male tractauerunt in vita: quia ipsum incarcerauerunt: et tamen ipse, incarceratus ostendit quo ad herodem magnam constantiam vnde super hoc ait. Chryso. id quod herodes beato ioanni faciebat pro iniuria ipse totum hoc suscipiebat pro beneficio: quia dei mia fouebat: quia verum gaudium sanctorum est exire de mundo. Ostendit quo ad xpm magnam reuerentiam et amorem nimium: quia sciens se xpi nuncium et famulum eius etiam misit discipulos ad xpm vt sciret si ipsum xpm nunciare debebat inferis sicut nunciauerat supernis. Quo ad discipulos ostendit magnam diligentiam vnde Chryso. Missus ioannes in carcerem non de suo periculo: sed potius de discipulorum salute sollicitus misit eos ad xpm vt miracula sua viderent que tot fecit vt paucorum animas lucraret quia melior est apud deum vnus iustus quam totus mundus peccatoribus plenus. Ostendit quo ad se magnam sanctitatem et gratiam: quia mundum reputabat fore paradisum. Chry. Joannes specie homo: gratia angelus, quia nihil carnis seu carnaliter erat in eo nisi visio sola. Corpore tenebatur in carcere: animo autem in celo. Secundo male tractabant eum in morte, quia ipsum decollauerunt: eius autem decollatio facta est pro iustitie defensione, quia scilicet herodem de stupro arguebat: facta est cum multa sui deuotione: quia deo se recommendabat. Unde cantatur hodie. In medio carceris stabat Joannes et voce magna clamabat dicens. Dne deus meus tibi commendo spiritum meum: etiam facta est cum patrum multorum qui erant in lymbo gaudio: Unde legitur in euangelio Nichodemi quod ipse eis dixit. Ego sum ioannes qui xpm baptizaui: et digito demonstraui et descendi nunciare vobis, quia vos in proximo visitabit. Facta est etiam cum mystica significatione quam significationem beatus Aug. assignat dicens quod Christus natus est eo tempore quo dies incipiunt crescere. Joannes eo tempore quo incipiunt decrescere. Christus fuit in cruce exaltatus Joannes fuit capite minoratus. per que datur intelligi quod fama ioannis decrescere debebat. Famam vero xpi crescere oportebat. facta est etiam cum ecclesie veneratione: quia quamuis ad lymbum descenderit eius tamen passio celebratur. Eorum enim qui ad lymbum descenderunt quidam spectant simpliciter ad vetus testamentum si

cut abraham dauid ⁊ ceteri. Et istorū solennitas non agit. Quidam vero spectabant ad vetus testamentū: sed q̄tū ad tēpus: ad nouū. Et ideo ꝓpter causam: eorū obit⁹ celebrat: sed ꝓpter tēpus alleluya subticetur. Johānes aūt spectabat ad nouū ⁊ rōne cāe: qr ꝑ iustitia est mortu⁹: ⁊ rōne tēporis qr fuit finis veteris testamenti ⁊ initiū noui. Et ideo eius obitus collitur: ⁊ alleluya cantatur. Tertio male tractauerūt beatum Johānē post eius mortē scilicet herodes caput eius in disco afferri faciēdo quasi quoddam ferculū discubentibus inde faciēs: ⁊ herodias corpus sine capite sepeliēdo: timens ne ipse ꝓpheta resurgeret si cū capite corpus positum fuisset. Et iulianus apostata eius ossa dispergēdo ⁊ in parte comburendo. Et quia omnes isti beatū Johānē male tractauerunt iō a deo ipsi male tractati fuerūt. Nā herodes in exiliū fuit missus: ⁊ ibi miserabiliter est mortuus: herodias autem vt aiunt quidam cum caput beati Johannis manu teneret ⁊ sibi insultaret diuino iudicio in ei⁹ faciē insufflauit: ⁊ illa subito mortua corruit. Puella autē dum super glaciem ludendo discurreret: glacies sub pedibus eius frangitur: ⁊ ista sic miserabiliter suffocat. Iudei a tyto ⁊ vaspasiano fuerunt capti ⁊ triginta pro vno denario vēditi. Iulianus apostata celesti plaga percuss⁹ ab hostib⁹ excoriatur: ⁊ de corio scabellum regi persarum efficitur. Quamuis autem Johannes sic fuerit male tractatus in vita in morte et post mortem, de⁹ tamen in hoc triplici statu eum venerabiliter tractauit. Nā in vita celestib⁹ mysteriis interesse fecit: quia celos apertos vidit vocem patris audiuit: spiritum sanctum in specie colūbe aspexit: filij diuinitatē agnouit: ⁊ sic tota trinitas venerabiliter eum tractauit. Similiter ⁊ in morte: qr mors sua fuit valde p̄ciosa respectu dei: qui⁹ pro iustitia mortem sustinuit respectu sui: qr precio sanguinis regnū celorū acquisiuit respectu lymbi: quia preciosum nuncium patribus apportauit: respectu mundi: quia eius mortem venerabiliter colit. Simili modo post eius mortem. Ipse em̄ dicitus est patriacha ꝓpheta. Apostolus angel⁹ martyr cōfessor et virgo: ⁊ ideo in celo existēs modo moratur in societate patriarcharum: mō in societate prophetarū: modo in ordinibus angelorū: modo in choro apostolorum: modo inter rosas martyrum, modo inter violas confessorum: moodo inter lilium virginum et sic deinceps.

¶ Sermo. ccxxxiij. De eodē Ser. ij.

Male tractauerūt eū q̄ de vtero mr̄is sue consecratus est ꝓpheta ⁊c. Eccl̄ia. xlix. In v̄bis p̄missis q̄tuor ponūtur. Primo ponit herod⁹ crudelitas q̄ Johānē crudeliter tractauit. Notandū ꝙ aliquādo mali male tractant malos. Prouer. xiij. Inter superbos sepe iurgia sunt. Aliqn̄ mali male tractāt bonos: vn̄ de hoc ait. p̄s. Persecut⁹ est hominē inopē ⁊ mendicum. Aliquādo boni pugnāt contra malos: vnde p̄s. zelaui sup̄ iniquos pacem peccatorū vidēs ⁊c. Aliquādo ⁊ boni cōtra bonos: qn̄. s. sūt imperfecti, ꝑfecti autē cōtra perfectos pugnare nō possunt. Ista multiplex pugna pōt inueniri circa beatū Johannē. Tunc em̄ pugnabāt mali cōtra malos. s. herodes ⁊ herodias ex vna hac parte. Et philipp⁹ cuius vxorez herodes abstulerat ex alia parte pugnabāt mali cōtra bonos. s. herodes ⁊ herodias contra Johānē. Et pugnabāt boni contra malos. s. Johānes cōtra herodē ⁊ herodiā: quorū vitā persequebat. Pugnabāt et tūc boni imperfecti contra bonos sicut discipuli Johānis qui tunc pugnabāt contra discipulos Christi. Inter Johānē autē perfectū ⁊ Christū ꝑfectissimū nō potuit esse pugna: sz pax ⁊ amicitia perpetua. In hac aūt pugna Johānes nō succubuit nec etiā cadere potuit. Primo qr firmissime stetit ⁊ fuit stabiliter fundatus super montē altissime trinitatis qr ⁊ patrē cognouit in voce: ⁊ filiū, in humana carne: ⁊ spm̄ sctm̄ in colūbe specie. Scdo fuit lapis q̄dratus: habuit em̄ tēperantiā per quā sic abstinebat: fortitudinē per quā herodē sic arguebat: sapiētiā per quā populū sic instruebat ⁊ iustitiā ꝑ quā corā christo sic se humiliabat.

Tertio qz fuit cū xp̄o forti vinculo amoris copulatus quā amicitiā in vtero matrum contraxerūt quādo matres mutus se salutauerūt q̄ nūq̄ interrumpi potuit, nec in ꝓsperis nec in aduersis. Scdo in Johāne fuit magna sctitas: quod notat cū dr̄. Ex ventre matris cōsecrat⁹ est. Ex illa autē sanctificatiōe accepit, gr̄e repletionē. Luce.j. Spiritu sctō replebit adhuc ex vtero matris sue. Accepit ēt ex illa sctificatiōe gaudiosaz xp̄i cognitionē. ibidē cū dicit Exultauit infans ꝛc. Accepit in bono cōfirmationē. Esai.xlix. Sub tegumēto man⁹ sue ꝓtexit me. Pcti purgationē. Hiere.j. Anteq̄ exires de vētre sanctificaui te. Et ꝓpter illa ei⁹ natiuitas fuit miraculosa. Tres nāq̄ sunt natiuitates. Una q̄dē q̄ fuit facta cū hole sine femina sicut fuit natiuitas eue. Alia est facta de femina sine hole sicut natiuitas xp̄i. Tertia facta est de hole ꝛ femina cōtra solitū cursum nature sicut natiuitas beati ioānis q̄ sine pctō natus est. Ubi ēt fuit triplex impedimentū. Unū fuit ex ꝑte p̄ris scz nimia senectus. Et iō nō poterat generare. Et duo ex parte mr̄is scz senectus ꝛ sterilitas. Et iō non poterat concipere. Tertio notat similr̄ in btō Johāne magna dignitas: in hoc ꝙ dr̄ ꝓpheta. In om̄i genere creature Johānes semꝑ dignioribꝰ cōparatur. Nam inter corporalia assimilat corpori luminoso. Sicut lucerne ardenti. Inter spūalia assimilat angelis qui inter spirit⁹ rōnales nobiliores sunt. Inter cōposita ex corpore ꝛ spiritu assimilat ipse prophetis qui ceteris hominibꝰ excellentiores sūt. Patet etiaz in hoc dignitas ipsi⁹, qz ceteris sanctis xp̄o proximior esse videtur. Xp̄s nanq̄ est verbū dei. Johānes vero est vox dei Sz ceteri sancti sunt tuba dei. Ozee.v.ij. in gutture tuo sit tuba. ꝛc. xp̄s ēt fuit spōsus. Johānes autē fuit amic⁹ sponsi. Ceteri vero sancti sunt serui sponsi: xp̄s nāq̄ fuit sol et ioānes fuit lucifer ceteri vo scti sunt stelle. Baruch.iij. Stelle vocate sunt ꝛ dixerunt: assum⁹: xp̄s fuit ignis ad heb.xij. Deus noster ignis cōsumēs est. Et ioānes fuit facula ardens. Eccl.xliij. Verbū illi⁹ q̄si facula ardebat. Ceteri vero facti sunt scintille. Mat.xiij. Fulgebūt iusti et tanq̄ scintille ꝛc. Christ⁹ fuit lux ꝛ Johānes lucerna lucēs. Ceteri sunt radij lucis. Quarto ponit beati Joānis magna autoritas cū dr̄. Euertere et patere et dissipare ꝛc. i. viā domini preparare: quē q̄dē via quatuor modis preparat. s. fossa replēdo tumētia: deprimendo lapides, ꝛ offendicula remouēdo, ꝛ tortuosa rectificādo. Hec q̄tuor tāgunt Esa.xl. Ois vallis exaltabit: ꝛ ois mōs ꝛ collis humiliabit: ꝛ erūt praua idirecta ꝛ aspera in vias planas. Tunc em̄ fossa replet qñ in precipitiū desperatiōis prolapsi in spē venie eleuant: ꝛ tūc tumentia deprimunt: qñ ꝑ superbiā elati ad humilitatē reducunt. Tūc offendicula remouentur qñ oia pctā abijciant. Tūc vero tortuosa rectificant qñ oēs intentiōes nostre in deū dirigunt ꝛ qz Joānes est apud deuz tāte sanctitatis, dignitatis, et autoritatis: manifestū est ꝙ pōt ꝛ scit ac vult nos iuuare. Adiuuat aūt nos in triplici statu. s. in vita: sicut ptz in lōgobardis quoruz aduocatū se dixit: vt refert ipse Paulus lōgobardorū historiograph⁹. Adiuuat ꝛ in morte sicut ptz ꝛ in sanctulo q̄ cū decollari ōberet Joānes speculatori spatā tenuit: vt dicit Greg. Etiā adiuuat post mortē sicut pz in lōgobardo i ecclia beati Johannis sepulto: vt refert predictus Paulus lōgobardorū historiograph⁹.

¶ Sermo.ccxxxiiij. De eodē Ser.iij.

Herodes misit ꝛ tenuit ioānem: ꝛ vinxit eū i carcerē. In presenti euangelio tria de beato Johāne ponunt: scz incarceratio eius, decollatio eius, ꝛ sepultura ei⁹. Circa primū notandū ꝙ multiplex est carcer in quo fuit Johānes. Primus est carcer materni vteri: ꝛ iste fuit totus gaudiosus. Lu.j. Exultauit infans cum gaudio in vtero meo. Gaudebat q̄dē de tāta virginis dignatiōe: qz matrē suā visitabat de christi incarnatione quem in virginis vtero esse sciebat de sui precursione quā iam extūc inchoabat. Secūdus carcer est carcer ꝓpru corporis: ꝛ iste carcer fuit totus speciosus. Sap.viij. Veni ad corpus inco-

inquinatum. Puritas enim beati Joānis post puritatē xp̄i ⁊ v̄ginis gloriose Marie maior fuit. Istorū triplex puritas significat̄ ꝑ tres lucidiores planetas. i. ꝑ solē, ꝑ lunā, ⁊ per luciferū. Puritas enim xp̄i assimilat̄ soli. p̄s. In sole posuit tabernaculū suū: sz puritas Marie assimilatur lune. Can. vj. Pulchra vt luna. Puritas Johānis comparat̄ lucifero. Job. xxxviij. Nunq̄d ꝓduces luciferū in tēpore suo? Sicut igit̄ in sole est lux fontalis sic fontalis puritas est i xp̄o, ⁊ sicut post solē magis lucet luna: sic post xp̄m maior est puritas i virgine Maria. Et sicut post solē ⁊ lunā lucifer magꝫ splēdet: sic etiā post xp̄m ⁊ Mariā Joānes ampliori claritate refulget. Tertiꝰ est carcer deserti. Et iste fuit valde penuriosus exterius: sed tn̄ fuit valde deliciosus interiꝰ. Quāuis enim exteriꝰ ederit locustas: tn̄ interiꝰ edebat delicias sempiternas. exterius edebat mel siluestre: sz interiꝰ mel celeste. Itaq̄ exteriꝰ bibebat aquā materialē: sz interiꝰ aquā spūalē. Exteriꝰ vestitus erat pilis camelorū: sed interiꝰ indumētis virtutū. Ip̄e exteriꝰ habitabat in deserto: sed interiꝰ habitabat in celo. Exteriꝰ nāq̄ habebat societatē ferarū: sed interiꝰ habebat societatē angelorū. Quartꝰ erat carcer tyrāni. i. herodis, et iste fuit valde gloriosus: qꝛ magna letitia ⁊ iubilatio fuit btō Johāni ꝓ xp̄o ⁊ ꝓ iustitia carcerē sustinere fuit em̄ incarceratus ꝓ triplici v̄itate. s. ꝓ v̄itate iusticie quā defendebat qn̄ dixit herodi. Non lz tibi habere vxorē fratris tui. Pro veritate doctrine quā p̄dicabat. Unde d̄t Josephꝰ ꝙ herodes vidēs ad p̄dicationem beati Johānis magnā ppl̄i multitudinē cōuenire timēs tumultū populi in ipsum incarcerauit, ⁊ fecit carceri mancipari. Tertio ꝓ veritate sctē vite quā redebat. Sicut em̄ serpētes ⁊ bufones odorē vinearū fugiūt: ⁊ sicut noctue solis lucē declinant ⁊ aufugiūt. Sic Judei vitā beati Joānis imitari no valētes ip̄m odiebāt: ⁊ arti demonū attribuebāt. Mat. xj. Joānes nō māducās neq̄ bibēs: ⁊ dicūt demoniuz hz. Quintꝰ est carcer limbi: ⁊ iste carcer fuit valde gratiosus ei: qꝛ sanctis patribꝰ gratiosum enceniū apportauit. Erāt nanq̄ in magna tristitia: tum qꝛ dei visione carebāt: tum qꝛ: bi diu permanserāt: tum qꝛ demonū vicinitatem habebant, sed Joānes eis nunciauit ꝙ cito lucem diuine visionis perciperēt. Un̄ Luc. j. Illuminare his q̄ in tenebris ⁊ in vmbra ⁊c. Quia vlteriꝰ i loco tenebroso nō sederēt: vnde subdit̄. Et in vmbra mortis sedent: ꝙ cito ad recedēdū pedes dirigerēt, vnde subditur. Ad dirigendos pedes nostros: ⁊ ꝙ cito angelorū societate gauderēt postq̄ pax inter ipsos angelos facta erat: vnde subditur. in viam pacis. Secundo fit mentio de Joānis decollatione. Circa qd̄ sciendum ꝙ in beato Joāne fuit duplex caput. s. corporale qd̄ amputari potuit: scd̄m vero caput. s. supersubstātiale amputari nō potuit. Caput siquidē corporale de corpore amputatū fuit ab ipso herode. Magnū si q̄dez pietatis genꝰ ꝙ tm̄ ⁊ tam sanctum caput amputatū fuit. In quo siq̄dē capite erāt illi beati oculi q̄ spiritū sanctū in colūbe specie cōspexerūt. In quo erāt ille beate aures que vocē dei patris audire meruerūt. In quo fuerūt beate nares q̄ totiens fragrātiā xp̄i senserunt, Et illa beata labia q̄ totiēs testimonia iesu xp̄i ꝓtulerūt. Caput aūt supersustātiale d̄r esse xp̄sꝰ: ⁊ illud nūq̄ separari potuit. Sed ꝑ sensuz ⁊ motū per ip̄m ⁊ in ipso refulsit in vtero ⁊ in mūdo ⁊ mō in celo. In vtero per sensum quo eū cognouit: ⁊ motū quo eū salutauit. In mundo per ip̄m sensum fidei: et motū operationis bone in celo mō influit sensum quo illuminat̄ in ꝓfundā dei cognitionē: ⁊ motū quo semper mouetur in deū per intimū amorē. Tertio fit mentio de eiꝰ sepultura: cū dicit̄: quo audito discipuli tulerunt corpus eius ⁊ sepelierūt. Et q̄uis reliquie eiꝰ ad diuersa loca fuerint trāslate: nūc autē ad ianuā sūt venerabiliter tumulate vbi Johānes sepe ptātē suā sup multas infirmitates quas sanauit ostēdit: suaz potentiam ostendit super quatuor elementa que sepe compescuit ⁊ immutauit. s. super ignem qui cuz ianue magnus fuisset accensus reliquie opponebant̄: ⁊ statim ignis euanuit. Super aerē: qꝛ cū violētia vēti naues in portū cōfringeret reliq̄e opponebant̄: ⁊ sta-

tim huiusmodi tempestas cessauit. Sup mare qd.s.cū diuersis nauib⁹ ei⁹ reliq̄e sanuā deferri deberēt tāta in mari oria est tempestas vt oēs naufragiū formidarēt. Reuelatū est autē cuidā sacerdoti q̄ si reliq̄e insimul reponerent magnā maris trāquillitatē sentirēt: qd ⁊ factum est. Sup terrā: qr cū siccitas magna esset reliq̄e ipsi⁹ deferebant ꝓcessionalr: et pluuie ceciderūt: ⁊ terra dedit fructū suum.

¶ Sermo.ccxxxv. De natiuitate beate Marie Sermo primus.

Sapientia edificauit sibi domū. Prouer. .ij. Cupiēs dei fili⁹ ꝑ susceptionē humane nature nobiscum habitare: nullam domū inuenire potuit quare tm̄ habitatorē recipere digna fuit: ⁊ iō opportuit vt de nouo talē domū crearet. Et iō dicitur. Sapientia edificauit sibi domū ⁊c. sicut autē dicit beat⁹ Ambro. in examerō. Bonus artifex primo fundamentū ponit posito fundamēto edificatiōis mēbra distinguit, adiungit, ⁊ ornat. Et ista tria diuina sapientia in hui⁹ dom⁹ edificatione seruauit. Primo nanq̄ ipsam fundauit. ps. Ipse fundauit eaz altissimus. Idem. Fūdamenta ei⁹ in montibus sanctis id est in altitudine trinitatis scilicet patris cui attribuit potētia: filij cui attribuitur sapiētia: spūssancti cui attribuitur bonitas et gratia. Et ideo cadere non potuit: neq̄ per ignorantiam, nec per aliquam maliciam. omnis nanq̄ casus in peccatum fit aliquo istorum trium modoruz: ⁊ isti tres modi inter sctōs apostolos reperti fuerunt. Petrus nanq̄ cecidit per infirmitatē dū timore mortis christum negauit. Et ratio est: qr nonduz fundatus erat super altitudinē diuine potentie. Paul⁹ cecidit ꝑ ignoratiā. Timo. j. Ignorās feci in incredulitate. Et ratio est: quia nondum erat supra altitudinē diuine sapiētie. Iudas vero cecidit ꝑ maliciā excogitatā et affectatā. vnde ps. Dilexit maledictionē ⁊ inueniet eam. Et ratio est: quia nodum fundatus erat supra altitudinem diuine grē. nullo autem istorum modorū ista domus cadere potuit que dicit Eccl. xxiiij. In me omnis gratia vie et veritatis. In me omnis spes vite ⁊ virtutis: nō em̄ domus huiusmodi cadere potuit per maliciam. quia fundata erat supra altitudinē diuine gratie: ideo dicit. In me ois gratia vie, nec per ignorantiā: quia fundata erat supra altitudinez diuine sapientie: ⁊ ꝓpterea subiungit ⁊ veritatis. Nec ꝑ infirmitatē humanaz: quia fundata fuerat supra altitudinē diuine potētie: ideo subdit. In me omnis spes vite ⁊ virtutis. Secundo diuina sapiētia edificiuz pulchrū erexit. Circa qd duo videnda existunt. s. qui fuerunt artifices qui erexerunt hoc edificium: ⁊ qd fuit edificium qd erexerunt. Artifices enim isti fuerunt pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus. Pater pulchrā fecit ei⁹ mentē: qr eā purgauit. Fili⁹ ei⁹ ventrē: qr ipsuz inhabitauit. Spūssanct⁹ ⁊ ei⁹ ventrē ⁊ ei⁹ mentē: qr vtrūq̄ sanctificauit. Vñ scribitur Cant. iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nō est in te. Ipsa nā ꝑ merito fuit pulchra: cui⁹ fili⁹ dei sic ventrē illustrauit. Fuit etiam sine macula cuius mentem spūssanct⁹ sic purgauit ⁊ fuit tota pulchra cuius ventrez ⁊ mētem pater sic sanctificauit. Istud nāq̄ edificiū de triplici materia fuerat erectū de argento et auro ac de lapidib⁹ ꝑciosis. j. Cor. iij. Si quis super edificat sup fundamentū hoc aurum ⁊ argentum ⁊ lapides preciosos ⁊c. Per argentuz intelligitur eius corpus lucidum ⁊ virgineum. Sap. iiij. O q̄ pulchra ē casta generatio cum claritate. Quāuis autē fuerat pulchra: ꝑ virginitatē tamē reputabat se, nigrā per magnā humilitatē. Cant. j. Nigra suz sz formosa filia hierl'm ⁊c. Sepe em̄ lucidū nigrū habet effectū: sicut dicit August. in li. de ciui. dei. vbi ponit triplex exemplū. Nā licet ignis sit splendid⁹, tamen carbonē nigrū facit: sic etiam est de argento. nam lz argētū sit fulgidū: tñ lineas nigras facit: Oleum sit fulgidū: tñ maculas nigras expurgat. Sic ⁊ btā virgo Maria: lz habuit igē diuinuz. i. alum dei amore iflāmatū: lz habuerat ēt argētū fulgidū. i. corp⁹ v̄gineū ⁊ lz habuerat oleū lucidū. i. abūdātiā meritoꝝ: tñ de se sꝑ nigra ⁊ hūilia sentiebat. Fuit ēt istud edificium factū de auro. Per aurū nanq̄

ignificatur animus aure⁹.i.tot⁹ deificatus ⁊ in amorē ipsi⁹ conuersus. Sicut etēm hō amādo terrena efficit terra: sic amādo deū efficitur deus. Vnde ostēd ⁊ Guido. Cartusiēsis in lib. suo dicēs. Si ymago stercoris ex auro fiat melior, est substātialiter q̄ ymaginabilis. Substātialiter quidē est aurum. Sed, ymaginabiliter est vile ⁊ sordidissimū lutū. Si autem ymago angeli fiat ex auro melior ē ymaginabiliter q̄ sit substātialiter: nā ymaginabiliter est substātia rationalis: substātialiter vero est corpus manimatū. Cum igit mens nostra rebus terrenis per amorē afficit melior est substātialiter q̄ ymaginabiliter. Substātialiter quidez est spiritus rōnalis: ymaginabiliter aūt talis est qualia sunt illa quibus intendit. Cum igit ꝑ amorē deū afficit melior est formaliter q̄ substātialiter. Substātia iter quidē est aia, formaliter vo si dicere licitum sit, est deus. Fuit quoq; ⁊ istud edificium factum de lapidibus preciosis .i. virtutibus gloriosis: de eius siquidem virtutib⁹ ōt Hiero. ad Cromaciū ⁊ Heliodorum q̄ btā virgo Maria, ita regulam sibi statuerat: vt a mane vsq; ad vesperam oīonib⁹ ilisteret, ⁊ a tertia vsq; nonā labori vacaret. A nona vero ab oīone nō recedebat donec angel⁹ apparens sibi cibū ministraret, ecce ergo quatuor lapides preciosi istius dom⁹ preciose. primus est oīo deuota. Scōs est opatio sollicita. Tertius patiēter refectio expectata. Quartus est cōuersatio angelica. magis nāq; cōuersabat cū angelis q̄ cū hoib⁹. Tertio sapiētia diuina ipsam domū depinxit ⁊ ornauit: ⁊ hoc triplici colore. s. albo puritatis, nigro hūilitatis ⁊ colore rubeo charitatis. Ecce ergo q̄ pulchra colorū permixtio sez alb⁹, niger, ⁊ rubeus: qz in virgine pulchra cōiūcta fuit sez virginitas hūilitas ⁊ charitas. Istū triplicē colorē se hūisse ipa virgo maria attestat dicēs. Cāti. s. Nigra sum. Ecce color hūilitatis: sed formosa: ecce color alb⁹ ꝑginitatis: sicut pelles Salomonis: ecce color rube⁹ charitatis qz sm glosam ibidē ille pelles rubicate erāt p quas charitas designat.

¶ Sermo. cccxxvj.

De eodem. Sermo secundus.

Sapiētia edificabitur dom⁹ ec. Prouer. xxiiij. Istis dom⁹ sapienter est edificata que habet in se tria, de qbus dicit btūs. Augu. in lib. de tri. Bona dom⁹ est paribus membris dispositis, ampla et lucida. ergo beata que est sapienter edificata vt in ea sa. p. etia diuina inhabitaret istia tria hūit. Fuit enim primo paribus mēbris disposita. De quorū membrorū dispositione dicitur Cant. vij. Ferculū sibi fecit Salomō rex de lignis Libani: columnas eius fecit argēteas, reclinatoriū fecit aureum ⁊ ascēsus purpureū media charitate cōstruxit. Fecit igit primo sibi in ipsa domo cenaculū: qz fecit eam ferculū. pōt aut em vocari ferculū vas escarū: ⁊ eēm vas escarū fuit: q̄ nobis cibū angelor⁹ ministrat. Psal. xxxj. Facta est quasi nauis institoris de lōge portās panē suū. In ista nā q̄ naue erectū est velū. De quo ōt Ezech. xxvij. Byssus ⁊ purpura varia de egypto tecta est tibi velū. Et istō velū significat xp̄m multiplici depictū colore, in ipo nāq; fuit caro humana: aia ⁊ deitas. Ex carne etēm resultat color alb⁹ ꝑpter puritatē ex anima color rubeus ꝓpter charitatē: ex deitate resultat color aureus ꝓp ꝓfundā ꝓfundā. Cāt. v. Dilect⁹ meus cādid⁹, ꝑpter carnē mūdissimā rubicūd⁹ ꝑpter aiam feruētissimā, electus ex milibus: ꝓp diuinitatē ꝓfundā. Et ista nauis nobis apportauit panē: sz de lōge. Istud eēm de longe ōt distātis locoru: qz sez de celo apportauit in mūdū. Et ēt ōt distātiā naturarū: qz ille est panis ex natura diuina ⁊ hūana. Etiā ille panis ōt distātiā meritorū qz nulla merita p̄cesserūt vt verbū caro fieret. Scōs ista domo fecit thalamū vt ibi reqesceret, ō ōt reclinatoriū aureū. In ꝙgine nāq; tria reclinatoria fuerat spūs, aia, ⁊ corp⁹. De qb⁹ ōt. s. Thes. v. Integer spūs noster aia: ⁊ corpus sine q̄rela seruāt. In istis reclinatoriis xp̄s requieuit in eis. spū inquātū sedet ad dexteram dei. aia inquātū sedet ad latus cōtēplatiōi vacabat. In aia sez inquātū nō ei⁹ a xp̄o nō recedebat. In ei⁹ corpe inquātū sensualitas nūq; rōni ⁊ tradita.

Tertio

Tertio xps fecit in ista domo solariū in ferī⁹ mediū ⁊ superī⁹. Solariū aūt inferius muniuit colūnis argēteis. Ideo ōt colūnas eius fecit argenteas mediū pauimētauit lapidib⁹ pretiosis, ideo dicit̄ medio charitat̄ constrauit. Sz solariū superī⁹ ordinauit pānis purpureis. Et ī dicit. Ascēsum fecit purpureū. Solariū nāq; inferī⁹ est ipsa sensualitas q̄ de rōne sui semp est ad malū pclīnata sed i ꝟginē ad malū pclīna esse nō potuit: qz sine pt̄ colūnis argēteis. i. septē donis spūs sancti roborata fuit. Unde Prouerbi. ix. Sapiēcia edificauit sibi domū excidit columnas septem. Solarium medium est ei⁹ anima pauimētata lapidib⁹ pretiosis. i. virtutibus varijs. f. tribus ꝟtutib⁹ theologicis. Eccli. xxiij. Ego mī pulchre dilectionis quo ad charitatē: ⁊ agnitiōis quo ad fidē: ⁊ sancte spei quo ad spem. Etiā fuit anima virginis benedicte pauimentata ītuor virtutib⁹ politicis. Ipa em̄ vixit tēperanter, cum dixit. Quoniam virū nō cognosco. ¡prudenter qñ cogitabat qualis esset ista salutatio. Fortiter quis licet fuerit turbata: non tamen conturbata. Iuste dū dixit. Ecce ancilla dñi. Humilitas em̄ est pars iustitie. Solariuz superī⁹ est eius spiritꝰ, qui fuit ornatus quatuor pānis purpureis: id est quatuor sagittis q̄ ipam totā purpureā fecerunt scz sagitta timoris: que oia vitia resecabat. ps. Cōfige timore carnes meas. Bernardus. Est sagitta q̄dam timor dei, que carnis desideria cōfigit. Amoris quo sp ad filiū suspirabat. Canticorum. iiij. Uulnerata charitate ego suz. Bernard⁹. Est sagitta electa amor Christi animā marie non mō cōfixit: sed ⁊ pertransiuit vt nullam in pectore virginali particulā vacuā amore relinqueret. Diuini sermonis: qz verba dei in corde medulitꝰ deferebat. Luce. ij. Maria aūt conferuabat omnia verba hec conferens in corde suo. Et sagitta sermo dei viuus ⁊ efficax ⁊c. Et doctoris, que in filiū passione sustinebat. Luce. ij. Tuam ipsius animam, pertrāsibit gladius. Secūdo hec domꝰ fuit ampla. Habuit em̄ vterum amplū ad deum concipiendū. Ideo dicit̄ templum, quasi tesēs amplū. ps. Suscepim⁹ de⁹ misericordiam tuā in medio templi tui. Sicut erat totū manna erat in vna: ⁊ tota vna erat in archa ⁊ tota archa claudebat in templo sic etiā diuinitas tāq; māna: tota erat in vna. i. in Christi anima: ⁊ vna, id est alia tota erat in archa id̄ est in Christi carne deifica. Et hec omnia claudebant ītē plo: id est in ꝟginis vtero. Secundo habuit amplū intellectū ad cognoscēdum. Eius etem̄ intellectus non indigebat radio solis: qz intra se habebat ipsum solē. Eccli. xxvj. Sicut sol oriens in mūdo ⁊c. Nec radio lucerne qz intra se habebat lucernā diuinā: id est diuinā sapiētiā: que de ea assumpserat testam, id est carnem humanā. Unde etiā dicitur ibidē. Lucerna splendens super candelabrū sanctū ⁊c. Nec scintilla ignis quis habebat ipz ignem diuinum intra se. Fuit nanq; rub⁹ dei inflammatus ab igne diuino de quo hī in eodē. iij. Tertio habuit amplū affectum ad compatiendum: qz omnes in sinum sue pietatis recepit habēt nāq; quadruplicē sinum: scilicet gratie misericordie dulcedinis melliflue ⁊ glie de quib⁹ ecclia cātat. Maria mater gratie mater misericordie ⁊c. Si quidez intra sinū gratie recepit iustos. Intra sinum misericordie recipit peccatores: ō dicitur Maria mater gratie mater misericordie. Intra sinū sue dulcedinis recepit tribulatos ⁊ tentatos ab eis hostem repellendo: ideo subiungit. Tu nos ab hoste ptege. Intra sinum sue glie recepit defunctos: ō cōcludit. In hora mortis suscipe. Quarto habuit amplū mēbrū ad subuenēdum. Habet enim subueniēdi potestatē: sapiēciaz ⁊ voluntatē. Prouerbiorum. xxj. Thesaurus desiderabilis ⁊ oleū i habitaculo iusti. Potest em̄ subuenire qz habet thesaurum. Uult qz hz pietatis oleum. Scit qz fuit iusti habitaculum: id est christi qui est dei sapientia: que sapiētia in vtero ꝟginis nouem mensibus habitauit. Tertio hec domus fuit lucida. Nam sicut dicitur Canticorū. vj. In ea fuisset lux aurora quādo spiritus sanctus eā sanctificauit: qz tunc renebrarum originalis peccati ab ea abstulit. ij. Reg. xxiij. Lux auroze oriēte sole mane absq; nubibus rutilat. Aurora aūt sp crescit donec die pfectū fa-

cit: sic virgo bñdicta post suā sanctificationē in vtero semper creuit in mundo. Prouer. iiij. Semita iustoꝝ quasi lux splēdens procedit, ⁊ crescit vsq; ad ꝑfectum diē Ipsa nāq; fuit lux splēdēs in sanctificatione, processit in spū sancti superuētione: creuit in filij cōceptione. ⁊ facta est perfecta dies in sua assumptione. Etiaz in ea fulsit lux lune. i. sapiētie diuine incarnate. Eccl̄ia. xliij. A luna ostensio temporis ⁊ signū diei. A luna nāq; est signū diei festi per qd̄ datur intelligi ꝙ diuina sapiētia incarnata, tunc ostēdit suam tēporalitatē, suā eternitatē ⁊ suā festiuam iocunditatē. Fulsit etiam in ea lux solis Augu. de sole sic dicit. Uidem⁹ solē fulgētem calentē currentē. Sol igitur spūalis xp̄s in hac domo refulsit: qꝛ fecit eaz fulgere per pleuissimā cognitionem, calere per feruētissimā dilectionē ⁊ ad nos currere per velocissimā subuentionem.

¶ Sermo. ccxxxvij.

De eodem, Sermo tertius.

Orietur stella ex Jacob, ⁊ cōsurget virga de israel, ⁊ percutiet duces Moab. Num̄. xxiij. Qꝛ nulla creatura inueniri pōt in qua sunt oēs ꝓprietates que designēt Marie virtutes: ideo scriptura sacra diuersas res adducit quib⁹ eā assimilat: vt aliquas virtutes inde eliceat. Ideo in verbis premissis assimilatur stelle ⁊ virge. In quibus verbis a tribus cōmendatur. Primo a suo ortu cū dicitur. Orieꝛ stella ⁊c. Secundum nāq; philosophum in stellis non icidit corruptio, nec casus, nec error. Dicitur igitur stella quia nullā corruptionē habuit, nec in natiuitate, nec in vita, nec in morte. In natiuitate nō habuit corruptionem peccati originalis ⁊ istud ostēdit, exēplo auctoritate: ⁊ rōne. Exēplo. siquidē in Hieremia ⁊ Joanne hoc asseritur: quoꝝ vn⁹ fuit ꝓpheta Christi: alter eius precursor. Multo forti⁹ hoc de ista creditur q̄ fuit christi mater. Auctoritate p̄s. Sctificauit tabernaculū suū altissimus. Bernard⁹. Neq; em̄ festis laudibus nascens honoraret: nisi sancta nasceretur. Nullus em̄ gemmā nobilissimam in vase immundo collocaret: sic nec de⁹ pater filiū suū in vtero virginis posuisset nisi munda fuisset. Sanct⁹ em̄ es ⁊ in sanctis habitas, Nō etiā habuit corruptionē alicui⁹ actualis pcti: qꝛ fuit totaliter virtutib⁹ premunitiua. Cantic. iiij. Hort⁹ cōclusus est soror mea ⁊c. Fuit el hortus cōclusus: qꝛ seipsam clauserat sensus suos custodiēdo. Fuit hort⁹ conclusus, quādo angel⁹ eam clauserat i tota vita sua eā conseruando. Fuit fons signat⁹, qꝛ deus ipsam signauerat eā desponsando: ⁊ ideo deus solus clauē portabat: cui⁹ thesaur⁹ intus latebat. Non etiā habuit alicui⁹ putrefactionis corruptionē in morte, qꝛ corp⁹ eius fuerat dei potentia firmiter cōpaginatū: dei sapiētia prudenter contemperatū: ⁊ igne spiritus sancti firmissimo consolidatū: ⁊ diuinitate filij dei imbalsamatū. Secundo dicit stella: quia in ea nullus fuit casus. Apostoli in passione Christi ceciderunt a fide xp̄i ⁊ a gr̄a spiritussancti: ⁊ a societate xp̄i. Sed maria nō poterat cadere a fide xp̄i: qꝛ ipsa experta erat ola que de xp̄o erant ⁊ etiā a sancto spiritu docta. neca gratia quia in vtero matris fuit cōfirmata, nec a societate Christi: qꝛ Christo semꝑ fuit coniuncta. Joānis. xix. Stabat iuxta crucē iesu mater ei⁹. Tertio dr̄ stella: quia nullus in ipsa fuit error. Stelle em̄ in suo motu errare non possunt: q̄ mouent motus a deo sibi cōcreato. Mouent aūt motu firmamēti citissime, motu vero suo lentissime. Sic ipsa non mouebat motu ꝓprie volūtatis: sz motu diuine dispēsationis. Mota nanq; est a spiritu sctō: vt xp̄i cōceptioni cōsentiret: ⁊ ꝓtinus acquieuit, vt in egyptū fugeret cōtinuo obediuit, vt inde rediret, statim obtēperauit, nos aūt ad preceptū nostri superioris moueri nolum⁹, sz nostras volūtates facere affectam⁹: ⁊ ideo sydera errātia sum⁹ vt in canon̄. Inde sunt sydera errātia. Secūdo commendatur a vite ꝓcessu: cū dicitur. Et consurget virga de israel. Dicit em̄ virga q̄tum ad eius ortum filij dei conceptū: ⁊ vitē sue progressum. De eius ortu Esa. xj, Egredieꝛ virga de radice iesse: id est exhibit ⁊ recedet

a natura radicis. Radix em̄ ad ima: virga tendit ad alta. Radix in terra affigit virga i aere eleuat. Radix terre humore virga celi rore solisq; calore gaudet, & crescit. Sic iudei petebāt ima vitiorū illa aūt alta virtutū. Illi erāt fixi in terra per cupiditatē terrenorū, hec in aere per auiditatē celestiū. Illi nutriebant amore carnali hec amore spūali. Illi constringebātur frigore infidelitatis: hec aūt fouebat calore charitatis. Scdo dicit virga q̄tū ad filij conceptum. De qua dicitur Numeri.xvij. Inuenit germinasse virgā Aaron &c. Ista autem virga genuit florem & amygdalū, idest Christū, qui dicitur primo flos ꝓpter suauitatem odoris & pulchritudinē conuersationis: dicit etiā christus amygdalū: quia in ipso fuit exteriꝰ cortex fragilis. i. caro passibilis: intꝰ nucleus: id est diuinitas temperata: & dulcis in medio testa: id est anima virtuosa. Tertio dr̄ v̄ga q̄tū ad vite progressum. Amb. Uirga erat maria virga nitida et subtilis & v̄go que xp̄z velut florez in integritate sui corporis germinauit ipsa nāq; tantū profecit q̄ venit ad summā puritatē, ideo dicitur nitida & tamen peruenit ad summā humilitatē: ideo dicitur & subtilis: inde peruenit ad castitatem: iō dicitur virgo: tandē inde peruenit ad fecunditatē maternam, iō subdit per xp̄m velut florem in integritate sui corpis germinauit. Tertio beata virgo commēdatur a virilitate & effectu: cū dicit. Et ꝑcutiet duces Moab. Diabolꝰ nanq; est malitiosus, immūdus, supbus & astutꝰ. Ipa em̄ ꝑcussit maliciosuz per charitatē suā. Judith.ix. Percussi eū labijs charitatis mee. Deiecit immundum per virginitatem. Prouerbiorum vltimo. Accixit fortitudinem lumbos suos. Superbū confudit per humilitatē. Judith.xiiij. Una mulier, hebrea fecit confusionem in domo Nabuchodonosor. Sicut em̄ magna cōfusio esset vni gyganti a femina vinci, sic fuit magna cōfusio diabolo a puella virgine superari. Job.xj. Ligabis eū ancillis tuis. Ista fuit de p̄cipuis ancillis dei q̄ ait. Ecce ancilla dn̄i, que diabolū ligat: qr ꝑ suā hūilitatē supbia illiꝰ refrenat. Astutū aūt decepit ꝑ suā sapiaz. Judith. iiij. In manu femine tradetur sisara. Uirgo em̄ btā Maria est valde sapiēs. Prouer.xiiij. Mulier sapiēs edificat domum suā diabolꝰ est valde astutꝰ. ij. Cor.xj. Timeo aūt ne sicut serpēs decepit euaz, astutia sua &c. Tūc em̄ sisara in manu femine tradit: qn̄ astutia demonis per sapientiam virginis hebetatur.

¶ Sermo.ccxxxviij. De eodem ser.iiij.

Ego mater pulchre dilectionis & timoris, et agnitionis & sancte spei. Ecclesia.xxiiij. Altitudinem, & sublimitatē matris dei: angelici spiritus admirantes quesierunt. Que est ista que ꝓgreditur quasi aurora consurgens, & que est ista que ascendit per desertuz &c. Quibus ipsa respondēs ait. Ego mater pulchre dilectionis &c. Que verba tripliciter intelligi possunt, vel de ipsa respectu sui: vel de ipsa respectu filij, vel de ipsa respectu nostri. Primo mō sic intelligūtur. Ego sum mater q̄ habeo in me pulchraz dileccionē, pulchrū timorem: & pulchraz agnitionē, & spem pulchraz vbi sunt duo videnda. s. qualr dicatur mater, & qualiter habuit pulchrā dilectionem & timorē &c. Est nāq; mater carnalis, legalis & spiritualis. Ipsa ergo est mater carnalis xp̄i quē genuit de veritate sue substātie. Mr̄ spūalis pctōrū: qr eos baptizans ꝑ spm̄ sctm̄ in fonte mīe. Mater legalis iustorū q̄s adoptat in filios gr̄e. Un̄ cātat ecclia. Memento salutis auctor &c. Ecce qr est mater xp̄i carnalis. Mr̄ gr̄e. Ecce qr mr̄ legalis. Mr̄ mīe: ecce qr ē mr̄ spūalis. Et s̄m hoc habuit tres filios. s. xp̄m, qui fuit eiꝰ filiꝰ naturalis: quē de sua substātia genuit ioānē euāgelistā q̄ fuit eius filiꝰ legalis, quē ex rescripto p̄ncipis. i. xp̄i i filiū adoptauit: & ioānē baptistā quē ꝑ spm̄ i mr̄is vtero baptizauit qn̄ eū salutauit. Elizabet ifans i vtero exaltauit & spū sctō fuit repletꝰ, habuit āt ista mr̄ pulchrā dilectionē, q̄ est dilectio ordiata. Cāti.j. Ordiauit i me charitatē. Habuit em̄ ordiatā charitatē ad id qd̄ est supra se. s. deū: scz ad corpus ꝓpriū ipsum rationi subijciendo. Ad id qd̄ est intra se: scilicet

ei perfecte obediẽdo ad id qđ est infra sez
scz aliam ipam custodiẽdo: ad id ꝙ ẽ iux
ta se. s. primũ: et subueniẽdo. Habuit ẽt
pulchrũ timorez. Timor aũt necessarius
est z habenti grãm ne indignus existat: z
amittẽti vt ipam recuperare valeat: z re
cuperãti ipsam custodiat. Vers. sup Can
tic. 8. Cũ ad ẽ grã, time ne i digne opere
ris: z ãpl⁹ time subtracta grã qz relinq̃t
te custodia tua si receserit: tãc magis ẽ ti
mẽdũ ne. s. retinctus te recedinũ pati. Qnã
tũ ad ista ꝝ go brã timore nõ indigebat:
qz i grã cõfirmata erat. Habebat iñ timo
rẽ sctm quẽ hñt bti. De q̃ ps. Timor dñi
sctus pmanet &c. habuit etiã agnitionẽ. i.
de deo verã fidẽ. habuit nãq; fidẽ pfectã
in filiũ ei carnatiõe. Luce. j. Brã q̃ credidi
sti &c. Fidẽ viuã i assidua opatiõe. puer
bioꝝ vltimo. Panẽ ociosa nõ comedit. Fi
dẽ firmã i filiũ passiõe: qz aliꝰ a fide ca
dẽtib⁹ ipsa firma pmãsit i fide. Habuit ẽt
sctãm spẽ siue qz filiũ resurrecturũ expec
tauit siue qz sẽp de dei bõitate nõ de suis
meritis sperabat siue qz futurã beatitudinẽ
certitudinaliter expectabat. Scõo pñt p̃dicta
ꝝba expõi de ipa respectu filij: vt sit
sens⁹. Ego sũ mr̃ illi⁹ q̃. ppter suã pulchri
tudinẽ ei diligendus z timẽdus &c. Vbi
duo sunt vẽnda. Primũ est quare Christ⁹
dicatur pulcher. Secũdum quare sit dili
gendus z timendus. Circa primum notã
dum est ꝙ secundum philosophum qua
tuor sunt cause pulchritudinis. s. numer⁹
magnitudo, color et lux. In xp̃o eñ fuit
numerus omniũ ꝝtutum z gratiarũ. Jo
hannis. j. Vidimus gloriam &c. plenum
gratie z virtutis. Fuit plen⁹ gloria vt ex
pelleret omnez miseriam: plenus gratia
vt tolleret culpã: plen⁹ sapiẽtia per quã
ignorãtiam expurgaret. Secũdo fuit in
eo magnitudo. ps. Magnus dominus et
laudabilis nimis. Jsido. Inest ei latitu
do charitatis q̃ nos ab errore colligit: z
in veritate collocat. Lõgitudo quanos lõ
ganimiter portat. Altitudo q quam om
nem sensum sue scientie immensitate su
perat profundum: quia damnatos infe
rius iurta equitatem disponens preordi
nat. Tertio est in eo lux. Johãnis primo.
Erat lux vera &c. ps. Quoniam apud te
est fons vite: z in lumine tuo videbim⁹ lu
men. Pater quidem tanquam ignis nos
inflammat ad charitatẽ, filius tanq̃ lux
nos illuminat de veritate: spiritus sanct⁹
tanq̃ fons nos mebriat ad suauitatem.
Quarto fuit in eo color triplex. scilicet al
bus rube⁹ z aure⁹. Cantico. v. Dilect⁹
meus cãdidus quantum ad carnem mũ
dam: rubicundus quãtũ ad animam in
flãmatam electus ex millibus, quantũ ad
diuinitatẽ auream z pretiosam. Secũdo
videndũ est qualiter christus ꝑpter suam
pulchritudinez est diligendus z timẽd⁹.
Nã quantum fuit pulcher ex numero sita
te omnium gratiaruz est valde diligẽd⁹.
Sapiẽ. viij. Sinistritiã quis diligit labor
huius magnas habet ꝝtutes. Jnquantũ
fuit pulcher ex magnitudine omnipoten
tie est valde timẽdus. Ysaie. x. Quis nõ
timebit te o rex gẽtiũ? Jnquãtũ fuit pul
cher ex luce diuinitatis in eũ est fideliter
credendũ. Johãnis duodecimo. Dũ lux
cem habetis credite i lucẽ. Jnquãtũ aũt
fuit pulcher colore bonitatis est i eo val
de sperandũ. Naum. j. Bon⁹ dominus z
confortãs in die tribulatiõis est sciẽs spe
rantes in se. Tertio possunt p̃dicta ꝝba
exponi de ipsa respectu nostri vt sit sens⁹.
Ego sum mater pulchre dilectiõis: id est
ego sum turris z imperatrix dilectiõis hu
ius. q̃ est pulchra dilectio z timoris diui
ni: qui est timor pulcher &c. Est aũt qua
druplex dilectio sm Augu. s. carnalis q̃
est inter virũ z vxorẽ. Naturalis q̃ est in
ter matrem z filiũ. Socialis que est inter
amicum z amicũ. Et spũalis que est inter
animã z deum: z ista est dilectio pulchra
quia facit aiam pulchrã: cuius beata vir
go est mater qz ipsam nobis elargiuntur et
donat. Scõo dat nobis pulchrũ timorẽ
scz illũ de q̃. ps. Timor domini &c. Jsium
aũt timorẽ Aug. vocat, castũ, filialem et
amicabilẽ. Christ⁹ eñ est spõsus, pater z
amicus debem⁹ ergo eum amare timore
casto: quia spõsus est. timore filiali quia pa
ter est timore amicabili, quia amicus est.
Tertio dat nobis pulchrã agnitionẽ: qz
veram de eo cognitionẽ nobis infundit.
vel qz oculo misericordie nos cognoscit
Sicut eñ in curia pape quedã litere con
ceduntur pure iusticie, quedaz pure gratie
quedã mixte: sic z in curia dei. Michael.

em̃ dat literas iustitie. Ut ꝑm representationē eccl̃e hz animas pōderare. Petr⁹ dat literas mirtas, scz iustitie ⁊ gratie: mā illis qui saluantur ex operib⁹ iustitie aperit portam iustitie: illis autem qui ex sola dei misericordia saluātur aperit portaz gr̃e. Virgo antē b̃dicta maria semp dat literas gr̃e ⁊ misericordie. Bern̄. em̃ sup hoc sic ait. Quid em̃ de fonte pietatis ꝓcederet nisi pietas? Quid mirū si pietate ex hibēt viscera pietatis? Nōne q̄ pomū in manu sua tenerit dimidia die, reliq̄ parte p̄ seruabit odorē? Quātū ergo vi ceralla ⁊t⁹ pietatis afficit, i q̄b⁹ nouez mensibus diuina pietas requieuit. Quanto ipsa est spes nostra: quia p ipsam salvari speramus, ipsa nanq; nos adiuuare potest: scit⁊ vult. Bernar. Nō dceit et potestas quia est mater dei, nec voluntas: quia est mater misericordie nec ei deest, industria: qz mater est sapientie.

¶ Sermo. ccxxxix. De eodē. Serm̄. v.

Beatus venter qui te portauit ⁊c. Luce vnde cimo. Uenter beate Marie est beatus: quia fuit thalamus christi habitaculum spiritussancti. Apotheca charismatuz, ⁊ fons omnium gratiarum. Fuit igitur primo thalam⁹ christi, ⁊ quia thalamum regalem debet esse mundum vterus eius fuit mundus: quia seruauit mundiciam virginalem: habuit siquidem virginitatem integram dedicatam transfusaz ⁊ exēplatam. Integram, qz corpore ⁊ anima ⁊ spū integra fuit. i. Thes. v. Integer spiritꝰ vidēt, ⁊ ala ⁊ corpus sine querela in aduentu d̄ni nr̄i ihesu x̄pi seruet. Habuit quidē integritatem in corpore: qz ipsum semper illibatum seruauit. in anima: qz oēm motū ⁊ sensuz prauz refecauit. In spū, qz nunq̄ per aliq̄ peccā a deo diuisa fuit. Can. iiij. tota pulchra es ⁊c. Pulchra quidē fuit i corpore, sine macula in alia tota pulchra i spū. Secūdo habuit x̄ginitatē dedicatā: qz ꝑma x̄ginitatē vouit: ⁊ post ipam multe. Pri⁹ q̄dē x̄ginitatē fuare nō erat magni honoris sed post modū tāti honoz factū est q̄ ipsam d⁹ honorauit qñ. s. nō deplguata, sz de x̄gine nasci voluit angel⁹ qñ a ioh̄ā ne euāgelista x̄gine adorari recusauit: et totus mūdus, qz mō x̄gines beate d̄ni. Luce. xxiij. Beate steriles ⁊ vētres q̄ non genuerūt. Sic in x̄gine maria x̄ginitatē honorauit deus qui sibi subdit⁹ esse voluit. Luce. iij. Erat subdit⁹ illis. Angel⁹ qñ eā reuerēter salutauit ⁊ tot⁹ mūdus. Uñ ipsa dicit. Ecce em̃ ex hoc ⁊c. Tertio habuit x̄ginitatē trāsfusaz: qz sz pulchra fuerit a nullo th̄ potuit cōcupiscī: qz eius puritas corda intuētiū penetrabat, ⁊ mo tus illicitos extinguebat: vñ assimilat myrrhe ⁊ cedro: qz sicut odor myrrhe fugat ⁊mes ⁊ odor cedri ꝓpētes: sic ⁊ puritas eius de alioꝝ cordib⁹ fugabat mot⁹ bruta les. Quarto habuit x̄ginitatē exēplarē: ō significat p amygdalū, q̄ sicut inter ceteras arbores ꝑmo flores ꝓducit: sic ⁊ ipsa ꝑma votū x̄ginitatis emisit q̄ aliꝰ in exēplū fuit. ꝑs. Adducent̄ regi x̄gines post eā ⁊c. De isto amygdalo dicit Eccl̄. xlvi. Florebit amygdalū impugnabitur locusta dissipabitur capparis. Tunc em̃ amigdalus floruit quādo ipsa virgo votum virginitatis emisit tunc locusta, id est gētilitas instabilis et iḉta gr̃a spūssancti impugnata fuit ⁊ capparis. i. popul⁹ iudeoꝝ i dissipationē iuit. Capparis em̃ est frutex spinosus super terrā exp̄ssus ⁊ significat populū indaicū durū ⁊ rebellem ⁊ semp terren̄ adherētē. Sed ovenē eius fuit beat⁹ qui fuit habitaculū spūssancti. Spūs em̃ sc̄tus in ipsam venit ad sanctificandū. ꝑo. Sanctificauit tabernaculū suū altissimus venit ad impregnandum. Mat. j. Nō em̃ in ea natū est de spū sc̄to ē. Ad cumulū duz. Luc. i. Spūssc̄tus supueniet in te ⁊ virtus ⁊c. Tertio venter ei⁹ est b̄tus: qz fuit apotheca charismatū in qua deus medicinas reposuit ꝙ morbos omniū viciorum. Medicina em̃ contra cōcupiscētiā carnis ē cōsideratio sue sinceriss̄me puritat̄. De qua dicit Cant. vij. Uēter tuus sicut acervus tritici vallatus liliis. In eius enim vtero fuit triticum. De quo dicitur Johā. x. Nisi granū frumenti ⁊c. Et fuit instar qui in imo est latus et in summo angust⁹. Quia x̄ps quātum ad humanā naturā nobis fuit manifestus. Quātū vero ad diuinam naturaz fuit valde occultus. Et fuit vallata. i. cus

cundata liliis puritatis scilicet int⁹ ⁊ extra sursū ⁊ deorsuz a dextris ⁊ a sinistris ante ⁊ retro. Et dicit liliis i plurali qꝛ habuit mūdas cogitationes, affectiōes, intentiones, locutiones, ⁊ operatiōes. Uel fuit liliis vallata id est puritate munita. ita ꝙ hostis nunq̄ per impuritatē ad ei⁹ cor intrare potuit. Medicina autez cōtra auaritiā est cōsideratio sue paupertatis. nam ipsa fuit pauper ante partū: qꝛ fuit nupta pauperi spōso vecta paupe iumento ⁊ hospitata in paupere domo. fuit pauper in partu: qꝛ pro thalamo habuit stabulū ꝓ lecto habuit presepe ⁊ fenū ꝓ domicellis habuit bouē ⁊ asinū. Fuit etiam paup post ꝑtū: qꝛ obtulit oblationē pauperū nutriebat filiū ꝑ acum ⁊ collū ⁊ nullum cū filio habuit domiciliū. Medicina vero cōtra superbiam est cōsideratio sue humilitatis. Est humilitas coacta spōtanea ⁊ honorata: humilitas coacta: ⁊ si de se nō sit mertoria. habet tñ itra se causaz vñ generet mercedē qñ necessitas cōuertitur in virtutē. ps. Humiliauerūt in compedibus pedes eius humilitas vero spōtanea ⁊ si de se sit meritoria habet tñ causam vñ gñatur. Mich. vj. Humiliatio tua in medio tui. Sz hūilitas honorata nullā hz coactionē nec humuliādi occasionem: sed quāto magis a deo extollit: tanto magis ad humiliora prouocat. Talis fuit humilitas marie q̄ quidē honorata ab angelo qui eā reuerēter saluauit a patre qui eā elegit: a spū sancto qui eā sanctificauit. a filio qui eā impregnauit: a toto mūdo qui eā beatā dixit: tamen se humiliās dicit. Respexit humilitatē ancille sue. Quarto eius venter est beatus: q̄a est fons omniū gratiarū. Cant. ij. Fōs ortorum, puteus aquarū viuētiū q̄ fluūt ipetu de libano. Habuit virgo ortū: campum ⁊ viridarium. Ortus sunt electi qui sensus suos clauserūt in quo sunt flores ⁊ herbe redolentes, id est gratie ⁊ virtutes. Campus autē sunt pctōres qui nullā habēt in sensib⁹ suis clausurā: ⁊ in q̄b⁹ sunt multe arbores steriles et infructuose. Uiridarium vero sunt beati in quib⁹ virgo benedicta spaciat ⁊ delectat. hz igit iste fons triplicē riuum. Unū qui habet ꝟtutem fecundandi: istū mittit in ortū electorum fecundans eos per opera virtutū. ideo dicitur fons ortorū. Esa. lv. Quomodo descendit imber de celo ⁊c. Scdo hz riuum qui habet virtutez viuificādi ⁊ istū mittit in cāpum peccatorū qui cū sint mortui ⁊ steriles ipsos viuificat ⁊ fecundat: ideo subditur puteus aquarum viuentiū. Ezechiel. xlvij. Oia ad q̄ venerit viuēt. Tertio habet riuū q̄ habet ꝟtutē letificādi ⁊ istū mittit i viridariū beatoꝝ quos adeo inebriat ꝙ semper eos letificat. ps. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei: ideo subditur. q̄ fluūt impetu de libano. Libanus est mōs altus: interp̄tat cādidatio: ⁊ significat illum qui est altus ꝑ diuinitatem ⁊ cādidus ꝑ humilitatē. Ab isto libano facit effluere in beatos aquas gratiarum ⁊ hoc cuz impetu, id est cum magna plenitudine ⁊ cum magno sono letitie: ⁊ cum iugi ⁊ cōtinua emanatione.

¶ Sermo. ccxl. De exaltatione sancte crucis. Sermo. j.

Ego dominus humiliaui lignum sublime, ⁊ exaltaui lignum humile. Ezechie. xvij. Hic ponitur duplex differentia ligni scz lignum sublime sed humiliatum: lignum humile sed exaltatum. Lignum sublime sed humiliatum est christus qui vsque ad nos ꝑ schalā habentē tres grad⁹ se hūiliauit scilicet vsq̄ ad carnē vsq̄ ad mortē et vsq̄ ad crucē. Phil. ij. Semetipsum exinaniuit formam serui accipiens: quo ad primum. factus obediēs vsq̄ ad mortem quo ad secundū. mortem autem crucis: quo ad tertium. magna fuit humilitas quando lux purissima humiliauit se vsq̄ ad lutum. Maior quando vita se humiliauit vsq̄ ad mortis supplicium. Maxima vero quando dominus angelorum humiliauit se vsq̄ ad patibuluz latronū. Per hanc scalam humilitatis: ⁊ nos descendere debemus vt ascendere mereamur scilicet vsq̄ ad carnis ⁊ infirmitatis nostre considerationez. Michee. vj. Humiliato tua in medio tui vsque ad mortem, id est vitiorum mortificationē. Coll. iij. Mortificate membra vestra que sunt super terram, vsq̄ ad crucem, id est peni

tentie susceptionem. Matth.xvj. Si quis vult venire post me abneget ꝛc. Lignum humile: sed exaltatum est lignum sancte crucis quod prius erat humile: quia erat supplicium latronum, sed factum est valde sublime: quia factum est gloria imperatorum. August. Crux que pri⁹ erat supplicum latronum: transit ad frontes imperatorum. Si talē honorē deus cōtulit penis suis qualē ergo honorem ꝯferet sanctꝫ suis. Fuit aūt illud lignū sublime factū ꝛ exaltatū in celo, in mūdo, in inferno, vt sit verū qđ dicit Phil.ij. In nomine iesu omne genu flectat celestium terrestrium ꝛ infernorū. Est igit exaltatū in celo: quia ipsuꝫ celū reserauit. Janua em̄ celestis triplici, clausura fuit firmata ꝛ clausa. vt habet Gen.iij.s. angelica custodia flamma opposita ꝛ rumphea bis acuta. Crux aūt v̄tute sāguis custodiā āgelicā remouit qꝛ clauis est. Esa.xxij. Dabo clauē dauid sup hūerū eius. Hier. Sāguis xp̄i clauis paradisi. Itē flammā extinxit: qꝛ aqua celestis in huius significatiōe de latere christi exiuit sanguis ꝛ aq̄. De his duobus Hieron. ait. Flāmea illa rūphea ꝛ forib⁹ p̄sidēs cherubin christi extincta ꝛ reserata fuit sāguine. Rūpheā bis acutam preciū abstulit quia precium est. Illa nanq̄ rūphea erat diuina iustitia que requirebat satisfactionem condignam, per christi sanguinē est facta. j. Pet. j. Nō corruptibilib⁹ auro vl' argēto redēpti estis: sed p̄cioso sanguine ꝛc. Scđo exaltatum est in mūdo: qꝛ ibi mira opera fecit scꝫ sapientie, potētie, ꝛ mle. Et idcirco ter l anno celebramus festū sancte crucis: scꝫ in parasceue: in inuētione ꝛ in exaltatione. Nam in parasceue fecit opus mire sapiētie: qꝛ diabolum sapienter decepit. Aug. Tetēdit xp̄s muscipulā crucē suam posuit escā carnem suā: diabolus autem voluit capere escam carnis: ꝛ captus est ab hamo deitatis. Job.xl. An extrahere poteris leuiathā hamo. In iuētiōe fecit op⁹ mire potētie: quia maxētiū tyrānū deuicit et cōstantinū in imperiū iuste restituit: multos mortuos suscitauit: ꝛ infirmos curauit. Ista omnia sunt opera diuine potentie: ꝛ diuine iustitie: maxime tyrannum deijcere: et hūiles exaltare, Sapiētie.iiij. Benedictum lignuꝫ per quod fit iustitia. ꝛ Luce primo. Fecit potētiam in brachio suo. Sed in exaltatione fecit opus mire misericordie qꝛ deus tunc multis lachrymis christianorum eracliuꝫ confortauit: tyrannum deuicit ꝛ gentiles ad fidem cōuertit. Sapientie.xiiij. Exiguo ligno credunt homines animas suas. Tūc enim eracli⁹ ꝛ ceteri ligno crucis animas suas crediderūt: qꝛ sibi deuote recōmendauerunt: ꝛ victoriam obtinuerūt. Tertio fuit exaltatū in infermo: qꝛ diabolū deuicit ꝛ superauit. Diabolus nanq̄ tunc erat robustus: munit⁹ ꝛ secur⁹. Luce vndecimo. Cum fortis: ecce q̄ robustus armatus custodit atriū: ecce q̄ munitus in pace sunt omnia que possidet: ecce q̄ securus. Sed christus per lignum crucis robustum percussit: quia est bacul⁹ dei. Esaie.xxx. A voce domini pauebit assur, id est diabolus virga percussus. Ista enim dicitur virga moysi que serpētes deuorauit: qꝛ virtus crucis demōes prostrauit. Chrysostom⁹ Ubicūq̄ demones signū crucis viderint territi fugiūt timētes baculū quo plagā acceperunt. Secūdo inimicum vulnerauit quia est gladius et ensis dei, q̄ autem sit gladius dicit Origenes. Tāta est v̄tus crucis vt si in mente fideliter habeat: nulla libido: nulla peccati macula poterit p̄ualere: sed cōtinuo ad memoriā eius totius peccati ꝛ mortis fugit exercit⁹ nulli⁹ demonū ꝓpe stare poterit vidēs gladiū in quo deiectus est. Chrisostom⁹. Diabolus timet crucē quasi ensem in quo letale vulnus accepit. Tertio securum terruit ꝛ expoliauit: quia est vexillum dei. Solent nanq̄ aduersarij ad visionē vexilli regis fugere ꝛ spolia dimittere. Sic et demōes ad vexilli visionē crucis territi fugerūt ꝛ sanctos qui erant in lymbo dimiserunt. Esaie decimotertio. Super mōtez caliginosum, id est super diabolū leuate signū crucis et ingradient portas scilicet ciuitatis supne ducēs, id est sancti patres se ꝛ alios discrete ducentes. Istam triplicē virtutē crucis quā habuit in inferno cōtra demones tangit. Esaie quinquagesimo primo dicens. Nunquid nō tu ꝑcussisti superbū: ecce quia percussit robustum baculo dei vulnerasti draconē: ecce quis

vulnerauit munitū gladio ⁊ ense dei: qui posuisti profundum maris viam vt trāsirent liberati, id est sancti patres ex lymbo educti: ecce quia ipse christus virtute ipsius crucis spoliauit securum.

¶ Sermo. ccxlj. De eodem. Sermo. ij.

Mihi autē absit gloriari, nisi in cruce dñi nr̄i iesu xp̄i ꝑ quē mihi mūdus crucifixꝰ est ⁊ ego mūdo. Hec scripsit apl's ad Gal'. vj. tāq̄ dicat. Quidā gl'iant' i affluētia diuitiarū. ps. In multitudine diuitiarū suarū gloriant': quidā in seculari potētia Judith. Gloriabat' quasi potens in potētia sua, quidā in religione simulata. Gal'. vj. Uolūt vos circūcidi vt in carne vestra glorient': sz reuera mihi absit gl'iari nisi in cruce dñica. In premissis autē verbis apl's tria facit. Primo ostēdit ꝙ i cruce est solūmodo gloriādū cū dicit' Mihi absit gloriari nisi i cruce dñi nr̄i iesu christi. In qua quidē gloriari debemꝰ ꝓpter suam dignitatem ⁊ nostrā vtilitatem. Eius aūt dignitas ostēdit': qr in passione fuit imperiale solium. Esa. vj. Uidi dñm sedentem super soliū ⁊c. Fuit nāq̄ illud soliuz excelsum, quia christus per crucē celorū excelsa conscendit. Fuit eleuatū qr oīa ad se traxit. Fuit plena oīs terra maiestate eiꝰ: quia totā ecclesiā gratia sue benedictionis impleuit. In inuentione crucis factū est ecclesie triūphale vexillū. Esa. vj. Leuauit dñs signū in nationibus ⁊ cōgregabit ꝓfugos israel ⁊c. In exaltatiōe factū est ecclesie victoriale signū. Esa. xiij. Super montem calignosum, id est sup̄ demonem leuate signū ⁊c. In iudicio extremo erit in regale sceptrū: per quod christꝰ bonos reget clemēter. Hester. xv. Accede ⁊ tange sceptū. malos aūt reget inflexibiliter. ps. Reges eos in virga ferrea. Secūdo debemꝰ gloriari in eo propter nostrā vtiliatem: quia in ipsa inuenit' omnis gloria nostra: scilicet interior que est in ꝯsciētie puritate. ij. Cor. j. Gloria nostra hec ē testimonium cōscientie nostre: quia cōsciētiam mūdat. Heb. ix. Sāguis christi emūdabit conscientias nostras ab operibus mortuis. Exterior que est in tribulatione ⁊ infirmitate. ij. Cor. xij. Libenter enim gloriabor in infirmitatibus meis vt inhabitet in me virtꝰ christi, id est crux q̄ ipsa tribulatiōes dulcorat. Hoc significatum est. Exo. xv. In ligno qd̄ aquas amaras dulcorauit. Superior que consistit in sup̄ norū reuelatiōe. ij. Cor. xij. Pro huiusmodi scz reuelatiōibus gloriabor quia arcana reuelat. Hoc significatuz est. Matthei xxvij. in velo templi scisso. Quia ea q̄ fuerant velata ꝑ christi passionē sunt repleta ⁊ manifestata. Inferior que consistit in proximorum ꝓfectu ⁊ amore. j. Thessal'. ij. Uos estis gl'ia nostra ⁊ gaudiū: qr charitatem inflāmant. j. Joan. iij. In hoc cognouimꝰ charitatē dei: qr ille pro nobis animā suā posuit ⁊ nos debemꝰ ꝓfratribus nr̄is animas nostras ponere. Scdo ostēditur in qua cruce sit gloriandū cū dicit. Dñi nostri iesu xp̄i est nāq̄ crux latronis a sinistris ⁊ crux latronis a dextris: crux petri ⁊ crux xp̄i. Sunt em̄ q̄ crucem afflictionis portant dānabiliter: sicut desperantes. Et isti sunt in cruce latronis a sinistris. Hiere. xvij. Duplici contrictiōe cōtere eos domine deus noster. Sunt qui portāt patiēter sicut penitētes. Et isti sunt in cruce latronis a dextris. zac. v. Patiētes estote vsq̄ ad aduentum dñi ⁊c. Sunt qui portant libenter sicut proficientes. Et isti sunt in cruce petri. ij. Cor. xij. Libēter gloriabor in infirmitatibus meis ⁊c. Sunt qui portant gaudēter: sicut faciūt perfecti Isti sunt in cruce christi. Act'. v. Ibant apostoli gaudentes a conspectu consilij ⁊c. Tertio namq̄ ipse apostolus ponit causam ex qua sit gloriandum cum dicit. Per quem mihi mundus crucifixus est ⁊ ego mundo. Ubi notandum est ꝙ si simul sint duo viui mutuo se vidēt. Si vero vnus est viuus ⁊ alius est mortuus. Uiuꝰ bene mortuum videt: sed mortuus videre non potest viuū. Sz cū ambo sunt mortui neuter alterū videre potest: Homo igitur ⁊ mundus sunt quasi duo insimul constituti. Tunc autē ambo viuūt quādo homo mundū diligit et mundus hominem fauoribus ⁊ prosperitatibꝰ comitat'. De talibus dr̄ Joā. xiiij. Ipsi de mundo sunt: ideo de mundo loquūtur ⁊ mūdꝰ eos audit. Aliqñ vero mundꝰ mortuꝰ est homi-

ni: sed tñ adhuc homo viuit mũdo qñ. s. mũdus hoiem ꝓsperitatibus nõ ꝓsequit tñ ab hoie per amorẽ retinet. Greg. Ecce iam mũdus in seipso arguit: ⁊ adhuc in cordibus nostris floret. Aliqñ ecõuerso homo mortuus est mundo: sed tamen mundus adhuc viuit homini: qñ hõ scz mundum mente fugit: ⁊ tñ mũdus ipsum occupationibus astringit. Greg. Plerũq; contingit vt homo mundũ mente nõ teneat: sed tñ mundus hominem occupationibus astringit. Ipse tũc in mũdo mortuus sed ei mũdus mortuus nõ est. Qñq; vero mundus homini mortuꝰ est ⁊ homo mortuus est mundo: qñ scz homo mundũ nõ diligit. Et ipse mũdus hominẽ fauoribus nõ extollit. Talis erat apl's cum dixit. Mihi mundus crucifixus est ⁊ ego mundo ⁊c. Greg. Cum quis in amore mũdum nõ retinet, nec rursus ab amore mũdi retinet vicissim sibi vtriq; extincti sunt: quia dum alter alterũ non appetit quasi mortuus mortuum non attendit.

¶ Sermo.ccxlij. De eodẽ. Sermo.iij.

Christus factus est pro nobis obediens vsq; ad mortem mortẽ aũt crucis. Phil. ij. Qr ꝯtria iuxta se posita amplius elucescũt: ideo apostolꝰ ponit christi humilitatem. Est enim quedam gemma prefulgida ipsa humilitas in honore ⁊ honor in humilitate. In ꝑmissis ergo verbis duo tangunt scz genus passionis cũ dicitur. Mortem autem crucis: ⁊ triũphus exaltatiõis cum subditur. propter quod deus exaltauit illũ ⁊c. Circa primũ notandũ est ꝙ cõueniens fuit ꝙ xp̃s mortẽ crucis sustineret: ⁊ hoc quintuplici ratione. Primo vt nullũ genus mortis sanctis timẽdũ esse doceret. Est eñ quoddã genus mortis qđ est valde dolorosum ⁊ nõ ignominiosuz: sicut decapitatio quoddam econuerso: sicut patibuli suspensio: quoddã est dolorosum ⁊ ignominiosum sicut crucifixio q̃ est ignominiosa qr erat suppliciũ latronũ: est dolorosa qr fit in locis neruosis in quibꝰ maior dolor sentit: voluit igit hoc genꝰ mortis sustinere: v. diceret nullum genꝰ mortis xp̃i fidelibꝰ eẽ timẽdũ q̃tũcũq; fuerit dolorosũ ignominiosum vel vtroq; mõ esse videret. Secũdo vt mala ade restitueret. Adã eĩ ad lignũ manũ extẽdẽs quatuor pctã ꝯmisit scz pctm̃ auaricie in eo immoderatã sciẽtiã appetiuit. Supbie i eo ꝙ dei aq̃litatẽ cõcupiunt. Inobediẽtie in eo ꝙ dei precepta ꝯtẽpsit. Gule in hoc ꝙ vetitũ pomũ mãducauit, iõ xp̃s manũ i ligno extẽdẽs satisfecit ꝑ liberalitatẽ ꝑ hũilitatẽ ꝑ obediẽtiã ⁊ ꝑ asperitatẽ. Phil. ij. Nõ rapinã arbitratꝰ est se esse equalẽ deo. Ecce q̃ta liberalitas diuinitatẽ eĩ nõ auare rapuit sed liberaliter eã nobis impẽdit. Formã serui accipiẽs: ecce q̃ta humilitas factus obediẽs vsq; ad mortẽ: ecce q̃ta obediẽtia: mortẽ autẽ crucis: ecce q̃ dura ⁊ amara pena. Tertio vt elemẽta sanctificaret ⁊ mũdaret. Sanctificaret eñ terrã super eã lõgo tꝑe ambulãdo. Aquã se in ea baptizari faciẽdo ⁊ super mare gradiẽdo, ignẽ sanctificaturꝰ erat spm̃ sctm̃ i specie ignis trãsmittẽdo. Nõ restabat nisi vt sãctificaret aerẽ nõ sub tecto sz in aere moriendo. Quarto vt ascẽsum in celũ nobis ꝑpararet. Hõ q̃dẽ ceciderat: sz ad celũ resurgere nõ valebat qr deo satisfacere nõ poterat. Hõ eñ satisfacere debebat: sz nõ poterat. Angelꝰ vero satisfacere nõ debebat nec poterat. Deꝰ purꝰ poterat: sz nõ debebat: Ideo factꝰ est deꝰ hõ: vt posset inquãtũ deꝰ ⁊ deberet inquãtũ hõ. Sed si iste mediator semper stetisset i celo nimis fuisset in loco alto: si semper in terra: nimis in loco infimo, ideo in loco medio. i. in aere se ponere volebat: vt hoiem q̃ in terra erat assumeret ⁊ vsq; ad celũ exaltaret. Joan. xij. Si exaltatus fuero a terra: oia traham ad me. Quinto vt vniuersalẽ saluationẽ ostenderet. Erat nãq; deus recõsiliãdus: infernꝰ cõculcãdus: populus gentilis attrahendus: ⁊ populus iudeoꝝ reprobandꝰ. Ideo per mortẽ crucis voluit mori: vt per caput sursum deũ recõsiliaret ꝑ pedes deorsum inferos conculcarat per manum dextram ad aquilonẽ extensam gẽtes in frigore infidelitatis positas attraheret: ⁊ per manũ sinistram ad austrum expẽsam ppl'm iudeoꝝ in quibꝰ aliquãdo calor fidei vigere ꝯsueuerat re

probaret. Scdo ponit triūp hꝰ exaltationis. Et ista exaltatio attꝫ dī potest ēē tū ad crucē: t ēē tū ad illū qui pepēdit in cruce. Crux si q̄dē exaltata est in celo: qz ianuā celestē reserauit. Hoc significatū ē hester iii. Qz cū nullꝰ palatiū regis intrare ausus esset: virga regis aurea ipm introduxit. In inferno: qz ipsum spoliauit. Psal. xxxvi. In baculo meo trāsiui iordanē istū t nūc cū duabus turmis regredior. Duc turme fuerunt oēs sancti qui fuerunt ante legē t sub lege vel vna turma fuit angelorum: t alia hominū. Exaltata est etiā in mundo, t hoc tripliciter. Primo qz ponitur in locis eminētibꝰ ecclesiaꝝ: habemus t enim memoriale passiōis vnum in visu quod est passio christi in imaginibus signata. Aliud in auditu: qđ est ipsa passio christi predicata. Tertiū in gustu qđ est christi passio in sacramento altaris tā signanter expressa. Secūdo imprimit in frontibus fidelium. Hoc significatū est. Exodi. xii. Vbi sanguis agni inbet poni in superliminari: t in vtroq; poste. Superliminare est frōs sed duo postes sunt corpus t cor. Debet autem memoria crucifixi esse in frontibus per impressionem: in corpore per mortificationem: t in corde per frequētem recordationem. Tertio p miraculorum operationem: qđ patet in inuentione t exaltatione crucis: vbi p virtutem sancte crucis multa miracula sunt ostēsa. Exaltabitur aūt in iudicio: qz tunc sol radium tūc lucebit: Chry. Sol obscurabitur t luna non dabit lumē suū: vt dicas qm̄ crux est luna incidit: et sole erit clarior. Secūdo ista exaltatio attē ditur ēē tū ad illum qui in cruce pepēdit. Qui q̄dē descēderat: t se hūiliauerat ēē tū ad quatuor: scilicet ēē tū ad mortis suppliciū cuꝰ debitor ipse non erat ēē tum ad locum: quia corpus positum fuit in sepulchro t eꝰ anima fuit posita in lymbo cuz virtūq; debuisset esse in celo. ēē tuz ad multiplicer op probrium quod a iudeis sepius audiuit: cū tñ laudes t gratiarum actiones potius audire debuisset. ēē tuz ad humane potestatis subiectionem: qz tradiꝰ est humane potestati cū ipse in manu haberet omnium pātes. Quia igit xps sic descenderat ideo per crucē meruit exaltari. Primo ēē tum ad gloriosam resurrectionē: vt q̄ se humiliauerat vsq; ad supplicium mortis gloriā indueret gloriose resurrectionis. Secundo ēē tū ad mirabilem ascensionē vt q̄ se humiliauerat vsq; ad sepulchrū t ad lymbū exaltaret vsq; ad celū. Tertio ēē tū ad paterne dextere sessionem: vt q̄descēderat vsq; ad opprobria exprobrātiū exalteret vsq; ad prīne fastigium. Quarto quātum ad iudiciariam potestatem vt qui humane potestati fuerat subiectus t iniuste iudicatus omnium iudex sit effectus.

¶ Sermo. cclxiij.

De eodem sermo. iiij.

Si exaltatus fuero a terra omnia trahā ad meipsum. Joannis. xii. In his verbis duo tanguntur primum est sublimitas crucis cum dicit. Si exaltatus fuero a terra. Secundum est utilitas passionis cum subditur omnia trahā ad meipsum. Circa primū est notandū q̄ ipsa crux fuit multipliciter exaltata. Primum vt esset ecclesie candelabrum. Luc. xi. Nemo accēdit lucernā. Chry. Lucerna vniuersalis est ecclesia candelabrum crucis est lignum lucerne diuina sapientia incarnata. Lucerna igitur in candelabro existens xps est pendens in cruce. Scōvt esset nauis ecclesie malum. Chry. Nauigat ecclesia instructa fidei gubernaculo felici cursu per huius seculi mare habens deum gubernatorem: angelos remiges portus choros olim sanctorum erecta in medio ipse saluari arborē crucis in qua euangelice fidei vela suspendens spiritu sancto flante ad portū paradisi deducitur. Tertio vt esset solū iudicis. Leo papa. O admirabilis potētia crucis. O ineffabilis gloria passionis in qua t tribunal domini t iudicium mundi t potestas est crucifixi. Isto autem solio christus iudicia sua exercuit: et ius suum omnibus dedit Ambro. Auctor humani generis in cruce existens pietatis officia diuidebat per psecutionē a pīs: pcē discipulus corpus iudeis, pīs spm: virgini paranymphū: lē trōi paradisum petēnib⁹ iferū: christia-

nis penitentib⁹ crucē cōmēdauit. Quarto vt esset cathedra magistralis. Augu. Lignū in quo fixa fuerūt mēbra morientis etiā cathedra fuit christi docentis docuit aūt ibi tres lectiones que significantur per titulū ibi positū. Docet em̄ peccatores ꝙ sperent ⁊ firmiter confidant per crucem saluari. Jō dr Jesus. i. saluator. Docet bonos vt per crucem sperent ꝟtutib⁹ adornari: ideo dicitur nazarenus. i. floridus. Docet beatos: vt ꝑ crucē sciāt se in celestibus coronari: ideo dicitur rex iudeorū. Scdo ponitur vtilitas siue efficacia passionis cum dicitur. omnia trahā ad meipsum. Jsta autem tractio tribus modis potest intelligi. primo vt dicatur nos trahere per multiplicem efficaciam sue virtutis. Sunt nāq; quattuor que cōmuniter attrahere dicunt. s. simile vacuū calidū ⁊ quedā naturales proprietates rerū: xp̄s autē nos attrahit per simile nostre mortalitatis. Hebr. ij. Debuit autem per oīa fratribus assimilari ⁊c. Per vacuū sue pauꝑtatis. ij. Cor. viij. Scitꝫ gratiam dn̄i nostri Iesu xp̄i qm̄ ꝓpter nos egenus factus est ⁊c. Per calidū charitatis. Joā. xv. Maiorē ac dilectionē nemo habet ⁊c. Per propriū pietatis, qr ei est propriū semꝑ misereri ⁊ parcere. Sicut em̄ adamas naturaliter attrahit ferrum sic ⁊ xp̄i pietas attrahit omne cor durū. Secundo vt ipse dicatur nos trahere ꝑ dispositionem sui corporis in cruce existentis. Et hoc quadrupliciter ꝟm Bern. scꝫ per capitis inclinationē: sicut vnus amicus attrahit aliū: vt det sibi osculum. Cāti. viij. Quis mihi det te fratrem meum. ⁊c. Per brachiorū apertionem, sicut mater attrahit filium. Esa. xlix. Nunq̄d mulier obliuisci pōt infantē suū ⁊c. Per manuum ꝑforationē sicut liberalis attrahit egenū. Christ⁹ nāq; man⁹ ꝑforatas habuit: qr nihil sibi retinuit: sed aiam dedit patri. Corpus ioseph: ecclesiam petro, matrē ioāni, paradisum latroni, ⁊ vestes crucifixori ꝑ lateris apertionem sicut foramē attrahit ad se columbā ad abscondendū. Cañ. ij. Surge ꝓpera amica mea ⁊ veni in foraminib⁹ petre: i cauerna macerie. Tertio vt dicat nos trahere ꝑ efficaciā sui sanguinis. Circa quod notādū ꝙ homo erat a deo elongat⁹: frigore nimio repletus: amaricatus in carceribus induratus. Sanguis aūt christi hꝫ ꝟtutem reuocatiuam per quā reuocat elongatos sicut enim illi q̄ reuocant aues arborē ascēdūt ⁊ ad ipsam sibilāt: sic ⁊ xp̄s arborē crucis ascēdēs reclamauit ꝟbis. Luc. xxiiij. Pater ignosce illis. Clamauit etiā lachrymis. Heb. v. Cū clamore valido ⁊ lachrymis offerens exauditus est. Clamauit etiā sanguine Genes. iiij. Vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. Tren. j. O vos oēs qui trāsitis per viam ⁊c. Scdo habet virtutem calefactiuam per quā calefecit frigidos hoc significatum est. j. Macha. vj. Ubi dicitur ꝙ elephantis ostendebant sanguinē vue ⁊ mori ad inflammādum eos ad preliū. Fructus mori ꝟm Amb. primo est albus postea est rube⁹: postea est niger. Sic xp̄s primo fuit albus. i. innocens ⁊ purus in tota sua conuersatione: rubeus in cruce ⁊ niger in morte. Tertio habuit virtutem dulcoratiuā per quā dulcorabat amaricatos. hoc significatū est. Exod. xv. Ubi dicit ꝙ lignū in aquas amaras immissuꝫ eas dulcorauit: qr memoria crucis oēs tribulatiōes in dulcedinem ꝯuertit. Bernar. Tua dulcedo stephano lapides torrentes dulcorauit craticulā laurentio dulcē fecit: pre tua dulcedine ibant apl̄i gaudētes a ꝯspectu cōsilij ⁊c. Dicit ꝙ si vas cere noue viridisq; clausum ponat in aq̄ que ꝑ poros ingrediur dulcis efficitur. Jstud vas cere noue clausum fuit corpus christi qd ⁊ fuit cereū. s. de ape. i. virgine natus: ⁊ nouum: qr nulla vetustate infectum ⁊ clausum, quia nulli tētationi peruium. pori autē eius sunt vulnera in qua si tribulatiōes immittunt in dulcedinem conuertunt. Greg. Si xp̄i passio ad memoriā reducitur nihil a deo durū qd non equo animo toleretur. Quarto hꝫ virtutem reseruatiuam per quam eduxit icarceratos in lymbo positos. zacha. ix. Tu quoq; i sanguine testamēti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo nō est aqua. Unde in historijs legitur ꝙ Salomon habebat structionem habentem pullum quem cū in cauea vitrea inclusisset ⁊ pater illū habere nō posset vermē de deserto attu-

lit de cuius sanguine vitrum liniuit ⁊ pro tinus ꝯfractū fuit. Ista cauerna est infernalis cauerna i qua inclusus erat pull⁹: id est omniū sanctorum cetus. Sz venit vermiculus id est christ⁹ qui dixit in p̄o. Ego sum vermis ⁊ nō homo ⁊c. Et cum sanguine suo infernū fregit: ⁊ sanctos q̄ ibi erāt eduxit. p̄s. Contriuit cor ere. ⁊c. Ozee. xiij. Ero mors tua ⁊c. Dicitur aūt christus vermis quia vermis generatur ex humore terre virtute caloris solaris. Et sicut vermis patrē habet i celis ⁊ matrem in terris: sic christus habet in celis patrem suum sine matre: in terris matrē sine patre. Quinto habet virtutē modificatiuā per quam emollit ⁊ frangit induratos. Unde dicit. Numer. xxv. Qd̄ moyses virga bis silicē percussit: ⁊ inde aque largissime emanauerūt: quia multi q̄ saxei videbant: sepe ad memoriam crucis dominice ad lachrymas cōmouētur. Saxum quandoq̄ frangit ferro: aliquando igne supposito. Est etiā quoddam gen⁹ lapidis quod adamas dicitur qui tantū frangitur sanguine hircino Sunt ergo q̄dam qui ad penitentiā franguntur timore diuine potentie isti frāguntur ferro. Quidam amore diuine gratie isti frangūtur igne Quidam recordatione passiōis dominice: isti frangunt sanguine.

¶ Sermo. ccxliiij. De sancto Mattheo apostolo. sermo primus.

Ierusalē euāgelistam dabo. Esa. xlj. Ad hoc ꝙ aliqd̄ donū sit gratū tria requirūtur. Unū ex parte dātis: ꝙ scz det liberaliter. Secundum ex parte illius cui fit donatio: ꝙ sit dignus ipsum recipere. Tertium ex parte ipsius doni ꝙ sit preciosuz ⁊ vtile. Ista tria tanguntur in verbis premissis Primo ex parte dei tangitur magna liberalitas cum dicitur dabo. Jac. j. Si quis vestrū indiget sapientia postulet a deo qui dat omnib⁹ affluēter. Deus enim tria opera fecit in quib⁹ valde liberalis fuit. Primū fuit opus creationis: in quo tam liberalis extitit ꝙ celū ⁊ terraz solem ⁊ lunam: stellas ⁊ omnia astra celi creauit: vt mireris ⁊ diligas creatorē eoruz et ne errore deceptus adores ea que creauit dominus deus tuus in ministeriū cunctis gentibus. Secundū est opus redemptiōis vbi fuit liberalior. p̄s. Apud dominū misericordia ⁊ copiosa apud eū redemptio. Bernard⁹. Uere copiosa qr non gutta sanguinis sed vnda fluminis largiter p quinq̄ ptes corporis emanauit. Tertiuz est opus glorificationis vbi est liberalissimus. j. Cor. ij. Quod oculꝰ nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēdit ⁊c. Secūdo notat ex parte illius cui fit donatio magna dignitas: cū dicit. Hierusalem. Per hierusalē que interpretat visio pacis: ecclia intelligitur. Dicit aūt Aug. in libro de ordine. Uidebit deū qui bñ viuit: bñ orat: ⁊ bñ studet. Ista aūt visio pōt intelligi vel in p̄nti vel in futuro. In p̄nti quidē deus cognoscit in diuinis mandatis: ⁊ hoc est qd̄ dicit, videbit deū qui bene viuit. p̄s. A mādatis tuis intellexi. In orationib⁹ deuotis: vñ subdit: q̄ bene orat. ij. Paral. xx. Cuz ignorem⁹ quid agere debemus: hoc solum residuū habem⁹: vt oculos nostros dirigam⁹ ad te. In diuinz scripturis: vna scribitur: qui bñ studet. p̄s. Lucerna pedibus meis verbū tuū ⁊c. Uel potest intelligi de visiōe que erit in patria ex qua causabitur in homine summa dilectio ex eo ꝙ bene vixit: pfecta cognitio ex eo qd̄ bene orauit: pfecta cognitio ex eo quod bene studuit. Esa. xl. Tunc videbis: ecce cognitio. Et afflues: ecce fruitio. Et mirabitur ⁊ dilatabit cor tuum: ecce dilectio. Beatus igitur Mattheus bene vixit qr vixit obedienter quo ad deum: quia statim vt christus eū vocauit sibi obediuit. Sinceriter quo ad seipsum: qr nihil terrenū possidere voluit, sed omnia dereliquit. Patienter quo ad malos: quia cum murmurarent ꝙ christus ad peccatorem diuertisset: ipse nullū impatiēter verbū dixit: hūiliter quo ad bonos: publicanū humiliter se appellans. Ipse etiam bene orauit. Actuum. j. Hi omnes erant perseuerantes vnanimiter in oratione cuz mulierib⁹ ⁊ matre iesu. Eius em̄ oratio fuit charitatiua. Ideo dicit vnanimiter: fuit perseuerantissima. idcirco dicitur pseuerantes: attentissima: qr orabat cū matre

gratie et efficacissime: quia orauit cū matre misericordie. Ipse etiam bene studuit et intantum profecit q̄ librum plenum diuina gratia compilauit: et quia sic bene vixit: bene orauit et dñi studuit. Ideo modo accipere promeruit perfectā dilectionem ratione vite sancte: fruitionē ratione orationis deuote: et cognitionem ratione studij et diuine sapiētie. Tertio ex parte boni notā magna dignitas et p̄ciositas. Ista autem preciositas attenditur ex parte illius qui scripsit et ex parte euangelij quod scripsit. Ille enī qui scripsit: scilicet Matthеus fuit forma hominis prefiguratus a christo immediate edoctus: et a virgine gloriosa in specialē familiaritatem assumptus. Fuit enim p̄figuratus in specie hominis: quia homo est animal rationale mortale. Ante vero incarnationē deus erat spiritus. Johan. iij. Spiritus est deus: sz nostrā mortalitatē suscipiēs factus est animal rationale mortale q̄ fuerit animal apparuit in incarnatiōe q̄ fuerit rōnalis apparuit i p̄dicatiōe: q̄ fuerit mortalis apparuit i passione. Matthеus autē in principio sui euāgelij ostēdit xp̄i incarnationē: in medio predicationē: et in fine passionem. Secundo beatus Matthеus fuit per christum immediate edoctus. Johā. v. Omnia que cunq; audiui a p̄re meo nota feci vobis: quia omnia miracula christi vidit. Et q̄ euangeliste sūt testes xp̄i: testimonium aliqñ fertur de visu aliqñ de auditu. Jō christus duo testes de visu habere voluit. s. Matthеum et Johannem et duo testes habere voluit de auditu, sc̄z Marcū et Lucam. Tertio dīus Matthеus fuit a virgine maria in specialem familiaritatē assumptus. Fuit enī dīe virginis notarius: q̄ suā genealogiā descripsit. Secretarius: q̄ multa maxime in principio potuit que non nisi ab ipsa scire potuit. Cubicularius: q̄ ei⁹ cubiculū immaculatum fuisse docuit dicens. Mat. j. Anteq̄ cōuenirent: inuenta est in vtero habēs de spū sancto. Euangelium etiam q̄ scripsit fuit valde sublime et p̄ciosum: q̄ p̄ tribus. Primo q̄ fuit a dīo marco abbreuiatus. Johānes nō habuit abbreuiatorē: quia olt: de xp̄i diuinitate q̄ abbreuiari nō p̄t Lucas etiā non habuit nec Marcus. Matthеus vero habuit. Cuius rationem assignat Aug. dicens Matthеus scripsisse de xp̄i incarnationē dñi secūdū stirpē regiā Lucas vero secundū sacerdotalē. Et iō Lucas non habuit abbreuiatorē. Matthеus autē habuit: q̄ regis est nō esse sine comitū obsequio: sacerdos autē in sancta sctōrū solus ītrabat. Scō: q̄ fuit a Barnaba i magna reuerētia habitū qui xp̄i euangelium secum portabat: et sup infirmos ponebat: et secū in sepulchro poni mādauit. Ideo autē secū portabat vt ab oib⁹ malis protegeret: ideo super infirmos ponebat vt sanarent. Et ideirco secū sepeliri vobuit: vt securi⁹ morerēt. Tertio fuit ab ecclesia valde approbatū. Ecclesia enī valde frequēter recitare solet euāgelia matthei epīas pauli: et alia pos. ne aliquis desperet quocunq; gñe peccati peccet. Omne enī peccatum aut p̄mittit ex infirmitate humana: et isto mō peccauit matthеus pecunias enī augere p̄cedit ex humana infirmitate. Aut ex ignorantia et isto mō peccauit paulus. j. Thimo. j. Ignorās feci in incredulitate. Aut ex malicia: et isto mō peccauit david qui homicidium et adulteriū perpetrauit Omne ēt peccatū aut est in deū sicut peccatū p̄dicte: et isto modo peccauit paul⁹. Aut est in primū: sicut homicidium et isto mō peccauit david. Aut in seipsum: sicut cupiditas rerū: et isto mō peccauit Matthеus. Omne ēt peccm aut p̄cedit ex calore cōcupiscētie: et isto mō peccauit david q̄ adulteriū p̄misit: aut ex auaricia: et isto mō peccauit matthеus q̄ fuit auaricia se cutus: aut superbia et isto modo peccauit paulus qui superbia in sanctos persecutionem exercuit.

¶ Sermo.ccxlv. De eodem sermo. ij.

OPus fac euāgeliste. ij. Timo. iiij. Opus euangeliste est euangelium predicare vel scribere: vel secundum euangelium vivere. Isto triplici modo dīus matthеus op⁹ euāgeliste fecit. Primo q̄ euāgelium predicauit. Predicauit autē sapienter q̄ sicut in legēda habet omnia figmēta de

monū detegebat. Dyabol⁹ nāq; aliquā-
do suadet aperte maluz ⁊ tūc necessaria
est resistentia. Aliquādo qd̄ videt bonuz
esse: ⁊ tūc necessaria est sapiētia. Aliquā-
do illud quod videt esse perplexū: ⁊ tūc
necessaria ē discretio ꝓuida. Suadebat
diabol⁹ aperte malū quādo magi vole-
bant se facere adorari: ⁊ ideo duos dra-
cones ignē spirantes miserunt. Sed illd̄
vicit per resistentiā quia cōstāter restitit
⁊ signo crucis dracones fugauit. Deide
suasit diabol⁹ apparens bonū: sicut qn̄
sacerdotes ydolorū sibi voluerūt sacri-
ficare. Sed istud vicit per sapiam: qr sa-
pienter docuit soli deo esse sacrificādū:
⁊ omnia que attulerūt respuit: ⁊ inde ec-
clesias edificari precepit. Deinde diabo
lus suasit illd̄ qd̄ videbat ꝑplexū, scz aut
Exigeniā regi in vxorē dare aut mortem
subire: malū nāq; erat si apl's occideret:
⁊ tn̄ peius erat si virgo dei violaret. Sz
istud vicit per discretionem ꝓuidā: quia
elegit vt fieret minus malū. s. sui occisio
poti⁹ em̄ optabat se ipsuz occidi q̄ ma-
ius malū cōmitteretur: scz virginis vio-
latio. Scdo predicauit fideliter: qr hono
rē dn̄i sui sibi noluit vsurpare: nec sacrifi
ciū qd̄ volebāt impendere recipere. Pre
dicator nāq; licet multos cōuertat: hoc
tn̄ nō sibi, sed diuine virtuti dz ascribere.
Nō em̄ dat virtutē gradiēdi ille q̄ cū lu
cerna ꝑcedit nec vitā comēdēti ille q̄ ci-
bū administrat: nec cāpana ꝟtutē orādi q̄
ad eccl̄iā vocat: nec tuba ꝟtutē preliādi
quead preliū incitat et inuitat. Sic pre-
dicator pōt exterius iuuare: vt aliq̄s per
viā salutis incedat: vt vita gr̄e viuat: vt
deuotionē acq̄rat: vt diabolo fortiter re
sistat sed nisi de⁹ interi⁹ operet nō valet
ad ista. Tertio ꝑdicauit cōstāter: qr nec
ꝓmissis potuit emolliri cū rex dimidiū re
gni sui sibi dare ꝓmitteret: nec minis de
terreri: nec supplicijs superari: sed mis-
sam deuote perficiens mortē accepit. Se
cūdo fuit opus euāgeliste: qr euāgelium
scripsit. Sic ipse fuit apl's euangelista et
martyr: ita q̄ in nullo alio tres ꝑrogati-
ue simul inueniunt. Petr⁹ em̄ erat apl's ⁊
martyr: sed nō euāgelista. Johānes fuit
apl's ⁊ euangelista: sed non fuit martyr.
Stephanus fuit martyr: sed nō fuit apl's
nec euangelista. Mattheus autē fuit apo
stolus ⁊ q̄tū ad hoc factus est iudex mū
di. Mat. xix. Cū sederit fili⁹ hominꝫ ⁊c.
Erit aūt iudex non sniam ferendo: sed
iudici assistendo. Prouerb. vlti. Nobilis
in portis vir eius quando sederit cum se
natorib⁹ terre Uel iudicis sniam subscri
bendo. ꝑs. Ut faciant in eis iudicium cō-
scriptū: vel iudicis sniam commēdādo.
Apoc. xix. Laus ⁊ gloria ⁊ virt⁹ deo no-
stro ⁊c. Uel malos ex vite merito cōdēnā
do Prouer. xiiij. Incedebāt mali ꝯtra bo
nos ⁊c. Secūdo fuit euāgelista: ⁊ q̄tum
ad hoc fuit notarius xp̄i. Mat. xiij. Om-
nis scriba doctus in regno celorū ⁊c. Iste
nanq; scriba in auangelio posuit noua. i.
noua christi documenta posuit ⁊ vetera.
i. veterum prophetarū documēta ⁊ testi-
monia: cui: etiā potest conuenire illud qd̄
legitur Leuit. xxvj. Comedetis vetustissi
ma veterū ⁊ vetera nouis superuenienti
bus prijcietis Ipse enim comedit: in suo
euāgelio incorporauit vetustissima. i. dei
mandata in corde hominis ab ipsa sua
prima creatione cōscripta: ⁊ noua. i. chri
sti precepta de nouo promulgata: abie-
cit autē veterem. i. cerimonialia ostēdēs
esse omnia completa. Tertio fuit martyr
dei: ⁊ q̄tum ad hoc fuit testis eius: quia
martyr testis vocat. Iste autē fidem testi
ficatus est: ⁊ corde veraciter eā tenēdo: ⁊
ore feruenter predicando ⁊ opere eam
operibus comprobādo: ⁊ sanguine pro
ipso moriendo. Tertio fecit opus euan-
geliste: quia ꝟm euangelium vixit: ⁊ hoc
respectu dei ⁊ ꝓximi ⁊ sui. Respectu dei
qr secutus est ipsum gressu corporis: affe
ctu mentis et effectu operis corporis.
Am. Sequebatur mattheus xp̄m letus ⁊
alacer: ecce gressus corꝑis ⁊ exultauit di
cens. Jam non publicanum gero iam nō
porto leui: ecce mutatio affectus mentis
Exui leui postq̄ christum indui Ecce mu
tatio operis. Uixit ꝟm euangelium respe
ctu ꝓximi: qr pauperes pascebat: ⁊ xp̄o
⁊ discipulis cōuiuiū faciebat non tm̄ cor
porale: sed maxime spūale. Fecit inquit
leui ei cōuiuiū magnū in domo sua. Uere
magnū: qr talis cibus spūalis delectat
animū. Glosa ibidē. Qui domicilio reci-
pit interno: maximis exuberātiū delecta

tionibus voluptatū pascit christū Greg. Apud phariseū veritas pascebat foris. ad mulierē penitentē pascitur intus. Potat angelū. Bernardus. Lachryme penitentiū sunt vnuz angelorū. Fecit deo magnū festum. ps. Reliquie cogitatiōis diē festum agent tibi: et angelus magnū gaudium facit. Luc. xv. Gaudiū erit angelis in celo super vno peccatore penitentiam agente. Uixit etiā ꝑm euāgeliū respectu sui quia et patiens fuit et cito vitā mutauit. Patiens em̄ fuit: quia iudei dicebant ipsuz esse peccatorē, qui erat iustificat⁹. Dicebant eū esse publicanū: q̄ erat mundatus: et presentia Christi indignū q̄ iam dign⁹ erat effect⁹. Sed ad ista i nullo fuit cōmotus: nec in animo: nec in aliqua turbatione: nec in signo ex aliqua vult⁹ ostēsione: nec in ore ex aliquo impatiēti sermone nec ex facto ex aliq̄ iniurioso ope. Uitam suā etiā cito mutauit: qr ad vnam Christi vocem obediuit. Quidā nāq̄ cōuertunt ad vnā vocem dei. s. ad interiorē inspirationem. Alij vero nō nisi habeāt duas. s. inspirationē et exteriorem exhortationē. Alij non nisi cum illis duab⁹ habeant tertiam. s. diuitiarum cumulationem. Alij vero non nisi cum illis trib⁹ habeant quartaz. s. flagellationē: et tūc flagellati ad deū currūt. ps. Multiplicate infirmitates eoꝝ: postea accelerauerūt.

¶ Sermo.ccxlvj.

De eodem Sermo.iij.

Relictis omnibus surgens secut⁹ est eū. Luce. v. In isto euangelio ponitur duplex differētia infirmantiū: quorum quidam firmitatez recognoscebant alij recognoscere nolebant: in horum medio medicus constitutus erat. Agitur autez in hoc euangelio de tribus. Primo de infirmo, id est mattheo sanato qui suam infirmitatem recognoscebat: cuz dr Relictis oībus ꝛc. Est aūt tam volociter ipm secutus nō ex animi leuitate sed dei virtute. Nā sex de causis est i ꝑm secut⁹ tā velociter quas Hie. ponit in originali. Prima qr fuit ꝟbi dei virtuosa operatione cōuersus. Scda qr fuit dei inspiratione afflat⁹. Istos duos modos tāgit: cū dr. Arguit Porphiri⁹ et Julian⁹ august⁹ vel imperitiam historici mētientis: vel stultitiam eoruz qui statim secuti sunt saluatorē quasi irrationabiliter vocantem hominē sunt secuti. Habet em̄ xp̄s duos supradictos modos vocādi scz per exteriorē verbi exhortationez ad Heb. iiij. Uiu⁹ est sermo dei et afficax. ꝛc. ps. Dedit voci sue vocē virtutis: ideo verbū dei cōparat surculo arbori insito. Jaco. j. Suscipite verbū insitū ꝛc. Sicut em̄ surcul⁹ trahit totā arborē ad sui naturā: sic verbū dei trahit totū cor ad sui gratiā. Scdo per internā spirationē. ps. Audiā quid loquat in me dn̄s ꝛc. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū et pulso. Tertio miraculorū visione permot⁹. Un̄ subdit. Cum tāte virtutes tātaq̄ signa p̄cesserint: que apl̄os vidisse anteq̄ crederēt dubiū non est. Miracula nāq̄ hoīes sepe cōuertunt qn̄ rudes sūt. Sapiēs ꝟo doctrina cōuertit qn̄ dociles sūt. j. Cor. j. Judei signa petūt: greci sapiētiā q̄rūt. Quarto splēdore faciei illustratus. Unde subdit Certe fulgor est ipsa maiestas diuinitatis occulta: q̄ ēt in hūana facie nitebat ex qua primo ad se vidētes trahere poterat aspectu. Facies eī xp̄i erat valde speciosa ad videndū j. Pet. j. In quē desiderāt angeli ꝓspicere. Gratiosa ad diligēdū Hester. xv. Facies tua plena ē gr̄arū. Luminosa ad inuitandū. ps. Illumina faciem tuā sup̄ seruū tuū. Nō fuit ergo miruz si visio faciei sue taz feliciter attrahebat q̄ sic erat speciosa: sic gratiosa: sic luminosa. Quinto gloriosa maiestate abiect⁹ cū dr: et maiestas diuinitasq̄ occulta. Ber. Omnino ꝓpter mansuetudinez que in te predicatur: currimus post te dn̄e iesu audientes q̄ non spernis pauperē et peccatorem non horreas nō horruisti cōfitentem latronē: non lachrymātē peccatricē non supplicantē chananeā nō deprehensam in adulterio: nō sedētē in theloneo: non supplicantem publicanū nō negātē discipulū: non persecutorem discipulorū non ipsos crucifixores tuos. Sexto ꝓut est virtute atract⁹. Si em̄ in magnete lapide hec virtus esse dicat vt anulos et festucas sibi attrahit: q̄nto magis domin⁹

omniū creaturarum sibi attrahere poterat quos volebat Ista enim tractio non erat ꝑ coactionē: sed per quādā iductionem, sicut ostendit btūs Aug. exēplo rami viridis: ⁊ nucis. Ostendis: inquit oui ramū viridez: ⁊ attrahis eū: ostēdis puero nuces ⁊ trahis eū non violētiā inferēdo sed appetitum alliciendo Et ꝓpheta hoc ostendit exemplo pelliparij ps. Extendens celū sicut pellis. Sicut em̄ pelliparius expandit pellē pulchrā ante emptorem vt. s. alliciat eū ad emendum: sic deus celū stellis depictum ⁊ ornatum nobis expādit vt nos alliciat ad desiderādū. Secundo agitur de infirmis qui suā infirmitatē non recognoscebāt q̄s xp̄s in sua infirmitate reliquit cū dicit. Et murmurabāt scribe ⁊ pharisei ⁊c. Pharisei nāq̄ triplici infirmitate laborabant. Prima infirmitas erat murmurationis, est autē quedā murmuratio bona sicut murmurare ꝯtra apta mala. Unde q̄dā de tali reprehendunt Esa. lvj. Canes muti nō valētes latrare. Alia murmuratio est mala sicut murmurare ꝯtra bonos ⁊ de bonis. Sap̄. j. Custodite vos a murmuratione ⁊c. talis erat murmuratio phariseoꝝ. Tertia est pars cōmixta quodammodo qn̄. s. q̄dā ꝯtra dei patientiā murmurant: ex eo ꝙ sic ꝑmittit bonos opprimi ⁊ ipios exaltari. Aba. j. Quare respicis cōtēptores: ⁊ taces impio cōculcante iustiorē se murmurāt etiā admirādo dei liberalitatē ꝙ ipse tarde venientes sic liberaliter cum primis remunerat. Mat. xx. Accipiētes murmurabāt ad patrēfamilias. Secundo erat infirmitas presumptionis: qꝛ presumpserūt reprehēdere meliores se. s. xp̄m discipulos, ⁊ Mat. reprehēderūt nāq̄ infirmū de curatione: medicum de subuētione: ⁊ discipulos medici de obsequij exhibitione. Tertia vero infirmitas elatiōis: qꝛ se iustos credebāt ⁊ alios despiciebāt, tales credūt ꝙ nō sit lux nisi in aīa sua: nec tranquillitas nisi in mente sua: nec perfectio nisi in vita sua: cum tamen deꝰ paratꝰ sit oībꝰ dare lucē gr̄e: serenitatē cōsciētie, tranq̄llitatē pacis iterne, ꝑfectionē vite. Ista q̄tuor tāgit Boetiꝰ dicēs. Atq̄ tuo splendore micas tu nāq̄ serenū: tu req̄es trāquilla pijs, te cernere finis. Tertio ponit medicus in medio cōstitutꝰ q̄ dicit se venisse ad tria. Primo ad medendū ⁊ sanādū cū dicit: nō egent q̄ sani sunt medico: sz q̄ male hn̄t. dicit autē Aug. super Joānē. Aliud est esse sanū: aliud sanabile et aliud esse insanabile. Qui em̄ sanꝰ est non eget medico: q̄ vero egrotat i spe sanabilis est: q̄ aūt egrotat cū desperatiōe insanabilis est. Sani igit nō egent medico nisi ad sanitatis cōseruationē. Sanabiles ad curationē. Insanabiles nō nisi ad vite ꝓlongationē. Sani igit sunt viri sancti. Et isti non egēt medico quātū ad curationē a mortali culpa: egēt tn̄ ad ꝯseruationē gr̄e. Sanabiles aūt sunt peccatores penitētes. Et isti egēt medico quātū ad culpe curationē ⁊ ꝯseruationē gr̄e. Insanabiles, sunt obstinati, isti nō egēt medico ad cōseruationē gr̄e quā nō hn̄t, nec ad curationē culpe: qꝛ ipsam nō req̄rūt: tn̄ quātū ad ꝓlongationē vite ⁊ expectationē ad penitētiā. Esa. xxx. Expectat nos dn̄s vt misereat nr̄i. Scdo iste medicus fuit missus ad miserēdū. Ideo dr̄. Misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū. Habet aūt iste medicus misericordiā a natura ⁊ ꝯsuetudine lōga ab experiētia. A natura quidem diuina s̄m quam semper est sibi propriū misereri ⁊ parcere. A natura humana: qꝛ ab instanti sua cōceptiōis fuit vnctus oleo misericordie ⁊ cōpassionis. Esa. lxj. Spūs dn̄i super me eo ꝙ vnxerit me. p̄s. Unxit te deus deꝰ tuꝰ oleo letitie ⁊c. Job. xxxj. Ab infantia creuit mecuz miseratio: ⁊ de vtero egressa est mecū. A consuetudine longa. Incepit em̄ a principio mundi ꝑ oēs generationes misericordiā impendere: ⁊ vsq̄ ad finē mundi nō cessabit exhibere. j. Macha. ij. Cogitate per generationē ⁊ generationem: qꝛ omnes q̄ sperāt in dn̄o non infirmantur. Ab experientia. Heb. iiij. Non habemus pontificem q̄ nō possit cōpati infirmitatibus nostris tētatū aūt per oīa ⁊c. Heb. v. Didicit ex his q̄ passus est obedientiā. Tertio missus est ad vocandum, vnde dicit. Nō veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiā. Uocat em̄ peccatores ab omni ꝑte sua: scz a superiori ostendendo celū tā pulchrū: ⁊ ab inferiori ostendendo infer

num

num tā horrendum. Prouer. xxv. Celum sursum ⁊ terra deorsum. Scdo vocat ab exteriori p̄ p̄dicationē: ⁊ ab interiori per inspirationē. Prouer. j. Sapientie foris predicat ecce exterior exhortatio. In capite turbarū clamabat: ecce interior inspiratio. Caput em̄ est mēs que hz tres turbas: scz cogitationes, intentiones, ⁊ affectiones. Tertio vocat ab interiori reducēdo beneficia preterita ad memoriā ⁊ a posteriori reducēdo ad memoriā dei iudicia futura. Apoc. iiij. Animalia plena oculis ante ⁊ retro. Quarto vocat mō a dextris dādo p̄speritatē: ⁊ mō a sinistris infligēdo aliquā aduersitatē. j. Cor. vj. Per arma iustitie a dextris ⁊ a sinistrz.

¶ Sermo. ccxlvij.

¶ De sancto Mauricio ⁊ socijs ei⁹ ser. j.

Iustorū anime i manu dei sunt: ⁊ nō tanget illos tormentum mortis. ⁊c. Sap̄. iij. Ostēditur de istis sanctis quales fuerūt in vita: cuz dicitur. Iustorū aīe, q̄les fuerūt i morte cū dicit. Et nō tanget eos tormētū mortis. ⁊ quales post mortē: cū dicit. Illi sunt in pace. In vita q̄dē fuerūt iusti qz fuerunt positi vt iustitiā facerēt: ⁊ rēpub. cōseruarēt. Ad rei aūt publice cōseruationē q̄tuor exigunt: sicut dicit Cato ⁊ Aug. lib. v. de ciui. dei: scz quantū ad domesticos magna industria: quātū ad forēses iustitia: quātū ad seipsos anim⁹ liber in ꝯsulēdo: ⁊ quātū ad seip̄m anim⁹ nulli obnoxi⁹ pctō. Et ergo p̄mū q̄tū ad domesticos magna industria: qz sicut dr. j. Timo. v. Si q̄s suorū ⁊ maxīe domesticorū curā nō hz fidē negauit ⁊ est infideli deterior. Thobie. x. Apprehēdētes parentes filiā suā osculati sunt monētes eā honorare soceros: diligere maritū: regere familiā: domū gubernare: ⁊ seipsam irrep̄hēsibilē exhibere. j. Tim̄. iij. Opz episcopū irrep̄hēsibilē esse sue domui bñ p̄positū ⁊c. Scdm est quo ad forēses iustitia. Job. xxix. Iusticia indut⁹ sum ⁊c. Jo. vij. Nolite iudicare s̄m faciē: sed iustū iudiciū iudicate. Tertiū est anim⁹ in ꝯsulēdo liber: vt nec timore, nec amore: nec odio, nec mūere a v̄itate discedat, nec veritatē taceat. Isido. Iniq̄ iudices errāt i veritate iustitie dū intendūt in quātitatē persone. Quartū est vt anim⁹ nulli vicio sit subiect⁹. Tullius. Age ne tua oratio tibi cōtraria sit, qz pond⁹ est pudoris grauissimi p̄pria voce cōfundi. Grego. Durū est vt q̄ nescit tenere moderamina vite sue iudex fiat vite aliene. Ista quatuor in istis martyrib⁹ p̄fecte fuerūt. Habuerunt em̄ domi industriā. Unde dicit in legenda. Habitatores regiōis illi⁹ erūt callidi ingenio: sapiētia locupletissimi. Habuerūt foris iustitiā: qz sicut dicit ibidez. que dei erāt deo, ⁊ q̄ cesaris cesari reddebāt. Habuerūt aīm in reprehēdēdo liberam. Unde dixit Maurici⁹. Milites sum⁹ imperator tui serui aūt qd liberi profitemur dei. Habuerūt animū innocētia p̄dictū: qz nō se armauerūt armis carnalibus. Unde dixit Exuperius. Proijciant dextere nostre arma carnalia ⁊ arment virtutib⁹. Scdo ostēdit quales fuerūt in morte. Fuerūt siquidē examiati, decimati, vallati, ⁊ trucidati. Examinati autē fuerūt de trib⁹: scz vt idolis immolarēt vt fidē xp̄i desererēt: ⁊ vt cōtra xp̄ianos cōiurarēt. Sz ipsi nec idolis voluerūt immolare: nec fidem xp̄i deserere: nec xp̄ianos impugnare: sz poti⁹ defensare. Unde dixit Exuperius. Oīa tormēta p̄ xp̄o suscipere parati sum⁹: ⁊ ab eius fide nūq̄ discedem⁹. Scdo fuerunt decimati. Reperimus em̄ decimas rerū que in veteri lege fuerūt istitute. Decimas dierū que a xp̄o fuerūt inuēte qñ. xl. dieb⁹ ⁊. xl. noctib⁹ ieiunauit: nūq̄ aūt reperim⁹ decimas capitū nisi hic. Magnū est soluere decimas rerū mai⁹ soluere decimas dierū: maximū soluere decimas capitū. Multi em̄ darēt res suas q̄ nō libēter darēt dies suos: ⁊ multi darēt res ⁊ dies suos q̄ nō libēter darēt capita sua. Isti aūt exoluerūt decima rerū: qz q̄ cesaris erāt dabāt cesari ⁊ decimas dierū: qz q̄ erāt dei dabāt deo: ⁊ insup̄ soluerūt decimas capitū. Tertio fuerūt vallati sicut oues a lupis. Mat. x. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lupoꝝ. Ipsi em̄ tāq̄ oues nō restiterūt: nō fugerūt: nō ballatā murmuratiōis emiserūt. Uñ dixit maurici⁹. Cōmilitones nodo. Ja. De Uorag.

stros sustinui necari: qz vos ad passionē p̄p̄o paratos vidi: z ꝑfti mādatū seruauī, q̄ dixit petro. Mitte gladiū tuū i locū suū ⁊c. Quarto fuerunt crucidati: nā crucidatiōe sic fuerūt firmi: qz nec mūdus, nec diabol⁹, nec caro eos, nec in vita, nec in morte vincere poterāt. Quid⁹ em̄ cōtra eos in vita pugnabat: manu dextera p̄speritatis vt alliceret: z in morte sinistra aduersitatis vt frāgeret. Sed ipsi z in vita mūdū cotēpserūt blādiētē z in morte sev̄ētē. Silr diabol⁹ etiā pugnauit ptra eos manu sinistra ipellēdo ad vicia: z dextera eos trahēdo ad tartara. Sz nō potuit ipos ipellere ad aliq̄d vitiū: nec post mortē aliq̄d iferre supplicii. Silr caro pugnabat ꝛ ipos sinistra q̄ inducit ad ociositatē, z dextera q̄ iducit ad voluptatē. Sz ipsi corp⁹ suū i labozib⁹ exercitauerūt ⁊c. carnis delicias abhorruerūt. Tertio ostēdit q̄les fuerunt post mortē: cū dr. Illi aūt sunt in pace. Habēt em̄ pacē ꝑpetuā. Esa. xxvij. Sedebit populus me⁹ in pulchritudie pacis ⁊c. Sed em̄ isti dāt deo magnā glām. Nā si vnus pcōz q̄ ꝑficēt xp̄z facit glām xp̄o: cōtū magis isti q̄ tot fuerūt gloriā sibi dederūt. Luc. xij. Omis q̄cūq; ꝑfess⁹ fuerit me coram hoib⁹ ⁊c. Fecerūt angelis magnā letitiā: qz si angeli ictant̄ sup vno pcōz, penitētiā agēte: quāto magis sup tāta multitudine triūphāte. Luce. xv. Gaudiū erit angelis i celo sup ⁊c. Dāt nobis magnā fiduciā: qz si impossibile est nō exaudiri pces multoz, impossibile ē nō exaudiri pces tātoz militū xp̄i. Exaudiunt̄ multipl⁹ p̄cio qz ꝑsonant̄ tribulatoo, sicut p̄z in vidua q̄ filiū suū monasterio dedicat. Secūdo, qz adiuuāt in periculo cōstituto. Sicut p̄z in illo q̄ p̄ lacū reliquias deferebāt. Tertio: qz corripiūt in devotos, sicut ptz i illo clerico q̄ cū iura sancti Mauricij vsurpasset: z blasphemiam intulisset: mala periit morte.

¶ Sermo. cclxvij. De eodem ser. ij.

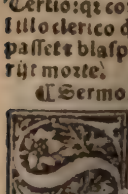

Sancti p̄ fidē vicerūt regna: operati sūt iustitiam: adepti sunt p̄missiones ⁊c. Heb. xj. De istis beatis martyribus mauricio z socijs eius quinq; ostendunt in verbis premissis. Primo quales fuerūt in p̄ fonte: cū dicit sancti. Est aūt scīm idem q̄ mundum: q̄ firmū: q̄ sanguine tinctum q̄ sacro vsui deputatum. Isti igit fuerūt mundi per verbum dei quod receperunt Joan. xv. Jam vos mundi estis propter sermonem quem audistis. Per fidez quē habuerunt. Actū. xv. Fide purificans corda eorū: per spiritū sanctū quem receperunt. Eze. xxxvj. Effundā super vos aquam mundā ⁊c. per sanguinem quē effuderunt. Apocaly. vij. Lauerunt stolas suas in sanguine agni. Secundo fuerunt firmi: qz nec promissionibus potuerunt emolliri: nec comminationibus deterreri: nec supplicijs superari. Mat. vij. Descendit pluuia: ecce p̄missio refrigerās z flauerunt venti. Ecce cōminatio concutiens. Et venerunt flumina. Ecce tormen tum irruens, z nihil facere potuerunt: qz super christū fundati fuerunt. Tertio fuerunt sanguine tincti. Habuerunt em̄ sanguine xp̄i tinctam memorationē per recordationē, affectiuā per deuotionem, intellectiuam per meditationem: z operatiuā per imitationem. Quarto fuerunt sacro vsui deputati, vt hostes vincerent z rem publicam conseruārēt: z fidez catholicā defenderent. Ubi dicit̄ beat⁹ Mauriciꝰ. Milites sum⁹ tui imperator, quo ad primum z ad defensionem reipublice arma suscipimus: quo ad secundum: non est in nobis ꝑditio: atq; formido: sed fidē catholicam nullatenus deseremꝰ: quo ad tertium. Secundo ostenditur quales fuerunt in armis suis: cum dicitur. per fidē. Fuerūt ei armati scuto fidei. Ad Ephe. vj. In omnibus sumentes scutum fidei ⁊c. Dicitur autem fides scutum: quia sicut in scuto sunt tres anguli: z vnum scutum: sic z in deo sunt tres persone z vn⁹ deus. Uel q̄ ipsa fides est ꝑ xp̄o in quo sunt tres substantie. s. caro, aia, z ipsa deitas, z vna persona. Uel sicut scutum vt plurimum fertur in sinistra parte: sic fides est tm̄ in p̄senti vita que est pars sinistra. In dextera autem parte que est vita eterna non erit fides, nec spes. Uel scutum suscipit primos ictus hostium ⁊c. Arma protegit z defendit corpus, sic fi-

des etiã primas qõnes tyrãnorũ suscipit et ceteras virtutes custodit ⁊ alaz defendit ac ꝓtegit. Tertio ostenditur quales fuerũt in victoriis suis. cũ dr Uicerunt regna. Uicerũt nãq; regnũ demonũ: hominũ ⁊ celorum oim. Primũ vicerũt per resistentiã. Jaco.iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Nã sm Bern. In ala sunt tres domus. Prima domus dicit esse memoria in quã diabolꝰ vult intrare ponẽdo ibi malã suggestionẽ. Sed portarius debet diabolo resistere ne intret: qui vocat ꝓprij statꝰ cõsideratio. Scda domus est intelligentia, in qua diabolꝰ vult intrare ponẽdo ibi prauã delectationẽ sz huic etiã portariꝰ debet resistere q̃ vocat eterne delectationis cogitatio. Tertia domꝰ ale est volũtas in quã diabolꝰ vult intrare immittẽdo ibi prauum cõsensum sed huic portariꝰ debet resistere q̃ vocat eterne pane meditatio. Scdo vicerũt regnuz holm ꝑ patiẽtiã. Et iste modꝰ vincẽdi est valde gl̃iosus: qz iste fuit modꝰ xp̃i. Eccl̃i.xxj. Magna est gl̃ia sequi dñm q̃ est victoriosus. Seneca em̃ ait. Innumerabiles sunt qui populos q̃ vrbes habuerũt in potestate paucissimi vero sunt q̃ in ptãte hñt seipsos. Est etiã victoriosus q̃ ip̃z celũ vincit ⁊ rapit. Mat.xj. Regnũ celoꝝ vim patit ⁊ violẽti rapiũt illud. Tertio isti scti vicerunt regnũ per passionẽ suaz. Olim aũt erãt quinq; inuincibilia que tñ isti vicerũt. Angelũ per lacrimas quas effuderũt. Ozee.xij. Inualuit ad angelũ fleuit ⁊ rogauit eũ. Diabolũ ꝑ fidẽ quã habuerũt. j. Pet.v. Aduersarius vester diabolꝰ ⁊c. Alaz ꝑ magnitudinẽ quã suo cordi dñati fuerũt Prouer.xvj. Melior ẽ patiẽs viro forti: ⁊ q̃ dñat alo suo expugnatore vrbiũ mortẽ ꝑ charitatẽ qua iflamati fuerũt. Cant.viij. Fortis est vt mors dilectio. Regnũ celorũ ꝑ sanguinis preciũ qd̃ dederũt p̃s. Preciosa id est p̃cio plena est in cõspectu dñi mors sctorum eiꝰ. Quarto ostendit quales fuerunt in operibus suis cũ dicit. Operati sunt iusticiã. i. opera meritoria ꝑ que iuste regnũ celorũ sibi acquisiuerunt. Mat.iij. Penitẽtiã agite appro. ⁊c. Quãtũ em̃ hic q̃s appropinquat deo per opera penitẽtie tm̃ deꝰ sibi appropinquat per collationem gr̃e ⁊ glorie. Parũ appropinquabat qui dicebat. Luc.xij. Ieiuno bis in sabbato. Jõ parũ sibi appropinquauit deꝰ qz iustificatus nõ fuit nihil appropinquabat q̃ dicebat Luc.xvj. Ala habes multa bona ⁊c. Ideo deꝰ nihil sibi appropinquauit: qz sue domui salus facta nõ fuit. Ualde appropinquabãt qui ditebãt Mat.xix. Ecce nos reliq̃mus oia ⁊c. Jõ deus valde appropinquauit eis: qz iudices mundi eos fecit. Quinto ostendit quales fuerũt i suis p̃mijs: cũ dr. Adepti sunt repromissiones. Olim nãq; fiebat ꝓmissio tribus modis. Aliqñ se mutuo osculãdo. Aliqñ manũ ad manũ applicãdo Aliqñ rẽ aliquã porrigẽdo. Sic xp̃s vitã beatã nobis daturũ ꝓmisit. s. osculãdo q̃ fuit i incarnatiõe vbi fctã fuit dulcis vnio diuine nature cũ natura hũana. Cãt.viij. Quis mihi det te fratrẽ meũ id est vt tu q̃ es dominꝰ meꝰ efficiaris ⁊ fr̃ meꝰ sugẽtẽ vbera mr̃is mee. i. vt tu q̃ es in sinu p̃ris mei efficiaris ꝑuulꝰ in sinu mr̃is vt iueniãt te foris. i. vt tu q̃ habitas semꝑ i celis visibilis inueniaris i terris, deosculer te id est dulcẽ vnionẽ nature tue cũ mea nã hũana ꝑcipiã. Et iam nemo me despiciet nec deꝰ sz me sibi recõciliabit: nec angeiꝰ, sz in magna reuerẽtia habebit nec diabolus, sz me valde timebit. Promisit etiam manibꝰ manꝰ suas cruci applicãdo. Abachuch.iij. Cornua. s. crucis, in manibus eius. Promisit insuper spirituz sanctum nobis dando. ij. Corint.v. Dedit nobis pignus spiritus.

¶ Sermo.ccxlix.

¶ De sanctis Cosma ⁊ Damiano. ser. j.

Medici suscitabunt ⁊ confitebuntur tibi ⁊c. p̃s. Ista verba que propheta videt posuisse interrogatiue ⁊ negatiue exponi possũt de istis sanctis martyribus, scilicet Cosma ⁊ damiano, remissiue, et affirmatiue. Ipsi nanq; fuerunt medici corporum ⁊ animarum: ⁊ multos a diuersis languoribꝰ resuscitabãt ideo dicit: medici suscitabũt: ⁊ hoc nõ sibi sz deo attribuebãt. ideo dicitur. Et cõfitebunt tibi. De istis autez sanctis

medicis quatuor vidēda sūt. Primo quales fuerunt q̄tum ad progeniē. Fuerunt em̄ quinq; fratres ꝓ xp̄i nole passi: sz ecclesia de duobus principalib⁹ solēnizat. Felix fuit talis fraternitas: qr fuit a parētibus religiosis progenita: bonitas em̄ parentū: sepe est causa multarū in filijs bonitatū. Chrysostom⁹ super Mattheū Uxorē accipere volētibus dat documentuz: quod si ambo parētes ipsius puelle boni sunt: secure accipiat: si vero ābo mali oino refugiat: si alter bon⁹ sit, alter malus, quid tunc factur⁹ sit? timeat. verunta men si pater est bonus ⁊ mater est mala, magis debet timere. Si atem ecōuerso: minus timere debet. Est ⁊ ista fraternitas felicior: qr fuit martyrio coronata: pati pro xp̄o est beatitudo magna. Matthei quinto. Beati q̄ persecutionē patiūtur ꝓpter iustitiā. Istā autē beatitudinē passionis nos habere nō possumus triplici de causa dicit Origenes. Una ē ex parte nostri: quia tantā gratiam non meremur vt pro Christo pati digni sim⁹. Alia ex parte diaboli: quia sciens per martyriū nos consequi remissionē peccatorum: ⁊ ad regnum peruenire celorum: nobis prestat impedimētū. Tertia ē ex ꝑte dei, q̄ sciēs nostrā infirmitatē, nobis misericorditer condescendit. Istam autem beatitudinez passionis, isti martyres habuerūt: quia ⁊ deus ⁊ istos dignos fecit: ⁊ constantiam tribuit ⁊ diabolus eos impedire non potuit. Est etiaz ista fraternitas felicissima, quia ad celestē gloriam est assumpta. Felices igitur illi, qui hos quinq; martyres habere merētur i patronos spirituales. Ecclesiastici. iiij. Weli⁹ ē duos esse simul, q̄ vnū. Si enim vnus vel duo sancti sic a peccato reuocāt, sic a diaboli tentationibus ꝯseruāt, sic in die amore inflammāt, quid facerent si quinq; essent. Secudo videndum est quales fuerint quātuz ad artem. Ipsi enim fuerūt medici: quia sanabant cōmuniter: quia omnibus tam magnis q̄ paruis: tam diuitibus q̄ pauperibus: ⁊ etiam brutis animalib⁹, sanitatis beneficia impēdebāt. Sanabant liberaliter: qr nihil ab aliqua accipiebāt. Matthei decimo. Gratis accepistis: gratis date. Sanabāt mirabiliter, qr mirabilis fuit eorū curatio: quia habenti crus putridū crus aliud inseruerūt. Sanabāt integraliter a corpib⁹ morbos pellēdo: ⁊ alab⁹ pctōꝝ veniā ipetrādo. Tertio vidēdū est quales fuerūt quantū ad passionē. Eorū nanq; passio fuit gloriosa, qr instar Christi fuerūt crucifixi Ecclesia. xxiij. Magna est gloria seq̄ dominū. Fuit miraculosa, quia sagitte i suos redibāt actores. Fuit fructuosa: quia fructum centesimum habuerunt. Luce septimo. Qui autē in terram bonā: sunt qui in corde bono ⁊ optimo audientes, verbum retinēt: et fructuz afferūt in patiētia. Habuerūt em̄ cor pacificuz: quia passi sunt patiēter. Cor beniuolū qr passi sunt libenter. Cor optimuz qr passi sunt gaudenter. Fuit victoriosa: qr vixerūt in oibus elementis: scz in terra: qr in manib⁹ ⁊ in pedibus fuerunt torti in aqua: quia in mare precipitati: in aere quia in equuleo suspēsi: in igne: qr in ignem ꝓiecti. Quarto vidēdū est quales fuerunt quantū ad nostrā subuētionem. Ipsi enim subueniūt tribulatis: sicut patet in illo in quē serpēs intrauerat, defendunt ab oppressione demonis, sicut patet in illo q̄ vxorem suam eis recommendauerat. Diligentē curam habēt de suis deuotis sicut patet de custode ecclie sue cuius crus marcidū erat. Seueram vltionez inferūt malis: sicut patet qñ demonibus preceperūt vt tyrannū percuterent. Misericordiā impēdunt penitentibus ⁊ humiliantibus se: sicut patet. Quia cum predictus tyrann⁹ peniteret: mox ab eo demōes aduertūt. Job quadragesimo. Nunq̄d illudes ei quasi aui. Auis em̄ domestica qñ emittit recedit ⁊ qñ reuocat redit. Sic ⁊ isti martyres vidētur hr̄e i potestate sua demōes q̄si aues: quia qñ eos emittūt ad maloꝝ vindictā exercendam, statim obediūt: quādo eos reuocāt, protinus obsequuntur.

¶ Sermo. ccl. Eodem. die. Serm̄. ij.

Ecce q̄ bonū et q̄ iocundum habitare fratres in vnum. ps. Isti sancti martyres, scilicet Cosma ⁊ Damianus fuerunt fratres: non tantum

carne, sed etiam fide ⁊ passione. Habitauerunt autem in vnum sex modis. Primo q̃tum ad idem domicilium vbi habitauerunt pacifice ⁊ concorditer. Eccle. quarto. Melius est duos esse simul q̃ vnũ ⁊c. Quatuor nãq; sunt genera hominum qui libenter socios habere volũt: scilicet negociãtes q̃ adinuicẽ emolumenta acquirunt: ideo dicit. Habẽt emolumentum societatis sue. Itinerantes: quia auxiliũ sibi mutuo prebẽt. Ideo dicitur. Si vnꝰ ceciderit ab alio fulcietur. Preliantes: q̃a simul hostibus resistũt. ideo dicitur. Si q̃spiam preualuerit cõtra vnũ: duo resistẽt ei. Dormiẽtes: quia tẽpore frigoris mutuo a se frigꝰ expellũt: ideo subditur. Si dormierint duo fouebunt mutuo ⁊c. Serui igit̃ dei sunt negociatores dei: ⁊ ideo libenter insimul commorantur: quia vnus ab alio acquirit humilitatem ⁊ castitatez ⁊c. Sunt itinerãtes: id est ad celestem patriam festinãtes: ⁊ ideo si vnus cadit: alij suis orationibꝰ et exhortationibꝰ eũ subleuare festinãt. Sunt preliatores: ⁊ iõ cõtra demões fortius inualescũt qui tantuz singulare certamẽ desiderãt. Sunt dormiẽtes. i. i lecto cõtẽplatiõis q̃escẽtes: et ideo q̃n sunt plures inuicẽ se inflãmant. Secundo insimul habitãt q̃tum ad eundem mentis affectũ: sed multi religiosi sunt insimul habitãtes, nõ more hominũ sed ferarũ. Fere em̃ adinuicem pugnant aut propter cibũ, aut propter domiciliũ. aut quando a libidine cõcitant̃. Sic etiã multi sunt inuicẽ cõtẽdentes: aut scilicet propter cibum, quia non deliciose pascũtur. Propter domiciliũ: scz quando imaginis domibus non collocant̃. Aut propter libidinẽ dominãdi. qr ad magnas prelatiões non ꝓmouent̃. Religiosi ergo sicut inuicẽ iuncti sunt corpore, ita debẽt vniri mentis dilectione. Iungit em̃ ip̃a religio homines diuersaꝝ complexionum Esa. xj. Habitabit lupꝰ cũ agno: ⁊ pardꝰ cum equo accubabit. Quidã enim instar lupi vidẽtur naturaliter esse feroces. Quidã instar agni naturaliter mites. Quidã instar pardi naturaliter astuti. Quidã instar hedi naturaliter inquieti. Sed istas diuersas complexiones amor dei debet vnire. Coniũgit etiam homines diuersarũ ꝓulciarũ: ⁊ diuersaꝝ cõditionũ. Esaie lxv. Lupus ⁊ agnus pascent̃ simul: leo et bos comedent paleas. Siue em̃ sint multũ apparẽtes vt lupi: siue parũ vt agni: siue nobiles instar leonũ: siue ignobiles instar bouũ omnes debẽt vti eorũdem gñe ciborũ. Cõiũgit etiam homines diuersarum etatũ Esa. xj. Uitulus, leo et ouis, simul morabunt̃, ⁊ puer paruulus minabit eos. Per vitulum intelliguntur iuniores. Per bouem qui habet palatum obscurũ intelliguntur seniores: ⁊ per leonem, robusti ⁊ fortes. Isti sepe in vna domo pacifice commorãtur: ⁊ prelatus iuuenis eis preficit̃. Tertio habitauerũt simul q̃tuz ad idẽ officiũ. Fuerunt enim medici non tantum corporum, sz etiaz animaꝝ: quas quidẽ sanabãt inducẽdo eas ad cõtritionem: cõfessionẽ ⁊ ad satisfactionẽ. Sanatur quidẽ anima ad instar corporis. Aliquando ꝑ amare medicine sumptionem ista ẽ ꝯtritio. Esaie. xxiiij. Amara erit potio bibentibus eã. Aliquãdo per vomitũ et reiectionẽ. ista est cõfessio. Prouerbiorum. xxx. Uerba cõgregantis filij vomentis. Aliquãdo vero ꝑ sudorẽ vel minutionem ⁊ dietam: per que intelliguntur tres partes satisfactionis. s. oratio, eleemosyna, ⁊ ieiuniũ. Nã oratio lachrimosa intelligitur per sudorẽ. Ecclesiastici. xxij. Pũgens oculũ deducit lachrymas. Eleemosyna vero itelligitur per minutionẽ, que enim supflua habet, debet de ipsis diminuere ⁊ dare pauꝑibꝰ. Luce ꝓmo. Quod superest date pauperibus. Ieiuniũ vero, intelligitur per dietam ꝑ quod diabolus expellit̃ de corde. sicut lupus de nemore. Matth. xvij. Hoc genus demoniorũ nõ eijcit̃: nisi oratione ⁊ ieiunio. Quarto habitauerũt i vnũ q̃tũ ad eãdẽ fidẽ. Fides em̃ cõiungit hominem deo. Ideo cinctorium appellant̃. Esa. xj. Fides cintorium renũ eius, hominez homini. Eccle. xxvij. Dilige proximũ; ⁊ iungere fide cum illo. Hominem sibijpsi. eiusdẽ: xxv. fides autem initium ad cõglutinandũ est ei. Quinto habitauerunt in vnũ q̃tũ ad eandem operationẽ. Omnes enim operabantur propter eundem. s. ꝓpter deum: deus em̃ est finis omnium desideriorum: quia est summa bonitas. Prouerbioꝝ. xj. Deside

rium iustorū est bonū omnium cogitatio num: quia summa veritas est. Johannis xiiij. Ego sum via, veritas ⁊ vita omniuz amorum: quia est summa suauitas. Eccl. xxiiij. Spūs meus super mel dulcis. Omnium operum, qr summa tranquilitas est Sapiē. xij. Tu autē dominator virtutis cū trāquilitate iudicas. Sexto habitauerunt in vnū q̄tuz ad eandem passionem. Omnes em̄ passiōes quas alij sancti habuerūt particulatiter, isti sancti videntur habuisse vniuersaliter. Fuerūt em̄ in mari mersi instar. Clementis. In ignē ꝓiecti instar Laurentij. In equuleo torti: instar vincētij. Crucifixi: istar Petri. Lapidati: Juste Stephani. Sagittati: instar Sebastiani. Et decapitati: istar beati Pauli. Et ideo poterant dicere cū ꝓpheta. Oēs fluctus tuos induxisti super me.

¶ Sermo. cclj. De sancto Michaele. Sermo primus.

Gaudium erit angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Luc. xv. Si angeli gaudent de nostra conuersione: ⁊ nos gaudere debemus de eorum glorificatione. Et si de nobis faciunt festum in celis: ⁊ nos debem⁹ de ipsis facere festuz in terris: ⁊ ideo quatuor solennitates de ipsis angelis celebrantur Prima hodierna die celebratur que ortum habuit ex quadā ecclesia quā in monte Gargano Michael edificauit. Et se loci illius custodez esse asseruit. Ex quo dat̄ itelligi qd̄ angeli sunt custodes omnium animarum. Hieronymus. Magna dignitas animaruz: vt vnaqueq; angelum habeat ad sui custodiam deputatum. Datur. enim angel⁹ cuilibet in quintuplici statu in quo nondū est ei custodia eius necessaria. Primo nato in vtero: ne a diaboli malicia necaret̄. Scd̄o egresso de vtero ne baptismi gratia a diabolo impediretur. Job. iij. capite. Quare non in vulua mortuus sum, egressus de vtero non statim perij. Tertio viuenti in mūdo: ne ad peccata plurima ꝓtraheret̄. Unde postq̄ propheta dixit. Angelis suis mandauit de te: statim subiunxit. Sup aspidē et basiliscū ambulabis ⁊c. Per aspidez q̄ aurem in terra figit: intelligitur auaritia. Per basiliscū q̄ habet visum venenosum intelligitur luxuria que aspectibus inflāmatur. Per leonez intelligitur superbia. Per draconem qui caudam innolui: intelligitur cōsuetudo praua. Quarto exeūti de mūdo per mortē ne de fide tēter̄: vel in desperationē protrahatur: vel a cōfessione impediat̄. Gen. iij. Tu insidiaberis calcaneo eius. Quos em̄ diabol⁹ non potuit decipere in iuuētute, q̄ est p̄ma pars homis: nec i senectute, que est quasi secūda ꝑs hominis: hos decipere nitit̄ i morte, q̄ est quasi calcaneum et vltima pars hominis. Quinto post mortē. In via eniz quā anima est tūc factura sunt laquei positi a q̄bus angel⁹ hominē protegit. ꝑs. In via ac qua ambulabā abscō. su. la. m. Judith. xiij. Uiuit dominus: qr custodit me angelus eius: ⁊ hinc. euntē ⁊ ibi commorātē: ⁊ inde huc reuertentē. Angelus enim custodit animā huc veniētem ꝑ natiuitatē in vtero ⁊ ex vtero: ⁊ ibi commorantem et viuentē in mūdo: ⁊ hinc reuertentē. i. ad celestē patriā redeuntem: siue dum est in morte, siue dū vadit post mortem. Secūda solēnitas fit. xvij. Kalēdas nouēbris, in loco qui tūba dr: vbi angel⁹ Michael episcopo apparens ecclesiam sibi edificari precepit. Ex q̄ datur intelligi ꝙ angeli libenter cum hominib⁹ societatem habēt, qui totiēs in terris volunt habere habitationē. Hoc significatuz est in angelis quos Salomō fecit fieri i propiciatorio tēpli. de quibus quatuor legūtur: ꝙ erāt de lignis oliuarū: ꝙ tenebant alas expēsas, ꝙ habebāt pedes obliq̄s ⁊ eleuatos, q̄si ad iubilandū paratos: et ꝙ versis vultibus mutuo se respiciebant. Olim angeli videbant̄ esse ferrei. i. incōpassibiles ⁊ duri: sed nunc sunt de lignis oliuaꝝ i misericordes ⁊ pij. Olim inuiti ad homines veniebāt: ⁊ iō tenebāt alas suas demissas, sz mō cito ad nos veniūt ⁊ ideo alas expāsas habēt. Oliz soli deū laudabāt sz modo in laudādo associant se hominib⁹. ꝑs. Conuenerūt principes coniuncti psallentibus ⁊c Olim naturaz nostrā infirmā despiciebāt: sed modo videntes ipsam in xp̄o axaltatā in stuporē

et admirationē cōuertunt. Quod respectus ipse murꝰ repsentat. Ideo etiā modo hīc. mō ibi, sibi ecclesias edificare faciāt vt ilinnēt ꝙ libēter homies associāt et maximeq; gīa hominū. s. venm laudantes. ps. In cōspectu angelorꝫ psallā tibi etc. In tribulationibus crucifīcres. Daniel. iij. Angelus domini cū Azaria et sociis eius in fornacē etc. Contra demones dimicātes. iiij. Regū. vj. Nolite timere, Plures enī nobisci sūt ꝙ cū illis. In dño morīētes. Luce. xxj. Factū est vt cū more retur mēdicus etc. Mysteria diuina deuote exequētes, et maxime missarum solennia celebrātes: vt dicunt Greg. et Beda. Tertia solēnitas. vj. idus Maij celebrat que victoria sancti Michaelis dicit quādo si pontinis victoriā dedit: et contra aduersarios eoꝝ omnia elementa fecit pugnare. s. terraꝫ: quia mons garganus cōtremuit. aerē: quia caligo tenebrosa totū montē obduxit. ignem: quia fulgura crebra volabāt: aquā. vnde cantatur. Cōcussum est mare etc. Sapiē. v. Pugnabit cum illo orbis terrarū cōtra insensatos. Quarta solennitas rome viij. idus Maij agit, quando. s. deus pestem inguinariā in romanos immisit: et Gregorio. angelū spatam tergentes aperit. Angelicā punitā. maxime ḡnos genera peccatorū. s. fodomitas et incestuosos. vt hī Gen. xxx. Oppressores et violētos sicut pharaonē et egyptios vt habet Exo. xv. Superbos et, vane gloriosos sicut dauid populū exvana gīa numerantē: vt habetur. ij. Regū viij mo. Immundos et gulosos sicut romanos qui cum gule et luxurie deseruirēt ab angelo peste inguinaria sunt percussi.

¶ Sermo. cclij. De eodē. Sermo. ij.

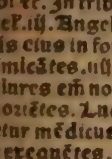

Omnes sunt administratores spiritꝰ in ministerium missi propter eos qui hereditatē capiūt salutis. Ad Heb. primo. Qui omnes dixit, nullū excusīt. Omnes enim mittuntur ad salutes superiores ad medios. medīj ad imos, et infimos ad nos. Notandum autem quod in homine est potentia intellectiua operatiua: et affectiua. Intellectiua autem habet triplicem defectum ad quem remouendum mittuntur ordines inferiorꝫ hierarchie. Est enī obscura. s. Coꝛ. xiij. Videmus nunc per speculum in enigmate etc. Ad istud impedimentū remouendū mittuntur angeli, quorum officiuꝫ ſm Gregō. est nunciare minora et imperfecta: qz et si aliquando cognoscat minima et nō tamē pfunda. s. Coꝛ. xiij. Ex parte cognoscimꝰ et ex pte prophetamꝰ. Contra istam defectū mittuntur archangeli, quoꝝ officiū ſm Gregorīj. est nunciare summa. Est multiplici obliuiōi subiecta. Aug. de ciui. dei. Cū labore meminimus. et sine labore nescimꝰ. Cū labore strenui: sine labore inertes sumꝰ. Contra istū defectū mittunt virtutes, quibus ſm Greg. attribuit operatio miraculorum, per que scīētiā nostrā: que est ex fide stabilitat et confirmat. Isti tres actus istorum trium ordinum significari sunt. iij. Regum. xix. Ubi angelus Helie tria bona cōtulit: quia aquā sibi propinauit: panem dedit et ipsuꝫ fortificauit. Per aquā que est potus parvulorum, intelligitur revelatio minorū, que spectat ad angelos. Per panē ꝙ est cibꝰ fortiū intelligitur revelatio difficiliū, que spectat ad archangelos. Per fortitudinem collatam, intelligitur roboratio. tā in cognitione minorum ꝙ difficilium: que spectat ad virtutes. Secūdo in homine est potētia operatiua. Et ista habet tripler impedimētum ne exeat in opꝰ suū. Ad qđ remouendum mittunt ordines medie hierarchie. Impedit et aliqñ diabolī tētatiōe. s. Thes. ij. Impediuit nos satanas. Istō remouēt potestates quoꝝ officiū est ſm Greg. potestatē demonum refrenare. Aliquādo a mūdi repressiōe. Joh xvj. In mūdo pressuram habebitis. Istud remouēt principatus: quia faciunt nos mūdanis omnibus principari. Aliqñ a corporis corruptione. Sapiē. ix. Coꝛpꝰ qđ corrūpit, aggrauat animā. Istud remouēt dñationes que faciūt nos olbus carnalibus vitijs dñari. Isti tres actus istorū trium ordinum significant Gen. xxxij. Ubi angelꝰ tria bona Jacob dedit: quibꝰ ptra Esau cōtra tē fecit: Israel nomē ipposuit: et neruū femoris percussit et emarcuit. Tūc angelꝰ ptra Esau, hominē ptrātē fecit: qñ ptra diabo-

licas tẽtatiõs cũ fortẽ reddidit ⁊ spectat ad ptãtes. Tũc aũt israel q̃ interp̃tatur vir videns deũ nomẽ iposuit, qñ ꝓpt celestiũ ⁊ tẽplationem terrena despexit: ⁊ hoc spectat ad principat⁹. Tũc nerui pcussit ⁊ marcessit, qñ oẽm estũ carnalis ꝯcupiscẽtie in nobis extinguit, ⁊ hoc spectat ad dñationes. Tertio in hoste est potẽtia affectiua: ⁊ ista hz triplicẽ defectum quẽ remouẽt ordines de suprema hierarchia. Primus est qz dilectionẽ sua sepe est priuata qñ hõ tm̃ seip̃z diligit: ⁊ talis dilectio nõ est eq̃. Istũ defectũ remouẽt Throni. Nã sicut dr̃ Greg. Throni dicunt̃ sedes eo q̃ deus in eis sedeat ⁊ p eos iudicia sua decernat. p̃. Sedes sup̃ thronũ quinq̃. ter. Scõs est, qz sepe est simulata, qñ. s. fingit se diligere primũ ⁊ nõ diligit: ⁊ istũ defectũ remouẽt cherubin, q̃ interp̃tant plenitudo scie, q̃ ola simulata detegũt, ⁊ad lucẽ ꝓtatis reducũt. Tertius est, qz q̃nq̃ est tepida, qñ. s. tepide amat deũ: ⁊ istũ defectũ remouẽt seraphin, q̃ interp̃tant ardentes: qz hñt a nobis torꝓtẽ excutere: ⁊ in amorẽ deinos firmiter iflãmare. Isti tres ord⁹ istoꝝ triũ ordinũ significati sunt. iij. Reg. ij. Ubi cũ dño helias in celũ subleuare uellet, appuerũt ei ãgeli i forma equorũ, ⁊ curr⁹ igniti. Angeli igit dñr eq̃ ⁊ currus ⁊ ignis. Eq̃ alia dñr ex eo q̃ olim quadrigis equales p ola iungebant. Eq̃ igit sunt throni q̃ inequles ad equalitatẽ p libra iudicij sui deducũt, ⁊ sic remouent dilectionẽ priuatã. Curr⁹ sunt cherubin q̃ in obsequia charitatis currere nos faciũt: ⁊ oẽm simulationẽ detegũt: ⁊ sic remouent dilectionem simulatam. Ignis sunt seraphin q̃ torꝓtẽ excutiunt ⁊ vehemẽtẽ accendũt: ⁊ sic remouẽt dilectionẽ tepidaz.

¶ Sermo. celij. De eodẽ: Sermo. lij.

Actũ est ꝓlium magnũ in celo. Michael ⁊ angeli ei⁹ ꝓliabãt cũ draco ⁊c. Apo. xij. Per celũ eccliã militãtis intelligit in qua multiplex ꝓlium geritur de q̃ filio ãtuor tãguntur. Primo ꝓueniẽtia loci. cũ dr̃. Factũ ẽ ꝓlium magnũ in celo. i. in eccliã militãte. Celuz em̃ dr̃ nõ ꝓueniẽs ad pugnãdũ: qz ibi sunt solũmodo triũphantes nec infernus qz ibi sunt incarcerati ⁊ succũbentes, sed ecclesia militãs locus conueniẽs ad pugnãdũ: qz ibi sunt stipẽdiarij ⁊ militãtes. Job. xvij. Militia est vita hois super terrã. Scõo ponitur magnitudo ꝓlij, cum dicitur. Et draco pugnabat ⁊ angeli ei⁹. Ipse em̃ a duersarij magni sunt rõne potentie. Job. xli. Non est potestas sup̃ terram que comparetur ei. Origenes. Uult dominus deus facere mirabiles res: uult de locustis superare gigantes: ⁊ de his q̃ in terris sunt celestes uincere nequitias. Sunt magni ratione astutie, qz ẽm Greg. Diabolus aut opprimẽdo rapit, aut uiolando circũuolat, aut suadendo blãdit, aut mináo terret, aut desperãdo frãgit, aut ꝓmittẽdo decipit. Psal. Persequitur me hostis cui nota mille cui etiã sunt mille nocendi artes ⁊ ego infelix uictorẽ me putabo. Nec mirũ si diabol⁹ adeo est astutus: qz ẽm Isidor. Triplici acumine uiget scz subtilitate nature: experientia tẽporꝝ ⁊ reuelatione supernarũ potestatũ. Sunt magni ratione fortitudinis. s. Pet. v. Aduersarius ꝟester diabol⁹ tanq̃ leo rugiẽs. ⁊c. Sicut em̃ leo sãguinẽ sitit sic ⁊ diabolus sanguinem animarum nostrarꝝ ictanter appetit. Grego. Nihil se fecisse reputat nisi cum animam sauciat. Sũt magni ratione multitudinis infinite. Haymo. Uel philosophi dixerunt ⁊ sancti uiri opinati sunt. Aer iste ita plenus est demonibus sicut radius solis est minutissimis pulueribus cuius aũt tot sint tm̃ iurta sentẽtiaz origenis eoꝝ exercitũ minimus cũ eos uincim⁹ ita q̃ ille qui uictus fuerit uictorius nõ possit de illo uicto tẽtare. Tertio ponit̃ multitudo ꝓlij cũ dr̃. Michael ⁊ angeli ei⁹ ꝓeliabãtur cũ draconẽ. Circaq̃ notãdũ q̃ michael quatuor ꝓlia gessit in quibus semꝑ victoriã habuit. Primus fuit qñ cũ lucifero ⁊ angelis suis gessit. Et hoc ꝓlium uicit: ⁊ de celo ipm in hũc aerẽ caliginosum expulit. Nõ em̃ ꝓmissũ ẽ eis in supiori parte aeris habitare qz incid⁹ est ⁊ clar⁹ nec etiã nobiscũ in mundo: qz nimis nos suis tẽtatiõib⁹ infestarẽt: ⁊ sed in medio aeris ut dũ sursum resp̃iciunt ⁊ gloriã quã amiserũt uidẽt: inde dolorez sufferãt ⁊ dũ infer⁹ cõspiciũt ⁊ uidẽt hos

mines illuc ascēdere, vñ ipsi ceciderunt: inde inuidia torqueant. Scdm preliū est qd cū diabolo de corpore moysi habuit. sicut dicit in canonica Jude. Sciēs enim diabolꝰ iudeos ad idolatriā prōptas esse volebat corpus moysi honorabiliter sepeliri: vt iudei suas idolatrias ibi exercerēt, sed michael victoriā habuit qr corpus moysi ab oibus abscōdit forte ista altercatio fuit, qr diabolus dicebat se in moyse ꝓpter peccatū ad aquas cōtradictionis aliquod ius habere. Sed cū michael sibi culpā remissam assereret: ⁊ diabolꝰ adhuc instaret. Michael ei dixit. Imperet tibi dñs ⁊c. Tertiū preliū est quod habuit cōtra pharaonē ⁊ egyptios. Creditus em̄ fuisse ille angelus qui plagas egyptijs intulit: qui mare diuisit: qui in colūna ignis ⁊ nubis populū israeliticū antecessit: ⁊ ad terrā promissionis introduxit. Fuit em̄ princeps synagoge. Unde dr Dañ. x. Nemo mihi adiutor est nisi michael princeps vester. Sed postq̄ iudea dñm crucifixit factus est princeps ecclesie. Uñ refert Josephus ꝙ audite sunt voces angeloꝝ dicentiū. Trāseamus ab his sedibus. Quartū preliū est qd cōtra antichristū habebit. Sicut em̄ dicit glos. sup illud Apoc. xiij. Uidit vnū de capitibus eius occisum. Antixp̄s mortuū se finget ⁊ per triduū latēs: postea apparebit dicēs se suscitatū ⁊ ferētibꝰ eū demonibꝰ in aere ascendet: ⁊ vniuersis mirantibus adorabunt eū. Tandē dū stabit in papilione in montē oliueti ipse michael antichristū occidet: vt dicit glos. sup illud. ij. Thessa. ij. Quem dñs deꝰ interficiet spū oris sui. Quarto ponit nobilitas triūphi cū dr. et nō valuerunt nec locꝰ inuētus est eorū amplius in celo. Locus quidē inuētus est: sed nō in celo. In demonibꝰ quidem est cōsiderare naturam, officium et culpā. Nature cōueniret locus supremꝰ: scilicet celum in quo fuerūt creati: et ibi stetissent si perseuerassent. Officio vero qd habēt scz hoies exercere ꝯuenit locus mediꝰ scz aer caliginosus. ⁊ vt nobis ꝓpinqui sint ad exercitandum ⁊ claritatis lucem nō habeant ad gaudendum: et celum sursum respiciant ad inuidendum. Culpe autem conuenit locus infimus scz infernꝰ. Uñ post iudiciū quādo cessabit eorum officiū detrudētur in infernū: nec vltra ꝑaerē habebūt trāsitū: sz incarcerati perpetuum sustinebunt tormentum.

¶ Sermo. ccliiij. De eodem Sermo. iiij.

Michael vnꝰ de principibus primis venit ī adiutoriū meū. Dañ. x. Btō michaeli deus quintuplex officiū in sua cura assignauit. Primū est officium principādi. Jō dicit Michael vnus de principibꝰ primis. Licet em̄ olim fuerit princeps synagoge: modo tñ factꝰ est princeps ecclesie intātū angeli ꝓ his qbꝰ principant zelare vident: vt sibi inuicem obuiare ⁊ p̄liari dicant. Uñ Dañ. xiiij. Ponunt quatuor angeli de ordine principatus: quoꝝ vnꝰ scz Michael erat princeps eoꝝ q̄ remāserāt in terra ꝓmissionis, aliꝰ scz q̄ loquebat cū Daniele erat princeps illoꝝ iudeoꝝ q̄ erāt in captiuitate persarū, alius erat princeps grecoꝝ. Quartus erat princeps ꝑsaꝝ. Ubi Greg. dicit. Recte angeli cōtra se veniunt: qr subiectaꝝ sibi gentium vicissim sibi merita cōtradicunt. Cūq; vnusq̄sq; gentis vel culpa vel iustitia ad supremū cōsiliū dei ducit. eiusdē gētis prepositus vel obtinuisse in certamine vel nō obtinuisse perhibet. Scdo habet officiū adiuuādi. Unde dicit Michael venit in adiutoriū meum. Ipse em̄ cū ceteris angelis sibi cōmissas adiuuat malos ⁊ bonos. Malos mouēdo eos ad cōtrictionē. Hoc nāq; significatū est Judicū. vj. Ubi angelꝰ eduxit ignez de petra Nā sepe de hoibꝰ duris angelus educit ignē ꝯtrictiōis. Purgat labia ad ꝯfessionem. Hoc significatum est. Esa. vj. Ubi ꝑ angelum labia esaie expurgantur. Inducit ad satisfactionem. Hoc significatum est. j. Paral. xxj. In angelo q̄ dixit Gad prophete vt diceret Dauid vt in montez ascenderet a deo satisfaceret. Adiuuat etiam bonos, diabolus enim nititur intelligentiam nostram obnubilare per errorem: ⁊ voluptatem nostram coninquinare per amorem: ⁊ memoriam nostram offuscare per obliuionem. Angelus aūt s̄m Dionysiū habet virtutem illuminati

nam: purgatiuā: ⁊ perfectiuā. Et ideo ei⁹ indigemus ministerio: vt rationē illuminet: affectionē purget: memoriā perficiat ⁊ cōsummet. Tertio habet officiū preliādi. p̄liabat̄ el cū dracōe. Dan. xij. In tp̄e illo cōsurget michael princeps magn⁹ q̄ stat pro filijs populi tui: vt p̄liet̄ cū dracone. i. cū diabolo. Apo. x. Michael ⁊ angeli eius p̄liabant̄ cū diabolo. In canon. Jude. Cū michael archāgelus cū diabolo altercaret̄ ⁊c. Preliabat̄ etiā cū principe ꝑsaꝝ. Dan. x. Princeps regni persaꝝ restitit mihi: ⁊ ecce michael venit in adiutoriū meum. Per draconē qui est animal sitibundū significat̄ demō q̄ preest auaritie contra quē michael pugnat qn̄ ip̄m refrenat. Per diabolū qui dicit̄ deorsum fluens: significat̄ demon qui preest superbie: qꝛ diabol⁹ per superbiā de celo deorsum defluxit. Cōtra quez preliū gerit qn̄ ip̄m ab infestatione cessare facit. Per regem persarū intelligitur demon q̄ preest luxurie. Perse nanq̄ interpretant̄ sua latera dissoluentes: qꝛ luxuria tota ad terram deprimit ⁊ tota deo diuidit ⁊ segregat: ⁊ totum corpus miserabiliter dissoluit ⁊ totam substantiam consumit. Et iō tales recte vocant̄ perse, id est sua latera dissoluentes. Cōtra istū ergo draconē pugnat quando ipsum ab impugnatione refrenat. Quarto habet officiū ponderādi nam secundum ecclesie picturas. Michael habet animas ponderare. Dicitur antez Dan. v. Appensus es in statera ⁊ inuentus es minus habens. Sunt nanq̄ q̄dam anime vacue q̄ nulla secum merita portauerunt istas appendet ⁊ eis dicet. Appensus est in statera, ⁊ inuentus es nil habens. Quedam vero sunt anime q̄ semiplene sunt. Istas ponderabit ⁊ dicet. Appensus est in statera ⁊ inuentus es minus habens. Sunt quedā anime plene q̄ multa merita secū portauerunt. Istas pōderabit ⁊ dicet. Appēsus es in statera: ⁊ inuentus es satis habens. Sunt em̄ quedam superplene q̄ non tantū p̄cepta christi: sed eius ꝯsilia seruauerūt. Et istas animas pōderabit ⁊ dicet. Appensus es in statera: ⁊ inuentus es multū hn̄s. Quinto habet officiū deportandi: qꝛ cum ceteris angelis sibi subiūctis alas iustas in celū deportat. Portant aūt animas valde reuerenter: qꝛ nō in humeris sed in manibus. p̄s. In manib⁹ portabunt te ⁊c. Portant diligenter qꝛ eas ab omnibus offendiculis custodiūt. Unde sequitur ne forte offendas ad lapidē pedem tuū. Portant valde gaudenter cū canticis ⁊ iubilationib⁹. Esaie. lv. In letitia egrediemini ⁊c. Portāt valde humiliter: quia pauperes ⁊ mendicos non despiciunt sicut ptz Luce. xvj. in lazaro mendico quē angeli deportauerunt. Et ista deportatio fit in signum fiducie: vt scz ex hoc detur intelligi q̄ secure sunt anime sanctorum de hac vita egrediētes: que tales habēt defensores. p̄s. Angelis suis mandauit de te ⁊c. In signum reuerentie. Sicut aliquando socius in itinere aliū portat non in humeris: sed solatijs. Esa. lv. Mōtes ⁊ colles, id est maiores ⁊ minores angeli cantabunt coram vobis laudem.

¶ Sermo. cclv. De eodē. Sermo. v.

Angelis suis mandauit de te: vt custodiāt te in omnibus vijs tuis. p̄s. Ista verba pertractans beatus Ber. sic dicit Magna dilectio charitatis quis quibus de quo ⁊ quid mandauit. Si quidem de⁹ mandauit ⁊ angelis suis mandauit. De te homine mandauit: ⁊ vt custodiant te in omnibus vijs tuis mādauit. Ex quib⁹ verbis habetur ꝙ in illo qui mandauit: ostendit̄ magna charitas: ex eo ꝙ tātos ⁊ tales homini deputauit. Unde dicit ibidem. Dn̄e quid est homo qꝛ innotuisti ei: aut filius hois, quia reputas eū. Deniq̄ ei mittis vnigenitū tuū immittis sp̄m sanctū tuum, promittis vultum tuum: ⁊ ne quid vacet in celestibus ab op̄e sollicitudinis: illos etiā beatos spiritus propter nos mittis in ministerium nostrum. Scdo in angelo ostenditur magna humilitas: qꝛ tam humile officium non recusat. Et ideo magnā sibi debet homo reuerentiā exhibere. Un̄ Ber. In quouis diuersorio in quouis angulo reuerētiā exhibe angelo tuo: ⁊ ne audeas illo p̄sente qd̄ me presente nō auderes. Ber. Angelis suis de⁹ mandauit de te: quātā tibi inquit debet

hoc verbū inferre reuerentiā: afferre deuotionē cōferre fiduciam reuerentiā pro presentia deuotionē ꝓ beniuolētia: ⁊ fiduciā ꝓ custodia. Tertio in hole notat magna dignitas in hoc ꝙ ab angelis meruit custodiri. Hier. Magna dignitas animaꝝ vt vnaqueq; ab ortu suel natiuitatis angelū habeat ad sui custodiā deputatū. Libēter em̄ angel⁹ homini ministrat ꝓpter hols dignitatē necessitatē: ⁊ suā vtilitatē. Dignitas hols in hoc attendit ꝙ natura diuina associata est nature humane in eandem personā. Et ideo homo est frater dei ⁊ honor d̄ exhibet homini in christū fratrē refundit. Necessitas hols est: qꝛ diabolus sepe rationem in homine seducit: voluntatē allicit: opprimit ꝟtutē, ideo necesse est vt angelus rationem erudiat per suā sapiētiā volūtatē inflammet ꝑ charitatē ignitā: ⁊ ꝟtutē roboret ꝑ exhortationē internā. Utilitas vero angeli est: qꝛ eoꝝ ruina dz ex saluādis hominibus restaurari. Dicit aūt Aug. ꝙ tot hominib⁹ restaurari. Dicit aūt Aug. ꝙ hoc holes saluabunt: quot angeli ceciderūt. Greg. dicit ꝙ tot holes saluabunt quot remāserūt angeli. Alij dicūt ꝙ i celo erūt due societates nūero equales. Una erit societas angeloruz: quoꝝ ruina de solis ꝟginib⁹ restaurabit. Et alia est societas holm alioꝝ. Quarto notat magna vtilitas: cū dicitur, vt custodiant te in omnib⁹ vijs tuis. Custodiūt enim holem, in vita, in morte, ⁊ post mortē. In vita quidem a a tentatione diabolica ꝯseruando. Hoc significatū est Apo. xx. In angelo qui demonē ligauit ⁊ in abyssum misit. In bonum gratie eos perficere faciēdo. s. in donum gratie preuenientis, proficientis et perficientis. Judith. xiij. Uiuit dn̄s quia custodiuit me angelus ei⁹ ⁊ hinc euntem quo ad gratiā preuenientē: ⁊ ibi cōmorātem quo ad gratiā proficiētē ⁊ inde huc reuertentē: quo ad gratiā perficientem. Bona eorum in conspectu dei representādo, scz orōnes, ieiunia, eleemosynas. Tobie. xij. Bona est orō cū ieiunio ⁊ eleemosyna magis q̄ thesauros auri cōdere ⁊c. Scdo angelus custodit holem in morte. Alia nāq; tūc quatuor incōmoda patitur. vnū est, qꝛ timor mortis eā affligit. Cōtra hoc sepe sanctis viris angelus suā salutationem reuelat ⁊ sic timorem excludit et letanter animā exire facit. Esa. lv. In letitia egrediemini. Secundū est: qꝛ rōnem deus requirit. Contra hoc angelus deuz sibi reconciliat. vnde Ber. super Canti. Discurrit angelus medi⁹ inter dilectū ⁊ dilecta: vota offerēs ⁊ referēs dona. excitat istā placat illū, tertiū est qꝛ diabol⁹ recipere aīam cōtēdit. cōtra hoc angel⁹ diabolū fugat. hoc significatū est Gen. xxxij. Ubi cū iacob esau valde timeret angelos obuios habuit ipsum adiuuare paratos ⁊ ait. Castra dei sūt hec quartū est qꝛ peccatoꝝ multitudo ipsum terret, ⁊ sollicitā reddit. cōtra hoc angelus sepe pctā dimissa reuelat. Dan. ix. Dixit gabriel ab exordio precum tuaꝝ egressus est sermo. Glosa. i. snia a deo. Et seq̄tur. Ego autē veni vt indicarē tibi, scz pctā esse dimissa: qꝛ vir desideriorū es. Tertio angelus custodit animā post mortē in oībus vijs suis. tres em̄ sunt vie vna que ducit ad infernū alia ad purgatoriū tertia ad celū. In prima via angelus animā custodit ne per eā incedat. vnde talis aīa regratiat deo dicens. Nisi quis dn̄s adiuuit me. s. per angelū suum paulominus habitasset in inferno aīa mea. In scda via eā custodit, qꝛ ipsam purgandā ad purgatoriū ducit: ⁊ purgatam inde educit. Thob. v. Dixit angel⁹. Ego sanum ducā ⁊ reducā filiū tuū. In tertia via eam custodit: quia ipsam in celum feliciter introduxit. Exo. xxiij. Ecce ego mittam angelum meū qui te custodiat in via ⁊ inducat in terrā quā promisi patribus tuis.

¶ Sermo. cclvj. De eodem. Sermo. vj.

Qui facit angelos suos spūs ⁊ mīstros suos ignē vrētē p̄s Angel⁹ est nomē officij: spūs aūt est nomē nature, minister nostre opationis: ignis vero nomē ardentis amoris. In p̄missis ergo verbis quatuor de angelis cōsiderantur. Primum est obebientie valūtas. cū dr. Qui facit angelos. Sunt nāq; angeli dei nūcij q̄ vadūt ⁊ discurrūt s̄m dei imperiū. vn̄ Dionysi⁹ distinguit in angelis triplicem motū: scz circularem, rectum ⁊

obliquũ. Circulari motu mouenť cũ ad deũ mouenť. Recto ad nos mittunť. Obliquo vero ꝙ ex recto ꝛ circulari motu cõponit: qñ scz ꝛ nobis ꝓuidet ꝛ i deũ immobiles manẽt. Si em̃ ad nos mouenť vt a deo minime auertanť. Scõo in angelis cõsiderať nature dignitas: cũ ór Spirit⁹. Aug. Sicut aurũ corruptũ melio⁹ est ꝯ argẽtũ incorruptũ; ꝛ argentum corruptũ, melio⁹ ꝯ plumbũ incorruptũ: sic etiã ꝙlibet corruptus spũs melior est ꝯ corpus incorruptũ. Et hoc est rõne simplicitatis nature. Quãuis em̃ angel⁹ dignior sit hois ꝓpter nature simplicitatem. Hõ tñ ẽ dignior angelo ꝓpter assũptã a dei filio humanitatẽ. Hõ em̃ magis attinet xpõ ꝯ angel⁹. Qõ trib⁹ modis faciliter ostẽdi põt. Primo qr deus angelũ de ꝓgenie sua fecit, qñ ad imaginẽ ꝛ nõ similitudinẽ suã fecit eũ. Homez ho fecit de ꝓgenie sua: qr ad imaginẽ ꝛ similitudinez suã fecit eũ. Et insuper se fecit de progenie nr̃a scz qñ verbũ caro factũ fuit. Secundo qr angel⁹ tm̃ attinet xpõ ex parte pris: qr deus pr̃ est pater xpi scz per eternã ghationẽ: ꝛ est pater angelor⁹ ꝓ creationẽ: homini vero chr̃ist⁹ attinet ex parte patris sicut angeli: ex parte mris q̃ non est angel⁹. Tertio quia deus contraxit parentelã cũ angelo solũmodo dãdo quãdo scz filiã suam, id est imaginẽ suaz eis dedit. Cũ homine vero contraxit dãdo filiã suam, id est sanguinẽ suum et recipiendo sororem nostrã, id est humanã naturã. Tertio cõsiderať in angelis ordinationis strẽnuitas: cum ór Et ministros suos Ut autẽ videamus illa q̃ nobis ministrãt, Notãdũ est scõm Aug. ꝙ quodã sunt bona infirma: quedã media ꝛ q̃daz suprema. Bona infima sunt bõa tpalia q̃ angeli nobis ministrãt ad sustẽtationez. Et hoc significatũ est. ij. Reg. xix. Ubi angel⁹ ministrauit helye cibũ ꝛ potũ. Tho bie. xij. Bonis operib⁹ ꝑ eũ repleti sum⁹. Media vero bõa sunt bõa spualia q̃ angeli nobis ministrant ad sustẽtationez. Quia illuminant ad cognitionẽ: hoc significatũ ẽ Apo. xviij. In angelo de quo ór ꝙ terra illuminata est a claritate ei⁹. Inflãmãt nostrũ amorẽ: hoc significatũ est. iij. Reg. ij. In angelꝫ q̃ i curru igneo ꝛ eqs ignis apparuerũt: ꝛ excitãt nr̃az operationẽ. zach. iij. Angel⁹ dñi excitauit me q̃si holem q̃ excitat a somno. Bona vero suꝓma sunt bona celestia q̃ nobis ministrãt ad glorificationẽ portant em̃ alas nr̃as ipsas in manib⁹ suscipiendo. ꝓs. In manib⁹ portabũt te: vñ cãtat ecclia. Archãgele michael cõstitute ꝓncipẽ sup oẽs alas suscipiendas. Susceptas vero ꝙ viã reducẽdo. Exod. xxiij. Ecce ego mitto angelũ meũ q̃ custodiat te in via ꝛc. Deductas ho deo repsentãdo: hoc signatũ est Luc. xv. in illo mẽdico quẽ angeli in celũ deduxerũt: ꝛ deo repsentauerũt Quarto in angelis cõsiderať fervẽs charitas cũ ór Ignẽ urentez. Dicunť aũt angeli ignis vĩes duplici de cã scz qr ardẽt ꝙ amorẽ ꝛ lucẽt ꝙ cognitionẽ: ꝑm aũt Dionysiũ amor hz triplicẽ vim scz eleuatiuã: qz eleuat inferiora sus perioribus coordinatiuã: qz coordinat equalia coequalib⁹: inclinatiuã: qz inclinat superiora inferiorib⁹. Jstã aũt triplicẽ vim amor in angelis operať. Et quantũ ad hoc ipsi angeli vocantur ardores sempiterni lãpades ignitꝫ ꝛ carbões accẽsi. Nã inquantũ amor hz in angelis ꝓtutẽ eleuatiuã ꝙ quã ad deũ eleuãtur: et ab ipso inflãmanť: dicũtur ardores sempiterni. Esa. xxxiij. Quis habitare poterit de vobis cũ ardorib⁹ sempiternis. Jn quãtum aũtẽ hz in eis vim inclinatiuã ꝙ quã ad nos inclinãtur: ꝛ ad deũ nos inflammãt tũc dicuntur carbones accensi. Ezech. i. Similitudo atalii ꝛ aspect⁹ eorũ q̃si similitudo carbonũ ignis ardẽtium. Jnquãtum vero hz vim coordinatiuã ꝙ quã se inuicẽ coordinãt: ꝛ i deũ amore inflammãt dicũtur lapides igniti. Ezech. xviij. Jn medio lapidũ ignitorũ ambulasti. Scõo ipsi angeli dicunť ignis qr illucẽt ꝙ cognitionẽ. Habẽt em̃ triplicẽ cognitionẽ scz matutinã, vespertinã, meridianã. Cognitio vero matutina est ꝑt cognoscũt res i verbo. Cognitio vespertina est ꝑt cognoscũt res: ꝑt sũt in propria natura. Sicut aũt mane ẽ ꝓncipium diei: vesperẽ aũt terminꝰ: ita cognitio ór matutina scõm ꝙ res sunt i ipso ꝓmo ꝓncipio. Vespertina scõm ꝙ i ꝓpria natura cõsistũt. Et cognitionẽ meridianam

habēt inq̄tū deū aperte ⁊ clare cognoscūt: ⁊ istam cognitionē spōsa petebat dicēs. Cañ. j. Indica mihi vbi paleas ⁊ vbi cubes in meridie: ⁊ q̄tū ad istā cognitionē triplicē: ipsi angeli tripl̄r nominātur. s. astra matutina. Job. xxxviij. Ubi eras cū me laudarēt astra matutina. Specula pura. Dionisi⁹. Angel⁹ ē ymago dei manifestatio occulti luminis speculū puruz incōtaminatū immaculatū Lumina. ij. dam̄. loquēs de angelis d̄t eos esse lumina scd̄a intellectiua ex p̄ncipio sine principio illuminationē habētia Lumē p̄mū ⁊ p̄ncipale: est ipse de⁹ cūcta illuminās ⁊ a nullo illuminat⁹. Sz lumē scd̄m est ip̄e angel⁹ ab ipso primo lumine illustratus. Lumen autem tertiū pōt hō vocari q̄ sepe ministerio angeli mediante diuinas illuminationes recipit.

¶ Sermo.cclvij. De eodē sermo.vij.

Unquid nosti ordinē celi ⁊ ponas rōnē ei⁹ i terra. Job. xxxviij. Cū de reb⁹ p triplicē modum noticia habeat. i. p reuelationē diuinā p eruditionē humanā ⁊ per inquisitionē ꝓpriā: ordinē celi q̄ consistit in hierarchijs ⁊ ordinib⁹ angeloꝝ: beatus paulus vsq̄ ad tertiū celū raptus cognouit p diuinā reuelationē. Dyonisius per pauli eruditionē ceteri autem doctores cognouerūt per reuelationez dei ⁊ p eruditionē pauli ⁊ dyonisij: aut p inquisitionē ꝓprij studij. De isto ergo ordine celi tria sūt vidēda. Primo qual̄r xp̄i ordines ab inuicē distinguunt: q̄ quidē distinctio haberi pōt: ad distinctionē ⁊ similitudinē regalis curie vbi sunt quidā qui circa personā imperatoris assidue cōuersant. Similes his sūt ordies prie hierarchie. Eorū autē q̄ circa personā regis conuersant hoc q̄busdā cōpetit ratione familiaritatis ⁊ amicitia: vt sūt amici filij ⁊ cubicularij. Et istd̄ spectat ad seraphin q̄ dei familiaritate pre oib⁹ sunt dilecti. Greg. Seraphin sunt illa agmina q̄ ex singulari ꝓpinquitate conditoris sui incōparabili ardēt amore. Quibusdā autem hoc cōpetit rōne sapiētie: vt sunt philosophi ⁊ cōsiliarij: ⁊ istud spectat ad cherubin q̄ dei cognitiōe ⁊ sapiētia sūt p̄diti. Greg. Cherubin plenitudo sciētie ⁊ dicitur sublimior illa agmina cherubin vocata sūt: q̄ tanto perfectionis sunt plena scientia quanto claritatem dei vicinius contemplant. Quibusdā aūt hoc competit rōne iustitie: vt sunt iudices ⁊ assessores ⁊ istd̄ spectat ad thronos. Grego. Throni dei sunt qui tanta diuinitatis gratia replentur vt in eis dominus sedeat ⁊ per eos iudicia decernat. Alij sunt qui circa negocia toti⁹ regni generaliter occupantur. Similes autem his sunt ordines medie hierarchie. Eorum aūt quidam hoc faciunt per modum imperādi vt sunt regalia curie domini, ⁊ istud spectat ad dominationes. Ad quos pertinet alijs angelis inferioribus preesse et eis diuina ministeria imperare quod innuit zacha. ij. Ubi vnus angel⁹ imperauit alteri dicēs. Curre ⁊ loquere ad puerū istum ⁊c. Quidā vero faciūt p modū operādi: vt sunt iusticiarij: ⁊ istud spectat ad v̄tutes quarum est ardua opari. Unde attribuit eis operatio. Greg. Uirtutes vocant illi spiritus p quos signa ⁊ miracula frequentius fiunt. Quidā vero hoc faciūt p modum pugnādi. Ut sunt milites ⁊ legiōes ⁊ istud spectat ad potestates q̄ cōtra demones habēt pugnare ⁊ eorū potentiaz refrenare Gre. Potestates vocant hi angeli qui hoc pre ceteris potentius ꝓceperunt vt eorū iurisditiōi potestates aduerse subiecte sint. Alij v̄o ad loca determinata vel negocia regis specialiter deputant. Similes his sunt ordies tertie hierarchie Eorū aūt q̄dā hoc faciūt p modum legatorū ⁊ istud ad principat⁹ spectat. Quidā vero p modum simplicium ministrorū ⁊ istud proprie spectat ad archangelos Quidam vero per modū cursorū ⁊ nunciorū: ⁊ hoc spectat ad angelos, vel dicendū est: q̄ q̄dā presunt prouincijs: et isti sunt de ordine principatus. Quidam ciuitatibus ⁊ locis: ⁊ isti sūt de ordine archangelorum. Quidā singularib⁹ p̄sonis: ⁊ istud spectat ad angelos. Secundo videndū est qualiter homines ad ipsorū angeloꝝ choros assumantur. Quidam em̄ assumunt ad ordines inferioris hierarchie: ⁊ istoruz tria sunt ge

nera. Quidā enim sunt simplices et litterati: verbo tamen ⁊ exemplo q̄tū possūt edificantes alios: ⁊ isti assumuntur ad ordinē angelorū. Greg. Sūt plerique q̄ parua cupiunt: sed tamen pie hec annūciare fratribus non desistunt: isti angelorū numerū currūt. Quidā vero sunt magna intelligentes: ⁊ sollicite alios admonētes: illi in ordinē archangelorum assumunt. Greg. Sūt nonnulli qui summa capere ⁊ nunciare preualent: quo isti nisi in archāgelorū numero deputant. Quidam sunt per vite perfectionem aliorū merita trāscendentes illi assumunt ad ordinē principatuū. Grego. Sunt nōnulli: q̄ etiam electorū hominum merita transcendunt cunq; bonis meliores sint: sortem suā nisi inter principatuuz numerū acceperūt. Uel potest dici q̄ ad ordinē principatuuz assumuntur illi qui bene rexerūt suā p̄ncipalem prouinciam. Ad ordinē archangelorum assumūtur qui bene rexerūt suā terrā ⁊ suam ecclesiam. Ad ordinē vero angelorū assumuntur qui bene rexerunt suā personam. Alij vero assumuntur ad ordinem medie hierarchie. Et istoꝝ tria sunt genera. Quidā enim sunt de aliorū corporib⁹ ⁊ animabus peccata et demones expellentes. Et isti assumūtur ad ordinē p̄tātuum. Greg. Sūt nōnulli q̄ ēt de obsessis corporib⁹ malignos spūs effugāt ⁊ expellunt quo isti meritū suū nisi ltra potestatū numerum sortiuntur. Quidam vero sunt signa ⁊ miracula operantes. Et isti assumūtur intra ordinē virtutuz Grego. Sunt q̄ mira signa valenter opant: quo isti nisi ad supernarū virtutū sortē congruunt. Quidam vero sūt oībus in sevitijs dn̄antes. Et isti assumunt intra ordinē dn̄ationū. Greg. Sunt nonnulli qui in seipsis cunctis vitijs dn̄ant quo ergo isti nisi intra numerū dn̄ationū currūt. Alij autē assumunt ad ordines supreme hierarchie. Et istorū tria sūt genera. Quidā em̄ sunt valde spirituales ⁊ iō de alijs iudicantes. De quibus dicitur. j. Cor. ij. Spiritualis homo omnia iudicat: ⁊ ipse a nemine iudicatur. Et isti assumuntur ad ordinē thronorū. Greg. Sūt nonnulli qui sibimet vigilāti cura dominantur ⁊ hoc in munere virtutē accipiūt: vt iudicare se ⁊ alios recte possint quoꝝ mentibus velut in throno domin⁹ presidēs aliorū facta examinat qui ergo isti nisi throni sui conditoris sūt. Quidā sūt dei ⁊ proximi charitate flagrantes. Isti assumunt intra ordinez cherubin. Greg. Sunt nonnulli qui tanta dei ⁊ proximi dilectione pleni sunt vt iure cherubin nominentur. Quia plenitudo legis est charitas: omnes qui dei ⁊ proximi charitate ceteris pleni sunt: sortem in cherubin perceperunt. Sunt namq; quidam in igne amoris cōuersi ⁊ in solo dei desiderio anhelantes isti assumuntur intra ordinē seraphim. Greg. Sunt nonnulli qui superne cōtemplationis facib⁹ accensi in solo cōditoris desiderio anhelant: ⁊ quos ꝟbo tangūt ardere ꝓximi⁹ in dei amore faciunt. Quid ergo istos nisi seraphim dixerim quorū in ignē cor cōuersū lucet et vrit Tertio videndū est qualiter mittuntur Seraphim quidē mittunt ad cordiū inflammationē. Esa. vj. Uolauit ad me vn⁹ angel⁹ de seraphim. Cherubim mittūtur ad sciētie eruditionē. Hoc signatū est. Apoc. x. in angelo q̄ hēbat librū i manu. Throni mittunt ad iudicij informationē. Hn̄t nāq; ipsi throni iudices informare vt legem intelligāt. Actuum. vij. Accepistis legē in dispositione angeloꝝ. Dominationes mittunt ad sensuum dominio rōnis subiugationē. Hoc significatū est Gen. xvj. Ubi angel⁹ dixit agar ancille vt ad dn̄am suā rediret ⁊ se sibi hūiliaret. Uirtutes mittunt ad miraculoruz operationē. Hoc significatū est in angelo Raphaele q̄ tobiā illuminauit et filiū a deglutione piscis eripuit. Potestates mittunt ad tentationū ⁊ demonū rep̄ssionē. Hoc significatū ē. Apoc. xx. In angelo qui sua cathena demonē ⁊ suā potentiaz colligauit. Principatus mittūtur ad principū instructionē. Hoc significatum est. Dan. x. Ubi ponuntur tres principes scz p̄sonaꝝ: grecoꝝ ⁊ iudeoꝝ. Archangeli mittunt ad singulorū rectoꝝ eruditionē ⁊ maiorū reuelationē. Unde archāgelus gabriel zachariā docuit ⁊ natiuitatē xp̄i nunciauit. Angeli vero mittuntur ad singularium personarum defensionez: et minoꝝ reuelationē ac animaruz depor-

tationē. Luc.xvj. Factū ē vt moreret mē dic⁹ ⁊ portaret ab angelis i sinū Abrahe.

¶ Sermo.ccxlviij. De glorioso Hieronimo. Sermo. Psalmus.

Iustū deduxit dominus per vias rectas. Sap.x. Presens verbū potest exponi de beato hieronymo q̄ vere iustus erat et multas vias fecit in q̄b⁹ vijs dn̄s eū deduxit. Prima via est qua de p̄ria sua romā venit: ⁊ sibi quatuor acciderūt. Prio ibi assecutus est omniū scientiarum magnam perfectionē. Nam in grammatica magistrū habuit donatū. In rhetorica. Uictorinū: qui tante fame ac sciētie extitit ꝙ imaginē in foro rome sibi promeruit. Secundo magnā promotionē quia cum ipse esset triginta annorū cardinalis presbyter est ordinat⁹: ⁊ mortuo papa dignus summo pontificio ab omnib⁹ acclamat. Tertio passus est magnā ꝑsecutionē qꝛ cū ip̄e quorūdā clericorum ⁊ monachoꝝ vitia rep̄hēderet ipsi ei insidias parauerūt ⁊ ꝑ vestē muliebrē ei turpiter illuserūt. Un̄ seuer⁹ ait de sctō Hiero. Iugis aduersus malos fuit pugna. Oderunt eū heretici: qꝛ eos impugnare nō desinebat: oderūt eū clerici: qꝛ eorum vitā insectabātur ⁊ crimina. Sed reuera: oēs boni cū admirantur ⁊ diligūt. Istas nāq̄ ꝑsecutiōes ferebat patiēter. Un̄ dixit. Malefici in me garriunt sz scio ad regnū celorū peruenire ꝑ infamiā ⁊ bonaz famā. Ferebat gratanter. Un̄ in epistola ad ascellā sic ait. Gratias ago deo quia sum dign⁹ habitus quē oderit mund⁹ et pati ꝓpter xp̄m. Ferebat desideranter: ⁊ idcirco dicebat. Utinā ob domini mei nomē infideliū turba me ꝑsequeret vtinam in opprobriū meū solidi⁹ insurgeret hic mūdus, vt tm̄ merear a xp̄o laudari et sue pollicitatiōis sperare mercedē Grata quidē ⁊ desiderata tentatio est cuius premiū a xp̄o sperat Ideo autē istas persecutiones sustinuit patienter: gratanter desideranter: qꝛ sciebat verū xp̄ianū ꝑsecutiones pati debere. Un̄ ipse ait in epistola ad heliodoꝝ. Erras frater erras si putas xp̄ianū vnq̄ ꝑsecutionem nō pati tunc maxime oppugnaris si te oppugnare non sentis. Quarto rome passus est a deo magnā flagellationem: sicut ipse refert in epistola ad eustochiū: cū ipse esset adolescens seculares sciētias nimis ardenter legebat Et circa hoc sicut ibidez refert in quatuor peccabat. Primo qꝛ totū tp̄s tali lectiōi dabat: de die tulliū: de nocte legens platonē Scdo quia lectur⁹ tullium ieiunabat: lecturus aūt euangeliuz nō abstinebat. Tertio qꝛ post lachrimas penitentie legebat libros secularis sciētie cū potius tunc sacri libri fuissēt legēdi. Quarto qꝛ stillū sacrescriptute vilipendebat: ⁊ sibi tullianam eloquentiā preponebat. Ideoq̄ domin⁹ eū graui infirmitate percussit. Et cūm sibi exequie pararentur subito ante tribunal iudicis est ꝑductus vbi a iudice cuius esset conditionis est interrogatus qui christianuz se esse respondit. Cui iudex ait: Mētiris Ciceronianus es tu: ⁊ nō xp̄ianus. Tandem promittens ꝙ de cetero litteras seculares nō legeret ad corpus reductus est. Unde dicit idē super ad Gal. Plusq̄ quindecim anni sunt ex quo nunq̄ in manus meas gētiliū literarum acto: ascendit Sed quid obrepit: dū loquimur velut antiq̄ ꝑ nebulā somnij recordamur. Secunda via est qua de rome constantinopolim est profectus: vbi Gregoriū nazanzenum magistrum habuit ⁊ doctorē. Hic nanq̄ est ille Grego. de quo loquit idem hier. in prologo, super apologeticum, ꝙ due speciose puelle sibi legenti: vna in dextera: ⁊ alia i nsinistra apparuerunt quas ipse toruo vultu que essent ꝑcūctabatur ⁊ inquirebat: At ille familiarius cū repugnantem amplexantes ⁊ tenētes dū surgere vellet ⁊ abire dixerūt. Ne moleste feras ⁊ accipias iuuenis. Tibi nanq̄ familiares sumus ⁊ vna ex nobis sapientia: altera castitas dr̄ ⁊ misse sumus a deo habitare tecū qꝛ iocundū nobis ⁊ mundū in tuo corde habitaculū p̄parasti. Et quia Greg. nazāzen⁹ ista duo excellenter habuit scilicet sapiētiā ⁊ mūdiciā ideo beatus hiero. ista duo ab eo didicit. Un̄ ip̄e seuer⁹ ait de hier. Nō solum latinis ⁊ grecis sed etiam hebraicis literis ita instructus fuit vt se illi in omni

sciētia nullus audeat cōparare etiā beatus hieronym⁹ habuit carnis mūdiciaz qz virgo dicitur extitisse. Quia eniz in sacre doctrine ⁊ diuine scripture studio tam studiosus erat: ideo abhorrebat carnis vitia ⁊ voluptate que hmōi viciorū cause sunt Unde ait ad rusticum monachū. Ama sciētiam scripturarū: ⁊ carnis vitia non amabis. Tertia via fuit quando de constātinopoli ciuitate in syriam est profectus vbi heremū petijt ⁊ ibidem quatuor annorum spacio in arctissima penitētia se afflixit. Sicut ipse ostendit i epistola ad eustochiū Ibidē nāq; durū habuit habitaculū Unde ait. Quotiēs constitutus in illa vasta solitudine, q̄ exusta ardoribus solis horrendu prestat monachis habitaculū, putaui me romanis interesse delitijs ⁊ seruiri delicatis cibarijs romanorū dum vescebat de herbis mōtanis. Durū habitū Unde ait. Horrebāt sacro mēbra deformia: squalida cutis situm ethiopice carnis abduxerat. Duruz lectū. Unde subdit Si quando repugnātē somn⁹ imminēs oppressisset nuda humo vix ossa herentia collidebā. Durū cibum ⁊ potū Unde subdit de cibis vero ⁊ potu taceo cū etiam languentes aqua frigida vtant: ⁊ coctum aliquid accepisse luxurie sit. Et tamen post tālē ⁊ tantā asperitatē vir sanctus in carne sua aliquā adhuc sentiebat rebellionē Unde subiūgēs ait. Pallebāt ora ieiunijs ⁊ mens desiderijs estuabat: ⁊ tñ in frigido corpora solita libidinū incendia pullulabant Sz ista incendia per quatuor refrenabat: sicut i eadē epistola ostendit. Primo per lachrimosam orationē vñ ipse ait. Itaq; omni auxilio destitutus ad Jesum iacebā pedes rigabā lachrymis crine tergebaz ꝑ laborū occupationem. Unde ait ad rusticum. Cū essem inuenis ⁊ incentiua vitiorum crebris ieiunijs frangerē tamē mēs cogitationib⁹ estuabat ad quam edomādam cuidā hebreo me in discipulū tradidi, vt discerē hebraicum alphabetuz. Per carnis macerationē. Unde ipse ait. Repugnātem carnem ebdomadarū inedia refrenabā. Per scripturarū feruentem amorē. Unde quod in se expert⁹ fuerat hoc rustico monacho dicebat, Ama sciētiā scripturarū: ⁊ carnis vitia nō amabis Quarta siquidē via fuit ꝙ ꝑacta penitentia ad bethleem rediuit. ⁊ ibi monasterium construxit, in quo per. lvj. annos totā vitam suam circa quatuor expendit. Primo circa scripturarum diuinarū interpretationē ⁊ expositionez Isido. in lib. ethymo. Hiero. trium linguarū peritus extitit: cui⁹ siquidē interpretatio ceteris ante ferr̄ interpretationibus: quoniam ⁊ verborū tenacior est ⁊ perspicuitate sententie clarior vt pote a xp̄iano interpretet̄ verior Aug. contra Juli. nō cōtennendū arbitreris. sanctum Hiero. qui greco hebraico: ⁊ latino erudit⁹ eloquio in locis sanctis. ⁊ literis sacris vsq; ad etatē decrepitā vixit Secundo circa hostium susceptionē. Unde ait cōtra Julia. in monasterio hoipitali ex corde intendimus ⁊ omnes ad nos veniētes preter solos hereticos leta fronte suscipimus atq; venientiū pedes lauamus Tertio circa corporis sui macerationem naz adeo se afflixit ieiunādo orando: ⁊ scribendo, vt in suo stratu iacens fune ad trabez suspenso manibus erigeretur supinus, vt officium monasterij exhiberet. Quarto circa officij ecclesiastici ordinationem. Damasus enim papa ad preces Theodosij imperatoris rogauit hiero. vt officium ordinaret diuinum qui psalterium per ferias distinxit: ⁊ versiculum illum. Gloria patri ⁊ filio ⁊c. in nicena conditū synodo in fine psalmorum dicendum instituit ⁊ epistolas ⁊ euangelia prouide ꝑ anni circulum dicenda ordinauit quod quidem officium dicendum ⁊ legēdum papa approbauit ⁊ ab omni ecclesia seruandum demandauit.

¶ Sermo. cclix. De eodem sermo. ij.

Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundum habitare fratres in vnū ⁊c. ps. Super hoc verbum sic dicit Aug. Iste velut dulcis sonus et suauis melodia toti orbi notissimus vt tuba spūssancti diuisos corpore ꝯgregauit in vnū monasteria plurima peperit. Btūs aūt hieronym⁹ fuit monach⁹ perfectus. Et q̄tū ad hoc sibi cōuenit quod dicitur.

dicitur. Ecce q̄ bonum ꝛc. Fuit etiā cardinalis reuerēd⁹. Et q̄tū ad hoc sibi cōpetit quod dicitur. Sicut vnguentum in capite ꝛc. Fuit ꝛ doctor egregius ꝛ q̄tū ad hoc sibi cōpetit: quod subditur. Quo niam illic mādauit dominus benedictionem ꝛc. Circa primum est notādū q̄ tria sunt que faciūt monachum perfectū scz vite bonitas ideo dicitur. Ecce q̄ bonum ꝛ mentis iocunditas, ideo subditur. Et q̄ iocundum: ꝛ cordium vnitas ideo subditur, habitare fratres i vnum. Quādo igitur in ipsa religione est bonitas ꝛ sanctitas ꝛ vnitas: tunc ipsa religio est deo gratum habitaculū. Mat. xviij. vbi sunt duo vel tres cōgregati ꝛc. Est angelo magnū solatium. ps. Preuenerunt principes id est angeli coniuncti psallentibus id est religiosis deū laudantibus: in medio iuuēculārum id est feruentiū animarum tympanistarum id est corporum mortificatorū. Est hoi magnū presidium Prouer. xviij. Frater qui iuuatur a fratre quasi ciuitas firma. Ecclesie. iij. Melius est duos esse simul q̄ vnū. Est etiam diabolo magnum tormentū, vnde dicitur de congregatione sanctorum. Terribilis vt castrorū acies ordinata. Jocunditas autē i religione causat a grata societate. Eccliasti. xxv. In tribus beneplacitum est spūi meo q̄ dē sunt probata grata coꝝ deo ꝛ hominibus cōcordia fratrū amor proximorū vir ꝛ mulier sibi bene consentientes. Tunc nanq̄ est grata societas quādo fratres exterius inter se habent concordiā ꝛ pacificā cōuersationē ꝛ intus habent verā ꝛ non fictā dilectionē, ꝛ ideo dicitur concordia fratrum ꝛ amor proximorum. Et quando prelati habent ad subditos magnā benivolentiā: ꝛ subditi ad prelatos verā obedientiā. Et ideo subdit. Et vir ꝛ mulier sibi plene consentientes, per virū nanq̄ intelligit prelatus qui debet subditos suos docere legē ꝛ per mulier ē intelligunt qui debent prelatis suis humiliter obedire: vnitas autez in religione causatur ex eo q̄ materia divisionū inde aufertur. Divisiones em̄ vt discordie causant ex auaritia. j. Timot. vj. Radix omniū malorum est cupiditas Causantur ex superbia. Prouer. xiij. Inter superbos semper iurgia sunt. Causatur propter carnalē cōcupiscētiā Jacobi. iij. Unde bella ꝛ lites in vobis nonne ex concupiscentijs vestris, que militant in membris vestris. In religione autem⁹ est votū paupertatis ꝛ ideo nō dz ibi esse alia qua divisio ex radice auaritie, est votum obedētie ideo non debet ibi esse divisio ex radice superbie, est votum castitatis, iō non debet ibi esse divisio ex radice carnalis concupiscentie istam vnitatem beatus hieronymus habuit, paupertatem ꝛ humilitatem tenuit ꝛ castitatem, sera nauit. Secundo fuit cardinalis reuerendus: ideo sibi competit. qō dicitur. Sicut vnguentum in capite. ꝛc. Caput q̄dē est summus pontifex in quo est vnguētū id est auctoritas ꝛ velle domini. Et dicit auctoritas prelatorū vnguentū: qz quodam vnguētum est dulcoratiuū: quoddā est mortificatiuum: ꝛ vtrūq; est sanatiuū. Sic ꝛ potestas prelatorū debet esse dulcoratiua quo ad bonos, ꝛ mortificatiua quo ad malos ꝛ sanatiua quo ad oēs. Quia sm beatum Aug. siue plectendo siue ignoscēdo. Hoc solū inde agit vt vita hoim cozrigat: aliud caput hz barbā vestimentū ꝛ ozā vestimēti. Barba ei⁹ sunt cardinales sibi ceteris prelatis vicinatores. Est aūt barba sm glosam indicium discretiōis: maturitatis virilitatis: ꝛ alacritatis: qz ipsi cardinales circa causas sibi cōmissas debēt esse discreti in discreta causarū examinatione: maturi in matura causarū ponderatione: viriles in digna correctione: alacres in benigna exhortatiōe, vt illosq; puniāt benigne ad patientiā exhortent. A capite igitur primo fuit vnguentum in barbā: quia summi pontificis auctoritates primo relucent in ipsis: deinde fluit in vestimentū: id est in alios prelatos q̄ post ipsos sunt maiores Et ecclesiā debēt ornare p honestos mores. Deinde fluit in ozā vestimēti: id est in alios prelatos minores, ꝛ inferiores, et qz Hieronym⁹ fuit cardinalis: ideo fuit barba summi pontificis: in quam fluit vnguentum auctoritatis ꝛ iurisdictionis. Tertio fuit doctor egregius quod notatur cum dicitur. Illic. i. in beatum Hieronymum mandauit dominus benedictio

nem. Sancti em̄ doctores habēt bn̄dictionem gratie. Prouerbi. xj. Qui abscōdit frumentum maledicetur in populis, bn̄dictio super caput vendentium. Habent etiam vitaz eterne glorie. Dan̄. xij. Qui ad iustitiam erudiūt multos quasi stelle in ꝑpetuas eternitates. Sed reuera ista duo non habent omnes doctores sz tātū illi qui docēt verbo ⁊ exēplo. Sūt nanq; quidā doctores delicati quorum tria genera beat⁹ Hiero. distiguit. Quidam em̄ sunt doctores gulosi: qui tamen docere volūt abstinētiā, de his ad heliodorum dicit, delicatus magister est q̄ pleno vētre de ieiunijs disputat, alij sunt formidolosi qui tamē volūt alios aiare ad pugnā. Alij sunt deliciosi qui tn̄ volūt in cruentato milite reprehēdere formidinē ⁊ ignauiā. Alij sunt luxuriosi q̄ tn̄ reprehendunt in fornicatore cōcubitū. De his doctorib⁹ p̄dictis ait ad Pāmachiū. Delicata doctrina est pugnādi ict⁹ dictare de muro ⁊ cū vnguentis ipse delibutus sit cruētū militem accusare formidinis. Hieronym⁹ vero nō fuit magister delicatus: qr nō fuit gulosus sz magne abstinētie. Un̄ dt ad Eustochiū. Repugnātē carnē ob dogmata me dia subigebam. Nec fuit formidolosus sz magne cōstātie: qr nec laudib⁹ mouebat̄ ꝑ ineptā letitiā nec vituperationibus ꝑ impatientiā, vnde dicit in prologo sup̄ Esaiā. Nec affectam⁹ laudes hoim: nec vituperationes expauescim⁹ nec fuit deliciosus: sed vita austerus. vn̄ ait ad Eustochiū: de se ⁊ fratribus suis q̄ secū degebāt de cibo ⁊ de potu taceo cū etiā lāguētes aq̄ frigida vtātur ⁊ coctum aliq̄d accipere luxuria sit.

¶ Sermo. cclx. De eodē. Sermo. ij.

Amici fidelis protectio fortis qui aūt inuenit illum inuenit thesaurū ⁊c. Eccl'ia. vj. Amici fideles: ⁊ in amicitia fortes ⁊ omni thesauro preciosiores fuerūt. Hierony. ⁊ Augu, dicit aūt Hiero. i ꝓlogo super bibliā Uera enim illa necessitudo est: ⁊ christi glutino copulata quam non vtilitas rei familiaris non presentia corporum non subdola ⁊ palpans adulatio sed dei timor ⁊ diuinarū scripturarū studia conciliant. Isti ergo sacri doctores in vera amicitia sunt coniuncti non propter aliquam temporalē vtilitatē, qr veritatē puraz semꝑ sibi mutuo scripserūt, sed propter dei timorē ⁊ diuinarū scripturarum amorē. Quod em̄ fuerūt amicitia spirituali cōiuncti per multa signa apparet. Primū nanq; signū vere amicitie est qn̄ amicus suū amicum iratum mox reconciliat. Istud signū beat⁹ Aug. ad sctm̄ Hiero. habuit scribens ei. Si quid vere me tenere vel scio vel credo vel etiā puto in quo tu aliter sentis sine tua iniuria conabor asserere. Quod aūt ꝑtinet ad offensionē tuā cū te indignatum sensero nihil aliud q̄ veniā deprecabor. Scdm̄ est qn̄ amic⁹ ab amico reprehēdi affectat. Istud signū hūit Aug. ad Hiero. scribēs ei. Ledis em̄ me si tacueris errorē meū quē forte inuenies in libris. ⁊ dictis meis. Nā ⁊ ego amicissimā rep̄hēsionē tuā si trāquillus accepero nō dolebo meli⁹ nanq; tumor capitis dolet cū curat̄: nā dū ei parcit̄ nō sanat̄ hoc est qd̄ acute vidit q̄ dixit vtiliores esse plerūq; inimicos vrgētes q̄ amicos obiurgare metuētes. Illi em̄ dū rixant̄ dicūt vera q̄ corrigamus. Isti vero minorē q̄ oportet exhibēt iusticia libertatē dum amicitie timent exasperare dulcedinē. Quapropter ⁊ si es vt tibi videres lapsus forsan senectute corporis non vigore animi: tamen i area dominica fructuoso labore dissuadas, ecce p̄sto sū. Si q̄d perperam dixi fortius, fige pedē non mihi debet esse molestū pond⁹ etatis tue dū nō cōtegat̄ palea culpe mee. Tertiū est quādo amic⁹ omnem occasionē inimicitie ⁊ offensiōis vitat ⁊ resecat. Istud signū habuit beatus Hiero. ad sanctū Augu scribens ei. Superest vt diligas diligentē, ⁊ in scripturarum cāpo inuenis senē nō ꝓuoces, nos nostra habuimus opera ⁊ cōcurrim⁹ quatū potuim⁹: nūc te currēte ⁊ lōga spacia trāsmeante nobis det̄ officium. Quartum est q̄ amicus amico oīa secreta reuelet. Istd̄ signū habuit beat⁹ Hiero. ad Aug. scribēs ei. Dei amicitia oīs tollenda suspicio est sic cū amico q̄si cū altero se loquendū. De

isto etiã signo scribit beat⁹ Aug. ecõuer so ad Hie. Cum hoiez charitate christia na fragrãtem atq; mihi fidelẽ amicũ fra trem meum sentio quicquid ⁊ cõsiliorũ meorũ ⁊ cogitationũ cõmitto, sed nõ ho mini cõmitto illi i quo manet vt sit talis. De⁹ em̃ charitas est ⁊ q̃ manet in charita te in deo manet, ⁊ de⁹ in eo. Quintum si gnum est quãdo amic⁹ amicum absentẽ ⁊ ignotum facie amat. Et istud signũ bea tus Aug. ad Hieronymum habuit scri bens ei. Si em̃ propterea te nõ nouimus: quia faciem corporis tui nõ videm⁹ hoc mõ, nec ipse te nosti: nã tu quoq; faciem tuã nõ vides. Si aũt tibi nõ ob aliud no tus es: nisi q̃ nosti animũ tuum ⁊ nos eũ non medio criter nouimus ex literis tuis quibus deum benedicimus qui nobis ⁊ omnibus qui tua legunt talem dedit. Se xtum signũ est quãdo amicus amici ab sentiam moleste portat. Istud signũ Au gust. ad Hieronymuz habuit scribẽs ei. Nihil equidem molestius fero in omni bus angustijs meis quas patior quantã longinquã tue charitatis absentiã: cum si fieri posset quotidie te presentẽ habe re vellẽ. Septimũ signũ est quãdo ami cus de amico frequenter loquitur ⁊ libẽ ter eum nominat. Istud signũ Hieronymus ad Augu. habuit. Scribens omni tempore beatitudinez tuã eo q̃ decet, ho norare veneratus sum: ⁊ habitantem in te dilexi dominum saluatorẽ. Sed nũc si fieri possit aliquid addim⁹ ⁊ plenius vt absq; tui nominis mentione: nec vnã qui dem horam preterire patiamur.

¶ Sermo.cclxj.

De eodem sermo.iiij.

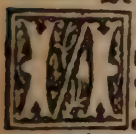

Emo accẽdit lucernam: ⁊ ponit in abscõ dito ⁊c. Luc.xj. Sicut pec cator d̃r tenebra q̃r oia q̃ i ea sunt tenebrosa sunt: sic vir iust⁹ d̃r lucerna fulgida: q̃r oia q̃ i eo sunt luminosa sunt, iõ i p̃nti euãgelio de beato Hieronymo quatuor ostendũtur. Primo nanq; habuit lucidã sapientiam ⁊ doctrinã, qd̃ notat̃ in hoc q̃ ipse voca tur lucerna accensa. Ista em̃ lucerna ra dios sue sapie nõ abscõdit neq; occulta sed p totũ mundũ diffudit: ideo subdit. Ut luceat oib⁹ q̃ in domo sunt. Sap. vij. Quã sine fictione didici, ⁊ sine inuidia cõ munico, ⁊ honestatẽ illi⁹ non abscondo. Prius em̃ dicit se didisse ⁊ postea cõmu nicasse. didicit aũt ipsam multipliciter. Primo audiendo. Audiuit em̃ donatũ in grãmatica, victorinũ in rethorica. Greg. nazãzenũ in theologia, vñ ipe dicit ad Heliodorũ. Dũ essem iuuenis miro ser uebã descẽdi ardore: nec iuxta quorũdã p̃sumptionẽ ipe me docuit, audiẽdo etiã pl⁹ p̃ficim⁹ q̃ legendo, vñ ipse dicit sup ad Gal. Scriptura edificat lecta: sz ma gis p̃dest si de lectis vertat̃ in voces. Se cũdo didicit legẽdo. Aug. cõtra iulianũ. Sãct⁹ Hieronym⁹ oẽs vel pene oẽs qui añ ip̃m de doctrina ecclĩastica scripserũt legit ipse Hiero. d̃t ꝯtra Jouinianũ. Ope ris ac studij mei est multos legere vt ex plurib⁹ diuersos flores sic carpã q̃ bo na sunt electur⁹. Ideo dicit ad nepotia nũ. Diuinas scripturas sepius lege: imo de tuis manib⁹ sacra lectio nũq̃ depona tur. Tertio didicit meditãdo: q̃r die ac nocte meditabat̃. p̃s. In lege dñi medita bit̃ die ac nocte Ezech. iij. Comede volu mẽ istud. Cib⁹ etem̃ qñ comedit̃ mastica tur: deinde sic in stomachũ trahit̃, vñ di gest⁹ in mẽbra deriuat̃, sic tãdẽ incorpo rat̃ ⁊c. Scti doctores verbũ dei masticãt frequẽti meditatione: ⁊ trahũt in stoma chũ memorie, ⁊ deriuãt in subditis suis per assiduitatẽ doctrine, ⁊ eis icorporãt per exẽplũ vite. Quarto didicit cõferen do, vnde ait ad Augustinũ iepistola. Tri stes hec dictauim⁹ vt mereremur cõple xus tuos ⁊ collatione mutua doceremus aliquid vel diceremus. Quinto didicit ⁊ abstinẽdo: q̃r magnã abstinẽtiã faciebat ⁊ corp⁹ suũ ieiunijs macerabat: q̃r sicut d̃t ad Heliodorum. Pinguis venter non gignit tenuẽ sensuz. Sexto didicit vsq; ad senectutẽ sacris literis insistendo. Vñ de eo d̃t Aug. q̃ in locis sanctis ⁊ literis sa cris vsq; ad decrepitã etatẽ vixit. Nã si cut ait idẽ Hiero. ad Aug. ad discẽdũ q̃ op⁹ est nulla mihi etas sera videri p̃t: q̃r ⁊ si senẽ magis deceat docere q̃ discere: magis ãt decet, discere q̃ ignorare. q̃to ãt Hiero. seniorerat. tãto solidiores sulas

proferebat. Uñ ait ad Aug. Memẽto vñ Paris ꝓuerbñ ꝙ dos lapsus fortiter ngit pedẽ. Scõo habuit lucidã famã: qđ notatur ꝓ hoc qđ dicit. Lucerna super cãdelabrũ posita. Esse aũt sup cãdelabrũ ecclie trib⁹ modis põt itelligi. Uel ꝓpũ ad offi cũ: qr est doctor vniersalis. Uel quantũ ad vite meritũ: qr fuit eminẽtis ꝗ tutis. Et ꝓpter ista duo toti mũdo erat notissim⁹. vnde dicit de eo Aug. ꝙ ipse tanꝯ lãpas ab oriẽte i occidẽtem instar solis resplendiut, vel põt accipi quantũ ad grad⁹ sublimitatẽ: qr fuit i ecclia dei ꝑbyter cardinalis. Tales em̃ fũt i ecclia sancta sublimãdi: q vita et doctrina fũt lucidi, sicut em̃ deus luminaria in celo posuit ⁊ bruta alalia i terra dimisit: sic ⁊ doctores lumi nosi essent in eccl'a ꝓmouẽdi: ⁊ brutales homines relinquẽdi. Tertio habuit lucidam intẽtionẽ ⁊ ꝓfectiã: cũ dicit. Si oculus tu⁹ fuerit simplex: cor. tuũ lucidũ erit. Et dicit ibi corp⁹ vniuersitas operũ. Sicut em̃ corp⁹ iuris dicit vniuersitas legũ, et corp⁹ ciuitatis vniuersitas ciuiũ: ⁊ corp⁹ naturale vniuersitas mẽbrorũ: sic corp⁹ mostrale dicit vniuersitas operũ. Si igit oculꝰ intẽtiõis fuerit pur⁹ ⁊ rect⁹: omnia opera ei⁹ erũt pura ⁊ recta. Zsti aũt oculo intẽtiõis quattuor sunt noc ua: scz fumus ſupbie. Prouerb. x. Sicut acetũ dẽtibus: sic ⁊ fum⁹ oculis ⁊c. Fluxus humoꝝ luxurie. Ezech. xxiij. Sicut flux⁹ equorũ: flux⁹ eoꝝ pulusauaricie. ps. Oculos suos ſta. decli. iter. ignis tracũdie. ps. Supcecidit ignis: ⁊ nõ viderũt solẽ. Nullo tamen isto rum modorũ oculꝰ beati Piero. ledi potuit: nec fumo ſupbie: qr valde humilis fuit: nec puluere auaricie: qr oia terrena cõtẽpsit: nec igne tracũdie: qr patiẽs fuit nec etiã fluxu luxurie: qr virginitatẽ seruauit: ⁊ ꝙd dicat in epistola ad pãmachiũ. virginitatẽ in celũ offero: nõ qr habeo, sz magis mir or ꝙ nõ habeo. credit tamẽ ꝙ ex humilitate hoc dixerit: ⁊ forte virginitatẽ, ideo se habere nõ reputabat: qr carnis incẽtiua sepe perpessus fuerat: vnde ait in epistola ad Rusticũ monachũ. Ue no bis ꝙ quotiẽs ꝛcupiscim⁹: totiẽs fornicamur. Et cõtra Jouinianũ sic ait. Zlla virginitas hostia xp̃i est: cui⁹ nec mentẽ cogitatio, nec carnẽ libido maculauit. Ex quib⁹ ꝟbis satis colligit ex quo dixit se virginitatẽ nõ habere. Quarto habuit lucidã vitã: cũ dr. Si ergo totũ corp⁹ tuum lucidũ fuerit ⁊c. Zlla nãq; opera sunt lucida ꝙ ab oi amore terreno sunt pur gata. sunt aũt ꝙdã terrena in ꝙb⁹ homo hz solum administrationẽ sicut bona ecclesiastica: ⁊ ista relinq̃re ẽ ꝑfectio magna. Quedam vero sunt ꝙ hõ possidet ꝑ hereditariã successionẽ sicut sunt bona paterna: ⁊ ista relinq̃re est ꝑfectio maior. Quedã vero sũt ꝙ possidet ꝑ ꝓpriũ studiũ sicut sunt bona ꝓpria laborib⁹ acq̃sita: ⁊ ista relinquere ẽ ꝑfectio maxima. beat⁹ vero Pet ro tãte ꝑfectionis fuit ꝙ relinq̃t bona ecclesiastica: qr cũ esset cardinalis: officio ⁊ beneficio cessit. Relict pña bona: qr oẽm hereditatẽ deseruit: ⁊ ob amorẽ apostolꝰ romã venit. Bona ꝛo ꝓpria manib⁹ acq̃sita si habuisset reliquisset. Uñ dicit i ꝓlogo Job. Si aut fiscellã iũco texerẽ, aut palmaꝝ folia cõplicarẽ vt in sudore vultus mei vescerer pane meo: null⁹ re ꝓhen deret. Nũc autẽ qr iuxta sẽtẽtiaz saluatoris volo operari cibũ q̃ non perit: error mihi gemin⁹ crescit ⁊ infligitur.

Sermõ. cclxij. De sctõ frãcisco ꝓfes. f. f.

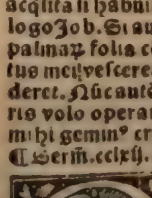

Qui sanct⁹ est sctificet adhuc. Apoc. xxij. Sanctiviri quantũcunq; sunt scti in corde nihilominꝰ sctificari volũt in corpore. ij. Cor. vij. Emundem⁹ nos ab omni inquinamẽto carnis ⁊ spiritus. ps. Cor meũ ⁊ caro mea exultauerunt in deũ viuũ. Zsta duo exellẽter habuit beatus frãcisc⁹. f. corp⁹ sanctũ ⁊ animã vt de eo veracit dici possit q̃ sanct⁹ est. f. in aia sctificet adhuc i corpe. Prio siqdem habuit corp⁹ sctũ: qr oia q̃ i ipo fuerũt, sctã erãt Zncipiam⁹ igit a capite ⁊ descẽdam⁹ vsq; ad pedes: videbim⁹ ꝙ a plãta pedis vsq; ad ꝟticẽ nõ erat i eo nisi scitas. Sãcti siqdẽ fuerũt capilli beati frãcisci. Cũ em̃ dom⁹ cuiusdã monarch[illegible]mãzille modicũ de capillis ei⁹ accepit, ⁊ in ſaſſuras posuit, ⁊ dom⁹ firmata ꝓmãsit: qr ãnimarum scti viri capillis stabilunt fragilis.

Secūdo fuerūt sancti oculi ei⁹ de quib⁹ ipse deuotas lachrymas emittebat: ⁊ tātas ⁊ tā assiduas vt infirmitatē incurreret oculorū. Et cum moneret vt sibi a fletu parceret respōdebat. Nō est ob amorem luminis qđ cōmune habem⁹ cū muscis expellēda iterne visitatio lucis. Tertio, sancte erāt aures eius que vocē diuinam ⁊ iubilationē angelicaz audire meruerūt. Tribus nāq; vicibus vocē diuinā audire promeruit. Prima erat vox paterne increpationis, quā in apuliam profectus audiuit. Quis pōt tibi meli⁹ facere dn̄s an seruus, diues an pauper. Extunc autē amor terrenoꝝ sibi viluit ⁊ in amorem dei tot⁹ exarsit. Secūda fuit vox magne eruditiōis quā audire meruit in hec verba. Frācisce amara ꝓ dulcib⁹ sume, ⁊ teipsum contēne si me cupis et velis cognoscere. Et istā vocē nō surda aure audiuit, sed omnia aduersa gratanter sustinuit ⁊ de suo corpore nō curauit. Tertia fuit vox magni amoris q̄ vocē audire meruit, qn̄. s. crucifixus sibi de cruce locutus est dicēs. Frācisce vade repara domum meam que vt cernis tota destruit. Ab illa autem hora in amorē ⁊ compassionē crucifixi eius anima fuit totaliter liquefacta. Sanctus etiā frācisc⁹ audiuit angelicam iubilationē. cū em̄ semel egrotaret angeli sibi dulcissimū edidere cōcētū: ex qua iubilatione eius anima magnū recepit gaudiū ⁊ corpus magnū alleuiamentum. Quarto fuit sanctū os eius. Uerba enim q̄ de ore Frācisci procedebant: tante fuerūt ꝟtutis ꝙ si quē benedicebat benedictus erat sicut bene patet in illo qui vxorē suā a salubri proposito impediebat cui sanct⁹ vir suam benedictionē misit dicēs. Fili nūc, nūc tēpus est misericordie: ⁊ postea tēp⁹ est equitatis: ad quod verbū ille fuit protinus immutat⁹: sed et si quem maledicedat ille erat maledict⁹. Unde cum quedā sus agnū mansuetissimū comedisset illi maledixit ⁊ statim illa sus mortua fuit: etiā cuz quedam puella fuisset lumine oculoruz priuata, ⁊ vir dei de sputo suo ei⁹ oculos liniuisset illa puella protinus est curata. Quinto fuerunt sancte man⁹ eius q̄ fuerūt stigmatib⁹ ꝯsecrate ita ꝙ ea q̄ tāgebat sancta erāt. Nā sepe panis ab eo tact⁹ infirmos comedētes sanabat. Quidā em̄ cū inter niues gelidas deficeret manib⁹ beati frācisci cōtractat⁹ mox fui i corde ⁊ corpore mirabiliter iflāmat⁹: q̄ nec mirū si ille manus frigidos iflāmāt q̄ ignitos carbūculos, id est xp̄i stigmata deferebāt. Sexto sctē fuerūt vngues ei⁹. Cū em̄ quidā frater tētaret de vnguib⁹ scti p̄ris frācisci habere cupiebat qđ ille i spiritu recognoscēs dixit ei: veni fili precede mihi vngues. Ille aūt cū letitia iussa cōplēs ꝓ reliquijs prescissuras ip̄as seruauit, ⁊ oī tētatione fugata multā ꝯsolationē recepit. Septimo sancta fuit scriptura eius. Cum em̄ q̄dam frater tētaretur cogitauit ꝙ si de scriptura beati francisci aliq̄d acciperet oēm tētationē vincere posset qđ ille in spū recognoscēs fr̄e illo vocato quasdaz laudes ei i cedula scripsit: ⁊ sibi dedit: ⁊ oīs tētatio ab eo recessit. Octauo sctā fuit chorda ei⁹. Cū em̄ q̄dā chordā q̄ vir dei accintus cū deuotiōe ꝟuaret chordā illā sepe in aquā itingebat ⁊ oēs ifirmi ex illa aq̄ potētes afficiebant sani. Nono fuit sctm̄ corp⁹ ei⁹: tū qr fuit lateris vulnere dedicatū: tū qr erat duob⁹ ensib⁹ crucis p̄munitū: tū qr erat omni puritate mūdū. Uñ cū quadā vice i carne sua videret motus aliq̄s pullulare castitatis amator chorda se fortissime ꝟberauit dicēs. Eia frat asine sic opz te manere: sic subire flagellū. Decimo scti fuerūt pedes eius qr fuerūt xp̄i stigmatib⁹ ꝯsecrati. Uñ cū oues ⁊ boues i ꝓuincia reatina pestis ꝯsumeret: q̄dā aquā cū qua pedes ipsi⁹ loti fuerant cū deuotiōe reseruās animalia illa aspersit: ⁊ mox omnis pestilētia ab illis animalib⁹ euanuit. Scđo anima ei⁹ fuit sancta Una cū aīa de ei⁹ corpore exiret visa est in specie stelle: cuius magnitudo ad instar lune lux vero ad instar solis esse videbatur. Ista stella fuit anima beati Francisci que ad instar lune erat magna propter immensam amorē: qr scđm Bernar. Qui charitatē magnā habet est beatus ⁊ magnus q̄ vero paruā habet charitatē paruus est: q̄ nullā nullus est. Ad instar solis erat lucida ꝓpter dei cognitionē Et ad instar stelle fuit incorrupta ꝓpter cogniti ⁊ dilecti perpetuā retentionē. Hoc signi-

ficatuz est ꝙ quibusdã fratribꝰ apparuit in specie currꝰ ignei mirãdi splẽdoris super quẽ globꝰ igneꝰ lucidꝰ splendebat: qui solis habẽs splẽdorẽ noctẽ cõuertit in diẽ. Jõ aũt apparet in curru igneo Qꝛ eius aĩa posita est ĩ fornace charitatis accẽse. Jdeo globꝰ lucidus qꝛ immersa est in lumine diuine sapiẽtie. Jdeo ad instar solis qꝛ tota deificata ẽ: ⁊ ideo secura est de eterna possessione.

¶ Sermo. cclxiij. De eod̃ Serm̃. ij.

Vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis habentẽ signũ dei viui ⁊c. Apo. vij. Xp̃s ante primũ aduentum qui erat aduẽtꝰ mle p̃misit angelũ. s. beatũ Joannẽ baptistã. Aũ vero scd̃m aduẽtũ sue iustitie p̃misit alterꝝ angelũ. s. beatũ Frãciscũ. Jn premissis aũt verbis tria de beato francisco ostẽdunt̃. Primo ꝙ erat homo angelicus: cũ dicit̃. Uidi alterũ angelũ. Jn angelo sunt quatuor cõmendabilia, de quibus dicit propheta. Qui facit ãgelos suos spiritꝰ ⁊c. scz obediẽtie velocitas: ideo dicit angelos suos. i. nuncios magna puritas: ideo subdit spiritꝰ magna humilitas: ⁊ ideo dicit: ⁊ ministros suos ⁊ feruẽs charitas ideo dicit, ignem vrentem. Propter ista quatuor beatꝰ franciscus angelo assimilatur. Primo ꝓpter obedientie prõptitudinẽ. Quatuor siquidẽ deus beato francisco p̃cepit. Primo vt aduersa letanter acciperet. Scd̃o vt semetipsum cõtenneret, dicẽs. Francisce: amara ꝓ dulcibus sume: quo ad primũ. Et teipsum contẽne si me cupis agnoscere, quo ad secundũ. Tertio vt suã ecclesiã repararet: sibi dixit. Francisce vade repara domũ meam. Quarto vt in se tantũ ⁊ nõ ĩ aliquo homine speraret dicẽs. Quis põt tibi meliꝰ facere: dñs an seruus, diues an paup̃. Ad ista quatuor precepta que ei deus precepit: valde obediẽs fuit. Primo qꝛ aduersa letanter sustinuit, vnde ipse dixit. Tm̃ est bonũ qd̃ excepto ꝙ oĩs pena me delectat, d̃r etiã de eo ꝙ malebat de se audire vituperiũ ꝑ laudis p̃coniũ: ⁊ cũ pueri post eũ currerent ⁊ lutuz proijcerent ipse semp̃ ad oĩa patiẽs fuit. p̃s. Opprobria exprobrãtiũ ceciderẽt super me. Secundo seipsum cõtempsit: qꝛ se maximũ peccatorẽ reputauit. Unde cuidã suo fratri interrogãti quã opinionẽ de se haberet respõdit. Uideor mihi esse peccator maximꝰ. j. Thimo. j. Christꝰ venit ĩ hũc mũdũ peccatores saluos facere: quorũ primus ego sum. Tertio ecclesiã dei verbo ⁊ exemplo reparauit. Thimo. iiij. Scias quomodo oportet te ĩ domo dei cõuersari ⁊c. Quarto spem suã ĩ solo deo posuit. Uñ sepe dicere ꝯsueuit cũ ꝓpheta. Jacta cogitatũ tuũ ĩ domino, ⁊ ipse te enutriet. Secũdo assimilatur angelo propter suã puritarez. Laborauit nanq̃ diabolus in cor beati Frãcisci q̃druplicẽ suggestionẽ immittere. Aliquãdo suggestionem fraudulentie: vt eum a feruore spiritus reuocaret dicẽs. Nullus est peccator cui penitenti deus nõ indulgeat: sed nimis se affligenti misericordiã denegat. Jpse autẽ istam suggestionẽ vicit ꝑ sapientiam ⁊ discretionẽ: sciẽs ꝙ per hoc ipsum volebat a feruore reducere. j. Johan. iiij. Nolite omni spiritui credere: sz ꝓbate spiritꝰ si a deo sunt. Aliqñ suggestiõe cõcupiscentie: sed istã suggestionem deuicit ꝑ carnis mortificationẽ, naz modo chorda grauiter se verberabat: modo se ĩ niuẽ magnã proijciebat: modo cibos ne palatũ allicerent: aqua frigida vel cinere ꝑmiscebat. Ad Colocẽ. iij. Mortificate mẽbra vr̃a q̃ sunt sup̃ terram. Aliquãdo materiã auaricie quãdo in via sacculum plenũ pecunijs reperit: sed nullo modo accipere curauit. Tandẽ a socio molestatus aperiri iussit: ⁊ ecce serpẽs inde exiliẽs cum ipse euanuit. Ad philip. iij. Oĩa arbitror vt stercora: vt Christũ lucrifaciã. Aliquando materia impatiẽtie: sicut qñ ip̃m grauiter ꝟberauit. Hebre. x. Patiẽtia dei est vobis necessaria. Nec mirũ si diabolus nunq̃ ĩ corde eiꝰ ĩtrare potuit qꝛ fortissime munitꝰ fuit. Quidã em̃ vidit btm̃ frãciscũ fortissimis ensibꝰ duobus in modũ crucis signatũ, quoruz vnus a capite ad pedes, alius autem a manu ad manũ tendebat̃. Si em̃ diabolꝰ volebat in illum intrare a superiori parte per fraudulẽtiaz ibi incidebat̃ ense sap.ẽtie: si ab inferiori

per cōcupiscentiā: ibi incidebat ense castitatis ⁊ cōtinentie: si vero a dextris per prosperitatē ⁊ auaritiā ibi incidebat ense frugalitatis ⁊ tēperātie si a sinistris ꝑ aduersitatem, ⁊ in patientiā ibi incidebatur ense magnanimitatis ⁊ patiētie. Tertio assimilatur angelo per excellentē humilitatem ꝓpter quam quadruplicē meruit exaltationē. Primo exaltatꝰ est in ecclesia qꝛ factꝰ est eius sustētator. Uñ summus pontifex cū laterañ. basilicā subito minari ruinā cōspiceret: vidit btm̄ frāci. eā suo dorso subito sustētare. Eccl'.ix. Ciuitas ꝑua ⁊ viri pauci i ea. Uiri q̄dē multi sunt i ecclia nūero: sꝫ pauci sunt i ea merito. Uenit cōtra eā rex magnus. i. diabolus ⁊c. Scdo exaltatꝰ est in fama: qꝛ toti mūdo fuit admirabilꝫ ⁊ p̄clarꝰ. Eccl'.xj. Est homo abundās paupertate: ⁊ oculꝰ dei respexit illū i bonis. Tertio exaltatꝰ est i doctrina: qꝛ factꝰ est fructuosꝰ p̄dicator eccl'.xj. Sapiētia hūiliati. s. beati frācisci exaltabit caput illiꝰ. Et i medio magnatorū. i. p̄dicatoꝝ cōfidere eum facit. Quarto exaltatꝰ est i gl'ia: qꝛ factꝰ est ciuitatis celestis sūmꝰ ihabitator: sicut patet in visiōe habita de sede sublimi. Job xxij. ca. Qui humiliatꝰ fuerit, erit i gl'ia. Quarto assimilat angelo ꝓpter feruentē amorē. Ipse em̄ totus fuit dei amore plenus, quod patet ꝑ quatuor signa. Primo per corporis eleuationē: qꝛ sepe cū oraret visꝰ est totꝰ a terra subleuari. Ista nāq̄ subleuatio corporis mētis eleuationē significat. Secūdo ꝑ corporis calefactionem. Interrogatꝰ tamē quō tam tenui tunica posset a frigore arceri. Respōdit. Si ignis spiritussancti interius nos calefaceret: caro nr̄a exterius frigus nō sentiret, p̄s. Inflāmatū est cor meum: ⁊ renes mei cōmutati sunt. Tertio ꝑ mētis eleuationem. Sācti em̄ viri in mētis excessum rapti: exterius insensibiles reddunt: qꝛ ab amoris violētia totalr̄ iteriꝰ absorbent. Uñ q̄dā vice cū sanctꝰ frācisc' a populo cōprimeret: insensibilis ꝑ om̄ia videbatur. ij. ad Coꝝ.xij. Scio hoīem i xp̄o siue in corpe, siue extra corpꝰ ⁊c. Quarto per ignꝫ exterioris extictionē. Martyres em̄ dei iō sepe vim ignis nō sētiebāt: qꝛ ignꝫ amoris ip̄os frigidos reddebat. Jō beatus francisc' soldano dixit ꝙ cū sacerdotibus suis ignē intraret, ⁊ ille quem dei clemētia ꝓtegeret, verā fidem haberet. Sciebat eī ꝙ ignis exterior cessisset ardori fidei ⁊ ignis amoris iferni. Origenes. Mirabile genꝰ medicamēti vt ignis ignibus extinguat. ¶ Secūdo fuit homo virtuosus quod notatur cum dicitur. Ascēdēte ab ortu solis. In hoc em̄ ꝙ ascēdit cum sole: notatur ꝙ totus fuit illuminatꝰ ⁊ deificatus. Primo ascēdit totus illuminatꝰ: iō totū mundū tenebrosū illuminauit. Apoc.xviij. Uidi aliū angelū ascēdētem ab ortu solis ⁊c. Et sequit. Et terra illuminata est a gl'ia eius. Terra nanq̄ est obscura, sicca, ⁊ frigida: ⁊ significat mundū vbi sunt multi obscuri. i. erronei. multi frigidi. i. negligētes ⁊ tepidi: multi duri. i. obstinati. Gen̄.j. Tertia erat ianisq̄ ad tepidos ⁊ vacua: quo ad duros: ⁊ tenebre erāt sup faciē abyssi: quo ad obstinatos. Uenit em̄ sanctꝰ frācisc' portās secū tres radios: scilicet radiū doctrinarum per quā illuminauit obscuros. radiū exēploꝝ ꝑ quem cōuertit obstinatos. Eccl'.xliij. Triplicit sol exurēs mōtes ⁊c. Ipse em̄ excussit ignorantiā in erroneis. radio doctrinarū: negligentiā in tepidis radio exemplorū: et duritiā in obstinatis radio miraculorum. Secūdo ascendit totus inflammatꝰ. Habuit em̄ carbones accēsos in ore: qꝛ habuit ignita v̄ba. Eccl'.xlviij. Surrexit helyas quasi ignis. In corde: qꝛ habuit ignita desideria. Luce vl. Nōne cor nr̄m ardēs erat i nobis ⁊c. In corpore: qꝛ habuit ignita stigmata. Eccl'ia. xxxviij. Uapor em̄ vrit renes eiꝰ. In sua actiōe: qꝛ habuit ignita opa Job.xxxvij. Nōne vestimēta tua cādida sunt ⁊c. Tertio ascēdit totus deificatus. Ex eo em̄ ꝙ cū sole ascēdit: eius similitudinē iduit ꝑ stigmata q̄ portauit Mat.xvj. Si q̄s vult venire post me abneget semetipsum ⁊ tollat crucē suā et sequatur me. Tertio fuit homo diuinus. Et hoc tangitur cū dicit. Habentez signum dei viui. Istud signum portauit in corde ꝑ amoris vulnerationē Canticoꝝ.iiij. Uulnerata charitate ego sum ⁊c. In corpe ꝑ macerationē. ij. ad Corin.iiij. Sēꝑ mortificationē iesu in corpore vestro circunferentes. In parte ꝑ stig-

matum impressionem Canti.viij. Pone vt signaculum me super cor tuum: hoc refertur ad vulnus cordis per amorem: vt signaculum super brachium tuū. Hoc refertur ad vulnꝰ stigmatū ꝑ impssionē: qꝛ fortis est vt mors dilectio: hoc referꝛ ad vulnus corporis ꝑ macerationē. Sancti enim viri per dilectionem quam in se feruenter gerūt: oīa vitia in se extinguunt.

¶ Sermo.cclxiiij.

De stigmatibus Francisci sermo pmꝰ.

Ego enim stigmata dñi nostri iesu Christi in corpore meo porto Gal. vj. In his ꝟbis que ad honorē beati frācisci leguntur tria implicantur. Primuz est quia stigmata portauit quod fuit indiciū magne charitatis. Quinqꝫ em̄ fuerunt in corde eius que fuerūt causa stigmatū in eius corpore. Primum fuit vehemens imaginatio: ꝙ autez imaginatio imprimat patet per duo exempla que ponit Hierony. in glo. Genes. xxx. Unum est ꝙ duz quedam mulier ethiopem peperisset ⁊ ex hoc a viro suspecta haberetur inuentum est hoc sibi accidisse ex quadam imagine ethiopis quam ipsa cōspexit. Aliud exemplum est ꝙ cū quedam mulier filium parentibus omnino dissimilem peperisset: et ex hoc suspecta haberetur, inuentuz est ꝙ talis imago in cubiculo habebatur. Dicit em̄ philosophus in lib. de animalibꝰ Quod cum quedam gallina gallum vicisset galline ex imagine. s. victorie crista ⁊ calcanea sunt exorta. Sanctus ergo franciscꝰ in visiōe sibi facta imaginabatur. Seraphi crucifixū ⁊ tā fortis imaginatio extitit ꝙ vulnera passionis in carne sua impressit. Secundū fuit vehemens dilectio ꝙ em̄ amor hz virtutem imprimēdi. Dicit Hugo de sancto victore. Scio anima mea ꝙ quicquid diligis in eius similitudinem transformaris. Quia igitur amor passiōis dñice in corde beati frācisci ardebat fortiter et feruenter: ideo in carne sua faciebat mirabilia. ꝓuerbiorum. vj. Nunquid potest homo ignem absconde re in sinu suo vt vestimenta non ardeant. Tertiū fuit vehemens admiratio, ꝙ em̄ admiratio imprimat ostendit Augu. contra Julianū adducēs exēplū ouiū iacob ꝙ ex quadā admiratiōe virgaꝝ fetꝰ varios cōcipiebāt. videbat aūt frācisc⁹ seraphin crucifixū: ⁊ admiratione ⁊ stupore nimio replebaꝛ. Eze. j. Hec erat visio discurrēs i medio aīaliū splēdor ignis, ⁊ de igne fulgor egrediēs. Quartum fuit vehemēs meditatio: ꝙ āt meditatio imp̄mat, sufficiēter ptz. Ecclesia. xij. Ub: dr. Frequēs meditatio carnis afflictio est. p̄. In meditatione mea exardescet ignis. Istā meditationē habuit frācisc⁹ q̄ xp̄i passionē quotidie meditari non cessauit. Deutero. vj. Meditaberis sedēs in domo tua. Quinto fuit vehemēs ipsiꝰ cōpassio, ꝙ aūt ꝯpassio imprimat ptz: qꝛ gallina ad pullos suos tāta cōpassiōe afficiꝛ ꝙ tota infirmari vr̄. Sic Frācisc⁹ ad xp̄i passionē tāta cōpassiōe mouebaꝛ: vt cum eiꝰ passio in mēte veniret: totꝰ liq̄fieret ac vix lachrymas cōtineret. Cātico. v. Aīa mea liq̄facta est vt dilectꝰ locutus est ⁊c. Scdo ꝑ hoc ꝙ portauit stigmata dñi ostēdiꝛ ꝙ fuit preconiū maxime familiaritatis. Christꝰ em̄ dedit beato Frācisco stigmata tanq̄ arma sua vexilla sua: sigilla sua ⁊ testimonia sua. Ipse nāqꝫ erat miles Christi: signifer xp̄i: legatꝰ Christi: et p̄co xp̄i. Qꝛ igiꝛ erat miles xp̄i. Ipse xp̄s dedit sibi stigmata tanq̄ arma sua. Hoc ptz ex eo ꝙ visus est munitꝰ duobꝰ ensibꝰ in modū crucis: ita ꝙ diabolꝰ nō poterat intrare in cor suū: nec a superiori per aliquā vanaz spem: nec ab inferiori per aliquem inordinatū amorē: nec a dextris, ꝑ aliquā inordinatā leticiā: nec a sinistris ꝑ aliquem inordinatum dolorem. Secundo fuit signifer xp̄i: ideo dedit sibi stigmata tanq̄ vexilla sua. Ad vexilla siquidē regalia hostes terrenꝛ, qui fugerēt reuertunꝛ. principes animantur: ⁊ ceteri cōgreganꝛ. Legitur ꝙ quidā ex reuelatiōe diuina vidit crucē aureā, ex ore Francisci ꝓcedentē: cuius summitas celum tangebat: cuiꝰ brachia videbanꝛ vsqꝫ ad fines mūdi extēdi ꝑ hoc ꝙ sūmitas celos tāgebat significabaꝛ ꝙ angeli ad visionē stigmatū trahebanꝛ i magnā admirationē. Per brachiū inferiꝰ significabaꝛ ꝙ demones ducebanꝛ ad magnā ꝯfusionē.

Per brachiū sinistrū qđ ꝓtēdebat ad aq̄lonē significat ꝙ pctōres i dei amorē frigidi ꝓuocant ad ꝯuersionē. Per brachiū dextrū qđ protendebat ad austrū, significabat ꝙ fideles in dei amore feruētes, inducebantur ad deuotionē. Tertio qđ erat legatus dei idcirco dedit stigmata tanq̄ signa sua: ipse quidē tanq̄ legatus Christi, bullā summi pontificis secum ferebat. Uñ ꝛ: in vita sua signo thau literas sigillare cōsueuerat. Tanq̄ legatꝰ signa pontificalia secum deferebāt. Unde quidā in eius frōte vidit signum thau varietate colorum distinctum: qđ eius frontē miro venustabat ornatu. Tanq̄ legatus pctā remittebat: vnde cuidā cū baculo q̄ figurā thau in se habebat. apostema fregit ꝛ sanatus fuit. Tanq̄ legatꝰ benedictionē dabat. Uñ appropinquāte hora mortis i modū crucis manibꝰ cācellatis fratres benedixit tanq̄ legatus synodo intererat. Uñ cū quadā vice a prouinciali capitulo corporaliter defuisset visus est a quodā ibi consistere in spiritu ꝛ in modū crucis fratres benedicere. Quarto qꝛ erat preco dei, dedit ei stigmata tanq̄ signa vel testimonia sua vt ab oībꝰ preco dei cognosceret: ꝛ ꝟba illius quasi ex ore dei reciperent. Hiere. xv. Si separaueris preciosum a vili quasi os meū eris. Uñ cū quidā rustici eū interrogarent q̄s ipse esset: ꝛ ipse se dei preconem esse diceret. eum in niues ꝓiecerūt dicentes. Jace ibi rustice preco dei. Tertio ostēditur ꝑ hoc ꝙ stigmata in corpe suo portauit qđ fuit argumentū omnimode veritatis. Quod multipliciter ostendi pōt. Primo ex seraphica visiōe. Uidit em̄ beatus Franciscꝰ xp̄i passionē meditando reuolui vnū de seraphim sex alas habentem ꝛ iter alas erat effigies Christi crucifixi. Disparēs aūt in corde suo mirabilē reliquit ardorē ꝛ in corpe suo stigmatū impressionē. Secūdo ex sāguinis emissiōe ex dextero em̄ latere tanq̄ lācea trāsfixo sepe sanguis exibat: q̄ tunicā ꝛ femoralia respergebat. Alias em̄ sāguinē nō emisisset si vera stigmata nō fuissent. Tertio ex sensibili dolore. Cū em̄ quidā frater scapulas eiꝰ cōfricaret ꝛ vulnꝰ lateris sic tetigisset beatus Frācisc⁹ ad eiꝰ tactū dolorē sensit, ꝛ maxime exclamauit. Alias em̄ dolor ibi nō sentiretur nisi vera stigmata haberentur. Quarto ex multoꝝ fideli attestatione, qꝛ multi tā in vita q̄ in morte ista stigmata viderūt, tetigerūt ꝛ osculati fuerūt j. Joānis. j. Quod audiuimus ꝛ qđ vidimꝰ oculis nostris ꝛc. Quinto ex multorum miraculorum ostensione: nam ex signis ipsis modo certificat dubios, sicut ptz in papa Gregorio. Modo iuuat deuotos, sicut ptz in milite sibi deuoto, q̄ lethaliter fuit vulneratus. Modo cōuertit incredulos: sicut ptz in clerico de eiꝰ stigmatibꝰ dubitāti, ꝛ in manu sua vulnus recipiēti.

¶ Sermo. cclxv. De eodē. Ser. iiij.

Enite ad me oēs qui laboratis ꝛ onerati estis et ego reficiā vos. Matthe. xj. In p̄nti euangelio quatuor persone inuitantur vt ad xp̄m veniant, scz fatigati. i. auari: q̄ sunt in cōtinuo labore onerati. i. superbi: qꝛ superbia nimis est ponderosa: famelici. i. luxuriosi: ꝛ separati. i. sine iugo discipline diuisi. Dicat ḡ beatꝰ Franciscus. Uos fatigati labore auaritie venite ad me pauperē: ꝛ ego refouebo vos. Uos onerati pondere sup̄bie venite ad me humilē ꝛ alleuiabo vos. Uos aūt famelici fame cōcupiscētie, venite ad me amore dei flagrātē, ꝛ ego reficiā vos. Uos diuisi a iugo discipline, venite ad me iugū obedientie feruētē ꝛ ego pacificabo vos. Habuit igit̄ Frācisc⁹ paup̄tatē ꝑ quā fatigatos labore auaritie refouebat. Eius aūt paup̄tas fuit spōtanea. Cū em̄ quadā die euangelium legeretur in quo dn̄s discipulos sine auro ꝛ argento ꝛ calciamentis mittebat: continuo ad oīa adimplēda se accinxit. Scđo fuit extrema, qꝛ nudus ad cōuersionē venit: qꝛ etiam cum vestibus patris auaritie resignauit: ꝛ nudus de nudo exiuit: qꝛ nudus super nudam se poni fecit. Tam extrema fuit ꝙ non solum pauper sed paup̄tas poterat appellari, sicut ptz in tribus mulieribus q̄ ipsum taliter salutauerūt. Tertio eiꝰ paup̄tas humilis ꝛ deuota, libētiꝰ

vtebat eleemosynis hostiatim quesitis, ꝯ spōte oblatis dicēs illū panē esse angelicū, qz dabat inspirationib⁹ angelor⁹. Ho. panē angelor⁹ manducauit homo. Scōs habuit humilitatē profundā p quā oneratos pre superbia alleuiabat. Cui⁹ humilitatis sunt ḋcq; gradus. Primū est laudes hoim fugere. Vbi enim de se audirevi tuperiū quā laudis preconiū: vñ cuidam fratri preceperat: vt cū populus eū laudaret, ipse in eū ꝟba vilitatis inferret. Scōs gradus est humilia sentire de se: vñ a quodam fratre interrogatus quā opinionem haberet de se: rñdit. Video⁹ mihi esse maximus peccator. Tertiꝰ est in hac vita semper se timere: vñ cū ab aliquo pplo beatificaret: dicebat. Noli me laudare tanqꝫ securū adhuc filios et filias habere possim⁹ reuertens ad seculū nemo laudandus, cuius exitus est incertus. Quartꝰ est inferiorib⁹ obedire, voluit em̄ magis subesse ꝙ preesse: vnde generali celdēo officio guardiani parebat volūtati: et socio suo cū quo ire solitus erat: obedientiā promittebat. Quintus gradus est de opprobriis hoim nō curare: vñ cum tpe hyemali indutus pāniculis, oratioⁿi tremebundus insisteret dixit ei quidā: vt de suo sudore vnam sibi nummatā venderet. Ille respōdit. Nō tibi: sed domino meo vēdo. Tertio habuit dei amorē feruentē, per quē concupiscentie fame oneratos spiritualiter reficiebat: cuius amor feruidus ptz per orationes feruidas quas faciebat. Eius nāq; orationes fuerunt multe dulcedinis, feruoris, virtutis, potestatis et gratie. Tante dulcedinis vt in ea facerent mentis excessum et elevationē. Tanti feruoris vt in eo inducerent corporis elevationem. Tante virtutis vt in hominib⁹ facerent magnā immutationē: vnde cum pro quodā abbate oraret, ille subito tantam sensit immutationem et dulcedinem mentis, quantam in vita sua non fuerat expertus. Tante potestatis vt diabolo faceret magnam cōfusionem. Cū enim ciuitatem Assisij totam illam regionem draco videretur absorbere ille orauit, ac statim euanuit draco. Tante gratie vt sibi impetraret peccatorum remissionē. Cum enim quadam die peccata deflerent, a spiritu sancto certificationē accepit ꝙ dominus sibi petā sua dimisit. Quarto habuit perfectā obedientiā p quā illos qui erāt sine ingo disciplineⁿ pacificauit. Cuius obediētia tāta fuit ꝙ nō tm̄ obediebat suo superiori. i. deo nō solū suo cōli. i. cuilibet alteri prelato: sz suo inferiori qz guardiano suo obedientiā promittebat: et quia sic obedies fuit: ideirco ois elemēta et oēs creature sibi obediebāt: aer nāq; induit nouā claritatē: quia, cū ipsum et socium suū caligo tenebrosa inuolueret, ad eius oronem tandē tāta claritas radiauit, ꝙ ipsos vsq; ad hoc spiritū letos p̄duxit. Ignis induit nouā lenitatē: qz cū ipse ex nimio oculoꝝ dolore infirmitatē incurrisset et oporteret sibi cū igneo ferro coctura fieri: ille sibi ferrū candēs signauit: ꝙ nullū dolore sensit. Aq̄ induit nouā trāquillitatē: qz cū ḋdā nante naufragiū formidaret: inuocato eo trāquillitas est secuta. Aq̄ et induit nouū saporē: qz ad eiꝰ oronem in vinū optimū est conuersa. Terra induit nouā fertilitatē qz p eiꝰ me rita sepe fertilitas magna fuit. Cinis etiā oronē ferra fontem aque dedit. Obediebāt etiā ei cetere creature: scz creature q̄ hñt tm̄ esse: sicut ptz i lapide: quo caput mulieris contriuit: q̄ hñt viuere sicut ptz in petro salmo miraculose mūcto q̄ hñt sentire: sicut ptz lamb⁹ in ḋb⁹ hō ꝓpter peccm̄ triplex amisit vsum: qz aues audita voce fugiūt: se cōtractari nō ꝑmittūt et viso homine a cāpu desistūt. Sed reuera ei obediebāt: qz vocate veniebāt et se ab ipse tāgi ꝑmittebāt, et usse. cātabāt: et in se subtiliter cōbāt: sicut in legēda ꝓmet. Obediebāt et ei creature q̄ hñt discernere. s. homines nō solū viui sed et mortui, qz plurimos suscitabat. Obediebāt etiā ei creature intellectuales scz angeli nō solū boni q̄ cozā ipso in infirmitate posito vulei ter cantauerūt, sed etiā mali: q̄ ad eiꝰ imperiū sepe fugerūt. Vnde cū ciuitas reatina ite. stino bello periret: vidit supra portā demones exultātes. vñ forma de eius mandato clamauit. Ex parte dei oipotētis et iussu serui eiꝰ Frācisci discedite demones vniuersi, et statim demones fugerunt et sunt fugati et ciues pacificati.

¶ Sermo. cclvj. De sancto Dionysio martyre. Sermo primus.

Quidã viri adherẽtes paulo crediderũt: in ꝺ̃b⁹ Dionysi⁹ arto pagita.ꝛc. Actuũ.xvij. in ista collectatione quã habuit paulus cum dionysio stoicis ⁊ epicuris quatuor ternariꝰ ponuntur sicut ex ipso tertu manifeste habetur. Primus ternari⁹ est: qꝝ ibi sunt ꝺ̃dã irridẽtes quidã dubitantes ⁊ quidã credentes. Irridentes erant qui dicebãt quid vult seminverbius ste dicere. Dubitantes qui dicebãt audiem⁹ te de hoc iterũ. Dionysius aũt nõ erat de numero irridentiũ: sed de numero dubitantiũ ⁊ tandẽ fact⁹ est de numero credẽtiũ. Uñ Aug. in quodã sermone tractans verba ꝺ̃dictas inter irridẽtes ⁊ credẽtes medũ sunt dubitãtes. Qui irridet cadit: qui credit stat: ⁊ qui dubitat ille fluctuat. Audiemus te inquiũt: de hoc iterũ incerti an casuri essent cũ irridentibus an stacturi cũ credentib⁹ hodie aũt iste ternari⁹ multus viget. Sunt nanqꝫ multi irridentes. Prouer.xv. Stultus irridet disciplinã patris sui et tales a deo irridebũtur. ꝑs. Qui habitat i celis irridebit eos.ꝛc. Sunt etiã multi dubitãtes qui nec cadũt cũ irridentib⁹: nec stãt cũ credentib⁹: sed fluctuant cum hesitantib⁹. Jac.j. Qui hesitat similis est fluctui maris ꝺ̃a vẽto monetur ⁊ circunfertur. Pauci autem hodie sunt veri credentes qui scz habẽt fidẽ cũ spe vera ⁊ cum dilectione sincera: ⁊ cum operatione sollicita. Luce.xviij. Filius hominis veniens putas inueniet fidẽ in terra. Secundus ternarius est quia ibi erãt quidam epicuri: quidã stoici: ⁊ ꝺ̃dã christiani. Isti autem in aliquib⁹ conueniebãt ⁊ in aliquibus disconueniebant. Conueniebãt nanqꝫ in appetitu beatitudinis scz disconueniebãt in modo appetẽdi. Appetitus eñ felicitatis omnibus est omnis. Aug. Oẽs philosophi disputãdo. studẽdo, ⁊ viuendo petierũt apprehẽdere vitã beatã appetit⁹ antẽ vite brẽ philosophis: christianis: bonis ⁊ malis est cõis. Disconueniunt autẽ in modo. Epicuri nãqꝫ ponũt summũ bonuꝫ in voluptate corporis. stoici vero in virtute animi: scz christiani in dono ⁊ gratia dei. Est et alia cõuenientia ⁊ differentia quam ponit Beda iter epicureos: stoicos ⁊ xp̃ianos. Nã epicuri ponũt felicitatẽ hois in solo corpore cõsistere. Stoici in sola alia scz paul⁹ ⁊ xp̃iani ponũt in corpore ⁊ alia nõ in pñti nec ex se: sꝫ ex gr̃a dei. Epicuri igit. vt dicit bt̃us Aug. in ꝑdicto sermone dicũt. Comedam⁹ ⁊ bibamus cras eñ morie mur. Christiani ño nõ dicũt comedam⁹ ⁊ bibam⁹ q̃ poti⁹ dicũt aut dicere debent. Jeiunem⁹ ꝺonem⁹ ⁊ orem⁹ cras eñ moriemur. Aut si hec tria nolũt dicere: saltẽ dicãt duo, scz ista duo ꝺonem⁹ ⁊ oremus poti⁹ q̃ ieiunem⁹. Stoici aũt dicere possunt virtutẽ animi a nobis habeamus et possideamus cras eñ moriemur. credebant eñ virtutes polyticos a se hr̃e ⁊ sic se beatos esse. Hodie aũt sunt multi epicuri de ꝺ̃b⁹ ꝺ̃. Phil. iij. Quoꝝ deꝰ vẽter est: ⁊ gloria in cõfusiõe eoꝝ qui terrena sapiũt. Sunt etiã hodie multi stoici ꝺ̃ de se ⁊ de sua virtute cõfidũt. ꝑs. Qui cõfidũt in virtute sua ⁊ in multitudine diuitiarũ suarũ. Glo. Pauci vero hodie reperiunt veri christiani. Sunt eñ veri christiani ꝺ̃ corp⁹ suũ macerãt ne sint epicuri: ⁊ i deo spem suã ponant ne sint stoici. Aug. Uirtutez querebas dicit beatus paulus christ⁹ nõ voluptas carnis non virtus ꝑpria: sꝫ cui⁹ est dñs deus ipsius. Hec eniꝫ doctrina christianoꝝ incõparabiliter preferenda doctrinis immũ dictis epicureoꝝ ⁊ superbiis stoicoꝝ. Tertiꝰ ternarius est: qꝝ ibi erãt quidã curiosi ꝺ̃ semper volebãt audire vel dicere aliꝺ̃ nouꝫ, quidam superstitiosi qui dediti erãt cultui idolorũ, quidã vero malitiosi qui doctrinã beati Pauli demonib⁹ attribuebãt. Hodie etiã iste ternarius multũ viget. Sunt eñ multi curiosi ꝺ̃ supernacua inquirunt ⁊ se relinquũt. Bern. Stude cognoscere teipm qꝝ melior es si teipsum cognoscis ꝺ̃ si te negligẽs cognoscere curiam sydez virtutes herbarũ ac cõplexiões hoim: ⁊ naturas animaliũ ⁊ habereꝰ scięntiã oim celestiũ atqꝫ terrestriũ. Sunt etiã multi superstitiosi. ℔m Jsidoꝝ. Superstitio dicit quasi sup statura: qꝝ tales statuta maiorũ despiciũt ⁊ sua anteponunt. Sunt etiã multi malitiosi qui scripturã sacrã dicũt esse diabolicã. Esa.v. Ue ꝺ̃ dicitis bonũ ma-

lum ⁊ malū bonū. Sed beatus dionysi⁹ licet aliqñ fuerit curiosus scientiā philosophicā sectando: aliqñ superstitiosus superstitiosum cultum idolorū tenendo nō fuit: tñ maliciosus sz auditor deuot⁹ doctrinā beati Pauli deuote suscipiēdo. Quart⁹ ternari⁹ est q̄ cōsistit in beneficijs a deo receptz quē ponit Paul⁹ dicēs. In ipso viuim⁹ mouemur: ⁊ sumus. Adeo si q̄dē recipim⁹ esse nature vitā gr̄e ⁊ motū operatiōis bone. Gen. j. Fecit deus hominē de limo terre: ecce ēe nature. Et inspirauit in faciē ei⁹ spiraculū vite: ecce esse gr̄e: ⁊ posuit ip̄m in paradiso vt operaret̄ ⁊ custodiret illuz: ecce motum operationis bone.

¶ Sermo. cclxvij. De eodē. Ser. ij.

Refulsit sol in clypeos aureos ⁊ ereos ⁊ resplēduerunt montes ab eis ⁊c. j. Mach. j. Ex his verbis de btō Dionysio ⁊ socijs ei⁹ tria ostēdunt̄. Fuit em̄ primo a deo valde illustrat⁹: cū dicit̄ Refulsit sol. Et hoc triplici radio. Primo radio celestis sapiētie q̄ acquisiuit diligētē exercitationē ⁊ sollicitudinē. Adeo quidē fuit diligēs: q̄ sicut ipse innuit in epl̄a ad apolophanā de athenis vsq̄ ad heliopolim egypti studio acquirende sciētie p̄fectus est. Didicit p̄ gerothei ⁊ pauli eruditionē. Uñ in lib. de di. no. postq̄ se accusauit quare post gerotheū scripsit ait ⁊ iniuriā facimus ⁊ magistro ⁊ amico existēti ⁊ nos ex eius eloquijs post diuinū paulū introducti. Didicit p̄ assiduā or̄onē. Uñ in libr. de di. no. Opz em̄ or̄onibus pri⁹ ad ip̄m sicut boni principē p̄duci ⁊ magis propinquantes i hoc doceri optima dona circa ip̄m collocata. Scd̄o fuit illustrat⁹ radio reuelatiōis diuine q̄ fuit triplex. Prima est qz spū p̄phetie claruit. Prophetauit em̄ Joāne euāgelista in exiliū relegato q̄ inde esset reuersur⁹. Uñ ait i epl̄a quā sibi misit dicēs: gaude vere amabilis ⁊ infra ex custodia q̄ est in pathmos demitterz: ⁊ ad terrā Asiā reuerteris. Et facies ibi bonas dei mutationes: et his q̄ erūt post te trades. Scd̄a est qua assumptiōi beate marie interfuit: sicut ipse in lib. de di. no. insinuare videt̄: loquens ad Timotheū. Nos inquit vt nosti ⁊ ipsi et multi sctōꝝ fratrū cōuenimus ad visionē corporis vite p̄ncipis: ⁊ q̄ deū suscepit: aderat autem ⁊ frater dei iacobus ⁊ petrus summa p̄uectissima theologoꝝ summitas. Tertia est qua ordines officia ⁊ dignitates angeloꝝ p̄fecte agnouit. Paul⁹ em̄ in tertiū celum raptus q̄ hec oīa cognouit ip̄m edocuit. Tertio fuit illustratus radio oratiōis deuote de qua sic dicit in lib. de diui. no. Nosipsos ergo extēdam⁹ or̄onib⁹ ad diuinoꝝ ⁊ beatorū radioꝝ altiorē inspectū. Per orationes em̄ sursuz ad diuinorū cognitionē trahimur nō deū ad nos trahētes. sz nosipsos ad deū extēdētes. Et ostēdit hoc Dionysi⁹ triplici exēplo. Primo exēplo chatene luminose extense: ⁊ funis ⁊ nauis ad petrā impingētis. In p̄mo exēplo tria ponit: assimilat em̄ orationē chatene luminose ⁊ de super extēte. Oratio em̄ d̄r chatena inquātū p̄ ip̄am ad deū trahimur. Dicit̄ luminosa inquātū p̄ ip̄am illuminamur. Dicit̄ extēta inquātū desup̄ nobis a deo ifundit̄. In scd̄o exēplo sil̄iter tria ponūtur scz nauis, funis, ⁊ petra. Nauis est aīa nr̄a: funis oratio deuota: petra autē xp̄s: p̄ funes ergo or̄onū trahimus aīaz nr̄am ad petrā scz xp̄m nō ipsuz xp̄m ad animā nr̄am. In tertio exēplo sil̄iter tria ponūtur scz nauis petra, ⁊ impulsus ad petrā. Aīa em̄ nr̄a in petrā impingit: qñ peccatū mortale cōmittit ⁊ quāto impingit forti⁹ tāto se a deo elōgat ampli⁹. Secūdo ipse cū socijs suis fuit valde munitus qd̄ notat̄ cū d̄r In clypeos aureos ⁊ ereos. Ipse em̄ fuit clype⁹ dei inquātum habuit fidē dei. Ephe. vj. In omnib⁹ sumentes scutū fidei. Tūc aūt iste clypeus est aure⁹ qñ fides est cū charitate ⁊ tunc est ereus qñ nō pōt aliqua possessiōe frāgi. Tali clypeo fuit munit⁹ btūs dionysius. Fuit em̄ diuersis supplicijs examinatus: sz semp̄ mānsit inuictus. Fuit ter militū manib⁹ flagellatus ad instar beati pauli q̄ d̄t. Ter virgis cesus sum. Fuit super cratē ferreā assat⁹ instar beati laurentij: fuit ad ferocissimas bestias proiectus instar danielis ⁊ ignacij. Fuit in clis

banū iactatus instar trium puerorū. Fuit crucifixus instar xp̄i. Fuit capite trūcatꝰ ad instar pauli. Sed tamē flagella amiserunt virtutē seuiēdi ꝓpter vsrtutū munitionē. ij. Corin. vj. Per arma iustitie a dextris ⁊ a sinistris. Cratis ferrea amisit virtutē comburēdi: ⁊ hoc ꝓpter ignitam dilectionem. Origenes. Mirabile genꝰ medicamenti vt ignis ignibus extinguatur. Bestie amiserunt virtutē seuiendi et hoc ꝓpter crucis oppositionē: mox eniz vt crucē opposuit eas māsuetissimas fecit. Job. v. Bestie terre pacifice erūt tibi. Clibanus amisit virtutē vrendi ⁊ hoc ꝓpter aure spūssancti refrigerationē. Daniel. iij. Fecit mediū fornacis quasi ventum roris flantē. Patibulū crucis amisit virtutē cruciādi: ⁊ hoc ꝓpter dn̄ice passionis recordationē. Greg. Si passio xp̄i ad memoriā reducit nihil est quod non equo animo tolleret. Gladiꝰ amisit virtutē occidēdi. Gladius em̄ ipsum nō occidit: sz ꝑ amorē ad vitā perduxit. Tertio fuit ceteris ad illuminationem datꝰ. quod notat cū dr̄ Et resplēduerūt montes ab eis. Est em̄ datꝰ fidelibꝰ ad illuminationē ⁊ cōsolationē propter beneficia quē impēdit. Adiuuat em̄ deuotos: punit indeuotos: recipit penitentes cōuersos. Deuotos quidem adiuuat in vita, in morte ⁊ post mortē In vita sicut patuit in dagoberto rege francoruz sibi deuoto quē sepe ab ira patris eripuit. In morte sicut ptz: qr cū legati michaelis imperatoris libros dionysij de nouo trāslatos ludouico misissent nouēdecim infirmi curati sūt quoꝝ aliq̄ erāt ad mortē dispositi. Post mortē sicut pz in suprascripto dagoberto: cuiꝰ aiam a demōibꝰ liberauit. Indeuotos etiā punit: sed penitētibꝰ parcit sicut patet i clodoueo rege q̄ brachiū dionysij frangēs in amentiā versꝰ est sz postmodū penituit ⁊ sanitatem recepit.

¶ Sermo. cclxviij. De eodē. Sermo. iij.

Iustorum anime in manu dei sunt: ⁊ nō tāget illos tormētum malicie ⁊c. Sap̄. iij. Qr deus beatuz dionysiū socios ⁊ suos manu sue gratie cōuertit: iuxta illud p̄s. Emitte manum tuam de alto ⁊c. conseruauit iuxta illud Joā. x. Nō rapiet eas q̄sq̄ de manu mea coronauit: iuxta illud Sap̄. v. Accipient regnū decoris ⁊ diadema speciei de manu dn̄i. Ideo verba premissa de ipso ⁊ socijs eiꝰ recte exponuntur. In quibus verbis describit q̄tū ad quinq̄. Primo q̄tum ad vite perfectionē cum dicit Iustorū aīe. Fuit em̄ iustus: qr vnicuiq̄ ius suū reddidit, scz deo: ꝓximo: ⁊ sibi. Fuit em̄ ordinatus q̄tū ad deū ꝑ intimā contemplationē. Ascendit em̄ ad deū ꝑ tres gradus cōtemplatiōis quos ipse distinguit in lib. de. di. no. scz ꝑ sensibiliū manuductionē: per intellectualē operationē: et ꝑ immediatā ⁊ felicē vnionē. Ip̄e q̄dē ante suā cōuersionē fuit magnus philosophꝰ postmodū factus est verus xp̄ianus postmodum a btō paulo ⁊ gerotheo in diuinis factus est valde ꝑfectus. Inquantuz igit fuit philosophus ascēdebat in deuz ꝑ creaturarū manuductionēt Rom̄. j. Inuisibilia em̄ dei a creatura mūdi ꝑ ea que facta sunt intellecta cōspiciunt: inq̄tū factus est xp̄ianus ascēdebat ꝑ intellectualē opationē. p̄s. Da mihi intellectū vt discā mādata tua. Inquātū fuit in diuinis valde ꝑfectꝰ ascēdebat ꝑ imediatā vnionē. ij. Cor. ij. Nos aūt reuelata facie gloriā dei speculātes. De isto triplici gradu dr̄ Prou̅. iiij. Iustoꝝ semita quasi lux splēdēs ꝓcedit ⁊ crescit vsq̄ ad ꝑfectuz diē. Primo nāq̄ iustꝰ de deo icipit habere aliquē splēdorē qn̄ i creaturis respicit deinde ꝓcedit ad maiorē cognitionē qn̄ in animo ip̄m q̄rit ⁊ tādē crescit vsq̄ ad ꝑfectū diē qn̄ se sibi totalr ꝑ amorē vnit. Scdo fuit ordinatꝰ q̄tū ad ꝓximū ꝑ cōpassionez. Displicebat em̄ sibi qn̄ aliq̄s erat nimis austerꝰ. Erāt tūc duo sancti viri q̄ nimis erāt austeri scz carpꝰ et demophilus. Unde volēs ip̄m demophilū ad ꝯpassionē inclinare epistolā sibi scripsit in qua de ipso carpo exemplū mirabile recitauit. Cū em̄ quidā fideles quēdam xp̄ianū ꝑuertissent tantā carpꝰ turbationē habuit ꝙ infirmitatē icurrit quot die rogans deū vt ipsos puniret. Ecce i domo sua q̄dā fornax apparuit ⁊ iuxta illā illi duo valde tremuli stātes q̄ retro a q̄busdā impingebant ⁊ an̄ a serpētibꝰ de

fornace surgētib⁹ trahebāt. Respiciēsq; carp⁹ vidit celū apertū ⁊ iesum cū multitudine angelorū: sed a deo delectabat in punitione istorū q̄ vix respicere volebat ad celū. Tandē iesus ad ip̄m descēdēs homines eripuit ⁊ carpo dixit. Percute me parat⁹ sum em̄ adhuc ꝓ oib⁹ saluādis pati: ⁊ hoc mihi amicū q̄ non peccēt hoies. Ecce tria ꝟba mirabilis pietatis. Unū qñ dixit ꝑcute me vt illoꝝ vindictam in semetip̄m retorqueret. Aliud qñ dixit q̄si possibile eēt adhuc ꝓ hoibus saluandis pati parat⁹ esset. Tertiuz qñ dixit q̄ valde sibi amicū est vt hoies abstineāt a peccatꝭ. Tertio fuit ordinat⁹ q̄tū ad se ꝑ magne sanctitatis ꝑfectionē ꝓpter quā honorat⁹ fuit a xp̄o: ab angelo ⁊ a mundo. Christus nāq; ad ip̄m in carcere descendit: ⁊ missam celebrāti panez obtulit dicens. Accipe hoc chare meus qr mecū erit merces tua magna. Angeli honorauerūt: ⁊ q̄tū ad corp⁹ qñ corpus dionysij caput inter sua brachia angelꝭ cū laudib⁹ p̄cedentib⁹ fere ꝑ duo miliaria deportauit. Et q̄tū ad animā: qr multis laudib⁹ animā eius ⁊ socioruz angeli deportauerunt ad celum. Totus ēt mundus ip̄m honorat. Uñ dixit sibi christus. Memoria tua erit in laude. Eccli. xliiij. Sapiētiā sanctoꝝ narrāt populi ⁊c. Secūdo describit q̄tū ad suā cōuersionez: cū dr: in manu dei sunt. Prius quidē erāt in manu sinistra sed postmodū in manu dextera dei venit qñ de statu infidelitatꝭ xp̄s ipsum conuertit. Cuius conuersionē tria causarunt. Primū est obscuratio. Uidēs em̄ Dionysi⁹ eclypsim factā in passione domini nō esse naturalē: tū quia luna erat imperfecta distātia a sole: tū quia eclypsis lumen nō aufert ab omnib⁹ partibus terre tū qr ꝑ tres horas durare nō pōt Dixit. Ordo nature peruertitur aut elementa mentiunt aut de⁹ nature patit ⁊ elemēta sibi cōpatiunt. Scdm est pauli predicatio. Act. xvij. Quidā viri adherētes paulo crediderūt: in q̄b⁹ dionysi⁹ ariopagita ⁊c. Tertiū est cuiusdā ceci illuminatio sicut in legēda habet. Tertio describit seu cōmendat q̄tū ad peccati vitationē: cū dr: ⁊ non tanget illos tormētum malitie. Malitia post suā ꝯuersionē ipsum nō tetigit: sed semper se in puritate seruauit: qd triplici exemplo ostendit. Primo qr se a minimis in puritatib⁹ emūdauit. Unde dicit in eccl. hier. Et enim accedentes ad diuinū sacrificiū mundari conuenit etiam ab vltimis animi fantasijs. Secūdo quia se ad puritatē sepe inducebat. Uñ dicitur in lib. de di. no. Sāctitas vt scdm nos dicatur esse ab omni immūdita libera et ꝑfecta ⁊ omnino immaculata mūditia. Sicut enim dr. Mat. vj. Ex abundantia cordis os loquit. Tertio quia tēporalia contēnebat vbi supra dicit. Si illi quos dicis sctōs diligunt ea que sunt super terram inherentes materie corruptibili ab omni diuino amore ceciderunt et nō noui quomodo sancti vocentur. Quarto describit q̄tum ad suam passionem: cum dicit Uisi sunt oculis insipientiū mori. Uñ dr visi sunt insipientibus: quia in veritate coram ipsis insipiētibus non sunt mortui: sed viui. Quod patet: quia sancto regulo ep̄o arelatēsi; missam celebranti tanq̄ tres colūbe apparuerunt habentes in suis pectoribus literis sanguineis nomina ipsorū scripta. Ideo autem apparuerunt in specie colūbe sanguine tincte ad innuendum q̄ iuerunt ad celum per gemitum penitentie: per simplicitatem innocentie et per sanguinem passiōis proprie. Quinto describitur q̄tum ad suam glorificationē: cum dicitur Illi autez sunt in pace de qua pace dicitur Esai. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis in tabernaculis fiducie in requie opulenta. Eorum namque pax est pulchra secura ⁊ opulenta. Tunc enim est pulchra quando fit hostibus superatis. Esaie. nono. Iugum enim oneris eius: et virgam humeri ei⁹ ⁊ septrum exactoris eius superasti. Tūc est pax secura quando fit hostibus exterminatis. Esai. vigesimoquinto. Precipita mortem in sempiternum. Leuit. vigesimoquinto. Dabo pacem in finibus vestris tunc est opulenta quando fit hostibus expoliatis. Tunc enim expoliabuntur egyptij ditabuntur hebrei. Exo. xij. Expoliauerūt egyptios.

¶ Sermo. cclxix.

De sancto Luca. Sermo. j.

Salutat vos lucas medicus charissimus. Colo.iiij. Ad honorem salutatis prosequimur istud verbū salutatiōs vbi beatus lucas a quatuor commendatur. primo ap̄re salutē, secundo salutatiōem dicit. Salutat vos. i. salutē eternā exoptat. Quā si quidē salutē dupl'r secuti sunt. primo verbo euāgelice cōscriptionis. Unde potest sibi cōuenire qō legit Eccl. xxxviij. Sapiētiā scribe in tpe vacuitatis. In humano siquidē genere triplex erat vacuitas. De qua dicit Gen. j. Terra autem erat inanis et vacua etc. Vacua quidē erat affectiua dei dilectione. Uñ dicitur inanis: operatiua: meritoria actione. Ideo dicit et vacua: et intellectiua dei cognitiōe. Iō dicit Et tenebre erant super faciē abyssi. Contra istā triplicem vacuitatem lucas triplicē scripsit sapiētiā scz euāgelicā: vt illuminaret intellectiuā ad dei cognitionez. Esa. xl. Repleta est terra sciētia dñi. etc. Apostolicā, id est actus apostolo. vt animaret operatiuā ad meritoriā actionē. In ipsis nāq; actib' ostēdit q̄r apli fuerūt fortes ad operandū et ad quodlibet aduersum sustinendū. Jac. v. Exemplū accipite fratres lōganimitatis: laboris et patientie etc. Epistolare, id est epistolā: ad Hebreos. Nā sicut ōr in plogo sup epistolā ad Heb. Illā scriptā lingua hebraica ap̄s musit cui' sensuz et ordinē retinens Lucas post mortē apostoli eaz greco sermone ꝓposuit. In illa antē epistola intendit apostolus iudeos a legalibus observātijs auertere: et ad legē charitatis et amorē christi ipsos inflammare. Secūdo nostrā salutē procurauit exemplo salutifere informationis. Tria nanq; habuit p̄ que nobis fuit in exēplū scz innocentiā veram. Hiero. Seruiens deo fuit sine crimine. Penitentiā duā. Unde dicit Crucis mortificationē in suo pectore, p tui nois amore portauit: et finalem perseuerantiā. Hiero. lxxxiij. annoruz obijt inbithinia plenus spiritu sancto. Ecce q̄ sancte incepit quia ob innocētiā: q̄ laboriose ꝓsecutus fuit quia cū penitētia dura quā fecit cōsummauit: quia cū spiritu sancti abundantia. Habemus ergo in eo exemplū innocentie ꝑtuz ad vitā inchoandā penitentie ꝑtum ad vitam prosequendam: et perseuerātie ꝑtū ad vitā consummandam. Secundo commendatur a multiplici illuminatione, cū dicit Lucas qui a luce dr. Est enim quadruplex lux que ipsum illuminauit. Prima est lux spiritualis q̄ est diuina sapientia q̄ ipm illuminauit ab interiori. Sap. vij. Proposui pro luce habere illā Eccl. xv. Implenit eū dominus spū sapiētie et intellectus Ambr. Lucas omnes sapiētie virtutes sua hystoria comprehēdit. Docuit quippe naturalia dū vnigenituz dei filium ostendit: et in eius aduentu celorū virtutes moueri predixit. In cui' passione tenebre facte sūt. Docuit etiam morialia vt inimicū diligere verberantem non rependere mutuuz gratis dare. Docuit rationalia dū qui fidelis est in minimo et in maiori esse ostendit. ¶ Secūda lux est carnalis que est cōuersatio lucida q̄ ipm illuminauit ab exteriori. Matt. v. Luceat lux vestra coꝝ hominib' etc. ij. Cor. viij. Misimus fratrem nostrum. i. incā secundū glo. cuius laus est in euangelio p omnes ecclesias. Misimus inquit fratrē nostrum. i. speciali nobis familiaritate cōiūctū: cui' laus nō est in mūdo: sed in euangelio p ecclesias: nō p synagogas Ostēditur igit q̄ lucas fuit celebris fame: tū qz familiaritate apostolica decorat', tū quia apud oēs fideles accept'. ¶ Tertia est lux intellectualis: q̄ est virginalis mundicia: que ipsum illuminauit ab interiori. Sap. viij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate: que ꝓ tāto dicitur intellectualis: quia hoc est angelicū non humanū. Lucas aūt teste hieronymo virginitatē perpetuā custodiuit. Cui' virginitas quatuor conditiones laudabiles habuit. Fuit nanq; integra in carne: et in mente. Hiero. Sine crimine in virginitate p̄manēs dño maluit deseruire. Fuit laboriosissime acquisita: vnde dicit in oratione Sancte crucis mortificationem etc. Fuit lōganimiter cōseruata. Hier. Neq; vroꝝ vnq̄ habēs neq; filios. lxxxiij. annoꝝ obijt in bithinia. Fuit oleo spiritus sancti enutrita hiero, obijt plen' spiritus

sancto. Istud oleuz fatue virgines nō habuerunt iō defecerūt. ¶ Quarta est lux celestis que est spūssancti inflentia, q̄ ipsuz illuminauit a superiori de qua dicit. Act. ix. Circunfulsit eū lux de celo. Istam lucē habuit beatus lucas qui teste hier. sctō instigante spiritu euagelium suuz scripsit. De ista luce dicitur in ps. Signatū est super nos lumen vultus tui domine. Spiritus enim sanctus ꝛ animā illuminat idcirco dr lumē ꝛ aiam sigillat ideo dr signatū est ꝛ aiam deo assimilat, ideo dicit vultus tui dñe ꝛ aiam letificat, iō dr dedisti letitiā in corde meo Sic ꝛ beatū lucā illuminauit per celestē sapiētiā. Sigillauit ꝑ integritatē ꝑfectā Assimilauit per charitatē accēsam ꝛ letificauuit per iocūditatē internā. Tertio cōmēdat a spūali curatione cū dr medicꝰ. Qr em̄ erāt q̄tuor infirmitates: ideo in suo euāgelio posuit quatuor medicias dicēs. Luc. vj. Beati pauperes qm̄ vr̄z est regnū celoꝝ. Est em̄ primꝰ modꝰ curādi ꝑ munitionē, ꝛ isto mō curat infirmitas auaritie. Istuz modū tangit: cū dicit. Beati pauperes. ꝛc. In minutione aūt sanguis putridus ex toto est abijciēdꝰ supfluꝰ diminuēdꝰ necessariꝰ retinēdꝰ Sāguis putridꝰ sunt diuitie iniuste acquisite q̄ sunt ex toto abijciēde Luc. xix. Si q̄d aliquē defraudaui reddo q̄druplū. Sāguis supfluꝰ sunt diuitie ex supfluitate possesse. Iste sunt diuitie diminuēde: ꝛ paupibꝰ erogāde. Ibidē: ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus. Sāguis necessarius sunt diuitie ad necessitatē retēte. j. Tim. vj. hn̄tes alimēta ꝛ quibus tegamur his contēti sumus. scdꝰ modꝰ curādi est ꝑ diete obseruationē ꝑ quā sanat infirmitas gule qd notat cū dr. Beati qui nūc esuritis. ꝛc. Eccl. xxxvij. Qui abstinēs est adijciet vitā. Luc. xxj. attendite ne grauent corda vestra in crapula ꝛ ebrietate. Tertiꝰ modꝰ curādi est per sudorē quo sanat infirmitas inepte leticie quod notat cū dicitur. Beati qui nūc fletis. Sudat em̄ oculus ꝑ lachrymationē: cor ꝑ dolorē. Eccl. xxij. Pungēs oculū deduxit lachrymas ꝛ q̄ pungit cor ꝓfert sensum, id est sensibilem dolorē. Quartus modus est ꝑ amare potionis sumptionem per quā sanat infirmitas luxurie ꝛ istum modū tangit cū dicitur. Eccli. xj. Malicia vnius hore obliuionē fecit luxurie magne. Istas quatuor medicinas medicꝰ christꝰ assumpsit in se. Quibusdā enim in manibus ꝛ pedibus minutionem fecit. xl. diebus ꝛ noctibus dietam seruauit, ꝛ sudorem sanguineum sudauit fel ꝛ acetum ad bibendum sumpsit. quarto commendatur a laudabiti cōuersatione cum dicit charissimus. Ipse em̄ fuit charus regi: tum quia fuit eiꝰ discipulꝰ scdm quosdā vnus de. lxxij. tū qr fuit eiꝰ notariꝰ euangeliū scribendo. Fuit charior sponse regis tum qr eiꝰ secretarius. Secreta em̄ paranymphalia que angelus ꝛ sola virgo sciebant solus lucas disseruit tum qr eiꝰ pictor egregius quia secundum Damas. Imaginez eius depinxit que rome habetur tum qr eius historiographus describens hystoriam eius annunciationis, conceptionis ꝛ natiuitatis. Fuit charissimus principi regis, id est paulo, tum quia eius adiutor deuotꝰ quia secundum hiero. ipsuz vsq; ad consummationem secutus est, tū quia eius comes indiuiduus. j. Corinth. viij. Ordinatus est ab ecclesijs comes peregrinationis nostre hoc secundum glosam de beato luca accipitur.

¶ Sermo. cclxx. De eodem. Sermo. ij.

Lucas est mecum solus ꝛc. Thi. iiij. lucas interpretatur eleuans vel consurgens in premissis autem verbis de beato luca tria ostenduntur primo ꝙ habuit mentis eleuationem: quo ad deum cū dicitur eleuans. Ipse enim a terra se totaliter eleuauit ꝛ in deuz penna contemplationis volauit. Sex nanq; in se habuit per que ipse se sic a terrenis eleuauit ꝛ sic alte volauit. Primo per corporis attenuationem. Unde dicitur in sermone qui per ecclesias legitur. Martyrium suo corpori assiduis lamentationibus crebrisq; vigilijs mēbra sua macerans ipse indixit. Secundo per plumare id est virtutum varietatem vnde dicitur vbi supra. Lucas inter angelorum ꝛ apostolorum choros atq; cādentium

dentium virginum lilia ⁊ immarcessibiles rosarum martyrum flores choruscat dicit nāq; choruscare iter angelos ⁊ virgines: quia virgo extitit inter martyres, quia afflictionem corporis sibi induxit inter apostolos: quia euangelista ⁊ nuncius dei fuit Tertio per alarum magnitudinem que sunt oratio ⁊ eleemosyna: supponendo autem opinionē beati Grego. ꝙ fuit socius cleophe ipse deuotam orationem fecit quando dixit. Mane nobiscum domine quoniam aduesperascit ⁊ eleemosynam impendit quando ipsuz ad hospitiū inuitauit. Quarto per venti spiritussancti impulsionem, vnde dicitur de ipso ⁊ aliis sanctis animalibus. Ezechiel. j. Ubi erat impetus spiritꝰ illic gradiebantur. Quinto per esce preparationem. auis enim que ad destinādā escam pergit citius volat iuxta illud Job. ix. Sicut aquila volans ad escam, esca ad quā lucas festinabat fuit ardens ad quam ꝑ ardentis desideria currebat. vnde dixerunt ipse ⁊ cleophas. Luce. vlti. Nōne cor nostrum ardēs erat in nobis. Secūdo habuit peccati immunitatem quo ad se quod notatur in illa interpretatione q̄ dicitur consurgens: qr ab omni pctō surrexit, peccatum nanq; propter suā ponderationem surgere non permittit, cuiꝰ ponderositos mōstratur: tū qr ad aliud trahit Greg. Peccatū qd̄ per penitentiā non diluitur mox suo pondere ad aliud trahit tum quia peccatum in infernū demergit Exo. xv. Submersi sunt quasi plūbum in aquis vehementibus: tū qr deuz fatigat ⁊ premit. Esa. j. Laborauī sustinens. Patet eius ponderositas etiam ex eo qr cū deus habeat immensam fortitudinē. Job. ix. Si fortitudo queritur robustissimus est: celū firmissimū solidātem. Job. xxvij. Tu forsitan cū illo fabricatꝰ es celos q̄ solidissimi quasi ere fusi sunt terra, perpetuā stabilitatē: Eccli. j. Terra aūt in eternū stat: ⁊ tñ pctm̄ a deo ponderosum est ꝙ nec deꝰ ipsum portare potuit cū tota sua fortitudine. Hier. xviij. c. vos estis mihi onus ꝓijciam vos: nec celū cū sua soliditate. Luc. x. videbam sathanā quasi fulgur de celo cadētem: nec terra cū tota stabilitate ⁊c. Num. xvj. Dirupta est terra sub pedibꝰ eorum: ⁊ aperiens os deuorauit eos, tertio habuit magnā charitatē q̄tū ad proximū qd̄ notatur cum dicit. Est mecū solus magna charitas: qr ceteris apostolis deserētibus, ipse solus nō nos deseruit sed nobiscū quadruplr remāsit. s. ꝯ desiderabilia sua ꝑ verba sua per exempla sua, ⁊ ꝑ adiutoria sua. Ipse em̄ dū viueret quatuor p̄conia habuit fuit nanq; charissimus ⁊ fuit medicꝰ. Coll. iiij. Salutat vos lucas medicus charissimꝰ, Fuit fama ⁊ opinione preclarꝰ. ij. Cor. viij. misimus fratrē nostrū scilicet lucam s̄m glo. cuius laus est in euangelio ꝑ omnes ecclesias. Fuit ⁊ fidelis socius. Eiusdem. viij. ordinatus ab ecclesijs comes peregrinationis nostre. Quia igit fuit charissimus remansit nobiscū ꝑ desideria sua. desideria siquidē ardentia habuit qui dixit. Nonne cor nostrū ardēs erat in nobis ⁊c. ⁊ si tā ardentia desideria habuit in hac vita misera multo fortiꝰ mō hz in vita beata vbi nostrā salutē desiderat. Unde recte mō sibi conuenit illud quod dixit apostolꝰ. Col. iiij. Salutat vos lucas id est salutē eternā optat ⁊c. Deus autē desideria sctōrū cito exaudiuit. p̄s. Desideriū pauperum exaudiuit. Secūdo qr fuit medicꝰ remansit nobiscū per verba sua: per que ⁊ animas languentes curat, ⁊ nostrā tarditatem informat: ⁊ viā celestis patrie demōstrat. de primo dicit Hiere. Ola v̄ba sua aīe languentis sunt medicina. de duobꝰ sequentibus dicitur in sermone q̄ per ecclesiā legit. Beatus lucas velut insignis lucifer ab oriētalibꝰ relucēs nobis lumē fidei ⁊ celestis itineris callem patiēter demonstrat. Tertio qr fuit fama preclarus remāsit nobiscuz per exempla sua. Nos em̄ in hoc seculo vt habet ad Titū. iiij. debemus viuere sobrie quātū ad nos: et pie quantū ad deū. ⁊ iuste scilicet q̄tū ad proximū. Ad ista tria sanctus lucas nos suo exēplo informat. Ipse enim vixit sobrie quantū ad se quia crucis mortificationem in suo corpore portauit ⁊ virginitatē seruauit. Uixit pie q̄tū ad deū: quia circa pietatē cultus diuini ⁊ fidei excellenter claruit. vixit iuste q̄tū ad proximū qr suo superiori dedit reuerentiam sicut

paulo cui semper in omnib⁹ obediuit: ⁊ suo equali dedit concordiam sicut cleophe socio suo cum quo emaus concorditer iuit ⁊ concorditer rediit: ⁊ suo inferiori. i. nobis dedit doctrinam: quia per euãgelium fidem docuit: ⁊ per actus apostolorum mores instruxit. Quarto quia fuit fidelis socius remansit nobiscũ per auxilia sua. Ipse enim ⁊ alij sancti per orationes. ⁊ merita sua nos adiuuant. j. Macha. xv. Hic est qui multũ orat ꝓ populo ⁊ vniuersa ciuitate. Unde legitur ꝙ cum christiani a turcis essent obsessi: apparuit eis quidam vir lucidus ⁊ coruscans dicens se esse lucam euangelistam precipiens christianis vt contra hostes ad bella procederent. Sed cum illi trepidarent ante eos se posuit et victoriam magnam fecit.

¶ Sermo. cclxxj. De eodem sermo. iij.

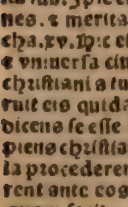

Secundũ animal: simile vitulo. Apoca. iij. Inter cetera sancta animalia sanctus Lucas per vitulum siue bouem est designatus. Est nanq; bos q̃tum ad quatuor commendabilis. Primo q̃tuz ad sacrificium quia deo in templo in sacrificiũ immolabatur. Sic beatus Lucas dicitur bos ratione sacrificij: quia circa templũ semper immoratus fuit: ⁊ in principio sui euangelij ⁊ in medio ⁊ in fine. In principio agendo de zacha. immolatione precursoris in tẽplo annunciatione ⁊ marie purificatione. In medio agendo de christo duodeni in tẽplo remanente ⁊ in templo predicãte. In fine suũ euangelium per discipulos in templo deũ laudãtes consummante, homo enim iust⁹ dz esse bos ratione sacrificij: qr corpus suum debet macerare ne lasciuiat in principio in medio: ⁊ in fine. i. in iuuẽtute. virili etate, ⁊ in senectute. Secundo bos commẽdabilis est q̃tũ ad suũ incessum: qr non saltando vadit sed mature incedit. Gregori⁹ sup illud Ezechie. j. plãta pedis q̃si plãta pedis vituli. s. mature incedẽtis fortis ⁊ diuisa. Ex quo habetur ꝙ lucas in suo euãgelio incessit mature fortiter ⁊ diuisim. Mature q̃dẽ primo introduxit precursorem regis postea incepit a conceptione regis. Et de conceptione ꝓcessit ad natiuitatẽ: de natiuitate ad ifantiã qñ dixit Luc. ij. Postq̃ cõpleti sunt dies octo vt circũcideret puer, de infantia ad pueritiã. Cũ dixit eiusdem. iij. Remansit puer iesus ⁊c. De pueritia ad iuuentutẽ. Ibidẽ Erat iesus incipiẽs quasi annoꝝ. xxx. Deinde ad suã consummationẽ incessit fortiter, alij euangeliste fortiter inceperũt sed nõ fortiter finierũt. Matthe⁹ em̃ ⁊ Joannes nihil agunt de ascensiõe. Marc⁹ nihil agit de iudiciaria potestate Lucas autẽ tã in euangelio q̃ in actibus ista plenius prosequitur. Incessit etiam diuisim qr narrationẽ precursoris ⁊ regis nõ cõmiscuit: sz diuisiz posuit. Agẽs em̃ de annunciatione precursoris accedit ad annunciationẽ regis, agens de natiuitate precursoris accedit ad natiuitatẽ regis. Agẽs de p̃dicatione precursoris accedit ad p̃dicationẽ regis. Homo etiã iust⁹ debet esse bos ratione incessus qr dz procedere mature: opera sua mature ꝑficiendo. Quia sicut dicit. Prou. xiij. Substantia festinata minuet: que autem paulatim colligit multiplicatur. Fortiter in bonis operib⁹ perseuerãdo. Prouer. xij. Manus fortiuz dominabitur. Diuisim bona a malis ⁊ magna a minorib⁹ separãdo. Hiere. xv. Si separaueris preciosum a vili quasi os meũ eris. Tertio bos cõmendabilis est q̃tũ ad mãsuetudinẽ: quia iugo pressus stimulo agitatus clamoribus lacessitus non murmurat nõ reclamat. Sic lucas ⁊ alij sancti viri p̃ssi iugo penitẽtie: agitati stimulo passionis tyrannice: lacessiti clamoribus iniurie nõ murmurant in ore: sed patientiã seruãt in corde. Juxta illud quod cãtat eccl̃ia. Non murmur resonat non querimonia ⁊c. Quarto bos commendabilis est q̃tũ ad laborẽ ⁊ vtilitatẽ. Est eniz animal val de laboriosum ⁊ vtile Sic ipse beat⁹ lucas fuit laboriosus ⁊ vtilis per quatuor officia que habuit. Primo enim fuit pictor imaginum. Unde dixit Damas. Accepimus lucam euangelistã pinxisse dominum ⁊ matrẽ eius: ⁊ eorum imagines habere in romanorum famosam ciuitatẽ. Eccl̃iast. xxxviij. Assiduitas eius variat

picturā. coruū dabit in similitudinē picture: ⁊ vigilia sua perficit opus. Secundo fuit medicus corporū ⁊ alarum. Hiero. Actus apostolorū nudā videnť sonare hystoriam: sz si nouerim⁹ eorū scriptorem esse lucā esse medicū aduertim⁹ oīa verba illius aīe lāguentis esse medicinā. Eccli. xxxviij. vnguentari⁹ faciet pigmēta suauitatis ⁊c. Tertio beat⁹ lucas fuit compilator librorū. Cōpilauit eñ euāgelium: actus apostolorū ⁊ epistolā ad hebreos prout ab ore sancti pauli audiuit. Eccl. xij. Quesiuit verba vtilia q̄tum ad euāgelium qđ cōposuit ⁊ scripsit sermones rectissimos q̄tum ad act⁹ apostolorū quos compilauit ac veritate plenos: q̄tum ad epistolā ad Hebreos quā trāstulit. Quarto fuit notarius plurimorum scilicet christi cuius genealogiā: conceptionem: natiuitatē infantiā predicationem ⁊ passionem ac resurrectionez, ⁊ ascēsionem fidei stilo conscripsit. Beate marie virginis quia scripsit eius secreta. Fuit notarius apostolorū qr scripsit eorum acta fuit specialis notarius pauli: qr prosecutus est eius gesta. Nec mirum si notarius tot ⁊ tāta scribere sciuit: qui ad hoc quatuor magistros habuit. Primus fuit spūssanctus. Hiero Sancto instigante spiritu in achaye partibus scripsit euangelium. Secundus fuit beata virgo maria que verba angeli ⁊ pastorū cōseruabat ⁊ ei manifestabat. Eccl. a. xv. Obuiauit illi scilicet Luc. quasi mater honorificata. Tertius fuit apostolorū, vnde dicit in prologo suo. Sicut tradiderunt nobis qui a principio viderunt ⁊ ministri fuerunt sermonis. Quart⁹ fuit specialiter apostolus pau. Hieroñ. in libro de viris illustrib⁹. Quidā suspicanť quotienscunq; paulus dicit secundum euangelium meum de luce significare volumine.

¶ Sermo. cclxxij.

¶ In die symonis ⁊ iude. Sermo. j.

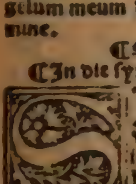

SImon frater vester scio q̄ vir consilij est ipsum audite: ⁊ ipse erit vobis pater. Et iudas machabeus fortis viribus a iuuentute sua sit vobis princeps militie ⁊ ipse aget bellum populi ⁊c. j. Mach. ij. De istis beatis apostolis symone ⁊ iuda quatuor cōsideranť que in premissis verbis notātur. Primo equales fuerunt q̄tum ad se, quia fuerunt magne sanctitatis qđ habetur ex interpretatiōe. Iudas eñ interpretať glorificans. Symon obediens. Ipsi enim deum glorificauerūt ꝑ conuersationis honestatem. Mat. v. Luceat lux vestra corā hominib⁹ vt videāt ⁊c. vñ legiť i hystoria q̄ cū iudas ad abagarū regem venisset: vidit rex in vultu eius quēdā mirū ⁊ diuinū splēdorē. Ille eñ splendor significabat eius opera luminosa. Habuerūt etiā perfectā obediētiā. Et qr deo obediebant ideo oēs creature eis obediētes erāt. Habuerūt enim posse super elemēta sicut super aquam aerem ⁊ ignē. Nā mare septuaginta mortuos reddidit quos symō suscitauit. Aer cū esset serenus in eorū morte tēpestate magna conuersus est. Ignis celestis pōtifices idolorū cōbussit, habuerūt posse super demonia: quia de corporibus hominum ea eiecerūt. Super corpora quia ea curabāt. Super animas qr eas a peccatis ⁊ ab errore purgabant. Secundo cōsiderādū est quales fuerūt ad bonos ⁊ fideles. Fuerunt nāq; magne charitatis: ⁊ ideo đr frater vester magne sapiētie: iō subdiť, vir consilij est Magne pietatis: iō đr. Et ipse erit vobis pater. Eorū aūt charitas sapia ⁊ pietas manifestatur q̄tū ad quatuor. Aliquādo enim subueniebāt in corpore ⁊ in anima sanitatem integrā cōferendo sicut patet i abagaro rege cui iudas sanitatē corporis ⁊ aīe impetrauit. Aliqñ in rebus ⁊ personis bella cōpescēdo: sicut ptz in duce babylonie cōtra indos ꝑgēte quos oronib⁹ mediātib⁹ pacificarūt, sicut ptz etiā in ciuitate Edissa: vbi epl'a saluatoris legiť, ⁊ hostes inde fugiūt: aut cōponūtur. Aliqñ subueniebāt infama ⁊ innocētia ip̄am cōseruādo, sicut ptz in quodā dyacono infamato quē ab ifamia defenderūt. Aliqñ in tribulatione magna morbos ⁊ pestilētias auferēdo: sicut ptz q̄ cum due tigrides per terram discurrerēt ⁊ omnes occiderēt apostoli eas mansuetissimas

red diderũt. Tertio cõsiderandũ est qua leos fuerũt ꝯtũ ad psecutores, qõ notat cum dr fortis viribus. Dñt nanq; sancti viri ꝯtũ ad psecutores tria hre. s. firmaz eloquẽtiã, sapiẽtiã, ⁊ pstãtia, ⁊ de his tribus dr. Luce. xxj. Ego ei dabo vob; os: ecce eloquẽtia: a sapiẽtiã cui nõ poterũt resistere: ecce sapiẽtia: omnes aduersarij vestri: ecce cõstantiã. Jsti cm apostoli habuerũt firmã eloquentiã, vnde cum dux eos interrogasset de eorum genere ⁊ condítione ac causa audẽtius respõderunt. Si genus queris: hebrei sumus: si cõditionẽ qris: ferui Christi ihesu. Si vero causam causa salutis vestre huc venim⁹. Secundo habuerũt magnã sapientiã. Magna siquidẽ sapiẽtia fuit q; magnos ⁊ põtifices idolor; seruerũt cõfundere p benivolentiã ⁊ institutiã. Magna benivolentia q; cũ dux pontifices idolorũ vellet incendere, phibuerũt dicẽtes. Nos missi sum⁹ nõ viuẽtes occidere: ꝫ mortuos viuificare. Jtẽ cũ angel⁹ dixit eis vnũ ex duob⁹ eligite: aut hoz repentinũ interitum aut vestrum martyriũ Rñderunt ei. Oramus dei miam vt istos cõuertat: ⁊ nos ad martyriũ palmã ꝓducat Habuerũt ẽt magnã institutiã: q; cum magi serpentes venire fecissent ipsos in eos cõuerterunt qui eorũ carnes lacerabãt. Tertio habuerũt magnã pstãtiã. Postq; cm volnerunt mortem sustinere ꝯ fidẽ ꝛserere ꝓtãces illõ Mat thei. x. Nolite timere eos q occidũt corpus: animã autem occidere non possunt. Quarto considerãdũ est quales fuerunt cõtra demones: q; fuerũt magne potestatis, qõ notatur cuz dr. Et ipse aget bellũ populi. Demões cm tũc quatuor modis homines impugnabãt. Primo p fraudulentiam: dãdo falsa respõsa. Sed apostoli horũ fraudulentiã ⁊ deceptionem detegebant modo ꝫz ne per simulachra loq̃rentur, phibẽdo. modo vt respõsa dent permittẽdo. Ezech. xiij. Uidẽt vana: ⁊ diuinant mẽdacia dicẽtes ait dñs cum dãs nõ miserit eos. Scõo per violẽtiã ad diuersa supplicia trahẽdo: ꝫ apli eor; violentiã refrenabãt. Uñ dux tantã cor; potentiã videns ait. Dijs nr̃is potentiores vos video. Tertio p prestigia per q̃ homines ludificabãt: hominũ corda ⁊ sens⁹ sed apostoli ipsor; demonũ prestigia destruebãt. Unde cũ magi quibusdã aduocatis abstulissẽt loquelã, gressũ, ⁊ visũ: apostoli signũ crucis in ipsor; frõtib⁹ fecerũt ⁊ magis talia vlterius facere non presumpserũt. Quarto p simulachra fingẽtes in eis esse diuina numina: sed apostoli illa simulacra frãgi faciebãt. Uñ ad eor; ꝓceptum duo ethiopes nigri: ⁊ nudi de simulacr; exeũtes ea penit⁹ ꝛfregerũt.

¶ Sermo. cclxxiij. De eod. ¹ Serm. ij.

Manete in me et ego in vobis. Johãnis. xv. Jsti sancti apostoli. Simon ⁊ iudas in christo mãserunt per veram fidem et dilectionem sinceram. Et christus in eis mansit suam conferendo gratiam: ⁊ modo in eis manet suam eis exhibendo presentiam. Notanduz autẽ est q; christus est vitis ⁊ nos palmites. est radix ⁊ nos rami. Est sol ⁊ nos radij. Est fundamentum: ⁊ nos sumus eius edificium. Est etiaz ipse christus caput: ⁊ nos sumus eius membra, est ergo sensus presentis thematis. Manete in me sicut palmites manẽt in vite: ⁊ sicut rami i radice ⁊, sicut radij in sole et sicut edificia in fundamento ⁊ sicut membra in capite suo. Jstis quinq; modis apostoli in xpo manserunt. ¶ Primo manserunt in xpo sicut palmites in vite accipiẽtes ab ipso fertilitatẽ. Unde dicit Qui manet in me ⁊ ego in eo: hic fer fructum multum. Palmites antẽ manentes in vite primo producunt gemmas. deinde flores. deinde folia et deinde vuas. Sic sancti in xpo manẽtes ꝓducũt gẽmas. i. cogitatiões bonas. Deinde flores. i. odoriferas volũtates. Deinde folia. i. salutifera ꝟba. Deindevuas i. operatiões bonas. Jsta aũt nõ habẽt a se ꝫz a vite. Nec bonas cogitationes. ij. Cor. iij. Nõ q̃ sufficiẽtes sumus cogitare ꝛc. nec bonas voluntates nec bonas opatiões. De his dicit Philip. ij. Deus est qui operat in nobis ⁊ velle et perficere p bona voluntate: per bonos sermones. Sap̃. vij. Nos i manu illius et sermones nostri. Secũdo mãserũt i christo sicut rami in radice accipiẽtes ab ipso boni ope

ris viriditatē Grego. Nihil viriditatis habet ramus boni operis nisi mā̄serit in radice charitatis. Tales eniz qui habēt charitatē semper sunt virides quia si patiant̄ aduersa ibi sunt virides per patiētiam si succedūt ꝓspera ibi virescunt per temperantiā Nam secūduz Aug. Homo aliquādo est bon⁹ ĩter bona ⁊ aliquādo est bonus inter mala aliquādo malus inter mala. aliquādo mal⁹ inter bona. Habens enim charitatē inter bona est bon⁹ qꝛ bonis scit vti ad tēperantiaz, et est bonus inter mala: quia malis scit vti ad patientiā. sed non habēs charitatē est malus inter mala: qꝛ aduersa faciunt eū peiorē, ⁊ est malus inter bona: qꝛ ꝓspera eū faciūt elatiorē. Tertio mā̄serūt in xp̄o sicut radij ĩ sole accipiētes ab ip̄o sapiētie claritatē ꝑ quam totā ecclesiā illuminauerūt. Uñ de eis cātat̄: quoꝝ doctrine fulget eccl̄ia vt sol ⁊ luna. Dicit autē beat⁹ Aug. qđ luna tripl̄r obscurat̄: aut qñ eclipsat̄, aut quādo nubib⁹ tegit̄, aut quādo renouat̄. Ecclesia q̄dē triplicē statum hz scz primitiuū, modernū, ⁊ vltimū. In primo statu scz tēpore martyꝝ luna fuit eclipsata: luna autē quādo est eclipsata, tota sanguinolēta esse videt̄. Sic etiā ecclesia primitiua catholica videt̄ sanguinolēta. i. sanguine martyrū rubricata. In statu aūt moderno obscurat̄ ꝑ nubes. i. per carnales cupiditates q̄ dicunt̄ nubes, et qꝛ mentē obnubilāt: ⁊ qꝛ etiā cito pertrāscūt. p̄s. Qui operit celū nubib⁹ ⁊c. Tempore aūt antichristi obscurabit̄ ꝑ renouationē. Tūc em̄ obscurabit̄: qꝛ multis ꝑsecutiōib⁹ deprimet̄. p̄s. Ut obscurēt ĩ obscura luna ⁊ rectos corde. i. in obscura ecclesia ꝑm literā Aug. sz tñ postmodū renouabit̄: qꝛ de fide trāsibit ĩ spē. đ speculo enimagtz ĩ faciē claritatz. Quarto mā̄serūt ĩ xp̄o sicut edificiū ĩ fundamēto accipiētes ab ipso stabilitatem: ita ꝙ nō timuerūt ventū. i. tentationem immissam a diabolo q̄ est ĩ aere caliginoso. nec pluiā id est ꝓbationē immissam de celo: nec flumina. i. persecutionē immissam ab homine terreno. Mat. vij. Descēdit pluuia ⁊c. Quinto manserunt in christo sicut membra in capite suo: accipientes ab ipso sensum ⁊ motum id est influentiam gratiarū et virtutum. Membra autem influentiam a capite non suscipiunt: aut quando sunt precisa, aut quādo sunt putrida, aut quādo sunt paralisi resoluta. Precisi autem a deo ⁊ hominibus sunt superbi. Eccl̄. x. Odibilis coram deo ⁊ hominibus est superbia. Putridi ꝟo sunt inuidi. Prouer. xij. Putredo ossium est inuidia. Paralitici autem sunt auari: quia habent cor constrictuz ex frigiditate charitatis, ⁊ humidum ex abundantia iniquitatis. Matth. xxiiij. Abundabit iniquitas ⁊ refrigescet charitas multorum.

¶ Sermo.cclxxiiij. Eodē. Serm̄. iij.

Manete in dilectione mea ⁊c. Johannis. xv. Dominus apostolos sepe ad dilectionem admonet: inter ceteros autem isti duo scilicet Simon ⁊ Judas in dilectiōe sua vsq̄ ad mortem manserunt: quia pro christi amore mortē sustinuerūt. Sic etiā ⁊ nos debemus in dilectiōe christi remanere ⁊ ipsum diligere multiplici ratione. Primo propter tanti amici fidelitatem. Sunt enim quidam infideles amici qui non diligunt vere in vita: alij qui non diligunt in morte: alij qui statim obliuiscūtur post mortem. Christus autem in vita veraciter diligit. Prouerbiorū. viij. Ego diligentes me diligo. Et in morte diligit fortiter: quia ab hoste defendit. Eccl̄. vj. Amic⁹ fidelis ꝓtectio fortis. Et post mortem diligit vtiliter: quia ad regnū celorum perducit. p̄s. Tenuisti manum dexteram meam: scilicet in vita me conseruādo: ⁊ in volūtate tua deduxisti me in morte me custodiendo, ⁊ cum gloria suscepisti me ad regnum tuum perducendo. Secundo christus est diligendus propter amicitie vtilitatem. Johannis. xiiij. Pater meus diliget eum ⁊ ad euz veniemus ⁊c. Uenit autem pater ad memoriam cōfirmando: venit filius intelligentiam illuminando: venit spiritussanctus voluntatem inflammando. De eius vtilitate dicit Augustinus. Attendite quanta est charitas: que si desit frustra habentur: cetera si assit habētur omnia. Idez. Ubi charitas ad est: quid est qđ deesse possit. Ubi

deest qb⁹ est: q̄d possit p̄desse. De ei⁹ etiā vtilitate dicit Rom. viij. Diligētib⁹ deus ois cooperant in bonū. Etiā petā p̄m gl. occasionaliter: qz tales fiūt humiliores: sicut ptz in Petro. vñ Aug. Audeo dicere supbio esse vtile cadere in aliq̄ peccm̄ ap tum vñ sibi displiceāt q̄ iam sibi placēdo ceciderūt. Saluabu⁹ em̄ sibi petr⁹ displicuit qñ flenit q̄ placuit qñ negauit. Fiūt etiā cautiores sicut patet i dauid. Piero. Aues ceteraq; animalia i eas dē pedicas rectaq; nō leiūt. Fiūt etiā feruētiores si cut ptz i magdalena. Ambro. Sācti dñi si aliquādo cadūt feruētiores resurgūt. Fiunt etiā deuotiores: qz cū maiori deuotione deo seruiūt ex eo q̄ ipsos eripuit a morte culpe: refuscitauit in vitā gr̄e, z liberauit a penis gehēne. Unde talis anima regratiatur deo dicens. Eccl. li. Laudabit vsq; ad mortem anima mea dominum ꝛc. Tertio deum debemus diligere propter debitū: quia ꝑpter hoc homo factus ē vt diligat deū. Aug. Pro preterea facta est creatura rōnalis. vt summū bonū intelligeret: intelligēdo amaret. z amādo possideret: z possidēdo frueret. Istud debitū cū nimis deū a nobis recēat Aug. in lib. ꝓfes. Qui suz ego dñe vt me amare te tubeas z nisi hoc faciā trascris mihi et minaris mgētes miserias ꝛc. Quarto debemus eū diligere ꝑpter exēplū. Ihc em̄ nos dilexit amore recto, discreto z pfecto. Amore recto nō habēdo respectum ad suā vtilitatē: sz ad nr̄am. Sic z nos debem⁹ xp̄m diligere ꝑpter se solū. Sz multi sunt q̄ diligūt eū amore obliquo volentes simul diligere deū z mundum: quod fieri nō potest. sicut ostendit beatus Aug. triplici exēplo: scz vasis. sinus, z manus. De primo sic dicit sup Jo. Si habitat in te amor mūdi nō est q̄ iltret amor dei. vas eo: sz plen⁹ eo funde. qđ habes vt recipias. qđ nō habes fūde amorē seculi vt impleatis amore dei. De scdo sic dicit. De⁹ in sinu cordis tui parat⁹ erat dare indulgētiā exclusas claudis sinū. z iclusis nec catū. excludī medicinā petis. De tertio sic dicit. Nō pt̄ q̄s amare qđ eternū est: nisi desitierit amare q̄ ē potuale ē. Amorē homi nis sic puta q̄si manū anime. si em̄ manu⁹ aliq̄d tenet aliud tenere nō pōt. vt aūt tenere possit qđ habet: dimittat illū qđ tenet. Scdo nos dilexit amore discreto: qz naturā nr̄am assumpsit z cui: pā cauit. Ber. Christ⁹ i carnis assumptiōe cōdescendit mihi: in culpe vitatiōe cōsulnit sibi. Ista amore dei⁹ diligere primū nos z deū. Charitas ei habet zelū mortē z alas. vñ Ambro. i lib. de Isaac. Zelū em̄ charitas hz: quoniā p zelū quē habet: nec suis parcit. Et mortē hz charitas: qz sicut mors est finis, ita z charitas. Ex qb⁹ hbis habet q̄ illi q̄ habēt charitatē debēt habere zelū ad primū vitia arguendo. ad seipsum mortē: vitia z omnē amorē mūdi extinguēdo. Ad dcū alas ignitas: ad ista q̄ amorē ardēter currēdo. Tertio dilexit nos xp̄s amore pfectiōrāti. s. in principio parētelā nobiscū cōtrahēdo. Hiek. xxxj. Jn charitate ꝑpetua dilexi te, ideo attraxi te miserās i medio nobiscū familiariter cōuersando. Baruch. iij. Post hec in terris visus est z cū hominib⁹ cōuersat⁹ est. Jn fine ꝓ nobis moriēdo Joh. xiij. Cū dilexisset, suos q̄ erāt in mūdo in finē dilexit eos. sic z nos debemus xp̄m diligere in principio. i. in adolescētia nr̄a. et in medio. i. in iuuētutem fine. i. in senectute. Prouerb. xvij. Omni tempore diligit qui amicus est.

¶ Sermo. cclxxv. In festo omnium sanctorum. Sermo. j.

MEmentote quomodo serui facti sunt patres nostri ꝛc. j. Mach. iij. Sicut dicit Beda. Festiuitas omniū sanctorū triplici de causa celebrat. vnde ait. Festiuitates sanctorum patres celebrari fanxerunt: vel ad incitandū ad imitationem: vel vt nos eorū meritis sociemur: vel eorū oīonib⁹ adiuuemur: z iō valde vtile est vt qualiter sancti sunt saluati nobis ad memoriā reducat. Hec aūt solēnitas q̄ fit ad honorē omniū sanctorū quadruplici de causa institutā est. Prima sumitur a parte basilice consecrate: que quidem cōsecrata erat omnibus idolis: sed postmodum consecrata est omnibus sanctis. Aliqui igitur sunt qui faciunt festum prout consecrata est omnibus sanctis.

Aliqui prout consecrata est omnib⁹ idolis. Primo festū angeloꝝ faciūt humiles. Angeli enim, sunt tante hūilitatis ꝙ nobis tam abiectis ministrare dignātur. ad Heb. j. Om̄es sunt administratorij spūs ꝛc. illi ergo faciūt festū angelorū q̄ ꝑ humilitatē honorāt deum. Eccl. iij. Magna potētia dei solius: ꝛ ab humilibus honoratur. Econtra vero festū luciferi faciunt superbi. Job. xliij. Ipse est rex super oēs filios superbie. Scdo festū patriarchaꝝ faciūt misericordes ꝛ pij. Eccl. xliiij. Hi sunt viri misericordie quorū pietates nō defuerunt. Econtra festū māmone faciūt auari. Mat. vj. Nō potestis deo seruire ꝛ mammone. Tertio festū prophetarum faciunt despecti qui ad instar reorum se despiciūt ꝓpter deū. Heb. xj. Circuierūt in melotis ꝛ in pellibus ꝛc. Festū autem beelphegor qui interpretatur deus vestitus faciunt vane gl̄iosi. Eccl. xj. In vestitu ne vane glorieris vnq̄. Quarto festuz apostoloꝝ faciūt fraternā salutē zelātes ps. In omnē terram exiuit sonus eorum: ꝛ in fi. or. ꝛc. Ecōtra vero festū de beelzebub. q̄ interp̄tat̄ de⁹ muscaꝝ faciūt detrahentes q̄ ad immūda. i. ad alioꝝ defect⁹ semper volāt: aliquando melioribus detrahētes. Mat. x. Si patrē familias beelzebub: vocauerūt q̄tomagꝫ domesticos ei⁹. Quinto festū martyrū faciūt patientes: de quib⁹ dicit̄. Non murmur resonat nō q̄rimonia ꝛc. Ecōtra vero festū martis q̄ est de⁹ belli faciūt iracūdi ꝛ ī patiētes. Jac. iiij. Litigatꝫ ꝛ belligerarꝫ ꝛc. Sexto festum cōfessorum faciunt abstinentes. ij. Coꝝ. vj. In fame ꝛ si. ꝛ ieiu. mul. ꝛc. Econtra festū bel qui interpretatur deuorator faciūt gulosi ꝛ epulꝫ seruiētes. Dan. xiiij. Nō tibi videt̄ bel deus viuens: an nō vides quāta comedat ꝛ bibat q̄tidie. Philippen. iij. Quorū deus venter est. Septimo festū virginū faciūt puri ꝛ continentes. j. Tes. iiij. Sciat vnusquisq̄ vestrum vas suū possidere in sanctificatiōe. ꝛ honore. Ecōtra festū asmodei faciūt voluptatem sectantes. Ille enim demō vt habetur Tob. iij. Odit matrimonia et diligit adulteria. De talib⁹ d̄r. Sap. ij. Nullum pratū sit quod non pertrāseat luxuria nostra. Secūda causa institutiōis sumitur a parte nostre insufficiētie. Sancti em̄ sunt quasi infiniti: qꝛ nō possem⁹ omnium sanctorū festum specialiter facere. hodie facimus cōmuniter. Unde dictum est Leuit. xxvj. Comeditꝫ vetustissima veterū ꝛ nouis supueniētib⁹ vetera abijcietis. Uetustissima veterū sunt tres in trinitate ꝑsone q̄ principio carēt ꝛ fine: que debemus comedere cū auiditate, ꝛ deuotione reuerētiā exhibere, vt sibi per amorez incorporari possim⁹. Uetera aūt sunt patres veteris testamēti: quos possum⁹ abijcere. i. ab eoꝝ festiuitatib⁹ abstinere. Noua vero sunt patres noui testamēti q̄s debem⁹ ꝑ anni circulū recolligere ꝛ eis laudes impēdere, nō tn̄ singulariter: qꝛ ipsi quasi infiniti sunt. Sicut em̄ d̄t Hiero. in epi. ad Heliodorum ꝛ Cromatiū. Null⁹ dies est qui nō vltra quinq̄ milium martyrū reperiri possit ascript⁹, excepto die Kal. Januarij. Romani em̄ p̄ceperāt ne tunc aliquis interficeret̄: tum qꝛ erat prima dies anni: iō deferri sibi volebāt: tum quia iano q̄ erat p̄mus rex italie dedicata erat: tum qꝛ illa die multa p̄stigia exercebant: tum quia tunc suo cōsules permutabant. Tertia ratio sumit̄ a parte nostre negligētie. Nō em̄ sepe festa sanctorū negligēter egimus aut propter hūanā fragilitatē: aut ꝓpter ignorantiā ꝛ obliuionem: aut ꝓpter negligentiam ꝛ remissionez: aut ꝓpter negociorū secularium nimiā occupationē. Et ista quatuor tangit Rabanus dicēs: Decretuz est: vt hac die omnium sanctorū memoria habeat̄: vt quicquid humana fragilitas per ignorātiaz seu negligentiā seu occupationem rei secularis in solennitatibus sanctorum minus ꝑfecte peregisset: i hac sancta obseruatione soluat̄. Quarta ratio sumit̄ a parte nostre indigētie. Nos em̄ suffragijs indigemus ꝛ qꝛ hodie nō honoramus omnes: oēs aduocatos habem⁹. Et qꝛ impossibile est oratiōes multorū nō exaudiri, impossibile erit eoruz preces deo non admitti: iō regina virginū hodie ab omnibus sanctis associata ꝯcedit. ꝛ ꝓ nobis intercedit: sicut in quadā visione mōstratū erat. ps. Astitit regina a dextris tuis: in vestitu deaurato circūamicta varietatibus. Ip̄am nāq̄ associāt a pl̄i cū vestib⁹

deauratis: martyres cū vestibus purpureis confessores cum vestibus hiacinctinis: virgines cum vestibus candidis.

¶ Sermo. cclxxvj. Eodē die. Sermo. ij.

Assuerus q̄dez tertio anno imperij sui fecit grāde conuiuiū cūctis principib⁹ ⁊ pueris fortissimis persaꝝ et medorū inclytis ⁊ prefectis ꝓuinciarum. Hester. j. Assuerus quo interp̄tat̄ btūs significat xp̄m q̄ est gl̄ia ⁊ beatitudo sanctorū. Prim⁹ annus ipsi⁹ fuit tp̄s legis mosaice in quo fecit conuiuiū valde paruū. Scd̄s annus fuit tēpus gr̄e in quo fecit cōuiuiū semiplenū. Tertius annus est stat⁹ glorie in quo fecit cōuiuiū plenū atq; perfectum. Facie autem principibus, id est patriarchis ⁊ prophetis qui fuerūt in dei acie primi duces vel principibus. i. apostolis qui principant̄ in celo: in mundo: ⁊ in inferno. p̄s. Principes populorum congregati sunt. Et pueris suis. i. virginibus a puritate dictis et fortissimis persarum. i. martyribus. perse em̄ interpretantur sua latera diuidentes: qꝛ martyres habuerunt sua latera diuisa. i. corpora lacerata. ⁊ medoꝝ inclytis id est cōfessoribus. Medi interpretantur adequati: qꝛ adequauerūt magnitudinē fidei, spei, charitatis ⁊ operatiōis. ⁊ fuerunt inclytū sciētia, vita ⁊ fama. ⁊ p̄fectis prouinciaꝝ id est angelis. quorum quidā principant̄ ꝓuincijs. q̄dā locis. et quidā singularibus personis. Oēs ergo isti celestē gloriā cōsecuti sunt et multiplici iure. Angeli q̄dē ꝑ feudatariam possessionē. q̄uis em̄ suā beatitudinē ⁊ confirmationē meruerūt ex eo ꝙ alijs supbientibus ad deū totaliter sint cōuersi. nihilominus tn̄ tenent̄ seruare feudū ⁊ tributū ⁊ regi, ⁊ familie regis qꝛ tenent̄ deo assistere ⁊ nobis ministrare. Dan̄. vij. milia miliū ministrabāt ei. ecce tributū familie regis: ⁊ decies milies centena milia assistebant ei. ecce tributū regis. Istud autez tributū nos debem⁹ persoluere. s. de corpore mortificationem de anima deuotaz orationem ⁊ de rebus ad pauperes liberalem largitionē. Scd̄o patriarche ⁊ ꝓphete ip̄am assecuti sunt ꝑ edificationez: edificauerūt em̄ sibi celestē mansionē de auro dilectiōis diuine de argēto dilectionis ꝓximi ⁊ de lapidib⁹ p̄ciosis. i. de operib⁹ meritorijs. De isto edificio aureo: argēteo ⁊ p̄cioso d̄r. j. Coꝝ. iij. Si quis superedificat sup̄ fundamētū hoc aurū. argē. ⁊c. Eleemosyna em̄ dū dat̄ est q̄si terra. plūbū ⁊ saxū. Sed ibi terra ꝯuertit̄ in auꝝ. plūbū in argētū saxū, i lapidē p̄ciosum. Augu. sup̄. p̄s. Laudas mercatorez q̄ vēdit plūbū ⁊ emit aurū. ⁊ nō laudas illū q̄ erogat pecuniā ⁊ acq̄rit iusticiā. tertio apl̄i ipsam assecuti sunt ꝑ emptionez. Math. xix. Ecce nos reliquim⁹ oīa. ecce p̄ciū. ⁊ infra cētuplum acci pietis. ⁊ vi. et. possi. ecce cōparatū p̄miū. dz aūt emi ad instar agri thesauri ⁊ margarite. vt habetur Mat. xiij. Instar agri qꝛ req̄rit alm bn̄ cultū. sz de multz d̄r illud ꝓ. xxiiij. ꝑ agrū hoīs pigri trāsiui ⁊ ecce to. reple. vrtice. ⁊c. Instar thesauri. qꝛ req̄rit magnū desideriū. ꝓuer. ij. Si q̄sieris eā quasi pecuniā, ⁊ quasi thesaurū effode eā ⁊c. instar magarite: qꝛ req̄rit magnū studiuz. vn̄ d̄r ibi. Simile est em̄ regnū celorū hoī negociatori, querenti bonas margaritas. ⁊c. Quarto ipsam assecuti sunt martyres ꝑ violētiā ⁊ direptionē. Matth. xj. Regnū celorum vim patit̄ et violenti rapiunt illud. Rapuerunt em̄ de manib⁹ dei regnū celorū. Desiderabilem thesauruz, ⁊ vitā beatorū. De his tribus dicit Ambrosi⁹. Aggrediamur dominū, ⁊ more latronū suis eū spoliari nitamur: cupim⁹ sibi auferre regnū, thesaurū, ⁊ vitam: sed ille tā diues est vt nō abnuat, nō resistat: aggrediamur eum inquā, nō fuste: nō ferro: non saxo: sed māsuetudine, bonis operib⁹ et castitate. Quinto assecuti sunt eā cōfessores: ꝑ hereditariam successionē. Fuerūt em̄ pacifici, ⁊ ideo filij dei. Matthei q̄nto. Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabunt̄. Et qꝛ filij. iō heredes dei. Romano. viij. Si filij ⁊ he. ⁊c. De ista hereditate d̄r in p̄s. Nouit dn̄s dies immaculatorū, ⁊ hereditas eoꝝ ineternū erit. Illā em̄ hr̄ditatē habebūt tm̄ legitimi ex imaculato thoro procreati: ideo d̄r. Nouit dn̄s dies immaculatorū: ⁊ erūt in hereditate perpetuo ꝯseruādi: ideo subdit̄. Et hereditas

eorū ineternum erit. ⁊ erunt a principe in iudicio in possessione mittendi qñ. s. mali cum sua confusione de ista hereditate excludentur: ideo dr. Nō cōfundetur in tēpore malo ⁊ erūt bonis oibus saturādi: scz qñ mali fame moriunt: iō subditur. Et in diebus famis saturabunt. Mali autez ꝓpter crimē lese maiestatis erūt exheredādi: iō subditur. Peccatores peribunt. Sexto assecuti sunt eā virgines per gratuitā donationem. Sunt em̄ sponse Christi: ⁊ ad sponsum spectat sue spōse omnia gratis dare. Esaie. lxj. Dabo eis coronā ꝓ cinere: oleū gaudij ꝓ luctu, palliū laudis ꝓ spiritu meroris. Uirgines em̄ p̄ ceteris sanctis tres p̄rogatiuas habebūt. Primo coronā aureolam ex eo ꝙ carnez suā mortificauerunt ⁊ quasi vsq; ad cinerem consumpserūt iō dr. Dabo eis coronā pro cinere. Secundo habebūt celestē melodiā quam sole cātabunt eo ꝙ ꝓ absentia spōsi gemuerūt: iō dr oleū gaudij ꝓ luctu. Tertio habebūt cādidā ex eo ꝙ vestē nigrā meroris induerunt iō subdit palliū laudis ꝓ spiritu meroris.

¶ Sermo. cclxxvij.

¶ Eodem die, Sermo tertius.

Vocate cetū cōgregate populum, sanctificate ecclesiā, coadunate senes, congregate paruulos ⁊ sugētes ⁊c. vsq; ibi. de thalamo suo ⁊c. Johelis. ij. Sancta mr̄ ecclesia ordines omnium sanctoruz hodie cōgregat vt eis laudem impendat qui in verbis premissis denotātur. Primus est ordo trinitatis qui notatur cum dicitur. Egrediatur sponsus, ⁊c. Sponsus autē est xp̄s. In nomine aūt Christi s̄m Augustinum tota trinitas intelligitur: nā cum xp̄s dr intelligitur vt vngens pater ⁊ vnctus illius: et ipsa vnctio spūssancti. Spiritualiter aūt xp̄s est spōsus qui hz quadruplex cubiculū. s. patris sinum, virginis vterū, crucis patibulū, ⁊ suū monumentū. Egrediatur ergo sponsus de isto cubili suo, vt associetur huic presenti solēnitati. De primo enim cubili egressus eiꝰ ab initio a diebus eternitatis. De secundo egressus est per temporalem generationem. p̄s. Ipse tanq̄ sponsus ꝓcedēs de thalamo suo. De tertio egressus est ꝓpt̄ nr̄az saluationē. Abacuc. iij. Egressus es in salutē ppli ⁊c. De quarto egressus es per gloriosam resurrectionē. Hieremie. iiij. Ascendit leo de cubiculo suo ⁊c. Ex ijs ergo quatuor trahit̄ q̄druplex rō, q̄re iste spōsus sit a nobis honorādꝰ s. qr est rex noster, frater nr̄, iudex ⁊ glorificator noster. Nā inquātū egressus est de sinu patris, est rex noster. Inquātum egressus est de vtero mr̄is est frater nr̄: Inquantū de patibulo, est iudex noster. Et inquantū de monumēto est glorificator noster. De his quatuor legit̄ zacha. ix. Ecce rex tuus, quo ad primū, venit tibi, vt. s. carnē assumat: quo ad scdm: iustꝰ quo ad tertiū. ⁊ saluator: q̄ ad quartum. Scds est ordo virginis: q̄ notat̄ cūdicit̄. Et spōsa de thalamo suo. Uirgo em̄ beata nō est in ordine trinitatis: quia ibi nō sunt nisi tres ꝑsone, nec i ordine sanctoꝝ angeloꝝ: sed sup eos: ⁊ iō facit ordinē ꝑ se. Dicitur aūt sponsa: qr deꝰ mr̄imoniū contraxit cū ea: quod fuit initiatū ꝑ verba de futuro quando dixit ei angelus. Ecce cōcipies ⁊ paries filium ⁊c. Fuit rarificatū per verba de presenti, qñ virgo respōdit. Ecce ancilla domini. Et fuit cōsummatum qñ filius dei in thalamo virginali nostram naturā sibi vniuit. In isto matrimonio fuit bonum fidei: quia virginitatem illibatā virgo semp seruauit. Fuit bonum prolis: qr dei filium de suis visceribus generauit. Fuit bonū sacramēti, qr nunq̄ a filio suo diuisa vel separata fuit. In isto etiā matrimonio fuit cōiūctio animoꝝ per mutuā charitatē. Cātico. vj. Ego dilecto meo, ⁊ dilectꝰ meus mihi. Fuit coniunctio corporū per nature vnitatem. qr caro xp̄i est caro matris. Fuit indiuisibilitas habitatiōis amboꝝ qr sicut in vita dilexerūt se: ita ⁊ in morte nō sunt separati. Joā. xix. Stabat iuxta crucem iesu mr̄ ⁊c. Ista spōsa habuit triplicem thalamū. s. vterum speciosum, in quo habitauit diuina sapiētia. Animū viscerosum in q̄ habitauit vniuersa eccl̄ia: ⁊ locū gloriosum in quo habitat sublimata. Ex his ergo trahit̄ triplex ratio quare ꝑgo beata sit a nobis honorāda,

scz qr sponsa eterni regis: aduocata hũani generis, ⁊ regina totius curie celestis. Nã inquantum in eius vtero habitauit sapientia diuina facta est sponsa regis. Inquãtũ in ei⁹ animo visceroso habitauit vniuersalis eccl̃ia. facta est aduocata humani generis. Inquãtũ in loco glorioso habitat sublimata: facta est regina curie celestis. De his trib⁹ dicitur. Apo. xij. Mulier amicta sole ⁊c. Sole quidem amicta fuit: qñ dei filiũ generauit. Et lunã sub pebib⁹ habet, qr ecclesiã sub defensiõe tenet. Duodecim stelle sunt nouẽ ordines angelorũ: ⁊ tres hoim. s. martyres, confessores ⁊ virgines: que sunt corona eius: qr omniũ est regina. Tertius est ordo angelorũ qui notat̃ cũ dicitur. Uocate cetum: vnde cantat̃. Cetus oẽs angelici. Iste autem cetus s̃m Dionysiũ triplex habet officiũ scz illuminãdi, purgandi, ⁊ perficiendi. Et ex his trahitur triplex rõ quare sunt honorandi. s. quia sunt nostri illuminatores, purgatores perfectores. De his tribus regratiatur deo ꝓpheta dicẽs. In conspectu angelorum psallã tibi ⁊c. Et subdit. Super misericordia tua, qua scz a pctõ seu culpa me purgas: ⁊ veritate tua. qua. s. sapientia me illustras: qm̃ magnificastij super omne nomen sanctũ tuũ. i. qm̃ in tua gr̃a me magnificas perficis ⁊ consummas. Quartus est ordo patriarcharum ⁊ ꝓphetarum: qui notat̃ cum dicit̃. Coadunate senes: q̃ dicunt̃ senes ꝓpter reuerẽdã paternitatẽ qua nos genuerũt i fide. Thob. viij. Filij quidẽ sanctorũ sumus. Propter sensus maturitatem. Sap̃. viij. Cani sunt sensus hominis. Propter ꝯuersationis grauitatẽ. ibidẽ. Etas senectutis vita immaculata. Ex his ergo trib⁹ trahitur triplex ratio quare a nobis sũt honorandi scz qr fuerunt genitores nostri in fide vera, maturi in sapientia, ⁊ honesti in vita. Eccl̃. xliiij. Laudem⁹ viros gloriosos ⁊ parẽtes nostros. In hoc em̃ ꝙ dicit viros: notatur sensus maturitas. In hoc ꝙ dicit gloriosos notat̃ cõuersationis honestas. In hoc ꝙ dicit parẽtes nostros: notat̃ ipsorũ reuerenda paternitas. Quintus est ordo apostolorum qui notatur cum dicitur. Sanctificate. i. sanctã ostendite eccl̃iam. Sanctificatũ autẽ presupponit sctm̃. Cõgregatio igit̃ apostolorũ d̃r eccl̃ia sancta ⁊ sanctificata. Ecclesia qr ipsam plãtauerunt. j. Cor. iij. Ego plãtaui: apollo rigauit eã. Sctã qr vitã sanctã habuerũt: terrena ꝯtempserunt: ⁊ fenestras sensuũ custodierũt. Esa. lx. Qui sunt isti q̃ vt nubes volãt: ⁊ quasi ⁊c. Sanctificata qr i aduentũ spũssancti confirm̃ati fuerunt. p̃s. Ego confirmaui ⁊c. Ex his ergo trahitur triplex rõ quare sunt honorandi. s. qr in fide nos plantauerunt suis doctrinis. Informauerunt suis exemplis. Corroborauerũt suis miraculis. Apoc. iiij. De throno. i. de apl̃is in quib⁹ de⁹ sedet procedũt voces p̃dicationũ: ⁊ fulgura. s. lucidorũ exẽplorũ et tonitrua. s. terribiliũ miraculorũ. Sextus est ordo martyrũ. qui notat̃ cum dicitur. Cõgregate ppl̃m. dñr em̃ ppl̃s a depopulando: qr depopulati sunt diabolum, mundũ ⁊ corpus ꝓpriũ. Diabolũ in resistensto. Jac. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Mundũ. i. ꝑsecutores mũdi patiẽdo. ꝓuer. xvj, Melior est patiẽs vi. forti ⁊c. Corpus ꝓpriũ faciẽdo. j. Corin. ix. castigo corpus meũ ⁊ in seruitutẽ redigo. Ex his ergo trahitur triplex rõ quare sunt a nobis honorandi. s. qr oẽs hostes vicerũt triplici genere victorie. s. per modũ resistendi, patiendi, ⁊ feriẽdi. Heb. xj. Sãcti per fidẽ vicerũt regna. et subdit̃. Obturauerũt oraleonũ. ecce victoria: per modũ resistendi: lapidati sũt: secti sunt ⁊c. Ecce victoria per modũ patiendi. Circuierunt in melotis ⁊ in pellibus caprinis ⁊c. ecce victoria per modũ se feriendi. Septimus ordo est ꝯfessorũ: qui notat̃ cum dicit̃. Et sugentes vbera. Ex vberibus triplex liquor effunditur. s. lac, butyrũ ⁊ sanguis. Sãcti itaq; ex vberibus diuine pietatis suxerunt lac. i. intelligentiã diuine scripture, Esa. lx. Suget lac gentium ⁊c. Butyrum deuotiõis interne. Job. xix. Quãdo lauabã pedes meos butyro: ⁊ sanguinẽ. i. memoriã passionis diuine. p̃s. Ut inting. pes tuus in sanguine. Ex his ergo trahitur triplex ratio: quare sunt a nobis honorandi. s. qr fuerunt doctores nostri, intercessores nostri, ⁊ inflãmatores nr̃i. Nã inquãtum

suxerūt lac diuine scripture facti sunt doctores nostri. Inquantū suxerunt butyrū deuotiōis interne, facti sunt incēsores nr̄i Inquantū vero suxerunt sanguinem passionis dn̄ice, facti sunt inflāmatores nr̄i. Nam qr erant inflammati: ideo alios inflāmabant. Octauus est ordo v̄ginum: q̄ notatur cū dicitur. Cōgregate paruulos a puritate dictos. Est nāq; in eis triplex puritas que notatur Mat. xxv. In parabola de v̄ginibus. s. vasis, liquoris ac lucis. Puritas vasis est mūdicia corporis. Puritas liquoris ē mūdicia gratie spūalis. Puritas lucis est honestas conuersationis. Ex quo trahitur triplex rō quare sunt honorandi. s. qr sunt socij xp̄i: tēplū spiritussancti ⁊ filij dei. Nā inquātū habuerūt puritatē virginalis sanctitatis pudicitie facti sunt socij xp̄i. Apo. xiiij. Hi sequunt agnū quocūq; ierit. Inquātū habuerūt puritatē spiritualis mūdicie facti sunt tēplum spiritussanct. ij. Cor. vj. Nescitis: qr tēplum dei estis. Inquantū habent puritatē conuersationis sancte facti sunt filij dei: vnde postq̄ dominus dixit. Sic luceat lux vestra corā hominib⁹ ⁊c. subdit. Et glorificent patrem vestrū q̄ in celis est. De his trib⁹ dicit Apoca. xiiij. Hi enim empti sunt ab hominib⁹ primitie deo ⁊ agno: ecce quia sunt socij xp̄i. Et in ore ipsorū nō est inuentum mendaciū: ecce quia sunt filij dei. Sicut enim diabol⁹ est pater mēdacij: ita de⁹ est pater veritatis. Sine macula sunt añ thronū dei. Ecce qr sunt templum spūssancti.

¶ Sermo. cclxxviij.

De eodem, Sermo quartus.

Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorū laudabūt te. ps. Omnes homines naturaliter appetūt beatitudinem: sz circa ipsaz beatitudinem diuersimode errauerūt. Quidam circa beatitudinis subiectū: quoruz quidam dixerunt subiectū beatitudinis esse solum ipsam animam sicut stoici qui posuerunt beatitudinez in sola animi virtute consistere. Alij in solo corpore sicut epicuri, qui posuerunt beatitudinem esse in voluptate carnis. Sed ꝓpheta q̄tum ad subiectum beatitudinis dicit quod totus homo in anima scilicet ⁊ in corpore sit beat⁹. ideo dicit. Beati q̄ habitāt. Si em̄ cōsisteret in sola ala vel in solo corpore: tunc dixisset. Beate ale vel beata corpora. Alij vero errauerūt circa beatitudinis locū ponētes beatitudinē tm̄ i hoc mūdo. s. in diuitijs: delicijs ⁊ honorib⁹. Sed ꝓpheta dicit de loco. In domo tua dn̄e. Alij errauerunt circa beatitudinis durationē dicētes Animā beatitudinem consequi: sed tn̄ post multorum annoruz curricula anime iterū ad corpus reuertētur: ⁊ miserijs mundi iteruz subijcientur. Et in istū errorem incidit Origenes. Sed ꝓpheta dicit de duratione. In secula seculorū. Alij errauerunt circa beatitudinis occupationē sicut iudei ⁊ sarraceni: q̄ dicunt beatos vacare cibis ⁊ potib⁹ ⁊ feminarum coniunctionibus. Sed propheta dicit de occupatione eorum. Laudabunt te. Ex his ergo ostenditur q̄ propheta quantum ad quatuor describit beatitudinem. Primo q̄tum ad beatitudinis subiectum: cum dicitur: beati. Totus em̄ homo et in corpore et in anima beatus erit. Corpus nanq; in presenti quadruplicem habet defectum. Est enim mortale obscurum: ponderosum et grossum. Et q̄tum ad hos quatuor defectus glorificabit. et quatuor dotibus vestietur: et hoc insinuat apostolus dicens. j. Corin. xv. Seminatur cor ⁊c. Tota enim passibilitas pertransibit in immortalitatem: ideo dicit. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione. Tota obscuritas transibit in claritatem: ideo subditur. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Tota ponderositas transibit in agilitatē: ideo subditur. Seminatur in infirmitate surget in virtute. Tota grossicies transibit in sublimitatem. ideo subditur. Seminatur corp⁹ animale surget spirituale. Anima similiter beatificatur quātum ad intellectiuam: affectiuam ⁊ appetitiuā. Intellectiua siquidē delectabitur in dei veritate. Sciētia autem nostra in presenti habet triplicez defectum. Est em̄ obscura. j. Cor. xiij. Uidemus nūc per speculum in enigmate. Est imperfecta ibidē. Nūc cognosco ex pte. Et a sensibilib⁹ accepta.

ibidem. Cum essem paruulus, loquebar vt paruul⁹ ꝛc. Tunc autē scientia nostra erit clara: ibidē. Tūc facie ad faciē. Erit perfecta: iō infert. Tunc autē cognoscaꝫ sicut ꝛ cognitus sum. Erit ab ipso deo infusa: iō subiungit. Quādo autē fact⁹ sum vir euacuaui q̄ erant paruuli. Affectiua nostra delectabitur in dei bonitate. Triplicē nāq̄ defectū habēt bonitates que sunt in creaturis. Sūt em̄ accidētales: iō sepe eis spoliant. Sunt particulares: qꝛ nulla creatura est q̄ habeat omnes bonitates: sed sunt in eis sparse ꝛ diuise: sunt ēt mixte: quia nullā habēt purā bonitatē ideo affectus noster delectari non potest in creaturarū bonitatib⁹: sic accidentalibus sic ꝑticularib⁹ ꝛ sic mixtis. In deo aūt est bonitas essentialis iō dr Matt. x. Nemo bonus nisi solus deus. Uniuersalis. Sapiē. vij. Uenerūt aūt mihi omnia bona pariter cū illa ꝛc. Pura. Aug. Quāta ibi erit felicitas: vbi nullū erit maluꝫ: nullū latebit bonū. Appetitiua delectabit in dei societate. Si em̄ aliq̄s valde sitiens guttas lambit: non satiat: sed sitis magis auget. Si calix mensuratus sibi ꝓponat, semiplene satiat: sed si in fonte ponit ꝑfecte satiat. Peccatores ei i creaturis q̄sdā delectatiōes lambūt. ps. Inimici ei⁹ terrā lingent: ideo nō satiant: sꝫ miserabili fame torquent. ps. Famē patientur vt canes. Boni aūt in presenti diuinas delectationes recipiunt sed mēsurate: ideo appetit⁹ eorū non perfecte q̄etat. Ephe. iiij. Unicuiq̄ vestrum data est gratia ꝑm mensurā donationis xp̄i. Beati autē sunt in fonte dei ideo nō p̄nt sitire Apoc. vij. Agn⁹ qui in medio throni est: de eos ad vi. fon. aqua. Beati etiā sūt in cenaculo dei: ideo nō p̄nt esurire. ps. Satiabor cū apparuerit gl̄ia tua. Sūt i thesauris dei: ideo non p̄nt penuriā sustinere. Eccl. xv. Iocunditatē ꝛ exultationem thesaurizauit super eum. Sunt in plenitudine gaudiorū dei, iō nō p̄nt aliq̄d triste sentire. Mat. xxv. Intra in gaudiū dn̄i tui. Secundo describit beatitudinē quātū ad locū. cū dicit. In domo tua. Tunc autē dom⁹ est pulchra q̄n est bn̄ ordinata. De ordinatione aūt domus dei dicit Esa. liiij. Ego em̄ sternā per ordinē lapides tuos et fundabo te in saphyris ꝛ ponam iaspidem propugnacula tua, ꝛ portas tuas in lapides sculptos: et omnes terminos tuos i lapides desiderabiles. Per lapides enim ordinate stratos intelliguntur patriarche ꝛ prophete qui fuerunt ordinati quantum ad deū per virtutem cōtemplationis: quantū ad seipsos per pulchritudinem actionis quantū ad proximos per reformationeꝫ pacis. De his tribus dr. Eccl. xlviij. Homines diuites in virtute pulchritudinis studiuꝫ habentes: pacificantes in domibus suis, ꝑ lapides desiderabiles intelligūtur apostoli, a quibus gloria dei magna relucet: ideo ad videndum sunt magis desiderabiles. Per lapides scultos intelligūtur martyres, qui diuersis vulneribus sunt sculpti ꝛ vulnerati. Per iaspidem qui est viridis coloris intelligūtur confessores qui fuerunt virides in conscientia ꝛ in vita. Per saphyros qui sunt celestis coloris intelliguntur virgines que vitam celestem ꝛ angelicam habuerunt. Tertio describit beatitudinem q̄tum ad eternā durationem cum dicit. In secula seculorum laudabunt te. Quatuor nāq̄ de causis potest quis perdere possessionem domus quam inhabitat: aut quia illa domus fuit ad tempus conducta: aut quia ab hostibus est ablata: aut quia ruine videbatur exposita: aut quia est creditoribus assignata. Nullo istoꝝ modoꝝ habitationem domus celestis sancti amittēt. ideo dicit. Esa. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis: ꝛ in tabernaculis fiducie ꝛ in requie opulēta. Non enim amittent tanq̄ habitatores conductitij quia erunt habitatores veri, vt pote peculiaris populi dei. ideo dicitur. Sedebit populus meus nec tanq̄ ab hostibus expulsi quia ipsos hostes subiugauerunt: ideo dicit. In pulchritudine pacis. Illa enim est pulchra pax que fit hostibus superatis: nec tanq̄ a ruina dom⁹ deterriti: quia illa domus erit perpetua et secura. ideo subdit in cenaculis fiducie. nec tanquam depauperati seu indigentes: qꝛ omnes erunt diuites et opulenti: ideo subiungit. In requie opulenta. Quarto describit beatitudinem q̄tū

ad occupationē cū ōt. Laudabūt te. Dicit̄ ngulit a ūt Aug. in. ij. lib. de do. x pia. triplicem sonū qui fit in cantilenis. Unus est qui fit in voce, sicut in illis q̄ faucib⁹ canūt. Alius q̄ fit in flatu, sicut est sonus tubarū z organor. Alius q̄ fit in pulsu sicut i cytharis z tympanis. Ille triplici gñe armonie sancti deū laudabunt. Armoniaz siquidē cū voce faciūt. ps. Juuenes z virgines senes cū iunioribus laudent nomē domini. Armoniā cū flatu faciūt angeli: q̄ flatu sci spūs sunt pleni. Ezechie. j. Ubi erat ipet⁹ spūs illic gradiebant. In dei tribulatione prozum pūt. ps. Laudate eū oēs angeli ei⁹. Armoniā vo cū pulsu facit de⁹ patriarche siquidē habēt chordam suā, Apostoli suā z sic de alijs. Tāget igit de⁹ chordā patriarharū z dulcē sonū faciet. Chordam prophetarū z dulcē sonum faciet: z sic per ordinem. Tanget autē dissimiliter: vt concordē faciat melodiā: quia i dispari claritate erit pax z gaudiū. ps. Laudate eū sol z luna: laudate eum omnes stelle et lumen. Per solē intelligunt sancti superiores: per lunam mediocres, per stellas inferiores. Chorda igit superiorū cum tangit facit quasi vocem octauā, Chorda mediorū, facit vocē quintā. Chorda vo inferiorū facit vocē inferiorez z planā. Tanget etiā chordam beate virginis q̄ super omnes filia dulciorem sonum faciet: z vocē altiorem emittet. Propter istam triplicez melodiam dicit Esaie quinquagesimo primo. Gaudium propter armoniā fiat⁹ ac letitia inuenit in ea, ppter armoniā pulsus gratiarū actio: z vox laudis propter armoniam vocis.

¶ Sermo. cclxxix.
De eodem die: sermo. v.

Ex meus et z deus meus: beati qui habitāt in domo tua domine in secula seculorū laudabunt te. ps. Quatuor sūt q̄ domū reddūt amenam scz dñi liberalitas: consortij nobilitas: loci amenitas: z gaudiū immensitas: ab his quatuor domum celestem cōmendat. primo a liberalitate domini, cū dicit. Rex meus z deus meus. Licet enim sit rex z de⁹: est tamē noster quia se z sua nobis dedit. Liberalitas autē eius apparet: q̄ omnes peregrinos facit ciues facit perpetuos habitatores facit domesticos z heredes. Ista tria tāgit apostolus Ephesios. ij. Jam non estis hospites et aduene: sz estis ciues sanctorum z. Ecce q̄ pegrinos facit ciues: z domesticos dei, ecce q̄ peregrinos facit domesticas heredes. Superedificauit sup fundamentū apostolorū z prophetaruz z. Ecce quia facit eos lapides viuos. i. eternos habitatores. De his autē tribus facit de⁹ publicum instrumentum de quo dicit Apocal. xij. Scribā super eum nomen domini dei mei, id est scōm glosam hoc est nomē eternum z nomen ciuitatis nouc hierlm id est scōm glosam nomē habebit a ciuitate, id est ciuis z nomē meū nouū quod est filij⁹ dei: hec igitur tria nomina scz ciuis eternus filius: in frōtibus scripta habebunt. Apoc. xiij. Habentes nomē ei⁹ et nomen patris eius scriptū in frōtibus suis z sic habebunt instrumētuz de sua ciuilitate: eternitate. z dei filiatione. Secūdo cōmendatur a nobilitate cōsortij: cū dicitur, beati. Erūt em omnes beati ḡtū ad omnes sensus. Visus siquidē beatificabit in dei visiōe. Sed notādū. q⁹ color niger visum cōgregat color albus visuz disgregat: color viridis delectat: q̄ ē medius inter album z nigrū. Iste triplex color in christo cōsideratur. Niger fuit ei⁹ humanitas in passione denigrata. Apoc. vj. Sol factus est niger tāq̄ saccus cilicinus: z iste color niger debet cogitat⁹ nostros cōgregare: quia si tanta passus est in nocēs z sanct⁹ quid nunc faciet pecca tor mal⁹ z ininstus: color alb⁹ est sua diuinitas que prenimia sua claritate oculos mētis disgregat. j. Thimo. vj. Lucē habitat inaccessibilē. Coniunctus est igitur color alb⁹ diuinitatis in christo: colori nigro humanitatis: z factus est tot⁹ viridis et delectabilis ad videndū. Unde christus seipsum vocat viridē dicēs. Luce. xxiij. Si in viridi l: gno hoc faciūt z. Auditus beatificabit ḡtum ad dei dulcissimam allocutionē. Cantico. secundo. Sonet vox tua in auribus meis z. Vox

etenim tua dulcis. Quātum ad angelorum iubilationem. Job. xxxviij. Ubi eras cum me laudarent astra matutina ꝛc. Quātum ad perpetuā hominū laudationē. Esaie lj. Gaudium et letitia inuenietur in ea: ac gratiarū actio: ꝛ vox laudis. Olfactus beatificabitur odorādo rosam, id est carnem christi mundissimam. Eccl. l. Quasi flos rosarum in diebus veruis: odorādo balsamum, id est diuinitatem suauissimā. Eccl. xxiiij. Quasi balsamū non mixtum odor meus. Odorādo animam omnibus vnguentis plenissimam. Cantic. j. Curremus in odorē vnguentorum tuorū. Gustus beatificabit in plena dei delectatione quam sentiet ex carne dei dulcissima. Job. xxxj. Quis det de carnibus eius vt saturemur: ex aia dulcissima. Eccl. a. xxiiij. Spiritus meus sup mel dulcis et ex diuinitate omnium saporum plenissima. Sapiē. xvj. Panē de celo prestitisti eis omne delectamētum in se habentem ꝛc. Tactus beatificabitur tangēdo personā christi. Si eñ tanta virtus erat in tangendo, fimbriam eius quanta suauitas erit tangere personam eius. Cantic. secūdo. Dextera eius amplexabit me. In osculando. Si eñ tāta suauitas fuit osculari pedes xpi quanta erit obsculari a diuinitate christi. Canticorū viij. Quis mihi det te fratrē meum vt inueniam te foris et deosculer. Tertio cōmendatur domus dei ab amenitate loci cum dicitur, in domo tua. Que amenitas consistit in duobus. Est eñ magna ꝛ bñ disposita. De magnitudine eius dicit Baruch tertio. O israel q̄ magna est domus dei ꝛc. Est eñ longa sine fine: ideo dicitur magna ꝛ nō habens finem. Est alta sine modo: ideo dr excelsa. Est ampla sine mensura: ideo dicit immēsa. Est igitur sic longa q oculus nō poterit attingere: sic alta q aurꝫ nō poterit audire sic ampla q cor nō sufficiat cogitare. j. Corinth. ij. Quod oculus non vidit nec auris audiuit ꝛc. Est ordinata ad instar domus regalis. Multas eñ in ea deus fecit mansiones. Joh. xiiij. In domo pris mei mansiones multe sunt scꝫ oratorium atrium, cellariū cōsistorium cenaculum viridarium ꝛ cubiculū. In oratorio sunt angeli dei laudem continue cantantes et dicentes. Sanctus sanctus sanctus. ꝛc. In atrio sunt patriarche pauperes sustētantes. Est enim atriū locus in quo pauperes recipiuntur. Et quia in hac vita receperūt pauperes eleemosynis suis: iō sancti tūc eos recipient i atriis suis. Luce xvj. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. In cellario sunt prophete aduentū christi ardentissime sitientes: de hoc scribitur Esa. lxiiij. Utinam dirūperes celos ꝛ descenderes. Et qr sic fuerunt sitiētes: ideo plenissime bibētes. Cāticorum secūdo. Introduxit me rex in cellam vinariam ꝛc. In consistorio vero vbi cause audiuntur ꝛ sententie proferuntur ponunt apostoli. Mat. xix. Sedebitis super sedes duodecim iudicātes ꝛc. In cenaculo ponunt martyres: quia fuerūt tribulati: afflicti fame ꝛ siti affecti: iō nunc plenissime saturant. Luc. xxij. Edatis et bibatis super mēsam meā ꝛc. In viridario vero ponuntur cōfessores qui sunt viridarium dei: in quibus fuit rosa patientie liliū humilitatis. Et viola mūdicie. In cubiculo autē ponunt virgines tanq̄ sponse. Hester. ij. Ducta est hester in cubiculū regꝫ. Uirgo autē gloriosa beata maria non est in aliquo istorum locorū dterminate: sed modo stat cū angelis in oratorio: modo cū patriarchis in atrio: mō cū prophetis in cellario ꝛc. Quarto cōmendat domus celestis ab immensitate gaudij hoc tangitur cū dicit: ꝛ in secula seculorū laudabunt te. Sed nunqd corporibus reassumptis ibi erit laus vocalis. Dicēdū est q lingua homini data est ad quadruplex officium. Primo ad notificandū conceptum cordium. Aug. in enchiridion. Uerba ꝓpterea sunt instituta nō vt per ea homines seinuicē fallāt: sed vt per ea in alterius quisq̄ notitiā cogitationes suas ꝓferat: q̄tū ad istud officiū non erit ibi lingua: qr corda erūt manifesta. j Cor. iiij. Manifestabit ꝯsilia cordiū. Scdo ad erudiendū. Esa. l. Dñs dedit mihi linguam eruditā vt sciā sustētare eum qui lapsus est verbo: nec q̄tū ad istud erit ibi lingua qr omnes erūt sapiētes et docti. Hier. xxxj. Non docebit vir vltra proximum suum. Tertio ad cōsolādū. Eccl. xl. Tibie ꝛ psalteriū suauem fa

cl̃at melodiã, & super vtrũq; lingua' suaꝝ mec etiã ꝯtuz ad illud erit ibi & leti. Esa. xxv. Gaudiũ & letitiã obtinebũt: fugiet dolor & gemitus. Quarto ad deũ laudã dñ. Ecch. li. Dedit mihi dñs linguã mer cedẽ meã: & in ipsa laudabo eũ. Et ꝯtuz ad illud officiũ ibi remanebit lingua. Unde dicit Remigius q; tunc omnis lingua cessabit: & sola lingua hebrea q̃ fuit lin gua ade tũc remanebit. Augustinus. Ua cabimus & videbimus: videbim⁹ & ama bimus: amabim⁹ & laudabim⁹. Ecce q̃d erit in fine sine fine idem. Ipse de⁹ erit fi nis omniũ desideriorum nostrorum qui sine fine videbitur: sine fastidio amabit: sine fatigatione laudabitur. Si q̃s amicum libenter videt aliquãdo ipsa sua vi sio finit: ideo dicitur Sine fine videbit. Si quis aliquẽ amat aliquãdo ipse suus amor in fastidium vertur: ideo dicit. Sine fastidio amabitur. Si quis semp cantaret aliquando fatigaretur. ideo subdi tur Sine fatigatione laudabitur.

¶Sermo.cclxxx.

De eodẽ die. Sermo. vj.

Beati pauperes spiritu qm̃ ipsorũ est regnũ ce lorum &c. Matt. v. In isto euã gelio ponunt̃ septem beatitudines & septẽ p̃missiones correspõdẽtes q̃ septẽ sanctorũ ordinib⁹ adaptant̃. Prima beatitudo est beati pauperes spũ. Et ista cõ uenit ordini apostolorũ: qr ipsi primi fue runt q̃ ppter xp̃m omnia contempserunt Ista autez paupertas vt sit meritoria de bet habere tria que tanguntur in glosa & eliciunt̃ ex textu vt. s. terrena despicat. ideo dicitur Beati pauperes vt recta in tentione hoc faciat: ideo dicitur, spiritu: scilicet spirituali intentione vt celestia cõ cupiscat, ideo dicitur, quoniã ipsorum est regnum celorum. Ista paupertas etiam in apostolis fuit meritoria: quoniam nõ fuit coacta sed spõtanea non simulata sz vera. Bernar. Cum tria sunt genera pau pertatis scz necessaria, voluntaria: z̃ si mulata: recte dividens & recte offerens relecta simulatione necessitatem patiens & voluntariam amplectens pauper effici tur spiritu. Huic beatitudini addit̃ ꝓ missio: cum dicitur Quoniam ipsorum est regnum celorum. Tales enim pauperes habent mundum ad dominãdum. ij. ad Corinth. vj. Tanq̃ nihil habentes & om nia possidentes. Habent deum ad here ditandum. Numeri. xviij. In terra eorũ nihil possidebitis ego pars & hereditas tua. Habent celum ad largiendũ. Luce. xvj. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis &c. Habent etiam regnuz ad possidendum. Luce. xij. Nolite timere pusillus grex quoniam placuit patri ve stro dare vobis regnum: ideꝫ ideo dicit. Ipsorum est: non erit regnum celorum qz iam habent ipsum in spe certa. Ro. viij. Spe salui facti sumus. Tales autem nõ sunt pauperes sed valde diuites. Tres enim sunt species hominum qui ꝯtuis ni hil habeant in re tamen multa in spe sci licet qui ad magnam dignitatem electi sunt qui in loco tuto aliquem thesauruz reposuerunt: & qui sunt heredes princi pum. Tales sunt pauperes christi. Jaco bi. ij. Nõne deus elegit pauperes in hoc mundo ecce quia sunt ad celestem digni tatem electi diuites in fide. ecce qr the saurizorum sunt in tuto repositi diuitie nanq; spirituales a nullo possunt auferri & heredes regni quod repromisit de⁹ diligentibus se: ecce quia sunt heredes regni dei futuri. Secunda est: beati mi tes: et conuenit angelis qui alijs super bientib⁹ deo humiliter adheserũt & qui nob⁹ etiã ex humilitate deseruire dignã tur: isti autẽ sunt mites qui nõ sunt ad in iurias impatientes: qõ trib⁹ modis fieri põt aut quando quis mouetur plus q̃ de beat: aut plus q̃ debeat: aut cũ alio non debeat. Señ. i lib. de vir. Quedã nos toz quent magis q̃ debeant: aut plus q̃ de beãt cũ omnino nõ debeãt: sicq; aut au gemus dolorem: aut preoccupam⁹ aut fingimus huic beatitudini addit̃ ꝓmis sio: cũ dicit, quoniã ipsi possidebũt terram scz viuentium vel terrã, id est corp⁹ suum terrenum possidebunt glorificatũ. Berñ. Habitet gloria in terra nr̃a, id est in corpore nostro: qõ ex q̃tuor elemẽtis constat esse compactũ postea subdit. Ha beat ergo corp⁹ ex terra imortalitatẽ: ex

aqua impassibilitatē ex aere leuitatez ex igne pulchritudinē ⁊ claritatem. Tertia est beati qui lugēt ⁊ ista beatitudo cōuenit martyribus quibus dictū est. Joānis xvj. Amen dico vobis: qr plorabitis ⁊ flebilis vos, felices sanctorū lachryme que habent deū inebriare Esaie. liiij. secū dū ali. literam. Adipe lachrymarū tuarū inebriasti mē. Habēt etiā deum pūgere ad subueniēdū: sicut equus calcaribus pungitur ad currēdum, vnde dicit glosa sup Tob. Oratio deum vngit: lachryma pūgit habēt deū cogere ⁊ vincere. Ozee. xij. Inualuit ad angelū ⁊ confortatus est fleuit ⁊ rogauit eum. Augustin⁹. Oratio deū fleuit: lachryma cogit habēt aīam clarificare. Greg. Mens lachrymis baptizata videt in cōtemplatione limpidius. Lachryme etiā habēt diabolū submergere ⁊ necare. ps. Contribulasti capita draconū in aq̄s. Huic beatitudini addit̄ ꝓmissio, cū subdit̄, quoniā ipsi cōsolabūtur ⁊ etiā risu perpetuo replebuntur. Luce. vj. Beati qui fletis qm̄ ridebitis. In celo quidē est risus plenus. Job. viij. Donec impleatur risu os tuū. In mundo autem est risus semiplenus. Prouerb. xiiij. Risus dolore miscebitur. In inferno aūt non erit risus: sz ibi erit irrisio. Irridebūtur si quidē ipsi dānati a deo. ps. Qui habitat in celis irridebit eos. Irridebunt̄ ab angelis q̄ fuerūt eorū amici. Eccl. xx. Fatuo nō erit amic⁹, irridebunt̄ a demonibus. Threñ. j. Uiderūt eā hostes ⁊ deriserūt sabbata sua. Irridebunt̄ a dānatis: etiā a parentib⁹ ⁊ cognatis. Thob. ij. Parētes ⁊ cognati irridebāt vitā ei⁹. Irridebunt̄ mutuo a seipsis. Esaie. xiiij. Et tu vulnerat⁹ es sicut ⁊ nos nostriq̄ similis es effect⁹. Quarta est Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iustitiaz. Et ista beatitudo conuenit prophetis qui vehemēter esuriebāt ⁊ sitiebant aduentū iusti dicētes. Esaie. xlv. Rorate celi desuper: ⁊ nubes pluāt iustū, istā iustitiā ⁊ nos hr̄e debem⁹ Est aūt iustitia sicut dicit glosa ibidem. Unicuiq̄ tā supior: q̄ inferiori aut equali ius suū reddere. Bern̄. Redde p̄lato reuerentiā ⁊ obedientiā q̄rū altera cordis altera vero corporis est. Exigit a te subdit⁹ custodiā ⁊ disciplinā. Custodiaz vt possit cauere pctm̄: disciplinā: vt malum non remaneat impunitū. Equali debes consiliū ⁊ auxiliū. Cōsiliū quo eximatur ignorantia. Auxilium quo iuuetur infirmitas humāna. huic beatitudini addit̄ promissio cum dicit̄ Qm̄ ipsi saturabuntur. De quorū esurie ⁊ saturitate dicit. Bern̄. Cor meum cōturbatum est in me. ⁊ inde dolor. Et dereliquit me virt⁹ mea inde pauor. ⁊ lumen oculorum meorū ⁊ ipsum non est mecum, inde error. Ueruntamen. Quare tristis es anima mea, spera in dño: qm̄ adhuc confitebor illi, qn̄ a ratione error: a voluntate dolor memoria timor omnis recesserit ⁊ successerit illa quā speram⁹ mira claritas plena suauitas: ⁊ eterna securitas. Idem. Qui replet in bonis desiderium anime ipse rationi futurus est plenitudo lucis voluntati plenitudo pacis memorie continuatio eternitatis. Quita Beati misericordes: ⁊ cōuenit patriarchis q̄ operibus misericordie insistebāt nō tātū corporalibus sz etiā spiritualib⁹. de corporalib⁹ operib⁹ mie dicit̄. Uisito: poto, cibo, do, vestio, cōdo. Sed de spūalib⁹ dicitur Consule, castiga, soluere, remitte, fer, ora. Et primo consule id est doce ignorātē: ⁊ dirige dubitātem. Et sic in hoc intelligitur duplex eleemosyna spūalis scz doctrina ⁊ consiliū. Castiga delinquētē consolare tristez ⁊ remitte in te delinquentibus. Fer id est patienter porta aliorū defect⁹. Et ora ꝓ omnibus, huic beatitudini addit̄ ꝓmissio, cū dicit̄: qm̄ ipsi mīam cōsequent̄. Et istā mīam cōsequent̄ ipsi ⁊ in vita ⁊ i morte, in vita qr ipsa mīa impetrat remissionem culpe. Eccl. iij. Sicut in sereno glacies soluent̄ pctā tua. Benedictionē gr̄e ij. ad Corin. ix. Qui seminat in bn̄dictionibus: de bn̄dictionib⁹ metet ⁊c. ⁊ cōtinuationē perseuerātie. Eccl. xxix. Eleemosyna viri quasi saccul⁹ cū ipso ⁊ gr̄az hois quasi pupillā ꝯseruabit, in morte q̄ dē tales misericordes portāt secū triplices lr̄as scz literas simplicis iustitie, de q̄b⁹ dr̄ Luc. vj. Date ⁊ dabit̄ vobis. Gratuite mīe de q̄b⁹ dr̄ hic. Beati misericordes: qm̄ ipsi mīam ⁊c. Abundanti gr̄e, de q̄bus dicit̄ Luc. vj. ⁊c. Mensurā bonā ⁊ confertā ⁊ coagitatā ⁊c. Sexta beatitudo

tudo est. Beati mundo corde, et hec beatitudo conuenit virginibus que mundiciā cordis et corporis habuerunt. In veteri nanq; testamēto tripliciter fiebat mūdatio scz per aquā expiationis, deo qua habet. Nume. xxx. per sanguinem. Heb. ix. Ois pene in sanguine mundant. Per unctionē sicut tabernaculū et vasa et aarō cū filiis suis. Sic et ipse virgines se mundabāt per aquā confessiōis pure: Esa. j. Lauamini et mūdi estote. Per sanguinez passiōis dñice. Heb. ix. Sāguis xpi mūdabit conscientias nostras etc. per unctionē gratie infuse. j. Jo. ij. Unctio eius docebit vos de oibus, huic beatitudini additur promissio qua ois, qui ipsi deū videbūt Bern. Fuerūt deo tribus modis videndo eū in oib⁹ creaturis, habētes eū in nobis metipsis. et q̄s oib⁹ beati⁹ ē cognoscētes ipm in se ipsa veritate. Septima beatitudo est. Beati pacifici, et ista beatitudo conuenit cōfessoribus q̄ in se pacē cōscientie habuerūt: et pacē in aliis procurauerūt. De ista pace ait beatus Aug. in lib. de ciuitate dei. Tm est bonū pacis vt etiā in bonis terrenis atq; mortalibus nihil solet gratius audiri: nihil desiderabilius cōcupisci: et nil postremo possit meli⁹ inueniri, et huic beatitudini additur promissio: quia subdit: quōm filij dei vocabunt. Tūc enim vere apparebit qui filij dei sum⁹ q̄ aptā ei multitudinē. j. Joā. iij. Scim⁹ q̄m cū apparuerit similes ei erim⁹ q̄ hereditatis eterne perceptionē. ij. Cor. xij. Nequ em debēt filij parētib⁹ thesaurizare: sed parētes filijs et q̄ familiaritatis magne oblectationē. Tenebuerūt eos in mēsa sua. s. Filij tui sicut nouelle oliuarū etc. i camera sua. Luce. xj. Pueri mei mecū sunt in cubili, i sede sua. ps. Et filij eoꝝ vsq; i seculū sedebūt sup sedē tuā: constituet eos sup oia bona sua. Mat. xxv. Sup pauca fuisti fidelis: sup multa te constituam.

¶ Sermo. cclxxxj. De commemoratione animarum. Sermo. j.

MEmorare nouissima tua: et in eternū non peccabis. Eccle. vij. Quia valde est vtile mortez nostram sepe ad memoriaz reducere, ideo

spiritussanct⁹ nos inducit ad nostre mortis memoriam habendam, cum dicit Memorare nouissima tua etc. Deinde ponit huius memorie vtilitatē magnam cū subdit et in eternum nō peccabis. Circa primū notandū est q̄ in hoc quod dicit, nouissima, includit prima et media quorum recordatio ad humilitatē nos inducit. Primo enim debemus memorare nostra primordia, id est natiuitatem. Circa quā tria sunt consideranda scz reat⁹ status. et ortus. Beatus quia puer cum peccato concipitur. ps. Ecce em in iniquitatibus cōceptus sum etc. Stat⁹ quia puer matris stat curuus genas super genua tenens. Hinc est q̄ natura liter oculi genib⁹ flexis citius lachrymātur: et super genua positi ad fletum citius prouocantur. Ortus etiam circa natiuitatē nostram est cōsiderandus quia ipse ortus noster est cū fletu. Aug. in libro de ciuitate dei. Infantia que non a risu sed a fletu oritur i hāc lucem quid malorum passura sit nescies prophetat. Solum quādo natus est ferunt risisse zoroastē nec tamen ille risus sibi profuit: quia a Nino rege assyriorū interfectus fuit. et ista tria deplorat propheta dicens. Miser factus sum propter culpabilem reatum et curatus sum propter situm curuū contristatus ingrediebar: quo ad fleb̄ē ortum. Secūdo debemus memorari nostra media quia vita nostra vanitatibus plena est. Nā fm Aug. gonem de sctō victore in hac vitate est quadruplex vanitas. Prima est in rebus conditis q̄ quidē habēt vnā vanitatem a nō esse ad esse. ps. Quare constituisti oēs filios hoim. Alia est in ipso esse: quia in eodem statu nō permanent. Rom. viij. Vanitati creatura subiecta est. Alia est ab esse i nō esse. ps. Veruntamen in imagine pertrāsit hō. Ista triplex vanitas tāgit. Eccles. ij. Cūcta subiacēt vanitati: quo ad vanitatē i esse. De terra facta sunt quo ad vanitatē de non esse in esse. Et in terra pariter reuertunt: quo ad vanitatē de esse in non esse. Secūda vanitas est in operib⁹ humanis que consistit in acquirēdo diuitias delitias et honores: que tamen cū labore acquiruntur cur timore possidentur. et cum dolore pdūtur. Tertia vanitas est

in corporalibus, nā secundum Bernardū. Caro nostra impugnat a suo materiali principio, id est a luto: ab ipso mūdo: ⁊ a diabolo. Et dt q̄ a luto hz cogitationes voluptuosas: a mūdo curiosas: ⁊ a diabolo maliciosas. Quarta vanitas est in mētib⁹ in q̄b⁹ est triplex vanitas s̄m Gregoriū. Una est: quia cum labore ꝓficit, sine labore deficit. Alia est: qr modo ardēter appetit, mō fastidit. Tertia est: affectionū varietas que ipsam sepe ipellit. Tertio debebus memorari nostra nouissima, scz mortem periculosam ⁊ viam formidolosam. Mors nanq̄ valde est periculosa qr tunc animal quadruplex bellū gerit. Unū cū morbo separāte. Anima nāq̄ naturalr vult esse in corpore: ⁊ morbus eā nititur separare. j. Regū. xv. Sic cine separat amara mors. Secundū hz cū diabolo infestāte. Gen. iij. Tu insidiaberis calcaneo ei⁹. Tertiū hz cum peccato se ingerente. Sepe em̄ fit diabolo ꝓcurāte. vt ipsi anime oīa sua peccata ad memoriā reducantur: vt ex hoc in desperationē labat. Ideo nō debet tunc ad memoriā reducere sua peccata: sed potius sua merita: sicut ille fecit q̄ dixit. iij. regū. xx. Memento quomodo ambulauerim coram te. Quartū hz cū deo rationē exigente. ij. ad cor. v. Oēs nos manifestari opz ante tribunal. xp̄i. Scdo debem⁹ memorari viā formidolosaz. ps. In via qua ambulabā ab. la. mihi. Jō talib⁹ debet dari vitiaticū. i. corpus dñicū, via em̄ illa est longa ideo sibi datur ad reficiēdū iij. Regū. xxx. Surge comede: grādis ei tibi restat via. Et periculosa. iō sibi datur tanq̄ pugil ad defendendū Job. xvij. Pone me iuxta te: ⁊ cuiusuis manus pugnet contra me. Et tenebrosa ideo dat sibi tāq̄ lucerna ad illuminādum. Jo. viij. Ego sum lux mundi ⁊c. est dubia ⁊ ignota. Jō sibi dat tanq̄ ductor ad precedēdū. Exodi. xv. Dux fuisti in misericordia populo quē redemisti. Scdo ponit memorie mortis vtilitas magna cū dicitur. Et in eternuz non peccabis: nec peccato superbie: nec peccato luxurie: nec peccato auaricie. Superbus em̄ si aliquas gratias hz inde extollitur, si aliqua sibi ꝓspera succedūt inde eleuat. Si vero aliquib⁹ aduersis deprimitur inde dedignat. Sz memoria mortis cōpescit ne homo extollat in gratijs Eccli. x. Qui superbis terra ⁊ cinis. Sicut em̄ pauo in extensione caude gloriat: sed cōsiderādo pedes ad humilitatē reducit. Sic homo si ex consideratione gratiarum extollitur cōsiderando pedes idest finē ad humilitatē reuocatur. Grego. in moral. Despecti iacēt in putredine: qr prius intumescebant in vanitate. Compescit etiam ne eleuetur in ꝓsperis. Sicut enim aues cauda se regūt volando per aerē: sic memoriam mortis regit holem ne eleuetur in prosperis ꝑ suꝑbiā. Et sicut vinū purū cito inebriat. mixtum vero sobrietatē facit. Sic leticia mundana cito resoluit aim, mixta vero cū mortis memoria animū tēperatū facit. Prouer. xiiij. Risus dolore miscebit, si extrema gaudij luctus occupat. cōpescit etiā hominē ne indignetur: vel frangat in aduersis. Sicut em̄ pisces in aqua natādo cū cauda se dirigunt: sic ⁊ holes in aq̄s tribulationū ne per impatiētiā demergant. Per memoriā mortis se regūt. Scdo expellit peccatū luxurie. Sicut em̄ animal cū cauda expellit muscas. Sic ⁊ homo cū mortis memoria debet a se expellere cogitationes immundas. Greg. q̄d enim fit carnis substātia testant sepulture nihilq̄ sic ad domandū carnis desideria vcz q̄ vt quisq̄ hoc qd̄ diligit quale si mortuum pēset. Magna siquidē stultitia est corpus suū delitijs impinguare carnalib⁹. quod postmodū cibus futur⁹ est vermibus associatum serpētib⁹ ⁊ subiectum bestijs ambulātib⁹: istā aūt triplicem hereditatem corpus habiturum est scilicet vermes ad corrodendum, serpētes ad associandū: bestias ad conculcādū Eccli. x. Cum eniz morietur homo hereditabit serpentes: bestias ⁊ ⁊ vermes. Tertio memoria mortis expellit peccatū auaritie Nullus enim sapiens dz diuitias appetere cū postmodū de corpore exiturus sit nud⁹ Job. j. Nud⁹ egressus sum de vtero matris mee: ⁊ nud⁹ reuertar illuc. Exitur⁹ sit sacco vel cilicio tegēdus. Job. xvj. Saccū consui super cutem meā Exitur⁹ sit oībus diuitijs ꝑpoliād⁹. ps. Ne timueris cū diues factus fuerit

homo. Exiturꝰ sit cito in vermen ⁊ putredinē resoluēdus. Job.xvij. Putredini dixi: pater meꝰ es: mater mea ⁊ soror mea vermibus. Exiturus sit cito in cinerē ⁊ in putredinē redigendus. Eccli.x. Quid superbis terra ⁊ cinis cuius conceptus est culpa, nasci miseria: viuere pena: ⁊ mori angustia.

¶ Sermo.cclxxxij. Eodem die ser.ij.

Ueparate erant intrauerūt cuz eo ad nuptias Mat. xxv. anime fideliū vt ad celestes nuptias intrare possint: qñ de hoc mūdo decedūt debent se preparare ⁊ ni vita: ⁊ ni morte, in vita faciendo bona opera in terris ex q̄bus domū sibi valeant edificare in celis. Edificantium autē quidā sunt valde boni quidā sunt valde mali quidā vero mediocriter boni et mediocriter mali Ualde boni sunt viri ꝑfecti qui domū in celis edificant de auro. argento: ⁊ lapidibus ꝑciosis .j. Corin. iij. Si quis super edificat super fundamentum hoc aurū ⁊ argentuz: ⁊ lapides preciosos ⁊c. Per aurū intelligitur dilectio dei que est incorruptibilis sicut aurū, fides aūt corrumpit ex eo ꝙ sibi succedit meliꝰ. s. aperta visio. Spes euacuatur qꝛ sibi succedit melius scz eterna possessio. Charitas aūt non euacuat: qꝛ charitati nihil quod melius est succedere potest q̄ ipsa charitas que deus est. Per argentum intelligitur dilectio proximi. Sicut em̄ post aurum preciosius metallum est argētum: sic post mandatum de dilectione dei mandatum de dilectione ꝓximi melius esse censetur. Matt.xxij. Diliges dominū deum tuum ⁊c. Hoc est maximum ⁊ primū mandatū: scdm aūt simile est huic, diliges proximū tuum sicut te ipsum. Per lapides preciosos intelligūtur bona opera que debēt esse lucida ꝑ intentionez rectam, ⁊ solida per perseuerantiam: ⁊ virtuosa. per charitatē veram alias enim nullius virtutis essent nisi in charitate fierent. Illi ergo edificant domū de auro ⁊ argēto ⁊ lapidibꝰ ꝑciosis. qui habēt charitatē dei successam proximi dilectionē sincerā ⁊ operationē sollicitam. Tales em̄ destructa domo corporis: mox ingrediunt domum celestis claritatis. ij. Cor. v. Scimus quoniā si terrestris domus nostra huiꝰ habitationis dissoluat ⁊c. Ualde mali sunt miseri peccatores qui edificāt sibi domū infernalem de spinis auaricie, de luto luxurie: ⁊ de lapidibꝰ suꝑbie per spinas diuitie intelliguntur vt habetur Matt.vij. Auari ergo edificāt sibi domum spinosam, ⁊ iō in ea comburētur. Esa.xxxiij. Spine congregate igni comburētur Luxuriosi edificant sibi domū lutosam Eccle.ix. Omnis mulier fornicaria quasi lutū in via cōculcabitur. Quia igit sibi edificauerunt domū luteam ideo in ipsa do. lutea a demonibus conculcabunt. Esa.x. Wittam eū. s. assur. i. diabolum contra populū furoris mei: ⁊ ponat illū in conculcationez sicut lutum platee. Superbi aūt edificāt sibi domū lapidosam. Superbia enīz ad istar lapidis facit cor durū. Job.xlj. Cor eius indurabit quasi lapis: ⁊ quia edificant domum lapidosam, ideo cū ipsis lapidibus a demonibꝰ debēt lapidari. Eccle.xxij. In lapide luteo lapidatus est piger. Nemo em̄ pigrior q̄ superbus. Dedignat enim pauperem recipere erubescit ad Ecclesiā ire: verecundatur ieiunia obseruare. Mediocriter aūt boni ⁊ mali sunt viri imperfecti qui licet super fundamentū fidei edificent aurum argentū et lapides preciosos edificauerunt nihilominus lignū: fenū, ⁊ stipulā. i. peccata venialia quorum quidā sunt in vsu: ⁊ cōsuetudine, ⁊ ista sunt lignū, quedā vero i quadā assuetudine: ⁊ ista sunt fenū, quedam aūt ex quadā surreptione: ⁊ ista sunt stipula. Uel potest dici ꝙ per ista tria intelligunt amor domesticorū vxoris ⁊ filioruz amor diuitiarū: ⁊ amor bonorū. Qui ergo ad ista intensiori amore inclinātur plus habentes vel minus vel minimū de humiditate carnalitatis vel cupiditatis vel ambitionis, plus vel minus: vel citiꝰ cremabunt. Secundo fidelium anime debēt se preparare i morte. Quatuor nāq; ipse anime de corpore exeuntes timere cōsueuerūt. s. laq̄os demonū multitudi-

nem peccatorum, & penarũ acerbitatẽ, et
uiarum ignoratiã. Cõtra laqueos demo
num se debẽt armare per eleemosinarum
largitionẽ. Eleemosyna cũ tanq̃ lancea
ad feriendu & scutũ ad defendẽdũ ante
cedit Unde de eleemosyna ór Eccl. xxix.
Super scutũ, potẽtia & sup lanceã aduer
sus inimicũ tuum pugnabit. Contra mul
titudinem peccatorum debent se armare
per ueram confessionez Eccl. xxvij. Ante
mortem cõfitere. Eccl. xviij. Ante iudicẽ
interroga te ipsum & in conspectu dei in
uenies propitiationem. Contra timorem
penarum debent se armare per extremã
unctionem. Que quidez unctio ualet ad
tria ut habetur Jacob. v. Scz ad celerio
rez de pena purgatorij saluationẽ. Unde
dicit. Oratio fidei saluabit infirmuz. Ad
ipsius pene aliqualẽ mitigationẽ. Unde
subdit. Et alleuiabit eũ dominꝰ. Ad pec
catorũ dimissionẽ Unde ait. Et si in pec
catis sit dimittentur ei. Contra ignoratiã
uiarum debent se armare p corporis xpi
perceptionem. Filius enim dei scit uiã que
ducit ad infernũ que ad lymbum que ad
purgatoriũ: & que ad celuz. & ideo anime
sanctorũ errare nõ possunt que habẽt ta
lem ductorẽ Joh. xiij. Ego sum uia ueri
tas & uita Ipse enim animã in uia recta
ponit: qz est uia & posita p uiã rectã dedu
cit: quia est ueritas: & deducium in para
disum introducit. deducẽs eã a se qui est
uita: & beatitudo nostra.

Sermo. cclxxxiij.
Eodem die. Ser. lxj.

Emor esto iu
dicij mei: sic enim erit et tuũ
mihi heri. & tibi hodie Eccle. xxxviij. Recte mortuus
uiuo ad memoriam mortẽ
reduxit et eo quod ipsa mortis memoria
est multum utilis & necessaria adeo q ipi
philosophi multum mortis memoriam
recommendauerunt. Unde Hieroni. Pla
tonis sententia est omnium sapientum
meditationem esse mortis. Alius philo
sophus dixit. Summa philosophia est
assidua mortis meditatio Ualet autem
memoria mortis ad quinque. Primo ad
ostendendum quod uita nostra multe lit
bretatis Et istud patet in illo rege po
tentissimo De quo dicit Hieronimus ad
heliodo. Xerxes ille potentissimus rex
qui subuertit montes: mariaq̃ cõtramitz
cum de sublimi loco finitã cerneret mul
titudinem exercitus flenisse dicitur de eo
quod post centum annos nullus eorum
quos tunc cernebat superuicturus esset.
Deus nanq̃ tres terminos humane uite
imposuit primus fuit ante diluuium, scili
cet mille annorum licet enim millenarius
nullus attigit. Secundus fuit post dilu
uium & duravit usq̃ ad dauid. c. centum
& viginti annorũ Gen. vj Erũt. g dies vi
te illius centũ & v. ginti annorũ Tertius
incepit dauid & duravit usq̃ ad amon. c.
lxx. vel. lxxx. annorũ. ps. Dies annoz no
strorũ in ipsis. lxx. anni &c. Nec mirũ si tam
breuis est uita: qz sicut dicit barlaã, uita
nostra est quasi quedã arbor cuius radi
ces duo muros unus albꝰ & alius niger. c.
dies & nox semp corrodunt. Et qz tã bre
uis est uita cõsuetudo erat antiquꝰ ut dix
it Johãnes elemo. q̃ i eadẽ die qua imperator coronabatur fragnẽta. marmoꝝ
diuersoꝝ libi ab artificibus preparabãt
qui dicebãt. De q̃ marmore iubet impe
rator sibi fieri. sepulchruz, Et eadem die
qua iponebat sibi coronã parabat etiaz
sibi sepultura Secũdo utilis est ad osten
dendũ q̃ labores q̃ nõ sunt propter deũ
sunt multe uacuitatis Istud patet in ꝑbo
lio d̃ cuiꝰ finẽ erit sue quatuor uersus fe
cisse ór in quibus ostẽdit se compilando
tres libros grauiter laborasse. i. librũ de
bucolicis i q̃ tradidit artẽ pastoralis cu
re: librũ de georgicis in q̃ tradidit artez
ipsius agriculture: & librũ eneidos i quo
tradidit artez militie & pugne. Et tñ nec
de capris nec de tã bene pastis portauit
lac nec de agris tã bene satis portauit se
geres nec de hostibꝰ superatis & victis por
tauit spolia. Uñ de pastor arator eques
pauit colui supauit capras rura hostes q̃s
q̃ labore graui. De capris pastis de rure
fato hoste subacto. Nec lac nec segetes
nec spolia uita tuli. Hec sũt ꝑbi ꝓpria methe
phorice locutꝰ est. Nullꝰ enim in morte de
suis deliciis portare põt lac alicuius uel
cedimus nec de suis diuitijs segetes alicu
ius refectionis nec de suis triumphis tri

tulum alicuius honoris.ꝑs. Ne timueris cū diues factus fuerit homo. Hoc refert ad carnales ꝓlitas: homo em̄ ꝑ carnali accip t: e cū multiplicata fuerit glia domus eius hoc ꝙtū ad dignitates mūdanas. Quoniā cū interierit nō sumet omnia hoc quo ad temporales diuitias. Et signanter dicit ola: quia de h ḡ aliqua secum portat. Nā de dilcōis secum portat conscientie amaritudinē ꝓuerb. v. Nouissima illius amara q̄si absinthium. De diuitijs portat extremā esuriem sicut patet in diuite illo epulone qui guttaz aque habere nō potuit. De honor b° secū portat falsam modā dilectionē. ſ. Mac. ij. Gloria eius fetor et vermis est. Hodie em̄ extollitur t cras nō inuenitur. Tertio vtilis est ad offendendum ꝙ stat° hominis est multe miserie t penalitatis. Ista enim patet in aristotele q̄ dum in infirmitate vltima laboraret t ab aliquib° discipulis rogaret, vt aliquod verbū sententiosum eis dimitteret ait humiliatus in hunc mūdum intrauj anxius viri, ꝓturbatus egredior. t inscius t ignarus. Ubi ostendit statum suum fuisse miserabilem quātum ad ingressum cum dixit humiliatus in hunc miserum mundum intrauj. Vere hūiliat° quia cuz culpa t fletu pauper ac nudus. Fuit etiam miserabilis ꝗtum ad pgressum. ideo dixit anxius viri. Est autem triplex laboris anxietas. Una laudabilis t meritoria. ꝑs. Laborauj clamās ꝛc. Alia vituperabilis t vdyabolica. Jere. ix. Ut minque ageret laborauerūt Alia indifferēs t penosa. Job v. Hō nascit ad laborē. Labores vero quos ipse pertulit nō fuerūt sibi meritorij: qz hoc non faciebat ꝓpter deū sed ꝓpter fauorē humanū. Fuit etiam status miserabilis: ꝗtum ad egressum ideo dixit. Cōturbat° egrediot Recedebat autem conturbatus: vel quia mundana q̄ dilexerat dimiserat: vel forte quia demones sibi morienti apparauerūt vel quia sibi reuelata fuerat suadānatio. Fuit etiā eius stat° miserabilis post eius egressum Ideo dixit Inscius t ignarus. Acerbitas etenim penarum sibi oblionem induxit t omniū sciētiarum. Unde cuidam amico socio suo apparuisse dicit dicens illi ꝙ tantam scientiam suam perdidit: t nihil aliud nouit nisi solummodo penam suam qua torquebatur. Quarto est vtilis ad ostēdēdum ꝙ omnia mūdana sunt omnino de vanitatib°. Istud manifeste patet in alerādro: cui° ossa in quodam vase aureo fuerunt reposita t recōdita t philosophi de multis mundi ptibus cōuenerunt quorum vnus dixit heri iste faciebat thesaurum de auro. hodie vero aurū thesaurū fecit de ipso. Alius dixit. heri non sufficit ei totus mund°: hodie quinq; pedū sepultura est contentus. Alius dixit heri istū sequebātur omnes viuētes: hodie vix curia iste sequitur omnes morientes. Alius dicebat. Iste cras omnes ḡs volebat a morte poterat l berare sz hodie mortis iaculū nō potuit euitare. Alius dixit heri iste premebat terrā hodie cautes a terra premit ipse. Alius dicebat. Heri iste multos habebat amicos t inimicos hodie autem omnes sibi sunt equales. Quinto memoria mortis est vtilis ad offendendum quod maxima potētia t ꝺgnitas mundanorum est magne pauitatis. Istud patet in diogene philosopho. t in Alexandro Cum enim dictus Diogenes secundum hieronymum extra vrbem in vase habitaret ita quod in ostē te semper fundus soli opponebat. in hyeme vero ad ipsum solem volucbat. t Alexander ante eum consistens vmbram sibi faceret. Dixit ei si volebat vt ipse pro se aliquid faceret t ille. velles ꝙ mihi nō auferres quod mihi dare non potes. nō imperator intelligens ad aliam partem se diuertit dicens se valde mirari ꝙ suam non videbatur timere potentiam. Et ille. Potentiam tuam non timeo: qui a aut est preterita aut presens aut futura. Preteritam non timeo: quia iam non est. Futuram non pertimeo: quia incerta est. Presentem non formido: quia cito est trāsitoria De hoc etiam refert quintus curtius quendam dixisse alexandro, Si dīs habitum corporis tui auditui animi tui parem esse voluissent orbis te non caperet t altera manu orientez t altera cōtra gereres occidentem. deinde triplici exemplo ostendit ꝙ licet sit modo manus cito possit fieri parua. ſ. exemplo vnius magne arboris que subito eradicat t exem

plo hominis in altū ascēdentis que subito patitur casum: ⁊ leonis qui aliquando paruorum animalium cibus efficitur.

¶ Serm̄. cclxxxiiij. Eodē die. Sm̄. iiij.

Miseremini mei miseremini mei saltē vos amici mei: qr manus ⁊c. Job. xix. Hec verba cōuenienter possunt esse cuiuslibet ale posite in purgatorio suaz indigentiā ostēdentis: ⁊ suffragia postulantis In quib⁹ verbis ponitur triplex ratio quare mortui sunt a viuis iuuādi. Prima sumitur ex parte defunctorum. s. magna necessitas. cum dicitur. Miseremini mei miseremini. Geminat autem ipsa persona defuncta verbum misericordie: quia indiget duplici misericordia. Una qua satisfiat eius indigentie: alia qua prouideatur eius penurie indigentiam enim magnā habent qui se non possunt iuuare. Sūt tamē quidam qui possunt se iuuare sicut peccatores qui possunt se ad gratiaz disponere: ⁊ ab alijs possunt adiuuari. ephe. v. Surge qui dormis. Surge scilicet de bonis operib⁹ disponēdo, ⁊ exurge a mortuis: peccata mortalia relinquēdo ⁊ illuminabit te xp̄s lumē prime gr̄e meritis aliquarum sanctoruz infundēdo. Alij vero sunt qui nō possunt se iuuare nec ab alijs adiuuari sicut dānati hoc significatū est Mat. xxij. In illo q̄ ltrauit ad nuptias. Nō em̄ potest se dānat⁹ iuuare bonū aliquod faciendo qr habet ligatā potentiam operatiuam: ideo dicitur. Ligatis manib⁹: nec etiaz bonū aliquod diligēdo, qr habet ligatā potentiā affectiuaz: ideo subditur. Et pedib⁹ pedes em̄ anime secūdū Augu. sunt affectus anime nec etiam bonuz diligendo cū habeat ligatam potētiā intellectiuā. Ideo dicitur. Mittite euz in tenebras exteriores nec aliquod bonū verum dicēdo: qr habet ligatam potentiaz interpretatiuā Ideo dicit̄. At ille obmutuit. Nec pōt ab alijs adiuuari dānatus. Tum quia est extra ambitū diuine misericordie iō dicit̄. In tenebras exteriores. Tum quia nō est dignus ex eo q̄ nō habuit vestē nuptialem charitatis fraterne tum qr est p̄cisus a corpore ecclesie membrum autem precisum efficitur putriduz ⁊ frigidum. Sic damnatus tanq̄ putrid⁹ semper emittit saniem: quia ibi erit flet⁹ et semper in frigore erit: quia ibi erit stridor dentium. Alij vero sunt qui medium locum tenent scz qui nō possunt se iuuare quia sunt extra statū merendi possunt tamen ab alijs adiuuari. Tum quia dū viuerent hoc sibi meruerunt. Tum qr sunt in charitate que omnia bona ecclesie facit esse communia. Tum quia sunt membra ecclesie viua a spiritu sancto viuificata. Habent etiam magnam penuriam. Potest enim quis tribus modis suam penuriā reuelare: aut laborādo mendicando aut mutuum accipiēdo sed in inferno non erit tempus laborandi sed secūdum labores recipiēdi. ij. Cor. v. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i ⁊c. Mendicare em̄ poterūt dānati sed q̄ eleemosynas eis porrigāt nō poterūt inueniri: sicut patet in diuite qui habere nō potuit guttā aque. Damnati etiā mutuū inuenire nō poterūt quia nullus ꝯcedit mutuū cui nō sufficit propriuz sicuit patet in virginibus sapiētib⁹ que dixerūt: ne forte nō suffi. nobis ⁊ vobis ⁊c. Scd̄a ratio quare mortui sint a viuis adiuuādi. sumitur ex p̄te viuorū scz fraterna charitas. cū dicit̄ saltē vos amici mei. Dicūtur autez hic amici quatuor modis. Primo modo iure propinq̄tatis. Isto modo pr̄ tenetur iuuare filium ⁊ frater fratrem. Unde etiaz diues apud inferos positus fratres suos iuuare volebat. Secūdo iure cōfraternitatis sicut sunt viri religiosi qui fratres suos adiuuare tenētur. Tertio cure amicitie spiritualis. Et tales amici aliq̄n plus iuuant q̄ proximi. Prouerbiorum xvij. Omni enim tēpore diligit q̄ amicus est. Omni tēpore dicit: quia verus amic⁹ iuuat amicū in vita ad bonum inducēdo in morte ipsuz ad penitentiā admonēdo ⁊ post mortē suffragia faciendo. Quarto iure alicuius beneficij recepti. Qui em̄ recipiūt eleemosynas defunctorū obligantur ad suffragia missarū ⁊ orationū. Prouerbiorū sexto. Si spopōderis pro amico tuo obligat⁹ est ei: scilicet ex beneficijs que recepisti discurre eleemosynas faciēdo, festina sepi⁹ ieiunādo. Suscita amicū

sacrificiū offerēdo. Nō dormitent oculi tui sed vigilēt orationib⁹ insistēdo. Tertia ratio quare mortui sunt a viuis iuuādi sumitur ex parte iudicis que est eius pene seueritas: cū dicitur quia man⁹ domini tetigit me. Ex quo colligit̄ ꝙ eorum punitio habet seueritatē: qꝛ in manu domini ceciderūt. Hebre x. Horrendum est incidere in manus dei viuētis. Et habet pietatem: qꝛ eos non subuertit ad dānationem: sed tangit ad purgationē. Deus enim punit hic et in purgatorio ⁊ in inferno. Hic punit paterna correctiōe. Hebreos. xij. Quē dn̄s diligit castigat: flagellat autē omnem filiū quē recipit. In purgatorio punit cum momētanea indignatione. Esa. liiij. In momento indignationis: abscōdi faciē meā parumꝑ recessi a te, ⁊ in misericordia sempiterna misert⁹ sum tui. In inferno autem deus punit cuꝫ perpetua subuersione. Heb. vi. Impossibile est eos qui semel sunt illuminati ⁊c. Et prolapsi sunt in infernū, rursum renouati ad penitentiam.

¶ Sermo. cclxxxv. De eodem.

Sermo quintus.

Udiui vocem de celo dicentem mihi: scribe beati mortui qui in domino moriuntur. Apocal. xiiij. Rumores tunc libenter audiuntur quando sunt boni: certi de remotis partib⁹ delati: et quādo sunt de amicis ⁊ ab amicis nunciati. Tales sunt rumores quos nobis refert Johānes. Sūt nanq; boni quia de nostra saluatiōe. Sūt certi: quia a fidelissimo Johāne euangelista teste dei. Sunt de remotis partibus quia sunt de ipso celo. Sūt ab amicis. i. ab angelis q̄ Johāni ista reuelabāt. Sūt de amicis, id est de nr̄is defunctꝫ. de quorum tā felici statu certificamur. Et ideo tales rumores bene sunt scribendi. i. memorie commendandi ex eo quia sicut dicit beatus Gregorius. Quod loquimur transit: quod scribimus manet ⁊c. Circa istam vocem quam Johannes audiuit duo videnda sunt scilicet vnde venit et propter quid venit. Uenit enim nobis de celo. ⁊ hoc cedit nobis ad magnitudinez consolationē ⁊ gloriationē. Magna nāq; certitudo testimoniū hic apparet: quia in ip̄o celo nō sunt nisi btā trinitas: āgeli ⁊ beati. Uenit ergo ista vox de celo. i. a deo trino: ⁊ vno q̄ non pōt dicere aliqd̄ mēdaciū. Uenit ab angelꝫ q̄ nō possunt errare. Uenit a sanctis qui nō possunt decipere. Est etiā vox ista ad nostrā magnā cōsolationē: qꝛ ex hoc cōsiderare possumus q̄ desiderāter nos expectāt beata trinitas propter sue laudis impletionem. angeli propter sui numeri complexionē ꝑfectā. beati ꝓpter suorū corporū resumptionē verā. vnde Bernard⁹ super cāti. dicit de statu ⁊ cōsummatiōe ecclesie. De ea finis omniū pēdet. tolle hāc. ⁊ sic gratia ipsa angelorū societas ꝓpter numeri imperfectionē quodāmodo claudicabit: nec ciuitas dei vnq̄ integre gaudebit nec de⁹ totā sue gl̄ie laudē habebit donec ⁊ ipsi in cōspectu angeloꝝ psallāt ei. Est etiam ad nostrā glorificationē. per celū em̄ intelligitur altitudo trinitatis pr̄ ergo dat suā vocez. i. testimoniū. s. ꝙ nos expeccat tanq̄ suos filios. Et fili⁹ nos expectat tā quā suos fratres. Spiritussāct⁹ dat tanq̄ patris ⁊ filij ꝑpetuos amatores. Circa scd̄m notandū est ꝙ ista vox ꝓpter quatuor venit. Primo vt nos certificaret qualis homo sit ex cōditiōe sue nature cū dicitur mortui. Ipsa nāq; lex mortis totuꝫ humanū genus occupauit. In longitudine: qꝛ vsq; ad finē mūdi durabit: sed tūc in īferno solūmodo remanebit. Esa. xxx. Precipitabit dn̄s mortē in sempiternuꝫ. In latitudine: qꝛ per totū mūdum a paruo vsq; ad magnum se extendit. Rom̄. v. In omnes homines mors pertrāsijt. In altitudine: qꝛ vsq; ad altissimū dei filium se erexit. ibidē. Cū adhuc infirmi essem⁹ secūdum tp̄s xp̄s pro impijs mortu⁹ est Et ī profundo: qꝛ vsq; ad illū qui matris vtero se īmergit. Osee. ix. Interficiā amātissima vteri eorū. Secūdo ista vox venit vt nos certificaret: qualis homo sit ex dono gratie: cū dicit Qui in domino moriūtur. Circa qd̄ notandū ꝙ quidā moriunt̄ sine domino qn̄. s. moriuntur morte culpe que animā separat ab eo qui est vera vita. Esai. lix. Iniquitates vestre diuiserūt inter vos ⁊ deū vestrū. Sap̄. i. Peruerse

cogitationes separāt a deo. Quidam vero moriuntur extra deū: ⁊ ideo non possunt redire ad deum et ideo tanquā asini putridi extra ciuitatē hierusalē expellentur: ⁊ in infernale sterquiliniū iactabunt. Hiere. xxij. Sepultura asini sepelient putrefact⁹ ⁊ proiectus extra portas hierusalē. Quidam moriunt pro dño sicut sancti martyres qui ꝑ fide dñi moriunt sicut ipse ꝑ eis mortuus est: dicentes cuz propheta. Quid retribuā dño ꝑ omnibus q̄ retribuit mihi. Quidam moriunt in dño: sicut iusti q̄ moriuntur peccato. Rom. vj. Si mortui sum⁹ peccato: quomodo adhuc viuemus in illo. Quidā moriunt cū dño sicut viri ꝑfecti qui moriunt mundo. de q̄bus dicit Col. iij. Mortui em̄ estis ⁊ vita vestra abscōdita est cum xp̄o in deo. Tertio ista vox venit vt nos certificaret qualis hō futurus sit ex collatiōe glorie. cū dicitur. beati. Sancti quidem in mundo sunt beati in vna stola glorie. s. felicitatis aīe. In futuro autez duplici stola. s. aīe felicitate, ⁊ corporis claritate. Ualet quidem anime diligenti deū corpus suū sanū: infirmū ⁊ mortuū ac resuscitatum. Sanū siquidem ad fructū penitētie. Infirmū ad meritum patientie. Mortuū ad desideriū glorie perficiēde. Et resuscitatū ad cōsummationem glorie tam perfecte. Bern. Sine corpore anima non vult perfici q̄d in omni statu sentit bono subseruire sibi. Quarto venit vt nos instrueret qualiter homo se habere debeat in mortis recordatione: cū dicitur. Scribe. Debet enim quolibet scribere. s. memorie sue firmiter imprimere ꝙ hō sit mortalis ⁊ moriturus ex natura: sed cuz deo victurus ex gr̄a. Ista autē memoria mortis valet ad peccati vitationē. s. supbie, auaricie, ⁊ luxurie. Esa. xiiij. Detracta est ad inferos supbia tua: concidit cadauer tuū: subtus te sternet tinea ⁊ operimētū tuū erūt vermes. Superb⁹ em̄ appetit locū altū: sed in morte detrahet ad locū infimū. Ideo dicit. Detracta est ad inferos superbia tua. Auar⁹ morat in terra ꝑ amorē: sz in morte habitabit sub terra per putredinē: ideo dicit. Cōcidit cadauer tuū. Luxuriosus vult habere lectum carnalem ⁊ deliciosum: sed in morte habebit lectū penosum: ideo subdit. Subt⁹ te sternetur tinea et operimentum tuum erunt vermes.

¶ Ser. cclxxxvj. De eodē ser. vj.

Olum⁹ vos ignorare de dormiētibus vt nō cōtristemini sicut et ceteri q̄ spem nō habēt. j. Thessa. iiij. Apostol⁹ nititur cōsolari fideles super mortē charorū suoꝝ ex trib⁹ rōnib⁹. prima sumit ex parte corporis quod non est mortuum: sed dormit. Nemo enim cōtristaretur de amico suo si dormiret: sed potius sibi congauderet. Dicūtur aūt mortui dormientes duplici de causa. primo ratione quietis: quia sicut dormientes a laboribus vacant: sic ⁊ ipsi laborib⁹ cessant. Ab illis. s. laboribus: de quibus dicitur Esa. xiiij. Et erit in illa die cum requiem dederit tibi dñs a labore tuo quē patiebaris: ⁊ a concussione tua ⁊ a seruitute dura qua ante seruiuisti. Requiescēt igitur a labore, a concussione, ⁊ a seruitute. A labore quē patiebant in mundo. ij. Coꝝ. xj. In laborib⁹ plurimis. A ꝯcussione quam patiebant a diabolo. Luc. xxij. Simō ecce sathā expetiuit vos vt cribraret sicut triticū a seruitute quā patiebantur a corpore suo Ro. viij. Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptiōis. ⁊c. Secūdo ratione visionis: dormientibus em̄ cōsueuerūt occurrere visiones. Quidā tamen sunt q̄ nullas habēt sicut pueri parui. Quidā q̄ aliquas habēt: ⁊ horū q̄dam habēt bonas ⁊ delectabiles sicut viri ꝑfecti. Quidā vero habēt malas ⁊ tristabiles: sicut peccatores ⁊ impij. Quidā aūt habēt aliquādo bonas ⁊ delectabiles: ⁊ aliquando tristabiles sicut imꝑfecti. Eodem modo de mortuis est dicendū. Quidā em̄ sunt qui nullas habent sicut pueri non baptizati. Neq̄ em̄ habēt delectabiles visiones: qr deū videre nō possunt. Nec etiā tristabiles: qr deū nō cōspiciūt. neq̄ demones: sed quadā q̄ete req̄escūt. alij habēt visiōes dulces ⁊ delectabiles sicut beati sicut em̄ dicit Augu. sup Gen. ad literā. Beati habebūt tria genera visionū quib⁹ tūc vtimur. s. corporalez, spi

ritualē. ⁊ intellectualē. Corporalē: qr videbūt xp̄i humanitatē: terrā nouā: celuz nouū ⁊ corpora beatoꝝ. Spiritualez: qr videbūt beatoꝝ angeloꝝ spiritꝰ ⁊ corda ⁊ animas sanctoꝝ. Intellectualē: qr videbūt ipsuz deū inquātū eis videre est possibile. Sunt ⁊ alij q̄ habēt visiones tristabiles sicut dānati qui demones semp̄ vidēt. Sap̄. iiij. Persone tristes semper apparentes illis pauorem prestabūt. Job. xx. Uadent et venient super eos horribiles. Ex quibꝰ verbis habet̄ ꝙ demones sunt tristes: horribiles ⁊ importuni q̄ nō cessant ire ⁊ redire ante eos. Sunt tristes vt generent in eis dolorez. Horribiles vt faciant in ipsis timorē. Importuni: vt ducant eos ad desperationez. Alij sunt qui habent visiones tristabiles ⁊ delectabiles: sicut illi qui in purgatorio cruciant̄: quia vident demones qui s̄m quosdam eos cruciant ⁊ angelos q̄ eos cōfortant. Job. iiij. In horrore visiōis nocturne pauor tenuit me ⁊ tremor. hoc quantum ad horribilem visionem demonum ⁊ vocem quasi aure lenis audiui hoc quātum ad dulcem cōsolationem angelorum. Et sic patet ꝙ illi qui sunt in purgatorio habēt q̄dā tristabilia ⁊ quedā delectabilia. Tristabilia sunt: qr habēt ignis acerbitatez: demonū societatē, ⁊ diuine visionis p̄uationē. Delectabilia sunt: qr habent angeloꝝ crebrā visitationē: future beatitudinis certā expectationē, et suffragioꝝ ecclesie perceptionē. Secūdo apostolꝰ consolat̄ fideles sup̄ mortē charoꝝ rōne anime que habet immortalitatē ⁊ felicitatē: cū dicit. vt nō cōtristemini sicut ceteri qui spē nō habēt. Et qr christiani habēt spez debēt desiderare de fragili corpore exire: vt possint ī aīa stolā glorie possidere. Qd̄ ciprianꝰ ad fortunatū triplic exēplo oñdit. s. sicut desiderat nauis exire d̄ naufragio. Mō em̄ ip̄a aīa opit̄ fluctibꝰ malarū cōcupiscētiarū: ⁊ mō cōquassat̄ ventis tētationū. Mat. viij. Ecce motꝰ factꝰ est in mari quo ad vētos tētationū: ita vt nauicula operiret̄ fluctibꝰ quo ad fluctꝰ cōcupiscētiarū: sz tūc deꝰ sedat vētos et fluctus trāquillat. Uñ sequit̄. Et surgens imperauit ventis ⁊ mari: ⁊ facta est tranquillitas magna. Secundum exemplum est sicut desiderat peregrinꝰ exire de exilio. Sancti nāq; modo sunt peregrini. ij. Coꝝ. v. Quādiu sumus in hoc corpore peregrinamur a dño. p̄s. Heu mihi quia incolatus ⁊c. Desiderāt em̄ exire de ista peregrinatiōe. Tū qr habent viā nimis longā: ideo dicit. qr incolatꝰ meꝰ p̄longatus est. Tum qr habent domū tenebrosam: ideo dicit̄. habitaui cū habitātibus cedar. q̄ interpretabat̄ tenebre. Tū qr habēt viā nimis asperā. Modica em̄ via si aspera videt esse nimis longa: iō dicit̄ Multū incola fuit anima mea Tertiū exemplū est sicut desiderat habitator exire de hospitio ruinoso p̄s. Tanq̄ parieti iclinato ⁊ macerie depulse. Heb. viij. Qd̄ antiquat̄ ⁊ senescit p̄pe interitū est. Ex quibus verbis habet̄ ꝙ habitaculū corporis nostri est habitaculū inclinatū, depulsum, ⁊ antiquatū. Quia em̄ de terra creatum, ideo est versus terrā inclinatū tanq̄ cito in terrā casurum. Qr est ex quatuor elemētis cōtrarijs cōpositū ⁊ nullo temperamento beatitudinis colligatū: ideo est tanq̄ maceria depulsum. Quia est antiquatū ex eo ꝙ ab Adā vsq; ad nos propagatum: ideo morti vicinū. Tertio consolatur apostolus fideles ratione vtriusq; scilicet corporis ⁊ anime ex eo ꝙ in beata resurrectione aīa corpori coniungetur: ideo dicit. Si enim credimus ꝙ Jesus mortuus est ⁊ resurre. ⁊c. Quod enim ipsum corpus resurgat: hoc requirit dei sapientia, iustitia ⁊ magnificentia. Triplici enim de causa deus animam corpori vniuit. Prima est vt vniuersum suum perficeret. Cū em̄ quedam sit creatura pure corporalis: quedam pure spiritualis oportuit ad complexionem vniuersi vt esset vna cōposita ex corpore ⁊ spiritualī rationali vt est homo. Requirit ergo diuina sapientia vt sicut ad perfectionem vniuersi corporis anima vnit̄: ita beata vita isto ordine diuine sapientie non priuetur: sed anima suo corpori coniungatur vt vniuersum dei cōpleat̄. Scd̄a ratio quare aīa corpori est vnita: vt aīa in corpore ⁊ p̄ corpꝰ agones certaminum exerceat. Tertia est vt aīa dei serua carnē cōseruā suā custodiret, ⁊ in supernis sedibꝰ collocaret. Istas duas ra-

tiones assignat Grego.nazanzen⁹.exigit ergo diuina iustitia q̄ sicut aīa per diuersos agones meruit in corpore:ita remuneretur in corpore. Exigit diuina munificentia q̄ non tantū remuneret suam animam:sed etiaz cum ipsa remuneret fidelem conseruam.i.carnem ipsam.

¶ Ser.cclxxxvij. De eodē ser.vij.

On contristemini sicut ⁊ ceteri qui spez nō habēt. Tessalo.iiij. Sup̄ mortem charorum nostrorū multis de causis cōtristari nō debemus sed potius cōsolari. Primo propter moriendi necessitatem:hoc patet in quodam rege pagano:de quo refert Augu.in lib.de cura ꝓ mortuis q̄ cum dijs suis in capitulo sacrificaret:nunciatur ei q̄ filius suus vnicus obijsset nō reliquit sacra que manibus gerebat non lachrymatus est nec omnino suspirauit:sed ait sepeliat̄. Memini em̄ me genuisse mortalē.et subdit beat⁹ August.q̄ diabolus in iudicio coram xp̄o dicet. Ecce hic cultor meus cui nec resurrectionem nec paradisum promisi ꝓ morte vnici nobilis et sapientis filij sacra mea non reliquit nec fleuit. Tui autem christiani ꝓ quibus mortuus es vt mortē non timerent ⁊ essent de resurrectione securi:nō solū lugent mortuos ⁊ voce ⁊ habitu:sed etiā ad ecclesiā ꝓcedere cōfundunt̄. Aliquāti etiā clerici ministeriū suū intermittunt vacantes luctui. Secundo propter reuocandi impossibilitatem cuius exemplū habemus in dauid qui ait.ij.Reg.xxij. Ego ibo magis ad eū ipse nō reuertetur ad me. Eiusdem.xiiij. Omnes enim morimur ⁊ quasi aque dilabimur in terrā que non reuertūtur. Iste fluuius humani generis tres habet status. In primo stabat dispositus tamen erat ad standum ⁊ ad fluēdum:quia homo in primo statu poterat mori ⁊ non mori.modo autē nō continue fluit ⁊ nunq̄ reuertetur:⁊ in fine immobiliter stabit. Tertio propter seruiendi deo maiorem facultatem. Et huius exempluz habem⁹ in beata melodia de qua dicit Hieroñ.in quadam episto.ad paulum. Sancta melodia nr̄i tp̄is inter xp̄ianos vere nobilis q̄ calescente adhuc mariti corpusculo:et necdū humato duos perdidit filios Rē dictur⁹ incredulā:sed xp̄o teste nō falsaz stetit immobilis ⁊ obuoluta xp̄i pedibus quasi ip̄m teneret dicens. Expeditiꝰ tibi seruitura sum dn̄e:qz tāto me onere liberasti. Quarto ꝓpter dei beneplacitū ⁊ voluntatem:⁊ hec est sola cā:⁊ si alia nō esset,sufficere deberet. Hui⁹ exēplū habemus in Curtio optimo romanoꝝ.de quo ait Augu.in lib.de ciui.dei. Curti⁹ armatus equo in abrutū terre hyatū p̄cipitem se dedit:qz iusserant vt eū illic quem romani haberent optimū mitterent.si ergo hō pagan⁹ nullā hn̄s spē de resurrectione morti se dedit:qz dij hoc iusserant:q̄to magis hō xp̄ianus nō deberet de sua vel de alioruz morte dolere quando scit deum hoc velle. Hiero. Resurgere credimus nr̄os ⁊ plangimus,quid faceremꝰ si mori tantum p̄ciperet deus? Uoluntas eius vtiq̄ sola sufficeret ad solatium cui nullum debemus p̄ponere affectū. Quinto ꝓpter immortalis vite adoptionem. Huius exemplum habem⁹ in Theobrotho ph̄o.de quo dicit Augu.in lib.de ciui.dei. Theobrothus lēcto l b.platonis vbi de aīe īmortalitate disputauit,se precipitē dedit d̄ muro:vt ex hac vita migraret ad eā q̄ credidit esse meliorē Si igit̄ hō paganus tantā fidē dedit dictis alterius pagani,q̄to magis xp̄iani per deuz suum de vita beata certificati nō deberēt sic de sua vel suoruz morte dolere,vt ad beataz vitā possint pertingere. Sexto ꝓpter miseriarum mundi euasionē. Huius exemplū habemus in multis gentilibus ⁊ paganis de quib⁹ dicit Solin⁹ q̄ apud plurimos luctuosa sunt puerperia leta sunt funera. Cōsuetudo em̄ est apud plurimos q̄ quādo puer nascitur parētes et amici faciūt magnū planctum ex eo q̄ in istū mundū venit vbi passur⁹ est multiplicitatē miseriarū:quando puer morit̄ faciunt magnū festū ex eo q̄ de miserijs huius mūdi exiuit.alicubi etiā est consuetudo.vt dicit Hiero.q̄ mulieres viue cum viris defunctis sepeliuntur ⁊ malunt cuz viro mori q̄ post mortem viri in luctu et in statu miserabili remanere. Et ambrosius in libro de bono mortis. Si plena

miseria est oīs vita vtiq; finis alleuiamē tum est: alleuiamentum aūt bonū mors autem finis. mors ergo bona. Septimo propter debiti solutionē. Tenemur em̄ deo soluere debitum mortis: ⁊ ideo nullus dz dolere qd̄ debet. De hoc habemus in trib⁹ exēplis: quoꝝ vnum ponit Cyprian⁹, ⁊ duo alia ponit btūs Augu. Un⁹ nanq; nolebat mortis debitū exoluere: ideo angelus sibi infirmanti cū indignatione apparēs dixit. pati timetis: exire nō vultis: q̄d faciā vobis: ⁊ sit ab eo irat⁹ recessit. ali⁹ aūt nolebat soluere si non debebat. Si vero debebat statim volebat. vn̄ infirmat⁹ dixit ad deū si nūq; bene. si aliqn̄ quare nō modo. Terti⁹ ponebat hoc in volūtate creatoris paratus remanere q̄tum vellet ⁊ soluere qn̄ vellet. Et iste fuit Amb. q̄ cū in extremis posit⁹ rogaret vt prolongationē vite sibi impetrare velit a dn̄o ait. Non sic vixi: vt me pudeat iter vos viuere nec mori timeo qn̄ habemus bonū dn̄m acsi dicat. Si placet deo vt adhuc viuā possum adhuc viuere iter vos sine rubore. si placeat deo ꝙ moriar mori possuz sine timore. Octauo ꝓpter mortis boni adoptionē. Istam rationē tāgit hiero. in epl̄a ad Terentiū dicens. Gaudēt parētes tota vita sine filijs cōmorari: dū valeāt quod cupiunt de suis pignoribus adipisci peregrinant, vt ad palatia ꝑgāt, nauigāt ad dignitates ad studia acq̄rēda, ad causas patrimonij explicādas cū periculo ⁊ labore. Et vt ad palatia celi ad studia xp̄i: ad honorē vite ꝑpetue ad patrimoniū possessionis eterne cū securitate valeāt peruenire nemo filios suos a se, gratulatur abscedere. Ad comparanda peccata gaudent tā parentes a filijs q̄ filij a parentibus prouocāte diabolo separari ⁊ ad indulgentiā percipiendam nolūt abinuicem deo vocante discerni.

¶ Sermo.cclxxxviij.

Eodem die sermo. viij.

Vir fortissim⁹ iudas collatiōe facta. xij. milia dragmas argēti misit hierosolimā offerri ꝓ peccatis mortuoꝝ in sacrificio. ij. Macha. vij. In hoc ꝙ vir iste fortissimus tantam mittebat pecuniā vt fierent eleemosyne sacrificium: ⁊ orationes bat intelligere post hanc vitam aliquem bonū locum esse: in quo ale fidelium purgant. Circa ꝙ sciēdū ꝙ. v. sunt loca recipientia viuos ⁊ mortuos. s. infern⁹ purgatoriū limbus puerorū mūdus ⁊ celū. Infernus est tanq̄ carcer dei in quo ponunt oēs qui sunt ex bāniti. Purgatoriū vero est tanq̄ hospitale dei in quo colliguntur oēs infirmi: sed lymbus est tanq̄ insula dei: ad quam mittuntur oēs infirmati. Mundus vero est tanq̄ stadium in quo exercitantur omnes strēnui milites. Celum vero est tanq̄ palatium ⁊ viridarium dei in quo ponunt omnes milites triumphantes ⁊ emeriti. Primus locus est infernus in quo recludunt oēs bāniti, ⁊ iste carcer esse credit in medio terre: et hoc tangit quedā glo. super Jonā q̄ dt. Sicut cor est in medio aīalis, ita infern⁹ est in medio terre: ⁊ talis locus congruit dānatis ꝓpter elōgationē, obscuritatē ⁊ frigiditatem. Propter elongationem siquidē qr sicut nihil tantū distat de celo q̄tum terre medium sic nihil tm̄ distat a deo q̄tum peccatū. Justū ergo est vt sicut homo elongauit per pctm̄ a deo: sic elōgetur a celo ꝑ locū nouissimū. Prouerb. xvj. Lōge est dn̄s ab impijs. Congruit etiā ꝓpter obscuritatē. Nullus em̄ locus est obscurior q̄ sit mediū terre. Terra em̄ in superficie faciei illustratur: sed in suo medio ꝑpetua obscuritate repletur: ⁊ ideo locus tā tenebrosus cōpetit peccatoribus tenebrosis. Job. x. Anteq̄ vadā ⁊ non reuertar ad terrā tenebrosam ⁊c. Congruit etiam ꝓpter frigiditatem. In medio em̄ terre summe est frigidus: ideo cōuenit pctōrib⁹ qui fuerūt frigidi in amore dei. Tm̄ aūt frigus habebunt ꝙ semper dētibus stridebunt. Mat. viij. Ibi em̄ erit flet⁹ et stridor dentiū. Scd̄s locus est purgatorium qd̄ est tanq̄ hospitale dei: in quo sanantur infirmi. Sanantur autem per ignem purgantem ⁊ ꝑ suffragia ecclesie, quequidem s̄m Greg. sunt orōnes, sacrificia, eleemosyne ⁊ ieiunia. Per ista aūt suffragia, non omnes sanantur: sed tātum illi qui sunt sanabi-

leo. Nā ſm Aug. Mortuoꝝ quidā ſunt valde boni: quidam valde mali: quidam vero ſunt mediocriter boni & mali. Suffragia igitur p valde bōis ſunt gratiarū actiones. Pro valde malis: ſunt ſine ſunt adiumenta mortuoꝝ: ſunt tamē quaſi conſolationes. Pro mediocriter bonis et pro mediocriter malis, ſunt exiationes. Iſtam triplicem differentiā tāgit pphetā dicēs. Calix meus inebrians quā preclarus eſt. Calix ſm Aug. dr vita hūana. Valde boni bibūt de calice dñi pleno vino & de eis gētia. Mediocriter boni bibūt de calice pleno mixto. i. iuſtitia cū tentatione ad penitentiam: et mixta cū dura ad expectationē. Sed valde mali bibunt de calice dei pleno fece. i. dei furore. Job. xx. De furore oīpotentis dei bibet. Iſta aūt ſuffragia illi q̄ ſunt i purgatorio ſcire pñt tribus modis. ſ. per diuinā vel angelicam reuelationē per animarum hinc exeūtium reuelationē & per experiam in ſeipſis eleuationem. Qñ em̄ ex parte reuelati ſentiunt ſuffragia p ſe facta fuiſſe cognoſcunt. Tertius locꝰ eſt lymbus puerorū qui eſt tanq̄ inſula dei: vbi recipiuntur non dū cōfirmati. i. pueri non baptizati quidē nō dñr cōfirmati: qr dei ſunt a ſiōe priuati. Lymbꝰ patruz dicebat ſinus abrahe. Lymbꝰ puerorum dr lymbus inferni. Pfeo em̄ habebāt requiē: qr immunes erant a pena ſenſibili habebāt ſecuritatē: qr exſpectabant gloriā futurā: habebāt ab cōſione: qr abſcō debātur a tentatione diabolinā dicebat ſinus. Illud em̄ qđ eſt in ſinu eſt quietū, ſecretū & abſconſum. Lymbus aūt puerorū dr ſinus inferni. Sunt quidā immunes a ſenſibili pena & tentatione diaboli ca. & quo ad hoc dr ſinus: priuati tñ ſūt viſiōe diuina & quo ad hoc dr infernus. Quartus locꝰ eſt mundus qui eſt ſtudium dei: in quo exercitanē milites ſt enū: qui dñr exercitare ptra carnē p tēperātiā: & cōtra mūdū, & ptra tyrānos p patiētiā: & cōtra diabolū p reſiſtentiā. De hac triplici exercitatione dr. pphe vj. Non eſt nob⁹ colluctatio aduerſus carnē & ſanguinē: & hoc quo ad primū: ſz adueſus principes & prātes, quo ad ſcōm contra ſpūales nequitias in celeſtibus, quo ad tertiū. Quintus locus eſt celum quod eſt palatium & viridariū dei in quo ponunt milites triūphantes & emeriti. q̄ penam purgatorij non ſentiūt: ſz celeſte palatiū fibi acquirūt. Et hoꝝ tria ſunt gña. ſ. ba primale innocentiā cōſeruātes: & p ſe ipſo martyr ſi ſuſtinētes, & pfectionē vite appiehēdētes. Iſti ſunt tñ illi tres viri q̄ alias ſuas ſaluāt: qr immediate euolāt ſ. Daniel. Noe, & Job. vt habet Eze. xiiij. per Danielē qui fuit magne ſimplicitatis & innocētie: intelligitur innocentes. ſ. Mach. ij. Daniel in ſua ſimplicitate liberatus eſt de ore leonū. Per Noe intelligunt viri pfecti. Gen. vj. Noe vir iuſtus atq; pfectus in generationib⁹ ſuis. Per Job multis vulneribus cōfoſſum intelliguntur martyres de quo dr Jaco. v. Sufferentiā Job audiſtis & finē dñi vidiſtis: iſti ſunt mōtes dei alti p innocentiaz vitā & patientiā. De quib⁹ dr. Eccl. xliij. Tripli ſolcurrēs montes &c. Sol em̄ iuſtitie i pueris baptizatis exuret oēm culpam originalē, & in pfectis oēm maculā venialē, & in martyribus oēm maculam originalem et actualem.

¶ Sermo. cclxxxix.

De ſancto martino epo. ſermo ſ.

IN diebꝰ ſuis placuit deo Eccl. xliij. Tota vita iuſti eſt luc̄da dies & preclara ſ. Theſ. v. Omnes vos filij lucis eſtis, & filij diei. Et iſte dr mane qñ ſez diuina gratia ſanctis viris incip̄ refulgere: habet meridiem qñ lor gratie in eis procedit & creſcet ſed non habet veſperam: qr etiā in morte eis non extinguetur: ſed cuz die eternitatis continuatur. Prouerbio. iiij. Semita iuſti quaſi lux ſplendēs: ecce magne iuſtificationis. Procedit & creſcit: ecce meritoꝝ augmentationis vſq; ad perfectum diem: ecce continuatio cum die eternitatis. Tota igitur vita beatiſſimi fuit dies, quia habuit tres ſtatus: qr fuit laicus, rel giosus & prelatus ideo dicit. In diebus ſuis placuit deo. Primo quidem placuit deo in ſtatu laicali quo ad ſe: quo ad deum: & quo ad proximū. Quo ad ſe quidem: qr extinxit in ſe omnem auaritiam. Unde dicitur quod in ſti

pendijs nil preter quotidianum victum reseruans, de crastino non cogitabat. j. Thimo. vj. Habentes alimenta ⁊ quib⁹ tegamur his contenti simus. Extinxit ēt omnē intemperantiam Unde dr. Frugalitas in eo fuit tanta: vt iam non miles sed monachus putaret. Eccl. xxxj Utere q̄si non frugi his que tibi apponūtur. Omnem superbiā: quia fuit tante humilitatis q̄ etiam suo seruo seruiebat: ⁊ calciamenta detrahebat. Exemplo illius qui dixit Mat. xx. Filius hominis nō venit miastrari sz ministrare. Scdo q̄ ad deū: habuit em̄ magnam fidem: qr cum esset annorum. x. inuitis parētibus ad ecclesiā confugit Mat. x. Qui amat p̄rem aut m̄rem pl⁹ q̄ me nō est me dign⁹. Habuit magnā spem dicēs. Crastina die hostium cuneos penetrabo securus. Eccl̄ia. ij. Nullus sperabat in dño et cōfusus est. Habuit magnam charitatem: qr ob amorem xp̄i seculum contempsit. Cantico. viij. Si dederit hō oēm substātantiā suā pro dilectione ⁊c. Tertio quo ad proximum, exhibebat enim superioribus subiectionē sicut iuliano imperatori in his q̄ nō essent contra deū. j. Pet. ij. Subditi estote omni humane creature ꝓpter deū ⁊c. Inferioribus miram benignitatis ostensionē sicut dictum est de seruo. Equalibus amicabilem cōuersationem: vnde dr. Multa illi⁹ circa commilitōes benignitas mira charitas ⁊c. Prouer. xviij. Uir amicabilis ad societatē magis amic⁹ erit q̄ frater. Secundo beatus Martinus placuit deo in suo statu regulari: vbi seruauit triplex votum. s. obedientie: quia obediuit deo ammonenti vt parentes visitaret: hylario imperanti vt exorcista eēt. Obediuit autē ex charitate ⁊ hūilitate ex cōcordia ⁊ volūtate. Hoc significatū est Job. xliij. vbi dr q̄ dederūt ei ouem vnaz ⁊ in aurē auream vnam. Per in aurē aureā significatur obedientia que triplex est. Tūc aurea quādo fit ex charitate. Tūc vna quādo fit ex vnanimi volūtate. Tunc hz ouē annexam quādo fit ex humili ⁊ simplici corde. Seruauit votū paupertatis taz districte q̄ radices herbarū cū monachis comedebat nunq̄ vinum nisi infirm⁹ bibebat. Seruauit votum castitatis. Unde in signum tante puritatis caro ei⁹ aperuit luce clarior: vitro purior: lacte cādidior ⁊ non mirum: quia habuit carnem mundam conscientiam lucidam, ⁊ vitam sinceram. Tertio placuit in statu pontificali. Duo enim sunt que faciunt prelatum esse perfectū. s. perfectio sanctitatis ⁊ dignitas potestatis Sanctitas autem consistit in oratione deuota: in vita sancta: ⁊ conuersatione grata: que omnia habuit beatus Martinus: scilicet deuotam orationem: quia ab oratione incepit a sua pueritia quia cum esset decem annorum ecclesiā frequentabat: continuauit in etate reliqua. Unde dicitur Nunq̄ vlla hora momentumq̄ preterijt quo nō orationi aut lectioni intenderet ⁊ consummauit in morte vnde dicitur. Oculis ac manib⁹ in celum semper intentus. Secundo habuit vitam sanctaz quod testificatur globus ignis super caput eius: sicut apostolis spiritum sanctum tribus vicibus receperunt: scilicet ad faciendum miracula, ad relaxandum peccata ⁊ confirmandū corda: sic ⁊ iste beatus Martinus: ideo par apostolis dicitur. Nonne magna miracula fecit dum tres mortuos suscitauit ⁊ peccata relaxauit, dū gentiles multos conuertit, et eis veniam obtinuit: et spiritum sanctum in igne visibili accepit. Tertio habuit conuersationez gratā: qr q̄tum ad minores habuit humilitatē: sicut patet quādo leprosuz curauit ⁊ osculat⁹ fuit ⁊ ille sanitatē accepit: ⁊ q̄tū ad maiores magnam autoritatē: sicut patet quando nō imperatori sz presbytero cyphum porrexit, q̄tum ad domesticos magnam equalitatē. Unde dicitur q̄ nūq̄ cathedra vsus est. Secūdo habuit magnā potestatē quā ostendit sup omnes creaturas. Primo sup creaturam que hz tantum esse sicut sunt elementa. s. super terram quando ad suum preceptum tres mortuos vite reddidit. Super ignē quādo obuiū se posuit et ille curauit. Super aquaz qñ naui periclitanti subuenit. Secūdo super creaturā q̄ hz eē ⁊ viuere, sicut sunt arbores ⁊ plante: sicut pz in arbore pini cui signum crucis edidit ⁊ in altera pte corruit ⁊ in elleboro venenato: cui⁹ venenositatē virtute oratiōis fuga-

uit. Tertio sup creaturā q̄ hz eē viuere ⁊ sentire: sicut sunt animalia, sicut pz in canibus lepusculum insequentibus: ⁊ in serpēte fluuium pertranseunte, ⁊ in cane cōtra quendā archiepiscopū latrante: ⁊ in vaca seuiente. Quarto super creaturam que habet discernere sicut sūt homines, hoc tam super viuos quos sanauit in corpore et curauit in mēte: q̄ supmortuos: qr tres mortuos suscitauit: ⁊ latronē infectum qui pro martyre celebratur veritatem dicere coegit.

¶ Sermo. ccxc.
De eodem sermo secundus.

On est inuentus silis illi qui conseruaret legem excelsi. Ecclesia. xliiij. deꝰ cuilz statui hominū ꝓpriā legē dedit. Et qr beatꝰ martinꝰ in triplici statu fuit: iō legē excelsi in quolz suo statu cōseruauit. Ipe quidē primo fuit strēnuus miles. Regulam autem militum dictauit Johannes baptista que habet tria capitula. dicitur autem Luce. iij. Interrogabant eum milites dicentes. Quid faciemus et nos? ⁊c. Intendit enim Johannes arcere milites ab omni iniuria inferenda. Iniuria autem tribus modis infertur. Aliqñ in ꝑsona ꝑ oppssionē ⁊ quātū ad hoc ponit primū capitulū dicēs. Neminē concutiatis. Aliqñ in fama ꝑ falsi criminis impositionē: ⁊ q̄tū ad hoc ponit scdm capitulū dicens. Neq̄ calūniā faciatis. Aliquādo in temporalem substantiā. s. per rapinaz ⁊ q̄tū ad hoc ponit tertiū capl'm dicēs. Et cōtenti estote stipendijs vestris. Istā em̄ regulā cuz omnibꝰ suis capl'is seruauit beatus Martinus cū adhuc esset miles Non em̄ fuit pauperū oppressor: sed auditor ⁊ ab inopia seruauit: sicut ptz in paupere cui chlamidē diuisit. ps. Adiuuit pauperē de inopia. Et a violentia qr pupillos ⁊ orphanos defendebat: vñ dr. Summa illi cura erat assistere laborantibus, alere egentes, ⁊ opē ferre miseris. ps. Tibi derelictꝰ est pauper orphano, tu eris adiutor. Et a tribulatione ⁊ miseria: sicut ptz in leproso quē osculatꝰ fuit ⁊ sanauit. ps. Adiutor in opportunitatibus in tribulatione. Nec fuit criminator sed pacificus habitator. Ipse em̄ pacifice habitauit cū maioribꝰ per subiectionē: sicut ptz i iuliano: ⁊ cū equalibꝰ ꝑ pacificā conuersationē, sicut ptz in cōmilitonibus. ⁊ cū inferioribus ꝑ obsequiorum exhibitionē: sicut ptz i seruo suo: nec fuit raptor sed suoꝝ largitor. Ipse em̄ contēpsit terrena vñ dr. Nihil sibi preter quotidianū victū reseruauit. Largitꝰ est propria quia omnia q̄ habere poterat pauperibꝰ erogabat, ⁊ respuit stipendia: sicut ptz cum iulianus militibus stipendia dari fecit. Scdo fuit monachus deuotꝰ: ⁊ in isto statu seruauit legē excelsi ipsoꝝ monachorū que sunt tria capitula. s. votum paupertatis: castitatis ⁊ obediētie. Primū est votum paupertatis: vt monachus nullum habeat propriū: nec terrene facultatis: nec exterioris conuersationis: nec interioris voluntatis. Qui em̄ talia ꝓpria retinuit furtū spūale cōmittit. Ista tria furta q̄ fecit achor. Josue. vij. Furatꝰ em̄ est ducētos ciclos per qd̄ intelligitur ꝓprium substātie tēporalis Furatꝰ est regulā aureā qd̄ intelligit ꝓpriū volūtatis: qr ab ipsa volūtate cetera regulant. Furatꝰ est palliū ꝑ qd̄ dat intelligi ꝓpriū exterioris cōuersatiōis. Sz beatus martinus istud capitulū optime obseruauit: nō em̄ habuit ꝓprium substātie terrene: qr in suo monasterio tā pauper erat q̄ de radicibꝰ herbarū viuebat. Nō ꝓpriū volūtatis: qr mox cū ammonitus fuit q̄ parētes visitaret: volūtatē suam deseruit ⁊ diuine volūtati plenarie obediuit Nec ꝓpriū cōuersationis mundane: qr sicut mutatꝰ erat interiꝰ in effectu, ita ēt exteriꝰ in habitu: qr viuens ⁊ etiaz moriens, vigilans ⁊ dormiēs semꝑ cilicio vtebat. Secundū capl'm est obseruatio castitatis. Sed beatus Martinꝰ nō solum seruauit castitatē cōtinētie: sed etiaz virginalis mūdicie. Ideo eius caro assimilat vitro, lacti, gēme, ⁊ luci. De tribꝰ primis dr qr vitro purior, lacte cādidior carne quoq̄ monstratus est gēma sacerdotū. De quarto dr. Caro quē semper cinis obtexerat ita resplendunt ⁊c. Assimilat ergo vitro ꝓpter mundiciā in carne,

Licet enim ihus caro fuit fragilis ꝑ naturam: fuit tñ lucida per mundiciam. ij. Cor. iij. Habemus thesaurū istū. s. virginalis mundicie in vasis fictilib⁹. i. in fragili corpore. Assimilat lacti ꝓpter nitorē cōscięt. e: vñ ꝛ de sancto Thezeñ. iij. La cte candidiores. Assimilatur gemme ꝓpter castitatis ꝓciositatē. Eccl. xxvj. Olo pōderatio nō est digna cōtinētie alie: assimilatur luci ꝓpter lucidā famā ꝛ honestatem. Sapien. iij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate. Tertiū capitulū est obseruatio obedientie: circa quod sciendū ꝙ pōt esse q̄druplex obedientia. Una est obedire in ꝓsperis. Et ista nihil dz hre de suo: alia est obedire in aduersis ꝛ ista multū dz hre ꝺ suonō ꝺt Bern. ꝙ obediētia alia magni meriti: alia parui: alia nulli us Magni meriti obedientia est in aduersisque dz aliquid hre de suo. i. aduersa libēter amplecti. Obediēta parui meriti est cū in aduersis ꝺs instinctu obedit. Nulli⁹ meriti est obedientia in ꝓsperis cū obedientis animꝰ ad illa ꝓspera anhelat. Tertia est obedire in medijs q̄ ex vna parte videntur habere dignitatem: ꝛ ex alia parte pretendunt quandā difficultatē: sicut est officium ꝓdicationis, predicare em̄ dz dignitatem q̄ est offm̄ diuinum. Et dz difficultatē: q̄ est officiū laborioſum. In ꝯtum ergo est offm̄ dignitatis nil dz hō ibi habere de suo q̄ est officium laborioſum: multum debet homo habere de suo. Huius exēplum habemus in Esa. et Hiere. Quorū primus sponte se obtulit dicens. Esai. vj. Ecce ego dñe. Aliter autē se excusando dixit Hiere. j. Ecce nescio loq̄ q̄ puer ego sum. Quarta est in dubijs obedire. Sunt autez dubia q̄ nescitur quid est melius hoc vel illud. Et tale q̄d nihil dz habere de suo. s. vt paratus sit facere ꝛ non facere, prout diuine placuerit voluntati: ꝛ istā quadruplicem obedientiam videtur habuisse beatus martinus. Preceptum siquidem sibi fuit quoddam quod habebat humilitatez vt scilicet esset exorcista ꝛ libenter obediuit. Quoddam quod habebat dignitatem ꝛ non difficultatem: et istud coactus recepit. Quoddam quod habebat dignitatem ꝛ difficultatē. s. patriam visitare et ibi verbum dei predicare: ꝛ tunc mult⁹ fuit: sed tñ o. eduit. Tñ dē fuit in magno dubio q̄ esset melius vtrū mori et esse cū xp̄o. An propter salutem populi adhuc in carne remanere, et istud dubiū diuine voluntati commisit dicens. Domine si adhuc populo tuo sum necessarius ꝛc. Tertio prelatus dign⁹ ꝛ quantum ad hoc seruauit regulam platonis. De qua dicitur. j. Thim. iij. Oportet esse ep̄m ornatum: doctorem: et hospitalem. Debet esse ornatus interius de cote virtutum ꝛ exterius decore morum: et honestate eorum. Debet etiam esse doctor: vt. s. doceat verbo ꝛ exemplo. Debet etiam esse hospitalis: q̄ sicut ꝺt Hieronymus. Quicquid habent clerici pauperum est. Domus enim eorum dz omnibus esse cōmunis: ꝛ ista tria capitula seruauit beatus Martinus: q̄ omnibus virtutibus fuit ornatus: ꝛ fuit doctor assiduus ꝛ ad pauperes liberalissimus.

¶ Sermo. ccxcj.

De eodē: Sermo. iij.

Cognouit eum in benedictionibus suis. Eccle. xlviij. Sancti viri in hac vita tria desiderāt: scz inuisionem gratie dei cōseruationē in gra ꝛ indicium q̄ sint in gratia dei: et ista tria habuit beatus martinus primo habuit gratie dei infusionē, cum dicitur. Cognouit eum in benedictionibus suis hoc autem q̄ dicit cognouit plus importat q̄ si diceretur dedit. Si enim videremus aliquem alicui pauperi facientem magnas eleemosynas: diceretur videtur q̄ ipse illum pauperem cognouit id est ab alijs discreuit. Deus ēt ceteris sanctis dat benedictionem gratiarum suarum: sed in illis beatum martinum cognouit id est ab alijs discreuit ex eo q̄ maiores gratias ei dedit quarum quedam attestantur sue dignitati, quedam potestati, quedam sue sanctitati. Dignitas hominis vt ipse ab angelo custodiatur. Hieronymus. Magna dignitas hominis ꝛ animarū, vt vnaquęq; ab ortu sue nativitatis habeat angelum ad sui custodiā deputatū. Et ista dignus

tas tres hz partes. Una ē quā custodiūt in vita ⁊ hec est magna. Alia est qua custodiunt in morte ⁊ hec est maior. Tertio q̄ custodiunt post mortem ⁊ hec est maxima. Beatum itaq; martinum angeli custodierunt ⁊ honorauerunt in vita quia principes sibi obedire faciebant. Sicut patuit quando hostium imperatoris: angelus sibi apparuit. Eius orationes ad deum deferebant. vt patet quando angeli deo suaserūt pro quodam defuncto ꝑ quo martin⁹ orabat. Etiā celebranti assistebant. Sicut ptz qñ eius brachia ornauerunt Honorauerunt in morte quando eius exequijs interfuerūt ⁊ eius obitum quodāmodo celebrauerūt. Vñ dr. O beatum virū in cuius transitu sanctorū canit numerus ⁊c. Honorauerunt post mortez eius animā cum laudibus in celum deducentes sicut sanctus seuerinus episcop⁹ caloñ. audiuit. Secundo quedam attestantur sue potestati: quia contra demones magnam habuit victoriam. Diabolus enim habuit violentiā, astuciam, malitiam ⁊ seuitiam. Uincere eius violentiā est magne potentie, congnoscere ei⁹ astutiam est magne sapientie confundere ei⁹ maliciam est magne innocentie: superare eius seuitiam est perfectionis magne ⁊ vite. Ista beatus Martinus contra diabolum fecit. Diabolus quidē obsistere voluit ei in principio, in medio ⁊ in fine ⁊ post finem. In principio quidem sue conuersationis sibi obsistere voluit per violentiam dicens. Quocūq; ieris diabolus tibi aduersabitur: sed eius violentiam vicit dei auxiliū implorando dicēs. Dñs mihi adiutor nō time ⁊c. Circa medium eū decipere voluit per fraudulētiam: qñ in forma Christi sibi apparuit: sed eius fraudulentiam cognouit xp̄i stigmata in ipso non videndo: in fine obsistere sibi voluit ꝑ maliciā ad ipsum veniendo: sed ei⁹ maliciā superauit suā innocentiā allegando dicēs, q̄d hic astas cruenta bestia nihil in me funestū reperies ⁊c. Post finē etiā sibi obsistere voluit qñ. s. angeli ei⁹ alaz in celū deferebāt dicētes se in ei⁹ animā ius habere: sed sancti angeli demonis seuitiā rep̄sserunt allegantes ei⁹ consciētiā purā vitā sincerā fidē integrā: spem ⁊ charitatē succēsam. Tertio quedā gr̄e attestātur sue sctitāti: ⁊ iste sunt plures. Prima est castitas, ⁊ ista habet tres ꝑtes vna est cōiugalis que habet fructū tricesimū, ⁊ hec est magna. Alia aūt est vidualis que habet fructum sexagesimū ⁊ hec est maior. Tertia est virginalis, ⁊ habet fructū centesimū: ⁊ hec est maxima. Et istā habuit beatus martinus qr corpore ⁊ mente fuit virgo. Secunda est humilitas ⁊ ista habet tres partes. Una est subijcere se maiori. Heb. xiij. Obedite p̄positis vestris ⁊ ista est magna. Alia est subijcere se equali. Ad romanos. xij. Honore inuicem preueniētes ⁊ ista est maior. Tertia est subijcere se minori. Luc. xxij. Qui maior est vestrum fiat sicut minor: ⁊ ista est maxima. Istā habuit beatus martin⁹ qui se suo seruo humiliabat. Tertia est pietas: ⁊ ista habet tres partes. Una est dare partem de supfluo, ⁊ partem retinere. Luc. xij. Quod superest date eleemosynam ⁊c. ⁊ hec est magna. Secunda est dare omnia superflua: ⁊ retinere necessaria. j. ad Corinth. vij. Qui vtunt̄ hoc mūdo quasi non vtātur ⁊c. ⁊ hec maior. Tertia est dare necessaria sicut fecit vidua. Luce. xxj. ⁊ hec est maxima, ⁊ hāc habuit beatus martinus qui chlamydē ⁊ partem ei⁹ sibijpsi necessariam pauperi diuisit. Quarta est charitas: ⁊ ista habet tres partes. Una est in seruitio fratris exponere omnia sua. Canti. viij. Si dederit homo vniuersam substantiā suam ꝑ dilectione ⁊c. Et hec est magna: alia est ponere corp⁹ suū. Joan. x. Bon⁹ pastor animam suā dat pro ouibus suis, ⁊ hec est maior. Tertia exponere voluntatem suā Luc. xxij. Non mea voluntas sz tua fiat, ⁊ hec est maxima. Beatus autē martin⁹ non tantum sua exposuit ea pauperibus largiendo. Non tantum corpus suū ip̄m diuersis tribulationibus subijciendo: sz etiam voluntatem suam deo se totaliter committendo dicens. Domine si adhuc populo tuo sum necessarius ⁊c. Quinta est sobrietas: ⁊ ista habet tres partes. Una est in abundantia seruare temperātiā. Phill. i. ij. Scio abundare ⁊c. Et est magna. Secunda est in penuria seruare patientiam. ij. Corinthi. x. In fame et siti

⁊c. Et

ꝛc. Et hec est maior. Tertia est in abundā tia seruare inopiā. ꝛ hec est maxima. Et istam habuit beatus martinus quia inter milites tanq̄ monach⁹. viuebat: ꝛ factus episcopus inopia monachorū seruabat. Secundo habuit gratie infuse cōseruationē cū dicit Conseruauit illi mīaz suā. Ipse enim quatuor vitauit per que gr̄am conseruauit. Unum est tumultus secularium negociorū. Unde dicit. Circiter duob⁹ miliarib⁹ a ciuitate monasteriū sibi statuit. Quidā philosophus. Quotiēs cum hominib⁹ habitaui minor homine redij. Scdm est aspectus ꝛ colloquiū mulierū Unde dicit Hiero. Sāctus martinus virginem quandā visitare voluit ꝛ ipsa noluit sed per quandam fenestram ait. Mi pater ora pro me qꝛ nunq̄ a viro sum visitata. Et gr̄as egit ille. Ex quo pz ꝙ parum de locutione mulierū curabat q̄ de hoc gratias deo referebat. Tertiū est tor por ꝛ ociū, vnde dicit ꝙ nulla hora vel momentū preterijt quo non orationi vel lectioni incūberet Tertio habuit gratie manifestationē, cum dicit, ꝛ inuenit gratiam corā oculis domini. Manifestabat em̄ ꝙ placuit deo in statu laicali per christi approbationē cū dicit Martinus adhuc cathecuminus hac me veste cōtexit. In statu monachali ꝑ triū mortuorū resuscitationē. In statu pontificali per globi ignei appositionem.

¶ Sermo.ccxcij.

De eodem. Sermo.iiij.

Placens deo factus dilectus ꝛ viuēs inter peccatores trāsiatus est. Sapientie.iiij. Ex predictis verbis ostenditur qualis beatus martinus fuit in vita qualis in morte ꝛ qualis post mortem in vita quidem fuit a deo dilectus. Fuit quidē dilectus a patre cui⁹ signum est quia tantam miraculorum potestatem habuit, a filio cuius signum est: qꝛ filius hominis coram angelis ipsum commendauit a spiritu sancto cuius signum est qꝛ in specie ignis super eius caput apparuit. A beata virgine cuius signū est: qꝛ sepe ipsum cum alijs virginibus visitauit. Unde dixit Agnes Tecla ꝛ Maria venerūt ab angelis: qꝛ in vita sua sibi celebrāti astiterunt. ꝛ in morte cōuenerūt, ꝛ post mortē eius animam cum laudibus in celū deduxerūt. A tota curia celesti, cuius signum est: qꝛ ipsum letanter susceperunt. Unde ipse dixit Sinus abrahe me let⁹ suscipiet. A toto mundo qꝛ inter ceteros ꝯfessores ꝑ totū mundū magis festiue colitur pater sic eū dilexit propter mandatorum suorum obseruationē. Joan.xiiij. Si quis diligit me sermonē meū seruabit ꝛc. Filius propter tātam ad pauperes compassionē propter quā eum tunc non tantum corā angelis commendauit: sz etiam in iudicium commendauit dicens. Nudus eram ꝛ cooperuisti me. Spiritussctūs propter suaz humiliationem. ps. Qui emittis fontes i cōualibus. Virgo beata propter suā humilitatē. Eccl.xiij. Omne animal diligit sibi simile. Angeli propter suaz puritatē. Angeli em̄ diligūt naturaliter pueros ꝛ paruulos. Mat.xix. Angeli eoꝝ semꝑ vidēt faciē patris ꝛc. tota curia celestis ꝓpter suā cū eis similitudinē. Ipse em̄ fuit martyr: ꝛ si nō actu tñ voluntate. Unde dicit, o sanctissima ala quā ꝛ si gladi⁹ percussoris non abstulit palmā tñ martyrij non amisit. Fuit confessor: qꝛ christum corde, ore, ꝛ opere fuit cōfessus. Fuit virgo: qꝛ integritatē corp⁹ ꝛ mētis seruauit. Totus mūdus eū dilexit ꝓpter sua bñficia que recepit ꝛ tēporalia, corporalia, spiritualia, ꝛ eterna. Scdo i morte fuit deo dilectus ꝛ placid⁹, cū dicit, placens deo. Eius em̄ mors valde deo placuit ꝓpter quatuor q̄ habuit. Primū est securitas, cōscientie ꝓpter quā dixit diabo. Nihil in me funeste inuenies. Bona ei ꝯsciētia generat magnā securitatē. Prouer.xv. Secura mens quasi iuge conuiuiū. Generat ꝛ magnā iocūditatē. ij. Corint.j. Gloria nostra hec est testimoniū cōsciētie nostre. Magnā spem. Prouer.xiiij. Sperat aūt iustus in morte sua Scdm est desiderium mortis proprie. Unde dicebat Satis est domine ꝙ hucusq̄ certaui ꝛc. Apostol⁹ tria desiderabat. Unum est nō expoliari sz superuestiui ꝛc. Aliud si hoc nō erat possibile, desiderabat spoliari ꝛc. Phil.j. Desi-

dorium dño dissoluit & cum christo esse. Tertium est corpori sup vestiri. phil. iij. Saluatorē expectamus dominū nostrū iesum christū &c. Tertiū est feruor orationis continue. vñ dicit. Oculis ac manibus semp in celum intentus inuictum ab oratione &c. Orabat cū feruēter, ideo dicitur. Et manibus ꝑ. Elevatio manuū mearum sacrificium vespertinum &c. Orabat ipse perseueranter. vnde dicitur Inuictū ab oratione spiritū non relaxabat. Luc. xviij. Oportet semper orare & non deficere. Quartum est presentia angelice custodie: angeli cū custodierunt eum & in mundo degētem & morti appropinquantem & in celū ascēdēte. ꝑ. Angelis suis mandauit de te: vt custodiāt te in omnibus vijs tuis. Tertio post mortē fuit trāslatus: ū dicit. Et viuēs iter petōres trāslatus est. Nam & corpus trasladatum est in monumentū & anima in paradisum. Et vtraq; trāslatio honorabiliter facta fuit, Nā corpus eius fuit mirabili claritate illustratum, vnde dicit Glorificati hoīs viderūt gloriā qui affuerunt &c. Fuit ab angelis solenniter honoratū. Unde dicit O beatum virum in cui⁹ transitu sanctorum canit numer⁹ angelorū exultāt chori &c. Fuit a sancto Ambrosio miraculose hamatum qui eius exequijs interfuit & corpus sepulture mandauit. Spūs vero eius fuit trāslatus de loco infimo ad celi sublimitatē de statu mēdico ad celi vbertatē de statu despecto ad angelicam societatē. Ista tria per ordinē tangunt cum dicit Martinus hic pauper & modic⁹ celum diues ingredit hymnis celestib⁹ honoratur. per hoc q̄ dī hic quod est adverbia loci notat locus infim⁹ p hoc q̄ dī paup notat stat⁹ mendicus: p hoc q̄ dicit modicus notat status despect⁹ deinde ponunt alia tria in cōtrariū rīdēte. cū dicit, celū: ecce loci sublimitas diuesecce vbertas. Hymnis celestib⁹ hos notatur: ecce angelica societas actū alijs verbis aperte dicat. Martinus de loco infimo ingredit ad celi sublimitatē, de statu mēdico ad celi vbertatē de statu despecto ad angelicam societatem.

¶ Sermo. cereti.

De sancta Cecilia. Sermo. j.

Desiui sponsam mihi eam assumere & amator fact⁹ sum forme illius &c. Et infra doctrix est discipline dei. Sapiēcie vij. Inter ceteras ꝟgines deo dīlecta tria priuilegia habuit q̄ in ꝓmissis verbis annotant. Primum est quia ipsa fuit sponsa christi gloriosa, cū dicit. Quesiui sponsam eam mihi assumere: habuit aūt duos sponsos scz xp̄m & valerianū. christus enim ipsam desponsauit & p charitatē sibi vnuit. Prec. ij. Recordatus sum tui miserans adolescētiam tuam & charitatē desponsationis tue &c. Quando aūt sponse christo consecrātur anulo subarrantur. Anulus ille amorē significat qui dz sponsum & sponsam vnire qui anulus ponit in quarto digito & sic nos ponitur. Et est rotundus, & dz esse aureus. Per primū significatur q̄ sponsa dz diligere christum sponsum ꝓcordialiter quia a corde procedit q̄dā vena que in digito quarto respondet. per secundum significatur q̄ dz ipsum diligere singulariter. Si enim duo anuli in duob⁹ digitis ponerētur videretur q̄ posset diligere deū & mundū. Per tertium significatur q̄ dz eum diligere ꝓpetualr vt sicut anulus q̄ est spericus finē non hz nec amor ille in ꝓpetuum finiatur. Per quartum significatur q̄ dz ipsum diligere excellēter: vt sicut aur⁹ omnia metalla excellit: & amor ille omnes alios excellat amores. Ista q̄tuor notantur. Luce. x. Diliges dominū deum tuum ex toto corde tuo: id est precordialiter: & ex tota anima, id est singulariter dādo sibi totā aiam tuā & ex omnib⁹ viribus tuis, id est firmiter & ꝓpetuāl ter & ex oi tua mēte. i. excellēter & amor tu⁹ radicet in mēte q̄ est ps superior rōnis. Habuit ēt spōsum valerianū quē ipsa tra duxerat & nuptias celebrabat. In nuptijs aūt cōsueuerūt fieri magna cōmia dissoluta solatia deferri varia vestiū ornamēta & dici ꝟba lasciua. Illi q̄dē diuer-

so epulis se ingurgitant, ista ꝛ hi duo me ac triduana ieiunijs se macerabat. Hij se vestimētis molliꝫ induebāt ista cilicio membra domabat. Hij verba va na ꝛ lasciua dicebāt ista vero euāgelium ꝛ abscondita in corde suo portaba: ꝛ nec dieb⁹ nec noctib⁹ a colloquijs cessabat. Scōm preconiū est quia ipsa fuit christi sponsa cū dicit amator factus sum forme illi⁹. Ista aūt pulchritudinē virgi nalem per quatuor conseruauit. Primo per corporis macerationem: quia cilicio membra domabat ꝛ corpus continuis ieiu nijs macerabat. Legitur. ꝯ. Macha. xiij. ꝙ inde interfecit maximum elephanto rū cū his qui suppositi erant. Maximus elephantorū, id est diabol⁹. Et hi qui sup positi sunt scilicet caro ꝛ mundus ꝙ quos diabolus pugnat. Qui ergo vult seruare corporis munditiā debet interficere dia bolum ne malas suggestiones immittat carnē nelaciuiat ꝛ mundū ne delectamē ta offerat. Scōo per deuotā orationē: qi sicut dicit de ea modo interpellabat an gelos vt cōseruarent suam virginitatē, ꝛ modo apostolos vt cōseruarent sue fidei sinceritatē, modo martyres vt iter sup plicia darent constantiam modo confes sores vt cōfitendo fidē darent modo vir gines vt suā conseruarent munditiam. Tertio per sermonis dei cōtinuā medi tationem. Unde dicit ꝙ euangeliū christi abscōditū gerebat in pectore p̄o. In corde meo abscondi eloquia tua ꝛc. Ver ba enim dñi sunt sagitte ꝛ carbones. p̄o. Sagitte potentis acute cum carbonib⁹ desolatorijs. Sagitte ideo carnē confi gūt per timorē. p̄o. Confige timore tuo carnes meas. Carbones ideo vrunt per amorem. p̄o. Ure cor meū ꝛ renes meos. Quarto per suspecte familiaritatis vita tionem. Non enim habebat familiaritas tē nisi cum personis sanctis sicut cū viro no epiſcopo ꝛ cū pauperibus quos ipſa nutriebat. Nam sin Chryso. periculum magnum est mulieribus deuotis familia ritatem habere cū viris duplici de cau sa: vna est qi mulieres sunt incaute ꝛ mol les. Quia molles ideo cito flectuntur. Virgi nibus autem est maius periculum sicut ibidem dicit triplici de causa. Qi scilicet sunt incaute: ꝛ quia sunt molles, ꝛ quia sunt inexpertes. Non enim adhuc sunt experte fraudulētie atq; astutias homi num. Uidue vero est maximum periculū ꝛ hoc quadruplici de causa, ꝛ quia sunt incaute, ꝛ qi molles, ꝛ quia sine viri con solatione: ꝛ quia dimittarum⁹ suaꝝ sunt domine. Tertium preconium est: qi fuit predicatrix gloriosa cum dicitur doctrix enim est discipline dei. predicauit autem verbis exemplis ꝛ miraculis. Uerbis: vt fidem trinitatis teneret vt laboti insi sterent: vt martyrium diligerent: vt munda nam potentiam non timeret. De primo ponit exemplū tale. Sicut in vna anima sunt tria scilicet ingenium, memoriā, ꝛ in tellectus sic ꝛ in vna diuinitatis essentia sunt tres persone. De secundo tale. Sic iali tempore laborantibus agricolis sunt alij otiosi locantes ꝛ agricolas deri dentes. Sed tempore estiuali cum aduc niunt gloriosi fructus gaudentibus il lis qui reputabātur inurbani fient qui videbantur vrbani. De tertio tale. Mori pro christo nō est vitam perdere sed mu tare dare lutum et accipere aurum, dare vilem angulum: et accipere totum perlu cidum dare simplum ꝛ accipere centu plum. De quarto tale. Potestas mundā na est quasi vi ervento repletus: quem si acus pupugerit protinus rigor euanescit. Predicauit etiam exemplo quia fideles ad tria reduceret: scilicet ad martyrium ꝛ ad sustentationem pauperum: et ad au diendum dei verbum hectria seruauit: quia et corpus suum martyrio expos fuit et omnia sua pauperibus erogauit: et verba dei semper in corde portauit. Predicauit etiam in miraculis quia co ronas florum de paradiso afferri fecit angelos sepe demonstrauit et vt paulus apostolus ad valerianum venire t obtinuit et vbanum in vultu angeli co demonstrauit tyburtium et valeria num conuerti. Almachium iudicem fu perauit. Animas tyburtij et valerias ni in celum ascendentes demonstra uit.

¶ Sermo.ccxciij.
Eodem die. Sermo secundus

Mulier diligēs corona ē viro suo. Prouerbiorū. xij. Sctā cecilia fuit diligēs qz diligenter deo seruiuit: ⁊ fuit corona sibi et viro suo. Sibi quia coronam martyrij acquisiuit. Uiro suo qz ipsum ad fidē conuertit, ⁊ ad coronam martyrij animauit. Hinc est ꝙ angelus duas coronas de liliis ⁊ rosis attulit ⁊ vnam sibi ⁊ alteram suo sponso dedit. Per lilium virginitas ⁊ per rosas martyriū designatur. Per qd̄ significatur ꝙ merito virginitatis ⁊ martyrij debeant in celestibus coronari. In premissis ergo verbis tria de ea notantur. Primum ꝙ ipsa diligenter deo seruiuit: cū dr̄. Mulier diligēs. Quatuor siq̄dē a deo accepit scz corpꝰ animā tēpꝰ ⁊ res tēporales ⁊ de his deo seruiuit diligēter. Primo de corpore suo. Cū em̄ triplex sit etas corporis scz iuuentꝰ q̄ est q̄si vinū purū: senectꝰ q̄ est q̄si fex et media inter has duas q̄ est q̄si vinū mixtū. Ista noluit expectare maturā vel senilē etatez: sed in sua iuuētute ⁊ adolescētia deo seruiuit. Hier. ij. Recordatꝰ suz tui miserās adolescētiā tuā. Scdo de corde suo. Cū em̄ in corde sint memoria intelligētia: ⁊ volūtas ipsa deo dedicauit suā memoriā ꝑ diuinorū beneficiorū recordationē. suā intelligētiā ꝑ verā de deo cognitionē ⁊ suā voluntatez ꝑ verū amorē. Sed multi sūt q̄ memoriā dant diabolo habendo in memoria carnis immundicias ⁊ iniurias sibi factas ⁊ voluntatem dant mundo diligendo vanitates mundanas: intelligentiam autem volūt dare deo per fidem tales sunt quodāmodo deum negantes. Ad Titum. j. Confitentur se nosse deum factis autem negant. Sunt demonibus similes. Jaco. ij. Tu credis quoniam vnus est deus demones credunt ⁊ cōtremiscūt. Sunt mortui. Jac. ij. Fides sine operibus mortua est. Tertio diligenter seruiuit deo de tempore suo Cum enim sit triplex tempus scilicet presens preteritū ⁊ futurū ipsa totū expēdit ad dei honorē. Dicit autē Bern̄. Quod vere penitēs nihil perdit de tēpore suo: qz ⁊ si preteritū ꝑdidit restaurat per cōtritionē ⁊ presens tenet per bonaz operationem: ⁊ futurum per boni propositi firmitatem. Sed multi sunt qui totuz tempus preteritum vanitatibus expēderunt totum presens in malis operibꝰ cōsumunt: futurum autem deo dare volunt dicentes se adhuc penitentiam facturos cum tamen dicatur. Eccl. viij. Futura q̄s nullo scire potest nuncio. Quarto diligēter seruiuit de rebus suis: qz omnia vendidit et pauperibus erogauit. Sunt qui habent temporalia ad superabundantiā ⁊ de istis facere eleemosynas est meritum magnū. Sunt qui habēt ad sufficiētiā: et de istis facere eleemosynas est meritū maiꝰ. De his duobꝰ dr̄ Tob. iiij. Si multū tibi fuerit abundāter tribue si exiguū etiā libēter impartiri stude. Sūt qui habent ad necessitatem extremā. Et de istis facere eleemosynas est meritū maximum sicut patet de vidua. Luce. xxj. Beata enim cecilia suꝑflua nō habuit et sufficiētia tribuit: ⁊ necessaria pauperibꝰ erogauit. Scdo fuit corona sibi ex eo ꝙ coronam martyrij acquisiuit. Quod quidem martyriū quinqz cōmendabile reddunt. Primū est quia magnū continet miraculum tota q̄dē die ac nocte igne supposito in caldario posita fuit ⁊ mane illesa exiuit. Eccl. lj. In medio ignis nō sunt estuata. Scdm est qz cōtinet magnū mysteriū. Fuit enim ter in collo percussa vt ostēdatur ꝙ in nomine trinitatis sit passa. Et sic fidē trinitatis edocuit verbo mysterio et exemplo. Tertium quia continet magnū exemplū. Ipsa enim ꝑcussa triduo superuixit in quo oīa pauperibꝰ tribuit et oēs quos ad fidē cōuertit vrbano ꝯmēdauit domū suā in ecclesiam edificari fecit. In hoc dat nobis exēplū vt in extremis positi curā principaliter habeamꝰ bona tēporalia tēporibꝰ distribuere filios tutoribꝰ deū timentibus relinquere: ⁊ domos nostras in hospitia pauperuz commutare. Quartum est: quia habuit magnam prolongationem. Cum enim carnifex tribus ictibus eam percussisset nec etiam decollasset non fuit ausus quartam percussionem inferre: quia inhibitum erat a romanis ne decollandus quartam percussinē acciperet. ⁊ sic sancta cecilia vulnerata superuixit tribus diebus. Quintum est:

quia continet magnam denotionem: cum enim esset semi mortua ⁊ per tres dies non cessabat deum orare: deum benedicere ⁊ populū ad monere ⁊ in fide ihesu christi confirmare. Tertio fuit corona sponso suo quia ipsum connertit ⁊ ad martyriū animauit. Sponsus quidem suus. vt in legenda patet erat zelotipus idolis deditus circa diuina nimis insipidus ⁊ superbus. Ipsa vero erat angelo in custodiam tradita seminatrix diuina apis argumentosa ⁊ christi ouis mansueta: quia igitur erat angelo in custodiam tradita ⁊ ille zelotipus: ideo et ipsum zelotipum per angelum amatorem terruit: ⁊ ab amore carnali compescuit dicens. Angelum dei habeo amatorē: qui nimio zelo custodit corpus meum ⁊c. prime Corinthiorū. iij. Si quis templū dei violauerit disperget illū deus. Quia erat seminatrix diuina et ille idolis deditus. ideo semen fidei in eius corde seminauit et ipsum ad fidem conuertit. Unde dixit Urbanus. Suscipe seminum fructus quos in cecilia seminasti. Quia erat apis argumētosa ⁊ ille nimis incipidus idcirco ipsum speciali dulcedine dulcorauit. Ecclesiastici. xj. Breuis in volatilibus est apis: ⁊ initiū dulcoris habet fructus eius. Quia ipsa ouis mansueta ⁊ ille superbꝰ: ideo ipsum tanq̄ agnū mansuetum peperit. vnde dixit vrbanus. Nam sponsum quem quasi leonem feroce accepit ad te quasi agnum mansuetissimum destinauit. Esa. xj. Vitulus ⁊ leo et ouis, morabuntur simul: ⁊ puer paruulus minabit eos vitulus erat Tyburtꝰ pius lasciuus. Leo erat valerianus pius superbus. Ouis erat Cecilia mansueta et fecunda. Isti morati sunt insimul ⁊ puer paruulus id est vrbanus humilis minabatur eos quia cecilium semper nutrinit et valerium ⁊ Tyburtium baptizauit.

¶Sermo.cccxcv. Eodem die.

Sermo tertio.

Breuis in volatilibus est apis ⁊ initium dulcoris habet fructus eius ⁊c. Ecclesiastici. xj. Cecilia apis vocata est sicut testatur Urbanus dicēs cecilia famula tua quasi apis argumentosa tibi deseruit. In istis ergo verbis predictis a sal. ⁊ vrbano quinq̄ implicantur. scilicet q̄ sancta Cecilia fuit apis ⁊ breuis apis, ⁊ vocalis apis, ⁊ mellificans apis, ⁊ argumentosa apis. Primo fuit apis inchoatum exercitauit se circa dulcedinem denotionis. Mel quidez generatur a roze ⁊ a flore: miro apis artificio edificata ⁊ cera domo ne mel defluat sed cōseruetur. Denotio quidez spiritualis habetur a roze sancti spiritus infundente. Nume. xj. Cum descenderet ros, scilicet gratie spiritus sancti descendebat ⁊ manna scilicet denotionis ⁊ habetur a flore id est caritate florida promerente Cah. j. Lectulus noster floruit. habetur apis artificio. id est ab exercitanti, ⁊ meditanti animo. ps. In meditatione mea exardescet ignis. Conservatur autem in vase solido id est per patientiam ⁊ perseuerantiā firmā. Alias effundit si per impatientiam frangitur. Ecclesiastici. xxj. Cor fatui quasi vas confractum omnem sapientiam non tenebit. Secundo fuit apis breuis inchoatum se exercitauit circa humilitatem que consideratur ⁊ quia breuis dicitur: ⁊ quia mel ab ipsa generatur. per mel enim humilitas intelligitur quia mel est in fundo melius quia de celi roze generatum. Oleum vero in superficie meli⁹ esse perhibetur ex eo q̄ est terrestre ⁊ grossum. Unum verum melius est in medio ex eo q̄ inter hec est mediocris natura. Per oleum ergo intelligitur charitas que est condimentum omnium virtutum ⁊ ista est melior q̄ superior: quia quantomagis ad deum elenatur tāto preciosior inuenitur. Per mel designatur humilitas que facit cor dulce ⁊ suaue. Illa autez humilitas maioris meriti existit que ad yma magis descendit. Per vinum intelligitur mentis iocunditas ista non debet se nimis elenare per ineptam letitiam nec nimis se deprimere per seculi tristitiam: sed in medio cōsistere per modestiam. ij. Corinthiorū. v. Sine mēte excedimus deo: ecce quomodo eleuabat se per charitatem. Sine sobrij sumus vobis ecce quomodo tenet se in medio per sobrietatem. Deinde subdit. Existimantes quoniam si vnus pro omnibꝰ mortuꝰ est ergo omnes mortui sunt: ecce

quomodo p humilitatem se deponebat quia se mortuam reputabat. Tertio dicitur apis volatilis inditum exercitauit se per contemplationem. Apes autem ad volandum per quatuor inducuntur, scilicet per tempus serenum per abundantiā florum: per dulce vinum: t per sonum. Sancta ergo Cecilia ad deum volauit per contemplationem: quia in ea serenitas fuit conscientie, flos puritatis t mundicie: vinum iocunditatis interne, t sonus alicuius diuine. Cant. ij. Surge propera amica mea et veni. scilicet ad contemplandum. iaz enim hyems trānsiit, ymber abiit t recessit ecce serenitas confluentie flores apparuerūt ecce flos puritatis t mūdicie. Vox turturis audita est in terra nostra ecce vox allocutionis diuine. quevox turturis dicitur: quia anima lamentum facit. t infra. Veni de libano: ecce vinum iocunditatis interne. de quo vno dicitur. Ozee. xiiij. Memoriale eius sicut vinum libani. Unum libani secundum Glos. dicitur vinum pigmentatū quod est odoriferum. Quarto dicitur mellificans apis inditum exercitauit se circa dulcē doctrinam t exortationem per quam multos ad deum traxit. Sed notandum q apes si multū de melle eis dimittatur modicū operantur: sed modicū reformant: si nimis parū quasi perturbate modicū operant: si mediocriter solicite operentur. per quod datur intelligi q nimia dulcedo et lenitas in prelatis facit subditum negligentem. modica vero cōpassio facit subditum precipitem. Temperata vero correctio facit subditum esse feruentem. necesse est ergo vt sit lenitas in feueritate: t feueritas in lenitate. hinc est quod mel ponitur in medicinis amaris triplici de causa scilicet vt amaritudo medicine melliis dulcedine temperetur vt per mel iis dulcedinem medicina a membris attrahatur: vt a corruptione medicina preseruetur p quod datur intelligi quod quando prelatus propinat subditis medicinam amare increpationis, debet ipsam dulcorare melle paterne compassionis t tunc talis compassio suauiter accipitur et a membris anime scilicet memoria: intelligentia t voluntate incorporatur et a peccati putredine ab ea preseruatur. Quinto, dicitur argumentosa apis que quidem sagacitas attenditur quantum ad tria. Primo quia cum spe subleuante habuit timorem deprimentem. apis enim quando ventus imminet lapillos intra pedes portat, ne pre sui lenitate a vento rapiatur: sic sancta cecilia lapidem pretiosum id est euangelium t timorem diuinū semper portabat absconditum: ne rapi posset per aliquos amorem mundanum. Secundo quia habuit prudentiam totam suam vitam componentem. Sicut enim dicitur in libro de animalibus apes ordinate mella ponūt. Nā alie flores abducunt alie de floribus rorē colligūt alie alueria componunt alie mellificationi intēdūt. Si beata Cecilia mō flores de paradiso colligebat quos angel⁹ sibi detulit. f. lilia virginitatis t rosas charitatis modo rorē celestē: sc. spūssancti gratiaz que spaz germinare faciebat. Ozee. xiij. Ero quasi ros: israel germinabit quasi lilium mō alueariū. i. corp⁹ suū cōponebat t custodiebat diēs. Fiat cor meū domine t corpus meū immaculatū: vt nō cōfundar. modo mellificationi intendebat. i. dulci deuotioni infistebat. tertio quia cū dulci exhortatione habuit feueritatē ēuesterrenē. Apis eīm fugit fallsuginē terre t sic dulcedines melliō tēperat. Et inde est q mel aliquantuluz habet acuminis: per quod datur intelligi q sancti viri aliquādo verbis dulcedinis inferere debēt verba feueritatis. Unde beata cecilia spōsuz suum primo allocuta est dulciter dicens. O dulcissime t amātissime iuuenis etc. Deinde ipsuz terruit dicēs. Ego angelū dei habeo amatorē qui nimio zelo custodit corpus meū hic si vel leuiter senserit q tume amore pollutō cōtingas ecclīm ferfet t amittes florē tue gratissime iuuētutis. Et sic ipm mollificauit dulciter alloquēdo: t pūgebat ipsuz grauiter deterrēdo.

¶ Sermo. cxxxvj.

¶ De sancto clemēte papa. Sermo. j.

Fidelis puras est fidelis seruus t prudens quē constituit dominus super familiam suam vt det illis cibū

in tempore ꝛc. Matthei.xxiiij. Sanctus clemens quinq; priuilegia habuit que in premissis verbis annotantur. Primum est: quia fuit miraculorum operatione fidelissimus. cum dicitur quis putas est fidelis. Noluit enim in miraculis que faciebat sibi gloriam attribuere: sed deo qui dicit. Esaie.xlviij. Gloriam meam alteri non dabo. multa quidem miracula fecit que sibi nō attribuit sed omnia deo ascripsit. Fecit autem miracula maxime circa sysinnium ꝛ circa aque elementum. Nam circa sysinniū offendit iustitiā magnā cōgruētiā ꝛ mīam. Iusticiaz quidē, quia cum ad ecclesiā venisset ꝛ sacramenta dei curiosius scire vellet: cecus effectꝰ est. Johannis.ix. In iudicium ego veni in mundum: vt qui non vident videant: et qui vident ceci fiant. Ostendit suam misericordiam: quia ad preces vxoris ipsum sanauit. p̄s. Dominus illuminat cecos. Ostendit magnam congruentiam: quia cum crederet ligare clementem saxum ligabat quia congruum erat vt homines lapidei lapides traherent. p̄s. Similes istis fiant q̄ faciunt ea ꝛc. Mirabilia etiā ostendit circa elementuz aque ꝛ hoc multipliciter. Primo quantum ad aque inuētionem sicut patet quando agnus locum eis ostēdit cū pede: ꝛ inde fontē aq̄ ꝓduxit. Scdo quantū ad tēpli fabricationez. quia manibꝰ angelicis in mari sibi tēplū fabricatum fuit. Tertio q̄tum ad maris excitationē: qꝛ per tria milia siccabatur. Quarto per pueri conseruationem qui per annum in mari fuit conseruatꝰ. Secūdum priuilegium est quia fuit magna humilitate preditus. cū dicit seruus. Cū em̄ quatuor sint gn̄a seruoꝝ: q̄daz sunt ancilla nati: quidā in prelio acquisiti: quidam cōductitij: quidā emptitij. Sanctꝰ autē clemēs his quatuor modis reputauit se seruum. Fuit enim ab ancilla. i. ab eccl̄ia in baptismo gn̄atus. p̄s. Seruꝰ tuus ego sum ꝛ filius ancille tue. fuit a xp̄o in prelio acq̄situs. xp̄s enim cum dyabolo prelium gessit ꝛ humanū genꝰ ab eo excussit. Esa.xlij. Captiuitas quidē a sorti tollet Rom̄.vj. Liberati a peccato serui aūt facti deo. Fuit a christo mercede cōductus Mat.xx. Ite in vineā meā ꝛc. Fuit precio emptꝰ. j. Coꝝ.vij. Precio empti estis: nolite fieri serui hominum. Tertiū quia philosophus eximius: cū dicitur: ꝛ prudēs. Ipse enim ante conuersionem fuit phūs studiosus ꝛ curiosus post cōuersionē fuit philosophus xp̄ianus. Studiosus q̄dez fuit phūs: qꝛ studiose querebat qualiter anime immortalitas sibi ꝑsuaderi posset Ideo scholas philosophorum frequētabat: ꝛ quando ꝯcludebat q̄ immortalis erat valde gaudebat. qn̄ vero cōtrariū: tristis abscedebat. Fuit phūs curiosus sicut faciliter videt in q̄stione de culice ꝛ camelo quā sancto barnabe fecit. post cōuersionē aūt phūs xp̄ianꝰ. Philosophia aūt xp̄ianoꝝ est christū crucifixū scire verba curiosa vitare ꝛ inuincibilem esse. De prima philosophia dicit. j. Coꝝ.ij. Non em̄ iudicauit me aliq̄d scire inter vos nisi xp̄m iesuz ꝛ hūc crucifixū. De scda dr ibidē. Nō indoctis hūane sapiētie v̄bis ꝛc. De tertia dicit nazāzenꝰ. Duo sunt in celo q̄ terreri non possunt. s. deꝰ ꝛ angelus tertiū est in terra. s. philosophꝰ christianus. philosophꝰ quidē velut incorporeꝰ est ꝛ impossibilis in omnibꝰ vincit preter in animi libertate. Quartum est quia fuit summꝰ prelatꝰ. cū dicit. Quem constituit dn̄s sup familiā suaz. Successit em̄ beato Petro in tribꝰ. s. in pontificali dignitate fidei v̄itate ꝛ in vite sanctitate beatꝰ Petrus sciēs passionem suā imminere congregatis fratribus dixi eis. ecce fratres loco mei ordino vobis Clementem qui mihi ab initio vsq; ad finē comes in omnibus fuit: ecce quia successit ei in pontificali dignitate Deinde subiungit beatus Petrus. Ipse enim totius predicationis mee veritatem agnouit: ecce quia sibi succedit in fidei veritate. Deinde subiunxit. Quem pre ceteris expertꝰ sum deum colentē: ꝛ homines diligentem castum: diuinis studijs deditū sobrium patientem: ecce quia succedit ei in vite perfectiōe. Fuit enim perfectus quo ad deum. Ideo dixit deum colentem. Quo ad proximuz. ideo dixit homines diligētē. Quo ad seipsuz. ideo dixit castum diuinis studijs deditū. Fuit dignus prelatus quia gregem suuz pauit verbo: quia multos ad fidem conuertit ita quod vno die quingentos et

ampline baptizauit. Pauit exemplo. Unde dicitur de eo q tanta morum honestate pollebat q christianis: iudeis: et gentilibus complacebat. Pauit temporali subsidio. Unde dicitur: q omnium pauperum viduarum t orphanorum nomina scripta habebat et eis sufficienter prouidebat. Quintum: est quia fuit doctor gratiosus cum dicitur. Ut det illis cibum in tempore. Ipse enim cibum dei populo ministrabat: t hoc in tempore opportuno. Sicut enim dicit Chrysostomus. Doctrina in tempore non opportuno oblata. non prodest si nocet sicut esca contraria aut extra tempus accepta. Sicut enim idem dicit infantibus esca mutatur secundum etatem: sic in populo doctrina temperatur secundum virtutem. Ut autē ista doctrina a populo accipiatur. Debet attendere vt dicit Augustinus in libro de doctrina christiana. vt placeat vt pateat et moueat. Beatus igitur Clemens predicabat rationibus claris: et auctoritatibus veris: et ideo placebat. Nam gentiles rationib⁹: iudeos auctoritatibus conuincebat. s. Pet. ij. Parati semper ad satisfactionem omni petenti. rc. Predicabat sermonibus planis. et ideo patebat. Prouer. xviij. Doctrina prudentium facilis. Predicabat miraculis t exēplis: et ideo monebat Roma. xv. Nō enim audeo aliquid loqui eorum que per me non effecit christus.

¶ Sermo. cxcvij. De eodem sermo. ij.

Beatus seruus ille quem cum venerit dominus inuenerit vigilātem t sic facientem. Mat. xxiv. Istud referatur ad quattuor superiora ad que dominus admonuerat seruum suum. s. vt vigilet cum dicit. Vigilate vt domum suā custodiat. cum dicit. Si sciret paterfamilias. rc. Ut fideliter t prudenter seruiat. cum dicit. Quis putas est fidelis ser. rc. Et vt cibum familie tribuat cum dicit. Ut det illis cibum in tēpore. Est ergo sensus beatus seruus ille quem cum venerit dominus inuenerit sic facientem. i. vigilantez: domum a fure custodientem: fideliter seruientem: t sic cibum familie tribuentem. In predictis verbis duo tanguntur. s. aduentus domini: et cōmendatio serui. Aduentus domini notatur cum dicitur. Cum venerit dominus. tunc autem dominꝰ ad seruum suum clementem venit. quando ipsum de hoc mundo vocauit. in qua vocatione sanctus clemēs beatus fuit: quia pro ipso morti promeruit passus est quidem pro christo quadruplex genus martyrij. Primum fuit in compassione afflictorum. De quo dicit Grego. Qui dolorem exhibet in aliena necessitate: crucem portat in mente. Istam compassionē sanctus clemens habuit: quia patrem t matrem t duos fratres per. xxx. annos per mundum errantes inuenire non potuit t si compatiendum est miseriis aliorū multo fortius affliction. bus et doloribꝰ nostrorum. Secundum fuit in patientia aduersorum. de quo dicit idem Grego. Si ne ferro martyres esse possumus: si patientiam in animo veraciter custodimus. Et istud martyrium beatus clemens habuit: qz omnibus bonis fuit spoliatus: et a sede sua fuit detectus. Sed in omnibus patiens est inuentus. Hebre. x. Nam t vinctis compassi estis. Hoc ꝓtum ad primū. t rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis. Hoc ꝓtum ad secundum Tertium martyrium fuit in dilectiōe inimicorum. de quo dicit Grego. Ferre contumelias et odientem se diligere martyrium est in occulta cogitatione. beatꝰ clemens magnam contumeliam est passus. quādo tanq̄ malefactor et homicida exilio est damnatus. Sed tamen t inimicos suos dilexit corde et seruiuit opere t pro eis orauit ore. Math. v. Diligite inimicos. rc. Quartum martyrium est: qz submersus est ligata ad eius collum anchora in profundum. vnde poterat orare et dicere cum propheta. Nō me demergat tempestas aque. Tempestas quidē aque ipm nō demersit qz manib⁹ angelicis tēplū ꝑparatū inuenit. pfundū ꝙ ipz absorbere nō potuit: qz ei⁹ ata ad cesū voluit. Puteus maris os super eū claudere non potuit: qz per tria miliaria mare se aperuit. Scō ponitur cōmendatio q̄ in quattuor cōsistit vt supradictū est. primo in vigilando. Ad pfectā vigilātiā tria requirunt scōm Augu. i lib. solilo. vt octoo

habeat quib⁹ vti possit vt aspiciat ⁊ vt videat. Qui ergo vult pfecte vigilare oportet ꝙ oculos sanos habeat: ne. s. fit in eis trabs sæpbie. Mat. vij. Quid aūt vides festucā in oculo fratris ⁊c. aut lutū cupiditatis terrene. sicut accidit in Tho. ps. Oculos suos statu declina. in terrā, aut ignis ardentis concupiscentie. ps. Supcecidit ignis ⁊ nō viderūt solem. Etiam oportet ꝙ aspiciat. ps. Respice in faciez xpi tui. Christus enim habuit faciem cādidā rubicundā ⁊ electam. Candidā. i. pallidā in patibulo. Rubicundam habebit in iudicio, electā i regno. Cañ. v. Dilectus meus candidus ⁊ rubicun ⁊c. Ergo respice faciem christi tui sic pallidam vt compatiaris. sic rubicundam: vt terrearis. sic electam vt iocunderis. Oportet etiam ꝙ videat. non autem potest homo deum videre nisi a seipso moriatur. Exod. xxiiij. Nō videbit me homo ⁊ viuet. homo em̄ aliquādo diligit terreneitatem aliquando carnalitatem aliquando sensibilitatem. Est ergo sensus. Non videbit me homo ⁊ viuet. i. qui viuat vita terrena, carnali vel sensibili: sz oportet ꝙ terrena despiciat: ⁊ carnalia abijciat: et ad spiritualia intelligētiam erigat. Secundo consistit officium serui in domum a fure custodiendo. Nam secundum Chri. super Matt. fur. i. Diabolus quatuor furatur. s. aurum sapientie argētum eloquentie, vestes virtutum, ⁊ lintheamina gratiarum. Furatur quidem aurum sapientie diuine ⁊ ponit lutum sapientie mundane. de qua dicitur. j. Cor. iij. Sapiētia hui⁹ mūdi stultitia est apud deum. Furatur argentum eloquentie. i. verba edificationis ⁊ immittit verba detractiōis. Gal. v. Quod si inuicē mordetis ⁊ comeditis videte ne ab inuicē consummamini. Furatur vestes virtutum et operum bonorum ⁊ immittit vestes sordidas vitiorum quas vestes apostolus abijciendas esse ammonet. Roma. xiij. Abijciamus opera tenebrarū ⁊c. Furat etiā lintheamē candidū gratie ⁊ ponit lintheamē sordidū remordētis ꝯsciētie. De quo dr. Esa. xiiij. Subter te ster. ti. et ope. tu. erunt ver. Tertio cōsistit officiuz boni serui in prudēter ⁊ fideliter seruiēdo. Sic ⁊ btūs clemēs prudēter ⁊ fideliter deo seruiuit qz pecuniā dñi sui augere sciuit: naz sicut dicit Math xxv. Uni dedit quinqz talenta. i. exteriorum scientiaz quinqz sensuum ministerio occupandaz ⁊ exercendam que triplex est. s. politica ptinens ad rigimen ciuium: domestica pertinens ad regimen familie: ⁊ priuata pertinens ad regimen suijpsius. Tunc enim alia quinqz talenta lucratur. quando se a sensibili voluntate custodiens: alios etiā ab his admonendo compescit. Alijs autem dedit duo. s. intellectum et operationem. Tunc etiam illa duo lucratur quando predicando et operando. i. verbo et exemplo ad similia alios inducit. Alijs autem dedit vnum. i. intelligentiam scripturarum. Ista autem vel abscondūt sub terra auaricie. vel in sudario corporis ⁊ negligenter. et non ponunt ad mensam sacre scripture. Quarto officiuz boni serui consistit in cibum familie tribuendo. Cibus autem verbi dei secūdum Chrisosto. primo debet masticari per meditationem. Sicut enim cibus nisi masticetur ei⁹ sapor non sentitur sic nec verbum dei. Unde illa animalia erant immunda que cibos non ruminabāt. Postea debet ad stomachum trahi per memorie impressionem. Sicut enim cibus masticatus non prodest nisi fuerit stomacho traditus sic nec sermo nisi fuerit memorie commendatus. Tertio debet ad diuer. mē. deriuari. Membra aūt ale sunt eius virtutes: quedam enim verba debent deriuari ad vegetandum fidem: quedam ad nutriendū spem: quedam ad nutriendum charitatem, et sic de alijs. quarto debet incorporari: vt. s. animam in nouitate vite transmutet. Non enim cor mutat verbuz quia cor auari non posset trahere verbum dei ad consentiendum proprie auaricie nec cor superbi nec cor luxuriosi: sed potius verbum dei mutat cor: quia de auaro facit pium de superbo mansuetum: et de luxurioso castū ideo assimilatur surculo arbori insito qui totam naturā arboris ad se trahit. Jaco. j. Suscipite insitum verbū quod potest saluare animas vestras.

¶ Sermo. ccxcviij.

¶ De sancta Catherina. sermo primus.

Multe filie cōgregauerunt diuitias tu supergressa es vniuersas. p. ver. vi. Inter ceteras filias dei que spirituales diuitias congregauerunt beata Catherina diuitias spirituales congregauit. imo ceteras virgines post virginem dei supergressa fuit merito virginitatis martyrij & predicationis. primo igitur supergressa est vniuersas in diuitijs quas acq̄siuit merito virginitatis. Tanto nanq̄ virginitas maioris est meriti q̄to retrahentia plura habet talis fuit virginitas beate Catherine. Primo retrahentē habuit iuuentutem: quia erat. xviij. annorū. Iuuentus autem multis est causa lasciuie. Eccl. xij. Iuuentus et voluptas vana sunt. Sed iuuentus sibi nocere non potuit: quia cordis maturitatem seruauit. Sap. iiij. Cani enim sunt sensus hominis et etas senectutis vita immaculata. Secundo habuit pulchritudinem: vnde dicitur q̄ erat incredibilis pulchritudinis et omniam oculis admirabilis videbatur. Pulchritudo autem, mulieribus est causa ruine. Eze. vi. Habēs fiduciam in pulchritudine tua fornicata es. p. ver. xj. Circulus aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua: sed pulchritudo sibi nocere nō potuit: quia de pulchritudine interiori solummodo curauit p̄. Omnis gloria eius filie regis ab intus. Tertio habuit rerum abundantiam et fertilitatez: quia patri suo regi i diuitijs magnis successit: et ista abundantia multis cōfuit esse causa luxurie. p̄. prodijt quasi ex adipe iniquitas eorum. Et istud etiā beate Catherine nocere non potuit: quia in abundantia seruauit temperantiaz. prouerb. xxx. Est enim diues cum nihil habet: et est pauper cum in multis diuitijs sit. Quarto habuit libertatem & securitatem: quia sui et suorum domina remanserat. Nimis autem libertas & securitas in muliere est periculosa. Eccl. vij. Filie tibi sunt serua corpus illarum & non ostēdas faciem tuam hylarem ad illas. Istud autē sibi nocere nō potuit: quia licet habuit libertatem: habuit tamen dei timorez. prouerbio. vi. Mulier timens deum ipsa laudabitur. Quinto passa est magnam sollicitationem. Sollicitata quidem fuit magnis muneribus & terroribus. Multe enim mulieres sunt que muneribus obediunt et terroribus cedunt. Fuit muneribus sollicitata: quia tyranno tria sibi promisit q̄ mulieres multum appetunt scilicet diuitiarum copiam infinitam. dignitatez maximam scilicet q̄ secunda esset post regis nam: gloriam immensam scilicet q̄ in foro sibi statuam exigeret & ipsam ab omnibus adorari iuberet. Sz istud beate Catherine non potuit: quia diuinus cōtemplabat: dignitatem respuit & gloriam mundanā abhorruit. Unde dixit tyranno persuadēti sine talia dicere: que nephas est etiam cogitare. Fuit etiam sollicitata terroribus ac pulsata comminationibus et tormentis. & istud ei nocere nō potuit qz pro christo etiam mori nō timuit. Matth. x. Nolite timere eos qui occidunt corp⁹. et postea non habent amplius quid faciāt. Secundo supergressa est alias virgines in diuitijs quas acquisiuit merito predicationis. Quānis enim mulieribus sit inhibitum officium predicationis quibusdam tamen sanctis virginibus fuit officium predicandi a spiritu sancto concessum quadam prerogatiua gratie singularis. Ipsa etiā dei predicauit & multos ab errore cōuertit. Et iō hoc vniuersas alias supergressa est. Alie etiā cōuertebāt hoies populares. hec autē quercebat regias & principes. sicut vrozē marcelli tyrannorum. & porphirij principē militū. Alie cōuertebant hoies simplices & illiteratos. Hec autē cōuertebat. philosophos & p̄bos. Alie habuerūt aliquā sapientiā a deo infusam. hec autē per sapientiā infusam fuit studijs olim liberalium artium erudita. Alie etiā erāt simplici eruditione. De hac dr prouerbia cōclusiones syllogismos. allegorice discrete & mystice cum cesare disputauit. Alie i predicādo habuerūt sapientiā sufficiētē hec autē habuit scientiā excellētē. vñ imperator dixit. Est apud nos puella sensu et prudentia cōparabilis. Habuit etiā eloquentiā: vñ dixit idē. Audiuim⁹ tuā eloquentiā & mirati sum⁹ tuā prudentiā. Habuit gratiā. Ut ipsa dixit. Fac quicquid alio cōcepisti

parata nãq; me vidisse ad ota sustinens da. Habuit etiã in lo quẽdo magnã efficaciam. Unde dicerũt hetotes. Nullus ante nos stare vnq; potuit quin cõtinue vincerek. Hec aũt puella sic nos i admiratiõne cõuertit: vt ptra ipsam aliqd dicere aut oino ne sciam⁹ aut penitus formidemus. Tertio supergressa est vniuersas in dimittẽs quas acẽsuit merito martyrũ. Alie quidẽ vnũ vel duo martyria passe sunt: sz btã Catherina quintuplex genus martyrũ passa fuit primũ genus qz fuit scorpionibus flagellata: scõm qz sic lacerata in obscurissimo carcere fuit clausa. tertium est, qz fuit fame cruciata. quartum est qz fuit supra rotas horribiles extẽsa. quintum est qz fuit decollata. Sed tñ cõtra acerbitatẽ harũ penarum quinq; admirabia habuit diuinarũ consolationũ. Que eñ fuit lacerata & flagellata: fuit postmodũ ab angelis celesti vngnone perunta sicut in legenda cõtinet. Que in carcere obscurissimo clausa fuit ibidẽ celesti luce & claritate est perfusa. Que fuerat fame cruciata: fuit colũba celitus deferente nutrita. Que fuit supra rotam extẽsa: fuit ab angelo soluta & rota penitus dissipata & multitudo gentilium interfecta. Que fuerat decollata fuit in monte Sinay angelorum manibus deportata.

¶ Sermo.cccxix.

De eodem die sermo. ij.

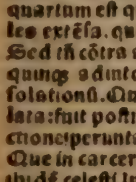

Damauit eã rex plusquã omnes mulieres habuitq; gratiã coram eo sup oẽs mulieres &c. hec dicit. ij. Hester. Quã videbã que legunt de regina hester, que interpretat elevata in populo cõuenire phtã catherine que fuit genere regina q̃ modo est in populo elevata & nobis in patronã accessa. In quib⁹ verbis tria dicunt. s. rex. i. xp̃s eã adamauit in vita: gratiã sibi dedit in morte: & mlam ũbi fecit post mortẽ. Primo nãq; adamauit eam in vita. Amoris eñ spõse ad sponsam duo sunt signa: & vna est causa. Unũ signũ est qñ vir ipsam est idẽ & preciosis vestib⁹ induit secũ. Christus spõsus triplici veste est indut⁹. s. cãdida p puritatẽ: rubea p passionẽ: varia p virtutũ varietatẽ. De his trib⁹ dicitur. Cant. v. Dilect⁹ me⁹ candid⁹ &c. Iste vestes induit xp̃s beatã Katherinã. s. albas p ẽgnitatẽ: & purpureas p passionem: & ferutẽ charitatẽ: & varijs p virtutũ multiplicationẽ. De his duob⁹ dicit. Prou. vlti. Stragulatã fecit sibi vestẽ quo ad vnũ. Nã bn glo. Stragulata vestis est q̃ varietate texture cõtexi solet. Byssus & purpura indumẽtũ ei⁹ quo ad alia duo. Scõm est: multis gratijs eam preuenit. Dedit nãq; sibi quoddã angelicũ. s. virginitatẽ seruare qđ est propositum angeli. Luc. xx. Equales enim sunt angelis &c. Quoddã diuinũ sez gratiose predicare qđ fuit ppriũ officiũ xp̃i. Luce. iiij. Alijs ciuitatibus oportet me euãgelizare regnũ dei: qz ideo missus sũz. Quoddã spirituale. s. mortem p xp̃o subire. Philip. j. Vobis datũ est p xp̃o: nõ solũ vt in eũ credatis, sed etiã vt pro illo patiamini. Est eñ vltimũ terribiliũ: qz vitra mortẽ nullus põt aliqd pati mlus. De his tribus dicit. Prouerb. vlti. Accinxit fortitudine lumbos suos quo ad virginitatẽ. Robo rauit brachiũ suũ quo ad martyriũ magnanimitatẽ. Gustauit & vidit qm̃ bona est negociatio sua quo ad predicationis gratiositatẽ. Causa aũt potissima ẽt vir vxorẽ diligit: est qm̃ filios sibi generat sapientes. Et btã Catherina xp̃o filios sapientes generauit quãdo. i. reliquos ad fidẽ xp̃i cõuertit. Iste aũt generabat & alios doctrinis, miraculis, & exẽplis. Apoc. xij. De throno predebãt fulgura & voces & tonitrua. Throno dei beata Catherina in cui⁹ aia de⁹ requeuit a qua predebãt voces predicationũ: fulgura miraculoꝝ: & tonitrua exẽplorum. Exẽploꝝ nãq; sanctoꝝ quedã tonitrue sunt que excitare debent in peccatis dormientes. Scõo christus beate catherine pre ceteris sanctis fecit gratiã in morte. Que dã nãq; priuilegia sanct⁹ in morte cõcessit particulariter que oiam morte beate Catherine cõcessit vniuersaliter. Primũ est xp̃i visitatio: & istud fuit in Joãne euãgelista ad cui⁹ transitum Christus cum discipulis suis venit. Et istud similiter in beata Catherina fuit: quia cum

esset in carcere: christus cū multitudine angelorū ⁊ hominū ad eā descendit. Et istud attestat primilegio specialis amoris. Quia cū rps beatū Joānē ⁊ sanctaz Catherinā specialiamore dilexit: iō ad eos specialiter in morte venit. Joh. xiij. Sicꝫ diligit me ⁊c. ⁊ sequit. Ad cūvenie mus ⁊c. Scōm est spūalis refectio: ⁊ istō fuit in beata maria magdalena que spiritualib⁹ refectionib⁹ pascebat. Istud etiā fuit in beata Catherina cui i carcere existenti de⁹ p colūbā ministrat: ⁊ istud attestat cōtempt⁹ mūdane dilectiōis: qz isti tur carnales delect ōes beata Catherina cōsolationib⁹ pascebat. hinc est ꝙ ꝑcipio filiꝫ israel de fect farina de egypto receperūt manna de celo. Tertiū ē petitionū exaudito. Et istud fuit in sancto blasio ⁊ i sctā margaretha: qz in sua passione deū rogauerūt vt ꝙcunqꝫ in uoie ipsoꝝ aliqđ a deo peteret obtineret. Et istud fuit in sctā Catherina ꝙ idem a deo petijt ⁊ impetrauit: ⁊ istud attestat sue magne sanctitati. Ubi ōz de viro sancto in ꝓo. Clamauit ad me et ego exaudiā eū ⁊c. Quartum est celestis sanguis reseratio. Et istud fuit i btō stephano ꝙ celos apertos vidit. Et istud etiam fuit in sancta Catherina cui vox de celo dixit. Uent dilecta mea. Ecce tibi celi ianua est apta. Et istud attestat sue magne perfectioni. Celū nāqꝫ aperit viris perfectis martyribus ⁊ baptizatis. Sācta igitur Chaterina fuit valde ꝑfecta martyr ꝑciosa, ⁊ suo sanguine baptizata. Quartū est angelorū accessio. Et istud fuit in beato martino ad cuius obitū angeli accesserunt: ⁊ istud etiam ꝙ fuit in sancta Catherina cui i morte angelij obsequia ꝓstiterūt. Et istud attestatur sue virginitati. Quia cū angeli sint virgines p naturā: ⁊ ipsa fuit virgo p gratiā libenter angeli cū ipsa morabant. Eccl. xxvij. Uolatilia ad sibi similia ꝙuenient. Sextū est lactis emanatio: et istud fuit in beato ꝓulo a cuius corpore vnda lactis effluxit. Istud etiam fuit in sancta Catherina que pro sanguine lac dedit. Fuit etiā de numero sanctorum: de quibus dicitur. Threno. iij. Nitidiores lacte. Septimum est diuine lucis chorruscatio: et istud fuit in beato petro i cui⁹ martyrio magna lux emicuit: ⁊ cū ipsa luce aia in celum ascendit. Istud etiā fuit in btā Catherina q̄ cum fuisset in tenebroso carcere inclusa magna claritas sibi resplenduit: ⁊ istud attestatur sue magne fame et incide cōuersationi. Sap. iij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate. Tertio rps beate Catherine magnam miam fecit post mortē. Et ista mia in tribus attendit. Primo quia corpus eius mirabiliter honorauit qñ per angelos ipsaz sepeliri fecit. Angeli eñ corp⁹ eius ad montem synai tinere pluscꝫ. xx dierū dederunt: ⁊ ibi honorifice sepelierūt. Esa. xj. Erit sepulchrum eius gloriosum. Et in hoc assimilatur sancto Clementi: cui angeli in mari monumentum fabricauerūt. Et istud attestat sue magne sapiētie. Sepulta nāqꝫ est btā Catherina in mōte synai vbi dñs de⁹ Moysi sapientiā suā ded t. Secūdo qz corp⁹ ei⁹ prodigio magno illustrauit quādo de ei⁹ membris oleū emanare fecit. Et hoc assimilat beato Nicolao de cui⁹ corpore oleū emanat. Et istud attestat sue magne misericordie: qz p oleum misericordia designat. Tertio qz ei⁹ anime tres ꝓmia premia dedit. dicit eñ Mat. xiij. q̄ semen iactū in terrā bonā facit fructum aliud tricesimū: aliud sexagesimū: aliud cētesimū. Terra bona faciens fructū tricesimum sunt boni cōiugati q̄ cum fide trinitatis decalogum seruauerūt: et ideo premia. xxx. habebūt. Terra bona faciens fructū sexagesimum sunt boni cōtinentes qui cū. vij. operibus misericordie decem ꝓcepta custodierūt: ⁊ ideo. lx. premia possidebunt. Terra bona faciens fructū centesimū sunt virgines predicatores ⁊ martyres qui de lena presentis vite trāsierūt ad dexteram celestis patrie. Et qz btā Catherina predicatrix et martyr extitit: ideo ipsa trecentena premia a deo recepit. Dicitur eñ de sanctis Esa. lxj. In terra duplicia possidebunt. Ille nāqꝫ q̄ tantū fuerūt virgines habebūt premia cētena duplicia. Ille aūt que fuerūt virgines ⁊ martyres habebūt cētena duplicia. Ille autē que fuerūt virgines, martyres ⁊ predicatrices sicut beata Catherina habebūt cētena triplicia.

¶ Sermo.ccc. De eadem sermo.iij.

Simile est regnũ celorũ thesauro abscõdito in agro ꝛc. Mat.xiij. Regnũ celorũ potest intelligi btã Catherina in qua xp̃s regnauit ꝑ gratiã. Ideo similis est thesauro abscondito in agro. Ager iste fuit animus Catherine in quo creuit et floruit liliũ puritatis, rosa charitatis, et viola humilitatis. In isto agro abscõditus est thesaur⁹ martyrij siue passionis assumpte, ꝛ thesaur⁹ diuine sapiẽtie, et virginalis mũdicie, ꝛ celestis glie: et iste est ille thesaurus de quo dicit. j. Cor. iij. Si quis autẽ superedificat supra fundamentũ hoc aurũ argentũ ꝛ lapides p̃ciosos ꝛc. In isto agro inuenit aurũ martyrij: de quo dicit Sap. iij. Tanq̃ aurũ in fornace ꝓbauit illos ꝛc. Sicut em̃ aurum maleat et nõ frangit: sic btã Catherina multa tormẽta est passa: ꝛ tñ in omnibus fuit cõstãs inuenta et firma reperta. Fuit etiam martyriũ ei⁹ priuilegiatũ quantũ ad tria. Primo qꝛ habuit honorabile obsequiũ. Angeli em̃ corp⁹ ipsi⁹ beate Catherine sepelierũt ꝛ tã obsequiosi fuerũt ꝙ sibi obsequiũ prebuerũt tã in vita sua. s. qñ ipse angelus in cõflictu cũ rhetoribus ipsaꝫ cõfirmauit q̃ in suo martyrio: sicut qñ ei⁹ plagas perunxit: ꝛ post mortẽ suã qñ multitudo angelorũ corp⁹ eius ad mõtẽ synai deduxit. Scdo habuit honorabile sepulchrũ: qꝛ in mõte synai ei⁹ corpus fuit positũ, ꝛ istud nõ vacat a mysterio. Hoc em̃ attestat sue magne sapiẽtie et sue magne cum deo amicitie: et sue magne abstinentie. Sepulta est nanq̃ in monte illo in quo de⁹ legẽ sue sapientie dedit moysi, et in q̃ familiariter cũ moyse, velut amic⁹ amico locut⁹ fuit: l q̃ moyses. xl. dieb⁹ ꝛ noctib⁹ ieiunauit ad significãdũ ꝙ btã Chaterina dei sapiẽtia plena fuit, et cum deo singularem familiaritatem habuit, ꝛ ab omni amore mũdi abstinuit. Tertio habuit miraculum gloriosum: qꝛ de eius corpore oleum emanauit per quod datur intelligi ꝙ ipsa valde pia et misericors extitit. Per oleum enim misericordia ꝛ pietas designatur. Oleũ nanq̃ hꝫ virtutẽ penetratiuã. p̃s. Sicut oleũ in ossib⁹ eius ꝛc. Impinguatiuã. p̃s. Impinguasti in oleo caput meuꝫ. Letificatiuã. p̃s. Et exhilaret faciem in oleo. Leuatiuam: qꝛ sup̃ ceteros liquores eleuat. per q̃ dat intelligi q̃ ipse misericordia ꝛ eleemosyna diabolũ penetrãdo vulnerat: cũ sit lãcea dei. Unde de eleemosyna dicit Eccl. xx. x. Sup̃ scutuꝫ potentis ꝛ sup̃ lãceã aduersus inimicum suum pugnabit. Deinde impinguat cum sit adeps dei. p̃s. Ex adipe frumẽti satiat te. vnde dixit oliua Judicũ. ix. Nunquid possuꝫ deserere pinguedinẽ meã qua dij vtunt ꝛ homines. Cõscientiã letificat cuꝫ sit vinũ. Unde p̃s. Uinuꝫ letificat cor hominis. Unde dixit vitis ibidẽ. Nunq̃d possum deserere vinũ meũ qd letificat deuꝫ ꝛ homines. Animã ad deuꝫ eleuat ꝛ sibi assimilat: cũ ipsa sit imago ei⁹. Sicut em̃ oleũ supernatat omnibus liquorib⁹: sic misericordia animã ad dei similitudinẽ eleuat pre ceteris virtutibus. Luce. vj. Estote misericordes sicut ꝛ pater vester misericors est. Scdo in isto agro inuẽtuꝫ est argentũ diuine sapiẽtie ꝛ eloquentie. de qua dr in p̃o. Eloquia dñi eloq̃a casta: argẽtũ igne examinatũ ꝛc. Est em̃ vt habet Jac. iij. Quedã sapia desursuꝫ: ꝛ ista est sapientia diuina: quedam est sapiẽtia deorsum: ꝛ ista est sapiẽtia diabolica. Inter sursum autẽ et deorsum relinquitur quoddam medium: quia inter sapientiã diuinã ꝛ diabolicã est sapiẽtia mũdana. Sapiẽtia aũt diuina cõsistit in dei cognitione. Hiere. ix. In hoc glorietur qui gloriatur scire ꝛ nosse me. In p̃ceptoruꝫ dei obseruatione. Augustin⁹. Sapientia dei est: non eloquia dei scire: sed s̃m eloquia dei in dei ꝛ ꝓximi dilectiõe viuere. Aug. Ille tenet qd latet ꝛ qd ptꝫ in diuinis sermonibus: qui charitatẽ seruat i morib⁹ Istã diuinã sapientiã beata Chatherina habuit, qꝛ et vnum solum deũ cognouit: ꝛ mandata ꝛ consilia seruauit: ꝛ vsq̃ ad mortem ipsum dilexit. Sapiẽtia autẽ mũdana diuiditur i tres partes. s. in ethicã q̃ docet mores in forma. s. in ethica q̃ docet mores informare ꝛ yconomicã q̃ docet familiam bene regere: ꝛ politicã que docet vrbes ꝛ regna sapiẽter disponere.

primam sapientiam habuit beata Chaterina: qz se omni virtute z morum honestate composuit. Secundaz habuit qz palatium suum et familiam sapienter rexit. Tertiam habuit: quia regnum suum prouide gubernabat. Secundo sapientia mundana in tres partes diuiditur: vt ibidem dicit Jacobus. s. in terrenam que consistit in appetitu cupiditatū salaciz q̄ consistit in expletione voluptatū: z diabolicam que consistit in appetitu honoruz. Sed tamen beata Chaterina primā cōtemsit quantuz oia terrena desperit. Sec̄dam: quantuz voluptates abhorruit, et virginitatem seruauit. Tertiā inanitum honoruz mūdanoz deseruit z humiliatui se dedit. Tertio in isto agro inueniuntur duo lapides pretiosi. Unus est virginalis mūdicia: et alius celestis gloria. Est enim virginitas valde preciosa deo: et ideo non de nupta sed de virgine voluit nasci. Et angelo, qz a Joanne cuā g. ista virgie noluit adorari. Et toti mūdo. Unde dicit Hieremi. contra Jouinia. Romanus populus in quāto honore virgines semp habuit: hic apparet q̄ cōsules z imperatores z in curribus triūphātes eis dignitatis gradus eis de via cedere solitus est. Preciositas nanq; virginitatis ex hoc apparet: qz deus virginitatē multum honorat: z multū glorificat. Multum quidē honorat qz prouirgines, fecit ioculatores suos: domicellos suos: z seruitores suos. Ista tria tangunt Apoc. xiij. vt Johānes de virginib⁹ loquit dicēs. Cantabāt quasi canticum nouum ante sedem: z nemo poterat dicere illud nisi ecce qz sunt ioculatores dei deinde subdit. Hi sequūtur agnum quocunq; ierit ecce quia sunt de familia dei. Deinde cōcludit. Sine macula sunt ante thronum dei: ecce qm̄a sunt domicelli et seruientes in mēsa dei. Patet etiā eius preciositas: quia deus ipsam virginitatem multum glorificauit. Hoc significatum est Apoc. xij. vbi dr. Signū magnū apparuit in celo mulier amicta sole z luna sub pedib⁹ eius z in capite eius corona duodecim stellarū: z in vtero habēs. Et quib⁹ ?bus dat intelligi q̄ deus virgines sanctas coronabit in capite. ideo dicit. In capite eius corona duodecim stellarū. Ornauit s. eos potestideo dr. erat amicta sole. Decoratbit i pedestideo dicit q̄ luna erat sub pedibus eius tanq̄ scabellum. Et secundabit in protestideo dicitur q̄ erat in vtero habēs. Christus enim semper portabat in vtero per gloriosam fruitionē. Quarto in isto agro inuenit lapis preciosus celestis glorie. de quo dicitur Mat. xiij. Inuenta autem vna pīosa margarita &c. Homo nanq; habet tres tempozales p pinquos, corpus z animam. Tunc ergo oia que habuit vendidit qñ p desiderio regni celestis terrena contēnit parentes deseruit corpus morti exponit aiam rōni subiecit. Ideo modo btā Catherina regnū celoz emit. Nā cū esset filia regis regnū z oia mundana cōtempsit: matrimonium vñ filios z heredes hr̄e potuit: se vilipēdit z corpus suū morti tradidit sensualitatē suā z rationi z preceptis dei obedire coegit. Ista autem margarita celestis glorie est valde preciosa: de cuius preciositate dicitur. j. Couinth. ij. Quod oculus nō vidit nec auris audiuit &c. Sāctis vīri merentur videndo corde per fidem audiendo: id est obediendo aure cordis p operationē diligēdo z amādo corde per fruitorem: sed tunc plus recepit q̄ meruit oculus fidei recte: vel auris obedientie et operationis bone vel cor charitatis feruide. Ista margarita z lapis de preciosa celestis glorie de⁹ beatam Catherinā hodie coronauit. Iuxta illud p̄o. posuisti in capite eius coronam &c.

¶ Sermo. cccj. De dedicatione ecclesie. Sermo primus.

SAncrificauit domum hanc quā edificasti vt ponerē nomē meū ibi in sempiternū. iij. Reg. ix. Ista verba dixit deus salomoni post̄q̄ templū dei edificauit z dedicauit. Festum nanq; dedicationis est magne autoritatis trahit cū autoritatem a tpe legis nature. Gēn. xxviij. Tulit iacob lap dē quē supposuerat capiti suo z erexit in titulū fundēs oleū de sup a tpe legis scripte Exo vlti. Assumpto vnctionis oleo vnges tabernaculū &c. A tēpo,

re legis gñe. Johñ.x. Facta sunt encenia hierosolymis ⁊c. vbi ôt Beda loquens de hac solẽnitate eo maiori deuotione celebrare cõuenit quo cã redeptori nostro gratissimã esse cognoscimus: a deo vt in eis ingredi tempiũ et sermonẽ ad populũ facere: ⁊ diuinitatis sue sacramẽta, pãdere dignatus est. Jn pdictis ergo ẅbis tria notanꝫ. primũ est dom⁹ dei ed.ificatio cũ ôr quã edificasti. Scõm est ipsi⁹ domus ed.ficate dedicatio: cũ ôr sanctificabit dominꝰ hãc. T. rtiũ est ipsius ed.ficate et dedicate finalis intentio: cũ ôr: vt ponerẽ nomẽ meũ ibi in sempiternũ. Circa primũ norandũ q⁹ domus dupl⁹ cõsiderari põt. Aut put est in fieri: aut prout est in facto esse. Si put est in fieri: tũc tria requirunꝫ. De quib⁹ sic ôt Amb. i Heraem ron. Bon⁹ artifex ꝑmo fundamentũ ponit, fundamento edificatiõis posito mẽbra distinguit ⁊ adiungit ornatũ. Jn hac ergo domo dei: q̃ est eccl̃ia dei militans: ponit fundamentum q̃ est Christus Jesus. Jpe em̃ rp̃s in edificatiõe ecclie ponit in imo p fidẽ velut lapis primari⁹. j. Cor. iij. Fundamẽtũ aliud nemo ponere põt ꝓter id q̃ positũ est q̃ est rp̃s Jesus. Et ponit in summo p spẽ tanq̃ lapis angularis. Ephe. ij. Jpo summo angulari lapide rpo iesu Jpsa em̃ spes ôr lapꝫ angularis: q̃ hoiem cũ deo cõiungit. Ponitur in medio p charitatẽ tanq̃ vinculũ sine cemẽtũ adinuicẽ ipsos fideles cõiungẽs. ⁊ olk. iij. Sup ola aũt hec charitatẽ habete q̃ est vinculũ pfectiõis. ôz autez ihm fundamẽtũ ad oratẽ dirigit: et hoc trib⁹ de causis: de q̃b⁹ sic ôt Dam. li. iij. De⁹ paradisum in eadẽ ad orientẽ plantauit: vñ hoiem trãsgressum exulẽ fecit: ⁊ ãn paradisum ex occidẽte habitare fecit. Tanq̃ ergo paradisum exquirẽtes ⁊ ad ipm respicientes ad oratẽ adoramus: Sed ⁊ de⁹ crucifix⁹ ad occidẽtẽ respicit dat: ⁊ ita adoram⁹ ad ipm respicientes ⁊ assumpt⁹ ad orientẽ sursum ferebat: et ita veniet quẽadmodũ viderũt eũ eũtez in celũ. Jpm ergo expectãtes ad ouentẽ adoram⁹. Fundamẽto aũt edificationis posito mẽbra distinguunt q̃ sut sacrariũ chorus ⁊ naues. De q̃b⁹ sic ôt Richard⁹ de scõ vict. Sacrificium eccl.e significat ordinẽ ẅginũ. Chorus ẅo significat ordinẽ cõtinentiũ, sed naues significant ordinem cõiugatorum. Stricte⁹ nanq̃ est sanctuariũ q̃ chorus, ⁊ chor⁹ q̃ naues. Sic pauciores sunt virgines q̃ cõtinentes ⁊ q̃ cõtinentes ⁊ q̃ cõiugati. Sãctior etiam est locus sanctuariũ q̃ chorus, et chorus q̃ naues. Sic etiã dignior est chorus virginũ q̃ ordo continentium: ⁊ cõtinentiũ q̃ coniugatorũ. Tertio ôz adiungi ornatus q⁹ ad literã ipsa eccl̃ia ôz imaginib⁹ ⁊ picturis decorari. Et hoc ꝓp q̃tuor. f. ꝓp rememorationẽ: q⁹ ipse imagines reducũt nobis ad memoriã rpi passionẽ. Proꝑ exercitãdã ẅotionẽ: q⁹ ex visõe talĩ exercitat⁹ in nob⁹ deuotio. Propter instructionẽ: q⁹ in visõe talĩ imaginũ laici instruũtur cum hmõi imagines sint q̃sẽ quidam libri ipsorum laicorꝫ. Debet etiã ecclesia decorari ⁊ pingi imaginibus et ornari picturis ꝓpter imitationem sanctorũ: q⁹ laici videntes sctoꝝ martyrum passiones ⁊ cõflãtias p imagines ex pressas alantur ad constantiã et ẅtutẽ. Secũdo dom⁹ põt cõsiderari put est in facto esse: et tũc tria similiter requiruntꝫ: de quibus sic ôt Aug. in libro de trin. Bona domus est paribꝰ mẽbris disposita: ample ⁊ lucida. Dom⁹ ergo dei primo ꝺz eẽ paribꝰ mẽbris disposita. Cũ em̃ sit palatiũ regale debẽt ibi eẽ disposita: cenaculum: cõsistoriũ et cubiculũ. Jn cenaculo nanq̃ rex suos reficit. Jn cõsistorio ẅo causas audit ⁊ dirimit lites. Jn thalamo ẅo desecit. Jn eccl̃ia q̃ altare ẽ cenaculũ dei: in quo fideles reficiunꝫ pane vite. Joh. vi. Ego sum panis viꝰ. Chorus ẅo est thalam⁹ dei: in q̃ requiescit i deuota fidelium oratione ⁊ laudatiõe. ꝓ. Jn eccl̃ia benedicite dño ⁊c. Corꝑ sine nauis eccl̃ie est ꝓfectũ dei vbi rei resoluunꝫ in confessiõe. Psalmista. Confitemini dño in cõfessione. Sc̃ẽo domus dei ꝺz esse ampla de cui⁹ amplitudine ôr. Gen. xxvij. dilatabit⁹ ad orientẽ: ⁊ occidẽtẽ: ⁊ meridiẽ ⁊ septẽtrionem. Jstam dilectionẽ facit charitas q̃ tũc dilatatur vsq̃ ad orientẽ q̃n deũ diligit super ola qui est olim principium ⁊ origo. Usq̃ ad occidentẽ q̃n homo in se omnia vicia mortificat et extinguit. Usq̃ ad meridiẽ quando amicos diligit in deum. Usq̃ ad

aquilonē: qñ inimicos diligit ꝓpter deū. Tertio domus dei dz esse lucida. Ideo i ipsa ecclesia ample fenestre vitree ꝙstruūtur: vt scz ab ipsis illuminetur. Per fenestras vitreas ꝑlati ꝛ doctores intelliguntur. Fenestre em vitree quatuor bona in eccha faciūt. Habēt em lucē transmittere: a vento ꝛ pcellis defendere: ꝛ ecclias decorare: ꝛ illiteratos per imagines erudire. Sic sancti prelati debēt ꝑ̄m illuminare per doctrinā Phil. ij. Inter quos lucetis sicut luminaria i mūdo verbū vite cōtinēte. A vēt ꝰ ꝛ pcellis tentationū defendere per deuotā oronē. Uñ quidam reprehenduntur. Eze. xiij. Non ascendisti ex aduerso, neq; posuisti murū pro domo israel. Prelatus tūc ex aduerso ascendit qñ diuine infirie cleri ꝓfectū oronis opponit. Tūc opponit murū, qñ ponit intra deū ꝛ pōrē oronis sue suffragia. Dz eccliam decorare per honestā ꝙuersationē Chrys. Clerici nulla debēt habere macula: nec in verbo: nec etiā in cogitatu: nec i facto: nec in opinione: qz ipsi sunt pulchritudo ꝛ virtus ecclesie: ꝛ si mali fuerint totam deturpāt ecclesiā. Debent etiā simplices ꝛ illiteratos instruere per opa bona ꝛ exēpla. Mat. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videāt opera vestra bona. Secundo ponit in premissis verbis ipsius ecclie edificate consecratio: cum dicitur. Sanctificauit domum hanc. Deus nanq; sanctificat auctoritate, ponti. ficeo vero sanctificāt ministerio. Sz re vera ecclam militātem dei sanctificabit in celo ꝛ sanctificauit in sue passionis sacramento: ꝛ quotidie sanctificat ipsoruz eporum ministerio: de prima sanctificatione quia sanctificabit ecclesiam militātem in celo. dict. j. Joan. v. Tres sunt q̄ testimoniū dant in celo, s. in ecclesia triūphante. Pater, verbum ꝛ spūs sanct⁹. Filius eam sanctificat ponēdo ibidē suam perfectam cognitionē. Spirit⁹ sanctus suam perfectā dilectionē. Pater cognitu ꝛ dilectu eternā possessionem. Aug. de ciui. dei. Illa ciuitas superna est viget et amat. In eternitate dei viget, in veritate dei lucet: in bonitate dei gaudet de secūda sanctificatione qua ecclesiam sanctificauit in passionis sacramento: subditur ibidem. Et tres sunt qui testimoniū dant in terra. s. spiritus: aqua: ꝛ sanguis. Ipse enim ecclesiam sanctificat per spm̄. i. animā quā posuit vt ipsam viuificaret. Per aquā quę de latere exiuit vt ipsam in baptismo abluer et. Per sanguinē quē in ꝑtium effudit. vt ipsam redimeret. De tertia sanctificatione qua quotidiee sanctificat auctoritate ꝛ eporū ministerio dr. s. Paral. vij. Ubi post quā Salomon templum ædificauit ꝛ cōsecrauit: deus sic sibi respondit. Elegi ꝛ sanctificaui locum istum vt sit nomen meū ibi in sempiternū, ꝛ permaneāt oculi mei ibi cunctis diebꝰ, ꝛ erūt aures mee erecte ad oratiōnem eiꝰ qui in loco isto oratuerit. Et ex quibus verbis habet ꝙ ecclesia videt oculis dei nominatur nole dei viuit i corde dei: audit auribus dei. Qz igit videt oculis dei non potest errare: quia notatur nole dei debent eā oēs in reuerentia habere: qz viuit in carne dei nūc pōt mori. Et quia audit auribus dei non poterit ab aliquo decipi. Tertio ponitur finalis intentio cū subditur. Ponam nomen meū ibi in sempiternum. Ad hoc em omnis ecclesia construitur ꝛ dedicatur, vt ibi nomen dei honoretur ꝛ laudetur: ꝛ licet deus in omnibus locis sit laudādus, ecclesia tñ sepē locas elegit quas vt deꝰ in illis laudetur instituit ex eo ꝙ ipse loce sunt priuilegiate ꝛ a xpo cōsecrate. Nā hora matutinali fuit natus, a iuda ꝛ iudeis captꝰ illusus, ad iudiciū creditur esse venturus ꝑm illud Mat. xxv. Media nocte clamor factus est: ecce sponsus venit ꝛc. In hora prima celū ꝛ terram in seruitū hominis creauit. Ad templū in hora personaliter venire consuenit. Luc. xxj. Omnis populus magnificabat. i. manifestinabat ad ipsum existentem in templo. In hac etiam hora xp̄s resurgēs mulieribꝰ apparuit. In hora tertia xp̄s ad colūnā vsq; ad sanguinem flagellatus fuit, ꝛ sententiā sue mortis accepit: qz tunc iudeorū vocibus crucifixus fuit. In hac etiam hora spiritū sanctū in apostolos destinauit. In hora sexta xp̄s i cruce eleuatꝰ fuit ꝛ clamis cōfixꝰ, sol fuit obscuratus, velut ꝙdā vestibꝰ nigris se induēs: ꝛ mortem dñi fuit tribꝰ horis plāgens. In hac etiam

ctsam hora christus in celū ascensurus cū apostolis dulce cōmiū fecit iuxta illud Actū.j. Cōuescens precepit eis ꝛc. In hora nona xp̄s spiritum emisit, vulnus in latere accepit: ꝛ ad celum ascendit. In hora aūt vespertina: sacramentum corporis ꝛ sanguinis sui instituit: ꝛ discipulorū pedes lauit: ꝛ habitu peregrini resurgens apparuit. Luce. vlt. Mane nobiscum dñe, qm̄ aduesperascit ꝛc. In hora cōpletorū xp̄s sanguineas guttas sudauit. de cruce depositus, ꝛ in monumento collocat⁹ fuit ꝛ lapis clausis ad discipulos introiuit.

¶ Sermo. cccij.

Eadem die, Sermo secundus.

Edificauerunt templum domini rex ꝛ filij israel. iij. Regū. viij. Sicut templum dei dedicatū fuit a salomone ꝛ filijs israel, sic ꝛ nūc ecclesie dedicanē a xp̄o rege pacifico auctoritate ꝛ a pontificibus ꝛ aliis clericis minoribus ministerio In ipso autem dedicationis officio fiunt plurima que magna cōtinent sacramēta. primū est qz pontifex ecclesiā cōsecrādā tribus vicibus circūit: ad ostēdendum q̄ cōsecratur in honorē sancte trinitatis: ꝛ ille triplex circūitus signat t̄pm quo de⁹ nō cessauit circūire vt nobis posset saluē ferre: scilicet t̄pe nature: legis scripte: et gratie. Nam in t̄pore legis nature misit patriarchas. p̄p. Misit Moysen seruum suū Aaron quem elegit. In t̄pore legis scripte misit prophetas. Hier. vij. Et mittens ad vos oēs seruos meos ꝓphetas p dié surgens diluculo ꝛ mittēs. In t̄pore legis gratie venit ipse. Esa. lij. Propter hoc sciet populꝰ meꝰ nomen meū in die illa: qz ego ipse q̄ loq̄bar ecce assum. Uel ille triplex circūitus significat triplicem circūitum quē fecit xp̄s in ipsi⁹ ecclie militātis p̄secrationē ꝛ saluationē primus est quo de celo venit in mūdū. Secundꝰ quo de mūdo descendit ad limbū. Tertius est quo de limbo resurgens ascēdit in celum. Secundus est: qz in quolibet circuitu ep̄s cū baculo pastorali ad ostiū ecclie pentit dicēs. Attollite portas principes vestras ꝛc. Ille aūt triplex gressio ꝛ triplex acclamatio representat triplex dominiū quod christus merito sue passionis acquisiuit. s. in celo in mūdo ꝛ in inferno. Phil. ij. In nomine Jesu oē genu flectatur celestium terrestrium ꝛ infernorū. Ac si ipso facto pontifex dicat. Ex quo xp̄s dñs habet in celo vos principes. i. angeli aperite portas ꝛ mecuz de cetero maneatis. Ex quo dñs habet in inferno vos porte infernales. i. demones eiectamini ꝛ inde fugiatis. Ex quo dñs, hz in mundo vos homines de cetero ibid̄ em dñs nō recratis. vñ ꝓmittit ibidē i ps. Hec est em̄ hereditas que eum que facit deus Jacob. Tertiū est: qz ipsa ecclia ter aqua bñdicta interi⁹ ꝛ exterius irrigat. Ad significandū q̄ xp̄s triplici vnda suā ecclesiam irrigauit. s. vnda fluminis in baptismi regnatione. Ephes. v. Mundās eā scz ecclīam lauacro aque in verbo vite. Unda sanguinis in sua passiōe. Apo. vij. Lauerunt eas in sanguine agni. Unda flaminis in spiritu sancti missi one. Ezec. xxxvj. Effundam sup vos aquā mūdā: ꝛ mūdabimini ab oībus inquinamentis vr̄is. De ista tripli irrigatione dr. j. Joan. v. Tres sunt q̄ testimoniū dāt in terra. i. in ecclia militanti, scz spūs: ecce vnda flaminis: ꝛ sanguis: ecce vnda sanguinis. Aqua ecce vnda aq̄. Uel ista triplex irrigatio significat tria gña lachrymarū q̄bus aia q̄ est templū dei aspergitur ꝛ irrigat. s. lachrymis compūctionis pro peccatis p̄priis. p̄p. Lachrymis passionis p alienis miserijs Hier. xx. Quis dabit oculis meis fontem lachrymarū ꝛc. Et lachrymis deuotionis p celestib⁹ desideriis. p̄p. Fuerunt mihi lachryme mee panes ꝛc. In ista aūt aqua bñdicta q̄ ecclia aspgit tria opponunt. s. vinū, cinis: ꝛ sal. qz ad hoc q̄ aqua lachrymaꝝ nostrarū bñ valeat saluare tria debem⁹ opponere. s. vinū spūalis exultatiōis. Eccli. xxx. Non est oblectamētum supra cordis gaudiū. Cinerē. i. memoriā mortis. Geñ. xviij. Loquar ad dñm meū cū sim puluis. Sal sapide discretiōis. Rom. xij. Rōnabile obsequiū vr̄m. Ista aūt aspsio fit cū ysopo. i. cū timore diuino. Sicut em̄ ysop⁹ purgat flegma pectoris, sic timor dei purgat

gat pctm̄ mentis. Eccli. j. Timor dñi expellit pctm̄. Quartū est qr lr̄is grecis et latinis in pauimēto, scribit alphabetū: facta cruce de cinere ⁊ sabulo: de angulo orientis vsq; ad angulū occidētis: qd̄ q̄dem representat cōiunctionē vtriusq; populi iudei. s. ⁊ gentilis in fide vera ꝑ crucem xp̄i actā, ita ꝙ ille q̄ erat dexter factus est sinister, ⁊ qui erat in capite factus est in cauda ⁊ ecōuerso. Deut. xxviij. Ipse erit in caput ⁊ tu eris in caudā. Uel illa talis scriptura, duobus ordinibus facta significat dei precepta in duabus tabulis scripta. Et ideo talis scriptura fit in cruce de cinere ⁊ sabulo facta ad innuēdū ꝙ si hō vult faciliter dei precepta implere: debet habere memoriā dñice passionis ⁊ crucis. Uñ Grego. Si passio xp̄i ad memoriam reducit, n. hil est ꝙ nō eq̄ alo tolleretur. Debent habere memoriā sue mortis. Grego. Ualde se sollicitat in bono opere, qui semꝑ recogitat de extremo fine. Debet etiā hr̄e cōsiderationē ꝓprie infirmitatis: qr. s. ad istar sabuli hō est sterilis ⁊ infructuosus: nisi a dei gr̄a adiuuet. ij. Coꝝ. iij. Nō ꝙ sufficiētes sumus aliq̄d cogitare a nobis, quasi ex nobis. Quintū est qr duodecim cruces ecclesie parietib⁹ depingunt. Ipsa em̄ crux sancta est xp̄i vexilū. Uñ cantat. Uexilla regis ꝓdeūt. Crux est baculus xp̄i. Gen. xxxij. In baculo meo trāsiui iordanē istū i. mundum istum. Crux est lectus xp̄i, in quo ipse requieuit. Cant. j. Indica mihi vbi pascas, vbi cubes in meridie. Quia igitur crux est vexillum xp̄i, iō in eccl̄ia cōsecranda cruces depingunt: vt ostendat q̄ illa eccl̄ia est a modo xp̄i dñio subiugata. Uñ apud regalē magnificētiā obseruat vt cū aliqua ciuitas ei tradat vexilla regis eriguntur, hasta aūt fuit lancea. Tela fuit caro mūdissima depicta colore nigro liuoris rubeo sanguinis: ⁊ albo innocentie puritatis. Depingūtur autem duodecim cruces, qr duodecim apostoli hoc vexillū per vniuersum munduz deferentes ipsum xp̄i dñio subiugarunt. qr crux est baculus dei, ideo ipe cruces depingunt vt demones terreant: ⁊ inde fugiāt, Chrys. Ubicūq; demones signuz crucis viderit territi fugiūt baculū timētes vnde plagā acceperūt, qr crux est lectus xp̄i: ideo depingunt cruces ad innuēdū ꝙ sicut xp̄s de cruce non descēdit: sz in ea mortuus fuit: sic ⁊ ipse homo de cruce penitentie non dz descendere: sz in ea cōstāter debet ꝑseuerare. Noluit em̄ xp̄s de cruce descendere nec ꝓ matris sue cōpassione cū sciret ipsaz valde dolere. Luce. ij. Tuā ipsi⁹ aīaz gladius pertrāsibit. Nec ꝓpter iudeoꝝ irrisionē. Mat. xxvij. Pretereuntes em̄ mouebant capita sua dicētes. Uah q̄ destruis tēplū dei: ⁊ post triduum reedificas illud. Nec ꝓpter ipsorū fallacē persuasionē: ibidē Si rex israel est descendat de cruce, ⁊ credimus ei. Nec ꝓpter vehementem sui corporis dolorē. Thren. j. Attēdite ⁊ videte si est dolor similis sicut dolor meus Sic ⁊ hō de cruce penitentie non dz descendere nec cōpassione suorū parentū: nec irrisiōe superborū, nec ꝑsuasiōe amicoꝝ, nec austeritate penarū. Sextū est qr ipse cruces illuminant ⁊ crismate inūgunt. Illa ⁊ duodecim luminaria ante crucē posita significāt apl̄os qui vexillū crucis per vniuersum mundū deferentes ipsum per tria dñio subiugarūt. s. per lumē sapie Mat. v. Uox estis lux mundi. per odorem bone fame qui significatur per balsamum. j. Coꝝ. ij. Christi bon⁹ odor sum⁹ deo: i. oleo. Et per nitorē cōscientie que significat per oleū. ij. Coꝝ. j. Gloria nostra hec est testimoniū cōscientie nostre. Illi etiam qui crucē penitētie assumpserūt ista tria similiter debent habere. s. lumen ꝯuersatiōis honeste. Mat. v. Sic luceat lux vr̄a corā hoibus ⁊c. Balsamum redolentis fame. Eccl̄ xxiiij. Sicut cynamomū ⁊ balsamū aromatizans odorē dedi. Et oleū deuotiōis interne. p̄s. Impinguasti i oleo caput meū ⁊c. De hoc etiā scribit. j. Jo. ij. Unctio ei⁹ docet vos de oib⁹. Bern. Qui initiatur a timore crucem xp̄i portat patienter: qui ꝓficit in spē portat libenter: qui consummatur in charitate amplectitur eam ardenter: ecce oleū balsamū, ignis. Qui em̄ portat crucē patiēter: iam vnctus est oleo gratie preueniētis. Qui portat libēter vnct⁹ est balsamo gr̄e ꝓficiētis. Qui aūt portat ardenter inflāmatus est igne gratie perficientis.

Sermo.cccij.
Eodem die. Sermo.ij.

HOdie salus huic domui facta ꝛc. Luc. xix. Quādiu homo in hac vita est, peccator est, Et tō dei reconciliatiōis indigēs est, ideo necesse erat vt aliqua domus inueniretur in qua ista reconciliatio celebraretur. Homo autez nō poterat ascendere ad domum celestem, qz nimis erat alta: nec deus poterat descēdere ad domū terrestrē qz nimis erat immunda ideo voluit deus vt fieret, domus communis. s. ecclesia dedicata que sinon esset corpotea non esset domus hominum: si non esset dedicata: nō esset dei habitaculum. Et quia peccatores vbiq; sunt in mundo: ideo deus talez domum vbiq; voluit construi ꝛ dedicari: ꝛ in ea oblationē mūdā offerri. Malachie. j. In omni loco sacrificatur ꝛ offertur nomini meo oblatio munda. Quando aūt ecclesia dedicatur tanc ipsi domino mācipatur, ꝛ ab omni demonū potestate eripitur, ꝛ ideo benedicitur. Hodie huic domui salus facta est. Notandum autez q; propter quatuor causas ecclesia dedicatur. Una causa sumitur ex parte dei. Secunda ex parte angeli. Tertia ex parte nostri. Quarta ex pte demonis. Prima ergo causa sumitur ex parte dei: quia efficitur domus digna dei ad habitandū ij. Paral. vij. ꝛ. ij. Regum. ix. Oculi mei erunt aperti, ꝛ aures mee erecte ad orationem eius qui in isto loco orauerit. Elegi nanq; ꝛ sanctificaui locum istū, vt sit nomen meum ibi in sempternum: ꝛ permaneant oculi mei: ꝛ cor meum ibi cunctis diebus. Ex quibus verbis habet q; deus in ecclesia consecrata ponit oculos suos, aures suas, nomen suum, ꝛ cor suum. Habet enim ibi oculos suos: quib⁹ videt deuotionem bonorum gemitus lacrymas ipsorum. Quibus etiā videt indeuotionem malorum, superfluitates vestimentorum, ac ornamentorum Ecclesiasticorum. xxiij. Oculi domini multo plus lucidiores sunt super solem circūspicientes omnes vias hominum ꝛc. Habet etiam aures suas quibus audit orationes ꝛ lachrymas omnium fidelium. Esaie. xxxviij. Audiui orationem tuā, et vidi lachrymas tuas. Quibus etiam audit verba vana ꝛ detractoria multorum: ꝛ maxime mulierum in ecclesia loquentium. Ideo dicit Apostolus. j. Corinth. xiij. Mulieres in ecclesia taceant. Habet etiam ibi nomen suum. quod est Christ⁹ qui interpretatur vnctus. Olim quidam nomen suum erat terribile ꝛ inflexibile. Psalmista aut. Sanctū ꝛ terribile nomen eius. Sed modo efunctum: ꝛ ideo factū est ad misericordiam flexibile ꝛ valde amabile. Cant. j. Oleū effusum nomen meum. Habet etiam ibi cor suum: dignos ꝛ deuotos qui sunt ibi amat: indignos vero ꝛ malos q̄ sunt ibi cōdēnat ꝛ odit. Tales sunt illi de quibus dicitur Joan. ij. Dominus eiecit de templo oues ꝛ boues ꝛ nummulariorum: effudit eos: ꝛ mēsas subuertit: ꝛ his qui vendebāt columbas dixit ꝛc. Odit enim luxuriosos tanqm̄ homines bestiales. ps. Comparatus est iumentis insipientibus, ꝛ similis factus est illis. Odit prelatos superbos, q̄ cornu superbie volūt alios ventilare. Odit clericos auaros qui volūt mercimonia exercere. Odit prelatos symoniacos, q̄ dona spūsancti volunt vendere. Si ein de⁹ in ecclesia consecrata hz cor suum: ꝛ nos merito debem⁹ ibi habere cor nostrū: ne de nobis dicat illud. Esaie. xxix. Populus hic labijs me honorat: cor aūt eorū lōge est a me. Secunda causa sumitur ex pte angeli: quia ipsa ecclesia est consecrata et angelis grat⁹ loc⁹ ad ministrādū. Ministrant enim angeli quadrupliciter. Primo qi sacerdoti ministrāti ꝛ celebrāti assistunt. Gregorius. Quis autem fidelium dubitz habere posset in ipsa immolationis hora ad sacerdotis vocē celos aperiri: ꝛ atq; in illo ihesu xpi ministerio angelos choros adesse: summis tima sociari, ꝛ terrena celestib⁹ iungi. Scdo ministrāt: qi oīes fidelū deo offerūt. Unde Icano. Jube hec pferri p man⁹ sci āgeli tui ꝛc. Tob. xij. Cū orabas cū lachrymis ego obtuli orōē tuā dño. Tertio ministrāt qi fideles ab insidijs demonū custodiūt: secz dūc ad eccl̄iā venientes: ꝛ ibi sistūt, ꝛ

dum inde exeũt et recedunt. Judith.xiij. Custodiuit me angelus domini ⁊ hinc eũtem ⁊ ibi commorantez ⁊ inde huc reuertentem. Quarto ministrant: quia psallentibus se coniungũt. ps. Preuenerũt principes coniuncti psallẽtibus ⁊c. Ipsi enim angeli psallentes ad ecclesiã precedũt: ideo dicitur. Preuenerũt principes: ⁊ cũ deo psallentibus psallunt: ideo subditur coniũcti psallentibus. Ipsi in medio animarum deum alacriter ⁊ infatigabiliter laudantiũ assistunt, ideo subditur. In medio iuuencularum. Deuotionem psallentium xp̃o ipsi accendunt. ideo subditur. Tympanistriarum. per tympanum enim christus intelligitur in quo est forma sperica, id est diuinitas eterna. Pellis extensa, id est caro cruxifixa. Melodia, id est anima omni gaudio ⁊ iubilatione repleta. Ille autem anime sunt tympanistrie q̃ ad christi diuinitatẽ ⁊ passionẽ sunt dulciter affecte. Tertia causa sumit̃ ex parte hominis: qr ẽ homini valde vtilis ad obtinendũ qd̃ petit. Moles em̃ i ecclesijs dedicatꝫ obtinere possunt affluẽtiã oim bonoꝝ ⁊ remotiouẽ maloꝝ. Ibi ei obtinent̃ oia bona. s. celestia: spiritualia, ⁊ terrena. Vñ postq̃ salomõ tẽplũ d̃dicauit ad deũ preces effudit: rogãs vt exaudiret populũ i loco illo orantẽ cui deꝰ sic respõdit vt habet̃. ij. paral̃. vij. Si clausero celũ ⁊ pluuia nõ fluxerit: ⁊ mãdauero ⁊ precepero locuste. vt deuoret terrã cõuersꝰ aũt populus egerit penitẽtiã exaudiã de celo ⁊ saluabo terrã eoꝝ. Deꝰ ergo pctõri ꝯuerso, ⁊ in eccl̃ia exorãti celũ clausuz aperit: qñ celesti. gloria eũ dignũ facit. Tũc pluuiam mittit: qñ gratiã spiritualẽ immittit qñ gratiã spiritualẽ infundit. Tũc terrã sanat qñ fertilitatẽ tẽporũ donat. Scd̃o obtinẽt liberationẽ ab oibus malꝫ malo culpe: pene trãsitorie: ⁊ pene eterne. vnde postq̃ Salomon tẽplũ dedicauit orauit dicẽs. iij. Re. viij. Fames si orta fuerit in terra: aut pestilẽtia: aut corruptus aer. ⁊ inimicꝰ eiꝰ ꝯbsidẽs portas. vniuersa plaga ⁊ omnis infirmitas ⁊ expãderit populus tuꝰ manꝰ suas in domo hac tu exaudies d̃ celo. Apparuit aũt ei dñs dicens. Exaudiui orationem ⁊ dep̃cationẽ tuam. Per hoc qd̃ dicit̃ fames pestilẽtia corruptus aer notatur malum pene trãsitorie. Per hoc quod dicitur inimicus obsidẽs portas notatur malũ culpe. Diabolꝰ em̃ tũc obsidet portas: quãdo corporis sensus inuadit ⁊ detinet. ꝑ hoc em̃ qd̃ dicitur vniuersa plaga et omis infirmitas: intelligitur malum pene eterne vbi est omnis plaga in corpore: ⁊ vniuersa infirmitas in mẽte. Quarta causa sumitur ex parte demonis: quia ipsa est demonibus valde terribilis. et hoc propter quinq̃ que in ipsa ecclesia continentur. Ibi enim sunt angelorũ precidia a quibus ecclesia cõmunitur. In ecclesia etiam corpus domini cum consecratur ⁊ cõseruatur. Cruces eriguntur ⁊ in ecclesia sanctoruz reliquie reconduntur: ⁊ orationes fidelium effunduntur. Ista omnia sunt diabolo valde terribilia. Diabolꝰ enim significatur per leonem. prime Petri. v. Aduersarius noster diabolus tanq̃ leo rugiens ⁊c. Leo autem quatuor timet scilicet strepitũ curruũsiue rotarũ: ignẽ accẽsum: gallũ ⁊ maxime albũ: ⁊ quãdo videt catulũ corã se verberari. Per currꝰ namq̃ significatur exercitus angelorum. ps. Currus dei decem milibus ⁊c. Unde ⁊ ipsi angeli in curru igneo Helie apparuerunt. Strepitus ipsorum curruum sunt vociferatiões sanctorum angelorum ad deum contra demones pro nobis clamantium. Esa. lxij. Super muros tuos hierusalem constitui custodes tota die ac nocte non tacebunt ⁊c. Isti currus et eorum strepitus sunt demonibus valde terribiles. Unde. legitur Gene. xxviij. ꝙ postq̃ Jacob. viderit scalam ⁊ per eam angelos ascendentes dixit. Quaz terribilis est locus iste. Per scalam nanq̃ penitentia nostra figuratur. ꝑ quaz angeli descendunt ⁊ orationes que in ecclesia fundunt̃ colligũt ⁊ ascẽdũt vt oia collecta deo offerãt. Scd̃o leo timet ignem accẽsum ꝑ quẽ significantur ardẽtia desideria et feruẽtes orationes fidelium q̃ oia sunt demonibꝰ adeo terribilia ꝙ eos incẽdũt. vñ dixit diabolꝰ btõ bartho. Incẽdũt me orõnes tue ꝙ eos expellũt vt habet̃ Tob. vj. Cordis eiꝰ ꝑticulã si sup carbones ponas fumꝰ eiꝰ extricat omnes genꝰ demonioꝝ: ꝙ etiã demones vulnerãt ⁊ cõfodiũt. Aug. Tela ꝯtra dia

bolus verba dei sunt. Fides tua spes tua et operatio tua gladij sunt interficientes inimicum. Quam terribilis autem est anima virtutibus et bonis operib⁹ vallata. vt habetur Cant. vj. Terribilis vt castrorum acies ordinata. Tertio timet gallus album per quem intelligitur sancti martires et confessores qui fuerunt galli dei per doctrinam. Job. xxxviij. Quis dedit gallo intelligentiam. Et fuerunt albi per innocentiam. Apoc. iij. Ambulabunt mecum in albis &c. Horum vero reliquie que conduntur in ecclesijs sunt demonibus valde terribiles. Chrysost. in homel. de macha. Nã vt audaces latronum duces agnitis regis insignijs deterrentur vt fugiant: ita profecto demones obi corona-torum martyrum corpora posita conspiciunt illico ab eorum longe conspectu pauidi fugiunt. Quarto timet catulum flagellatum per quem significatur christus qui fuit catulus dei inquantum cõtra mala vitia latrabat et inquantũ dormientes in peccatis ad virtutum vigilantiam excitabat: et inquantum lingua sua medicinali multorum vulnera curabat. Iste catulus lamentabiliter fuit flagellatus: qz a planta pedis vsq; ad verticem non permansit in eo sanitas. Huius autez sue flagellationis et passionis nobis duo memorialia remanserunt scilicet lignum crucis et sacramentũ sui corporis. Utrag; tum diabolo terribilia. Lignum enim crucis est diabolo terribile: quia est sibi gladius quo vulneratur. Chryso. Tanta est virtus crucis vt si in mente fideliter habeatur nullus demonum prope stare poterit videns gladium in quo delectus est. Est etiam terribile demonibus sacramentum corporis et sanguinis christi. Chry. Ubi cunq; sanguinem demones viderint fugiunt, et currunt angeli. Idem. Ut leones ignem spirantes sic a mensa altaris secedimus terribiles stantes diabolo.

¶ Ser. ccciij. De dedicat. altar. Ser. j.

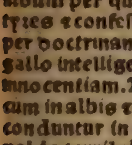

Eptem dieb⁹ expiabis altare et sanctificabis et erit sanctuz sanctorum &c. Exodi. xxix. Quia deus est sanctus: ideo vult habere omnia sancta scilicet tabernaculum et vasa tabernaculi: ac etiam altare et vasa altaris. Numeri. vij. Unxit moyses et sanctificauit tabernaculum cum omnibus vasis suis: altare et similr vasa eius. Vult etiaz habere sanctos ministros. Levitici. xj. Sancti estote quoniam ego sanctus sum. Exodi. xix. Sacerdotes qui accedunt ad dominum sanctificẽtur ne percutiaz eos. Et sicut in veteri testamento. Alia erat consecratio altaris. Alia erat consecratio tabernaculi. Ita et nunc alia est consecratio altaris: et alia cõsecratio ecclesie. In premissis ergo verbis duo ponuntur. Primo ipsius sanctificãdi ritus. cum dicitur Septem diebus expiabis et sanctificabis altare. Secundo ipsius sanctificationis effectus. cum dicitur. Et erit sanctum sanctorum. Ritus autem altaris veteris tabernaculi fiebat septez diebus per hostiarum immolationem. Ritus autem consecrationis altaris ecclesie multis tantis continet multa, que magnis sacramentis fuerunt plena. Primum est quia quatuor cruces in quatuor cornibus altaris confinguntur de aqua benedicta. Altare quidem significat crucem cuius quatuor cornua sunt quatuor brachia in quibus emanauit vnda salutis que quidem vnda quatuor partes mundi abluit et purgauit. Uel per illas quatuor cruces de aqua benedicta significabatur q̃ christus mũdauit per sanguinẽ sue passionis quatuor elementa. Mundauit eñ ipsum aerem: quia non sub tecto sed in aere pati voluit. Mundauit aquã per illã aquaz q̃e de suo latere profluxit. mũdauit terram per sanguinem quẽ in terra effudit. Mundauit ignem et non tantum materialem sed etiam spiritualem. cuius modi est ignis tribulationis quem christus etiam mundauit: quia cum minorem fecit ex eo q̃ illo igne examinatus fuit. ps. Igne me examinasti, et nõ est inuenta in me iniquitas. vel per illas quatuor cruces significat q̃ passionẽ xpi et eius crucẽ quadrupliciter portare debemus scz i facie per assiduã impressionẽ: in ore per cõfessionem: in corpore per mortificationẽ, et in corde per deuotionẽ. Sebm quia episcop⁹ altare consecrãdam septẽ vicib⁹ circuit. per

illos autem septē circuitus quos christ⁹ fecit ꝑ altaris nr̄i, id est cordis nr̄i sanctificationē. Primus est quo de celo venit in vterum virgnis. Secūdus est quo de vtero venit in presepium. Tertius est quo de presepio venit in mundum. Quartus est: quo de mūdo ascendit in patibulū. Quintus est: quo de patibulo descendit in sepulchrum. Sextus est quo de sepulchro descendit in lymbum. Septimus est quo de lymbo resurgēs ascēdit in celū. Tertium est: quia ipsum altare septem vicib⁹ cum aqua benedicta ⁊ hysopo aspergitur. Hysopus nanq; est herba parua calida ⁊ flegmatis purgatiua. Et significat christum qui est paruus per humilitatem vt habetur Esaie. ix. Paruulus natus est nobis. calidus per claritatem. Johanis xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet ⁊c. est enim purgatiuus faciēs nobis magnam puritatem. Heb. j. Purgationē peccatorum faciens. Ab ista hysopo profluxerunt septem aque aspersionis, id est septem sanguinis effusiones. Quarum prima profluxit in circuncisione. Secunda in sudatione. Tertia in corporis flagellatiōe. Quarta i capitis coronatione. Quinta in manuū perforatiōe. Sexta in pedum crucifixione. Septima in lateris apertione. Uel illa aqua significat aquā baptismalē qua altare cordis nr̄i aspgitur ⁊ mūdatur: que ideo septies aspergitur: quia ipso baptismo septem dona spiritussancti dantur. Quartum est quia incensum in ipso altari concrematur. ꝑ qd̄ significatur ipsum sacrificium in ara crucis oblatum. Et sicut fumus incensi exit a carbone accenso: ⁊ in altum ascēdit: et odorez reddit. Sic fumus huius sacrificij processit a christo inflāmato igne amoris: passionis ⁊ compassionis. Ascendit vsq; in celum. Apocali. viij. Ascendit incensorum fumus in conspectu domini de manu angeli, id est christi qui fuit nūcius dei patris. Et ideo fecit odorē magnum. Ephe. v. Tradidit semetipsum ꝑ nobis oblationē ⁊ hostiā deo i odorē suauitatis. Uel ꝑ illā ꝯcremationē incēsi significat ꝙ illi q̄ altare accedunt: debēt habere orationē ad istar incēsi. s. feruentē ascēdentē et redolētē, Feruētē. s. calore charitatis. Apoc. viij. Data sunt ei incēsa multa. Et infra. Et accepit angelus thuribulum et impleuit illud de igne altaris. Ascendentem leuitate humilitatis. Eccli. xxxv. Oratio humiliantis se penetrat nubes. Redolentem odore mūdicie ⁊ puritatis. Apo. v. Habentes singuli citharas ⁊ phialas aureas plenas odoramentorū ⁊c. Quintum est: qr ip̄m altare chrismate inūgit. Ad significādum ꝙ ipsa crux fuit inūcta sanguine xp̄i q̄ patrē odore recreauit. et ipsum ad misericordiam deliniuit. ⁊ nobis suam benedictionē dedit. Chrysma nanq; fit ex balsamo ⁊ oleo ⁊ vtroq; benedicto vel per hoc significat ꝙ illi qui ad altare accedūt debēt habere balsamum redolentis fame. ij. Cor. ij. Christi bon⁹ odor sumus. De omni loco oleum pietatis ⁊ misericordie. Ecclesiastici. ix. Oleuz de capite tuo non deficiat ad benedictionem gratie proficiētis. p̄s. Etenim benedictionem dabit legislator: ibūt de virtute i virtutē ⁊c. Sextū est qr mūdis pānis operitur qui pāni sic debēt esse gloriosi ⁊ preciosi ꝙ nullā habeant maculā vel rugaz ⁊ nullā deformitatē. Pāni em̄ altare ornātes sunt boni clerici ecclesiā decorātes. Esaie. xlix. Uiuo ego dicit dn̄s: qr omnib⁹ his velut ornamēto vestieris. Ephe. v. Exhibere sibi ecclesiaz gloriosam non habentē maculā neq; rugam aut aliquid huiusmodi. Clerici em̄ nō debent habere maculā in cogitatione nec rugam in intētione nec aliquid deformitatis in opere: sed debēt esse gloriosi i fama ⁊ opiniōe. Scdo ponit sctificatiōis effect⁹: cū dicit sanctū sanctoꝝ. Ipsū em̄ altare sctm̄ sanctoꝝ dr: qr sanctissimū sacramentū in eo cōsecratur. Sanctū nāq; est idē ꝙ mūduz firmū ⁊ sanguine tinctum. Est igitur ip̄m sacramentū in altari sanctū. Primo quia nos mūdat. Heb. ix. Sāguis xp̄i emūdabit cōsciētiā nr̄am ⁊c. Apoc. vij. Lauerūt stolas suas ⁊ dealbauerūt eas in sanguine agni. Ex q̄b⁹ ꝟbis ptz ꝙ sanguis xp̄i mūdat lauat ⁊ dealbat. Mūdat ab actuali: lauat ab originali: ⁊ dealbat a veniali. In huius significationē xp̄s sanguinē fudit de manib⁹ vt lauaret actuale. de latere vt lauaret originale. de pedib⁹ vt lauaret veniale. Scdo altare dicit sctm̄: quia

nos firmat.s.per sacramētum. Facit em̄ nos firmos ⁊ fortes i agrediēdo ardua hoc significatum est.j.Machab.vbi dr̄ q̄ elephātꝫ ostēderūt sāguinē vue ad acuēdū eos ad preliū. Facit nos firmos sufferēdo aduersa.Heb.xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit a pctōrib⁹ aduersus semetipsum ꝯtradictionē vt nō fatigemini animis vr̄is deficiētes. Facit nos firmos ꝑseuerāter cōtinuādo fortia.iij. Reg.xix. Ambulauit in fortitudine cibi illi⁹ ⁊c.ps. Panis cor hoīs confirmet. De his exemplū habem⁹ in xp̄o q̄ magnanimiter aggress⁹ est ardua ⁊ crucē ascēdit. Cōstāter sustinuit aduersa qn̄ vulnera fortiter tolerauit: ⁊ ꝑseuerāter cōtinuauit fortia.s.qn̄ de cruce descēdere noluit. Tertio sacramentū dr̄ sanctū qr̄ sanguine suo nos tingit scz quādo sue passionis memoriā nobis imprimit tangēdo nostrū intellectuz per meditationē. Deut.vj. Meditaberis sedens in domo tua ⁊ nostrū affectū per desideriū ⁊ deuotionē. Job.xxxix. Pulli eius lābunt saguinē ⁊ totā nr̄am per imitationem.prime Petri secūdo. Christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum ⁊c.

¶ Sermo.cccv.

De officio diuino. Sermo.j.

Edit in celebratiōib⁹ dec⁹ ⁊c. Eccl.xlvij. Ista v̄ba fuerūt dicta de dauid propheta ⁊ possunt cōuenientius dici de beato Grego. papa qui misse celebrationem, pulchre ⁊ decore ordinauit: ⁊ ipsum ministrū celebrantē pulchro habitu insigniuit. Uideamus ergo q̄ decorus sit habitus ministri. Secundo q̄ decora sit celebratio ministerū. Minister nanq̄ in suo habitu debet esse decorus. Primo qr̄ in capite coronā decoram debet habere. In qua siquidez corona tria fiūt.s.pilor̄ abrasio: capillor̄ detrūcatio ⁊ forme sperice figuratio. Abrasio aūt pilorū in superiori ꝑte capitis fit ad innuēdum q̄ inter ipsos ministros ⁊ deuz nihil debet esse mediū: sed immediate debent deo vniri ꝑ vinculū charitatis: per idētitatem valuntatis: ⁊ per opera pietatis. Misericordia enim maxime deo coniungit hominem. Capilorum enim detruncatio super aures fit ad innuendū q̄ omnia tēporalia suꝑflua debēt resecare: ⁊ superfluas cogitationes abijcere a mēte: ⁊ ad mādata dei adimplēda auditū liberū et expeditū habere. circularis autē figuratio in modū corone fit ad innuēdū q̄ seruire deo regnare est: ⁊ q̄ sunt ministri illius qui principio caret ⁊ fine. Et q̄ de corona sacerdotalis dignitatis peruenturi sunt ad coronam eterne felicitatis. Secūdo debet amictum in capite assumere tāquā galeā spei: quia debet ab altare accedere cū spe ⁊ fiducia obtinēdi j.Thessall.v. Induti galeā spem salutis. Tertio debet induere albā tanq̄ loricam iustitie. Ephe.vj. Induti lorica iustitie. Sicut enim lorica hominem vndiq̄ tegit. sic iustitia cum alijs suis virtutibus vndiq̄ animam tegit ⁊ munit. Prudentia enim animam munit ab interiori vt prouideat de futuris. Iustitia a posteriori vt prouideat de futuris ⁊ satisfaciat d̄ preteritis. Temperantia a dextris ne alliciatur in prosperis. Fortitudo a sinistris ne succūbat in aduersis. Quarto debet cingi cingulo castitatis ⁊ mundicie Ephe.vj. State ergo succincti lumbos vestros in veritate. ⁊.j.Petri.j. Succincti lumbos mentis vestre. Quinto debet accipere manipulum tanq̄ scutū fidei. Ephe.vj. In omnibus sumentes scutū fidei ⁊c. ipsum autem manipilum in manu sinistra ponitur: quia scutū in sinistra parte portat̄. Sexto debet accingi stola tanq̄ ense ⁊ gladio ancipiti qui est gladius verbi dei vt incidat verbo ⁊ exemplo. Heb.iiij. Uiuus est sermo dei ⁊ efficax. ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti. Septimo per planetam siue casulam que de superbo ponit̄ intelligitur charitas que desuper omnes virtutes ponitur quasi earū forma. Collossen.iij. Super hec aūt oīa charitatem habentes ⁊c. Uel ꝑ illā planetā intelligitur insigne quoddā qd̄ cognoscētia dicitur: ꝑ quod cuius regis sit miles agnoscitur: ꝑ quod mortificatio carnis accipit̄: ꝑ quā christi milites discernuntur. Gal.v.

Qui autem sunt christi carnem suam cru
cifixerunt cum vicijs ⁊ concupiscentijs.
Post modum autem sacerdos sic ornatꝰ
et armatus ad altare accedit: vbi etiam
tribus alijs armis se munit scilicet con-
fessione vt sit mundus cum dicit. Cōfiteor
deo ⁊c. Oratione vt accedat deuotus cū
dicitur Aufer a nobis domine. ⁊c. Et cru
cis impressione vt maneat securus. Eze-
chie. ix. Super quez videritis thau ne oc
cidatis. ⁊c. Secundo videndum est q̄ de
cora sit celebratio ministerij, id est misse
que quidem decora est propter multa q̄
ibi fiunt que magna continent sacramen
ta: quorum quedam sunt ante cōsecratio
nem: quedam vero sunt in ipsa consecra
tione: et quedam post consecrationē. An
te quidem consecrationem plura fiunt q̄
sacramenta continent. Primum quia sa-
cerdos ad populum se manifestat et cla-
ra voce ipsum salutat: in vna tamen illa-
rum licet se populo manifestet non tamē
clare sed submisse dicens. Orate fratres
⁊c. Ille autem quinq̄ manifestationes re
presentant quinq̄ apparitiones quibus
in ip̄o die resurrectiōis se discipulis suis
manifestauit: vna tamen illarum fuit oc-
culta scilicet qua symoni petro apparuit.
Secundum est quia sacerdos non dicit
christus vobiscum nec iesus vobiscū: sed
dicit dominus vobiscum. Nam christus
et iesus sunt nomen personale ipsius fi-
lij. Dominus autem est nomen commune
conueniens tribus personis: quia domi-
nus pater: dominus filius dominus spiri
tussanctus. Et tamen nō tres domini sed
vnus est dominus. Acsi dicat Tota trini
tas sit vobiscum scilicet pater qui sua po
tentia vos confirmet: filius qui sua sapiē
tia vos illuminet: et spiritussanctus qui
suo amore vos inflammet. Alia ratio est.
quia dominus potentiā significat: ⁊ ideo
omnem defectuz populi supplere potest:
et omnia bona conferre. Rom̄. x. Idem
dominus omnium et diues in omnes qui
inuocant eum. Tertium est quia non re-
spōdetur sibi eo modo quo salutat. Nō
eniz sibi respondetur. Et dominus tecū:
sed et cum spiritu tuo. ad innuēdū q̄ tūc
sacerdos totus debet esse in spū ⁊ spūa-
lis esse: ⁊ nihil sentire de corpe: vel corpo
rali sollicitudine sz totū se dz dare spiri-
tui. j. Cor. xiiij. Orabo spū: orabo ⁊ men
te. Quariū est qr orōnes in ipsa missa in
numero impari dicunt: cuiꝰ rōnē assignat
Greg. qr par numerꝰ in duo eq̄ est diuisi-
bilis ⁊ impar in duo equalia diuidi non
pōt. Non dicunt ergo in numero pari: qr
deꝰ diuisionē in oibꝰ detestat. Quintū est
quia ad euāgeliū deportat lumē: thus ⁊
crux ad innuēdū q̄ ille q̄ dz euāgelizare
verbū dei dz hr̄e lumē doctrine. j. Petri.
iij. Parati semp ad satisfactionē oī petē-
ti vos. ⁊c. thus adorifere fame. j. Timot.
iiij. Opz illū testimoniū hr̄e bonū ⁊c. cru
cem mortificatiōis proprie. Mathei. xvj.
Abneget semetipsum ⁊ tollat crucē suā ⁊
sequat me. Sextū est qr diaconus signat
se in frōte, in ore, ⁊ in pectore. In fronte:
qr nō debet euāgeliū christi erubescere.
Rom̄. j. Nō em̄ erubesco euāgelium. In
ore qr debet ip̄m feruenter predicare. In
pectore: qr debet ip̄m fideliter credere.
Roma. x. Corde credit ad iustitiam: ore
autē confessio fit ad salutē. Scdo sunt q̄-
dā in ipsa vel circa ipsam cōsecrationez.
Primū est: qr corpora explicantur. Calix
em̄ cū patena parat. Altare q̄dē signifi-
cat crucem: sed corporalia significāt lin-
theamina ⁊ sudariū q̄bus corpus xp̄i fue
rat inuolutū. Calix significat sepulchruz
patena vero lapidē ad ostiū monumēti
expositū. Scdm qr aqua ⁊ vinuz miscent
⁊ ip̄a aqua bn̄dicit. Miscet em̄ ip̄a aqua
duplici de cā. Primo ad significādū illa
duo sacramēta q̄ de latere dn̄i nostri p̄flu
xerūt scz redēptiōis in sanguine: ⁊ rege-
neratiōis in aqua. Scdm est qr p aquam
populꝰ significat. Iuxta illud Apocaly-
psis. xvij. Aque quas vidisti populi sunt
⁊ gētes ⁊ lingue. Ideo ergo aqua cū vi-
no admiscetur: ⁊ cū sanguine transmuta-
tur vt ostendat q̄ fideles xp̄o vniunt. Iu
xta illud Joā. xvij. vt sint vnū sicut ⁊ nos
vnū sumꝰ ideo aūt aqua cū cruce bn̄dici-
tur: ad ostendēdū q̄ illa talis vnio populi
cū xp̄o facta fuit mediāte cruce ⁊ xp̄i pas-
sione. Eph. ij. Ipse em̄ est pax nr̄a q̄ fecit
vtraq̄ vnū. Tertiū est qr sacerdos ad cō
secrationem tripliciter separat. s. p thu-
rificationē: ablutionē: ⁊ orōnem Thurifi
cat nāq̄ ad ostendendū q̄ illud sacrificium

est a deo valde odoriferum. Ephes. v. Tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam deo in odorem suauitatis digitos lauat: quia sm ipsum dionysium in ecclesiastica hierarchia lotio digitorum significat mundationem venialium peccatorum a quibus tūc sacerdos debet esse immunis. Orat etiam pro se ipso dicens. In spiritu humilitatis etc. Etiam vt orationes aliorum requirit; dicēs. Orate p me fratres etc. Tertio fiūt quedam post ipsam consecrationem. Primum est: quia corpus xpi in tres partes diuiditur ad innuendum q corpus xpi mysticum in tres partes est diuisum. Una pars regnat in celo: et significatur per illam particulā que ponitur in vino consecrato: quia illi beati ab vbertate dei semper sunt ebrij. Alia pars adhuc peregrinatur in mūdo. Tertia cruciatur in purgatorio: et istas duas partes alie particule representant. Pro istis igitur tribus partibus corporis mystici corpus christi verum sub sacramento offertur. s. pro beatis in gratiarum actionem et p fidelibus qui sunt in mundo vt sit eis in conseruationem. pro his qui sunt in purgatorio, vt scz sit eis in purgationē. Scdm est qr post sumptionem digitos lauat semel an ꝯsecrationē, vt dictū est et bis post sumptionem vna vice cū vino vt si aliqd de corpore christi digitis adhesit in calice infundatur. Secunda vice cum aqua. Per istam triplicem lotionem digitorum significatur triplex mundicia illorum q corpus christi conficiunt. Tales enim debent habere puritatem q̄tum ad manus quibus ministrat: et q̄tum ad os per qd suscipit et q̄tum ad cor in qd recipit. Tertium est quia post missam sacerdos lauat manus. In principio quidē lauat manus anteq̄ se indueret, et in fine misse etiam manus lauat in medio autem misse non manus lauat sed tm̄ digitos: quia omni tempore siue ante missam siue post missam debet esse mūdus a peccatis magnis, in missa ꝟo a peccatis paruis. Dionysius. Etenim accedentes ad sanctissimum sacramentum mūdari conuenit ab intimis anime fantasijs.

¶ Sermo. cccvj. De eodem sermo. ij.

Tare fecit cantores contra altare: et in sono etc. Ecclesiastici. xlvij. Dauid symphonides et egregi⁹ psaltes circa dei cultū valde deuot⁹ diuersos et plures psalmos edidit: quos per diuersos cantores circa altare decātādos instituit. Cuius exēplo sancti patres diuersos cantus circa altare decātandos ediderunt et missam vocauerūt. Quia vero ibi erant multe prolixitates. ideo beatus Grego. prolixitates resecauit: et ipsam missam conuenienti⁹ ordinauit. et ideo sm eius ordinationem in ipsa missa aliqua exponamus. In pmis nāq̄ in principio. misse introitus decantatur. Dicitur autem introitus ex eo quia p illum talem introituz in missam intratur. Olim quidem. scilicet tempore apostolorum missa per orationem dominicam inchoabatur. sed postmodū per aliquā lectionē est inchoata. sicut adhuc fit in sabbato sancto et in vigilia penthecostes. Et postmoduz missa inchoata est per aliquē psalmū qui totus cantando dicebat. Sz qr ille introitus nimis erat prolix⁹: ideo Greg. detruncauit: et de illo psalmo aliquos versus retinuit: et sic per anni circulum introitus ordinauit. Introitus autez qui clamore inchoatur rep̄sentat clamores sanctorum patrum desiderātiū christi aduentum et ideo geminatur vt intentio desiderij ostendatur. Olim autez iste introitus antiphona vocabatur: et sic in aliquibus libris antiquis inuenitur. Dicitur autē antiphona ab an quod est circa et phonos sonus, qr est cantus circumiens psalmos et gloria patri et filio, qr ante et post illa cantatur. Deinde sequitur. kyrie eleyson, quod nouē vicibus dicit: qr ad honorē nouē ordinū angelorū cātat quos sic honoramus vt ad eoruz societatē puenire valeamus. In tres autez ternarios distinguntur et decantatur nouem vicibus quia angeli in tres hierarchias et nouem ordines distingunt. Uel dicuntur illa kyrie eleyson ad honorem trinitatis ita q tria prima referuntur ad patrem. tria media ad filium et tria vlti-

ma ad spiritum sanctum. Est enim Kyrie eleison idē dicere qd̄ domine miserere. Habet enim deꝰ magnam misericordiā, multam ⁊ eternam. De duobus primis. Psal. Miserere mei deus secundū magnam misericordiam tuam. Et secundū multitudinem ⁊c. De tertia idem Confitemini domino dominorum: quoniam in eternum misericordia eius. Habet igitur deus misericordiā magnā multā ⁊ eternam. Magnam qꝛ remittit peccata quātūcunq; sint grauia. Multam qꝛ remittit peccata quātūcūq; sint numerosa. Eternam: quia remittit peccata quantuncūq; sint diuturna. Istam autem triplicem misericordiam quilibet trium habet. s. pater filius ⁊ spiritussanctꝰ. Et ideo ipsam misericordiam a quolibet trium imploramus. Deinde dicitur hymnus angelicus scilicet. Gloria in excelsis. Quem angeli vsq; ad illud bone voluntatis decantauerunt. Sed reliqua alia que sequunt̄ addidit sanctus Elesporus papa qui fuit nouꝰ a beato Petro. Quāuis aliqui dicunt beatum hylarium illa addidisse. Cantabatur olim tantum in prima missa natalis domini. Sed postmodum Ciriacus papa instituit ꝙ etiā in festiuitatibus decantetur. Et ideo si dicitur aliqua votiua missa de spiritusancto vel de sancta cruce, vel de beata virgine Maria in profestis diebus nec gloria patri nec hymnꝰ angelicus dicitur: nec symbolum dici debet: tamen prefatio propria dici potest: vt inter commemorationem ⁊ solennitatem differentia habeatur. Finito Gloria sacerdos populum salutat dicens. Dn̄s vobiscum: ⁊ chorus respondet. Et cū spiritu tuo. Et iste modus salutandi sumptꝰ est ex Ruth. ij. vbi dixit booz messoribus suis. Dominus vobiscum. Modus autez respondendi est sumptus ex verbo pauli qui dixit. j. Timo. vlti. Dominus noster iesus xp̄s sit cum spū tuo. Postea sacerdos dicit orationem que dicitur esse collecta duplici de causa. Una est qꝛ olim nō dicebatur nisi prius multitudine populi collecta. Alia est, qꝛ illa oratio petitionē populi coligit quā sacerdos deo offert: ⁊ pro eis intercedit. Omnes autem fere orationes conclusionem habent per dominum nostrum ⁊c. Ista duo nomina, scz iesus ⁊ xp̄s sunt nomina mediatoris. Iesus enim dicit deum humanatū: sed xp̄s dicit hominem deificatum. Sicut igitur a sole qui a longe est non possumus ignē accipere nisi mediante speculo vel christallo: vel aliquo tali sic a patre celesti a quo per peccatū longe distamus nō possumus nisi per mediatorem gratiam obtinere. Oratione finita cantatur epistola quasi supermissio. i. supererogatio: quia super doctrinā ipsius euāgelij in quo est doctrina perfectionis supererogatur ad doctrinam imperfectorum. Uidet̄ tamen ꝙ epl̄a post euāgeliū legi deberet: quia posterior fuit. Sed dicendū ꝙ per ipsam epistolam significatur doctrina legis et prophetaꝝ que doctrina precessit. Unde accidit ꝙ sepe loco epl̄e legit̄ aliqua lectio vel prophetia de lege ⁊ prophetis. Hinc est ꝙ subdiaconū tantum vnus acolitus sine lumine precedit: qꝛ ipsorum doctrinā pauci sunt secuti: ⁊ nondum lumē gratie aduenerat. Deinde cātatur respōsorium qd̄ graduale vocatur. Dicitur autem responsorium: siue qꝛ illa verba verbis epistole aliquo modo respondent siue qꝛ nos his que in epistola audiuimus debemus operibus rn̄dere. Graduale vero dicitur vel a gradu locoꝝ: quia in gradibus consueuerat decantari vel a gradu virtutum. Unde dicitur in p̄s. Secundum interpretationem aquile distribuite gradus eius in compassiōe vt enarretis in ꝓgenie altera. Nam reuera domꝰ nostra celestis multum est alta: ideo gradibus indigemꝰ. Post hec dicitur alleluia: qd̄ si quidē nomē alleluia interpretat̄ secundū quosdā iubilatio dn̄i: ⁊ representat iubilationē que in ciuitate celesti decantatur. Iuxta illud Thobie. xiij. Per vicos alleluia cantabitur. Et quia illa iubilatio tanta erit ꝙ nullus posset ad plenum effari. Idcirco nullus interpretum potuit, aut presumpsit alleluia interpretari. Sequētie aūt licet non sint de more romano: tamē in aliquibus ecclesijs decantant̄: quarum vsum primo adinuenit Rogeriꝰ abbas sancti Galli, ⁊ Nicolaꝰ papa sequentias ad missus decantari cōcessit. Hermanꝰ etiā theuthonicꝰ cōtra-

ctus sequentiam. Sanctispiritus assit nobis gratia composuit: et etiam hoc canticum. Alma redemptoris mater et multa alia pulchra inuenit et compilauit. Post hoc igitur euangeliū precedentibus multis: lumine quoq; et thure et cruce: quia ipsa doctrina euangelica multos ad fidē conuertit ⁊ lumen vere scientie adduxit. et totum mundum odore suauitatis adimpleuit, et vexillum sancte crucis in vniuerso mundo erexit. Cātatur autem euāgelium versus partem aquilonarem: qr virtus euangeliij illum qui dixit sedebo in lateribus aquilonis ⁊c. vt de hoc scribitur. Esa. xiiij. de mūdi potestate eiecit. Joan. xij. Nunc iudicium est mundi. nunc princeps huius mundi eijcietur foras. Lecto euangelio cantatur symbolum qđ dicit a sin quod est simul et bolus. Sunt autem duo symbola. Unum ab apostolis confectum. Cum enim apostoli essent per mundum diuidendi prius in hierusalem conuenerunt de articulis fidei differentes: symbolū concorditer ediderūt quolibet ipsorum suuz bolum. i. articulū ibidem ponente. Aliud simbolum quod in missa decātatur a trecentis decem ⁊ octo patrib⁹ in nicena synodo editum fuit vbi nō sunt alij articuli q̄ in primo sed tamē propter diuersas hereses succrescentes sunt magis elucidati. Post symbolū cantatur offertorium. premisso tamē a sacerdote dominus vobiscum oremus. Et tamen sacerdos nullam tunc orationez facit: cuius duplex est causa scilicet ad innuendum ꝙ quādo sacerdos appropinquat ad sacrificandū magis indiget oratione mētali q̄ vocali. Alia quia ⁊ si presbyter tunc non oret. hortatur tamen populum suum et chorum ad orandum. In quo quidem offertorio populus admonetur ꝙ sicut offerunt deo sua. sic etiaz offerant semetipsos Respexit etenim dominus ad munera Abel: quia ipse offerebat deo se et sua Ad munera autem Cayn. nō respexit: quia ille offerebat deo sua. sed semetipsum offerebat dyabolo. Deinde prefatio decantatur. Et dicitur prefatio quasi prelocutio: quia in prefatiōe sacerdos preloquitur de sacramenti altitudine. ⁊ de reuerentia habenda et attentione deuota. Ibi enim captat sacerdos dei beniuolentiam vt tanto facilius pro populo impetret dei misericordiam. Finita prefatione cantatur. Sanctus: quod partim est sumptum ab illo cantico angelico de quo dicitur. Esa. vj. Sanctus sanctus sanctus ⁊c. Et etiam ab illo cantico angelico: de quo refert Joannes Damascenus. iij libro ꝙ cum apud Constantinopolim pestilentia magna esset ⁊ processio fieret. quidam puer subito de medio populi in celum est raptus. qui post aliquam moram rediens dixit se ab angelis quoddam canticum didicisse qđ mox vt puer ille cantauit pestilentia illa cessauit. Eleuata igitur voce cocinit. Sancte deus: sancte fortis: sancte et immortalis miserere nobis ⁊ mox omnis pestilentia cessauit. In calcedonensi quoq; synodo fuit canticum illud approbatum. Huius igitur cantici laus secundum Dama. ex quattuor colligitur scilicet quia angelus illud docuit ad eius prolationem pestis cessauit: calcedonensis synodus illud approbauit et diabolus ad eius prolationē scinditur ⁊ dissecatur Et partim est sumptum ex illo cantico puerorum qui dixerunt Benedictus qui venit in nomine domini. Matth. xxj. Deinde sacerdos ad canonem accedit. quem sub silentio dicit tribus de causis. primo vt se totum ad interiora colligat. ⁊ sic illa verba cum maiori attentione et deuotione dicat Secundo ne porcis ⁊ canibus idest indignis et tentatoribus dei secreta pādantur. Tertio vt verba illa sic a populo in maiori reuerentia et honore habeantur. Sacra namq; quanto plus occultantur: tanto in maiori reuerentia habentur. In canone autem non ponuntur sancti veteris testamenti: quia illi ad limbum descenderunt: nec ponuntur confessores tum quia tunc non agebantur eorum festiuitates. tum quia de eorum meritis non adeo certa erat ecclesia. Ponuntur tamen in canone aliqui martyres de quoruz merito et causa martyrij omnimoda extitit certitudo: multos autem ibi ecclesia ponere noluit: tum vt prolixitatem vitaret. tū etiam ne eam errare contingeret. Nam sicut legitur in hystoria ecclesiastica heretici cū ca

tholicis qñq; passi fuerunt: ⁊ ecclesia propter persecutiones tyrannorũ examinationes facere non valebat. Principaliter autẽ in canone ponuntur apostoli tanq̃ fidei fundatores. Consecrata autem hostia sacerdos eam in altum eleuat: vt deuotius videat̃ ⁊ adoret̃ a populo: vt ostẽdatur ꝙ xp̃s eleuatus fuit in patibulo: ⁊ ꝙ eleuatus fuit in celo: ⁊ ꝙ eleuabitur in iudicio. Esaie. lij. Ecce intelliget seruus meus et exaltabitur quo ad primũ: ⁊ eleuabitur quo ad scd̃m et sublimis erit valde que ad tertium. Finito autez canone sequitur oratio dñica: cum ista oratione apostoli missas suas celebrabant habẽtes altaria parua que secũ ferebant. Unde adhuc rome ostenditur quoddã altare sancti petri in quo ipse aliquãdo celebrare cõsueuit. Deinde sacerdos corp⁹ xp̃i in tres partes frangi prout papa sergius ordinauit. hec autẽ fractio nõ est in corpore christi: sed in solis formis sacramentalibus. In tres autẽ frangitur partes vt ostendatur ꝙ illud sacrificium ad honorẽ trinitatis offertur siue vt ostendatur ꝙ in xp̃o fuerũt tres substantie scz caro: anima: et deitas siue vt ostendatur ꝙ offert̃ pro corpore christi mystico, qđ in tres partes saluandoruz diuiditur. s. virgines cõtinentes: ⁊ cõiugatos. Deinde sacerdos dicit pax dñi scz tres cruces faciendo cum parte corporis super calicem: ad innuendum ꝙ per xp̃i passionem triplicem sumus assecuti pacem. s. temporis pectoris, eternitatis Post hec vero cantatur agnus dei: quod ter dicit̃ quia agnus ab agnoscendo nomẽ accepit. Christus ergo ter agnus appellat̃: qꝛ ſm Innocen. tertium: xp̃s in cruce existens patrem suum agnouit obediẽdo: ⁊ matrem recommendãdo: ⁊ nos patri reconsiliãdo. Uel dicitur ter agnus dei qꝛ ipse xp̃s ter matrem suam agnouit. s. in humili subiectione: quoniã subdit⁹ erat illi: vt habet̃. Luc. ij. In vini mutatione. Et in ipsius diligenti recommendatione Deinde cantatur cõmunio que ideo cõio dicitur qꝛ in cõicando cantatur. Et est cãtus cõmunionis cantus letitie: ⁊ gratiarum actionis pro tanto sacramento suscepto In fine misse cantat̃ festiuis dieb⁹ Ite missa est. i. ad ꝓpria redite. Uel Ite. i. de virtute in virtutem proficite: qꝛ missa est hostia sacrata ad patrez vt pro nobis intercedat. Hugo de sancto victore Ipsa hostia sacra missa vocari põt. Primo qꝛ trãsmissa nobis est a patre per incarnationem. Secũdo a nobis patri per passionem. Similiter in sacramento: primo a patre nobis per sanctificationem qua in nobis esse incepit. Postea a nobis patri per oblationem qua pro nobis intercedit In diebus autẽ ferialibus dicitur: benedicamus dño. Et illud est actio gratiarum pro oblato sacrificio: ⁊ perfecto misse mysterio. In missa vero pro defunctis dicit̃: requiescant in pace: qꝛ sacrificiũ illud pro eis oblatũ est ad ipsoꝝ liberationem de purgatorij pena vt de purgatorio ad vitam eternam gradiantur ⁊ in pace perpetua requiescant.

¶ Sermo. cccvij. Eodẽ die Sermo. iij.

In sono eoruz dulces fecit modos ⁊c. Eccli. xvij. Dauid diuersos dulces sonos inuenit et diuersos modos inueniendi quesiuit per quos laudem dei instituit. Sic ⁊ sanctus Gre. Diuersos sonos ⁊ cãtus inuenit per quos missam instituit et ordinauit. Ipsaz enim missam per diuersos modos inchoauit: qꝛ in tribus linguis eã decantari instituit: in lingua greca: hebreica ⁊ latina. Quod quidem fecit triplici de cã. Prima est ad representandum titulum dñice passionis: qui fuit in cruce conscript⁹ literis grecis hebraicis: ⁊ latinis. Secunda est qꝛ iste tres lingue sunt omnibus alijs linguis principaliores et digniores. Ideo in his tribus linguis missa canitur: vt verificetur qđ est scriptum. Phil. ij. Omnis lingua cõfiteatur: qꝛ dñs noster iesus xp̃s in gloria est dei patris. Tertia est ad ostendenduz ꝙ sancta vniuersalis ecclesia de omnib⁹ ⁊ diuersis linguis est a spiritusancto in vnitate fidei congregata. Iuxta illud. Qui per diuersitatem linguarum cunctarum ⁊c. Uerba autez greca in missa sunt kyrie eleison xp̃e eleison. Hebraica sunt amẽ: alla: sabaoth ⁊ osãna Latina sunt

cetera q̄ in missa proferuntur. Sicut igit̄ ebꝛa in greca lingua sta: ita yrieleyson xpe eleison: que quidez mater ecclesia in greco cantari voluit triplici de causa. Prima quia missa a grecis ortū habuit ideo mater ecclesia huiusmodi verba greca in ecclesia occidentali decantari voluit. Secunda: quia inter grecos summa mundi sapientia floruit. j. Corint. j. Judei signa petunt greci vero sapientiam querunt: & ideo ecclesia occidentalis voluit ecclesie orientali deferre: & propter suā sapientiam sibi reuerentiam exhibere. Tertia est: qz lumen fidei primo de grecis ad latinos venit. Barnabas enim de grecia romam venit qui primo ibi fidem predicauit. Paulus etiam grecorum apostol⁹ & multi alij discipuli de grecia in italiam venerunt et fidem xp̄i ibi predicauerūt. Multum ergo lingua greca debuit latina honorari a qua primo lumen fidei accepit. Dicuntur nanq; Kyrie el'. nouez vicibus propter honorem & mysteriū trinitatis. Est enim Kyrie eleison idem quod domine miserere. Patri nanq; attribuit potentia: filio sapientia, & spiritui sancto gratia. Tria ergo prima Kyrie eleison ad honorem patris cantamus ad cuius potentiā triplicem misericordiā assequi petimus. Sumusq; infirmi ad inchoandum bonum fragiles ad resistendum malo: debiles ad perseuerandum in bono. Ideo a patre misericordiā petimus vt p suam potentiam nos fortes faciat. ad incipiendum bonum ad resistendum malo: ad pseuerandum in bono. ps. Expecta dñm viriliter age quo ad primum: & confortetur cor tuū quo ad scm̄: & sustine dñm: quoad tertium. Tria media Christe eleison dicuntur ad honorem filij: a cuius sapientia triplicem petimus misericordiaz. Nam & viā salutis patrie nescimus inuenire. ideo petimus ab ei⁹ sapientia nobis viaz ostendi: qz ipse est via. Et qz per inuentam viam nescimus ambulare: nec pergendo ad terminum peruenire, ideo per ipsum qui est veritas ad seipsum petimus perduci qui est vita vt supra Job. xiij. Ego sum via veritas et vita &c. Tria autem vltima kyrie eleyson dicuntur ad honorem sp̄s re uerentiam spiritussancti a cuius gratia triplicem misericordiaz postulamus. Primus enim a deo dari nobis gratiaz pue nientem. proficientem: & consummatem. Primo dicitur. Justorum semita quasi lux splendens: quo ad gratiā proficientem: vsqz ad perfectuz diem quo ad gratiam consummantē. Secōo in ipsa pronuntur verba in lingua hebraica q̄ sunt amen, alla, sabaoth & osanna. Istud autem qō dicit amē si referatur ad id qō in orationibus petitur tunc est idē qō fiat. Si autem referatur ad conclusionis finem tunc idem est qō verum: scz qp deus trinus et vnus viuat & regnat per omnia secula seculorum. Alleluya autem interpretatur iubilatio sine laudatio dñi: & cōtinet triplicem laudem. Una est qua laudamus bonum dei qō in se hz. Alia est laus qua laudamus bonum dei qō in nobis posuit. Tertia est laus qua laudam⁹ bonum dei in sancto cuius festuz agim⁹. Cantatur autem alleluya cum iocunda & longa nota: qz ista bona dei sunt tōta: iocunda: & immensa Nullus enim interpretum potuit ad plenum alleluya interpretari: qz deuz pro tantis bonis nō possumus sufficienter laudare. Eccl. xlviij. Benedicentes dñm exaltate illum q̄ntuz potestis: maior est enim omni laude. Sabaoth autem idem est qp exercit⁹. Deus quidem est dñs exercituū angelorū: quorum quidam habēt ipsum regem assolare. Apocalipsis. xix. Exercitus q̄ sunt in celo sequebantur eum in equis albis. &c. Alij habent inimicos regis expugnare Apoca. xij. Factum est prelium in celo. Michael & angeli eius preliabantur cum draconе. Alij hñt ciuitates & castra regis custodire. & Isa. lxij. Super muros tuos hierusalem constitui custodes &c. Osanna autem sm hiero. idem est qp salua obsecro. componitur autem ab osp. qō est salua. & anna qō est interiectio obsecrationis. Dicerūt enim istud turbe precedentes et q̄ sequebantur dñm. Matth. xxj. Quia illi qui processerunt. s. patriarche & prophete & illi qui comitati sunt. s. apostoli. & etiaz istud dixerunt qui sequūtur. s. martyres & confessores: & nos eum benedicimus: & ab ipso salutem cōsequi

obsecramus. Tertio in ipsa ponuntur verba latina lingua decãtanda que per tres sonos sunt distincta. Nam tres sunt spẽs sonorum ſm Augu. scilicet son⁹ qui fit cum pulsu qui fit cum voce: ⁊ qui fit cũ flatu. Ista triplex differentia sonorum ponitur in missa in lingua latinorum verborum. Ad sonum enim qui fit cum pulsu sicut in psalterio pertinent psalmi. In introitu enim misse semper aliquis versus alicui⁹ psalmi dicit: ⁊ gloria patri adiũgitur: qđ quidem Gloria patri nicena synodus adinuenit: ⁊ hiero. de mandato Damasi pape in fine psalmorum decantandum instituit. Ad sonum autez qui fit cum voce pertinent orationes, epistola euangelium ⁊ symbolum. Numerus aũt ipsarum orationum in missa diuersimode dicitur Aliquando enim dicit vna sola oratio: vt ostendatur illud ad Ephe. iiij. Unus deus et pater omnium qui super omnes ⁊ per omnia ⁊ in omnib⁹ nobis est. Aliquando dicuntur tres ad similitudinẽ christi qui ter legit orasse. Mat. xxiij. Orauit tertio eundem sermonẽ. Aliquando dicuntur quinq; ad honorẽ quinq; vulnerum christi. Aliquando dicuntur septem orationes vt septem dona spiritussancti impetrare possimus: ⁊ ad similitudinem xp̃i qui orationem suam. s. Pater noster: in septem petitionibus cõprehendit. Sed numerus septenarius non est excedendus ne fastidium generetur: et ne sacerdotis intentio nimium distrahatur. Dicuntur autez iste orationes collecte: qr ad ipsa populus congregabat ⁊ colligebatur vt dñicam eucharistiã acciperet. In primitiua nãq; ecclesia quot quot misse inter erant communicabant: sed numero fidelium excrescente. Statutum est vt tantum diebus dñicis sacram cõionem accipiant. Postquam autem deuotio est diminuta: ordinatum fuit, vt tm̃ tribus modis in anno. s. in pascha in pẽthecoste ⁊ in natiuitate dñi cõicent. Deutero. xvj. Tribus vicibus per annũ apparebit omne masculinum in conspectu dñi dei. At postq̃ refriguit charitas et abundauit iniquitas: ordinauit ecclesia sub precepto: vt omnis vtriusq; sexus semel in anno ad minus cõfitentur ⁊ in pasca recipiat sacramentũ: nisi forte de cõsilio proprij cõfessoris ob aliquam rõnabilem causam duxerit abstinendum. Aliud qđ pertinet ad sonuz vocis est epistola ⁊ euangelium. Epistola tñ euangelio premittitur: qr epistola continet lac paruulorum: euangelium vero continet solidum cibum perfectorum. Doctrina enim apostolorum est; quedam introductio ad euangelicam veritatem. Epistolas etiam fecerunt serui, Euangelium fecit dominus. Sicut ergo seruorũ est dominos preire ⁊ viam preparare: sic ⁊ doctrina epl̃arum euangelium precedit: vt auditoribus viam prepararet. Euangelium autem diebus festiuis precedit vn⁹ ceroferarius: sed in magnis festiuitatib⁹ duo. Christus nanq; hz duplicem aduentum. Unus fuit mansuetus ⁊ humilis, et quasi ferialis quo. s. venit in carnem: et istum aduentum tantum vnus nunci⁹ precessit scilicet Johannes baptista. Mat. j. Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam qui preparabit viam tuaz ante te. Alius erit valde festiuus ⁊ solẽnis: quando scilicet ad iudicium est ventur⁹: ⁊ istum aduentum duo nuncij precedent scilicet Enoch ⁊ Helias. De quibus, dicitur. Apoc. xj. Dabo duobus testib⁹ meis ⁊ prophetabunt ⁊c. Aliud qđ spectat ad sonum vocis est ipsum symbolum. Apostoli nanq; symbolum ediderunt: de quo symbolo est extractum symbolum qđ in missa cantatur. Quilibet nanq; apostol⁹ suum bolum, id est suum articulum ibidem posuisse refert. Petrus nanq; primum posuit dicens. Credo in deum patrem omnipotentem creatorem celi ⁊ terre. Scđm Andreas dicit. Et in iesuz christum filium eius vnicum dominũ nostrũ. Tertiũ addidit Jacobus maior dicẽs. Qui conceptus est de spiritu sancto, matus ex maria virgine. Quartum posuit Johannes dicens. Passus sub pontio pilato: crucifixus mortuus ⁊ sepult⁹. Quintum posuit. Philippus dicens. Descendit ad inferna tertia die resurrexit a mortuis. Sextum posuit Bartholomeus dicens. Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Septimũ posuit Thomas dicẽs. Inde venturus

est iudicare viuos et mortuos. Octauum addidit Matthaeus dicens. Credo in spiritum sanctum. Nonũ posuit Jacob⁹ minor dicens. Sanctam ecclesiam catholicam: sanctorum communionem. Decimũ posuit Simon chananeus dicẽs. Remissionem peccatorum. Undecimum posuit Judas thadeus dicens. Carnis resurrectionem. Duodecimũ posuit Matthias dicens. Uitam eternam. amen. Ad sonuz qui fit cuz flatu pertinent cantus. Quoru quidam cantãtur in principio misse: quidam in medio: et quidam in fine: ad significandum, q̃ debemus deum laudare ꝓ beneficio qd̃ nobis dedit i principio: medio: et in fine id est pro beneficio creationis et glorificationis. De isto beneficio et triplici laude dicit Anselmus. Certe domine quia me fecisti debeo amori tuo meipsum totum quia me redemisti debeo amori tuo meipsum totum quia tãta promittis debeo amori tuo meipsum totuz: imo tantum debeo amori tuo plusq̃ meipsum q̃tuz tu es maior meipso pro quo dedisti teipsum et cui promittis teipsuz. Uel ideo ponuntur cantus in principio: in medio et in fine: ad innuendum q̃ debemus deum laudare tanq̃ principium a quo sunt omnia, tanq̃ finem ad quem tendunt omnia tanq̃ medium: per quem conseruantur omnia, vt sic verificent qd̃ ait apostolus Roma. vj. Ex ipso et per ipsum: et in ipso sunt omnia. ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Expliciunt sermones eximij sacre theologie professoris Jacobi de voragine de sanctis: per circulum anni feliciter.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

418

F

Sermo. Quadrage. do. Jac. de Vorag.

Domini Jacobi

de Voragine sacre Theologie professoris meritissimi, ac Episcopi Januen̄ perq̄ reuerendi. Sermones Quadragesimales, omnibus diuini verbi declamatoribꝰ vtilissimi, cum Indice Alphabetico materias scitu necessarias, ad studiosorū virorū summam commoditatem: paucis cōplectente.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Circa tabulā immediate sequētē notādū ꝙ ꝑ primū numerū intelligēdū est capitulū a quo sumptū est thema allegatū. Per scdm ꝟo numerū dat intelligi ad q̄ tñ sermonē huiꝰ quadragesime sit recurrendū pro cōueniēti materia predicāda diebꝰ subsignatis ꝯformiter ad aliquā dictionē vl̄ clausulā i quouis themate hic i serto cōtētā.

Dominica.j.aduētꝰ. Cū appropinq̄sset iesꝰ hieros. Mat.xxj.ſ.lxxx.
Dñica.ij. Uidebūt filiū hominis veniētē in nube ꝛc. Lu.xxj.ser.xj.
Dñica.iij. Ceci vi. Mat.xj.ſ.lvij.ꝛ.lviij.
Dñica.iiij. Gaudete in dño. Phili.ſ.xxv.
Itē parate viā dñi. Joā.j. Nota de via. ser.xxxviij.lij.
In die natiuitatis dñi. Apparuit gr̄a dei Titu.ij.ser.lxviij.
Itē. Erat lux ꝟa q̄ il.ꝛc. Jo.j.ſ.lxiiij.lxv.
Dñica infra octa. Gr̄a dei erat i illo Lu. j. Nō de gratia. ser.lxvij.lxviij.
In die epipha. Per aliā viā reuersi sūt in regionē. Mat.ij. Nota d̄ via ſ.xxviij.lij.
Dñica.j.post octa.epipha. Uinū non habēt. Joh.ij.ser.xxx ij.xxxiiij.
Dñica.ij. Leprosus adorabat eū. Mat. viij.ſ.xl.ꝛ ser.x.de adoratiōe cēturiōis.
Dñica.iij. Ascēdēte iesu i nauiculā sequuti sunt eū discipuli eiꝰ. Mat.viij.ser.vij.
Dñica in.lxx. Ite ꝛ vos in vineam meaꝫ. Mat.xx.ſ.xxxiij.xxxiiij.
Dñica i.lx. Semē est ꝟbū. Lu.vj.ſ.xviij.
Dñica in quinquagesima. Ecce ascendimus hierosolymā. Lu.vij.ser.xxix.
Dñica i trinitate. Nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄ ꝛ spū sctō: nō ꝛc. Joā.ij.ser.lxiij.
Dñica.j.post festū trinitatis. Hō quidā erat diues. Lu.xvj.ser.xxxj.
In festo corporis xp̄i. Probet autē seipsum homo.j.Cor.xj.ser.xxxvij.
Dñica.ij. Uxorē du.ꝛc. Luc.xiiij.ſ.xxxv.
Dñica.iij. Inueni ouē.ꝛc. Lu.xv.ſ.lxxij.
Dñica quarta. Dimittite ꝛ dimittemini. Lu.vj.ser.v.vj.ꝛ.xlj.xlij.
Dñica.v. Sequuti sūt illū. Luc.v.ſ.lxiij.
Dñica.vj. Uade prius recōciliari fratri tuo. Mat.x.ser.v.ꝛ.vj.
Dñica.vij. Quot panes habetis. Matt. viij.ser.lj.
Dñica.viij. Ueniunt in vestimētis ouiū. Mat.vij.ser.xliij.liiij.
Dñica.ix. Redde rō.ꝛc. Lu.xvj.ſ.xj.xij.
De btā maria magdalena. Ecce mulier q̄ erat in ciuita.ꝛc. Lu.vij.ſ.lxxiij.lxxiiij.
De beato iacobo apl̄o. Potestis bibere calicē quē ego bi.ꝛc. Mat.xx.ſ.xxix.xxx.
De transfiguratiōe. Trāsfiguratꝰ est añ eos. Mat.xvij.ser.xxj.
Dñica.x. Domꝰ mea.ꝛc. Luc.xix.ſ.xiiij.
Dñica.xj. Qui se exaltat humiliabitur. Lu.xviij.ser.xxviij.
Dñica.xij. Adducunt ei surdū ꝛ mutum. Mar.vij.ser.xxvij.
Dñica.xiij. Diliges dominū deū tuū.ꝛc. ꝛ proximum tuum.ꝛc. Luc.x.ser.v.ꝛ.vj.
De assumptione ꝛ natiuitate beate marie virginis.
Dñica.xiiij. Jesu preceptor miserere nr̄i. Luc.xvij.ser.xl.
Dñica.xv. Nōne anima est plus q̄ esca. ꝛc. Mat.vj.ſ.xxxiiij.
Dñica.xvj. Adolecēs ꝛc. Lu.vij.ſ.lix.lx
Dñica.xvij. Qui se exaltat humiliabit̄. Lu.xiiij.ser.xxviij.
Dñica.xviij. Diliges proximum tuum. Mat.xxij.ser.v.ꝛ.vj
Dominica.xix. Offerebant ei paraliticū. Mat.ix.ser.iij.iiij.
Item eadem dominica. Ascendens Jesus in nauiculam. Mat.ix.ser.vij.viij.
Dñica.xx. Nolite inebriari vino in quo est luxuria sed impleamini ꝛc. Ephes.v. sermone.xxxv.xlviij.
In vtroq̄ festo sctē crucis inuē.ſ.ꝛ exaltatione. Cū exaltaue. filius hominis Joh. viij.ser..xxij.ꝛ.xvj.
Dñica.xxj. Rogabat eum vt sanaret filium eius. Joā.iiij.ser.iij ꝛ.iiij.
Dñica.xxij. Nōne ergo oportuit ꝛ te misereri conserui tui sicut ꝛ ego tui misertꝰ sum. Mat.xviij.ser.v.vj.
Dñica.xxiij. Cuiꝰ est imago hec. Matth. xxij.ser.xj.xij.
Dñica.xxiiij. Dñe filia mea modo defuncta est ꝛc. Mat.ix.ser.lix.
Dñica.xxv. Accepit ergo iesus panes. ꝛc. Joā.vj.ser.lj.lij.
In dedicatione ecclesie. Domus mea domus orationis est. Lu.xix.ser.xiiij.

Incipit tabula in sermones quadragesimales magistri Jacobi de Uoragine per alphabeti literas: vt eo facilius materia sese offerat notabiliter distincta.

Ascondere.

Abscōdūt q̄dā se simulato amore quidā simulato timore q̄dā simulato sermone ⁊ q̄dā simulata cōuersatione. Sermone. liij. C

Actiui.

Quidā sunt incipientes: q̄dā ꝓficiētes. quidam perfecti. ser. xxxix. E

Accusatio.

Accusatores tres stabūt cōtra peccatores. ser. xj. B

Aduocatus.

Aduocatus est bonus quādo habet bonam diligentiā. ser. lj. D

Adulatio.

Adulatores sunt sicut scorpio. ſ. xlix. A

Amaritudo.

Amaritudo quedā superficialis: quedā precordialis ⁊ q̄dā mixta. ſ. lxxxviij. E

Amare.

Amare mūdū nō debemus ꝓpter duas causas. sermo. xcvj. D

Amor cordis aliq̄n est paruus aliq̄n defectiuus: aliquādo inordinatus: aliquādo perfectus. sermo. v. A.

Amor illicitus est triplex. ser. xviij. C

Amor mundanorum nō extinguit sitim. sermone. xlvij. B.

Amor dei sitim extinguit omniū mundanorum. ser. eodem. C

Amor mundi non est aptus ad bibēdū: q̄ est amarus. ser. xlviij. B

Amor spūsscti superbiā expellit, auaritiā occidit, ꝯcupiscētiā tollit. ser. eodē. C

Amor carnalis h3 fastiū. ser. lxxx. G

Amor ostendit in opere, in sermone ⁊ in corde, sermo. lxxxij. H

Amor triplex quē christus nobis ostendit. sermo. lxxxix. H

Amicos pauci vere amant. ser. xciij. C

Amauerunt christū sancte mulieres. sermone eodem. E

Agnus.

Agnus christus fuit triplici igne assatus sermone. lxxxviij. C

Agni caput est deitas. ibidem. D

Angelus.

Angelorū mysteriū tripl'r accipit. ſ. x. H

Angelus ponderat animas in q̄tuor ordinibus. sermo. xij. C

Angelorꝫ custodia spes vinee. ſ. xxiiij. C

Angelus apparens mulierib' quatuor fecit. ser. xciij. J

Angelus bonus a bono cognoscit multipliciter ser. eo. K

Angustia.

Angustiā magnā patiunt dānati. ſ. xj. D

Anima.

Animas angelus ponderat q̄tuor ordinibus. ſ. xij. C

Anime mot' ꝑ motū aq̄ itelligit. ſ. xix. E

Animas deus plantauit in corpore, propter tria. ser. xxxiiij. C

In anima sunt tres dom' in quib' dominus inhabitare vult. ser. xxxvij. D

Anime sunt tres potentie. ser. liiij. A

Ala sctōrū virorū h3 tres status ser. l. C

Anime cōiuncte corpori nō d3 fieri festū propter tria. ser. lxx. D

Anime spūs in extremis commendād' est deo ꝓpter tria. ser. lxxxiij. C

Ale in manu dei sūt secure. ſ. lxxxiiij. D.

Anime sūt quatuor opiniones vbi sit. sermone. lxxxix. F

Animā christi iudei querentes videntur illas opiniones sciuisse sermo. eodē. G.

Anima h3 duo vbera sermone. xcij. C

Appetitus.

Appetunt sex natural'r holes ser. xxx. J

Appeti possunt tria sermone. lvj. E

Aqua.

Aque motu intelligit motus anime sermone. xix. E

Aquaꝝ sunt tres differētie ser. xlviij. A

Aquā aliter communicat putens: aliter fons aliter fluuius sermone. xclviij. D

Ad aquam gratie nos inuitat christ' sermone. lxvij. E

Arbor.

Arbor cedrina nauis fuit. ser. viij. C

Auarus.

Auarus est insaturabilior inferno concupiscentia ⁊ terra. sermone. xl. C

Auaricia est prima in accessu: cōtinua in

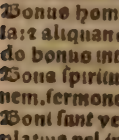

ꝓgressu: vltima in ꝓcessu. sermo. xl. D
Auaricia cito extinguitur. qꝛ tollit tria q̄ sunt causa vite sermone. xlvj. D
Auari omnes potētie studēt auaritie. sermone. liiij. A
Auarus habet auariciā in omnibus sensibus sermo. liiij. B
Audire
Audire nolunt clamorez xp̄i tria genera hominum ser. lxxvj. J
Auis
Aues triplici de causa ad dominos redire nolunt sermone. xxvj. E
Baculus
Baculo vtūtur peregrini ꝓpter tria sermo. xcv. D
Benedictio
Benedictio commestionez debet procedere sermone. lj. L
Bonum
Bona tēporalia spūalia ⁊ gratuita ⁊ naturalia dissipat luxuria sermo. xxxv. B
Bonus.
Bonorum in genere sunt quatuor differētie sermone. xvj. A
Boni sunt frater soror ⁊ mr̄ xp̄i. s. xvj. B
Bonus homo inter bona: malꝰ inter mala: ⁊ aliquando malus inter bona aliquādo bonus inter mala. sermo. xxiiij.
Bona spiritualia habēt magnā dilectionem. sermone. xliiij. E
Boni sunt vel in vita actiua vel contemplatiua vel in penitentia. sermo. lxv. A
Pro bonis q̄dā reddūt mala. ser. lxxj. E
Boni quidā ⁊ mali quidā fuerunt in processione palmarum. sermone. lxxx. F
Bonorum sunt tres differentie ibi. F
Brachium.
Brachia duo deus hz. sermone. lxxxj. C
Cadere.
Cadit fortiter illud qd̄ cadit ꝓpter duas causas. sermone. xxxiij. C
Ceciderūt apostoli a fide in xp̄i passione. ser. l. F
Calix d̄r passio xp̄i. ser. xx. A
Calix.
Calices tres hz deus in p̄nti. ser. eo. B
Calice dei quādo quis bibit cū eo cognoscitur per tria. sermone eodem. C
Calix vini mixti purgatoriū dicitur propter multa. sermone. xxx. B
Calices tres habet deus xp̄s. ser. lxx. D
Campana.
Campanas. xij. habuit xp̄s. ser. xc. C
Per caput intelligit̄ intētio. s. lxxxviij. G
Charitas.
Charitas feruēs christi designatur in eiꝰ siti sermone. lxxxix. C
Clamor.
Clamauit in cruce christus. xxvj. D
Clamauit christus fortiter vt audiretur. sermone. lxxvj. J
Clamorē crucis percussio tabule significat. sermone. xc. D
Claritas.
Claritas est pr̄ ⁊ filius ⁊ spiritussanctus. sermone. lxxvij. B
Claritas est triplex ibidem. A
Cecus.
Cecitas tribꝰ modis causat̄. ser. lvij. B
Ceci illuminati sunt tria signa. s. lviij. A
Celum.
In celo oēs sunt soluti: in inferno omnes ligati. sermone. xlij. D
In celo sunt omnia pura, in mūdo mixta in inferno cum lamento. lxxx. C
Cena.
In cena penitentie xp̄s ponit tria fercula. ser. x. E
Cera.
Cera mollis q̄dā sunt, alij sunt lapides alij sunt spine pungentes. sermo. lxvj. F
Christus dixit quinq; verba plena documento. sermone. iij. F
Xp̄s inuitatus aliqñ ire voluit: aliqñ noluit: aliqñ nō inuitatus iuit. ser. ibidez. G
Christus curat velociter faciliter ⁊ totaliter. sermone. iiij. E
Christo (In christo fuit caro anima ⁊ deitas. sermone. viij. D
Xp̄s vicit tēptatiōes sapiē. ⁊c. s. ix. A. D
Christꝰ ieiunando ostendit ꝙ sit omnipotens deus. sermone. x. D
Christꝰ temptari voluit vt sciret temptatis misereri. sermo. eodem. F
Christus tria loca intrauit. ser. xiij. A
Christo (In christo fuit humilitas paupertas et puritas. ser. xv. C
Christi fratres sorores ⁊ matres sunt boni. ser. xvj. B
Christus de matre sua curam habuit in sua infantia. sermone. xxij. F
Christus chananee quatuor magnas duritias ostendit. ser. xxiij. A

Christo(In christo commēdatur magna miseratio.ser.xxiiij.A
Christus inquantū filius dei habet tria. sermone.xv.A
Christꝰ habet quoddā supremū mediuz ⁊ infimum sermone eodem.B
Christus inquātū filius hominis tria de eo dicuntur.ser.eodem.E
Christus patiebat vt elemēta purgaret. sermone eodem.F
Christꝰ l cruce exaltari voluit.ser.xxvj.A
Christus docuit de cruce quatuor lectiones.ser.xxvj.B
Christus clamauit in cruce multipliciter. sermone eodem.D
Christus tribꝰ vicibꝰ esuriit.ser.xxix.B
Christus semp fuit cum matre in triplici statu.sermone.xxvj.D
Christus curatione ostendit potentiā sapientiam ⁊ bonitatem.ser.xxxvij.B
Quod christꝰ in beelzebub non eiicit demonia ostendit q̄tuor rōnibꝰ.ser.ibidem.G
Christo(In christo est duplex natura, diuina, ⁊ humana, sermone.xxxix.A
Christꝰ vocat phariseos hypocritas plātas eradicatas ⁊ cecos.ser.xliij.A
Christus de matre curā habuit, in vita, in morte, ⁊ post mortem.ser.eodem.C
Christꝰ ibat p̄dicando siue expensis sint equis.sermone.xlv.F
Christo(In christo fuit veritas doctrine, misericordia, ⁊ iustitia.sermone.xlix.C
Christo(In christo fuerūt duo natura discretio ⁊ iusta operatio.sermone.xlix.D
Christus per humilitatem magis se inclinauit q̄ se inclinare potuit.sermone.l.A
Christo(In christo fuit magna clemētia, potentia, ⁊ prouidentia.sermone.lj.A
Christi potētia ostendit in duobꝰ.ibidē.D
Christꝰ suā iniuriā patiēter portauit, dei aūt ⁊ discipulorū non portauit.ser.liij.A
Christus scitur vnde sit quantum ad p̄ncipium medium ⁊ finem.sermone.lv.D
Christus per quatuor remedia infirmitates sanauit.sermo.lvj.B
Christꝰ tres mortuos suscitauit.s.lix.D
Christus(Quare christꝰ non statim venit ad Lazaruz sicut ad regulū.sermo.lx.A
Christo(Quare sorores lazari non petebāt christo fratris suscitationē.ser.lxj.B
Christus diligit contēplātes, operātes, ⁊ a peccato surgentes.ser.lxij.C
Christo(In christo sunt tria per que deffendit homines ne errent.ser.lxiij.B
Christus est lux mundi: ⁊ maria mater eius lux est.ser.lxiiij.A
Christus ponit quatuor veritates quibꝰ iudei contradixerunt.ser.lxv.B
Christum iudei existimabāt quinquaginta annorum propter multa. ser.eodē.C
Christus habuit contra furorē iudeorū quinq; remedia.ser.eodem.E
Christus dicitur pontifex triplici de causa.ser.lvj.D
Christus queritur ⁊ non inuenitur, quia non queritur vbi est.ser.lvij.B
Christus est in dextera dei, in gloria dei, in luce dei.ser.lvij.C
Christus ad aquam gratie nos inuitat. sermone eodem.E
Christꝰ stabat paratꝰ nō flere.ser.lxix.B
Christus fuit in triplici statu ibidem.C
Christus subtraxit presentiam suam triplici be causa.ser.eodem.D
Christo imponebant iudei tria. ibidē.E
Christum(Inter christum ⁊ iudeos tres erant differentie.sermo.eodem.F
Christus habuit triplex tp̄s.ser.eodē.G
Christꝰ fecit quedā opera que ostēdebāt humanitatē: ⁊ quedā deitatē.ser.lxxj.C
Christus q̄ fuit deus testimoniū dederūt pater filius ⁊ spūssanctus.ibidem.
Christum tria induxerūt vt nos miseros redimeret.ser.lxxvj.E
Christi caro fuit tribus coloribus depicta.sermone eodem.G
Christo(In christo est cera humanitatis ⁊ mel deitatis.ser.lxxviij.J
Christo quatuor obsequia sunt exhibita ser.lxxix.A.C
Christus vadēs ad mortē honorē recepit cū alias regnū respueret.ser.lxxx.B
Christus exaltari voluit in aere triplici de causa.sermo.lxxj.A
Christus mediator fuit inter deum ⁊ hominem.ser.lxxxij.C
Christus dicitur agnus mansuetus ⁊ victimus.ser.lxxxiij.A
Christus emisit vocem pie conquestionis ser.eodem.F
Christū(Quicq̄d fuit in xp̄o fuit virtuosum sicut in balsamo.ser.lxxxv.C

Christo(In christo fuit caro tãq̃ herba. sermone eodem. D
Christus est vermis. ser. lxxxv. D
Christus dedit multa documẽta sanctitatis exẽpla ⁊ cõtulit bñficia. ser. lxxxix. A
Christus habuit in corpore mortalitatẽ: in anima passibilitatẽ. sermone. xciij. N
Christus habuit tria hospitia. ser. xcv. G
Christus cicatrices retinuit post mortem propter tria. ser. eodem. J
Christo(In christo fuit myrrha thus et balsamum. ser. xcviij. D
Christꝰ tribus vicibus esuriit. ser. xxix. B
Cogitationes nostre sepe in tres partes diuiduntur. ser. lxxiiij. F
Cognitio dei est vita beata. ser. lxxvij. E
Cognitio in presenti est serotina: in celo meridiana: in inferno nocturna. ser. vij. C
Cognitio consistit in duobus. ser. lviij. E
Cognita nõ erãt tria de patre. ser. lxiij. E
Cogitationes sunt tres. sermo. lxxiiij. F
Congregatio importat quinq̃. ser. xlj. D
Commisit deꝰ nobis quatuor. ser. xij. G
Compatit christus amico defuncto sororibus et sibi. ser. lxj. H
Contriti sunt aliqui: aliqui attriti: ⁊ aliq̃ duri. sermo. xiij. B
Contritio potest esse tanta ꝙ sufficit ad delationem peccati. xlix. F
Cordis potentie quatuor cõsiderant. sermone. xcvj. C
Cordi triplex saxũ aduolui dz. ser. eo. F
Cor continet duo: scz intellectum et affectum. ser. xxiiij. E
Corpus christi dicitur tẽplum multiplici ratione. ser. liij. B
Corpꝰ xp̃i erat saccꝰ diuinꝰ. s. lxxxiiij. C
Corpus christi erat saccus plenꝰ thesauro. ser. lxxxv. B
Corpus christi diuidit in tres partes ꝓpter multa. ser. xxiiij. B
Corpus christi fuit virtuosum: ⁊ quicq̃d erat in eo sicut in balsamo. ser. lxxxv. B
Corpꝰ xp̃i fuit caro tanq̃ herba. s. eo. D
Corpus christi auarus proijcit in terraz. ser. lxxxviij. C
Corpus christi indigne suscipiẽtes triplicem penam incurrunt. sermo. eodem. E
Corpus christi sumentes cõsiderant fructũ magne vtilitatis. sermo. lxxxviij. G
Circa corpꝰ xp̃i sensus decipiunt. s. e. D
Corpus christi sumen[illegible]ꝰ per lintheamina significantur illa que sunt necessaria.
Creatura est mutabilis ex parte p̃ncipij medij ⁊ finis. ser. xxv. C
In cruce xp̃s voluit exaltari. ser. eodẽ. A
In cruce christꝰ clamauit multipliciter. sermone. xxvj. D
Crucẽ signat torcular i vinea. ser. xxxiiij.
Cruci superinducti sunt quatuor trabes. ser. lxvj. C
Crux fuit vexilli hasta. ser. lxxvj. G
In cruce christus traxit ad se peccatores sex modis. ser. lxxij. B
In cruce christꝰ inclinauit caput ad dexterã partẽ propter tria. ser. eodem. D
In cruce christꝰ habuit manus apertas. sermone eodem. F
In cruce christꝰ agnouit tria genera ꝑsonarum. ser. lxxxiij. B
In cruce christꝰ emisit voces pie cõquestionis. eodem. F
In cruce christus opera pietatis diuidit. ser. lxxxiij. A
Circa crucẽ ter genua flectimus propter tria. sermone. xc. G
Crux xp̃i intelligit per baculum. ser. xcv.
Curatꝰ debet hr̃e tres colores. ser. lvj. F
Curauit christus sensus corporales ⁊ spirituales. ser. eodem. F
Curatiõis ꝑfecte tria sunt signa. eodẽ. E
Curat christꝰ velociter, faciliter, ⁊ corporaliter. sermone. iiij. E
Curatione christus ostendit suã potẽtiã sapientiam ⁊ bonitatem. sermo. xxvij. B
Curari licebat corporalia fortiꝰ spiritualia. sermone. lv. C
Damnati deuz inueniunt et non inueniunt. sermo. xcviij. D
Damnati erant in magna angustia. ser. xj. D
Damnatorũ in inferno sunt diuersi ordines. ser. lxxij. E
Detractio diuersimode fit. ser. eodez. D
Dealbat xp̃i sanguis. s. iij. D. lxxxviij. J
Dedit xp̃s omnia q̃ habuit. ser. lxxij. G
Dedicatio templi triplex. sermo. lxxj. A
In deo cõsideratur verbũ velle ⁊ opus. sermone. iij. D
Deus dicitur tribus modis. ser. lxxj. F
Deus implacabiliter irascitur contra reprobos. sermone. xij. D

Inter deum ⁊ hominem est maior fraternitas ⁊ affinitas. sermo. xvj. C
Deus recipit peccatorem dulciter velociter, honorabiliter, ⁊ letanter. ser. xxxv. E
Deus fecit opera misericordie potentie ⁊ sapientie. ser. xcv. A
Deus habet duos oculos: scz sapientie ⁊ misericordie. sermo. lj. B
Deus habet in sua curia tres cancellarios. sermo. lxiiij. C
Deus fuit xp̄s hoc testatur pater filius ⁊ spiritus sanctus. ser. lxxj. D
Deus dicit̄ tribus modis. ibidem. F
Deus cognoscit fideles ꝑ imaginē suā. ser. lxij. K
Deꝰ fecit nos de sua ꝓgenie. ser. lxxvj. F
Deꝰ est ignis dulcedo ⁊ lux. s. lxxviij. F
Diabolus tribus telis christum temptauit. sermo. ix. B
Diabolꝰ tēptās ic pit a leuioribꝰ. ibidē.
Diabolꝰ est serpēs piscis: ⁊ lupꝰ. ser. x. C
Diabolus quinq; allegationibꝰ ostendit peccatorem esse damnandum. ser. xv.
Diabolus inhabitat in corde vmbroso vacuo ⁊ lutoso. ibidem. D
Diabolus est pater iudeorū qr ipsum in tribus imitantur. ser. xvij. C
Diaboli principes sunt. iij. ser. xxxij. B
Diabolus quē christus eiecit dicit̄ beelzebub ⁊ ostendit tripliciter. ser. xxxvij. G
Inter diabolos sunt quatuor principatꝰ. sermone. xxxviij.
Diabolꝰ serpēs per. iij. expellit̄ ibid. B
A diabolo quidā sunt opp̄ssa carne, ⁊ a mundo. ser. lxxv. H.
Diaboli opera sunt multa. ser. xcvj. D
Dies quatuor lazari sunt mala cogitatio delectatio, opus, consuetudo, ⁊ ꝯsensus. sermone. xl. A
Diē hore sequūt̄: nō dies horā. ser. lxj. D
Diligēdi sunt inimici quadruplr. s. v. C
Dilexit nos xp̄s plus q̄ sua. ser. v. E
Diligendi mimicos fructus est quadruplex. ser. vj. C
Diligendi sunt inimici propter vitandū periculum. ser. vj. D
Diligit christus tripliciter. ser. lxij. O
Diligere mundana est magnꝰ labor. sermone. xliiij. D
Diligit christus contēplantes: operātes: ⁊ a peccato surgentes. ser. lij. O
Discipulorꝫ sunt tres differentie. ser lj. H
Discipulos christus misit binos propter tria. ser. lxxix. B
Christus inter discipulos tria in vsu habuit. ser. xcvij. A
Discipuli manserunt in merore: in timore: ⁊ errore. ser. eodem. F
Discipuli diuersa sentiebant de christo post resurrectionem. ser. eodem. H
Diues circa diuitias peccauit tripliciter. sermone. xxxj. B
Diues moritur morte culpe. ser. xxx. F
Diues tripliciter in lingua peccauit.
Diuitis pena auget̄ ex multꝫ. ser. xxxij. A
Diues torquetur i inferno multipliciter. sermo. eodem. D
Diuitis petitio fuit iniqua, fatua, et improuida. ser. xxxij. E
Diuitie temporales non sunt vere diuitie propter multa. ser. lxiij. D
Diuites fugerūt christum, pauperes ipsi adherebant. ser. lxx. A
Christꝰ in cruce docuit tres lectiōes. sermone. xxvj. B
Doctrina p̄latorum etiā malorum accipi debet. sermo. xxvij. B
Documēta multa xp̄s dedit. s. lxxxix. A
Domini cū seruis habent quatuor communia ser. iij. C
De domo quis expelli potest tribus de causis. ser. xxxvij. C
Dotes (Splēdor faciei christi significat quatuor dotes corporis. ser. xxj. E
Durū (Inter molle ⁊ durū est magna differentia. ser. iiij. B
Duritias (Quatuor magnas duritias xp̄s ostendit chananee. ser. xxiij. A
Dura (Olim erant quatuor dura ⁊ inflectibilia. ser. xxiij. B
Ecclesia ad duplex officiuz edificatur. ser. xiiij. A
In ecclesia ponit deus cor suum nomē suum ⁊ oculos suos. ser. xiiij. B
Uinea mystica est ecclesia in qua sunt dr̄ie palmites. ser. xxiiij. B
Eccl̄ia i parasceue ꝑ oibꝰ orat. ser. xc. J
Ecclesie in parasceue visitantur propter tria. sermo. xc. J
Eleemosyna valet in vita, in morte, et post mortem. sermo. vj. E

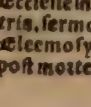

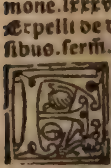

Eleemosyna expellit diabolum in vita. sermone.xxviij. G
Qui dat bona tēporalia deus dat ei multa.sermone.xxxiij. D
Eleemosyna ē sicut oleū in lucerna sicut sol dei ⁊ anima corpori.sermone.lij. G
Eleemosyne quas eleemesynaria virgo beata dat sunt multe.lxxviij. R
Eleemosina est vtilis in vita, in morte, et post mortem.ser.lxxxix. F
Esurūt xp̄s tribus vicibus.ser.xxxj. B
Eternitatem ostendit Aug.exēplo duplici.serm̄.xxv. D
Eucharistia diuiditur in tres partes: qr corpus christi misticū habet tres partes. sermone.xxiiij. B
Eucharistiā sumētes quatuor debēt probare sermone.lxxxvij. A
In eucharistie cibo debet os esse mūduz a detractione ⁊ gula.ibidem. B
Auarus eucharistiā proijcit in terrā, luxuriosꝰ in lutū, supbꝰ inuētuz.ser.eod. C
Eucharistiā sumētes indigne ĩcurrūt triplicem penā.sermo.eodem. E
Circa eucharistiā sensus decipiuntur.sermone.lxxxviij. M
Expelli de domo quis potest in tribus casibus.serm̄.xvij. C
Fit aliquādo aliquid aut per naturam, aut per artem. sermone.lj. F
Deus pater familias tres habet familias.serm̄.xxiiij. A
Febris significat peccatum mortale.sermone.xlv. B
Febris quaterna significat superbiam. sermone.xlvj. E
Femina circūdabit virū tripliciter exponitur.sermo.xxij. B
Fetor ĩ inferno causat̄ a q̄tuor.ser.xl. B
Mūdani semper in festo volūt esse ⁊ nūquam in vigilia.ser.lxix. L
Festum triplex est in diuersimode celebrandum.ser.lxx. A
Festum diabolicū non est faciendum triplici de causa.ibidē. B
Festum nō debet fieri de anima cōiuncta corpori propter tria.sermo.eodem. D
Festum fit de sanctis tribꝰ de causis.sermone eodem. E
Festiuis non sunt imponenda tristia nec fortia infirmis.ser.lxxxj. B
Flendi seu plorādi sunt tres.ser.lix. M
Fletꝰ vidue causabat̄ ex q̄tuor.ser.lx. A
Tres sunt fletꝰ seu luctꝰ dolosi.s.eod. C
Fides est magna quādo est adiuncta tribus.sermone.xxiij. D
Turris vinee est fides.ser.eodem. E
Fideles impugnant̄ per prospera ⁊ aduersa sermone.xxxiij. F
Deus fideliū suorū obliuisci non pōt.sermone.xcvj. M
Per filiā significat̄ peccator.ser.xxiiij. M
Filius dei cognoscit̄ per tria signa inter filiū, seruuz ⁊ mercenariū est differentia. sermone.xxv. M
Filius dei tria habuit.s.carnem, animaz ⁊ deitatem.sermone.xxxvj. F
Filius de patre in mundo tria manifestauit.ser.lxxvij. D
Uxor fornicaria lapidabat̄, non vir.sermone.xlix. F.
Quidam fugerunt a Christo corde: ⁊ corpore.sermo.lxxx. G
Tria sunt que plantam infructuosam sepe fructificare faciunt.ser.xliiij. G
Gaudet deus gaudēt mali: gaudent sancti de conuersione peccatoris.sermone.xxxv. F
Ad aquam gratie xp̄s nos inuitat.sermone.lxvij. E
Gratie potentiam receptiuā habent boni ⁊ mali.sermone.lviij. A
Gratie gustum dat dominus seruis suis. sermone eodem. C
Gratie gustus supplicia vertit in dulcedinem serm̄.eodem. D
Gloria sanctorum a quatuor describitur.ser.xj. A
In gloria transfiguratione tota trinitas apparuit.sermone.xxj. B
Heredes post mortē sunt quatuor.s.parētes, bestie, ꝓmes, ⁊ demones. sermo.ij. D
Homo iter elemēta plꝰ habet de terra.ser.ij. B
Homo habet mutabilitatem in corpore, mēte, ⁊ ogatiōe.s.ij. C
Homo qñq; est bonꝰ inter bōa: ⁊ malꝰ inter mala: bonꝰ iter mala: ⁊ malꝰ inter bona.sermo.xxiiij. J

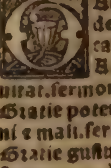

Hominis stat⁹ tripliciter cōsideratur, in vita in morte et post mortē. ſ. xxxj. A
Homo est arbor euersa. ſ. xliiij. A
Homo erat incipidus, superbus ⁊ inmūdus. ſmo. lvij. G
Homo erat mortu⁹ quadruplici morte. sermone. lxxvj. C
Homo dz xp̄o ꝯpati ꝓpter tria. ſ. lxxvj R
Homo erat exclus⁹ a celo: inclusus in inferno. ſmone. lxxxvj. A
Hominē tria impediebāt: ne rediret ad celum. sermo. lxxxvj. B
De corpore humano ita est sicut de prato ⁊ instrumento ferreo. ser. lx. E
Humanū genus mortuū erat perditum. et dispersum. sermo. lxxvj. C
Honores tria mala inducunt. ser. xcvj. G
Inter hostiā ⁊ victoriā est differetia. sermone. lxxxiij. G
Hostia Christi fuit quadruplici igne inflāmatus. ſmone. lxxxiij. G.
Humilitas ostēditur, verbo, exemplo. et facto sermo. xxiij. G
Humilitas orationi coniuncta tria bona facit. ſmo. xxiiij. D
Per viaz humilitatis iuit xp̄s beata ꝟgo ⁊ sancti. sermo. xxviij. D
Hūilitatis finis duplex est. ſm̄. eod. E
Hūilitas meret quinq; bona. ſ. xxviij. F
Humilitas est causa pacis, sicut superbis est causa dissentionis. ser. xxix. E

Ieiuniū quadragesime lchoatur in. iiij. feria ꝓpter multa. sermo. j. A
Ieiunare debem⁹ in numero quadragesimo tribus de causis. sermo. x. A
Ieiuniū deū placat, dmonē. fugat. ſ. x. B
Ieiunādo xp̄s ostēdit q̄ sic oīpotēs. ſ. x. D
In inferno sunt prata. ſmo. lxj. F
Infernales tenebre dicunt exteriores diuersimode. ser. iij. H
In inferno sunt feces omnium elemētoꝝ ⁊ omnium rerū. ſm̄. xxx. H
In inferno est omnimoda fames. ser. lj.
In inferno sūt oues diaboli. ſ. lxxij. D
In inferno sunt diuersi ordines dānatorum. sermone. lxxij. E
Infirmitas i hoīe causat ex multis. ſ. lvj. A
Infirmos. xp̄s sanauit ꝑ quatuor remedia. sermo. lvj. B
Infirmitas quedā est corporis: quedam est anime sermone. lxj. G
Infirmantiū siue egrotantiū tria ponunt genera. sermo. lxxiij. A
Hō fuit ifirm⁹ i capite i mani. ⁊c. ſ. 85. G
Infirmitates corporales aliter cognoscit theoric⁹, alr practic⁹, alr ifirm⁹. ſ. 94. H
Inimici diligēdi sunt q̄druplicitet. ſ. v. C
Inimicis debemus amorē, odiū, compassionem, ⁊ benefacium. ser. vj. B
Est duplex fruct⁹ dil. gēdi inimicos. ſ. 6. C
Inimici diligendi sunt propter periculū vitandum. ser. vj. C
Contra illatas iniurias quatuor sunt remedia. sermo. lxv. B
Iniuria irrogatur in multis. ſ. lxj. E
Deus contra reprobos irascitur: implacabiliter. ser. xij. D
Contra iram seu furorez iudeoꝝ habuit christus quatuor remedia. ſ. lxv. E
Quidam sunt vt cera mol. ſ. lxvj. F
Iudei intēdebāt xp̄m decipere vel terrere, vel turbare. ſm̄. lxxj. B
Inter xp̄m ⁊ iudeos tres erāt differētie. sermone. lxix. F
Iudei imponebāt xp̄o tria ſm̄. lxix.
Iudei se ostendūt liberos triplici libertate sermo. xvij. B
Iudei habebāt samaritanos tanq̄ excōmunicatos triplici de causa. ſmo. xlj. A
Iudei fuerūt de natura noctue, q̄ per lucem excecatur. ſmo. lxiij. C
Iudei quadruplici morte pati xp̄m volebant. sermo. lxvj. A
Iudeorū quidā maliciosi, ⁊ quidaz vani gloriosi erāt. ſmo. lxix. A
Iudiciū q̄tuor modis corrūpit. ſm̄. xj. A
In iudicio dn̄s ordinate ꝓcedet. ſ. xij. A
Iustitia est triplex. sermo. vj. A
In iustitia xp̄s seruat seueritatē, mānsuetudinem ⁊ discretionem. ſmo. liij. C

Karitas feruens Christi, designatur in eius siti. sermone. lxxxix. C
Karitas Christo, omnē aliū amorem superat. sermone eodem. C

Labia duo habet christus, scilicet grām ⁊ gloriā. ſ. lxxij. C
Per lac intelligitur puritas corporis. sermo. lxvij. F

Lachrymarum quatuor sunt genera. sermo. lxxiij. C
Lachryma hz tres magnas efficacias. sermone. lxxiiij. E
Laudari nullus dz velle respiciẽdo vitã preteritã, presentẽ ⁊ futurã. ser. xlix. B
Laudare deũ debem⁹ in p̃senti vita ⁊ futura. sermo. lxxxvij. F
Lauit xp̃s pedes corporales ⁊ spirituales. sermo. lxxxviij. F
Tribus de causis subditi nõ lauãtur. sermone. lxxxviij. H
Ad lauãdas animas xp̃s spirituale lixiuium fecit. sermo. ibidẽ. R
Lectio quadruplex. sermo. xxvj. D
Quedã sũt leuia, q̃dã ḡuia, ⁊ q̃da media.
Triplici libertate iudei ostendũt se liberos. sermo. xvij. B
In lingua, diues tripliciter peccauit. sermone. xxxj. G
Deus homini dedit linguaz ad tria officia. sermone. xxxvij. E
Os seu lingua est diligenter custodiendũ sermone. xliij. F
Tres linguas homo aliquãdo hz. xcviij.
Quidã locus est suprem⁹, quidã medi⁹, quidam infimus. ser. xxv. G
Bene illuminatus citius maculas deprehendit. sermo. lviij. C
Christus lux omnẽ hominẽ illuminat: sz nõ oẽs illuminant̃. sermo. lxiij. A
Luna multipliciter cõsiderat̃. ser. eod. E
Lup⁹ cognoscit̃ tripliciter. ser. lxvij. B
Luxuria dissipat oia bõa tpalia, corpalia, spũalia, ⁊ gratuita. ser. xxxv. B
Macerant se diuersa diuersimode. ser. xxxviij. C
Maculas minimas melius vidẽs, citius deprehendit. sermone. lviij. E
Magnanim⁹ dici põt trib⁹ modis. ser. lvj. A
Marie ꝯsecrat̃ sabbm̃ ꝓpt̃ mlta. s. viij. B
Maria dr̃ nauis propter multa. ibidem.
Maria inq̃tum mediatrix assimilat̃ soli, aurore ⁊ lune. s. viij. F
Maria fuit christi vera mater, tota mater sermone. xxxij. A
Femina circũdabit virũ, hoc tripl̃r exponitur sermo. xxij. B
Maria xp̃m tripl̃r. dilexit. s. ibidẽ. C
Maria fuit fortis in amore. ibidem, D
Maria dilexit sapiẽter: qd̃ patet per tria. ibidem. E
De maria xp̃s curam habuit in infantia sua. sermone ibidem. F
Maria fuit vera studiosa ⁊ pia mater. xp̃i. sermone. xxxvj. A
Maria cõpat̃ soli, aurore, lune. s. eod. B
In maria tota trinitas scripsit. ser. 50. B
Maria in triplici statu nos iuuare potest. sermone eodem. C
Maria habet misericordiam excellentie ⁊ cõgruẽtie. ser. l. E
Maria a fide cadere nõ potuit. s. eod. E
Maria lux illuminãs ⁊ illuminata sermone. lxiiij. A
Maria est aurora. s. lxiiij. B
Maria in hac vita habuit tres tribulationes. s̃mo. lxiij. F
Maria est tẽtatis acies armata. s. ibid. H
Mariã pr̃ fecit thesaurariã. fili⁹, camerariam, ⁊ spũssctũs celerariã. ser. lxxviij. A
Maria in celo hz magnuz posse tripliciter. ser. eodem. B
Maria xp̃o opa mle ĩpẽdit oia. s. eod. C
Marie vterus fuit pulcher. s̃m. eodẽ. D
Maria thalamus fuit depict⁹ triplici colore. s̃mo. eodem. E
Maria habuit ortũ, campum: viridariũ, sermone. eodem. G
Maria eleemosynaria dat multas eleemosinas. sermo. eodem. R
Maria vestit̃ duplici vestimẽto s. eod. L
In maria tria fuerũt. ser. eodem. M
Maria fuit domus dei in qua fuerũt tria solaria. sermone. eodẽ. N
Marie aia tota facta ẽ charitas sicut ferrũ ignitũ factũ est ignis. ser. eodem. O
Maria in triplici statu filios adiuuat. sermone. lxxxiij. D
Maria legauit christũ paranimphũ triplici ratione. ser. lxxxiiij E
In corde Marie pugnabãt duo amores, et duo dolores. sermo. lx. B
Maria in christi passione habuit multaz amaritudinem. ser. xcij. A
Marie dolor causabat̃ ex multz. s. eod. C
Maria nõ fuit ad sepulchrũ cũ alijs mulieribus, propter tres causas. ibi. E
Marie ꝙ christus primo apparuit ostenditur tripliciter. ser. eodem. F

Maria est media inter deuz ⁊ hominem, sicut eua fuit media inter serpētem ⁊ hominem. ibidem. L
Per mare intelligitur peccator. ser. vj. E
Mater naturaliter plus diligit filiū quā pater. sermone. lx. B
Medicinas quatuor exhibet medic⁹ spiritualis infirmo id est peccatori. ser. xx. A
Mediator christus fuit inter deum ⁊ hominem. sermone. lxxxj. C
Memoria mortis est vtilꝫ triplici de causa. sermone primo. E
Mediator tria debet habere. ser. x. D
Milites tripliciter possunt accipi. ſ. iij. E
Ministeriū angelorum tripl'r intelligitur. sermone. x. H
Ex miraculo lazari boni facti sunt meliores sermone. lxj. R
Miraclum seu suscitatio lazari. certificatur per omnes sensus. ibidem. J
Miracula fiebant propter tria in primitiua ecclesia. sermo. xv. B
Miracula quedā habēt vtilitatē, q̄dam admirationē, quedā vtrū ꝑ. ser. lj. E
In miraculo lazari quedā fuerunt retrahentia. ser. lxj. C
Ad miraculum inducentia fuerunt tria. sermo. eodem. F
Miseratio magna in christo ꝯmendatur. sermone. xxiiij. A
Misericordiā xp̄i allegauit chananea et suam miseriā. ibidem. F
Miseriaz hꝫ homo ex parte principij medij ⁊ finis. ser. ij. A. ⁊. xxiiij. G
Miseriā xp̄s deposuit oēm non tamē misericordiam. ſ. xciij. G
Missa in parasceue non habet principiū nec finem. sermo. xc. F
Aliud est mori peccato, aliud pro peccato ⁊c. ser. xxv. H
Mortuis non est plus credendum q̄ scripturis. ser. xxxij. F
Mortis memoria a peccatis preseruat. sermone. xliiij. J
Mors fuga dicitur. sermo. lix. B
Tres mortuos xp̄s suscitauit. ibidē. D
Mortui dicuntur dormire tribus de causis. ibidem. E
Quadruplici morte iudei xp̄m pati voluerūt sermone. lxvj. A
Mortu⁹ erat homo morte quadruplici. sermone. lxxvj. O
Mors priuationis dei est grauior gehenna ibidem. D
Mori in cruce christus voluit triplici de causa sermone. lxxxj. A
Mortem xp̄i tribus diebus planxit ecclesia. sermone. xc. B
Morti debet religios⁹ assimilari. ſ. xcj. R
Mortuoꝝ corpora vngebantur antiquitus propter multa. ser. xciij. B
Mortuus mortuum suscitat quandoq̄ ⁊ viuus mortuū. ibidem. F
Motus est triplex, circularis, obliquus ⁊ rectus. ser. iij. B
Motus aque per angelū significat motū anime. sermo. xix. E
Tres sunt ꝑsone que nō possunt moueri. sermone. xlvj. D
Mulier habet quatuor retrahētia a peccato ⁊ vir tantū vnum. ser. xlix. G
Mulieri pulchritudo cōparatur tribus: scilicet carboni ⁊c. ser. lxxiij. B
Mulieri quatuor custodie sunt adhibende. eodem. sermone. D
Mulieris deuotio in tribus attenditur. sermone. xciiij. A
Mundana in presenti sunt mixta, in celo pura ⁊c. sermo. xviij. E
Mundana sunt vana ex parte principij, medij ⁊ finis. eodē ser. F
Mundani semper volunt festuz et nunꝫ vigiliam. ser. lxix. J
Mund⁹ est fic⁹ infructuosa. ser. xliiij. F

Nauis d'r beata v̄go. ſ. viij. B
Nauis dicitur penitētia. sermone. vij. A
Nauis arboris cedrine fuit xp̄s. sermone. vij. C
Natiuitates seu conceptiones sunt tres. sermone. xxxvj. D
Contra naufragiū christus dedit triplex remedium. ser. lxvj. B

Occisores xp̄i sunt quatuor. sermo. lxxxvij. F
Odium potest considerari quadrupliciter. serm̄. v. B
Omnia opera misericordie Magdalena exercuit circa christū ser. lxxiiij. G
Omnia opera fecit deus in numero, pondere et mensura. sermo. lxxxix. E

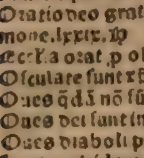

Opera diaboli sunt multa.xcvj.G
Oratio exaudit pp tres rōnes.ſ.iiij.D
Orationis cubiculum:id est conscientia, debet esse mundum.ser.vj.F
Oro nō exaudit trib⁹ de causis.ſ.xiiij.C
Chananea orauit seu petijt, vtiliter, hūiliter feruenter ⁊ sapienter.ser.xij.C
Orationi humilitas coniuncta tria bona facit.sermo.xxiiij.D
Ut oratio oranti prosit quatuor dz habere.eodem sermo.L
Orantē deus aliquando exaudit ad votum aliquando ad meritum.ser.xlj.C
Oratio deo grata quando habet tria.sermone.lxxix.H
Eccl'ia orat ꝓ oibus in pasceue.ser.xc.J
Osculate sunt xp̄z quatuor ꝑsone.ſ.lj.L
Oues q̄dā nō sūt dei sz diaboli.ſ.lxxij.A
Oues dei sunt in inferno.ibidem.D
Oues diaboli per quatuor signa cognoscuntur.ibidem.G
Ouibus suis quatuor voces dat pastor eodem sermone.J
Patientia tribus iniurijs approbatur.ser.xxiij.C
Panibus quinq; spiritualibus quotidie reficimur.ser.lij.B
Panis penitētialis trib⁹ farinis cōficit.ser.lij.C
Panis sacramētalis formatus est in vtero virginali eodem sermone.D
Panis sacramentalis multiplici igne est coctus.ibidem.E
Panis iste.v.vulneribꝰ est incisus, eodē sermone.F
Panis infernalis conficitur ex peccato, eodem sermone.G
Panem celorū sancti mā ducāt.ibidē.H
Paralitici sunt quidā quantū ad sensum quidā quātum ad motum, quidam quātum ad vtrunq;.ser.iiij.F
Parentes honorare debemus propter tres causas.ser.xliiij.B
Honorare parentes ⁊ eis subuenire natura docet.sermo.xliij.E
Xp̄s honorauit matrē suam, qr de ea curam habuit in vita, in morte, ⁊ post mortem.sermo.xliij.C
A parentibus recipimus esse, nutrimentum ⁊ documentum.ibidem.D
Passiōis christi meditatio, sanat omnes infirmitates.ser.xix.D
Xp̄s patiebat vt eccl'ia purgaret.ſ.xxv.F
Passiōis xp̄i memoria: iducit ad cōterēdū, cōfitēdū, ⁊ satisfaciēdū.ser.xxix.A
Passio xp̄i dicitur calix.ser.xxx.A
Sanguis xp̄i habet dealbare.ibidem.D
Dolor christi fuit in passione magnus, intensiue ⁊ extensiue.ibidem.E
Passio xp̄i fuit cōmunis.ser.lxxxij.B
In passione xp̄s fuit totus calefact⁹, qd patet per quatuor.ibidem.H
In passione Christus traxit ad se celestia terestria ⁊ infernalia ibidem.A
Passio xp̄i fuit fructuosa.ibidem.F
Passionis xp̄i triplex memoriale habemus.serm̄.lxxxvij.H
Passus est xp̄s i toto corpe.ser.lxxxix.J
Qui dant adhuc ori christi acetum: ⁊ qui osculum iude.ibidem.K
Passionē xp̄i agimus cum lamento sanctorum cum gaudio.ser.xc.G
In passione xp̄i beata virgo habuit multam amaritudinem.ser.xcij.A
Pauper patit tria incōmoda.ser.xxxj.D
Pauper lazarus erat aurum dei margarita dei.ibidem.E
Pauper christus fuit ⁊ vacuus in vita: in morte: ⁊ post mortem.ser.lxxxj.B
Pax olim trib⁹ modis firmabatur.sermone.lxxxv.E
Pacē debemus habere corde, ore ⁊ opere.sermo.xcvij.E
Peccator tria incommoda patitur.ſ.j.C
Peccator tria bona perdit.ser.j.E
Peccator ad modū paraliticii iacet quiescit ⁊ fetet ser.iij.A
Peccator est seruus peccati diaboli: ⁊ omnium viciorum.sermo.iiij.A
Pctōr torquet male pei⁹ pessime.ſ.eo.C
Peccatores penitentes intelligunt per mare.sermone.viij.E
Pctōr i cena pnle ponit.iij.fercula.ſ.x.E
Aduersus peccatores.iij.accusatores stabunt.sermo.xj.B
Peccatorem esse damnandum diabolus quinq; allegationibus ostendit.ser.xj.C
Generatio peccatorum seu malorū habet tres differentias sermo.xv.A
Peccatori exhibent quatuor medicinas medicus spirtualis.ser.xx.H

Pctōr fig; ꝙ filiā chananee. ſ. xxiiij. M
Peccator ſea deo auertens in currit tres miſerias. ſermo. xxv. B
Ad conuerſationem peccatoris tria requiruntur ſer. ibidem. C
Pctōr de⁹ recipit quadruplr. ibidē. E
Pctōr hz principiū medij ⁊ finē. ſ. xxxvij. F
Quidam peccata intelligunt quidā non ꝛc. ſermone. xlij. B
Pctōr. ij. ad pniaz inducit. ſer. xliij. M
Pctōr eſt immund⁹. dei inimicus. xlv. D
Peccator de pctō in peccatū cadit ꝓpter tres cauſas. ſermone ibidem. E
Pctōres fūt pōderoſi ⁊ graues. ſ. lvj. G
Qđ cecus .i. peccator ſit illumināt⁹ tria ſunt ſigna ſerm̄. lviij. A
Peccatoris conſcientia eſt fetida triplici de cauſa ſermone. lix. B
Peccatoris portitores ad infernum ſunt quatuor. ſerm̄. lix. F
Pctōr a multis debet fieri. ſermo. ibi. G
Quādo pctōr hz ex parte ſui veritatē ei obuiat miſericordia dei. ſerm̄. lxvij. D
Peccatrix maria deū per quatuor offendit. ſermo. lxviij. B
Qui de ſanitate peccatricis infirmantur ſicut veſpertiliones. lxviij. F
Petr̄ aſſimilat̄ nubi ⁊ pluuio. ſer. xlij. D
Omne peccatū, aut fit ꝓ infirmitatē aut per malicia, aut ꝓ inertia aut ꝓ ignorantia, aut ꝓ cōſuetudinē longuā. ſer. xix. B
Aliud eſt mori peccato, aliud ꝑ peccato aliud in peccato. ſer. xxv. M
Homo per peccatū fuit vulneratus, cecatus in furto deprehenſus. ſer. xxxj. C
Peccant omes triplr in lingua. ſer. eo. G
Petr̄ mortale ſignificat febri. ſer. xlv. B
Peccatū facit ſpūalia inſipida codē. C
Peccatorū genera ſunt diuerſa. xlvj. B
Peccati dolor nō dz eſſe paru⁹. ſer. eo. D
Peccato nihil eſt ponderoſius qō patet ex multis. ſermo. lix. C
Peccatoris ſunt tres vbie. ſermo. eodē. E
A peccato homo ſurgere non poteſt ꝓ pria virtute. ſerm̄. lxij. D
Peti occaſio ſunt multa. ſerm̄. lxxiij. A
Pena xpi deſcribit̄ triplr. ſ. lxxxv. A
Pena xpi fuit acerba ignominioſa diuturna timuſta. ſerm̄. xcij. D
Penitentia aſpera melⁱ curat. ſerm̄. ſ. B
Penitētia debet eſſe amara amarior amariſſima. ſermo. ſ. D
Penitētie plācta triplici planctui aſſimilatur ſermone. ſ. F
Penitentia eſt nauis. ſermo. vij. B
Qui volunt agere penitentiā quatuor pericula patiuntur ſermo. vij. B
Penitentibus dantur multa admiranda. ſermo. vij. D
Penuētes ꝓ mare intelligunt. ſer. viij. C
Penitenti ſunt tria neceſſaria. ſer. xv. E
In fonte penitentie lauant̄ pctōris omnia peccata. ſerm. xix. C
Penitētia grauis imponi non debet tribus de cauſis. ſermo. xxvij. C
Pro malis panis confitetur tribus ſarmis. ſermone. liij. C
Penitens ſignificatur per lumentum cui chriſtus infedit. ſermo. eodem. D
De hȳs qui penitēt in extremis dubitat aug. ſermone. xciij. C
In cena penitentie peccator ponit tria fercula. ſermo. x. E
Ad penitentiam tria peccatorē inducūt. ſermone. xlvij. M
Olim erant perditi: angeli actini contēplatiui, ⁊ prelati. ſermo. xxvi. F
Peregrinus chriſtus fuit propter plura. ſermone. xcv. B
Peregrinus fuit chriſtus quātū ad multa. ſermo. eodem. B
Peregrini vtunt baculo ad tria. ſ. eo. D
Peregrin⁹ chriſt⁹ nihil habuit de plano ſed ſemper aſcenſus ſermone eodem. E
Peregrinus xps habuit tria hoſpitia. ſermo. eodem. G
Peregrinus dicitur chriſtus quātum ad pericula. ſermo. eodem. M
Pericula multa ſunt ambulantibus per viam mundi ſemone. xxvj. C
Petūt chananea humiliter vtiliter feruēter ⁊ ſapiēter. ſer. xxiij. C
Petere principatū vel primatū pro ignorante tollerabile eſt: pro conſciēte reprehēſibile, pro ſe vituperabile. ſer. xxix. B
Piſcina virtutē habet in tribus vt patet ſermone. xix. B
Per piſcem aſſatus intelligitur caro chriſti in cruce aſſata ſermo. xcviij. E
Pontifex chriſtus dicitur tribus de cauſis. ſermo. xxvj. D
Pontificis officiū eſt triplex. ſer. xxvj. E

Potestas dei est magna maior maxima. sermone.lxxxviij. L
In corde quatuor potentie considerant sermone.xcvj.C
Purgatorium dicitur calix vini mixti ꝓpter multa.sermo.xxx.G
Predicans debet habere plura.ſ.lxv.A
Magna est potestas prelatorū ser.xlj.B
Prelatorum correctionem subditi debēt reuerenter sustinere ibi.C
Prelati aliquando debent se ostendere superiores,aliquādo iferiores.ser.lj.C
Prelatus debet esse seuerus discretus ⁊ mansuetus.sermo.liiij.D
Processio a processione xp̄i quidā fugerunt corpore ⁊ corde.sermo.lxxx.G
Processionem in processione fecerūt xp̄o sex magnos honores sermo.eodem.H
Prophetiā perfectū faciūt tria.ſ.lxxv.C
Prophetarum corda tangit spiritussanctus.ser.lxxxvj.H
Tres ꝓuincias habet deus.ser.xcvij.D
Querunt multi xp̄m nec inueniunt qꝛ non querunt vbi est sed vbi non est.ser.lxvij.B
Quidā quesierunt xp̄z post resurrectionem in mane, q̄dam in vespere quidā in nocte.sermone.xciij.B
Quietem homini in domo non dant tria sermone.xxiiij.K
¶ Ne aliquis recidiuet necesse est vt a quatuor sibi caueat.ser.xx.C
Recidiuationis ꝑiculū attendit ex ꝑte triū.xx.D
Tria induxerūt deuz vt nos r̄dimeret.ſ.lxxvj.E
Refectio mundi hz imperfectionē admixtionē sermone.xxxix.B
Reficimur quotidie quinqꝫ panibus spiritualibus.sermo.lv.B
Tres regulas christꝰ dedit prelatis sermone.xxvj.A
Regule subditorum sunt tres.xxvij.E
Regula viduarꝝ hz.iiij.capitula.ser.lx.E
Relique q̄dā sunt dispgēde,quedā colligende:quedam erogande sermo.lj.B
Remedium contra concupiscentiā est triplex sermo.lxvij.C
Remediū ōdit xp̄s Znaufragiū.ſ.xxvj.B
Reprehendentes alios debent esse patientes.sermo.lxvij.A
Reprehendere voluerunt iudei christum multipliciter.sermo.lvij.A
Rep̄hēdi nolūt tria gn̄a holm.ſ.lxxx.E
Ante resurrectionē in christo tres substātie videbatur.sermo.lxxvij.C
De resurrectione christi gauise sunt omnes creature.sermo.xcij.F
De resurrectione debent gaudere homines propter multa ibidem.G
Resurgētes xp̄s resurgens petrū solum nominauit triplici de causa.ser.xcij.M
Post resurrectionem xp̄s cicatrices retinuit propter tria.xcv.J
Xp̄s resurrexit potenter veraciter,⁊ apparuit misericorditer.ser.xcvj.A
Ad resurrectionē primā requirunt duo dies,ad secundam tres ibidem.B
Resurgēs (xp̄s resurgēs mestos letificaui timidos cōfortauit.sermo.xcij.G
Resurrectionē (xp̄s resurrectionē suā ꝑ oēs quinqꝫ sensus ostendit.serm̄.xcvij.A
In rosa inueniuntur tria.sermo.lvij.A
Septimi diei qua dicitur sabbatuz magna dignitas.sermone.xcvj.A
Sabbatū cōsecratur beate marie ꝓpter multa.vij.A
Si corpora licebat sabbato curari multo magis animas.ser.lv.E
Sancti aliqñ adiuuent in principio aliqñ in medio,aliqñ in fine.ser.lxij.D
Sanctorum nomina i quatuor locis scripsit deus.sermo.xlix.E
Sancti veteris testamenti distinguunt in duos ordines.sermo.xxj.D
Sācti sunt deo c̄hari.deo amici:deo charissimi.sermo.xxx.F
Sancti viri seruiunt deo de omnibꝰ sensibus.sermo.xliiij.C
Sanctū quedam opera hoīem ostēdunt: sed non faciunt.sermo.lxxij.H
Sanguis christi habet dealbare:ideo habet naturam lactis.sermo.xxx.E
Item.lxxxviij.J
Si sanguine christi abluimur a septem vicijs mortalibus mundamur.ser.xxxix.E
Sanguis aliqñ est putridus,aliqñ superfluus aliqñ necessarius.sermo.lvj.C
Sanguis xp̄i fuit clauis dei: aqua dei ⁊

Precium dei.sermo.lxxxvj.C
Sanguinem xp̄s fudit propter quatuor. sermone.eodem.E
Sanguinem xp̄i recipiendo ab omni impuritate mundamur eodem.D
Satisfactiōis partes sunt tres.ser.xx.B
Sapiēs in opere suo attēdit ad tria.sermone.lxxvij.B
Saliua aliqñ est amara, aliqñ insipida, ⁊ aliquando dulcis.lvj.H
Sētentia quatuor modis impedit.xij.E
Sententia fit iniqua tripliciter.lxxv.D
Sepulchrum christi fuit nouum triplici de causa.sermone.xcj.B
Seputchrum non fuit suū triplici de causa.sermone eodem.D
Sepulchrum fuit clausum triplici ratione eodem.E
In sepulchro iusti xp̄s voluit sepeliri nō pilati.sermo.eodem.G
Sepulchrum in quo sepeliri debemus est ipsa religio.sermo.eodem.L
Sepulchrum christi erat clausum tripliciter.sermo.xciij.H
Serpens infernalis habet corpus caput ⁊ caudam.sermo.x.G
Serpēs ꝑ quatuor expellit.s.xxxviij.G
Serui cū dñis habēt tria cōia.ser.iij.C
Deo ⁊ mūdo simul non seruitur ⁊ ostenditur tripliciter.sermo.lxxj.F
Similitudo triplex inter deum ⁊ hoīem sermone.lxxxij.F
Societatem nobilem habuit christus in vita sua.sermo.xciiij.A
Qui malā societatem vitat.quatuor mala vitat.sermo.xl.E
Sol oriri dupliciter dicit.xciij.F
Nomine solis christus intelligitur q̄ dupliciter fuit ortus ibidem.G
Superbia est quoddā triuiū que habet duas vias.sermo.xxviij.B
Superbia perducit ad profunditatē inferni ibidem.C
Superbia est causa dissentionis, sicut humilitas est causa pacis.ser.xxix.E
Superbie seu tumoris quatuor sunt species.sermone.xlvj.E
Superbia est in affectu in intellectu: ⁊ in actu.lvij.D
Superbus pacem conscientie habere nō potest.sermone.lxxiiij.H
In speculo quod est christus oēs deformitates reprehendimus.lviij.D
Duodecim stelle sunt duodeciz ordines sermone.xxxvj.E
Spūssctūs dicitur flumen.serm̄.lxviij.F
In flumine spiritussancti diuersi diuersimode introducuntur.sermone.eodez.G
Spiritussancti fluuius dat sanctis scientiam.sermone eodem.H
Spiritus in extremis est deo commēdādus propter tria.lxxxiij.C
Spiritus quorundam est vetustus ꝓpter maliciam.sermone.xcj.C
Tria tabernacula habet hō in anima.ser.xxj.C
Tres tabernas voluit habere petrus in quibus vinū spiritussancti vēderetur.sermone.lxviij.E
Extra templū celeste proijciuntur superbi, auari, luxuriosi, ⁊ ypocrite.ser.liiij.E
Templū ciuitatis celestis christus est ratione diuinitatis ⁊ humanitatis ibidē.F
Templi dedicatio est triplex.lxxj.A
Triplex tempus xp̄s habuit.ser.lxix.F
Tēptari christus voluit vt nostras vinceret temptationes.sermone.ix.A
Diabolus temptauit christum tribus telis.sermone eodem.B
Diabolus temptans incipit a leuioribꝰ sermone eodem.C
Christus temptationes vincit sapienter fortiter ⁊ perseuerantur ibidem.D
Christus temptari voluit vt tēptatis sciret misereri sermo.x.F
Fideles temptātur seu impugnantur ꝑ prospera ⁊ aduersa ser.xxxiij.F
Diabolus temptat aliquos quorum sunt quatuor genera sermo.xxxvij.A
Tenebre infernales dicuntur exteriores diuersimode sermo.iij.H
In tenebris erat genus humanum ignorantie in profunditate.ser.lvij.D
Terra est triplex.s.mūdialis.celestis, ⁊ infernalis.sermo.xliiij.B
Testimoniū dedit pr̄ ⁊ filius ⁊ spūssanctus qđ christꝰ fuit deus sermone.lxxj.D
In turbis tria fuerunt.ser.lj.J
Tria sunt q̄ naturalr̄ attrahūt.s.lxxxij.E
Christꝰ ad se traxit sex modis.ser.eo.B
Contristatꝰ christus ex tribꝰ.ser.xciiij.J

Vana gloria potest accidere in principio i medio ⁊ in fine sermone. v. E
Uane glorie viciū est omnib⁹ commune nec facile vinci potest propter duo sermone. xxvij. D.
Quinq; verba documēto plena dixit xp̄s sermone. iij. F
Uerbum seu sermonē dei seruantes tria bona consequuntur ser. xviij. A
Uerbū dei triplicē hz virtutē ibidem. A
Uerbi dei est triplici efficacia ibidem. B
Ueritas opponit falsitati dupliciter sermone. eodem. B
Christus quatuor veritates ponit in euāgelio. sermone. lxv. B
Ueritas est multis odiosa ibidem. D
In veritate quis peccat trib⁹ modis sermone. lix. K
Due sunt vie ⁊ duos fines viarū. sermo. xxviij. A
Quidam vadunt per viam rectam ⁊ quidā per viam distortam. lviij. B
Uia anime decedentis est multiplex: sermone. lxij. A
In via quatuor nō permittūt errare. sermone. xcv. E
Uestimenta diuersorum colorum sūt virtutes. sermone. lxxix. F
Tria genera vestium christ⁹ habuit. sermone. cx. A
Tria sunt signa viduarum. ser. lx. D.
In viduitate melius est esse quam transire ad secundas nuptias ibidem. F
Uinea mistite est ecclesia. ser. xxxiiij. B
Sepes circa vineam ecclesie est custodia angelorum. ser. ibidem. C
Uinee torcular est crux. ser. xxxiij. D
Uinee turris est fides. ibidem. E
Uinea dicitur anima ser. xxxiiij. B
Uineam id est animā deus plantauit in corpore propter tres causas ibidem. C
Uinee sunt quatuor fossores ibidem. E
Tres mali vindemiatores vineam vindemiant sermone eodem. F
Uinum purū est i celo. fex in inferno: mixtum in mundo. ser. xxxix. C
Per vinum intelligitur iocunditas mentis sermo. lxvij. F
Uirtus patientie est soror christi: virt⁹ fidei filia christi: virtus humilitat⁹ est mater christi, virtus oratiōis est nūci⁹ christi. sermone. xxiij. B
Uirtus consistit in medio qđ pz ex multis. sermo. xcvij. B
Uisio seu cognitio in presenti vita est serotina in celo meridiana: in inferno nocturna. sermone. vij. C
Ex eo qđ boni vident malos ⁊ mali bonos quinta colligunt. ser. xxxij. C
Ex visione corporis christi sancti habēt dulcedinem. sermo. lvij. F
Uisio seu respectus christi sanat vulnera peccatorum. sermo. lxxvj. H
Uita presens intelligit p̄ sinistrā et vita beata per dexteram sermone. xxix. D
Uita actiua est melior vtilior fructuosior q̄ vita contēplatiua sermone. lxij. B
Uita actiua intelligit per dauid: contenplatiua per hierlm. sermone. lxviij. B
Uite sunt duo signa. s. sensus ⁊ mot⁹ sermone. xcvj. F
Uiui deo se vidēt mortui non. ser. lxix. H
Ubera tria sunt i anima sermone. xcij. E
Unguentum est triplex. lxxiij. E
Usurari⁹ est peior iuda sermone. xlvj. C
Uulnerari voluit xp̄s in capite in manibus ⁊ in pedibus sermone. lxxxv. H
Uulnera aliquando sunt recentia: aliqñ inueterata: aliquando ⁊c. xcvij. J
Uulnera xp̄s non sine causa ostēdit in tribus locis sermone. xcviij. B
Uulnerū cicatrices xp̄s seruat rōne sui. ⁊ rōne nostri sermone. eodem. F
Uulnerum seu cicatricum representatio est pro nobis apud patrē intercessio sermone eodem. G

CFINIS.

¶ Incipit quadragesimale preclarissimi doctoris magistri Jacobi de Voragine episcopi Januensis: duos quotidie cōtmēs sermōes.

¶ In die cinerum sermo primus.

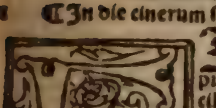

Filia populi mei accingere cilicio ⁊ conspergere cinere: luctū vnigeniti fac tibi planctū amarū. Hie. vj. Quātus solennitas quadragesimalis in sequenti dñica in choro ecclie cū hoc ⁊tuor dies precedētes addidit: vt quadragenarius numer⁹ impleat. A prima em dñica vsq; ad pascha q̄draginta duo dies sunt de db⁹ dñ ser dico dñicales subtrahuntur. solummodo. xxxvj. ieiunabis ⁊ remanēt: ⁊ ideo addunt sex quatuor dies precedētes vt sacer numerus. xl. dierum impleat quē xp̄s suo ieiunio consecrauit. Sunt tñ quedam alie rationes mystice quare pot⁹ in quarta feria q̄ in alia feria istud ieiunium inchoatur. B

¶ prima est qr i quarta feria mors xp̄i fuit tractata ⁊ cum deliberatione firmata: scz feria quarta ante dominicā de ramis. Nam tunc principes sacerdotū cū senioribus populi congregati sunt in aulā Cayphe principis sacerdotum ad quos Judas accessit: ⁊ Christū tradere promisit ⁊ illi pecuniā dare sollicite sat. Quigit penitentiā quadragesimalē faciamus vt Christo patienti cōpatiamur. Et eius mors fuit in quarta feria tractatus: tōmerito quarta feria hoc ieiunū inchoat. Scōa ratio est qm in feria quarta sol ⁊ luna ⁊c. celi luminaria creata fuerunt. In principio em creauit deus quandā nubeculā q̄ dicit fiat lux: ⁊ facta est lux: ⁊ illa nubecula tres dies solē precedentes illuminauit quadam tenui claritate quemadmodum diluculo fieri solet

Quarta aūt feria sequēti vt dictū est de⁹ fecit solē ⁊c. luminaria fecit: ⁊ tō dies illa dies plene claritatis fuit: totū autē tp̄s nostrū est tenebrosum: tp̄s aūt q̄dragesimale est lucidū tp̄s. Juxta illud Aphe. v. Eratis em aliq̄n tenebre: nūc aūt lux in dño. Cōueniens igitur fuit vt tp̄s tam lucidū in die lucida inchoationē inaperet. Tertia ratio est qr feria q̄rta dies mercurij vulgariter nūcupat. ⁊ est aūt mercur⁹ planeta celestis; qui scōm astrologos regnat in virgine: dñatur aque: sg est cū sole, est facūde: disp̄sit ei hoico ad facūdiam ⁊ eloquētiaz acquirēdā: vñ ōr Rec. xuij. q̄ gentiles vocabāt paulū mercurium qui erat dux verbi. recte igitur ieiunū in die mercurij inchoatur ad innuēdū q̄ hoico in hoc tpe debēt habere mūdiciā corporū abundātiā lachrymarū perseuerātiā bonoz operū: vt scz semp sint cū sole. i. cū Christo. Predicatores aūt debēt habere facūdiā predicationis: ⁊ ideo vt illō ieiunio faciliꝰ suspiciat: hodie sancta mater ecclesia fideles ad memoriā sue mortis inducit dū in capitibus cineres ponit ad qō et ꝓpheta iuno cētā dñs p̄ prophetam nos in ⁊bis premissis inducit dicēs Filia populi mei ⁊c. populus aūt dei est populꝰ christian⁹. Filia ergo populi dei est alia cuiuslibet xp̄iani. Quam quidem aliaz dño ad tria hortat: scz. Ad dure penitentie assumptionē: dum dicit. Induere cilicio ⁊c. Ad mortis meditationē cuz dicit cōspergere cinere ⁊c. Ad petitū dolorem cum dicit luctum fac. bi planctus amaz. Primo igitur hortat ad dure penitentie assumptionē: cum dicit mānere cilicio. B

¶ Cilicū em est indumētū duz ⁊ asperuz de pilis cameloz cōtextū per quod pniā aspera figurat: q̄ quidem meli⁹ curat petā q̄ lenis. Sicut dicit Chrys. p tria exēpla sup Mat. Primū est qr medicina aspera melius curat malos humores q̄ lenis. Scōm est qr malas herbas meli⁹ eradicat rostrum ferreum q̄ ligneum. Tertiū ē qr malos nodos lapidē meli⁹ prescindit malleꝰ ferreꝰ q̄ plūbeꝰ. ¶

¶ petōr quidez tria incommoda patit. primū est qr est plenus corruptis humoribus pctoz. ꝯ. Corrupti sunt ⁊ abomi

nabiles facti sunt iniquitatib⁹ suis ⁊ō in diget medicina.i.penitentia amara Esa. xxxviij. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. D

¶ Amaritudo eñ penitẽtium q̄ est causa magne pacis in conscientia dz esse amara amariot amarissima. Amara qr pactū qđ in baptismo cuz deo fecerat q̄ scilicet abrenunciauerat diabolo ⁊ omnib⁹ põpis ei⁹ confregit. Amariot qr timore dei posposito per multa crimina discurrit. Amarissima quia deum ⁊ eius gratiam perdidit. Unde Hiere. ij. Scito ⁊ vide qr malum ⁊ amarum est reliquisse te dominū deum tuū ecce quia peccator deū perdidit: ⁊ non esse timorem ei⁹ apud te: ecce qr etiñ timorē post posuit ⁊ abiecit: et ⁊ō p diuersa facinora discurrit a seculo cō fregistiq; tuū rupisti vincula: ecce quia pactum baptismale fregit. Scōm incōmodum est quia peccator habet multas radices malarū concupiscentiarū: que quidem extirpande sunt rostro ferreo. i. duro ieiunio vñ Colo. iij. Mortificate membra vestra que sunt super terram. Fornicationē ⁊ immunditiam i. bidinem cōcupiscentiam malam. Nisi enim male herbe radicitus extirpentur: cito germinãt malos fructus. Heb. xij. Ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediat ⁊ p illam inquinentur multi. Sūt etiñ aliqui qui malas herbas eradicat tantū quantum ad folia: ⁊ ō adhuc renascuntur: talēo sunt qui peccata quantū ad exteriora opera quandoq; relinquūt: cōsensum tamen non deserunt: ⁊ ideo inuenta opportunitate ad peccata redeunt. Alij partē radicis frangunt ⁊ aliam partē relinquūt tales sunt qui cōsensum deserūt sed tamen malas cogitationes patiūtur qui sepe in peccata relabuntur. Alij sunt qui radices herbarū funditus extirpant isti sunt qui malas cogitationes a corde suo eradicãt: ⁊ ideo viterius germinare non possunt. Tertium incommodum est quia peccator penitẽs alligat⁹ est adhuc nodis ⁊ nexibus peccatorum. Quidã tamen habent istos nexus factos de stipula. alij de feno, alij de ligno. Juxta illud. j. Corinth. tertio. Si quis supedificat lignū fenum stipulam: per q̄ trio pene purgatorij intelligũtur. Istos autem nexus nemo melius frangit malle⁹ ferreus. i. penitẽs tladura q̄ ieiunio. Unde Augu. Maiorem quisq; in se seueritatē debet exercere vt a seipsa iudicatus minus iudicetur a deo. Secūdo hortat anima ad mortis meditationem cum dicitur: conspergere cinere. sicut hodie etiā in capitibus cinere aspergimur ⁊ dicitur nobis: memẽto qr cinis es: et in cinerē reuerteris. Homo quidez de cinere est formatus: ⁊ cinerē portat corpus: ⁊ in cinerē redigẽdus est. vñ Gene. iij. Reuerteris in terrā de qua sumpt⁹ es: ecce qr de terra fact⁹ est quia pulvis es: ecce quia cinereus portas corp⁹. ⁊ in pulverem reuerteris ecce qr in pulverez siue in cinerem redigendus es. Si ergo ab aliquo peteret vñ venis? ⁊ dd portas? aut quo vadis? posset ñ dere de cinere et cinerem: ⁊ in cinerem hoc est de cinere venio: et porto ⁊ redeo in cinerem: ideo dicitur ter homini terra. Hiere. xvij. Terra terra terra: audi verbum domini. i. tu homo qui venis de terra: et portas terrā q̄ vadis in terram audi verbū domini qđ tibi hodie dicit dominus per ecclesiam suam: memento quia cinis es et in cinerē reuerteris. E

¶ Utile autē est habere memoriam hui⁹ cineris tripliciter causa. Primo quia cinis terram fecundat sic memoria mortis ad bene operandum sollicitat. Unde Gre. Valde enim se sollicitat in bono ope qui semper cogitat de extremo fine. Secundo quia ignē conservat et maxime sic est calidus quia frigidus cinis ignem extinguit: sic ⁊ memoria mortis cordi fervenier impressa gratiā spiritussancti conservat. Sunt tamen quidaz qui frigidā istā memoriā mortis habẽt sicut illi qui animam cum corpore mouturā credunt talis memoria potius gratiam extinguitq; conservet. Tertio quia cinis maculas lauat sic memoria mortis lauat omnes macias peccatorū vñ Eccl. septimo. Memorare nouissima tua ⁊ in eternū nō peccabis. lauat enim maculam superbie. Si ḍs enim ad instar pauonis gloriat in pēnis virtutum. Pedes. i. finē suum consideret. Et sic superbiā ei⁹ deponet. Eccl. decimo. Quid superbis terre ⁊ cinis. Ab

uat etiam maculas luxurie: sicut enim bestia cuz cauda expellit muscas sic homo cum mortis memoria expellit cogitationes immūdas. Gre. Nihil sic ad domādū carnis desideria valet q̄ vnusquisq; quod hic diligit q̄le sit futurū post mortē penset. Lauat etiam maculas auaricie. nullus em̄ diuitias dz congregare quando considerat q̄ in fine nihil portat nisi nuditatē, saccum ⁊ cinerē. Job. j. Nud⁹ egressus sum de vtero matris mee: nud⁹ reuertar illuc. Item eiusdem. xvj. Saccū consui super cutem meā ⁊ operui cinere carnem meam. Tertio hortamur ad peccatorū: dolorem: cum dicitur luctum vnigenitifac tibi planctum amarū. F

¶ Planctus penitētis plāctui triplici debet assimilari: scilicet plāctui matris vnigenitum plangentis plāctui draconis: ⁊ planctum structionis: vnde Wich. ij. Faciam planctū velut draconum et luctum quasi strutionū, nam dolorosior plāctus inter omnia animalia rationābilia est plāctus q̄ sit pro morte vnigeniti. dolorosior plāctus inter omnia animalia irrationabilia est planctus draconis, dolorosior inter omnia volatilia est planct⁹ strutionis. G ¶ Peccator quidem tria bona perdit. Primo animam suam: ideo dz plangere ad instar mulieris vnigenitum plangentis: vnigenita nostra est anima nostra: q̄ vnā tātū habemus. si em̄ duas haberemus possemus vna perdita sup alia cōsalari. Secūdo perdit peccat caput suū. i. deū suum: ideo dz plangere ad instar draconis, draco em̄ et quilibet serpens caput custodit ⁊ corp⁹ exponit: sic quilibet debet exponere corpus macerationi ⁊ p̄ditioni vt possit custodire caput suū. id est dominū suū. Sed dicitur quod elephas inueniens draconem in semitis caput eius cum planta conterit et draco mamum planctū facit. Sic etiā diabolus in nobis occidit dominum quando nos ad peccatū trahit: ideo debemus plangere ⁊ dolere. Tertio peccator p̄dit omnia sua merita: ⁊ ideo debet plāgere ad instar strutiōis. Strutio em̄ oua sua l pulueri calido derelinquit vt foueantur ibidē ⁊ sic ea relinq̄t sed rediens ⁊ a bestijs ea conculcata inueniens magnū vlulatū facit. Oua nostra sunt merita nostra que tunc demones conculcant quādo ad animam per consensum intrant. Juxta illud Job xx. Uadent ⁊ venient super eus horribiles: ideo peccator debet plangere et dicere. Miserere mei deus quoniam conculcauit me homo.

⁊ ¶ Eadem die cinerum.

Sermo. ij.

Comparatus sum luto ⁊ assimilat⁹ suz fauille et cineri. Job. xxx. A

¶ Miseriam conditionis humane describit sanctus Job. in verbis premissis ex parte principij, medij, ⁊ finis. Nam ex parte principij homo habet vtilitatem: quia de luto formatus: cuz dicitur Comparatus sum luto. Et ex parte medij habet vanitatem et mutabilitatem: quia multiplici mutabilitate circundatus: cum dicitur. Et assimilatus sum fauille. Ex parte finis habet miserabilem penalitatem: q̄ in cinerem redigendus: cum dicitur. Cineri. B

¶ Circa primum notandum quod licet homo sit ex quatuor elementis, deus tamen in compositione corporis humani parum posuit de tribus elementis. ⁊ multum de luto siue de terra. Elementum quidem aque manifestatur in ipsis humoribus. Elementum ignis in calore naturali et in luce visiua. Elementum aeris in respiratione status. Elementum vero terre in carne et ossibus. Et sic patet q̄ deus multum posuit de terra ibi et parum de ceteris elementis. Parum ibi posuit he igne: vt homo parum haberet de igne concupiscentie, auaritie: et iracundie et tamen aliqui videntur esse de igne facti: quia nimis sunt supra dicto igne inflammati. j. Johan. ij. Totus mundus in maligno positus est id est in malo igne. Parum etiam posuit de aere: vt homo parum haberet de elatione superbie: ⁊ tamē aliqui vident̄ esse de aere facti: quia nimis sunt sup̄bi. Nō fuit mirum si primus angelus superbiuit: q̄ nihil de luto habuit. Sed mirū est quando homo qui est vile lutum intumescit. Ec-

cle.x. Quid superbis terra ⁊ cinis. Tales pascunt vento. Osee.xij. Effraim pascis vētū. Uētus tñ nō pascit, sed inflat. Et qr sunt inflati, iō aliqua leui febre puncti statiz detumescūt. Parū etiā posuit de aqua vt homo haberet parū de leuitate ⁊ incōstātia. Et tñ aliqui vident de aqua esse facti: qr leuitate nimia agitati. Job.xxiiij. Leuis est super faciē aque. de talibus dr. Eccli.xxvij. Stult⁹ vt luna mutatur. Nā luna modo est plena: modo media: mō min⁹ q̄ media: modo vacua. sic multi in ista quadragesima incipiunt bene ieiunare: deuote orare ⁊ largas eleemosynas dare: isti sunt luna plena. Postmodum dimittunt ieiunia: tamen faciunt eleemosynas ⁊ orationes: isti sunt luna media. Et deinde dimittunt ieiunia ⁊ orationes: tamen faciunt adhuc eleemosynas: isti sunt luna min⁹ q̄ media. Deinde dimittūt totū: isti sunt luna oīno vacua. Ideo bñ dr. Stultus vt luna mutat. Multū aūt deus in cōpositione humani corporis de elemento terre posuit. Terra em̄ est elementū frigidum ⁊ infimū. Qr sicut dr Eccli.j. Terra aūt in eternū stat. Ex his ergo innuitur q̄ hō dz habere frigiditatē cōtra estum concupiscentie, auaritie, ⁊ iracundie. Dz habere inferioritatem: contra tumorem superbie: ⁊ debet habere firmitatem contra leuitatē inconstantie. ideo dicitur Eccli.v. Nō ventiles te ad oēm ventum: ecce q̄ non debet habere eleuationē superbie. Esto firmus in via dñi: ecce q̄ non debent habere infirmitatem incōstātie. Esto mansuet⁹ ad audiendum verbū dñi vt intelligas: ecce quia non debet esse inflatus iracūdia sed patiens ⁊ mansuetus. Secunda miseria hominis attēditur ex parte medij: id est ipsius vite: que est medium inter natiuitatem ⁊ mortem. In qua quidem vita homo habet mutabilitatē. ⁊ ideo assimilatur fauille. Sicut enīz fauilla est leuis ⁊ leui flatu dispergit. Sic vita hominis est instabilis et multiplici variat mutabilitate. Unde Job.xiij. Hō natus de muliere breui viuens tēpore. ¶ ¶ Istam autem mutabilitatem habet homo in corpore, in mente, ⁊ in operatione. Prima est ad similitudinem herbe. Secūda ad similitudinez statue. Tertia est ad similitudinem vmbre. Primo quidē herba viret: deinde floret: deinde arescit: vltimo marcescit. Sic corpus hois viret in sanitate. floret in iuuentute. arescit in senectute. marcessit in morte. Esa.xj. Omnis caro fenū. et ois gl'ia eius quasi flos feni exiccatū est fenum et cecidit flos ⁊c. ⁊ Jaco.j. Ortus est sol cū ardore. ⁊ arescit fenum. ⁊ flos ei⁹ decidit. ⁊ decor vultus ei⁹ deperijt. Scda mutabilitas est in mente. Nā secundū Bern. mēs nostra a mūdo habet cogitatiōes curiosas a carne. voluptuosas a diabolo maliciosas. Potest etiā dici q̄ a deo habet cogitatiōes gratiosas. Cogitatiōes aūt gratiose sunt qñ q̄s cogitat qualiter pōt placere deo per cōtēplationē, ⁊ ꝓximo per ēdificationez. Cogitatiōes curiose sunt qñ mēs seipsa deserta trāsit ad inuest: gādū aliena. Cogitatiōes voluptuose sunt qñ hō carnalibus delectatiōib⁹ patit. cogitatiōes aūt maliciose sunt quādo hō cōtra innocētes fraudes mollitur. Magna igit mutabilitas est quando mens humana mutat de cogitationibus gratiosis: in cogitatiōes curiosas. de curiosis in voluptuosas. de voluptuosis: in maliciosas. et ista mutabilitas ē ad similitudinē statue nabuchodonosor. Naz sicut dr Dan.iij. Caput ei⁹ erat de auro pect⁹ et brachia de argēto: vēter et femora de ere. tibie ex ferro: ⁊ pedes de luto. Tunc igitur mens est aurea ⁊ argentea quando habet cogitationes gratiosas. hoc est quādo fulget corā deo per cōtemplationē: ⁊ proximo per cōuersationē. Tūc enim est erea quādo habet cogitatiōes curiosas, es enim sonoꝝ est. Tunc est ferrea quādo habet cogitationes maliciosas ꝑ quas ceteros oppmit. Tunc est lutea quando habet cogitationes voluptuosas. Tertia mutabilitas ē in operatione. Opera enim mūdanorum sunt circa acquisitionem diuitiarum ⁊ honorum. Et ista mutabilitas est ad similitudinem vmbre. Nā vmbra hominis aliquando precedit. aliquādo sequitur: aliquādo a latere comitat. Illaz que precedit homo nō pōt cōprehēdere illā q̄ subsequit nō potest homo effugere: illā q̄ cōcomitat cito ꝑdit. Si est de diuitijs ⁊ honoribus mundi. q̄ aliqñ precedunt et fu-

gimt.ita ꝙ nō potest homo eos cōprehē
dere sine magno labore. Aliquando sub
trahunt et se ingerūt: et ih nō possunt pos
sidere sine mētis turbatione et timore. Et
pter ista duo dr Eccl.xj. Si diues fue
ris nō eris immunis a delicto. Si esu
rit fueris nō apprehēdes: si ñcurre
ris nō effugiēt aliqñ cōmistā sz th cito
perdunt, nec possunt pdi sine dolore. Jō
dr Eccl.iij. Dimitte cōseruate in malum
dñi sui perecunt in afflictione pessima: ecce
ista inflabilitas in diuitijs v honorib⁹
inuenit qz nō habite requirūt labore ha
bite ingerūt mētis turbationē et timorem
perdite adducūt dolorē. Tertia miseria
hoīs attenditur ex parte finis. i. mortis:
vbi homo futurus est cinis. Jstius aūt ci
neris memores esse debem⁹ ideo in hac
die cineramur. Et sup caput nostrū legit
lectio ꝙ dicit Memento hō qz cinis es ꝛc.
Ista aūt memoria mortis, valet ad cōte
nendū eas ꝙ homines mundani appetūt.
Desiderant em diuitias cumulare, super
alios ascendere: corpus delitiose pasce
re, et animam in voluptatib⁹ enutrire. D.
¶ Post mortē autez recipiūt quatuor he
redes sz parētes. bestias. vermes. et des
mones. Parentes diuitias rapiunt. ideo
finitum est eas cū tāto labore acquirere.
Quas oportet alijs dimittere et nihil ses
cū portare. ps. Relinquunt alienis diui
tias suas Eccl.iij. Sicut egressus est nu
dus de vtero matris sue, sic reuertetur et
nihil secum afferet de labore suo. Secun
di here des sunt bestie: que super foueas
ascendunt et stercora ibi faciūt. et ossa pe
dibus frangunt. Stultus est igitur super
alios velle ascēdere per bonorum excel
lentiam. qm̄ post modicuz tempus bestie
ascendunt super eorum foueā. Tertij he
redes sunt vermes qui eoruz corpus co
medunt. Job.xxj. Simul in pulvere dor
miēt: et vermes operient eos. Stultū est
igit carnē suā impinguare ꝙ dz post mo
dicum vermibus esse cibus. Quarti here
des sunt demones qui animā rapiunt. vt
patet de illo qui animam suaz in delicijs
tenebat dicens. Anima mea multa bona
habes. ec. vt patet Luc.xij. cui respōsuz
est. Stulte hac nocte animam tuam repe
tūt a te. i. demones. De istis heredibus.
dr Eccl.x. Cū est mortuus homo hereditas
bit serpētes et bestias et vermes. Ecce ḡ
les heredes ptō: post mortē receptus
est. i. bestias super foueā ascendētes, ver
mes carnes corrodentes, serpētes infer
nales alam deuorātes. Et serpentes ter
restres. i. parentes: terram seu bona ter
rena comedētes. i. terrenas diuitias ra
pientes. Jstos quatuor heredes quos ha
bet homo post mortē tāgunt. Job.v. Cō
terent in porta hoc refertur ad bestias q̄
sepe ossa conterunt in porta. i. in fossa. Ca
ius messem fameliscus comedet: hoc re
fert ad vermes qui comedūt messem. i.
carnem, quā malo semine seminauit. Jux
ta illud Bal. vj. Qui seminat in carnez
de carne metet et corruptionē. Et ipuz ra
piet armatus, hoc refert ad demones q̄
nostris malis operib⁹ se armāt: et bibunt
sitientes diuitias ei⁹, hoc refert ad parē
tes: qui magno desiderio ei⁹ diuitias ras
pūt: et p ista sua nulliā elemosynā faciūt.

3 ¶ Feria.v. post cineres. Ser.j.

Cum intrasset
Jesus capharnaū accessit
ad eum Centurio rogās eū
dicens dñe puer meus iac
cet in domo paralyticus et
male torquet. Matt. viij. Judea tunc tē
poris erat tributaria Romanis et Roma
ni per vniuersam iudeā tribunos pone
bāt: et centuriones: vñ iste centurio a Roma
nis fuerat ibi positus et sub ptāte sua cen
tū milites habebat: hic quēdā seruū suū
sibi pciosum habebat qui para⁹ticus
erat: ihū accessit ad iesum rogans, vt eum
sanaret: sed nō videt ꝙ primo personaliter
accesserit nec rogauerit. dicitur em Luc.
vij. Misit ad eū seniores rogās eū vt ve
niret et sanaret seruum suum: ideo dicit ꝙ
personaliter nō iuit: nec rogauit sed per
nūcios. i. per seniores iudeorum. Pōt ih
dici ꝙ personaliter venit: sz iudeis tanq̄
familiarib⁹ xp̄i verbū suū ꝓmisit. In hoc
igitur euāgelio de trib⁹ personis fit mē
tio. i. de seruo patiēte. de Centurione sup
plicāte. et de xpo subueniēte. ¶ Circa pri
mū. i. circa seruū notandū est ꝙ ipse tria
incōmoda patiebat: qz iacebat, paralyti
cus erat, et malet etquebatur: ppter ho

ria merito signat petrū. ¶ Petr⁹ em̄ flecti. i. in iudicijs petrū desecit ⁊ fetet. Johel. j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Sūt ät q̄dā q̄ stät ⁊ vltra nō p̄cedūt. sic tepidi ⁊ negligentes: ⁊ isti sunt mali. Apoc. iij. Utinā frigid⁹ esses aut callid⁹. Sz quia tepid⁹ es incipiā enomere ex ore meo. Alij sunt q̄ retrocedūt sicut recidiuantes ⁊ isti sunt pessimi. Mat. xx. Nemo mittēs manū ad aratrū ⁊ respiciēs retro apt⁹ est regno dei. Alij sunt q̄ iacēt i iudicijs suis quiescentes ⁊ isti sunt pessimi. Jere. xlviij. Requiuit in fecib⁹ su⁹. Sebo peccator est paralyticꝰ habet em̄ paralyticꝰ motū inordinatū in mēbris. Eodem mō petrꝰ inordinate mouet. ¶ Est aut̄ secundū dionysiū tripler motꝰ. scz circularis obliquus ⁊ rectꝰ. Motꝰ circularis est quo quis mouet p amorē ad mundū. talis em̄ per opa mūdi oblectamēta circumū facilit̄ nō inuenientes satietatez sed famē. ps. Famē patiēt vt canes. et idē in circuitu impij ambulāt. Motꝰ aut̄ obliquꝰ est quo quis mouetur p amorem ad semetipsum: nō em̄ ad alios amorē portigit, sz ad seipsum reflectit. de isto amore dicitur. ij. Thimo. iij. In nouissimis diebus instabunt tēpora periculosa ⁊ erunt homines seipsos amātes. Motꝰ rectꝰ est quo ds mouetur ad deū p amorē nō em̄ circuit per mundum nō reflectit amorē ad seipsum. sed directe ad deum. Cāt. j. Recti diligūt te. ⁊ Ezech. j. pedes eorū pedes recti: q̄n igit aliquis inordinate mouet p amorē, aut ad mūdum, aut ad seipsum. tūc paralyticus. q̄n vero ordinate mouetur ad deū tūc paralyticus curatus est. Tertio petrꝰ male torquet: ⁊ hoc ꝓpter malā cōscientiā q̄ ipsum afflixit ⁊ torquet. Mala em̄ cōscientia est sicut vermis aiam semp mordens cuius morsus habet acerbitatē cōtinuitatē, ⁊ perpetuitatē. De quib⁹ primis Job. xxx. Nocte os meū perforat dolentib⁹ ⁊ qui me comedunt nō dormiunt. De tertio ht. Esa. lxvj. vermis eorū nō morietur. Circa personā Cēturionis quattuor dēmōstrant cōmendabilia. sicut dicit Chrys. scz bonitas humilitas, fides ⁊ sapientia. Bonitas est in hoc apparet q̄ seruum paralyticū nō q̄erit nec desperat sed ad xp̄m accedens studiose pro eo rogauit. nō em̄ desperabat in seruo seruilem conditionē, q̄ sciebat se cū illo vnū dñm habere ꝯmunē. ¶ Dñi em̄ cū seruis suis velint nolint ꝯtes tuor cōia hñt. Unū est ex parte principij. quia oēs ab vno dño ⁊ de eodē luto sunt formati ⁊ oēs nudi ⁊ pauperes nati. Job. xxxiij. Ecce ⁊ me sicut ⁊ te fecit de⁹ et de eodē luto: ergo quoq; format⁹ sum. Uñ Sap. vij. Nemo ex regib⁹ habuit aliud nativitatis initiū. Scōm ex parte medij: q̄ oēs mortales ⁊ breues vite. Eccle. x. Dies potēt⁹ brevis vite: ⁊ Job. xiij. Breues dies hoīs sunt. Tertiū ē ex parte finis, q̄ oēs in eādē mortis putredinē redeunt. Job. xvij. putredini dixi: pr̄ me⁹ es ⁊c. Quartus est ex pte fortis: q̄ oēs sub vno iudice rōnē reddere compellunt. ij. Cor. v. Oēs nos manifestari oportz añ tribunal xp̄i. vt referat vnusq̄sq; ꝓut gessit i corpore suo: siue bonū siue malū. Sebo i cēturiōe fuit magna humilitas cū dicit, nō sum dign⁹ ⁊c. vñ Aug. dicēdo se esse indignū fecit se dignū nō vt ei⁹ parietes: sz in ei⁹ cor intraret xp̄s. Nō em̄ esset magna felicitas si de⁹ intraret parietes eius ⁊ nō esset in pectore ei⁹ Chrysost. Qz idis gnū se dicit suscipiēdo xp̄m i domo dign⁹ fact⁹ est regno. ¶ Tertio fuit i Cēturiōe magna fides. cū dixit. tñ dic ẅbo et sanabit puer me⁹. In deo p̄siderat ẅbā. velle ⁊ opus. Uerbū aūt dei est potestatis nū. Eccli. viij. Sermo illi⁹ ptāte plen⁹ē. vñ. ps. Je dixit ⁊ facta sunt. Uelle dei est operatiuū. Aug. Eius facere est ⁊ se fieri velle. ps. Oia quecunq; voluit dñs fecit. Op⁹ dei est manēs in eternū. Eccli. xlij. Dicit q̄ oia opa q̄ fecit de⁹ p̄seuerāt i eternū. Leprosus igit petijt velle dei qđ est operatiuū cū dixit. Uñe si vis, potes me mūdare. Mat. viij. Propheta petit op⁹ dei qđ est manēs i eternū cū ht. Cōfirma hoc de⁹ qđ operat⁹ es i nobis. Jste aūt Cēturio ẅbū dei petijt qđ ptāt nū ⁊ cū dixit. Dic tñ ẅbo: ⁊ sanabit puer me⁹. Quarto i Cēturiōe fuit magna sapia cū a minori argumentū dicēs. Nā ⁊ hō suz sub ptāte ẅbo sub me milites. ¶ Jste ät milites triplr pñt accipi. Prio, pōpis ägelis: nec dicatis potes ipse re ägelos istuc q̄ sunt milites tui q̄ statim suo ministerio infirmitatē fuga-

bũt. Augu. Si ergo hõ sub ptãte habeo ptãtẽ iubẽdi q̃ntũ potes tu: cui seruiũt oẽs ptãtes. Uel pñt accipi ꝓ infirmitatib⁹ et sanitatib⁹ corporalib⁹: acsi dicat: potes dicere ifirmitati, recede, ⁊ statim recedet sanati vt veniet, ⁊ statim penitet: vel pñt accipi pro bonis cogitationibus ⁊ malis: vñ dr̃ Haymo. pñt ꝑ subiectos Cẽturionis bone vel male cogitationes accipi: malis autẽ vt dicamus vt recedãt, et recedũt: bonas aũt vocem: ⁊ venient. ¶ Circa personã xp̃i notãdũ ꝙ xp̃s dixit quinq; verba multiplici documento plena. Primũ fuit verbũ magne humilitatis cũ dixit. Ego veniã, ⁊ curabo eũ. glo. Magna est humiliatio, qꝛ seruũ dignatus est visitare: ad filiũ quidẽ reguli ire noluit, ne diuitias honorare videret. Ad istum aũt seruũ venire voluit, ne seruilẽ ꝯditionẽ spernere videret. G ¶ Notandum aũt ꝙ xp̃s aliqñ inuitat⁹ ire noluit: sicut ad filiũ reguli, aliqñ nõ inuitat⁹, ire voluit sicut, hic. aliqñ inuitat⁹, iuit sicut ad filiã archisynagogi, ex quib⁹ dat intelligi ꝙ xp̃s aliquaꝝ, orones nõ exaudit. De quib⁹ dr̃ Jacobi. iiij. Petitis ⁊ nõ accipitis: eo ꝙ male petatis: aliquoꝝ desideria preuenit. Sap. vj. Preoccupat enim eos q̃ se cõcupiscũt vt se prior illis ostendat. Aliquos ad votum exaudit. ps. Clamauit ad me: ⁊ ego exaudiã eum. Scdm fuit, verbũ equitatis in eo ꝙ fidẽ centurionis cõmendauit: licet em̃ esset gẽtilis, tñ eius deuotionẽ nõ respuit, sed laudib⁹ extulit dicẽs. Nõ inueni tãtã fidem in israel. Act. x. In veritate cõperi ꝙ nõ est acceptor ꝑsonarũ deus: ꝙ tũc dixit: nõ inueni tantã fidem in israel. intelligit de pñti tpe: qꝛ in patriarchis ⁊ ꝓphetis maiorẽ inuenit: ⁊ intellige beatã virginẽ semper exceptã. De aplis aũt quidã dicũt ꝙ cũ de nouo essent ꝯuersi, nõ erãt tũc tpis tãte fidei: vel non inueni tantã fidem. i. tam felicẽ, qꝛ apli anteq̃ crederent multa signa viderũt. Iste aũt nullũ signũ viderat vel nõ inueni tantã fidẽ in israel. i. tãte fidei cõfessionẽ, nullus em̃ ita aperte ꝯfessus fuerat ei⁹ maiestatẽ. Tertiũ ꝟbũ fuit magne gr̃e q̃ ad saluãdos: cũ dixit. multi veniẽt ab oriẽte ⁊ occidẽte, ⁊ recũbent ⁊c. Et non solum ab oriente ⁊ occidente: sed etiã a septẽtrione ⁊ meridie. Illi veniũt ab oriẽte q̃ cõuertunt in iuuentute. Illi ab occidẽte, q̃ ꝯuertunt in senectute. Illi ab aquilone, q̃ inter aduersa seruãt patiẽtiã. Illi a meridie, q̃ inter prospera seruãt tẽperantiã. Quartũ ꝟbũ fuit magne iustitie quo ad dãnãdos. cũ dixit. Filij aũt regni. i. q̃ fuerãt nati pro regno habẽdo: sꝫ reddiderũt se idignos, eijcient in tenebras exteriores. H. ¶ Dicunt aũt tenebre infernales exteriores respectu interioꝝ quas pctõres in hac vita habuerũt, vel dicunt exteriores tenebre, qꝛ sunt extra ambitũ diuine mie. Pctã enim prout cõsiderant in pñti, sunt tenebre interiores: qꝛ sunt intra ambitũ mie dei, qꝛ adhuc pñt miam dei obtinere: sꝫ ꝓut. cõsiderant in futuro: sũt tenebre exteriores qꝛ sunt extra ambitũ mie dei: vel dicunt nebre exteriores, qꝛ sunt extra oẽm diez: in celo quidem sunt dies sine tenebris in mũdo, sunt tenebre cũ diebus, in inferno sunt tenebre sine dieb⁹. Quintũ ꝟbũ fuit magne potẽtie. cũ dixit. Uade: ⁊ sicut credidisti fiat tibi. Alij medici sanãt cũ labore, cũ morosa dilatiõe ⁊ imꝑfecte. Iste autẽ medic⁹ est tãte potẽtie ꝙ sanauit faciliter. i. solo ꝟbo: qñ dixit. Uade, ⁊ sicut credidisti fiat tibi. Sanauit velociter, qꝛ statim illa hora sanatus est. Uñ sequit: ⁊ sanat⁹ est ex illa hora: sanauit perfecte: qꝛ in corpe ⁊ ala credit fuisse sanatus.

4 ¶ Eadẽ. v. fer. post Cine. Ser. ij.

Accessit ad eũ cẽturio rogãs eũ ⁊ dicẽs. Dñe, puer me⁹ iacet i domo paralitic⁹ ⁊ male torquet. Mat. viij. Tota itẽtio ecclesie in ista quadragesima est vt pctõres ad pniam redeãt. Et qꝛ hoc ꝑ se nõ possunt: sctõꝝ orones debẽt postulare: ⁊ in dei mia sperare. Jõ in presenti euãgelio tria ponunt. Primo misera paralitici cõditio ꝑ quã pctõr intelligit. cũ dr̃. Puer. Scdo cẽturionis supplicãtis deuotio, per quã signat ꝙ debemus ad sctõs viros recurrere q̃ pro nobis intercedãt: cũ dr̃. Accessit ad eũ cẽturio ⁊c. Tertio benigna xp̃i curatio: ꝑ quã notat ꝙ de dei mia semꝑ debemus spe-

430

rare cū dicit. Ego veniā ⁊ curabo eū. ¶ Circa primū notādū q̄ misera q̄dilo istius pueri in trib⁹ erat. Nā ⁊ fern⁹ erat paralitic⁹. ⁊ male torq̄bat. Ideo merito signat petrū, d̄ē ⁊ fu⁹ pct⁹ ⁊ diaboli ⁊ oīs vicios⁹ Joh̄. viij. Dic d̄ facit petr⁹ huius est pcti. ⁊. ij. per. ij. ¶ Q̄d⁹ spat⁹: ei⁹ fu⁹ est Aug. Petr⁹ fern⁹ est tot d̄nos⁹ quot vicios⁹. Jere. v. Scruiebis dīs alienis. ⁊ dixit dīs in plurali: q⁹ supb⁹ ⁊ fern⁹ luc. xvi. Homo quidā erat diues qui induebatur purpura ⁊ bysso. Et epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus qui iacebat ad ianuam eius plenus vlceribus. Et cupiebat saturari de micis que cadebant de mensa diuitis. Sed tamen canes veniebant et lingebant vlcera eius. Factum est autem vt moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum Abrahe. Mortuus est autem et diues et sepultus est in inferno. Leuauitque oculos suos cum esset in tormentis et videt Abraham a longe et Lazarum in sinu eius. Et ipse clamans dixit: Pater Abraham miserere mei et mitte Lazarum vt intinguat extremum digiti sui in aqua et refrigeret linguam meam quia crucior in hac flamma. Et dixit Abraham: Fili recordare quia recepisti bona in vita tua et Lazarus similiter mala nunc autem hic consolatur tu vero torqueris. Et in his omnibus inter nos et vos chaos magnum firmatum est. Hec ille. Nō fuit dignus vt intret sub tectū meū. Habuit fidez de christo cū ait. Sed tantum dic verbo ⁊c. Ista aūt tria taliter ordinantur: q⁹ compassio oratōnem formet, humilitas in celum subleuet, fides omnia impetret Oratio igitur quā formā cōpassio, multū est acceptabilis deo. Chry. Pro se orare nature est, pro aliis vero dei gratie. Pro se orare, rei necessitas cogit pro altero aūt charitas fraternitatis hortatur. Dulcior aūte est ante dominum oratio nō quā necessitas vel transmittit: sed quā charitas fraternitatis hortatur. Humilitas aūte orationem sic formatam habet in celos subleuare. Eccl. xxxv. Oratio humiliātis se nubes penetrat. Fides aūt orationē sic formatā ⁊ sic eleuatam omnia impetrare facit. Mat. xi. Omnia quecūq; orātes petitis, credite q⁹ accipietis ⁊ fiet vobis. ¶ Circa tertium scilicet xpi curationem notandū q⁹ curauit velociter siue faciliter. quod est cōtra illos qui nimis faciūt se rogari. Christus aūte mox vt centurio eum rogauit. respōdit. Ego veniam ⁊ curabo eum. Sic facilis christus fuit ad curandū. Dauid qui curauit tribus syllabis quādo dixit. peccaui. Sic facilis fuit ad curādū petrū negantē qui curauit paucis lachrimis. Sic facilis fuit ad curandū publicanū orantem curauit quinq; verbis quādo dixit. deꝰ p̄picius esto mihi peccatori. Sēd curauit eū liberaliter q̄d est cōtra multos qui nimis magna salaria petūt xp̄o aūt tā le-

Circa primū notādū q⁹ misera q̄dilo istius pueri in trib⁹ erat. Nā ⁊ fern⁹ erat paralitic⁹. ⁊ male torq̄bat. Ideo merito signat petrū, d̄ē ⁊ fu⁹ pct⁹ ⁊ diaboli ⁊ oīs vicios⁹ Joh̄. viij. Dic d̄ facit petr⁹ huius est pcti. ⁊. ij. per. ij. ¶ Q̄d⁹ spat⁹: ei⁹ fu⁹ est Aug. Petr⁹ fern⁹ est tot d̄nos⁹ quot vicios⁹. Jere. v. Seruietis dīs alienis. ⁊ dixit dīs in plurali: q⁹ supb⁹ ⁊ fern⁹ luc. xvi. Homo quidā erat diues qui induebatur purpura ⁊ bysso. Et epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus qui iacebat ad ianuam eius plenus vlceribus. Et cupiebat saturari de micis que cadebant de mensa diuitis. Sed tamen canes veniebant et lingebant vlcera eius. Factum est autem vt moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum Abrahe. Mortuus est autem et diues et sepultus est in inferno. Leuauitque oculos suos cum esset in tormentis et videt Abraham a longe et Lazarum in sinu eius. Et ipse clamans dixit: Pater Abraham miserere mei et mitte Lazarum vt intinguat extremum digiti sui in aqua et refrigeret linguam meam quia crucior in hac flamma. Et dixit Abraham: Fili recordare quia recepisti bona in vita tua et Lazarus similiter mala nunc autem hic consolatur tu vero torqueris. Et in his omnibus inter nos et vos chaos magnum firmatum est. Hec ille. Nō fuit dignus vt intres sub tectū meū. Habuit fidez de christo cū ait. Sed tantum dic verbo ⁊c. Ista aūt tria taliter ordinantur: q⁹ compassio oratōnem formet, humilitas in celum subleuet, fides omnia impetrat Oratio igitur quā formā cōpassio, multū est acceptabilis deo. Chry. Pro se orare nature est, pro aliis vero dei gratie. Pro se orare, rei necessitas cogit pro altero aūt charitas fraternitatis hortatur. Dulcior aūte est ante dominum oratio nō quā necessitas vel transmittit: sed quā charitas fraternitatis hortatur. Humilitas aūte orationem sic formatam habet in celos subleuare. Eccl. xxxv. Oratio humiliātis se nubes penetrat. Fides aūt orationē sic formatā ⁊ sic eleuatam omnia impetrare facit. Mat. xi. Omnia quecūq; orātes petitis, credite q⁹ accipietis ⁊ fiet vobis. ¶ Circa tertium scilicet xpi curationem notandū q⁹ curauit velociter siue faciliter. quod est cōtra illos qui nimis faciūt se rogari. Christus aūte mox vt centurio eum rogauit. respōdit. Ego veniam ⁊ curabo eum. Sic facilis christus fuit ad curandū. Dauid qui curauit tribus syllabis quādo dixit. peccaui. Sic facilis fuit ad curādū publicanū orantem curauit quinq; verbis quādo dixit. deꝰ p̄picius esto mihi peccatori. Sēd curauit eū liberaliter q̄d est cōtra multos qui nimis magna salaria petūt xp̄o aūt tā le-

ne philosophie q⁹ philosophi posuerāt duo dolia in limine dom⁹ Tonis: vnū plenum vino, ⁊ aliud plenū aceto, de q̄b⁹ ingredientes bibere oportebat. Dom⁹ Tonis est mundus iste, dolia vino plenū est ꝓsperitas: dolia plenū aceto, est aduersitas. De q̄b⁹ oportet gustare oēs mūdū ingredientes. Pessime torq̄tur petr⁹ inter petā. Amb. Que pena grauior q̄ iterius vulnus. f. cōscientie. Nōne hoc magis fugit dū q̄ mors, q̄ exilium, q̄ dispēdium? ¶ Circa scōm. f. orationē centurionis notandū q⁹ ei⁹ oratio exaudiri meruit ꝓpter tres comites quos secū habuit. f. fraternā cōpassionē humilitatē ⁊ fidē. Habuit enim cōpassionem in seruo, qui tam male torquebatur. humilitatem de seipso: cuz dixit. Nō sum dignus vt intres sub tectū meū. Habuit fidez de christo cū ait. Sed tantum dic verbo ⁊c. Ista aūt tria taliter ordinantur: q⁹ compassio oratōnem formet, humilitas in celum subleuet, fides omnia impetrat Oratio igitur quā formā cōpassio, multū est acceptabilis deo. Chry. Pro se orare nature est, pro aliis vero dei gratie. Pro se orare, rei necessitas cogit pro altero aūt charitas fraternitatis hortatur. Dulcior aūte est ante dominum oratio nō quā necessitas vel transmittit: sed quā charitas fraternitatis hortatur. Humilitas aūte orationem sic formatam habet in celos subleuare. Eccl. xxxv. Oratio humiliātis se nubes penetrat. Fides aūt orationē sic formatā ⁊ sic eleuatam omnia impetrare facit. Mat. xi. Omnia quecūq; orātes petitis, credite q⁹ accipietis ⁊ fiet vobis. ¶ Circa tertium scilicet xpi curationem notandū q⁹ curauit velociter siue faciliter. quod est cōtra illos qui nimis faciūt se rogari. Christus aūte mox vt centurio eum rogauit. respōdit. Ego veniam ⁊ curabo eum. Sic facilis christus fuit ad curandū. Dauid qui curauit tribus syllabis quādo dixit. peccaui. Sic facilis fuit ad curādū publicanū orantem curauit quinq; verbis quādo dixit. deꝰ p̄picius esto mihi peccatori. Sēd curauit eū liberaliter q̄d est cōtra multos qui nimis magna salaria petūt xp̄o aūt tā le-

beralis, fuit q nihil a centurione petiit nisi fidē cū dixit: vade ⁊ sicut credidisti fiat tibi. Sic liberalis fuit xp̄s apostolis quib⁹ pro paruis rhetibus regnū celoꝝ dedit. Sic liberalis fuit vidue. quā p duob⁹ minutis iustificauit, Sic liberalis est olb⁹ q̄ bonā volūtatē habēt ⁊ aque frigide calicem remunerat: vt habet Matth. ix. Tertio curauit totaliter qd cōtra multos qui ab vna infirmitate liberant: ab alia liberare non possunt. Xp̄s aūt istum perfecte liberauit. ideo dicit. Et sanat⁹ est puer ex illa hora. F ¶ Hic notandū est q quidaz sunt paralitici, quantū ad sensum: sed nō quantū ad motum. Sicut sunt heretici q̄ videntur habere motū operationis bone sed nō habēt sensum fidei recte. Et ideo paralitici sunt: quia sicut dicit Hebre. xi. Sine fide ipossibile est placere deo. Alij sunt paralytici q̄tum ad motū, sz nō q̄tū ad sensuz: sicut sunt mali xp̄iani q̄ de deo bene sentiūt, sed ad bona opera faciēda moueri nolunt. De quibus dr. i. Thim. i. Confitent se nosse deū: factis autē negāt et Jac. ii. Fides autē sine operibus mortua est. Alij autē paralytici quantum ad sensum ⁊ motū sicut sunt multi pessimi et scelerati q̄ nec habēt fidē, nec aliqua bona opera faciūt. De quibus dicit in epl'a Jude. Hi sūt arbores autūnales bis mortue. Qñ igit xp̄s reddit alicui sensum fidei recte et modū operationis, tūc paralysis perfecte curatur. rogemus ⁊c.

¶ Feria sexta post cineres. Sermo. i.

Audistis quia dictū est ātiq̄s. Diliges pximum tuuz ⁊ odio habebis inimicum tuuz. Mat. v. Sic est de amore cordis sicut est de naturali corporis calore. Calor enim naturalis aliquādo est nimis paruus sicut in puero: aliqñ est inimicis defectiuus sicut i sene: aliquādo est nimis inordinatus: sicut in febricitāte: aliquādo est magn⁹ perfectus: ⁊ inordinat⁹: sicut in viro bene complexionato ⁊ perfecte sano. A ¶ Eodē modo amor cordis aliquando est nimis paruus sicut qñ quis tantum diligit amicum: aliquādo est nimis defectiuus sicut quādo quis diminute ⁊ imperfecte diligit deū: aliquādo est nimis inordinat⁹ sicut qñ q̄s inordinate diligit seip̄m aliqñ est magn⁹: ordinat⁹ ⁊ perfectus scz quādo quis diligit inimicū ⁊ perfecte diligit deū: ⁊ ordinate seipsum. Dñs igitur in p̄nti euāgelio nos retrahit ab amore paruo ⁊ diminuto ⁊ inordinato: ⁊ inducit nos ad amorem magnū perfectū: ⁊ ordinatū. Primo igitur retrahit nos ab amore paruo ⁊ diminuto qui est diligere amicum: ⁊ inducit nos ad amorē magnū ⁊ latū: qui est diligere inimicū: cū dr. Audistis qr dictū est antiquis. Diliges pximū tuū ⁊ odio habebis inimicum tuū. Ego autē dico vobis diligite inimicos vestros. B ¶ Circa q intelligendū est q odium quadrupliciter pōt cōsiderari: aut put est in animo: aut put exterius manifestat in aliquo rācoris signo: aut prout est in contumelioso verbo: aut potest i iniurioso fctō. C ¶ Circa istā quadruplicē differentiā odij xp̄s vult vt inimicos quadrupliciter diligam⁹. Primo in animo, iō dicit diligite inimicos vestros. Secūdo in facto. ideo dicit his q̄ vos oderūt. Tertio in signo: ideo subdit. Et orate p psequētib⁹ ⁊ calūniātib⁹ vos. Magnū et signū amorz est p inimicis orare. Quarto i ꝟbo ipsos salutādo. Unde subdit. Si salutaueritis fratres vestros tm̄ ⁊c. Istaz quadruplicē dilectionem oēs homines debent impēdere inimicis saltē in cōmuni. Debemus em̄ diligere inimicos in animo inquantū sunt creature dei bone. Jō dicit. i. Thim. iiij. omnis creatura dei bona. Si quis igitur in suo inimico odiret naturam dei: in statu salutz nō esset. Debēt etiā homines orare pro inimicis saltem in cōmuni. Si enim aliq̄s p omnib⁹ fidelib⁹ oraret ⁊ ab illis orationib⁹ gñalib⁹ inimicos excluderet: in statu salutis non esset. Perfecti autem pro inimicis orare debēt nō tm̄ in generali: sz etiā i speciali. Similiter si aliquis aliquod collegiū vel aliquā multitudinē hominū salutaret ab illa salutatione gñali inimicos includere nō debet. ⁊ si excluderet, in statu salutis non esset. Perfecti em̄ nō tantuz in generali, sz etiā in speciali orare ⁊ salutare debēt. Similiter si aliquis aliq̄ beneficia alicui cōitati exhiberet, nō essent inimici ⁊ talib⁹ be-

ret, viderek q̄ linozē retineret. Cōtra illō
qō dr Leui. xix. Nō ḡras vltionē: nec me
moteris iurie ciuiū tuoꝝ. In casu tñ ne
cessitatis, tenenk etiā oēs inimici benefi
cia exhibere. Iuxta illud. ſ. Joh. iij. Qui
habuerit substātiā hui⁹ mūdi, r viderit
fratē suū necessitatez habere, r clauserit
viscera sua ab illo, quō charitas manet
in illo? Perfecti aūt debēt inimicis bñfi
cia exhibere, nō tantū in cōi, ſz etiā in spe
ciali. Nō tantū in articulo necessitatis, ſz
etiā sine articulo necessitatis: qr ad ipos
spectat nō vinci a malo, ſz etiā vincere in
bono malū sicut dr Rom. xij. Scdo, domi
nus retrahit nos ab amore defectuo et
impfecto q̄ est impfecte diligere: cū dicit
Estote ḡ pfecti rc. ſcz in amore dei: sicut r
pr̄ vester celestis. i. sicut de⁹ pf dilig r nos
pfecte, sic nos ipm pfecte diligere debe
mus. Ille aūt pfecte deū diligit: q̄ ipz pl⁹
diligit ḡ sua. Cañ. viij. Si dederit hō oēz
substātiam dom⁹ sue p dilectiōe ḡsi nihil
despiciet eaz. Plusq̄ seipm. Ideo dicit, q̄
non accipit crucē suā, ſcz seipm mortificā
do ꝓpter me: nō est me dignus. plusquaz
suos. Matth. x. Qui amat patrē r matrē
plusq̄ me nō est me dignus. D Ihs tri
plici mō xp̄s etiā nos dilexit plusq̄ suaz:
i. plusq̄ regnū: r domū suā plusq̄ suos. i.
angelos q̄ erāt hereditas sua: qr eos di
misit, r nobiscū parētelē fuit. Plusq̄ se
ipm: qr ꝓpter nos seipz i mortē tradidit.
De his trib⁹ dicit Hiere. xij. Relinq̄ domū
meā dimisi hereditatē meā, dedi dilectā
aiam meā i manib⁹ inimicoꝝ rc. Tertio
xp̄s retrahit nos ab amore inordinato q̄
ds ordinate diligit seipm: cū ait. Attēdi
te ne iustitiā vestrā faciatis coram homi
bus. Ille em̄ inordinate se diligit: i bona
q̄ facit ad seipsum reflectit, r inde gloriā
q̄rit. Magna em̄ ordinatio est q̄ alicui sī
bi attribuat illō qō est, ꝓprīū dei. ſ. gloriam
Unde em̄ de⁹ vt de ꝓpriis⁹ nostris habea
mus meritū. ps. Laboraꝝ manū tuarū
qr māducabis rc. Proxim⁹ habeat bonū
exēplum. Matthei. v. Sic lucat lux ves
tra coram hominibus rc. Et deus habeat
hanc gloriam. Esaie. xlij. Gloriā meam
alteri non dabo. Sed vane gloriosus me
ritum perdit: r proximo scandalum facit
et tandem gloriā non meruit. E C Sed
notandum q̄ secūdum Chrȳ. vana glo
ria potest accidere aut i ꝓncipio operis,
aut in medio, aut in fine. Tunc enīz est in
principio quādo quis aliquod bonuz ex
sola vana gloria facere incipit r tunc ille
lud opus est vitiosum: qz ex vitiosa radi
ce ꝓcessit r est potius intermittendū quā
faciendum. Et illud dominus prohibet
hic: cū dicit. Attendite ne iustitiam vestrā
rc. Aliquādo vero vana gloria est in me
dio operis, sicut quādo quis ex recta in
tentione aliquod opus bonum incepit, r
in prosecutione aliquis motus vane glo
rie se ingerit tale opus nō est intermitten
dum: sed perficiendus. Quia ex quo hoc
ex bona radice processit, viciari non po
terit, maxime cum sit potius inimici tem
ptatio: quam alicuius vane glorie passio.
Unde legitur de sancto Bernar. q̄ cū se
mel gratiose prediceret r ex hoc aliquis
motus vane glorie se ingereret, rēptatori
respōdit. Nec per te incepi nec per te dis
mittā. Aliquando vero in fine operis ac
cidit homini quod dā gaudium mentis r
complacentia cordis de eo q̄ tale opus
bene cōpleuit: vel de eo q̄ bene predicaꝝ
uit. Et ista talis cōplacētia op⁹ precedēs
viciare nō potest: quia naturale est q̄ quis
libet delectatur in operibus z sermōibus
suis. puer. xv. Letat hō sentētia oris sui.
Imo etiam sancti viri magnū habēt gau
dium de operibus que faciunt ꝓpter
deum. Unde super illud. ps. In custodi
dis illis retributio multa. dicit Glo. Nō
tantum p eis in futuro reddit premiū, ſz
etiam hic in eadem custodia. Magnū est
gaudiuz seruire ei: cū seruire regnare est.

C Sabbō feria sexta post
cineres. Serm. ij.

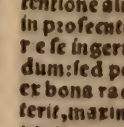

Attendite ne
iustitiam vestraz faciatis co
ram hominibus. Matt. v.
Inter fideles qui saluantur
quidam sunt actiui, quidā
contēplatiui, quidā perfecti. E C Ideo
in p̄senti euangelio describitur iustitia
perfectorum, que consistit in mimicorum
dilectione, iustitia actiuorum que consis
tit in elemosynarū largitione: r iustitia

cõtemplatinoꝝ q̃ cõsistit i denota oratione. Prima igitur iustitia q̃ cõsistit in inimicoꝝ dilectione: notat cũ dicit. Ego autẽ dico vobis Diligite inimicos vestros. Diligere enim inimicos non est omnium: se perfectorum tantum. Dicit enim Augustinus in enchiridiom q̃ hoc taz bonũ magnũ scz diligere inimicos nõ est tante multitudinis quantũ credimus exaudiri in oratione cũ dicit. Dimitte nobis debita nostra. ℬ ¶ Notandũ est q̃ inimicis debemus amorẽ, odiũ, & cõpassionẽ, & beneficiũ. Possunt esse inimici quadrupliciter cõsiderari. Primo scz quantũ ad naturam prout homines sunt ad imaginẽ dei facti: & tunc sunt diligẽdi. Unde quidã de hoc reprehẽduntur. Eccl.xxviij. Dõ hoi seruat irã & a deo q̃rit medelã hominẽ sibi similẽ nõ habet misericordiam: & a deo querit miam Scõo possunt cõsiderari q̃tuz ad culpã: & tũc sũt odiẽdi. Debemus eis inimicos diligere inquantũ homines: & odire inquantũ mali sunt. vnde dicit Aug. q̃ cũ dico homo malus duo dico. s. hõ & malus. Inquantum vero hõ est diligẽdus: inquantũ malus odiẽdus. Saliter odit eos deꝰ inquantũ scz sunt peccatores, sed diligit eos inquantũ sunt penitẽtes. vñ Eccli.xlj. Alt.ssimꝰ odio habet peccatores: & misertꝰ est penitẽtiũ. Tertio possunt considerari q̃tũ ad penã. i. inquantũ sunt pene eterne addicti, & q̃tum ad hoc debemus eis cõpati. Valde enim cõpati debemus q̃ eos ad mortẽ eternã tre cõspicimus. ꝓs. Vidi prevaricantes & tabescebaz. vnde Beda. Vera iustitia cõpassionẽ hz: falsa detestationẽ. Quarto considerantur q̃tũ ad indigentiaz: & tũc debemus eis impendere beneficiũ, auxilium. Juxta illud Rom.xij. Si esurierit inimicus tuꝰ, ciba illũ: si sitit potũ da illi. Debemꝰ autẽ diligere inimicos propter debitũ, propter fructũ, & ꝓpter vitãdaz periculũ. Debitũ q̃dẽ est, q̃ si volumꝰ q̃ deus dimittat nob ꝰ multa deb ta: debemus primo dimittere pauca. Hoc signatum est. Mat.xviij. in seruo qui debebat regi decez milia talentoꝝ: & in seruo qui debebat cõserui centũ denarios. vbi dicit Chry. Tãta est differentia peccꝰ q̃ cõmittitur in deũ & i hoiem: q̃ta differẽtia est inter decẽ milia talẽtoꝝ: & centum denarios, magna autẽ & multo pl⁹. Ipse enim corpus fecit: & animã ispiravit, filiũ misit, celũ aperuit: & nos filios suos fecit. Nũqd igitur si vna quecꝫ die moreremur ꝓ illo retribuerem⁹ ei aliq̃ dignũ: nequaquaz Ita. Nõ possuz (dicit alicꝫ) diligere inimicũ. O q̃cũqꝫ eo attẽdis q̃d tibi fecerit hõ & nõ attẽdis q̃d tu fecerꝭ deo. Quare nõ dimittis hoi parũ. vt deꝰ tibi dignẽ dimittere multa? ℭ ¶ Scõo debem⁹ diligere inimicos ꝓpter fructũ q̃ quidẽ est duplex. Unꝰ est in pñtiꝫ scz petoꝝ remissio. vñ Aug. Ad dilectionẽ inimicoꝝ vos admoneo: q̃ ad sanãdã vnineꝝ petoꝝ nullaz medicamẽtũ vtilꝰ esse cognosco. Aliꝰ est in futuro. s. eterna remũeratio. Aug. Diligere inimicos grãdis est laboꝝ in hoc seculo sed grãde ꝑmiũ in futuro. q̃ p amore mei hois inimici efficientis amicꝰ dei. ℭ ¶ Tertio debem⁹ diligere inimicos ꝓpt vitãdũ periculũ. Nã ꝑ Aug. habere odiũ in corde est q̃si habere gladiũ: scorpionẽ & ignẽ. De ꝓmo sic ꝺr in quodam sermone. Qui alios nocere desiderat: si ꝺs ẽ illi qui gladio se trãsuerberat, vt tunc cã alteri⁹ cedat. De scõo sic ór idẽ i sm̃one. Irenate q̃ ꝺoꝝ stimulat ad vindictã. Ira ei scorpio ẽ: si te iteri⁹ flãmis excitauerit. Si igit tevis vindicaꝝ ó inimico tuo ad ꝓz irã tuã quẽ terere: q̃ ipa ẽ inimica tua q̃ occidit animã tuã. Tertio sic ór sup ꝑs. Sic puta malediã eẽ quõ ignẽ. Si icẽdere aliq̃d illi q̃ ignẽ apponꝭ. puo ardet, nisi ei ardeat nõ icẽdit. Ubi gra. cũ faculã apponꝭ ignẽ puo ardet, vt alio possit icẽdere. Ita ꝙ malicia precederet ex te: & q̃d vastat antecꝰ te malicia tua: vt alteri nõ noceat, fieri ꝑt: q̃ nõ tibi nõ noceat, fieri nõ ꝑt. Scõa ẽ iustitia actinoꝝ q̃ cõsistit i eleemosynaꝝ largitõe, scz q̃ ista iustitia oino ꝙd ẽ q̃ ꝑ ꝓpriũ fernoꝛẽ ipedit, iõ dñs istã iustitiã ordinat dicẽs. Cũ ꝙ facꝭ eleemosynã, noli tuba canere &c. Illi canũt tuba, q̃ hñt intẽtiõe ꝺba. Illi adhibẽt manũ sinistrã: q̃ hñt intẽtionẽ obliquã. Qñ aũt ipa eleemosyna pure fit ꝓpt deũ: tũc valde vtilis ẽ & fructuosa. ℭ ¶ Valet ei hoi i vita. i morte & post mortẽ. Juvita q̃dẽ valet: q̃ ipetrat remissionẽ culpe. vñ ó bono eleemosynario. Eccl.xij. Sicut i frigore glacies solute

tur petã tua: accrit bñdictionẽ gre.ꝯ. Corin.ix. Qui seminat in bñdictiõe, de bñdi. & metet & gratiã ipam pferat in corde. Uñ de eleemosyna dr. Eccl.xxix. Gratiã hois q̃i pupillã cõseruabis. Scõo eleemosyna vz hoi in morte: nam alamegre dicẽs de corpore. associat. Uñ Amb. Nõ sunt hois opes quas secũ ferre nõ põt. Sola aũt mia seu eleemosyna comes est defunctorũ, patronos l adiutorũ aduocat. Uñ Bern. Pauperes nõ sunt cõtẽnẽdi vt egeni: sz erozãdi vt pfoni, vñ Luc. xvi. Facite vobis amicos de mammona iniqtatis, vt cũ defeceritis recipiãt vos: Hostes expugnat. Uñ dr de eleemosyna. Eccl.xxviii. Sup scutũ potẽtis & sag. tan ceã aduersus inimicos tuos pugnabit.

Tertio eleemosyna vz post mortẽ. Nam de salute hois summo regi lras repñtat Solet ei papa ꝙbusdã cõcedere lras simplicis iustitie, scz olꝫ q̃ dicũt se miuriam pati. Quibusdã, lras mie scz pauperibꝫ & egenis. Quibusdã lras superogantis gre. s. bñ emeritis. Et qm̃ serui dei l hac vita fuerũt pauperes & egeni: & multa ois iurias passi sunt & bñ emeriti. Jõ aliqñ re presentãt lras summo regi, lras simplicis iustitie. De ꝺ̃ꝫ dr. Luc.vi. Date & dabit vobis. Lras gratuite mie. De ꝺ̃ꝫ dr Mat.v. Bti misericordes: qm̃ ipi miam cõsequentur. Lras papabũdãtie gre. De ꝺ̃ꝫ dr Luc.vi. Mẽsurã bonã & cõfertam &c. Tertia institia est cõtẽplatiua q̃ cõsistit in oone deuota: sz qr hec iustitia pdit, nisi ab humano fauore abstrõda: iõ dñs eã ordinat dicẽs. Et cũ oratis nõ eritis sicut hypocrite tristes. &c. & infra. Tu aũt cũ oraueris intra cubi. tu. & clan. &c. Hostia ista claudit dñs corporis sensus q̃ mẽtis intẽtionẽ sepe distrahũt nisi clandek cubiculũ, est ipa cõscientia in qua aia recedit. ℣ Istud aũt cubiculũ cum sit summi regis dz esse mũdũ, & odoriferũ. Tũc igit cubiculũ pscie est mũdũ q̃n est sine pcti stagie: taliter prophẽta, fuũ cubiculũ mũdabat dicẽs. Lauabo p singulas &c. oones igit q̃ pcedũt de cubiculo mũdo exaudiunt: q̃ aũt de imũdo a deo reprobant: Juxta illud Esa. j. Cuz multiplicaueritis oronẽ nõ exaudiã: manꝰ vre sanguie plene sunt. Tũc cubiculũ cõ scietie est q̃tũ q̃n est sine strepitu malaꝝ cõsciẽtiarũ, cõcupiscẽtiarũ, & cogitatiõnũ sed multi sunt q̃ q̃n orãt aliq̃ mania cogitãt, talũ oones nõ sunt deo grate. De talibꝫ dr Matth.xv. ppls hic labiꝫ me honorat, cor aũt eorũ longe est a me: sine causa colunt me. Tũc q̃i illud cubiculũ cõsciẽtie est odoriferũ q̃n est plenũ denotiõe: tales oones q̃ pcedũt de cubiculo odorifero, sunt deo valde redolentes: tales oones odoriferas. s. q̃n cubiculũ cõscie est plenũ denotiõe optabat p pheta dicẽs. Dirigat oratio mea sicut incẽsum l cõspectu tuo. Ille aũt oones a deo exaudiũtur q̃ exeũt de cubiculo mundo, quieto, & odorifero. i. q̃n ipe oones sunt pure, attente, & deuote.

7 ¶ Sabbato post Cineres. Ser. s.

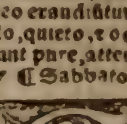

Amseroes fet factũ erat nauis in medio mari. Marci. vi. Sicut dr Jeñ. vi. Post ꝙ xps quinq; milia hoꝝ mínũ de ꝺ̃q; panibus satiauit, voluerũt eũ facere regẽ existimãtes q̃ ros semp sic pasceret & q̃ sub eos nihil eis deficeret: qõ cũ xps cognoscceret, fugit in mõtẽ. Et sicut dicit. Mar. in isto euãgel. Christus facto miraculo iussit discipulos ascẽdere in naviculam: & tunc fuerũt in magno periculo, & timore & ratione loci qr erant in medio mari & rõne vẽti: qr erat eis cõtrarie rõne absentie nauclerii: qr xps nõ erat cũ eis, & rõne tpis, qr erat sero: & rõne visionis, qr videtes xpm putauerũt esse quod dam fantasma. Si enim aliqui naute essent in medio mari & esset nox & haberẽt ventũ contrariũ & non haberẽ secũ nauclerii: & viderẽt aliqꝫ mõstrũ, non est dubiũ quin in magno periculo se esse crederẽt: sz xps ad eos venit eos pfouauit, & vẽtũ sedauit. Per ista nauẽ penitẽtia intelligit, in qua cõsueuerũt multa pericula accidere, sed de' dateis multa admirabilia. In hoc autem euangelio tria cõsiderãda sunt. Primo quare q̃ nauem intelligit pnia. Scõo q̃ penitẽtib' cõsueuerũt accidere pericula. Tertio q̃ sunt admirabilia. ℣ ¶ Primo notãdũ q̃ penitẽ

sentia signat q̄ nauiter eo q̄ hoies q̄ ma re hui⁹ mūdi ad portū paradisi deducū tur: sicut homo in naui existēs dormiēdo & descēdo & comedēdo vadit ad por tum: sic ver⁹ penitēs dormiēdo vadit ad portū paradisi nō em dormisit vt ad laudādū deū fortiores exurgant, ideo dicit Dns. q̄ sonus sctōrū nō vacata meritoz: imo etiā sctōrū somnia aliq̄n sunt meritoria. Juxta illud ps. Reluce cogitationum die festū agēt tibi. Reluce cogitationum sunt ipsa somnia, q̄ sctis viris accidunt ex bonis meditationibus quas vigilādo habuerūt. q̄ q̄dē facit deo magnū festū. Sitr veri penitētes comedēdo vadūt ad celū: ideo comedūt vt fortiores sint ad seruiēdū deo. s. Cor. x. Sine mūdicatia, siue bibitis oia in gloriā dei facite. Sitr veri penitētes descēdo vadunt in celū: nō enim quia sūt, vt fortiores sint ad laborandū, sicut em maligni tur sua fortitudi ne ad malū: sic boni ad bonū. Juxta illō ppheta. Fortitudinē meam ad te custodiam. ℣ ℂ Circa scōm notandū q̄ illi q̄ volūt facere penitētiā, quatuor ter dā picula patiunt. primo patiunt a diabolo. s. tēptatione & signat q̄ vētō cōtrarij. Erat em mār vent⁹ cōtrari⁹. Jste enim est vēt⁹ de quo dr. Jo. j. Vēt⁹ ve hemēs ir ruit a regiōe deserti & concussit quatuor angulos dom⁹. Anguli domus quatuor sunt virtutes ale. s. prudētia, justitia, tēperātia, & fortitudo. Tūc ista igit̄ quatuor angulizuant: & dom⁹ cadit. Qñ hō grauī tēptatione pīsus nō hz vsum illarū virtutūm cadit prudētia qñ hō nō scit prouere futuris periculis cadit justitia qñ nō satisfacit de culpis p̄teritis cadit tēperātia, qñ intēperate vtit p̄spectis cadit fortitudo, qñ nō hz patiētiā in aduersis. Scōm periculū patiunt in carne. s. fantasmatū illusione, qñ notat q̄ hoc q̄ putauerūt eē fantasma. Sepe em caro offert. alie multa fantasmata concupiscētiarū. Sal. vij. Cōcupiscit caro a duersus spīm, & ad istud op⁹ caro hz tria adiutoria. s. diabolū q̄ cōcupiscētiam ifl̄amat. Ysa. liij. Ecce ego creauī fabrū suffiētē in igne prunas hz extentiores sensus q̄ cōcupiscibilia reprimant. Thren. iij. Oculus me⁹ deprādat⁹ est anima mea, & cūctis filiab⁹ vrbis mee hz vinaria cibaria exāsita, q̄ cōcupiscētie materiam ministrāt. Ephe. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria, iō ap̄s ista tale materia in se refrenabat dicēs. s. Corin. ix. Castigo corpus meū & in seruitutē redigo. Tertiū periculū patiunt a mundo: qđ notat̄ q̄ hoc q̄ vt q̄ nauis erat in medio maris. Vūdus iste est mare. Quo sicut in mari multi absorbent, vñ Augu. Amaescentē, absorbebit te amatores suos nomē vocare nō poterunt: nō rogat ppheta dicēs. Nō me demergat tēpestas aq̄: neq̄ absorbeat me pfundū: neq̄ vigeat sup me os suū. Tertio rogat ppheta, scilicet aut q̄ non demergat: aut q̄ nō absorbeatur: aut q̄ non inclaudat: ista demergūtur a seculo tempestuoso qui cadunt in mortalē culpā: sed tñ adhuc possunt liberari: isti absorbent in pfundo q̄ p longam p̄suetudinē pfundati sunt: & isti sunt aliq̄n a maxima mia dei liberādi. ps. Dixit dns ex besam conuertā: cōuertā in pfundū maris. Sz tūc pute⁹ os suū viget & claudit qñ pfunditas petōrū aiam in desperationē deiecit. Quartū periculum patiunt in statu p̄sentis miserie in quo sunt in multiplici ignorantia, & in defectu perfecta cognitione qđ notat̄ p hoc q̄ dicit. Erat sero. ℂ ℂ In p̄senti em vita cognitio est serotina, in celo vero est meridiana. s. Cor. xiij. Videamus nūc p̄ speculū in enigmate, ecce cognitio serotina: tūc aūt facie ad faciē: ecce cognitio meridiana. in inferno em erit cognitio nocturna. Sap. xvij. Nīa vis ignis poterit illic lumē p̄beremec ly dexipide, flāme illuminaī poterūt illā noctē horrēdā. ℣ ℂ Tertio cōtra ista picula dant penitēti bus multa adiutoria. Primū est, de deo magna fiducia ad quā ex̄s inducit eū ait. Cōfidite, ego sum nolite timere. Nullus enim dz fiduciā ponere in se, sz in deo: q̄ em inde duo ponūt fiduciā super firmā petrā fundamētū operis sui stabilitūr & illud est cōtra primū periculū. s. tēptationē diaboli, tales em nō timent tēptationē diaboli, nec graue nec occultā, nec graue nec apertā. Mat. vij. Descēdit pluuia & illud refertur ad tēptationē leue & apertā & venerūt flumina, illud refertur ad tēptationē graue & apertā & flauerūt vēti, &

tud refert ad tentationē grauē ⁊ occultā ⁊ non cecidit dom⁹: fundata em̄ erat sup firmā petrā. Scd̄z est oro clamorosa, qd̄ notat cū dicit: ⁊ exclamauerunt, ⁊ istud est cōtra scd̄m periculū. s. fantasmata malarū cogitationū cōtra q̄ debem⁹ ad deū clamare, sicut clamat ꝓpheta dicēs. Wiser factus sum ⁊ curuat⁹ suz vsq; i finē: tota die ꝯtri. ingre. qm̄ lūbi mei ipleti sunt illusionib⁹. Nō em̄ possum⁹ hr̄e carnis cōtinētiā: nisi p oronē deuotā. Sap̄. viij. Et vt sciui qm̄ non pn̄t eē ꝯtinēs nisi de⁹ det: abij ad diuū ⁊ dep̄dat⁹ sū illū. Tertiū est dn̄ice passiōis meditatio assidua, qd̄ notat p hoc ꝙ dr̄ ꝙ oēs ifirmi q̄ tāgebāt fimbria vestimēti ei⁹, sanabant. Uestimētū xp̄i, ē corp⁹ ei⁹. Fimbriā q̄ est vltima ps, est passio ei⁹, q̄ ei illā tāgit p deuotionē, releuat ab oī tribulatiōe: ⁊ illud est cōtra tertiū piculū. s. amaritudinē mūdi: ipsa em̄ xp̄i passio oēs tribulationes dulcorat Heb. xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit p pctōrib⁹ aduersus semetip̄m cōtradictionē vt nō fatigemini animis vestris deficientes. Greg. Si passio xp̄i ad memoriā reducit nihil est quod nō equo animo tolerēt: quod significatū est. Exo. xv. in ligno misso i aquas amaras q̄ sunt in dulcedinē verse. Quartū est illustratio diuina qd̄ notat per hoc ꝙ dicitur circa quartā vigiliā noctis venit ad eos. Et istud est ꝯtra quartū periculū quod erat ignorātia ad illos enim venit ⁊ lumē sue scientie infundit. s. illis q̄ sunt in vigilia sicut em̄ in vita beatorū est tota festiuitas ⁊ vita dānatorū est totus luct⁹: sic vita peregrinantiū, scilicet vita presens debet esse in vigilia, vt sic de vigilia pueniatur ad festū ⁊ ista vigilia debet esse q̄rta. Illi aūt quatuor vigilia faciūt qui suas cogitatiōes locutiōes operationes ⁊ sensus corporis vigilanter custodiunt.

8 ¶ Eodem die sabbato post cineres. Sermo. secundus.

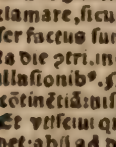

Erat nauis in medio mari ꝛc. Sic dies dn̄ica dedicata est dn̄ice resurrectiōi, feria. vj. dn̄ice passiōi sic dies sabbati dedicata est gl̄iose virgini, ⁊ ideo in sabbatis que occurrunt in. xl. aliquid de ipsa loquemur ad eius gloriā ⁊ honorē. B ¶ Eccl̄ia nāq; vt dictū ē diē sabbati virgini consecrauit, ⁊ hec multiplici ratione. Prima est qr passio sanctorū cōuenit in aliqua die celebrari. Beata aūt virgo ⁊ si nō passa sit martyrium carnis passa est tn̄ martyriū mētis. Juxta illud Luc. ij. Tuā animā trāsibit gladi⁹. Et illud martyriū in ea cōtinuatū fuit in tota feria. vj. ⁊ toto sabbato sequenti. Sexta aūt feria dedicata est martyrio filij ⁊ ideo sequens sabbatum dedicari debuit martyrio matris. Secunda ratio est: qr sicut in die sabbati deus requieuit ab oī opere suo: sic christus intrans marie vterū requiē inuenit in ei⁹ vētre ⁊ mente. In nullo est enim alio sancto spiritus sanct⁹ requiē habuit nisi in christo ⁊ in virgine beata, qr in alijs sanctis habuit aliq̄d repugnans saltē peccatū veniale. In xp̄o aūt ⁊ virgine nihil repugnans inuenit, ⁊ ideo perfecte ibi requieuit. Tertia ratio est qr sicut dn̄s in sabbato oēs creaturas facit ⁊ cōpleuit, sic in beata virgine vniuersa refecit. Fecit tūc de⁹ vniuersa opera nature que per peccatū fuerūt corrupta sed in btā virgine fecit opera gratie p que fuerunt oīa reperta. Quarta ratio est qr sicut de⁹ diē sabbati bn̄dixit: sic beata virgo fuit ab omnibus bn̄dicta. Et a deo qr ipsam elegit: ⁊ ab angelo: qr ip̄az salutauit, ⁊ a toto mundo qr ipsam laudat ⁊ venerat. Quinta ratio est qr sabbatū est mediū inter diē gaudiosuz. s. domicā ⁊ diē penosum. s. feriā sextā, sic ipsa est mediatrix iter deū ⁊ hoīez. Sexta rō est: qr in die sabbati tota fides perijt ⁊ in sola beata virgine remansit, ⁊ ideo merito hec dies sibi dedicata fuit. Igitur per nauem supra dictā beata virgo intelligi potest. De qua duo dicūtur seu notant. Primo quāte sit dignitatis per hoc ꝙ dicit nauis. Secūdo quāte sit pietatis p hoc ꝙ dicit in medio mari. B ¶ Dicit autē beata virgo nauis ex mercibus quib⁹ onusta fuit, que quidē eius sunt virtutes de quibus decorata fuit ⁊ ornata q̄ sunt humilitas: virginitas ⁊ fecunditas. Nā per humilitatē placuit deo per virginitatem angelo per fecunditatē mundo. In

dic.xv. Tu gloria hierusalē.i.dei qui est visio pacis nostre: ⁊ hoc ꝓpter humilitatem suā. tu letitia israel.i.angelorū q̄ sup deū vidēt ⁊ hoc ꝓpter suā virginitatē: tu honorificentia populi nostri id generis humani: ⁊ hoc ꝓpter fecūditatē ꝑ quam nobis genuit saluatorē. Scdo attēditur dignitas eius ex mercatore q̄ portauit. Prouer.vlt. Facta est quasi nauis institoris de lōge portās panē suū. Iste est panis de quo dicitur Io.vj. Ego sum panis vi. q̄ de ce. descē. Et iste panis venit de lōge: qr vere de lōge qñ de celo in terrā, vere de longe cū iste panis cōstet ex duplici pasta: scz natura diuina ⁊ hūana ille tñ vere in infinitū a se distāt vere de lōge qr talis portatio.i.incarnatio lōge est a meritis nostris qm̄ nulla nostra merita meruerunt vt deꝰ hō fieret. Tertio attendit eius dignitas ex arbore qua ista nauis insignita fuit de qua arbore dr. Eze.xxvij. Cedrū de libano tulerūt vt facerent sibi malū. C ¶ Arbor cedrina istiꝰ nauis fuit xp̄s qui assimilat cedro nō tm̄ ꝓpter sui sublimitatem sed etiā ꝓpter fructus qualitatē. Poma em̄ cedrina i aliqua sui parte sunt dulcia in aliqua sunt acetosa, alia inter dulce ⁊ acetosum sunt media: ꝑ que signant in xp̄o tres substātie. Eiꝰ em̄ diuinitas fuit dulcissima eiꝰ caro fuit amaritudine plena, eius anima fuit dolore plena inquātū nature sue relicta patiebatur, ⁊ fuit ⁊ dulcedine plena inquātū fruebatur. Quarto attendit eius dignitas ex velo qd̄ instar naui eppēsum fuit. De q̄ velo dr Ezec.xxvij. Byssus varia de egypto cōtexta est tibi i velū. Per istd̄ veluz etiā signat ipse xp̄s. Istud aūt velū dr fuisse variū qr fuit pictū de colore albo, rubeo, ⁊ aureo. D ¶ In xp̄o ei fuit vt dictū ē caro aīa, ⁊ diuinitas. Ex carne igit refulsit color albꝰ: ꝓpter suā puritatē. Et aīa color rubeꝰ ꝑꝑ suā charitatē. Ex diuinitate color aureꝰ: ꝑꝑ suā p̄ciositatē. Cañ.v. Dilectꝰ meꝰ cādidꝰ, ꝑꝑ ale carnis puritatē, rubicūdꝰ, ꝑꝑ ale charitatē electꝰ ex millibꝰ, ꝓpter diuinā maiestatē. Scdo ostēdit de ista naui quante sit pietatis in eo q̄ dr esse in medio mari. E ¶ Per mare intelligunt peccatores peditētes, q̄ pro suis peccatis hñt multas amaritudines. Ista igit nauis est in medio mari qr mediatrix inter deū ⁊ ipsos pctōres. F ¶ Inquātū aūt est mediatrix assimilat lune ⁊ soli. Cañ.vj. Que est ista q̄ progredit quasi aurora consurgēs pulchra vt luna electa vt sol. Primo igit assimilat aurore, qr sicut aurora est medium inter diē ⁊ noctē sic ⁊ ipsa inter deū ⁊ pctōrem. Qñ em̄ pctōr est in nocte pcti tunc tentationes ⁊ demones per eius cor transeūt. Iuxta illud p̄s. Facta est nox i ipsa transibunt oēs bestie silue. Aduenīte aūt aurora.i.virginis gratia tentationes recedūt demones fugiūt, ⁊ homines ad bñ agēdū habiles fiūt. Qñ sequit, ortꝰ est sol.i.aurora. Sol em̄ oritur tunc qñ lux sua incipit apparere, ⁊ cōgregate sunt s.mali motꝰ tētationū: vt recedāt. Et in cubilibꝰ suis collocabunt.s.demones vt in infernū vadāt. p̄s. Exibit hō ad opus suū vt.s.ad bñ operādū habilis fiat. Secūdo inquātū est mediatrix assimilat lune. Sicut luna lucet in nocte ⁊ est vicina terre ⁊ hz virtutē ⁊ efficaciā sup mare sic ⁊ ipsa.s.maria lucet pctōribꝰ dādo eis lumē sue gr̄e ⁊ est vicina eis succurrēdo ꝑ effectū mīe. Et ostēdit virtutē suā super afflictos ⁊ amaricatos. dādo eis dulcedinē cōsolationis sue. Eccl.xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ cōcupiscitis me, ⁊ sic vobis dabo misericordiā meā ⁊ a gñationibus meis adimplemini.i.a virtutibꝰ q̄s i vobis genero Spūs em̄ meꝰ sup mel dulcis.i.visitatio mea qua dulciter vos consolor. Tertio inquātū est mediatrix assimilat soli. Nā sicut sol habet tres planetas supiores ⁊ tres iferiores ⁊ ip̄e ē i medio cōstitutꝰ, sic ⁊ ipsa hz supra se tres in trinitate ꝑsonas ⁊ sub se tres status saluādorū scz virgines cōtinētes: ⁊ coniugatos: ⁊ ipsa est in medio cōstituta recōcilians tres status supradictos saluādorū ipsi btissime trinitati: cui est honor ⁊ c.

9 ¶ Dñica prima.in.xl. Sermo.j.

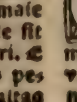

Ductus est iesus i desertū a spū vt tentaret a diabolo. Matt.iiij. Sicut xp̄s voluit mori vt morte sua nostram destrueret sic voluit tentari vt per suam tentationem nostras tentationes superaret. Voluit

aūt tētari immediate post baptismū: vt tētatis daret cōsolatiōis remediū. Fuit eñ tētat⁹ qñ fuit baptizat⁹ qñ a pr̄e fuit fili⁹ appellat⁹ qñ spūssanct⁹ sup eum in specie colūbe māsit qñ celos apertos vidit qñ xl. dieb⁹ ⁊ xl. noctib⁹ ieiunauit: vt per hoc detur intelligi q̄ si aliquis tentatur ꝓpter hoc nō est min⁹ a peccato mūdanus: nō est minus filiatione dei dign⁹: nō est minus spū sancto plenus, nō est minus celo dignus. non est minus in sua penitentia deo acceptus. A

¶ Tentari igit̄ voluit vt nostras tentationes vinceret vt tētatis cōsolationē p̄beret: ⁊ vt dyabolo q̄ esset dei fili⁹ occultaret. Sciebat eñ diabol⁹ ꝑ scripturas ⁊ ꝓphetas q̄ fili⁹ dei nasciturus erat: ⁊ q̄ per eum suū dñm erat amissur⁹: ⁊ iō sollicite obseruabat vt sciret qñ nasceretur. Audiēs aūt sicut dicit Chry. angelū xp̄i natiuitatē pastorib⁹ nunciantē, angelorum multitudinē iubilantem Johannem digito demonstrantē: patrē in baptismo testificantē. spm̄ sctm̄ in colūbe specie descendentē: et nunc ipsum. xl. diebus ⁊ xl. noctibus ieiunātē: eū esse filiū dei suspicabatur. B ¶ Sed vidēs eū esuriētem ipsum esse plurimū dubitauit. volēs igitur certificari vtrū esset dei filius vel hō purus, ipsum tribus telis tentationū aggredi voluit quibus hoīem primū ꝓstrauit: nā sicut dt̄ Greg. diabolus primū hoīem de gula tētauit ⁊ vicit qñ de ligno vetito māducare suasit. Tentauit de vana gloria cū dt̄. Eritis sicut dij. Tētauit de auaritia cū dt̄. Eos scire bonū ⁊ malum. Sicut eñ auaritia est in appetitu superflue pecunie sic etiaz in immoderato est appetitus scientie. Eodē mō tentauit xp̄z de gula, cū dixit. Si fili⁹ dei es dic vt lapides isti panes fiant. Cogitabat ei intra se dicēs. Si lapides in panes cōuerterit, fili⁹ dei est: si aūt ꝯuertere nō poterit, hō pur⁹ apparebit: sz sic xp̄s respōsū tēperauit q̄ ip̄z cognoscere nō potuit dicēs. Scriptū est: Nō i solo pane viuit hō: ⁊c. Ac si dicat. Cū hō cōstet ex corpe ⁊ aīa ⁊ ꝟbū dī sit cib⁹ aīe: ⁊ cib⁹ corporis sit panis: ⁊ nullā mētionē facias de cibo aīe: sz tm̄ de cibo corporis: manifestū est q̄ tua suasio tētatio est. Tūc sicut dt̄ Chry. diabol⁹ intra se cogitauit dicēs. Iste hō sanctus vr̄ esse. Scti aūt viri ⁊ si nō vincant̄ vicio gule: sepe tñ vincunt̄ vicio vane glorie. Et ideo eū sumpsit: ⁊ sup pinnaculū tēpli eū statuit. Nec fuit indignū in xp̄o: sicut dt̄ Gre. Si a diabolo se permisit assumi. qz a mēbris suis se permisit occidi vl̄ illa assūptio pōt intelligi deductio: dt̄ aūt Gl. q̄ ꝟisimile est diabolū in humana specie apparuisse: tñ xp̄s sic egit vt a nemine videret: ⁊ dt̄ diabol⁹: si fili⁹ dei es mitte te deorsum. Hoc iō dt̄ vt ex tali p̄cipitatione ⁊ nulla secuta lesiōe oēs ad eū cōcurrent vt eū adorarēt ⁊ ex hoc vanā gl̄iā incurreret: vel iō dicit vt ꝑ hoc diabol⁹ potentiā suā cognosceret. sz xp̄s sic tēperauit rñsum vt diabolo relinqueret dubiū dicēs. Nō tentabis dñm deuz tuū. Ille deū tentat qui vult explorare q̄ tuz possit apd deū cū tñ habeat ex hūana rōne q̄ facere debeat: sic xp̄s poterat aliter de tēplo dēscēdere: q̄ ꝑ iactātiā p̄cipitare se. Qz igit̄ nō potuit eū superare de gula nec de vana gl̄ia: voluit explorare si posset eū tētare de auaricia: ⁊ iō duxit eū in montē excelsum valde: ⁊ ostēdit ei oīa regna mūdi Ostēdit aūt sibi nō ea q̄ resciebat indicādo: sed scdm Chris. ostēdit ei ac si aliquis in loco excelso positus manū extēderet dicens: ecce ex illa ꝑte est affrica: ex illa palestina ex illa grecia: ex illa italia: et hmōi. Hec oīa tibi dabo si cadēs adorauaris me. Et qm̄ istud cōtinebat iniuriā creatoris: xp̄s eū repulit dicēs. Uade sathanas scz in infernuz. Scriptū est eñ. dñm deū tuū adorabis ⁊ illi ⁊c. Deut̄ vj. In alijs duabus tētationibus q̄ videbant̄ cōtinere iniuriā suam patiēter rñdit. In ista aūt q̄ cōtinebat iniuriā creatorz dure redarguit. vñ Chry. In ꝓprijs iniurijs esse quenq̄ patientez laudabile est. Iniurias vero dei dissimulare impiū est. C ¶ Ex supradicto ordine tētatio ptz q̄ consuetudo diaboli est incipere a leuioribus ⁊ procedere ad grauia: ⁊ deinde ad grauiora deinde ad grauissima. Istud etiā pz in Job. Incepit aūt a leuiorib⁹. s. qñ oēs res tp̄ales sibi abstulit. deinde ꝓcessit ad grauia qñ filios extinxit deinde ad grauiora qñ corpus eius vulnerauit: tādē ad grauissima

qñ fiduciā

qñ fiduciã de deo ꝑ amicos suos sibi auferri cõatus fuit illi em̃ merita sua extinguebãt dicẽtes ꝙ propter pctã sua fuerat percussus: ꝙ fuerat tyrãnus ⁊ hypocrita magnꝰ. Sed Job cõtra primã tẽtationẽ se defendit per natiuitatis ⁊ mortꝫ cõsiderationem dicẽs. Nudus egressus sum de vtero mr̃is mee: ⁊ nudꝰ reuertar illuc. Cõtra scdam ꝑ datoris ablationẽ: qꝛ ille qui filios dedit ille accipit: sic dicẽs dñs dedit dñs abstulit. Cõtra tertiaꝫ per manus paterne ꝑcussionez: qꝛ manꝰ eius percusserat qui ꝑcutit ad correptionẽ nõ ad subuersionẽ dicẽs si bona suscepimus de manu dñi ⁊c. Contra quartã ꝑ bonorũ suorũ numeratiõnẽ: vñ. xxxj. ca. Bona sua enumerat nõ ad iactantiã: sed ad spem excitandã dicens: oculus fui ceco ⁊ pes claudo ⁊c. Istũ etiã ordinẽ seruauit diabolꝰ in tentatione xp̃i. Incepit enim a tẽtatione leui cum tẽtauit de gula: tentare de pane ⁊ maxime famis tpe leuis tentatio est. ꝓcessit ad grauẽ qñ eũ tẽtauit de vana glia, ꝓcessit ad grauiorẽ qñ eũ tẽtauit de auaricia: ꝓcessit ad grauissimã qñ eũ tẽtauit de ydolatria. D

¶ Istas aũt tentationes xp̃s supauit sapiẽter fortiter ⁊ perseuerãter. Sapiẽter quidẽ qꝛ scripture testimonio ipsum diabolũ vicit: qđ figuratũ est. j. Reg. xxviij. in victoria golye: vbi dt glo. Dauid vicit golyã tribꝰ lapidibus de torrente: et xp̃s diabolum tribꝰ testimoniis de lege. Eodẽ modo ⁊ nos possumus cõtra diabolũ scripture testimonia rñdere. Si em̃ tentat nos de superbia ⁊ appetitu honorũ debemus rñdere: scriptũ est Eccli. x. Quid superbis terra ⁊ cinis omnis potẽtatꝰ breuis vita. Si tẽtat de appetitu diuitiarũ rñdeamꝰ scriptum est. j. Tim̃. vj. Nihil intulimꝰ i hũc mũdũ: haud dubiũ ꝙ nõ auferre q̃d possumꝰ. Itẽ Job. j. Nudus egressus sum de vtero matris mee nudus reuertar illuc. Si tantat de appetitu deliciarũ carnaliũ rñdeamꝰ illud. j. Cor. xv. Caro ⁊ sanguꝫ regnũ dei nõ possident. Glo. per carnẽ ⁊ sanguinẽ vẽtrẽ: ⁊ libidinẽ. i. opa carnalia designant. Exẽplo em̃ xp̃i q̃ tentationes suas vicit ꝑ scripturã: debemꝰ etiã iniurias nostras vincere sapiẽter magꝫ q̃ potẽter. Ille sapiẽter vincit q̃ scit intrãtibꝰ rõnabilr respõdere: vel q̃ scit cor suũ vincere ⁊ dissimulare: vel q̃ scit a facie iniuriãtiũ se absentare. De prlo Sap̃. v. Meliorẽ sapia q̃ vires: ⁊ vir prudẽs q̃ fortis. De. ij. Prouer. xvj. Melior est patiẽs viro forti et q̃ dñatur aĩo suo expugnatore vrbiũ. De iij. Prouer. xx. Honor est hoĩ q̃ separat se a cõtentionibꝰ oẽs aũt stulti cõmiscẽtur ꝯtumeliis. Secũdo xp̃s vicit fortiter nõ em̃ aliqñ cessit sꝫ fortiter restitit sic ⁊ nos debemꝰ resistere. Jacob. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Diabolus em̃ dr̃ a dia qđ est duo ⁊ bolus qꝛ vult facere de hoĩe; duos bolos corpus scꝫ ⁊ aĩam deuorando. Taliter em̃ diabolo debemus resistere ⁊ fugiet a nobis, ⁊ benedicit fugiet a quibusdã em̃ nõ exit sed in eis q̃escit: sicut i auaris superbis ⁊ luxuriosis. Job. xl. sub vmbra dormiuit: ecce vmbra auaricie i secreto thalami: ecce vanitas superbie in locis humẽtibus: ecce turpitudo luxurie. Ab aliquibus vero exit: sꝫ nõ recedit: sed ibi ꝓpe expectat: sicut ab illis qui sepe patiunt recidiuũ ad quos cito se scit reuersurũ. Juxta illud Luc. xj. Reuertaꝰ in domũ meã vñ exiui. Ab aliq̃bus aũt exit ⁊ recedit sed nõ fugit sꝫ lento passu incedit sicut a tepidis quos non plene deserit. Ab aliquibus vero exit et fugit sicut a viris ꝑfectis qui fortiter ei resistunt ⁊ ipsum in fugam cõuertunt. Naꝫ sicut dicit Greg. diabolo cũ resistit est vt formica: cũ vero eiꝰ suggestio recipitur fortis est vt leo. E

¶ Tertio vicit xp̃s ꝑseuerãter: qꝛ in nullo ei cessit: sic et nos ꝑseuerãter valeamꝰ vt nũq̃ diabolo cedamus: tũc aũt ei nõ cedimus qñ ad instar apli cũ ipso pugnamꝰ q̃ dr̃. j. Cor. ix. Ego igit sic curro nõ q̃si in incertũ. Miles em̃ strẽnuꝰ primo dꝫ habere robustũ aĩm ad aggrediẽdũ vt. s. cõtra hostẽ fortiter currat: ⁊ q̃si certus de victoria ipm inuadat: iõ dicit ego sic curro nõ quasi in incertũ. Job. xxxix. Exultat audacter in occasuꝫ ꝑgit armatꝰ. Scdo debet habere robustã manũ ad feriendũ Ideo subdit sic pugno nõ q̃si aerẽ verberãs. q. d. nõ pugno ꝟbis sꝫ factis. Gen. xlix. Manus tua in ceruicibus inimicorũ tuorum. Ceruix diaboli est ipsa suggestio que qñ

amputatur ex toto diabolus vincit Tertio debet habere fortē humerū ad sustinēdū: debet eñ fortiter sustinere macerationes spōte assumptas ideo dt: sz castigo corpus meū ꝛc. ꝛ tribulatiōes a deo immissas. ps. Posuisti tribulationes in dorso nostro: ab inimicis illatas. ps. Supra dorsum meum fabricauerūt ꝛc.

10 ¶ Eadē die scz do.j.quadra.Ser.ij.

Et cū ieiunasset.xl.diebus ꝛ xl.noctib⁹ postea esurijt. Processus ꝛ ordo tentationis xpi talis fuit ipse ei ieiunauit: ieiunādo esurijt esuriēdo tētat⁹ fuit tētat⁹ superauit: ꝛ tūc post victoriā ministeriū angelorū accepit. Primo ergo ieiunauit.xl. dieb⁹ ꝛ xl.noctib⁹ exēplo Moysi ꝛ Helye q̄ in isto numero ieiunauerūt: sed nullus eorū virtute ꝓpria ieiunauit. Moyses eñ ieiunauit sustētat⁹ diuina allocutione. Helyas sustētat⁹ angelica refectione. Xp̄s aūt ꝓpria virtute. A ¶ Nos aūt in isto numero ieiunare debem⁹ tribus de causis q̄s ponit Grego.in omel. Nos eñ offendim⁹ deū de corpe nostro: de tpe nostro et de opib⁹ nr̄is. Corp⁹ eñ nr̄m ex q̄tuor elemētis est cōpositū: ꝛ iō ad diuersa vicia est prōptū. Qr igit̄ ꝯpositū est de terra: iō prōptū est ad desiderādū terrena ꝛ ad pctm̄ auaricie. Qr est de aere: iō prōptū est ad desiderādū sublimia: ꝛ ad pctm̄ supbie. Qr est de igne: iō prōptū ad inflāmationē male cōcupiscētie. Qr est de aqua iō prōptū est ad vicium leuitatis ꝛ incōstātie. Qr igit̄ ex corpore ex q̄tuor elemētis composito ad diuersa vicia prōpti sum⁹ iō sepe mādata q̄ p decalogū sūt accepta cōtēpsimus: ꝛ iō iustū est vt ipsuz corpus quaterdecies affligamus. Scdo offendimus deū de tēpore nostro: dedit enim dn̄s ꝛ tn̄ nos ip̄m in vanitatibus nostris expēdimus. Job. xxiij. Dedit ei locum pnie ꝛ ipse abutit̄ eo in superbiā: facit tn̄ de⁹ nobiscum pactum vt.s.nouem temporis partes teneamus nobis in quibus nostra negocia faciamus: ꝛ saltē decimā partē demus sibi: in qua sibi seruiamus et pniam agamus ꝛ ista est.xl.q̄ est decima pars anni. Sicut dicit Grego. A prima inquit dominica.xl.vsq; ad pascha.vj. hebdomade eueniūt: quarum dies.xlij.sunt ex quib⁹ dum sex dies dn̄icales ab abstinētijs subtrahūtur.xxxvj.in abstinentia remanēt. Dū vero per trecentenos.lxvj.dies annus ducitur quasi anni nostri decimā deo damus. Tertio offendimus deū de operibus nostris: opa eñ nr̄a debēt eē circa obseruationē.x.mādatorū: ꝛ cōplementū quatuor euāgeliorū q̄ tūc cōplent̄ qñ habemus dilectionē dei ꝛ proximi: vl̄ qñ cōplemus duo mandata.s. vt faciamus alijs qd nobis volum⁹ fieri: ꝛ nō faciamus alijs ꝙ nobis nolum⁹ fieri: sz nos in opib⁹ nostris nec p̄cepta seruam⁹ nec euangelia custodimus: ꝛ iō iustū est vt p xl.dies satisfaciamus. B ¶ Est aūt ieiuniū nr̄m magne virtutis qr deū placat ꝛ demonē fugat. Placat q̄dē et reconciliat deū sicut pz Jone.iij.in niuitis qui ieiunauerūt ꝛ iumēta silr̄ ieiunare fecerūt, ꝛ iō deus eis reconciliatus fuit vt dicit Amb. Quale est hoc xp̄ianū non facere qd pecudes fecerūt: nisi ꝙ stolidior est pecude qui indicto sibi a sacerdote ieiunio nō ieiunat: ꝛ pecus quidē declinat foueā ꝛ cauet precipitiū: tu aūt nō vis declinare periculū ieiunādo qd cernis. Desperationis eñ genus est tūc manducare cū ieiunare debeas: tunc gaudere cum beas deplorare. C ¶ Scdo ieiuniuz diabolū fugat. diabolus eñ est serpens piscis lup⁹ et canis. sicut eñ scdm Amb. Sputum hois ieiuni serpentē interficit. sic ieiunium diabolum occidit ꝛ sicut piscis natat in fluuio et moritur in sicco. sic diabolus delectat̄ in aquis deliciarū: et moritur in sicco abstinentiaruz: ꝛ sicut fames expellit lupum de nemore, sic ieiunium expellit diabolum de corde. Et sicut aqua bulliens fugat canem de coquina sic oratio feruens fugat diabolum de anima. Matth.ix. Hoc genus demoniorū in nullo potest deijci nisi in oratione ꝛ ieiunio. D ¶ Secūdo xp̄s ieiunando esurijt. In hoc autem ꝙ christus ieiunauit.xl.diebus ꝛ.xl.noctibus ostenditur op̄s de⁹. In hoc autē ꝙ esurijt ostēditur hō fuisse infirmus. Legimus aūt tribus vicibus xp̄m esurijsse. Prima vice esuri-

uit et non habuit ad comedendū nisi lapides sicut hic patet. Lapis est durus: frigidus et siccus. Per lapides enim intelliguntur homines qui non possunt ad penitentiā frangi. Homines frigidi qui non possunt igne diuini amoris inflammari. Homines aridi qui non possunt aq̄ diuine gratie humectari: tales non possunt incorporari xpo, sed a diabolo. Diabolus enim cum sit lapidens, lapides sibi incorporat. Job. xli. Cor eius indurabit quasi lapis. Alia vice esuriuit, et non habuit ad comedendū, nisi folia: vt hꝫ Mat. xxi. De ficulnea que non habuit nisi folia cui xps maledixit. Sicut ante xps nō comedit lapides: id est corda dura, sic nō comedit folia. i. verba. Arbor pduxit folia, gēmas flores et fructus: folia sunt bona verba, gēme bone cogitationes, flores, bone voluntates, fructus, bona opera. Sicut igitur hō nō pascitur de foliis, nec de gemmis, nec de floribus: sed de fructibus: sic deꝰ nō delectat nec in nīs, verbis, nec in cogitationibus, nec in voluntatibus: sed in bonis opibus. Tertio xps quotidie esurit: sez nō conuersione et salutē. Jūs enim xps tantum conuersionem desiderat q̄ etiā illam hostiatim mendicat. Apoc. iij. Ego sto ad hostium et pulso: si quis aperuerit mihi tantus: intrabo ad illū et cenabo cū illo: et ipse mecum id est ad sentum siue symbolum. ℣ ¶ In ista cena dꝫ petēt tria ferentia ponere. s. cōtritionē, cōfessionē, et satisfactionē. Deꝰ aūt ponit tria alia: sez remissionē culpe, collationē gratie, et pmissionē glorie. Sed multi sunt de natura locustarū qui semp uellēt comedere de alieno, et nihil de suo uellent q̄ deꝰ eis petā dimitteret, gratiam suā tribueret, et gloriā suā daret. Ipsi aūt nec uolūt hꝫ cōtritionē, nec facere pfessionē, nec exhibere satisfactionē. Tertio xps esuriēdo tēptatꝰ fuit: cuius aūt fuit multe cās q̄re xps uoluit tentari ap̄s tñ pncipalē ponit dicēs. Hebr. iij. Nō enim habemꝰ pontifex q̄ nō possit cōpati infirmitatib⁹ nīs: tentatum autem per omnia ꝛc. ℣ ¶ Ex quo patet q̄ uoluit temptari: vt temptatis et tribulatis melius sciret misereri: nemo enim potest moueri ad compassionē et misericordiā, nisi alioꝝ cognoscat miserias quas quidem pōt cognoscere vel audiēdo vel videndo vel experiēdo: sicut verbi gratia si audio q̄ passio illata sit grauis pena, tam illud scio p auditū et tunc habentibus multum cōpatior. Si aūt video aliquem a dicta passione detentum, et video ipsum in magna tribulatione consistere se horribiliter agitare: et q̄rulosis vocibus conclamare: tam illud scio per visum, et tunc magis cōpatior: si sim illam passionē in corpore meo patior: tunc illud scio per experientiā: et tunc de incepto patientibus maxime compatior. Humanum autem genus ante incarnationem xpi, multas temptationes et miserias patiebat ꝓpter q̄s sepe ad deū clamabat, et totum celum clamoribus replebat: et tunc deus miserias licet aboleret non faciebat: tñ quedāmodo sentiebat q̄ audiuit Exodi. ij. Ingemiscentes filii israel propter opa ꝓuulserati sunt: et ascendit clamor eorū ad deū et audiuit gemitū eoꝝ, sic deꝰ humani ghis clamoribus excitatꝰ de celo descendit, et carnem assumens in mundum uenit, et. xxxiij. annis in mundo mansit, et nras tēptationes et miserias uidit. et sic illud q̄ sciebat per auditum, postea scuit per visum: et tunc est magis misericors factus. Exo. iij. Uidi afflictionē ppli mei qui est in egypto, et clamorē eius audiui et descendi liberare eū. Tandē nostras temptationes et miserias scisti per experientiam: q̄t ois in sua ꝑsona arpertus fuit: et ideo factus est magis misericors. Experiēs enim est pauperias et tentationē, infirmitatē, famem, tribulationē et mortē. In his enim uoluit nobis esse similis: vt sic melius nobis misereri. Hebr. ij. Debuit p omia fratribꝰ similari vt misericors fieret. Si igit aliqs pauperiate premit, scit mō melius misereri: q̄t ipse pauper fuit: si aliqs tēptat scit ei mō melius misereri, quia ipse fuit tēptatus. Si aliqs patit tribulationē, famē, infirmitatē, uel dolorē mortis, scit ei modo melius misereri, quia hec oia passus est ipse et tentatus potest est, et eis q̄ tentantur auxiliari Hebr. ij. In eo enim in quo passus est ipse et tentatꝰ potest est eis q̄ tentant auxiliari. Quarto xps tentatꝰ ingauit et uicit. Ui

cit aũt tentationes ipſas eis in ſuis pncipũs obuiando. Nã mox vt in cũ diabol⁹ tẽtationes inferebat. ꝙ ꝑ eas repellebat: ſic ⁊ hõ mox vt diaboli ſuggeſtiões ſenſerit, eas in ſuo initio dz repellere Naz vt dicit Hiero. Lubric⁹ eſt ſerpẽs antiquus ⁊ niſi in capite teneaꝫ, tot⁹ ſtatum illabit. ℣ ¶ Hz igit ſerpẽs infernal⁹ caput ſcz malã ſuggeſtionẽ, hz corp⁹. ſ. malũ conſenſum, hz caudã, qz cõſummationẽ operis: vbi aũt ponit caput ſuggeſtiõis ſtatĩ ponit corp⁹ ꝓſenſ⁹, ⁊ vbi ponit corp⁹ cõſenſus, ſtatĩ ponit caudã opis: ↄ in ſuo capite. i. in ſua ſuggeſtiõe eſt ꝓferendus. In aliqb⁹ igitur iſte ſerpẽs eſt ꝯtũ ad caput, corp⁹ ⁊ caudã ꝙ. ſ. habẽt malas ſuggeſtiones, cõſenſus ⁊ opa. Sũt tñ quidã ꝙ in iſta. xl. dimittũt pctm ꝯtuz ad opus, ſz tñ poſt paſcha ad illud redire intẽdũt. iſti amputauerũt ſerpẽti caudã: ſz adhuc viuit in eis quãtũ ad corp⁹ ⁊ caput. i. ꝯtũ ad cõſenſum ⁊ ſuggeſtionẽ. Aliqui pctm dimittũt ꝯtũ ad op⁹ ⁊ cõſenſum: tenẽt tñ adhuc malas ſuggeſtiones, iſti amputãt corpus ⁊ caudã, adhuc tñ viuit in eis ꝯtũ ad caput: ſz ſi vis iſtũ ſerpentẽ vincere, bene ſtudeas caput ei amputare. i. inquã ei⁹ ſuggeſtionẽ repellere: ⁊ tunc tibi nocere non poterit nec quantum ad corpus. i. conſenſum nec ꝯtum ad caudaz. i. opus, quis amputato capite ſuggeſtiõis tota confracta eſt virtus infernalis ſerpentis. ideo dicitur Geñ. iij. Ipſa conteret caput tuum. ℣ ¶ Quinto poſt victoriã miniſterium angelorum accepit. ideo dicitur. Et ecce angeli acceſſerunt ⁊ miniſtrabant ei: que miniſtratio tripliciter poteſt accipi. Primo de tẽporali ſubuentione vt ſit ſenſus miniſtrabant. i. ſibi eſurienti cibo ſubueniebant: taliter cibuz olim angeli Helye miniſtrauerunt. Secũdo poteſt intelligi de adoratiõe vt ſit ſenſus. ſibi miniſtrabant. i. tanqꝫ deum ſuppliciter adorabant iuxta illud. ꝑs. Adorate eum omnes angeli eius. Tertio poteſt intelligi de cõgratulatione. vt ſit ſenſus: miniſtrabant. i. ſibi pugnanti cõgratulabantur. vnde ꝑo. Benedicite dominũ omnes virtutes eius miniſtri eius qui fa. voluntatem eius.

Cum venerit filius hominis in maieſtate ſua ⁊ omnes angeli eius cũ eo. Math. xxv. Sicut dicit beatus yſidorus in lib. de ſummo bono in quolibet iudicio tres perſone requiruntur. ſ. iudex. reus et actor. et ideo in iſto dei extremo iudicio iſte tres perſone requiruntur. Nam perſona iudicis exprimitur cum dicitur. cum venerit filius hominis in maieſtate ſua. Perſona actoris cum dicitur: et omnes angeli eius cum eo. Perſona rei cum dicitur. Et congregabuntur ante eũ oẽs gentes. Iudex igitur erit xp̃s qui iuſte iudicabit cum⁹ in dictum corrumpi non poteſt. ℣ ¶ Quatuor enim modis vt dicit yſodo. corrumpit iudicium conſueuit. ſ. timore: amore: odio: vel munere. Xp̃i aũt iudiciũ non corrũpit timore: qz potentiſſim⁹ eſt Job. xxij. Nũquid timẽs arguet te ⁊ veniet tecũ ad iudicium. imo quanto potentiores erũt tanto durius iudiciũ ſuſtinebunt. Sap. vj. Potentes potenter tormẽta patient. Scõo non corrumpet amore qz iuſtiſſim⁹ eſt: ideo cõtra fratres ſuos ſcz falſos xp̃ianos ſententiã ꝓferet et nihil ꝓderit eis allegari fraternitatez ꝙ. ſ. ſit frater eoꝝ. ꝑs. Frater nõ redimet. nec allegare ſimilitudinẽ ꝙ. ſ. ſit homo ſibi⁹ eis. ideo ſubdit. redimet hõ ⁊ dz allegari terrogatiue ⁊ rñderi negatiue. nec eis aliquid valebit pcũ multiplicitas. tõ ſubditur non dabit placationem ſuã nec ſanguinis xp̃i pciositas. qz ipm pretiũ cõtẽpserũt ideo ſubdit. ⁊ pcium redẽptionis ſue. Tertio non corrũpet munere. qz ditiſſim⁹ eſt. Prouer. vj. Non acquieſcet cuiuſcq; precib⁹ nec ſuſcipiet ꝓ redẽptione. dona plurima. Berñ. Veniet dies illa in qua plus valebũt pura corda cũ aſtuta: verba conſcientia bona cũ marſupia plena Aug. Expectat dies iudicii ⁊ aderit equiſſimus iudex qui nullius potẽtis perſonã accipiet. cuius pallaciũ null⁹ epiſcopus vel comes vel abbas auro vel argento corrũpere nõ poterit. Quarto non corrumpetur odio: qz optimus eſt. In eo enim qui optimus eſt odium cadere non poteſt. ipſe enim omnia diligit que creas

uit. Sap. xij. Diligis oia q̃ sunt, ⁊ nihil eorũ odisti que fecisti ⁊ qr diligit nõ odio sed cũ dolore ⁊ compassione punit. Esa. j. Heu consolabor sup hostib⁹ meis ⁊ vindicabor de inimicis meis. vbi sic dicit gl. More pij patris punit ⁊ plãgit. Scdo ponuntur actores siue accusatores q̃ erunt angeli nobis ad custodiã deputati, qui tanq̃ sciẽtes oia mala que pctõres fecerũt ipsos grauiter accusabũt. Job. xx. Reuelabunt celi iniquitatem eius. B

¶ Preter aũt istos accusatores stabũt cõtra peccatores. s. diabol⁹, totus mũdus, ⁊ propriũ scelus. De accusatiõe diaboli sic dicit Aug. Dicturus est aduersari⁹ in iudicio Equissime iudex iudica istũ meũ esse ob culpã qui noluit tu⁹ esse p grãm, tuus per mĩaz, meus p miseriã: tuus per passionẽ, me⁹ psuasionẽ: tibi inobediẽs, mihi obediẽs: a te accepit immortalitatis stolam: a me accepit hãc pãnosam tunicã, tuã vestẽ dimisit. cũ mea huc venit: equissime iudex iudica istum esse meum ⁊ mecũ dãnandũ esse. Et ponit diabolus quinq̃ allegatiões quib⁹ vult ostendere peccatorem damnandum esse secum. C

¶ Prima est talis: tu obtulisti sibi grãm tuam, ego meã culpã: tuã gratiã cõtẽpsit meam culpam. recepit, ergo dz esse me⁹. Scda talis est: tu creasti eũ per naturam, ideo debet esse tuus: sz fecit se meũ p magnã suã culpã ⁊ miseriã: ideo debet esse meus. Tertia talis est: tu sustinuisti p eo grauẽ passionẽ, ideo debet esse tuus: ego vero obtuli sibi meã suggestionem, sed ipse tuã passionẽ contẽpsit ⁊ meam suggestionem recepit, ideo debet esse meus. Quarta est talis: duo sunt. s. obedientia ⁊ inobedientia. Quicũq̃ ergo est tibi obediens ⁊ nihil inobediens est tuus: ⁊ tibi inobediens est meus: sed iste fuit inobediẽs: ergo dz esse meus. Quinta talis est: tuum est facere hoĩ vestem fulgidã virtutum: meũ est facere sibi vestem pannosam sordidam vitiorum. Quicũq̃ aũt habet vestẽ virtutũ est tuus: qui vero hz vestem vitiorum est me⁹: sed iste tuam abiecit et meã secũ portauit, ergo dz esse me⁹. Secundus accusator est totus mũdus: omnia scz elemẽta. Istud ostendit Hugo de sctõ victo. dicens. Celũ dicet: ego sibi luce ministraui ad solatium. Aer dicet: ego omne genus auiũ sibi dedi ad obsequiũ. Aqua dicet: ego diuersa genera pisciũ sibi dedi ad esum. Terra dicet: ego panẽ ⁊ vinum dedi sibi ad nutrimentum. Ideo ignis clamabit a me cõturbat. Aqua clamabit: a me demergatur. Aer clamabit a me vẽtilet. Terra clamabit a me absorbeat. Infernus clamabit a me deglutiatur. Sap. v. Armabit oẽm creaturam cõtra insensatos. Tertius accusator est ꝓpriũ scelus. Nam omnia peccata q̃ modo sunt occulta: extra tũc prosiliẽt. ⁊ suũ accusabunt actorem. Nam tinea vestimẽtorum accusabit vani gloriosum: erugo metallorum accusabit auarum. Merces pauperum defraudata: accusabit tyrannũ violẽtũ iniquum. edificium accusabit vsurarium. de tribus primis dicitur Jacob. v. Diuitie vestre putrefacte sunt: ⁊ vestimẽta vestra a tineis comesta sunt. Aurũ ⁊ argẽtũ vestrum eruginauit: ⁊ erugo eorũ in testimonium vobis erit. Et infra Ecce merces operariorũ que defraudata clamat: ⁊ clamor eorũ in aures domini sabaoth introiuit. De quarto dicitur Abacuc tertio. Lapis de pariete clamabit: ⁊ lignũ quod est inter iuncturas edificij respondebit.

D ¶ Tertio ponuntur rei ipsi mali scilicet a sinistris collocati qui erũt in multa angustia positi. Sicut ostendit Gregorius dicens. O quam anguste erunt tunc vie reproborũ. Superius erit iudex iratus, inferius horrẽdum chaos, a dextris peccata accusantia, a sinistris ĩfinita demonia ad supplicium trahẽtia: intus cõscientia mordens: foris mundus ardẽs. quid faciẽs peccator sic deprehẽsus: latere erit impossibile: apparere intolerabile. Ex his patet qđ peccator nõ poterit fugere rursum: quia ibi est iudex iratus qui gladio bis acuto qui de ore eius ꝓcedit ipm incideret. Nec fugere a dextris: quia ibi sunt peccata que ipsum apprehẽderent. Nec fugere a sinistris: quia ibi sunt demones qui eum ad supplicia traherent. Nec fugere vel abscõdere intra se: quia ibi est vermis conscientie qui ipsum totum corrodent. Nec fugere extra mundum: quia totus est plenus igne qui

ipsum totum cōturbet: ⁊ ideo nō restat ni si vt inferi⁹ in fornacem cadat. Mat.xxv. Ibunt hi in supplicium eternum ⁊c.

12 ¶ Feria.ij.prime hebdomade.

Sermo.ij.

Esuriui et nō dedistis mihi manducare. Sicut dicit beatus Aug. Si aliquis esset qui in tota sacra scriptura nihil sciret nisi solum istam lectionē presentem: hoc solum sibi sufficeret, ad salutem: quia ibi continentur merita ⁊ demerita premia ⁊ supplicia bonorum ⁊ malorum. Quamuis in extremo iudicio omnia facta discutiantur hominis: tamen solum de eleemosynis fit hic mentio. Et rationem huius assignat Augustinus in lib.i. omel', dicens. Tacet dominus omnia recta facta iustorum et omnia mala iniquorum et solum laudat eleemosynarum largitionem et damnat auiditatem. Quare hoc: quia omnia crimina eleemosynis redimunt: si tamen mores mutaueris. Pro peccatis enim preteritis eleemosynas q̄s facit: si vita mutata ⁊ inde recedat ⁊ huc accedat. Si autem dicat aliquis in corde suo si quotidie peccauero ⁊ eleemosynas fecero: nunquid peccata extingo. Et respondit August. Extinguis: sed tamen tu cum eis extingueris. pereunt enim peccata tua: sed tecum. nō enim in gehēna peccare permitteris, aut tecum ceperit extorquere ignis eternus: de satiandis libidinibus non cogitabis. Quamuis igitur de solis eleemosynis videatur in iudicio q̄stio mouenda de omnibus tamen factis ratio reddetur. Et in ipso iudicio dominus ordinate precedet. A

¶ Nam primo culpas examinabit deinde examinatas ponderabit: postmodum ponderatas sententiabit: vltimo sententias executioni demandabit. Primo igit̄ culpas examinabit. quod notatur cum dicitur. Esuriui ⁊ non dedistis mihi manducare. De qua examinatione dicitur Job. xxix. Causam quam nesciebam. i. quam me nescire ostendebam diligentissime inuestigabam. Examinabit quidem ⁊ inuestigabit omnia cogitata. Sap. i. In cogitationib⁹ impij interrogatio erit. Examinabit ola v̄ba Mat. xij. De omni v̄bo ocioso quod locuti fuerint homines: reddēt rōnē in die iudicij ola facta. Eccl' vi. Cūcta q̄ fiunt adducet dn̄s ad iudicium: ola omissa. Sicut ptz in hoc euāgelio vbi de omissis reprobi arguunt̄ ola commissa. B

¶ Quatuor em̄ nobis de⁹ cōmisit. s. tp̄s vt ipsum vtiliter expendam⁹ res tēporales: vt ipsas pauperib⁹ erogem⁹. Corpus vt ipsum immūditia teneam⁹. Alam ad imaginē dei factam: vt ipsam honoremus. Sz de tp̄e malā rōnē reddēt ociosi: q̄ ipsum negligēter expendunt. Bern. Omne tp̄s nobis impēsum requiretur a nobis qualiter sit expēsum. De reb⁹ malam rationē reddēt: auari qui nolūt eas cōicare: sed ipsi soli mādūcare. Eccle.xj. Inueni requiem mihi: ⁊ nūc manducabo de bonis meis sol⁹. De corpore malā rationē reddent luxuriosi: qui corpus suum maculauerunt. Un̄ d̄r de Salomone. Eccle.xlvij. Ptātē habuisti in tuo corpore: ⁊ dedisti mihi in gloria tua. De ala malam rationē reddēt superbi, auari, ⁊ luxuriosi: qui dei imaginem deleuerunt: ⁊ imaginē. s. diaboli superinduxerunt. Rom. Mutauerūt gloriā incorruptibilis dei: in similitudinē imaginis hois corruptibilis: ⁊ volucrum quo ad superbos qui super alios volare volūt: ⁊ quadrupedum: quo ad luxuriosos: q̄r luxuriā in corpore exercuerūt quod quatuor elementis componitur ⁊ serpentum: quo ad auaros: q̄ semper terrā appetunt. Scdo iudex eternus culpas examinatas pōderabit quādo dicet. Amē dico vobis q̄ diu fecistis vni de fratrib⁹ meis minimis mihi fecistis: ecce magna ponderatio: quia illud quod fit vel nō fit egenis: fieri vel nō fieri reputatur deo. De ista pōderatione dicit̄ Prouer.xvj. Pond⁹ ⁊ statera iudicia dei sunt. Solent cāpsores monetas in statera ponderare: ⁊ eas quas inueniunt nulli⁹ ponderis. i. nulli⁹ valoris vel minoris i ignē proijciunt vel incidunt. Illas antē quas inueniunt equaliter vel maioris thesauro reponunt. C

¶ Michael nāq̄ archangelus secundū ecclesie repre sentationez animas ponderabit que oēs in quatuor ordinib⁹ erunt. Nam quidaz

erūt vacue: quedā semipleue, quedā superplene. Ille erant vacue q̄ nulla non bona secū portauerunt. Talis appendet et sibi dicet. Dan. v. appensus es in statera ⁊ inuentus es nihil habēs talis proijciet in fornacē inferni. Ille erūt semiplene q̄ ad penitētiam redierūt: sed tamē satisfactionē cōgruam morte preueniēte nō impleuerunt. Talis appendet ⁊ sibi dicet. Appensus es in statera ⁊ inuentus es minus habens ⁊ proijciet in fornacem purgatorij. Alie sunt que q̄uis deliquerūt tamen satisfecerunt. Talibus dicetur. Appensus es in statera ⁊ inuentus es satis habens. Alie sunt que opera satisfactionis habuerūt sicut sunt viri perfecti. Talibus dicetur. Appensus es in statera et inuentus es multū habens: isti duo reponentur in thesauro celesti. Tertio iudex eternus culpas ponderatas sentētiabit quando dicet. Discedite a me maledi. in ignem eternum qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. D ¶ Ex qua sententia manifeste colligitur quod implicabiliter deus cōtra reprobos sit iratus. Dato em̄ q̄ reprobi sibi dicāt. Non sumus dn̄e digni regnū vestrum possidere tn̄ placeat vobis vt possimus ad pedes nostros manere. Respondebit. Discedite a me. Dato q̄ sibi dicant. Et si nos repellitis a vobis saltem benedictionē vestram nobis date. Respondebit. Et vos maledictionē meam habeatis. Ideo subdit. Maledicti. Dato q̄ dicant saltem ad aliquem locum refrigerij nos mittatis. Respondebit. In ignem. Dato q̄ subiungāt. saltē breuem terminū nobis prefigatis. Respondebit. Eternum. Dato q̄ dicāt saltē aliquem bonum dn̄m nobis preficiatis q̄ clementer nos regat. Respondebit. Qui paratus est diabolo. Dato q̄ subiungāt: saltem aliquam bonā societatem nobis date cum quibus possimus cōsolari. Respondebit. Et angelis eius. Quasi dicat pro domino habeatis diabolum maiorē p̄ socijs vestris demones minores. Sententia autem iustorum contraria erit cum dicet. Uenite benedicti patris mei ⁊c. Ac si dicat. Illis dixi discedite a me: sed vobis dico venite ad me. Illis dedi meam maledictionem. Sed vobis do meā benedictionē. Ideo venite benedicti. Illos mitto in ignē: vos introduco in regnum celeste. Ideo possidete regnum. Illis dixi vt maneat in igne perpetuo: vobis dico vt maneatis in regno eterno q̄d paratū est vobis. Illis dixi vt habeant in principem suum ipsum diabolum: vobis dico vt habeatis in principem vestrū patrem meū. Ideo venite bn̄dicti patris mei. Illis dixi vt habeant in socios demones infernales: vobis dico vt habeatis in socios angelos meos celestes: illos scz angelos de q̄b⁹ dictū est. Cum venerit filius hois in se. ma. sue, ⁊ omnes angeli cū eo. Quarto iudex eternus culpas sententiatas executioni mandabit: quod notatur cum dicitur. Et hi ibunt in suppliciū eternū: iusti autē in vitam eternam. E

¶ Quatuor autem modis quis sue iuuare cōsueuit ne sua executioni mandet p̄ appellationē aut per supplicationē, aut per querelā falsi, aut per integrum restitutionē. Nullo autem istorum modorum: dānati se iuuare vel defendere poterunt quin illa sna executioni mandet, aut per appellationem, aut per supplicationem, aut per querelā falsi, aut per in integrum restitutionem, nō per appellationem, q̄r eorū crimina erunt notoria ⁊ in notorijs appellatio nō hz locū. Hier. Aderit dies illa in qua facta nostra quasi in quadam tabula picta demōstrabunt non p̄ supplicationē q̄r si oēs scti p̄ ipsis supplicat, et deus non audiret. Hiere. iiij. Noli orare pro populo isto in bonum: quoniam gladio ⁊ fame ⁊ peste consumam eos. Job. xxj. Non parcam eis verbis potentibus ⁊ ad deprecandum compositis non per querelam falsi vt dicant q̄ illa sna lata sit per falsos testes iudice circumuento, quia sicut dicitur Job. xxiiij. Saluatorē anime tue nihil fallis. Eiusdem. xij. Ipse nouit decipiētem ⁊ eum qui decipitur nō per integrum restitutionem: vt scz ad statum pristinum restituatur, quia sicut dicitur Hebre. quinto. Impossibile est eos qui semel illuminati sunt ⁊ gustauerunt donum celeste et participes sunt spiritus sancti ⁊ prolapsi sunt: scilicet per finalem impenitentiam renouari rursus ad penitentiam.

14 ¶ Feria tertia prime hebdomade.
Sermo primus.

Cum intraret Jesus hierosolymā cōmota est vniuersa ciuitas ꝛc. Mat. xxj. Sicut ptz i superioribꝰ illud qd̄ in isto euāgelio legitur factuz fuit in dominica in ramis palmarum quando scz dominꝰ cum magno honore fuit receptus: sed propter exhibitā reuerentiam non dimisit iustitiam: quia mox templum intrauit ꝛ omnes vendentes ꝛ emētes inde eiecit: nec propter seuerā iustitiā omisit suā misericordiā: qꝛ cecos ꝛ claudos sanauit: per quod datur intelligi ꝙ iudex ꝛ prelatꝰ propter impensum sibi fauorez non debet dimittere iustitie rigorem: nec propter rigorem iustitie debet dimittere dulcedinem misericordie. A

¶ In serie autez huius euāgelij notatur ꝙ Christꝰ tria loca intrauit. s. Hierusalez templū ꝛ Bethaniam. Per q̄ loca signatur mens humana: qꝛ debet esse pacifica: ꝛ tūc erit Hierusalē que interpretatur visio pacis. Dz esse dei habitatio grata: ꝛ tunc est templū. ij. Coꝝ. vj. Uos estis tēplū dei viui. Debet esse ad obediendum prōpta: ꝛ tūc est Bethania que interpretatur domus obediētie. ps. In auditu auris obe. mihi. Ingrediēte autez domino primum locū. s. Hierusalem tota ciuitas cōmota est: ita intrante dño animam per gratiam preuenientez oēs potētie aīe debent commoueri per dolorē ꝛ cōtritionē peccati. ps. Commouisti terram ꝛ cōtur. eam contritiones eius: qꝛ cōmota est. B

¶ Sed notandum est quod quidam sunt duri scz q̄ nullo modo ꝯmouent. Alij. q̄ leuiter cōmouētur. Alij qui cordialiter cōmouētur. Sunt em̄ q̄dā duri: q̄dā attriti ꝛ quidā ꝯtriti. Duri sunt obstinati qui ad pniam nō possunt frāgi. de q̄bꝰ dr̄ Rom. ij. Scdm̄ duritiā ꝛ impenitēs cor tuū thesaurisas irā in die ire ꝛ reuelationis iusti iudicij dei. ꝛ Eccl. iij. Cor durum male habebit in nouissimo: ꝛ q̄ amat periculuz in illo peribit. Alij sunt attriti. i. qui de suis peccatis leuiter ꝛ supficialiter cōmouentur: in istis est attritio. i. quedaz leuis plenitudo: ꝛ ista attritio lz sit bona tamē nō sufficit. nō em̄ paruum sed magnū dolorem de peccatis deus req̄rit q̄ dicit Hiere. vj. Luctū vnigeniti fac tibi planctum amarum. Alij sunt qui precordialiter cōmouent q̄. s. omnia peccata sua dolendo minutatim cōterunt ꝛ in minutas partes frangūt dolēdo ꝓfunde de peccatis magnis ꝛ paruis ꝛ peccatoꝝ circūstātijs: et non tantū de omnibus in communi: sed etiā de quolibet in speciali: ꝛ talis dolor vocatur cōtritio. i. simul tritio: quādo. s. cor simul cum omnibus viribꝰ anime minutatim omnia peccata terit. ps. Cor cōtrituz ꝛ humiliatū deus nō despicies ꝛc. minꝰ dicit ꝛ plꝰ significat. i. multum diligit. Ista tria. s. obstinationem attritionē, ꝛ cōtritionem videre possumus per tria exēpla. Primū est qꝛ semen iactum in terram duram ꝛ nō scissam ꝛ grossam non crescit: iactū viro in terrā scissaz in grossas partes paruum fructuz reddit. iactū autem in terram cultam ꝛ minutatim fractam multum fructum affert: cor obstinatum est tanq̄ terra dura que nullū fructū facit: cor attritū est tanq̄ terra i grossas partes scissa q̄ paruū fructuz reddit. cor cōtritū ē terra minutatim trita q̄ multuz gignit. Scdz exēplū est qꝛ species aromatica si ē itegra redolet parū: si frāgit multuz redolet: si ꝯteratur redolet plurimū. Sic etiā cor hoīs intregrū ꝛ durū coram deo nō redolet, sed fetet: scissum v̄ro per quandā attritionem redolet: sed parum contritū vero ꝑ vehementē dolorē redolet multū. Tertiū exēplū est: qꝛ de grano integro non pōt fieri panis: de grano v̄ro grosso modicū trito fit panis: sz nō sapidus de grano aūt minutatim cōtrito fit panis sapidꝰ ꝛ delicatꝰ. Eodē mō de corde integro ꝛ duro nō pōt fieri panis dei: sz panis diaboli. De corde aūt atrito ꝛ si panis fiat tñ nō multū sapidus. de corde aūt cōtrito fit panis deo sapidꝰ: āgelis delicatꝰ: ꝛ penitētiū nutritiuꝰ. ps. Cibabis nos pane lachrymaꝝ. Secundo intrauit in tēplū ꝛ eiecit inde vēdentes ꝛ emētes, mēsas nummulariorū ꝛ cathedras vendētium colūbas euertit. Et est intelligendū quod eiecit de tēplo vendētes ꝛ emētes et oues ꝛ boues. prout dr̄ Johā. ij. i alia

eiectiõe. Postq̃ Christ⁹ intrauit cor hois per gratiã preueniẽtem mouendo ipsum ad contritionem tunc intrat per gratiam proficientez purgãdo qñ illud p cõfessionem eiiciẽdo inde oues ⁊ boues nũmularios ⁊ colũbas. Per colũbam q̃ est auis libidinosa significatur pctm̃ luxurie: per nũmularios signatur pctm̃ auaritie: per boues q̃ cornib⁹ vẽtilãt pctm̃ superbie signatur per oues signatur pctm̃ accidie ⁊ inertie: oĩa ista q̃ a templo cordis per cõfessionem sunt abiicienda. vel põt dici q̃ per illos qui vẽdũt colũbas signant̃ symoniaci qui vendũt dona spũssancti qd̃ est pctm̃ clericoꝝ: per nũmularios intelligunt̃ cupidi ⁊ auari quod est pctm̃ mercatoꝝ per boues signãtur superbi qd̃ est peccatuz magnatorũ ⁊ prelatoꝝ. p oues signantur peccatũ hipocritarũ quod est peccatũ religiosoꝝ. iuxta illud Mat. vij. Attendite a falsis ꝓphetis q̃ veniunt ad vos i vestimẽtis ouium ⁊c. Purgato aũt corde per cõfessionẽ Christus illd̃ sanat dãdo indulgẽtie remissionẽ. Unde subditur. q̃ accesserũt ad eum infirmi, ceci, et claudi: ⁊ curauit eos curauit quidẽ illos qui peccant per infirmitatẽ humanã. isti sunt infirmi: curat illos qui peccant per ignorãtiã. isti sũt ceci: curat illos qui peccant per malitiã isti sunt claudi q̃ volunt seruire deo ⁊ mundo. iij. Regũ. xv. ij. Usq̃ quo claudicatis in duas ꝑtes: si deus est deus sequimini eũ: si autẽ Baal sequimini illũ. Tertio christ⁹ itrauit i Bethaniã. Postq̃ em̃ xp̃s intrat cor per gratiã preuenientẽ cõmouẽdo per cõtritionem per gratiã subsequentẽ purgãdo per confessionẽ: tãdẽ intrat per gratiã perficientez perficiẽdo ipsum cor p obediẽtie satisfactionẽ ⁊ hoc est intrare in Bethaniaz: qr Bethania domus obediẽtie interpretat̃ ille aũt vere obedit q̃ de oĩbus pctis suis plenã ⁊ perfectã satisfactionem facit. ¶

¶ Satisfactio enim ipsius aliquando est minor q̃ dz, aliquãdo equalis: aliquãdo maior. Qñ est minor de⁹ tũc supplebit in purgatorio de rigore sue iustitie: qr sicut dicit Aug. Sicut nullũ bonũ est irremuneratuz: nullũ malũ remanet impunitũ. Qñ vero est equalis tũc valet ad diuisiomez culpe de equali satisfactione. dr Rom̃. vj. Humanũ dico propter infirmitatẽ carnis vr̃e. Sicut em̃ exhibuistis membra vestra seruire immũditie ⁊ iniq̃tati ad iniq̃tatẽ: ista nũc exhibete mẽbra vr̃a seruire iustitie in satisfactionẽ. Quãdo aũt est maior q̃ videant̃ pctã req̃re: tũc valet illa satisfactio ad diminutionem culpe ⁊ ad cumulum glorie. de qua dicitur Luce. vj. Mensurã bonã ⁊ cõfertã ⁊ coagitatã et superfluentem dabunt in sinum vestrum.

15 ¶ Feria tertia pr me hebdomade. Sermo secundus.

Domus mea domus orationis vocabit̃. Quãdocunq̃ dominus in Hierusalem ibat statim ad templum properabat: per hoc nos instruẽs vt quãdo ad aliquem locum imprimis ad ecclesiam pergere debem⁹. Postq̃ ad templũ iuit inde omnis vendentes ⁊ ementes de templo eiecit. Sacerdotes vero propter auaritiam ordinauerant: vt in porticu templi oues ⁊ boues ⁊ columbe vẽderentur ne aliqui ex defectu hostie sacrificia intermittere cogerẽtur: ⁊ si forte aliq̃ ad emendum pecuniam nõ haberent, ordinauerunt vt ibi nũmularij essent q̃ eis mutuarẽt. xp̃s aũt facto flagello de funiculis oẽs istos eiecit. Et sicut dr̃ Hieroni. Inter cetera miracula q̃ fecit illud fuit potissimũ. s. q̃ vnus homo cũ tanta potestate vendentes ⁊ ementes eiecit: ⁊ mẽsas nummularioꝝ: ⁊ cathedras vẽdẽtiũ columbas euertit: sed mirum fuit qñ iudei ista fieri ꝑmiserũt. Ad qd̃ dicit Hieroni. q̃ ad facie xp̃i quidã fulgor mirabilis procedebat: qui omnes in terrorẽ cõuertebat: ⁊ sibi contradicere non audebant. nusq̃ legitur qd̃ tantaz vindictã exercuerit sicut hic multa em̃ opprobria sepe audiuit multas iniurias sustinuit ⁊ nusq̃ vindictã expetijt nisi modo: ⁊ ratio est: quia ille alie iniurie erant sue proprie: ⁊ iõ eas vindicare nolunt: ista autem erat iniuria patris, ⁊ ideo eã seuere vindicauit: vt doceret nos q̃ iniurias proprias debemus remittere: iniurias vero dei seuere vindicare. Nos autem econtrario facimus: qr de iniurijs dei nõ curamus: nostras autẽ implacabiliter ꝑsequimur. eiiciẽdo aut

Christus oues ⁊ boues de templo: dicit quod super positum est domus mea decora voca. A

¶ Ex quo verbo habetur ꝙ ecclesia dei ad duplex officiuz edificatur. s. deo ad habitandū ideo dicit do. mea. i. mr̄ ad habitādum electa. ⁊ homini ad oranduz. Ideo subditur. Domus orōnis vocabitur. Est igitur dom⁹ dei ecclesia quia in ipsa habitat. Juxta illd. ij. Paral. viij. Elegi em̄ ⁊ sanctificaui locū istū: vt sit nomen meū ibi in sempiternū. Et ꝑmaneāt oculi mei ⁊ cor meū ibi cūctis diebus. Oculi quoq; mei erūt apti: ⁊ aures mee erecte ad orationē eius qui in loco isto orauerit. B

¶ Ex quibus verbis habetur ꝙ deus in eccl̄ia ponit nomē suū, cor suū, oculos ⁊ aures. Nomē suum ibi ponit: q: a seipso eā noiari voluit. Sicut em̄ dom⁹ in q̄ habitant superbi vocari potest dom⁹ luciferi: ⁊ domus illa in qua habitant vsurarij: domus mammōe ⁊ domus in qua habitant immūdi: domus Asmodei: ⁊ taberna pōt vocari domus beelzebub: quia propter multitudinez epulaꝝ ibi cōuenit multitudo muscaruz. Sic domus in qua habitāt fideles cōueniunt ⁊ deuoti dicit̄ domus dei. Gen. xxviij. Nō est hic aliud nisi domus dei ⁊c. Secundo in ecclesia cor suum posuit. i. amorez suum. Et ideo multū pro malo habet quādo aliq̄s aliqua illicita exercet ibi. Sicut patet hic qn̄ de templo vēdentes ementes eiecit. Legitur in historijs ꝙ pompeius porticū tēpli dei in stabulū equorū suorum conuertit. Et vsq; ad tempus illud semper fuit victor hostiuz: nunq̄ postea purgauit q̄n semper vinceret̄. Tertio deus in ecclesia posuit oculos suos quibus videt genuflexiones eleemosynarū largitiones q̄bus etiam videt ornamentorū pōpas ⁊ vanitates. Amb. Qui in oratiōe vult exaudiri amota a se pōpa iclinare se debet: vt dei misericordiaz prouocet. Habit⁹ nanq; superbus nec impetrat nec se recta credi facit ⁊ qnāto magis mulier hominib⁹ splē descere videt̄ tāto magis a deo despicit̄. Legit̄ Hester. xv. ꝙ cū Hester regina se ornasset ⁊ depixisset: ⁊ regi assuero placeret ipsa ecōuerso regem in iram cōuertit: sed colore roseo in pallorez conuerso ipsum placuit. Sic ⁊ quando mulier vultum suū pingit deū offendit: sz quādo de vultu suo non curat: deū placat. Quarto deus in ecclesia posuit aures suas quib⁹ audit orationes deuotoꝝ. Esaie. xxxviij. Audiui orationez tuam lachrymā tuam vidi. Quibus etiā audi verba detractorum. Legit̄ de sancto Syro Januen̄. episcopo ꝙ semel in ecclesia cōsistēs in risuz maximū est prouocatus asserēs se vidisse demonē qui verba loquētiū in ecclesia scribebat. Et cū cartha deficeret ⁊ ille dētibus eam elongare vellet, cartha subito fracta fuit ⁊ ille cū capite suo sic ad murum percussus vt sonitus collisionis audiretur ⁊ vulnus capitis sequeretur. Audit ⁊ illos clericos ⁊ monachos q̄ negligenter cantāt: ⁊ psalmos, ⁊ versus, ⁊ lectiones multas omittunt. Legitur ꝙ quidam sanctus monachus vidit quēdā demonem nomine Titinillū: per sedes monachoꝝ discurrentem qui videbatur aliqua colligere ⁊ in sacculo recōdere. Qui a sancto viro adiurat⁹ dixit se colligere omissiones psalmorū: ⁊ quolibet die mille vicibus saccū adimplebat. Un̄ de hoc quidaz fecit versum. Uersus. Fragmina psalmorū Titinillus colligit hoꝝ. Quotidie mille vicibus sa sarcinat ille. Scdo ecclesia cōstructa est ad odorandū. Deus em̄ orationes fideliū in ecclesia orātium libēter exaudit. Un̄ dr. ij. Paral. vj. Quicunq; orauerit in loco isto exaudietur de habitaculo tuo. C

¶ Dicit tamē Beda ꝙ tribus de causis contingit orationes nō exaudiri. Primo quando petimus indigna. i. ea que nō decet deū dare ⁊ nobis non expedit accipere vt sūt tēporalia. Chry. Illa petea deo que tibi expediūt accipere ⁊ illū deceat dare. Si autē semꝑtu petis terrena aut difficile impetras: aut forte nō impetras. Quomodo eniz illa tibi prestabit libēter nō habēti que si haberes admonet vt cōtēnas? Legitur i fabulis poetarū ꝙ Midarex petijt ab Apolline deo suo vt quicquid tangeret aurū fieret. Et concessum est ei. Cum ergo cibum ⁊ potum tangeret manib⁹ ⁊ labijs statim vertebatur in aurum ⁊ fame mortuus est. Per ꝙ datur intelligi ꝙ auar⁹ semꝑ diuitias desiderat

que tamē sunt sibi causa mortis. Juxta il lud.j Thim.vj. Qui volunt diuites fieri incidūt in tētatiōes ⁊ in laqueū diaboli: ⁊ i desideria multa ⁊ nociua q̄ immergūt hominem interitum ⁊ perditionē. Et subditur Que immergunt homines ab interitum. Secundo orationes nō exaudiūtur quādo petimus indigne.i.existentes in aliquo crimine. Esa.j. Cuz multiplicaueritis orationes non exaudiā. Manus em̄ vestre sanguine plene sunt Threñ.j. Opposuisti nubē tibi ne trāsiret oro.zacha.v. Misit massam plūbi in os āphore.i.animeꝛ dixit. Hec est iniquitas. D

¶ Ex his habetur ꝙ peccatū assimilatur sanguini ⁊ nubi ⁊ plumbo. Qꝛ igitur peccatū est tanq̄ sanguis ideo orationē conmaculat vt nō audeat in cōspectu domini apparere. Qꝛ etiā peccatum est tanq̄ nubes ideo orationē obtenebrat: ⁊ iō nescit ꝑ viam domini incedere. Quia etiam peccatum est tanq̄ plumbū: ideo orationem aggrauat in tantū vt non possit in celum ascendere. Tertio orationes nostre non exaudiūtur qñ petit pro indignis.i. pro peccatoribꝰ qui sunt in ꝓposito peccādi.iō Joh.ix. Scimꝰ qꝛ peccatores deꝰ nō audit. Hiere.xv. Si steterint Moyses et Samuel corā me non erit aīa mea ad ppl'm istū exemplū legit in vitis patrū ꝙ cū q̄dā grauiter tētaret ⁊ quidā sanctus pater pro eo oraret ⁊ tentatio nō recederet: vidit sctūs pater deo sibi reuelāte ꝙ spiritus fornicationis in diuersis formis mulierū corā illo fratre ludebat ⁊ ille talibꝰ applaudebat: nec i aliquo resistebat. Vidit etiā ip̄m angelū increpantē quare nō resisteret ⁊ quare nō iuuaret. Tūc dixit pater illi fratri. Inueni causaz quare orationes mee quas pro te faciebā non exaudiuntur: quia non est dignus: Oportet igitur ꝙ te adiuues ꝙ corpus maceres ⁊ tentationibus resistas quod cum ille fecisset natus est.

15 ¶ Feria quarta p̄me hebdomade.

Sermo primus.

Ccesserunt ad Jesum scribe ⁊ pharisei dicentes. Magister volumus a te signum videre. qui respondens ait illis. generatio mala ⁊ adultera signū querit ⁊c. Matthei.xij. Semper ad mundi principio fuit duplex generatio, scilicet malorum ⁊ bonorū. Et iste due generationes adinuicez current vsq̄ ad diem iudicij. Post iudicium autem omnes boni erunt per se in celo omnes mali per se erunt in inferno. A

¶ Prima igit gñatio.i.mala habet tres differentias. hoim peruersoꝝ quidā em̄ sunt curiosi ad sciendum ⁊ inquirendum. Alij sunt duri ad cōuertēdū. Alij sunt recidiuātes i pctm̄. Primi.s.curiosi sunt illi q̄ dixerūt. Magister volumꝰ a te signū videre. Tales em̄ nolūt credere nec ad deū ꝯuerti nisi videāt mirabilia. Sz sicut dr Aug. Si q̄s ad huc ꝓdigia vt credat inquirit magnū ꝓdigiū est q̄ mūdo credente non credit. B ¶ In primitiua ecclesia mirabilia frequentius fiebant q̄ modo. Et hoc triplici de causa. Pria est qꝛ erat tūc eccl'a itroducēda: sz postq̄ ē introducta: iā miracula nō sunt necessaria Sicut cera filo imponit vt ip̄m inducat: seu introducat: ⁊ postq̄ filuz introductū fuerit cera necessaria nō erit. Scdo qꝛ ecclesia tūc nō erat in fide roborata: modo aut qꝛ roborata est, mirabilia necessaria nō sunt. Et ponit Greg. exemplū de planta: cui tādiu aquā infundimꝰ: quoadusq̄ ipsam in terra conualuisse videamus. Et postq̄ radices firmauerit: inundatio necessaria non erit. Tertio: qꝛ eccl'ia mō est in meritis cumulēda. Sz sicut dicit Gre. Fides non hz meritū cui humana ratio p̄bet experimentū. Scdi de genere malorū sunt duri qui nullo modo volūt cōuerti nec per efficatiā passionis dñice: nec ꝑ herba diuine sapiētie: nec ꝑ exēpla sanctitatis ⁊ vite. Nō em̄ volūt ꝯuerti ꝑ efficaciaz dñice passionis qd notat cū dicitur. Generatio praua ⁊ adultera signū querit, ⁊ signuz nō dabitur ei nisi signū Jone prophete.q.d. istud sit vobis signum vt credatis. Sicut em̄ Jonas fuit in vētre ceti tribꝰ diebus ⁊ tribus noctibꝰ: sic tribꝰ diebꝰ ⁊ tribꝰ noctibꝰ sepultꝰ ero: ⁊ postea resurgā. Qui igit ad mēoriā dñice passionis nō ꝯuertit: vr̄ ꝙ eiꝰ cor sit duriꝰ petris. quia in passione xp̄i scisse sunt. Eius cōscientie sit fetidior monumentis: quia

tūc aperta fuerūt. Eorum aīe sunt miserabiliores mortui, qr tūc multa corpora surrexerūt. Sūt terre insensibiliores: qr tūc terra cōtremuit. Scdo nolūt cōuerti p vba diuine sapie sacre scripture, ꝛ tñ niniuite ad predicationē ione cōuersi fuerūt. Ideo dt. Uiri niniuite surgent in iudicio cū gñatione ista: ꝛ cōdēnabūt eam opatione scz facti: qr illi crediderūt simplici pphete. Isti aūt nolūt credere dño pphetarū. Tales hodie sunt multi q̄ nolūt cōuerti ad predicationē veritatis: sz ipa vba dei hñt fastidiū. Juxta illud ps. Oēm escā abominata est aīa eoꝝ. Aut in memoriā nō recūdūt. Agei. j. Qui mercedes cōgregauit. i. vba dei q̄ sunt merces vite eterne: misit eas in sacculū ptusum: aut certe operib⁹ cōplere cōtēnunt. Jac. j. Estote factores vbi ꝛ nō auditores: tm̄ fallētes vosmetipsos. Tertio nolūt ꝯuerti p odorē sctitatis ꝛ vite. Fama em̄ sctitatis xp̄i tāta fuit q̄ ad se oēs cōuertere debuit. Si enim fama sapientie salomonis reginā austri ad se traxit: multos fortius fama xp̄i q̄ fuit sapiētior ꝛ sanctior salomone oēs ad se trahere debuit. Jō dicit. Regina austri surget in iudicio cuz gñatiōe ista: ꝛ cōdēnabit eā: qr venit a finibus terre audire sapiam salomonis, ꝛ ecce plusq̄ salomō hic. Odor q̄dē fame xp̄i assimilat odori cedri, myrrhe, ꝛ vinee. Eccli. xxiiij. Quasi cedr⁹ exal. sum in libano: ibidē. Quasi myrrha electa dedi suauitatē odoris. ibidē. Ego quasi vitis fructificaui suauitatē odoris. Odor aūt cedri fugat serpētes. Odor myrrhe fugat vermes Odor vinee fugat bufones. C ¶ In xp̄o aūt fuit magna paupertas. magna hūilitas ꝛ maxima puritas. Odor igit sue paupertatis est sicut odor cedri. ꝛ iō dz fugare oēs serpētes. i. oēs mot⁹ auaricie. Sicut em̄ terrā cōedit serpēs: sic auar⁹ semp terrena ꝯcupiscit. Sz odor paupertatis xp̄i dz mutare eius animū serpētinū vt terrena non diligat sz celestia ꝯcupiscat. Paupertas etiā xp̄i apparuit in natiuitate: qr in p̄sepio reclinat⁹. In vita qr nulla propria domo fuit dotatus. In morte: qr i alieno sepulchro fuit sepult⁹. Matth. viij. Uulpes foueas hñt. Christ⁹ i morte nō habuit foueā ꝓpriā: sz alienā. Uolucres celi nidos. xp̄s in natiuitate nō habuit nisi presepe asperū. Filius aūt hois non hz vbi caput suū reclinet. i. domū propriā ad habitādū. Odor humilitatis est tanq̄ odor myrrhe q̄ dz expellere vermes. i. mot⁹ superbie. Nō est em̄ aliq̄s vermis q̄ ita corrodat sicut supbia: que q̄dē rodit i aīa nr̄a merita. Ec. l. vj. Non te extolles in cogitatione aīe tue velut taur⁹ ne forte elidat virtus tua p stultitiā: ꝛ folia comedat, ꝛ fructus tuos pdat: ꝛ relinquaris velut lignū aridū in heremo. Odor igit humilitatis xp̄i dz expellere istos vermes superbie. Mat. xj. Discedite a me, qr mitis sum et humilis corde. Aug. O pellis morticina q̄d tēderis: o sanies īfetida q̄d inflaris? princeps tu⁹ humilis: ꝛ tu supb⁹. Odor sue puritatis est sicut vinee q̄ expellit bufones. i. motus luxurie. Dicit ad literā q̄ de genitalib⁹ hois mortui, sepe nascunt bufones. Uñ in foueis sepe bufones inueniunt. Puritas igit xp̄i debet expellere istos bufones diaboli. Christ⁹ em̄ semp puritatē dilexit: vt in ortu suo: qr de purissima matre nasci voluit: ꝛ in vita, quia ipsam seruauit puritatē ꝛ docuit. Mat. v. Beati mūdo corde: qr ipsi deū videbūt. Et in morte: quia in lintheis purissimis corp⁹ suū inuolui voluit. ꝛ mō regnat in celo: qr nō nisi in mūdis corporib⁹ redescit. Sap. viij. In aīas sctās se trāsfert. Tertij de genere maloꝝ, sunt illi q̄ recidiuant sepe. Sepe em̄ cōtingit q̄ hō ad penitētiā redit: ꝛ tūc immūdus spūs ab eo recedit. Ille aūt circuit p corda sanctorū si forte in eis habitare possit: ꝛ hoc est q̄ dicit. Cū immūd⁹ spūs exierit ab homie ambulat p loca inaquosa ꝛc. D ¶ Diabolus em̄ nō habitat nisi i corde vmbroso, ꝛ vacuo, ꝛ hūido. Juxta illud Job. xj. Sub vmbra ei⁹ dormis in secreto thalami: ꝛ in locis humētib⁹. Corda aūt sctōrum nō sunt vmbrosa. sz fulgida claritate virtutū. Nō sunt vacua: sed plena abūdātia bonorū operū. Nō humida, sed arida ad humore deliciarū. Et ideo redit ad primos vñ exiuit. Sed tñ inuenit domū cordis illorū vacuā: scopis mūdatā ꝛ ornatā. Tria nāq̄ sunt necessaria cuilibet penitēti. s. bonoꝝ operū exercita

ño, cordis purificatio, ꝛ honesta cõuersatio. Qñ igitur quis habuerit ista diabolus nõ inueniet qua parte intrare possit. Sed si aliquod forame inuenit: mox intrare conat. Sepe igit cont ngit q̃ pennes domũ cõcitie fuc mũ dat locos cõfessionis: ꝛ cõuersationẽ exteriozem ornat mozib⁹ honestis. Sed tamen vacat ab operib⁹ bonis. Et hoc est quod dicit. Inuen t eã vacãte: ꝛ scopis mundatam ꝛ ornatã. Et quia forame inuenit: ideo septẽ spiritus: id est septẽ peccata mortalia secum assumit: ꝛ in domum illius intrat: ꝛ sic hõ periculosissime recidiuat. Et hoc est quod dicit. Et fiunt nouissima hominis illius priora prioribus.

17 ¶ Feria quarta prime hebdomade. Sermo. ij.

Quicunq; fecerit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse meus frater ꝛ sozoz ꝛ mater est. Superius dominus egit de generatione malozum: hic agit de generatione bonozum. De qua duo ostenduntur. Primo ẽte sint sanctitatis: cũ dicit. Quicunq; fecerit volũtatẽ patris. Ipse meus frater ꝛ sozoz ꝛ mater est. ꝛc. Sãctitas igit illozum qui sunt boni consistit in eo q̃ dei faciunt voluntatẽ. Et sicut in generatione malozũ sunt tres differẽtie qui dei resistunt voluntati. s. curiosi, duri, ꝛ recidiuãtes. sicut dictũ est i sermone superiozi. ¶ Sic in generatione bonozum sunt qua tuoz differẽtie qui dei faciunt volũtatez. Paulus assignat ap̃s Rom. xij. dicens vt prophetis: que sit voluntas dei bona, beneplacita ꝛ perfecta. Qñ aũt dicit beneplacẽs includit etiã placẽs. Sũt igitur qui faciunt volũtatẽ dei bonã: ꝛ isti sunt boni. Alij qui faciunt voluntatẽ ꝛ placẽtiam, ꝛ isti sunt meliores. Alij qui faciunt volũtatẽ dei beneplacẽtẽ: ꝛ isti sunt optimi. Alij qui faciũt dei voluntatez per festinantiam: ꝛ isti sunt peroptimi. Voluntas dei bona consistit in vitando prohibita. preceptа negatiua. Sicut non occides: non mechaberis, non furtum facies. ꝛc. Voluntas dei placens cõsistit in faciendo ꝑceptа affirmatiua: sicut honora patrem ꝛ matrẽ. Esto misericordes. Date ꝛ dabit vobis. Et ad istã implẽda id genus dilectionis timoze ꝛ amoze. Nã timoz inducit hominez ad vitãdũ mala. Prouer. xvij. Per timoze dei declinat oꝛ hõ malũ. Amoz enim incitat hominẽ ad seruãdũ dei preceptа. Joã. xiij. Si dilexeritis, mea seruate. Voluntas dei beneplacẽs cõsistit in cõseruãdo dei cõsilia. s. consiliũ pauperta s, castitatis, ꝛ obedientie. Voluntas dei placens cõsistit in seruãdo, supererogata. Sicut qñ ds cõsilio paupertatis supaddit, nihil habere seu cõseruare relinquere supflua ꝛ etiã necessaria. Consilio castitatis supaddit nõ tm seruare castitatẽ continẽtie: sz etiã virginalẽ mundiciã. Consilio obedientie supaddit seruare obedientiã nõ tm vsq; ad dãna rerũ: sz vsq; ad mortem. ¶ Dignitas aũt hui⁹ generationis bonorũ consistit in hoc q̃ sunt fratres sozoꝛes ꝛ matres xp̃i. Et tham dignitatem hz homo ꝛ seruãdo dei volũtatẽ ꝛ habẽdo cũ christo eãdem nature cõsortem itatẽ. Nã seruãdo dei voluntatẽ efficit hõ, frater, sozoꝛ ꝛ mater christi. Tunc igitur homo est mater xp̃i qñ in cordibus aliozũ xp̃m generat. Talis mater erat q̃ dicebat Galat. iij. Filioli mei quos iterũ parturio donec formet in vobis xp̃s. Tũc est frater ꝛ sozoꝛ xp̃i qñ facit cũ xpo eiusdẽ patris volũtatẽ. Nã christus fecit volũtatẽ patris Jo. vj. Descẽdi de celo nõ vt faciam voluntatem meam: ꝛ sed voluntatem eius qui misit me. Nos etiã petimus vt dei voluntatẽ faciam⁹. Matt. vj. Fiat voluntas tua sicut in celo ꝛ in terra. Scõo homo acquisiuit istam dignitatem: vt. s. vir dicatur frater xp̃i: ꝛ mulier sozoꝛ xp̃i: ꝑpter quod christus vocat suos fratres dicens. Narrabo nomen tuum fratribus meis. ¶ Ex quo videt q̃ inter deũ ꝛ homines est maioꝛ fraternitas, ꝛ maioꝛ affinitas, ꝛ maioꝛ consanguinitas, ꝙ inter deũ ꝛ angelũ. Est em fraternitas maioꝛ qñ ꝓ ex hoc q̃ fraternitas que causatur ex altero parentum, est magna: que autem causatur ex vtroq; parentum, est maioꝛ. Angelus est frater xp̃i tantuz ex parte patris celestis qui est pa

ter xpi.s.q eterna generatione: et angelo
rū.i.q eterna creatione. Homo vero est
frater xpi ex parte patris, sicut et angel⁹:
et ex parte matris, qt virgo beata est ma
ter christi et nostra. Scdo inter deū et hoiez
est maior affinitas, qz inter deū et angelū.
Affin tas enī que causatur dādo tm: aut
recipiēdo tm, est magna. Sz que contra
hit ex vtroq; mō dādo.s. et recipiēdo, est
maior. Sz de⁹ hūa. s. imaginē sua et simi
litudinē angelo dedit, qñ ipm ad simi
litudinē suā creauit. Hoi vero et imaginē
suam dedit: et insuper sororem nostram
sollicet humanā naturā filio suo accepit.
Hier. cū. xxxi. In charitate perpetua di
lexit te: ideo attraxi te miser. Tertio ma
ter deū et hominem est maior consanguī
nitas qz inter deū et angelū. Attinere ve
ro vni ex vna linea, est magna cōsanguī
nitas ex duabus lineis est maior. Quan
do deus angelū ad imaginē suam creas
uit: tūc ipsum de progenie sua quodam
modo fecit. Nolem vero et de suo genere
fecit. Juxta illud Act. vij. Ipsi⁹ enī gen⁹
sumus. Et insuper de nostro genere se fe
cit. Rom. ij. Qui fact⁹ est ex semine da
uid sm carnē qz ig̃ inter deū et hominē
est tāta fraternitas, affinitas, et cōsangui
nitas. Ideo talis parētela erit homini
ad magnā securitatē in iudicio: et ad ma
gnā felicitatē in regno. Primo quidē erit
ei ad magnā securitatem in iudicio. Val
de est homo iustus secur⁹ esse potest i iu
dicio: qui fratrē suū iustū iudicē cē vide
bit. Certū. Puto qz tam me ipernere non
poterit os ex ossibus meis: et caro de car
ne mea. Demones quidē in iudicio vide
būt christū tanq̃ iudicē puniētem: angeli
videbunt ipm tanq̃ dñm presidentez.
Sed homines videbūt ipsum tanq̃ fratrē
dñm de sua pgenie descendentē. Qz si
cut dicit Heb. ij. Nusq̃ angelos appichē
dit: semē abrahe appichēdit. Scdo ista
talis fraternitas et parentela erit homini
ad magnā felicitatē i regno. Legit. Gen.
xl. q. Joseph i cōmio suo dedit maiorē
partem benjamin qui erat frater suus ex
vtroq; parente: q̃ ceteroq; erant fratres
sui ex altera parentela. Christ⁹ enī ange
lis qui erāt fratres sui ex parte patris
celestis dat vnā partē. s. refectionē in sua
deitate, hoi vero dat duas partes. s. refe
ctionē in sua deitate in qua refician⁹ alias
et refectionē in sua humanitate: qua refi
cientur oēs quinq; sensus corporis. Nā
visus reficit in videndo xpi faciē, ita vt q̃
libet dicat. Hester. v. Valde mirabilis es
dñe, et facies tua est plena gratiā. olfact⁹
reficit in sentiendo redolentiam xpi: ita
vt quilibet dicat Cant. j. Trahe post te:
curremus in odor. vnguē. tuo. os reficiet
loquendo ore ad os cū xpo: ita vt q̃libet
dicat. Quā dulcia faucib⁹ meis eloq̃ tua
sup mel etc. Auditus reficiet in audiendo
dulcissimā vocē xpi, vt q̃libet dicat. Cāt.
ij. Sonet vox tua in auribus meis. Vox
enim tua dulcis. Tactus deficietur in tan
gendo et amplexando vestigia xpi: ita vt
quilibet dicat. Cant. iij. Tenui eum, nec
dimittam.

17 Feria.v.j.hebdomade. Sermo.j.

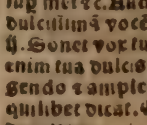

Jecebat iesus
ad eos q̃ crediderūt ei iu
deos. Jo. viij. Dum que dā
vice dominus predicaret
erāt ibi discipuli sui, erāt
etiam ibi quidam de iudeis de nouo con
uersi. Dominus igitur direxit sermones
suos ad illos qui de nouo fuerant cōuer
si dicens. Si vos manseritis in sermone
meo etc. Quibus ostendit q̃ si sermonem
suum bene seruauerint: tria bona inde cō
sequentur. ℟ ℣ Primo quia erunt ve
re discipuli sui: ideo dicitur. Si manseri
tis in sermone meo vere discipuli mei eri
tis. Audire enim libenter et retinere ver
ba dei, indicat q̃ homo sit vere discipul⁹
dei. Joan. viij. Qui ex deo est: verba dei
audit. Secundo quia cognoscent veritā
tem dei vnde subdit. Et cognoscetis ve
ritatem. Verbū de intellectum illumine
vt quis veritatē dei cognoscat. ps. Lucer
na pedibus meis verbum tuum. Tertio
quia liberantur a seruitute peccati: ideo
subdit. Et veritas liberabit vos. Verba
enim dei diligenter recondita faciunt ve
tare peccata. ps. In corde meo abscondi
eloquia tua: vt non peccem tibi. Jsta au
dientes qui erant ibi: q̃ nondū erāt cō
uersi graviter tulerunt: maxime pro eo q̃
dixerat, Et veritas liberabit vos putans

tes xp̃m de carnali liberatione dicere: et
q̃ ipſi ſerui eſſent: & propter hoc inter
ipſos iudeos & xp̃m longa diſputatio or
ta eſt: tota em̃ iſta diſputatio nõ eſt niſi de
libertate & ſeruitute: inde enim volebant
oſtendere ſe eſſe liberos: xp̃s aũt oſten-
dit eos eſſe ſeruos. ℣ ℭ Oſtendũt igit̃
ſe eſſe liberos q̃ habẽt triplicẽ libertatẽ
primo que cauſat ex carnis propagatio
ne: quia habent liberũ patrẽ dicẽtes ſe-
men abrahe ſum⁹: & infra. Pater noſter
abraham eſt. Secundo dicũt ſe habere li
bertatem ex animi virtute cũ dicũt: & ne-
mini ſeruimus vn̄q̃. acſi dicãt tante ſum⁹
magnanimitatis & virtutis q̃ nullis na-
tionibus vn̄q̃ volumus ſeruire nec ſubij
ci deo. Unde dicit glo. mẽtiuntur, q̃ ioſeph
ſeruauit in egypto: patres ſeruierunt i io-
ſiſti ſeruierunt ceſarum tributo. Tertio
dicũt ſe habere libertatẽ que cauſat ex
diuina filiatiõe & adoptiõe cũdicũt. Nos
ex fornicatione nõ ſum⁹ nati, vnũ patrẽ
habemus: deũ. Ex his igit̃ trib⁹ volunt
oſtẽdere ſe liberos eẽ: & q̃ ex libero pre
nati ſunt: & q̃ habent libertatẽ animi, &
quia ſunt in dei filios adoptati: chriſtus
autem oſtendit q̃ nullam de iſtis liberta
tem habent. Et primo oſtendit q̃ non ha
bent libertatem illã que cauſat ex car-
nis propagatione: q̃ iz abrahã pater eo
rũ fuit: ipſi tã de eius filiatiõe degenerãt
eo q̃ ipſum in ſuis operib⁹ nõ imitãtur.
Abrahã eĩm tria opa cõmẽdabilia fecit.
Unũ q̃n ad dei preceptũ filiũ ſuũ immolare
voluit. Secundũ q̃ deo cõtinue obe-
diuit dicenti ſibi. Geñ. xij. Exi de terra
tua, & de cognatione tua. Tertiũ q̃ deo
credidit dicenti. Semini tuo dabo terrã
hãc. Abrahã igit̃ ad dei preceptũ fi-
liũ ſuũ occidere voluit, ſermone dei obe-
diuit: & veritati dei credidit. Iudei ergo
contra preceptũ dei volebant chriſtũ oc
cidere. Unde aũt. Scio q̃ filij abrahe eſtis:
ſed queritis me interficere: ſermoni xp̃i
nolebãt obedire. Unde ſubdit. q̃ ſermo
me⁹ nõ capit in vobis glo. interli. q̃ eſt ſi
cut habemus q̃ dum capit capitur: & verita
te quã eis p̃dicabat nolebãt credere. Unde
ſubdit. Si filij abrahe eſtis, opera abrahe faciatis. Nũc aũt queritis me interfi
cere hominẽ qui veritatẽ locutus ſum vo
bis quã audiui a deo: hoc abrahã nõ fe
cit. Deus oſtendit q̃ non habẽt illã liber
tatẽ que cauſatur ex animi virtute: quia
ſunt ſerui peccati. Unde ait. Qui facit pec-
catũ ſeruus eſt peccati. ij. Petri. ij. A quo quis
ſuperatus eſt huiꝰ & ſeruus eſt: & q̃ ſerui
ſunt: idco ſunt & exheredandi. Unde ſubdit. Seruus non manet in domo in eter-
nũ: iſtã aũt libertatẽ non poſſunt eſſe qui
niſi per filiũ. Unde ſubdit. Si ergo filiꝰ
vos liberauerit, vere liberi eritis. Gala.
iij. Qua libertate chriſtꝰ vos liberauit.
Tertio oſtẽdit q̃ non habẽt illam liber
tatem que cauſatur ex diuina filiatione.
Si enim deus eſſet pater eorũ, tũc chri
ſtum diligerent tanq̃ filiũ ſuũ. Unde ait.
Si deus pater veſter eſſet: vtiq̃ diligere
tis me: ego enim ex deo proceſſi & veni ſicut
filius a patre per eternam generatiõẽ.
p̃a. Domino dixit ad me: filius meꝰ es
tu. Secundo diligerent tanq̃ nuncium: &
legatum ſuum. Unde ſubdit. Neq̃ a me-
ipſo veni. Hiere. xlix. Auditum audiui a
deo, & legatꝰ ad gentes miſſus ſuꝫ. Tertio diligerẽt eũ tanq̃ verbum ſuum: q̃
filiꝰ eſt verbũ patris. Unde ſubdit. Quã
re loquelam nõ cognoſcitis: quaſi dicat.
debetis me cognoſcere, quia ego loquor
verba patris mei, cũ ſim verbum patris
mei. Eccleſia. xxiiij. Ego ex ore altiſſimi
prodũi: ſicut autẽ iudei ex inuidia nõ po-
terant videre chriſtũ, iuxta illud Sapiẽ-
tie. ij. Grauis eſt nobis ad videndum, ſic
ex inuidia non poterãt eum ſuſtinere, vel
eum audire: & ideo ſubdit: q̃ nõ poteſtis
audire ſermonem meũ. Poſtq̃ chriſtus
oſtendit q̃ non habent iſtas tres liberta
tes quibus gloriabantur nec libertatẽ
originis nec virtutis, nec diuine filiatio-
nis. Conſequenter oſtẽdit quãtum defe-
cerunt quia de filiatione dei trãſierunt in
filiationem diaboli & qui cõſueuerãt ha-
bere patrẽ celeſtem deum: modo habent
patrẽ diabolum infernalem. Unde ſubdit. Vos ex patre diabolo eſtis: & autem
diabolus ſit pater eorũ oſtendit q̃ ipſum
in tribus imitantur. ℭ

℣ Ille enim eſt iniquus in deſiderando,
crudelis in occidẽdo, & mẽdax infallen-
do. Eodem modo ſe habẽt iudei in chri
ſtum: diabolus eĩm eſt iniquus in deſide-

rando: sic et iudei contra christū inique cogitando. Unde dicebat. Desideria patris vestri vultis facere. Hieremie. xviij. Uenite et cogitemus contra iustum cogitationes. Secundo diabolus est crudelis in occidendo: eodē mō iudei christū occidere disponebāt. Unde subdit. Ille homicida erat ab initio: vbi dicit glosa. Homicidā esse non solum qui ferro: sed etiā verbo occidit vt diabolus primos parentes occidit. Unde ps. Lingua eorū gladius acutus. Tertio, diabolus est mendax in fallendo: eodē mō iudei xpm suis mēdacijs infamabant. Unde subdit. In veritate nō stetit: qr veritas in eo nō est cū loquitur mendacium: ex proprijs loquitur qr mendax est et pater eius: sic et iudeis suis mendacijs christū infamabāt dicentes se esse peccatorē in corde. Johā. viij. Nos scimus quia hic homo peccator est: seductorem in ore. Matth. xxvij. Recordati sumus qr seductor ille dixit, adhuc viuens post tres dies resurgam. Et trāsgressorē in opere. Johannis. ix. Non est hic homo a deo qui sabbatū non custodit: quia igitur iudei contra christum sic inique cogitabant, sic crudeliter eū occidere disponebant, sic mendaciter eum infamabant: ideo ex patre diabolo erant.

19 ¶ Eadē feria quinta prime hebdomade. Sermo. ij.

Si manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem: veritas liberabit vos. Johannis. viij. Cum quidam ex iudeis ad fidem essent conuersi dominus volens eos in fide recepta ꝯfirmare. Hortat eos vt sermonē suum diligenter obseruarēt: et tūc erunt veri sui discipuli. In verbis igitur premissis duo tanguntur. Primo enim dominus hortatur eos ad sui sermonis obseruantiā: cum dicit. Si māseritis in sermone meo. Secundo huius obseruantie sermonis ponit triplicem efficaciā: cū dicit. Uere mei discipuli eritis. A

¶ Circa primū notādū q vtile est valde sermonē dei obseruare. Nam sicut Ambrosius super Beati immaculati: verbum dei habet triplicē virtutem: scilicet inflāmatiuam, illuminatiuam, et mundatiuā. Primo virtutem inflammatiuam, si enim homo in amore dei est frigidus, verbum dei inflammat cū sit ignis. Hierem. xxiij. Nunquid non verba mea sunt q̄si ignis: ait dominus. ps. Ignitū eloquium tuum veritatem: et seruus tuus dilexit illud. Prouer. xxx. Omnis sermo dei ignitus: sic inflammati erant qui dicebant. Luce. xxiiij. Nonne cor nostrum ardēs erat in nobis dum loqueretur nobis in via. Secūdo hz virtutem illuminatiuā. Si enim homo est ignorans, vel in fide dubius verbum dei ipsum illuminat cum sit lux. ps. Lucerna pedibus meis verbum tuum. Prouerbio. vj. Mandatum dei lucerna est: et lex lux. Tertio habet virtutē mundatiuam: si homo aliquibus vicijs est infectus, verbum dei ipsum mundat: cū sit aqua celestis. Ezechi. xxxvj. Effundā super vos aquā mundam: et mundabimini ab omnibus inquinamētis vestris. Joh. xv. Jam vos mundi estis propter sermonē quē locutus sum vobis. Sed si sermo dei habet inflammare, illuminare, mundare, quare ergo illi qui audiunt verba dei non statim inflammātur, illuminant, et mūdantur: ad quod dicendum q licet verba dei sint ignis: tñ multi inflammari nō possunt ex eo q inter se et istū ignem diuisionē faciunt et murū ferreum ponūt ipsum peccatū. Esaie. lix. Ecce non est abbreuiata manus dñi, vt saluare nequeat. sed iniquitates vestre diuiserūt inter vos et deum vestrum: et peccata vestra abscōderunt faciem eius a vobis, ne exaudiat. Eiusdem. xxx. Erit vobis hec iniquitas sicut interruptio cadens: et reqsita in muro excelso. Multi etiam sunt quos lz verba dei: sicut lux habeant illuminare, tñ non illuminant: ex eo q ad ipsum lumē non appropinquant: sed nimis se elongant. Nam sicut dicit Deuterono. xxxiij. Qui appropinquāt pedibus eius: accipiēt de doctrina illius. ps. Accedite ad eum et illuminamini. Multi sunt quos licet verba dei habeant mundare cū sint aqua celestis: tamen nō mundant ex eo q animus eorum conuersus est in terram. Nam sicut dicit Augustinus. Talis est vnusquisq

qualis

qualis est dilectio sua. Si terram diligis terra es. Si deū diligis deus es. sicut em̄ lateres aque non lauant: sz magis inq̄nantur: sic nec cum tales in terrā sint cōuersi Osee.ix. Facti sunt ⁊ abhominabiles sicut ea que dilexerunt. Secundo ponit efficacia verbi dei que triplex est: prima est quia verba dei faciūt hominē discipulum xp̄i: ideo subdit. Ueri discipuli mei eritis. Istud em̄ signū est ꝙ hō fit discipul⁹ xp̄i qñ ꝟbū dī libēter audit. Joh. viij. Qui ex deo est verba dei audit. Aliud signū est qñ discipulus xp̄i respuit omnē amorē illicitum ⁊ appetit oēm amorē diuinū. ¶ Amor aūt illicit⁹ triplex est: scz domestic⁹: terren⁹: ⁊ carnalis. Domesticus est qñ quis in malo amat parētes suos. Carnalis est qñ q̄s amat suas animalitates ⁊ carnalitates. Terren⁹ quando quis nimis amat mūdana. Istos tres amores dz abijcere discipulus dñi Luc. xiij. Si quis venit ad me ⁊ nō odit patrē suū ⁊ matrē suā: hoc refert ad amorē domesticū. Adhuc etiā ⁊ aīam suā ⁊ hoc refert ad amorē carnalē. Et qui non renunciat oībus q̄ possidet nō pōt esse me⁹ discipulus: ⁊ hoc refert ad amorē eternū. Debēt aūt discipuli xp̄i hr̄e amorē spiritualē ⁊ diuinū q̄ cōsistit in dilectiōe dei et proximi. Joh. xiij. In hoc cognoscēt oēs ꝙ estis mei discipuli si dilectionē habueritis ad inuicē. Scd̄a efficacia sermonis dei est qr illi verba dei obseruāt veritatē dei cognoscūt: iō ait. Et cognoscetis veritatē dei. D ¶ Sic dicit Aug. Ueritas opponit falsitati duplicitati, ⁊ vanitati. Illud em̄ qd̄ verū est nō est falsuz: nō est duplex, nō est vanū. Uerba ergo dei faciūt nos agnoscere de mūdo veritatē: qr faciūt nos cognoscere ꝙ oīa mūdana sunt falsa duplicia ⁊ vana. Falsa quidez sunt: qr mūdus ꝓmittit in diuitijs satietatē: ⁊ dat vacuitatē: sicut pz Luc. xvj. in illo diuite q̄ ad tantā vacuitatē deuenit ꝙ guttā aque habere nō potuit. In delicijs ꝓmittit delectationē ⁊ dat amaritudinē prouer. v. Fauus distillās labia meretricis nouissima autē illi⁹ amara quasi absynthiū. In honorib⁹ promittit sublimitatē ⁊ dat deiectionē subitā. Job. xxj. Tenent lympanū ⁊ cytharā ⁊ gaudent ad sonitū organi. Ducūt em̄ i bōis dies suos ⁊ in pūcto ad iferna descēdūt. Eiusdem. xxx. Eleuasti me et quasi sup ventū ponens alisisti me valide. Secūdo ipsa mōdana sunt duplicia ⁊ mixta. In mūdo em̄ nihil est purū: sz oīa sūt mixta: Esai. j. Uinū tuū est mixtum aqua. Si quidem gaudiū est mixtū dolore sapiētia est mixta obliuione: sanitas mixta est egritudine vita est cum morte mixta. E ¶ In presenti em̄ vita ista sunt mixta sed i beata vita erunt pura in inferno erūt feculēta. Deus em̄ separabit a gaudio dolorē, a sapientia obliuionē, a sanitate egritudinē: a vita mortez. Et oēs feces: scz dolorem obliuionē: ⁊ infirmitatem: ⁊ mortē proijciet in infernum. Sanctis autem remanebunt oīa purissima: scilicet gaudiū sine dolore: sapiētia sine obliuione sanitas sine egritudine vita sine morte. F ¶ Tertio ipsa mundana sunt vana. Habent em̄ vanitatē ex pte principij: qr ex nihilo sunt. Ex parte medij: qr multiplici mutabilitati sunt subdita. Ex parte finis: quia cito ad nihilū redigenda sunt. Eccl. iij. Cūcta subiacent vanitati hoc refertur ad vanitatē ex pte medij. De terra facta sunt hoc refert ad vanitatē ex pte principij. Et in terrā pariter reuertentur: hoc refertur ad vanitatē ex parte finis. Tertia efficacia verbi dei est: qr illi q̄ seruāt verba dei assequunt plenā libertatē: ideo subdit. Et veritas liberabit vos. Tales em̄ habēt libertatē animi in arguēdo ⁊ non in peccando. Ipsi em̄ libere arguūt vitia potētū. Eccl. xlviij. In dieb⁹ suis nō pertimuit principē: ⁊ potētia nemo vicit illā. Hāc libertatem animi habuerūt etiā philosophi. Unde dyogenes philosophus cū Alexādrū argueret ⁊ ille suā potētiā allegaret: sibi rñdit diogenes, Potētia tua ⁊ gl̄ia tua, aut est p̄terita aut est futura: aut est p̄sens. Preteritā nō timeo: qr iam nō est. Futurā nō ꝑtimesco: qr dubia ⁊ īcerta est. Presentē paruipēdo: qr momentanea ⁊ in ictu oculi annullanda est. Tales etiā habēt libertatē animi in nō peccando: qr dedignantur seruos esse pcti. Aug. Pctōr est seru⁹ tot dñorū quot vitiorū. Uñ ēt cū Alexander corā pho. supradicto dominatorem

mūdi se esse diceret: ille ait. Nequaq̄ est dn̄s sz seruorū meorū es seruus. Superbia em̄ est ancilla mea ⁊ dn̄a tua cōcupiscētia carnis est ancilla mea et dn̄a tua. Ista em̄ sub pedibus teneo: ⁊ tibi dominant̄ et iō est seruus ancillarū mearū. Cū igitur famuli alexandri vellent ineū irruere: ait alexāder. Uidete ne quis eū cōtingat qr seruꝰ dei est ⁊ veritatem dicit.

29 ¶ Feria sexta prime hebdomade. xl. Sermo primus.

Erat dies festus Indeorū ⁊ ascendit Jesus hierosolymā Johā.v. Cuz esset festū pēthecostes dn̄s ad templum iuit: erat tūc iuxta tēplū quedā cōgregatio aque que dicebat̄ probatica piscina. Dicebat̄ aūt probatica a probatio qd̄ est ouis: qr oues que deo immolabātur: ibidē lauabātur. piscina aūt per cōtrariū dicebat̄ qr piscibꝰ carebat. Ibidē aūt erant q̄nq̄ porticꝰ in quibꝰ iacebāt multi egroti qui expectabāt aque motū q̄ fiebat p angelū. Dn̄s igitur tanq̄ bonꝰ filiꝰ sepe ibat ad tēplū vt patrē honoraret ⁊ eūdi libēter ad ecclesiā exēplū daret. Tanq̄ p̄dicator sollicitꝰ sepe ibat ad festa vbi ꝯueniebāt mlti vt mltos lucri faceret. Tāq̄ benignꝰ medicꝰ sepe infirmos visitabat vt ip̄os sanaret. Sicut hic: qr ifirmos in porticibꝰ iacētes visitauit ⁊ vnū sanauit. Alij aūt forte de nouo venerāt. Iste autē multo tpe fuerat ibi cōmoratꝰ. Uel forte alijs expediebat vt haberēt illā ifinitatē corporis vt sanaret̄ infirmitas mētis in eis. Uel forte scd̄m Glos. vnū sanauit vt vnitatē cōmēdaret. Dz enim quilibet esse vnitꝰ cū deo p fidē: cū proximo per charitatē: ⁊ sibij psi: p cordis itegritatē. Circa istos infirmos de quibꝰ hic fit mēsio duo sunt vidēda: scz diuersitas ⁊ grauitas morbi et modꝰ curādi. Diuersitas ⁊ grauitas morbi notat̄ in hoc q̄ dicitur q̄ ibi erat multitudo lāguētiū magna cecorū claudorū ⁊ aridorū. A ¶ Omne peccatū aut fit p inertiā, aut per ignorātiā: aut p infirmitatē humanā: aut p certā malitiā: aut per consuetudinē longā. Illi qui peccant p inertiā et desidiā sunt languidi ⁊ languēt ꝓpter defectū ⁊ propter inopiā gr̄e. p̄s. Oculi mei lāguerūt pre inopia. Iste lāguor qn̄ est recēs cito pōt curari. Sz qn̄ hō lōgo tpe in desidia perseuerat cū difficultate curat̄. Eccl̄.v. Lāguor prolixior grauat medicū breuē languorē precidit medicꝰ. Illi q̄ peccāt p ignorātiā intelligunt̄ p cecos. ij. Pet. j. Cui nō presto sunt hec: cecꝰ est ⁊ manu tentans obliuionē accipiēs purgationis veterū suorum delictorum. Illi qui peccāt p infirmitatē humanā intelliguntur p claudos qui nō habēt firmū gressuz. iiij. Reg. xviij. Usq̄ quo claudicatis in duas partes? Illi qui peccant per maliciam intelligunt̄ per aridos. De quibus d̄r in p̄s. Aruit tanq̄ testa virtus mea. Tales em̄ arefacti sunt ab oī humore gr̄e ⁊ voluntati bone: ideo d̄t. Aruit tan. te. vir. mea. Tales el vix aut nūq̄ veniūt ad cōfessionē iō subdit. Et lingua mea adhesit faucibꝰ meis. Tales ēt in suis malitijs sepe moriunt̄ ideo subdit. Et in puluerem mortis deduxisti me. Illi q̄ peccāt p consuetudinē inueteratā intelliguntur per illum infirmū qui triginta octo annos in infirmitate sua habebat. In quorum p̄sona dicit propheta. Inueteraui inter oēs inimicos meos. Baruch. iij. Quid israel q̄ i terra inimicorū es. Inueterasti in terra aliena: coinquinatꝰ es cū mortuis deputatꝰ ea cū descendentibus in locum inferni. Ideo autē potius sanauit istum inueteratū q̄ aliquem languidum, cecum, claudum, vel aridum. Ad innuendū q̄ si deus aliqn̄ iustificat hoīem qui peccauit p cōsuetudinē lōgā: nō dz desperare aliquis qui peccauit p desidiā vt languidꝰ per ignorantiā: vt cecus aut per infirmitatē humanā vt claudꝰ: aut per maliciā vt aridus. Scd̄o ponit̄ modus curandi qui erat per immersionē in piscinā: quia qui prius descendebat post motionē aq̄ saluus fiebat. B ¶ Istā autē virtutem ista piscina a tribꝰ habebat. Prio ab hostijs sacrat̄ q̄ ibi lauabant̄ ⁊ postea deo sacrificabant̄. Secundo a ligno crucis. Dicitur em̄ in hystoria scholastica q̄ regina sabba inuenit in domo saltus quoddā lignū de quo dixit salomoni q̄ in illo ligno q̄dā suspendēdꝰ erat: p cuiꝰ mor-

tē regnū iudeorū deleri debebat, iō salomon illud lignū in profundū terre in visceribus abscōdi fecit. Postea vero ibi probatica piscina facta est. Tēpore vero passionis xp̄i predictū lignum superenatauit: ⁊ illud iudei acceperūt, ⁊ crucē de eo parauerūt. Tertio habebat illā virtutē a motu angeli descēdentis. Per illā igit̄ piscinā intelligit̄ penitētia in qua lauant̄ oīa peccata. zach. xiij. Erit fons patens domui dauid ⁊ habitantib⁹ in hierusalē in ablutionem peccatoris et menstruate. Iste fons penitentie olim erat occult⁹: qr nullus tantam penitentiā facere poterat ꝙ regnū celeste acquireret. Sed mō omnibus est patēs: ideo dicit̄. Erit fons patens. In isto etiā fonte lauantur a negligentia viri actiui qui intelligunt̄ per dauid, qui interpretautur manu fortis. Lauantur etiam ⁊ viri contemplatiui qui intelliguntur per habitantes in hierusalē. Omnes enim tam actiui q̄ contēplatiui sepe aliquas negligētias cōmittūt: et iō lauari indigent. C ¶ In isto etiam fonte lauāt peccatores oīa peccata: siue sint carnalia: siue spiritualia: ideo dt̄ In ablutionē peccatorū. Siue sint corporalia ideo dicit. Et mēstruate. Tunc autem iste fons piscina penitentie est virtuosa ad sanandum omnia peccata quādo in ea inuenit̄, hostia salutarꝫ. Lignū crucꝫ: ⁊ motus angeli descendētis. Ut supra dictum est. Per hostiā salutarem intelligit̄ mortificatio carnis. Rom̄. xij. Exhibeatꝫ corpora vestra hostiā viuentē sanctam deo placentē. Greg. Hostiam quippe ⁊ immolatur ⁊ viua est quādo homo ab hac vita nō deficit ⁊ tamē se carnalib⁹ desiderijs occidit ⁊ ad illā mortificationē nos monet apostolus dicēs Col. iij. Mortificate membra vestra que sunt sup terram fornicationē immundiciā: libidinem cōcupiscentiam malā: ⁊ auariciā que est idolorum seruitus. D ¶ Per lignū crucis signatur memoria passionis xp̄i, talis em̄ est in tantum virtuosa ꝙ sanat oēs infirmitates: p̄dictas scz languidos: cecos, claudos, ⁊ aridos: ⁊ inueteratos. Sanat em̄ omnē desidiaz: ⁊ hoc signat̄ p hoc ꝙ in passione christi terra mota fuit: qr meditatio passionis christi desidiosos monet ad sollicitudinē ⁊ feruorē qd̄ signatū est. j. Mach. vj. Ubi dicitur ꝙ elephātis ostenderūt sanguinē vue ⁊ mori ad acuēdum eos ad preliū. Christus em̄ vua est in torculari crucis cōpressa. Unde multū sanguinꝫ emanauit. Fuit ⁊ morti quia in morte denigratus fuit. Hui⁹ igit̄ vue sanguis dz nos acuere vt simus feruētes ad preliādū contra demones ⁊ peccata. Secundo passio xp̄i cecos sanat: id est peccata facta per ignorantiā quod signatū in longinquo q̄ cū clare nō videret gutta sanguinis xp̄i in eius oculos cecidit ⁊ clare vidit statim. Est em̄ sanguis christi collirium quod sanat omnem infirmitatem ⁊ cecitatē oculorū. Apoca. iij. Collirio vnge oculos tuos vt videas. Tertio sanat claudos. i. peccata facta p infirmitatē humanā sicut patet in petro q̄ ex humano timore christū in sua passione negauit: sed xp̄s ip̄m respexit ⁊ eū sanauit. Quarto sanat aridos. i. peccata q̄ fiunt per maliciā sicut ptz in latrone qui erat a dextris eius qui multa mala commisit: et tamen xp̄s sibi pepercit et regnū celeste sibi dedit. Quinto sanat peccata que fiunt p consuetudinē longā in quibus homines putrescunt: hoc signatū est in passione xp̄i: q̄ multa corpora sepulta ⁊ iaz putrida surrexerunt. E ¶ Per motū aque que fiebat p angelum signatur motus anime qr ipsa anima ministerio angelorū quātum ad omnes suas potentias: scilicet memoriam: intelligentiā, et voluntatē dz in penitentia moueri. Memoria dz quidē moueri ad recogitādū ⁊ dolendū de oib⁹ pctis suis. Esa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee. De isto motu dicitur in p̄s. Ipsi videntes scilicet peccata. sic ammirati sunt: de dei potentia cōturbati sūt per magnā contritionem: commoti sunt ad se curandum per satisfactionē veraz tremor apprehendit eos ꝓpter penam eternā cui se obligauerāt. Intelligentia dz moueri sapienter et discrete ad cōfitēdum ⁊ cognoscendū: ⁊ ad intelligendum circunstantias peccatoruz. De isto motu potest intelligi qd̄ dicitur in p̄s. Turbati sunt ⁊ moti sūt sicut ebrius illud quod bibit cum delectatiōe postea reijcit cū

lore. sic ⁊ penitus peccata q̄ fecit cum delectatione. dz vomere per confessionē et ruborē. Prouerb.xxx. Uerba cōgregātis filij vomentis peccata em̄ q̄ peccator cōgregauit mala operando dz vomere cōfitendo: ⁊ sicut ebrius nullū tenet secretū sic nec peccator debet sacerdoti aliqd̄ celare peccatū. Uoluntas debet moueri ad satisfaciēdū. De isto motu pōt intelligi illud. ps. Cōmoueat̄ a facie eius vniuersa terra. Terra est caro nr̄a de terra formata a qua maxime satisfactio est assumenda. Iuxta illud Romano.vj. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immūdicie ⁊ iniquitati ad iniquitatē, ita nūc exhibete mēbra vestra seruire iustitie in satisfactionē ⁊c. Et dicit vniuersa: qr ola que sunt in nostro corpore debēt satisfacere, scilicet oculi lachrymando. aures verba dei diligenter audiendo. os deum laudādo et orādo. manus eleemosyna largiēdo pedes ad ecclesiam properando.

20 ¶ Eadem feria sexta prime hebdomade. Sermo.ij.

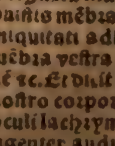

Surge tolle grabatū tuū ⁊ ambula. Peritus medicus medicinas adhibet prout infirmo expedire videt: si enim videt infirmum malis humoribus plenum: dat ei medicinam purgatiuam: ⁊ si nimis videt eū debilitari dat ei aliquā medicinā confortatiuam: ⁊ si videt in ipso aliqua infirmitatis accidentia remansisse, dat ei medicinā melioratiuā que ipsi infirmo quotidie sanitatē augeat, donec ipsum pristine sanitati restituat. ⁊ nihilominus postq̄ fuerit restitutus dat ei medicinam preseruatiuā que ipsum a casu ⁊ infirmitate futura preseruet ne ipsum recidiuare contingat. A ¶ Istas quatuor medicinas spiritualiter loquendo iste medic⁹ spiritualiter isti infirmo per quē peccator intelligitur exhibuisse videtur. Primo em̄ exhibuit medicinam purgatiuā ista est contritio ⁊ cōfessio que peccatorem ab omnib⁹ humorib⁹ corruptis. i. ab omnib⁹ vicijs ⁊ peccatis mundat et purgat. Istam medicinam exhibuit cum eum a peccato surgere precepit dicens. Surge id est a peccatis conterēdo ⁊ confitendo recede. homini enim stanti non dicit surge. sed sedēti ⁊ iacenti. sedēs tn̄ cito surgit iacens vero difficilius. sancti aūt viri nāt ideo necesse nō habēt surgere debent tn̄ videre ne cadant. j. Corinth.x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Peccatores aūt de nouo cadētes sedent: ⁊ ideo de facile surgere possunt. tales propheta alloquitur dicens. Surgite postq̄ sederitis qui manducatis panez doloris. quasi dicat. postq̄ sedistis in peccato ibidē aliquantulū sedendo surgite priusq̄ iaceatis in ipso inueterascendo. nihilominus mā ducetis panem doloris: magnam cōtritionez habendo. Illi enim q̄ sunt in peccatis inueterati iacent. ⁊ ideo difficilius surgūt. de quorū numero erat qui triginta octo annis infirm⁹ iacuit. tales sunt q̄ sunt a sua iuuentute vsq̄ in senectutē in peccatoruz fecib⁹ requiescunt quorū cor est vas diaboli et pleno corrupto malorū desideriorū: nec aliquando vel raro efficitur vas dei vt recipiat vinum gratie spiritualis. Hiere.xlviij. Fertilis fuit Moab sc. licet in malis operib⁹ ab adolescentia sua et requieuit in fecibus suis, nec trāfusus es de vase in vas. Secundo dedit ei medicinam cōfortatiuam ista est spes venie que animā multum cōfortat. Istam exhibuit cum dixit tolle grabatū tuum. Grabatuz dicit̄ a graba quod est caput. ⁊ significat mentez que est anime caput. Tunc igitur grabatū tollitur qn̄ mentem nostram ad deum per verā spem venie erigim⁹. ⁊ ista spes venie animā peccatoris multū confortat ⁊ firmat cum sit anchora dei. Hebreo.vj. Cum fugimus ad tenandam ꝓpositā nobis spem quam sicut anchoraz anime tenens tutam ⁊ firmam multū cōfortat cum sit galea dei. Ephe.vj. Induti lorica fidei ⁊ galeā. scilicet spem salutis assumite. multum delectat cum sit nūcia misericordie dei Eccl.ij. Qui timetis dominum sperate in illum et in oblectationē veniet nobis misericordia. Tertio dedit ei medicinam melioratiuam. ista est satisfactio istā exhibuit cū dixit. ⁊ ambula. s. satisfaciēdo de virtute in virtutē de bono in melius procedēdo. B ¶ Sunt aūt tres species satisfactionis. scz oratio

nes, ieiunia, ⁊ eleemosyne. Sūt igit̄ quidā qui ambulāt q̄dā qui subsistūt quidā qui retrocedūt. Illi qui ambulant sunt q̄ de orationibus trāseūt ad ieiunia: de ieiunio ad eleemosynas. Illi subsistūt tm̄ statum vno scz orando vel in ieiunando vel eleemosynas largiēdo. Illi aūt retrocedunt qui oīa ista dimittunt ⁊ ad vomitum reuertunt̄. Quarto dedit ei medicinā preseruatiuam q̄ est cōseruare ab hijs q̄ sunt vel esse possunt occasio peccati istā medicinā exhibuit cū ait. Ecce sanus fact⁹ es iā noli peccare ne deteri⁹ tibi contingat. vbi dn̄s monet qd̄ quilibet qui sanatur a peccato caueat sibi a recidiuo: cum ait. ecce sanus factus es iam noli peccare. Deinde ponit recidiuationis magnū periculum. cū subdit ne deterius tibi cōtingat.

C ¶ Ut homo vero a recidiuo sibi caueat: necesse est. vt duo facta: scilicet vt carnē mortificet ⁊ peccandi occasiōes vitet. debet ergo corpus suum mortificare Iuxta illud. j. Corint. v. Castigo corpus meū ⁊ in serui. redi. ⁊c. Col̄ Mortificate mēbra vestra q̄ sunt super terrā non dicit que sunt sub terra vel in terra sed sup terrā. Membra q̄dē nostra sunt sub terra in morte ⁊ tūc nō sunt apta ad mortificādū sed ad putrefactionē in terra sunt in senectute qn̄ scilicet prostrata sunt ex debilitate. Un̄ ⁊ senes dicere cōsueuerūt. ego sum in terra. ⁊ tunc nō sunt membra apta ad mortificationē: sed ad vegetationē. Super terrā vero sunt in iuuētute. Un̄ de talibus dicere consuetum est iste est sup se: ⁊ tūc mēbra apta sunt ad mortificationem ne vicia in eis regnēt. Rom̄. vj. Nō ergo regnet peccatū in vestro mortali corpore nec obediatis concupiscentijs eius. oportet etiā q̄ ille qui nō vult recidiuare occasiones peccati vitet sicut sunt male societates prouerb. xiij. Qui cum sapientibus graditur sapiens erit amic⁹ stultorū efficietur similis. sicut sunt male cogitationes. prouer. vj. Nunquid abscōdere pōt hō ignem in sinu suo ne vestimenta illius ardeāt: sicut sunt male oportunitates: qr sicut dicitur Eccl̄. xix. Si ab imbecilitate virium veretur peccare si inuenerit tempus male faciendi maleficat sicut impudici respectus ⁊ lasciue confabulationes cū mulieribus. Eccl̄. ix. Speciē mulieris multi admirati reprobi facti sūt ⁊c. D

¶ Deinde dicit dn̄s q̄ periculosa sit recidiuatio in pctm̄ cū ait. ne deterius aliquid tibi contingat ⁊ istud periculū attēditur. Primo ex parte dei qr recidiuans grauiter peccat propter suam ingratitudinē, ⁊ ideo a deo graui⁹ puniatur. Secundo ex parte diaboli qr recidiuās fortius a diabolo custoditur: sicut em̄ miles castrum qd̄ semel perdidit si postea illud recuperat fortius munit ⁊ cautius custodit: sic diabolus pctōrem recidiuātē fortius munit qr septem spūs neouiores se ibi ponit: vt ptz Matt. xij. ad oīa septem pctā mortalia ip̄m trahit. Tertio ex pte hoīs qr recidiuās facilius postmodū in pctā labit̄: nā postq̄ totiēs recidiuare se conspicit iam ex quadam mala consuetudine peccare pro nihilo ducit. Prouerb. xviij. Impius cum in profundo venerit peccatorum contemnit sed sequetur eum ignominia ⁊ opprobrium.

21 ¶ Sabbato prime hebdomade.

Assumpsit iesus Petrum ⁊ Iacobum et Ioannem ⁊ duxit flores in montē excelsum seorsum ⁊ transfigurat⁹ est ante eos. Mat. xvij. Ista transfiguratio signat gloriam beatorū. Nam cum Petrus modicum gustum diuine dulcedinis pregustasset tanta dulcedine est repletus q̄ quodā modo factus est ebrius. Unde dixit faciamus hic tria tabernacula tibi vnū, Moysi vnam, ⁊ Helie vnū: nesciens quid diceret. Sicut dicitur Luc. ix. Nec petiuit pro se vt aliquod tabernaculum sibi fieret qr beatum se putabat si in talibus tabernaculis ianitor fieri meretur. Si ergo modicus gustus tantam fecit dulcedinem quanta faciet plenitudo quando scilicet implebitur sicut dicit propheta. Inebriabuntur ab vbertate domus tue. A

¶ Per illam igitur transfigurationē sanctorū gloria significat̄: que a quatuor describit̄. Primo ab amenite loci. Secūdo a maiestate dei. Terto a iocūditate cōsortij. Quarto a glorificatione ꝓprū subiecti. Amenitas autem loci ostenditur in

hoc ꝙ dicit ꝙ ista trāsfiguratio est facta in mōte. Nā in mōte herba viridis apta pascuis nasci cōsueuit. In monte igit celesti herba viridis nascitur q̄ ouib⁹ dei in pascuis dat. Iuxta illud Ezech.viij.pascā eas in montib⁹ Israel ibi requiescent in herbis virentibus. Ista herba est xp̄s. iuxta illud Gen.j. Germinet terra, id est beata virgo, herbā virentē id est christū deum ⁊ hominem: ⁊ dicitur viridis ⁊ non albus vel niger: qr color albus vel niger sunt colores extremi: color autez viridis est color medius inter album ⁊ nigrū: natura aūt nō delectatur. Circa extrema sz circa media: ideo oculus nō delectat naturaliter circa colores extremos. i. albuz ⁊ nigrū: sz circa colores medios id est viridē. iuxta illud Eccl.xj. Gratiā ⁊ speciē desiderabit oculus: ⁊ sup hoc virides sationes. Natura igitur diuina ⁊ humana sunt quasi duo extrema scz albū ⁊ nigrū. Natura em̄ diuina ⁊ habet excessibilē claritatē: ⁊ ideo ocul⁹ noster ad eā non potest pertingere. j. Thim̄.vj. Sol⁹ habet immortalitatē ⁊ lucem habitat inaccessibilē. Natura v̄o humana habet de se aliquādo obscuritatē oculus igitur humani intellectus in naturā diuinā non poterat se eleuare ꝓpter nimiā claritatē: nec in humana poterat inuenire refectiones ꝓpter suā imperfectionē ⁊ obscuritatez: ideo cōiūcta est natura diuina nature humane in vnitate ꝑsone in christo tanq̄ scz color albus ⁊ niger: ⁊ sic ipse christus totus viridis. i. amen⁹ ⁊ delectabilis est fact⁹: ideo xp̄s vocat se lignū viride. Luce. xxiij. dicēs. Si in viridi ligno hoc faciūt: in arido quid fiet? In monte igitur celesti inuenitur herba viridis id est christus totus delectabilis: cuius visio est pascua oniū: qr pascuntur: ⁊ intus in cōtēplatiōe deitatis: ⁊ extra in cōtēplatione humanitatis. Joh.x. Ingredietur ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. In hoc etiā monte celesti inueniuntur rose martyrum, viole confessorum: et lilia virginum. B

¶ Secundo describitur ista transfiguratio xp̄i a maiestate dei. In illa em̄ trāsfiguratiōe tota diuina maiestas. i. tota trinitas apparuit scz pr̄ in voce, fili⁹ in humanitate. ⁊ spiritussanct⁹ i nube, sicut dicit glo. ꝑ qd datur intelligi ꝙ gloria sanctorū cōsistit in fruitione btē trinitatis.

C ¶ Hz q̄dem hō tria tabernacula in ala vbi nō moyses scz nec helyas sed tm̄ ipsa beata trinitas habitat: scz memoriā intelligentiā: ⁊ voluntatē. Nā filius habitat in tabernaculo intelligentie implendo ipsam dei plenissima cognitiōe. spiritussanct⁹ habitat in tabernaculo volūtatis, implēdo ipsam dei suauissimo amore. pr̄ habitat i tabernaculo memorie implendo ipsam cogniti ⁊ dilecti ꝑpetua retētione. De istis trib⁹ tabernaculis ⁊ mā sionib⁹ trinitatis dicit. Joh.xiiij. Ad euz veniem⁹ ⁊ mansionē apud euz faciemus. Tertio describit hec transfiguratio a iocunditate cōsortij: qr ibi fuerūt moyses, helyas, petrus, iacobus ⁊ ioannes. D

¶ In celesti em̄ gloria habebimus in socios oēs sanctos veteris ⁊ noui testamēti: sancti aūt veteris testamenti distinguntur ad duos ordines scz in patriarchas qui intelligunt per moysen. ⁊ in prophetas qui intelligūtur ꝑ helyā. Sancti aūt noui testamenti distinguunt in tres ordines. s. in martyres q̄ intelligunt ꝑ iacobū qui interpretat supplātator. In cōfessores q̄ fuerūt plenisapiētia dei q̄ intelligunt per petrū q̄ interp̄tatur agnoscēs ⁊ in virgines q̄ intelligunt per iohannē: qr virgo a deo elect⁹. Uel pōt dici ꝙ xp̄s voluit habere testimoniū sui aduentus ab illis qui sunt in celo. i. a patre qn̄ dixit hic est filius me⁹ dilect⁹. Ab illis qui sunt in mundo. i. a petro, iacobo ⁊ iohāne: ab illis q̄ sunt i terrestri paradiso. i. ab helya: ⁊ ab illis q̄ sunt in inferno siue in lymbo. i. a moyse: vt nō tm̄ in ore duorū vel triuz testiū stet omne verbū: sz in ore quatuor testium stet oē verbū. Quarto describitur hec trāsfiguratio a glorificatione subiecti, cum dicitur Resplenduit sicut sol facies eius: vestimenta ei⁹ sicut nix. In hoc signatur beatitudo ⁊ gloria q̄b⁹ corpora sanctoꝝ induent: maxime aūt per hoc ꝙ facies eius resplenduit sicut sol: notātur quatuor dotes, q̄bus corpora sanctorum dotabuntur. E ¶ Sol enim habet immensam claritatem, ⁊ ꝑ hoc signatur dos claritatis. Math.xiij. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorū.

Est etiã radius solaris tante subtilitatis q̃ vitrũ penetrat: ⁊ per hoc ostendit̃ dos subtilitatis: ꝑ quã nullus corp⁹ obsistet, sicut ptz qñ xp̃s post resurrectionem ianuis clausis intrauit. Est etiã sol magne velocitatis: ⁊ hoc notatur dos agilitatis qꝛ sicut dicit Aug. Ubicũq; volet spiritus illic erit protinus corpus. Est etiã sol substantie incorruptibilis: et per hoc notatur dos impassibilitatis. j. Corinth. xv. Seminatur in corruptione surget in incorruptionem.

22 ¶ Eodem sabbato p̃me hebdomade quadgesime. Sermo. ij.

Hic est filius meus dilect⁹: in quo bene mihi cõplacui. Christus habet in celo patrẽ sine matre: ⁊ in terra hz matrem sine patre. quãuis autem pater propositum verbum dixerit nihilomin⁹ tñ ⁊ matri cõuenire põt ⁊ dicat: hic est filius meus dilectus, ꝓut igitur matri conuenit tria de filio dixit. Primo q̃ ipsum tanq̃ vera mater filium genuit cum dixit hic est filius meus. Scdo quod ipsum singulari amore dilexit. cũ ait dilectus. Tertio q̃ sibi semꝑ incõplacuit. cũ subiũxit in quo oibus bene cõplacui. A ¶ Circa primũ notandũ q̃ ipsa fuit xp̃i vera mater ⁊ tota mater alie matres ⁊ si sint vere matres nõ tote matres qꝛ pater i generatione filij patrẽ hz ipsa aũt tota mater fuit qꝛ tota substantia corporis xp̃i de suis visceribus sumpta existit: ideo dr̃ Hier. xxxj. Creauit dñs nouũ super terrã: femina circundabit virũ qd̃ tribus modis exponi potest. B

¶ Primo sic solet homo circũdare quod est suũ ꝓpriũ nõ qd̃ est alienũ. cetere matres puerũ in vtero nõ circundederũt: qꝛ caro pueri nõ fuit tota ꝓpria ipsarũ sed est ibi de alieno scz de semine paterno. sola autem virgo Maria in vtero circũdedit filium suum, qꝛ in eius vtero nihil de alieno fuit sed tota virginis existit. Scdo põt sic aliter exponi: nã sicut dicit Augu. cetere figure diuersis lineis clauduntur: sola autem lignea seu figura circularis vna tantum linea clauditur caro autem ceterorũ puerorũ ex diuersis lineis perficitur qꝛ ex semine vtriusq; parentũ generatur: generatio aũt xp̃i dr̃ circundatio, qꝛ facta est tñ de vna linea. i. de carne virginea. Tertio exponit̃ sic illud est circundatũ qd̃ ex oi ꝑte est clausum: nã si in aliqua parte apertũ fuerit circũdatũ non erit. Beata igitur virgo xp̃m circũdedit, qꝛ ante partum: et in partu ⁊ post partũ clausa permansit. C ¶ Secunda beata virgo singulari amore xp̃m dilexit. Secũdum em̃ Bernar. debemus diligere deũ dulciter ne caro nos alliciat: fortiter ne aduersitas mundi nos frangat ⁊ sapienter ne diaboli astutia nos decipiat. Istis tribus modis beata virgo xp̃m dilexit. Primo dulciter eũ dilexit: qꝛ p̃ nimia dulcedine tota liquefacta fuit: sicut em̃ aurũ liquescit ad ardorẽ ignis sic ei⁹ aĩa tota leq̃facta fuit ad ardorem diuini amoris. Cant. v. Aĩa mea liquefacta est. Tã dulciter dilexit q̃ amor ei⁹ i ea extasim faciebat: fecerat q̃dẽ amor extasim in filio qñ ⁊ in cruce existẽs sua vulnera obliuiõi tradebat ⁊ matris memor erat: sic extasim fecerat in matre q̃ in medio interfectorũ manebat, nec ipsos expauescebat. Scdo dilexit eũ fortiter: nã tꝑe passiõis xp̃i q̃dã fuerũt fortes in amore, sed debiles in associatione ⁊ fidei sicut apli qui ipsum viuũ dilexerũt sed tñ ab ipso recesserũt ⁊ fidẽ perdiderũt. Alij fuerunt fortes in associatiõe ⁊ in amore, sed tñ debiles in fide sicut deuote mulieres q̃ xp̃m mortuũ dilexerũt ⁊ ab eius cruce nõ recesserunt, sed tamen fidem perdiderunt. D

¶ Beata aũt v̄go fuit fortis i amore, qꝛ filium semꝑ dilexit imo facilius fuisset ei mori q̃ ab eius dilectiõe separari. Cant. viij. Fortis est vt mors dilectio fuit fortior in associatione qꝛ iuxta crucẽ immobilis stetit. Jo. xix. Stabat iuxta crucẽ iesu mater eius ⁊c. fuit fortissima in fide qꝛ fides in ipsa sola remansit: nec tꝑe passionis extingui potuit: ideo bene dr̃ de ea Prouer. vlt. Nõ extinguet̃ in nocte. i. i tribulatiõe passio eius lucerna eius. i. fides eius que totum mundum illuminat. E

¶ Tertio dilexit eũ sapienter qd̃ ptz per tria signa. primũ est q̃tũcũq; filius suus esset puer delicatus, tamẽ in hijs que dei

erant sibi parcere nolebat: sed ad festiuitates eũ ducebat. Scõz est q quantũcũq eũ diligeret tamen nunq̃ sibi dissuadere voluit quin crucẽ ascenderet z mouẽt z p humano genere sustineret. Tertiuz est q Xpus sciret filiũ in cruce positũ grauissimos dolores patitamẽ nunq̃ sibi dissuasit vt de cruce descẽderet z a doloribus sibi parceret. ex quo instruuntur parẽtes q filios suos a puericia bonis studijs debẽt assuefacere: nec a bõ⁹ propositis z operibus penitẽtie eos retrahere: nec vt pesitẽtiã assumptã deserãt debent eis persuadere. Tertio xp̃s mr̃i semp̃ ꝓplacuit. Ille filius matre cõplacet. q de matre curam solicitam habet.

¶ Xp̃s curã de matre habuit i sua infantia: qz sigilla pudoris sibi illibata seruauit. In sua puericia qz in omnib⁹ sibi subditꝰ. Luc. ij. Descẽdit z venit nazaret z erat subditꝰ illis. In sua iuuẽtute: qz iuitatus ad nuptias ad p̃ces matris aquam in vinum mutauit. In sua passiõe: qz de cruce ipsam Johãni cõmẽdauit. Post suam resurrectionẽ qz sicut dicit Sedulius Christus resurgens primo Marie apparuit. Post suam ascentionẽ: quia ad eius mortem venit in anima z in corpore ipsam assumpsit: z ad sue maiestatis dexteram collocauit.

25 ¶ Dominica secunda in.xl.

Sermo primus.

EGressus iesus secessit in partes Tyri z Sidonis: z ecce mulier Chanea a finibus illis egressa clamabat dicens. Miserere mei fili Dauid. Mat. xv. Ista mulier volens filie sue sanitatẽ impetrare sapienter fecit allegare. Primo enim apud xp̃m captabat benevolẽtiã in eo q vocabat eũ dñm z filiũ dauid. Et in hoc cõfitẽt eũ esse verũ deũ: inquãtum vocat eum dñm. Et verum hominem: in quãtum dicit ipm esse filiũ Dauid. Secõdo insinuat suam tribulationẽ z miseriã cum dicit. Filia mea male a demonio vexatur. Tertio implorat eiꝰ misericordiã. cũ dicit. Miserere mei. ¶ Christus autem quatuor magnas duricias ostẽdit sibi nõ vt eam cõfunderet: sed vt eius fidem z cõstãtiã probaret. Prima duricia fuit in hoc q nichil sibi respondere voluit tanq̃ si esset excõmunicata vel Christi religiõe indigna. Unde q nõ rñdit ei verbum. Scõa duricia fuit i hoc q dixit ipsaz nõ esse de ouibus Israel. vnde dixit. Nõ sum missus nisi ad oues q perierũt domꝰ Israel. Oues autẽ Israel erãt oues dei. In hoc ẽ q dicit eã nõ esse gentis Israel insinuauit ipsaz nõ esse de ouibus dei: nec Israelitam esse de ouibus diaboli. Tertia duricia fuit i hoc qõ ipsaz canẽ appellauit. Nõ solũ eam ibam dixit nõ esse dei oue: sz ẽt eã canẽ. Quarta duricia fuit in hoc q dixit eã nõ esse dignã vesci panes: cõ dixit. Non est bonũ sumere panẽ filiorꝫ z mittere canibꝰ. Ecce quot z tãtas magnas duricias christꝰ sibi ostẽdit vt eiꝰ cõstãtiam probaret. Non est aliqua mulier ita patiẽs nec ita sancta q si alicui quãtũcũq̃ magno viro loq̃ret z ipse sibi tanq̃ excõdicate loqui nollet: et insup̃ per illam oue diaboli diceret: z canẽ appellaret: z indignã eam pane esse asseret: que non recederet turbata z scandalizata. Ipsa autem in omnib⁹ cõstãs z patiẽs semp̃ fuit. Nunq̃ ad primã duriciã se habuit prudenter. Nã cum principe ire noluerit ad petrum: nec ab Jacobũ: nec ad Johãnẽ nec ad aliqnẽ aliũ discipulũ: sz ad ipsam Christũ, th videẽs q xp̃s sibi respõdere noluerat, prouidit sibi: z ad discipulos iuit: rogãs eos vt pro ipsa intercedere dignarẽt. Tũc accedẽtes discipuli rogabãt eũ dicẽtes. Dimitte eam. i. fac q ipsa petit: z sic recedat: qz clamat post nos. Jn hoc enim eam tenes q q petit non complet. Quantũ ad scõam duriciã habuit se magnanimiter: nã dñs discipuli p ea rogarẽt: z tãe dicerat eã nõ esse de ouibus dei z consequẽter esse de ouibus diaboli. Illa hoc audiẽs sumpta fiducia potiꝰ ad eũ appropinquauit z eũ adorauit dicẽs. Dñe a diuna me: ac si dicat: sic modo fiat ouis diaboli: modo velitz esse de ouibꝰ dei. Et in signũ huiꝰ adoro vos sicut ouis pastorẽ suũ. Idcirco dñe iuua me sicut pastor adiuuat ouem suã debilẽ z infirmã. Quantũ ad tertiã duriciam se habuit humiliter: qz quãdo Christus eam eã vocauit ipsa hoc nõ negauit, sed

canē se esse ꝯfessa fuit dicēs. Etiam dñe. Acsi dicat. Dñe me vocas canē: canis tuꝰ volo esse. Dñi aūt canū nō expellūt eos ⁊ si eos expellūt per vnā portā: per aliā reuertūtur. Si ergo sum canis nō debes me expellere a te. ⁊ si expuleris me a te ꝓtinus redibo. Quantū ad quartā duriciā se habuit sapienter qñ ei dixit ꝙ erat indigna comedere panē filioꝝ. Illa respōdit sapiēter. Dñe non peto panē: sed micam: quia illud quod peto est tibi parua mica: ⁊ maxime si ego sum canis sicut me vocasti ⁊ cōsuetudo est quod domini dāt canibus ⁊ catellis suis saltem micas. Ergo dat istam micam quam peto. id est filie mee curationē. Et respondit ei Jesus. O mulier magna est fides tua. Jam non voco te canē: sed mulierez fidelem. Quia tāta est fides tua ꝙ me superauit ⁊ vicit. Et ideo fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora. Notandum est autē quod quando quis aliquam sublimē ꝑsonā gratiam aliquaz petiturus accedit illos secū i societatē ducit: q̄s illiꝰ ꝑsone amicos eē credit. Ista igit̄ mulier ad xp̄z volēs accedere ⁊ sanitatē pro filia impetrare. Illas virtutes secum assumpsit q̄s Christo magis gratas eē cognouit. s. patientiam, fidē, humilitatem, ⁊ perseuerātem orationem. Patientia enim fuit soror Christi fides aūt filia xp̄i. Humilitas est mater xp̄i. Et orō nunciꝰ fidelis ad xp̄m.

B ¶ Primo igit̄ assumpsit patientiā q̄ fuit soror xp̄i: qr ip̄m nunq̄ deseruit: nec in vita: nec in morte: sz tanq̄ soror indiuidua semper euz associauit. Esa. xlij. Tacui semper silui: patiens fui ⁊c.

C ¶ Ista autē patientia in tribus iniurijs comprobat: scilicet verborum reruz ⁊ persone. In his tribus patientia istius mulieris probata fuit. ¶ Primo nanq̄ sustinuit iniuriam in verbo quando christus ipsam canem appellauit. Non est aliqua mulier ita patiens ꝙ si canis diceret̄ ab aliquo. saltem responderet non est veruz quod sim canis sed bona domina de terra mea. Ista autē non tantū patienter portauit ꝙ xp̄s eam canem vocauit: sed etiam seipsam canē appellauit. Sciebat enim ꝙ xp̄s dicebat hoc non causa iniuriandi. sed causa probandi. Secūdo sustinuit iniuriam in rebꝰ qr olbꝰ bonis expoliata fuit a iudeis. Unde dicit Hylarius ꝙ cananei terras in quibꝰ iudei sunt prius coluerūt, qui vltimo bello consumpti vel in loca vicina dispersi vel in seruitutē subiecti nomē tamen suū circunferūt. Ex illis ergo ista cananea fuit, que iudeis admixta credit ⁊ cognouisse ex lege xp̄m ex semine dauid nasciturū esse. Illaz autem iniuriam. s. bonorū suorū ablationem libenter portabat. Tertio sustinuit iniuriā personalem: scz filie sue oppressionem: quia a diabolo grauiter opprimebat̄, q̄ oppressionē propriam reputabat. Unde non dicebat. Domine miserere filie mee. sed miserere mei dñe. Istaz autē talem iniuriaz nō libenter sicut primā, nec patiēter sicut secundā: sed grauiter ferebat. Si xp̄s canem eam vocauit de hoc habuit magnam letitiā. Si homo bona sua rapuit: et in seruitutē ipsam redegit: de hoc habuit patientiaz. Sz ꝙ diabolus in domo sua habitaret: ⁊ hoc patiētiam habere non poterat: ⁊ ideo ad christū clamabat. Miserere mei ⁊c. Hoc est cōtra multos qui in aduersitatibꝰ a deo datis murmurant ⁊ in persecutionibus hominum blasphemāt. Sz si i domo anime sue diabolus habitat. de hoc non curant nec ad deum clamant.

D

¶ Secūdo assumpsit fidem q̄ est xp̄i filia quia ab ipso in cordibꝰ nostris generat̄ Ephe. iij. Habitare xp̄m per fidē in cordibus nostris. illam autem fidem ista mulier habuit. Unde dixit ei xp̄s. O mulier magna est fides tua. Tūc autez fides est magna quādo est operibꝰ coniūcta: charitati admixta perseuerans et firma. Fides em̄ que est sine operbus habet ociositatem. et talis est fides malorū christianoruz. Jacob. iij. Fides sine operibꝰ mortua est. Si vero non est charitati adiūcta habet vtilitatē. Coꝝ. xij. Si habuero fidem ita vt mōtes transferam. charitatez non habuero nihil suz. Et ista ē fides demonū qui sunt extra statum merēdi: nec vlterius charitatē habere pñt. De quoꝝ fidei dr̄ Jac. ij. Tu credis quia vnꝰ est deus et bene facis, et demōes credunt ⁊ cōtremiscūt. Si autem fides nō est perseuerans ⁊ firma habet pusillanimitatē. et

ista est fides debiliū. de qua dr Mat. viij. Modice fidei q̄re dubitasti? Luc. viij. ad tēpus credūt et in tpe recedūt. his trib⁹ modis fides istius mulieris fuit magna. Fuit enim operibus coniuncta quia vacabat operibus misericordie tam corporalibus: in quantum filie infirme seruiebat quā spiritualibus in quantū pro ipsa orabat. fuit charitati admixta. Uera em̄ charitas aliena incōmoda reputat sua. Unde ista mulier vexationem filie sue suam propriam reputabat. Fuit etiā perseuerans ⁊ firma: quia sepe repulsa fuit et tamen perseuerauit. Tertio assumpsit hūilitatem que fuit mater xp̄i. Dicit em̄ Bernar. qd beata v̄go ⁊ si virginitate placuit tamen ex humilitate concepit: quantumcunq; em̄ fuisset virgo si humilis non fuisset deum nō concepisset. Et quia per humilitatē concepit. ideo humilitas quodā modo mater fuit xp̄i. Istam autem humilitatem ista mulier secum habuit. et ideo exaudiri meruit. Iuxta illd. p̄s. Respexit in orationem humilium. E

¶ Humilitatem autē suā ista mulier ostēdit exēplo, v̄bo ⁊ facto. Exēplo qr xp̄m adorauit. Uerbo quia se catulaz asseruit. facto, quia inter iudeos in seruitute humiliter conuersabatur qd fuit magne virtutis: cum iudei essent superbi. Inter sup̄bos enim scire humiliter conuersari magna virtus est. Duo enim humiles et mā sueti p̄nt adinuicem conuersari. Unus humilis ⁊ vnus superbus possunt adinuicē pacificari. Duo autem superbi nunquam possunt adinuicē pacificari nec cōuenire Uidemus em̄ quod duo corpora plana possunt adinuicē applicari. vnum autem corpus spericū et vnū corpus concauum etiam adinuicem applicari possunt: quia corpus concauum recipit intra suam cōcauitatem illius tumorem.

¶ Duo autem corpora sperica ⁊ tumida applicari non possunt nisi in puncto, eodem modo duo homines humiles ⁊ mā sueti possunt adinuicem pacificari ⁊ letari. psalmus. Audiant mansueti ⁊ letētur. Christus erat humilis. discipuli ei⁹ erāt hūiles. ⁊ ista mulier erat humiles. ideo adinuicem bene cōueniebant. Nam ipsa orabat. discipuli pro ea intercedebant. ⁊ Christus eius p̄ces exaudiebat. Un⁹ aūt humilis ⁊ vnus superbus possunt adinuicem pacificari: quia humilis in iraz suā humilitatem recipit et suportat illius tumiditatem. psalmus. Cum hijs qui oderunt pacem eram pacificus. Eodem modo ista mulier erat humilis et iudei sup̄bi qui ipsam subiungauerunt in seruitutem: ⁊ tamen cum illis humiliter seruiebat ⁊ sciebat viuere ⁊ eoꝝ sup̄biā humiliter supportare. duo autē superbi adinuicem pacificari nō possunt nisi in puncto: pungere quidē se possunt pacificari non possunt. Prouerb. xij. Inter sup̄bos semper iurgia sunt.

24 ¶ De eadem dominica. ij. xl. Sermo secundus.

Ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamabat. Domine miserere mei fili dauid. Si aliquibus viris in exēplū proponerēt sācti q̄ p̄cesserūt: forsan excusarēt ⁊ dicerēt: nō possumus sanctos imitari q̄ tot doni sp̄ūssancti preuēti fuerūt. Rursus si ꝓponerent feminꝫ i exēplū aliq̄ viri fortiter deo seruiētes: forte se excusarēt ⁊ dicerēt: nos cū sim⁹ fragiles viri nō possum⁹ imitari: ablata est em̄ excusatio in ista muliere chananea taz viris q̄ feminis. Si ergo non potes tu vir imitari sanctos: vel tu femina nō potes imitari viros: saltē vterq; imitemini hāc mulierē que tāte fidei ⁊ orationis existit apud deum. In presenti euāgelio de quatuor personis fit mentio: scilicet de Christo de muliere chananea de filia a demonio male vexata ⁊ de discipulis ꝓ ea orātibus. In christo autem cōmendatur magna miseratio: in muliere instans postulatio: in filia a demonio mala vexatio: in discipulis magna compassio. A

¶ Cōmendat igitur in xp̄o magna miseratio ideo mulier q̄uis sciret Christū habere omnipotētiā per quā filiā suā sanare posset: habere sapiēttam per quam sanare sciret: nō petit potētiam: nō sapientiā: sed tm̄ mīam ei⁹ dicēs. Miserere mei dn̄e fili dauid. Licet em̄ de⁹ ante incarnationē multū esset misericors: si postq̄

assumpsit carnem de dauid ⁊ fact⁹ est homo: tūc factus est magis misericors: licet em̄ deus p̄us videretur humano generi durus tñ ipsa sui incarnatione oleo spiritussancti sic fuit vnctus ꝙ factus est postmodum mollis ⁊ mā̄suetus. Sicut em̄ accidit in corio duro ⁊ rigido quod quādo inūgitur flexibile ⁊ molle efficitur. Esaie lxj. Spirit⁹ dñi sup̄ me eo qđ vnxerit me ad annūciandū mā̄suetis misit me. B

¶ Olim erāt quatuor dura ⁊ inflexibilia scz celū quod nullum hominē voluit recipere: angelus q̄ nulli⁹ animā volebat ad celū portare: de⁹ q̄ humanū gen⁹ sibi nolebat recōsiliare: ⁊ mors q̄ ⁊ bonos ⁊ malos ad īfernū festinabat deducere. Sz in xp̄i incarnatiōe in tāta abūdantia effusa est vnctio spūssctī: ꝙ ista quatuor dura facta sūt flexibilia: si q̄dē celū est vnctū ⁊ sic factū ē flexibile ꝙ oēs penitētes suscipit. Angelus etiā vnctus est ⁊ sic fact⁹ est mā̄suetus: vt animas omnium sanctorum virorū ac sanctarū mulierꝝ in celū deducit. Deus autez pater est vnctus ⁊ factus est intantū ad mīam flexibilis qđ peccatorem penitentem ab misericordiā recipit. Mors est vncta ⁊ facta est mā̄sueta ita ꝙ modo a sanctis desiderat̄ ⁊ nulli sancto viro de cetero dñat̄. sz dicūt illud Phil. x. Cupio dissolui ⁊ esse cū Christo. Sciēs ergo ista mulier Christū incarnatiōe fuisse vnctū ⁊ factum esse mā̄suetuz. ideo ad memoriam hoc reducit dicēs. Miserere mei domine fili dauid. C

¶ Secūdo ponitur p̄sona mulieris chananee in qua fuit instans petitio petijt em̄ vtilier: humiliter feruenter ⁊ sapienter. Utiliter quidē petijt petēdo, scz illud qđ erat sibi vtile ⁊ deo acceptū. non enim petijt diuitias lz oīb⁹ bonis esset a iudeis expoliata: non etiā petijt vinctā: licet de terra sua esset expulsa. nō petijt libertatē licet cū ceterꝫ chananeis ī seruitutē esset a iudeis subiugata. sz petijt demonis expulsionē a quo filia sua tenebratur obsessa: sic ⁊ multe sunt matres q̄ plus curāt filijs suis congregare diuitias q̄ demonis expulsionē tales multū flebūt quando filios suos ad infernale patibulū duci videbūt ⁊ dici poterit eis: filie Hierusalem nolite flere sup̄ me sed super filios vr̄os. Flebant quidem super Christū vt inducant eum ad cōpassionem: flebunt super ipsas: qr nō adhibuerūt circa filios suos debitam correctionem. Flebunt super filios quos videbūt traditos ad eternam dñationē. Sed primas lachrymas dñs remouet ne. s. super euz ploret: qr nō possent euz ad misericordiā inclinare, alias cōcedit eis ꝙ. s. plorēt super se ⁊ super filios suos. Ac si dicat dñs: nolite flere sup̄ me qr nunq̄ me ad mīam inclinabis: sed flete super vos: qr filios vestros non correxistis: ⁊ super filios vestros quia in perpetuo tormento videtis. D

¶ Secūdo petijt humiliter ⁊ intantū humiliauit se ꝙ canem siue catulā se appellauit. p̄s. Respexit in orationez humiliū. Humilitas em̄ orationi cōiuncta tria bona facit. Unum est qr ipsam in celū deducit. Secūdū est: q̄a vsq̄ ad deum appropinquare facit: imo non cōsolatur donec deo appropinquat. Tertiū est: qr nisi de⁹ cōcedat illud quod petit nō recedit. Ista tria tangunt̄. Eccl. xxxv. oratio humiliātis se nubes penetrat. ecce primum: ⁊ donec appropinquat nō cōsolatur. ecce secundū: ⁊ non discedit donec respiciat altissimus: ecce tertiū. Tertio petijt feruenter: quod notatur in clamore. nō enim clamabat tamtum ore: sed maxime corde iuxta illud. p̄s. Clamaui in toto corde meo exaudi me domine. E

¶ Et bene dixit in toto corde meo: cū em̄ corde sint duo. s. intellectus ⁊ affect⁹. Illi clamant in toto corde qui in oratione sua attentionē suaz habēt ⁊ deuotionē. iuxta illud. j. Cor. xiiij. Orabo spiritu orabo ⁊ mēte. Alij clamāt cum medio corde qui scz habent attentionez ⁊ nullam seuiunt deuotionē. Osee. x. Diuisum est cor eorū. Alij clamāt cum nullo corde qui. s. nullā habent attentionē nec deuotionē. Marc. vij. Ppl̄us autez hic labijs me honorat: cor autē eorū longe est a me. Quarto petijt sapienter: qr sapienter sciuit allegare dicēs. Nā ⁊ catelli edunt de micis ⁊c. Uñ Christus respōdit ei. vt dr̄ Luc. vij. Propter hūc sermonē valde exijt demoniuz a filia tua. Allegauit etiā superius christi mīam cū dixit. Miserere mei dñe fili Dauid. Et suam miseriā cum dixit filia mea

ꝛc. Ista duo multum inclinãt deũ ad nos sicut dicit Propheta. F

¶ Primo em̃ inclinat ipsuz ad miserãdũ sua paterna mia: ideo dicit quõ miseret pater filioꝝ: misertus est dñs timẽtibus se. Scdo inclinat euz nostra miseria: ideo subdit. Qm̃ ipse cognouit figmentũ no. vbi ponit miseriam quã habet homo ex parte pr ncipij: qꝛ est sicut figmẽtum de terra formatum, ideo dicit. Qm̃ ipsa ipe cognouit figmentum nostrum. G

¶ Deinde ponit miseriã quã hz ex parte finis vbi futur⁹ est puluis ꝛ cinis, ideo subdit. Recordat⁹ est qm̃ puluis sumus. Tertio ponit miseriã quã habet ex parte medij. i. vite quia ad instar herbe vel horis homo in vita modo florescit in iuuentute, mõ arescit in senectute: mõ marcescit ꝛ putrescit in morte: ideo subiũgit homo sicut vt fenum dies ꝛc. H

¶ Tertio fit mentio de filia male a demonio vexata per quã signatur pctõr q̃ aliquando a demonio vexatur male aliqñ prius: aliquãdo pessime: male vexat̃ duz est inter prospera ꝛ aduersa. Nã inter ꝓspera habet homo itẽperantiã: inter aduersa habet impatientiam. I

¶ Dicit em̃ Aug. ꝙ homo aliquando est bon⁹ inter bona: aliqñ malus inter mala: aliqñ bon⁹ inter bona. Est em̃ aliquãdo bonus inter mala: sicut quando aliquis sanct⁹ vir inter honores ꝛ diuitias cõstitutus nõ dimittit suã bonitatẽ: deinde inter prospera seruat tẽperãtiã ꝛ humilitatem: talis fuit Abrahã Job ꝛ Dauid et alij scti patres q̃ de diuitijs pauꝑes sustẽtabãt: ꝛ inter honores se nõ exaltabãt vñ dicebat vn⁹ eoꝝ. Dñe nõ est exaltatũ cor meum: aliqñ est bon⁹ inter mala: sicut quãdo aliquis seruus dei inter mala aduersa patitur: sed inter hec nõ frãgitur: sz sicut aurũ in igne recipit maiorem claritatẽ: sic serui dei inter aduersa maiorẽ acquirunt sanctitatẽ. Aug. Quod fornax auro: lima ferro: flagellum grano: hoc facit tribulatio viro iusto. Eccli. ij. In igne probat̃ aurũ ꝛ argẽtũ: homines vero receptibiles in camino humiliatiõis. aliqñ homo est mal⁹ inter mala: sicut quando aliq̃s peccator aliqua patitur aduersa ꝛ tamen non emẽdat̃ sed peior efficit̃. Hierem̃. vj. Frustra cõflauit cõflator, malitie em̃ eorũ non sunt consumpte argentum reprobũ vocate eos: qꝛ deus ꝓiicit illos aliqñ vero homo est mal⁹ inter bona: sicut qñ hõ mal⁹ multa beneficia a deo recipit ꝛ nõ cognoscit: sz poti⁹ itumescit. vñ ps. Prodijt quasi ex adipe iniq̃tas eorũ. K

¶ Isti igit̃ qui vel habẽt impatiẽtiã in aduersis vel elationẽ in ꝓsperis, male a demonio vexant̃ peius aũt vexatur pctõr inter pctã. Nã sicut colligit̃ ex dictis Salomonis. Tria sunt que hoi non dant quietẽ in domo sua. s. fumus stillicidium: ꝛ vxor mala. Per fumũ intelligit̃ suꝑbia que ascẽdit: sz cito euanescit sicut fumus oculos excecat: sic suꝑbia mentẽ obscurat: per stillicidiũ intelligitur auaritia que in corde hominis multas anxietates ꝛ sollicitudines stillat. j. Tim. vj. Qui volunt diuites fieri incidunt in tẽtationẽ ꝛ in laqueũ diaboli per malã vxorem intelligit̃ mala carnis concupiscentie que homines stimulat ꝛ iquietat. Male igit̃ peccator vexator, qui in peccato superbie ver auaritie vel luxurie est. pessime autẽ vexatur peccator in consuetudine longa, tunc em̃ a diabolo tenetur ꝛ ꝑ diuersa vicia vexatur. August. in lib. confes. Suspirabã ad te ligat⁹ nõ ferro alieno, sed mea ferrea voluntate. velle meuz tenebat inimic⁹: ꝛ ide cathenã mihi fecerat ꝛ constrinxerat me: quippe ex voluntate peruersa perfecta est libido. Et duz seruit̃ libidini: facta est consuetudo: ꝛ dũ consuetudini nõ resistit̃ facta est necessitas. Auibus quasi annulis sibimet annexis vnã cathenaz appellauit: tenebat me obstrictũ dura seruitus. Quarto fit mentio de discipulis in quibus fuit magna cõpassio, ideo rogabãt pro eadicentes. Dimitte eã qꝛ clamat post nos. Ex quo, docemur ꝙ quando aliq̃d a deo petere volumus ꝛ nos indignos esse reputam⁹ ad sanctos viros accedere debemus. L

¶ Ut autem illorũ orationes petenti prosint quatuor in se debẽt hr̃e prout ostendit. Dionysi⁹ i Ecclesiastica hierarchia. Primũ est vt illud ꝙ petit desideranter concupiscat. ps. Desiderium pauperum exau. do. Augu. Seruat tibi dñs quod non cito vult dare: vt tu discas desidera-

re. Scdm est vt sit i statu gratie: qz aliter deus non exaudiret sit in pctō mortali esset. Hier. xv. Si steterit Moyses ⁊ Samuel coram me non est aīa mea ad ppl'z istū. Tertiuz est vt se in sufficientem recognoscat: ⁊ istum ad quem accepit sufficiētē esse credat. Uñ amicis Job qui nō erat digni exaudiri precepit dñs. Job. xlij. Job seruus me⁹ orabit pro vobis: faciē ei⁹ suscipiā. Quartum est vt iuxta petat. Chryso. Illa petea deo que ⁊ tibi expediant: ⁊ illum deceat dare. Si autem ei semp petas terrena: aut difficile impetras, aut forte nō impetras. Quomodo em̄ illa tibi libenter prestabit non habēti: que si haberes admonet te vt cōtēnas.

25 ¶ Feria secunda. ij. hebdomade. Sermo. primus.

Ego vado et queretis me ⁊ in peccato vestro moriemini. Joan. viij. In isto euangelio dñs ponit quedam verba que pertinent ad ipsuz, inquātum est filius dei: quedam que ptinēt ad ipsum inq̄tū est filius hois ⁊ quedā q̄ ptinent ad iudeos per quos pctōres intelliguntur. A ¶ Inquātuz ergo xp̄s est filius de tria se habere dicit: scilicet celestem originē essentiam inuariabilē: ⁊ eternitatem stabilem. Primo igitur habet celestē originē quod ostendit cum dicit. Ego de supernis sum. B

¶ Habet quidem Christus quoddā supremum scz deitatem quoddā. infimū. s. humanitatem q̄tum ad carnē: ⁊ quoddam ad mediū. s. animam rationalē: Homo em̄ erat famelicus captiuus: ⁊ a dei visione exclusus. Qz igit̄ homo erat famelicus, ideo Christ⁹ dedit sibi suū infimū. s. suam carnē in refectione. Joan. vj. Caro mea vere est cib⁹, ⁊ sanguis me⁹ vere est potus. Qz vero erat captiuus dedit ei suū medium. i. animam in redēptionem. Joan. x. Animam meā pono p ouibus meis. Qz autē erat a dei visione exclusus dedit ei supremū. i. diuinitatem in fruitionem. Joan. xvij. Hec est vita eterna: vt cognoscātte solū verū deuz. Scdo habet Christus essentiam inuariabilē: iō subditur. Si em̄ nō credideritis qz ego sum. Non dicit: qz ego fui vel ero: si ego sum: vt ostēdat suā inuariabilē essentiā. Exo. xiij. Ego sum q̄ sū. Jac. j. Apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obūbratio. C ¶ Oīs em̄ creatura mutabilis est ex pte principij: qz de nihilo facta est. Ex parte medij: qz multiplici vanitati subiecta est. Et ex parte finis: qz in terrā oīa redigent̄. Eccl. iij. Cūcta subiacēt vanitati quo ad mediū. De terra facta sunt oīa: quo ad principiū. Et in terrā pariter reuertunt̄ q̄ ad finē vltimū. In deo aūt nulla est mutatio: sed ipse manēs immobilis oīa mouet. Boeti⁹. Stabilis ip̄e manens dat cuncta moueri. D

¶ Tertio habet eternitatē stabilitatē. Jō dicit. Ego principium q̄ ⁊ loquor vobis. In hoc aūt q̄ vocat se principium ostendit q̄ hz cum patre coeternitatē ⁊ equalitatem. Eternitatē autē ostendit. Augu. duplici exemplo. Primo exēplo ignis dicens. Da mihi ignē sine splēdore credā patrē sine filio esse. Secūdo exēplo imaginis p virgulti dicēs. Ponamus aliq̄d natū super aquā vt virgultum aut herbaz: nōne cū imagine sua nascunt̄? Equalitatem aūt cū patre ostendit Grego. duplici ratione. Quid mirum si equalis est patri qui prior est matre. Christum quoq̄ dei virtutē ⁊ dei sapientiā esse apostolo attestante didicim⁹, quis autē homo equanimiter ferret si quis ei diceret. Magnus q̄dē es: sz sapiētia tua minor est te. E ¶ Secūdo inquātum fuit fili⁹ hois tria de eo dicūtur. s. q̄ valde securus fuit valde sanct⁹ ad patiendū valde spontaneus primo quidē fuit valde secur⁹: qd̄ notat̄ cū dr. Qui me misit mecū est: ⁊ non reliquit me solū. Homo em̄ in nullo stato est secur⁹. Nec in vita: nec in morte: nec post mortē. Nam in vita potest cadere. j. Cor. x. Qui stat videat ne cadat. In morte: diabolus nititur ip̄m decipere. Gen. iij. dictū fuit serpēti. Tu insidiaberis calcaneo illius. Post mortez diabol⁹ conatur laq̄o apponere. p̄s. In hac vita qua ambulabam absconde. supbi laque. m̄. Christus autē fuit valde securus: qz pater eū nunq̄ reliquit: sed semper secum fuit in vita in morte ⁊ post mortem. Naz

secū fuit in vita: oia opera faciēdo. Joā. xiiij. Pater autem in me manet: ipse fecit omnia. Item eiusdē. x. Si non facio opera patris mei nolite mihi credere, si autē facio ⁊ si nō vultis mihi credere, operib⁹ credite ⁊ cognoscatis: qr ego in patre ⁊ pater in me est. Fuit secū in morte: demones ⁊ oēs hostes debellādo. Hier. xx. Dominus mecū est tanquam bellator fortis. idcirco qui ꝑsequuntur me cadent ⁊ infirmi erunt. fuit secum post mortem: ipsum resuscitando. ꝑs. Non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctū tuum videre corruptionem. Secundo Christus fuit valde sanctus: cum voluntatem dei semꝑ fecit: quod notatur cum dicitur. Quia q̄ placita sunt ei facio semper. Nemo eñ est q̄ ⁊ si aliquādo bñ placita dei faciat: qui semꝑ faciat. Nemo est qui aliquādo non obmittat aliqua, vel q̄ aliquando aliqua negligēter non faciat: vel qui aliquando venialia non committat. Christus nihil vnquam obmisit. Esa. v. Quid est quod debui facere vinee mee ⁊ non feci? Nihil vnquam negligenter sz sollicite fecit. ꝑs. Exultauit vt gygas ad currendam viam suam. Nullum etiam peccatuz commisit. j. Petri. ij. Qui peccatum non fecit: nec inuētus est dol⁹ in ore eius. Tertio Christus fuit volūtarie passus quod notat̄ per hoc ꝙ in suis predicationibus passionē suam manifestabat dicēs. Cum exaltaueritis filium hominis ⁊c. Vocat autem exaltationem suam passionē eo qd̄ Christus nō sub tecto voluit pati: sed in aere voluit eleuari. F

¶ Patiebatur enim non tantum vt homines redimeret sed etiā vt elementa purgaret. Infecta quidē fuerat terra: ex innocētis sanguinis effusione. Infecta fuerat aqua: ex hostiarum idolatrarū oblatione. Infectus fuerat aer: ex immolatoꝝ thurificatione. Infectus ignis ex sacrificiorum concrematione. Sed Christ⁹ mūdauit terram quando triginta tribus annis super eā ambulauit. Mūdauit aquā: quādo in flumine Jordanis baptizari voluit. Mundauit aerē quando in aere crucifixus fuit. Mundauit ignē quando spiritussanctus in speciem ignis descendit. Tertio xp̄s dixit quedam q̄ spectant ad iudeos ꝑ quos, intelligunt̄ pctōres. De quibus tria dicit. primo ꝙ habēt viā vie cōtrariam christi: cū dicit. Quo ego vado vos nō potestis venire. Christus eñ ibat ꝑ viam humilitatis: ⁊ ipsi erāt suꝑbi. per viā pauꝑtatis: ⁊ ipsi erant auari. per viā puritatis ⁊ ipsi erant immundi. Esa. lv. Sicut exaltātur celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a vijs vestris. ⁊ cogita. mee a cogi. ve. Scdo dixit ꝙ habituri sunt regionē infimam: cū ait. Vos deorsum estis. G ¶ Est enim post hāc vitam quidā locus supremus: scilicet celū: ad quem ituri sunt viri ꝑfecti quidā medius scilicet purgatorium ad quē ituri sunt viri imꝑfecti: qui secum portauerūt lignum, fenum, ⁊ stipulā. Quidam est locus infimus scz infern⁹, ad quē ituri sunt pctōres ⁊ mali. De quibus dicitur hic. Vos deorsum estis ⁊c. De hoc triplici loco dicitur in. ꝑs. Calix in manu domini vini meri plenus mixto ⁊ inclinaui ex hoc in hoc, verūtamē fex eius non est exinanita bibēt oēs pctōres terre. Calix plenus vino mero est regio btōrū vbi pura gloria ꝑcipietur. Calix plenus vino mixto ē regio purgādorum: vbi post admixtionē pene dabit̄ gloria. Calix plenus fece est regio dānandorū vbi ira dei vsq̄ ad feces bibetur. Juxta Illud. Esa. v. Bibistis de manu calicē ire eius: ⁊ potasti vsq̄ ad feces, tertio xp̄s dixit de malis ꝙ habēt mortē periculosam cū ait. Moriemini in pctō vr̄o. H ¶ Circa quod sciēdum ꝙ aliud est mori pro pctō. Aliud mori in pctō, ⁊ aliud mori pctō. Pro pctō aūt nō est mortu⁹ nisi vn⁹ scz xp̄s: q̄ ꝓ pctis nostris mortu⁹ ē, iust⁹ ꝓ iniustis. j. Pet. iij. Pro pctis nostris mortu⁹ est iustus ꝓ iniustis. Pctō aūt moriuntur viri sancti. j. Pet. iij. Peccatis mortui: iuste aūt viuamus. In pctō aūt moriunt̄ scelerati. De q̄b⁹ dicit̄ hic moriemini in pctō vestro. 26 ¶ Eadem feria. ij. scdē hebdo.

¶ Sermo secundus.

Cum exaltaueritis filium hominis tunc cognoscetis quia ego sum. Qr homo in terra iacebat, ⁊ sursum ascendere non poterat

ideo christus ad terras venit vt ascensus hominum prepararet, z ad celū per cuz ascendere posset. Si igitur christus in celo semper mansisset: nimis fuisset in loco alto: nec homo ad ipsum se erigere potuisset. Si vero in terra stetisset: nimis fuisset in loco depresso. Ideo christus voluit pati in loco medio: id est i aere vt homo ad ipsuz posset ad celū ascēdere. Et hoc est quō dr. Cū exal. fi. ho. f. i aere ipm crucifigēdo: tūc cognoscetis qz ego sum scz mediator, vos deo recōciliādo. B ¶ Notandū aut̄ est q xp̄s in cruce voluit exaltari tanq̄ in cathedram: vnde nos doceret tanq̄ in speculuz: vñ nos ad hostib⁹ cōseruaret tanq̄ in spectaculum: vñ nos reuocaret tanq̄ in patrilū, vñ p̄ditos recuperaret. Primo igit exaltari voluit in cruce tanq̄ in cathedrā, vñ nos doceret. Aug. sup Joā. L. gnā illud i quo fixa erāt membra morientis: z cathedra fuit magistri docentis. B ¶ Docuit aut̄ xp̄s de cathedra crucis quatuor lectiones. Prima fuit lectio magne pietatis: qñ. f. matrē Joāni cōmēdauit dicēs. Joā. xix. Ecce mater tua: p qō datur intelligi q filij tante dicūtur esse pietatis ad parētes q̄ non tātū in vita debēt de eis curam agere: sed etiā quādo mortuntur debent pro eis orare. Secūda lectio est charitatis quādo dixit. Luc. xxij. Pater dimitte illis qz nesciūt quid faciūt: ecce ista charitas qz illi eū occidebāt z ipe pro ipsis orabat. Tertia lectio est magne cōpassionis qñ dixit. Mat. xxvij. Deꝰ meꝰ vt qd derelīqsti me. ecce ista compassio: qz derelinquerūt eū noti z primi seu ppin qui. Dereliquerant eum discipuli: derelictus videbatur a patre: sola mater eum non reliquerat que iuxta crucē semper stabat. Quarta lectio fuit magne deuotionis qñ dixit. Luc. xxiij. Pater i manꝰ tuas cōmēdo spīm meū, ecce ista deuotio: qñ totus vulneratꝰ erat. Inter vulnera sua sic memor erat: p qō datur intelligi q in articulo mortis cristēs: nō alia debet dimittere. z curā sue anime debet habere.

Sēc̄o xp̄s in cruce exaltari voluit tanq̄ in speculū: vnde posset nos ab hostibus cōseruare. Solēt hoies speculā erigere: z homines speculatores ibi ponere vt viatorib⁹ ibi clamēt: vt ab hostib⁹ se obseruent. C ¶ Ambulātib⁹ vero p viā mūdi multa pericula imminēt: tā a mūdo, q̄ vult frāgere p impatiētiam q̄ a carne: que vult allicere p concupiscētiā q̄ etiā a diabolo: qui vult decipere p astutiam. Ideo xp̄s in speculā crucis ascēdit: z clamat ne dimittamus nos a mundo frāgi, nec a carne illici, nec a diabolo decipi. D ¶ Clamauit aut̄ multipliciter i cruce. Primo orationib⁹ deuotis. Sēc̄o lachrymis amaris. De his duob⁹ habet Heb. v. Qui i diebꝰ carnis sue preces supplicatiōesq̄ ad deū q̄ posset illū saluū facere a morte cū clamore valido lachrymis offerēs: z c. Tertio clamauit sanguine z c. Heb. xij. Accessistis ad sanguinis aspsionē melq̄ loq̄ntem q̄ abel. Quarto clamauit corde. Nam ipsum cor hominī manifestauit quādo latus suū aperiri voluit: z talis apto fuit maxima amoris clamatio. Tertio ascendit in cruce tāq̄ ad spectaculū vñ nos reuocaret. Qñ ei aues ad dños suos redire nolūt: solēt ad spectaculū ascēdere. z ostēso aliquo fructo carnis assibilare. z sic eas reuocare non cessant. Homo aute cōmuniat a deo auolauerat. O sec. Effraim quasi. euolauit Jōxp̄s crucis spectaculū ascēdēs totū corpus suū cruciatuit vt ad se fugitiuos hoies reuocaret. E ¶ Sz notādū q triplici de causa aues ad dños suos redire nolunt. Aut qñ sunt nimis replete, aut qñ in deuotionē predē sunt occupate, aut quando non sunt bene domestice. Jsta triplici de causa homines ad deum non redeunt, sed potius fugiunt. Primo quando dimittūs sunt repleti nimis. Deutero. xxxij. Incrassatus est dilect⁹ z recalcitrauit: incrassatus impinguatus dilatat⁹ dereliquit deum factorē suum: z recessit a deo salutari suo. Sēc̄o qō spurcitijs peccatorum sunt deditī. Tales similes sunt corruo, qui noe de archa emisit: qui deuotatiōi cadauerū se dedit z iō ad archā nō redijt. Tertio qñ non sunt bñ domestici. Dicit de leone, q qñ cotā leōe flagellat canis, leo domesticatur. Multo aut̄ fortius domesticat canis si ante ipsuz flagellaret leo. Pueri etiā volētes domesticare aues: z ad loquēdum docere dāt

eis vinū bibere. Nullū est animal ita silue-
stre qd ex bñfi. ijs nō efficiat mansuetuz
et lene. Et tñ multi sunt ita siluestres q
domesticari nō pñt. Nec ex flagellatio-
ne leōis.i.xpi: nec ex potu sui sanguinis:
nec ex collatis beneficijs. ¶

¶ Quarto ascendit in cruce tanq̄ in pa-
xillū, vt inde perditos recuperaret. Cō-
suetudo fuit antiquitus q res pdite quā
do inueniebant in paxillo, suspēdebant.
Olim pditi erant angeli q̄ tum ad sui nu
meri diminutionē. Erant pditi actiui: qz
non poterant facere aliqua meritoria
opera. Erant perditi prelati: qz nō pote
rāt subditos instruere p aliquā salutife-
rā exhortationē. Erāt perditi contēpla-
tiui: qz nō poterāt deo vacare p aliquaz
dulcē inspirationē. Sed ista oīa ⁊ q̄ erāt
pdita, p xp̄m sūt inuēta: et in paxillo cru
cis suspēsa. Et hoc est qd dr. Esa. xxij. Fi
gā illū paxillū in loco fideli: ⁊ suspēdaz
sup illū oēm gloriā domus patris eius.
Uasorū diuersa genera. Oē vas paruu-
lū a vasis creaturarū, vsq̄ ad omne vas
musicoꝝ. Et hoc qd dr. Suspendā sup il
lum omnē gloriā p̄ris ei⁹: referr̄ ad an-
gelos q̄ sunt gl̄ia dom⁹ dei. Hoc qd dicit
Omne vas paruulū: referr̄ ad subditos
⁊ actiuos. Hoc qd dr. A vasis creatura-
rū: referr̄ ad p̄latos q̄ vino sacre scriptu
re alios habēt imbuere. Hoc qd dr. Usq̄
ad oē vas musicoꝝ referr̄ ad cōtempla-
tiuos qui habēt i cordib⁹ suis decātare
dño Eph. v. Nolite inebriari vino i quo
est luxuria: sz impleamini spiritu sctō lo-
quētes vob. smetipsis in psalmis, ⁊ hym
nis et cāticis spiritualibus cantantes et
psallētes in cordibus vestris domino.

27 ¶ Feria.iij.secunde hebdomade.
Sermo primus.

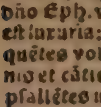

Super cathe-
drā moysi sederūt scribe ⁊
pharisei. Omnia ergo que
cūq̄ dixerint vobis serua-
te ⁊ facite. Matt. xxiiij. In
pñti vita dñs esse voluit q̄sdaz p̄latos et
q̄sdā subditos, ⁊ vtrisq̄ certas regulas
dedit. A ¶ Prelatis nāq̄ dedit tres re
gulas. Pria est: vt subditos verbis ⁊ exē
plis instruāt. Scda est: q sibi fortia ⁊ sub
ditis leuiora imponāt. Tertia ē q de po
testate sibi tollata nō glorient̄ nec super
biāt. Cōtra pmā regulā faciūt ꝟbosi. Cō
tra scdam supsticiosi. Cōtra tertiā ambi
tiosi ī lati. Est igit̄ pma regula p̄latorū:
vt subditos ꝟbis ⁊ exēplis instruāt. Sed
cōtra hāc regulā faciūt p̄lati ꝟbosi q̄ bo
na multa dicūt: sz nulla bōa faciūt quos
dñs reprehēdit dicēs. Sup cathedram
moysi ⁊c. Oīa ḡ q̄cunq̄ ⁊c. sequit̄. Scdm
opa eoꝝ nolite facere, dicūt em̄ ⁊ non fa
ciūt. B ¶ Monet igit̄ subditos vt qñ sūt
aliq̄ p̄lati qui habēt bona ꝟba sz mala
opa nō despiciāt ꝟba ꝓpter opera, sz re
linquāt vitā ⁊ accipiāt doctrinā. Et illd
dicit Chry. sup Mat. tripl ci exemplo di
cēs. Ecce villis terra: p̄ciosum aurū pro
ducit, nūquid ꝓpter vilem terrā p̄ciosuz
aurū cōtēnit̄? Aurū eligit̄, ⁊ terra relinq̄
tur: sicet vos doctrinā accipite, ⁊ mores
relinquite. Scdm exēplū pōit dicēs. Nā
⁊ apib⁹ herbe nō sunt necessarie: sz flo-
res colligūt ⁊ herbas relinquunt. Sic ⁊
vos flores doctrine colligite: ⁊ cōuersa-
tionē relinquite. Pōt addi tertiū exēplū
qz spine flores ꝓducūt: ⁊ tñ hō lilia odo
rat: ⁊ spinas vitat. Sic etiā q̄libet debet
vitare vitā spinosā p̄lati: et accipere dei
doctrinā odoriferā. Priuz exēplū ꝑtinet
ad prelatū immundū qui est sicut lutum
habens aurum. Est em̄ lutum ꝓpter im-
mūdā vitā: ⁊ iō de plateis celestis hieru-
salē expurgabit̄: ⁊ in cloacā infernalem
ꝓijciet̄. ps. Et lutū plateaꝝ delebo eos.
In isto luto aurū inuenit̄: quando doctri
na sana ab eo ꝓfert̄. Uerba em̄ qui dicū-
tur aurū qz sicut aurū est incorruptibile:
sic verba dei conseruant hominē a putre
factione peccati. ps. In corde meo ab-
scondi eloq̄a tua: vt nō peccē tibi. Scdm
exēplū pertinet ad p̄latū supbū. Est ei si
cut herba habēs florē amenū. Sicut em̄
herba viret ⁊ cito arescit: sic supbus ci-
to extollit̄, ⁊ subito deijcit̄. ps. Mane si-
cut herba trāseat, mane floret ⁊ trāseat
vespere decidat induret et arescat. Per
mane intelligitur, siue sanitas, siue vita.
Per vespere, ecōuerso intelligi pōt sene
ctus vel infirmitas siue mors. Et huic tri
plici statu respondent tria verba que se
quuntur scilicet decidat, induret ⁊ are-
scat. Est

cat. Est ergo sensus q superb⁹ viget in mane sanitatis: sed decidit in lutū in vespere infirmitatis. Floret in mane iuuentutis: ⁊ indurat in vespere senectutis. Uiret in mane presentis vite: sed arescit in vespere mortis. Ista herba floꝛe producit: qñ prelatus superbus verba dei pronūt. Et dicuntur verba dei flos: q⁹ sicut flos p̄ducit fructū, sic ꝓba dei facit hominē generare op⁹ suū bonū. Jac. j. Uoluntarie enim genuit nos ꝓbo veritatis. Tertiū exemplū pertinet ad p̄latū auarū: q⁹ est sicut spina habēs lilia. Dumitio em̄ spine vocant: sicut habet Luce. viij. Q̄ aūt in spinis cecidit, hi sūt q̄ audiūt et a sollicitudinib⁹ ⁊ diuitijs ⁊ voluptatibus vite euntes suffocati sunt. Tūc autē ista spina p̄ducit lilia qñ prelatus auar⁹ profert dei verbū. Et ꝓ verbū dei lilium: q⁹ sicut ad q̄dozē lilij serpentes fugiūt, ⁊ homines attrahunt: sic boies serpenti in verbū dei faciliūt. ꝑs. Oēm escā abominata est ala eoꝝ. Boni aūt dulciter appetunt. ꝑs. Quā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua. Scōa regula prelatoꝝ est vt si bi fortia, ⁊ subditis ⁊ lenioꝛa imponāt. Cōtra istā regulā faciūt prelati superstitiosi quos dñs reprehendit dicēs. Alligāt onera grauia ⁊ importabilia: ⁊ imponūt in humeros hoīm: digito autē suo nolūt ea mouere. Et istud est cōtra sacerdotes q̄ penitēt. as nimis grauos imponūt. C ¶ Quod tñ nō debet fieri tribus de causis ꝛm Chry. Prima est, ꝓpter mal⁹ periculū, q⁹ sepe talis hō penitētiam sibi datā, p̄sumit: ⁊ tanq̄ desperat⁹ ad petā redit Et ponit ex ēplū dicens. Si cū pond⁹ super humeros adoleuerit, posuerit q̄ non possit portare: aut necesse habet pōd⁹ reiici at, aut sub pondere cōfringat. Sic hoi cui grauc pondus penitētie ponit necesse est vt aut penitentiā deijciat, aut fuscipiēs dum ferre non potest, scandalizet: ⁊ amplius peccet. Secūda ratio est propter vitandū dei iudiciū. Unde subditur Deniq; si erramus modicam penitentiā impenentes: nonne meli⁹ est propter misericordiā dare rationē q̄ propter crudelitatē? Jaco. ij. Judiciū sine misericordia fiet illi q̄ non fecit misericordiā: talis poterit dicere deo. Domie sicut fecisti alijs: fac eius mihi. Alijs fui misericors: et tu esto mihi misericors. Jstā allegationē facit prophet⁹ dicens. Non abscondi misericordiam tuā: ⁊ veritatē tuā: a cōsilio multo. Uñe nc longe facias miserationes tuas a me ait: si dicat. Sicut alijs misericord: ā mea non abscondi: sic ⁊ tua a me non abscondas. Tertia ratio est ꝓpter liberalē dñm Chry. vbi p̄ familias larg⁹ est: dispensator non debet esse tenax. Si deus est benignus: vt dā sacerdos eius austerus: deus quidē adeo largus est q⁹ peccatū dimittit, aliqñ trib⁹ syllab. sicut patet qñ dauid dixit. peccaui. ij. Reg. xij. Aliquando cum paucis lachrymis: sicut patet in petro qui egre flus lacrimas fleuit amare. Matth. xxvj. ⁊ Marci. xiiij. Aliqñ cum solo ꝓposito cordis. Justa illud ꝓphe. di. i. firmiter deliberaui. Confitebor aduersum me iniusticiā meā domino: ⁊ tu remisisti impietatē peccati mei. Tertia regula prelatorum est q⁹ de sua potestate non superbiant: cōtra quā regulā faciūt prelati ambitiosi quos/domus reprehendit cū dixit: omnia vero opera faciunt vt videant ab hominibus dilatant em̄ philacteria sua ꝛc. Illud vicium vane gloie vere prelatis est cōmune ⁊ difficile potest vinci duplici de cā sicut dicit Chry. D ¶ Prima cā est quia ola vicia habēt bona cōtraria p̄ que vincuntur: sicut fornicatio vincitur per castitatē: superbia per humilitatē, iracundia p̄ mā suetudinē: sola aūt vana gl'ia nō habet aliquod bonū per quod superet. Secūda causa est quam ib. dem. Chry. assignat q⁹ ex omni re nascit quod ex exterminet: sicut ergo ex ligno nascit verm⁹ q̄ ipsum corrodit, ex vestimento nascit tinea q̄ ipsuz exterminat, ex olerib⁹ nascit eruca q̄ olera corrūpit: sic ex aliquo bono opere nascit vana gloria q̄ ipsuz opificit. Et qñ vana gloria de bono opere nascit, ideo non extinguitur per bonū sed magis nutrit. Posica subdit Chry⁹. Nullū ergo remediū potest esse cōtra vanā gl'iaz nisi oratio solā: ⁊ adhuc ipa vanitatē habebit, nisi caute effusa fuerit. E ¶ Secūdo xp̄s ponit in euangelio regulas subditoꝝ q̄ sunt tres. Prima est vt si bi non assumant officiū docendi, vñ ait.

uos autē nolite vocari rabbi ꝛc. Officiū enim subditorū non est vocere: sed audire: sicut enim in corpore aliud est officiū oculi, aliud auris, ꝛ aliud ceterorū membrorū: sic ecclesia aliud habet officiū ad prelatos, aliud ad subditos. Prelat⁹ et ad instar oculi habet illuminare, subdit⁹ vero ad instar auris hz audire: sicut ergo confusio esset in corpore si ola mēbra essent oculi, sic cōfusio esset in ecclesia si omnes fideles vellent docere. ſ. Cor. xij. Si dixerit auris qm nō sum oculus, non sum de corpore: nō ideo nō est de corpore si totū corpus oculus vbi audit⁹ si totū auditus vbi odoratus. Secūda regula subditorū est venō appetāt esse filij terrent: sz filij dei. Et ideo subdit patrēnolite vocare vobis super terrā: vn⁹ est em pater vester q̄ in celis est. ℣ ¶ Sunt em tria signa per q̄ cognoscunt filij dei: ꝛ filij terreni. primū est qz filij dei respiciunt ad celū celeste: a desiderando. dicētes. Pater noster q̄ es in celis. Filij aūt mundi respiciūt ad terrā terrena desiderādo. ſ. Joh. iij. Ipſi de mundo sūt: ꝛ ideo de mūdo loquūtur: ꝛ mūdus eos audit. Isto modo probat aquila pullos suos. Nā illos quos videt respicere ad celos tanq̄ proprios nutrit, illos aūt quos videt ad terrā respicere tanq̄ degeneres abijcit. Scōm signū est qz filij dei sūt albi per puritatē, filij aūt terreni nigri sūt p impuritatē. Dicit em glo. sup illud ps. Pullis coruorū invocantibus eū: q̄ pulli coruorū q̄dm habent pennas albas, pascūtur a deo, sed postq̄ nigrescere incipiunt, pascuntur a coruis: per qđ datur intelligi q̄ deus pascit illos tanq̄ filios q̄ sunt albi per mundiciā: diabolus aūt pascit illos qui sunt nigri p malicia. Tertiū signū est: qz filij dei parētes suos honorant et nutriunt, filij aūt terreni econuerso eos despiciūt. Legitur q̄ cyconie parētes suos cū senuerint in nido collocant: et vsq̄ ad mortem eos ibi nutriunt. Filij aūt viperarū ventrē matris lacerant ꝛ occidunt. Illi ergo sunt filij dei q̄ parentes honorāt ꝛ fouent. Eccl. iij. Qui timēt dominū honorāt parētes. Illi aūt q̄ eos despiciunt, nō sunt filij dei sed vipere: ꝛ iō maledicti. Eccle. iij. Est maledictus a deo q̄ exasperat matrē. Tertia regula subditorū est q̄ nō debēt exaltari sz humiliari: iō subdit. Qui aūt se exaltauerit humiliabit⁹ ꝛc. ℣ ¶ Sūt em q̄dā letales: ꝛ q̄dā gratie: ꝛ q̄dā mediales. letale est q̄d facit cor leue: ꝛ gratia est q̄d facit deorsum. Humilitas em facit cor leue: ideo ipm elevat vsq̄ ad celū. Eccl. xxxv. Oro humiliantis se nubes penetrat. Superbia vero facit cor graue: ꝛ ideo ipm in pfundū deducit. ps. Deiecisti eos dū allevarētur. Un dictū est lucifero dicenti. In celū cōscendā: veruntamē ad infernū detrahēris in profundū lacī. Esa. xiiij. Alia vero dum est corpori adiuncta: hz de se habeat leuitatē: ex a corpore habet gravitatē iuxta illud. Sap. ix. Corpus qđ corrumpit aggravat animā: ꝛ tam alie sanctorū q̄dm sunt in hac vita, nec olim eleuant propter corporis gravitatem: nec omnino in terra cōmorant cum habeant celeste desiderio q̄ uidiutatē: sed in medio cōmorantur modo ascendēdo p cōtemplationē in celū, mō descendēdo ad terrā per necessariorum prouisionē: vñ dicit Ezech. viij. Elevavit me spiritus inter terrā ꝛ celum, non dicit ypheta. Posuit me in terrā: quia ibi sunt quidā: nec dixit. Elevavit me in celum quia ibi sunt superbi: sed dixit Elevavit me inter celū et terram quia vbi sunt sancti, put sūt in hac vita corruptibili positi.

28 ¶ Eadem feria. iij. secunde hebdomade. xl. Sermo. ij.

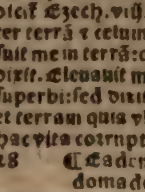

Qui se exaltauerit humiliabitur: ꝛ qui se humiliauerit exaltabitur. Postq̄ dñs scribas ꝛ phariseos de superbie ambitiōe reprehendit: cōsequēter discipulos suos ad humilitatē reducit: qz sicut ōt Chrys. Infructuosum verbū est in quo sic alter cōfundit vt alter nō erudiat: nā et deus inquit. Nō propter malos castigationē super terrā transmittit: sed propter bonos: scit em qz malos flagella nō corrigūt: sz malos castigatet corrigat bonos: qz nisi bon⁹ ammonit⁹ fuerit per negligentiam euanescit. ℣ ¶ Ponit aūt dñs in verbis predictis duas vias et duos fines

viarū. Prima est via superbie q̄ est lata ⁊ spaciosa ⁊ ducit ad perditionem. Secūda est via humilitatis q̄ est arcta ⁊ angusta ⁊ ducit ad saluationē. Superbia aūt est quoddā triuiū eo ꝙ hꝫ tres vias. i. tres species superbie. Prima est supra in affectu: et ista ortū habuit in celo. Scda est in intellectu que ortuꝫ habuit in paradiso. Tertia est in actu, ⁊ ista est spersa ꝑ totuꝫ mundū. Prima igitur scꝫ superbia est in affectu q̄ cōsistit in appetitu excellētie: et istā habuit lucifer in celo q̄ voluit dñari ⁊ vsq̄ ad celū exaltari. Esa. xiiij. In celū cōscendā super astra celi exaltare soliuꝫ meū ⁊c. Et qꝛ superbia ē nature celestis ex eo ꝙ in celo orta fuit: ideo sepe viros spirituales et celestes inuadit: sicut inuasit apl̄os. Luc. ix. Intrauit aūt cogitatio in eos qui eoꝝ esset maior Mat. xx. ⁊ Marci. x. Accesserunt ad iesum iacob⁹ ⁊ iohānes, ⁊ dixerūt: da nobis vt vn⁹ ad dexterā tuā: ⁊ ali⁹ ad sinistrā tuā sedeam⁹ in gl̄ia tua. Scda superbia est in intellectu q̄ consistit in appetitu vane ⁊ mūdane sciētie: ⁊ ista ortū habuit in paradiso qñ primi parētes voluerūt habere sciētiā dei. Gen. iij. Eritis sicut dij scientes bonū et malū. Ista superbia mltos inuadit: qꝛ multi superbi sunt in suo sensu. Iō dr Thobie. iiij. Superbiā nūq̄ in tuo sensu, aut in tuo ꝟbo dñari ꝑmittas. Esa. iiij. Ue q̄ sapiētes estis i oculis vestris: ⁊ corā vobismetipis prudētes. tales nō appetunt sapiam dei: sꝫ mūdi. Hier. iiij. Sapiētes sunt vt faciāt mala: bñ aūt facere nescierunt. Rom. viij. Sapia carnis mors. est. Tertia superbia est i actu q̄ cōsistit in irrogatiōe iniurie: ⁊ ista spersa est in toto mūdo qꝛ mali ⁊ potētes bonos opprimūt ⁊ persequunt. Sap. ij. Opprimam⁹ pauperē iustū ⁊ non parcamus vidue nec veterane: sit autem fortitudo nr̄a lex iustitie. Abacuch. j. Impi⁹ preualet aduersus iustū: q̄re non respicis super iniq̄ agentes deuorāte impio iustiorē se: ⁊ facies hominis quasi pisces maris? C ¶ Sꝫ nūc videamus ad quos fines vie iste perducunt. Prima est via superbie q̄ perducit ad ꝓfunditatē infimā. Uñ dictū fuit lucifero dicenti. In celū ascendā ⁊c. verūtamē ad infernū detraheris in profundo laci.

Legit ꝙ quidā dixit alexandro superbo: q̄uis leo sit rex alaliū, tñ fit sepe cib⁹ formicarum: ⁊ arbor ꝑ cera cito eradicat a violētia ventoꝝ sic ⁊ tu q̄uis sis rex hominū tñ cito eris cibus vermiū, quāuis sis altus, tñ cito eris depressus. Secūda superbia ducit ad eternaꝫ ignorantiam. Legit ꝙ Aristo. post mortē suā cuidā discipulo suo apparuit dicēs se totā scientia suā amisisse, nec aliquid scire nisi penā suam. Eccl. ix. Nec ratio: nec sapiētia erunt apud inferos. Tertia superbia ꝑducit ad infernalē cruciationē: mali em ꝑsequunt bonos in ꝑsona: aliqñ vsq̄ ad sanguinē ꝑsequēdo: aliquādo i terrena substantia bonis olbus spoliādo, aliqñ i fama falsa crimina imponēdo. Sꝫ illi q̄ in persona vsq̄ ad sanguinez alios ꝑsecuti sunt: sanguine ire dei inebriabunt. Apo. viij. Sanguinē sanctoꝝ et ꝓphetaꝝ effuderunt et sanguinē dedisti eis bibere vt digni sitis. Eiusdē. xiiij. hoc bibet de vino ire dei. Legit ꝙ thamaris regina caput Cyri regis in vtrē sanguine plenum misit dicēs: satiare sanguine quez sitisti. Illi qui ꝑsequuntur alios in terrena subsubstātia in ventre scindent: ⁊ in auro liquefacto concremabūtur. Iob. xx. Diuitias quas deuorauit euomet: ⁊ de vētre illius extrahet illas de⁹. Legit ꝙ Nero imperator q̄ fuit alienarū rerū raptor, visus est apud inferos balneare se in auro liquefacto. Et cum vidisset cuneos a duo catorū dixit eis. Uenite ad me venale genus hominū ⁊ mecū balneamini: qꝛ vobis optimā partem reseruaui. Illi q̄ persequunt alios in fama, falsa crimina imponendo: omnia sua crimina in collo suo imponentur: ⁊ ab hominib⁹ cognoscent. Threnorum. j. Uigilauit iugum iniquitatum mearum: ⁊ in manu domini conuolute sunt: ⁊ imposite collo meo. Naum. iij. Reuelabo pudenda tua: et ostendā cunctis gentibus nuditatem tuam: ⁊ cūctis regibus ⁊ regnis ignorantiam tuam.

D ¶ Secunda via est humilitas. Et ꝑ istam viam iuit christus. Philippenses secundo cap. Humiliauit semetipsum factus obediens vsq̄ ad mortem. Iuit beata virgo. Luce. j. Respexit humilitatē ancille sue. Iuerunt omnes sancti tā maio-

res ꝫ minores. Esa.xl. Ois mons ⁊ colles humiliabit. ℟ ℣ Finis aũt vie huius humilitatis est qz ducit ad gratiaz in psenti. Jaco.iij. Deꝰ superbis resistit: humilibꝰ aũt dat gratiã. Et ducit ad gloriã in futuro. Johe.xiij. Qui humiliatꝰ fuerit erit in gloria. ℣ ℣ Ipsa q̃dẽ humilitas meretur gratie implectionẽ: implete augmentationẽ: augmẽtate cõseruationẽ, cõseruate glorificationẽ. Primo nãq; meret gratie implectionẽ. Pa. Qui emittit fontes in cõvallibꝰ. i. gratiã suã pstat humilibꝰ. inter medii montiũ pertransibũt aque. Due montes sunt due species superbie. Quarũ vna nascit ex re tpali. alia ex re spirituali. Inter istos duos montes est vallis humilitatis non declinans ad aliquã speciẽ superbie: et in isto medio pertransibunt aque gratiarũ. Scõo humilitas meret gratie implete augmẽtationẽ. Et hoc põt ostendi p tria exẽpla. Primo p exẽplũ pupille: qm̃ secũdũ Greg. ẽsto pupilla est nigrior ⁊ minor tanto est lucidior. Sic ⁊ hõ quanto est despectior cõtra seipsũ: tanto est maior coram deo. Cant. j. Nigra sum. f. reputatione mea: sed ideo formosa in conspectu dei. Scõo p exẽplum candele q̃ quanto plus inclinat tanto magis accendit. Sic ⁊ hõ quãto plus coraz se inclinat per humiliationem, tãto plus inflammatur in dei charitate. Tertio p exẽplũ aque q̃ quanto plus descendit: tanto magis ascendit. Aug. Descẽdite vt ascẽdatis ad deũ cecidistis em̃ ascẽdendo cõtra eũ. Sic ⁊ hõ quanto plus descendit p humilitatẽ: tãto plus ascẽdit per gratiã. Tertio humilitas meretur gratie augmẽtate cõseruationẽ. Et hoc ostenditur p tria exẽpla. Primo per exẽplũ cineris. Sicut em̃ cinis ignẽ pservat sic humilitas pservat gratiã spũalẽ. Taliter cõseruãdo docet. Eccli.x. Quid superbis terra ⁊ cinis? Taliter pservabat q̃ dicebat. Gen̄ xviij. Loquar ad dñm meũ cũ sim pulvis et cinis. Scõo p exẽplũ arboris. Rami em̃ arboris qui fuit in imo positi sunt securi: sed qui sunt in alto sepe frangunt a violẽtia vẽti. Jdeo lucifer corruit: qui in imo stare noluit. Tertio per exemplum pulueris. Virtutes enim sine humilitate sunt sicut pulvis: sed cum humilitate sunt sicut terra firma ⁊ solida Grego. Qui sine humilitate virtutes cõgregat, quasi qui pulverem ante ventum portat. Quarto humilitas meret gratie augmẽtate glorificationẽ. Et hoc ostenditur p tria exẽpla. Primo p exẽplum turris dicẽs. Cogitas magnã fabricã cõstruere de altitudine. de fundamẽto cogita humilitatis. Qui em̃ vult turrẽ cõstruere p quã ascẽdat ad celi celsitudinẽ ponat p fundamẽto humilitatẽ. Illud fundamẽtũ ponit apls. j. Cor. n. oĩcẽs. Dei edificatio estis vt sapiẽs architector fundamẽtũ posui. Scõo p exẽplũ arboris. Ut dicit. Arborẽ attendite. figit radicẽ in humili vertice tendit ad celuz. sine radice auras petit ruina est: sic nec mercẽs. Qui igit̃ figit radicẽ in imo humilitatis faciet fructũ sursum celestẽ saltem vsq; ad. Reg. xix. Quod cũq; reliquũ fuerit de domo iuda mittet radicẽ deorsum ⁊ faciet fructũ sursum. Tertio p exemplũ ẽdificatio. Vis magnꝰ esse: a minimo incipe. Nõ em̃ prius est paruus ⁊ postmodũ per etatẽ crescat, ⁊ fit magnꝰ. Jdeo ozj. Cosme. xv. Nonne cũ parvulus esses in oculis tuis caput factꝰ es in tribubus israel? ideo ỹ Mat. xviij. Adnocãs ihesus parvulũ statuit in medio eorum ⁊ dixit. Quicunq; humiliauerit se sicut parvulus iste hic maior est in regno celorum.

29 ℣ Feria quarta secunde hebdomade. Sermo primus.

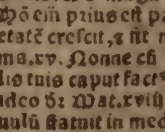

Ascendẽs ie
sus hierosolymã assumpsit duodecim discipulos suos secreto: et ait illis. Ecce ascẽdimus hierosolymã ẽ. Mat. xx. Sepe dñs passionẽ suã ⁊ resurrectionez suã discipulis suis pdicebat: vt ex hoc sciret̃ esse ostenderet: qz futura previdebat. siue vt discipulorũ animos roboraret: ne ex scandalizarẽtur. Qz sic dicit Grego. Minus em̃ mala feriunt q̃ preuidentur. siue vt passionẽ eius videntes: resurrectionẽ ei⁹ futurã sperarent. In hoc ergo euangelio dñs tria fecit. Primo suaz passionem predicit ⁊ hoc in principio huius euãgelij. Secũdo indiscrete petentes redarguit. et ista pars

incipit ibi. Tūc accessit ad eū mater filio rum zebedei ꝛc. Tertio discipulos indignatos ad viaz pacis reducit. ꝛ ista pars incipit ibi. ꝛ audientes decem indignati sunt. Circa primū notandum ꝙ licet mō non sit tempus passionis: ecclesia tamen in hoc euangelio de passione mentionem facit. vt ad sustinendā quadragesimalez penitētiā fideles feruētiꝰ animentur. A ¶ In hac enim. xl. fideles debēt habere cōtritionē cordis: cōfessionem oris, ꝛ satisfactionem operis. Et ista satisfactio cōsistit in tribus. s. in ieiunando, in orando, ꝛ in eleemosynas largiendo. Memoria autē passionis ad oīa ista hominem inducit. Primo inducit ad dolēdū et cōterendū de pctis suis. Hoc signatū est in hoc ꝙ in passione xp̄i petre scisse sunt. per qd̄ dat̄ intelligi ꝙ memoria pas. xp̄i sepe corda lapides ad cōtritionem frāgit. Legit̄ ꝙ est quoddā genus lapidū adamantuz q̄ non pñt frangi, nec per ignis cōbustionē, nec per mallei percussionē. frangitur. aūt ꝑ sanguinis calidi infusionē. Sic etiā multi sunt quos nō frāgit ad penitētiam nec martyrū tribulatio nec iudicioꝝ dei cōminatio: frangit aūt eos dñica passio. Scdo memoria pas. xp̄i inducit hominez ad cōfitēdū. In huiꝰ significationē in passiōe xp̄i monumēta apta sunt. ꝛ multa corpora sanctorū q̄ dormierāt exierūt ꝛ surrexerūt. Monumētū fetidū est cor nostrū in quo tot sunt corpa mortua quot sunt pctā mortalia: ꝛ ideo monumētū tūc apitur ꝛ mortui resurgūt qñ peccator ad memoriā pas. xp̄i os suū aperit ꝛ peccata vicario dñi dicit. Ideo dr̄ Ephe. v. Surge qui dormis ꝛ exur. a mor. ꝛ il. te xp̄s Tertio inducit ad ieiunādum. q̄ em̄ cōsiderat ꝙ xp̄s ieiunauit ꝛ esuriuit de facili sua ieiunia sustinebit. B ¶ Christꝰ em̄ tribꝰ vicibus esuriuit. Primo qñ. xl. diebꝰ ꝛ noctibꝰ ieiunauit. ꝛ tūc nō habuit ad comedēdum nisi lapides. Sicut hr̄ Mat. iiij. Alia vice esuriuit ꝛ sitiuit: scz in passione quando dixit Sitio. vt habetur. Joh. xix. ꝛ tunc non habuit ad comedendum nisi fel: ꝛ ad bibēdum nisi acetum. p̄s. Dederūt in escam meam fel: ꝛ in siti me. po. me ace. Alia vice esuriuit. vt hr̄ Mat. xxj. et tunc non habuit ad manducandum nisi folia fici. Sed xp̄s nec lapides voluit comedere: nec folia mādūcare: nec acetum bibere: qꝛ ipse nō incorporat homines lapideos: nec duros ꝛ obstinatos: nec habētes tantum folia, scz verbosos tm̄: nec hoīes acetosos per odia ꝛ rācores amaros. Quarto inducit ad orandū. Multū em̄ inducitur homo ad orandū qñ considerat ꝙ xp̄s in cruce taliter orauit. Nam orauit verbis pietatis. Luce. xxiij. Dimitte illis qꝛ nesciūt quid faciūt. Orauit lachrymis. Heb. v. In diebꝰ carnis sue. i. passiōis sue. preces supplicationesq; ad deum qui posset illū saluū facere a morte: cū clamore valido ꝛ lachrymis offerēs effusiōe. Orauit sanguinis Heb. xij. Accessistis ad sanguinis effusionē meliꝰ loquētē q̄ Abel, qꝛ sāguis abel petebat vindictā. sanguis v̄o xp̄i mīam. Quinto inducit nos ad eleemosynaꝝ largitionē. Nō em̄ dz homo esse auarꝰ, qñ cōsiderat ꝙ xp̄s in passiōe sua fuit tam largus. Ipse quidē largus fuit in largiēdo, qꝛ latroni paradisum dedit. Largus in parcendo, qꝛ persecutoribus suis totaliter indulsit. Largus in redimendo, qꝛ non guttā sed totum sanguinē ꝓ nobis dedit ꝛ effudit. Scdo indiscrete petētes redarguit. Jac. ꝛ Joā. mediāte matre petierunt ꝙ vnus sederet ad dexterā ꝛ aliꝰ ad sinistrā. Nō em̄ hoc petere voluerūt per se: qꝛ petere primatū ꝓ aliquo ignorante tolerabile est, ipso v̄o sciēte ꝛ ꝯsentiente rep̄hēsibile est: pro se v̄o verecundum ꝛ vituperabile. Dñs aūt volēs ipsam reprehendere nō rñdit matri sed filijs: tū qꝛ sciebat ꝙ ista petitio a filijs procedebat. Tū qꝛ femina erat: ad innuendū ꝙ non est honor hoī contendere cum muliere. Tū qꝛ erat vetula: ꝛ piū est mulieres vetulas cōsolari: nec eas obiurgare. Tū qꝛ erat amica: ꝛ ideo noluit eā reprehēdere sed sibi deferre. Tū qꝛ erat mr̄: ꝛ ipse sciebat ꝙ q̄libet mater naturaliter amat filios suos: ꝛ bonū ipsoꝝ desiderat. C ¶ Rñdit antē dñs eis valde modeste ꝛ discrete: qꝛ non dixit dabo: qꝛ ex hoc alij fuissent indignati. Nec dixit. nō dabo: qꝛ ex hoc isti fuissent ꝯfusi: sed suā rñsionē temperauit dicens. Dabo vobis ꝛ nō dabo. Nō em̄ dabo ex eo ꝙ estis mei propinqui dabo aūt

ſi fuerit meritū.et ideo dicit. Poteſtis bibere calicē ſcz paſſionē quē ego bibitur⁹ ſum. dixerūt: poſſum⁹. Nā Joānes bibit q̄ fuit virgo flagellat⁹, in oleo adustus, veneno potatus, in exilio relegat⁹. Jacobus bibit qz fuit capite trūcat⁹. Eox aūt petitio quo dāmodo verificata eſt: qz ad dexterā et ad ſiniſtrā ſunt ambo: bibit eñ pluſcḥ petierunt. per ſiniſtrā vita p̄ſens. per dexterā aūt vita beata deſignatur.

D ¶Sedēt igit hi duo apoſtoli ſiniſtris dei: qz corpus beati Jacobi et ſepulchrū beati Joānis in multa gloria habētur. Sedent a dextris dei qz dei eox animē beatificantur. Uel pōt dici q̄ dextera x̄pi eſt oriēs: ſiniſtra eſt occidens. Sedet igit Joā. a dextris: qz ei⁹ monumentū eſt ex pte oriētis. Sedet Jacob⁹ a ſiniſtris: qz ei⁹ corp⁹ eſt ex parte occidētis vel pōt dici q̄ p dexterā intelligi pōt x̄pi deitas: p ſiniſtrā eius humilitas. Poſt igit beata reſurrectionē ibi apoſtoli et alij ſancti ſedēt ad dexterā: qz eox anime beatificant in contēplatione diuinitatis. Sedebunt ad ſiniſtrā dei qz eorum viſus corporalis beatificabit in viſione humanitatis x̄pi.

E ¶Tertio x̄ps diſcipulos indignatos ad pacē reduxit eos ad humilitatem deducendo et ipſum in exemplū prebendo. Siebat eñ q̄ humilitas eſt cā pacis. ſicut econuerſo ſuperbia eſt diuiſionis. iuxta illud Prouerb. xiij. Inter ſuperbos ſemp̄ iurgia ſunt. qui autē conſilio aguntur cuncta reguntur ſapientia. videmus enim q̄ duo corpora plana poſſunt ad inuicē applicari. corpus aūt ſphericum et concauum poſſunt ad inuicē conuenire: qz cōcauum recipit ſphericū intra ſuā cōcauitatē. duo autē ſperica nō pñt applicari niſi in puncto. Eodē modo duo holera plani et manſueti viuūt pacifice et iocūde. ꝑo. Audiāt māſueti et letentur. vnus etiā ſuperbus et vn⁹ māſuet⁹ cōuenire poſſunt. qz manſuetus intra cōcauitatē ſue humilitatis recipit tumorē illius elationis. ꝑo. Cum hiis qui oderūt pacē eram pacificus ꝛc. Duo autem ſuperbi nō poſſunt conuenire nec applicari niſi in puncto pungere quidez ſe poſſunt. pacificari vero non poſſunt. et ideo bene dicit ſalomon. Inter ſuperbos ſemp̄ iurgia ſunt.

30 ¶Cadez feria quarta. ū. hebdomade. quadrageſime. Sermo. ij.

Poteſtis bibere calicē quē ego bibiturus ſum. dicit ei poſſum⁹. ait illis calicē q̄dē meuz bibetis ꝛc. Iſti duo apoſtoli in petitione iſta nō fuerūt bñ diſcreti: qz voluerūt metere anteq̄ ſeminarēt. coronā petere anteq̄ decertaſſent: brauiū habere anteq̄ cucurriſſent: et ideo x̄ps eos reprehendēs. dicit neſcitis quid petatis. poteſtis bibere calicem quē ego bibitur⁹ ſum. hoc eſt notteſtis pati p̄ nomine meo ſicut ego paſſus ſum p̄ veſtra ſalute. B

¶Appellatur aūtē paſſio x̄pi calix. quia calix dicitur a calore vel cōm ꝓfido. ꝺra calon qō eſt lignū. erat eñ calix antiquitus quoddā vas ligneū in quo infirmis medicina propinabatur: q̄ medicina erat amara. et calida. et ſanatiua: qz paſſio x̄pi fuit propinata in ligno crucis cū amaritudine doloris. cū feruore amoris et cum effectu noſtre curationis. B ¶Notā dū aūt q̄ de⁹ hz tres calices i pñti et tres in futuro. Primus calix p̄ſens eſt plenus balſamo. Scōs eſt plen⁹ abſinthio Tertij⁹ eſt plen⁹ ſanguine rubicūdo. Primus calix in pñti eſt plen⁹ balſamo. Eſt eñ calix gratie innocētie. Scōs calix eſt penitētie. Tertij⁹ calix eſt paſſiōis dñice. In primo calice q̄ eſt p̄en⁹ balſamo: ſpūſſancti et gfe bibit x̄ps q̄ ſpūſſctō plenus fuit. de cuj⁹ plenitudine accipiunt oēs. bibit virgo Maria: qz dei gratia fuit plena biberūt oēs ſancti apoſtoli in penthe. q̄ ſpiritu ſancto fuerūt repleti. biberūt oēs iuſti q̄ habēt gratiā dei. C ¶Sunt aūt ſigna q̄ cognoſcit qñ aliqs iniuſto calice biberit: et ex iſta potatiōe tria ſequūt. primū eſt mūdanq̄ ſitio exticio. Jo. iiij. Qui biberit ex aqua hac ſitiet et iterū qui aūt biberit aquā quā ego dabo eiⁿō ſitiet in eternū. Chryſ. Uere nō hz ſup terrani qō amet: qui donū celeſte in veritate guſtauerit. Augu. Qui biberit de fluuio paradiſi cuius gutta eſt maior oceano. reſtat vt in eo ſitis mūdi huius penit⁹ extincta ſit. Uocat Aug. fluuiū paradiſi amorem ſpūſſancti. oceanū aūt vocat collationez

omnium amorē mundanorū, quādo igit vna gutta amoris spiritussanctio in cor hominis venit. totā collationē amoꝝ mūdanorū extinguit. Scdm est mēte in celestibus habitatio: q̄ eñ calicem spūssancti bibit frequēter in celum per desideriū salit. Joā. iiij. Aqua quā ego dabo fiet in eo fons aque salientis. i. salire facientis in vitā eternā. taliter saliebat q̄ dicebat. Phil. iij. Nostra conuersatio in celis est. Tertiū est mentis exultatio. sicut enim supra nubes semper est serenū. infra vero nubes turbulētia ⁊ impetus ventoꝝ: sic in cordibus sanctoꝝ viroꝝ semp est serenitas ⁊ iocunditas cordis in cordibus vero terrenorū semp turbulentia cogitatiōis. ⁊ nullā iocūditatē facit spussanctus. ps. Uinū letificat cor hois. Prouerbi. xv. Secura mens iuge cōuiuium. Secundus calix est plenus absinthio, ⁊ iste calix est penitētie in quo calice biberūt apostoli post xp̄i passionē bibit maria magda. biberūt oēs penitētes. si eñ ille qui beberat in calice balsami diuine gratie pdiderit ipsaz gratiā accedat ad hunc calicē ⁊ bibat de absinthio amare penitentie ⁊ q̄to fuerit amarior tāto erit vtuosior. Chrys. Aspera medicina melius curat vbi morbus curabilis est q̄ lenis. Istud aūt absinthium amare penitētie dz dulcorari p spē celestis glorie. Matt. iij. Agite pnīam appropinquabit eñ regnū celorū. Ecce pmissum primū. Edixit agite. nō dicite. qd est cōtra predicatores verbosos qui dicunt ⁊ nō faciūt. Nec dixit cogitate sed agite. qd est contra illos qui habēt multa bona proposita: sed non complent per bona opera nec dixit fingite: sed agite qd est cōtra hypocritas ⁊ ostentatores qui fingunt se habere exterius pellinā ouinā. ⁊ intus habent voluntatē lupinā: nec dixit agetis in futuro: sed agite in presenti: qd est ꝯtra pcrastinatores: cū tñ dicat Eccl. v. Ne tardes ꝯuerti ad dñz ⁊ ne differas de die in diē: ⁊ sequit superior autoritas. Appropiquabit eñ regnū celoꝝ. magna liberalitas dei: qr regnū celoꝝ nobis appropinquare facit: maior qr ipsum regnū nobis tribuit. Luc. xij. Nolite timere pusillus grex, qr complacuit patri vestro dare vobis regnuz: maxime quia ipsum regnū intra nos est. Mat. xvij. Regnū celorū intra vos. Tertius calix est plenus sanguine: ⁊ iste est calix dñice passiōis. in isto calice bibit ipse xp̄s, sicut ipse dicit hic: potestis bibere calicem quē ego bibiturus sum. Biberunt oēs martyres. Apoc. vij. Hi sunt q̄ venerūt ex magna tribulatiōe ⁊ la. sto. suas in sanguine agni. H Ois aūt alius sanguis hz inficere. solus vero sanguis xp̄i hz dealbare ⁊ ideo naturam habet lactis: nec mirū si enim lac est sanguis bis coctus: scz in venis ⁊ in mammillis: ⁊ in vtute illius duplicis decoctiōis conuertit in albedinē: multo fortius sanguis christi habebit dealbare qui nō tantum bis: sed ter fuit decoctus, scilz igne amoris Job. ix. Maiorē hāc dilectionem nemo habet, vt aiam suā ponat quis pro amicis suis. Amor eñ ignis est. iuxta illud Luc. xij. Ignem veni mittere in terrā. igne passiōis. ps. Igne me examinasti: sicut examinat argētū. Item ossa mea sicut cremium aruerunt. Cremium est lardum in sartagine adustum ⁊ aridū de quo ois pinguedo exiuit. Corpus ergo christi fuit cremium: qr in sartagine crucis sic fuit igne passiōis adustū q̄ totus sanguis de eo exiuit: ⁊ in cruce sicut lignum aridū remansit. Fuit etiam coctus igne doloris. Threno. j. O vos omnes qui transitis p viam: attēdite ⁊ videte si est dolor similis ⁊c. E ¶ Dolor enim christi fuit magnus intensiue, qr intensum dolorem in cruce sensit ⁊ propter loci neruositatē, qr pedes ⁊ manus sunt neruose: ⁊ ppter totius corpis ponderositatē. Fuit etiā magnus ostensiue. illum enim magnum fuisse dolorem ostēdit Christus, qui in cruce fleuit: vt habet Hebre. v. Ostendit sol, q̄ lucem suam subtraxit: ostendit terra, que cōtremuit. Fuit etiā magnus extensiue: qr ab instanti sue cōceptiōis vsq̄ ad vltimā horā sue passiōis se extēdit: mox enim vt conceptus fuit suam passionem preuidit ⁊ semper in imaginatione habuit, ⁊ ideo nunq̄ vnum diem, nec vnā noctem in tota vita sua sine dolore pertransiuit. ps. Defecit in dolo. vita mea, ⁊ anni mei i gemi. Habet etiā deus tres calices post hāc vitam: quorum primus est plenus vino mero. scdus vino mixto. tertius fece. De hijs

tribus calicib⁹ dicitur in.ps.Calix in manu domini vini meri,quantū ad primum: plen⁹ mixto,calix scilicet,quantū ad secūdum:verū tamē fex eius nō est exinanita. ibi.oēs peccatores terre;quantū ad tertium.Quędā anime sunt q̄ statim euolāt: quędā,quę aliqua purgāda secū portāt; quędā,quę in mortali peccato decedunt. iste ig.tur prim⁹ calix dei est plen⁹ mero. ⁊ iste calix est celū,vbi est pura gloria sanctorū.in hoc calice bibūt anime santorū quę statim euolāt:quia gloriā merā accipiunt talib⁹ dicit deus illud.Cañ.v.Bibite amici mei ⁊ inebriamini charissimi.sancti enim prout sunt in presenti vita sunt deo chari,prout in patria cum animab⁹ sunt deo amici:prout vero erunt cum corporibus erūt deo charissimi. F ¶ Sancti ergo q̄ sunt deo chari de hoc vino mero quēdam gustum recipiūt,dum sunt in hac vita aliquem gustum diuine dulcedinis auriunt:prout sunt amici bibūt, quia eorū anime ex visiōe diuinitatis suas delectationes accipiūt:put vero erunt charissimi i corpore ⁊ anima glorificati ebrii erūt.ebrietas eniz nō causatur ex vino semel gustao,tsz ex frequenti actu bibēdi: tunc enim sancti bibēt qr delectationem suam aurient ex cōtemplatione diuinitatis:tunc rebibēt,quia delectationem suā percipiēt ex visione humanitatis. Secūdus calix est plen⁹ vino mixto,⁊ iste calix est purgatoriū:in isto purgatorio seu calice bibūt anime,quę portāt secū cremabilia ⁊ purganda habēt quidē gloriam. sed eā percipiant cum admixtione precedentis pene.Esa.j.Uinuz tuum mixtū est aqua.j.Corin.iij.Ipse salu⁹ erit.ecce vinum purū,sic tamen quasi per ignez.ecce mixtio aq̄.Uel potest dici q̄ loc⁹ purgatorius dicitur calix vini mixti:qr ibi multiplex mixtio reperitur. G ¶ Est enim mixta plena cū gratia,securitas cum timore:sunt enim de gloria securi habenda:sed semper timēt ne nimis differant a gl̄ia.Est ibi ꝯsolatio desolatiōe.habēt enim cōsolationē de tali securitate de angelorum visione sz habēt desolationē de pene acerbitate.⁊ de demonū vicinitate. Tertius calix plen⁹ est fece,⁊ iste calix est infern⁹ in quo bibēt anime in mortali decedentes. H ¶ In inferno quidē sunt feces omniū elementorū ⁊ omnium rerum. post resurrectionē enim purgabūtur omnia elementa.nam ab aere remouebitur omnis tribulētia nubium:⁊ tota tribulentia tanq̄ fex proijcietur in cloacam infernalem,⁊ remanebit aer clarissimus sicut cristallus similiter a terra remouebitur omnis impuritas,⁊ proijciet tanq̄ fex in cloacam infernalē.et remanebit terra fulgida sicut aurū. Apoca.xxj. Uidi celum nouum quo ad renouationez aeris ⁊ terram nouā quo ad renouationem terre.similiter renouabitur mare:quia tota tempestuositas a mari auferetur ⁊ in infernū proijciat.et cito remanebit mare ⁊ aquillum ⁊ fulgidum sicut vitrum. Apoca.xv. Uidi tanq̄ mare vitreum. Similiter ab igne auferetur ⁊ diuidetur calor a luce:⁊ totus calor transibit ad regionem dānatorum vt amplus cruciētur ⁊ tota lux trāsibit in regionē beatorum vt amplius iucundentur. ps. Uox domini intercedētis id est diuidentis flammā ignis.s.a luce in inferno etiam erunt feces aliarum rerum. L ¶ Sunt em̄ fex q̄ in hac vita appetūtur ab hominib⁹ que habēt feces suas.s. pulchritudo,sanitas,gaudiuz,vita,lux, ⁊ diuitie. Fex autem pulchritudinis est feditas ⁊ turpitudo:fex sanitatis est infirmitas:fex gaudij est dolor ⁊ tristitia.fex vitę est mors:fex lucis est tenebra:fex diuitiarum est paupertas iuxta hominū opinionem.De⁹ igit post resurrectionez leuabit vinū de fece ⁊ totū vinum purum.s. pulchritudinem,sanitatē,gaudium,vitā lucē:⁊ diuitias ponet in calice ⁊ cellario beatorū:feces aūt.s.turpitudinem,infirmitatem,dolorem,mortem tenebras,et paupertatē in cloacā proijciet infernalē. Esa.ij.Bibisti de manu dñi calicē ire ei⁹ vsq̄ ad fundū calicis saporis bibisti ⁊ potasti vsq̄ ad feces.

31 ¶ Feria quinta.ij.hebdomade.xl.

Sermo primus.

Homo qui erat diues ⁊ induebatur purpura ⁊ bysso. Luce.xvj. Secundū beatum Augustinuz. Status hominis tripliciter consideratur, scilicet

in vita: in morte ⁊ post mortem. A

¶ Quantum ad hunc triplicem statuz de scribitur hic dives ⁊ pauper. Status em̄ diuitis in vita fuit in magnis diuitijs: qr erat dives, in magnis honoribus quia induebatur purpura ⁊ bysso: in magnis delicijs, quia epulabatur quotidie splendide. B ¶ Non autez reprehenditur ex eo quod dives erat, sed quia circa diuitias tripliciter peccabat. Primo eas auare retinendo: quia nihil pauperi dare volebat. Hoc est enim proprium auari vt omnia sibi bona retineat, ⁊ nihil alteri tribuat. vnde in persona auari dicitur Eccl. xj. Inueni requiē meā nō mā ducabo de bonis meis solus. nō fuit talis Alexāder q̄ nihil habere volebat qd̄ suis militibus diuidere nō poterat. Uñ cū semel per quandā siluā pgeret: ⁊ ipse cū exercitu suo fere siti dficeret q̄dā ꝓ magno munere ciphū aque sibi dedi: quē ille fundi mandauit: noluit eniz sol⁹ bibere ex quo alijs nō potuit cōicare. Secūdo eas vane expēdebat in vestib⁹ curiosis ⁊ delicatis epulis debem⁹ q̄dē bona tpalia vtiliter expēdere cū sint non nostra sed a deo ad dispensandū nobis cōmissa ipsis pauperibus ꝙ em̄ nō sint nostra propria: patet in morte: qr nobiscū eas portare nō possum⁹ qñ em̄ canis duos homines sequit̄ cuius sit, ignoratur: sed quādo homines ab inuicē separantur tunc canis dominuz suum sequit̄: sic quasi due ꝑsone sunt homo ⁊ mūdus ⁊ cui⁹ sunt diuitie hominis vel mūdi in vita nō appareat, sed in morte diuitie remanēt i mūdo ⁊ homo nud⁹ recedit de mundo. Et propterea dicitur Job. j. Nudus egressus suz de vtero matris mee: nud⁹ reuertar illuc. Tertio ipas diuitias nimis amādo, nimis enim iste dives diuitias suas amabat ⁊ cor suum in eis posuerat. contra illud. ps. Diuitie si affluunt nolite cor apponere. ⁊ merito nō debemus cor apponere: quia amātes se immergunt in interitum. vt dicit̄. j. Thi. vj. Et ideo nō eas potius mergere debemus sicut fecit socrates theban⁹ q̄ sicut refert. Hie. Collecto magno auri pōdere ꝓiecit in mare dicēs abite male cupiditates in ꝓfundū ego vos mergaz ne ipse mergat a vobis. Secūd⁹ stat⁹ ei⁹ fuit in honorib⁹: qr induebat̄ purpura ⁊ bysso ad ostentationē ⁊ vanā gloriā. C

¶ Homo quidē ꝑ pctm̄ fuit vulnerat⁹. excecat⁹. ⁊ in furto deꝑhēs⁹, ⁊ ideo quādo deus vestes sibi dedit tanq̄ vulnerato ligaturā adhibuit tanq̄ excecato velamē apposuit tanq̄ furi cauteriū impssit. tale igit̄ est de pulchritudine vestiū gloriari quale esset si aliq̄s vulneratus gloriaret̄ de eo ꝙ habet ligaturā sericā. vel excecatus de eo ꝙ habet velamen deauratum. vel cū fur de eo ꝙ habet pulchrū cauteriū. vnde ꝙ gloriat̄ in veste similis est furi qui d̄ cauterio gloriatur. Tertio fuit in delicijs qr epulabatur quotidie splendide faciebat enim conuiuia lauta. vnde dicitur epulabat̄: nā epule ab epulentia dicte sūt ⁊ talia ducūt hominē ad inopiam ꝓuerb. xxj. Qui diligit epulas i egestate erit. Cōuiuia ꝯtinua vnde dicit̄ quotidie. et talia ducūt ad intemperātiam ꝓuerb. xxxiij. Noli esse in cōuiuijs potatorū ⁊c. Conuiuia delicata. Unde dicitur splendide: ⁊ talis ducunt ad luxuriam. Grego. Pene semper epulas comitat̄ voluptas. Stat⁹ autē mēdici erat ecōuerso. ille em̄ fuit in diuitiaꝝ vbertate: iste est i extrema pauptate. ille purpura ⁊ bysso idut⁹: iste viceribꝰ circūdat⁹ ille abūdabat delicijs iste ndigebat micis. D ¶ Ille pauper secūdum Greg. tria magna incōmoda patiebatur scz paupertarē: infirmitatem, ⁊ grauem tētationem. Magnas em̄ temptationes patiebatur cum videret se nō habere panem neq̄ salutē. ⁊ diuitem salutem ⁊ tantā voluptatē. ⁊ tamē quod libet istorū sibi ad penā sufficiebat. s. aut pauptas sine infirmitate: aut infirmitas sine paupertate aut tēptatio sine vtroq̄: sed deus ad probationē hec sibi dedit: erat quidem Lazarus aurum, dei margarita dei et stella dei. E

¶ Ut igitur probaretur positum est illud aurum in camino pauptatis ⁊ non potuit corrūpi: posita est ista margarita in sterquilinio vlcerose ifirmitatis ⁊ nō potuit infici. Posita ē ista stella in nebula tēptationis et non potuit obscurari sed modo extractum est aurum de camino ⁊ positus est i celesti thesauro. Leuata est margarita de sterquilinio et posita in regali orna

mento: purgata est stella ab omni nebula temptationuz et refulget nobis per exẽplum. ¶ Secũdo describitur status istorum in morte quia vterq; mortuꝰ quia vterq; de mundo raptus sed differenter: nam diues mortuus est morte culpe: quia separatur anima a deo. postmodum mortuus est morte nature qua s. paratur anima a corpore suo tandem morte gehenne separatur anima dei visione ⁊ beatoruz consortio. Lasarus mortuus est vnica morte scilicet morte nature vterq; etiam fuit de mundo raptus sed differenter: qꝛ lazarus in sinu abrae ab angelis fuit deportatus ista portatio facta est propter custodiã. ps. Angelis suis deus mãdauit de te vt custo. ec. propter reuerentiam. sicut epi i manibꝰ portant quãdo intronizantur. propter letitiã Chry. Sufficiebat ad portandũ vnus angelus pauperem: sed propterea plures veniũt vt chorũ letũ faciant. Diues autem tanquam parrochianꝰ diaboli ad cimiteriũ infernale fuit deductꝰ. tali sepultura sepeliunt vsurarũ ⁊ impũ. de qua sepultura dicitur Herem. xxj. Sepultura asini sepelietur putrefactꝰ et proiectus extra portas hierusalez. Sepultura asini talis est q pelle excoriatur. Et ipa pellis a suo domino possidetur. Carnes vero eiꝰ a canibus lacerantur. ossa autẽ pluuijs ⁊ grandinibus exponunt. Sic etiam quãdo aliquis diues moritur parẽtes sui eũ omnibus suis expoliant. Uermes carnes eius lacerant grãdines infernales animã eiꝰ cruciant, que quidẽ anima naturaz ossis habet quia consumi non poterit. Eccl. x. Cum morietur homo hereditabit serpentes. s. infernales quo ad animã ⁊ bestias id est parentes vastantes terram. i. substantiam bestia enim quasi vastia dicitur et vermes scz corrodẽtes carnẽ propriã. Tertio describitur status istorũ post mortem quia pauper in sinu abrae requiescit et dicitur sinus abrae locꝰ superior inferni habẽs aliquam lucem: qui dicitur sinꝰ propter tranquilitatem. sicut sinum maris dicimus aliquem locum a ventis quietum: diues vero fuit in tormentis diuersis sicut fuerat in diuersis peccatis.

Nam sicut dicitur Sap. xj. Per q̃ peccat quis per hec torquetur peccauerat q̃dez iste diues in diuitiarũ vbertate. ideo punitur in extrema paupertate: nam nõ petebat balsamum neq; situlã aque nec manum plenã aqua sed tantuz minimum digitum in aqua intingi. et tamen non potuit obtinere quia sicut dicit. Jacob. ij. Iudiciũ sine mia fiet ei qui nõ fecerit miam. Uocat aũt extremum digiti Lazari modicum suffragiuz meriti sui: et vocabat guttam aque modicũ q̃d refrigerantis mie. Secundo peccauerat in vestium varietate. ideo punit penarũ diuersitate. Habuerat enim duo mutatoria vestiũ scz purpuram et byssuz: ⁊ ideo modo hz duo mutatoria penarũ de quibꝰ dr Job. xxiiij. Ad calorem nimiũ transeat ab aquis niuium qui enim induebat purpura que hz colorem igneũ modo induitur veste ignea et qui induebat bysso qui hz colorẽ niuiuz seu cãdidũ: modo induitur vestimento niuis: quando igitur diues est in igne ardẽtissimo tunc inductus est purpura: quando est in niue frigidissima tũc indutus est bysso candida. Tertio peccauerat peccato gule. iõ punit adustione lingue non est autẽ dicendũ q diues iste habuit linguã corporalẽ: sed dicitur cruciari in lingua. id est i aia q̃ p pctõ lingue torq̃batur. ¶ Tripliciter em peccauerat lingua. Primo pauperem irridẽdo. Secũdo nimis voluptuose edẽdo. Tertio inter cõuiuas ad detractiões ipsaz laxãdo. Petrus rauen. Lingua magis ardet q̃ pauperi insultauit: ⁊ nũc degustat cruciatꝰ quia preciosos cibos et odorata pocula degustauit. Tertio peccauerat in lingua inter cõuiuia ad detractiões ipsã laxãdo Chry. Qui in cõuiuãdo magis in locacitate peccauerat: in lingua atrociꝰ ardebat. Multi sunt etiam qui pro isto triplici peccato lingue puniẽtur ⁊ qui de pauperibus derisiones faciunt et laute ⁊ voluptuose comedunt: ⁊ bonis detrahere nõ desistunt.

32 ¶ Eadẽ feria. v. ij. hebdo. Serm. ij.

Ortuꝰ est aũt diues ⁊ sepultus est in inferno. Postquam dominus descripsit diuitis vitam subiũxit eius penam: vt omnes

considerantes penam non imitterentur vi tam. Pena autem huius diuitis augetur ex multis. Primo ex ratione loci in quo positus fuit: quia sepultus est in inferno. Ibi enim sepulturam habet superbus luxuriosus & auarus. De sepulturis enim talium dicitur Ezechie. xxxij. Ibi assur. & omnis multitudo eius: in circuitu illius sepultura eius: qui descenderunt ad infernum cū armis suis. Ibi elam & omnis multitudo eius per girum sepurchri sui qui descenderunt ad terrā vltimam. B ¶ Ponuntur autem hic tres demones principales: scilicet assur mosoth. & elam. id est māmona: asmodeꝰ & lucifer Assur interpretatur diues & significat mammonam: qui est demon super auaros. Ite habet sepulchrum altissimum & in inferno. & in circuitu eius sunt sepulchra omnium auarorum. Mosoth. interpretatur captura. & significat asmodeum id est demonez qui est super luxuriosos: quos ipse capit & illaqueat. Ipse enim in inferno sepulchrum maximum habet: & in circuitu eius sunt sepulchra omnium luxuriosorum. Etiam interpretatur superluminare & significat luciferum qui est super superbos qui volūt alios eminere. Ite habet in inferno sepulchrum altissimum: & in circuitu eius sunt sepulchra omnium superborum. Et quia diues fuit auarus luxuriosus & superbus: ideo merito in inferno habet hec tria sepulchra. Nam tristatur & plorat cum auaris: fetet & ingemit cum luxuriosis: desperat & dolet cum superbis. Secūdo augetur eius pena ratione beate visionis quam perdidit quod notatur cum dicit. Vidit Abraham & Lazarum in sinu eius. Plus enim anima eius cruciabatur ex eo quod amiserat visionem beatorum: quam ex eo quod sustinebat supplicia tormentorum Chrysost. super illud. Inter nos & vos chaos firmatum est: dicit sic. Videre possumus transire nō possumus. & nos videmus quod fugimus. et vos videtis quod perdidistis: et nostra gaudia accumulant vestra tormenta. et vestra tormenta accumulāt nostra gaudia. Sicut autem dicit Gregorius. Usque ad iudicium boni malos & mali bonos videbunt. Postmodum mali nō videbunt bonos. Boni autem semper videbūt malos vt sic semper eorum gaudia crescant: quia mala conspiciunt que misericorditer eis ferunt. C

¶ Ex illa visione quinq; colliguntur. Unū est quod post hanc vitaz boni cognoscēt bonos quia Abraham cognouit Lazarum: et Lazarus cognouit Abraham. Secundum est quod mali cognoscēt malos quia diues sciens quod fratres suos cognoscerent si in infernum descenderunt. & ex hoc pena eius augeretur nolebat quod illuc venirent. Tertium est quod boni cognoscent malos quia Abrahaz & Lazarus diuitem cognouerunt. Quartum est quod mali cognoscēt bonos quia diues cognouit Abraham & Lazarum. Quintū est quod post hanc vitam non solum cognoscemus illos quos in hac vita videmus sed etiam quos nunquam vidimus. Nam diues cognouit Lazarum quem in hac vita viderat. Abrahā cognouit Lazarum & diuitem quos nunq; in hac vita viderat. Tertio augetur pena eius ratione doloris insensibilis quē incurrit: ideo dicitur. Elevans autem diues oculos suos cum esset in tormentis. dicitur autem tormentum: quasi torquens mentem. D ¶ Torquebatur autem de gloria Lazari quā videbat: de sua pena sensibili quā incurrerat. & de impossibilitate remedii pro quo desperabat. Psalmus. Peccator videbit, scilicet gloriam sanctorum. & ira fremet dentib⁹ suis fremet & tab. propter cruciatum quem sentit desiderium peccatorum perdit: quia vitra spem non habent. Propter ista tormenta sepultus fuisse dicitur in inferno secundum Glos. in profunditate pene. Est enim infern⁹ quasi quidam puteus habens superficiem: in qua sunt peccatores minores habēs medium in quo sunt peccatores maiores: habens profundum in quo sunt peccatores maximi. ps. Non me demergat tempestas aque: quo ad illos qui sunt in medio neq; absorbeat me profundum quo ad illos qui sunt in profundo: neq; vrgeat super me puteus os suum quo ad illos qui sunt in superficie. & licet sint in superficie tamen nunq; inde exibunt: qz puteus vorget & claudit os suū. Quarto augef eius

pena ex ratiõe remedij quod habere nõ potuit. Petierat q̃dẽ vt ad se Lazar⁹ mitteret, ⁊ cũ extremo digiti in aqua madefacto lingua ei⁹ refrigeraret. Sz ad primũ. Rñdit Abraham ꝙ venire non poterat dicẽs. Inter nos ⁊ vos chaos magnũ firmatũ est. Scdm btm̃ Ambrosiũ illud chaos muritorũ significat differentiam. vnde ait. Inter diui. ⁊ pau. cha. mag. fir. est qr post mortẽ immutari merita nõ possunt. Secũdũ Theophilũ chaos magnũ significat distãtiã iustorũ ⁊ pctõrũ. Nam sicut effectus eorũ fuerũt varij sic mãsiones eorũ modicũ differũt. Uel illd chaos põt esse distãtia iter lucẽs ⁊ tenebras qm̃ boni sunt in luce ⁊ mali in tenebris. ij. Corin. vj. Que societas lucis ad tenebras. Ad scdz rñdit dicẽs. Fili recordare qr rece. bona. in vita tua. Ac si dicat. Cũ bñ tibi erat noluisti lazaro dare micã, ⁊ iõ nõ recipies guttã ab eo. Mille anni sunt et amplius ꝙ diues petijt vnam guttam et adhuc habere nõ potuit nec iperpetuũ habebit. Non enizest aliquis ita miser ꝙ aliq̃d recuperare non possit aut precio. aut mutuo, aut mẽdicãdo: aut laborãdo, Sed dãnati nullum refrigerium, nullum bonum recuperare poterunt, nec precio: quia preciũ gl' e sunt ipsa bona opera q̃ ibi fieri nõ possunt. Joh. ix. Uenit nox qñ nemo põt opari. Nec mutuo quia sancti de suis meritis nihil eis mutabũt. Unde cum fatue virgines a prudẽtib⁹ oleũ peterent: responderunt eis. Ne forte nõ sufficiat nobis ⁊ vobis, Mat. xxv. Nec mẽdicando: qr nullas poterũt inuenire eleemosynas. Prouer. xl. Propter frigus piger arare noluit mendicabit estate ⁊ nõ dabitur ei. Nec operãdo quia habebũt manus ligatas, ⁊ ideo non poterũt opari. Mat. xxij. Ligatis manib⁹ ⁊c. Quinto augetur eius pena ex ratione fratrũ suorum quo in inferno expectabat. Ideo, dicebat. Rogo ergo te pater vt mittas lazarum in domo fratris mei. E

¶ Ista autem petitio fuit ex parte iniqua ex parte fatua, ⁊ ex parte ꝓuida. Iniqua fuit, quia lazarũ quem viderat miserum iterum volebat ad miseriam destinare. Fleuit dñs super lazarum quem suscitauit ex eo ꝙ ipsuz sicut dicit Hiero. ad huius mundi miseriam iterum reuocabat.

¶ Secũdo ista petitio fuit fatua ex eo. qd plus mortuis quam scripturis credẽdũ esse putabat. F

¶ Qd aũt sit fatuũ asserere dicit Chrys. triplici ratione. Primo quia lazar⁹ resurrexit ⁊ multi cũ ipso surrexerunt: ⁊ tñ iudei credere noluerunt imo ipsum lazarum occidere voluerunt. Secundo quia scripture sunt a deo: qr qd dicunt scripture dicit deus. Ideo magis credendum est scripture quã alicui homini viuo vel mortuo. Tertio quia si esset cõsuetudo ꝙ mortui resurgerent ⁊ homines eis crederent diabolus aliquos fantastice resuscitare posset qui multa falsa dicerent. Tertio ista petitio fuit prouida. Sciebat eniz ꝙ ex damnatione fratrum cresceret eius suppliciũ ⁊ ideo ꝓuide faciebat si hoc impediebat. Rogabat autem vt ad fratres suos lazar⁹ mitteretur quia sciebat eos esse adhuc in mũdo, ex eo ꝙ nõ videbat eos in sinu abrahe cum lazaro, nec secũ in inferno. Preter aũt istũ modum sciendi Aug. in lib. de cura pro mortuis agenda. Posuit alios tres modos quib⁹ mortui ea que in mundo fiunt scire pñt. Prio aliis alabus que de hoc mundo veniũt ea referentibus Sicut forte abraham sciuit statum lazari ⁊ diuitijs ipso lazaro indicante. Scdo scire possunt ab angelis qui presentes sunt omnibus que agunt. Tertio possunt scire nõ solũ presentia sz ⁊ preterita ⁊ futura: spiritu dei reuelãte.

33 ¶ Feria sexta secunde hebdomade. xl. Sermo primus.

Omo quidã erat paterfamilias q̃ plãtauit vineã ⁊c. Matt. xxj. Exponendo istud euangeliũ literaliter sicut exponunt Glose. Dicẽdũ est ꝙ iste paterfamilias est dñs sabaoth q̃ plãtauit vineã. i. plebẽ iudaicã. De qua dr. Esa. v. Uinea dñi exercituũ dñs israel ẽ. Istã vineã transtulit dñs de egypto ⁊ in terra ꝓmissionis plãtauit. ps. Uineã de egypto eiecisti gentes ⁊ plan. eã. Sepe eam circundedit: qr custodia angelorum eam muniuit. Sed ꝓpter eoꝝ obstinataz

malitiā: ipsa custodia angelica eos deseruit. Juxta illud. Hier. lj. Curauimꝰ babilonē ⁊ nō est curata derelinquamꝰ eam. Et vocat ipsaꝫ plebē iudaicā babyloniā ꝓpter cōfusionē earū. Ubi dicit Glo. quedā ꝙ audite sunt voces angelorū in aere dicētiū. Trāseamꝰ ab his sedibꝰ. Torcular in ea fodit qñ legē sibi dedit que multis preceptis os torq̄bat. Turrē edificauit qñ tēplū erexit. Locauit eam agricolis. Iste agricole sunt oparij vinee. De q̄bus dr. Mat. xx. de illo patrefamilias q̄ oparios in vineā suā cōduxit. Post multū tpis misit seruos. i. prophetas ad recipiendū fructū bonorū operū. Sꝫ agricole alios secauerūt: vt Esa. alios excerebrauerūt vt Eze. alium occiderunt. vt Hier. aliū lapidauerūt vt Zaccha. Tādē misit filiū suū ⁊ illū extra vineā eiecerūt, qr extra ciuitatē ipꝫ crucifixerū ⁊ occiderūt. Postea xp̄s iterrogauit eos dicēs. Cū igit dñs vinee venerit q̄d faciet agricolis illis. Inter eos erāt q̄dā simplices ⁊ boni q̄ dixerūt. Malos male ꝑdet ⁊c. Erāt etiā q̄dā sapiētes q̄ istā parabolā intellexerūt ꝙ scꝫ deberēt xp̄m occidere. Propter qd dñs volebat vineam suā gētibꝰ locari. Et iō rñderunt vt hr. Lu. xx. Absit ꝙ scꝫ xp̄ꝫ occidāt vel vineā ꝑdāt: ꝙ aūt hoc facturi erāt oñdit dñs ꝑ ꝓphetā Lapidē quē re. edi. hic fac. est in caput anguli. Ad lr̄aꝫ lapis iste fuit lapis q̄dā paratꝰ ꝓ edificatiōe tēpli, q̄ tū nusq̄ cōgrue locari poterat: sꝫ ꝯsummato ope positꝰ est sursuꝫ in angulo ita cōgrue ꝙ oēs mirarent. Iste lapis est xp̄s q̄ fuit a iudeis reprobatꝰ: sꝫ a deo in caput anguli positꝰ: qr a deo caput ecclesie est cōstitutus, ⁊ ideo inquit: tollet a vobis regnū dei. i. ipse Christꝰ, q̄ dicit de seipso. Luc. xvij. Regnū dei intra vos est ⁊ dabit gētibꝰ. i. illis q̄ recipiēt fidē eiꝰ. Uel regnū dei. i. sacra scriptura ⁊ cognitio vniꝰ dei. Uel regnū dei ad literā. i. regnū celorum qd a iudeis est ablatū ⁊ gētibꝰ traditum est Mat. viij. Uenient ab oriēte ⁊ occidēte ⁊ recumbent cū Abraham, Isaac, ⁊ Jacob in regnū celorū. Filij aūt regni eijciētur in tenebras. Postea subdit. Qui ceciderit sup lapidē istum cōfringetur. sup quē vero ceciderit ꝯteret eum s̄m Glos. Ille q̄ credit ⁊ tamen peccat cadit sup lapidē ⁊ non cōterit sed confringitur: quia ad penitētiā reseruat: sed quando quis est infidelis sicut erāt iudei lapis sup eū cadit ⁊ cōteritur: qr nunq̄ potest ad penitētiā resurgere q̄diu nō habuerit fidez. Uel tunc aliquis sup lapidē cadit quādo quis peccat q̄diu est in presenti vita: sꝫ tamen nō cōterit qr resurgere potest. Secundum autē Chrys. Illud quod cadit fortiter cadit propter duas causas, aut ꝓpter pondus suū, aut ꝓpter altitudinem nimiam. A ¶ Sic quidam grauiter cadunt: qr graue pctm̄ cōmittunt, aut qr sunt in magnitudine status. ⁊ tamē qr adhuc in vita presenti sunt lꝫ super lapidē cadāt resurgere tñ possunt sꝫ in iudicio post hanc vitā lapis diuine sentētie sup eos cadet. ⁊ tūc nūq̄ resurgent: qm̄ mali in corruptionibus deteriores fiunt. Ideo pharisei ⁊ principes sacerdotū indignati voluerūt ipsum tenere sꝫ timore ppli, qr sicut prophetā eum habebant nō fuerūt ausi. B ¶ Mistice autē vinea ista est ecclesia i qua toc sunt palmites quod differētie hoim. Sunt aūt q̄dam palmites q̄ viti adherēt sed nō fructificāt. Isti sunt q̄ habent fidē, sed non opera, de q̄bus dr Job. xv. Oēm palmitē in me nō ferētem fructum tollet eū. s. a cōsortio btōrū. Alij palmites sunt q̄ nec viti adherēt qr sunt p̄cisi: nec fructificāt. isti sunt heretici q̄ a Christo sunt ꝑ fidē precisi, ⁊ ideo nullū bonū facere possunt, sicut dr. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo, de talibus dr. Jo. xv. Si quis i me nō mā serit mittetur foras sicut palmes: ⁊ colligēt eū ⁊ in ignē mittēt ⁊ ardet, alij palmites sunt qui viti adherēt ⁊ fructū faciūt, de q̄bus ibidē dr. Qui manet in me ⁊ ego in eo hic fert fructum. C

¶ Sepes quā circa istā vineā. s. ecclesie deꝰ posuit signat custodiā angelorꝫ qua deꝰ eccl̄iā ipsam muniuit, ipsi em angeli dei sunt milites dei eccl̄iā ipaꝫ custodiētes. De q̄bꝰ dr Job. xxv. Nūq̄d est nūerꝰ militū eiꝰ. Sicut āt videmꝰ ꝙ i curia terrestris regis sunt quidā milites q̄ semꝑ regē associant: ⁊ corā illo decātāt. Alij qui hostes expugnāt. Alij qui castra ⁊ ciuita. es regni custodiūt, sic i curia regis

celestis sunt q̄dā angeli q̄ ip̄m associant regē ⁊ ad eius honorē decātāt sicut cherubin ⁊ seraphin. Esa.vj. Clamabāt alter ad alterū. sctūs sctūs sctūs dn̄s deꝰ sabaoth deꝰ exercituū. Job.xxxviij. Cuꝫ me laudarēt astra matutina ⁊ iubilarent oēs filij dei. Alij sunt q̄ cōtra hostes dei.i. demones pretiant sicut sunt virtutes et potestates Apoc.xij. Factū est p̄l ū magnū in celo Michael ⁊ angeli eiꝰ p̄liabātur cū dracone. Et alij sunt q̄ custodiūt p̄uincias: sicut principatꝰ. Alij sunt q̄ custodiūt ciuitates ⁊ loca specialia sicut archāgeli alij p̄sonas singulares sicut angeli. Esa.lxij. Sup̄ muros tuos Hierusalē cōstituit custodes tota die ⁊ nocte non tacebūt. D Torcular q̄ fodit signat crucē in qua xp̄s manibꝰ iudeorū sic fuit calcatꝰ ⁊ cōpressus q̄ totꝰ sanguis de eiꝰ corpore exiuit. Christꝰ em̄ est vua nata de ista vite v̄ginea q̄ dicit. Eccl.xxiiij. Ego quasi vitis fructificaui suauitatē odoris. Ista vua fuit alba in natiuitate, q̄ xp̄s sine omni peccato fuit conceptꝰ ⁊ natus. in cruce autē facta, est rubea p̄pter sanguinis asp̄sionē, vnde angeli admirantes dixerunt quare rubrū est indumentū tuum ⁊ vestimēta tua sicut calcantiuꝫ in torculari. Esa.lxiij. Post mortē autē ista vua remansit nigra. Apoc.vj. Sol factꝰ est niger quasi saccus sillicinus. E ¶ Turris istius vinee est ipsa fides, de q̄ eccl̄ia se offendit aduersus hostes ipsi ei fideles impugnātur nūc p̄ prospera mō per aduersa F ¶ Per prospera impugnat caro mundꝰ ⁊ diabolꝰ. Nā caro nitit trahere ad delectabilia: mūdus ad terrenas diuitias, diabolus ad sublimes honores: sꝫ istis resistit fides: q̄ cōtra delectabilia assumit carnis asperitatem: cōtra diuitias voluntariā paupertatem cōtra honores humilitatem. Heb.xj. Fide Moyses grandis factus: negauit se esse filiū filie Pharaonis. Ecce q̄uo per fidez contēpsit honores: magis eligēs affligi cū populo dei q̄ temporalis peccati habere iucūditatē Ecce per fidē vicit carnis molestiā ⁊ asperitatē: maiores diuitias existimans thesauro egyptioꝝ propriuꝫ Christi: ecce quia per fidē despexit diuitias, de hac etiā turri fidei fideles se dederūt contra aduersa siue sint aduersa imissa a deo: siue a diabolo siue a mūdo. Mat.vij. Ois qui audit verba mea ⁊ facit ea assimilabit viro sapienti q̄ edificauit domū suā supra petrā, ⁊ descendit pluuia ⁊ venerunt flumina ⁊ flauerunt vēti ⁊ irruerunt in domū illam: ⁊ non cecidit: fundata enim erat supra petram, istud fundamentum preciosum est fides Christi. j. Corin.xiij. Fundamentum em̄ aliud nemo potest ponere preter id q̄d positum est quod est Christus Jesus, qui enim sic est in Christo fundatus non timet pluuiam.i. aduersitatem de celo descendentem: nec timet flumina.i. persecutionem a terrenis tyrannis irruētem: nec timet ventum.i. tentationem a demonibꝰ qui sunt in aere venientem.

34 ¶ Eadem feria sexta secunde hebdomade.xl. Sermo secundus.

Omo erat paterfamilias q̄ plantauit vineā.i. quālibet animam fidelē quā paterfamilias.i. deꝰ i corp̄ e plāauit ⁊ ipsam angelice cure deputauit ⁊ quaꝫ sepe muniuit que debet plantari, ⁊ fodi, ⁊ suo tempore vindemiari. A ¶ Circa istā igitur vineā septem per ordinē videnda sunt. Primo quare deꝰ paterfamilias dr̄ ad quod dicēdū: q̄ tres familias possidere dicitur seu cognoscitur: vna est in hoc mundo.s. cōgregatio omniū electorum. Alia est in purgatorio. Tertia est in celo. Illi aūt qui sunt in inferno non sunt de familia dei.s. de familia diaboli: illud rep̄sentat sacerdos q̄ de corpore xp̄i facit tres partes ad innuendum q̄ corpus Christi mysticū in tres p̄tes est diuisum. B ¶ Illa em̄ pars quā sacerdos in calicē abscōdit ⁊ i vino cōsecrato infundit signat illā partē que est in celo que ab oībus penalitatibꝰ absconditur ⁊ torrente diuine voluptatis potatur ⁊ inebriat. Alie aūt due partes signāt illā q̄ est i mūdo ⁊ illā q̄ est i purgatorio: q̄ illi adhuc multis penalitatibꝰ exponunt: nec plene adhuc diuino amore fruunt. Scdo vidēdū est quare anima vinea dicat: ad q̄d di

cendum est q̄ scōm Chrys. sup Mat. Sicut de vinea nascūtur gēme ⁊ ex gēmis flores: ⁊ de floribus: vue: ⁊ de vuis vinū elicit: sic de anima viri iusti nascuntur bone cogitationes tanq̄ gemme, sicut enim gemme sunt principium omniuz fructuū sic cogitatiōes bone sunt principia bonorum operū, priusq̄ em̄ homo aliquid boni faciat illud cogitatione pertractat, ⁊ tamen illud principiū hr̄e non possum⁹ a nobis sz a deo. ij. Cor. iij. Nō q̄ sufficientes simus cogitare aliq̄d boni a nobis ⁊ ex nobis: ⁊ sicut ex gēmis nascuntur flores, sic de bonis cogitationibus bone voluntates q̄ sic sunt apud dn̄z suaues quēadmodū odoriferi flores: ⁊ sicut ex floribus nascuntur vue, sic de bonis volūtatib⁹ nascūtur bone operationes. Eccl̄ia. xxiij. Flores mei fruct⁹ honoris ⁊ honestatis. Ista aūt duo. s. bonas cogitatiōes ⁊ bona opera a nobis sil̄r habere nō possum⁹ sed a deo. Phil. ij. De⁹ est q̄ operatur in nobis velle ⁊ perficere pro sua volūtate. Sicut aūt de vuis vinum elicitur. sic ex bonis operibus etiā in presenti magnū gaudiū generatur. Unde super illō. ps. In custodiendis illis retributio multa. dicit Glo. non tantū pro eis in futuro reddetur premiū: sed etiā in eorū custodiam magnū est gaudium. C ¶ Tertio videndum est quare de⁹ istam vineam id est animam in corpore humano plātauit. Ad hoc dicēdum q̄ fecit propter tres causas. Prima est vt opera sua deus p̄ficeret: fecit quidē creaturam pure spūalē: sicut angelū, pure corporalem sicut lapidem vel lignū, ⁊ ideo ne in dei opere vniuerso remaneret aliq̄d in completum oportuit q̄ deus faceret tertiaz creaturā scz corporalē ⁊ spiritualē, ⁊ ideo ipsam animam corpori adiunxit. Secūda causa est vt anima in corpore ⁊ p corp⁹ multa merita acquireret. Quedā em̄ sunt in q̄bus aīa sine corpore pōt mereri: sicut i diligēdo deū: ⁊ in cognoscēdo deū: ⁊ icō morādo deū: in meditādo de deo: imo sepe anima in talib⁹ a corpore impeditur. Sap. ix. Corpus quod corrumpitur aggrauat animā ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Alia quedā sunt in quibus anima non potest mereri nisi in corpore ⁊ per corpus, sicut in ieiunādo ⁊ peregrinatiōes faciēdo: ⁊ martyriū sustinēdo. Tertia causa est vt maiorē gloriā perciperet, si enim anima fuisse a corpore separata. fuisset glorificata tantū in contemplatione diuinitatis: nūc autem homo glorificat̄ in anima in cōtemplatione diuinitatis: ⁊ in corpore in visione humanitatis. D ¶ Quarto videndum est q̄ sit sepes huius vinee: ad quod dicēdum q̄ sepes huius vinee est custodia angelorū, quelibet em̄ anima habet vnū angelū ad sui custodiam deputatum: ⁊ hoc in quintuplici statu suo. scz dū est i vtero ne suffocet̄ a diabolo dū est egressa ab vtero ne a p̄lo baptismo impediat̄: dum est viuens in mundo: ne ad peccata pertrahatur: dum est i morte ne de fide tentet̄: vel a confessione impediat̄: dū recedit post mortem ne diaboli laqueis capiat̄. Iste sunt quinq̄ vie quas animas facit in quibus angeli eā custodiunt. ps. Angelis suis deus mandauit de te vt custodiāt ⁊c. Quinto vidēduz est qualiter ista vinea sit putāda. Ad q̄d dicendū q̄ sicut dicit Amb. Uinea precisa fructificat semiputata frondescit neglecta luxuriat. Uinea enim anime nostre ab omnib⁹ vicijs recisa fructificat bona opera Jo. xv. Oēm qui fert fructū purgabit eū vt fructū pl⁹ afferat. Uinea semiputata id est anima negligenter ⁊ semiplene purgata frondescit: q̄r talis hz multa folia verborū ⁊ paucos fructus operum, ⁊ ideo tales a deo sunt maledicti. Sicut patet in ficulnea que habebat tantū folia: cui dominus maledixit, vt habet̄ Marci. xj. ⁊ Mat. xxj Uinea ergo neglecta: id est aīa nullis vicijs purgata in palmites luxuriat, ⁊ ideo non p̄fert vuas dulces. i. opera deo grata: sz labruscas id est opa deo odiosa. Esa. v. Expectauimus vt faceret vua ⁊ fecit labruscas. In talē vineā sepe ascendunt vepres concupiscētie carnalis. Esa. v. Non putabit̄ ⁊ non fodiet̄ ⁊ ascēdēt sup eam vepres ⁊ spine. E ¶ Sexto videndū est qualiter ista vinea sit fodienda. Et dicēdū q̄ isti⁹ vinee quatuor sūt fossores scz pudor, dolor, timor, ⁊ amor. Primo pudor quidē habet terram durā cordis mollificare. Debet em̄

peccator erubescere de seipso. Rom.vj. Quem ergo fructū habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescetis. Talis autē pudor cor durum emollit: vnde dicebat Job.xxiij. Deus emollivit cor meum vt omnipotens turbauit me. Secundus fossor est dolor qui cor mollitum scindit vomere contritiōis. Joelis.ij. Scindite corda vestra ⁊ non vestimenta vestra. Tertius fossor est timor qui omnes lapides. i.peccata omnia q̄ in corde scisso inuenit habet extra proijcere. Eccl.j. Timor domini expellit peccatum. Quartus fossor est amor dei qui omnes palmites infructuosos ad radicem vitis subortos. i.omnes amores mundanos habet euellere ⁊ eradicare. Augusti. Qui biberit de fluuio paradisi cuius gutta maior est oceano restat vt in eo sitis mundi penitus extincta sit. Septimo videndum est de vindemiationibus istius vinee. Ad qd dicēdū q̄ ista vinea vindemiatur in morte ⁊ in iudicio: quando scilicet deo de omnibus operibus nostris rationem reddemus. Sed multi erunt q̄ non dabunt deo vuas dulces id est opera deo suauia: sed vuas felleas. i.peccata venenata. Deute.xxxj. Uua eorum vua fellis: ⁊ bo amara. De talibus dicitur Hiere.xiiij. cōfusi sūt agricole operuerunt capita sua. ¶

¶ Hodie quidem sunt tres vindemiatores quis vineam istam vindemiāt. s. auaritia: luxuria, ⁊ superbia. De quibus dicitur in ps. Uindemiant eam omnes q̄ pretergrediuntur viam: exterminauit eam aper de silua: singularis ferus depastus est eam. Ambulantes per viam sunt auari qui non cessant discurrere. Aper de silua est porcus siluestris: ⁊ significat luxuriosum qui efficitur porcinus ⁊ immundus. Singularis ferus est superbus: qui vult esse singularis ⁊ nullum sup̄ se vult habere. Et est ferus. i.crudelis: quia omnes opprimere. Isti omnes istam vineam sic vindemiant q̄ xp̄s vix aliquos racemos, id est aliquos pauperes ⁊ simplices potest habere. Michee.vij. Ue mihi quoniam factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemie.

35 ¶ Sabbato.ij.hebdoma.xl.
Sermo primus.

Homo quidam habuit duos filios: et dixit adolescentior ex illis p̄a. Luc.xv. In isto euāgelio fit mētio de filio p̄digo aduerso ⁊ postmodum conuerso ⁊ de patre benigno. Et ideo tria sunt notāda. Primo peccatoris auersio: cum dicitur. Peregre profectus est in regionem longinquam. Secundo peccatoris conuersio: cum dicitur. In se reuersus. Tertio dei benigna receptio: cum dicitur. Uidit illum pater ⁊ misericordia motus est. A

¶ Circa primum notandū q̄ peccator a deo se auertens tres miserias incurrit. Prima est q̄ se a deo elongat. vñ dicit q̄ profectus est in regionē longinquā. ps. Longe a pec. ⁊c. Et Prouer.xv. Lōge est dominus ab impijs: ⁊ tamē in veritate se deus non elongat ab homine licet ita videat: sed homo se elōgat a deo. sicut ponit exemplū Dionysius dicēs: q̄ si nauis impinguat in petram, non elongatur petra a naui: sed nauis a petra: quanto autem peccator magis se elongat a deo: tanto magis appropinquat ad deū. Sicut homo volens se elongare ab oriente appropinquat ad occidentē: ⁊ si elongat se ab austro appropinquat ad aquilonē. In deo em̄ quasi oriēs ⁊ occidēs sunt eius mia ⁊ iustitia: auster ⁊ aquilo sunt eius gratia et potentia. Qui igitur se elongat a misericordia dei preueniente: appropinquat ad eius iustitiam vlciscentē. Et qui elongat se ab eius gratia subsequente: appropinquat ad eius potētiā puniētem. Sicut patet de Jona q̄ fugere voluit deum precipiētem: ⁊ inuenit deum puniētem. Secunda miseria peccatoris est: q̄ omnia bona sua dissipat. Vñ dicit. Dissipauit substantiam suam viuendo luxuriose: quāuis em̄ cetera peccata omnia bona cōsumant. precipue tñ luxuria dissipat omnia bona temporalia: corporalia: naturalia: spiritualia: ⁊ gratuita. B

¶ Dissipat quidem corporalia bona, q̄ ipsum corpus deducit ad consumptionē j.Cor.vj. Qui fornicatur in corpus suū peccat. s. in sui corporis consumptionem. Dissipat bona sua naturalia: q̄ memoriam

riam hebetat vt nihil spirituale possit re minisci. Rationē obnubilat vt nihil spirituale possit intelligere. j. Cor. ij. Animalis homo nō percipit qui sunt spiritussā cti. Dissipat etiā bona gratuita. Chrys. Nulla res sic prescidit virtutē: sicut corporalis voluptas. Dissipat bona tēporalia: qr deducit hominē ad paupertatē. Prouerb. xxix. Qui nutrit scortū pdit substantiā suam. Tertia miseria est: quia peccator famē tollerat. Ideo dicit: qr cepit egere. Nulla em̄ satietas est in delicijs: diuitijs: nec in honoribus. Un̄ Prouer. xxx. dicit q̄ tria sunt insatiabilia: scz infernus: terra sitiens: ⁊ ignis. Per infernū significat superbus qr sicut infernus nō satiat animab⁹: sic ⁊ superbus non satiat honoribus. Per terrā significat auarus: quia sicut terra sitiens non satiatur aqua: sic nec auarus pecunia. Per ignez significatur carnalis concupiscentia: qr sicut ignis non satiatur lignis, sic nec cōcupiscentia delectationibus prauis.

C ¶ Secundo ponitur peccatoris cōuersio. Ad cuius conuersionē tria tangūtur. Primū est status sui recognitio, cū dicitur. In se reuersus dixit. Debet aūt peccator penitens q̄tuor recognoscere sicut dt Gre. vbi fuit, vbi est, vbi erit, ⁊ vbi nō est. Ubi fuit, qm̄ in pctō: ⁊ ideo debet dolere. Hiere. ij. Scito qr malū est ⁊ amarū rei: quisse te dn̄m deū tuū. Ubi erit, qr in iudicio: ⁊ iō dz timere. ps. A iudicijs em̄ tuis timui. Ubi est: qr in miseria: et iō debet gemere ⁊ erubescere. ps. Heu me qr incolat⁹ me⁹ plongat⁹ est. Bern. Agnosce vbi es et ingemisce. Ubi nō est: qr nō i loco pprio. s. gloria ad quā ex sua creatione fuerat ord nat⁹: ⁊ ideo dz suspirare, ⁊ illā cū desiderio petere. ps. Unā petij a dn̄o hāc req̄rā: vt inhabitē in domo dn̄i oib⁹ dieb⁹ vite mee. Scp̄m ē oris cōfessio, qd notatur cū dr Pr̄, peccaui in celū. i. corā angelis et sctis dei, ⁊ corā te. i. corā te sciēte et vidente. Qr igit peccaui coram te qui es iudex meus: multum debeo erubescere et timere. Boetius. Magna est vobis si dissimulare non vultis indicta necessitas probitatis cum omnia agitis ante oculos iudicis cuncta cernentis. Quia peccaui coram angelis dei qui sunt custodes mei: debeo multuz dolere, quia inq̄tum in me fuit eos contristaui. Esaie. xxxiij. Angeli pacis flebūt amare. Quia peccaui corā sctis ⁊ curia celesti, q̄ suis meritis me nutriunt, debeo multum dolere ⁊ flere: qr ipsam nutricē meā contristaui. Baruch. iiij. Cōtristatis nutricez vestrā hierusalē. Tertiū ē satisfactio: qd notat cū dr. Fac me sicut vnū de mercennarijs tuis: quasi dicat: parat⁹ sum amodo satisfacere spe mercedis eterne. D

¶ Est aūt differētia inter seruū ⁊ mercēnariū ⁊ filiū. Seru⁹ est q̄ solo timore abstinet a peccato. Mercēnarius est qui intuitu mercedis seruit, ⁊ cauet offensam. Filius est qui solo amore seruit ⁊ vitat offensam. Iste igitur primo erat seru⁹ qui vni ciuium. i. demoni adherebat: ⁊ quando porcos pascebat: id est brutales motus satiabat: sed postea fact⁹ mercēnarius qn̄ spe mercedis vite eterne deo voluit seruire. Sed pater celestis cū filiū fecit qn̄ ad suā hereditatem eum recepit. Ecce quanta benignitas dei: qr peccatorem de seruitute diaboli extrahit: ipsum tanq̄ mercennarium spe mercedis eterne facit seruire sibi, ⁊ tandem tanq̄ filiuz ad eternā hereditatem eum recipit. E

¶ Tertio ponitur benigna dei receptio. Recepit em̄ eum velociter: dulciter: honorabiliter: ⁊ letanter. Velociter quidez eū recepit. Unde dicitur. Et accurrēs ⁊c. Semper em̄ deus promptus est in miserando tardus in puniēdo: q̄ autē sit tardus in puniēdo dicitur Genes. iij. Cū audisset vocem dei deambulātis in paradiso ad auram post meridiez ⁊c. Ecce qr vadens ad puniendum trangressorē nō currebat: sed deambulabat: id est lento passu incedebat. Et non ibat impulsus ab aura: sed contra auram quando ad puniendum vadit vt sua misericordia sibi resistit. Et non iuit in meridie statiz qn̄ Adam peccauit: sed expectauit post meridiem: Uadens vero ad miserandum dicitur q̄ currebat. Nā sicut dicit Chryso. Illud quod homo contra naturam facit pigrefacit. Quia vero deo est contra naturam suā punire: ideo ad puniendū est tardus. Quia secūdum suā naturam est misereri semper ⁊ parcere: iō ad parcendo. Ia. de Uorag.

dum et miserandū est prompt⁹. Secundo recepit eum dulciter: quod notat cuz dicitur. Cecidit super collum ei⁹. Facit deus erga peccatorē ad similitudinē vulturis: quia primo cadauer a longe videt deinde aduolat, postea incumbit sup eū, tādem sibi incorporat. Sic etiā dñs hic facit: quia cum longe adhuc esset eū oculis misericordie vidit, deinde accurrens alie misericordie ⁊ virtutis ad eū volauit. Postea collū eius superincūbit ⁊ incidit: ⁊ tandē eū deosculans ⁊ recōciliās ipsum sibi tanq̄ membrū suum incorporauit. Tertio recepit euz honorabiliter, qr fecit eū indui stola prima.i.innocētia, quam in baptismo induerat: sed p pctm̄ eam perdiderat: per penitentiā vero eā recuperauerat. Sed qr non sufficit habere innocentiā: nisi fiant bona opa nō sufficit abstinentia a malo, nisi fiat qd̄ bonuz est: ideo subditur. Et date anulū in manu ei⁹.i.gratiā operandi. Gratia em̄ dei est anul⁹ siue signaculū quo signant̄ serui dei a seruis diaboli. De quo signo dicit̄.ij.Thimo.ij. Firmū fundamentū dei stat habens signaculum hoc. Cognouit dñs qui sunt ei⁹. Sed qr in operādo multa aduersa incurrūt: ideo indigent forti patientia. Et hoc est qd̄ dr. Et calciamentū in pedes eius. Calciamēta em̄ pedes muniūt contra duriciā vie: ⁊ ideo significant cōstantiam contra aduersa. F

¶ Quarto ipsum recepit gratanter. Unde dr. Manducemus ⁊ epulemur. In cōuersione em̄ pctōris magnū est gaudiū. Iuxta illud. Lu.xv. Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore pniam agēte ⁊c. Naz gaudent de⁹, angeli, ⁊ oēs sancti. Iō dr Esa.lv. In letitia egrediemini: scz de peccatis, ⁊ i pacē deducemini, scz ad penitētiā Mōtes.i.altitudo ⁊ sublimitas psonarū ⁊ colles.i.altitudo angeloꝝ cantabūt corā vobis laudē: ⁊ oīs lingua regionis.i.collegium omnium sanctoruz plaudent manibus.

36 ¶ Eodē sabbato scde heb.xl.Ser.ij.

Fili tu semper mecum es, ⁊ oīa mea tua sūt Quāuis ista verba dixerit pater filio q̄ secū remanserat, vt ipm placaret: pñt tñ esse verba virginis loquētis ad filiū ⁊ dicētis. Fili tu sp mecum es ⁊c. In quibus verbis tria notant̄. Primū est ex parte virginis materna dilectio: cū vocat eū filium dicēs fili. Scdm ex parte xpi cū matre indiuisibilis habitatio: cū subdit̄ Tu semp meū es. Tertiū est ex parte vtriusq̄ oīm bonoꝝ ꝯmunicatio: cū subdit̄ Oīa mea tua sunt. A

¶ Circa primū notādū q̄ btā virgo fuit vera mr̄ xpi, ⁊ nō tantū vera mater: sed etiā fuit studiosa ⁊ pia mr̄. Vera quidem mater fuit: qr materiaz carnis dedit sibi cōueniētē, locū in vtero sibi tribuit: ⁊ cōueniēs nutrimētū sibi ministrauit. Ista ei tria faciunt veram matrē. Sap.vij. In vētre matris mee figuratus sum caro: ecce qr christ⁹ in vtero locū cōuenientē a matre habuit: decē mensiū tpe coagulatus sum in sanguine ex semine hominis: ecce qr christ⁹ materiā corporis a virgine totam sumpsit: ⁊ ideo dicit̄ ex semine hoīs i.ex sanguine hoīs. Alij em̄ hoīes formātur ex semine hominū. Christ⁹ vero ex semine.i.sanguine hoīs.i.virginis. Et sequitur delectamento somnij cōueniētis ecce qr accepit conueniēs nutrimentū quo in vtero nutriebat̄ ⁊ delectabat̄. Scdo fuit sollicita ⁊ studiosa mater. Adeo q̄dē studiosa fuit q̄ sicut dicit Bern. Oīa opa misericordie circa psonā filij exhibuit. Ipz em̄ indumēto carnis induit: ipm i hospitio vteri sui nouē mensib⁹ tenuit: ipm lacte virgineo nutriuit ⁊ potauit: ipm p infantilē etatē infirmū fouit: ipm in carcere crucis positū visitauit: ei⁹ sepulture iterfuit. Tertio fuit mater pia. Fons em̄ pietatis nouē mēsib⁹ in vtero suo habitauit ⁊ ideo tota pietate resplenduit. B

¶ Ideo similat̄ aurore soli ⁊ lune armateq̄ aciei, ⁊ maris stelle. Canti.x. Que est ista q̄ progreditur q̄si aurora cōsurgens pulchra vt luna, electa, vt sol, terribilis vt castroꝝ acies ordinata? Assimilat̄ enim aurore: qr ei⁹ misericordia oībus est necessaria. Sicut ei aurora est media inter noctē ⁊ diē: sic ⁊ ipsa est mediatrix inter deū ⁊ hominē. Assimilat̄ lune: qr ei⁹ misericordia oībus est vicinior. Sicut ei luna pre ceteris planetis terre magis est vicina sic et ipsa pre ceteris sctis pctōrib⁹

est magis propinqua. Assimilat soli: qr eius mia est cōmunior. Sicut em̄ sol lucez suā ⁊ calorē oibus tribuit: sic et ipsa lucē et calorē eius mie oibus expendit. Assimilatur armate aciei: qr eius misericordia oibus est potētior. Qr ipsa hostes. i. demones conterit et expellit, et eis terribilis existit. Nihilominus assimilatur stelle maris: qr eius misericordia est oibus diuturnior. Sicut em̄ ceteris stellis occidētibus stella marꝫ nō occidit: sic ceterꝫ sctis nō exaudiētibus maria tn̄ nō deserit. C

¶ Scdo ponit ex parte xpi indiuisibilis cū matre habitatio: cū dr. Tu semp mecum es. Xps em̄ semp cū matre fuit i triplici statu suo. s. dū esset in mr̄is vtero: dū viueret in mūdo: ⁊ dum recessit de mundo. Nā dū esset in vtero mr̄is ipam sanctificauit: dū viueret in mūdo ipam ab oi pctō ꝯseruauit: dū recessit de mūdo, ipaz gl̄iosam totā ⁊ illuminosam fecit. D

¶ Primo igit ipsam sanctificauit. Tres q̄dē sunt cōceptiones ⁊ natiuitates. Una qua q̄s sine pctō cōcipit ⁊ sine pctō nascitur. Et hoc modo nō est cōceptus ⁊ natus sine pctō nisi solus xps q̄ fuit cōceptus ⁊ natus sine pctō. Alia est qua quis cū peccato cōcipitur ⁊ cū pctō nascit: ⁊ ista est conceptio nr̄a ⁊ natiuitas nr̄a: qr cū peccato cōcipimur ⁊ cum pctō nascimur. Alia est media qua q̄s cum pctō concipitur ⁊ sine pctō nascit: ⁊ sm̄ Bern̄. talis fuit conceptio ⁊ natiuitas beate virginis. Fuit em̄ vt asserit in epl̄a ad canonicos lugdunē. cū pctō originali cōcepta: ⁊ sine pctō nata: qr a spū sctō fuit sanctificata ⁊ oi ab peccato mundata: ⁊ iō sm̄ Bern̄. fuit an̄ sancta q̄ nata. Ista triplex differētia tangitur Job. iij. vbi loquit de nocte originalis culpe dicēs. Pereat dies in qua natus sum: ⁊ nox in qua dictū est cōceptus est hō. Obtenebrentur stelle caligine eius expectet lucē ⁊ nō videat: nec ortum surgētis aurore. Ecce qr hic nominat lucē auroram et stellas. Per solē xps, per aurorem virgo maria, p stellas ceteri sancti intelliguntur. Nox igitur originalis culpe non vidit christum: nec q̄tū ad conceptum, nec q̄tum ad ortū ideo dicit. Expectet lucē et non videat. Auroraz id est virginem beatā vidit q̄tū ad conceptū: sed nō vidit q̄tū ad ortū. Et ideo dicit. Nec ortuz surgētis aurore. Stellas aūt. i. viros sanctos ipa nox originalis cōcupiscentie vidit, ⁊ in cōceptu et in ortu. Et ideo ex toto obtenebrati sunt, ⁊ habent tenebrosum cōceptū: ⁊ tenebrosum ortū. Ideo dicitur. Obtenebrent stelle caligine eius. Scdo fuit secū dū viueret in mundo: qr ab omni pctō cōseruauit. Fuit em̄ vt pulchre deducit sanctus Thomas tertia pte q̄stiōe. xxvij. ar. iiij. fine pctō mortali, originali, ⁊ veniali. Rari sūt q̄ sibi caueāt a pctō mortali: rariores qui sibi caueāt a veniali: rarissimi q̄ nascuntur sine originali. Iō dr rarissimi, qr nō fuerūt nisi tres i veteri ⁊ nouo testamēto: scz xps. Hieremias. Joh. baptista de beata virgine dicit Cant. iiij. Tota pulchra es amica mea, ⁊ macula non est in te. Ipsa enim fuit pulchra quia ab omni peccato mortali penitus elongata. Ipsa fuit tota pulchra: quia in carne et anima ab oi originali aliena. Ipsa fuit sine macula: qr ab oi veniali immunis effecta. Tertio fuit secū quando exiuit de mūdo, quia ipsam totam gloriosam ⁊ luminosam fecit. Hec est illa mulier de qua dicitur Apocal. xij. Mulier amicta sole et luna sub pedibus eius: ⁊ in capite eius corona stellarū duodecim, ⁊ in vtero habens ⁊c. E

¶ Ipsa em̄ est luminosa a parte superiori: qr habet coronaz stellarum in capite. Duodecim stelle sūt, duodecim ordines scz nouē ordines angelorū, ⁊ tres hominū scz martyrū, cōfessorū, ⁊ virginuz, isti oēs eā coronāt. Est luminosa a parte inferiori: ideo dicit. Et luna sub pedibus eius. Per lunā significatur ecclesia quam sub pedibus habet: qr eā sub protectione tenet. Et luminosa ⁊ ex parte exteriori, qr est amicta sole. i. glorificata corpore. Et luminosa ex pte interiori: qr in vtero habens. Ipsa enim diuinum splendorem in vtero habuit: ⁊ tota luminosa remansit. F

¶ Tertio ponit ex pte mr̄is ⁊ filij bonorū oim cōmunicatio: iō dr. Omnia mea tua sunt. Ola em̄ q̄ fuerunt filij fuerunt ⁊ matris: ⁊ econuerso. Filius tria habuit: scz carnē, animā, ⁊ diuinitatē: Et ista fuerunt virginis: scz caro per generationē, anima per amorē, diuinitas p fruitionē.

460

Cañ.vlti. Que est ista q̃ ascendit de deserto: delicie si affluãt. ⁊ innixa sup dilectum suũ. Caro xp̃i ⁊ virginis fuit terra: sz nõ terra orti, sz deserti: qr ab oi humore cõcupiscentie fuit arida, ⁊ nulli vicio vnq̃ apta fuit. Et ideo ambo in deserto fuerũt habitatores: qr carnẽ clausam ⁊ integrã habuerũt. Fuit etiam affluẽs deliciis inquantũ delectabat in cõtẽplatiõe ⁊ fruitiõe deitatis. Fuit etiã sup dilectũ innixa inquãtũ ipsa ei⁹ anime p amorẽ fuit coniũcta. Oia etiã q̃ fuerũt in matre, fuerunt filij. i. a filio. s. ei⁹ humilitas, virginitas, fecũditas. A filio q̃dã habuit humilitatẽ suã q̃ tãta fuit ꝙ deũ de celo ad se traxit. Cañ.j. Cũ esset rex in accubitu suo. i. in sinu proteruo: nardus mea dedit odorem suuz. Nardus est herba parua ⁊ odorifera: et significat humilitatẽ marie. ad cui⁹ odorẽ xp̃s in ei⁹ vterũ venit. Iste est vnicornis q̃ a nemine capi potest nisi a puella dũ in sinu ei⁹ caput reclinat. Scdo a filio habuit virginitatẽ suaz q̃ tanta fuit ꝙ etiã alioꝝ corda penetrabat, ⁊ oẽs mot⁹ prauos extinguebat. Uñ q̃uis pulcherrima fuit: a nullo tñ vnq̃ potuit concupisci ex eo ꝙ ei⁹ puritas penetrabat oia corda ⁊ ea reddebat casta. Ideo assimilat myrre ⁊ cedro. Sicut em̃ odor myrre expellit vermes, ⁊ cedrus expellit serpentes: sic ei⁹ puritas expellebat de cordib⁹ aliorũ oẽs mot⁹ brutales. Tertio a filio habuit fecũditatẽ q̃ tãta fuit ꝙ matrẽ fecũdauit ⁊ totũ mũdũ satiauit, recreauit, ⁊ recõciliauit. Fuit em̃ tãq̃ arbor fecũda nobis illuz fructũ attulit. De quo dicitur Luce.j. Benedict⁹ fructus ventris tui. Cuius odor patrẽ reconciliauit. vt possit dicere Genes.xxvij. Ecce odor filij mei, sicut odor agri pleni. Cui⁹ sapor totũ mũdũ delectauit. Ecclesiastici.ix. Breuis est in volatilibus apis: ⁊ initiuz dulcoris hz fruct⁹ ei⁹. Cui⁹ color. i. species ⁊ visio faciei beatitudinẽ facit. Joã.xvij. Hec ẽ vita eterna vt cognoscãt te solũ verũ deũ.

37 ¶ Dñica tertia q̃dragesime. Ser.j.

Erat ies⁹ eijciẽs demoniuz ⁊ illud erat mutum Luce.xj. Quia diabol⁹ in isto tempore quadragesimali magis exercet conatus sue tentationis: ideo ecclesia in duab⁹ dñicis precedentibus ⁊ in ista: tentationes suas admonet esse cauendas. A ¶ Eoruz em̃ quos tentat, quatuor sunt genera. Quosdã em̃ tentat, sz nequaq̃ superat Isti significant p tentationẽ christi. Alios tẽtat ⁊ superat, et p diuersa vicia vexat: isti significantur p filiã mulieris chananee. Uñ dr Math.xv. Filia mea male a demonio vexat. Alios tentat ⁊ superat sz tñ postmodũ p contritionẽ expellit: isti significant p istũ demoniacũ q̃ curat⁹ fuit. Alios tẽtat ⁊ supat, sz postmodũ fugat: sed tãdẽ postmodũ ad eos redit. Isti significantur p hoc ꝙ dicit Cum immũdus spũs exierit ab hoie. ⁊c. Iste autẽ demoniac⁹ nõ tm̃ mut⁹ erat, sed etiã cec⁹: vt dr Math.xij. ⁊ ideo p eũ peccator significat. B ¶ Circa ei⁹ curationẽ xp̃s ostendit suã potẽtiã, sapiẽtiã, ⁊ bonitatẽ. Primo q̃dẽ triplex opus magnę potẽtię circa eũ ostẽditur. Primũ est, qr demoniũ ab eo expulit. Peccator enim in domũ cordis sui demoniũ cõducit: sed christus, tanq̃ malũ pensionarium de domo expellit. C ¶ In trib⁹ em̃ casibus q̃s de domo cõducta põt expelli. Primo q̃dẽ, qñ pensionẽ non soluit: de⁹ em̃ dedit hoi tria, de q̃b⁹ vult pensionẽ habere: scz corp⁹, aiam, ⁊ res tpales: naz de corpore req̃rit ieiuniũ, de aia requirit orationes, de rebus: requirit eleemosynas. Diabolus aũt prohibet ieiuniũ, qr est sibi venenum. Dicit enim Ambrosius ꝙ sputũ hominis ieiuni est serpenti venenum: per qõ datur intelligi, ꝙ venenum serpenti infernali est ieiunium. Prohibet orationes: qr sunt incendiuz ei. Thob.vj. Cordis eius particulam super carbones ponas, fum⁹ eius extirpat omne genus demoniorum fumus est oratio, quę quando exit à corde inflammato, per amorem, fugat omnez demonem. Prohibet eleemosynas, quia sibi sunt iaculum. vnde dicitur de eleemosyna. Eccl.xxix. Super scutum potentis, et super lanceam aduersus inimicum tuũ pugnabit. Secundo potest quis expelli de domo conducta, quando in prauum vsum eam vertit: diabolus enim cor hominis in prostibulum conuertit, dum ibi ponit immundicias omnium peccatoruz

dicitur Apoc.xviij. Facta est babylō habitatio demoniorum. quò ad peccatum auaricie, quia auaritia est simulachrorum seruitus: vt dicitur Coll. iij. Et custodia omnis spiritus immundi quò ad peccatum luxurię, et custodia omnis volucris immundę quò ad peccatū superbię. Tertio de domo cōducta expelli quis potest quando dominus eius caret habitatione et eam vult habere. D ¶ In anima sunt tres domus, in quibus dominus habitare vult. scz memoria, intelligentia et voluntas: et ideo diabolus merito debet expelli. In domo q̄dez memorię vult habitare per suorum beneficiorum recordationem. p̄s. Memor fui dierum antiquorum: meditatus sum omnibus operibus tuis. ꝛc. In domo intelligentię vult habitare per peccatorum nostrorum continuam meditationem Esaie.xxxviij. Recogitabo tibi omnes annos meos: i amaritudine anime mee. In domo volūtatis vult habitare per sui continuam dilectionem. Unde postq̄ dn̄s dixit Joan.iiij. Si quis diligit me: sermonem meum seruabit. Et subdit. Et ad euz veniemus et mansionem apud eum faciemus. E

¶ Secundū opus potentię fuit, quando muto loquelā restituit, peccator quando cūq̄ loquatur, tamē mutus est. Deus em̄ dedit homini linguam ad tria officia: scz vt deuz laudet, vt primum ędificet, se de peccatis suis accuset. sed peccator est mutus, quia deū nō laudat, sed blasphemat Rom.ij. Nomen em̄ dei per vos blasphemat inter gentes. Unde propheta. Oēs creaturas ad deum laudandum inuitat: inter cęteras dracones, infernum, serpentes, dicēs. Laudate dominū de terra: dracones et omnes abyssi. Item serpentes, et volucres pennate, nusq̄ autem inuitat superbos, auaros, et luxuriosos: quia tales non laudāt dominum: sed blasphemāt: ex quo videt, q̄ peccatores sunt peiores draconib⁹, serpētib⁹, et inferno. Scdo peccator est mut⁹, qz primū non ędificat: sed scādalizat. Eccl.xxviij. Ligna tertia multos cōmouit: et dispersit eos de gente in gentē. Prima lingua est diuina siue angelica, q̄ est pfectoꝝ cui⁹ est loq̄ ea, q̄ sunt ad dei laudē et ędificationem primi. Eccl.ij. Dedit mihi dn̄s linguā meā: et in ipsa laudabo eū. Scda lingua est hūana, q̄ est lingua imperfectoꝝ, cui⁹ est loqui de mūdo, et de his q̄ reqrit necessitas hūana. j. Joā. i.ij. Ipsi de mūdo sunt, et ideo de mundo loquunt: et mūdus eos audit. Tertia lingua est diabolica: et ista lingua est pnersorū holm cui⁹ est detrahere et mendaciuz dicere. Joā.viij. Cū loquit mendaciū, ex proprijs loquitur. Qui igit deū laudat, et proximū ędificat: ille loquit prima lingua. i. angelica siue diuina: qui secularia negocia pertractat, ille loquit lingua secūda. i. humana q̄ proximū scandalizat, ille loquit lingua tertia. s. diabolica. F

¶ Tertio pctōr est mut⁹, qz de suis pctis se in cōfessione sua nō accusat, cū tamen dicat Proner.xviij. Justus in p̄ncipio sermonis [illegible] est sui. Peccator enim habet principiū. s. malā cogitationē: hz et medium scz malū cōsensum: habet et finē. s. malū opus, nō tātū media. i. malum consensum, sed etiā principiū. i. malas cogitationes et delectatiōes. Tertio, op⁹ potētię fuit, qz sibi lumen restituit: signū est aūt q̄ peccator est illuminatus, qñ videt ante et retro: à dextris et à sinistris: sicut de sanctis animalibus Apoc.iiij. q̄ plena erāt oculis ante et retro: et in circuitu. Ille videt retro, qui considerat peccata sua, et habet inde dolorē. Ille videt ante q̄ ꝯsiderat dei iudicium, et inde habet timorē. Ille videt à dextris, q̄ ꝯsiderat mundi ꝓspera, q̄ sint vana et ad ea nō allicitur per amorē. Ille videt à sinistris q̄ ꝯsiderat aduersa q̄ sint breuia et inde nō frāgit ꝑ desperationē. G ¶ Scdo xp̄s ostendit suā sapientiā in calūniatoꝝ ꝯfutatione: dicebāt em̄ xp̄m expellere demonia i beelzebub p̄ncipe demonioꝝ, sed xp̄s ostēdit ꝑ quatuor rōnes, nō esse vera, quę dicebāt. Prima assumit à parte demonioꝝ: et talis est: si em̄ in aliquo regno aliqua diuisio orit opz, q̄ ad nihilum redigat. Si ergo demones mutuo se expellerēt. sibi inuicē cōtrarij essent: et ideo iā ad nihilū redacti essent: et in maloꝝ cordibus nō regnarent qd tamen verō non est: imo regnāt: et ideo diuisi non sunt. Ista ratio adiuuatur per illud, quod dicit hiero. Concordia paruę res crescunt: discordia mari-

me dilabitur. Scōa rō sumit ex parte in deor⁹ & apl⁹, & talis: filij vestri.i. apostoli mei, de vobis pgenit, expellāt demones virtute nois mei: vt filij vestri.i. exorcistę vestri, expellūt demones virtute exorcismi. Si igit illoz electione deo attribuitis: meaz quoq; similiter attribuere deo debetis. Ista rō adiuuat p illud, qō dr in hystoria scholastica, q Salomō fecit ds dam exorcismos, p quos exorcistę indeo rū demones expellebāt. Tertia rō sumit ex parte christi & ipsi⁹ diaboli, & est talis. Diabol⁹, tanq; fortis, mūdū, tanq; castrū suum, pacifice possidebat: sz ego fortior ipsum vici & ligauit: ergo igit ego sum fortior & ipm vici, ligatū teneo ei⁹ auxilio nō indigeo. Ista rō adiuuat p illud quod dicit. ij. petri. ij. A quo quis superat⁹ est, hui⁹ & seruus est. Quarta rō sumit a parte xpi & ipsoz demoniū, & est talis. Ego et diabol⁹ habem⁹ cōtrariā voluntatē, quia qui est mecū: cōtra me est: ego em volo oē bonū, ille omne malū: ego humilitatē, ille superbiā: habem⁹ em cōtrariam operationē qz qui nō colligit mecum dispergit: ego em colligo homines ad dei veritatē, ille dispergit per errorem: ego colligo ad virtutes, ille dispgit ad vicia. Ista rō adiuuat per illud qō dicit. ij. Cor. vj. Quę cōuentio christi ad belial: aut quę sortis lucis ad tenebras? Tertio ostēdit christus suam bonitatem: ir hoc in sua de signa ammonitiōe, qua nos ammonet, vt recidiuum caueam⁹, cū dicit. Cū immundus spirit⁹ exierit ab homine: & pōt intelligi de iudeis, vt sit sensus: vos dicitis q ego ejcio demonia in principe demoniorū: sz ego possem dicere de vobis, q pr⁹ sz ante legem habebatis vnum demonē qui vos faciebat idolatrare: sed mō habetis septem. i. omnes quia per septenarium numerum vniuersitas designat. qui sz vobis sua dent vt me debeatis occidere. Uel potest intelligi de recidiuantibus vt sit sensus, Quis diabolum vixerim & ligauerim, tamē nullus de se cōfidat: quoniam quādo ab alio expellitur vadit ad perfectos: & inueniens eos sine humore viciorū redit ad primos, et assumens omnes modos tentandi tā nequiter eos tentat q sepe eos vincit et superat.

38 ¶ Cadē dñica. iij. xl. Sermo. ij.

Dm beelzebub

ꝓncipe demonioꝝ ejcit demonia Judei miraculis christi deprauabant: ex ea principi demonioꝝ attribuebant quem beelzebub appellabāt. Idolo em qō fecerant deristionis causa appellabāt beelzebub qō sonat vir muscarum propter sordes sanguinis immolatici quem muscę sequebant. In isto idolo principes demoniorum Judei asserebāt habitare: & in tali ꝓncipe ꝓm miracula sua facere dicebāt. Ex hoc ergo videtur q inter demones sunt aliqui principes. Uideamus igit qui sunt principes, & qualiter expellantur. A ¶ Circa primū notandū q inter demones sunt quatuor principes q specialibus vicijs dominantur siue principantur. Unus est qui ꝓcest superbie, et vocatur lucifer. de quo dicit Esaie. xiij. Quō cecidisti de celo lucifer. Iste multos subditos habet quib⁹ principatur. Job. xxj. Ipse est rex sup omnes filios superbie. Alij⁹ est qui ꝓcest luxurie et vocat⁹ a finos de⁹ de quo habet Thobi. iij. Qui interfecit septem viros sarre. Odit enim legitimū matrimoniū & diligit adulterium. et ideo per hunc modū volebat illā puellā in adulteriū ducere vt scz postēa nō posset legitimo matrimonio vti cogeret ad fornicationē labi. & iste multos hz subditos quibus principatur. Quia sicut dr. s. Joh. v. Tot⁹ mundus in maligno posit⁹ est. id est i maligno igne ꝓcupiscētie. Tertius est qui ꝓcest auaricie & vocatur māmona. Mat. vj. Nō potestis deo seruire & māmone. Est aūt māmona vt dicit Gl. nomen demonis q ꝓcest diuitijs non q in ei⁹ potestate sint: sz qz eis vtitur ad decipiēdū. Et iste multos hz subditos quibus principatur iuxta illud Piere. vj. A maiore vsq; ad minorem oēs auaritie student. Quart⁹ est q ꝓcest immūdis cogitationib⁹ & odijs & rancorib⁹ & malis volūtatib⁹: & vocat⁹ Beelzebub. i. vir muscarum. Immittit em muscas. i. cogitationes immundas. q dicuntur muscę: qz ad anim̄ sepe volant & ipsam molestāt atq; cōmaculant. Iste habet multos subditos q

bus principat: qr sicut dicitur Prouerb. xx. Quis pōt dicere mundū est cor meum purus sum in pctō. B ¶ Uiso qui sunt isti principes: videam⁹ qualiter expellātur. Circa qd sciēdū ꝙ diabolus est serpens: vt habet Gen. iij. Serpēs aūt malus ꝑ quatuor expellitur. Primo per odorē vinee florētis qr naturaliter illū odorē odit ⁊ ipsum fugit. Scdo per sputū hominis ieiunātis. Dicit em̄ Amb. in exameron ꝙ tanta est vis ieiunij vt moriat serpens si gusteuerit sputū hominis ieiuni. Tertio per denudationē hois. Nā sicut dicitur in historia scholastica. Serpēs in hominē vestitū insilit nudū fugit. Et ratio assignat ibidē. Quia qn̄ deus posuit inimicitias inter serpentē ⁊ mulierē ⁊ semen eius: tūc homo erat nudus: ⁊ ideo naturaliter fugit holem nudū tanq̄ inimicū. Quarto ꝑ carmina incātatoria. Un̄ quando incantari se sentit vnā aurem in terram figit ⁊ aliam cū cauda claudit ne vocem incātatoris exaudiat. ps. Sicut aspidis surde ⁊ obturātis aures suas. Prim⁹ igit demō scz lucifer qui p̄est superbie expellit per odorē vinee florentis. i. ꝑ verā humilitatē cordis. Humilitas em̄ intantū est odorifera ꝙ eius odor deum trahit, demonē expellit ⁊ eius tentamēta confringit. Trahit quidem deum. sicut ptz in btā virgine: que traxit ad se deum sua humilitate. Canti. j. Cum esset rex in accubitu suo: nardus mea dedit odorem suauitatis. Est aūt nardus humilis ⁊ odorifera herba: ⁊ signat humilitatē virginis: cuius odor in celū ascēdit ⁊ xp̄m ad se descēdere fecit. Iste ēt odor demones expellit. Unde legit de beato Antonio ꝙ diabol⁹ dixit ei: si tu vigilas: ego sopniū nō capio. si tu ieiunas. ego cibū nō sumo: si tu diuitias contēnis: ego terrenū nihil possideo: vnū solū in te est quod expellit me. s. sola humilitas tua. Iste etiā odor oīa tētamēta diaboli frangit. Un̄ legit in vitispatrū ꝙ quidā sanctus vidit totum mundū laqueis plenū. Ipse vero suspirans clamauit. O dn̄e q̄s istos laqueos euadet. Et rn̄sum est ei: humilitas. Scds demō est asmode⁹ q̄ est pater luxurie: iste expellitur per sputū hominis ieiunantis, id est per ieiuniū ⁊ mortificationem carnis. Mat. ix. Hoc gen⁹ demoniorū in nullo potest exire nisi in ieiunio ⁊ in oratiōe. Taliter se mortificabat q̄ dicebat. j. Cor. x. Ego enim sic pugno nō quasi aerē verberās sed castigo corpus meum: ⁊ in seruitutem redigo. C ¶ Quidā em̄ sunt q̄ seipsos macerant solum voluntate sicut procrastinantes q̄ proponūt in futuro tm̄ penitentiā agere, sed illud incertum est. Cōtra quos dicit apl's. Sic curo nō quasi incertū: futura em̄ sunt incerta. Eccl. ix. Oīa in futurū seruat incerta. Alij autem sunt qui istam macerationē habēt in ore sicut sunt simulatores ⁊ verbosi p̄dicatores ⁊ hipocrite. Quidā em̄ se dicunt grauem penitentiam facere ⁊ nullam faciūt. Alij graues penitentias predicant et inducunt: ⁊ ipsi modicas facere nolunt. iuxta illud Mat. xxiij. Alligāt em̄ onera grauia ⁊ importabilia ⁊ imponunt humeros holm: digito aūt mouere nolūt. Isti tota die sermonib⁹ suis aerē verberāt, qr vox aeris est tenuissimus ictus. Et cōtra hos dicit apl's. Pugno nō quasi aerē verberans. Alij sunt veri penitentes qui corp⁹ suum castigant ipsum ieiunijs disciplinādo ⁊ refrenant huius concupiscētias extinguēdo. Ideo subdit. Sed castigo corpus meum ⁊ in seruitutē redigo. Terti⁹ demon est qui p̄est auaritie. Et iste, expellitur per denudationē. i. ꝑ abiectionē rerum temporaliū. Ista aūt fit aliqn̄ totaliter. Iuxta illud Mat. xix. si vis ꝑfect⁹ esse vade ⁊ vende oīa que habes ⁊ da pauperibus. Aliqn̄ fit particulariter. Iuxta illud Luc. xj. Quod superest date eleemosynā ⁊c. i. de his q̄ vobis supersunt. Aliqn̄ nullo modo sit: sicut ptz in auaris qui nihil dare volūt. Job. xx. Non remāsit de cibo eius: ⁊ propterea nihil remansit de bonis illi⁹. Eccl. xj. Nūc māducade bonis meis solus: ⁊ nescit ꝙ tp̄s pretereat ⁊ oīa relinquat alijs. Illos igit q̄ nullo mō volūt se de bonis suis denudare, nec aliq̄d pauperib⁹ tribuere sed volunt esse diuitijs sarcinati diabol⁹ serpēs infernalis inuadit. j. Thi. vj. Qui volunt diuites fieri incidūt in tētationes diabolicas. Illos aūt q̄ totaliter se denudant id est qui oīa mūdana derelinqūt et illos q̄ particulariter. i. qui de sua abundantia

eleemosinas faciūt: diabolꝰ fugit. Eleemosyna em̄ expellit peccatū expellit diabolū. Eccl.iij. Ignē ardētez extinguit aq̄ ⁊ eleemosyna resistit pctō. Expellit etiaz diabolū ī morte: qꝛ quādo animā plenā operibꝰ misericordie inuenit: ab ea confusꝰ recedit. sicut patet in sancto martino Expellit post mortē qꝛ scutum, ⁊ lancea cōtra eū. Unde de eleemosyna. Eccl.xxviij. Super scutū petētis ⁊ lancea aduersus inimicū tuū pugna. Quartus demō scilicet beelzebub. q̄ interpretat̄ vir muscarū expellit̄ per īcātationē. i. per cōfessionē. Sicut aūt musce sup̄ carbones mortuos residēt, sup̄ tepidos volitāt. ignitos autem fugiunt. Sic male cogitatiōes seu tētationes resident sup̄ corda in dei amore frigida. volitāt sup̄ tepida sed fugiūt corda in dei amore inflammata. Iste autē demon expellunt̄ vt dictū est per incātationez. Incātatores dei sunt ipsi sacerdotes qui serpentē infernalē incantant quando sup̄ caput peccatoris absolutionē faciūt. Et qꝛ diabolꝰ sic se videt p̄ confessionem expelli ideo ipsam cōfessionē nititur impedire ad similitudinē lupi qui nō capit ouē. i. hominē per pedē: sed dimittit ip̄m ire ad ecclesiā, nec per aurez, sed dimittit eū ire ad p̄dicationē, nec per manꝰ: sed dimittit euz extēdere manū ad pauperē: sed capit ipsum per gulaz ne possit cōfessionē emittere. Aug. Nec enim diabolo acriores dolores infligimus q̄ cum plagas peccatorum nostrorum confitendo ⁊ penitendo sanamus.

39 Feria secūda. ij. hebdomade. xl.
Sermo primus.

Quanta audiuimus facta in capharnaum: fac ⁊ hic in patria tua. Luce. iiij. Ad intelligendā istoriam istius euangelij. Notandum q̄ cōpatriote christi illi scilicet de Nazareth vbi christus fuit nutritus, conceptus, ⁊ conuersatus ipsum despiciebat, in ipsum non credebant: ⁊ sibi inuidebant. Despiciebāt quidē ipsum propter genus infimum q̄ d̄ nouerāt. ⁊ qꝛ apud se nutritū ⁊ p̄ etatū tēpora p̄fecisse viderāt ⁊ nō credebāt miracula q̄ de ip̄o referebant̄. Unde d̄r Mar. vj. Abijt Jesꝰ in patriā suā ⁊ dicebāt. Unde huic oīa ⁊ q̄ est sapiētia q̄ data est illi ⁊ virtutes tales q̄ p̄ manus efficiuntur. Nōne iste est faber filius marie frater Jacobi ⁊ Joseph: ⁊ Jude ⁊ Simonis? Nōne ⁊ sorores eiꝰ hic nobiscum sunt? ecce quāta despectio. Et sequit̄. Et mirabat̄ Jesus propter īcredulitatē eorū: ecce quāta incredulitas. ⁊ quātam īcredulitatē tantā habebāt etiā inuidiam. Qꝛ sicut dicit Hiero. Proprie naturale est ciues ciuibꝰ inuidere: Qꝛ igit̄ erāt sup̄bi increduli, ⁊ inuidi, ideo xp̄s tot ibi miracula nō fecit sicut fecit in capharnaū ⁊ in alijs terris. Unde d̄r Mar. vj. Et nō poterat ibi vllā virtutē facere. nisi q̄ paucos infirmos impositis manibꝰ curauit: ⁊ nō poterat scz iustitia sua: quia illi indigni erāt. Cuz ergo quadā vice xp̄s in nazareth veniret accesserūt ad eum compatriote sui dicētes illud quot refert hic Lu. quāte audiuimus in capharnaū fac ⁊ hic in patria nostra: quasi dicat. Cū magis tenearis tuis ꝯpatriotis q̄ alienigenis bn̄ficia tua q̄ alijs impēdis ⁊ miracula tua q̄ alijs facis deberes hic multo magis facere. xp̄s aūt rn̄dit eis. q̄ si īter eos miracula non faciebat hoc non erat q̄ scz patriā despiceret quā sua natiuitate honorauerat. vel p̄pter hoc q̄ impotens esset sed qꝛ ipsi indigni erāt. Tūc p̄pter superbiam: qꝛ eū despiciebāt. Tn̄ propter eorum incredulitatē qꝛ in ipsum non credebant. Tum p̄pter eorū inuidiā quia sibi inuidebāt: ⁊ ideo ipsum nō honorabant, sed ipsum despiciebant. cum tamē alienigene ipsum honorabāt. Et ideo illis plura miracula faciebat: qꝛ magis digni erāt. Et hoc est qd̄ subditur. Amen dico vobis qꝛ nemo p̄pheta accept̄ est ī patria sua. Ista autē duo scz p̄phete aliquādo magis apud extraneos q̄ apd̄ domesticos honorentur. Et aliquando p̄phete inter extraneos plures q̄ inter domesticos virtutes operant̄, ostenditur duplici exemplo helie ⁊ elizei. quod eniz prophete in maiori honore habeant̄ apd̄ extraneos q̄ domesticos ostēditur exemplo helie. q̄ a iudeis expellebatur ⁊ conuēnebat̄, a g

tib⁹ aūt honorabat. Sicut ptz: qr cū mul te alie vidue in israel essent. tñ ⁊ nulla fuit digna eū recipere nisi vidua apd sarepā sydonie, q̄ eū honorifice recepit. ꝙ vero prophete inter extraneos aliquādo plura miracula faciebāt q̄ inter domesticos ostēdit exēplo helizei prophete q̄ multis leprosis in iudea existētib⁹: nullus tamē mūdat⁹ est q̄ naamā syrus. Illi aūt hoc audiētes: quia scilicet eos indignos reputaret. iter quos miracula faceret indignati sunt ⁊ duxerūt eum vsq; ad supercilium montis vt precipitarēt eum. In hoc sicut dicit Beda. Peiores sunt discipuli iudei magistro suo diabolo. Ille em̄ ait. Mitte te deorsum. Isti ꝟo de facto mittere conati sunt: sz qm̄ dñs nō elegerat mori ꝑ precipitium: sed per crucis patibulū. ⁊ quoniā nondum venerat hora mortis sue. ideo de manibus eorū exiuit. ⁊ sicut dicit Beda ⁊ habetur in glosa quod cum dñs de manib⁹ eorū laps⁹ de rupe descēdisset: atq; ipsa rupe latere vellet subito ad tactū dñice vestis saxū illud subterfugit, ⁊ ad instar cere resolutū quendam sinum in quo dominicum corpus recipere tur efficit: tante quippe capacitatis quāte ipsum corpus extitit quātitatis in quo liniamēta ⁊ rugevestisque a tergo domini fuerāt velut de manu sculptoris ipressa seruant. In hoc igitur euāgelio tangitur duplex hystoria scilicet de elya et elyseo. Circa hystoriaz helye instruimur circa duo: scilicet vt mundanos strepitus fugiamus, ⁊ vt eleemosynis insistam⁹. Helyas quidē vt habetur. iii. Reg. xv. Ad p̄ceptū domini mūdanos strepitus fugit ⁊ in solitudine habitauit ibiq; domin⁹ eū pauit mittēdo sibi per corūū mane ⁊ vespere panem ⁊ carnē de torrente bibebat deus enim animā que mundanos strepitus fugit: pascit scilicet celesti refectione pane ⁊ carne. A ¶ In christo q̄dez est duplex natura. scilicet diuina ⁊ humana. per panē intelligit diuinitas que habet i se omne delectamētū. Sap. xvi. Panem de celo p̄stitisti eis omne de. in se habenti. Per carnem intelligitur humanitas. anima igitur que humanos strepit⁹ vitat ⁊ ineterne q̄eti vacat de⁹ pascit pane ⁊ carne reficiendo eam in cōtēplatiōe diuinitatis ⁊ humanitatis. B

¶ Secundo notandū ꝙ ista refectio habet in hoc mūdo imperfectionem admixtionem, imꝑfectionē quidē habet quia perfecte cōsolatiōes ⁊ refectiones in patria sūt. i. Cor. xiii. Ex parte cognoscim⁹ ⁊ est ꝑte prophetamus. Cū aūt euenerit quod perfectū est euacuabitur qd̄ ex parte est. Istud notatur per hoc qd̄ dicitur ꝙ helyas pascebat mane ⁊ vespere ⁊ nō in meridie. In mane q̄dē ⁊ vespe sunt lux et calor: sed nō i sua ꝑfectiōe. in meridie autem sunt in sua perfectione. Sācti igitur viri pascuntur in presenti vita: in mane ⁊ in vespere: qr habent lumē diuine cognitionis. ⁊ calorē diuini amoris: sed imperfecte in futuro autē pascuntur in meridie quia tūc habēt plenam dei cognitionem ⁊ perfectū dei amorē. ideo spōsa desiderat pasci i meridie dicēs: idica mihi vbi pascas i meridie. Scdo spūales refectiones sanctoꝝ i presenti habēt admixtionē pure cōsolationes in patria sunt, in p̄senti autem multū habet de admixtione contrarij siue a carne siue ab hoste siue a mūdo. Istud significat per hoc ꝙ Helyas licet haberet delicatū cibū habebat tamē insipidū de torrente potū. Esa. i. Uinum tuū mixtū est aqua. Uinū em̄ purū. i. cōsolatio pura est i celo. fex. i. tribulatio inferno: sz vinū mixtū. i. cōsolatio mixta est in mundo. C ¶ Istā aūt triplicem differentiam tāgit ꝓpheta dicēs. Calix in manu dñi vt. me. plene. mix. Tertio spūales cōsolatiōes sanctoꝝ in p̄senti habēt defectionē: qr sepe ab eis subtrahunt ad tempus. hoc notatur ꝑ cibū helye quā deus subtraxit ⁊ ad tantā penuriaz deuenit ꝙ vix bucellā panis ⁊ modicū aque habere potuit. Sepe em̄ a sanctis viris ꝯsolatiōes spirituales subtrahunt intm̄ ꝙ vix modicā possint habere: ⁊ hoc ideo facit deus ne de illis gratijs supbiāt ⁊ vt feruenti⁹ eas req̄rāt ⁊ cauti⁹ eas custodiat. Scdo instruim⁹ vt eleemosynis isistam⁹ per hoc ꝙ vidua modicā eleemosynā dedit Helye ⁊ multiplicationē bonorū accepit. D ¶ Qui enim dat bona temporalia deus dat sibi temporalia ad sustentandū ⁊ corporalia ad cōsolationē. ⁊ spiritualia ad iustificationem. ⁊ celestia ad

glorificationē. Esay. lix. Frāge esurienti panē tuū ecce datio eleemosynaꝝ. Seq̄tur. ⁊ sanitas tua citi⁹ orie⁊ hoc refer⁊ ad bona corporalia: ⁊ ante faciē tuā ibit iusti tia tua. hoc refertur ad bona spiritualia. ⁊ gloria dñi colliget te. ⁊ hoc refertur ad bōa celestia. ⁊ eris quasi ortus irrigu⁹ cu ius nō deficient aque. hoc referur ad bo na tēporalia que sic adeo eleemosynarū largitiōe cōtinuan⁊ vt nunq̄ tibi deficiēt. Ex scda hystoria instruimur vt nos in san guine xp̄i abluamur sicut etiā Naamā in iordane septies fuit lot⁹ ⁊ mū datus. sic ⁊ nos si in sanguine xp̄i per deuotionē ab luimur ad septē vicijs mortalibus mun dabimur. ideo christus septies sanguinē suum fudit vt a septē mortalib⁹ peccatis mundaret nos. primo in circūcisione con tra peccatū luxurie q̄ in primo hole in il lo mēbro pullulabat. scdo i sudore cōtra pctm̄ gule. ex gula enim sepe nascun⁊ ma li humores q̄ sanātur per sudorē. tertio in capite cōtra pctm̄ sup̄bie. Nā sicut di cit Augu. Sub spinoso capite non decet mēbrū fieri delicatū. non decet esse caput humile ⁊ mēbrum superbum. quarto in corde contra peccatū ire nā scdm Dam̄. Ira est accensio sanguinis circa cor quin to in flagellatione contra peccatum inui die. inuidi em̄ sunt sicut canes mordētes si igi⁊ leo timet qñ canis flagellat. multo fortius isti canes. i. pctōres alios mordē tes ⁊ lacerātes timere dbēt qñ vidēt leo nez. i. xp̄z esse flagellatū. Sexto i manuū p̄foratiōe ꝯ pctm̄ auaricie ostēdit em̄ se li beralē i manuū p̄foratiōe, extēsiōe, ⁊ ap̄ tione: nā in cruce habuit manus extēsas vt daret vtiliter. habuit apertas vt daret liberal⁊r. habuit p̄foratas vt daret total⁊r Septimo in pedum affixione ꝯtra pctm̄ accidie. Pedes em̄ anime sunt intellect⁹ et affectus qui sepe sunt pigri ad bonum sed qñ i xp̄i sanguine itingūtur: tūc velo citer currūt ad deū ⁊ ad omne bonū. p̄s. Ut intinguat pes tuus in sanguine. ⁊c.

40 ¶ Eadē feria. scda. iij. heb. xl. s̄m. ij.

Multi leprosi erant in Israel sub helyseo propheta et nemo illorum mundatus est nisi naamam syrus. Inter cete ros morbos lepra ē abominabilior ap̄d omnes. Est em̄ morbus fetidus sitibūd⁹ ⁊ contagiosus. in quantum est fetidus si gnificat pctm̄ luxurie iquātū est sitibūd⁹ significat peccatum auaricie: inquantum est contagiosus significat peccatum su perbie. Lepra aūt inquantū est morb⁹ fe tidus significat pctm̄ luxurie: q̄ corā deo ⁊ hominib⁹ fetet. Johel. v. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Greg. Iumēta cō putrescere in stercore est carnales holes in fetoꝝ luxurie vitaꝫ finire. tūc aūt luxu rios⁹ est fetid⁹ qñ est quatriduan⁹: Joh. xj. Dñe iam fetet quatriduan⁹ em̄ est. A ¶ Prima em̄ dies est mala cogitatio ⁊ de lectatio. ⁊ tūc ad huc nō fetet. Scda dies est malus cōsens⁹ ⁊ tūc adhuc non fetet. Tertia dies est malū opus tūc q̄uis ani mus sit mortuus tamē pro vnico actu ad huc nō fetet. quarta est mala coaspetudo seu obstinatio, ⁊ tūc anim⁹ ē mortu⁹ ⁊ fe tidus. Ista sunt quatuor scelera damasci de q̄bus dicit Amos j. Super tribus sce leribus damasci: ⁊ super quatuor non cō uertam eū. vbi dicit glo. Primū peccatū est mala cogitare. secundum consentire. tertiū opere implere. quartū non penite re. Et subdit glo. qui in tribus prioribus peccat. si penitet ꝯuertit eū de⁹ ad vultū clemētie sue. Si vero nō penitet auertitur ab eo vultus clemētie sue ⁊ qꝛ anim⁹ car nalis fetet in vita per culpā ideo fetebit in inferno per penam. B ¶ Qui fe tor causabitur i inferno a quatuor. Prb a fetenti loco: qꝛ terra ifernalis tota feti da est: qꝛ omniū immūdiciaꝝ sentina est quia omnes immūdicie post iudicium ab elemētis ⁊ a reb⁹ ceteris separabun⁊ in cloacā infernalē p̄ijcien⁊. Secūdo causa bitur a fetēti consortio: demones em̄ qui sunt socij dānatoꝝ sūt valde fetidi. Esa. xxxiiij. Ascēdet fetor ei⁹, ⁊ ascēdet putre do ei⁹: qꝛ superbe egit. Tertio causabit a fetenti supplicio: quia fetēti pena i. sul phurea punien⁊. p̄s. Ignis sulphur spiri tus procellarum pars calicis eorum ⁊c. Quarto causabitur a fetēti corpe suo: qꝛ corpa dānatoꝝ fetida erunt. Esa. xxxiiij. De cadaueribꝰ eorū ascendet fetor. Se cundo lepra est morbus sitibund⁹. ⁊ quā tum ad hoc signat pctm̄ auaricie, auar⁹

enim adeo sitit ꝙ satiari nō potest. est eñ insatiabilior omnib⁹ rebus insatiabilib⁹ nā sicut dicitur Prouer.xxx. Tria sunt insatiabilia. infern⁹, os vulue, ⁊ terre. que nunq̄ satiabit aqua. Ignis vero nunq̄ dicit sufficit. Infernus q̄uis sit insatiabilis ex eo ꝙ quotidie quasi infinitas animas recipit saturari nō potest: tamē veniet tēpus quādo dicet sufficit. Judicio eniz extremo celebrato infernus replebit et manu dei claudetur. ⁊ tūc dicet sufficit nolo plures. sic carnalis cōcupiscentia licet sit famelica ⁊ saturari non possit tamē tempus veniet quādo dicet sufficit. quando eñ homo senescit valde ita ꝙ calor naturalis i eo deficit. tūc ꝯcupiscētia dicit sufficit. sic terra sitiēs q̄uis aquā absorbere desideret. tamē tēp⁹ veniet qñ dicet sufficit. qñ eñ est magna inundantia pluuiaꝝ ita ꝙ aque superabundāt tūc terra dicit sufficit. Ignis aūt insaturabilior est inferno carnalis ꝯcupiscētia ⁊ sitiēti terra nō eñ dicit sufficit qñ est plenus lignis sicut dicit infernus qñ est plenus dānatis, nec dicit sufficit pre diuturnitate tēporis sicut dicit carnalis cōcupiscētia: quia si ligna essent perpetua. ignis etiā esset ꝑpetuus nec dicit sufficit ꝑ nimia abundātia lignorū sicut dicit terra sitiens pre nimia abūdātia pluuiaꝝ imo ex hoc magis augetur: ⁊ ideo merito ꝑ ignē auaricia designatur: qꝛ est insaturabilior inferno. Cōcupiscentia carnali ⁊ terra sitienti. C

¶ Primo igitur auarus insaturabilior est quā infirm⁹: qꝛ infernus postq̄ plenus dicet sufficit auarus autem quanto magis plen⁹ est tanto magis cupidus est. Prouerbio.xxvij. Infernus ⁊ perditio nunq̄ replētur: scilicet modo. similiter oculi hominū insatiabiles. Eccl. quinto. Auarus non implebitur pecunia. Secundo auarus est insatiabilior q̄ cōcupiscētia carnalis que in homine sene senescit. Auaritia ꝟo in homine sene nō senescit sed amplius inuenescit. Hiero. Cum cetera vicia senescāt i homine senescente: sola auaritia inuenescit. Tullius. quid sibi nolit nō intelligo. quid eñ absurdi⁹ esse potest q̄ quo minus restat vie eo amplius viatici querere. Tertio auar⁹ est insatiabilior q̄ terra sitiens qui dicit sufficit quando est magna inūdātia aquarū: ⁊ quando ipse aque super adūdātes per diuersa loca discurrūt. Auarus autez ⁊ si habet magnā abundantiā diuitiarū nō tamen dicit sufficit: si diuitie sue discurrant ad terras lōginquas ad diuersa nundinas: adhuc tamen nō dicit sufficit: sicut dicit infernus quādo est plenus damnatis. ⁊ sicut dicit carnalis cōcupiscētia quando calor naturalis deficit in homine sene: nec sicut dicit terra sitiens quādo habet abūdātiaz pluuiarū sed sicut dicit ignis non sufficit quantūcunq̄ sit diuturn⁹ postq̄ habet ligna supposita. sicut dicit carnalis cōcupiscentia. ⁊ sicut ignis nō dicit sufficit quādo habet magnā abundantiā lignoꝝ: sic ignis auaritie nō dicit sufficit: nec in homine diuitijs pleno: nec i homine veterato: nec i homine super pleno. Eccli.xxiij. Anima calida quasi ignis ardens nō extinguetur donec aliquid glutiat. Tertio lepra est morbus cōtagios⁹ ⁊ ꝑ hūc morbum signat superbia que est contagiosa iuxta illd. Eccl.xiij. Qui tetigerit picē coinquinabitur ab ea. ⁊ qui cōicat suberbo induet superbiaz. ⁊ assimilatur superbia pici: qꝛ pix ē nigra ⁊ multe adherētie. sic superbia animā obscurat ⁊ impedit ne veritas ad eā trāseat. Greg. Tumor mētis est obstaculū ꝟitatis: est etiā tāte adherētie ꝙ alijs vicijs superatis ipsa superari non pōt. D ¶ Nam inter vicia ipsa est prima in accessu: ꝯtinua in ꝓcessu ⁊ vltima in recessu: nō solū autē est superbis sed omne peccatū mortale i se est cōtagiosuz. Sic eñ lepros⁹ generat leprosum corporalr, sic pctōr generat pctōrez spiritualiter. j. Coꝝ.xv. Corrūpūt mores bonos colloquia mala. Quādo sani stāt cū sanis in sanitate mutuo se cōseruāt: qꝛ vero leprosi stāt cū leprosis magꝫ ac magis se viciāt ⁊ corrūpūt de quo modo est curandum. Quādo vero sani stant cuz leprosis vel ecōuerso: sani sepe inficiuntur a leprosis: leprosi multū adiuuant a sanis. ideo nō est periculū stare leprosis cū sanis sz periculū ē sanis stare cū leprosis Eodē modo quādo boni cū bonis stant. mutuo se ad bonū ꝓuocāt: vn⁹ eñ aliuz prouocat ad humilitatē, ali⁹ aliū ad patientiā. ⁊ sic de alijs. Prouerb.xxvij. Fer

rā ferro acuitur: ⁊ homo acuit faciē amici sui. ps. Cū sciō sanctꝰ eris. ⁊c. Quādo vero mali sunt cū malis mutuo ad malicias se incitāt. ps. Dies diei eructat verbū: ⁊ nos nocti indicat scientiā. Bonus em̄ q̄ est dies dat alteri diei. i. alteri bono bonū documētū: ⁊ nox. i. malꝰ dat nocti id est malo alteri malā doctrinā, ⁊ sic peiores efficiunt. Apoc. xxij. Qui nocet noceat adhuc: ⁊ q̄ in sordibꝰ est sordescat adhuc. Qñ boni stāt cū malis ⁊ ecōuerso nō est periculū malis sz vtile: qr sepe meliorātur. Est aūt periculū bonis, qr sepe viciant. ps. Cum peruerso peruerteris. Prouer. ix. Qui cū sapiētibꝰ gradit sapiēs erit. Amicꝰ em̄ stultorū silis efficit: iō dixit dñs babylonijs vt exirēt de medio populi sui: sz dixit populo suo vt exirēt de medio babylonis: qr ppl's dei in multis poterat ꝓdesse babulonijs: babylonij aūt in nullo poterāt prodesse ppl'o dei. Hier. lj. Egredieminide medio babylonis ppl's meꝰ vt saluet vnusq̄sq̄ aīam suā ab ira furoris dñi, ⁊ ne forte mollescat cor vestrū ⁊ ne timeatis auditū q̄ audiet in terra. E ¶ Ex quibꝰ verbis ostēditur ꝙ ille q̄ vitat malas societates q̄tuor mala vitat. Primo aīe sue ꝑditionē. iō postq̄ dixit Egrediemini de medio babylonis, subdit vt saluet vnusquisq̄ aīaz suā: qr sepe boni inter malos aīas suas perdunt. Scdo vitat diuinā indignationem q̄ sepe incurrūt q̄ inter malos habitāt. ideo subdit. Ab ira furoris dñi. Et ij. Paral. xix. Hijs q̄ oderūt dñm amicitia iungebaris, ⁊ idcirco irā dñi merebaris. Tertio vitat mētis eneruationē: qr boni habitātes cū malis rigore virtutū mollescūt, iō subdit, ne forte mollescat cor vr̄m. Quarto vitat diabolicā tētationē: qr sepe diabolꝰ ꝑ malos ꝑuertit bonos, iō subdit, ne timeatis auditū q̄ audiet in terra. Iste auditꝰ est diabolica tētatio seu suggestio: qr sepe diabolꝰ infestat bonos vt possit eos corrūpe ꝑ malos.

41 ¶ Feria tertia. iij. hebdo. Sermo. j.

SI peccauerit in te frater tuus vade ⁊ corripe eū inter te vt ipsum solum. Matth. xviij. Dominus noster aliquādo ostendebat miracula sue potestatis vt malos conuerteret, aliquando exhibebat exempla sue sanctitatis vt bonos ad meliora alliceret, aliquando dabat sue veritatis documenta vt omnes ad salutem traheret ⁊ istrueret: sicut ptz in presenti euangelio vbi ponit quinq̄ verissima documenta. Primuz documentum est per quod ostēditur qualiter fraterna correptio sit fienda: cum dicit. Si peccauerit in te frater tuus, id est te solo sciente: vel in te id est contra te iniurias ⁊ cōtumelias irrogando: vel in te id est contra te malo scilicet exemplo corrumpendo: vade ⁊ corripe eum inter te ⁊ ipsum solum. A

¶ Ubi notat ꝙ nō oēs equaliter ⁊ eodē modo sunt corripiēd. Quidā aūt corripiēdi sunt cū amore: sicut humiles ⁊ mansueti q̄ si aliqñ offendūt ꝯtinuo recognoscūt ⁊ iste modus intelligit cū dr inter te ⁊ ipm solū. i. dulciter ⁊ secrete, tales enīz aliqñ emēdātur leui ammonitione Aug. Prudētē virū ⁊ corrigi paratū breuiter ammonuisse sibi sufficiat: imo aliquādo superioris respectione Amb. sup ipm Iusti aspectꝰ ꝑfectioribꝰ letitia est: imperfectioribus vero correptionis ammonitio. quidā vero corripiendi sunt cū ratiōe sicut astuti. iste modus tangit cū dicit. Si autē te nō audierit adhibe tecū vnū vel duos vt i ore duoꝝ vel triū testiū stet omne ꝟbū. Multi em̄ sunt astuti q̄ pctā sua abscōdūt ⁊ defendūt nec se corrigere volūt. ꝑ latus aūt vel iudex debet esse astutus cū astutis, ⁊ debet eos corrigere ꝑ testes ⁊ ꝑ oēs alios modos quibꝰ pōt. Istū modū seruauit Daniel ꝯtra senes ⁊ astutos quos rōnabiliter ⁊ astute ꝯuicit: vt legit Dañ. xiij. Alij sunt coercendi cum timore, sicut supbi ⁊ ꝑsumptuosi: iste modus tangitur cū dicitur ꝙ si non audierit te, dic ecclesie id est prelato ecclesie ad quem spectat duros et presumptuosos castigationibꝰ subijcere ⁊ penis ⁊ flagellationibꝰ coercere: talis em̄ prelatꝰ ⁊ iudex dz esse q̄ possit supbos cōprimere ⁊ domare. Eccl. ix. Noli q̄rere fieri iudex nisi valeas ꝟtute irrūpere iniq̄tates ne forte extimescas faciē oīpotentis ⁊ ponas scādalū i agilitate tua: iō dr Thi. ij.

argue cū ol imperio. Alij sunt coercēdi vel abūciēdi cū rubore, sicut obstinati q̄ debēt ab ecclesia prescindi ⁊ ex. cōmunicari, iste mod⁹ tangit cū dicit si ecclīā non audierit sit tibi sicut ethnicus... gētilis ⁊ publicanus. i. cū eis tanq̄ excōicatis non cōmunices. Pharisei em̄ cū istis duobus generib⁹ hoīm nō cōicabāt. i. cū gentilibus, iuxta illud Jo. iiij. Nō em̄ cōuersantur iudei samaritanis, nec cū publicanis ⁊ peccatoribus, vnde dicit Mar. ij. quare cū publicanis mā ducat ⁊ bibit magister vester? Isti igit sunt ab ecclīa ex communicādi: nec aliq̄s cū eis debet participare nec in saluatione. ij. Joh. j. Si q̄s venit ad vos ⁊ hāc doctrinā nō affert nolite eū recipere in domo: nec aue ei dixeritis: nec publica oro j. Jo. v. Est em̄ pctm̄ ad mortē nō pro illo dico vt roget quis nec cū eis comedere. j. Cor. nt. v. Si quis frater nolatur inter vos ⁊ est fornicator aut auarus: ⁊ sequit cū hmōi cibū nō sume. Secundū documentū est p q̄d ostendit q̄ta sit prelatorū iurisdictio. cū subdit. amen dico vobis quodcūq̄ ligaueritis super terrā erit ligatum ⁊ in celis. B

¶ Ex quib⁹ verbis habetur q̄ magna sit potestas ⁊ iurisdictio prelatorū, q̄ pñt ligare ⁊ soluere, celū aperire ⁊ claudere. Pctōr q̄dē hz sup se celū clausum. infra se infernū aptū: intra se hz culpā interficiētem: ⁊ pdit grām spūalē, extra se amisit meritorū ecclesie cōicationē, de q̄bus meritis dr̄ ps. Participē me fac de⁹ oīm timētiū. Prelatus autē siue sacerdos pt pctōri penitēti celū apire. Mat. xvj. Tibi dabo claues regni celorū. Unde cātat de aplis hñt potestatē claudere celū nubibus ⁊ aperire portas eius: q̄ lingue eorū claues celi facte sunt. Scdo pōt ifernū claudere. Mat. xvj. porte iferi fm gl. sunt pctā q̄ infernū aperiūt pctōri: sz qñ sacerdos pctm̄ dimittit: tunc portas inferi claudit. Tertio potest sacerdos culpā dimittere. Joā. xx. Accipite spiritū sctm̄: quorum remiseritis pctā remittunt eis ⁊c. Quarto pōt gratiā spiritussancti conferre. Act. viij. Tūc iponebāt sup il. ma. ⁊ acci. spiritū sanctū. Quinto pōt platus merita sanctorū cōicare ⁊ indulgētias facere. Uñ dicebat apls. ij, Cor. ij. Nam ⁊ ego q̄d donaui si quid donaui ꝓpter vos in psona christi. Tertium documentū est per q̄d ostēdit sanctorū virorū q̄tum vz oratio cū dicit. Iterum dico vobis: q̄ si duo ex vobis cōsenserint sup terrā de oīre quecunq̄ petieritis fit vobis a patre meo qui in celis est. C

¶ Quādo em̄ aliq̄ sancti viri cōueniunt ad rogandū deū eos exaudit: aut q̄tum ad votum si expedit ad salutē: aut q̄tum ad meritum si hoc eis non expedit. De⁹ em̄ aliqñ exaudit ad volūtatē sed nō ad vtilitatē sicut exaudiuit demonē petentē tēptare. Job. ⁊ demones petētes intrare porcos. Mat. viij. Aliquādo exaudit ad vtilitatem nō ad volūtatem: sicut exaudiuit Paulum petentem stimulū amoueri. ij. Cor. xij. Non enim exaudiuit eū ad suam voluntatē sed dixit ei: sufficit tibi gratia mea. Exaudiuit autem ad suā vtilitatē, vnde dixit, nam virtus in infirmitate perficit. Aliquando autem exaudiuit ad voluntatē ⁊ ad vtilitatē sicut exaudiuit aplos in missione spiritussancti inter ascēsionē ⁊ penthecostez postulātes q̄ ipsum spm̄ sanctū receperūt ad libitū ⁊ ad suū meritū: Uñ dr̄ Act. j. Hi oēs erāt perseuerātes vnanimiter in oratione cuz mulierib⁹ ⁊ maria mater iesu. Quartum documentū est per quod ostēdit q̄ vtilis est seruorū dei congregatio: cū dicit. Ubi duo vestruz vel tres cōgregati fuerint in noīe meo, ibi sum in medio eo. Illeq̄ dicit se esse in medio cōgregationis seruorū dei est iesus Christus filius dei. D

¶ In cōgregatiōe quidē sunt aliqñ aliq̄ timidi q̄ ꝓpter multitudinē pctōrū q̄ fecerūt timēt grām dei nō ꝓmereri. Sz nō debēt de hoc timere q̄ hñt secū iesum q̄ interpretat saluator: q̄ a pctis suis oēs saluos facit. Mat. ij. Uocabis nomē ei⁹ iesum: ipse em̄ saluū faciet pplz suū a peccatis eorū. j. Jo. ij. Si q̄s peccauerit aduocatū habem⁹ apud prez iesum xp̄z: ⁊ ipe est ꝓpitiatio ꝓ pctis nr̄is. Ibi etiā aliqui sunt tribulati. Sz debēt cōsolationē recipere, q̄ habent secū xp̄m q̄ iterp̄tat vnctus q̄ eos vngit oleo letitie ⁊ exultationis. ps. Unxit te deus de⁹ iu⁹ oleo letitie pre cōsortibus tuis. Esa. lxj. Spūs dñi sup me eo q̄ vnxerit me dñs ad annūciā

dum mãsuetis misit me vt mederer contristis corde ⁊ p̄dicarẽ captiuis indulgẽtiã ⁊ clausis apertionẽ.j. Joã.ij. Et vos vnctionem quã ab eo accepistis maneat in vobis ⁊c. Ibi sunt etiã al: qui pusillanimes qui timent ex ꝓprijs meritis, se posse saluari. Sed non debent de hoc timere qꝛ habẽt se cũ filium dei qui gloriam suam eis tribuit. Joã.iij. Sic deus dilexit mundum vt filium suum vnigenitũ daret: vt omnis qui credit in ipsum non pereat sed habeat vitã eternã. De his tribꝰ dicit Bern̄. Uenit ad nos iesus xp̄s filius dei: venit cum salute: venit cũ vnguẽtis: venit cum gloria. Neq; est enim sine salute iesus: nec sine vnguentis xp̄s: nec sine gloria filius dei. Quintum documentum est per qd̄ ostẽdit ꝙ iniurias semꝑ debemus remittere: quod notatur cũ d̄r. Tũc accedens petrus ad eum dixit. Dn̄e, quotiẽs peccabit in me frater meꝰ, dimittã ei vsq; septies. Dixit ei Jesus. Non dico tibi vsq; septies: sꝫ vsq; septuagies septies Et ponitur numerus ibi determinatꝰ ꝑ indeterminato, id est quotiens peccabit totiens dimitte. Uel ideo ponit̄ iste numerus: qꝛ ab adã vsq; ad xp̄z fuerũt.lxxvij. generationes. Sicut igitur xp̄s, totiꝰ humani generis deleuit culpas: sic ⁊ homo oẽs suas dimittere debet iniurias. Uel iste numerꝰ cõstat ex numero vniuersitatis, id est septẽ: ⁊ numero transgressionis.i.xj. qꝛ septies vndeciꝫ faciũt.lxxvij. Est ergo sensus. Dimitte lxxvij.i. vniuersas tibi factas, iniurias ⁊ trãsgressiões.

42 ¶ Eadem.iij.feria.iij. hebdomade.xl. Sermo secundus.

Si peccauerit ante frater tuus vade ⁊ corripe eum inter te ⁊ ipsuꝫ solum. Mat.xviij. Quia sepe fit peccatorũ remissio: ideo sepe debet fieri fraterna correptio. Ecclesi.ix. Corripe amicum. sepe eniꝫ fit cõmissio. Ne autẽ ista correptio prelatoruꝫ despiciatur: ostendit̄ q̄te sit auctoritatis cũ dicit̄. Amen dico vobis quecunq; ligaueritis super terram ⁊c. Ex his duobus habetur ꝙ prelati debẽt subditos corrigere: ⁊ ꝙ subditi eorũ debẽt correptionẽ in magna reuerentia habere. A

¶ Circa primũ notãdũ ꝙ sunt multi qui peccãt ⁊ peccatũ suũ nõ intelligunt̄ quidaꝫ q̄ intelligũt, ⁊ tñ peccare nõ desinũt: alij sunt q̄ pctm̄ suũ negãt ⁊ cõfiteri erubescũt. Ideo vtilis ẽ correptio vt ex hoc ille qui peccet pctm̄ suum cognoscat: et sic iterare nõ p̄sumat. Ista talis sentẽtia tangit̄. Eccli.xix. Corripe amicũ ne forte nõ intellexerit, et dicat nõ feci. Si aũt feci ne iterũ audeat facere. Corripe ꝓximũ ne forte nõ dixerit: ⁊ si dixerit ne forte iteret. Istud aũt preceptũ spectat ad oẽs ex debito charitatis. Maxime aũt spectat ad p̄latos ex debito officij. Ideo apostolus p̄latos ammonet dicẽs. Gala.vj. Si preoccupatꝰ fuerit hõ in aliquo delicto vos q̄ spiritales estis hmõi instruite in spũ lenitatis. Nõ d̄t i verbo lenitatis, nec in ope lenitatis: sed in spũ lenitatis. Quidã enim sunt obiurgãdi in sermone asperitatis. Alij sunt rep̄hẽdẽdi in disciplina seueritatis. Oẽs tñ in spũ lenitatis vt nũq̄ fiat aliqua reprehẽsio cũ mẽtis ꝑturbatione: sed cũ cordis cõpassione, vt d̄t quedã gl. sup Joel. Laudat̄ illud architeretini: qui cũ vilico suo fratꝰ esset, ait. O infelix anima te occiderẽ si iratus nõ essem. Bene ergo dicit apostolus in spũ lenitatis, q̄tũcunq; sonat asperitas in voce: q̄tuncunq; exhibeatur seueritas in correptione, semper tamen debet esse lenitas in mente. B

¶ Ille aũt qui aliũ vult corrigere quinq; considerationes dꝫ seruare. Quarũ tres ponit Aug. sup illud Matt.vij. Hypocrita eijce primum trabem de oculo ⁊c. Reliquas duas ponit Greg. in moral̄. Prionanq; q̄ aliũ vult corrigere debet cõsiderare si est ei similis, id est in eodẽ pctõ vl̄ equali vel maiori: ⁊ tũc maxime si peccatum est notorium non debet eum corrigere: sed se ⁊ ipsum ad penitẽtiã cõmouere debet. Alias posset sibi dici illud Rom̄. ij. Qui aliũ doces, teip̄m nõ doces: qui predicas non furandum: furaris. Greg. Durũ est vt q̄ nescit tenere moderamina vite sue: iudex fiat vite aliene. Idẽ mũdꝰ dꝫ esse a vicijs qui aliena corrigit, eo ꝙ nõ bene maculã in alio cõsiderat oculus quẽ puluis grauat. Neq; tergere vꝫ sor-

des manus que lutū tz Aug. Judex i nullo horum sit iudicandus q̄ in alio est paratus iudicare. Si autem nō est ei simulis debet secundo videre si aliam fuit similis, z tūc sicut nolebat despici: sed cōpati sionem sibi impendi si nec ipse fratrem peccantē z penitētē debet despicere: sed cōpassionē z misericordiā exhibere. Eccle. viij. Ne despicias hoiem auertentem se petō z ne improperes ei, z memento q̄m omnes in corruptione sumus. Eiusdem. Eccl. xxxj. Intelligue que sint proxime tui ex teipso. Si aūt nō est ei similis nec aliqñ fuit simil. e: tūc dz tertio cogitare: qz pōt esse similis. Et ideo ratione talis dubiū nō dz superbire: sed deliquētibus condescendere. xij. Reg. xx. Ne gloriet ur accinctus eque vt discinct⁹. j. Cor. x. Qui se existimat stare: videat ne cadat. Augu. Nemo est qui securus esse possit i hac vita que tota tēptatio nolak: vt q̄ p̄ cui fieri exterioti melior, nō possit fieri exterioti melior. Si aūt non est ei similis nec vnq̄ fuit similis z de dei bonitate confidit q̄ nunq̄ erit similis: tūc debet quarto videre si inc qui sit reprehensibilis in aliquo alio est cōmendabilio, si iste qui tot habet defectus habeat aliquos profectus, z tunc ratione illoꝝ bonorū que habet debet supportari in his q̄ minus hz. vñ Apoc. ij. Volēs dīs reprehendere episcopū. Ephe. j. Ponit quoddā vitiū qō habebat dicēs. Habeo aduersum te pauca, qz charitatē tuam primam reliquisti. Sz tamē statim ponit quoddā bonum quod habebat dicēs, sed hoc habes bonū q̄ odisti facta nicolaitarū que ego odi. Sic volēs reprehēdere episcopū sardis: primo ponit quēdam suū defectū dicēs. Non inueni o opera tua plena coraīdeo meo. Deinde ponit statiz quēdā suū profectū dicens. Sed habes pauca nota i sardis q̄ nō scoinquauerūt vestimēta sua. Ecce dīs postq̄ ponit illa in q̄ bus ipsi erāt reprehensibiles: statim subiungit illa in q̄bus erāt commēdabiles ad inuendū q̄ si aliquis propter aliqd vitium est reprehendēdus, si tamen habet aliqd bonū est supportādus: hoc dato q̄ aliquis omnino videatur esse malꝰ: nec habet aliquid propter quod est supportandus seu tolerādus, tunc debet cogitare: quia ille qui sic videtur esse malꝰ forte in conspectu dei est sibi in merito p̄ponendus. Et ponit exemplū Greg. de stephano z paulo. xxiij. moralī. sup illo Job. Audi igitur Job eloquia mea dicēs. Nam cum stephano consentiente paulo z adiuuāte lapidaretur tunc stephanus omnino erat bonus, z paulus olim videbatur esse malus: z tamē in cōspectu dei paulꝰ qui sic erat malus: erat stephano p̄ merito z in premio preponendus. ¶ Secundo subditi debent exceptionē prelatorū in magna reuerentia hēre: qz eorū sententia deꝰ approbat z cōfirmat. Unde dicit. Amen dico vobis quodcūq̄ ligaueritis super terram, erit ligatum et in celo. D

¶ Unde notandū q̄ in celo sunt oēs soluti in inferno oēs ligati. In mūdo vero quidā sunt ligati, q̄dā soluti. Primo igit in celo oēs sunt soluti. in presenti etiā vita sancti viri habent ligatū intellectū, qz nō possunt deum libere ac clare videre. Habet ligatā potentiā affectiuam: qz nō possumt deum ex toto corde z ex tota mēte, seu anima diligere. Habent ligatam potentiā deprecatiuā: qz non possunt dei laudibus indesinenter insistere. In celo aūt omnia ista habebūt soluta, quia deū clare z sine fine videbūt, z ipsum totaliter amabūt, z ipsum indesinenter laudabūt Aug. de ciuitate dei. Ipse est finis desideriorū nostrorū qui sine fine videbitur, sine fastidio amabit: z sine tedio laudabitur. Si quis habet amicū quē libēter videt z p̄cordialiter diligit: ei⁹ visio aliqñ habet finē eius d lectio aliqñ habebit fastidiū, eius laudatio aliqñ habet tediū. Sz tunc visio nostra nō habebit vltū finē, sz cōtinuationē, ideo dicit. Qui sine fine videbit. Dilectio nīa nullū habebit fastidiū: sz summū desiderū, iō ait. Sine fastidio amabit. Laudatio nīa nullā habebit fatigationē: sed summā dilectionē et delectationē. Iō subdit. Sine fatigatione laudabit. In inferno vo oēs erūt ligati Juxta illud Mat. xxij. Ligatis manibus z pedibꝰ mittite eū in tenebras exteriores. Ymtei ligatā potētiā opatiuā: qz nullū bonū meritoriū poterūt facere. Affect-i

nā ꝑhīt ligatā: qz deū nūq̄ poterūt diligere. ō ōz. Ligatis pedib⁹ ⁊ manib⁹. Per pedes cīm ſ.ꝛ. Amb. affect⁹ aīe significatur. Habēt ligatā potentiā intellectiuaz qz deū nunq̄ poterunt videre nec cognoſcere cū ſint i tenebris ⁊ in terrā oblīuionis: ideo ōz. Mittite eū in tenebras exte. Habent ligatā potentiā reparatiuā: qz nunq̄ poterunt ad penitentiā reparari, ō ōz exteriores. Peccata cīm ꝓnt ſunt in hac vita ſunt tenebre exteriores: qz ſūt intra ambitū mie diuine: in inferno autem peccata ſunt tenebre exteriores: qz ſunt extra ambitū diuine mie. In mundo autē quidam ſunt ſoluti: ſicut vri perfecti qui edificant aurū ⁊ argentum ⁊ lapides p̄ciioſos: ſicut ōz. j. Cor. iij. talis nullū habēt vinculū culpe nec obligati ſunt pene eterne, nec obligati ſūt alicui pene ſatisfactorie. Alij ſūt ligati, ſicut petōres obſtinati: tales hñt vinculū culpe, hoc figurat Iudicū. xv. ꝯ ōz. Ligauerūt ſam ſon duobus nouis funib⁹, Duo funes ſūt nexꝰ culpe ⁊ pene. Alij ſunt ex, ꝑte ſoluti ⁊ ex parte ligati, ſicut ſunt penitētes qui ſoluti ſunt vinculo culpe ſz ligati ſūt funibus pene ſatisfactorie, in huꝰ ſignificatione ōz. Hᵒ eremi. xxxviij. Extraxerūt hieremiā funib⁹ ⁊ eduxerūt eū de lacu. Potestas igit ligādi ⁊ ſoluēdi quā Plato habēt nō extendit in celū qz oēs ibi ligati ſunt ſoluti qz nō ꝑhīt ligari: nec extendit in infernū qz oēs ibi ligati ſunt ligati qz nūq̄ ꝑhīt ſoluti: ſed tm̄ habēt locū in mundo vbi peccatores penitētes ꝑhīt ligari per penā ſatisfactoriā: ⁊ ꝑhīt abſolui a culpa qui hñt contritionē veram ⁊ confeſſionē puram et ſatisfactionem integraz: poſſunt etiam ligari per excōicationis vinculum et ſolui per abſolutionis beneficium.

43 ¶ Feria quarta.iij. hebdo.xl.

Sermo primus.

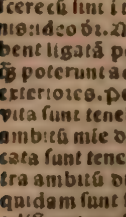

Cceſſerūt ad ieſuz ab hieroſolymis ſcribe et pharisei dicentes: q̄re diſcipuli tui trāſgrediūtur traditiōes ſenioꝝ? nō enim lauant manus ſuas cum panē manducant. Matthei. xv. ¶ Ad intelligendū iſtud euangeliū: notandū eſt quod pharisei qui erant inter iudeos nobiliores ⁊ doctiores, erant ſuperſtitioſi, auari ⁊ impij. Superſtitioſi quidez erant qz plꝰ curabant de mundicia exteriori ꝙ de interiori, puta dei lotione manuū calicū ⁊ vaſoꝝ ꝙ de lotione animaꝝ: vñ ſubdit Marci. vij. Relictis enim mādatis dei tenetis traditionē hoīm baptiſmata vaſoꝝ calicū et alia ſimilia hūjs multa facitis. Videtes igit diſcipulos comedentes non lotis manib⁹ indignati ſunt et dixerūt ad ieſum: quare diſcipuli tui tranſ. man. ſe. non enim la. ma. ſu. cum pa. man. Secundo erant auari. quia inducebāt in deos qui habebant parentes vt eis deo deuouerent: acſi eis dicerent ꝙ tale munus factum deo ſibi proderit ad vitam eternam: ⁊ per talem modum phariſei bona illoꝝ cū ſibi vendebāt poſſeſſiōnē ꝓpꝫ ſubdit. Quare ⁊ vos tranſgredimini precepta dei ꝓpter traditiones patrū veſtroꝝ? Tertio erat impij in parentes. Iudicantes cīm parentes ꝙ eis deo conſecrata erant dicebāt: vti deuitabāt ne ſacris legis crimē incurrerent ⁊ ſic famē afficiebant, ō ꝓpꝫ ſubdit: ⁊ nō honorificabit ꝑrem ſuum aut matrē. Illud cīm mandatū, honora ꝑrem tuū ⁊ matrē tuam: intelligitur de duplici honore. ſ. de neceſſariorum prouiſione et de reuerentie exhibitione. ¶ Et quia iſti phariſei ſic erāt ſuperſtitioſi auari, ſic impij: ō ꝓpꝫ eos vocat hypocritas: plātas eradicādas: cecos et duces cecoꝝ: nā inquātū erāt ſuperſtitioſi plus curātes de mūdicia coꝝpoꝝ ꝙ aiaꝝ vocat eos hypocritas: dicēs. Bñ ꝓpheтauit de vobis Iſaias ꝛc. Vñ ōz Mat. xxiij. Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite, q̄ mundatis qđ deforis eſt calicis ⁊ parapſidis: intus aūt pleni eſtis rapina ⁊ immūdicia: ō ꝓpꝫ oſtēdit ꝙ cibus q̄ intrat per os ſine comeduꝝ manibus lotis ſiue nō lotis nō pōt aiaz inquinare: ſed que procedunt de ore illa ſunt que coinquinant animā. Iaqualtam autē erant auari dixit eos eſſe cecos et duces cecoꝝ: nam illi qui docebant iudeos vt ſua deo deuouerent ne parentibus ꝓſuiderent, erant duces cecoꝝ: illi q̄ eis credebant erant ceci: et ideo ambo cadebant in foueam infernalem: ideo dicit.

Simile

Sinite illos, rect sunt & duces cecorum. ingētū erant impij ad parentes: erāt; plātationes eradicāde a ꝓfortio. s. btōrū qz sicut ōr Eccl. Benedictio pr̄s cōfirmat domos filiorū: maledictio aūt matris eradicat fundamentatiō ōr ois plātatio quam nō plātauit pr̄ me celestis eradicabitur. In hoc igit euāgelio sicut pz ex premissis tria dicunt. primo enim ponit pharisęorū superstitio q̄ discipulos reprehendebant de hoc qꝺ nō lotis manibus panem. horū similes sunt multi q̄ volūt habere exteriora pulchra: interiora vero fœda: de quib⁹ sic ōr Aug. Bona vis habere & bonus nō vis esse: dd est q; vis habere mallū: nō hoīnē. hoc nō vocem: non filiū, nō seruum: nō iumenta, non tunicā, plane non caligam: & tñ vis habere malā vitam. Postea subdit. Rogo te pone vitam; tuā caligis tuis. Multi autē sunt qui nō ꝓponūt: saltē vtinā adequarēt. Si cñ caliga tua est luto infecta mox ipsam abluis. & si est puluere respersa mox ipsam excutis: si est lacerata mox ipsam consuis: vade ergo tu & fac similiter de vita tua: si est infecta luto peccati mortalis vade et ipsaz abluc p cōfessionē. Iherē. xiij. Laua a macula cor tuū hierusalē vsq; quo morabuntur in te cogitationes tue nocive. Esa. j. Lauamini mūdi estote &c. Si est lacerata pre nimia vetustate in peccatis: vade, & ipsam cōsue similiter p cōfessionē. Sutores enim sunt facer dotes qui talem lacerationē cōsuunt. Esai. xvij. Ite angeli veloces ad gentem conuulsā & dilaceratā. Si est puluere aspersa vestialiū ipsam excute iuxta illud Matt. x. Excutite puluerē de pedib⁹ vestris. Secūdo ponit ipsius superstitionis a christo prudens cōfutatio: cū dicit. Quare et vos transgredimini mādatū dei ꝓpter traditiones vestras. Bio. Si vos mādatū dei cōtemnitis ꝓ traditiōib⁹ hoīnū quare discipulos arguitis q̄ mādata hoīnū dimittūt & precepta dei custodiunt? & ḡtia pharisei alia dei precepta nō obseruarēt de nullo tñ eos reprehendit nisi de inhonoratione parentū: ad innuēdū q; displiceret deo quādo parētes inhonorant. B

¶ Debemus autē inducī ad honorandū parentes propter quatuor. ¶ Prio ꝓpter

ceptum quia deus hoc precepit, & insup̄ preceptum⁹ seruantibus addit remuneratione: & nō seruantibus eternā damnatione: cū dicit Exodi. xx. Honora patrem & matrē vt sis longeu⁹ super terrā. Et iterū dicit. xxj. Qui maledixerit patri suo vel matri suc morte morietur: & tñ in nullo alio precepto inuenit ista pmissio vel cōminatio per qō datur intelligi ḡtum placet deo qñ honorantur parentes: & ḡtuz sibi displicet qñ inhonorantur. C

¶ Secundo inducimur per exemplus qz ipse iesus de matre sua magnā curā habuit & in vita & in morte: & post mortē: nā in vita valde sibi obediens fuit & subiectus Luc. ij. Venit nazareth & erat subditus illis. Bernar. Quis ꝺbus deꝰ hoib⁹. Aug. Erubescat hō fieri superbus: quia humilis factus est deꝰ: honorauit mātrem in morte, qz in cruce pendēs Johānē eā cōmendauit: honorauit post mortē: qz sicut dicit Sedulius. Resurgēs primo apparuit sibi. Tertio honorauit cā morientem quia personaliter cum tota curia celesti ad eius obitum venit honorauit matrez viuētem: qz matrē dei caz fecit: honorauit eam de hoc seculo recedentem quia ipsam in corpore & anima ad suā dexteram collocauit. D

¶ Tertio inducimur ꝓpter debitū. Nos em̄ a parentib⁹ recepim⁹ esse, nutrimentū, & documentū qz igit ab eis recepim⁹ esse, debem⁹ eis magnā reuerētiā exhibere. Eccl. vij. Honora patrē tuū et matrē tuā, & gemitus mr̄is tue nō obliuiscaris, memento qz nisi per eos nat⁹ nō fuisses, qz ab eis accepim⁹ nutrimentū debemus ipsis magnā diligētiā: vt sicut nos diligēter nutrierūt ita nutrire tute: sic et nos cum magna diligentia debem⁹ eos nutrire in senectute. Eccl. iij. Fili suscipe senectā p̄is tui: qz ab eis recepim⁹ documētū debemus eis magnā obedientiaz. Ephe. vi. Filij obedite parentibus vestris in domino hoc em̄ est iustum. E

¶ Quarto inducimur p̄ nature instinctū. Natura cñ omnes docet q; debem⁹ parentibus subuenire & qñ sunt in necessitate positi, & qñ sunt senectute cōfecti: & qñ sūt mortui. Et ad ista tria ostendēda possunt Valerius tria exēpla: ad ostendēdū q;

debemus parentib⁹ subuenire, qñ sūt in necessitate positi: recitat ꝙ cū quedā mulier nobilis ob quoddā flagitium fuisset morti adiudicata: noluit eā rex ꝯburere vel alia morte publica punire ꝓpter honorē parentū: sed inclusa est in carcerem vt ibi fame periret. Filia ꝟo ei⁹ q̄ erat nupta de licentia iudicis eā quotidie visitabat in carcere: prius tñ eā diligenter perscrutabat ne aliquid comestibile sibi deferret: illa vero extracto vbere singulis dieb⁹ de ꝓprio lacte matrē alebat. Cum vero iudex miraretur ꝙ tanto tpe superuiueret, repertū est ꝙ sic fiebat. tūc iudex pietate cōmot⁹ matrez filie donauit: ad ostendendū ꝙ debemus parentib⁹ subuenire qñ sunt senectute cōfecti. Ostēdit ꝑ exēplū ciconie dicēs ꝙ ciconie filij parētes suos in nido ponūt ⁊ velut infantes iuxta pectus suū collocant, fouent et nutriūt. Soli vultures parētes suos fame mori ꝑmittūt. Ad ostendendū vero ꝙ de parentib⁹ curā debem⁹ agere etiā in morte eis sepulturā debitā preparando ostēdit exēplo scitarū. Dicit em̄ cū dari⁹ rex, fines scitaꝝ inuasisset ⁊ sepulchra parētū suorū inuadere vellet: miserūt eū scite dicentes ꝙ de populatiōe agroꝝ ⁊ vinearū equanimiter ferrēt: sz si sepulchra parentū cōtingeret tunc scitarū potentiā ⁊ vires sentiret: quia ꝓ ipsis defendēdis mori parati essent. Tertio ponit vere doctrine a xp̄o traditio, cū subdit. Nō qđ intrat in os coinquinat hoīez, sed qđ ꝓcedit ex ore hoc coinq̄nat hoīem: ⁊ iō cōnumerat multa vicia ⁊ mala q̄ ab ore ꝓcedunt, scz adulteria homicidia: furta, falsa testimonia, blasphemie: ⁊ iō ipz os diligēter est custodiendū. F

¶ Et qr nō sufficit hūana custodia, petēda est diuina, sicut petebat ꝓpheta dicēte. Pone domine custodiā ori meo. Legitur ꝙ fuerūt tres philosophi q̄ int̄ alios loquētes multū fuerūt taciturni. s. socrates, solon ⁊ xenocrates. Quadā igit̄ vice cū inter multos loquaces socrates sederet ⁊ taceret interrogat⁹ cur sic taceret, rñdit, qr me locutū fuisse sepe penituit, tacuisse vero nūq̄. Jō dr Prouer. x. In multiloquio nō deest pctm̄. Solon ēt cum alijs loquētib⁹ taceret interrogat⁹ est statim ab ipsis omnibus si taceret: qr loqui nesciret vel qr stultus esset: respondit Null⁹ stult⁹ tacere pōt. Jō dr Eccles. x. Stultus ꝟba multiplicat. Xenocrates etiā cum alijs loquentibus taceret: interrogat⁹ q̄re hoc faceret, rñdit qr os vnū, aures duas a natura accepim⁹: q̄si dicat Multa debemus audire ⁊ pauca dicere. Jō dr Jaco. j. Sit omnis hō velox ad audiendū tardus ad loquendū. Idē etiam philosophus cuidā verboso dixit. Si nostris aurib⁹ te audires taceres: q̄si dicat si verba tua displicerent tibi sicut nobis, taceres Jō dicitur Eccl. xx. Est tacēs qui inuenitur sapiens: ⁊ est odibilis qui procax est ad loquendum.

44 ¶ Eadem quarta feria tertie hebdomade. xl. Sermo. ij.

Omnis plantatio quā non plantauit pater meus eradicab t̄. A ¶ Hō dicit plāta siue arbor euersa. Hz eniz ramos inferius, scz man⁹, brachia, ⁊ pedes. Ad ostendendū ꝙ nō dz fructificare. i. opera mīe superius facere sed inferius. i. non dz ea facere in celo sed in hoc mundo. Nā sicut Augu. in homel. In celo mīe opera non sunt necessaria. Nemo em̄ induet nudū qr oēs sunt ibi veste immortali induti. Nemo ibi hospitabit̄ peregrinū qr sūt ciues perpetui. Nemo ibi pascet famelicos, quia oēs ex visiōe dei sunt saturati. Nemo ibi potabit sitibundū qr oēs vino spūssancti sunt ebrij. Nemo ibi visitabit infirmū vel tribulatū qr oēs sunt ibi sani ⁊ cōsolati. Nemo ibi redimet incarceratū, qr oēs ibi sunt liberi: ⁊ sanati ⁊ soluti. Nemo ibi vadit ad sepulturā: qr oēs immortales effecti sunt. Et ideo ista plāta. i. hō nō hz ramos extēsos supius sed inferi⁹: qr nō dz hō fructificare in celo sed in mundo. Hz ēt ista plāta radices superi⁹. s. capillos: ad innuendū ꝙ non dz plantari inferius, hoc est in mundo: sed superius, hoc est in celo. Radix autem in planta est sicut os in animali: qr ꝑ radices humorez attrahit vnde planta nutrituret fructus producuntur. Quando ergo radix est plantata

in bona terra, tunc attrahit humorē bonum, et facit fructū bonū. Qñ vero plantata est i mala terra, tūc corruptū humorē attrahit ⁊ malū fructum facit. B

¶ Notandū aūt ꝙ triplex est terra. s. celestis. ps. Credo videre bona dñi in terra viuentiū. Mundialis. ps. Celū celi domino, terrā autē dedit filijs hominū. Infernalis. Job. x. Terrā miserie et tenebrarū vbi vmbra mortis ⁊ nullus ordo: sed sempiternꝰ horror inhabitās. Plāta igitur q̄ est in celo plātata: sicut sancti viri, attrahit humorē pinguez ⁊ dulcē: ⁊ iō facit fructū bonum. Sic plantata erat illa plāta q̄ dicebat Phil. iij. Nostra cōuersatio in celis est. Planta vero q̄ est plantata in mūdo sicut auari q̄ sunt sicut terra arida ⁊ vacua, nullū attrahit humorē: et ideo nullū fructū facit. Hiere. iiij. Aspexit terrā erat inanis ⁊ vacua. Planta vero q̄ est plantata in terra infernali sicut sūt pctōres miseri trahunt humorē venenatū, ⁊ ideo faciunt fructꝰ acerbos ⁊ ad nihilū aptos. Sap. iiij. Fructus eorū inutiles et acerbi ad manducandū ⁊ ad nihilū apti. Prima igit plāta q̄ est in terra celesti sicut sunt viri sancti: ꝓducit sicut dt Chrys. bonas gemmas. i. bona cogitatiōes bonos flores. i. bonas volūtates que nascunt de bonis cogitatiōibꝰ: sicut flores nascunt de gēmis. Producit etiaz de floribꝰ bona poma. i. bona opa q̄ nascunt de bonis voluntatibꝰ quemadmodū poma nascunt de floribꝰ. Et sicut plāta fructificat in omnibus suis ramis, sic sancti viri seruiunt deo de omnibꝰ sensibus ⁊ membris suis corporis, sicut dicit Chrysostomus in quadā homelia. Oculus em̄ deo prestat obsequiū, qñ a vanitatibus se auertit. Auris, qñ verba dei libenter audit: ⁊ verba detractiōis fugit. Os, qñ libenter deum laudat ⁊ mendacia ⁊ vana verba deuitat. Manus, quando hō ad pauperes porrigit, ⁊ ad rapinas aliq̄s nō extendit. Pedes, qñ ad malū nō currūt, ⁊ ad ecclesiā libēter vadūt. Et sicut rami plāte q̄to magis sūt fructibus onusti, tanto magis ad terrā sunt ꝓcliui, sic sancti viri q̄to sunt bonis operibus fertiliores, tanto magis sunt coram deo humiliores. Scda plāta q̄ est plātata in mundo, id est i terra arida ⁊ vacua, sicut sunt homines mūdani, nullū humorē attrahit: ⁊ ideo nullū fructuz facit. Si aliquis haberet plātā in horto suo circa quam multum laboraret et nullum reciperet fructū, ipsam plantaz prescindere deberet. D

¶ Talis planta est iste mūdus. Illi em̄ q̄ nimis illam terram aridam ⁊ vacuā diligunt, in vita magnū habent laborē. Iuxta illud Eccl. viij. est hō q̄ diebus et noctibus somnū oculis nō capit. Itē Eccl. xxxj. Laborauit diues in congregatione substantie sue. In morte vero habēt magnū dolorē, qr nō pñt sine magno dolore dimitti que cum magno amore possessa sunt. Eccl. v. Diuitie cōseruate in malū dñi sui, pereunt em̄ in afflictione pessima. Habent em̄ afflictionē: qr eas dimittunt, peiorē qr secum portare nō possūt, pessimā, qr vident ꝙ causa sue perditionis fuerunt. Post vero mortē dant vacuitatē Job. xxvij. Diues cuz dormierit nihil secuz afferrt: aperiet oculos suos: ⁊ nihil inueniet. E

¶ E conuerso autem bona spiritualia habent in vita delectationem. ps. Cantabiles mihi erant iustifica. tue. ⁊c. In morte dant securitatem. Prouer. iij. Si dormieris non timebis, quiesces, ⁊ quietus erit somnus tuus. Post mortē dant securitatem ⁊ satietatē. ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Qr igitur iste mundus est talis planta q̄ in vita dat laborem: in morte dolorem: post mortem vacuitatē: ideo esset penitus prescindendus id est amor eius penitus relinquēdus. Ista est illa planta infructuosa, de qua dicit Luce. xiij Ecce anni tres sunt ex quo ego venio querens fructū in ficulnea hac, ⁊ non inuenio: succide ergo illā vt qui etiā terram occupat. Et dixit cultor vine ad pa. famil. Domine dimitte illam ⁊ hoc anno vsq; dum fodiam circa illā ⁊ mittam stercora ⁊ sic quidē fecerit fructū: sinautē in futurum succides eam. F

¶ Ista ficus infructuosa est iste mundꝰ. i. amator mundi. Tres anni sunt tria tēpora. s. tempꝰ ante legē, tunc non fecit fructum: tēpus sub lege, tunc etiam fructuz non fecit: ⁊ tempus gratie, sub quo etiaz

multi sunt q̄ fructū non faciunt. Uel tres ānni sunt tres etates hominū. s. adolescē tia, iuuentus ⁊ matura etas. Sunt autē q̄ fructū non faciunt bonum, nec in adolescētia sua, nec in sua iuuentute, nec in sua matura etate. Et christus habēs curā de peccatorib⁹ rogat patrez vt adhuc exerpe ceat vsq; ad quartū annum. i. vsq; ad sene ctutē. Et hoc sepe facit deus. Juxta illud Esaie. xlvj. Usq; ad senectā ego ipse, ⁊ vsq; ad canos ego portabo, ⁊ ego feram: ego portabo et saluabo. ℣

¶ Sunt autem tria q̄ plantam infructuosam sepe fructificare faciunt: scz fossio, rigatio, ⁊ fimi appositio. Et hoc est quod subditur. Usq; quo fodiam circa illaz ⁊c. ℣

¶ Tria etiā sunt que peccatorem sepe ad conuersionē adducunt. primū est peccatorum suorū cognitio, et ista est fossio. Suarus em̄ peccata sua operit de terra. Superbus lapide duro. Luxuriosus luto. Et ideo peccata sua nō possunt aspicere: ideo fodiēda est terra auaritie, lapis superbie, lutū luxurie: et tūc videbit abhominationē peccatorū suoz̄, ⁊ inde plurimum erubescet. Juxta illud Romanoz̄ sexto. Quem ergo fructum habuistis tūc in quibus nunc erubescitis? Jdeo dr Ezechielis octauo. Fili hois fode parietem ⁊ videbis abhominationes pessimas q̄s isti faciunt. Secundum est eleemosyna ruz largitio: ⁊ ista est irrigatio. Eleemosyna ⁊ est ab ely q̄ est deus, ⁊ moys quod est aqua, quasi aqua dei. Jsta eleemosyna peccatorem disponit ad gratiam. Tu q̄ intercessoribus sibi acq̄rit. Juxta illud Luce. xvj. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Tum quia peccata extinguit. Eccl. iij. Ignem ardentem extinguit aqua, eleemosyna resistit peccatis. Tum quia diabolū vincit. Uñ dicit glosa super illud p̄s. Misericordia mea ⁊ refugium meum. De nulla re sic vincitur diabolus sicut de misericordia. Tertius est motus recordatio: ⁊ ista est stercoris siue fimi appositio. In morte enim hō fit vermis et putredo. pumi Macha. v. Eta ꝺbis vi ri peccatoris ne timueritis: q̄ gloria eius vermis ⁊ stercus est. ℣ ¶ Ipsa em̄ mortis memoria a peccato p̄seruat. Eccl. vij. Memorare nouissima tua et in eternū nō peccabis. In bono opere solli citat. Gregor⁹. Valde em̄ se sollicitat in bono opere, q̄ semper cogitat de fine et gratiā dei cōseruat. Sicut enim cinis cōseruat ignē, sic memoria mortis cōseruat gratiā spiritualē. Jdeo dr. Eccl. x. Quid superbis terra et cinis. Talē enerem se recognoscebat abrahā, dicens. Genesis xviij. Loquar ad dñm meū cum sim puluis ⁊ cinis. Tertia planta que plantata est in terra infernali, sicut sunt illi: q̄ sunt in peccato mortali, attrahit corruptum humorē, ideo facit aliq̄n mortiferos fructus: idest peccata mortalia. Jsta planta est similis illis plantis que nascunt in loco vbi sodoma subuersa fuit ⁊ gomorra: q̄ faciunt poma exterius pulchra int⁹ aut tē fetida. De talibus dicitur Jude. ij. Arbores autūnales infructuose bis mortue. Sicut em̄ arbores bis moriunt. s. i folijs ⁊ fructib⁹: sic isti habēt ꝺba venenata et opera mortifera. Aliq̄n vero sunt ista plāta faciat fructū, id est opa de genere bonoz̄ tñ inutiles sunt quātu ad meritū vite eterne. Dicit em̄ Bristo. q̄ arbores silueſtres aliq̄n plus fructificat q̄ hortēses. sed fructus hortēses sunt meliores. Sepe enim contingit q̄ illi q̄ sunt in peccato mortali multas eleemosynas et ieiunia faciūt. Sz tñ vna eleemosyna cū gratia facta cū sit fructū hortēsis plāte: plus valet q̄ multe facte in mortali: cū sint fructū plāte silueſtris. Aliq̄n vero nimia vetustate i peccatis ista plāta sic arida facta est q̄ nullum bonū desiderū vel ꝓpositū habere potest. Jn quorū ꝑsona dicit ꝓpheta. Brut tangē tetigi virtutes mea. Sicut em̄ tetigi ab igne exiccata fetā est arida sic tales igne ? cupiscentie exiccati ad humorē bone cognitionis facti sunt aridi pre nimia vetustate peccati. Dicit em̄ Aristoteles q̄ cuz amigdalus est vetus, debet perforari et tūc humor in medulla depurabitur ⁊ fertilis efficietur. Eodē modo q̄n ꝺs est vetustus in peccato faciat tria foramina in corde suo: scilicet dolorem contritionis. pudorem cōfessionis et laborem satisfactionis. Et tūc ista planta renouabitur et bonum fructum faciet.

45 ¶ Feria quinta tertie hebdomade.xl.

Sermo. j.

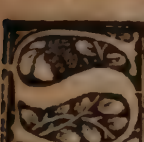

Surgens ie-
sus de synagoga intra-
uit i domũ simonis. So-
crus autem simonis te-
nebat magnis febrib⁹.
Lu.iiij. A ¶ In pñti
euangelio ostenditur qđ xp̄s tria magna
opa fecit, scz. Opus magne potẽtie. Op⁹
magne misericordie. Opus magne sapiẽ
tie. Opus magne potentie ostendit in so
crus simonis curatione. Cũ em̄ magnis
febribus teneretur. xp̄s febrib⁹ impera-
uit, ⁊ illa cõtinuo sanata surrexit. Ostẽdi-
tur etiam opus magne potẽtie in hoc qđ
cum sol occubuisset multos sanauit. In-
ter quos fuit multitudo magna infirmo-
rum. Unde dicitur. Uariis languoribus.
Fuit facultas cure. Uñ dr qđ singulis ma
nus imponens curabat eos. Scđo ponit
opus mie, ⁊ hoc in demonum expulsiõe.
magna enim pietas christi erat qñ demo
nes ab obsessis corporibus expellebat.
magna enim christi mia erat in hoc qđ
demones qui suspicabantur eũ esse chri-
stũ loqui nõ ꝑmittebat. ⁊ hoc ideo xp̄s fa
ciebat ne homines audiẽtes demonẽ pre
dicare modo veritatẽ deinceps acquie-
scerant sibi predicanti falsitatẽ. Unde di
cit Glo. ideo prohibet loqui nedum ali-
quis audit demonem vera predicantem:
postea sequatur errantem. Improb⁹ em̄
magister veris falsa permiscet vt sub spe
cie veritatis testimonium veritatis obte-
gat. Tertio ponitur opus magne sapien
tie ⁊ hoc in sapienti p̄dicatione. Unde cũ
turbe eũ vellẽt detinere vt inter eos mi-
racula faceret dixit se nõ esse missum tan
tũ ad curationẽ corporũ que fit in mira-
culorũ operatione, sed maxime ad cura-
tionẽ animarũ que fit in verbi dei predi-
catione. ⁊ ideo erat predicans in synago-
gis galilee. B

¶ Circa primũ opus. scz potentie ꝑ quã
curauit socrum simonis tria sunt vidẽda
scz infirmitatis gen⁹. curãdi mod⁹. ⁊ cu-
rationis effect⁹. Genus siue species infir
mitatis erat magna febris ꝑ q̄ mortale
peccatũ significat. Inter cetera aũt incõ-
moda q̄ patitur febricitans est: qr hz pa-
latum inordinatũ. propter qđ dulcia sibi
vidẽtur amara ⁊ insipida ⁊ ecõuerso. C

¶ Eodẽ modo sic hz. inordinatũ pecca-
tor palatũ aie: qđ oia spũalia sibi viden
tur amara ⁊ insipida. Et hoc ostẽdit Chry
so. sup Mat. per tria exẽpla. Primũ est,
qr si leoni ostendat pratũ virẽs nõ excita
tur eius appetitus: qr de natura sua non
est comedere herbas virẽtes sz carnes.
Scđm exemplũ est qđ si pluuia cadit su-
per lapidem lapis quidem foris balnea
tur, intus autem siccus manet. Tertium
exemplum est: qr si in aliquo vase pleno
aceto gutta mellis infunditur: et mel
perditur ⁊ acetum non dulcoratur.

¶ Primũ exẽplum ꝑtinet ad luxuriosos
quibus si ostẽdant herbe virẽtes. i. si pre
dicunt eis celestes amenitates nõ excitã
tur eorũ voluntates ad eas desiderãdũ:
qr non est de natura sua desiderare cele-
stes amenitates sz carnales voluptates.
Quia sicut dr. j. Cor. ij. Aialis hõ nõ per
cipit q̄ sunt spũs dei. Eccl. xxj. Audiet lu
xuriosis scz verbum castitatis ⁊ displice-
bit ei: ⁊ proijciet illud post dorsum suum.
Secundũ exemplũ pertinet ad supbos q̄
habẽt cor lapideũ: ita qđ si deus dat plu
uiã gratie sue, vel inspiratiõis interne im
miserit eis. cor eorũ exterius potest tan-
gere: sed interi⁹ nihil põt intrare: ⁊ ideo
remanẽt, aridi ⁊ sicci ab oi humore gr̄e.
Dicit Job. xlj. Cor eius indurabit quasi
lapis. Magna enim mia dei est qñ tale
cor durũ mollificat vt gratia dei intrare
valeat. Ezechie. xxxvj. Auferam cor la-
pideum de carne vestra ⁊ dabo vobis cor
carneũ, ⁊ spiritum meũ ponam in medio
vestri. Tertium exemplũ pertinet ad aua
ros qui habẽt cor acetosum multis ama
ritudinibus repletũ. habent enim ama-
ritudem laboris in acquirẽdo: timoris in
custodiendo: ⁊ doloris in amittendo. Et
ideo diuitie vocant spine: vt habet Luc.
viij. ex eo qđ cor taliter pungũt. Si igitur
mel, idest verbũ celeste vel inspiratio di-
uina in talium corda immittit: ⁊ verbum
perditur ⁊ cor eorũ nõ mutat. Et ideo fa
ciendum est quod dicit Aug. Disce nõ di
ligere mundũ vt diligas deũ: diffunde vt
implearis: auerte vt conuertaris. Scđo
notat modus curandi cũ dr. Et rogaue-
runt eũ pro illa: ⁊ stãs super illã impera-

ait febri⁹ dimisit illa⁹. Ex quo habet qđ dño ad preces discipuloꝝ eam sanauit. Per qđ dat intelligi qđ aliqñ de⁹ ad preces virorū sanctorū alicui peccatori salutem anime concedit. D

¶ Petr̄ enim est immūdus. dei inimicus ⁊ claud⁹. Qz em̄ est immūd⁹ nō audet coꝝ deo operare. qz de⁹ tales abhominatur ps. Uir sanguinū ⁊ do. abhomi. dñs. Qz est dei inimic⁹ nihil pōt a deo impetrare. Joh. ix. Scim⁹ qz pctōres de⁹ non audit. Et ideo talib⁹ de⁹ indignat⁹ potī q̄ placet. Esa. lxvi. Cognoscet manus dei seruis ei⁹: ⁊ indignabit inimicis suis Gre. Cū is q̄ displicet ad intercedēdū mittit: irati animꝰ ad deteriora puocat. Qz vo est claud⁹ nō pōt ad deū accedere. Quānis em̄ habeat pedē fidei. nō tñ hz pedē boni opis. De talib⁹ dr. iij. Reg. xviij. Usquequo claudicatis in duas partes ⁊c. Ideo peccator indiget auxilio sanctoruꝫ virorū. qz ipsi sunt mūdi. ps. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Ipsi sunt amici dei. Sapiē. vij. In alias sanctas se transfert. amicos dei ⁊ pphetas ptransit. Ipi sunt sancti ⁊ recti. Hebreo. xij. Rectos gressus facite pedib⁹ vt non claudicans quis erretur magis aūt sanet. Tertio ponit curationis effectus. cū dr. Et cōtinuo surgēs ministrabat illis. Naturaliter vt dicit gl. hō febricitās incipiēte sanitate cōsuetę lacessere. sed ista cōtinuo surrexit ⁊ xp̄o ministrauit. Per qđ datur intelligi qđ petr̄ nō dz diu stare i peccato: sed cōtinuo surgere: xlio qñ de peccāto in peccatū cadit. E ¶ Et hoc accidit propter tres causas. Prima est propter peti pōderositatē. petr̄s em̄ est valde onerosuꝫ. ps. Iniquitates mee supergresse sunt caput meū: ⁊ sicut on⁹ graue grauate sunt sup me. Et ideo petr̄ qđ per penitētiā cito nō diluit: mox sua pōderositate ad alind trahit. Scda cā est propter petōtis ceecitatē. Et ponit exēplū Chry. de sampsone: cui cū capilli in qb⁹ erat virtus sua detr̄cati essent: philistei ipz ligauerunt. ⁊ sibi oculos eruerūt. ⁊ ipm molestare fecerunt. qz qñ petōr pdit robur virtutū suarū. mox demones ipm sumb⁹ peccatorū ligant. oculos fidei: ipm excecant. de vitio in vicium eū currere procurant. Tertia cā est propter quādā cōnexionē. Nā auaricia trahit ad rapinā ⁊ furtuꝫ et ad multa mēdacia. Gula trahit ad ebrietatē ⁊ luxuriā. Superbia trahit ad multas iniurias inferēdas. ⁊ ad multas ambitiones appetendas. vñ dr. Esay. xxvij. Qui fugerit a facie formidinis cadet in foueaz. ⁊ q̄ exierit de fouea tenebit laqueo. Per formidinē intelligit auaricia: qz auarus semp est in timore. Per foueā intelligitur luxuria. Prouer. xxij. Fouea profunda est meretrix. per laqueū intelligit superbia. q̄ oēs illa queat. Sepe aūt cōtingit qđ qñ auarus dimittit auaricią ⁊ dat se inertie cadit in luxuriā. Et qñ luxuriosus superat olim cōcupiscētią cadit in vanigloriā ⁊ superbiā circa scōm opus. s. mi. sericordie quo xp̄o demones fugauit. Notādū qđ demones habēt magnā potentiā. Job. xlj. Nō est pīs sup terrā que cōparet ei. Hñt magnā astutiā ij. Cor. ij. Timeo autem ne sicut serpēs eā seduxit astutia sua: ita corr̄upant sensus vestri et excidāt a simplicitate q̄ est i xp̄o ihesu. habent magnā scientiā. j. Pe. v. Aduersarius vester tanq̄ leo rugiēs circuit q̄rens quē deuoret. Magna ergo mia dei est qñ a nobis expellit aduersariū tā potentē ⁊ tam astutū ⁊ tā sciētē. Nihilominꝰ em̄ ei⁹ potentiā vincimus resistendo. Jac. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Eius astutiā vincimus. dū ad deū per oratiōnē reuertimur. ij. Paral. xx. Cum ignoramus quid agere debeamus hoc solū refugiuꝫ habemus vt oculos nostros dirigamus ad te. Eius sciā frangimus nosipsos macerādo qz qñ nosipsos maceram⁹ xp̄o fim̄ proficerniimus. j. Corint. ix. Ego emm qui in agone contendit ab omnib⁹ se abstinet: ego non sic curro quasi in incertuz.

F ¶ Circa opus sapientie. i. pdicatiōnē xp̄i notandum qđ xp̄s ibat sapienter predicando. Ibat enim predicando sine expensis vsq; ad furiem. Matth. xxj. Cū exiret in bethaniā esuriuit. Ibat sine cōs vsq; ad lassitudinem. Johan. iiij. Jesus fat gatus ex itinere. Ibat sine clientibus vsq; ad capt oneꝫ. Unde dixit pilato. Si ex hoc mundo esset regnum meum ministri mei vtiq; decertarent vt non traderer iudeis. predicator qui aliter iret insapiē

ter iret. Si videlicet iret, aut comstipatus equis, aut diuitijs suffurcinatus, aut seruitoribus, aut domicellis vallatus.

48 ¶ Eadem quinta feria tertie hebdomade.xl. Sermo.ij.

Socrus autez symonis tenebat magnis febribus. Per febrem significatur peccatū mortale: qz sicut febricitans. modo patitur frigus, mō estū. sic pctōr modo patitur timorem qui est frigus anime modo cupiditatem que est calor anime. vñ Augu. sup ps. Incensa igni ⁊ suffosa qz oia peccata due res faciūt. s. timor et cupiditas. Timor facit fugere omnia q̄ sunt carni molia. Cupiditas facit appetere omnia que sunt carni suauia. A

¶ Si autē diuerse sunt species febrium, sic etiā sunt diuersa genera pctōꝝ. Prima febris est quotidiana ⁊ significat peccata venialia que quotidie agim⁹ que ſm Augu. assimilant guttis aque, arene, ⁊ scabiei. Gutte aque assimilant qz feruorem charitatis remittunt. Arene: qz sepe ab oibus bonis opibus aiam sterilē faciūt. Et scabiei: qz decorem aie diminuūt ⁊ dr ibidē Aug. qd sicut multe gutte naui faciunt naufragiū ⁊ multa grana arene faciunt onus ponderosum: ⁊ multitudo scabiei reddit holem corruptū: sic pctā venialia qñ contēnuntur sepe sua multitudine grauitate ⁊ deformitate disponunt aiam ad mortale, vel febris quotidiana pōt esse gula, propter exactionem quotidianā. Esa. lvj. Uenite sumam⁹ cibū ⁊ impleamur ebrietate ⁊ erit sicut hodie: sic ⁊ cras, ⁊ multo ampli⁹. Gulosus em̄ si hodie bene comedat. cras melius appetit comedere: iō assimilat sanguisuge. puer. xxx. Sanguisuge due filie sunt dicētes, affer affer, qz gulosus post vnū ferculū dicit affer aliud. Scda febris est effimera: ⁊ dr ab effimero pisce marino q̄ eo die quo nascit morit ⁊ significat subditū ire motū q̄ dz finiri ante occasum solis. Ephes. iiij. Sol non occidat super iram vestram. Talis em̄ motus subitus quasi oēs inuadit, qz sicut dicit Hiero. Qui nulla animi perturbatione mouetur aut deus est: aut lapis B. ¶ Dicit tamen Gregori⁹ nazanzenus: quod tres sunt qui non pñt moueri: duo in celo. s. de⁹ ⁊ angelus, tertius in terra. s. xp̄ianus ppl's. quāuis em̄ deus dicat irasci tñ ſm Aug. nō dr irasci ꝓpter aliquē turbulentū affectū sz ꝓpter vindictā. Angeli etiā quāuis. de ꝑditiōe pctōꝝ dolere dicantur: tñ nullā sentiunt passionē, sed dñr dolere, qz ad modū dolentiū se hñt: xp̄ianus autē popul⁹ appellatur ille qui in dei amore est perfectus. Talis em̄ licet aliqñ perturbationē patiatur, tamen ex hoc eius ratio nō obnubilat: qz ialē ꝑturbationē tenet sub dñio rōnis. Tertia febris est erratica q̄ nō accidit certis horis: ⁊ significat inuidiam q̄ qñ aliq̄s laudatur accidit: qñ vituperatur recedit: nō habet horā determinatā: sed quotiescūq̄ renouantur laudatiōes toties renouātur accessiones. hoc ptz. j. Reg. xviij. de Saul q̄ inuidebat Dauid, Cū em̄ diceret. Saul percussit mile. ⁊ Dauid decem milia tūc Saul passus est magnas accessiones ⁊ quoties audiebat de sua ꝓbitate: tunc laborabat toties illa accessiōe. Qñ aūt Dauid canē ⁊ pullicē mortuum se noiabat: tūc ista accessio recedebat: iō inuidus significat ꝑ hely. de q̄ dr j. Reg. iiij. qd nō poterat videre lucernā dñi sui anteq̄ extinguerēt lucerna accēsa lucerna lucet. sed extincta fetet. Lucerna igit accēsa sunt viri virtuosi. extincta pctōres fetidi. Inuid⁹ igit nō pōt sine magna afflictiōe sustinere vt videat viros virtuosos: libēter aūt videt viros miseros ⁊ abiectos. ideo dicit Socrates. Utinā inuidi in oib⁹ ciuitatibus oculos ⁊ aures haberēt vt de cūctorū felicitatib⁹ torquerent. Quarta febris est tertiana qua laborāt illi qui de peccatis suis nolunt satisfacere. habēt em̄ cōtritionē ⁊ cōfessionē: sed nolunt habere satisfactionē. Uñ dr qd cum quidā demoniacus ad quendā virū sanctū fuisset ductus ⁊ ille demonem adiuraret vt recederet ⁊ nomē suū ei diceret. ille ait nos sum⁹ tres fratres q̄ habemus nostra officia determinata. ego em̄ vocor claudēs cor. alius vocatur claudens os. alius vocat claudēs marsupiū. offm̄ em̄ meum est cor pctōris indurare ne possit contritionem habere. ⁊ si forte conteritur

470

laborat frater me⁹.s.claudēs os vt a cō fessione impediat.⁊ si forte cōfessus fuerit laborat frater me⁹.s.claudēs marsupiū ne satisfaciat.ne mala ablata restituat. Quinta febris est cōtinua.ista laborāt auari ⁊ maxime vsurarij.ceteri peccatores interpollationē faciūt i pctis:Usurarius vero cōtinue peccat.s.die ⁊ nocte.et qualibet hora.⁊ quolibet momēto.⁊ quolibet festo.ideo videt esse peior iuda scarioth.ille enim vendidit xp̄m. C

¶ Iste vēdit christum beatam mariam:⁊ omnes sanctos ⁊ sanctas dei:quia ipsoꝝ festiuitates cōputat in vsuris:⁊ quia vsurari⁹ similis est iude:imo peior in culpa. ideo similis erit ei i pena. Iudas em̄ i aere interijt qui est habitatio demonum:ad innuendū quod nō debebat stare in celo cum angelis.nec in terra cuz hominibus.sed in aere cum demonibus. Eodez modo vsurarius non habitabit in celo qz deū ⁊ beatam virginez ⁊ omnes sanctos offendit nec in mūdo:quia homines conturbauit sed in inferno cum demonibus quos per auaritiaz adorauit iuxta illud Col.iij. Auaricia q̄ est idoloꝝ seruit⁹. D

¶ Ista febris continua scilicet auaricia cito extinguit hominem quia tollit tria q̄ sunt causa vir⁹:ecclesi. cibum somnum ⁊ quietem. Auarus enim non potest comedere:scilicet.xiiij. Nō satiabitur pane indigens ⁊ tristicia erit super mensam suaz Non potest dormire. Eccli.secundo Cuncti dies eius doloribus ⁊ erumnis pleni sunt nec per noctē mente requiescit: nec potest quietem habere. Iere.xliiij. Presolitudine quiescere non potuit. E

¶ Sexta febris est quartana ⁊ significat superbiā ꝓpter quatuor spēs supbie. De quibus dicit grego.quatuor sunt species tumoris.s.cum quis bonum quod habet a se habere existimat.vel pro suis meritis datum sibi putat.vel cū iactat se habere quod nō habet:vel cū despectis ceteris appetit singulariter videri habere qd̄ nō hz. Uel potest significare luxuriaz que per corpus expletur qd̄ ex quatuor elementis componitur. Uel potest significare cōsuetudinē longam pecandi vt prima dies sit mala suggestio secūda mal⁹ consensus.tertia malū opus.quarta mala consuetudo. Ista quadruplex species quartane difficulter curatur. Supbia em̄ difficulter curat quia semper est in accensu.p̄s. Superbia eorū qui te oderūt ascēdit semper. Luxuria difficulter curat qz in corpore radicat:quia tunc totum corpus inflammat. Job.xxxj. Ignis est vsqz ad cōsummationē deuorans ipsum vulnerat. Job.xvj. Cuz vulnerauerūt lūbos meos ip̄m corrumpit ⁊ fedat. Johel.primo Computruerunt iumenta in stercore suo. Gre. Iumenta in stercore computrescere est carnales homines i fetore.luxurie vitā finire. Mala autem consuetudo difficulter curarur hoc signatū est Johā. vndecimo in lazaro quatriduano quem dominus cū quadam difficultate voluit resultare:scilicet cum oratione. cum clamore ⁊ cū sui conturbatione:⁊ cū lachrymarū effusione. Septima febris est ethica que radicatur in medullis ⁊ naturalē humiditatē consumit:⁊ significat tristitiā illā de qua dicitur.ij.Coꝝ.vij. Seculi tristitia mortē operatur. Prouer.xvij. Spiritus tristis exsiccat ossa.i.robur virtutū. Sunt tamē quedā ossa q̄ nō tm̄ sunt exsiccanda sz etiā incinerāda. Amos.ij. Incēderūt ossa regis idumee vsqz ad cinerez. Idumea interpretat sanguinea,⁊ signat diabolum qui sanguinē nostrū sitit: eius ossa sunt nr̄a pctā per que cōtra nos diabolus assumit robur. Sunt igitur quidā qui ossa habēt integra qui scz de suis peccatis nō ꝯteruntur:alij sunt qui illa ossa in grossas partes frangunt qui.s.superficialiter cōteruntur:alij vero sunt qui ista ossa incinerant scilicet qui precordialiter cōteruntur:⁊ istam contritionem facit salubris tristitia. de qua dicit.ij. Coꝝ.vij. Que em̄ secūdū deum tristitia est ꝑ penitentiam in salutē stabilem operatur.

47 ¶ Feria sexta tertie hebdomade quadragesime.

Sermo primus.

Iesus fatigatus ex itinere sedebat super fontem. Johan.iiij. Dum dominus noster ꝑ diuersa loca predicado discurret: quadam vice

fatigatus esset super quendam fontem se
dere cepit. Et licet hic dicat fons: tamen
inferius vocatur puteus. Sed sicut dicit
glosa vbicūq; aq̄ de terra manat dr̄ fons
sed si manat in superficie fons tm̄ dicit. Si
vero manat in pfundo etiā puteus appel
latur: ⁊ sm̄ hoc omnis puteus est fons: sz
non omnis fons puteus est. Dū igitur sic
sederet venit mulier de samaria haurire
aquam, inter quā ⁊ christū magnus dialo-
gus fuit, qr plures collocutiones mutuo
habuerunt. Prima fuit, qua christus suam
humanitatē ostēdit in eo q̄ bibere petijt:
probabile em̄ est q̄ xp̄s post fatigationē
sitiebat, ⁊ in hoc ostēdit se esse verum ho
minem: qr deus sitire nō pōt. Ad hoc re-
spōdi mulier cū quadā admiratione, di-
cēs. Quomodo tu cū iudeus sis a me bibe
re poscis? ⁊c. Judei em̄ habebāt in vesti-
mētis fimbrias, p quas distiguebant ab
alijs gētibus. A ¶ Scda collocutio fuit,
qr xp̄s ostēdit suā diuinitatē, cū ait. Si sci
res domū dei, ⁊ q̄s est q̄ dicit da mihi bi-
bere: tu forsitā petijsses ab eo q̄ dedisset
tibi aquā viuā. s. spiritussancti gratiam.
hoc nō poterat nisi inq̄tū est deus: sz mu
lier intelligēs de aqua materiali illius pu-
tei, dixit q̄ hoc facere nō poterat: qr nec
situlā nec cordam habebat ⁊ puteus pro
fundus erat: imo nec ipse Jacob q̄ ipso ma-
ior nō est alter ipsam aquā habere nō po
tuit nisi cum adiutorio Tertia collocutio
fuit qua xp̄s ostendit aq̄ materialis ⁊ spi
ritualis magnā differētiā cū dixit. oīs q̄
bibit ex aqua hac sitiet iterū. Aqua enim
materialis ad tēpus pōt auferre sitim.
aqua vero spiritualis semp aufert. ad hoc
respōdit mulier. dn̄e da mihi aquā hāc.
q. d. magna pena ē mihi sitire magna fa-
tigatio est huc venire manus labor est hau
rire ergo da mihi aquā hanc que penam
sitis auferat, fatigationē itineris tollat.
Laborē hauriēdi amoueat. Quarta col-
locutio est quā christus dixit ei vt virum
suū vocaret. id est illum quem loco viri
tenebat. Ad hoc rn̄dit mulier q̄ nō habe
bat virū scilicet legitimo matrimonio si-
bi coniūctum. Quinta collocutio est qua
christus dixit totā vitam suā preteritam
cū ait. Bene dixisti. id est verum dixisti: qr
non habeo virum. quinq; enim viros ha-
buisti. Ad hoc mulier respondit q̄ crede
bat ipsum prophetam esse. Postq̄ totam
vitam suam ei dixerat. Post hec autē mu
tatur ordo loquēdi. Hucusq; enim chris-
tus quesiuit: ⁊ mulier respondit. Modo
autem mulier querit ⁊ christus respondet.
Querit em̄ ex quo ipse est ppheta vt sol-
uat cōtrouersiā que est inter iudeos ⁊ sa-
maritanos. Judei em̄ dicebāt q̄ nō licet
alicubi adorare nisi in tēplo dei. Sama-
ritani autem dicebāt q̄ poterāt adorare
in mōte samarie: quia patres sui: scilicet
iacob. ⁊ filij eius ibi adorauerūt. Et vo-
cabāt samaritani Jacob patrē suum. siue
qr ipsi legē tenebāt moysi. siue quia Ja-
cob ⁊ filij eius ibi habitauerūt. siue qr il-
le mōs ex hereditate Jacob ad eos per-
uenerat. Ad hoc christus respondit. q̄ in
orando deus nō requirit locum corpora
lem: sed spiritualē. id est cor mundum ⁊
deuotū. Ista responsio nō placuit mulie-
ri quia volebat q̄ diceret q̄ in monte illo
poterant adorare: ⁊ ideo dixit q̄ questio
nem illam determinandam reseruabat
messie: id est christo q̄ christus cum vene-
rit de hoc veritatem eis annunciabit. Ad
hoc christus respondit quod ipse erat, il
le messias. quo audito q̄ ille erat p̄ gau-
dio ydriam dimisit. ⁊ in ciuitatez currēs
nūciauit omnia. Et tūc christus ad preces
samaritanorum ciuitatem intrauit: ⁊ oēs
ad fidem cōuertit. B ¶ Sicut patet
ex predictis xp̄s hanc mulierē ⁊ nos ad
tria inducebat. Primo ad cōtemnendum
amorē mūdi cū dixit. Omnis qui biberit
ex aqua hac sitiet iterū. Amor em̄ mūda-
norū. s. diuitiarū. ⁊ deliciarū. ⁊ honorū si
tim non extinguit sed auget. De quibus
dicit. Prouerb. xxx. Sāguisuge due sunt
filie q̄ semp dicūt affer affer. Sāguisuga
mater est supbia q̄ est causa omniū malo
rum. Eccl. x. Initiū oīs pcti supbia. Ha-
bet autē duas filias scz cupiditatē ⁊ vo-
luptatē. Quia superbus non tantum ho-
nores ambit sz etiam aliarum bona rapit
⁊ voluptuose viuit. Ista aūt sitis q̄ sit va
na ostēditur in morte Alexandri. qui cuz
esset totius mūdi dominus diuitijs plenus
libidinosus. ⁊ eius in vase aureo fuissent
reposita philosophi cōuenerūt. Unus igi-
tur volēs ostēdere dominum suum fuisse

vanū ait. Heri istinō sufficiebat tot⁹ mundus hodie parua sepultura est cōtentus Alius volēs ostēdere esse tanum aurū & argentum cōgregatū ait. Heri iste faciebat thesaurū de auro hodie aurum thesaurum facit de ipso. Alius volens ostendere vanū esse corpus delicijs nutrire dixit. Heri iste nutriebat corpus suū diuersis delicijs: hodie vero comeditur a vermibus infinitis. ¶ Secūdo xp̄s īdūcebat istā mulierē & nos cū ipsa: ad desiderandū amorē dei cū ait. Qui autez biberit ex aqua quā ego do nō sitiet in eternum. Augu. Qui biberit de paradisi fluuio cui⁹ gutta maior est occeano: restat vt in eo sitis penit⁹ extincta sit. Hui⁹ fluuij paradisi vnā guttam perceperat Paul⁹. & statim extinxit in eo omnem superbiam ita qō ferocem lupum mutauit in agnum mansuetū. perceperat Matheus. & mox extinxit in eo omnem auariciam ita q̄ raptorem conuertit in cōemptorem. Nam qui prius rapiebat aliena: postmodū cōtempsit propria. perceperat magdalena. & mox extinxit in ipsa omnes luxuriam. ita q̄ corniculā nigerrimam conuertit in columbā candidaz. Tertio inducebat iam & non in ipsa ad sui cognitionē. Gradatim autē ista mulier surrexit ad christi cognitioem. Naz primo dixit eū esse vnius veri dei cultorē. In hoc q̄ dixit eū iudeū esse & hoc fuit magnū Deinde ip̄m dixit esse prophetā: & hoc fuit maius. Tandē & dixit et credidit ipsum esse xp̄m. & hoc fuit maximum. Per quod datur intelligi q̄ debemus incipere a minimo: & paulatim ascendere ad maiora. Iste gradus significat Marc.xiij. vbi dr. Ultro eñ terra fructicat herbam primū. deinde spicam. deinde plenū frumentū in spica. Hoc est secundum gio. timorē penitētiā et charitatem. Illi qui generant herbam. i. timorez sunt incipientes qui debent incipere a timore. Sic enim herba est principium spice: sic timor dei est principium nouę vite. Prouer. j. Timor dei principiū sapiētię. Illi qui generant spicē. i. penitētiā durā sunt proficientes. qui sicut fuerunt delectati in peccatis sic dicunt se affligere in penitētia & lamentis. Job.xlj. Ipse me reprehendo & ago penitētiam in fauilla et cinere. Illi qui producunt plenum frumentū in spica. id est charitatem & bonorū operum plenitudinem sunt perfecti qui habent charitatē dei & primi. Ot sicut dicit Rom.xiij. Plenitudo legis est dilectio.

46 ¶ Eadē sexta feria.iij. hebdo.xl.

Sermo secundus.

Omnis q̄ biberit ex aqua hac sitiet iterum. Ponit dominus hic tres differētias aquarum. Una est que facit sitim cum dicit omnis qui bibe. ex aqua hac sitiet iterum. Secunda est que sitim extinguit cum dixit. Qui autem biberit ex hac aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum. Tertia est que in vita eterna fluit: cum subdit. Sz aqua quam ego dabo fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam Prima aqua significat amorem mundi. scilicet amorem diuitiarum, deliciarū & honorū. Et ideo istam aquam que sitim non extinguit sed facit nullus debet appetere cum sit turbida & amara. Hiere.ij. Quid tibi & vie egypti vt bibas aquā turbidam? Superbus enim habet cor turbidum pre cōtinua indignatione & ptentiosa emulatione. Prouerb.xiij. Inter superbos semper iurgia sunt. ps. Tāge mōtes & fumigabūt. Auarus semper habet cor turbidū pre nimia tristitia & sollicitudine. Eccle.xlij. In tribulatione erit super mensam suam. Hiere.xlv. Turbati sunt in mare pre sollicitudine de scere nō poterūt. Libidinosus habet cor turbidū pre nimia concupiscentia et fernore. Job.xxxj. Ignis est vsq; ad consummationem denorās & omnia eradicans germina.

¶ Non solum autem ista aqua est turbida per effectū sed etiam in seipsa. Aqua vero turbida non est apta ad bibendum: cum sit amara nec ad speculandum cum sit tubulenta. nec ad lauandum cuz sit immunda. Amor mūdi eodē modo est aptus ad bibendum quia est amarus. Facit enim amaritudinē in conscientia. prouerbior. v. Nouissimus illius amara quasi absinthium. Et tā dē faciet amaritudine in pena, Esa.xxiij. Amara erit potatio bibēti

bus illam. Similiter amor mūdi non est aptus ad speculandum: cum sit turbulētus. nō enim possumus ibi specaleri deuz per contemplationez, nec peccata nostra per contritionem. Legitur in vitispatruz quod cum quidam frater cor plenum anxietatibus ꝛ tribulationibus haberet, et more solito deum contemplari non posset, quidam sanctus pater ad quendam fontem duxit eum. et cum aquam cū quodaz baculo ꝑturbasset dixit vt respiceret si faciem suam videret: ꝛ cum non posset videre expectauit quousq; aqua clarificata fuit: ꝛ tūc vidit. Applicatio huius exēpli plana est, similiter amor mundi nō est aptus ad lauandū: cū sit immūd⁹. Si q̄s ergo habet cor immundū ꝛ illud vult lauare cū amore mūdi, magis se inq̄nabit. Unde Ambro. in lib. de virginibus pictagorā reprehēdit dicēs. Pictagoras post quā cubitū ierat tibicinē iubebat molliora canere vt anxia curꝫ secularib⁹ corda mulceret. Sz ille facit sicut is q̄ laterē lauat. secularia secularib⁹ frustra cupiebat abolere. Magꝫ enim liuiebat se luto q̄ remediuz a voluptate q̄rebat. Aug. Quisquis es q̄ es i mūdo ad te venit qui fecit ꝛ nundum vt eripiat te de mūdo: ꝙ si forte aliqua delectatione te retinet mūdus: semper vis esse immūdus. Secūda aqua est que sitim extinguit: ꝛ ista est amor spiritussancti qui extinguit amorem diuitiarum, deliciarum, ꝛ hominū. Hoc figuratum est idicū. xiiij. In sampsone. De quo dicit ꝙ spiritus domini irruit in eum ꝛ sic leonē iterfecit: ꝛ philisteos expugnauit: ꝛ vincula rupit. Per leonē intelligitur superbia. Per philisteos qui interpretātur cadentes intelligitur auaritia. Sicut em̄ dicitur. Prouer. xj. Qui cōfidit in diuitijs suis corruet. Per vincula intelligitur carnalis concupissentia. ¶

¶ Quādo igit̄ amor spiritussancti aduenit supbiā expellit: auariciā occidit: ꝯcupiscētiā extollit. Ista aqua est cōtraria superiori. Est em̄ dulcis ad bibendū. Eccl. xxiiij. Qui bibūt me adhuc sitiēt. Est clara ad speculandum. ij. Cor. iij. Nos aūt reuelata facie gloriā dei speculātes. Est mūda ad lauādū. Ezechie. xxxvj. Effundam sup vos aquam mundam. et mundabimini ab omnibus inquinamētis vestris. Spiritus enim sanctus quoddā lixiuiū in corde hominis generat ꝑ quod omnia peccata lauat. In quo quidē lixiuio ponit lachrymas ꝑ aqua que habēt peccata lauare. p̄s. Lauabo ꝑ singulas noces lectū meum ꝛc. Ponit memoriam mortis ꝑ cinere: q̄ sil̄r habet animā a peccatis mūdare. Eccl. vij. Memorare nouissima tua, ꝛ in eternū nō peccabis. Ponit amorem celestem pro igne: qui ipsum lixiuium inflāmet. Lixiuium enim frigidū non bene lauat: sed calidū optime lauat. Quando igitur lachryme nostre ꝛ memoriam mortis ab igne diuini amoris inflāmantur: tunc omnis macula ꝛ rubigo peccati tollitur. Luce. vij. Dimissa sunt ei peccata multa quoniaz dilexit multum. Ubi dicit Glo. Incendit plene peccati rubiginē q̄ ardet valide per amoris ignez. Qui igitur in tali lixiuio abluitur quantūcūq; fuerit niger alb⁹ efficietur. p̄s. Lauabis me ꝛ super niuē dealbabor. Esa. j. Si fuerint pctā vestra vt coccinū. q̄si nix dealbabunt. Istud patet de quadam muliere de qua legitur in vitispatrum. Que cum per ciuitatem cum nimia ambitione procederet ep̄s quidaz sanctus eā vidēs ad terrā corruit ꝛ amarissime flere cepit. Et cū interrogaretur cur fleret. Respondit. Fleo qr ista mulier plus sollicita est placere mūdo quam ego deo. Cū igitur episcopus domum redisset pro ea orauit cuius dominus preces exaudiuit. Sequēti autem nocte visum est sibi quod quedam cornicula nigerrima ad eum veniret. quā ille accepiēs in aquam demersit ꝛ statim in columbam cādidā conuersa fuit. Sequenti igitur mane illa mulier tota in lachrymis resoluta ad pedes ei⁹ ꝓcidit. q̄ prius fuerat peccando nigerrima: postmodū in lachrymis baptizata tota facta est cadida. Istam autē aquam spirituales deus nobis gratis dare promittit. Esa. lv. Omnes sitiētes venite ad aquas. ꝛ q̄ non habetis argentū properate. emite. ꝛ comedite. Si ergo aliquis istam aquam non habet culpa est ipsius non recipiētis ꝛ nō dei offerētis. Si enim offero tibi ciphum aque frigide ꝛ tu non vis os aperire. si porrigo tibi rosam et non vis eam

accipere: si sol ad fenestrā verberat ⁊ tu tenes eā clausam: si pulso ad hostiū ⁊ non vis mihi aperire: tua culpa est ⁊ non mea. Deus aquā sue gratie nobis infundit ⁊ nos os cordis claudim⁹ rosaz gratie sue nobis porrigit et nos accipere negligimus radiū sue gr̄e nobis mittit: et nos voluntatē nostram reserare contennimus. Ad hostiū nostri cordis pulsat et nos sibi aperire dissimulamus. D

¶ Tertia aqua est q̄ in vitā eternā fluit q̄ ad instar fluuij ibi dat̄ qr̄ scti ibi habēt i maxia plenitudine abūdātiā spiritussancti. Apoc. vlt. Ostēdi enim flumē aque viue, Aliter enim cōmunicat aquam suam puteus aliter fons, aliter fluuius. Pute⁹ em̄ habet aquam absconditā ⁊ cum labore hauritur, fons vero habet aquā patentem ⁊ haurit̄ sine labore tamen nō diffundit in magna plenitudine. Fluui⁹ vero habet aquaz patentem ⁊ de facili hauritur: ⁊ in magna plenitudine se diffundit. Gratia igitur dei est ad instar putei peccatoribus quia est eis abscondita cū nō sint digni ⁊ opz quod cuz multo laborei penitentie eam hauriant, est tamē ille labor modicus respectu gratie quam acquirunt. Ecclesia. ij. modicum laborauiꝫ inueni multam requiem bonis aūt ab instar fontis quia faciliter possunt haurire, sed tamen in presenti modicū possunt gustare. ps. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum. Beatis aūt datur ad instar fluuij, quia in maxima abundātia habent amorem spiritussancti. ps. Inebriabuntur ab vbertate domus tue.

49 ¶ Sabbato .iij. hebdomade .xl.

Sermo primus.

Oducūt ad iesum scribe ⁊ pharisei mulierem in adulterio deprehensam. Joā. viij. Isti scribe ⁊ parisei sepe voluerunt iesum capere in sermone vt ipsuz infamarent ⁊ contra eum populum prouocarent, sicut patet i isto euangelio in quo quidem ponuntur tres differentie personarum scilicet pharisei, christus, ⁊ mulier in adulterio deprehensa. In phariseis quidem duo fuerunt scilicet subdolosa adulatio falax interrogatio, subdolosa adulatio fuit in hoc quod magistrū eū vocauerūt. Chry. magistrū eum vocauerunt vt quasi honoratus sui secretū cordis simpliciter eis aperiret hic est enim hypocritarum pria potentia simulata laudatio. Istam autē laudē magisterij christus recipiebat a discipulis. Joan. xiij. Vos vocatis me i magister ⁊ dn̄e, ⁊ bene dicitis, sum etenim. quia sciebat quod eum sic vocabant causa honorādi, ab istis tamen recipere noluit sciens quod eum sic appellabāt causa temptandi. A

¶ Adulatores enim sunt scorpiones ⁊ apes: Scorpio em̄ facie applaudit. sz cauda pungit, apes mel portant in ore sz pūgūt a posteriore pte, sic tales in facie laudāt in absentia vituperāt, sunt eniz sicut syrene q̄ sunt pisces marini qui habent faciē mulieris sicut dicit glosa. super illud Esa. xiij. Syrene i delubris voluptatis que ita dulciter cātant qd̄ nautas dormire faciunt ⁊ sic naufragium patiuntur, sed sapientes naute aures claudūt, ⁊ sic periculū euadunt: sic etiam contra tales adulatores sapiētes debent claudere aures ⁊ non eos audire. Hiero. Nos ad patriam festinantes mortiferos syrenarum cantus debemus aure surda trāsire. B

¶ Nullus enim in hoc mundo dz velle laudari, respiciendo ad vitam suam presentem, futurā. ⁊ preteritā, si enim respicit ad vitā preteritā inuenit se multa cōmisisse de quibus debet erubescere. Roma. vj. Quem ergo fructum tunc habuistis in illis in quib⁹ nūc erubescitis? Si respicit ad vitam presentem inuenit se esse loco exilij, de quo multum debet dolere. ps. Heu me quia incolatus meus prolongatus est: ecce exilium, habitaui cum habitantibus cedar multū: ecce periculum qui habitant cum hominibus tenebrosis. Si respicit ad vitā futuram inueniet super se dei iudicia de quibus multum debet timere. ps. A iudicijs em̄ tuis timui. Nullus ergo in hac vita debet velle laudari postq̄ habet causam tanti ruboris, doloris, ⁊ timoris, illi autez q̄ sunt in patria secure possunt laudari cum nec de preterito habeant de quo debeant

erubescere cū sint in omnimoda sanctitate, nec de presenti vnde debeant dolere cū sint in plena iocunditate: nec de futuro vnde debeant timere cū sint in eterna iocunditate ⁊ securitate. Secūdo in phariseis fuit fallax interrogatio cū dicitur. Magister hec mulier mō deprehensa est in adulterio hoc autem dicebant vti eū possent accusare. C

¶ In christo fuit veritas doctrine mansuetudo misericordie, ⁊ rectitudo iustitie iuxta illud. ps. Propter veritatē ⁊ mā suetudinē ⁊c. Cogitauerunt igitur pharisei ⁊ dixerūt intra se aut ipse dicet quod ista mulier debet lapidari aut quod nō debz aut omnino tacebit, Si ipse dixerit quod ista mulier debet lapidari, tunc eū deridebimus qđ non habet mansuetudinez misericordie quā ipse predicat propter qđ etiam a populo adamatur: si dixerit qđ nō debeat lapidari: sed dimitti tunc dicemus qđ non habet rectitudinem iusticie ⁊ accusabimus eū quod hostis est legis ⁊ contrariꝰ moysi ⁊ deo actori legis, et ideo est potius cum adultera lapidādꝰ. Si autē tacebit omnino tunc sibi imponemus quod non habet veritatē doctrine sed propter timorem humanū ipsam veritatē predicare formidat: sed christus sic respondit quod de nullo istorū deprehendi potuit sicut infra dicetur. D

¶ In ipso autē fuerunt duo. Primo nature discretio in eo quod digito scribebat in terram. Per digitū intelligitur discretio, iudex ergo qñ audit accusantes non debet sententiā statim dare sz discutere. ⁊ ea q̄ audit debet in corde scribere. i. discrete inquirere. ⁊ que agēda sint videre Unde dicit glo. Decet vos auditis alienis malis nō temere iudicare sed digito discretionis priꝰ vosipsos discutere seu discurrere. Ad hoc autē quod iudex discrete iudicet debet seruare illud quod dicitur Daniel. v. Numerauit appēdit. ⁊ diuisit. Debet em̄ culpas numeratim inquirere inquisitas i statera sui iudicij pōderare: pōderatas diuisim punire. Non em̄ debet culpas equaliter punire sz diuisim quia leues debet punire leuiter mediocres mediocriter, ⁊ graues grauiter. Qđ aūt xp̄s i terra scriberet. Amb. dr qđ scribebat in terra: terra terram accusat, Aug. dicit qđ scribebat illud quod postea voce expressit, qui sine peccato est vestrum primus in eam lapidē mittat. ⁊c. Glo. dicit quod scribebat eorum peccata que illi legebant ⁊ pre verecundia exierūt. Chry. dicit quod scribebat in terraz, absolue hos viros abdicatos. i. apte cōdēnatos. Pharisei em̄ ⁊ ista mulier erant in duobꝰ similes ⁊ in duobꝰ dissimiles, similes erāt in nature fragilitate: ⁊ quātū ad hoc conuenit prima scriptura, scz terra terrā accusat. Et in peccatorum multitudine, ⁊ quantum ad hoc conuenit secūda scriptura. s. qui sine peccato est vestrū primus in eam lapidem mittat. q. d. si ista est peccatrix ⁊ vos similiter estis peccatores Dissimiles aūt erant quia peccata eorum coram deo erāt scripta, peccata autem istius mulieris per contritionez erāt deleta, ⁊ ideo cōuenit alia scriptura qua peccata eorum ⁊ non istius scribebat. Illi etiam scripti erant in terra infernali. hec autē propter penitentiam iam scripta erāt in terra celesti: ⁊ quantuz ad hoc conuenit illa scriptura qua scripsit terra absorbe hos viros abdicatos. Nomina em̄ pctōrum scripta sunt in terra interna li. Hier. xvij. Recedētes a te in terrā scribentur quia dereliquerunt venaz aquarum viuentium dominum. E

¶ Nomina autē sanctorum deus in quatuor locis scripsit. s. i palatio suo scripsit vt nūquā possint reprobari. Luc. x. Gaudete quia nomina vestra scriptura sunt i celis. In libro suo vt nūquā possint falsificari. ps. In libro tuo omnes scribēt. In manibus suis vt nunquā possint obliuioni tradi. Esa. xlix. In manibus meis scripsi te ⁊c. In corde suo vt nunquā possint non amari. ij. Corinth. iij. Epistola Estis christi scripta non attramento sed spiritu dei viui. Secundo in christo fuit iusta diffinitio cum ait. Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat. In hoc quod christus seruauit rectitudinem sue iusticie. Unde dicit gl. si lex iubet puniri reos non tamē semp̄ similiter puniendos. Ecce plena iusticia vt mala iustus puniat. Illi ergo vel ream dimittant vel cum ea penam subeant oporte.

Seruauit etiam manſuetudinē ſue miſe-
ricordie cū dixit. Nemo te cōdēnauit mu-
lier: nec ego te cōdēnabo. Seruauit etiaꝫ
veritatem doctrine: de qua dicit. Mat.ix.
Miſericordiā volo ⁊ non ſacrificium. ℣
℣ In mulierē aūt duo fuerūt. Primo tho-
ri maritalis violatio, ideo adulteriū ſu-
cupat: ⁊ tō lapidanda erat, quare autem
debebat lapidari vxor que fornicaꝫ ma-
gis q̄ vir, tres cauſe ponunt. Eccli.xxiij.
Primo qz contra legē dei fecit. Secūdo
qz fidē ſuā non ſeruauit. Tertio qz viro
ſuo heredes extraneos acq̄ſiuit. Uñ ꝺ⁹
ibidē, ſic mulier oſa ſi relinquens virū ſuū
⁊ ſtatuēs hereditatē cū alieno matrimo-
nio. Primo etiā in lege altiſſimi incredi-
bilis fuit. Scōo virū ſuū dereliquit. Ter-
tio in adulterio fornicata eſt ⁊ ex alieno
viro filios ſibi ſtatuit. ℣

Aug. aūt in enchiridion aliter reſpōdet
⁊ dicit q̄ mulier habet quatuor retrahē-
tia a peccato fornicationis: ⁊ vir tantum
vnū, ⁊ ideo maioꝛi pena eſt obnoxia q̄ha-
bet plura retrahētia. Primū eſt diligens
cuſtodia viri. Uiri cū cuſtodiūt vxores
⁊ non vxores viros. Eccli.xxv. Si nō am-
bulauerit mulier ad manum tuā confun-
det te in cōſpectu inimicorū tuorū. Scōz
eſt verecundia ⁊ confuſio mūdi qz maioꝛ
eſt cōfuſio mulieri qñ fornicaꝫ q̄ viro ſi
fornicatus fuerit. Prouer.xij. Putredo i
oſſibus eius que cōfuſiōe res dignas ge-
rit. Tertiū eſt terꝛoꝛ legū, legem diuina
⁊ humana iubet puniendā mulierē forni-
cariā ⁊ nō virū fornicatū. Unde dicit hic
in lege moyſi mādauit nobis hmōi la-
pidare. Quartū eſt timoꝛ dei q̄ debet eā
retrahere a petō. Prouer.xv. per timoꝛē
dñi declināt oia a malo, ⁊ illud ſolū ſicut
dicit Aug. viros retrahit: non eiā timent
vxoris cuſtodiā, nec mundi verecundiā,
nec legū aliquā penā: timent aūt deū of-
fenſam. Scipo in muliere fuit dei magna
miſeratio q̄ nulli ſibi penitentiā mentiꝛi
ſz tñ ei dixit vade ⁊ amplius noli peccare.
℣ ℣ Uidit eiā ipſam hꝰe cōtritionē tā-
tā que ad ſatiſfactionē ſufficiebat. Aliter
eiā nō ſufficit q̄ ꝺs petā dimittat niſi ſa-
tiſfaciat, ſicut oſtendit Greg. in paſto. 2
tria exempla. ℣

℣ Primū exemplū eſt qz ſi ꝺs literis vel
inſtrumētis falſum ſcripſerit ⁊ nō ſufficit
q̄ viteriꝰ nō ſcribat, niſi etiā q̄ malū ſcri-
ptum deleat: petā aūt noſtra cōtra deo
ſcripta. ſunt Ezech.xviij. Peccā iuda ſcri-
ptum eſt ſtilo ferreo in vngue adamantī
non ergo ſufficit vt quis amplius nō
peccet niſi quod male fecerit per cōtritio
nē ⁊ lachrymas lauet talis eiā ſcriptura
nō poteſt melius lauari q̄ per aquā la-
chrymarum. ꝑs. Lauabo ſingulas no-
ctes lectū meū. ꝛc. Scōm exemplū eſt qꝫ
quis alicui blaſphemias dixerit, nō ſuffi-
cit q̄ viterius nō dicat niſi de his que ma-
ledixit ſatiſfaciat. Quādo igit quis pec⁹
cat cūe deū blaſphemat Roma. iij. Nos
inquit dei per vos blaſphemaꝫ ⁊ non ergo
ſufficit vt ab hūjs peccatoꝛ blaſphemijs
abſtineat, niſi de his q̄ fecerit coram deo
ſe reprehēdat ⁊ penitētiā agat. Job.xlij.
Idcirco ipſe me reprehendo ⁊ ago peni-
tentiā in fauilla ⁊ cinere. Tertiū exem-
plum, eſt qz debitoꝛ non abſoluitur a de-
bitis q̄ cōtraxit p eo q̄ alia nō multiplis
cat nili ea q̄ ꝓtraxerit perſoluat. Quādo
aūt peccamus dei debitores ſumus: ab
his ergo petītū debitis abſolui nō ſu-
mus p eo q̄ alia petā non multiplicamꝰ
niſi de his q̄ cōtradiximus deo digne ſa
tiſfaciamꝰ ab iſtis debitis quotidie abſo
ſolui petimus cū in oratione dñica dici-
mus. Et dimitte nobis debita noſtra ſicut
⁊ nos dimittimus debitoribus noſtris.
ſo ℣ Eodem ſabbato tertie hebdome
de.xl. Sermo ſecundus.

Eſus autē in-
clinans ſe deoꝛſum digito
ſcribebat in terra. Inclina
tio iſta ſignificat eius hu-
militatem qua tantum ſe
inclinauit q̄ in vterū virginis deſcendit:
inclinando aūt ſe in terraz ſcripſit. per
terram ſignificatur virgo. Maria q̄ ſic
fructifera fuit q̄ illū fructum protulit. de
quo dicitur Eſa.xlv. Aperiatur terra. et
germinet ſaluatoꝛē. An iſta terra chriſtus
ſcripſit qñ matrē ſuā oibus donis ⁊ vir-
tutibus dotauit ⁊ adornauit. In verbis
igit hmōi tria notant. Primo oſtendit
de filio ꝙte fuerit humilitatis, cū ꝺ⁹. Je
ſus aūt inclinauit ſe deoꝛſum intelligitur de ſede

patris in mundū. Scdo ostendit de matre quāte fuerit excellētie ⁊ dignitatis cū dicit. Digito scribebat. Tertio ostendit de ipsa matre q̄te fuerit cōstantie ⁊ firmitatis in eo ꝙ terra vocatur. A

¶ Circa eius inclinationē. i. eius humilitatē qua in vterū virginis descēdit. Notandū ꝙ tūc xp̄s magis inferiꝰ se inclinauit q̄ inclinare potuit, iō signāter dicit, inclinās se deorsum. Natura q̄dā diuina super oīa est: infra autē diuinā angelica infra angelicā natura humana: infra natura humanā est pena: infra penā est culpa siue pctm̄: infra vero pctm̄ est nihil: qr omnibus rebus infimis: pctm̄ infimū locū tz. Inquātū igit xp̄s in vterū virginis se īclinauit ⁊ naturā passibilē assumpsit Inclinauit intantū naturā diuinā ꝙ īfra seipsum exinaniuit. Phil. ii. Qui cū i forma dei eēt nō rapinā arbitratꝰ est esse se equalē deo: sed semetip̄m exinaniuit formam serui accipiēs. Inclinauit se īfra naturā angelicā qr paulominus ab angelis minoratus est. ps. Minuisti eū paulominus ab angelis ⁊c. Inclinauit se infra naturā hūanā qr opprobriū hoīm factus. ps. Ego sum vermis ⁊ nō hō: opprobriū hoīm ⁊ abiectio plebis. Esa. liij. Nō est em̄ species neq; decor ⁊ vidimus eū: ⁊ nō erat aspectus ei. Inclinauit se tandē vsq; ad penā qr pp nos vulneratus est. Esai. liij. Vulneratꝰ est pp iniq̄tates nr̄as: attritus est ꝓpter scelera nr̄a. Usq; ad culpā siue pctm̄ se nō inclinauit: qr deꝰ erat in quē pctm̄ cadere non poterat. Debuit ēt eē sine pctō q̄ oīa venerat auferre pctā B ¶. Scdo ostēdit de matre quāte fuerit excellētie ⁊ dignitatis in eo ꝙ scripta fuit tota em̄ trinitas in ea scripsit: nā pr̄ in ea scripsit suā potētiā. filiꝰ suā sapiaz spūsctūs suā bonitatē ⁊ miaz, ⁊ sic pater fecit eā potentē, ad adiuuandū: filius fecit eā sapiētē, ad aduocandū: spūsctūs fecit eā clemētē ad miserādū. prio pr̄ fecit potētē ad iuuādū. Eccl. xxiiij. In hierusalē potestas mea. Est em̄ tā potēs effecta ꝙ p̄t nos adiuuare in vita i morte, ⁊ post mortē. Si em̄ q̄s hr̄et amicū q̄ posset eū iuuare in vita esset bonus: si hr̄et aliū q̄ posset iuuare in morte esset melior: si vero haberet aliū q̄ posset iuuare post mortē: iste esset optimus. C

¶ Beata igit virgo i isto triplici statu adiuuare nos pōt. vñ cāntat ecclia. Maria mater gr̄e, mr̄ mie: tu nos ab hoste ꝓtege, ⁊ hora mortis suscipe. Prio q̄dē adiuuat i vita: in pñti etem̄ vita q̄dā sunt iusti ⁊ quidā pctōres iustos adiuuat qr conseruat in eis dei gr̄am: iō dr̄ mater gr̄e. Pctōres adiuuat: qr impetrat eis diuinā miam: iō subdit mater misericordie. Secūdo adiuuat in morte: qr tūc a diabolo nos defendit: diabolꝰ em̄ est tāte audacie ꝙ nō tm̄ ad pctōres, sz etiā ad viros sctōs qui moriunt venit, volēs scire si aliquodius i eis habeat: sicut venit ad mortē sancti Martini: sz beata virgo quando moriūtur aliqui sui deuoti, ad eos venit, ⁊ a demonibꝰ eos ꝓtegit ⁊ defendit: iō dr̄. Tu nos ab hoste ꝓtege. Tertio adiuuat etiaz post mortē, qñ em̄ aliq̄ sancti viri moriunt, tūc angeli veniūt ⁊ aīas eorū deducūt in celū, sz qñ moriunt aliq̄ deuoti btē Marie v̄ginis ipsa ad eos venit ⁊ eoꝝ aīas suscipit ⁊ i celū deducit iō subdit. ⁊ hora mortis suscipe. Scdo filiꝰ eaz facit sapientē ad aduocandum: vñ significata est p illā mulierē sapientissimam. de qua dr̄. ij. Reg. xiiij. Misit ioab thecnō ⁊ tulit inde mulierē sapiētem que ꝓ absalone apud dauid aduocauit allegās gn̄alem infirmitatē dicens. Oēs morimur, ⁊ quasi aque dilabimur super teram que nō reuertunt vbi btā v̄go allegat, prio humane miserie generalitatē: qr oēs moriuntur. Secundo continuitatem, qr quasi aque dilabunt: Tertio irreuocabilitatē ꝙ nō reuertunt: hō em̄ est spūs vadēs ⁊ non rediēs: hz em̄ ista aduocata oīa illa bona q̄ in bono aduocato req̄runtur: bonꝰ em̄ aduocatꝰ tria debet habere bonā diligētiā vt sit valde sollicitus in promouendo cām suā: qr si negligens esset cito succumberet sz si esset sollicitus ⁊ parum esset iurisperitus nō esset bonus aduocatus: ideo opz vt preter diligētiā habeat etiā magnā sapientiā: sz si sollicitus esset ⁊ peritus ⁊ regi ante quē aduocaret ⁊ toti familie sue esset odiosus: non esset ydoneus aduocatus: ⁊ ideo oportet ꝙ corā rege ⁊ familia sua habeat gr̄am. D

¶ Ille igit optimus est aduocatꝰ q̄ ha-

bet magnā diligentiā magnā sapiētiam ⁊ magnā gratiā: ista tria hꝫ nostra aduocata sicut Dauid in spū sancto preuidēs dixit. Astitit regina a dextris tuis: ecce q̄ta diligētia non em̄ ad horā recedit sꝫ a dextris filij semper assistit ⁊ pro peccatoribus intercedit. In vestitu deaurato: ecce quāta sapiētia. Per aurū em̄ in sacra scriptura diuina sapiētia significat. Alij em̄ sancti habuerūt aurū: id est sapiētiaꝫ diuina in sed nullus vestitus fuit auro vt virgo beata ideo dicitur in vesti. deau. Tūc em̄ diuina sapiētia ipsaꝫ vestiuit qñ nouem mēsibus in vtero eius habitauit. hinc etiam colligendum est quāta sapiētia cor eius resplenduit quando diuina sapientia nouem mensibus in eius vtero habitauit: ista est illa mulier de qua dicitur. Apoca.xij. Signum magnum apparuit in celo, mulier amicta sole. Tūc em̄ amicta sole fuit quando sol iusticie in ea descendit. Circumamicta varietate ecce quāta gratia corā rege ⁊ sua familia. In tantu est enim toti celesti curie gratiosa quod omnes eam circundant: nā in celo quot sunt ordines tot sūt varietates. Iste varietates tanquā domicelle eam circūdant ⁊ tanquam dñam ⁊ reginā eā semper associant: iō cātat ecclesia: sicut dies verni circundabant eā flores rosarū. i. omnes societates martyrū: ⁊ lilia cōual. i. omnes societates angelorū confessorꝝ. ⁊ virginū. Tertio spūssanctus fecit eam clementē ad miserandum. Sunt em̄ quidam sancti in celo qui qñ rogant sequūtur informationē sue conscientie: ⁊ ideo qñq; deū rogare nolunt qꝛ habēt cōsciētiā ꝙ illi nō sunt digni exaudiri. Alij sancti sunt q̄ qñ rogant sequunt rectitudinē diuine iustitie. Et iō si rogant ⁊ sciunt ꝙ diuine iustitie hoc nō cōpetit rogare non audent. Beata autē virgo nō respicit ad cōsciētiā nec ad iustitiā, sꝫ ad miam: acsi dicat: teneāt se ad suas cōscientias: qui volūt respiciant ad dei iustitiam, ego me semper tenebo ad misericordiam. E

¶ Propter istā miaꝫ tam excellentē ipsa dt de seipsa. Eccl.xxiiij. Quasi oliua speciosa in cāpis. Ex quo habet ꝙ ipsā habet miam excedētē cōgruentē ⁊ patētē. Excedentē quidē per hoc quod dicit, oliua. Sicut em̄ oleum omnibus liquoribus eminet: sic mia eiꝰ omnibꝰ sanctorum misericordijs preeminet ⁊ illas excellit. Uñ illud quod dicit. Eccli.xviij. De dño potest dici etiā de dña, miseratio hominis circa proximū suū. Mia autē domini super omnē carnē. Habet etiam miam congruentē. ideo dicit. Speciosa. Tūc ei dr speciosa quādo in tēpore necessitatis et tribulationis impēdit: iuxta illud Eccl. xxxv. Speciosa misericordia in tempore tribulationis. Istā miam cōgruentē in tēpore tribulationis beata virgo impēdit ⁊ subuenit. Ideo vocat luna ⁊ lucet in nocte qꝛ ipsa impendit lucē cōsolationis in tribulatione. Habet etiā miam patentē: ideo dicit Oliua in cāpis nō in ortis. Ad oliuas quidē ortorū nō oēs possunt accedere: ad oliuas autē cāporū oēs pñt ire. Quidā sancti videntur esse oliue orti celi: qꝛ mias suas nobis clausas tenent, quia digni non sumus. Beata autē virgo est sicut oliua in campis: quia eius misericordia est communis. Uñ dicit Bern. De plenitudine eiꝰ capiunt vniuersi: egri curationē: tristes consolationē: peccatores veniā: iusti gratiā: angeli letitiā: filiꝰ hominis humane carnis substantiā: tota trinitas gloriā, ita vt non sit qui se abscondat a calore eius. Tertio fuit maria multe ꝯstantie ⁊ firmitatis: qd ostendit i hoc ꝙ terra vocat. Eccl.v. Gñatio preterit ⁊ gñatio aduenit: terra autē in eternū stat. Nam in passione xp̄i gñatio apl̄orꝝ p̄terijt qꝛ fidē amisit: sꝫ in resurrectione aduenit: qꝛ tūc eam recuperauit. Sꝫ terra. i. beata virgo cadere non potuit. F

¶ Ceciderūt quidē apl̄i in passiōe xp̄i a fide, a gr̄a, a societate xp̄i, qꝛ ip̄m solū reliquerunt. Sed beata v̄go a fide cadere nō potuit: qꝛ i altitudie sapie diuine erat fundata. p̄s. Fūdamēta eiꝰ in montibus sanctis. Iō significat ꝑ stellā maris q̄ ceteris stellis occidētibus illa non occidit: sic et beata v̄go ceteris apostolis cadētibus, ip̄a cadere nō potuit. Secūdo cadere nō potuit a gratia: qꝛ septē columnis id est septē dōis spūssctī fuerat stabilita. Proū.ix. Sapiētia edificauit sibi domuꝫ excidit colūnas septē. Tertio non potuit cadere a societate xp̄i, qꝛ cruci eius fuit

semper

semper coniuncta. Johānis.xix. Stabat iuxta crucē ihesu mr ei⁹. Et sic firma fuit: ita q̄ nec a fide, nec a gratia, nec a societate xp̄i cadere potuit: iō ipsa dicit Ecclesiastici.xxiiij. Ab initio & ante secula creata sum, & vsq; ad futurum seculum &c.

¶ Dominica quarta quadragesime. Sermo primus.

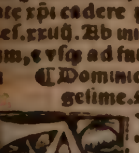

Bistici⁹ transmare galilee quod est tyberiadis. Johānis.vj. In p̄senti euangelio fit mētio de tribus generib⁹ personarum. s. de christo, de discipulis & de turbis. ¶ In christo fuerunt tres: scilicet magna clemētia: magna potentia & magna prouidentia. Clementia eius fuit in duob⁹. primo in hoc quod dicitur q̄ oculos subleuauit & turbā vidit. Beda q̄ subleuasse oculos iesus & venientē ad se multitudinem videre perhibetur diuine pietatis indiciū est: q̄ videlicet cunctos ad se venire querentibus gratia mīe celestis occurrere cōsueuit. ℬ

¶ Notandū autē q̄ duos deus oculos habet: scilicet oculū sapientie. Eccl.xxiij. Omnia videt oculus ei⁹. Et oculū misericordie. Sapiētie. iij. Gratia dei & mia ei⁹ in sctōs ei⁹: & respectꝰ in electos illi⁹. Illos duos oculos olim dei⁹ clausos tenebat. Et oculū sapie: q̄ nullū a fide eiecerat. Et oculū mie: q̄ nullū sibi reconciliare volebat. Job.xxx. Sto & non respicis me. s. oculo sapientie mutatus es mihi in crudelē: q̄ nō vides me oculo mie. Tandē aperuit deus oculū sapientie: q̄n indeorū pp̄ho legē dedit. Oculū aūt mie clausum tenebat q̄ nullum ad se recipiebat nō autē oculos amodo aperuit. Et oculū sapientie: p̄ quam nob⁹ viā ostendit. Et oculus mie: p̄ quē nos ad suam gloriā recipit ideo dicitur. Cum subleuasset oculos iesus. Secūdo ei⁹ clementia fuit in hoc q̄ de his que facturus erat tam familiariter cum suis discipulis cōferebat. Vñ dixit ad philippū. Unde ememus pa. vt mā. hi. &c. Xp̄s nāq; inter discipulos mō exhibebat se superiorem dicens Johan.xiij. Vos vocatis me dñe magister: & bñ dicit &c. Modo inferiorem. Luc.xxij. Ego aūt in medio vestrū sum: sicut qui ministrat. Mō equalem. Joh.xiij. Jam non dicam vos seruos sed amicos. ℭ

¶ In hoc dat exēplū platis gōsterit suos subditos aliqñ dñi se ostēdere tāq; superiores & hoc in officio correctiōis. Thiē. ij. Argue cū oīmperio, aliqñ tanq; inferiores: & hoc in humili sui reputatione. s. Thes.ij. Facti sumus paruuli in medio vestrū &c. Aliqñ tanq; equales: & hoc in amabili cōuersatione. Eccl.xxxij. Recte rē te posuerūt noli extolli, sz esto in illis quasi vnus ex illis. ℗

¶ In christo fuit magna potentia q̄ ostendit in duob⁹. primo in hoc q̄ quinq; panes sic multiplicauit q̄. v. milia hoim in de satiauit. Exceptis mulierib⁹ et puer. Sicut ꝛ. Mat.xiij. Et nihilomin⁹. xij. cophini supfuerūt: hoc em fuit potētie infinite. Multiplicabant aūt inter man⁹ xp̄i ipsi panes dū eos frāgeret. Inter man⁹ discipulo⁹: dū eos distribuerāt & iter dū tes edentiū dū eos ederēt. Illud aūt miraculū q̄die fit & th nemo mirat. Aug. Mai⁹ miraculū est gubernatio toti⁹ mūdi q̄ saturatio quinq; milia hoim de q̄nq; panibus: & tamē hoc nemo miratur. Illō mirantur homines non quia mai⁹ est: sz quia rarū est. Vñ cū multiplicat de paucis granis segetes, inde: multiplicauit in manibus suis quinq; panes. Plāe in xp̄i manibus erat. panes autem illi quinq; semina erant nō quidē terre mādata: sz ab eo q̄ terrā fecit multiplicata. ℰ

¶ Ideo notādū q̄ sunt q̄dā miracula q̄ hñt vtilitatē: sz nulla admirationē. q̄ ex vsu viluerūt: sicut est mandū gubernare: segetes ō terra p̄ducere: boies de muliere facere: & hmōi. Quedā sunt que hñt mirationē: sz nullā vtilitatē: sicut fūt miracula magoꝝ & antixp̄i: sicut est p̄ aerē volare: statuas facere loqui & hmōi. Quedā sunt que habent admirationem & aliq̄ tenuē vtilitatē: sed nullā necessitatē: sicut fūt miracula malorū xp̄ianorū q̄ dicunt. Mat.vij. Dñe dñe: nōne in nomine tuo p̄phetauim⁹. Nō em facūt illa vt in fideles puertant vel fideles in fide cōfirment: sz vt ipsi reputent Miracula autē

q̄ fecit xp̄s ⁊ alij sancti habent ammiratione: qr fiunt preter ordinē cursumq; nature. Et habēt vtilitatē qr fiūt ꝓpter cōsolationē indigētiū: ⁊ habent necessitātē qr fiunt qñ imminet necessitas fidei vel aliqd̄ periculū. Tale fuit miraculū xp̄i: habuit ei ammirationē. Uñ d̄r qd̄ illi homines cū vidissent ꝙ fecerat signū: dicebāt. Hic est vere ꝓpheta qui vēturus est in mūdū: habuit vtilitatē: qr quilq; milia hominū saturauit. Habuit necessitatē qr cū illi infideles essent ex multos ad fidē cōuertit. Scd̄o ostēdit potētiā suam in hoc qd̄ panes asperos. i. ordeaceos: l panes dulces ⁊ suaues conuertit. F

¶ Credendū est em̄ qd̄ nunq̄ fuerunt panes ⁊ pisces dulcioris saporis. Et ratio pōt esse. Quoniam aliquid fieri potest. aut ꝑ naturā aut ꝑ artem: aut ꝑ miraculū. Id autē qd̄ fit ꝑ naturā meliꝰ est i eodē genere ⁊ in eadē specie: q̄ illd̄ qd̄ fit ꝑ artificiū. Illud vero qd̄ fit ꝑ miraculū melius est, q̄ illud qd̄ fit per naturaz vel ꝑ artē. Uerbi gratia. Aurū alchimicū qd̄ fit per artificiū hoīs videtur esse preciosum sz aurū naturaliter radijs solaribꝰ in terrevisceribus generatū est preciosiꝰ. Si vere aliq̄s sanctꝰ miraculose aliquā materiam in aurū conuerteret: sicut fecit Johannes euangelista: illud aurū esset preciosissimū. Cū igit̄ isti panes fuerunt miraculose multiplicati: manifestū ē qd̄ fuerunt dulcioris saporis q̄ aliqui alij panes: qr isti panes ꝑtim fuerūt opꝰ nature inquantū grana naturalr̄ sunt producta. Et fuerunt opus artis: inquantuz grana fuerūt contrita ⁊ farina fermētata: ⁊ panes mō aliorū decocti. Fuerūt ēt opus gratie: inquantum miraculose fuerūt multiplicati. Tertio in xp̄o fuit magna prouidentia: in eo qd̄ precepit quod fragmēta ⁊ reliquias colligerent vt denuo pauperibus darent. G

¶ Notandū tamen quod sunt quedā reliquie dispergēde: sicut sunt reliquie peccatorū. i. mala cogitatio ⁊ delectatio que remanent aliquādo post peccatū. Esaie. xiiij. Perdaz babylonis nomē ⁊ reliq̄as ⁊ germē ⁊ ꝓgeniē. Nomina babylonica sunt verba lasciua. Germina sunt mala opa Reliq̄e sunt cogitationes male. Ista oīa sunt dispergēda. Alie sunt reliq̄e colligēde ⁊ conseruande, sicut sunt reliquie bonarū cogitationū psalmus. Reliquie cogitationis diem festum agent tibi. Reliquie cogitationū. i. ipse cogitatiōes: bone que relinquuntur post opus bonum. deo faciunt festum magnū. Uel reliquie cogitationū sunt somnia sanctorū virorū: que causant̄ ex cogitationibꝰ precedentibus: ⁊ ille reliquie faciunt deo magnum festum. Quia sicut d̄t Greg. Somnia sanctorū nō vacant a merito. Tertie reliquie sunt que sunt erogande, sicut sunt reliquie ciborum que sunt pauperibus erogande. Sed tamen de multis dicitur illud. ps. Saturati sunt filijs id est cū filijs suis. Et tamē reliquias nō dederunt: sz dimiserūt eas paruulis suis. H

¶ Scd̄o fit mentio de discipulis. Inter quos fuerūt tres differētie. Quorū q̄dā erant i fide adhuc tardi: sicut Philippꝰ qui respōdit. Ducentorū denariorū panes nō sufficiunt eis. Alij adhuc erant in fide imꝑfecti: sicut Andreas q̄ dixit. Est vnus puer hic ⁊c. Alij erāt deuoti ⁊ seduli: sicut alij discipuli qui panes a xp̄o receptos sollicite distribuebāt. Non est ergo mirandū si in aliqua religione aliqui inueniuntur tardi sicut sunt incipientes. Aliqui nondum perfecti, sicut sunt proficientes. Aliqui deuoti, sicut sunt perfectionem apprehendentes. I

¶ Tertio fit mentio de turbis in quibus tria fuerunt. Unū est humilis sessio. Unde dicitur. Discubuerunt ergo viri ⁊c. Per sessionē igit̄ corporis intelligit̄ q̄es mētis. Qui igit̄ vult a deo spūaliter pasci oportet ꝙ sedeat. i. a curis supfluis et anxietatibꝰ et perturbationibꝰ conquiescat. Hinc est ꝙ filij israel nō potuerūt pasci mānā celesti q̄diu fuerūt in egypto: ⁊ q̄diu farinā secum tulerunt: ⁊ q̄diu non transierūt mare egypti: qui ergo vult pasci manna celesti exeat de egypto, id est de tenebrositate pcti abijciat farinā egipti. i. occasiōes pcti: trāseat mare. i. turbationes ⁊ fluctuationes mūdi. Scd̄o in turbis fuit plena refectio: quod notatur cum dicitur. Cum autez impleti essent ⁊c. et signat celestem refectionem in qua sancti plene satiantur. K

¶ In inferno quidem est fames omnimoda et tanta q̄ pre nimia fame tantū pelles in eis remanebit. Thren.iij. Adhesit cutis eorū ossibus arui et facta est ꝯ̄ lignū: tanta q̄ fames intra cohas eorū cōclusa erit. Job.xviij. Inedia vastabit costas eorū: tanta q̄ linguas ꝓprias manducabūt. Apoc.j. Cōmanducaverūt linguas suas: tanta q̄ brachia sua devorabūt. Esaie.lvj. Unusquisq; brachia sua vorabit. In celo erit satietas plena. ps. Satiabor cū apparuerit glia tua: sz mūdo ē satietas semiplena. ps. Calix i mann dñi vini meri: ecce satietas cel plen⁹ mixto, ecce satietas mādi verū tamē fex ei⁹ nō ē exinanita ꝛc. ecce miseria ꝛ fames iferni. Tertio in turbis fuit devota laudatio, cū dicitur. Illi ergo homines cum vidissent signū qđ fecerat deus, dicebant: qz hic est vere propheta ꝛc. L

¶ Quādo igitur comedimus prius debet precedere benedictio: cū ōr. Accepit ergo Iesus panem ꝛc. et cū gratias egisset ꝛc. j. Thim.iij. Omnis creatura dei bona est ꝛ nihil rejiciendū quod cū gratiarum actione percipit: sanctificat enim per verbū dei ꝛ orationē. Deinde dz cōmunicari lectio. Aug. Cum accedatis ad mensam donec inde surgat sz qđ vobis fz confuetudinem legitur sine tumultu ꝛ cō tentione audite. Ultimo debet subsequi gratiarū actio. j. Cor.x. Sive manducatis sive bibitis: vel aliquid aliud facitis omnia in gloriam dei facite.

52 ¶ Cadē dñica quarta. xl. Serm. ij.

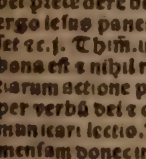

Accepit ergo Iesus panes ꝛ cuz gratias egisset distribuit discubentibus. Istud in euāgelio big in anno recitatur i ecclesia sz vltima dñica ab adventū: ꝛ hoc est ꝓpter finem euangelij vbi dicitur. Hic est vere propheta qui venturus est in mundū. Et in quarta dñica. xl. ꝛ hoc ꝓpter principiū euangelij: vbi dicitur. Erat autē ꝓximus pascha dies festus iudeorū. Vocatur autem ista dñica dupliciter: sz dñica de rosa, et dñica de panib⁹. Causa autē prime appellationis est: quia in hac die summ⁹ pontifex per vbez portat rosam auream muſco ꝛ balsamo intus plenam quam postmodum dat prefecto vrbis. Quare autem ista rosa portatur ratio tripler assignari potest. Una literalis, alia spiritualis: ꝛ tertia moralis. Ratio autē literalis ꝓout dicit Innocentius in sermone quodā, qđ corruptibile corp⁹ nostrū ex nimio labore ꝛ fatigatione defit cerct, n si ipsum ad recreatiōis remediū relevaret. Unde ōr. Interpone tuis intendū gaudia curis: nam qđ caret alterna requie durabile nō est. Ush ꝛ sanctus Antonius post longū laborē solitus erat dare aliquā recreationē: ꝛ cum hoc cuidā sagittario displiciuisset, docuit cuz sc̄ūs Antoni⁹ p arc⁹ nimiā extensionē q̄ oportet interdum laxare vigorē. Ecclesia igit populū ieiunijs fatigatū: triplici remedio nititur hodie relevare. Primo verbo letificante: ois enim q̄ sunt in hodierna missa rā in introitu q̄ in epla q̄ in toto officio ⁹ gaudiosa: ꝛ ideo eos qui in penitentia laborant fortificant: qz delectatio fortificat operationem vt ōr. in ꝛ hic. Scdo cibo cōfortante: sicut patet in euāgelio. Istud enim miraculū de quinq; panibus sicut tunc refecit corporaliter: sic nos debet reficere spiritualiter. Tertio quodam solatio recreāte scilicet rose delectatione, vnde dicit ibidem. Jn ꝓnoe. Ne pp̄s propter asperitatē quadragesimalis observantie continuo labore deficeret in hac die dñica rose solatium interponitur vt anxietas temperata melius sufferatur. Scda ratio est spiritualis: per rosam enim illam tam naturalem q̄ artificialem xp̄s signatur. B

¶ In ista est rosa artificiali tria sunt sz Unū Muscū ꝛ Balsamū. Similiter in xp̄o sunt tres substantie sz caro q̄ signat per aurū qđ corruptiōnē pōt. ps. Non dabis sanctū tuū videre corruptionē. Anima q̄ plena fuit muſco. i. odore otz virtutū ꝛ gratiarū. Cant.j. Trahe me post te, curremus odore vngūentorū tuorū. Et diuinitas q̄ signat p balsamū. Eccli.xxiij. Quasi balsamū nō mixtū odor me⁹. Diuinitas enī fuit carni vnita: sz nō admixta. Qui igit vult laborē penitentie ferre: dz hanc rosam in corde suo portare. Signat ergo xp̄s p rosam naturalē que pre ceteris floribus

magis delectat visum suo colore, magis recreat olfactū suo odore: magis ꝯfortat gustū suo sapore. sicēt xp̄s est delectabilis ad intuendū. j. petri. j. In quē desiderāt angeli ꝓspicere, est suauis ad odorādū. Cant. j. Trahe me post te curremꝰ in odorē vnguētoꝝ tuoꝝ. Et dulcis ad p̄gustādū. ij. petri. ij. Si tn̄ gustasses q̄ dulcis est dn̄s. Nō dz igitur fatigare fideles labor penitētie, cōsiderādo hanc rosam in qua recepturi sunt tāte claritatis visionē: tante suauitatis odorē, ⁊ tāte satietatis refectionē. Tertia rō est moralis. Per rosam em̄ signat̄ ꝙ ꝑ penitētiā spine vitioꝝ nostrorū conuertunt̄ in rosas virtutū. Un̄ dicit Amb. in sermone, ꝙ ꝑ abstinētiā spine cōuertunt̄ in rosas virtutū. producit em̄ inq̄t ꝑ ieiunium libido cōtinentiā, superbia humilitatē, ebrietas sobrietatem. Nec est intelligēdum ꝙ vitia per se producant virtutes cum cōtraria sint: sed ꝙ per ieiuniū fit qui prius erat libidinosus efficitur casius: qui prius erat superbus efficit̄ humilis ⁊ māsuetus: qui priꝰ ebriosus efficit̄ sobrius. Esa. lv. Pro saliūca abies ascendet, ⁊ pro vrtica crescet mirtus: saliūca est herba spinosa dicta a saliēdo eo ꝙ se culcātes salire fecit. Abies dr̄ ab eūdo, eo ꝙ pre ceteris arboribꝰ longe eat ⁊ in excelsum p̄mineat. Per saliuncā igitur, intelligit̄ amor mundi q̄ est spinosus. iuxta illud. Mat. vij. Nunquid colligūt de spinis vuas? ⁊c. Eiꝰ cōsideratio facit holes resilire ab eiꝰ amore. Naū iij. Ois q̄ viderit te resiliet a te. Per abietem intelligitur amor dei q̄ facit animam ascendere vsq̄ ad celū. Urtica facit pruriginē myrtꝰ vero hz frigiditatē. Est ergo sensus ꝙ per penitētiā amor mūdi vertit̄ in amorē dei: ⁊ prurigo cōcupiscētie carnalis vertit̄ in refrigeriū cōtinētie. Esa. xxxv. In cubilibꝰ in q̄bꝰ prius dracones habitabant oriet̄ viror calami ⁊ iunci: qr in cordibꝰ pctōꝝ in quibus habitāt dracones qui demones dicunt̄ ꝑ penitentiaz viciorum: oritur per penitentiā viror virtutum. B ¶ Secūdo hec dn̄ica vocatur de panibus ex eo ꝙ christus quinq̄ milia hominum de quinq̄ panibus saturauit. Sicut autem tunc satiauit de q̄nq̄ panibꝰ corporaliter: sic quotidie reficit fideles de quinq̄ panibus spiritualit̄. Primus est panis penitentialis: ⁊ iste cōficitur de tribꝰ farinis quaꝝ vna est tota amara alia tota dulcis, tertia tota amara et dulcis. C ¶ Uerus em̄ penitēs dz habere timorē ⁊ spē. Timorē q̄dē dz habere de consideratione pene eterne: et ista est farina amara. Ezechielis. xij. Panem tuum in cōturbatione comede. Multum enim penitens debet timere ⁊ cōturbari quando considerat horribiles penas inferni. Job. xxj. Quando recordatꝰ fuero cōcutit carnem meam tremor. Secundo penitēs debet habere amorem de cōsideratione celestis glorie, ⁊ ista farina est tota dulcis. Nihil enim dulcius q̄ dei gloriam mente conspicere, et ipsam desiderare. p̄s. Quā magna multitudo dulcedinis tue domine. De illo pane dicitur Luce. ix. Beatus qui māducabit panē in regno dei. Tertio penitēs dz hr̄e spez de consideratione peccatorū ⁊ venie: ⁊ ista farina est dulcis ⁊ amara, quādo cōsiderat peccatoꝝ multitudinē. Esaie. xxxviij. Recog: tabo tibi oēs annos in amaritudine anime mee. Dulcis vero quādo habet spem de venia obtinēda. Prouerbiorum. xiiij. Cor quod nouit amaritudinez anime sue: ecce quanta amaritudo ꝓ culpa. in gaudio eiꝰ nō miscebit̄ extraneus, ecce gaudium pro venia. D

¶ Secundus panis est sacramētalis quē in festo pasche recepturi sumꝰ: et iste panis formatꝰ fuit in arca vteri virginalis de farina eternali, id est deitate sempiterna: de farina antiqua, id est de carne ab adā traducta: ⁊ de farina noua, id est de anima de nouo creata. Iste panis sic formatꝰ triplici: igne fuit coctꝰ scz igne amoris de quo igne dicitur Luce. xij. Ignem veni mittere in terram. E

¶ Isto igne amoris fuit inflammatus: qr propter amorē nostrum fuit passus. Joānis decimotertio. Maiorem hac dilectionez nemo habet, vt animam suam ponat quis ꝓ amicis suis. Igne doloris. Threnorū primo. O vos omnes qui transitis per viā: attendite et videte si est dolor similis sicut dolor meꝰ. Igne passiōis. p̄s. Igne me examinasti. ⁊c. Item idem. Ossa mea sicut cremium aruerunt. F

¶ Iste panis sic formatus ⁊ sic decoctus in quinq; partib⁹ vulnerum fuit incisus. Primum vulnus, vt patrem recōciliaret. Secūdū, vt celestem ianuā aperiret. Tertium, vt ruinā angelicā repararet. Quartū, vt sanctos de lymbo educeret. Quintū, vt demones subiugaret. Terti⁹ panis est materialis, quē quotidie petim⁹ i oratione dicētes. Panem nostrum quotidianū da nobis hodie. Istum panē pauperibus debem⁹ cōmunicare, si volumus ꝙ ieiunia nostra deo sint accepta ⁊ grata. Vñ postq̄ dicit dominus Esa. lviij. Nonne hoc est ieiuniuz quod elegi. Et subdit. Frange esurienti panem tuum ⁊c. Dicit em̄ Petr⁹ raueñ. ꝙ eleemosyna conuenit ieiunio sicut oleum lucerne: sicut sol diei: et sicut anima corpori. G

¶ Sicut enim lucerna extinguit cū oleuz deficit: sic ieiunij meritū perditur cū eleemosyna subtrahit. Gregori⁹. Talia sunt sine charitate ieiunia, qualis est sine oleo lucerna: fumigare q̄dē ⁊ fetere potest, lucere nō potest. Est etiā sicut sol diei: sicut enim sol nubes expellit, ⁊ glaciem soluit: sic eleemosyna pctm̄ extinguit. Eccl. iij. Eleemosyna p̄ris non erit in obliuionē. Et sicut in sereno glacies dissoluit: sic in eleemosyna pctā tua soluuntur. Est etiā eleemosyna iūcta ieiunio sicut anima corpori. Sicut enim aīa corpus viuificat: sic eleemosyna ieiunium gratificat. Et sicut corp⁹ morit qñ aīa recedit, sic ieiunij meritum perditur cum eleemosyna deficit. Quart⁹ panis est infernalis: qui conficit ex pctis. Prouerb. iiij. Comedūt panem impietatis, ⁊ vinū iniq̄tatis bibunt. Nihil em̄ ꝓdest a cibo abstinere ⁊ pane materiali, nisi abstineat ab isto pane peccati. Unde dicit Esa. lviij. Nōne hoc est ieiunium quod elegi: dissolue colligatiōes impietatis, solue fasciculos deprimētes. Quidā habēt impietates colligatas: qr ex mala cogitatiōe cadūt in delectationē ⁊ de delectatione in consensum, ⁊ de ꝯsensu in opus: ⁊ de opere in consuetudinē: ⁊ de consuetudine in necessitatē peccandi. Habent etiā fasciculos peccatorū deprimentes, qui cum deberent de isto fasciculo diminuere: semper volunt peccata peccatis addere: sicut legitur i vitispatrū ꝙ sanctus Anselmus ostendēte sibi angulo vidit tres viros. Unus in nemore faciebat fascē lignoꝝ, ⁊ semp̄ ligna addebat, donec fere non posset. Alius infundebat aquā in cisternā perforatā: que tota effluebat. Alius quādā trabē non in longū sed trāsuersum in quādā ecclesiā ducere volebat. Et exposuit angelus sibi, ꝙ primi sunt q̄ peccata peccatis addūt, cū deberent minuere. Eccles. xvij. Precare coram domino: ⁊ minuere offendicula. Secundi sunt q̄ habent cor suum per diuersa crimina perforatū, ita ꝙ si aliqua opera de genere bonorū faciunt omnia perdūt. Aggei primo. Qui merces cōgregauit: mittit eas in saccuz pertusum. Tertij sunt supbi, qui nolunt ire recti sed transuersi, nolūt se inclinare sz eleuare: ⁊ ideo cū porta sit angusta, i domū celestē intrare non possunt. Matth. vij. Quā angusta porta, ⁊ arcta via que ducit ad vitā. H

¶ Quintus panis est celestis: quē sancti manducabūt in mensa christi. Luc. xxij. Et ego dispono vobis regnū: sicut disposuit mihi pater me⁹ ⁊c. Sequit super mēsam meā. Ex quibus verbis habet ꝙ illud conuiuiū habebit ministrantis nobilitatē cū dicit. Ego nō aliqua angel⁹, nō petrus apl's, nō aliq̄s alius sanctus, sed ipse christus. Eiusdem. xij. Amē dico vobis ꝙ precinget se, ⁊ faciet homines discūbere: ⁊ transiēs ministrabit illis. Habebit conuiuij ordinabilitatē, cū dicit. Dispono. i. in aduersis mensis dispono. Nā in vna mensa erunt patriarche in alia ꝓphete: in alia apostoli, in alia martyres in alia confessores: in alia virgines. Beata autem virgo habebat vnam mensam per se a dextris filij collocatā. Joā. xiiij. In domo patris mei māsiōes multe sūt. Habebūt plenā satietatem: ideo dicit: vt edatis ⁊ bibatis ⁊c. Canti. v. Comedite amici, bibite ⁊ inebriamini charissimi. Habebūt mense nobilitatem: quia sedebunt in eadē mēsa cū deo. Ideo dicit super mensam meam. p̄s. Filij tui sicut nouelle oliuarū. Habebūt loci amenitatē: ideo dicit. In regno meo. Nume. xxiiij. Quam pulchra tabernacula tua Jacob, ⁊ tentoria tua Israel: vt valles nemorose, vt orti iuxta fluuios irrigui.

55 ¶ Feria secunda.iiij.hebdome.xl.
Sermo.j.

Inuenit iesus in templo vēdentes oues ⁊ boues. Joan.ij. Quandocunq; iesus hierosolymā veniebat, statim templū intrabat. Unde dicit Chryso. Propriū erat boni filij vt veniens hierusalem ad domum curreret patris. Tu autem imitator christi factus cum aliquā ingressus fueris ciuitatē. Primo ante omnem actum ad ecclesiam debes currere. Intrās autem christus in templum oues et boues de porticu templi eiecit. Sacerdotes em̄ auaritie sue consulentes in porticibus templi oues, ⁊ boues, et columbas faciebant vendi: vt venientes e longinquo hostias inuenirent preparatas: ne forte ex defectu hostie recederent ⁊ nihil offerrēt et ne pauperes qui denarios non habebant se excusarent ꝙ emere nō poterant: ideo nummularios ponebant ibi, qui denarios talibus accōmodarent. Non ad vsuram: quia non licebat eis: sz aliqua munuscula vilia: sicut vuas passas, cicera, poma et huiusmodi accipiebant ab eis. Sed quia indecens erat in tēplo dei talia agere: ideo christus zelum magnum assumpsit et omnia talia de templo eiecit. In isto igitur euangelio tria notantur. Primo, quia christus magnuz hubuit zelum ⁊ magnam constantiam in vitiorum punitione: quod notatur in hoc ꝙ oues et boues de templo eiecit. Secūdo ꝙ habuit potentiam magnam in sui corporis resuscitatione: quod notatur in hoc ꝙ dicitur Soluite templum hoc: ⁊ in triduo reedificabo illud. Tertio ꝙ habuit magnam sapientiam in secretorum cognitione quod notatur in hoc quod dicitur. Jesus autem non credebat semetipsum eis: eo ꝙ nosceret oēs. A

¶ Circa primum est notādum ꝙ christus nunq̄ fuit tam seuerus in puniendo sicut hic. Et ratio est: qz fuit iniuria dei patris. Iniuriam propriā christus patienter portauit sicut patet Joānis octauo quando iudei dixerunt ei. Demonium habes. In iniurijs discipulorū christus se opposuit ⁊ eos excusauit. Sicut ptz Matthei.xv. qñ pharisei discipulos reprehēderunt ꝙ nō lotis manib⁹ māducabāt. Iniuriā autē dei grauiter puniuit: sicut ptz hic. Per hoc dat nobis exēplū vt nos similiter faciam⁹. Iniuria em̄ aliquando redundat in deum aut in ꝓximum: aut in nosipsos. Iniuriā autem que redundat in deum nō debem⁹ patiēter portare: sz grauiter punire. Hieronymus. Iniuriam meā patienter tuli: iniuriam autem dei, ferre non potui. Chrisostomus. In ꝓprijs iniurijs esse quempiam patiētem laudabile est: iniurias vero dei dissimulare nimis impiū. Si autē iniuria redundat in proximū debemus nos opponere. Sed de multis dicit Ezechielis.xiij. Nō ascēdistis ex aduerso: nec opposuistis vos iniurijs ꝓ domo israel. Aliqui vero non tm̄ non opponunt se: sed etiam fugiunt. Johannis.x. Mercennarius aūt videt lupum venientem et dimittit oues et fugit. Aliq̄ tamen nō fugiunt corpore sed mente. De quib⁹ dicit Augustin⁹. O mercennarie lupū vidisti et fugisti. Forte dices. Ecce hic sum nō fugi. Fugisti: quia tacuisti. Corpore stetisti sed mente fugisti. Si ꝟo redūdat iniuria in nosipsos, debemus etiā patiēter portare. Imo si volumus esse ꝑfecti debemus iniuriātib⁹ dare bñficiū cordis ipsos diligendo: bñficiū oris pro eis orando: ⁊ beneficiū operis eis benefaciendo. Matthei q̄nto. Diligite inimicos vr̄os: quo ad beneficiū cordis. Benefacite his q̄ oderūt vos: quo ad beneficiuz operis. Et orate pro persequentib⁹ ⁊ calumniantib⁹ vos: quo ad bñficium oris. Circa secundū notandum est ꝙ iudei contra christum versi sunt in magnam indignationē ex eo ꝙ occasionē lucri sui auferebat dū de tēplo oues et boues expellebat. Uersi sunt in magnū stuporem: videntes ꝙ vn⁹ hō mensas campsorum subuertebat animalia expellebat: ⁊ hoc faciebat sol⁹: ad q̄ multi sufficere nō potuissent. Uersi sunt in magnū timorem videntes radiū ⁊ fulgorē ex eius facie ꝓcedere. Tradunt em̄ quidā sicut dicitur in hystorijs scholasticis: ꝙ fulgor radios⁹ egrediebat ex oculis ei⁹: quo territi sacerdotes ⁊ leuite nō poterāt ei resistere: et ideo sic indignati, sic stupefacti, sic territi, dixerunt. Qd̄ si-

gnum ostēdis nobis: qr hoc facis? quasi dicerent. Nō credimus tibi hoc licere: ergo ostende nobis signum ꝙ credamus. Uel forte in dolo petebāt, vt signū faceret, vt sic circa aliqua signa occupat⁹ ad eorū infestatione desisteret. Christus aūt eis taliter respōdit ꝙ in maiorē admirationē ⁊ stuporē eos induxit dicens. Solui te templū hoc: ⁊ in trib⁹ diebus reedificabo illud. Judei autē intellexerūt hoc, de templo materiali, credentes ꝙ vellet dicere sic. Sum tante potentie, ꝙ si illud templū destrueret, possem in tribus diebus reedificare: bñ possum de ipso oues ⁊ boues eijcere: ⁊ ideo rñderūt. Quadraginta ⁊ sex annis edificatum est templum hoc ⁊c. Illi aūt non intellexerunt de edificatione templi sub Salomone, q̄ septē annis perfecta est: sed de edificatione facta sub zorobabel: que quadraginta sex annis impedientib⁹ inimicis ꝓtelata est, Christus aūt itelligebat de tēplo corp⁹ sui: ac si diceret. Uos queritis signum de mea ptāte, ⁊ ego vobis dico ꝙ si corpus meū dissolueritis per mortē: ego illud resuscitabo ꝑ meā virtutē. Uel ſm glo. vult dicat Christus. Hoc templum signat templum corporis mei: in quo nulla est macula. Et merito hoc figurale purgo: qui illud ab hominibus morte solutum; resuscitare diuina potentia queo. B

¶ Dicitur autē corpus christi templum multiplici ratione. Primo rōne diuine inhabitationis: qr in illo templo tota diuinitas habitauit Col. ij. In hoc habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Ideo dicitur templum, quasi tenens amplū, qr continebat diuinitatem que sic est ampla ꝙ celum ⁊ terra ipsa nō possunt continere. ij. Paral. vj. Si celum et celi celorum te nō capiunt q̄tomagis domus quā edificaui? Secundo dicitur tēplum rōne reconciliationis: qr sicut deus reconciliatur in templo: sic deus pater reconciliatus est in christo. ij. Cor. v. Deus erat in christo, mundum reconcilians sibi. Augusti. Christus est deus, templum, sacerdos ⁊ sacrificium. Deus cui sumus reconciliati. Templum, in quo sumus reconciliati. Sacerdos, per quod sum⁹ recōciati. Et sacrificium per quē sumus reconciliati. Tertio dicitur templū rōne fabricationis, qr sicut tēplum quadraginta sex annis fuit fabricatū: sic corpus xp̄i ſm glossam fuit in tot diebus nō dico organizatum, sed de exilibus organis que habuit in instanti cōceptionis, ad nobilē quantitatē est deductū. Unde ſm qd̄ dicitur in glo. hunc numerum dierum perfectionē dominici corporis cōuenire dictū est q̄tum ad membrorum distinctionem, non q̄tum ad formationem, quia in instāti fuit formatum ⁊ organizatum. In alijs aūt pueris hoc accipitur: qr corpus ip̄orum supra dicto numero formatur ⁊ organizatur. Quantum ad tertium notandū ꝙ eius sapientia est tanta ꝙ oīm corda nouit. Unde dicit. Ipse enim sciebat quid esset in hoīe. Unde Leo papa. Ista est sapiētia summi iudicis: iste tremend⁹ aspectus. Cui molle est omne solidum ⁊ apertum omne secretum, cui obscura clarent, muta respondent: silentium confitetur, ⁊ sine voce mens loquitur. Quia igit dei sapientia est tanta: ideo nullus ab ea se potest abscondere p̄s. Quo ibo a spū tuo, ⁊ quo a facie tua fugiā? Si ascendero in celum tu illic es ⁊c. C

¶ Quidā em̄ sunt qui abscondunt se sub simulato amore fingentes se amare celestia cum tamen nō amēt: sed dei sapiētia ibi est ⁊ eoꝝ stimulatū amorē videt. Ideo dicit. Si ascēdero in celū tu illic es. Alij sunt qui se abscōdunt sub simulato timore fingentes se timere dei iudicia cum tñ nō timeant. Ideo dicit similiter ibi adest. Et eoꝝ simulatū timorē cognoscet: ideo dicit. Si descendero in infernū ades. Alij sunt qui se abscōdūt sub simulato sermone: qui aliud habent in ore ⁊ aliud in corde latet: sed eoꝝ cor diuine sapiētie manifestū est: ideo dicit. Si sumpsero pēnas meas diluculo ⁊c. Sicut em̄ pēne sanctoꝝ sunt ꝟtutes: ita penne hypocritarū, sunt simulati sermones q̄bus fingūt se volare in celū: ⁊ ideo dicit diluculo: qr eoꝝ sermones vident habere lucem alicuius veritatis: sz tñ man⁹ dei tales deduxit a sua hypocrisi: iō dicit. Man⁹ tua deducet me. Alij sunt q̄ se abscodūt sub simulata cōuersatione pretendētes exterius sctitatē sed interius hñtes iniq̄tatē: iō dt. Si ha-

bitauero l extremis maris. Mare est mũdus: in cuius ꝓfundo sunt peccatores q̃ sunt ꝓfundati in diuitijs, delicijs ⁊ honoribus. Sz sancti viri sunt in extremis maris qꝛ de mũdo non accipiũt nisi extrema et necessaria. Hypocrite autem fingũt se habitare l extremis marꝫ.i. diligere mũdum ad necessitatem cũ tñ diligãt ad sanitatẽ: iõ dextera dei eos tenebit ⁊ suam falsitatẽ in iudicio omnib⁹ manifestabit: ideo subdit. Et tenebit me dextera tua.

54 ¶ Ex eadẽ.ij.feria.iiij.hebdo.xl.

Sermo secundus.

Inuenit ie sus in templo vendẽtes et ementes oues et boues ⁊c. Qꝛ xp̃s semꝑ auaritiã ꝯdẽnabat ⁊ honorẽ dei ꝑ̃ris zelabat: iõ lueniẽs ꝙ sacerdotes oues ⁊ boues in tẽplo ex auaritia vendi faciebãt: ⁊ ex hoc domũ dei deturpabãt oẽs eiecit: sicut in ꝑ̃nti euãgel. cõtinet, iõ tria in presenti euãge. dñr. Nã ex ꝑte sacerdotũ notatur magna auaritia. Ex ꝑte xp̃i magna iustitia. Ex parte tẽpli, magna reuerẽtia. Auaritia autẽ sacerdotũ in hoc erat ꝙ timẽtes ne aliqui se excusarẽt a sacrificijs ex defectu hostiarũ: ipsas hostias vẽdi in tẽplo faciebãt. Ista auaritia adhuc regnat in sacerdotib⁹ ⁊ ꝑlatis: iuxta illud Hiere.vj. A minore vsq̃ ad maiorẽ oẽs auaritie studẽt: a ꝓpheta vsq̃ ad sacedotẽ cũcti faciũt dolũ: inter maiores autẽ ⁊ minores sunt mediocres. In hoc ergo ꝙ propheta dt. A minori vsq̃ ad ma. om. a. stu. Intelligit ꝙ auaritie studẽt maiores et ꝑlati ⁊ mediocres.i. minores clerici. et minores laici. Põt dici ꝙ l aia sunt tres potẽtie. s. memoria q̃ ẽ ꝑma: Intelligẽtia q̃ est media: ⁊ voltũas que est vltima. A

¶ In aia igitur oẽs iste potẽtie a maiore ⁊ mediocri vsq̃ ad minorẽ.i. a memoria et intelligẽtia vsq̃ ad voluntatẽ student auaritie. Memoria eñ studet auaritie dũ semper recogitat ⁊ memorat lucra preterita. Intelligẽtia studet auaritie dũ semper vias inquirit: ⁊ parat ad luchra ꝑsentis. Voluntas autẽ auaricie dum semper anhelat ad lucra futura. De ista auaricia dicit Amos.ix. Auaritia l capite omniũ. B

¶ Auarus eñ hz auaritiã in omnibus sensib⁹ corporis.i. in oculis dũ semꝑ vult aurũ et argentũ videre. In auribus duz semper vult imminẽtia lucra audire In naribus: dũ de remotis ꝑtibus ferias ⁊ nũdinas vult odorare. In ore dum terrenis semꝑ vult loq̃ ⁊ tractare. In manibus: duz eas clausas ad dandũ, ⁊ aꝑtas ad recipiẽduz cupit habere. Sz nõ est tãtum periculũ in istis, dũmodo super caput auaricia nõ ascẽdat. Iõ non dixit propheta auaricia in oculis hoim vel in auribus, sz in capite oim: qꝛ si auaricia caput nõ ascẽdit de facili ab alijs membris expellit. Tunc autem est super caput alicuius qñ ipse diuitie sunt dñs: ⁊ ipe seruus. Tales a propheta vocant viri diuitiarũ nõ diuitie virorũ. ps.lxxv. Tũc eñ sunt diuitie virorũ: qñ eas expẽdũt vt dñi. Tũc sunt viri diuitiarũ, qñ eas tenẽt vt ꝑui. C

¶ Scdo l xp̃o fuit magna iustitia quãdo oues ⁊ boues de tẽplo eiecit. In hac tamen iustitia xp̃s seruauit seueritatez, mãsuetudinẽ ⁊ discretionem. Seueritatẽ in hoc ꝙ oues ⁊ boues que tẽplũ fedabãt, eiecit. Leuitatẽ i hoc ꝙ colũbe nõ essent ad tale ipedimentũ vel fedationẽ, leuitꝫ videntib⁹ dixit. Auferte ista hinc. Discretionem in hoc ꝙ nõ gladio, nec cũ baculo, sz cũ flagello de funiculis eiecit. Per quod datur intelligi ꝙ prelat⁹ debet esse seuerus quantũ ad duros, mãsuet⁹ quo ad bonos: discretus quantũ ad oẽs. D

¶ Ista tria significãtur per tria que erãt in archa. Ubi erãt virga aarõ: mãna ⁊ tabule moysi: in quibus scripta erat sciẽtia dei. Per archã significatur ꝑlat⁹ in quo debet esse virga seuere correctionis quo ad malos. Mãna dulcis exhortatiõis, q̃ ad bonos. Et tabule moysi in q̃b⁹ scripta erat sciẽtia dei: notat virtus discretionis quo ad omnes. Istud etiam figurat.iij. Regũ.vij. vbi dicitur ꝙ salomõ fecit sculpi in basib⁹ tẽpli. leones, boues ⁊ cherubin. In leone, ferocitas. In boue, mãsuetudo ⁊ lenitas. In cherubin, sapiẽtie immẽsitas designat: qꝛ cherubim plenitudo sapiẽtie interpretat. Prelatus igitur qui dz esse basis sustentamentũ eccl̃ie: dz

habere ferocitatem leonē, in corrigēdo malos: mā suetudinē bouinā, in fouendo bonos: ⁊ angelicaz sapientiam, patiēter leuiter ⁊ sapienter sustentando oēs. E

¶ Tertio ex parte templi dei requiritur magna reuerentia ⁊ mundicia: ideo xp̄s ipsum mūdauit ⁊ purgauit. Potest autez dici ꝙ illud templū extra quod eiecit ista animalia significant tēpluz celeste, extra quod ꝓiciētur superbi, qui intelliguntur per boues, qui cornib⁹ sue potētie alios feriūt. Proiicientur etiam auari, q̄ intelliguntur per nummularios. Proiicientur etiam libidinosi, q̄ intelliguntur per colūbas que ē auis libidinosa. Proiicient hypocrite: qui intelligūtur ꝑ oues: qr exterius veniunt in pellibus ouiū. Isti om̄es tanq̄ excōmunicati extra templum celeste proiicient. Apoca. xxii. Foris canes ⁊ venefici, ipudici, homicide, ⁊ idolis seruientes, ⁊ omnis qui facit mēdaciū. Oēs igitur tales tanq̄ excōmunicati extra templum celeste proiicientur. F

¶ In ciuitate em̄ celesti tēplū est ipse xp̄s ratione deitatis ⁊ humanitatis. Apocal. xxi. Templū nō vidit in ea. Dominus em̄ deus omnipotēs tēplū eius est, ⁊ agnus. In isto tēplo quotidie fit officiū. p̄s. Beati q̄ habitāt i domo tua dn̄e. Thobie. xii. Per omnes vicos hierl̄m cātabitur alleluia. Quia igitur dānati erunt excōmunicati: ideo sancti nō participabūt cum eis locutione. Nō em̄ cum eis aliquas locutiones habebūt, sed semꝑ facies suas ab eis aduersas tenebūt. p̄s. Auertisti nos retrorsum post inimicos nostros, nec ꝑticipabūt cū eis i diuino officio quod fiet in celesti tēplo. Esa. lxv. Ecce ſui mei laudabūt ꝑ exultatiōe cordis, ⁊ vos clamabitis pre dolore cordis ⁊ pre ꝯtritiōe spirit⁹ vlulabitis. Nec participabūt cū eis in salutatione, qr eos nō salutabūt. i. ad salutem eternā nō optabūt. Imo sicut dicitur in. p̄s. Letabitur iustus cum viderit vindictā. Nec ꝑticipabūt cum eis in mensa. Beati enim stabūt in mensa dei. Luce xxii. Ut edatis ⁊ bibatis suꝑ mēsam meā in regno meo: damnati tñ fame morient. Esa. lxv. Ecce ſui mei comedēt ⁊ vos esurietis, ecce serui mei bibāt, ⁊ vos sitietis. Nec participabūt cū eis in sacramentis et maxime in perceptiōe sacramēti sacramētoꝝ. i. corporis xp̄i qd̄ quidem sancti viri modo percipiunt sub sacramento, sz tunc percipient sine velamento. Ipsi em̄ damnati sunt canes, sed sancti sunt filij dei: iō d̄r Mat. xv. Non est bonū sumere panem filiorū ⁊ mittere canibus.

55 ¶ Feria tertia quarte hebdomade. quadrahesime.

Sermo primus.

Iam aūt die festo mediante ascendit iesus in tēplū. Jo. vii. Inter iudeos erant diuersi q̄ de christo diuersimode sentiebāt: sicut patet ex presenti euangelio. Quidam em̄ illoꝝ admirabantur dicētes. Quomodo hic literas scit cū nō didicerit? Alij tractabāt de morte sua. Un̄ dicit. Quid me q̄ritis interficere hominē ⁊c. Alij idignabant de progenie sua dicētes. Hūc scim⁹ vnde sit. Alij idignabant de curatiōe cuiusdā hominis quē curauit in sabbato. Unde dicit. Mihi indignamini quia totū hominē sanuz feci in sabbato. alij studebāt de captiōe sua. vnde d̄r. Querebāt ergo eū apprehēdere. Quātum ad primū ꝙ xp̄s fecit patri suo magnam reuerētiam. Admirabātur em̄ iudei de sua patientia. Sed ipse dixit sapientiā suam nō habere a se ipso sed a patre Mea inquit doctrina nō est mea, sed eius q̄ misit me patris. Christus em̄ patri suo omnia attribuebat: scz miracula sua. Joh. x. Opera q̄ ego facio omnia in nomine patris mei hec testimoniuz perhibēt de me. Uerba sua ⁊ opera. Eiusdē. xiiii. Uerba q̄ ego loquor vobis a meipso nō loquor. Pater enim i me manēs ipse facit opera, xp̄s em̄ patrem suū maiorē se vocabat: ⁊ ideo sibi in omnib⁹ preferebat. Joh. xiiii. Pat̄ maior me est. Unde Aug. ad Felicianū quod maior et minor dici pōt tripliciter. scz etate: sicut senior maior est puero. Forma: sicut lōgior maior ē ꝑuo. Potētia: sicut fortior maior est imbecilli ⁊ debili Et subdit Augu. quod filius nullo istoruz modorū minor est patre. Nō etate, qr de principio patre constat in patre ipsum extitisse principiū

Non forma qr nō est fas ipsuz aliud predicare quā deū. Iuxta illud Phil.ij. Qui cum in forma dei esset ꝛc. nō potētia: quia omnia ꝑ ipsum facta sunt: ꝛ sine ipso factum est nihil. Qualiter autem ipse pater dicatur esse maior determinat Idē. Aug. super. ꝑs. Utrūq; inquit dñs dicit ego et pater vnū sumus secundum formam dei. ꝛ pater maior me est secūdū formē serui. Quantū ad secundum christus magnam patientiā exhibuit. cum enim dixisset qd me queritis interficere iudei magnū opprobriū responderunt sibi di. demoniuz habes sed christus ad tantuz opprobriū motus nō fuit sed potius eos docere non cessauit. In hoc dat nobis exēplū vt quādo iniurias recipimus iram nostram temperemus. B

¶ Ponit autē Seneca quatuor remedia cōtra illatas iniurias. vnum: est obliuioni tradere. vnde dicit iniuriarū remediū obliuio est. Unde ꝛ cicero in laudē cesaris dicit. nihil solebat obliuisci nisi iniurias. Secundum negare iniurias recepisse Magnanimus enim nihil debet sibi reputare iniuriaz. Unde dicit idem Señ. inquirens quid faciet sapiēs colaphis percussus dicit ꝙ debet facere illud qd Cato fecit cum em̄ quidam ipsum in ore percussisset: negauit se ab illo iniuriā recepisse. Tertiū est ꝙ debet dissimulare se multa non audire nec videre. Señ. Nō expedit omnia audire vel videre multe iniurie nos transeunt ex quibus plerunq; nō accepit qui nescit: nō vis esse iracundus, non sis iniuriosus. Quartuz est in ludum ꝛ solamen iniurias cōuertere. Unde dicit idem Señ. circūscribenda est ira vt in ludum iocunq; conuertatur. Unde narrat idem. ꝙ cum Diogenes quandā causam cum lentillo haberet lētillus tracta saliua pingui in faciem eius expuit. ille faciem abstergens in ludum conuertit dicens. Affirmabo omnibus o lentille falli eos qui dicunt te os non habere. Circa tertiū notandum christus adhibuit rationez veridicam indignabant enim ꝙ christus sabbato curabat sed christus ostēdit ꝙ male mouebant quia sepe pueros sabbato circuncidebant. corpora curabāt. animalia soluebant. Multo ergo fortiꝰ ipse corpora ꝛ animas in sabbato curare poterat. C

¶ Nullū em̄ xp̄s sanabat corporaliter quem nō sanaret spiritualiter. ꝛ ideo si corpora licebat sabbato curare: multo magis animas curare licebat: quia maiorē curā q̄libet debet habere de anima q̄ de corpore, ꝛ hoc multiplici ratione. Primo propter dignitatem corpus enim de terra est formatū: anima vero ad imaginem dei ꝛ similitudinez facta est. Ideo dr Eccl. x. Fili in māsuetudine serua animā tuam ꝛ da illi honorē secundum merituz suum. Secūdo propter necessitatem anima enim est causa ꝛ principium omnium bonorum ꝛ malorum. corpus enim per se nullum bonum vel malū pōt velle nec facere per se plusquā lapis, ꝛ ideo ndiget anima maiori custodia quā corpus. Tercium propter vltimuz finem. i. gloriam ꝛ felicitatem corpus enim per se nō est susceptibile glorie sz tota felicitas ꝛ gl'ia q̄ erit i corpore causabitur a gloria ipsius anime, ꝛ ideo dignis est vt ipsaz custodiamus quam corpus. D

¶ Circa quartum notādum ꝙ xp̄s ostendit suam diuinam ꝛ humanam naturam nam quantum ad humanā naturā ipsuz cognoscebāt. vnde dicebat: ꝛ me scitis. ꝛ vnde sim scitis. quantum ad diuinaz naturam ipsum non cognoscebant. Unde ait: sed est verus qui misit me quem vos nescitis ꝛc. Quia igitur iudei eius cognitionem infimam sciebant: ideo ipsum despiciebant. His multi sunt similes qui despiciūt pauperes ꝛ ignobiles. Notandū autem ꝙ nobiles ꝛ ignobiles quātuz ad tria sunt eq̄les. Sicut habetur. Sap. vij. scilicet quātum ad principiū medium. et finem vltimū omnes enim ignobiles et nobiles similem habent introitum quia omnes de terra sunt formati, ꝛ in ventre matris ex sanguinibus configurati ꝛ cū lucta ꝛ fletu emissi. Unde dicitur ibidem Sunt quidez et ego mortalis homo similis omnibus ex genere terreno illius qui primus factꝰ est: ꝛ primam vocem similē omnibus emisit plorans. Secundo sunt similes quantū ad medium quia omnes habēt similem aerem. non enim est alius aer hominis ignobilis et nobilis. habēt similem terrā. Unde sequit et ego natus

cepi communem aerem ꝓfinsimul factam decidit terrā. Tertio sunt similes quāꝫ ad vitimū finem: quia omnes ad eandez mortem ⁊ ad eosdē vermes ⁊ ad eandez putredinem deducuntur: ⁊ sequitur vnus ergo utroꝫ⁹ est omnibus ad vitam ⁊ similis exit⁹. Job. xvij. Putredini dixi. Pater meus ⁊ mater mea ⁊ soror mea vermibus. Circa quintū ostendit christus suaz magnā misericordiā: illi enī volebāt eaz capere sed ꝓpter eos cepit. Unde vt dicturba aūt multi crediderūt in eū. Volebant quidē eū capere corporaliter sed ipse cepit eos spiritualiter. Est enī sermo dei sicut hāb⁹ qui dū capit capit. Unde dicaz est aplūs. Mat. iiij. Venite post me faciamvos fieri piscatores hominū. Sicut autez dominus nos capit verba sue imitando. Sic ⁊ nos eum capimus ipsum amando ⁊ deprecādo. Unde Ambr. Uim dño facim⁹ nō cōpellendo: sz fiendo non pronocādo iniurijs: sz lachrymis exorādo nō blasphemādo ꝓ superbiā sed per humilitatem merēdo. o beata violētia q̄ non indignatiōe percutitur: sed mia condonatur quisq; enim violētior fuerit religiosior habebit ab ipso christo. Deinde subdit. agrediamur i intimere dominū ⁊ more latronū suis spoliare nitemur cupiamus aufere aurum thesauros ⁊ vitaz agrediamur in quam nō fuste non ferro. non faco sed mānsuetudine bonis operibus ⁊ castitate.

℣ ℭ Eadem feria tertia quarte hebdo. quadragesime.

Sermo secundus.

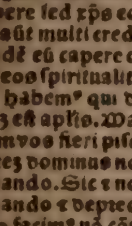

Otū hominem sanū fecit in sabbato. Magnū est sanare hominem corporaliter magnus spiritualr maximum est sanare vtroq; modo. Aliter sanauit christus hominez. ideo dicit totum hominem sanum fecit in sabbato. fuit ver⁹ medicus ad nos de celo trāsmissus vt omnes infirmitates nostras curaret. ꝑs. Qui sanat omnes infirmitates nostras. Un Augu. Magnus de celo venit medicus: qz per totum mundum magnus iacebat egrot⁹. De iſto igitur egroto ⁊ medico qui totū hominē sanū fecit. tria sunt videnda. ſ. q̄ sunt cause infirmitatis que sunt remedia curatiōis. que sunt signa sanitatis. B

℣ ℭ Circa primū videndū q̄ quedā ifirmitas causat ex nimia comestiōe. talis modo infirmat⁹ est adā qui de pomo vetito comedit. vnde ifirmitatē corporis ⁊ mētis incurrit. Sic illud etiam vitiū gule in multis hodie dñatur, a tō sepe infirmātur. Eccl. xxxvij. Jn multis iſtis erit ifirmitas. imo sepe multi moriuntur. ibidē. Propter crapulā multi perierūt, corpora em̄ pinguia diu vivere non possunt: tū qz sunt modici sanguinis ꝙ est causa vitetū qz calor naturalis sepe ꝓ nimia pinguedine suffocatur: tū qz via spūz sepe ad mēbra nimis pinguedine impedit: ⁊ sic mors sequit. Scō causat ifirmitas ex nimia frigidatione. Petīm em̄ mortale est nature frigide: ita q̄ ignē diuini amoris extinguit: est em̄ aq̄ frigidissima q̄ extinguit diuinū amorem. Pte. vj. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā sic frigidā facit malicia alam suā. Jſtō etiā frig⁹ pc̄i facit homez ī bono opere pigrū. puer. xx. Propē frig⁹ piger arare noluit. Petīm em̄ phibet arare hominē. i. cor suū fendere ꝓ pnitentiā ⁊ ipm ferere ꝓ bonā opationē nō solū aūt peccatū alam facit frigidā sz etiā cōgelatam ita q̄ resolui pōt ꝓ more sed calefieri nō pōt ꝓ amorē dei. Eccl. xliij. Frigid⁹ vēt⁹ aquilo flauit ⁊ ꝓgelauit crystall⁹, ab aq̄. Tertio causat infirmitas ex nimietate et corruptione sanguinis. Sanguis nimius est abūdātia terrenorū que est sepe causa peccati. ꝑs. Prodijt quasi ex adipe iniq̄tas eoꝝ. Sanguis putridus est ipsa carnalis cōcupiscētia que animam maculat et coram deo eam putridā facit. De quo sanguine dicitur. Esaye primo Cuz multiplicaueritis orationes vestras nō exaudiam. Manⁿ enim vestre sunt plene sanguine. Osee. iiij. Sanguis sanguinem tetigit: tūc sanguis sanguinē tangit quādo vnuz peccatū ad aliud adducit. Quarto causat infirmitas ex humorum id est viciorū corruptiōe. ꝑs. Corrupti sunt ⁊ abhominabiles facti sunt non est qui faciat bonum, nō est vsq; ad vnum. id est vsq; ad christum. ℭ Christus em̄ de sancto sangui-

ne fuit generatus ⁊ nat⁹, nos autē ex corruptione viciosa sumus concepti ⁊ nati ⁊ educati. B

¶ Secundo vidēdū que sint remedia curationis cōtra ipsas infirmitates Circa qđ notandū qđ quatuor remedia attulit per q̄ istas infirmitates sanauit. Primaz em̄ infirmitatē sanauit per dietam quādo quadraginta diebus ⁊.xl.noctib⁹ ieiunauit. nos etiā istas infirmitates gule ieiunādo ⁊ abstinēdo sanare debemus. Eccl̄i.xxvij. Qui abstinēs est adijciet ad vitā, vt vero nr̄a ieiunia sint meritoria et possint volare ad deū: debent habere duas alas, scz orationē ⁊ eleemosynā. Qm̄ enim auis que non hz alas in terra remanet quando tantū vnam hz parū pōt volare, quādo autez duas velociter volare pōt, sic etiā quādo quis habet abstinētiā ⁊ nullā eleemosynā nec aliquam or̄onē sua abstinentia manet in terra, qñ vero vnum istorū habet parum volare potest. sed si ieiunat orat, ⁊ eleemosynā dat tunc ieiuniū in celū volat. Scđam infirmitatē christus sanauit per sudorem quando factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terrā ipse enim totus inflammatus fuit igne nostri amoris qui ip̄m sudare fecit ⁊ nostrā frigiditatem calefecit, nos ergo sudare debem⁹ lachrymas emittendo tunc enim oculi sudant qñ plorāt. In isto autē sudore lachrymarū homo frigid⁹ inflāmat̄. Unde dicit. Greg. de magd. ꝙ frigida venit ⁊ inflammata recessit. In isto etiā sudore lachrymarum spiritussanctus libenter commorat̄. Gen̄.j. Spiritus dn̄i ferebatur super aquas in isto etiā sudore lachrymarum diabolus contribulatur ⁊ submergit̄. p̄s Contribulasti capita draconuz in aquis: Exodi.xv. Submersi sunt quasi plumbū in aquis vehementibus. Tertiaz infirmitatem christus sanauit ⁊ curauit per minutionem. quādo scz in latere ⁊ manib⁹ ⁊ pedibus minutionē fecit, istam minutionem ⁊ nos facimus quando venā oris nostri in confessione aperim⁹. Prouer.x. Uena vite os iusti os impiorum operit iniquitatem. C

¶ Aliqñ enim sanguis est putridus: aliquando superfluus aliquādo necessari⁹ Tunc autē laudabile est minutio quādo sanguis putrib⁹ extrahit̄. supfluus diminuitur necessari⁹ cōseruatur. Sāguis putridus est amor pcti. iste ex toto est abūciēdus. Sāguis superfluus est amor mūdi: qñ. s. quis amat diuitias ad superfluitatē: iste est p eleemosynas diminuēd⁹. Sāguis necessari⁹ est amor dei q̄ est causa vite aīe. ⁊ iste sanguis est cōseruand⁹. Quartā infirmitatē xp̄s sanauit p amare medicine sumpsionē. p̄s. Dederūt i escā meā fel ⁊ in siti mea potauerūt me aceto. Istā medicinā amarā. s. dolosē ⁊ cōtritionē cordis nos recipere debem⁹ q̄ quāto erit amarior: tāto ad expellēdū malos humores erit ꝟtuosior. Esa.xxiiij. Amara erit potio bibētib⁹ illā. Iste dolor assimilat̄ tortioni ⁊ dolori parturiētiū, ⁊ dolori flentium vnigenitum D

¶ Isti em̄ tres dolores sunt maiores q̄ inueniri pñt. Et iō scriptura dat nobis intelligere, ꝙ dolor pcti nō dz esse paruus sz magn⁹ vel maxim⁹. De duob⁹ primis dr̄ Esa.xiij. Tortiōes ⁊ dolores tenebūt ⁊ q̄si pturiētis dolebūt. De tertio. Hiere. vj. Luctū vnigeniti fac tibi plāctū amar. E

¶ Tertio vidēdū est q̄ sunt signa sanitatis. Circa qđ notādū ꝙ quatuor sunt signa sanitatis Primū est appetit⁹ ordinatio. Tria autē sunt q̄ appeti possunt nociua supflua. ⁊ vtilia siue necessaria. Si em̄ post infirmitatē q̄s appetit nociua vel nimis supflua: manifestū est ꝙ nō est pfecte san⁹, ille vero q̄ appetit vtilia vel necessaria: pfecte san⁹ est. Nociua sunt male societates vel pcti occasiones q̄ sepe sunt causa peccādi Proū.viij. Qui cū sapiētib⁹ gradit̄ sapiēs erit. amic⁹ aūt stultorū efficiet̄ sil̄is Supflua sūt diuitie mūdane q̄ nimis supflue abūdāt. Illi igit̄ q̄ hñt appetitū caninū terrena supflue appetēdo pfecte sanati nō sunt De q̄b⁹. p̄s. Famē patient̄ vt canes. Necessaria ⁊ vtilia sunt spūalia q̄ apl̄s nos hortat̄ appetere. dicens Col̄.iij. Que sursum sunt sāpite: nō q̄ sup terrā. Scđm signū est toti⁹ cordis ⁊ corporis fortificatio. Debēt ei esse fortes in faciēdo opa fortia. Phil̄. iiij. oīa possum in eo q̄ me ꝯfortat. In pficiēdo de bonis ad meliora p̄s. Ibunt de virtute in virtutē ⁊c. Etiā potēter ⁊ pse-

ner ter sustinēdo aduersa Heb.xij. Iudi
scipluna pseuerate: quis enim est fili⁹ quē
non corripit pater. ℣

¶ Tertiū signū est colozis venustatio. Si
ē enī qui hñt viridē vel crocē colozē nō
sunt pfecte sanori. Dz aūt pfecte sanatus
habere tres colozes. Iuxta illud Cāt.
v. Dilect⁹ me⁹ cādidus ⁊ rubicūdus, ele
ctus ex milib⁹. Dz hꝑe colorē candidū:
per puritatē rubicundū, per charitatem
lucidū ꝓ lucidā cōuersationē. Et ifie co
lor electi⁹ ex milib⁹, ille ei ex milib⁹ eligi
tur: qui inter malos sancte ⁊ honeste cō
uersat. Quartū sinū ē lenitas ⁊ agilitas.
Vere enī penitētes ad ois mandata dei
sunt valde agiles. Esa.xl. Qui sperāt in
dño habebūt fortitudinē, assumēt pēnas
vt aquile, volabunt ⁊ non deficient. ℣

¶ Peccatozes aūt sunt valde ponderosi
⁊ graues: ita ꝙ nec de⁹ pōt eos portare.
Hiere.xxiij. Vos estis onus ꝓcia quip
pe vos. Esa.j. Laborauī sustinēs. Nec ce
lū potuit eos sustinere, sic ꝓz in lucifero
Luc.x. Videbam sathan sicut fulgur de
cælo cadentē. Nec terra potuit eos sustis
nere. Esay.xij. Ecce dies domini veniet
crudelis ⁊ indignatione plenus, ad po
nendum terram in solitudinem ⁊ pecca
tozes eius conterendos de ea.

57 ¶ Feria quarta hebd̄.iij.xl. Ser.j.

Reteriens
Iesus vidit hominē ce
cum a natiuitate Joh.
ix. Dominus noster sanā
do in hominib⁹ sensus
corporales sanauit sen
sus spirituales. ℣

¶ Nā qñ reddidit surdo auditū corpis
reddit sibi auditū mētis. Illū auditū de
quo dz in ꝑs. Auditā ꝺ̄ in me loquar dñs
de⁹. Qñ sanauit mutū dās ozi corporis
vt ꝑferet ꝓbū de ore deuit ⁊ cordi vt dei
dulcedinē ꝓgustaret. De quo dz i ꝑs. Gu
state ⁊ videte qm̄ suauis est dñs, qñ illu
minauit iſtū cecū vt videret corpaliter illu
minatiꝓz in mēte vt videret spūaliter, ꝺ
piſtū cecū illuminatū intelligere possu
mus petrū iustificatū. Circa cui⁹ rōnem
tria videnda sunt. Prio gen⁹ infirmitatis.
qđ notat cū dz. Vidit hoiem cecū a natiu
itate. Scdo mod⁹ curationis cū dz exs
puit in terrā ⁊ fecit lutū de iputo. Tertio
effect⁹ ipsi⁹ curationis: qđ notat cū dicit
Abijt ergo ⁊ lauit ⁊ venit videns. ℣

¶ Circa primū notandū ꝙ cecitas spūa
lis trib⁹ modis causat. Prio mō. s. a pu
tredine terre cupiditatis qđ figuratur.
Tho.ij. vbi dz ꝙ Thobias stercore hyz
rūdis excecat⁹ fuit. Ista stercora sunt tē
poralia. de qb⁹ dz Phil.iij. Oia arbitroz
vt stercora vt xp̄m lucrifaciā. Periculuz
est aūt vt ista stercora sine ist⁹ puluereni
mis diu adhereāt. Pulueres em̄ recens
tes cito ab oculis ⁊ pedibus efficiuntur.
Plures vero inueterati aliqñ i substātiā
carnis conuertunt, ꝺ̄ dñs ammonet Dis
cēs Mat.x. Excutite puluerē de pedib⁹
vr̄is. Isti pulueres mūdani adherēt alr
effectib⁹ sanctoꝝ virorū, ⁊ aliter effectib⁹
aurorū. Nā affectib⁹ sanctorū adherent
ꝙ modū forme accidētalis. Accidēs aūt
est qđ adest ⁊ abest ꝓter subiecti corru
ptionē, i scis aūt viris amor terrenorū ſ
diuitiarū ideſt ꝙ modum accidētis. Qz si
adsunt nō corrūpit eorū mēs ꝙ superbiā.
Si deſint nō corrūpit impatiētiā. Talis
erat apls ꝺ̄ dicebat. Phil.iij. Scio pena
riā pati. i. scio abūdare, sine superbia: ⁊ pe
nuriā pati sine impatiētia. In quarto aūt
talis amor ineſt menti ipsorū per modū
forme substātialis. Quia si diuitie assunt
corrumpitur eorū mens per superbiam.
j. Tim.vj. Diuitibus huj⁹ seculi precipe
non sublime sapere. Vbi dicit Augusti. ꝙ
vermis diuitiarū est superbia, si vero di
uitie desunt corrumpit eorum mens per
impatientiā. Eccls.v. Diuitie conseruate
in malū dominū sui, pereunt in afflictio
ne pessima. Scdo causat cecitas mentis
ex igne carnalis concupiscentie. ꝑs. Sup
cecidit ignis: ⁊ non viderunt solez. Sicut
igit⁹ visus excecat ad peluim candētem.
sic libidinosus ad cōcupiſcētiā ardentē.
Nā ex polutione carnalis concupiscen
tie fumositates ascēdunt: que oculuz mē
tis obscurant ⁊ excecant. ℣

¶ Qñ aūt vas cordis ꝓ ignem male cō
cupiſcētie ebullit: triplex remediū adhi
beri dz. Unū est ꝙ vas ab igne dz remo
neri. i. a colloquijs ⁊ aspectib⁹ ⁊ vicinita
tib⁹ mulier⁹, se absentare. Eccl. Auerte fa

olem tuã a muliere cõpta. Et infra. Specié mulieris alíene multi admirãtes reprobi facti sunt colloquiũ illi⁹ quasi ignis exardescet. Scõo dz ligna vel pruinas .i. cogitationes ignitas a corde suo remouere et abiicere. Qt sicut dr. Prouerb. vj. Nunqd abscondere potest homo ignez in sinu suo et vestimẽta illius nõ ardeãt? ¶ Tertio dz aquã frigidã .i. pniam aspertã corpori suo imponere. Eccl. xj. Malicie vni⁹ hore obliuionẽ facit luxurie magne. j. Cor. ix. Castigo corpus meum et in seruitutẽ redigo ꝛc. Tertio causat accitas mentis ex tumore superbie: qr sic dicit Greg. Tumor mẽtis est obstaculũ ve ritatis: ista cecitaõe iducta a natiuitate. ¶ Est cñ quedã superbia in affectu q̃ est appetitus excellẽtie et ista ortũ habuit in celo quãdo lucifer excellẽtiã dei appetiuit. Est alia superbia in intellectu q̃ est appetitus inmoderate scientie et ista ortuz habuit in paradiso terrestri quando homo appetiuit scientiã dei. Et est alia superbia in actu que est violentia arrogate in iuriẽ: et ista ortũ habuit in mundo quãdo caym occidit abel fratrem suum. Merito igit superbia est cecitas a natiuitate: q̃ ortum habuit in ipsa angeli creatione in ipsa hominis formatione: in ipsa mundi habitatione.

¶ Circa scõm scz modũ curationis, notã dũ est q tripler est colliriũ. Primũ est totum amarũ qõ cõficit ex felle piscis, quo Thobie oculi sunt sanati, vt hr Tho. xj. Et repñtat xpm put fuit in patibulo: vbi tãq̃ piscis fuit assat⁹ et felle potat⁹. Ista nũt amaritudo passionis debet sanare cecitatẽ iducta ex carnali voluptate qr seruus nõ dz delectationes ãrere qñ videt dñz suũ amaritudinib⁹ repleri. Aug. Sub spinoso capite non dz membrũ fieri delicatũ. Scõm colliriũ est totũ dulce qõ cõficit ex fauo mellis, quo sanati sunt oculi Jonathe et illuminati vt habet. j. Reguz. xiiij. Et significat xpm, prout erat in regno suo: vbi erit tot⁹ dulcis. Eccl. xxiiij. Spũs meus super mel dulcis. Mel quidẽ in superficie est dulce, in medio dulcius: in profundo dulcissimum.

¶ Sãcti quidẽ ex visione corpis xpi hñt delectationes dulces, ex cognitione eius ipsius dulciores: ex cõtẽplatiõe pfunda deitatis hñt dulcissimas. Et illud collirium dz expellere cecitatẽ cauſatã ex pulue re terrene cupiditatis. Qz fm Aug. Oẽs diuitie deberẽt cõtẽni: vt saltẽ vna hora posset videri facies dei. Tertiũ colliriũ est ex pte dulce, et ex pte amarũ: qõ cõficit ex saliua que est dulcis et terra q̃ est amara, de q̃ hr hic. Et signat xpm put erit in iudicio: vbi erit dulcis bonis et amarus reprobis. Et illõ colliriũ debet expellere cecitate inducta ex tumore elationis: qz tũc supbi hũiliabunt et depriment. Esa. ij. Dies dñi exercituũ sup oẽm supbũ et excelsuz et sup oẽm arrogãtẽ hũiliabit.

¶ Circa tertiũ scz effectũ curationis notãdũ q hõ erat supb⁹ et insipiens immũdus, ideo xps in terrã expuit, iuxta oculos lutũ posuit: vt se lauaret sicut. Qz igit erat insipiens, ideo in terrã expuit. Per salinam intelligit dei sapientia de q̃ dicit. Eccli. xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij. Tunc ergo xps saliuã expuit qñ diuinã sapterã homini terreno infundit.

¶ Salius ẽ aliqñ est dulcis, aliqñ amara, aliqñ insipida. Salina dulcis est sapia diuina q̃ spualia facit dulcescere. Salina amara est sapia carnis q̃ spualia facit deri amara ex carnalis dulcia, de ista dicit sapia dr Rom. viij. Qui enim sm carnẽ sunt q̃ carnis sũt sapiũt. q vero sm spm q̃ spus sunt sentiunt. Salina insipida est sapia mũdana: holera cñ mũdani insipidi sunt intñ q nõ pñt sentire dulcedines dei. Un dr. deicto spũ. Jo. xiiij. Quẽ mundus nõ pñt accipere qr nõ videt eũ nec scit eũ. Scõo qr hõ erat supb⁹ nõ intũ sus per oculos eⁱ⁹ linunt: lutũ linire est vtilitatẽ humanã hoi ad memoriã reducere: et talis reductio est hoi cã humiliatio. Michee. vj. Humiliatio tua in medio tui medij cñ pfuppouit vtrũq extremũ ãsi dicat cãm habes hũiliatio si respicias tuã natiuitatẽ, et vitã, et mortẽ. Un q̃dã interrogauit quẽdã philosophũ dicẽs: qd fui. qd sum: et qd ero? Ille rndit, spma fetidũ, sacc⁹ fercorũ, et cibus vermiũ. Tertio qr hõ erat immũd⁹: ideo precepit ipz lauari: q cñ immũdus est p peccm debet lauari aqua cõfessionis. Eccl. iiij. Laua a malitia cor tuum hierm vt salua fias

Qui abit lot⁹ est dz seruare se mũdũ. Esa. j. Lauamini mũdi estote: sz illi q lauãt se m. xl. z post pascha se inquinãt sunt tanq̃ canes immũdi tanq̃ porci feti di tãq̃ aratores stulti. De duob⁹ primis. ij. pat. ij. Canis reuersus ad vomitũ: z sus lota i volutabro luti. De tertio Luc. ix. Nemo mittens manum suam ad aratrum, z re spiciens retro aptus est regno dei.

58 ¶ Sabbãto. xiij. feria Tercie heb. xi. Ser. ij.

Bystergo rla

uit z venit videꝫ: qñ aliq̃s cecus, id est petr̃ fit spũaliter illuminat⁹: tria sunt signa. Unũ est qñ recte vadit z recte incedit: ñ dz. Abijt ergo. Scdz est qñ oĉs maculas iz minim⁹ in se ppẽdit: z eas abluit, ideo sequit, z lauit. Tertium est qñ clare videt oia z cognoscit, z hoc est quod sequitur. Et venit videns. ¶ Circa primũ notãdũ quilibet iustus q̃ est spũaliter illuminatus debet ire recte non distorte. Esa. xxvj. Semita iusti recta est: z rectus callis eius ad ambulandũ. Qñ vero reliquis distorte incedit vel in via errat pfecte illuminat⁹ nõ est, iõ monet apls. Heb. xij. Rectos gressus facite pedibus vestris vt nõ claudicans quis erret magis autem sanetur. ℣

¶ Videamus ergo qui sint illi qui vãdũt per vitã rectã: z qui, vadũt per viam distortã, primo ergo per viam rectam vadũt pauperes christi: per viam distortaz vadunt auari. Est em̃ rectũ cuius mediũ nõ discrepat a suis extremis: quilibet homo hz duo extrema scz natiuitatẽ z mortem, inter hec duo extrema est vnũ mediũ scz vita. Tunc igit homo recte incedit quãdo suũ medium, id est vita nõ discrepat a suis extremis, id est a natiuitate z morte. Natiuitas igit hois z mors sunt, cũ paupertate: qz homo nudus nascit z nudus morit. Job. j. Nudus egressus sum de vtero matris mee, z nud⁹ reuertar illuc. Quando igitur mediũ hominis, id est vita est cum paupertate: tunc est vita recta qz mediũ eius concordat cum extremis: tales sunt de quib⁹ dicit. Mat. v. Beati pauperes spiritu qm̃ ipsoꝝ est regnum celoꝝ: sed aliquibus habet natiuitatem pauperẽ: z mortẽ pauperẽ z vult habere vitã locupletez tũc nõ vadit viã rectã quia suum mediũ discordat a suis extremis, de talib⁹ dicit Mat. xix. Facilius est camelũ per foramẽ acus trãsire, q̃ diuitẽ intrare in regnũ celorum. Camelus est in principio z in fine depressus: z in medio gibbosus: z signat auarũ q̃ i natiuitate z in morte est mẽdic⁹ z in vita vult esse diuit̃s sarcinatus. Secũdo p viam rectã vadũt humiles z mansueti p viam autẽ distortam vadũt superbi. homo em̃ viliter z despecte nascit z moritur quando aliq̃s habet vitã despectã z abiectã propter deũ, id est humilẽ: tũc vadit per viã rectã qz suũ mediũ cõcordat cũ suis extremis. De talibus dicit Pers. Discite vñ venire z erudire: vbi sis z igemisce: quo vadis z cõtremisce, qñ eñ habet natiuitatẽ z mortẽ despectã z vult habere vitã elatã, tũc nõ vadit per viã rectã. Eccles. j. Quid superbis terra z cinis quasi dicat mirũ est cũ sis terra, id est de terra in vẽtre format⁹: z iterũ in terrã seu cinerẽ sis redigend⁹ tamen in vita vis esse lastus. Tertio per viã rectam vadũt boles qui sunt in mũdo mortificati: per viã autem distortam vadunt delitiosi z dissoluti. hõ enim cũ fictu nascitur z cum dolore z fletu moritur. Sãcti igit viri qui habent vitã suam cum luctu vadũt per viaz rectã, de quibus dicit Mat. v. Beati q̃ lugent qm̃ ipsi cõsolabunt, qñ vero ds hz natiuitatẽ z mortẽ flebilẽ z vult habere vitã risibilẽ nõ vadit viã rectam. de talibus dicit Job. xxj. Tenent tympanum et citharam z gaudẽt ad sonitum buccine, ducunt in bonis dies suos: z in puncto ad infernum descendunt. ¶

¶ Secundũ signum q̃ quis sit illuminatus est quãdo maculas etiam minimas se aduertit z eas ablui: quanto enim ds illuminatus z magis sanctus fuerit: tanto magis omnes maculas etiã minimas citi⁹ deprehendit, sicut potest ostẽdi per tria exẽpla, quarũ vno pria ponit Chrysso. Unũ est qz in loco pulchro z mundo modice immũdicie statim apparẽt. In loco autẽ immundo etiã magne immundicie non apparent. Secũdũ est quia in veste alba modica macula statim videtur

veste autē nigra etiā magne macule non videntur. Tertium est quia in aere radio solari perfuso minuti pulueres cōspiciū tur. in aere vero nō radiato nō cōspiciū tur sed parū prodest maculas recognoscere ⁊ eas nō lauare: et ideo signanter dr. Abijt ⁊ lauit. Qui autē maculas vult lauare debet ad similitudinē mulieris in speculo respicere ⁊ maculas q̄ sunt in facie eius abluere. Unde dr. Exodi. xxxviij. Fecit labrū eneum cum basi sua de speculo mulierū ⁊c. Dicitur in historia scholast. q̄ labrum eneum erat vas lauatoꝝ, ⁊ in circuitu labij supremi erant specula mulierū in quibus sacerdos posset videre si quas maculas i facie haberet ⁊ eas lauare posset. Sic et mundꝰ ad sacrificādū deo accederet. Per illud speculuz intelligimus christum incarnatuz. Speculum enim fit de vitro ⁊ plumbo: neq; eniz vitrum per se: neq; plumbū per se potest facere speculum: sed vtrumq; coniunctū seu commixtum, vitrum enim est luciduz plumbum vero habet colorem terreum. Per vitrum enim intelligitur diuina natura per plumbum vero humana natura: hō enim non poterat speculari in diuina natura propter suam immensaz claritatē. j. Thimo. vj. Lucem habitat inaccessibilem quā nullus hominum vidit: sz nec videre potest: nec in natura humana propter suam impuritatem. Prouerbiorum tricesimo. Quis potest dicere mundum est cor meum, purus sum a peccato. Ideo coniunctum est vitrum diuinitatis cum plumbo nostre humanitatis: et sic vnum speculum est effectum: quia christꝰ est verus deus et verus homo. D

¶ In hoc igitur speculo oēs maculas possunt speculari et eas per aquaz, id est cōfessionem mūdare ⁊ lauare possumꝰ. Superbus ibi speculabitur deformitatē sue superbie: qr ibi videbit magnā humilitatem. Mat. xj. Discite a me qr mitis sum ⁊ humilis corde. Auarus ibi speculabit sue auaricie ⁊ cupiditatis deformitatē, qr ibi videbit magnā paupertatē. ij. Coꝝ. viij. Scitis gratiā domini nostri iesu christi, q̄ cū diues esset, p nobis egenus factus est. Gulosus ibi speculabitur deformitatē sue voracitatis: qr ibi videbit magnā sobrietatē: quia. xl. diebus et. xl. noctibꝰ ieiunauit. ⁊ nunq̄ legitur carnes comedisse nisi de agno paschali propter preceptum legis. E

¶ Tertiū signū ē q̄ pctōr sit illuminatꝰ qñ clare videt ⁊ cognoscit. Ista autē cognitio in duobꝰ cōsistit. Primo in cognoscēdo seipm: vñ in libro soliloquiorū dr Aug. Ora q̄ breuiꝰ potes. Et respondet Aug. Deus semp nouerim te ⁊ nouerim me oratum esse. Scdo ista cognitio est in cognoscēdo deum in presenti ⁊ suam potentiā et suam bonitatē. Cognitio autem potentie generat in bonis timorē qui timor facit nos recedere a malo: scdm illud prouer. xv. Per timorē autē dñi declinat omnis hō a malo: cognitio bonitatis gñat in bonis amorē: qui quidē amor inducit nos ad bonum quia sicut dicitur Grego. Non est amor dei ociosus: operatur em̄ magna si est, si aūt operari negligit amor non est. Cognitio autē nostri generat i nobis humilitatē: iuxta illud Michee. vj. humiliatio tua in medio tui: humilitas autem est custos omnium virtutū quia sicut dicit Greg. Qui ceteras virtutes sine humilitate congregat quasi puluerē in ventum portat: ⁊ sic pz qd hoc duplex cognitio. s. dei ⁊ nostri est causa totiꝰ nostre salutis: nam cognitio potentie dei generat timorem qui facit vitare maluz. Cognitio bonitatis dei generat amorem qui facit operari bonum. Cognitio autē nostri gñat humilitatem que nos seruat in vitatione mali et operatione boni.

59 ¶ Feria quinta quarte hebdomade. xl. sermo primus.

Ibat iesus in ciuitatem que vocat nayn, ⁊ ibant discipuli eius cum eo: et turba copiosa plebis. Cū aūt appropinquaret porte ciuitatis: ecce defunctus efferebatur filius vnicus matris sue Luc. vij. Quia hystoria huius euāgelij nō est plana, ideo ad moralia trāseamus. De isto igitur adolescente quatuor dicuntur. s. quod erat mortuꝰ: qd extra domum iam erat delatus: qd portabatur sepeliēdus: ⁊ qd plangentium multitudine erat vallatus

latus, ideo merito per ipsum intelligi pōt peccator in mortali positus. Primo ergo erat mortuus: peccator autē assimilatur mortuo: quia ad instar mortui est fetid⁹. frigidus: ⁊ ponderosus. A

¶ Est autē conscientia peccatoris fetida triplici de causa. Primo qr ē latrina diaboli qui libenter habitat in loco fetido ⁊ immundo. Unde demones nō petierūt mitti in colūbas, qr nō amant simplicitatem neq; in turtures quia nō diligunt castitatem: nec in agnos siue in oues: qr non diligunt innocentiā: sed in porcos qr amāt immundiciā. Unde dicitur Job. xl. quia ipse diabolus habitat in locis humentibus. i. lutosis ⁊ fetentibus. Scdo est eius cōsciētia fetida: qr sentina peccati: eo ꝙ spurcitie omniū pctōrū habitāt ibi. Esa. xxxiij. ibi cubabit lamina: quātū ad peccatū luxurie q̄ dicitur habere pedes eq̄nos cetera feminea ibi habet foueā ericiꝰ: quantū ad peccatū superbie qr supbi semper se pungunt: ibi congregari sunt milui alter ad alterum: quātum ad peccatū rapacitatꝭ ⁊ auaricie. Tertio est eiꝰ conscientia fetida: quia mortua: est sine vita dei: anima quidez a qua recēssit deꝰ est mortua: eius sepulchrum est corpꝰ ꝓprium quod quāuis videat a foris speciosum tn̄ intus est spurcicia plenū Mat. xxviij. Ue vobis scribe et pharisei hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis que a foris apparent hominibꝰ speciosa intus autē sunt plena ossibus mortuoruz et omni spurcicia. Secundo peccator est frigidus eo ꝙ est sine igne amoris diuini: amor q̄ppe dei est ignis. Luc. xij. Ignē veni mittere in terrā ⁊c. Chrys. Qui non habet ignē amoris dei in hyeme est: etiā si fuerit in media estate, ideo dominus monet vt rogemꝰ deū ne in tali hyeme moriamur: dicens. Mat. xxiiij. Orate vt nō fiat fuga vestra in hyeme vl̄ sabbato, ve autem pregnantibus et nutrientibus illis diebus. B

¶ Fuga autē in hoc loco est mors quia tunc anima fugatur a deo vt rationē sibi reddat: ab angelo proprio vt cōtra ipāz testimoniū perhibeat a diabolo vt ipm ad tartara rapiat a proprio scelere vt cōtra ipsam accusationē proponat: corpꝰ etiam a vermibus fugatur vt ipsum comedant diuitie fungant̄ a parentibus vt ipsas deripiāt, orandū est ergo ne fuga nostra. i. mors nostra fiat in hyeme vel sabbato. Illi moriunt̄ in hyeme qui moriunt̄ sine igne amoris diuini. Illi in sabbato q̄ moriunt̄ ocio ⁊ corpore operꝭ boni. Orandū est ne moriamur p̄gnātes vl̄ nutrientes: illi moriunt̄ pregnātes q̄ bona ꝓposita q̄ cōceperunt non compleuerunt: illi nutrientes moriunt̄ qui peccant sub spe longioris vite: vel sub spe diuine veniet vsq; ad mortē deducūt. C

¶ Tertio peccator est ponderosus nihil em̄ est ponderosius peccato: quod patet quia dominus habet immensam fortitudinē. Job. ix. Si fortitudo querit̄ robustissimus est: celū hz firmissimā soliditatē. Job. xxxvij. Tu forsitam cū illo fabricatus es celos qui solidissimi quasi ere effusi sunt. Tertio terra habet soliditatē Eccl. j. Terra autē ineternuz stat ⁊ tamē peccatum ita pōderosum est qd̄ nec deꝰ ipsum pōt portare. Hiere. xxiiij. Si dixerit qd̄ est onus domini dices ad eos vos estis onus proijciā quippe vos: loquitur dn̄s ad similitudinē illius q̄ portat onus graue qd̄ intantū ponderat ꝙ ipm proijcit. Esaie. xliij. Prebuisti mihi laborez in iniquitatibꝰ tuis, nec celū potuit ipsum sustinere: sicut pz in lucifero cuius superbia sic fuit ponderosa ꝙ celū fregit ⁊ ipe subito cecidit. Luce. x. Uidebā sathan sicut fulgur de celo cadentē: nec terra ipm potuit tollerare: sicut ptz Num. xvj. In dathan ⁊ abiron qr terra sub eorum pedibus rupta fuit ⁊ eos viuos deuorauit: ecce ꝙ tam ponderosum est peccatum ꝙ pre sui ponderositate deum premit celuz frangit, et terram scindit. D

¶ Secūdo iste mortuus extra portā erat delatus. Ubi notandum ꝙ christus tres mortuos suscitauit. Unū in domo scilicet filiam principis archisynagogi: vt dicit̄ Mat. ix. Alium extra domum sicut dicit̄ hic. Alium sepultum ⁊ fetidum in monumento sicut laxarum. Johānis. xj. E

¶ Quid autem ista significent: dt Augu. in libro de sermone dn̄i in mōte. pcti sunt tres differētie, in corde, in facto, ⁊ in cōsuetudine. Una est quasi i domo qn̄ scz cō

sentit libidini. Alia iam plata quasi extra domū cū in factum pcessit cōsensus. Tertia cū consuetudine mala tanq̄ mole terrena premitur animus quasi in sepulchro iā fetens: tūc igit pctōr est mortuꝰ in domo qñ est in cōsensu peccati: tūc est extra domū qñ pcedit ad opus peccati: tunc mole premitur ⁊ fetet qñ est consuetudine pcti. Quando igitur dñs suscitat ⁊ reuocat aliquos a consensu peccati, hoc est magnū: qñ ab opere hoc maiꝰ: qñ ꝟo suscitat a cōsuetudine hoc est maximū. Sed notandum ꝙ filia archisynagogi fuit suscitata eiecta mltitudie: puer centurionis corā multitudine, et lazarus etiam coram multitudine et ea flente: nā fleuit martha, fleuit maria magdalena: fleuit xp̄s: fleuerunt iudei. Per puellam igitur in domo suscitatā intelligitur peccator occultus qui deū offendit: ideo debet facere penitentiā in occulto vt deum placet. Per puerum extra domum intelligitur peccator manifestus, q̄ deū offendit ⁊ proximū scandalizauit: ideo dz facere penitentiā manifestam vt deū placet et proximū edificet. Per lazarū quatriduanum intelligitur peccator consuetudinarius, qui deūm offendit ⁊ proximuz scādalizauit: ⁊ a deo se nimis elongauit: ideo debet facere penitentiā manifestā ⁊ acquirere sibi sanctorū virorū suffragia. ⁊ sic placet deū, edificet ꝓximū ⁊ paulatim possit appropinquare ad deum. ¶

¶ Tertio iste mortuꝰ portabat sepeliendus: sic ⁊ peccator est sepeliendꝰ in inferno: iuxta illud Luc.xvi. Mortuus est diues ⁊ sepultus est i inferno. Portatores autē eius ad sepulturam infernalem secundum Amb. super Lucā. sunt quatuor specialia dicta. Quidā deportantur a terra p appetitum terrenorum: sicut auari. Alij ab aqua per appetitum ambitionū sicut superbi. Alij ab igne per iram sicut iracundi. G

¶ Quarto ille mortuus plangentiū multitudine fuit vallatus. Per quod dat intelligi: ꝙ peccator dz a multis plāgi seu fieri. Primo em̄ fletur a deo Michee.vij. Ue em̄ quia factus sum sicut qui colligit racemos vindemie in autumno: plorat enim christus quod diabolꝰ colligit omnes vuas magnas. id est animas omnes magnas et ipse vix pōt habere paruas. Esaie.j. Heu consolabor super hostibus meis et vindicabor de inimicis meis. gl. more pij patris eos licet inimicos plangit et percutit. Tertio plāgitur ab angelis sicut em̄ gaudent de cōuersiōe peccatorum: iuxta illud Luce.xv. Gaudiuz est angelis super vno peccatore penitentiā agente ⁊c. sic dolent et plorant de eorum preuaricatione. Esaye.xxxiiij. Ecce videntes clamabūt angeli pacꝫ amare flebūt. Tertio plorandus est a seipso. Hierem̄. vj. Luctū vnigeniti fac tibi planctū amarum. Itē Michee.j. Facias tibi planctū velut draconū ⁊ luctum quasi strutionū. Mulier amarissime plorat quando vnigenitum suum amittit: draco plangit qñ elephas caput suum conterit: strutio vlulat quando oua sua perdit: sic peccator dz flere quando dyabolus animam suaz vnigenitam extinxit qr caput suum id est christū abstulit: ⁊ quia omnia merita sua eum perdere fecit. Quarto flendus est a quolibet xp̄iano. Aug. Sūt ne i te o christiane viscera mie q̄ plāgis corpꝰ a quo recessit anima: ⁊ nō plāgis animā a qua recessit deus? Eccl.xxij. Super mortuuz plora: deficit em̄ lux eius sup̄ fatuū plora deficit enim sensu, modicum plora super mortuū: qm̄ requieuit nequissimi em̄ nequissima vita super mortem fatui: luctus mortui septem dies fatui autem et impij omnes dies vite illorum.

¶ Ex quibus verbis habetur quod tres sunt plorādi scz mortus ideo dicit super mortuum plora ⁊c. fatuus: iō dicit super fatuū plora: ⁊ homo impius siue neq̄ssimus: iō subiungit, nequissimi nequissima vita, super mortem fatui: ac si diceret, fatuus est peior q̄ mortuus: sed adhuc homo nequissimus siue impius peior est q̄ fatuus. Isti igitur tres sunt plorandi, scilicet mortuus fatuus et impius sz differenter quia mortuus est plorandus paruo tempore, fatuus vero est plorandus omni tempore vite sue: impius autem flendus est in tota vita sua et post mortem suam. Unde subdit luctus mortui septem dies. fatui autem ⁊ impij omnes dies vite illorum.

¶ Eadem.v.feria.iiij.hedo.xl.
Sermo secundus.

ET hec vidua erat ꝛc. Ista vidua multuz flebat, ex eo ꝙ vnicum filiu suum perdiderat: et iste dolor generabatur in ea ex q̄ tuor causis scz ex eo ꝙ erat mulier, ex eo ꝙ erat mater, ex eo ꝙ erat vidua, ꝛ ex eo ꝙ erat filius vnicus. A

¶ Primo quidem generabatur in ea dolor ex eo ꝙ erat mulier: naturaliter enim mulieres patiuntur magis ꝛ compatiuntur q̄ viri, ex eo ꝙ habent animum magis mollē. Unde mulier dicit quasi mollier: ꝛ hoc ideo secundum philosophuz. In omni genere animalium femine sunt molliores q̄ viri preter vrsam ꝛ leopardam. Unde quando inuenitur aliqua mulier seuera potest vocari vrsa vel leoparda. Mulier enim naturaliter est frigida: ꝛ ideo naturaliter est magis passibilis: vir autem siccus et calidus naturaliter: ꝛ ideo non sic de facili patitur: nec compatitur: iō de filij morte vel eius aduersitate mater magis dolet q̄ pater ex eo ꝙ est magis mollis ꝛ passibilis. In filij autē honore ac sublimitate pater plus naturaliter gaudet q̄ mater: qꝛ est magis magnanimis. Istud apte insinuat. Prouer.x. Filius sapiens letificat patrē: filiꝰ stultus mestitia est matris sue. Scdo causabat in ea dolor ex eo ꝙ mater erat, naturaliter enim plus mater filiū diligit q̄ pater, ꝛ ideo magis dolet de morte eius, de amissione enim rei quam magis diligimus, magis dolemus. B

¶ Quare aut mater plus diligit filiuz q̄ pater tres sunt cause. Prima est: quia illud circa quod plus laboramus, plꝰ diligimus Mater aūt plꝰ laborat q̄ pater circa filios: tam portando q̄ in ꝑturiendo: q̄ etiā in educando. Thob.iiij. Memor em̄ esse debes q̄ ꝛ q̄ta pericula passa sit ꝓpter te mater tua in vtero suo. Secūda cā ē: qꝛ illā rē plꝰ diligimꝰ quā certitudinaliter magis nostrā esse scimꝰ. Mater em̄ pro certo scit qd̄ filiū de se generauit, pater autē si credit: tn̄ certus non est Un̄ Judas dixit ab bentam in Gen.xliiij Ipsuz em̄ solū habet mater sua. Nō em̄ ausus fuit dicere ipsum solum hz pr̄ suꝰ qꝛ sciebat ꝙ pater certꝰ nō erat. Tertia causa: qꝛ illā rem plus diligimus in quā plus iuris nos habere scimꝰ. Mater autē habet maius ius in corpore filij q̄ pater: qꝛ s̄m philosophum, plus est ibi de substātia matris q̄ patris. Tertio causabat iste dolor ex eo ꝙ erat vidua: nā vidue sepe decipiunt: qꝛ sunt sine viro cōsiliatore. Jō dr̄ Mar.xij. Deuorāt domos viduarum sub obtentu ꝓlixe orationis. Sepe etiā molestant: qꝛ sunt sine viro defensore. Jō dr̄ Esaie.j. Defendite viduā. Sūt ēt sepe i tristicia: qꝛ sunt sine viro cōsolatore: ꝛ ideo graue pctm̄ est cōtristos iterū ꝯtristare Hiere.xxij. Uiduaz nolite cōtristare. Job.xxix. Cor vidue cōsolatꝰ sum. Jac.j. Religio mūda ꝛ immaculata apud deū patrē hec ē, visitare pupillos ꝛ viduas in tribulatiōe. Quādo igit vidue filias amittūt, multū dolēt: qꝛ remāserat ei loco viri consiliatoris defensoris ꝛ consolatoris. Quarto causabat in ea iste dolor, ex eo ꝙ erat vnicus. Si enim alios filios habuisset: sup eos consolata fuisset. Et iō amissio vnigeniti est nimium dolorosa. Unde scriptura quādo vult exprimere aliquem luctum nimis dolorosum assimulat ipsum luctui vnigeniti. C

¶ Tres enim sunt luctus dolorosi. Unus est in presenti mūdo quo peccator lugere debet de eo quod deū offendit. Et iste luctus assimilat luctui vnigeniti. Hiere. vj. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarum. Secundus erit in iudicio quando peccatores christum videbūt in carne humana cū stigmatibus vulnerū que pro ipsis pertulit: ꝛ iste luctus assimilabitur luctui vnigeniti. zacha.xij. Aspiciunt ad me quem confixerunt ꝛ plangent plāctu magno quasi super vnigenitū ꝛ dolebūt super eū quasi doleri solet in morte vnigeniti. Tertius luctus erit in inferno vbi non erit aliqua lux: sed tenebre ꝑpetue. Ubi loco festiuitatis erit perpetuꝰ luctus: ꝛ loco cātici planctus eternus. Ille plāctus similiter assimilat planctui vnigeniti. Amos.viij. Occidet sol i meridie: ꝛ tenebrescere faciā terram: scilicet infernalem in die luminis et conuertam se

stiuitates vestras in luctum ⁊ ponam eaꝫ quasi luctum vnigeniti.⁊ nouissima eius quasi diem amarum. Quoniam autez hic fit mentio de vidua. ideo de ipsis viduis tria videbimus. Et primo quot sunt genera viduarum. Secūdo quot sunt regule ipsarum. Tertio vtrum sit melius stare in viduitate q̄ꝫ transire ad alium viruꝫ vel ad secundum coniugium. D

¶ Circa primū notandū ꝙ sicut dicit Augusti. tria sunt genera viduarū. Unum est quod intendit epulis ⁊ delicijs. Secūdū qd̄ intendit cure domus ⁊ filijs alendis. Tertiū est ꝙ die ac nocte intendit orationib⁹ et ieiunijs. Prime vidue sunt male. De q̄b⁹ dicitur. j. Timoth. v. Uidua que in delicijs est viuens mortua est. licet eīn viuens sit corpore est tn̄ mortua mēte. Secunde sunt bone ⁊ maxime qn̄ nutriūt filios suos in timore dei. j. Timoth. v. Si qua vidua filios vel nepotes hꝫ: discat domū suā bene regere, ⁊ mutuam vicem reddere parentibus. hoc enim acceptum est corā deo. Et infra. Si quis autez suorum ⁊ maxime domesticorū curam nō habet fidem negauit: ⁊ est infideli deterior. Tertie sunt optime. De quibus d̄r ibidē. Uiduas honora q̄ vere vidue sunt. E

¶ Circa secūdū notandum ꝙ apostolus fecit regulā viduarū que habet quatuor capitu. Primū est. vt sint in oratiōe deuote. Unde dicitur. j. Timothei. v. Que aūt vere vidua est ⁊ desolata speret in dn̄o. ⁊ instet obsecrationibus die ac nocte. De hoc habetur exēplū in Anna vidua. De qua dicit Luce. ij. ꝙ nō discedebat de tēplo ieiunijs ⁊ obsecrationib⁹ seruiēs deo die ac nocte. Exēplum de illa vidua que importune iudicē interpellabat quā dominus ad exēplū adduxit. cū ad orandū induceret: vt habet Luce. xviij. Secūdū capitulū est vt nō sint ociose. Un̄ apostolus reprehēdit aliquas. viduas dicēs. j. Timothei. v. Simul aūt ⁊ ociose discunt domos discurrere. Periculū est mulieri cum sit ociosa. Dominus eīn posuit adaꝫ ⁊ euā in paradiso terrestri: vt ibi operarentur: sed diabolus quadam vice inueniens feminā ociosam eam aggressus est ⁊ ipsam tentauit. ⁊ in peccatum fecit ruere ipsam et virū. Ideo dicit Hieronym⁹. Semp̄ aliq̄d bonifacito vt diabolus te inueniat occupatū: sicut enim in aqua stāte generant̄ vermes. sic in anima ociosa generantur male cogitationes. Ecclesiastici. xxxiij. Multam malitiā docuit ociositas. Tertium capitulū est vt non sint verbose. Unde Apostolus quasdaꝫ viduas reprehendit dicēs. j. Thimothei. v. Nō solum autē ociose: sed et verbose loquētes que nō oportet. Quāuis enim verbositas sit reprehēsibilis. in viris precipue tamē in feminis. ⁊ maxime in viduis. Nā secūdū Chrysosto. Mulieres sunt incaute. molles et fragiles. Qr sunt incaute. iō de facili decipiunt̄. Qr sunt molles. ideo ad bonum et ad malum cito flectuntur. Quia sunt fragiles. ideo faciliter superātur. Ideo diabolus non est aggressus virum sed feminam. Sciens ꝙ femina facilius deciperetur cum sit sexus incautior. et citius flecteretur cuꝫ sit sexus mollior. ⁊ facilius vincatur cum sit sex⁹ fragilior. Quartum capitulum est vt non sint curiose. Unde apostolus quasdam viduas reprehendit dicens. j. Timothei. v. non solum ociose sed ⁊ curiose discunt circuire domos. Legitur de naturis animaliuꝫ ꝙ turtur amisso compari: stat in nido et raro discurrit. Sic vidua raro dꝫ discurrere de domo in domum: sed debet morari in nido domus proprie ibi in silentio habitando. vel in nido consciētie sue: ipsaꝫ mundādo: vel in nido sancte ecclesie orationibus insistendo. F

¶ Circa tertium notandum est ꝙ melius est esse in viduitate q̄ꝫ transire ad secundum coniugiū quatuor de causis. Primo qr maioris castitatis est indicium. Quando enim mulier totiens nubit. signum est magne incōtinētie. j. Thimothei. v. Adolescentiores viduas deuita. Cum autē luxuriate fuerint: in christo nubere volunt. Ibidē. Uidua eligatur que fuerit vni⁹ viri vxor. In aliquibus enim auibus inuenitur hoc. vt postq̄ꝫ vna moritur: reliqua alteri nō sociatur. Bernardus. Pudeat ad negocium honestatis rationem non posse in hoie ꝙ natura pōt in volucre. Hieronymus in libro contra Iouinianū. Portia minor cum laudaretur. quedam bene morigerata que secundū acceperat virū

ñdit. Felix ꝛ pudica matrona nūq̄ ꝓter
semꝫ nubit. Scō qz hoc ē signū maioris
amoris ad primū virū qñ scz amore pri-
mi mariti: nullū aliū vult habere. Cū em̄
ambo fuerint vna caro mortuo viro mu-
lier remāsit femina mortua: ꝛ ideo amplius
nubere nō deberet. Refert ꝓhieron. vt su-
pra q̄ cū valeria rogaretur scōm virū ac
cipere. Rndit se hoc nō posse facere, quia
primus adhuc viuebat: q̄ diu em̄ inquit
vixero vir meus semp per amorem viuet
in corde meo. Idē etiā refert ibidē q̄ cuz
marcia catonis nollet iterū nubere ꝛ vi-
rū defunctum semp lugeret interrogata
quem diem haberet vltimū sui luctꝰ ait.
quem ꝛ vite vltimū. Tertio qz hoc est ad
maiorē securitatē. Ut dua em̄ est vna sui ꝛ
in pace viuit ꝛ si accipit virum exponit se
discrimini: qz forte habebit virū rixo sum
ꝛ durū. Uñ refert ꝓhiero. vt supra q̄ cum
anna rogaret vt scō nubere. Rndit nō
se hoc facere: qz bonū habuerat virum ꝛ
si secundū acciperet aut ille esset bonus,
aut malꝰ. Si bonus semper esset in timo
re ne ipsum perderet. Si malus semper
esset in dolore qz post bonū virū tā pessi-
mū sustineret. Quarto qz ad seruiendum
deo maiorem libertatez habet. j. Corinᵏ.
vij. Quinta sine vroze est: sollicitus est q̄
sunt domini: ꝛ mulier innupta ꝛ virgo co
gitat que sunt dei vt sit sancta corpore ꝛ
spiritu: que autez nupta cogitat que sunt
mundi quomō placeat viro. ꝓhieron. in
epistola ad paul. Sancta ꝛ nobilis meli-
tia nostri ꝓpis inter christianos natura no
bilissima cū calescente adhuc matutī cor-
pusculo necdū humato: duos filios perdi-
dit ꝛ rem dicta incredibilem sed christo
teste nō falsam stetit immobilis ꝛ ad pe-
des aduoluta xp̄i quasi ipsum teneret ar
risit ꝛ dixit. Expedit⁹ tibi seruitura fum
domine quia me tanto onere liberasti.

61 ¶ Feria.vj. quarta hebdo.xl.

Sermo.j.

Rat quidā lā-
guens lazarus a bethania
de castello marthe ꝛ marie
sororꝫ eiꝰ. Ioā.xj. Cū q̄dā
die xp̄s hierosolymis ꝓdi-
caret ꝛ liber cetera diceret. Ego ꝛ pr̄ vnū
sumus indicipsum cū discipulis suis la-
pidare voluerūt. Sed ipse de manibus
eorum euadens: abiit trās iordanē lōge
a bethania per dietam. Dum autem ibi
esset lazarus infirmatus: sorores eius
nuncium miserunt domino dicentes: ecce
quem amas infirmatur. A

¶ Sed quare nō iuerunt personaliter sic
cut regulus ꝛ centurio. Ad hoc respon-
det Chrys. qz vehemēter cōfidebant de
xp̄o: ꝛ ideo sperabāt q̄ p̄ nunciū faceret
q̄s petebāt. Alia ratio est ꝑm cū dē Chry
sosto. qz a luctu detinebant. Tertia ratio
est ꝑm Theophilum q̄ non decet de faci
li mulieres circuire. B

¶ Aliā questionē facit hic Aug. quare scz
non dixerūt veni ꝛ sana vt inde ꝛ fiet: sic
cut dixit centurio qui ait. Dic tm̄ verbo ꝛ
sanabitur puer meus: sed tm̄ dixerūt. Do
mine ecce quē amas infirmatur. Et rndet
Aug. siue Glo. qz sufficit amīci nunciare
necessitatē amātis, qz non deserit quem
amat. Uel pōt dici q̄ ideo sanitatē fratri
suo nō petierunt sed xp̄i voluntati cōmise
runt qz nesciebāt ād magis fratri expedi
ret vtrū scz sanari vel infirmari vel mori:
xp̄s autem nuncianit eis per nuncīū, infir
mitas hec nō est ad mortem. Et tū e christ
us in loco vbi nancius eū inuenerat mā
sit duobus diebꝰ: ideo christus māsit ꝑm
Aug. ꝛ Chrys. donec lazarus expiraret
sepultus iacoret atq̄ feteret vt sit miracu
lū magis appareret, quarta aūt die dixit
iesus discipulis suis: eam⁹ in iudeā ꝛc. C

¶ Circa aūt istud miraculū fuerūt quedā
retrahentia. Et quedā inducentia que-
dam concomitantia: ꝛ quedam subsequē
tia. Retrahentia fuerunt tria, scilicet rez
tractio discipulorum qui christum vole-
bant retrahere ne i iudeā pergeret ꝑmo
incutiendo sibi timorē dicentes Rabbi,
nunc te querebāt iudei interficere ꝛ lapi
dare: ꝛ iterū vadis illuc ipsi autem hoc
non dicebāt compatiēdo christo; sed ma
xime timendo sibiipsis quidꝰ respondit
christus: nōne duodecim hore sunt diei?
hic appellat se die: ꝛ duodeci apl̄os duo
decim horas: acsi dicat hore sequnt diē
nō dies horas, sic ꝛ vos debetis sequi vo
luntatē meā, nō ego vestram: ꝛ si volūtas
tē meam, qui sum dies secuti fueritis nō

offendetis.⁊ ideo dicit. Si quis ambulauerit in die nō offendit. si autem voluntatem vestram que est nox secuti fueritis offendetis. D

¶ Uel alr: nōne.xij. hore sunt diei? quasi dicat nō debem⁹ credere ꝙ iudei ꝑseuerēt in volūtate me lapidandi qꝛ sicut hore mutabiles sunt: sic ⁊ affectus hoīm et frequenter sepi⁹ mutatur cor hoīs in die q̄ hore: et ideo q̄ ambulat in die, id est in pace sicut et ego ⁊ vos non offendit aliquē. iōq̄ securi eam⁹. Scdo volebāt eum retrahere assignādo bonā rōnē. nā cum xp̄s dixisset. lazar⁹ amic⁹ noster dormit. rñderunt. dñe si dormit saluus erit quasi dicat ſm Aug. Nō oportet ꝙ ꝓpter hoc vadas qꝛ somn⁹ egrotātiū est salutis indicium. Et q̄rit hic Aug. quō discipuli sic erāt stulti ꝙ crederēt xp̄m velle ire ꝑ tot stadia ad excitandū dormiētē, ⁊ rñdet ꝙ credebāt xp̄m loq̄ in enigmate sicut sepe cōsueuit: xp̄s aūt dormitiōe mortis intelligebat sicut exponit euāgelista. E

¶ Dicunt aūt mortui dormiētes tribus de causis. Primo ꝓpter spē rōnis: qꝛ sicut de dormiēte est ꝙ debeat euigilari: sic de mortuo est spes ꝙ debeat resurgere. j. Thessa.iiij. Nolum⁹ vos ignorare de dormiētib⁹ vt nō cōtristemini sicut ⁊ ceteri q̄ spem nō habēt. Scdo ꝓpter facilitatē rōnis. Aug. Dñs tanta facilitate excitat te de sepulchro: q̄ta tu excitas dormiētē de lecto. Tertio ꝓpter meliorationē immutatiōis: sicut em̄ dormiētes surgūt meliorati in meli⁹ mutati: sic ⁊ mortui boni resurgūt i meli⁹ imutati. j. Cor. xv. Seminat in corruptiōe resurget incorruptionē. Tertio voluerūt xp̄m retrahere oñdēdo magnā ꝑturbationē ⁊ hoc qñ thomas dixit: eam⁹ ⁊ nos vt moriamur cū ip̄o quasi dicat ex quo se vult exponere morti moriamur oēs. scdm aūt gl. non fuit ꝟbū turbatiōis sz amoris. vñ dt. Ecce ver⁹ amātiū affectus aut cū eo viuere aut cum eo mori. scdm vero Chryso. fuit verbū formidinis ⁊ timoris oēs em̄ discipuli vt ibidē dicit: iudeos timebāt. super oēs alios thomas: sz xp̄s nō dimisit nec ꝓpter eorū turbationē, nec ꝓpter eorum amorē: nec ꝓpter ipsoꝝ timorem. In hoc dat nobis exēplum ꝙ ea que sunt ad gloriā dei, ⁊ ad vtilitatē animaꝝ nō debem⁹ dimittere, nec ꝓpter priuatū amorez: nec ꝓpter alicuius perturbationez: nec propter aliquā formidinem. F

¶ Secundo fuerunt quedam inducētia: ⁊ ista fuerūt tria. Primum est honor p̄n⁹. vnde dixit infirmitas hec nō est ad mortē sed ad gloriam dei. G

¶ Circa qd sciendū ꝙ est quedā infirmitas q̄ est ad mortē corporis tm̄ scz sctōrū martyꝝ. Alia est infirmitas q̄ est ad mortē aīe q̄ est tm̄ pctōruz. Tertia infirmitas est q̄ est ad mortē vtriusq̄ que est damnatorū. Infirmitas autem lazari nō fuit ad mortē corporis quia nō fuit a morte detentus sed resuscitat⁹. Nec fuit ad mortē anime qꝛ gratia fuit plenus. Nec fuit cū morte damnatoꝝ qꝛ non descēdit ad infernum cum damnatis sed in lymbū cum patrib⁹ suis sanctis: et ideo fuit pro gloria dei vt glorificetur fili⁹ dei per illū. qꝛ et deus ꝑ eius resuscitationē est glorificatus et christus deus est manifestus. Secūdū inductiuū fuit amor. Uñ dixit lazarus amicus noster dormit. ideo diligebat iesus lazarū ⁊ mariaz ⁊ martham sorores eius: isti em̄ quadā speciali familiaritate xp̄o fuerūt ꝯiūcti: ita ꝙ lazarus vocabat eum amicum suum: maria magistrū suuz ⁊ martha hospitem suum. H

¶ Tertiū inductiuū fuit cōpassiōis affectus. Cōpatiebat enim xp̄s amico suo defuncto q̄ iacebat in tāto fetore ⁊ miseria. cōpatiebat sororibus dilectis que erant in tāta tristitia: cōpatiebatur quodāmodo sibi ipsi quia carebat p̄sentia taz boni amici: ⁊ ideo his tribus ꝯsiderationibus intantū cōpassus est ꝙ cōpassionē oñdit verbo cū dixit. vbi posuistis eū. et est verbū pie cōpassiōis quasi dicat pr̄ pius cōquerendo de filio defuncto ⁊ sepulto: vbi posuistis filiū meum ita xp̄s quadaz pia conquestione dixit: vbi posuistis amicum meum: ostendit etiam ipsam cōpassionez in signo, qꝛ lachrymas fudit: ostendit in facto, qꝛ ip̄m resuscitauit. Tertio fuerunt quidā concomitantia: et ista fuerunt tria. Primum fuit quia lapidem remouere fecit dicens. tollite lapidem. Poterat enim xp̄s ipsum facere resurgere non remoto lapide: vel solo verbo poterat remouere

lapidem sed voluit vt ipsi accederēt ⁊ viderent ⁊ fetorem sentirēt vt de miraculo nō dubitarēt: nec dicere possent ꝙ fantasma fuerit vel ꝙ aliꝰ fuerit q̄ resurrexerit.

J ¶ Certificati enim sunt per oēs corporis sensus scz per vocē qñ dixerūt. venite ⁊ videte: per visum qñ ipsum fasciatū exire viderūt: per tactū qñ lapidē leuauerūt ⁊ vincula soluerunt: per aud. tum qñ audierunt. Lazare veni foras: per olfactū quando fetorem senserunt. Secundum cōcomitans fuit ꝙ christus fremuit ⁊ seipsum cōturbauit lachrymas fudit quod quidē christꝰ voluit. vt ꝟm Theophilū, se esse verū hoīem ostenderet: quia tales passiōes in deum cadere nō possunt: vel iō hoc fecit ꝟm Hiero. qꝛ dolebat ꝙ amicū suum ad istam miseriā reuocat: vel iō hoc fecit vt nos instruat ꝙ debemꝰ cōpati miseriis alioꝝ. Tertiū cōcomitās fuit qꝛ patrē orauit dicēs. Pater gratias tibi ago: nō aūt hoc fecit vt indigeret oratiōe qꝛ eiusdem potestatis erat cū patre: ⁊ qꝛ multos sanauit sola iussione: sed ideo orare voluit vt ostenderet ꝙ nō erat contrarius deo: sicut iudei sibi imponebant. Unde subdit: ego autem sciebā ꝙ semꝑ me audis: sed propter populum qui circunstat dixi. Uel ipso orauit vt ostendat quod miracula faceret virtute dei nō in potestate diaboli: sicut iudei sibi sponebāt. Uel ideo orauit vt doceret nos in nostris necessitatibus ad orationis suffragium esse recurrendum. k

¶ Quarto ponunt quedam subsequētia: inter illos em̄ q̄ ibi aderāt: quidā erant boni sicut discipuli: quidā autē mali sicut iudei ex isto em̄ miraculo boni facti sunt meliores: qꝛ discipuli in fide fuerūt amplius cōformati. Maloꝝ aūt quidā facti sunt boni qꝛ ad fidē sunt conuersi: sicut ibidē habet. Quidaz facti sunt peiores. de quibus dr. Collegerūt ergo pōtifices ⁊ pharisei cōsilium ⁊c. Quidā fuerunt dubij de quibꝰ est incertum vtrū fuerūt conuersi vel nō: de quibus dr. Quidā aūt ex ipsis abierūt ad phariseos ⁊ dixerūt eis ois que fecit iesus: vt dicit glos. siue aliquid nūciando vt crederent: siue prodēdo vt seuirent. Eodē modo accidit de p̄dicatione veritatis, qꝛ quidē de ipsa veritate de bonis efficiuntur meliores sicut sunt mā sueti: q̄dā de malis efficiunt boni sicut ad pniam conuersi: quidā in sua malitia perseuerāt vt obstinati: q̄dā nec peiores, nec meliores efficiunt, sicut tepidi.

62 ¶ Eadem sexta feria quarte hebdomade. xl. Sermo. ij.

Diligebat Jesus Martham et Mariam sororē eiꝰ ⁊ Lazarū. Joā. xj. In isto euāgelio ponunt quedam, vnde boni et iusti debent gaudere: quedā de quibus peccatores debēt timere: quedā vñ ipsi peccatores debēt sperare: q̄dā vñ tribulati, consolationē debent recipe. A

¶ Boni em̄ audiētes ꝙ a christo diligunt multū gaudere debent. Uñ dicitur hic, diligebat iesus mariā ⁊c. Boni autem sunt in vita contemplatiua: aut sunt in actiua, aut sunt ī penitētia. Iste sunt tres vie eūdi ad celum. Prima via est ire per viā cōtemplatiuam: ista signat per mariā, que ad pedes xp̄i sedebat: ⁊ eius visione ⁊ locutione pascebatur, ⁊ ista via est diuturnior q̄ actiua: qꝛ illa finitur, ista non aufertur, ideo dicitur pars optima q̄ nō auferetur ab ea. Actiua em̄ vita est tantū in presenti, nō in futuro. Ibi em̄ nō est necesse ꝙ aliquis aliquē induat: qꝛ veste immortalitatis sunt oēs induti: nec aliquē potet vel pascat, quia oēs sunt saturitate pleni, nec ꝙ in hospitio recipiat: qꝛ oēs sunt in propria patria cōstituti: nec ꝙ aliquem infirmū visitet: qꝛ nullus ibi infirmatur nec ꝙ ad sepulchrum vadat, q̄ ibi nullus moritur. B

¶ Scda via qua itur ad celum actiua vita est: ⁊ ista significatur per martham q̄ pauꝑes ⁊ ꝑegrinos recipiebat hospitio ⁊ ista via est vtilior ⁊ fructuosa q̄ prima. Est enim vtilior proximo: qꝛ inde sustentatur. Est vtilior facienti qꝛ inde remuneratur. Bona em̄ tꝑalia nō sunt nostra ꝓpria: sed sunt nobis accommodata: non sunt mansura sed trāsitoria: non sunt preciosa, sz vilia: eleemosyna em̄ facit vt accōmodata sint propria: qꝛ q̄ pauperibus

damus ꝓpria habem⁹. Petr⁹ raueñ. Da pauperi vt det tibi, qꝛ q̄cq̄d pauperi dederis tu habebis: quod pauperi non dederis, alius habebit. Idē. Si hic mansurus ea, que tua sunt hic depone. Si illuc ituruses: hic que tua sunt cur relinq̄s qui relinquēda seruat alienorū custos est nō suoꝝ. Facit em̄ ea q̄ sūt trāsitoria vt sint ꝑ petua: siue ꝓpria ⁊ secura. Amb. Hereditas in tuto loco ponit q̄ deo custode ſuatur. Petrus raueñ. Quicq̄d pauꝑ accipit pater celestis suscepit ⁊ in celo recondit Aug. Quasi iferi⁹ traiectū hic facis cum deo tuo hic das res ꝑituras, ibi recipꝫ sine finemā suras. Facit ēt eleemosyna vilia vt sint p̄ciosa, qꝛ terrā mutat celū: vnū vertit in cētuplū. Petr⁹ raueñ. Da pauperi vt accipias celū: da nūmū, vt accipias regnū: da micā vt accipias totū panē: ⁊ subdit. Deus vnū accipit ⁊ cētū dat ⁊ tñ nolunt hoīes cū deo hr̄e ꝯtractū. Quātū deus diligit vitā actiuā ostdit ꝑ hoc ꝙ nō de rachel per quā significatur vita cōtēplatiua sed de lya: ꝑ quā significat vita actiua nasci voluit. Tertia via eūdi ad celum est ꝑ pniam. Si em̄ aliqui ꝑ mortale peccatū a vita ꝯtēplatiua vl̄ actiua recessit: vnū sibi restat remediū. s. ꝙ recurrat ad penitētie suffragiū: ⁊ tūc q̄ erat mot⁹ per culpā, resurgit ꝑ penitētiā. Isti significat ꝑ lazaꝝ resuscitatū. Diligebat igit iesus mariā ⁊ martham ⁊ lazarum. ¶

¶ Qꝛ xp̄s diligit seruēter cōtēplātes: vtiliter operantes, ⁊ a pctō resurgentes: q̄ nō est in numero istoꝝ triū, a deo nō diligitur: sꝫ odit. Isti sunt tres viri illi de q̄bus dicit Ezechiel. xiiij. Tres isti viri. s. Noe, Daniel. ⁊ Job in sua iustitia liberabūt animas suas. Per noe q̄ deo archaꝫ fabricauit ⁊ in fluctibus rexit significant actiui qui sepe fluctuationib⁹ exponunt. per danielez qui celestes visiōes aspexit intelligunt cōtemplatiui. Per iob q̄ interpretatur dolens: intelliguntur penitētes qui de peccatis suis dolere debēt. Secūdo in isto euangelio ponuntur quedā. vñ peccatores dñt multū timere. Multū em̄ debēt timere peccātes qꝛ nunq̄ ꝓpria ꝟtute a pctō possunt exire: sicut nec lazar⁹ potuisset resurgere nisi dei virtute. D

¶ Et super hoc ponitur triplex exemplū Primū ponit ab Arseuio qui dicit ꝙ hō pōt se ꝑ se in foueā p̄cipitare: sed ꝑ se non potest inde exire. Et illud exēplū ꝑtinet ad auaros: de q̄bus dr̄ Esa. xxiiij. Formido ⁊ fouea ⁊ laque⁹ super te q̄ habitatores terre. Auar⁹ em̄ semꝑ est in formidine ne diuitias suas ꝑdat. Sēper est in fouea ꝓfūde cupiditatꝫ qꝛ nunq̄ p̄t satiari. Sēper illaqueat⁹ ē a diabolo qꝛ nunq̄ vult restituere. Secūdū exemplum est Chrisosto. qui dicit ꝙ sicut nauis fracto gubernaculo illuc dicitur vbi tempestes voluerit: sic homo perdito auxilio gratie dei non facit quod vult, sed qd̄ diabolus. Et illd̄ exēplū ꝑtinet ad luxuriosos q̄ sunt in mari carnaliū voluptatū: q̄ lꝫ videantur dulces: tñ in veritate sunt amare. Vñ ꝓuerb. xxiij. Oculi tui videbunt extraneas et cor tuū loquet ꝑuersa: ⁊ eris dormiēs in medio mari: ⁊ quasi sopit⁹ gubernator amisso clauo. i. dei auxilio. Tertiū exēplū est eiusdē Chris. q̄ dicit. Anteq̄ peccem⁹ liberi sumus: sed si semel operib⁹ diaboli nos obligauerim⁹, iā nostra virtute liberari nō possumus. Sicut em̄ popul⁹ facit regere: tñ iam factū nō potest expellere. Sic postq̄ homines thronū diaboli i cordibus suis posuerūt, iā null⁹ pōt eos corrigere nisi de⁹: ⁊ istud exemplū ꝑtinet ad superbos q̄ diabolū suuꝫ regem f cerūt. Iuxta illud Job. xlj. Ipse est rex super omnes filios superbie. Tertio in isto euāgelio ponunt q̄dā vnde peccatores multum sperate debēt. Lazar⁹ em̄ erat mortuus ⁊ sepultus et fetidus: ⁊ tamen resurrexit ad vitā: per quod datur intelligi ꝙ q̄tūcunq̄ sit aliquis grauis peccator, tñ cum dei auxilio potest ad penitentiam resurgere. Debet tamen quilibet deū rogare ne in peccatis profundet. Et si profundat⁹ fuerit debet recurrere ad deū vt nō demergat. Hoc modo orabat ꝓpheta dicens. Nō me demergat tēpestas aque ⁊c. Tūc tēpestas aque hominem demergit: quādo grauꝫ tētatio peccati ipellit. Tūc profundū absorbet: quādo profunditas vitiorū ipsum detinet. Tūc puteus super os suū vrget qñ in desperationē duct⁹ cōfiteri nō audet. Ubi dr̄ Augu. Si cecidisti o homo nō claudet suꝑ te pute⁹ os suuꝫ: sed tu non claudas os tuum: sed cōfitere

et dic. De profundis clamaui ad te, et sic euades. Nō debet tamen etiā profundatus desperare: quia sicut dicit in. ps. Dixit dominus, ex basan cōuertam, cōuertā in profundū maris ſm glo. Basan interpretat̄ ꝯfusio vel siccitas. per profundū maris: ſm glo. iterpretat̄ desperatissimi Ergo sensus, ꝙ deus sepe ꝯuertit illos q̄ sunt in cōfessione peccatorū, ⁊ in siccitate gratie dei, ⁊ bonoꝝ operum, ⁊ qui ꝓlapsi sunt vsq; ad ꝓfundū desperatiōis. Quarto i isto euāgelio sunt quedā, vnde tribulati possunt cōsolari. Christus enim diligebat Mariam ⁊ Martam: ⁊ tñ dimisit eas venire in magnā tribulationem: vt ꝑ hoc detur intelligi ꝙ deus amicos suos in presenti vita: multis tribulationibus exponit: qr ipse tribulationes sunt eis in signū amoris, ⁊ meritū eterne glorie. Uñ ipse tribulationes a propheta appellantur apes, ideo dicit. Circundederunt me sicut apes. Apes em̄ lz pugnāt, tamē mel propinant. Sic etiā persecutiones, lz pūgant in carne, tamen dant cōsolationē in mente. ps. Secundus multitudinē doloꝝ meorū in corde meo: consolit̄ tue leticie animā meā. A deo ipse autem persecutiones vocant̄ virga siue baculus dei. Esaie decimo. Ue assur virga furoris mei: ⁊ baculꝰ ipse est. Solet em̄ pater ꝑcutere filiū virga, ⁊ postq̄ fuerit correctus virgā ꝓiicit in ignē, ⁊ filio dat suā hereditatem. Sic deus per malos corrigit bonos, ⁊ tādem malos proiicit in ignē inferni: ⁊ bonos deducit ad hereditatē celi. Et in hoc sensu loquitur dominꝰ cū dicit. Ue assur quasi dicat: q̄uis ꝑ malos, bonos corrigam: tamē ve eis: quia postmodū malos igni infernali tradaz, ⁊ bonos ad gloriā deducā. Ab augustiñ. autem in lib. l. homel. ipsi persecutores vocantur torcular ⁊ mole. Unde ait. Considera ꝙ illi q̄ te ꝑsequuntur apud deū, velut mole ⁊ torcular deputātur, tu vero quasi oliua ⁊ vua egregia. Sicut ergo in torcularibus vua ⁊ oliua premunt̄ vt vinū ⁊ oleum seruentur ⁊ ponātur in cellario ⁊ caua: ita ꝑ nequitiā malorum illoruz illi qui boni sunt multis tribulationibus fatigant̄, vt anime eorū tanq̄ vinū ⁊ oleū recōdi in eterna cellaria mereantur.

63 ¶ Sabbato quarte hebdomade quadragesime.

Sermo primus.

Ego sum lux mūdi: qui sequitur me non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite Johā. viij. Suber hunc locum dicit August. hic verba pres. concordant dicentis. Quoniam apud te est fons vite: ⁊ in lumine tuo videbimus lumen. In istis visibꝰ corporalibꝰ, aliud est nomen aliud est fons. Fontes fauces. querunt: lumen oculi apud deum qui lumen est hic est fons q̄ tibi lucet vt videas Ipse tibi manat vt bibas. In hoc igitur euāgelio ꝑmo luci se assimilat: cū dt. Ego sum lux mūdi. Scdo oñdit ꝙ ista lux homines i. via moꝝ dirigit ⁊ illuminat, cū dicit. Qui sequit̄ me nō ābu. i te sz. ha. lu. vite. Tertio oñdit ꝙ fulgor istiꝰ lucꝫ iudeorū oclos execauit. Cū em̄ ad illd qd dñs dixit ego sum lux mūdi ⁊c. debuissent esse illuminati: sz potiꝰ fuerūt execati dicēdo: tu d teipso testimoniū ꝑhibes: testimoniū tuū nō est verū. Quarto absentia huiꝰ lucis homies i iudicijs errare facit. Uñ subdit. Uos ſz carnē iudicatꝫ ⁊c. Quinto ista lux seipz ⁊ patrē manifestat. Uñ ait. Solꝰ nō suz: sz ego ⁊ q̄ misit me pr̄ vnū sumꝰ. A ¶ Circa ꝑmū notādū ꝙ xp̄s assimilat̄ luci, ex eo ꝙ oēs illuminat. Joh. i. Erat lux vera q̄ illuminat omnē hominē venientē sed tamē non omnes illuminātur. Quod pōt contingere tribus de causis. Uel q̄a homo in domo tenebrosa se includit. Uel qñ oculos claudit. Uel quādo obstaculū interponit. In domo obscura se includit quando affectat ignorantiaz. Unde dicit̄ Job. xxiiij. Ipsi fuerunt rebelles lummi. Oculos claudit qui nō aperit voluntatē suā. Daniel. decimotertio. Declinauerūt oculos suos vt nō viderent celū: neq; recordarentur iudiciorū iustorū. Obstaculum em̄ interponit qui habet mortalē culpaz. Esaie. lix. Iniq̄tates vestre diuiserūt inter vos ⁊ deū. Circa secundum notādū ꝙ ista lux christi ambulātes illuminat ne tenebras incurrāt: ideo dicit. Qui sequit̄ me nō ambulat in tenebris: sed habe. ⁊c.

vbi dicit Augustinus. Tenebre metuēde sunt morū, nō oculorū: et si oculorum nō exteriorū, sed interiorum. Non illorum vnde dicernitur nigrum ⁊ albū sed vnde discernitur iustum ⁊ iniustū. Non possunt errare qui vadunt ad istam lucem id est christum. B

¶ In ipso fuerūt tria que hominē defendunt ne erret in via pedū. s. ferramētorū impressio crucis erectio: ⁊ spinarum siue plātarū refectio. Christus igitur fuit via Johānis. xiiij. Ego suz via et veritas. In ista via fuit impressio vulnerū. Fuit crucis erectio, id est crucis baiulatio. Johā. xviij. Baiulans sibi crucem. Fuit spinarū ⁊ plātarū reflexio: id est de spinis coronatio. Impressio igitur ferramētorum: id est vulnerum docet nos ad currendum per istam viā patiēter aspiciēdo. s. ꝙ ipse fuit actor ⁊ cōsummator vulnerum. Heb. xij. Deponētes omne pondus et circūstans nos per patientiam curramus: peccatuz ad propositū nobis certamē: aspiciētes in actorem fidei ⁊ cōsummatorem iesum. Inspectio crucis debet nos inducere ad eūdū i, via mādatorum dei valde gaudēter: vnde apostol⁹. Qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucem omni cōfusione contēpta. Inspectio corone spinee debet nos inducere ad eūdū perseuerāter et infatigabiliter. Iudei em̄ contradixerunt eum regem esse. Johānis. xix. Nō habem⁹ regem nisi cesarē: ⁊ ideo in signum derisionis coronā spineā sibi imposuerunt. Ista igitur ꝯtradictio et derisio iesu christi debet nos inducere ne deficiamus in via ꝑ aduersa aliqua: vnde subdit apostolus. Recogitate eum q̄ talē sustinuit aduersus semetipsum a peccatorib⁹ cōtradictionē vt non fatigemini animis vestris deficiētes: vnde dicit glos. Augu. Omnia bona terrena contempsit xp̄s, vt in illis nō queratur felicitas: ⁊ oīa mala terrena sustinuit, vt in illis nō timeret infelicitas. C

¶ Circa tertium notandum ꝙ iudei fuerunt de natura noctue: que ad lucē execatur. Sic ⁊ ipsi cum debuissent illuminari fuerunt excecati. Unde dixerūt. Tu de te ipso testimoniū dicis: testimonium tuum nō est verū. Christus ostendit eis ꝙ testimoniū patris ⁊ suum est in lege ipsorum qd̄ in ore duorū vel triū stat omne verbū. Ueruz est tamen ꝙ in causa propria non accipitur testimoniū alicuius: sed in causa aliena: quia homo potest fallere ⁊ falli. In deo autem non sic: q̄ nec in causa sua, nec in causa nostra, potest fallere nec falli. Sic em̄ obscuritas facit nos errare circa res cognoscēdas: lux autē non pōt errare, nec circa se, nec circa alia: q̄ in veritate se ⁊ alia manifestat. Sic ⁊ homo cū sit in tenebris ignorātie, sepe potest fallere ⁊ falli. Deus autez cum sit lux nec falli nec fallere potest. In hoc autē ꝙ iudei dixerūt christo testimoniū tuum non est verum: imponebant ei mendacium. Nā aliquando imponebant sibi mendacium in ore, sicut hic. Aliquando peccatuz in corde. Johānis. ix. Nos scimus quia hic homo peccator est. Aliquādo transgressionē i opere: ibidē. Nō est hic homo a deo qui sabbatū nō custodit. Magna vesania est imponere mendaciū veritati. Iacobi. xvij. Sermo tuus. i. filius tu⁹ veritas est. Imponere peccatuz sanctitati. Daniel. ix. Uocat sanct⁹ sanctoꝝ. Imponere trāsgressionez sabbati domino. Christus em̄ inq̄ntū deus dominus erat sabbati. Matthei. xij. Dominus est filius hominis etiā sabbati. Circa quartū notandū est ꝙ absentia veri luminis facit errare hominez in iudicijs vt dicat ꝟba mala esse bōa verba. Unde dicit. Uos s̄m carnē iudicatis. Illi enim qui non habent lucem gratie ⁊ sapientie, dicunt diuitias ⁊ delicias ⁊ honores esse vera bona. D

¶ Sed ꝙ isti errent patet: diuitie em̄ temporales non sunt vere diuitie, qd̄ patet in morte ⁊ post mortem. Nā in morte deducunt hominem ad denudationē ⁊ summā paupertatē. Job. i. Nudus egressus sum de vtero matris mee, nud⁹ reuertar illuc. Idem. xvj. Saccum consui super cutem meam: ⁊ operui cilicio carnem meā. Mortui em̄ sacco ⁊ cilicio inuoluūtur. Post mortem vero deducunt ad extremam penuriaz. sicut patet Luce. xvj. de illo diuite q̄ ad tantam deuenit penuriā, ꝙ nō potuit hr̄e guttā aq̄. Silr̄ delicie carnales non sunt vere diuitie: qd̄ pz i morte ⁊ post mortem. Nā i morte corp⁹, i delicijs nutrimētū deducunt ad vermiū comestionē. Job

xxj. In puluere dormiēt, ⁊ ꝟmes operiēt eos. Post mortez deducūt animā ad tinearum et vermium corosionē. Esa.xiiij. Detracta est ad inferos supbia tua. Concidit cadauer tuū subter te: sternet tinea et operimentum tuū erunt vermes. Similiter honores mūdani nō sunt veri honores: quod patet in morte ⁊ post mortem. Nam in morte deducūt ad suppeditationem qr illi q̄ alios suppeditabāt: tandez ī morte ab alijs suppeditabūtur: quādo scz transeūtes homines, ⁊ bestie, ⁊ serpētes ⁊ vermes sup eorū foueā gradiētur. Eccl.x. Cum em̄ moriet homo hereditabit serpētes ⁊ ꝟmes ⁊ bestias. Post mortem vero deducunt ad lasciui infernalis profunditatez. Esa.xiiij. Qui dicebas in corde tuo in celū ꝯscendā ꝛc. Ideo sequitur. Uerū tamē ad infernū detraheris in profundū laci. Christꝰ autē qui lucem diuine sapientie habet, dat iudicium verū, ⁊ iudicat ista falsa esse. Unde postq̄ dixit Uos ꝟm carnē iudicatis, subdit. Ego nō iudico quēq̄. s. secundum carnem. ⁊ si iudico ego: iudicium meum verū est. Ponit autem verum iudicium de supradictis. s. de diuitijs ⁊ de delicijs ⁊ honoribus cū dicit matthei.vj. Nolite thesaurisare vobis thesauros ī terra, vbi erugo ⁊ tinea demolit, ⁊ vbi fures effodiūt. Nō sunt em̄ vere diuitie q̄ ab erugine cōsumūtur. Nō sunt vere delicie: qr corpora delicate nutrita a tineis ⁊ vermibꝰ comedūtur. Nō sunt veri honores: quia homines exaltati ī terra effodiunt: ⁊ fures. i. demōes omnem gloriā ipsorū furant. Circa quintuz notādū q̄ lux manifestat se ⁊ omnia alia. Sic ⁊ christus manifestauit seipsum et patrem suum. Unde subdit. Ego sum qui testimoniuz perhibeo de meipso: ⁊ testimonium perhibet de me qui misit me pater. Et cuz iudei interrogassent, vbi est pater tuus: respōdit. Neq̄ me scitis neq̄ patrē meū scitis. Que verba exponit Augustinus dicens. Quando vides aliquē alicui similem, quotidiana locutio est, si hūc vidisti illum etiā vidisti ꝓpter suam similitudinem. Sic ⁊ ipse christus dixit. Si me sciretis et patrem meuz sciretis: nō q̄ pater sit filius, sed qr patri est similis filius. Deinde Augustinus subdit. Hoc aūt verbum forsitan videt esse verbū dubitationis. Homines vero de rebꝰ quas certas habent. Aliquando verbū dubitationis ponunt, velut si indigneris seruo tuo, ⁊ dicas contēnis me considera, forsitā dominus tuus sum. Sic et dominꝰ non dubitādo increpat infideles, cū dicit. Forsitan et patrem meum sciretis. E

¶ Notandū autez q̄ de patre nobis tria incognita erant. s. gloria eius: quia nullū ad suam gloriā recipiebat. Gratia eiꝰ: qr nulluz sibi recōsiliabat. Ueritas ⁊ sapiētia eius: qr nulli viā eundi ad celū demōstrabat. Sed ista tria christꝰ nobis manifestauit ⁊ secū portauit. De quibus dicit Johānis.j. Uidimus gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a patre, istud refertur ad primū. Plenū gratie, istud refert ad secūdum. Et veritatis, illud refert ad tertiū.

64 ¶ Eodem sabbato quarte hebdomade quadragesime.

Sermo.ij.

Ego sum lux mūdi. Johannis octauo. Secundum beatum Augustinum tanta est vnitas capitis ad membra ⁊ mēbrorum ad caput qd̄ aliquando caput assumit personā mēbrorū Juxta illud Actuū.ix. Saule saule: quid me ꝑsequeris. Aliqñ mēbra nominantur ex parte capitis. Juxta illud. ꝟs. Nolite tangere christos meos. Multo fortius tāta est vnitas inter matrē: scz beatam virginem ⁊ eius filiū iesum christuz: q̄ illud quod dicitur de filio potest matri cōuenire. Unde verbum ꝓpositū. Ego sum lux mundi. licet dictum sit de filio, tamē matri conuenire potest. A

¶ Est em̄ christus lux mundi q̄ illuminat et nō illuminatur. Est etiā mater lux mūdi: quia est lux per quā mundus illuminatur qualiter aūt ipa sit lux mūdi Salomō admirādo ostēdit, dicēs Cañ.vj. Que est ista q̄ ascēdit seu ꝓgredit q̄si aurora consurgēs: pulchra vt luna alecta vt sol, terribilis vt castoꝝ acies ordinata: ecce qualiter est lux mūdi. In mūdo em̄ sunt q̄daz tribulati: quidā tentati, quidaz pctōres et quidam iusti. B

¶ Ipsa quidē est pctōrib⁹ sicut aurora qr eis dat radiū sue mie. Tribulatis est sicut luna: qr eis dat radiū sue ꝯsolationis. Ipsa iustis est sicut sol: qr eis dat radiū gr̄e. ip̄a tētatis ē sicut acies terribilis: qr demones expellit fulgore sue maiestatis. Prio igit̄ est pctōrib⁹ sicut aurora: qr dat eis radiū mie sue. Sicut em̄ aurora tenebras expellit ⁊ lucē adduxit sic ei⁹ misericordia a pctōrib⁹ expellit noctē culpe, ⁊ dat eis lucē gr̄e. Jō vocat̄ mr̄ mie: qr de⁹ i ptāte sua tradidit facere oēs misericordias. Jp̄a aūt i suis misericordiis nō est auara, sz multū liberalis ⁊ larga, iuxta illd qd dr̄ prou. vlt. Manū suā aperuit inopi: ⁊ palmas suas extēdit ad pauperē. Si esset aliq̄ dn̄a q̄ sp brachiū suū extēderet ad pauperes, ⁊ man⁹ aptas teneret: ⁊ ipsas plenas man⁹ hr̄et multū liberalis esset. Per istū modū loquit̄. Salomō de muliere forti. i. de beata virgine, q̄ sic fuit fortis q̄ desi de celo traxit: ⁊ diabolū vicit. Jsta igit̄ mulier fortis versus ptōres tenet brachiū extēsum: qr ei⁹ mia ad oēs extendit̄ vniuersalr. Tenet manum apertā nō clausam, qr suas mias nō dat difficulter sz valde facillier, qr nō multū nec diu facit se rogare. Hz man⁹ plenas eleemosynis qr suas mias largiter dat ⁊ abūdāter Si q̄s ergo eius miam non habet beate marie nō iputet postq̄ ipsa brachiū extēdit dādo vniuersaliter. postq̄ manū plenā hz dādo abūdāter: postq̄ manū hz dādo faciliter. Jstud igit̄ offm̄ dādi ⁊ faciēdi misericordias de⁹ sibi cōmisit. Sicut em̄ in curia pape q̄dā cōcedunt̄ lr̄e simplicis iustitie, q̄dā pure gr̄e: quedā mixte. s. que vident̄ iusticiā ⁊ gratiam continere, sic deus in sua curia tres habet cancellarios. C

¶ Unū cui cōmisit dare lr̄as simplicis iusticie. Jste est michael q̄ alias pōderat, s̄m mēsurā bonorū vel malorū operū. Dat mensurā supplicij vel celestiū premiorū. Alius cācellari⁹ est cui cōmisit deus dare literas mixtas. s. iustitie ⁊ gratie. Jste est beatus petr⁹ qui est ianitor celi, vbi sunt due porte. s. iustitie: per quam ingrediuntur qui saluantur ex operib⁹ iustitie Quā portā ꝓpheta sibi ap̄ri petit dicēs ap̄ite mihi portas iusti. ⁊c. Alia est porta gratie per quā ingrediunt̄ illi qui saluātur ex sola gr̄a dei: sicut sunt pueri baptizati. Beata aūt virgo est cancellaria dei cui cōmisit de⁹ dare miam ⁊ gr̄am. Jdeo talē cancellariā debemus sepe inuocare ⁊ dicere. Eya ergo aduocata nostra illos tuos misericordes oc̄los ad nos cō. Scd̄o tribulatis est sicut luna: qr eis dat radiū cōsolationis sue. Luna em̄ hz virtutē supra mare sic ⁊ ipsa sup tribulatos et amaricatos. Et sicut luna lucet in nocte sic ⁊ ip̄a subuenit in tribulatione. D

¶ Dicitur autē pulchra vt luna. Luna enim tūc est pulchra quando est plena: ⁊ tunc tota nocte lucet. Quādo autez luna non est plena modo lucet in principio noctis, modo in medio modo in fine, sic ēt sunt quidā sancti qui adiuuant tribulatos aliquando in principio tribulationis constātiā in tribulatione tribuendo. Aliquando vero permittūt eos tribulari et temptari in principio, sed tamen iuuant in medio perseuerantiam dando. Aliqn̄ dimittūt eos tribulari in principio et in medio ⁊ adiuuāt, in fine: ne scz per impatientiā cadāt victoriā eis cōferendo. Virgo autem maria est sicut luna plena que adiuuat in principio temptationis et tribulationis dando constantiam, Adiuuat in medio dando perseuerātiā. Adiuuat in fine, dando coronā seu victoriaz. Nec mirum si ista luna lucet tribulatis ⁊ obscuratis: qui aetiā fuit tribulata ⁊ obscurata: ⁊ ideo scit meli⁹ tribulatis compati ⁊ misereri. E

¶ Secūdū Aug. luna tripliciter obscuratur: aut quando est vacua. aut quando est nube tecta aut quando est eclipsata: F

¶ Beata virgo in hac vita habuit tres tribulationes. Una fuit quando herodes puerum interficere voluit ⁊ ipsa in egyptum fugit, tunc eniz ista luna omnino cōsolatione fuit vacua, quomodo enim cōsolatio sibi esse poterat quādo ipsa puella delicata de partu paulo ante surrexerat ⁊ in terrā longinquā per vias asperas cogebat̄ fugere et quādo inter idolo latras cōpellebant̄ manere, et quando puerū sic tenerum cogebatur circumferre. Secundam tristiciam habuit quando filium suuz amisisse credidit, timens ne

in manus hostiū deuenisset, vel ad longin quas partes gentes conuertēdas accessisset vel ad patrē celestē sine redemptione humani generis rediuisset ⁊ tunc fuit nube tecta qꝛ nubes obscura doloris ⁊ tristicie eiꝰ animam occupauit. Unde ipsa dixit, pater tuus ⁊ ego dolētes q̄rebamꝰ te ⁊c. Tertiam tribulationem habuit in filij passione, ⁊ tunc luna fuit eclypsata. Luna autē quando eclypsat̄ tota sanguinea videtur, ⁊ ipa in filij passione fuit gladio doloris vulnerata, iuxta illd̄ Luce.ij. Et tuam ipsiꝰ animam pertrāsibit gladiꝰ. Item Johel.ij. Sol.i. christꝰ conuertet̄ in tenebras scꝫ per mortē, et lunē, id est beata. Maria i sanguinē: per dolorem. G

¶ Tertio iustis est sicut sol quibus mittit radiū gratie sue, illuminat enim eos per exemplū et beneficium. Per exemplum quidem quia est speculum diuinū in quo nos debemus speculari. Sap.vij. Cādor est enim lucis eterne ⁊ speculū sine macula. Speculū enim fit de vitro ⁊ plumbo. Per vitrū quod est lucidum intelligitur virginitas eius per plumbum quod est ductibile ⁊ habet colorem cinereū intelligit̄ eius humilitas: ⁊ sicut vitrum ꝑ se vel plumbum per se non facit speculū nisi coniungantur nec resultat imago sic nec Marie humilitas sine virginitate nec virginitas sine humilitate fecisset eaꝫ speculum dei vt in ea resultasset christus qui est imago dei nisi adinuicem iuncta fuissent, scilicet humilitas cū virginitate, et virginitas cū humilitate: ⁊ sicut speculū recepit illum qui se fecit: sic ⁊ ipsa in suo vtero habuit illum qui se creauit. Ecclesiastici.xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo ⁊c. In isto igitur speculo omnes debent prospicere ⁊ maculas suas videre, nam superbi cognoscent ibi superbiā suā ⁊ maculam respiciendo ad suam humilitatem, luxuriosi ad suaꝫ virginitatem, auari ad suam paupertatem quam sancta fuit eiꝰ vita ad quā speculari debemus: ostendit Hiero. in epistola ad cromacium ⁊ eliodorū. Dicit eniꝫ quod ipsa a mane vsq̄ ad tertiā orationi instabat postmodū ab oratione surgēs a tertia vsq̄ ad nonam operi manuum vacabat post modum intermittens opera manuum iterum ad orationes redibat ⁊ inde nō recedebat donec angelꝰ veniebat qui sibi cibum ministrabat cum quo consolatione suam habebat. Ex hoc igit̄ exēplū habemus vt insistemus orationi ⁊ operationi, ⁊ quod libentius conuersemur cū viris angelicis quam cum viris diabolicis. Secundo lucet omnibus per beneficiū ⁊ dat beneficia illa de quibus dicitur Ecclesiasti.xxiiij. Ego mater pulchre dilectionis ⁊ timoris ⁊ agni, ⁊ scti spei. Dat eis dilectionem per quam inflāmatur. Dat eis timorem per quam humiliantur. Dat eis agnitionem per quaꝫ illuminantur. Dat eis sanctam spem per quā ad sperandū celesti animentur. H

¶ Quarto iēptatio est sicut acies ordinata quibꝰ dat radium sue defensionis. Est cū demonibus terribilis denominatio eius. salutatio eius ⁊ laudatio eius. Quandocūq̄ enim ipsam nominamꝰ vel salutamꝰ vel laudamus protinus demones territi fugiūt. Quando enim diabolus audit nomen eius: ita est ac si sentiret baculū vel clauū cum quo percuteretur. Numeri.xxiiij. Consurget virga de israel ⁊ percutiet duces moab. Quando audit eiꝰ salutationē. ita est ac si audiret tonitruū quo terreat̄. ps. Vox tonitrui tui in rota. Tūc em̄ diabolꝰ tanquam insanus terret̄. Quando vero audit eiꝰ laudationem, ita est ac si audiret seu sentiret gladiū quo iugularetur. Hoc figuratuꝫ est Judith.xvj. vbi dicit̄ q̄ ipsa pugione amputauit caput holofernis. Si igit̄ grauemur a diabolo siue a tyrāno siue a corpore nostro ad ipsaꝫ curramꝰ, ad ipsam appellemꝰ, ipsa enim est domina ⁊ augusta siue imperatrix, ⁊ intermissis omnibꝰ intermedijs sancti ad ipsam appellare licet: siue q̄s grauetur a diabolo sicut patet in theophilo q̄ a diabolo deceptus ⁊ augustā appellauit: ⁊ statim liberatus fuit. Siue q̄s grauet̄ a tyrāno hoc signatū est in mardocheo qui ab aman grauabatur ⁊ ad hester augustam appellauit ⁊ aman condemnatꝰ ⁊ mardocheus liberatꝰ fuit. Siue quis grauet̄ a carne sua sicut patet in maria egyptiaca, que cum esset voluptati dedita ad augustā appe

lanit et mox sibi castitatem concessit. Sic nec de gratia a iusticia dei. Unde legitur in vita beati dominici quod cū christus contra mūdū multum esset iratus virgo et dixit, bone fidei non debes cū eis agere secūdum iusticiam tuam sed secundum misericordiam tuam et sic ille sententiam revocavit. Et ita in omni tribulatione ad eam appellare propter quod licet dicit Bern. Sileat misericordias tuas virgo dtā quicunq; te invocatam in suis necessitatibus meminerit defuisse.

65 ¶Dominica in passione,
Sermo primus.

QUis ex vobis arguet me de peccato si veritatē dico quare non creditis mihi. Joan. viij. Una magna cā quare iudei christum persequebantur erat ex eo qđ veritatem predicabat quam ipsi recipere nolebant, iō dicit: si veritatem dico quare non creditis mihi. B

¶Ille enīz qui predicat veritatez doctrine dz habere sanctitatem vite, ideo pmittit quis ex vobis arguet me de pctō? Nō em̄ potuit arguī de pctō cordis qz semp habuit cogitationes sanctas, nec de pctō oris qz semp habuit locutiones discretas nec de pctō operis: qz semp habuit operationes iustas, nec de pctō omissionis: qz nullū bonū qđ facere debuit omisit, nec de pctō originis: qz nullū pctm originale cōtraxit sz fuit sanctus cōceptus: et festus in partu. Talis igit qui habet talem sanctitatem vite secure potest predicare veritatem doctrine. B

¶Ponit autē dominus in isto euangelio quatuor veritates quibus tamē iudei cō tradixerūt quarum due veritates spectāt ad nos. alie duc ad ipsum. prima veritas est per quam ostēdit cām quare dam audiunt verbum dei, et quidam non audiūt, cum dicit qui ex deo est non natura sed fide, timore, et amore, verba dei audit. Ille vero qui veraciter in deum credit, et veraciter deū timet et diligit veraciter verba dei audit. Qui vero non habet fidem nec amorem nec timorem dei licet erant iudei audire nō pōt iō nō audiūt. ideo vos non auditis: qz deo nō estis. Ista veritati iudei nescierūt cōtradicere verbis ideo contradixerūt iniurijs dicētes nōne bene dicimus nos qz samaritanus es et tu demonium habes. Unum rps negavit. s. demoniū se hre, aliud concessit. s. samaritanū fecisse. Samaritanus em̄ interpretatur custos. rps aūt dz dici custos de quo dic. ps. Nisi dominus custodierit civitatē frustra etc. Negavit aūt aliud. s. qđ demoniū haberet: quia continebat infamiā. fez qđ demoniū haberet qz talem infamiā nō poterat sustinere, nō negavit illud in quo nulla erat infamia: et poterat sustinere fez qđ esset samaritanus. In hoc em̄ dat nobis exemplū ne ad omnia que de nobis dicunt'r'h deam⁹ sed si talia sint qui possint tolerari debemus dissimulare. Si vero infamiā importent possumus nos hūiliter excusare. Scēa veritas fuit p quā rps ostēdit virtutē et efficaciā quā hñt verba dei cū dic, amen amen dico vobis, si quis sermonē meū seruauerit mortez non videbit. i. non experiet in eternū. Per hoc aūt qđ dicit in eternum, ostendit se nō intelligere de morte corporis sed ale, In hoc ostēditur magna rpi benignitas qz illis a quib⁹ tunc receperat cōuicium nō negavit sue doctrine beneficiū. Ista veritati iudei cōtradixerūt inferēdo iniuriā cum dicunt nunc cognouimus qz demoniū habes allegando rōnē falsam cū dicūt abrahā mortuus est et prophete etc. Fundabāt em̄ suā rōnē sup falsum. s. qđ rps dixisset de morte corporali qui tñ intellexerat de morte eterna. Due aūt veritates sunt ad ipsum pertinentes. Una est per quā ostēdit suā nativitatem eternalem, qua eternaliter natus est de patre sine matre, et suā nativitatē corporalē qua temporaliter natus est de matre sine patre cū dicit: abraha hā pater vester exultauit vt videret diem meum vidit et gauisus est, secundū em̄ gl. pōt intelligi de die sue eternitatis, vel de die sue temporalitatis: qua in carnem venit et utrunq; deus abraha de eius vñ immēsum gaudiū habuit dixerant iudei superius qđ christ⁹ nō erat maior abraham qui tñ mortuus est, et christ⁹ ostendit se esse maiorem inquātum eter-

naliter natus de patre, ⁊ inquantum natus temporaliter de matre, quia vtrunq; diē abraham tanquam fidelis seruꝰ desiderauit videre. Isti veritati iudei contradixerunt respondentes cum ira ⁊ cū suppositione falsa dicentes, quinquaginta annos nondum habes ⁊ abrahā vidisti? supponebant enim falsum, scz ꝙ christus dixisset se vidisse abrahā in pñti vita oculo corporali quod tñ non dixerat. C

¶ Sed cum christus tunc haberet. xxxij. annos quomodo iudei dixerunt cum esse quinquagenariū. Una causa est quia iudei erant irati: ⁊ ira impedit animum vt non possit cernere verū. Alia causa est: ꝙ christus licet iuuenis esset tamen videbatur quodammō antiquus, tū propter nimiam morū grauitatem, tum propter nimiam corporis lassitudinem ⁊ asperitatē quas sepe in corpore fuerat expertus. Alia causa potest esse: quia si homo iuuenis appellat̄ senex iniuriā sibi reputat fieri. Iudei ergo iniuriā christo credebāt facere ⁊ dicere, qꝛ ipsum senem vocabant. Secūda veritas pertinens ad ipsum fuit per quam ostendit suam cum patre eternitatē, cū dixit. Amen amen dico vobis antequam abraham fieret ego sum non dixit antequā abraham esset: quia abraham a deo fuit factꝰ non dixit etiam ego suz factus qꝛ xp̄s inq̄tū deꝰ nō fuit factꝰ sed ab eterno patre genitus. Huic veritati iudei non contradixerunt verbis cōtumeliosis vel ratione suppositionibꝰ falsis quēadmodū contradixerant tribꝰ veritatibꝰ supradictis: sed contradixerunt huic veritati iniurioso facto volētes eum lapidare tanquā blasphemū sed christꝰ abscondit se ⁊ exiuit de templo, ideo exiuit ab eis vt auferret ab eis causam seuiēdi. Uel ideo exiuit quia noluit mori lapidatus sz crucifixus Uel ideo exiuit: quia adhuc non venerat hora patiendi. D

¶ Ex supradictis ptz ꝙ iudeis odiosa erat veritas ⁊ ꝙ christus furentibus cedebat. Ueritas em̄ multis est odiosa. Ita eniz est de veritate: sicut de luce, odore, ⁊ sapore Lux em̄ ē amabilis oculis sanis, sed odiosa egris. Odor hominē recreat sed serpētē fugat. Panis palato sano est sapidꝰ, sz infirmo est penosus Ueritas igitur est odiosa superbis: sicut lux oculis lippis. Si em̄ predicat̄ superbo de humilitate: talis veritas est sibi odiosa. Et cā est qꝛ lippitudo supbie facit hanc lucem displicere. Eccl̄. xiij. Abhominatio est supbo humilitas. Secūdo veritas est odiosa luxuriosis, sic odor serpēti. Si em̄ p̄dicatur eis de odore puritatis talis odor displicet sibi. Et causa est: qꝛ consuerunt stare in fetore luxurie. Eccl̄i. xxj. Audiet luxuriosus ⁊ displicebit ei. Tertio veritas est odiosa auaris: sic panis palato corupto. Si em̄ predicatur eis contemptus terrenorū talis panis doctrine, licet i se sit suauis eis tamen videtur execrabilis. Eccl̄. xiij. Execratio diuitiuz pauper. Causa est quia habent palatum anime corruptum: ideo non possunt sentire saporem celestium. j. Coꝝ. ij. Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei. Secundo xp̄s a iudeis furentibꝰ recedebat per qd̄ dat̄ nobis exēplū vt a furētibus non subtrahamus ne ipsorum iram amplius inflammemus. E

¶ Habuit autem christꝰ contra furorem iudeorum quinq; remedia, sicut ptz i hoc euāgelio. Primū est patientiam seruare. Unde cū plures iniurias audiuerit scz ꝙ demoniū habebat. Ipse tamen patientiā in omnibus seruabat. Nec habuit aliquē motum in animo, nec aliquem motū ostēdit in signo, nec in verbo, nec in facto. Unde dicit̄. Esa. xlij. Non erit tristis: in animo nec turbulentus: in exteriori signo, nec clamabit verbo. Calamum quassatū non conteret in facto aliquo iniurioso. Secundum remedium fuit tacere. Unde cū iudei dixissent ꝙ haberet demonium ⁊ ꝙ esset samaritanꝰ: ipse omnino tacuit. Sciebat em̄ ꝙ illud dedisset iudeis occasionem litigandi ⁊ materiam, quia si dixisset non sum samaritanꝰ forte iudei sibi respondissent imo es samaritanus: qꝛ samariā iuisti, ⁊ cum eis bibisti: comedisti cū eis cōmoratus est cū eis, ⁊ eis predicasti. Et iste est etiam conueniens modus extinguendi ignem furentis scz tacere et cū talibꝰ nō litigare. Sicut em̄ ignis extinguitur quando ligna subtrahūtur seu nō apponuntur: sic ira furentis annihilatur quando nihil respondetur. Pro-

uer.xxvj. Cum defecerint ligna extingue
tur ignis: ⁊ susurrone subtracto iurgia cō
quiescunt. Quādo vero q̄s litigat ligna
parat. Eccl.viij. Non litiges cū homine
linguato, ⁊ non strues in ignez illi⁹ ligna
Grego. Imitatione dei gloriosius ē iran
tacendo fugere quā respondendo supe-
rare. Tertium remediuz qd̄ habuit chri
stus fuit pacifica verba rñdere. Cū em̄ iu
dei verbū tā iniuriosum sibi dixissent: scz
q̄ demoniū haberet ille patienter rñdit
eis dicēs. Ego demonium nō habeo. Et
iste est cōueniēs mod⁹ extinguēdi irā fu-
rentis: verba scz pacifica rñdere. Cor ei
iracundū est sicut olla bulliēs Prouerb.
xv. Os stulti ebullit stulticiā. Sicut igit̄
cessat ebullitio olle qñ aqua frigida ap-
ponit̄: sic cessat ebullitio ire qñ pacifica
verba q̄ sunt refrigeratiua rñdent̄: Pro
uer.xv. Responsio mollis frangit irā: ser
mo durus suscitat furorē. Quartū reme-
diū qd̄ habuit xp̄s cōtra iudeos furētes
qr voluit se ab eis absentare. Et hoc fuit
qñ se abscōdit et ab eis exiuit. Gre. Exē
plo dñs nobis loquit̄ vt cum etiā resiste
re non possumus: irā superbientiū decli-
nemus. Et iste est simil̄r conueniens mo-
dus extinguēdi irā furētis: ab ei⁹ scz fa-
cie recedere Sicut em̄ olla q̄ fortiter bul
lit si ab igne eleuatur cessat ei⁹ ebullitio.
Sic qñ ille contra quē furit̄ elongat̄ ces
sat ebullitio scz ire inflāmatio. Prou.xx.
Honor est homini q̄ separat se a cōtētio-
nib⁹ oēs aūt stulti miscent̄ contumelijs.
Quintū remediū qd̄ habuit xp̄s cōtra iu
deos furentes fuit beneficia impēdere.
Uñ postquā iudei dixerūt ei demoniū ha
bes. Ipse tñ ꝓpter tāta ī properia nō ces
sauit eis impēdere salutaria documenta
dicēs. Si q̄s sermonē meū seruauerit ꝛc.
Ubi dt̄ Glo. hic discat hō Iesus nō malū
reddere sz bonū. Et iste est cōueniēs mo
dus extinguēdi irā furentis. Scz bñficia
exhibere. Ro.xij. si esurierit inimic⁹ tu⁹
ciba illū si sitit potū da illi hoc ei faciēs
carbones ignis congeres super caput
eius. Isti carbones ignis secūdum Glo.
sunt vel feruor charitatis ad quam am-
plius incitantur. Uel amor spiritussan-
cti ad quam inflammatur. Uel ardor pe
nitentie: ad quam prouocantur.

66 ¶ Eadem dominica in passione
Sermo secundus.

Tulerūt lapi
des iudei vt iacerēt Ieū
Iesus autē abscōdit se ⁊
exiuit de tēplo. Ola que
xp̄s dicebat et faciebat
ad nostrā vtilitatē con-
uertebat: ⁊ ad nostram instructionez. Si
enim dicebat verba conuertebat ea ad
nostram instructionē. Si faciebat mira-
cula conuertebat illa ad nostre fidei con
firmationē. Si prebebat exēpla cōuerte-
bat illa ad nostrā informationē: sicut pz
hic quando dñs a iudeis furentib⁹ se ab
sentauit dās nobis exēplū q̄ ⁊ nos simi-
liter faciamus. In verbo ergo premisso
duo tanguntur Primū est iudeorum ma
gna malicia qui christum voluerūt lapi-
dare. Secunduz est magna christi patiē
tia qui eis voluit cedere. A

¶ Circa primum sciendum q̄ iudei qua
tuor mortes xp̄m pati voluerunt Primo
em̄ eum voluerunt occidere cum adhuc
esset paruulus scilicet tempore herodis.
Secundo voluerunt eum de quodā mon
tis supcilio precipitare: vt sic cōfracto ce
rebro ⁊ capitis collisione moreret̄: sicut
habet̄ Luce.iiij. Tertio voluerūt ipsum
lapidare sicut pt̄z hic. Quarto voluerūt
ipsum crucifigere et crucifixerunt. Multi
autem sunt qui hodie istis quatuor mo-
dis christū occidūt. Primo cū est adhuc
paruulus. Christus em̄ paruul⁹ est in il
lis qui de nouo ad penitentiā conuertun
tur. De quibus dicit̄ Galat. iiij. Filioli
mei quos iterū parturio donec formetur
christus in vobis. Ille igit̄ q̄ de nouo ad
penitentiā conuersos scandalizāt vl̄ ab
ipsa pnīa reuocāt: xp̄m paruulum in eo-
rum cordibus occidunt. Cōtra quos di-
citur Mat.xviij. Qui scādalizauerit vnū
de pusillis istis qui i me credūt expedit
ei vt suspendat̄ mola asinaria l collo ei⁹
et demergatur in ꝓfundū maris. Alij sūt
scz qui christum precipitant ⁊ caput sibi
frangūt. Isti sunt heretici. Nam sicut di-
citur.j. Cor.xj. Caput xp̄i est de⁹. Hereti
ci igitur qui christum deum esse non cre-
dunt caput sibi auferunt. Alij ipsum lapi
dant.

dant. Isti sunt qui malas cogitatiões et voluntates habere nõ cessant. Quelibet em̃ mala cogitatio ⁊ mala voluntas est vnus lapis quẽ in christũ mittũt. Beda. Quot quot malas cogitatiões q̃s assumit q̃si tot lapides christo immittit. Alij sunt qui christũ crucifigunt: isti sunt q̃ iterum ad peccatum redeunt. De quib⁹ d̃r Heb. vj. Rursuz crucifigẽtes sibimetip̃is filiũ dei. Amb. Quid ẽ Iesus nisi veritas pax ⁊ iustitia. Qui igitur pro falsitate relinquit veritatẽ: ⁊ pro cupiditate dirũpit ⁊ odit pacẽ: ⁊ pro aliquo premio occultat iustitiã nihil aliud d̃r facere q̃ lapidare ⁊ crucifigere ⁊ occidere christuz. In hoc autẽ ꝙ iudei in xp̃m lapides voluerunt immittere: vident̃ pilam pontis inchoasse. Nam christus dicitur pontifex, id est pontẽ faciens. In epistola autẽ agitur de ponte cum dicit̃. Christus assistẽs pontifex, id est faciens pontem. In euangelio aũt agitur de pila. Tunc em̃ iudei pilam fecerunt qñ lapides in christũ miserunt. Sed in passione crux posita est super pilã: ⁊ sic nobis pons factus est. Mũdus em̃ iste erat tanq̃ fluuius rapid⁹ et tanq̃ mare periculosum: in quo oẽs periclitabantur. B

¶ Sed contra istud naufragiũ dedit nobis christus triplex adiutoriũ scilicet nauem tabulã ⁊ pontem. Nauis enim innocẽtia est: in qua positus fuit adã. Sz ista nauis fracta fuit quando ipse peccauit. In hac naui fuit beata v̄go, q̃ naui integra et saluis mercibus ad portũ paradisi p̃uenit. In hac naui sunt oẽs pueri baptizati: q̃diu seruant innocentiã baptismalem. Sed qr fere omnes frãgũt nauem baptismalis innocentie: iõ deus parauit tabulam penitentie. Nã scd̃m Hiero. Penitẽtia est p̃ma tabula post naufragiũ. In hac tabula pnie fuit maria magdalena: que cũ ista tabula ad portum paradisi peruenit. Imo ⁊ multas virgines que erant in naui innocentie trãscendit: ⁊ q̃tum ad meritum ⁊ q̃tum ad premiũ. Bern̄. Sicut deus nõ priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia: ita nõ priuabit bonis eos qui ambulant in penitẽtia. Quia vero sunt multi qui frangunt nauẽ innocentie: ⁊ qui perdunt tabulã penitẽtie: ideo deus tertium adiutoriuz p̃parauit, scilicet põtem passionis sue. Iste põs hodie initiatus est in pile fundatiõe: sed in parasceue consummatus est in trabiũ ⁊ tabularum suppositione. C

¶ Tunc igitur quatuor trabes super inducte sunt. Quarũ prima fuit de palma. Scd̃a de oliua. Tertia de cedro. Quarta de cipresso. De his em̃ lignis crux facta fuit. Deinde super has trabes posita est tabula, id est caro xp̃i purissima: que quatuor clauis fuit confixa: ⁊ sic fact⁹ est pons. Ideo christus bene dicit̃ põtifex, id est pontem faciens. D

¶ Nihilominus dicitur pontifex triplici de cã. Primo p̃pter habitum. Habuit ei amictum quãdo fuit velatus. Habuit albam vestẽ, qñ ad herodẽ fuit duct⁹: ⁊ ab eodẽ alba veste fuit indut⁹. Habuit planetam: quãdo purpura a militibus fuit circundatus. Habuit cingulũ ⁊ stolã: qñ ad columnam fuit ligatus. Habuit manipulum, qñ in manibus fuit clauis cõfixus. Habuit mitram, quando spinis fuit coronatus. Habuit baculum pastoralẽ, quando arundo fuit sibi data in manib⁹. Habuit sandalia, quãdo habuit clauos in pedibus. Secũdo dicit̃ põtifex, p̃pter vnctionis mysteriũ: ipse enim fuit vnct⁹. iuxta illud psal. Unxit te deus deus tuus oleo letitie pre consortibus tuis. Olim q̃dem deus erat homini durus: sz christ⁹ est vnctus. Ideo factus est mansuet⁹: iõ dicitur. Unxit te deus ⁊c. Olim erat irat⁹ sed factus est letus. Ideo dicit̃, Oleo letitie. Olim de gratia sua erat auarus: sed in christo factus est largus. Ideo d̃r pre consortibus tuis dedit enim sibi spirituz sine mensura: de cuius plenitudine omnes accepimus. E

¶ Tertio dicit̃ pontifex propter officiũ quod quidẽ officium triplex est. Primuz est pro populo orare: ⁊ christ⁹ pro nobis orauit mltipliciter: nã orauit v̄bis. Joh. xvij. Non pro eis rogo tantũ: sed pro illis qui credituri sunt per verba illoꝝ in me. Orauit lachrymis. Heb. v. Cũ clamore valido ⁊ lachrymis offerẽs exaudit⁹ est p̃ sua reuerẽtia. Orauit sanguine. Hebre. Accessistis ad sanguinis aspersionẽ melius loquentẽ q̃ abel. Orat ẽt quotido. Ja. de Uorag. K

die cicatricū representatione qr eas quotidie patri representat. Hebre.ix. Intrauit iesus in xp̄m celū vt appareat vultui dei pro nobis. Secūdum officium pontificis est sacrificium offerre: ⁊ illud christus habuit qui seipsum pro nobis in sacrificiū obtulit. Hebr.ix. Per spiritū sanctum seipsum obtulit immaculatuz deo: qñ autē sacrificiū offerebatur igne accēdebat ⁊ ipse fuit accensus igne amoris quo ad aiam. De quo igne dicit Lu.xij. Ignē veni mittere in terram ⁊c. Isto igne fuit totus accēsus. Joh.xv. Maiorē hac dilectionē nemo habet vt animā suā ponat q̄s ꝙ amicis suis. Fuit accēsus igne dolorꝫ quo ad corpus ⁊ animā. Threñ. j. O vos omnes qui transitis per viā ⁊c. Fuit accensus igne passionis quo ad carnem suam. ps. Igne me examinasti ⁊ nō est inuenta in me iniquitas. Tertium officium pontificis est prebendas distribuere: ⁊ ipe prebēdas distribuit sicut Amb. dicit in hec verba. Actor humani generꝫ in cruce extensus pietatis officia diuidebat: persecutionem apostolis: pacem discipulis corpus iudeis: patri spiritū virgini paranymphum latroni paradisum peccatoribus infernū: christianis penitētibus crucem penitentie delegauit. F

¶ Secundo in christo fuit magna patiētia in hoc ꝙ a iudeis furentib⁹ se absentauit. In hoc dat nobis exemplum ne immisceamus nos rixis sed hoīes rixosos ⁊ contentiosos declinem⁹ maxime qñ ex nostris correctionibus peiores fieri vidētur. Sunt eī lapides. Alij quidā sicut cera mollis. Alij sicut spine pungētes. Cera mollis si tangit statim cedit ⁊ se duci permittit: sic etiā sunt multi qui ita mansueti sunt ⁊ qñ tanguntur. i. reprehendūtur statim obediunt ⁊ ad oē opus bonum seduci permittunt in quorū persona propheta dicit. Factum est cor meū, tanq̄ cera liquescens, tales sunt sepe admonendi: qr sicut dicit Chry. Justus si admonitus nō fuerit ꝑ negligētiā euanescit. Alij sunt sicut lapides: lapis em̄ si tangit nō cedit: tñ non ledit: sic sunt multi q̄ quando reprehendūtur nō obediunt sꝫ in sua duritia persistunt. Job.xlj. Cor eius indurabit quasi lapis: vnum tamen bonū habent quia contra se reprehendentes nō mouentur nec verba iniuriosa eis dicūt: tales sepe admonendi sunt ⁊ reprehendendi qr sepe mollescūt cū reprehendūtur ⁊ corrigūtur: qr dicitur Job.xiiij. Lapides excauāt aque sicut em̄ lapides ex frequentatione aque excauant: sic multotiens homines duri ex frequēti reprehēsione corriguntur. G

¶ Alij sunt sicut spine: nam si spine tanguntur non cedunt ⁊ insuper pungūt: sic sunt multi qui quādo reprehendunt nō se corrigunt: ⁊ insuper se reprehendentibus verba contumeliosa inferunt: ⁊ ideo oportet qui volunt tales homines spinosos reprehendere: prius se arment forti patientia id est dñice passionis memoria et charitate succensa. De ista triplici armatura dicit. ij. Regū.xxiij. Preuaricatores quasi spine euellent vniuersi q̄ nō tollunt manib⁹: ⁊ si q̄s ea tangere voluerit armabit ferro ⁊ lino lanceato: igneq̄ succense cōburentur vsq̄ ad nihilū. Si q̄s igit tales reprehendere voluerit dꝫ se armare lorica ferrea. i. impenetrabili patiētia: ideo dicit, armabit ferro: dꝫ se armare dominice passionis memoria: iō dicitur ligno lanceato. Christus em̄ fuit signū de quo dicitur in psal. Erit tanq̄ lignū quod plantatum est secus ⁊c. Istud lignū fuit lanceatum scꝫ in cruce lancea perforatum: dꝫ se armare succensa charitate vt sic omnia verba maledicta ab illis spinosis prolata igne charitatꝫ comburent ⁊ ad nihilū redigantur sicut videmus in spinis que igni imposite cōburūtur ⁊ ad nihilant: ideo dicit. Igneq̄ succense comburentur vsq̄ ad nihilum.

67 ¶ Feria.ij.v.hebdo.xl.

Miserūt principes ⁊ pharisei ministros vt apprehenderent iesum. Joh.vij. Sicut dicit Johānes super immediate: multi de turba crediderunt in christum ⁊ dicebant: christus cum venerit nunq̄ plura signa faciet q̄ que facit: et ideo contra phariseos qui christū persequebant murmurabāt: qd audiētes pharisei inuidia cōmoti nō sunt ausi vt ꝑsonaliter ad

xpm accederēt timore turbaꝝ adipm ca
piēdū:ꝛ miserūt ministros:qrales pso
ne ꝓ lem ꝑcio piculo se exponūt. In isto
ergo euangelio quatuor describunt. pri
mo magna iudeoꝝ peruersio cū dicit.
Miserūt pr nr apes. Scdo sap ens xpūs
spōso cū dicit, adhuc modicū tēpus vo
biscum sum. Tertio fluita iudeoꝝ in
terrogatio cum dicit, quo h ē iturus est:
quia non inuenietis eum? Quarto bē
gna christi imitatio: cum ait. Si quis si
tit veniat ad me et bibat. B

¶ Circa primum notandum qđ iudei sē
per christum multipliciter compr̄hendē
re voluerūt: aliquādo in psona sua si
cut hic, aliquando in sermone suo. Mat.
xij. Abeūtes pharisei consiliū inierunt
vt caperēt ihesum. in sermone: aliquādo in
ope suo Mat. ij. Erat homo habēs ma
num aridam ꝛ observabant eū si sabba
to curaret vt accusarent illum: aliquādo
in iudicio suo. Joh. viij. Adducunt iudei
ꝛ pharisei mulierē in adulterio deprehē
sam. Et sequitur: hoc autem dicebant tē
ptantes eum vt possent eū accusare: aut
de misericordia si iudicaret ipsam lapi
dandā: aut de iustitia: si diceret eam
lapidandam non esse: quia tunc cōtra le
gem iudicaret. Sed christus contra illa
illud quod volebant eum capere in perso
na: offendit magnam potentiam. Unde
dicit. Adhuc modicum tempus vobiscū
sum Chry. quasi dicat quid festinatis me
interficere: parum expectate tempus qđ
mihi vultis facere faciam: ego sed non
modo: quia nolo, Contra illud quod vo
lebant eum capere in sermone: offendit
magnam sapientiam dicens. Reddite
que sunt cesaris cesari. Contra illud qđ
volebant eum capere in opere: ponit in
crepationem veram dicens, licet sabba
tis bene facere an male: animam saluam
facere an perdere. Cōtra illud quod vo
lebant eum capere in iudicio offendit si
mul in iudicio ꝛ iustitiam: cum dicit. Qui
sine peccato est vestrum primus in illam
lapidem mittat ꝛ; suā misericordiā subdit
cum dicit. Nec ego te condemnabo:
vade et amplius noli peccare. Circa se
cundum notandum quod pharisei facie
bant, christum querere ꝛ volebant ipsum
apprehendere: et ad vtrumq; respondit
christus: nam ad illud quod ipsum facie
bant querere dicit: quereris me ꝛ non in
venietis me: hoc fuit secundum August.
post christi ascensionem quando multi
iudei compuncti ad predicationem apo
stolorum crediderūt. Unde dicit Aug. Ui
derunt christum suo scelere morientez ꝛ
crediderūt in christo suis; scelerib⁹ igno
scentem. Et quoniq; biberunt sanguinē
quem fuderunt de sua salute desperanes
rūt. Secundum autē Chryſ. hoc fuit qñ
civitas eorum capiebatur: probabile est
enim vt dicit tunc eos meminisse christi
et miraculorum eius vt eius presentiam
quererent: et ideo dicit quereris me ꝛ nō
invenietis. B

¶ Illud autem quotidie accidit: qr mul
ti christum querunt et nō inveniunt ex eo
quod non querunt vbi est: sed vbi nō est:
christus enim non est in deliciis: nec in di
vitiis: nec in honoribus ꝛ ideo ibi nō in
venitur. Job. xxviij. Non invenitur in ter
ra suaviter viventium: hoc est quantum
ad delicioſos. Abyssus dicit: non est in
me: hoc est quantum ad anaros quorum
cupiditas non hz fundum ut mare loqui
tur: non est mecum hoc est quantū ad ſu
perbos qui semper sunt tumidi ꝛ inflati.
Invenitur autem in humilitate, paupers
tate: et asperitate: quia ibi est. Ihs et tris
chryſtus in hunc mundum veniens secū
portauit: et cum illis nasci voluit. Luc. se
cūdo. Invenietis infantez ecce quāta hu
militas: pānis involutū: ecce quāta pau
pertas: ꝛ positum in presepio: ecce quās
ta aspritas. Ad illud autē qđ iudei vole
bāt eū apprehendere ꝛ capere: xps re
spondit vbi sum ego: vos nō potestis ve
nire. Inter k. vbi sum ego immutabilis cū
patre, non aūt secundū glos. dixit nō po
teritis: sed non potestis, tales em̄ erant
tunc qui nō possent: sicut ꝛ alibi dixit pe
tro nō potes me sequi modo: sequeris
autē postea, quamuis aūt christus dicat:
vbi sum ego vos non potestis venire: tñ
de ministris suis dicit Johā. xij. vbi sum
ego illic ꝛ minister meus erit. C

¶ Christus autē est in dextera dei sedēs.
Marc. vltimo. Et dominus quidē ihesus
postq̄ locutus est eis: assumptus est in ce

lū ⁊ sedet a dextris dei. Est in gloria dei. Philippeñ.ij. Omnis lingua cōfiteatur. qꝛ dominꝰ iesus christus in gloria est dei patris, id est lumine dei.j. Thimo.vj. Lucem habitat inaccessibilē. Ministri ergo xp̄i erūt in dextera sue potētie eos i eternitate cōseruabit. erunt in lumine dei. qꝛ filius lumine sapientie sue eos illuminabit: erunt in gloria dei qꝛ spiritussanctus dulcedine sue suauitatꝫ glorificabit eos. Peccatores aūt nō erūt in dextera dei: sꝫ sub pedibꝰ dei. Tres em̄ tenebūt pedes suos ad gulā dānatorū scꝫ deus p̄s. Ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorum. mors ꝑpetua. Job.xviij. Calcet super eū quasi rex interitꝰ. ⁊ tota congregatio sanctoꝝ. Mal.iiij. Calcabitis impios cū fuerunt cinis sub planta pedū vestrorū. non erūt etiā in lumine dei: sꝫ in tenebris inferni. Math.xxij. Ligatis manibꝰ ⁊ pedibus mit. in tenebras exterio. nec erunt in gloria dei. sed in pena eterna. Marc.xxv. Ibunt hi in supplicium eternū. Circa tertium notandū qđ iudei prophetauerunt ignorāter qn̄ dixerunt quo hic iturus est quia nō inueniemus eū. nunq̄d in dispersionē gētiū iturus est ⁊ docturus gentes? veꝝ quidē d.xerūt sed ignorāter: qꝛ xp̄s ꝑ apostolos gētes docuit ⁊ ad fidē ꝯuertit. D ¶ Totū quidez genus humanū erat in tenebris ignorantiaꝝ ⁊ in profunditate viciorum. Deus em̄ tenebat in celo veritatem suam ⁊ misericordiā suā. iuxta illud p̄s. Deus misericordia tua in celo ⁊ veritas tua vsq̄ ad nubes. Tandē deus veritatem id est veri sui cognitionē in terram misit, ⁊ eam in quodam angulo: id est in iudeorum populo occultauit. iuxta illud p̄s. Notus in iudea deus. in israel magnum nomen eius gratiam tamen sue misericordie per quā omnes reconciliaret ⁊ in gloriaꝫ eos reciperet eis non dedit. Christus autem vtrūq̄ secum portauit: scilicet gratiam ⁊ veritatez: ita q̄ per veritatem veram cognitionem de deo gentibus dedit, ⁊ per gratiā eos reconciliauit sibi. De hijs duobus dicitur Joānis.j. Lex per moysen data est: id est cognitio vnius dei data est per moysen: scilicet populo iudeorū: scilicet gratia et veritas per iesuꝫ christū facta est, qꝛ xp̄s dedit gratiam reconciliantem ⁊ veritatē illuminantem. E ¶ Circa quartum notandū, q̄ christus ad quam gratie sue nos inuitauit dicēs. si quis sitit veniat et bibat. Augustinꝰ. Si sitimus veniamus: nō pedibus sed affectibus. nec migrando: sed amando. Ad istas aquas nos vocat deꝰ per Esaiā dicens: Esaie.lv. Oēs sitientes venite ad aquas ⁊ qui nō habetis argentum properate emite ⁊ comedite. venite emite absq̄ argento absq̄ vlla cōmutatiōe vinum ⁊ lac. quare appenditis argentū non in panibus: ⁊ laborē vestrum non in saturitate. Dominus vocat sitiētes illos qui sunt vacui ab amore mūdi. ⁊ aquas vocat amorē dei. tales enim debēt venire ad quas gratiarū: ideo dicit. Oēs sitientes venite ad aquas. Augustinus. Si habitat in te amor mundi. non est quo intret in te amor dei vas es. si plenus es funde quod habes vt recipias qđ nō habes: funde amorē seculi vt impleas ris amore dei, sequitur. Et q̄ nō habetis argētū properate emite ⁊ comedite. Per argētum intelligit terrena substātia: vel eloquētia siue subtilis intelligentia: si ergo sunt aliqui q̄ nō habēt argētū tp̄alis substantie nec humane facundie nec profunde intelligētie. saltem ꝓperent, emāt ⁊ comedant, properent per desiderium ⁊ voluntatem: emant per feruentem orationem: ⁊ comedant per deuotā meditationem. Sequitur. Uenite emite absq̄ argēto: scilicet mundane eloquentie vel profunde intelligentie et absq̄ vlla commutatione temporalis substantie vinum et lac. F ¶ Per vinum intelligitur iocunditas mētis, per lac puritas corporis: emitte ergo vobis ꝑ orationes et desideria spiritualem iocunditatem in mente. ⁊ puritatem in carne: vel per vinum et lac intelliguntur due nature in christo: nam per vinū intelligitur eiꝰ diuinitas iocundissima. p̄s. Uinum letificat cor hominis. per lac intelligitur eius humanitas purissima. Debemus ergo emere per desideria et orationes vinum ⁊ lac: id est vt nos possimus in celesti gloria contemplari eius diuinitatē ⁊ videre eius humanitatem, quia in ista contēplatione ⁊ visione cōsistit tota beatitudo san

ctorum, ⁊ tunc verificatur illud quod dicit sponsa. Canticoꝝ. v. Bibi vinum cum lacte meo. Sequitur Quare appenditis argentum non in panibus et laborem vestrum non in saturitate. multi sunt qui argentum: id est eloquentiam vel ingeniuꝫ appendunt ⁊ ponunt non in panibus: id est non in vera scientia que habet animā reficere. iuxta illud Watthei. x. Nō in solo pane viuit homo: sꝫ in omni verbo ꝙ procedit ex ore dei: et laborem suū ⁊ studium suum nō ponunt in saturitate quia discunt scientias lucratiuas que animaꝫ non satiant sed euacuant: non adducunt saturitatem sed vanitatem.

68 ¶ Eadē secūda feria quinte hebdomade. xl. Sermo secūdus.

SI q̄s sitit veniat ad me et bibat. qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aque viue. Ista aqua viua quam christus vult dare sitientibus non est materialis sed spiritualis sicut immediate subditur hoc autem dicebat de spiritu quam accepturi erant credentes in eum. Magnum est habere potentiam receptiuam gratie: maius est habere aliquē gustū gratie: maximū est habere plenitudinem gratie: et per maximum est habere perseuerantiam gratie. Istas quatuor differentias ponit dn̄s in ꝟbis premissis. Primo enim ostenditur ꝙ quilibet habet potentiam receptiuam gratie: quia in potestate cuiuslibet est venire ad fontem gratie: ideo dicit, si quis sitit veniat ad me. Secundo promittit dare gustū gratie cū subdit: ⁊ bibat. Tertio promittit dare plenitudinem gratie cum dicit. Flumina de ventre eius fluent: id est de corde eius. Quarto promittit dare continuationem et perseuerantiā gratie cum subdit, fluent aque viue. A

¶ Circa primū notādū ꝙ homines tam boni q̄ mali habent potentiā receptiuā gratie: soli autē dānati ista potentia carēt. Non em̄ ad istū fontē possunt venire nec de ipso fonte etiā minimā guttā haurire: ad fontē q̄dē venire nō possunt, qꝛ habēt ligatas manꝰ ⁊ pedes ⁊ sunt in tenebris. Mat. xxij. Ligatis manibꝰ ⁊ pedibꝰ mit. in tenebras exteriores. Nō igitur possunt venire qꝛ habēt ligatos pedes. Nec etiā possunt se dissoluere qꝛ habēt ligatas manꝰ: nec etiā scirent venire, qꝛ sunt in tenebris dānati: habēt ligatas manus: qꝛ nullū bonū velle: vel desiderare possunt vel facere: sunt in tenebris qꝛ nullū bonū possunt intelligere: sunt in tenebris exterioribus, qꝛ nullū bonū possunt sperare: sꝫ sunt extra spem omnem salutis: dato etiā ꝙ ad fontē possent venire, tamen de illo fonte nec modicā guttam gratie possent haurire, sicut ptꝫ in illo diuite qui modicā guttā aque, id est gratie refrigerantis petijt ⁊ tamē obtinere nō potuit. Si ergo demones vel damnati haberent istam potentiā receptiuā gratie ad momētū vnius hore ita se disponerēt ꝙ ad istū fontē venirēt ⁊ aquā gratie obtinerēt. Miseri autem peccatores quādocūq̄ voluerint venire possunt et tamen venire contemnunt. B

¶ Iste enim fons omnibus ptꝫ tam bonis q̄ malis: de quo fonte dicitur zacha. xiij. Erit fons patens domui dauid ⁊ habitantibus hierusalē in ablutionem peccatorū ⁊ menstruate. Per Dauid q̄ interpretatur manu fortis intelligunt̄ actiui. Per hierusalem qui interpretatur visio pacis intelligunt̄ contemplatiui: nomine autē peccatoris intelligunt̄ illi qui habēt peccata spiritualia. Per menstruatā autem illi qui habent peccata carnalia: oēs em̄ isti in isto fonte bibere deberēt: scꝫ actiui vt amplius roborent̄. Contemplatiui vt dulcius cōtemplentur: ⁊ omnes peccatores vt a sordibus mundentur. C

¶ Circa secundū notandum ꝙ dn̄s seruis suis dat gustum gratie: ⁊ ille gustus est tāte ꝟtutis ꝙ extinguit sitim olim mūdanorum: est tante duscedinis ꝙ in dulcedinē conuertit supplicia tormentorum: est tante suauitatis ꝙ animam excitat ad desideria supernorū. ꝙ enim eius virtus extinguat sitim mundanorū, ptꝫ in Magdalena q̄n extinxit in sitim carnalis concupiscentie: in Wattheo sitim auaritie: in paulo sitim superbie et mundane glorie: in Iacobo et Ioanne extinxit amorem domesticum et amorem proprium. nam

ſicut dicitur Matthei.iiij. Vidit ieſus Iacobum et Joannem in naui cum zebedeo patre eorum et vocauit eos. illi autē mox vt ſenſerunt guſtū diuine gratie: reliquerunt amorem terrenum et patrem dimiſerunt in naui & ſic reliquerunt amorem domeſticum & ſecuti ſunt chriſtum, non ſeipſos nec proprias voluntates, et ſic reliquerunt amorem proprium. Auguſtinus. Qui biberit de fluuio paradiſi cuius guſta maior eſt oceano reſtat: vt in eo ſitis mundi penitus extincta ſit. D

¶ Quod autem dulcedo eius tormenta & ſupplicia vertat in dulcedinem: patet in Stephano qui lapides tortētis fecit dulces. iuxta illud. Lapides torrētis illi dulces fuerunt. In andrea crucis ſupplicium vertit in gaudium. Unde dixit alloquens ipſam crucem ſecurus et gaudens venio ad te. In Laurentio ignis incendium vertit in refrigerium. Unde dixit Decio. diſce miſer: quia carbones tui preſtāt mihi refrigerium: tibi autem parant eternum incendium. in plurimis omnes cōtumelias verebatur in gloriam. Actuū. v. Ibāt apoſtoli gaudentes a cōſpectu concilij quoniam digni habiti ſunt pro nomine ieſu contumeliam pati, q̄ vero eius ſuauitas faciat deſiderare celeſtia dicit Matthei. xvij. Ubi petrus aqua ſpiritusſancti potatus & quodam modo ebrius effect⁹ dixit domine bonum eſt nos hic eſſe: ſi vis faciamus hic tria tabernacula. E

¶ Dicitur autem tabernaculum a taberna, volebat enim petrus q̄ ibi eſſent tres taberne in quibus vnū ſpiritusſancti vēderetur: ita q̄ pater haberet ſuam tabernam filius ſuam et ſpiritusſanctus ſuam. In taberna autem patris venditur vinum fortē: id eſt gratia corroborans que habet animam in bono confirmare. in taberna filij vēditur vnum clarum: id eſt gratia illuminans que habet animam in agēdis dirigere & illuminare. In taberna ſpiritusſancti venditur vinū dulce: id eſt gratia dulcorans que habet animam celeſti dulcedine adimplere. F

¶ Circa tertium notādum q̄ chriſtus viris perfectis dat ſpiritum ſanctum in magna plenitudine. ideo dicitur flumina de ventre eius fluent aque. Uocatur ſpiritus ſanctus flumen ſecūdum Chryſoſto. quia ſicut flumen nec reuertitur, nec fiat ſi ſemper currit. ſic et illi qui habent ſpiritum ſanctum non reuertuntur ad peccatū nec fiant per octa ſed ſemper currunt ad fortia. De iſto flumine dr Ezechiel. c. xlvij. Menſus eſt mille cubitos et tranſduxit me per aquā vſq; ad talos. Rurſum menſus eſt mille et perduxit me vſq; ad genua. Rurſumq; menſus eſt mille & perduxit me per aquam vſq; ad renes. De hoc etiaz flumine dicitur Eſaie. xxx. Spiritus domini velut torrens inundans vſq; ad medium colli. Quidam ergo in hoc flumine introducuntur vſq; ad talos. Quidam vſq; ad genua: quidam vſq; ad renes: quidam vſq; ad collum. In talibus autem eſt corporis ſupportatio in genibus deambulatio: in renibus viget concupiſcentia a colo procedunt verba. Illi ergo in flumine ſpiritusſancti introducuntur vſq; ad talos qui fortes ſunt ad ſupportādum aduerſa. hs. Spiritu otio et omnis virtus eorum. Illi introducuntur vſq; ad genua qui ſunt magnanimes ad aggrediendū opera virtuoſa. Ezechiel. j. Ubi erat impetus ſpiritus: illuc gradiebantur illi introducuntur vſq; ad renes in quibus extinguūtur omnia deſideria carnalia. Gre. Guſtato ſpiritu deſipit omnis caro. Illi introducuntur vſq; ad colla qui habēt vtilia verba. Matthei. Marci. xiij. Nō enim vos eſtis qui loquimini, ſed ſpiritusſanctus. Circa quartum notādum q̄ ſpiritusſanctus dicit aqua viua, quando ſcilicet quis habet gratie continuationem et perſeuerantiam. Sine hac enim nihil valeret precedentia. Bernardus in epiſtola ad eugenium papaz. Tolle perſeuerantiā nec obſequiū mercedez habet: nec bene ficiū gratiā nec laudē fortitudo. Ille autē fluuius aq̄ viue ſpecialiter fuit in celo. De quo dicit. Apoc. xxij. mo. Oſtendit mihi fluuiū aque viue ſplendidum tanq̄ cryſtallum procedentem de ſede dei & agni et in medio platee hieruſalem. Ex quibus verbis habetur q̄ iſte fluuius ſpiritusſancti dabit ſatietatem reficientem: ideo vocatur flumen. H

¶ In ſenti enim vita ſancti viri bibunt aquā ſpiritusſancti ad mēſurā. Ezec. xlij.

Aquā in mēsurā bibes. In futuro autem iniusto flumine erūt ⁊ sine mensura bibere poterūt. Cāt.v. Bibite amici mei ⁊ inebriamini charissimi. Serui dei in presenti sunt amici dei: in futuro erunt charissimi. Amici ergo bibūt qꝛ spm̄ scim̄ habēt ad mēsuram. Sed charissimi erūt ebrij: qꝛ ipsum habebūt sine mensura. Secundo iste fluuius habet emanationē, ideo dicitur aque viue. Fluuiꝰ aque mūdi deficit: sed fluuiꝰ spiritussancti deficere nō valebit. Hier.ij. Me dereliquerūt fontē aque viue: ⁊ foderūt sibi cisternas dissipatas que cōtinere nō valent aquas. Mundus est sicut cisterna perforata: qꝛ amor eius deficit cito. Spūs autem sanctus est aqua viua: qꝛ amor eiꝰ nunq̄ deficit. Qđ em̄ amor mūdi cito deficiat dicitur Joānis.ij. Mundus trāsit ⁊ cōcupiscētia eiꝰ ꝙ autem amor spūssancti nō deficiat dicitur.j.Cor.xiij. Charitas nunq̄ excidit. Tertio hꝫ claritatē refulgētē, iō dr. Splēdidū tanq̄ cristallū. Fluuiꝰ amoris mūdi est turbidꝰ: ⁊ iō facit aiam turbidā ⁊ fedā. Jere.ij. Quid tibi in via egypti vt bibas aquā turbidā. Fluuiꝰ vero amoris dei ē clarꝰ: ⁊ iō facit aiaꝫ clarā ⁊ pulchrā Sap.vj. Clara est ⁊ que nunq̄ marcessit sapia. Esa.lviij. Implebit aiam tuā splēdoribus. Quarto hꝫ suauitatē efficientē ideo dr. Procedentem de sede dei ⁊ agni hoc est de contēplatione dei ⁊ eius diuinitatis ⁊ visiōe humanitatis, ex qua visiōe ⁊ cōtēplatione causat̄ tota dulcedo ⁊ suauitas sanctoꝝ. Fluuius aūt mundi habet aquas amaras. Esa.xxiiij. Amara erit potio bibentibꝰ illā. Exo.xxv. dr ꝙ ppl's nō poterat bibere de aquis marath. Marath iterpretat̄ amaritudo pctl: ⁊ signat mundū in quo sunt multe amaritudines peccatorū. Fluuius autem spiritussancti hꝫ aquas dulces. Ecclesiastici.xxiiij. Spiritus meꝰ super mel dulcis: ⁊ hereditas mea super mel ⁊ fauū, qui edunt me adhuc esurient, ⁊ qui bibūt me adhuc sitiāt Quinto habet penitentiā assistentem: qꝛ fluit in medio platee hierusalē. Mūdus dat suas consolationes cū magno labore, qꝛ opꝫ qđ homo vltra mare vadat et labores multos sustineat ⁊ diuitias ⁊ cōsolatiōes mundanas acquirat. Sed fluuiꝰ spūssctī ⁊ in pñti vita fluit ad hostium volūtatis, ⁊ in futuro fluit in medio ciuitatis celestis. Et quilibet sine labore pōt inde haurire. Deuter.xxx. Mandatū qđ ego ꝑcipio tibi nō supra te est, neq̄ ꝓcul positum neq̄ trans mare: vt causeris dicas Quis ex nobis transfretare poterit mare: ⁊ illud ad nos vsq̄ deferre, sꝫ iuxta te est valde in ore tuo ⁊ in corde tuo vt facias illud, Fluit etiam ad ostiū nostre voluntatis. Apocalip.iij. Ego sto ad hostium ⁊ pulso.

69 ¶ Feria.iij.hebdoma. quinte.xl. Sermo primus.

Ambulabat iesus in Galileā. Joan.vij. Sicut ptꝫ ex isto euāgelio inter iudeos quidā erāt maliciosi, q̄ scꝫ xp̄m occidere volebāt. De quibꝰ dicit̄ in principio euāglij. Ambulabat iesus in galileā. Non em̄ volebat ambulare in iudeā quia querebant iudei eum interficere. A

¶ Secundo erant quidā vane gloriosi q̄ mundi gloriā querebāt: sicut erant quidam ꝓpinqui xp̄i qui dixerunt ei: transi hinc ⁊ vade in iudeā. Tertio erāt q̄dam formidolosi, qui scꝫ in xp̄m credebāt: sꝫ ꝓpter metū iudeorū eū confiteri non audebāt. De quibꝰ dicitur. Quidam em̄ dicebant qꝛ bonus est: alij autem dicebant non: seducit turbas. Nemo tamen, scꝫ illorum qui in ipsum credebāt palā loquebat̄ de illo ꝓpter metum iudeorū. Inter istos scꝫ maliciosos vani gloriosos: ⁊ formidolosos erat xp̄s in medio cōstitutus. Circa primū duo dicunt̄ scꝫ ꝙ xp̄s in galileam ambulabat, ⁊ ꝙ in iudeā ire nolebat. Galilea aūt interpretat̄ transmigratio siue volubilis. Et signat presentē vitam q̄ est volubilis ⁊ trāsitoria. In qua volubilitate Christus nobiscum fuit: et ideo in Galileam cum discipulis suis ambulauit. Post resurrectionem autem discipulos suos in galileam precessit. Mat. vlti. Precedam vos in Galileā, qꝛ iam cū eis in vite mutabilitate nō fuit. Postq̄ em̄ in baculo crucis flumē nostre mortalitatis transiuit omnē mutabilitatē abiecit.

Genesis.xxxij. In baculo meo trāsiui iordanem istum. B

¶ Iste autē fluuius mutabilitatis humane triplicē habuit statum. In primo quidez stabat ⁊ parat⁹ erat stare ⁊ fluere. Et hoc fuit in prima hominis cōditione: qñ homo habuit i potestate mori ⁊ nō mori. In secūdo aūt statu nō stat nec reuertitur sed semper fluit. Iuxta illud.ij. Regum xiiij. Omnes morimur ⁊ quasi aq̄ dilabimur in terrā que non reuertuntur. In tertio autē statu iste fluuius reuertetur: quia omnes q̄ fluxerunt per mortez reuertunt̄ per resurrectionē. Et tūc iste fluui⁹ semp̄ stabit quia nullus de cetero moriet̄. C

¶ Possum⁹ igit̄ dicere ꝙ christus in isto triplici statu fuit. Naz virtute diuinitatis potuit mori ⁊ nō mori. Iuxta illud Johā. x potestatē habeo ponēdi animā meam ⁊ iterum sumendi eam. Inquantñ autem homo mortalis fuit in secūdo statu fuit: quia ideo nasci voluit vt moreret̄. Ideo in sua natiuitate magi sibi myrrhā obtulerūt: ad innuendum ꝙ homo mortalis erat, qr tunc corpora mortuorum condiebantur cuz myrrha. Inquātū autē a mortuis resurrexit fuit i tertio statu. Rom̄.vj. Christus resurgens a mortuis, iam non moritur. C

¶ Secundo dicitur ꝙ nolebat in iudeam ire. Et subditur causa: quia querebāt eū iudei interficere. Subtrahebat ergo suā presentiā ab eis triplici de causa scilicet rōne sui, nr̄i ⁊ iudeorū. Primo ratiōe sui: qr nolebat adhuc a iudeis occidi ex eo ꝙ nōdū venerat tēp⁹ passiōis sue ab ip̄o electū. Uñ respōdit illis q̄ suadebāt vt i iudeā iret. Tēp⁹ meū nondū aduenit tēp⁹ aūt ⁊c. Scdo ratione nr̄i vt nobis exēplū daret: ꝙ aliqñ p̄secutores possum⁹ declinare. Istā rationē ponit btūs Aug. dicēs poterat dn̄s inter iudeos ambulare ⁊ nō occidi ab eis. Hāc em̄ potentiā qñ voluit demōstrauit: sed in infirmitati nostre prebebat exēpluz. Nō enim ipse perdiderat potestatē: sed nostrā cōsolabatur fragilitatē. Futurū enim erat vt aliquis fidelis abscōderet se ne a p̄secutoribus inueniretur: ⁊ ne illi p̄ crimine latibulū obijceretur: processit in capite vt in mēbris cōfirmaretur. Tertio ratiōe iudeorū. Hāc rationē assignat Theophilus dicēs. Nolebat in iudeam ambulare. Uanū enim reputabat i medio inimicorū manere ⁊ magis ipsos ad odiuz incitare. Circa scdm notandum ꝙ christ⁹ quosdā habebat cognatos scdm carnē q̄ more iudeorū fratres dicebantur: q̄ tamē de numero apl̄orum nō erāt nec adhuc in christuz credebant. Isti enim erant cupidi mūdane glorie. Erat autē tūc in proximo dies festus iudeorum scenophegia. ⁊ dicit̄ scenophegia a scenos quod est vmbra: quia tūc iudei in vmbraculis salicū habitant in memoriā ꝙ patres eoruz per quadraginta annos in tabernaculis habitauerāt. D

¶ Isti igitur cognati xp̄i volebāt ꝙ xp̄s ad illum festum ascenderet ⁊ ibi gloriam suam manifestaret. Et imponebant xp̄o tria s̄m Chry. scz formidinē: amorē glorie: ⁊ quia nō erant vera multa miracula que de ipso dicebantur. Nā in hoc ꝙ dicunt ꝙ nemo quidē in occulto aliquid facit, notabant eū de formidine. In hoc ꝙ subdūt ⁊ querit ipse in palam esse notāt eū de amore glorie. Et in hoc ꝙ subiūgitur si hoc facis manifesta teipsum mūdo notabant eum ꝙ non faci bat multa que dicebantur. E

¶ Christus autem respondit eis, ostēdēs qd̄ inter ipsum ⁊ ipsos tres erāt differētie. Una est qr tēpus suum nondū aduenerat: tēpus aūt ipsoꝝ semp̄ paratuz erat. Et potest itelligi de tempore glorificationis sue q̄si dicat. Uos vultis ꝙ ego ostēdam gloriā meā, sed tempus glorie mee manifestāde. quale erit tēp⁹ mee resurrectionis ⁊ ascēsionis nōdum aduenit. Tēpus aūt vestrū, id est gl̄ia mūdi semp̄ est paratū. Uel pōt intelligi d̄ tp̄e passionis. Dicit em̄ Chryso. ꝙ isti fratres q̄ in eū nō credebāt: ideo forte cōsulebāt vt i iudeā ascēderet vt ip̄m iudeis traderent. Et iō dicit. Tēpus meū scz me tradēdi iudeis ⁊ ab eis occidēdi nondū aduenit. tēpus aūt vestrū scilicet standi cum iudeis semper est paratum. F

¶ Habuit autē xp̄s triplex tēpus scz preteritū p̄sens ⁊ futurū. Tēp⁹ p̄teritū fuit tp̄s natiuitatis scz de quo Gal̄.iiij. Ubi venit plenitudo tp̄is misit de⁹ filiū suum ⁊c. Et illd̄ tp̄s fuit ad gl̄iaz dei ⁊ ad pacē

mūdi. Uñ tūc angeli gloriā cātauerūt dicētes. Glia in excelsis deo: ⁊ in terra pax hominib⁹ bone volūtatꝫ. Tēp⁹ pñs fuit tēp⁹ vite sue: ⁊ illud expendit in vtilitatē nr̄aꝫ totū eñ tēp⁹ vite sue expēdit ⁊ ꝯsumpsit ad nostrā eruditionē ⁊ instructionez. Tēpus futurū erat tēp⁹ sue passiōis ⁊ illud expēdit ad redēptionē generis hūani: ecce q̄ vtiliter christ⁹ totū tēp⁹ suū expendit. Sed multi sunt qui tēpus suū preteritū in vanitatibus cōsumūt, tēpus presens similiter in vanitatibus expēdūt. tēpus vero futurū deo dare nolūt dicētes adhuc ero bon⁹ homo: adhuc penitētiā faciā. Sꝫ sicut dicit Aug. Qui ꝓmisit veniā penitēti nō ꝓmisit diē crastinū differēti. dicit tamē Bern. ꝙ vere penitēs de tēpore nihil ꝑdit: ⁊ p̄teritū restaurat ꝑ cōtritionē ⁊ cōfessionē. p̄sens per bonā operationē ⁊ futurum tenet per boni propositi constantiā et firmitatem. Secuda differentia inter christum ⁊ illos erat quia christus mūdū, id est mūdanos reprehēdebat. Et ideo mūd⁹ ipsuꝫ odiebat: christi autē mundū diligebāt. ⁊ ideo mund⁹ eis fauebat. Unde subdit. non potest mūdus odisse vos. G

¶ Ita est enim de mundo ⁊ mūdi cōtemptoribus ⁊ amotorib⁹ sicut de duob⁹ hominibus cōmorantibus insimul. Si enim duo homines insimul sunt, ambo mutuo se possunt videre ⁊ diligere. si v̄o ambo sunt mortui: neuter pōt alterū videre nec diligere. Si autē vnus est mortu⁹ ⁊ alter viuus. Uiuus mortuū videt mortuus aūt viuū videre nō pōt. Homo igitur ⁊ mundus sunt q̄si duo homines tunc autē ambo sunt viui qñ homo mūdū, diligit: ⁊ mūdus sibi prospera tribuit. De his duob⁹ j. Joh. iiij. dicitur. Ipsi de mundo sunt, et ideo de mūdo loquunt ⁊ mūdus eos audit, tales erāt isti fratres xp̄i. Ideo dixit eis. nō potest mūdus odisse vos. vbi dicit Chryso. qualiter eos mūd⁹ odit q̄ eadē cum mūdo volūt ⁊ ꝓ eo student. Tūc ambo sunt mortui quādo hō mūdū nō amat ⁊ mund⁹ de ipso nō curat talis erat apl̄s qui dicebat. Gal. vj. Mihi mūd⁹ crucifixus ē ⁊ ego mūdo: talꝫ erat xp̄s q̄ mūdū reprehendebat. ⁊ ideo mūd⁹ ipsuꝫ odiebat. Unde ait. me aūt odit qꝛ testimoniū perhibeo de illo qꝛ opera illi⁹ mala sūt. Tunc autē vn⁹ est mortu⁹ ⁊ alter viuus qñ mūd⁹ de hoīe nō curat ⁊ tñ hō mūdū amare nō cessat: vl̄ qñ hō mundū amare cōtemnit: ⁊ tñ mūd⁹ occupationibus eum abstrigit. Tertia differētia erat īter christū ⁊ illos qꝛ illi glia mūdi amabāt: christus autē gloriā mūdi contēnebat. Unde ait. Uos ascendite ad diem festum hunc, ego non ascendā scilicet vobiscū: vel nō ascendā eo mō quo vtilis scilicet vt laudem ⁊ fauorem humanam habeam et acquiram. H

¶ Isti volebāt semꝑ in festo esse licet nō in vigilia qꝛ semper volebāt habere gloriā mūdi ⁊ nullā ferre mūdi molestiā: similes istꝫ sūt multi ī pñti vita q̄ volūt semper facere festū, ⁊ iō in futuro faciēt vigiliā. Uolūt eī mō esse ī ꝯmessatiōib⁹ risib⁹ ⁊ vanitatibus. Ideo erūt semper in esurie ⁊ ī fletu ⁊ in tribulatiōe ⁊ ideo modo faciūt festū qꝛ modo sunt in humana consolatiōe de q̄bus d̄r Luce. vj. Ue vobis q̄ nunc ridetis: ecce festū qꝛ lugebitis ⁊ flebitis: ecce vigilia. Ponat̄ exēplū de lazaro ⁊ diuite. lazar⁹ q̄dē fuit ī vigilia id est in paupertate ⁊ esurie ⁊ tribulatiōe. ideo modo est ī festo qꝛ est ī abūdātia, ī satietate, ⁊ cōsolatiōe: diues autē fuit semꝑ in festo. s. ī epulatione ī pōpa ⁊ leticia. ideo modo facit vigilias: qꝛ modo est ī tormētis in igne esurie ita ꝙ nec guttā aque potuit habere. I

¶ Circa tertium notandū est ꝙ erant qui dez formidolosi ⁊ timidi q̄ christū credebāt sed vetitatē dicere nō audebāt. ideo in veritatē peccabāt. Trib⁹ enim modis vt dicit Chryso. ī veritatē q̄s peccare pōt alij veritatē tacendo: alij veritatē ip̄m in mēdaciū cōmutādo: alij ipsam veritatē nō defendēdo: erāt eodē modo q̄dā hic q̄ veritatē p̄ timore tacebāt. Unde in euāgelio d̄r: alij decebāt qꝛ bon⁹ est, ⁊ subditur. nemo tamē palā loquebat̄ de illo ꝓpter metū iudeorū. Aug. Uterq; reus est apud deū ⁊ qui veritatē tacet ⁊ q̄ mendaciū dicit: ille qꝛ prodesse non vult, iste qꝛ nocere desiderat. Alij erāt q̄ ip̄aꝫ v̄itatē mēdaciū ꝯmutabāt. de q̄bus subdit̄. alij autē dicebāt nō, sed seducit turbas. de talibus d̄r Rom. j. Cōmutauerunt veritatē

dei in mendaciū: alij erant q̄ ipsam ꝟitatem nō defendebāt. de quib⁹ dicit. Murmur mult⁹ de eo erat in turba: murmurabāt q̄dā de ei⁹ ꝙ pharisei xp̄m persequebantur: sed tamē cum nō defendebāt nec aperte resistere audebant cum tamē dicatur Eccl. iiij. Pro iustitia agonizare ꝑ anima tua vsq; ad mortem.

70 ¶ Eadē. iij. feria. v. hebd. xl. Serm. ij.

Vos ascendite ad diē festū hūc ego autē non ascendam ad diem festum istum. A ¶ Beatus Johānes euāgelista describit nobis tria festa. Unuz est ꝙ nunq̄ est celebrandum qr xp̄s illud festū voluit celebrare ⁊ hoc ostendit xp̄s cum dixit. Uos ascendite ad diem festuz hūc. Secūdum est qd̄ est celebrandū quasi occulte nō vane, neq; pōpatice, de quo subditur. Ut aūt ascenderūt fratres eius ⁊c. Tunc ⁊ ipse ascēdit ad diē festū: non manifeste, sed quasi in occulto. Tertium est quod est celebranduz manifeste ⁊ cū magna solennitate: sicut festuz qd̄ fiet in templo celesti. Istud signatur ꝑ illud qd̄ Joannes immediate subdit dicens, iā autē die festo mediāte ascendit iesus in tēplū. Circa primū notāduz est ꝙ festū hominū vanorum nō est celebrandum: quia totū tempus suum ponunt in commessationibus delectationib⁹ ⁊ vanitatib⁹. De quo festo dicit Exodi. xxxij. Cras solennitas dñi est: ⁊ subdit. Et sedit populus manducare ⁊ bibere ⁊ surrexerūt ludere. B ¶ Istud est festū diabolicū ⁊ non est fiendum triplici de causa. Prima quia hec vita tota est vigilia Ideo debem⁹ ieiunare ⁊ peccata nr̄a, plāgere nō possumus ad festū celeste peruenire. Joel. ij. Conuertimini ad me in toto corde vestro, i ieiunio ⁊ fletu ⁊ plātu ⁊c. Matthei quinto. Beati qui lugent: ecce vigilia: quoniā ipsi cōsolabuntur: ecce festū: sed homines vani volunt hic facere festū: ideo veniēt ad vigiliā. Luce. vj. Ue vobis q̄ saturati estis ecce festū: quia esurietis: ecce vigilia. Secundo istud festū nō est celebrandum: qr ista vita tota est exiliuz. Stultus em̄ esset ille peregrinus q̄ in exilio positus vellet facere festū: sed debet expectare quousq; ad suā patriā reuertat. Ista igit̄ vita est qd̄dā exiliū. p̄s. Aduena ego sum apud te ⁊ peregrin⁹. Patria autē nostra est regio celestis. Heb. xij. Nō em̄ habem⁹ hic manentē ciuitatē: sed futuram inquirim⁹ qr ergo hic peccatores faciunt patriam: ideo a patria celesti semper erunt exulati ⁊ banniti. Apocal. xxij. Foris canes et venefici ⁊ impudici. Tertio istud festū nō est fienduz: qr ista vita est locus laboris. Joh. v. Homo nascit̄ ad laborē, auis ad volandū, ideo serui dei sunt in cōtinuo labore. Gal. vj. Dum tēpus habemus operemur bonū ad om̄es, ⁊ ideo de labore venient ad q̄etē. Apoca. xiiij. Amodo iaz dicit spūs vt req̄escet a laborib⁹ suis. Uani aūt homines volūt esse in ocio: ⁊ ideo de ocio veniēt ad laborē. p̄s. Laborabit in eternū ⁊c. s. i penis, et viuet adhuc in finē. Scd̄o ē quoddā festū (vt dictū est) qd̄ est celebrandū: sz q̄si occulte: ⁊ iterū ꝙ est celebrandū solēniter et manifeste. C ¶ Et ad ista intelligenda notandū ꝙ anime sanctorū virorū tres habent status. Primus status: est in quo ipse anime in p̄senti vita cū suo corpore sunt coniuncte: ⁊ tali modo sunt in manu dei. Sapien. iij. Istorū anime in manu dei sunt ⁊c. Secundus stat⁹ est in quo ipse anime a suis corporib⁹ sunt exute: ⁊ quantū ad hoc sunt in sinu dei. Esa. xl. In brachio suo cōgregabit agnos, ⁊ in sinu suo leuabit feras ipse portabit cōgregabit agnos. i. inocētes, ne ab innocētia cadāt. Leuat ⁊ portat fetas. i. penitētes i sinu, vt semꝑ i operibus penitētie fecūdi ꝑmaneāt. Tertius est in quo aīe ad sua corpora reuertent̄ ⁊ in suis corporibus beatificabūtur: ⁊ q̄ntū ad hoc sunt in thalamo dei. Deut. xxxiij. Amātissim⁹ dñi habitabit cōfidēter in eo quasi in thalamo tota die morabitur, ⁊ in humeris illius requiescet. D ¶ Inquantū igitur sunt anime adhuc in presenti vita cū ipso suo corpore coniuncte, ⁊ sunt in manu dei: non debet eis fieri aliqd̄ festuz triplici de causa. Primo propter periculū: quia ille qui est homo sanctus, cras potest esse mal⁹. j. Cor. x. q̄ stat

videat ne cadat. Scdo ꝓpter dubiũ: qꝛ nescimꝰ q̃ sunt in dextera dei vel sinistra. Multi enim videntur esse boni ⁊ in eius dextera, q̃ tamen sunt mali ⁊ in sinistra, et ecõuerso. Judas em̃ qñ erat bonus videbatur esse in dextera dei: ⁊ tamẽ q̃tuꝫ ad dei p̃scientiã erat in sinistra. Latro quaꝫdo erat in cruce videbatur esse in sinistra dei: ⁊ tamẽ ĩ dei p̃destinatiõe erat ĩ dextera. Tertio ꝓpter statũ, quia sancti viri in mundo isto multis tribulatiõibus sunt expositi. Homo autẽ qui est in tribulatione non indiget celebratione festi: sed cõpassione animi ꝓpter istã causaꝫ, nec de xp̃o nec de beata virgine q̃diu fuerũt in hac vita: factũ fuit aliquod festũ, quia tota vita sua fuit in labore ⁊ afflictione: ⁊ iõ non erat eis necessaria celebratio festi, sꝫ cõpassio. Secundo aĩe considerãtur, prout sunt exute a corpore: ⁊ q̃tũ ad hoc sũt in sinu dei, sicut em̃ illud quod est ĩ sinu, est securum, est homini carũ, est homini quodãmodo cõiunctũ: sic ⁊ aĩe sanctorũ dicũtur omnes in sinu dei: qꝛ sunt valde secure. Joh. x. Nõ rapiet eos quisq̃ de manu mea: sunt deo valde care. j. Coꝝ. vj. Empti estis precio magno: sunt deo cõiuncte et vnite. Johã. x. Omnes vnũ sint sicut tu pater in me: ⁊ ego in te. Sicut em̃ filiꝰ est vnum cũ patre per naturam: sic et sancti vnum erunt per gratiam. ¶

¶ Quantum ad istum statũ de sanctis in presenti vita facimꝰ festum tribus de causis: vt dicit Augustinus contra Faustum. Primo propter imitationẽ: vt scilicet ex hoc exempla sanctorũ imitemur. Jacobi quinto. Exẽplũ accipite fratres mali exitus longanimitatis ⁊ patientie ⁊ laboris prophetis q̃ locuti sunt in nomine domini. Secũdo ꝓpter meritoꝝ associationeꝫ vt scilicet eorũ meritis associemur ⁊ ꝑticipes simus. Sancti em̃ merita sua participant his qui illos honorant. Tertio propter orationẽ eoruꝫ: vt scꝫ ipsi apud deũ pro nobis intercedãt. Ideo dicit Job. v. Ad aliquẽ sanctorum conuertere. Istud autem festũ debet fieri quasi occulte. i. nõ pompatice nec cuꝫ aliqua vanitate: et in hoc maxime peccãt mulieres: ꝯtra quas dicit Amos octauo. Conuertam festiuitates vestras in luctum, ⁊ omnia cantica vestra in plãctum, ⁊ inducã super omneꝫ dorsum saccũ, ⁊ super omne caput caluicium. Mulieres em̃ in festiuitatibus consueuerũt ducere choreas: ⁊ vanas dicere cãtilenas. Sed ista cantica cõuertẽtur in luctũ infernalẽ. Et ideo dicit. Conuertaꝫ festiuitates vestras in luctum. Consueuerunt etiã fatua ⁊ vana ornamẽta deferre. Sed ista ornamẽta ĩ saccũ mutabunt: qꝛ cũ sacco ⁊ cinere sepelientur. Et ideo dicit. Inducam super omnẽ dorsum saccũ. Consueuerũt capillos alienos deferre ⁊ caput suum vane ornare: sꝫ ille ornatꝰ in caluitiũ cõuertetur: qꝛ sicut patet, capita earũ ĩ momẽtis totaliter decaluata sunt: ⁊ ideo subditur. Sup̃ om̃e caput caluitiũ. Tertius status, est quãdo post beatã resurrectionẽ anime ad sua corpa reuertẽtur: ⁊ tũc faciẽt festum non semel in anno, vel mense, vel hebdomada: quia ibi non erit annꝰ, nec mẽsis, nec hebdomada, sꝫ tantum vna dies. Unde Augustinꝰ exponens illud verbũ Christi. Nondum venit tẽpus meuꝫ: exponit de tẽpore glorie in persona christi, dicẽs. Iste est dies festus meꝰ, non diebus istis percurrẽs ⁊ trãsiens sed ꝑmanẽs in eternum. Ipsa festiuitas est gaudiũ sine fine. Eternitas sine labore, serenitas sine nube. Istud festũ fiet nõ occulte, sꝫ cum magna celebritate: qꝛ omnes angeli ⁊ omnes beati, ĩsimul deũ laudabunt. Aug. in lib. de ciui. dei. Uacabimꝰ, ⁊ amabimꝰ ⁊ videbimꝰ, ⁊ laudabimus. Ecce q̃d erit in fine sine fine. Ad vacare igitur sequit̃ videre, quia nisi homo vacet nihil videt. Juxta illud. p̃s. Uacate ⁊ videte: ideo dicit. Uacabimus ⁊ videbimus. Ad videre sequit̃ amare: quia nulla res potest amari nisi videat̃: vel nisi aliq̃modo cognoscat̃: ideo dicit. Uidebimus ⁊ amabimꝰ. Ad amare sequit̃ laudare et cõmẽdare. Illã enim rem quam odio habeo semper vitupero: illam autem quam diligo: semp̃ cõmendo et extollo. Et ideo dicit. Amabimus ⁊ laudabimus. Sancti igitur in patria vacabunt: vacando videbunt ⁊ videndo amabunt, ⁊ amando laudabunt ⁊ hoc erit in fine sine fine.

71 ¶ Feria quarta quinte hebdomade quadragesime.

Sermo primus.

Acta sunt encenia hierosolymis ⁊ hyems erat. Joannis x. Encenia erat festum dedicationis templi, Et dicitur encenia encenio rum in plurali: quia illud festum ꝙ plures dies agebatur. Et dicitur ab en, quod est in ⁊ cenos quod est nouum, vnde encenio: as, id est initio, vel aliquid de nouo facio. Unde vestem nouam enceniat qui primo eam portat. Et eps ecclesiā enceniat qñ eā dedicat. Agebat tunc festū dedicationis tēpli. ¶ Nam ſm hieronymum tres fuerunt dedicationes templi. Prima facta fuit a salomone in autumno mense septembri. Secunda facta fuit a redeūtibus de captiuitate babylonica in vere mense martij. Tertia facta fuit a iuda machabeo ꝺ templum prophanatum a gentibus mūdauit: ⁊ in hyeme mense septembris: de qua hic dicitur. Christus ergo ad illud festum dedicationis ascendit ⁊ ambulabat in porticu salomonis. Fecerat quidē salomon quandā porticum vbi populus stabat ad orandum, ⁊ quamuis illa porticus fuerit postmodum destructa: tñ credendum est ꝙ tunc fuerit reparata. Tūc igitur iudei Christum circundederunt dicentes. Quousq; animam nostram tollis si tu es Christus, dic nobis palam. In hoc sicut dicit Chrysostomus: ostenditur peruersitas iudeorū: qui quando christ⁹ eos erudiebat per verba, petebāt signa dicētes illud Jo.ij. Quod signū ostēdis nobis quia hec facis? Cū aūt faciebat signa petebāt verba sicut hic patet cū dicunt. Si tu es Christus dic nobis palam. ¶ Notandum est aūt ꝙ iudei intendebant xp̄m decipere, vel eū deterrere vel ipsum conturbare, sed christus contra hoc ꝙ voluerūt eū decipere se habuit sapienter. Contra hoc ꝙ voluerūt eū deterrere se habuit cōstanter: contra hoc ꝙ voluerūt eū conturbare se habuit patienter: respondit rationabiliter. Primo ꝺ dem voluerunt eū decipere ⁊ premittūt verbum adulationis: vt citius eum decipere possent, dicētes: vsq; quo ad animā no. tol. ⁊c. Rogitabant eū taliter decipere quia aut respondebit se non esse christum, ⁊ sic habebimus propositū nostrū. Aut se esse christū ⁊ regem: ⁊ tūc sibi duo imponemus: scilicet ambitionē. Unde dicit augustinus. Si diceret, ego sum christus qui de semine dauid est oriund⁹: calumniabuntur ꝙ sibi arrogaret regia potestatē. Iterū vsurpationem regni. Et ꝙ hoc cogitabant cum tradere potestati, ꝑ fidis puniendū quasi ꝙ sibi augustus imperiū vsurparet. Si aūt respōdebit duo dicendo⁹ ꝙ ipse est homo duplex: quia aliud habet in corde: ⁊ aliud dicit in ore. Sed ad ista omnia dominus se habuit sapiēter. Nō em̄ dixit se nō esse xp̄m: qz dixisset contra fidem ⁊ veritatem: ⁊ ipe est veritas, ipsa q̄ mētirinon pōt. Respōdit aūt ad alia duo dicens, loquor vobis, ⁊ nō creditis opera q̄ ego facio in nomine patris mei: testi moniū perhibent de me quasi di. christus. Ualtis me audire si ego sum xp̄s ⁊ ego rñdeo vobis: qz non oportet ꝙ ego dicam: qz opera que ego facio testimonium perhibent de me. ¶ Faciebat em̄ christus quedā opera q̄ indicabant suā humanitatem sicut esurire, sitire: ⁊ conturbationē ostendere: lassitudines sustinere. Quedā que suam potētiam ostendebant diuinitatē, sicut spiritū sanctum dare. Joā. xx. Accipite spm̄ sc̄m. ⁊c. sicut petā remittere. Luc. v. Nō remittunt tibi petā tua. Unde dixerūt scribe ⁊ pharisei. Quis pōt dimittere peccata, nisi solus deus. Sicut infirmos ⁊ mortuos solo imperio suscitare ⁊ sanare. Mar. v. Puella tibi dico surge. Ista opera prebebant testimoniū de eo quod ipse erat verus homo ⁊ verus de⁹. Alis testimoniuꝫ ꝙ sit ver⁹ deus ⁊ verus homo ponit Jo. dicens. ſ. Jo. v. Tres sunt qui testimoniū dant in celo, pater, verbum, ⁊ spūsc̄us ⁊ hi tres vnum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in terra. ſ. spiritus, aqua ⁊ sanguis. ¶ Qō em̄ xp̄s fuerit verus de⁹ dedit testimoniū pater, qñ dixit Matt. iij. Hic est filius meus dilect⁹. Testimoniū dedit sanctus, quādo spirit⁹ in specie columbe super ipsum baptizatus descēdit. Testimoniuꝫ dedit ipse fili⁹, quando dixit. Ego o

pacer vnum sum⁹: quod autem fuerit terrestris ver⁹ homo, tres sunt testes, scilicet spiritus: id est anima quā in cruce emisit. Aqua que de eius latere manauit. Et sanguis q̄ de ei⁹ venit fluxit. Si ergo christus ad illud qd̄ querebant: scilicet si ipse erat christ⁹ respondit: quia opera sua indicabant ꝙ ipse esset. Ad illud ꝙ scire volebāt si respondisset dubie: ait. Pater qd̄ dedit mihi maius omnibus est. Aug. dedit mihi vt sim vcebū eius: vt sim vnigenitus fili⁹ ei⁹: vt sim splendor lucis ei⁹ ⁊ subdit dicens. Ego ⁊ pater vnuz sum⁹: quasi dicat. Uos vultis scire si ego locutus fuero dubie: ⁊ ego dico vobis manifeste: qr ego ⁊ pater vnū sumus. Augustinus. Utrūq; audi ⁊ vnū ⁊ sum⁹ ⁊ a caribdi ⁊ scilla liberaberis, ꝙ dicit vnū, liberat se ab arrio: ꝙ dicit sum⁹, liberat se a sabellio. Si ergo vnū: nō diuersi. si sumus: ergo pater ⁊ filius. Secūdo iudei voluerūt christū deterrere: qd̄ notat̄ per hoc quod dicitur. Sustulerūt lapides iudei vt lapidarēt eū. Audiētes em̄ hoc iudei ꝙ dixit. Ego ⁊ pater vnū sumus inlexerūt ꝙ diceret se equalem deo: ⁊ iō manus ad lapides posuerūt vt sic eum deterrerēt ne talia vlterius dicere auderet. Sed christus ad eoruz terrorē se habuit constanter dicēs. Multa bona opera ostēdi vobis ex patre meo: propter qd̄ eorū op⁹ vultis lapidare, q̄si dicat xp̄s. Nullus debet lapidari propter bona opa: sz ꝓpter mala. Ego autē inter vos mala nō feci: sz multa bona opera operat⁹ suz, qr leprosos mūdaui, cecos illuminaui: mortuos suscitaui. E

¶ Sunt quidā qui reddūt mala pro bonis, ⁊ illud est prohibitū: quia deus sibi hoc retinuit. Rom̄. xij. Mihi vindictam, ⁊ ⁊ ego retribuā. Alij sunt qui retribuūt bona ꝓ bonis: ⁊ illud est quoddā naturale debitū. Matth. v. Si diligitis eos q̄ vos diligūt quā mercedem habebitis: nonne ⁊ publicani hoc faciunt. Alij sunt qui retribuūt bona ꝓ malis ⁊ illud est ꝑfecte charitatis indiciū. Talis erat xp̄s: quia a iudeis multa recipiebat conuicia ⁊ tamē non cessabat eis dare beneficia. Istā doctrinā docet christus suis dicēs Matth. quinto. Benefacite his qui oderūt vos. Alij sunt q̄ retribuūt mala ꝓ bonis: ⁊ illud est valde iniquū. Tales erāt iudei: quia a christo multa recipiebāt bn̄ficia, ⁊ tamē multa inferebāt opprobria p̄s. Retribuūt mala pro bonis: ⁊ odium pro dilectione mea: ⁊ ideo christus charitatiue redarguit dicēs. Multa bona opera ostēdi vobis ex patre meo propter qd̄ eorū op⁹ me lapidatis. Tertio iudei voluerūt christū conturbare in hoc ꝙ blasphemiā sibi imponētes dixerunt. De bono opere non lapidam⁹ te: sz de blasphemia. Nō est aliq̄s ita patiēs, qui nō moueretur ad conturbationē, si tibi diceret̄ ꝙ esset blasphemus. Christ⁹ autē respōdit patiēter ⁊ rationabiliter dicēs. Nonne scriptū est in lege vestra: quia ego dixi dij estis: quasi dicat. Me nō debetis lapidare si deū me vocaui: qr scriptura vr̄a vocat deos homies puros. Multo forti⁹ potest vocari deus ille quē pater sanctificauit: id est quem sanctum genuit in mundum misit. F

¶ Dicit autē glosa ꝙ deus dicitur trib⁹ modis: scilicet natura: ⁊ hoc modo christus erat de⁹. Adoptiōe ⁊ gr̄a, ⁊ hoc modo sancti dicūtur dij: ⁊ falsa nuncupatione: ⁊ hoc modo idola ⁊ demones dij appellantur. Sancti ergo viri dicunt̄ dij nō per naturā, sed ꝑ gratiam. Augustinus. Talis est vnusq̄sq; qualis est dilectio sua scilicet si deū diligis, deus es. Si terram diligis terra es. Diligam⁹ ergo deū vt dij appellemur. contemnem⁹ terrena. ne terra vocemur. Sz posset aliquis dicere. Uolo vtrūq; facere ⁊ deū diligere: ⁊ sic ero de⁹ ⁊ terram amare, ⁊ sic ero terra: sz hoc fieri non potest, quia sicut dicitur Matth. vj. Nemo potest duobus dominis seruire. s. deo ⁊ mundo. G

¶ Et istud potest ostēdi per tria exēpla, scz vasis, manus ⁊ oculorum. Augustin⁹ in libro Homel. hoc ostendi exemplo vasis, qr si vas aliqd̄ debet impleri melle ⁊ est plenū aceto: oportet ꝙ acetum effūdatur ⁊ sic mel infundatur. Unde dicitur Est amor vtilis, ⁊ est amor noxius. Amor amore impēditur, amor noxius recedat: ⁊ amor vtilis succedat. Pleni sunt homies amore hui⁹ seculi: fundant ⁊ capiāt: vis vt inter mel: vnde acetū non fudisti. Se

cundo hoc diem ostēdit Augustinus sup Joannem exemplo manu dicens. Amore hominis sic putate quasi manū anime: si aliquid tenet aliud tenere non potest. Ut autez possit tenere quod datur: dimittat qd̄ tenet. Qui em̄ amat seculū, deū amare nō pōt occupatā habet manū. Dicit illi deus. Tene quod do. Non vult dimittere qd̄ tenebat: nec potest accipere quod offertur. Tertio hoc ostēdit Cyprianus in tractatu de.xij. adusiōib⁹ seculi exēplo oculorū dicēs. Mūdi amor, ⁊ dei, pariter in vno corde habitare nō possunt quē admodū oculi celum pariter ⁊ terraz ne quaq̄ conspiciūt. Dicit Aristoteles in libro de animalib⁹ q̄ aues claudunt oculos cū palpebra inferiori. Animalia v̄o sensibilia cū palpebra supiori. per aues intelligūtur sancti viri qui ad inferiora ⁊ terrena oculos claudūt, ⁊ celestibus ⁊ superioribus intēdūt. Per animalia intelligunt mūdani qui habēt oculos clausos ad celestia ⁊ apertos ad terrena,

72 ¶ Eadem fer a.iiij.quinte hebdo made.xl. Sermo secūdus.

Opera q̄ ego facio in nomine patris mei, hec testimonium p̄hibent de me: sed vos non creditis quia non estis ex ouibus meis. Oues mee vocē meam audiūt ⁊ ego cognosco eas ⁊ sequuntur me. A

¶ Dominus noster qui est verus pastor ponit hic duas differentias ouium. Sūt enim quedaz oues que non sunt sue: sed oues diaboli. De q̄bus d̄t: sed vos nō creditis quia nō estis ex ouibus meis. Alie sunt oues sue, de quibus dicit. Oues mee vocem meam audient ⁊c. Prime oues. s. oues diaboli faciunt duos greges. Primus grex est in hoc mūdo. Oues igitur diaboli que sunt in hoc mundo sunt ipsi hypocrite. De quib⁹ dicit Mat.vij. Attendite a falsis prophetis q̄ veniunt ad vos in vestimentis ouium ⁊c. B

¶ Dicit tn̄ Chryso. super Matheum q̄ lupus si tegat pelle ouina potest tamen cognosci qd̄ sit lup⁹ per tria. Primo per actum: quia lupus dentib⁹ mordet ouis autem non habet dentes vnde mordeat. Secundo per vlulatū: quia lup⁹ versus celū vlulat, ouis autem versus terrā ad seipsam balat. Tertium per cibū: quia lupus cibat carnib⁹, ouis vero herbis virentib⁹ pascitur. Eodē modo hypocrite cognoscunt. Primo per actum, qui serui dei non mordet nec detrahunt nec de aliquo abloquunt. Hypocrite autē mordēt ⁊ detrahūt. De quib⁹ dicitur Gal. quinto. Si inuicem mordetis ⁊ comeditis videte ne ab inuicem consummamini. C

¶ Ex hoc habet q̄ aliq̄ mordent q̄dam comedunt, ⁊ quidā consumūt. Ille q̄ mordet partē accipit ⁊ partem relinquit. Sic detractor sepe in parte laudat, ⁊ in parte vituperat. Ille vero q̄ comedit cibū masticat ⁊ sibi incorporat. Sic etiā multi cōtra vitia aliorum murmurant: ⁊ tn̄ eadē faciēdo sibi incorporant. Ille aūt q̄ cōsumit, nec de pelle, nec de carne, nec de osse aliq̄d dimittit. Sic etiā multi cōdēnāt vitā, vituperāt famam, ⁊ iudicant cōscientiā. Scdo cognoscunt p̄ vocē. Serui em̄ dei balāt aduersus terram ad seipsos: qz recognoscunt se terrā esse ⁊ multos defectus hr̄e. Hypocrite v̄o versus celū vlulāt: qz ꝯtra hoies celestes sepe loquūtur ⁊ ip̄os infamāt. p̄s. Posuerūt i celum os suū. i. in celestes. Itē iniq̄tatē i excelso locuti sunt. i. cōtra viros excelsos. Tertio cognoscūt p̄ cibū: qz oues. i. boni vescūt herbis virētib⁹. i. celestib⁹ amenitatib⁹. Eze.xxxiiij. Requiescēt in herbis virentibus. Mali autē pascunt carnib⁹. i. carnalib⁹ voluptatib⁹. Rom̄.viij. Qui em̄ sz carnē sunt: ea que carnis sunt sapiūt. Qui vero sunt secunduz spiritum: ea que sunt spiritus sapiunt ⁊ sequuntur. D

¶ Secund⁹ grex diaboli ouiū est in inferno. De quib⁹ d̄r in. p̄s. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Qn̄ q̄dē verbū quatuor modis exponit. Prio sic, qn̄ oues sunt in simul cōsueuerūt stare cōpresse ⁊ vna sup aliā iacere, sic et dānati ad luicē in inferno sic erūt cōpressi q̄ vn⁹ sup aliū iacebit. Et hoc innuit. Math.xiij. vbi dicitur. Primū colligite zizania ⁊ alligate fasciculos ad comburendū. Sicut ligna in fasciculis sunt cōpressa, sic etiā dānati ad inuicem cōprimunt.

Notādum est tamē ꝙ oues in magno calore stant cōpresse, in magno autē frigore stāt separate. Sic dānati quando stāt in igne sunt cōpressi vt adinuicem se magis comburāt. Et quādo stant in frigore sunt separatiz vt quilibet per se refrenat ⁊ strideat dentibus. E

¶ Secundo intelligitur sic. Greg consueuerunt abinuicem separari, sic ⁊ in inferno erunt diuersi greges. i. diuersi dānatorum ordines. Naz erit ibi grex superborum grex auarorum ⁊ grex luxuriosoꝝ ⁊ hoc innuitur Zacha. xij. Planget terra. scz infernalis familie, ⁊ familie seorsum. Quia per se plangent familie superboꝝ per se plangēt familie auarorum, ⁊ ꝑ se familia luxuriosorum. Tertio modo sic potest intelligi Consueuit pastor oues tōdere ⁊ lanā ab eis auferre: ⁊ sic attonsas ad pascuas eas transmittere. Sic etiam oues dioboli dimittunt hic lanā .i. res temporales: ⁊ sic attonse ad pascua ifernalia diriguntur, ⁊ de bonis suis nihil portant secum. Job. xxvij. Diues cū dormierit nihil secum afferet. F

¶ Quarto modo sic potest intelligi. Cōsueuerunt oues postq̄ in vno prato paueruntire ad pascendum in aliud pratum. In inferno sunt duo prata. Unū est pratū caloris aliud est pratū frigoris. Postquā igitur oues diaboli in prato caloris sunt aduste transibunt ad pratum frigoris postquam in prato frigoris sunt congelate: transibūt ad pratum caloris. Job. xxxij. Ad nimium calorem transibunt ab aquis niuium. G

¶ Secundo sunt oues dei. Et ille cognoscuntur. per quatuor signa. Primo per opera que faciūt. Istud signum dominus etiam ponit de se qui est pastor ouium: cū dicit. Opera que ego facio testimoniū ꝑhibent de me. Eodē modo fideles sui ab operibus cognoscuntur. H

¶ Hic notandum est tamen qd̄ sunt quedam opera que hominem sanctū ostendunt sed non faciūt. Sicut sunt opera miraculorum que etiam aliquādo mali virtute fidei faciunt. Unde dicent in iudicio illud. Matt. vij. Domine domine: nonne in nomine tuo prophetauimus ⁊ virtutes multas fecimus in nomine tuo? Alia sunt opera que faciūt hominem sanctum sed non ostendunt, sicut est simplicitas ⁊ humilitas sanctorum virorum, ⁊ cetere virtutes que faciunt hominem sanctum coram deo, sed sepe reddūt eum despicabilem coram mundo. De quibus dicitur. Job. xij. Deridetur iusti simplicitas, lāpas contempta apud cogitationes diuitū. Ubi dicit Greg. quod sancti viri sunt lampas que lucet interius, sed contēpta qꝛ exterius nō lucet. Lampas sunt qꝛ interius virtutibus splendent. sed contēpta qꝛ exterius irrisionibus patent. Alia opera sunt que hominem faciunt sanctū. qꝛ peccata omnia dimittunt. Eccl̄ia. iij. Ignē ardentem extinguit aqua et eleemosyna resistit peccatis. Hominē etiam coram hominibus sanctū ostēdūt. Eccl̄i. xxxj. Eleemosynas illius enarrabit omnis ecclesia sanctorum. Secundum signū est quod sunt oues christi quādo vocem eius audiūt. Unde subditur. Oues mee vocem meam audient. I

¶ Quatuor em̄ voces iste pastor dat ouibus suis. Pria est exterior exhortio. De qua dicitur. Prouer. j. Sapia foris p̄dicat in plateis dat vocē suam. Secunda est interior inspiratio. de qua dicitur. p̄s. Audiā quid loquat̄ in me domin⁹ me⁹. Job. xxxij. Inspiratio omnipotentis dat. intelligētiā. Tertia est beneficiorum elargitio Esay. j. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comeditis. Quarta est corporalis flagellatio, per quā homines sepe ad deū recurrūt. p̄s. Multiplicate sūt infirmitates eorū: postea accelerauerūt. Sed qm̄ multi sunt q̄ istas voces nō audiunt, ideo dn̄s conqueritur. Prouer. j. dicens. Uocauit. s. per exteriorē exhortationem ⁊ renuistis. Extendi manū meam. s. beneficia largiēdo ⁊ nō fuit q̄ aspiceret. Despexistis omne consilium meum quo vobis proposita bona inspirabā ⁊ increpationes meas neglexistis, per quas aliquādo vos arguebā ⁊ flagellabam, iō subdit̄ magna comminatio. Ego quoq̄ in interitu vestro ridebo ⁊c. K

¶ Tertium signū est ꝙ aliqui sunt oues christi quando ipse christ⁹ qui est pastor eas cognoscit. Unde subdit̄. Et ego cognosco eas. Cognoscit aūt fideles suos

per imaginem suam quam eis impressit Jux.illud.ps.Signatū est super nos lumē vult⁹ tui dñe. Per arma virtutū quibus eos armauit. Roma.xiij. Abijciam⁹ ergo opera tenebrarum: ⁊ induamur arma lucis: sic vt in die honeste ambulem⁹ ⁊c. Per signa bonorū operū quibus eos decorauit. Cañ.viij. Pone me vt signaculū super cor tuū: ⁊ super brachiū tuum. Per doctrinā charitatis: qua eos instruxit. Joh.xiij. In hoc cognoscent oēs qz estis mei discipuli si habueritis dilectionē adinuicē. Quia vero reprobi ista non habent: ideo a xp̄o in iudicio non cognoscent. Sz dicet eis illud Mat.xxv. Amen dico vobis nescio vos. Quod verbū exponens Chry.dt. Pater cognoscit filios suos per imaginē ⁊ similitudinem suaz. Rex cognoscit milites suos ꝑ arma ⁊ vexilla sua. Pastor cognoscit oues suas ꝑ signa sua. Magister cognoscit discipulos suos per doctrinā suā. Ego autē nō cognosco vos tanquā pater filios suos: quia meam imaginem non habetis. Nec tanquam rex milites suos: quia mea arma nō habetz nec vexilla portastis: Nec tanquam pastor oues quia mea signa abiecistis. Nec tanquam magister discipulos quia meam doctrinam nō seruastis. Quartum signum est quod sint oues xp̄i quando christum verum pastorē sequuntur. Unde subditur ⁊ sequuntur me. Mali nolunt christū sequi sed eum fugiunt ⁊ ab eo se auertunt. Unde de talib⁹ dominus conqueritur dicens Mat.xxiij. Quotiens volui congregare filios tuos quez admodū gallina cōgregat pullos suos sub alis et noluistis. Legit̄ de proprietatibus auium ꝙ aliquādo gallina simul ⁊ semel fouet oua propria: ⁊ oua anatuz: ⁊ oua pauonū: cum autem pulli creuerūt: veri pulli matrem sequuntur: anates autē in aquā se immergunt pauones de sua pulchritudine gloriantes nutricē relinquunt: sic ⁊ deus tanquā bonus pastor ⁊ bona galina congregat bonos ⁊ malos in vna fide ⁊ fouet eos in multa beneficia q̄ eis confert, sed tandem quidā eorū sequuntur ip̄m per imitationem bonorum operū sicut sunt humiles ⁊ mansueti: alij vero deserunt ip̄m ⁊ in aquas deliciaruz se immergunt, sicut sunt voluptuosi, alij de suis diuitijs ⁊ honoribus gloriantes christum deserunt, sicut superbi ⁊ auari. sed qui vere christi oues sunt ⁊ puli ip̄m sequuntur: ideo dicit. Et sequuntur me.

7; ¶ Feria quinta hebdomade quinte quadragesime. Sermo.j.

Rogabat Jesum quidam phariseus vt māducaret cum illo: ⁊ ingressus domū pharisei discubuit: et ecce mulier que erat in ciuitate peccatrix vt cognouit ꝙ iesus accubuisset in domo ⁊c. Luc.vij. Ecclesia supponit vniuersaliter quod ista mulier peccatrix fuit Maria magdalena soror lazari que etiam in bethania vnxit pedes iesu christi ⁊ caput: de qua dicitur. Mat.xxvj. Cum esset in bethania in domo symonis leprosi: accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguenti preciosi ⁊ effudit super caput ipsius recumbentis: de qua etiam dicitur Johan.xij. Ante sex dies pasche venit iesus in bethaniam ⁊ infra. Maria ergo accepit libram vnguēti nardi pistici preciosi ⁊ vnxit pedes iesu et extersit capillis suis pedes eius. Utrum autem ista vnctio de qua facit mētionem Lucas et illa que facta fuit, in bethania fuerit vna et eadem vel fuerint due dubitatur. Augu. autem dicit ꝙ fuerunt due. Unde sicut dicit in libro de cōsensu euangelistarum eandem mariam bis fecisse intelligendum arbitror semel vt Lucas narrat. Unde Johannes cum de lazaro resuscitando cepisset loqui antequam veniret in bethaniam dixit. Maria autem que vnxit dominum vnguento extersit capillis suis pedes eius cui⁹ frater laxarus infirmabatur: itaq; iam hoc maria fecerat: quod autem in bethania hoc fecerit rursus: aliud est quod ad luce narrationem non pertinet. Siue autem fuerint due vnctiones siue vna manifestum est ꝙ illa talis vnctio sepulturam christi representabat. Unde dicitur. Mat thei.xxvj. Mittens hec mulier in corpus meum hoc vnguentum ad sepeliendum me fecit: ⁊ quoniam tempus illud vocat̄

tempus

temp⁹ de passione: iō legitur hoc euāgeliū in quo agit̄ de ista vnctione. A

¶ In hoc igitur euangelio ponuntur varia genera egrotantium: quidam enim erant egrotantes: verum qui egritudinē suam bene cognoscebant: ⁊ ideo medicū requirebant: de quorum numero erat ista peccatrix que infirmam ⁊ immundaz se cognoscens ad medicū ⁊ ad fontē venit. Greg. qr humiliter turpitudinis sue maculas aspexit: lauanda ad fontē mie cucurrit: alij erant qui nec egritudinem suam cognoscebāt nec medicum vllo mō requirebāt: imo egros ⁊ medicos iudicabant de quorū numero erat pharise⁹ qui dicebat itra se: hic si esset propheta sciret vtiq; ⁊c. Gre. Ecce pharise⁹ apud se superbus et fallaciter iustus: egrū reprehēdit de egritudine: ⁊ medicū de subuentione: que profecto mulier si ad pedes pharisei venisset calcib⁹ depulsa descendisset inquinari se alieno pctō crederet. Alij erāt qui de aliorū sanitate egrotabant: de quorum numero erant illi qui dicebant, quis est hic qui ēt peccata dimittit: vnde dicit Gregori⁹. Ecce que ad medicum venerat egra: sanata est. Sed de salute eis adhuc alij egrotāt. In medio igit̄ egrotantium erat istorum medicus constitutus qui primum infirmum sanauit secundū rationabiliter confutauit tertiū in ipsa infirmitate dereliquit. B

¶ Circa primū infirmū scz ipsam peccatricem notandū quod ipsa per quatuor deum offenderat: et ideo per q̄tuor deo satisfaciebat: vi verificetur quod dicitur. Sap. xj. Per que peccat quis per hec et torquetur. Primo em̄ offenderat deuz p oculos ipsos ad vana iaciendo sepius: iō de suis oculis deo satisfaciebat amaras de ipsis lachrymas emittēdo: iō dicit̄ lachrymis cepit rigare pedes ei⁹. C

¶ Inuenimus tamen q̄ ipsa quatuor lachrymarum genera habuit. Prio lachrymas compunctionis quas fudit ex cōsideratione peccatorū suorum: de quibus dicitur hic quod lachryme fuerunt tante virtutis et efficacie quod impetrauerūt omnium peccatorum suorum absolutionem: vnde dixit ei christus. Remittuntur tibi peccata tua. Secūdo habuit lachrymas cōpassionis et hoc in morte fratris sui que fuerunt tante efficacie quod induxerunt christum ad fletum q̄ fecerunt euz resuscitare lazarum. Unde dicitur Johā. xi. Uidens iesus mariā plorantē lachrymatus est. Postmodum ad monumentuz iuit: ⁊ lazarū resuscitauit. Tertio habuit lachrymas doloris et hoc in morte xp̄i. Uñ dr. Luc. xxiij. Sequebatur eum multitudo populi et mulierum que plangebant et lamentabantur eum. Certum est autem quod inter illas mulieres ista p̄ncipalior aderat ⁊ iste lachryme fuerūt tāte virtutis q̄ induxerunt xp̄m ad cōpassionē. Unde dixit eis filie hierusalē nolite flere super me: sed sup vosipsas flete ⁊ super filios vestros: qm̄ venient dies ⁊c. quarto habuit lachrymas amoris: q̄s fudit ex subtracta ⁊ desiderata p̄sentia corporis xp̄i. Uñ dr Joh. xx. Maria stabat ad monumentū foris plorans: ⁊ iste lachryme fuerunt tante virtutis qd̄ meruerunt angelicā visionē. Unde dr. Dum ergo fleret ad monumētū vidit duos angelos in albis sedentes. Meruerūt etiā christi apparitionē. Unde dr: cōuersa retrorsum: vidit iesum stantez. Scdo offendit deum per capillos ipsos vane componendo: ideo satisfecit christi pedes de ipsis tergendo. In talib⁹ em̄ vanitatib⁹ capillorum sepe offendunt vane mulieres deum. Unde dñs cōtra eas loquitur dicens. Esay. iij. Pro eo qd̄ eleuate sunt filie syon ⁊ ambulauerunt extento collo ⁊ nutibus oculorum ibant ⁊ plaudebāt ⁊ pedibus suis cōposito gradu incedebāt. Uane enim mulieres mō collū extendunt: modo nutibus oculorū plaudunt. modo cōposito gradu: incedebūt. Sed contra tales ponit penas dicens: ⁊ erit pro suaui odore fetor: ⁊ pro zona funiculus ⁊ pro crispanti crine caluiciū: et pro fascia pectorali cilicium. q. d. q̄ diuersos sibi exhibebant odores intolerabiles in morte habebunt fetores que cingebant̄ corrigijs argenteis tunc ligabuntur pedes ⁊ manus funiculis que ornabantur vanitatibus capillorum tunc habebunt caluicium copitū que portabant faciam sericam tunc portabunt laciam cilic naz Tertio offendit deum ore suo: siue ver-

ba lasciuia dicendo siue lasciuia osculando: siue lasciue comedendo: ideo de ipso ore satisfaciebat ipsum in pedibus christi deuote figendo et ipsos osculando. Solent etiam homines inimici quãdo ad pacem veniunt leuiuscule osculari. Ista peccatrix deo bellum fecerat sed modo reconciliationem accipiens erat: ideo xpo in pedibus obsculabat. De ista reconciliatione peccatoris dicitur in ps. Misericordia et veritas obuiauerũt sibi, iusticia et pax osculate sunt: quando peccator ex parte sua habet veritatẽ: qz de suis peccatis veraciter se accusat. Statim ex parte dei ipsi peccatori misericordia obuiat: ideo dicitur. Misericordia et veritas obuiauerunt sibi. D

¶ Quando etiam peccator habet iustitiam quia de seipso iusticiaz facit et se punit: statim pax dei sibi osculum tribuit ideo dicitur iusticia et pax osculate sunt. Quarto offendit deum per vnguenta ea sibi ipsi vane exhibendo: ideo satisfaciebat christo pedes eius de ipsis deuote vngẽdo. E

¶ Est autem triplex vnguentum quod ipsa christo obtulit. Primum est contritionis: quod signatur per illud vnguentum quo christi pedes inunxit et lachrymis rigauit: species huius vnguenti ex parte sunt amare et ex parte dulces: qz dz habere amaritudinẽ peccatoz de peccatis suis et ipsorum perpetratione, sed magnum gaudiuz de venie impetratione. Secũdum vnguentum est deuotionis: quod signatur per illam vnctionem qua vnxit caput christi vt habetur. Mat. xxvj. Et ps. Impinguasti in oleo caput meum: tunc caput oleo impinguat quando mens suaui deuotione replet. Species istius vnguenti sunt omnes suauites: que sunt beneficia dei et dona gratiarum. Tertium vnguentum est odoris fere opinionis, istud signatur per aromata quibus corpus christi vngere voluit. Species huius vnguenti odorifere sunt: que sunt odorifera conscientia odorifera vita. Et odorifera fama. Prouerbiorum. xxvij. Unguentis et variis odoribus delectatur cor. E

¶ Circa secundum infirmum notandum quod christus posuit sibi paradigma dicens: duo debitores erant ꝛc. Pharisẽus autem respondit quod plus diligere debebat cui plus dimissuz fuerat: vbi dicit. Greg. Dum sua sententia pharisẽus cõuincitur quasi freneticus funem portat cuz quo ligatur. Iste duo debitores erãt. Maria que erat debitrix deo quingentorum denariorum. Pharisẽus autẽ quinquaginta quia minus credebant se peccasse: et ideo Magdalena plus diligere debebat. Quia maiorem remissionem acceperat: et quia plus dilegebat. Ideo maiora obsequia christo prebebat: ideo dixit christus intraui in domum tuam ꝛc. Olim quando aliqui recipiebãt aliquos hospicio, primo dabant osculum in signum securi hospitij deinde lauabant sibi pedes: propter laborem itineris: post ea vnguento refrigerationis eorum caput vngebant: cõtra calorem istum. Sed dominus pharisẽum reprehendit quia illa sibi non exhibuerat et tamen ista peccatrix ista sibi dederat. Ideo dixit. Intraui in domum tuam ꝛc. F

¶ Circa tertium infirmum notandum q̃ illud qui de sanitate peccatricis infirmabantur erant sicut vespertiliones que ad lucem excecantur. Sapiẽ. ij. Malicia eorum excecauit eos. Erant sicut serpentes qui de bono odore moriuntur. ij. Cozinth. ij. Christi bonus odor sumus: aliis quidem mortis in mortem, aliis odor vite in vitam. Erant sicut palatum infectum habentes qui circa saporis naturam fallũtur: de quibus dicit Ysaie. v. Ue qui dicitis malum bonum et bonuz malum, ponentes tenebras lucem: et lucem tenebras: ponentes amarum in dulce: et dulce in amarum.

74 ¶ Cadẽ feria quinta quinte hebdomade. xl. sermo secundus.

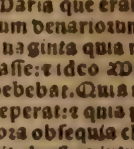

Ecce mulier q̃ erat i ciuitate peccatrix ꝛc. Status huius mundi describitur quantum ad tria. Primo quantum ad statuz culpe cum dicitur. Mulier que erat in ciuitate peccatrix. Secundo quantum ad statum penitentie: cum dicitur Lachrymis cepit rigare pedes ei⁹. Tertio quã-

tum ad statum perfectionis et gratie: cū in fine concluditur. Fides tua te saluam fecit. Circa primum statum notandum quod culpa istius mulieris fuit qr pecca trix erat ⁊ carnalibus voluptatibus se ex posuerat. Habuit enim tria que sibi et alijs mulierib⁹ fuerunt et sunt causa pec cati. Primo pulchritudinez corporis: qr dicitur multū pulchra ⁊ formosa fuisse. Secundo opulentia rei temporalis: qr fuit multuz locupleta. Tertio habuit do minium suum ⁊ libertatem: quia fuit sui domina: quia cum laxaro fratre suo et martha sorore sua patrimoniū diuisit ⁊ magdalū castrum in partem recepit. A

¶ Ista tria vt dictū est fuerunt sibi et mul tis alijs mulieribus occasio peccati. Pri mū quod est occasio peccati est pulchri tudo corporis. Prouerbi.xj. Circul⁹ au reus in naribus suis mulier pulchra ⁊ fa tua. Sicut enim sus habens circuluz au reum in lutum se immittit, sic mulier ha bens pulchritudinem in voluptatē se im mergit. Quando autē mulier est pulchra ⁊ sapiēs non est periculū, quia sapienter se conseruat. Similiter quando est tur pis et fatua non est periculū: quia nemo eam sollicitat. Sed quando est pulchra ⁊ fatua tunc est periculum. Nam qr est pul chra sollicitatur a multis. Quia vero est fatua: custodire se nescit. De tali pulchri tudine dicitur. Prouer.xxij. Fallax gra tia ⁊ vana est pulchritudo. B

¶ Est enim vana qr cito transit: ⁊ est fal lax: quia multos decipit. Pulchritudo eī mulieris est sicut carbo fulgid⁹: est sicut gladius splendidus. Est sicut pomum pulchrū plenū vermibus. Pueri igit̄ vi dentes carbones fulgentes eos tangūt ⁊ comburunt̄: videntes gladios splēdē tes: eos accipiunt ⁊ vulnerantur viden tes poma pulchra exterius ⁊ interius fe tida, eligunt ⁊ decipiunt̄. Sapientes aūt ab omnibus sibi cauent. Sic etiaz holes pueriliter viuentes assumunt sibi carbo nes in corde suo id est ignitas cogitatio nes: ⁊ ideo cōburuntur. Prouer.vj. Nun quid pōt hō abscondere ignē in sinu suo vt vestimenta illi⁹ non ardeant. Assumūt gladios fulgētes dum volunt habere fa miliar: tarē cū mulierib⁹ ⁊ ideo vulnerā tur. Hierony. Gladi⁹ igneus est species mulieris. Uñ dicit̄ de muliere. Prouer.v. Acuta est quasi gladius biceps. Et dicit̄ mulier gladius biceps: qr occidit homi nem in anima ⁊ corpore. Sunt ēt tanq̄ poma a foris pulchra sz intus feda. Se pe em̄ q̄ sunt exterius pulchriores: sunt intus fetidiores. Eze.xvj. Abominabilē fecisti decorē tuum. Illa em̄ mulier abo minabilē facit decorē suum q̄ est exteri⁹ decora: sed interi⁹ abominationib⁹ ple na. Bern. Filie babylonis quarum vere gloria in cōfusione est induunt̄ purpura ⁊ bysso, ⁊ sub pannosa cōscientia iacent: fulgent monilibus ⁊ sordent morib⁹. Se cundū quod est in muliere occasio pecca ti est opulentia rei tēporalis. Ezechiel. xvj. Hec fuit iniquitas sodome ⁊ peccati causa saturitas panis ⁊ abundantia et ocium. p̄s. Prodiit quasi ex adipe frumē ti iniquitas eorum. C

¶ Ita em̄ est de corpore hūano, sicut de prato ⁊ instrumento ferreo. Quando em̄ pratū nō irrigat̄ herba arescit: quando aquarū inundatiōe repletur herba mar cescit: qñ vero debito mō adaquat̄ her ba virescit. Similiter instrumentū ferreū quando indebite exercet̄ cōsumit̄. Quā do nullo mō exercetur rubigine corrum pitur. Quando vero debito modo exer cet̄ fulgidus inuenit̄. Sic etiam quando quis corpus suū per abstinētias ⁊ immo deratos labores affligit ipsuz ad omne opus bonū debite reddit. Qñ vero ip̄m delicijs nutrit, hostem anime ipsum inue nit. Quādo vero debito mō ipsuz fouet, tunc anima in adiutoriū ipsuz hz. Hugo de sancto victore. Qui carnem suam su pra modū affligit per abstinentiam cor pus suum occidit, q̄ plus q̄ expedit ali mentis reficit, hostē nutrit. Si igitur ca ro nutrienda est: vt seruiat: ⁊ sic doman da vt non superbiat. Tertiū qd̄ in mulie re est occasio peccati est quādo est sui do mina ⁊ libera: est em̄ mulier mollis mul tū ⁊ imbecilis ⁊ incauta: ⁊ ideo regenda ⁊ custodienda est. Ideo dicit̄ Eccl. xxvj. In filia non auertente se firma custodia ne inuenta occasione abutat̄ se. Uñ dicit̄ de muliere. Eccl.xxv. Si non ambulaue rit ad manū tuā: confundet te in conspe

500

ctu inimicorum tuorum. D

¶ Quia enim mulier magis fragilis est, ⁊ hō magis virilis. ideo circa mulierem quatuor custodie sunt adhibēde sicut dicit Augu. in libro de decē chordis q̄ sunt timor dei, diligens custodia viri, verecūdia ⁊ confusio mundi, et terror legū publicarū que vxores fornicarias condemnant. Custodia autem viri vt ibidez dicit Augu. debet esse timor dei ⁊ ipsa eiꝰ virilitas. Et subdit Augu. Ideo mulieri adhibēda est maior custodia qꝛ in ea est maior infirmitas. Illa erubescit virū, tu non erubescis xp̄z tu liberior: qꝛ fortior. ideo tibi ꝯmissus es. Nō igit̄ erubescit fornicari qꝛ illud faciūt multi. Tāta est ꝑuersitas generis humani vt aliqñ metuēdum sit ne castus erubescat apparere inter impudicos. E ¶ Scd̄s statꝰ eiꝰ fuit statꝰ penitētie vbi tātā contritionē oñdit ꝙ de lachrymis eiꝰ pedes xp̄i rigauit. Que q̄dē lachryme tres magnas efficacias habuerūt. Primo fecerunt ipsam totā mundam. Juxta illud p̄i. Lauabo ꝑ singulas noctes lectū meum lachrymis meis stratū meū rigabo. Unde Greg. qꝛ enim mulier turpitudinis sue maculas aspexit: lauando ad fontē mie cucurrit. Scd̄o fecerūt sibi serenā cōsciētiā. Uñ dicit Chryso. sup hunc locuz. Sicut vbi vehemens imber prorūpit fit serenitas: sic lachrymis effusis apparet trāquillitas ⁊ perit caligo reatū. Et sicut ꝑ aquā ⁊ spiritū: sic per lachrymas ⁊ cōfessionem denuo mūdamur. Ter in ipsa aqua lachrymarū submerso sunt oīa crimina eiꝰ. p̄s. Cōtribulasti capita draconū in aq̄s. Draco. i. diabolus hz septē capita id est septē mortalia peccata q̄ aliqñ fuerūt in peccatrice ista: sicut habet̄ Marci. xvj. Apparuit primo marie magdalene de q̄ eiecerat septē demonia. Tūc igit̄ xp̄s capita drachonū in aq̄s tribulauit ⁊ cōtriuit qñ l lachrymis suis oīa pctā submersit. Nō tm̄ oīa pctā grauia lauit sz etiā oēs cogitatiōes q̄ significant̄ ꝑ capillos quos in obsequium xp̄i adhibuit. Unde d̄r ꝙ capillis capitis sui pedes tersit. De istis capillis cogitationū d̄r Ezechielis. v. Sume tibi gladiū acutum radētem pilos: et duces per caput tuum et barbam tuā: ⁊ assumes tibi stateram ponderis ⁊ diuide eos tertiam partem combures igni: et tertiam partē concides gladio in circuitu eiꝰ: tertiā vero aliam disperges in ventum ⁊ gladium nudabis post eos. F

¶ Cogitationes enim nostre sepe in tres partes diuidunt̄: quia aut sunt bone: aut sunt male: aut sunt indifferentes. Cogitationes igit̄ bone sunt igne cōburende, id est spiritui sancto cōmittēde ⁊ ab ip̄o inflāmande. Cogitationes indifferētes q̄ aliquando eueniunt pro necessitatibꝰ tēporaliū sunt circuncidende et moderande vt nō sit superflue. Cogitationes autē noxie et male sunt a nobis penitꝰ expellēde ⁊ dispergende. Et si forte redire satagerēt ꝯtra eas est diuine seueritatis gladius apponendus. Tertius eiꝰ statꝰ fuit perfectionis gratie quando dixit ei christus. Uade in pace. Uñ dicit Gregorius. Postq̄ dominꝰ ei peccata dimisit non sistit in remissione peccati: sz adiecit operationē boni. In hoc igitur ꝙ dicitur. Uade in pace. Notandū ꝙ ista habuit solicitationē per bona opera ⁊ ꝙ habuit pacē in sua conscientia. Ipsa quidē habuit pacē per opera interiora: quia fuit contemplatiua. Juxta illud Luce. x. Maria optimā partē elegit. ⁊c. per opa exteriora qꝛ fuit actiua quia omnia opa misericordie erga personam christi exercuit. G

¶ Ipsa enim ipsum pauit. Joan. xij. Fecerūt ei cenā ibi ⁊ martha ministrabat: maria ergo accepit librā vnguenti ⁊c. Luce viij. Cum illo erāt alique mulieres curate: scz maria magdalena, ⁊ alie multe q̄ ministrabāt ei de facultatibus suis. Ipsa eū hospitio recepit. Eiusd̄. x. Intrauit iesus in quoddā castellum ⁊ mulier quedā martha nomine excepit illum in domum suā: et huic erat soror nomine maria ⁊c. Ipsa bysso puritatis et purpura charitatis eum induit. Juxta illud Prouer. vlti. Byssus ⁊ purpura indumētū eiꝰ. Ip̄a eū in tribulatione positū visitauit ⁊ associauit. Joā. xviij. Stabant iuxta crucem iesu mater eiꝰ ⁊ soror matris eius maria cleophe et maria magdalene. Ipsa eiꝰ sepulture interfuit. Luce. xxiij. Joseph accessit ad pilatū ⁊ petiit corpus iesu ⁊ depositū inuoluit in syndone ⁊ posuit eū in monu

mento exciso in quo nōdū quisq̄ positus fuerat. Secute sunt aūt mulieres que cū ipo venerāt de galilea ⁊ precipue maria magdalene: ⁊ in monumēto fixa permansit. Joā.xix. Maria stabat ad monumētū foris plorans. h ¶ Scdo habuit pacē in cōscientia. Istā pacem cōsciētie non pōt habere supb⁹, ⁊ ratio est: qꝛ ipse deo est cōtrari⁹. iuxta illud. Joā.xv. Cucurrit aduersus deū erecto collo ⁊ pingui, ceruice armatus est: qꝛ igit̄ est deo contrari⁹ nō potest esse sibi ipsi pacificus. Eiusd.ix. Quis resistit ei ⁊ pacem habuit? Istā etiā pacē consciētie nō potest habere auar⁹: ⁊ ratio est qꝛ hꝫ terrā, id est terrena desideria in superiori parte anime, et celestia in inferiori. terra autē cū sit grauis naturaliter appetit deorsum descēdere: ⁊ celū cū sit leue appetit ascendere rursum. ideo dicit̄ Prouer.xxv. Celū sursum ⁊ terra deorsum, qꝛ igit̄ in tali ascensu ⁊ descēsu est pugna: ideo non potest ibi esse pax aliqua. Esa.lvij. Cor ipij quasi mare feruens qd̄ descere nō pōt. Impius est auarus qꝛ est sine pietate: cui⁹ cor est sicut mare: qꝛ semp est in motu ⁊ pturbatione. Luxuriosus etiā nō pōt habere istā pacē cōscientie, ⁊ ratio est qꝛ anima cū sit ad imaginē dei facta naturaliter appetit mundiciā ⁊ puritatem ⁊ ideo qñ in anima intrat aliqd̄ immūdū naturaliter illud abhorret, detestat̄ et fugit, ⁊ ideo q̄diu in anima aliqua est immūdicia nō potest ibi esse pax vera. ideo dicitur Heb.xij. Pacem sequimini et sanctimoniam sine qua nemo videbit deū. volēs apostolus nos ad pacem inducere conscientie conueniēter monuit nos ad sanctimoniā mūdicie q̄si dicat si vultis habere pacē habeatis sanctimoniam, id est mentis ⁊ corporis castitatē qꝛ igit̄ beata maria magdalena verā humilitatē seruauit ola terrena cōtempsit ⁊ ppetua mentis ⁊ corporis castitatē habuit. ideo in vera pace fuit sicut em bona cōscientia animā delectat. iuxta illud Prouer.xv. Secura mens quasi iunge cōuiuium: sic mala conscientia animam cruciat. Greg. Nicenus. Mala cōscientia sequitur se: immo non recedit a se vix potest foris aliquod esse remediuꝫ quando intus est vulnus inclusum.

75 ¶ Feria.vj. hebdo. q̄nte.xl. Ser.j.

Collegerūt pōtifices ⁊ pharisei conciliū ⁊ dicebāt quid facimus qꝛ hic homo mlta signa facit? Jo.xj. Qñ aliquis rector ciuitatis audit negociū graue ⁊ periculosum, conuocat concilium ⁊ exponit negociū ⁊ audit consiliatores ⁊ tandem facit partitū: ⁊ tunc illa sentētia approbat̄ in quā plures cōsentiūt. Eodē modo pontifices ⁊ pharisei fecerunt. audierunt enim de resuscitatione lazari ⁊ qūo oēs in xp̄o credere videbant̄: vnde tredētes ex hoc eis immineri periculum collegerunt concilium. In isto igitur euangelio quatuor tanguntur. Primo concilij congregatio: cum dicitur. Collegerūt pōtifices ⁊ pharisei consiliū. Scdo negocij diligens inquisitio: cū dicit̄: quid facimus, qꝛ hic homo multa signa facit. Tertio ponit̄ vni⁹ cōsiliatoris prolocutio. Unde subditur: vnus autem ex ipsis caiphas nomine ⁊c. Quarto ponitur ipsius sentētie ab omnibus confirmatio: cum subditur ab illo ergo die cogitauerunt eū interficere. Non enim fecerunt partitum quia non diuiserunt se in partes sed oēs vnanimiter, in mortem christi consenserunt. Primo igit̄ ponit̄ concilij collectio: ⁊ illud consilium fuit improuide congregatū: qꝛ cū festinatione, cum iniuria, cū ira, cū inuidia, ⁊ cū insipientia congregauerunt. A

¶ In concilio autē nō debet esse festinatio nec ira, nec insipientia: ideo dicit Socrates ꝙ in cōcilio duo sunt maxime contraria scilicet festinatio: ⁊ ira non dꝫ etiā esse tertiū scꝫ insipiētia: sꝫ poti⁹ magna sapiētia. Prouer.viij. Ego sapiētia habito in concilijs. Pontifices igit̄ ⁊ pharisei illud conciliū non fecerunt cū maturitate ⁊ deliberatione: sed cū precipitatione et festinatione: mox enim cum audierunt ꝙ xp̄s suscitauerat lazarū ⁊ ꝙ omnes ibāt post eum concilium collegerunt: cum tamen debuissent cogitare, expectare ⁊ deliberare quid magis expediuisset: ideo dicitur. Prouer.xix. Qui festinus est pedibus offendit: qꝛ em̄ nimis festinauerunt ideo offenderunt: quia xp̄m occiderunt

socrates concilium velox sequitur penitentia. Uarro philosophus. Imperitie signum est exigere cito fieri quod difficillimum est. ideo legitur de Augusto cesare quod dixerit quod festinatio et temeritas male in duce conueniunt dicens. satis enim celeriter fit quicquid bene fit. Secundo illud concilium congregauerunt eum ira et inuidia. audientes igitur quod populus post eum ibat in grauem iram et inuidiam exarserunt: et in tali ira concilium collegerunt. De tali concilio dicitur Gen. xlix. Simeon et leui vasa iniquitatis bellantia in concilio eorum non veniat anima mea: quia in furore suo occiderunt virum. id est xpm. Dicit enim Hieronymus, quod de simone pharisei. De leui autem pontifices exiuerunt. Illud enim fit periculosum concilium quod in furore et ira fuit celebratum. Gregorius. Si ira semel mentem possidere ceperit iustum esse putat quod etiam crudeliter fit. Chris. Non potest pacifice loqui qui cor habet turbatum. B

¶ Tertio illud concilium collegerunt cum insipientia. Sapiens enim in eo quod habet facere attendit ad principium, ad medium et ad finem: vt. s. negocium suum inchoet sapienter, et prosequatur constanter, et finiat vtiliter. Isti autem pharisei inchoauerunt cum fatuitate mandatum dantes vt christus caperetur. Unde dicitur parum infra. Dederant autem pontifices mandatum, vt si quis cognouerit vbi sit indicet vt apprehendant eum, et prosecuti sunt eum cum crudelitate, quia mortem christi facere firmauerunt. Unde dicitur. Ab illo ergo die cogitauerunt interficere eum. Finierunt autem cum sua destructione: quia illud quod timebant, s. quod perderent locum et gentem euenit eis. Secundo ponitur negocium super quo debet haberi concilium diligens expositio cum dixerunt quid facimus. i. cur tardamus, cur nobis non prouidemus? quia hic homo multa signa facit: si dimittimus eum: sic. s. viuentem et signa facientem: omnes credent in eum et venient romani et tollent nostrum locum et gentem. Romani enim et multi alii principes gentium in magna reuerentia habebant dei templum. Unde etiam Alexander cum hierosolymam festinaret et iudei impetum eius timerent: pontifex indutus pontificalibus et in capite suo habens cydarim in qua scriptum erat nomen dei tetragrammaton. i. quatuor syllabarum: quod dicitur lene obuiam sibi processit. Statimque Alexander de equo descendens nomen dei adorauit et pontifice veneratus est: et cum super hoc a suis militibus argueretur. respondit: non istum sed deum in ipso adoraui. Deus enim celi in isto habitu mihi apparuit et principatum mihi persarum promisit. Romani igitur et principes gentium in magna reuerentia habebant templum. christus autem predicabat sacramenta iudaica et cerimonialia esse abolenda, et ideo dixerunt. si romani ista audierint templum contennent. opes templi auferent. et nos et locum nostrum tollent. Uel aliter iudei intendebant tunc romanis rebellare et tributa eis non soluere. Christus autem predicabat non esse alicui resistendum dicens Mat. v. Ego autem dico vobis non resistite malo: sed si quis te percusserit in vnam maxillam prebe ei et aliam: et ideo qui vult in iudicio contendere tecum, et tuam tunicam tollere, dimitte ei et pallium. ideo timebant ne venientibus contra se romanis nullus se defenderet, vel aliter romani ordinauerunt vt nullus rex constitueretur nisi prout ipsi mandarent. Multa autem turba sequebatur christum que etiam ipsum regem et christum confitebantur. et ideo timuerunt quod romani audirent vt turba eum sequeretur et crederent quod vellent rebellare: et si audirent quod cum regem confiterentur crederent quod ipsum regem vellent facere: et sic venirent et locum et gentem tollerent. Ista autem sicut Chry. dicit. pharisei quantum ad veritatem non credebant cum turba que ipsum sequebatur non essent milites armati nec armigeri sed inermes et simplices viri. sed ideo dicebant vt contra christum populum excitarent. Tertio ponitur vnius maliciosa prolocutio cum dicitur. Uos nescitis quicquam nec cogitatis quia expedit vobis vt vnus homo moriatur pro populo et non tota gens pereat. In hoc autem verbo aliam intentionem habuit cayphas et aliam spiritus sanctus. Intendebat enim cayphas quod expediret vt christus occideretur priusquam a romanis captiuarentur. Spiritus autem sanctus qui per os suum prophetauit intellexit quod expediebat vt xps pro humano genere moreretur. vbi dicit Augu.

Hic docemur per hoies malos spiritū-santū futura docere qđ tamē euangelista diuino tribuit sacramento: qꝛ ipse scꝫ caphas erat pōtifex, q̄uis autem prophetauerit tamen propheta non fuit. C

¶ Nā sicut dicit Augu. super Gen. ad literam. Tria sunt que faciunt hominē esse perfectū ꝓphetā. Unū est ꝙ ipse aliquas visiones habeat. Secundum est ꝙ ipsas visiōes intelligat ⁊ reuelationes. Tertiū est ꝙ ipsas visiones etiā aliis manifestare sciat: primum habuit Nabuchodonosor: qꝛ statuam vidit: duo vero sequentia nō habuit, qꝛ nec significationē intellexit: nec ipsaꝫ visionē Danieli enarrare sciuit: ⁊ ideo ꝓpheta non fuit duo aūt ex iis habuit pharao: qꝛ ⁊ visionē habuit quādo septem boues pingues ⁊ septē macilentos vidit ⁊ ipsam visionem ioseph enarrauit, sed non habuit tertiam, quia eius significationem non intellexit: ⁊ ideo ꝓpheta non fuit: nullum tamen ex iis habuit caiphas ipse enim de morte christi nullam reuelationem habuit, ipse etiam intellectum quem habuit spiritussanctus non intellexit: habuit tamen vnum quod mortem christi necessariam fore denunciauit, ⁊ ideo similiter propheta nō fuit. Sed spūssanctus qui os asine aperuit: ꝑ istam prophetiam predixit quando ait. Expedit vobis vt vnus moriatur homo pro populo ⁊c. Quarto ponit istius sententie approbatio ⁊ confirmatio cum dicitur, ab illo ergo die cogitauerūt interficere eum. Prius quidem pluries ipsum interficere cupiebant sed modo definitiuam dederunt sententiam. D.

¶ Ista aūt sentētia fuit iniqua ⁊ iniusta ex animo ex causa ⁊ ex ordine. Tunc sentētia est iniusta ex animo quando ex ira et inuidia profertur: tunc est iniusta ex causa qñ sufficiens causa non suffragatur, tunc est iniusta ex ordine quando ordo iuris omittitur. Sententia igitur quā principes ⁊ pharisei super mortē christi protulerunt fuit iniusta ex animo, quia ex inuidia ipsum tradiderunt. Unde dicitur Matthei.xxvij. Sciebat enim scꝫ pilatus ꝙ per inuidiam tradidissent eum summi sacerdotes ⁊c. Scđo fuit iniusta ex causa quia nulla causa mortis sue suberat: vñ dicitur. Luce.xxiij. Nihil inuenio cause in hoc homine: ⁊ infra. Ecce coraꝫ vobis interrogans nullam causam inuenio in homine isto, ex iis in quibus eum accusatis, sed nec herodes. ideo dicitur Job xxvj. Causa tua quasi impij iudicata est: causam iudiciumq̄ recipies: ⁊ potest esse verbum patris ad filium quia enim causa sua impie iudicata fuit: ideo ipse causam iudiciumq̄ omnium a deo patre accepit. Joānis.v. Neq̄ pater iudicat quēq̄, sed omne iudicium dedit filio ⁊c. Tertio fuit iniusta ex ordine quia non fuit seruatus ordo iuris quia ipsum condemnauerunt, nec sponte confessum nec testibus cōuictum. Unde dicitur Marci.xiiij. Multi enim falsum testimonium dicebant: ⁊ conuenientia testimonia non erant. Quia igitur sentētia christi qua iudicatus fuit sic fuit iniusta ex animo, ex causa ex ordine: ideo ipse feret sententiam iustam cum dicet illud Matth.xxv. Discedite a me maledicti in ignem eternum ⁊c. Illa em̄ sententia erit iusta ex animo quia non ex ira per vicium sed ex ira per zelum preferetur. Sapientie.v. Accipiet armaturam zelus illiꝰ erit iusta ex causa: qꝛ opera misericordie nō habuerunt. Unde dicet. Esuriui ⁊ nō dedisti mihi manducare: erit iuste ex iuris ordine: qꝛ non proferetur nisi contra sponte confessos ⁊ conuictos, ipsi enim peccata sua sponte confitebuntur. Sapientie.v. Ergo errauimus a via veritatis ⁊c. Conscientia etiam contra ipsos testificabitur. Rom̄.ij. Testimonium illis reddente conscientia eorum.

76 ¶ Eadē feria sexta hebdomade quinte.xl. Sermo secundus.

Expedit vobis vt vnꝰ moriatur homo pro populo et non tota gens pereat. A

¶ Spiritussanctus in veris prophetis tangit corda eorū reuelationes ⁊ inspiratiōes aliquas immittēdo, illuminat eorū mētes ipsarū reuelationū sensum ⁊ intelligētiā tribuēdo aperit eorū os ad ꝓferendū illas reuelatiōes verba cōgrua ministrādo: ista tria tangūtur. ij.

petri.ſ. Omnis prophetia ſcripture pro
pria interpretatione nō fit:id eſt propria
expoſitiōe ſed a deo ꝓceſſa:ecce quia ad
ſpiritū ſanctū pertinet eoꝝ que inſpirat
intellectū dare. Et ſequitur non enim vo
luntate hūana allata eſt aliquādo ꝓphe
tia ſz ſpiritu ſancto inſpirāte: ecce qz ad
ſpiritum ſanctū ꝑtinet diuina inſpiratio
nem immittere. Sequitur. Locuti ſunt ſan
cti dei omnes:ecce quia ad ſpiritū ſanctū
pertinet verba cōuenientia miniſtrare. In
caipha ſpiritusſanct⁹ nō illuminauit cor
eius ad intelligendū. Unde dicit Origē.
Caiphas ex ſe nihil protulit nihil dixit:
quia prophetiā dei nō accepit,nec tetigit
cor eius ad inſpirādum:ſed tantum ape
ruit os eius ad proferendum. Unde dicit
Chryſoſtom⁹. Ore caiphe ſolū ſpiritus-
ſanctus vſus fuit.cōtaminatū autem cor
eius non tetigit. Dixit ergo. Expedit vo
bis vt vnus moriatur homo ꝓ populo.
ec. Homo quidē erat moritu⁹:ideo expe
diens erat vt moreretur chriſtus vt eius
mors noſtra deſtrueret:ideo dixit. expe
dit.vobis vt vn⁹ moriatur ꝛc. Homo etiā
erat perditus,z ideo expediebat vt chri
ſtus ad nos veniret z mortē ſubiret vt ſic
hominem perditum inueniret. Ideo ſub
ditur. Et non tota gens pereat. Erat etiā
homo a deo diuiſ⁹ et diſpſus:ideo expe
diebat vt chriſtus homines ad eum con
gregaret:ideo ſubditur:non tantum ꝓ
gēte:ſed vt filios dei q̄ erant diſperſi cō
gregaret i vnū. Er hūs igit habet ꝙ hu
manū gen⁹ erat moritu⁹ ꝑditū.z diſpſum
expediebat ergo vt chriſtus moreret,z ſic
humanū genus moritu⁹ viuificaret. B

¶ Erat autē homo moritus quadruplici
morte. Quarū due erant in preſenti:ſci
licet mors nature z mors culpe.due autē
erant in futuro:ſcilicet mors gehēne et
mors q̄cauſatur ex priuatiōe viſionis di
nine. Prima mortē ſcz nature deſtruxit ꝑ
ſuā glorioſaz reſurrectionē.ſ. Corin.xv.
Per hominē mors.z ꝑ hominē reſurre-
ctio mortuorū. Oſee.xiij. Viuificabit nos
poſt duos dies i die tertia ſuſcitabit nos.
Scām mortē.ſ. culpe deſtruxit ꝑ ſui san
guinis effuſionē. Apoc.j. Lauit nos a pec
catis nr̄is in ſāguine ſuo. Heb.ix. Sāgis
Chriſti emundabit cōſciētiā noſtram ab
operibus mortuis. Tertiā mortē.ſ. gehē
ne deſtruxit ꝑ iferni expoliationē:hic em
infernū expoliauit qñ ſctōs patres inde
eduxit. Oſee.xiij. Ero mors tua o mors-
morſus tuus ero o iferne. Quartā mortē q̄
cauſat er priuatiōe viſiōis diuine deſtru
xit ꝑ ſue viſionis reſtitutionē:quā ꝺ̄dē re
ſtitutionē poterat ſibi fieri ꝓpheta dicē
tem. Redde mihi letitiā ſalutaris tui. C

¶ Iſta ait mors ē grauior q̄ gehēna. vñ
Aug.in enchiridion a regno dei exulare
a ciuitate dei alienari,a vita dei cadere.
dulcedine dei carere:ſtā grauis ē penavt
ei nulla poſſint tormēta q̄ nomin⁹ ꝓpara
ri de hac ētā ſicut dicit Chry.i lib.de re
paratione lapſi,nōnulli imperitoꝝ putāt
ſibi ſatis eſſe z optabile videri. Si gehē
na tātūmō careāt,ego ait multo grauio
res q̄ gehēnā dico eſſe cruciat⁹,remoues
ri z abijci ab illa ghia:z ita excludi a bea
tis.z alienū effici ab hūs q̄ ꝓparata ſunt
ſanctis trā generāt cruciatum tantū dolo
rem vt ſi etiā nulla extrinſecus pena ſor
queret.hec ſuffi ceret.omnis enim gehen
ne ſuperat cruciatum. D

¶ Scīo expediebat xp̄m mori vt hoiem
ꝑditū lucriret.xp̄s cū venit ad querē dā
hiocm ꝑditū dimiſit domū ſuā celeſtē et
venit ad noſtrū exiliū. Un̄ ꝓpheta admi
rādo dixit ꝓpiere.xviij. Quare q̄ſi colo. ⁹
futur⁹ es in terra z quaſi viator declinās
ad manēdū,reliquit ſocietatē angelicam
venit ad nr̄m cōſortiū? Barruch.iij. Poſt
hec in terris viſus eſt z cū hoib⁹ cōuerſa
tus eſt i pſe etiā cū eſſet indut⁹ lumine in-
duit ſe noſtrū ſaccū. Apo.vj. Sol facet⁹ eſt
niger quaſi ſacc⁹ cilicin⁹.de hac trib⁹ōr
Hiere.xij. Reliqui domū meā.ſ. domū ce
leſtē dimiſi hereditatē meā.t. angelicā ſo
cietatē,in ḋb⁹ ego regnabā. Dedi dilec
tā animā meā i manꝰ inimicoꝝ ei⁹.ſ. aſſu
mēdo.ſ. hūanā carnē quā tanq̄ ſaccū cō
ſui,ſuā diuinitatē. Job.xvj. Saccū cōſui
ſup cutē meā. quē ḋdē ſaccū dedi in manꝰ
bus inimicoꝝ meoꝝ ḋ ipm occiderūt z la
ceraverūt vt in ꝑcū ſanguinis emanaret.
ꝑs. Cōcidiſti ſaccū meū:nec mirū ſi tam
miſericorditer nos redemit. C

¶ Tria enim ipſum induxerunt vt miſeri
corditer nos redimeret. Unū fuit ex par-
te ſui.ſ. ei⁹ viſcerosa pietas. Secundū ex

parte nostri.s.nostra magna necessitas. Tertiū tā ex parte sui q̄ ex parte nostra scz nostra cū ipso ⁊ sua nobiscū magna ꝓpinq̄tas.primū em̄ est eius pietas.est em̄ ille pater begnin⁹ q̄ sup filiū ꝓdigū reuertentē mīa mot⁹ est sup collū cecidit ⁊ osculatus est eū:⁊ dicit fili⁹ me⁹ mortu⁹ erat ⁊ reuixit:perierat ⁊ inuēt⁹ est. De hac viscerosa mīa ei⁹ dt. Aug.nemo de dei pietate diffidat.maior est eius mīa q̄ nostra misericordia.tardi⁹ q̄dē videtur peccatori veniam sibi tradere q̄ ipsi peccatori accipere. Secūdū qd̄ ipsuz induxit ad misericordiā ⁊ ad perditū req̄rendū est magna nostra necessitas. Homo q̄dē errauerat ⁊ ad viā rectā ire nesciebat. Unde clamabat:erraui sicut ouis q̄ perijt ⁊c. Iste est pastor ille bonus de quo dicitur. Luce xv.qui nonagintanouē oues relinquit et ouem cētisimaz:id est hoīem querere venit.de hoc sicut dicit Augu.in libro cōtra quinq̄ hereses.cum esses inimicus patri meo,recōciliaui te per me:cū inter mōtes ⁊ siluas errares:q̄siui te.humeris meis portaui te,patri meo reddidi te,laboraui,sudaui,caput meuz in spinis apposui manus meas clauis obieci.lancea latus meum aperui sanguinem meum fudi:animam meam posui ⁊ coniunxi te mihi, et tu diuideris a me. F

¶ Tertiū qd̄ ipsuz induxit ad mīam ⁊ perditū requirendū fuit nostra cū ipso ⁊ sua nobiscū propinq̄tas:ipse em̄ de sua ꝓgenie nos fecit qñ ad suā imaginē ⁊ similitudinē nos creauit:tandē se fecit de ꝓgenie nostra nō de ꝓgenie angelica.iuxta illud Heb.ij. Nusq̄ angelos apprehēdit: sed semē.abrahe dedit ex prima parētela facti sum⁹ filij eius. Ex secūda facti sumus fratres sui. Et iō nō debuit nos dere linq̄re:sz nos redimere ⁊ patri reconciliare ista est illa mulier sapiēs scz diuina sapientia q̄ amiserat dragmā decimā.i.humanam naturam sue imagini insignitam ꝓpter primā parētelā ⁊ suo nōīe appellataz:qr christo dicimur christiani ⁊ ideo lucernā accēdit:qr lucē sue diuinitatz terre nr̄e mortalitatis vniuit:et sic dragmā quem perdiderat inuenit. Tertio expediebat christum mori vt humanū gen⁹ dispersum reuocare. Uñ dicit infra ꝓpheta uit:qr iesus moritur⁹ erat ꝓ gēte:scz iudeorū:nō tm̄ ꝓ gēte:sz vt filios dei.s.de populo gētiliū q̄ erāt dispsi congregaret in vnū.hec autē sicut dicit Aug.s̄m predest:nationem dicta sunt:qr ipsi gentiles adhuc filij dei nō erant:expediens igitur fuit mors christi vt dispsos cōgregaret. christus fecit tanq̄ vexillifer,tanq̄ venator,tanq̄ speculator.vexillifer vexillium in altū,leuat ⁊ dispersos congregat xp̄s igitur dei filios congregaret: vexillum crucis in altum leuauit. Huius vexilli hasta fuit crux:tale ibi posita fuit caro christi affixa. G

¶ Que quidē tale fuit de trib⁹ coloribus colore scz albo,⁊ nigro. Eius enim caro fui alba per innocentie candorem:fuit rubea per sanguinis aspersionem:⁊ fuit nigra in morte per liuorē. Omnes igitur q̄ sunt a deo dispersi debent ad illud vexillū ꝯgregari. Esa.xj. Leuabit dñs signuz in natiōes ⁊ ꝯgregabit ꝓfugos ex israel: ideo ipe dt Joh.xij. Si exaltatus fuero a terra oīa trahā ad meip̄m. Secūdo fecit xp̄s tanq̄ venator. Solēt em̄ venatores arbores ascēdere,carnē cruentā mōstrare,⁊ ad aues sibilare:sic fecit xp̄s homini Hō q̄dē a deo voluerat. Osee.ix. Effraim q̄si auis auolauit. Jō xp̄s arborē crucis ascēdit:carnē cruentam suā habuit,⁊ ad nos clamare cepit. Esa.v. Leuabit dñs signum in natiōes ꝓcul,⁊ sibilabit ad eū de finib⁹ terre. Tertio xp̄s fecit sicut speculator. Solēt ei speculatores l altū ascēdere vt videāt ⁊ clamēt:sic xp̄s i speculā crucz ascēdit. Uñ Bernard⁹. Ascēdit xp̄s in altū vt videret,fortiter clamauit vt audiret: clamori lachrymas immiscuit, vt homo ei cōpeteretur. Jō igitur in speluncam crucis ascēdit vt videretur: scilicet oculo intellectus ꝑ meditationē:et oculo affectus per deuotionem.p̄s. Respice in faciem christi tui. H

¶ Iste autem respect⁹ sanat vulnera peccatorū,quod signatū est Numeri vndecimo. In illis qui respiciebāt serpentem, qui a morsibus serpentuz sanabatur. Detergit caliginē ignorātiarū. Hoc signatū est in longino:qui cum male videret ⁊ ex tactu sanguinis xp̄i est illuminatus. Sanguis em̄ christi veruz collireum est quod

illuminat oculos mentium. Apoc.iij. Collirio iunge oculos tuos vt videas. Dat etiam iste respectus patientiam aduersorum. Hebreo.xij. Per patientiam curramus ad propositum nobis certamē aspicientes in actorem et consummatorem iesum. J

¶ Secundo fortiter clamauit vt audiretur Eius tamen vocem non audient auari: que in auribus suis ponūt terram auaritie: ideo clamat christus dicēs Job.vj. Terra ne operias sanguinem meum: neque inueniat locum in te latendi clamor meus. Non audiunt etiam superbi nec luxuriosi: ⁊ ideo superbi sunt lapidibus duriores, ⁊ luxuriosi sunt mortuis fetidiores: quia ad clamorem Christi lapides sunt scissi, ⁊ monumēta apta sunt, ⁊ mortui resurrexerunt. K

¶ Tertio christꝰ clamori lachrymas addidit, vt homo cōpateretur. Debet quippe homo christo compati qui fuit in tanto dolore. Treñ.j. O vos omnes qui trāsitis per viam, attēdite ⁊ videte si est dolor ⁊c. Qui fuit in tanta derisione. Matthei.xxvij. Pretereuntes autem blasphemabant mouentes capita sua. Qui fuit in tanta ignominia ⁊ vilificatione: quia tanquam latro cum latronibus fuit crucifixus: ⁊ propter hoc cōpassus fuit sibi sol, quando splendorem suum abiecit. Et vestibꝰ nigris induit se. id est tenebris. Cōpassa fuit terra quando pre nimio dolore tremuit. Compassi sunt angeli. De quibus dicitur Esaie.xxxiiij. Ecce videntes clamabunt foris angeli pacis amare flebunt.

77 ¶ Sabbato.v.hebdomade.xl.

Sermo primus.

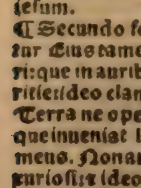

Subleuatis iesus oculis in celū dixit. Pater venit hora: clarifica filium tuū, vt filius clarificet te. Johannis.xvij. A

¶ Quia in isto euangelio sepe fit mentio de clarificatione, ideo notandum quod sicut videmus in istis naturalibus quedam claritas est que a nullo illuminatur et cetera illuminat, vt est claritas solis. Alia est claritas que illuminatur ⁊ illuminat sicut est claritas lune que illuminatur a sole: et illuminat inferiora. Et est quoddam corpus clarum quod illuminatur a sole ⁊ non illuminat inferiora tamen aliquos fulgores emittit: sicut videmus in quibusdam metallis fulgidis, videlicet in auro ⁊ argēto. Est aliud corpꝰ opacum quod illuminatur, sed tamē nec illuminat nec aliquos fulgores emittit: sicut est elemētum terre. Eodem modo est in spiritualibus. Est enim quedam claritas supersubstantialis: scilicet claritas diuina que a nullo lucem recipit ⁊ omnia illuminat. Johanis.j. Erat lux vera que illuminat omnem hominem venientem ⁊c. Alia est claritas que illuminat ⁊ illuminat, sicut sunt doctores ⁊ prelati qui a diuina claritate recipiunt influentiam sapientie: ⁊ subditis dant lumen doctrine. De quibus dicitur Philip.ij. Inter quos lucetis sicut luminaria in mundo verbum vite continentes. Alij sunt qui illuminātur sed non illuminant tamē aliquos fulgores emittunt sicut sunt boni subditi et auditores qui recipiunt a superioribus lumen sacre scripture: tamen ipsi non illuminant aliquos per verba doctrine. Ueruntamen emittunt aliquos fulgores ex sua lucida conuersatione. De quibus dicitur. Matthei.v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona. Alij sunt tenebrosi: sicut sunt mali subditi qui sepe illuminantur ꝑ sacram scripturam: sed tamen nec ipsi illuminant nec aliquem fulgorem emittunt ꝑ aliquam bonam vitam sed semper remanent in tenebris ignorantie ⁊ male vite. de talibus dicit Genesis.j. Terra autem erat inanis ⁊ vacua: ⁊ tenebre erāt super faciem abissi ⁊c. Homines enim terreni sunt inanes: quia pleni vanitate, ⁊ sunt vacui ab omni opere bono: ⁊ habēt tenebras ignorātie. Ista quadruplex differētia tāgitur hic. Nā claritas diuina q̄ illuminat ⁊ nō illuminatur est pater et filius ⁊ spūssctūs. De qua dr. Pater clarifica filium tuū vt filius tuus clarificet te. Claritas q̄ illuminat ⁊ illuminat fuerunt apli De quibꝰ dicit. Pater manifestaui nomē tuū hoibus quos dedisti mihi de mūdo. Deinde alij illuminant qui ⁊ emittūt ful

ſoꝝ bonoꝝ operꝫ: ſunt boni auditores ꝺ ad ꝓdicationē apl̄oꝝ crediderūt de qui bus infra dicitur. Nō ꝓ his aūt rogo tm̄ ſed ꝓ eis qui credituri ſunt in me. Illi ꝺ ſemper in tenebris ſunt ⁊ illuminari non poſſunt, ſunt hoſtes terreni ⁊ mūdani ꝓ ꝺ bus xp̄o nō rogat ꝯdiu tales ſunt, ideo dicit. Nō ꝓ mūdo rogo. Ceterꝫ aūt omiſ ſis dicam⁹ tm̄ de prima claritate ſcz diuina: de qua ꝙtuor ſūt videnda. Primo qua liter pater clarificat filiū. Scdo qualr filius clarificat patrem. Tertio qualr ipſe filiꝰ clarificat ſuos filios. Quarto qualiter ipſi fideles clarificant chriſtum. B

¶ Circa primū notandū ꝙ pr̄ eſt claritas filiꝰ eſt claritas: ⁊ ipſe filius ē claritas: th ſunt oēs vna deitas ſeu claritas. Pr̄ ꝗ filiū clarificat: qñ ipm̄ glioſe reſurgere fecit. Unde Aug. ſꝫ. Venit hora clarifica filiū tuū tanq̄ ſi diceret. Venit hora ſeminare humilitatē, fructū nō differas claritatē. C

¶ In xp̄o quidē tres fuerūt ſubſtātie que ante reſurrectionē videbant obſcure. ſc. ꝛo. anima, ⁊ diuinitas. Caro eīm videbat obſcura ꝓpt̄ mortalitatē. Anima ꝓpter paſſibilitatē. Deitas videbatur obſcura: propteras qꝫ paucis fuit manifeſtata. Sꝫ in reſurrectiōe clarificata eſt caro eius qꝫ indutt immortalitatē. Alia eī idult ipaſſibilitatē: ⁊ felicitatē: ⁊ diuinitas eī̄ acce pit manifeſtationē. Tūc enim deus manifeſtatus eſt, er eo ꝙ ꝓ diuinitatis ſue potentiā reſurrexit. Scdo filius clarificauit patrē mqūtū. ſ. ꝙ i iudea ſolūmodo notus erat: i toto mūdo manifeſtū fecit. Unde ſuper illud. Ut filius tuus clarificet te. dicit Aug. ac ſi diceret xp̄s Reſuſcita me⁹ innotesc̄as toti mundo per me. D

¶ Filius eſt toti orbi de patre tria maxime manifeſtauit. ſ. not̄iā ſuā. Joh. j. Nemo deū vidit vnq̄ niſi vnigenitus q̄ eſt in ſinu pr̄is. Ipe nobis enarrauit miaz ſuā Luc. vj. Nolite timere puſillꝰ grex: qꝫ cō placuit pr̄i vr̄o dare vobis regnū. Jā igitur nō pōt ſe excuſare infidelis ſi in deo nō credit: qꝫ toti mūdo manifeſtata ē notitia ſua. Jā nō pōt deſperare aliquis peccator ꝺ deo qꝫ toti mūdo manifeſtata eſt mia ſua. Jam nullus poteſt verecūdari, qꝫ toti mūdo manifeſtata eſt liberalitas eius. Tertio ipſa claritas diuina fideles ſuos clarificabit qꝺ notat cum ꝺt. Sicut dediſti ei poteſtatē oīs carnis. ſ. oīm hominū aperte totum vt omne qꝺ dediſti ei det eis vitā eternā. Hec eſt aūt vita eterna vt cognoſcāt te ſolū verum deū ⁊ quē miſiſti ieſum chriſtum. Tunc igitur fideles ſuos clarificabit qñdo eos vita beata glorificabat. E

¶ Ultima autem beatā ponit in dei cognitione. Sicut dicit. j Corinth. xiij. Videmꝰ nūc ꝑ ſpeculū in enigmate, tūc autem facie ad faciem. De hac viſione dicit Fulgentius ſic. Sicut ꝑ ſpeculum vitreū trina nobis viſio adminiſtrat qr noſipſos ⁊ ipſum ſpeculū ⁊ quicqd preſens adeſt videmus. ſic per ſpeculū diuine claritatis et ipſum deū quantū poſſibile erit creature et noſipſos ⁊ cetera omnia vera certa ſcientia cognoſcemus. F

¶ Quarto nos deū clarificamus quādo ipſum laudamus. Nos igitur in p̄ſenti ⁊ in futuro deū debemus clarificare ⁊ laudare cum operib⁹ noſtris, cū ſenſib⁹ noſtris, ⁊ cū vocibus noſtris. De laude que rum ſic dicit Aug. i libro de catheziz̄andis rudibus. Quicqd homo fecerit laudabi lem i ſuis factis inuenit deū. Si bene egerit laudabilē inuenit ꝑ iuſtitiā premioꝝ. Si peccauerit per iuſtitiam ſuppliciozꝫ laudabilem inuenit. Si peccata cōfeſſus fuerit laudabilem inuenit, ꝑ indulgentiā delictoꝝ. De laude ſenſuum dicit Chryſo. in quadā homelia ſuper pſal. O cui⁹ deo p̄ſtat obſequi, ſi turpia declinet aſpicere. Lingua meretur p̄miū ſi i dei laudibus occupat. Auditus placebit deo, ſi ſe detractionib⁹ nō immiſcet. Pedes laudare deū poterūt: ſi curſum ſuum ab omni malitia reuocare feſtināt. Manꝰ benedicunt deū, ſi rapinis renūciēt ⁊ ad miſericordiā properēt. De laudibus cū voce dicit propheta. Replcatur os meuz laude vt cantē gloriam tuaz. Et dicit replcatur. Ceteros eīm debemus laudare cū medio oze. i. moderate timētes ne aliquā do inueniatur contrariū ⁊ ſic erubeſcamus. In deo autem non ſic eſt Auguſti. ſuper pſal. Qui debet homo magis laudare ꝑ illud quod ſic placet vt non poſſit diſpliacere? Securitas aūt laudꝫ i dei laude eſt vbi laudatur ſecurus eſt vbi nō timet ne

de laude erubescat. De laude autez que erit in patria dicit Aug. in libro de ciuitate dei. Ipse est finis desideriorum nrorū: qui sine fine videbitur sine fastidio amabit, sine fatigatione laudabit. Primo dicet sine fine videbitur. Aliquibus sicut dānatis deus abscondit faciē suam. Deut. xxxij. Absconda faciē meā ab eis. Aliquibus ostendit aliquē splendorē faciei suez sicut sanctis viris in presenti vita, vñ prophera. Non fuit ausus petere visionē faciei sed splēdorē. dicēs. Illustra faciem tuā super seruū tuum. Beatiq autē apparebit ostendit faciem suam. ſ. Jo. iij. Videbimus eum sicuti est. ℣

¶ Sequitur sine fastidio ambitur: amor carnalis aliquādo habet fastidiū. Ezec. xvj. Facta es quasi meretrix fastidiosa augens preciū. Aliquādo vertit in odiū sicut patet de Amon et Thamar, vt habetur. ſ. Reg. xiij. Aliqñ in absinthiū. Prou. v. Nouissima illi⁹ amara q̄si absinthiū. Deus autē amabit cū suauitate, cū dilectione, et cū dulcedine. Eccli. xxiij. Qui edunt me adhuc esurient et qui bibunt me adhuc sitiēt. Sequitur sine fatigatiōe laudabitur, illa enim laus fatigationē dare nō poterit, tū quia laudanti erit iocūda multū. p⁹. Deo nostro iocunda sit laudatio, tū quia illi cui fiet sciliet deo multuz erit grata. Vñ deus reprobās sacrificiū carnale approbat et acceptat sacrificiū spūale dicēs p prophetā. Nunqd manducabo carnes thaurorū etc. quasi dicat non. Et subdit: immola deo sacrificiū laudis, et iterum, sacrificiū laudis honorificabit me, idco⁹ quilibet sanct⁹ alīq̄ poterit admonere vt frequenter cantet et sibi dicere illud Esa. xxiij. Bene cane frequēter cāticū vt memoria tui sit tuta qz laus est magno deo remunerāda. Eccl. xxiij. Qui elucidāt me vitā eternam habebūt. 78

¶ Eodem sabbato quinte hebdomade. xl. Sermo secundus.

Ea oia tua

sunt, et tua mea sunt. Joā. xvij. Quinta illa⁹ habuit ex quo ad patrē: possunt ñ dici ad matrē. nam oia sua officia de⁹ sibi cōmisit ipsa oia q̄ habuit deo dedit. Si igit oia officia sue dīe virgini cōmisit, de⁹ nō incōgrue pōt sibi dicere, oia mea tua sunt, siquidē pater fecit eam thesaurariaz suā filius fecit eaz camerariā suā: spūs sanct⁹ fecit eā cācellariam suam: trinitas fecit eam elemosynariam suam.

¶ Primo igit pater fecit eā thesaurariā suā. Cōmisit eī pater sibi thesaurū potētie sue, iuxta illud Eccli. xxiij. In diebus nubis par mea, hz aliquis magnum posse in curia alicui⁹ regis, aut ppter parentelā: sicut q̄ quis est frater vel filius regis aut ppter gratiā inuentā sicut q̄ quis ppter sapiaz et pbitatē inuenit grāz a pud regē: aut pp obsequia exhibita sicut q̄ dō multa fecit i obsequiū regis.

¶ Hoc trib⁹ de causis dz maria virgo habere magnū posse in curia celesti. primo ppter parentelā qz est mater regis: et ideo rex nihil dz sibi denegare. Vñ dixit Salomon Bersabee matri sue. iij. Reg. ij. Pete mater mea q̄ nō vis: neq; enī fas est vt auertā faciē meā. Bersabee interpretat⁹ pute⁹ satietatis quidā sunt q̄ habent puteū, id est animū suū grā dei euacuatum: alij qui hñt semipleniū, sed beata virgo habuit plenū et supplenū, et ō fuit pute⁹ satietatis, nō dz igit a filio auerti sed ab eo et oia sua petitiōe exaudiri. Scdo hz posse rōne gratie apud deū inuēte, iuxta illud Luc. j. Inuenisti gratiā apud deum. Sua q̄dē peperit gratiā, et per quinq; milia annorū et amplius perdita remāsit: fz beata virgo ipsam inuenit, non tantū sibi inuenit: sed etiā pro nobis, imo et pernobis qz si peccatores nō fuissem⁹, de⁹ de ipsa carne non assumpsisset: et ō possumus dicere. Redde nobis gratiam quaz inuenisti pro nobis et pernos.

¶ Tertio hz posse ppter obsequia q̄ regi exhibuit: qz oia opera misericordie si bi impendit: vñ Christus pōt sibi dicere Esurui et dedisti mihi manducare me: sitz infantē nutriendo. Sitiui et dedisti mihi bibere, tuo lacte virginis me potādo: nudus erāt et cooperuisti me, vestimentum tui corpis tribuēdo. Hospes erā et collegisti me nonē mēsib⁹ i tuo vtero me hospitādo. Infirm⁹ erā et visitasti me infantez in necessitatib⁹ subueniēdo. In carcere

eram: & venikt ad me incarceratum. I cra tis patibulo associando. Secūdo filius fe cit eā cameratā suam in suo vtero tan quā thalamo regali quiescendo: decet aut thalamum regalem esse pulchrum & de spectum, & sic regem ibi quiescere. D

¶ Uterus igit̄ bēt ꝑginis fuit pulchrum iuxta illud Cantico.iiij. Tota pulchra es amica mea & macula non est in te. Fuit eñ pulchra: qz christus puerū fecit vētrem suum, fuit sine macula: qz spūsc̄us purgauit eius mentem & ventrem. ꝓp. Sācti fic̄at tabernaculum suum altissimus. E

¶ Secundo iste thalamus fuit depict⁹ tri plici colore, nigro humilitatis, albo puritatis, & rubeo charitatis. Canticoꝝ.i. Nigra sum: ecce nigredo humilitatis, & formosa: ecce candor puritatis: sicut pelles salomonis que erāt pellesarietū rubricate, ecce rubedo charitatis. Postq̄ iste thalamus sic fuit pulcher & depict⁹ requieuit ibi dei filius: iuxta illud Luce.i. Et virtus altissimi.i. xp̄s qui est dei virtus & dei sapientia: obūbrabit tibi: & bene dicit obumbrabit: quia nisi tibi deus sibi umbram fecisset nequaq̄ ipsam capere potuisset. F

¶ Deus ēm est ignis inextinguibilis Heb. xij. Deus noster ignis cōsumēs est. Est lux inaccessibilis. i. Tim. vj. Lucē habitat & accessibilē est dulcedo ineffabilis. Eccle siastici.xxiij. Spiritus meus super mel dulcis: habēdo igit̄ beata virgo i vtero dei filiū habebat ibi ignem inextinguibilem lucē inaccessibilem: & dulcedinem ineffabilē, & cum ipsa esset pura creatura, neq̄ tantū ardorem potuit sufferre nec tantam lucē conspicere, nec tantam dulcedinez sustinere nisi se sibi obūbriasset: ignis ēm diuin⁹ se sibi obumbrabit: qz inter se & alam beate virginis corpus assumptum posuit, & sic tantuz ardorem sustinere potuit sicut homo aliqñ inter se & ignem ponit aliqd̄ mediū. Lux diuina sibi se obumbrabit quādo carni terrene se vnit: & sic beata virgo lucē in testa tāq̄ i laterna videre potuit dulcedo diuina se sibi obūbrauit: quia tantā dulcedinē carnis velauit, & sic ipsa tantam dulcedinē sustinere potuit: velut si aliquis aliquem bonum mel lis aliquo extrinseco velaret, ne tātā dulcedinē sentiret. Tertio spiritussanct⁹ fecit eā cellariū suum. iuxta illud Cant. ij. Introduxit me rex in cellā vinariā. Unde ipsa dicitur crater & aqueductus. Dicit ēm crater qz vinū spūsancti nobis infudit. Cantico. vij. Umbilicus tuus crater tornatilis nunq̄ egens poculis. Est enim crater qz semp infundit, est tornatilis, qz semper circuit: & iterū ad primum redit & nunq̄ indiget poculis: qz ꝑtumcūq̄ in fluat, nunq̄ ēm deficit. Est etiā aqueduct⁹ iuxta illud. Eccli.xxiij. Ego quasi aqueductus exiui de paradiso. G

¶ Per ipsam ēm tanq̄ per aq̄ductū fluūt aque gratiarū in campum viridarium: & ortū habet campū viridarium & ortum i quo influit aqua gratiarum: iuxta illud. Cant.iiij. Fons ortoꝝ, puteus aquarū viuentiū: que fluūt impetu de libano: ortus beate ꝑginis sunt boni & sibi deuoti: fuos sensus claudūt, ne ad illicita diriga tur. Ꝫ nisi ortus florescunt flores virtutū sed tamen crescere non possunt nisi ab isto aq̄ductu virginis fluat in eis fons gr̄arū: nō dicit fons ortoꝝ. Campⁱ sunt peccatores in quib⁹ nō est aliqua clausura sensuū & in q̄b⁹ arnerūt flores & herbe virtutū, & bonoꝝ operū. Sz si ad beatā ꝑginē cōuertant: mox ab isto aq̄ductū fluēt in eos aque viuētes que omnia arida & mortua viuificabūt: & ꝛō ꝺr̄ puteⁱ aquarū vi. que fluūt ꝓ viridario: ꝙ beate virginis sunt dei qui sunt in pria in ꝺbus ipsa spaciat mō spaciat inter rosas martyrū: mō inter lilia virginū, mō inter violas cōfessoꝝ. Ꝫ isto viridario fluūt aque spūsancti: ab isto cānali impetu vehementi: nō subdūc: que fluūt impetu de libano. Ad hoc aūt ꝙ aq̄ cu impetu fluant, tria requirunt. f. ꝙ veniant ab alto, ꝙ fluant in abundantia, & ꝙ nulla inueniāt resistētia. Aque igit̄ spūsancti & gr̄e q̄ fluūt in beatis cū impetu vadūt: tū qz fluūt a mōte altissimo trinitatis, tū qz fluūt in abūdātia marie plenitudinis: tū qz in beatis nullū inuenūt obstaculū alicuⁱ venialis peccati: nec et mortalis. Quarto tota trinitas eleemosynaria sua fecit: o es ēm eleemosyne q̄ de celo fluūt per suos manⁱ trāseūt: ipsa at tāq̄ bona eleemosynaria defendit oppf sos pascit famelicos, & vestit nudos xp̄o

de muliere forti. pner. vlt. Dedit predaz domesticis suis ꝛ cibaria ancillis suis: ꝛ seqt. Oēs domestici eiꝰ vestiti duplicibꝰ. H ¶ Sūt em̄ q̄dā oppressi diabolo, carne ꝛ mundo: sed ista domesticis suis. i. sibi deuotis tales hostes dat in predā, ꝛ facit eos de ipsis habere victoriā, ꝛ hoc ē qd̄ dr. Dedit predā domesticis suis. Sūt etiā q̄dā famelici quos nutrit cibo spūali: iō dr. Et cibaria ancillis suis. Eodem aūt cibo aīas q̄ sunt ancille sue nutrit q̄ ipsa nutrit, iuxta illd̄ Cañ. v. Cōedi fauū cū melle meo bibi vinū cū lacte meo ꝛc. I ¶ Per fauū in quo est cera ꝛ mel intelligit xp̄s in quo est cera humanitatis. et mel diuinitatis, ip̄a igit comedit fauū cū melle: qꝛ summe delectat in visiōe hūanitatis, ꝛ in cōtēplatiōe diuinitatis. Isto cibo nos pascit qñ gr̄am nobis infundit ꝑ quā delectamur i hūanitate ꝛ diuinitate xpi. Deinde subditur. Bibi vinum meum cū lacte meo tūc vinū cū lacte bibit, qñ spūssctūs eiꝰ mētē ꝑfundit vino spūalis leticie: ꝛ eiꝰ carnē lacte ꝟgialis mūdicie. Isto potu ēt nos potat, qñ nos facit hr̄e vinū iocūditatis i mēte ꝛ lac puritatis in carne. K ¶ Que aūt sunt eleemosyne q̄s ista eleemolynaria dat nobis, ip̄a dr. Eccl. xxiiij. Ego, mr̄ pulchre dilectiōis et timoris: ꝛ agnitiōis: ꝛ sctē spei. Ip̄a ei frigidos i amore dei iflāmat: iō dr. Ego mr̄ pulchre dilectiōis. Ip̄a p̄sumptuosos humiliat: iō dr. Et timoris ip̄a ignaros sapia diuina illustrat iō dr. Et agnitiōis. Ipsa pusillanimes ad spēvenie reuocat, iō subdit. Et sctē spei. L ¶ Sūt ēt q̄dā nudi q̄s ista vestit duplici vestimēto: iō dr, oēs domestici eiꝰ. i. deuoti eiꝰ vestiti duplicibus: illud duplex vestimētū est de q̄ ibidē dr. Byssus ꝛ purpura indumētū eiꝰ. Per byssum q̄ est cādida intelligit mundicia carnis. Per purpurā q̄ est rubicūda intelligit charitatis feruor. Tūc igit suos deuotos vestit duplicibꝰ qñ dat mūdiciā in carne ꝛ feruentem amorē in mēte. Secūdo omnia q̄ fuerūt matris: fuerunt filij: ideo dicit. filius. Et tua mea sunt. M ¶ In matre q̄dā tria fuerūt. s. spūs anima ꝛ corpꝰ, iuxta illd̄. j. The. v. Ipse em̄ deꝰ pacis sanctificet vos ꝑ oīa, vt integer spūs vester ꝛ aīa ꝛ corpus sine q̄rela in aduētū dñi nr̄i iesu xp̄i seruet. Ista tria btā virgo dedit filio suo: ꝛ iō p̄t sibi dicere fili verbū ꝓpositū, ꝛ tua mea sunt. Nā corpꝰ ꝛ vterū suū sibi dedit ad habitādū. Aīam suā aīe xp̄i ꝑ amorē vniuit ꝛ quodāmodo vnā fecit. Spm̄ suū diuinitati xp̄i indissolubiliter coniunxit. N ¶ Uirgo em̄ beata, fuit domꝰ dei, in qua fuerūt tria solaria predicta. Spiritꝰ qui est solariū superius. Anima que est solarium medium: ꝛ corpus quod est solariū inferiꝰ. De his tribꝰ solarijs huiꝰ domꝰ dicit Canticorū. iij. Ferculū fecit sibi rex Salomon de lignis libani columnas eiꝰ fecit argenteas reclinatoriū aureū, ascēsum purpureū: media charitate constrauit. Ferculū dr vas escarū: ꝛ signat beatā virginē in cuiꝰ viero rex nouē mēsibꝰ se pauit. Et fuit de lignis libani, que sunt imputribilia: qꝛ ipsa fuit incorrupta. Solariū igit infimū fuit eiꝰ corpꝰ siue vterꝰ in quo christꝰ requieuit: ꝛ hoc est quod dicit reclinatoriū aureū. Eius enim corpus fuit aureū: qꝛ oīo incorruptū: ꝛ fuit subnixū columnis argenteis: ita ꝙ nūq̄ cadere potuit per peccatū. De istis colūnis. dicit. Prouer. j. Sapientia edificauit sibi domū, excidit colūnas septem. i. septem dona spiritussancti. Uel septem colūne sunt, septem virtutes: scz tres theologie ꝛ quatuor politice. Solariū mediū est eiꝰ anima in qua christꝰ habitauit per amorez. De qua dicit. Media charitate constrauit. Eius em̄ aīa intantū charitate fuit plena: qd̄ tota fuit in amorem conuersa. O ¶ Sicut enim ferrū missum in igne totū factū est ignis, sic aīa marie tota facta est charitas. i. charitate succēsa: qꝛ tota fuit ex amore lāguida. Cā. ij. Nūciate dilecto qꝛ amore lāgueo: qꝛ tota fuit liq̄facta. Cāntico. v. Aīa mea liq̄facta est vt dilectus meꝰ locutꝰ est. Quia tota fuit pre amore vulnerata. Uñ dr. Spōsa vulnerata charitate ego sum. Solariū superiꝰ, est eius spūs: in quo xp̄s habitauit per inseparabilē, vnionē: iō dr. Ascēsuz purpureū. Color purpureꝰ est igneꝰ, sanguineꝰ ꝛ rubicūdꝰ. Eiꝰ igitur spūs fuit rubicūdꝰ siue purpureus. Tum qꝛ fuit celesti desiderio inflāmatus. Tum qꝛ fuit in xp̄i passione

doloris gladio cruciatus. Tum qñ fuit charitate dei repletus.

79 ¶Dominica in ramis palmarum.
¶Sermo primus.

Cum appro-
pinquasset Iesus hiero-
solymis, & venisset beth-
phage ad montem oliue-
ti. Matth. xxi. Tota
continentia huius euã-
gelij comprehenditur
in quatuor obsequijs que xpo fuerunt
hodie exhibita. Quorum primum fuit ex-
hibitũ ꝫ discipulis. Secũdũ a iumentis.
Tertiu a turbis. Quartũ a pueris. ℟
¶Primum igitur obsequiũ fuit exhibitũ
a discipulis. Sciens enim Iesus q̃ appro-
pinquaret tempus suę passionis: appro-
pinquare loco voluit passionis vt dicit
Beda. Et cum venisset bethphage que
erat vicus sacerdotum in monte olueti
duos discipulos misit in hierusalem. ℟
¶Misi duo discipuli ꝑm quosdam fuerũt
Petrus & Philippus quos misit. duos
propter frater nam ꝓsocietatem. Eccle-
sia. Melius est duos esse simul q̃ vnum.
Tum propter verbi auctoritatem. Deu-
teronomij. xix. In ore duorum vel trium te-
stium, stat omne verbũ, Tum propter ge-
minam charitatem: dei. s. & proximi. Tũc
dixit eis. Ite in castellum q̃ cõtra vos est,
supple positum. Et non vocat hierusalẽ
ciuitatem quia non erat tibi ciuium vni-
tas: sed multiplex discordia inter eos:
Vocat autem eam castellum, quia muni-
ta erat armis malitie contra christi ꝓ-
cepit autem eis vt adducerent asinam &
pullum: & si quis aliquid eis diceret, re-
sponderent ei: quia dominus his opus
habet. Non dixit eis, dicite quia domin⁹
noster: sed dominus vniuersaliter: quia
sicut dicit Chrysostomus ibidem. Ego
sum dominus omnium, non solũ illorum
qui mihi subiecti sunt: sed etiam illorum
qui mihi contrarij sunt. Boni enim mei
sunt conditione & voluntate, peccatores
autem mei sunt cõditione: voluntate au-
tem diaboli. Idem etiam. Chrysost. dicit
q̃ dominus iumentorũ non permisisset,
vt per sone ignote eas accepissent, nisi spi-
ritus christi preuenisset eos qui eos ipsius do-
mini preparasset: & sic quandoq; discipu-
li asinam & pullum ad christum adduxe-
runt. Secundum obsequiũ fuit sibi exhi-
bitum a iumentis. Quibus igitur xpc im-
plere propphetia Zacha. ix. dicentis. Ec-
ce rex tuus venit tibi mansuetus. Fecit si
bi adduci asinã & pullũ. Dicit em q̃ hie-
rusalem quedã asina communis seruaba-
tur pro pauperibus ad portãdum aquã
cum esset in alto & haberet aq̃ pe-
nuriã & ꝓpter alia opera necessaria. Et
erat ante domũ alicuius ligata & qui in-
digebãt tenebantur illo die ad loci eam
reducere & pabulum sibi dare pullusq; si
pro hoc eodem operę nutriebatur. Quę-
dam autem dicunt q̃ xpc nõ sedit super
vtrũq; iumẽtũ: sed tantũ super pullum.
Unde & ceteri euãgeliste non faciunt mẽ-
tionẽ nisi de pullo: & maxime quia breuis
vita erat: & ideo sessione vtriusq; iumenti
nõ indigebat. Alij dicũt q̃ primo sedit su-
per pullũ: sed q̃ lasciuus erat & viam re-
ctã non tenebat eũ descendere fecerunt
& super asinã eũ posuerunt. Sed cuz ista
sessio sup iumenta non fieret ꝓpter ali
quam necessitatẽ: sed tantũ propter my-
sticã significationem: non videtur aliq̃s
incõuenies dicere: quia licet via breuis es
set, christus tamẽ super vtrũq; sedere vo-
luit. primo sup asinã: postea super pul-
lum, vt significaret q̃ vtrũq; populũ ad
fidem suã debebat adducere & vtrũq; ad
fidem coniungere. Quod impletum fuit
in primitiua ecclesia qñ multitudo vtrq;
horum ad fidẽ conuersa est. Istud tamẽ ma-
xime in vltimis fiet temporibꝰ: qñ plebs
iudaica conuertet. Per asinam enim in-
telligitur plebs iudeorũ: q̃ fuit mater gẽ-
tium & edomita multitudine preceptorũ.
Per pullũ vere intelligit populꝰ gentiliũ, liber & lasciuꝰ: cui nullus ceterorũ
frenum imposuit correctionis. Tertium
obsequiũ, fuit sibi exhibitũ a turbis: qz
quidam eorũ sternebant in via vestimẽta
sua, quidam ramos palmarũ: & ista face-
bant. Tũ. propter reuerentiam quaz ha-
bebant ad ipm. Tum ꝓpter miracula q̃
faciebat: & maxime propter suscitationẽ
lazari: sicut dicit Joannis. xi. Tum etiaz
vt iumenta leniꝰ & sine lesione incederẽt.

Quartū obſequium fuit ſibi exhibitus a pueris q̄ clamabāt. Oſanna filio dauid, benedictus ꝛc. Unde dicit infra. Videntes aūt principes ſacerdotū pueros clamātes in tēplo. Oſanna filio dauid. Ipſi em̄ pueri em̄ cetere turbe q̄ antecedebāt ꝛ q̄ ſequebant, cū laudibus ꝛ cāticis xp̄i vſq; in templū deduxerunt. Et cum quidam ex phariſeis dicerent chriſto ſicut habet Luc. xvii. vt ipos tacere faceret: reſpondit. Dico vobis q̄ ſi tacuerint lapides clamabunt. ℭ

℣ Suptadicta quatuor obſequia, a nobis xp̄o ſunt exhibēda. Primū pertinet ad predicatores. Secundū ad penitentes. Tertiū ad actiuos. Quartū ad cōtēplatiuos. Primū em̄ obſequiū exhibitus fuit a diſcipulis, qui aſinam ꝛ pullū adduxerūt. Iſti ſunt p̄dicatores q̄ beſtias id eſt peccatores beſtiales, debēt ſuis p̄dicationib⁹ conuertere ad dominū ꝛ ad chriſtum adducere, ꝛ ſic illi qui erāt brutales fiunt rationales. Peccator em̄ vere beſtialis eſt. Nam beſtia ſuper terrā reſpicit. Tales ſunt auari, qui ſup terrā reſpiciūt. p̄s. Oculos ſuos ſta. de. in terrā. Beſtia vna femina nō eſt cōtenta, ſz plures inuadit. Tales ſunt luxurioſi, q̄ propria vxore nō, ſunt cōtenti. Hiere. v. Unuſ quiſq; ad vxorē proximi hinnichat. Et ibidē. Equi amatores in feminas ꝛ emiſſarij facti ſunt. Beſtia ēt non regit rōne. Tales ſunt ſuperbi, qui non regunt rōne, ſz ꝓpria voluntate: dicētes illud Sap. ij. Opprimam⁹ pauperē iuſtū ꝛc. Sit autem noſtra lex iuſtitie. Quando aūt peccator conuertitur ad deum: tuncille q̄ erat beſtialis efficit rōnalis. De talibus dicit. ſ. Cor. vj. Qui habent vxores, tanq̄ nō habentes ſint: ꝛ q̄ vtuntur hoc mundo tanq̄ non vtant: ꝛ q̄ gaudent tanq̄ non gaudentes. Ille hz vxorem tanq̄ nō habens: qui ea vtitur non ad voluptatis explicationē, ſed ad filios rū ꝓcreationē. Ille hoc mundo vtitur tanq̄ non vtat, qui diuitias retinet: non ad vanitatē, ſed ad neceſſitatē ꝛ ad panē rū ſuſtentationē. Ille gaudet tanq̄ nō gaudeat: qui inter proſpera nō effert in elationē: ſed humiliter recognoſcit ſuas conditionem. ℳ

℣ Secūdum obſequiū xp̄o fuit exhibitū a iumentis que ipſum ſeſſorē habuerunt Iſti ſūt penitētes: qui ſi habuerint aliqū ſeſſorē diabolū: mō debent habere ſeſſorem chriſtum: ſcz vt ratio ſubiciat deo, ꝛ caro ſubiciatur rationi, ꝛ ratio domitetur carni: ꝛ tunc eſt pax in domo anime Dicit em̄ Auguſtinus ſuper p̄s. q̄ aliqñ in domo maritus ꝛ vxor aduerſus ſe diſſentiunt ꝛ tunc eſt ibi pugna ꝛ labor moleſtus. Si aūt maritus vincat ꝛ vxor dominet tūc eſt ibi pax, ſed peruerſa. Sive ro vxor ſubiciat ꝛ maritus dominat: tūc eſt ibi pax recta. Pōt etiā ad dī quartuz, quando. ſ. vir et mulier bene cōueniunt, nec in aliquib⁹ vxor honeſtis reſiſtit viro nec vir vxori: ſz mutua pace gaudēt: tunc eſt pax optima ꝛ perfecta. Vox ſicut ibidē Auguſtin⁹ dr. Caro eſt, vir aūt rō. In preſenti aūt vita, iſte vir ꝛ vxor valde diſſentiūt. Iuxta illud Gala. v. Caro em̄ cōcupiſcit aduerſus ſpiritū et ſpiritus aduerſus carnē, hec ei ſibi inuicē aduerſant. Et iſto mō in ſanctis viris eſt labor moleſtus. Qñ autem caro dominantur ꝛ ratio ſubiicit: tūc in domo anie, eſt pax p̄ne: ideo dr Perſi. Domina ancillari ꝛ ancillam dominari, magna abuſio eſt. Qñ vo caro ſubiicitur rōni ꝛ rō deo: tūc in domo anime pax eſt recta. Taliter carnem ſuā ſubiiciebat apoſto. j. Cor. ix. di. Caſtigo cor. me. ꝛ in ſer. re. Aug. vbi ſupra. Expedit inferius ſubiici ſuperiori. agnoſce ord. nē; quere pacē: tu deo: tibi caro: tu maiori: minor tibi: ſeruias tu ei q̄ fecit te vt tibi ſeruiat quod factum eſt ꝓpter te. Perfectiſſima aūt pax ē qñ nec ſpūs carni, nec caro ſpiritui reſiſtit: ſed quicq̄d vult ſpūs, vult ꝛ caro ꝛ ecōuerſo, ꝛ illud eſt in patria. Iuxta illud Eſa. xxxij. Sedebit pp̄s in pulchritudie pacis: in tabernaculis fiducie in requie opulentie. ℰ

℣ Tertiū obſequiū fuit xp̄o exhibitus a turbis: quia in via ſtrauerūt veſtimenta ramos olmarū ꝛ palmarū. Et illud pertinet ad actiuos. Quoz q̄dā ſunt incipientes, quidā ꝓficētes: q̄dā perfecti: ꝛ q̄dā pſeuerātes. Ad incipientes pertinet gr̄a mie. Et iſti ſignificant per illos q̄ ſternebāt xp̄o ramos olmarū. per oleū enim miſericordie

mia intelligitur, qr oleū mia interpretatur. Dicit em̄ ibi glos. Oliua lucis ministra est: ꝛ laborum ꝛ dolorum solatiū est: et eminet ceteris liquoribus. F

¶ Ex quibus ꝟbis habet ꝙ ipsa eleemosyna vz homini in vita: qr dolorē ꝛ vulnus peccati sanat: iō dr ꝙ est dolorū solamē. Ualet i morte, qr ad instar lucerne viā aīe demōstrat, ne in tenebris mortꝫ incidat: iō dr ꝙ est lucis ministra. Ualet ēt post mortē: qr aīam sursuz leuat: iō dr ꝙ excellit cunctos liquores. Ista tria ponit raphael angelus. Thob. iiij. Eleemosyna a morte liberat: ꝛ ipsa est que purgat peccata, ꝛ facit inuenire vitā eternā. Ad ꝓficientes. s. q̄ ꝓficiūt de ꝟtute in virtutē pertinet exhibere alijs exēpla ꝟtutum ꝛ bonorū operationē. Isti significant per illos qui vestimēta sua in via sternebant. Uestimenta anime diuersorum colorum sunt varietates diuersarū virtutū. G

¶ Nā charitas ibi ponit colorē aureum humilitas nigrū, puritas albū, meditatio passionis xp̄i rubeū: contemplatio resurrectionis viridem. De istis varietatibus dr i ps. Astitit regina a dextris tuis ꝛc. Tunc igitur ista vestimenta virtutum in via sternimus qn̄ ea alijs in exempluz prebem⁹. Cesarius. Benedicta deo anima illa: cui⁹ hūilitas alterius ꝯfundit superbiā, cui⁹ patiētia ꝓximi extinguit iracūdiā, cui⁹ obediētia pigriciā alteri⁹ increpat: cuius feruor inertiā alieni corporis suscitat: qui ꝓximi sui turbatū preira: oculū cordis, gr̄a consolationis atq; edificationis illuminat. Ad perfectos et perseuerantes ꝑtinet semꝑ in oꝑe dei cōtinuare. Isti significant̄ per illos qui sternebāt in via ramos palmarū. Palma ei semꝑ viret in vere, in autūno, in estate et in hyeme. Tales in seruitio debēt semꝑ viuere ꝛ florere in vere iuuentutis, in autūno senectutis, in estate ꝓsperitatis ꝑ temperantiā, in hyeme aduersitatis per patientiā. Quartu obsequiū fuit xp̄o exhibitū a pueris ꝛ a turbis qui eū laudabāt dicētes. Osanna filio dauid. Osanna idē est ꝙ, salua obsecro. Et illud spectat ad cōtēplatiuos: q̄ debēt insistere laudibus diuinis ꝛ or̄onibus deuotis. H

¶ Tunc aūt or̄o est deuota ꝛ deo grata qn̄ hz tria. Primo qn̄ a feruore cordꝫ est emissa. Et hoc notat̄ cū dr. Clamabant. Intensum em̄ desideriū animi est magn⁹ clamor in auribus dei. De isto clamore dr Exo. xi ij. Quid clamas ad me. Scdo quādo fundit̄ cum fiducia. Et hoc notat̄ cū dixerūt. Filio dauid. Magnā em̄ fiduciā ꝛ spē de nostra salute hr̄e debem⁹ et possum⁹ qn̄ ip̄m esset fratrē nostrū et de nostra natura ꝓgenitū cōsideram⁹. Ber. Puto qr meiam spernere nō poterit os ex ossib⁹ meis, ꝛ caro de carne mea. Tertio qn̄ petunt̄ digna. s. illa q̄ sunt ad salutē eternā qd̄ notat̄ cū dr. Osanna i excelsis. i. non petim⁹ salutē in infimis: sz maxime salutem petimus in excelsis.

80 ¶ Eadē die dn̄ica in ramis. Ser. ij.

Plurima aūt turba strauerunt vestimenta sua in via. Hodie sancta mater ecclesia duas ꝓcessiones recolit: Prima fuit que iudei christū a mōte oliueti vsq; hierusalē cum ramis oliuarum ꝛ palmaruz ꝛ magnis canticis associauerunt. Et ista processio fuit magne reuerentie ꝛ honoris. Et istā representat ecclesia in euāgelio hodierno. Scda fuit que idem iudei christum a hierusalē vsq; ad mōtem caluarie cum magnis opprobrijs ꝛ irrisiōibus deduxerūt. Et ista fuit processio magne ignominie et doloris. Et istam representat in passione que recitatur hodie.

A ¶ Circa primam processionē quatuor sunt videnda. Primo a quibus ista ꝓcessio facta sit. Quia non est facta a magnis et diuitibus sed a pueris ꝛ pauperibus. Unde dr. Plurima autē turba strauerunt vestimenta sua in via. Imo quādo pauperes ꝛ humiles hodie christū susceperunt: ꝛ processionalr̄ deducebāt. Pharisei ꝛ principes sacerdotū ei⁹ mortē tractabant. Simplices em̄ ꝛ pauperes xp̄o adherebant: diuites vero ꝛ potētes xp̄z fugiebant. Unde xp̄s de oibus diuitib⁹ vnū solū habuit amicum scz zacheū. De quo habet̄ Luc. xix. De oibus potētib⁹ vnū scz cēturionē de q̄ habet̄ Mat. viij. De oibus sapientibus vnū scz. Nichodemū: d quo dr Joh. iij. Un̄ apl's. i. Cor.

ſ. Videte vocationē vestrā fratres q̄ nō multi ſapientes ſm carnē: nō multi potentes: nō multi nobiles: ſz q̄ ſtulta ſunt mūdi elegit de⁹ vt cōfundat ſapientes ꝛc. ℣ ¶ Scō vidēdū eſt quare xp̄s vadēs ad mortē tantū honorē voluit accipere cum alias honorē regni reſpuerit: ſicut patet Jo. vj. Ad quod dicendū q̄ hoc: ideo fecit vt ille q̄ in magnis honoribus cōſtitutus eſt: ꝺz memoriā mortis, hꝑe ſi nō vult ſuperbire. Si em̄ ꝺs magnas diuitias hꝺs cogitet q̄ vadit ad mortē: ꝛ q̄ de olbus ſuis diuitijs nihil ꝑter ciliciū vel ſaccum portabit ſecū. Ūñ dicebat Job q̄ fuerat rex magnus Job. xvj. Saccū cōſui ſuper cutē meā ꝛ operui cinere carnē meā. Jtē cinſdē. j. Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee, et nud⁹ reuertar ꝛc. Si ꝺs etiā eſt in magnis honorib⁹ cōſtitut⁹: cogit ꝛ q̄ vadit ad mortē: vbi ſi erat i grādu ſupremo: ponet in loco infimo. i. ſub terra. Si aſcēderat ſup olios eis imperādo: ſerpētes ꝛ beſtie ſup foueā eī⁹ aſcēdent eā calcādo. Ecc. x. Cū ei⁹ morier hō hereditabit ſerpētes beſtias ꝛ vermes. Si aliq̄s vel aliq̄ tenet corp⁹ ſuū in deliciis diuerſis: ipm̄ delicate nutriēdo: diuerſis coloribꝰ facie depigēdo: ꝑciosis ꝛ diuerſis mutatorijs ornādo: voluptates carnis exercēdo: cogitet q̄ vadit ad mortē vbi vermes corp⁹ ſuū tam delicate nutritū comedēt ꝛ lacerabūt Job. xxj. viscera ei⁹ plena ſūt adipe ꝛ medullis oſſa illius irrigant: ꝛ th̄ in puluem dormient et vermes operient eos. ¶

¶ Tertio vidēdū eſt q̄re xp̄s tāto honore ſibi exhibito lachrymas voluit immiſcere. Dicit enī. Luc. xix. Qui cū duceret cū tanto honore hierl'm: videns ciuitatem flevit ſup illā. Ō quidē xp̄s fecit vt oſtenderet q̄ ola gaudia ꝛ honorabilia huj⁹ mūdi lachrymis ꝛ doloribꝰ ſunt ad mixta. In celo q̄dē ſunt ola pura. In mūdo ola mixta. In inferno ola feculenta. Ūñ. Aug. in li. de ciui. dei. lib. xxij. cap̄o. xxx. in ꝓſona dei ponit octo puriſſima q̄ ſunt in celo dicēs. Quid eſt aliō ero illoꝝ dñs niſi ero eis ola quecūq̄ deſiderant: ſcz vita ſal⁹ vict⁹: copia: glia: honor: ꝛ pax: ꝛ ola bona. Jſta ola in celo pura ſunt in mūdo mixta i inferno feculenta: ꝛ vt ola illa poſſimus meli⁹ videre ſingula ſeparatim⁹. Vita put eſt in mūdo eſt mixta: q̄ ibi eſt: vita ꝛ mors. Prout eſt in inferno eſt feculēta: q̄ nō eſt niſi ſola mors ſine vita. Salus put eſt i celo pura eſt: q̄ ibi eſt ſal⁹ ſine egritudine. Prout eſt in mundo ē mixta q̄ eſt ſal⁹ ꝛ egritudo: put eſt in inferno eſt feculēta: q̄ ibi eſt egritudo ſine ſanitate Vict⁹. i. ſatietas put eſt i celo eſt pura: quia ibi eſt ſatietas ſine eſurie. Prout eſt in mūdo eſt mixta q̄ ibi eſt eſuries ꝛ ſatietas: put eſt in inferno eſt feculēta q̄ ibi eſt eſuries ſine ſatietate. Copia. i. diuitie put ſunt i celo ſunt pure: q̄ ibi ſunt diuitie ſine paupate. Prout ſūt mixte ſunt in mūdo: q̄ ibi ſunt diuitie et paupes. Prout ſunt in inferno ſunt feculēte: q̄ ibi eſt ſola paupas ſine diuitijs. Glia. i. pulchritudo put eſt i celo ē pura q̄ ibi pulchritudo ſine deformitate: put eſt i mūdo ē mixta q̄bi ē pulchritudo ꝛ deformitas: put eſt i inferno eſt feculēta: q̄ ibi ē deformitas ſine pulchritudine. Honor prout eſt i celo eſt pur⁹ q̄ ibi eſt honor ſine indignitate. Prout eſt in mundo eſt mixtus: q̄ eſt honor ꝛ indignitas. Prout eſt i inferno eſt feculent⁹: q̄ ibi eſt dedec⁹ ſine honore. Pax put ē pura, ē in celo: q̄ ibi eſt pax ſine pugna. Prout eſt i mūdo eſt mixta: q̄ eſt ibi pax ꝛ pugna: put eſt in inferno eſt feculenta: q̄ ibi eſt pugna ſine pace. Ola bona put ſunt pura ſunt in celo: q̄ ibi ſunt ola ſine aliquo malo. Prout ſunt in mūdo ſunt mixta: q̄ ibi ſunt bona ꝛ mala. Prout ſunt in inferno ſunt feculenta: q̄ ibi ſunt mala ꝛ nulla bona. Propter illa ſignificanda dicit ꝓpheta. Calix in manu domini vini meri plenus mixto: et inclinauit ex hoc in hoc: veritatē fex ei⁹ nō ē exinanita. ℣ ¶ Ex ꝺs⁹ verbis habet: q̄ ꝺns hꝺs tres calices. Un⁹ eſt plen⁹ vino mero: iſte eſt celū. Iſte ẽ eſt calix plen⁹ vita: ſanitate: ſatietate: diuitijs: pulchritudine: honore: pace: ꝛ omnib⁹ bonis. Alt⁹ calix eſt plen⁹ mixto: ꝛ iſte eſt mūdus. Iſte enī calix eſt plenus cū vita cū morte: cū ſanitate cū egritudine, ſatietate eſurie: diuitijs paupertate: cū pulchritudine deformitate: honore ignominia pace pugna, bōis ꝛ malis. Tert⁹ calix eſt infern⁹: ꝛ iſte eſt

plenus fecit. Et eñ plen⁹ morte, egritudine. esurie, paupertate, deformitate, de decore, ignominia, pugna: et olbus malis. Quarto videndū ē quare xp̄s noluit sup equū sedere sed super asinā. Quod ideo fecit ad innuēdū qđ nō sedet in cordibus superborū: sed humiliū ⁊ māsuetorū. Chry. Non sedit christus in curru aureo preciosa purpura fulgēs nō ascendit super feruidum equū discordie amatorem et litis: sed super asinam tranquillitatis ⁊ pacis amicam. Per equum igitur superbus: per asinam humilis designatur. Equus enim si tangitur recalcitrat asinus si tangit̄ mansuete moratur. Sic superbi si reprehendunt̄ impatiēter ferunt mansueti patienter audiūt. Quedā animalia sunt que nō permittūt se tāgi: siue qr arrogātia sunt sicut equus et leo. Siue quia nimis siluestria sunt ⁊ domesticari non pñt vt lupus. Siue qr pungitiua: vt ericius. E

¶ Tria gña hoīm sunt q̄ nolūt reprehēdi. Primi sūt superbi. Isti sunt sicut equ⁹ vel leo qui dedignantur tāgi vel reprehendi. Heb. xij. Bestia q̄ tetigerit montē lapidabit̄. Eccl. xiij. Diues iniuste egit ⁊ fremebit: pauper autē lesus tacebit alij sunt in maluz indurati qui instar lupi nō possunt domesticari nec ad bonum induci. Eccl. j. Peruersi difficile corriguntur: tales nolūt corripi. Ecc. xxxij. Pctōr homo vitabit correctionē. Tertij sunt homines astuti q̄ si tanguntur. i. arguuntur statim sicut ericius p excusationes multiplices se abscondūt cū tñ dicat̄ Prouer. xviij. Qui abscōdit scelera sua nō dirigetur tales, cēt pungūt qr reprehendentes odiūt. Amos. v. Odio habuerunt corripientē. F ¶ Circa scđam processionē duo sunt cōsiderāda: vnū est quod in magna illa processione fuit magna p̄sonarū varietas. Quidam fuerunt ibi boni quidam mali. i. Bonorum autem fuerunt tres dr̄ie. Quidā enim fuerunt boni qui postea fuerūt mali: sed tñ postea recuperauerunt bonitatem: sicut. s. apl̄i q̄ fidez p̄diderūt sed postea recuperauerūt. Alij fuerūt boni q̄ facti fuerūt mali ⁊ nūq̄ recuperauerūt bonitatē: sic iudas. Alij fuerunt boni q̄ semp̄ seruauerunt bonitatē, sic btā virgo. Malorū autē due fuerunt dr̄ie Quidā ei fuerūt mali q̄ postea facti sunt boni: sicut latro a dextris ⁊ longin⁹. Alij fuerūt mali q̄ semp̄ in sua malicia p̄seuerauerunt: sic: latro a sinistris: ⁊ iudei q̄ xp̄m crucifixerunt. G

¶ Ab illa p̄cessione q̄dā fugerūt corde ⁊ corpore: sicut apl̄i q̄ corp̄al̄r ip̄m reliq̄runt ⁊ fidē p̄diderūt. Alij fugerūt corde sed nō corpore vt Maria magdalena et cetere mulieres q̄ iuxta crucē corp̄al̄r steterūt: sz tamē fidē p̄diderūt ⁊ amiserūt. Alij fugerūt corpe sz nō corde: sicut credit̄ de iacobo fratre dñi: de quo dt̄ Hier. in lib. de viris illustribus q̄ in passione dñi votū vouit se nō comesturū donec videret christū resurgentē. Uidet̄ ergo qđ ille fidē de resurrectiōe habuit: ⁊ timore mortis fugit corpore sz corde stetit. Alij sunt q̄ nō fugerūt nec corde nec corpore: sicut virgo beata q̄ iuxta crucē stetit ⁊ fidē integraliter seruauit. H

¶ Secundū qđ in ista p̄cessiōe ostendit̄ est in iudeis magna volūtatis mutabilitas. In prima p̄cessiōe fecerūt iudei sibi sex magnos honores. In scđa fecerunt sibi sex magna vituperia ⁊ cōfusiōes. Nā in prima cū magna reuerentia ⁊ deuotione ip̄m sup̄ asellū posuerunt. In secunda cū magna ignominia in patibulo affixerāt. In primo vestimēta sua in via strauerūt. In scđa ip̄m vestimentis p̄prijs expoliauerunt. In prima cū ramis oliuarū ⁊ palmarū sibi obuiā processerūt. In scđa spinas acutissimas ei⁹ capiti infexerūt. In prima appellauerūt eū regē vt hr̄. Joh. xij. In secunda negauerūt eū esse regē dicētes: nō habem⁹ regē nisi cesarē. In prima appellauerunt eū saluatorē dicētes. Osanna. i. salua obsecro. In secūda negauerūt eū esse saluatorē: qr etiā seipsuz saluare nō poterat: dicētes alios saluos fecit, seipsuz saluare nō potest In prima dixerunt ipsum esse benedictū ⁊ in nomine patris venisse in mūdū dicētes. Benedict⁹ q̄ venit in nomine dñi. In scđa dixerunt ip̄m esse malefactorem ⁊ cruci patibulo affigendū: dicentes: si non esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum. tolle tolle crucifige eū: ecce quanta instabilitas fuit in istis: qr quem tantuz hono

rauerunt: postmodum statim ignominiose tractauerunt.

81 ¶ Feria secunda sexte hebdo.xl.

Sermo.j.

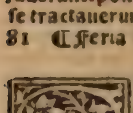

Si exaltatꝰ fuero a terra omnia trahã ad meipsum Joã.xij. Christus vocat hic exaltationẽ suaz passionem sicut euãgelista exponit dicens. hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus. Secũdum enim Chry. dicẽdo omnia traham. plus dicit quam si dixisset resurgã. si em̃ dixisset tantum resurgam significasset resurrectionem sed non tractionem. dicendo vero traham. vtrunqꝫ innuit quia nõ posset trahere nisi resurgeret. hoc autem quod dicit omnia traham tribus modis exponitur secundum Aug. primo vt hoc non intelligatur quantum ad vniuersitatem omnium hominum. quia non omnes sunt tracti. sed quantum ad integritatem nature, scz spirituz animã ⁊ corpus. Trahit enim spiritum sibi dando vere fidei agnitionem. Trahit animam ꝑ gratie infusionem. trahit corpus per beatã resurrectionem. Uel hoc quod dicit omnia refertur ad omnia predestinata ad salutez vel refertur ad omnia genera hominum. quia de omnibus generibus hominũ aliqui sunt tracti, scz de omnibꝰ linguis. de oĩbus ritibus. de oĩbꝰ gradibus. In verbis aũt p̃missis duo ponunt̃. Primo igit̃ ponitur genus passionis. cũ dr. si exaltatus fuero a terra. Scdo fructꝰ passionis: cum dr, omnia trahã ad me ipsum. A

¶ Circa primũ notandum ꝙ christus noluit mori in aliqua domo, nec sub aliquo tecto: sz i aere voluit exaltari triplici rõne. Primo quidem quia aer est elementuz cõe. põt em̃ homo hr̃e ꝓpriã terram vel ꝓpriã aquam vel propriũ ignem. Aerez vero propriuz nemo hr̃e potest. Scdo qꝛ est elementũ medium inter celum ⁊ terrã. Tertio qꝛ est elementũ immũdũ ex fumo hostiarũ idolis immolatarum. xp̃s ergo voluit primo in aerẽ exaltari ad innuẽdũ ꝙ sic aer est oĩbꝰ cõis sic ⁊ passio xp̃i naz passiones aliorum sanctoꝝ fuerũt ꝓprie qꝛ petrꝰ passus est ꝓpter se. paulus propter se ⁊ sic de alijs. Christus aũt nõ passus ꝓpter se: sed cõiter propter oẽs. B

¶ Sua em̃ passio fuit cõis illis qui in celo sunt. scz angelis q̃ sunt reparati illis q̃ sunt in mundo qꝛ ꝑ suã passionẽ sunt saluati. Col.j. pacificans ola ꝑ sanguinem crucis eius: siue q̃ in terra. i. holes: siue q̃ in celis scz angelos. fuit cõis illis q̃ sunt sub terra. i. sanctis patribus qui erãt in lymbo qꝛ inde sunt liberati ⁊ illuminati. Eccl.xxiiij. Penetrabo iferiores partes terre ⁊ inspiciam omnes dormientes ⁊ illuminabo oẽs operantes in domino. Nõ fuit aũt cõis illis q̃ sunt in profundo terre. i. demonibꝰ qꝛ sunt in malicia indurati. ⁊ ideo manserũt in supplicijs desolati. Esa.liiij. qui dicit ꝓfundo desolare. C

¶ Scdo xp̃s voluit in aerem exaltari ad innuendũ ꝙ sicut aer est mediũ inter celũ ⁊ terrã. sic xp̃s fuit mediator inter deũ et holem Gal.iij. Mediator non vniꝰ est nature sed duplicis diuine. s. ⁊ humane. ⁊ iõ sicut aer ex parte superiori hz puritatez ꝑ quã cõuenit cũ celo, ⁊ ex parte inferiori hz quãdam grossiciem per quã conuenit cũ terra: sic ⁊ christus est mediꝰ inter deũ ⁊ hominem: qꝛ cũ deo cõuenit ipse rõne nature diuine. cũ hole vero rõne nature humane. Erat igitur discordia inter deũ ⁊ holem. Nam deꝰ conquerebat̃ de homine, qꝛ eius mandata nõ seruauerat. hõ conquerebat̃ de deo, qꝛ creaturã suã reliquerat ideo venit xp̃s et mediatorẽ se fecit. D

¶ Mediator aũt inter deũ et holem tria debebat habere. Primo similitudinem vt esset similis homini in natura ⁊ in defectibꝰ naturalibꝰ vt sic hoĩ cõpati sciret. Scdo equalitatẽ ne hominem ꝑ potẽtiam grauaret ⁊ si grauaret posset coraz iudicio dei ip̃m conuenire. Tertio debebat habere ex vtraqꝫ parte autoritatẽ. arguẽdi ⁊ cõpellendi illã partẽ q̃ suaz sentẽtiã nõ seruaret. ⁊ qꝛ hõ non poterat inuenire talẽ mediatorem q̃ ista tria haberet ideo conquerebatur dicens. Job. ix. Neqꝫ enim viro qui similis est mei rñdebo. Istud refertur ad similitudinẽ. nec qui mecũ in iudicio ex equo possit audiri. istud refert̃ ad equalitatem non est qui vtrũqꝫ valeat arguere ⁊ ponere manum suã in ambobꝰ. istud refert̃ ad authori-

tatē.xp̄s vero vt ver⁹ mediator esset.ista tria hr̄e voluit. Primo similitudinē in natura ⁊ in defectib⁹ naturalib⁹ vt sic sciret iudicare misericordi⁹. Heb.ij. Debuit ꝑ oīa fratrib⁹ assimilari vt misericors fieret. Scd̄o habuit equalitatē cum vtraq; parte: qr equalis fuit deo inquātū de⁹: ⁊ equalis homini inquantū ver⁹ hō ⁊ ideo nulli parti potuit esse suspect⁹. Un̄ dixit de⁹ humano generi in p̄s. Ponā in salutari. ⁊ rn̄det hō. fiducialr agā in eo. q.d. de⁹ hol. de qōne nr̄a q̄ est inter me ⁊ vos. ponā in salutari meo q̄ est fili⁹ meus. rn̄det hō fiducialiter agā in eo: qr est frater meus. Tertio habuit auctoritatē arguēdi ⁊ cōpescendi vtramq; partē. arguisset em̄ si voluisset holem condignā satisfactionē facere Esay.ix. Arguet in equitate pro mansuetis terre. arguisset quodāmō deū si dato per impossibile ꝙ voluisset satisfactionem cōdignā recipere. Un̄ ipse deus dicit dn̄s. Esa j. venite arguite me dicit dn̄s. Tertio voluit in aere exaltari vt ipsum immūdū sanctificaret ⁊ mundaret. Sanctificauerat q̄dē terrā triginta trib⁹ annis sup eā ambulādo. Sanctificauerat aquā in ipsa se baptizari faciēdo. Sanctificaturus erat in ignē: apostolis sp̄m̄sctm̄ in specie ignis mittēdo. Nō restabat igit̄ nisi vt aerē sanctificaret non sub tecto sed in aere moriendo. Scd̄o ponitur fructus passionis cū d̄r omnis traham ad meipsum. E

¶ Circa ꝙ notādū. ꝙ tria sunt que naturalis attrahūt. Primū est simile. istud videm⁹ in animalibus. Eccl.xiij. Oē alal diligit simile sibi: sic etiā videm⁹ in holbus. Un̄ subditur ois homo simili sui sociabitur. videmus in volatilibus. Eiusd̄. xxvij. Uolatilia ad sibi similia cōueniūt. Secūdū est vacuū sicut patet inuētosa q̄ quā cito stupa per ignem euacuat̄ ⁊ aere non implet̄ sanguinē ad se trahit. Tertiū est calidū sicptz in sole q̄ virtute sui caloris vaporis ad se trahit. F

¶ Christ⁹ igit̄ trahit nos ad seipsum triplici sil̄itudine. Prima similitudo est imaginis. qr ad ei⁹ sil̄itudinē creati sum⁹. Secūda sil̄itudo est assumpte humanitatis. Phil.ij. In sil̄itudinē holm factus. Tertia est imitationis qr ip̄m tanquam boni filij imitari debem⁹. Ephe.v. Estote imitatores dei sicut filij charissimi. Propter istam triplicem similitudinem debemus ad christum ire ⁊ ab ipso trahi: mali aūt qr non habent istā triplicē similitudinem ab ipso non trahūtur: habēt enim imaginē deturpatā, ⁊ ideo non cognoscuntur: habent naturam maculatam, ⁊ ideo fratres xp̄i nō vocant̄: habent vitam sceleratam, ⁊ ideo nō christum sz diabolū imitant̄. Sap̄.xiiij. Omnia cōmixta sunt animarū inquinatio. Istud refertur ad imaginis deturpationē: natiuitatis immutatio, istud refertur ad nature villificationē: inordinatio mich e ⁊ impudicie, istud refertur ad vite deprauationem. G

¶ Secundo enim xp̄s nos attrahit per vacuum: fuit em̄ vacuus in natiuitate in vita ⁊ in morte. In natiuitate fuit vacuus ab omnibus rebus necessarijs. Non em̄ habuit lectum vbi requiesceret, sed in presepio requieuit. Non habuit etiam pannos quibus mater eum inuolueret: nisi viles ⁊ pānosos. Non habuit seruiētes qui assisterent, nisi bouē ⁊ asinū. Secundo fuit vacuus in vita qr non habuit domum ad habitandū. Matth.viij. Uulpes foueas habēt ⁊ volucres celi nidos: filius autem hominis ⁊c. Non habuit diuitias ad possidendū. ij. Cor.viij. Propter nos egenus factus est cum esset diues. Non habuit etiā cibos ad comedēdum, qr sepe esuriuit. Matthei.xxj. Mane reuertens ad ciuitatem esuriuit.

¶ Tertio fuit vacuus in morte: eius em̄ corpus fuit vacuum ⁊ euacuatum sanguine: ita ꝙ remansit in cruce aridum sic: lignum. p̄s. Aruit tanq̄ testa virtus mea: eius ala fuit vacua omni consolatione ⁊ impleta tristitia ⁊ dolore. Matth.xxiij. Tristis est ala mea vsq; ad mortē. Passio eius fuit vacua vtilitate ⁊ valore: qr illa die tantum vnum latronem est lucratus. Esa.xlix. In vacuū laboraui sine causa, ⁊ vane fortitudinem meam consumpsi. Mater eius fuit vacuata omni gaudio ⁊ plena omni amaritudine. Luc.ij. Et tuam ipsius animā pertransibit gladius. Eius familia fuit euacuata fide: qr omnes apostoli fidem perdiderunt. H

¶ Tertio trahit nos per calidū. Christ⁹

enim in passione fuit totus calidus igne amoris, quod ptz p quattuor signa: que sunt, sudare, sitire, rubere, ⁊ vestimenta ferre nō posse. Qñ enim aliquis sudat in facie in toto corpore: signū est intensi caloris. Christus igitur sudorem emisit qui tantus fuit ꝙ in terrā decurrebat. Et tentus fuit ardor ꝙ humorē fleumaticum in sanguinē cōuertebat. Scdo sitiuit: quod fuit signuz magni caloris. Ber. Sitio ait xp̄s nō doleo. O dñe q̄d sitis: fidē vestrā, salutē vestram, gaudiū vestrū, plus animarū vestraꝝ q̄ corporis mei cruciatus me tenet. Et si non mei saltē vestri misere mini. Tertio xp̄s in corde ⁊ facie tot⁹ rubuit: qꝛ totus sanguine cruentatus fuit. Esaye. xij. Quare rubrū est vestimentuz tuū ⁊ indumēta tua sicut calcātiū in torculari: christ⁹ etiā in cruce vestimēta ferre nō potuit, sed nudus ascēdit. acsi ipso facto dicat. Tāto igne charitatis ardeo ꝙ vestimenta ferre non valeo.

82 ¶ Eadem feria. ij. sexte hebdo. xl.

Sermo. ij.

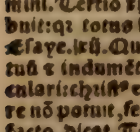

SI exaltatus fuero a terra: oīa traham ad meipsum. Christus per suam passionē traxit ad se omnia scz terrestria, celestia, ⁊ infernalia. A ¶ Traxit quidē celestia patrē reconciliando: traxit terrestria gentilē populū ad fidem ducendo. Traxit infernalia sanctos patres q̄ erāt in lymbo liberando. Ideo voluit christ⁹ in cruce exaltari vt per caput sursum nos deo recōciliaret. Per pedes deorsum infernū conculcaret. Per manū dexterā ad aquilonem extensam: gētes in frigore infidelitatis positas attraheret. Per manū sinistrā ad austrum expensam: iudeos in quib⁹ aliqñ calor fidei viguerat cecitatis sue merito reprobaret. Nihilominus quotidie peccatores ad se trahit ad fiduciā ⁊ spem qñ cōsiderāt corporis xp̄i i cruce positi dispositionē. De quo sic dicit Bernar. Quis nō rapiat ad spem impetrandi fiduciā qñ ei⁹ cōsiderat corporis dispositionē scz caput inclinatum ad osculum: brachia extēsa ad amplexādū: man⁹ pforatas ad largiēdū: lat⁹ apertū ad diligendū: pedū confixionē ad nobiscū cōmanendū: corporis extensionē ad se nobis totaliter impendendum. B ¶ Ex quibus verbis habet ꝙ xp̄s in cruce existens per sex modos pctōres ad se trahit. Primo per capitis inclinationez: sic vt amic⁹ nutu capitis amicū vocat vt det sibi osculū. Istud osculū petebat genus humanū dicēs. Cant. viij. Quis mihi det te fratrē meū sugentē vbera mr̄is mee vt inueniā te foris ⁊ deosculer te? C ¶ Habet igit̄ de⁹ duo labia scz gratiā ⁊ gloriam. Nō similiter habet duo labia scz veritatem ⁊ pacem. De quibus dr̄ zacha. viij. Ueritatē tātū ⁊ pacē diligite. Homo enim osculari debet deū cū duob⁹ labijs suis scz veritate ⁊ pace: vt scilicet veritatē de se in cōfessione dicat: ⁊ cū deo ⁊ proximo pacē habeat: ⁊ tunc deus ip̄m osculabit̄ cum duob⁹ labijs suis scz cum gratia ⁊ gloria: quia dabit sibi gratiam in presenti: ⁊ gloriam in futuro. p̄s. Gratiam ⁊ gloriam dabit dominus. D ¶ Notādū est autē ꝙ xp̄s in cruce passionis sue caput inclinatū habuit ad dexterā: siue vt p hoc significaret ꝙ patiebat̄ ꝓpter peccatū ꝙ fecerāt p̄mi parētes cū dextera. Siue vt p hoc muueret ꝙ nō vocat hominē ad leuā, id est ad vitā tēporalē: sed ad dexterā id est ad vitā celestē. Siue vt p hoc ostenderet ꝙ in his q̄ facimus nō sinistram: sed rectā intētionē habere debemus. iuxta illud Math. v. Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. E ¶ Scdo trahit p brachiorū extēsionē sicut mater trahit ad se puer̄ brachia aperiendo. Deus autē duo brachia extēdit scz sinistrū quo congregat ad fidez ⁊ sui agnitionē. Et dextrum quo deportat ad beatitudinē eternam. Utrūq; aūt brachiū olim deus clausum tenebat: qꝛ nulli veritatem sue fidei dabat: et nullū ad suā beatitudinē deducebat. Tādem aperuit brachium sinistrum quādo ad fidē verā deduxit populū iudeorum. Dextrum aūt nō operiebat: qꝛ nullum ad suam gloriā recipiebat. Modo autem vtrūq; brachiū apertū habet: quia fidē et sui cognitionē omnibus aperit et ad suā beatitudinē fideles recipit. Uñ quelibet fidelis aīa potest dicere. Canticorū. viij. Leua eius sub

capite meo: & dextera illius amplexabit me. Lenā suam deus sub capite ponit: qñ in presenti vita sui agnitionē & fidem infundit. Dextera illius amplexum tribuit quando sanctos eternaliter sibi vnit. Vñ etiā quilibet fidelis dicere potest cū ps. Tenuisti manū meam: & in voluntate tua deduxisti me: scilicet per viam tue veritatis me deducendo: & cum gloria suscepisti me, scz ad tuam beatitudinem me recipiendo. F

¶ Tertio trahit per manuū perforationē sicut liberalis trahit egenū ad se vestiendū. Habuit aūt christus in cruce manus apertas ad innuendū q̄ dat faciliter & liberaliter qz gratiā suā omnibus tribuit. Hebr. xij. Tanq̄ filijs offert se dē. Sapientie. vj. Preoccupāt qui se concupiscunt. Ideo dicitur Ecclesiast. iij. Non protrahas datū angustianti. Habuit manus confixas ad innuendū q̄ dat immutabiliter & perseueranter. Eccl' ij. Respicite filij nationes hominum: & scitote, qz nullus speravit in domino & cōfusus est: permansit in mandatis eius & derelictus est. Pauci autem sunt qui habēt istam immobilem voluntatem serviendi & benefaciendi. Ideo dicitur de multis in ps. Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Eccles. vj. Est amicus socius mēse. Habuit manus perforatas: qz dat oibus largiter & abūdanter. Sicut enim vas perforatum largiter effundit sic christus largiter tribuit j. Thimo. vj. Qui prestat nobis abunde Jaco. j. Qui dat oibus affluenter & non improperat. Non solū autem est liberalis sed quodāmodo prodigus: qz hz manus perforatas: sicut dicitur de aliquo prodigo qui nihil sibi fecit retinere. Iste habet perforatas manus. Valde prodigus esset qui pro potu patrimoniū suum daret. Sic christus pro potu aque frigide dat mercedem celestis glorie. Matt. x. Quicunq̄ dederit potū vni ex istis minimis calicem aque frigide: amē dico vobis non perdet mercedem suam. G

¶ Christus in vita sua fuit multum liberalis, qz multa beneficia dedit. In fine autem vite sue quodāmodo fuit prodigus: qz nihil sibi retinuit: sed oia dedit etiam vsq; ad vestes. Nā petro dedit ecclesiaz. Joanni matrē suā charissimā. patri dedit animam suā preciosam. Latroni dedit paradisum. Nichodemo et Joseph dedit corpus proprium. Nobis omnibus dedit suum sanguinem preciosum: & crucifixoribus vestimenta. H

¶ Quarto christ⁹ trahit nos per lateris apertionem: vt eius amorem ostendat. Amor autem aliqñ ostenditur ex sermone. Juxta illud. Matth. xij. Ex abūdātia cordis os loquit. Quando ergo cor abundat in sermone. Aliqñ amor manifestatur in opere & tale est maior. De quo dicitur. j. Joan. iij. Non diligamus verbo neq; lingua: sed opere & veritate. Aliqñ amor ostenditur in corde. De quo Mat. xxij. Diliges dñm deum ex toto corde tuo. Primus amor q̄ est in sermone nihil valet nisi sit secūdus amor q̄ est in opere. Nec primus nec secundus aliq̄d valēt nisi amor radicetur in corde. Primū amorē xp̄s nobis ostēderat i sua salubri eruditiōe. Secūm ostenderat in multiplici beneficiorū largitione. Sed tertiū scz precordialē amorem nobis ostendit in lateris apertione. Bern. Clauus penetrās, clauus referās factus est mihi: quid nisi vt videam p̄ foramē clamat clauus: clamat vulnus q̄ devere sit homo i christo mūdū recōciliās. Quinto trahit nos per pedum afflictionē: sicut amicus positus in carcere trahit amicum ad se visitandū. Christus ꝓpter amorem nostrū incarcerari se fecit qñ in cruce affligi voluit. Debemus enim ad eius pedes currere. Qz sicut dicit Deut. xxxiij. Qui appropinquāt pedib⁹ ei⁹: accipiēt de doctrina ei⁹. Ad pedes ergo ei⁹ debēt currere petōres & tribulati. Nāvnus pes vnctus est oleo: iste est eius mia viscerosa. Deut. xxxiij. Tingat in oleo pedem suū. Scōs pes est tinctus sanguine iste est passio eius gloriosa. ps. Ut intingat pes tuus in sanguine &c. Peccatores igit̄ accedant ad pedē intinctū oleo mie: & inuenient medelam & sanationem. Esa. lxj. Spiritus dñi super me eo q̄ vnxit me vt mederer cōtritos corde. Tribulati accedāt ad pedē intinctū sanguine: & ibi inuenient consolationem. Grego. Si passio christi ad memoriam reducitur: nihil est qđ non equo animo tolleretur. Sexto trahit per

sui corporis extēsionem. Postq̄ enim pro nobis taliter se extēdit debem⁹ ⁊ nos ad ipsum extendi ⁊ ab ipso trahi. Nam extēdit se ꝓ nobis de celo vsq̄ ad v̄ginis vterum de vtero ad presepiū: de presepio in mundi exiliū, de mūdo ī patibulū, de patibulo in sepulchrū, de sepulchro in lymbum, de limbo redūt in mūdum, de mundo se extendit vsq̄ in celū, de celo se extēdet vsq̄ ad iudicium.

83 ¶ Feria tertia sexte hebdomade quadragesime.

Sermo primus.

Ego quasi agnus mā̄suetus qui portatur ad victimam. Hiere.xj. Sepe christus in scripturis agn⁹ appellatur propter mansuetudinem ⁊ innocentiā. Nā sicut dicit Isido. Cetera aīalia armauit natura solū agnū dimisit inermē: non em̄ habet cornua ad vētilādū: nec dētes ad mordendū: nec vngues ad lacerādū, sz mā̄suet⁹ ⁊ innocēs inuenit: eodē mō xp̄s nunq̄ vlli nocuit sed omnib⁹ profuit. A

¶ Dicit autē christus in auctoritate premissa agn⁹: ⁊ agnus mā̄suet⁹. Et agnus victimat⁹. Agn⁹ aūt s̄m Isidorū dicit ab agnoscēdo: qr ī ter oēs numerabiles greges solo balatu matrē cognoscit. B

¶ Eodē modo xp̄s dicit agn⁹ ab agnoscēdo qr xp̄s ī cruce existēs agnouit tria genera personarū. s. patrē, matrē, ⁊ suos crucifixores: nā patrē agnouit sibi animā suā recōmendādo dicēs. Pater ī manus tuas cōmēdo spiritum meum. dicitur em̄ ⁊ scriptū reperit ꝙ xp̄s existēs ī cruce totū illū. p̄s. De⁹ de⁹ me⁹ respice ī me. vsq̄ ī te dn̄e speraui: silēter dicere īcepit ⁊ cū ꝑuenit ad illū v̄sum. In manus tuas dn̄e ꝯmēdo sp̄m meū. vt dicit. Luc.xxiij. fortiter exclamauit dicens. Pater in manus tuas cōmendo spiritū meum. C

¶ In hoc autē dat nobis exēplū vt cū ad extrema approp:nquam⁹ spiritū nostrū deo cōmendem⁹: ⁊ hoc tribus de causis fiendum est. Primo videlicet vt deus ab insidijs demonum nos custodiat ⁊ nostrū spiritum. Demones enim in via, parati sunt vt animam rapiant. Sed anima que est ī manu dei nullū debet timere. Joh.x. Nō rapiet eos q̄sq̄ de manu mea. Scdo vt animā nostrā ꝑ angelorū ministeriū ad celū deducat. Exo.xxiij. Ecce ego mitto angelū meū qui p̄cedet te ⁊ custodiat in via ⁊ introducat in locū quē preparaui. Tertio vt animas a morte custodiat. Sapiētie.iij. Iustorū anime ī manu dei sunt: ⁊ nō tanget illos tormentū malitie seu mortis. Secūdo agnouit iste agnus matrem. specialē curam de ea habēdo ⁊ Johanni eam recōmendando qn̄ dixit: ecce mater tua. In hoc dat nobis exēplū vt de parētibus nostris vsq̄ ad mortē curam ⁊ diligentiā habeam⁹. Petro quidē recōmendauit ecclesiam. Johāni vero matrē suā. Si vero inuenisset digniores aliquos: certum est ꝙ taliū thesaurorū eos fecisset custodes: pecuniā vero inde recōmēdauit: ad innuendū ꝙ pecunia tēporalis est res vilis ⁊ indigna: ⁊ iō custodi indigno ⁊ vilissimo recōmendauit. Nos ergo exēplo Johānis habeamus eam in matrē si volumus eā habere in nutricem. D

¶ Cum em̄ sit triplex status hominis sicut dicit Aug. s. ī vita, ī morte, ⁊ post mortem. Ipsa in isto triplici statu adiuuat filios suos qui eam habent in matrem. Unde cātat ecclesia. Maria mater gr̄e, mater misericordie: tu nos ab hoste ꝓtege et hora mortis suscipe. Adiuuat igit ī vita: si in vita sint q̄dā iusti: istis īpetrat ꝑseuerantē gratiaz, iō d̄r. Maria mater gr̄e. s. datrix vel conseruatrix. Alij sunt pctōres istis īpetrat peccatorū veniā, ⁊ dei mīam ideo d̄r mater mīe. Secūdus stat⁹ est ꝓut sunt in morte. qui est stat⁹ periculosus: qr hostes id est demones ad moriētes accedunt ⁊ si aliquod ius habent īquirūt sed beata virgo hostes. i. demones expellit ⁊ animas ꝓtegit: ideo subdit. Tu nos ab hoste ꝓtege. Tert⁹ stat⁹ est post mortē scz quando anima de corpore est egressa: et iste stat⁹ est similiter periculosus: quia ibi sunt demones rugiētes animā deuorare volētes: sz beata virgo animas in morte suscipit et in celū deducit, ⁊ a demonibus defendit: ideo subditur. Et hora mortis suscipe. Unde qualibet talz anima pōt regratiari beate marie ⁊ sibi dicere illd. Ecclesia.ij. Liberasti me s̄z multitudinē mīe

nominis tui a rugiētibus preparatis ad escam de manib⁹ querētium animā meā.

E ¶ Tertio iste agn⁹ agnouit suos crucifixores ꝓ eis orādo dicēs. Luce.xxiij. Pater dimitte illis qꝛ nesciūt q̄d faciunt. Aliquādo pōt iniuria irrogari in contumeliis verborū, ⁊ hec est magna iniuria. Aliquādo i spoliatiōe rerū, ⁊ hec maior. Aliquando in irrogatione suppliciorū, et hec est maxima. Iste tres iniurie fuerūt xp̄o in passiōe irrogate: ipse eñ fuit ꝯtumeliis lacessit⁹: vñ dr̄ Mat.xxvij. Preter euntes blasphemabant eum mouentes capita sua ⁊ dicentes. Uah qui destruis tēplum dei, ⁊ in tribus dieb⁹ illud reedificas. Ipse fuit omnibus rebus ⁊ vestib⁹ suis denudatus: vnde significatur ꝑ Joseph: de quo dicit. Genes.xxxvij. Nudauerūt eum tunica talari ⁊ polimita. Ista fuit tunica xp̄i incōsutilis, desuper cōtexta per totū. ꝑs. Diuiserūt sibi vestimenta mea ⁊c. Ipse fuit multis vulnerib⁹ sauciatus. Esa.liij. Ipse autē vulneratus est propter iniquitates nostras. In hijs igit̄ iniurijs magnū est habere patiētiā, mai⁹ habere letitiā, maximū dare beneficētiā. Christus autem omnia ista nō tantū portauit patiēter: iuxta illud Esaie.xlij. Tacui semper, silui: patiēs fui. Non tantum letanter iuxta illud. ꝑs. Cōscidisti saccū meum. i. corpus meū ⁊ circunde. me le. sz etiā suis crucifixoribus beneficiū impendebat dum pro eis orabat dicens. Pater ignosce illis ⁊c. Et quoniaz iste agnus in cruce existēs cognouit patrem suum spiritum sibi recōmēdando: cognouit ⁊ matrem de ea specialem curam habendo. cognouit etiaz suos crucifixores pro eis orando: cuius oratio multos de ipsis cōuertit ⁊ deo recōciliauit. ideo in missa ter agn⁹ cātatur. q. d. ecclesia. Agne dei qui cognouisti patrē spiritū tuū in manibus suis recomēdādo: miserere nobis. Agne dei qui cognouisti matrem de ea specialē curam habendo miserere nobis. Agne dei qui cognouisti inimicos pro eis orando: ⁊ deo eos pacificando dona nobis pacem.

F

¶ Secundo fuit agnus mansuetus, sicut enim agnus quādo occiditur non murmurat nec clamat sed tantum quasdā voces q̄rulosas emittit sic et christ⁹ nō murmurat nec clamat. Esa.liij. Sicut ouis ad occisionē ductus, ⁊ quasi agnus corā tondente se obmutescet: et nō aperiet os suū scz ad blasphemiandū vel murmurārandum. Emisit quasdam voces pie cōquestionis. vnaz emisit ad patrem dicēs. Mat.xxvij. Deus meus deus me⁹ vt q̄d dereliquisti me? Aliam emisit ad matrez Hyere.xv. Ue mihi mater mea quare me me genuisti virū rixe. virum discordie in vniuersa terra. Judei enim sepe rixabantur cuz eo et sepe discordias inter se inueniebant. sepe etiam ipsuz maledicebant. Unde subditur Omnes maledicūt mihi. Tertiā emisit ad circunstantes et pretereuntes. Trenorum.j. O vos oēs q̄ transitis ꝑ viā attēdite ⁊ videte si est dolor ⁊c. Quartam emisit ad terram dicēs Job.xvj. Terra ne operias sanguinem meū nec inueniat locū i te latēdi clamor meus. Quintam emisit ad celum dicens: Hieremie.ij. Obstupescite celi sup hoc. i. sup opprobrijs ⁊ iniurijs mihi a iudeis illatis ⁊ porte eius desolamini vehemēter ⁊ sequitur. Duo enim mala fecit populus meus. me derelinquerunt fontem aque viue: ⁊ foderunt sibi cisternas dissipatas que non valent continere aquas. ac si dicat, ista duo mala fecerūt iudei: qꝛ me qui sum fons aque viue, siccauerunt: id est occiderunt: ⁊ barrabam qui erat aqua turbida conseruauerunt ⁊ libere dimiserunt.

G

¶ Tertio fuit agnus victimat⁹. Est autez differētia inter hostiam ⁊ victimam, quia hostia dicitur sacrificiū pro hostibus vincendis, victima autem ꝓ hostibus victis, siue aūt esset hostia aut victima oportebat vt igne accēderet vt sic fum⁹ esset deo odoriferus, talis victima siue hostia fuit xp̄s. Ephe.v. Dilexit nos ⁊ tradidit semetipsum pro nobis oblationē ⁊ hostiā domino in odorem suauitatis.

H

¶ Ista autē hostia vt esset odorifera quadruplici igne inflammata est. Primo videlicet igne amoris. de quo dicit. Luce.xij. Ignem veni mittere in terram magnum indicium amoris est dare amico suo temporalē substātiam. maius est dare in obsequium suam personā maximū est dare

in mortem vitam suam. Istud maximum signum amoris habuit christ⁹. Johā.xv. Maiorem hac dilectionē nemo habet vt animaz suā ponat quis pro amicis suis. Secūdo ista victima fuit inflāmata igne doloris quāto em̄ caro est melius cōplexionata tāto est maioris doloris sensitiua, sicut caro oculi magis sentit dolorem quā caro calcanei quia melius est cōplexionata. Caro igitur christi fuit manibus spiritussancti de purissimis sanguinibus virginis facta: ⁊ iō maioris doloris fuit sensitiua. Tertio ista victima fuit inflammata igne passionis, de quo igne dicitur in psalmo. Igne me examinasti ⁊ nō est inuenta in me iniquitas. Itē ossa mea sicut cremium aruerūt: si enim ossa fuerunt cōcremata, manifestum est ꝙ caro ⁊ pellis cōcremata fuerunt. Quarto ista victima inflāmata fuit igne cōpassionis. magna quidē cōpassione replebat̄ quādo matrē desolatā ⁊ afflictā videbat qn̄ apl̄os dispersos ⁊ ī errorē ꝓlapsos cernebat: qn̄ suos cruxifixores ī frenesim ꝟsos respiciebat. Sicut em̄ pi⁹ pater qn̄ videt filiū suum freneticū in ipsum surgentē, dolet ⁊ plorat, nō sui iniuriā: sz filij furiā. sic christus non suos dolores sed perditionem suorū interfectorū dolebat: ideo pro eis orabat ⁊ clamabat. Hebreoꝝ.v. In dieb⁹ carnis sue p̄ces supplicationesq; ad deū: ecce quia orabat, cum clamore valido: ecce quia clamabat, ⁊ lachrymas offerēs: ecce quia plorabat.

84 ¶ Eadem feria tertia sexte heb.xl. Sermo secundus.

Hic est sanguis me⁹ noui testamenti qui pro multis tradetur Mar. xiiij. Omne testamentum sicut dicitur Hebreoruz. ix. Confirmatur morte testatoris. et ideo deus voluit vtrunq; testamentum scilicet vetus ⁊ nouum sanguine suo confirmare. De confirmatione veteris testamenti per sanguinez dicitur Hebreorum.ix. Lecto enim mādato legis a Moyse vniuerso populo accipiens sanguinem vitulorum ⁊ hyrcorum cū aqua ⁊ lana coccinea ⁊ hysopo ipsum quoq; librum ⁊ omnem populuz aspersit dicens. hic est sanguis testamenti quod mandauit ad nos deus. De confirmatione testamenti noui per sanguinez dicitur in auctoritate premissa. Hic est sanguis noui testamenti ec. A

¶ Notādū aūt ꝙ xp̄s in nouo testamēto qđ in sua passione cōdidit octo legata dimisit de quo testamēto sic Ambro. auctor humani generis in cruce existēs pietatis officia diuidebat: ꝑsecutionez apostolis. pacez discipulis corpus iudeis. patri spiritū ꝟgini paranymphū latroni paradisum peccatoribus infernū crucem penitētie penitētib⁹ legauit. Primo igitur legauit apl̄is ꝑsecutionē, illud em̄ legauit qđ ipse possedit. Joh.xv. Si me ꝑsecuti sunt ⁊ vos persequent̄: ⁊ illud legatū fuit perfecte apl̄is ꝑsolutum qr ⁊ ꝑsecutionē habuerūt ⁊ mortem sustinuerūt: hereditas aūt trāsit ad heredes cū onere suo. deus igit̄ hereditati eterne beatitudinis adiūxit on⁹. i. tollerātiā passiōis: cū isto onere habuit eā xp̄s. Luce vlti. Oportuit xp̄m pati ⁊ ita intrare in gloriā suā habuerūt eaz cū hoc onere omnes apostoli. Actuū xiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare habuerūt eam cū hoc onere oēs fideles. ij. Timotei. iij. Omnes q̄ volunt pie viuere in xp̄o iesu ꝑsecutionē patiuntur. Qui igitur vult assequi eternam beatitudinē ⁊ nullam pati tribulationem videtur esse dignior xp̄o: ⁊ apostolis sanctior ⁊ cunctis fidelib⁹ melior. Hierony. Difficile est imo impossibile vt presentibus q̄s ⁊ futuris fruat̄ bonis vt ⁊ de delicijs trāseat ad delicias: vt hic ventrē et illic mentē impleat: vt in celo et in terra gloriosꝰ appareat. Scđo legauit discipulis pacē. Johannis.ix. Pacē relinquo vobis. Habebat enim christ⁹ quosdā discipulos qui nō erāt ita fortes sicut apostoli ad sustinendū persecutiones: ⁊ ideo reliq̄t eis nō tantū pacē eternitatis christi: sz etiā tēporis: nō em̄ infirmis ⁊ debilibus statim sunt grauia imponenda. B

¶ Habemus enim ex euāgelio ꝙ nō sunt imponēda tristia festiuis. nec fortia infirmis nec insolita inexpertis. Ista notātur Matthei.ix. Non enim sunt imponenda tristia festiuis. Ideo dicit dominus ibidē

Nunq̃d possunt filij sponsi lugere q̃diu cũ illis est sponsus? filij autẽ sponsi et festiui sunt contẽplatiui qui semp̃ cum deo illud festum faciũt de quo dicit in psal. Reliquie cogitatio. diem festum augent tibi. talibus enim non debent imponi tristia ne ipediant̃ ⁊ turbant̃ a contemplatione interna. Secũdo nõ sunt imponenda fortia infrmis. ideo subdit. Nemo autem mittit commissuram pannis rudis in vestimentũ vetus. pannus autem rudis: id est nouus. est doctrina noua euangelica que inducit ad cõtẽptum terrenorum. sic tales infirmi nõ sunt statim ad cõtemptum terrenorũ inducendi. nõ sunt etiã imponẽda isolita inexpertis. ideo addit nec vinum nouum in vtres veteres mittunt. Per vtrem veterez intelligitur mẽs assueta terrenis. Per vinũ nouum doctrina q̃ inducit ad appetitũ celestiuz sed homines assueti diligere terrena nõ sunt statim cogendi ad celestia. C

¶ Tertio legauit corp⁹ iudeis: vt scilicet ipsuz crucifigerẽt. ⁊ sic nostrã saluationẽ perficerẽt. Job. ix. Terra id est caro christi dei nostra terrena substantia assumpta data est in manus impij: id est pilati siue iude. Corpus aũt christi fuit sicut quidã saccus diuinus in quo erant tria preciosa iclusa scilicet sanguis, anima, ⁊ diuinitas. Christus igitur de carne sua emplastrum fecit quo inflatura nostre superbie frãgeretur. Augusti. Ecce habes humilitatis exemplum superbie medicamentũ. De sanguine fecit colliria quo cecitatis nostre ignorãtia curaret̃. Apoc. iij. Collirio vnge oculos tuos vt videas animam dedit in preciũ quo seruus redimeretur. Matthei. xx. Filius hominis nõ venit ministrari, sed ministrare ⁊ dare animã suã in redẽptionẽ ꝓ multis. Deitas fuit balsamũ quo fetorẽ nostre immũdicie tolleret. Eccli. xxiiij. Sicut sinamomum ⁊ balsamum aromatisans odorem dedi. D

¶ Quarto legauit pr̃i spiritũ. Luc. xxiiij. Pater in manus tuas cõmẽdo spm̃ meũ. In hoc dat nobis exemplus q̃ in manus dei debemus recõmẽdare spiritũ nostrũ. Illud enim quod est in manu dei est seculum ⁊ est ante conspectũ dei, ⁊ est preciosum. Primo quidẽ anime que sunt in manu dei: sunt secure ita etiam vt nunq̃ perdantur. Joãnis. x. Nõ rapiet ea quisq̃ de manu mea. Secũdo sunt deo proxime ita vt diuina visione fruant̃. Esaie. xlix. Ecce in manib⁹ meis descripsi te. muri tui coram oculis meis semp̃. Tertio sunt preciose: ita vt in ornamẽtum dei assumẽtur. sicut enim annul⁹ ornat manũ: sic anime sanctoꝝ quodammodo ornãt deũ. vnde dicit domin⁹ de quodaz magno peccatore. Hierem̃. xxij. Uiuo ego dicit dñs: quia si fuerit Jeconias annul⁹ in manu dextera mea euellam eum inde. E

¶ Quinto legauit paranyphum virgini quãdo dixit: mulier, ecce filius tuus. Qd quidem voluit facere triplici ratiõe. Primo ratione sui dederat em̃ legẽ. Exo. xx. Honora patrẽ, tuũ ⁊ matrẽ tuã ⁊c. Dicebat igitur vt cõditor legis suam legẽ seruaret. Secũdo ratione nr̃i vt nos doceat q̃ de parentibus nostris nõ tantũ in vita sed in morte curaz habeamus. Tertio ratiõe virginis: amittebat enim filiũ: ⁊ ideo pro consolatione dimittebat sibi fidelem discipulum: sed tamen qualis ei poterat esse cõsolatio illa dicit Bernar. o qualis cõmutatio: Johãnes em̃ ꝓ iesu traditur seruus pro dño, discipul⁹ pro magistro, filius zebedei pro filio dei, purus homo ꝓ vero deo. Sexto legauit latroni paradisum dicens. amen dico tibi. ecce quãta firmitas: qr mod⁹ fuit iurandi: quia hodie: ecce quãta celeritas mecũ eris: ecce quã beata societas. i paradiso: ecce quãta loci amenitas. Ideo autẽ christus isti latroni sic fuit liberalis: quia in illa societate trium erat vnus totaliter bonus: scilicet xp̃s erat alius totaliter malus: scilicet latro a sinistris positus, tertius erat mediocriter bon⁹: ⁊ mediocriter malus: scilicet latro a dextris positus, ipse enim nõ omnino malus erat quia culpabilẽ se cognoscebat, nec omnino erat bonus: qr adhuc gratiã assecutus nõ erat. Habuit igitur se laudabiliter ad totaliter malũ: quia ipsuz increpauit, ad totaliter bonũ: quia ip̃m excusauit ad se mediocriter bonum. ⁊ mediocriter malũ: qr veniã postulauit. Septimo legauit peccatorib⁹ infernum cũ dixit Matth. xxv. Discedite a me maledicti in ignẽ eternũ. Quod quidem

legatum valde cōpetit eis: quia pulchriꝰ stant in inferno q̄ in paradiso qd̄ ostenditur triplici exemplo. Primū est qr pulchrius manet porcus in luto quā in florido prato, porcꝰ est luxuriosus q̄ in immunditia voluptatū delectat. ij. Petr. ij. Sus lota in volutabro luti, ideo pulchriꝰ manet in luto infernalis voluptatis sue feditatis q̄ in prato florido celestis amenitatis. Secundum exemplū est qr pulchriꝰ stat seruus in cloaca q̄ in camera picta, seruꝰ est auarꝰ. Collossen. iij. Auaricia q̄ est idolorū seruitꝰ. Talis seruꝰ pulchriꝰ stat in cloaca inferni q̄ staret in camera picta celi. Tertiū exēplū est: qr pulchriꝰ stat latro i patibulo q̄ in regali solio. Latro est superbꝰ quia furatur illud deo qd̄ est propriū dei scz gloriā. Esa. xlij. Gloriā meā alteri nō dabo, talis igitur latro stat pulchrius in patibulo infernalis tormēti q̄ staret i solio maiestatis dei. Octauo legauit crucē penitētie volentibꝰ penitere. Luc. ix. Si quis vult venire post me abneget semetipsum ⁊ tollat crucē suam ⁊ sequatur me. Quid aūt velit dicere cuz ait. Abneget semetip̄m, exponit Greg. in homel. dicēs. Relinquamꝰ nosmetipsos quales peccādo nos fecimꝰ ⁊ maneamꝰ quales nos p gratiā facti sumus, ecce ei qui superbus fuit: si humilis factꝰ est, se ipsum relinquit, si luxuriosus vitā mutauit abnegauit quod fuit: si auarꝰ elargiri dedicit ⁊ aliena rapere desistit: semetip̄z reliquit est quidē ip̄e per naturā sz nō est ipse per malitiam. Deinde subdit, tollat crucē ⁊ sequatur me. Unde subdit idem Greg. Duobꝰ modis crux tollitur: aut cū per abstinētiā affligitur corpus: aut per cōpassionē proximi affligitur animus.

85 ¶ Feria quarta sexte hebdomade. xl. Sermo primus.

Vulneratꝰ est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra disciplina pacis nostre super eū cuius liuore sanati sumus. Esa. liij. Sicut dicit Hie. Esayas. Nam tā fuit propheta q̄ euangelista. Uidetur enim non tam prophetiam texere de futuro q̄ hystoriā scribere de p̄terito. Uñ christi passionem, plusq̄ per quingentos annos preuidens eā sic aperte describit ac si eam presentialiter ꝯspexisset, di. vulneratus est ⁊c. Ubi primo ponit q̄ ipsa passio xp̄i fuit valde penosa cū dicit vulneratꝰ est ⁊c. Secundo ponit q̄ fuit valde fructuosa: cum subdit, cuiꝰ liuore sanati sumus. A

¶ Pena autem christi describitur triplex quia fuit vulneratus. Attritus: ⁊ disciplinatus. Primo fuit vulneratus ⁊ vt redēptionis nostre precium de corpore suo emanaret Corpus enim christi erat tanq̄ saccus plenus thesauro, tanq̄ alabastrū plenum vnguento, ⁊ tāq̄ apotheca plena balsamo. B

¶ Homo em̄ erat captiuus vulneratus, ⁊ fetidus: voluit igitur christꝰ vulnerari vt saccus scinderet ⁊ thesaurus inde exiret quo captiuus redimeret. De isto thesauro dicitur. j. Petri. j. Non corruptibilibꝰ auro nec argēto redēpti estis sed precioso sanguine quasi agni incōtaminati ⁊ immaculati iesu xp̄i. De sacco vero in quo erat iste thesaurꝰ dicit, Prouer. vij. Sacculū pecunie secum tulit. Unde saccum plenū misericordia sua misit deus pater in terrā. Saccum in quam in passione cōscidit vt effundatur qd̄ in eo latet preciū nostrum. Secundo corpus christi erat tāquam alabastrum plenū vnguento, et iō voluit vt illud multis vulneribꝰ frangeretur: vt inde vnguentū preciosum exiret quo vulneratus curaretur. Ista vnguēta petebat sponsa dicēs. Canticorū. j. Trahe me post te cur in odore vnguentorum tuorum. Ista vnguēta sunt suauia, qr delectāt corda ⁊ sunt sanatiua: quia curant pctā. Eccl̄ia. xxxviij. Unguentariꝰ faciet pigmenta suauitatis ⁊ vnctiones conficiet sanitatis. Istis vnguentis sanatꝰ est samaritanꝰ vulneratꝰ vino ⁊ oleo imposito id est sanguine christi q̄ fuit tanq̄ vinū inquātum patrem letificauit: ⁊ fuit tāquam oleum inquantum ipsum ad misericordiam inclinauit. Tertio corpꝰ christi fuit tanquam apotheca plena balsamo ⁊ iō voluit qd̄ illa apotheca aperiret ⁊ inde balsamū efflueret quo fetidus sanaret. Tūc autem ista apotheca fuit aper

ta quando vn⁹ militū lancea latus eius aperuit. De odore etiā de balsamo dicit. Eccl.xxiiij. Sicut cynamomū et balsamū aromatizans odorem dedi etc. ¶

¶ Omnia que in balsamo sunt dicuntur esse virtuosa scil. cortex, folia, semen, et liquor. Sic etiā quicquid fuit in christo virtuosū fuit scz cortex.i. corpus. Folia, id est verbū: semen, id est ei⁹ anima: corpore seminata. Liquor.i. sanguis pciosꝰ Sic ꝛ̄pūs fuit attritus. Sicut enim herbe terūtur vt inde fiat emplastrū per quod apostema frangat et sanet. Sic corp⁹ xpi fuit attritum vt inde fieret emplastrum: quo tumor nostre superbie frangeretur. Fit aūt emplastrū de herbis floribꝰ, et speciebꝰ aromaticis aliq̄ liquore infuso. ¶

¶ In christo autē fuit caro tanq̄ herba. Iuxta illud Esa.xl. Omnis caro fenum. Fuit anima tanq̄ flos: qz fuit valde pulchra et amena. Cant.ij. Ego flos cāpi. Fuit diuinitas ibi ꝙ species aromatica. Fuit sanguis tāq̄ liquor infusus. Ex istis ergo factū est emplastrū qō debet frangere tumorem nostre superbie. ¶

¶ Tertio fuit disciplinatus. Ideo dicit. Disciplina pacis nostre super eū. Homo deū offenderat: et ideo disciplinari debebat. Christꝰ aūt flagellari voluit: et deū sic pacificauit. Olim pax trib⁹ modis imitabatur et firmabat scz percussione qz adinuicē se manibus percutiebāt. Signi erectione: qz aliquam colūnā vel pilam lapideā erigebāt. De istis duob⁹ dicit Josue vltimo. Percussit Iosue in die illo Sed⁹. Ecce percussio. Deinde subdit. Erexit lapidē pergrādem dicēs: Lapis iste erit vobis in testimoniū etc. Tertio aque effusione. De hoc dicit.j. Reg.vij. Hauserunt aquā et effuderūt in conspectu domini. per quod volebāt innuere q̄ sicut de aqua nihil remanet cū effundit nec substātia nec sapor nec color. Sic si aliq̄ spacem nō seruaret, nec de illo, nec de his q̄ ad ipz spectāt aliquid remaneret. Ut ergo christus firmam pacem cū deo nobis acqreret fuit disciplinatꝰ, percussus non tātū in manibꝰ sed etiam in pedibꝰ: fuit perforatꝰ: et in toto corpore flagellatus. Fuit etiā tanq̄ signū elevatus in crucē. Joan.xij. Si exaltatus fuero a terra omnia trahā ad meipsum. Fuit etiā insuper sicut aqua effusus qz nihil libi remanuit, nec sanguis nec anima nec vita nec virtus nec familia. ¶

¶ Secūdo ei⁹ passio fuit fructuosa, ideo dicit. Liuore ei⁹ sanati sum⁹. Corpus ei⁹ christi fuit in morte liuidū et nigrū. Apoc.vj. Sol factꝰ est niger tanq̄ saccus cilicin⁹. Fuit etiaz rubicundus. Esaie.lxij. Quare rubrum est indumētū tuum? Zne liuor et nigredo et rubedo nos omnes tenauit. Ideo signat per motum.j. Wach.vj. Diep hanti offenderunt sanguine mori ad acuēdū eū ad prelū. Mortum aūt sicut dicit Ambro. primo est albū postea rubeū postea nigrū. Sic christꝰ fuit albꝰ id est innocens in tota vita sua et conuersatione. Fuit rubicūdus in cruce per sanguinis effusionē. Et fuit liuidꝰ et niger in morte. Unde poterat dicere anima christi illud, Cantico.j. Nigra sum per corporis mei liuorem et deformitatē sed formosa: per corporis mei mūdiciam et puritatē sicut pelles Salomonis propter rubēdinē sanguinis effusionem. Pelles cīm salomonis erāt rubicūdi coloris. per istos liuores sanati sumus. ¶

¶ Homo quidem erat infirmꝰ in capite, id est in intentione que est caput anime. Qz in his q̄ faciebat nō sanā intentionē habebat. Erat infirmꝰ in corde quia habebat cogitatiōes noxias et vanas. Erat infirmus in pedibus qz habebat affectionē immundam aut terrenā. Pes enī scōz Aug. est affectꝰ et amor anime. Sicut enī corpꝰ vadit pedibꝰ: sic anima vadit affectibꝰ. Erat infirmꝰ in toto corpore: quia habebat totam vitam mūdanam et conuersationem vanam. ¶

¶ Ut igitur christus sue liuoribus et suis vulneribus nos sanare voluit primo vulnerari in capite: vt sanaret nostras obliquas intentiones. Voluit vulnerari in manibus: vt sanaret nostras malas et remissas operationes. Voluit vulnerari in corde vt sanaret nostras noxias et vanas cogitationes. Voluit vulnerari in pedibus: vt sanaret nostras immundas et terrenas affectiones. Voluit vulnerari et flagellari in toto corpore: vt nos omnes sanaret.

85 ¶ Eadem feria quarta sexte hebdo made. Sermo secundus.

Hic calix nouum testamētum in meo sanguine q̄ pro vobis effundet. Luce .xxij. Sanguis christi qui confirmauit nouum testamentū fusus est pro manibus vt os redimeret atq; saluaret. A

¶ Homo quidē erat exclusus a celo inclusus i inferno siue in lymbo ⁊ reclusus i exilio. Ideo sanguis xp̄i fusus est vt hominem ad celū reduceret, de lymbo extraheret: ⁊ in mundo siue in exilio cōfortaret. Primo igit̄ homo exclusus erat a celo: iō sanguis christi effusus est vt ip̄m ad celum reduceret. B

¶ Tria aūt erant que hominē impediebāt ne ad celū rediret. Primum est quia porta celi erat clausa: qd̄ signatū est Gen. iij. Per cherubin quē domin⁹ ad ianuā paradisi posuit vt ipsam custodiret. Secundum erat qr flamma erat quedā interposita q̄ hoīem ab igressu arceret. Unde ibidē dr. Et flāmeū gladiū ⁊c. Per quā flāmā significat̄ reat⁹ ⁊ obligatio ad penā eternā: cui homo merito p̄uaricatiōis sue erat obligat⁹. Tertiū erat iustitia dei qr multum erat seuera: que significatur per rūpheam bis acutam quam cherubin i manu tenebat. Iustitia enim dei dicebat̄ bis acuta: siue qr corp⁹ ⁊ aīaz incidebat. Siue qr de ꝯmissis ⁊ omissis rōnē q̄rebat. C ¶ Iō sanguis xp̄i fuit clauis dei: aq̄ ⁊ p̄ciū dei. Fuit clauis: qr ianuam paradisi aperuit. De illa claui dr Esa. xxij. Dabo clauem dom⁹ dauid sup humerū ei⁹ ⁊ aperiet ⁊ nō erit q̄ claudat: claudet et non erit qui aperiat. Ista clauis s̄z glosam fuit crux xp̄i quā ipse super humerū suū baiulauit: ideo sanguis xp̄i clauis est paradisi. Scd̄o fuit aqua dei: qr ignez vehemētē gehenne extinxit: qr vlterius in bonos nō potuit preualere. Ista aqua est signata in aqua que de latere xp̄i emanauit. De quo pōt exponi illud Eccl̄ia. iij. Ignem ardentem scz infernalē: extinguit aqua: scz illa que de latere xp̄i effluxit. Hiero. Rumphea illa flāmea ⁊ forib⁹ p̄sidentia cherubin xp̄i extincta ⁊ reserata sunt sanguine. Tertio fuit precium dei qr diuine iustitie satisfecit. p̄s. Quod nō rapui tūc exoluebā quasi dicat xp̄s. Adam fecit furtū ⁊ ego solui debitū. Unde cātat ecclesia in bn̄ditione ceteri paschalis. Qui p nobis eterno patri ade debitū soluit. Scd̄s hō erat inclusus in inferno siue in lymbo: ⁊ iō xp̄s sanguinē suū fudit q̄ portas inferni cōfregit ⁊ sanctos patres inde eduxit, Zacha. Tu quoq; in sanguine testamēti tui: eduxisti vinctos tuos de lacu in quo nō erat aqua. Legit̄ in historia scholastica q̄ salomō habuit structionez habētē pullū quē pullū salomon in q̄dā cauea vitrea nutriebat. Cū v̄o p̄ pullū suū h̄re nō posset vermē quēdā de deserto portauit, de cui⁹ sanguine illā caueā ipse liniuit ⁊ cōtinuo fracta fuit, ⁊ sic pullum illum de cauea extraxit. D

¶ Iste vermis est xp̄s q̄ dicit in. p̄s. Ego aūt sum vermis ⁊ nō homo. Uermis em̄ nō nascit̄ p generationē carnalē s̄z de humore terre virtute radij solaris p̄ducit̄. Et sic patrē h̄z in celo scz solē ⁊ matrem in terra scz humorē. Sic etiā xp̄s in celo h̄z patrē sine matre ⁊ in terra matre sine p̄re. Pulli inclusi in cauea sunt p̄res inclusi infernali cauea. Sed venit iesus vermiculus ⁊ virtute sanguinis sui caueā fregit: ⁊ i de sctōs p̄res eduxit. p̄s. Cōtriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos ꝯfregit. Tertio hō erat reclusus in exilio se in mundo, iō xp̄s sanguinē suū fudit vt hominē ibidē cōfortaret. Homo q̄dē erat mortu⁹ multis tribulationib⁹ pressus ad cōuertendū se ad deum multum durus: ⁊ a diabolo in seruitute detentus. E

¶ Ideo christus sanguinē suū fudit. Primo vt hominē viuificaret. Leuitici. xvij. Aīa omnis carnis in sanguine est. Osee vj. Uiuificabit nos post duos dies. In die tertia suscitabit nos. Sum⁹ enim viuificati prima die passionis sue, ⁊ in secūda die sepulture, Sed suscitati sumus in tertia die resurrectiōis sue. Legit̄ q̄ serpēs multū odit ⁊ persequitur pellicanum et dū pellican⁹ abest intrat nidum ⁊ pullos occidit. Pellican⁹ autem rediens tribus diebus plangit pullos mortuos. Tertiā autem die cū rostro se vulnerat: ⁊ de san-

guine suo suos pullos aspgit: ⁊ sic illi re suscitantur. Iste pell. canus est christus q̄ dicit in p̄s. Similis factus sum pellicano ⁊c. Serpens est diabolus qui humanum gen⁹ occiderat. Sed christus in quinq; ꝑtib⁹ vulnerari voluit: ⁊ sic pullos suos mortuos, id est homines mortis peccato viuificauit. Secundo sanguinem suū fudit vt homines tribulatos dulcoraret et ad consolationē reduceret. Hoc signatū est. Exodi. xv. Ubi domin⁹ precepit moysi q̄ lignū i aquas amaras mitteret: ⁊ sic eas dulcoraret. Gregori⁹. Si passio xp̄i ad memoriaz reducit nihil est quod non equo animo tolleretur. Bernard⁹. Uidētes angustias domini nostri, leui⁹ nr̄as portabimus. Refert Aristo. q̄ si fiat vas de cera noua ⁊ diligenter claudatur ⁊ in mari ponatur aqua que per poros ītrabit dulcis efficiet. Istd vas cereū ē corp⁹ dominicum. Sicut enim cera generatur ex apibus sine corruptiōe ⁊ cōmixtione: sic caro xp̄i fuit generata a virgine sine corruptione. Fuit aūt caro noua: qr nulla peccati vetustate viciata. Fuit ēt clausa claue: qr nulla diabolice temptationi fuit aꝑta: pori eius sunt vulnera ei⁹. Si igit nostras amaritudines per recordationem ⁊ deuotionē in vulnera ei⁹ miserimus, mox in dulcedinem conuertentur. Hebreorū. xij. Recogitate eum qui talem sustinuit a peccatoribus aduersus semet ipsum contradictionem vt nō fatigemini animis vestris deficiētes. Tertio xp̄s sanguinē suū fudit vt corda dura ad penitētiā frangeret, hoc signatū est Mat. xxvij. vbi dicitur. Terra mota est petre scisse sunt monumēta aꝑta sunt ⁊ multa corpora sanctorū qui dormierant surrexerūt. Ex quo dat intelligi q̄ ad memoriam dominice passionis: illi q̄ erāt terra: amādo scilicet terrena debēt moueri ad amādū celestia. Illi q̄ erant duri sicut petre debent frangi per cōtritionem eorū monumenta, id est ora debēt aperiri per cōfessionem: ⁊ mortui, id est mortalia peccata debēt exire ⁊ exurgere per satisfationez. Reperit quoddam gen⁹ adamantis qd non frangit percussione per ignis adustione: nec per aliquam temporis inuecterationē. Frangit aūt infusione: sic multi sunt qui ad penitentiam non franguntur nec per diuinā comminationem siue flagellationē: nec per spiritussancti internā inspirationem, nec per etatis longam inueterationem. Frangunt autem per dn̄ici sanguinis, meditationem atq; virtutez. Quarto fudit sanguinē suū, vt homines de manu diaboli liberaret. Istam liberationem fecit prudēter. s. diaboli astutiam decipiēdo. Decipit eñ eū s̄m Augustinū tanq̄ murē: quia tetendit crucē tanquā muscipulam in qua posuit sanguinem tāq̄ escā: vnde dicit. Augustinus. Uenit redemptor ⁊ victus est deceptor, ⁊ q̄d fecit redemptor captiuatori nr̄o tetēdit muscipulā: id est crucem suam, ⁊ posuit in ea escā. i. sanguinem suū. Ille autem effudit sanguinē nō debitoris sed redemptoris propter qd recessit a debitorib⁹, s̄m aūt Gregoriū: decepit eum tanquam piscez: quia posuit exterius carnem ⁊ sanguinē interius autem occultauit ferreum hamum: id est diuinitatem diabolus aūt voluit capere escā carnis ⁊ capt⁹ hamo diuinitatis. Unde Job. xxxix. dicitur. An extrahere poteris leuiathan hamo ⁊ fune ligabis linguam ei⁹? Secūdū ꝟo Remigiū decepit eū tanq̄ auem. Unde exponens illud verbū Job. xl. Nunquid illudes ei quasi auis, dicit illudes: qr illusus est diabolus in morte xp̄i quasi auis. Nā xp̄s sua carnis mortalitate abscōdidit diuinitatē vt laqueū quo eū velut auē improuidā prudenti irretiuit muscipula. Refert Ualerius q̄ dorēses ⁊ atheniēses dū admuicē decertarē, codrus rex atheniensiū de euentu belli apollinem requisiuit. Qui respondit q̄ si se occidi ꝑmitteret gēs sua victoriam obtineret: cū vero hostes illud oraculū audiuissent, preceperūt ne aliq̄s regem atheniensium tāgeret, ipse ergo ne cognosceretur rusticanū habitū accipens sarmenta assumēs i humeris ad hostes processit: ibiq; quendā militē cū false prouocans ab ipso est occisus, q̄ cognito dorenses memores oraculi fugerūt ⁊ atheniēses victoriam habuerūt. Iste rex fuit xp̄s q̄ ne a demonibus cognosceret habitum serui accepit sarmēta. i. crucē in qua fuerūt diuersa ligna: i hūeris baiulauit: ⁊ sic mortu⁹ fuit

si eñ demones ipm cognouissent: nũquã occidi eum p̃asissent. j. Cor. j. Si eñ cognouissent nunq̃ dominũ glorie crucifixissent. per suã aũt mortẽ demones fuerunt expoliati et victi. Col. ij. Expoliãs principat⁹ z potẽtes traduxit cõfidenter palã triumphans illos in semetipsos.

87 ¶ In die cene domini Sermo. j.

PRobet autẽ seipsum homo: z sic de pane illo edat z de calice bibat. j. Cor. j. Si aliquis debet aliquem cibum capere oportet q̃ prideat z probet si cibus ille sit sanꝰ z si stomachus sit bene dispositꝰ: si eñ hoc non faceret cibꝰ esset magis sibi in nocumentũ q̃ in proficuum. Cibus autẽ ille celestis nõ est probandus: qz semp est bonus: sz homo est probandꝰ si bene sit dispositus seu paratus. Vñ non dixit, probet autem homo istũ cibum, sed probet seipsum hõ. Gregorius. Sicut cibus corporalis cuz ventre muenerit diuersis humoribus occupatũ amplius ledit z magis nocet nullum prestat auxiliũ. ita cibꝰ spiritualis etiã si aliquem receperit malignitate polluti, magis eum perdit non sua natura sed vicio recipientis. B

¶ Notanduz autẽ q̃ ille qui debet hunc z bũ suscipere dz tria p̃bare. primo scilicet a quãte sit puritatis: z ista puritas attenditur quantũ ad manus: quibꝰ ministratur: q̃tum ad os per q̃ suscipit, quãtum ad cor in quo recipitur: manus qui de debẽt esse mũde z innocẽtes. ps. Lauabo inter innocẽtes manꝰ meas z circũdabo altare tuũ domine: ideo sicut dicit dionysius. Sacerdos accessurus ad consecrandũ laudat digitos q̃ peccata venialia designant: ad inuuendũ q̃ nõ tantum magnis sed etiam a paruis peccatis dz esse mũdus. Debet igit̃ hẽ manꝰ mũdas: id est mũda opera: qui enim habet opera immunda non est dignus tangere nec recipere illud sacramentũ. Legit̃ secundi Reg. vj. Ob ozа a deo p̃cussus eo q̃ arcã dei manibus suis tetigit: z assumpsit ad tractandũ, q̃ in nocte precedẽti fuerat cum vroze sua. Si igit̃ ille p̃cussus est q̃ tetigerat cuz vroze: qua percussione dignus est qui sacrat cũ meretrice? si ille etiã p̃cussus est qui tetigerat cũ vroze p̃pria: z qui indigne tetigit arcã dñi ligneã, qua percussione dignus est: q̃ indigne carnẽ xpi recipit veraz? Stille qui archam tetigit vt arcã iuuaret ne paterẽt ruinam: qua p̃cussione dignus est qui leuat corpus christi ad proiciendũ in latrinam id est in conscientiã immundaz? B

¶ Secũdo debet habere os mundũ q̃ quod suscipit, z maxime a duobus peccatis: sz detractionis z gulositatis. Unde dicit. j. Cor. xj. vbi apostolus loquit de hoc sacramẽto dicens. Cõuenientibꝰ nobz in vnũ. s. ad ecclesiam audio scissuras esse: ecce p̃tm detractionis z intra. Aliꝰ quidẽ esuriteꝰ aũt ebriꝰ est: ecce p̃tm gulositatis: primus sz detractor est sicut canis. Secundꝰ. s. gulosus est sicut porcus: nõ dicit Matthei. vij. Nolite sanctũ dare canibus: quantũ ad primum nec p̃ciosas margaritas ante porcos: quantum ad secundum. ¶

¶ Tertio dz habere cor mundũ in quo recipitur: qz cum iste cibus sit splendor z speculũ sine macula: non habitat nisi in mẽte pura. Sapiẽ. vij. In alias sanctas se trãsfert. Cant. ij. Qui pascit iter lilia: id est inter pura corda. Anar⁹ aũt proiecit ipm in terram: qz habet cor terrenũ amãdo terrena, luxuriosus proiecit ipm in lutũ: qz habet cor immundicijs plenũ superbus p̃icit ipsum ad ventũ quia habet cor ventosum: id est ambitione et superbia repletũ. Secũdo debet p̃bare cor pus dominicum quante sit mundicie. Ipso eñ sacramento totus christus continetur quantũ ad corpus, sanguinem z animam, spm humanũ et deitatem verã. Accipiendo igitur eius corpus verũ cor pori mistico vnimur z bonorum operum participes effimur: vnde dicit. j. Cor. x. panis quez frangimus: nõne participatio corporis dñi est? De hac participatione dicitur in p̃s. participẽ me fac deo in timente, z custodiam. tua. D

¶ Recipiendo eius sanguinem ab omni impuritate cõscientie mũdamur. Hebre. ix. Sanguis xpi emũdabit cõscientiã nostram ab operibus mortuis ad seruiendũ deo viuenti. Recipiendo eius animã ab

omni

ol seruitute redimimur. Johā.x. Bonus pastor animam suam ponit pro ouibus suis redimendis. Matthei.xx. Filius hominis nō venit ministrari sed ministrare et dare aliaz suā in redemptionē pro multis. Recipiendo eius spiritum ab omni morte corporis et ale viuificamur. Johānis.vj. Spiritus est q̄ viuificat, caro autem non prodest quicquā Romano.viij. Qui suscitauit iesum a mortuis viuificabit mortalia corpora nr̄a per inhabitātē spiritū eius in nobis. Recipiēdo eius deitatē omni dulcedine satiamur Johānis x. Ingredietur. s. ad contemplationē deitatis: et egredietur. s. ad visitationem humanitatis et pascua inueniet in vtroq̄. De hac refectione dicit Matthei.xj. Uenite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. E

¶ Tertio dz probare indigne sumentis periculū q̄te sit penalitatis. Incurrit em̄ penam temporalem et spiritualē et eternalem. De temporali dr̄. j. Cor.xj. Iō inter vos multi infirmi et imbeciles dormiūt. Dicitur in libro paschasij q̄ quicunq̄ indigne cōmunicat nisi misericordia et bonitas dei gladium suspenderet: ab angelis ad hoc positis perimeretur. Secūdo tales incurrunt penā spiritualem: qr diabolus in eos maiorem potestatē accepit. Unde dr̄ de iuda. Johānis.xiij. Post buccellā introiuit in eum sathanas amplius scz q̄ erat: et tamē illa buccella non erat corpus christi sed diabolus in ipsam introiuit, qr ausus est accipere buccellam de manu domini, q̄to magis in illū ītrat qui indigne audet recipere corpus christi. Augustinus. Nullus malignus ad corpus xp̄i accedat: nullus stultus accedat: nullus igit̄ fuscato alo approximare audeat, ne qd̄ iudas sustinuit patiat̄. Nam in illum post communicationez mēse, diabolus introiuit, nō quia sumpsit dominicum corpus, sed quia imprudētia iude et malignitas mentis aduersarium inhabitare fecit, vt discas q̄ idigne mysteriorū secreta celebrantibus diaboli insidie p̄parant̄. Tertio incurrūt penā eternaz. Unde super illud. Reus erit corporis et sanguinis domini. Dicit Ambrosius. Mortis Christi penas dabit, ac si christum occidisset puniretur. F

¶ Quatuor em̄ sūt occisores christi: scilicet iudei, ingrati, recidiuātes, et corpus christi indigne sumētis, Et istud pōt ostēdi per tale exemplū. Est aliq̄s homo qui hz quatuor marchas auri. Una sibi violenter aufert̄: aliā dat ingrato: tertiā ponit in mercibus q̄ sibi auferunt̄: quartam proijcit in latrinā: iste pōt dicere se q̄tuor marchas amisisse. Iudei sunt illi q̄ marchas violenter auferunt: qr vitam christi cum violentia abstulerunt. Ingrati sunt similes illis qui beneficiū nō cognoscūt, qr tales tantum beneficium passionis nō agnoscūt: nec aliquod seruitium impendunt. Recidiuantes sunt similes illis qui merces auferunt. Christus em̄ animas, nostras sanguine suo redemit et emit. Et iō ille q̄ ad peccatū reuertit̄, animā emptā sibi auferre conatur. Illi vero qui immūda mēte recipiūt corpus christi, ipsi quātum est in seipsis in latrinam proijciunt. G

¶ Quarto debet probare digne recipientiū fructū quāte sit vtilitatis. Que q̄dē vtilitas attenditur in vita et in morte. In vita em̄ est dimissum nobis in memoriale passionis christi et in medicamētum curationis: habemus igitur triplex memoriale passionis dominice. H

¶ Unum est in visu, scilicet passio christi depicta: et illud debet affectū nostrū multum mouere. Secundum est in auditu: scilicet passio Christi audita vel predicata: et illud nos dz mirum in modum mouere. Tertium est in gustu. s. passio xp̄i in hoc sacramēto tā veraciter et tā singulariter expressa: et illud dz nos maxime. Secūdo dimissum est in nobis medicamētū nr̄e curationis. Est em̄ medicina efficax contra oēs infirmitates nr̄as: sicut ptz in illa oratione. purificent nos q̄sumus dn̄e sacramenta que sumpsimus etc. I

¶ Est ei medicina curatiua: qr sanat oēs morbos viciorum. Unde dicit̄ sit ablutio scelerū etc. Est medicina cōfortatiua: qr roborat et cōfirmat in sanitate recepta: iō subdit̄: sit fortitudo fragiliū. Est medicina preseruatiua q̄ preseruat hoīem: ne iterum cadat. Un̄ subdit̄. Sit contra mūdi pericula firmamētū. Est medicina melioratiua: qr viuos et mortuos ad melio-

ratina: qz vinos ⁊ mortuos ad meliorem statum perducit. Unde subditur. Sit vivorum atq; mortuorum, fidelium remissio omnium peccatorum. R

¶ Secundo autē attenditur hec utilitas in morte. Via em̄ quā ata de corpore decedēs factura ē via tenebrosa. Job. xix. In calle meo tenebras posuit. Est via periculosa. Unde ps. In via hac qua ambulabam. absconderunt superbi laqueū mihi. Est via lōga. iij. Regū. xix. Grandis tibi restat via. Est via ignota. ps. Uias civitatis habitaculi nō invenerunt. Oñ igit corpus xpi animab⁹ decedentib⁹ dat: portāt secū lucē ad tenebrosos vie illuminationē. Jo. viij. Ego sum lux mundi. Itē eiusdē. xij. Ambulate dū lucem habetis: ne tenebre vos comprehendant. Habent secum pugillē ad hostiū defensionem. Job. xvij. Pone me iuxta te, cuius vis manus pugnet cōtra me ps. Si ambulavero i medio vmbre mortis: non timebo mala: qm̄ tu me cū es. Habēt secū cibum ad confortationē ps. Panis cor hominis cōfirmet. iij. Regū. xix. Ambulavit in fortitudine cibi illius vsq; ad montē dei oreb. Habēt secū ductorem ad vie directionē. Michee. ij. Ascendit iter pandens ante eos. ps. Deduxit eos ad portū voluntatis eorū.

88 ¶ Eadem die, scilicet in cena dñi.

Sermo secundus.

ET cena facta cū diabolus iam misisset in cor ve traderet eū Judas simonis scarioth surrexit a cena ⁊ posuit vestimenta sua. Johan. xij. Quando amici abinvicē separantur consueverunt adinvicē epulari. Sic etiam xps sciens q̄ debebat ab apostolis recedere: primo voluit cū eis cenare. Un̄ em̄ dicitur Luc. xxij. Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar. A

¶ In hac aūt xps assumpsit psonā amici: personā servi, ⁊ personas epi. Primo quidam assumpsit personā amici in hoc q̄ tam familiariter ⁊ amicabiliter cū eis comedere voluit. In hac aūt cena comedit xps agnum paschalē. Quo aūt comedi debebat determinat Exodi. xij. vbi dicitur. Non comedetis ex eo crudū, quid nec coctū aqua: sz assum tm̄ igni. Caput cū pedibus ⁊ intestinis vorabitis. Edēt autē carnes nocte illa assas igni ⁊ azimos panes cū lactucis agrestib⁹. Primo igit nō dz comedi ex eo crudū quid nec coctum aqua: sz assum tm̄ igni. Duo hic phibent: scz q̄ nō comedat crudus nec coctus aq̄. Tertiū precipit. s. q̄ igne assatur. Cruda em̄ caro nullo igne excocta nō est sapida. Caro vero lixa sz cocta tm̄ nō est adeo sapida. Caro ꝩo assata ⁊ ignē cocta ⁊ est sapida. B ¶ Illi igit comedūt crudū qui habent cor crudum. i. non excoctū igne amoris. Illi comedunt lixum qui habēt cor lixū. i. insipidum ⁊ nō sapidū sapore devotionis. Illi comedūt assum: qui habēt cor excoctū p amorē ⁊ sapidū p devotionē. C

¶ Iste igitur agn⁹ fuit triplici igne assatus. Et ideo nō dz comedi crudus, nec lixus sed assatus. Fuit ergo assatus igne amoris. De quo igne dicit Luc. xij. Ignē veni mittere i terrā. Igne doloris. Thre. no. i. Attendite ⁊ videte si est dolor similis sicut dolor me⁹. Et igne passionis ps. Igne me examinasti ꝛc. D

¶ Scōo dz comedi ei⁹ caput cū intestinis ⁊ pedibus. Caput istius agni est ei⁹ divinitas. i. Cor. xj. Caput xpi deus est. pes ei⁹ est caro ipsi⁹ qui est natura infima in ipso. Intestina ei⁹: est alia ei⁹. Ista ola debemus vorare. i. per verā fidem nobz in corpore. Fuerunt autē quidā heretici qui dixerunt ipsum non habuisse divinitatē. Isti non comedebant caput. i. sibi p fidem non incorporabant caput. i. divinitatem. Alij dixerunt ipsum non habuisse verā carnē humanā: sed fantasticam de celo delatā. Isti pedes non comedebāt. i. ei⁹ carnē per veram fidē sibi non incorporabant. Alij fuerunt qui dixerūt ipm̄ nō habuisse animā rationalē: sz divinitatē loco anime. Isti intestina nō vorabāt, id est eius animā per veram fidē sibi nō incorporabant. Nos igit caput cū pedibus: ⁊ intestina voremus: id est de ei⁹ divinitate, carne, anima fideliter ⁊ catholice sentiamus. E

¶ Tertio dz comedi cū lactucis agrestibus: id est cum amaritudine de peccatis

omnibus. Notandum autem ꝙ quidam sunt qui sumunt istas lactucas integras, quidā contritas, ⁊ quidam succū ipsaꝝ. Est em̄ quedā amaritudo superficialis, quedam precordialis, ⁊ quedam mixta cum lachrymis. Sunt em̄ quidā qui habent de peccatis quendam superficialez dolorem, qui attritio dici potest. Isti sumūt istas lactucas integras seu ꝯfectas. Talis attritio peccatorum nō plene iustificat Hiere. v. Percussisti eos: ⁊ non doluerunt attriuisti eos ⁊ renuerunt accipere disciplinam. Alij sunt qui omnia peccata sua in mortariolo memorie sue congerunt ⁊ pistillo laboris minutatim conterunt: ⁊ talis dolor contritio appellat. Isti sumunt istas lactucas cōtritas, ⁊ talis contritio vulnera peccatorum sanat. Osee nono. Sanabo contritiones eoruz diligam eos spontanee. Alij sunt maioris ꝑfectionis: qui scz peccata nō solū sic conterunt, sed etiaz lachrymas emittūt: isti sumunt agnum cum succo lactucarū: id est cum abundantia lachrymarū. Gregorius in moralibus. Carnes cū lactucꝫ agrestib⁹ sunt edende: vt cum corp⁹ nostri redēptoris accipim⁹ nos pro peccatis nostris in fletibus affligam⁹: quatin⁹ ipsa amaritudo penitētie abstrgat a mētis stomacho ꝑuerse humorē vite. Quarto dz comedi cum panibus azimis: id est cum panibus non fermentatis. Secūdū Greg. Panes sine fermēto comedit qui opa bōa sine corruptiōe vane gl̄ie facit. Uel secūdū eundē. Qui opera sine admixtione peccati exhibet ne ꝑuerse diripiat qd̄ quasi recte dispensat. Quibus per increpationē dn̄s dixit. Sacrificate de fermento laudem. De fermento nanq; laudem immollat qui deo sacrificiuz per rapinam parat. Uel ille sine fermento comedit, qui se a mala societatē custodit. j. Cor. v. Modicū fermentū totam massaz corrumpit. Uel ille azimū sine fermento manducat: q̄ mentis ⁊ corporis puritatē seruat. j. Corint. v. Epulemur nō in fermento veteri: id est in veteri conuersatione, neq; in fermēto neq̄tie ⁊ malicie: sz in azimis sinceritatis ⁊ veritatis. F

¶ Secūdo. Christus assumpsit personā serui: in eo ꝙ pedes seruorum suorū lauit. Lauit autem corporales pedes et spirituales. Corporales aūt lauit in exēplū ⁊ documentū. In exemplū quidē humilitatis. Unde ipse dicit. Exemplum dedi vobꝫ vt quemadmodū ego feci vobꝫ, ita ⁊ vos faciatis. Istā autez tantā humilitatem petrus horruit dicens. Nō lauabis mihi pedes in eternū. Cui respondit Iesus. Si non lauero te: nō habebis partē mecū. Tūc petrus timore ⁊ amore ꝑcussus obtul t lauandos pedes, manus ⁊ caput. Sz xp̄s eū corripuit dicēs, ⁊ asserens qd̄ non indigeret lotione capitis, nec manuū, sed tantum pedum. G

¶ Per caput intelligitur intētio, per manus operatio, per pedes vero affectio. Duo aūt prima: scilicet operatio ⁊ intentio, in petro munda erāt: ⁊ ideo lotione manuum vel capitis indigebat. Habebat enim intentionem in omnibus rectam: ⁊ operationē mundaz. Affectio autem in petro ⁊ in ceteris sanctis sepe aliquo puluere terrene affectiōis aspergit: ⁊ iō indigent vt lauentur August. Ipsi humani affect⁹ sine quibus in hac mortalitate nō viuit pedes sunt vbi et humanis rebus afficimur: vt si dixerimus quoniaz peccatū non fecimus: nosmetipsos seducimus ⁊ decipimus. Scd̄o lauit pedes in documentū vbi docuit ⁊ ostēdit qd̄ prelati debēt lauare subditos. Tūc em̄ pedes lauant quādo prelatus verbo ⁊ exēplo subditorū affectus purgat ⁊ mūdat. Sepe autē contingit quod pedes nō lauantur: aut quando manus est coinquinata: aut qn̄ aqua est turbida ⁊ immunda, aut qn̄ immundicia in pedibus est inueterata. H

¶ His tribus de causis subditi pedes non lauant. Primo quando manus prelatorū: id est opera eorū sunt immunda. Ecclesiasti. xxxiij. Ab immundo quid mundabitur. Gregori⁹ nazanzen⁹. Mundari prius oportet: ⁊ sic alios mundare sapientē fieri prius, ⁊ sic alios facere sapientes, lumen effici: ⁊ ita alios illuminare, accedere ad deū: ⁊ sic alios ducere ad deū. sanctificari, ⁊ sic alios sanctificare. Manus hr̄e rectas: ⁊ sic eē recti cōsilij, ⁊ rectū dare consilium. Secūdo, qn̄ aqua est immunda. Aqua immunda est omor mūdi. De qua dr̄ Hierem̄. ij. Quid

tibi in via egypti vt bibas aquā turbidā. Talis enim aqua nō lauat, sed inquinat. Augusti. Quisquis es q̄ es in mundo, ad te venit q̄ fecit mūdū vt eripiat te de mūdo, qd̄ si adhuc aliqua delectatione te retinet mūdus semper vis esse immundus, si tamen aliqua necessitate retinet te mūdus: habitat in te q̄ mundat immundos, ⁊ eris mūd⁹. Tertio qn̄ ipsa macula pedum ex nimia frequētatione efficitur nimis tenax ⁊ inueterata. Unde dicitur Ecclesiastici. xxxiiij. Qui baptizat̄ a mortuo id est q̄ lauatur a mortali peccato ⁊ iterū qui tangit mortuū, quid proficit eius lauatio, scd̄e Petri secundo. Facta sunt eis posteriora prioribus deteriora. Cōtingit em̄ eis illud veri prouerbij. Uelut canis reuersus ad suum vomitum, ⁊ sus lota in volutabro luti. Secūdo lauit pedes spirituales aqua sui sanguinis. de qua lotione d̄r Apoc. ij. Lauerūt stolas suas ⁊ dealbauerunt eas in sanguine agni. J

¶ Ex quo igit̄ sanguis christi habet dealbare: videtur qd̄ habeat virtutem lactis ⁊ non sanguinis. Lac enim sanguis est in vberibus decoctus. Sanguis christi excoct⁹ fuit in corpore suo ⁊ in corde nr̄o. In corpore suo: igne amoris. Tam vehemēter em̄ in suo corpore ebulliuit qd̄ aperto latere suo cū impetu emanauit. In corde nostro sunt duo vbera. s. intellectus et affectus. Debet aūt excoqui in vbere intellectus per meditationem. Et in vbere affect⁹ per deuotionē. Et sic sanguis xp̄i est excoctus in corpore suo per amorē in corde nostro per meditationem. Et affectus vertitur in albedinē et animas nostras dealbat ⁊ mundat. Apoca. j. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

K ¶ Ad lauandas nr̄as aīas xp̄s fecit spirituale lixiuiū: in quo pro aqua posuit sanguinez preciosum. j. Johan. v. Hic est qui venit p aquā ⁊ sanguinem iesus xp̄s. Pro cinere amaritudinem penarum. p̄s. Cinerem tāquam panem manducabam. Pro igne calefaciente: amorem immensum. Job. xiij. Cū dilexisset suos q̄ erant in mundo: in finem dilexit eos. Sed quoniā lixiuium erat nimis forte. Tum propter nimiū cinerum amaritudinem. Tuz propter nimiā ebullitionem. Ideo christus illud lixiuium duplici aqua temperauit. s. aqua lachrymationis quam in cruce effudit. vt habetur. Heb. v. Et aqua regenerationis q̄ de eius latere emanauit. Sic ergo tali lixiuio ⁊ sic facto ex aq̄ sanguinis. sic cōmixto ex cinere amaritudinis. sic calefacto ex igne amoris. sic temperato ex aqua lachrymationis ⁊ regenerationis lauat pedes omnium. i. affectus omnium animarum. ¶ Tertio accepit personam ep̄i quando. s. panem et vinum in corpus suum transsubstantiauit. ⁊ apostolis potestatem conficiendi. ⁊ transsubstantiandi dedit. Et ista est maior potestas quā vnquā data fuerit alicui. L

¶ Est quedā potestas dei magna facere de aliquo aliq̄d: sicut quando fecit hominē de terra, et Euam de homine. Est alia dei ptās maior: scz facere de nihilo aliquid. Sicut quando dominus fecit de nihilo celum ⁊ terraz. Est alia potestas dei maxima facere scilicet vt ita dicamus de creatura creatorem. Istā potestatem non dedit angelis: sed sacerdotibus solis. q̄ diuina virtute panē et vinum in corpus ⁊ sanguinem christi conuertunt. vn̄ Eusebius. Uisibilis sacerdos visibiles creaturas in corpus et sanguinem christi verbo suo secreta potestate commutat. Illo scz verbo quod dicit sacerdos. Hoc est enim corpus meum. M

¶ Nō igitur debet aliquis attendere ad visum suum, quia visus putaret se videre colorem panis ⁊ tamē non est ibi panis. Nec ad gustū suum: quia putaret se sentire gustū panis ⁊ tamen non est ibi panis. Nec ad tactum suum: quia putaret se tāgere substantiam panis et tamen non est ibi panis. Nec ad olfactuz suum. qz putaret se sentire odorē panis ⁊ vini et tamen nō est ibi panis nec vinum. Sed debet attendere ad auditū suum, quia euz audit. Hoc est corpus meū ita est per omnia vt audiuit. Hoc signatuz est Genesis. xxvij. In ysaac quando benedixit iacob. Fuit enim deceptus suus visus, quia oculi ei⁹ caligauerant et ipsum nō cognouit. Fuit deceptus olfactus suus qui credidit sentire odorem vestimentorum esau. et erat odor vestimētorum que induerat iacob. Fuit deceptus gustus eius, quia crede-

bat se comedere de venatione esau. et comedebat de venatione iacob. Fuit deceptus tactus eius: quia putabat se tangere manus esau. et tãgebat manus iacob. Sed tamẽ auditus quo vocem iacob audiuit: non fuit deceptus immo dixit. Vox quidem vox iacob est. Sic etiam in isto sacramento omnes alij sensus preter auditum decipiuntur. Et ideo omnes fideles quando audiunt. Hoc est corpus meũ ita firmiter et veraciter credere debent.

89 ¶ In die parasceues.

Sermo.j.

SCiẽs iesus qꝛ iã omnia consummata sunt vt consummaretur scriptura dixit sitio. Illi aũt spongiam plenam aceto ysopo circumponentes obtulerunt ori eius. Cũ ergo accepisset iesus acetũ dixit: consummatuꝫ est. Et inclinato capite tradidit spiritum. Joh. xix. A

¶ Christꝰ in vita sua iudeis dederat multa salutifera documenta: exhibuerat multa sanctitatis exempla. Contulerat multa beneficia atq; miracula: sed hodie miseri iudei pro documentis dederunt christo dura ꝟba. Pro sanctis exemplis dederunt ei verbera duriora. Pro beneficijs dederũt illi durissima crucis tormenta. Non restabat autem nisi vt vna pena. scilicet vt ipsum felle et aceto potarent. Sicut in auctoritate supra posita habetur. In qua quidem auctoritate tria ponuntur ex parte christi: et vnum ex parte iudeorum. Nam ex parte christi primo ponitur eius feruens charitas: cum dicit sitio. Secundo consummata veritas. cuꝫ dicit consummatũ est. Tertio magna pietas. cũ subditur. Et inclinato capite tradidit spiritum. Quarto ex parte iudeorũ magna crudelitas. in hoc quod sibi ad bibendum porrexerunt acetum.

B ¶ Circa primum notãdum quod in hoc quod iesus dixit sitio: eius feruẽs charitas designatur. Non enim sitiebat aquam. sed salutem nostram. Non sitiebat vinum sed profectum nostrum. Non sitiebat aliquem liquorem, sed nostrum amorem. Bern. Sitio ait christus nõ doleo o dñe quid sitis? fidẽ vestrã, salutem vestrã: gaudiũ vestrũ plus animarũ vestrarũ quã corpꝛis proprũ cruciatus me tenet: ꝛ si non mei saltẽ vestri miseremini.

C ¶ Ista aũt christi charitas tã intẽsa omnes alios amores superat ꝛ excellit s. amorẽ naturalem matrimonialem, socialem: ꝛ animalem. Amor naturalis est, qui est inter patrẽ ꝛ matrem ꝛ filium. Et istum amorẽ: amor christi excellit. Nulla em̃ mater filiũ suũ intãtũ dilexit quantũ hodie christus nos amauit. Esa. xlix. Nũ quid obliuisci põt mater infantẽ suuꝫ vt nõ misereat filio vteri sui? Et si illa oblita fuerit: ego tamen nõ obliuiscar tui dicit dñs: ecce in manibus meis descripsi te muri tui coram oculis meis semper. Nunq̃ fuit aliqua mater q̃ tm̃ filium suuꝫ diligeret vt nomẽ suũ in manibꝰ suis pingi vel scribi faceret: vt sic die ac nocte memoriã eiꝰ haberet. Christꝰ aũt die ac nocte in manibꝰ suis scriptos nos portat vt semꝑ memoriã nostri habeat. Et illa scriptura nõ fuit facta cũ calamo vel atramẽto: vel in pargameno: sed calami fuerũt acutissimi clani. Atramẽtum eiꝰ sanguis preciosus: scriptores iudei ꝑuersi: pargamenũ caro manuũ christi. Scdo excellit amorem matrimonialẽ: qui est inter virũ ꝛ vxorẽ. Et hoc in duobus. Primo i hoc quod si vxor fornicatur: vlterius a viro suo non recipit. Sed si anime nostre xp̃m sponsum deserunt ꝛ diabolo adultero cõsentiũt: xp̃s eas penitẽtes recipit: ꝛ ideo in cruce manus extensas tenet, ad innuẽdum qd peccatores ad se reuersos protinus amplexat. Hiere. iij. Vulgo dicitur si dimiserit vir vxorem suam ꝛ recedens ab ea duxerit virum alterum: nunquid reuertitur ad eum vltra? nunquid non polluta ꝛ cõtaminata erit mulier illa? Tu autem fornicata es cũ amatoribꝰ multis: tñ reuertere ad me: et ego suscipiã te dicit dominus. Scdo amor christi excellit matrimonialem, in hoc quod si est aliqua vxor que haberet maculas i corpore vel in facie, ꝛ non posset ab illis emundari nisi vir vulnerari se faceret, ꝛ in suo sanguine se balnearet. vxor, non est aliquis vir qui vxorem suã intãtum diligeret vt ista sustinere vellet. Anime autem nostre

que erãt christi spõse maculis peccatorũ erant plene. Et ideo christ⁹ in quinq; partibus se vulnerari fecit ꝛ sanguinem suũ fudit in quo spõsa sua balneauit ꝛ ab oĩbus maculis mundata fuit. Et hoc est qđ dicitur Ephe. v. Viri diligite vxores vestras sicut ꝛ christus dilexit ecclesiam. et tradidit semetipsum pro illa vt eã sanctificaret mũdans eam lauacro aqua, verbo vite vt exhiberet sibi gloriosam ecclesiam, non habentem maculam neq; rugã aut aliq̃d hmõi, sed vt sit sancta ꝛ immaculata. Tertio amor christi excellit amorẽ socialẽ que est inter amicum ꝛ amicum. Nullus homo inueniretur q̃ vellet mori pro suo inimico vix autem aliquis inueniretur qui vellet mori pro amico: sed pro amico bono id est simplici ꝛ fideli ꝛ innocẽter decepto forte aliquis morti se exponeret. nos aũt non eremus infideles neq; boni: sed eramꝰ impij ꝛ dei inimici ꝛ tamen christus p nobis mori voluit. Et hoc est quod dicitur Rom. v. Cũ adhuc infirmi essemus christus p impijs mortuus est. Vix enim pro iusto quis moritur. Nam p bono forsitan quis audeat mori: cõmendat autẽ deus suam charitatem in nobis quoniã cum adhuc peccatores essemus: christus pro nobis mortuꝰ est. Posset autẽ dici quod christus habebat vnum amicum. s. deũ patrem et vnũ suum et patris inimicũ. s. genꝰ humanũ. Ut igitur xp̃s inter istos paces faceret se mediatorem interposuit. s. Thimo. ij. Unꝰ est mediator dei ꝛ hoĩm homo christus iesus q̃ dedit semetipsum in redẽptionem p oibꝰ. Sepe enim contingit q̃ quando aliq̃s inter duos rixantes interponit ab vtroq; vulneratur: sic ꝛ christꝰ vulneratus fuit a patre. Esa. liij. propter scelũ populi mei percussi eũ. Vulneratus fuit etiam ab homine. zachari. xiij. vbi plagatꝰ fuit ꝺomo eorum qui diligebant me. Quarto amor christi excedit amorem animalem qui est inter animã et corpus: anima enim intantũ diligit corpus quod ab eo separari renuit, ꝛ omnẽ corporis laborem fugit ꝛ vitat. Alia autẽ christi tm alias nostras dilexit q̃ a corpore suo pro nr̃a salute voluit separari. Joh. x. Alias meã pono p ouibꝰ meis. In tantũ dilexit q̃ passa est corpus suũ cũ multa leticia in q̃nq; partibꝰ lacerari: vt sic hostiã nostre redemptionis abũdanter efflueret. Unde in sua persona dicit propheta. Confididit sacerdũ meum et circũdediſti me leticia. D

¶ Scõo ponit cõsummata veritas cũ dicit: cõsummatũ est. Cõsummata q̃dẽ ꝛ cõpleta fuerũt oia p̃dicta. f de sua nativitate ꝛ sua cõuersatiõe ꝛ de sua passiõe. Hodie quoq; consummatũ fuit corpus suum consummatꝰ fuit ꝛ sanguis suus. Corpus quidem consummatum fuit imo consumptũ q; omnia ossa sua apparebant ꝛ dinumerari poterãt. ps. Dinumerauerũt oia ossa mea. Nec mirum si corpus suum sic fuit consummatum q; fuit tribus disciplinis grauissimis flagellatum. Est enim quedam disciplina q̃ fit cum virgis, ꝛ ista est fortis: quia carnẽ frangit. Est alia que fit cũ spinis duris ꝛ acutis: ista est durior et fortior, quia vsq; ad ossa perforãdo pertingit. Est alia que fit cum ferreis instrumentis, ꝛ ista est fortissima q; etiam a corpore excutit. Ista triplici disciplina fuit corpꝰ xp̃i flagellatũ: ꝛ ideo totaliter consummatũ. Primo enim corpꝰ xp̃i fuit flagellatũ virgis seu funibus nodosis quando pylatꝰ ipm ad colũnam fecit ligari ꝛ flagellari, ꝛ illa talis flagellatio totum corpus vulnerauit. Scõo xp̃s fuit vulneratus cum spinis. qñ. f. spinis durissimis et acutis fuit coronatꝰ. Et illa talis flagellatio fcõm Bern. os capitis pforauit ꝛ vsq; ad cerebrũ puenit. Et fm Chryso. Vile punctis capitis impletur. Et si dicat quod nõ videtur possibile quod spine capitis os tã durũ potuerũt pforare. Dicẽdũ q̃ hoc non fuit factũ fm naturã sꝫ fm volũtatẽ diuinam: nec est contrariũ ei qõd ꝛ Joh. xix. os nõ comminuetis ex eo: q; os ihesu capitis non fuit comminutum licet fuerit pforatũ. Tertio fuit flagellatus cũ instrumentis ferreis id est cum clauis acutis. ꝛ illa talis flagellatio etiam a corpore excussit. Mat. xxvij. Jesus autẽ clamans voce magna fez̃ spiritũ. Scõo eius sanguis cõsummatꝰ quia totus fuit a corpore euacuatꝰ. B

¶ Omnia enim opera sua fecit dominꝰ in numero ꝛ pondere ꝛ mensura vt hꝫ Sap. xj. Excepto opere nostre redẽptio

nis ibi enim non seruauit numerū vt scz vnā vel duas guttas sanguinis sui daret cū tñ vna solo sufficeret. Nō seruauit pōdus vt scz vnā librā vel vnciā vnā effunderet. Nō seruauit mensurā: sed totū dedit totū fudit. ps. Copiosa apud eū redēptio. Bern. Prorsus copiosa: qr nō gutte sanguinis sed vnda fluminis ꝑ quinq; partes corporis emanauit. F.

¶ Tertio ostenditur magna compassio ⁊ magna pietas leo ꝙ dicitur inclinato capite tradidit spm̄. Magna quidem pietas, quia iudei spm̄ christi ab eius corpe violenter cum multis supplicijs, expulerunt. ps. Uim faciebant qui quere. aiam meam. Ex hoc autem quod dicitur inclinato capite tradidit spm̄. Quidā volūt dicere animam principalē sedem habere in capite super hoc tamen inter sapiētes fuerunt quatuor opiniones. Quidam enim dixerūt animam esse in capite ⁊ hoc propter illam autoritatem que dr Gen. j. Inspirauit in faciem eius spiraculū vite. Illa enim inspiratio nihil aliud fuit quā anime infusio. Alij dixerūt ipsam esse in in corde, ⁊ hoc propter illā autoritatem que dicitur Matth. xv. De corde exeunt male cogitationes. Cum enim cogitationes exeunt ab aia sic cogitationes exeūt a corde: ergo anima est in corde. Unde Hiero. l'epistola ad fabiolā. Quaeris vbi principale sit aie plato in cerebro: christus monstrat in corde. Alij dixerūt ipsaz esse in sanguine: ⁊ hoc propter illud qd dicitur. Leuiti. xvij. Anima omnis carnis in sanguine est. Alij dixerunt ipsam esse in toto corpore ⁊ in qualibet parte totā, ⁊ hoc propter illud. ij. Reg. j. Adhuc tota anima mea est in memetipso: non enim dixit: est in capite meo, vel in corde, vel in sanguine meo: sed in memetipso, id est in corpore meo. G

¶ Iudei igitur volentes animam christi cruciare: videntur istas quatuor opiniones saltē ipso facto sciuisse. Primo ipsaz animam cruciauerunt in capite: quia fuit spinis coronatum. Ansel. Coronatus incedebat: sed ipsa sua corona, cruciatus est, quia mille puncturis eius speciosissimam verticem vulnerauerunt. H

¶ Secundo cruciauerūt ipsam in corde scz quando fuit iuxta: cor in latere vulneratus: vt si ibi forte anima remāsisset: cruciatum sentiret verū cū triplex sit amor, scz sermonis, cordis, ⁊ operis christus ostenderat nobis sermonis amorem in in sapienti predicatiōe: amorem operis in miraculorū exhibitione: quid restabat nisi ostenderet: amorem cordis quē ostēdit in lateris apertione. Bern. Clau⁹ penetrans, clauus reserans factus est mihi quid videā per foramen clamat clauus: clamat vuln⁹ quod deus ver⁹ est in christo mundum sibi reconciliās. Tertio cruciauerunt eius animam in sanguine scilicet quando clauis acutis venas aperuerunt ⁊ totum sanguinem cum doloribus extraxerunt: ita quod corpus eius remāsit in cruce totum aridum sicut lignū. Unde ps. Aruit tanq̄ testa virtus mea. Iterum ossa mea sicut cremium aruerunt: ⁊ assimilat corpus suum christus cremio ⁊ testo: nā testa que prius erat humida postmodum ab igne fit arida. Similiter cremium est lardum adustum a quo omnis pinguedo recessit, sic corp⁹ christi in cruce fuit sicut testa: quia ab omnibus suis humoribus fuit exiccatum ⁊ fuit sicut cremium, quia toto sanguine suo fuit euacuatum. I

¶ Quarto afflixerūt animam in toto corpore: qr a planta pedis vsq; ad verticem non fuit in eo sanitas. Cruciatus fuit in toto corpore. s. in parte suprema, media et infima: nam in parte suprema fuit spinis coronatus: in media fuit ad columnā ligatus ⁊ flagellatus in infima fuit pedib⁹ perforatus ⁊ cruci affixus: vbi magnum dolorē sensit: ⁊ qr locus erat neruosus, ⁊ qr vnus pes super alium positus: et qr grossis clauis perforatus, et qr intendebatur clauatis pedibus totum corp⁹. K

¶ Quarto ponit ex parte iudeorum magna peruersitas, qr os xp̄i aceto potauerūt. Due magne rusticitates ori christi hodie facte fuerunt. Una est qñ acetum sibi dederūt bibere. Secūda quādo iudas ore suo turpissimo os christi sanctissimū osculari presumpsit: sic hodie duas rusticitates multi faciunt ori christi. Quidā em̄ adhuc dāt sibi acetū. i. opera praua. ps. Exarcerbauit dominū peccator. Cū em̄

christi ori deberēt dare vinū suaue id est opera bona deoq; placita dāt sibi acetū id est opera mala ⁊ acerba. Esa. v. Expectauit vt faceret vuas: ⁊ fecit labruscas.

L ¶ Secundo sunt adhuc quidam cū iuda qui os christi osculantur. Quatuor enim persone christum osculate fuerunt nam ipsam osculata fuit mater eius: quādo eum infantē in suis brachijs baiulabat: sepe ipsum osculabat ⁊ hoc in signū amoris. Osculatus est eū etiam symeon quando scz in vlnas suas eum accepit et istud osculum fuit signū reuerentie ⁊ honoris. sicut quādo quis man⁹ vel pedes episcopi osculatur. Osculata fuit euz maria magdalena: hoc in signū reconsiliationis sic, quādo inimici ad pacez veniūt se mutuo osculantur. Osculatus fuit eum iudas: ⁊ hoc in signum proditionis sic: et ioab osculat⁹ est amasan. ij. Reg. xx. Quicunq; igitur hodie osculatur christum videat qualiter osculetur. Ille enim q̄ nullum hz odiū ⁊ rancorem sed ad deum et proximum sincerum amorem osculat cū maria. Ille q̄ ad xp̄i passionē multa reuerentia ⁊ deuotione ⁊ lachrymarū effusione afficit: osculat cū symeone ille q̄ prius erat deo inimic⁹, sed in ista quadragesima est sibi recōciliatus osculatur cū magdalena. Ille qui hodie crucifixum osculatur ⁊ in pascha in mēsa altaris cū christo epulatur: ⁊ post pascha ad peccata reuertitur: osculatur cū iuda proditore: magna enim proditio est hodie christo osculum dare ⁊ in paschate in mēsa christi comedere, ⁊ postea de domo cordz sui christum expellere ⁊ inimicum christi capitalem id est demonem in cor suum introducere. Talibus christ⁹ potest dicere illud quod dicitur in p̄s. Tu vero homo vnanimis dux meus ⁊ not⁹ meus qui simul mecum dulces capiebas cibos in domo dei ambu. cū cōsen. Et sequitur, veniat mors sup illos ⁊ descēdent in infernū viuētes.

90 ¶ Eodem die scilicet parasceues.

Sermo secundus.

Inspice ⁊ fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est. Exodi. xxv. Christ⁹ est tanq̄ liber exēplaris ad cuius exemplum totā vitam nostram debem⁹ deducere ⁊ ipsaz corrigere. Ecclesia quoq; officia sua ⁊ obseruātias suas ab isto libro extraxit: maxime autem in hac die ecclesia in officio multa mystica facit que ab illo libro extraxit ⁊ ideo supradictum verbum potest esse verbum dei patris ecclesiam alloquentis ⁊ dicentis inspice ⁊ fac secundū exemplar quod tibi in monte monstratum est.

A

¶ Uideamus igitur que sunt ista misteria que ecclesia hodie facit ⁊ q̄ ab isto libro extraxit. Primuz est: quia altaria sunt denudata altare quidem est christus qui hodie fuit suis vestib⁹ denudat⁹. Habebat enim christ⁹ tria genera vestimentorum. Primo habebat vestes materiales q̄s ferebat sicut ceteri holes, istz fuit denudat⁹ Uñ. p̄s. Diuiserūt sibi vestimēta mea. Habebat enim vestimentū scz corp⁹ propriū quod est anime vestimentū. isto vestimento hodie anima christi fuit spoliata ⁊ suo corpore denudata. Johānis. xix. Et inclinato capite tradidit spm̄. Habebat etiaz vestes spūales. i. suos apl̄os q̄ xp̄z vestiebāt ⁊ ornabant. Esa. xlix. Uiuo ego dicit dn̄s qz his olbus velut ornamēto vestieris. Istis vestibus fuit christus denudat⁹ qz fuit ab olb⁹ apl̄is derelict⁹. Joh. xvj. Ecce venit hora ⁊ iā venit vt dispergamini vnusq̄sq; l̄ ꝓpria ⁊ me solū relinq̄tz. B

¶ Scōm est qz eccl̄ia tribus diebus mortē christi plāgit tenebras facit ad innuēdum q̄ sol trib⁹ horis tenebris se induit ⁊ mortem christi deplanxit. Uel ad innuēdum q̄ triplex creatura mortez christi defleuit scz pure corporalis: sicut terra q̄ cōtremuit: ⁊ sol qui obscurat⁹ est. Pure spiritualis sicut angeli. Esaie. xxxiij. Angeli pacis amare flebūt. Et cōposita, sicut homo videlicet apostoli ⁊ sancte mulieres. Uel tribus diebus oīs ecclesia plāgit: ex eo quod tribus diebus ⁊ trib⁹ noctibus christus mortuus iacuit.

C

¶ Tertiuz est q̄ campane nō pulsantur: ex eo q̄ omnes campane hostie siluerūt. Christus enim habebat duodecim cāpanas, id est duodecim apl̄os. Quarū vna penit⁹ fracta fuit. s. iudas. Et remāserūt vndecim. Inter q̄s erat vna ceteris gros

sor scilicet Petrus: qui semel taz alte sonuit q eius sonus super angelos ascēdit quādo dixit Mat. xvj. Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. Ista campana hodie sonū perdidit qñ christū negauit. Similiter ⁊ ceteri apli sonū perdiderūt qñ christū reliquerunt. Alia cāpana fuit christ⁹ que in hac vita nō cessauit sonare, id est predicare. Tandem eleuata est in campanali crucis ⁊ sibi dedit sonū pie cōquestioni in auribus patris cū dixit. Matth. xxvij. Deus meus deus meus vt q̄d dereliquisti me. Dedit sonū amoris in aurib⁹ matris cū dixit Johā. xix. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Dedit sonū magni doloris in aurib⁹ humani generis cū dixit. Treñ. j. O vos oēs q̄ transitis per viā: attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Tantum sonuit ista cāpana q rauca facta fuit. ps. Laboraui clamās rauce facte sunt fauces mee. Tandē ista cāpana fuit fracta ⁊ in quinq̄ partes perforata: ⁊ tūc omnino siluit ⁊ sonum dimisit. Alia cāpana fuit virgo beata que tam dulciter sonuit q fili⁹ dei ad ei⁹ sonū venit: quādo ipsa dixit. Ecce ancilla domini: fiat mihi ⁊c. Taz dulciter sonuit q Johanes baptista ad eius sonū in vtero mr̄is tripudiauit. Ista cāpana hodie ferro doloris pforata fuit: ⁊ ideo sonū pdidit. Luce. ij. Et tuā ipsius animaz pertrāsibit gladi⁹. Alia cāpana fuit vniuersitas creaturaꝝ q̄ dat triplcē sonū. Qr pdicat dei potētiā: ex sua magnitudine. Dei sapiētiā ex suo ordine. Dei bonitatē ex sua bonitate. Ista cāpana hodie in tātum siluit q ex toto cōfusa fuit. Bernard. Ad hoc peccatum expauit tota machina mundi: ⁊ fere in antiquū chaos redacta sunt vniuersa. Uñ etiā philosophi videntes eclypsim solis cōtra naturam fieri dixerunt, aut ordo nature puertit̄, aut elemēta mētiūtur, aut de⁹ nature patit̄ ⁊ elementa sibi compatiuntur. D

¶ Quartum est: qr tabule hodie percutiuntur. Ista autē percussio tabule representat clamorē crucis qui clamat iudeorum malitiam et christi innocentiā. Secūdo rep̄sentat clamorē sanguinis qui clamat pro nobis ⁊ contra nos. Nam p nobis clamat: petēs a patre mīaz. Heb. xij. Accessisti ad sanguinis aspersionē meli⁹ loquentē q̄ abel. Clamat aūt contra homines terrenos. Job. xvj. Terra ne operias sanguinē meū, neq̄ inueniat i te locū latēdi clamor me⁹. Latet em̄ sanguis xp̄i in eoꝝ memoria qr nō habēt de eo recordationē. In eoꝝ itelligētia: qr nullaz habēt meditationē. In eoꝝ volūtate qr nullā hñt deuotionē. Tertio son⁹ tabule representat sonū q̄ fuit i inferno. siq̄dē xp̄s claustra ifernalia ꝯfringebat. ps. Qui cōtriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos ꝯfregit. Angeli valenter clamabant. Tollite portas p̄ncipes vr̄as ⁊c. Scti p̄res iubilabāt. Dānati q̄ ibi relinquebantur flebāt. Demones vlulabāt. Et si cōmixtus erat son⁹ flētiū: ⁊ son⁹ gaudētiū p̄mo. Exdre iij. Nō poterat cognoscere quisq̄ vocem clamoris letantiū: ⁊ vocē fletus populi. Quarto sonus tabule representat strepitum armorū quē fecerūt iudei in captione christi. Exierunt em̄ ad ipsum capiendum cum armis, fustibus, lāternis, ⁊ gladijs. Quinto sonus tabule fit ad excitandum tristitiam ⁊ merorem. Hodie quidem ecclesia omnes sonos letitie tacet: ⁊ facit tristitie sonos. Nam tacet sonū campane: ⁊ facit sonū tabule. Tacet letationes: ⁊ facit lamētatiōes. Tacet cāt⁹ letitie ⁊ dicit cātus meroris ⁊ tristitie. E

¶ Quintum est quia passiōes aliorū sanctorū celebramus cum gaudio: passionē autem christi agim⁹ cum lamento. Cuius ratio est: qr alij sancti passi sunt propter se, vt scilicet p suā passionē acquirerant gloriā celestem. Et ideo in sua passiōe ex eo gaudemus q ad eternā beatitudinez peruenerūt. Christus autem non est passus propter se vt scilicet gloriā acquireret quā habebat: sz propter peccata nostra delenda. Alia ratio est quia fleuit hodie sol quādo obscuratus est. Fleuit terra quando contremuit. Fleuerunt sancte mulieres. Luce. xxiij. Filie hierusalē nolite flere sup me. Fleuerūt apostoli. Unde cātat̄. Tristes erāt apostoli d̄ nece sui domini, Fleuit Petr⁹. Mat. xxvj. Egressus foras fleuit amare. Fleuit beata virgo doloris gladio pforata. Fleuit christus. Mat. xxvj. Tristis est anima mea vsq̄ ad mortem. Fleuerunt angeli. Esaie. xxxiij. Angeli pacis amare flebunt. Fleuisset si

possibile fuisset de⁹ pater vidēs filiū suū tā ignominiose tractari. Ergo inter tot flentes nullus debet gaudere. F

¶ Sextum qr missa hodierna non habet principiū nec finē: quia introitus nō dicitur, nec cuz Benedicams domino finitur ad innuendum ꝙ qui est principium ⁊ finis a nobis recessit. Et etiaz ille qui est in tribulatione nō indiget benedictiōe: sed compassione. Et ideo nō dicitur Benedicamus domino. Non habet etiā ista missa mediū: quia sacra ostia non consecratur, ex eo ꝙ vera hostia, id est christus est hodie oblata. G

¶ Septimuz est qr circa crucē ter genua flectimus vt illuz honoremus qui ter fuit pro nobis illusus, scilicet ab herode qui vere alba induit eum. A militib⁹: qr ip̄m spinis coronauerunt. Et a iudeis qui sibi in cruce existenti insultauerūt. Facim⁹ etiam ipsuz officium in lingua greca ⁊ latina: quia iste due lingue ipsum cōfitētur ⁊ adorāt. Lingua vero hebraica ibi silet: quia iudei christum non confitentur. H

¶ Octauum est quia ante crucem totaliter nos prosternim⁹ ⁊ postea osculamur. Ipse enim ꝓpter nos se ꝓstrauit vsqꝫ ad terre susceptionē. Phili. ij. Semetipsum exinaniuit formā serui accipiēs. Usqꝫ ad terre habitationē. Baruth. iij. Post hec in terris visus est: ⁊ cum hominibus cōuersatus est. Usqꝫ ad terram per mortis deiectionē. Hierem̄. xlvj. Fortis impegit in fortē ⁊ ambo pariter corruerūt. Usqꝫ ad terre penetrationē. Eccli. xxiiij. Penetrabo inferiores parētes terre ⁊ inspiciam omnes dormientes: ⁊ illuminabo omnes sperantes in domino. I

¶ Nonū est quia hodie ecclesia pro omnibus orat. Cuius ratio est: qr hodie xp̄s fuit valde pius in parcēdo. quādo dixit. Luc. xxiij. Pater dimitte illis: qr nesciunt quid faciūt. Fuit valde liberalis l largtē do: qr ad modicam petitionem dedit latroni celū. Fuit valde largus l donādo: quia nō guttā sed totum sanguinem pro nostra redēptiōe dedit. p̄s. Apud dominum misericordia: ⁊ copiosa apud eū redemptio. Ideo ecclesia ad similitudinez christi est hodie multum liberalis in orādo: ⁊ multum pia in parcendo. K

¶ Decimum est quia hodie fideles ecclesias omnes ⁊ altaria sanctorū visitare cōsueuerūt. Cui⁹ ratio triplex est. Prima est quia illa talis visitatio representat visitationem apostolorū ⁊ sanctarū mulierum que crebro sepulchrū domini visitabāt. Secunda qr christus hodie omnes sanctos qui fuerunt a principio mundi vsqꝫ tūc presentialiter visitauit dum ad lymbum descēdit. Luc. j. Uisitauit nos oriēs exalto. Tertia ratio est: quia sancti debēt hodie esse liberales: qr hodie de carcere fuerūt liberati. Si quis em̄ de carcere liberaretur ⁊ ad imperium sublimaretur illum diē multū diligeret: ⁊ in illa die multum liberalis esset. Merito igitur fideles sanctos hodie visitant: vt ab ipsis de carcere liberatis ⁊ in imperium celeste sublimatis beneficia obtinere valeant.

91 ¶ Sabbato pache. Sermo. j.

Venit maria magdalena, ⁊ altera maria videre sepulchrū. Mat. vlt. A

¶ Magna dignitas est septimi diei eo ꝙ sabbatū appellatur: qr in eo tota trinitas requieuit. Nā pater in opere creationis qd̄ fuit op⁹ infinite potētie ⁊ attribuit patri: requieuit ab omni opere qd̄ patrarat. Fili⁹ in ope recreatiōis qd̄ est op⁹ sapientie ⁊ attribuit filio: requieuit in monumēto inuolut⁹ syndone. Spiritussanctus requieuit hodie in virgine. quia ceteri apostoli ⁊ mulieres a gratia spiritussancti ceciderunt. In virgine autem ipsa gratia fides firma ꝑmāsit. Quia igit̄ hodie christus in sepulchro requieuit: ideo sancte mulieres frequēter ipsum visitabant, modo vt corpus eius vngerent, mō vt ip̄m mortuuz deflerent, modo vt ipsum sublatum inquirerēt. Ideo dicit̄ in auctoritate premissa. Uenit maria magdalena ⁊c. Circa igitur sepulchrū domini tria sunt notanda. Primo q̄le fuit eius sepulchrū. Scd̄o qualis fuit eius sepultura. Tertio q̄liter nos cum eo sepeliri debemus. B

¶ Circa primū notandum ꝙ sepulchrū christi fuit nouuz: sicut dicitur Mat. xxvij.

Et hoc fuit triplici de causa. Prio ne crederetur q̄ non ipse, sed alius surrexisset. Istam rationem tangit Ambrosius in libro de virginibus, dicens. Beatus Mattheus monumentum nouum dixit: ne ex monumēto vereri alius surrexisse crederetur. Scdo propter reuerentiā xp̄i. Istā rationē assignat Aug. dicēs. Sicut i vtero marie nemo ante eum, ⁊ nemo post eū fuit: ita etiaz in isto monumēto nullus ante eum null⁹ post eū fuit. Tertio ad significandū q̄ qui christi corp⁹ vult recipere debet habere nouitatem in corde. Corp⁹ quidem nostrū modo est nouū in iuuentute: modo vetustū i senectute: modo putridum in morte. Spiritus autez non debet taliter variari: sz debet semper in melius renouari. C

¶ Sunt tamē quidā quoꝝ spiritus est vetustus per peccati malitiaz. Unde monet apl's. j. Coꝝ. v. Expurgate vet⁹ fermētuz vt sitis ⁊c. Alij sunt quoꝝ spirit⁹ est putridus per cōsuetudinē longā. Johel. j. Cōputruerūt iumēta sua in stercore suo. Alij sunt quoꝝ spirit⁹ est nouus semp ꝑ puritatem cordis ⁊ mūditiā. Unde dicit apostolus. ij. Coꝝ. iiij. Licet is q̄ foris est noster homo corrūpatur: tamē is qui intus est renouatur de die in diē: talis q̄ habet istā nouitatē dignus est recipere corpus dn̄i. j. Coꝝ. v. Epulemur i azimis sinceritatis ⁊ veritatis. D

¶ Scdo sepulchrū christi nō fuit suū proprium sed alienū. ⁊ hoc tribus de causis Primo ad ostendēdū q̄ nō debebat detineri a morte, istam rationē tāgit Ambro. in libro de virginib⁹ dicēs. Bene secūdū literā alienū fuit monumētum christi habeant tumulū qui sub lege sunt mortis victor mortis nō habuit tumulū non enim ille sepulchruz mortis desiderabat q̄ de morte triumphū querebat. Idez in libro sermonum. Ut quid illi sepulchrum q̄ tri duo tēporis spacio nō tam in sepulchro mortuus iacuit q̄ velut in lecto dormiēs quieuit: ipsa em̄ temporis breuitas declarat potius somnum fuisse q̄ mortē. Secūdo ad ostendēdū q̄ nō pro sua sed pro aliena salute moriebatur Ambro. Jā in aliena sepultura domin⁹ iacuit quia pro aliena moriebatur salute vt quid illi propria sepultura. qui in se propriam mortē nō habebat. Tertio ad ostendendū suaz paupertatem sicut enim in aliena voluit nasci ⁊ in aliena domo conuersari, sic in alieno monumento voluit sepeliri Mat. viij. Uulpes foueas habent ⁊ volucres celi nidos. Filius aūt hominis nō hz vbi caput suuz recliner. ac si dicat. nec in morte mea habui sepulturam nec in vita mea habui nidū id est domum in qua possem commorari: nec in natiuitate habui lectū in quo a matre mea potuerim reclinari. E

¶ Tertio monumentum fuit grandi lapide siue saxo clausum cuius triplex est ratio quarum due principaliter sunt literales, tertia est mystica. Prima est ne ipse locus bestijs esset apertus. Secundam rationem tāngit glossa dicens aduoluit saxum magnum ad hostium monumenti vt non posset aperiri sepulchrum, sine auxilio multorum. Tertia ratio est mystica, per hoc enim insinuatur quod illi qui corpus christi debent suscipere debent esse clausi ne peccatum in eorum corda possit intrare. F

¶ Sūt aūt quatuor saxa q̄ a corde debēt aduolui ne pctm̄ possit ītrare vt dt Bern̄. s. pudor timor dolor ⁊ amor. Multi em̄ sunt q̄ ꝓpter pudorē hominū dimittunt peccare. Alij sunt qui cessant a pctis propter immēsitatem doloris quā habēt de ipsis peccatis. Alij sunt q̄ vitant peccare propter timorē pene eterne, ne ipsam incurrant. Alij propter amorem glorie ne ipsam ꝑdāt. Ista sunt quatuor saxa ingētia que debēt monumentum cordis claudere ne illō aliq̄ peccata possint intrare. Dicit tamē idē Bernard⁹ q̄ duo p̄ma. s. pudor ⁊ dolor nō sunt fortia multum ad resistendū: qr sepe pudor solatium capit de peccātium multitudine, dolor, de aliqua huius mundi consolatione, validissimuz autē ad resistendū peccatis: amor dei est viris perfectis: imperfectis vero timor supplicij. G

¶ Quarto monumentum Christi fuit monumentuz isti, id est ipsius Joseph q̄ erat vir iustus ⁊ bonus, dicitur Luce. xxiij. Uoluit autem Christus sepeliri nō monumēto pilati, sed iusti. Primo ad ostendendū quod Christus non requiescit nisi in cor-

de iusti. Unde Ambrosius super Lucaz. Bene Christus in monumēto iusti voluit sepeliri vt habeat filiꝰ hominis vbi caput suū reclinet. Xp̄s em̄ nō requiescit in animo auari, cū sit spinosus: sz nec in animo luxuriosi cū sit lutosus: nec in animo superbi, cū sit ventosus: sed in animo iusti, cū sit floridus, iuxta illud Canticorū primo. Lectulus noster floridus. Secundo ad innuēdum, q̄ nō debeat ampliꝰ ꝑ peccatoribus immolari. Natꝰ em̄ fuit inter duo animalia: qr̄ homines bestiales facturus erāt spirituales. Uixit inter peccatores vt eos iustificaret, mortuꝰ est inter latrones vt vnū lucrifaceret: sed hodie requieuit in monumento iusti, nō eniz voluit ampliꝰ peccatorū consortia, qr̄ ꝑ peccatis ampliꝰ moriturꝰ non erat. Ro. vj. Christꝰ resurgēs ex mortuis iam non morit̄: mors illi vltra iam non dominabitur. Tertio ad innuendum q̄ licet in hac vita sint mixti boni ⁊ mali post mortē tn̄ per se erūt boni scilicet in celo ⁊ per se erunt mali scilicet inferno, ⁊ per se erunt mediocriter boni ⁊ mediocriter mali: scilicet pueri qui erunt in lymbo. Secundo videndum est, qualiter christus fuit tumulatus: nam ipse fuit syndone inuolutus: vt dicit̄ Luc. xxiij. Fuit vnguēto cōfectꝰ ex myrrha ⁊ aloes inunctus vt a putredine seruaret̄. vt hr̄ Jo. xix. Fuit lintheis cū aromatibus ligatus, vt habet̄ ibidē. H

¶ Per ista aūt significant̄ illa que debēt habere illi q̄ corpus xp̄i volūt recipere. Corpꝰ enim christi dicimus esse tāq̄ candore in eternū. Sap̄. vij. Candor est eniz lucis eterne tāq̄ panē angelicū. p̄s. Panem angelorū manducauit homo, tanq̄ carbonē diuinū. Joā. damascenus. Diuinū carbonem assumamus vt ignis eius quod est in nobis sancti desiderij assumētes eum que ex carbone agnitionis inflāmet nostra pectora: ⁊ illuminet corda nostra, est enim tanq̄ celeste electuariū q̄d confecit celestis vnguentarius faciēs pigmata sanitatis, inquātū igitur corpꝰ christi est candor eternus requirit magnā mētis puritatē, ⁊ hoc signat̄ per syndonem mundā. Un̄ dicit ibi glo. Syndone munda inuoluit iesum q̄ pura mente eū suscipit: in quantū est panis angelicꝰ debet recipi cum deuota oratione, hoc signat̄ per aromata. Apoc. viij. Ascēdit fumus aromatū, id est incensorū de orationibꝰ sctōrum de manu agni coram deo: inquātuz est carbo diuinus debet recipi cū mente ab omni humore vitiorū desiccata: sicut em̄ ignis non inflāmat ligna humida sz desiccata: sic ⁊ carbo diuinus non inflāmat corda nisi que inuenit ab humoribꝰ vitiorum desiccata. ⁊ illud significat̄ per aloes qui habet virtutē desiccatiuam: inquātū est celestē electuariū requirit corda a cibis noxijs, id est a pctis euacuata ⁊ illud significat̄ ꝑ myrrā q̄ est amara et significat contritionem que omnia peccata expellit ⁊ euacuat. J

¶ Tertio vidēdū est qualr̄ debemꝰ cum xp̄o sepeliri spūaliter. Dicit apl̄s Rom. vj. Consepulti em̄ sumꝰ cū xp̄o. Sepulchrū aūt illud in quo debemꝰ sepeliri est ipsa religio: in qua ipse religiosus spūaliter dz mori ⁊ sepeliri. Assimilari autem dz religiosus mortuo q̄tū ad plura. K

¶ Primo q̄tū ad censum. Sicut em̄ mortuus nihil habet proprium sic ⁊ religiosus nihil sibi debet retinere: sed in cōmuni diuidere: quilibet laicus debet dicere illud Job. j. Nudꝰ egressus sum de vtero matris mee ⁊ nudꝰ reuertar illuc. Religiosꝰ aūt dz esse nudꝰ in ingressu vt nihil sibi retineat: nudus i ꝓgressu vt nihil possideat: nudꝰ post egressum vt nihil in morte post se relinquat. Secūdo dz assimilari quātū ad sensum ⁊ motū: sicut em̄ mortuꝰ priuat̄ sensu ⁊ motu: sic ⁊ religiosus dz esse mortuus q̄tum ad delectationes qui ad sensum carnis ꝑtinent: ⁊ sicut mortuus non mouet̄ motu proprio sed alieno, sic verꝰ religiosus nō dz duci motu ꝓprie volūtatis, sed ad imperiū sui superioris seu rectoris: ⁊ sicut mortuus se mouēti nō cōtradicit: sic ⁊ religiosus debet p̄lato se regenti non contradicere: sz in omnibꝰ obedire. Unde dr̄ Esa. l. Dominus aperuit in autē: ego autem non contradico, retrorsuz nō abij. Tertio dz assimilari q̄tū ad domicilium: qr̄ sicut mortuus claudit̄ in sepulchro, sic religiosus dz esse clausus in claustro. ⁊ sicut mortuꝰ non exit de monumento nisi ad iussionē dei quando sibi dicetur. Surgite mor-

tui, venite ad iudiciū: sic nec religiosi debent exire claustrū sine iussione prelati: ⁊ sicut mortuꝰ non murmurat quādo trāsfertur de monumento in monumentū: sic nec religiosꝰ debet murmurare, quādo transfert̄ de monasterio in monasterium. Quarto maxie debet assimilari morti xp̄i iuxta illud. Rom̄. vj. Si cōplātati facti sumus similitudini mortis illiꝰ. s. xp̄i: simul ⁊ resurrectionis erimꝰ. In morte xp̄i aīa fuit a corpore separata, tñ aīa ⁊ caro, deitati fuerūt vnite, sic in vero religioso aīa debet separi a carne. s. vt carni nō cōsentiat in aliquo amore carnali, aīa tamen ⁊ caro debēt deo esse vnite: aīa ꝑ amorē, caro ꝑ incorruptionem, vt possit dicere cuꝫ propheta. Cor meum ⁊ caro mea exultabunt in deum viuum.

92 ¶ Eodem die, scilicet sabbato pasche. Sermo secundus.

Fasciculus myrrhe dilectus meus mihi liter vbera mea cōmorabit̄, botrꝰ cypri dilectus meꝰ mihi in vineis engadi. Cāti. j. A

¶ Virgo beata in christi passione multā habuit amaritudinē, iō dicit fasciculꝰ myrrhe ⁊c. In sua aūt resurrectione multā habuit letitiā ⁊ exultationē: iō subdit, botrꝰ cypri dilectꝰ meꝰ mihi in vineis engadi. In cypro ei nascit̄ vinū optimū, qđ est letificatiuū. In vineis engadi, nascit̄ balsamū odoriferū. Dicit ergo v̄go btā dilectꝰ meꝰ fuit myrra amaritudinis in sua passiōe, sꝫ fuit mihi vinū iocūditatis ⁊ balsamū odoris in sua resurrectione: ⁊ sic pꝫ ꝙ in verbis ꝓpositis duo tāgūtur scꝫ amaritudo doloris quā btā v̄go habuit in filij passione ⁊ gaudiū cordis qđ habuit in eiꝰ resurrectione. Circa primū tāgunt̄ tria. Primo magnitudo amoris, cū dicit̄ dilectꝰ meꝰ. Secūdo magnitudo doloris cū dicit̄ fasciculꝰ myrrhe. Tertio magnitudo deuotionis: cū dicitur, inter vbera mea commorabit̄. ¶ Circa primum notandū ꝙ beata virgo dilexit filiū sapienter ⁊ discrete: qꝛ saluationem humani generis proposuit passioni filij sui quāuis eū intime diligeret quāuis sciret ꝙ ipse i sua passione multos dolores haberet, nūq̄ tñ voluit sibi dissuadere ip̄aꝫ passionem propter humani generis saluationem. B

¶ Notandū autē ꝙ in corde virginis pugnabāt duo amores ⁊ duo dolores: duo amores erāt amor filij, ⁊ amor humani generis. Amor filij nolebat christuꝫ pati amor humani generis volebat ipsum pati, sed amor generis humani superauit amorē filij. Sil̄r pugnabāt duo dolores: scꝫ dolor quē habitura erat de morte filij: ⁊ dolor quē habebat de nostra ꝑditione, sꝫ dolor quē habebat de nostra ꝑditione superauit dolorē quē habitura erat de morte filij. Vñ poterat dicere cū apto illud quod dicit̄. Philip j. Mihi viuere christus est ⁊ mori lucrū, acsi dicat vita filij mei vita cordis mei est: mors vero sua est lucrū generis humani. Secūdo ponit̄ magnitudo doloris sui, cū dicit̄ fasciculus myrrhe. Myrrha cm̄ est amara. fasciculꝰ igit̄ myrrhe est collectio passionum christi quarū consideratio magnuꝫ prestabat sibi dolorē, ipse aūt dolor causabatur in ea ex ratione filij: ⁊ ex ratione sui ex ratione supplicij. C

¶ Causabatur quidē in ea dolor ex ratione sui qꝛ mater erat: ⁊ naturaliter dolet mater de afflictione filij. Secūdo ex eo ꝙ erat tota mater quando enim dolor diuidit̄ in multis, minor inuenit̄ in singulis, si em̄ aliqua mater filiū amittit, dolorez suū cum patre cōdiuidit, ⁊ ideo talis dolor ex tali diuisiōe quodāmodo minuit̄. Virgo autē beata cū nullo dolorē suum diuidere potuit qꝛ nullus pater ibi erat. Tertio ex eo ꝙ erat vnicꝰ matri. Si aliq̄ mater filiū perdidit cōsolationē accipit quando alios habet vel habere sperat: virgo autē maria nullum habebat aliū, nec se habere sperabat, vnde poterat dicere illud. ij. Reg. j. Sicut mater vnicum amat filiū ita te diligebaꝫ. Quarto ex eo ꝙ presens erat ad videndū: quando aliqua mater audit filiū suum mortuū multū dolet sed quādo horribili morte ip̄m audit fuisse occisum magis dolet, quādo vero ante oculos suos, videt filiū suū occidit maxīe dolet. Virgo igitur beata immenso dolore vulnerabat̄ quando vides

bat filium suum occidi ⁊ horribili morte necari: ⁊ ante oculos suos hec omnia fieri. Quinto ex eo ꝙ erat ad adiuuādū impotens, magna consolatio est alicui mr̄i qñ filiū suū in morte osculari ⁊ amplexari ⁊ adiuuare potest hec aūt in nullo filiū suū poterat tūc adiuuare, audiebat eniz eū sitire ⁊ non poterat ei potum porrigere, videbat ipsum vulneribꝰ plenū ⁊ non poterat vulnera alligare, cōspiciebat ip̄z sanguine plenū ⁊ non poterat lintheo extergere, videbat ipsum male captū teneri ⁊ ipsum non poterat liberare, videbat ip̄m caput male tenentē ⁊ non poterat sustētare. videbat ip̄m in cruce flentē ⁊ non poterat lachrymas extergere, videbat ipsum expirasse ⁊ nō poterat amplexari nec osculari, videbat sanguinē in terra affluere ⁊ nō poterat recolligere: ⁊ iō poterat dicere illud. j. Reg. j. Mulier infelix nimis ego sum. Sexto ex eo ꝙ nullus habebat adiutoriū quia omnes apostoli cā reliquerāt, iō nō habuit nec ipsa nec filius adiuuantē in tribulationibus illis. Eccl̄i. lj. Respiciēs eram ad adiutorium hominū ⁊ nō erat nec aliquē cōpatiētez. ps. Sustinui q̄ simul cōtristaret ⁊ nō fuit, nec aliquē consolantem. Unde sequit̄ qui cōsolaretur ⁊ nō inueni Secundo causabat̄ ille dolor in ipsa ratione filij multū eñ dolet mater quando amittit filiū bonum ⁊ sapientem, ⁊ sibi in omnibus obediētem, ipsa vero amittebat filiū de quo ipsa dicit. Ego mater pulchre dilectionis ⁊ timoris ⁊ agnitionis ⁊ sancte spei. Amittebat q̄dē matrē taz dulciter diligētē: ideo dicit. Ego mater pulchre dilectionis, filiū matrē tam humiliter reuerentē ⁊ filialiter timētē, ideo subdit, ⁊ timoris, filium in cruce matrem tam feliciter agnoscentem, ideo subditur, ⁊ agnitionis, filiū erga matrē tam pium ⁊ clementem ideo subdit̄. ⁊ sancte spei. D

¶ Tertio causabat̄ ipse dolor rōne supplicij, videbat enim filiū suū pati penam ignominiosam: qz inter duos latrones tanq̄ latro fuit positus penā acerbā in locis neruosis ⁊ maxie sensitiuis fuit vulneratꝰ ⁊ perforatꝰ, penam diuturnam, qz ab illa hora noctis q̄ captus fuit vsq̄ ad horam nonā qua expirauit in supplicijs ⁊ doloribus semper fuit penā iniustā quia sicut dicitur. j. Pet. ij. Peccatū non fecit nec inuētus est dolus in ore eius. Et quia virgo beata fuit tanta amaritudine plena, poterat dicere illud Ruth. j. Ne docetis me noemi, id est pulchram: sz vocate me marath, id est amaram: qz amaritudine repleui me omnipotens. E

¶ Tertio ponit magnitudo sue deuotionis cū dicitur. Inter vbera mea commorabitur. In anima tria sunt vbera: scz memoria, intelligētia ⁊ voluntas. Inter ista tria vbera beata v̄go istū fasciculū myrrhe, id est collectionē penarū filij sui portabat. In memoria per cōtinuā recordationē. In intelligentia per assiduā meditationē. Et in volūtate per mellifluā deuotionem. Secundo ponitur magnitudo gaudij quod ipsa habuit de filio in resurrectione, cum dicitur. Botrus cypri F

¶ Non solū autez de hoc ipsa gauisa est sed etiā omnes creature scilicet superiores, medie ⁊ inferiores. Supiores, id est angeli gauisi sunt propter nostrā redemptionem: propter suā reparationē: ⁊ propter christi glorificationē, ideo dicitur. Johel. iij. In illa die stillabūt mōtes dulcedinē ⁊ colles fluēt lac. Et ecclesia addit, ⁊ mel. Lac est dulce, ⁊ mel est dulciꝰ: dulcedo cōprehendit omnē, rem dulcez. Montes igit̄ ⁊ colles, id est angeli maiores, mediocres, ⁊ mīores afficiunt̄ dulcedine magna: de nostra redemptione: maiori de sua reparatione: maxima de sua glorificatione. G

¶ Secundo gauise sunt medie, id est homines. Unde propheta dicit. Hec dies quā fecit dominꝰ exultemus ⁊ letemur in ea. Debent omnes homines in christi resurrectione multuz gaudere: qz per suā resurrectionē facti sunt angelorū conciues ⁊ socij. Unde super illud Matt. vltimo. Nolite expauescere. Dicit Gregoriꝰ. Uos aūt cur expauescitis qui vestros cōciues videtis? Facti sunt fratres xp̄i, vnde post resurrectionem suā christus apostolos fratres vocauit dicēs. Jo. xix. Uade ad fratres meos ⁊c. Facti sunt in aīa ⁊ corpore glorificati. Nam modo in aīa stolā felicitatis accipiūt, in futuro aūt in corpore stolā immortalitatis habebūt.

Propter ista tria dicitur Hester.viij. Iudeis id est sanctis deū confitentib⁹ ⁊ laudātib⁹ noua lux oriri visa est gaudiū honor ⁊ tripudiū. Habebūt em̄ magnū gaudiū de angelica societate: honorem immensum de christi fraternitate: ⁊ magnū tripudiū de corporis ⁊ anime felicitate. Tertio gauise sunt creature inferiores, id est sancti patres in lymbo positi q̄ erāt ibi in magna desolatione, ⁊ ꝓpter locū. quia erant in loco infimo q̄ debebant esse in loco supremo, id est in celo, ⁊ ꝓpter dānum qr erant in caligine inferni qui debebant esse in visione dei, ⁊ propter cōsortiū: qr habebāt demonū vicinitatem qui debebāt habere angelorū societatem, sz hodie exultauerūt valde: qr christus de loco infimo eos extraxit, ⁊ in sua ascensione eos in celū deduxit suā beatam visionem eis reddidit, ⁊ angelorum socios eos fecit. Vñ dicit̄ de eis. Esa.xxxv. Gaudiū ⁊ letitiam obtinebunt: fugiet dolor ⁊ gemitus. Habuerūt enim gaudiū quia assecuti sunt diuine visionis aspectū. Habuerunt letitiam: quia dimiserunt locum tam infimū ⁊ assecuti sunt celum. Fugit ab eis dolor ⁊ gemitus: qr euaserunt taz horrendū consortium demonum ⁊ assecuti sunt consortium angelorum.

93 ¶ In die sancto pasche.

Sermo primus.

Maria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ salome emerunt aromata vt venientes vngerēt iesum. Marci.vlti. Quāuis multe mulieres dñm sequerētur, iste tamen tres precipue venerūt qr christo plus obligate fuerūt ex eo ꝙ multa beneficia ab eo receperant. Maria em̄ magdalena multū xp̄o tenebat̄: qr ab ea septem demonia eiecit. Maria autem iacobi multum christo tenebatur: tum quia nepos suus erat: tuz qr tres filios suos scz iacobum alphei: symonē ⁊ iudā cardinales: id est apostolos fecerat. Tertia maria scz filia salome similiter christum mulū diligere tenebat̄, tum quia nepos suus erat, tum qr ipse duos filios suos scz iacobum ⁊ ioannem apostolos fecerat. In presenti euāgelio de duob⁹ fit mētio scz de sanctarū mulierū deuotione: ⁊ de angelica apparitione. A

¶ Deuotio autē sanctarum mulierum in tribus attenditur. Primo in hoc ꝙ christuz voluerūt. vngere, vnde dicitur, emerunt aromata, id est vnguenta aromatica, vt veniētes vngerent iesum. Scdo in hoc ꝙ tā tempestiue venerunt volentes ad monumentū accedere, vnde dicitur. ⁊ valde mane vna sabbatorum ⁊c. Tertio in hoc ꝙ dicit̄ ꝙ monumentū desiderabāt apertū inuenire, vnde dicitur, ⁊ dicebāt ad inuicē: quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti? B

¶ Circa primū notādū ꝙ ex magna deuotione volebat corpus xp̄i vngere. Cōsuetudo enim erat antiq̄t⁹ corpora mortuorū inungere vt conseruarent̄ a fetore vermiū corrosione, ⁊ ab incineratione: sz iste mulieres erāt decepte, qr corp⁹ christi deitate erat balsamatū, ⁊ ideo si ꝑ decem milia annorū in terra iacuisset non potuisset pure fieri nec incinerari nec a vermibus corrodi. In hoc tamē sancte mulieres voluerūt ostendere dilectionē mortuo quam habuerunt viuo. C

¶ Pauci em̄ sunt qui amicū vere diligant in vita quia fere omnes amicum diligūt propter sua non propter se. Eccli.vj. Est amicus socius mense ⁊ non permanebit in tp̄e necessitatis. Pauciores sunt q̄ diligāt in morte, imo sepe parentes filijs: ⁊ filij parentibus aduersant̄ in morte qñ pro salute ale volunt aliqua ordinare. Paucissimi sunt q̄ diligant post mortem qr modicū post ⁊ fili⁹ patris ⁊ pater filij: ⁊ amic⁹ amici obliuiscitur. ps. Obliuioni dat⁹ sum tāq̄ mortuus a corde. Idem perijt memoria eorū cum sonitu. Eorum em̄ memoria perijt cū sonitu cāpanaruz vel palmaꝝ siue clamoꝝ siue fletuū. Iste autē mulieres dilexerūt christum in vita: quia sequebant̄ eū predicantem. Luce.viij. Sequebat̄ eū maria magdalena et alie mulieres que ministrabant ei de facultatibus suis. Dilexerūt eum in morte qr associauerunt eum in cruce pendentē. Joā.xix. Stabāt iuxta crucem iesu mater eius ⁊ soror matris eius. Dilexerunt eū post mortem: qr voluerunt eum vngere

in monumẽto iacentẽ sicut dixit hic. ¶ Sed mirum videt q beata virgo cuz ihũ non iuit: sed domi remansit. Super hoc possunt tres caule assignari: Una est qz mater sepulchrũ filij recenter sepulti sine nimio dolore videre nõ posset. Sic beata virgo sepulchrũ filij videre nõ potuisset: quia gladius doloris eiꝰ aiam pertransisset. Et satis probabile est q filiꝰ reuelauisset Johãnes eiꝰ custos nõ dimisisset. Imo etiã ceteri apostoli dixissent Johãni. Non permittas eam illuc ire, qz si uiderit ibi flebit, et se mactabit q fere se occidit. Secunda causa est: qz in parasceue et sabbato tñ fleuerat et intentũ semꝫ cruciauerat: q̃ substinere ultrã nõ valebat. Unde Bern. q. oportuit q inter manꝰ discipulorũ tãq̃ semiuiua de cruce ad domũ propriã deportaret. Augu. Illa quippe pia mater in via doloze emulans et pectora delicata contundens: ita ipsa uiscera oiaq̃ fatigauerat mẽbra ut iam sensu deficiens uix potuisset uenire ad xpi funus. Tertia causa est quia iste mulieres corpꝰ christi i monumẽto adhuc esse putabãt. Beata autem virgo sciebat q ibi non erat: sed q iam resurrexerat et ideo illuc ire nolebat. ℰ

¶ Et pie credendum est q sibi ante oẽs christus apparuerat. Quod potest ostendi triplicitet. primo per auctoritatẽ. Secundus enim magnus et antiquus doctor ecclesie agens de christi apparitione dicit. Semper virgo manens humo se uisibꝰ effans iute palam dominis prius obtulit. Secundo per ecclesie romane antiqꝫ et probatam consuetudinẽ. Summꝰ enim pontifex ad sanctã mariam maiorẽ in die paschę primã stationem celebrat: q hoc inuento ad beatã mariam primã factaz fuisse apparitionẽ. Tertio per quãdam moralẽ rationem. Deus enim precepit. Honora patrem et matrẽ. Sed si esset aliqs filius in ultra marinis partibus cõstitutus de quo mater intellexisset q mortuꝰ esset et tandẽ sanus rediens personas ex transeas uisitaret et ad matrẽ tribulatam ultimo accederet: nõne bonꝰ filiꝰ nõ esset nec matrẽ honorasset. Sic etiam christꝰ matrem nõ multũ honorasse videretur, si primo alios de sua resurrectione letificasset et tandem matri desolate apparuisset. Secũdo deuotio istarũ mulierũ ostẽditur in hoc q valde tẽpestiue uoluerũt uenire. Ideo dixit. Et valde mane una sabbatorũ uenerunt ad monumentũ orto iam sole. Sz si erat valde mane: quo sol iam ortus erat? Ad qđ dicendum q ille mulieres erant habitãtes in ciuitate. Sepulchrũ autez christi erat extra ciuitatẽ. Ipse autem valde mane surrexerunt. Sz quia via lõga erat et honestas dominas non licet currere: sz mature incedere. Et porte ciuitatis tarde aperiebantur: nõ iam ortus erat sol quando ad sepulchrũ peruenerũt. Est ergo sensus: valde mane uenerunt, id est uenire inceperunt, orto iã sole scilicet quando peruenerunt. ℱ

¶ Uel sol dupliciter dicit oriri. Uel quãtum ad fulgorez suum, qui dicit aurora: uel quantũ ad speram suam. Primo mõ non secundo ortus erat sol. Unde dicit Augu. Orto iam sole, id est cum celũ ab oriẽtis parte albescheret. Uel nomine solis intelligit christus qui dupliciter fuit ortus in hoc mundo: scilicet de matre uirgine et natiuitate penosam. Et de sepulchro per natiuitatem gloriosam. ℰ

¶ Est ergo sensus: valde mane uenerũt: sed tamen uerus sol, id est christꝰ q̃ prius ortus fuerat in hoc mũdo natiuitate carnali, iaz ortus erat natiuitate celesti. Tertio deuotio istarum mulierum cõsistit in hoc q monumentũ apertũ uidere desiderabant. Unde dicebãt. Quis reuoluet nobis lapidẽ ab ostio monumẽti? etc. ℞ ¶ Monumentũ quidem tripliciter clausum erat: grãdio lapidis ad ostiũ apposita, figilli impressione, et militum ad matorũ deputatione. Et iõ mulieres nõ sperabant intrare se posse: qz lapidẽ tam grãdẽ cum ipse essent fragiles removere non possent. Et milites eas fugarẽt et sigillum presidis frangere nõ auderent. Christus autẽ qui exiuit de clauso utero matris: et qui intrauit ad discipulos ianuis clausis. Ipse exiuit de monumento lapide clauso: saluis sigillis et custodib' expauefactis. Postquam autem resurrexerat angelus lapidẽ reuoluit ut fidelibus aditum introeundi daret. Et qz propter milites mulieres ire timuissent ideo

ideo milites facti sunt sicut mortui: vt dicit Mat. Fuerūt em̄ ita exterriti ex terribili angelica visione: sicut dt Mat. ex monumēti tā subita apertiōe, ⁊ ex terre magne cōcussione. Sicut em̄ dr Mat. xxviij. Terremotus factus est magnꝰ ⁊c. vt scz milites exterreret: vel vt terra de christi resurrectione letitiā mōstraret. Sicut in passione mota est in signū tristitie: sic in resurrectiōe mota est in signū letitie: vel sm̄ Glo. Ideo terremotus factus est vt ꝑ hoc sigificaret corda terrenorū per fidē passionis ⁊ resurrectionis mouēda. I

¶ Secundo in euangelio fit mētio de angeli apparitione, q̄ q̄tuor fecit erga istas mulieres. Nam primo cōfortauit eas dicens. Nolite expauescere. K

¶ In hoc em̄ cognoscit bonꝰ angelus a malo: qr bonus in principio terret ex suo fulgore, in medio cōfortat ex sua allocutione, in fine letificat ex immensa cōsolatione. Malus autem angelus ecōuerso. In principio terret ex sua terribili visione. In medio dcepit, ex fallaci ꝓmissiōe. Et i fine ꝯtristat ex subsecuta deceptiōe. L

¶ Scdo ipsas confortatas ⁊ de resurrectiōe certificatas: ad apostolos destinauit dicens. Ite dicite discipulis ⁊ petro qr ⁊c. Prima mulier fuit media inter serpentē ⁊ hominē, trahēs ipsum ad ꝑditionez. Secunda mulier scz virgo beata fuit media iter deū ⁊ hominē: faciēs nostrā reconciliationem. Iste aūt mulieres fuerunt medie inter angelū ⁊ apl̄os: annunciantes eis nr̄am saluationē. Iā non pōt hō cōqueri de muliere: qr si pr̄ia dānauit: scda saluauit tertia annūciauit. Si pr̄ia fuit causa mortis. Scda fuit cā vite. Tertia nunciatrix salutis eterne. M

¶ Tertio ipsas ad petrum specialr̄ misit cū subiunxit: ⁊ petro. Petrū solū nominauit triplici de causa. Prima est quā ponit Gregoriꝰ dicens. Petrū vocat ex nomine: ne desperet ex negatione. Si em̄ nominatim eū nō exprimeret q̄ magistrū negauerat: venire inter discipulos non auderet. Ideo specialiter dixit petro qui indignū se iudicabat discipulatu qr ter negauerat: sed peccata non nocent quando non placent. Secūda causa est vt angelus sibi tanq̄ summo pontifici honorē deferret. Si em̄ q̄s pape vel collegiuz cardinaliū literas mitteret papā nominatim exprimeret: cardinales vero in genere proferret. Angelus igit̄ nominatim petrū expressit tanq̄ summū: discipulos autē generaliter tanq̄ collegiū. Tertia causa est: qr petrus interpretatur agnoscens seu discalciatꝰ siue dissoluens. Ille enim christum inuenit qui deū ⁊ se veraciter agnoscit: qui affectus suos ab amore carnali discalciauit: q̄ oēs colligationes impietatis a se dissoluit. Quarto angelus per istas mulieres apparitionem christi in galileā denūciauit dicēs. Quia precedet vos in galileam: ibi eum videbitis sicut dixit vobis. N

¶ Ista autē apparitio facta est in galilea licet fuerit occultū: tñ propter mysteriuz specialiter nominatur Galilea enim interpretatur trāsmigratio. Christus eniz duz esset in hac vita habuit mortalitatē in corpore passibilitatē in anima: in vtroq̄ miseriam ⁊ penalitatem. Sed post resurrectionē facta est transmigratio: quia corpus trāsmigrauit de mortalitate ad immortalitatem. Anima de passibilitate ad impassibilitatē. Corpus ⁊ aīa de miseria ⁊ penalitate ad gloriā ⁊ felicitatem. Leo papa passionē christi laudans dixit. Ruptis mortis vinculis: infirmitas in virtutē, mortalitas in eternitatē cōtumelia transiuit in gloriam quam nobis ⁊c.

94 ¶ Eodem die sancto pasche.

Sermo secundus.

Iesum queritis nazarenū crucifixū: surrexit nō est hic. Sz ite dicite discipulis eiꝰ et petro qr precedet vos i galileā. A

¶ Dominꝰ in hac vita nobilē habuit societatē scz apostolos ⁊ quasdā sanctas mulieres. Tempore tñ passionis quidaz ab eo recesserunt quantū ad corporalem associationē: fidez ⁊ amorē, sicut iudas. Alij autē reliquerunt quātum ad corporalē associationē ⁊ fidē, sed nō quantum ad amorem: sicut ceteri apostoli qui ip̄m reliquerunt et fidem amiserunt. Amorez tñ eius non perdiderunt: quia etiā ipsuz defunctuz amabant. Alij ip̄m reliquerūt

quantum ad fidem tantū, sed nō quantū ad assotiationē: nec quantū ad amorem sicut sancte mulieres que fidē pdiderūt ipsum tamen iuxta crucē associabant: et eum defunctū amabant. Virgo aūt beata ipsum non dereliquit: nec quātū ad sōcietatē: quia iuxta crucem stetit: nec quātum ad fidem: quia eā semper retinuit: nec quantū ad amorē: quia eū perpetuo amore dilexit. Ite ergo sancte mulieres quāto fidē perdidissent: tāto quia eius defunctū amabāt: ideo ipsum ungere volebant. Quas angelus alloquit' est dicēs. Jesum queritis nazarenū crucifixū surrexit non est hic. Ite dicite discipulis ei⁹ et petro. In verbis igit̄ premissis q̄tuor ponuntur. Unū ex parte mulierum: scilicet querendi studiositas: quod notat cū dicitur. Jesum queritis nazarenū? Secūdo ex parte xp̄i ponuntur tria. s. eius magna charitas, cum dicit crucifixum. Tertio eius magna felicitas. cū dicitur, surrexit nō est hic. Quarto ei⁹ magna pietas in hoc q̄ petro et ceteris discipulis i galilea, et alīs locis voluit apparere: ideo subdit. Ite dicite discipulis ei⁹ et petro: quia surrexit, p̄cedet vos in galileā. B

¶ Circa primū: scilicet studiositatez que reputium mulieruz. Notandū q̄ quidam post passionē quesierunt Christum in mane sicut iste mulieres de quib⁹ dicit' valde mane una sabbatorū ꝛc. Et istis inuenire fuit facile, quia statim inuenerūt. Alij q̄sierūt eum in vespere sicut duo discipuli q̄ ibant emaus, sicut habet Luc. xxiiij. q̄ dixerūt. Mane nobiscuz domine: quia aduesperascit, et istis inuenire fuit difficile. Unde dixit eis Jesus. O stulti et tardi corde ad credendū. Alij quesierunt eum in sero. de quibus dicitur Joh. xx. Cum esset sero ꝛc. Et istis inuenire fuit dubitabile. Unde Luce. xxiiij. vbi agitur de ista apparitione. Conturbati vero et conterriti existimabāt se ipm videre. Alij q̄sierūt ipsum in nocte, sicut milites positi ad sepulchrū, vt eius corp⁹ noctibus custodirent: et istis inuenire fuit impossibile. per mane intelligit̄ iuuentus, illigit̄ Christū querunt in mane, qui ad christum cōuertuntur in iuuentute, et istorum inuētio hz facilitatem: quia de facili christum inueniunt. Prouer. viij. Qui mane vigilauerit ad me, inueniet me: talis quidē sunt molis cera, q̄ de facili ad bonū ducunt. p̄s. Factū est cor meum tanq̄ cera liquescens in medio ventris mei. Sunt sicut recens testa, q̄ semp in bono conseruant. Prouer. xxij. Adolescens iuxta viā suā: et cū senuerit nō recedet ab ea. Sūt sicut nouella et gracilis virga, q̄ ō facili ad oē bonū flectunt. p̄s. Quozum filij sicut nouelle plātationes a iuuētute sua. Per vesperā intelligit senectus: illi igit̄ q̄rūt in vespere q̄ cōuertunt in senectute. Et istorū cōuersio hz difficultatē: q̄ difficile cōuertunt q̄ in malo inueterauerunt. Unde poet̄ pphet̄ dixit in pson̄ inuenū. Factuz est cor meū tanq̄ cera liquescēs, subdit in pson̄ sensū. Arui tanq̄ testa virt⁹ mea. Tales em̄ ab oi humore gr̄e exiccant: ideo dicit Arui tanq̄ testa virt⁹ mea, et vix vl nunq̄ cōfitent, ideo subdit. Et lingua mea adhesit faucib⁹ meis: et sepe peccatz suis moriunt: ideo subdit. Et in puluere mortis deduxisti me. i. deduci permisisti. Per serovbi est finis dici, intelligit mors q̄ est finis vite, illi ergo in sero xp̄m q̄runt: q̄ in extremis ad deū redire volūt: et istorū cōuersio hz dubietatē Unde Augu. in libro⁹ pos. mel. Fidelis bñ vixēs: securꝰ hinc exit: agēs pniam ad vltimū et recōciliat⁹: sic securus hinc exit, ego nō sum securꝰ. C

¶ Ideo autē sanctus Augustinus dubitat de his qui penitēt in morte, q̄ quidā penitent tantū timore pene: quidaz amore iustitie, quidā ex cōsideratione virtutis q̄ cause: et talis potius videtur penitere timore pene q̄ amore iustitie: ideo cozuz penitentia dubia esse vī. per noctē intelligitur obscuritas infernalis. Illi igitur querunt christum in nocte qui volunt eūz querere post mortē in eterna damnatiōe et alium inuentio habet impossibilitatem Unde de talibus dicitur Prouer. j. Tunc inuocabunt me et nō exaudiam, mane cōsurgent et non inuenient me. D

¶ Damnati quidem inuenient deū et non inuenient. Deus em̄ est in mūdo p̄ miaz, in celo p̄ gloriā, in inferno per iustitiam. Non potuerunt igit̄ deum inuenire p̄ misericordiam: q̄ hoc modo est in mūdo. Nec per gloriam, quia hoc modo est in

celo, sed inuenient eum in inferno p iusti
tiā vt iudicē ⁊ tortorem, qꝛ hoc modo est
in inferno. Secundo ponit̄ immensa cha
ritas: cū dicitur. Crucifixum: ipse eniz ex
infinita charitate mori voluit. Job. xv.
Maiorem hac dilectionez nemo habet,
vt aiam suā ponat quis pro amicꝫ suis.
E ¶ Et ponit̄ hic vltimum signū amo
ris. Amor eñ per quatuor signa pōt ma
nifestari. Primo per verba. Quādo eniz
cor abundat in amore, tunc os abundat
in sermone. Luce. vj. Ex abundantia cor
dis os loquit̄. Secūdo per collata bene
ficia ⁊ illud ē maiꝰ signū, q̄ꝫ primū. Mul
ti seruirent verbis q̄ non seruirēt rebus
suis. De isto seruitio dicit̄. j. Joh. iij. Nō
diligamus verbo, neq̄ lingua, sed opere
⁊ veritate. Tertio ostēdit̄ p obsequia p
sonalia: ⁊ illud est maiꝰ signū quā primū
vel scdm. Multi eñ seruirent de substan
tia sua, q̄ nō seruirēt d̄ psona sua. De isto
signo d̄r Gene. xix. Seruiuit Jacob pro
Rachel septē annis. Quarto manifestat̄
per aduersa: qñ scz q̄s p amore amici se
morti exponit: ⁊ illud est vltimū signum
amoris: vltra qd̄ non est aliud inuenire.
Multi eñ darēt psonā suā ad seruiēdū,
qui nō darent aiam suā ad mortē: iō di
xit dominus. Maiorem ac dilectionē ne
mo habet ⁊c. In hoc igitur q̄ Christus
pro nobis crucifigi voluit et mori, infi
nitā nobis charitatē ostēdit. Tertio po
nit̄ in xp̄o magna felicitas, cū d̄r. Surre
xit nō est hic. Alij sancti nō resurgūt, sed
suscitant̄. Christꝰ aūt surrexit: qꝛ virtute
ppria se excitauit Joh. ij. Soluite tēplū
hoc, ⁊ in tribꝰ diebꝰ excitabo illud. F
¶ Ista potentia est infinita, qñ scz mor
tuus suscitauit seipsum. Inuenimus eniz
q̄ aliqñ viuus suscitat mortuū sicut Pe
trus tabitā. Vñ habet̄ Act. ix. Aliqñ mor
tuū, sicut Helyseus mortuus suscitauit
aliū mortuū, vt habet̄ quarti Regū xiij.
Sed nunquā inuenit̄ q̄ aliquis mortuus
suscitauerit seipsuz. Christus aūt viuus
suscitauit mortuū sicut Lazarū mortuū:
⁊ mortuus suscitauit mortuos: qꝛ multa
corpora sctōrū q̄ dormierāt surrexerūt,
sicut d̄r Mat. xxvij. ⁊ insup mortuꝰ susci
tauit seip̄m. Joh. x. Potestatē habeo po
nendi aiam meā ⁊ iterū sumēdi eā. G

¶ Quarto in eo fuit magna pietas l hoc
s. q̄ post suā resurrectionē Petro ⁊ alijs
discipulis tribulatis apparuit. Licet eñ
Christꝰ deposuerit omnē miseriā ⁊ mor
talitatē: tñ nō deposuit misericordiam et
compassionē, imo post passionem factus
est magis cōpassibilis ⁊ misericors, ex eo
q̄ in seipso nostras miserias ē expertꝰ.
H ¶ Infirmitates nāq̄ corporales ali
ter cognoscit medicꝰ theoricꝰ, aliter bo
nus practicus: aliter infirmꝰ. Theoricꝰ
eñ cognoscit infirmitatem per suā artez
⁊ peritiā. Practicus cognoscit eā per ex
ercitationē longam, Infirmus cognoscit
eam p experientiam. Sed si esset aliquis
medicus, qui esset bonus practicꝰ ⁊ infir
mitates sepe expertus: ste q̄dē infirmā
tibus multū esset misericors ⁊ compassi
bilis. Talis est dominꝰ noster Jesꝰ Chri
stus. Ante incarnationē quidē sciebat no
stras miserias per quandā theoricaz: id
est per suā eternam sapientiam, ⁊ iō mul
tum erat misericors. Psalmista. Quomō
miseretur pater filiorū, misertus est dñs
timentibus se: quoniā ipse cognouit fig
mentū nostrū. Post incarnationem vero
sciebat nostras miserias, per quandam
practicam ⁊ exercitationē longam: quia
triginta tres annos iter nos practicauit
⁊ exercitauit, ⁊ iō magis misericors de
buit eē. J ¶ Sed de quibusdā con
querit̄ dñs dicens p Psalmistā. Contri
status suz in exercitatiōe mea, ac si dicat
Chrystus de tribus cōtristor. Primo qñ
exercitatio mea nō hz effectū: iō d̄t. Con
tristatꝰ sum in exercitatione mea. Secū
do qñ plus valet inimici mei suggestio
quā mea inspiratio, ideo d̄t. Et cōturba
tus sum a voce inimici. Tertio quando
oportet me peccatorē tribulare ⁊ punire
ideo subdit. Et a tribulatiōe peccatoris.
Tandem sciuit humanas miserias p ex
perientiā: qꝛ eas in suo corpore est exper
tus: ideo dicitur Hebre. iiij. Non habe
mus pontificē, qui non possit cōpati in
firmitatibus nostris: tenta autē per om
nia pro similitudine absq̄ peccato. Ibi
dem. v. ⁊ quidem cū esset filiꝰ dei didicit
ex his que passus est obedientiā: ⁊ con
summatus factus est omnibus cooperā
tibus sibi causa salutis eterne.

95 ¶ Feria secunda post pascha.

Sermo primus.

TU sol⁹ peregrinus es in hierl'm. Luce vlt. Quāuis xp̄s in propria persona venisset, ⁊ oīz dn̄s esset, tn̄ in mūdo voluit cōuersari sicut peregrinus: ideo nullā domū ꝓpriaz hr̄e voluit in hoc mūdo: si aliq̄s nasceret in hoc mūdo in peregrinatione, oporteret ꝙ in aliena domo nutriret, postq̄ autem creuisset oporteret ꝙ in aliena domo ꝯuersaret: si moreret i pegrinatiōe oporteret ꝙ i alieno monumēto sepeliret. A ¶ Ita ēt xp̄s fuit peregrin⁹: nā i aliena domo fuit nat⁹, in aliena ꝯuersat⁹: i alieno monumēto fuit sepult⁹, ⁊ iō fuit ꝟe pegrinus: ideo ip̄e Luce.ix. dixit. Uulpes foueas hn̄t ⁊c. Filius aūt hoīs nō hz vbi caput suū reclinet: ac si dicat: ego in morte non habui foueā sicut vulpes vbi possem sepeliri: ego in vita nō habui nidum. i. domū sicut volucres vbi possem hospitari: ego in natiuitate nō habui ceruical vbi caput meum potuerim reclinare. B ¶ Ut aūt melius videam⁹ qualiter xp̄s fuit pegrinus notandū est xp̄s fuit pegrin⁹ q̄tū ad habitū quē assumpsit: q̄tū ad vias q̄s fecit, q̄tū ad hospitia q̄ intrauit: quātū ad pericula que sustinuit: ⁊ quantū ad insignia q̄ reportauit. Primo dicit peregrinus q̄tū ad habitū quē assumpsit, ipse em̄ habuit sclauinam, habuit scarcellam, pileum, et baculū, p sclauinā intelligit ei⁹ caro, quā virgo beata in vtero sibi fecit. p̄mi Regū. ij. Tunicā paruā sibi faciebat mater sua. Ista sclauina fuit p̄mo albissima de purissima. i. purissimis sanguinib⁹ virginis facta. Un̄ dixit christus de se ⁊ alijs qui habent sclauinas id est corpora sua pura. Apoca.iij. Ambulabūt mecū in albis ⁊c. Deinde ista sclauina facta est in cruce rubea: qr tota fuit sanguine aspersa. Unde angeli admirantes dicebant. Esa. lxiij. Quare rubrū est indumētū tuū sicut calcantiū in torculari? C ¶ Ultimo facta est sclauina ista tota nigra qn̄. s. in cruce remāsit mortua ⁊ liuorib⁹ plena. Apocalypsis.vj. Sol faci⁹ est niger, sicut saccus cilicinus. Per scarcellā intelligit ei⁹ aia. Peregrini em̄ in scarcella solent portare argentū. Aia aūt xp̄i fuit plena argēto: idest triplici thesauro: scz gratie, sapientie: ⁊ glorie. Joan.j. Uidim⁹ gloriaz ei⁹, ecce prim⁹ thesaurus. Plenū gr̄e: ecce scd̄s thesaur⁹. Et veritatis: ecce terti⁹ thesaur⁹. Homines enim erant a celesti gloria exclusi, ideo portauit thesaurum glorie per quez eos ad gloriā reduceret. Erant dei inimici: ideo portauit thesaurū gratie p quē eos deo patri reconciliaret. Erāt ceci ⁊ tenebris obuoluti nescientes viā inuenire q̄ ducit ad patriam, ideo portauit thesaurū sapiētie p quē eis viā celestis patrie demonstraret. Tertio assumpsit pileum: id est coronam spineam. Solent peregrini portare pileum contra estum, ventum, et pluuiam. Sic cōsideratio illius corone spinee nobis debet esse in vmbraculum ab estu voluptatis vt refrigeremur. Quia sicut dicit Augustinus. Non decet sub spinoso capite mēbrū fieri delicatum. Debet esse in defensionez a pluuia tribulationum, vt alleuiētur: quia sicut dicit Gregori⁹. Si passio christi ad memoriā reducit: nihil est quod nō equo animo tolleretur. Dz esse in absconsionē a vento tentationum vt propulsetur. Qd̄ signat Numeri.xxj. vbi dicitur quod ad visionē serpentis enei in palo suspēsi: saluabant illi qui a serpentibus percutiebātur: De his trib⁹ dicit Esaie quarto. Tabernaculum erit in vmbraculum diei ab estu, in absconsione a pluuia ⁊ a turbine. D ¶ Quarto assumpsit baculū: p quez intelligit crux. Peregrini enim vtunt baculo ad sustentationē, ad fluuiorū transuadationē, et malarum bestiarum percussionē. Sic Christus per baculum crucis, homines tribulatos sustētat ne fatigent Hebreorū duodecimo. Recogitate euz q̄ talē sustinuit a peccatoribus aduersus semetipsum contradictionē, vt non fatigemini animis vestris deficientes. Secūdo per baculum crucis fluuium istius mundi trāsiuit, et ad patriam peruenit. Genesis xxxij. In baculo meo trāsiui iordanē istū. Luce vltimo. Oportuit Christū pati, ⁊ ita intrare in gloriā suam. Tertio p baculū crucis diabolū percussit. Esaie.xxx. A voce domini pauebit Assur, virga pcussus.

Ideo demones ipsum baculum crucis timẽt. Chrisostom⁹. Ubicũq demones baculũ crucis vidẽt territi fugiũt timentes baculum quo plagam acceperũt. ℟

℣ Scdo peregrinus ihc ꝺr: propter viaz quã fecit. Solẽt peregrini diligere vias planas, ⁊ odire ascensus vel descensus. Iste autẽ pegrin⁹ nihil habuit de plano: sꝫ tota via sua fuit descẽsus vel ascẽsus. Primo enim fecit magnũ descẽsum, qñ sez de celo venit in mũdũ. Joannis decimosexto. Exiui a patre ⁊ veni in mũdũ. Deinde fecit magnũ ascẽsum: qñ sez de mũdo ascẽdit in patibulũ. Joãnis tertio. Sicut Moyses exaltauit serpẽtẽ in deserto: ita exaltari opꝫ filiũ hois Deinde fecit magnũ descẽsum, qñ sez de cruce descẽdit in limbũ. Inde fecit magnũ ascẽsum: qñ sez de ymbo rediens, ⁊ de sepulchro resurgens ascendit ad celum. Ephesios quarto. Qui descendit ipse est, et q̃ ascendit super omnes celos. Uita ꝑsens est via quedã in qua nullus fere vult habere aliquã difficultatem in ascendendo, id est in aggrediẽdo aliqua difficilia. Nec in descendendo: id est sustinendo aliqua aduersa, sꝫ tãtum ire per plana, id est habere oia ꝓspera ⁊ delectabilia. Sed quicunq non vadit post Christum errat, quia ipse est via, veritas ⁊ vita. ℣

℣ Quatuor sunt q̃ non permittunt in via errare: scilicet ferramentorum impressio: Unde dicit in vulgari. Tene viam: ferratam, si vis habere viam rectam. Secũdũ est crucium erectio: qz cruces in via recta eriguntur. Tertium est ramorũ et plantarũ relatio. Quartum est lapidum aggregatio. Et qz Christus est via: voluit habere ista quatuor insignia. Habuit enim ferramenta: id est quatuor vulnera in corpore suo cũ ferramẽtis imꝑssa. Habuit crucez quã super humeros baiulauit, ⁊ sup quã ascendit. Habuit reflectionem plantarũ, id est coronationẽ spinarum. Habuit aggregationẽ lapidum: quia iudei pluries eum lapidare voluerunt. Quilibet igitur non vult errare Christũ sequatur, quia est via vbi sunt ista quatuor insignia qui nõ fuit ꝑ vias planas: sed asperas. Qui igit nõ vult sustinere aspera, sꝫ omnia vult habere ꝓspera, cõstat quia multum errat in via. Tertio christus dicitur peregrin⁹, ꝓpter hospitia q̃ intrauit. Solent peregrini ter in die intrare hospitiũ, scz in tertia ad prãdẽdũ, in meridie ad bibẽdũ ⁊ deſcẽdũ, in sero ad cenãdũ ⁊ dormiẽdũ. ℣ Sicisse peregrin⁹ tria hospitia habuit primũ fuit vterus virginis gloriose. Et istud hospitiũ intrauit in tertia. i. in martio, qui est tertius mensis a Januario. Uel in tertio tempore, scz gratie. Primũ fuit ihs nature, sm legis scripte. tertiũ legis gratie. In isto hospitio Christus prãdiũ fecit habẽs carnẽ virgineã pro cibo, et sanguinem ꝓ potu. Et istum cibũ dat nobis Joã. vj. Caro mea vere est cibus, et sanguis meꝰ vere est potus. Secundum hospitium fuit patibulũ crucis, et illud hospitiũ ad literã ingressus est in meridie, ibi bibit qñ dixit sitio. Sed ih qz inludei obtulerunt ei acetũ: cũ gustasset noluit bibere, ibi requieuit, qñ inclinato capite tradidit spiritũ: ideo dicit sponsa. Canticor. j. Indica mihi vbi cubes, vbi paschas in meridie. Tertium hospitium fuit sepulchriũ vbi dormiuit. Psalmista. Ego dormiui ⁊ somnũ cepi. Ibi etiam cernam fecit omnibus sanctis. Hester. j. Assuerus rex, tertio anno imperii, id est tertio tempore gratie, fecit grande conuiuium cunctis principibus. i. patriarchis ꝓphetis, apls, ⁊ suis pueris. i. virginibus puritatẽ seruantibus, fortissimis persarũ. i. martyribus, ⁊ medorum inclytis, id est confessoribus prefectis prouinciarum, ideſt angelis. ℣

℣ Quarto dicitur peregrinus quãtũ ad pericula, que sustinuit. Solent peregrini sustinere pericula, quãdoq a socijs qui eos prodũt, quãdoq ab hospitibus qui eos occidũt, qñq a latronibus, qui eos expoliãt: sic ⁊ Christꝰ a suo socio, scz a iuda fuit traditus. Matthei. xxvj. Amen dico vobis, qz vnus vestrum me traditurꝰ est. A iudeis inter quos fuerat hospitatus, a quibus fuit vulneratus. Zacharie. xiij. Quid sunt plage iste in medio manuum tuarum? Et dicet. Iste plagatus i medio eorum qui diligebant me. A militibus a quibus fuit vestibus expoliatus. Joan. decimonono. Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta sua et

fecerunt quatuor partes vnicuiq; militi partē ꝛc. Psalmista. Diuiserūt sibi vestimēta mea ꝛc. in sup. ꝛ sup vestē meā miserunt sortem. ℣ ℭ Quinto dicitur xp̄s peregrinus ꝓpter insignia que reportauit quedam insignia in sclauina portare: ad ostendendum qđ peregrinationē suā cōpleuerunt ꝛ vt homines eo moueant ad benefaciendū eis: ꝛ vt securius p̄ viaz incedāt contra timorem hostiū. Sic xp̄s ad patrē rediens cicatrices in carne retinuit. Primo in ostensionē paterne obedientie. Pater em̄ sibi commisit: vt humanum genꝰ sua passione redimeret. Ut igit̄ ꝑfici ōnderet q̄ opus sibi iniūctū ꝓsummaueret cicatrices retinuit. Joā. septio. Opus cōsummaui quod dedisti mihi vt facerē. ℭ Scōo, in pronocationē paterne misericordie, vt scilicet his patris offensis eum ad misericordiam pronocet, vt nobis benefaciat, ꝛ misericordiā suā nobis impēdat. Hebreozum nono. Intrauit Jesus in ipsum celuz vt appareat nunc vultui dei pro nobis primi. Joān. o secūdo. Aduocatū habem⁹ apud patrem, iesum xp̄m iustū: et ipse est propiciatio pro peccatis nr̄is. ℭ Tertiū ifigniū nr̄e securitatis nobis ꝙ sit, ne sez de cetero hostes in via timeamus. Sicut em̄ hostes timent et fugiunt quādo vidēt vexilla alicuiꝰ regis: sic demones timēt ꝛ fugiunt quando vident crucis signaculū. Esaie decimo tercio. Super montē caliginosum: id est diabolum, leuate signum.

9ꝰ ℭ Cadē feria secunda post pascha.

Sermo secundus.

Surrexit dñs

vere ꝛ apparuit Simoni. Ubi vel qñ dominus simoni apparuit non determinatur. Quidam tñ dicūt ꝙ qñ ipse cū ioāne ad monumētū cucurrit vt haberur. Joh. xx. Tunc xp̄s quum a monumēto rediret sibi in via apparuit. Jn hyst̄oria tñ scholastica dr̄ ꝙ qñ petrus xp̄m negauit: pre nimio dolore ꝛ tristicia fugit in quandam foueā que gallicanus dr̄. et ibi per tres dies in lachrimis fuit. Et pōt esse ꝙ ibidem xp̄s sibi apparuit. Quicūq; aūt sit de tpe vel loco: certū est ꝙ sibi apparuit. Jdeo dicit. Surrexit dñs vere. et apparuit Simoni. ℟

℣ ℭ Jn quibus verbis ostendit ꝙ christus surrexit potēter, verac ter, ꝛ apparuit misericorditer. potenter qđē surrexit quia dr̄, Dñs. Nā dominus est nomē potestatis. Eius autem resurrectio est tāte potestatis ꝙ est causa efficiēs nostre resurrectionis: que fit in presenti ꝛ q̄ fiet in futuro. Resurrectio nostra que fit in presenti est nostra iustificatio. Et dicitur surrectio prima. Apo. xx. Beatus qui habet partē in resurrectione prima. Resurrectio q̄ fiet in futuro est corpoꝝ refuscitatio. Et dicitur resurrectio secunda. Ad secundā nemo pōt resurgere nisi pr⁹ resurrexit resurrectiōe prima. Unde dicitur Osee. vj. Uiuificabit nos post duos dies, et in die tertia suscitabit nos. ℟

℣ ℭ Ad resurrectionē quidam primaz duo dies requiruntur: scilicet ablutio culpe. ꝛ collatio gratie. Ad resurrectionē vero secundā tres dies requiruntur: scilicet ablutio culpe, ꝛ collatio gratie cōsummate. ꝛ depositio oīs miserie. Resurrectio igit̄ xp̄i tante est potentie, quia est causa effectiua vtriusq; resurrectiōis prime ꝛ secunde. Facit enim in fine mundi resurrectionem secundam: scilicet corpoꝝ nostroꝝ resuscitationem. j. Corinthi. xv. Quoniā quidē per hominem mors: sez per Adā. ꝛ per hominem resurrectio mortuorum. sez. per xp̄m. Quotidie autē facit resurrectionē primam, q̄ est per iustificationē in qua petit̄ a culpa resurgit: ꝛ ad gratiam deredit. Ro. iiij. Traditus est ꝓpter delicta nostra, ꝛ resurrexit ꝓpter iustificationē nostrā. Ista autez resurrectio oportet ꝙ sit integra: vt sicut homo in secunda resurrectione resurget cum toto corpore: sic ꝛ in prima resurrectione oportet ꝙ resurgat cum toto corde: vt sicut in secunda resurrectione nihil deest de veritate nature humane quod non resurgat ad gloriam. sic et in prima resurrectione nihil sit in corde quod non resurgat ad penitentiam. ℭ

℣ ℭ Jn corde quidē quattuor potētie cōsiderant: sez intellectiua: memoratiua, affectiua: ꝛ operatiua. Sunt igitur quidā qui intellectiuam suā dant deo. memoratiuā

dant peccato: affectiuā dant mūdo: operatiuā dant diabolo. In talib⁹ tres ꝑtes sunt mortue: quarta viuit, ⁊ ideo integraliter non resurgūt. Dāt quidā suā intellectiuā deo: qꝛ in ipsum credūt ꝑ fidē. Tales sunt demones Jaco.ij. Tu credis qꝛ vn⁹ est de⁹: ⁊ benefacis: ⁊ demones credūt ⁊ ꝯtremiscūt. Memoratiuā dant pctō de aliq̄bus immūditijs memorādo ⁊ delectādo. Tales sunt illi q̄ dicebāt Num. xj. In mēte nobis veniūt cucumeres ⁊ pepones porri ⁊ cepe, ⁊ allia. Cucumeres ⁊ pepones frigidi sunt. Porri ⁊ cepe sunt calore accēsiua: ⁊ hec oia sunt vilia. Eodē modo peccata sunt vilia ⁊ frigida: qꝛ ignē amoris dei extinguūt: sunt insensiua qꝛ malā concupiscētiā accendunt. Sunt oia vilia: qꝛ aiam vilē faciunt. Hiere.ij. q̄ vilis facta es nimis iterās vias tuas. Affectiuā dant mūdo querētes diuitias diligentes delicias ⁊ honores: quū tñ dicatur. j. Jo.ij. Nolite diligere mundum neq̄ ea que in mundo sunt. D

¶ Et ponit Job duas causas quare mūdum diligere nō debemus. Una est: quia amor mūdi non pōt stare cum amore dei. Unde subdit. Si quis diligit mūdū non est charitas dei in eo. Alia est: qꝛ amor mundi breuis est ⁊ cito transit: ideo subdit. Et concupiscentia eius. Operatiuam suā dant diabolo: qꝛ faciūt opera grata diabolo. Joā.viij. Uos facitis opera patris vestri. Que aūt sunt opa: subdit. Ille homicida erat ab initio, quum loquitur mendacium: ex proprijs loquit̄. Dicitur etiā Sap̄.ij. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terrarū. Dicit̄ etiam Job.xlj. Ipse est rex sup̄ oēs filios superbie. E

¶ Ex quibus verbis habet̄ ꝙ opera diaboli sunt occidere: mendacia dicere: inuidere ⁊ superbire: vt igitur homo integraliter resurgat oportet ꝙ deo cor totū tribuat, vt scz viuat in intellectiua in deum veraciter credēdo viuat in memoratiua: christi passionē ⁊ dei bñficia memoriter retinendo. Uiuat in affectiua semper deū super oia diligendo. Uiuat in operatiua: pietatis opera faciēdo. Secundo christ⁹ resurrexit veraciter cum dicitur. Surrexit dñs vere. Sic ⁊ pctōr debet veraciter ⁊ a pctō surgere: ⁊ in gratia viuere, ꝙ autē homo veraciter viuat duo sunt signa scz census ⁊ motus. F

¶ Notandum est autem ꝙ spiritus coniūgitur aliqñ q̄tum ad motū tātū, sicut qñ aliquis spiritus aliqd̄ corpus assumit. Aliqñ q̄tum ad sensum tātum, sicut dicit Aug. ꝙ ipsūs mali sunt coniuncti igni infernali nō dantes igni motū, sed recipiētes ab illo igne sensum nullū em̄ illorum corporū est viuū. Aliqñ coniungit̄ spūs corpori q̄tū ad sensum ⁊ motū, sicut aīa rationalis cōiungitur corpori organico: ⁊ illud corp⁹ est viuū. Est tñ quoddā corpus qñ nō habet sensum neq̄ motū, sicut lapis q̄ nec sentit nec mouet̄ ꝑ se. Si quis igit̄ vult scire si veraciter a pctō resurrexit: ⁊ si veraciter viuit: videat si habeat sensum vel motū. Sunt em̄ quidam q̄ habent sensum tm̄.i. fidē per quā de deo recte sentiunt: sed nō habēt motū: qꝛ ad bona opera nō mouētur: sicut mali christiani. Isti nō sunt viui sz mortui. Quia sicut d̄r Jac.ij. Fides sine operib⁹ mortua est ⁊c. Alij sunt qui nō habent sensum: qꝛ de deo veraciter nō sentiūt. Uidentur tñ habere motum: qꝛ videntur facere aliqua opera de genere bonorū: sicut heretici. Isti similiter sunt mortui licet aliquibus videātur viui. Apoc.iij. Scio opera tua: qꝛ nomen habes ꝙ viuus ⁊ mortuus es. Alij sunt qui habent sensum fidei recte ⁊ motū operationis bone, sicut boni christiani. Isti veraciter surrexerunt ⁊ viuunt seruantes illud qd̄ dicitur Titum.ij. Sobrie ⁊ pie ⁊ iuste viuamus in hoc seculo. Isti viuūt sobrie quantū ad seipsos. Pie q̄tum ad deum. Et iuste: q̄tum ad proximū. Alij sunt pessimi ⁊ indurat qui nec de deo: nec de futura fidem habent: nec ꝑ bona opera se exercēt. Tales sunt similes statuis ⁊ lapidibus: q̄ nec habēt sensum nec motū. ps. Simulachra gentium argētū ⁊ aurum opera manuū hominū. Idem. Os habēt ⁊ nō loquētur. G

¶ Tertio christus apparuit misericorditer qꝛ apparuit simoni. Petrus quidem ex eo ꝙ christum negauerat in multa tribulatiōe erat ⁊ flere nō cessabat. Magna ergo misericordia ⁊ pietas christi fuit: qꝛ discipulum negantem ⁊ tribulātū nō despexit sed specialiter sibi apparuit ⁊ eum

benigne cōsolat⁹ fuit. Fecit xp̄s cōtra humanā ꝯsuetudinē. Homines em̄ tria mala inducere cōsueverāt. Prio obliuionē. Unde dicitur Gene. xlj. Quod pincerna pharaonis succedētibus ꝓsperis. Oblitus est interp̄tis sui. Scdo inducūt elationem. Greg. Plerūq; si a regiminis culmē quis eruperit in elationē ꝓtin⁹ cōmutat̄. Sicut saul q̄ indignū pri⁹ se ꝯsiderās fugerat. mox vt regni gubernacula suscepit, intumuit. Unde etiā vulgariter dr̄ q̄ honores mutāt mores. Tertio inducunt incompassionez: quia magnates principes parū ad pauperes sunt cōpatiētes. vnde Amos. vj. Optimates capita populoruz ingredientes pompatice domum dn̄i. Et nihil compatiebantur super contritione domus Joseph. Christus vero post resurrectionez suam sic exaltatus fuit: q̄ celi ⁊ terre potestatem accepit. Mat. vlt. Data est mihi omnis potestas in celo ⁊ in terra Et tamē tāta ei⁹ exaltatio nō induxit ip̄m in aliquā obliuionē. Nō etiā pauperum suorū habuit obliuionem sed begninam recordationē, ⁊ iō benigne visitauit. H

¶ Deus em̄ suoꝝ fideliū obliuisci nō pōt tribus de causis q̄ ponunt̄. Esaye. xlix. Prima est ꝓpter maternuz affectū. Unde dicit̄ nunq̄d obliuisci pōt mulier infantē suū, vt nō misereatur filio vteri sui? Et si illa oblita fuerit ego tn̄ nō obliuiscar tui. Secūdo ꝓpter memoriale perpetuū. vnde subdit̄. Ecce in manib⁹ meis descripsi te. Tertio ꝓpter solicitationez assiduam. Angeli em̄ qui sunt dati nobis in murum cōtra hostes: semp̄ ꝓ nobis deū solicitāt. Unde subdit̄. Muri tui corā oculis meis semp̄. Scdo nō induxit i eū aliquā elationem: sz solitā seruauit hūilitatē. Un̄ dixit magdalene. Johā. xxx. Uade ad fratres meos ⁊ dic eis. Ascēdo ad patrem meuz ⁊ patrem vestrū ⁊c. In hoc q̄ parue mulieri tā familiariter loqui voluit ⁊ ipsi nūciauit: notat̄ magna hūilitas. In hoc qd̄ eos fratres vocat: ⁊ notat̄ magna equalitas. In hoc q̄ dixit. Ad patrē meū ⁊ patrez verū: notat̄ magna ꝯmunitas. Christus igit̄ sic exaltatus nullā habuit elationem: qr tantā habuit humilitatē: equalitatē, ⁊ cōmunitatem. Tertio nō induxit in eo aliquā incōpassionē: sz potius magnā seruauit cōpassionē oībus discipulis apparēdo. Specialiter Petro magnā ostendit cōpassionē: qr magnā habebat tribulationē. Intantū em̄ denegatione doluit quod tota vita in lachrymis fuit. Unde dicit clemēs q̄ intm̄ flebat qd̄ tota facies sua ex lachrymis videbat̄ adusta. Unde etiā sudariū in sinu habebat quo fluētes lachrymas detergebat. Insup̄ qn̄ aliquē gallū cātantē audiebat, lachrymas cōtinere nō poterat. Quia igit̄ sic tribulatus erat ideo xp̄s specialiter apparuit: ⁊ euz benigne consolatus fuit.

97 ¶ Feria tertia post pascha.

Sermo primus.

Stetit Jesus in medio discipuloꝝ suorū: et dixit. Pax vobis luce vltimo. A ¶ Dn̄s noster inter suos discipulos tria specialiter habuit i vsu. s. i medio eoꝝ stare, pacē eis semp̄ offerre, ⁊ si aliqn̄ turbabātur: eos statim recōsiliare. Ista tria i p̄senti euāgelio denominant̄. Primo em̄ i medio discipulorū stetit. Ipse q̄dē semp̄ mediū dilexit. Nā in natiuitate stetit in medio duorū animaliū. In morte stetit i medio duorū latronū. Post resurrectionem stetit in medio discipulorū. sicut dicit̄ hic. Per hoc nos instruit q̄ in oībus operib⁹ nostris debem⁹ tenere mediū ⁊ fugere extrema. Aliter em̄ ipsa opera nō essent virtuosa: qr oēs virtutes sunt in medio. B

¶ Et ponam⁹ exēpla in virtutib⁹ cardinalib⁹ ⁊ theologicis. Prudētā quidē circūstāt duo extrema. Unū p̄ modū excess⁹, scz nimia curiositas. Aliud p̄ modū defectus. s. fatuitas. Prudētia vero tenet mediū nō declinās ad extremū curiositatis vel fatuitatis. Justiciā circunstāt duo extrema. Unū p̄ modū excessus. s. nimis seueritas. Aliud p̄ modū defectus. s. nimia leuitas. Justitia vero tenet mediū. Nō declinās ad extremū seueritatis ⁊ nec nimie leuitatis. Tēperantiā circūstāt duo extrema. Unuz p̄ modū excessus. s. gulositas. Aliud p̄ modū defect⁹. s. nimia extenuatio. Tēperātia vero tenet mediū, nō declinās ad extremum gulositatis. Nec nimie extenuitatis. Fortitudinē circūstant

duo vicia vnū ꝑ modū excessus, scz crudelitas. Aliud per modū defectus scz pusillanimitas. Fortitudo vero stat in medio nō declinās ad extremū crudelitatis vel pusillanimitatis. Similr fidē circunstant duo extrema. Unū ꝑ modū excessus scz nimia leuitas, qñ scz homo nimis est facilis ⁊ leuis ad credendū oīa q̄ audit. aliud ꝑ modū defect⁹. s. nimia tarditas. Fides autem tenet mediū qr credit credenda ⁊ iō non declinat ad extremū leuitatis nec tarditatis. Similiter specie circunstāt duo vicia. Unū per modū excess⁹: scz nimia presumptio, Aliud ꝑ modū defectus. s. desperatio, spes autē tenet mediū: qr sperat speranda ⁊ nō sperat non sperāda: ⁊ nō declinat ad extremū p̄sumptionis nec desperatiōis. Charitas autē non habet aliquod extremū per modum excessus: quia nullus posset diligere deū nimis iō christus in medio stabat vt instrueret ꝙ semper in nostris operibus medium teneamus. C

¶ Secūdo xp̄s pacē discipulis obtulit dicens: pax vobis, dicit aūt. Johānes ꝙ in ista apparitiōe ⁊ in alia quā fecit in octauo die xp̄s ter dixit eis: pax vobis. Ad notandū ꝙ homo dz habere pacē in corde, in ore, ⁊ l opere. Pax cordis est q̄es ⁊ trāquilitas mētis cū deo ꝺ qua ꝺr Joh. xvij. In mūdo p̄surā habebitis: in me aūt pacem. Sz notāduz ꝙ q̄dā sunt q̄ habēt pacem ⁊ quietē cū deo in mente ⁊ nō in corpore, vt serui dei qui iugum xp̄i accipiūt carnē suā mortificādo: sed tamen in deo quiescūt mentē suā a malis fantasmatibus cōseruādo. De talibus dicit Matthei. ix. Tollite iugū meū sup vos ⁊ inuere. a. vest. Istud autē sabbatū est illud de quo dicit. Leuit. xvj. Sabbatū requietionis est, ⁊ affligetis animas vr̄as religiōe perpetua. Alij sunt q̄ habēt pacē ⁊ q̄etez in corpore: sed nō in mēte sicut peccatores de quibus ꝺr Jerem̄. xlvij. Requieuit in fecib⁹ suis. Luc. xj. Anima mea habes multa bona req̄esce ⁊c. Sed nō possunt q̄escere in mēte: qr sicut ꝺr. Esa. lvij. Cor impij q̄si mare feruēs qd̄ q̄escere nō pōt. Istā talē requiē demōes diridēt. Thren. primo. Uiderūt eā hostes ⁊ deriserūt sabbata eius. Alij sunt q̄ habēt pacē ⁊ quietez mēte ⁊ corpore sicut beati. Esa. xxxij. Sedebit popul⁹ meus in pulchritudine pacis ⁊ l tabernaculis fiducie ⁊ in requie opulēta. Istud est sabbatū requiei ꝺ quo dicit. Esai. vlti. Erit sabbatū ex sabbato, ⁊ ex requie mētis ꝑuenit ad requiez eternitatis. Alij sunt qui non habent pacem nec quietem nec corpore nec mente, sicut dannati. de quib⁹ dicitur Esaye. xvj. Seruietis dn̄s alienis qui non dabunt vobis requiem die ac nocte. Secūdo debemus habere pacem in ore vt semꝑ verba pacifica habeamus. Prouerb. xxij. Qui autē pacis ineunt ꝯsilia sequetur eos gaudiū, ex hoc em̄ cognoscitur ꝙ homo sit ciuis celestis qñ scilicet loquit verba celi. D

¶ Deus enim tres prouincias fecit: ⁊ in qualibet istarū proprium linguagiuz posuit, scz ꝓuinciam celestem terrestrez ⁊ infernalem. Linguagiū ꝓuincie celestis est verba pacis ⁊ edificationis habere. hoc est deū bn̄dicere: ⁊ laudare. p̄s. Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e in secula seculorum laudabūt te. Linguagiuz prouincie terrestris est ꝺ terrenis tractare. Joh. iij. Qui de terra est de terra loquit. Linguagium prouincie infernalis est deū maledicere ⁊ blasphemare. Unde dicitur de dānatis. Esa. viij. Cū esurierit irascet ⁊ maledicet regi suo. Cognoscitur igitur quis de qua ꝓuincia sic ad loquelā suā. Unde dictum fuit Petro de qua esset prouincia Matth. xxvj. Galileus es, nā ⁊ loq̄la tua manifestū te facit. Qui igitur loquit verba pacis ⁊ edificatiōis ⁊ laudē dei: signū est ꝙ ille spectat ad prouinciā celi. Unde dicebat dn̄s qui habebat linguagiū celi. Jo. viij. Quare loquelā meā non cognoscitis. Qui loquitur verba terrena ⁊ mūdana signū est ꝙ spectat ad prouinciam mūdi. j. Johānis. iiij. Ipsi ꝺ mundo sunt ideo de mūdo loquuntur ⁊ mundus eos audit. Qui loq̄tur verba mēdacij, maledictionis ⁊ detractionis: signū est ꝙ pertinet ad prouinciam inferni quia illud est propriū linguagiū diaboli. Johan. viij. Qui loquitur mendaciū ex ꝓprijs loquitur quia mendax est ⁊ pater eius. E

¶ Tertio debem⁹ habere pacem in operibus nostris vt scz cū oībus hoīb⁹ pacē habeamus. Roma. xij. Si fieri pōt quod

ex vobis est cum omnibus hominib⁹ pacem habētes. Ista enim pax ad tria videtur esse bōa. ¶ Primo ex hoc multiplicātur bona temporalia Hieroñ. Cōcordia parue res crescūt discordia ꝟo maxime dilabuntur. ¶ Secūdo per pacē acquirūtur bona spiritualia: ⁊ illud dicit Chry. super Jo. ꝙ si decē homines vnanimes habitauerint vn⁹ est in decem: ⁊ decem in vno vnusquisq; eorum decē animas habet viginti manus habet viginti oculos: ⁊ viginti pedes. Dicuntur autē decē animas habere quia cōmunicāt sibi sua desideria ⁊ suas orationes, dicuntur habere viginti oculos: qꝛ cōmunicant sibi sua consilia ⁊ suas prouisiōes: dicūtur habere viginti manus: quia communicant sibi sua opera ⁊ suas defensiōes: dicūtur habere viginti pedes: quia cōmunicant sibi sua onera ⁊ suas supportatiōes. Tertio ex pace acquirunt celestia. Deus enim in suo testamento pacē nobis dimisit. Joh. xiiij. Pacem relinquo vobis pacem meā do vobis. Qui igitur testamentuz patris non seruabit: hereditatē celestem nō possidebit. Soli enim pacifici sunt filij dei. Mat. v. Beati pacifici qꝛ filij dei vocabū: Soli aūt filij dei sunt heredes dei. Rom. viij. Si autē filij ⁊ heredes. F

¶ Tertio christ⁹ discipulos cōturbatos confortauit. Ipsi em̄ remanserāt post passionez suā in multo merore: ⁊ multo timore: ⁊ multo errore, sed christus resurgēs ⁊ eis apparēs mestos letificauit. G

¶ Unde dr̄ adhuc aūt illis nō credētib⁹ ⁊ mirātib⁹ p̄ gaudio, timidos ꝯfortauit. H ¶ Quidā enim inter eos erāt q̄ credebāt ipsum esse spiritū: sz illis dixit: palpate ⁊ videte: qꝛ spiritus ⁊ carnez ⁊ ossa non habet, sicut me videtis habere. Alij credebāt ipsum assumpsisse corpus suū: sed nō veraciter sz fantastice suscitatum: ideo dixit. habetis hic aliquid quod mā ducet. Fātastice em̄ resuscitati comedere nō possunt. Alij credebāt ipsuz assumpsisse corpus alienū ⁊ nō corp⁹ propriuz quod in cruce fuit confixum. Istis dicit. Uidete manus meas ⁊ pedes: quia ego ipse sum. In hoc autem ꝙ christus cicatrices vulnerū suorum ostendere voluit. dat nobis exemplum ꝙ vulnera cordiuz nostroꝝ nō debemus abscondere: sed ea sananda manifestare. I

¶ Sed notandū ꝙ vulnera sunt aliquādo recentia, aliquādo inueterata, aliquādo putrida effecta recētia curātur vnctione: siue lenis emplastri apositione. Inueterata sanātur adustione, putrida incisione. Tūc igitur vulnera peccatorū nostrorum sunt recētia quādo adhuc sunt in voluntate siue in recenti opere. Tūc sanari possunt vnguento vel emplastro, id est lenis penitētie remedio. Eccl'iast. decimo. Languor ꝓlixior grauat medicū, breuē lāguorē p̄cidit medicus Eiusdē. xxxviij. Unguētari⁹ faciet pigmēta suauitatis: ⁊ ⁊ vnctiōes ꝯficiet sanitatis. Tūc vero inueterata sunt qñ l lōgā ꝯsuetudinē sūt deducta l quoꝝ ꝑsona dicit ꝓpheta: Inueterauī inter oēs inimicos meos. Et tūc sanant adustione, id est adustiua ⁊ pūgitiua carnis maceratiōe. Istā adustionē petebat ꝓpheta dicēs. Ure renes meos ⁊ cor meū Tūc vero sunt putrida qñ homo tādiu stat in peccatis ꝙ fetet coram deo et hominib⁹. Johelis primo. Cō putruerūt iumēta in stercore suo. In ꝑsona taliū dicit ꝓpheta. Putruerūt ⁊ corrupte sunt cicatrices mee a facie insiplētie mee. Talia vulnera sanātur icisione. i. incisiua a deo immissa tribulatiōe. Tūc em̄ sepe carnes putride auferunt ⁊ ipsi tribulatiōib⁹ prouocati ad deuz celeriter conuertunt. ꝑs. Multiplicate sunt infirmitates eorū: post ea accelerauerunt.

§8 ¶ Eadem feria tertia post pascha. Sermo secundus.

Tetit Jesus in medio discipulorū suorū ⁊ dixit eis. Pax vobis, ego sum nolite timere. Luc. vlt. Ista eadē apparitio plenius ponit. Joh. xx. vbi dr̄. Cū esset sero die illo vna sabbatorum venit Jesus ⁊ stetit in medio ⁊ dixit eis pax vobis. A

¶ Circa hāc apparitionē sciēdū ē ꝙ post xp̄i passionē discipuli non credebant nec sperabāt eū ampli⁹ resurrecturū. Uñ xp̄s in ista apparitiōe ꝑ oēs quinq; sens⁹ corporis suā resurrectionē eis ostēdit. Prio per visum: cū dixit. Uidete manus meas

et pedes meos qr ego ipse sum, ⁊ Johannes addit ꝙ ostendit eis latus. B

¶ Non sine causa autē dñs voluit recipere in his trib⁹ locis vulnera q̄ in hac apparitione eis ostēdit. s. i latere iuxta cor, in manibus ⁊ in pedib⁹, si q̄s em̄ est frigidus i amādo videat lat⁹ xp̄i iuxta cor ꝑforatū ⁊ inflāmabit ad amorē. Un̄ spōs⁹ alloquit spōsaz dicēs. Pone me vt signaculū super brachiū tuū: qr fortis est sicut mors dilectio. Si q̄s est tepidus in operando videat eius man⁹ perforatas ⁊ incitabit ad laborē. Esa. xlix. ecce in manibus meis descripsi te. Multū xp̄s i manibus laborauit qn̄ i cruce eas extēdit. Prouer. j. Extēdi man⁹ meas, ⁊ nō fuit q̄ aspiceret. Si q̄s est ifirm⁹ i aduersa sustinendo videat ei⁹ pedes ꝑforatos ⁊ animabitur ad supportādū, ei⁹ em̄ pedes fuerūt ꝑforati ⁊ sanguine tincti. p̄s. Intinguat pes tu⁹ i sanguine. Pedes em̄ sui totū corpus sustētauerūt ⁊ ide dolorē maximū sustinuit, sustineamus ⁊ nos exēplo xp̄i aduersa. Hebreoꝝ. xij. Recogitate eū q̄ talem aduersus semetipsum sustinuit a peccatoribus cōtradictionē: vt nō fatigemini animis vestris deficientes. C

¶ Secūdo manifestauit suā resurrectionem ꝑ auditū, cū dixit. Pax vobꝫ. Audiētes em̄ discipuli vocē dñi, eū ad loquelā cognouerūt, maxime: qr habebat modū talē. s. Pax vobis. Per qd̄ dat̄ itelligi nobis exēplū, vt verba pacis semꝑ habeamus. Sz d̄ multꝫ d̄r. Eccl. xxviij. Lingua tertia multos cōmouit, ⁊ dispsit illos de gēte in gentē. Cōtingit aliquādo magnū monstrū. s. qd̄ vn⁹ homo hz tres linguas. Una est lingua adulationis, q̄ blādit̄ a facie. Alia est detractiōis, q̄ mordet i absentia. Tertia est discētionis, q̄ seminat iurgia. Omnes iste lingue abscindēde sunt. Prima qr decipit. Esaie. ij. Popule me⁹ qui beatū te dicūt, ipsi te decipiūt. Secunda: qr infamat. Ideo nō dz aliq̄s morari neq̄ assidu⁹ esse cū talibus. Unde de eo qui cum talibus conuersatur assidue, dicitur. Ecclesiastici vigesimo quarto. Ne forte assiduitate tua infamatus, improperiū patiarꝫ ⁊ maluisses nō nasci. Tertia: qr cōturbat. Ecclesiastici septimo. Calūnia ꝯturbat sapiētē: imo talis lingua, valde a deo odit. Prouerbiorum sexto. Sex sunt que odit domin⁹, ⁊ septimū detestatur anima eius. Istud autē septimum est ille q̄ seminat inter fratres discordiā. D

¶ Tertio manifestauit suam resurrectionem per olfactū: ꝑ hoc quod dicit Johānes. Insufflauit ⁊ dixit eis. Accipite spiritum sanctum. Eius etiā flat⁹ erat odoriferus: qr ad illius pectore ꝓcedebat: qd̄ apotheca omniuz charismatum erat. In Christo quidē fuit myrrha. i. caro mortificata. Fuit thus. i. anima deuotissima. fuit balsamū. i. deitas preciosissima. Ille igitur flatus habebat odorē myrrhe inq̄ntum ꝓcedebat a carne mortificata. Habebat odorē thuris inq̄ntum procedebat ab aia deuota, habebat odorē balsami. inquantū ꝓcedebat a deitate p̄ciosa. E

¶ Quarto manifestauit suam resurrectionem ꝑ gustuz: quia obtulerunt ei partem piscis assi ⁊ fauum mellis. In fauo est cera ⁊ mel. Per piscē assum intelligitur eius caro in cruce assata. Per mel eius deitas dulcissima per ceram, eius anima lumine sapientie plena. Illi igitur comedunt piscem assum. qui delectātur circa eius passionem. Illi comedunt mel, qui delectantur in eius deitate. Illi comedunt mel cū cera, qui delectantur in deitate beata et in anima gratia plena veritate. F

¶ Quinto manifestauit resurrectionem suam per tactum. Unde dixit. Palpate ⁊ videte quia spiritus carnē ⁊ ossa non habet sicut me videtis habere: ⁊ Johannes dicit ꝙ prebuit palpanda sua vulnera cū dixit Thome. Infer digituz tuum huc et vide manus meas ⁊c. Christus enim seruat cicatrices vulnerū suorum ⁊ ratione sui ⁊ ratione nostri. Ratione sui vt secum semꝑ deferat insignia sue gloriose victorie. Unde dicit Beda super Lucā. Miles in prelio fortiter agēs ⁊ victoriam obtinens multis vulneribus confossus est. Dicit enim medicus. Uis sanare sine omni cicatrice, sine omni deformitate puto qd̄ in signū victorie sue cicatrices seruaret. Ille enim cicatrices sunt in christo non in deformitatem ⁊ sed in magnam pulchritudinem. Unde dicit Chrysostomus, qd̄ cicatrices in christo sunt radio solis lucidiores. Sicut em̄ honor est militi d̄ pre

lio reuertenti deferre scutum fractū: sic honor est christo deferre secum sue victorie gloriosum triūphū. Unde dicit super Lucam. Non ex impotentia curandi cicatrices: seruauit sed vt perpetuū victorie sue circunferat triumphum. Secūdo seruat cicatrices vulnerū ratione nostri: vt scz eas pro nobis patri representet, ⁊ ipsum nobis reconsiliet. G

¶ Cicatricū em̄ representatio est quedā pro nobis apud patrē intercessio. Sicut miles tacēs ab imperatore impetrat qñ vulnera q̄ ꝓ ipso recepit sibi demōstrat. Uñ legit̄ in historia scholastica ꝙ antipater ydumeꝰ pater magni herodis i quodā prelio in seruitio imperatoris vulnera multa suscepit, qui tandem ab emulis accusatꝰ: ⁊ ab imperatore citatus, reiectis vestibꝰ dixit. Ego cesar nolo me excusare apud te si ego diligo te, sz ista vulnera q̄ recepi ꝓ te loquant̄ ꝓ me. Tūc imperator placatꝰ in gr̄am suā ipsum recepit. Sic ⁊ xp̄s vulnera patri ostēdit vt insinuet quātū nos dilexit: ⁊ q̄ chare nos emit vt sic ad misericordiā patrē iducat. Uñ beatꝰ Anselmus ad illū versum, Respice i faciē xp̄i tui, dicit, ac si dicat ꝓpheta. Si nō vis pater respiceret in nos: respice in filiū tuū q̄ iam chare emit nos. Bernardꝰ. Securū habemꝰ accessum ad patrē, vbi mater añ filiū: filiꝰ ante p̄ez. mater ostēdit filio pectꝰ: ⁊ vbera: filius ostēdit patri latꝰ ⁊ vulnera. Nulla ergo poterit esse repulsa: vbi tot occurrūt charitatis insignia. Ex his igit̄ ptz ꝙ xp̄s ꝑ oēs corporis sensus manifestauit suā resurrectionē. Ipse em̄ filiꝰ dei resurgēs a mortuis iam nō morit̄, mors illi vltra nō dominabit̄. i. faciat nos resurgere a peccato: faciat nos mori sine pctō: faciat vt vltra nō dñet̄ nobis peccatū: vt sic a pctō resuscitati: pctō mortui: a pctō liberi [illegible] ista pria resurrectiōe a culpa ꝑuenire mereamur ad scdam resurrectionē in gl̄iaz. Ad quā meritis gloriose virginis ⁊ precibus matris sue, ⁊ beati dñici patris nostri, ipse filiꝰ dei nos ꝑducat. Qui cū p̄re ⁊ spūssctō ꝑ infinita secula regnat. Amē.

¶ Sermones quadragesimales do. Jac. de Uorag. Finiunt feliciter.

¶ Incipit sermo de passione domini nostri Jesu Christi.

Quo abijt dilectus tuus. O pulcherrima mulierū. Cāti. v. In omni opere virtuoso, ⁊ maxime sancte p̄dicationis q̄ est opꝰ diuinū angelicū ⁊ aplicū ꝑploranda est gr̄a spiritussancti, sine qua nullū rite fūdat̄ exordiū. Et qr hmōi gratie teste angelo beata virgo est inuentrix. Inuenisti (inquit) gratiā apud deū. Luc. j. Consuetum est in alijs sermonibus ad ipsam virginē gloriosaz recurrere ꝑ gratia impetrāda: qr vero ipsa hodie est valde afflicta ⁊ mirabiliter desolata ꝓpter dolores, derisiones, exprobrationes, alapas, sputa: spinarum punctiones, dura verba, duriora verbera, ⁊ horrēda mortis supplicia: que hodie vnicꝰ filius suꝰ a iudeis sustinuit. Ideo nō consueuit ecclesia eā hodie angelica salutatione implorare ⁊ merito si enim diceremꝰ eidē. Aue gratia plena, Respōdere posset Uerū est qr fuit triplici gratia plena. s. corporali que est gloria mee virginitatis: i carne mea spirituali, scz abundantia virtutū ⁊ donorū spiritussancti in mente mea singulari scz presentia diuinitatis. ix. mensium in vētre meo. Sed iam omni gratia sum vacuata per mortē filij mei dulcissimi q̄ mihi erat amor vnicus, vita anime mee gaudiū singulare, ⁊ omnium diuitiarum desiderabiliū thesaurus. Si vero dixerimus eidē dominꝰ tecū. respodere poterit verū est ꝙ deus pater mecū erat: qr ego sponsa eius vnicum habens secū filium cuius ipse est pater eternꝰ: ego vero mater electa: mecum dominus filiꝰ q̄ de mea substantia corpus sue humanitatis assumpsit: mecū spiritussanctus q̄ animā ⁊ corpꝰ meū intātum sanctificauit vt digna essem redemptorē ⁊ creatorez mūdi de meis visceribꝰ generare, sed iam illā perdidi, a me est longius separatus quem sine dolore peperi, quam pannis i uolui: quē ꝟgineo lacte lactaui: quē tener

rime educant: quē meis brachijs frequē
ter & studiose baiulauī: quē egyptū trāf
nexī: quē tātope dilexī: hūc ꝯpē mecum
tam nō habeo: ſz miser mar⁹ inimicorum
cerno: ſcelō eū ſuſtinere penā ignominio
ſam, ſcz penā latronū dolorosam, qī ito
to corpe fuit vulnerat⁹, acerbā. qī in los
cio nefario fuit trāſix⁹ cōtinuā, qī a me
dia nocte duravit vſq; ad ſuā mortē imi
nētā: qī ſine cā fuit cōdēnat⁹, ſuperatus,
dehonestat⁹, flagellat⁹, vulnerat⁹, & inter
fect⁹. Si aūt dicerem⁹ eidē. Benedicta
tu in mulieribꝫ: id eſt ſup oēs mulieres.
Rndere poterit q; aliqd ad ſupremū gra
dū bñdictionis pre cūctis aliꝭ mulieri
bus quem: q; fuī filia parēs & virgo mr
& filia plena filio dei, & vacua femine vi
rili, nunc aūt tāta bñdictioe ſum ꝓmota
& dolore maledictionis prime mulieres
ſup modū repleta. Si vero dicerem⁹ ei
dē. Benedict⁹ fruct⁹ ventris tui. Reſpō
dere poterit, verū eſt q; bñdict⁹ eſt fruct⁹
vētris mei cui⁹ bñdictio tāta fuit q; odiū
ei⁹ patrē recōciliauit, ſapor demones de
mūdo eiecit: ſpecies ei⁹ totū mūdū re
pleuit. Nūc aūt cū miſis deputat⁹ eſt: vt
dicit. Eſa. liū. Et maledict⁹ oīs q; pēdet i
ligno, vt ōr. Deut. xxj. Ego igit ait ꝙgo
tā dolore afflictiſſima ad quē deiecꝭ
refugiā: & ꝙs mihi reſtituet lumē oculoꝝ
meoꝝ, gaudiū cordis mei, coronā meā
vt iuenire q̄z aliquā cōſolationē. Ipſa
igit ſcām eccliē repñtationē nūc eſt dolo
rē afflictiſſima q; vberrime ſtēdo oīa que
xp̄s corpaliter paſſi i corde ſuo reponit:
& oēs plagas quas videt in xp̄i corpore
in ſe renouat: & ſigilla in mēte. ſicqꝫ ipſis
pre dolore vulnerat: & crucifat pre nimio
amore. Nō eſt igit cōueniēs vt ſibi tam p̄
ſentem⁹ ſalutationē angelicā q; ſingulas
rē cōtinet letitie materiā. Sed nihilomis
nus p gratia impetranda ad patrē miſe
ricordie mētes noſtras deuot⁹ erigam⁹
dicentes ſinceriter. Pater noſter ꝛc.

QUo abūt dilect⁹ tu⁹ pulcherrima
mulierū. Cāt. v. hec verba origia
liter habent: & p cōtēplatione tāti miſte
rij paſſiōis. ſ. ieſu chriſti dñi nr̄i aſſumun
tur q; ſunt verba ſapiētis ꝓphetico ſpi
ritu olim paſſionē ipam pre cognoſcētis
& in p̄ſona cuiuſlibet aīme deuote alios
quētis virginē gloſam & dicentis. Quo
abūt dilect⁹ tu⁹ ꝛc. Ipſa ꝺdē mater xp̄i
fuit pulcherrima mulierū & hoc q̄ū ad
corp⁹ q̄ nūq; alia mulier habuit formo
ſius: & quā. ad aiam quā habuit pre cū
ctis aliꝭ gr̄a plenā. Ait ergo alia deuo
ta ipſi virgini gloſe. Quo abūt dilectus
tu⁹: nō em̄ quiſpiā de illo querere dz a
petro: q; hodie ipſuz ter negauit. Mat.
xxvj. Neq; a iuda q; eū ꝓditione tradidit
Mat. xxvj. Neq; a Joāne q; ſcām expoſitio
nē, quoꝝ dā fuit ille, de q; legit Mar.
xiij. Qui reliēta ſyndone nud⁹ aufugit,
neq; diſcipulis, q; relicto eo oēs fugerūt
Mat. xxvj. Neq; ab angelis: q; ſeptū eſt
Eſa. xxxiij. Angeli pacis amare fleta, ſcz
cōpaſſionis videtes maximā penā cres
tor ipſoꝝ iuſte ſuſtinebat. Queram⁹ ergo
ab ipa virgine gloſa m q; ſola fides
remāſit, & dicam⁹ illi. Quo abūt dilect⁹
tu⁹ ꝛc. Et iz nobis rndere nō valeat qꝫ
paſſiōis filij ſui ignominiā & mortē crude
liſſimā, pfūdiſſima ſuſpiria amariſſimoꝝ
gemit⁹, & lachrymaꝝ ſuaꝝ inundātiſſi
mos fluct⁹, ad dam⁹ th̄ ſue reſurrectiōis
letitiā q; ipa pīſſima virgo oculos ſuos
lachrymis cōſpſos a filio parūper auer
tere & ad nos cōuertere dignet. Dic igit
obſecram⁹ q; abūt dilect⁹ tu⁹ ꝛc. Rndet.
Primo ad vltimā vite pñtis refectionē.
Secūdo ad tollerādā crudelē in otto lega
tionē. Tertio ad pluriū indictā iniquoꝝ
pñtationē. Quarto ad cauſe innocētis q;
uerꝫ decliſionē. Quinto ad ſuā mortis
in cruce ad patibulū executionē. Sexto
ſui corpis in alieno monumēto repoſitio
nē. Primo ſi q̄rāt a bta ꝙgine q̄ habūt dis
lect⁹ ꝛc. Rndet q; habūt ad vltimā vite ꝛc.
Circa quā refectionē euāgeliſte referūt
tria antecedētia, tria cōcomitātia, & tria
ſubſequētia. Tria ꝺdē antecedētia fue
rūt paſſiōis & tribulatiōis & tribulā dum
xp̄i prenūciatio p̄cipuis ſacerdotū & ſcri
barū cōſultatio, ſceleris vni⁹ apoſtoloꝝ
occaſio. De primo ſciēdū q; ad offendē
dū q; xp̄s voluntarie ſuſtinuit paſſionez
& nō coact⁹: ꝛz illud Eſa. liū. oblat⁹ eſt:
qī ipſe voluit, ipſam pluries prenuncia
uit diſcipulis: vñ cū preſciret eā poterat
euitare & ad alia loca accedere: non ſolū
autem mortē ipam ac genus mortis, ſed

ꝛ dixit ꝑ dirit hꝫ eñ Mat.xxvj.q dixit discipulis suis. Scitis qꝫ post biduũ pascha fiet, ꝛ filꝰ hois tradet vt crucifigat. Si intelligat de biduo integro, hoc dicit ferta.ũ.añ passionẽ. Si vero de biduo sumẽdo ptẽ ꝑ toto potuit, ꝛ hoc cẽ ferta ttij. ¶ Nota pascha fiet.i. comedet agnꝰ paschalis qui ſm legẽ erat immolãdus ꝛ comedẽdus post vesperã. vt pt3. Exo. xij. Oꝫ memorãbſificũ receptã deo tali nocte, qñ ſez agno immolato in Egypto a filijs israel ꝛ interfectis priogenitis oiz Egyptioꝝ ab exterminatore ipſi iudei illesi egressi sunt de seruitute pharaonis, ꝛ in figurã passiõis xꝑi agni immaculati q̃ inchoata fuit in tali nocte: pquã israelite. i. veri fideles liberant de seruitute diabolꝰ occisis viriꝫ saluiꝫ siunt, si eñ sanguine agni linuti sint postes dom⁹. i. fides passionis habeat i mẽte ꝛ ope. Nota: filius hois. i. virginis tradet vt crucifigatur. Fuit aũt traditꝰ a deo ꝑ ipsum ad mortẽ ꝛ ponẽdo ꝛ pmittẽdo ꝓpter nimiã ergã nos charitatẽ. Rom. v.ij. Qui ꝓprio filio suo nõ pepercit: sꝫ ꝓ nobis tradidit illũ. ꝛ Joã.iij. Sic deꝰ dilexit mũdũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret. Traditꝰ est a xꝑo ad nr̃ redẽptionẽ. Ephe.v. Dedit semetipsum ꝓ nobis oblationẽ deo i odorem suauitatis. Traditꝰ est a iuda scarioth⁹ ad suarũcie satisfactionẽ. Luc.xxij. Acceꝑta pecunia q̃rebat opportunitatẽ vt cũ traderet. s. iudeis. Traditꝰ ẽ a iudeis ꝑlato ob inuidie interfectionẽ. Mat.xxvj. Sciebat eñ qꝫ ꝓ inuidiã tradidissent eũ. ¶ We scõo ſez de principijs sacerdotũ et scribaꝝ ꝓ solatiõe hꝫ. Mat.xxvj. Tũc ſez illa die q̃ xꝑs dixerat illa ꝛba. Cõgregati sunt principes sacerdotũ ꝛ magistratus, q̃dã ſez officiales in atrijs principis sacerdotũ q̃ dicebat Caiphas vbi ꝓpõit de captura factũ est ꝑcũ de ꝓditiõe postulatũ, ꝛ pactũ circa hoc firmatũ. Cõgregatiꝫ sunt ad ꝓpõsitũ faciẽdũ ꝛ tractãdũ, vbi ſez volo tenerẽ ꝛ occiderent, alias Caipha dãte ꝓpõsitũ decreuerãt cũ occidẽdũ. Nũc q̃rit de mó capiẽdi diligenti ne euaderet. Qñ dicit. Nõ in die festo. s. hoc fac ciam⁹. ſ capere eũ. Et ofẽdit euãgelista q hoc nõ dixerũt ex reuerẽtia ad festũ: ſz ne extrahet: ex de manibꝰ coꝝ a ꝓpõsito: vñ subdit. Ne forte tumultꝰ fieret in ꝓpõ, hoꝝ ꝓpõsitũ vel potiꝰ ꝓspirationẽ puidẽs Jacob ꝑtarcha detestat⁹ ait. Simeõn et Leui vasa iniquitatis bellãtia, in ꝓpõsitũ eorum nõveniat alia mea, neqꝫ in cetũ eorũ sit gloria mea, ꝛ rõnẽ assignãs subdit: qꝫ in furore suo occiderũt virũ: ꝛ postea malefactiuo furore eorũ, qꝫ primꝰ: ꝛ dignatio eorũ, qꝫ dura Geñ. pe. de tribu leui certũ ẽ fuisse facinorosos. de tribu Simeõ dixerũt primos et scribas descẽdisse, scribe q fuerũt ꝑncipales i ꝓpõsitio de morte xꝑi: quoꝝ rũ mẽtes fuerũt intẽ dilatẽ ꝫ xꝑs q̃ nõ ex rõne ſz furore ꝛ inuidie tractauerũt ꝛ pcurauerũt virũ. i. xꝑs totũ ꝛ totus suos occidi. Furor eorũ fuit primꝰ: qꝫ quũ ꝑilatus vellet liberare vt iniocẽtẽ, ꝑtinaces erãt in clamãdo. Crucifigat. ¶ We tertio ſez de sceleris inde occasione, hꝫ Matt. xxvj. Cũ aũt esset iesus in bethania in domo simonis leprosi ꝛc. vsq; ibi. Amen dico vobis: vbicũq; ꝓdicatũ fuerit ꝛc. Quo vnctio facta xꝑo ꝛ inde murmuratio hic ponit: nõ qꝫ die cõcilij iudeoꝝ fuerit facta, imo sabbato ꝓcedẽti, vt ptz Joã. xij. Sz forte iõ hic annexa est narratio huiꝰ: qꝫ illud fuit occasio acceptanon data inde ad ꝓditionẽ faciẽdã. Nam vt ôr glo. xij. q. j. Judas cõsueuerat furari decimam partẽ eorũ que sibi dabantur seruandã, ꝛ vnguẽtũ illud effusum volebat vẽdi cius ꝓcũ erat. ccc. denariorũ hoꝝ ꝓcinio ꝓ erat. xxx. Quia igit nõ poterat furari decimã partẽ qñ vẽditũ nõ fuit quasi volẽs recõpensare dãnũ sibi secutũ. xxx. de narijs argẽteis fecit ꝓditionẽ, vnde ipse iudas ꝓpriꝰ sacerdotes congregatos ad tractandũ de captura xꝑi intrante in eũ sathana vt dicit Lucas, non quidez per veratiõnẽ corporis ſz ꝓ nouo malitie effectũ accessit ad cõgregatos in cõsilio dicẽs. Quid vultis mihi dare ꝛ ego vob⁹ eũ tradã? O vocẽ tenebrarũ ꝓsumptione plenũ oiz dũz ita gesta sunt a patre eterno ꝛ ꝫ esset sub sua ptãte ꝓmittit se illis traditurũ. Qñ ôr. Quid vultis ꝛc. O vox omni pena dignissima: ꝛ omni nõ ꝛ magistrũ suũ q ei tot ⁊ tã bñficia contulerat: ad dignitatẽ summaz apostolat⁹ vocauerat ad ꝓdicãdum ꝛ faciẽdũ mirabilia aliꝫ miserat: suũ ꝓcuratorẽ istũc

rat: & nūc eū vēditionē exponit, ac vt vi-
le mācipiū preciū i emptorū voluntate
ꝓponit dicēs. Quid vultis ꝛc. Hec enim est
doctrina quā tradidit magister optim⁹.
Ipse ꝛc docuit tēporalia cōtēnere nemi-
nem ledere. primū ꝓ posse iuuare: & tu
nūc pre auaricia immoderatissimā pdis: et
ad mortē tradis dicēs. Quid vultis ꝛc.
Illi inde cōgregati: hoc audito gau-
si sunt dāre ei. xxx. argēteos ꝓ hoc ope.
Sicq; impleta est figura q̄ habet. Gene.
xxxvij. de Joseph innene pfectissimo qui
fuit vēdit⁹. xxx. argēteis suggerēte inda
fratre suo: & tradit⁹ in manibus Ismaeli
tarū ex zelo inuidie ne dñaret eis. Sz si-
cut cōtrariū accidit eis qō intendebant,
qz per hoc ille exaltat⁹ est adorat⁹ & vo
catus saluator mundi: ita & Jesum ꝓ istā
traditionē in manib⁹ gentiliū & passio
nem deus exaltauit eū: & dedit ei nomen
qō est super omne nomen Jesus qui inter
pretat saluator, vt in nomine ihesu oē
genu flectatur: & spōsōdit Judas face-
re, pditionē recepta pecunia. Exindeque
rens opportunitatē tradendi quum esset
sine turbis: in quo opere sceleratissimus
iudas perpetrauit: nō solum proditionē
& plagiū, sz & sacrilegiū & simoniā vēde
do chaliū fontē omn⁹ gratie. Unde Gre
gō. nazanzenus. Judas omniū redēptō
rem vēdidit: mor laqueo suspensus: tan
dē gratiā redemptionis non obtinuit: et
merito quia nemo pōt retinere quod vē
didit. f. q. j. q̄ studet. vbi etiā notandū qō
ait Beda sup Marcū. Multi ho die inde
scelus: qz dñm ac magistrū, deumq; suū
pecunia vēdiderit: velut immane & nepha
riū scel⁹ horrētes nec ū cauēt. Nā cū pro
munerib⁹ falsuz cōtra aliquē testimoniū
dicūt pfecto: qz ītatē ꝓ pecunia negāt
deū pecunia vēdūt: ipse em̄ dixit. Ego sū
veritas: & cū societatē fraternitatis aliq̄
discordie pestē cōmaculāt, deū, pdūt: qz
de⁹ charitas est marie cū nō infirmitate
vel ignorātia peccat: sz similitudinē inde
q̄rūt opportunitatē vt ītatē crimine mu
tēt. xj. q. iij. Abbt. & de pse. dis. iij. ieiunia.
Dicit q̄ fer. iij. iudas traditionē dñi co-
gitauit. i. tractauit. Uñ antiq⁹ talu die ie-
iuniū seruabat, vt ptz in. d. c. ob reuerē-
tiā passiōis, nūc aūt loco hui⁹ a plurib⁹
tali die carnes nō comeduntur: nō ex ꝑce
pto sed ex deuotione. ¶ Quārū ad ipsaz
xp̄i vitimā refectionē & ei⁹ cōmutatiā
vt habet Mat. xxvj. Prima die azimo-
rū. i. feria. v. q̄ dr prima azimorū: qz i sero di-
tius dieī cū agno cōedebāt azyma nō fer
mētarū q̄ poterā seruabāt ꝑ septē alios
dies sequētes q̄ ducebant dies azimorū
accesserūt discipuli ad ihesuz dicētes. Ubi
vis parem⁹ tibi cōedere pascha. i. agnū
pascale: q̄ fm̄ legē ab oib⁹ iudeis debe
bat comedi, & qz xp̄s cū apl̄is domū pro
priā nō habebat: nō q̄rūt de loco determi
nato. Tūc xp̄s vt hr̄ Luc. xxij. Misit pe
trū & Joānē, petrū vt magis diligetem,
Joānē vt magis ceteris dilectū dicēs
eis & dās signa. Ecce introeūtib⁹ vobis i
ciuitatē occurret vobis hō amphorā aq̄
bajulans sequimini eū in domū in quā in
trat, & dicite pfisami. dom⁹. Dicit tibi ma
gister. Ubi est diuersoriū. i. loc⁹ secretus.
vbi mā ducē pascha. i. agnū paschalē cū
discipulis meis. et ostēdet vobis cenacu-
lū magnū stratū. i. aulā, & ibi parate. f.
necessaria nobis, noluit aūt xp̄s noiare
hoiem ne fm̄ Chrys. Judas audiēs ordi
nasset eū ibi capiāi horā statutā, eūtes ergo & inuenientes oia parauerūt que
oportebat. Jn q̄ cōuiuio sctō nota tria q̄
xp̄s egit. Prio agnū paschalē comedit,
scōo pedes discipulorū lauit, tertio sacra
mētū eucharistie instituit. ¶ Quārū aūt ad
tria subsequentia scīedū q̄ hec fuerūt di
scipulorū perturbatio: dulcisedinis ex hor
tatio, & grāe redditio. De prio hr̄. Mat.
xxvj. Uespere aūt facto discūbebat cum
xp̄o discipulis suis: & edētib⁹ illis. f. in fine
cene dixit. Amē dico vobis: qz vn⁹ vestrū
me tradit⁹ ē, & ptristati valde: ceperūt
singuli dicere. Nunq̄d ego sum dñe. q. d.
quāuis cōscia nos nō remordeat de cogi
tatione tāti sceleris, tu tñ q̄ nosti occulta
cordiū, indica vt tm̄ nefas ipediat. Ju
das aūt ne tacēdo se suspectū ōnderet:
ait. Nunq̄d ego sum rabbi? Cui xp̄s. Tu
dixisti q̄ nō est intellegēdū. q. d. tu dicis
ītatē, qz tu es ille, sic em̄ illū manifestat
sctalīs. Sz tu dixisti. i. tu hoc dicis: ego
nō dico q̄ tu sis, & subdit. Quī intigit mecū
manū i papsidē, hic me tradet. Ue āthoī
illi. f. eterne dāpnationis: per quē tradar

530

ego. Meli⁹ fuisset homini illi si nat⁹ non fuisset: qꝛ si mortu⁹ fuisset in vtero mr̄is ad lymbū descēdisset: sꝫ nat⁹ ꝓpter hoc flagitiū nō penitēs descēdet ad infernū: vel ēt: qꝛ esse meli⁹ est q̄ꝫ non esse: tn̄ non esse vr̄ meli⁹ q̄ꝫ male esse, qꝛ priuari malo hꝫ rationē boni: iō meli⁹ ei esset si natus nō fuisset: ēt in vtero. i. si non fuisset. Ex his tn̄ verbis nō fuit ꝓditor manifestat⁹: qꝛ oēs simul intingebāt in vno catino vbi erat succ⁹ lactucarū aggrestiū vt falsa secundū mandatum legis. In quo ostēditur quantū peccata occulta nō debeāt alij intimari: vn̄ Aug. ij. q. j. ait: vn⁹ ex vobis me traditur⁹ est. Bene dixit ex vobis, non ex nobis. Ex vobis em̄ est a q̄b⁹ ꝑ iudiciariā ptātē cōfess⁹ aut ꝯuict⁹ exclusus nō est: a me ꝟo q̄ nulli⁹ egeo argumētis ⁊ oīa certissime noui separatus ⁊ diuisus est. Tale est, ac si diceret. Et si ego ꝑ occulti iudicij sentētiā dānatū habeo: vos tn̄ illū ꝑ tolerātiā sustinete: hec ille. Petr⁹ aūt zelo magistri scire cupiēs ꝓditorē: qꝛ si cognouisset eum occidisset: ait Chryso. nō audēs ipse ꝑ se: submittit sociū. s. Johānē euāgelistā vt q̄rat ab eo de ꝓditore. Cui ioāni querēti q̄s eēt: xp̄s summisse rn̄dit, ita vt alij non audirēt. Ille est cui intinctā buccellā dedero. Pe. da. O icōparabilē virū ꝓfert xp̄s ꝟbū in mediū: tacet tot⁹ senat⁹ apl̄orum. Joānes sol⁹ cōsultor accedit. Dicit aūt ioānes recubuisse i sinu vel supra pect⁹ iesu quo ad literā: qꝛ cū iuxta eū staret i mēsa: vel ecōtra inclinauit ioānes caput suū sup pect⁹ iesu vt secreti⁹ loq̄ret. Mystice aūt dabat intelligi s̄m Bedā q̄ de dn̄ici pectoris fonte vbi sūt thesauri sapiētie dei abscōditi potand⁹ erat q̄ eructaret illud diuinū mysteriū. In p̄ncipio erat ꝟbū. Et cū Jes⁹ intinxisset buccellaꝫ iude porrexit. Et post buccellā introiuit i in eū sathanas, nō q̄dē de nouo iam eniꝫ ītrauerat: sꝫ ꝑ nouū effectū malicie vt q̄d cōceperat executiōi mādaret per ꝓditionē. Nō fuit bucella ista sacramentū: iam em̄ dederat: sꝫ figura ei⁹ q̄ indigne accepit. Aug. de ꝯse. dist. ij. Sicut cū buccellā tradidit ei xp̄s: nō malū accipiendo sed male accipiēdo locum dedit diabolo: sic quisq̄ indigne sumens corpus xp̄i non efficit vt qꝛ malus est maluꝫ accipit: aut qꝛ nō ad salutē accipit, nihil accipit. Dixit autem ei Jesus. Quod facis: fac citius. q. d. Ex quo nec mine nec blanditie te a malo ꝓposito reuocāt: q̄d facis. i. disponis facere: scꝫ ꝓditionē: fac citi⁹ nō sollicitās ad malū: sꝫ d̄sideriū ond̄ēs humane redēptiōis. Nemo tn̄ discipl̄orū d̄t Joh. intellexit ad q̄d illa verba dixerat sꝫ qꝛ loculos habebat iudas putauerūt eū dicētes vt emeret necessaria i festo vl̄ egenis aliq̄d daret: vbi Aug. xij. q. j. Habebat dn̄s loculos a fidel b⁹ oblata cōseruans ⁊ suorū necessitatibus ⁊ alijs indigētib⁹ tribuebat. Post buccellā egressus est Judas ad exequendā proditionē nocte iā facta. Hunc progressum iude ingrediendo ⁊ egrediēdo ad tractādū ꝓditionē: ⁊ ipsius executionē in p̄s. Si ingrediebatur. i. in domū vt videret. s. aptitudinē ad op⁹ vana loquebat. i. vana ⁊ falsa murmurās de effusione vnguēti. cor ei⁹ cōgregauit iniquitatē sibi multas iniquitates proponēdo facere vt sacrilegiū ⁊ alia. Egrediebat foras ad capiendā opportunitatē loquebat in idipsum. i. in malū ꝑficiendū. Et q̄ edebat panes meos magnificauit super me supplantationē. i. magnā fecit super me proditionē de qua supplātatione xp̄s antea loquēs dixerat. Amē dico vobis vnus vestrū me traditur⁹ est quod fuit turbatiōis apostolorū occasio. ¶ De dulci autē ipsorū exhortatione vide. a. xiiij. ca. Joh. vsq̄ ad. xvij. inclusiue vbi iter alia dixit. Nūc clarificat⁹ est fili⁹ hominis ⁊ deus clarificatus est in eo. i. s̄m Aug. Nunc clarificat⁹ est ⁊c. Quia excluso immūdo iuda remāserunt soli mūdi cū suo mundatore. q. d. hec est figura future glorificationis vniuersalis in qua nullus mal⁹ erit ⁊ null⁹ bonus exibit. Et de⁹ glorificat⁹ est i eo. i. de gloria perfecte magnifestabit ⁊ hoc per virtutē suā. ¶ De tertio. s. gratiarum actione breuis mētio fit. Mat. xvj. vbi dicitur. Et hymno dicto: non em̄ fecit xp̄s sicut quidā dicuntur fecisse. Exodi. xxij. vbi dicitur. Sedit popul⁹ manducare ⁊ bibere: ⁊ surrexerunt ludere sequitur. Et ceciderūt in die illa quasi viginti tria milia hominū. Nec tamen ex hoc dominus

fuit

fuit pacificatus quod patet in fine capituli vbi dominus ait. Ego autē in die vltiōis.i.finalꝫ iudicij visitabo hoc peccatum eorū: sed hymno dicto gratias reddidit deo patri dās nobis exēplū vt refectione accepta nos ita faciam⁹. Et sic pꝫ quid christus egerit in sua vltima presentis vite refectione quam ideo facere voluit cum apostolis suis: vt sicut preuaricatio ⁊ peccatū ade iceperat a refectione. Adā dū comedit de fructu vetito: ita christus ad ostendendū ꝙ per suā passionem illud reparare venerat: illaꝫ voluit a refectione inchoare. Si qua igitur fidelis anima virgine in beatam interrogauerit dicens quo abijt dilectus tuus? ⁊c. Respondebit ad vltimam vite presentis refectionem.

Secundo abijt ad tollerandā crudelem in orto ligationē: sicut eīn habetur Matt.xxvj. hymno dicto exierūt in montem oliuarum: ⁊ venerunt in villā que dicitur gethsemani transeuntes pri⁹ quendam torrētem qui dicebatur cedrō qui erat in montis oliuarum radice. Et ad hoc transitu torrentis cedron iohannes incipit narrationē passionis. In dicta autē villa erat quidam ortus in quo iesus solicitus erat aliquando conuenire cum discipulis ad orandū ⁊ docendū secretiora. Quod autē domin⁹ predixit negationē petri hoc Mattheus ⁊ Marcus referūt factū postq̄ egress⁹ est de domo in montē in oliuarū. Lucas vero et Johānes narrāt hoc factū in domo vbi cenauerāt. Quod Aug. ad cōcordiā reducit dupl'r. Uno mō ꝙ illi duo.s. Mat. ⁊ Mar. illa dixerūt ꝑ recapitulationē.s. eorū q̄ omiserāt facta i domo: aut Lucas ⁊ Joā. ꝑ p̄occupationē.i.narrādo pri⁹ qd factū est postea: q̄ mod⁹ frequētat⁹ ē ab euāgelistis. Alio mō pōt dici ꝙ pluries xp̄s p̄dixit negationē petri futurā ⁊ petri responsionē presumptuosam.s. in domo de qua Luc. ⁊ Joh. ⁊ postea iterū in orto de qua Mat. ⁊ Mar. in mōte oliuarū. ¶ Circa hoc tertiū nota petri negationē quā Christ⁹ p̄dixit orōnē quā ter fudit: ⁊ multitudinē que ad capiendū venit. De hac captura ei⁹ ꝓphetauit Hier. di. Threñ. iiij. Christ⁹ dn̄s captus ē pro peccatis nostris: cui diximus in vmbra tua.i.passiōe tua, obscura viuem⁹. Egressus igit̄ cū discipulis vndecim, dixit eis. Omnes vos scandalū patiemini i me in nocte ista. Scandalum vocat amissionē fidei de ei⁹ diuinitate in quā inciderūt visa eius captura tā ignominiosa: vñ et fugerūt. Confirmat autē dictum suū ꝑ prophetā zacharie hoc predicēt zacharie. xiij. Percute pastorē ⁊ dispergent̄ oues. Loquit̄ propheta ad deū patrē, percute id est permitte vt ꝑcutiatur pastor.s. xp̄s passione a iudeis, ⁊ sequit̄ ex hoc dispersio: id est fuga ouiū suarū: idest discipulorum. Euangelista autem vidēs prophetiaꝫ impletā loquitur in persona patris ad prophetam dicens. Percutiā id est ꝑmittā vt percutiat: ⁊ sic dispergent̄ oues gregis.i.apl'i. Sed cōfortās eos subdit Postq̄ aūt resurrexero.i.die tertia vt predixerat al's inducens figurā ione q̄ stetit trib⁹ dieb⁹ in vētre ceti. Precedā vos in galileā.ap.s. vobis. Cui respōdit petr⁹. Et si oēs scādalizati fuerint sꝫ non ego. Jesus aūt ad simonē petrū q̄ magis videbat̄ de sua virtute cōfidere, ait. Simō ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticū.i.quesiuit ⁊ licentiā a deo accepit: al's nō potuisset tēptationē hr̄e cōmouēdi ⁊ separandi vos a tritico electorū dei. Nā ex cōmotione multa cribri aliqñ etiā triticū cū lolio descēdi in terrā. Ego aūt subdit: oraui pro te, inquantū hō vt nō deficiat fides scꝫ finali defectione. Non eīn dixit, oraui vt nō neges: nō solū autē christus orauit ꝑ petro sed pro tota ecclesia petro ꝯmissa: nō pōt nō fuisse exaudit⁹. Nunq̄ eīn fides ecclesie defecit. Quāuis eīn aliq̄ discedāt a fide. semꝑ tñ aliqui permanēt in ea. Uñ tēpore passionis ⁊ si in apl'is defecit: tamē remāsit in virgine maria. Et tu aliqñ conuersus, subdit confirma fratres tuos scꝫ cōuersus scꝫ ad penitentiā de lapsu tuo. Et petr⁹. Dn̄e parat⁹ sum tecū in carcerē ⁊ in mortē ire. Cui iesus. Dico tibi petre: qꝛ anteq̄ gall⁹ bis vocē dederit in nocte ista vt ait marc⁹ ter me es negatur⁹. Et petrus. Etiā si oportuerit me mori tecuꝫ nō te negabo. Nā dicit petr⁹ mēdacium qꝛ si tūc ꝓponebat: sꝫ nimis p̄sumptuose

loquebat: ignorās suā infirmitatē quaz ⁊ iesus cognoscēs insinuabat. Similiter ⁊ oēs alij dixerūt. Amb. Hec iō dicta sūt vt sciam⁹ neminē iactare se debere. Nā ⁊ si petr⁹ lapsus est q̄ dixit. Et si alij scādalizati fuerint sed non ego. Quis alius de se presumat. vj. q. j. imitare. ¶ Facta est autē cōtentio inter eos quis eoruz videret eē maior. Lucas referente hāc cōtentionē inquit Greg. potuit esse cā quia audierāt dn̄m migraturū ab eis: vnde q̄rebāt q̄s post hoc esset gerēs vices ei⁹. Sed ad humilitatē eos dn̄s subito reduxit ostendēs presidētes animarū: non debere esse vt principātes in seculo qui querunt dominare subditis: sed q̄ maior esset ille omnibus ministraret dans in hoc exemplū sui qui dominus existēs eis seruiuerat lauando pedes. Deinde vt scribit Lucas sol⁹ dixit iesus discipulꝫ. Quoniā misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamentis: nunq̄d aliquid defuit vobꝫ? Qui responderūt. Nihil. Et ait. Sed nūc qui hz sacculū scz pro pecunia seruanda tollat similr ⁊ perā scz pro victualibus et q̄ non hz vendat tunicā suam ⁊ emat gladiū. quasi dicat. Nuncusq̄ sine p̄dictorū reseruatione habuistis abundāter necessaria me presente. Deinceps aūt qr persecutionē patiemini nō dabunt vobꝫ ista ⁊ ideo concedo vobis vt pro necessitate de his vobis prouideatis, non soluz de victualibus ad viuendum sz ⁊ de armis ad defendendū cū oportet. Dixerūt aūt discipuli. Dn̄e ecce duo gladij hic vnus scz qui incidat aurē serui ⁊ appareat virtus domini in sanando: alter qui nō euaginet: vt ostendatur non fuisse factā omnez defensionē que poterat pro domino. Dixit ergo iesus. Satis est, hz ecclesia vtrūq̄ gladiū. ¶ Exinde ingressus in ortum illū ville gethsemani assumptis ad partē Petro Jacobo ⁊ Johāne cepit Jesus tedere pauere ⁊ mestus esse. Ostendēs ex hoc verā humanitatē hr̄e q̄ affligit ex cōsideratiōe penarū quas sibi paratas videt. Un̄ ⁊ dixit eis. Tristis ē anima mea vsq̄ ad mortē: id est tristitiam ⁊ afflictionē sentio mortalē. Sustinete hic ⁊ vigilate mecū. Et quia in angustijs nil detentius q̄ per orationē ad deū habere recursum: ideo recedens ab eis quantum iactus est lapidis: vt ait Lucas procidit in faciē suā orans ⁊ dicēs. Pr̄ si possibile est transfer calicē istum a me. Calicem appellat passionez: qd̄ tripliciter exponitur. Uno mō petens virtus sue passionis trāsire a se ad omnes martyres ⁊ patientes pro christo afflictionē; vt scilicet meritoei⁹ daret illis cōstantia ad sufferendum sicut ⁊ ipse habuit: ⁊ hec Aug. Secundo modo vt quia sciebat populū illū iudeorū pro cuius salute tantū laborauerat ex ipsa passione propter p̄fidiā suā excecandū ⁊ damnandū: ei cōpatiēs rogat nō vt non bibat calicem passiōis: sed transeat ab illo populo vt p̄ alios p̄curet. hec Ambro. ¶ Tertio modo s̄m Dionysiū, Alexandrū. Non hoc petit vt non adueniat ei calix: nisi em̄ aduenerit transferri nō poterit, sed vt p̄ceperat iā presentē passionē cepit affici ⁊ tristari: et quasi iam propinquāte ea dixit: trāsfer calicem istum: leuiter ergo inuadentē tēptationē flagitat pelli. Et hoc est non intrare in temptationē quod consulit esse orandum. Ueruntamen nō mea volūtas sed tua fiat. Athanasi⁹. Geminū hic velle ostendit alterū quidem humanum qd̄ est carnis: id est partis sensitiue: alterum vero diuinū: hūanitas em̄ ob carnis fragilitatē recusat passionē sed diuin⁹ eius affect⁹ affectāter eā subijt. Hec ille. Qd̄ ergo dicit. Non mea voluntas intelligit secundū instinctum naturalem ⁊ sensualem. Et qd̄ addit. Sed tua fiat scz voluntas: que vna est patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti: cui omnino semp̄ subdita erat voluntas sua humana secundū instinctū rationalē. Et vt dicit magister in tertio senten. Sciebat christus orationē non exaudiendam, sed nec volebat secundū rationem exaudiri: nec tn̄ frustra hoc orabat. Unde psal. in eius persona. Deus meus clamabo per diem ⁊ noctem: ⁊ non exaudies nō tamē ad insipientiā mihi, scz imputabit sed ad dādum nobis formaz q̄ in angustijs possum⁹ petere licite ab eis liberari si illud sit secūdū voluntatē dei. Quod si nō audimur, debemus estimare deum illud non velle: ⁊ ideo patienter ferre debemus. Oratione facta reuersus

est ad locū vbi discipulos dimiserat. Et illi tres Petrus Jacob⁹ ⁊ Johannes ad eos accesserat. Et inueniens eos dormiētes, dixit Simoni qui pleni⁹ promiserat pro eo mori. Simon dormis: nō potuisti vna hora vigilare mecū? Ad omnes autē etiā alios. Uigilate ⁊ orate ne intretis in temptationē, id est ne succumbatis tēptationi. Spirit⁹ quidem prompt⁹ est, id est ratio ⁊ feruor ad patiendū ⁊ bene agendū: caro aūt infirma. i. sensualitas debilis ad exequēdū: quod dictat ratio ⁊ instigat spiritus. Et eos dimittēs iterū accessit ad locū vbi pri⁹ orauerat eandē orationē fundens. Et reuertens scdo ad discipulos ⁊ inueniens dormientes: p̄ tristitia em̄ ⁊ somno grauati erāt oculi eoꝝ: dimisit illos ⁊ tertio ad locum reuersus eundē sermonē orando expressit: ⁊ vt dt Lucas solus. Apparuit ei angel⁹ de celo confortans eū, id est dicens aliqua v̄ba consolatoria illi pti sensitiue exterrite ex representatiōe sibi fcā pene immense quā iā debebat sustinere: o domine dn̄s noster passio ista cito transibit ⁊ ex ea fruct⁹ maxim⁹ sequet redēptio hūani generis qd tm̄ dilexisti: ⁊ restauratio ruine nostre: ⁊ iō cōfortet cor vestrū. Et factus in agonia, id est in anxietate ꝓlixi⁹ orabat. Tātā aūt afflictionē sensit in illa agonia pre cōsideratione passiōis imminētis: ꝙ fact⁹ ē sudor ei⁹ sicut gutte sanguinis decurrētis i terrā. Et cū venisset postea ad discipulos ⁊ dormiētes inuenisset, dixit. Dormite iam ⁊ requescite. Sufficit. Et vt ostendat se voluntarie pati deposito omni timore ait. Surgite eam⁹ versus nr̄os aduersarios nō dormiuit iudas ad prosequēdā proditionē. Ecce appropinquabit q̄ me tradet. Adhuc eo loquēte. Ecce turba ⁊ iudas vn⁹ ex duodecim an̄ cedebat eos. Sciebat ei iudas locū dt Johā. qꝛ frequēter iesus illi cōueniebat cū discipulis: ⁊ p̄cipue dieb⁹ festis aliq̄d sublime docēs eos, q̄s ad capiēdū magis volebat eē semotos a tumultu populorū ⁊ iō vt ait Theophil⁹ imaginat⁹ ē iudas ꝙ solēnitate iā inchoata ibi eēt cū discipulis ad docēdū. Nocte em̄ iesus extra ciuitatē manebat sepe: ⁊ iō nō accessit ad domū vbi eū dimiserat. Nō venit aūt solus sꝫ vt dt Johānes accepit cohortē scꝫ militū a p̄side: ⁊ a pōtificib⁹ ⁊ phariseis ministros cū laternis ⁊ facib⁹ ne scꝫ posset occulte fugere: ⁊ armis ad resistēduꝫ ⁊ offendēdū si forte turbe deuote ad euꝫ vellēt illū de manib⁹ eorū liberare: propter ea duxerūt gētiles ⁊ milites vt magis timerent pecunia ducti. Processit ergo ies⁹ obuiā eis ⁊ ait vt testat Joānes sol⁹. Quē q̄ritis? Nō hoc dixit quasi nesciēs, sꝫ ostēdere volēs ꝙ ⁊ cū p̄sens eēt eū videre nō poterāt vel ab aliis discernere. Et cū respōdissent Jesū nazarenū. Dixit iesus. Ego sum. In medio eorū existens ait. Chryso. excecauit eorū oculos. Ut aūt dixit iesus. Ego sum ad vocē istā oēs ceciderūt retrorsum in terraꝫ simul cū iuda. Quod iō fecit iesus scdm Chrysostomū vt ostēderet qd non solū cōprehendere, sed nec euꝫ videre possent nisi ipse concederet. Augu. Quid iudicatur⁹ faciet qn̄ iudicandus hoc fecit? ⁊ nūc vbi ꝙ per euāgeliū dicit christus. Ego sum, et a iudeis expectatur antichristus vt retro redeant ⁊ in terram cadant: quoniaꝫ deserentes celestia terrena desiderant. Iterum autem interrogauit eos. Quem queritis? Chris. Ne quis dicat quoniam ipse iudeos ad hoc induxit vt eū occiderēt seipsuꝫ in manib⁹ eoꝝ tradēs: qꝛ manifeste eis ostendit ola que reuocare eos sufficiebant. Sed qꝛ permanebant i malitia ⁊ nullā habebant excusationē, tunc in manibus eorum se tradidit. Un̄ respōdentibus illis secundo Jesum nazarenū dixit. Dixi vobis qꝛ ego suꝫ. Si ergo me queritis sinite hos abire: scilicꝫ dicipl̄os meos quasi dicat meipsum vobis trado. dimittite istos vsq̄ ad vltimaꝫ horaꝫ ait. Chryso. ad suos dilectionis cōseruātiā ostendēs. Tunc (vt ait Lucas) appropinquauit iudas vt oscularetur eū. Nā referente Marco dederat eis signū traditor dicēs. Quēcunq̄ osculat⁹ fuero ip̄e est tenete eū ⁊ ducite caute. Dicit magister in historia schol. ꝙ iacobus maior erat valde similis xp̄o in effigie adeo ꝙ q̄ nō habuisset familiarē conuersationē cum eis nō sciuisset discernere aliū ab altero. Judas autem qui conuersatus erat diu cum eis sciebat discerner̄: ne ergo datꝫ signis

aliis de iesu effigie caperēt. Jacobum loco eius. ideo dedit signum osculi. Et addit. Ducite caute ne scz euaderet de manib⁹ eorū. cū tñ sceleratiss m⁹ expt⁹ fuisset ꝙ cū volebat in medio eoꝝ existentez nemo cōtingere poterat. Accedens ergo osculatus est eū dicēs. Aue rabbi. Cui iesus. Amice ad q̄d venisti, quasi dicat Cū te habuerim vt amicū charissimum, qūo deuenisti ad tātā offensam. Juda osculo filiū hois tradis. vt refert Lucas. Osculū ē signū amoris ⁊ pacis ⁊ tu hoc signo ꝓditionē facis. Chrysost. Nō est discedēdū a fratrū admonitiōe quāuis nihil ꝓpter nostra verba eueniat: ⁊ si nō ꝑsuaseris hodie, ꝑsuadebis forsitan cras piscator ꝑ totā diē rhetia trahens vacua: sero piscē capit. Uñ ⁊ dñs si sciret iudā nō conuertēdū. nō destitit facere q̄ sua intererat ꝓpriū nomē imponit dicēs. Juda quod magis dolētis erat ⁊ reuocātis q̄ꝫ ꝓuocati ad irā. Uidentes aūt discipuli qd̄ futurū erat scz capturā iesu dicūt secūdū Lucā. Dñe si percutim⁹ in gladio, scz vt defendamus te. Petrus aūt feruentior ceteris nō spectauit rñsum sed extrahēs gladiū de vagina seruū principis sacerdotū nole malchū. vt dicit Joānes Percutiens amputauit eius auriculā dexteraz. Ambrosius. Cū legit̄ passio dñi si ad diuinitatē eius referimus infirmitatē corpore passionis exciditur auricula ⁊ excidit̄ a petro: qui nō est passus christū prophetā extimari: sed dei filiū docuit fideli confessione signari. xxiij. quest. j. Si petrus. Iste seru⁹ vt audacior ceteris voluit extēdere manus ad capiendū iesum propter qd̄ Petrus intēdēs percutere caput declinantis ictum abscidit auriculam. Oēs euāgeliste abscisionem hanc narrant sed Joan. ⁊ Math. addūt reprehensionē quā iesus fecit Petro, dicēs. Cōuerte gladiū tuū in vaginā. Nō em̄ licebit p̄latis ecclesie vti gladio materiali sicut licuit in veteri testamēto. vt patet l phinees ⁊ aliis: sed gladio spirituali. Calicē quem dedit mihi pr̄ nō vis vt bibā illū, id est passionē nō vis vt sustineā? Ois em̄ qui accipit gladiū scz propria auctoritate ⁊ non datū sibi a deo vel a lege gladio peribit tēporali si iuste iudicabit̄: vel saltez gladio diuine sentētie in alia vita si non penituerit. August. xxiij. q. iij. Ille gladiū accipit q̄ nulla supiori ac legitima potestate vel iubente vel cōcedente in sanguinem alicuius armatur. An putas qr non possum rogare patrē meum et exhibebit mihi, id est ad meā defensionem plusq̄ꝫ duodeciz legiones angeloꝝ. legio est numerus sex milia sexcenta sexaginta ꝯtinēs. Et si vn⁹ angel⁹ solus de exercitu sennacherib occidit in vna nocte centum octoginta tria milia: quid facerēt tot milia angelorum. Nō est ergo nūc tempus vindicationis, sed humiliationis. Quomodo em̄ implebunt̄ scripture tot de passione loquentes si nō permittā eos inferre: quia sic oportet fieri cū de⁹ hoc preordinauerit ⁊ prenunciauerit. Lucas aūt scribit sol⁹ sanationē hui⁹. dixit em̄ iesus. Sinite vsq̄ꝫ huc scz venire ad me. Et cū tetigisset auriculā ei⁹ sanauit eū. Nō poterat se cōtinere a pietate nec ab exhibitiōe bñficioꝝ etiā erga inimicos. Dixit aūt iesus principis sacerdotū ⁊ magistratus tēpli. Tanq̄ꝫ ad latronē existis volētes cōprehēdere me cū apud vos erā ⁊ nō me tenuistis. Et ēt vidistis ꝙ nō possetis me apprehendere si nō vellē: ⁊ ideo non erat necesse ꝙ veniretis ad me capiendum sicut itur ad vnū latronē ne possit euadere. Sz hec est hora vestra, id est vobis a me ꝑmissa ad capiendū et potestas tenebrarum concessa vobis tenebris peccatorum detentis. Et tūc iniecerūt man⁹ in iesum: ⁊ ligauerunt eum vt captum ducerent. Quo facto omnes discipuli fugerunt eo relicto. De ista captione ⁊ ligatione hr̄ figura. Hierem̄. xxxix. vbi dicitur ꝙ exercitus chaldeorū cōprehendēs sedechiam regē: Judei duxerūt eum ad regem babylonis qui multa opprobia exercuit in eū. Sic iudei armati christum capientes duxerunt eū ad Annam inimicū christi sibi multa opprobria inferendo. Si ergo nūc querat̄ a virgine gloriosa. Quo abijt dilect⁹ tuus. ⁊c. Respondere poterit ad tolerādā crudelem in orto ligationem.

Tertio abijt dilect⁹ virginis marie ob plurium iudicū iniquoruz presentationem. vbi sciēdum ꝙ christus primo fuit ante annā presentatus. Secundo

ad Caiphā ⁊ ibi a petro negatus ⁊ falso contra eū testificatus. Tertio ad Pilatū assignat⁹. Ut ergo dicit Joānes. p̄nceps sacerdotū magistratus templi. Et scribe venientes nō per se. vt dicit Augustinus. sed per suos ministros ad iesum. Demū ligauerūt eū vt latronē: ⁊ ducebāt eū captū vt credibile est cū multis cōtumeliis irrisionib⁹ ⁊ clamorib⁹ ⁊ ꝑcussionib⁹ habētib⁹ eū ꝓ inimico capitali, via erat satis lōga. Sequebat̄ aūt istos q̄dā adolescēs. vt refert solus Marcus indut⁹ syndone sup nudū. Quē ministri arbitrātes discipulū Jesu tenere curarūt: sed relicta eis syndone nud⁹ aufugit ab eis. Dicūt aliqui hūc fuisse Joannē. Alij iacobū minorē: sed cōmunior ⁊ verior opinio est ꝙ null⁹ illoꝝ fuit: sed q̄dā qui habebat habitationē suā in via ꝑ quā iesus ducebat̄. qui cū iā iuisset dormitū: audito rumore transeuntiū surrexit ⁊ vt citi⁹ ꝑcipere posset causam clamoꝝ sumens vestē lineam sup carnē exiuit domū. Et videns iesum duci captum: motus deuotione vel curiositate sequebat̄ eos. Duxerunt autem ministri intrantes ciuitatem Jesum ad Annam pontificem socerum caiphe. Qui cū esset pontifex anni illius cōsiliū dederat de morte iesu. Erāt em̄ plures principes sacerdotum. Qui vel sorte vel precio vt Caiphas secundū Josephū officiū exercebant ad tēpus summi pontificis. Ideo primo adduxerūt ad Annā qd̄ refert solus Joānes. Uel qꝛ habitatio ei⁹ erat in via qua ibat̄ ad domum Caiphe vt complacerēt in hoc vtriq̄. Erant em̄ affines non solum carne sed ⁊ crimine: et vt magis excusaretur Caiphas cōsilio etiā senioris si argueret̄ ꝓcessisse contra iesum. Petrus autem sequebat̄ a lōge. Et alius discipul⁹ qui credit̄ fuisse Joānes. Ideo a lōge sequebat̄ quia timebat ne putaretur esse ex discipulis iesu. Ideo a lōge secundū Ambrosiū. Quia elongabatur iaꝫ a christo mēte: passionis timore ductus. Ideo a lōge secundū Bedam. quia si ecclesia signata in Petro sequatur Christū in passionib⁹ tamen a longe. Quia christi ecclesia patit̄ pro suis peccatis. Christ⁹ autē pro ea. Et quia nimis distat vtraq̄ passio quātum inter iniuriam creatoris ⁊ creature. Intrantes ergo atriū Anne pōtificis ministri statuerūt iesum vinctū ante Annā. Intrauit autē cum multitudine illa ⁊ Joānes: qꝛ notus erat pontifici, forte qꝛ ante discipulatū cū esset piscator reseruabat sibi ⁊ ferebat electos pisces. Petrus autē nō aulus est intrare: sed socius eius Joannes accessit ad ancillā ostiariā rogās vt sineret eū intrare. Quod cū faceret intuita petrū dixit. Nūquid ⁊ tu es ex discipulis hoīs istius? Nota s̄m doct. ꝙ causa dn̄ice passiōis fuit prima culpa vtriusq̄ parētis Ade scꝫ ⁊ Eue: ad inuenēdū ꝙ per hāc passionē vterq̄ sexus liberandus erat. Ideo diuina dispēsatio ꝓuidit vt nō solus sexus virilis: sed ⁊ muliebris ad eā operaret̄. Et qd̄ nō potuit ancilla agere in persona xp̄i: qꝛ vilioris cōditionis hoc facere curauit in discipulo ad negādā instigādo, vel potius vt discipulū esse repertū ad affligēdū caperet̄. Qui subito negauit dicens. Mulier non noui illum. Chryso. Quid agis? o Petre vox tua repente mutata est: non tibi flagella: nō dura tibi sunt illata tormenta. Nullus te interrogat cui⁹ authoritatem possis formidare. Mulier est q̄ interrogat ⁊ vilis ancilla qꝛ ostiaria. Ambrosi⁹. Ideo negauit Petrus: qꝛ ꝓmisit incaute. August. xij. q. iij. Nō solū abnegat xp̄m: sed qui dicit eum nō esse christū ille, etiā qui cū sit negat se esse christianū. Dominus enim non ait Petro. Discipulū meū te esse negabis. Negauit ergo ipsum cū se esse discipulum suum negauit. Quid autem isto modo q̄ negauit se esse christianū? An Petrus nō negauit christū sicut quidā cum peruerso fauore excusare nituntur: qꝛ ab ancilla interrogatus hominē se nescire respōdit. Hec ille. Ubi et glo. dicit ꝙ licet corde credat in xp̄m et ore neget, non excucusaretur a mortali. Et idēt homas in summa. Annas ꝟo pōtifex cepit iesum interrogare de doctrina sua ⁊ discipulis: vt scribit Joānes solus: ⁊ hoc non causa intelligende veritatis sꝫ occasione calūniādi: si esset doctrina ei⁹ contra legē. Uel quare discipulos cōgregasset quasi seditionem querēs: Cui christus mitissime respondit dicens. Ego palam locutus sum mundo. Ego semꝑ do-

cui in tēplo et in synagoga vbi oēs iudei conueniūt: ⁊ in occulto locut⁹ sum nihil, q̄n scz essent aliqui p̄ntes saltē discipuli. Quid me ĩterrogas. Interroga eos qui me audierūt: ecce hi oēs sciūt q̄d dixeriz ego. Nihil etiā in occulto locut⁹ est: quia nō vt trepidās ⁊ seditionē cōcitans vt aliqui existimabāt. Interroga eos q̄ audierūt. ⁊c. quasi dicat secūdū Chrysostomū. Quid me interrogas de meis? Interroga inimicos meos q̄ mihi insidiant̄. sunt autē hec verba cōfidentis de eorum q̄ue dicta sunt veritate. Hec est eniz veritatis inaltercabilis demonstratio. cū quis inimicos inducit in testes. Tūc vn⁹ ex ministris assistēs dedit alapam iesu. vt refert Joannes solus. hūc dicit Chrysostomus fuisse malchum cui iesus auriculā abscisam a petro restituerat. ⁊ dixit. Sic respōdes pontifici? Cū iesus vt agnus mansuetus q̄ portat̄ ad victimā mitissime rn̄dit dicēs. Si male locut⁹ sum. vel rn̄dēs pontifici vel docēs in tēplo: testimoniū p̄hibe de malo. Augustiu⁹. Quid ista rn̄sione verius mānsuetius ⁊ iustius. Qui em̄ recipit alapam ab aliquo nonne vellet eū q̄ percussit aut celesti igne consumi: aut terra dehiscēte sorberi: aut gladio cōfodi acuto: aut correptum demonio volutari: aut pena aliqua alia etiam grauiori puniri? Quid horum per potentiam iubere non poterat: per quem factus est mund⁹. Nec tamen horū aliquid egit Cyprianus dist. xciū. Dominus iesus rex iudex ⁊ dn̄s nr̄ pāssioni subditus: cū alapā accepisset nihil contumeliose in p̄sonā pontificis locutus est: sed magis innocētiā suā tutatus est dicēs. Si male locut⁹ sum testimoniū p̄hibe de malo: que omnia humiliter facta sunt ⁊ patiēter, vt nobis humilitatis ⁊ patiētie tribueret exēplū. Sed nota ꝙ dn̄s nō prebuit alterā maxillā percutiendā: sed potius de illata pie reprehēdens ait. Si aūt bn̄ q̄d me cedis? Ubi nota s̄m Augustinū Qd̄ dn̄s percutiēti se nō prebuit alterā maxillaz: sed potius p̄hibuit ne faceret ⁊ iniuriam augeret: ⁊ tn̄ paratus aduenerat, nō solū in faciē percuti, sz etiā pro quibus hoc patiebat̄ occidi. Ex hoc ostendens ꝙ p̄cepta que dederat de patiētia illa. s. Si q̄s te p̄cutierit in dexterā maxillā prebe illi ⁊ alterā ⁊c. sunt i p̄paratione cordis retinēda magis q̄ ope exequēda: vt in secreto teneat̄ animi patiētia cum beneuolētia in apto fiat, id qd̄ eis p̄desse videt̄. xxij. q. j parat⁹. Demū misit eum annas ligatum ad socerū suū caiphā: vbi accēso igne in medio atrii p̄pter frig⁹. Petr⁹ introgressus cū aliis vt videret finē magr̄i ne agnosceret̄ esse discipulis iesu: ⁊ ipse cum aliis se calefaciebat ad ignē. Qr em̄ iā ignis charitatis in eo erat extinct⁹ igne accenso in medio sinagoge vitioꝝ ad illū petr⁹ se calefaciebat. Intuita aūt eū alia ancilla dixit astātib⁹. Et hic de illis discipulis ei⁹ est. Cuius v̄bis moti sunt audiētes, ex q̄b⁹ vn⁹ dixit. Uere ⁊ tu ex illis es. Petr⁹ aūt scd̄o negauit dicēs. O hō nō sum. Et q̄uis petrus intēderit dicere ꝙ nō esset discipul⁹ iesu: tn̄ verꝝ dixit s̄m alium sensum: qr scz nō habebat esse spirituale. Et aduertendū ꝙ Joānes ponit petri negationē primā, factā in domo anne, ⁊ tūc primo gallus cantauit: scd̄az vero ⁊ tertiā in domo caiphe, ⁊ post tertiā immediate gall⁹ secundo cantauit. Sz alij euāgeliste describunt oēm trinā negationē factā in domo caiphe: qd̄ dici pōt ideo sic enarrasse: qr illi tres euāgeliste nō curarūt mētionē facere de p̄sentatione Jesu corā anna, quia extraordinaria erat, quum nō esset summus pōtifex q̄ haberet discutere causam, sz ad cōplacētiā vtriusq̄ vt affinium fecerūt tanq̄ p̄ vno iudicio habentes: vel qr ambo simul fuerūt summi pōtifices p̄ illo anno ⁊ si contra legem. Un̄ quilibet habebat causam discutere ⁊ p̄ vno tribunali habebatur: ⁊ ideo in domo caiphe, vbi terminata fuit omnem illam negationem referūt factam. Post pusillum autē, quod pusillū q̄tuz foret Lucas expressit dicēs Interuallo facto quasi vnius hore cuz q̄dā dicerent. Uere tu ex illis es: nam galileus es, loq̄la tua manifestū te facit. Nō quod diuersum esset idioma galileorū a iudeis: nam vnum. s. hebraicum cōmune eis: sed erat differens mod⁹ p̄nunciādi, seu accentuandi sicut inter senenses ⁊ florētinos. Et quum Petr⁹ vellet se excusare dixit cognat⁹ Malchi cui xp̄s auriculā sanauit. Nōne ego te vidi i orto cū illo

qñ apprehendim⁹ eum? Tunc petrus, vt magis sibi crederetur cepit iurare ⁊ anathematizare ⁊ detestari q̄ nō nouisset illum: ⁊ cōtinuo gallus scd̄o cantauit. Ubi plura mysteria. Et primo qr ista negatio Petri signat offensam mortalem cuiuslibet de ecclesia. Nā vt dicit Hiero. Quotiens vincimur vitijs atq̄ pctis: totiens deū negam⁹. xj. q iij. existimāt. Trina negatio significat offensam triphariā cordis, oris, ⁊ operis. Que negatio offense ad instigationē ancille ⁊ vitiorū. i. ad suggestionem vel incitationē sensualitatis ⁊ demonū ꝑ se vel persuasionē malorꝝ virorū. Ad cantum galli Petrus recognoscit excessum suum: non primū sed scd̄m cantū: qr ad p̄dicationē vel admonitionē bonorū: nō solū ad aures sed ad mētem attingentē peccator cōpungit̄ ⁊ penitet. Scd̄o sciēdū ꝟm Greg. in homel. Qd̄ op̄s deus eum quem cuncte ecclesie preesse disposuerat, ancille vocē pertimescere ⁊ se negare permisit. Magne vtiq̄ dispēsatio pietatis: vt futurus pastor ecclesie in culpa sua disceret, qualr̄ alijs misereri deberet. d. l. cōsiderādū. Conuersus autē dn̄s ait Luc. Respexit Petrū: quasi diceret. Recognosce peccatū: vbi ⁊ eius immēsa pietas ostēdit̄: vt inter illusores ⁊ tortores posit⁹: quasi suaꝝ penarū oblitus, petri lapsum dolens, respicit vt defleat. Quē aūt respectū ⁊ cōuersionē Augusti. magis intelligendū de cōuersiōe ⁊ respectu spūali diuine miseratiōis anna dicitur ꝑ prophetā. Conuertere dn̄e ⁊ eripe aīam meā. Et illud. Respice in me ⁊c. q̄ de corporali respectu. Et egressus petrus foras, fleuit amare. Cū bonis ⁊ discipulis conuersans cōfessus est xp̄m filiū dei, inter malos se reperiēs iudeos, ipsum negauit, negatiōe segregat⁹ a malis fleuit. Et nocte illa ministri iniquissimi crudelissimi, qui tenebāt eū scz ligatum, multipliciter vexauerūt, iuxta illud. Castigatio mea ī matutinis. Nā vt dicit Lucas. Illudebāt ei cedētes, ⁊ velauerunt eū ⁊ percutiebāt faciē eius dicētes. Prophetiza nobis ip̄e quis est q̄ te ꝑcussit. O ineffabilis humilitas ⁊ patiētia Jesu xp̄i. O inenarrabilis crudelitas iudaici ppl̄i: faciē illā plenā oīm gratiaꝝ sputis detur pare nō verent̄ in quā desiderāt angeli ꝓspicere. Caput illud gazophilatiū thesaurorū sapientie ⁊ sciētie dei: percutientes affligūt. Oculos dn̄i lucidiores sole ⁊ pietate plenos velis operuerūt, aures q̄ audiūt organa sanctorū ⁊ thronos angelorū cōtumelijs ⁊ blasphemijs malignorū plene sūt: vnde ⁊ ipse Lucas dt. ⁊ alia multa blasphemātes dicebāt in eū. Mane aūt facto tempestiue cōuenerunt oēs principes sacerdotū, ⁊ seniores plebis ⁊ scribe in consilio, querētes falsum testimoniū cōtra iesum: vt eū morti traderēt ⁊ nō inueniebāt. Demū venerūt duo falsi testes, vt refert Matt. ⁊ Mar. q̄ dixerūt. Nos audiuimus qr hic dicit. Possum destruere hoc templū manufactum ⁊ in triduo reedificare aliud nō manufactū. Et nō erāt conueniētia testimonia eorū. Et merito, qr hoc nūq̄ dixerat: sz dixerat. Soluite tēplū hoc. i. soluetis tēplū hoc: ⁊ in triduo excitabo illud, loquēs de tēplo corpis sui: nō de illo salomonis tēplo. Et surgēs princeps sacerdotū, scz caiphas dixit. Nihil respondes ad ea q̄ testificant̄ cōtra te. Jesus aūt tacebat sciēs qr non causa inueniēdi veritatē, sed calūniādi interrogabat: ⁊ dixerūt quidā alij ex primoribus. Si tu es xp̄s dic nobis. Et xp̄s rn̄dit vt refert Lucas. Si dixero vobis, nō credetis mihi. Si interrogauero non rn̄debitis mihi, neq̄ dimittetis. Ex hoc aūt erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. quasi diceret: qr iniuste iudicor, ex hoc datur mihi potestas mundū iudicādi. Et qr nō aꝑte dixerat se esse filiū dei, surgēs princeps sacerdotū motu corpis indicās, insaniē mētis ait vt refert Mat. ⁊ Mar. Adiuro te per deū viuū vt dicas nobis si tu es xp̄s filius dei benedicti. Jesus autē ⁊ si non teneretur respōdere qr superior su⁹ nō erat. Unde ⁊ grauiter peccauit sic eū adiurādo: tn̄ ob reuerentiam nominis dei inuocati rn̄dit. Tu dixisti: qr filius dei sum ego. Tunc princeps sacerdotum, scidit vestimenta sua dicēs. Blasphemauit. Quid ampli⁹ egenus testib⁹? Ecce omnes audistis blasphemiā. Quid vobis videtur? Responderunt oēs. Re⁹ est mortis. Et si isti pessimi erant et falso mouebantur dicentes, Jesum blas-

phemare cū diceret se filiū dei: in quo dicebat summā veritatem, tamē ita horrebāt dei blasphemias q̄ nō poterāt patiēter audire: sz iudicarēt talē reū mortis: ⁊ vestimēta sua scindebāt, in signū detestationis. In quo etiā figurabat̄ sacerdotiū iudeorū destruēdū vt dicit Gratian⁹. ij. questioñ. vij. Tūc ipsuz Jesum cōsputū ⁊ collaphisatū vinctū duxerunt ad pilatū. Judas aūt traditor vidēs Jesum morti adiudicādum, penitentia duct⁹ (vt refert Mattheus) retulit triginta argēteos p̄ncipib⁹ sacerdotū ⁊ senioribꝰ dicēs. Peccaui tradēs sanguinē iustū. Ad illi. Quid ad nos tuvideris: q̄si dicētes. Si malū fecisti tu subeas penā. Augustin⁹. Judas q̄ penitēs iuit ad phariseos, reliquēs apostolos: nihil inuenit auxiliū nisi augumētū desperatiōis. Dixerūt ei. Quid ad nos tuvideris si peccasti tibi sit: nō tibi succurrim⁹: nō peccata tua charitatiue suscipimus nec q̄liter deponas onus docemus. Quid nobis ⁊ misericordie, q̄ nec opa sequimur iustitie? Isset ad fr̄es, isset ad illos q̄ orauerūt p̄ socru Petri febricitāte, q̄ chananeā improbā misericordie obtulerūt. Interrogaret Petrū p̄ se effundentē lachrymas nō fugisset: mariā ⁊ marthā que vitā lazaro impetrāt, iuit ad diuisos. s. phariseos ⁊ diuisus perijt, de penitē. distinctioñ. vj. cap̄. p̄mo. Et p̄iectis triginta argēteis in tēplo abiēs laq̄o se suspēdit. Et dicit̄ Actuū p̄mo. Suspēsus crepuit medi⁹: ⁊ diffusa sunt oīa viscera eius, ⁊ notū factū est ꝟbū istud oīb⁹ habitantib⁹ hierusalē. Hieronym⁹ de penitē. distinctioñ. iij. Nihil p̄fuit iude egisse penitētiā, p̄ quā scel⁹ corrigere nō potuit. Si em̄ frater peccati i fratrē vt emēdare valeat pōt em̄ dimitti. Si opera p̄manent frustra assumit̄ penitentia. Hec ille. Item Leo papa. Sceleratior o iuda omnib⁹ ⁊ infelicior extitisti: quē nō penitētia reuocauit ad deū: sed desperatio traxit ad laqueū ⁊c. de penitē. distinctione. iij. Principes autē sacerdotū sumptis argēteis dixerūt. Nō licet mittere. i. remittere in corbanā. i. locū oblationū: qr p̄ciuz sanguinis est. Et ꝯsilio inito emerūt ex eis agrū figuli in sepulturā peregrinoꝝ, volentes crudelitatē sceleris cooperire sub opere pietatis. s. emptionis agri p̄ sepultura: sz ne lateret mundū scel⁹ eoꝝ factū est deo dispēsante qd̄ ager ille empt⁹ vocat⁹ sit acheldemach, qd̄ latine sonat ager sanguinis. In q̄ facto ostēdit euāgelista Mattheus prophetiā hieremie impletā qua dicit̄. Acceperūt. s. principes sacerdotuz triginta argēteos p̄ciū appreciati. i. q̄ triginta argētei fuerūt p̄ciū xp̄i appreciati quos appreciauerūt. i. p̄ p̄cio obtulerūt ipsi iudei: acceperūt aūt a filijs israel. i. a iuda q̄ fuit de filijs israel, ponit̄ plis p̄ singulis cū proiecit eos in templum ⁊ dederūt eos in agrū figuli: scilicet p̄emendo agro p̄ sepultura peregrinoruz. Hec prophetia p̄ parte etiā habetur Zacharie decimo tertio cap̄. Si quis ergo q̄rat a ꝟgine gloriosa. Quo abijt dilect⁹ tu⁹? ⁊c. Respōdere poterit ad plurium iudicium iniquorum presentationem.

Quarto abijt dilectus virginis Marie ad cause innocētis p̄uersam decisionē. Circa quod sciēdum quod vt dicitur Johānis decimo octauo. Adducūt ministri iudeorū Jesum ad Caiphā in p̄torium vt nō cōtaminarentur: sed māducarent pascha. Exiuit ergo pilat⁹ ad eos foras. Pretoriū dicit̄ sedes pretoris: id est locus ad dādam sentētiam, ⁊ est locutio obscura quia cum dicitur quod iudei nō introierunt in pretoriuz: videtur loqui de pretorio pilati, in cuius domum: quia gētilis erat intrare i illa solēnitate existimabāt se ꝯtaminari ⁊ imūdos fieri. Sz quomodo pri⁹ d̄r q̄ adduxerūt iudei christū in pretoriū ad caipham. Hoc autem Augustinus sic cōcordat: qr in domo caiphe que lata ⁊ spatiosa erat: ⁊ pretorium caiphe iudicātis de quibusdā. Et i alia parte domus erat ⁊ pretoriū pilati iudicātis etiā in causa sanguinis. Et sic de vno pretorio: scilicet caiphe duct⁹ fuit ad aliud scz pilati. Uel qd̄ Caiphas dimissio Jesu in palatio suo accessit ad domum pilati pro aliqua informatione, qui tamen cum suis noluit introire in pretoriū eius: quia gētilis, sed pilatus exiuit ad eū ⁊ socios ⁊ demū reuers⁹ caiphas ad palatiū suū misit iesum vinctū ad palatū. Exiens ergo pilatus ad eos ait. Quā accusationē affertis aduersus hominē istrū. At illi vt

refert Johānes. Si nō eēt hic malefactor nō tibi tradidissem⁹ eū. Quib⁹ pilat⁹. Accipite eū vos, ⁊ scd̄m legē vr̄am iudicate eum. s. ex quo nō exprimitis mihi maleficiū suū. Cui rn̄derūt. Nō lz nobis interficere quēquā. Cū em̄ essent romanis subditi nō habebāt iudei causaz sanguinis, sz p̄ses quē mittebāt illuc romni ad regēdū eos. Et tūc erat pilat⁹ posit⁹ p̄ses ꝓ romanis. Dixit ergo eis pilat⁹. Quid mali fecit iste? At illi explicauerūt dicētes secundū Lucā. Hūc inuenimus subuertētē gentē nr̄am et ꝓhibentē tributa dari cesari: ⁊ dicētē se xp̄m regē esse. Que oīa falsa erāt: nō em̄ gētez subuertebat q̄rēs sibi gētē cōgregare ad seditionē, sz cōuertebat ad salutē, inducēs hūilitatē ⁊ subiectionē. Nec ꝓhibuit cēsuz vel tributū dari cesari: sz ꝓposita sibi q̄stiōe a q̄busdaz super ea respōderat. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. Neq; se regē faciebat, sz cū voluit eū popul⁹ satiat⁹ ab eo ex quinq; panibus ordeaceis ⁊ duob⁹ piscib⁹ facere regē fugit, ⁊ paupib⁹ ⁊ mitib⁹ incedebat. Pilat⁹ ergo duab⁹ p̄mz obiectiōib⁹ omissis vt friuolas, ⁊ falsas reputās, ītrās p̄toriū, q̄siuit a iesu de tertia, dicēs. Tu es rex iudeoꝝ? Cui Jes⁹ (vt refert Johānes ait.) A temetipso hoc dicis an alij tibi dixerūt de me. s. ꝙ sim rex iudeoꝝ. Ad quē pilat⁹. Nunq̄d iudeus sum ego. Gēs tua ⁊ pontifices tui tradiderūt te mihi: quasi diceret. Ego nō sum iudeus, vt sciā cōuersationem tuā, sed iudei qui sciunt facta tua dederūt te in manus meas: q̄d ergo fecisti? Propter quē causam te ita vinctum duxerūt ad me vt reum? tu explica. At Jesus ad eū. Regum meuz (vt narrat solus Johannes) non est de hoc mondo, quasi diceret. Nō me habeo vt rex tēporalis, nec mihi vsurpo dignitatē regalez vt gēs mea imposuit: sed vt pauper ⁊ mēdicus ⁊ abiectus incedo. Si enim regnū meum esset de hoc mūdo, ministri vtique mei desertarēt vt nō traderer iudeis: pugnarēt enim pro me, ⁊ defenderēt ne preualerēt cōtra me. Nūc autem regnū meū non est hic. Regnū enim spirituale virtutum quod perducit ad regnum eternum erat quod nobis q̄rebat ⁊ pro quo nobis conterendo patiebat̄. Quādo pilat⁹ euz interrogauit. Quid fecisti poterat respōdere Jesus. Que ego feci in populo isto, ista sūt. Eduxi patrē eoꝝ de vr. Chaldeorum. Ego ꝓtector eius ⁊ Isaac, ⁊ Jacob, fui vbicūq; ambulauerūt. Ego Joseph in egiptū p̄misi, ad sustētādū eos tēpore famis in egipto, quasi dominū constituēdo. Ego de dura seruiture Pharaonis eduxi: flagellatz multipliciter egyptijs, ⁊ demū in mari submersis. Ego populū istū vt peculiarē elegi ex cūctis natiōib⁹, dādo eis legē meam. Ego quadraginta annis manna per desertū cibaui. Ego in terraz promissiouis adduxi: expugnatis habitatorib⁹ terre illius ⁊c. Demū ego ex eis carnē assumēs, inter eos humiliter cōuersatus sum. Ego omnib⁹ bn̄ficia cōtuli innumeras sanitates ꝑfictēs. Cecis visum claudis gressum, surdis auditū, loquelā mutis, mundiciam leprosis, vitam mortuis restitui. peccatoribus donaui indulgentiā, mestis letitiaz, plurimis gratiaz, ignorātibus sapiētie doctrinā. Hec sunt pilate que feci de quib⁹ possunt me accusare si digna sūt ista. Tūc dixit ei pilatus. Ergo rex es tu: scilicet ex q̄ regnū habes, ⁊ si nō de hoc mūdo. Cui⁹ Jesus. Tu dicis: scilicet veritatem: quia rex sum ego. Et merito, habet enim omne dominium ⁊ sup omnia, cui flectitur omne genu, celestium, terrestrium, ⁊ infernorum. Ego in hoc nat⁹ sum subdit, ⁊ ad hoc veni in mundū vt testimonium perhibeam veritati, reprehendēdo vitia, confutādo errores. Et qr veritas odiuz parit, ideo iudei nolētes vitia eorum argui, ex odio mortē eius procurauerūt. Omnis qui est ex veritate: id est cui placet veritas, seu q̄ est ex deo per gratiā genitus, quid est veritas, audit vocē meā, obseruando meā doctrinā verissimam. Cui pilatus. Quid est veritas? Nō expectauit pilatus respōsionem, anhelans ad liberationem eius. Sciebat em̄ (vt dicit Matthens ⁊ Marcus) q̄d ꝑ inuidiā tradidissent eū. Exiuit ergo ad eos pilat⁹, dicēs. Ego nullā causaz mortis inuenio in homine isto. At illi clamauerūt dicētes. Cōmouit vniuersuz populū: scilicet seditiones faciens, ⁊ cōgregās sibi gentes ad rebellandum docens a galilea vsq; huc: scilicet in iudeā

Pilatus audiēs galileā nominare(vt refert Lucas)interrogās ꝛ percipies qđ galileus esset.i.nutrit⁹ ꝛ cōuersat⁹ i galilea misit Jesum vinctū cū accusatoribꝫ suis ad herodē regē galilee, qui venerat tūc hierosolymā ad solēnitatē illā fruēntē ad iurisdictionē suam ꝛ iudiciū, vt subditum suum. Herodes aūt ꝙ viso Jesu cōrā eo adducto gauisus est valde. Cupiebat eū dīu eū videre eo ꝙ multa audisset de eo ꝛ sperabat aliqđ signū videre fieri ab eo. Stabāt aūt ꝛ principes sacerdotū ac eū i multis accusantes eū. Jnterrogauit aūt eū herodes de multis, qđ ad nihil eorū rñdit, ꝛ hoc.qz nō causa veritatis, ſz curiositatis illa querebat. Qđ cernēs herodes ſpnit eū cū exercitu suo, ꝛ vt insanū inductum veste alba linea remisit illū ad pilatū. Ex hac delatiōe honoris quā fecit pilatus herodi, facti sunt amici adinuicē herodes ꝛ pilat⁹: qđ antea inimici erāt. Hec inimicitia cōtracta erat qz pilat⁹ videbat iurisdictionē ꝑturbasse herodis ex eo ꝙ occidit quēdā iudeū galileū qđ multos secū adunauerat quasi ꝑ ei ꝑpē se faciēs populi iudeorū, dū in mōte quodā sacrificijs insisterēt. Remisso igit Jesu ad pilatū dixit pilat⁹. Obtulistꝫ mihi hūc hominē qſi subuertentē populū, ꝛ ecce coram vobis interrogans nihil inuenio causę in eo: ex his in quib⁹ accusatis eum, ſz nec herodes, nā remisit eū ad nos, ꝛ ecce nil morte dignū actū est ei, emēdatū ergo illū dimittā. At illi clamabāt dicentes. Crucifige, crucifige eū. Pilat⁹ igitur existimās ꝙ si faceret Jesū flagellari scriter.inde moti cōpassione, nō aliud pene vel punitiōis quereret de eo. Apprehendit ergo pilat⁹ Jesum ꝛ flagellauit(vt refert Johānes) Et flagellationē istā fuisse diutinā ostēdit psalmista dicēs in eius ꝑsona. Fuit flagellat⁹ tota die.i.in magna parte diei. Et ysaie.liij. Disciplina pacis nostre fuit sup eū: ꝛ liuore eius.s.ex ꝓcussionib⁹ duris sanati sum⁹. Flagellatū aūt pilat⁹ adducit eum foras dicēs. Ecce homo.q.d. Nōne videt vobis sufficiēter castigat⁹. At illi clamabāt. Crucifige, crucifige eū. Et ille. Ego nullā causam mortis inuenio in eo. Est aūt vobis cōsuetudo vt dimittā vobis vnū ex vinctis.s.mortē dignū. Hunc eīm mortē introduxerūt fideles.vt.s.in memoriā bñficij recepti a deo initali solēnitate.s. liberatiōis ipsi⁹ ꝑpli de morte ꝑmo genitoꝝ ꝛ de seruitute egy ꝓtiaca mortifera vn⁹ ex malefactoribꝫ captis morte ꝓtectā liber donarek popul⁹: alīj ad mortē iudicarenk, quā mortez romani ꝓsides ei seruabāt. Dixit ergo eis pilat⁹. Quez vultis ex duob⁹ dimittā Jesum qui ꝺr Christus, an barabbā? Hic barabbas latro erat ſm Johānē, ſm alios ꝛ homicida: q̄m seditione fecerat homicidiū. At principes, sacerdotū ꝑsuasertūt turbis vt peterēt barabbā. Clamauit ergo oēs dicētes. Nō hūc sed barabbam. Dixit eis pilat⁹. Quid igit faciā de Jesu qđ ꝺr xp̄o? At illi. Crucifigatur. Dixit eis pilat⁹. Accipite eū vos ꝛ crucifigite. Ego eīm nullaz cām inuenio in eo. At illi, Nos legē habem⁹ ꝛ ſm legē nraz ꝺz mori: qz filiū dei se fecit. Videtes ꝙ pilatus tē debat ad liberationē eius dixerunt. Si hunc dimittis nō es amicus cesaris. Omis eīm qui se regē facit ꝓtradicit cesari. Pilatus aūt hoc audiēs magis timuit, ſz timore tñ mūdano, ne.s.incurreret indignationē cesaris si nō cesarek, ꝛ dignitate illa ꝑderet Iterū ꝛ intrōiuit pilat⁹ ꝓtorū ꝛ interrogauit Jesum. Ūñ es tu? Jesus aūt respōsum nō dedit ei. Cui pilat⁹. Mihi non loqueris? Nescis qz potestatē habeo crucifigere te: ꝛ dimittere te? At Jes⁹ ait. Potestatē nō haberes i me vllā: nisi tibi, datū esset de sup.s. deo ꝙmittēte. Propterea ꝙ me tradidit tibi maius ꝑcm hz ſi dicere ret. Et si deo: ꝙmittēte hoc agas: nō tñ excusaris a ꝓcō me cōdemnādo cū tu ipse dicas qz habes potestatē dimittēdi ꝛ ias cōfessus es publice: qz nō inueni causam mortis ꝛ tñ non dimittis peccatū tñ tunz nō est ita graue cū ex infirmitate ꝓcedat, sicut iudeoꝝ qđ me tibi trādiderūt ad mortem cū ꝓcedat ex malicia. Pilat⁹ ꝙ videns qz nihil ꝓficeret sed magis tumult⁹ fiebat vocibus magnis ꝓsulātib⁹ vt crucifigeretur. dimisso eis barrabam vt postularunt duxit foras Jesum ꝛ sedit ꝑ tribunali in loco qui dicit licostratos hebraice gabatha. Erat aūt parasceue paschę hora quasi.vj. Mar. aūt ꝺr ꝙ hora tertia crucifixerūt eū quā superficialem disso

nantiā. Aug. de pe. di. j. periculose. sic resoluit: qr videlicet xp̄s hora tertia crucifixus est linguis. s. iudeoꝝ hoc petētibus qd̄ scribit Mar. sz actualr̄ ⁊ manib⁹ gētiliū hora sexta crucifixus est ꝓut refert Johan. ¶ Sedente aūt ꝓ tribunali pylato, misit ad eū vxor sua teste Mat. dicēs. Nihil tibi ⁊ iusto illi. s. cōmune. q. d. vide ne feras sentētiā ꝯ eū. Nā ⁊ multa passa sū ista nocte ꝑ eū. s. terribiles visiōes ⁊ cōminationē. Credit̄ qd̄ dyabol⁹ cepit ꝑpendere iesum esse redēptorē hūani gn̄is: et virtutē crucis: qr sentiebat p̄res limbi iā exaltare ꝓ sua q̄ expectabāt liberatiōe: ideo tēptabat ipedire Et iō in somnis immisit visiōes vxori pilati comminatorias malorū q̄ pilato euenirēt si ipsum condēnaret. Ut his auditꝫ pilat⁹ se retraheret: sed nō voluit aliq̄d efficere. Nā pilato dicente. Ecce rex vester q̄si derisorie. clamauerūt illi tolle tolle crucifige eū. Quibus pilat⁹. Regē vestrū crucifigā? At illi. Nō habem⁹ regē nisi cesarē. pilat⁹ ḡ vt dicit Mat. accepta aqua corā ppl̄o lauit man⁹ suas dicēs. Innocēs ego sum a sanguine iusti huius. q. d. Ego q̄tū est ex me non condēno eū sciēs esse iustū sz importunitas vestra me cogit ad ꝯdemnādum: vos videritis. Sed certe hoc nō excusauit eū qr nunq̄ iudex propter quodcunq̄ malū vel scandalum euitandum debet innocētem condēnare contra ordinem ⁊ formā iuris vt hic accidit. Clamauit autē populus. Sāguis eius super nos ⁊ sup̄ filios nostros quasi dicat. Si tu in hec peccas: pena huius peccati ⁊ vindicta veniat super nos ⁊ filios nostros. Que imprecatio vtiq̄ accidit eis. Nā in punitionem tanti celeris hierusalem capta fuit ⁊ innumeris milibus hominū mortuis ferro peste: ⁊ fame: qui remanserunt venditi sunt in seruos ⁊ dispersi per orbem Forma autē huiusmodi cōdemnationis prout pie cōtemplari possumus talis fuit, iesu nazarene tuum genus te reprobauit regem te fecisti contra imperatorem statuta: filium dei te nominasti contra legis iudeoꝝ mādata tributū cesari dare ꝓhibuisti cōtra eius imperia, seditionem in populo concitasti in maxima cōmunitatis dispendia. Ideo morti te adiudico ⁊ iter duos latrones te iubeo crucifigi. O q̄ iniqua est hec sententia crudelis et iniusta de qua Job. xxxvj. dicitur. Causa tua quasi impij iudicata est. iudicij causaz recipiēs causa quidem xp̄i iudicata est a pilato quasi impij ⁊ peius q̄ impij qr si latro vel homicida a curia capit̄ nō cōdemnat̄ nisi prius fiat processus ordinarius datis terminis ⁊ dilationibus ad probandū, ⁊ reprobandū increpandū vel excusandum, sed christ⁹ absq̄ processus ordinario ꝯdemnat⁹ est de qua cōdēnatiōe. p̄s. ait. Astiterunt reges terre ⁊ p̄ncipes. s. annas ⁊ Cayphas cōuenerūt in vnū aduersus dominum et aduer. xp̄m eius. Si quis igitur beatam virginē interrogare voluerit. Quo abijt dilectus tuus? statim respōdere poterit, dicens habijt ad cause innocētis peruersam decisionem.

Quinto abijt dilect⁹ virginis marie ad sententiaz mortis in crucis patibulo executionē, data itaq̄ sentētia contra iesum vt crucifigeretur milites presidis congregauerunt circa eū vniuersam cohortez teste Mat. ⁊ exeūtes eum vestimentis suis clamidē coccineam circundederū ei scilicet rubei coloris quasi purpuream vestez. ⁊ plectētes coronā de spinis imposuerūt capiti eius loco corone. Hec corona seu septrū dicitur fuisse de spinis duris ⁊ oblongis que perforabant caput suum vsq̄ ad cerebrum dederūtq̄ ei arūdinem in manu eius ⁊ percutiebāt caput eius. Demū post illas cōtumelias et illusiones exuta clamide coccinea ⁊ vestimētis proprijs inductus ducebatur ad locū caluarie. sociatus duobus latronibus cōdemnatis etiam ad crucem pro celeribus suis vt impleret̄ ꝓphetia Esa. liij. Cū iniquis deputatus est. Et baiulās sibi crucē scd̄m figurā ysaac qui ligna portauit in humeris super quib⁹ fuit extentus vt occideret̄ i dicto loco vt dicit Chry. in quo ⁊ iesus crucifixus est ibi nō fili⁹ abrahe sz aries hn̄s caput spinis īherēs occis⁹ est qr nō fili⁹ dei patris sed humanitas dux eccl̄ie. spinis coronata mortua est. Et baiulās sibi crucē. Theophil⁹, hic adimpletur illud Esa. fact⁹ est p̄ncipat⁹ sup̄ hūerū ei⁹, principat⁹ em̄ iesu crux. est ꝓpter quā de⁹ exaltauit eū s̄m apl̄m. Et sicut in

signū dignitatis alū portāt baltheū: alū mirrā: sic xp̄s crucē, z si uiētas inueries non aliter in nobis regratiare iesum nisi per aspritates quo fit vt delicios inimici sint xp̄i. Uerū qz debilitat⁹ iesꝰ flagellis z spinis ac uigiliis noctis q̄b⁹ fuerat afflict⁹ tarde icedebat cū cruce, timētes indesme ista tarditate pylat⁹ quē viderāt q̄si laitū ferre sibi eā reuocaret z vite donaret ineuētes i via quēdā nole sy monē syrenē ychiēē de villa p̄em alexādri z ruffi vt refert. Mat. z mar. hunc angariauerūt portare crucē Jesu vt citꝰ ambulare posset. Portabat aūt symō crucē post Jesum qz p̄m Ambr. cōgruū erat vt pri⁹ ipse crucis trophēū erigeret: post ea illō martyrib⁹ traderet erigēdū. Nec inde⁹ est iste symō sz alienigena: peregrinus syren⁹, necaū sz post Jesum portāt crucē gētilis cū ppls nō iudaic⁹ sequit crucē z fert eā, implēs illō. Tollat crucē suā et sequat me. De villa veniēs crucez amplectit, cū paganis ritib⁹ derelictis ait Beda, vestigia xp̄i sectur. Ullaem la tine, pagos grece ōr, vñ dicti sunt pagani, scz a pagos. Symō iterp̄tat obediēs qz obedit diuinis p̄ceptis. Seq̄bat autē eū multitudo magna mulierū ppli q̄ erat deuotiōe eis ꝓpatiētes plāgebāt z lamentabantur illi. Jesus aūt cōuersus ad eas vt refert Lu. cōsolat⁹ est eas dicēs. Filie hierl̄m nolite flere sup me mouimq; qz. f. mortē cito resurrectio gl̄iosa dissoluet z ipsa mea mors mortē ipsam z mortis auctorē diabolū destructura est inquit Beda sz sup vos ipsas flete z sup filios. vestros. f. ꝑpter mala q̄ vētura sint vobis. Oñ ecce veniēt dies q̄b⁹ dicēt btē steriles z vētres q̄ nō genuerūt, z vberaque nō lactauerūt. Nō ōt propter obsidionē futurā a romanis, in qua ad tātā calamitatē famis deuenerūt vt matres aliq̄ comederēt filios proprios. Tūc incipiēt dicere mōtib⁹ videtes se in tātis angustijs. Cadite sup nos: z collib⁹ cooperite nos. Refert em̄ iosephus romanis insistentib⁹ iudeos cateruatim petisse mōtium z collū cauernas ad enadēdū. Qz si in viridi ergo faciūt, in arido q̄d fiet. i. p̄m. Theophi. Si in me q̄ sum lignū viride per virtutē faciēs fructū, romani hoc faciūt q̄d faciēt in pplo iudeorū aridō z infructuoso? Uel sm Bedā. Si ego q̄ suz sine petē, q̄ lignū vite appellat⁹ sine igne passiōis de hoc mūdo nō exeo: q̄d eis putas imminere tormēti q̄ sunt fructib⁹ bonorū vacui? Et postq̄ venerūt i locū q̄ calvarie dicit, ibi crucifixerūt eū. Quidā voluerunt dicere vt hebrei: iō dictū locū calvarie qz ibi erat calvaria. i. caput ādā p̄mi hois sepult⁹. Sz hiero. reprobat hoc qz i ebrō ōr sepulchrū Ade esse. Sz Beda ōt q⁹ foris portā erāt loca vbi trucabant capita dānatorū, iō calvarie loco cū illō appellat⁹. Et sic p olim salute innoxius quasi noxius inter noxios crucifigit, vt ibi abūdauit delictū superabūdet z gr̄a. Crucifixerūt eū pri⁹ aūt q̄s in cruce figerēt dederūt ei vinū myrratū. i. myrra amarissima mixtū, vel vt ōt Matthēus vinū felle mixtū. Mos erat indeis q̄dhuc seruat apud xp̄ianos i multis locis, vt debilitati rei cū ducant ad mortē ex horrore hui⁹ cōfortarenk cōfectiōib⁹ z optimo vino loco cui⁹ ad augmētū pene xp̄o dederūt vinū myrratū. Cruētes aūt eū oībus vestibus vulnera renouauerūt. Nā cuz p flagella durissima totū corp⁹ eī⁹ esset dilaceratū seu decorticatū vestimēta resumpta fortiter inhesērāt carnis q̄a nūc se parātes nō sine magno dolore z vulnerātione fieri potuit vt accidit in vulneribus fascis resolutis. Modū aūt crucifixionis nullus euāgelistarū explicat. Unde potuit fieri sm aliquos vt cruce i terrā ertēsa super eā affligerēt corp⁹ Jesu manib⁹ z pedib⁹. Et postea erigerēt ipsaz. Uel ēt q̄ pri⁹ erigētes crucē i terrā truncū figentes z firmātes: postea in ea corp⁹ cōfixerūt aliquo corp⁹ sustentāte dū cōfixerent manus eius deinde pedes clauis ferreis satis grossis vt offenditur. Et qz ex cōfixione z maximo dolore nerui erāt retracti z mēbra decurtata q̄n secūdā manum affixerūt pedes z brachia protraxerunt intātum q⁹ omnia ossa corporis dinumerari possent impleto q̄d dixerat. p̄s. In persona xp̄i. Foderūt manus meas z pedes meos dinumeraueruntomnia ossa mea. Nulla hystoria dormit hoc in dauid impletū vel alio de populo illo: sed in domino nostro Jesu chr̄o

sto. Erat aũt titul⁹ cõtinẽs cãm mortis in qua dã tabula qua scriptus ihs̃ grecis latinis ⁊ hebraicis, vt ex oi natione q̃ cõuenerãt in die festo legere possent q̃ tabula affixa erat paxillo posito in pte superiori crucis in medio: ℞sus quã caput Jesu pẽdebat. Nam crus per se erat ad modũ thau. nec habebat aliq̃d suplignũ quod erat per trãsuersam: sed appositꝰ fuit paxillus cũ tabula vt dictũ est Scripturaũt tituli hec erat Jesus nazarenꝰ rex iudeorũ. Sz vt refert solus Joannes qz locus vbi crucifixus erat ꝓpe ciuitatẽ extra mr̃ hierusalẽ pene oẽs de ciuitate ibãt ad videndũ, qõ fuit ad maximã pnã cõfusiõis ipi Jesu ꝑm illud. ꝑs. Tota die verecũdia mea cõtra me est, ⁊ confusio faciei mee operuit me ⁊c. Pontifices ergo cũ legissent scripturam reputãtes hoc esse ad iniuriã suã: sz q̃ rex suꝰ crucifixꝰ eẽt, dixerũt pylato. Noli dicere rex iudeorũ, sz q̃ sit, sed qz dixit rex sum iudeorũ vt sz appareat q̃ ꝓpter istã arrogantiã ⁊ ambitionẽ qua se voluit facere regẽ sit crucifixꝰ. Quibꝰ pylatꝰ, Quod scripsi scripsi. i. scripturã illã volo sic ꝑmanere firmã hoc disponẽte deo: qt vere est rex iudeorũ ad literã ⁊ iudeorum ⁊ oim nationũ. Mozaiꝰ rex iudeoꝝ. i. cõfitẽtiũ interpretat eñ iudas cõfessio vel cõfitẽs. Est em̃ spãli mõ rex. i. regnãs ꝑ gratiã ⁊ postea ꝑ gl̃iã totũ q̃ cõtinẽt sz fidei articulos credẽdo defectꝰ ꝓpios sacerdoti pãdẽdo: Et diuinas laudes gratias agẽdo. Milites gẽtiles q̃ eũ cruci affixerũt lictores pylati, diuiserũt sibi ad inuicẽ vestimẽta sua ꝑ sortẽ statuẽtes q̃s q̃d acciperet q̃ narrãt oẽs euãgelistẽ, sz Jo. plenius dicit em̃ q̃ milites q̃ crucifixerãt quatuor fecerũt ptes de vestib⁹ vni cuiq; suã dãtes. Tunicã aũt suã q̃ erat in cõsutili ⁊ desup contexta ꝑ totũ. i. facta ad acũ non diuiserunt dicẽtes. Nõ scindamus eã sz sortiamur de ea cuiꝰ sit. Quod factũ inducit Jo. ꝑsalmistã hoc ꝓnũciasse eũ ait in ꝑsona xꝑi. Partiti sunt seu diuiserunt vestimẽta mea, sz q̃ me crucifixerunt, ⁊ super vestẽ meã miserunt sortẽ. i. sup tunicã inconsutilem Augu. Matthe⁹ autem dicendo diuiserunt vestimenta ⁊c. ꝓ sortẽ mittentes ad totã vestimentorum diuisionẽ voluit intelligi etiã istã tunicas ꝑtmerdoe qua sortẽ miserũt. Tale est et qõ ait. Luc. diuidẽtes vestimẽta eiꝰ miserũt sortẽ. Diuidẽtes em̃ venerũt ad rem eã de qua facta est sortio dicẽdo ante sortes pluraliter ꝓ singulari posuit Marc⁹ aũt solꝰ videt intulisse aliquã questionẽ, dicẽdo em̃ mittẽtes sortẽ sup eis q̃s quid tolleret tãq̃ sup oib⁹ vestimẽtis, nõ sup sola tunica sors missa sit locutus videatur. Sed etiã hec breuitas obscuritatẽ facit. Sic em̃ dictũ est mittẽtes sortẽ sup eis ac si diceret, mittẽtes sortes cũ diuiderẽt q̃ãt quis q̃d tolleret, id est tunicã tolleret tanq̃ si totũ ita diceret. Mittentes sortẽ sup eis qui tunicã que partibus ꝑ equalib⁹ sup fuerat tolleret: sp̃aliter vero quadripartita vestita domini nostri iesu xꝑi quadripertitam figurauit eius ecclesiã quatuor. ſ. partibus in orbẽ diffusam ⁊ in eas dẽ equaliter. i. exordiũs distributã. Tunica vero illa sortita olim partiũ signi ficat vnitatẽ q̃ charitas vinculo cõtinet. Si aũt charitas supereminẽtiorẽ viã hꝫ ⁊ supeminet scientie ⁊ sup oia ꝓcepta, ẽ merito vestis que signat desup cõtexta ab alto didit ꝑ totũ, qz nemo est expers eius q̃ ꝑtinere inuenit ad totũ a quo tota catholica vocatur eccha. Jncõsutilis aũt ne aliq̃s discindat, ⁊ ad vnũ pertinet qz omnes in vnum colligit. Jn sorte aũt dei gra cõmẽdata est. Cũ em̃ sors mittit non ꝑsone cuiuscunq; vel meritis sed occulto iudicio dei ceditur, hec Aug. Quare autẽ potius mortẽ crucis sustinuerit & aliã omittohic ponere. Et ꝓtereuntes turbe in quit Mat. ⁊ Mar. blasphemabãt eũ dicẽtes. Vah, qui destruis templũ dei et in triduo illud reedificas. Sed ⁊ principes sacerdotũ cũ scribis ⁊ senioribus illudebãt dicẽtes. Alios saluos fecit, seipz non põt saluum facere. q. d. Nunc appareat, qz non vere sanabat infirmos, sed in virtute belzebub, si filius dei est descendat nunc de cruce ⁊ credemus ei. dixit em̃ filiꝰ dei sum Sed ⁊ milites sp̃s illudebãt ei dicẽtes. Si tu es rex iudeorum saluũ te fac. Jesus aũt in cruce manens sustinet totidem dolores immensos tot irrisiones ⁊ ꝓtumelias. Primũ quidẽ verbũ dixit in cruce vt refert solꝰ Lucas istrues

ad dilectionē inimicorū dixit ēm pater ignosce illis. Q̄ nescīūt quid faciūt. Cōtra omnē iusticiā ostendit. Q̄ innocētissimus sine aliquo peccatorū solū ab his qui bus semp benefecerat, a populo quē in peculiarē assumpserat: ledit in oīb⁹ summe in subst̄ia ablatis sibi vestib⁹, in fama cōtumelijs ꝛ blasphemijs, in psona morte turpissima ꝛ acerbissima cōdēnatus ꝛ tamē pro illis orabat dicēs pater ignosce ꝛc. Et sic ipleta est ꝓphetia. Esa. dicentis. l. iij. pro trāsgressoribus. i. contra legē agentib⁹ orauit ne perirēt. Cuz aūt cū eo crucifixi essent duo latrones, vn⁹ a dextris ali⁹ a sinistris: dicūt matthe⁹ ꝛ marcus ambobus latronib⁹ cōuiciabantur q̄ cū eo crucifixi erāt. Sz Lucas pleni⁹ hoc exprimit, dicit ēm ꝙ vn⁹ ex latron. duos q̄. f. erat a sinistris blasphemabat eū dicēs. Si tu es xp̄s saluū fac temetipsū ꝛ nos. Dicēdū est ergo ꝙ vel in eo qō dicunt; Matthe⁹ ꝛ marcus de ambobus latronib⁹ cōuiciationes christo. ponitur ibi pluralis ꝓ singulari, qz vnus eorum fuit tantum prout dicit Lucas. Uel quia si ambo fuerunt q̄ conuiciati sunt xp̄o: hoc fuit in principio. Sz postea q̄ a dextris erat penitētia dulcius reꝓhendit socium: ꝛ xp̄o se recōmendās ait. Memēto mei ꝛc. vt dicit Lucas. Un subdit. Respōdēs aūt alter increpabat eū dicēs. Neq; tu timeas deū ꝙ in eadē dānatione es sicut iste. ꝓfitendo q̄ cruciſixerūt hunctā innocēter: ꝛ nos q̄dē iuste, scz cōdēnati sum⁹ ꝓpter scelera nr̄a. Nā digna factis recipimus, hic vero nihil male fecit. Et dicebat ad iesum. Dñe memēto mei cū veneris in regnū tuū. Et dixit ei iesus. qō est ꝑm verbū, amen dico tibi: hodie mecū eris in paradiso. Qō vtiq; verū fuit. Nā mortuo iesu illa dicta separata a corpore: sociata diuinitate: descēdit ad lymbū patrū: ꝛ alia huius latronis post mortē xp̄i ipsa a corpe separata descēdit nō ad infernū dānatorū vt purgatorium sz ad lymbū vbi clare vidēs diuinitatē xp̄i fuit dtā. Et hoc est vere paradisus loc⁹ scz q̄ parat dei visū. Hodie mecū ꝛc. Ubi. Ut parū magn⁹ aspicias ꝛ diues pastor mortuū nō cōtēnas onez xp̄s de cruce in paradisum latronē tulit. Et ne q̄s ferā aliq̄s putaret pnām fecit hōicidij penā martyriū. de. dist. pe. j. Im portuna. Hinc ꝛ Iuli⁹ papa. Uera cōfessio in vltimo esse potest sicut latro vnius momenti penitētia meruit esse in paradiso in hora vltime cōfessionis. xxvj. q. vj. Si priesbyter. Augu. Qui pri⁹ a peccatis relinquit ꝯ ipse relinquat ea nō libere sz quasi necessitate cōdēnat. Licet cū latro veniā meruisset in fine dei: oī crimine non tñ dedit baptizatis peccādi ꝛ ꝓfuerādi auctoritatē. Tūc ēm primus baptizatus est scz baptismo flaminis q̄ tūc primū in cruce xp̄m confessus est. De pen. dist. vij. Nullus. Sed vere mirabilis fuit denotio ꝛ fides hui⁹ latronis. Nullū viderat eū facere miraculū, nō predicantem nō turbis circundatū ei⁹ doctrinā sitientib⁹ sed crucifixū cū eo. Omnesq; maiores scz principes sacerdotū ꝛ milites ꝛ doctores legis eū subsannātes ꝛ exprobrantes, et sociū suū idipm faciē ē, ꝛ tñ veneral⁹ vt deū sua dilecta cōfitēs sociū increpās ꝛ oēs ei iniuriātes: nō verit⁹ sentiū indeorū, scz ei humiliter recōmēdans dicēs. Memēto mei ꝛc. petr⁹ apls ꝛ ceteri negāt, ꝛ ꝓpter deridēt, ꝛ ipse ipm cōmēdat, ipm regē fatet: se sibi commēdās. Jesus aūt vt oblit⁹ suarū pēnarū ipsum cōfortat de sua cōuersiōe ꝛ fide, ꝓmittēs ei premiū maximū. Hodie inq̄t mecū ꝛc. Et de tāto labore sue passiōis qō erat sufficiēs ꝑcū repēptionis olim. Nō solū hui⁹ mūdi sz ꝛ mille si essent Jesus nō vidēs nūc sequi fructū nisi cōuersionis vni⁹ latronis: nec hunc minimū despicit: sed ꝛ ipsuz colligit. Stabat aūt iuxta crucem mater iesu ꝛ soror matris ei⁹ maria cleophe ꝛ maria magdalene qō refert sol⁹ Joānes de matre iesu ꝛ ipso Joāne. Stabat dolore anxiata, amaritudine vulnerata mēte aūt ꝛ intellectu erecta ꝛ firmata in dei voluntate, quā sciebat esse vt fili⁹ suus pateretur ꝓ redēptione humani generis. Et cū omnes discipli ꝛ discipule fecissent a fide sue diuinitatis ipsa sola stabat in fide firma. Et qz sciebat ipsum q̄ patiebat esse dei filiū: inde magis me dolebat de tāta offensa deo facta, Et sicut nulla mater vnq̄ cū dilexit filium suum. Tum non solum qz vnigenitum, sed quia ex se totum

sine patre generatum. Tum qꝛ optimum ⁊ sanctissimū. Tum qꝛ verum deū ita nulla mater vnq̄ dolorē tm̄ habuit de morte filij. Tunc fuit impleta prophetia Symeonis dicētis. Tuā ipsius aiam ꝑtrāsibit gladiꝰ ipsius scz passionis. Unde dolores quos alie mulieres sustinēt in partu sibi reseruate fuerūt in passione filij vt cōgruere sibi posset illud p̄s. Ibi dolores vt ꝑturiētes. Nec vnq̄ aliq̄s martyr sustinuit tātā penā in suis tormētis, sicut virgo Maria iuxta crucē filij. Uñ ⁊ plusq̄ martyr fuit: vt ait Hiero. Cū ergo vidisset iesus matrē ne videret eius oblitꝰ in hoc ostēdens pietatē quē debēt filij exhibere parētibꝰ ⁊ ꝓuidere pro posse cuz ab eis descedūt. Dixit matri sue. Mulier ecce filiꝰ tuus. Dicere noluit mater, ne sic noiando magis vulneraret dolore cor eiꝰ. Sz mulier exprimēs sexū: nō virginitatis violationē. Ecce filius tuꝰ quasi dicat humanitas ista q̄ cernit est filius tuus q̄ patit. Et qꝛ dissoluēda est ista humanitas per mortem: ne sola remaneas ecce Joānes erit filiꝰ tuꝰ ꝓ me ipe virgo ⁊ ꝟginē sociabit. Nā tūc credit mortuū fuisse spōsum eiꝰ Joseph alias nō alteri eaz cōmēdasset quā spōso suo si vixisset, vt dicit. xxvij. questiōe ij. Deinde dicit discipulo scz Joāni licet nō se nominet sicut nec alibi cū de se loquit. Ecce mater tua, id est habeas eā cōmendatā vt matrē, ⁊ eā quātū poteris obserua ⁊ custodi. Thesaurū maximū quē in terra relinquo nulli alteri quā tibi pre ceteris dilectio relinquo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eā scz, Johannes in suam, scz matrē vel curā. Incomparabilis certe ista ꝑmutatio: qua dat marie discipulus pro magistro, seruus pro domino, riuulus ꝓ sapientie fonte, nepos pro filio creatura ꝓ creatore. Et tamen acq̄euit humiliter quod filius instituit.

¶ A sexta autē hora vsq̄ in nonā vt referunt euangeliste oēs, tenebre facte sunt super vniuersam terrā, sole. s. patiēte eclipsim, qd̄ naturaliter esse nō potuit. Nam eclipsis naturalis accidit ex interpositione lune inter solē ⁊ nos, cū est super nostrum emisperium sol ipse in cursu suo. Tūc aūt cū esset luna quintadecima primi mensis, quia secūdū legē tunc inchoabat festum azimorū directe ex opposito erat luna ad solē. Unde cum tūc sol esset hora sexta diei in medio emisperij nostri luna erat in medio emisperij quod est infra nos seu subtus nos. Unde non poterat naturaliter esse eclipsis. Qd̄ cernēs Dionysius ariopagita maximus philosophus cū tunc esset i egypto quādo facta est ista eclipsis perpēdens non esse naturalē inquit. Aut deus nature patit aut totius mundi machina cito dissoluetur, secundū autē nō accidit adhuc. sed bene primū impletū est, qꝛ Jesus deus verus ⁊ hō passus est. Et tunc ab atheniensibꝰ fabricū est altare in generationē illius q̄ tūc passus est ītitulātes illud altare ignoto deo. Ubi etiā alie eclipsationes solis non durāt per horā hec ꝑmāsit per tres horas. Ad literā tanta erat iniquitas et crudelitas iudeorū vt ipse sol quasi non ferens tantā iniuriam sui creatoris subtraheret radios suos ab eis: ⁊ quasi cōpatiens morti eius tenebris vt nigro induerēt. Spiritualiter Tantus fuit dolor huiꝰ passionis, vt sol intelligentie nostre eclipsetur ⁊ obscuretur ad intelligentiā eius, nec plene capere pōt. Et ex immensitate huius doloris clamauit magna voce ſm Matth. ⁊ Marc. Hely Hely. ⁊c. id est Deus meus deus meꝰ vt quid dereliquisti me. Que verba sunt sumpta originaliter ex psalmo. xxj. vbi dauid loquit in ꝑsona xp̄i totū illū psalmū de sua passione, dt em̄. Deus meꝰ respice in me: q̄re me dereliquisti lōge a salute mea corporali scilicet faciūt me esse ꝟba delictorū meoꝝ. Appellat aūt delicta sua pctā mēbroꝝ suorū. i. humani generis ꝓ quibus patiebatur. Dicit autē se derelictū a deo: nō qꝛ diuinitas foret separata ab humanitate qꝛ nunq̄ eā deseruit postq̄ assumpsit: sed qꝛ subtraxerat potentiā suā nō impediēdo illos ab illo opere, ⁊ non liberādo eū de manibus eorū, sz ꝑmittēdo facere q̄ eis placebāt erga ip̄m. Uel etiā dicit se derelictū a deo, eo q̄ pars intellectiua q̄ etiā tūc fruebat deo cū summo gaudio nil refrigerij ⁊ consolationis influebat in sensitiuā. Et cum ex maximis doloribus esset anxiatꝰ ⁊ desiccatꝰ in spi

ritibus. Dixit quintū verbū vt refert solus Johānes. Sitio. Sitiebat autē nō solū corporaliter: sed ⁊ mentaliter summe cupiēs fructū sue passiōis ad oēs extēdi acetiā virtute eius ꝯmunicari oīb⁹ martyrib⁹ ⁊ aduersa patiētib⁹ pro eo vt merito ipsius passiōis patiētes ⁊ fortes redderent. Et vt ait apl's ad Heb. Orās cū lachrymis scz iesus in cruce ex clamore valido exaudit⁹ est pro sua reuerētia: vt oēs qui deuote suscipiūt sacramēta in q̄bus virtus passionis remāsit salutē cōsequant. Cū aūt sic clamasset: q̄dā qui portabat vas plenū vino acetoso qd̄ dr̄ felle vel myrrha mixto amarissimo, intingēs spōgiā impleui: liquore illo amarissimo ⁊ imposita spongia calamo de hysopo apposuit ori ei⁹ ad bibēdū. Quidā alij ex romanis ministris q̄ nō intelligebant idioma hebreū cū audissent iesum pri⁹ clamasse. Hely Hely ⁊c. Dicebat ille qui offerebat spōgiā ad bibendū. Helyā vocat iste. Sine si forte veniat Helyas ad deponēdū eū. Sed iesus cū gustasset noluit bibere ꝓpter amaritudinē: ⁊ ipleta est ꝓphetia Dauid dicentis i ꝑsona ei⁹. Dederūt in escā meā fel, ⁊ in siti mea potauerūt me aceto. Solebant iudei qn̄ aliqui illa morte cōdēnabant portare vas optimi vini ad confortandū: sed nūc ad magis affligendū dederūt vinū acetosū felle mixtū: in quo signabāt maliciā suā. Populus em̄ ille erat vt spongia vacua virtutib⁹, cauernosa simulationib⁹, plena aceto frigide malicie: vbi pri⁹ i p̄rib⁹ fuerat vinū bonū charitatꝫ, ⁊ mixto felle amarissimo odij ⁊ inuidie: ⁊ iō Jes⁹ noluit bibere. i. incorporari in ecclesia sua talem populum, sed abiecit a se.

¶ Cum ergo accepisset acetū, nō quidez bibendo: sz gustādo dixit (teste solo Joāne.) Consummatum est. Sextū verbuz. i. adimpletū quod preuunciatum ⁊ figuratum est de mea passione: vñ. et precedētibus diebus cū predixit passionem suam apostolis dixerat. Ecce ascēdim⁹ hierosolymā: ⁊ consummabūtur omnia q̄ scripta sunt de filio hominis. Cū ergo sciret omnia impleta: dixit. Consummatuz est. Et omnia illa sacrificia in lege mandata ⁊ mlta alia cerimonialia hāc passionē figurabāt. Ideo illis impletis omnia illa cessant et virtute caruerunt: ⁊ ideo dixit: cōsummatū est: verū ⁊ signatū sacrificiū. In omnibus alijs sensibus in cruce fuerat afflictus. In tactu manib⁹ ⁊ pedib⁹, in quibus maxime viget clauis confixis. Uisus videndo irrisiones iudeorū ⁊ crudelitates. Auditus: audiendo contumelias ipsorū ⁊ blaspemias. Odorat⁹ sentiendo fetores cadauerum q̄ in illo loco erāt. Restabat solus gustus illesus i cruce. Reliquū corp⁹ erat cruciatū ⁊ fractū ꝑ flagella ⁊ coronationē. Quia igit̄ Primus Adā cū mortificauit totū gen⁹ humanū visu offendit aspiciēdo lignū seu fructū ei⁹ qd̄ erat pulchrū visu. Et verisimile ē ꝙ odoriferū erat sentiēs olfactu, auditu audiēs ꝟba serpētis in iniuriam dei. Tactu quoqꝫ cū tulit de pomo vetito. Gustu, cū sensit, comedēdo suauitatē cibi. Per quos sensus velut ꝑ portas peccatū intrauit in mundū: decuit multiformis ꝓditorꝫ diaboli ars vt artē falleret ⁊ medelā ferret: ide hostis vñ leserat: iō gustata amaritudine pot⁹ ait. Consummatū est. i. impleta solutio debiti hūani generis. Insup ⁊ matrimoniū cōtractum inter xp̄m ⁊ ecclesiā: initiatū in patriarchis ⁊ ꝓphetis: ꝑ ꝓmissiōes ēt iuratas ratificatū in ei⁹ icarnatiōe in cruce: ꝑ cui⁹ virtutē ecclesia mūdata vnita est christo. Cōsummatū est. Et ibi ostensa ē maxime plenitudo sue ad nos dilectiōis q̄ ē fons omnis cōsummatiōis ꝟm psal. ¶ Demū iclinato capite dicēs. Pater i man⁹ tuas cōmendo spiritū meū. Quod fuit septimū ⁊ vltimū verbū vt testat̄ sol⁹ Lucas. Tradidit spiritū. i. animā suā: q̄ tunc separata a corpe est ⁊ sociata deitate: ⁊ ad limbū patrū descēdit. Commēdo (inq̄t) in manus tue potestatis ad carnē reassumendā. In man⁹ tue mie ⁊ benignitatis: ad visitādum animas que erāt in penis tenebrarum. In manus tue volūtatis vt semper tibi ab ea deseruiat̄: ⁊ hoc quidē verbum sumptum est ex psal. vbi ait. In manus tuas cōmendo spiritū meū: redemisti me dn̄e de⁹ veritatis. Quod sic videt̄ exponendum. O dn̄e qui es de⁹ auctor veritatis: tu me redemisti. s. morte tua q̄ dixisti. In man⁹ tuas cōmēdo spm̄

meum

meum: redemisti me dñe deus veritatis. Verbo igit̄ p̄dicto terminato cū valido clamore emisso: et inclinato capite christ⁹ mundi redēptor emisit spiritū. Sup quo Bernar. ait. O bone iesu quid tibi et mortuis nos peccatum⁹ et tu iuste: nos debem⁹ et tu solutus: nobis debebant flagella et afflictiōes eterne: et tu pro nobis traditus flagellari voluisti, vt nos a flagellis eternis misericorditer liberares. Eternam meruer am⁹ mortē: et tu p nobis mortē disgust⁹ es. Hec ille. Et tūc ipleta est ppheti Esa. liij. dicentis. Qui tradidit etiam suā in mortem: et cum sceleratis deputatus est, et ipse peccata multorum tulit. Si quis igitur a virgine gloriosa quereret. Quo abijt dilect⁹ tu⁹? Utiq; respondere posset q abijt ad sue mortis in crucis patibulo ꝛc. ¶ Sexto et vltimo abijt dilectus virginis mortis ad sui corporis in alieno monumēto repositionē. Nā spīritu christi a suo corpore emisso: tu nichil sensibilis visa sunt compati et dolore de morte domini sui. Nā terra mota est: petre fecisse sunt. Uelū tēpli quod erat ante sancta sanctorū, diuisum est a summo vsq; deorsum, vt pateret⁹ sancta sanctorū signās regnū celeste primo nobis clausum iam reseratū. Tenebre facte sunt sup vniuersaz terrā: monumēta aperta sunt. Et vt ait Matthe⁹. p procecupationem tas mē multa corpora sanctorū surrexerūt. qō vtiq; fuit factum nō tūc sed christo resurgente. Et venerunt in hierusalē, et apparuerunt multis referētes (vt pie credi potest) de diuinitate xpi et redēptione humani generis facta p eius passionem, et de visitatione patrū in limbo. Multi autē ex simplicioribus⁹ (ndeus vel gētilib⁹ vidētes huiusmodi signa cōpūcti sunt. Et reuertentes ad penitētiam percutiebāt pectora sua confitentes: scz peccatū suuz quod cōmiserant in cooperādo passioni christi dicentes. Uere hic homo iustus erat. Centurio autez qui missus fuerat a pilato ad erequendā iustitiam: et ipse cō punctus dicebat. Uere filius dei erat iste. ¶ Cum aūt sero fieret ne corpora illa remanerent in crucibus die sequenti sabbati q erat solēnior inter dies illos festi, et sic videretur festū dehonorari: accesserūt ad pilatū indei postulātes vt possēt eos qui in cruce erāt crurifragio occidere et inde deponere. Quod cum cōcessisset eis pilatus: venerūt ministri eius. Et cum adhuc latrones in cruce viuerēt fregerunt crura eorū. Ex qua confractione ossiuz ex vehemētia doloris mortui sūt. Ex quib⁹ anima eius qui erat a dextris: vulgariter dicit nū cupatus Dismas descēdens ad limbū patrū, fuit subito glorificata ex visiōe diuine essentie cui vnita erat xpi anima: et sic habuit paradisum sibi pmissum. Alter latro dict⁹ Gesmas: impenitens mortu⁹, descendit ad locum damnatorū. In quib⁹ duob⁹ latronibus figurati sunt oēs homines electi et reprobi. Omnes em furati fuim⁹ in primis parētib⁹ fm virtutē seminalem existētes di mittatē quantū in eis fuit, cū eis dictum fuit a serpente. Critis sicut dij. Hoc affectātes voluerūt (ait Aug.) rapere dignitatē et perdiderūt felicitatē. Et propter istam rapinā omnes dānamur adj cruce penalitatē huius vite et mortem. Sed cū hac differentia: qz reprobi patiunt cruce suarum penarū sed sine fructu salutis, qz non eos penitet: non se recognoscunt sed demū vita sua blasphemāt: et ō damnant. Electi aūt cōfitētes peccata sua et se deo humiliātes, ad gliam puenīt: nō virtute sua, sed misericordia xpi et virtute passionis ei⁹. Qui vt serpēs ene⁹. i. sine veneno peccati: sed carnē similē nobz peccatorib⁹ habēs suspēsus fuit i ligno crucis propter debitū furti nostri solueñ dū. Juxta illud Psalmiste. Quenō rapui (scz Iesus) tūc exoluebant: scz in cruce. Unde apostolus ad Philippēses. ij. Cū in forma dei esset, scz Jesus, id est verus deus non rapinam arbitratus est esse se equalem deo: scilicet ipse inquātum homo sicut primi parentes: sed semetipsuz exinaniuit factus obediens vsq; ad' mortem, mortem autem crucis. Cum autē venissent ad Jesum videntes eum mortuū non eius crura fregerunt vt impleretur scriptura (scz Joānes xpa habet Exo. xij. de agno ei⁹ figuratiuo. Os nō cōminuetis ex eo: scz vn⁹ militū illoz gentiliū lancea sua directa cōtra latus ei⁹ trāsfixit mox quū vnius imāgens: et cōtinuo ex

latere ei⁹ exiuit sanguis ⁊ aqua: vt testat̄ Joh. sol⁹ impleta est illa ꝓphetia zacha. Uidebūt in quē trāsfixerūt. Hic dict⁹ est Longinus qui postea cōuersus ad fidez martyriū ꝓ christo sustinuit. Dicunt etiā aliqui ꝙ cum esset cecutiens: id est parū vel nihil videret: ex stilla sanguinis tangēte oculos ei⁹ subito perfecte vidit. Ex his ēt ostēsa ē vera humanitas christi nobis similis. Uñ et. j. Joh. v. dr. Tres sūt q̄ testimoniū dant in terra: scz de xp̄i humanitate vera: hō autē de terra originaliter. Spirit⁹: aqua ⁊ sanguis ꝙ xp̄s habuerit spiritū, id est animā pz: qr inclinato capite (vt dictum est) tradidit sp̄m: scz deo cōmēdans ipsum spiritū, id est aiaz suā. Aqua aūt ⁊ sanguis q̄ exierūt de latere: q̄ sunt duo humores in corpe nostro magis nocti ⁊ copiosi ostēderūt corpus suū verū eē nō fantasticū: qr tale non hz sanguinez neq; aquā. Et spūaliter signa sacramēta ecclesie: eo ꝙ virtutē habent ex passione xp̄i. Nā baptism⁹ q̄ est primū sacramentorū ⁊ maximū in effectu signatur in aqua. Eucharistia q̄ est vltimū ⁊ finis aliorū sacramētorū ⁊ maximū in eē: innuit̄ in sanguine. Uñ Chrys. Quia hinc sumūt initiū sacramēta celestia: vide vt sicut a xp̄i costa bibitur⁹ accedas: scz ad ipsa. Quidā aūt ex iudeis nobilis decurio ⁊ diues abarimathia ciuitate oriundus. i. ramatha discipulus iesu: q̄ nō consenserat actibus ⁊ ꝯsilio iudeoꝝ de morte iesu: sed cōtradixerat poti⁹. Hic accessit ad pilatū ⁊ petijt sibi dari corp⁹ iesu: vt scz deponere posset de cruce ⁊ sepelire. Pilat⁹ aūt mirat⁹ ꝙ ita cito obijsset accersito Cēturione q̄ executor fuerat iustitie si res ita se haberet: cōperto hoc esse dedit illi licentiā deponēdi. Uñ veniens cū Nichodemo legisperito qui discipulus occultus erat Jesu: ⁊ ad eū nocte venerat pro informatiōe sui circa eum. Deposuerūt eū de cruce clauis euulsis. Quis autem habere dubiuz potest quin mater eius corpus depositū susceperit in gremio suo in brachijs suis: ⁊ nūc caput spinis perforatū: nunc manus sanctissimas quarū tactu infirmi sanati fuerant aspiciens clauis perfossas: nunc pedes qui quotidie discurrebant ad querendā hominū salutē: nūc lat⁹ lācea apertū copiosissimis lachrymis ꝑfundebat. Sz et maria magdalena ad cui⁹ pedes remissionē peccatorū acceperat: nō oblita beneficijs magistri sui illos lachrymis irrigabat: ⁊ alie marie ⁊ discipule iesu. Et qd̄ dr Luc. stabāt a lōge noti ei⁹ ⁊ mulieres ⁊c. Priusq̄ in cruce pateret̄ locū habuit. A principio quidē stabat iuxta crucē mater iesu ⁊ Johānes: sed post verbū ad eam. Ecce fili⁹ tu⁹ ⁊c. multitudine succrescente elōgati fuerūt a cruce mater ⁊ alij noti. Demum qr nox appropinquabat, Joseph ⁊ Nichodem⁹ afferētes myrrhe et aloe mixturas libras centū ad condiendum corpus iesu quod seruabat̄ in corporib⁹ hominū nobiliū ad preseruandū a corruptiōe inuoluentes corpus ip̄m in syndone mūda, id est lintheaminibus, ⁊ sudario posito super faciē ei⁹ s̄m morez iudeorū: posuerunt eū in monumēto nouo Joseph in petra exciso in quo nondū quisq; positus fuerat: qd̄ monumētū erat in quadā spelūca cuiusdā orti iuxta mōtē caluarie vbi crucifix⁹ fuerat, ꝙ alij euāgeliste narrāt solū de Joseph nō est contrariū ei qd̄ dr Johā ⁊ de Nichodemo. Sed qd̄ illi tacuerūt iste expressit: ait Augustin⁹. Et qd̄ alij dicūt de syndone Joānes de lintheis scripsit. Qualiter aūt corpus xp̄i sepulture datū fuerit pie sic possumus cōtēplari: dū Joseph ⁊ Nichodemus vellent eū in sepulchro ponere postulabat mestissima mater sepeliri cū illo. Amplexabat̄ filiū suum inexplicabili amoris dulcedine deosculās illū ⁊ dicēs teste Aug. i libro de passiōe dñi. Quid fecisti (inquit) fili charissime: quare te iudei crucifixerunt: que causa mortis tue commisisti ne scelus vt tali morte perires: nō fili nō: sz sic nos redimere dignat⁹ es et mō te mortuū i gremio teneo: vbi est gaudiū illud indicibile qd̄ in tua natiuitate habui: dic fili charissime dic amor vnice. vita aīe mee singulare gaudiū: vnicū solatiū quare me sic in dolore ꝑmittis: curtam lōge factus es a me: mi nate tu mihi pater: tu mihi sponsus: tu mihi filius: tu mihi omnia eras. Nunc orbo patre viduor spōso: desolor prole: q̄d faciā: quo vadā quo me vertā dulcissime, q̄s mihi

solacio ꝓtabit. O fili mi & dura camera est tibi hæc generis & redꝫptio prequa tu patri & tibi grãs ago. hec Aug. in forma. Tãdẽ Nichodemo & Joseph ceteriscꝫ ꝺ aderãt volẽtibus corꝑ xpi de manib⁹ virginis auferre & sepulture tradere dicebat illud qꝺ cãtat ecclesia. Tollentibus occisum vobis grãs agã fuistis tute modicũ vt natũ meũ tãgã. Complectiar nũc filiũ deo sculer & plangã illiũ sal tẽ mortuũ amplexib⁹ cõstringã. Et illud Job. xix. Miseremini mei miseremini mei saltẽ vos amici mei. Illũ adhuc pauluũ relinqte mihi vt faciẽ ei⁹ subtracto velamine valeã cõtẽplari vt vidẽdo aliꝙ quãtulũ possim ꝙsolari. ponit tãdẽ dñs i sepulchro ac revoluit lapis sup illud ꝺia pidẽ sepulchri maria amplectit & osculat ac madefacit irriguo lachrymaꝝ fonte mestissima mater ac genuflectẽs & filiũ adorãs ol corde & ꝙ potuit voce filiũ dñi dixit. O ꝙs enarrare valeret, magdalene gemit⁹ & singuli⁹ a cordis dolore cũ extinctũ cernebat & in sepulchro ponebat quẽ diligebat alia sua. Cũ aũt i his dubitat⁹ morarek mestissima mr vsqꝫ ad cõpletoriũ horã accessit ioãnes cuiẽã cõmẽdauerat xps lugensqꝫ & ipse multũ: nõ ei poterat se cõtinere lenauit cã lugẽte: mã cruciata gemitib⁹: fatigata doloribus: afflicta ploratib⁹ pedib⁹ fiare nequeat. Attẽde ais mea & dure iaculatiõis aspectus materni cõsurr⁹ prebet qñ a sepulchro filiũ doloroſe anulsa pallẽs facie aspera sanguine cũ anhelosis suspiriꝭ & gemitibus interruptis ac fletib⁹ lachrymosis ꝑsus ciuitatẽ reducit & dinta manib⁹ fidelis mulierũ ꝓcedat se septa⁹ meta mr dũ tardo gressu rediret hierlm & loci in quo extinctũ filiũ reliqrat ꝑspicies gemitus renouabat. Interim cũ porte ciuitatis appropinquaret forte ꝓcurãtibus sorib⁹ mris dei portata sunt vestimenta & capitis velamina none & mesle viduitatis ꝙ illã induerũt: & caput velauerũt. Cũ aũt hora tã tarda ingrederet hierlm ploratib⁹ cũctis femine multe sentiẽtes ploratus: accurrẽtes pietate mote sup tã afflicte mris dolore ad lucrũ cõuertebantur amarũ, & illarũ quedã sequẽtes eã cũ ille yberrime ploradbat. Tũ pie, ploradbat & tã amare dolebat dñs ꝙ ego vix potest ꝓtinere lachrymas ꝺcẽqꝫ videbat vt sentiebat eã fiebat lucr⁹ ꝺcũqꝫ trãsibat: ploradbat ipsa ploradbat & ambulãtes cũ ea: ploradbãt: multe venientes obuiã eisdẽ deducit a ploratib⁹ ꝺusqꝫ vẽtũ est ad domũ in ꝙ qñqꝫ cũ filio suo residet solebat: quã cũ ingressa eẽt rememoratã locã dom⁹ i ꝺb⁹ cũ ea fuerat querlat⁹ filiũ renouabat ploratꝰ & vulnatus lachrymabilr dices. Heu me dolẽte, vbi est nũc filiꝰ me⁹ dilect⁹, vbi amor meus, vbi honor me⁹, vbi est lumẽ oculoꝝ meoꝝ, vbi corona capitis mei: vbi es tu gaudiũ cordis mei: vbi es vita mea: vbi es affect⁹ me⁹ & vbi solatiũ meũ: vbi spes aie mee Jesu fili mi. O fili mi iesu. O amor meus Jesu. O spes mea Jesu. Nec erat ꝙ eã cõsolari posset ex olb⁹ charis ei⁹: sicqꝫ iplet a est figura Thob. x. vbi dr. Fiebat igit mr ei⁹ irremediabilib⁹ lachrymis, atqꝫ dicebat. Heu me fili mi. Accedẽtes aũt ꝓncipes sacerdotũ & pharisei ad pilatũ dixerũt. Dñe recordati sum⁹ ꝙ seductor ille adhuc viuẽs dixit. Post tres dies resurgã. Jube ꝙ custoditi sepulchrũ vsqꝫ i ditertiũ, ne forte veniãt discipuli ei⁹ & rapiant eũ: & dicant plebi surrexit a mortuis & erit error nouissim⁹ peior priore. Quib⁹ ait pilat⁹, Habetis custodiam. Ite & custodite sicut scitis. Illi aũt abeũtes signauerũt lapidẽ. s. cũ sigillo: & custodes: vt custodirẽt ne ꝺs ipm raperet. Maria aũt sorores matris Jesu cũ Magdalena postq̃ corꝑ ei⁹ fuit i sepulchro collocatũ (vt dictũ est) ꝺ sp erat desiderii vnitũ: illo fero emerunt aromata ꝓciosa & cõposuerũt vnctionẽ ꝓciosam, vt ungerẽt postea corꝑ Jesu tanctũ hois sanctissimi ad ipm cõseruandũ nõ credẽtes eũ deũ esse. Et sabbato quidez sequẽti quo corꝑ Christi iacuit in sepulchro siluerũt ꝓpter solennitatẽ sabbati, expectãtes dominicũ diẽ in quo ꝺ fecerint ipsa die (dño fauẽte) declarabit. Si ergo queraꝭ a virgine gׄrosa, Quo abiit dilect⁹ tu⁹? &c. Rndere potest ad sui corporis in alieno monumento repositionẽ.

¶ Finit sermo de passione.

¶ Incipit sermo de planctu beate Marie virginis.

STabat iuxta crucē mater ihesu. Joan. xix. Ista est pietas huius virginis matris non solum erga filium naturaliter iuxta eius crucem stabat, sed & erga filios suos adoptiuos tanta facultas impetrandi quod velit apud deū patrem vt sermocinātes quicq; nutrices populoꝝ nō aliūde confidant hac doctrine per eos ꝑpinandū nisi meritis eiꝰ & precibus procurandū. Ad quod efficiēdū cithara dulcisone salutationis ad eam vtuntur. Sed cōsuetudo ecclesie cū de passione filij eiꝰ ihesu est sermo: predicanti dicere videtur illud quod heliseus prophete ait giezi discipulo suo de sunamite mortem vnigeniti sui deplorāti. iij. Reg. iiij. scilicet dimitte eam anima enim eius in amaritudine est. quasi diceret non salutes. Nā cithara illa angelice salutationis in luctum versa apparet. nā quando aue et dicens ab a quod est sine & ve deinatum q̄ doloribus plena est vt dicere valeat illud Michee. Ue ale mee qz dicit timorat⁹ a terra filius meus. quē implet spūs timoris dñi. Marię apte nuncupare nō possumus prout dña vel illuminatrix interpretat cū satis obscura quasi luna eclypsata inueniatur. Nolite ergo vocare me noemi. i. pulchram. sed vocate me marath. i. amaram qz amaritudine replent me dñs. dicere pōt cum illa noemi que de felicitate ad infortuniū deuenerat ruth non gratia plena sed vacua iudicor hodie. flectā em genua mea ad patrē dñi mei ihesu vt misereatur filij cōis et me nō audit. deprecor ipm filium vt suis verbis mellifluis me consoletur mihi nō loquitur nisi illud. Ecce filius tuus q̄ ꝑ hūbū gladius pertransit animam meaz cū pro magistro & filio mihi datur discipul⁹. iudeis supplico vt a modo filio meo cōpatiantur & ipsi contumelias & subsannationes adimgūt: mortem in nouo vt post filium non superstes remaneam & fugit a me iuxta crucem sita a d ipsam clamo. flectamus arbor alta tensa laxa viscera vt deosculer filium meum & rigida et immobilis perseuerat dominus tecum vtiq; in me vsq; dominus filius fuit mecum me confortans me reficiens & ego secum ipsum sequens: verba eius dulciora super mel & fauum audiens miracula eius videns & gloriā dei eius operib⁹ magnificari perspiciēs, nūc autē me reliquit antimā corpore egrediēs ꝑ recōmendans. Benedictam me in mulieribus angelus dixit q̄ nūc infeliciorē cūctis imulierib⁹ inuenior. Nā q̄ mater vnq; fuit q̄ in ꝑsentis filij cōstituta angustijs & afflictionibus circūdati nō valuerit vel in aliquo refrigerium ꝑstare. Audio eū ad mortē vsq; sitientē ex maximis penis nec potū aque frigide porrigere valeo sed video spongiam aceto plenā & felle ad os eiꝰ apponi. Et si felix fui & benedicta in mulieribus in partu eius nō sensi & dolorē sed mihi video reseruatos et nunc adanctos qm̄ nulla mater tm̄ dolorē vnq; sensit in parta filij sicut nūc ego in passione xp̄i. Sz nec mater yz aliqs vel aliqua in suis varijs cruciatibus vnq; tantā penā passus est vt nunc ego. Est et ne benedict⁹ fructus vētris mei iesus, cui oēs maledicūt iudei & gētiles & vn⁹ cū appellat malefactorē: alij⁹ seditionis alter blasphematorē multi ambitionis regnū vsurpare volētē reliq; mēdacē aut seductorē vt ꝓmis & nō homo opprobriū omi & abiectio plebis est effectus qz & ꝑm legē maledictus oīs q̄ pēdet in ligno. i. infamis. Ex quo ergo in luctu conuersa apparet cithara illa angelice salutationis dimittam eā vt nō salutes sed mihilominus cuz ea iuxta crucē maneas ipsam meditādo ipsam adorādo salutando & eiꝰ auxiliū implorando & dicēdo. O crux aue spes vnica hoc passionis tempore piis iustitiā reisq; dona veniā. ¶ Stabat. q. d. iuxta crucē mater ihesu, in quibus verbis tria possunt notari de virgine maria. Sanctitatis excellētia incorporalis. Stabat penalitatis eminētia ineffabilis iuxta crucē. Propinquitatis attinētia venerabilis mater ihesu. Quātā ad ꝓmū cū dr Stabat reperim⁹ in scripturis stare dici de creatore & de creatura sed aliter. Nam stare de creatore dr ꝑpter immutabilitatē: de creatura autē ꝑpter virtuositatē fir-

me ſcilicet. Stet ad iudicādum dñs dicit Eſaias ō deo ſo:qz etiā de⁹ alt p ioānē. Apoc.ij. Ego ſto ad hoſtiū ſcz alē t pulſo.ſ.inſpirādo t illuſtrēdo intellectū q̄ eſt hoſtiū alei ſi ḳs aperuerit mihi ianuam hic acceptādo intrabo ad illā p gratiam cenādo cū illo t ipſe mecum precipue de agno aſſato in cruce igne charitatis reficiēdo:in his tñ ego ſto ſemp imot⁹ t inuariabilis. Ego em̄ de⁹ q̄ nō mutor dicit ipſe. Mala.iij. Creatura ſo flare ōr cum iuſte t ſancte vixit nō cadēdo in petā.vñ Eccli.ij.ōr. Sta in iuſtitia t timore.ſ.non cadēdo ſm illud apli. Qui ſtat ſcz in virtute videat ne cadat. Et Woe. de deo alt. Stabiliſq; manens das cuncta moueri. Stabat ergo btā virgo maria non inſenſibilitate vel immutabilitate ſed ſanctitate: et hoc tripliciter.

Stabat fide leuata.

Stabat peccato non inclinata.

Stabat dei voluntati conformata.

¶ De ꝓmo ōr apls Roñ.xj. de quolibet fideli. Tu fide ſtas. Pria ei rectitudo mētis ē ꝺa fides fundamētū virtutū.cpe ḳdē paſſiōis oēs apli t diſcipuli xp̄i q̄ priꝰ ſtabāt fide eleuati ad xp̄z credēdū nō ſolū verū holem ſz t vez deū.vñ petrꝰ pro olbꝰ dixerat. Tu es xp̄s filius dei vivi. Mat.xv. Oēs ptran fūt i ſſidelitatē. Et ſicut ei captꝰ fuit xp̄s i orto a iudeis oēs corpe ab eo fugerūt: vt dicāt euāgeliſte. ita t mēte credētes ḳdā eū eē vez holez ſanctū t iuſtū vir̄ ꝓphetā i ope t ſermone, ſz nō vez deū cernētes paſſionē ei⁹ tā ignominioſam. Quānis em̄ petr⁹ t ioanneꝰ poſt fugā reuerſi ſint ad eūdem poſt magiſtrū captū. Petrꝰ tñ ſeq̄bat eū a lōge ne agnoſceret vt diſcipul⁹: ānimo t ipſz cū iuramēto negauit ſe nōē. Joānes ſi vſq; ad crucē ſecutꝰ.intra crucē ſtabat corpe:a lōge tñ mēte nec ipſe agnoſcēs di vinitatē. Sola btā ꝑgo ſtabat fide eleuata t firaꝰ ei⁹ diuinitate expectās ḳdubie ſuā tertia die reſurrectionē vt merito dr eāt maris ſtella a ſtādo:t lumē fidei mūdo naufrago retinēdo. Jn huiꝰ ſignū triduano oſſō dñice paſſiōis cū ḳndecim canḳdele accēſe firmēt aā altare panlati t ſuccelſiue oēs extinguūt ſola vna accēſa abſcōdit q̄ poſt offiū olbꝰ ꝓfert ad illuminā dū. ¶ Quindeci cādele accēſe ſignant.xv. apl̄os t tres marias magdalene ſalome t alpheiq̄ prę ceteris cū apl̄is videbant fide illuſtrate t firmitate: ſz illo triduo oēs extincti ſunt lumine fidei deitatꝭ t ꝑt ſolū i virgine remāſte lumē fidei occultū qđ poſtea olbꝰ patefactū eſt ad oēs ſuo exēplo illuminā dū. Et hic eſt q̄ nō acceſſit mane dñice ſue reſurrectionis ad monumētū cū ꝑfatis marijs nō qz minꝰ arderet amore ad filiū:ſz qz expectabat eū reſuſcitatū ſe viſurū ante oēs:iō nō ḡrebat viuētē cū mortuis vt ille. ¶ Quātū ad ſe cū dō ſtabat a petō nō inclinata nō iacebat,nō ſedebat.nō curua erat,ſz ſtabat: iacet ḳdo i petō p prauatā opationē: ſedet p mētis ꝓſenſionē:inclinat p ſenſualē delectationē oēs nos cecidimꝰ q̄ſi foliū ſcz a ꝓfectiōe virtutū:ſtatē q̄ ad cōplacentiā ſenſualē vbi cōſiſtit veniale. Nam vt ait btūs Augu.in lib. de natu. t gra. Si oēs ſancti t ſancte interrogati fuiſſent dū hic viuerent vtrū peccatū haberēt oēs rñderent illud Joannis in canonica. Si dixerimus q̄ peccatū nō habemꝰ veritas in nobis nō eſt. Excepta hac ſancta virgine de qua cū de petis agit:nullā prorſus de ea volo haberi mentionē. Nō ergo cecidit nec i veniale de quo Salomon. Septies i die cadit iuſtus ſz ſemp ſtabat:ad qđ etiā hortabat apl̄s diſcipulos dicēs. State ergo ſuccincti lūbos veſtros in veritate:ne delectatio venialis ſit in vobis ꝓ poſſe. Et tamē cū beata virgo fuerit immunis ab omni peccato voluit deus ipſam reperiri tātā paſſionē in morte filij:quātā nullus vñq; martyr ſuſtinuit in ſua paſſiōe:vt dicit btūs Hiero. Pincdiſcas nō turbari,nō mirari ſi vides ſcelō t ſancta multa aduerſa ſuſtinere in mundo ſed intelligeverbū Sako.in prouerb. Quē diligit deꝰ corrigit t flagellat oēm filiū quē recipit. Nā vt dicit Apl̄s Roñ. viij. Proꝓrio filio ſuo nō pepercit:ſed ita nec matri eius cū tñ nullum haberent pctm. Et ſi ḳs bene cōſideret inueniet q̄ qui acceptior fuit deo t ſanctior,ille magis afflictus eſt in mūdō:non ḳdē ad purgationē peccatoꝝ q̄ habebat:cū nullū habuit virgo beata ſed ad maiꝝ meritū t premiū ꝓſequēdū. ¶ Sta ergo ſuper pedes

tuos dicit dñs. Ezech. i. Sup affectus ne cadas. ¶ Quantū ad tertiū stabat beata maria firma volūtati dei cōformās se ad quod hortatur apostol⁹ fideles. Philip. iiij. Sic state in dño charissimi scz cōformādo vos dei volūtati. Sciebat btā virgo ꝙ dei voluntas erat filiū suum pati et ꝓpter hoc in mundū venerat ⁊ scripture que sibi satis note erāt hoc ꝑnunciabāt: que falli non poterant. Et cum in omnib⁹ requiē quereret: vt de ipsa canit que non aliter vere queritur et possidetur nisi conformādo se diuine voluntati scdm rōnez. ideo stabat non murmurabat ꝙ fili⁹ innocentissim⁹ pateret. nō blasphemabat iudeos ꝙ ab eis quib⁹ tot beneficia fecerat tā crudeliter tractaretur. Nō vindictā a deo petebat ꝙ illi a terra viui absorberētur vt merebant: nō capillos vel vultum sciendebat qr vidua ⁊ sine filio cōsolatore remanebat. Sz stabat verecūda, modesta, lachrymis plena, dolorib⁹ immersa. Anselm⁹. O dña quos fontes lachrymaꝝ dicā erupisse de pudicissimis oculis tuis cū attēderes vnicum tuum innocentem coram te flagellari, ligari, mactari ⁊ carnē de carne tua ab impijs crudeliter dissecari. Et tamē ita diuine volūtati cōformis fuisti vt saluti humani gñis auidissima esses: vt dicere audeā. ꝙ si null⁹ fuisset repert⁹ qui filium crucifigeret ad hoc vt sequeret salus hominum: ⁊ adimpleretur voluntas dei secundū rationē si oportuisset, ipsa potuisset in cruce. Neqꝫ em̄ credēdū est minoris fuisse ꝑfectionis ⁊ obedientie ad deū q̄ Abrahā qui proprium filiū suum obtulit deo in sacrificiū manibus proprijs occidēdum et comburendū. Stabat ergo fixa in dei volūtate.

In scda parte notat penalitatis eminentia inef̄abilis qr iuxta crucē. vbi aduertēdū qr aliq̄s stetit in cruce stat aliq̄s iuxta crucē. aliq̄s lōge a cruce. in cruce fuit solus xp̄s, id est in maximo cruciatu tota crux em̄ dicit a cruciatu ⁊ magnū cruciatū sustinet qui vim sustinet. iij. questione. i. nulli dubiū. Dicit aūt psal. in persona xp̄i. Vim faciebāt q̄ querebāt alam meā, id est vitam tollere. In omnibus em̄ illis locis in quib⁹ existimatum est vitam hominis cōsistere fecerunt maximā vim. Nā cum aliqui dicant vitā reperiri in capite. alij in corde vel epate. alij in sanguine in omnib⁹ illis locis fecerūt maximaz vim. In capite per coronā spineā: in corde per apertionē lateris: in epate vel sanguine ꝑ flagella in dorso clauos in manibus ⁊ pedibus, vnde tot⁹ sanguis exiret. In cruce ergo totus in vi cruciatus ⁊ solus. vñ ipse ait. Esa. liij. Torcular scilicet crucis calcaui solus et de gentib⁹ non est vir mecum. Et in psal. Singulariter sum ego donec trāseam, scilicet ex hoc mūdo ad patrē qr ipse solus non erat subditus morti: ex debito tamē ipse solus peccata nostra super lignū crucis in corpore suo, id est penam peccatorū portauit: ipse solus fuit in passione sine consolatione, cum alij qui passi sunt habuerūt aliqd refrigeriū. vt dicetur. Unde qñ in orto orauit ꝓ calice passionis transferendo auulsus est a discipulis q̄tū iactus est lapidis. vt dicitur Luc. xxij. ad innuendum ꝙ tanta distātia est inter cruciatum christi in passione, ⁊ cruciatū aliorum sanctoꝝ quantum distat purus homo a christo. Petra enim seu lapis ait apostolus est christ⁹: q̄ quasi in infinitum distat in ꝑfectione ab alijs. Remoti a cruce sunt oēs illi q̄ nolūt sustinere aduersa in mundo sed murmurant cōtra deū nec cōpatiunt xp̄o: ⁊ si sustinēt. inuiti hoc agūt isti: ⁊ si iuxta xp̄i crucē esse videant inquātū patiant corpore quidē sunt iuxta: sed nō mēte: ⁊ sil̄es sunt latronia sinistris christi qui crucifixus cuz xp̄o blasphemabat eū cū alijs. eo ꝙ non liberaret eū ꝯpena quā inuitus sustinebat vnde ⁊ reprobatus. sil̄es Simoni cyreneo q̄ angariat⁹ fuit portare crucem post xp̄m. Iuxta crucē vero stant oēs electi q̄ vt mēbra xp̄i carnē suam crucifixerūt cū vitijs ⁊ cōcupiscētijs vt ait apostolus qui nō solū patiēter aduersa ferūt sed gaudēt: qm̄ digni habiti sunt ꝓ nole iesu cōtumelias pati. Qui cōpatiunt doloribus ⁊ affectionibus eius quas ꝓ eis est passus. Imitantur hi latronem qui iuxta crucē fuit a dextris arguētē socīū eo ꝙ nō patiēter ferebat crucem ⁊ se dignū proclamantē tantis penis. Et nos quidez iuste. Nā digna factis recipim⁹. excusantē christū ⁊ cōpatiētem tante ignominie. hic vero nil mali

egit. Rogantē illū vt deum pro salute aīe sue. Memento mei dñe dū veneris in regnū tuū. Luc. xxiij. Hoc igit̄ sentiētes qd̄ ⁊ in christo iesu fuit: cum nō deceat sub capite spinoso membrū fieri delicatū. dicūt cū affectu ⁊ effectu illud psal. Calicē salutaris accipiā: scz volūtarie bibendo ⁊ nomē dñi inuocabo, vt me adiuuet ad sumendū ⁊ nō horrendū vt sim iuxta crucē ⁊ inde a dextris eius collocatus. Nullus fuit cū xp̄o in cruce sustinendo, scz tantā penā quātam ipse: sed nec Paulus quāuis enim dicat crucifixus sum nō dicit ꝙ sit affixus cruci xp̄i sed sue. Quis eñ ferre posset crucē christi? certe nullus. Omnes igit̄ sancti iuxta crucē stāt ꝓpinquius tñ alter altero. Nulla autē ꝓpinquior ad eā mr̄e eius: ⁊ merito cū esset illud corp⁹ de ei⁹ substātia, licet alia persona ab ea. ꝑ maxime igit̄ stabat iuxta crucē mater ei⁹ ꝓpinq̄ssima in doloribꝰ vt dicere posset illud Threñ. j. O vos oēs q̄ trāsitis ꝑ viā, scz vite pñtis: vñ dicimur viatores attendite ⁊ videte si est dolor sicut dolor meus. Tūc impleta est in ea ꝓphetia Simeonis dicētis. Luc. ij. Tuā ipsi⁹ aīam ꝑtrāsibit gladi⁹. Aīaz siq̄dē intellectiuā ꝑtrāsiuit gladi⁹ ꝟbi dei penetrabilior oī gladio ancipiti: tunc ruminādo ⁊ intelligēdo scripturas q̄ ostēdūt imensitatē doloris xp̄i in passione: ita videt̄ exponere btūs Amb. Et ex hui⁹ meditatiōe gladi⁹ doloris eius pertrāsiuit aīam sensitiuā: nec istd̄ est ꝯ id qd̄ dictū est supra. s. ꝙ beata maria erat ꝯformis volūtati dei q̄ volebat filiū suū pati. Nā sicut de xp̄o ei⁹ filio dicim⁹ ꝙ ꝟm volūtatē rōnalē volebat pati: ⁊ tñ ꝟm ꝑtē sensitiuā sūme doluit et acerbissimos passus est dolores: qr vt ait Esa. liij. Uere dolores nostros ip̄e portauit: ita et mr̄ ei⁹ cū stabat iuxta crucē, ꝟm rationē assentiebat ꝙ fili⁹ pateret̄ ⁊ quieta erat ꝟm sensualitatē summe dolebat vt merito dicat. Attendite ⁊ videte si est dolor sicut dolor meus. Nouerat vtiq; sacras literas ⁊ spū sancto reuelante optime intelligebat. Et ex his ⁊ naturali rōne tripliciter poterat deprehendere imēsitatem doloris in filio patiēte: q̄ erat sibi gladius summe afflictiōis nec ei sil'is. Et passionis causalitate.

Et afflictionis puritate.

Ex cruciationis circunstantialitate.

¶ Cōsidērādo causam passiōis filij mei videte si est dolor sicut dolor meus: ꝯsidero eñ ꝙ causa hui⁹ passionis est vt redimat̄ gen⁹ humanū ⁊ satisfiat deo ꝓ pctis humani generis toti⁹: pro pctis dico nō solū originalib⁹ sed etiā actualib⁹: mortalib⁹ ⁊ venialib⁹ toti⁹ humani generis nō solū pro electis sed ⁊ ꝓ reprobis. Dicit̄ eñ Esa. liij. c. Omnes quasi oues errauim⁹ vnusquisq; in viā suā declinauit, scz per diuersa peccata ꝯmissa: ⁊ dñs posuit in eo iniq̄tatē oīm nostrū. i. penā peccatoꝝ oīm nostrū. Et ipse dñs iesus dixerat venit filius hoīs saluare qd̄ perierat. Luc. xix. Sed totū perierat: totum ergo saluabit quantū in eo fuit scz sustinēdo penā pro peccatis oīm. De⁹ autē sicut omnium rerū ita ⁊ culparū ⁊ penarū eis debitarū habet notitiā ⁊ nil impunitū sua iustitia dimittit. Cū ergo ꝓ quolibet mortali debeat̄ pena infinita. i. infernalis: nec homo cū sit virtutis finite pōt per se satisfacere debito infinito vt deo satisfieret de tantis offensis opz ꝙ xp̄s filius meus qui infinit⁹ est sua diuinitate in humanitate assumpta patiendo sic satisfaceret pro oībus ꝑ passionē meriti infiniti: vñ penā sustinebit ꝓ oīb⁹ peccatis nostris: ⁊ sic pena eius erit quasi infernalis. Et ꝓpterea psal. dicit in ei⁹ ꝑsona. Repleta est malis aīa mea, scz sensitiua malis: scz penarū: ⁊ vita mea in inferno appropinquauit ꝓpter sil'es penas: ⁊ hoc pro peccatis hominū: qr que nō rapui: ait idē per psalmistam: tunc scz in passiōe exoluebam. Fecerunt primi parētes ⁊ alij succedētes furtū se subtrahēdo ⁊ suum obsequiū deo ⁊ ego hanc rapinam exolui: meipsum exinaniui vermis exinanit⁹ ⁊ nō homo vsq; ad mortem crucis totum me exhibendo. Cum ergo filius meus sustineat tales cruciatus ego que sum mater ⁊ pater eius, qr nō aliū patrē habet in terris optimus amātissimus: videte si est dolor sicut dolor me⁹: vt ⁊ ego dicere valeam dolores inferni circūdederunt me gemit⁹ mortis dolores inferni circūdederūt me. Et qd̄ adauget dolorē meū est: qr cū filius me⁹ sustineat tot immēsos dolores ⁊ tātā pe-

nam ꝙ ſufficiat ꝓ olbus ſatisfacere ꝛ olim debita ſoluere, ſñ plurimꝫ ꝓpter ſuã ceci tatem ingratitudinez ſe prinabunt tanto fructu. ¶ Secũdo oſtẽdit magnitudo do loris in virgine ex puritate afflictiõis in fi lij ſui paſſione. puritatẽ aũt dico: qz non habuit mixturã cõſolationis ſicut vinuz dicit purũ qõ nõ hz mixturã alteriꝰ liquo ris, dolor fuit ſimplex: tãto eñ ꝯs do let de amiſſiõe vel leſiõe alicuiꝰ rei quãto ipſam magis diligit. Et qz ſumme dilige bat mr̃ ꝯgo filiũ ſuũ dilectiõe ꝛ naturali ꝛ gratuita: ꝛ qz filius ꝛ qz optimꝰ vt dici poſſet virinſq; vna anima vnũ cor. Jdeo bene dictuz fuit a ſymeone. tuam ipſius ſ. animã tuã que eſt quaſi anima eius ꝓ pter ſummã admiracem dilectionem: per trãſibit gladius afflictiõis pertranſibit. ſ. per totũ trãſibit abſq; refrigerij amix tione. Siquidẽ quãto quis eſt delicatior ꝛ cõplectionẽ habet corporis melius diſ ſpoſitã tanto magis affligitur ꝛ dolorez ſentit ex aliqua leſiõe corporis ipſius. Et hinc eſt ꝙ de eadẽ perfectione ꝛ omni no ſimili infirmitate magis granatur et dolet delicatus ꝙ ruſticus: ꝯto etiã pars corporis que patitur leſionem eſt magis ſenſibilis tãto leſio magis affligit: vnde videmus, ꝙ experientiã ꝙ frigus vel alia leſio magis affligit in manibus vel pedi bus ꝙ in reliquis partibus corporis, ex eo qz eſt pars magis ſenſibilis ꝓpter cõ currẽtia pluriũ oſſiũ nerueũ ꝛ venaruz. Cum autem precipue paſſio xp̃i fuerit in manibus ꝛ pedibus facta ꝓpter confixu ram eorum cũ clauis in cruce ꝛ ſupẽſionẽ toti⁹ corporis in illis, ſõ qñ virgo mater vidit impleri illud ꝓs. in perſona filij ſui dixit, foderũt manꝰ meas ꝛ pedes meos ꝛ dinumerauerũt oſa oſſa mea. ſ. ſite volẽ ter extẽderũt in cruce, vt poſſent ſigillati im oſa oſſa dinumerari: maxime doluit filius ꝓ paſſionẽ: iſta ꝙ cõpaſſionẽ in tã ta paſſiõe nullã habuit ab alio cõſolatio nẽ, vñ dicebat ꝓ ꝓphetã. Quiſme cõſola retur nõ inueni. Nõ eñ cõſolabatur ſicut fieri ſolet mortui abdicatis a ducentibus eos, nõ iudei ſed illudebat ei cũ principi bus ſacerdotũ ꝛ blaſphemabãt, nõ gẽtiles, ſed coronã ſpineã imponẽtes capiti percutiebãt eũ. Nõ diſcipuli qui fugerãt ſecundũ illud. Lõge feciſti notos meos a me nõ Marie cũ Johãne ꝙ fidẽ diuinitatis eius admiſerãt. Nõ ꝓ eternꝰ cõſolatus eſt eũ. ſ. ad liberãdũ eũ de manibꝰ inimicoꝝ. ſz ꝓ nobꝭ tradidit illũ ait apls ſz voluntati eoꝝ ꝓmittẽdo agere ꝯtra crudelitatem voluerũt: qñ plꝰ ẽ ꝛ ol admira tiõe ꝓ paſſione dignuſſimũ: qz ꝛ ipſa pars intellectiua xp̃i ꝙ fruebat cõtinue deo nõ eſt cõſolata eũ: ſz derelicti illã gtẽ ſenſitiu nam tãtis doloribus immerſam. Et pro pterea ipſe in cruce clamauit cum lachry mis ꝛ clamore validoꝛ vt ait apoſtolꝰ ad Hebreos. Deus meus deus meus vt qñ dereliquiſti me. Matthei. xxvij. Clamas uerunt iuſti ꝛ domin⁹ exaudiuit eos, ait ꝓs. patres veteris ꝛ noui teſtamẽti in tri bulationibus ſuis ꝛ cruciatoribus domi nus exaudiuit. ꝛ ſi non ſemper liberauit do ab illis penis, tamen ſemp cõſolãdo mẽtem eoꝝ vt in virtute perſiſterẽt reſ pectu ꝓmiſſi ꝛ diuini beneplacite. Ego au tem clamabo per dies, ꝛ non exaudies di cendo, deꝰ meus ꝛc. clamãs ſe derelictũ nõ ex eo ꝙ diuinitas ſeparata eſſet ab il la hũanitate: ꝛ quod ſemel acepit dei filius nunq; dimiſit: ait Dama ſcenus: ſe derelictũ dicebat: qz pars eius intellectiua, eius gaudij ꝛ conſolationis quo fruebatur in verbo: nil influebat aut cõmuni cabat ſenſitiue ad cõſolationez: ꝛ in hoc non exaudiebat: quod in nullo ſanctoꝝ accidit: ꝛ ideo dictum eſt ꝙ hec afflictio, vel paſſio fuit pura. ſ. ſine admixtione cõ ſolatiõis. Hec autẽ verba audiens mater gladꝰ perträſiuit animã eius intelligẽs eum nõ derelictũ per ſeparationem deita tis: ſed per ſubtractionẽ omnis ſuffra gij: refrigerij ꝛ ſuauitatis. Videãt ergo ꝛ videte ꝛc. Nam ꝛ ſi preſens fuit ꝛ iuxta crucez ſtetit: hoc totum ad augmentum doloris. Que eñ mater, que habẽs filiũ preſentem et ꝯ in tormentis non, valeat, vel in aliquo conſolari, ipſum amplexa ri ofenlari, poſſi porrigere ſitienti? Ecce fi lius meꝰ dilectꝰ ad mortẽ ſtrit hoc exp timens vt refocilet nec filiũ aque poti um prebere: ſed fel offertur in mei preſentia acetũ ꝛ fel, vulnera video: nec poſſuz alia gare ſanguinẽ effluere nec poſſuz ipm ex tergere caput ex granamie ſpinarũ: nec

ualeo illū brachijs fuꝭ̄ tare a me remo-
tus: vñ nec ampleraꝝ. Et ſi audio verbū
ex ore eius, ecce filiꝰ tuus: ſcilicet Johā-
nes: r hoc vltiꝰ verbū dei, gladius acu-
tus quod pertrāſiuit animam meam. Re
uera inquit beatꝰ Berñ. hūc hoc. Ecce fi
lius tuꝰ: pluſq̄ gladiꝰ fuit, qđ ptranſiuit
aiam eius vſq; ad diuiſionē anime r ſpi
ritus. O quam cōmutationem Johannes
pro Jeſu traditur: ſeruus p domino: diſci
pulꝰ p magiſtro: filius zebedei p filio dei
purus homo p vero deo quomodo tuaz
affectuoſiſſimā animam non pertranſiuit
hoc audito quādo et noſtra licet ſarea, li
cet ferrea, pectora ſcindat ſola huius re
cordatio. Anſelmꝰ. O domina mea q̄ꝫ
ſingultibꝰ exiſtimabo puriſſimū pectꝰ tuū
vexatū: cū audires. Mulier ecce filiꝰ tuꝰ.
Unde congrue dicere poterat illud Hie
reñ. A maritudine repleſti me ꝛc.

¶ Quantū ad tertiū: ſcilicet de circunſtā
tijs ipſius paſſionis pōt perpendi immē
ſitas doloris ꝟginis matris que ſtabat iuxta
crucē, Notandum quod ſeptē ſunt
circunſtantie circa ipſam paſſionem xp̄i.
Er patientia, dignitate.
Er inferentis peruerſitate.
Er temporis ſolennitate.
Er loci vilitate.
Er afflictionis vniuerſalitate.
Er conſuſtinentis ſocietate.
Er fructus paucitate.

¶ Quantum ad primū manifeſtum eſt qꝫ
cto digniorꝰ eſt perſona que offenditur, tan
to maior eſt offenſa, et p cōſequēs ſuſti
nenti r omni attinenti ei, r ſi diligit eum,
occaſio eſt maioris doloris. Dñs Jeſus
deus erat homo vnde digniorꝰ perſona eſſe
nō poterat: r cuius diuinitas ſua pati nō
poſſit, nec aliqs eam attingeret ad offen
dendū: tamen quia humanitas illa erat
organū quod dā r veſtimētū quaſi diui
nitatis. Unde apoſtolꝰ ait. Er habitu inuē
tus ē vt homo. Philip. ij. Ideo omnis in
iuria facta illi humanitati r corpori pōt
dici facta deo, ſicut qui frāgeret vel ſpue
ret in veſtē qua indutus eſt imperator nō
diceretur facere iniuriā veſti ſed impera
tori, quia ea indutus eſt. Inquātum etiaz
homo erat de pgenie regali r ſacerdota
li genitꝰ rex r ſacerdos ſummꝰ, innocen-
tiſſimus, ſapiētiſſimus ex miraculis, ſan
ctitate r doctrina famoſiſſimꝰ. Cum igit
ei fuerint illate tot cōtumelie, irriſiones,
maledictiōes infamationes r afflictiōes
corpori inde magnꝰ ſibi exurgebat dolor
et matri eius que ſtabat iuxta crucē om
nia illa audiēs r videns dicere poterat il
lud Job. Os meum perforat doloribus:
oſſa ſunt potētie anime quibꝰ conſiſtit ro
bur eius. Os autez dicit ſingulari: quia
potētia ſenſitiua. Nā vt ait beatus Ber
nardus. Captiuoz libertas capitur, glo
ria angelorū illuditur: deus omnium fla
gellatur: cā doz lucis eterne, r ſpeculū ſi
ne macula conſpuitur. Et cū vita omniuz
occidatur quid reſtat nobis miſeris agē
dū niſi vt eamus r nos r moriamur cum
eo p cōpaſſionē eius r matrē eius. Dole
bat ſignidē de mortuis tanti filij, tam ſan
cti tam innocētis, ſed nō minus de offen
ſa dei. Et ideo attēdite r videte ꝛc. Sz di
cere poſſet quod ait Bernar. in perſona
xp̄i patiētis cū ſit tantꝰ dolor quē patior
tantū pro cruce: cum te ingratuz expe
rior. ſ. de tāto beneficio. Oſtēditur ſi con
do magnitudo doloris in ꝟgine ex circū
ſtantia inferēte illā paſſionem filio: quaz
to eiꝰ plus cōcurrūt r diuerſorū ſtatuum
r magiſtratuū, r amici r valde beneficia
ti ad inferendū iniuriā r mortem valde
ignominioſam alicui: tanto maior dolor
r afflictio ſequit in paſſo et i quolibet at
tingēte r amico eius. Sz ad inferēdā paſ
ſionē tā amarā r opprobrioſam xp̄o cōcurrerūt ō omni ghe r ſtatu, ac etiā ꝺ ꝑpus
erāt diſcipuli, r etiā ſumme bñficioſi. Et
ideo ꝟgo mater eiꝰ dilectiſſima ſūme do
luit ſtans iuxta crucē. Aſtiterūt reges ter
re, ait ꝑſ. ſecūdꝰ. Et principes pcucurrūt
in vnū aduerſꝰ dominū r aduerſus xp̄m
eius. Sed mortē ei inferendā. Reges eni
dē aſtiterūt. ſ. herodes rex galilee ꝺ ſpre
uit illum cū exercitu ſuo indutū veſte al
ba r vt fatuū remiſit illū ad pilatum vt
iudicaret euz. Rex romanoꝝ monarcha
ſcz tyberius imperator r ſi nō in perſona
tamen ver locū ſuū tenentem pilatum. ſ.
preſidē, indee: qui dedit ſnām mortis cō
tra eū ad tumultū ꝑpli clamātiꝫ. ſ. crucifi
ge crucifige eū. Principes quoq; ſacerdo
tum oēs iſti aſtiterūt. i. ah, alioꝝ oēs gen-

ctes ꝛ ppl̄os iudeoꝝ vt principaliores. Nam principes sacerdotū colligētes cō silium ꝓpter hoc ꝛ principales eorū summo sacerdoti caipha cōsulente ꝛ decernēte: quia expedit vobis vt vnus moriatur pro populo exinde quesierunt oportunitatem capiendi. Quem cum cepissent nocte proditionem faciente iuda discipulo suo iterum summo mane conuenerunt ad inquirendum falsum testimonium contra eum: ꝛ cum non inuenire possent testimonia conuenientia multa falsa dicentibus ad interrogationem ꝛ adiurationem caiphe summi sacerdotis cū diceret se esse christuꝫ filiū dei bn̄dicti ad exp̄ssionē tante veritatis ꝛ tantis miraculis suis approbate doctrine sue iudicauerunt eum reum mortis: et post sputa alapas ꝛ contumelias vt malefactorem pilato presentauerunt occidendum. Et cuꝫ in ipsa passione sexus femineus affuit ꝛ vilissima ancilla hostiaria que et si non potuit adire Jesum propter multitudinem aliorum eum irridentium ꝛ affligentium ostendit discipulis querens vt caperetur tanquaꝫ discipulus christi: sed quia inconsulte negauit euasit capturam. Milites autem pilati qui gentiles erant post sententiam latā a pilato postquam illuserunt satis, indutuꝫ veste coccinea ad crucis patibulum deduxerunt. Et sic conuenerunt in vnum aduersus Christum. Quantum autem fuerunt beneficiati ab eo non posset etiam prolixo sermone ꝛ tempore explicari, aliquid, tamen vel breuiter perstringam vtens verbis prophete Michee. vj. in persona Christi ad populum illum scelestuꝫ ꝛ ingratissimum. Popule meus quid feci tibi ꝛ in quo ꝛc. hoc boni tibi patres tuos iacob cum filijs suis in egypto per Joseph enutriui famis tempore ne perires: ꝛ post tempora multiplicatos supra numerum de dura seruitute egyptioruꝫ te eduxi. A flagellis quibus egyptum totam percussi, te liberum feci, mare rubrum tibi aperui vt per eum sicco vestigio transires. Pharaonē aūt cū exercitibus suis ibi submersi. Manna de celo prestita per. xl. annos te paui. Aquam tibi de petra fluxi, insurgentes cōtra me hostes prostraui. Seon regem amorreorum, ꝛ og gygantē regem basan. Terrā fluentem lac ꝛ mel patrib⁹ tuis a me promissam exterminatis. xxx. inde regib⁹ et plurimis nationibus tibi largitus sum. Et prius in monte synai legē seruandam tibi tradidi. A captiuitate diuina. s. p. lxx. annos propter scelera tua in babylonia portata te liberās ad ꝓpria sub Esdra, Neemia ꝛ zorobabel reduxi. De graui oppressione antiochi regis per iudam machabeum cū fratribus te excussi. Ecce quid feci tibi Respōde ergo mihi si tanta beneficia a me tibi collata hāc talē retributionem meruerim, vt me crucifigeres? In quo molestus fui: respōde mihi. Ego ex gn̄e tuo carnē sumens regale solium celi dimisi, vt tibi frater essem. Ego per ciuitates tuas castra ꝛ vicos discurri in tui vtilitatē laborās. Ego semꝑ in tēplo docui q̄ te saluā facere possent. Ego cecos tuos illuminaui, leprosos mūdaui claudos erexi: obsessos a demonibus liberaui, surdis auditū restitui, mutis loquelā, infirmis varijs sanitatē: mortuis vitā. Nunq̄d in his molest⁹ fui: precepta declaraui, errores cōfutaui, vicia rep̄hendi, cōsilia ꝑfectiōis adieci. Sꝫ qꝛ veritas odiū parit apud insipiētes q̄ gignere dꝫ dilectionē, iō in his tibi molest⁹ fui: noles veritatez audire. Quid vltra tibi facere potui ꝛ nō feci? Heccine reddis dn̄o ppl̄e stulte ꝛ incipiēs. Cōsiderās ꝟgo mr̄ beneficia facta a filio suo ppl̄o illi: ꝛ tūc ab eo tāta ꝑuersitate: tanta crudelitate cruci affigi. Ualde dolebat vt dicere posset illud. p̄s. xxx. Defecit in dolore vita mea: attēdite ergo ꝛ videte: si est dolor meus. Ex temporis solennitate etiam ampliatus est dolor in virgine matre. Erat enim solennitas pasche seu azimoruꝫ que erat precipua super omnes alias in qua tenebantur ex lege omnes iudei de quibuscunq̄ ciuitatibus ꝛ locis venire ad templum in hierosolymis situm ad sacrificium offerēdum nisi legitimū haberent impedimentū. Et qꝛ per varias captiuitates eorum erant satis dispersi orbē et in italia ꝛ iasia ꝛ affrica, vt ptꝫ Act. ij. De omni pene natione conuenerunt Hierusalez ad illud festū. Quādo autē q̄s dānat ad mortē ꝓpter bn̄ficiū: q̄to cōcurrente

maiori concursu populi, tanto maior insurgit ei pena confusionis et erubescentie. Considerat enim quod quilibet videns narrat aliis et si peregrinus est reuersus ad patriam suam refert et diuulgat ciuitati sue de illo malefactore et ignominiosa punitione, et sic vbique infamis abominatur. De graui autem crimine calumnioso accusarunt de blasphemia dei grauissima apud iudeos: quia dei filium se dixerat. De crimine lese maiestatis maxime apud leges gentilium vnde in titulo super crucem scribi fecit ipse pilatus. Jesus nazarenus res iudeorum. q.d. Hec est causa passionis huius: quia vsurpauit sibi regnum iudeorum faciendo se regem: et prohibendo tributa dari cesari: et per hoc quasi rebellare faciente populum Tyberio imperatori et vt omnes possent legere ex quo de omni gente ibi erant. s. iudeorum, grecorum et latinorum: scribit facit literas grecis hebraicis, et latinis. Considerans igitur virgo mater quod stat iuxta crucem, tantam confusionem tam publicandam per orbem filij sui defamationem non poterat non valde dolore: sed et de offensa dei in tante solennitatis tempore in quo magis debebant deum venerari pro beneficijs collatis illi populo. Erat enim festum illud institutum in recognitionem liberationis illius populi de seruitute egypti per sanguinem agni. Ubi ergo debebant sacerdotes templum deiornare: vasa domini mundare: sacrificia preparare omnibus dimissis ad hoc totum studium ponunt, vt agnus immaculatus qui tollit peccata mundi occidatur non vt sanguine eius fuso mundus redimatur: sed ne terrena amittamus ne veniant romani et tollant locum nostrum et gentem: ne correctorem viciorum nostrorum habeamus, ne eum magis honoratum quam nos a populo videamus. Quod autem dicunt. Non in die festo hoc agamus, non ob reuerentiam festi conueniunt hoc facere ne deus offendatur: sed ne tumultus populi congregati fieret et de manibus eorum auferatur. Et ideo dicere poterat virgo mater illud. Thren. j. Posuit me dominus desolatam tota die merore confectam et infra. Audite obsecro vniuersi populi et videte dolorem meum scilicet si est similis. Quarto ostenditur ex loci vilitate augmentatio doloris eius: quia in loco vilissimo crucifixus est. Nam vt narrant euangeliste duxerunt eum in golgotha quod est caluarie locus, vbi eum crucifixerunt. Qui locus ideo dicitur caluarie: quia ibi erant ossa mortuorum et caluarie et alia cadauera: et ibi occidebantur vilissimi homines et magni malefactores. Ibi stabat iuxta crucem mater eius et videns locum tam vilem, ac filium eius regem regum et dominum dominantium factum opprobrium hominum et abiectio plebis dicere poterat illud Threnorum j. Idcirco ego plorans et oculus meus deducens lachrymas: quia longe factus est a me consolator. Sed iste locus fuit vltimus terminus passionis considerans et alia loca in quibus passus est et quam vilia. Et primus quidem fuit in orto: vel prope ortum in quo fecit orationem ne biberet calicem passionis: secundum instinctum sensualitatis, non secundum determinationem rationis. In orto deliciarum scilicet paradisi fuit furtum perpetratum a primo adam de fructu arboris interdicte: et prope ortum fuit principium et finis passionis: qua a secundo adam christo solutum est furtum in arbore crucis vnde in Cantic. dicitur. Sub arbore mala suscitaui te mortuam in peccatis. Ibi corrupta est genitrix tua eua scilicet per fructum decepta. Ad illum locum accedens prope ortum multitudo magna cum fustibus, gladijs, et laternis, vt ad latronem magnum capiendum duce eorum iuda proditore, cum appropinquasset ei, dominus Jesus et potentiam suam et beniuolentiam. Potentiam quidem: quia eo dicente, ego sum quem vos queritis subito omnes ceciderunt in terram retrorsum: amissis corporis viribus vt pateret omnibus: quia non coactus patiebatur. Beniuolentiam quia et si tanta crudelitate ad capiendum venerant abscisam auriculam malcho a Petro: quia primus iniecerat manum in magistrum ei restituit. Eo autem capto ex discipulis eius fugientibus vnus forte Johannes: vt pie credi potest et si euangelium non ponat, venit in bethaniam vbi mater iesu erat cum alijs marijs nuncians cum lachrymis capturam filij: quo audito pertransiuit doloris gladius alam eius noctem ducens insomnem et lachrymis plenam. Et qui

orare aptius poterat q̄ illud. Exaudiat te dominus in die tribulationis, protegat te nomen dei iacob. Mittat tibi auxilium de sctō ꝛc. Ligat⁹ aūt iesus vt a vinculis peccatorū solueremur de loco illo ductus fuit ad annā primū socerū cayphe vbi a ministro eius crudeliter alapatus est. Indeq; ad atrium cayphe principis sacerdotum ductus est ꝛ tota nocte afflictus secundum illud. ps. lij. Castigatio mea in matutinis. Mane autem facto matre eius ciuitatem intrante, plurimis deuotis mulieribus associata lachrymis plenas omnes inclinabat ad fletum mulieres occurrētes. Uidensq; filium iam afflictum sputis manibus ligatum duci ad pylatum gladius pertrāsiuit animā eius ipsumq; sequens nec loqui valens impedita a militibus peruenit ad plateā domus pylati, vbi iudicium de eo exercebatur: flagellari filium plurimis ꝛ durissimis ictibus audiens, nec flagellis satiatos adhuc clamare crucifige crucifige eum, ꝛ non hūc: sed barrabam nobis dimitte. O quot de pudicissimis oculis suis lachrymarū fontes exhibāt certe gladi⁹ pertransibat animam eius. Demum, sula iniquissime data cum duceretur ad locū caluarie sequebat eum multitudo mulierum plangentium ꝛ lamentantiū de morte eius quarū prima ipsa erat. Uidensq; filium cum corona spinea quam capiti infixerant milites pylati. faciemq; illaz speciosam pre filijs hominum sanguine de puncturis spinarum, fluēte cruentatam, sputis, spinis deturpatam. Crucem sibi impositam in humeris prelassitudine ferre non valentem dicere poterat, quis det mihi pro te mori fili mei. O fili mi lumen non solum oculorum meorum: sed gloria omnium populorum. Ad eos autem qui eum sequebantur: ꝛ illas conuersus, compensans affectum consolatus est dicens. Filie hierusalem nolite flere super me, p̄nuncians eis futurum excidiū; vt sibi prouideant, subdens. Sed super vos oēs flete ꝛ super filios vestros ꝛc. Demū in illo vilissimo loco caluarie crucifixerūt eum: vnde stans ibi iuxta crucem dicere poterat. Attendite et videte si est dolor similis sicut dolor meus. ¶ Quinto ex afflictionis generalitate ostenditur magnitudo afflictionis in christo patiente ꝛ matre cōpatiente. Ad literam verificatū est in eo illud Ezec. j. A plāta pedis vsq; ad verticē capitis non est in eo sanitas: ꝛ a vertice inchoando caput illud sanctissimū gazophilatium sapiente dei, pūcturis acutissimis corone spinee penetrantibus vsq; ad os perforatū fuit. Egredimini filie sion anime fideles ab alijs mundi cogitationibus ꝛ videte meditando regem Salomonē sapientissimū qui dedit sapientiā salomoni, in dyademate spineo in quo coronauit eum mater sua synagoga iudeorum, ex qua s̄m carnem natus est. Oculi pijssimi a qubus intuit⁹ petrus cognoscens peccatū suū fleuit amare in derisum velati sunt facies eius plena gratiarum deturpata est, sputis ꝛ sanguine vt leprosus videret. Esa. liij. Nos vidimus eum quasi leprosum: vñ nec reputauimus eum. Gene eius candide ꝛ rubicunde alapis percusse sunt: Ecce dedi corpus meū percutientibus ait per Esa. l. c. Et genas meas velātibus: aures ille que melos audiūt angelorū replete sunt blasphemijs detractionibus, contumelijs, irrisionibus populorum. Propheta inquit in eius persona Factus in derisuz omni populo meo canticum eorum tota die Et iterūt oēs maledicunt mihi. Nares beatissime eius ad cuius odorem reuiuiscūt mortui vt balsami aromatizantis fatigantur fetoribus cadauerū caluarie loci. Capilli eius capitis ꝛ barbe delicatissimi violētia tracti aut euulsi sunt. Os eius quod tam sanā tam sapidissimā: tā vtilissimā ꝛ verissimā doctrinam protulerat percussum est: ꝛ tāquam ouis ad occisionem duct⁹ non aperuit os suū ad excusandum vel comminandum vel maledicenduz: sed benedicendum ꝛ orādum pro inimicis. Collum eius suauissimum collaphis attritum est. Manus ei⁹ potentissime: ex quarum contactu infirmi plurimi sanati sunt ꝛ leprosi mūdati clauis durissimis cruci affixe sunt. Pedes eius quorum terra scabellum est, quiq; discurrentes per ciuitates, villas ꝛ castra tantum laborauerunt pro hominuz salute in cruce extensi sunt s̄m illud, ps.

xxi. Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos dinumerauerūt ola ossa mea ⁊c. Totum corpus illud dulcissimū quod in cibum illum salutiferum nobis reliquit: flagellis multis ⁊ viris cesum, dilaceratum ⁊ sanguine cruentatum: ꝑm illud. ꝑs. Fui flagellatus tota die. Ossa illa contracta sunt, remanserat sola lingua ⁊ cor integrum: sed ne ⁊ illa sine sua lesione manerent. Lingua eius aceto ⁊ felle in siti mortis amaricata est vt impleret illud. Dederūt in escam meam fel, ⁊ in siti mea potauerunt me aceto. ꝑs. Domum eo mortuo non satiatis, de cruciatibus viuentis ⁊ morte eius spiritu tradito, latus ei⁹ lācea apertum est. Unde exierunt sanguis ⁊ aqua medicine nostre animarum. Sed ⁊ in rebus sibi adherentibus. s. vestibus iniuriati sunt. Nam diuiserūt sibi vestimēta mea ait ipse. ꝑs. Et super vestē meam illā. s. incōsutilem quam fecerat ei mater sua miserunt sortem. Cōuersantes quoq; cum eo discipulos eum derelinquere cōpulerunt capere capientes adolescentē qui eum sequebatur syndone nudo indutum nisi fugisset. Stabat ergo iuxta crucem mater eius, ⁊ hec vidēs ⁊ scripta et prenūciata recollēs dicere poterat illud. Threñ. ij. Oculus meus afflictus est: nec tacuit, eo ꝙ non esset requies donec aspiceret ⁊ videret dñs de celis. i. nō tacuit a fletu: eo ꝙ non esset requies donec aspiceret ⁊ videret dominus de celis. i. nō tacuit a fletu: eo ꝙ non esset requies alicui membro filij mei donec aspiceret dominus. s. resuscitando ipm a mortuis. Attēdite igit ⁊ videte, o vos omnes si est dolor sicut dolor meus. Sexto non modica causa doloris sicut fuit in christo patiente: ita in matre compatiente: hoc. s. ꝙ cū latronibus crucifixus est. Sicut em̄ pati iustum ⁊ innocentem cum alijs sanctis ⁊ probis viris: ⁊ iniuste condēnari ad mortem est aliquod refrigerium: ita econtra condemnari cum sceleratis est augmētū pene cū ex hoc videntes iudicent illū scelestum. Unde ⁊ pro speciali iniuria et crudelitate erga eū predixit. Esa. liij. c. Et cum sceleratis deputat⁹ est. s. ad mortem. Quod videns virgo mater in filio impleri: cum in medio latronum crucifixus est valde doluit. Hoc etiam xp̄s horrens ꝑz sensitiuam orabat per ꝑs. dicēs. Ne ꝑdas cum impijs deus animā meā i. vitam: vnde ⁊ subdit quasi declarans se neq; cum viris sanguinum vitam meā. Erat siquidem crux illo tempore supplicium latronum. Licet nunc propter xp̄m in ea extensum cum summa veneratione transeat ad frontes imperatorum ⁊ omniuz christianorū. Erat mors maxime infamie ⁊ acerbissime pene. ¶ Unde in lege dictum est. Maledictus omnis qui pēdet in ligno maledictione. s. infamie. Qd intelligentes ipsi maligni iudei (vt refert quidem sapiens) hoc prenunciādo dixerunt non recte sed peruerse cogitantes: morte turpissima condemnem⁹. Hoc genus mortis, ideo Christus voluit eligere potius quam aliam mortem, vt doceret ⁊ confortaret quemlibet propter nullum genus mortis quātumcunq; ignominiosum: quantumcunq; asperum, deum seu mandatum eius quodcunq; deserendum vt notat beatus. Thomas. post Augustinum in tertia parte cum ⁊ ipse rex regum ⁊ dominus dominantium mortem sustinuit immaturaz quia in flore iuuentutis. violētiam: quia ab alijs ⁊ beneficiatis, ⁊ acerbissimam quia crucis vilissimam qz in medio latronū. Humiliauit inquit apostolus semetipsum Philip. ij. Usq; ad incarnationem inquit glosa. Usq; ad humane mortalitatis participationem vsq; ad diaboli temptationem vsq; ad populi derisionem vsq; ad sputa, vincula flagella, alapas, ⁊ si hoc parum aliquid de genere mortis addendum est non cuiuscunq; sed crucis que ceteris ignominiosior est. Et quanto ait Bernar. Minorem se fecit humilitate tanto se ostendit maiorez bonitate. Et q̄to vilior tanto inde charior. Idem super Canti. O humilem ⁊ sublimē, o altissimū ⁊ nouissimū, o opprobriū hominum ⁊ gloria angelorū. Nemo sublior nemo despectior, esto vilis q̄tum nunq̄ christo vilior eris. Ipse siquidem rex regum ⁊ dominus dominantium fuit vilissimo precio venalis expositus: a vilissimo populo, vilissima passus vilissimo loco crucifix⁹ crucis supplicio traditus inter latrones positus iniquissimis ⁊

vilissimis in hominibus deputatus modo vilissimo tractatus. Et eniz tanq̃ malefactor bonus dominus capitur, tanq̃ furiosus mãsuetus vinculis astringitur. Tanq̃ pestifer saluator accusatur, tanq̃ fatuus dei sapientia irridetur, tanq̃ homicidã vita hominum morti damnatur, tanq̃ leprosus ⁊ immundus mundator criminum extramenia eijcitur, tanq̃ latro crucifigitur, tanq̃ stagiciosissimus cõfutandus ab omnibus ⁊ intuendus nudatur, ⁊ tanq̃ vermis vilis ⁊ vilissimus summus deus conspuitur abijcitur ⁊ conculcatur. Hec ille. Et tamen inter tantas iniurias ⁊ vilificationes pro crucifixoribus suis deprecatur, latroni ⁊ sic ꝓpter scelera sua crucifixum ad penitentiam conuersum nõ solum veniam sed paradisum policetur di. hodie mecum eris in paradiso stabat iuxta crucem mater iesu hec meditans ⁊ doloribus quasi defecta ait ad crucem vt pie credi põt flecte ramos arbor alta tensa laxa viscera ⁊c. Ad filium autem mihi non loqueris pro iudeis intercedis latronem consolaris. Ad quam ille. Ecce filius tuus, ex quo ad patrem per mortem vado loco mei Joannem dimitto. Sz ista cõmutatio adauget dolorẽ cũ filius hominis mihi detur pro filio virginis imo ⁊ dei. Attendite ergo ⁊ videte ⁊c. Septimo ostenditur magnitudo doloris sicut in christo patiente ita ⁊ in matre compatiente ratione paucitatis fructus seu vilitatis ipsius passionis ex parte miserie ⁊ peruersitatis ⁊ ingratitudinis hominũ. Nam cum copiosa fuerit apud deum redemptio adeo q̃ precium sanguinis eius ne dum omnes homines erat sufficiens ad redimenduz sed ⁊ mille mundos si fuissent ⁊ tamen pauci sunt qui se facient participes fructus ipsius passionis propter desidiam ⁊ ingratitudinem hominum. Sicut autez ex magno lucro quod quis videt se consequi ex suo labore multum gaudet ⁊ consolatur: ita econtra cum in aximo labore quem quis tollerat vide consequi modicum fructuz vel nullum multum contristatur ⁊ dolet. Clamabat iesus in cruce sitio. Et licet ad literam propter intensum dolorez sitiret corporaliter maior tamen erat sitis spiritualis desiderij saluat cõis hũani generis. Et cum vident ipse mater eis pene nullum fructuz tunc sequi sed potius ruinam preparari iudeorum propter perfidiam suam, casum contigisse apostolorum, ⁊ in futurum multos perituros christianorum dicere poterat cum dolore illud. Michee. vij. Ue mihi quia factus sum sicut qui colligit racemum in autũno, nam tunc videmiata vinea non reperitur nisi aliquis racemus, ita ⁊ tempore passionis totam pene vineam humani generis vindemiauerat diabolus vt sibi subditam, remansit aliquis paruus racemus vt latro conuersus: centurio fidẽ christi confessus, ⁊ aliquis alius quem christus colligit. Multuz ergo dolet christus ⁊ mater eius de tanta ingratitudine. Unde clamat per beatum Ber. Ad te clamo qui pro te morior, te exhortor qui in cruce patior, vide clauos quibus confodior: vide latus quo aperior, ⁊ cum sit tãtus dolor intus ⁊ exterior, plus tamẽ cruciat q̃ te ingratum experior, hec ille. Et per beatum Augustinum. Cum esses inimicus patri meo reconciliauit te per me ⁊ cum longe esses veni vt redimerem te: ⁊ inter montes ⁊ siluas cum errares que sui te inter lapides ⁊ ligna inueni te, et ne luporum ferarumq̃ rapido ore laniareris collegi te, laboraui, sudaui caput meum spinis opposui: latus meum perforari permisi tot iniurijs lacessitus sum vt coniungerent mihi te ⁊ tu diuideris a me, tãta scilicet est ingratitudo tua: ⁊ Osee. vj. conquerens dominus ait. Misericordia vestra quasi nubes matutina ⁊ quasi ros mane pertransiens. Misericordia vestra quam vobis feci in redimẽdo quasi nebula matutina que scilicet, cito permansit, ita illud a memoria vestra ⁊ quasi ros qui aduenięte sole cito desiccatur, ita aduenięnte calore temptationum ⁊ tribulationum subito perijt a vobis memoria passionis ⁊ gratia per eam recepta. Sed anima deuota dicit illud Trenorum. Memoria memor ero ⁊ tabescet in me anima mea ex compassione.

¶ De tertio principali. Cum dicitur Mater iesu mater immaculata. Mater intacta Mater vnigeniti dicta Mater dei et

plasmatoris omniuz eius qui in celis est sine matre in terris sine patre, mater, vnici filij iesu ⁊ ideo plus amans ⁊ plus dolens. Mater sola genitrix totius iesu: ⁊ ideo plus amans q̃ si patrem habuisset q̃ plus sua res, ⁊ inde plus dolens. vñ Hier. xxxj. c. Ait femina circũdabit virũ. Solet homo circundare quod suum est proprium non quod alienum. In alijs filijs substantia filij non est tota propria matris sed ⁊ patris ⁊ ideo nulla mater circundat filium vt virgo maria. Omnis alia figura pluribus lineis formatur circulari vero figura, vna linea clauditur, sic beata virgo maria sola clausit intra vescera sua christum. Alij filij duabus lineis figurantur scilicet patre ⁊ matre qđ circundatur ⁊ nulla parte est apertum sz vndiq; clausum sic beata virgo maria ante partum in partu ⁊ post partum, ⁊ ideo circundabit virum scilicet iesum totum perfectum. Sed dolores partus quos euasit pariendo sibi reseruati fuerunt in passione filij vt dicit Joannes Dama. Nec vlla vnq̃ pariendo experta tantum dolorem sicut ipsa iuxta crucẽ in cõpatiẽdo. Ex ipsa autem maternitate, idest generatione iesu facti sumus fratres iesu ꝓpter quod non confunditur homines vocare fratres vt ait apostolus ad Heb. dicens per psal. Narrabo nomen tuuz fratribus meis. Et ideo sicut debemus cõpati fratri nostro iesu christo in tanta eiꝰ passione pro nobis: ita ⁊ matri nostre de morte fratris nostri ⁊ filij sui. vnde dicit beatus Aug. Cum annuatim christi passio ab ecclesia recolit̃, ita debet nos mouere ad compassionem sicut nunc videmus impleri, Sic ⁊ matri nostre compati questabat iuxta crucem. Ipsum autem vespere depositum sacratissimum corpꝰ per Nichodemum ⁊ Joseph suscipiens in gremio mater ꝙ lachrymarum flumina quam amarissimos singultus q̃ alta suspiria: que verba mestice plena ex ea ꝓcesserint quia posset exprimere cum singula membra perquiret ⁊ tam dire cruciata, tam turpiter delusa oscularetur et lachrymis irrigaret sociata maria magdalena: ⁊ alijs marijs ⁊ deuotis mulieribus. Cum autem sero factum esset deuoti homines pie ⁊ deuote corpus illud de brachijs accipientes posuerunt in monumento mente consepulta, cum eo reminiscens ergo beati sanguinis ait dominus Latinis ordinis predicatorũ cardinalis quem profudit amator hominis perfunda lachrymis. Non est locus ingratitudinis vbi torrens tante dulcedinis attingit animas. Jesu bone cur tanta pateris cũ peccati nihil commiseris flos innocẽtie. Ego latro tui in cruce moreris, ego reus tu pena plecteris nostre nequitie, ante fecit sic amor ebrium vt nec crucem putes opprobriũ amoris gratia, sed ve mihi misero si non recognouero: ve mihi misero si non recompensauero dignis operibus, regnum queritis non intrabitis sine crucis naui, portum petitis non venietis sine crucis clauis. Sola enim digna fuit ferre seculi precium atq; portum preparare nauta mundo naufragio vite eterne quam ipse concedat qui est benedictꝰ in secula seculorum. Amen.

¶ Finit Sermo de planctu Beate Marie virginis.

546

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE